Universidad de Deusto
Biblioteca

Summa Silvestrina. I - 1541

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Summa Siluestrina,

VERITAS·OMNIA·VINCIT

IHS

SVMMA SVMMARVM quæ Siluestrina nuncupatur, edita ab Reuerendo patre Siluestro prierate absolutissimo Theologo, ex sacra prædicatorum familia, Sacri palatij magistro dignissimo, cũ annotamentis & numeris, Repertorium quoq; quod, uti summa, bifariã partitũ est,

2449
Bibliotheca
Philosophia
Prov. Cast. Orient. S.I.

LVGDVNI, Sub Insigni Sphæræ, apud
AEgidium & Iacobum Huguetan fratres.
1541

SANCTISSIMO D.

LEONI PONT. MAXI. FRATER SILVE-
ster de Prierio ex predicatorum ordine uitæ
regularis: congregationis lombar-
diæ:perpetuam fœlicitatem.

BEATISSIME PATER AETERNVM VIVE ET FOELIX. Titus ille vrbis atque adeò terrarum, orbis delitiæ: vt primum genitorem ad romani vsque principatus resciuit prosiluisse fastigium. eousque memoratur letitiæ processisse: vt ea ceu immodica: plusquàm satis rat fibris præcordijsq; distentis: contractis verò è diuerso neruis: quin totus lanè dilanguerit parum abfuisse credatur. Atqui multò mihi lanè iucundius ptatius multò nuper euenit: vt ne lꝫ guidior modò: verùm & exanimis effici possem: (quando & prægaudio emoriuntur nonnulli) cum te quem patris loco semper habuerim: non tam mortales: quàm genuina virtus: quam etiam Deus optimus maximusq; ad id dignitatis euexit: quæ humanas omnes longè latèq; antestet. Et licet mentem nostram immensum pene gaudium titillarit: nil tamen detrimenti ea ratione attulit quod fuerit lõgè ante præuisum. Ea quippe de te conceperam vt si his honos: cuipiam egregiæ virtutis viro tibi vnico ꝓ meritis potissimũ obueniret: ceterùm aliorũ nulli aut nõ adeò multis. Tale nanq; de te iamdudum specimen dabas vt tantæ indipiscendæ dignitatis iam tum faceres fidem. Non enim putabam vel cæcam fortunam (deos iustos taceo) alium potuisse quàm te aut tui similem ex multis desortiri qui cunctis morũ ornamentis: cunctis virtutum fulgoribus perclarescerest: atque eo sanè maximè quod cum in prospectum atq; sub omnium oculos insignem ob meritorũ claritatem assurgeres: tibi tamen, quæ tua est humilitas, delitescebas: subsidebasq;. Inde mihi vsu euenire solet: vt quoties in tui memoriam incidisse contigerit. Incidimus autè crebò & honorificè. Archelai regis haud hercle indignum opus toties in mentè veniat. is tradente. Plutarcho cum quidam ex familiaribus paulo importunior atq; improbulus aureum quoddam poculum abse audètius postulasset: puerum iussit alteri hoc est Euripidi tradere. Quod sanè dum auqui acciperet vel non petens. Pleriſque enim pontifici hoc deus expectantibus imò forte (absit iniuria verbo) expectantibus: christianæ rei fœliciter prespiciens: ad hoc ipsum Christi tuã sanctitatè euocãdã censuit: quæ honores ipsos hoc minus ambiebat quo maximo cuiq; magis magisq; par erat. En iam sibi prorsus placeat: gratuletur; christiana religio: quòd cum sit nacta pontificem: qui cum quouis veterum laudatissimo conferendus: id sibi munus nullatenus desumpserit sed à Deo atq; alter Aaron sit electus: quicq; is sit: an quo seruorũ dei spes sit reposita: què vani homines ob morum portẽta non subsanent: ad te enim quisq; suspiciat non magis ecclesiæ antistitè quàm etiam specimen totius bene beatæq; viuendi normæ: totius pudicitiæ splendorem tanta quippe ex supremo illo tuæ sanctitatis throno claritas dirutilat: vt spectantiũ oculos facile perstringat. Non indulgeo amori meo: nõ omniũ iudicio blandior, pontifex, nota cũctis & testata loquor: nihil damus auribꝰ tuis: adulationes græculas odimꝰ semper: vera & solida est gloria tua: quod animus de te sentit: lingua depromit: neq; aliter laudauerim quam probem atq; vtinam esset is meæ mentis captus vt pro meritis tuis de te sentirẽ: vtinam ea dicendi vis: vt exprimere aliquando possem quod semper sentio. Scio quæ de te concepi infinitũ subsidere infra fastigia celsitudinis tuæ: as & tu quecunq; loquimur. longe esse minora ijs quæ cõcipimus tam deesse scias animo verba quã rebus animus deest. Et cũ tam multis vnus abundes: vt in querũ egregijs innumerisq; laudibus habeant eloquẽtissimi vt liberrimè possint velut in patentibus cãpis expatiari: vbi vel totos facundiæ neruos contendant. qui ex omni virtutũ cõsummãtissimi hominis aceruo potissimũ deligã: non occurrit nam si quid tibi speciatim tribuã: videbor non habuisse rationẽ reliquæ multitudinis. Itaq; explorata diligenter trutina: nihil magis placet quàm fœlicem appellare te in quem natura & deus suorum munerum sinũ prorsus effuderunt. Verum & hoc prosequendum fortioribus concedimus: quando id silentio potius quã infirmo sermone obeundũ est: Habeat igitur iã christianus populus non Christo tantũ: sed & dominis cardinalibus immortales gratias qui iam nunc proculdubio tã bene censere: quàm qui vnquã optimè: qui suũ, tãdem splendorem Romanæ ecclesiæ reddidere te vno electo in põtificem: cui non amplius ex pontificatu q̃ pontificatui ex ipso accedat honestamenti: qui amplissimè Augustam purpuram impleat in quo quicquid ex multa ætate de viris vnquã clarissuit predicatũ: non iã amplꝰ desideret in quo postremo omnia veluti singula sũma reperiant quæ ab optimo, prestantissimoq; Pont. expectanda forent: gratuletur & sibi purpureus senatus: cui ratio iã cõstet collati suffragij: quẽ nunquã iudicij peniteat. Nec vereatur, ne sub stemmatis pondere anheles fulgores caliges nimio. Ceterũ. B. P. cũ homo sis omnibus numeris absolutissimus: tarum virtutũ cumulo non desunt eruditio singularis miraq; morũ facilitas: quarũ hospitij freti: bonarũ artium vel tyrones, non dubium quin & emeriti, iam conari quicquam valeãt: rudẽq; inscitiam ac terram barbariem tuo nomine implorato, è medio tollere: vt studiosus quisq; ab omni prorsus iniuria: atq; indignitate vindicetur: de quorum grege cum licet extremus non tamen nullus fortè sim: stimulis actus tuæ benignitatis qualecũq; & ipse procudi opusculũ: cũq; nõ vltra posset igniculus mei erga te amoris supprimi: in lucem libellus prodijt cum animi nostri studiorũq; erga te meorum testis: tum etiam letitiæ conceptæ professor ac propalator te ipsum adijt. B. P. non tam certè vt tu ipse: quàm vt te ipse donetur. Is summa quædã est Siluestrina, si lubet nuncupata. Postea enim quã simmæ quæ pisanella inscribitur. Antonina primum: mox supplemẽtum: ac tandem Angelica & Rosella succesſere in difficultates: tum primũ grauis inextricabiles q̃ ambages Christi sacerdotes proruerunt: percurrendi videlicet compluscula volumina: interq; repugnantes sententias dijudicandi. Quamobrem confratrum meorum suasos & orationum: fidẽtia eos nos perpulere: quo id opus aggrederemur: in quo omnia quæ hoc doctrinæ genere prisci docuere complecterentur ad eruditionem non ad liuorem citatis nominibus compugnantium: vt celata veritate: falsitas q̃ reiecta: animarum salus: & vberius & salubrius curaretur. vnde etiã aliquo modo vel qua sacratissimo nomini celebritas: vel nostris temporibus claritas: vel studiosis etiam hominibus vtilitas pariatur: & anxijs obnubilatisq; mẽtibus nonnihil forte luminis oboriatur: ac nisi me dulcissimus amor suscepti laboris fallit, is est libellus hic noster qui nec ab eruditis forsitam respuatur: ex quo velut thesauro diuitiæ proferãtur vt magna ex parte studiosæ iuuẽtutis quædã velut inopia reueletur: ac tum denique puto quiuis intelliget quàm multis ista mihi lucubrationi constiterint. Nec autem venditio ista tibi dum sic indico: nec mihi referri ob ea gratiam quero: sed abundè relatam putabo si placuerit ex me tibi non dicam res ipsa sed animus. Oratã vero. B. T. vel in rara illa sua benignitate: qua nihil antiquius quàm & hostes ipsos amplecti ducis: non aspernetur obsequẽtem: verũ rem perexiguam comiter excipiat: cui vel ipsa experientia compertissimum est: eque regiũ & magnificum esse: & præstare magna & parua serena fronte susc̃ipere. Quale sibi diu seruari ipse christianusq; populus comprecamur. Bene valeat. S. P. T.

Fratris Baptiſtæ maſ-

SILIENSIS IN SIL-

ueſtrinam Summam

Carmen.

Delitias præſtant,& uitæ commoda ſyluæ,
Quælibet hinc homines,& precioſa petunt:
Hic aquæ ſaliunt bullæ,placidoq; ſuſurro,
Concrepitant:durus calculus hícq; nitet.
Permeat & totis radÿs hic æthera phœbus:
Garrula quem reſonis uocibus implet auis.
Spirat nardus ibi: peregrini ac quicquid odoris:
Si quod habent ſacrum numina robur:ibi.
Silueſtres nectunt uictricia tempora frondes,
Quis uario nimphæ ſertula flore legunt.
Talia ſacratos ornant:decorantq; hymenæos:
Auriferumq; uehunt talia ligna tagum.
Denicq; cum præſtent:& muſis undicq; ſiluæ:
Silueſtrina poteſt ſummula prima fore:
Obuia qua lector:quam abdita dogmata cernes
Plurima rara:prius qualia nulla tulit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

eps absoluendo etiã qñ p ōt:q: subditis suis iurisdictionem nō seruat.de excel.p̄la.c.ij.ꝛ de offi. or.quāto. Et hec opi. Inno.est cōis opi.doc.quāuis aliq̄ ꝺicāt vt no. Panor.in.d.c.cū ecclīarū. Sic ēt ꝓuincialis ordinis mēdicantiū absolut: quē p̄or ꝓuētualis excōicauit.ꝛ idē est de quolibet vicario habēte plenitudinē p̄tātis super subditis p̄ioꝛū ꝓuētualiū vndecūq̄ habeat.s.a ꝓtitutiōib⁹ vl indulto aplico. Archiepūs affr hoc nō potest respectu subditoꝛ suffraganei nisi in casu dicto:q: nō hꝫ plenitudinē p̄tātis sup eis:cū ab eo non habeat suffraganeus suam autoꝛitatem.

2.qō. ¶Primo Xo ārīk vrrī is cui eps ꝓmittit vices suas valeat absoluere supꝛadictos excōicatos a subditis epī ꝛ dico qō nō fm Dīr.li.iij.ꝛ.c.v.nisi hoc expꝛesse cōcedat.ar.ꝺ pe.ꝛ re.si eps.li.vj. vbi dicitur q̄ ꝺs nō intelligīk in gñali cōmissiōe cōmittere ea q̄ veriſſīr in spē nō fuisset cōmissur⁹: nec est veriſſīle q̄ in spē cōmisisset aliq̄ cū iniuria alteri⁹:ꝛ consequēter nō intelligīk in gñe cōmisisse q̄ posset absoluere excōicatos ab aliis qꝺ esset in eoꝛū iniuriā.itē ꝺe reg.iu.in gñali.li.vj. itē ꝺe ꝓcu.qꝺ ad agēdū.li.vj. Et hoc etiāsi eps ꝺiceret cōmittimus vobis vices nras etiā i his que mādatū speciale requirūt:q: in tali mandato nō ueniunt maiora ꝛ grauioꝛa q̄ sint in commissione expꝛessa: vt in.ꝺ.c.qꝺ ad agendum.ꝛ in cle.non pōt.ꝺe ꝓcu. Sꝛtud aūt minus est q̄ absoluere simpliciter:quia fit cum inferioris iniuria.

3.qō ¶Scō vtrū eps extra territoriū suū absoluere possit excōicatos a se vel inferioꝛib⁹ suis:et dico vt in ti.p̄oꝛi.vj.ꝺubio.ij.ꝛ ibi⁹ ꝺe legato: q:i hoc est idē iudiciū ꝺe iniuria iuris ꝛ hoīs fꝫ doc. ibidē.

3.qō. ¶Tertio vtrū p̄ticipās in crimine crimīoso cū excōicato absolnēdus sit ab eodē cū illo:et dico qꝺ sic siue ille absoluēs sit excōicatoꝛ:siue successoꝛ:siue superioꝛ ei⁹: vt in.c.nup.ꝺe sent.excom.

4 ¶Quarto q̄rīk vtrū si iniuria excōicationis quātucūq̄ sit inferioꝛ sit cōfirmata p papā supꝛior possit absoluere? ꝛ ꝺistinguo fm Panoꝛ.in.c.ex frequentib⁹.ꝺe instr.qꝺ aut est iniuria hoīs aut statuti. Et si hoīs aut est ꝓfirmata ex certa scīa:ꝛ sic nullus inferioꝛ papa absoluere pōt sine ei⁹ mādato:nisi certū esset ꝓfirmationē p falsam suggestionē impetratam.extra de confir.vtili.c.ij.aut est confirmata simpliciter ꝛ sine cause cognitione:ꝛ tunc absoluere pōt inferioꝛ:vt in.ꝺ.c. ex frequētibus. Si vero est iniuria statuti tūc cōfirmatio nō aufert inferioꝛib⁹ absoluēdi ptātē:q: statutū inferioris per papā ꝓfirmatū eē nō ꝺz maioris roboris vel momēti q̄ ipse⁹ pape statutū:a cuius tū iniuria absoluere pōt epī:vt in.c.nuper.ꝺe sent.excō. * Sꝫ p̄o hīs nota fm doc.in.ꝺ.c.ex frequētibus.ꝛ i.c. q:i diuersitatē.ꝺe concess.prebē.ꝛ de cōfir.vti. per totū.qō confirmatio est ꝺuplex.prima.s.ex certa scientia ꝛ scōa in forma cōi. Prima est qñ in ea inseritur totus tenoꝛ rei cōfirmate:vel qñ papa vtitur istis vel similibus verbis.s.ex certa scientia:vel qñ confirmat aliq̄ qꝺ vidit.vt ꝺe confir. vti.venerabilis.vt hꝫ Inno.i.c.j.ꝺe trāsac. Scōa Xo est qñ papa cōfirmat simplr aliter nō instructus de negocio:ꝛ tūc Xba ꝺīt ꝺōnalr intelligi: q: papa ignorare pꝛesumīk q̄ facto ꝓsūāt.vt in c.j.ꝺe consti.li.vj. Mora etiā q̄ confirmatis prima s. ex certa scīa fm gl.in.ꝺ.c.q: tria operāt. primo q̄ talis res sit maioris autoꝛitatis: secūdo q̄ res minus valida sit valida:ita q̄ valideꝫ nullū vel inualidum:ꝛ hꝫ vim innouatiōis.vt s.c.j.ꝺe trās. ꝛ in.c.quoties.ꝺe pne.tertio q̄ pter. autoꝛitatem cōfirmātis nullus inferioꝛ ꝺe re ꝑ la cognoscere possit. Confirmatio aūt scīa.s.in forma cōi parū aut nihil operāt:nec tollit cognitionē inferioris nec erat aliqꝺ nouū ius vt in turīb⁹ allegatis: impetrāt aūt q: solent magis ex meri spāl⁹ quā gñalr solū prohibita.s.confirmatio humana.

5 ¶Quinto queritk vtrū excōicatore mortuo vel amoto capl'm vel successoꝛ aut is ad quē ei⁹ pertinet iurisꝺictio absoluere possit eos quos excōicatoꝛ absoluere potuisset:ꝛ dico q̄ sic:ꝛ etiam a sentētijs latis a iure.vt in.c.vnico.ꝺe maioꝛit. et obe.in.vj.ꝛ.rj.qō.iij.si epūs. Circa hoc tñ quintuꝫ dubiū insurgūt dubia multa ꝺe qb⁹.s.ti.in.c.pertotū.excōicatone etiā hominis vel eius absolutione locum habet:dicta in tit.p̄ioꝛ:nisi ꝺe excommunicatione iuris specialr dicta sunt.

6 ¶Sexto q̄rīk vtrū absolut⁹ ab officiali epī excommunicati sit vere absolutus:ꝛ ꝺistinguo: q: aut iste officialē eps istituit post q̄ tā erat excōicatus aut ante. Si primum iste nō est vere absolut⁹:q: eps excōicatus maioꝛi excōicatione ab officio legitīo ē suspēsus:ꝛ ꝓsequēter officialē istituere nō potuit. Si vero scīm adhuc ꝺistinguo: q: aut ceperat vti officio añq̄ eps excōicareꝫ aut non. Si primū planū est q̄ sit vere absolut⁹ nisi aliud obstāt fꝫ Richa.in.iij.ꝺist.ꝛ vltī. Si vero scīm sic fm aliquos secus est:q:ex quo vti non ceperat officio supervenīēte excōicatiōe epī expirat iurisꝺictio:qꝺ p hoc ꝺeclarant:q: si eps coꝛporaliter moꝛereꝫ:aut ꝺeponereꝫ añq̄ officialis officio suo vti posset iurisꝺictio sibi ab eo commissa exptraret,extra de offi.ꝺele.ix.i gl. Sꝫ ista opinio richa.nō placet:ꝺicitq̄ nō esse sīc qꝺ ꝺuelit:q: moꝛs potestatē aufert:ꝛ ꝺepossito execution ē potestatis in perpetuū:non aūt excōicatio sed cā suspēꝺit vsq̄ ad rēpus. Unde videk ꝺicendū q̄ p̄ocedere possit:ꝛ alios absolutus ab covere absolut⁹ est. Et ꝑbari possunt hec extra de offi.vic.romana.lib.vj.in rer.ꝛ gl.

7 ¶Septimo queritur qñ faciendum sit qñ causa per appellationeꝫ vel querelam venit ad me-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tropolitanum subdito diocesani appellante vel ꝙrulãte: ꝛ dico ꝙ si deferẽ ꝑ appellationem sic distinguitur in.c.venerabilib⁹.de sent.excõ.li.vj.§. sane.ꝛ duob⁹ sequentibus. Si certũ est inhãc ee sntiaz excõicationis.superior tudex excõicatũ ad excõicatorem remittere dz: et non absoluere nisi periculũ sit in mora: vel nisi excõicator requisit⁹ eũ malitiose nolet absoluere si rũ absolvit tenet absolutio ꝺz gl.ibi in ver.dz. Si vo cõstet sntam esse iustam sine aliqua difficultate mox dz absolui ꝛ nõ remitti ad excõicatorẽ. Si aũt dubitetur vtrũ iusta sit vel iniusta.superior eã põt iuxta formã ecclesie relaxare nisi deferat excõicatori: q̃ honestius aget si deferat ei in hoc casu. Nec ibi. Si aũt ratio⁹ appellauit: sed superiorẽ per sim plicẽ ꝙrelã adiuit dicẽdũ est ꝑm gl.in.c.per tuas de sen.excõ.q⁹ ad inferiorẽ pro absolutiõe remittẽdus est: que si nolit illi absoluere absolvet archiepus.de ofi.or.ad reprimẽdã.tñ si periculũ esset in mora ꝓpter huiusmodi remissionẽ ipsum statim archiepiscopus absolueꝛ.de sentẽ.excom.sacro. Si tñ sntiam euidenter iniustaz cognosceret declarare põt archiepus subditum eẽt ab eo tractãbiliter fuisse ligatũ: iz ad tẽpus nõ appellauerit.de app.sollicitudinẽ. Nec ex glos. Mora tñ q⁹ in casu quo nõ est appellatũ: si excõicatus deponet querelam apud superiorẽ de suffraganeo: vt imponat ei pena ꝓ iniusta excõicatione ꝛ suo interesse dz eũ audire: nõ aũt si queratur de illo vt relaxet sntiam: quã ille ꝺ se ꝓ alio ꝓmulgauit: qz tuert hãc causam nõ pertinet ad suffraganeũ sed ad deũ pro quo est sntia. Ttñ si suffraganeus extra iudicium pro defensione iurium suoꝝ: vel etiaz in iudicio ex suo procedens officio. ſ. inquirendo vel simile quid agendo aliquem excommunicet in hoc casu cõuenit ẽdus est suffraganeus coram archiepo vel eius officiali.qz ipsius interest defendere causam suã. Hec in.d.c. venerabilibus.

§ Octauo queritur vtrũ iudex ad actũ absolutionis citare teneat partẽ aduersam: et dicat panor.in.c.quia fronte.de app.q̃ sic ꝑm doc. cõter eũ pars aduersa prætendere possit interesse: forte enim fecit expẽsas quas cõsequi debet ante absolutionẽ vl hmõi: tenet tñ absolutio si de facto fiat parte nõ vocata sed glos. in.c. excõicato.xj.q. iij. videk limitare ꝑdicta q̃n iudex excõicauit ad instãtiã partis: secꝰ si ex officio suo: ꝛ hoc plz panor. Joã. autẽ án. arguit ꝙ absolutio non teneat per text.in.c.romana.§. sntias.de appel.lib.vj. vbi dr: q̃d sntia excõicationis vel interdicti nullatenꝰ est revocãda parte nõ citata. Sed panor. concordãs dicit absolutionẽ tenere parte non vocata si fiat ab excõicatore siue a superiore concurrente eũ eo ad actum iurisditionis circa excõicatũ. text. est eũ glos.in.c.eũ ab ecclesiarũ.de offi.or.ꝛ in.d .c. venerabilibus.§. vbi.vbi hẽ regulã ꝓ ꝓtio ꝙ absolutio facta a iudice suo quãtũcũq⁹ iniusta : tenet. Si aũt absolutio fit a iudice ad quẽ devolvitur iurisditio solum via appellationis.vt in archiepo si ad eũ non est appellatũ non dz absolutio: secus si recidat appellationez ex ꝓbabili cãe emissam: qz tunc tenet absolutio ab eo tracta parte nõ vocata iz sit iniusta: qa hoc casu ẽ iudex qui ẽt ptz p.d.§. vbi. qui proprie loquit de iudice ad quẽ vbi dr q̃d vbi superior cõpetit de excõicatione cognoscere: absolutio quã facit dz: iz forsitã sit iniusta: quin ꝛ si cõtra ius litigatoris non tñ ꝺ ius cõstitutionis absolvit. Si aũt vult sntiam excõicationis revocare tanq̃ iniustã: vl denũciare nullã: nõ põt nisi partib⁹ vocatis ꝛ si aliter facit : revocatio vel annullatio nõ dz: ꝛ hoc casu intellige d.§. sntias.ꝛ Jo.an.ibi. Et ratio est: qz hoc ẽ quasi diffinitiue pronunciare: ꝛ est actus iudicialis : q̃ sibi competit potestas nisi prius examinauerit cãm. Nec ꝑdano.ꝛ est versũ q̃d dicit do.abb.q̃ ẽt si archiepiscopus sit iudex nõ tñ põt q̃ sntia qua est appellatũ revocare sine citatione partis.l. de vnoquoq⁹.ꝛ ibi ꝑdoc.ff.de reg.iur.põt ergo soluz absoluere ergo absolutio est actꝰ penitentialis: sed revocare sntiam excõicationis pte non citata hic nõ põt.c.inter ꝙtuor.ꝛ ibi Jnn.de iudic.ꝛ obedi.

¶ Mono ꝙrit vtrũ archiepus absoluere possit ligatos sntia canonis concilii prouincialis: et dicit ibi.li.vij.tit.xiij.de mẽte ho.q̃ nõ sine ꝓsensu suffraganeoꝝ: si canõ sit factus in persona ꝓcilis: vt si dicat nos ꝓcilis vl nos archiepus de ꝓsensu suffraganeoꝝ: ꝛ hoc nisi ẽpi sibi ꝓcesserint: vel hoc ex ꝓuilegio vel ꝓsuetudine habeat.ar.de tẽ.or. si archiepus.ꝛ.c.sequẽti. Põt xo p se absolucre: si statutũ sit factũ ex ꝑsona archiepi: vt si dicat nos archiepus de cõsilio fratrũ nostroꝝ ꝛc.q̃ ꝓcilis nõ ꝑportat necessitatẽ: vt in.c.eũ olim.de arb. tuncta gl. Archi. aũt.xvij. di.i summa. i vtroq⁹ casu tz q̃ absoluere põt nõ solũ archiepus sufi subditũ: sz etiaz quilibet suffraganeus: q̃ talis sntia est canonis.ar.ex.c.nuper.de sen.exc.ꝛ hoc tene. An autẽ religiosus absoluens a sntia hominis a qua nõ põt: incidat in aliquã censurã: vide.ſ. excõicatio.viij.excõicatione.xiiij.§.viij. Ab hac etiã absoluere potest simplex sacerdos in mortis articulo modo quo supra absolutio.j.§.v.

¶ Rursus de absolutione tertio scilicet, quo ad modum eius.

Absolutio.iij.ab excommunicatione quo ad modum seruandum vt plenius innotescat: sciendũ est primo quod a nulla excõicatiõe maiori vl minori potest quis sub conditione absolui: puta si satisfecerit vel hutusmodi: qz nec talis absolutio tenet: nec taliter absolut⁹ est ꝑm

pliciter absolutus ꝑm xx. de reg.iur.actus lib. vj. Et ꝑm ꝑdecl.in.c.de qb⁹.de bap. intelligitur de seditione suspendente actũ. i. que est de futuro: siue que pendet in futurũ. secus aũt si ẽt de preterito que ꝓprie nõ est conditio: cuz actu nõ suspendat: vt baptizato re si non es baptizatus.

2 ¶ Sciendũ est scdo ꝙ absolutio ab excõicatiõe maiori q̃ mod⁹ ei⁹ est duplex. vn⁹. i. primus ad bñ ẽe ei⁹ ꝛ solẽnitatẽ de q.§.ſc.ali⁹ ptinẽ ad ei⁹ necessitatẽ vl essentiã sine q̃. i. nihil fit ꝛ q̃ seruato dz. Et de hoc dico q̃ nõ ꝙato mõ solẽni ẽt sine cã rõnabili: absolutio, ipsa nudo ꝛ simpliciter xbo fieri potest. vt dicẽdo: absoluo te ab excõicatiõe: aut relaxo eũ vel te bñdico: aut aliq̃d eq̃ualẽ eis in tẽtiõe absoluẽdi. ex de re.ip.ois res. l. di. põderet. ꝛ hoc ꝑm Ray. Guil. Jo. Archi. et ois fere doc. vñ dicit Ric. in.iij. sufficere ꝙcunq⁹ xba significãt remotionẽ excõicationis ꝛ idẽ in sntia dicit Ant. de but. ꝛ Pe. de pusio. ꝛ. s. th. q̃ in.iij. di. xvij. vult absolutionem ab excõicatiõe nõ ee sacrãtẽ iz magis cõsequi iurisditionẽ: iõq⁹ verba ipsa hñe efficaciã ab intẽtione dicẽtis vbi nõ refert qb⁹ xbis do suã intẽtionẽ exꝑmat. Cõtrarium tamẽ vf. i. q̃ absolutio ista nõ teneat mõ solẽni nõ seruato qui a iure collect⁹ est: qz forma rescripti exacta diligentia seruãda est ita vt nec ordo prepostere ſ. c. cũ dilecta. de rescri. ꝛ aliis in gl. ibi allegatis sed distinguẽs dico ista procedere q̃n absolutio aliqua ab hoste cõmissa est : ꝛ sub certa forma: qz tunc absolutio nõ dz forma non seruata. ar. c.n. de prebẽ. ꝛ. c. prudẽtiã. de offi. deleg. ꝛ nõ est omissa forma data ab hoste nulla cõpetit iurisditio: vt not. in turribus preallegatis: ꝛ ꝺfir nõ dz actus deficiente prãte. Sic xo absolutio sit cõmissa alicui de iure vel ab hoste iz simpliciter ꝛ nõ sub aliqua forma sufficit vti verbo absolutionis vel relaxationis aut rebenedictionis ꝛ hmõi: qz sicut in excõicatione ita ꝛ in absolutione nulla est substantialis ꝛ essentialis forma tradita a iure sez certa ꝛ determinata. vt notat i. c. j. de sen.excõ. li.vj. ꝛ i. c. j. de Judi. ad qõ facit. ij. q. iij. c. j. sed sufficit per quecunq⁹ verba ꝓferre id quod significat verbum excommunicationis ꝛ absolutionis. Et ita tenet Hosi. vt not. Panor. in. c. fi. de re. spolia. ꝛ Innocen. in. d. cap. cum dilecta. ꝛ sic etiam intelligo dictum Joan. ꝛ Archi. in. c. comperimus. xxiij. q. iij. ꝛ Innocẽ. in. c. cum desideret. de sent. excom. dicentiuz q̃d absolutio ab excommunicatione solo verbo facta tenet. sed dicat non seruans modum solenne
3 nisi omittat ex causa rationabili.

¶ Sciendum est tertio ꝙ absolutio ab excommunicatione maiori quãtum ad suam solennitatem ꝛ modum obseruandum de bene esse ab ipso absoluente ꝑm Hosti. in sum. quatuor requirit.

* Primum est ꝙ absoluẽd⁹ ante tur parere mãdatis eccle. vt. in. c. ex tenore de sen. excõ. ꝛ idem esset si turaret parere mandatis absoluẽtis ꝑm archie. qõ quidẽ hug. limitat seruandũ in criminib⁹ horrẽdis vt incendiarij: falsarij ꝛ hmõi: nõ aũt in leuib⁹: ꝛ hoc placet Archiẽ. Et ꝑm Hosti. hoc est de substãtia absolutionis sed tñ ꝺ illi est verum ꝛ cõiter tenet de sen. excõi. cũ desideres. vñ si omittak: qõ tñ fieri nõ dz teneat absolutio ꝑm gof. Ber. ꝛ Guil. ꝛ dictos. Et mulieres quidem indubitãter iurare dñt. an aũt ꝛ pueri relinquit arbitrio epi: nullio plz. Secundi est ꝙ ante q̃ absoluak si excõicat⁹ est ꝓ notoria offensa prestat emendã sufficienter iuxta propriam facultatem. vt in. c. porro. de sen. excom. ꝛ in. c. parochianos. eo. ti. pro contumacia vero ꝛ offensa dubia sufficit cautio curatoria de verbo. stg. ex parte scilicet vbi nulle petuntur expense. Sed vbi petunt expense vel satisfactio dãni absolui nõ debet nisi pri⁹ satisfaciat si põt: ꝛ si nõ põt absolui debet sub cautione idonea. i. pignoratitia vel fideiussoria de satisfaciẽdo si venerit ad pinguiorem fortunam. vt in. c. odoardus. de solu. ꝛ in. ca. ex parte. de ver. stg. ei. j. quam si prestat: ꝛ nõ põt saltem prestabit iuratoriam: absolutio aũt non negabit. xxvj. q. vj. si presbyter. Et ꝑm Guil. talis ad petitionẽ aduersarij tenet cedere bõis: qõ intelligo verum in foro contentioso: sed in foro penitẽtie sufficit si restituat eo mõ quo tenetur. de quo. j. restitutio. ¶ Tenet aũt ꝑm eundez Guil. absolutio si hoc ecom nõ seruet. iz peccat absoluẽs ad qõ facit. d. c. odoardus. * Tertium est vt absolnatur per eũ q̃ põt cũ psalmo. oratione ꝺfica ꝛ alia cõsueta ꝛ verberibus ꝛ postea subiungatur absolvo te etc. vt in. c. a nobis. de sen. excõ. li. vj. vbi tamẽ de xberib⁹ q̃ archi. ꝛ summa pisa. cõmemorãt mẽtio nõ fit nisi quatenus sunt ꝓsueta ꝛ ꝺfir cadẽ rõne seruãda qua ꝛ ꝓsueta oratio. * Quartum est vt absoluens posit modũ faciat absolvo iusta ꝛ rationabilis mãdata: aliter posset appellare. extra de pac. c. fi. ꝛ de appella. vt de bituo. Erunt autẽ rationabilia si excõicato a iure iniungãtur: vt nunq̃ veniat contra canonem illum puta percussori clerici vt nunq̃ percutiat clericũ incendiario q̃ non incendat ꝛ similia: vt in. d. c. ex tenore. ꝛ. xxiij. q. ij. pessimam. Et intelige nunq̃ nisi in casu licito si a iure cõcessor qz bñficiũ iuris nemini auferendũ ꝺfect. in auc. ō nu. §. iz hoc qõ. ꝛ. ff. de re ind. l. iij. Et ita percussori clerici iniungendũ est nunq̃ percutere nisi ad defensionem vel de mandato prelati: cui etiam iniuria fieret si non posset mandare subdito exceptionem aut verbera in casu legitimo. aliquãdo etiam requiritur cautio quod talia decetero non ꝓsumat. vt i. c. graue. de sen. excõ. Et tamẽ sen-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tentia appareat iniusta nullū mādatū fiēdū est: qz p̄dicta tura loquunt solū in casibus in ꝯb⁹ ds vere cōmisit delictū pp qō fuit excōicatus. Consueuit aūt ī ista absolutio sic practicari: vt post satisfactionē ⁊ iuramētū incipiat absoluēs psalmū miserere ⁊ simul Xp̄e ⁊ flagello percutiēs scapulas nudas absoluēdi nisi aliter suadeat pudor honestatis finito psalmo subligat R. rie el'. ⁊ pk nf. ⁊ V. saluū fac, ⁊ ofonē deus cui⁹ proprijs: exceptō qz nō ꝺz quos delictoꝝ fi. sed loco huiꝰ ꝺz. ⁊ hūc famulū tuū quē excōicationis cathena cōstringit ⁊c. ⁊ deinde dicat absoluo te a vinculo excōicatiōis quā incurristi pp tale factum ⁊ restituo te sacris ecclie ⁊ cōioni ac vntrari fideliuꝫ in noie p̄r̄is ⁊ꝯ. vel dicat formā absolutiōis quā habes. j. absolutio. vs. ℔. j. ⁊ vlti. faciat mandata.

4 ¶ Sciendū est ḡrto qz absolutio ab excōicatiōe minori quātū ad modū quē seruare ꝺz absoluēs duo ꝺz hȳ exp̄ssio vnū ex parte absoluendi: vt. s. sacerdotis proprio. i. ei q̄ pōt illū absoluere a peccatis scōz archie. expōnat cūm petēs absolutionē vt in. c. nuper. de sen. excō. hoc ī non est necessarium. scōo aliud ex parte absoluentis vt absolute absoluat: aliter absolutio non valeret vt de maiori dictū est. Non requirit autē iuratoria cautio: vt in. d. c. nuper. ⁊ intellige de parēdo mandatis, aut dāno resarciendo: nec requirunt x̄bera aut ℞o vel q̄libz solennitas p̄ter simplicē confessionem: alioquin dictū. c. nuper. nō responderet tertio ibi quesito: q̄ tamē confessio non est absolute necessaria sed sufficit rem innotuisse sacerdoti: cum etiam absoluere possit inuitum vt dicetur. Non requiritur etiam ipsum sacerdotem nō esse ligatum excommunicatione minori, sed sic ligatus potest absoluere. vt in. c. duobus. eod. titu.

1 du uiū. ¶ Circa premissa tamē cōsurgunt dubia multa. ¶ Primū est vtrum absoluēs ℔ p̄dictū modū intelligatur excōicato p̄cipare illicite i p̄dicto ⁊ dico quod nō: ꝺz potius illicite qz in specie tribuꝰ ad animę salutē: vel vt vulgo ꝺz in cōuerrēdo: ⁊ p̄sequēter nullā sentētiā excōicatiōis incurrit. vt in. c. cū voluntatē. eo. ti. ⁊. xj. q. iij. c. cū excōicato. idē ꝺz ho. i. c. a nobis. el. ij. de sen. excōl. ⁊ etiā si is qui absoluit ē rūdeat absoluēti. vl' dicat p̄s. miserere cum eo. * Scōm vtrū papa excōicatū itelligat absoluere per hoc qz eū salutat vel osculat aut quocūqz modo p̄ticipat ei scienter: ⁊ dico qō nō vt in. c. si summꝰ. de sen. excō. in cle. ⁊ hoc intellige in dubio. qz si constaret qz papa ex hoc eū haberet pro absoluto esset absolutus: qz papa tu ē posſitiuo non subdit: cum sit supra illud de cōcel. prebē. p̄poluit. ⁊ ꝑ nō subijcit forme turis cōis volentis qō excōicatio et absolutio verbis exp̄imatur, ꝺz tū nisi papa id exp̄sserit reputari non ꝺz absolutus scōz Jnn. an. c. cū olim. de p̄u.

* Tertiū vtrū eps vel alius inferior papa excōicatum possit absoluere dicto mō. i. ei participādo nullo speciali signo absolutionis exp̄sso cū intētione tū absoluēdi: ⁊ dico qz nō ℔m Jnno. in. d. c. olim. sed opꝰ vt verbo aliquo denotāte absolutionē: ⁊ concordat gl. in. d. c. cum desideres. ⁊ est cōis opinio doc. in eo. c. ⁊ in eadē cle. si summus ⁊ rō est: qz subsicit forme iuris cōis, vt no. Panor. in. d. c. cum desideres. vū cū absolutione ab excōicatione aliqua forma requirat nō obstante etiam satisfactione requiritur absolutio: etiā vt dicit in excōicatione adhp̄uta quousqz ds satisfecerit: sed tū in absolutione a suspēsione vel interdicto sccus est ℔m Joan. an. vt singulariter not. Panor. in. c. fi. de matrimonio ꝓtra. ꝺ inter. eccle. quia si ista ferat ad tps. post illud non requirit absolutio: sed sufficit si de mente iudicis cōstet. Et rō inquit diuersitatis est: qz in istis nō requirit certa forma sicut in absolutione ab excōicatione. hec pañ. q̄ p formā certā nō accipit determinatam: qz nulla est substātialis ⁊ necessaria cum diuersis x̄btis fieri possit absolutio vt dictum est. ꝺz certa ibi est idem qō aliqua. Si tū papa esset ita q̄ excōicauit ad tps post illud nō requirit absolutio si de pōtificis voluntate ꝓstiterit qz nō subijcitur dicte formę ꝺz voluntate p̄t absolucre vt dictum est sed in dubio credit dñs Ant. qō absolutio requirat: qz alio nō appareāte: nō vt papa velle vti potestate absoluta sed ordinaria: ⁊ ita ℔m turis ordinez impendi debet absolutio.

* Quartum vtrū excōicatus p cōstitutionē sit absolutus ex hoc ipso qz papa illā reuocauit non indigens illa absolutione: ⁊ dico quod sic si reuocando dixit qz eam vult haberi p nō facta: qz ℔m glo. in. c. nō ꝺz. de consang. ⁊ affi. ⁊ glo. in clemunica. de immu. eccle. super verbo infectis: tāta est auctoritas pape quod tollere p̄ potest constitutionem etiam ratione p̄teriti effectus ita quod in tali casu tacita absolutione non indigebit. et glo. in dicto ver. infectis dicit quod papa in his que sunt turis positiui habet potestatem reuocandi extunc: id est sic quod retrotrahantur que glo. ℔m zaba. nō inuenit alibi. ⁊ et cōcordat pañ. dicens ex hoc qz illegitimꝰ per papam legitimari potest, sic qz habeatur pro legitimo exitte: id est retrotrahat etiā quo ad honores seculares. Si autem papa talem cōstitutionē reuocat simpliciter: nō reuocatur effectus iam causatus: nec videtur approbatus actus exercitus contra illā vnde excommunicatus absolutione indigebit. Nō est autē simile de prelatis inferioribus: qz illud quod dictum est: potest papa de plenitudē ne potestatis: vt innuit glo. p̄dicta dicens: vide quanta est auctoritas pape plenitudo autem illa non est in alijs prelatis qui assumpti sunt in partem

ptē solicitudinis: vñ si eps dicat excōicationem q̄dē se velle ꝺx̄e p nō facta excōicat⁹ p illā non erit absolut⁹. * Quintū an absens ab excōicatiōe possit absolui? ⁊ dico qō sic p̄ p̄curatorē: ℔m Joan. in. c. q̄d agēdū. de p̄cu. li. vj. ⁊ Arc. i. c. eos q̄. de sen. excōi. li. vj. ⁊ Spe. ti. ō p̄cu. qō ꝺz Jnn. in. c. cū desideres. de sen. excō. ē. verū q̄n subest iusta cā: q̄ non sic intelligo quasi deficiēte iusta cā: quod nō teneat absolutio: ꝺz qz ex alia ꝑte vl' ex vtraq; incidit p̄cīa. Et sil'r pōt absolui p l'as ꝺz Ric. in iij. dist. xvij. ⁊ est tex. in. c. quāto. ij. q. v. Erit aūt absolutum q̄n l'as receperit: nisi aliter p̄sset de mēte absoluētis. Et sil'r ꝺz absolutio absentis fiēt p̄curatorē ⁊ literis quarū p̄tinet ad forū aiet sicut p̄cluerūt ꝓfirmatores electos absoluere ante cōfirmationē qz totū dependet ex ītētione absoluētis vt dictū est: ⁊ si nō requerit p̄sentia animi sed voluntatis: vt statim dicet: multomin⁹ requirit̄ p̄sentia corporis: ⁊ si absolui pōt mortuus qui⁹ aia ē in purgatorio: multomagis viuus. Nā absolutio ḡaliter facta in. c. religioso v. exhedit ad absentes: si id p̄tat⁹ it̄edat: vt ꝺz et si nō faciāt qō ille īmūgit qz ertā īmūr⁹ ⁊ p̄dicēs absolut⁹ et multomagis volēs q̄uis negligēs. * Sextū vtrū absolui possit inuit⁹ ⁊ dico de hoc fuisse theologoꝝ opiniones varias. in. iij. di. xvij. ⁊ canonistā. in. c. ab excōicato. de rescript. ⁊. c. significasti. ō eo qui dux. in vxo. ⁊ in. c. f. de sen. excō. lib. vj. Nā. a. Sho. ibi dicit hoc ēe possibile: qō Ric. ex p̄dicit quātū ad sniam hoīs nō aūt iuris: qz illa est aliquo modo voluntaria oū ds voluntarie incidit in canonē. Sed ratio. a. Sho. cōcludit oe vtraq; si loquamur de posse absoluto qz inquit excōicatio est pena: de cui⁹ rōne nō est qō sit voluntaria: vñ nō pēder a volūtate puniti ꝺz pumētis qui. s. ficut eam sua voluntate infert homini aut per statutū annectit alicui facto: ita etiā ⁊ remouet. si vero loquamur de posse circunstātionato. i. irrep̄hēsibile: qō ꝺz idē est qō debere fic non est hoc possibile nisi ex cā rōnabili: puta qz expedit saluti excōicati q̄ ex hoc fit peior: vel cōicati cui parricipādi excommunicato necessitas incūbit. Quodvoraūit panor. in. c. apostolice de excep. oēs qōvbi ex absolutiōe imminet vtilitas ecclie vel si nō absolut⁹ reus ecclie. ordinatio impediturve absoluēdus est etiā inuit⁹: vt dicit ipse c. ve. ics. cl. i. de test. Et. a. Sho. subiūgit qō etiā manente cōtumacia pōt quis excōicatione iuste latā diferre et relaxare: si videat saluti illius expedire ⁊ cōsentit Albri. * Septimū vtrū ligat⁹ pluribꝰ sentētijs vl' vna ex diuersis causis teneatur ois causas exp̄imere ⁊ dico ℔m Panor. in. c. cum p cā. de sen. excō. quod si ē ligat⁹ pluribꝰ sētentijs nō tenet absolutio cuiꝫ oibus nō exp̄ssis qz est subrepticia. ſupior absoluere nō rēdebat nisi p cā exp̄essa. ar. optimum in. c. offici. de sen. excō. ⁊ i. c. ex pte ō offic. ordi. ⁊ hoc nisi periniūcto. obtinuisset absolutionē generalē ab omnibus qz ꝺz fieri nō debeat nisi facta exp̄ssiōe spāli tū facta teneri: qō ego verū intelligo: nisi dolose subticeret vna: loquēdo in foro aie: qz tūc ꝺz Rich. in iij. distin. xvij. absolutio est inanis. ō sen. excō. cū p̄to cā. ⁊. c. officij. Hoc idē est in foro iudiciali ꝺz Panor. in. d. c. cū p̄to cā. col. ij. ibi nota bene glos. xxvij. in illis verbis oīmodo exp̄imat seriem facti: sed Felꝰ. refert ēdo. s. Tho. i. iij. sen. dist. xvij. q. ij. art. v. dicit hoc ꝺx̄e locū qñ quis erat excōicatus plurib⁹ excōicatiōib⁹ ab eodē iudice qz absolut⁹ ab vna intelligit inquit. s. Tho. absolut⁹ ab oib⁹ nisi ꝺtū exp̄mat: sec⁹ si a diuersis: ⁊ de hoc est gl. in. c. sunt plures. in ver. de oīb⁹. de pen. distin. iij. Si vero excōicatio fuit vna et causę plures, aut vna cā sola p se sufficit: ⁊ tūc ꝺz absolutio: si illa cā exp̄imat. ar. c. super literis. de rescri. si vero plures causę p se sufficiūt: vt qz plures clericos percussit: vel pluries eundē tribus interpollatis: oēs causas ꝺz exp̄imere ℔m Pisanū: ⁊ vna absolutio sufficit p oīb⁹: aliter est subrepticia absolutio: ⁊ si exp̄imis vnam cām tm. ⁊ ceteꝰ obtinet absolutionē ḡaliēr ꝺz: modo fraus nō interueniat maxime si causas facitas exp̄imit in ḡali dicēs se pluries talia fecisse. Si ẏo nulla cā p se sufficit sed oēs simul: tūc Panor. vbi supra nō ꝺz absolutio nisi oīb⁹ exp̄essis: cuius ratio esse pōt: si rō dabilis est iste casꝰ: qz vna exp̄ssa vel oīb⁹ p̄ter vnā nō est exp̄essa cā sufficiens scie: ⁊ ꝑ iudex nō iudicat ilicū ligatū: ⁊ ꝑ nec absoluere intēdit. Si tū eo casu intēderet absoluere ad cautelā: ē absolut⁹: cū absolutio ab absoluentis volūtate dependeat. Cū oīb⁹ tū p̄dictis intelligeꝝ qō si de absoluētis volūtate p̄stareꝝ ꝺz absolutio ēt nulla exp̄ssa cā: si de ipsis excōicatiōib⁹ loq̄mur: sec⁹ de p̄cīis q̄b⁹ p̄trahunt̄ que ola opꝰ sp̄aliter esse exp̄ssa. * Octauū vtrū ligatus a plurib⁹ iudicib⁹ debeat a plurib⁹ absolui: ⁊ dico qō sic: ⁊ semper vitari ꝺz quousqz sit ab oīb⁹ absolut⁹: vl' abuno cui oēs absolutionē mādarunt ꝺz notata p doctores. l. c. offici. de sen. excō. aut ℔m Ric. mi. absol. vn⁹ oim sup̄ior. Et sic intelligē qō petēs absolutionē ab vno inuice pro vna cā ꝺz tū alias exp̄imere: vt patet in. d. c. officij.

* Nonō vtrū absolui debeat excōicat⁹ offerēs se ad iusticiā appellāte aduersario ne absoluat: et dico qō absolui pōt i triplici casu. Primo si excōicat⁹ recognoscit errorē suę excōicatiōis quia illum debet in reuocare appellatiōe nō obstante de sen. excom. ex sacramento. Secūdo si de errore dubitat ⁊ re⁹ p̄stat cautionē de parendo iuri vt ibi: sed caueat iudex ne fugat errorem in p̄iudicium partis. Tertio si nec agnoscit erro-

Universidad de Deusto
Biblioteca

rem:nec dubitat de eo:r tamen reis petit absolui r de parendo iuri cautio idonea prestatur. c. qua fronte. de app. Fallit hoc quando excommunicatus absolutionem petit ad cautelam: dicēs sententiam fuisse dubiam aut falsam aut nullā: q2 si aduersarius dicat eum p3o manifesta offensa excommunicatū r infra terminū. viij. dierum p3obet absolui non potest reus nisi p3ius sufficientem prestet emendā. de sen. excō. soler. li. vj. r facit. c. odoardus. de sol. r qō ibi notatur: si vero non p3obet absoluetur cū iuratoria cautione: vt in. d. c. solet. Si vo excōicatus impetret absolutionem aduersario sciente sed non contradicēte nec aliquid petente: postea conqueri non valebit quia remisisse videtur. de senten. r re iudi. quamuis. * Decimum vtrum dubitans de excommunicatione petere debeat absolutionem: r dico quod sic: si habet absoluens commoditatē r nullum sibi inde p3eiudiciū generatur: quia in dubijs tuto3 pars est eligēda. de spō. iuuenis. Si vero non habet illam commoditatē: aut sibi inde p3esudicium generatur ab aduersario aut a p3opria passione q2 scilicet assentiendo scrupulis fit scrupulosio3 r inquietio3: tūc si dubitatio est leuis aut scrupulosa deponat eaz ad consiliū boni viri quia absolutionem petere non tenet. arg. de sen excō. inquisitioni. itē q2 dubi9 consulens peritos laborat ignorantia inuincibili que petiū excusat fm. s. Tho. ij. dist. xxij. r. iiij. dist. ix. r. xij. q. vij. sexto qō maxime verū est in scrupulosis q2 in re p3opria sunt fine iudicio de particulari eligibili p3opter vehemētiā passiōis timo3is. Si vero eā deponere aut nōvult aut nō pōt: vel etiā si dubitatio sit p3obabilis vtri iudiciū sanū d3 absolutionē petere ratione tā dicta r argumēto in eo. c. inquisitiōi. Idē per oīa dico in eo qui dubitat de petō. * Undecimū vtrum r qualr mortuus absoluēdus sit: qui signa cōritionis ostendens euidētia excōicat9 decessit: r dico quod absoluēdus est iuxta dicta supra absolutio. s. §. v. et hoc mō: q2. s. si est sepult9 in cemiterio non exhumabat: si vero alibi exhumabat r corpus vel sepulchrū verberabit cū psal. r ofone oūica r alia cōsueta: sicut circa vinos fieri consuenit. de senrē. excō. a nobis. el. ij. sed intellige qō si extra cemiteriū sepult9 est nō verberabit sepulchrū fm. i. sacrū. s3 primū. i. ppter anū: q2 p3i d3 absolui & sepelirī: si excōicati carent ecclesiastica sepultura vt ex cōicatio. iij. §. ij. ad quid aūt circa hoc reneatur heres infra heres. ij. §. ix. * Duodecimum: vtrū in absolutiōe ab excōmunicatione aliqua r qualis pna iniungenda sit: dico qō in triplici casu iniungit. Primo qñ absoluēdus erat excōicatus ratione dāni: q2 peccat absoluēs nisi p3ius satisfecerit si potest iuxta dicta supra in hoc ut. §. ij. si tū absolui9 absolut9 est fm. ibi. . Deco qñ intulerat manū violētā in clericū: p3o qua re satisfactio pecuniaria soler imponi q ādē applicabit monasterio: si percussus fuerit monach9 aut cōuersus. ar. xij. q. j. nō dicatis. r de statu mo. cuz ad monasteriū. p3io rūso. vel ipsi percusso si fuerit clericus secularis nisi in ecclesie cōtumeliaz fuerit ppulsatus: q2 tūc etiā ecclesiā agere potest p3o iniuria. insti. de iniu. §. si cōmuni seruo. et sic etiā ecclesie satisfiet. Consentit Host. r Host. Tertio qñ absoluendus a sentētia canonis vl' hominis habet periculū mortis vl' aliud legitimuz impedimētū recurrendi ad illū a quo fuerat de iure absolnēdus: q2 iniūgēdū est eiur cessante periculo vel impedimēto se p3esentet illi receptur9 eius mādatū r satisfacturus vt oportet: sed intelige nisi impedimētū sit perpetuum fm Inn. i. c. quāuis. de sen. excōi. r nisi excōicatus sit puer. i. infra. xiij. annū vt patet in eod. c. Quod si se non p3esentet quācito cōmode pōt: reincidit in eādē sicut r absoluti a sede apostolica vel eius legatis quib9 iniungitur vt ordinario vel alij se p3esentēt p3o penitētia r satisfaciāt iniuriatis nisi hoc faciāt quā citius cōmode potuūt. de sen. excōi. eos. li. vj. Et ibi hoc extenditur ad quēcunq absolutū cū onere se p3esentandi vel satisfaciendi alicui siue sentētia fuerit iuris siue hominis: de quo dic vt infra excōicatio. viij. Quid autem sit legitimū impedimētū exēplificat Joā. an. in. c. religioso. de sen. excom. li. vj. vt si quis est in mortis articulo: vel eger aut debilis vel habēs inimicitias capitales vel huiusmodi. vide tit. seq. §. f. oubio. xv. A quo etiam absolnatur habens tale impedimentum habes quantum ad periculum mortis supra absolutio. s. §. v. quantum vero ad alia impedimenta: episcopus est requirendus vt no. Inno. r sequitur Pañ. in. ca. de cetero. de sen. excō. r si ad eū mittere nō potest fm Jn. in. c. s. de sen. excōi. sacerdos p3opius absolnet. Et hec locum habent in excommunicatione tam iuris quam hominis vt in. d. c. eos.

¶ Rursus de absolutione ab excommunicatione quarto specialius. i. percussorum clerici.

Absolutio quarto specialius scz ab excommunicatione in quā quis incidit ex clerici percussione: cuius absolutio pape reseruatur: vt i. ca. si quis suadēte. xvij. q. iij. nisi constet deinde ab eo. Ut ait sciak quādo a papa: qñ ab eo vel alio petenda sit hec absolutio cōsiderādū est primo qō cū s3 Joā. an. r Panor. in. c. quemt. de sen. excōi. res sint pecies iniuriet leuis scz mediocris r enormis: eis ab huiusmodi excommunicatiōe p leui iniuria potest absolvere omnes iure suo autoritate. di. ca. peruenit.

p3o mediocri aūt absoluere nō pōt nisi p3iuilegiatos de quib9 infra: p enormi vero regulariter nō absolui: r nisi in necessitate vel vbi se speciifice cōmittitur. hec ex illis: sed intellige de p3iuilegiatis ppter cōditionē persone vel circūstantiā facti alleuiatiuā nō antē de p3iuilegiatis p3opter excessus exilitatē seu modicitatē. vt. j. de leuiter percutiente dicetur. §. iij. Leuis iniuria fm Asten. exempli gratia est si quis malo animo super clericū manum ponat aut accipiat eum per vestes vel habenas: quod intelligi debet si is qui talia infert est superio3 aut par. aut quasi par in mondana reputatione: sed quia in his generalis regula dari non potest. ideo dicit Panormi. vbi s. r in. ca. cum illorum. eo. tit. quod leuis iniuria est iudicis id est absolnentis arbitrio iudicanda ex variis circunstantijs personarum: locorum et temp3oz: quia si clerico publice ministrāti quis leuiter manus iniecerit non erit iniuria leuis: que alias fuisset leuis r quedam est leuis illata puero vel in dorso aut manu vel baculo aut in occulto que nō esset leuis illata seni vel in facie vel pugno aut ense vel in publico. Enormis autem exēpli gratia. vt patet ex. c. cum illorum. de sentē. excō. est cū venitur ad mutilationē membri qua. s. membrū impeditur ab officio suo: r a fortiori ad truncationez que est absciſio totalis vel ad sanguinis effusionem: quod scilicet abundantiam fouat r hoc per notabile vuln9: r aliunde & ex mēbro vnde leuiter fluit: vel si in episcopū/aut in p3opriū abbatē manus iniecta sit: ade vel in eius locū renētem fm Jo. an. r pet. de peru. Sed q2 etiā in huiusmodi est variatio r fine sanguine potest esse enormis iniuria. vt in. c. vnico. de cōse. eccles. li. vj. immo r mortalis: ideo fm eundē Pañ. hec iniuria iudicis arbitrio penanda est: quia inquit ex quo episcopo r Abbati cōcedit certis casibus absolutio cognoscere pōt an eoz9 sit iurisditio. ar. in. c. sup literis. de rescri pt̄is. r m. L. si quis ex aliena. ff. de iudi. s3 caueāt, inquit sibi ne leuē dicant: vbi est enormis. Idem etiā sentit pis. s. & iudicis vel boni viri sit hec iniuria arbitrio iudicāda: ex circūstantijs loco3uz et temp3oz: r personarum: vt in statu. de iniurij. §. allegans extrauagantem per lectis. Et adde fm Joā. an. in. c. cū illoz9. eo tit. quod enormis iniuria est si percussio sit in theatro: r vel foro: vel in cōspectu iudicis: multo fortius si quis in cimiterio: vel p3ocinctu vulneretur: seu alias verberetur. Et hec oīa elicuntur ex. d. §. atrox. vbi d3 Atrox iniuria estimat vel ex facto veluti si quis ab aliquo vulneratus fuerit vel fustibus cesus: vel ex loco: veluti sicut in theatro vel foro vel in cōspectu p3etoris iniuria facta sit vel ex persona veluti si magistratus iniuriā passus sit: vel seu a p3oz ab hūmili persona iniuria facta sit: aut si parenti patronoq fiat a liberis vel libertis: nōnunq etiā locus vulneris atrocē iniuriā facit: veluti si i oculo quis percussus fuerit. hec sibi vbi gl. in verbo oculo addit vel in ore. Mediocris aūt d3 que inter leuē vel enormem est media: de qua necessario cognoscit is qui r de extremis: vñ secundū eūdē iudicis arbitrio pēsatur: cui p3esentē Host. dicēs q iudicium de leui r enormi iniuria totū arbitrio p3mittit eī: r intellige etiā simplicis cōfessoris: qñ habet absoluēdi authoritatē a papa vel eo: q2 tūc habet iurisdictione ex p3missione: vñ pisan9 totū tribuit arbitrio boni viri. q etiā pōt esse nisi ut dicit q3 verū est in foro aie vel etiā iudice dubitāte in foro causarū. Aduertendū est tñ q3 cū mediū naturā sapiat extremoz9: r vtriusq nomē subinduat respectu alteri9: vt patet. v. phy. iō iniuria mediocris aliqñ appellatur grauis. q2. s. maio3 est leui: vnde fm monal. inter enormē r leuē est media q grauis d3: aliqñ vero d3 leuis. s. respectu ipsius enormis: q d3 grauis: sicut r peritiens enormiter d3 perurere grauiter vt in. d. c. si vo. vñ etiā fm ho. rodo. r monal. grauis iniuria d3 qñ vulnus illati requirit medicamē cirurgie. vel emplastri r hmōi: vbi grauis sumit p enormi. Ex his Pañ. in. d. c. cū illoz9. elicit regulā singulārē scz q3 excessus notori9 d3 enormis rōne notorietatis: q2 percussus in platea vl' theatro vel eccl'ia d3 atrociter iniuriar9: ideo inquit eps: qui. s. inferētē clerico iniuriā leuez siue pōt absoluere: vt idē dicit in. d. ca. peruenit. nō pōt absoluere a notoria: q2 leuis dici nō pōt. hec Pañ. imo etiā vī q3 p tali iniuria absoluere nō possit etiā p3iuilegiatos: quos pōt absoluere p mediocri: q2 ista est enormis. Aste. etiā regulā facit. q3 vbi ex tali iniectiōe manuū scandalū generat efficitur iniuria grauis. i. enormis: r idem fm Host. dicēdū est quoties inferior r subditus in superiorē manus iniecerit: sed ramē in omnibus dictis r dicēdis exemplis semper tene qō in oībus oportet interuenire boni viri arbitramētum p3opter varias circunstantias.

¶ Sciēdū est scō circa absolutionē ab huiusmodi excōicatiōe q3 persone quedā dicunt p3uilegiate: r sunt numero. xvij. de quib9 Pañ. in. d. c. cū illoz9. sic dicit. Nota ex textu regulā qō incidētes in excōicatiōes p violēta manuū iniectione in clericū a solo papa absolutionē p3sequi p3it que regula originaliter hr in. c. si ds suadēte. xvij. q. vi. Fallit autē in multis casibus que istis versiculis continentur. Regula: moz3: serus: homicida: puer: officialis. Deliciosus inops: eger: senex: que sodalis. Janitor: astrictus dubius causa: socius: reus. Debilis absolui sine summo me-

Universidad de Deusto
Biblioteca

rentur. Sunt ergo. xvij. casus in qb⁹ citra sedez
eas⁹. apostolicā hmōi absolui pñt. * Prim⁹ est si regu-
laris verberet regularē: dūmodo excess⁹ nō fue-
rit enormis: qz absoluit a suo abbate: vt l.c. mo-
nachi. de sen. ex. z in.c.cū illorū. z ti. Et sm Pañ.
in.d.c.cū illorū. idē est de prioze vel prepositro:
vt q̄ocunq; nomine q̄ est loco abbatis: qz. f.
monasteriū nō habet abbatē sed priorez vel pre
positū: vñ text⁹ vtit vbo q̄ualitcūq; dicēs eoz̄ prela
tum. z sm sum. cōfes. idē est de prioze cōuentuali
ordinis ꝺdicatoz̄. z guardiano ordinis minoz̄.
z ol prioze cōuentuali nō habēte sup semaioreꝫ
in eodē puenru. fz intelligo de canonice electo: q̄
solus in religiōe ōz platus: vt innuit Archie. et
de hoc infra ti. prelat⁹. Extēdit etiaꝫ hoc ad ma-
gistrū z ffres hospitalis sancti Jo. hierosolimita
ni. vt in.c. canonica. de sen. exc. q̄ subditos suos
ab hac sentēcia potest absoluere si sit sacerdos.
Nō aūt extēdit sm Host. ad priorē templarioz̄
de quib⁹ scilicet simile videbat. qz inquit ius⁹
cōe debeat extendi per idētitatē rōnis: secus cū
est in iure p̄uilegiato. licet gl. teneat cōtrarium
in.d.c.cū illorū. Nō extēdit et sm Pañ. ad priorē
trīū vel quatuoz̄ q̄ instituit z remouet ad arbi-
trīū superioꝝ. Idē aūt ecē si regularis peteret
fieri secularē: vt in.c. religioso. eo. lib. vi. Et intellige
sm Pañ. siue inciderit aū siue post ingressum re
ligiōis. * Secūdus casus est in mortis ar. xliij. q.
iiij. si quis. z de sen. exc. nō dubiū z de hoc dicitur
est supra absol. j. §. v. * Tertiꝰ est in mulieribus:
vt in.c. mulieres. de sen. exc. nō distinguendo sm
doct. quātes sint fortes ſ. aut debiles: vidue aut
maritate aliter aut pauperes z hmōi: nec aūt
percusserint leuiter mediocriter vel atrociter: sed tū dicit ꝺ. q̄ licet eps mulieres posset
absoluere: etiā si atrociter percusserint expedit tū
vt mittat ad curiā: si sunt fortes z atrocitas ma
gna z nulli fiat p̄eiudiciū. Ex his aūt sequit q̄
sunt p̄uilegiate nō solū qz aliqñ nō sunt sui iu-
ris sed etiā qz sunt mulieres quibus vagari non
expedit. Et q̄ de mulieribꝰ ōz maxime i monia
libus locis habet vt in.c. de monialibus. eo. titu.
que etiā dici possunt cōtineri primo casu: cum
sint regulares siue religiose quas etiam Pañ. in
d.c. de mōialib⁹. notat ab eō posse absolui etiā
pro enormi iniuria ex quo papa enormitatē sibi
nō reseruauit sicut reseruauit i monachis rō est
ne monīales habeāt cām se inuerecūde miscen-
di cetib⁹ viroꝝ. Sed tū notandū est circa mu-
lieres z laicas q̄ sm ꝺ. si mulier esset incōtina-
ria sacri loci vel saltatrix literarū pape mittēda
esset ad curiā: qz nō inueniunt iura parcere mu
lieribꝰ i hac pte: z hui⁹ cā est ināt forte qz hmōi
crimina nō cōmittunt ex subito ictu: vt aliqñ
iniectio manuū: sed per excogitatā malitiā: fz ta
mē itelligo q̄ si importēa ffet ad eccliā vel habeat
aliud legitimū impedimētū absoluet iuxta nota-
ta. j. §. iij. dubio. ij. Notādū est etiā circa mona
les q̄ eas absoluere pōt eps etiaꝫ si sint exēpte
sm glo. sm. d. c. de monialibus. vbi Pañ. dicit q̄
hāc gl. sequunt cōiter doctores: q̄ verū dico nisi
in p̄uilegio exēptiōis aliter caueat. Dicit etiā
q̄ imminet dubiū de soroꝝ⁹ mēdicantiū: an eo
rū generalis qui sup eas habet auctoritatē quasi
episcopalē eas in hoc possit absoluere: et videt ei
q̄ nō: qz cū hoc sit indultū epō rōne dignitatis:
nō licet inferioꝝ⁹ hoc attētare sed hoc ēt dico
verū nisi aliter p̄uilegia caueat. Quart⁹ 4
est in habēte hostē. i. capitales inimicitias vt in
c. de cetero. z in.c. ea noscitur. de sen. excō. etsam
si eas haberet ex culpa sua. l. nec timore. ff. quod
met. causa. z extra de spon. venīēs. sed de ista ex
cusatiōe an. ſ. iste sine periculo possint romā adi
re necne: stabit arbitrio boni viri. ff. de ꝺb. obli.
cōtinuus. §. cū ita. z ō voto. q̄ sup bis. * Quint⁹ §
est in puero impubere de sen. exc. c. f. z. c. q̄uis. f.
si sit poli capax. i. circa septēniū. qz aliter nō incī
deret: etiā si post pubertatē postulat se absolui.
eo. ti. c. fi. hoc aūt summa angelica extēdit ad iu
venes vniuersaliter sine sint sui iuris sine nō sine
diuites sine nō: qz eoꝝ itineratio periculosa est:
fz de hoc otc iuxta notāda in casu. xv. Et adde fz
per. de pal. i. iiij. smarū q̄ pueri z mulieres pro
babiliter ignorātes iura p̄stricta scientes hunc
esse clericū: fz nō scīēres nec scire debētes penā
canonis si quis suadēte. non peccāt quātū de qz ne
sciāt canonē: nihilomin⁹ qz faciūt cōtra legē na
ture: simul penā ei⁹ z penā p̄scriptā legis incur-
rūt. * Sext⁹ est in officiali q̄ arcēdo barbā casu 6
fz nō supplear sine aliqualī culpa clericū pcussit
vt in.c. si vero. el. j. de sen. exc. si tū grauiter lesē
rit nō absoluit nisi per papā. vt ibi. * Septimus 7
est in mulierē porēti z deficato q̄ ad curiā accede
re nō posset: vt in.c. mulieres. eo. ti. ō quo ter. di
cit q̄ si papa adire nō pōt p̄ꝰ⁹ indicēt pape ne-
gociū: z sm cōsiliū ei⁹ punīat: z gl. dicit q̄ an ire
possit eps arbitrabit. z si periculuz est in mora
absoluet ēt accepta cautiōe q̄ parebit pape p̄ci- 8
pio vel respō. * Octauus est in pauperē: vt in.c.
q̄ de his. eo. ti. z. c. Quis. sed in. d. c. ea noscitur.
Pañ. de mēte Joā. an. hīc notat habere locuz in
pauperē nō mēdicāre fz viuēre ex suo artificio: z
etiā in solito mēdicare: si eūdo puīdere ex mēdi
dicitate nō pōt sibi vroꝝ: non aūt in eo qui pōt
ire z mēdicando sibi prouidere: sicut in locis fue
mūsiōis. fz puto quod in his bonus vir arbitre-
tur. * Nonus est in egrotante: vt in.d.c. quod de 9
his. q̄ Dic. intelligit si sit infirmus incurabiliter
vel periculose vel morbo lōgo licet rēpozalit
ex itinere timetur acceleratio mortis imo sm

Juno.

Juno. etiā si non immineat piculū mortis z vt in
podagra vel febre quartana. * Decim⁹ est in sene
z valitudinario: vt l.d.c. noscit. z in.d.ca. q̄uis. et
Jo. de saxo. quo ad gñationē legalē z potestates
aptādi ōz senex maioz. ix. anno. ff. de ado. l. si pa-
terfa. fz q̄ ad excusationē munerū psonaliū ma-
ioz. lxx. anno. C. qui eta. l. si lib. x. iuncta. l. j. §. fi. ff.
de decur. z cōsequēter sm aliquos maioz. lxx. an.
excusabitur ab itinere etiā si sit fortis: maxime
qz abinde supra homo iam nō est in senectute: fz
in senio sm gl. in p̄hemio. vſ. vel ōz senex in pro
posito qz ratione etatis iudicio boni viri maxi-
me epī periculose tale iter aggrederet. Et fz fo-
tis videret. tū fz Jnno. absolueret: qz periculosus
est senē p̄ficisci. Valetudinarⁱ⁹ aūt dicitur est a
valetudine que fz gl. l. d. l. si paterfa. in hoc distat
a morbo: qz valitudo perpetua est morb⁹ t̄palis.
Et itellige q̄ cū dupliciter dicatur egritudo p̄-
petua. i. our ās vsq; ad mortē. fz vl' qz est mortalis
etiā si repēte occidat: vel qz incurabilis tm̄ z nō
mortalis: sc̄do mō valitudo est ppetua. * Undeci
mus est in sodalib⁹. idest clericis viuētib⁹ in cōi
z sub vno tecto dormiētib⁹? z in eadē domo vesce
tib⁹? vt in.c. q̄m. de vita z hone. cleri. q̄ exponit
q̄ simul viuūt in aliquo collegio: sed ramen hic
fz Pañ. excipit atrox iniuria sicut z in mōachis.
* Duodecimus est in ianitore vel ostiario qui p̄
textu sui officij clericū nō grauiter percussit: vt
in.d.c. si vero. sed iste casus qui a summistis z Pa
noz. in. d. cicris versibus distinguitur a casu. vſ. de
officiali. in hoc ab illo distinguitur. qz ibi pcus-
sio est causalis. hic vero intēta z animo iniuri-
di vt dicit gl. q̄ ex hoc notatur: quia textus di-
cit malignatus. Ex quo etiam elicit quod neces
sario oūnda est iniuria media inter leuem z gra-
uem sine a trocem: qz si iste percussisset grauiter
per epm absolui nō posset vt patet i textu. si aūt
leuiter iā nō esset p̄iuilegiatus in quantum ostī
arius cum absolutio ex leui iniuria sit p̄iuile-
gium omnibus cōmune: nisi officiali cui iniuria
de se leuis est grauis. * Decimus decim⁹ est i astri
cto. ſ. alteri porestati qui nō est sui iuris: vt ser-
uus nō quidā famul⁹ sed qui est seruilis p̄ditio-
nis: z christian⁹ cū infidelis nō sit excōmunicati-
onis capax: z similiter filiusfamilias vt in.c. mu-
lieres. z i.c. relati. ō sen. excō. * Quartusdecimus
est in dubio. i. in eo de quo est publica fama q̄
clericum percusserit: qui vt ōz in.c. cū desideres.
de sen. excō. vitandus est nisi ad arbitrium epi-
scopi se purgauerit: vel nisi ad cautelam absolu
tionis beneficium consequatur scz ab episcopo.
* Quintusdecimus est in eo cuius cause ad non
eundū sunt iuste scz qui habet impedimētum cano
nicū. i. legitimū: vt in.c. q̄ de his. eo. ti. Quando
vero impedimentū sit canonicū vl' legitimū vide

Prima Pars

qđ ouplīciter hoc intelligitur. primo vt dicit le-
gitimū. i. a lege expressum sm quē intellectū ca-
sus iste cū alijs in numerū nō ponit sed oēs com
plectitur: scīdo vt dicat legitimū. i. legi cōsonum
vel a lege tolerandū: qđ tunc esse dico q̄n arbitrio
boni viri est equale vel maius alieno expsso i le
ge z sic iste casus cōplectit multos z rōnabiliter
qz eadē cā hz eādē effectū: ex. j. phy. z vbi est ea-
dē ratio ibi idē ius: vt l. illud ff. ad. l. aq̄l. z. l. a tu-
tio. ff. de ver. obli. l. his solis. C. de reuo. do. Et sic
q̄dā dicūt istos dominos magne potētie z delica
tos esse p̄iuilegiatos non soliū rōne teneritudi-
nis z deliciositatis: fz ēt qz suos terras pleruq;
deserere non pūt: in quo tū papa esset p̄sulēdus
nisi periculū esset in mora. Sic etiā Dic. dicit qđ
tertiana vel q̄rtana vel ētus aut etiā podagra vl'
hmōi ita quod ire non possit: absolui poterit ab
epō: z sic etiā aliqñ de iuuenibus dici pōt: sed in
oibus hmōi stabitur arbitrio boni viri. argu. de
offi. deleg. de causis. * Sextusdecimus est in eo
qui leuiter pcussit. i. leuē mtulit iniuriam: vt in
c. peruenit. eo. ti quem eps absoluit iure suo vt
dictū est sicut etiā z mulieres senes ac valitudi-
narios vt dicit Panor. in.c. peruenit. e. ti. z tū sunt
persone p̄iuilegiate. Nec cōtinet ista decretalis
dispēsationē vt dixerūt q̄dā fz ius cōe. * Decimus
septim⁹ est in debili. i. mēbris destituto ita quod
aplicā sedē adire non pōt: vt in.c. ea noscit. eod.
ti. vbi dicit Pañ. q̄ mēbris destituti dicunt hic
ceci: claudi: z alij multiplicarie impediti mēbris.

¶ Sciendū est. iij. q̄ ꝺ dicorū q̄dā hīt ꝺpēdin. ē iij.
tu securie p̄sentandi ppetuū vt mulieres inqui n i.
tum mulieres z senes z valitudinarij z destituti
mēbris: z aliquo mō deliciosi: q̄dā vero habent
impedimētū t̄pale: vt existēres in p̄culo mortis
z habēres inimicitias capitales z egri z inopes:
z pueri. vt pt̄z in.d.c. quāuis. quidā vero nullum
habēt ꝺpedimētū quantū est ex defectu vel con-
ditione personali: vt ostiarius z officialis turbā
coercens z regulares ac ffres Jo. hierosolimitani
z clerici cōiter viuentes: z serui ac filij familias z
leuiter percutiētes z aliqñ is cui⁹ cāe iuste sunt t.
Omnes igitur isti dicuntur persone p̄iuilegia-
te: id est excepte ab illa regula qua pape reseruā
tur absolutio percussoris clerici: sed quidā sunt
p̄iuilegiati ex causa se tenente ex parte p̄iuile-
giati: vt omnes p̄ter leuiter percutientem: qui
est p̄iuilegiat⁹ ratiōe modicitatis excess⁹. Oēs
igitur homines christiani sunt p̄uilegiati vt ab
solui possint citra sedē apostolicam ab hac ſnia
p̄o iniuria leui: sm doctores communiter z pa-
ret in.c. peruenit. eo. ti. Quidam vero etiam p̄o
mediocri. vt omnes p̄dicti secundum Joan. an.
z Panor. sed excipiendus videtur leuiter percu-
tiens: qui si fortiter percusserit inferens iniuriā

Siluestri. b ij

Universidad de Deusto
Biblioteca

mediocrē nō absoluetur ab eō ꝙ cessat rō sui
priuilegij: aliōn oēs xp̄ianus absolui posset ab
eo p̄o iniuria mediocri cū null⁹ sit inferens in-
iuriam leuē q̄ nō possit iferre mediocrē. Nisi fo-
te dicaf qōleniter percutiēs absoluit ab eō p̄o
iniuria mediocri modo percussio sit leuis: ꝯ iste
intellect⁹ non pcedit: qz qō in versu dicit leuis
ict⁹ in terru dicit leuis iniuria: ꝑ̄ esse nō pōt
iniuria mediocris: z percussio priuilegiata leuis.
Quidā x̄o priuilegiati etiā p enormi siue grui
z atroci: vt oēs habentes ꝓpetuū impedimentū:
qō ꝓbaf extra de sentē. excō. p. c. mulieres. z p. c.
ea noscit. z per. c. qō de bis. q̄ loquunt indistin-
cte: lz circa aliquos horū sint dubia q̄ patebunt
qō etiā ptz rōne: qz cū tales nunquā possint adi-
re pontificē: semp carerēt possibilitate redeundi
ad ouile. Et sil⁹ oēs habēres ipedimentū tpale:
vt ptz in. d. c. qō de bis. z. c. quāuis. sed iniungen-
dum est eis vt cessante impedimēto sedi āpostо-
lice se p̄sentēt: vt ptz ibidē. Qui vero nullū ha
bent impedimentū absolui nō pōt niſi ꝑ iniuria
mediocri: qz in istis iura excipiunt iniuriā enor-
mem p̄ter q̄ in monialib⁹ que tū habēt perpe-
tuū impedimentū ꝓpliciter: z inquantū mulie-
res: z inquantum moniales p̄terquam etiam
in seruis de quibus est dubiū qō patebit. Qui-
dā etiā sunt priuilegiati quātū ad vocē qō eis nō
imponaf sub iuramēto vt sedi apostolice se p̄se-
ntēt cessante legitimo impedimēto vt ptz p̄ri-
mo in absolutis p̄o iniuria leui: quia tales eō
absolui iure suo. i. nō vt tenēs personā alterius
habētis dare mādata: sine iure suo. i. absolutio-
ne perfecta z cōpleta sine relatione ad alium et
scō in habētibus ꝓpetuū impedimētū: qz f talibus
ista iniunctio esset vana z ridiculosa: dicit tū
glo. in. c. ea noscitur. qō valetudinarij apostolicā
sedem visitabūt si conualescāt: sed hoc intelligo
in dubio an valitudo sit valitudo vel morbus: qz
si certū est qō sit valitudo: pura quia est diru-
ptus enormiter z incurabiliter: absoluetur abso
lute nec imponitur p̄sentatio: vnde si miracu-
lose liberetur post absolutionem nō tenebitur.
Quidam vero quantū ad hoc carent priuilegio
vt oēs habentes impedimentum temporale: vt
in. d. c. quāuis. qō tū capit̄m excipit pueros. i. ꝑ
beres nō quin eis fit imponēdū qō se p̄sentēt
cessante impedimēto: sed z excipiunt a iuramen
to se p̄sentandi vt in. d. c. quāuis. quod intellige
q̄n non sunt in etate iurandi de quo infra iura-
mentum. ij. §. iij. Unde q̄n absolui petunt: si sunt
puberes: vel talis discretionis quod scīm arbi-
trū eī cōpetat eis iurare: iurabūt se p̄sentare
sublato impedimēto sm sum. confes. z Archi.
z Pisa. Et per hoc tollit repugnantia q̄ in sum.
Pisa. videf i hoc titulo inter. §. f. z vlti. qz q̄n ibi
dicit in. §. f. qō olbus impeditis iniungendū est
vt se p̄sentēt exepto puero loquit de iniunctio-
ne per iuramentū q̄n adhuc est puer: qō patet ex
furib⁹ ibi allegatis. f. c. de cetero. z. c. ea noscitur.
que de iuramēto faciūt mētionē. Pañ. tamen. vi
detur sentire qō talis nūq̄ teneā curiā adire ha
bens in. c. pueris. eo. ti. in summario z in notabi
li regula qō difficiū semel inductum minori. ex
quo cepit habere locū nō extinguit ꝑ superueni-
entiā maioris etatis: q̄ quidē dictus procedit de
beneficio absolutiōis: qz. f. talis absolui pōt ab
eō etiā in etate maiori qualibet vel aliqua non
aūt de beneficio iuramēti vel itineris. Qui vero
nullū habēt ipedimētū ex defectu vl̄ conditione
personali: ꝯ sum. Ros. non sunt mittendi qz hoc
nullo iure cauef: ꝯ aliquos vero sunt mittēdi
mihi aūt videtur: dicēdum qō si ratio quare ab-
soluūtur ab episcopo sit perpetua nō sunt mittē
di si vero est tēporalis sunt mittendi ea cessante:
qz semper stante causa stat effectus: z ea remota
remouetur: vñ regulares z dicti fratres scti Jo
annis: z clerici cōmuniter vinētes nunq̄ mittē-
di sunt qua nūq̄ debet eis dari occasio vaguan-
di que ē ratio absolutiōis: similiter nec ostiarij
aut officialis: qz absoluunt rōne alicui⁹ circūstā
tie factū alleuiātis que sunt fuisse officialē ſ pos
ta vel casualiter: licet cū aliquali culpa deliquis-
se: que semper z perpetuo alleuiāt. Filijꝫ fami
lias mittunt qz vt cōiter cessat ius patrie pote-
statis niſi ꝑ accidēs moriantur ante parētes. Et
eadē est ratio de iuuenibus. Nec tamē eadem est
ratio de impubere sm aliquos: qz ideo absoluit
ab episcopo qō peccatū fuerit in tenella etate cō
missum quod perpetuū quoddā est. Seruus aūt
mittēdus est si redimere se potest aut aliter lici
te subtrahere a seruitute: aut si verisimile est qō
aliqñ manumittetur: qz tunc ratio fue absolu-
tiōis tēporalitatem subinduit: aliter vero non
quia habet perpetuū impedimētū: z si nō ex sua
persona tamen a sui dñi voluntate. Quando er-
go dicit Ho. vl̄ sum. pis. quod omnes predicti ex
cepto puero impubere mittendi sunt ad curiam
cessante impedimento: quia ille ablatiuus con-
sequētie resolui nō pōt in causalem: resolui tur
in conditionalem vel tēporalem vt sit sensus:
quando illud cessat: vel si illud cessat: quod locū
non habet in perpetuo. Et per impedimentum
intelligitur omne illud quod est ratio absolutio
nis ab episcopo: qz illud accessum ad curiam im-
pedit: z si non ex impotentia virium tamen ex iu
sto fine: vel impotentia iuris.

¶ Circa predicta dubia multa cōsurgūt. * Pri-
mo enim queritur vtrum inferior episcopo ha- 1
bens quasi episcopalem autoritatem possit ab-
soluere predictos sicut episcopus p̄o iniuria le

ui z mediocri: z dico quod nō secundum cōmu-
niorē opinionē niſi in casu: qz capitulū peruenit
hoc episcopo cōmittit z nō archidiacono vel ar-
chip̄resbytero aut alicui qui sit episcopo inferior.
cum dicit fraternitati tue qui inferiores episco-
po nō fratres sz filios summus pōtifex appellat.
vt in. ca. q̄ grauī. de crimine falsi. vnde z Pañ. in
c. monachi. de sentē. excō. dicit regulā esse qō ab
excōmunicatione canonis non absoluit inferior
episcopo. niſi in casibus a iure concessis. quod ꝑ
batur in cle. §. de priuileg. z facit. c. religiosos. eo.
ti. lib. vi. Fallit tamen hoc primo in excōmunica-
tionibus nulli reseruatis a cōditore canonis vt
dictū est supra absolutio primo z secundo in ha-
bētibus authoritatē episcopalē a papa. q̄ne in fo
ro penitētie absoluere possunt omnes sicut epi-
scopus: niſi sentētie essent ab homine: z tertio in
prelatis quorūcūq̄ religiosorū quo ad eis subdi
tos. sicut dictū est. §. h. casu primo. Incasu tamen
simplex sacerdos absoluere pōt habentes impe-
dimentū perpetuū aut tēporale vel nullū sm gl.
in. c. de cetero. de sen. excōi. scilicet in summa ne-
cessitate. f. in casu mortis: dequo supra absolutio
§. §. v. sed in impedimento extra articulū mortis
episcopus est requirendus. vt notat Inn. z sequi
tur Ray. z Panor. in. d. c. monachi. qui si ad eum
mittere nō potest: absoluet ꝓprius sacerdos q̄
Ray. arguit ex. c. nuper in fi. eo. ti. Et hoc locū ha
bet in oī legitimo impedimento sine sm Ray. in
oīb⁹ supra enumeratis casib⁹ etiā in excōicatio-
ne rā iuris quā hominis vt in. c. eos. eo. ti. lib. vi.
Similiter eos pōt absoluere sacerdos simplex
2 mādante episcopo. * Scīo vtrū illi q̄ pōt ab hu-
iusmodi sniā absoluere absolutionē possint alte
ri committere: z dico q̄ hanc committere pōt hi
q̄bus cōuenit ex officio ordinarie potestatis sm
glo. in. c. eis de quibus. de offi. ordi. que subiūgit
q̄ hmōi sunt legati ex officio legatiōis extra de
offi. lega. q̄ translationē: z hi quib⁹ cōmittit ex
priuilegio perpetuo ratione dignitatis. sicut ar-
chidiacono bononiēsi quo ad excommunicatos
in studio bononiēsi cōmorātes: z ibi delinquen-
tes: z epī i ceteris casibus vt dictū est: z abbates
extra de sentē. excōi. qz illozū. z episcopi ac sacer
dotes in mortis articu. xvij. q. iij. si quis. Et ideo
omnes isti vices suas cōmittere possunt cū vide
rint expedire. Et idē est de alijs excōicationibus
sz q̄ hi qui absoluere possunt iure ordinario vl̄
delegato a principe possunt alijs vices suas com
mittere cum viderint expedire dūmodo delega-
tus habeat iurisditionem. Si vero sit alicui cō-
missum ex priuilegio speciali quod possit tales
absoluere ꝓmittere nō potest quia certū minis te
rij sibi ꝓmittitur in hac parte mō autem iurisdi
tio, extra de offic. delega. quoniam hec glo. Uñ. c.
ſi. offi. dele. loquitur q̄n cōmissio fit rōne perso-
ne z nō dignitatis. Est aūt idē de quolibet reli-
gioso prelato: q̄ de abbate iudiciū: tum qz q̄ de
illo dicit extēdit ad istā. vt. §. dictū est. §. ij. casu
primo: tū qz hoc priuilegiū conceditur ei rōne 3
dignitatis z non persone. Vide infra delegat⁹.
§. vij. * Tertio vtrū absolut⁹ cū mandato se pre
sentandi possit si vacat apostolica sedes differ
re donec prouisum fuerit de pastore. z dico sm
Pañ. in. c. quod de bis. de sen. excōi. quod nō: qz
sede vacāte semper est penitētiarij vices gerēs
summi pōtificis: cui se p̄sentare tenetur: aliter
incidit in eandē. * Quarto vtrū fit idē iudicium 4
de quācūq̄ alia sentētia lata nō ꝓpter dictā ma
nuū iniectionē. vt sc̄z non potens adire papam
absolui possit ab episcopo z dico sm Pañ. in. c. q̄
cetero. eo. tit. vbi allegat Inno. q̄ fic. et addit q̄
hodie clare p̄obatur hoc in. c. eos. eo. ti. li. vi. et
idē tenet gl. ibi. z Jo. an. z cōis opinio licet ide⁹
Pañ. in. c. quis. eo. tit. videaf tenere cōtrarū: ꝯ
nō procedit qō dicit niſi de inferiorib⁹ episcopo
qui hoc nō possunt niſi ex speciali priuilegio vt
etiā de abbate dicit in. c. monachi. eo. titu. Licet
etiā teste Archi. Jo. an. in nouel. in. c. quis refe-
rat Inn. tenere quod nō: sicut Pañ. male refert
eū tenere: quod sic tamen tene vt supra lz in ve
ritate Inn. in. c. quis. eo. ti. dicat contrariū qua
si non sit vera hec opinio sequitur q̄ habēs per
petuū impedimentum si vueret. c. vel. cc. annis
nunq̄ posset absolui niſi ex morte. quod pierati
derogat pontificali. z facit etiā idētitas rationis
hic z ibi. z nō solū dicto. c. eos. quod clare z indu
bitate hoc ꝓbat. sed etiā. c. ea noscitur. z quod
de bis. eo. titu. que loquunt indistincte: z cū hac
opinione transit Felin. in dicto. c. quis. Hoc ta-
men fallit in casibus in quibus nullus absolue-
re potest niſi i mortis articulo de quibus. ē. ab-
solutio. §. §. v. qz in talibus non solum inferior
sed nec episcopus absoluere potest.

¶ Quinto queritur circa dictū casum de officia 5
li vtrū ille sit excōicat⁹ vel non. z ꝑ hoc sciendū
est quod officialis vbi dicitur iudex vel appari-
tor alicuius potestatis aut p̄cipis: id est is qui
reos ad iudicium cogit: z sm glo. in ca. si vero. de
sen. excō. excusatur ideo quia casu percussit. ca-
sus autem fortuitu p̄uideri non possunt. ex-
tra de homi. Jo. z. c. vlti. nec vlla temeritas aut
violentia. in eo potest notari quia excusatur ra
tione offici: alias non excusaretur quia deb⁹ fit
p̄uidere an ex facto suo irrogari posset iniuria.
Si tamen officialis laicus aliter q̄ arcendo tur
bam non a casu sed a proposito percusserit. z ro
rogauerit imuriam de se leuem per episcopum
absolui non potest quia vt notat Panormi. in
dicto capit. si vero. el. ſ. de sententia excommu. z

Universidad de Deusto
Biblioteca

habeꝫ quasi clare ex eo ter. tunc iniuria grauis est ⁊ nō leuis: ⁊ nō solū percutit: ⁊ usurpat sibi iurisdictionē in clericū. Sed tūc insurgit dubiū q: iste officialis nō esset persona priuilegiata in primo casu: q: nō incidit: nec in secūdo q: absoluī nō pōt ēr pro iniuria leui ꝙ oēs possunt: ⁊ tū oēs suꝫmiste ⁊ canoniste hunc priuilegiatis annumerāt. Dicit aūt sum. ros. ꝙ ista vrgēt: ⁊ distinguendo dicit ꝙ officialis. i. iudex vel appariton nō est priuilegiatus. sed officialis. i. deputatus ad arcēdū turbā est priuilegiat⁹: ⁊ iō absolui pōt eque vel magis ostiario ⁊ huic intellectū sentit gle. in. c. si quis. xvij. q. iiij. Ex ista solutio nō procedit: q: adhuc stat argumētū ⁊ tāto magis ḡto iste officialis est vilior iudice vel apparitore et min⁹ iurisdictiōis habēs. Et ideo melius dicitur ſm pti. ꝙ text⁹ loquit qñ officialis casu peurit sed cū aliqualꝫ culpa: puta q: non oēm adhibuit diligētiā: q: tūc ei nō imputat. f. tñ vt alias sed excusat officiū: ⁊ ḡtū ad hoc est priuilegiatus. ⁊ ista est mēs. f. Tho. iiij. di. xvij. q. ar. v. Si autez percussit clericū seoꝛsuz a turba ex ꝓpposito nulli habet priuilegiū sed ois iniuria leuis est illi grauis: qđ intelligo qñ hoc facit pretextu officij ⁊ quasi iurisdictionē usurpās in clericū: sec⁹ autē si vt persona priuata. ⁊ quasi arcēdo clericū a re sibi ꝓmissa vt iamtoꝛ. * Sexto i casu deliciosi vtrū cēsendus sit in numero habētiū ꝓpetuuz impedimētū. ⁊ ꝓsequēter nō sit ei presentatio ingrēdā: ⁊ dico ꝙ sic: q: deliciositas eū nō reddit impotētē nisi sit innata vel effecta cōnaturalis ex longa cōsuetudine que sine periculo mutari nō possit: ⁊ ꝓsequēter habet ꝓpetuitatē. Nec obstat glo. in. c. mulieres. de sen. excō. dicens ꝙ epūs illū absoluet recepta cautiōe ꝙ parebit pape cōfilio vel resōsioꝛ: q: hoc nō dicit quasi pape reseruetur iudiciū an sit mittēdus necne: cū hoc multo melius possit iudicare epūs cui est notioꝛ: sed q: magnis personis magn⁹ plat⁹ cōueniēter facit
7 mādata cū ille interdum modico laboꝛe possint ecclesie prodesse multū. * Deprimo vtrū in casu eoꝛū qui nō sunt sui iuris cōcoꝛdēt oēs canoniste ꝙ oēs absolui possint ab epō: ⁊ dico ꝙ non quo ad filiūfamilias qui. f. est priuilegiat⁹ inḡtū impubes vel etiā iuuenis ⁊ inḡtus nō est sui iuris: q: Inno. ⁊ gl. in. c. mulieres. de sent. excō. dicūt hoc esse verū solū de impubere q: pubes licet sit in patris prātē: tñ i hoc est sui iuris ꝙ potest ire quo vult. Quod dictū nō procedit q: iste nō esset priuilegiat⁹ inḡtū nō est sui iuris: ꝓtra d. c. mulieres. ratio etiā dicti nō est vniuersaliter vera: q: licet pubes sit sui iuris quātū ad spectātia personā suā cuiusmodi ē religio ⁊ matrimoniū: ſm. s. Tho. ij. ij. q. lxxxviij. art. viij. sec⁹ quātum ad concernentia gubernationem domesticam vt ibi. vnde peregrinari nō pōt sine patris assensu: q: cū oē lucrum eius cedat patri saltem quo ad vsumfructū preterq; in castrensi vel quasi de quo plene in. l. cū oporteat. ⁊ in auc. excipit. ⁊ auc. idē. C. de bo. que li. ⁊ insti. ꝓ quas pso. not. acqui. ꝙ totū. nihil facere pōt quo exponat ḡcēp vel in quo subtrahat psonā suā a lucrādo patri ſm cōditionē suā. Cōtrariū igitur sensit hostī. Joā. aūt an. dicit primū dictū procedere qñ filiusfa. existens in patris prāte tenet familiā de ꝓsequta vꝛoꝛē ac liberoꝛ: cōm vero qñ est in familia paterna. Pan. aūt in. d. c. mulieres. dicit non sibi placere dictū Joā. an. indistincte: q: quando talis extra familiā patris est cū nō sit sui iuris ei tenet obedire. ⁊ exhibere ꝓmoda patris potestatis: vnde putat idem iudiciū esse ō eo ⁊ seruo ex benigna iuris interpretatione. hec Pan. ⁊ sic tenendū est nisi iniuria sit enoꝛmis. Vel dicēdum est quasi idem: quod absolui potest ꝙ epiſcopo quādo mitti nō potest ad curiaz sine preiudicio vel displicentia patris: q: ratio huius priuilegij est ius alienū vt patet in. d. c. mulieres. i. ius paternū cui subiacet. De seruo aūt vt patet ex. c. relatū. eo. tit. iuncto. d. c. mulieres. ſm sum. Ang. dicendum est quod absolui potest ꝓ leui ⁊ mediocri iniuria: non autem ꝓ atroci nisi in duobus casibus. primo si percusserit in fraudem sui ofiij id est vt se ab eⁱ⁹ obsequio subtraheret itur⁹ roma. secundo si dominus non fuit in culpa ⁊ multum leditur ex absentia serui: q: tūc ꝓ enoꝛmi pōt absolui: dūmodo vt dicit rex. nō sit tam grauis ⁊ enoꝛmis excessus. vt ꝓpter vitandū scandalū. ⁊ exemplū tollendū hmōi seruꝰ ad seruum seruoꝛū dei ire debeant absoluēdi. Sum. autem Ros. ⁊ supplet⁹ Pan. in. d. c. relatū. tenent quod ꝓ enoꝛmi semper sunt ad curiam mittēdi. Ex prima opinio est verioꝛ ⁊ arguo ꝙ secūda stare nō possit. Nā capitulū relatū. mādat seruos excōmunicatos ꝓpter iniectionē manuū mitti Romā: ⁊ deinde excipit duos casus ꝑdictos. scz fraudis ⁊ iacture dominoꝛū. Cum igitur in illo mandato sit sermo de iniuria enoꝛmi: q: ꝓ leui aut mediocri non pōt mitti Romā per. c. mulieres. sequit ꝙ exceptio sequēs intelligitur de iniuria enoꝛmi de qua loquit̄ mandatū: qđ etiam textus aperte innuit: tū q: dicit taz grauis. vtilitā ponderet: tuz q: rationē missionis nō assignat enoꝛmitatē sed scandalum. * Octauo. dubiū est consurgēs ex priori vtrū scilicet sit idē iudicium de marito si in fraudem percutiat vꝛoꝛē: ⁊ dico quod marit⁹ videt priuilegiat⁹ inḡtum nō inquātū vir sed inquantum coniunx: cum nō sit sui iuris oīno: sicut ⁊ vꝛoꝛ est priuilegiata inḡtum vꝛoꝛ et inquantū mulier alioquin post mortē mariti in ūgeret ei presentatioꝛ similiter libert⁹ inḡtū

operas prestare tenet. Est ergo ſm eandē sum. ange. q̄ opinioni inuitit hostī. idē iudiciū in dicto casu fraudis ⁊ iacture. de filiofami. ⁊ viro cōiuge. ⁊ libertoꝛ: sed cōtrariū tenet gl. in. c. relatū. ⁊ ibi Pan. addēs ꝙ hoc tenet cōiter: q: ex cōtraria opinione nimis detraheret. c. si quis suadente. Nec mulier eo casu priuatur viro sine causa sed sine culpa: vt lit. non contē. c. qſi. Et hoc tenendū est: q: hoc edictū vt oēs hmōi ad curiam mittant est prohibitoriū. f. ne quis citra papam absoluat. ar. extra eo. cū illo ꝛ. vbi hoc tenet gl. rale aūt edictū extēdit ad oēs nisi expresse excipiantur: q: lex indistincte loquēs indistincte dz intelligi. l. de ꝑcio. de publi. ff. ⁊ lex generaliter loquēs: generaliter dz intelligi. l. f. §. qđ ait. ff. ō aleato. ⁊ qui omne dicit nihil excludit. c. si romano ꝛ. xix. di. Et si dicatur ꝙ excipitur vir in simili de cōiuge. ⁊ libertus in simili de seruo. dico ꝙ in istis non est ratio tanta vt per se confessum: ⁊ preterea ius priuilegiatum nō extenditur ad simile vt dictum est supra absolutio. iiij. §. f. in fi.

¶ Rursus de absolutione. v. adhuc specialiḇ⁹ i. percussoꝛus clerici quando sunt regulares.

Absolutio. v. adhuc specialiḇ⁹: quoad per cussoꝛes clericoꝛum quando sunt ſrregulares continent dubia multa.

f. dubiū. ¶ Primum est vtrum regularis clerici percussoꝛ absolui possit ab alio ꝙ a papa vel legato vl epiſcopo: ⁊ dico ꝙ si percusserit regularem eiusdez claustri absolui potest a suo abbate: vt in. c. monachi. de senten. excō. qđ quidem extenditur ad omnē religiosum ⁊ suū prelatū eo modo quo titulo ꝓpoze. §. ij. casu primo dictum est nisi iniuria fuerit enoꝛmis: quo casu absolui solū a papa vt titulo ꝓpoze. §. f. nisi exspeciali priuilegio.

2 ¶ Scōm si dict⁹ prelatus nō sit sacerdos vel si sit excōicatus aut mortuus vel aliter impedit⁹ vtrū recurrēdus sit semper ad ēpm: vt ille possit absoluere regulārē non habentē impedimentū adeundi curiā nec⁹ leuiter percutiētē sed mediocriter. ⁊ dico ꝙ sic ſm Host. vt in. d. c. monachi. et in. c. cuꝫ illoꝛū. ⁊ in. c. canonica. de sen. excō. quod quidē quoad nō exemptos indubitate verū est. Quantū ad exēptos vero etiam quidā hoc verū putāt. vt Fede. in consilio suo. xiiij. ⁊ Jo. de lig. in cle. ne in agro. de statu reg. ⁊ ratio vtriusq; est q: exēptio indulta est in fauoꝛē exēpti. ideoq; sibi renūciare pōt nedum respectu absolutionis sed etiam in foꝛo cōtentioso prozogādo iurisdictionē epi. idē tenuit ꝓꝓ. ⁊ dir. quā etiam opinionē sequuta est sum. pis. ⁊ Archie. iij. per ti. xxv. c. vlti. qui tñ fuit doctus ⁊ timoꝛatus. Cōtrarium quo ad exemptos tenuit Jo. an. in regula scienti. ⁊ Pan. in. d. c. monachi. ⁊ plenius in. c. significasti. de ſo. cōp. q. f. per exemptionē inquit exēptus efficitur non subditus epō. i. non subiect⁹ eius potestati sed pape immediate: vt in. c. si papa. de priuile. li. vj. vnde epūs in illum nō hz potestatem nisi in casibus sibi expresse concessis: vt in. c. frater noster. xvj. q. f. vnde exempt⁹ absolui nō potest ab eo nec eius iurisditione prozogare quantū ad foꝛū contentiosum. vt in. d. c. significasti. nec quātū ad penitentialem vt in. c. ois. de peniten. ⁊ remiss. Et ad rationē fede. ⁊ Joan. de ligna. dicit Jo. an. indicta regula ꝙ exemptio nō concernit simpliciter fauoꝛē exempti immo fauoꝛē superioris qui eū exemit. vt in. c. ad apostolicam. de reg. ⁊ in. l. si quis in scribēdo. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ de hoc. f. exemptus. Mihi videtur ꝙ de riguoꝛe iuris secūda opinio procedat ⁊ efficacius probetur per Panoꝛ. in. d. c. significasti. multis rationibus sed de equitate. de qua dicēt in. §. sequē. ꝓcedit prima: q: regulares ꝓcipaliter exiunt in suū fauoꝛē vt quietius deo seruiāt: nec est equū ꝙ per exemptionē fiant deterioris conditionis quā non exempti in spectaciḇ⁹ quietez animi in deo quam oꝛdinatur omnis religio.

¶ Tertiū est vtrū possit epūs in defectu prelati 3 absoluere regulārē exēptū qui secularē clericū percussit leuiter: vl hz impedimētū adeūdi curiā: quo. f. casu posset absoluere clericū secularem. vt in. c. religioso. de sen. excō. li. vj. iuncta gloss. ⁊ ꝛ dico ꝙ illud. c. religioso. dicit quod sic loquēs de religioso vel regulari in cōi qui percussit clericū secularē ne habeat materiam vagandi: vbi Jo. an. ꝓpter dictā rationem dicit hoc esse verū etiā in exēptis: hz ipse sibi videat ꝓtrari⁹ in clepen. de sen. excō. Panoꝛ. autē in. d. c. significasti. casti. putat ꝙ rigoꝛ iuris facit epiſcopuz hoc nō posse cū ibi nō dicat ꝙ hoc faciat circa exēptos autoꝛitate apostolica: sicut semper fieri solet quādo datur potestas circa exēptos. vt in. d. cle. de pe. ⁊ in cle. attendentes. de ista regula. putat tū esse equum qđ circa religiosos exēptos hoc possit q: capitulum loquit̄ ḡialiter. ⁊ ratio concessionis pariter in exēptis ⁊ nō exemptis procedit nō aūt circa exēptos nō religiosos: vel etiam religiosos extra casum illius capituli. Et sic inquit ꝓcedit opinio contraria scz fede. ⁊ Jo. and. non erit sibi contrarius hec pa. Ex his sum. ros. absolutio. iij. §. v. ⁊ summa. Ang. exemptus. §. vj. concludunt qđ epūs hoc non pōt ⁊ vterq; ideo q: capitulū religioso. de autoꝛitate apostolica non faciat mentionē: vnde illud loquitur hz istos de non exemptis quos antea nō poterat absoluere ꝓpter. c. cū illoꝛū. de sen. excō. Ego autem sic distinguerem: q: in religiosis exemptis et priuilegiatis sic quod sua priuilegia vetant eos petere absolutionem ab aliquo modo eiusdez oꝛdinis epūs hoc nō pōt: in exemptis aūt sed non priuile-

Universidad de Deusto
Biblioteca

giatis dicit ds. Anto. locum habere opinionem Fede. quod videtur verum saltē in casu huius. c. religioso. vnde Panor. videtur tenere qō episcopus hoc possit de equitate sed non de rigore iuris: quod est satis probabile aluoān exēpti essent deteriorīs conditionis quo ad hoc omnibus hominib⁹ qui ab episcopo absolui possunt pro iniuria leui. vel etiam pro mediocri extante impedimento legitimo: quod est contra iurentionem eximentis. Unde Panor. docte ⁊ eleganter dixit hoc esse equū quia vt patet per. s. Tho. 3. d. 9. q. exx. arti. 3. ⁊. 1. ad equitatem que epicheia dicit pertinet agere in casu secundum legis intentionē verbis omissis: ꝫꝫ etiā dici possit quod in hoc casu verba legis bene intellecta non sunt contraria: quia quod dicitur mentionem fieri de authoritate apostolica vbi potestas conceditur circa exemptos. verū est de potestate odiosa. puta ad coercendum de qua loquuntur iura ad hoc supra allegata: vt patet intuenti: de benigna autem puta que est ad fouendū: nunch aut nō semper, est verum: qō patet per dicenda. §. sequēti. Confirmat ista decisio. q: ex iure videt posse colligi regula qō quantū ad istam absolutionē nō differūt monachi ⁊ moniales nisi penes iniuriā enormē ⁊ nō enormē: pro qua. s. moniales sole ⁊ non monachi absoluuntur vt patet in. c. monachi. ⁊ in. c. demonialibus. de sentēn. excom. Cum igitur diocesanus possit absoluere moniales exemptas vt dicetur ne vagenk: etiam pro iniuria enormi: p mediocri quoch absoluere poterit monachos exemptos. Specialiter tamē summa rosel. nō videtur sufficienter determinare q: in. §. iij. qui pertinet ad primam eius editionē determinat quod eps possit absoluere exemptos percussores religiosos simpliciter. i. non limitando ad aliqnē casum allegans ꝫꝫ. ⁊ Dir. ⁊ in. §. v. pertinente ad nouas additiones. dicit quod hoc non potest in casu de quo maxime videt quod episcopus hoc possit. s. si percussus sit clericus secularis sed regularis. ch est probabile propter eandem rationez licet hoc ab eo clare non habeatur.

4 ¶ Quartū est vtrū episcopus diocesanus possit absoluere moniales exēptas ⁊ dic qō sic ꝫm glo. ⁊ Panor. ⁊ cōiter oēs doctores in. c. de monialibus. de sen. excom. ⁊ idem sensit ꝫꝫ. ⁊ dir. quia illud capitulum loquitur de monialibus indistincte. ideoch exēditur etiā ad exemptas: ⁊ hoc verum erit etiam pro iniuria enormi: cū secundum oēs doctores eius absolutio in illo capitulo concedatur. Et nota quod illud capitulum de authoritate apostolica non facit mentionez: qz loquitur benigne. Distinguēdum est autem vt pl⁹ dz verum est de exemptis non priuilegiatis sed nō de priuilegiatis: sic vt de eis se intromittere non debeant aut possit episcopus in absoluendo.

¶ Quintum est vtrum abbas incidens in hunc canonem absolui possit per episcopum: ⁊ dico de hoc fuisse opiniones: vt nor. Panor. in. c. vniuersitatis. de senten. excommu. vbi ipse tenet qō sic nisi iniuria sit enormis. sed intelligo in non exempto. de exempto vero dico idem esse iudicium quod de monacho vel regulari quantuz ad posse absolui: quia caput non debet esse minus fauorabile membris ⁊ appellatione monachorum venit abbas in materia fauorabili de verbo. signi. c. fi. ⁊ vltra hoc dico quod potest sibi eligere confessorem qui eum possit absoluere iuxta dicenda infra titulo. confessor. ſ. §. viij. 5

¶ Sextum est vtrum regularis percutiēs regularem alterius claustri absolui possit a proprio vel a percussi prelato. ⁊ dico quod per vtrunque debet absolui. vt in. c. cum illorum. de senten. excommun. Et licet secundum dominū Antonius vterq; abbas vocetur ad absoluendū tamen verius est quod dicit Panor. ubi cum Hosti. ⁊ Ber. quod abbas vel prelatus percutientis absoluit. abbas vero percussi aduocatur ad remittendum iniuriam non ad absoluendum quia nō est ratio quare vocetur ad absolutionem nō subditi sibi. Et abbas quidem percussoris secundū Hostien. recipit iuramentum: abbas vero percussi verbera infert: que loco erunt satisfactionis: cum non habeat monachus vnde satisfaciat. ⁊ demuz abbas percussoris absoluit. Congruentius tamen fit si vnus alteri totum committat. extra de officio ordi. capitulo fi. hec Hostien. 6

¶ Septimum est vtrum regularis percutiēs regularem: vel regulares se mutuo percutientes extra claustrum absolui possint per suū prelatum: ⁊ dico ꝫm Hosti. quod non: sed per episcopum: et si sub diuersis sint episcopis: illi debent conuenire sicut de abbatibus dictuz est. Et mouetur per c. monachi. ⁊ per. c. cum illorum. de senten. excōmuni. vbi fit mētio de claustra: quia violatur iurisditio episcopi. Sed verius est quod dicit Panor. in. d. ca. cum illorum. scz quod eorum prelat⁹ poterit eos absoluere quia. c. cum illorū. ⁊. c. canonica. eodē tit. loquuntur indistincte. ⁊ de claustro non repetunt: de quo fit mentio in. c. monachi. cum dicitur. si se in claustro percusserint ꝛc. quod dico ideo dici non quia absoluere non possit abbas si percussio fiat extra sed quia in claustro crebrius fit vel quia dicitur esse in claustro etiam si sint in foro eo modo quo semper demones in inferno ⁊ beati angeli in celo sunt. 7

¶ Octauum est vtrum religiosus percutiēs clericū secularē diocesis sue vl alteriꝰ absolui possit per suū prelatū ⁊ dico q; nō: sed absoluet a suo epō diocesano eo casu q̄ absoluere posset clericum suū. ſ. si percussio sit leuis vel percutiēs ipe dicit⁹ ne curiā adeat. Nec opz duos epos conuenire etiā si diocesis sint diuerse: vt i. c. religioso. de sen. excō. lib. vj. Sed intellige nisi religiosus sit sic exēptus qō etiā ratione delicti conuenirī nō possit nisi sub vno prelato: qz tūc absoluet a suo prelato epō remittēte iniuriā semp tamen exceptam intellige enormitatem excessus ⁊ religiosum esse impeditū eoipso q; est claustralis. 8

9 ¶ Nonū est vtrū nouitius q̄ ante nouitiatū ici dit in canonē istū absolui possit per suū prelatū ⁊ dico ꝫm Ray. q; licet talis ⁊ qlibet alias excōicatus recipi nō debeat ad religionē nisi pl⁹ absolu⁹. si tñ ingredik ⁊ ingressus: ⁊ pfessio ꝫm Pan. in. c. cū illorū. de sen. excō. sicut nec matrimoniū p excōicationē impedik: vt in. c. significasti. ō eo qui uxi. in pro. ⁊ receptus poterit absolui iuxta modū predictū ꝫm Hos. sed hoc iure intelligitur ibi inclusa esse pdicio si perseuerauerit: alioqn reducēd⁹ est in eādē sniam ab eo qui absoluit: vt dicit in sum. pis. vl q: absolutio pditioāte nō fit est absolutus: ꝫ religionē exiēs reincidit in eādem nisi se presentet ei qui alias potuisset absoluere: vt in. c. eos. de sen. excō. lib. vj. Et hanc opinionē scz q; possit absolui sequit Inn. i. c. monachi. eo. tit. ⁊ Archi. in. c. religioso. eod. tit. libz. vj. Contrarium tenuit Jo. an. in. c. cuz illorū. eo. ti. ⁊ Hem. in. d. c. religioso. scz q; absolui nō possit a plato nisi sit exēsse vel tacite pfessus: quā opinionē sequit sum. Ang. subdēs qō si absoluat ⁊ egrediatur reincidit ipso facto nisi se psenter: ꝫ pruna opinio est rationabilior: qz ista est pona ecclesiastici ꝫm glo. in. d. c. religioso. ⁊ gaudet priuilegio si ꝙs suadēre. ꝫm tex. ibi ⁊ psequenter vt videtur etiam priuilegio contē. in capitu. monachi. eod. titul. quia ratio illius est ne monachi vagentur. quod in nouitio est tanto periculosiꝰ quanto est infirmior ⁊ minus expertus. Nec est rationabile vt reincidere possit qui absolui nō possit. In omnibus tamen predictis semper intellige exceptionem enormis iniurie nisi in monialibus ⁊ vbi per priuilegia pronideturz: qz pro ea solus papa absolvit aut eius legatus: vt in. c. ad eminentiā. iuncto. c. cum illorum. de sen. exc. ad formam verborum.

¶ Rursus de absolutione. vſ. quantum ad formam verborum.

Absolutio. vſ. ⁊ a peccato ⁊ censuris fit in triplici iudicio secundum Rayn. scilicet in iudicio dei per contritionem: in iudicio celi id est curie celestis per approbationem. de pen. distin. ſ. nunquid Cain ⁊ iudicio Petri. i. confessionis per absolutionem. ſ. verbalem: si tamen peccator sit prius absolutus a deo saltez ordine nature. vnde manet Petri priuilegium quando ex equitate fertur iudicium. xxiij. q. ſ. manet q; secundum glo. intellige de sententia ligante quo ad Deum: quia quo ad ecclesiam ligat aliquando etiam iniusta. vt infra excommunicatio. v. §. ij.

¶ Sed tñ verbalis hec absolutio cōtinet dubia l. dumitra. * Primum que sit forma absolutionis ab vñ excōmunicatione: ⁊ dico q; si loquamur de forma verbali necessario obseruāda: nulla est certa ⁊ determinata vt dictū est supra absolutio. ij. in principio si vero loquamur de ea q̄ cōiter est in vsu sic vtimur isto verbo absoluo qō dupliciter facimus. Primo cōditionaliter qñ absolutio in dubio vel in casu incerto fit ad cautelā vt dicendo: si teneris aliquo vinculo excōicationis a quo possim te absoluere ego absoluo te ⁊ restituo sanctis sacris ecclie cōmunioni ⁊ vnitati fidelīū in nomine patris ꝛc. Secundo vero absolute in casu certo vt dicendo: ego te absoluo a vinculo excommunicationis quam incurristi propter tale factum ⁊ restituo te tuis sanctis ꝛc. vt supra. 2

¶ Bcōm est que sit forma absolutionis a suspēsione officij vel diuinoruz ⁊ dico q; si loqmur de verbali necessario obseruāda nulla est: qz suspēsio sicut ⁊ excōicatio ptinet ad forū ptentiosum: ⁊ pōt quicch dicat aut quibuscūq; ꝫbis vtak io q̄ pōt absoluere ꝫe absoluit sicut de excōicatione dictū est: ꝫ loquendo de ea q̄ cōiter est in vsu vtimur isto verbo absoluo ꝫmo pditionaliter: vt si teneris aliquo vinculo suspēsionis a q̄ possim te absoluere: absoluo te ⁊ restituo executioni ordinis ⁊ officioꝝ tuoꝝ. scdo absolute: vt absoluo te a vinculo suspēsionis quā incurristi gp talē cāz ⁊ restituo te ꝛc. Et ides dico per ofa de interdicto.

¶ Tertium est de forma absoluendi abirregularitate. ⁊ dico quod nulla est certa ⁊ determinata sed tamē in vsu est vt fiat p hoc verbū dispēso. et non absoluo vt dispēso tecum in irregularitate, quam incurristi propter talem causaz: ⁊ restituo te ad actus legitimos: vel quando dubitak dicē do non quam sed si quam contraxisti. 3

¶ Quartū est que sit forma absolutionis a peccatoꝝ supple. quidē post pe. ō pal. dicit: q; est hec: ego absoluo te: expressis illis a quib⁹ fit absolutio: alioquin sup nihilo absolutio fundaretur ⁊ intendit q; est hec forma: absoluo te a peccatis tuis. Sed contrarium tenet. s. Tho. ⁊ Inn. ⁊ Host. immo etiā Scot⁹ in quarto dicit q; est hec: ego absoluo te. Nec tamē absolutio fundak i nihilo sed in re cōfessa id est peccato. In illo autē que cōfessionē nō requirūt sed absolui possint etiaz inuiti exprimit ligamen quod soluitur puta excommunicationis suspensionis vel interdicti. 4

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ¶ Quintū est quare dicte forme alia cōiūgunt: & dico ꝓ. Tho. & Scōister doct. the. q. ꝑmittitur miſereatur. nō q: ſit de eſſentia vel integritate forme: ſz ne forte effect⁹ ſacr̄i impediat ex pte penitētis: poſtponit vero cōuenienter i noſe ꝑis &c. nō q: ſit neciū ſed vt oſtendat q̄ ſacerdos nō auctoritate ꝓpria ſed quaſi miniſter abſoluit. Impoſitio aūt manus nō requirit: nec ſit q: hoc ſacr̄m nō ordinat ad cōſequēdā excellētiā gr̄e ſz ad remiſſionē pcōrum: vñ magis ꝑtinet ſignatio crucis q: ꝑ ſignū crucis xp̄i pcā remittūtur: q tñ etiā nō eſt de neceſſitate ſacr̄i. vide ēt. j. penitentia. ij.

6 ¶ Sextus eſt vtrū abſolutio a peccato fieri debeat ante iniūctionē ſatiſfactionis: & dico q̄ nō vt ptz in cle. dudū. de ſepul. & ibi Joā. an. ſed hoc intēlligo vbi timeri poſſet q̄ abſolutus ſatiſfactionē recuſaret nō ā tal⁹: vt in religioſis ꝙlibet.

¶ De acceptione perſonarum.

Acceptio perſonarū ex doctrina. s. Tho. ij. ij. q. lxiij. & Alex. de alex. xxij. tractatu. de eodē ſic diffinitur pōr. Acceptio perſonarum eſt vitium quo id q̄ ex debito iuſtitie eſt vni perſone cōferendum exhibetur alteri⁹ cōtra ꝓpter meritum eius ad ipſam rem que conferetur: ſz ꝓpter additionē ipſius nō congruentē ad ipſaz rē puta ſi q̄s ꝓferat epatum alicui q: eſt petrus aut to ānes vel affinis q̄ nihil faciūt adeſſe dignū epatui: ſi aūt hoc fiat q: eſt aptus nō eſt acceptio perſonarū q: iſta conditio facit vt debeatur epat⁹ ex iuſtitia diſtributiua. Tamē ad incurrēdū hoc peccatū duo requirunt. primo q̄ collatū ꝓferēdum ſit ex debito: ſec⁹ ſi ex gr̄a iuxta illud Matte. xx. an nō ſz mihi q̄ volo facere. ſ. ex eo q̄ gratis & miſericorditer dat. ſcōo q̄ rō & cā dandi nō

1. q̄ faciat ad hoc q̄ recipiēs reddat dign⁹ accepto.

¶ Primo ꝙ q̄rit an ſit pcm̄ mortale: & dico q̄ in re parua nunquā eſt mortale niſi per accidens inquantū ipſa virtute aut exiſtimatione eſt magna ſed in re notabili oē q̄ eſt ꝑ iuſtitiā eſt peccatum mortale ꝙz. s. Tho. ij. ij. q. lix. arti. iiij. & ratio eſt q: eſt cōtra charitatē primi: vñ acceptio perſonarū cū ſit ꝑ iuſtitiā in re notabili ſemper eſt pcm̄ mortale: vt ſi beneficium ſcienter conferatur indigno vel minus digno: quia eſt amicus poſthabito digno vel digniori ſaltē notabiliter.

2 ¶ Scōo an ſpūaliū dignitatū ſeu beneficiorū eccleſiaſticorū diſtributor ſemper debeat tribuere meliori ad euitandū hoc pcm̄: & dico ſm. s. Tho. ij. ij. vbi ſupra ar. ij. & in quodam. quol. q̄ melior ſ: q̄s dupl̄r. primo. t. ſm ſe & ſimpl̄r: vt qui magis abūdat in ſpūalibus gratie donis & ſcōo in ordiné ad bonū cōe: ad q̄ interdū magis ꝓferre pōt minus ſanct⁹ aut ſciens ꝓpter potentiaz vel induſtriā ſecular̄ & hmōi. Ep̄s igitur vel alius diſtributor p̄dictorū nō tenet dare meliori ſeclūdū ſe & ſimpliciter meliori quantū ad hoc ſtue in ordine ad cōe bonū: ad q̄ principali⁹ ordinantur ſpūaliū diſpēſationes: ſicut ēt g̃as gratis datas q̄ ordinant ad cōem vtilitatē eccl̄ie de⁹ dat min⁹ bonis. Igitur ſi ꝓferat vnū alteri ꝓpter cām pertinentē ad honorē dei & cōe bonū ꝑtert melior: & ret nō eſt acceptio perſonarū: ſed ſi cā ꝓferēdi nō pertineat ad hoc erit acceptio perſonarū: & tanto grauior quāto in rebus diuinis cōmittit. Ex his colige etiā potēriā ſecularē vel notabilitatē aliq̄ cōferre ad hoc vt q̄s ſit eccl̄aſtico bñficio dign⁹ q: iſta cōferūt ad honorē dei. ſ. q̄ in ſuo miniſterio nobiles occupent: & ad vtilitatē eccl̄ie interdū: q: magis cōpimūr aduerſarios vel hmōi: ſz nō eſt itelligēdū q̄ ipſa ſola faciat vt q̄s ꝓiungat vite crūinoſe: ſz ꝓſuppoſita x̄ture aliq̄ cōfert.

¶ Tertio an ſit acceptio perſonarū dare bñficiū cōſanguineo: & dico ſcōz. s. Tho. in quoli. & . xxij. ꝙ vbi ſupra. & ſum. conf. li. ij. ti. xxiij. quod diſtinguendū eſt. Nā ſi cōſanguine⁹ ſit eque idone⁹ vt alius: ep̄s pōt in hoc ſatiſfacere naturali amori qui nō eſt charitati ꝓtrari⁹: q: ſaltē in hoc permittet q̄ magis pōt de ipſo confidere q̄ de alio & ſecuz vnanimiter eccleſie negotia pertractabit: & hoc niſi inde ſcandalum oriatur: vl̄ forte inde alij ſumat exemplum dādi conſanguineis etiam minus dignis. Si vero conſanguineus ſit minus idoneus ſimpliciter & reſpectu bonis cōis: eū ꝓferre nō debet poſtpoſito meliori duplici ratiōe: primo q: infideliter agit diſpenſator: iſte nō dñs ſpūaliuz qui negotium dñi gerens non meliorat illud cū poſſit: ſecundo quia hoc ad perſonaruz acceptionem pertinere videtur: quia conditio conſanguinitatis non eſt pertinens ad curam eccleſie que non obtinetur iure ſanguinis ſed munere diuino: eſt autem conditio faciens ad diſpenſationes patrimonialiū bonorum: vnde ſi ex his epiſcopus prouideat ſuo conſanguineo minus idoneo non eſt acceptio perſonarum.

¶ Quarto an ſit acceptio ꝓſonaruz ſi electores ad ſpūales dignitates eligant bonum ꝓtermiſſo meliori: & dicit. s. Thom. vbi. ſ. quod ad hoc vt electio in foro iudiciali nō poſſit impugnari ſufficit eligere bonum: nec op⁹ eligere meliorē: q: ſic ois electio poſſet habere calūniam quātū ad cōſcientiā tñ eligentis neceſſe eſt eligere meliorē ſimpl̄r vl̄ reſpectu boni cōis q: ſi ex aliqua cā ꝓferat alius aut illa pertinebit ad negotiuz et ſic quantum ad hoc magis idoneus erit qui eligitur: aut nō faciet & ſic erit acceptio perſonarū.

4

¶ Quinto an ſit acceptio perſonarum ratiōe diuitiarum diſpenſare ſuper contrahendo matrimonio in gradibus prohibitis: & dicit. s. Thom. ij. q. vbi ſupra quod hec diſpenſatio fieri conſueuit ꝓpter federa pacis cōſeruanda: quod quia ſem vtilitati communi magis eſt neceſſariū circa perſonas excellentes, vnde cum eis facilius diſpenſatur abſq̄ acceptione perſonarum.

5

6 ¶ Verto an ſit exceptio ꝓſonarū ſi ꝓponat que excedit cōditione minus digna: q̄ in ꝓficiendis additiōes ſunt ęquales excedētes & exceſſe. vt ſi vn⁹ ſcit literas ſz eſt ignobilis: alt⁹ eſt nobilis ſz illiterat⁹ & ꝓferat nobilis. & dicit alex. vbi. ſ. q̄ lz literatura nobilitati ſimpl̄r ꝓferēda ſit vt in. c. venerabilis. de ꝓben. q: eſt neceſſaria in regimine eccleſie: tñ in caſu pōt ꝓferri nobilitati vt arceantur lupi per potentiam: & in caſu vt ſint in corpore eccleſie mēbra diuerſa quib⁹ pax ei⁹ cōſeruet: & ſic nobiles ꝓmoueri poſſunt dummodo eis morum honeſtas ſuffragetur.

7 ¶ Septimo an ſit ꝓſonarū acceptio ſi honorib⁹ ſi ꝓferat vitioſus ꝓlat⁹ virtuoſo laico: aut dñs ſeruo: aut ſenex iuueni: aut omnes pauperi: & dico ſm. s. tho. ij. ij. vbi. ſ. & in quol. q̄ cū bono: ſit teſtimoniū virtutis ei⁹ q̄ honorat̄ ſola virtus ēt debita cā honoris: ſed tñ aliōs honorari pōt ꝓpter virtutē nō ſolū ꝓpriā ſz ēt alteri⁹. ſicut ꝓlati & principes ēt ſi ſint mali: inquantū gerunt ꝑſonā dei & cōitatis cui ꝓficiunt: & eadē rōne parētes & dñi ꝓpter participationē dignitatis dei q̄ eſt oīm pr̄ & dñoz: & ſenex ꝓpter ſignū virtutis: ſcz ſenectutē ſz illud ſit q̄ſq̄ fallax: & diuites propter hoc q̄ locū obtinēt maiorē in cōitate: & in eis cōitas honorat ſm. s. Tho. r. quol. ar. vij. non autem intuitu diuitiarum q: eſſet acceptio perſonarum exhibere honorem debitum virtuti.

8 ¶ Octauo an ſit acceptio ꝓſonarū ſi pauper in iudicio diuiti ꝓferat: & dico q̄ ſic ſm ꝓmiſſam diffinitionem: q: iudiciū vt dicit. s. Tho. ij. ij. vbi ſ. art. iiij. eſt actꝰ iuſtitie ꝓut iudex ad equalitatē ducit ęqualia ad q̄ facit q̄ iſte habeat pluſq̄ debeat ille vero min⁹ nō aūt q̄ hic ſit pauper ille diues: ſicut ſi ſocrates in re aliqua dz bñe. r. & bz. xv. & plato dz bñe. x. & bz. v. ad equalitatē oſtituēdā ꝓfert q̄ ſocrates habeat. v. q̄ deſit platoni. nō aūt q̄ ſit pauper: q: ſtitūcio augeat vel minuat eius paupertas nūq̄ erit eq̄litas niſi auferat̄ur ei. v. dāda platoni vñ & deus dicit exo. xxiij. Pauperis quoq; non miſereberis in iudicio: ſcz ꝑtermittēdo equalitatē iuſtitie. Illud aūt eccleſiaſtici. iiij. in iudicādo eſto miſericors pupillis & ſi lia intelligunt̄ vt ꝑſone miſerabiles ab oppreſſoribus iuſtis defendant̄ & ſi eis deficiūt

iuſtas cauſarum ſuarum ſuppleat iudex.

¶ De accidia.

Accidia ſm richā. de ſan. vic. eſt torpor negligentia mētis bona inchoare negligēs. vel ſz dama. eſt triſtitia aggrauans q̄. ſ. ira. deſinit aliam vt nihil ei agere libeat. vñ ſm. ſ. Tho. ij. ij. q̄. xxxv.

importat quoddā tedium operādi & eſt quedā ſpiritualis frigiditas vl̄ repiditas ſpūalis dicta q̄ſi accidia vel acetoſa. eo q̄ hmōi frigida ſunt.

¶ Primo vero dubitat an ſit pcm̄ ſpāle mortale & dico ex doctrina. s. tho. vbi. ſ. q̄ triſtitia p hibēs ab operādo ſemp eſt mala: q̄ſq̄ quidē ſm ſe: q̄. ſ. eſt de ꝛ̄o bono q̄ apparet malū: ſicut q̄ eſt de bono ſpūali: q̄ vero ſm effectū: q̄. ſ. eſt de vere malo. ſz ſic hoīem grauat vt retrahat ab ope bono. Igit accidia ſemp eſt pcm̄ ſm ſe ꝙz q: eſt triſtitia de ſpūali bono. Et eſt pcm̄ ſpāle nō q̄de inquātū eſt triſtitia ō ſpūali bono cōtet q: hoc pertinet ad offic. virtū cū fugiat ſpāle bonū oppoſite ſibi virtuoſo: ſi ſr nec inq̄tū fugit bonū ſpūale vt eſt laborioſum vel moleſtū corporaliter aut delectatiōs ei⁹ impeditiuū q: hoc accidiā nō ſepararet a vitijs carnalib⁹ q̄b⁹ aliq̄s corporis quietē & delectationē q̄rit: ſz inq̄tū eſt de ſpūali bono de q̄ ſpūalis virt⁹ letat. i. de diuino de quo letat̄ ſcōs. Et ē ex ſuo gñe pcm̄ mortale ſi tranſcendat ſenſualitatis terminos atq; ges vſq; ad cōſenſum rōnis: q: ſm ſuā rōnem cōtrariat charitati: cū. ꝓpri⁹ effect⁹ charitatis ſit gaudiū de deo: accidia vero ſit triſtitia de bono ſpūali inquātū eſt diuini: eēt tñ veniale ſicut & oſſic pcm̄ ſi eēt ſolū in motu ſenſualitat̄ ſi ſr ſi ſit de ſpūali bono ad q̄s quis nō tenet de neceſſitate: vt ptz ibi ad ſcōs. Et inq̄tū eſt mortale ꝓtrariat̄ ſm eū ꝓcepto de ſcrificatione ſabbatūm quo ꝙz q̄ eſt mortale precipitur quies mentis in deo: cui cōtrariatur triſtitia mentis de bono diuino.

1. ou.

¶ Secūdo dubitat quot modis ſit pcm̄ mortale extra ſuas ſpecies: & dico q̄ i gñe duob⁹ modis. Primo q̄n inducit ad mortale omiſſionē: q̄s triſpliciter eſt. primo. ſ. cū q̄s horret & omittit ſpūalia bona ad q̄ tenet: & ſecūdo cū dolet ſe benefecciſſe ſiue nō omiſſiſſe hmōi bona q̄ fecit. aut tertio cū ꝓponit in futurū dimittere. Scōo ꝙz cū inducit ad mortale cōmiſſionē puta deſperatio nē ſalutis aut cōremptū bñficiorū dei q: ſ. nollet eſſe natus: aut vellet eſſe beſtia aut mox̄ tūs curās qualiter nō euaderet aduerſa & triſtitia. Eſt ēt mortale p accidēs i ſuo effectu q̄n homo ex hoc inducit ad corporis grauē infirmitatē: cū tñ ſe poſſet iuuare ſi conari vellet. Eſt aūt venale q̄n homo quidē in operādo attediat: ſed tñ ea ad que tenet nō omittit: nec cōtra preceptū aliq̄ cōmittit. Videtur aūt hic tenere ſum. roſel. q̄ accidia ſit mortale q̄n inducit negligētiam cōtenentez q̄ dei ſunt: & dicit̄ procedere negligentia ex contēptu quādo eſt in cōſuetudine: vt ſi quis conſueuit non dicere horas ſuas deuote: ſed de hoc infra contemptus & infra negligentiam.

2

¶ Tertio dubitat que & quot ſint filie eius. i. vi tia que naſcunt ex illa, & q̄ſo ſunt peccata mor-

Universidad de Deusto
Biblioteca

talia aut venialia. ⁊ dico ſm doctrinā ⁊ mentem
s.tho. in diuersis locis q̄ sunt sex. prima. ſ. malicia q̄ bona diuina ptemittit ⁊ est mortale: ⁊ secūda
rācoꝛ. ſ. diſpliceātia hoim inducētium ad ſpiritualia: ⁊ est venale niſi superueniat odium: ⁊ tertia
pusillanimitas. q̄ cōſiſtit in subtrahēdo ſe a bonis que fieri poſſent timoꝛe deficiendi. pura a
ſeiunijs religiōe ⁊ hmōi: ⁊ est venale niſi illa bona eſſent in precepto: ⁊ quarta est oeſperatio. q̄
est mortale vt patebit ⁊ quinta negligentia agēdoꝝ. Que est multiplex. ſ. negligētia circa opera
miſericoꝛdie: ⁊ est mortale aliq̄n vt dicetur in rſ.
eleemoſyna. Et negligentia adiſcendi necessaria
ad ſalutē q̄ aliq̄n est mortale ly hoc iudicare ſit
difficile. Et negligētia pcurandi ſacra ſue famiſie que est pcīa mortale ſi quē pmittit ex negligētia notabili moꝛi ſine baptiſmo vel cōfeſſiōe
marie vbi occedēs indigebat hmōi. Et negligentia faciēdi coꝛrectiōē fraternā de qua infra. ⁊ poſt
tendit ⁊ cōicandi ſemel in anno. ⁊ hmōi: de q̄bus
in ſuis locis. Et ſerra filia est euagatio mētis in
oratione: q̄ est veniale pcīa niſi in eo q̄ tenet ad
officiū in quo poteſt eſſe mortale. vt infra hoꝛe.

¶ De actione: actoꝛe ⁊ actu.

Actio est ius proſequendi in iudicio
q̄ ſibi debet. iſti. de actio. in pn. vbi
ſm Azo. in ſumma hoc verbum de-
bet ſumitur large: vt dicat res de-
bita tibi quā petis vt tuam: ſiue rei
vendicatione: actione commodati: ſiue depoſiti.
Sed q̄ iſta definitio cōprehendit ſolū actionem
perſonalē ſeu in perſonā vt patebit: q̄ nō tuū est
tibi nō debet: ſz petis vt tuū: iō ſm Azo. ⁊ gofre.
actio est ius ciuile vel p̄toꝛiū q̄ debitū a te exige
re poſſum: vel petere rē mihi reſtitui. Eſt aūt in
gñe actio duplex: pma realis. vel in rē ſcz q̄ est ℑ
quē dirigit nō ſupponit obligatū: ſz iō pperit q̄
cōtendi: nō reſtituere eis ℑ quē dirigit: ſicut tu intraſti violēter domū meā: ⁊ ego peto poſſeſſionē
meā quā occupas ⁊ tu nullo iure es mihi obligatus cū nec mihi promiſeris: nō cōtraxerim tecum:
ſz rēſ te quenā q̄: res mea apud te est. Scōa est
perſonalis vel in perſonā illa. ſ. q̄ illū ℑ quā dirigitur
pſupponit debitoꝛē obligatū ex cōtractu vel maleficio ſeu ex variis cauſarū figuris. Et iſta datur
etiā ad rē ſed preſupponit obligationē perſone:
vt ſi vendidiſti mihi domū vel locaſti ibiq̄ obligaris mihi ex cōtractu. ly agā ad rē. i. domū vel libzum. Additur ſm panoꝛm. c. eccleſia. el. ſ. vt lit.
pen. actio tertia mixta. de qua vide. ſ. lis. §. v. Igit
ur actio ſumitur dupliciter: ſcz ſtricte. ⁊ ſignificat
ius proſequēdi oꝛti ex obligatione: ⁊ ſic conuenit ſolū perſonali: ⁊ late ſignificat iuriſdictiones iudicis ⁊ ita nō ſolū perſonales ſed etiā reales actiones ſignificant. adde tertio ⁊ latiſſime et

ſignificat iudicis officiū. quo mō querela in officioſi teſtamenti dꝛ actio. ff. de leg. ſ. l. cū filius. facit. l. actiōis verbo. ff. de ꝟb. ſig. Actionū aūt realiū q̄dā cōpetit p rebꝰ corpoꝛalibꝰ: ⁊ ſic dꝛ locatio rei vēditatioꝛ. alie p iuribꝰ icoꝛporalibꝰ ⁊ ſeruitutibꝰ acquirendis ⁊ sunt due. ſ. confeſſoꝛia que
competit dicenti hꝝe ſe ius vel ſeruitutē trāſeſſi
di per fundū alienū: eūdi vel agendi vel ad altrī
edes ſuas leuandi: ⁊ hmōi: ⁊ negatoꝛia q̄ cōpetit
negāti vel aſſerēti oppoſitū vēdicādo ſibi libertatē. inſtit. de acti. §. eque ſi. Actoꝛ aūt est q̄ agit
⁊ pulſat aliū. rē aliquā ab ipſo petens in iudicio
ff. de iudi. l. in tribus. ff. fi. reg. l. iudiciū. Actionū
etiā perſonaliū: q̄dā sunt bone fidei: vt empciōis
⁊ vēditiōis ⁊ alioꝝ ꝓtractuū numero. xvj. q̄ enumerant iuſti. de act. §. actionū. ⁊ ponunt in gloſſ.
de excep. cū venerabilis. q̄ dicuntur bonefidei q̄
in eis maxime dꝛ exuberare bona fides: ⁊ in eis
veniunt oīa accēſſoria: ⁊ ea de quib⁹ nō est cogitatum. vt in exp. ⁊ vēdi. q̄ ⁊ id expreſſe non est
actū. ſ. dāna ⁊ intereſſe poſt moꝛā q̄ dēt reſtitui.
alie vero dicunt ſtricti iuris vel actio ex mutuo
ex ſtipulatu q̄. ſ. naſcitur ex ſtipulatiōe de re certa in gñe in certa ſpecie. ex arbitrio ⁊ conſimiles
⁊ in hīs non venit acceſſionū nec ea de quib⁹ nō
est cogitatū. vt no. ber. in glo. prealleg. nec dāna
⁊ intereſſe a tpe moꝛe. Utrū aūt poſſit q̄s actionē cedere. ſ. lex. §. viij. Actus vero est q̄dā ſeruitꝰ
realis in fundū: qua q̄s pōt per illū nō ſolū ambulare p ſe: ſed etiā ſumentū ⁊ veꝛiculū vel quadrigam ſecum ducere. ff. de ſeruit. ruſtī. prędio. l. ſ.
verſi. actus. ⁊. l. in actu. ⁊ inſti. eo. §. actus.

¶ De accuſatione ⁊ accuſato.

Accuſatio ſm mentē Azo. in ſum. est
delatio rei de crimine in libello ad
vindictā: ſm mētem aūt. s. Tho. q. ſ.
q̄. lviij. est delatio rei de crimine in
libello ad vindictam ꝓpter bonum
commune. ⁊ hec definitio est melioꝝ quia ad vindictā etiam tēdit denunciatio ly ſine libello ſed
ipſam vindictam denunciatoꝝ ordinat ad fratris
emēdationē: accuſatoꝝ ſo ad bonū cōe. Secūdū
aliquos aūt iſta opi. s. Tho. q̄ addit ꝓpter bonum
cōe est falſa: q̄ etiā accuſatio q̄q̄ ſit ꝓpter bonū priuatū. vt habeꝭ in ti. accu. ff. ⁊. C. ⁊ denūciatio etiā fit ad remotionē a bñficio ⁊ ꝓpter bonū
cōe vt habetur in multis locis vt pōt etiam videri per abbates. ⁊ fely. in. c. inquiſitionis. de accu.
⁊ in. c. nouit. de iudi. ſ. s. Tho. loquitur de accuſatione nō ordinata ad reſtaurādū intereſſe accuſantis: ſed ſolum ad puniēdum delicta. vnde
ſm eū nō debent fieri niſi in peccatis ꝟgentibꝰ
in damnum cōe. vel diuinū ꝟrtu. q. iij. art. ij. vij.

¶ Primo vero queritur quō fieri dꝛ accuſatio
⁊ dico q̄ primo fieri debet in ſcriptis. ij. q̄. vlti. l. q̄

q̄ crimē: q̄ntū ſemp nō ē neceſſariū: puta i crimie leui. ff. de accu. l. leuia. ⁊ i noꝝ hꝝ: cū i hmōi
nec accuſatoꝝ reḡrāt. de accu. euidentia ſecus in
nō notoꝝ hꝝ ēt manifeſta ſint. xj. q. iij. eoꝝ. ſcō
fieri dꝛ cū inſcriptione. ſ. q̄ accuſatoꝝ ſe obliget
ad pena talionis. ij. q. vlt. q̄ſquis. ⁊. q. iij. calūniatoꝝ. ⁊. c. ij nō probauerit exceptis tñ q̄buſdā caſibus vt in crimine leui etiā in crimine apoſtaſie:
⁊ cū maritꝰ accuſat vxoꝛē de adulterio. ſ. q̄ ad ſeparationē thoꝝ ⁊ ſil'b⁹: ⁊ tñ etiā ſi accuſatoꝝ nō
inſcribat ex natura accuſatiōis hmōi pena talionis venit. C. de accu. l. ſi. Bz tñ Bar. l. ij. C. ſi ſervel lib. dicit q̄ accuſans publice infamatꝰ et improbatiōe deficiēs puniri nō dꝛ pena talionis vel
calūnie: accuſante infamia precēdēte: q̄ mēti cōmendandū est ſm Pan. l. c. cū Drugar. de reſcri.
vbi etiā dicit q̄ fama inducit iuſtā credulitatē:
vnde hīs noritiā ex fama hꝝe dꝛ ex cā probabili:
⁊ idē ſentit gl. in. c. inquiſitiōis. de ſen. exc. tertio
accuſatio dꝛ exprimi viua voce ⁊ pīte accuſatoꝛe
ij. q. vlt. ꝓſcripta. Lēcoꝛdat pdicta Albri. ⁊ idem
noratur in ſum. cō. li. ij. tit. v. Quo aūt differant
notoꝝ famoſum ⁊ manifeſtū infra notoꝝ.

¶ Sēdo q̄rit an aliq̄s teneat accuſare: ⁊ ſum.
ang. adducēs multa iura dicit q̄ nemo accuſare
tenet niſi ſm Bar. an homicidio: imo inḡr accuſare
re tñ eſſe ℑ illud diuinū ꝓceptus. dimitte nobis
debita nra. Contrarium ſentit ſup. ⁊ ſum. ro. et
a foꝛte oēs doct. ordinis eius ⁊ hoc rōnabiliter:
q̄ ſine accuſatiōe aliq̄n ſaluari non pōt integritas boni cōis: vt q̄ miſquitas emēdari aliter nō
poſſunt. Uñ. ⁊. s. tho. vbi §. dicit q̄ hō tenet accuſare ſi crimē ꝙgat l' detrimētū ſpiale vl' coꝛporale reipu. dūmodo ſufficiēter ꝓbare poſſit: nō
aūt tenet ſi nō redūdat in multitudinē: aut ſi hīī
nō pōt ꝓbatio ſufficieus q̄: nullꝰ tenet ad id q̄ nō
debito mō pficere nō pōt. ſpec. ex. s. Tho. q̄ ratiōe
cōcluſionē hꝝ tanḡ certiſſimā: vñ ꝓbationem
nō adducit niſi auctoritatē ſcripture leui. v. quaꝛ
adducit arguēdo in oppoſitū. Deceptus est aūt
auꝛo: illius ſumme: q̄: illa q̄ adducit loquuntur
ſm iura ciuilia aut foꝛum contentioſum: ſed aliter est ſm conſciam: hīī aūt oīa intelligitur de
petis inquantum ſunt in perſonam ꝓpriam.

¶ Tertio vtrū accuſationē debeat pcedere monitio. ⁊ dicit. s. Tho. l. iij. di. xix. q. ij. ar. iij. q. ſ. ad
quartū q̄ ſm aliquos ad accuſationē pcedi non
dꝛ ſm foꝛū pscie nō ꝓmiſſa monitiōe ⁊ emendatiōe expectata: niſi foꝛte maioꝛi piculo obuiādū
videat aut petīs fit publicus: q̄uis ſm foꝛū cāri
nō requiraꝰ q̄ accuſatione precedat monitio ſz
ſolū inquiſitio: q̄ nō est faciēda niſi de notoꝝio:
lōḡs ſecreta monitio nō reōrīt de neceſſitate. Ul'
dōm ſm alios. q̄ in accuſatione nō agit ad emē

dationē peccantis ſed ad bonū cōe ꝛz iuſtitiam
cōſeruandā ꝓ punitionē delinquētis: ſō accuſatio in iudicio bona pſcia fieri pōt etiā ſi admonitio nō precedat. nec est ℑ ꝓceptū oīi de coꝛrectione fraterna. q̄ intelligit q̄n agitur ad emendationē peccantis. hec ille. Quē iudicio meo ꝛz
pma opinionē tanḡ cōformē mandato oīi. ſm
q̄ dꝛ prius pcedere ad emendationē peccātis
q̄ ad iuſtitiā cōſeruandā. ſi ſperet emendatio et
periculū nō ſit in moꝛa: ⁊ hāc etiā ſequit ſupple.
ſum. aūr. Ang. tenuit opinionē ſcōam: ſed ola iura q̄ allegat loquunt in foꝛo cūrum fine cōtrōſo. Ueritas aūt est q̄ etiā ſcōa opinio est ꝛa q̄n
accuſatio expedit bono cōi: q̄ dꝛ derogat particulari: vnde ſi poſt puniꝛ ⁊ coꝛrectionē ly accuſare.
vt. ſ. §. ix. multoforī' ante ea nō expectata. Quo
aūt pctīs ſecretū etiā ſumptū ſub ſecreto aliqſ
ſtatim ſine monitiōe publicare poſſit. ſ. reſtis. ij.

¶ Quarto quis poſſit accuſare: ⁊ dico q̄ ſi crimē est priuatū regulariter ſol' ille cui' intereſt 4
vt vꝝ velle gl. in. l. ſi. ff. de priu. deli. q̄ limita niſi ꝓ illo imponi debeat pena pecuniaria fiſco
applicanda: q̄ tunc ad accuſandū admittit q̄lib⁹ de pplo ſm gl. op. ⁊ Bar. in ru. ly Bal. Drium
teneat in. l. aduerſus. C. de fur. ſi ꝛo crimē est publicū: admittit q̄lib⁹ nō ꝓhibit' ſpāl' lege vel
ſtatuto aut conſuetudine: tñ in duob⁹ caſib⁹ admittit. prio q̄n ſua vel ſuoꝝ iniuriā pſequitur.
vt no. l. l. ſi. ff. de pua. delic. ⁊ in. l. ſi. ff. de iiu. ſcō
q̄n delictū nō est pmiſſus ℑ pſonā: vt puta ſi ſtatuto cauet vt blaſphemus vel noctu vadens pumiat. in. ꝛ. tūc q̄lib⁹ ad accuſandū admittit: vt
no. Bar. ⁊ Jo. de imo. in. l. ſ. ff. de pub. iud. ⁊ bart.
in. l. lex cornelia. §. ſi q̄s. ff. de iniur. circa q̄ nota
dici poſſent que omittoꝝ ad foꝛ. aſe nō ptinēt.
Clericꝰ tñ ad vindictā publicā accuſare nō dꝛ ēt
ſi pena ſanguis nō venit ꝙnēda: facit cap' ſz ſicut ſacerdotes. ij. q. vij. q̄. hmōi odioſus ſe ſimiſcere nō dꝛ ſz pa. i. c. cū. p. ō acc. ſz ſi pceāt iniuriā ſuā
ꝓtēt ſi venit ꝙnēda pena ſanguis ſm Pa. vbi
ſ. dummō dicat q̄ nō tēdit accuſare vt pena ꝙponat. ⁊ tex. est clar⁹ in. c. Plat⁹. de homi. libz. vſ. 5

¶ Quinto qua intētione debeat q̄s accuſare vt
ſine pctō accuſet: ⁊ dico q̄ pp cōe bonū vt ceteri
q̄ete viuāt. xxiij. q. v. nō fruſtra. vel pp ſuū intereſſe: alꝝ tale erit pctīm q̄lis ⁊ inordinatio intentionis. ſ. moꝛtale ſi ex odio ꝓncipli vl' alio ꝛiquo
fine. veniale aūt ſi aliq̄ paſſio fragilitatis admiꝙt
pricipali intētioni. ar. c. accuſari. de accu. et
ij. q. vij. ſi qui ſunt. nō tñ pp hoc ad aliq̄ reſtitutionē tenet: ſed ſolū ad penitētiam de peccato.

¶ Sexto vtrū pactū vel iuramentū de non ac- 6
cuſando teneat: ⁊ dico ſm text. ſumma glo. in. c.
q̄ ad modū. de iureiur. q̄ reſpectu crimīs iā
cōmiſſi pacīſci poteſt ne de eo agat: ⁊ panoꝝ. vi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ãt casus esse clarũ. ff. de pac. si vn⁹. §. pacta. & pñr hoc licite ura& sed tñ si p hoc ꝯo pecuniã acciperet turpiter accipet & restituere tenet de cõsilio: qz moueri oz ad non accusandũ ex charitate: sperans emendationẽ nõ ex cupiditate. De hoc infra concussio. Respectu ꝯo criminis cõmittẽdi sum. ang. indistincte dicit pactũ de nõ accusando non valere: & pñr si hoc iurek est pctm mortale. Pañ. aũt in. o. c. quẽadmodũ. meli⁹ loquit distinguendo: qz quãtũ ad crimẽ cõmittẽdũ respectu accusatiõis criminalis nõ vz pactũ nec iuramẽtũ qz pstat mãu peccãdi: vt in. d. §. pacta. & §. illud. sed respectu accusationis ciuilis vt ad diuoz⁹ cele brãdũ ad cõmodũ maritꝰ in adulterio vxozis est casus dubi⁹: & credit ꝯ simpl'r pactũ nõ valeret: fz si interueniat iuramẽtũ est dubiũ hec ille cum multis alijs: veritas est qõ nõ lz pascisci vl' iura re de nõ accusando in futuris sic ꝯ hoc possit eẽ impedimẽtũ bõi aut ꝓmotiuũ mali. Sed aduer te qõ rõ diuersitatis fz eũ ī ꝑterito & futuro de licto est qz in vno ꝑstat mã peccãdi & nõ ī alio: vl' est qz in ꝑterito scimus an debeam⁹ sperare coz rectionẽ nõ in futuro cũ de pñti dispositiõe pec cãtis iudicem⁹ nõ de futura vñ qñ accusare respe ctu ꝑteriti est cã delinquẽdi qñ. f. nõ adest spes coz rectiõis: nõ lz pascisci aut iurare de non accu sando. Aduerte etiã qõ multo fortius restituere deberet ꝯã pecuniã accipet de nõ accusando re spectu crĩs ꝓpetrandi vl' ꝓ accusando calũniose. f. qõ. f. iubemus.

7 ¶ Septimo vtrum quis desistere possit ab accu satiõe incepta: & dico qõ desistere oĩ mõ possibili qui videt accusatũ innocẽtẽ. ij. q. iij. si quẽ. Si ꝯo eũ nõ cognoscit innocẽtẽ põt desistere si vult in foro cõscie ex charitate: lz nõ ex ꝑmio: vt no. glo. in. c. f. õ collu. fz q̃ adipunitatez fori ꝓtẽtiosi hoc nõ põt nisi in certis casib⁹: de qb⁹ vide Bar. in. l. quisitũ. ff. ad turpil. & Pañ. in. c. 15. de accu. Scõz s. Tho. aũt. ij. ij. qõ. lxxviij. art. iij. ad tertiũ põt qs iuste desistere si in processu falsum cognouerit id de quo accusanit aut si principes ad quem pertinet cura boni communis accusatoz ẽ abole uerit.

8 ¶ Octauo qõ modis accusatio reddat iiusta: & dico ꝙ trib⁹ ꝛz. s. tho. ij. ij. vbi. §. & gfanũ. ij. q. iij. tiũ. l. f. ff. de abo. * Primo calũniãdo: qñ. f. falsum crimen imponit: & talis de oĩ dãno ullato ꝑmo tenet: vti. c. vlt. de cal. peccat mortal'r. xxij. q. ij. c. f. * Secõ tergiuersando: quando sez accusatoz in rotũ a lite recedit sine licentia iudicis ꝙ in foro ꝓscie itelligẽ si aliquo fl. malo fe. ſec⁹ si ſtelligit innocẽtẽ vl' ex ꝓpassiõe: ꝙ aliqñ lz: i foro aũt ꝓ tioso punit. v. libris auri. ff. de ꝑuar. l. iij. & tertio ꝑuaricãdo qñ. f. cũ reo colludit adiumẽs partem aduersꝛ falsas ꝓbatiões adducendo veras dissi mulãdo & hmõi: & talis iudicis arbitrio puniturꝫ vt i. l. f. & ij. õ ꝑua. lz in cõscia talis nõ peccet eo ca su q̃ posset ab accusando desistere: nisi vtak falsi tate vel hui⁹modi ꝓhibitis. De his autem ha bes in. l. f. ff. de aboli. & in. l. f. ff. ad turpil. & infra collusio.

9 ¶ Nono vtrũ possit qs aliquem reum accusare: postquam de suo pcõ egit pñiam: & dicit Innoc. in. c. de his. de accu. qõ sic: & idem fz ibi. glos. & rõ est: qz per pñiam satisfit deo sed per punitionem impositam in iudicio satisfit reipu. vt ceteri ti meant viuantq; quietius: & facit. C. de apostat. l. ubi qui.

10 ¶ Decimo vtrũ semel accusatus de eodez possit denuo accusari: & dico qõnõ: vt i. c. de his. de acc. qz delictũ vni⁹ hois sepi⁹ ꝛri non dz. ff. nau. cau. stab. l. lz. §. vl. lv. q. ax. veniam. fallit in duobus ca sib⁹. * Primo si secund⁹ accusatoz doceat primũ ꝓuaricasse. ff. de ꝓuari. l. iij. Secõ si suũ dolo rem prosequens ignorat accusationez iniustam ab alio. l. cui. ff. de accu. vide. in gl. d. c. de his.

11 ¶ Undecimo vtrũ accusat⁹ possit sine pcõ dare aliq̃d accusatori vt ab accusatiõe desistat: & dico hãc mãm eẽ difficilẽ fz viso Inn. de col. i. c. crimi na. & gl. & Pañ. in eo. Rit. c. f. vbi multa valde loqui tur de hac materia sic oĩci põt. & lite vel accusa tione mulp'r ꝙ discedere põt primo autoritate vel motu ꝓpꝛio: qz. f. sic sibi plz. fcõ per gfam ad pcef. f. rei. tertio p trãsactionẽ: aliq̃ fez sibi da to vl' retẽto: ꝙ ẽ ꝓpie transigere vt in. c. sup eo. de trãsact. quarto per absolutionẽ impetrando scilicet a iudice facultatẽ recedendi & abolitio nem sine delectionem vel cassationem accusatio nis ex aliqua causa pura quia ex ira vel per erro rem accusauit: vel ex aliqua legitima cã vt in. l. ij. C. de aboli. Ad questitum aũt dico qõ fz Inn. & gl. i. c. f. de collu. dete. in ver. gfam. & causa fi tria sunt gña ciuilis. f. criminalis & spualis. Panor. tñ in. f. c. de collu. cãs diuidit p ciuilẽ & sub ciuili po nit spiritualem & popularem: quam etiam tan git Inn. a cã: vel accusatiõe ciuili pecuniaria re cedere lz fm Inn. per gratiaz & per transactionẽ iudicis autoritate & sine ea ante litis contestatio nem & post. Panor. tñ dicit qõ post oblatũ libel lũ & a foztiori post litis cõtest. non licet recedere ꝓpria autoritate nisi velleꝛ renunciare liti & cãe in totũ vel. l. post ꝙ liti. C. de pact. fz solum lz per trãsactionẽ aut gram excepta tñ famosa actiõe fz Inn. & panor. vr actio furti in qua sine iudicis autoritate trãsigere nõ lz. ff. de his qui no. infa. l. furti. §. pacꝛ. vl' vr addit Panor. nisi sit talis cã que non depẽdeat a libera voluntate litigantiũ & sub hoc mẽbro competebit põt causa marrimo nialis. In causa vero spirituali sine inquisitio nis sine denunciatiõis de reb⁹ spiritualib⁹ ex cã licet

licet ꝙ gfam discederet fz Inn. fz sine cã discedẽs punit. ij. q. vij. quapropter. ar. 8. calũ. c. ij. per trãsactionẽ aũt nũq̃ licet vr extra de decimis. intellexim⁹, & no. de trãsac. c. ij. In cã aũt ppiari. i. q̃ ppin. tuek. l. f. & popu. acti. trãsigere nõ licet nisi deferendo iuramẽtũ: vt in. l. eũ q̃. §. in ppiã rib⁹. ff. de iureiur. In criminali ꝛo qñ de crimie agit criminal'r & nõ ciuiliter añ inchoatã accu sationẽ: puta añ inscriptionẽ ad penã taliõis: li cet inscriptio alia ꝑcesserit: põt qs desistere per gratiã vt in eo. §. pacꝛ. & ff. ad turpil. l. mulier. & l. q̃situ. nõ aũt ꝓpio motu si ꝑcessit inscriptio alia fz pañ. post inchoatã ꝛo accusationẽ nõ lz discedere sine iudicis autoritate: & sine ꝑsensu rei nisi infa. xxx. dies. sed nec iter illos si fuit tor mẽtis mãcipat⁹. C. de aboli. l. ij. vl' per accusatio nẽ ifamat⁹. v. q. f. quidã. & si alias destituerit in cidit in turpitudinẽ. i. punit v. libris auri & infa mia si ītẽdit publicũ crimẽ. C. ad turpil. l. f. si ꝛo crimen est priuatũ punit extra ordinarie iudi cis arbitrio. ff. ad turpil. si quis. nec est infamis fz gl. in. c. f. de collu. fz aliud sentit gl. in. c. si quẽ peniter. ij. q. iij. & facit tex. in. l. ij. C. ad turpil. qui loquit indistincte. Que aũt dicanꝫ publica et q̃ priuata delicta intra crimẽ. Trãsigere aũt in cri mine publico nõ lz & si fiat trãlactio nulla est et accusat⁹ haberek ꝓ confesso. C. de trãs. l. trãsigere. ff. de ꝓuari. l. in oĩb⁹. nisi tale sit crimẽ qõ irroger penã sanguinis: qz tũc trãsigere & sanguinẽ suũ redimere qualitercũq; nisi in adulte rio. ff. & bo. eoꝛũ. l. f. vel nisi irroget penã ꝑpetue detrusiõis: qz etiã tũc licet fz Pañ. vbi. §. i alijs aũt vbi pene hmõi nõ irrogank transigere nõ lz ij. q. iij. si quẽ. §. Puaricatoz. ibi in oĩb⁹: & hoc nisi in crimie falsi vt i. d. l. trãsigere. qz cõuict⁹ de fal so est ãsi mortu⁹: cũ nulla ei fides adhibeaẽ. Et hoc est verũ quecunq; pena veniat imponenda fz Bar. & multos alios in. d. l. trãsigere. Et per hoc lz Pañ. idẽ licere vbi ꝑponenda ẽ pena ãsi si milis pene sanguinis q̃ iure canonico nõ iferꝛ vr qñ põt ꝙs tradi curie seculari: & hoc videk te nere Bof. i. sum. de trãsac. & idẽ putat i pena ꝑpe tue deuersiõis: sicut lz inquit oñs Car. in. c. ij. de trãl. vũ Inn. dicit i ti. de accu. qõ ista pena equi parak mortis: cõtrarũ tñ renuit oñs Ant. i. c. f. de collu. In criminib⁹ aũt priuatis vꝫ sentire gl. in d. c. f. qõ trãsactio admittit indistincte: & idẽ vꝫ sentire Inn. qui allegat aliquos sic sentire: nec reꝓbat: vbi aũt in criminali vel spuali aliter quã dz accusatoz desistit iudex nihilominus fm Inn. ex officio inquirꝛet: vt de collũ. ꝓ totũ. C. de aboli. indulgere. & l. ij. vbi aũt vult iudex iusta cã discere indulgebit. C. de aboli. l. f. ij. & iij. quid autem operetur transactio. vide. Panor. vbi. §.

12 ¶ Duodecimo vtrũ falso accusatus possit accu licet

13 sancti remittere iniuriã. & dicit. Tho. ij. ij. q. lxviij. qõ sic maxime si accusauit nõ calumniose: fz ex animi leuitate: qz accusato specialiter iniuriafa cta est: si ꝛo accusatoz ab accusatiõe ꝓpter col lusionẽ desistat iniuriã facit reipu. & hoc accusa tus ei remittere nõ põt sed ad principẽ ptinet habentẽ curã reipub. Et idẽ notak in sum. pfet. li. ij. tit. v. Princeps quoq; sine iusta causa remit tere nõ dz: qz interest reipu. ne crimina remaneãt impunita. ff. ad. l. aqui. l. ita vulneratus. & de sen. excõ. vt fame. & quia facilitas venit incentiuum tribuit delinquendi. xxiij. q. iij. est iniusta.

14 ¶ Tertiodecimo vtrũ peccet mortal'r accusat⁹ negãdo veritatẽ iudicio: & dicit. s. Tho. ij. ij. q. lxix. art. f. qõ tenek iudici exponer veritatẽ quã exigit ab eo fz formã iuris õ q̃. f. ꝑfessio crimis: & ideo mortal' peccat nolẽdo ꝓfiteri: aut menda citer negãdo. Si ꝛo iudex exꝛat qõ nõ põt fm ordinẽ iuris: nõ tenek ei accusat⁹ rñdere. fz põt ꝙ appellationẽ vl' aliter licite subterfugere: mẽ dacij tñ dicere nõ lz. hec ex illo. Sed itellige q̃õ in ꝑmo. casu qñ iudex iuridice ꝓcedit tale mẽ dacij nõ ideo est mortale: qz mẽdacij in iudicio alioq̃n ips tacere vl' nõ ꝓfiteri nõ eẽt mortale fz ideo qz ꝑ oebitũ iustitie: fz i scõo casu qñ. f. iuri dice nõ ꝓcedit vel qz accusat⁹ nõ est ei subiect⁹ simpl'r vl' in hoc casu aut quacũq; alia cã tũc lz mẽdacij sit illicitũ nõ est tñ mortale qz nec con tra debitũ iustitie nec est i iudicio ꝛo fz in vsur patoꝛimo nõ erit etiã veniale si rñdẽdo cautelo se: & vt aiũt sophistice: dicat aliquid falsuz apud sensum iudicis: & apud suum verũ: qz eo casu cũ nõ sit ei⁹ subdit⁹ nõ tenek dicere veritatẽ ad ei⁹ iurẽtionẽ. Rõnẽ oicꝛo assignat ihẽr. õ gãda. qz si qs tenek celare crimẽ fratris oculuz: multo magis suũ. Addit aũt dictus: s. Tho. sum. conf. vbi. §. qõ tũc iudex veritatẽ reqrit fz ordinẽ iu ris cũ ꝓcedit infamia super crimine vel appaꝛẽt indicia vel ꝓcessit ꝓbatio semiplena fz itelli ge suppositis iudicis autoritate iuridic. Si ta mẽ agak ad penã spiritualẽ. vide infra ꝓfessio. §. f.

15 ¶ Quartodecimo vtrũ liceat accusato se calũ niose defendere: & dicit. s. Tho. vbi. §. qõ nõ nam in cã criminali turamẽtũ decalũnia ꝓstandũ est vt in. c. inhereꝛtes. de iur. calũ. Accusato igit̃ lz se defendere vijs licitis occultãdo veritatẽ quã cõfiteri nõ tenek: ꝙ aliquẽ licitũ modũ puta nõ rñdẽdo: qz hoc nõ est calũniose se defendere: sed euadere prudenter: nõ aũt licet ei dicere falsuz nec tacere veritatem quã tenetur confiteri nec adhibere fraudem aliquem vel dolum: quo habent vmi mendacij: & hoc est calumniose se de fendere. Ad quod etiã est calumnia appellare vel ex mora declinetur iusta sententia: quia est nol le fateri, Concoꝛ. Ricar. in. iij. dist. xv.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ¶ Quintodecimo an liceat accusato appellādo iudiciū declinare: ⁊ dicit. s. Tho. vbi. ꝑ. qō sic qñ fit ex cōsidētia iuste cāe: q. s. accusat⁹ iuste grauatur a iudice. secus si quis appellat causa afferende mortis: vt dictum est. ij. q. v. s. quicunq;.

16 ¶ Sextodecimo an liceat accusato ⁊ cōdēnato ad mortē se defendere aut fugere: ⁊ dicit. s. tho. vbi. ꝑ. ar. iij. qō si fuit iuste damnatus ei se defendere nō lz: q. si fit licitū iudici resistentem ipugnare illicitū est. bellū ex parte resistentis: sicut fuit cōdēnat⁹ iniuste resistere lz q. tale iudiciū sit. e. st violētie latronū: nisi ꝓpter scādalū vitādum cui ex hoc aliqua grauis turbatio timeret. Et si ꝑ arguat de fuga q̄ ē licita: dico nō ee sile. Ū ibi ad primū sic ad hoc dicit. s. Tho. Nullus ita cōdēnat⁹ q̄ ipse sibi mortē inferat sz q̄ mortē patiat: vnde nō tenetur facere illud vñ mors se quat qō est manere i loco vñ ducat ad mortē tenet tū nō resistere agētiā patiat⁹ q̄ iustū est eū pati. sicut etiā si q̄s sit cōdēnat⁹ vt fame moriat: nō peccat' sumēdo cibū occulte oblatū: q. nō sumere esset seipsum occidere. Dicit tū ibī. de. gā. q̄li. ix. q̄ nō lz ei carceres effringere: aut inferre

17 iniuriā rei sup q̄ iudex hēat ius. vbi ēt. ꝑ. fugerē.

¶ 17. an teneat accusat⁹: ⁊ forte cōdēnant⁹ ad mortē redire ad carcerē si hoc iurauit: ⁊ dicit pa. in. c. si q̄s. de iureiu. qō q̄ hoc u rauit tenet obseruare iuxm etiā si subsit periculū mortis: eū mō carcer nō sit iniuriosus. i. ꝑ iura ⁊ idē videt tenere gl. in cle. pastoralis. de sen. ⁊ re iud. i q̄bo p violētiā nisi mors eēt iniuriosa. de materia aūt accusatiōis tāgit. ꝑ. inq̄sitio. §. ij. De accusatione aūt ꝑ matrimoniū. ꝑ. matrimonio. vij. ⁊. viij. per totum.

¶ De adiuratione.

Adiuratio ex mente. s. Thome. ij. ij. q. xc. ⁊ Ric. in. iij. di. xxxvij. ar. iij. q. ij. fic diffiniri potest. Adiurare est aliquam personam vel rem imperando vel obsecrando inducere ad aliquid faciendū vel non faciendū ex inuocatione alicuius sacre rei: sicut apostol⁹ Ro. xij. adiurat romanos vicēs obsecro vos p miaz dei ⁊c. ⁊ ecclesia adiurat xm dicens p crucē tuā ⁊c. Adiuratio licita ē adiuratio dēpcatiua ad oēs subiectos ⁊ non subiectos: vel imperatiua ad subiectos. Adiuratio illicita est adiuratio imperatiua ad nō subiectos sicut adiurauit christum Lapphas dicens adiuro te per deum viuum ⁊c.

1. q̄. ¶ Prio ꝙ̄ q̄rit vtrū hoī liceat aliq̄d adiurare: ⁊ dico ex doctrina. s. Tho. ibi qō sic q. sicut hō iuramento pmissorio seipm obligat ad aliq̄d faciendū ob nois diuini reuerētiā qō est se immobiliter ordinare ad aliq̄d agendū: ita pōt ad aliq̄d agēdū ordinare alios superiores. i. dēpēādo: superiores aūt iperādo ⁊: vtraq; ordinatione p' aliq̄d diuinū pfirmare qō est adiurare: sz tū adiuratio erit illicita si q̄s intēdat aliū sibi nō subditum ordinare ad aliquid imponendo ei necessitatē: sicut si sibi imperatiue imponere posset q: in aliū vsurpat sibi potestatē quam non habet.

2 ¶ Scōo vtrū liceat homini adiurare deū: ⁊ dico ex doctrina eiusdē q̄ deū sicut ⁊ oēm hoiem superiorē licet adiurare dēpcatiue, vt ꝓz ex dictis sed tū aliter ad deū ⁊ aliter ad hoiez vtimur adiuratiōe: q. hoiem adiurādo imutaf intēdim⁹ ad aliquid agēdū ob reuerētiā sacre rei: nō aūt dei cuius voluntas est immutabilis: sed intendimus a deo aliquid obtinere per eternā ei⁹ voluntatē nō ex nr̄is meritis sed ex eius solūtate.

3 ¶ Tertio vtrū liceat homini adiurare angelos bonos: puta dicēdo adiuro te michael archāgele bone: puta dicēdo adiuro te michael archāgele ꝑ diuinā bōitatē vt mihi ꝑstes auxiliū: ⁊ dico q̄ sic dēpcatiue sicut ⁊ hoīes supiores: q. cū sint cōciues nr̄is licet nobis eoz suffragia expetere ⁊ aliq̄d diuinū interponere ad mouēdū sicut ⁊ circa deū dictū ē: sz aliē hoc fiat hic ⁊ ibi: q. deū inuocando interponim⁹ aliq̄d diuinū: nō ad mouēdū nos: vt vehemēti⁹ petam⁹ ⁊ petēdo explearn⁹ q̄ de⁹ ordinauit: inuocādo aūt āgelū interponim⁹ sacra: vt ⁊ nos excitem⁹ ⁊ illū moueamus commemorādo ea ꝓpter quorum amorem et contemplationē libenter opatur.

4 ¶ Quarto vtrū liceat hoī adiurare dēmōes vel co ex doctrina. s. Tho. vbi. ꝑ. qō si eos q̄s adiuret dēpcatiue ē illicitū: q. ꝑ ad beniuolētiā ⁊ amicitiā ptinet q̄ nos vti ad dēmōes nō lz fil'r si q̄s eos adiuret iperatiue q̄dē fiue ꝓpulsi. sz tū ad aliq̄d ab eis sciēdū: aut ad aliō obseq̄u p eos cōsequēdū ē illicitū: ꝓmo q. hoc ptinet ad quādā societatē vl' familiaritatē cū ipsis scōo q. ⁊ cursu vitę eoz act⁹ nr̄e dispositiōi nō subdūf: vt. s. eis veluti subditis ad nr̄z obsequiū vtamur nisi forte ex spāli istinctu vl' reuelatiōe diuina aliq̄ facti ad aliq̄s effect⁹ demonū opatiōe vtiq; ficut iacobus p eos hermogenē ad se fecit adduci. Adiurare aūt eos iperatiue vl' ꝓpulsiue nō ad aliq̄d per eos obtinēdū: sz ad eorū nocumētū repellēdum puta adiurādo ne nobis aut socio tanq̄ nr̄i aduersarij in cursu vitę spāl' aut corporal' nocēāt: ē licitū sz ptārē nobis tradita a xp̄o ꝙm illis Lu. x. dedi vobis pōtatē calcādi sup serpentes ⁊ scorpiones ⁊ supra ommē virtutē inimici ⁊c.

5 ¶ Quinto vtrū liceat exorcizāti dēmōiacū adiurare dēmonē vt dicat nomē ⁊ societatē suā et causam vexādi hominē ⁊ huiusmodi: ⁊ dico iuxta ꝓdicta q̄ si licet eū adiurare nō noceat lz ēt eū adiuuare vt exeat q. nō exesido nocet: licite ēt aduramus eū imperatiue in oīb⁹ q̄ iperam⁹ vt de corpore expellat: vt puta q̄ suum nomen fateat q̄ valet ad hoc vt ꝓcepta q̄b⁹ vtimur cōtra eū nolatim dirigam⁹: similiter vt dicat cām vexādi hoīem vt eā ad cautelā amoueamus: lz ei nō credam⁹: puta si dicit hoc accidisse: ꝓpter aliq̄d ꝑtīs vt ad penitētiā moueam⁹ obsessum si forte id verū esset: sil'r vt dicāt societatē suaz vt iperem⁹ exeūti vt secū q̄dū pōt socios trahat ⁊ ola hmōi q̄ scti legunf ola iperasse q̄ ola talia finaliter ordināf nō ad cōsequēdū beneficiū ad eos: sz ad nocumētū repellendū. Et hac ēt rōne nō lz admirare demōes nō obsidentes ne adiuuent obsidentes: sz ēt superiores vt expellāt inferiores. Si aūt exorcizato⁹ iper demōi vt dicat curiosa ⁊ nihil ad expulsionē facientia. nō q. illi credat: sz q̄dā leuitate ⁊ curiositate eorum ctus: est ꝑtīs graue licet illud nō videā mortale: q. nō vf mortale nisi cū quis adiurat obsecratiue. aut ad aliq̄s cōsequēdū puta obsequiū vel notitiā: q̄s iste nō facit. qui ei nō credit: q. si ei crederet: vt nigromantici: credo esset mortale quia pertinet ad amicitiam.

6 ¶ Sexto vtrū liceat adiurare creaturas irrationales: ⁊ dico ex doctrina eiusdē. ⁊ Ricar. vbi. ꝑ. q̄ si adiurent sm se absolute ē vanū: q. nec imperiū nec obsecrationē intelligūt: ⁊ illicitū: quia vane assumit nomē dīi: si vero adiurētur relatiue ad aliū a quo mouenf est licitū respectu dei dēpcatiue: quo scī miracula faciūt. ⁊ respectu dēmōis ꝑpatiue: ne eis rāq̄ instrumētis vtat

7 ad nocendū quo adiurant⁹ ab exorcistis eccl'ie.

¶ Septio vtrū oīs adiuratio illicita sit peccatū mortale: ⁊ sū. ang. mitif ascribere Rich. q̄ sic q. est ꝓtra ꝓceptū: nō assumes: sz a Ric. nō habere: nec illa rō ꝓbat alioq̄n oīs illicita iuratio esset mortale. etiā si quis iuret verū sed leuiter q̄ non est bñ dictū vñ dico q̄ adiuratio. vij. modis est illicita. ꝓmo si fiat imperatiue ad non subditū: scōo si fiat iperatiue ad subditū sz q̄tū ad aliquid in quo nō est subdit⁹. tertio si fiat ad dēmones dēpcatiue. quarto si fiat ad dēmōes iperatiue ad aliq̄d adiscēdū vel p eos ꝓsequēdū. quinto si fiat ad eosdem imperatiue ex leuitate aut curiositate. sexto si fiat ad irrōnalia scōz septimo si fiat ad deū vel hoīes vel angelos vel dēmones aut irrōnabilia leuit. i. sine reuerētia diuini nominis: aut necessitate. Et ꝓmo ac scōo mō est ptīs mortale sm archie. q. ē ꝑ iustitiā: ⁊ ledit ius cōe: dū q̄s vsurpat sibi in aliū ptātē in iuste. sed itellige in re notabili. tertio aūt ⁊ q̄rto mō sil'iter: q. repugnat diuine amicitie hȳe amicitiā cū suo aduersario incorrigibili. q̄nto aūt mō vf venialē nō obstante q̄ ibi esse videatur vsurpatio ptātis i dēmōes nobis subiectos: q. nō ē ibi ptīs rōne iniuste vsurpatiōis: cū habeam⁹ ptārē sup oēm virtutē inimici. sz rōne male intentionis in vsu iuste ptātis: sicut iudex suspendens latronē ex odio nō facit ꝑtra iustitiā sz cōtra charitatē: que intentio in ꝓpositio nō videtur mortale: ⁊ similiter sexto modo: ⁊ septimo videtur veniale sicut ⁊ iuratio leuis.

¶ De administratione.

Administratio legitima ⁊ libera sm mētē Inn. ē q̄n q̄s pōt agere ⁊ conuenire in iudicio ⁊ ēt ex iudiciū de re aliqua dispōere. facit. c. ex lris ō pba. ⁊ ibi Inn. allegat. l. C. ō in. ca.

¶ Primo vero q̄rit vtrū administrator teneat 1. q̄ō de mala administratiōe satisfacere ⁊ dico q̄ sic sm Inn. in. c. ex pūtiū. de pig. ⁊ ille cui⁹ ē administrator hȝ ꝑ eū actionē negotio⁹ gesto⁹. ff. ō ne. ge. l. iij. §. vl. xij. q. ij. si q̄ de reb⁹ ⁊ c. si q̄s q̄lz ꝓdōne.

2 ¶ Scōo vtrū administrator teneat solū ō dolo, an etiā de lata ⁊ leui culpa: ⁊ dico sm gloss. in. l. cū ostendim⁹. ff. de fideiuss. tut. q̄ tenef de dolo. vt ibi: ⁊ de lata culpa. vt. l. curatores. C. de nego. ge. ⁊ de culpa leui: vt. l. q̄dq̄. §. arbi. tu. Et de solo q̄dē dolo tenetur q̄n in ea affectione ducit⁹ solū mīnstrauit sm gl. in. l. iij. ff. de neg. gest. ⁊ sil'r de lata culpa q̄ equiparaf dolo. vt in. l. q̄ō nerua ff. de po. de leui āt tenef vt cōiteri. d. l. q̄dq̄. imo etiā aliq̄n tenef de leuissima vt q̄n diligētissim⁹ erat gestur. l. si pupilli. §. videam⁹. ff. de. ne. ge.

3 ¶ Tertio: vtrū tenear vnq̄ de casu sine fortuna ⁊ dico q̄ sic in quinq̄ casib⁹ positis. in. l. si negotia. ff. de ne. gest. quoz ꝓmus est si accessit alio dep̄decandi: secundus si noua ⁊ insolita negotia fecit: tertius si culpa ꝓcessit. quartus fuit in mora: quintus si casum in se recepit.

4 ¶ Quarto querit ꝑ quē habeat actionē administratus: ⁊ dico q̄ ꝑ administratorē: ⁊ ēt ꝑ heredes: q. s. heredes teneri Inn. vbi. ꝑ. intelligit q̄n dolo vel lataculpa aliq̄d gessit: ex leui aūt culpa tenenf nisi in casib⁹ quatuor quoz tres ponūt in. l. ꝑ. C. ō here. tu. ꝙrt⁹ nō ē in gl. d. l. cū ostendimus. ꝓmus est si lis fuerat inchoata ꝑ tutorē, scōs si aliq̄d ad eos pucnit de reb⁹ administrati. tertius si de rebus administrati alijs ex gra cōcessit: q. ꝺz in. l. si pignore. ff. de fur. q̄ species lucri est ex alieno largiri ⁊ bñficio sibi debitore acquirere. ꝙrtus si nō explicet inchoata p defectū q. tenef de leui etiā. l. quicquid. C. arbi. tu.

5 ¶ Quinto vtrū sciēter cōmittēs administratiōnē indigno teneat ipe de mala administratione ⁊ dico sic sm Inn. i. c. ex rōne. de eta. ⁊ qli. ⁊ al. ff. ad muni. l. lucius. §. ipatoz. ff. de ma. cōme. l. ꝑ. in pu. p totū ⁊ peccat mortal'r. Quis dicat hȳe administrationes in ecclesijs vide. ꝑ. bñficiū. l. §. ij.

Demonitio vide. ꝑ. denūciatio. Utrū aūt aliq̄s in administratiōnē ꝓstituat in mora q̄ est obligatus ad aliquid dādū vel faciē dū sine determinatione rei ꝓis. vide. ꝑ. mora. §. ꝑ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ De adoptione siue arrogatione.

Adoptio ē p̄sone extranee i filiū vl̄ nepotē vl̄ deiceps legitīa assūptio ꝑ Ray.s.Tho.pe.⁊ all'.⁊ Rich.in iiij.di.xlij.vl'adoptio est legitim⁹ act⁹ p quē q̄ filī⁹ nō ē p filio hȳ pene naturā imitās.isti.ō ado.in gl. Et p̄sona extranea intelligīt ois q̄ nō ē i p̄tāte adoptāris: siue sit de ei⁹ carnali cognatiōe siue nō:⁊ p masculinū itelligīt ēt femininū: vt p filiū filia⁊ p nepotē nept'. Adoptare āt ꝑ.s.tho.iij. q.xxiij.⁊.iij.di.x.ē admittēr ex grā ad p̄cipādū hereditarē. ijs aūt adoptiōis gen⁹ spēs duas i quas diuidit.ff.ō adop.l.i.⁊.ij. Dīa ē arrogatio q̄ ꝑ.s.Tho.est adoptatio p̄fecta:⁊ ē q̄s is q̄ nō hȝ p̄fes sicut ēt q̄ emācipat⁹ est vl̄ gñaliter q̄ est sui iur⁹:trāsit cū filijs iurib⁹⁊ reb⁹ suis i p̄tāte arrogātis p̄cipis autoritate scīa ꝙo cōi nōie nūcupat adoptio:q̄n adoptat is q̄ ē i p̄tāte patris siue alieni iur⁹ autoritate magistrat⁹ nō trāseūdo p̄tātē adoptātis.ff.eo.l.i.⁊.ij.C.eo. l.pe.Et sicut dicit.s.Tho.i.iiij.di.xlij.adoptatus p:lo mō succedit p̄ri ab intestato.nec pōt eū p̄ sine culpa p̄uare.iiij.pre hereditatis: adoptat⁹ aūt scīo mō non succedit nec tenetur ei adoptans aliquid in testamento dimittere.

1 ¶ Primo vero q̄rit vtrū arrogatio⁊ adoptio in oīb⁹ q̄uentāt:⁊ dico q̄ sic nisi in q̄nq. * Primo q:adoptio fit cuiuslibet magistratus cōpetētis autoritate:nō tm apō eū plena sit actio. s. merū⁊ mixtū iperiū. C.de adop.l.i. arrogatio vero solū autoritate p̄incipis. insti.eo.in p̄cipio.* Scōo:q:in arrogatiōe requirīt vtriusq; ꝑsōe expressus:nō aūt in adoptione. Vñ infans adoptari pōt nō arrogari. ff.de adop.l.ij.⁊.l.in adoptionib⁹. * Tertio q:arrogat⁹ qui est sui iuris:adoptat aūt q̄ in aliena est p̄tāte. Nā arrogatio statim arrogatū⁊ res suas⁊ liberos ac nepotes ō erāt in sua p̄tāte subijcit p̄tāti arrogatoris.ff.ō adop.l.ij. §.vlti. adoptio vero non nisi i casu:q̄n.s.oāt auo materno:vl'si post emācipationē genuit filiū⁊ auo materno dederit.i isti.de adop.§. si ꝙo.* Quarto q:arrogator tenēt satisdare de restituēdis illis bonis p̄tōis ad quas esset futura si arrogat⁹ in suo statu mānisset.ff.ō adop.l.nec ei.§.fi.* Quinto q:arrogat⁹ habet de necessitate legitimā in bonis arrogatoris:nō si arrogator emācipauerit eū vel erhe redauerit sine cā:tenēt ei relinquere legitimā.i.quartā partē suo⁊ bono⁊ que.s.habiturus fuerat ab intestato ꝑ gl.i.l.si arrogator.ff. eo.q̄ quarta nō est augmētata p auc.de tri.⁊ se. sm Bar.ibi iusti. de adop. §.cum aūt impubes. adoptiuo aūt nihil tenēt de necessitate relinq̄re.C.eo.l.ſ.⁊.ij. Si tū moriāt adoptator sine testamēto succedit i bonis ei⁹. l.pe.C.ō ado.post mediū:nisi sit emancipatus legitime.

¶ Scōo vtrū absēo vl'dissētiēs possit arrogari⁊ dico q̄ nō.ter.ē.ff.eo. l.nec ꝙ.ꝑ nec ēt adoptare vl'arregare q̄s absēs pōt:nec ēt p procuratorē pōt q̄s adoptare vl'arrogare. ff.e.l.post mortē.§.nec ꝙ.cui⁹ cām no.Bar.i.l.gall⁹.§.forsitā.ff.de lib.⁊ posth.vbi dicit q̄ ea in q̄b⁹ sol⁹ cōsensus requirīt p procuratorem fieri possunt vt in legitimatiōe vbi sufficit q̄ filī⁹ oñdat vo lūtatē p̄ri nec ē necesse p̄fem esse p̄sentē:itez ex p̄te filij nō requirīt q̄ sit p̄ns:sed sufficit q̄ habeat ratū:vt in auc.q̄ mo. na.effi.sui.§.naturales.⁊.§.gñaliter.col.vij.q:Ilegitimatiōe pater nihil disponit: ꝑ principi vel habēti autoritatē a p̄cipe cōsentit.nō emī ipse legitimat sed autoritas p̄incipis. Nec⁹ aūt est q̄n pater ipse disponit:vr q:ꝑ emācipat vel absoluit filium⁊ iudex autorizat.itē ꝑ adoptat.itē dīs manumittit. Et ex hoc colligī pōt illi⁹ questionis determinatio an filiatio sp̄ualis siue ꝑpaternitas per procuratorē cōtrahi possit:⁊ videt q̄ non q: ipse pater sp̄ualis aliquid disponit⁊ agit nec simpliciter cōsentit⁊ consequēter reqritur p̄sentia eius.vt in.l.post mortē. de adop.⁊ ita dicunt canoniste.hec Bar.

¶ Tertio querit gl.in.l.si paterfa.ff.eo.vtrū filius arrogat⁹ possit sibi aliquid retinere ꝑ se:⁊ vł q̄ sic:q: in traditione pactū q̄s apponitur debet seruari: in cōtrariū facit auc. ingressi de sac.san.eccle.idem Bar.ibi.

¶ Quarto vtrū arrogat⁹ i filiū filij sui acq̄rat quartā partē bonorū sicut arrogat⁹ simpl'r respōdet:Azo in sum. q̄ si pater adoptat aliquez loco nepotis si filī⁹ consentit mortuo suo p̄fe hic arrogat⁹ trāsit in p̄tātem filij cui fuit arrogat⁹.nec agnoscit auo suus heres:si aūt filius nō consenserit mortuo patre nō reincidit in potestatē.sed agnoscet auo suus heres:vel tanq̄ nepos hȝ in filium nō adoptauerit: vel tanq̄ is quē videt suus anim⁹ voluisse esse sibi heredē. Item dic de adoptato in nepotez vel deinceps q̄ fieri pōt vt instī.de adop.§. licet.excepto q̄ nō trāsit in potestatē patris adoptātis. Et q̄ dictū est de masculo dic de femina.

¶ Quinto querit q̄s possit aut nō possit adoptare:⁊ dico q̄ pōt paterfa. qui sui iuris est et generare pōt:vel si nō pōt est ex defectu accidēt tali vt est spado sine gladio castratus. ff.eod.l. ij.⁊ similiter p̄sbyter. sm Pan. in.c. vnico.de cog.le.5. Non potest aūt adoptare qui generare nō potest p:propter defectū naturalē qui etiā dicitur castrat⁹ nec femine nisi ex rescripto p̄cipis in solatiū liberorū amissorū: nec ille qui per.xvij.annos nō p̄cedit eū quē vult adoptare vł arrogare:vñ dicit.s.tho.q̄ debet ita esse senex vt natural'r possit eē p̄ adoptati:vt p̄z.iij. di.xlij.⁊ hȳ.ff.eo.l.adoptio.hec habentur instī.de adop. Nec pōt adoptare ꝑz.s.Tho.q̄ nō ē sui iuris nec minor xxv.annis vt idē dicit:nec pōt arrogare q̄ nō hȝ.lx.annos.lȝ possit adoptare nisi iusta cā intercenierit.l.si p̄.§.vlt.ff.de ado.⁊ iusta cā est mor⁹ aut cōiunctio p̄sone adoptāte:alias debet intendere generationi vt in.o.§.vltimo.

¶ Sexto quis possit vel nō possit adoptari⁊ dico q̄ adoptari pōt quilibet tā masculꝰ q̄ femina ff.de adop.l.adoptio.oīmō sit p̄sens aliter nō.l. nec⁹ absens.ff.e.etiā si ageret p procuratorē vt dicitur est oīmō etiā sit minor adoptāte sic vt possit ē filī⁹ ei⁹ naturalis nō ꝑcerit aūt ꝑsanguineis adoptari ꝑz.s.Tho.i.iiij.q: naturaliter sunt hȳdes.

¶ Septimo vtrū quis possit adoptare in fratrē vel sororē⁊ dico q̄ nō:vt.l.nec apud.C.de ꝑere. instī.⁊ ibi Ang.nec etiā i p̄ez q: ptra naturam.

¶ Octauo vtrū sit adoptio si q̄s cozā multis vł etiā per se in domo sua aliquē accepit i filiū aut filiā dicēs:accipio te in filiū meū⁊ dicit Pan. in c.vnico.de cognatiōe legali quod nō.l.nō nudis. C.de pba.nisi seruetur forma de qua supra scilicet q̄ fiat p̄incipis:vł magistratus autoritate: quod est de substantia adoptionis⁊ verbum in arrogatione vt dictum est.

Adoratio vide infra latria.

¶ De adulatione.

Adulatio sm.s.Tho.ij.q.cxv.est excessus delectandi alios verbis laudis aut factis. Nam qui vult in omnibus alteri loqui delectabiliter excedit modum virtutis⁊ peccat q: virtus affabilitatis⁊ si principaliter intendat delectare eos quib⁹ conuiuit tm vbi necesse est nō verec̄ contristare ꝓpter aliq̄d bonum. Si aūt aliq̄s sic excedat sola intentione delectandi vocatur placidus sm philosophum si vero hoc facit gra lucri vocat blanditor siue adulator:cōiter tm nomen adulatoris solet attribui olbus q̄.s.debitū modū volūt alios ꝙbis vł factis delectare in cōi cōuersatiōe hec ex illo.Igit laudare aliquē de eo quo non est laudandus:puta de malo vel plusquā est laudandus vel vbi et q̄n⁊ quo⁊ quo fine nō est laudandus:est adulatio de qua.xxv.di.§.alias.xlvj.di. sunt nonnulli. vł.q.j.sunt plurimi.⁊.xj.q.iij. nemo peritorum. Et ad idē reducitur si quis vltra debitum velit aderi placere vestibus indis⁊ huiusmodi.

1.q̄ ¶ Primo ꝙo q̄rit vtrū laudare aliquē vel velle placere semp sit p̄cm.⁊ dicit idē ibi q̄ non:sed laudare aliquē cum debitis circumstantijs:pura ne deficiat in aduersis:vel vt magis proficiat in bono pertinet ad virtutē affabilitatis siue cuiusdam amicitie q̄ consistit in exteriori cōuersatiōe pertinet vero ad adulationē laudare i his q̄ non sunt laudanda:vel q: sunt mala vt p̄tā:vł quia sunt bona incerta:vł etiā si timeat ne inaniter eleuet. Et fil'r velle placere hoīb⁹ ꝓpter charitatem nutriendā.⁊ vt in eis ḡo spualiter ꝓficere possit est laudabile ꝑz illud.s.cor.x.per oia oībus placeo.esset vero p̄cm si quis hoc faceret in malis. vel p̄opter inanē gloriā aut lucrū ꝑz illud. psal. de⁹ dissipat ossa eorum qui hominibus placēt.

¶ Scōo vero q̄rit quod modus q̄s excedit i laudēdo⁊ adulat:⁊ dico ꝑz Alex.de ales.q̄ quatuor p̄mo laudādo in aliquo bonū qd nō hȝ.scōo augendo bonū qd hȝ plusq̄ hȝ.tertio laudādo malum:dicendo illud bonū.quarto minuēdo malū vt dicendo non esse peccatum ita graue sicut est. 2

¶ Tertio vtrū adulatio sit p̄cm mortale.⁊.s. Tho.dicit vbi supra qd sic tripliciter.primo ratiōe materie sicut cū quis laudat peccatū alicuius:q: cōtrariat delectionī dei cōtra cuius iustitiā loquit homo⁊ dilectioni p̄ximiq̄ in p̄tō fouet:ꝑz intelligē si id qd laudat sit p̄cm mortale.al's ista adulatio nō esset mortale.scōo ratiōe intentionis puta cū quis alicui adulat vt noceat fraudulēter corporaliter vł spualiter.tertio ꝓpter occasionē sicut cū laus adulatoris fit alteri occasio peccandi etiā p̄eter adulatoris intentionem:⁊ tunc considerandū est vtrū occasio sit data vel accepta:vel qualis ex hoc ruina sequatur venialis ꝑz aut mortalis⁊ sm hoc iudicandum est Si aūt aliquis ex sola auiditate delectandi vel ad vitandum malum aut aliq̄d consequendū in necessitate alicui fuerit adulatus non est contra charitatem:nec mortale sed venīale. 3

¶ Quarto vtrū adulator ipetrans bñficium ꝓper adulationē teneat resignare:⁊ dicit Alex.hoc reduci debere ad munus ab obsequio.vñ recipiēs solū ex hoc q̄ adulat nō ex alio seruitio indigne reciperet:⁊ resignare teneret sicut ille q̄ fuit in offō turp.Turpe aūt offm ōr cui p̄cm annexū est hec ex illo:quē sequit sum.ang.ō archi. ij. parte.tit.ſ.c.v.§.iij.dicēt q̄ hȝ hoc reducat ad mun⁹:ab obsequio⁊ talis reputād⁹ sit simoniac⁹.ſ. q.ſ.ordinationes.nō tm tenet illud beneficiū resignare.ar.extra eo.c.fi'.⁊ alleg.Dīr.li.iij.⁊ Inn. ⁊ Host.qui hoc no.in.c.tua.de ēta.⁊ quali.⁊ ratio est q: ex quo est simonia mētalis tantummodo purgatur sola penitētia nec aliter resignatio necessaria est ꝑ text.in.d.c.fi.ſ.de simo.ad fi. 4

¶ Quinto vtrū dare adulatoribus sit p̄cm mortale:⁊ dicit.s.Tho.ij.ij.q.clxviij.q̄ō nisi nimius appetitus glorie vane hoc recusat er:sicut dicebat herodes:q̄s ei deo⁊ nō hoīs laus dabātur vel nisi itēdat q̄s⁊ cupiat lādarionē de p̄cīs q: tales largitores cōcāt cū adulatore in crimine.Et hoc ē q̄ō dicit Alex.de ales:q̄ō tale p̄cm 5

Universidad de Deusto
Biblioteca

est ista datio ꝺle adulario ꝓpter quã dat.i.si venialeːvenialeːsi mortaleːmortaleːvt ptz. lxxxvſ. di.in.c.donare.ꝛ duobus sequẽtibꝫːvbi etiã ꝺr ꝙ dare adulatori nõ ꝓpter adulationẽːsed ꝓpter pietatẽ ad sustentationẽ nature nõ est peccatuz: vtrum añ licer dare ꝯstrionibꝫ infra ar⁹.§.vſ.

¶ De adulterio.

Adulteriũ est alieni thori violatio.xxij.q. non mechaberis.vñ ꝺr adulteriũ quasi ad alienum thorum accessio.xxxvſ.q.ſ. §.cũ ergo.ꝛ qñq; est simpler.quandoq;.ſ.solũ alter est solutus aliquãdo duplex.qñ.ſ.ambo sunt coniugati.vñ fit ꝙruor modis.ꝓmo qñ vir cõiugatꝫ accedit ad mulierẽ ꝓiugatã.ſcõo qñ solutꝫ accedit ad cõiugatã.tertio qñ cõiugatus accedit ad solutã.qto ſm ꝙndã iuris interpretationẽ qñ nõ ſtatim.ſ.limites mrimonij:ſed libidinis feruoreːtẽdit in suã etiã si eẽt aliena vel ecõuersoːmulier respectu viri. Unde ſm.s.Thom.ij.ij.q.clxiij. ardẽtioz in suaz est aliqualiter magis adulter ꝙ cum aliena:ꝛ sic intelligeːc.ozigo.xxxij.q.iij.

1.duo hiuz. ¶ Primo vero dubitaꝫ ꝺd facier mulier adultera qꝫ sobolẽ ex adulterio suscepit:vt tuta sit ꝺ expẽsis ꝛ hereditateːꝛ ꝺico ſm Ray.qꝺ mulier in presentia factꝫ reuelet sacerdoti pitovl ẽpo aut vtricꝫːcaute inquirẽdo si inuenerint spuriũ timere ꝺeũːꝛ viderint expedire:reuelẽr ei factum coꝝ adultera mſe:recepto prꝰ iuſo ad ea ꝙ nõ calũnioſe procedatːꝛ ab illo qꝺ teneat secretumː cõsulẽs qꝺ religionẽ ſgrediaſ:vl ſe absentet ita vt nihil percipiat ꝺe bonis putatiui patris. Addit añt ℣℣.qꝺ ipsa mulier poterit reuelare marito si periculũ nõ timet:ſicut sunt aliꝫ sustinẽtes feliẽter adulteria vxoꝝ:vel etiã consentiẽtes:qz proꝓios filios ꝺſe non ꝓtt:ꝛ hmõi:ꝛ ſi ille acceꝓret mulier absoluta ẽːſz intellige nisi respectu eoꝝ ꝙ hoc nõ obstante manerent in dannoːvt veri filij maritiː quãtꝫ ad legitimã:vel etiã forte ꝯcunq; alij ꝛ ꝓtꝫ ad rorã hereditatẽ qñ talis filius est ex adulterio vel incestuːcũ penitus excludaꝫ a successiõe ꝓz iura. Si añt ꝺicto spurio reuelari nõ põtːaut ipse ꝓfiſo non acquiescitː iniungatur mulieri vt viro iuxta posse si ꝙd habet vel habiturа est satisfaciat ꝓ alijs secrete ꝛ caute non reuelãdo viro ꝓpter ꝓnam vxoris ꝛ tuta erit.xxij.q.v. hoc vſ.ꝛ ℣ de pe.ꝛ remiſ.officij. ꝛ cõsentit Host. Tenet añt viro de cõsumptis a spurioːde hereditate añt heredibꝫ viri ab intestato vel heredibꝫ scriptisːvel quiꝺ veritliꝛ creditur qꝺ reliquisser qꝺ si nescitur pauperibus largiatur. Si autem mulier nõ ꝺz qꝺ restituat:ꝺz añt ꝓbatiões ꝓ ꝺs ꝺicti successoresː releuarenſ a ꝺãno ꝺicit Inn.qꝺ eas ꝺz adducer nisi graue malũ esset ꝙẽturũ.qz minꝰ malũ ẽ ꝺãnũ rerũ ꝙ corꝓoruz aut aiaruz si ℣o nõ ꝺz ꝓbatiões fileat.ij.q.vij.plerioꝙ. hec ſm Ray.host.ꝛ Inn.Pan.añt.in.d.c.officij. ꝺptime ꝓꝺictoꝝ mẽtẽ ꝛ veritatẽ colligit ꝺicẽs.Si nullũ periculũ est in reuelãdo veritatẽːꝛ verisimiliter crederef mulieri tenef reuelare. Si añt ei nõ crederef nec habet ꝓbatiões ꝓptas:sufficit ei penitere ꝛ taceat:ne potꝰ scãdalũ ꝙ vrilstatẽ inducat.Si añt ꝓbatiões ꝺz ꝛ verisimiliter crederef ei:ſz subest periculũ mortis in reuelãdo taceat qz in nõ reuelãdo est periculũ rerũːſz in reuelando est periculũ aiarũ ꝛ corꝓoruz. Nec ob. regula iuris qui scãdalizauerit:vbi habeſ ꝙ facili? scãdalum nasci ꝓmittit ꝙ veritas relinquaſ:qz ſm Inn.illud ꝓcedit in iudice vel i teste. Igit mulieri penitenteat ꝛ satisfaciat de suo veniẽtibus adintestato vel ꝺz sum.Rosel.his quos verisimiliter maritꝰ instituisset si credidisset istũ nõ esse filiũ suũːsed maleːqz istis nullũ ius erat questitũːꝛ si ꝺubitat ꝺispẽset in pauperes ꝛ si satisfacere nõ põr penitenteat ꝛ cõfessio ei nõ negabitːvt in.d.c.officij. Qõ est valde singulareꝛ colligit hec thorica singularis valẽs ad multa.ſ.qꝺ ꝓceptum positiuũ non obliget aliquẽ cũ scãdaloːꝛ cõtequẽter vbi verisimiliter scãdalũ aiarũ vel corꝓoruz futurũ esseːiusta causa eẽt nõ exequẽꝺi ꝓceptũ etiã papet vt in.d.c.officij.ꝛ in.c.si qñ.de rescrip.imo etiam ꝺz ex.d.c.officij.qõ ius positiuum interꝓretaꝫ ꝺiuinũ.Restitutio emꝝ ꝺe iure ꝺiuino:ꝛ tñ papa interꝓretaꝫ restitutionẽ hmõi nõ fiendã rõne scanꝺali vel ꝓiculi corꝓoruz aut aiarũ.vide Pan.in.c. si teneamur.de ꝓbeben.ꝛ.ſ.obediẽtia.§.v.

2 ¶ Sco vtrũ filiꝰ qui est in possessiõe ꝸiationis teneatur credere matri ꝺicenti eum spurium vel suppositũːꝛ ꝺicit ℣℣.qꝺ nõ qz posser esse fallacia mulieꝺris:ideꝺ ꝺz Pan.in.c.per tuas.de ꝓbat.et idẽ tenẽt doct.in.l.filiũ.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.ꝛ in.l.si vicinis.C.de nupt.ꝛ ibi ꝺicit fatuum extitisse eum qui ꝓpter ꝺictum matris renunciauit regnoːꝛ ꝺicit ibi Pan. hoc ꝓcꝺere etiã si ambo parẽtes negarẽt eũ filiũ vt ꝓbatur in.c.trãſmisse.in fine.iuncta gl.in verbo iudicꝫs.qui filij sint legiti.ꝛ est rex.cum glo.in.l.ſ. §. ij.ff.de cardi.edi.ꝛ.l.si postulam⁹.ff.de lib.ꝛ post. quod verum est niſi ꝓbent tempore conceptionis se non concubuisse simul ꝓpter absentiam vel infirmitatem:imo etiam si ꝓbaretur quod tempore conceptionis adulterabatur cum alio quodam ꝺummodo vir eius habitaret cum ea censebitur nihilominus talis filius legitimusː vt in.l.miles.§.defuncto.ff.de adulter.ratio quia in ꝺubio ꝺebemus in fauorem filiorum sic interꝓretari vt notat Panorm.in capitu.intelleximus.de adulter.ꝛ facit.ꝺi.l.si vicinis ꝛ.l. quia semper.ff.de in ius vocandi. Et secundum ℣℣. si sana conscientia non credit excusatus est tam ꝺe perceptis quam ꝺe percipiendis:

sed si honestas femine ꝛ alie circſtantie faciunt ei ꝺe hoc ꝓbabiliẽ cõsciẽtiã.ꝛ vult ẽt eligere tutioꝛẽːimmo rutã ꝺz alios nihil viteriusꝰ ꝓcipiatː sed intellige nisi alr viuere nõ posseːqz sic posset capere vite necessitatẽ maxime alijs ꝙbꝰ ꝺebet ref si exiſtẽtibꝫ in tãta necessitate.ꝺeceptis añt ꝛ cõsumptis in bõa fide ray.ꝓsuluit vt restituat vel cõponatːiz inqt nõ sit cogẽꝺ? quia possessoꝛ erat bone fꝺei.C.ꝺe rei vẽ.certũ ho. ꝙ ℣℣.ꝛ vl. ꝺñt ꝙ nõ tenef ꝺe cõsumptis in bona fide ꝺe quibus tñ ſm ho.mulier tenef ꝛ ita limitanda sunt ꝺicta legiſtarũ ꝙ ꝓꝺictũ ꝺe fatuitate notarũt.

¶ Tertio vtrũ añt ꝺicꝰ filiꝰ post cõpletã ꝓscriptionẽ ꝺebeat sibi facere cõsciẽtiã ꝺe successione in bonis si ꝓbet vel sibi cõstet se nõ fuisse legitime cõceptũːꝛ ꝺico ꝙ nõ vr parebit ex notãꝺis in tit.ꝺe ꝓscriptione.secus añ cõpletã ꝓscriptionẽːincepit añt ꝓscribere qñcepit notari seu reputari ꝓ filio legitimo.vt no.in.d.c.per tuas.

4 ¶ 4 vtrũ mulier possit sibi filios ꝺe adultero susceptos heredes instituere.ꝛ ꝺico ꝙ sic qz quilibet põt sibi heredẽ instituere eũ qꝺ nõ ꝓhibef reseruata legitima ꝓte liberis suis: ꝺe quo vide.ſ. legitima ꝓ totũ.ꝺz intellige hoc niſi repugnet cõsuetuꝺo regionis ſm alꝺz.ꝛ sum.cõ.l.ij.ti.v. ꝓ añt nõ ꝓt ꝺos filios instituere.vt.ſ.filius.§.iij.

5 ¶ Quinto vtrũ adulter teneaf ad restitutionẽ ꝺamnoꝝ ꝛ expensarũ ꝙ mariꝰ incurrit ex filio ꝺato i adulterioːꝛ ꝺico ꝙ sic ꝺz suũ posse ꝺz archi. si hoc scit añt verisimiliꝛ creꝺit ꝛ mater satisfacere nõ põtːaꝺꝺe tu aut etiã nõ vult. qz causam ꝺãni efficacẽ ꝺeꝺitːꝛ si adultera admitteret filium ad hospitaleːvel qz finxit se mortuũ peperisse vel qz sine ſno periculo notificauit marito teneꝺiſ ꝺ hospitali ꝺe expẽsis niſi norabilis paupertas illum excuſet cũ ad hoc naturali iure teneaf ꝛ hospitalia ꝓpter pauperes facta sint. ꝺz ꝺ hꝺ ꝺiratare vel ꝺote ꝺotꝰ rerf a ꝓe putatiuo teneri vꝝ ad arbitriũ boni viri attẽta sui facultate. Si ãt ꝺubitat aduiſ ex eo ꝙ mulier ſit leuis ꝛ cũ aliꝫ adulteraf vel etiã qz ipſamet ꝺubitat vtrũ ſit ex vel maritiː relinquaf iuꝺicio ꝺei nec ꝺe restitutiõe graueturːquia iuꝺicis est vt in re ꝺubia certa sentẽtia ꝓferatur.hec ex illo.

6 ¶ Sexto que est pena tã viri ꝙ vxoris adulteratiꝰːꝛ ꝺico ſm gl.in.c.tue.ꝺe ꝓcur. ꝙ mulieri olim erat pena capitis.vt.C. de adul.l. castitati. ꝺie vero ꝓius ꝓberata retrudeſ in monasterio.C.de adul.añt.ꝺz ꝺie.Est ꝛ alia pena: quia ꝓdit ꝺotẽ ꝛ vir ꝺonationẽ ꝓpter nuptias ſi matrimonium separat ꝓ suiam iuꝺicis ecclesiastici alias nõ ſm Jo.an. Pan. tñ ibi ꝺz qꝺ si adulteriũ notoꝛium est tñc cũ possit vir ꝓpria auctoꝛitate expellere vxoꝛẽːꝛ ecõtrario lucraf:qz si peteret obstabit ei exceptio adulterij ꝺet etiã mulier ꝺo nationẽ ꝓpter nuptias: quã ex pacto aut statu ꝺebebat lucrari soluto matrimonio: bona vero paternalia non ꝓdit ſm ꝺoct.qz in penis ꝛ̃ba ꝺebẽt restringi.regula odia.ꝺe re.iur. lib.vſ. Quis gl.in.d.c.plerioꝙ teneat ꝙ perꝺat. Est etiã tertia pena qz ꝓdit ius perꝺendi ꝺebitũ. ꝺe q.ſ.ꝺebi.si tñ reconciliet ola recuperat.vt in.d.c.plerumꝙ.

7 ¶ Septimo qꝺ adulteriũ ꝺicaf notoriũ ꝛ ꝺicit Pan.in.c.intellexim⁹ ꝺe adul.qꝺ publice ꝺicitur adultera.ita qñ stat i ꝺomo cũ publico cõcubinario ꝛ conuincif notorie ꝺe adulterioː qñ ꝺz eã in mẽſa.in ꝺomo:ꝛ lecto vt in.c.ſi.ꝛ.c.tua.ꝺe coha. cle.ꝛ mu.vñ in.l.furẽ.ff.ꝺe fur.ꝛ in.l.capite quinto.ff.ꝺe adul.not. ꝙ adulteriũ ꝺz notoriũ quãꝺo vir ꝛ mulier ꝺeprehẽꝺunf in latebris se osculantes ꝛ hmõi actib⁹ ꝓpinquis adulterio: facit.l.si quis nõ ꝺicam rapere.C.ꝺe pi.ꝛ cle.itẽ qñ passim admittit viros cã adulterij vt in.l.palã in ꝓn.ff. ꝺe ri.nup.ꝛ quod no.in.c.cũ in ꝺioceſi.ꝺe vſur. 8

¶ Octauo vtrũ adulteriũ cõmitti possit sine ꝺolo.qui.ſ.est caliꝺitas ꝛ machinatio ad circunueniẽꝺũ fallenꝺũꝙ.l.ſ.ff.ꝺe ꝺolo.ꝛ ꝺico ꝙ loquẽꝺo ꝺe adulterio quo ad culpã sine ꝺolo cõmitti põt qz peccat mortalr quocunq; illuꝺ cõmittiteꝛ metu sine ignoratia:vel erroꝛ iurisːnisi ignoratia eẽt facti:puta qz creꝺit vtrũ eũ qui erat adulter nisi etiã aꝺꝺit coactio absoluta nõ cõsentiẽre mẽteːqz tũc ẽ sine culpaːſz quo ad penã legis cõmitti nõ põt sine ꝺolo.vt plz in.l.ſi ex lege.ff.ꝺe aꝺu. ꝺbi errãtes in iure excusanf a pẽa ſceſtꝰ ꝛ adulterij. Facit.c.lucretiã.alꝰ ẽ sub.c. ꝓpositoꝝ.xx.q.v. qõ nõ intelligitf ſm glo.in.ꝺ.c.quo ad culpã. Sed tñ pa.i.c.ꝛ si necesse ſit ꝺe ꝺo.poſt ꝺi.re.ꝺistinguiqz aut loquimur ꝺe pena ꝓdictionis lucri.ꝛ sic erroꝛ nõ excusat nisi ſit iustus:vt in.l.ne passim.C. ꝺe iur.ꝛ fac.ign. Aut loquimur ꝺe pẽa corꝓali: aut ꝓditionis ꝓpe substãtie vt ꝺotꝰ seu ꝺonatiõis ꝓpter nup.ꝛ sic excusat erroꝛ ẽt iur. vt i.l. si adulteriũ. ff.ꝺe adul.ꝛ ar.in gul.ancestas nupti.C.ꝺe incest. ꝛ inuti nup. Et ꝺz Jo.an.ꝛ cõiter ꝺo.in.d.c.ꝛ si necesse.tenẽtur ꝺziũ.ſ.ꝙ erroꝛ iurisː nõ excusat a pena tñ bar.i.l.ꝙ ꝺ.C.ꝺe incest. ẽ cũ Pan. qz non est in ꝺolo ꝙ errat.vide.ſ.culpa.§.ãtepe. Excusat ſiꝛ a ꝺolo mer? etiã ꝓditionalis.vt in.d.c.ꝓpositoꝝ.

9 ¶ Nono vtrũ mer? cõꝺitionalis excuſet mulierẽ a pena adulterijːꝛ ꝺicit Pano.in cõſi.iij.quod incipit facti cõringẽtia:ꝙ si mulier est passa violentiã vi ꝓcisa inꝺubie penã pati nõ ꝺz quinimo nec nullã pcti maculã ℣rit:ꝺz si vio aut metus fuit conꝺitionalisːꝺz erit aliqꝺ pctũ ꝛ ꝺigna ſir aliꝙ pnaːqz aꝺ minus affuit aliqꝺ consensus:penã tamẽ aꝺulterij pati nõ ꝺz ꝛ sic ꝺote ꝓuari nõ ꝺz ꝛ consortio maritiː qꝺ ꝓbaf exꝑsse.l. vim passam.ꝛ in.l.si vxoꝛ.§. si quis.ff.ꝺe aꝺulte.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et estrō q̄ adulteriū respectu legis nō ꝓmittit̄ sine dolo:licet iterum enerit aliqualis culpa.vt no tabiliter ꝑbat in.l.pe.ff.de adul.itē est ter. iuncta,gl.fi.xxxiij.q.ij.in lectū.t.xv.q.f.liebr̄ auerit t iura procedūt etiā in meru cōditionali vt apertissime sentit gl.xxxij.q.v.ꝓposito alias incipit lucretiā.Addit aūt pa.q̄ nō solū metus illatus excusat a pena adulterij sz ēt pudor t verecūdia quedā in clamando maxime noctis tpe a viro p̄sertim potenti oppressa:q̄ ibi cessat dolus qui requiritur ad penā adulterij incurrēdā.t hoc notabiliter ꝑbat i.d.c.lucretiā iuncta gl.t veri facti cōtingentia:q̄ illa lucretia nobilis t pudica ꝓpter istā ignominiā t confussionē vitandam exposuit se libidini filij tarquinij regis:nec fuit iudicata adultera ab aug.viro sanctissimo t doctissimo:sed de castitate mentis cōmendata:vt ibi intelligit gl.t bene q̄ licet quo ad deū non fuerit īmaculata:q̄ coacta volūtas nō excusat in maleficijs sz os q̄s p̄i? oia mala pati q̄ ꝑsentire peccatorū excusata fuit ab adulterio quo ad penaz legis:cū nō cōmittat̄ sine dolo.Ad hec q̄ vbi ad incurrendā penam req̄rit̄ dolus nō sufficit culpa.l.f.ff.de sca.notat in.l.in actionib⁹.ff.de in litē iur.l.quod neruа.ff.depo.Ad incurrēdam aūt penā adulterij requirit̄ dolus q̄ per metum excluditur:vt ita vī firmare bar.in.di.l.q̄ nerua. Et etiam quo ad penā pecuniariā lata culpa non equiparat dolo:vbi lex exp̄resse dolū requirit.et idē sentit gl.l.magna neglig̃tia.ff.de ꝟb.sī. Et sic licet hic non agat crimmal'r ad penā adulterij:ex quo tū agit ad penā nō sufficit illa culpa si ne dolo.p̄sertim.cū agat ad grauē penam vt.s. pdat patrimonium suum.l.iū.ff.de mi.t vt separetur q̄ viro.t cōsequēter p̄mittit iure peredi debitū ꝓlugale:t peredi vires alimētales passiue.

De aduocato.

Aduocatus q̄s sit:vt innotescat sciēdum est q̄ sm Pan.super rubri.de postulādo.postulare seu aduocare est desiderij suum vel amici sui in iure apud eū q̄ iurisdictioni p̄est desiderium suū vel amici sui exponere:vl'alteri⁹ desiderio ꝓtradicere. Aduocat⁹ igit̄ dr is q̄ in iudicio apud eum q̄ iurisdictioni p̄est desiderium suū vel amici exponit: vel alterius desiderio ꝓdr̄sit.l.sciēdū.§.f.t ibi p doc.t.l.paul⁹.la.f.t ibi bar.ff.ō le.t iō ex hoc q̄ dr in iure cōcludit q̄ cōsulēs t camera ꝓprie nō dr aduocat⁹ nec ꝓhibit⁹ aduocare censet ꝓhibit⁹ camera ꝓsulere vl facet allegatiōes i scriptis sz esset ibi t ꝑsentit bar.i.l.f.ff.ōva.t extraor.co.

1. dub. ¶ Primo vo q̄rit̄ qualis debeat esse aduocatus sciēs vel ignorās.t dicit gl.i.l.f.ff.de postu.q̄ nō dz.f.necessario vbi fas:sed ibi tz bart.quod voc.sunt contra illā gl.t bñ q̄ aduocati debent studuisse saltē quinquēnio t examinari ostā doctoribus t eozū iuramēto ꝑbari.l.nemini.C.de aduo.di.iud.t no.bar.i.d.l.f.Nec obstat quod dicit gl.de iudice.q̄ ille peritiā habere pōt ꝙ suos accessores quod in aduocato non cadit.

¶ Scdo vo querit̄ ūs nō possit esse aduocat⁹ t dico q̄ nō pōt ꝓtio hereticꝰ vel paganꝰ et excōicat⁹.xiij.q.f.c.f.ex̄.de he.excōicat⁹.el.f.t de peni. di.f.nemo vel in foro.itē.l.nemo.C.de postu.t.l. nemo.la.ij.C.de epis.au.t oēs supradictos t quēlibet eozū iudex admittens peccaret grauiter t puniendus venit:vt in.d.c.nemo.vel in foro.t.ij. q.vj.excōicatos.* Scdo si sit monachus aut religiosus:q̄ tales peccāt aduocādo nisi ꝓ monasterio de mandato prelati.xvj.q.f.monachi extra de postu.ex parte.* Tertio si sit clericus in sacris constitutus vel etiam in minoribus ōstamē sit bñficiatus:talibus essi ꝓhibita est aduocatio coram iudice seculari nisi in ꝓpria cā vel p eccl'ia sua vel cōiunctis:aut miserabilib⁹ ꝑsonis.e de postu.cle.t.c.cū sacerdotis.An vo cozā eccl'iastico iudice possint:satis vī q̄ sic arg.in.d.c.clerici. exceptis ēpis t sacerdotib⁹ quibus vī simpl'r interdictū cozaz vtroq̄ nisi vt dictū est in quatuor casibus.vt in.c.fi.de postu.extrauc.cle.vl'mo.sacerdotib.xv.q.vj.c.vnico.in glos.xiij.q.v.denīq. Primo vt dictū est ꝑ se.scdo ꝑ sua eccl'a.tertio si necessitas immineret ꝓ ꝑsonis sibi conunctis qui in isto casu sunt vsq̄ ad quartū graduz.C.de epi.t cle.auf.licētiā.t.C.de aduo.di.iu.l.petitionē. Ar necessitas immineret sm pan.intelligitur q̄n aliū bñ e nō pōt vel nō eq̄ bonū. ḡo ꝓ o miserabilib⁹ ꝑsonis.q̄.l.sunt q̄ ꝑ se ꝑpias cās administrare nō pōt.vel eccl'iastico auxilio indigēte lxxxvj.d.c.fi.c.lxxxvij.di.defensiōis.q̄n ūnp.inter pu.t vidu.ꝑ totū. Jn cā criminali tū cozā seculari iudice nullo mō pōt vt.j.§.v. Et intellige dūmō i ꝓdictis casibus diuinū officium nō omittat.ar.di.lxxxj.clericus. Et not.q̄ q̄cūq̄ beneficiatus in aliqua eccl'ia pōtat ōeā ꝑ eīs bñficium aduocationis aut ꝓcuratiōis dz illo beneficio spoliari.vt.i.d.c.sacerdotis.q̄ō lz ō cleri. loquit:t tū etiā idē dicit Jnno.de seculari ibi bñficiato.* Quarto iudex t accessor nō dz ḡs eē iudex vel accessor in cā in qua vult eē aduocatus q̄ duo officia in eadē cā ꝓhibent exercere.iij. q.iij.c.f.t.j.* Quinto q̄dā alie ꝑsone ꝓhibent aduocare ꝑ canones.vt.iij.q.vij.infames.§.tria. vt surdus q̄.f.penit⁹.nihil audit.ff.ō postu.l.pe. itē mutus.itē cecus.f.oculo vtroq̄ ꝑuatus.vt in d.l.f.itē perpetuo furiosus.itē impubes vsq̄ ad xviij.annū.itē seruꝰ femina:t vir volūtarie passus muliebria.f.Jnatural.vt i.d.l.f.itē dānat⁹ capitali crimine:vel calūnia publici iudicij.itē qui operas suas locauit vt pugnaret in harena cum

bestiis.d.l.f.vbi gl.i verbo locauerit.dicit q̄ hec cū infamis ipso iure.t bene dicit locauerit.s.cā mercedis:secus vbi hoc faceret sine mercede cā virtutis ostēdende.vt ibi in ter.t rō posset eē q̄ si se vēdidit multo fortiꝰ vēderet alii. Predict̄ addit sum.pisa.cū q̄ amotus est a senatu. sz supple.dicit de isto nō fieri mētionē in.d.l.f.nec in d.§.tria.vnde sum.ro.eius autoritatē secuta de hoc nihil dicit:sed mirū est q̄ hunc viderit exp̄ sum per ter.in.d.§.tria. Adde predictis generaliter q̄ ꝑsona infamis non potest esse procurator:vt in.d.c.infames.i.aduocatus.sm gloss.

3 ¶ Tertio spāliter q̄rit̄ vtrū sacerdotes t eps̄ et superiores possint aduocare pro alijs.t sum.ang. tener q̄ nō i q̄cūq̄ casu q̄ ad eos cozā eccl'iastico iudice aut ciuili.xj.q.f.te quidē.dist.lxxxviij. prelatū.t.c.eps.xiij.q.v.denīq̄.xxj.q.iij.ꝑ totū. sum.aūt pisa.videt tenere q̄ possint cozā iudice eccl'iastico in ḡtuoz casib⁹ de q̄b⁹ dictū est i.§. pone.t idē vī eē de mēte pan.q̄ extra. de postu. ꝑ totū distinguit:q̄ eps̄ in foro sc'ari nō dz esse aduocat⁹ q̄ nō est decēs vt exhibeat reuerētiaz iudici q̄ exhibere oīt aduocati:q̄ oīt ꝓponere stādo.t nō sedēdo.l.q̄sq̄is:C.de post.sed cozā iudice eccl'iastico si habeat cām est i optione sua vtrū per se vel per aliū velit ꝓmouere. hec ille. Nec obstat si dicaf q̄ loq̄t de cā epi:q̄ cā eccl'ie est ei⁹ cū sit spōsus.t cā ꝓiuctoz filiꝝ.t cā misera bilis ꝑsonarū cū sit ꝑ respectu earū. Quo ad sacerdotes aūt planū est q̄ pōt cozā iudice eccl'iastico in ḡtuor casib⁹ vt dictū est. Et a fortiori q̄ sunt ordinis inferioris hoc possunt vt.§.sequē.

4 ¶ Quarto vtrū ꝓstituti i sacris nō sacerdotes i.diaconi.t subdiaconi possint esse aduocati siue beneficiati siue nō:t dico q̄ sic cozam iudice eccl'iastico sm Jnn.in.c.f. de postu.etiā quo ad negotia secularia:vt ptz sm Pan.i.d.c.f.a ḡrio sensu.t cōiter tenēt doc.t ēt i iudicio sc'ari pro negotijs eccl'iasticis.vt ibi ptz in illo ꝟbo in negocijs sc'aris⁹.vbi Jnn.arguit dicēs.ergo sec⁹ in eccl'iasticis. Et ō dr sm Pan.negocia eccl'iastica rōne psone vt q̄ ꝑsona eccl'iastica sequendo forū rei litigat cozā sc'ari:itē rōne delicti.vt sacrilegij.t hmōi.itē rōne rei vt q̄ res est ecclesie. Nō lz aūt eis aduocare cozā iudice sc'ari pro negocijs sc'aris⁹.c.f.t.c.fi. de postu. nisi in ḡtuoz casib⁹.f.ꝑ cā sua vel sue eccl'ie: vel ꝑsonarū conunctarū.aut miserabiliū sz Pan.vbi.§.t si cōstituti⁹ in sacris hz bñficia. q̄b⁹ substentari pōt.si vero nō hz lz glo.in.d.c.f. dicat q̄ non pōt melius tū.vī sm Jhost.q̄ si de facto agere lz ei ex dicta glo.stare pōt.q̄.xv.q.vj.c.vnico.cōceditur clerico aduocāti vt recipere possint oblata ꝑ tē tū nihil ꝑ salario q̄rere dz.t gl.dicit q̄ hoc nō sernaf:q̄ nemo mīstrat stipēdijs suis.c.cū ex officij de ꝑscrip.q̄ gl.tū loquit de nō bñficiatis habēt intētū q̄ pōt sallariū petere si ꝟo loquit de beneficiatis a fortiori lz petere nō bñficiatis q̄ sunt in necessitate maiori.t ꝑ hoc lz aduocare.

5 ¶ Quinto vtrū aduocare possint clerici in mi noribus ordinib⁹ ostituti:t dico q̄ si sunt beneficiati non pōt nisi cozā ecclesiastico iudice.c.f. de post.q̄ō sm Pano.t host.limitant q̄n pōt bñficiū ad sustētationē q̄ aliq̄n pōt sibi p aduocatiōem acquirere. Si vero non sunt beneficiati aduocare pōt cozā iudice ecclesiastico t sc'ari in cā ciuili nō aūt in criminali cozaz sc'ari.vt in.c.sniam nec le.vel mo.xxiij.q.viij.his a quibus.dist.li.alicuantas. Et lz quidā dicant eos posse postulare seu aduocare pro reo.t ꝓsequi appellationē.ar. xxiij.q.v.c.f.t.c.eos.tū rutius est abstinere tota liter.d.c.sentētiā.t no.glo.in.d.c.aliquantas.

6 ¶ Sexto vtrū monachus postulare possit:t dico q̄ nō nisi exposcēte necessitate monasterij et abbate imperāte.c.ex parte. de postu.t vt patet ibi hoc extenditur t ad canonicos regulares. et Pano.dicit idē intelligendum de oīb⁹ regiosis qui largo modo dicunt monachi:t sm eundem opz predicta duo simul concurrere.s. necessitatē t imperium:que si cōcurrant aduocare possunt etiā cozā iudice seculari sm Pano.tar.c.f.t.ca.fi. de postu.s.in cā ciuili tm:si vero non concurrant non licet eis etiam cozam ecclesiastico.

7 ¶ Septimo q̄ō itelligaf ꝓdicta necessitas monasterij:t dico q̄ ꝟ doc.si cā est monasterij indubitatū est q̄ ē necessitas:si ꝟo cā non sit monasterij:sed monachus aduocat vt lucrek ad releuandū monasteriū ab aliqua necessitate:vel ōbito vtrū sit lucrū in vtroq̄ foro. Jo.an.i regula i argumētū.in mercu.cōcludit q̄ nō dicit tū q̄ ab bas lap.seruauit ꝓtiū:t facit ꝑ hoc notabile dictū Jnn.in.c.cū.i.t.a. de re iudi.vbi dicit q̄ monachus pōt esse procurator vel aduocatus ēt p amico monasterij sperāte abbate q̄ p cōsequētiā tractaf de vtilitate monasterij q̄ per amicos monasterij ꝓmouef pan.aūt dicit q̄ primum vī honestiꝰ.t securius lz adhereat opinioni Jnno. sz prima magis placet.ar.c.nō magno.ne cle.vl' mo.xxj.q.f.alia est. Sed tū aduerte q̄ cleri. vel mo.solū ꝓhibent vt dictū est postulare:q̄si indifferenter exercere volūt officiū tale sm Jnno. in.c.vnico.de ob.ad rōci.secus si volūt solū assumere in vna causa.t hoc sequif archi.in.c.peruenit.lxxxvj.dist.sed colle.in.c.dilecti.extra de arbi.tenet q̄ nec etiā in vna causa.t hoc est veri⁹ q̄ ꝓcepta negatiua obligant semp t ad semp t eadem ratio ꝓhibitionis in omnibus est:

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ¶ 8. vtrū prohibit⁹ aduocare a iudice vni⁹ ciuitat⁊ aduocare possit in alia ⁊ dicit gl. in l. ſ. C. eo. q aut fuit phibit⁹ ex cā q infamiā nō irrogat. et sic prohibitio se nō extēdit vltra locū iurisdictionis iudicis phibētis aut ex cā irrogāte infamiā ⁊ tūc vſ phibit⁹ in oi loco. vt in. l. ex ea. ff. de postu. nor. tū Bar. in. l. paul⁹. la. ſ. al's incipit eſi. ff. ō legatio. q phibit⁹ aduocare si mittat schedulaz iudici vel ei loquat ⁊ nō ꝓpter hoc vſ aduocare.

9 ¶ Nono ḡs sit debitus modus aduocādi⁊ dico ſm Ray. vt nō ꝓducat falsa instrumenta aut testes falsos aut corruptos: nec mentiat nec inducat falsas leges: aut ꝓbationes nec ḡrat in grauamē alteri⁹ ptis vilatiões nō necessarias: ⁊ qō fideliter ꝙrū iustitia ꝓmittit cām foueat nihil de cōtingentib⁹ obmittēs. iq. q. vij. §. si ḡs aūt. ⁊ ar. extra de testib⁹. intimaut. C. de iudi. l. pperādū. §. illo ꝓculdubio. iij. q. iij. c. ſ. ⁊. ij. Itē nō ꝓcaciter aut vociferādo. q⁊ ꝓpter hoc ꝓcipedit processus v. q. iij. in loco. iij. q. vij. ſi quis adeo. Itez dicit. s. Tho. ij. q. lxxj. q aduocato defendēti causam iustā licitū est prudenter occultare ea q̄ possent impedire ꝓcessum: non autem vti aliqua falsitate.

10 ¶ 10. vtrū liceat aduocato defendere cām iniustam ⁊ dicit. s. tho. ij. q. lxxj. q si hō scienter facit absq; dubio grauiter peccat: ⁊ teneť ꝑti de damno illato p ei⁹ auxiliū ꝛ iustitiā. Si vero hoc facit ignoranter excusať ſm modū quo excusari pōt ignorātia. Si aūt in ꝓncipio credidit cām iustaz ⁊ in ꝓcessu apparet nō iusta cā ꝓcedere nō ɔz. vt scilz alterā ꝑtē iuuet: aut ei cāe secreta reueleť: ɔz aūt cām deserere: vel eū cuius cām agit ad cēdū inducere: siue ad cōponendū siue dāno aduersarij. hec ex illo. Quādiu aūt cā est dubia ſm ꝙꝙ. bene pōt patrocinari. Nota etiā q q̄ sciēter hoc facit tenetur etiam clientulo: si eum decipit suadens causam esse iustā quia aliter non litigaſſet. ar. C. de admi. tu. l. non est ignotum.

¶ 11 qñ⁹ eū excuſet ignorātia cause iniuste. ⁊ dico q si ꝓuenit ex culpa sua: puta q⁊ nō est peritus in iure: aut nō iquisiuit a cliēntulo vt debuit merita cāe nō excusat: ſz tenet ꝑti lese ⁊ clientulo si aliter nō litigaſſet ſz modū culpe ⁊ regulas de ḡb⁹ ifra culpa. Si vero ignorātia illa ꝓuenit ex q̄litate negotij vel falsa aut mala informatione cliētuli excusať. ſz tū cognita iniustitia cāe eā dimittere teneť. l. rē nō noua. §. pſoni. C. de iu. ⁊ ſm mōal. restituere teneť salariū receptū. qō verū ē si fuit in culpa nō alit ſm ho. ⁊ ē mēs. s. tho.

¶ 12. Utrū aduocat⁹ hūs iustā cām licite possit 12 vti cauillatiōib⁹. ⁊ dicit gl. in. c. cupientes. in ꝙbo maligātiū. de elec. lib. vj. dicit consueuisse q habens ius in principali cauillatiões ⁊ malitias aduersarij per alās repellere pōt: ⁊ sic pōt intelligi. c. nullius. iiij. q. iij. ⁊ de hoc. xxiij. q. ij. dño nr̄. ⁊ ibi glo. idē ꝛz dicēs q̄ ꝙ insidias ⁊ dolū licite vincere possumus hostes. vt. xxij. q. ij. c. vtile. dum tū ho. fidē nō rūpamus. Idē dicas de aduocato q̄ si hēt iustam cām licite ꝑt recipere aduersarios suos hec gl. ſz intellige oūmō nō opponāt falsas allegationes aut faciant aliq̄d de se malū sicut dñs mat. xxj. volēs excludere principū cauillationes interrogantib⁹ de vna qōne nō respondit: ſz alias opposuit volēs clauum clauo retūdere ⁊ ostēdere licitū esse cautelis vti ꝑ malignozū cautelas.

¶ 13. vtrū aduocatus aduocare possit ꝓ vtraq; ꝑte bona fide. ⁊ sum. rō. ꝛz q nō q⁊ inq̄t nō video quō vtriq; partū ꝛziū pure seruire possit ſz ſz. angu. ⁊ spe in ti. de aduo. ꝛz q sic in casu: ⁊ facit q notať. xlv. di. disciplina. in text. ⁊ in glo. q̄ arcty. limitat quādo ex aduocatione nō fit ꝓiudicium parti. Sed veritas est q vbi scit iustitiaz vel iniustitiā cāe hoc nō pōt: q⁊ semp ex vna parte tueretur iniustā cām sciēter q nō ſz ⁊ vbi ꝏ hoc nescit: sed est in dubio sicut licite pōt tueri singulas. ſra ⁊ vtraq; partes: q⁊ in casu dubio patrocinari pōt ſm. s. tho. ⁊ rod. Q̄ō indubitāter verū est ꝓmo vbi postq̄ ꝓcinar⁹ est vni ꝑti ⁊ deinde cognoscētes se male allegasse renouat suū ꝓsiliū vt teneť caute tū ꝓp scādalū puſillozū: ar. bar. in l. ſi. C. de fur. ⁊ ang. in. l. labeo. ff. de aq̄ plu. ar. Jo. an. in. c. ſi. de testi. ſcō in oiuersis articulis ⁊ diuersa instātia. puta aduocādo ꝓ vna parte in cā ꝓncipali ⁊ ꝓ alia in cā appellationis cauēdo tū a scādalo puſillozū gl. in. l. ſi. ff. de postulā. spe. ti. de aduocatis. Jo. an. ⁊ dñi⁹. ⁊ ꝓpoſi. in. c. disciplina. dist. xlvj. Sed in eadem instantia in dubijs fieri non pōt: tū q⁊ non est sine scandalo ⁊ detrimento fame nisi rarissime: tū q⁊ vſ ipossibile vt visa materia diligenter habeat bonā fidem respectu vtriusq; cāe: tū etiā q⁊ vſ ꝛz iura q⁊ allegans ꝛzia non est audiendus. li. ſ. C. de fur. l. cū ꝓcū. C. de li. cā. ō appe. sollicitudinē. ad finē. Uū eo casu ɔz ex toto desistere: vl dubio eligere ꝑtē rei ꝑ acto rē iuxta regulā cū sunt. i. sexto: vel ꝓsulere ꝓ mīi momo ꝓ testato ꝓ ote: ꝓ libertate: vel pia cāz vt in dubijs tex. dicit eligendū de re iud. c. ſi. de ꝓba. ex ſis. de ſi. instr. inter dilectos ad fi. Alister ē ꝓuaricator ⁊ puniend⁹. l. ſ. C. de aduo. diuer. iud. ij. q. iij. c. fi. ⁊ gl. in. d. c. disciplina. ⁊ ibi dñi. ⁊ ꝓpo.

¶ 14. vtrū possit q̄s aduocare ꝑ eū a q̄ recepit 14
bñficiū sine ingratitudine: ⁊ dico q nō. vt ptz in c. fi. de post. vñ pōt donatio libera vl gratuita reuocari. ff. de in of. te. l. papinian⁹. ⁊ ar. d. c. fi iuncto. c. fi. de dona. donatio tū vel bñficiū factū rōne laborū ac seruitiozū reuocari nō pt rōne ingratitudis: q⁊ nō est gratuitū. Facit. l. aquilius regulus. ff. de dona. vbi donatio facta magistro ratione discipline non est mera donatio. Fallit tamen quod dictum est de aduocato: quando aduocat ꝓ se vl ꝓ ꝑre aut mre ꝓpotēte vl alia ꝑsona miserabili: vt colligiť ex spe. in ti. de aduo. q⁊ tūc pōt sine ingratitudine. Et ex his colligiť primo q clericꝰ q̄ ꝛz eccl'iaz a q̄ bñficiū obtinet ꝓ ex neis aduocat vl ꝓcurator eē ꝓsumit: posset tanq̄ ingrat⁹ hmōi bñficio spoliari. ſm Pan. de postu. ⁊ ꝓbat p. c. fi. ibi scō q vasallus aduocans contra dominum posset feudo ꝑuari.

15 ¶ Decimoquinto vtrū aduocat⁹ aduocare possit contra rempu. a qua salarium recipit. ⁊ ōt Bar. in. l. j. C. de aduo. diuer. iud. q̄ non: sed cōtrariū sentit Pan. in spe. in titu. de aduo. dicens istum textum intelligendum in beneficio gratuito cui iusmodi non est salarium ⁊ de hoc. §. ꝓtore.

16 ¶ 16. Utrū iudex teneať dare aliq̄s aduocatū: ⁊ dico q sic: vt eis q̄ aduocatū hr̄e nō possunt ꝓpr̄ pauptatē: aut ꝑtis aduerse potētiā. ſi. ō of. pcō. l. nec quicq̄. §. ſi. Et si hoc iudex alicui aduocato ꝓcipiat ⁊ ille deneget fine cā: pōt p iudicē ꝓpetuo remoueri ab offō aduocatiōis. C. eo. pmēdū. vſ obedire ɔz si tū sibi salariū ꝓpetēs statuať: nō q̄. j. §. seq. ⁊ iterū in alio sequēti ira rū ſz ho. q̄ si indigēs aduocato sit paup aduocet gratis a deo remunerationē expectans: q̄ō si non facit videť peccare: intellige nisi ipse sit pauper.

17 ¶ 17. vtrum aduocat⁹ possit salariū petere: ⁊ dico ſz Ray. q̄ ꝓ petere moderatū a ꝓncipio vl i fi. cāe. q̄ō q̄dē ꝛz moderatū ꝓsiderata cā q̄titate ⁊ labore ⁊ ꝙsuetudine regiōis ⁊ scia: ad honestā tē aduocātis. iij. q. vij. §. apud vrbez. ⁊ ar. xij. q. ij. vlterane. ⁊. c. ꝓcesso. extra de ꝓbē. ō mlcta. ꝏ. cir ca sublimes. ⁊ di. lxj. miramur. ⁊ ꝓcor. s. tho. iij. di. lxxj. Imo in ꝓncipio cāe ea nōdū incepta petere pōt vt libet missis vbi ali⁹ bon⁹ nō iuemreť: q⁊ tūc non pōt petere nisi moderatū. ar. eozū q̄ notant. in. l. j. C. de epis. au. Non tū pōt in vna cā salariū petere vltra cētum aureos ſm leges. ff. de va. ⁊ extraor. eo. l. ſ. vl. xx. libras ſm gre. decimō. ſz hoc sit reuocatū ꝑ ꝓphe. vſ. Nec sll'r pōt illud petere cū graui dāno litigatoris. iij. q. vij. §. arcē tur. Nec cā icepta ⁊ non finita pōt cū litigatore pacisci: q⁊ posset esse occasio magni mali. ſbidez §. ꝓterea. ⁊ videdo cām in piculo posset clientulum cogere vt salarium daret ad libitum nec ſm iura causa petere potest nisi moderatum: vt colligitur. iij. q. vij. §. arcentur. ūncta glo.

18 ¶ 18. vtrū teneať aduocare gratis de ipotēte: ⁊ dico q ho. sic distinguit: q⁊ si est potēs ad soluē statuer salariū moderatū. si ho est imporens teneť. Mat. xxij. Diliges ꝓximū tuū sicut teipsum notabile dānū: ⁊ hoc rōnabiliter: q⁊ dicit. s. Tho. xxij. q. lxxj. qō est idē iudiciū de hoc sicut de elemosyna vñ aduocat⁹ teneť ꝓstare ꝓcinū pauperi nō sp; ſz solū qñ ē in necessitate magna ⁊ nō apparet q̄ō aliter ei subueniri possit. Et cū his intellige q⁊ ꝛz possit paupi ꝙ alīū subueniri: ⁊ tū si ei nō subueniť: null⁹ subuentre potēs excusať. lxxxvj. di. pasce. vñ nullaten⁹ debet aduocat⁹ ꝓmittere q⁊ pereat iustitia pauper. ⁊ si ꝓ ſm Ray. dicentē q⁊ teneť aduocare ⁊ de sua scia eleemosynam facere ꝓ miserabilib⁹ ꝑsonis: q̄ cās pōt ꝓp defectū aduocati quē cōducere nō pōt. ſz. q. iij. pauper. Lōcozdat ꝏ. ſz limita nisi dato casu quo oporteret aduocatū rōe pauperis ꝓ se lucrari ⁊ cū hoc nō posset ſeruire paupi. Eadē aūt rōne peccat mortaliter iudex q̄ talē importē tiā sciēs nō ꝓuidet de aduocato: ꝓcipiēdo alicui eozum vt gratis aduocet sicut de iure poteſt

¶ Decimonono an liceat aduocato pacisci ꝛcer 19
ta quota litis puta decima vel centesima: ⁊ dico q non ſm Bar. C. de postu. l. ſi ḡs aduocatorum. nec sll'r ꝛz pacisci de certa quātitate ſm eundem ⁊ cōiter doc. xxx. tū ꝛz ꝛziū quo ad ſcōm vſ ⁊ spe. dicit q hodie pōt pacisci de quāta nō de quota litis: sed ad horū notitiā op; terminos declarare. Sciendū igiť q hoc adiectiuū quotus ꝓportat numerū ⁊ ordinē sicut interrogāti quot⁹ sis in bāchoz: rūdes tertius aut quartus inde venit aliquot⁹: vl dicať pars aliquota que aliquoties sumpta reddit suū totum ꝓcise ſz philosophū i ꝓdi. ⁊ gl. in ꝓoe. sexti: sicut vnū ⁊ duo tria respectu senarij: q⁊ sexies vnū sunt sex. sll'r duo ⁊ tria: quatuoz aūt nō sūt pars aliquota: q⁊ si bis sumatur facit plus. i. octo. Legiste tū non sic sumunt partem aliquotam: alioquin si talis esset centum pacisci possent de. lx. q⁊ nō est pars aliquota ⁊ sed quotā dicūt oēm ꝑtē litis indeterminate pura dimidiam aut tertiam aut quartam: aut aliquid tale. Sciendum est etiam quod palmarium ſm gl. in. l. ſ. ff. de var. cog. ōz a palma q victoriam significat: ⁊ accipitur a legistis ꝓ eo q datur aduocato secundario ꝓius constituta mercede vel salario ꝓ labore. Igitur aduocato de quota litis pacisci nō licet vt in. l. ſi qui. C. de postu. ⁊ in. l. litem. C. de ꝓcu. ⁊ rō ꝓhibitionis est ne per phas ⁊ nephas ad victoriā conetur: ex quo nihil habet nisi vincat etiam si nulla fuit facta cū mēro de victoria que in hoc casu semper intelligitur. Et nō ꝛz etiā ei pacisci de certa quātitate, vt renet glo. communiter per doc. approbata in. l. sumptus. ff. de pac. ⁊ sequunť doc. in. d. l. ſi qui reprobata gl. hoc. sed hoc intellige de certa quantitate ꝓmissa non quidem absolute: sed sub conditiōe si vincat seu ꝓ victoria: quia eo casu eadē est ratio ꝓhibitionis sicut ⁊ de quota litis: sec⁹ autem si ꝓmittatur absolute seu ꝓ mercede: quia valet ꝓmissio: vt lege. ſ. in

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſi ꝓmiſ. Et his ſequit ꝙ vna ꝛ eadē cauſa: puta q̄ é cētū aureoꝝ nō ly paciſci de vno aureo ſub ratiōe. ſ. q̄ te cēteſime ꝓmiſ: q̄ hic ſtat rō dicta p hibendi: ꝛ ly paciſci: de. l. vel. ly. ꝛ āpli⁹. ſ. abſolute ſub rōne mercedis inſte ſi ita circūſtātie reꝛrāt: q̄ iā hic nō hy locū. de cā rō ꝓhibēdi: q̄ ſiue vincat ſiue nō vincat habebit ſuā mercedē. Et ex his ꝓly ꝝitas ꝛ cōcordia docto ꝝ varie loquēciū. Quantū ꝫo ad palmariū: dicit do. alex. ꝙ uno. in d. l. ſi ē. q̄ ꝓmiſſa mercede ſiue vincat. ſiue nō ſi vltra ꝓmittat aliq̄d noſe palmarij ꝓmiſſio vꝫ. ꝛ ita ſtelligit. d. l. ſ. in verbo ꝛ ſi noſe palmarij. q̄ iſto caſu dato q̄ ꝓcurato⁹ perdat cāꝫ nō ꝑdit laborē cū mercedē habere debeat ꝓmiſſam: ꝛ ſic ceſſat ratio ꝑdicta. Et ita dicit Baly. in. d. l. ſi q̄. ꝛ ſpe. l. ti. de ſalarijs. C. ſequit. vbi ꝛ gr̄it quid ſi litigato⁹ ꝓmiſit dare cētū ſi vinceret. ſi aūt nō vinceret. l. ꝛ ōr ꝙ pacta ſeruent: q̄ nō. do. Alerā. intelligit q̄ ſi ſta centū ꝓmittunt noſe palmarij. Sed ang. in. d. l. ſumpt⁹ facit oppoſitam. an in caſu victorie ꝓmittat certa quātitas puta. x. de illa ꝓpria ꝑ litigāt: ꝛ nō vꝫ pactū q̄ vꝫ ſi ꝓmittat ꝑ alia ꝛ idē innuit gl. in. d. l. ſumpt⁹. ſed iſta opi. non plꝫ do. Alex. q̄ vtroq; caſu locū hy dicta ratio: vſi tu tior eſt opinio p̄cedens: q̄ tū vꝫ limitāda ex verbis Bal. in. d. l. ſumpt⁹. q̄ſi. l. nomine palmarij: vltra mercedem ꝓmittitur aliquid modicū ſec⁹ ſi aliq̄d magnū: q̄ tūc viderē habere locum ratio ꝑdicta: q̄ tene quia aliter poteſt fieri fraus.

20 ¶ Vigeſimo vrrū litigato⁹ trāſigēte cū aduerſario aduocat⁹ habeat ſalariū integrum. ꝛ ſpe. in fi. de ſala. ōr ꝙ ſm Bo. ꝛ multos alios habebit totum ipſe vel eius heres eo mortuo. C. de adi. iud. poſt duos. alij vero dicunt ꝙ de iure habebit totum: de cōſuetudine vero ꝓ rata: ꝛ ſi ipſe ad cō poſitionem operat⁹ eſt non perdet ḧcēp: ſ. ſpec. cōcordando dicit ꝙ habebit tm̄ ſi clientulus in fraudem eius tranſegerit quaſi per eum nō ſteterit quo minus vinceret: ſi autem bona fide vt q̄ lis erat dubia: habebit ꝓ rato ſeruitij. conſiderata ſua facundia niſi aliud actū ſit inter eos.

¶ Vigeſimoprimo q̄d ſi aduocat⁹ aliq̄ caſu im-
21 pedit⁹ aduocare nō potuit: nō tū ſtat p eum: ꝛ dicit ſpe. ꝙ nō vꝫ ſibi imputandū: quo minꝰ hēat ſuū ſalariū: ꝛ idē ſcn. ꝛ gl. in. d. l. poſt duos. ꝛ de hoc vꝫ caſus in. l. ſ. ꝧ. diuus. de va. cog. vbi hꝫ ꝙ ly aduocat⁹ non poſſit adimplere aduocationeꝫ per caſuꝫ fortuitū in eiꝰ ꝑſonā ꝓtingēte: tū totū ſalariū hꝫe dꝫ: ſed tū ſingꝛ limitat Bar. in. l. diē funcro. ff. de offi. aſſe. dicens q̄ aduocato nō debeꝫ ſalariū niſi ꝓ rata tpis loquendo de ſalario ꝓmiſſo a parte non a publico: de quo i. d. l. poſt duos. Et ſic cōcludit ꝙ ſalariū ꝑ rata tpis debeꝫ: cū labor recipiat diuiſionē. Et iſta limitatio eſt ſcōm verā iuſtitiā cōmutatiuā quo ꝑmercede exhibetur meritum ꝛ econtra.

¶ Vigeſimoſecūdo vtrū ſi aduocat⁹ cāꝫ tāch de 22
ſperatā deſeruerit ſit habitur⁹ totū ſalariū ꝛ dicit ſpe. ꝙ aut deſeruit ex cā quā pr̄⁹ potuit ꝓuidere: ꝛ tūc ſibi imputak q̄ imperite vidit: an ex ex cā noua ꝛ repentina. vt quia clientulus aliq̄d contra ſe confeſſus eſt: ꝛ tunc myſominus ſalarium habebit. vt. ff. de vaca. mu. l. pepul. ꝧ. fi.

¶ Vigeſimotertio. vtruꝫ ſalariatus de publico 23
poſſit aliq̄d ab aliq̄ particulariter petere ꝛ dicit Pan. in. c. ſ. de poſt. ſm Jun. ꝙ non ab aliquo litigante: ſicut nec ſalariſat⁹ medic⁹ ab aliquo conſtituto in infirmitate: ſꝫa nō litigātib⁹ vel ſanis licite recipiūt: q̄ ſalaria ſunt cōſtituta talibus ſolū ꝓ litigātib⁹ ꝛ infirmis: ꝛ idē dicit Barto. ꝛ probatur in. l. antepenul. C. de pr̄eſe. ꝛ mq.

¶ 24. gr̄it de q̄b⁹ ꝛ qñ aduocat⁹ teneak ad reſtō- 24
nē: ꝛ dico ſꝫ ray. ꝙ tenek oīm q̄ ſili ꝫ quos aduocabat pp ipſi⁹ ꝓcuriū iniuſte amiſerūt ſeu dānificari fūt vñ tenek aduerſario ad ītereſſe. ſi p cauillationē abſtulit ei bonā cām vel eū grauāuit perēdo dilationem ſuperfluā: vel allegando falſus aut faciēdo cauilloſaꝫ poſitionē: vl̄ iſtruēdo falſus teſtē vel inſtruēdo cliētulū de negāda veritate ꝛ ſil⁹. Itē tenek illis q̄b⁹ auxiliū pſtitit ſi pp ſuā infidelitate vl̄ negligētiā vl̄ ip̄rudētiā amiſerūt. Et hoc qñ iactabat ſe ſcientē ꝛ nō erat. ſm ÿÿ. q̄ intelligo ſi clientulus ignorabat ei⁹ ignorātiā: ſec⁹ ſi cognoſcebat: q̄ in hoc caſu nō tenek niſi ō dolo ꝛ lata culpa maxie i foro aīe q̄ ꝓꝫ: q̄ Inn. in. c. ſicut dignū. de ho. ōr ꝙ in foro aīe nō puniē q̄s ad ſatiſfactionē damni ſi ſtulit illō ꝑter ꝓpoſitū ſꝫ puniē negligētia q̄ſi velit ꝙ in foro aīe habeak reſpect⁹ ad volūtatē delinquēt. Q̄ octm̄ ſequēs pa. i. c. q̄ pleriq̄. de imu. ec. ꝛ i multis alijs locis ōr ꝙ i foro aīe nō teneꝫ q̄s ad emēdā dāni niſi fuerit i dolo vel lata cꝛpa oīnarat. ꝛ idē ꝫ dig. lib. ſ. vbi gr̄it q̄d ſi q̄s culpa ſua vel negligētia dedit dānū. vt ſi bene nō exhibuit ignē: ne ad domos aliorū vagarek ꝛ ſentit q̄ ſm leges ciuiles q̄ intrēdūt ꝑcuſationes pr̄monio ꝝ teneꝫ adreſtōnē dāni. ff. ad. l. aq̄l. l. aq̄l. ꝙ totū. in foro aūt pne pnia ſponēda eſt de negligentia nō de damno. ar. v. q. ſ. inebriauerūt. niſi intrēderet dānū: vl̄ cē i lata cꝛpa: vt ſi ignē ꝓoſperet i domū plenā ſtipula. Idā ꝫ ff. d. i. d. c. ſicut dignū. ꝛ do. An. ō bu. Et ly ꝑſi. in. c. ſi egreſſus. ꝛ in. c. nō. de iniur. teneat q̄ ōr in foro ꝑſcie teneatur q̄s de leui ꝛ leuiſſima culpa: tū ꝓpria opinio eſt cōio: quā ōr ibe paſi. in ml̄tis locis approbauit maxie vbi dak opa licite rei. Et hāc theoricā no. q: facit ad multa vt puta ad artifices aurifices locatores operū ꝛ hmōi vt in foro ꝫſcie non teneak niſi ō dolo ꝛ lata culpa. ſ. culpa. ꝧ. iij. ꝛ reſtitutio. ij. ꝧ. xvij. ꝛ. xvſ. Itē ſecundū eundē Ray-

ſimiliter tenetur ſi extorſit ſalarium vnde non debuit vel vltra q̄ debuit.

Hffinitas. Vide infra matrimoniū. viij. ꝧ. v.

De alchimia.

Alchimia cōpurak a Be. Tho. ſup Boe. de tri. inter ſcias ſubalternatas philoſophie naturali habēs eos opus cōꝛpozale q̄ dicit artes mechanice cuiuſmodi ē ēt medicina ꝛ vꝫ reduci ad artē fabrilē q̄tū ad materias: et eſt ars trāſmutandi metalla: ſm formā ſubſtātialē ꝛ naturales q̄litates vere vel apparēter.

Ldubiū. ¶ Pro ſo dubitak vtrū vna ſpēs ab arte mutari poſſit in aliā: ꝛ diſtinguo exꝛte artis: q̄ dupliciter opak. ꝓmo. ſ. opatiōe artis ꝑ ſe nulla interueniēte opatiōe nature: ſicut ſutor veſtes ꝛ faber cathedrā ſine oi naturali actiuo ꝙficit. ꝛ ſcōo opak ſ interueniēte aliqua opatiōe nature: ſicut piſtor formā panis ꝛ ſigul⁹ formā lateris iducit ꝑ opatiōnē ignis. Diſtigno ēt exꝛte ſpecierū: q̄ tripl̄r vna ītelligit ſn aliā mutari. ꝓmo ſic ꝙ vna mutek i aliā ſ ꝑtē: q̄. ſ. ſtat eadez materia ſz variak forma: vt cū ex vino fit acetū ꝛ ex fumo flāma. ſcōo ſic ꝙ mutek ſm totū ita ꝙ forma i formā ꝛ materia i materiā mutek vt i ꝓſecratiōe euchariſtie. tertio ſic ꝙ vna nō mutek i aliā: ſ ſit alia pura ſi dicak ꝙ homo ſic mutek i aue aut catā: ꝙ ñe dicak hō eſt cata. Igit ars inḋtū ars ꝑciſa opatiōe nature nullā formā ſubſtātialē ꝑt iducere: nec vnā ſpēm naturalē mutare in aliā: ꝛ hoc docet. ſ. Tho. ij. q. lxxvij. ar. ij. ad ꝓmiſſi: ꝛ. iij. ꝓpe. q̄ō. lxvſ. arti. iij. ꝛ in alijs locis innumeris. Inquātū ꝫo ars vtitur inſtrumēto nature iducere ꝑt formā naturalē ſubſtātie ꝛ vnā ſpēm ſz partē mutare i aliā vt in dictis locis apparet. ꝛ probak etiā q̄: panis ſubſtātialiter differt a maſſa ꝛ farina: cū ex eo ꝓſecrek euchariſtia nō ex ꝑdictis. Nō ār ꝑt ars creata quocūq; mō operek vnā ſpēm i aliā mutare ſm totū: ꝛ q̄ opatio artis ſp ꝓſuppōit opationē nature: q̄ hoc nō pōt: ꝛ ꝑterea ars nō ſe extēdit ad ſubſtātiā materie quā ſp ꝓſuppo-
2 nit: vnde hoc eſt ſolꝰ dei ꝓpriū. Mutare aūt ſpēz in ſpēm. tertio mō ſic ꝙ vna ſit alia ēr diuina omnipotētia nō poteſt: q̄: contradictio eſt.

¶ Scōo dubitak q̄d ſcripſerit. s. Tho. ō operatiōe alchimiſtar. ꝛ dico ꝙ i ſcōo ſnārū di. vij. q. iij. ar. ſ. tenuit ꝙ demones facere pñr verū effectū corꝓalē ſicut magi pharaonis ꝧtute demōde ꝫ ſuā determinatiōne arguit q̄nto loco ꝙ demones hoc nō poſſint ſic. Demones nō opantur niſi per modū artis. Sꝫ ars nō pōt dare formā ſubſtātialē: vñ ꝛ in. c. denuis. ſciāt autores al-

chimie ſpēs trāſformari nō poſſe. Ergo nec demones formas ſubſtātiales iducere pñt. Ecce argumētū ſeq̄t ſolutio. Ad ḋtū iḋt dicendū ꝙ ars ꝧtute ſua nō pōt formā ſubſtātialē ꝓferre q̄ō ꝑt tū ꝧtute naturalis agētis: ſicut ꝓꝫ in hoc q̄ō ꝑ artē iducit forma ignis i lignis. Sed q̄dā forme ſubſtātiales ſunt q̄s ars nullo mō iducere pōt: q: ꝓpria actiua ꝛ paſſiua inmenire nō poſſet. Sꝫ ēt i hys pōt aliq̄d ſiḋ facere. ſicut alchimiſte faciūt aliq̄d ſiḋ aure: q̄tū ad accidētia exteriora. ſꝫ tū nō faciūt verū aurū q: forma ſubſtātialis auri nō eſt ꝑ calorē ignis quo vtūtur alchimiſte ſꝫ ꝑ calorē ſolis i loco determinato vbi viget virtꝰ mineralis. Et ideo tale aurū nō hꝫ opationē ꝓpriē ſpēm: ꝛ ſilr in aliꝭ q̄ eoꝝ opatiōe fiūt. hec ille. Sꝫ ꝛ. xxv. q. lxxvij. ar. ij. ad ꝓmū arguit q̄ rēdicto nō ſit illicita ꝓpter defectū rei. eo q̄ō aurū ꝛ argētū alchimicū rēdi poſſit: cū ſit aptū ad oēs hūanos vſus ad quos eſt neceſſariū aurū vl̄ argētū puta ad vaſa ꝛ hmōi ꝛ ſoluit dicēs. Aurū ꝛ argētū nō ſolū cara ſunt ꝓpter vtilitatē vaſoꝝ q̄ ex eis fabricāt aut aliorꝝ hmōi ſz ēt ꝓpter dignitatē ꝛ puritatē ſubſtātie ipſoꝝ. Et tō ſi aurū vel argentū ab alchimiſtis factū verā ſpēm nō hēat auri ꝛ argēti ē fraudulēta ꝛ iniuſta rēditio: ꝑſertꝫ cū ſint alīq̄ vtilitates auri ꝛ argēti ſm naturalē opationē ipſoꝝ. q̄ nō ꝓueniūt per alchimiā ſophiſticato ſicut q̄ hꝫ ꝓprietatē letificādi. ꝛ ꝓtra quaſdā infirmitates medicinalr iuuat frequēti⁹. Et ponī pōt i operatiōe ꝛ diuti⁹ in ſua puritate manet aurū verū q̄ ſophiſticatū. Si aūt ꝑ alchimiaꝫ fieret aurū verū nō eſſet illicitū ipſum ꝓ ſo rēdere q: nihil ꝓhiber artē vti aliq̄b⁹ naturalib⁹ cauſis ad ꝓducēdū ſos ꝛ naturales effect⁹ ſicut aug. dicit in. iij. de tri. de his que arte dēmonū fiunt.

¶ Tertio gr̄it q̄d i ꝑdictis. s. Tho. ſenſerit circa 3
veritatē auri alchimici: ꝛ dico ꝙ ꝫ venerabilē thomiſtā magiſtrū per. ō. bergo. ſ. Tho. ſnīa. intrēdit ꝙ alchimia. i. alchimiſte nō faciūt. i. nō ꝓpr facere verū aurū. i. xp̄m. ſo dicit ꝫ: iij: ꝛ ſoluit idē thomiſta tripl̄r. Pꝛo q: vbi dicit ꝙ non faciūt verū aurū. ſ. i. ſcōo loq̄t de ꝧtate auri q̄tū ad oēs ꝓprietates nō q̄tū ad eſſētiā. vbi ſo dicit ꝙ faciūt. ſ. i. xxij. loquit de ꝧtate ei⁹ q̄tū ad eſſentiā nō ꝓprietates. Cōtra ꝓmo q: i ſcōo loq̄t de auro q̄tū ad formā ſubſtātialē: ergo q̄tū ad veritatē eſſentie: ſcōo q: vbi ē eſſentia eſt impoſſibile oeſſe ꝓprietates q̄ ab ea ſunt eriā diuinit⁹ iſeparabiles. ſcōo ſoluit q: i. xxij. loq̄t de arte agēte i ꝧtute nature: ſꝫ i ſcōo de arte in ꝧtute ꝓpria. Ꝫ q: i ſcōo dicit iō artē nō poſſe inducere formā auri: q: nō pōt inuenire ꝓpria actiua ꝛ paſſiua: vñ negat artē id poſſe ex ꝙ actiua naturꝰ ia: q: ea nō pōt inuenire. Soluit tertio q:

Universidad de Deusto
Biblioteca

in.xxij.loqr de alchimistis hñtib' pfectā artē.in scō ño de agēri b' sophistice ex ignorātia artis. Et ista solutio est bona qō ptz:qz in scō nō solueret argumētū nisi intrēderet dicere q iō alchimiste nō faciūt verū aurū qz actiue nālia nō pñt inuenire:demones aūt b iō pñt qz illa pñt inuenire t applicare in loco minere. Ons ḡ in scō dicit q ista ars aurū verū facere nō pōt: loquit ō ea vt est in hoib' ꝑ cōem vsum in qb' est sophistica t nō ꝓpter qō ño i xxij.vī dicere q hoc possit loquit de ista arte ꝑm se vel in qrū est in alīq artifice pfecto siue sit demō siue hō doct' a deo vl demone:vnde ibi adducit exēplū de demonib'.

4 ¶ Quarto qrit vtrū licitū sit exercere artē alchimie:t dico q sum.Ang.multis rōnib' nitit ꝓbare q nō:sed ño alchimiste semp sunt pdēnādi:ꝛ in hoc passu notāt hec sum.siue repzehēdit a Hiero.zaneri.in sua repe.sup.ca.ſ.de accu. vñ sum.ro.tenuit Ꝟriū allegās pañ.in.c. ex tuarū.de fo?.qui pano?.sentit cū old.eā esse licitā q ipse old.in suis cōsiliis ꝓbat qz inqt tales metallarij sunt q̄ labore ꝓprio sibi t reipu.cōmoda cōparāt.C.de meta.l.ſ.t iura kauēt eis ꝓpter publicā vtilitatē eoꝝ offō resultantē:qz pñt inuito ño ingredi ad inqrēda metalla.C.de meta.l.iij.t.l.q̄ſdā.qō aīr non l;.C. de thesau.l. vnica.t ff.de acquirē.re.do.l.iij.Concludit ḡ q est licita nisi fiat per artēmagicā vl' aliā legibus odiosas vt ōz in.d.l.vnica.t rō est qz operat' p virtutes q̄ sunt in elementis aut herbis.hec ex illa. Dico ḡ q ista ars posset eē illicita huic vl illi:qz ꝓpter suā imperitiā exponit se piculo ꝓsumēdi primo nūq̄ suū stulte vel ꝓpt aliā cām:imo dico q cōiter t vt i plurib' est q̄dā stultitia ridiculosa ꝑm se tā nihil cōtinet illicitū qz vt naturalib' causis ad naturalē effectū nō est illicitū de se:qz pōt fieri ad experiēdū vl ad exercēdū iā experta puta ad faciēdū aliqō merallū:qō l; nō sit verū aurū vel argentū est tā aliq̄ ei propinquū.t nobili' eo ex quo fit.t hoc frequēter exptū est. Ad rōnes sum.ang.rūdeo. Nā dicit ꝓmo hoc esse illicitū:qz null' inueniē hñs verā artē. Ad hoc dico primo q multi hñr verā artē vt aliq̄d veraciter faciāt t si nō verū aurū. Dico scōo q nō hr̄e verā artē est pena vel ignorātia t nō culpa: nec ex hoc sequit q vera ars sit illicita. Dico tertio ꝺ ꝓbare hāc artē esse possibilr illicitā isti vel illi nō i se. Dicit scōo eē illicitā qz coſter tales multa cōsumunt:ad qō dico q verū est t stulti sunt sicut etiā sunt stulti q̄ volūt mihi causationē facere q ignorāt t oepaupant:cū quo stat q ars in se sit licita. Et tertio inqr:qz nō faciūt verum aurum ſs apparens:t dico q hoc posito id tā q faciūt aliq̄d est participās aliqliter naturā auri sicut t latereos facti q figulo non sunt veri lapides:ſs aliquid delapidum natura pticipant. Et ārto inquit qz nemo hāc vult exercere i publico ad qō dico non ideo eē:qz ꝑm se ars ista sit mala sed qz tales timēt irrideri:sicut t q̄libet ls multa facit secrete q in publico nō faceret. Et qnto qz tale exercitiū est ꝑ publicā vtilitatem ſs dico q aliqñ faciūt aliq̄ vtilia rei publice vt ex inductis legibus pt;:t ꝓterea dū ipsi de pauperāt q̄ vt plurimū hñt supflua vitāt alij a quib' emūt q̄ pecunijs idigebāt. Et ꝓterea hoc ꝓbat ista ars tē illicita esse isti vel ille rōne ꝑsone, nō in se.

¶ Quinto querit vtrū liceat vendere aurū vel argentū alchimicū ꝓ ño.cū nō sit verum.t dico ex.s.tho.ij.q.vbi.ē.q non/qz est fraudulētia:vt pt; ex allegatis.si tñ esset verū aurū vel argētū non esset illicitū vēdere ꝓo vero.vt ibi ōz. Ite; si nō esset verū licitū esset vēdere illud ꝓ nō vero:qz nulla est iniustitia vēdere rē ꝓ eo q ē aut valet sicut quotidie vēdunt corali sophisticati margarite t rozques q null' illicitū dicit nisi ꝓ veris venderent:t hoc ēt vī.s.tho.asserere ouꝫ dicit q nō pōt vendi ꝓ ño ꝯsi relinquat indubitatum q vendi possit ꝓo eo quod est.

5 ALlea.vide infra ludus.

¶ De alienatione immobilium maxime ecclesiasticorum.

Alienatio ꝓprie t stricte ē ois actꝰ p quē dñiū trāsfertur.C.de fun.do.l.ſ.t scōm glo.in.c.cū nulli liceat.de re.eccle.nō alie.quū doct.ibidem sequunt:largissime aūt alienatio ōz oatio in emphyteosim:t locatio ad lōgū tp̄s:vt voluit Jac.de bella.p.in auk.de nō alie. §.qz ño ēt qñ sola possessio in aliū trāsferr:vt no. Inn.ō re.ec.nō alie.c.epi.t albz.in auk.hoc ius pozrectū.C.ō sac.san.eccle.vñ pak.i.o.c.nulli, dicit qō in materia odiosa alienatio capit stricte t pñr solū ꝑ ſctu p quē dñium trāsferr:in materia tñ larga t fauorabili vt hic capitur largissime.t sic vtoicit ter.in.d.c.nulli.alienationis ỳbū ſtinet cōductionē.l.ad longum tp̄s donationē vēditionē permutationē t emphyteoticū ꝓpetuū ſctū: alij tñ ter.hñt nō ꝓductionē ſs ꝑditionē.i.vēditionē sub aliqua cōditiōe:sed exponit archie.cō tractū sub cōditione factū.vt si soluat tributū: aut nauis veniat er assavo tibi talem rem.

¶ Primo vero dubitat vtrum alienatio rei ecclesiastice immobilis liceat in omni casu.t dico q non:sed pano?.in.d.c.nulli liceat. dicit quatuor eē legitimas causas aliēādi ꝑdicta: quas etiā ponit gl.summaria.xij.q.ij.in ꝓn. Prima est necessitas:vt si debita vrgeant ecclesiā: t de fructib' satisfieri non potest.secūda vtilitas vt res melior habeatur:vt isti duo casus ꝓbantur in auten.hoc ius,C.de sacrosanctis eccle,tertia est

pietas ꝓo redimēdis captiuis.xij.q.ij.auꝫ.t.c. sine exceptiōe. ītra est incōmoditas: vt qz res alienāda est magis dānosa q̄ vtilis:facit.xij.q.ij.tertulas. Ad has tres reducit alie: qz ad vtilitatē reducit fabricatio ecclie vl' ꝑpliatio cimiterij ꝑ q̄ vēditio ꝑdicta l; ſs sum. pisa.archi.ad ducētē.c.aurū.xij.q.ij.ad pietatē ño reducit ci bario pauperꝫ tpe famis ꝑ q̄ ēt l; ſs ꝑdicto:vt in.d.c.aurū.t ea.q.in.c. nne exceptiōe.reducit ēt alia cā:qz eps cū assensu clericoꝝ pōt donare q̄ñgesimā ptē rerꝫ eccl'ie sue: ꝓ structione monasteriꝫ i illa dioceſi:vt.xij.quest.ij. bōe rei.

2 ¶ Scōo vtrū alienatio ꝑdicta fieri possit sub oi forma:t dico q sicut fieri nō pōt i oi casu ita nec sub oi forma ſs sub ōterminata: qz ōr text. i.c.nulli,ō reb.ecc.nō ali. q nō vs nisi in certis casib' t debita forma seruata. Ꝟs qz de hac forma fit mētio i auk.hoc ius, ō sac.san.ec. q̄.auk. inferr sacris canonib'.x.q.ij.in ꝓn.fit ēt mētio in.c.sine exceptiōe.xij.q.ij.io.gl.in.d.c.nulli.ōt in alienatiōe rei eccl'ie seruādā eē solemnitates d.auk.hoc ius. Hoc ño ōr q difficile est eā seruare ſs sufficit seruare solēnitatē ſm ꝓsuetudinē loci introductā t ſs aliqs sat' ē seruare ꝓsuetudinē illi' eccl'ie de cui' rei alienatiōe agit q tñ nō plz.hoste,ſs ōt illō eē ꝑ.c.ſ.de reb.ecc.non alie. Jo.aūt an.ōt se credere q ꝓsuetudo adimere nō possit solennitatē.d.c.sine l; adimere pos sit introductā.p.d.auk.hoc ius.t augere introductā p.d.c.sine. Etcū hac opi. Jo.an.cōiter trāsēūt doc.vt recitat pañ.i.d.c.nulli.q̄ ifert q cōsuetudo nō vs ꝑ solennitatē.d.c.sine.t ꝓr qz in distincte loquit:pōt inferri q subscriptio eoꝝ q̄ sunt de collegio tolli nō pōt per dissuetudinē qz ponit l.d.c.sine. Ite q̄ ad solēnitatem.d.auk. hoc ius ōr nō eē necessariā cōsuetudinē ad illā tollēdā:qz ius ciuile introducere nō potuit solēnitatē in alienatione rei eccl'iastice: qz quisum est ius canonicū t ita vult Inn.t Jo.an. Et iō ꝓcludit pañ. q si ꝓsuetudo q ꝺicit.d.c. sine.sit eccl'ie grauosa nō tz;vt in.c.ſ.de ꝓsue.t ꝓr sufficit obseruare cōsuetudinē.d.c.sine.t idē tz gl. in.c.ſ.eo.ti.li.vſ.nō obstāte q.d.auk. sit incorporata canonib'?:qz fuit posita vt sciret affect' principum ad ecclesiam. Debet ergo obseruari sicut dicit pañ.in.c.ſ.ō his q̄ fi.a ꝓla.t in.c.tua. t in.c.cū aplica.t in.c.nulli.de reb.ecc, nō alie. primo quod precedat tractatus ſs an expediat necne.secūdo quod interueniat capitali cōsensus.tertio q sreruenīat autoritas superioris:i telligē superioris ſs qui est propius episcop' in non exēptis:in exēptis autem est prelatus cui immediate subest ecclesia pleno iure:vt abbas in ecclesijs sibi subiectis:t prouinciales ꝑ dicatoꝝ vel ministri minoꝝ quo ad eoꝝ monasteria pēr Lar.in.c.statuim'.de transact. quarto qō fiat ꝓ vtilitate ecclesie.ītō qō iteruenīat subscriptio clericoꝝ. De q̄ tñ vide.§.se. t adde q nō oportet subscriptionē eē manu clericoꝝ factā.ſs notarij vt interpretat cōsuetudo. Sed nota differentiā inter cōsensuꝫ seu collationē decretū t autoritatē: qz ſm gl.in.d.c.ſ. eo.ti.lib.vſ.decretū est snīa qua inder Ꝟctū futurū iustū foze decernit:autoritatē suā interponendo vel aliquē in possessione mittēdo vl' mandū declarādo.ff.de dam.inf. si finita: t non interponit sine cāe cognitiōe. vñ i scriptꝰ dādū est.C.ō sen.ex peri.re.l.ij.ff.de re.eo.q̄ sunt sutu.l.ſ.t.l.magis puto. sepe tñ decretū vocāt in iure autoritas q̄ autoritas est autoritabilis cōsensus q̄ sibi ꝓpetit ex offō publico ad administratiōe legitimā:sicut ꝓsens' tutoꝝ t curatoꝝ: t cōsens' aūt siue collatio ē multoꝝ volūtas ad q̄s res ꝓtinet sīl' iūcta. Et ducūt q̄dā q i alienatiōe rei eccl'ie nō reqrit decretū ſs cāe cognitio autoritas ēpalis:t cōsensus cleri. hec gloss.

3 ¶ Tertio vtr̄ dicta subscriptio reqrat necessarioꝝ dico q pañ.in.c.ſ.de his que fi.a pzel.dicit Inn.dare regulā q nūq̄ reqrat subscriptio nisi in casib' a iure exp̄essis: ratio est qz regulariter i qualibet dispōne sufficit ꝓsensus nec scriptura reqrit.l.pactū.C.ō pac.ꝓ q vid gl. in c.ſ.de cēſi.lib.vſ. Et iō vēditionē ꝓmutationeꝫ t donationē plat' facere nō pōt nisi ō cōsensu capl'i t subscriptiōe canonico ꝓ.vñ t albz.in.d. auk.hoc ius.tz q̄ i alienatiōe rei ecclīastice subscriptio ñ ē nec ia regulr:nisi i trib' casib' ꝑdictis.ſ.vēditiōe:ꝓmutatione: vt in.d.c.tua.c.in cassibus.nor.per arc.m.c.sine exceptiōe.xij.q.ij.

¶ Quarto vtrū eodē mō in oi alienatione rei 4
eccl'iastice reqrat ꝓsens':t dico q nō:ſs variat iuxta varietatē eccl'iarū. Et vt colligit ex.d.c. hoc ius.t.c.si ds epoꝝ.t.xij.q.ij.placuit.t.c. alienatiōes.t.c.abbatib'.t.c. sine exceptiōe. t vt specificat.x̄v. eps res ad suā mēsam pertinē tes vl' res cathedralis eccl'ie alienare non pōt sine ꝓsensu capl'i.ls.d. ꝓsensus nō sit necessari' si res pua ēt necessitas magna.xij.q.i.rnlas:t si non hꝫ capl'm.q.ſ.eccl'ia est destructa ꝑ guerras t hmōi ſm doc.vt ōr pañ.in.c.ſ.de his q̄ fi. a pl.loco canonico ꝓ aduocet aliqs clericos honestos. Et hoc ēt vrile ē seruare in alienatione quā facit eccl'ia iferior. Ꝟl' nec abbas res monasteriꝫ sine ꝓsensu sui ꝓuētus t ēt epi:qō tñ intelligit i expēsis:qz i exēptis ſm sab.post Inn. i cle.monasteriorū.eo ti.reqrit ꝓsens' pape vel plati imediati cui subsit eccl'ia pleno iure:ēt ꝫ gl.si plat' alienare volēs habeat ꝓuentū sicut multi priores habēt suos abbates. q̄uis ō cle. videaī loqui de nō hñte cōuentū, de quo dic ꝫ

Universidad de Deusto
Biblioteca

gl.q6 si alienꝰ alienat ꝓsensu ꝓsuentꝰ sine ꝓsensu rñ supiorꝭ plati:euadit q6dē penā illiꝰ cle. s. suspēsionē:ſz rñ ẜctꝰ nō ꝟz. Sil'r nec ꝑsdyk pochialis sine ꝓsensu epi sui:vt dicit iura superiꝰ alle. Et hoc de reb' imobilib' in alienatiōe aūt mobiliū solēnitas ꝑdicta nō requirit:ita tamē q6 nullꝰ prelatꝰ religiosus pōt reddit' vēdere aut cōcedere alicui ad vitā vel ad certū tp̄s:nisi necessitas vl' vtilitas loci exposcat:z de cōsensu cōuētus si illū hz:vl' plati sui si cōuētū nō hz:vt cle.mōasterio z. de re.ecc.nō ali.vbi tamē declarādo subdit ꝓmissa nō extendi ad locatiōes aut fructuum vel redituū vēditiones ad tp̄s modicuz faciēdas. Pōt rñ vt ibi dicit Fran. ꝓsensus iteruenire post ẜctū celebratū:vt no.eo.ti.c.ſ.li.vſ. Et dicit tp̄s modicū infra decēniū secūdum gl.

5 ¶ Quinto vtrū valeāt cōsensus canonicoꝝ nō hñti in cōi:z dico q6 nō sc̄z Lau.z Ho.z Inno. Cōpo.ſz ẜriū tenuit Bof.q2 hz inueniāt q6 i electiōe reḡrit cōis ꝓsensus.de elec.in gñe sec' in alienatiōe. gl.aūt vbi.s. dicit primā opinionem verā vbi nō preceſſit tractat':vt in.c.ſ.de re.ecc. nō alie.lib.vſ.vbi vero ꝑcessit z deliberatuz est alienare licet singulariter consentiunt valet cōsensus z locum habet opinio secunda.

6 ¶ Sexto vtrū ois alienatio ecclesiastice rei sit prohibita sine p̄dicta solēnitate fcā vel sine aliqua de p̄dictis causis:z dico ꝙ nō ẜz doc.in.d.c. nulli.ſz rerū imobiliū tm q2 nolle cōp̄rehendunt ea q seruādo suari p̄t facer.l.tutores.la.ij.C.ō admi.tu.z.c.tua de hisq fi.a pl.ſz albe.i.d.c.auf. hoc ius tz ꝙ mobilia q ẽt seruari possent alienari p̄t sine dicta solēnitate:vt oues ꝛc.nisi sint ad diuinū cl'rūputata q2 tūc suabik auf. Preterea.C. ō.ſa.ſi.ec.ſ.vt rñ vēdāt nisi p necitate z vtilitate.

7 ¶ 7.q.sunt illa q seruāde seruari p̄t.z dico fm Aug.i.§.q2 parū.i auf.de nup.q6 tale hz oē q6 nō cozrūpik triēnio:z est gl.singularis in.l.vnica.C.si adue.vſu.sed limita qñ nō cozrūpik triēnio z cū hoc suatum fructificat.vt ouis ar.l.ſ.§. fuit quesitū.ad treb.z ita intellige gl.in.d.§.fuit ꝙsitū.z facit tex.in.l.arist.§.fi.cū.l.seq.ff. De iur. de li.z sic q vsu cōsumūt vt frumētū:vinū: oleū z hmōi nō sunt de his que seruādo seruari possunt:hz hoc aliqñ fallat in pecunia vt dicetur.

8 ¶ 8.vtrum pecunia sit de his que seruādo seruari possint:z dicit Pañ.in.d.c.nulli.q6 non q2 retenta nihil operak.lxxxviij.di.emēs.z no.in.l. cum plures.ff.de admi.tu.Hoc rñ fallit in duobus casib'.Primo quādo pecunia ecclesie esset deputata ad emēda bona imobilia:q2 tūc iudicatur bonū immobile nec mutari posset z text. est singularis.z ibi Bal.z Io.de ro.in.l.iij.§.quid ergo.ff.de contra.iudi.tu.z vti. act. Et propter hoc tenuit albe.vt aliqui referunt q6 quando

sub altero.z tunc sub eo mēbro cadunt sub 'quo sunt ea que ipsa ordinantur. Et sic iura ad immobilia non requirunt dictam solennitatem:

10 ¶ Decimo vtrū mobilia ecclie preciosa cēseant immobilia:z dico q6 sic fm Pañ.l.o.c.tua.de his que fiunt a prela.q2 res immobilis z mobilis p̄ciosa eāparant quo ad difficultatē alienationis z hoc colligit ex.l.que tutores.C.de admi tut.z ex gl.in.c.eps q mācipitur.rñ.q.ij.simul iunctis.

11 ¶ Undecimo vtrū in alienatione rei ecclesiastice requirant tres tractatus:z dicit Pañ.l.c.tua de his q fi.a prela.de mēte doctoꝝ:q6 sufficit vnus solēnis z diligēs:vbi etiam di.gl.q tractatus nō requirit deliberatū ꝙsensuz:ſz quādā discussionem z indaginē circa rē disponēdā in futurum: vñ rex.in.d.c.tua.ponit tractatū z ꝙsensum vniuersa. Nā primo fit discussio vtrum magis expediat alienare vnā rē q̄ aliā:vel vtrum subueniri possit ecclesie sine alienatione.z post tractatum peruenitur ad ipsam alienationē in qua p̄stat cōsensus. Quod nota p statutis punientib' eos qui super aliqua re tractatū faciunt q2 dicūtur tractasse licet delictum non perfecerint.

12 ¶ Duodecimo vtrū p̄fata forma reḡrak i oi alie natiōe rerū ecclīarū imobiliū:z dicit pau. vt refert Semi.in.c.ſ.de re ecc.nō alie.li.vſ. quasi i fi. q6 tractat' nō requirit nisi in ecclīis cathed.aliis nō aūt in inferioꝛib' ſz sufficit cōsensus superioꝛis:q6 verū ſtelligo:q̄ ecclīe inferiores capitulū nō hñt:al's nō.ar.cle.de re.ecc.nō alie. Ea aūt legitima semp requirit.ſ.necessitas vl' vtilitas:vt in.d.cle.ſ.vbi hz mētio nō fiat nisi de necessitate z vtilitate:rū etiā fieri p̄t ꝓpter:z rō q2 vbicūq statutū vel ꝓstitutio loquit in materia iuris z aliis cās excipit:nō ꝓpter hoc firmat regulā i nō enumeratis ẜ ius cōe antiquū:quinimo in casib' nō exceptis supplet a iure cōi. Facit c.ad audiētiā.cū ibi notatis.de cle.nō resi.z glo. bar.in.l.seruī.ff.de vsuca.vbi notata volūt:q6 si vnū ius ponit regulā z excidit aliquos casus cū dictiōe tartariua:q nihilomin' excipiunt alij casus q reperiūt a iure excepti i alia pte iuris. Facit etiā.c.q̄ frequēter.iuncta gl.ſ.rūso.vt lit.nō prest.z gl.in.l.ſ.C.de cōdi.inde.q vī velle q6 exceptio pro vno casu a regula videnk excipi oēs ſil'es: satis ē tm vnū ponit:ex ꝑpl' gra.ar.l.nō posser. ff. de legi.z.c.translato.de consti. Et q6 hz exceptio firmat regulā i nō exceptis:vt in.c.oēs.xxiij.q6. vij.z in.c.q̄si.de cō.lepto.debet intelligi q6 regula firmat in casib' dissimilib':non exceptis specifice. Facit tex.ſ.ff.q6 vi aut clan.z.c.cū dilecta.de confir.vti. Distinguēdū est rñ:q2 si casus continēs nō excipiunt specifice alibi tunc in materia fauorabili z pia extēdit p identitatē rōis:vt sentit gl.i.l.illud.C.de sac.sanc.ecc.sec' i materia restringibili:vt notatur in.l.ij.C.de pa.q̄ fi.di.vide q6 no.in.c.inter alia.de immu.ecc.z.d.c.cum olim cla.z.d.c.q̄si.z nota illud q2 facit ad multa.

¶ 13.vtrū p̄dicta solēnitas requisita tolli possit 13
z dico ſz Pano.in.d.c.nulli.quod nisi alienatio fiat seruata illa forma z in casu a iure p̄cesso est nulla. Et de forme defectu est clarū:q2 semper inducit actꝰ nullitatē:q2 forma dat esse rei:z hoc ꝓbatur in.c.tua.de his q̄ fi.a ꝓla.z in.d.c.fine.rñ. q.ij. De defectu aūt casus legitimi:probat in.d.c. nulli.q2 prohibet alienatio rei ecclīastice a iure; ergo alienatio est nulla nisi sit in casu concesso.l. non dubiū.C.de legi.z in regula ea q̄.de reg.iur. lib.vſ.hz aliud tenuerit gl.rñ.q6.ij.in fum.z.d.c. fine.z bi volunt tenere alienationem seruata forma etiā nō facta in casu licito:z hoc vī sec. Arch. allegans.c.cū nos.de his q̄ fi.a ꝓla.dicēs tñ q6 si alienatio fuerit dānosa eccl'ie restituit.extra de in integ.resti.c.ſ.hz primū est verū. Vide tū q no tat Do. aūt.de bu.in.c.plerīq.de immu.eccl. vbi dicit q6 si alienatio facta fuit in casu licito: licet defuerit solēnitas iuris si nulla fraus commissa fuit:z interuenit ꝙsensus eorū q̄ habebāt ꝙsentire in foro aie est tuta' ſste habēs sine solēnitate: q2 quātum ad metas iuris naturalis ibi est verꝰ titulus. Quis deficiant solennitates ponitur:q2 inḡt in foro aie sufficit cōtractū tenere fm limites iuris naturalis seu gentiū.ad q6 sufficit consensus. Et hec opi.plz Pano.in.c.q2 plerīq. de immu.eccl.z in.c.reḡsuit.de in integ.restit.z ꝓ hoc adducit singulare dictū Inn.in.c.q2 propter de elec.dicentis q fi electio tenuit de iure naturali.ſ.rōne ꝙsensus eligētiū:licet sit nulla ꝓpter solennitates iuris positui nō seruatas:z non tñ tenek electus in foro cōscientie renuntiare:quia ius positiuū aduenit istas solennitates ꝓpter scādala z deceptiones vitandas:vnde ex quo oīa ista cessent z interuenit verus consensus satis est tutus quo ad deum. Et not.hoc dictum:quia valet in omni actu:in quo est p̄termissa solennitas iuris positiui:seruato iure naturali.

¶ 14.vtrū recipiēs ecclesiasticam rē sine dicta 14
solēnitate tenek eā restituere cuz fructibus:z dicit mona.q sic nec potest repetere p̄ciū ab ecclesia.rñ.q.ij.non licebat.q6 limitatur verum nisi in duob' casibus.primo si p̄cium est cōuersum in vtilitatē ecclesie.ar.c.ſ.de depos.scō q̄si causa alienatiōis fuit legitima:sed nō fuit seruata forma quia in cōsciētia nō tenetur restituere iuxta dicta in.§.prio.ze.Ihe due limitationes sunt sum. Aug.sed in p̄ma al'r esset distinguēdū q2 si ecclia emit mala fide z detinet pdit ꝑclusiue i foro iudicali p̄ciū nullū hñs ad illud regressum:sec' si ignoranter z bona fide emit.fm Inno.Cal.Jm. z Abb.in.c.si quis presbyterorū.de reb.eccl.non

Universidad de Deusto
Biblioteca

alie.cū suis Jcōr.q̄b⁹ plures addit Feli.i.c.cū cā. & re ind. Oē tñ l foro ꝓscie nō ꝓdit & si effectu alienatio vtilis esset eccl'ie oia starēt ꝛ Jdem tes ēēnt tuti ēt a cēsuris latis ad euitādas fraudes eccl'ie ꝓiudiciales si interuenerit ꝓsens⁹ eo⁊ q̄ de iure gētiū bñt ꝓsentire vt rector ecc'ie si sit sol⁹ vl' caput cū mēbris si sit cū collegio. Jta tenet But.ꝛ abb.in.c.q⁊ pleriq.de immu.eccle. Fely.de cōsti.c.f.ꝛ sic intellige dicta in.§.prīore.

15 ¶ Decimoquinto vtrū ꝓhibit⁹ alienare locare possit ad magnū tps ꝛ dicit pan.in.d.c.nulli. q̄ nō vr est tex.in cle.f.de re.eccle.nō alie.ꝛ glo. vbi in verbo ad tps modicū.dicit q̄ hoc determinat tā verbū locatiōes q̄ verbū vēditiones.vt sit sensus q̄ locatio ad modicū tps ꝛ vēditio fructuū ad modicum tps nō includitur sub ꝓbatione. Dicitur aūt modicū tps fm gl.ff.de superfi.l.f.§.q̄ autem ait iudicis arbitrio cui relinquit: tamen si.gl.videt dicere q̄ modicū rēpus dicatur infra decennium.C.de ꝓscrip.lon.tēp.l.fi. Sed circa hec aduerte ad extranagantem pauli.quam habes in calce operis hui⁹.de qua dic vt infra lex.§. vſ.de lege moribus vtentium non recepta.

16 ¶ 16.vtrū ꝓlat⁹ qui iurauit nō alienare ingēsulto papa alienare possit nō obstante iusꝛ vidit pan.in.c.vt super.de reb.eccle.nō alie. q̄ aut res est modica vel modice vtilitatis : ꝛ tunc non includitur sub iuꝛo de nō alienādo q⁊ nō est veri sile q̄ superioꝛ voluerit istuꝫ illaqueare in istis minimis:cū ista modica sint exēpta ab oi solennitate iuris:vt in.c.terrulas.xij.q.ij. vñ iuramētū simpliciter ꝓstitutū dꝫ intelligi fm materiam subiectam:ꝛ fꝫ iuris dispositionem. Jtē iuramētus est stricti iuris:ꝛ cōsequēter dꝫ restringi.ar. c.pe. de iureiur. ꝛ hoc notabis semp.ꝛ idem sentit Fede.nā hodie ꝓlati cōiter iurant nō alienare in cōsulto papa. Et sic dꝫ intelligi tex.in.d.c.vt sup.q̄ nō obstāte iuramēto ꝓssit ifte hanc alienationē facere:ꝛ sic ꝓcedit expositio Boff.qui exponit concedimus.i.cōcessum esse oſtēdimus: ꝛ ſſe habēt.xij.di.c.neruj. Aut res non modica ꝛ tūc distingue fꝫ formā iuramenti. Nam aut iurauit nō alienare simpliciter:ꝛ tunc in casu vtilitatis ecclesie poterit alienare:quia in casu necessitatis eccl'ie hoc iuramentū non astringit:vt in c.fi.de eccle.edi.ergo nec in casu vtilitatis : quia necessitas ꝛ vtilitas equiparantur in iure.vt no. xij.q.ij.in summa vñ referꝝ illud iuramentum ad alienationem illicitā vt sic ꝓlatus metu iuramenti facilius abstineat ab alienatiōe illicita. Aut iurauit nō alienare in cōsulto papa:ꝛ tunc alienare nō poterit:q⁊ tunc fieri non potest alienatio etiā licita incōsulto papa:cum importent illa ꝟba.item necesse est vt dicta verba intelligantur de alienatione alꝫ licita:q⁊ inconsulto papa nō faceret illicitā:ꝛ ita volūt cōmuniꝝ doctores. Aut iurauit nō alienare sine licētia superioris: ꝛ tūc idē dicēdū vt prime dictū est. Hec pan. in d.c.vt sup.ꝛ idē tenet in.c.fi.vbi facit singulares theoricā ex illo textu:q̄ iuramētū simpliciter ꝓ stricti de re.eccle.nō alie.restringit ad alienatiōe illicitā:non aūt ad necessariam:ꝛ idem putat de ea que fit ob vtilitatē:quātū vero ad ꝓlatū scōo vel tertio mō dicit q̄ si imminet summa necessitas ꝛ tā requireret celeritatē q̄ supioris consultationē nō pariatur:pura alienationē fieri posse cōsensu pape vl'alteri⁹ superioris cui fuit tale iuramētū ꝓstitū minime reqsito ar. oprimū in.l.tutoꝛ.qui repertoriū.ff.de admi.tut. vbi in causa necessitatis pōt tutor inuētario nō confecto administrare bona pupilli:q̄ alias cessante necessitate nō pōt. Facit q⁊ no. Joan.de lan.in cle.de reb.eccle.vbi dicit in casu illi⁹ cle.posse fieri alienā impune:illa solennitate non seruata si necessitas nō capit tanā dilationē:ꝛ idem tenet Pau.in disputatione cōdemnat⁹ ꝛc. Et hec no. q⁊ faciūt ꝓ exēptis habētib⁹ superioꝛē in locis remotissimis. Jo.tamē an.dicit fꝫ aliquos hoc iuramētū soli extendi ad illicitam alienationē sed nō potuerūt inquit defendere cōsiliū suū:ꝛ contra eos inducit tex.in.c.aduersus.de immu.eccl. vbi etiam necessaria vel vtilis contributio non fit inconsulto papa:ne quid agatur indiscrete fꝫ hoc dictum Joan.an.intellige verum esse regulariter:cum quo stat quod dicit Panoꝛ. scilicet de casu summe necessitatis.

17 ¶ Decimoseptimo vtrū legatus de latere ꝓssit dare licentiam alienandi contra predictum iramentum:ꝛ respondet Spe.in titu.de dispensatione.quod nō:ꝛ idē tenet Panoꝛ.in.d.c.fi.

18 ¶ Decimooctauo vtrū ꝓlat⁹ ecclesie renuncia re ꝓssit exceptioni competenti ecclesie aut trāsigere euidenter in dānum eius:ꝛ dicit panoꝛ. in c.j.de depo.q̄ nō fm Jnn.ibidem nisi ex speciali concessione pape:ꝛ facit.l.preses.C. de transact. ꝛ.l.contra iuris ciuilis regulas.ff.de pac.Ex quo infertur quod cedere non potest liti ꝛ cause:aut transigere nisi sit causa euidens:ꝛ solēnitas debita:si actio sit ad rez immobilem iuxta nor. in c.nulli liceat.de reb.eccle.non alie.si vero sit ad rem mobilē sic potest:vt no.gl.in.d.auf.hoc ius ꝛ hoc est verius per.l.cū hi.§.si cum lis.ff.de trā sac.ꝛ.l.non solum.C.de ꝓmi.quātus aliqui reneant indistincte quod transigere potest vt no. Albe.in.d.auf.hoc ius.

19 ¶ Decimonono vtrū ꝓlatus solus ꝓssit repudiare legatū sine solēnitate ꝓfata maxime de re immobili. Et videtur quod non:q⁊ incōtinenti ecclesie etiā ignoranti fuit acquisitum dominiū rei legate.l.cum pater.§.surdo.ff.de lega.j ꝛ

cōsequēter si ꝓlatus repudiaret alienare: rem acquisitā ecclesie: sicut de hoc est casus in fili in l.magis.§.fundū.ff.de re. eorū. vbi dicit text:q̄ pupillus nō pōt repudiare fundū sibi legatū cū nō possit alienare rē suā. Ex hoc nō obstante vt contrariū ꝛ arguit q̄ hoc possit : q⁊ ostū non est vere acquisitū eccl'ie ad̄ acceptionē legatiꝛ cōsequēter repudiādo pot⁹ nō requirit q̄ alienet in nō acquirēdo aūt solēnitas non requiruntur:ꝛ facit.c.cum apostolica.de his q̄ fi.a ꝓla.vbi solennitas requirit cū alienat res q̄ possidet ab ecclesia ꝛ nō est par rō lucra nō capere ꝛ q̄stra ꝓdere.l.si sponsus.§.si maritus.ff.de do.inter vir.ꝛ vxo. Et hanc rōnē fede.cōsi.viij.inducit ꝛ sequit teneꝝ q̄ repudiare pōt vt supra. Pan. in.suo.de his q̄ fi. a ꝓla.dicit q̄ casus iste est dubi⁹ Jꝫ sustētari possit opinio fede.ꝛ ad.§. fundū.qui multū vꝛget dicit posse dici q̄ loquit in pupillo q̄ suarū rerum nō dꝫ administrationē:sec⁹ in ꝓlatoꝛ vñ quemad modū tutoꝛ tenet si potuit acquirere pupillo et nō acq̄rit.l.q̄dq̄.§.arbi.tu ita ꝛ ꝓtela.vt est text. cū gl.xij.q.iiij.c.ij.ꝛ ꝓ⁊ hoc glo.xvj.q.vj.§.fi.que dicit q̄ in acquirendis ꝓlat⁹ post cōditionē ecclesie facere deteriorē.Paul. aūt de cast.in consi. xj.tenet q̄ nō pōt repudiare legatū sed donationem sic q̄ dicit ꝓbari.ex.l.magis puto.§.fundū ff.de re.eorū qui sub tu. rō diuersitatis est q⁊ in donatione nō acquirit donatario nisi volenti et nō ignoranti:fꝫ in legato sufficit factū testatoris solius:q⁊ acquirit ignoranti:licꝫ reuocabilit.l cū pater.§.surdo.ff.de leg.ij.ꝛ.d.§.fundū.ꝛ pñr legatū est quesitū ipso facto. Et huic suffragat hoc.l. ag.sed sum.rosel.hoc ꝛobat:q⁊ vbi text⁹ in cōtrariū in.c.verū.de ꝓb.ap.vbi. Panoꝛ.sumendo illū text.dicit q̄ res donata ecclesie sub modo statim est ecclesie:nec revocatur modo nō seruato nisi hoc expressum sit in contractu:ꝛ cōsequēter apparet q̄ donatio facta ecclesie statim fꝫ ēt facta sub modo:ꝛ ꝓsequēter ius est acquisitū ecclesie. ēt sic ēt ignoranti licet revocabiliter:sic dicitur ū legato:vñ in vtroq; intelligit tacite ista cōditio si ecclesia voleat:que tū cōditio nō facit donationē aut legatū conditionalia.ff. de cōdi.ꝛ demū.l.cōditiōes.ꝛ sic ius est acquisitū ecclesie.ꝛ in acquisitis solus ꝓlat⁹ nō pōt ecclesie nocere:vt dicit gl.ꝛ doc.xvj.q.vj.§.fi.ꝛ sic tenenda est distinctio bar.in.l.iubemus nulla.C.de sac.san.ecc.vbi optime distinguit post glo.q⁊ ꝓlatū ꝓiudicare possit ecclesie cū multiplicater possit intelligi: aut in re nisi licite contrahendo:ꝛ sic nō pōt ei ꝓlatus preiudicare intelligitur contrahendo:ꝛ sic nō pōt ei ꝓlatus preiudicare.vt dicit.l. iubemus.et auf.hoc ius.eodē titu:aut aliquid faciēdo:ꝛ hoc dupliciter:q⁊ aut loquimur in querendis ꝛ pt ecclesie ꝓiudicare:aut in iā quesitis:ꝛ hoc dupliciter q⁊ aut negligendo ꝛ sic pōt ꝓiudicare puta faciendo cōtra se ꝓscribi.vt in auf.quas actiones.eodem ti.aut aliud faciēdo.ꝛ hoc dupliciter q⁊ aut facit cū capli'ꝓsensu:ꝛ pōt ei ꝓiudicare.ita loquit dicta lex iubemus. aut sine ꝓsensu capli: ꝛ tūc nō pōt:vt in regula delicti. Hec ex illo:sed tñ intellige quod dupl'r est aliq̄d ecclesie ꝙsirum. primo q⁊ ad eā pertinet de iure;ꝛ facto:q⁊.s. iam est in possessione pacifica ꝛ in talibus si sunt immobilia ꝓlat⁹ etiā cū capitulo ꝓiudicare aut renūciare non pōt nisi in casibus ꝛ mō supra expressis:scōo q⁊ pertinet ad ipsam de iure: fꝫ non de facto.pura q⁊ super eo litigat:ꝛ in talib⁹ sicut pōt ꝓlat⁹ cū capitulo tranſigere:ita vꝫ q̄ possit renunciare etiā si sint immobilia sed hoc nō pōt in foro alie nisi ex aliqua rōnabili cā:q⁊ nec ipse nec capitulum sunt dñi fꝫ dispensatores rerū ecclasticoꝝ:iō nihil sine pcōde his disponere possunt nisi ꝓxomiter ad voluntatē veri dñi.i. dei.

20 ¶ Vigesimo vtrū revocari possit donatio facta sub modo ex quo sol⁹ ꝓlatus modū nō seruauit: ꝛ dico fm panoꝛ.in.c.verū de condi.appo.q̄ licet tam in contractib⁹ nostratis q̄ nō noiatis:si modus appositus fuerit finalis causa Jctus possit agi ad revocationē : si modus nō seruat.vt in.l. cū te fundū.C.de pactis inter em.ꝛ ven.ꝛ in.l.f.C. de dona.que sub modo.si tñ modus nō fuit finalis causa contractus:ꝛ agit ad revocationē nisi sit dictū vt possit revocare.sed ad observantiā modi.ꝛ ita debet intelli.tex. in.l.ea cōditione. C. de rescin.vendi.sed respectu donationis facte ecclesie.tex.videtur singu.in.d.c.verū. q⁊ semper dꝫ presumi quod modus non sit finalis causa contractus:q⁊ fm Panoꝛ.donans ecclesie sub modo videtur principaliter donasse ꝓpter deū ꝛ ꝓ remedio suoꝝ peccatoꝝ. Ad questionem igitur motam Uinc.in.d.c.verū vt recitat. Pa. dicit q⁊ non.vt.si daretur ecclesie possessio sub modo q⁊ alienari nō possit ꝛ si alienetur dictum est quod possit ab ecclesia revocari:nō potest fieri revocatio solo ꝓlato alienante:q⁊ inquit delictū solius ꝓlati nō debet ecclesie nocere. vt in regula delictum:secus si alienat ꝓlatus cum capitulo.et idem dicit in aliis modis:ꝛ idem inueniunt doct. in.c.breui.de iureiur. Sed respectu conditionis implende ad hoc vt res acquiratur ibidem dicit aliud esse:quia tunc satis est q⁊ ꝓlatus non impleat conditionem ad hoc vt res nō acquiratur ecclesie:ꝛ ratio diuersitatis est secundum Pano. q⁊ in querēdis solus ꝓlat⁹ potest ecclesie nocere non aūt in quesitis.vt dictū est.quomodo aūt differat modus ꝛ conditio.vide.ſ.conditio.

21 ¶ Vigesimoꝓimo vtrum pactum appositus in donatione facta ecclesie vt alienari nō possit fit licitum:vt videtur expressum quod sic.§.sanctissimaꝰ,in autenti,de aliena.ꝛ emphi. collā.iꝛ.vbi

Universidad de Deusto
Biblioteca

dicitur ꝯ res eccleſie alienari poſſunt ꝑ redemptione captiuoꝝ: niſi ſint donate eo pacto vt alienari nō poſſint: ſz dubiū eſt: q̃d faciendū ſit ſi neceſſitas imineat. Quidā igit vt recitat gl. tenent indiſtincte vt alienari nō poſſit quocunq; caſu talis res etiā ꝑ redēptiōe captiuoꝝ: vt vī in.d.§. Alij dicunt ꝯ in tali caſu alienari poteſt oūmodo eccl'ia nō hēat alias poſſeſſiones: nō ante ſi alias haberet ꝓpter inhibitionē reſtatoꝝ: ſi vel donatoꝝ. quā opinionē tenuit Hug. x. q. ſ. ſic q̃dam. ⁊ do. an. dicit ꝯ alienari pōt ēt ꝓ vtilitate q̃ neceſſitati equiparatur. ſ hoc a iure. xij. q. ij. ſine exceptione. ⁊ ſimiliter dicit dire. ꝯ alienari pōt in caſib⁹ a iure cōceſſis: ſi non ſint alia q̃ poſſit alienari. xij. q. ij. aurū. nā pactio ne liceat mihi res meā alienare rep̄obat a iure. ff. ō pact. l. pe. ⁊ idē ſentit gl. ⁊ ho. ⁊ multi alij. ⁊ plz paſſ. q̄ ſi aliter ſenſiſſet donator: nō vī fuiſſe mentis cōpos. cū inſtāte tali neceſſitate pia ipſe hoc facere debuiſſet. vt in.c. ſicut. xlvij. di. idē ꝓbat Ray. dicēs ꝯ eo caſu ꝓhibitio facta a donatore tanq̄ turpis: ꝑ nō adiecta habēda eſt. ⁊ concor. Bof. ann. ⁊ ho. Si aūt legaret monaſterio ꝯ poſſeſſiones tenere nō pōt addita pena ſi alienetur ſm Archi. non erit locus huic pene: q̄ conditio tanq̄ turpis habēda eſt. Et intellige non eſſe locum huic pene ſi vēdat in quocūq; caſu ēt extra neceſſitatē. Nec obſtat. di. §. ſanctiſſimus. q̄ ſm archie. illud nō eſt verū. nec valet tale pactū cuz ſit cōtra legē dei. c. aurū. q̄ licet loquatur ō mobilib⁹: tū oīa ſunt ꝓciosa cōparanꝫ immobilib⁹
22 quo ad difficultatem alienandi: vt dictū eſt.

¶ 21. Utrū Iconom⁹ eccl'ie cui ī caſu alienatio cōmiſſa eſt: poſſit illā facere ſuis cōſanguineis ⁊ dicit paſi. in.c. vt. ſ. de reb. ecc. nō ali. ꝯ legiſte ſte tenēt ꝯ nō. ꝑ aut. q̄buſcūq; modis. C. de ſacr. ſanc. eccle. poſſā. x. q. ij. ſimiliter nec aliūs adminiſtrator cuiuſcunq; ſit condicionis. ſed paſi. dicit hoc nō eſſe verū in prelato ſed in iconomo et aliis ſed tū in cōſcientia credo ꝯ hoc poſſit ſi hoc
23 facit ex legitima cā bono fine: ⁊ ſine dāno eccle. ar. c. ſ. ō cohabitatiōe clerico. ⁊ mulie. i te. ⁊ ī glo.

¶ 23. vtrū ſede vacāte alienari poſſint bona eccleſia. ⁊ dicit paſi. in.c. ſ. ne ſe. va. ꝯ ſi ſunt bona que ſeruādo ſeruari nō poſſunt: tūc in eccleſia epiſcopali iconom⁹ ſiue capl'm ſine alia licentia poterit: ſicut dicim⁹ ī tutore. l. lex q̃ tutores. C. ō adminiſtratio. tu. ⁊. l. tutor. qui repertoriū. ff. eo dē. ſi vero bona ſeruari poſſent: tunc in eccleſia epiſcopali alienari nō poterūt ſine licētia pape. ar. d. c. ſ. ⁊ in. c. ſ. de reb. eccl. nō alienam. lib. vſ. in eccleſia vere inferiori ſi magna neceſſitas vrget ⁊ eccleſia dīu eſt vacatura nec ꝓlati creatio commode expectari pōt tūc in iſtis duobus caſibus dicit Inn. q̄ babik curator bonis: ⁊ p illā alienatio fieret nec ꝓi⁹ fieri poterit etiā ꝑ archiep̄m ꝯ ſit dat⁹ adminiſtrator ecclēie vacāti: vt in. d. c. ſ. li. vſ. ⁊ facit. l. ij. ff. de eu. bo. dā. ⁊ q̄ notat in cle. ij. de reb. ecc. nō alie. ⁊ cōcordat Ant. ⁊ Hugo.

¶ Vigeſimoquarto vtrū prelatus habēs bona 24
diſtincta a bonis capituli poſſit illa ꝓcedere alicui ad vitā ipſius prelati ſine capituli cōſenſu et ⁊ alia ſolēnitate: ⁊ dicit paſi. in ca. continebat. de his que fi. a prela. federicus conſil. ij. tenet ꝯ ſic. in. c. veniēs. de tranſ. ⁊ maxime cauſa pietatis. per rex. iuncta gl. xvſ. q. ſ. vide archi. in. c. ſ. de re eccle. non alie. li. vſ.

¶ Vigeſimoquinto vtrū in alienatione rei mi- 25
noris requirat aliqua ſolennitas ⁊ dī. Inn. in. c. ſ. de re. ec. nō alie. li. vſ. q̄ ſic. ſ. cāe cognitio. ⁊ decretū ⁊ rā legitima. C. ō ꝓe. mi. l. minoriū. ⁊. l. minores. ⁊. ff. de re. eo. q̄ ſunt ſub. tu. l. magis puto. §. nō paſſis. ⁊. §. ſi ea. Et hoc verū ēt in mobilib⁹ preciosis ſm eundē ibidē: alꝫ habēt cōtra poſſidentē rei vendicationē cōtra tutorē aut curatorē ꝑſonalē actionē tutele vel neg. geſt. d. §. ſi ea. ⁊. §. ſeq. C. de ꝓe. mi. l. ſi preſes. de alienatiōe rei mulieris. vide infra conſilium. §. xix. in fi.

¶ Vigeſimoſexto q̄ſo intelligit vtilitas eccle- 26
ſie ꝑ qua fieri debet alienatio: ⁊ dico ſm Lā. q̄ op̄z precij rei vēdite eſſe verſum in vtilitatem eccleſie: ⁊ ſic illā vtilitatē eſſe perpetuā ⁊ euidēte vt in edificijs perpetuis: emptionib⁹ alienarū rerū vel ſolutione debiti grauis: ⁊ emptor op̄z eē curioſ⁹: vt videat ꝯ ſic euertat: ſz tū ſaba. ſuper cle. monaſterio. um. eo. ti. dicit nō eſſe neceſſe ꝯ durer verſum in vtilitatē eccleſie. ⁊ gl. x. q̄. ij. c. ea eſſi. §. hoc ius. dicit ꝯ nō op̄z emptorē ſcire ad quē vſum pecunia conuertat ſed ſufficit ꝓbare ꝯ tūc eccleſia pecunia indigebat: ⁊ vel pōt dici ꝯ vtilitas iſta iudicāda eſt arbitrio boni viri: ſi cui q̄ oībus conſideratis iudicet ꝯ eccleſia bene facit. vel q̄ inde percepit redditū maiorē vel ſi parē aut mīnorē tū cōmodiorē vel aliquid tale. fuit de mēte gl. in. c. ea eſſi. §. hoc ius. in ver. ꝓbat. x. q. ij. Nec inuenitur aliquo iure cautum q̄ oporteat emptorem aſſecurari de iſta vtilitate: ſed ſufficit ſibi rem emere iuſto precio. reliquū relinquere conſcientijs vendentium.

¶ Vigeſimoſeptimo vtrū alienationes bono- 27
rum eccleſiaſt'corū facte a ſciſmaticis vt intruſis valeant: ⁊ dico ꝯ nō extra de ſciſma. c. ſ. xij. q. ij. alienationes: ⁊ tenenť reſtituere oēs predicti locatū ⁊ res ⁊ fructus perceptos ⁊ qui percipi potuiſſent: ſicut ⁊ quilibet raptor. extra de re. ſpo. grauis. ⁊ qui talib⁹ alienationib⁹ īmiſcť eſt excōicatus. vt infra excōmunicatio. vij. §. viij.

¶ Vigeſimooctauo vtrū valeat alienatio facta 28
per eū qui crīmen capitale cōmiſit etiā ad piam cauſa: ⁊ dicit Inn. in. c. q̄ ꝓpter. de elec. ꝯ alie-

natio tenet dūmō fiat ante ſuam. l. poſt ꝛcū. ff. de vōa. Et. l. ſi q̄s poſthac. C. ō bo. dā. que precipit q̄ bona illi⁹ q̄ cōmiſit crīmē capitale publicent ⁊ intelligēda ē poſt ſuam iuēta vl' ex ſuſpicione pene alienata: vt. ff. de vo. cā. mor. l. ſi aliq̄s. Fallit tā in crimine leſe maieſtatis: vt in gl. di. l. poſt ꝛcū. ſil'r ⁊ hereſis: vt in. c. cū ſcōs. de here. li. vſ. q̄ ſunt in cōmiſſum a die cōmiſſi crīminis: vt. ſ. hereticus: ⁊ idez dicito in crimine quocūq; ꝑ quod bona perpetrantis eſſent ipſo facto confiſcata.

9 ¶ Vigeſimononovtrū valeat alienatio facta in fraudē creditoꝝ vel patronoꝝ: ⁊ dicit Inn. vbi. §. q̄ nō q̄ venit revocāda: vt. ff. de his q̄ in fraudē cre. per totū. imo quāuis nō ſit facta in fraudē: ſi tū fraus eſt in ipſo facto revocat. l. oēs. §. luciꝰ ff. eo. ti. Utrū aūt valeat alienatio rei litigioſe. ſ. ceſſio. Utrū aūt valeat alienatio fundi dotalis: vel rerū dōatarū ꝓpter nuptias infra. dos. Utrū aliqui ꝓhibeant alienare ⁊ qui. infra donatio. §. ſ. De alienatione bonorum mobilium que ſeruādo ſeruari non poſſunt facta per eccleſiaſticas perſonas. infra clericus. quarto per totum.

¶ De alimentis.

Alimentoꝝ noſe in legatis veniunt veſtimenta ⁊ calciamenta: lectus habitatio ⁊ hmōi: ſine q̄bus hō viuere non pōt vt. ff. de ali. ⁊ ci. le. l. legatis. ⁊ idem eſt ſi legatus eſt victus: vt. ff. de verb. ſig. l. verbo victus. ſecus ſi cibaria ſunt relicta: vt. ff. de ali. ⁊ cib. le. l. antepe. Et ſimiliter nomine alimentoꝝ veniūt medicine ꝑ Dy. Ang. ⁊ Imo. i. l. ſi cū dotem. §. ſi maritus. ff. ſo. mat. p. l. ō bo vict⁹. cū ſeq. vbi ē caſus. ff. de ꝝ. ſig. ⁊ ꝓbat in. l. legatis. ff. de ali. ⁊ cib. leg. ⁊ bal. in. l. in reb⁹. ff. cōmo. quāuis dixerit Zaz in no. gl. l rub. ff. de iur. ⁊ fac. igno. ſed hoc nō ē verū: q̄ vbi ponit inter genus ⁊ ſpēm: vt in ſil'i notat gl. in. ſ. C. de ſer. ⁊ aqua. Appellatiōe tū cibariorū nō veniunt medicine ſm Aug. in. o. §. ſi maritus. Sil'r nole alimome veniunt neceſſaria vite ſm Pa. i. c. cū ſcōs. ō pbē et ptz ex. c. nō liceat. de pb. cibos: medicinas ⁊ hmōi: ſicut dicim⁹ de alimentis legatis in. d. l. legatis. vbi ēt tenet Bar. ꝯ ille ceſſario ſine quo viuere nō poſſet ſm competen de expenſis in ſtudijs in quibus dicitur militare in. l. de bonis. §. non ſolum. ff. de cur. edic.

1.q5. ¶ Primo ꝙo q̄rit vtrū parētes filijs et econtra teneanť p̄ſtare alimēta ⁊ dico q̄ ſic: ⁊ ola onera q̄ filij poſſent ſibi ſufficere in alimentis ex ſuis bonis vel ex artificio: q̄ ſm Bart. limita niſi ſit nobilis que talē artē exercere non deceat: adde etiam niſi ſit firm⁹: vt. ff. de lib. agno. l. ſi q̄s a liberis. Et idē puto in liberis erga parentes. ff. de alie. li. l. ſi q̄s. Fallit ēt q̄ mī nō tenet niſi pī vel aſcendētes ex ei⁹ linea deſierint: vel ſint egētes vt. l. ſi quis. §. vtrū. ⁊. l. nō quēadmodū. ff. de alē. lib. Fallit ār vt infra filij⁹. Noie ēt pīs hic veniūt oēs aſcendētes ex linea pī na ⁊ noie matris ex linea materna. Nec diſtinguo an filij⁹ ſit emancipatus nec ne: vl' an ſit legitim⁹ nec ne: q̄ de iure canonico tā pī ꝯ mī tenetur alere ſpurios: vt not. Inn. in. c. ij. de regula. ⁊ paſi. in. c. haberet. de eo q̄ oux. ⁊c. ⁊ conſentit Bar. idē dic de filio adoptiuo. Nota tamē ſz bar. in. d. l. ſi quis. q̄ parer nō tenet alere filios ex iure patrie prātis: ſz ex charitate et iure naturali infra filius. §. xxj. ⁊. xxij.

¶ Secūdo vtrū mater omni tpe teneať alere ſi- 2
lium: ⁊ dicit Bar. vbi. §. q̄ ad eam ſpectat omnis alimentoꝝ. ſ. triēniū: vt. l. nec filium. C. de pat. po. q̄ intelligе ſi poteſt vltra triennīū aūt educatio pertinet ad patrē niſi mater eſſet diues ⁊ pater pauper: quia tunc ipſa filium alere teneret.

¶ Tertio vtrū vir vxorē alere teneať ⁊ nurū ac 3
pnurū: ⁊ dico q̄ ſic. ff. de do. inter vir. ⁊ vxo. l. ſi q̄s p̄z vxorē. ⁊ econtra vxor virū ſi vxor ſit diues: vir aūt pauper. C. vbi vir ⁊ vxor. aut. preterea. ff. ſo. mat. l. ſi cīvorē. ff. ad ſil. l. ſ. ff. de iure do. l. mutus. Et ſil'r ſocer teneť alere nurū. Fallit primo ſi in ꝓtrariū pactio fiat. ſcōo ſi vir aut vxor eſſet in culpa: quominus alter exhiberet obſeq̄a debita ar. Liuianus. §. offerri. ff. de act. emp. cū ſil'ibus.

¶ Quarto vtrū frater teneatur alere fratres ſi 4
egeat ⁊ eadē ratiōe ſororē. ⁊ dico q̄ ſic/ſm gl. in l. parentū. C. de alē. libe. ⁊ di. l. ſi q̄s a liberis. ⁊ approbat Baly. in. d. l. pārētū. dicēs hoc eſſe rationabile: q̄ ſi teneť alere fratrē naturalē tm: vt in auc. li. C. de natura. li. multomagis naturalē ⁊ legitimum. ar. ff. de admi. tut. l. tutor. ſz vigni tatem. §. in ſoluendis. Et idem dicit Bar.

¶ Quinto vtrū vīs teneať alere ſeruum: ⁊ dico 5
q̄ ſic. ff. de admi. tu. l. cum plures. §. pe. alioquin fier q̄ eſt in. l. ij. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iuris. ⁊ in. l. vnica. §. ſed ſcimus. de lati. li. tol.

¶ Sexto vtrū tutor teneatur alere matrē ⁊ ſoro- 6
rem pupilli ſi egēt: ⁊ dico q̄ ſic/vt in. d. §. in ſoluendis. Et nota q̄ parari debēt alimēta ſm cōſuetudinē regionis arbitrio boni viri: ⁊ ſm facultatē debentis ⁊ dignitatē legatarij ſz Bar. in trac. de duobus fratribus. facit. l. alimenta. ff. de ali. ⁊ cib. leg. ⁊. l. cum hi. §. in perſona. ff. de trāſact.

¶ Septimo vtrū q̄ dz mulieri alimenta debeat 7
⁊ dotē/⁊ dico q̄ pī teneť dotare filiā baſtardam ſicut ⁊ alere: ⁊ caſus eſt in. l. vxorē. §. pī naturalis. ff. de leg. iij. q̄ cā dotis fauobilior ē q̄ alimētoꝝ: ſi frater ēt̄ teneť dotare ſororē ſz Bar.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in.l.dedit.ff.de colla.bo.⁊ de hoc est glo.in.l. cuz plures.ff.de admi.tu. Sz tñ ex do.Alex.de imo. in.l.j.ff.sol.mar.not.qđ nō sequit pñ renek alere filiā naturalē:ergo tm̄ dare in dorē qđ ad alimēta sufficiat:qz annua ⁊ mēstrua pstant alimenta. l.pecunie.ff.de ali.⁊ ci.le.dos aūt vnica pstatioe tradi dr:vñ nō parū iurereīse pñs pot⁹ minuta rim pstare alimēta:cū dotem vnico acceruo expo nere. Adde etiā fz eūdē:qđ nec pñ nec auus cogi tur filiā dotare nisi pri⁹ deducto ne egeant:vnde risi ei supesse dz qđ possunt cōmode viuere ⁊ fz di gnitatem:cū ꝓbat primo ex.l.fi.C.de do.promis. ibi in verbo idoneā.iūcta gl. Scōm hoc apparet manifeste:qz ex nulla obligatiōe pater vel auus pñe a filio conueniri:vltra quā facere possunt:⁊ deducto ne egeant.l.sunt q̄.⁊.l.inter eos.ff. de re iudi. Qñ aūt maritus facit vsufructuariā ⁊ domi nam.vide infra vtusfructus.§.xiij.parte.vj.

¶ De altari.

Altare nō dz esse ligneū vel terreum sed lapideū de co.j.altaria.el.j.s.Lyon̄.iiij. dist.xiij.⁊.ij.pte.q.lxxiij. Et est duplex, vnum.j.stabile ⁊ aliud viaticum id est in via por tandum:vel portatile:vt in.c.qñ de priui.lib.vj. Quod quidē quasi describens Pañ.in.c.j. de cōse.ecclē.vel alta.dicit quod parvus lapis conti nens in se foramen cum consecratione ⁊ signo su perposito. Et per consecrationem capit res sa cras clausas signo.i.sigillo. Et hoc altare tante debet esse latitudinis ⁊ longitudinis sm̄ Per. de pal.in.iiij.j.lapis in casula quod in eo capi possit pes calicis ⁊ hostia consecrata:vel quod in coficiendo cum sacerdos tener in manibus nauem: aut calicem supra lapidem teneat:⁊ sic super lapi dem conficiat.ar.etiam.c.concedimus. de conse. di.j.sed intellige quod ista fiat super lapide pro maiori parte. Et sic habens calicem minimus po test conficere in paruissimo lapide.

¶ Primo vero dubitatur qño instituitur altare
1 dubi⁹. ⁊ dico qđ Pano.vbi.s.innuit qđ altare stabile fiat tribus modis dicēs qđ cuz altare sc̄z stabile pcrak fit vnū foramē paruū vel in superiori pte ī ipsa mēsa lapidea altaris vel ante altare:vel in latere dextro altaris:⁊ post cōsecrationē clau ditur lapide parvo quadrato vel rotūdo qui vo cat sigillū:⁊ in ipso foramine ponuntur reliquie ⁊ nomen ipsius consecrantis :⁊ nomen sancti in cuius honore cōsecratur sed vt ptz per Inn.in c.j.os addere quartum modū:qz aliqñ ipsum fo ramen fit in ipso altari sub mensa ⁊ eadez mensa claudit. Altare aūt portatile etiā ipsum fit trib⁹ modis quantū ex ecclie practica colligit:qz aliquādo fit ex ligno ⁊ lapide:ita qđ lapis est sigil lū ⁊ sepulchrum est in ligno:aliqñ vero ex lapide solū ita:qđ in ipo lapide est sepulchrum:aliqñ ex ligno ⁊ lapide:ita tñ qđ in lapide est sepulchrum ⁊ sigillū:⁊ lignum ponit pro augēda latitudine: aliquādo aūt fit in lapide solo sine sepulchro et reliquijs:fz iste quartus mod⁹ nō est tutus:qz fz dicat Hug.de cōse.di.j.null⁹.nō esse de substātia cōsecrationis:vt reliquie ponātur:⁊ idē Astē.re net li.iij.ti.xxix. de altari portatili.allegās.c. cō cedim⁹. ō cōse.di.j.iura aūt q̄ loquunt̄ contrarijs dicat loqui de altari stabili:⁊ facit rubrica immi salibus antiquis dicens qđ si reliquie nō fuerit dimittat illa particula ofonis:orabam⁹ re dñe per merita illorū scrōrū quorū reliquie hic sunt ⁊c. tā oppositum vī esse in cōi vsu ⁊ cōsuetudine ec clesie ⁊ doctrina sanctorum magis sonat.

¶ Scōo quis possit istinere altare:⁊ dico quam 2
tum ad consecrationem solus eps instituit.s. cō secrat tā stabile cū viatico. de cōse.dist.j.c.nullus el.ij.⁊.c.cōcedimus.nō aūt presbyter.xxv.q.vj. ministrare fz quātū ad extructionē siue erectio nē ei⁹:portatile quidē instituere pōt quilibet la picida cū nullo sit iure prohibitū:stabile vero li citū est presbyteris erigere vel instituere ecclesia nō cōsecrata:in cōsecrata vero nō nisi de licē tia episcopi.ar.lxviij.dist.quāuis.⁊ de conse.di.j. nullus presbyter. Et eodē modo in ecclesia con secrata sine cōsensu episcopi nō sunt altaria de struenda.ar.de cōse.dist.j.c.ecclesie.⁊.c. placuit. secus in non consecrata.ar.a contrario sm̄ glo. in.c.quāuis.ꝓallegato.

¶ Tertio virum instituī possit altare portatile 3
ex duobus lapidibus insertis duobus lignis in uicem colligatis ad modum tabule altaris que claudi potest ⁊ aperiri ad instar libri:vt in vno la pide hostia in alio calix colloceturr:⁊ dico hoc fie ri nō posse licite sine peccato:vt in eo celebretur nisi forte de speciali licentia pape:quia est con tra vniuersalem consuetudinem ecclesie:⁊ cōtra mysterium quo altare christū significat in quo non est nisi vna persona:quia in isto casu cū sint duo altaria sicut ⁊ duo lapides:consequenter in christo significaretur duplex persona. Et preterea idem esset ac si in vna ecclesia consecraretur corpus:in alia sanguis:nec esset differentia nisi maioris ⁊ minoris distantie quod non videtur bene sonare.

¶ Quarto vrū in cōsecratiōe altaris poni pos 4
sit corpus xp̄i loco reliquarum que deficiunt: et dico qđ Jo.in.c.placuit.de cōse.di.j.tenuit quod sic.Hug.etiā dixit nō esse de substantia cōsecra tiōis qđ reliquie ponant̄ vt dictū est.Hostie.aūt in summa refert se confuluisse innocentium pa pam super dicto Joan.vtrū scilicet liceat pone re corpus xp̄i ⁊c.⁊ illum respondisse de consilio astantium quod nō:sed rationem non reddidit: quā tamē reddit Joan.an.dicens ideo posse esse

qr corpus xp̄i est cibus ale.de cō.di.ij.panis.nec debet conseruari nisi cā infirmorū vel alia de cā necessaria.vt in.c.vnico.de conser.eu.⁊ vri.debe mus rebus ad vsum destinatū.in.c.ij.de appela tione. Et hec opinio multū placet Pañ.licet inād feratur quod leo papa deficientibus reliquijs de dit partē corporalis ⁊ eucharistie in cōsecratiōe cuiusdā ecclesie.videtur mihi qđ hoc sit peruer tere vsum sacramenti.

5 ¶ Quinto vtrū eodē die in eadē ecclesia possint altaria plura consecrari:⁊ dico qđ sic:sicut ⁊ con secrari possunt plures episcopi eodē die, ca.cum sis.de consecra.eccle vel alta.

6 ¶ Sexto quis celebrare possit sup altari porta tili:⁊ dico qđ in ol missa celebranda oportet esse altare ꝓsecratū vel saltē parua tabula lapidea q̄ dr altare viaticum.in q̄ episcopis ⁊ eorū supiori bus cōcedit celebrare in itinere ⁊ celebrari face re vbicūq.de puile.qñ.l.vj. Et idē ꝓdicatoribus ⁊ minoribus cōcedit.vt vbicūq libere.i.sine licē tia diocesanorum celebrare possint super eo sine iudicio ecclie parochialis.ex. de priuile.in his. Jus aūt parochiale vt habetur in quodā priuile gio gregorij nom quod incipit nos attendentes. circa tria cōsistit sc̄s oblatiōes decimas ⁊ primi tias. Pro his tñ no.qđ sm̄ Inn.vt ei ascribit sum. ros.de iure cōi fz celebrare sup altare portatili in loco nō cōsecrato sine licētia episcopi:⁊ sed sm̄ Pañ.post archie.requiritur licētia epi in eccle sijs non cōsecratis.⁊ hoc ē verū alioquin dictum priuilegium frustra cōcederet epis.⁊ facit.c.vni cuiq.⁊.c.si quis.de cōse.dist.j.vbi dr qđ in quatis oratorijs nō debet celebrari sine licētia epi.⁊ in telligitur cū altari portatili: qz aliter licētia epi nō sufficeret.dictū tñ Inn.sm̄ Rich.est verum in casu magne necessitatis vbi licentia haberi non possit qz sc̄z tūc locū haberet ratihabitio.

7 ¶ Septimo vtrū in altari in quo celebrauit ep̄s possit eadē die celebrare sacerdos:⁊ dico qđ non sm̄ Jo.de conse.dist.j.c.fi.nisi de licentia episco pi:aut in necessitate:cū episcopus perficere non potest.vj.q.j.nihil.hec glo.

8 ¶ Octauo qualiter execrak altare vt sit recōse crandū:⁊ dico qđ stabile violak vel execrak ḡtuz colligit ex doctorib⁹ in rub.⁊ in.c.j.de cōse.eccle. vel al.quatuor modis. Primo si mēsa penit⁹ vel enormiter fragāk:sic vt appareat deformitas qđ sm̄ ho.arbitrio epi determinabak ḡtuis Jo.expo nat.i.vltra medietatē:vel etiam sm̄ rodo. si fra cta fuerit in cornibus in q̄bus consueuit fieri cō secratio:secus si fractura esset modica.extra eo. in ligneis.⁊ idē est sm̄ ho.si sit mota.qđ rodo.itel fuit iūctura q̄ mēsa stipiti adheret.⁊ hoc siue se pulchrū sit in latere altaris siue etiā multo ma

gis sit sub ipa mēsa nā in illa ꝓfectione intelligi tur eē ꝓsecratio altaris sm̄ Pañ.in.c. ꝓposuisti. de cōce.ecc.vel alta.tertio si q̄d de lapidib⁹ stipiti tāgens ipsam mēsam moueak.vt in.c.ad hoc.⁊ in c.qđ in dubijs.e.ti.sm̄ Ray.qđ tñ gl.⁊ Rod.⁊ Ar chie.intelligit qñ mēsa fundata est sup ḡtuor co lumnas.quarum vna mouek:secus de lapidibus pieris vl de ipo pariete cui cōpaginatī est altare in q̄busdā ecclesijs:qz pp motionē talī lapidum vel parietis altare manēs imotū nō execrak aut recōsecrak:⁊ idē de lapidib⁹ stipitis nō tāgētib⁹ mēsam sm̄ Pisa.⁊ idē de tāgentib⁹ mensam fz nō p̄cipalib⁹.vt in sum.cō.li.iij.ti.xxiij. q.cl. ⁊ hoc nisi tot moueāt qđ altare formam amittat sm̄ gl.Ray.vt ibi.quarto si moueak vel frangak vel minuak signū sepulchri. de cōse.dist. j.si mo tū.ex.e.qđ in dubijs.⁊ hoc vbicūq sit sigillū etiā in latere sm̄ Archi.q̄nto si tm̄ augeak vel minua tur altare q̄ formā amittat:qz forma est esse rei. ar.x.q.ij.hoc ius.⁊ hoc fz gl.in.c.j.de cōse.ecc.vel alta. Quatuor primi modi sunt etiā de mēte pañ. in.c.ad hec.⁊ in.c.qđ in dubijs. eo.tit.de q̄nto ꝓ indirecte loqk in.c.in ligneis. eo. ti. vbi dicit qđ vbicūq cōtingat enormis fractura in altari execrak qz vī pdere formā:nō aūt si fractura non sit enormis.hec ille:q̄ vī idē sentire de enormi vl no tabili addito.qz rō est eadē. Portatile aūt execra tur multis modis. Primo per remotionē lapidis a ligno qñ sepulchrū est in ligno fz mētē Jo.an.in c.ligneis.e. ti. Scōo qñ moueā sigillū sepulchri existētis in lapide siue lapis sit in ligno siue non sm̄ Inno.⁊ Pañ.⁊ oēs. Tertio si lapis ipse nota biliter frāgak:vt in.c.c.cū ligneis.⁊ hoc solo mō violari pōt qñ nō fz reliq̄as. Nō aūt execrak pp hoc q̄ in eo celebrauerint degradati ⁊ hūi vt in digeat recōsecratiōe ei.de sac.iter.a nobis.⁊ idē videk de recōciliatione q̄.s.ea nō indiget.cū nul lo sit iure cautū.ar.c.his qui.de sen.excō.lib.vj.

¶ Nono vtrū execrek altare portatile si lapis fit in ligno ⁊ sepulchrū in lapide et amoueā lapis a ligno stante sigillo sepulchri:⁊ dicit abbas ⁊ Jo. an.in.c.c.ligneis.q̄ nō:qz consecratio est in lapi de ipso. Pañ.aūt ibi dubitat:qz cū inquit altare recipiat formā abipo ligno ⁊ lapide:puta quia la pis est ita paruus q̄ nō sufficit ad formā altaris viatici sublato ligno:verū est dicere q̄ altare pa tit enormē lesionē. hec ille cuius opinionem ap probat sum. Aug.qñ lapis est ita paruus q̄ cōti nere nō pōt calicē cū hostia eo mō q̄ dūt sup ipm poni ad celebrādū. Alias vera est inquit opinio Abba.⁊ Joā.an. Ego dico quod prima opinio est vera indistincte ⁊ indubitate:quia ex quo altare ria.consecratio vel essentia altaris. nec potest esse in ligno nec in connexione ad lignum sicut

Universidad de Deusto
Biblioteca

constat in connexiõe mẽse ad stipitem lapideu3 in altari ſt ſ ſtili: q3 ille ſtipes eſt pars integralis altaris cũ ſit lapide⁹ ⁊ iõ remoto lapide a ligno nulla fit diminutio in ſubſtantia altaris: vñ aut pri⁹ nõ erat cõſecratũ: aut eſt eriã poſt. Et ꝙ hec patet ad motiuũ. Pañ. q3 aſſumit tria dicta falſa. Primũ ꝙ altare recipiat formã a ligno ⁊ lapide. Secõm ꝙ lapis exiſtens in ligno ſuper quo celebrat ſit ita parvus ꝙ nõ ſufficiat ad formã altaris viarici: q3 quilibet lapis talis quãcũq; paruus põt dictã formã hꝫre ⁊ conſecrari: aliquin nõ execraret per remotionẽ a ligno: q3 execrari nõ põt nõ conſecratũ in eo tñ nõ lz celebrare qñ lapis eſt paruus niſi habẽti calicẽ ⁊ hoſtiã m ram parua chritate ꝙ ſup eo collocari poſſint: tertiũ ꝙ ſublato ligno ledit altare: q3 ſi hoc eſſet verũ lignũ eſſet pars altaris. Ad motiuũ angelice iaz patet: ſi aũt aliquã reperiat ꝙ lignum poſſit eſſe altare vel pars eius verũ eſt ad hũc ſenſum ꝙ aliquãdo lapis eſt paruus adeo ꝙ totũ calicẽ et totam hoſtiã tocare nõ poteſt ſed partẽ horũ maiorẽ: ⁊ ornamẽto ligni ſupplet: ⁊ ſic ſtrellige alb. in ſuo dictionario in verbo altare: ⁊ gl. in.c. altaria. de conſe. diſtin. ſ.

¶ Decimo. vtrũ executi altare ſtabile mota tabula de loco ad locũ: ⁊ dico ꝙ glo. in. l. ſ. de cõſe. eccle. vel alta. primo dicit ꝙ nõ. deinde videt dicere contrariũ ꝙ ſic: oſis aũt anto. videt ſentire ꝙ ſm dictũ ſit verũ qñ menſa claudit totã conſecrationẽ. i. qñ ſepulchrũ eſt ſub ipſa menſa: quia mota menſa violatur conſecratio: primum autẽ eſt verũ qñ conſecratio. i. ſepulchrum eſt ſuper ipſa menſa Inn. vero eo. ti. in rubrica contrariũ ſentit: vbi vult ꝙ violetur altare mota menſa ẽt ſi cõſecratio ſit in latere: ⁊ hoc pbat Panor. ꝙtũ ad altare ſtabile: licet dicat dictũ oñi Anto. eſſe verũ quo ad portalite: ⁊ placet excepto ꝙ ſi menſa altaris ſtabilis in ſe habet cõſecrationes ⁊ nunq; fuit affixa altari ſed ſolum ſuppoſita ea mota cũ ſibi adherentibus nõ executi altare ſm rodo. ⁊ ratio eſt quia ipſa menſa tunc eſt altare pro ratile ⁊ idem archie.

u ¶ Undecimo vtrũ executa eccl'ia executi altare vt indigeat recõſecratione: ⁊ dicit Pa. in. c. poſuiſti. de cõ. ec. vel al. qõ nõ: ſec⁹ ſi polluatur: q3 tũc etiã pollui altare. ⁊ indiget reconciliatione: ⁊ hoc intellige de altari ſtabili non autẽ de portatili: rõnes aũt diuerſitatis ipſe aſſignat q3 inquit eſt quia conſecratio eccleſie conſiſtit in parietibus ⁊ ſeparata eſt a cõſecratione altarii vñ illa violari pt cõbuſtis vel collapſis parietib⁹ cõſecratione altaris remanente intacta ⁊ ita econtra deſtructo altari ⁊ parietib⁹ illeſis: ſed pollutio concernit totũ corp⁹ eccleſie: quia ex homicidio ꝓmiſſo in eccleſia totũ corp⁹ eius cõ ſit vnũ indiuiduũ polluit. vnde etiam in altaribus ante cõciliationẽ eccleſie celebrari nõ poteſt cum ſint in corpore eccleſie. ex quibus elicẽ primo ꝙ quot modis eccleſia polluitur: tot polluitur ⁊ altare: q3 ea pollura polluitur. ⁊ ſecundo ꝙ nec altare exiſtens in eccleſia ſine eccleſia nec eccleſia ſine tali altare polluit: q3 pollutio altari polluit eccl'ia cũ talis pollutio in eccleſia fiat ſicut ecõuerſo. polluta eccleſia polluit altare vt dictũ eſt: ſec⁹ de eo qõ eſt extra eccleſiam: niſi eſſet vnũ cũ pariete eius. Ab eodẽ autem et eodẽ modo reconciliatur ſicut ⁊ eccleſia: de qua infra conſecratio. i. §. vi. ⁊. viij.

¶ De alternatiua.

Alternatiua ſm iuriſtas: ſm dialecticos diſiunctiua: ⁊ qñ eſt penalis ſm Bar. in. l. quorunꝙ. C. de ſer. fu. ſi verba dirigũntur iudici: tunc optio eſt iudicis: puta cum dicit puniatur vel condemnetur. ſi vero dirigũntur reo puta ſoluat mille tunc optio dat reo. ſi vero nec iudici nec reo dirigũ puta dicit ſtatutũ ſit pena pedis aut man⁹: tũc in penis corpalib⁹ electio ẽ iudicis. l. ſ. §. expilatores. ff. de effra. i pecuniarijs erit reſ. ar. l. pleriꝙ. de pen. vide. ſ. pena. §. iij.

¶ Primo vero dubitat cui⁹ ſit optio in legatis alternatiue factis: ⁊ dico ꝙ ſz Dynũ de reg. iur. lib. vſ. ⁊ docto. in. l. lucio. ff. de leg. ij. ſimilis ſit diſtinctio. Unde ſi verba ad legatarium referantur vt lego tibi titulo fundũ vel vſumfructum: eius erit optio ⁊ vendicabit tutius quod voluerit. ſi vero ad heredem erit heredis: ſi vero ſimpliciter ſit legatũ nõ magis referẽdo ꝓba ad heredẽ ꝙ legatariũ ecõtra electio eſt legatarij. ſ. os bũ.

¶ Secũdo vtrũ quando quis tenetur ad alterũ duoꝝ ſub alternatione poſſit uare quodcũq; voluerit: ⁊ dicit gl. in. c. inter ceteras. de reſcrip. quod ſic. inſtitu. de here. inſti. §. pen. C. de condi. inde. l. pe. ⁊. d. l. pleruꝙ. ff. de leg. ij. l. ſi ita. extra de preben. referente. Contrarium habetur inſti. de leg. §. ſi generaliter. Soluit autẽ gloſſ. predicta quod prima iura vera ſunt. niſi eligens fuerit in mora. ff. de op. le. l. mancipiorũ. ff. de leg. i. ſtatuliberũ. §. ff. de ſol. l. ſtichum. primo reſponſo. ff. de pet. here. l. item. §. idem recte ait. Unde talis ſi loco ⁊ tempore debito offerat alterũ cui tenebat ⁊ noluit recipe debitor liberatur. vnde ſi pereat aut alio modo alienaret non propter hoc tenetur ad alterũ. ex quo ſolus creditor eſt in culpa per iura primo loco allegata. Si vero nullus ſit in culpa debens duo alternatiue puta ſtichum aut pamphylum ſi periit periculum primi ad venditorem pertinet. l. dario. §. ſi emptor. ff. de emp. ⁊ vendi. 2

Ambaſiator. ſ. abſens. ſ. legatus.
Ambiguitas infra dubium.
Ambitio infra ſuperbia.
Angaria et perangaria. ſ. gabella.

¶ De appellatione.

Appellatio eſt a minore ad maiorem vel ſuperiorẽ vocatio. i. q. vſ. c. ois oppreſſ⁹ ⁊ c. ſi quis. ⁊ c. placuit. Et eſt duplex. ſ. iudicialis qui vt ibi refert gl. ſummaria eſt prouocatio iuſte ſue querelã continens. ff. de mino. prefecti. ſiue vt diffinit Pañ. in rub. de app. eſt a minore iudice ad maiorẽ prouocatio: ⁊ extraiudicialis que eſt preſenti aut verisiꝫ futuro grauamine ad ſuperiorẽ prouocatio. Appellat enim ⁊ extra iudiciũ vt in electiõe. vt extra de ap. conſtitut⁹. Pria ſi eſt legitima ſuſpẽdit pnũciatum ac eriã iudicis iuriſdictionẽ q̃ ad illã cãm ⁊ ipſi⁹ ad ſuperiorẽ trãſſert cognitionẽ: ſcda vero ſi eſt probabilis ipſam cãm ad ſupiorẽ trãſſert: vt ea pendẽte nihil i ipſi⁹ piudiciũ attẽtet. Uſi appellatio operat duplices effectũ. ſ. deuolutiuum et ſuſpectiuũ: q̃ ſuſpẽſiu⁹ eſt triplex. i. in iudicialis: q3 ſuſpẽdit pronũciarũ ⁊ iuriſdictionem iudicis ꝙtũ ad illã cãm. extra eo. ſup ⁊ pſumptiones que erat p ſnia: ſi tñ nõ ſemp oẽs iſtos effect⁹ opera tur. Et exẽplũ eſt i appellatiõe ſnie cẽſure eccleſiaſtice: q3 ꝓpter ſequẽtẽ appellationẽ talis ſententia nõ ſuſpẽditur ſed appellatio tunc operatur effectũ deuolutiuũ deuoluendo cãm ad ſupiorẽ ⁊ de hoc infra excõicatio. vlti. §. ſ. Et idem eſt qñ appellatur a ſnia nulla: q3 talis appellatio nõ ſuſpẽdit pnunciatiũ: cũ iurib⁹ nõ ſubſiſtat: ſi operatur effectum deuolutiuũ dũtaxat. ⁊ hoc reſpectu appellari põt a ſnia nulla. vt in. c. dilecto. extra eo. Concordat Pañ. vbi. §. Et q3 appellãtes debẽt apoſtolicos petere. ſ. exx. dies. vt extra eo. cordi. ⁊ ca. ab eo. libr. vſ. Hoc declaro ⁊ dico ſm gl. in. d. c. cordi. hoc nõ intelligo ó petro ⁊ paulo ſz de lꝛia dimiſſoꝛio. ff. de li. dimiſ. l. vna. q̃ litere dicunt apli. ab apo. qõ eſt de. ⁊ ſtolos miſſio q̃ſi dimiſſio quã facit vnus iudex ad alium. hec ibi. l. qõ.

¶ Prio ꝛõ q̃rit q̃ iure adinuẽta ſit appellatio: ⁊ dicendus videt ꝙ ſubſtantia appellationis eſt de iure naturali: cum ſit defenſio quedã ſen ꝓfidiũ innocẽtie. vt in. c. ſpeciali. eo. ti. qõ etiã excõicaro concedit de excep. cũ inter. formalitas autẽ ei⁹ ẽ de iure poſitiuo: vt probatur in. l. vna. C. de ſen. ꝓfe. Prozio. Nã olim reddebat ius manu regia. nec erãt inuente actiones ⁊ ſolẽnitates iudiciorũ ⁊ appellationum. vt in. l. ij. collat. iij. ff. de origine iuris. Et pncipaliter inducta eſt ad miſeratẽ vel imperitiã iudicis corrigendã vel ad ſuppliendũ qõ incaute i priori iudicio fuerat omiſſum. Et q̃b⁹ inferri põt pma frõte ꝙ ſz princeps tollere poſſit appellatiõis formalitates: non tñ ſubſtãtiã vt. ſ. iuſtitia non reddat aduerſus iudicio iniqrate vl' imperitiã: cũ tollere nõ poſſit ea q̃ ſunt iuris naturalis: vel gẽti vt in cle. paſtoralis de re iudi. Eſt autẽ de ſubſtantialib⁹ eius inter cetera ꝙ appelletur ad maiorẽ: ⁊ de accidentalibus vero ꝙ appellet gradatim: vñ ꝛz cõſuetudo ꝙ appellet omiſſo medio. vt in. c. referente. ſuncta glo. de preben. ⁊ l. c. romana. c. ti. li. vſ. imo ꝛz appellatio omiſſo medio eriã ceſſante cõſuetudine: ſi nõ fuit obiectũ. vt no. glo. in. c. dilecti. eo. tit. Sed tũ finaliter teneo ꝙ a ſnia principis appellari nõ poſſit: nec tenet admittere ſupplicationẽ ſi nõ vult: q3 lz non poſſit directe tollere defenſionẽ: p eo tũ preſumit cũ pceſſit cã cognita: ideo nõ eſt dicendũ ꝙ defenſionẽ tollat: ⁊ ad hoc facit multa. hec oia Pañ. vbi. §.

¶ Secundo vtrũ appellatio extraiudicialis ſic ⁊ annullet poſt facta ſicut iudicialis. ⁊ dico ꝛz Inno. in. c. ex pte. el. ſ. de verb. ſig. qõ ſic. ⁊ facit capitulũ ad audientiã. de app. in hoc tñ ſecundum eundem eſt differentia. in. c. ſ. de his q̃ fi. a ma. per. c. q3 iudex q̃ pcedit in forma iudicij ꝛz audire legitimas exceptiões: ⁊ niſi audiat iuſte appellatur ab eo: ſed ſecus in eo q̃ nõ vt iudex ſed vt priuata perſona perficit factũ ſuũ: q3 iſte in forma iudicij non procedit nec pcedere põt: ⁊ iõ nõ dimittet quin pficiat factũ ſup quo appellat nec reuocabit veritas cauſe: nec imputabit ei ſi non audit ẽditionẽ vel appellationẽ aduerſarij. niſi pbet veritatẽ cauſe appellationis. vt de cle. c. cuꝫ dilectus. ⁊ melius. c. cum inter canonicos. uicto q̃ notat. c. interpoſita. in gl. in verſi. ſed etiã de ap. Et ſic collige primo ꝙ appellatio extraiudicialis ꝛz fieri ex cã pbata iure ciuili vel canonico vel conſuetudinario. ſcdo ꝙ tenet geſta etiã poſt appellationẽ ipſam niſi approbata veritate cauſe. tertio ꝙ eoipſo approbatur veritas cauſe quo nõ pbat ꝛtrarium. quarto ꝙ ſnia excõicationis nõ tenet poſt appellationẽ ex cauſis legitimis interpoſitã etiã ſi non approbat veritas: q̃ quartũ eſt ſpeciale in excõicatiõe ꝛz ſupradicta: ⁊ ratio eſt: q3 nunq; debet quis excõmunicari niſi cã probet. ij. q. j. de quo vide Inn. in. c. dilectis filijs. de app. qui in hoc concordat.

¶ Tertio quando appellãdum eſt: ⁊ dico ꝙ. j. x. dies alias appellatio reijcitur. C. de app. l. vltima: q̃ dies hodie currũt a die ſnie. vt ibi notat. ⁊ in glo. ij. q. vſ. anteriorẽ: q3 quãtum ad fui imriſſ hoc tempus eſt vtile: currit etiam hoc tempus a tempore quo põt agere: vt ibi pt: ſed quãtum ad progreſſum eſt cõtinuum. vt ibi pt: ſed vnde ſpontanea appellationis omiſſio purgat ſententie turpitudinẽ. vt notat extra de offi. dele. c. paſtoralis. ita ꝙ lapſu decẽ dierum ſentẽtia etiam ſi iniuſta ſit executioni mandatur. q3 lapſus ter- 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

mini renunciationē inducit. ff. de acquirē. here. l. diu. in fin. Et hoc nisi iusta cā etatis vel alia restitutionem ad appellandum indulgeat. ff. de minor. per totum. Nec potest iudex hoc tempus x. dierum ad appellandum statutum: aut tempus anni vel biennij ad ipsam prosequendū. z tempus restitutionis in integrū cōcessum minuere. vt no. extra de ap. cū sit. z idem est ſm Dy. in omni dilatione que datur sine ministerio iudicātis. vt no. extra de regu. iur. lib. vj. q. indultū a iure beneficium nemini est auferendum. Hinc est q si iudex mādat alicui vt aliquid soluat aut faciat infra. x. dies ei licebit appellare: vnde licet sententia sit data sub conditione vel etiā ad terminū maiorē q. x. dierū: tñ infra. x. dies debet appellari. Is conditio in sentētia adiecta nondū existat z terminꝰ nondum aduenerit. ff. q. appel. sit. l. j. nec post. x. dies licebit appellare. vt not. Inno. de app. in. ca. preterea. Sed si dat ista breuis terminus in quo deliberare nō potest ad plenū: z sic incidere pōt in promptu periculū. vt puta trium dierū vel alterius minor. x. diebus qui terminus modicus appellare licebit a breuitate termini appelare. extra de dila. c. j. z hoc nisi ex causa minor daretur q tamen
4 causa est in dilatione exprimenda. vt. no. in. d. c. j.

¶ Quarto qualiter appellatio est facienda: z dico q sufficit facere viua voce sine scriptis. si sit incontinenti eadem die iudice in eadē figura iudicij existente. z hoc iure ciuili. ff. eo de. l. j. C. eo. l. litigationibus. si autem nō fit incontinenti: debet porrigere libellum appellatorium infra decem dies. C. eo. aut. hodie autē. qui libellus debet cōtinere nomen appellantis z eius aduersarij: z iudicis a quo: z ad quem appellatur: vt not. in. l. j. §. fi. ff. eo. Exemplum. Ego titius dico sententias nullam quā tuliſti domine iudex enim cōtra me condēnando me. Sempronio in decē libris persoluēdis: z si aliqua est ego sentiens me grauatū ad talem iudicem appello in scriptis petens apostolos ꝛc. Iure autem canonico ante sententiam appellando non valet etiam eadem die nisi fiat in scriptis: vnde qñ dicitur licitū appellare viua voce intelligitur a diffinitiua in qua nō oportet inseri cām si tñ appellās viua voce ab interlocutoria exprimat cām legitimā nō videt ratio ꝗre nō valet. vbi. no. ex panor. in. c. sacro. de sen. excōmuni. q appellans ab interlocutoria tenet exprimere cām seu grauamē: z sil'r appellās ab excōmunicatiōe. vt sentit Inn. in. c. p tuas. de senten. excō. z Joā. an. in. c. venerabilibus. eo. tit. lib. vj.
5 ¶ Quinto a qua sententia possit quis appellare aut non possit: z dico primo q a pena vel sententia legis appellari non pōt. l. si q pena. ff. de verb. sig. z in. c. q nos. de appel. z ibi gloss. Et secundo non pōt appellari a sententia interlocutoria vel aliquo grauamine ante sententiam de iure ciuili regulariter. vt. in. l. iij. C. quo app. non re. et in. l. j. C. de epi. and. z rō est: q grauamen quod per illam infertur reparari potest per appellationē a diffinitiua. Fallit tñ quādo iudex in criminali vel ciuili negotio questionē per tormēta interlocutus est contra. l. ante sententiam. ff. de app. reci. q: tunc potest appellari: z facit gloss. in. l. ante sententie rēpus. C. quorū ap. non re. Et similiter licet quādo grauamē illatū reparari nō pōt per appellationē a diffinitiua. immo quidā tenēt qđ semper ab ea Is appellare. vt. in. l. ait pretor. §. qđ tibi. ff. de minor. sed primum verius. Et tertio nō appellatur in iudicio momentaneo possessionis q̄uis hoc liceat de iure canonico. vt in. c. significauit. de testamē. Et quarto nō appellatur a mero executore. extra de appella. c. nouit. nisi modū excedat vel altius exequatur vt notatur ibi. Et q̄nto nō appellaꝰ a terminatiōe vel nominatiōe muneris qđ est vtilitate tantū priuatā vt tutele z cura. ff. qñ appel. sit. l. j. §. si quis. sed a reprobatione excusatiōis potest appellari vt ibi. in aliis autem muneribus publicis authoritate z vtilitate sec' est. Et sexto non appellatur ab arbitrio quia nulla est eius sententia. C. de arbi. l. ij. licet hoc fieri possit iure canonico. ſm sum. an. que allegat capitulum a iudicibus. ij. q. vj. sed vt ibi pater in textu quicquid sit deleg. licet appellare a iudice ordinario tātum z ordinario simul ac arbitrario: non autem ab arbitrio tantū: z horum omnium rationem pulchre reddit. s. Thoſſi. ij. q̄. lxix. arti. iij. ad secūdū. Sunt aūt innumerabiles alie sententie z cause z crimina a quibus de iure ciuili nō Is appellare. de quo vide si vis Breviepi. iij. parte tit. ix. c. xiij.

¶ Potest vero appellari primo ab interlocutoria de iure canonico si appellatio contineat cām probabilem z nō aliter. vt extra eo. c. vt debitus. Et secūdo a declaratione vel denūciatione excōmunicationis seu alterius censure ſm Panor. in. c. peruenit. de appel. quia hec non est sententia iuris a qua non licet appellare. sed iudicis declarantis. que est sententia hominis z facit gloss. in capi. cupientes. de elect. libr. vj. z hoc verum nisi sit notorius excessus: q: notorius criminosus nō auditur appellans. Facit. quod not. Innocen. in ca. ex parte. ei. j. de verb. signifi. qui dicit quod in notoriis non requiritur proprie sententia: sed fit quedam iuris executio. z ter. in. c. quoniam. de fi presbyte. sed intellige in notorio quod non pōt aliqua tergiuersatione celari. Et tertio appellari potest eadē ratione a declaratione pene legis z gl. est singularis in. d. c. cupientes. §. q si per viginti dies. de elec. li. vj. Et quarto gñaliter appellari pōt a qualiber sententia hominis vel grauamine loquendo de iure canonico z quod tñ fallit in delegato qñ papa prohibet appellationes vt dicat q appellatiōe remota. ex de offi. dele. c. super qōnū. q tñ casu sola frivola appellatio interdicitur vt de ap. ca. qō super eo. in gl. vñ nihilominꝰ a grauamine appellabit: tūc nō S rescriptū sed contra iudicis malitiā appellat: vt not. ij. q. vj. viduū. Non appellatur etiā a correctione. de ap. c. reprehensibilis. z hoc nisi modum exerceat. Nec a citatione. extra eo. cum parati: z hoc nisi
6 appelletur a breuitate termini: aut nisi citatio fiat cōtra formā canonis. de rescript. c. ij. lib. vj.

¶ Sexto qñ vel qualiter nō valeat appellatio: z dico q nō vs si appellet tertio. sup eo. arti. de app. directe. z. s. Eho. ij. q. lxix. arti. iij. tertium: Is hoc ſm Jo. an. z refert Pañ. in. d. c. directe. intelligit in eadē psona: archi. añr ōt q ſm canones toties Is appellare q̄ties iudex supiorinuenit: fs leges añr bis tñ: in casu añr semel tñ appellaꝰ: vt in auf. de sac. fan. eccle. §. si quis. Non vs etiā si nō fiat in scriptis: vt dicti est. Nec si iudex revocat grauamē a quo appellaꝰ. extra eo. cū cessante. Ot tñ Inn. q iudex revocare nō pōt sniam interlocutoriā. post. x. dies: sine licentia illi' p quo data est: pōt añr ante. x. dies nisi appellās aliquas fecisset expensas: q: tūc nō pōt nisi pri' refectis expēsis q̄b' nō restitutis nō vꝰ gravamen plene revocatū. Nec si appellās peniteat nec pseques infra tōs statutū ab hoie vel a iure de sen. ex. c. licet. lib. vj. Nec ſm aliquos si non sunt petiti apli. extra eo. cordi. lib. vj. sed hec petitio apl'oꝝ nō est de substantia appellationis: q: peti pñt infra. xxx. dies a die late snie extra eo. ab eo. lib. vj. sed si infra illos non petanꝰ deserta videt appellatio. C. de appel. l. nō nulli. Nec si deficit in forma vt q: non cōtinet a quo aduersus quē z a qua snīa: vt in. l. j. §. fi. eod. Nec si non interponitur cora illo a quo appellaꝰ. ff. de ap. l. cū quidā. nisi qñ eius copia haberi nō pōt: q: interim etiam tpa appellationis nō currit: z nisi etꝰ violētia iuste timeaꝰ: vt in. d. l. cū quidā. q: tūc pro appellāte reputaꝰ ōmō publice protestetur: vt. d. l. cū quidā. z. C. de his qui ppter metus iudicia nō appellant. l. ij. sed de hoc vide qđ plene notaꝰ extra de app. c. appellatio. Non vs etiam si interpellaꝰ ad iudicē inferiorem vel equalem iurisdictionē habentē: q: ds ad maius tribunal appellari. dist. xxj. inferior. etiā Is fit maioris ad quē appellaꝰ nō tñ est iudex cōpetēs inter ipsos litigātes sicut appellatur ad metropolitanum quo puocaꝰ. xj. q. iij. c. j. z de off. ord. c. pastoralis. Nec etiā si nō fiat ex ordine gradatim. extra eo. delicti. omissis tñ medijs appellaꝰ ad principes. Nec ſm aliquos qñ sententia a qua appellatur est nulla q: ex hoc nō vꝰ iudicis devolutū ad iudicē appellationis sed primꝰ iudex pronūciat si cognoscit. C. qđo z qñ iudex. l. si preses sed verius est q valeat appellatio. z qđ iudex appellatiōis potest de nullitate cognoscere: q: z si non principaliter tñ incidēter querit de nullitate: qđ tñ verum est si in appellatione de nullitate fit mētio extra de appel. c. cordi. lib. vj. de qua quidem nullitate: z post dies decē: qñcūq potest objici z cognosci: habes extra de off. iudi. deleg. in. c. pastoralis. §. quia vero. Et secundum Oddonem tanto tempore potest objici de nullitate quanto rē pote durat actio cui' noie iudicatū est. Potest etiam objici contra personam iudicis ad quē appellatur: quod est excōmunicat': interdict' vel suspensus vel infamis. vel quod eius iurisdictio est finita: z alia que objici possent contra iudicē cause principalis de quibus dicit Specu. in tit. de iudicijs. Non valet etiā si appelletur ab electione: vt non fiat. extra de elec. considerauim'. sed vt non fiat nisi canonici bene valet vt ibi. Sunt z alij casus quos notat Specu. in ti. de appellationibus. §. item.

¶ Septimo quis potest vl nō potest appellare: 7
z dico q non appellat is cuius non interest: sed ille cuius interest: alias per alium facta non valet. l. j. ff. de appel. non reci. z. c. ex ore. de his q fiant ma. par. ca. nisi qñ ꝓuocaret seu appellaret p eo q̄ ducit ad supplicū vt in. l. nō tñ. ff. de ap. et potest appellare vtraq; pars qñ suia prebet diuersa capitula: vt in. c. raynaldus. extra de testa. sicut aliqñ vna pars appellat a principali sentētia p qua cōdemnaꝰ: alia vero appellat a sententia q: expense facte sibi nō resarciuntur puta q: pars condēnata habuit iustam cām litigandi: q: materia erat dubia valde. Non appellat etiā religiosus a correctione suorū p̄latorū si fiat ſm statuta regule vel ordinis: aut ad effugiendā ecclesiasticā disciplinā. c. ad nostrā. c. reprehensibilis. z. c. cum speciali. extra de app. nisi prelatus excedat modū in corrigēdo: vt in. c. de priore. eo. tit. z de offi. dele. sup questionū. §. nos aūt. vide glo. fi. in. d. c. ad nostrā. Sed z si modus excedat fieri nō debet in ordine appellātis. i. ad aliquem superiorē ordinis prelatū: qñ cōstitutiones approbate per papā hoc phibēt: sed extra ordinē. Non appellat etiā seculū aliquos confessus in iure canonico. quia ipsa cōfessio in iure facit notorium z a notorio non appellatur. extra eodem cum sit romana: z hec opinio videtur innui. expotest ex illo. c. potius haberi vnde iure canoni co z ciuili confitens appellat instam causam inferendo: puta qua errore: vel propter cerrorem tormentorum vel quia confessionem expositam

Universidad de Deusto
Biblioteca

declarare intendit: vel aliquid aliud rationabile vt l. creditor. ff. de appel. si aũt appellat absolute sine expressione cause nõ auditur: vt dicit archi. in c. romana. eo. ti. l. vj.

5 ¶ 8. a quo vbi & ad quẽ ẽ appellãdũ: & dico q̃ fieri debz prio a iudice q̃ pronũciauit. Et scõo vbi ius reddi cõsueuit: cũ regr̃ q̃ pertinẽt ad cãs agendas in eo loco fieri & agitari oñt. ff. de inter. ac. l. voluit. §. qõ aũt. & cora iudice q̃ sniam tulit si eius sit copia nõ per vicos vel oztos. ff. qũ sit ap. li. §. dies. & si non vult ille appellationẽ recipe punit l. iudicib⁹. & l. qsti. C. eo. si aũt timeat iuste appellare cora eo: appellat cora aliqua honesta persona vt dcm est. Et tertio fieri debz ad superiorẽ ei⁹ q̃ iudicauit & in ordinarijs ꝺ fit gradatim. ff. e. l. ipera tores. & C. eo. l. ad dictos. & j. q. vj. anterioꝛ excepto papa ad quẽ oibus ꝓtermissis appellat vt. j. q. vj. c. j. & alijs sequẽtib⁹. si vo a delegato appellat ad delegãtẽ. C. eo. l. ꝓcipim⁹. §. eoꝛ. si aũt a delegato delegati seruet forma posita. C. q̃ ꝓ sua iurisdi. l. vnica. in. fi. & in glo. ibidẽ. Jn delegatis vo distingue q: si ipsi alij cãs ꝓmiserũt & tota iurisdictio est delegata appellat ad primũ delegãtẽ. ff. ꝺ offi. dele. sup qõnũ. si vero nõ tota appellatur ad delegãtẽ ꝑm. ff. q̃s & a q̃ app. sit. l. fi. Et propterea dat cautelã Raph. ful. in. l. eo casu. C. de appella. qõ eps vel alĩ⁹ ordinar⁹ deleget cãm: quia si appellat a sniа deuoluit ad ipsum: qui iterũ deleget cãm appellationis q̃ delegari põt: vt. l. cum post sniam. §. de. app. not. glo. & Ang. in. l. eos. an pn. C. eo. ti. & si iterũ appeller ad eũ reuertitur: & consequenter cũ non liceat appellare tertio loco non exibit de eius officio.

9 ¶ 9. ad quẽ debeat appellari cũ deest iuder appellationis: & dico qõ oupl⁹ deest talis iuder. primo ꝓpter defectũ supior⁹ vt q: ꝑceps ille nõ recognoscit superiorẽ in tpalib⁹: & puto qõ a tali nõ possit appellari cũ sit loco principis ã q̃ nõ appellatur: vñ vr velle gl. di. x. qñ. qõ a tali ꝓncipe nõ appellat ẽt ad papã: si tñ iniustitia esset notoria posset dici qõ papa tũc adiri põt. ar. ex his q̃ notauit Jnn. in. c. cũ te. de sen. & re iudi. & i. c. lz ex suscepto. de foro cõpe. scõo põt intelligi qñ nõ deest superior: sed deficit spãlis iuder sup appellatiõe puta ciuitas elegit sibi prãtem: vel aliquis ꝓnceps in sua ciuitate: sed nõ ꝓuidit sibi de iudice appellationis: & tũc dic qõ appellabit ad superiorem: qui potestatem elegit. & facit. c. veniẽtes. de iureiur. hec Panor. supra rubrica de appel.

10 ¶ Decimo ad quẽ fit appellãdũ a rectore alicuius collegij: & dico qõ Panor. vbi supra recitato Bar. & Jnn. lari⁹ fic dicit. Aut ipm corpus est ecclesiasticũ & ipse rector secularis: exẽplum in talificibus suroꝝ⁹ & filibus: & tũc indubie appellatur ad maiorem officialem loci puta prãtez: q: regula est vt semp appellarek ad superiorẽ ei⁹ q̃ iudicauit. vt in. l. j. C. vbi & apud quẽ. Aut ipm corp⁹ est ecclesiasticũ puta q: prio maiozi ꝑte sunt clerici iuxta notata in. l. fin. ff. de colle. & rectoꝝ ecclesiastica ꝑsona: & tũc appellari debz immediat⁹: supior puta eps vt in. c. romana. eo. tit. lib. vj. Si aũt vniuersitas est secularis: puta q: plures ex eis sunt laici ſz rector est clericus sicut teneꝛ esse in forma statuti ꝓpter scholares clericos: distingui posset ita eque qõ quatenus iudicat de scholari clerico: cũ iudicet vt iuder ecclesiastic⁹ aliter in eũ nõ caderet iurisdictio: vt no. Jnno. in c. cũ ad ecclesiarũ. de of. ord. appellari debz ad eps q: regula est vt ad supiorẽ sententiantis appellandum sit. Sed quatenus iudicat inter laicos ad protestatem appellandũ est: q: tunc ez ipse sit clericus nõ tñ iudicat vt iuder ecclesiasticus: ſz vt laicus tãꝯ rector collegij secularis. ideo non est appellandum ab eo tanquam a clerico.

¶ 11. querit quid si q̃s appeller simplr dicẽs ego appello a tali vestro ꝓceptore nec dicat ad quem. & dicit Spec. qõ valet: & intelligit appellare ad ꝓximũ superiorem. ff. eo. l. j. q: in dubijs non est recedẽdũ a iure. qõ sc̃z hoc disꝑsit vt gradatim appellet. Et idẽ si nõ dicat appello: ſz subijcio me sub ꝓtectione sedis apostolice vl alterius iudicis appellationis: q: habetur ꝓ appellante. 11

¶ 12. que sunt ptes iudicis a q̃ appellat / siue q̃d lz agere debeat si appellatio vr sibi frustratoria: et dico qõ aut sibi appet euidẽter legitima / aut euidenter frustratoria & illegitima: aut de hoc oubitat. Si primũ: deferendũ est ei & nõ deferens punitur pecuniaꝝ ſz leges. xxx. pondo auri. C. e. l. qsti: scõm canones vo deponit ab offõ. ij. q. vj. de creto. & c. de prioze. extra de appel. & ꝺa attẽtata reuocat iuder appellationis in statũ ꝑstinũ. ex̃ de iureiur. c. veniẽtes. q: nihil est innouandũ appellatione pẽdente. Si ẽm. iuder nõ ꝺz ei deferre. ex eo. cũ appellationis⁹. l. vj. vñ ea nõ obstante exequek q: si deferret nõ eẽt reuerẽtia: ſz malicia & imprudẽtia & sic reuereretur. ff. de cuic. l. si per imprudentiam & faceret litẽ suã. inst. de obli. ex ꝺli. §. impn. cuius iuder appellationis possit tractare qõ actũ est. vt notat. ij. q. vj. ad romanã. Si tertiũ deber deferre. extra eo. cũ spãli. põt tñ vti cautela verboꝝ q̃ legit & notat. eo ti. cũ cessante. f. dicendo admitto sic inq̃rũ de iure debeo. Et cuz petunt apostoli ꝓ iuder sumere dilationem ad cogitãdũ quos aplos velit dare: & si deferat appellationi ẽm archi. oicat appellationi defero et aplos reuerẽtiales cõcedo: si vo non deferat dicat appellationi nõ defero / & aplos refutatorios cõcedo. Quando vero appellat in absentia iudicis ex merito appellatur coram aliqua honesta ꝑsona & ab ea ꝺantur apostoli testimoniales.

13 ¶ Decimotertio querit q̃ sint partes iudicis appellatiõis in faciẽdis inhibitionib⁹ iudici a quo appellati⁹ est ne procedat & dico q̃ circa hoc dicit Spec. valde plene in tit. de app. §. de officio. & breuius archie. in. ꝑte. titu. ix. c. xiij. circa fi. de ꝺb⁹ breuissime ꝺz fic. Cõparente cora eo appellatore: nec eẽ ꝺz audire nec ad citationem vel inhibitionem ꝓcedere: nisi facta fide de sua appellatione q: nõ põt dici devolutũ ad eũ cause negotiũ vt in. c. romana. de ap. li. vj. Illa vero exhibita cora eo: si apparet interposita ante sententiã & nõ est ibi cã inserta faciat idẽ: imo illã oino reiciat, vt in. d. c. romana. & idem est si sint interposita a sniа diffinitiua in casib⁹ a iure exꝑesse phibitis: qui sunt. ff. de app. reci. l. fi. q: reꝑiendo est ff. vbi. §. ꝓ totũ. Si vero de ꝺictis nõ apparet & est dubium: ꝺz partes citare: q: de vnoquoq̃ negotio ꝑsentibus &c. ff. de reg. iur. l. de vnoquoq̃. & appellatio nõ cõparẽte põt inhibere. imo & ꝓnũciare in cã ſz azo. altera ꝑte absente. Sed partib⁹ ꝑsentialiter cõstitutis si sic opponat q̃ cause negotiũ nõ sit ad eũ devolutũ: q: l. appellatio nõ valuit: nõ ꝺz inhibere nisi prius cõstiterit cãz ad se delatam. de rescript. dilectus. & in. d. c. romana. Q: si aũt appellatum est ante sniam & obijciek q̃ nõ est emissa ex causa probabili tunc si appareat patẽre ꝑbabilis. puta in iure expressa põt inhibere antesq̃ cognoscat vtrum sit vera. vt extra de ap. c. nõ solum. li. vj. & inhibitione facta mi est innouandũ: extra vt lit. pen. nihil. inno. & ideo reuocandũ est si innouek. Si vero dubitat an cã sit probabilis nõ ꝺz inhibere donec incipiat cognoscere: vt in. d. c. romana. q̃ cognitio in hoc vꝑ cõsistere vr sufficiat sup hoc litẽ contestari & ex tunc inhibeat: q: tunc iudicũ cognitionis initũ sumit: q̃ ꝺ litis contestatio in cã appellationis fit etiã vna parte absente. hec archie. qui etia ibi
14 multa alia ponit circa reuocationem innouari.

¶ Decimoquarto vtrũ valeat statutum vel ordinatio alicuius municipij q̃ appellari non possit nisi ad iudicẽ illius loci: & vꝑ q̃ sic: q: statutuz est quidẽ consensus & pactũ ciuiũ illius loci vbi fit: cõstat aũt q̃ põt q̃s remittere per pactũ ius appellãdi. C. de rẽpo. ap. l. fi. ergo & per statutũ maxime cũ per statutũ tollit ius cõe in illo municipio. ff. cõia ꝺi. l. vẽditor. Sed tñ in ꝛriũ est veritas quia iurisdictio collata in iudices appellatio nũ per legẽ aut principẽ p subditos tolli aut minui nõ põt ꝺisk. xxj. inferior: imo ertiã ponitur ne cessitas obsequẽdi. extra de ꝑsti. eccleſia. q: tã ex hoc videret eneruari iurisdictio imperij ecclesie romane & vires principales negotij exhauriri. C. de ꝑci. impe. offi. l. iij. circa q̃ nulla cõsuetudo valere potest: extra de cõsue. c. j. Jtẽ pactũ litigatoriũ facere nõ põt q̃ appellatiõi gñaliter renunciek. extra ꝺ ap. c. ij. ergo nec statutũ. Jtẽ tale statutũ esset diminutiuũ iurisdictionis & libertatis ecclesie & imperij: ideoq̃ ipso iure nullum. & hec est veritas: q: in omnib⁹ semp intelligik ius superioris exceptum. de iureiur. venientes. Possent tamẽ municipes nõ cõdendo legẽ renuncire appellationi: vt no. Jnn. in. d. c. venientes. 15

¶ Decimoquinto querit q̃d cũ aliquis timens sibi inferri iniuriã ab aliquo iudice ꝓcipit ei ex parte principis ne sibi iniuriam faciat & arripiter ad principẽ: & dico q̃ hoc ꝓceptũ cũ arreptione itineris ꝺz vim cuiusdã extraiudicialis appellationis: q: per hoc videk posse⁹ sub principis protectiõe. facit qõ no. Bar. in. l. pupillo. ff. de nou. ope. nũci. & Jnn. & Jo. an. in. c. vt debit⁹. de appe. facit etiã in. c. dilecti. el. j. & c. ad audientiã. eo. ti. vbi ꝑz q̃ arreptio itineꝛ ad superiorẽ ꝑstituit sub eius protectione: & tali inferẽs iniuriã punit dũ eius cõtenit. & eu⁹ sub cuius protectione se posuit: vt no. Panoz. in. c. in causis. de elec.

¶ Decimosexto vtruz prozogari possit termin⁹ 16
appellãri cõstitut⁹: & dico q̃ termin⁹ ꝑsequende appellationis est triplex: primus stat⁹ ad iter capiendum. de sen. & re iudi. cui causa. scõs ad se presentandi iudici. vt in ca. cũ sit romana. & ibi duo sunt ab hoie. tertius statuit a. l. annus vel biẽnis. Primuo ergo & scõs ꝓfigi & limitari põt tam a iudice q̃ a parte. extra eo. romana. & c. oblate. & tenek appellans prosequi causam suã infra terminũ sibi prefixũ vt ibi ꝺz: qõ si nõ faciat procedẽte fit vt no. in ca. sepe. in gl. de app. Si vo nec a iudice nec a parte assignat⁹ est terminus: tũc licet appellato ertiã ante finem anni vel biennij impetrare iudicẽ & cãs appellatiõis cora eo ꝑsequi tenebik appellãs: vt in. d. c. oblate. nisi appellans impetratũ iudicẽ vr suspectũ recuset & nisi prematureꝰ fuerit ab appellato iuder impetrat⁹.

¶ 17. vtrũ possit agi ꝛ iudicẽ ad interesse prestitu inq̃ snẽ: & dicit pa. Jtu. ꝺ ap. q̃ sic siue nõ fuerit appellatũ exõicando lites siue succũbẽs ꝺis appellauit: & tũc nõ lz tertio appellare. Nec obstabit exceptio rei iudicare q: ad aliꝰ & ꝛ alium nũc agik: de quo vide bonã gl. & q̃ ibi no. in. c. pastoralis. §. q: ꝛo. de of. dele. ibi. idẽ Jnn. & doc. i. c. de app. & Jo. an. post Jnn. in. c. sacro. de sen. exco. Idẽ bar. in. l. j. ff. eo. in ver. vlt. Arbitratoꝛ autez tenek solũ de dolo. & lata culpa. l. ij. ff. de ꝓfessoꝛ. & in. l. fi. ff. si mens. fal. mo. ꝺi. & Bart. ibi et idẽ dicendum in assumentibus officia similia.

¶ De apostasia & fuga monachoꝝ.

Postasia ſz etymologiã vocabuli ꝺ: ꝺsi retro statio vl retromissio ab apo. qõ est re: & sto qõ est stare: vel stolos qõ est missio: sed quantũ ad vsum loquẽtiuz ímpoꝛtat quandã

Universidad de Deusto
Biblioteca

retrocessionem tq: fez qui nō ꝓgredit retrostat nisi regrediat ꝓmo: vel quandā retromissionē p quātō ꝓgrediēte in via dei diabol⁹ suggerēdo retromittit. Quantū aūt ad ꝓpositū ptinet sicut dicit. s. Tho. ij. ij. q. xij. apostasia importat retrocessionē a deo: q tribus modis fit ſm tres modos cōiunctiōis ad illū. s. p fidē obediētiā ⁊ religionē: vñ ſm ray. gof. host. ⁊ alex. ⁊ mētē. s. thoſſi. ſic diffiniūtur. Apostasia est temerari⁹ a statu fidei obedientie vel religionis recessus. Et sic triplicē collige apostasiam: vt etiā no. glo. in. c. ſ. de apo. Prima est ꝓfidei qua. s. q̄s recedit a fide: et intellige ſm archie. q̄ſi ſimpl'r ⁊ ex toto recedit in qua apostasia fuit iulianus apostata: vt in. c. iulianus. xv. q. iij. ⁊ q̄cūq; recedit a fide. ij. q. vij. nō potest. Et isti ꝛ hoſt. in. d. c. ſ. sunt vere hereticī: ⁊ in ipsis locū hñt oīa iura loquntia de hereticis: ⁊ ꝓñr sunt excōicati ipo facto extra ō hef. excōi. cam⁹. el. ſ. ⁊. ij. ⁊ ita tenet Inn. in. d. c. ſ. nec ꝓñt ēr cōdere testāt⁹ ⁊ eo⁹ bona cōfiscant: nec peracta penitētia redeūt in pristinū statū. C. eo. l. ij. ⁊ iij. ⁊ hodie ista cōfiscatio fit ipso iure. extra de her. cū ſm lib. vſ. ⁊ recepti ꝺñr sicut hereticī: de quib⁹ infra hereticis. ſtē sunt infames ⁊ repelluntur a dignitatib⁹ ⁊ alijs multis. de iureiu. querela. vſ. q. ſ. infames. ⁊ cōcor. ray. Scōa est inobediētie. q. ſ. importat voluntatē a mādatis dei resiliētē et in ol pctō mortali inuenit vt dicit. s. tho. Sed tū ista inobediētia aliqñ venit ex infidelitate vt puta ex hoc q̄ credit papā auctoritatē nō hre ꝓdendi canones: ⁊ talis vt hereticus puniri oz. xix. dis. nulli fas. vbi dicit hugo. q̄ est excōicat⁹ ⁊ hereticus ⁊ scismatic⁹. c. Iz. de elec. c. excōicam⁹. de here. ⁊ pan. in cle. ſ. de eta. ⁊ ḡli. dicit q̄ est infamis ⁊ no. gl. vſ. q. ſ. infames. ⁊ in. c. ghiall. de elec. lib. vſ. ⁊ ibi gemi. Aliqñ aūt venit ex contēptu formali. s. quo q̄s ꝓēpnit obedire ꝓcepto dei siue canonū siue platonis ⁊ talis efficit infamis: ⁊ repellitur a testimonio ⁊ est excōicandus. iij. q. iij. ſi q̄s a suo xv. q. vj. ſi aūt a nobis. ⁊ ſi perstiterit in cōtumacia crescere oz ⁊ pena. extra vt lit. ꝓtest. q̄ſi frequēter. ⁊ ſi redierit nō ꝓnus excōicat⁹ recipitur ad penitētiā: excōicat⁹ aūt ꝓnus recipit cū satisfactiōe quā facere tenet excōicatis iuriā passis ſz sum. ꝓtes. Aliqñ aūt venit ex ignorātia vel fragilitate siue appetitu alicuius delectabilis: ⁊ tūc minus punit. Et de his vide. ſ. obediētia. ⁊ infra contemptus. tertia est irreligiositatis siue irregularitatis: hec est duplex. vna. s. qua quis a statu clericatus alia qua a statu assumpte religiōis recedit. xlvij. di. quātūlibet. xvj. q̄. ſ. legi. Et de ista. tij. hic principaliter intendimus.

1. q̄ C Primo vero querit q̄s dicat apostata a fide: ⁊ dico q̄ is q̄ recessit a fide penitus ſm archie. ⁊ ſpōte vt vſ velle ray. ⁊ hoc aūt vere quo ad deum aut apparētē ḋuo ad ecclesiaz q̄ nō iudicat de occultis. Et his infero primo q̄ recedens a fide in parte puta q: nō credit resurrectionē licet credat incarnationem nō est apostata ſz hereticus: quod est in plus q: ois apostata est hereticus: ⁊ nō ecō tra. Scōo q̄ faciens id q̄ faciūt redeūtes penitus a fide vt adorans idola vel sepulchrū machometi non est apostata si hoc non facit sponte sed ductus timore nec hereticus vt tz Raym. nec etiam est excōicatus. sed tamē peccat mortaliter vt idē dicit. tertio q̄ nec qui vtit habitu infidelium non sponte. i. re ipsa delectatus: ſz timore alia vel alia iustā cā summo sine pctō in casu fieri pōt vt dicit ꝟꝟ. sicut beatus sebastianus sub clamide militaris xpi militiam gerebat absq̄ dubio. tamē: nisi inquit ꝟꝟ. esset institutū aliqd⁹ determinatum signū ad cognoscendū professionē alicuius idolatrie: q: eo casu non liceret: sed tamen non intelligas q̄ eo ipso q̄ nō diceret apostata nisi appareret quod talia sponte deferat. quarto q̄ qui haberet sanā fidē catholicam in animo: ⁊ tū exterius ostenderet se ab illa sponte recedere: puta adeundo ꝑtes saracenī eas ex desperatione vel libidine ductus: ⁊ tbi seruando ritus eoꝝ ḋnū ad ecclesiam esset vere apostata: q: ecclesia de occultis non se intromittit. vt infra excōicatio. vij. §. ij. vnde frequēter aliqui tales fārentur se nunq̄ fidē catholicā pdidisse: ⁊ tamē vt apostate recipiuntur.

C Scōo q̄rit quis dicat apostata a clericatu. vt s de inobediētia tanq̄ de manifesto faceat: ⁊ dico q̄ apostasia nō conuenit clerico in minoribus: q: impune posset seculariter viuere ⁊ renūciare in totū ordini clericali: ⁊ si nō ybo saltē facto exercēdo actū oīno cōtrariū. vt docet pano. in. c. tue de apo. fallit tū Inno. vt recitat ibi pan. si habet beneficium: q: est apostata si dimittat habitū et tonsurā: ⁊ cogi potest habitū reassumere: secus si habitū solū ſm Inn. Iz alij dicāt cōtrarium. ⁊ facit ꝓ eo Inn. cle. q̄ſi de vi. ⁊ ho. cle. vbi non punit clericus in minoribus portās vestes inhonestas nisi eriā portet tonsurā: quā si portat punit deferens vestes laicales: secus si per omnia incedit vt laicus. Si aūt clericus sit in sacris ⁊ apostata dimittendo solum habitū ſm pan. q̄ intellige q̄ dimittit nō assumpturus statum sed conuersaturus laicaliter immo si ducat vxorē licet retineat insignia clericalia in fraudez. extra de cle. coniu. ex parte ⁊ generaliter q̄cūq; talis ad negocia secularia se conuertit. extra de vi. cle. ex literis. et de sen. excō. audientia. ⁊. c. perpendimus. Ingit colligi potest quod clericus apostata est clericus in sacris deferens habitum vt laicaliter viuat aut laicaliter viuens vel cōstitutus in minorib⁹ cum beneficio non deferens insignia clericatus animo viuendi laicaliter. vnde clericus in sacris

portans vestes virgatas vl partitas nō ē apostata nisi cōcurrētib⁹ duob⁹. primo q̄ ira sint alterate vt nō censeant habit⁹ clicalis. ⁊ scōo nisi taliter deferat eas vt appeat eū renūciasse clericatui ⁊ velle viuere laical'r: ē tū hoc ei ⁊ religioso illicitū ſz Inno. in cle. q̄ſi. de vi. ⁊ hone. cle. imo peccat mortaliter vt ptz ꝑ notata l. d. cle. nisi. q̄ū cā paupertatis portaret vestes diuersi coloris: q: ſm zen. ⁊ Imo. tūc nō cadit in pena. d. cle. ſi⁹ ſm zen. nec is ī eā cadit q̄ talē vestez ꝓprie non portat nec cā vsus ꝓpij ſz ob festū doctorale vl prozale vel sīle vel ob honorē alicui⁹ magnatis de cuius vxore est q: dicta cle. loquit̄ de vsu q̄ cōtinuationem notat. dicit etiā ꝟꝟ. q̄ clericus cōfugat⁹ vtēs tali veste perdit priuilegiū clericale: q: est vestis laicalis: ⁊ allegat de cleri. con. c. ſ. lib. vſ. Et de hoc et iam. J. excom. vſ.

3 C S. vtrū ⁊ qual'r peccēt ēicī apostatātes: ⁊ dico q̄ si sunt in sacris peccat mortal'r: ⁊ cohercendi sunt ad reassumēdum habitū ⁊ tōsurā vt in. d. c. tue. de apo. q̄uo aūt dispēsēt cū eis si accepernt vxorē de facto. ſ. bigania. C. vij. existētes aūt i mortibus ſm alex. peccāt apostatādo prīa vice q: facit̄ ꝑ illud q̄d dixerūt nōnulli ps hr̄ditatis mee ⁊c. nō aūt peccāt postea: ⁊ ſm aliqs peccāt mortal'r vñ Ric. i. iiij. di. xviij. q̄ tz hūs primā tōsurā nō pōt eā deferre sine pctō mortali: q̄ tū limitat dñs naason. verū q̄n ex sola libidine laicādi deserit: sec⁹ si ex cā rōnabili. Ego ſo dico q̄ ḋnū est ex pte desertiōis nullo mō mortal'r aut venial'r peccat ſz solū ex intētione deserēdi: q: nec voto nec iuro nec ꝓcepto astrict⁹ est ordini clericali sed liber est ad laicādū Iz peccet laicādo sine bona intētiōe vel cā. ⁊ hec haberi pōt ex. c. fi. de vi. ⁊ bone. cle. ⁊ ex. c. Joannes. de cleri. cō. vnde ſm pan. pōt clericatui renūciare ex facto: imo ⁊ verbo pari rōne Iz pan. hoc neget sine sufficiēti probatiōe: q: c. ſi obligēti. de fo. cōpe. q̄ adducit pōt intelligi de clerico astricto id est existētē in sacris ⁊ irrationabile ē q̄ liceat mihi ō facto renūciare clericatui ⁊ laicalē viuere: ⁊ nō liceat mihi dicere q̄ sic facere volo. ꝓ hoc scito q̄ de hoc antiquitus fuerūt opiniones. vt no. in sum. cō. li. ſ. ti. vij. q. vij. ⁊ Iz p antiqua iura videak q̄ hūs primam tonsurā eā deferre nō possit hodie tū hoc pōt tā de consuetudine q̄ de iure. vt dicit sum. pis. ⁊ cōcordat alber. ⁊ habet. c. vno. de cle. con. lib. vſ. vbi ptz q̄ tali ꝺhere Iz ꝑtūr se ad secularia conuertere. Si tū talis habeat beneficium ⁊ illō retinet peccat mortaliter ⁊ est apostata vere. de cohabi. cle. ⁊ mulie. Joannes. ⁊ di. xxx. c. fi.

4 C Quarto q̄rit quis dicat apostata a religiōe: ⁊ dico q̄ nouitio ꝓfituro in ꝓbatiōe apostasia nō ouenit: q: exire pōt sine pctō nisi peccet ex intentione vel cā exeūdi: vt infra religio. v. §. viij.

in ꝓfesso aūt apostasia ⁊ fuga videnť equipollere ſm Ray. dicēt q̄ nō dz iudicari apostata seu fugitiu⁹: ēt si ad lōginqun viu enagek nisi postq̄ sic vlut q̄ animū redeūdi se deposuisse ostēdit. ff. de re milita. l. deserto rem. her ille q̄ videt vtili seu expositiue. pro. i. proprie tū ſm Jo. and. fugitiu⁹ est q̄ per se exiuit ⁊ steterit extra monasteriū se celans abbati q̄ sufficit. Iz postea ducr⁹ penitentia redeat ad abbatē. ff. de edi. edic. l. quia sit fugitiuus. Igitur collige q̄ apostata a religiōe est religiosus ꝓfessus: siue licētia eriā a monasterio siue intētione nō reiterādi illud vel aliud sed viuendi irreligiose puta clicaliter aut laicaliter vel inobediēter: vnde si egrediatur quidē sed intrat monasteriū laxi⁹ nō est ꝓprie apostata. ſm glo. in. c. fi. de apo. ⁊ in. c. ex parte. de tempo. or. imo ſm aliquos nec fugitiu⁹ q̄d intelligo si licite intrat. i. cum aliqua licentia. vel si intrat monasterium eiusdem religionis licet non eiusdem rigoris quorum vtrūq; subsit eidem simpliciter alio quin capi posset a priori prelato vt fugitiu⁹ subditus: si vero exeat tamen retineat habitum et tonsurā sed non ingrediatur aliud monasteriū: nec subijcit se alterius obediētie est apostata ꝓprie secundū Jmo. in. c. fi. de renuntiatione. ⁊ in Cantelle ximus. de eta. ⁊ qualita. q: op⁹ q̄ ingrediatur monasterium si vitare vult apostasiam. ⁊ de hoc nor. c. ex parte. de tempo. ordi. ⁊ in. c. Joannes. de regu. Et sic ptz quod omnis apostata est fugitiuus non econtra. Electus autem dicitur qui⁹ suo superiore forte sua culpa exigente fuit electus.

C Quinto vtrum electi ⁊ fugitiui reuerti volētes admittendi sunt ⁊ dicit ost⁹ Anto. de but. q̄ō sic: imo ad hoc plati cōpellunt. extra de regu. ne religiosi. ⁊ hoc nisi regula ꝺdicat: q̄ ꝺdicente non sunt hūdi in derelicto sed sunt aliēnadi in locis cōperētibus si id sine scandalo grauī fieri pōt: alioquin in alijs domib⁹ eiusdē ordinis id fiat: vt ibi dicit etiam archie. q̄ō regula vt i auk. potest allegari ⁊ disponere vt non recipiant vagabundi: ⁊ q̄ monasteria eriā si ordo repugnet arctari possunt ad ꝓstandū alimēta fugitiuis ⁊ electis vbi velint ad cor reuerti.

6 C Sexto q̄rit vtrū monachi apostare siue fugitiui sint a suo abbate reḡrendi: ⁊ dico q̄ abbas ⁊ q̄libet cōuentualis ꝓlatus reḡrere dz monachos fugitiuos: ⁊ ad claustr⁹ si reducere ſalua ordinis disciplina. extra de regu. ne religiosi. alioquin si redire volētem recipe noluerit imo ſm Archi. si eius reuocare neglexerit: ⁊ ipse manens in seculo acquisierit aliqua ⁊ postea moriat extra monasterium non receptus nihil de bonis eius petere potest abbas. q: ipie monacho suo alimenta negauit. extra de langui. expo. capitu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

vno. vbi de hoc in glo. ꝛ ptinebit ad fm monasterium si ingrediat illū: alꝫ ad eꝫ fm archi. ꝛ hoc verū est si cōuentus totus aut pz maior delinqt alꝫ delictū pcione in dānum ecclie reddūdare nō ozꝫ pz regulā delictū. de regu. iur. li. vj. Idē aūt vī de mōacho electo de quo fimk cū fugitiuo loquitur. o. c. ne religiosi. ſz tū ista requisitio ibi mādatur ꝛ pcipit fieri annuat i tpe capli. Qū tū aliās talis esset scandalosus ꝛ piculosꝰ alij: ꝛ apre nō posset capi corrigi ꝛ detineri: ꝛ forte prelatus vel cōuent⁹ nō teneꝫ reducere talē fm arch. ne alijs nocear si nō speraꝫ posse emēdari: q⁹ vtilitas cōmunis preponitur priuate: q⁹ etiam non sequere tur in incorrigibili. xviij. q. iij. resecande. Si aūt speratur correctio vel impeditio maloꝝ eius si coerceatur vel detineatur: tenetur prelatus vel puent⁹ eū corrigere ꝛ cogere ad reddēdū: extra de apo. a nobis. ꝛ si nolūt debēt incarcerari vt ibi.

7 ¶ Septimo querif de q̄busdā terminis cōtētis in duob⁹. §. priorib⁹. ꝛ dico q̄ exēplus q̄s pdicti recipi nequeūt salua ordinis disciplina ponitur in regula. b. bñdicti q̄ hz quod ter egressus mōasterium ad mōasteriū recipi nō ozꝫ vt in. c. ij. eiusdē regule: loca aūt cōperētia in q̄bus ponuntur q̄s regula phibet receptionē scōm Ant. de but. sunt locasentēriis cū quib⁹ponenē non cū monachis: vel ſz ho. ponenē in ergastulis de quibus exire nō possint: graue aūt scandalū dicit q̄s alij dicūt se posse exituros q̄ mozaturos cum illoꝝ: q⁹ cum eo durare nō possent: sicut ꝛ post. dicit se aliq̄s vidisse de facto ꝛ sil⁹ archi. in quādā moniali. In hoc tamen puto standum arbitrio bonorum.

8 ¶ Octauo querif q̄ sit apostatāriū pena ꝛ dico quod apostate a fide q̄scito denūciāt excoicati per sniam ipso facto eoꝝ subditi absoluti sunt a dño ꝛ iuramēto fidelitatis q̄ eis tenebanturi iuramentū tū tolerauit eccl'ia: q⁹ non habebat compescēdi prātē de facto: iōq̄ fideles obediebant ei in his q̄ nō erāt ꝑ fidē vt notat ambr. x. q. iij. iuliano⁹. ꝛ hoc ad vitādū scādalū maī⁹ pſequutiōis. Apostata inobedientie fm Inn. in. c. j. eo. titu. c. j. q̄ nō obedit pl'ato vel canonib⁹ repellitur ab accusatione ꝛ testimonio ꝛ excōicat ꝛ deponitur: ꝛ iudici seculari aliq̄n traditur. ij. q. iij. ſi q̄s a suo. xj. q. iij. si autē vobis. q̄b intelligo q̄s non obedit ex contemptu: alias quilibet cleric⁹ peccās mortaliter venret deponendus. Apostata vero a clericatu si est in sacris: interim ab accusatione et testimonio tanq̄ infamis repellitur. ij. q. vij. alieni. ij. quest'io. iij. beatus. Item interim si admonitus se non correxit est deponēdus. xxj. q̄. iij. si te. ꝛ. c. precipimus. item interim caret priuilegio clericali ita quod verberans illum non incidit in canonem: q̄b intellige si post trinam monitionem eꝑi se non correxit: vbi de sen. excom. in audientia. vel si sedit'ionibus ꝛ enormitatib⁹ se immiscat. extra. eo. c. j. de sen. ex. c. cū nō ab homine. Itē iterim ad dignitatē vel ordinē ꝓmoueri nō ꝑt. xvj. q. j. leg. l. di. cōi. c. vltimo. Si ꝛo sit in minoribꝰ perdit priuilegiū clericale si transit ad actum oino ꝓfi ordinis: puta q⁹ facer⁹ est bigam⁹ aut exercet seua: puta q⁹ recipit monasteriū occidendū: multstandi aut aduocandi in causis criminalibus. vi. lxxviij. q̄squis. ꝛ Inno. in. c. j. de apo. q̄b tū intellige si talia facit actu ꝛ etiā ex officio: puta iudicis aut exequutoris vl' hmōi secūdū. gl. ꝛ ray. ꝛ ratio pōt esse: q⁹ cleric⁹ seua exercēs delinquat: tū ex hoc regl'r nō subijcit curie sc'lari. extra de cle. cōiuga. c. vna. lvj. Sil'r illud perdit si nullo modo vult viuere clericaliter q̄b pōt pare re per tria: p̄mo si ꝓfit: cōuenit: cōuenit: tali habit⁹ sustinet alia onera: ꝛ vt laicus vadit i exercitu. ſcdo si tertio admonit⁹ nolit ad clericatum redire. tertio si conuentus coram ecclesiastico iudice excipit de foro sc'lari. vel aliter in iure conster. q̄b nō vult viuere clericaliter Si tū contraxerit cum vnica ꝛ virgine nō pdit oino priuilegiū clericale. vt infra clericus. scdo. Apostata vero a religione si habitū dimiserit est excōicatus extra de cleri. vel mona. vt piculosa. ꝛ si redierit recipit in monasterio fm q̄b continet in regula: ſz si illud viuat regl'r: alioquin in districtiori ponet monasterio cū vsufructu rerum q̄s obtulerat monasterio ꝓfio q̄ res cui⁹ sint postea vide. §. seq. ꝛ si in apostasia recipit ordines sacrū non habet ei⁹ exequutionē ſz Panor. in. c. fin. de apo. quantūcunq̄ peniteat: ꝛ solus papa cū eo dispensat vel epūs si minoꝛ tātū susceperit. Q̄b intellige primo si nō sit exēptus q⁹ super exēptū nulla hz epūs auctoritatē nisi forte in foro pſciētie absolutio i defectu pl'ati: ꝛ scdo si nō depositus habitū: q⁹ si dimisso habitu ordines susceperit cū esset excōicat⁹. c. vt periculosa. ne cleri. vel mo. lib. vj. solus papa dispensabit vel melius oic q̄b habebit locum q̄b dicitur in. c. cum illoꝝ. de sentēn. excom. de quo vide supra abbas. §. ij. particula. iij.

¶ Nono queritur cui acquirit monach⁹ apostata seu fugitiuus vel electus: ꝛ dico q⁹ quantum colligitur ex no. per Innocen. in. c. cum olim. de priuileg. ꝛ hostien. in titu. de infan. expo. ꝛ alios sic distinguendum est: Nam si maior pars monasterij negligerit eum reducere aut recipere nolluerint alterius monasterij si illud ingredi tur: vel episcopi quod intelligo si non sit exemptus alias erunt primi prelati sue religionis si vero solus abbas vel minor pars mōasterij fuit in culpa acquiret monasterio suo sicut ꝛ seruus domino. ff. de acquiren. poss'el. l. j. §. per seruū. ꝛ multomagis si monasterium illum reperit: sed aliquo impedimento obtinere non potuit: acquiret suo monasterio. l. auk. de fanc. epi. §. si modo act⁹. Prelat⁹ esti pōt monachū fugitiuū vēdere: esti oīb⁹ bonis ꝓ eū ꝙstitis: vt in. c. abbates. xvij. q. ij. sallit tū fm aliquos si fuit in possessione liberratis dū. l. decēnio. ff. a quib⁹ ma. li. nō fiūt. l. sed tū. q⁹ vt dicit tūc acq̄rit sibi allegat. ff. de acqui. poss'el. l. ꝓ eū. §. hi. ſz dicit Archi. q̄b ius nō est in tpe: nec hoc haberet locū in monacho: cui⁹ nullo tpe excuset extra ō test. q⁹ ꝛ hoc oino verū est si de monachatu cōstet: ꝛ in hoc est mis an cōstet vl' nō ꝛ ex quo ꝙstat: tolla reuocat mōasteriū. xvij. q. ij. abbates. Et debēt talia de plano ꝛ sine libello expedir'i: q⁹ seruos dei ꝛ. c. de acc. olim. ij. q. j. si q̄s. hec archi. qui vī allegare Inn. Si aūt forte ad aliud monasteriū trāslat⁹ est ꝓpē pcm̄ sui: puta ad faciendā pniam ꝛ hmōi. xxvij. q. j. si qua monacharum. sic bona illa que ꝓfio attulerat monasterio erūt monasterij scōi quo advsus fructū. xvj. q. vj. de lapsis. ꝛ post eius mortē redibūt ad primū ſz cōiorē opinio: ꝛ quā tuet Ray. post. ꝛ sum. cōfes. Si ꝛo monach⁹ trāsit ad secū monasteriū licite: puta q⁹ altius vel q⁹ pmouet in ꝓfatū. sicut tenēt alij in. c. q̄b a te. de cle. coniug. q̄b quicq̄d acq̄ret postea erit scōi: ſz alia primi. ꝛ vī rex. ꝑ hoc. xviij. q. j. i. c. vnico. alij ꝛo dicūt q̄b oia sibi vndecūq̄ prouēta erūt scōi vel dignitatis: q⁹ videnē accedere ad personā: ſz expresse fuerit collata tpe ingressus: ꝛ illud. c. vni esti loquit de acquisitis ex idustria monachi: q⁹ erūt penes primi monasteriū in quo illa acquisiuit nō de pſimonialib⁹ datis primo monasterio ꝛ hoc vltimū sentit do. Cardin. in. d. c. q̄b a te. et Pa. post host. ꝛ Joā. an. vide. j. religio. iij. §. vl.

10 ¶ Decimo q̄ritur q̄s ministrabit expensas ei q̄ detrudit in aliud monasterium: an abbas primi an abbas scōi monasterij. ꝛ glo. in. d. c. de lapsis. xj. q. vj. vī tenere q̄b abbas primi etiā si nō habuit aliq̄d ꝓuidebit monacho suo tpe penitentiales quare ſz mōasteriū grauaretur: hoc ꝑz Inn. host. ꝛo dicit q̄b si inclusus a principio habuit bona ꝓuidebit de illis: si aūt nō habuit vī habita nō sufficiūt: ē vtriq̄ monasteriū sufficit ad ministrandū expēsas: vtriq̄ ministrabit: q⁹ suus monachus est vel saltē fuit: ꝛ si scōm de fo la inclusiōe grauatur prouideat primū i memoriā pristine fraternitatis. ar. C. de ſsti. l. seruos. ff. de pac. do. l. cū tibi. Si aūt alterū tantū monasteriorū sufficit id ꝓuideat. ar. lxxxv. di. pasce. si aūt neutrū cōtribuit tenebit capitulū generale extra de sta. mo. in singulis. ꝛ. c. fi. Faciūt hec ad questionē an reformato monasterio ad nouam regulam data optione mōachis antiqs ibidē remanēdi: si eligāt ibi nō remanere sed alibi vinere quibus debent alimentaria: ꝛ certe de iure a primo monasterio: ꝛ ita de facto cōsuluit Ant.

de but. quod verum est quando secundo monasterio sunt inutiles.

¶ De aqua benedicta.

Aqua bñdicta vel scta i nouo testamēto est duplex: vna scz ordinata ad pfectionē vel recōciliationē eccl'ie pollute sanguine vel semine q⁹ bñdicit sollū ab epo cū vino ꝛ cinere: vt in. c. aq̄. ꝛ in. c. ppo suisti. de conse. eccl'ie vel altaris. alia ordinata ad aspersionē hoim vel domoꝝ ꝛ aliarū rerum venientium ad vsum nostrū: ꝛ repellendi inuisibiles inimicos: q⁹ benedicit a sacerdotib⁹ cuꝝ sale: vt in. c. aquā. de cōse. di. iij. quā diaconi bñdicere non pōt. arg. d. c. aquā. ꝛ in. c. plectis. §. ad pbyteroꝝ. xxv. dist. vbi ōr q⁹ bñdicere bona dei officiū est pbyteroꝝ nō diacom: ꝛ mādat oīb⁹ sacerdotib⁹ vt eā faciāt: vt in. d. c. aquā. ꝛ cōsuetudo interpreteratur vt oi die oñico benedicatur.

¶ Primo ꝛo q̄rit vtrū aqua bñdicta sit sacramentū: ꝛ dico. fm. s. Tho. in. iij. q⁹ nō q⁹ nō ordinat directe ad remediū pstandū cōtra defectuꝝ aliquē ſz est quoddā sacramēntale q̄s dispositiuū ad sacramētū: q⁹ ordinat ad remouēdū phibēs id est nequitia demonū ꝛ venialia ꝛ oē quod impedire potest effectū sacramentoꝝ. vnde scōm Pe. de pal. ꝛ Alex. non facit remissionem venialium per modum sacramenti: sed per modū meriti: q⁹ intelligēdū est inquantū excitat mētem ad quandā elevationē ꝛ deuotionē actualē que est virtualis contritio de venialibus ea diluēs. 9.

¶ Scdo querif q̄ sint virtutes aque bñdicte: ꝛ dico vt patet in. d. c. aquā. quod habet virtutem hominū sanctificatiuam scz inquantum excitat deuotionem: ꝛ purificatiuam inquantum vt dictum est per eam venialia remittuntur: ablatiua sterilitatis reruꝝ mundanarum: sicut sal sub heliseo sanauit aque sterilitatē: ꝛ bonoꝝ multiplicatiuam ꝛ auersiuam insidiarum diaboli: ꝛ defensiuam a malis fantasmatibus.

¶ Tertio vtrum aqua non benedicta addita benedicte efficiat tota benedicta: ꝛ dico quod sic fm omnes: sed in ratione ꝛ causa huius est differentia: quia sum. Aug. dicit hoc ideo esse fm regulam glo. in. c. q̄b in oubijs. de conse. eccle. vel alta. q⁹ sacramentum tanquā dignius trahit ad se non sacramētū etiā quātitate maius. xiij. q. ij. non extimemus. sed illa glo. nō habet illud verbum quātitate maius: vnde ſuz. ſtof. dicit quod licet hec ratio sit adminicularia tamen nec est sufficiens nec gñaliter ꝛa q⁹ si vncie vini digniores addak libza aq̄ min⁹ dignet nō efficit totū vinū: ꝛ ideo ratio sufficiens ꝛ ꝓpria assignatur a theologis: q⁹ aqua ex benedictione acq̄sita est quedam ſpiritualis intentionalis supnaturalis virtus: que attingit omnes aquā que fit vna cū

Universidad de Deusto
Biblioteca

bñdicta ertiã si illa eẽt maior quãtitate: ꝛ idẽ dico de oleo nõ ꝓsecrato si addak cõsecrato. Nec rof. ls loquit ꝛ tenꝯ ꝙ sufficiẽter: qz hec non fuit ꝓa vt ẽt dicit supplemẽtũ ꝙ aq̃ addita ẽ maior nisi adducerek paulatis alloq̃n olim mare totũ eẽt aq̃ bñdicta cũ sit multor ies asperſuz: vl saltẽ eẽ posset: vñ virt⁹ supnaturalis ꝙ nozis attingit min⁹ ꝙgnũ qñ virtus naturalis ei⁹ est maior: ꝛ sic minor aq̃ adiuncta maiori sanctẽ fit sancta ꝛ si iterũ addak alia minor fit sancta in infinitũ: sed si sancte addet ek maior vl eqlis neutra esset ſctã: qz nõ stat vnitas sancte ꝓnis. Et hoc innuit. s. Tho. in. iiij. di. xij. q. j. ar. ij. qõ. v ꝙ in col. ꝛ ad ꝑm si bñ lib⁹ek. Predicta tñ. s. ꝙgni⁹ trahere ad se min⁹ ꝙgnũ ls Pañ. in. d. c. qõ in nybus. intelligẽ i liquorib⁹ ꝛ i his q̃ mixtiõe ꝙfundũt: in sacrõ aũt altaris liquor adãt⁹ nõ miscek sanguinẽ: cũ sit ibi sanguis in venis ls solũ ꝓmiscek specieb⁹ illior: ꝛ ꝓterea non efficit sanguis xpi vt norak in. c. cũ martyr. de cele. mis. hec ille virualiter: ls i sufficiẽter: ritũ qz tenet idistincte q̃ in liquorib⁹ ꝙgnior trahat idgniorẽ ẽt maiorẽ ꝛ sic p gutrã aq̃ bñdicte bñdictũ eẽt barrũ levinũ qz nõ quare vinũ sanguini nõ miscek in calice non est: qz sanguis sit ibi cũ corpore vt dicti. i. in venis: qz ls hoc qñ sanguis erat separat⁹ a corpore in triduo mortis xpi vinum posituꝫ i calice fuisset mutatũ in sanguinẽ sine noua ꝙsecratione qõ ẽ impossibile: qz illũ vnũ ꝛ ille sanguis possibiliter erãt i magna distãtia locali ls nõ est qz ibi sanguis nõ est localiter vñ nõ miscẽk: ritũ ertiã qz nõ qõ ꝙgni⁹ trahat min⁹ ꝙgnũ nõ est ꝓmixtio ꝑcise alioq̃n caro nouiter gñata in pollice sacerdotis nõ eẽt sacra: ls nõ est idẽtitas noua ingnioris ad ꝙgni⁹ qz sicut ois caro ꝙ gñatione addita ꝛ vnũ fcã carni viuẽtis: fit viua ꝛ alata: ita ꝛcõd fit vnũ fctõ ꝓ motũ ꝛ accessum ad sctm fit sctm: nõ aũt illud ad qõ sctm mouek: sicut si parua aqua absorbeak in magna vide etiã infra benedictio. ꝟ. vf. ꝛ dic qõ nõ horũ ꝛ illorũ ois est idẽtitatis cũ sancto priore ita qõ si nõ sanctum fit idẽ sancto est sanctum: si vero sanctũ trãsear in non sanctum perdicta sua forma fit non sanctum vt gutta aque benedicte plecta in mare.

4 ¶ 4 vtrũ benedictio aq̃ sit certi ordinis? ꝛ dicit Inn. in. c. j. de excef. pla. qõ sic: ꝛ ideo eẽt irregularis: excõicar⁹ vl suspẽsus si illã bñdiceret: secus de bñdictiõe mẽse que nõ est ordinis certi.

¶ De arbitro.

Arbiter vt pleni⁹ ꝟs sit intelligak sciẽdũ est qõ vt dz. ff. q. vf. a iudicibus. iudicũ q̃dã sunt ordinarij. s. illi q̃ ab applico. t. a papa vt ecclĩastici vel ab imperatore vt seculares legitimã ptãte acceperunt: qui dãꝫ sũt arbitrarij. s. illi q̃ nulla ptãte habẽtes cũ litigãtibꝰ cõsensu ꝛ iudices e⁹ igunt: ꝛ quos cõ promittit vt eorũ sñe stet. Arbitratorũ ꝫo alij sunt ordinarij ꝛ arbitrarij: vt hi q̃ legitimã ptãte habẽtes ab eis eligũt ad arbitrãdũ: q̃ nõ sũt sue iurisditiõi suppositi: alij ꝫo sunt arbitrarij tãtũ. hec ibi. Arbitrariorũ aũt tãtũ duo fũt gña qz quidã sunt arbitratores: qui nõ renẽt seruare formã iuris in exequtiõe iustitie: ꝛ pmittũt partes nõ recedere ab eorũ arbitrio sub certa pena quã soluet oporteret si nõ pareret sẽtẽtie de quib⁹ diffuse. Ant. de bu. sup. c. quintauallis de iureiurã. quidã ꝫo sunt arbitri. Arbitri aũt sunt duplices qz q̃dã sũt arbitri iuris: vez q̃dam gunt a partib⁹ ex recusatiõe iudicis: ordinarij vel delegati: qui in exequtiõe iustitie debent seruare formã iuris: ꝛ ab eis appellare: q̃dã ꝫo sunt arbitri simplr q̃ eligũt a prib⁹ q̃ si nõ ꝓsentiũt sñe reducũt se ad arbitriũ bõi viri: q̃ ꝓprie nõ sunt arbitri ls sunt q̃si ꝓsonetur: cõis amicus vel cõpromissari⁹ ꝛ amicabilis cõpositor: q̃ ertiã tenek seruare formã iuris in exequtiõe iustitie. Quidã ergo sunt iudices ordinarij arbitrary simul: q̃dã sunt arbitratores: q̃dã arbitri iuris: q̃dã arbitri: ꝛ sic sunt quinq̃ iudicũ differentie qui ibi colligũt exceptis delegatis: sed de ordinario agetur infra in titu. iudex.

¶ Primo vero querit q̃ sit differentia inter arbitrũ cõpromissariũ siue amicabilẽ cõpositorẽ ꝛ arbitrũ iuris: ꝛ dico qõ sunt multe. Prima quia sentẽtia arbitri iuris appellak nõ a sẽtẽtia arbitri cõpromissarij: vt i. c. a iudicib⁹. ij. q. vf. ꝛ rõ huius sumit ex aliis differẽtijs: qz arbitri iuris assumũt ex necessitate ꝛ habẽt iurisdictionẽ ꝛ ex sentẽtia eoꝝ põt agi: ls arbitri ꝓmissarij eligunt ex nuda voluntate ptiũ nec habẽt iurisdi.

¶ Secõ querit q̃ sit differẽtia inter arbitrum siue iuridicũ siue cõpromissariũ: ꝛ arbitratorẽ ꝙ ꝛ dico vt colligitur ex Inno. ꝛ Panor. in. d. capi. quintauallis quod sunt multe. * Prima ꝛ principaliter qz arbitrator semper sumitur circa cõtractũ: arbiter vero in lite: vt dicit Jac. de are. ꝛ recitat Ey. in. l. ſi qui ex consensu. C. de epiſ. aud. Sed hoc videtur falsum: quia in. d. c. quintauallis. arbitrator fuit assumptus sup satisfactione iniurie: ꝛ ff. de no. ope. nun. l. j. assumuntur sup lite. ꝛ clarius idẽ probatur in auẽ. si vero cõtigit. C. de iudi. vnde ꝓpter hoc alij dixerũt q̃d arbiter est qui habet iudicare de iure ls ordinẽ iudicioꝝ: arbitrator vero qui assumitur de iure ꝛ de facto: sed bar. soluit ꝛ cõcordat: qz q̃n assumitur super lite assumitur super contractu. s. ficndo qz arbitramẽtuz est transactio quedã vt no. in auten. vt dif. iudi. vnde dicitur assumi super contractu transactionis ineundo. ꝛ cõsequẽter semper assumitur super cõtractu aut cõpiendo.

si fuerat inchoatus a partibus. aut ineſdo ꝛ p
2 ficiẽdo q̃n assumik sup lite vt trãsigat ſcer ptes.
* Decisa nã arbiter eligik vt sit loco iudicis
ita q̃ hz ꝓcedere iuris ordine seruato. ꝛ in forma iudicij sicut iudex: vñ corã eo dz dari libell⁹ ꝛ fieri lite cõtestatio. ꝛ iurari de calũnia ꝛ sẽtentiã ferre debet in scriptꝭ: ꝛ procedere nõ ꝑt
3 dieb⁹ feriatis in honorẽ deꝝ ꝛ si ꝓcederet non valeret ꝓcessus: q̃ ota fec⁹ sunt i arbitratore q̃
assumik sup cõtractu vt procedat extra iudiciũ.
* Tertia qz in facto ꝓprio nõ põt q̃s esse arbiter
4 ls bene arbitrator: ꝛ rõ est qz nemo põt sibꝫpsi imperare. * Quarta qz arbiter nõ iurat nec partes iurare oñt de obseruantia arbitrij: q̃ i arbitratore pbibiti nõ repitur. ꝛ hec de iure ciuili: ꝛ ita tenuerũt bar. ꝛ bal. de iure vero canonico ẽtiã ad arbitratorẽ casus est in. c. quintauallis.
5 de arbitro aſit dic vt legik ꝛ notak i. c. ij. ẽ arbi. * Quinta differentia est: qz arbiter recusatur vt suspect⁹ nõ arbitrator: ſm do. An. ls pa. idem tenet de arbitratore: immo inquit in multis casibus recedi pot ab eius psona ꝛ alius assumi iuxta no. p bar. i. l. ſi q̃s. q̃ nõ est in arbitro. * Sexta est qz femina põt esse arbitratrix nõ arbitrix
6 hoc est officiũ virile cũ habeat ꝓcedere iudicialr: q̃ nõ intelligẽ nisi femina ex dignitate hẽat iurisdictionẽ vt qz est regina vel comitissa. * Septima ſm q̃dã qz i iudicẽ ordinariũ subditi cõ
7 promittere nõ põt vt in arbitrũ. ls vt in arbitratorẽ sic. ls tu dic vt in. c. cũ tpe. de arbi. iuncta gl. que arguit ibi quod ordinarij⁹ possit eẽ arbiter ꝛ deinde obycir per. l. sed ꝛ ſi in seruuꝫ. ff. e. ꝛ solũit q̃ lex vult eũ nõ posse iubere vt partes in se
8 cõpromittãt. ff. de tu. ꝛ cur. l. iij. * Octaua nã ſm Inno. sentẽtia arbitri emulgak. i. approbatur ratiõe utilitatis. r. diserũ. vt sic postmodũ detur actio ꝛ exceptio: q̃ intelligẽ si fiue pena fit cõpromiſſum: dictũ aũt arbitratoris nõ emulgak q̃dicto modo ls si partes illud expresse cõfirmẽt pariꝫ exceptionẽ q̃si trãsactionis vel pacti: immo ſm
9 ho. si equũ sit ẽt vna parte cõtradicẽte erit offo iudicis executioni mandandũ ꝛ idẽ si iniquũ sit postea ad equitatẽ fuerit redactũ. Sed hic sunt due questiones de q̃b⁹ vide pa. vbi supra. * Nona. nã cõpromiſſuz factũ in arbitrũ soluit⁹ mortẽ alteri⁹ ꝓmittentiũ: vt nõ trãsit in heredes nisi specialiter de eis in cõpromisso caueatur se eius in arbitramento: qz illud est pactũ seu trãsactio que trãseũt in heredes. l. ſi pactũ. ff. ẽ pb. Hoc ls ho. ꝛ cõiter docꝝ. in. l. ſi. de arbi. etiã ſi ſuper ꝓtractu ineũdo fuerit ꝓmiſſum ſm trã. de are. qz species cõditionalis obligationis trãsmittik ad heredes nisi sit talis que persone cohereat. bar. vero distinguit sed Pañ. plus placꝫ q̃ indistincte transeat ad heredes: q̃ si alter cõ promittentiũ bãniak vide bar. in. l. si quis. ff. de verb. obli. * Decima. Nã attestatiões ꝛ cõfessio
10 facte ꝛ recepte corã arbitro faciũt fidẽ postea corã iudice: secus inhabitis corã arbitratore: quia corã illo nõ est iudiciũ nec quasi: vn quo tñ sunt opliones: ꝛ dic vt Pañ. in. c. ꝓsentata. de testi.
11 * Undecima. nã cõfessio facta corã arbitro reuocari põt põst ſtam antecꝰ arbitriũ sit emulgatũ qz ante emulgationẽ nõ põt dici finitũ negociuꝫ cũ nõ cõperat ex eo actio vel exceptio. l. pe. C. dear. sed facta corã arbitratore indistincte nõ reuocak laudo secuto ſi est validũ: qz negocium vꝰ finitũ ꝙ transactionẽ. * Duodecima. naꝫ litis cõtestatio corã arbitro interrũpit ꝓscriptiones
12 nõ in arbitratore: qz corã eo non est iudiciũ: nec quasi ꝛ cõsequẽter nec litis cõtestatio. * Decima tertia. nã arbiter ꝓcedere nõ põt dieb⁹ feriatis
13 sed arbitrator sic ſm Bart. qz arbitramentũ est trãsactio ꝛ reductio ad pacẽ: q̃ qz pietatẽ cõcernit: põt dieb⁹ feriatis explicari: ls Pañ. dicit q̃ tenẽt quidẽ gesta corã eo die feriato ꝛ qz cũ non sit iudiciũ corã eo cessat dispositio. c. ſi. ẽ feriis. dicit ẽt q̃ sine peccato ꝓcedit si sperak pax aut ali⁹ pius effect⁹ ꝛ nõ ãt si sperak solũ ad implemẽtũ alicuiꝰ cõtractus: vñ illicitus ꝛ est Titio arbitrari ẽtiã fuerit expẽsuz in tali domo: aut collectũ ex tali agro: qz hoies oñt tũc intrẽdere diuiuis. * Decimaquarta nã corã arbitratore non
14 est locus peremptioni istãtie p lapsuꝫ triennij: qz corã eo nõ est iudiciũ vel quasi ꝛ sic cessat dispositio. l. ꝓperãdũ. C. ẽ iudi. ls corã arbitrio sic ſm aliquos. alij q̃ nõ cũ nõ habeat iurisdictionem. Panor. aũt magis placet opinio contraria de iure ciuili: qz arbitraria sunt redacta ad instar iudiciorum. l. j. ff. de arbi. ꝛ corã arbitro est quasi iudicium. lege si de meis. ff. eo. ꝛ consequenter habet locum dispositio. l. ꝓperandũ. de iure autem canonico vide Panor. in. c. penulti. de iudic. * Decimaquinta. naꝫ arbiter ex quo
15 semel super toto pronunciauit seruando formam compromiſſi siue bene siue male functus est officio suo: vnde sententiam amplius mutare non potest in arbitratore autem sunt opinio nes sed Lynus post Petrũ distinguit quia aut arbitrium seu electio competit mihi iure meo ꝛ tunc possum licet semel male elegerim seu arbitratus fuerim iterum arbitrari aut competit mihi super iure alieno. ꝛ tunc si non seruauit formam possum iterum arbitrari: si autem seruauit formam: me amplius intromittere non possum: quia siue bene siue male functus sum officio meo ꝛ ex hoc non videtur differentia in hoc inter arbitrum et arbitratorem.
* Decimasexta. nam arbiter non cogitur laudare licet susceperit compromiſſum nisi ibi
16

Universidad de Deusto
Biblioteca

si pena vel pign⁹: ſz arbitrator ſic ſi cõpromiſ-
ſus recepit ſicut refert vo. An.modernos tene-
re: ſz certe ſz paſi. in hoc nõ eſt differẽtia inter
eos: ſz ſolũ debem⁹ diſtinguere an acceptanerit
vel nõ qz vterq; ꝓpellit ſi acceptauit ls pena nõ
17 ſteruenerit. * t7. nã arbiter. ſnias facere nõ po
teſt in eccl'ia ſicut nec iudex ⁊ lata nõ teneret ō
inmu. eccl. decer. li. vſ. qō. c. ls loquak de iudice
tũ extendit ad arbitriũ qui largo modo eſt iu-
dex. qz cũ illud. c. venerit ad pcẽtiũ impediẽdum
fieri debuit interpretatio larga. vt no. Joã. an.
in. c. ex tenore. q fi. ſint leg. ſec⁹ in arbitratore.
l. fi. C. de ſerijs deq; ⁊ tũ ad peccatũ diſtingue
ſicut de proceſſu in die feriato dictũ eſt ſm pa.
⁊ tũ aũt ad valorẽ ꝓceſſus: ſm eũdẽ indiſtincte
valet: qz eſt ꝺã Zer⁹: cõtractus aũt initus in ec
cleſia nõ irritatur ꝑ illum ter. vt ibi dicit glo.
18 *8. nã arbiter man⁹ extendere nõ ꝓt ad res ex
ꝓmiſſi: vt i. c. cũ diſlect⁹. ō arb. arbitrator ⁊ ſic
vt no. ſpe. in rſ. de arbi. rõ ſm eũ eſt: qz dictũ
arbitratoris tenet ſiue equum ſiue iniquus ſz
ꝑ iudicẽ reducit ad equitatẽ vt in. o. §. arbitra-
toriũ. vñ põt rẽ vnã de q̃ agit̃ partes adiudicare
alteri recepta ⁊ritate pecunie ab alia: ſz ſz pa.
hoc dictũ ẽ nimis largũ. vt ſcz poſſit extẽdere
manũ ad aliena de q̃b⁹ nõ fuit cogitatũ in com
promiſſo: vñ dicit Bar. l. l. cũ aq̃liana. ff. ō trãſ.
q̃ ſi coã arbitratore ẽ cõtẽtio de vno fundo: lt
cet ꝓpromiſſus ſit gñale: nõ tñ ꝓt alterã partẽ
ꝓdẽnare vt recipiat illũ fundũ: ⁊ det aliã rez de
qua nõ fuit cogitatũ: ſec⁹ ſi vult ꝓdẽnare in pe
cunia: qz vſ alia res cũ oĩs res per eã eſtimek.
vñ cõcludit pa. in hoc differẽtiã nõ eſſe ita q̃ũ
neuter ꝓt man⁹ extẽdere ad ea que ſunt aliena
19 ꝓprius ⁊ incognita. * Decimanona nã excõmu
nicatus non põt eſſe arbiter ſicut nec iudex. de
re iudi. ad ꝓbãdũ intelligẽ ō excõmunicato no
torie ſz archi. ij. q. vſ. a iudicib⁹: ⁊ affirmat ſpecu.
⁊ ita refert i curia determinatũ de mãdato
papẽ in arbitratore aũt fuit opiniões. ⁊ bar. ſen
tit q̃ poſſit qz excõicat⁹ eq̃parat deportato: q̃
nõ perdit ea que dependent ex cõſenſu. ⁊ ſunt de
iure gẽtiũ: oppoſitũ cõcludit Jo. an. in regula
volo. de reg. iu. li. vſ. i mercu. ſi ſit notorie exeõi
catus. ⁊ cũ iſto trãſit paſi. vñ nõ eſt differentia.
20 *Vigeſima nã arbiter dz vnicuiq; ꝓtiũ reddere
q̃ ſuum eſt: nec debet de iure vnius tollere vt
det alteri. iõ dicit ler arbitrũ ſumere ꝓtes iu-
dicis. ff. ō arbi. l. ſi ō meis. arbitrator ẽ hoc ꝑt
ꝑ bono ꝓcedit. vt dicit gl. l. o. l. ⁊ ad hoc Jnno.
⁊ Paſi. adducit. c. miſſi. de ꝓbẽ. magꝛ ie iuncta gl.
qz impoſſibile erat de iure q̃ vn⁹ haberet titu
lũ in beneficio: ⁊ alteri pẽſio deberet: ⁊ tamen
ꝑ bono pacis ex poteſtate arbitraria fiunt illõ
tolerabilũ q̃ũ tũ Bart. ſuntelligit q̃ũ modice ledit
aliter reduceretur ad arbitriũ boni viri. bal. tã
mẽ dicit q̃ nõ põt tollere de alieno q̃ ſi ſaluare
vis intellige ſine cã. vel q̃ñ nõ in modico ledit
rõ aũt diuerſitatis eſt vt dicit Panor. qz arbi
ter eligit loco iudicis. ⁊ conſequẽter dz ꝑ tra
mitẽ iuris ꝓcedere cuiq; tribuẽdo ſuũ: arbitra
tor ẽ vt amicabilis ꝓpoſitor: ⁊ trãſigẽs inter
ꝓtes ex natura aũt ꝓpoſitiõis ⁊ trãſactiõis eſt
vt poſſit bono pacis de iure vnius dari alteri ſi
ne magna leſione: qz ſatis lucrat̃ q̃ a lite rece-
dit. l. luci⁹. ⁊ q̃ ibi no. ff. ad treb. * 21. nã ſz Jnn.
in. o. c. q̃ntuallis. dictũ arbitratoris nõ muta
tur vbi modice ⁊ nõ grauiter ledit. dictũ ẽ ar
bitri nõ mutat̃ et ſi grauiter ledat immo ſi pe
na ꝓmiſſa ſit agit̃ ad penã. C. ō arb. l. ſ. ⁊ ſi non
fuit ꝓmiſſa ſz trãſ ſtipulario interceſſit agit̃ ad
intereſſe. ff. ō ar. l. diẽ. ſi aũt ſimiliter cõpromiſ
ſus ſit ⁊ ſnia ꝓ ꝑtes exꝑſſe fuerit emologata et
iſra decẽ dies neutra ꝑtium ꝺixerit ozꝛt ex ſnẽa actio
⁊ exceptio. C. ō arbi. l. pe. ⁊ agit̃ trãc ꝓdicto de ex
illa. l. ſm Jnno. q̃ etiã ſentit q̃ arbitriũ penale
nõ emologat̃ racionimate. r. oſez. Et ī effectu
vult q̃ dictũ arbitri nõ reducit̃ ad arbitriũ bo
ni viri id eſt iudicis loci. ff. ꝓ ſocio. l. ſi ſocietatẽ
etiã ꝓtextu leſiõis enormis. ⁊ hoc ꝓbat̃ in. o. l.
diẽ. §. ſtari. ſz ꝙoſt. in. c. ĥ. ō arbi. limitat. qz ſi ar
bitriũ cõtinet manifeſtã iniquitatẽ poterit ſu
perior ex ſuo officio retractare. arg. illi⁹ capitu
li ꝓ quo ẽt pa. ꝓ ſentiõs adducit gl. ordinaria ſz
ij. q. vſ. a iudicib⁹. ⁊ idẽ ibi Arch. ber. quoq; ō ar
bi. in. c. expoſita. dicit q̃ etiã ſi quis ſit arbiter
nõ eſt ſtandũ iniquo arbitrio: ſz reducẽt ad ar
bitriũ boni viri: ō arb. c. ſ. ⁊. ij. imo ſi iuraſſet vs
reuocari. extra de iureiur. q̃ntuallis. nõ tñ ꝑ
ꝓria autoritate veniet ꝑ iuramẽtũ: ⁊ hoc ſtelli
go q̃ñ iniq̃tas eſt apta: ls iura q̃ adducit non ꝑ
bent intrẽtũ: ſz potius oppoſitũ habeat. in. d. c.
ij. ſ gl. Dictũ aũt arbitratoris ſi enormiter legit
reducit̃ ad arbitriũ boni viri: q̃ intelligo etiã
ſi iniq̃tas nõ ſit aperta. Ratio aũt diuerſitatis
vt dicit Pa. quare dictũ arbitri nõ reducit̃ ad
arbitriũ boni viri. ſaltẽ ad petitionẽ ꝓtis dictũ
aũt arbitratoris ſic eſt ſm bar. in. d. ſ. arbitro
rũ qz ex cõpromiſſo in arbitriũ ſit iniuria iudi
cis cui⁹ erit iuriſdictio: cũ adeat̃ arbiter vt ꝑ
dat vt iudex: ⁊ ꝓſequẽter iudex merito ſe nõim
pediat de iniquitate. nulla aũt ſit iniuria q̃ cõ
promittit̃ i arbitratore cũ fiat ſup ĥẽtu qui ex
partiũ quẽtione celebrat ⁊ nõ iudicis autorita
te. Panor. aũt arguit contra iſtam rationem: ⁊
deinde dicit hanc eſſe rationem qz arbiter non
eligitur vt arbitratu ſuo decidat: ſed vt proce
dat ſecũdum iuſ: ideo ad arbitriũ boni viri re
duci non poteſt: qz non habet in eo locum arbi
tratus: appellari autem non poteſt: qz ex ſen-

tẽtia ſua nõ dat̃ actio iudicati: ⁊ ſic appellatio
nõ reperit q̃d ſuſpẽdat: vt legit̃ ⁊ not. in. l. ſ. C. de
arbi. ⁊ pñr cũ nõ reperiat̃ ꝓpẽtes remediũ ſtatũ
eſt ſnẽ ſue: ⁊ impunitatũ eſt cõpromittẽti niſi iu
dex ex officio ſuo corrigat mõ ꝓdicto. Arbitra-
tor aũt eligit̃ vt arbitratu ſuo ꝓcedat: vñ meri
to dictũ ſuũ reducit̃ ad arbitriũ boni viri. Hec
oĩa dicta ī his differẽtijs exceptis his q̃ alle. de.
3.95 Ber. ſumpta ſunt ex cõſiliis allegatiõib⁹ ex Paſi.
¶ Tertio q̃rit̃ quo diſcernãt̃ arbiter ⁊ arbitra
tor. Et dicit Jnn. i. c. quintuallis. quẽ ſequitur
Bar. ⁊ cõiter ooc. ſequẽtes q̃ ex nominis diuer
ſitate: vñ ſi cõpromittit̃ in aliquẽ tanq̃ in arbi
triũ eſt arbiter: arbitrator vero eſt ſi tãq̃ in ar
bitratorẽ: ſz Paſi. magis plz vt ex mõ aſſumẽdi
dignoſcant̃: vñ ibi dicit Jnno. q̃ arbiter eſt qui
eligit̃ iudex. l. vt ꝓcedat ſeruato in ſubſtãtiali
bus ordine iudicij. ff. de arbi. l. ſ. ⁊. l. qualẽ. arbi-
trator aũt eſt: vt ibi dicit q̃ eligit̃ vt aliq̃d exiſti
met vel dicat de re aliq̃ q̃d ſibi vr ſine ordine iudi
ciario. Et q̃b⁹ infert Paſi. q̃ ille ꝓprie eſt arbi
ter. q̃ elegit̃ vt iudex: arbitrator qui habet aliq̃d
arbitrari ex bono ⁊ eq̃ extra iudiciũ. de pbẽ. niſi
vbi ꝑ bono pacis põt de iure vni⁹ moderate tñ
alteri dare: vt in. d. c. niſi. ⁊ no. in. l. ſi de meis. ff.
de arbi. Opinio aũt l. Jnn. ⁊ aliorũ q̃ diſcernant
ex nominũ diuerſitate ſaluari põt q̃ſimp̃r di-
ctũ fuit cõpromittim⁹ in re vt in arbitriũ vel ar
bitratorẽ ⁊ mtỹl fuit additũ ꝑ q̃ vnus diſcerna
tur ab alio ex proprietate cuiuſq; hec Panor.
4 ¶ Quarto vrrum ſi quis arbiter vl arbitrator
ſi cõpromiſſus ſit factũ vt ꝓcedere poſſit ſerua-
to ordine iudiciario ⁊ nõ ſeruato: ⁊ dico ſz Arch.
poſt Jnn. q̃ñ in eũ cõpromittit̃ vtroq; modo vt
innuũt verba: ſz ſi ꝓceſſerit vt arbiter. i. ſeruato
ordine iuris: nõ redigetur dictũ ei⁹ ad arbitriũ
boni viri. Si aũt partes dicũt eligimus eũ in ar
bitrũ ſimpliciter: nõ intelligit̃ q̃ vt arbitrator
elect⁹ ſit niſi ex aliis ỹbis appareat de intrẽtiõe
cõtraria: puta qz dixerũt q̃ poſſit ꝓcedere non
ſeruato ordine iudiciario. Si aũt dicũt eligimus
talẽ in arbitratorẽ vl in bonũ virũ qui noſtras
terminet q̃ſtiões nõ intelligit̃ elect⁹ arbiter niſi
appareat ex aliis ỹbis. Pa. tñ dicit q̃ vbi ſic cõ
promittit̃ q̃ poſſit ꝓcedere ſeruato ordine iu-
ris ⁊ nõ ſeruato licet a principio eligere poſſit
alteratã viã i nõ eligẽdo tñ põt ⁊ vſ ꝓcedẽ vtra-
que autoritate: ſicut dicit Jnn. in ỹne de delegatã
⁊ ordinatã in. c. cũ ex officij. de ꝑſcrip. ipſe vero
Paſi. alleg. c. niſi. de ꝓbẽ. vbi ꝓbat̃ q̃ ſi com-
promittit̃ in delegatũ ille põt i eadẽ cauſa ſimi-
liter vt arbitrator ⁊ delegat⁹: ⁊ ita ꝓpoſi
tio. Et ſi ꝓra ſuſtitiã ꝓtẽleſit poterit reductio
petu: ⁊ in dubio ex qualitate facti ꝑſumit̃ hoc fe
ciſſe vt arbitrator. Et ex hijs ſ⁹ ipſe infert q̃ ſi
partim ſeruauit ordinẽ iuris ⁊ ꝓtim nõ: renebit
tñ ſnia ſm ĥoſt. q̃ ꝓſumet hoc feciſſe vt arbi
trator. Infert etiã q̃ ſi in aliquẽ ꝓpromittat vt
poſſit ꝓcedere de iure ⁊ de facto: ſz tñ pronũciet
ſz ius talis in ꝓcedẽdo erit arbiter ⁊ arbitra
tor: ſed in ſententiando arbiter tantũ: vt patet
ex tradita poteſtate: ⁊ ſi pronunciat iniuſte ſen
tentia non renet ſz Bar. quia pronũciauit con-
tra formam compromiſſi ⁊ cõſentit Panor.
¶ Quinto vtrũ is q̃ promiſit ſub pena aut iura- 5
mẽto ſtare dicto arbitratoris poſſit impune pe
tere reductionẽ ad arbitriũ boni viri ſi arbitra
mẽtũ ſit iniq̃ũ: ⁊ Jnn. tandẽ ſcindit q̃ põt: qz
iuramẽtũ q̃ eſt vinculũ fortẽ⁹ q̃ pena nõ aſtrin
git ipſum ad parẽdũ quousq; redactũ ſit ad arbi
triũ boni viri: vt ꝓz in. c. quintuallis. ⁊ ꝓſequẽ
ter min⁹ ipſum aſtringit pena: ⁊ idẽ renet ĥoſt.
q̃ũ generaliter eſt iuratũ de ſtando dicto arbi-
tratoris ⁊ Speculator in ti. de arbi. ⁊ placet Paſi. qz
verba gñalia debẽt intelligi ſz ſubiectã materiã.
l. q̃ro. ff. loc. ⁊ ꝓſequẽter pena ⁊ iuramẽtũ debẽt
intelligi ſi enormiter nõ leſerit: ſicut etiã. c. per
tuas. de arbi. notanter dicit Jnno. q̃ũ iuramẽtũ
de ſtando ipſius dicto intelligitur alternatiue
ſcz quod ſtabit aut ſoluet penã vel intereſſe.
¶ Sexto q̃d ſi ſpecialiter ⁊ exꝑreſſe dictũ eſt vt 6
arbitrator poſſit ius vni⁹ partis in totũ vl par-
tẽ alteri tradere: ⁊ ſtatũ ſit dicto ei⁹ etiã iniquo
nunq̃d peti poterit reductio ad arbitriũ bõi vi-
rimaxime ſi iteruenit iuramẽtũ vl pena ⁊ dicit
ĥoſtie. quod partes debent arbitramẽtum ob-
ſeruare niſi ſit contra deum nec poſſent cõtra-
uenire ſine metu penet vel periurij ſi pena vl iu
ramentum interuenit: quia potuerunt partes
in hoc ſe ligare ⁊ renunciare ſuo iur.: forte tñ ex
equitate inquit iudex ex officio ſuo occurrere
deberet iniquitati pẽſaris perſonarũ ⁊ cauſe q̃li
tatibus. de tranſac. c. ĥ. q̃ verbum Panor. dicit
valde notandũ. Et attendendum etiã q̃ deciſio
predictorum dependet ex ſequenti queſtione. ſ
¶ Septimo vtrũ partes poſſint a principio re 7
nunciare reductioni ad arbitriũ boni viri: ⁊ po-
ſito quo valeat renunciatio vel pactũ: vtrũ ex-
tẽdatur ad oẽm leſionẽ maxime ſi interuenit iu
ramẽtũ vel pena. ⁊ Panor. ſic dicit. Si quis ab-
huius reductionis. non valet: qz ſic non valet
futuri iuris renunciatio: vt. l. ita ſi ſcriptus. §. ſ.
ff. de le. ij. no. plene in. l. ſ. C. de pac. c. ex multipli
ci. de deci. in iudicio aũt vel extra iudicium in
preſentia partis tenet renunciatio futuri iuris
qz habet vim pacti de nõ petendo iuxta no. in. d.
l. ſ. C. de pac. maxime per Bar. ſi aũt quis obliga
uit ſe per pactũ ad nõ petendũ iſtã reductionẽ
ſumus in dubijs: ⁊ dicit Dy. q̃ hoc nõ obſtante

Universidad de Deusto
Biblioteca

in simplici renūciatiōe seu pacto: pōt hāc reductionē petere ratione magne lesionis: q̄ illō pactū ds intelligi si vt bonus vir fuerit arbitrat⁹: arg. in.l.q̄o.ff.locati. vbi dicit rex. qō si promisit locator nō expellere. in simili: intelligit si soluerit pēsionē: z idē ibi cōfirmat Bar. p illū rex. z Jo.an. k regula sciēti. dicēs illud etiā procedere si interuenisset pena vel iuramētū: z idē Bar. in l. societatis. §. arbitror. ff. pro socio. dicēs q̄ iuramētū ds in se illā pditionē quā ds pactū pambulū. s. nō venire ꝫ si eq̄ fuerit arbitrat⁹: operaf esū illō pactū seu renunciatio respectu modice lesiōis: videt tenere do. Ant. in. d. c. q̄ nqualibis. z vf cōis opinio. Cōtrariū tū sensit Fed. cōsi. ccxx. dicens q̄ pactū seu renunciatio iuramēto vallata stringit ad nō praueniēdū respectu cuiuslibet lesionis: q̄ tū ds nō pbat. sed Jac. but. senrit ēt sine iuramēto dicēs se nō videre quare p pactū remitti nō possit dicta reductio nisi dolus precedat ex alio vbi aūt interuenit re ipa valere debet pactū ex quo de intētiōe partiū pstat Bal. ꝫo dicit hoc obseruari cōiter q̄ nō obstāte quacūq̄ verbo: z cautela ppter enormē lesionē: reductio dicta peti pōt. Paū. aūt sic dicit. Si deceptio interuenit ex proposito q̄ sc̄z sciēter p fraudē gratiā vl odiū grauat partē: pōt reductio peti respectu cuiuscūq̄ lesiōis nō obstāte q̄cūq̄ pacto: q̄ sicut ex presse nō pōt remūciari dolus futurus. l. si vn⁹. §. illud nulla. ff. de pact. ita nec tacite sub generalitate verborū. Ité si ppter dolum retractatur arbitriū. l. iij. C. de arbi. z. l. ita demum. ff. eo. a fortiori arbitramentū. z in hoc cōiter occurrit. Si aūt deceptio interuenit re ipsa sine dolo arbitratoris reductio peti nō pōt in lesione modica: vt in. l. si de meis. §. recepisse. ff. ō arbi. etiā si renunciatio nō interuenit: vt in. c. nisi. de pbē. peti. aūt pōt in lesiōe nō modica ꝫs cōꝫ opinionē q̄ vera est si nō interuenit renūciatio. si vero interuenit vt. s. possit vni tollere z dare alteri nō pōt peti reductio ratiōe magne lesiōis vl quātitatis q̄ renūciatio aliq̄d operat: vnde tunc peti pōt rōne maxime seu enormis lesiōis z nō magne: q̄ ista maxima in dubio videf excepta: ar. in. l. oēs. ff. de his que in frau. Et si renūciauit aut fecit pactū de nō petendo reductiones etiā respectu magne lesiōis adhuc pōt peti si deceptio interuenit ex proposito q̄ dol⁹ futurus remitti nō pōt vt dictum est: nō aūt poterit peti si deceptio interuenit de re ipsa: quia ps potuit sibi ex pacto prudere. l. f. ff. depositi. vt in regula cōtract⁹ z in regula sciēti. de reg. iur. lib. vf. potuit aūt peti respectu lesiōis enormis ex q̄ de tali nō fuit expssū: q̄ renūciatio trahi nō ds extra intētionē agētis. l. qui iniurie. ff. de fur. Et ita sentit do. Ant. in. d. c. quintauallis. z Bald. dicēs q̄ō magna vel parua q̄ātitas ds respectu psonarū z cause. l. cū filij. ff. de leg. ij. Vide glo. in. c. fi. de re iudi. li. vf. Si aūt fuit dictū vt possit alte z basse in totū vel parte de iure vnius dare alteri: sicnō ligat p: ceptū arbitratoris si fuit ptra deū etiā apposita pena vel iuramēto: vt probat ff. ost. z idē putat Paū. si est ptra ius cōe non remissibile p partes: vt in. c. examinata. z in. c. peruenit. de arb. z in. c. fi diligēti. de fo. compe. si aūt est cōtra ius priuatū partis peti pōt reductio si deceptio interuenit ex ppōsito tendo arbitri ratione dicta ꝫs Jo. an. Jo. cal. Bar. z est cōe dictū: nō aūt pōt peti si interuenit deceptio sine dolo ꝫs Joā. and. Jo. cal. z Bar. z do. Ant. z hoc est verum sm Paū. nisi fuisset appositū aliquod verbū illius potestatis restrictiuū sc̄z alte z basse: put sibi videtur aut placuerit: q̄ hec verba imponūt arbitriū boni viri: vt in. l. thais. ff. ō fideicō. dūs tamē Pet. de ancha. disputando tenuit quod etiā si certi simus non esse dolum peti pōt reductio pretextu enormissime lesionis: q̄ paria sunt dolū interuenire ex proposito vel in re ipsa. l. si quis. ff. de rera. obli. sed communis opinio est in oppositū: z. l. si quis. loquitur quando quis fuit deceptus ignoranter ꝫs in casu nostro scienter z appentate dedit illam amplissimā potestatem arbitratori. dūs autem Ant. videf velle quod quādocūq̄ verba sint large cōcepta: nihilominus data enormi lesione: etiam in re ipsa dabitur reductioni mediū: quia talia verba in genere dicuntur ex confidentia discretionis et amicitie arbitrorū vt beniuolētiā captāt ne lēdantur z ista nō debēt ita late intelligi: quia de verbis facile seruiē: vnde si repererint se deceptos debet eis succurri etiam si iuratum esset: q̄ absoluetur: vel iudex ex officio suo prouidebit: z idez tenuit Pet. de anch. z vr videtur hec opinio habet equitatē z pro ea facit. c. cū venisset. de instī. z. l. si libert⁹. ff. de ope. liber. q̄: q̄ nō rarij ex cōsuetudine solent apponere illa verba generalia teneri potest vt dicit Paū. q̄ nisi aliter appareat nō videtur quis pati voluisse enormē: vel saltē enormissimā lesionē. arg. l. cū de indebito. ff. de probatio. alia tū opinio videtur velle quod de subtilitate iuris. Si aūt de dolo dubitatur: dicit Paū. quod sm Bar. potest peti reductio ratione enormissime lesiōis: saltem officio iudicis: q̄: presumit dolus in tanta lesione: vt. l. lucius. §. crediror. ff. de his que in frau. cred. z sic saluari pōt dictū Host. s. q̄ō in maxima quātitate iudex ex officio suo pōt occurrere q̄ō ḡrū colligitur ex Paū. dupliciter est verum. primo q̄ dubitatur de dolo. sc̄ō q̄ ex aliqua legitima causa. de qua constaret. fuit decept⁹ arbitrator vt dicit dominus Anto. z Fran. de are.

¶ Octauo querit̄ p quāta lesiōe dabitur reductio si nulla interuenit renūciatio aut si interuenit nō impedit reductionē: z dicit Paū. q̄: in hoc non reperitur specifice prouisum iusq̄ gūt opiniones: z quidā dicunt oportere q̄ fiat deceptio vltra dimidiū iusti precij: cynus ꝫo z pe. dicunt cōpetere hoc remediū quantūcūq̄ sit deceptio. Spe. vero dicit nō sufficere lesionē modicā. z vf esse de mēte bart. z gl. in. l. si meis. ff. de arbi. vbi ō arbitratorē posse de iure vnius dare alteri: ser Bar. ibi dicit dummodo modice: alias reductio fiat ad arbitriū bōi viri: aliā opinionē ponit bar. in. d. §. arbitratorū. ex quo. §. iūcta. l. vnde si nerue. ff. p socio. nitf pbare q̄ si arbitrator assumptus fuit sup contractu requirit̄ deceptio saltē in sexta parte totius: si aūt super lite: non considerabit lesio simpliciter respectu q̄ātitatis debite: ꝫs habito respectu ad qualitatē cāe dōs ār Ant. dicit sibi videri q̄ ter. in. d. l. vnde si nerue. cū sequenti pbat de dimidia. Paū. aūt probat. z dia pbat: ꝫs pbat inquit ille rex. q̄ lesus per arbitramētū iniquū petere reductionē p dictā nec tamē inquit semper requiritur lesio in tercia parte q̄: ille rex. in hoc regulā nō facit: ꝫs illud dictū est cā exempli. que aūt si dicuntur nō restringunt ad regulā. vt in. c. s. z q̄ō ibi nota. nec le. vel mo. ꝫs pbaf ibi q̄ ex euidenti iniquitate reductio pati pōt. que q̄ō dicaf non credo posse dari doctrinā: ꝫs ex variis circūstantijs bon⁹ vir tor de iure vnius dare alteri q̄ō par alter sequi nō potest: q̄ cessante ratione pacti: z q̄ō ius est dubiū z mutuū q̄ quando est clarum: z q̄ō est stantijs. z facit q̄ō notauit idē Paū. circa cōpositionē fiendam in. c. s. de mutu. petitio.

¶ Nono quertur an petens dictā reductionē z succumbens q̄: nō pbaut iniquitatē euidentē incideri in penā compromissi sub qua promisit stare arbitramento? z dico q̄ dynus q̄ originaliter consulit in hac questiōe ꝫs penā cōmittit̄ maxime q̄ō iuranit nō petere et postea petijt z succubuit: q̄ō cōsiliū refert Jo. an. in addi. pe. in ri. de arb. z ibi refert gui. de cu. hoc limitasse: nisi habuerit iustā cām petēdi: vt alle. l. si quis. ff. de pet. Pan. vero allegat. c. sacr. besen. ercō. z quod nor. in. c. finē de do. z contu. Sed adde vic duas limitationes Bartol. prima est in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verb. obli. vbi dicit q̄ incidit in penā: etiā si sentētia p quā fuit declarata arbitramētū esse equū fuisset iusta. z hoc per ulū. §. duo fratres. vbi vf rex. in

¶ Octauo querit̄ p quāta lesiōe dabitur reductio si nulla interuenit renūciatio aut si interuenit nō impedit reductionē: z dicit Paū. q̄: in hoc non reperitur specifice prouisum iusq̄ gūt opiniones: z quidā dicunt oportere q̄ fiat deceptio vltra dimidiū iusti precij: cynus ꝫo z pe. dicunt cōpetere hoc remediū quantūcūq̄ sit deceptio. Spe. vero dicit nō sufficere lesionē modicā. z vf esse de mēte bart. z gl. in. l. si meis. ff. de arbi. vbi ō arbitratorē posse de iure vnius dare alteri: ser Bar. ibi dicit dummodo modice: alias reductio fiat ad arbitriū bōi viri: aliā opinionē ponit bar. in. d. §. arbitratorū. ex quo. §. iūcta. l. vnde si nerue. ff. p socio. nitf pbare q̄ si arbitrator assumptus fuit sup contractu requirit̄ deceptio saltē in sexta parte totius: si aūt super lite: non considerabit lesio simpliciter respectu q̄ātitatis debite: ꝫs habito respectu ad qualitatē cāe dōs ār Ant. dicit sibi videri q̄ ter. in. d. l. vnde si nerue. cū sequenti pbat de dimidia. Paū. aūt probat. z dia pbat: ꝫs pbat inquit ille rex. q̄ lesus per arbitramētū iniquū petere reductionē p dictā nec tamē inquit semper requiritur lesio in tercia parte q̄: ille rex. in hoc regulā nō facit: ꝫs illud dictū est cā exempli. que aūt si dicuntur nō restringunt ad regulā. vt in. c. s. z q̄ō ibi nota. nec le. vel mo. ꝫs pbaf ibi q̄ ex euidenti iniquitate reductio pati pōt. que q̄ō dicaf non credo posse dari doctrinā: ꝫs ex variis circūstantijs bon⁹ vir tor de iure vnius dare alteri q̄ō par alter sequi nō potest: q̄ cessante ratione pacti: z q̄ō ius est dubiū z mutuū q̄ quando est clarum: z q̄ō est stantijs. z facit q̄ō notauit idē Paū. circa cōpositionē fiendam in. c. s. de mutu. petitio.

¶ Nono quertur an petens dictā reductionē z succumbens q̄: nō pbaut iniquitatē euidentē incideri in penā compromissi sub qua promisit stare arbitramento? z dico q̄ dynus q̄ originaliter consulit in hac questiōe ꝫs penā cōmittit̄ maxime q̄ō iuranit nō petere et postea petijt z succubuit: q̄ō cōsiliū refert Jo. an. in addi. pe. in ri. de arb. z ibi refert gui. de cu. hoc limitasse: nisi habuerit iustā cām petēdi: vt alle. l. si quis. ff. de pet. Pan. vero allegat. c. sacr. besen. ercō. z quod nor. in. c. finē de do. z contu. Sed adde vic duas limitationes Bartol. prima est in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verb. obli. vbi dicit q̄ incidit in penā: etiā si sentētia p quā fuit declarata arbitramētū esse equū fuisset iusta. z hoc per ulū. §. duo fratres. vbi vf rex. in

¶ Decimo querit. q̄d si p parte obtinuit. z p pte succubuit vtrū cōmittatur pena in pte. z dicit Bal. in. l. fi. C. de arbi. q̄ si capitulū i quo fuit lesus erat separatū ab alijs cōmittit̄ penā in totū sec⁹ si conexū vel vnitū ita quod separationē cōgruā nō capiebat: ꝫs Paū. indistincte tenet quod nō cōmittitur ꝫs cuitat q̄: iuste petijt restōnem totius arbitramēti: z cū arbitramētū sit quedā trāsactio sup toto. in auf. si vero contingit. C. ō iudi. non pōt iuste dicere se magis grauatū sup vno articulo q̄ sup alio z sed grauamē resultat ex toto compromisso simul cū sit vnicatrāsactio seu vnus cōtractus. Sed tamē aduerte sm bal. q̄ si arbitratorī iussit dari. x. z iudex in cā reductiōis iuber dari quinq: si ista quinq̄ nō soluūtur nō committit̄ pena cōpromissi etiā p ratat: q̄ nunc agit nō excōpromisso ꝫs iudici sententia vnde mutata psona stipulario pene nō cōmittit̄ z dicit hoc placuisse Bart. ꝫs Pa. in hac cōclusione dubitat: q̄: iudex addit? succedit in locū primi arbitratoris: vt no. Inn. in c. presenti. hodie incipit statuti. de rescrip. li. vf. z bar. in. l. f. ff. de leg. ij. z consequēter eodē est iure cōsentiēs cuz pīo: z deinde soluit: ac tādē ōr posse excludi q̄ si iudex simpl r confirmat arbitramētū habet locum pena sm dictā distinctionē positā precedēti q̄one. si āt reformat tūc pena cessat in reformatione: q̄: nō agit amplius ex cōpromisso. sed iudicis sniā.

¶ Undecimo q̄rit quādo tpe durat ptās i arbitrio vel arbitratore: z dicit Pa. vbi. §. q̄ in arbi re exp̄sse hec ptās renocetur a partib⁹: q̄ō vf pbari in auf. si tū. C. de tēp. ap. z in cle. q̄dū. de ap. semper durat donec extinguaf. vt in. l. falso. C. ō diuer. rescrip. In arbitratore aūt dicit ec idē q̄ō in arbitrio q̄ pbaf in. d. auf. si tū. q̄: licz ibi rex. loquaf in arbitro: tū nihil opponit per q̄ō appareat q̄ magis senserit de arbitro q̄ō ō arbitratore. q̄b⁹ ꝫs arbiter est cōe. vt in. d. §. arbitratores. z

Universidad de Deusto
Biblioteca

nullus tex. specifice facit mẽtionẽ ꝺ arbitratore. ſz cõiter loquũſ de arbitro: vñ vbi materia nõ eſt magis ꝓportionabilis arbitro ꝙ arbitratori appellatiõe arbitri debem⁹ ſtelligere ꝺ vtroq; vt in. d. §. arbitrorũ. Et hoc niſi ipe arbitrator dixerit ſe nolle acceptare ꝓmiſſũz: q; ſtari expirat. vt in. l. ſi merces. ff. loc. Ipe añ partes poſt acceptationẽ poſſũt ſibi nocere faciẽdo illũ cõpelli p iudicẽ vel cõi cõſenſu ab illo recedendo. l. litigatores. de arbitris.

1 ¶ Duodecimo querit quis ſit iſte bon⁹ vir ad cui⁹ arbitrũ recurrit ꝓ iniquitate arbitramẽti: r cõiter ꝺr ꝙ eſt iudex loci. l. ꝓtinu⁹. ff. de ẏ. ob. r gl. in. c. potuit. ꝺ loca. vbi ꝺr ſm pa. ꝙ vbi ſit mẽtio de arbitrio boni viri in gñe intelligitur ꝺ iudice ꝓ. d. l. cõtinu⁹. no. etiã gl. in. c. ſtatutũ. de reſcri. r ſequit ibi Bemi. r Spe. in tit. de arbi. Sz iſta itelligo vera in foro cõtẽtioſo inſpectãtib⁹ añ ad fozũ aie bon⁹ vir ꝺr prudẽs r timorat⁹: r vt inãt Bal. in. l. ſ. circa medium. C. de ſolu. q facit alteri qꝺ veller ſibi fieri. Sz reſultat alia qſtio: cũ fiat aliqſi cõpromiſſuz a clerico in laicũ: r ecõuerſo, vel ſi oẽs ꝓmittẽtes r ẽr arbitratoꝛ ſũt laici ſz ꝺiuerſi fori: qr tſic ꝺubitaſ an iſte iudex ꝓpetẽs ſit iudex arbitratorius: vel iudex rei vel actoꝛis: r vt recitat bar. i. ꝺ. §. arbitratorẽ. cõiter tenẽt aduocati ꝙ ſit iudex appellatiõis: cũ iſta reductio ſit q̃daz ſpẽs appellatiõis. l. nõ diſtinguemus. ff. de arbi. §. cũ quiꝺã. ipſe ẽ ꝺo hoc nõ rz: ſz potius ꝙ iudex q̃ haber iudicare in principali cã: ſta ꝙ ſi actoꝛ in cã originali petit reductionẽ ꝺz recurrere ad iudicẽ rei: ſi ẽ ipſe reꝰ petit ꝺz recurrere ad iudicẽ ſuũ: r hoc plz ꝺo. Bn. niſi laudus eſſet iuratũ: r ꝺubitarek ſup reductiõe ꝓpter iuramẽtũ: qr tũc ꝺeberet adiri iudex eccleſiaſticꝰ: vt i. ꝺ. c. q̃ntaullis. r ideꝫ ſi laudũ eẽt i materia ptinẽte ad eccleſiaz vt ibidẽ: vel ſi euidẽs nutriit petiõ: ꝺe iudi. nouit. Pañ. tñ ꝺicit ꝙ ſi ex forma ſtatuti municipalis laudũ habeat executionẽ paratã ꝺeber adiri iudex arbitrator: ita ꝙ vbicũq; ꝓ pte eccleſie perſẽ reductio ex ſpali ꝓ uilegio poterit adire iudicẽ eccleſiaſticũ: ſi allegaſ fraus vl̃ minꝰ legitimꝰ Jctus vt in oĩi ca ſu voluit Jnn. vtrũ añ a tali iudice in cã reducti⁰nis poſſit appellari: vide Pañ. vbi. §.

13 ¶ Decimotertio vtrũ arbitrator ꝺebeat ꝓnũciare partib⁹ ꝑſentib⁹. r ꝺicit Lyn. ꝙ ſic. aliter ſentẽtia nõ valeret. r ſeq̃ bar. licet recitet quẽ ꝺã ſolẽnẽ aduocatũ cõſuluiſſe cõtrariũ. Fran. añ ꝺe are. quẽ ſeq̃ ꝺo. Anto. ꝺicit ꝙ ſi partes ſunt ꝑſentes in diſcuſſiõe: nõ eſt neceſſaria vocatio in arbitratiõe: ſi añ nõ fuerũt ꝑſentes i diſcutiõe vl̃ nõ obſtat ꝺicit ꝙ ſi nõ reꝛunẽ non ꝓpter hoc laudũ eſt nullũ: qr talis mod⁹ ꝓceꝺẽdi nõ reperit ſtatut⁹ a iure in ipſis arbitratorib⁹: qꝛ hñt ptãtẽ arbitrãꝺi equz ſine obſeruatione alicui⁹ forme ꝺañt tũ ꝺe honeſtate ptes vocari: r ſi ꝺetractãt venire nõ cogit iudicare qꝛ põt ꝺicere ſibi nõ lꝛe ꝺe cã: r poſt mõſtrare poterit ff nõ veniẽtẽ q̃ min⁹ arbitreꝝ. r hanc opinionẽ ſeq̃ pañ. r originalitee fuit Buſi. ꝺe cu. r ſeq̃ bal. r Car. r Moſt. in eo qꝺ ſentit arbitratoꝛẽ poſſe teſtes recipere r publicare r ſẽtẽtiã ferre partib⁹ abſentib⁹: r ideꝫ ſentit Jnn. ſm pañ. in eo qꝺ ꝺicit coꝛã arbitratoꝛe nõ eẽ iudiciũ vel ẏſi. ſed totũ in ſua poſitũ volũtate. Sz tñ pa. addit limitationẽ: qꝛ ſi arbitrator ceſſit ex abꝛupto: parte nõ audita nec requiſita laudũ eſt multũ: r cõſentit Bal. r Bar. r ſic ad concordiã reduci poſſent cõtrarie opiniones. In arbitro añ ſi ptes nõ ſunt ꝑtes i ꝓclusiõe. r ſi in diſcutiõe ſnĩa nõ valet ſm pañ. p. l. diem. ff. ꝺ ar. Iz Ja. ꝺ ra. Pet. r Ly. tenẽt cõtrarium.

14 ¶ Querit ſi ꝓmiſſuz ẽ in duos arbitratoꝛes r diſcoꝛꝺãt: nũqꝺ iudex poſſit eligere tertium: vel cõpellere eos ad eligendũ r ſm pa. ꝺe arbi. nõ eſt ꝺonbiũ qꝛ ꝓpellunẽ eligere: vt i. c. cũ ſpeciali. de app. r in. l. ideꝫ ſi vn⁹. ff. de arbi. ſed ꝺ arbitratoribꝰ Bal. recitat fuiſſe rñſum ꝙ quoꝺã ſapiẽtes ꝙ nõ: qꝛ arbitratoꝛes ſũt ad ſimilitudinẽ ꝓſonetarũ. l. ſi ꝺe metꝫ. ff. ꝺ arbi. in q̃b⁹ ꝓſenetis certũ ẽ nõ eẽ tracrandũ ꝺe electione tertij: r hoc idẽ bal. plz r pañ. qꝛ in quinta perſona nõ arbitrãte non recedit. l. ſi quis. ff. ꝺ ẏ. ob. r. l. ſi merces. ff. loc. Dciendũ ẽo ꝙ totũ qꝺ hactenus in hoc tit. ꝺixi in predictis ꝺifferẽtijs r queſtionib⁹ que ſequuntur ꝺe Pa. ſumptum eſt ſucciſſo multis allegationibus quas ibi. l. in. c. quintaullis. ꝺe iureiu. vide ſi placet.

¶ Decimoquinto q̃rit in q̃ ꝺifferãt arbitria a iudicijs ſiue que poſſit iudex r nõ arbiter: r ꝺico ꝙ arbiter ꝓmo nõ põt punire teſtẽ q̃ ꝺr falſum teſtimoniũ coꝛã eo: r vel ptes producentes falſa inſtrumẽta ſi ſolũ eſt arbiter vel arbitrator r nõ alꝰ iudex hñs merũ imperiũ: qꝛ ptãs puniẽꝺi nõ ẽ attributa niſi p iuriſꝺictionẽ q̃ caret arbiter vt arbiter ꝙ prz qꝛ ab eiꝰ ſnĩa non appellaẽ nec ex ea oꝛiẽ actio vl̃ executio. vt. l. j. C. ꝺ arbi. Itẽ ptãs arbitri ẽ ita limitata ꝙ õ rebus extra ꝓmiſſuz r partes cõpromittẽtes iudicare nõ vz niſi ꝺe hiis ſup qb⁹ in eũ eſt compromiſſum vel eis coherentibus. vt ꝺicit gloſ. extra eo. in. c. cũ ſilect⁹: reſtis añ in eũ nõ compromiſit r eius falſitas eſt omnino extra cãs et perſonas cõpromittẽtes. nec obſtat ſi arbitria ſunt redacta ad inſtar iudiciorũ. vt. l. ſ. ff. de arbit. qꝛ hoc non eſt verum quantum ad ſtatum que cõpromittuntur. De ſumptibus tamen poteſt cõꝺemnare licet hoc non ſit expreſſe conꝑmiſſuz: qꝛ cã ſumptuũ nõ eſt extra cãm r perſonas cõpromittentiũ. Si añ eſſet arbiter hñs iuriſꝺictionẽ a ſtatuto ciuitatis. vel iudex al's hñs merũ imperiũ poſſet punire nõ vt arbiter ſz vt iudex qꝛ er iudex teſtẽ coꝛã arbitro falſuz
2 ꝺeponẽtẽ punit. C. de teſti. l. cũ app. hec Bng. ꝺe peru. * Scõo vt ꝺicti eſt arbiter iudicare nõ vz niſi ꝺe hiis ſup quib⁹ in eũ eſt cõpromiſſum extra eoꝛcũ ꝺilect⁹. in gl. * Incedit eñ ſtricta viaꝛ qꝛ id ſolũ venit in arbitriũ ꝺe quo ꝺicti eſt vt
3 veniaꝛ. ff. e. l. ſi cũ ꝺies. * Tertio nõ põt punire contumaciã litigatoꝛiz. ſ. mulctãꝺo niſi ad hoc actũ ſit. ff. ꝺe iudi. l. ij. cõꝺemnare tñ põt in expẽſis condẽnando: qꝛ cognoſcit ꝺe intereſſe: nec põt cogere niſi in caſu q̃ habeẽ ꝺe offi. ꝺele. ſu-
4 ſpitioſis. * Quarto nõ põt ꝓnũciare niſi vtrach parte preſente niſi hoc inter litigatoꝛes cõuene
5 rit. ff. eo. l. ꝺiẽ. §. ſi quis. * Quinto nõ põt citare partes niſi ad locũ in quo factũ eſt ꝓmiſſuz ff. eo. l. ſi cum ꝺies. ſufficit tñ ꝙ citet in eaꝺẽ ciuitate i qua cõpromiſſum eſt. * Sexto nõ põt ꝺ
6 legare arbitriũ. ff. eo. l. ſi cõpromiſſuz. * Septimo nec coꝛã eo preſtaẽ ſatiſꝺatioꝛ: ſed ſufficit pe
7 ne ꝓmiſſoꝛẽ eſſe ptes ꝙueneꝛ ſtare ſnĩe arbitri ſub certa pena: poteſt pena peti ab ea parte q̃ recedit a ſnĩa: qua ſoluta cogi nõ poteſt vt aliſnĩe ſtet: niſi in cõpromiſſo ꝺictũ ſit: vt etiã pena ſoluta vẽ nõ ſoluta nihilomin⁹ ſtẽt arbitrio
8 rr. q. ij. quiſcũq. bar. i gl. ſup. c. ꝺilecti. extra. e. * Octauo. l arbitrio moꝛa purgari nõ põt vbi
9 põſtit⁹ eſt ꝺies ab hoie. ff. eo. l. celſ⁹. ſec⁹ in iudicijs. * Nono ſnĩa arbitri nõ infamat qꝛ nõ põt cognoſcere ꝺe crimine qõ ifamer. ff. e. l. nõ diſtinguem⁹. In hiis oĩb⁹ ſm archi. ꝺiſtãt arbitria a
10 iudicijs. * Decimo ẽt i alio: qꝛ ſi ꝑtes renũciãt appellationi r facilit paceſſi ꝺe nõ recedẽꝺo ab arbitrio nihilomin⁹ recedere poſſent ſolutape na poſita vt ꝺictũ eſt ſec⁹ circa iudicia. Conueniũt añ i q̃buſdã. qꝛ p vtrũq; interrũpit pſcriptioꝛ: r quantũ ad iuramẽtũ ꝺe calũnia. Ber.

11 ¶ Undecimo cõpromiſſuz ſoluit⁹ per moꝛtem alteri⁹ cõpromittẽtiũ extra eo. ex parte. r etiã per moꝛtẽ alteri⁹ arbitroꝛũ: extra ꝺe offi. ꝺele. c. vno ꝺelegatoꝛũ. niſi fiat mentio cõpromiſſo ꝙ trãſeat ad heredes vtriuſq; partis ꝓpromittentis ſecus in iudicijs: quia tranſeunt ad heredes etiam ſi ꝺe ipſis mentio non fiat. Ber.

16 ¶ Decimoſexto querit q̃o r q̃lis ꝺebeat eſſe arbiter? ꝺico ꝙ nõ põt eẽ mulier vt ꝺictũ eſt. §. §. ij. ꝺifferẽtia. vſ. nec monach⁹ ſz ſpec. ſine vtilitate monaſterij r licẽtia abbat⁹. ar. c. ij. ꝺ poſtu. r. c. mõachi. xvj. q. ſ. ſz arbitrator põt eẽ ex ſola licẽtia abbatis: r hoc placet paſi. Debẽt ẽo arbitri ſz gl. i. c. licẽtia. ꝺ ap. lib. vſ. eẽ nõ ſuſpecti ſicut r iudices recuſari. Nec ꝺebẽt eſſe multũ remoti p. c. ij. requiriꝺ. ꝺe ap. ex quo tex. no. ꝙ recuſans iudicẽ vt ſuſpectum: non tenẽt arbitros eligere in eo loco: ſed eligere põt alibi ꝺũmꝺo nõ valeꝺ remote ſm hoc. vt puta nõ vltra duas ꝺietas: ar. c. nonnulli. ꝺe reſcrip. vel hodie vltra vnã. ar. c. ſtatutũ. ꝺe reſcrip. lib. vſ. qꝛ ſepe. iudex in loco eſt tam potẽs quod recuſans nõ poterit in loco inuenire idoneos arbitros. Debent etiam eſſe in locis competentiꝺ vt poſſit haberi copia peritoꝛũ. ꝺ. c. ſtatutũ. 17

¶ Decimoſeptimo quod ꝺebẽt eſſe arbitri? r ꝺico ꝙ ꝺebẽt eligi vn⁹ vel treꝫ: r vbi treꝫ eligũtur ꝺuoꝛũ ſnĩa retinet vigorẽ extra ꝺe arb. c. ſ. vbi ꝺicit gl. ꝙ hoc ex honeſtate non ex neceſſitate ꝺr: qꝛ ſi etiã eligerenẽ ꝺuo in quos compromitteret tz cõpromiſſum: r ſi nõ concoꝛꝺauerint cogenꝺi ſunt vt concoꝛꝺẽt vel tertiã partẽ aſſumant. Non tñ valeret ꝺuoꝛũ ſnĩa tertio abſente: que valeret eo preſente ꝺe diſſeꝛtiente. ff. eo. l. ſi in treſ. niſi in cõpromiſſo ſit expreſſuz quod ꝺuo ſine tertio procedant r ideꝫ in iudicibus ꝺelegatis: vide tum. j. §. xxſ.

¶ Decimooctauo q̃rit vtrũ cõpromitti poſſit ſup reb⁹ ſpĩalibus. Et ꝺico ꝙ extra eo. ptingit ꝺr: Gñaliter phibemus ne ſuper reb⁹ ſpĩalib⁹ ꝓpromittaẽ in laicũ. ſ. vt in arbitriũ vel arbitratoꝛẽ ſm pa. r ſm gl. ẽt incideꝛet qꝛ laici eccleſiaſtica negotia tractare nõ ꝺeb⁹. ꝺe iudi. decernim⁹. ꝺicit tñ gl. in. ꝺ. c. cõtingit. ꝙ ꝺe reb⁹ mere ciuilibus quib⁹ nullũ ſpĩale annexũ eſt in laicũ põt cõpromittere: qꝛ cũ tbi phibeaẽ ꝺe ſpĩalib⁹ ẽ tpalib⁹ ꝓmittẽ ar. qꝛ qõ ꝺe vno phibeẽ ꝺe altero. ꝓcedit. xxv. ꝺi. q̃lis. r ſ. c. expoſita. ꝺe arb. Et intelligẽ i mere ciuilib⁹ ẽt ſi eſſent bõa vel iura eccleſiaſtica: vñ ſm Jnn. i. ꝺ. c. cõtingit. clerici cõpromittere põſſunt in laici arbitriũ ꝺe reb⁹ tpalib⁹ ſm bar. nõ tz arbitriũ ſiẽt nec ſi ꝓpromittaẽ i laicũ r clericũ ſine authoꝛitate ſupioꝛis: interueniẽte añ authoꝛitate ſupioꝛis vz: tũ qꝛ nõ ſimpl'r i laicũ tũ qꝛ ſupioꝛis authoꝛitate vt eo. ti ptuas. vñ vt colligiẽ ex gl. in. ꝺ. c. ptingit. nulli? circa papã cõmittere põt cãm ſpĩalẽ laico: vel authoꝛizare ꝙ in ſolũ laicũ ꝺe iure ſpĩali cõpromitti poſſit: ꝙ vtiq; verũ eſt qꝛ null⁹ diſpenſat cũ cõſtõẽ pape niſi in caſib⁹ cõceſſis. vt in. c. ꝺilect⁹. ꝺe tẽp. oꝛ r pñr cũ ſolũ ſit iure exẽpti: vz ſupioris authoꝛitate cõpromitti poſſit in clericũ r laicũ p. ꝺ. c. p tuas. in ſolũ laicũ nõ põt ſupioris authoꝛitate ꝓpromitti. Nõ añ quare laic⁹ in cã ſpĩali phibetur arbitrari ſm pa. in. ꝺ. c. p tuas. eſt nõ propter incapacitatẽ ſed ratione honeſtatis q̃ honeſtus laico facit eum capacẽ: etiam ſi laici eſſent plures r clericus vnus: nõ tamen extendas ca-

Universidad de Deusto
Biblioteca

sum huius capituli ad actū spūalē: q; laic⁹ effici
nō potest capax iuris spiritualis p mixturā cle
ricorū vt in.c.messana.de elec.vide.§.sequenti.
19 ¶ Decimonono.vtrū eps possit clerico ⁊ laico
cūm spirituale cōmittere vel delegare: sicut ei⁹
auctoritate in eos de eadē cōpromitti pōt: ⁊ dico
q̄ non: ⁊ rō diuersitatis est q; §m Jo.an.in.d.
c.per tuas.arbitriū de re spūali nō est actus spi
ritualis: vñ merito in clericū ⁊ laicū pōt cōpro
mitti: sed iudicare de cā spirituali est quid spiri
tuale vt in.c.fīo.de iud.laicus aūt nō est capax
iuris spiritualis: etiam associato sibi clerico: vt
in.d.c.messana. potest tamen laicus communi
ter ꝑ doctores esse assessor iudicis ecclesiastici.
20 ¶ Vigesimo quō debeāt arbitri pnūciare sen
tentiā: ⁊ dico q̄ cū ab vno de pluribus arbitris
vel iudicibus alīs presentib⁹ etiā mādatib⁹ sen
tēcia scripta recitatur pro eodē est ac si ab oīb⁹
esset recitata: vñ ops vt recitans vtaf ꝟbo plu
ralis numeri: dicēdo nos arbitri vel iudices ta
les pronunciamus ⁊c. nisi in arbitris supelectio
ne qua fieri debet ab vno vice oīm.de re iudi.cū
ab vno.lib2.vs.⁊ presentibus oīous arbitris §m
pau.in.c.sane.de arbi. dicit tamē Bart.in.l.duo
ex tribus.ff.de re iudi.q̄ si tertius fuit ꝑsens in
disceptatione sup meritis cause: ⁊ dixit q̄cquid
voluit ⁊ monitus ab alīs duobus non vult esse
ꝑsens: nec allegat causam legitimā absentie:
tunc possent procedere duo sine tertio.
21 ¶ Vigesimo.pio querif qūo arbiter teneaf ad
interesse: ⁊ dico q̄ si pmittit trāsire tps ex dolo
vel lata culpa: tenef partib⁹ ad interesse: alīs nō
nisi se obtulisset. q; tūc teneret de leui. Multo
magis aūt tenef ad restitutionē si dedit sniam
iniustā ex dolo vel lata vel etiā leui culpa q̄ se
obtulit. Arbitrator aūt vī teneri silr de dolo et
lata culpa ⁊ etiā de leui se obtulit inde habeīs
salariū q̄si ꝺns sit gra vtriusq;. Et ista oīa de
duci possunt ex dicēdis infra commodatū. §. vij.

¶ De archidiacono.

ARchidiaconus multa de iure pōt: sed
q; §m Inn.in.c.f.de off.arch.constitu
tiones ⁊ ꝓsuetudines per diuersa loca
prevalent in officijs de consue.cū oīus
ipsis habitur. que vt Ray. dicit fere tot sunt in
officijs archi prepositi vel decani quot sunt ec
clesie vñ in officio suo facit ꝺs q̄ ꝺs eccl'ie sue cō
suetudo prescripta vbi vero non esset talis con
suetudo vel statutū: locum haberēt capitula to
tius tituli istius. §m eundem Innoc. Et sic post
eū §m est vicarius in oībus. ⁊ ꝺs cura ⁊ in clero tā
in vrbe q̄ in parochijs habitantiū ⁊ ipsos ꝺs de
tertio in tertiū annū si eps non pōt visitare. vt
in.d.c.f. ⁊ ꝺs auscultare epl'as ⁊ reuāgeliū ⁊ rīsola
tio sic vt null⁹ ea in eccl'ia canet nisi pri⁹ auscul
tatus ab eo ⁊ de iussu eius: ⁊ cero ferarios ordi
nare: vt in.c.q̄. eo.ti. ⁊ si quid ex sua negligentia
vel alteri⁹ fraude perijt de reb⁹ eccl'ie teneat ni
si ꝑ posse prouidere: vt eo.tit.in.c.q̄. ꝺs etiā exa
minare clericos ad sacros ordines ꝓmouendos
c.ad hoc.⁊.c.ad numerū.e.ti.⁊ abbates ac abba
tissas ponere in sua sede: vt in.d.c. ad nostrum. 1.q̄
¶ Primo vero q̄rif vtrū archidiaco. habeat iu
risdictionē: ⁊ dico q̄ ꝺs ho.in alīq⁹ eccl'esijs ꝺs
officiū de quo dictū est: ⁊ in aliquib⁹ iurisditio
nē de qua Jo.an.in nouel.in.c.officiū.e.ti. sic di
cit. De iurisditione archidiaconi tractaf in mul
tis locis. primo essi iurgia audit di.xxv.electis.
⁊ de offi.archi.adhuc.scō instituit. lxiij.dist.si ꝑ
plebibus.eo.ti.cum satis.tertio penas infligit.
vt de pe.ls quarto priuat bñficijs.de ꝓben. refe
rente. quinto subiectis pcipit obseq̄a. vt de exc.
prel. ad hec. sexto habꝫ ꝓpetuā vicariā ⁊ curam
⁊ consequenter iurisdictionē ordinariā eo.ti.c.f.
Sunt tamē quedā iura q̄ faciūt cōtra eum. pri
mo enim nō instituit. xvj.q.vij. nullus eo.ti. cuꝫ
satis. scō q; est vicarius. ⁊ cōsequenter epō ꝓ
hibente nihil poterit. e.ti.c.f. vbi dicit. sciat ar
chidiaconus post epm i oīb⁹ se esse vicariū. ter
tio q; de paruis tū cognoscit maiora refert. vt i
c.ad hec.e.ti.p q̄s pater. q̄ est pedaneus paruus
aut nullus iudex aut delegatus: hec Jo.an. Sed
intellige q̄ instituit auctoritate ⁊ mandato epi
scopi ⁊ nō instituit auctoritate ꝓpria vt in alle
gatis iuribus patet: ⁊ sic tollit oppositio: sed de
hoc.J.§.iij. Intellige etiā q̄ iudices pedanei di
cuntur quoꝝ officiū est de minutis causis ⁊ in
simis cognoscere: licet sint ordinarij maiores ve
ro causas tenentur maioribus referre cū ipsi ꝑ
se terminare non possint. C. de pe.in.l.ij.

¶ Scdo vtrū habeat iurisditionem ordinariā 2
vel delegatā. ⁊ dico vt recitat archi. q̄ Jo.in gl.
dist.xxv.in.c.electis. mota ista questiōe arguit
ad vtrāq; partē nec determinat. Bart. aūt vī. ad
dit sibi videri q̄ in ciuitate solus episcopus sit
iudex ordinari⁹. vij.q.j.in apibus. nisi secus sit
de consuetudine prescripta. de offi. arch. ca. vlti.
Ang. ꝺo de ancho. distinguit. q; si eligif ab vni
uersitate ⁊ confirmatur ꝑ epm hꝫ iurisditionem
ordinariā de iure: vt probat in.c.perlectis. ⁊ eo.
ti.c.f. ⁊ vlti. ⁊ idē est de eo q̄ preficif collegio vel
vniuersitati ꝑ epm diocesis: ar. dist.xciij. legim⁹
si vero preficiat i ecclesia per episcopū maxime
vbi sunt plures archidiaconi nō credif habere
iurisdictionē ordinariā sed tantum delegatam
⁊ tantum poterit exercere epūs episcop⁹ sibi cō
mittit: ⁊ sic intelligitur. o.c.nullus. xvj.q.vij. et
eo.ti.cum satis: ⁊ hoc nisi plus obtineat de con
suetudine prescripta cui semper stabitur. Verū
de iure cōmuni hec videntur ad eius officium

pertinere iurgia minora si clericos: si examinatio
ac pbatio cl'icoꝝ ad ordines: stallario ꝓtoris: si
ue inductio i possessionē clericoꝝ pficiēdoꝝ si
examinatio: ⁊ visitatio parochianoꝝ ⁊ que oīa
habentur eod.tit.c.ad hec.⁊.c.f.hec archi.
3 ¶ Tertio vtrū archidiacon⁹ possit alias cura 3
pmittere siue ifructuē ad illā: ⁊ dico q̄ extra eo.
in.c.cū satis. summatim ꝺs q̄ hoc nō presumat
sine mādato epi: etiā obtētu alicui⁹ cōsuetudi
nis: si ꝺs Jo.an.in nouel.sup.d.c.ponit: circa curā
triplicē institutionē. prima est autorisabilis que
ad solū epm spectat. de excess.pla.c.in.⁊ de offi.
dele.sup eo.q̄ hꝫ loco istōrū asīq; nec ꝑsentat⁹
nec is cui collata est eccl'ia ꝺs administrare. de
ꝓben.cū ia dudū. q̄s si fecerit eū ꝺs epūs amo
ueri. de ꝓbē. cū iam. nisi gratiose dispēsauerit.
Et hec est iuris hui⁹ rō q̄re ꝓsuetudini ꝑscribi
nō pōt. Nā cū sine autoritate epi null⁹ eccl'iam
intrare possit vel deliq̄re: vt de rensū. admonet
nec debeat alīq̄s ralib⁹ se ꝺgere: si q̄ vocatus
est a dño ranq̄ aaron: vt de electiōe qualiter:
ingerit aūt se qui sine diocesani autoritate in
trat. de offi.ordi.q̄fī. ⁊ quibꝺ ꝺs p ostiū. i. rīs
intrare aliter fur ⁊ latro cēsef. Jo.r.pcludit q̄
qui sine epō intrat: spreto ostio. i. xpo cui⁹ ē vi
cari⁹: bñficijs ecclesiasticis sibi vsurpat. vñ. q.j.
qui vos.⁊.c.sequēti. Scēda institutio est corpo
ralis ad archidiaconū spectās de iure cōmuni
⁊ sequēs autorisabilem: ranq̄ illi⁹ executoris.
ar.de re.iudi.cum bertoldus. ibi de cōsensu epi
⁊ de hoc ꝫ eo.tit.ad hec.⁊.c.vt nostrum. Est et
tertia que pro collatione ponitur: quam posset
archidiaconus habere de cōsuetudine: vt de in
stitu.c.cū venissent. vnde si concessio p institu
tione ponitur. de offic.lega. dilectus. Sed licet
conferat archidiaconus. recipiens antecq̄ cor
porali vtatur ad auctoritatem episcopi ꝟs ne
cesse recurrere: propter rationem dictā ⁊ iura
allegata §m Host. Et q̄uis glo. in verbo obten
tu consuetudinis exponat de non prescripta:
q; prescripta daret archidiacono posse conferre
curam alarū. Host. tū reprobat dictā expositi
onē dicens q̄ nec prescripta hoc pōt sibi dare
loquendo. s. de prima siue autorisabili institu
tione: secus de tertia que prescribi potest secū
dam vero habet de iure commun.
4 ¶ Quarto vtrum archidiaconus habeat curā 4
alarum: ⁊ Inno. in ꝟbo curā. distinguit q̄ cura
duplex ꝺs. primo stricte ⁊ est prās ligandi ⁊ solu
endi in foro penitētiali. ⁊ hec nō est in prela
ra large ⁊ est prās ejiciendi ⁊ recipiēdi in eccle
cura est excōmunicare: visitare: corrigere ⁊ hu
iusmodi: ⁊ hanc habere pōt archidiaconi ⁊ alij
inferiores. Ꝺs ho. dicit hāc distinctionē se nō in
telligere. q; ꝑma nō pōt dici cura: nec ꝺs ius cū
nullo iure caueaf: nec ꝺm naturalē rōnēs imo
oīno aliud est cura aliō prās: cū multi habeant
illā peātē q̄ nō hīt curā: sicut sacerdotes nō cu
rati q̄ ex ītia vel priuilegio audiūt confessiōes
alioꝝ si: ⁊ eō multi hīt curā q̄ nō hīt illā prātes
q; non sunt sacerdotes. Igif pori⁹ dicēdū est q̄
cura est prās habēdi alīq̄s in subditos illis cō
ferendo sacra ꝑ se vl' p alios: ⁊ alia faciēdo q̄ pri
net ad curā vl' salutē alarū: ⁊ coꝛrigēdo ⁊ hmōi
⁊ hāc ꝺs archidiacon⁹ ⁊ alij ꝓlati curati: etiā si
nō sunt sacerdotes: si in foro penitētie absolue
re vl' alia sacra ꝓferre ꝑ se nō possunt si nō fuit
sacerdotes sed sacerdotibus ista committere.
¶ Quinto vtrū archidiacon⁹ possit excōicare: 5
⁊ dico q̄ in.c.archidiacon⁹. eo.tit. Joā. an. post
Inn. dicit q̄ ius cōe est vt ipe ⁊ alij ꝓlati iuris
ditionē habētes ab epō ⁊ ex collatiōe aut ꝓmo
tiōe officioꝝ vl' dignitatū ad q̄s assumūtur
sint iudices ordinarij: ⁊ possint excōmunicare.
xj.q.j.nemo. ⁊ hoc nisi sint mulieres. de pe.⁊ re.
noua. Et q̄s ꝺs i. d.c.archidiacon⁹ q̄ excōicare
nō pōt intelligif vbi ē ꝓsuetudo ꝑ q̄ ꝺs intrā
ditionē vl' q; excōicare nō pt cū illa solēnitate
ꝺ ꝫ.xj.q.iij. ofīt q; illō est epi solū. Dicit etiā q̄
prelati habētes iurisdictionē tūm a collegijs: vl'
alijs q̄ epis: excōicare nō pōt ls habeāt aliū iu
risditionē: aut prātē excōicandi concedere nō pt
nisi episcopus. xviij.q.iij. corripiant⁹ nisi colle
gium eligeret autoritate episcopi vel ab eo con
firmaren⁹ vt dictū est. Scīēdū tū ꝺm archiepm
q̄ ꝓlati religiosoꝝ ꝑcipue exēpto⁹ cū habeāt
autoritatē seu iurisdictionē quasi epalē i subdi
tos suos excōicare pōt subditos suos ex auto
ritate suoꝝ pīlegioꝝ a sede aplica eis ꝓcesso
rū hec ille. ls mihi vī q̄ ex iure cōi possint: tū q̄
ꝓlati collegiāt⁹ canonice electi. ꝑ.c.cū eccl'ia
rū. de offic.ordi. de quo. j. excōicato primo. §. ij.
niend⁹ si ꝑ iter indignū: ⁊ dico q̄ archidiaco
nus ꝺs eraminare ꝓmouēdos ad ordines ⁊ ꝑsi 6
ho. nisi ex cā eps hoc sibi interdicat: qui ēt pōt
⁊ alios adiungere q̄ simul cū eo examinēt sicut
gnum q̄uis eps nō videaf puniend⁹ sed archi
diacon⁹ q̄ eraminat ⁊ ꝑsentat epō indignū. ar.
de facto eius qui examinat: cum fiat mandato
ei⁹ nisi forte examinator talis fuisset vt verisi
mile nō sit ipsum mentiri. vt de pigno. significā
te. sicut etiam dicunt Innocen. ⁊ Host. quod si
communis opinio sit de bonitate archidiaconi
excusatur episcopus. ⁊ idē de alio examinato-

ve:qđ ꝺm archiep̄m:mō videt intelligendū de bonitate ſimpliciter ſcz vite:ſed de bonitate.i.doctrinitate adeq̄minandum.vt ſcz ſciat in quib⁹ ſit quis eraminandus ⁊ fideliter agat quod eſt dictum vt ſit ꝓudens ⁊ conſcientiatus.

7 ¶ 7.vtrū dicēte epo ſcis hūc eſſe dignū peccet archidiacon⁹ rñdendo ſcio quantū hūana fragilitas ꝑmittit ⁊ dico ꝺm Inn.i.c.vnico.de ſcrutinio in ordine faciēdo qđ ſi talis ordinād⁹ ꝓſentatur a ꝓbis:pōt ſana ꝓſcia rñdere.dūmō nihil mali de eo ſciat arg.de ꝓeſum.ondū.qđ ſi de eo ſcit aliquid malū ſecretū obtinere dz a ꝓlato:vt eo abſente faciat ordinationē:qđ ſi nō pōt:vl̄ nō ſine ſcādalo:tūc etiā pōt ſana ꝓſcia dicere:qz placet quādo ſolus eſt in dolo:aly vero in culpa ſolū. Qui aūt ſe faciūt promoueri ad titulū ſue paupertatis:vt medicantes illam ſequantur.

9 ¶ Nono vtrum dicani rurales inſtitui debeāt ⁊ deſtitui p epm de cōſenſu archidiacōi:⁊ dico ꝙ ſic:vt in.c.ad hec.eo.tit.qđ Jo.and.dicit melius intelligi ſz cōſuetudinē Fran.vbi tales dicani inſtituūt ad tōs p maiori pte p eſz ⁊ archidiacon̄ ad qdā officia eis cōia:⁊ pnr ſz Inn.vbi non eſt talis cōſuetudo hoc non vendicat ſibi locum. Qđ ſi in deſtitutiōe aut inſtitutiōe p̄cordare nō poſſent:ſm aliquos:vt recitat Inno.⁊ archi.ſeq̄ vł nihil agitur cū vn⁹ ſine alio nō poſſit.ꝺ offi. dele.c.im.niſi cōſuetudo haberet ꝛ:imm:ſed tūc aly dicunt nolatum ab epo habere locum cum eius autorit.as ſit principalis et archidiacon⁹ quaſi vicaria.⁊ hoc ſequitur Inno.addēs qđ ſi archidia.in ſtirui videt indignū poſſet p.o iure ſuo appellare vel alias contradicere.

¶ De cimo vtrū archidiacon⁹ poſſit dare lras 10
cōmēdatias ꝓmouēdis ad ordines:⁊ dico quod non:vt in.c.ſignificaſti.eo.ti.qđ gl.intelligit qñ epūs eſt pñs.i.in dioceſi.nā ſi eſt abſens ⁊ neceſſitas vel utilitas ſuadeat ordinādoꝝ poterit eos alijs epīs cōmēdare:⁊ ſic lras cōmēdatitias dare:qz eo abſente ſupplet vices eius:vt in.c.ſ.eo.ti.⁊ idē poſſet ꝺz ho.gñalis vicari⁹ epi cui aliqs de ſpecialib⁹ caſibus cōmiſſus eſt cum clauſula gñali.vt de offic.vic.c.ij.lib.vj.ſed in pſentia epi qui ſic gñaliter commiſit ſine ipſius licentia nō debet hoc expedire.de offi.leg.volentes.

¶ De archiepiſcopo.

Archiepūs ⁊ metropolitan⁹ ſunt noīa ſinonyma ſignificātia idē:ſz archiepūs dicitur ab archos princeps ⁊ epūs qſi princeps epoꝝ. metropolitan⁹ ho a metros.i.menſura.⁊ polis ciuitas qz ſub certa mēſura.i.numero ciuitatū cōſtituit.vſ.q.iij. ſcrote.15 non ſit neceſſe ꝙ habeat illum numerū. ſ.decem epoꝝ ſub ſe vt ibi ꝺz:hz aūt ꝺm ſpoſtēſes pinguis⁹ in epm ꝙ i ſubditos ei⁹:⁊ hz iuriſdictionē ⁊ eā exercere pōt in tota prouincia:rollē do prauā ꝓſuetudinē:⁊ fulminādo ſnām excōiatiōis in ſeruātes eā ſz Inno.quē ſequit̄ Pan. in.c.ex frequētrib⁹.de inſti.⁊ ſentit gl.in ſum.ix. q.iij.⁊ cognoſcere poteſt de crimine epoꝝ ⁊ eos punire:vt in.c.ſacro.de ſen.excō.hz nō poſſit ꝓcedere ad eoꝝ depoſitionē q̄ ſolt pape reſeruat vt in.c.ij.de trāſ.pla:de cā ho ciuili cognoſcere pōt indifferenter etiā ſi ſubit⁹ epi illi conueniat pura cozā archiepo ꝺz eū ꝓuenire.hz ſi epūs hz cām ꝛ ſubditum nō ꝓuenit cū cozā archiepo quia non eſt iudex ſubditi epi nec hz in illū iuriſditionem niſi in certis caſib⁹ de quib⁹ infra: nec etiam conuenit eum cozam ſe:qz non debet eſſe iudex in ꝓpria cauſa:vnde eligi debent arbitri iuris:⁊ probantur hec in.c.ſi clerici⁹ aduersus clericum.xi.q.ſ. Non poteſt aūt compellere ſubditum ſuffraganei ſui ſuſpiciendum cōmiſſiones eius in cauſis:niſi ſit conſuetudo de foro competen.romana.lib.vj.de offi.ord.paſtoralis.ſuper quo.c.dicit ho.quod cum epiſcop⁹ ſubſit archiepiſcopo:quia pinguius ius habet i eū quam in ſubditus eis poteſt epiſcopum cogere vt compellat ſubditum ad ſuſpiciendum qđ ſi infra certum tempus ſibi aſſignatum hoc facere neglexerit:nec aliquod iuſtum impedimētum ꝓtenderit demū poteſt cogere vtrunq⁹:⁊ argumentuz.de officio ordinarij:quanto.in fine.⁊.c. irrefragabili.§.exceſſus.⁊ concord.Pert.etiam ſi ab epiſcopo appellarum fuerat. Jure tamen

nono archiepūs cauſas q̄ per appellationez vel alio iure metropolitico deferuntur ad ipm nō pōt audire vel cōmittere alibi q̄ in ſua ciuitate vel dioceſi:aut in eis in quib⁹ appellatū extitit,vel cauſe ipe conſtitūt:⁊ niſi aliud ſibi cōperat de conſuetudine.de offi.oꝝ.litigantes.li.vſ.

1.qō. ¶ Primo ho ārit ſi aliquib⁹ caſib⁹ archiepiſcop⁹ hz iuriſdictionem ordinariā in ſubditos epi:⁊ dic ꝙ ſic in multis q̄ notant in.c.paſtoralis.ō offi.ordi.* Primus eſt cū deuiāt in diuinis officijs a cōſuetudine eccleſie metropolitane.xij.diſti. de his.q̄ tñ limitat ho. niſi eccleſie puincie haberēt ſpecialē conſuetudinē q̄ ꝓbā. placet:vt valeat ꝓſuetudo cuiuſcq̄ eccleſie oium mō ſit alia rationabilis.ar.de trinit.ō cō.diſ.iij. ad qđ facit qđ no.gl.in.c.ſ.de ſum.trī.in.vſ. vbi ꝺz ꝙ in cōcernentib⁹ fidē ſeq̄ debem⁹ conſuetudinē eccle romane in aliꝑ non tenemur niſi pa

2 pa diſponat. Scōs eſt qñ ſubdit⁹ epi delinquit i dioceſi archiepi.vſ.q.iij.placuit.qz hoc caſu efficitur aliās de iuriſdictione cuiuſlibet

3 alterius.* Tert⁹ eſt ſi hz predictū in dioceſi ſua ſua.extra de ſo.cō.c.ſi.⁊ iſte etiam caſus primet

4 ad quēcunq⁹ aliū.* Quartus eſt ſi cā deferr⁹ ad eū p appellationē.de offi.le.ca.primo.⁊ de offi.

5 ordi.duo.ſz hoc caſu diſtigue.vt infra.* Quintus eſt cū abſolut⁹ ab archiepo nō vult parere

6 epo.ō offi.ordi.ad reprimendā.* Sext⁹ eſt ſi cā criminalis ſit inter epm ⁊ clericū ſuū:qz deducit hz ad ſynodū in qua archiepūs p̄eeſt. vſ.q.iij.

7 c.ſ.* Septim⁹ eſt ſi clericꝰ hz ciuilē cauſam cō-

8 tra epm ſuū.xi.qō.ſ.ſi clericꝰ. * Octau⁹ eſt qñ epiſcopus eſt negligēs in eo quod facere dz.ſr. q.iij.cū ſim⁹.p quo Pano.ſn.c. ex frequētrib⁹. de inſti.facit regulā generalē.q̄ ſola negligentia epi differat iuriſdictionē in archiepiſcopū. ⁊ gl.in.c.romana.de ſupplen. neg.ꝓel.li.vſ.dicit q̄ in negligētia epi archiepiſcopus ſupplet vices eius nō aſſit in delicto.qđ limita ſm doct. ⁊ Pano.in.d.c.ex frequētribus. niſi delicta ſint

9 notoria.* Nonus eſt qñ defuncto epo eccleſia

10 idoneos clericos nō hz.xij.q.ij.non liceat.* Decim⁹ eſt cū euidēs eſt ſnīam epi eſſe iniuſtā.ex

11 tra de app.ſollicitudinē. * Undecim⁹ eſt cuz vi ſitat̄ puncta. extra de ꝓſcrip.cū ex officij.et de

12 cenſi.hoſpite.⁊.c.cū nuper.* Duodecim⁹ etiam pōt addi ſm aliquos ratione notorietatis criminis que facit vt in ſua dioceſi exiſtēs ſua ſententia afficere poſſit ſubditos epi delinquēres qz licet ter.in.d.c.romana.in.§. notoria.loquat̄ de viſitatrīb⁹ doc. in.d.c.ex frequētibus.ſi⁊ hoc ego credo verū in caſu.viij.quādo.ſ.epūs eſt

2.43 negligēs.vide etiam.§. abſo.ij.circa finem. ¶ Decō vtrū archiepūs ſupplear vices epi per

ſolā vacationē ſedis epal⁹:⁊ dico ꝙ nō hz capitulū ſupplet.extra ne pl. vi.ſi epūs.⁊ ca.ec.li.vſ. ⁊ idē etiā ſi ſit excōicat⁹ vt in.c.romana.de ſup plē.ne.pla.vel capt⁹ a paganis.vt in.d.c.ſi epūs. ⁊ idē puto eadē rōne i caſu quo epūs ſuū officium exercere ⁊ omittere nō poſſit pura ſi efficiatur mutus aut verſatur in furozem.

¶ Tertio vtrū poſſit eccleſie cathedrali vacāti 3
dare viſitatoꝛē:⁊ dico ꝙ non niſi forte capitulū in ſpūalibus ⁊ rēporalib⁹ negligēter aut male adminiſtret:qz tūc vacato capitulo ⁊ cauſe ſuper hoc aḡnitōe ꝓmiſſa viſitatoꝛē ſeu miniſtrū poterit deputare:q̄ ꝺnūs habeat legitimā adminiſtrationē in ſpūalib⁹ ⁊ tpalibus:cū illa beneficiaq̄ ad ſolā epi collationē ꝓtinent conferre nō pōt ſi a⁹ alio q̄ a romano pōtifice fuerit deputatus.vt in.c.eccl.de ſup.ne.pl.li.vſ.

¶ Quarto vtrū ceſſante ſuffraganeoꝝ ſuoꝝz 4
negligentia poſſit viſitationes iterare ⁊ recipe ꝓcuratiōes:⁊ dico ꝙ ſic nō obſtāte ꝺcta conſuetudine:⁊ dū viſitat poteſt confeſſiones ſubditoꝝ ſuffraganeoꝝ audire ⁊ abſoluere et iniungere penitētiā.extra decē. perpetuo.li.vſ.ſz vtrū aliq̄d poſſit recipere.vide.ſ. viſitatio. vbi de viſitatione eius multa dicentur.

¶ Quinto.vtrū abſoluere poſſit ſubditos ſuf 5
fraganeoꝝ ſuoꝝ.⁊ dicit ge.in.c.ꝓpetuo.ō ceſſi. li.vſ.ꝙ eos nō pōt ligare vł ſoluere niſi dū viſitat.vt ibi tex.innit:nec ceriā abſoluere ab excōicatione minoꝛi.vt in.c.nup.§.ſ.ſed vero ō ſen. er.⁊ hoc verū niſi p appellationē cauſa ad eum devoluta ſit vel in caſib⁹ ſibi ſpecialiter a iure permiſſis:de quib⁹ dictū eſt ſed tamen de hiis etiā vide ſupra abſolutio.ij. dubio. v. vſ. ⁊ viij.

¶ Sexto vtrū poſſit celebrare concilū in reg- 6
ſito primate:⁊ dico ꝙ ſic. o.l. xxxij. ſi quis epiſcopus vocans.⁊.ix.q.iij.c.ij.⁊.iij.

¶ Septimo vtrū poſſit facere crucē portaꝛ aſ 7
ſe:⁊ dico ꝙ ſi trāſiēs p quenis loca ſue puincie ⁊ bñdicere ppl'oꝝ pōtificalib⁹ ⁊ ſine pōtificalib⁹ ⁊ celebrare ⁊ celebrari facere. tā in locis exēptis ꝙ nō exēptis:q̄ etiā ſibi facere pōt ep⁹ etiā in locis exēptis ſue dioceſis.vt in cle.archiepoꝝ pīudicio. Multa alia tāgentia archiepm.vi de.ſ.epūs ꝙ totū ⁊ infra pallū:⁊ platus per totum ⁊ ſupra abſolute.ij.§.viij.⁊ ſequentibus.

¶ De archipreſbytero.

Archipreſbyter princeps ꝺr aliorum preſbyteroꝝ.i.ſacerdotū.⁊ ſupꝛ ē ſ.ruralis q̄ preeſt ſolūmodo plebi. vt in.c.ſi.ō off.archipre.⁊ ciuitatē ſis ſiue eccleſie cathedrali⁹ qui alio nomine dicitur decanus.vt in.c.ad hec.de offi. archi.⁊ eſt ſub archidiacono.⁊ eius preceptis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

debet obedire.extra eo.c.f.vbi dicit gl.q archidiaconus est minor ordine cui ille sit presbyter iste diaconus: sed dignitate & administratione est maior:qđ sm Inn.verum est vbi sic est de cōsuetudine & inspectantibus ad officium archidiaconi de iure vel consuetudine. In aliquibus aūt ecclesijs vbi non est archidiaconus ꝛs archipresbyter vel prepositus tñ loco archipresbyteri ad talem archipresbyterū vel prepositū vltra ea que sunt sui officij pertinent ad eū qui de archidiacono dicūtur prout habet cōsuetudo loci que in huiusmodi dat iurisdictionem.

¶ Primo ꝙ ꝗrit q sit offm archipbyteri ciuitatēsis:& dico q leo.s.c.offm extra.de of. archipb.sic dicit. Officiū archipbyteri de vrbe cōstat qñ ibi pbūl defuerit vice ei? officiū ichoare:benedictiones pbyterales in eccl'ia dare: missam qñ voluerit cātare:vel cui de sacerdotibus iusserit qñ ꝙ eps missam canit ꝺs pcipere sacerdotib? vt induāt se vestimētis sacris & ꝓliter ad missā pceđāt. Ds em pcipere custodi ecclie vt in sacrario ecclie eucharistia xpi ꝓpter infirmos nō desit:ꝺs infirmis puidere & puidēdo precipe sacerdotibus ne forte sine ꝓfessione vel affirmatione corpis & sanguinis dñi nr̄i iesu xpi moriant.cōfessiones eoꝝ q a foris veniūt recipere cū oibus sacerdotib? & reminde p prouisionē pōtificis magnā ꝺs illis adhibere curā. Ad xpianos quoq; faciendos & baptizandos infantes:& ad succurrēdū ofa a sacerdotib? p iussionē illi? fiāt.hec ibi vbi dicit gl.in verbo bñdictiones.i.in matutinis qñ ōsit legi lectiones. Et dicit etiā i ꝟbo sine confessiōe reus erit alie illius.xx.vj.q.vj.si pbyter. Et rursus dicit in ꝟbo foris veniūt.i.extra ciuitatē:& est argumētū inq̄r q liber de epatu pōt in eccl'ia maiori fecta recipe qđ verū est.ar.di.i. in capite.nec est ꝫ qđ ꝺs de pe.dist.vj.q eps non ꝺs recipere parochianū alteri? epi: q: tūc nō recipit parochianū alteri? sed sui:q: oēs recurre pūt ad archipresbyterū eccl'ie maioris vt hic ꝺs. Et sil'r in verbo cū olđ? sacerdotib? dicit Jo. an.id est olim sacerdotū: q: ꝛ ipsi archipbyteros cōstituti dñi sm Inno.vel sm Host.hoc intendit q si ipse ꝓpter multitudinē nō sufficit ad cōfessiones audiendas alijs sacerdotib? committit.

2 ¶ Scōo ꝗrit qđ sit offm archipbyteri ruralis & dico q de eo in.c.fi.de offi.archip.sic ꝺs. vt singule plebes archipresbyterū habeāt ꝓpter assiduā ppl'i dei curā:q nō solū imperiti vulgi solū citudinē gerat verū etiā pbyteroꝝ q ꝓ minores titulos.i.ecclesijs habitant. vt si ingi circūspectione custodiat: & q minus sp industria diligenti op' eperceat eps suo remūciet. Nec obrēdat eps nō eger e plebē archipbyterō quasi ipse ea gubernare valeat:q: & si valde idoneꝰ sit: decet tū vt sua onera partiat:& sint ipse matrices eccl'ie preestructa archipresbyteri presint plebib? vt in nullo titubēs eccl'iastica sollicitudo. Cētera tamē referant ad epm nec aliquid cōtra eius decretū ordinare presumāt. ꝺ nec in.d.c.vbi dicit gl.quod sicut.c.precedēs.de quo.s.in priori.§. loquit de ciuitatēsi archipresbyterō:ita pseno loquit de ruralitquin in tuscia cōiter ꝺs plebanus:alibi de canus. Et in verbo referat dicit. preter minora q ipse determinare potest cū habeat ordinariā iurisdictionē. vt in.c.cū ad ecclesiam.de offi.ord.

¶ Tertio querit vtrū archipresbyter ciuitatēsis absoluere possit a casibus episcopo reseruatis,& dicit host.q nō sine cōmissione spāli:q verū credit Jo.an.de pe.& re.si episcopus.li.vj. licet absoluere possit oēs de epatu a nō reseruatis vt dictū est. Non potest etiam solemniter penitētē reccōciliare episcopo non consulto sm gl. in.d.ca.ij.nisi eo absente in maxima necessitate.

4 ¶ Quarto ꝗrit vtrū archipbyter ruralis possit absoluere oēs de epatu ad eū accedētes:& dico qđ nō nisi ꝙtū epi dat authoritatē: q: solum preest plebi,& nihil debet facere sine relatiōe ad episcopum.s.dtū ad maiora.vt in.d.c.fi-pōt tñ a nō reseruat] absoluere oēs ptinētes ad ecclias q̄ sunt sub suo plebanatu.vt ꝓꝫ q: vt ꝺs.d.c.ff. sicut eps ecclie matrici pest: ita ipe pest plebē. ꝫ glo.dicat qđ ꝫ sicut nō dicit sine nō notat oīmodā similitudinē ꝫ aliqualē:q:.s.ꝺs authoritatē ab episcopo.& nō potest terminare maiora.

¶ Quinto vtrū archipbyter ruralis hēat authoritatē instituēdi seu cōfirmādi presentatos a patronis in ecclesijs q̄ sunt sub suo plebanatu:& sm archie.certū est q de cōi iure nō pōt: sed cus ex cōsuetudine pscripta sicut accidit in archiepatu florētino:q: vterq archiepus.s.& archipbyter ruralis seu plebanus pōt confirmare presentatū sibi:& ad quē prio recurrit ille expedit.

De argumentatione iuridica.

Argumētatio est illatio ꝓtis ex antecedēte cū sit ꝓna qđā.& sic arguere est id qđ implicite cōtinet i ꝙo explicare:vt tu es hō:& ergo habes rōnē:argumētario ast iuridica est illatio ꝓtis ex añcedēte iuridico siue cōtento in iure:& arguere iuridice est illud qđ implicite & virtualiter continet in vna le.vel sniā legali explicare:sicut cū ꝺs de vno simili infert de alio vt de consti.trāsla.vbi argumentatio iuridica est quedā extensio iuris siue legis.

¶ Primo vero querit vtrū valeat argumentatio a simili.& dico q sic. sj.q.f.multi. in glo. & de consti.translator.& ibi dicit panor.q vbi est casus similis,& habet casum specialē in contrarium extensio fieri nō debet:quia nō debet fieri cōtra

rectio legū ex silitudine rōnis: vbi adsit ꝫ iū nō reperit dñ fieri pōt extēsio: & sic intellige. l.nō ꝓt.ff.ꝺ le.& hoc no.bar.l.l. nō dubiū.C.de leg. vbi dicit idē esse in cōsuetudinib? & statutis: p l.de qb?.ff.de leg. Et sic nota q statutū municipale & cōsuetudo possent ad altos casus ex idēntitate rōnis extēdi: ōmō silī casus nō habeāt legē ꝓpriā.& sic intellige qđ no.in.c. nr̄a. ꝺ iniu. vbi remanerit multi & male: qđ statutū nō ꝺs extendi:q: est stricti iuris sed vt dixi: illū ꝓcedit qñ extrēio fieret cū legis cōrectiōe: al's secus. Nō ꝺs etiā fieri in penalib?: nisi sit claritas rōnis sit expressa vel indubitate ꝓsumpta sm eūdē in collatione glossarum clemen.in tit.de rescript.

2 ¶ Scōo vtrū valeat argumētatio a nois etymologia:& dico q sic. xvj.q.j.placuit.el.j.& ij.ꝺs limita primo q: ꝺs solū negatiue:q: ꝺs nō est restatio mētis ergo nec testū.nō adsit eꝺ est restatio mētis ergo testū.scōo ꝺs solū in noīe appellatiuo:q: ꝓpria ad placitū ipouūt:vt no.Bart. in pemio inf.oꝛtiari sup rubrica.tertio ꝺs solus q̄ nomē sumit ex essentiali nā sua sm Pan. in c.j.de iudi.vt mutuū & testū. Nā hoc verus est: restū est restatio mētis.l.j.ff.de testamē.vbi ergo nō est testatio mētis.l.j.ff.de testamē.vbi ergo nō est testatio mētis nec testamentū: similiter mutuū ē:q: q de meo rusi fit.l.ij.ff.si cer.pe. vbi ergo de meo nō fit rusi non est mutuus. Secus aūt q̄ imponit nomen ex eo q deberet in esse nolaro sicut ꝓperaro:ꝺs augustus:q: deberet augere rēpub.ꝫ si nō auget tū impator est. vt notat in ꝓoemio.ff.veteris. papa sil'r ꝺs pontifex q: ꝺs esse pons p vite exemplaritates quod si nō facit tū pōtifex est vt in.c.j.de cō.li. vj.sic igit intellige.insti.de tute.in prin. ff.& ff. fig.l.bonozū.& l.malum.C.de defen.ci.l.defensores.la.ij.insti.ꝺ bona.§.est & alius.C.de ser ius.l. a nullo. C. de offi. pfe.vr.l.ma. Et quib? prꝺs qđ argumentū sumi pt a nois intepatiōe. Et sic limita sm Bal.de vasallo milite q̄ arma bellica deposuit. illud puerbiū si nole priueris nec rē habere mereris.eē verū.si nomē significat substantiā vel qualitatē necessariam inesse alicui subiecto vr.ff. de fideicō.li.l. luci?.& ff.de pact. l.tale pactū.§.fi.secus si significat solā simplicē demonstrationē.ff.de reb.dub.l.fi cognatis.& ex his ꝓꝺs esse verū quod scolares scolas intrātes nō adsit antecedentes nec studēres nō gaudēt priuilegio scolarum vt ꝺs Joā.de lig.in pemio cle. adducens nor.per gl.in.l.vna.C.de stu.li.vi.ro. ter.in.l.si ꝙs.C.de dome. pte. Et idē si in vnoe ste vinunt.C.de curio.& ista.l. agētes. alias inciꝑit per id rōs. Et sil'r q̄ sunt de collegio alicui? artis arē illā nō exercētes nō gaudēs priuile gio ei? vt no. Bar.in.l.semp. ff.de in.imu.p illi? text.in. §. negotiatores. xvj. qō.j. gñaliter. Et

faciūt tā ꝫ scolares & artifices q ꝫ eoꝝ rectores q̄ grauāt tirigātes cū eis rōne priuilegioꝝ. Et ideo sm alios si hoc sit manifestū tenentur rectores ad restitutionē omniū in quib? plus sunt grauati:& similiter scolares si tales sit q non gaudeant q̄us non sit manifestum: sed hoc forte non est verum nisi in foro cōscientie.

¶ Tertio ꝗritur q̄t modis ꝺs argumētatio i sū ꝫ res:& dico q nō ꝺs ꝓio a silī eo mō q dicit ē. Et scōo a nois appellatiui etymologia:a nose ārt ꝓpio sit qđā argumētū ꝫ dualiter:vñ hoies ꝗrūt nosa bona & dicebat vrozi Jo.an. q si venderentur deberēt emi ꝑcio magno vñ ipse extollit prop̄ii nomē suū in pemio cle.& sil'r accursius in.l.fcā.ff.ad treb.q: ex horrido noie fe pe interpretant? holes sinistrū putates ab eētu prauo ipositū. Et tertio ab appositis vel cōtrarijs.viij.q.j. secundū. Et quarto ab exēplis gētilū.de ver.sig.foꝛus.de conse.di.j.c.j. Et ꝙto ab authoritate.xxxiij.q.j.dixit.sed valet solū affirmatiue secundum ostalecricos. Valet etiaꝫ multis alijs modis:ꝓ quo vide Bal.in.l.conuenticulam.C.de epis.& cle. vide etiā infra lex.

De arra.

Arra videt eē signū sine argumētū & vadimoniū siue securitas quedā realis & est duplex vna fez data in signū & securitatē emptionis & vēditionis cōtracte vel ꝓtract? eq̄lētis:qui tamē sine ea valeret.l.q se pe.in prin.ff.de cōtrahen.emp. que adueniente solutione cessat esse arra & transit in preciū:de quo vide.l.ij.C.qñ li.ab emp. rece.rext.& doct.& hec potest appellari arra realis.i.data in signū ꝓ re venali & precio mensurabili. Alia est q̄ datur sponte in signum & securitatē matrimonij contrahendi & dicitur Arra sponsalitia q̄ adueniente matrimonio perdito nomine arre rā sit in donū vel dotē vt anulus pecunia & huiusmodi: & hinc arre datio subarratio dicit q sit ꝓcipue per anuli immissionē & vulgo dicitur desponsatio.

1 ¶ Prio ꝙo ꝗrit vtrū post realis arre datione posslit q̄s recedere a ꝛcta: & dico q non si data est nolearre & in partē solutionis fiende:q: cū pa vel q̄ futura est pars precij soluta est res nō est integra.C.quando li.ab emp.di.j.vnica.

¶ Secundo vtrū is p quē stat ne ꝛctus ꝑficiat 2
quando aliquid datū est solū ꝓ arra: aliquid perdat:& dico q is qui eam dedit eam perdit: q̄ emp.& ven.§.in his.

¶ Tertio querit quid operetur arra spōsalitia sive datio arre que subarratio dicit: & dico qđ 3
si hoc iter sponsum et sponsam fiat ꝑsumit ꝓ

Universidad de Deusto
Biblioteca

mrimonio: nisi ꝓbetur ꝺ illi vl' eet ꝺ illa ꝓsuetudo: vl' etas repugnaret: vt notat ex̄ ꝺ eo ꝑ̄ō. ipu. c. tue. si vero hoc fiat a parētib⁹ sola spōsalia ꝺ hūtur vel ꝑsumunt: vt ibi dicit gl. quod tñ itelligę per modū quo a parētib⁹ spōsalia ꝺ illi ꝑ̄t. de quo infra matrimoniū. ij.

4 ¶ Quarto vtrū restituat arra spōsalitia nō sequuto matrimonio: ↄ dico qꝺ si sequutū nō fuerit absq; alteri⁹ culpa: vt ꝑ supuenięrē mortēl' religiōis ingressum: ↄ hmōi sic restitui ꝺ arra simpl'r: si ꝝ sequut pt culpā ōtis arrā ꝺdit illā: si vero ꝑpter culpā recipientis restituet ea in duplū. C. de spō. l. arris. ↄ. l. fi. Qꝺ verus est si accipiēs fit maior. xx. annis aut si veniā etatis impetrauit ↄ eā in cōpetēti iudicio ꝓbauit alis tenet solū in simplum: vt. in. o. l. fi. ↄ ad illud simplū cum sit pena ꝑm aliquos nō tenet in foro penitentie nisi fuerit ad hoc facta condēnatio: vt colligi pōt ex notatis ꝑ gl. q. ij. fraternitas. Et de hoc infra hereticus primo ↄ assassin⁹. §. vlt. sed ↄ de hoc ↄ de multis alijs spectāti⁹ ad hāc arram. infra sponsalia ↄ infra pena.

¶ Arrogantia infra superbia.

¶ Arrogatio vide supra adoptio.

¶ De artibus ↄ artificibus.

AS ē recta rō rerū a nobis factibiliū ꝑm ari. l. ii. ethi. ↄ ꝑprie ꝺr de mechanica q̄ diuidit in septē ad ꝗs oēs reducunt q̄ hīs ꝙlib⁹ ꝓtinent. Lana nem⁹ miles nauigatio rus medicina. his ars fabrilis connumerari pōt. dicunt tñ ↄ qꝺ scie speculatiue artes: qz. l. ordinant ad aliqꝺ op⁹ rōnis dirigēdū: ↄ sunt sīlr septē de quib⁹ nihil ad nos.

1. qō ¶ Primo ꝝ̄o qrit vtrū ars siue cōpale exercitiū licite exerceri possit: ↄ dico qꝺ sic si sit a pārtib⁹ sola pcurāt ꝓmo qꝺ huic exercētī nō sit spāl'r ꝓhibitum sicut clericis qꝺ ꝓhibent vt infra clerici. ix. p totū. secūdo qꝺ si sit etiā ꝓhibitū vl' illicitū ex se. i. nāli iure nec a deo siue diuino iure. nec ab ecclia vl' iure ciuili. sicut exercitiū fenerādi ↄ oē ꝙ nō nisi ad pctīm ordinat. tertio ꝙ fiat ꝺbitis circūstātijs: puta debito tpe ↄ nō festiuo: debito loco ↄ nō in ecclia ꝺubito mō ↄ nō cū fraude dolo vel mēdacijs. q̄rto ꝙ fiat recta intētiōe: puta ne tot: peat ocio: vt ex lucro subueniat suis vel alienis indigētib⁹: vt decēter viuat ↄ hmōi: ꝺb⁹ cū currētib⁹ est impossibile aliqꝺ esse illicitū: cū oē illicitū sit vel qz est ꝓhibitū: vel qz est malū de se aut ex circūstātia aut ex fine vel intētione.

¶ Sc̄o vtrū licite inter se conueniant ↄ pacis- 2
scant artifices vt nō instruant alios: aut nō vēdant nisi certo modo: ↄ dico sm Inn. in. c. significante. de appel. qꝺ peccāt si hoc faciunt frāduleter: secus si ex priuilegio vel cōsuetudine. C. de mono. l. pnā. vel dicit qꝺ hoc locum ꝫ ꝺ per

talis regula qꝺ flagitiose rei. l. q̄ nullo mō ꝑ additionē alteri⁹ pōt esse vtilis vl' humano nec emptio nec mādatum nec societas valere pōt: et idē ꝫ Inn. in. c. j. ne cleri. vel mo. qui dicit qꝺ in his nullo mō licet negociari: ↄ concordat ꝑdictis Host. ↄ. s. Tho. Sz tñ aduertēdū est qꝺ sūpleinter ea q̄ nullī vsū hūano sunt apta ponit exē plū de quibusdā sumptuosis camisiarū suturis: quas precipue factāt hispani dātes ꝓ factura vnius camisie: interdū plus quadruplo quam ꝑ tota camisia: sed hoc nō est verū quia venit in vsū ornamēti quod aliquando licere potest.

4 ¶ 4. vtrū liceat facere aut vēdere aleas taxillos ↄ carthas ↄ hmōi: ↄ dico qꝺ quo ad factores taxillorū oēs conueniūt qꝺ de tali artificio vtere nō licet: qz hoīs vsus vt in plurib⁹ est ad malū: ↄ xx. dicit qꝺ nō est securū de talib⁹ viuere quoꝝ vt frequēti⁹ ē ad pctm qꝺ ārc. Intelligit de mortali: vñ tales nō sunt absoluēdi nisi dimittāt. de pe. dī. v. falsas. ↄ. c. fratres. quo ad factores taxillos: sz ꝺdā alij dicūt non esse sīle: qz eis frequēti⁹ ludit ad ꝓbicuationē redij vel laboris: ↄ idē de scachis: ↄ hanc opinionē supele. dicit verā si sine pctō iuderet qꝺ Host. nō vr: alias idez ꝺdēdū ē de his qꝺ de taxillis. ꝑpter eāde rōnē qz vbi mō rō eadē est ibi idem ius. l. illud. ff. ad. l. aquil. Quātū ad carthas quoq; idē dicit archi. qꝺ de taxillis. Sz tu dic qꝺ circa hec ↄ ista habetur vna maxima ex. o. Tho. ii. ij. q. clxix. ↄ Pisa. ↄ Archi. qꝺ null⁹ pōt vēdere ea ꝙb⁹ hoīes ꝺñ vtī nō pñt: nec ꝙb⁹ vt plurimū hoīes male vtūt: nec ꝙb⁹ vtūt ꝺñ ↄ male ꝫ probabiliter credit qꝺ ad vsum malū cōparant. Ludus aūt ↄ taxillis ↄ carthis nō vtūtur vt in plurib⁹ homines ad malū plusquā tactis maxime mortale ↄ si forte ad venialē: ↄ ideo nō est in malo statu qui talia facit aut vēdit nisi vēdat ei quē probabiliter ꝺubitat hmōi vsurū ad mortale. Unde licet ei cōsulēdū vt abstineat: nō tñ est absolutio denegāda: qz si leges ꝓcedūt in casu ludi alearū vt patebit etiā ipsam earum fabricationem et emptionem concedunt. In aurea aūt rosa nō determinant ex ꝑ pte: sed opinionem predictorum recitant.

5 ¶ Quinto queritꝝ ꝺ factorib⁹ aut vēditoribus tucorū ↄ aliorū ornamētorū ↄ sum. Ang. dicit qꝺ factores taxillos: carthas: pōpas: curiosita tes ↄ hmōi. q̄ vt frequēti⁹ sunt peccatū mortale hīs q̄ vtunt absolut nō debēt nisi a tali arte abstineāt. Sz. s. Tho. ii. ij. q. clxix. dicit qꝺ quia mulieres se possunt ornare vt cōseruent decētium sui stat⁹: vl' et aliqꝺ addere vt placeāt virīs suis cōsequēs ē qꝺ artifices talium ornamētor⁹ nō peccēt in vsu talis artis nisi forte inuentēdo aliqua curiosa ↄ superflua. archi. aūt distinguit dicēs qꝺ vē-

dendo hīs de qb⁹ scit aut credit qꝺ vtent ad ꝓuocandā lasciuiā est mortale: qz cooperant talibus in crimine. ii. q. j. notā. hoc tñ nō debēt de facili credere nisi appareant signa manifesta vt in meretricibus: qz nemo est iudicandus ine. mor. salutis eterne. j. q. vii. iubemus. sed vbi hoc ignorāt vel nō cōsiderāt: sed solū aduertūt de vtilitate cū talib⁹ vt possint mulieres cū mortali ↄ venialī: ↄ licite sm quātitatē excessus ↄ intentionē earū: cū etiā sit temerarium iudicare qꝺ itē tio earū vt plurib⁹ sit lasciua aut inanis gloria q̄ sit mortale: excessum ēt esse tñ qꝺ faciat mortale sit difficile discernere nō vr qꝺ hmōi artifices peccēt mortaliter cū min⁹ sit talia facere aut vendere quā eis vti: qꝺ vti etiā in fucis qꝺ maxime inter ornamenta ad lasciuiā pronocat non est mortale: vt dictū est nisi forte dicat qꝺ mulieres vt in pluribus his vtuntur vt placeāt viris alienis: falsē ad inanez gloriā: ad qꝺ tñ ꝺ qꝺ inanis gloria ex genere suo est venialē vr dicēt.

6 ¶ 6. vtrum ars balistariorū. i. exercendi balistas q. f. ad artē militie reducitur sit licita: ↄ dico qꝺ sub pena excōicationis ꝓhibet inter xp̄tianos ꝺ sagittis. c. vnico, sed cōter intelligit. primo ꝫ catholicos. ↄ scdo in bello iniusto sm gl. ↄ doct. ibi qꝺ ēt cautēter ꝓbat ex aliqb⁹: qz vt dicēt. j. excōicatio. j. excōicatio nunquā infert a iure nisi ꝓ eo e mortale ↄ cōsequēter nec etiā iura eā cōmittūtur nisi ꝑ tali data sint tuitiua belli licitū est ꝙbuscūq; armis vti ↄ pugnare: nec attinet ad tuitiā vtrū ꝺs apte vl' ex illicitis ꝑ. xxiij. q. ij. tñs pugna sit balistar⁹ vl' pugna ex illicitis. Dicit tñ cōter doc. qꝺ ille cano nō est latē ꝫ ferēde sñie.

7 ¶ Septimo vtrū licita sit ars histrionatus ↄ doco qꝺ histrio est ꝙ sua ꝑsona ludū facit sine vitepiculo: ↄ ex⁹ ars sm. b. Tho. ii. ij. q. clxviij. ↄ alios doc. ē licita si fiat moderate: loco tpe ↄ ꝑsonis cōgruis. i. latcis. qz ordinat ad solatiū hoīb⁹ exhibēdū: qꝺ humane vite necessariū ē sicut cibus. ↄ eo casu licite pcit ꝑ sit mercedē: alꝰ esset pctm etiā mortale vt si fiat sitta tpe pnie vt i ecclesia vel a ꝑsonis ecclīasticis aut cū turpitudine dei vel ꝓximi: puta cū verbis turpib⁹ aut actib⁹ repraesentātib⁹ turpia aut incātationib⁹ qꝺ ptz: qz ꝑse. di ij. vnde nō sunt absoluēdi. Et de talib⁹ loquit Cyprianus in. d. c. ꝑ dilectiōē. ↄ Aug. dist. lxxxvj. ꝺ ponent. vbi dicit magnū esse pctm dare aliqꝺ talib⁹ ꝑ pe suo qz in scelere suo foueantur ↄ illud pctm vr mortale: qz est cooperatio ad mortale: ↄ illud qꝺ dat ꝓpter ad turpe lucrū erogandū pauperib⁹ ꝺ ꝫ illo. Addit tñ xx. ↄ Rodol. ↄ sum. consel. nō esse mortale si ꝺs talib⁹ dat ne abeis ifamet aut vituperet: sine ēt si eis dat ad necessitatē sustentāde nature ꝫ Rodo. vtrū autez

Universidad de Deusto
Biblioteca

posſit tollo ordinari infra ordinandos.

8 ¶ Octauo vtrū licita ſit ars facientiū ex ſua pelle ſona ludū eū periculo vite vt qui gradiſſitur per chordas in ſublime: & hmōi: & dico qđ nō rationē periculi: ſed eſt peccatum mortale: nō obſtāte qđ nō moriantur in plurib⁹ quādo ſic ludūt: ſed ſemel vñ: q; ſufficit qđ in plurib⁹ moriāt tales artifices: & ſi nō in plurib⁹ ſaltem frequēter & ſepe vnde ornamenta ſunt prohibita ſub pena priuationis ſepulture hac ratione: quia ſibi homines ſepe moriuntur: extra de torneā. c. j.

9 ¶ Nono vtrū licita ſit ars facientiū inſtrā muſicalia: & dicit Archi. qđ cū vſus eorū de ſe ſit licitus: licita eſt eorū formatio & venditio: ſed tū in vſu eor⁹ pōt multipl̄r eſſe peccū. ſ. vtrēdo ad laſciuiā: vel ad nimiā cōplacētiā ſenſualē: p̄ q̄ncle vero in diuinis officiis pulſando in organo ballatas: & cantiones latcales: qđ videt magna irreuerētia dei: & ſi nō multi ꝺ̄dā tū carnales & vani percipiſſit de cantionib⁹ vñ magis ad carnalia q̄ ad ſpiritalia trahunt: ſed vtrū mortale aut veniale ſit videri ab ipſis facientes, hec ille. Sed iſta, pce dūt q̄ cātiones ſunt laſciue habētes v̄ba aut turpia aut incētiua carnalis amoris ſi ſunt ſatis vſitate ita qđ veriſſile eſt aliquos iſta p̄pere ſecus vbi nō ſunt vſitate q; per accidēs & raro eſſet qđ aliquis inde moueret ad malū: & ſi ſunt rara ſunt ſub arte nō cadunt: ſicut etiā ex figuris ſancton aliqui male mouentur nec tū penitus auferunt de eccleſia: q; alii plures ſde mouētur ad bonū.

10 ¶ Decimo vtrū licita ſit ars, ꝓpter lucrū ludentiū in tympano ſiue taburio & tibiis & violis & hmōi: qui. ſ. cōgregāt hoies ac mulieres aut ad loca vbi ꝯgregātur accedit vt ibi lucrent, & dico qđ de ſe. i. in oī caſu iſta ars nō eſt illicita: quia ſi cut organiſte ita & alii muſici tēe locātur vt ludant in diuinis & cauſa honeſte & neceſſarie recreatiōis. de ꝑe. diſt. xcj. quenit. Et ſi. l. vt videt in caſtis nuptiis: alioqn tor⁹ mūdus dānaret: vñ nō pōt eſſe illicita niſi ex intētione vl̄ circūſtātia loci & ꝑſone & hmōi: q̄ qñ ſint petiū mortale: videre nō eſt facile: vnde ſicut non denegat abſolutio cor. ētz ꝯtrib⁹ rōne cōis periculi: ſed ſolū ratione male intentionis: ita nec iſtis videt denegāda, ſz cōſalēdū ſit vt aliunde lucrētur & viuāt. De arte notoria infra ſortilegium ſecūdo.

¶ Articulus ſidet ſidee.

¶ Articulus mortio. ē. abſolutio. j. ℌ. quinto.

¶ De aſſaſſinis.

ASſaſſini dicūtur duplr. ſ. ꝑpetle & trāſ ſumptiue p quādā ſiſtitud nē ſiue vulgariter Aſſaſſiani, ꝑpte q̄ fuerīt ſunt opintones. Nam quidā dicunt quod ſunt q̄dāq; ſub alicui⁹ oſtio, p pecunia occidunt hoīes ad alicui⁹ inſtantiā: ſed iuxta iſtā opinionē ſic mūd⁹ eſſet plen⁹ aſſaſſinis vt̄ receptoribus eorū & innumerabiles ſubiſcerent penitentiā, p hūani. de ho. li. vj. nec haberet locū. d. c. ſolū. in certo gñe hoīs: qđ nō obſeruant ꝯſuetudo: & etiā rō nō patit. Primo q; oēs aſſaſſini ſub vno dño viuāt vt colligit aperte ex tex. di. c. ibi cū dicit qđ nōnulli magnates taliter perimit &c. Scōo q; ſunt infideles qđ patet: tū q; dicit tex. qđ magnates ab illo eorū dño reddimſit vitā non abſq; chriſtiane dignitatis opprobrio: tū q; ipſis aſſaſſinis īponit pena q̄ magna īponit mādātibus & recipientib⁹ vt occultātib⁹: cui⁹ nulla pōt eſſe rō: niſi q; ſint infideles: d̄ qb⁹ papa nō diſponit cū ſortis ſint. Hoſtien. in v̄bo formidātes: ſic dicit Aſſaſſini mortē nō timēt: & dicit eſſe delmazo dala mōtagna: & additio habet qđ iſte eſt qui dā barro ſarracen⁹: & put dr̄ ſunt illi ſui ſeruitutē nutriti qđ parēdo mādato dñi ſui credūt ſalnari & ſm Hoſt. multi xp̄iani principes p tales occiſi ſunt. Et hāc opinionē ſequit̄ ſum. Pōt. dicēs qđ aſſaſſini fuerīt & forte adhuc ſunt ꝯdā infideles qui ex quibuſdā falſis opinionib⁹ de facili mittebant ad occidēdū quēlibet xp̄ianū nō curātes ſi ob hoc occiderent & ipſi cōtra quoſcū peſtem. Inn. quartus in. d. c. ſtatuit vt quicūq; princeps vl̄ ꝓlatus ſeu quenis alia eccliaſtica ſecularisve ꝑſona quēpiā chriſtianorū p ꝓdictos aſſaſſinos interfecerit vel mādauerit quā q; mox ſolūtan ex hoc nō ſequat aut eos receptauerit vel defenderit: vel occultauerit. excōicationis & depoſitionis a dignitate ordine honore: & bñficio incurrāt ſententias ipſo facto: & illa libere aliis per illos ad quos eorum collatio pertinet conferantur: ſint etiam cuz omnibus ſuis bonis expoſiti xp̄ianis & perpetuo diffidati: ita quod ex quo de⁹ dictis: vel aliquo predictorū probabilibus conſtituerit documētis nulla alia excommunicatiōis depoſitionis ſeu diffidationis ſententia requiratur.

¶ Primo vero queritur vtrum iſta conſtitutio locum habeat ſolum in certo genere perſonarum id eſt aſſaſſinis ꝓprie: aut generaliter in omnibus aſſaſſinis etiā vulgo dictis qui ſcilicet ſint fideles tamen aſſinorum more chriſtianos occidunt accepta pecunia: & dico quod Joan. de imo. & do. Dominicus de ſancto Gemi. in. d. c. pro humani. tenent quod habet locum generaliter nec refert quod ſint ſub alicuius dominio vel infideles. ſed ſolum quod pro pecunia occidant quorum opinionem ſequuntur multi. vt Bart. in. l. non ſolum. ℌ. ſi mandato. ff. de iureturan. & Bally. in. l. ea quidem. C. de accuſa. Sed Joan. and. & Archi. tenent quod habeat locum ſolum in certo genere perſonarum, dominus autem. Franciſcus. de arretio in conſilio ante penul. incipien-

te in xp̄i noſe dicit q; ſi p̄dā opinio eſſet approbata conſuetudine ſandū eēt ei virtute cōſuetudinis: & remota nō cōſulerē inquit fm. eā: & moueretur principaliter ſtū q; text. dī ꝓncipio loquit de aſſaſſinis ſimpliciter: poſt loquit i determinato genere ꝑſonarū referendo ſe ad noſatos in pncipio: & conſequenter declarando: de quibus in pncipio intellexit: tum q; ſi intellexiſſet in genere de oſbus qui ꝓ pecunia occidunt: eandē penam īpoſuiſſet facientib⁹ ſcelus ſicut mādātibus qđ nō facit: & hui⁹ ratio alias nō eſt: niſi q; illi erānt infideles de quibus papa non diſponit. Nec ꝺ̄s iſta decretalio extēdēda ſit penaliter: & non ſit eadē ratio in alijs: quia illi cōtēnētes mortē vltra oēs homines vt ibi tangitur per doc. facilius et frequentius talia delicta committebāt hec ille.

2 ¶ Scōo querit q; ſunt hi q̄ liqūāt penis ꝓtis in dicta conſtitutiōe: & dico q; ſunt. v. hoīm gña. vt patet in tex. ꝓio interficiens actu & de facto p aſſaſſinos aliquē xp̄ianū: ſec⁹ ſi tūdem vel paga gū de mēte Jo. an. qui dicit ſe quēdā defendiſſe prelatū cōtra quē fuerat ꝓbatū q; occidi faceret hoīes per aſſaſſinos: ſed cū hoīes illi potuiſſent non fuiſſe xp̄iani nō erat ſufficiēter ꝓbatū: ſcōo mādāto: quā q; mors nō ſeq̄t etiā ſi re itegra mādatū reuocauit fm Jo. an. q; primus ligat⁹ erat ex ſolo mādato: tertio receptās. ſ. patēret fm Jo. an. vt differat a ſequēti. ſ. occultante: & iſti receptato res tam q; aggreſſores tenent. C. de hiis q̄ latro. occul. l. j. & ij. quarto defendens dnto occultans.

3 ¶ Tertio querit vtrum taliter diffidati interfici poſſint impune. & dicit Aug. de peruſio. cōſil. xiij. & ſequit genti. in. d. c. ꝓ humani. q; ſic: ſz q; ꝓ quē cūq; priuatū. q; idē eſt bannire & diffidare q; ſtatuere & ꝓcipere q; impune poſſint occidi: v̄ not. C. de accu. l. reos. qđ quātū ad cōſcientiā licitum eſſet ſi fieret bono fine. i. zelo iuſtitie non aliter. vide infra homicidium. j. ℌ. iij.

4 ¶ Quarto vtrū percutiens clericū taliter diffidatum ſit excōicat⁹: & dico q; nō: q; fm genti. ibi eſt ſpoliatus oī priuilegio clericali: & ſine alia degradatiōe occidi pōt aut v̄berari ſine excōicatione vel alia pēa: de his tū ēt. j. degradatio i fine.

5 ¶ Quinto vtrū bona predictorū ſint capientiū & dico qđ ſic: ſi ſunt bona mūdana: ſz tū aduerte hic fm Archi. & Jo. an. qđ requirit pri⁹ ſnia iudicis cōtra ipſū aſſaſſinū vel fautorē talium aūꝫ liceat cōtra talem ꝓcedere i ꝑſonis & bonis & ad tex. d. c. q; humani. reſpondent nō requiri aliam ſniam. ſ. qđ det īniam occidēdi & hmōi: q; ſufficit ſi ſit declaratus aſſaſſinus vel fautor. Facitū ſit regulam ghalem valēē ad caſus infinitos ralē. Omnia iura mundi q; dicūt penā īponi ipſo iure vel ipſo facto dūt intelligi dūmodo ſecuta ſit ſē tentia declaratoria ꝑ quā declaratū ſit fuiſſe cōmiſſum id ꝓpter qđ veniebat, īponēda illa pēa aliqua illa pena effectū & executionē nō ſortitur & idē alex. de imo. in. l. ſi qs maior. C. de triūfac. qđ ſi fallit in pentis ſecūs trahentib⁹ executiōem: vt excōicatio & hmōi. q̄ nō requirit ad executionez factum hoīs. De qb⁹ diffuſe Felyn. i. Gradulphus de reſcrip. tenet ſi panor. in. c. ſi non ab hoie. de tndi. q; ſi tale factū ſit notorii facti. ſ. q; non pōt aliqua tergiuerſatione celari non requirit iſta ſnia declaratiua: ſz i hoc nō tenet. tenuit ēt idez in. c. canonum. de cōſti. quod vbi aliqui⁹ bōa ſunt ipſo iure cōfiſcata: talis nō pōt illa cū bona ꝓſtitia retinere: quia ſtatim iquit ſūr acquiſita fiſco ſz ēt i hoc reph̄endit ab oib⁹: & ꝺ hoc. j. hereſis. j. ℌ. viij. Nota tū qđ vbi lex vel ſtatutum priuaret aliquem bonis vel aliter ipſo facto: & adderet: q; nulla requiratur declaratio etiam ſup facto: tūc nulla requirit declaratiua ſnia. & ſic ſcit pan. ſe cundus in extraua. que incipit ambitioſe. & iſta eſt optima cautela: de qua ſupra alienatio. ℌ. xv.

a Siccurāſio vide. j. negotium. ℌ. iij.
a Strologia infra ſuperſtitio. ℌ. vj.
a Stultia vide infra ſimulatio.

¶ De auaritia.

AUaritia fm. s. Tho. ſ. ij. q. cxviij. eſt inordinatus amor habēdi. ſ. exteriora bona diuitiarū q̄ m quadā mēſura ſunt appetēda. ſ. vt ſunt neceſſarie ad vitā fm ſuā cōditionē. q; oia ordinata ad aliquē finē ſz illū mēſurā ſuſcipiſſe ſi cut medicia ſz ſanitatē. vt p̄z i vſo poſi: & vt ex dict⁹ et⁹ ibi colligit auaritia ꝓſiſtit i tribus. ſ. i appetēdo. i accrēdo: i retinēdo ſo: dmode, diuitias. 1. q65

¶ Primo vero queritur vtrū auaritia cōſtituat in appetēdo ſit peccū mortale & dico q; ſic tribus modis. Primo appetendo habere animo deliberato aliquid notabile alteri ſi illicito mō: puta non dato pretio vel re nō petita: q; eſt cōtra illū preceptū nō cōcupiſces &c. ſi tū res eſſet modica vel nō eſſet altera: vel nō eſſet cōcupita haberi mō illicito nō eēt mortale ſz venale vel nullū: ſcōo appetendo aliquid illicitū appetēti: puta beneficium eccleſiaſticum cum ſit indignus. tertio appetendo ſuperfluā appetitu qui preponderet appetitui charitatis dei vel proximi: puta q; propter amorem diuitiarū ꝺo nō verē facere ꝺ̄o et ꝓximi charitē: ſz iſte appetit⁹ nō eſt peccū actuale niſi in duobus caſibus. ſ. qñ quis actu de hoc cogitat deliberās poſſus admittere aliqđ mortale q̄ nō conſequi aliquid diuitiarū: vel qñ ex iſto appetitu ſit aliqua actualis trāſgreſſio: puta q; diceret aut blaſphemat aut percutit ſuperflue.

¶ Secundo vtrum auaritia in acquirendo ſit peccatum mortale: et dico quod ſic quantum eſt ex ſua ratione niſi res ſit modica: quia omnis

Bibliotheca
Facultatis Philoſophie
Provincie Cast. Orientalis

Universidad de Deusto
Biblioteca

illicita acquisitio est cõtra iustitiã ⁊ omne q̃ est contra iustitiã ex suo gñe est mortale ſm.s. tho. vñ in acquirẽdo dupliciter est mortale p̃cio qñ acquisitio fit p iniustitiã: vt ſ iurando: fenerando: raptẽdo: decipiẽdo ⁊ hmõi. ſcõo qñ fit p actus q̃ ẽt ſine acquisitiõe essent peccata mortalia: ſicut cñ quis turpiter agit cñ muliere diuite vt inde ditet vl lucret: aut ſimoniã p̃mittit ⁊ hmõi in q̃ bus est q̃dẽ p̃cium vnũ: ſz duos hz̃ diffoꝛmitates.

3 ¶ Tertio vtrũ auaricia in retinẽdo ſit mortale ⁊ dico q̃ ſic tripliciter. Primo cñ q̃o retinet ea que restituere tenet ⁊ p̃ot vt in.c.ſepe.de re.ſpo. ⁊ hoc est mortale toties quoties hoc deliberat. ar.d.c.ſepe. ĩmo ⁊ ſi non deliberat: ſz omittit restituere q̃n occurrit tp̃s locus ⁊ casus in quo restituere tenet. ſcõo q̃n quis retinet ea que sunt superflua necessitati ſue ⁊ ſuoꝝ ſi videꝫ aliq̃ in extrema necessitate: q̃ tenet ei de tali superfluo etiã ſi illud ſit necessariũ ad decẽtiã subuenire. ꝟz.ſ.tho. ⁊ Ric. de quo vide.ſ.elemoſina.§.ſ. tertio ſm aliquos q̃n q̃o retinet supflua non solum ſue necessitati ⁊ ſuoꝝ: ſz ẽt decẽtie: ⁊ videt alijs indigẽtẽ ad necessitatẽ vel ad decẽtiã status: q̃ de ipſis tenẽ erogare eleemoſynas: etiã n̄ ex ſtentiũ ĩ extrema necessitate ꝟz Ri.ſ.iij.di. xv. q̃ p̃ot esse verũ q̃n retinet inordinate alias. ſz n̄ dat̃us: ſecus ſi retinet vt alias daret magis idigẽti: vl vt det pluribꝰ ⁊ n̄ totꝰ vñ. * De filiabus auaricie q̃ſ sunt mortale vide.ſ.in titulis ſuis: ⁊ sunt ꝑditio fraus fallacia p̃uisi: violentia inquietudo ⁊ obduratio. ¶ De auditore. Auditor camere apoſtolice ſm aliquos habet turiſdictionẽ ordinariã: alij ℞o auditores curie. i. rotales ſm veritatẽ habent ordinariam in cognoſcendo: ⁊ delegatã ĩ p̃nunciando: ſup quo vide gl. in cle. auditor. de reſcrip.

¶ De balneo.

Balneꝫ queriꝫ primo vtrũ die dñica intrare q̃s possit ⁊ dico q̃ ꝑ voluptate aut luxurie ol tpe ꝓhibẽt ꝑ necessitate aũt licet: vt est tex de cõſe.di.iij. peruenit: ſed per voluptatẽ intellige delectationẽ ſuperfluã q̃ semper est peccatũ licet non semper mortale: ꝑ necessitatẽ vero intellige etiam honestam ⁊ oportunã recreationẽ: q̃ etiã die feſto licet: immo ſecundario ad hoc dies feſtus vꝺ institutus ne ſerui nimiũ fatigarentur.

2 ¶ Scõo vtrũ liceat clericis vl religioſis balnea intrare: ⁊ dico q̃ ſic causa necessitatis ſm gloſſ. xxiij.q.i.oño. ſed hanc necessitatẽ intelligo non ſolum infirmitatẽ ſed etiã quãlibet licitã corporis refocillationẽ vnde vt ibidem dicit tex. Jo. apoſtolus ingreſſus est balnea gratia lauandi.

3 ¶ Tertio vtrũ liceat balnea intrare cñ iudeo et dico q̃ hoc nulli xp̃iano licet: ſed ſcõm doctoꝝ est: p̃ſũ mortale: q̃ patet: q̃ ſi clericus hoc facit debet deponi: ſi laicꝰ ds excõicari. xxxiij.q.j. nullus. imo hoc nõ licet cum aliquo infideli: q̃ non debemꝰ lauari cñ hoĩbꝰ aliene ſecte ꝟz gl. xxiij. q.j.c.oſe. vbi dicitur ĩ textu Joãnẽ auſugiſſe de balneis nõ lotuꝰ: q̃ vidit ibi cherinthũ hereticũ.

4 ¶ Quarto vtrũ liceat balneum ĩtrare cõ mulieribꝰ: ⁊ dico q̃ ſic vltra mortale q̃s incurrit ſm Inn. in.c.ſi. de his q̃ vi me. cñ ſi. ff. q̃s metꝰ cã. l. fin. cum exceptione. §. pedius. q̃ bannito fuit amiſſionis occaſio. di. l. ſi cñ. §. ſi hac actiõe. nec ob. ff. e. l. metuz. la. ij. vbi ſentiens armatos cõtra ſe venire ſi fugerit: ⁊ occupatus fuit fundus q̃ fugiẽdo dimiſit non retinẽtur armati: q̃ loq̃tur q̃n metꝰ fuit vanus: q̃ forte nõ ibãt ℣ eſi. ꝟz ſi. ꝑmiſiſſent ire ℣ eſi ⁊ hmõi bñ tenerek ꝺ oſ dãno: q̃ ꝺ turaret ſibi cõti. eoꝝ occ. ar. d. cãrũ. ll. ⁊ d. c. ſi. ⁊. §. q. ſi ꝑmitte.

¶ Scõo vtrũ bannitꝰ amittat ea q̃ ſunt iuris ciuilis ⁊ diſtinguo ſm War. aut est bñitꝰ talꝰ q̃ p̃ot impune offendi: ⁊ ſic ſi est bñitꝰ ſperũ ꝑditea: ꝟz ſi est bñitꝰ alicuiꝰ ciuitatis aut regni nõ ꝑdit ea: q̃ ſunt turis ciuilis ciuiũ romanoꝝ: ſed que ſunt ꝓpria illius ciuitatis aut regni. vt notabar. in.l. amiſſiõe. ff. ũ ca. di. Addit aũt q̃s ad hoc vt ſit talis bñitꝰ duo requirunt: vnũ q̃ ſit in obediẽtia ⁊ auſugerit ob ſpẽ cuiuſ est ⁊ ſit ex hiſtꝰ aliud q̃ in hoſtiũ nu. ſe ꝓferat: ⁊ habeat ꝓpoſite: vñ ſi ꝺs ſit bñitꝰ nõ tñ habitꝰ vt hoſtis nec posſet offendi ĩpune ex forma ſtatuti: tũc tali nõ

pãtt niſi ea q̃ ſunt ciuitatis: ⁊ ſic patet q̃s p̃ot bãnitꝰ facere teſtamentũ vel ſuccedere q̃ hoc p̃mꝰ nõ p̃ot. i. bãnitꝰ imperq̃: bãnitꝰ aut ciuitatis p̃ot ⁊ multo fortꝰ bãnitꝰ qui nõ p̃ot offendi ꝟz ſcõo p̃ot ſm ius cõe: ſecꝰ in ſucceſſiõe ꝟz ſtatuta ciuitatis. Et ſic patet q̃ bãnitꝰ ex debito: ex quo venit bona publicãda: nõ equi parat deportato q̃ nõ ſuccedit nec teſtameto nec abinteſtato. C. de her. inſti. l. j. q̃ talis ſuccedit ⁊ p̃ot acquirere de nouo ſic remanet liber ⁊ hock ꝟz diſpoſitionẽ iuris cõis: ſed nõ vigore ſtatutoꝝ ciuitatis vel terre: de qua est bannitꝰ. Intelligit tñ q̃ deportare est aliq̃ exilio perpetuo bãnare: relegare aũt ad tempus ẽſt. ff. de interdi. l. relegatoꝝ.

3 ¶ Q̃ritur q̃d valeãt hec cñ ſ dicta ciuitate vel terra agere nõ poſſit: ⁊ dico ſm War. in. l. certa forma. C. de iure fiſci. p̃ot cedere alteri iura ſua ⁊ nõ obſtabit ceſſionario ꝟz bãnitio. Qualiter puniat bãnitꝰ ep̃m. ſ. excõicatto. vij.§.xv. De bannis aũt que ñeri debẽt in matrimonio. ſ. clãd. ſtinũ. De bãnitione que est diffidatio infra diffidatio.

¶ De baptiſmo primo quantum ad eius multiplicem ſubſtantiam ⁊ formam.

Baptiſmꝰ vl baptiſma aut etiã baptiſmũ a nris dicit p̃ot immerſio vel intinctio: q̃ ꝺr a baptizo q̃ est immergo: vl ꝟz aliquos a bapteo q̃ est flumen vel aqua ⁊ ꝟz. s. Lho. baptizare in greco est lauare ⁊ ſic baptiſmus ꝺr vel ipſa aqua qua fit lotio q̃ ꝺr lauacruz vl ipſa lotio q̃ est vſus tangẽti. Et ſic ſumit baptiſmꝰ ꝓprie: ꝟz trãſumit per ſimilitudinẽ ad q̃dã alia: quo fit vt triplex dicatur baptiſmus ꝟz Dama. ⁊ Eng. lib. iij. de vnico baptiſmo. ⁊ de cõſe. di. iij. c. baptiſmi vicẽ. Primo. ſ. baptiſmꝰ ⁊ ſanguinis de quo Jo. xij. Baptiſmo habeo baptizari: ⁊ hic ẽ potentiſſimꝰ. ꝺ. ꝑſe. di. iij. catheccuminus. ⁊ idẽ est q̃d martyrium. Et ſecundo baptiſmꝰ fluminis. i. ſpũſan. de quo act. ij. vos aũt baptizabimini ſpũſcõe: ⁊ est ꝓpoſitũ ſuſcipiendi baptiſmũ ꝓprie dictũ modo oebito ſi dabitur facultas. Et tertio baptiſmꝰ fluminis. i. aque de quo Jo. iij. venit Jeſus ĩ terrã iudeã ⁊ baptizabat. Et ſm Hug. de ſan. vic. baptiſmus diffinitur eſſe aqua ꝛc. ſed ſm magiſtrũ in. iij. est abluꝯ facta ſub p̃ſcripta forma verboꝝ: ⁊ hec diffinitio ꝟz. ſ. Lho. est magis ꝓprie q: aqua nõ ſignificat aut cauſat mũdationẽ niſi vt est abluꝯ vel quaſi eodẽ modo ꝟz Aug. est tinctio in aqua verbo vite ſanctificata: vl ꝟz Otre. lib. j. ri. iij. est ablutio exterior cuz certa forma verborum ſine quo nemo ſaluari p̃ot: de cuiꝰ ſubſtãtia tria ſunt materia elemẽti: forma Xpi. ⁊ intentio miniſtri copulãs formã materie: vt dicit Augu. q̃s accedit Xpi ad elemẽtũ vñit ſacramẽtũ. j. q. ſ. Otrahe. ⁊ intellige Xpi. ſ. vocalẽ aliter nihil fit. ꝟz. ſ. Bo

naueñ. in. iij. ⁊ facit. c. Detrahe. ſ. q. ſ. vnde in hoc baptiſmo aliq̃d est res ſacri tñ vt infuſio gr̃e: et remiſſio pec̃ſ. aliq̃d ſacrm tñ vt aqua ⁊ abſolutio intellige cñ debita forma Xpi: aliq̃d res et ſacrm ſz caracter. Aqua ergo est ſacrm ꝓprie vt ſpẽs panis. caracter aũt ſcõarto ſicut corpus xp̃i verũ. Certꝰ ꝺr baptiſmus ꝓprie duo Xo reliqui metaphorice: q̃ ſz vterq̃ inſtar baptiſmi ꝟz purificare: ⁊ cõſequenter vicẽ eius implere.

¶ Primo vero q̃rit q̃s ſit baptiſmus cõuenians ⁊ dico q̃ ſicut tertꝰ ita ⁊ primus cõis est adultis ⁊ paruulis: q̃ ſi paruuli nondũ baptizati occidant ꝓ xp̃o puta in deteſtatiõnẽ fidei xp̃iane quã tenẽt parentes ſaluant ꝟz theologos: vnde Pet. de palu. dicit in quarto ꝓbabiliter q̃ puer in vtero martyrizari p̃ot ſicut ⁊ ſanctificari licet nõ baptizari: vñ ſi iudeꝰ filiã feciãtã a xp̃iano in deſpectũ xp̃i aborsiri faciat videt q̃ puer hat martyr: habẽs cam ⁊ penã ſicut ſi miniſter p̃gnãs ꝓpter chriſtum interficiat vterq̃ martyr: et ſic cundus vero non comperit niſi habentiꝰ vſum rationis. de conſe. diſtin. iij. baptiſmi. q̃. est ꝓpoſitum quod ſolis adultis conuenit.

¶ Secõo q̃rit q̃re ſe habeãt multe iſti baptiſmi: ⁊ dico q̃ ſi comparemus. ij. ⁊. iij. flaminis ⁊ fluminis dico q̃. ij. equipollet. iij. quo ad remiſſionẽ culpe originalis ⁊ mortalis ⁊ pene eternalis ſed non quo ad remiſſionẽ pene ꝑtalis quia non remittitur in eo tota ſicut in. iij. ſed plus ⁊ minꝰ ſm deuotionẽ ꝑſone: item per. ij. non imprimit caracter: ⁊ priuat iſte eccleſiaſtica ſepultura ſicut ⁊ catheccumini quãuis ꝑ eis ori ecclia: et in eo requirit ꝑnitio ad ſalutẽ: nõ aũt in. iij. ſed attritio ſufficit. Si vero comparemus primũ et tertiuz ſunt equales in virtute quo ad remiſſionem culpe ⁊ pene: modo adſit contritio: ſed primus excedit. iij. quo ad primũ accidentale quod est aureola: ⁊ quo ad eſſentiale ſm Pet. de pa. q̃ plus de gratia cõfert ſicut est ibi maius opus ⁊ eonuerſo tertius excedit primũ quo ad impreſſionem caracteris que non est in primo ſz in. iij.

¶ Tertio queritur q̃ ſit forma baptiſmi: ⁊ dico ſm. s. Lho. in quarto. ⁊ in. iij. parte q̃s ſm Hie. eos est hec: baptizo te ſeruus dei tallo ĩ nõe pr̃is ⁊ filij ⁊ ſpũſancti: ſed ſm iactinos vt etiã habet de baptiſmo ⁊ eius effectu. c. j. est hec. ſcz ego te baptizo in nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpũſancti: ⁊ in ſum. confeſ. lib. iij. tit. u: xxiij. addit aũ amen. licet vt ibi dicit nõ ſit de ſubſtantia. Que quidẽ forma conuenienter est greca ꝟz. s. Lho. quia in ea exprimitur nõ ſolũ principalis cã baptiſmi. i. trinitas ſed etiã miñr alius. i. miniſter. In qua quidẽ forma noſtra aliqua ſunt de ſubſtantia ſacri ſcz primo inuocatio trinitatis ſm. s. Lho. ⁊ Pe. de pal. ⁊ oẽs vt etiam hñ oe cõſe. di. iij. in ſynodo. ⁊

Universidad de Deusto
Biblioteca

scõo expressio actus baptizandi: tertio expssio psone baptizate. vt in.d.c.j. Aliqua etiã nõ sunt de substantia.f.prio expssio psone baptizãtis: qr grece cõferit verũ baptisma ꝛ illam nõ exp̃mit sed tñ est de pcepto eccle latinoꝝ: ꝛ scõo ly ego fm Inn.in.d.c.j. cñ gl.ꝛ idem Ric.ꝛ.o. Tho.qr intelligitur sub ly baptizo. sed tñ sic statuit eccla: ꝛ tertio ly amẽ. vt dictũ est qr etiã non est de pcepto ecclesie: sed de quarũdã ecclesiarũ more et ideo vbi est de more dici dz ad confirmationẽ totius. Igit scẽdum qr vt dicit Paſi.in.d.c.j. vbi aliqua verba sunt de forma substãtiali alicuius actus omisso alicui⁹ verbi vitiat totũ actũ sec⁹ vbi omitterent aliqua verba q̃ nõ sunt de substãtia: sed de solẽnitate: puta si presbyter omitteret catheclsmũ: vl salis impositionẽ: vel unctiones ꝛ hmõi. de cõe. di. iij. miter. nec pp hoc debet iterari baptism⁹: tñ si supponeret infans deberẽt suppleri p sacerdotem que fuerũt omissa. In dubio tamẽ forma baptismi est hec. Si esbaptizatus ego nõ te rebaptizo: sed si nondũ baptizatus es ego te baptizo ꝛc. extra eo.c.ij.

4.q. ¶ Quarto querit̃ q̃d iuris si mutet dicta forma vt fecerunt apli baptizantes in nole xp̃i: ꝛ dicit Hin. lib.j. tit. iiij. qr nõ dz cã mutare ẽt p eq̃pollẽtia verba. Et.o. Tho.in.iij. dicit qr id qđ de substãtia forme est nulli dz mutare: ꝛ si mutet nihil agit ꝛ incurrit culpa: si vero mutet aliq̃d qđ est de intẽtione ecclie incurrit eẽdem culpa: sed nihilominus est sacm. Apli aũt mutarunt formã nõ quãtũ ad intellectũ: qr in nole xp̃i tota trinitas intelligit. dz quantũ ad vocẽ ex familiari cõsuetudine spũssan. vt nomen xp̃i qđ. f. incredulis erat odiosum: amabile redderet ad cui⁹ invocationẽ dabat spũssan. qđ ẽt nunc posset eccla ex spãli pcepto spũssan. nõ autẽ ex ppria auctoritate: vñ mõ sic dicẽdo: ds nõ esset baptizatus. dz q̃dã dicant ꝫ riũ. Qđ aũt rõ: Xtus lr. de ꝫ. di. iij. in. c. a quodãtudeo in tex. qr talis esset baptizat⁹ intelligit fm Archi. in. d. ar. f. qñ fieret ex spãli ꝫsilio. s. s. Vñ gl. inqt Jo. in. d. c. ꝛ Ber. in. d. c. j. de bap. dicẽs qr baptism⁹ dar⁹ in nole xp̃i esset ver⁹: qr. f. in hoc nole intelligit vngẽ inficiẽs: ꝛ vnctio fm Amb. falsa ꝛ vtiq; est nec sentit amb. qr possit sub hac forma baptismus cõiter parlsed vt dicit. s. tho. in. iij. pte vult oſtẽdere qđo fuit quẽdã sodi spẽfatio spũssan. p illo. tpe cñ etiã sic dicẽdo trinitas non excluderet. Sum. tñ ang. dicit hũcre baptizãdi q̃si dubio. f. dũmõãlr fz pmũ est verũ vt sit rebaptizãd⁹ simplr qr cõiter dz oẽs fere theologos nisi tota trinitas invocet explicite nihil fit nisi ex pcepto det vl i casu mort. f. ꝯ. se.

5.q̃ō. ¶ Quinto q̃rit̃ q̃d si deficta forma aliq̃d subtrahatur: dicit. s. ab. o. qñ subtractũ sit de essentia forme incurritur pcũ ꝛ nihil fit erit aũt baptizat⁹ si omittat̃ d qđ nõ est de forma Ytii ad necessitatẽ sacri fz ex ſtõne eccle: vt expssio psone baptizãtis. Dicit ẽt qr si expssa vna persona baptizãd⁹ moriat̃ credit̃ supplert inuisibiliter: ꝛ sic dicit intelligendũ esse Xp̃ũ ambro. si dicẽtis qr si fides totius trinitatis corde teneat ꝛ vna tñ psona sit nosta plenũ est sacm. per. ẽt Ala. ꝛ sum. cõfes. lib. iij. ti. xxiij. q. xj. Ytii ad substantialia distinguunt vt recitat supple. qr si dimissio eorũ sit ex voluntate virtute baptismũ si Xo est ex necessitate pie credit̃ qr supplear summus sacerdos vt si moriat̃ puer añ forme pfectionẽ: vñ sepeliẽdus est in cemiterio si moriat̃ talis si aũt viverit ratiõe dubiũ est subcõditiõe rebaptizãdus. hec ille q̃ intẽdit tãgere duos casus in q̃ rñ si vno moriat̃ puer añ forme ꝯplemẽti ꝛ sepelitur in cemiterio: in alio vero moritur aut impeditur sacerdos ꝛ puer ꝯditionaliter rebaptizat̃.

¶ Sexto qr si dicte forme aliq̃d addat ꝛ dicit. s. Tho. in. iij. duo hic obseruãda: primũ ex parte addentis: qr si hoc facit intẽdẽs illũ additũ esse de forma quasi volẽs inducere nouũ ritũ nõ intẽdit pferre formã qua vtit eccla: ꝛ ꝑ hoc nec facere qr ipsa facit: vñ si nõ esset baptism⁹. sec⁹ si addaret ex aliqua cã puta ex deuotiõe: vt dicẽdo i nole pr̃ie ꝛ fi. ꝛ. o. s. ꝛ bte marie iuocate. f. p modũ intercessiõis: aliud ex pte additi: qr si est corruptiuũ forme nõ est baptism⁹ sicut si dicat i nole pr̃ie matris ꝛ filij minoris corrũpit fides quã forma pfitet: si vo nõ sit et⁹ corruptiuũ: sicut si addit et bte Marie. phabilit⁹ vt qr sit baptism⁹ ꝛ ꝛcordat Pe. ꝛ Ala. Et intẽdit. o. tho. qr si aliq̃d addat ad inducẽdũ nouũ ritũ euacuat baptiſmũ si ne illud corrũpat formã siue non: si Xo addit ex deuotiõe: euacuat baptismũ si corrumpit formã nõ alr. Si aũt dubitat̃ vtrũ additũ sit incorruptiuũ forme nesne: recurrẽdũ ẽ ad intẽtionẽ pcẽtis ꝛ si intẽdit aliq̃s erroneũ nihil agit: aliꝰ sec⁹. f. th

¶ Septimo q̃d si verba corrupte pferant̃ ꝛ dicit. o. tho. in. iij. qr si ds hoc facit ex induſtria non est baptism⁹: qr non vt intẽdere qđ eccla: si Xo hoc facit ex ignorãtia vl defectu lingue nõ ẽ baptism⁹ si corruptio sit tãta qr auferat oĩno sensum intellige ꝛ in ſtõne vl accõmodationẽ vsus est Xo baptism⁹ si remaneat sensus. f. quãtũ ad vtrũq; hoꝝ vel saltẽ alterũ: ꝛ idẽ intelige si fiat ex loco. vt i. c. retulerũt. de cõse. di. iij. Et subdit. s. Tho. qr precipue nõ mutat̃ sensus qñ corruptio fit in fine: cui⁹ explii est in. c. retulerũt. vt dicẽdo in nole pr̃ia ꝛ filia mutatio Xo inquit ex parte principij variat significationẽ: tũcꝫ nõ est baptism⁹: ꝛ intelligo vt in plurib⁹ ita. f. qđ si in aliq̃ lingua mutatio ex pte pncipũ nõ mutaret sensũ saltẽ ꝑ accõmodationẽ vsus: nõ vitiat baptism⁹ fm pe. ꝛ iũ. cõe. vbi. ō. ¶ Credo tñ qr sicut

dictũ est. J. ꝛ. o. 8 subtractione ita ꝛ de corruptiõe sit dicẽdũ. f. qr si nõ sit facta ex malitia. etiã si sensum tollat si moriat̃ puer de⁹ supplet in cimiterio sepelit: si aũt viverit rebaptizabit̃. cõdonare.

¶ Octauo q̃d si fiat interruptio: ꝛ dicit. f. tho. in iiij. qr si tãta sit vt interciptat intẽtionẽ baptizãtis: nõ est baptismus: sicut si dicat i nole patris ꝛ interposita longa fabula diceret filij: si aũt fuerit parua: vt puta verbi nõ corrũpẽtis formaz si cut dicendo: in nole patris oĩpotẽtis. aut interruptio sliẽtis vel tussis ꝛ hmõi qđ intẽtionẽ nõ discõtinuet est baptism⁹: idẽ ẽ si incepta forma dicat taceatis: vel hmõi ꝛ deinde ꝓsequitur.

¶ Nono q̃d si fiat trãspositio: vt dicit. f. tho. vbi s. qr si taliter qui mutet intẽtionẽ nõ est baptismus: vt si dicat in nole pr̃is baptizo te ꝛ filij: seꝯ si intentionẽ non mutet: vt in nole pr̃is ꝛ filij ꝛ spiritussancti baptizo te: ꝛ sic intelligẽ dictũ petri qr mutatio ex simplicitate nõ nocet: qđ. f. sensuz nõ tollit ex malitia aũt nocet ẽt si sensuz nõ tollat sicut de corruptiõe dicit. s. tho. qr tollit intẽtionẽ in ministro. Quidã tñ dicit i forma baptismi nõ posse fieri mutationẽ q̃ sensuz tollat: qr licet ad fidẽ ptineat nõ solũ numerus fz etiã ordo psonarũ: tñ qr ille nõ est duratiõis aut vocalis expssiõis fz originis sufficienter expmit nominib⁹ psonarũ qualitercũq; mutatio: fz ista stare nõ pñt: ꝛ instantia est dicẽdo baptizo in te nole pr̃is vl baptizo in nole te pr̃is: vel baptizo te pr̃is ꝛ filij ꝛ i nole spũssci: qr nullus est sensus: similiter ꝛ trãsponendo syllabas vt in nole tris pa. vñ melius loquit. s. doctor. ꝛ securi⁹.

10 ¶ Decimo querit̃ q̃d si fiat variatio vocũ: ꝛ dico qr duobus modis fit variatio: primo ꝗtũ ad voces tñ nõ ꝗtũ ad significata ꝛ hoc non tollit baptismum: vñ hebraice: grece: latine: ꝛ vulgariter forma cñ effectu ꝓferẽ dz tñ fm. s. tho. cẽ vsuo vocabulorũ que magis ꝓpte sunt in vsu ad significãdũ psonas: ꝛ alia q̃ sunt de essentia forme scẽdo fit variatio vocũ ꝛ significatorũ simul: qr si fiat totaliter vt te balneo vt dctius dormias nihil fit etiã fiat principalr. i. in principali significato vt dicẽdo in nole trinitatis qđ principalr significat numerũ psonarũ: nõ personas vl i nole genitoris qđ nõ significat principalr psonam sed actũ plene ẽt nihil fit si aũt fiat i significato nõ principali vt dicẽdo nos vbi ego ꝛ baptizamus vbi baptizo ad significãdũ dignitatẽ baptizãtis est baptismus fz peccet baptizãs. Hec obstat ꝓdictis qr fm. f. tho. dicẽdo i nole xp̃i variatur forma ꝗtũ ad vocẽ nõ significatuz ꝛ ꝑ vr ibi esse baptismus ꝫ eſ: qr dico qr significatũ ẽ qđẽ idẽ: fz nõ eodẽ mõ se hz ad duas formas: qr trinitas psonarũ per earũ noĩa significat principaliter ꝛ explicite: per ly xp̃i vero secundario ꝛ implicite.

¶ Undecimo querit̃ quot conclusiones sequũtur ex ꝓmissis 6 cũsue aliquoties casuũ ꝛ dico qr multe fz precipue quatuor quarũ hec ꝓma. Si tñ forma omittat̃ ly ego est baptism⁹: qr ly ego nõ est de substãtia: fz si dimittat̃ ly te. nihil fit fm Inn. f. d. c. j. qr est de substãtia. ꝛ hoc nisi loco eius poneret nomẽ proprii baptizati: qr fz aureo. ẽt baptismus fz peccaret baptizãs: ꝛ rõ est qr mutata voce ꝛ non significato fiat effect⁹. * Secũda si ꝓ ly ego dicat̃ ly nos. ꝛ ꝓ ly baptizo baptizam⁹ ad significandũ plures baptizãtes: nõ est baptismus. fz. f. tho. vt dicẽt. f. baptism⁹. iij. fz si hoc dicat ad cõsignificãdũ personę dignitatẽ sicut magnates dicũt nos dicimus aut facimus: hoc loquẽtes de vno solo est baptismus. f. Bo. in. iiij. dist. v. qr. f. fiat principale significatũ: cñ ꝓ ly nos intẽdat idẽ qr ego: ꝛ idẽ ẽ si ꝓ ly re ponat̃ ly vos siue ad cõsignificãdã dignitatẽ baptizati eadem rõne: siue etiã ad significãdã pluralitatẽ baptizatoꝝ. de quo. f. baptism⁹. iij. q. ij. * Tertia si non dicat̃ baptizo. f. loco eius dicat̃ linio vel hmõi fz Pe. aure. nõ est baptism⁹: qr oportet expmi. ablutionẽ: similiter nec si dicat intendo te baptizare fm. s. Tho. in. iiij. qui aliquid facere intẽdit nõ est cõsequẽs vt faciat. ꝛ ꝑ hoc ptinet ad corruptionem forme. * Quarta si intermittat̃ ly i nõ est baptism⁹ fz gualdẽsez: ꝛ rõ ẽ ꝓt qr nõ stat sensus verus cñ significet qđ id q̃ ds ablutt vl baptizat fit nomẽ trinitat: nec fit fz f. tho. ꝛ Pe. dicẽdo in noib⁹ qr. f. dicere i nole est dicere in virtute q̃ ibi est vna tñ: vl i nole fz. f. tho. i. i iuocatiõe trinitatis: fit̃ nec si dicat̃ i nole trinitatis vt dictũ est: fit̃ nec si dicat̃ i nole generatoris aut genitiui aut ꝓcedẽtis. aut nominãdo per sonas diuinas alr qr per noia ꝓpria fz. f. Tho. ꝛ cõiter theologos tñ Hol. ꝛ Jo. tenẽt oppositũ vñ sciz aliquos in dubio esset rebaptizandũ. similiter nec si intermittat̃ ly ꝛ nisi loco eius ponatur ly qr. qr equipollet. ꝛ hoc dicit Inn. f. d. c. j.

12 ¶ Duo querit̃ vtrũ baptism⁹ datus sub forma grecoꝝ a grecis sit verus: vt dicẽdo baptizetur seruus xp̃i nicolaus in nole pr̃is ꝛc. ꝛ dicit. f. Tho. in. iiij. qr fm opi. cor. ad necessitatem forme ẽ actus significarũ. f. psonã baptizãtẽ: q̃ nõ est de necessitate forme qr ex ea baptismus efficaciã nõ hz. psona aũt recipiẽs est de necessitate forme: qr actus nobis ꝗtũ ad tria. * Primo qr nõ exp̃mit personã ministri: ad cuius remouẽdũ errorẽ attribuẽtem efficaciã baptismi baptizanti. vt ꝑz. j. Corinr. iiij. * Secũdo qr significat actũ sub alta. i. sub tertia psona: ꝛ sub alto. i. sub optatiuo vel subiunctiuo mõ: ad significãdũ qr actus ꝛcrior expectat ab eẽ. * Tertio qr personam baptizatam ponunt in nomine

Universidad de Deusto
Biblioteca

tiuo casu: in tertio pfona: q: qñq baptizatus nō habet intellectū vt ad eū possit dirigi sermo. ¶Quidā aūt dicūt qō mutant aliqd de substātia forme vt sic oporteat rebaptizari. tū hoc non est determinatum sed dubiū apud quosdā quibus videt̄ q ad perfectionē sacrāmēti sufficiat actū baptismi significare in q̄. f. includit pfona i quā trāslt: cōsignificationis aūt determinatio fit ex ecclie institutione. Hoc aūt certū est q forma q̄ vtimur est melior: tū q: pfectior vt patet ex dictis: tū q: magis cōsonat euāgelio q̄ ministros dicit baptizantes tū pp autoritatē ecclie romane tradentis hāc formā ab apostolis retētam: q̄ nunq̄ a vera fide legit deuiasse. Et iō nō licet p̄cipue latinis in forma grecorū baptizare: qō si p̄sumerēt fm quosdā nō esset baptismus. Fz q̄dā esset si grauiter peccarēt hec ille. Unde patet q̄ eos baptizatus sub illa forma siue a greco siue a latino rebaptizand⁹ est sub cōditiōe: q: cas⁹ est dubi⁹. Iz ꝓmuntor opinio ad hoc magis declinet quod greci conferant verum baptisma.

¶Rursus de baptismo. ii. quo ad materiam.

BAptismus. ii. ḡrīt̄ ad materiā ei⁹ vt i noteſcat sciendū est q̄ duplicē materiā habet fm ꝙPet. de pal. ꝓpinquā. s. q̄ est ipsa exterior ablutio de qua. j. baptismus. xj. a remotā que fm. s. tho. est aqua q̄ in sua ꝓpietate cōsiderata est materia qua si remota. fm aūt q̄ est ad hoc instituta ex tactu carnis xp̄i est materia ꝓpinqua: fm Xo q̄ consideraī sub forma Xpozum a quasi tū i forma. est in q̄ Fz etiā aq̄ naturalis: q̄ tñ qñq alterata vl cōmixta dūmodo spēs aque nō soluaī: a i hoc oēs do. cōuenīt: Iz i aliq̄ ḡticulari differant vtrū sit aq̄ necne. vt i brodio. Sz tñ intelligē ꝓmo q̄ dā doctores dicūt aquā ōbere esse purā vel simplicē: nō q: nullo modo sit mixta cuz oēs velint q̄ possit fieri baptism⁹ i aqua maris que nō ē pura nisi forte in fundo: fz quia nō est sic mixta vt pdicta spē transeat in aliud sicut trāslt in vinū si ipa sit modica. vel ambo trāsierit i tertium si sint eq̄lia in virtute. a scōo q̄ pdicta aqua ē materia in q̄ tū est apta baptizare vel abluere: vñ non est materia baptismi vt ē i pāno lineo i fusoꝛ. nisi exprimatur: nec vt est in glacie: nine grādine priuina a hmōi nisi dissoluaī: nec vt est i luto nisi exprimaī. Hoc aūt est valde cōueniēs Fz. i. Tho. a aliosdā. ōs: ꝓmo q: sacrāmētū ois⁹ a vbiq̄ necessarij⁹ dz hēre materiā q̄ ois⁹ a vbiq̄ facile adsit a scōo q: cū sacrāmētū significet q̄ efficit: mat teria baptismi dz hēre ꝓprietates significates effectū baptismi. a hmōi est aqua. tū q: habet humiditatē: et ex quo significat gñationē spiritualē quā facit baptism⁹ gñatio est plārarū a animaliū incipit ab humido a femina humida fit: tū vt ē ablutiua fordium prius a purius quocūq̄ llāre cū alijs liquoribus nō cōuentāt ablutio nisi inquātū ptic̄pāt naturā aque a aliqualiter locum inficiunt a per hoc significat purgationē peccatoꝛ. quā facit baptismus: tū q: refrigerativa et baptismus fomitē restringit: tū q: ē corpus diaphanum per quod visio fieri potest a baptismus in his que fidei sunt illuminat.

¶Primo Xo ḡrīt̄ qlio cognoscat an aliquis li quoꝛ habeat spēz aq̄ necne: a dicit. s. tho. s. iiij. qō sicut diuersitatem speciei in aīalibus indicamus ex diuersitate figurarū: ita i elemētis iudicam⁹ eā ex diuersitate rari a dēsi: vñ si tāta fiat alteratio vl ꝓmixtio aque q̄ recedat a termino raritatis a dēsitatis aque in actu vl potētia signum est q̄ sit spēs aque transmutata. Et dicō inquit in potentia q̄n humoꝛ aliqs nō cōpēsat a rarefit calido vel frigido sicut aqua: sed alr. sicut ptz i vino lacte a hmōi. hec ille. q̄ intēdit q̄ ille liquoꝛ nō est aqua q̄ eodē frigido nō pōt habere densitatem quā hꝫ pōt aqua Iz forte habeat eā quā illa hz i actu sicut vinū nō ita dēsat p cōgelationē. vt aq̄: nec ipa p caliduī ita rarefit vt lac. ¶Scōo virtū aq̄ pmixta vel non pura possit cē huiꝰ sacrāmēti materia: a dico ex. s. tho. iū. qre. a in. iiij. quod duplex est mixtio vel impuritas aq̄ vna. s. q̄ tollit spēm ei⁹ q̄ dupl̄r fit ꝓmo p alterationē sicut cū trāslt in vinū p digestionē aut putrefactionē: scōo p additionē alteriꝰ liq̄oꝛ: sicut si parū aque addit multo vino ipsa trāslt i vinū vel ambo in tertium si additū sit Xtute equale. alia etiā est q̄ spēm aq̄ nō rolit q̄ō et dupl̄r fit. primo q̄n ipsa alterat fm aliqō accidēs manente spē: sicut patet in aqua calefacta: a scōo q̄n additum aliquid aque q̄ō vel nō ꝓmiscet et vt solidus puta lapis: a si cōmisceī vt humidū aliqō. tñ est tā pue quātitatis quod non facit mixtionē fz in aquam penitus conuertit. vt si gutta vini addatur dolio aque. prima impuritas facit vt nō possit esse huius sacramenti materia nō secunda.

¶Tertio vtrū aqua debeat esse scificata p forme sacerdotis vt crisma nouū: a dicit. s. Bo. i. iiij. de aqua q̄ nō est necessarium fz cōgruū: ita q̄ ex necessitate peccaret moꝛtalr sacerdos baptizāo sine aqua talr sanctificata: phibitum est ēt ne fiat baptism⁹ nisi cū crismate nouo. s. illi⁹ anni ꝓter q̄ casu moꝛtis: de ꝓse. di. iiij. si quis de alio a idē ō ꝓfirmatiōe a tāto magis q̄to ipsa est minoris necessitatis q̄ bap. ar. de sen. ex. qñ. li. vj.

¶Quarto querit quot correlaria sequātur ex premissis. Dico illa dubitoꝛi: a dico sequi primo q̄ baptismus fieri potest in aqua elementari siue sit terrestris: vt maris. stagni: fluminis: fontis: siue celestis immediate generata ex vaporibus: vt pluuialis: vel non generata immediate ex eis

sed resoluta immediate ex immediate gñato. puta glacie: roze pruina vel grandine: q: oēs iste hñt verā speciē aq̄ fm Per. de pal. q̄b⁹ fm. s. tho. et ricardū adde ēt aquā paludis. nisi incꝛt. o. tho. eēt tñ ingrossata q̄ recederet ab aq̄ vera raritate. * Scōo sequit q̄ fieri pōt i aq̄ sulphurea a liquido a alijs ads trāsl⁹ q̄b⁹ p terrā. q: stat species aq̄. cui⁹ rō est fm ꝙPet. de pa. q: Iz aq̄ elementalis nō sit susceptiua saporis: tñ sapoꝛ qui ꝓcipitur in hmōi aquis q̄b⁹ ꝓmur nō est in ipsa aqua Iz in vaporibus ei cōmixtis fm. s. tho. etiā vt innuit iii. parte. q. lxvj. ar. iiij. ad q̄rtū est q: Iz aqua elementaris nō sit de se saporosa: tñ suscipere pōt impressionē saporis a corpore p qō trāslt. * Tertio q̄ fieri possit i brodio. de q̄ tñ est q̄stio q̄huslā dicētib⁹ q̄ ster: q: stat in eo spēs aque: quibuslaz Xo q̄ nō. q: nō stat: veritas aūt est quā docet. s. tho. iii. pte. q. lxvj. ar. iiij. ad scōm dicēs q̄ admixtio crismatis nō soluit speciē aque: sicut nec etiā aqua decoctionis carnū aut aliorum. s. desnit a spē aque: nisi inquit forte sit facta tāta resolutio corporū liquatoꝛū in aq̄ q̄ plus liquoꝛ habeat de aliena substātia q̄ de aq̄: q̄ ex ptibus tenuibus perceptibus: si tñ ex liquore sic insipissato exprimaī aq̄ subtilis: sic poterit in ea fieri baptism⁹: sicut a in aqua expressa ex luto: Iz i luto baptism⁹ fieri non pōt. * Quarto q̄ fieri permitteret i aqua fluēte de latere xp̄i: q: fm. s. Tho. fuit Xa aq̄. * Quinto sequit q̄ fieri nō possit in aliquib⁹ humoꝛib⁹ productis natura: sicut est humoꝛ stillans de plāta vina: sudoꝛ: saliua aqua suprnatās cruoꝛi que bz colera vel flegma: q: nō sunt vera aq̄. * Sexto ēt q̄ nec aliq̄ humoꝛ ꝓducto ab arte. sicut ē aqua rosacea a aqua ardēs a ḡliatr libricata ex aliquo mixto a ceruisia a hmōi: q: hmōi spēs differunt ab aq̄ naturali. si tñ lambicaret⁹ aq̄ naturalis elementaris: liquoꝛ inde factꝰ videret esse eiusdē speciei cū aq̄ pluuiali q̄ gñatur labricāte sole a attrahēte vapoꝛes ex aq̄ pricipalr. * Septimo q̄ nec in humoꝛe resoluto ex sale q̄ō est coꝛpus mixtum: q: fm. s. tho. in. iij. parte vbi. ō. ad. 2. ideo fieri nō pōt in aqua rosacea q: est humoꝛ rose resolutꝰ: a ita est hic: nec est simile inḋ de aquis pluuialibus que generant ex matoꝛi parte ex sublimatiōe vaporum resolutorum ex aquis: minimū autem est ibi de liquoꝛibus coꝛporum ꝓmixtorum.

¶Rursus de baptismo. iii. quo ad ministrum.

BAptismus. iii. quo ad ministrum vt inno tescat: est ꝙ secundum omnes doctoꝛes pōt̄ pcipue. s. Tho. a ꝙPe. de ꝙPal. oēs hō dare pōt verum baptisma: si seruet ecclie formā a materiam a habeat intentionem baptizādi: a hoc si sit clericus aut laicꝰ vir aut mulier: aut vterq̄ simul. i. hermofroditus Fz per. de hoc tā si esset infidelis. s. iudeus aut paganus: vt ꝓtz in. c. a quodā iudeo de cōse. dist. iiij. Et q̄ gre. ij. scribit bonifacio epo hmōi esse rebaptizandos intelligitur: vt dicit. s. tho. q̄i forma ecclie seruata nō fuerat. vnde vt ꝓtz i. c. j. de sum. trī. sacrāmētū baptismi in forma ecclie a quocūq̄ collatū proficit ad salutē. Extra casum tñ necessitatis nullus licite baptizat nisi sacerdos cui⁹ hoc est ꝓprium. extra eo. si ḡo. etiā si esset diacon⁹ cardinalis. alioqn oēs tales si sit vir est irregularis vt i. c. j. de cle. nō ordi. mi. immo nec sacerdos dz baptizare nisi parochianū suū: vel de licentia curati aut ex priuilegio superioris vel inḋa epi: q: sacra a suis presbyteris parochialibus sunt recipienda. xvj. q. j. Interdictum. non tñ efficit irregularis sacerdos. ¶Facies: q: nō est expressum i re. In necessitate aūt i aqua q̄libet baptizare pōt iste ordo seruandus est fm. s. tho. q̄ vbi plures reperiunt minoꝛes dz cedere maioꝛi: a si laic⁹ presente clerico vel nō sacerdote presente sacerdote: vel mulier presente viro baptizent peccāt nisi vt dicit pe. de palu. formā quā scire nō tenenī oēs sed quib⁹ incūbit ex officio. i. curatus a obstetrix melius sciat minoꝛ q̄ maioꝛ: q: tunc baptizabit minoꝛ. Addo ētiā nisi maioꝛ esset ab ecclesia precisus: ita q̄ presente sacerdote excōicato vel hereticoꝛ: vel suspenso melius est baptizari a laico. ¶Primo vero ḡrīt̄ qlio infidelis possit intēdere facere id qō facit eccl̄ia cū credat ecclesiaz decipi qō nihil faceret: a ōt. s. tho. in. iiij. q̄ q̄uis ille q̄ nō credit baptismū esse sacrm: aut hꝫ aliquā spūalem virtutē nō intēdat dū baptizat conferre sacrm: tñ intēdit facere q̄dq̄ qō facit eccl̄ia: ēt si illud reputet nihil cē: a q: eccl̄ia aliqd facit tō ex consequenti et implicite intendit aliqd facere q̄uis non explicite. hec ille. Inn. etiā in. c. j. e. tit. dicit qō baptismus habebit effectū etiā si baptizans nec sciat: nec credat quid sit baptismus sed hoc reputet truffā: nē t si nō sciat qd sit ecclesia: nec gerat i mēte facere qō facit eccl̄ia: imo si gereret ꝓtiū. i. nō facere qō facit eccl̄ia: fz tñ facit et formaz seruat si modo intendat baptizare: vñ si rechrat eū qs in necessitate dicēs: baptizo me. Fz. istā formā a ille baptizat cuz fm intentionem petentis. a intendens facere q̄ alū baptizātes faciunt esse baptism⁹. secus si intrederet solū lauare. hec ex illo. ¶Dico q̄ secundum est qō infidelis q̄ credit baptismuz nihil esse nunq̄ conferet baptismum. si se nisi ad cōplacendū alicui petenti. a ꝓpr colligoqō duobus modis confert verū baptisma: ꝓmo q̄n ad petitionē alterius vel cōplacentiā intendit cuz baptizare eodē modo quo ecclesia baptizat ꝓtī ad exteriora. j. materiā a formā: licet credat ecclesiam decipi ꝓtī ad interiora sicut q̄n aliqua vana faciemus ad cōplacendum frenetico vel insano. secundo q̄n nihil cogitat immedia-

Universidad de Deusto
Biblioteca

te de facie ecclie dolg ecclia facit: sed forte potius faceret oppositū si illud scireti: sed nō ad petitionē alicuius tm tenet ei cōferre qđ ille petit: z cōsequēter implicite z mediate tenet facere qđ facit ecclesia quia hoc intendit petens cui ipse complacet.

2 ¶ Scdo virū angelus vel alia separata possit baptizare. z dicit. s. Tho. in. iiij. q. demon in figura sacerdotis apparēs immergere cēsē pōt ꝛ nō cōferre sacrm̄ ꝓpter duas rōnes. primo qz sacrm̄ forinsecū dispēsatio est concessa hoib⁹ solis ꝙ cū incarnato Xpho q̄ sacra sua exercuit quentiū in natura: z sunt ex spūali z corpali natura cōpositi: sicut in sacrīs est spūalis virtus in corporeis elemētis. scdo qz semp timēdū esset ne faceret nō intētione baptizādi sed deceptiendi: qz non est verisile q̄ hoc tm̄ bonū ꝑ curaret. Angel⁹ etiam bon⁹ ex cōferri potuerit baptizādi prāis: qz de⁹ suā potentiā nec sacramentis nec ministris sacrīs alligauit: tm̄ nō est collatus: primo qz nō hēt pōtātē cōuenientē cū sacrō z xpo: scdo qz nō valeret ad necessitatē sacramēti potestas eis cōcessa cū nō sint in prōptu hoib⁹. Si tm̄ ꝑ staret q̄ bon⁹ esset angelus q̄ baptizaret aliquē non esset rebaptizādus: qz nō baptizaret nisi potestate sibi concessa: sicut etiā ēpiscopi per angelos consecratū iudicatū est nō oportere reconsecrare. De sancto eterne vite idē dicit gureo. sicut de angelo bono. s. qđ non potest cuz hoc stultorū: factū tm̄ teneret. Et idē dicūt alīq̄ de anima separata quo ad posse: tm̄ qz nō est in via tum qz non habet naturā corporalē: z quo ad ratiōnē sī necessitatis gra. sed. s. Tho. in. iiij. parte dicit non esse simile de angelis z hoibus beatis ꝙtum ad sacra. cuius rō videt esse: qz potestas ministrādi sacra. i. caracter est indelebilis z cōsequēter manet in aīa separata: sz de hoc nō est solliciteandus qz mali hostes sine diuino miraculo hic apparere nō possunt: beati Xo sī qđ facere ēt gratuz esset: quia sine diuina voluntate non facerent.

3 ¶ Tertio vtrum minister malus dare possit baptismū tāte efficacie sicut bon⁹: z dicit. s. Tho. in iiij. q. subtracta bonitate ministri adhuc ē sacramentum: qz ipsa non est de substantia sacri cū sit qñqz ignorata z non certa ex parte: q autem sunt de substātia sacri opz esse certa. Et non solū dat talis sacrm̄: sz etiā rē sacri. i. gratiam: qz agēs instrale nō opz hīe formā inducendā: q. d. hic est erga. vt se disponentē sz p modū intentionis: vt de forma scīm ptz in terra. Cū etiā effect⁹ p se altiu⁹ sit. qđ p tm̄ ad hoc ordinatū producit sicut domus edificatoris. effect⁹ vero accidens qđ contingit ex effectu p se. sicut si habitatio domus dicatur effect⁹ edificatoris: dicō inquit qđ effect⁹ pse baptismi equaliter est a quocūq; de⁊ a malo vel bono. ceteris paribus ex parte baptizati. sed cum effectu baptismi pōt aliqđ aliud baptizato conferri siue pertineat ad salutem corporis: siue ale ex merito baptizātis. z hoc non est proprie effectus baptismi: qz baptismus non est cā nisi istius: z nō est istius magēs i virtute ministri qui est ipse instrm̄ est virtute xpi z dei. hec ille. Et idē habet. s. q. prima il fuerit. de cō. distin. iiij. ego dico z. c. romanus. cui⁹ etiam rōnē assignant alij z est etiam mēs. s. th. qz sacrm̄ qđ efficaciam hz ex ope operato. i. nō a ministro sed virtute sibi collata: non virtatur ex demerito ministri operantis ola autem sacra nouę legis sunt huiusmodi.

4 ¶ Quarto vtrū malus minister baptizando peccet. z dicit. s. tho. in. iiij. q. q̄ quāqs existens i mortali exhibet se ministrū ecclesie etiam i quocūq; spūali peccat sm̄ opinionē quoꝝdam sātis ꝓbabilē: vnde sacerdos baptizans cū solēnitate ministrū ecclie se exhibēs peccat mortaliter si alūtissim̄ baptizat in articulo necessitatis non quasi minister ecclesie: sed sicut vetula baptizare posset nō peccat. hec ille. q̄ huic opinionē quazidubitanter tenet rōnē assignat in. iij. pte. q. i. xiij. ar. vj. q̄ ministri dēt suo dño iusto cōformari sm̄ illud leui. xix. sancti eritis qm̄ ego sctūs sum q̄ alīt baptizat ex necessitate z exhibet se ministrū: sed subuenit necessitati patienti. hec ille. cui consentit Ric. alij vero dicunt q̄ in nullo casu pōt malus minister baptizare q̄n peccet. petr⁹ alit de palu. concordat has opiniones dicēs: q̄ vera est scda opinio qm̄ sine solennitate baptizans aduertit de peccato z nō conteritur. sed vult in eo manere: et tm̄ vult baptizare sctēs q̄ ista ab immūdis rangi nō dēt. etiaz si baptizet intuitu necessitatis z nō ex libidine vel contemptu. qz non excusat ab irreuerentia: est vero prima vera qm̄ baptizat cum tremore dolēs de peccato in generali z ꝓponēs postea conteri perfecte: licet propter hoc sciat se non mundari a peccato: z et deficit ipse ad cogitandum de singulis peccatis propter vicinuz periculum baptizandi. hec ex illo. Ego vero dico q̄ dupliciter tenet q̄s cōteri de peccato z nō aliter ex mente. s. tho. primo qz occurrit memorie practice. i. sub ratione peccati z deplorandi. secundo qz imminet sibi aliquid faciendum quod sine cōtritione facere non potest: vt suscipere vel exhibere solēniter sacra. Baptizans aūt in necessitate nō tenet ad hoc ratione secūdi: qz ibi non habet locū ratio quam adducit. s. tho. s. ministrum nō cōformari dño. Nec valet dicit q̄ est ibi irreuerentia qz ipsa non semper est mortale aliqđ peccato: signans se signo crucis: aut adorans hostiam in missa peccaret semp mortaliter nisi eēt contritus. Et consequenter tenet solum ratione primi z ꝙsequēter si nō recolit peccatū aut si recolit ꝑ speculatiue tantum non practice idest sub ratione offēdinō peccat: z si ibi est peccatū non

est: qz baptizat: sed qz cōmittit vt omittit ꝺ aliōs preceptū: z nō ē qz eo casu baptizare potest sine nto permissiōe siue auctoritate: etiā pagan⁹ z hereticō. de ꝓse. di. iiij. c. ꝙsat. c. mulier. c. i necessitate. q̄ tm̄ sine dubio sunt in mortali: qđ aūt sit ea none permittēte: ex multis est dicere qđ sit mortale: vt in. c. qui peccat. xxviij. q. iij. Si tunc non teneat q̄s cōteri ex hoc qđ vult tale actum exercere. sed si tenetur aliunde tenet z si peccat aliunde peccat vt dictum est: z ideo male sum. ang. opinionē Ricar. q̄ est. s. Th. z Silber. z Vrcht. z cōter alios theologoꝝ qđ. i. non peccat malus minister baptizans in necessitate sine solennitate limitat qñ non aduertit de peccato.

5 ¶ Quarto vtrū petēs vel recipiēs a malo sacerdote baptismū peccet: z dico qđ Ꝑc. de pa. post. s. Th. distinguit. Si enī minister sit ab ecclia ꝑcisus: vitatus: hereticus: excōicatus: suspensus z hmōi nō peccat q̄ offertur baptizād⁹ carēs vsu rōnis nec obligatus aut offerēs hīs vsuz rōnis. sed ꝓbabiliter ignoraēs ꝑcisionem: peccat vo mortaliter tā oblat⁹ quā offerēs hoc sciēs: si hoc faciat ex casuz necitatis i quo illicite peteret a tndeo vel pagano: z nō ē hz Ꝑc. de pa. quia eodē ꝓcepto ꝓhibit ab ecclia ꝑcisus ne se ingerēs diuinis z ꝙlibet ne eis cōcēteris etsidē. Si aūt minister est quidē malus hz nō ꝑcisus non peccat ab eo recipiēs baptismū: z si ille peccet conferēs ꝓpter hz. s. th. ꝓtio qz tm̄ certū ē nō pōt qđ ille sit ꝑcīs nec⁹ mortaliter: cū i vno tm̄ sit sp̄s opet holis iustificationē: sctō qz iste petit quod tm̄ est qz a suo sacerdote dz sacra recipere pp hoc cogit vel inducit et ad peccādum: qz ille potest reddere quod debet peccando.

6 ¶ Sexto quid si minister nō ꝑcisus sit adeo malus vt baptizare non velit nisi data pecunia qđ est simoniacū: z dicit. s. tho. qđ si baptizand⁹ est adult⁹ sufficit ei ad salutem petere baptismū: qz baptizatur baptismo flaminis. nec debet ꝓpter hoc cōmittere simoniā: sī do sit puer pot⁹ debet ipe q̄ offert vel alī⁹ pueri baptizare q̄ dare pcīi p baptismo simoniace licitū tm̄ ē ei aquā emere si alis hīe nō potest qz aq̄ nō est qđ sacrm̄: z si sit sanctificata: nō opatur ad baptismū de necessitate ei⁹ existens quasi sanctificata: sed quasi aqua ideo non emit aquam sanctificatam sed aquam. Quidā tm̄ dicunt salicet Ala. q̄ potest precīi dare: qz hoc nō est cōmittere simoniā sed suam redimere vexationem: sed primū est melius. hec ille.

7 ¶ Septimo vtruz plures possint baptizare vnū z. s. Tho. in. iiij. distin. vj. dicit quod si plures immergerent simul ita quod vterq; intenderet baptizare non baptizatum: et diceret ego te baptizo z. c. esset baptismus quāuis peccarēt ritum ecclesie nō seruantes: nec tm̄ puntendi essent quasi baptismum iterātes: nisi hoc intenderent qz contingit eandem actionem ab vno z a pluribus exercert: nō aūt cōtingit eādē actionē esse ō in diuersis rebus fit. Si aūt dicant nos baptizamus. i. stāte ly nos ꝓ pluribus nō erit baptism⁹: qz nō seruat debita forma. Ja. iij. pte aūt dicit q̄ simul plures nō possent vnū baptizare: qz actus multiplicatur scdz multiplicationē agēt is: si pcerent ab vnoquoq; agāt. z sic si cōuenirent duo quoz vn⁹ esset mut⁹ nō potēs xba ꝓferre z alī⁹ carēs manibus nō potēs exercere actuz nō possent ambo simul baptizare: vno dicente xba. z alio exercente actū. hec ille i forma: sed loquit qñ plures baptizāt vt plures: vt dicendo baptizam⁹: q̄ patet ex sua rōne quam subdit: qz tm̄ actus multiplicatur scdm multiplicationē tc. loquit ēt de posse iuridico. s. qđ est sine pcō: qđ patet qz post pauca loquens aduersatiue dicit: pāt aūt si necessitas exigat plures simul baptizari: vbi patet qđ loqtur de posse iuridico: alꝝ nō solū in necessitate sz sine ea multi possent vnū baptizari. Sed tm̄ aduertēdū ē qđ tripl⁹ m̄lti possent vnū baptizare. Ꝑmo qz vn⁹ ꝓtius alio formā ꝓferret: z sic pm⁹ baptizat: z scdo iterat si q̄libz excōtione vel alia causa hoc itēdit. scdo qz si m̄lti mergūt z ꝓferūt in formā z q̄libet dicit ego te baptizo: z tunc baptizāt vt vn⁹ tm quātūcūq; sint vnum in xpo z representant vnā psonā xpi ꝓncipaliter baptizātis z conferentis vnū sacrm̄: vñ cōferūt vnū baptismū. vñ sctus tho. iij. parte. q. lxxvij. ar. ij. loquens de pluribus sacerdotibus cōficiātib⁹ sīl vnā hostiaz. vt q̄ si q̄libet corporaret in xtute ꝓpria supfluerēt alij celebrantes vno sufficienter celebrāte. sed qz sacerdos nō gerebat nisi in pona xpi multi ante sunt vnū i xpo: tō si referret vtr ꝓ vno aut multos hoc sacrm̄ gerebat nisi q̄ opz ritū ecclie seruari. hec ille i forma. tertio qz si limergūt z ꝓferūt sed dicūt baptizam⁹ i plurali: z sic nihil faciunt formā mutātes z rō ē qz hō si baptizat nisi vt minister z vice gerēs xpi ē vn⁹. z ꝓinde opz ministrū eius ee vnū: hic ūt plēs vt plēs queūt aduenit ad vnū sacrm̄ cōferēdū z spūalē gnationē: licet forte nō edant integrare vnū agēs sicut in gnatiōe carnali ꝙmpe. de pal. potest fieri vnū immediatū gnans commixto semine duoꝝ homīm in mtice suscipiēte semina a duobus z simul ea infundēte: qđ si in spūali generatione est impossibile: quia spūales virtutes non cōmiscentur: sed quelibet totum efficit. Quidam tamē dicūt q̄ dicēdo baptizamus eēt verū baptisma qz nō est de necessitate sacri quod minister exprimat vt patet ex forma grecoꝝ: sed fallunt qz et si necesse non sit ministrū exprimere: tm̄ supposito qđ exprimat: necesse ē illum exprimere vt conuenit ministrum. i. vt vnū. vñ si dicat ergo ꝓncipaliter baptizo te: nihil agitur

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛ repugnat ministro esse agens ꝓncipale: ꝛ sīr
si dicat baptismus: q: exꝑmit q vn⁹ rēs opet
per duos ministros immediatos vnū effectum.

8.qō. ¶ Octauo vtrū in necessitate plēs q̄si vn⁹ sit
mur⁹ ait⁹ manc⁹ possint baptizare vnū. vno di-
cēte x̄b ꝛ a ꝛ alio exercēte actū. ꝛ dōz cū q: nō fm
e. th. in. iij. pre. vt dñs est. ꝟ. ꝓ. ꝛ. in. iiij. q: neu-
ter facit totū sz ptē nīr: ꝛ sic est ꝟ. c. q: ūdā. di. xij.
Et hāc opi. firmat Bay. tho. dicēs ill⁹ nō cē ba
ptismū. Sz ꝑe. de pa. vī sentire ibi esse bapm:
dīstinguēs ꝛ dicēs q: in sacrīs q̄ nō sunt necessi
tatis vn⁹ dz facere totū aut omittere: ꝛ sic loqr̄
d. c. quoūdā. sz in sacrō necessitatis omittī pot
qō nō est ō necessitate sacrī cuiusmodi ē vnitas
ministrī vt omnes cōiter dicunt: sz tū inquit op3
non esse mendacium in forma q: nihil fieret il-
cut nec ex falsa materia: vñ mācus dicet bapti-
zetur seruus xp̄i ꝛc. vel iste rebaptizat in nomi-
ne ꝛc. sed contra dictum est in. ꝟ. priore.

9.q. ¶ Nono vtrū vn⁹ possit baptizare plēs ꝛ dicit
s. Tho. vbiq; q̄ sīm necessitate aīgādo vel alī
ter ꝛ oportebit dicere in forma ego baptizo vos
nec erit mutatio formē: q: vos est idē q̄ tc ꝛ tc.
dicēdo ait nos mutarēt: q: nos nō est idē q̄ ego
ꝛ ego sed ego ꝛ tu. Et ista opi. vt dicit ꝑe. ō pa.
cōiter tenet: sicut ēt sacerdos simul consecrat ho
stias plures: ꝛ forma baptismi vna materialr ꝛ
formalr hīs tm vnā ☧ tutē: est ☧ tualr ꝛ realr
plēs hīs duos effect⁹ fm duo subiecta: sicut in
igne ab vno calore est vnū calerē illo sz ī calefa
ctis sunt duo vel plura: dicit ait idē ꝑe. alīa cē
opinionē q̄ hodie nō possit quā ꝛ seq vī dicēs
eā cē ꝛ formā rē doctrine cōi. s. qō de lege cōi nō
sunt plures baptizandi nisi baptismo pluribus
realiter ꝛ formalr. sed hoc verū est extra neces
sitatem: quo casu intelliguntur etiam que. ꝟ. seq.
de monstro dicentur: que tīpse adducit satis in
congrue ad confirmationem dicte opinionis.

10.q. ¶ Decimo q̄rit q̄o mōstrū baptizādū sit. ꝛ vt
per. de pa. post land. Hēr. ꝛ. s. tho. in quol. q̄ si
certū est ibi esse duas alīas rōnales: puta q: ibi
sunt duo capita: duo pectora: ꝛ ꝓ3 duo corda: ba
ptizarī dz vt duo ꝛ q̄uis ꝓ iumāt q̄ plēs simul
possint baptizarī dicendo ego vos baptizo tamē
tuti⁹ est eos baptizare singlatim: q̄n ī telligē nī
si periculū cēat ī mora. Si x̄o nō est certū eos cē
duos vt q: nō sunt duo capita bñ dīsticta rīmōi
tur baptizato p̄i⁹ vno pōt alter duble baptizarī
dicēdo: si tu nō es baptizatus ego te baptizo ꝛ c.
nec baptizet intentione vsqa: quia nihil ageret
sed determinet se ad vnū fm Henri. in quolib.

11.q. ¶ Undecio vtrū idē possit baptizare seipz ꝛ dīt
s. tho. in. iij. parte q̄ nō q: dicendo ego baptizo
me forma mutarēt: ꝛ idē virtualr dicit in. iiij. ad
dēs q̄ fm Aug. nullares seipsas gignit vt sit ba
ptism⁹ aut regnatio q̄dā est: ꝛ idē hr̄ ex. c. c. debit
tū. Q̄d aūt dr Inn. in. c. tū. in q̄dā dēcretali q̄ in-
dueuq; seipz imersit in aquā dicēs ego baptizo
me ī nole ꝛc. ad pīam ī deceſſisset euolasset: in
telligēdū est inq̄t pp vim ꝓtritōis ꝛ deuotōis
ex cui⁹ magnitudie hoc ꝓcedere videbat iter in
deos exīs q̄si piculo mortis se offerret. hec ille.

12.q. ¶ Duodecio q̄rit vtrū in baptismo req̄rat ī tōe
baptizātis ꝛ baptizādi: ꝛ dō q: ō baptizādo dicit
j. baptism⁹. iiij. de baptizāte x̄o dicit. s. Tho. in
iiij. di. vj. q. j. ar. ij. q. j. ꝛ ille. ꝛ intelligit nō ō actua
li sed de virtuali de q̄. j. ꝟ. seq. ꝛ in hoc oēs cōue-
niunt. ꝛ rōnem ibi esse assignat vbi vide ii plꝛ.
Sed tñ ibi sc̄m argumētū q̄ fuerat hoc. quia
si intentio requirīt baptizātis: q̄. l. nullī nisi, sibi
certa est: sequit nullus erit certus se esse baptiza
tum. ꝛ sūr hō erit in dubio salutis q̄ inc̄ōueni
dicit q̄ fm aliquos ill⁹ desit mētalis intētio mi-
nistrī nō est baptisma. tñ in adulto supplet fides
baptismatis vt inde piculū nō prouenīat: in pue
ro aūt pt̄ credīt q̄ suppleat summus, sacerdos
q̄ tñ si nō faciat iniuste non facit: sicut nec in illo
qui sacrō nō subiacit: alij vero dicīt q̄ in sacrīs
hīs tib⁹ in forma actū exercitū nō req̄rit intē-
tio mentalis sed sufficit expressio intētōis ꝓcē
ba ab ecclīa instituta: vñ si forma seruat nec ali
quid exterius ō: q̄ intentionē ītā exꝑmat ba-
ptizatus est. Nō est sīne cā in sacrīs necessita-
tis sc̄z baptismo ꝛ q̄buscūq; alīs actus baptizan
tio tam solicite expressus est ad intētionis ꝓ-
sionē hec ille. Intendit aūt ista opinio ꝟ. ꝑe.
de pa. q̄ sufficit intentio facti ēdi exterius q̄ eccle
sia facit. Et fm eūdem prima opinio est tenēda
secunda aūt sustinet potest. ꝟ. s. Th. vī tenere
secundā in. iiij. di. v. q. ar. ij. q. j. in cor. vbi dicit q̄
ea que sunt de substantia sacramēti oportet cē
certa: intentio autem interior minister nō potest
esse certa. ꝛ similiter videtur hec opinio esse de
mente dñi bona. in. iiij. di. iij. ar. ij. q. ij. dicentis q̄
q: baptismus non est sacrīm singularis persone
ideo fides persone nihil prodest vel obest ꝟ. est
sacrīm ecclesie x̄pi: vnde q̄quid sit de fide cordis
persone baptizantis tuti: candum est fm expres
sionem oris. hec ille qui idem dicerat: vt videtur
de interiori intētione baptizatis ꝛ eandem vī te
nere aureo. qui dicit q̄ oportet ministrī intēn
dere: vel saltem apparere q̄ intendebat baptī-
zare. Posset aūt dici hec ideo esse quia ibi adest
intentio ecclesie ꝛ x̄pi q̄ voluit q̄libet hoīem
cē huī⁹ sacrī ministrū: ꝛ ꝓ3 nō cēt sic ē odemo
ne vel quo. ā. ꝟ. q. vnde idem. s. Tho. iij. q̄. lxiij.
ar. viij. ad secundum recitato ꝓiore opinione et
reꝓbata. q: deuotio accidentis non suppleat q̄
ad caracterem: ꝛ si quo ad gratiam subiungit.
Et ideo alij meli⁹ dicunt q̄ minister sacramen-

ti agit in ꝑsona totius ecclie cui⁹ est minister: in
x̄bis aūt q̄ ꝑ eunt exꝑimit ītētio ecclie q̄ suf-
ficit ad perfectionē sacramēti nisi cōtrarij exte-
ri⁹ exꝑimat ex pte ministri: ꝛ recipientis. sacrm.

13. ¶ Decimotertio, vtrū in ministro requirat intē-
tio actualis: ꝛ dico fm mentē. s. Tho. ꝛ ſ. ꝛ sco.
q̄ nō sufficit intentio habitualis ꝓcise: q: ipsa
est etiā in dormiēte: nec requirīt actualis necessa
rio q̄n ꝙs ꝑfert verba: q: cogitatio est valde la
bilis: ꝛ sz op3 dare mediū. i. virtualē q̄ est q̄n ꝓfert
actualis dandi baptisma. ꝛ deinde ex illa mo
nent ꝙs ad baptizandū vel ꝓferendū verba: nulla
interueniēte intētione cōtraria: sicut cū ꝙs delī-
berat baptizare. ꝛ cepto opere vagat nihil cogi-
tās de verbis q̄ ꝑfert. Ex quo etiā ptz q̄ furiosi
ꝛ ebrius q̄s o nō carent vsu rationis baptizare
nequeunt: q: non possunt habere intentionem.

14. ¶ Decimoquarto vtrū requirat intētio recta ? et
dicit. s. tho. in quarto q̄ cū rectū sit cui⁹ mediuꝫ
nō discrepat ab extremis: tunc est intentio recta
q̄n baptizās vī baptizat⁹: ordinat sacramentū ad
effectū sacrīs: q̄ est salus. Igit si ī baptizāte adsit
intētio: q: intendit baptizare: sed desit rectitudo
qua ordinat sacrm ad finē indebitū: nō ꝓpter
hoc in recipiente impeditur receptio sacrī q: ad
hoc fertur intētio baptizātis: neq; effect⁹ sacrī:
q: mīsdatio interior nō est a ministro: vñ ad hoc
nihil facit eius intētio. Si aūt ē in baptizato sit
intētio ꝓpīēdi sacrm: sed desit rectitudo inten
tionis recipit quidē q̄s intendit sacrm ſ3 nō rem
sacrāmēti: quia q̄ intērion ē prauā ponit obicem
spiritui sancto. ꝛ de hoc infra baptismus. iiij.

15. ¶ Decimoquinto vtrum sit verū baptisma vbi
interuenit error: ꝛ dico fm tho. q̄ putans se ba-
ptizare puerū imponēs et nomē petrus: ꝛ bapti
zat puellā: si intendit baptizare ꝑsonā cuiuscunq;
sexus est baptizata: si vero marem tm si nō est ba-
ptizata: si aūt ē simplr baptizat. i. nō cogitans de
mare aut femina est baptizata: quia sc̄z intende-
bat baptizare hanc ꝑsonā q̄cūq; esset: ꝛ cōcordat
s. tho. dicēs in. iiij. dist. xxx. q. j. ar. j. ad tertiuꝫ qō
si quis baptizat ioannē credens se baptizare pe
trum nihilominus ioannes est vere baptizatus.

16. ¶ Xo. q̄d de baptizāte aliquē ex loco: ꝛ dico quod
si intendit baptizare est baptizat⁹: si vero nō intē
dit baptizare fm opinionem superius rectratā
est baptizatus dūm tō cocolitat ē nō ostendat exte
rius: ſ3 fm opinionē aliā nō est baptizat⁹: in du-
bio aūt fm a ſē. est baptizandus sub conditione.

¶ Xursus de baptismo. iiij. quo ad susceptentes.

Baptism⁹. iiij. quo ad susceptentes vī
plenius innotescat ꝛ tendum est q̄ fm
omnes doc. post x̄pi passionem omnes
homines mundi tenentur ex ꝓcepto
dei suscipere baptismum iuxta illud Joā. iij. nisi
quis renatus fuerit ex aqua ꝛc. ꝛ hoc fm. s. tho.
ēt si quis esset sanctificatus ī vtero: tñ ad cacꝛen-
dū character ē quo annumeretur populo dei et
quasi deputet ad percipienda sacra diuina: tñ vt
passioni christi etiaꝫ corporaliter ꝓformet: tñ ꝓ
obedientie bonum: q: ꝓceptū baptisma oibus
datum est. ¶ Quādo aūt ineeperit dicta obligatio
sunt opiniones sed. s. tho. tenet q̄ in passione in-
stituī est ꝓceptū de baptismo suscipiendo. sed
illud nō cepit obligare nisi post ꝓmulgationē.
ꝛ idem sentit richar. in. iiij. di. iij. dicens qō non
fuerunt omnes homines obligati ad susceptionem
baptismi statim post x̄pi resurrectionē: q: nulli
tenet ex necessario obse̅ vare legē ante eā ꝓmulge
tur: nec ēt post mulgationē quoūq; sibi innote-
scat: nisi defectus ei⁹ sit in causa quare nō statiꝫ
sibi innotuerit ꝓmulgatio legis: que ꝓmulga
tio in ꝓpōsito fuit q̄n dictum est mar. ultimo eūn
tes docere oēs gētes baptizātes ꝛc. ꝛ hec ex illo
que sunt valde notanda: q: ex his habet q̄ ī fo-
ro cōsciētie nulla lex obligat ignorātē: nisi igno-
ret ex sua negligentia ꝛ intelligere notabili.

17.qō. ¶ Primo x̄o q̄rit vtrū baptizari possit puer in
vtero matris existens in totoꝫ el in parte: ꝛ dico
q̄ si est natus etiā si pelle secundina baptizari
pōt fm aurea. ꝛ ēt si esset mōstrū: vt. s. bap. iij. ꝟ.
si aūt toraliter est in vtero matris nō apparēs
secundū membrū aliq̄d vel parte membri baptizari
nō pōt fm oēs: ꝛ vt in. c. qui in maternis. de cō.
dist. iiij. q: inquit. s. tho. talis notus est deo non
ecclesie nec subiacētibus operationi ministri eius
et nec aperienda est māter adhucoluens etiaꝫ si
esset ob partum mortua: vt talis baptizet: q:
fm apostolū non sunt faciēda mala vt veniant
bona: secus aūt si iā extincta esset: vt. ff. de inoffi.
testa. i. posthumus. Si aūt ē apparet aliq̄d mem
brū ī nō est plene natus expectanda est totalis
egressio nisi periculū mortis immineat ſ3. s. tho.
ꝛ cōes: sed si periculū timeat sunt due opiniones
extreme ꝛ una media. Quidā enim dicūt q̄ ba-
ptizari nō potest nisi plene nascatur: vnde glo. i.
c. si ad patris. de cōse. dist. iiij. tenet q̄ baptizari
non potest. per. d. c. qui in maternis. ratio: quia
non perfecte natus non potest dici homo. l. quod
certarum. C. de posth. he. instī. vbi oportet q̄ sit
totus natus quia: vt posthumus dicatur. Quī-
dā vero dicunt q̄ baptizari potest quacunq; pte
ctus apparēte sicut q̄ baptizet manus aut pes nō
erit rebaptizandus: ꝛ istam opinionem sum. ro-
sel. asscribit Inno. ꝛ Panor. ꝛ videtur eis conue-
nire in. c. debitum. extra eo. Quidam vero dicūt
quod egressa parte principali. i. capite debet ba-
ptizari. s. ita quod non rebaptizaret si viveret se-
cus de alīs. i. pede manu vel hmōi. q: baptizan-
dus est q̄dē: ꝛ si decesserit sepeliendus in cimite-

Universidad de Deusto
Biblioteca

rio si assit vsserit rebaptizãdus est sub conditione si nõ es ⁊c. Et hec est opinio lãdul. ⁊ Vicar. ⁊ dñi Car. in cle. fidei. de sum. tri. ⁊. s. Tho. in ẽrta dist. vj. q. j. ar. j. q. j. ad tertiũ. vbi obscure loquitur dicẽs qõ egressa parte principali. i. capite in quo operatione aĩe magis manifestant: vt quãdiu dicit baptizari debeat: secꝰ aũt est de aliis partibus. vt de manu ⁊ pede: q̃uis nõ noceat etiam si ille partes aspergãtur baptismali aqua: quia diutina miseriordia nõ est arctanda si ñ posset plenarie nasci nõ est rebaptizãdus scõm quosdã sed nihil periculi accidit: si ad matorẽ cautelam baptizat sub hac forma: si non es ⁊c. hec ille qui intẽdit qõ egressio capite baptizetur non rebaptizandus: egressa vero alia parte aspergatur aqua. i. baptizetur sed rebaptizandus: ⁊ hoc patet clare. iiij. parte. q. lxviij. ar. j. ad quartum.

¶ Secundo vtrum baptizari possint amentes et furiosi distinguit. s. tho. in. iij. parte ⁊ in. iiij. cuius distinctio ad hoc reducit: q̃ si nunq̃ habuerunt vsum rationis baptizari possunt eo modo quo pueri in fide ecclie: si vero aliquo tpe habuẽrũt vsum ratiõis: q̃ scz nõ sunt a nativitate stulti aut si sunt habẽt lucida intervalla: si nũq̃ habuerũt volitatẽ baptismi nõ possunt baptizari: si assit eam aliqñ habuerũt baptizari possunt ratiõe periculi lamẽtis etiã si cõtradicãt: imo vt dicit pe. si oporteat eos ligari: vel etiã si faciant in furiam sacramẽto: vt nungẽdo saquã vel hmõi: cessante vero periculo melius est vt expectetur vsus rationis. Consentit. c. matores. extra eo.

3 ¶ Tertio ꝺ de dormiẽtibus: dicit. s. Tho. q̃ ratione periculi baptizari pñt si prius in eis apparuit volũtas baptismi sicut de amẽtibus dictum est: ⁊ de amico suo facti narrat aug. in. viij. libr. confessio. nõ assit baptizandi sunt si periculũ mortis nõ immineat nec sit ante voluntatẽ baptismi nõ habuerunt: ⁊ habentur hec oĩa in. d. c. matores.

4 ¶ Quarto quid de peccatorib⁹: ⁊ dico q̃ de peccatorib⁹ sic dictus a volũtate peccandi. i. de volentibus pẽvenire in pẽ. dicit. s. tho. q̃ nullo modo sunt baptizãdi: et videt velle q̃ tales peccent mortaliter q̃si euacuantes effectũ sacri. i. gratiã: si ñ baptizant or recipiunt sacrm scm doc. non rem sacrm ẽt: nec sunt rebaptizandi: sed peccatores sic dicti: ꝓpter reatũ pterituũ peccati aut maculã sunt baptizandi: q̃ ad hoc specialiter baptisma institutum est: vt per illud sordes mundentur.

5 ¶ Quinto vtrum pueri fideliũ sint baptizãdi: ⁊ dicit. s. tho. q̃ sic. Primus nec est expectandum: primo quia ꝓpter imbecillitatẽ nature de facili mori pñt: secõdo quia diabolus nõ hz tãtam ptẽ nocẽdi spãliter ⁊ corporaliter post baptismũ sicut prius: tertio q̃ a puericia facilꝰ ad ea q̃ sunt xpiane religiõis inducunt ⁊ ea firmius retinent

¶ Sexto vtrũ pueri infidelium iudeorũ ifra pubertatẽ possint inuitis parẽtibus baptizari: et dico q̃ est vna opinio quam sarco. landu. cisco. et archi. ⁊ anto. de but. tenẽt ⁊ vñ oo. de. s. gemi. q̃ sic per principes vel eorũ filios nõ assit ꝓ quas personas. Hoc sequit sum. ang. ⁊ totũ fundamẽtũ huius opinionis est: q̃ iudei sunt servi facti per passionẽ xpi extra de iudeis. si iudeos. et hoc fuit executioni mandatũ per Cõstantinũ. vt no. host. in. c. cõsuluit. de iudeis. ⁊ idẽ tz Arch. in c. q̃ sincera. xlv. dist. ⁊ idẽ. s. tho. in epistola ad ducissam lotorungie: sed ista opinio est falsa ⁊ vana cũ suo fundamento. Ꝺicio q̃ si esset vera: hoc esset q̃ iudei sunt servi xpianorum qõ est falsum ꝺ tũ ab baptismũ q̃ nullus est servus in spectantibus ad ius diuinum aut naturale: ẽ tamẽ tũ vñ si iudeus doceat filiũ malos mores putaſ rari ⁊ adulterari. q̃ primo ad ius tuile ẽ et auferendus. C. de epis. i. si ienones. nõ assit si esset malã fidẽ q̃ primo ad diuinũ quia hoc nullo iure cauet. Secõ nã pncepo nõ plus sed minꝰ dominatur super filio iudei q̃ tuus pfectꝰ cui⁹ filius est servus: ⁊ tũ patrẽ nõ põt cogere ad suscipiendũ baptismũ in se. tz Sco. hoc male concedat. quia hoc dixit Jacohermogeni. ⁊ aplꝰ ꝺicit ad nos inquit de hijs q̃ foris sunt iudicare: ⁊ rec. in. ca. sicut dudet de iudeis. ⁊. xlv. di. ꝺ iudeis tollẽdis copulisse, phibet: ergo nõ põt inferre vim filio aut patri in filio vt baptizetur cũ voluntas patris sit filij ante vsum rõnis in spectantibꝰ ad ꝓdicta iura. Tertio, nam vt dicit car. ſto. licet iudei sint servi scm iura: tñ hoc non est verum simpliciter quo ad oĩa. sed quo ad q̃dã q̃ de cõsuetudine non est q̃ habeant pro seruis aut vẽdi possint: ⁊ prohibitũ est eis auferre sua: aut alꝰ inferre molestiaꝫ: hz tñ. s. tho. hz q̃ eis posset auferri bõa seruato victu nisi leges hoc prohiberent: vt in opus xxj. vnde dic tu qõ esto qõ vendi possint inutiliter q̃ est iuris ciuilis: nõ sequit qõ possint baptizari quod est diuini. Est autẽ alia opinio. s. tho. qõ hoc sit illicitũ. q. ij. qõ. x. ar. xij. ⁊ tij. parte. q. lxviij. ar. x. et rursus in quolibet ⁊ suũ fundamentũ est duplex primũ. s. nãlis ecꝛas: q̃ hoc naturali iustitie repugnat. Nã filius naturaliter est aliq̃d ꝑtis: ⁊ primo quidẽ a parẽtibꝰ nõ distinguit scm corpus q̃diu matrix utero cõtinetur: deinde vterũ egressus ante vsum liberi arbitrij sub parentum cura sicut sub quodam spirituali utero continetur non differens ab irrationali animali: vñ si vitatur vt liber: ita filius iure naturali sub vsum rationis. Secundum est ecclesie consuetudo que max mam habet auctoritatem et in omnibus est emulanda et cui magis standum est quã auctoritati Augusti. vel aliorum doctorum qui ab ecclesia hñt auctoritatẽ q̃ hoc nũq̃ habuit cũ tñ retroactis tpibus fuerint mlti catholici principes potentissimi: vt ¶ Cõstantinꝰ ⁊ theodosiꝰ quibus familiares fuerũt sanctissimi epi vt Ilueſter ⁊ ambrosius q̃ nullo mõ ꝓtermisissent hoc ab eis impetrare si nõ eẽt ꝓsonũ rõni. vel si vt ꝺ pueris antiquoꝝ q̃ saluati sunt in fide parẽtũ p q̃s dak intelligi q̃ ad eos spectet ꝓuidere eis de salute. hec ex illo. Et hãc opinionẽ sequit Car. ſto. de iudeis in. c. sunt iudei. ⁊ gaſpar de caſde. in ꝓlũs ⁊ gl. inp. c. iudeoꝝ. xxviij. q. j. ⁊ pe. de pa. Pañ. et Jo. de ana. in. c. sicut. de iude. ⁊ ibi. do. Marianꝰ ⁊ Felꝰ. dicit istud cõiter teneri ⁊ Vibe. in summa ro. in ℞bo iudeꝰ. quã ẽ adhuc cõfirmat. s. th. q̃ oppositum derogaret fidei dñi pueri baptizari auerterent a fide suasione parentum: si dicak q̃ debent eis auferri: dico q̃ est contra oĩa iura ante vsum rationis. Idẽ autem a fortiori dicendum est de pueris aliorum infidelium.

7. qõ ¶ Septimo vtrum pueri infidelium inuitis parẽtibus ante vsum rõnis baptizari suscipiãt facꝫ ⁊ dicit Pet. de palu. q̃ nõ: q̃ in his que sunt fidei dicit sicut parentes coacti baptizari nihil recipiũt ita nec filij sine sua aut parentũ voluntate: hz sufficiat voluntas alterius parentũ. archi. aũt aſcribit. s. Tho. q̃ sint vere baptizati ⁊ ad seruandũ fidẽ cogẽdi: ⁊ hãc optionẽ dicit sibi magis placere: q̃ sufficiẽs cã baptismi est materia ⁊ forma ⁊ volũtas ꝓpria baptizãdi. aut parẽtũ. i. offerentiũ q̃ sunt parentes spãles sicut olim saluabãtur in fide parẽtũ spãlitũ. i. ecclie. Sz ista in. s. Tho. nõ memini me legisse: sunt tñ vera indubitate saltẽ qũ tuste essent subtracti a cura parẽtũ Et hz. s. Tho. iij. q. lxviij. ar. iij. ad secundum teneat q̃ filij infidelium baptizati in fide ecclie ꝑse quam salutem ⁊ intelligant offerri ab olibꝰ qbꝰ plz q̃ offerantur: ⁊ quoꝝ charitate ad cõtonem. s. o. 3dũ gunt: ⁊ nõ tũ ab his quorũ manibꝰ fernnt: tũ loquit q̃ baptizant suittis ꝺdẽ parẽtibꝰ sed tuste ab eis subtracti vt vf. vel q̃ ipsi parẽtes ꝓsentũt: nõvt pueri sint fideles sz alio respectu puta ne sint fetẽtes aut energumini. i. vexati a diabolo sicut nec faciũt vt ꝺicere oẽs nobiles sarracenũ nec mihi dubium est quin tales

8. qõ pueri saluentur si decedant ante vsum rationis.

¶ Octauo queritur qñ intelligat vsus rõnis ãtequam infidelium paruuli ipsis inuitis nõ sunt baptizandi: ⁊ dico scm. s. Tho. in. iij. dist. xxvij. q. ij. ar. ij. q̃ respectu vsus rationis: triplex gradus notat scm philosophus in. j. ethicorum. Primus eum quis nec per se intelligere nec capere ab alio potest: secundus cum per se intelligere nequit sed capere potest ab alio: tertius cũ accipere potest ab alio ⁊ per se cõsiderare. Et primum statũ obtinet hõ ante p. annũ septẽniũ: ad

scõm autẽ incipit venire in fine pmi septẽnij vñ tunc pueri ponuntur ad scholas: sz ad tertiũ incipit venire in fine scõi septẽnij quãtũ ad primẽ tas ad ꝓsonã sua: in qua rõ naturalis citiꝰ qualescit: sed quãtũ ad illa q̃ extra ipsuz sunt i fine tertij septẽnij. Et ideo añ primũ septẽniũ nulli cõtractui hõ est aptꝰ: hz in fine pmi septẽnij incipit esse aptus ad aliqua, ꝓmittẽdum in futurũ puta de his ad q̃ rõ naturalis celinat magis: nõ assit ad se obligandũ vinculo perpetuo: q̃ adhuc non hz firmatã volitatẽ: ideoꝝ tñc pñt sponsalia ℨhi: hz in fine secũdi septẽnij tam se põt obligare de ptinẽtib⁹ ad ꝓsonã ipsiꝰ: vel ad religionem vel ad cõiugiũ: post tertiũ vero septẽnium potest etiã se obligare de aliis: ⁊ scm leges cõstituitur et ptãs disponẽdis reb⁹ suis post. xxv. annum. Notest tñ hõ ante peccare mortaliter q̃ sponsalia ℨhere. i. ante septẽniũ primũ: q̃ ad peccatũ mortale sufficit consensus presens. in sponsalibus assit est consensus in futurũ: ad qõ reꝛrit rationis discretio maior hec ex illo. Dico ergo q̃ vt ptz ex dictis ille vsus est qui cõiter habetur in fine secũdi septennij: sed tñ Gaſpar. de cal. in quoꝺã suo consilio determinat q̃ puer iudeus duodẽnis baptizari potest inuitis parentib⁹: q̃ satis presumit de aliquo rationis vsu in eo: ⁊ sic in fauorem fidei potest baptizari. Iz in eo omnino non clarescat vsus rõnis: dummodo in eo ℨritũ non appareat. Et idem de puella iudea dicendũ est: quam etiam pater tenebitur scm facultates dotare de bonis licite acquisitis si baptizata nubat secundum archiepiscopum.

9. qõ ¶ Nono vtrum baptizari debeãt infantes exposĩti ⁊ inuenti vel alij de quibus nescit aut dubiratur an sint baptizati ⁊ bene baptizati: ⁊ dico scm doc. q̃ si certũ est oĩa que sunt de substãtia sacri cõcurrisse: hz cetera q̃ sunt de solẽnitate defuerint. pura q̃ verba bene ꝓtulit ⁊ in aquã mersit. sed defuit cathecismꝰ ⁊ exorcismꝰ nullo modo est rebaptizãdus scm per. de pal. nec simpliciter nec sub conditione sed supplendũ est qõ ex necessitate vt in cautela fuit omissum. Si aũt constet aliquid de substantialibus defuisse iterãda sunt omnia substantialia q̃ simul concurrere opz: ⁊ sic ea que sunt de solennitate scm theologos q̃ qñ ꝓferẽ sacrm ⁊ ꝓtulẽ tẽpus debita sequẽ, sacramenta nõ sunt: aut etiaz que sunt de substãtia quãdo nihil factum est: quia non fuit sacramentum ⁊ consequenter nec fit iniuria sacramento: nec standum est in hoc dicto iuristarum dicentium nihil esse iterandum sed supplẽdum tantum quod erat omissum. quod est frustum: q̃ si quid de substantialibus erat adhibitũ ⁊ aliquid omissum: si adhibitum non repetatur

Universidad de Deusto
Biblioteca

non erit sacm scḃa vice ꝓpter defectū adhibita
ꝑ̄ia vice: sicut nec ꝑ̄ia vice ꝓpter defectū adhi
biti scḃa vice: sicut si primo dictū erat in nomine pa
tris. ⁊. o. s. ⁊ scḃa vice in nomine filij: nec primo nec
scḃo erit baptismus. Si aūt erit ꝓbabile dubiū
vt q̄z puer i nemore expositꝰ iuenit: nec appareat
aliq̄ scriptura de baptismo: baptizād⁹ est sub cō
ditione q̄ hꝫ extra. e. c. ij. ꝓmissa negatiua si eo⁹ ⁊c.
Et idēdicit Ric. de expōsito q̄libet q̄i nō inuenit
q̄quo sit expositꝰ aut baptizatus. De eo aūt qui
ex xp̄ianis natus ⁊ inter xp̄ianos conuersatꝰ est
non est renouandū in dubiū sm Pe. de pa. nisi
euidentissime probaret nō baptizatus: extra de
presbȳ. nō bapti. c. ij. si vero vno teste puta obste
trice probetur baptizatus credendum est.

10. q. ¶ Decimo vtrū baptizādus sit si vixerit is quē
q̄ ad baptizādū lōge portabat irruēte morte in
via proiecit in flumē de pōte cū intētione bapti
zandi: aut in puteū dicēs ego te baptizo ⁊c, ⁊ dī
co casum istū accidisse de facto teste Pasi. inpar
tibus mōtispessulani: vbi vt ipse dicit quidā le
ctor theo. de ordine ꝑdicatorū dixit istū nō esse
baptizatū: cuius dicti detestati sunt multi cano
nistę cum ibi nec verbū nec elemētum defuerit
si postmodū ipse magistrū suū cōsuluit ⁊ dixit q̄
nō erat baptizat⁹: q̄ in baptismo nō solū req̄rit
immersio sz ēt eleuatio ab aḋo in signū resurre
ctionis xp̄i: sz hec rō inḋt Pa. nō ꝓcludit q̄ im
mersio nō req̄rit necessario ⁊ ꝓpr nec eleuatio. ⁊ sic
ꝓcludit q̄ si cōstare posset q̄ puer vixerit ꝑdu
baptismus fuerit ꝓiectus: q̄ satis dicit baptiza
tus: sz q̄ potuit p̄cedere in via antequā baptiza
retur sustentari posset alia opinio. hec ille cum q̄
transit rosella. Sz i bñ ipugnet rōnez sui magi
stri: tū dicit duo falsa primū q̄ ille sit baptizat⁹
si vixit vsq̄ ad finē baptismi. quia in baptismo
necessaria est ablutio que est materia ꝓpria: ⁊
quā iportat ly baptizo: i casu aūt nō fuit ablutio
sed submersio ⁊ extinctio vl̄ periculū extinctionis
nec ille ger⁹ ex sui natura ordinat ad ablutionez
sz ad submersionē q̄. q̄ ablut̄ ꝓprie vsitate aut
educt̄ de aḋo cōtinua manu: aut aque fluūt ab
eo vñ peccauit mortal̄r tanq̄ homicida ille pius
baptizator. scḃm q̄ suppositō q̄ ibi esset baptis
mus durāte vita dicit q̄ si predecedat puer non
erit baptismus cuius oppositū ostēsum est. ē. ba
ptism⁹. j §. v. ex dicto theologoꝝ ḋb⁹ in hac ma
teria standum est q̄ deusin tali casu suppleret.

11. q. ¶ Undecimo vtrū baptizādus sit statim inde⁹
vl̄ pagan⁹ vel alī⁹ adult⁹ per eos baptismū si pe
riculū sit in mora: puta q̄ timet ne alū infide
les hoc sciētes illū interimāt. vl̄ impedīt: ⁊ dico
sm Ho. q̄ sic exposita fide eodē modo q̄ possibi
le est de ꝑse. di. iiij. ne q̄ abslt: sz si nō adslt pcu
lū tūc per. viij. mēses vl̄ alīq̄ tēpus arbitrarij

requirit intētio q̄ ꝑfuerit tpe vsus rōnis qua p̄
cedēre baptizari pōt in articulo necessitatis: ⁊ cō
sequit sacz ⁊ rē sacr. etiā si coacte baptizaretur
coactiōe absoluta vt ptz ex dictis: sz cessante tali
articulo expectād⁹ est rōnis vsus. s. si sperat sz si
añ cōtradicit nihil recipit si baptizet. Si ꝛo vsū
rōnis nūq̄ habuit: baptizat in ītētiōe parētū vl̄
offerentiū vel baptizantis si ipsi quo soli essent.

15 ¶ Decimoquinto vtrū in baptizādo requirat cō
tritio de pctis cōmissis añ baptismū ⁊ dicit Ale.
de ales q̄ sic: sz ꝓ cōtritione ñ. i. ītelige etiā attri
tionē: q̄ baptism⁹ de attrito facit cōtritū multo
magis q̄ pnia. Est inquaz necessaria inquit quo
ad oia mortalia de q̄bus recordat: ⁊ de venialib⁹
in gñe: ⁊ forte i ꝑticulari quo ad venialia maiora
quoꝝ recordat: aliter nō suscipit gr̄am baptis
malē. i. gr̄am ⁊ remissionē pctoꝝ ad q̄s requirit
voluntas sine q̄ indispositiōe sz bñ recipit sacra
mētū. i. caracterē. de cōse. dist. iiij. ostendit. ad q̄s
requirit voluntas recipiēdi sacramētū. Sz tū itel
lige q̄ i baptismo multa p ordinē recipiuntur
nisi defect⁹ interueniat. primo sacramētū. i. cara
cter. ij. gr̄a gratū faciēs. tertio remissio oīs pctoꝝ
quo ad culpā ⁊ penā: ⁊ sic gr̄a baptismalis dr̄ du
plr. f. incōpleta. i. gr̄a gratū faciēs: ⁊ cōpleta. i. di
cta gr̄a cū plenaria remissiōe etiā venialium. Et
de his vide. s. tho. iiij. di. iij. q. iij. ar. ij. q. s. Igit̄ si
nō adsit ꝓtritio ꝺ veniali saltē ꝺtualis sine i gñe
nō impedit gratia baptismalis primo mō: q̄ illa
stat cū venialitate sed scḃo modo q̄ stāte voluntate
advēiale illud remittit nō pōt cū stāte cā ster effe
ctuo. Confessio aūt in baptizando non requirit.

16 ¶ Decimosexto vtrū in baptizando requirat q̄s
nō sit fict⁹ sive vtrū fictio ꝑdiat effectū baptis
mi ⁊ ex. s. Tho. in. iij. parte. q. lxix. ar. ix. ⁊. iij. di.
iij. q. iij. ar. ij. ⁊. q. ij. ar. s. q. s. ad tertiū sic respōde
tur. Fictio ꝓprie est cū quis dicto vel facto aliq̄d
ostēdit q̄d nō est in reiveritate: que ostēsio si fiat
hac intētiōe tūc fictio ē speciale pctm ⁊ sic nō lo
quimur hic aḋs aūt ē pctm gñale: ⁊ sic accipitur
hic. Quicūq̄ em ad baptismū accedit ostendit se
vitā nouā inchoare abrenunciando vetuste: vñ si
voluntas ei⁹ adhuc in vetustate vite remaneat
aliud ꝛñdit ꝙ sit in veritate: iōꝙ ē fictio ⁊ pctm.
Hoc aūt quadrupl̄r cōtingit: vt ꝓbat in. iij. in
di. eadē. q. iij. vñ sm Aug. quadrupl̄r est q̄s fictus
sz q̄ nō credit q̄ indeuot⁹ accedit q̄. cōtenit: qui
aliter celebrat. i. cōtra ꝓhibitionē ecclie non va
riās tñ ea q̄ sunt de essentia sacr̄i. Et sumit hic
deuotio ꝑ voluntate cōsequēdi baptismū ꝙtū ad
sacm ⁊ rē ⁊ cōtritionē includit. cōtēpt⁹ etiā nō
sumit ꝑ eo quo quis abiecit sacm nō recipiēs il
lud sed quo quis illud parupēdit nō estimās in
eo esse efficaciā ad saluādū vel sm alios quos ꝺs
iocādo ⁊ ridēdo accedit. Sz tamē aduertēdū est

q̄ cū fictio sit pctm: fictio simplr est pctm simpli
citer. i. mortale: fictio vero scōm q̄d est peccatum
sm q̄d. i. veniale: ⁊ primo simpliciter. i. totaliter
impedit effectū baptismi quantum ad remissio
nē culpe: scḃa vero sm q̄d tm: respectu tū aliorū
sacramētorū veniale potest facere ficti sz ꝑ. per.
de pal. sicut in cōmunicādo ritus ⁊ locus est vaga
tio mentis ⁊ consequenter auferet effectum.

¶ Decimoseptimo vtrū ⁊ q̄o recedente fictiōe 17
baptismus sui effectū ꝓsequat ⁊ dico q̄ recedē
te fictiōe cōsequitur sui effectū ⁊ valere incipit
ad saluē sm Aug. de cōse. di. iiij. tūc valere. q̄
tū intellige si fuit baptism⁹ q̄z si fictio illud tota
liter abstulisset sicut est fictio circa intentionez
suscipiendi: in q̄uā valeret: ⁊ idē dicit aliqui de
fictione circa fidem sed est falsuz q̄z infidelis pōt
consequi verū baptisma vt dictū est. Quomodo
aūt incipiat valere triplex est opinio. Prima est
Joā. in gl. dicti capituli. tūc valere ꝛ: iuristarum
dicētiū q̄ cessante fictione nō fit remissio pctoꝝ
virtute baptismi: sed virtute cōtritionis ⁊ peni
tētia: sed illa gl. destruit tex. dicētē q̄ incipit va
lere baptismus nō cōtritio. Scḃa est quorūdam
diuina q̄ ad caracterē gr̄a infallibiliter ꝓsequa
tur: vel tūc q̄n baptismus suscipit̄ vl̄ recedēte fic
tiōe: sz ista opinio reprobata est a. s. Tho. vbi p
bauit in sacramētis noue legis esse virtutē gra
tie causatiuā. Tertia est. s. tho. dicēns. Q̄ gene
raliter simul cū forma statim recipit effectuz for
me nisi aliquid impediat: quo tū remoto forma
generati pficit effectū sui: sicut graue gñatū sta
tim mouetur deorsum nisi ḋ impediat: quo im
pedimēto sublato fertur deorsuz ⁊ sic̄ in baptis
mo qui. s. est ḋā spūalis generatio accipit bapti
zatus caracterē quasi formā: ⁊ cosequēter ꝓpriū
effectū qui est gratia remittens oīa peccata: q̄ p
fictionē q̄dq̄ impeditur: vnde ea per penitētiam
remota statim baptismus cōsequit effectū sui:
que pri⁹ habuisset si fictio nō fuisset: ideoq̄ pec
cata precedentia baptismū remittit quo ad cul
pam ⁊ penam sequentia baptismū remittit quo
ad culpas ⁊ penam sequētia vero remittunt̄ quā
tū ad culpam virtute contritionis amouentis fi
ctionem non aūt quantū ad penam totaliter. hec
ex illo. Et hanc opinionē Pet. de pal. vt veriorez
firmat addens. primo q̄ specialis necessitas sor
tiendi effectū abiecta fictione est in sacramētis
imprimētibus caracterem: alias eorum effectus
haberi non posset: quia non iterantur: ⁊ secūdo
q̄ ad delendam fictionem sufficit attritio.

¶ Decimooctauo vtrum in baptizando aditor 18
requiratur q̄ sit presens ⁊ respondeat: aut pos
sit procurator cōstituere ad respondendum vt
fit in paruulo: ⁊ dico quod non potest: ⁊ tex. est
in. c. cum pro paruulis. de consecra. distin. iij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Rursus de baptismo.v. quo ad ritū ⁊ modū.

BAptism⁹.v. quo ad ritū ⁊ modū seu circunstantias observandas vt plenius innotescat sciēdū est qō.v. principaliter observāda sunt. primo: mod⁹ circa substantialia spectantia ad formam ⁊ materiam. ⁊. actum absolutionis. q: de materia que est aq̄: dictū est de scō tpa cōgrua baptismo. i. sabbatū pasche ⁊ pētecostes: qō fm. s. ⁊ ho. nō est intelligendū quātū ad substātiā baptismi: q: die qualibet cōferri pōt: sed quātū ad solēnitatē. tertio pparatoria ad baptismū simul cū eo pcurrētia. i. catheciſmus q̄ est instructio credendoꝝ: ⁊ exorciſmus per quē demōis ptās expellit. q̄to ipsa sacramentalia que baptismū comitant ⁊ sequuntur. v. ipsi leuantes baptizatū de fonte.

1.qō. ¶ Primū vero q̄rit̄ qs vl' qlis act⁹ debeat exerceri exterius circa baptizatū cōrespondens ūli verbo baptizo. i. abluo: ⁊ dicit. s. Tho. in. iiij. parte. q. l. xvj. ⁊ in. iiij. dist. iij. qō aqua assumitur in sacrāmēto baptismi ad vsum cōporalis absolutiōis que fieri pōt nō solum per modum immersiōis: sed etiā asperſiōis vl' effusionis: vū quāuis sit rutius baptizare p modū imersiōis q: hoc habet cōiter vsus tū etiā baptizari pōt p modū asperſiōis vel effusiōis: ꝑs illud Exec. xxxvij. effundā sup vos aquā mūdam ⁊c. sicut ⁊ beatus Laurentius legit baptizare: ⁊ hoc p̄cipue in necessitate: vt q: est magna baptizādorum multitudo sicut tria aut quinq̄ milia vna die crediderunt. Actū. ij. ⁊ iij. vel aq̄ paucitatem: vel debilitatem ministri non valentis sustentare baptizandū vel debilitatē baptizādi cui ex immersione posset immīnere periculū mortis. Et oīb⁹ dictis modis significatur sepultura xp̄i: q: aliqua pars corporis baptizādi ag̃ supponit̄ ꝑs epsi⁹ hoc fiat in immersione. Et si totū corpus nō possit aqua perfundi p ter eius paucitatē vel aliā cām: op⁹ perfundere caput q̄ est principalis pars corporis p̄cipue inter mēbra exterio. a. hec ex illo. ꝑs q̄ dicit opor tere perfundi caput intellige extra necessitatē: ꝛ vt ꝑs ex dictis ⁊. Ex his ꝑs primo quod proijciēs puerū in puteū vel flumē de ponte non baptizat vt etiā supra dictū est: ⁊ scō q̄ baptizat q̄ in vicero casu puerū deponeret per funem in canistro immergēs ⁊ extrahēs fm Ric. ⁊ tertio fm. s. tho. q̄ immersio ꝑs debeat esse trina. s. vbi est p̄ueto do in signū tridui mortis xp̄i: ⁊ trinitatis personarum: nisi necessitas suadeat aliter: tū nō est de necessitate sed sufficit vna. de conse. di. iiij. de trina. q̄ significat vnitatē mortis xp̄i ⁊ deitatis: et in ea ꝓficit baptismus si vna tm̄ fiat intētā: vel sollum in tertia ꝓficit si tres a baptizāte intēdant. Ex diuersis tamē causis q̄ndq̄ istitutū est vt sub trina immersione baptizaretur: ⁊ q̄ndq̄ sub vna.

¶ Scdo vtrū ablutio ipsa comitari debeat forma verboꝝ ⁊ dicit Lau. in. iiij. di. vj. quod sic sed nō pfectualiter q̄ esset ix posset: vū fm Ricar. in iiij. dist. iij. sufficit q̄ verborum platio: ante incipiat quam terminetur ablutio vel econuerso.

¶ Tertio vtrū baptism⁹ in debita materia ⁊ forma dari posset pluries: ⁊ dico q̄ nō: fm oēs doc. s. q. j. q̄ quidā. ⁊ huius mltiplicē rōnē assignat s. Tho. i. iij. dist. vj. q. ij. ar. j. q. j. ⁊ pena de iure re baptizāris est: q̄ si hoc fecerit sciēter vel p ignorātiam iuris: irregularis est nō dispensandus nisi per papam: nec dubiū quin mortaliter peccet: extra de appo. c. ij. si vero per ignorantiam facti probabiliter excusatur: sed rebaptizatus q̄ ignorabat se baptizatum est irregularis: nec p̄mouer̄i potest: vt habetur de pse. dist. iij. quī hoc: quod quod fm vnam glo. intelligitur si postq̄ sciuerit ratū habuit ⁊ sic etiā tenet summa Pisa. allegans capitulum confirmandum dist. i. alias aūt ignoranter rebaptizati: vel coacti: absolute p̄mouer̄i possunt de iure fm aliquos vel de ꝛ spensatione fm alios si magna necessitas cogat quod est tutius de conse. distin. iij. eos. ⁊ caꝑ. quibus. Sunt ⁊ alie pene iterantis baptismum ex canones: ⁊ fm leges est vltimum supplicium. C. ne fan. bap. l. ⁊ hoc tam rebaptizati quam rebaptizato sciēter.

¶ Quarto quid significent sacramentalia que fiunt in baptismo: ⁊ dico fm Pe. de pa. quod ante baptismū fiunt sacramentalia quedam significatia hoc modo. Nam exsufflatio ⁊ insufflatio significant spiritus mali expulsionem ⁊ boni introductionem: immissio salis gratiam ⁊ sapientiam: ⁊ p̄seruationem a putredine peccatoꝝ: linitue contactus ad aures ⁊ nares: sensum spiritualiū apertionem: unctio olei in pectore ⁊ inter scapulas: diuine legis amorem ⁊ deuotā subiectionem. Cria quoq̄ alia fiunt post baptismū scilicet crismatio in vertice: significans gratiam xp̄i in mente: impositio cereꝝ signif. cans fidei ⁊ morum claritatē: vestis candida significans innocentie restitutionem. Consentit sum. cōfes. in qua additur qō licitū est pānum quo ligantur cōfirmatorum frontes: ⁊ vestē que ponitur in capite baptizati iterato sumere ad idem offic. de conse. dist. iij. si quis voluerit. in rex. ⁊ in glo.

¶ Quinto querit quis ⁊ quot tenere possint ad baptismū ⁊ ad quid teneantur: ⁊ dico primo qō tenere non potest abbas monachus vel religiosus. de cōse. di. iij. nō licet. el. j. ⁊. xvj. q. j. placuit cōi. si tū tenent sunt cōpatres: nec secundo pater vel mater si sunt in matrimonio. xxx. q. j. ad limina talias contraherent cognationem spiritualem sicut etiam baptizando extra necessitatem vbi nec tertio is qui non est baptizatus. o. conse. di.

iij. i baptismate: ꝛ possit baptizare: ⁊ si tenet nō est compater. Quis fm aliquos sit si baptizat vt j. matrimonium. viij. §. vij. in necessitate tū tenere potest fm aliquos cū possit baptizare: ꝛ primū est verius: rō q: baptizans est necessitate sacramenti: nō aūt leuans seu tenens. Tenere aūt dz vnus tm̄. de cō. di. iij. in catheciſmo. ⁊ ca. non plures. ꝛ tū de consuetudine nō seruat. Tenentē aūt admonere quos tenuerūt: vt castitatē custodiant iustitiā diligāt: ⁊ charitatē teneant: ⁊ ante omnia symbolū ⁊ orationē dominicā docere: de cō. di. iij. vos aūt. ⁊ fm magistrū in. iij. di. vj. a patrino exigit diligēs cura circa eū p quo r̄ndit: q̄ s. tho. limitat verū q̄ parentes notabiliter sunt negligētes. De catheciſmo: ex orciſmo patrinis ⁊ eorum responsis habes infra catheciſmus.

¶ Rursus de baptismo. vj. quo ad eius effectum.

BAptismus. vj. quo ad effectum vt plenius innotescat: sciendū est qō vt colligitur ex. s. tho. in diuersis locis effect⁹ baptismi est multiplex ⁊ mirabilis: q: primo effectus eius est caracter in anima ascribens populo dei ⁊ oans viam ⁊ aniuam ⁊ potestatem ad oīa sacramenta suscipienda. ⁊ scdo delectio culpe originalis cōtra quam principaliter oꝛ dinatur ⁊ actualis mortalis preterite: ⁊ q̄ñq̄ venialis imo semp nisi sit indispositio in suscipiēte. tertio absolutio ob omni pēa preterite culpe: ita q̄ mortēo post baptismū statim euolat ad celum. ḡto absolutio a pe⁹is ⁊ infectiōib⁹ pcti originalis q̄ ad psonā ꝛ nō quo ad naturā nisi in fine: quarto p̄seruatio a culpis futuris. sexto gñatio ī spūalem vitā ⁊ incorporatio ad xp̄m: cōferēdo vel augendo gr̄am ⁊ virtutes: ⁊ apperiēdo ianuā regni. 1.qō

¶ Primo q̄rit̄ vtrū p baptismū tollat̄ irregularitas. ⁊ dico q̄ non tollit̄ illa que prouenit ex defectu sci: vū bigam⁹ aū vel post baptismus nō potest p̄mouer̄i nec corrupta velari: ⁊ de his xxvj. di. acutī. similr nec venēs ex defectu nata lū ꝛ puenēs ex peccato tollit̄ cōferr fm doctoꝛs fm aliquos nō tollat̄ irregularitas homicidij venēs sine peccato vt in iudice: sicut notat̄. xxvj. di. c. deinde. sed tū verius dicūt alij q̄ tollit̄ quātū cunq̄ prouenīat: ⁊ hoc sequit̄ gl. in. c. si quis viduam. dist. l. ⁊. dist. lj. §. ecce.

2 ¶ Scdo ⁊ tū tollat infamiā: ⁊ dico q̄ sic fm gl. in. c. fi ne pnia. de cōse. dist. iij. ⁊ rō quia per illum tollūtur peccata ⁊ que sequunt̄ ex illis sub rōne qua sunt peccata cuiusmodi est infamia.

3 ¶ Tertio vtrū nō baptizatus si ordinetur recipiat̄ character ordinis: ⁊ dicit. s. Tho. in. iij. dist. xxiij. q̄ nō baptizatus non pōt ordinē recipere nec conficere: nec absoluere: nec ordinare: pie tū pōt quod summus sacerdos suppleat ḡtiaꝫ

ad vltimos effectus sacramentoꝝ: ⁊ q̄ nō permitteret hoc ita latere: q̄ inde ecclesie posset ꝛmnere periculū. Albri. tū putat talem si ordinetur ad sacerdotiū conficere nō in vbi tute sua sed ecclesie. quod sum. Ange. sequit̄ ⁊ falso attribuit sancto tho. sed primum est verius.

¶ Quarto vtrum effectus baptism⁹ sit equalis in oībus: ⁊ dico q̄ sic fm pe. ⁊. s. tho. Cū ad character ⁊ remissionē culpaꝝ aīe ⁊ penarum non aūt quantū ad cōmissio oppressionē ⁊ infusionez gratie in adultis: q: pōt esse inequalis dispō. vo. luntatis: in paruulis aūt est equalis cū ad oēs effectus per se: ⁊ quia ipsi sunt equaliter dispositi ⁊ passio christi equaliter perficit equaliter dispositos. 4

¶ De bello publico.

BEllum duplex est. primū est publicum siue fit iustum siue iniustum q̄ proprie dr̄ bellū ⁊ est illud quod inducitur auctoritate principis superiorē nō recognoscentis: cuiusmodi est scōm modernos papa ⁊ imperator: scilicet in dnis temporalibus. xxiij. qō. j. ca. j. ff. de capti. l. hostes. ff. de verb. signi. l. hostes cuiusmodi etiā est is q̄ superiorē nō recognoscit de facto. vt rex Fracie hyspanie ⁊ hmōi fm Inn. vt in. c. olim. el. j. de resti. spo. ⁊ Bartol. in dicta. l. hostes. ff. de capti. q: habēt iura principis. Inuisti efficiūtur scilicet hodie inter christianos nō seruātur iura captiuitatis aut postliminij q̄ ad seruitutē ex consuetudine cui standum est: vt no. bar. in. d. l. hostes. ff. de capti. Et scdo bona eorum efficiūtur capientiū ꝛ debeant poni ad communē ⁊ assignari capitaneo vt cuiq̄ fm merita distribuat fm Bart. in. l. si quid bello. ff. de capt. alias est rapina. dist. lj. c. ius militare. ⁊. xxiij. q. v. dicat quod limita nisi cōsuendo haberet quod quisq̄ sibi retineret qō cepit: q: tunc nō tenetur assignare cū illud intelligatur actū qō est cōsuetū. l. qō si nolit. §. q̄ assidua. ff. de edi. edic. limita q: alia publicauit. l. si captiuus. §. expulsis ff. de capti. limita etiā secundum Rosci. de captis post victoriā quia capta ante efficiuntur capientium non distinguit ante ⁊ post. sed vt patet in dicta. l. tertio sequitur ius postliminij quod est ius amissa restituende. moribus legibusque constitutum: vt dicit ter. in. l. postliminiū. ff. de capt. quod quisq̄ qui aliqua perdidit in bello quantum ad eum iusto integre restituantur illi. si recapiātur. Un de bestie ab hostibus ablate et a nostris sic 1.cō. 2 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

pendiarijs recupate restitui debēt his quorū ꝓmo erār.l.sicut liberis.ꝛ.l.ab hostibus.la.ij.C.ō postlim.re.qō verū est in reb⁹ habētib⁹ postliminiū.vt equus naues onerare.currus ꝛ boues ꝛ alia ꝓpter vsum belli parata de ꝯbus in.d.l. ab hostibus. Et ideo nō currit ꝓscriptio ꝓtra eum ꝑm gl.in.c.prima actione.xvj.q.iij. Arma tñ de rigore nō restituunt ijs qui amiserūt:qz virtu perose amiserūt.ff.de capti.l.ij.ſ3 ſm conscientiaz sant etiam restituēda iurta sum.ang.sed verius dicit ros.q nō:ꝛ ratio est qz lex sic statuit in penam ignauiaz.aliud est bellum particulare q ꝛ ꝓprie dicit bellū ꝛ est multiplex:scz duellū de quo infra duellū.ꝛ repzesalie de quo.ſ. repzesalia:ꝛ oē bellū motum vel acceptatus autozitate nō publica sed alicuius inferiozis principe recognoscētis superiozē:de quo bello Pano.in.c.ſi cut el.iij.de iureiuran.

ſ.qō. ¶ Primo ꝛ̄o querit q̄d requirat ad bellū eē iustū siue sit cōmune siue sit particulare.ꝛ dico q ad iustitiā belli cōis tria requirunt ꝑm.ſ. Tho. tria req̄ ij.ij.q.xl.art.ſ. Primo autoritas principis:qz ad sita ad psonā particularē nō ptinet bellum mouere.cū bel lū iu stuz, possit suū ius psequi in iudicio superioris.ꝛ nō possit cōuocare multitudinē qō fieri opz in bellis.ꝛ intelige principis siue ecclesiastici.vt qñ pu gnak ꝑ ecclesiā. siue scl'aris. xxiij.q.ſ.qō culpak. ꝛ.q.ij.c.ſ. Quā autozitatē ly.ſ.tho.non specificet, ꝫhabet imperator q̄ ꝛ dicit q nulli nobis inscijs atq; incōsultis quorūlibet armoꝝ moliendoꝝ copia tribuit. C. vt ar. vsus inscio ꝓtin.l.ſ.li.xſ. ꝫhabet etiā ꝑm Ray.cui consentit Inno.ꝛ Pasi. in.c.sicut el.iij.de iureiurā. princeps nullum recognoscēs superiozē:siue imperator siue rex:ꝛ hoc tā ꝓtra subditos quā contra extraneos:q̄ ēt pōt dare subditis suis autozitatē mouēdi bellū cōtra eosdē eodē mō.verū qz null⁹ ꝓter papā caret superiore supple.credit necessariā autozitatē papę i oī bello.ſ3 dicta superiozitas intelligit in ordine tempozaliū oſiozum in quo supremo. i.sperator autozitas cōuenit ipso iure cōi: licet papa eā cohercere possit.alioꝝ aūt nō recognoscētibus superiozē cōuenit ex cōsuetudine.vel aliq̄ iure spāli.ꝫhabet etiā ſ3 ꝫhostiē.eps ꝓcipue qñ pugnak ꝑ fide.vel cōtra eū qui excōicatus ꝓ mortali nō vult parere. Sufficit etiā ſm ꝰꝰ. autozitas inferiozū dignitatū ad defensionē subdi torū qñ quis per iudicē aliter se iuuare non posset. Sufficit autozitas oſiorū ꝛ ciuitatū vt videk qz iura imperij ꝓscripserūt:vt in.d.c.super qui Bel dusdam.de verb.sig.ꝛ de hoc sic dicit Joan. delilum gna. Bellū vniuersale nulli licet indicere sine ꝑn vni cipis autozitate:qz nulli licet violare ius princi uer pum quod violat qui sine iuris autozitate masale. nu regia ius sibi dicit. vbi ꝫhaberur copia ius oſ-

cētis. Soli ergo principi cōpetit sua autozitate cum nō habeat superiorē ꝓconsequēda iustitia. ꝫhodie tñ qz sunt populi nō recognoscentes supiorē de facto:ꝛ nō requiritur superioris autoritas immo tota die bella indicunk a populo cōtra populū nullo alio requisito. hec Joā. de lig. Sed Jo.de pla.instit.qui.mo.iu.pa.po.solu.dicit q in bellis que quotidie ab vna ciuitate indicūtur alteri principis autozitate dicitur latrocinalitideo capta ab eis subiacēt restitutioi. vt in.l. qz latronibus.ff.de testa.sed primum magis placet qz imperator hodie in italia ius non ministrat. Scōm q reꝛitur est cā iusta.vt.l.qui impugnank hoc mereank ꝓp aliquā culpā: vñ dicit Aug.in lib.iij.q iusta bella solent diffiniri que vlciscuntur iniurias: si gens vel ciuitas plectenda est que vel vindicare neglexerit qō a suis ꝛ probe factū est vel reddere qō ꝑ iniuriā ablatū est.xxiij.q.ij.dñs. tertiū est intēcio bellātiū recta que intēdit vel vt bonū ꝓmoueak: vel malū euiteruntvñ bellare nō licet ex odio vel vltiscendi:ſ3 ꝓpter iustitiā ꝛ charitatē.vt in.d.c.ꝗd culpatur.ꝛ.c.militare. Sed istud tertiū intelligere quiri ad vitandā culpā:nō sūt ad iuste retinenda que capiunk in bello:qz iniqua intēcio nō variat rerū inequalitatē vel equalitatem ex ꝗbus depender ius retentionis ꝛ restitutionis. Sunt ēt duo alia q̄ adduntur a quibusdam: primū est vt persona sit cui liceat bellare:nō sūt cui non liceat vt clericī. xxij.q.viij.clerici. sed hoc est ꝓpter ꝓhibitionē specialem vt dicek:secundum est vt fiat ꝓ repetitione rerū vel patrie defensione ꝛ huiusmodi. xxiij.q.ij.c.ſ. sed hoc reducit ad iustam causam.

¶ Ad iustitiaz vero belli particularis quod necqū duellū est nec repzesalie ꝑm Angelicam summā requirunk quinq; que sunt iam recitata. sed deficit in multis. Primo quia si vt dicit ad iustitiam particularis belli requiritur autozitas superioris iam particulare bellum erit cōmune ꝛ publicum:secundo quia si requiritur q non sit clericus:sequitur quod clericus se defendere non poterit:tertio quia alleg. gl.summariam.xxiij.q.ij. que non loquitur in bello particulari: sed de publico. Unde dico ad iustitiaz huius belli vnā solū requiri ꝛ sufficere scilicet quod sit ad resistendum iniusto inuasori persone vel bonorum ꝛ huius iustitiā fundari in regula iuris naturalis ꝛ positiui.ff.de iusti.ꝛ iur.l.vt vim. scilicet q vim vi repellere licet cū moderamine inculpate tutele.ꝛ de hoc Pano. vbi supra dicit quoddam est bellum ꝓprie dictū id est non per principem sed per inferiores recognoscēres superiozē indictū ꝛ isti si nō habēt iustā causam pugnādi vt quia nō pugnāt ad comum seu rerum suarum

defensionē bellū iniustū est:ꝛ ipsi latrūculi dicūtur.vt in.l.hostes.ff.de capti. Si vero habent iustā causam pugnandi.vt qz nō pugnāt nisi ad prosequutionē ꝛ defensionē iurū suorū tūc ſ3 Inn. is qui bellū infert si habet iurisdictionez sup eos quos impugnat tanq̄ ꝓtumaces ꝛ rebelles pōt cuiq; cōcedere q rex eoꝝ iuuadat ꝛ faciat fuas:ꝛ eos captos detineat: quousq; assignet dño si ꝓ iurisdictionē nō habet ꝛ tamē iuste pugnat.ſ. defendendo se vel sua:licet ei defendēdo ꝛ repellēdo hoiem percutere ꝛ etiā occidere cū moderamine inculpate tutele:de quo in.c.cus olim.el.ſ. de resti.spo.ꝛ.ſ.ſ.ſeq.nō licet capere aduersariū aut bona ei⁹.ꝛ capiēdo sua facere aut etiā iniuste detinere nisi in sui ꝛ suoꝝ recōpensationē. dist.ſ.ius gētiū.xxiij.q.vij.ſi de reb⁹ cui tamē in uasori fi in ipsa inuasione spolierur aut verberet actio vi bonoꝝ raptoꝝ:ꝛ etiā iniuriaꝝ denegatur:qz exceptio paris criminis obstat ei. de adulte.intellexim⁹.ſ3 tñ bene pōt rex quib⁹ spoliat⁹ est vēdicare quarū remanet dño sicut ꝓius dicit locū habere qō dictū est de habentib⁹ iurisditionē etiā in prelatis habētibus iurisditionez tēpozalē:quod dictū est de iurisditionem nō habentibus locum habere in clericis etiam si per-
12 cutiam clericum cum moderamine ꝛc.

¶ Secundo cū indictū sit belli ꝓprie indici ex imperatoris edicto queritur vtrū iustū sit bellū ex parte imperatoris si tpalis iurisditio nō esset sub spūali:imo ēt nec si esset supra qz inquā ē belli indictū ꝫ iustitiā nō foret ab equali sed etiā a superiori:vñ subdit pañ.q bellū non ꝺz iudicō eo ipso qō papa vl'imperator illud mouet ꝫ inferiorē: qz ipsi pñr peccare.xl.dist.ſi papa.ꝛ iummi ꝓncipes a deo hñt potestatē pascendi ꝛ recte iudicā di subditos:nō aūt delinquendi seu opprimendi. xl.d.c.ꝛ pñr opz subesse legitimam ꝛ naturalem cām vt qz est cōmax ꝛ rebellis:sed tamen admitti posset qō in dubio ꝓsumak legitima cā in ꝓncipe:iuxta no.ꝙ legistas.in.l.ꝓscriptio.ꝛ in l.ſi.C.ſi ꝫ iuris vel vti.pub.ꝛ ꝙ canonistas in.c.que in eccl'iarū.de ꝑsti. Puto ēt ināt qō ex legitima cā pōt imperator indicere bellū cōtra ꝓsonā pape nō dico cōtra ecclesiā:vt si papa esset hereticus ꝛ iudicari nō posset ꝙ ecclesiā:vt schismatic⁹ vel al's incorrigibilis:ꝛ ecclesia nō habeat quid faciat:de quo remitto ad ea que habenk in.c.princeps.ꝛ.c.regū.xxiij.q.v.ꝛ in.c.in nole dñi.xxiij. dist.ꝛ in.c.nec licuit.xvj.dist.ꝛ ad nota.in.c.cum non ab homine.de iud.ꝛ.c.non nos.ꝛ in.c.de iuribus.xxiij.q.v.ꝛ in glos.in.c.tua.de decimis.ꝫ

¶ Tertio vtrū in dubio debeat bellū ꝓsumi iustum vl'iniustum:ꝛ dicit Pano.vbi supra quod si bellū indictū est a principe summo in dubio ꝓsumitur iustum:ꝛ in principe legitimā esse causam iurta dicta in ꝓcori.§.sed si indictum sit a recognoscēte superiorem in dubio ꝓsumitē iniustū: ꝛ sic intellige Host.dicentē qō regulariter omne bellū iniustum ꝓsumitē ꝛ damnatum.C.de gla. l.ſ.lib.xſ.ꝛ.c.ſ.de purg.cano.cū suis concor.

¶ Quarto querit q̄d possint ꝛ q̄d debeāt facere ꝫ ꝓnceps ꝛ similiter vasalli ꝛ milites:ꝛ subditi in belli apparatu ꝛ meriē. Et ꝛ̄ideo ꝙ multas confusiones.ꝛ Prima si imperator ꝫ ecclesiaz mouerit bellū subditi ei⁹ nō tenenk obedire bellādo ꝫ illatam:vt dictū est imo indicendo ꝫ eā bellum meretur ꝑdere ꝓuilegiū indicēdi:cū eo abulatur. uer ꝫ imperatorē scly'smaticū hereticū vel alios papā iuuare:ꝛ vasalli imperatoris absolui pñt a ri.xvj.q.vj.nos sanctoꝝ.ꝛ.c.curatos.idē Joā.de cis vt dictū est.ꝛ Secūa. Si rex nō subiect⁹ imperatoꝛi hz cām ꝫ illū:vel ecōtra:nō est ali⁹ coram quo ꝓponak q̄rimonia nisi papa:ꝛ tamē passus iniuriaz peccaret mouendo bellū si alter satisfactionē offert Host.si aūt nō offert etiam ipse rex bellū mouere posset:vt ꝓz ex dictis:quia habet

Universidad de Deusto
Biblioteca

ura principis.i.imperatoris:vñ sunt pares saltez negatione superioritatis. * Tertia si comes aliquid habet cõtra regẽ:z rex humiliter requisitus per partes curie ius exhibere non vult:nõ peccat si ius suum defendat armis cum moderamine,impugnare vero regẽ ppria autoritate nõ poterit:sed pape denunciabit:qui ercõicare poterit.z crescẽte cõtumacia dare autoritatem mouendi arma contra illum:vel cõqueratur coram imperatore:si rex illi subfit.z eius autoritate mouebit si oportuerit Guil. * Quarta si comitis vasallus contra comitem aliquid habet requirẽda est autoritas regis. Si vero comes habet aliqd contra subditũ suũ nõ propter hoc debet sibi ius dicere:sed vel autoritate pncipis superioris gladium sumat:vel recurrat ad diocesanum vasalli cui si vasallus obedire recusauerit excommunicabit ratiõe peccati extra de iudi.nouit.z si per annum perstiterit diocesanus ipsum z res eius capiendas exponat.ar.q.q.iij.rursus.z.c. quisq. extra de here.c.excommunicamus.

§.qõ ¶ Quinto queritur qñ obedire tenentur subditi si a domino vocent ad bellũ:z rñdeo per multas cõclusiones. * Prima si baro vni? regis puta hyspanie moueat bellum regi mandãs omnibus suis vt iuuent eũ cõtra regẽ obedire non tenent iz iurauerit eũ iuuare ptra oẽs homines:qz baro incidit in.l.iuliam maie.l.f.ff.ad.l.iul.z.vf.q.f. §.vero qz rex hyspanie est princeps in regno suo. Et quia opẽ nõ fert qui peccãdo iuuat.xviij.q.vf. si res.nec preceptũ eos excusaret.ij.q.iij. si dñs. nec facẽm ad hoc ligat:qz non est inuentum vt sit vinculũ iniq̃tatis.xxij.qõ.iij.inter cetera. * Scõa si baro vnius regis puta hispanie mouet bellus contra aliũ baronẽ:z rex ipse ptra alium regem puta granate:z vterq; mandat subditis baronis vt se iuuẽt:z mandata cõcurrũt:vf quod teneantur primo iuuare baronem:qz subjciuntur ei ratione fidelitatis z iurisdictionis:regi aũt ratiõe iurisdictionis gñalis tñ:videt etiã qõ teneãt primo iuuare regẽ:qz vocati a rege vocati sunt ad maius tribunal qõ est pferẽdũ dist.xviij.si epũs.z etiã qz rex vocat p cõi boni z defensione cozone z sic iure gentiũ obediendũ est.xxij.q.iij.fortitudo,nã p defensiõe patrie licitũ est interficere patrem.ff.de reli.z sum.fu.l.minime.z hec est verius. Jo.de lig. * Tertia si vasallũ nõ legum diuersorum dñoz:qs.f.esse põt ratiõe diuersorus seu dozum:vterq; dñs simul requirat vt eum iuuet in bello:quidem dicunt locũ esse gratificationi: exemplo seruẽ duoꝝ dñoꝝ qui si viderit vtrũq; interfici iuuare poterit quem voluerit:alij vero dicunt qõ iuuabit primozẽ dñm z cui primo iurauit qz primozẽ fidelitatẽ seruare tenẽt:tutius tñ est qõ primo seruiat psonaliter,scõs vero p substitutũ si hoc patiat natura feudi. Joã.de lig. Et idẽ dicẽdũ est de ciue duarũ ciuitatũ:si queratur vtrũ teneat iuuare vnam p aliã. * Quarta si dns est alicui? dñi vasall? tenẽt iuuare dñm filiusq̃ ptra patrẽ z dñm pf̃ p filium fm gl.xxij.q.v.de forma.qz filj? solũ vinculo nature obligat? ẽ patri: vasallus aũt dño vinculo iuramẽti:iz gl.i.c.qñ multos.xf.q.iij.aliqualiter ptrariũ sentit Joan. de lig.putat ponderãdã qualitatẽ spediẽdi subditi.vide.f.bellũ.ij.§.vf. * Quinta vasall? si vocatur a dño ad bellãdũ cõtra barbaros in partib? trãsmarinis tenẽt illũ sequi:si est talis status z cõditionis qõ predecessores z ipse illuc accedere cõsueuerũt z vasalli sequi ex ẽplo liberti qui tenẽt ad opas cõsuetas.ff.de ope.li.l.opere.presta dbit aũt dñs sumptus moderatos arbitrio boni viri. Qñ̃o dño talis sit qui hoc non possit nec cõsueuerit:sequi nõ tenẽt:qõ ertã rãgit Spe.titu de feu.§.ipm. De seruis aũt nõ ẽ dubiuz q̃ sequi tenẽt dñm vbiq; ad bellũ q; in eo dñi plenã habeãt potestatẽ dñi ramẽ nimis i eos non seuiant. Liberti aũt tenẽt ad operas solitas nec in solite possent eis imponi. Jo.de lig. * Sexta si dominus vocat cõfederatos ad bellũ cũ sint plane liberi ad aliq̃ obligati ex pacto seruanda est quentio z modus cõuẽtionis ad vnguẽ.ff.de pact.l.f. * Septima si dñs vocat ad bellũ subditos ratiõe iurisdictiõis tãtũ qui nõ sunt vasalli tenẽtur accedere nisi sint persone excusate ob onerib? psonalib? vt minores grauati senectute:aut infirmitate vel numero liberoꝝ:vel professiõe vel seruit mulieres Jo.de lig.sed tñ limito si dñs vocet p pseruatiõe stat? ẽpster sumpt? si ei supperunt facultates. * Octaua si mãdauit vur exercitus sub pena capitis ipetũ i hostes nõ fieri:z miles cũ sua comitiua cui p;ceerat irrupit z vicit:nihilominus capite puniri debet.ff.de re mi.l. deserto§.in bello.qz malũ nõ excusat ppter bonus q̃ sequit.di.lvi.vñcũq;.z facta nõ sunt ab eueniorãda.xxij.q.v.de occidẽdis,põt tñ a duce vel pncipe ipsa pena remitti.ff.de pe.l.bestiae.Jo.de lig. * Nona si vasalli a dño vocẽtur ad iustiz bellũ sz Inn.nõ tenent ire cũ equis z armis ppriis expensis nisi obligati sint ad ex hoc pacto speciali cũ ipsi nõ teneant ad psonal;nec de iure teneant nisi ad ea q̃ sunt l canone de foꝛmu.xxij.q.v. Jo.de lig. * Decima si dñs vocatus libere accedat ad bellũ in seruitiũ alicui? z incidat in damna:vt qz pdit arma equos vel captiuat eundo aut redeũdo z si accedit vocat z rogatus a dño z non ppzio motu habet actionẽ mãdati Jo dñm si obtigat illũ aliqd pdef:nisi appeat qõ cã pietatis:humanitatis vl parẽtele hoc facit.xxij.q.iij.nõ inferẽda.ij.q.iij.dicit dñs.z si opponat dñm non teneri:qz talia perduntur fortuito casu:de quo dñs

nõ tenetur.extra de homi.c.ioannes.dico q̃ iste casus fortuit? potuit z debuit prouideri:qz veri similiter ista contingunt in bellis : qz variũ est euent? belli.ij.reg.ij.z ita notauit Inn.in.c.sicut el.ij.de iureiurã. Joã.de lig.z ibi pa.idẽ sentit dicẽs qõ vocati a dño qui iure nõ tenebant: agere possent contra vocãtẽ actione mãdati etiã ad dãna contingentia casu fortuito nõ verisimiler cõtingere potuissent quasi vocans hoc a principio debuerit cogitare:secus in casu nõ verisimiliter cogitato.vt in.l.inter causas.§.nõ oia.ff.mãdati.quebba sunt norãda maxime in materia fideiussiõis licet secus sit in commodato:qz cõmodatari? nõ tenetur de casu fortuito sicut mandans qz mandatarius agit ad cõmodũ mãdantis. Et intellige dicta in eo qui gratis suscepit mãdatũ: qz si ad accepit est locator cũ mãdatũ sit gratuitũ. Unde isti qui accedunt stipendiati nõ agũt ad dãna cõtingentia sine culpa saltẽ leui mandantis:qz iste gratia mandantis tñ. * Undecima ad sciendum 11
Nã aut dñs vult inuadere alios pro libito voluntatis non fauore reipublice:nõ tenent eũ sequi q.v.de foꝛma.nisi aliud habeat cõsuetudo vel pactũ. Aut domin? inuadit:z tunc si timor est subdiã tenent fauere reipublice:qz hoc casu ẽt cleri immu.eccle.facit.c.ol timoꝛe.xxiij.q.viij.aut non est timor talis : z tunc tenent vasalli pprie dicti per.o.c.de foꝛma.z similiter milites veri.id est ma.q̃ sunt infra miles tenẽt g.o.l.pe.ff.ex quibus causimpropzie.i.subditi ratione origĩnis : aut domis tñ respectu honoris que ꝑdicta nõ ꝑmittunt z alij ppter hoc nõ sunt cõpellẽdi:dũmõ dño de p se sufficiat ex reditib? quos hz a loco:qz ppter hoc habet gabellas z redit? vt eos defendat. ar. xxij.q.v.principes.z.c.regũ.si vo nõ sufficit p se tũc oẽs tenent p salute dominj:vt patet ex.ca.si nulla.z.o.c.omni timoꝛe.xxiij.q.viij.

6.qõ ¶ Sexto querit quid dicendũ sit de accedẽtib? ad bellũ ppzio motu nõ vocatis.z respõdeo per 6.cõ. multas conclusiones.* Prima si id agunt animo donandi vt causa pietatis : humanitatis vel parentele non agent contra eum in cuius seruitiũ vadunt vt in.o.c.nõ inferenda.si vo agũt ad̃o obligandi illũ cuius negotiũ gerunt z ille nõ cõtradicat qui negotioꝝ gestoꝝ.z sufficit vtiliter gestũ ceptũ:si vero ille cõtradicit videtur qõ agunt seu obligent illũ vtiliter incipiendo z feliciter cõsummando ad similitudinẽ eius qui trahit aliquẽ inuitũ ꝺ domo rusticum.xxiij.q.iij.si pater qz inuito potest concedi bñficium.xlv.di. z qui emẽdat.z sic tenet glo. in medico medente aliqui cõtra eius voluntatẽ.lxxxij.di.in summa. tñ licet illa gl.verũ dicat in infirmo qui non vult curari in casu tñ isto credo cõtrarium : qz ille infirmus presumit mentis insanie:nõ aũt iste q̃ nõ vult iuuari:qz possibile est qõ hoc faciat timens prodition̄:vñ nõ credo gl.illã pcedere in casu q̃ infirmus bene vellet sanari sed nõ vult medicus iustũ. Jo.de lig. Sed adde ecõuerso qõ si iste non vult iuuari:qz est insan? :ille eum sibi obligat in cõsciẽtia eadẽ rõne licet nõ in foro cõtentioso rõrens alterius negociuz eo inuito aliquid petere nõ põt nisi p bñ gestis aũ ꝓhibitionẽ. C. de negcunda si aũt vadunt .qz tenent ad antidota qz simile vel aliud subsidiũ receperunt agẽr cõtra eũ quẽ iuuant ad perdita:si vadunt vt supponitur z animo dissoluẽde obligationis naturalis q̃ tũ in iudicio.extra de resti. cũ in officijs.z q̃ inferk aũt vadũt propter gloriã cõsequẽdã nõ agẽt nec obligant sibi illũ quẽ iuuant:qz aut teneret mãdati aut negotioꝝ gestoꝝ.z nõ ꝓmũ: quia actio nullũ est nec secundus:qz nõ accessit ad̃o gerendi negotio eius imo prozprie: Joan. de lig. * Quarta 4
z rẽ puta arma vel equũ:vñ si conducꝛ vratur fotũ ad id quod concludit:nõ tenẽt si amittantur l.si quis domũ.ff.de loca.z cõ.z hoc nisi spãle pacꝛum interueniat:vel aliud inducat consuetudo ctoꝝ in seruitio conducentis. Jo.de lig. * Quin- 5
ta si vero accedunt animo spoliandi nulli dubiũ quod talibus nulla competit actio : quia superre rurpi nulla inducitur obligatio.ff. de ver. obli.l.veluti.Jo.de ligna.

¶ Septimo q̃rit quid de stipendiarijs.vtrũ per 7.
dant totũ salarium vel partẽ si culpa sua nolunt seruire toto tempoꝛe suefirme vel infirmẽ: aut alijũ substituãt loco sui:z dico q̃ officioꝝ ad que ꝺs eligit quedã sic sunt individua quod aliquo omisso residuũ nihil releuat:z in talibus totum perditur.z exemplum est in legatis.C. de leg.l.fi. quẽdã ꝺo sic sunt diuidua vel diuisibilia qõ aliq̃ omisso residuũ releuat:z exemplum est in poreꝛ lum pro futuro tempoꝛe:tenetur tamẽ p futuro tempoꝛe ad interesse:vt si nihil interfit nihil solvatur. Si auteꝫ infirmantur seruire videntur. vt eis debeatur salariuz:vt in.l.si heres.§. strictus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ff.de sta.li. Si aũt seruiãt per substitutum dicit Inn.in.c.cũ bertoldus. de re iud.hoc fieri posse in his quoꝝ opa ⁊ labor nõ industria eligit: vt in stipendiarijs:intellige si subdit⁹ equiualeat. host.vero ibi tener contrarium:⁊ credo opinionem Inn.verioꝛẽ:tuti⁹ tñ est vt fiat cuꝝ assensu domini vt saluetur opinio vtriusq;. Jo.de lig.

8. q. 1, cõ. ¶ Octauo querit quid liceat in bello iusto:⁊ respõdeo p multas conclusiones.* Prima vt iusticijs in bello iusto licitũ est iudistincte sm glos. xxiij.q.ij.dñs dicat:nõmodo fidẽ nõ rũpam⁹: vt eadẽ cã.q.j.noli.⁊ gl.i.c.vtilẽ.xxij.q.ij.j3.j.tho.ij.q.rl.dicit q̃ insidie ꝓprie dñr que tẽdunt ad aliquẽ fallẽdum ꝙbo vel ferõ qõ oupl'r cõtingit.ꝓmo si dicak falsum vel nõ attendak promissum ⁊ hoc semp ullicitũ est: scõo qr non aperimus ei nostrũ ꝓpositũ ⁊ secretũ:⁊ sic l3 ⁊ pt3 iosue ix. vbi dr⁹ mãdauit iosue q̃ poneret insidias post ciuitatem hay.sed tñ addꝛ q̃ frangenti fidem fides frãgat eidem alꝛs aũt hosti fides seruãda est tij.q.j.noli.* Scõa nõ l3 oĩ tpe indistincte bellare sed diebus festis licet bellare necessitate vrgente nõ aliter sm.s.tho. vbi.s.qr festũ non vertat facere pertinentia ad salutẽ hoꝛis etiã corporalẽ:vt in medio patet:q̃ multomagis l3 prouidere bono cõtatis alicui⁹ q̃ fit ꝓ bellũ iustum:⁊ cessare in bello in necessitate esset deũ tẽtare:et idẽ de tẽpore quadragesime dicendũ est q̃ festo xxiij.q.viij.si nulla iuncta gl.tpe ẽt treuge bellare nõ l3.c.j.de treuga ⁊ pace. qõ intellige in impugnatore non in defensore: vt notat predicta gl.* Tertia xpiani habentes iustũ bellũ a sui defensionẽ vti possunt sm Jo. an.in addi.sup torũ Spec.iuris de iudeis ⁊ sarra. infidelibus pacificus nõ habentibus guerram actiue aut passiue nobiscum imminente necessitate:alr nõ.l. si viger guerra:vel nostrũ bellũ est iniustũ sed necessitas nõ vrget. Et facit.c.cũ olim, e.tit. quod distinguit talia ꝓpa.⁊ qõ habetur. ij. parali.xix.impio ꝓbeo auxilũ.⁊ his qui oderũt ofim amicitia iungeris:⁊ qõ habeꝰ.xxiij.q.iij.qõ vero. Et idẽ sentire vr̃ ex quodã sibi Nico. de ly.j.reg. ca. xxviij. vbi dicit q̃ dauid qr habebat ius i regno israel.⁊ armorum virtute poterat illud acquirere facultate oblata: licite in tali bello vti poterat infidelium philistinorum consortio ⁊ auxilio vñ possit se ad adiuuandũ lachis vt ꝓ illũ postea regnũ obtineret regressis philisteis post victoriã ad ꝓpria. Et idẽ ẽt t3 Jo.de nea.in quilib5. cõcludẽs q̃ mõ non liceret sarraceno:us⁊ turchorũ auxilijs vti ℨ fideles oĩ guerra durat cuꝝ eis. ⁊ idẽ vr̃ tenere archie. Quarta mortẽtes in 4 bello eccl'ie ꝓ defensione eius celeste regnum cõsequunt vt pbat.xxiij.q.viij.in.c.oĩ.decedentes ℨo in alijs bellis iustis etiã saluãtur:ꝺsimo do decedat. sine alio mortali:decedẽtes vero in illicito ⁊ cũ illo solo mortali pereunt.de pen.di. v.fratres. Jo.de lig. Sed intellige mort in bello iusto eos qui iuste.i. licite accedunt ad bellũ vt subditi in bello dubio.

¶ Nono querit qñ quis nõ teneak restituere q̃ sibi obuenerũt ab hostib⁹ rõne belli:⁊ rñdeo p multas cõclusiones.* Prima sm Monal. quis bellũ sit iniustũ ex cãa:o: persona:⁊ autoritate tñ si rex subsit:qr.s.p reb⁹ repetẽdis facrum est intellige ex internallo qui bellũ mouit restituere nõ tenek qõ accepit:nisi acceperit vel damnifi cauerit vltra q̃ aduersari⁹ habuerit iuste de suo ⁊ hoc in foro penitentiali vbi locum habet cõpensatio etiã nõ liquidi. i. nõ cõstantis per ꝓbationes ad liquidũ que locũ nõ habet in foro contentioso vñ iudex penitẽciarius inũget ꝺdẽ penitẽtiã ꝓ furto cõmisso sed nõ restitutionẽ nisi aduersarius postmodũ ei restituerit ablata. Idẽ host. Sed intellige q̃ in foro penitentiali fit recõpensatio nõ liquidi.i. nõ cõstãtis per euidentẽ ꝓbationẽ qũ illud nõ liquidũ est nihilominꝰ certũ: nõ aũt sit dubiũ:vñ iniungit restitutio ei q̃ subripuit decẽ a titio ⁊ qr dubitat vel leuiter credit tiriũ sibi subripuisse tantũdẽ. * Scõa sm host.is qui iuste pugnat non tenet 4 ad restõnẽ prede.sed fit capiẽtis.xxiij.qõ.vij.si o rebus.ex quo infert q̃ capta in bello iusto non cõpensantur cũ debito principali: vt etiã tenet Arch.xxiij.q.ij.dñs noster.vbi dicit q̃ si ꝺs plurima in bello iusto occupauit:nec deinde satisfacere vult is cui⁹ erãt nõ tenek qui occupauit restituere occupata ⁊ recipe satisfactionẽ: quia q̃ quis iure occupat iure gẽtiũ sui efficit:⁊ idẽ Archie. q̃ verum intellige quousq; ℨs sana cõscientiã fit satisfactum de iniuria vel debito vel interesse:siue ceperit de reb⁹ iniuste pugnãtis siue vasallorũ eius:siue hominũ suoꝝ id est illuꝝ seqũtiũ in bello iniusto. de alijs aũt nõ prestantibus consiliũ auxiliũ vel fauoꝛẽ hoc nõ creditur vide infra repetesalie.C.j. Predicta tamẽ fallunt in clerico secundum mo. de quo infra bellũ rertio. §.iij.* Tertia si subdit⁹ bellũ mouet dominus iubenti:⁊ bellum sit iustum restituere nõ tenetur capta ab hostibus nisi iurta edictum ciuitatis si iniquũ sit ⁊ ipse mouit teneturꝛ qr plus deum q̃ hominem debuit timere: si vero dubitat vtrum iniustum sit nec iterum non tenetur. xxiij q.j.quod culpatur. quia excusatur propter obedientiam. licet dominus peccauerit si forte male preceperit:⁊ consentir Monal.⁊ Hostien.et Ricard.⁊ Alberi.sed Ray.dicit hoc verũ si quantuꝝ potuit inquisiuit ⁊ cõsulnit peritoꝛes.⁊ semper dubius permãsit.alioquin affectator ignorãtie sicut expers sciẽtie puniret.de clã.dispon.

cum inhibitio. Et hec vera intellige quotiẽs dubitat.vñ alia litera ℨs interim nõ teneꝰ:cũ autẽ sciuerit aut probabiliter crediderit bellum iniustum restituere tenek oĩa q̃ ℨs. arg.c.ki.extra de presci.⁊ etiã q̃ sunt consumpta. si semp fuit dubius:qr nõ fuit possessor bone fidei: vnde obediẽtia excusauit a peccato nõ a restõne recognit.: si aũt ꝓbabiliter credebat bellũ iustũ non tenetur de cõsumptis nisi inquãtũ ex hoc sit factus locupletior.C.de rei vẽdicatiõe.l. certũ.* Quarta l3 subditi excusentur in dubio vt stat⁹ dictũ est:nõ tñ est file de amicis cognatis stipẽdiarijs ⁊ hmõi sm ꝙꝺ.qr nõ excusat eos obedientia nec in dubio debẽt cõmittere se discrimini. vt inuẽt aliquẽ in alteri⁹ preiudiciũ.xxiij.q.v.deniq;.nec est file de aduocato quẽ excusat bona fides q̃ diu credit cãm esse iustam:qr est illi iudex superior qui cãm examinat iudicans de allegatis. in bello aũt viribꝰ vincitur.⁊ ꝓcorrat.vl.tamẽ imexcuseturꝛ qr aliter vir aliquis posset militare. Stipẽdiari⁹ aũt parat⁹ cum quocunq; militare nõ cogitãs de iustitia vel iniustitia belli sed tantũ sm archie. nisi renunciet arti vel sit paratus non esse in bello:nisi quod sciuerit iustum:addeꝺ 10.q vel quod probabiliter iustum crediderit.

¶ Decimo querit qũ quis restituere teneak q̃ sibi obuenerũt ab hostib⁹ rõne belli:⁊ respõdeo j.cõ. per multas cõclusiones.* Prima quicũq; belluꝝ clu- mouet iniustũ vel ita sunat q̃ sine eo nõ fieret: sio. vltra mortale tenek hostib⁹ de oĩbus dãnis datis:⁊ suis de dampis receptis ab aduersarij iuste repugnantib⁹ si iuerãt bona fide:vel inducti cõsilio eius rũnoꝛe: vl coactiõe.qũ de se nõ erãt facturi:secus si iuerũt mala fide scientes iniustitiã belli ⁊ volitarijꝛ qr turpi cã nulla contrahitur obligatio.insti.mãd.§.illud.ff.eo. si remunerãdi. Silr tenenk oẽs qui in tali bello fuerũt ꝓncipales.ita q̃ nõ fieret sine eis:alij vero tenẽtur de dãno qõ intulerũt:verbo aut ope. Buil.

2 * Decida dñs aut alius quilibet mouens iustũ bellum:si alo crassandi vel malitiose intulit dãna:cum alꝛs sibi posset psulere: vltra mortale restituere tenek:sec⁹ si bona fide repugnãdo pmo de abstinere nõ potuit:vñ cõpensabunt illa dãna cũ dãnis ꝓter que bellũ mouit. Et silr si habẽs iustũ bellũ fuit notabiliter negligens in defendendo suos tenek is de dampis acceptis non aliter:qr se⁊ sua tenentur exponere pro dño:⁊ tenetur etiã oĩbus quos vocauit de dampis acceptis:nisi venerint ex debito vel causa humanitatis aut consanguinitatis. xxiij.q.iij.c.nõ inferenda.⁊ sequentibus. Buil. vel nisi conuenerint alicui quid accipere ꝓ certa mercede:de quo infra mã.

datũ ⁊ hoc intellige de dãnis que mandans seu vocãs potuit verisilr ꝓuidere.* Tertia habens 5 iustũ bellũ vel sem illo reperiẽs:si spoliauit clericos religiosos vel conuersos: aut peregrinos ℚuis essent cũ hostib⁹ restituere teneꝰ:⁊ mortaliter peccãt taleꝭ: nisi licentiã haberẽt a prelatis ecclesiasticis habẽtib⁹ iurisdictionẽ supra illos vel nisi essent victualia ecclesiarũ aut clericonũ.rapinã ẽt cõmittũt si spoliat rusticos aut viatores:aut existens in agricultura ⁊ alia ꝙbus erant ⁊ semina portãt ad agꝛos.ex de treuca.nouerunt.imo subditi ofñi iniuste bellantis. nõ prestantes consiliũ auxiliũ: vel fauoꝛẽ ofrere vel indirecte non sunt spoliãdi vel in aliquo punidi.sed tenenk restituere ne pẽa excedat autꝛes.de his q̃ fi.a maio. parte.c. q̃liuit. ⁊. j. qõ. iij).c.j.Quod sum.ange.dicit verum nisi ofñs directe vel indirecte ex ꝓmis vel reb⁹ eorũ iuuaret:aly ño hoc dicũt verũ etiã si ofñs i bello vrget bonis eorũ ab eis ablatis: sed veritas est q̃ tñ põt iuste pugnãs in eos ⁊ in eorũ bona q̃tũ victoꝛia requirit:qr stabilita restituere tenek q̃ supersunt. A fortiori aũt restituere tenek dãnificans innocentes: non subditos hostis. nisi hoc faceret ꝓter suã intẽtionẽ:puta si nõ valens capere ciuitatẽ oat eã ad faccũ vel incẽdit: nõ alr potens punire multos nocentes nisi inuoluẽdo aliquos innocẽtes.* Quarta q̃ in bello iusto ti- 4
ne superioꝛis ordinatiõe icẽdit domũ agrũ aut victualia etiã hostiũ incẽdiarius est:⁊ ad satisfactionẽ tenek.xxiij.q.j. quid culpak.⁊ si fiat super hoc ꝛcõicatio ⁊ publicek est casus papalis ⁊ idem est de habẽte bellũ iniustũ si id faciat ex mãdato sm archie.* Quinta habens iustũ bel- 5
lũ si vltra id qõ satisfactũ est sibi ⁊ suis: de oĩ oẽ ferat ad satisfactionẽ:pl⁹ abstulit vl damnificauit de illo pluri tenentur. nisi forte esset talis hostis quod preter heresim vel aliud hmõi bona ei⁹ es- 6
sent publicata ꝓ edictũ Bule.* Sexta oẽs existẽtes in bello iniusto sm monal. tenenk insolidus de omni damno suo auxilio ꝙsilio vel fauoꝛe data.⁊ qõ.j.notandum. in fi.qui vero ꝓbabilr credecisse q̃ alias erant facturi:non tenetur nisi de his q̃ ipse habuit: vel dãno quod dedit ipse vel aliquis de familia sua:directe vl occasionaliter. arg.de sentẽ.⁊ re iudi.c.j.de etate ⁊ quali. ord. c. tuã.⁊ de hoc etiã.j.furtũ.* Septima qũ neuter 7
rapientium dñs erat: nec vnus magis altero fo cili animauit: sed simul cõuenerũt de faciẽdo furtũ:vel rapina cõmittẽda. sm Host. quilibet teneꝰ insolidũ:ℨs veri⁹ alij dicũt q̃ solũ ꝓ sua parte qũ aliter erat factur⁹:vel insolidũ si faceret

Universidad de Deusto
Biblioteca

non erat. Et ꝛ̄ secundum Ray. quando plures simul vadunt quasi exercitus: quilibet teneat in solidū: q̄ alios iuuat: tamē ꝑ̄m ꝛ̄. hoc verus est q̄n̄ vnus sine alio nō fecisset: alias quilibet tenetur ꝓ̄ dāno q̄ intulit: ꝛ̄ hoc teneas.* Octauo ea que dicunt̄ de bello licito locū nō habēt ꝑ̄m Joā. de pla. q̄n̄ pars de ciuitate pulsa belluꝫ iuducit ciuitati: q̄ non est bellū: ꝑ̄ ciuilis dissensio: ex quares pu. ledif. vñ ibi capta subiacent restitutioni ꝙ limitat nisi raptor alias fuerit iniuste aliquibus spoliatus q̄ recipere pōt a spoliatore ꝛ̄ a ciuitate que spoliatorē restituere non compellit.

ij. q. ¶ Undecimo vtrū occupata ꝑ̄ ꝓ̄ncipes xp̄ianos qui hodie inter se ꝓ̄pria temeritate bella gerentes q̄ vnus ab antiq̄ possedit. ali⁹ nouiter vsurpat sint restituēda: ꝛ̄ dicit Jo. And. in. c. ꝙ sup his de voto ꝑ̄m Host. se nō videre quō iuste teneant: aut cōfessores eorū peccata quāḡ notoria palpitēt aut ab eisdem eelemosynas ꝛ̄ possessiones accipiāt aut eos absoluāt. Unde caueant ne cateruatim ruāt ad infernū. ꝛ̄ alios secū trahāt nec credit ꝙ in Italia ꝑscribi talia possit. c. fi. de ꝑscrip. ¶ Duodecimo vtrū oēs q̄ bella gesserūt possint: inuicē cōponere de damnis subditorū: ꝛ̄ dicit Ray. ꝙ dandū est cōpositioni si fiat de dānificatoꝝ cōsensu. s. libero. als q̄ monit bellū iniuste: non pōt subditis ꝓ̄iudicare ꝑ̄ suā cōpositionē quis ipe teneat eis de ꝓ̄prio nisi ipsi in culpa fuerint pariter cum eo. ꝛ̄ consentit monal. Qui aūt habuit iustum bellū ꝑcurare dz ꝙ subditis ad aduersarios dāna reddant: alias ipe tenet eis ꝙ ꝑ̄m mo. ꝛ̄ Ray. verū est nō de. expēsis sup q̄bus: cōponere sua auctoritate ꝓ̄sueuerūt vel ptrāsire: sed de dānis incendiorū rapinarū ꝛ̄ hmōi: sup quib⁹ etiaꝫ cōponere pōt ex cā probabili: puta si videat aliter se nō posse hꝫ bonū pacis aut bello ꝓ̄ periculis carere: q̄ vtiliter parit negotiū subditorum ar. eorū que notant. in. l. fi. C. si contra ius vel vti p. u. ꝛ̄. c. que in ecclesiarū. de consti. vbi ptz ꝙ ex causa rationabili: pōt ꝓ̄nceps statuere ꝛ̄ea que sunt de iure gētium ꝛ̄ de iure naturali: ꝛ̄ vt ptz de ꝓ̄scriptione: itē tollere rem vni⁹ ꝛ̄ alteri tradere ꝛ̄ ꝓ̄pter delicta confiscare bona subditoruꝫ ꝛ̄ ibi Pano. dicit ꝙ licet imperator non habeat dñium rerum ꝓ̄uatarū: tñ ex causa rationabili potest eas occupare: ꝛ̄ exemplificat de causa legitima: dicens q̄ huiusmodi est fauor publicus. vt l. ita vulnerat⁹. ff. ad. l. aquil. ꝛ̄ hmōi ratio est carere bello qua ratione nō pōt esse maior. Et hoc ꝑ̄m Host. verum est etiam si partes non consentiunt: quādo aliter pax haberi nō pōt: ꝛ̄ allegat. l. conuentum. ff. de pac. Et idem dicendum est in dominis inferior⁹ib⁹ maxime qui ꝓ̄scripserunt iura ꝑ̄ncipū. Que tamen vera intelligē q̄n̄ ꝓ̄ius fecerunt iuxta posse vt subditis fieret restauratio ꝛ̄ obtinere non ꝑ̄mittit. Si autez a principio subditi contradicūt ne fiat cōpositio nisi dāna satisfactis: non pōt dñus ipsa dāna quietare ꝑ̄m sum. ꝑ̄. q̄ tñ intelligo solū q̄n̄ potest: aut vincere aut pacificari: dānis nō remissis: nō aliter ratione superius dicta. Nec obstat ratio quā addūcit supplex: q̄ inquit gerēs negotiū alteri⁹ eo inuito non pōt aliquid petere nisi ꝓ̄ bñ gestis ante prohibitionē. C. de neg. gest. l. fi. q̄ hoc nō procedit in dño qui subditus cogere pōt ex cā. sed in part. potest tñ desistere a bellādo cōtradicentib⁹ subditis: q̄ apud eū sicut mouendi bellum ira desistendi a bello residet auctoritas. Concordat ho. Aduerte tñ ꝙ ꝑ̄m Pano. nolle dānū ꝓ̄prie: ꝛ̄ strictē venit diminutio patrimonij per alium facta. l. iij. ff. de. dā. infec. vñ nō veniūt nole dāni expense facte ꝓ̄pria voluntate etiā coacta. Quod notādum est ꝓ̄ statutis ꝛ̄ hmōi odiosis. Predicta tñ remissio quo ad ecclesiarū ꝛ̄ ecclesiasticarū personarū dāna: nō vz nisi cōsentiāt earū prelati: ꝑ̄m archie. ꝛ̄ alios doct. q̄ de hmōi disponere non ꝑ̄mittit de. xcvj. Predicta tñ relatione ꝛ̄ Host ad latos ꝛ̄ clericos archi. intelligit quo ad cōsumpta quia extantia si bellū fuit iniustum vel si sublata sunt ab his a quib⁹ nō poterāt: tenent̄ qui habent restituere veris oēs si possunt alias pauperibus. Et idem dicit si dubitatur de iniustitia belli.

¶ Decimotertio vtrū liceat facere noua castra. ꝛ̄ dicit Jnno. in. c. pisanis. de re. spo. q̄ non cū iniuria vel emulatione alterius nec etiā incastellare vetera q̄ nō probant habitata. C. de edifi. priuā. l. iij. ff. de ope. pub. l. ij. ꝛ̄. C. de fun. limi. li. vi. ꝙ Pan. ibi verū intelligit in possessore inuito tyranno: si aūt est iust⁹ distinguit: q̄ iniuriā alterius vel emulationē. s. vt alteri noceat ꝛ̄ sibi non prosit nō ꝛ̄z: q̄ sic ēt re ꝓ̄pria vti non ꝛ̄z: ꝛ̄ ad hoc agere pōt ep̄s ꝑ̄m Jnno. vt destruantur vel deducāt in pristinā formā: ar. extra de iudicis. cōstituit. ꝛ̄ non solū ipse sed ꝛ̄ quilibet habens ibi redditus: q̄ iuste ꝓ̄ vtranda sui patrimonij diminutiōe quisq̄ agit ar. in. d. c. pisanis. idē ꝑ̄m Host. Si vero hoc faciat non ad alterius iniuriā sed ad conseruationē sui patrimonij vel honoris putat hoc licere. nec posse prohiberi per aliū etiā si inferat alij damnū vel timorē ꝛ̄ ad hoc rex. in. l. in meo. ff. de aqua pluu. nec posset ad hoc allegari ꝑscriptio etiā si longissimo tpe non refecit vel inhabitauerit: q̄ cū ille actus sit merefacultatis: ꝛ̄ nihil ꝓ̄scitur actū sit in sui iuris ꝓ̄iudiciū: ꝓ̄scriptio non currit de cle. con. Joannes.

¶ Rursus de bello. ij. quando est ꝓ̄natus.

Bellus ꝓ̄uatū vel particulare quando dicitur ꝛ̄ quando sit licitum dictum est est titulo ꝓ̄xime in ꝓ̄ncipio: ꝛ̄ rorum ꝙ tū ad suā iustitiam fundat̄ in regula

turis naturalis ꝛ̄ ciuilis. ff. ō iusti. ꝛ̄ iure. l. vt vi. f. quod vim vi repellere licet cum moderamine inculpate tutele.

i. q̄ō. ¶ Primo vero q̄ritur q̄n̄ dicat in defensione ad esse moderamē inculpate tutele: ꝛ̄ vtrū inuasus pugne licite se defendat armis: ꝛ̄ dicit Pano. in. c. olim. de re. spo. breuiter collegi ex gl. in. c. significasti. de homici. ꝛ̄ Barto. in. l. f. C. vñ vi. hoc moderamē esse quando id fit quo omisso iniuria repelli nō poterat: intelligē sine periculo psone vl etiā rerū ꝑ̄m Bar. q̄ hoc nulli imputat vt pbat in. l. sciaz. §. qui cum aliter. ff. ad. l. aquil. Et si modum quis excedit nō renet ꝑ̄m Jnno. ꝛ̄ Host. ꝛ̄ do. Ant. nisi fecerit ex ꝓpositio. ff. ad. l. aq̄l. si ex plagio. §. rabernari*. quod verū est ꝙ tuz ad dānum illatum de quo loquit̄ ille. §. ꝑ̄m ray. quo ad sententiam ercōscationis si psona percussa sit ecclesiastica ꝙ tuz vero ad pēnam ꝛ̄ irregularitatem si inde mors sequat tutius credit ꝙ teneatur de excessu. de quo dic vt infra. §. iij. ꝛ̄. vij. sed intellige ꝙ tenet̄ de excessu arbitrio iudicis ꝑ̄m Bald. in. c. f. de pa. re. in vſi. feu. Bz de hoc an. f. sterexit in finib⁹ defensionis seu recuperāde possessiōis certa regula dari non pōt. fz bon⁹ iuder arbitrabitur ꝓsiderata q̄litate psonarū ꝛ̄ actū. Et ꝓ hoc relinquit̄ supflua ꝓsideratio glo. in. d. l. que dicit in hoc moderamine tria attendi. primo. l. modū q̄: aggressus sine armis vel cū paruo baculo resistere non debet armis. secō tps vt fiat inconti nenti non ex interualto. tertio cām: vt scs fiat ad defensionē non ad vindictam: sed certe dari non potest regula certa quo ad primū: vt etiā not. in d. l. q̄: aggressor plus aliq̄ pugno potest vel baculo paruo quam aggressus cuse: nec quo ad secundū vel tertiū. Sed tñ ꝓ informando iudicis arbitrio distinguēdum est: quia si vis infertur persone pōt ꝛ̄s incōtinēti pcutere ante quā patiatur ad euadēdū pcussiōem vel iniuriā. q̄: hoc est iniuriā repellere potius quā ferre: quod tamē Bar. limitat si verisimilia q̄: ꝓcedunt iudiciā: ex actus manifesti quod ille volebat ostendere ꝛ̄ esse aliter se defendere nō poterat facta vero iniuria ꝑsone nō est licitū pcutere etiā incōtinēti: quia non esset defensio sed vindicta nisi forte ꝑ̄m Jnnocē. timeretur geminata percussio: ex idem Bart. si tñ percussus insequitur percussorē iam volentem percutere ꝛ̄ vulnerat. vnirī non debz vt dolosus: sed vt culpabilis: quia incōsultus ea lo: vltio calūnie caret: vt in. l. f. ff. ad turpi. Si aūt vis infertur rebus distinguit. Jacobus de pze. quia si aliter per vias iudicij reparari potest: pcutere non licet: etiam si res aliter salua esse nō posset: si autem reparī non potest per viam iudicij: dicit ꝛ̄z scz aliquos male: vt infra homicidi. primo. §. ij. ex iiij. ꝛ̄ pluribus infra excōicati. vſ. §. iij. casu bono. q̄ꝫ lz defendere etiā occidēdo. vt. l. furem. ff. ad le. cor. de sica. sed tñ iniuria repelli dz incōtinēti. i. quāprimū q̄s poterit lz iniuria sit facta: quia non est vindicta: sed defentio q̄dā. et quando dicatur incōtinēti hoc casu dicit gl. in. c. significasti. ij. de homi. q̄ꝫ dz hoc facer ꝙ citi⁹ poterit collectis amicis. ff. de acq. pos. q̄ꝫ meo. §. fi. et Jo. and. et ibi dicunt hoc, verū vt licitū sit resistere cū amicis ad recuperatiōez suase rei si ꝑ fiat antequam ad alia ꝛ̄ueratur al's esset guerra et vindicta. Bart. ꝛ̄o in. l. f. C. vñ vi. sentire vt hoc quod hoc fieri debeat infra tres dies: ꝛ̄s meli⁹ ꝛ̄ alias: relinquēdo arbitrio boni viri rerū q̄litate pensata: q̄: si nobilis ejciat ō castro fortī. ij. sex menses non faciet se satis fortē ad rehabēdū: ꝛ̄ dictū Jo. an. ꝓcedit q̄n̄ res per viā iudicij potest rehaberi: quia tunc non licet eam defendere nisi dum est in ipso rapiv vt infra. §. vij.

¶ Secundo vtrū pcutere possit inuasus qui posset euadere fugiendo: ꝛ̄ dicit Archie. ꝙ nō ꝛ̄z dicit Pan. in. d. c. olim. quosdam distinguere: q̄: si aggressio est magnum dedecus fugere non tenetur fugere sed pcutere pōt ad iniuriam repellendam: si vero non est sibi verecundia vt q̄: aggrediens est longe prestantior: tunc sec⁹ Bar. vero tenet indistincte quod quis fugere non tenetur quia fuga est iniuria. i. item apud labeonem de iniur. ꝛ̄ consequenter ad eam rebellēdā ꝛ̄ ꝓpulsandā pcutere licet. istē ꝓ rerū defensiōe licitum est armis resistere: vt in. d. c. olim. ꝛ̄ in. c. dilecto. de sen. excō. lib. vi. et etiam occidere ꝑ̄m iura ciuile si aliter res salue esse nō possunt iuxta norata in. l. furem. ff. de sica. quelibet autē iniurium. ff. de pe. q̄ꝫ tamē tēperādū est vt no. Bart. in. l. f. ff. eo. tit. ꝛ̄ consequenter ꝓ hac ꝓpulsanda licitū est pcutere. Sed tñ Pano. dicit ꝙ hoc casu licet quis pcutiendo euitarer peccatum: non tamē irregularitatē si occideret aut mutilaret: quia eam quis solum vitat quādo mortem ꝛ̄ no. i cle. si furiosus. ō ho. ꝛ̄ glo. l. §. f. xxiij. q. viij. dicto modo vniuersaliter omnib⁹: ꝛ̄ dico q̄ꝫ licit clericis ꝛ̄ religiosis etiam fine licentia ſuperioris quando commode haberi non potest ꝑ̄m Joan. de ligna. quia non comperit iure naturali. dist. f. ius naturale. ꝛ̄ quo ad act⁹ naturales: religioni Ugo. tenentis ꝙ peccat moraliter occidēs dicitur in clemen. si furiosus de homi. tñ secundum. s. Thomam nullus ad hoc tenetur: scilicet

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt occidat ne occidatur:sed esset maiori perfectionis si se permitteret occidi quam si se defendendo occideret:cum aliter euadere nō possit:z licita est ī oi loco etiā in eccl'ia pp periculū qū sequeret homicidiū hoc nō facientī:nec obstat ecclesie pollutio p sanguinis effusionē:q: magis ponderāda ē bonis ꝓsecratio cū sit irrestaurabilis quā ecclesie q̄ reconciliari pōt.z forte dici posset q̄ ad eius pollutionē requirit effusio sanguis iniurioſi vt notatur in.c.vno.de pse.eccle.lib.vi. Licita est etiā occupatio in ḡsciis officio ita q̄ ēt celebrāti si imuadat z aliter euadere nō pōt licitū est se defendere z occidere q: ꝓpter impedimētū corporale supueniens inchoatū officiū dimittit in expletum:septima.q.ſ.illud.z capo nihil.hic aūt euenit impedimētū celebrāti:imo periculū mortis:et pīr licitū est ei ꝓtermisso officio se iminēti periculo expedire:z si defendendo occiderit pōt reassumpto offō celebrare:dūmō affuerint ea de quibus toꝝtur cle.si furiosus:q: vt in ea pbaē:nec peccatum:nec irregularitatē incurrit. Et idē de baptizantib⁹:ordinantib⁹:ꝓfirmātib⁹ pnias iniungēntib⁹:z singula sacra cōferentib⁹ si imadūatur q: licite postponunt illorū sacrorum collationē inchoatam propter sui tutelam. Joan. de ligna.

4 ¶ Quarto queritꝝ ꝓ dictis in.§.proprie. vtrum sacerdos baptizatus actualiter puerum in mortis periculo cōstitutū q̄ eternaliter dānabitur:si sacerdos omisso baptismo se defendat nullo alio existente qui baptizet:licite omittat baptismum vt se defendat z dico q̄ nō ls ſz ꝑiculosa est mors corporalis sacerdotis morti spūali pueri quia si ita fiat sequitur vnū malū tm̄:z illud est tale.ſ. mors corporalis sacerdotis:aliter ēt nō sequuntur duo z spūalia scz mors eterna pueri.de consecra. distin.iiij.firmissime.z neglectus cure animarū q̄ sacerdoti est mortale extra de eta.z qua.cum sit ara.preeligendū aūt est min⁹ malum maiori. xiij.dist.nerui. Ubi aūt patet dubiū probabile de vita aut morte pueri antequam periculum esset expletum:z constaret de morte sacerdotis nisi diuerteret adhuc creditur preeliganda mors sacerdotis z maxime propriꝫ z parochiam. Joā. de lig. infra cautas.§.ij.

¶ Quinto vtrum licita sit ꝑdicta defensio cuilibet ꝫ quēlibet inuasorē:z dico eam esse licitam. primo ꝫ superiorē ḡaliter:qñ scz ostat qō iniuste inuadit.C.de iure fi.l.phibiti.z maxime cū aliquid extra offm̄ suū agit ad ipsam nō spectās sed si iuste agit non est resistēdum.ij.q.iij.qui resistit. Et scōo ꝫ iudicē vt potestatē iniuste inuadere vt occidat. Et tertio ꝫ patrē agētē aliquid cōtra filiū etiā degentē in patris ptāte si excedit sibi concessa ex iure pīe ptātis:z multomagis si agit ꝫ filiuꝫ emācipatū. Et quarto ꝫ abbatē ꝓ priū vel alios prelatos si ꝫ monachū aliqđ attentaret in his q̄ nō ptinent ad offm̄ suū iure vel cōstitutiōib⁹ modificat:maxime in his q̄ pp morī periculū ingerūt:vt pote si abbas monachū inuaderet vt occideret subito:sed si attenter plat⁹ cōtra monachū de pmissis a iure vel cōstitutiōibus ordinis corrigendo.z silibus monacho resistere nō ls:imo nec in hoc casu audiretur appellās extra de appel.c.de prioze. Et ānto seruo ꝫ dñz:si attēter aliqđ a iure nō pmissuz:in pmissis aūt a iure non licet ei se defendere:z ex hodie restricta dñorū ptās in seruos:q: nec tm̄ cadaī nec acriter eos affligere possunt. Et idē dicēdū est de vasalo ꝫ oīm discipulo ꝫ magistrū:z vxore ꝫ maritum q: scz pōt se defendere si vltra debitum iuris aliquid attentent aliter non. Joan. de lig.

¶ Sexto vtrum licita sit dicta defensio etiā ꝓ alio:z dico qō est licita ꝓ filio:ꝓ vxore:imo ꝓ sponsa z ꝓ aliis ꝑsonis cōiūctis:q: si licita est ꝓ rebus licita est etiā ꝓ cōiunctis z amicis inuasis:cū etiā hō homini offm̄ debeat.ff.de seruis.l. cū seruus z vasallo ꝓ dño imo ad hoc teneī alias perdit feudū:z militi ꝓ belli ꝓpositō si pōt:alias capite punitur:imo etiā extraneis defendere ds si pōt ālibet sine periculo sui.xxiij.q.iij.nō inferēda. lxxiij.dist.error. Imo ym Barto.in.l.si quis in seruitute.in fine.ff.de furt.z in.d.l.vt vim.z ibi glo.z.xxiij.q.viij.§.ſ.in glo.z Cy.z Pe.in.l.ſ.C.vi vi.quilibet de populo pōt quemlibet impune defendere:consuluit tamen Barto.in.d.l.vt vim ad tollendum omne dubium. quod facit quis sibi mandari vt defendat clamando defendite vel curte vel similia:vt etiam no.Bal.in.d.l.ſ.quia tunc secundum omnes licite z impune defendet:et facit ar.in.l.grachus.C.de adul. Bz tamen ista intellige de pena ciuili:non aūt de irregularitate. Hic tamē distinguendum est quo ad incursionem vel euasionē pene ciuilis aut canonice ſm archiepiscopum qui loqui videtur ex Joſ.de lig. Nāz occidens vel mutilans defendendo seipsum euitat penam irregularitatis:non autem si alterum defendat etiam patrem vel filium:vt not. gloſſ. in ca.ſi furiosus de homi.in cle.penam autem excommunicationis percutiendo clericum cuitat non solum defendendo se sed etiam patrē matrē vxorem filium vel filiā ſm. Inno. non aūt defendendo extraneū:etiam si miles mādato iniuriari hoc fecisset:quod videtur intelligendum quādo occideret mutilaret:vel grauiter lederet clericū alias non videtur incurrere secundum Archiepiscopum. imo dico qu odnec si grauiter seruato moderamine:quia excommunicatio iuris nunquam est sine mortali. Quantum vero ad euitationem pene personalis aut pecuniarie:si volentes non vim vi repellere ab iniuriato sunt cōiunctis

emittāt penā secundum modū. ff.de insti.z iur.l. vt vim.limitādo eā per.l.in priuatis. ff.de iudic. Et si sunt extranei deputati ꝓ comitiua violētiā passi:si aūt nō erāt sic deputati sed vocātur in auxiliū:ꝓ passū iniuriā:sic etiā euitāt penam vim vi repellēdo incōtinenti tm̄:nō ex interuallo nec ꝫ si nō aduocanē in auxiliū per passus hec ola Archie.ls veri⁹ est qō de Bar.dictū est q̄ quilibet quēlibet possit defendere:z de hoc.ſ.de excōicatione percutientiū clericos notabili.iij.§. ix:Qui etiā subdit q̄ vasallus citius iuuabit patrē inuasum ad mortez q̄ dñm si vtrūq; nō pōt: q: patri tenetur filiꝰ naturali z ciuili iure:dño aūt ciuili tm̄:ideō quis iuramēto astrict⁹ sit ad iuuandū dñz:tū hoc iuramentū intelligit saluo vinculo fidei q: ius alteri q̄sitū nō tollit per secundā obligationē. Extra de iureiur.c.periſo. secus videt de patre inuaso ꝓtū ad statū vel aliqua bona vr.§.bellū.ſ.§.v. Itē in simli casu magis patrē iuuabit q̄ ēm suū:q: in bñficijs temporalib⁹ cui⁹ sunt substantia vita huiusmodi:tenetur quis magis patri carnali q̄ spirituali:vt no.glo.xxx.c.ſ.z dist.lxxxvſ.non satis.

7 ¶ Septimo vtrū licita sit ꝑdicta defensio ꝓ rebus.z dico q̄ Jo.de lig. distinguit. Aut ēm vo lens ꝓpulsare violētiam sibi ꝓ reb⁹ illatā iuste possidet aut iniuste. Si iuste hoc pōt incontinēti:z cū dicto moderamine:z hoc ꝓ rebus suis et sibi depositis z cōmodatis:z ꝓ reb⁹ amicorum z ꝓpinquoꝝ eos.ſ.adiuuādo.dist.lxxiij.q̄ consentit.ex interuallo aūt non ls:vt.§.ſ. Si aūt possidet iniuste:aut possidet iniuste ab aliquo alio q̄ ab eo ꝫ quē vult vim ꝓpulsare:z tunc ls et ꝑtra illū aliū:qñcunq; volentē violentiam in ferre vim vi repellere.aut possidet iniuste ab eo contra quem vult vim vi repellere:z tūc aut possidet ꝓximo vi aut scōo precario:aut tertio clam ꝓcariū est qō precib⁹ perēti vtendū cōcedit:tandiu q̄diu ls q̄ cessit patit.ff.de ꝓca.l.ſ.z ꝓcaria dicit ad ꝓces aliquoꝝ vsq; ad q̄nquennū ꝛct⁹ inuit⁹.vt extra eo.c.ſ. In ꝓmo casu si statim venit vt recuperet:nō ls resistere vi.C.vnde vi.l.ſ. si aūt venit ex interuallo licet resistere. q: nec ex interuallo ls alicui auctoritare propria recuperare ablata. In scōo aūt casu cū scz ꝓcario possidet tunc post denegatam restitutionē ls illi scz perēti rem suā statiꝫ vim vi repellere:nec ls ei q̄ sic possidet resistere:q: denegādo vī spoliare:ſz ante denegatā restitutionē nō posset vim vi repellere:ls possit reuocare ꝓcariū. In tertio vero casu.ſ.cū possidet clādestine:nō ls vim vi repellere:sed licitū est ingredi.z si ille nō admiserit extra fit violētia. de quo.§.sequēti. Et notādū ꝓmo q̄ licitū est ꝓ rebus vim vi repellere ꝓtra oēs cōtra quos licitū est ꝓ personis:si tū vim repellere volētes possint habere bona vt excludant seruī:monachi z similes:ls tū moderamen inculpate tutele diuersificari dz:attēta varia personarū qualitate:q: aliter z mitius contra patrē q̄ contra penitus extraneū:z sic de aliis que considerāda venirent. Et scōo q̄ vim vi repellendo ꝓ reb⁹ incurrit irregularitas si clericus vel alius occidat vel mutilet:nō aūt incurrit excōicatio si quis eū percutiat seruato moderamine iculpate.q: excōicatio nō incurrit sine dolo vt ola bolica suaſiōe.xxvij.q.iij.si qs.ſz irregularitatē qs incurrit etiā sine dolo:vt ptz in iudice reū cōdēnante.hec ola Jo. de ligna.ꝓ cui⁹ dictis aduerte q̄ aliquando vim repellit possessor:aliqñ spoliatus volens rem suam recuperare. vide ēt infra excommunicatio.vſ.§.iiij.casu.ix.

¶ Octauo vtrū aliquo tenēte rē meā liceat mihi illā auferre:z dicit Panor.in.c.ſicut.el.iij. de iureiur.q̄ sic ſi recuperatio fiat ſcōnēri:q: vīz vi repellere ls ſi aūt nō fiat statim dz eā qs recuperare ꝓ iudicē si ꝓ alioquin si nō pōt:potest dominus in defectu iudicis rem suam vlo ſēter recuperare:si aliter nō pōt:ar.l.nullus.C.de iud.z gl.z.l.ait ꝓtor.ff.de his q̄ in frau.credi.no. Inn. in.c.olim.ſ.de resti.spolia.z si aliter rem suaz habere nō pōt ls furto eā tollere:nō tm̄ ls ꝓ mendacio:q: mētiri nō ls ꝓ vita alteri⁹. xxij.q.ij.ne quis.z sic limita glo.in.c.cupiētes. de cle.lib.vſ. Quomodo aūt liceat rem meaz vel equiualens furari vide infra furtum.C.xij.z.xiij.

9 ¶ Nono vtrū ꝑdicta defensio possit auferri per papā vel principē vel legē vniuersalē aut municipalē:z dicit albz.in.l.oēs.C.de epiſ.z cle.quod ſm aliquos defensio tolli nō pōt cū sit de iure naturali:z vī expressum in clemen.pastoralis.§. spe.de re iudica.dñs aūt gabriel de osseletis in suo tractatu tenet q̄ si statuto caueē vt procedi possit nulla data defensione valet ꝓ quo facit q: licet appellatio sit species defensionis tm̄ in multis casibus tollit.C.quoꝝ appel.non reci.p tot ī.tē q: iura volūt in multis casib⁹ nullā dari defensionē.C.de sicca.l.ſi.C.de adulte.l.ſ.C.de fio mannalis est de iure naturali z auferri non potest:z de ista in.d.l.vt vim.sed defensio danda regentium vel ciuili:z consequenter per aliud potest auferri:z consentit albzeri.

¶ Rursus de bello.iij.vr est commune tangens clericos vel ecclesias.

Bellum tertio scz cōmune vt clericos tāgit vel ecclesias vt planius innotescat sciendum est quod clericis interdictū est bellare.xiij.q.viij.per totū.z huius duplicē rationē assignat.s.tho.ij.ij.q.xl.

Universidad de Deusto
Biblioteca

imo etiam arma portare non debent absq; iusta causa puta si trāseant p loca periculosa ad terrorē latronū vel percutere nō debeāt. ar. xiij. q. iij. mariti manus. & no. de vi. & bone. cle. clerici. el. s. in glo. & si tertio monuti non destiterint pdunt priuilegium illius canonis si quis suadente. xvij. q. iiij. qō.

¶ Primo ꝯo q̄rit vtrū pl̄ats ecclesie liceat iudicere bella: & dico qō sic rōne tēporalis iurisdictionis. vt no. Inno. in. c. qō in dubijs. de pe. immo & sine tali iurisdictione potest eps indicere bellū pro cā spirituali: puta pro extirpandis peccatis vel bonis ecclesie defendēdis: p quib⁹ vel bello vt pbat tex. in. d. c. Maximilianus & hmōi: q̄ dicit ho. in sum. q̄ eius auth̄oritate fieri pōt bellum p̄cipue p fide vel cōtra eū qui excōicat⁹ pro mortali parere nō vult: pro q̄libet aut̄ cā spirituali pōt excōicare & pn̄ si mādatis eius nō obtēperet. poterit indicere bellū. Potest etiā plat⁹ indicere bellū p iniuria subditi sui de qua iustitia nō fit & alios quasi iniuriātes in bello capere vt no. Inno. in. c. dilectus. de ap. & c. sicut de iureiuran. Non tñ dxerūt vel ecclesia bella indicere contra iudeos sm archiepi. q̄ vbiq; sunt parati seruire: nec p̄sequuntur christianos. secus de saracenis qui xp̄ianos insequuntur: & est tex. xiij. q. viij. dispar. & ibi no. gl. q̄ nec etiā saracenis forent indicenda nisi christianos persequerentur.

2 ¶ Secūdo. vtrū liceat episcopis vel clericis interesse bellis: & dicit. s. Tho. ij. ij. q. xl. q̄ prelati et clerici ex auth̄orite superioris pōt interesse bellis: mō quidē vt pugnēt manu ꝑpria sed vt iuste pugnantibus subueniant: suis exhortationib⁹ & absolutionibus & alijs hmōi spiritualibus subuentiōibus. sicut & in veteri lege mādabat Iosue vj. q̄ sacerdotes sacris buccinis in bello clangerent: & ad hoc primo fuit cōcessum q̄ epi vel clerici ad bella procederent. q̄ autem alicui ꝑpria manu pugnent abusionis est. hec ille. Joan. aut̄ de ligna. videt distinguere de bello inuadente & defendente: dicēs q̄ episcopis non lz accedere ad bella sine licētia pape: maxime cū vocant ad bella secularia: secus si iura sua defendant. Innocē. etiā in. d. c. qō in dubijs. nō variat vt ei imponat Pano. sed distinguit. Nā inquit Pañ. primo dixit qō prelatus habens iurisdictionē temporalē posset ex iusta cā bellū indicere: & alios incitare ad pugnam ante cōflictū qō si faciat in ipso conflictu dicendo pugnate fortiter vel emittendo voces exhortatiuas ad pugnam: forte incurrit irregularitatē. Imo sine forte sm Ho. si inde sequit mors aut mutilatio: sed q̄ obuiare videbatur. c. pen. de homici. & de cleri. percuſ. c. pen. postea dixit qō cā defensionis pōt clerici interesse: & subdit forte Pano. q̄ si ipse clericus infert bellū non debet interesse. si vero fuit ibi causa defensionis sed necessitas non erat ineuitabilis: & tūc efficitur irregularis si ex p̄cussiōe sua sequitur mors aut mutilatio vt in. d. c. pen. de homi. secus si ex aliena. adde tu quod si necessitas esset ineuitabilis non est irregularis etiam si occidat. Ex q̄bus oib⁹ collige qō clerici non possunt primo pugnare manu ꝑpria q̄ sunt ad meliora deputati: secundo nec cohortari vel esse in ipso actuali cōflictu nisi p defensione: & tertio q̄ nec̄ant cōflictū possunt exhortari ad occidendum vel mutilandū: & solum ad liberādū fidē vel pr̄iam & si inde aliqui moriāt non imputat⁹ eis. immo peccarēt si nō facerent. xxiij. q. v. de occidēdis. & de homici. postulasti. xxiij. q. iij. tua nos.

¶ Tertio vtrū qui bellis interfuerint possint fieri clerici & dicit Ray. quod si quis interfuit bello licito: nec interfecit mutilat aut p̄stat cām mortis: si aliter fit idoneus p̄moueri pōt dispēsatione nō indigēs: si vero interfuit bello illicito & ibi hoies sunt occisi ēt si nō p illū imputabit illi propter culpā p̄cedentē: & ita nō poterit p̄moueri. xv. q. i. c. vlt. aut extra de cleri. percuſſ. p̄sertiū & de homici. cōtinebat. & cōcordat Goldo. ad fin. & addit Ray. q̄ credit cū talibus epm posse dispensare: dūmodo nec mors nec mutilatio fuerit subsecuta. scilicet per illos p̄mouendos. arg. de cleri pugnā. in duel. c. s. t. ij.

¶ Quarto vtrū teneat restituere cleric⁹ q̄ iuit cū suo dño habēte iustū bellū & inde aliquid asseq̄t⁹ est de bonis hostiū & dicit ꝯꝯ. q̄ si datū fuit illi ab his quibus licuit rapere pōt illud retinere: si vero ipse rapuit reneā ad restitutionē damnificato quidē si sit: alioquin pauperib⁹: q̄ licet bellandi ira rapiēdi nō potuit ei suus dñs auth̄oritatē dare: posset tamē illud retinere de consensu dñi qui iuste pugnauit si cōsenserit. nā guerra durat⁹ q̄ perinde est ac si dño rem illā dedisset eis & idem dicit monal.

¶ Quinto vtrū ecclesia possit incastellari ad aliquē defendendū. & dicit archi. in. c. sanctorum patrū. x. q. j. q̄ nō est aliqua ecclesia incastellanda ad aliquē offendendū: & sic intelligit Petrū. c. cū similibus: ad defensionē vero bonorū & eorū que in casu licito ad eā cōfugiūt incastellari pōt. ar. de immu. ec. cū ecclesia. & in hoc cōcordant Inno. & Ho. sti. sed hugo. intelligit q̄ incastellari nō debet etiā a clericis: etiā si laici velint inuitū facere contra eā. vel ꝑpter obligationes. vel ꝑpter alios vt ipse laicis resistatur: nisi superueniat auth̄oritas pape: & forte q̄ p̄mittitur verius est archi. Et cum prima opinione communiter transeunt ibi doct. vt dicit Pano.

¶ Sexto. vtrū bi q̄ in bello iusto ecclesias incendunt vel euertūt teneant ad emendam. & vlti. et ꝯꝯ. dicunt q̄ tenent concurrentibus quoꝫ pro

q̄b⁹ nō sunt incastellate: & cōsō q̄a ꝑpōsito hoc faciāt: nō aūt tenent si sunt incastellate ab his qui ꝯꝯ iniustū bellū ēt si hoc faciāt a ꝑpōsito: & nec si nō sunt incastellate q̄b⁹ hoc nō fit a ꝑpōsito: & casu. s. duz iuste bellātes pōtēr operā rei licite in cedēdo machinas hostiū & hmōi: sicut sum. cō fel. q̄b⁹ incēdūt villā aut castrū q̄ aliter ꝑmode capere nō pōt. Et intellige casu. i. ꝑeter voluntatem & lz non ꝑeter scientiā sicut quādo dux scit ecclesiam combrendam cum reliquis edificijs: tamen si posset velle eam comburi.

7 ¶ 7. q̄d de reb⁹ q̄ rapiuntur de ecclesia: aut q̄ sunt bona ecclesiarū vl̄ clericoꝝ existētiū i terra illi⁹ ꝙ quē bellū geriē: & dicit ꝯꝯ. q̄ raptores horū restituere tenent nisi ꝑio de auth̄oritate prelati ecclesiastici hoc fieret: vel scō nisi eēt victualia & hmōi: & intellige si cū hoc nō sunt bona ecclie vel clericoꝝ vt colligit ex sum. ꝑsel. Et sic colligē q̄ de ecclia rapere nō pōt iuste bellātes nisi victualia hostium & hmōi puta eorum arma et alia sua quibus iuuabantur contra hostes.

8 ¶ Octauo q̄d de cōfugientib⁹ ad ecclesiam q̄s hostes irrūpunt & dicit ꝯꝯ. q̄ si tales incastellauerunt ecclesiā: aut deinde impugnauerunt iustos hostes gaudere nō debēt immunitate ecclie quā ipsi ꝑius violauerūt inde pugnādo: sil'r si ibi victualia reponāt quibus substentētur in hostiū impugnatione. non peccant rapiendo iuste pugnantes: nec restituere tenentur: & idem vlt.

¶ De benedictione & rebus ecclesiasticis benedicendis.

Benedictio. fol.

Benedictio simplex

Benedictio ministroꝝ ecclie est duplex prima rerū pura aque ꝙ ꝙ supra aqua bñdicta & vestiū ac vasoꝝ. & scda ꝑsonaꝝ q̄ ꝙ bñdictio sup ꝑsonā & duplex est. Prima. s. solennis que cum illa fit solennitate adiutorium &c. & hanc facere pōt epi solum in tota sua diocesi: & archiepi in tota ꝓuincia cū virgā sibi ꝑferri. & legati in terminis sue legationis: & abbates quib⁹ ex ꝓuilegio concessum est vt notatur xxvj. q. vj. ministrare. de cōse. distin. j. cum ad celebrandas. de excess. ꝓlat. accidentibus. de ꝓuil. abbates. lib. vj. Secunda est simplex. et hec fit a sacerdotibus in missa absente episcopo: aut de mandato eius interpretatiue cuz ꝑsens est. xxj. distinctio. denique. xcv. distinctio. ecce ego. et hoc dixit Ray. & gloss. eius vt in sum. confes. lib. iij. titu. xxvij. q. x. vbi etiam dicitur quod presbyter celebrans presente episcopo nō debet ei auferre benedicere: & si velit ipse non benedicat si vero nolit benedicat ipse simplici benedictione nulla alia expresse licentia petita: quia ex quo permittit celebrare missam intelligitur specialia ad illud permittere: argumen. de offi. delega. Preterea. Quisquis autem est benedictio, de consecra. di. j. missas. Bñdictio & altarū rerū est duplex vt ꝑz per notata in. d. c. abbates. quedaz aut̄ sez cū sacra vnctione vt bñdictio altaris quedaz autem est verbalis solum vt benedictio vestiuz.

¶ Primo ꝯo q̄rit ꝑ notitia dicēdoꝝ vtrū ea q̄ s. q̄d. conueniūt epo cōuenire possint de iure vel consuetudine simplici sacerdoti: & dico q̄ tripliciter aliqua epo ꝓueniūt ꝓio. s. rōne ordis & hec sm gl. j. c. trāsmissa. de electiōe & rex. j. c. huius. lxviij. distin. sunt velut clericos ordinare vel deponere. conficere chrisma. cōsecrare virgines ecclias vel altaria: baptizatorum frontes chrismate benedicere & hmōi: de q̄b⁹ dicit Pañ. in. c. transmissa q̄ in electū cōfirmatū non trāseunt filij post cōsecrationē. i. postq̄ habuerit ordinē epalem: q̄ in ipsa consecratione cōferē. Et scdo rōne iurisdictionis: & de his gl. c. transmissa explificat. sicut est iudicare: & cōsicare: & corrigere iuramēta recipere a vasallis: & firmare: & iuestire: & ꝑferre bñficia & similia. Et tertio ratione dignitatis episcopalis: vt cognoscere de causa matrimonialī publicas penitentias imponere: vel dare indulgētias & hmōi. de q̄b⁹ Pañ. in. c. accedētib⁹. de excess. ꝓlato. Igit̄ q̄ cōueniūt & primo mō per inferiorē acquiri nō pōt p cōsuetudinē quātūcunq; ve tustā vt ꝑz ex ca. quāto. de cōsue. vbi etiam oēs doc. cōcordant: sed q̄ cōueniūt ei scō modo per inferiorem clericū ꝓscribi pōt: vt ꝑz per. c. auditis. & c. olim. de ꝓscrip. & in hoc etiā ibi cōcordant doctores: & sil'r ꝓscribit p inferiorē possent ea que sunt dignitatis epalis: vt ꝑz per. d. c. auditis. & c. cum olim. & c. accedētibus. vbi & Pañ. dicit ista bene posse acquiri per cōsuetudinē ex quo habetur q̄ dicunt esse potius iurisdictionis q̄ ordinis: vnde post cōfirmationē & ante ꝓsecrationē electⁿ in epm concedere pōt indulgētias etiā si non sit sacerdos. vt ꝑz p doc. & Pañ. in. d. c. accedētibus. q: istud est iurisdictionis: & idē dicit de cognitione causarū matrimonialiū: & imꝓsitione pñiarū publicarū. Ad hmōi tū ꝓscribenda secūdū Pañ. in. c. auditis. requiritur titulus putatiuus cuz⁹ cōmune restat: vel ratio non existit. vt in. c. j. de ꝓscrip. lib. vj.

¶ Secūdo vtrū bñdictio calicis corporaliū & vestimentoꝝ & hmōi sit ordinis vel iurisdictionis bñs q̄busdā dicētib⁹ q̄b⁹ sunt ordinis. q: si essent sunt vt ꝑz ex dictis nō solū p abbates ꝙ ēt percere: q̄d est absurdū nullibi auditū. & ꝙ oēm consuetudinem. q̄busdā ꝯo ecōtrario dicentibus q̄ sunt iurisdictionis vel dignitatis: q: si essent ordinis ꝓscribi non possent p abbates ad alium

Universidad de Deusto
Biblioteca

inferior: ē epō: ꝛ ꝑñr abbas non poterit bñdicere etiā vestes aut alia paramenta: qō absolū ꝛ ꝯ cōsuetudinem vſ. cum bñdicat paramēta nō solum suarū eccl'iarū ſʒ ēt vndecūq; vemētiū. Dico aūt qō de iure vel consuetudie oīa ista sunt ordinis ep̄alis ſm cōem doctorū sniam quā ēt tꝫ Pa. in c. aq̄. de pſe. eccle. vbi q̄rit q̄re delegari nō ꝓſit ea q̄ sunt ordinis ep̄alis ſʒ ala fic: ꝛ fic rñdet ideo ē̄ q: ptās exercendi ea que sunt ordinis a nuda voluntate supiorīs nō dependet. ſʒ cōſiſtit in certa forma p ecclīā tradita: ꝛ ista est rō decidēdi text. in. d. c. aqua. q̄ ꝯo sunt iurisdictiōis ꝓſiſtit in nudo exercitio voluntatis ideoq; delegari ꝓſit cuicū ꝯ secus in his q̄ sunt ordinis. hec ille. Ex quibus ꝑz propositum. ſ. qō predicta sint ordinis: q: eorum benedictio ꝓſiſtit in certa forma p ecclesiaz tradita vt bñdictione calicis ꝑz: vbi requiritur vnctio ꝛ spūalis oratio ꝛ bñdictio: in bñdictione aūt cōsecratio alum requirit alia spālis forma: ꝛ alia in benedictiōe vestiū: vſ. oēs hmōi bñdictiones sunt ordinis ep̄alis. Et ad rōnē p̄obant ē ꝙ nō: dico q: horum q̄dā sunt ordinis ep̄alis ꝓprie vt que numerant in. d. c. quoduis. ꝛ gñaliter oīa qui vnctione bñdicuntur: ꝛ q̄dā reducūtur vl' large forte ratione consuetudinis vt ea que sup addunt doctores vnde labbates ꝓscribunt horum quedam ꝛ nō oīa vt bñdictionē vestiū nō aūt vasoꝝ siue caliciū. Et ꝓterea idem p̄obat cōsuetudine generali: q: tales benedictiones nūquam nisi post consecrationem conferunt: ſi aūt essent iurisdictionis vel dignitatis postconfirmationem ꝛ anteconsecrationē conferre possent sicut ꝛ alia huiusmodi conferuntur.

3 ¶ Tertio vtrum bñdictio calicis paramētoꝝ ſi et hmōi ꝓ missis celebrādis fieri possit a sacerdote: ꝛ dicunt doc. in cle. attēdētes. de sta. regu. qō non: q: sunt portus ordinis ep̄alis: ꝛ idē tenēr in c. abbates. de ꝓbend. libro. vſ. ꝛ sum. rosel. et hoc ꝯz consuetudo: ꝛ ſil'r stil' curie dātis ꝓuilegia ordinibus religioſoꝝ: vt bñdicere ꝓſint paramēta excepto corporali qō frustra fieret ſi hoc iure vel consuetudine possent. Sum. tū aug. dicit suo iudicio sacerdotes posse benedicere paramenta: hac ratione: q: oīa q̄ sunt ordinis ꝓñt nisi sint ordinis ep̄alis vel sint eis spāliter interdicta. c. quātis. xcviij. dist. ꝛ. d. c. ecce. ꝛ. lxviij. di. legimus. sed bñdictio paramentoꝝ non est ordinis ep̄alis: q: cōpetit abbati ex consuetudine vt tenent doc. in d. cle. attēdētes. qō fieri nō posset ſi eēt ordinis ep̄alis. ar. eoꝝ q̄ notant ūi. c. pe. de cōſe. eccle. vel alta. non est etiā eis ꝓhibitū: vſ. credo inquit q̄si possint oīa pertinētia ad celebrationē missarū q̄ cum sacra vnctione nō fiunt: nec sunt eis specialiter ꝓhibita ꝓñt bñdicere. Sed ista rō assumit duo falsa. ꝓmū qō simplex sacerdos possit q̄cq̄d non est ordinis ep̄alis vel ei spāliter interdictus ꝛ instantia est de his q̄ de pſuetudine refer̄untur episcopo: ſicut est absolutio ab homicidio. scōm est qō bñdictio vestiū nō sit ordinis ep̄alis: q̄ falꝫ de pſuetudine falsum est. Recitat tamē sum. rosel. ſextum quartum hoc concessisse simplicib⁹ sacerdotibus ordinis minoꝝ vt benedicere possint omnia ecclesie vel altaris ornamenta ꝛ vestes sacerdotales ꝛ huiusmodi excepto corporali ꝛ consequenter idem possunt simplices sacerdores ordinis ꝓdicatorum.

¶ Quarto vtrū abbates possint bñdicere ꝓdicta: ꝛ dicit Gemi. in. d. c. abbates. quod benedicere possunt oīa in q̄bus est bñdictio ep̄alis solliq̄ faciūt ad opus suarū ecclesiarū al's nō: sed dubium est de benedictione corporalis que est verbalis: ꝛ paramentoꝝ eccl'ie nō sue q̄ ex consuetudine benedicit: ꝛ ideo dico quod calices vel corporalia nō ꝓñt benedicere de iure per. c. cōsulto. de cōſe. di. ſ. vbi tex. loquitur de corporali ꝛ a fortiori intellige de calice: nec de pſuetudine q̄ nūc fit q: ista obseruatur imo nec q̄ fit possibilis q̄ ad calicem: q: rōne vnctionis est ordinis ep̄alis vnde ꝓscribi nō pōt: licet Lardi. in. d. c. cle. attendentes. ꝛ sum. ange. senserint cōtrariū ꝓñt tamē ꝓscribere benedictionem corporalis: que sine vnctiōe fit: quomodoverū dicit Geminia. vestes aūt ꝛ alia paramenta possunt de iure benedicere vt ꝓbari videtur in. d. c. abbates. iuncta glo. in verbo quasi ep̄alem. quia ex quo habent iurisdictionem quasi episcopalem vt ibi dicitur: vtuntur insignijs ep̄alibus: possunt ea que non sunt ordinis ep̄alis ꝓprie: sed large ratiōe consuetudinis: ꝛ ſi hec non possunt de iure saltē consuetudine possunt: quia ita seruat quāuis Bur. ꝛ Innocen. ꝛ quidam alij in cle. attendentes. de sta. reg. velint qō nullo modo possint benedicere vestes ꝛ paramenta etiam ecclesiarum suarum.

¶ Quinto q̄ritur q̄ benedicenda sunt in specialibus ad sacrificiuꝫ altaris: ꝛ dico vt colligitur ex diuersis doctorib⁹ qō benedici debet ecclesia vel altare ꝛ calix: ꝛ vestes sacerdotales: scilicet amictus: alba: cingulus: manipulus: stola: ꝛ casula: non autem camisia secundum archie. ꝛ corporale quod est quedaꝫ palla ꝛ palla altaris: ad est vestis qua altare operitur: secundum glo. Ray. supra quam ꝛ immediate exrēditur corporale si commode potest: licet in casu necessitatis: vt calie non habentur sufficiant, tobalie laicoꝝ: quibus deinde ipſi vti possunt: quia nō sunt ad cultum diuinum deputate: sed ꝓ necessitate ad tempus assumpte. Et hoc consonat dicto Hosti. quod ista possunt a mulieribus tangi quando nō sunt per episcopū benedicta. Et similiter secundum laudabilem consuetudinem altorum bñdicēdi

bñdicēdi ſi est missale: licet glo. in. c. ſ. de pig. dicat cōtrariū: ſil'r libri altaris: vt dicūt Hosti. Joan. ꝛ butri. Car. Pan. Imo. ꝛ Barba. in. c. j. de pig. ꝓbat: q: ſi liber pontificalis est spālis benedictionis libris: ꝛ nō q: benedicitur oīa q̄bus in illo mysterio vtit sacerdos: vt sacerdos. vſi nō bñdicitur pallij altaris: de necessitate: q: nec eo necessario vtitur: nec vacoll eadē ratiōe ꝛ similia.

¶ Sexto q̄rit que sint in p̄dictis rebus bñdicēda: ꝛ dico ſm Pet. de pal. in. iij. di. xxiij. qō vestes sacerdotales cū q̄b⁹ sch̄ismatici celebrauerint non opꝫ ꝓpter hoc iterū bñdici: sicut nec altaria sup q̄ celebrauerint reconsecrari: nec sepulcros ab eis exhumari. ℔ sacramē. nō iter. c. a nobis. ſʒ ecclie ab eis cōsecrate essent recōsecrāde ꝛ vestes bñdicte sunt rebenedicēde: sed ordinati ab eis non sunt reordinādi nec baptizati rebaptizādi: q: ista sunt duo sacramēta sup q̄ eccl'ia nō pōt ꝓuare ꝓtē ad utilitās nec auferre. sicut sup sacramētalia q̄ sunt ex eis institutīe. ¶ Cū aūt vestes sacre rūpuntur: reſici ꝓñt ꝛ filū nō sacrū ꝛ pānus nō bñdictus possent apponi quādiu manet forma sacre vestis nec oportet eas bñdici: licet p ꝓtes plures reficiant: altas ſic. de cōſe. eccle. qō in oubijo. in gl. Dico aūt formā mutari q̄n tāta pars est amota: vt tota manica albe. ꝛ ſic tuti ē vt superſuat matur paro noua antequā abſcindat vetusta: et ſic semp remanebit forma. ¶ Quādo aūt sunt duplicata tēpore bñdictiōis: casula: stola vel manipulus ſi postea diuidantur vtraq; paro remanet benedicta: q: etiā multe casule stole: vel manipuli: vnica bñdictiōe cōſecrātur. hec ille. Qō aūt tā nō licet ſi aliqua vestis celebrare videret stando iudicio boni viri. De cingulo aūt fracto videtur quod ꝛ dim altera pars tota remanet q̄ sufficiat ad honeste ex more cingēdū licet cū eo celebrare maxime in necessitate: q: videt esse corp⁹ vnius forme: cuius ſʒ quelibet paro est eiusdem rationis vel qualitatis cū alia vel cum toto. licet non eiusdē quantitatis: ꝛ multo fortius licet si antē ꝙ fractura cōpleatur fortificetur nodo vſ gruppo. Ad ista aūt facit dictū ℔de. de pal. communiter approbatū. ſ. quod si de stola fiat manipulus vel econtra nō oportet qō iterū bñdicant: q: ſ. non vſ esse alia forma nisi qō vnū est tōgt⁹ aliud breuit⁹: que breuitas formā nō mutat: ꝛ ita in cingulo. ſ

7 ¶ Septimo vtrū aliqua ō ꝓdicta ꝙuerti possint ad vsus ꝓfanos: ꝛ dico q̄ semel dicata deo nullo mō cōuerti debēt in vsus ꝓphanos: sed vetustate cōsumpta cōburēda sunt: ꝛ cineres in ecclia reponēdi. c. q̄ semel deo. ō re. in. ii. vſ. hmōi aūt sum. ſʒ ℔de. de pal. ꝛ alios doc. palle altaris corporalia vela: ꝛ cortine eccl'ie vel altaris: que ante urcā vel supra extēdūtur: vel de parte ad

parietē in quadragesima: aut q̄ ad parietes pendent: ꝛ ligna que poni nō debēt in coquina aut vineis pastinandis: sed in alia ecclesia: vt capitulo: vel dormitorio vel refectorio fratrū: que loca oīa sacra reputantur. de cōſe. dist. j. ligna. cū glo. vel in alto loco honesto scōm alios. Et idē intel ligit de lapidib⁹ ecclesie destructe: ex quo videt quod tumbe fracte in edificijs poni possent rel'i giosoꝝ quātis facte fuerint religiosa: dū tamen per earū amotionē defunctoꝝ memoria non deleatur ſʒ fiat nona tūba: vel ponat epitaphium in pariete: qui tam tūba sic est destructa: qō nec apparet littera: nec iteresti defuncti eā nō amouerit. Monasteriū etiā ecclesia vel hospitale autoritate ep̄i fundatū vl' edificatū licet nondū cōsecratum. non debet ex tunc reuerti ad seculare habitaculū. xix. q. iij. que semel. hec oīa pe. de pal. huiusmodi etiā sunt in cathedra ꝛ candelabrum: ꝛ ſm Ray. pelvis in qua diaconus abluit corporalia: huiusmodi etiā videt esse terra cemiterij vel ecclie ꝛ ruine murorū: q: ſi honor defertur predictis cineribus: quare nō etiā predictis vſi poni non debēt in loco inturbato. Et subſingit per. de palu. qō corporalia non solū nō conuertuntur in vſus ꝓphanos: sed etiam non sunt abluenda per laicos: nec per mulieres nec monachales. xxiij. dist. c. vasa. ꝛ. c. sacratos. vbi dicitur qō nec palla nec vasa sacra nec corporalia debet cōtingere: ꝛ ſi ex deuotione hoc faciant ꝓsumptuosa est: vnde nec ꝓtextu pietatis mortui sunt sacris vestibus induendi. ¶ Quod autem sacerdotes et epiſc pi ſic induti sepeliantur: potest dici quod non debent ille vestes esse benedicte vel ſi sunt consuetudo excusat: ꝛ similiter montales que corporalia lauant. Scuta aūt mortuorum in ecclesia appensa ꝓ necessitate ecclesie milites tollere possent sicut dauid gladiū golie. j. Reg. xxj. hec ille. Possent tamē vasa ecclesiastica ꝛ calices confracti vendi in casibus concessis: de quib⁹ supra alienatio: integra vero non: nisi alteri ecclesie vel loco religioso: vt in. c. ligna. de consecratione distin. j. vide tū infra corporale. §. j.

¶ Octauo vtrum aliquis alij a predictis possint 8 aliquid benedicere: ꝛ dico quod diaconus potest benedicere mensam absente presbytero: nō aūt eo presente nisi ſit diaconus cardinalis ſm notata in. c. legimus. xxiij. distinctio. mulier quoq; benedicere non potest nisi eodem modo quo potest quilibet bonus christianus. c. noua de penitē. ꝛ remiſ. quia ea que sunt ordinis nō cadit in mulierē. De aqua benedicta. vide supra aqua de secundis nuptijs an sint benedicēde ꝛ benedictiōe nuptiarum: infra nuptie.

¶ De beneficijs ꝛ dignitatibus ecclesiasticis ꝛ prebendis in genere vel secundū se.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Beneficii duplr sumit: scz ꝓ actiõe benefaciendo ⁊ ꝓ re quã bñficiẽdo confert. Bñficii igit primo modo est ius gaudẽdi tribuẽs capiendi. in vi. fen. c. j. ex q. cau. feu. amit. ⁊ Panor. in. c. vnico. de commo. ⁊ in. c. ad audiẽtiã. de ꝓscrip. Beneficium ait ecclesiasticũ est actio gaudẽdi tribuẽs acciptẽti ecclesiasticũ reddituũ: ꝓpter officiũ tributũ. ꝙ ꝑbẽ. cũ fz. xxvij. di. si quo modo. Prebenda vero fm hoſt. est ius peipiẽdi ꝓuentꝰ in ecclia. i. collegiata cõpetẽs tãꝫ vni de collegio: nisi ex canonica sicut filia ex mr̃e: q: ex quo ds hz canonicaz dz hr̃e ꝑbẽdã. extra eo. relatũ. ⁊ fm ꝑbenda ꝓprie ꝓstitit in fructuũ peceptione: canonica vo in iure alicuius recepti in canonicũ: ad qđ tus postea ꝓtinet ꝑbẽda stallus in choro: vox in capło: vt in d. c. relatũ. Qñq; tñ ꝑbenda large sumit ꝓ iure qđ alicui nõ tanꝫ de collegio: sed ratione ministerij: officij pauperratis vel utilitatis cõceditur vt redo ⁊ fruẽdo in vita sua certis rebus eccłesie: vt redditibꝰ qs canonici recipiunt vel alij: ⁊ de tali hr̃ i. c. qz nõnullis. xx. q. j. possessiões. ⁊. ij. Illud ⁊ tales ꝑbendas habẽt laici maxime nobiles: vt in. c. cũ. m. de cõsti. in gl. vj. Dignitas ait ecclesiastica fm Inn. ⁊ Host. est qdã pemineria in gradu: ⁊ quasi ꝓ eodẽ sumit cũ personatu: vt est archidiaconatꝰ: ⁊ primiceriatꝰ: ⁊ decanatꝰ: ⁊ hmõi ⁊ vr qñq; ꝓsonatꝰ fm Pet. de anch. ab honorificẽtia in qua ꝓsonã ponit: qñq; officiũ ab ipso officio qđ exercet: vt de cõsti. cũ accessissent. quãdoq; assumit sua ꝓpria ⁊ spãlia nomina: sicut hoc nomẽ custodia: succẽtoria: decanatus: ꝓpositura: et similia. In quo ait cõstare ista pemineria limitat Archi. c. j. de consue. li. vj. dicẽs. Dignitas est administratio rerũ ecclesiasticarũ cũ iurisdictione: vñ Pasi. i. c. de multa. de ꝑbẽ. habere dignitatẽ est hr̃e iurisdictionẽ: scz quo ad fori cõtentiosum: ⁊ intellige etiã in modicis causis fz Pe. de ancha. in cle. ſi dignitatẽ. de ꝑbẽ. sicut habẽt archipresbyteri in ecclesia Pictauiensi: qui excõicãt suspendũt ⁊ absoluũt: ⁊ sic fm Arch. propter talẽ gradũ habẽt dignitatẽ: ⁊ ꝓsequẽtur sunt ex eis a pena. l. licet canõ. de elect. ⁊. c. statutum. li. vj. Vñ etiã quilibet rector seu prior ecclesie collegiate dz hr̃e dignitatẽ: vt notauit Pau. in cle. j. de elect. ⁊ in cle. ne in agro. de sta. mo. ⁊ Domini de rota decisi. clxxj. pro quo etiã facit tex. in. c. indẽnitatibus. de elec. lib. vj. vbi abbatissa dz hr̃e dignitatem ⁊ consentit etiã Car. i cle. j. de rescri. ⁊ ibi est glo. dicẽs in hoc esse appropriatã opinionẽ abbatis sed tamen Inn. in. d. c. de multa limitat ſi est perpetua allegão. c. ij. de sta. mona. §. fi. tamen sufficit ſi non sit perpetua dummodo possit esse ꝑpetua: q: ꝑpetuũ dicit quod est in potentia perpetua vt not. Card. in. d. cle. ij. ⁊ est

De benefic.

Dignitas.

prohoc tex. in cle. ſi. in ver. perpetuam sunt eraſi. de colla. dict malie.

¶ Primo vero querit quo differunt dignitas ⁊ officiũ ⁊ personatus: ⁊ dico qđ dignitas est prerogatiua cum iurisdictione: personatus absq; ea. Archi. vbi supra est quedam prerogattiua in ecclesia sine iurisdictione: vt habere stallum honorificum in choro: in. c. in optionibus. in p. eccłesiarum in vocibus dandis: ⁊ similibus pluſquam alii sui ordinis officium vero fz eundem est administratio rerum ecclesiasticarum sine iurisdictione sicut officium habent ⁊ non dignitarem syndici procuratores castaldi. de quibus. j. q. ij. saluator. ⁊ vicedominus ⁊ similes qui sicut pcie habent referre: fz sicut dictũ. Panor. in. c. de multo. de prebẽ. ista iure nõ probãtur: ⁊ posꝫ credendũ est qđ ex varietate locorũ in surrexerunt hec diuersa vocabula: qz in multis locis dignitas appellatur personatus: ⁊ in aliquibꝰ quodlibet beneficiũ curatũ vr personatus: ⁊ ideo in illis debet attẽdi substantia rei magis qꝫ denominatio.

¶ Scõo querit que sunt beneficiorũ ecclesiasticorũ differẽtie siue quotuplex est beneficium: ⁊ dico qđ ẽ gñe est duplex primo. i. religiosuz siue simplex vt canonicatus regularis: siue duplex vt abbatia prioratus vel aliud habẽs iurisdictionem: ⁊ secũdo seculare. Et istud est multiplex scilicet maximũ vt papatꝰ: maius vt episcopatus mediocre vt dignitas vel ꝓsonatꝰ vel aliud habens curã: ⁊ minus seu simplex. i. sine cura vt canonica capellania aduocatoria ⁊ huiusmodi. Et est aliud large dictũ nõ habẽs administrationẽ quãdo fz aliquis habet beneficium non in titulũ: sicut beneficiati habẽt capellani ad nutũ amouibiles: quãdo ait habetur beneficiũ in titulus: cui est assignata dos quantũcũq; sit simplex: dicitur habere beneficium cum administratione: fm Hemi. in. c. presenti. de offi. ordi. lib. vj.

¶ Tertio vtrũ altaria que dãtur in titulũ ꝓpetuũ dicũtur beneficia: ⁊ dicit glo. in cle. ſi. de elect. ⁊ sequit Hemi. in. c. j. de consu. lib. vj. quod sic ⁊ appellatiõe bñficij: altaria predicta intelliguntur: vt facit. c. ij. de cõcess. prebẽ. secus si non dantur in titulũ: quia proprie non dicũtur bñficia.

¶ Quarto vtrũ prebẽda sit aliquid spirituale ⁊ dicit Pasi. in. c. dilecto. de preben. qđ si est annexa turi canonie partim est quid spirituale. et partim rẽporale: si vero nõ est ei annexa: vt quia in ecclesia non sunt prebende distincte sed omnia communia: ⁊ per capitulum assignatur istud vnum predium in prebendam: ⁊ alteri aliud vel quid simile. vel etiã si sunt distincte: tamen non sunt canonicatibus annexe: quia non est ibi numerus cgnoscorum: tunc est quid mere temporale: ⁊ cõcedi potest etiã laico ad eius sustenta-

tionẽ. de prebẽda etiã. j. bñficium. iij. §. iiij.

§ ¶ Quinto querit quot modis est quis indignitate: ⁊ dico ꝙ ꝓ huius intellectu. recitranda esse opinionẽ Inno. de ista materia ꝓ cõclussiones vt recitat pano. in. d. c. de multa vicẽs. * Prima cõclusio. Dignitas ⁊ ꝓsonatus nõ differunt i substãtia fz Arc. sentit cõtrarij. vt patuit. §. j. ⁊ cõlo votto rũ conclusio est vt iu dicat habere dignitatẽ qꝫ habet turisdictionẽ. * Secunda ad cõsideradũz dignitatẽ debemus attẽdere an vocẽ aliqs nomine de dignitatibꝰ qꝫ in iure sunt expresse: vt puta appellat archidiacon⁹. licz nullũ ministeriũ dignitatis exerceat: ⁊ ponit Inn. exẽplũ in archidiaconatu pmẽsi. nos recũ⁹ in senẽsi: qz parmẽsis saltẽ hz stallũ eminẽtẽ i choro. Et ex hoc vt Inn. velle qđ solũ nomẽ sufficiat: ⁊ hãc opinionẽ simplicit sequunt dñi de ro. vbi. ẽ. Sz de hoc multũ dubito cũ debeam⁹ attẽdere potius vim ⁊ substãtiã rei qꝫ vocabulũ: ⁊ arch. i. d. c. j. vñ refrere saltẽ aliquã prerogatiuã i loco: ⁊ facit accumulatio fuit ꝓhibita. vt in. d. c. de multa. ꝓpter impotentiã deseruiẽdi ⁊ exercitiũ: vbi autez habetur solũ nomẽ cessat illa rõ. ad hoc. c. qz nõnulli. ⁊. c. qz inrãtũ. de prebẽdis. * Tertia ſi iloco reputatur dignitas seu personatꝰ fz i iure nõ habeatur ꝓ talꝫ tñ cẽseri dz fz reputationẽ loci. * Quarta inspicitur institutio: qz ſi fuit ẽstituta vt cẽt dignitas habebit ꝓ dignitate. * Quinta oportet dignitatẽ esse ꝑpetuã ad hoc vt includat sub cõstitutione. c. de multa. vbi statuit qꝫ ſi hñs ꝓsonatũ. vel bñficiũ curatũ. fm tale recepe. solutur questio an acceptans vicariatũ cpit perꝫ dignitatẽ seu bñficiũ curatũ ⁊ vꝫ qꝫ sic. qz acquirit dignitatẽ vt no. gl. in cle. ⁊ ſi principalis de rescip. ⁊ satis est qꝫ possit esse ꝑpetua: qz forte episcopus non remouebit eũ in vita. ⁊ consequenter sensẽt perpetua. ar. in. l. iurisperitos. ff. de excu. tu. fz cõtrarium puto verũ: quia illa dignitas est potiꝰ cpit ⁊ de facili remoueri potest. ad hoc de offi. vic. c. j. lib. vj. * Sexta licet quis exerceat ministeriũ spectãs ad altã dignitatẽ: ex quo tñ in loco nõ reputatur dignitas nõ habetur ꝓ dignitate cõtrarium tamẽ forte posset arrẽtari. vt magis extendamus substãtiã rei propter quam emanauit. d. cõstitutio. de multa. quaz erronea loci estimationẽ. * Septima habẽs officii sine turisdictione nõ cõprehẽditur in. c. constitutione. quod puto procedere ſi officiũ est nõdũ ministeriũ ita quod non habet perogattiuum ꝓ aliqua. pura ſi est procurator ecclesie: secus ſi est officium eminẽtia: vt thesaurarius. pro quo videt tex. in. d. c. j. de consue. lib. vj. hec Panor. De dignitate ait specialiter habes multa infra di-

gnitas.

¶ Rursus de beneficio ꝓut ẽ dicto ⁊ dignitatibꝰ secundo specialiter quo ad conferentem.

Beneficium ecclesiasticũ secũdo quo ad cõferentẽ vt plenius innotescat scienduũ est qđ beneficiũ ecclesiasticũ regulariter conferre debet ordinarius nisi ad alium pertineat ex speciali statuto vel cõsuetudine vt dicet: capitulũ autem vacante sede cõferre non potest illa beneficia que pertinent ad collationẽ episcopi: qꝫ uis sede vacãte admittere potest presentatos a patronis et eos instituere in beneficijs ad que fuerunt presentati. lz ad ept scopum ſolueret pertinuisset. extra de inſti. c. ſi. ij. vj. potest etiam conferre illa beneficia vel prebẽdas qꝫ ad episcopũ ⁊ capłm cõiter pertinent. ⁊ similiter episcopo suspenso a beneficiorũ collatione. Et ſi haberet interesse tali collatiõe tanꝫ ꝓlatus. ⁊ idẽ posset epus qñ capitulũ esset suspensum vel singulariter oẽs excõicati. c. ſi ad ẽpm. ne se. va. ii. vj. Si vero collatio pertinet ad ẽpm cũ capituli cõsilio vel assensu nõ posset capitulũ intromittere nisi epus suspẽsus cẽt in mora pẽtẽde relaxatiõe. Si vo capitulũ vel alꝰ de cõsuetudine vel statuto: cõferre deberet de ꝑsti. epi epo defuncto vel agẽte in remotis. ita qꝫ iu bre ui eius ꝓsentia nõ possit haberi: nõ ꝑterea dz collatio differri. vt in. d. c. ſi ad episcopum.

¶ Primo vo querit a quo debeãt cõferri beneficia vacantia in curia: ⁊ dico qꝫ ꝓ solũ papa cõferri possunt bñficia: dignitates. ⁊ ꝓsonatꝰ. q̃ vacãtin curia ⁊ ſiliꝫ q̃ sunt curialiſi vl accedẽtium seu redesitis de curia. ſi decedit in locis vicinis curie ad duas legales q̃. i. facilit. ex. militaria pro die. l. j. ff. ſi quis cau. ⁊ no. gl. in. c. ꝓsenti. de ꝑbẽ. li. vj. vñ ſi ei starẽt p. ꝛl. militaria nõ includerent ff. de ver. sig. l. iiij. qõ limitat niſi moꝛetur in loco proꝑtũ domicilij vel propie domꝰ: ſi tñ erat talis q̃ ibi morabat solũ ꝓpter curiã tñc reseruat. Et similiter reseruat qñ io q̃ moꝛitur erat curialis decedẽs in loco vnde curia recedit. vel in tribabipsa curia remotus. Verũ est tamẽ qꝫ post mẽsem si nõ fuerint collata beneficia predictorum conferre possunt illi ad quos pertinet i cõsilio collatio per seipsos tantum: vel ipsis agentibus in remotis per suos vicarios generales: quibus id commissum fuerit in cõdiocesibus exiſtẽdo ni si essent parrochiales ecclesie ⁊ vacarent sede apostolica vacante: vel ſi ante quidem: fz priuilegio in ca. licet. el. j. ca. statutum. cap. presenti. ⁊ capitulo ſi apostolica. de prebendis. libro sexto. Aduertendum tamen est hic ad regulas cancellarie et reseruationes quas faciunt com-

I. qõ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

muniter in sua creatione pontifices que nō sem per se habent vno modo.

2 ¶ Secundo quid si eps cōferat beneficium absenti: & dico q̄ ꝛ suū nō stat donec cōsentiat. epūs tū nō poterit alteri conferre donec ille recuset. Nec vꝫ collatio si cōferat nisi epūs assignet cōpetē terminum ad consentiendū: & absens infrā illū nō cōsentiat. Si aūt elapso termino iterū cōsentit aūp alteri pferrek valebit ō p̄. si tibi. ii. vj.

3 ¶ Tertio vtrū epūs vel alius cui mandabat vt pauperi clerico de bñficio prouideret: teneatur iterum prouidere: si ille clericus aliud cōsecut⁹ est: & dico q̄ non. de preben. si pauper. lib. vj.

4 ¶ Quarto vtrū ꝓmittēs alicui de benficio ecclesiastico nō vacante ꝓuidere qualitercūq; potuerit teneatur: & dico q̄ nō obligat ꝓmissio talis. extra de cōcel. prebē. detestanda. li. vj. nec bñficiū nō vacās pōt ꝓmitti etiā in generali dicēdo cum potuerit prouidere: aut si se facultas obtulerit: vel sub quanis forma verborum vt tibi.

5 ¶ Quinto vtrū epūs teneat ꝓuidere de bñficio ordinatis: & dico q̄ si eps sunt ordinati per ipsum & sunt ī sacris nō cōstitutis ℞o in sacris nō ꝓsuevit ecclia romana cogere ad ꝓuidēdū. extra de p̄bē. epō. & c. cū scōz. si aūt epūs cōmisit extraneo epō: vt vice eius in suadiocesi ordinet: & ille promoueat ad sacros ordines aliquē nō habētez titulū: tenek ordinator prouidere illi necessaria donec p̄ ipsum vel alium de beneficio ꝓuideat: secus si cōmisit et ordinare certas ꝑsonas inter quas aliquis fuit sine titulo: vel si cōmiserit alicui: vt a quocūq; epō ad sacros ordines possit ꝓmoueri q̄ in his casibus tenebitur ipse cōmittēs. extra de prebē. si epūs lib. vj. vide supra archi. ℌ. viij.

6 ¶ Sexto q̄rit infra qō tpō teneak quis cōferre bñficiū vl officiū ecclesiasticū vacās: & dico q̄ in cathedrali & regulari eccl'ia vacāte ꝑlato cessante legitimo impedimēto infra tres mēses eligere tenenk electores. c. ne ꝓ defectu. de cle. nisi cēnt ꝓtulegiati: alia aūt bñficia vt dicit panor. in ca. nulla. de cōcel. prebē. infra sex mēses sunt cōferenda: quib⁹ elapsis ab epō devolutk collatio ad capitulū & cōuentū: & de mō ad ꝓximū superiorē gradatim. Et intellige ꝓ illa vice tm. ō sup. ne. prela. sicut nobis. vñ multo tpe vacare potest: q̄ capitm habz sex mēses. & si nō ꝓferat epūs habz alios sex: & eo negligēte metropolitan⁹ ad quem devolutk habet alios sex: vt in. d. c. nulla. & eo nō cōferēte devolutk ad patriarchā vel ad papam si nō habēt superiorē. Ex quo inferk q̄ metropolitanus supplet negligētiam episcopi: si epūs nō est exemptus. sed si est exēptus ptās ad papā devolutur & sic intellige. d. c. nulla. Nec vꝫ collatio si ds ꝑdictus cōferat elapso tali tpe. de sub. ne. ꝓla. c. fi. qō tpō nō incipit currere a tpe vacatiōis sz notitie. de cōcel. prebē. q̄ diuersitatē. & hoc cessante legitimo impedimēto vt est peregrinatio vel suspensio & oēs ꝑpotētia iuris: vt suspensio: aut facti cuiusmodi est ꝑm pa. moza in curia pro absolutione & tēpus reuersionis: etiā si impedimētū cēt ex culpa: mō nō sit in mora pēdēte absolutione. d. c. q̄ diuersitatē. vñ oportet de dictis secundēs⁹ subtrahat tpōs legitimi impedimēti: nisi tpōs cēt ꝓpōsitū in odium negligētie: sz in alterius fauorē istud tpōs currit ipedito. etiā ignoranti vt in. l. gño. ff. de his qui not. infa. Et si talia essent officia vel administrationes quoꝝcūq; collatio pertineret ad regulares & ipsi negligēt: diu celant ꝓuidere debēt non obstante q̄ ipsi regulares essent exempti: vt in cle. q̄ regulares. de sup. neg. prela. Horat tū ℙpa. ī. d. c. nulla. qō devolutis de epō ad capitulū restringi debet ad bñficia pertinētia ad epm iure ꝓpio: q̄ in diuolutis ad epm propter negligētiā: vel delictū inferioris ꝓlati nō fit devolutio ad cāpm sz ad ꝓximū superiorē: q̄ in istis devolutionib⁹ non est tanta devolutio inter epm & cap̄. sicut ī spectantibus iure ꝓpio: ita notāter notāt doc. in. c. veniens. ne se. va. lib. vj. & in. c. q̄ epūs. de elec. lib. vj.

7 ¶ Septimo vtrū epūs q̄ redditi de studio cleri⁷ co dedit bñficiū ꝑpetuā ꝓpter ꝓmissionē fidēlitē: possit illud revocare q̄n postea illi ꝙ venit idiotā: & dicit. panor. in. c. ꝙ uis. de eta. & qua. q̄ nō modo sciat officiū. Joan. aūt an. remittit se ad notata in spe. super rubrica. de prebē. vbi pertractat dictam q̄stionē: & quid de eo qui contulit vasallo feudum credens q̄ esset probus vir & inuētū est cōtrarium: & concludit q̄ revocare nō potest q̄ causa nō expressa sed mēte concepta non vitiat contractum. C. de cōdic. ob causam. l. si petēdi.

8 ¶ Octauo vtrū si mādet papa et ad quem spectat: quod bñficia cōferat alicui: valeat collatio alteri facta: & dicit Joā. quod sic. licet ille ex trāsgressione puniak: vt patet per. c. dilect⁹. de prebē. sed tamē hoc dictū multas habet exceptiones. Primo. l. nisi in literis esset apposita clausula: quod si secus fieret sit irritum & inane vt. c. tit. inter cetera. Secundo nisi papa aliās suam insinuauerit voluntatem. vt not. ibi gl. Tertio quādo papa non mandat conferri prebendaz sz ipse cōfert tunc ēsti collatio alteri facta de illa non valet. co. ti. si postq̄. li. vj. Quarto nisi ille pro quo scribitur fuerat receptus in canonicum ante illi cui facta est ꝓmissio prebēdē: quia tūc revocari posset collatio alteri facta quia ipso iure teneat. Itē nisi datus esset executor ad compellendum: qui infirmasset & interdixisset ordinario & alteri conferret quia tunc collatio facta alteri non valeret. Item nisi datus esset executor non ad compellendum sed prouidendum: quia tunc

tūc per solā ꝓsentationē l'farū factā et ad quē dirigūtur & pertinet collatio: affecta est p̄bēda: vt collatio alteri facta nō valeat: vt de cōcel. prebē. c. si capti. li. vj. Itē nisi papa hoc inhibuisset vel sibi reservasset ꝑm Henri. boich. hec oīa archi. Et monitū aūt qui tali simplici mādato in ipsius elusionē p̄bēdā alij ꝓtulerūt: tenenk isti ꝓpter de cōs⁹ reddit⁹: vt ōz l. d. decretali dilectus. & dicit Jo. an. q̄ ꝑm stilū curie raro fit monitio sine ꝓcepto: cū dicak saltē monemus p apostolica scripta: nec in talib⁹ refert si dicak mandamus vel ꝓcipim⁹. ff. man. l. j. ꝑm ibi stilē.

9 ¶ Mono queritk q̄d si prelat⁹ ꝓmouerat idignū: & dicit Jo. de imol. q̄ si ille male administrat & nō reperiak postea solvēdo talis prelatus tenetur ipse ecclesie satisfacere. de elect. nihil. vide & supra acceptio personarum ℌ. ij. tit. vij.

10 ¶ Cursus de beneficijs p̄bēdis: & dignitatib⁹ tertio specialiter quo ad obtinētem.

Beneficiū aūt sūm⁹ vt sit idoneꝰ sciēdū est q̄ in eo multa requrūk: ꝓmo vt sit clericꝰ. scōo nō cōiugat⁹. tertio etatis debite de q̄. j. ℌ. j. & ti. etas. quarto q̄ habeat certū ordinē. de quo. j. ℌ. ij. quinto q̄ bñficiū obtineat in institutione canonica sine qua non potest possideri. de reg. iur. bñficia. li. vj. ad quā institutionē tria pertinēt. ꝓmo vt cōferat et ab illo qui hoc iure pōt: puta ecclesiastico ꝓlato nō dño tpali: vt facit quotidie tyrānꝰ vñ recipiēs ecclesiasticū bñficiū de manu laici ꝑz Inn. in. c. quisquis. ō elec. est ineligibilis ipso iure. de ꝓhibendis. & dispensare. arg. c. nup. de sen. excō. scōo vt cōferatur ei per modū debitum & iuridicū: nō p simoniā & hmōi. tertio vt ipse sit habilis ad hoc puta vt non sit irregularis vel infra legitimā etatez: alias q̄ tenet intruse: vt p intrusionē vel simoniā vl q̄ alꝰ est inhabilis ꝑz Ray. cū nō interret p ostiū fur est & latro: nec ꝑz ꝙ iā saluti⁹ nisi ressignādo vl si sui impedimēti est dispēsabile petat dispensationē: quā si obtinere nō pōt oportet: vt oīno dimittat: & in vtroq; casu pniam agat ō peccato cōmisso. & fructꝰ ꝓceptos restituere tenek ni si sibi a sup̄ior⁹ remittātur: & idē ō ecclīasticis dignitatib⁹. Dec oīa Archi. Qui & subūgit q̄ subiectꝰ eccl'ie vel dignitati: si scit possessorē eiꝰ nō esse vers ꝓlatū. i. aliquo ꝓdictorum intuitū in foro cōscie nō tenek eiobedire nec soluere ꝺz et q̄ ꝺz eccl'iesie vel dignitati. nec soluendo liberat. de sen. excō. inquisitioi. fecꝰ aūt vꝫ in foro cōscientie. q̄ res est occulta. vti. q. iij. ca. j. Et quamuis talis absoluens nō absoluat de facto ignorātē: q̄ nō est ꝓlatꝰ. de pen. di. v. placuit. nō tñ aīe pereūt: sed excusantur ignorātia facti: quāuis de manu eiꝰ requiratur sanguis. eoꝝ q̄ quantū in ipso fuit eos ꝑdidit: de offi. ordi. irrefragabili. semperq; mo: taliter peccat illud officium exequēdo. vel etiā fruendo ꝓpter ꝓtulegiū. Host. tū sup. c. dudū. ō ele. el. li. videk tenere ꝑz dicēs q̄ talis tenet iterū cōiteri ō ꝓsilio nō de necessitate: q̄ talis ꝓsbyter vere absolutꝰ ex quo curam tenet quādiu est. ꝑbabilis ignorātia & ecclīa tolerat ad q̄ facit: q̄ cōia ignorātia & tolerātia tribuit iurisdictionē nō habēti etiā inhabili. ff. de offi. ꝓla. l. barbari⁹. sed hoc versꝰ est in humanis in q̄bus ꝑz humana opinionē ꝓcedit secus in reb⁹ conscientie in q̄bus ꝓcedit ꝑz diuinā veritatē: vnde confessus nō vero sacerdoti tenek recōfiteri cū sciuerit. vt. tenet innoc. sup idē. c. imo ipse Host. in summa idē sensit dū dixit q̄ a tali decipiūtur animē cum ligare non possit nec soluere: cum tudex non sit sed de hoc etiam vide infra cofessor. j. ℌ. xix. & limita vt ibi.

11 ¶ Primo vero queritur vtrū puer possit habere beneficium: si ue que sit competens etas ꝓficiendorum. & dico ꝑz ℙpanor. & doc. in. c. sup inordinata. de preben. q̄ distinguēdū est: q̄ beneficium aut ꝓmo est regulare aut scōo seculare. Et q̄dē si primo est regulare. si est abbatia in abbatissa requirit. xxx. ann⁹. de elec. idēnitatib⁹. li. vj. in viro nō reperit: ꝑz ꝙmuniter dicit q̄ requirit annus. xv. per. c. cuz in cunctis. ℌ. inferiora. de elec. vbi regulariter ad quamlibet dignitatem obtinendam sufficit illud tempus nec tēpus statutum in abbatissa debet trahi ad abbatem per glos. in. d. c. idēnitatibus. quia ibi ꝓpter sexus debilitatem tempus maius requiritur & olim requirebatur tempus. lx. annorum vt in. c. inuencule. xx. q. j. Si vero est ꝓioratus tūc si est conuentualis habens collegium sub se requiritur tpōs. xxv. annoꝝ. si. ar. in cle. ne in agro. ℌ. ceterum. de statu regularium. Si vero non est conuentualis sed habet curam: tunc si ex consuetudine ꝓioꝝ exercet curam: p se: debet habere. xxv. annos. q̄ nō pōt quis esse presbyter q̄ō restringitur ad curā nisi sit in. xxv. anno. vt in cle. generaliter. de eta. & qualī. si vero curam non exercet per se videtur sufficere tpōs. xx. annorum: vt in d. ℌ. ceterum. Si vero est sine collegio & sine cura videtur velle Fede. q̄ō sufficiat tempus. vij. annorum: iuxta notata per glo. in. c. si eo tempore. de rescrip. lib. vj. item q̄ nō potest dici dignitas ex quo nō habet collegiū & consequenter est bñficium simplex. Sed hoc dictuz ℙpanoꝝ. verum non putat. Maz si intellexit de ꝓioratu regulari cōtra q̄ nō ꝓfessus nō potest habere ꝓioratū. de elec. nullus. li. vj. professus autem esse non potest ante. xxiij. annum: vt in. c. j. de regu. lib. vj. si vero intellexit de ꝓioratu seculari: dictum eius pendet ex alio scilicet vtrum quid post septi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

muz annū p̄ossit q̄s hꝫ ecclesiā nō curatā: ꝛ credit qđ nō vt dicet vñ dicendū est in .ꝓposito qđ requirit tp̄s ad minus .xiiij. annoz si .ar. c. indecorū. de eta. ꝛ quali. ꝛ in .d. .H. ceteꝝ si. Si vero secūdo hꝫ cilio est seculare qđ erat scōm mētē principale: aut est epatus ꝛ requirit .xxx. annos exact⁹: vt i. d. c. cū in electio. Si vo est dignitas inferior requirit qđ attigerit .xxv. annū. vt in. d. .H. in inferiora. Ep̄s tñ dispensat dūtaxat in personatu non curato: ꝛ tñ sufficit etas .xx. annoz. in alijs dispensat. Si vero ē beneficiū sine cura ꝛ sit simplex. tñ sunt opiniões sed Paū. plz opinio Col. q̄ voluit q̄ si beneficiū sonat i nomē rectorie: vt puta q̄ est ecclesia vel capella p̄ se stās ꝛ habēs clericū ad regimē sui: requirit tp̄s ad minus .xiiij. annoz. in hoc casu nō requirit tp̄s .xxv. annoz: licet cum hoc specifice caueat in curatis: vt i. d. .H. i inferiora. vel aliud dicendū vt nō curatio ꝑ. arg. de ꝓbum. nōne. nec videt sufficere etas .vij. annoz. q̄ idecēs est vt talis dicat idoneꝰ gubernare ecclesiā q̄ nescit gubernare seipsum: vt in. d. c. indecorū. Si vero nō ponat i nomē rectorie: sed būficiū i ecclia: qui requirit maturitatē cōsilij: vt in canonicatu ecclie cathedralis: aut nō requirit: vt in prebēdis clericalibus q̄ sunt in multis ecclesijs .p minoribus: q̄ tñ non sunt de collegio: sed simplex būficium. Si nō requirit tunc sufficit etas .vij. annoz ꝛ hoc casu seruꝫ notata in. d. c. si eo tpe. ꝛ p gl. in d. c. sup. Si vo requirit fm Host. ꝛ Archi. requiritur etas .xiiij. annoz: q̄ ante illā etatē nō potest fa pientum iura tractare. Sed glo. in. d. c. si eo tpe. sentit oppositū p. c. ex eo. de elec. lib. vj. vbi dicit glo. qđ minor .xiiij. anno. ꝺr idoneus ad beneficia etiā ad canonicatū eccle cathedralis: ad qđ facit. d. c. sup inordinata. ꝛ de rescrip. si eo tpe. libr. vj. vbi dicit glo. qđ septēnes ꝛ maiores dicūtur idonei ad beneficia: q̄ cū tales possint ordinari. xxviij. dist. de hto. ꝙsequēter p̄sit in būficio sine cura. Igr. arg. de p̄bē. cū scōm. nisi acceperint talia beneficia q̄ sacrū ordinē requirūt. hec ibi. Sed Archi. rñdet qđ illud cōtinet dispēsationē ꝛ qđ dispēsatiue ille fuit .ꝓmor⁹ in casu illi⁹ capi. ante xiiij. annos. ꝛ Paū. dicit se audiuisse curiā seruare opinionē Archi. ꝛ Host. ꝛ dicit de hoc esse tex. nō impropriādo verbū pueri positū in tex. d. c. sup inordinata. de his vero dicit Host. de pal. in .xxv. dist. xiiij. qđ vt ꝺs valeat hꝫ beneficiū simplex sufficit quod sit maior septēnio: q̄ pupillus p̄t esse canonicꝰ etā in ecclia cathedrali: ꝛ non habeat vocem in electione: vt in. c. ex eo. de elec. lib. vj. tñ collatio talis iure diuino ꝛ tñ nō humano illicita est nisi qñ alij nō fuerint̄: q̄ est ꝺ iustitiā distributiua ꝺ dat minus digno: iste autē puer est indignꝰ nō possitiue cū sit innocēs ꝛ respectu eiꝰ q̄ hꝫ vitā ꝛ scientiā q̄ statim ꝓdesse pos

cessante. Nō p̄t aūt sibi ꝛferri ecclia sic vacans tlia vice, s. illa vacatione ꝛ si dek alicui nō acceptanti adhuc vacat prima vice vacanti: ꝛ sic et nō p̄t cōferri pl̄a vice. Similiter si fecit illi dari q̄ statim renūciauit in fraudē sic iz scōo vacet isto renūciāte: nō tñ vz quo ad dēm. Si aūt bona fide alteri collata illo mortuo vel depōsito: aut renūciāte vacauerit scōo: tūc p̄t ei conferri: q̄ non est ꝓhibiti. de elec. c. cōmissa. li. vj. hec per.

3 ¶ Tertio vtrū p̄dicti statuti eū eo liget curā simplicem in ecclīs collegiatis habēte⁹ vt sūt decani in collegijs. p̄tores ꝛ abbates in cōuentibus: ꝛ ōt .Pe. de pa. q̄ nō. vt in. c. statuti. ꝺ ele. li. vj. q̄ nō est tñ periculū si ibi nō sunt sacerdotes. q̄ multi sunt in collegijs sacerdotes qui ex cōcessione ist⁹ curati nō sacerdotis: faceret qđ ille faceret: nō sic aūt in simplici cura sunt parochiani sacerdotes qui possint ecclesiastica sacramēta ministrare propter quod fuit magis necessariū ibi penā apponere. ¶ Collegiū Xo hic large accipit ēt .p plebania sub se habēte capellas in qua sunt sacerdotes p quos poterit supplerī. hec pe. Mot. ādi ēt q̄ si ad ecclīam parochialē pertinentē q̄ nō est in sacris ꝺū a⁹ sit ꝛsione⁹ vt possit infra tēp⁹ statuti ordinari admittēd⁹ est. extra de instī. si Io. li. vj. ꝛ tñ fz Jo. an. talis nō presentatus nō posset in tali ecclia instituī. de eta. ꝛ quali. preterea nisi dispensatiue. vt ibi.

4 ¶ Quarto vtrū nō clericꝰ vel clericꝰ q̄dē: fz cōiugat⁹ habere possit ecclīastica būficia: ꝛ dic fm Paū. in. c. matoneb⁹. de preb. ꝛ iuxta not. p eum in c. cū in. de cōsti. ꝛ gl. ibi q̄ late⁹ p̄t habere prebēdā in ecclīa fz nō canonicā quasi velit gl. q̄ canonica sit nō spūale. puenies ex hoc ipso q̄ quis recipit in canonicū: p̄bēda vero ꝺd tpale debitū canonico: rōe ēficij ꝛ canonic. Recolligitur hoc cum dilecto. ꝺ p̄bē. vbi p̄bēda appellatur spūale. q: prebende aliquando non sunt distincte: fz omnia bona sunt communia. ꝛ capi⁹ distribuit aliquid huic in p̄bendā ꝛ aliqđ illi: vl si sunt distincte non sunt annexe canonicatibus cū tūc nō sit numerus canonico: fi. aliqñ vero sunt distincte ꝛ annexe. Primo ergo casu sunt ꝺctpale dubile ētā laico. ꝛ sic intelligeno. in. d. c. cū. m. ꝛ sic vt ibi refert cōpo. seruat in ecclīa. s. martini carnocen. diocesis: vbi nobilib⁹ rōne pauptatis vel seruitij tpalis assignant p̄bēde. ꝛ facit. c. possessionem. xxj. q. j. vbi ecclīa potest cōcedere pauperi vsum fructū alicuius possessionis. In secundo vero casu loquit. c. cū dilecto. q̄ p̄bēda annexa iuri canonie quod est spirituale. quātū vero ad clericū cōtugatū dicit. s. tho. in. iiij. dist. xxxvij. et Panor. in. c. Joā. ꝛ in. c. sene. ꝺ cle. cōiu. q̄ de iure cōi nō p̄t habere beneficiū ecclesiasticum: sed nec administrationes ecclesiasticas vt dicit tex. in. d. c. sane. per q̄s fz Pa. intelligit q̄ esse nō p̄t vicarius epi: quod renet doc. i. ca. vno. eodem tit. lib. vj. ꝛ in. c. Joānes ex dispēsatiōe aut̄ habere p̄t. ꝛ hoc ex dispensatione epi quo ad hoc ficium simplex fm Hofr. phi. ꝛ Spec. quia epūs dispensat cū homicida. vt in. c. hereticus. de elec. pug. in duel. sed papa. ꝺ. c. Joannes. renet quod solus papa cum eo dispensat: quia in materia dispensationis que est exorbitans non debet arg. de casibus permissis ad non permissos: etiam si permissi sint maiores: vt nota. Joan. and. in regula que a iure lib. vj. ꝛ ad. c. Joannes. respondet potest quod loquitur de dispensatione pape.

5 ¶ Quinto queritur vtrū possit quis renunciare suo beneficio vt alteri ꝓuideatur ꝛ dicit pan. in ca. dilecto de p̄bendis. q̄ sic dummodo i actu renunciatiōis non deducatur in pactū: fz ipse pure: ꝛ libere fiat alias esset simonia: vt vult gloss. in. d. c. dilecto. ꝛ in. c. ex parte. el. j. de offi. dele. si tamen in animo gereret vt concederet alteri nō esset simonia: dummodo pactum nō fieret peccat tñ vt est clara gl. in. c. ordinationes. j. q. j. fz tu dic vt infra renunciatio §. vj. parti.

6 ¶ Sexto vtrum filius sacerdotis obtinere possit beneficium in ecclesia paterna: ꝛ dico q̄ sic si alias est legitimus. c. ad hec. de fi. presby. dummodo nō ad illas dignitates vl p̄bēdas: quas immediate pater habuit ꝓmoueatur. c. cōstitutus. eo. ti. Et nomine filiorum hoc loco veniunt etiam nepotes. de iure in hereditate succedentes vt nepotes per lineam rectam descendentes. ar. insti. de here. quali. ꝛ dt. §. sui. Fm Host. et Ber. in. c. ad extirpandas. de fi. presby. Secus in collateralibus: in quibus successio non habet locum. arg. de offi. deleg. ex parte. Item secundum Host. nepos ex ecclesia poni p̄t immediate quā anus eius habuit patre viuente: sed eo mortuo non potest: q̄: in primo casu cessat successionis ratio in secundo. Aduert etiam q̄ si pater habuit personatum immediate: non poterit filius in eadem ecclesia habere vicariam: vt in. c. michael. de fi. presb. vel econtrario si pater habuit vicariam perpetuam filius immediate non poterit hꝫ personatū: vt in. c. cōstitutus. de filijs p̄sby.

7 ¶ Septimo queritur quis dispensare possit cū illegitimis: vr obtineāt ecclesiasticū būficium ꝛ dico quod episcopus in beneficio simplici cui nō imminet cura. de fi. presby tero. is q. ii. vj. nec distinguo fz gl. ibi an sit spurius adulterinꝰ. vel naturalis: licet quo ad successiones distinguatur in difficultate dispensandi. Et similiter potest dispēsare cū talibus in canonicatu ecclesie cathedralis scōz Archi. in. d. c. is qui. ex quo prohibitū nō inuenitur ꝛ consentiret Hemi. in eo. c. licet Joannes mo. ꝛ alij dicant contrarium quod non

Universidad de Deusto
Biblioteca

placet q; vf ratio eadē sicut ; de simplici beneficio. Et similiter in rectoria ; in oi bñficio: dummodo nō cadat in nomē dignitatis vel personatus vel habeat curā: ly quādō dicant ; trarii: vt no. ge. in. d. c. 1o qui, ; ratio posissima est q; dispē sandi ptās concessa alicui effectus nō in ipsum sed in aliuz vertat dz iustissime interpretari vt not. Jo. an. in. c. fi. de ver. sign. ; sequitur Jo. de imo. ; ge. in. d. c. 1o qui, ; maxime qñ interpretatio fit cōtra ipsum pcedēte: infra tot. de priuil. c. q; circa. vñ infra que vident contraria limitāda sunt loqui in dispēsatione cōcessa alicui ei effectus in ipsum derivat: que stricte interptanda est. Nō poterit asit epūs eñ pōt dispensare in personatu vel dignitate sine cura fm gl. in. d. c. 1o qui. f. d solus papa ; sequunt cōiter doctores, qđ. restium si talis esset religiosus.

¶ Octano vtrū si bñficiū simplex habeat curaz aiarū annexā possit epūs dispēsare cū pdicto: dicit arch. in. d. c. 1o qui. q; sic: q; talis non dicitur habere curā aiarū vt ꝓbat tex. in. c. sup eo. de pbē. li. vj. q; vt ibi patet: pōt quis habere pbēdaz ; dignitatem cui annexa est parochialis ecclesia ; tamē non posset ds habere simul dignitatem ; ecclesiam curatā. de prebē. de multa. quod tñ lap. vt vñ limitat qñ ecclesia curata hz vicariuz aliū ab istoriales non: alias tñ docto. indistincte tenent q; episcopus dispensare non possit. de q vide ge. in. d. c. 1o qui, ; mihi placet opinio prima cum limitatione lapi.

2, qđ. ¶ Nono vtrū si in ecclesia aliqua sit statutū iuratū ; per papā approbatū q; in ea nullus illegitimus ꝓmoueatur: epūs dispensare possit: ; dicit Jo. mo. ; sequit ge. in. d. c. 1o q. q; nō ex quo statutum est iuratū vel cōfirmatū: sec; esset si solū esset statutū non iuratū vel cōfirmatū: q; tunc posset episcopus dispensare ; tra ꝓpriū statutū iuxta notata de elec. c. licet canon. lib. vj. Bzola predicta limita q; episcopus dispensare pōt in bñficio simplici cū illegitimo: nisi aliud impedimentū canonicū obstet: q; illegitimitas: ; sup qđ episcopus dispēsare nō possit: vt in. d. c. 1o qui.

10. q. ¶ Decimo vtrū illegitimus dispēsat; p papam vt ad sacros ordines promoueat per hoc videatur dispēsatus vt possit obtinere bñficiū cū cura ; dico q; nō q: dispēsatio nō trahit ad consecutiua eius super quo dispēsatur qñ dispensatio impzimit effectum validū sup actu in quo dispēsatur: ablq; eo qđ extēdatur aliud consecutiuz

4. q. secundum gemi. in. d. c. 1o qui.

¶ Undecimo vtrū prefatus illegitimus dispensatus vt possit ecclesiasticum beneficium obtinere post primū possit deinde obtinere aliud virtute dispensationis: ; dicit ge. in. d. c. 1o qui. qđ pau. distinguit: qñ dispēsatio est facta sup cer-

to bñficio si fuit in culpa vt illud nō hñet aliud habere non poterit: si vero nō fuit in culpa aut dispensatio fuit sup incerto bñficio poterit post primum aliud habere: lapsu vero aliter distinguit ; hunc sequitur Gemi. ibi vt videtur iz mihi placet primū magis. vide ibi.

¶ 12. vtrū predicti dispēsat vt possit hēre bñficii curati possit per hoc obtinere dignitatē: ; dicit He. in. c. fi. de fi. filij. qđ nō: q; ibi ponitur vt diuersa. i. d. c. fi. ; cōsequēter vno concesso non venit aliud: vñ in dispensatiōe nō ꝓcedit argumentum a maiori: nec a simili: vt ibi no. Gemi.

¶ Decimo tertio vtrū illegitimus vel irregula ris dispensatus in ordine ; beneficio: atq; primo possit postea interpretare dispensationez super pluralitate: non facta mētione de illegitimatio vel irregularitatis defectu: vt dicit Gemi. in. d. c. fi. q; nō ; est ibi tex.

¶ 14. vtrū epūs dispēsare possit cū illegitimo: vt possit plura beneficia simplicia retinere simul: ; dicit He. vbi. ñ. q; nō ; facit. c. 1o qui pzio rūso. de prebē. li. vi. vbi qñ cōcedit alicui vt possit beneficium ꝓferre de vno intelligit nō de pluribus.

¶ Decimoquinto vtrū epūs dispēsare possit cuz illegitimo: vt habeāt simplex bñficium seu pbendā in ecclesiis suoꝝ patrū qui sunt sacerdotes: ; dico q; nō viuētibus patribus. de fi. presby. cū decoret. multo minus in canonicatu. e. t. cum ad abolēdā. ipsis vero mortuis sic: dūmodo non dispenset super beneficio vel prebēda quā eius pater tenebat immediate: sec; si mediate: ; hoc credo verius vt notāt in. d. c. 1z Bof. teneat q; nunquā canonicatū in eadē ecclesia poterit habere ex dispensatione episcopi.

¶ 16. vtrū si papa dispēsauit cū illegitimo vt ꝓmoueri possit ad beneficiū curatū p hoc promoueri poterit ad bñficiū cui pficiendi est aliquis p electionē eligēdum: ; dico q; sic: fz He. i. d. c. 1o q. qñ qñ vtrū tollit ex toto: vt in casu predicto eligi poterit vt in. c. cuz vinton. de elec. etiā cēt dubiū an Xbs dispēsatiōis tollat ex toto vtrū ; hoc tene licet alij dicāt q; eligi non pōt.

¶ 17. vtrū liceat alicui sibi procurare bñficium. ; dicit. i. ho. ; Bar. q; nō si est beneficiū cū cura aiarū: q; idoneus nō pt ds sine. gra; charitate ministrare quā nullus scit se habere: sec; de aliis bñficiis: q; pōt ea ds sibi ꝓcurare ꝓ se digno ; indigēti. Ang. tñ de ancho. in lib. de ptāte pape fz ghaliter hoc esse nō posse sine pcō q; tum. Sinverū limitat qñ ds principaliter querit vt habeat beneficium sec; vt ꝓsit. fz ista distinctio nō hz locū i bñficio sine cura: q; nullus est cui suo regimine ꝓsit. vñ illud dictū nō est verū ēt si ds q; rat principaliter vt habeat bñficiū ad sustētationē sui pauperis: quia non debet fame tabescere.

18 ¶ Decimooctano. vtrū occupō bñficium vigente scienter facto se instituī sit infamis: ; dicit Pano: in. c. f. de pcef. prebē. qđ sic. ifi. q. ij. auditum. ; solus papa dispēsat cū eo: sicut cū eo q; vt uētre vxore aliā accepit. vt in. c. fi. de eo qui duxit ꝛc. ex q; ibidē cōcludit qđ lz cū vxorem fecerit se instituī: vel sibi conferri a papa nō habitā mētione de occupatiōe postea nō vz: ; est gratia subrepticia: q; nō sic facilē obtinuisset. ; facit. c. postulasti. de rescriptis. Sili; dicit de hiis qui de facto occupāt: vel p brachiū seculare in vacātibus beneficiis se intrudūt: si in impetratione de tali occupatione nō facit mētionem: q; omne id ex quo ita facilius non obtineretur tacitū induct subreptionem per. d. c. postulasti. cum similibus.

19 ¶ 19. vtrū is q; bñficia nō canonice habita tenet ex tolerātia seu tacito consensu prelatoꝝ habeat aliqđ ius in eis: ; dicit Hen. botch. sup. c. dilecto de pben. q; si prelatus hoc ignorat non obstat ei etiam si expresse cōsentiret nec renūti acquirit aliqđ ius: q; non consentit qui erat. ff. de iurisdi. om. in. l. adrianꝰ. Si vero pla; hoc sciebat ; ipse est papa: distinguit q; si tolerātia sit expressa ab eo vel aliquo de mādato eius est tolerātia approbatio nis ; dat ius: q; papa nō astringitur forma conferēdi p quā acquirit ius. ix. q. iij. cficta. vñ postq; de sua voluntate cōstat sufficit: si Xo nō fuit expressa nō est approbatiōne: nec sufficit fz Host. in c. ij. ao. de sup. neg. pla. Si Xo, talis pla; nō ē papa patiēdo seu tolerātia etiā expressa non dat ius nisi interueniat canonica electio vel prouisio vt ōt gl. i. d. c. dilecto. quā approbat ho. hec ex illo.

20 ¶ Vigesimo querit ad qđ teneātur illuste positi ēre ecclesiastica beneficia: dico qđ statim resignare talia tenet i manu ei; q; resignationē pōt accipere: vel alicui; noīe ei; si esset in mortis articulo fz Inno. ; tenet restituere fructꝰ ꝓceptos de renū. post trāslationē. §. rursus. poterit tamē fz Inno. retinere vtte necessaria stricte: de cōsilio ꝓfessoris ita qđ soli nō egeat ; alios fructus in eccle vtilitatē cōuertat: q; restituere tenetur c. dilecto. de prebē. Aliter absolui nō potest nisi obtineat dispensationē nec in foro aie tenent ei subditi obedire vt dictū est: nec fm Archi. ppetuo ꝓscribere pōt si minus canonice obtinuit: sez simoniace vel per fraudē aut aliquā subreptionem. Intelligo alit dictum Host. qđ post resignationez si laber aliquos fructus tenetur de hiꝰ.

21 ¶ 21. vtrū filiꝰ pdat ecclesiasticū bñficiū ꝓpter crimē lese maiestatis committit a patre: ; dicit gl. in. c. fatto peruersum. lt. vj. di. qđ nō. item dicit qđ nec propter crimē lese maiestatis diuine: vt q; hereticus vel falsmatic⁹. c. quicūq; de here. lib. vj. de scisma. c. vnico. lib. vj. vbi lz prohibeantur admitti ad ecclesiastica beneficia ; talium fides tamen non dicitur q; habitis prīuentur.

¶ 22. vtrū clericus beneficiatus ꝓ hēo matrimonio nisi ꝓbat bñficiū ipso facto: ; dico fm. d. Ant. i. c. j. de cler. cōiu. q; si sit in sacris. ; ꝓbat p verba ꝓsenti nō est priuatus ipso facto: lz priuād: mo nec q; cā priationis elicit ex. c. qđ a re. ; cdiuersis. de cle. cōiug. q; nō posset seruire vxori ; bñficio ꝙ rō cessat in constituto in sacris quia non est mōnij: tō cōpellit vxorē dimittere. sed asit nō sit in sacris: sed in minoribus dūtaxat: tūc alij distinguunt inter spōsalia de futuro ; de ꝓsenti vt primo casu dissoluta spōsalibus redire ad bñficia sua si: ; facit lex ea q. ff. ad municipa. vbi desponsata ante nuptias cōtractas suis non mutat domicilium. ; sic effectualiter non dꝰ matrimonij contractū scdo vero casu bñficiū non recuperat: q; ex cōtractu matrimonij ꝓ vba de presenti insurrexit vinculū incōpatibile cū ipso bñficio vñ perditis est ius qđ habebat in illo: ; ad illud amplius non habik regressus. Idē si clericus in minoribus contraxit matrimoniū cū cōsanguinea in facie ecclesie: ; postea probata cōsanguinitate ruptum est matrimonium: q; perdit beneficium cum facto suo ecclesie renunciauerit.

¶ 23. vtrū clericus asinus ēs bñficiis nō aio clericādi fz ex eo viuat in tuentute: alis non habēs animū residendi sit iuste ꝓmot⁹. ; dicit pas. i. c. relatū. de cle. nō resi. de mente doc. q; non host. tamē dicit hoc cum ꝑ penitētiā tolli. vt in. c. fi. de fr. ; vult dicere non esse necesse ad purgandū hoc peccatū dimittere bñficiis sicut nec i eo qui promouet ꝙ si mōtā mentalē. Et idē dicit ibi pan. de eo qui beneficiis accepit non vt ibi seruiret: fz bonē posset pinguius habere.

23 ¶ Rursus de bñficijs pbēdis ; dignitatibus ḡrō specialiter quantū ad pluralitatē beneficiōꝝ. iiij. specialiter ꝙ tū ad pluralitatē tenēdi est qđ ic fz suo diuinū nō inuenit aliqđ circa hoc expresse determinati cū i sacra scriptura expssa de hoc mentio non fiat ꝙ uis ad hoc argumēta ex aliquibus autoritatibus scripture forte adduci possint: ꝙ tū non lucide veritatem ostendunt: loquēdo: asit secludū ius natural qđ nulla humana lege vel cōsuetudine potest abrogari secluduz s. tho. vt ꝓz in. ix. quodlibet. q. vij. habēt plures pbēdas nō est actio fz se mala vt deo obedire nec fm se bona vt deū amare. nec fm se indifferens vt leuare festucā: sed continetur inter actiones q; absolute considerate important deordinationē quādā: sed ex circūstantijs aduenientib⁹ est ciliter bone: vt occidere si occidēdus sit malefactor. ; occidat propter tuitionē: q; habere plures prebendas continet in se plurimas inordina-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tiones.vt pote q; nō est possibile aliquē in plurib⁹ ecclīs deseruire in q̄bus est p̄bendatus cū p̄sūmāt videantur esse stipendia ibidē ministrātib⁹ deo.sequit etiā diuini cultus diminutio duz vn⁹ loco plurib⁹ instituit.sequit etiā in aliquib⁹ defraudatio voluntatis testatorū q̄ ad hoc bona ecclesijs cōtulerūt.vt vbi esset certꝰ numer⁹ ferentib⁹ deo:sequit etiā inequitas dū vnus plurib⁹ bñficijs abūdat:ꝛ alius nec vnū hꝫ pōt:sequuntur etiā multa alia hmōi:tñ p dictā distātiam p̄dicte deformitates pñt totaliter euacuari:puta si in pluribus ecclesijs et⁹ obsequijs sit necessarius ꝛ possit plus vel tantūdem seruire absens vt alt⁹ p̄sens ꝛ hmōi.ꝛ hic si adsit recta intētio nō erit peric.etiā nulla interuenīte dispēsatiōe si cōsideret tm̄ sectādū ius naturale ad qđ dispēsatio nō pertinet ꝫ solū ad positiuū. Si vero ꝯs hac intētione plura habeat bñficia vt sit ditior vel lautius viuat:vel facilꝰ p̄ueniat ad episcopatū nō tollunt ille deformitates:ꝫ augent:hec ex illo q̄ loquit de p̄bēdis:ꝫ et⁹ dicta sunt vera de oi beneficio siue cura cadēratiōe:a fortiori vero de bñficijs curatis. Si vero loquamur ꝫ ius positiuū dicit ibidē.s.T. ho.q; sm antiqua iura p̄hibitū est habere plures p̄bēdas:ꝫ ɔsuetudo est in cōtrariū per quā quidez dictū illa iura abrogari:ꝛ quidā hoc negāt:q̄ cōtrouersia iuristis relinquat̄ Quis hoc sit ,p̄babile qđ inquantū est in cōtrariū per quā quidez dictū illa iura abrogari:ꝛ quidā hoc negāt:q̄ cōtrouersia iuristis relinquat Quis hoc sit ,p̄babile qđ inquantū cōtinet ius naturale abrogari nō possunt sed solū inquātuꝫ cōtinet ius positiuū:si hī quoꝛūdē est ius positiuū mutare sciēter cōtrariā cōsuetudinē ꝛ dissimulāter intēdit per hoc antiqua iura mutare. Igit̄ si stant in suo robore antiquo iure non pōt quis habere plures p̄bendas sine dispēsatione etiā superuenīte⁹ dictis circūstātijs:si .X°. sunt abrogata:tūc supueniēte⁹ dictis circūstantijs: licet etiā sine dispēsatiōe:et sine eo nō liceat etiā cū dispēsatione qr humana dispēsatio nō aufert ligamē iuris naturalis:ꝛ sic refert glo. c.gratia,de rescrip.lib.vj.Host.asit ī.c.ī fas.de p̄ben.argūt ,p dicta opinione:sed dicit rōnes esse debiles ꝛ tandē tenet vt refert archie. q; nullus pōt plures p̄bendas habere ī tt.ar.ol.ix.vj.actus,nec ī hoc sm cū possent dispēsare plati.ol.ix.sanctorū.q; intellige qñ sunt completē non ob minutē:ꝛ rō est ꝫ eī:qr singulares p̄bende rōrunt singulos actus ꝛ ministros:ꝛ canonici ad residentiā tenent vt assistāt:tñ ne inde tanta mutitudo damnetur dicit potest ēm posse dispensare in pluribus p̄bēdis in bñficijs non in titulum ꝛ cuz aliquibus alijs limitationibus.de quibus vide ez in.d.c.literas. Hoſſ.āt vt recitat.Jo.and. in.c.qr nōnulli.eo.ti.dicit q; plures p̄bēdas nō pōt quis simul habere dūmodo vna q̄ sufficiat alias etiā de iure cōi pōt quis habere plures vt dic.nō re.coquerēte.pa.asit ī.c.cum tamdudū de p̄bē.dicit q; indubie illicitū est tenere plura beneficia requirentia residentiam iure communi vel speciali statuto qr sunt incompatibilia p̄ter onus residentie si vero non requirunt residētiā puta quia consuetudo est in contrarium q̄ sanctē valet in simplicibus vt in.c.cū oēs.de p̄bē. tūc dicit ibi et in.d.c.conquerente. continet̄ q̄ habēs bñficiū q̄ sūciēs simplex quod p se sufficiat ad vitā beneficiati non pōt aliud tenere sine peccato mortali sm gl.in.c.dudū el.ij. ō electa sunt non rōne sui sed pp utilitatem beneficiorum vt quia est homo incautus fr̄iosus conscientiosus vt no.in.c.cū iamdudū.de preben. Et hanc limitationē ꝛ sententiā tene qr est mēs.o.tho. vbi supra,ꝫ adde aliā limitationem:vt dicatur ibi licere quando plures p̄bēde vel ecclesie non habēt rationem plurīs sed vnius siue ratiōe vnius siue rōne dependētie vn⁹ ad aliū. Unde patitim ex concessione iuris naturalis:patim ex concessione positiui beneficium habetur ī sum.pti.q; sunt quinq; casus ī quibus potest quis habere duas vel plures ecclesias vel p̄bēdas sine dispensatiōe. Primus est quādo ecclesie ita sunt remote q; neutra sufficeret ad sustentationē.ī.q.iij.vnio de reli.do.qđ monasterij. S.cundus vna pendet ex alterā.de cta.ꝛ qualit.cum te.T.ertius propter raritatē ꝫ clericorum.xxij.q.j.clericij.in fine. restringuntur ad beneficia curata: vel ad illos q̄ habent non solū pluralitatē p̄bēdarum:q̄ non prohibet ī.d multitudinē nimiam:siue sonat in vitium ꝛ prohibet in.d.c.iamdudū.ꝛ.ē.e.in tñ. Et opinionē hāc tenet Jo.an.verā nisi vtra grequirat residentiā:referens se ad dicta in.ca.ī.de cle.non re.vbi ponit opinionē Inn.q̄ habet in summa q; habere plura beneficia non curata.ꝛ qui de cōsuetudine vel statuto residēt̄ nō requirūt nō ē petit̄ nec cōtra ius:ꝛ sic refert gl.in c.gratia,de rescrip.lib.vj.Host.asit ī.c.ī fas.de p̄ben.argūt ,p dicta opinione:sed dicit rōnes esse debiles ꝛ tandē tenet vt refert archie. q; nullus pōt plures p̄bendas habere ī tt.ar.ol.ix.vj.actus,nec ī hoc sm cū possent dispēsare plati.ol.ix.sanctorū.q; intellige qñ sunt completē non obminute:ꝛ rō est ꝫ eī:qr singulares p̄bende rōrunt singulos actus ꝛ ministros:ꝛ canonici ad residentiā tenent vt assistāt:tñ ne inde tanta mutitudo damnetur dicit potest ēm posse dispensare in pluribus p̄bēdis in bñficijs non in titulum ꝛ cuz aliquibus alijs limitationibus.de quibus vide ez in.d.c.literas. Hoſſ.āt vt recitat.Jo.and. in.c.qr nōnulli.eo.ti.dicit q; plures p̄bēdas nō pōt quis simul habere dūmodo vna q̄ sufficiat alias etiā de iure cōi pōt quis habere plures vt dic.nō re.coquerēte.pa.asit ī.c.cum tamdudū de p̄bē.dicit q; indubie illicitū est tenere plura beneficia requirentia residentiam iure communi vel speciali statuto qr sunt incompatibilia p̄ter onus residentie si vero non requirunt residētiā puta quia consuetudo est in contrarium q̄ sanctē valet in simplicibus vt in.c.cū oēs.de p̄bē. tūc dicit ibi et in.d.c.conquerente. continet̄ q̄ habēs bñficiū q̄ sūciēs simplex quod p se sufficiat ad vitā beneficiati non pōt aliud tenere sine peccato mortali sm gl.in.c.dudū el.ij. ō electa sunt non rōne sui sed pp utilitatem beneficiorum vt quia est homo incautus fr̄iosus conscientiosus vt no.in.c.cū iamdudū.de preben. Et hanc limitationē ꝛ sententiā tene qr est mēs.o.tho. vbi supra,ꝫ adde aliā limitationem:vt dicatur ibi licere quando plures p̄bēde vel ecclesie non habēt rationem plurīs sed vnius siue ratiōe vnius siue rōne dependētie vn⁹ ad aliū. Unde patitim ex concessione iuris naturalis:patim ex concessione positiui beneficium habetur ī sum.pti.q; sunt quinq; casus ī quibus potest quis habere duas vel plures ecclesias vel p̄bēdas sine dispensatiōe. Primus est quādo ecclesie ita sunt remote q; neutra sufficeret ad sustentationē.ī.q.iij.vnio de reli.do.qđ monasterij. S.cundus vna pendet ex alterā.de cta.ꝛ qualit.cum te.T.ertius propter raritatē ꝫ clericorum.xxij.q.j.clericij.in fine.

¶ Primo vero querit qđ circa p̄sentē q̄stionē positiua iura cōtineāt:ꝛ quidā vt recitat Jo.an. in.c.iamdudū.de p̄bē.dicit hodie cōiure pot se aliquē plures habere p̄bendas cū prohibeatur solū pluralitas beneficiorū ꝛ dignitatis cum cura.vt in.c.de multa.de p̄bē.qr si papa de p̄bendis aliud nō intellexisset hoc idē de ipsis excepisset.de elect.ad audientiam.cū suis concor.cauteē epi.di.xcv.c.presbyteros.xxj.q.j.ꝛ similia loquuntur sm sua tēpora:sed hodie sec⁹ vel

Quartus si ecclesia est annexa p̄bende vt dignitati:quo casu ipse tenet maior ecclie p̄sonat⁹ deseruire in ipsa asit pochiali hꝫ idoneū ꝛ ppetuū vicariū q̄ gruēt̄ habeat de ill⁹ ecclie p̄uenīt̄ib⁹ portionē.de p̄bē.extirpāde. Quint⁹ habeat vnam intitulatā ꝛ aliā p̄mēdatā.xxij.q.j.q̄ plures. de q̄ cōmēda vide.ſ.cōmenda. Hāc tñ p̄latē archi.dicit intelligēdā de ecclesijs nō hīitib⁹ curā:de p̄bendis in ecclesijs diuersis:qr in eadē hoc sine dispēsatione nō ſz:vñ qr in.ſ.tit.iſſ. casu quātū ad ecclesias curatas fieri nō potest p ēm nisi p modū vnitō multas.ſ.ecclias vnīt̄ do:quā vnionē episcop⁹ facere potest:vel simpliciter ꝛ perpetuo:vel ad vitā eius cui conferuntur:de consensu rū habentiū ibi ius aliāſ.vt patrono:ſi ꝛ ea rōnabili:vide etiā de his in gl. in.c.dudum.el.ſ.de elec.in ver.intitulatam.

2.q. ¶ Secō querit vtrū hñs plura bñficia qñ vnū sufficit exensetur p dispēsationē pape ꝛ dico ex mente.s.tho.vbi.ā.q; nō:si dispēsetur in fauorē fut:qr hoc est ō ius naturale in q̄ papa nō dispēsat:vñ ſz gl.in.c.dudū.el.ij.de elec.dicat q; exēt⁹ q̄ ad eccliā trifiphātē:etiā dispēsat⁹ p papā qñ dispēsat⁹ est ad suā vtilitatē:qr hoc casu non ꝛpt pīmonitū in iuste dispargit̄ vñ cū bona ecclesie pape sine cā alienare nō possit sine graui peccato:vt 8t arch.xxij.q.ij.nō liceat pape. multomin⁹ pōt dare licēti ālteri ipsa dispgendi: vt in.c.nup.de resti.do.post dī.ꝛ sic cōuincit rō Jn no.in.c.cum ad monasteriū.de sta.mo.quia hic non solū violat ius positiuū:ſz potius diuinum. Et idē ſz ho.in.d.c.dudū.quē sequit Joā.and.ꝛ idē sentit.s.tho. Nec valet cōsuetudo ɔtra vt ibi dicit pau.ꝛ iura siue gl.q̄ dicunt q; valet intelliguntur ,p necessitate vel vtilitate vel prerogatiua meritorum vel ,p potentia retinēdi plura beneficia simplicia:ſz non vt fructus lucrifaciat sibi ad vtilitatem priuatam:vel agendū patrimoniū.vel vt lautius viuat:aut facilius ēptū vel matorē dignitatē cōsequatur:qr vt dicit,s.tho. vbi.ā.hāc intentionē tenere vñ beneficium qđ nullā dec ordinationē in se importat est illicitū:qr contra rationem in.c.ratio nulla,cum ibi notatis.de preben.ꝛ contra officium pietatis.xxj.q. j.c.ſi.ꝛ de hoc etiam infra clericus.

2.qō. ¶ Tertiō vtrū dispēsatio sup beneficiorū ſz pluralitate in aliquibus casibus non valeat ꝛ dico q; sic sm arch.qñ ſpetrās fabricauit aliqđ ōr̄ficium modicū beneficiū. Qñ aūt concedit vt ds possit habere beneficia dno curata intelligit de duob⁹ primis post concessionē.ꝛ de aliis nō valet. Qñ etiā manda ſaltem prouideri de beneficio nō obstante qđ aliud habeat ,p hoc nō est dispēsatū:vt habeant ambo simul.de p̄bē.ſi motu.li.vj. Qñ etiam papa obtinenti bñficiū aliud cōfert motu proprio non habita mentione de p̄cedentibus non propter hoc gratia innallida est:ſz sec⁹ ſi ad alteri⁹ petitionem gratiam facit.vt in.d.c.ſi motu.

¶ Quarto vtrū si ds hñs p̄sonatū seu dignitatem vel beneficiū curatū acciptat cōm p̄sonatū seu dignitatē vel bñficiū curatū ipso iure vacet primū ꝛ dico q; sic.vt in.c.de multa. de p̄bē. nec excusat cōsuetudo ɔtra ius.d.anto.q; ɔsuetudo nō excusat in delictis.p̄o quo est tex.in.c.ſ. de ɔsue.lib.vj.ꝛ in.c.literas.de ɔcess.preben.sed tamē quoad dignitates ꝫ aliāſ intelligitur qñ sunt in eadem ecclesia vt vī colligit ex.c.d multa.ꝛ per.d.anto.ibi. Et hoc sm Jnno.ho.ꝛ Joā. an.bñficiū curatū intelligitur large siue in foro siue cura habeat siue alē:siue sit ecclia pochialis vel cathedralis:siue capella curam habēs parochianorum de iure vel de facto:dūmō parochiā habeat in q̄ parochiale ius exerceat:siue dignitas siue officium siue ecclesia.sicut sunt mīri archipresbyteri archidiaconi ꝛ decani q̄ nullas habentes ecclias cui p̄sint:habēt tamē iurisditionē sup multa loca:sicut patauis ꝛ padue. Personatus aūt ꝛ dignitas sm Jnno.fere semp pōnuntur ,p eodē:ſz sm Jo.and.iō dicit fere. qr in anglia rectores parochiales dicuntur p̄sone,de app. p̄sone.in alijs Xo regiōib⁹ dicūtur rectores vel curati.ꝛ tñ nō dicuntur in dignitate ɔstituti contrario aūt abbates epi ꝛ superiores non dicuntur persone:ꝛ tñ sunt in dignitate cōstituti ꝛ q̄sq; priores extra eo.nisi essent intelligās ergo dignitatē vel personatū sm institationez vel consuetudinē ecclie.hec Joā.an. Fallit tamen dicta regula in casibus multis. * Ydio qñ hoc Petir cū dispēsatione sufficiēti vt in.d.c.ō multa. nus ꝛ de elec.dudū.el.ij. * Secō sm host.qñ primū casus vel scōm beneficiū est curatum habitu nō actu ſ.qr nō actu hꝫ parochianos.vt qr derelictus est locus.de elect.ſz cano.li.vj.Jnno. tamen ꝛ abb. videntur tenere contrarium. * Tertio qñ alterum bñficioꝝ nō hꝫ curā ex se:ſz p vnionē aliciuslo curati.de p̄bē.sup eo. * Quarto qñ ignorabat se hꝫe bñficiū tale.qr tūc sibi dat optio de resc.gꝛa.li.vj. * Quinto si nō sciebat se illō hꝫe de iure ꝛ si de facto nō habebat:vt qr erat spolia tus p.imo stat regula fin Ain.qui hoc no.in.d. c.dudum.repetit tamē fructus primi quos percipere poterat vsq; ad receptionē secundi.

* Sexto quando secundi beneficij fructus aliq; ad tēpus ex causa pura pape ɔcessione percipit vt de p̄bendis.c.,si tibi concesso:qr pro tempore quo ad alium pertinent dicti fructus: non cēsentur vacare primum:quod tamen Henric botich.verum dicit secundum Joannem andre.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛ Arch. quantū ad perceptionē fructuū ꝓmi bo-
neficij: vacat tū quantū ad hoc vt postꝫ pacifi-
cam possessionem administrationis scōi bñficij
habuerit debito tpe ꝓsecrāt. vl locū habebit Ra-
uennēse concilij. de cōcess. preb. c. nulla. * Septi-
mo fallit si scōi bñficij pactā possessionē admi
nistrationis nō habuerit: nec p eū stetit qn hꝫt
qz tūc nō vacat primū sm Jun. Henri. boich. et
est tex. in cle. si plures de preben. * Octauo fal-
lit in eo qui sm Inno. in. c. cū nostris. de concess.
preben. quē sequit do. Anto. ꝛ Joan. an. ꝛ Imo.
in cle. gratie: de referi. ꝛ facit tex. vij. q. j. in verbo
carebit. qō est verbū futuri tpis: ꝛ sic vī requirt
inſa. gl. tū in. c. relatio. xxj. q. j. ꝛ qz regula ī ēpa
tu nō fallit: ſz ꝓmi est veriꝰ: qz nō vacat p ade-
ptionē scōi bñficij sine sit supⁱ sive inferiⁱ: sive
eq̄le cū ēpatu expresse vl tacite renūciare nō pos
sit sine inſa papę de transl. epi. inter corporalia.
sm Henri. boich. Inno. ꝛ Host. Sum. autē ang.
dicit tē esse de quocūqz alio bñficio qō quis nō
pōt cū alio tenere nisi dispēsēt: ſz hoc pz falsum
ex rōne quā assignant dicti docto. itē qz sm hoc
per dictā regulā nō vacarent nisi bñficia insuffi-
cientia: qz nullum sufficiēs potest teneri cū alio
superueniente nisi dispensatiue: Vincen. autez
ponit alios duos casus super. d. c. dudum. * Ne-
no igitur fallit vt not. Ber. in. c. dudum. in bene
ficijs omittis vel dependentibus vel cōmendatis
vbi sī scōm curatū quis adipiscit ꝓtā annexitās
qz scz est annexū nō curato nō vacat primū cu-
ratū de preben. sup eo. lib. vj * Decimo sm Vinc.
si colore ꝛ non animo bñficij ppetui recipit scōz:
qz posset rūsepenitere. ſ. q. vj. sī quis libelloꝫ. de
peni. dist. j. diuortium. Idē si incōtinēti fuit dele
ctus. * Undecimo si scōz recipit in ēpatu alieno
sine licentia sui episcopi a quo repetit: qz q̄uis
priuatꝰ sit primo quātū ad se: nō tū quātuz ad
prelatū suū: si sine licētia ipsi⁹ trāslt ꝛ hoc not.
Joan. xxj. q. ij. si quis iam translatus. ꝛ cōcordat
Host. ꝛ Host. * Duodecimo in eo qui expēsas de
propriis fecerat in primo propter quas competit
sibi retētio primi sm Jo. de ligna. d. Anto. ꝛ do.
Abba. q. tex. xij. q. iij. quicūqz. ꝛ sufficit tales ex-
pensas esse vtiliter ceptas: ſz deinde totum pe-
rierit a casu sm Jo. and. in. c. ex parte. de cōstitu.
vt qz domū factā ignis statim ꝓbussit. Et ex his
infert. d. Abb. qꝛ si clericus moritur intestatus:
heres repetere poterit expensas quas fecerat in
beneficio: ſz hoc intelligo si expēdisset de bonis
sui matrimonij: ꝛ hoc de expēsis factis ante rece
ptionem secundi: secus de factis postea. insti. de
rerum diui. §. certe. * Tertiodecimo in eo q̄ pte
statur qꝛ primum dimittere non vult: qz tūc ſz-
tue agit prelatus sibi cōcedano secūdū ꝛ posset
in hoc casu locum habere consilium lateranen-
se. scz qō non tenet collatio scōi. de cle. nō resi. q.
nonulli. vnde sm Host. si qs recipit sm minus
pingue: non videtur primū vacare: cū non videa
tur habere animum deferendi primuz propter
scōm. maxime cū errauit ar. di. lxxiij. quorūdaz
qui licet dicat hanc opinionē verā in scholis: fa
tetur tamē eā esse falsam in iudicio ꝛ in curia
non seruari. Extra hoc casuꝫ qui retinere pri-
mum contenderit: etiam secundo priuabitur: vt
in. d. c. de multa. Hodie tū p cōstitutionē extra-
uagantem Joā. secundi. que incipit execrabilis.
si recipiens secundum primuz quo primuꝫ absq;
more dispendio verbo vel facto in manibus or-
dinarij sub testimonio publico: non dimittat: pri
uatus est secūdo: ꝛ inhabilis ad sacros ordines
ꝛ beneficia. hec omnia Joā. and. in nouel. super
c. de multa. exceptis his que ponunt de henri.
boich. * Quartodecimo addi potest quando qs
acceptaret secundū calore iracundie sm Jo. an. de
ligna. ꝛ Anto. de bur. ꝛ facit gl. in. c. ex literis. de
dnor. que vult q̄confessio ex iracundia facta nō
ꝓiudicet. * Decimoquinto quando acceptat ad
tempus: puta donec aliter fuerit beneficio pro-
sum sm per. de ancha. in cap. j. de consue. lib. vj.
Exemplum: dicit statutum quod mortuo epi
scopo archipresbyter administrat iurisdictionem
spiritualem etus donec alius fuerit creatꝰ. * De-
cimosexto vbi habenti beneficia curata confer
tur aliud curatum: non ostensa fide dispensatio
nis: quia nec valet collatio vltimi nec vacat. po-
ra. de offi. ordi. li. vj. quod intellige si secundum
beneficium acceptauit tantum possessionē eius
minime nactus: qz si eam fuisset nactus vaca-
rent priora: vt in clementina ſ plures. de pre-
ben. nec tamen hoc casu valeret collatio, vltimi:
ꝛ ita hanc materiam intelligit gloſſ. in dicta cle-
mentina. * Decimoseptimo fallit in casibus in
quibus licitum est habere plura beneficia cura
ta de quibus in. c. dudum. de elec. ei. ū. cum glo.
in ver. intitularam, ꝛ supra in prin. huius titu.
Quicunqz igit̄ preter hos casus receperit dignita
tem vel ꝓsonatū seu beneficiū vel offm̄ hūs curā
animarum: si ante obtinebat sī'e: cū sit priuatꝰ
primo postꝫ possessionē obtinuit de' scdo: vel
per eū stetit quominus obtineret teneturꝫ absq;
mora dimittere primū in manibus ordinarij in
cuius ēpatu hoc fuerit: alioquin etiā scdo est pri
uatus ipso ture: ꝛ non solum ad sacros ordines:
sed etiam ad omne aliud beneficium est inhabi
lis: ꝛ omnia talia vacatura beneficia ipso ture
reseruantur apostolice sedi. et si altius dispōnat
de eis non valet. hec Joā. xxij. in extrauagā. que
incipit execrabilis. ꝛ concordat Albric. ſ. licet
autem hec regula locum in priorat̄ibus curatis
quibus preficiuntur religiosi: vt in. c. cū singula-

de ꝓbē. li. vj. imo etiā eidē seruarēt: etiā si pōsta-
tum nō cēt curatꝰ. vt vt tex. in cle. qz regulares.
de suppl̄ē. ne. ꝓb̄. in fi. ꝛ sīr habet locū in ꝓben-
dis qsi tā ꝓma q̄ secūda est in eadē eccl̄ia: qz tūc
ipso iure vacat pria. vt in. c. literas. de cōcess. ꝓbē.
etiam si acceptaret secundam iure annexionis.
vt in clemē. fi. de preben. als autem non hꝫ locū
in prebendis sm Vincen. ꝛ. d. Anto. quia nō est
eadem ratio stans de beneficiis curatis.

5.qō. ¶ Quinto virū spoliās aliquē beneficio cura-
to pdat suū ꝛ dico qꝛ recipiēs scōz bñficiū cura-
tū pōt ipso iure ꝓmi curatꝰ quo ipse fuerat spo
liatꝰ, multo fortius q̄ primū pacifice possessum
sm gl. in cle. gratie. de referi. in ver. renunciare.
ꝓ quo facit qō no. d. An. ꝛ Jo. de ligna. in. c. cū
teneamur. de ꝓbē. vbi dicunt qꝛ impetrans te-
netur facere mētionē bñficiū quo fuerat spoliat⁹
pōt tū iste sm. d. Anto. petere fructꝰ ꝓmi bñfi-
cij quos receꝑit spoliator vsqz ad tps acceptatiōis
secūdi. ꝛ ad hoc alleg. spec. Ecōtra vero spolians
aliquē iniuste bñficio curato perdit illud quod
ipse pacifice possidebat: vt in. c. cū qui. de ꝓben.
6.qō. lind. ꝛ beneficium vacat. vt in. d. c. cum qui.

¶ Sexto querit vtrū habēs bñficiū nō curatuz
requirēs tū residentiā ex statuto vl cōsuetudine
perdat illud ipso ture: si acceptet scōm sī'e vl ce-
ratum. Inno. in. c. fi. de cle. non resi. distinguit qz
si statutū req̄rit residentiā tpalē tūc: aut etiā si
ppetuā. sed nō residentē obligat ad pditionē fru
ctuū solū. si ē nō perdet primū ipso ture: si vero
requirit residētiā ppetuā ꝛ nō residentē obligat
ad perditionē bñficij ipso ture pdit primū per ac
ceptationē scōi: vt ēt tz gl. in. d. cle. gr̄e. ꝛ Feder.
Cōtrarium asit eius qui renuit Inno. in scdo mē
bio tenet Jo. an. in addi. spec. in iij. de cle. nō resi.
ꝛ sic reꝓbat dictū ei⁹. Et hāc opinionē sequit
d. Lar. ꝛ pet. de anch. ꝛ. d. Abb. in. d. c. fi. ꝛ mouen
tur qz. d. c. de multa. est cōrectorius: ꝛ loquit de
ecclesia curata. S. d. Anto. in. d. c. fi. distinguit
dicēs priuatiōis formā ꝓsideradā esse: qz si pro-
pter non residentiā statutum imponit pena pri
uatiōis ipso ture. tunc vera est prima opinio aut
nō primat ipso ture ꝛ sic est vera scōa. vide plz-
nissime p. d. abba. in. c. ex tr pāe. de ꝓben.
7.qō. ¶ Septimo q̄rit q̄ sit pena et q̄ bñficia pdicto
modo vacātia. s. ex adeptione secūdi tpe debito
nō cōfert. ꝛ dico qꝛ si nō cōferat illa infra. vj. mē
ses potestas conferēdi deuoluit ad aliū vt supra
bñficiū. q̄. §. vj. ꝛ incurrit etiā aliā penā: qz tenen
tur assignare in vtilitatē ecclesie vacātis ō suis
ꝓpriis tribus. non de illis eccl̄ie sue trīs q̄rū a tē-
pore ipsius vocationis ꝓceptū fuit a quocūqz
tenente ipsum: vt in. c. de multa. de ꝓbē. Et
si ꝓceptū nō hꝫ punict alia pena ad iudicis arbi-
trīū. x vj. q. vj. illud. xiij. q. vj. si res vel repetētur
ab eo qui percepit: qz ipse tanq̄ inuasor oēs fru
ctus restituere tenetur. C. de rei vendi. certum.
Et cum predictis concordat Albericus.

¶ Octauo querit q̄ dispensare possit ī benefi- 8.q.
ciorū pluralitate legitima cā intercuniēte. ꝛ dī-
co qꝛ in plurib⁹ simplicibus. itē in vno curato ꝛ
alio simplici dispēsare pōt eps ī diuersis eccle-
sijs: ꝛ in vno si sunt simplicia: sm gl. in. c. litte-
ras. de cōcessiōe ꝓbē. qō Jo. an. verum dicit sunt
difficilia: vū pōt inchoare dispēsare. vt dō in eadē ec
clesia habeat dignitatē ꝛ canonicatū. ꝛ facit ca.
ꝓmi cū gl. de ꝓsu. lib. vj. ꝛ Fede. ꝓsilio. ecce. tenet
qꝛ pōt dispēsare vt dō in eadē eccl̄ia habeat ca-
nonicatū ꝛ altare seu bñficiū alicuius capelle. ꝛ
hoc sequit̄ pañ. in. d. c. literas. in duob⁹ aūt con-
formib⁹ nō pōt in eadē eccl̄esia: puta vt quis ha
beat duos canonicat⁹. qō Jpañ. vbi supra ōt se-
qui cōiter doc. vū in eadē eccl̄ia duo altaria ha
beri nō possunt in titulū ex dispēsatiōe ep̄i scōz
Host. de mōte lau. ꝛ videt sequi gemini. vbi. ō. ꝛ
placet qꝛ altaria data in titulū perpetuū dicūtur
beneficia sm glo. in. clem̄. ſ. de decī. ꝛ sequitur
Hemi. in. c. j. de ꝓsue. lib. vj. altaria vero que non
dantur in titulū bñ habere possent ex dispēsatio
ne ei⁹: In personatib⁹ vero vel dignitatibus vel
administrationib⁹ aut officijs perpetuis quocūqz
nole cēseantur solus papa dispensat. vt in. d. c. j.
scz in eadē eccl̄ia: vel diuersis. vt in. c. ō multa.
de ꝓbē. Et licet tex. videatur solū de eadem ec
clesia prohibere: tū doctores in dictis capitulis
dicunt hoc habere locū etiā in ecclesijs diuersis
per ea. qꝛ nonnulli. de cle. nō re. quod nota. licet
Innoc. dicat cōtrariū in. d. c. de multa. dicēs q̄
episcopus dispensare potest in pluribus eccle-
sijs: dūmodo curā animarū nō habeāt: ſz primo
opinio tenenda est tanq̄ rutior ꝛ verior.

¶ Rursus de beneficijs prebēdis ꝛ dignitati-
bus. v. specialiter q̄ tū ad fructus.

Beneficiū. v. q̄tū ad fructus sciendum
est qꝛ fructꝰ tēpore vacationis debent
in vtilitatem ecclesie expendi: vel fu-
turis successorib⁹ fideliter reseruari:
alias in cathedralib⁹ ecclesijs: ꝛ in regularibus. et
collegiatis: si fiat contra per capitula cōuentus
ꝛ collegia vel singulares ꝓsonas. ipsi cōtra facē
tes sunt suspēsi ab officio beneficio quolibet do
nec plene restituerint dcca de bonis ꝓceperint
a platis mortuis dimissis: aut vacatiōis tpe ob-
uenētib⁹. nō obstātib⁹ priuilegijs: consuetudini-
bus statutis iuramentis: cōfirmatione sedis apo
stolice: aut alia quacūqz firmitate vallatis. extra
de elec. qz sepe. lib. j. Et simulis prohibitio sit ge
neraliter de ouibus ecclesijs ne bona earum occu
pentur a prelatis quibus subsunt seu ad quo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

rum ad custodiã ptinẽt aut alijs ꝯcessiq; personis ecclesiasticis: ad quos si collation ẽ ordinationẽ p̃sentationẽ seu custodiã pertinẽt dignitates psonatus poratꝰ: vel ecclie vacãtes nisi de speciali privilegio vel cõsuetudine p̃scripta: vel alia rationabili cã: ako eẽt ꝛ superiores sunt suspensi ab ingressu ecclie: ꝛ alijs ab officijs ꝛ beneficijs donec satisfecerint. vt in. c. presenti. de offi. or. lib. vj. vbi etiã dicit q; vbi ex privilegio vel cõsuetudine vel alijs rõnabili causa ẽbi quis asserit dicta bona cõpetere: hoc de illis bonis solum debet intelligi q̃ solutis debitis si qua sint ꝛ his que fuerint necessaria ꝓ seruitoribus et ministris ab oneribus incũbentib⁹ vsq; ad nouos reditꝰ supportãdis cõgrue reseruatis ex ipsis reputa fuerint superesse. ¶ Quomodo autẽ ista prohibitio differat a priori. vide in. d. c. presenti. in fi.

1.qõ. ¶ Primo vero q̃rit an valeant indulgentie cõcesse personis nõ ecclesijs aut dignitatib⁹ de p̃cipientib⁹ fructib⁹ beneficioꝝ in absentia: ꝛ dico quod sunt casse ꝛ irrite. extra de rescrip. c. fi. lib. vj. sed illud capitulũ vt ptz intuẽtt non cassat futuraz post illam constitutionẽ: sed cassat preteritas: ꝛ futuras ostendit nõ fiendas a successoribus vsi si fierẽt tenerẽt iz forte interueniret petitio.

2 ¶ Secundo vtrũ alienari possunt bñficiorũ fructus ꝛ dico q; de iã p̃ceptis planũ ẽ q; sic: vt supra alienatio. nec requiritur illa solẽnitas q̃ in alienatiõe imobiliũ requirit: iz ꝛ perapiẽdi locari p̃nt etiã si sint decime vel alia ex̃de loca. vestra. iz hec locatio nõ extendit vltra tps vite locãtis ꝛ clericus in vsufructuario cõparat. xvj. q. vj. illud. ℣mo hodie dicẽdũ ẽ vt supra alienatio. ℣. xv.

3 ¶ Tertio vtrum canonici ꝛ alij clerici bñficiati q̃ psonaliter diuinis officijs nõ intersunt: possint percipere quotidianas distributiones: ꝛ dico q; nõ: nec vz cõsuetudo cõtraria: nec statutũ aut remissio canonicorũ qñ eis nõ accrescit: ꝛ tenenẽ ad restitutiõem: nisi eos excuset infirmitas: aut iusta corporalis necessitas. aut euidens ecclesie vtilitas: extra de cle. nõ resi. c. j. li. vj. Et intellige de infirmitate q̃ est eã ꝓpter quã diuinis nõ interssunt alꝫs sec⁹: vt qꝫ etiã ds si nõ fuisset infirmus nõ interfuisset diuinis: qꝫ tñc non habebit distributiões fm He. ibi ꝛ. d. c. j. ꝛ rõ qꝫ casus superuenies recipit interpretationẽ fm statum p̃cedentẽ vt in. c. maiores. ad finem de bap.

4 ¶ Quarto vtrũ clericꝰ hñs sufficiẽs patrimoniũ licite sustentari possit de bonis ecclesie? ꝛ dico fm ho. ꝛ gut. q; sic si ecclesie deseruit. xii. q. ij. charitatẽ. ꝛ. c. ecclesiasticis. iz si non seruit: ꝛ in malos vsus expendit multipliciter peccat: ꝛ sacrilegii cõmittit. xvj. q. j. qñ. ꝛ. j. q. ij. clerici ꝛ de hmõi dz intelligi. c. pastoralis. ꝛ. c. nõ est mea et ibi. quõ. c. Multa ad materiã bñficiorũ habes j. titu. clericus. ꝛ titulo eccliã. ꝛ ti. p̃bẽda. ꝛ ti. residentia. ꝛ ti. permutatio. ꝛ ti. renũciatio.

¶ De bigamo vel bigamia.

Bigamia q̃. i. est in vxorũ pluralitate iz. Litho. hebr. xj. primꝰ introduxit lamech pessimꝰ ꝛ vt dicit i. ti. dist. xxvij. irregularitatẽ induxit: qꝫ habẽs alijs ministrare sacrã vt habẽs sacramẽtũ ordinis nullũ dz in sacrijs ofectũ pati. defectꝰ autẽ est in sacro ẽ qñ scrifigurãtio integra nõ inuenit: sicfm ãt matrimonij significat coniunctionẽ xp̃i ad ecclesiã q̃ est vnꝰ ad vnã: vñ ad perfectã significationẽ sacrã pertinet vt vir sit nisi vnius vir ꝛ vxor nisi vnꝰ vxor: ꝛ consequẽter bigamia q̃ hoc tollit irregularitatẽ induxit. hec ex illo. vñ q̃ fornicatio. ecclesia irregularis vel bigamꝰ: qꝫ cõiunctio fornicaria nõ significat illã cõiunctionẽ xp̃i sposi ꝛ ecclesie sponse. vt ait ör. g. tho. vbi supra bigamia ꝑ drupliciter ℣hit. ℣mo cũ ds hz 'plures vxores simul vnã de iure. l. successiue. Secõ cũ simul hz plures de iure aliã de facto. Tertio cum plures hz successiue vnã de iure aliã de facto. Quarto qñ quis viduam ducit in vxorẽ: ꝛ in hoĩb⁹ his est irregularis adiuncta: iz intellige fm eundẽ ꝛ ric. si interuenit copula. Quinto ẽt fm eũdẽ ibi q̃stiuncula. tiij. qñ ds ℣hit consumat mrimonium cũ corrupta ab alio: siue hoc sciat: siue nõ. Sexto qñ ds cognoscit propriã vxorẽ postq̃ est ab alio cognita. ꝛ intellige etiã si ad p̃ceptũ ecclesie debitũ reddit iz coiorẽ oppi. ℣ost. ꝛ ray. ꝛ etiam si ignorabat eam adulterã fm panor. in. c. si vir. de adul. ꝛ allegat. c. ij. de big. ꝛ in his etiã est irregularitas. Septimo fm aliquos si aliquã desponsauit: deinde vxorẽ eam duxit tñ probabiliꝰ est qõ nõ sit irregularis: qꝫ carnẽ suã non diuisit in plures: hec ex illo quo. l. ad bigamiã ꝓpter defectũ sacramẽti. Et hoc etiã vltimũ refert glosa. et panor. l. c. sane. de cle. cõiug. Ex statuto autẽ ecclesie bigamus large octauo est qui post solẽne votum cõtinẽtie. l. qui existẽs in sacris vel ꝓfessus religionẽ matrimonium ℣hit de facto. sed in hoc est diuersitas: qꝫ sum. pis. ꝛ arch. limitant si contrahit cum corrupta. ꝛ allegãt. c. nuper a nobis. de biga. iz summa an. ꝛ ro. extẽdit etiã si est ℣go ꝛ allegant. d. c. nup. ꝛ c. sup eo. de biga. in gl. ꝛ. c. fin. eodem ti. ꝛ xxxvj. q. j. quotquot in quibus tñ de virgine mentio non fit: alij loquuntur indistincte dicentes qõ est irregularis si contrahat: sed omnes dicunt verum: qꝫ talis contrahens ꝓpter duo est irregularis. primo scilicet ꝓpter similitudinem ad vere bigamum: vt si ꝛ trahat cum corrupta: qꝫ talis non est bigamus cuꝫ ibi non sit matrimonium: ꝛ tamẽ est similis bigamo: qꝫ nisi obstaret votum ibi esset matrimonium ꝛ

bigamia. ꝛ sic loquitur p̃mi. ꝛ secõ rõne p̃sumptionis de incontinentia ꝛ ad matorem sacri ordinis reuerentiam: ꝛ sic loquitur scõt ac tertij. ¶ Quamũ ad dispensationẽ tñ refert an cum virgine vel cum corrupta cõtrahat vt dicetur.

1.qõ. ¶ Primo ℣o q̃rit quare irregularis est vir si cõtrahat matrimoniũ cũ corrupta: nõ ait si ℣hit corrupta. ꝛ. o. Tho. vbi. ℣. reprobatis multis opinionib⁹ dicit qꝫ defectus in sacro causat irregularitatẽ: corruptio ait carnis q̃ matrimonij p̃cessit nullũ defectũ facit in sacro ex parte illius in quo est corruptio. iz ex parte alterius qꝫ actꝰ cõtrahẽtis mrimoniũ nõ cadit supra speciẽ: iz supra alterã: ꝛ ideo ex termino spectat: q̃ ẽt est respectu illius actꝰ quasi materia sacri: vñ si mulier eẽt ordinis suscepti nisi fieret irregularis si ℣heret cũ corrupto nõ ait si ℣heret cũ corrupta. nisi ꝑius alio mrimonio fuisset corrupta: sit cõcilio ẽ 8 ℣o.

2.qõ ¶ Secõ querit q̃ duplex. l. ꝑfecta modi reperit bigamia ꝛ dico qꝫ est duplex. ℣a ꝛ interpretatiua fm gl. in. c. sup eo. de biga. Vera est in ꝓmo mõ. i. qñ ds plures habuit legitimas vxores fm gl. ꝛ ibi. et Ricar. in. tiij. di. vij. interpretatiua ait ꝙtam ad legẽ promottois est in oĩbus alijs modis fz gl. Quidã tñ dicũt bigamiã interpretatiuã dici cum quis ℣hit cũ corrupta ab alio vel cognoscit suaz post adulteriũ etus: ꝛ vlteri⁹ dicũt bigamiã simultudinariam: qñ ds ℣hit post votũ. vel hz duas vxores: vnã de iure aliaz de facto successiue aut simul ꝛ ista trimẽbris distinctio videtur esse de mente dicte glo. ꝛ He. ꝛ consonat rationi.

3.qõ ¶ Tertio queritur si sit bigamꝰ q̃ ꝓmo accepit ℣gi nem: sed non cognouit. ꝛ ea mortua ℣hit cũ alia virgine ꝛ eam cognouit: vl ecõuerso si cognouit primam ꝛ nõ secundam: ꝛ dicit mo. qꝫ non. extra eo. debitũ. ꝛ ptz ex dictis: qꝫ regula copula. Et sili non est bigamus q̃ ducit ℣giñẽ ab alio ductã sine viduam iz incognitã. xxx. dist. c. si. q. ℣o ducit iudicio suo virginẽ: iz ra. ideo inuenit corruptã ꝛ cognouit bigamꝰ est. xxx. di. c. si cui⁹. ꝛ. ca. seq. nec excusat error: vel ignorantia fm Hostie.

4.q. ¶ Quarto vtrũ sit bigamus qui vnã vxorem habuit ꝛ cognouit ante baptismũ: ꝛ aliã post et dico qꝫ sic. xxxiij. q. vi. c. opz. ꝛ. c. acutino. iz ℑ san. male ℑtum senserit: ꝛ idẽ si habuit duas vxores ante baptismum: ꝛ similiter qui ante baptismum dimisit vxorem propter fornicationem: et postea accepit eam: qꝫ per baptismũ irregularitas ista nõ tollit: ꝛ probat. c. tho. vbi. ö. iz tollat irregularitas homicidij vt infra homicidium.

5.qõ. ¶ Quinto q̃rit que cã est qꝫ bigamꝰ ꝓmoueri non põt: ꝛ dico huius tres esse causas: vna est dignitas ordinum. xxvj. dist. vna. ꝛ. c. vl. alia est incontinẽtie signũ. di. xxxij. ꝓpterea. alia principalis est defectus sacri in significando matrimo-

niũ ꝓt qꝫ est inter vnũ ꝛ vnã: ex quo iste diuisit carnẽ suã in duas. xxvj. dist. acutiꝰ. extra. e. de bigã. ℣mo q̃ leẽdũ est qꝫ i mrimonio fm duplicem ꝙiunctionẽ. l. amicoꝝ ꝛ corpoꝝ attẽditur ordo ꝑfecta qꝫ prima ꝙiunctio significat vnionẽ alie ad desi: secunda ℣o vnionẽ ꝑi ad ecclesiã que fuit q̃si vel quasi mrimoniũ initiatũ i ꝑfecto antiq̃o ratificati i nativitate xp̃i ꝙummati i cruce vel ratificati in cruce ꝛ ꝙummati in gloria significat ẽt vnionẽ diuinitatis ꝛ humanitatis facte in vtero virginis. xxvj. dist. accutiꝰ. de consecratione dist. j. in ℣ho. extra eodem debitum.

¶ Sexto q̃rit vtrũ liceat dispẽsare cũ bigamis: ꝛ dicunt ddã qꝫ nõ: iz tu dic cũ opinione cõi ꝛ cuz 6.qõ
o. tho. in. tiij. dicẽte qꝫ bigamte non est adiuncta irregularitas iure naturali: iz posttuo nec iterꝝ est de essentialib⁹ ordinis qꝫ quis nõ sit bigamus qõ ptz qꝫ bigamꝰ accedẽs ad ordines characterẽ recipit vnde in tali irregularitate papa dispensare põt. Qñ aũt obijci posset ꝙ decretalẽ extra eo. nup. qõ cũ clericis q̃ ꝛ tñ in ipsis fuit sectidas multeres sibi mrimonialiter ꝛiiserũt tanquã cũ bigamis nõ liceat dispẽsare: soluit dicens ꝙ hoc ostẽdi qꝫ eadẽ est difficultas dispensandi in illis q̃ de facto cũ ꝑib⁹ ℣rum sicut si de iure cõtraxissent nõ qꝫ subtrahat pape dispẽsandi ꝙtas. Et intellige eãdẽ ẽ difficultatẽ qꝫ idẽ dispẽsat vtrobiqꝫ: iz facili⁹ in bigamo iterꝝtatiue fm multos. Qñ aũt obijcit: qꝫ nõ iz dispensare ꝛ doctrinã apostolicã vel tuo diuinũ qõ dicit oportere eũm esse vnius vxoris virum dicit versi esse quãtũ ad ea q̃ sunt de iure naturali ꝛ de necessitate sacrorum ad fidei: in alijs ait que sunt de institutione apostoloꝝ. cũ ecclesia habeat nunc eãdẽ potestatem statuendi ꝛ destruẽdi quã tunc habebat: põt per eũ q̃ primatum in ecclesia tenet dispensari. hec ille. ꝛ cõsentit ℣e. ꝛ ala. ℣ollet tñ dici qꝫ ista dispẽsatio. tõ dicitur non licere: qꝫ nunq̃ fit nisi pro magna ꝛ ardua causa: sicut. xxxiij. dist. lector. in gl. vbi luctuo papa dispensauit cũ bigamo. ℣t ℣anor. ꝛ Archie.

¶ Septimo queritur quis possit dispensare cũ 7.qõ
bigamis. ꝛ. o. Tho. in. tiij. dicit qꝫ papa potest dispensare in tali irregularitate totaliter: sed episcopꝰ quãtũ ad minores ordines ꝛ fm aliquos etiam quãtum ad maiores in his qui volũt deo in religione seruire propter vitandũ religiosoꝝ discursum. hec ex illo: qui loquitur de omnibus bigamis excepto eo qui contrahit post votum solenne: quia de omnibus alijs fecerat mentionẽ. ꝛ in omnibus est equalis difficultas dispẽsationis: siue sint vere siue interpretatiue bigami. Sum. tamen ange. tenet quod in bigamo vere solus papa dispensat. xxxiij. distin. lector. in glo. episcopus ait dispensare non potest etiã in mi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

noz ib⁹.ꝛ allegat not.in.c.vnico.de bigamis.lib.vj.vbi Fran.hoc dicit ꝛ sequitur Jo.an.fundantes se sup illo.c.vnico.ex q̄ hoc tñ hꝰi nō pōt: qz ls illō.c. phibeat clerico bigamo ferre tōsurā tñ hoc intelligit nisi talē habeat cāz vt cū eo dispē setur.opinto aūt.s.tho.phak in.d.c.lector. saltez quātū ad pmanere in ordine suscepto: qz illō.c. dicendo q̄ poterit pmanere in lectoratu. nisi fuerit necesse ꝓmoueat ad subdiaconatū.q.l.olim non erat ordo sacer vt dicit gloss.de biga.super eo.innuit q̄ dictū est. Quantū ño ad bigamū sillitudinarie.ꝛ.si qui ꝺhit post votū solenne dicit ꝺñs.in.c.de diacono.ꝛ.c.seq.q̄ cle.vel vo.q̄ si clericus ꝺxit in sacris cum corrupta sol⁹ papa dispensat.vt in.d.c.nup. sili⁹ et si de iure ꝺxit cuz vna puta antequam eēt in sacris: ꝛ de facto cuz alia.l.post ordinationē.ꝛ vtrāq; cognouit: solus papa dispensabit: vt.d.c.nuper.ꝛ sili⁹ in non clericis q̄ isto modo sunt bigami non distinguēdo vtrum sciuerint aut ignorauerint impedimētuz qz text⁹ ad animū cū ope sequnto attēdit: qz sic in ipsis est defectus sacri sicut in vere bigamis ꝼm glo.in.d.c.j.ꝛ in.d.c.nuper.de biga. ꝼm He. in.c.vnico.de biga.lib.vj. Si vero existēs in sacris ꝺxerit non cum corrupta sz virgine: nec aliā vxo: ez habuerit ante in habitu laicali vel in minorib⁹: poterit eēs dispēsare vt ministret ꝛ est text.in.c.diuersis.de cle.cōiuga.ꝛ in.c.j.q̄ cle.vel vo.cum glo.ꝛ etiā vt ꝓmoueat ad vltertora.c.sane de cleri.coniug. Ad.c.aūt nup.q̄ vſ ꝺ. dicit illud intelligi de eo qui ante sacros ordines aliā habuit ꝛ post in sacris aliā accepit. Ad.c.vero secundū.q̄ cle.vel vo.dicit q̄ loquitur in eo quem vere non penitet. vel est suspitio de recidiuo: qz tñc nisi religionē ingrediat eēs nō pōt ꝛsimiliter q̄ imminet scandalū: vt not.in.d.c.

8.qō. ¶ Octauo q̄rit vtrū bigam⁹ vere sit priuat⁹ priuilegio clericali: ꝛ dicit text.in.c.cuz altercationio.lib.vj.q̄ bigami nudati sunt oī priuilegio clicali ꝛ additi foro seculari nō obstāte ꝓsuetudine ꝛ cis sub pena excōicationis inhibitū est deferre tonsurā vel habitū clericalē: sed glo. ibi dicit hoc intelligendum de his q̄ facti sunt bigami in minoribus: q̄ autē sunt in sacris bene gaudent ꝼm He.ibi. Et diuersitatis ratio est ꝼm eū q̄: existens in minoribus ſaliter ꝺhēdo pōt ꝛ ꝺz viuere vt laicuo. qui ño est in sacris redire non pōt ad seculū: vt not.de ap.c.huc.in gl.fi.ꝼm Jo. de fanto. vnde lz sit priuat⁹ habilitate ordinum non tñ priuilegio clericali. Sili⁹ religiosus approbate religionis gaudet: ita q̄ talem penitēs esset excōicatus: qz text.in.d.c.vnico restringitur vt loquat de existēt⁹ in minorib⁹: non de monachis vel existēt⁹ in sacris. Nec ob.c.q̄ quis dist.lxxxiij. vbi ō: big amum esse nudatū omni priuilegio ꝛ latcam solū habere cōionē. ꝛ consequenter vſ q̄ non possit esse monachus: q̄ respondet Joan an.in regula delicti.ſ.in merci.q̄ erit laicus p⁹fessus: q̄ esse pōt.c.ex eo.de elec. lib.vj. Et idē per omnia dicendū est de bigamo interp⁹tatiue sicut de vero ꝼm He.ꝛ glo.ibi. et Hosti.ꝛ Barro.Jo.mo.ꝛ Jo.cal. licet Bonagratia als Boatinus teneat contrarium q̄ dixit in c.j.de biga.q̄ sacerdos qui contrax⁹it cum vidua vel duo matrimonia successiue ꝛ postea commisit homicidium: poterit puniri per iudicē secularem.per.d.c.vnicū. sed primum est cōius ꝛ verius non obstante de eo q̄ dicetur de casu vers ad fictū q̄: in isto interp⁹tatiuo idē est quo ad omnem modum sicut in vero bigamo: vt no.gl.in c.j.de biga.ꝛ patet in.c.debitum.co.ti. vbi dicit q̄ diuisit carnem suam,ꝛ facit etiam.c.quisquis lxxxiij.distin. De bigamo vero similitudinarie vtrum sit sili⁹ priuatus clericali priuilegio. Dicit Hemi. vbi supra q̄ non. nisi quo ad executionem ordinuz: ꝛ ex hoc ipse infert q̄ cōstitutio penalis nec extenditur de casu vero ad fictum: q̄ casus fictus non fingitur ideēsse: quo ad oēs effectum quem habet casus ver⁹: sicut est in proposito vt patet in capitulo nuper. de bigam. Intelligе ergo text.um dicti.c.vnici. de bigamo vero q̄ interpretatiuo qui non est in sacris vel religiosus: qui est nudatus omni priuilegio ꝛ astrictus foro seculari: et ei sub excommunicationis pena precipitur vt non deferat tonsuram vel habitum clericalez vt in dicto capi. vnico. ꝛ si portet moderaliter peccet.

¶ De bissexto.

Bissextum dicit q̄ bis.i. per duos dies ſtamus super sexto kalen. martii. Et nota q̄ vigilia sancti Mathie debet semper celebrari die immediate precedente festuz: nisi illud die lune euenerit sicut de aliis infra dicetur in verbo tetunium: ettaz quando in anno bissextili festum eius ꝼm consuetudinē romane curie in die scōs celebrat de vigilia. quesluit. q̄ vigilia est propter festū nō econtra vnde mutato festo mutatur vigilia vide not. in.d.c.quesluit. de verbo. significa. Vtrum autem suspensus per annum celebrare possit in vltima die anni bissextilis. dic q̄ sic ꝼm glo.in.d.c.quesluit. sicut libertas promissa seruienti per annū acquirit⁹ si seruit. ꝛ 365. diebus. ff. de sta. libe. l. cum heres. §. sticbus.

¶ De blasphemia.

Blasphemia ꝼm mentē ambrosij diffinitur vt sit affirmatio falsitatis vel negatio ꝛitatis circa deū ꝛ blasphemare sit attribuere deo falsuz siue q̄ nō cōuenit vel negare de illo verū siue q̄ illi cōuenit: cuius ratio est q̄: ꝼm. s. Th. h. q. xiij. nomē blasphemie importat derogationē excellētis bonitatis p̄cipue diuine: q̄cūq; aūt negat de deo aliq̄d ei cōueniēs. vel asserit de eo q̄ ei nō conuenit diuine derogat bonitati: q̄ cū deꝰ ꝼm Dio. sit ipsa essentia bonitatis: q̄cq̄d deo cōuenit pertinet ad ei⁹ bonitatē: ꝛ q̄cq̄d ad ipm nō priner longe est a rōne p̄fecte bonitatis: vñ oīs talis blasphemat: vel ꝼm solā opinionē intellect⁹ vel etiaz ꝓsecta q̄dā affect⁹ detestatiōe quoz: vtroq; si cōsistat in corde ꝺz blasphemia cordis: si vero exterius ꝓdeat p loquutionē est blaphemia oris que opponit fidei p⁹fessioni. Sed tñ aduerte q̄ blasphemia sumit ꝓmo theologice ꝛ ꝓpriē: ꝛ sic est id q̄ dictū est sumit etiā iuridice: ꝛ sic includit blasphemiam proprie: ꝛ est maledictionē factaz deo vel sctis. vt ꝑz extra de male. ex rubrica ꝛ capl'is q: rubrica est de maledicis ꝛ tñ capl'a loquuntur de blasphemis: vt ꝑz in.c.statuimus. vbi maledicus appellat blasphemus: ꝓo quo etiaz facit: q: ibi ꝺz maledic⁹ nō solū ip⁹ecator mali: sed etiaz mali enūciator: vt detractor: sicut p glo. ibi ꝑz in c.ſ. ꝛ sic ibi sumit maledic⁹ ꝓo quocūq; maledicente: ꝛ pñr etiā ibi sumit blaphemus ꝓo quocūq; dicēte aliqua mala de deo vel sanctis enunciatiue vt blasphemus ꝓprie ꝛ impcatiue vl etiā detestatiue siue despectiue vt maledic⁹. Sumit etiā vulgare blasphemia ꝛ sic conuertitur cuz irridica: vt intelligamus iura alluisse loquutioni vulgari: vel vulgarē ex iuridica descendisse.

1.qō ¶ Primo ño q̄rit quot sunt spes blasphemie: et dico vt recitat.s.Th.q̄ ꝑ aliquos sunt tres.ſ. attribuere deo incōuenies remouere ab eo cōueniens: ꝛ attribuere creature q̄ est ꝓpriū deo: ꝑ s. Tho. vbi.S.ar.ſ ad tertiuz dicit q̄ ꝼm illa tria nō pūt ꝓprie distingui diuerse spēs pcti blasphemie: q: duo prima nō differunt nisi ꝼm affirmationē ꝛ negationē q̄ diuersitas speciē habit⁹ nō distinguit: q̄ ꝓ eādē sciam innotescit falsitas affirmationū ꝛ negationū: ꝛ ꝓ eādē ignorātiam vtroq; mō errat cū negatio ꝓ affirmationē ꝓbetur ꝼmo posteriozi. tertiū ño. ſ. attribuere creature q̄ est dei priner ad primū: quia q̄cq̄d est deo ꝓpriū ē ipse deꝰ: ꝛ pñr attribuere q̄ est deo pro priū creature est ipsum deū dicere idē creature. Sūma aūt.ang. attribuit. s. Tho. q̄ tria ꝑdicta sint tres spēs sed fallitur. Igit ꝼm mētē. s. Tho. spēs blasphemie sunt due. ſ. blasphemia dei inquātū deꝰ: ꝛ blaphemia dei iquātū spūssanctus.

2 ¶ Secōo q̄rit quot modis fit blaphemia dei inquātū deus ꝛ dico ꝙ in gñe fit duob⁹ modis scz corde ꝛ oreiſz vtroq; illoz modoz diuidit in sex modos. Primo si affirmat de deo falsum vt est deum improuide ꝼ iniust⁹ ꝛ hmōi. Secōo si negatur

verū vt nō est deꝰ iust⁹ nō est puid⁹: nō pōt facere hoc vel illud q̄ tñ est possibile: ꝛ idez si dicat ad despectū cū sit dicere ꝙ deus eū ꝓhibere non pōt. Tertio si appetit⁹ detestetur diuina: vt maledictus sit deꝰ: veniat deo hoc vel illud ꝛ hmōi: q̄si deꝰ esset creatura subiecibilis hmōi imprecatiōibus: qz hoc est blasphemia vulgaris. ſ. imprecatio: lz sit ꝓprie maledictio: ꝛ etiam est blasphemia iuridice includit ēt hoc blaphemiā thologice ꝓ quāto virtualr attribuit deo incōueniens pura q̄ sit talib⁹ subiecibilis. Quarto affirmando vel negādo vel detestādo ꝑdicto modo in sanctis deī: in q̄bus ipse ꝛ cōtemit ꝛ honorat. Quinto si deo vel sanctis ei⁹ attribuat quidē aliquid verū: sed tñ in honestū cū irreuerētia magna sicut faciunt ribaldi iurātes ꝙ culū deī aut sexū semineum sanctarū. Sexto quando attribuit deo vel sanctis aliquod verū ꝛ honestū sed tamē irreuerēter: vt iurando per corꝑus ꝛ sanguinē ꝛ cap ut dei ꝛ huiusmodi ex cōsuetudine vel passione sed duoultimi modi sunt reducti ꝛ nō sunt blasphemie ꝓprie sed solum ꝼm modum.

¶ Tertio querit vtrū blasphemia sit pctū mortale ꝛ dico q̄ sic ꝼm. s. Tho. vbi. S. ex gñe suoꝝ repugnat diuine charitati cū deroget diuine bonitati: vñ ꝓ ea infligit pena mortis. leui. xxiiij. vñ ꝛtū ad primos ꝛtuoz modos nō est dubiū de mortali ēt si fiat ex repētino motu passiōis: nisi excuset subreptio tantaz vt homo nō aduertat id q̄ cogitat: aut loquitur esse blaphemia. qz tunc est veniale vel nullū q̄ntū etiā ad. v. cōis doctrina sanctoz est q̄ sit mortale ex suo gñe: cū ex se habeat irreuerētiā magnā: quātū vero ad sextū dico q̄ de se non est mortale: qz talia iuramenta pūt aliq̄ licite fieri: vt dicet infra iurare. scz q̄ essent cū iustitia ꝛitate ꝛ iudicio: aliq̄n ño sunt venialia: vt q̄n interuenit irreuerētia pua aliq̄n mortalia: vt q̄n sunt cum irreuerētia ꝛ despectu magno: q̄ arbitrio boni viri pēsabit ꝛ similiter esset mortalia ꝛ eēt ño blasphemie q̄n in hmōi natura corꝑus aut caput vel capillos haberet.

4 ¶ Quarto vtrum blasphemia ex repētina surre ptiōe possit esse mortale: ꝛ dicit. s. Tho. vbi supra q̄ dupl'r blasphemia ex surreptione fine deliberatione pcedit. primo sic: q̄ ꝺs nō aduertit hoc q̄ dicit esse blasphemiā: vt cū ꝺs subito ex passione in verba ꝓtumeliosa ꝓsperet: quoꝝ significatione nō cōsideraꝛ: ꝛ tūc est veniale. secōo q̄n aduertit hoc esse blasphemiā ꝺsideraꝛ significationē verboꝝ: ꝛ tunc nō excusat a mortali sicut nec occidēs ex ira hoīem subito. hec ex illo. Secundo aduerte q̄ ex duplici cā est q̄ hō nō considerat blaphemiā esse blasphemiā. ꝓmo. ex subita passiōe ꝛ sic ipse loquit. ꝛ secōo ex consuetudine.

Universidad de Deusto
Biblioteca

concomitãte ꝺ̃nã ꝓprie salutis cõꝛeptu vel lata negligẽtia q̃ non curat homo cauere pcã: ⁊ hoc dubio mortale saltẽ ꝓsumptiue ⁊ in iudicio cauſarũ quãtum ad blaſphemiã ꝓprie dictã q̃: lata culpa eſparak dolo. ff. ꝯpoſiti. l. qõ̃ nerua. ⁊ in. c. vt alãrus. de conſtit. lib. vi. imo ſupple. dicit eſſe mortale: ſi ꝯ ignoret ꝺ̃nã ſua verba importare blaphemiã: ſed tñ recto aĩo non mouek: q̃ ignorans ignorabik. ſ. Loꝛ. xiiij. ſꝫ hoc puto eſſe para. 9. Tho. vbi vult qõ paſſio cum ignorãtia excuſet quia blaſphemãs cũ paſſione mouek malo.

¶ Quinto vtrũ pctm̃ blaſphemie ſit remiſſibile ⁊ dico ꝯ ſanctos ⁊ ſcripturas oẽ peccatum eſſe remiſſibile per pniam ⁊ miſeriꝛdiã oꝛ: ꝺ̃nã tñ dicunk remiſſibilia: q̃ ex ſe habent circunſtãtias alleuiãtes: ⁊ ad remiſſionẽ ꝓnouẽtes: vt q̃ fiũt ex ignorãtia vel fragilitate: q̃ꝺ̃nã vero dicunk irremiſſibilia: vel q̃ nõ habent tales circũſtantias: vt q̃ fiũt ex malitia: vel q̃ excludũt penitentiam vt finalis impenitẽtia q̃ remitti nõ põt: ſz remitti poſſit intrẽtio finaliter non penitẽdi. Igit blaſphemia dicit remiſſibilis ſi fiat ex vehemẽti paſſione: vel deceptione vel infirmitate ⁊ hmõi: ⁊ ſic intellige illud .Matt. xij. oẽ pctm̃ ⁊ blaſphemia remittit ſc; ſi fiat iſto modo: ꝺ̃ vero irremiſſibilis: ſi fiat cũ certa malitia: non quia remitti non poſſit: ſed quia nõ habet cauſam motiuam ad remiſſionem: ⁊ ſic intellige illud .Matt. xij. ſpiritus autem blaphemie non remittitur ſc; de facili.

¶ Sexto vtrum peccatũ blaſphemie ſit remiſſibile ꝑ abſolutionẽ ꝓpꝛij ſacerdotis: ſiue vtruꝫ ipſe ab illo poſſit abſoluere: ⁊ dicit Panoꝛ. in. c. ſtatuim⁹. de malẽ. qõ nõ ſi blaſphemia ſit publica: ſed abſoluit eꝑ: ⁊ facit gl. in. c. ꝯ. de pe. ⁊ remiſ. lib. vi. ſecus ſi occulta: q̃ tũc nõ pertinet ad eꝑ ſm̃ hoſt. Et ſi queratur qñ ſit publica idem Panoꝛ. ibi ſic dicit. Dicik aũt quis publice blaſphemare vt ſit locus diſpoſitioni dicit. c. ſꝫ hoſtiẽ. qñ blaſphemia eſt notoria: de iure vel de facto. de quo infra notoriũ. facit. c. ſi. de cohab. cleri. ⁊ mulie. itẽ ꝺ̃: publica qñ coꝝ pluribꝰ perſonis blaſphemauit hoc referentibꝰ poſtea eꝑ: ⁊ ſic ſz nõ tr̃ãſiuerit i notoriũ: ſatis eſt qõ probari poſſit arg. in. l. palam. ff. de verb. ſigni. Sumitur ergo hic publicus: vt ſpecies diſtincta a notorio hec ille. Sed ſumma ange. limitat vt reſeruetur eꝑ qñ eſt publica non ſim̃ꝛ: ſed q̃ propter publicitatẽ deferꝛ ad eꝑ: vnde ſꝫ Goff. ⁊ hoſti. inquit que dicuntur in. c. ſtatuim⁹. de pena tpali vel pecuniaria intelligũtur ſedente iudice pro tribunali: in iudicio autem anime preſbyter diſcretus moliendo rigoꝛes diſpenſare poterit ex cauſa circa penam ſpiritualem. hec hoſtiẽ. ⁊. d. ſim̃. rationabiliter ita quod licet blaphemia ſit publica tamen ſimplex ſacerdos abſoluit niſi iudice ſit per accuſationẽ ad epiſcopum delata: ⁊ ſi poſt abſolutionem a ſacerdote fiat accuſatio coram epiſcopo: aget epiſcopus ad penam. d. c. iudicialiter. ſed non abſoluet denuo. Summa vero Roſ. male refert iſtam limitationẽ ꝺ̃ male reprobat dicẽs quod nullo iure ꝓbatur quia ꝓbatur interꝓrerationе Goſ. ⁊ hoſtien. Imo. ⁊ Pano: vt patet ex dictis bñ inſpectis: ⁊ de hoc. ſ. ſequenti.

¶ Septimo q̃rik que ſit pena publice blaſphemantis: ⁊ dico quod. d. c. ſtatuimus. qõ ſez loq̃tur de blaſphemia rheologice ⁊ iuridice: etiam ſi nõ ſit hoc notorium modo ꝓbari poſſi tales impo nit vt ſcilꝫ ſeptem dominicis ſtet pꝛe fꝛibus eccleſie dum aguntur miſſarum ſolennia: ⁊ vltimo die ſine pallio ⁊ calciamentis ⁊ ligatus corrigia in collo: ⁊ in ſeptẽ ferꝛis ferijs prefatarum dominicarũ ieiunet in pane ⁊ aqua: ⁊ non intret eccleſiã: ⁊ in quolibet prefatorum dierum: tres ſi poterit vel duos vel ſaltem vnum pauperem refici: ⁊ ſi nõ poteſt in aliam penam commutetur quam penitentiam ſi facere noluerit interdicat ei ingreſſus eccleſie ⁊ in obitu careat eccleſiaſtica ſepultura. Et ſi eſt diues per tempoꝛalem teſtatem coactione ſi neceſſe fuerit epiſcopi cogetur ſoluere ſolidos quadragenta/vel triginta vel viginti: vel ſaltem quinq̃ monete vſualis. Et ſecundum Vincen. etiam ſi in extremis velit penitere carebit ſepultura: ſi per epiſcopum ſenẽtia lata fuerat contra eum: ⁊ idem Anto. de but. Et ibi mandat papa hoc ſtatutũ poni inter alia ſtatuta communicatum. hoc tamen capitulum non habet locum in clerico ſm̃ Panoꝛ. ibi ⁊ communiter docto. quia clericus non agit publicam penitentiam. l. diſtin. ex penitentibus. Et ſimiliter non habebit locum ſi diſſit ex caloꝛe iracũdie vel ebrietate per verbum preſumpſerit in. c. poſitum. ſed de hoc. ſ. ix. Et ſimiliter ſecũdus Goffre. non habet locum in iudicio anime: ſed diſcretus confeſſoꝛ mollier iunc rigoꝛem: ⁊ hoc tene: licet ſupple. dicat quod imo habebit ibi locũ quia penitentie omnes ſunt arbitrarie. Et hic autem Panoꝛ. infert quod obligatus ad penam pecuniariam ꝓ maleficio non eſt ſoluendo id eſt ſi ſoluere nõ põt debet luere in coꝛpus: ⁊ ſic finem iutibus dare: ſecus ſi eſt obligatus ex contractu: vel quaſi quia expectatur foꝛtuna pinguioꝛ.

¶ Octauo queritur vtrum cõtra diſpoſitionem dicti capituli debeat in dictis penis adhiberi aliqua diſpenſatioꝛ: ⁊ dicit Panoꝛ. quod nõ immitꝛus in verbo nullam miſericoꝛdiam habiturus ſed hoſti. dicit q̃ ex magna cauſa poſſet adhiberi miſericoꝛdia ſi perſona eſt honoꝛabilis quã non deceat ſic publice penitere quia vult hanc pe-

nã eleemoſynis redimere ꝓ quo facit. c. ſ. ꝺ̃ voto ⁊. c. mulieres. de ſen. exc̃. ⁊. c. medicina. de peni. diſt. ſ. ⁊ hoc panoꝛ. dicit equum.

¶ Nono vtrũ muletek pena. d. c. qui ebrietatis vel iracundie caloꝛe blaſphemat: ⁊ dicit Goſ. q̃ꝺ̃ nõ ꝓpter verbũ preſumpſerit poſitum in. d. c. ſtatuim⁹. q̃. d. pa. dicit ſibi placere ꝺ̃ ebꝛio. arg. l. oẽ delictum. ſ. qui ſe vulneraut. ff. de re mili. ſed in accenſo caloꝛe iracundie forte nõ ꝓcedere niſi ca loꝛ eẽt ex iurta cã ꝓuocatus: ar. l. ſi adulteriũ. ſ. imꝑatoꝛes. ff. de adul. ſecus q̃ñ ex cauſa inuſta: pura q̃: in ludo amiſit. ar. c. inebꝛiauerunt. xv. q. ſ: ⁊ idem tz hoſti. vt dicit directo. libꝛ. ſ. ti. xv. q. ſ ꝑ cõſeq̃ns deũ vel chriſtũ quotidie cũ ira blaſphemantes hec pena ſpãliter inducta eſt nec aliquis de facili deũ blaſphemat niſi irat⁹ poſſet tamen iracundia tãta eſſe q̃ demẽtie equiparek: ⁊ tunc locũ haberet dictũ Goſ. q̃ ſm̃ Ant. de bur. proceſſitũ. ſed melius Paũ. q̃: ẽt eſt ꝓſumptio magna: etiã ex ira blaſphemare ſtante vſu rõnis.

¶ 10. vtrũ hec pena locũ habeat in ommib⁹ modis blaſphemãdi ſuperius recitatis ⁊ dico quod de quatuoꝛ primis nõ eſt dubiũ q̃ ſic apud doct. q̃: oẽs continentur ſub iuris blaſphemia: q̃ in. d. c. punik. de ſexto etiã dicit Dire. q̃ iurãs ꝓ coꝛp⁹ vituperando facit ꝺ̃ locũ dicta pena: ſecus ſi hoc dicit affirmando vel iurando: ⁊ intendit q̃ iurãs ꝓ coꝛpus dei ad aliquid affirmandum ẽt ſi ex ira iuret non ligaẽ hac pena: ſz irreuerentiã deo facit. ſecus ſi ſic dicit nõ ad iurandũ ſz ꝓ modũ cõtenentis deũ. Ex q̃ ẽt pꝛz q̃ a fortiori locũ ꝺ̃ hec pena. in. v. mõ q̃ nũq̃ eſt ad iurãdũ ſz ſemp eſt ex contẽptu. i. ex negligẽtia reuerẽdi deũ ⁊ animam ſuã ẽt ſi fiat ex cõſuetudine cũ lata negligentia.

¶ Undecimo querik q̃s habebit dictã pecuniariam penã: ⁊ dicit roſis Ant. de bu. q̃ iudex ſclãris ſm̃ aliquos eam habebit a clerico ⁊ laico ꝓ ꝺ̃ qõ ſequik: inter alia cõitatũ ſtatuta ꝺ̃ alios ecõtra iudex eccl̃iaſtic⁹ eam habebit ab vtroq̃ cũ crimẽ ſit eccl̃iaſticũ. ꝺ̃ Goſ. eam habebit laic⁹ iudex a laico: ⁊ eccl̃iaſtic⁹ a clerico: ad qõ de here. ercõicam⁹. ⁊ de iudi. ita quoꝛũdã. vel dic q̃ habebit eã iudex cõdẽnans ſiue ſit laicus quãtũ ad laicũ ſiue eccleſiaſticus quãtũ ad laicũ ⁊ eccleſiaſticum.

¶ Cabella. vide. ſ. pedagium ⁊ talia: q̃ accipiuntur pro eodem vel quaſi.

¶ De calice.

Calix non debet eſſe de ere: aut aurical-co: aut cupꝛo: q̃ hec ꝓpter eruginem vomitũ pꝛouocant. aut ligno ꝓpter vel criſtallo ꝓpter fragilitatem: nec de lapide ꝓpter ineptitudinẽ. de conſe. diſt. ſ. c. vaſa. ⁊ c.

calix. vbi dicik q̃ tã calix q̃ patena ꝺ̃ eſſe de auro vel argento vel ſtanoꝛ: ⁊ cõſequenter q̃ de hiis tñ mentio fit omnis alia materia prohibetur ꝛs Aſten. lib. iij. de mente Rode. dicat q̃ꝺ̃ ſub ſtano intelligitur plumbum q̃ tñ Rod. negat propter hoc q̃ ⁊ ipſum eruginem contrahat.

¶ primo vero queritur quis poſſit calicem ve patenã cõſecrare: ⁊ dico q̃ꝺ̃ Lard. in cle. attendẽtes. de ſta. reg. videtur ſentire q̃ eꝑs: ⁊ etiã abbates qui vtunk inſignijs pontificalibus q̃ſi hoc habent ex conſuetudine: q̃: iſta ſunt poti⁹ vigniratis q̃ ordinis: ſed Hemi. in. c. abbates. de priui. lib. vi. dicit q̃ licet gl. ibi ſit pro abbatibus abſtinere tñ debent propter vnctionem que fit in calicẽ cõſecratione. c. vnico. de ſac. vnc. de hiis aũt ſupra benedictio. ſ. iij. ⁊. iiij.

¶ Secundo queritur. quomodo execrek: ⁊ dicit per. de pa. q̃ꝺ̃ calicis conſecratio in ſupficie ſit vñ ſi calix argenteus deauretur indiget reconſecratione ſec⁹ tñ videtur ſi deauratio cadat propter vſum: q̃: nõ recõſecrabik. Neceſt ſimile in calice deaurato ſicut in pariete eccleſie qui de cruſtatus indiget recõſiliatione. de conſe. diſt. ſ. c. eccleſijs in gl. ſed in perditione auri quod ita ſubtilik ponitur nõ vꝭ conſecratio ita eſſe in ſupficie eiꝰ quin remaneat in argento: ⁊ ita ſeruat conſuetudo. Similiter execratur calix ſi ciphus a pede ex toto ſeparek. licet nõ ſit fractꝰ puta q̃: iunctura eſt tornatilis ſiue ad vitem: ⁊ ſikr ſi amittat formã ſuã. arg. c. ſ. de conſe. eccle. vel alta. ⁊ quia deſtructa forma iam non eſt calix: ſecus ſi formam non amiſit ꝛs ſit aliqualiter leſus. Si tñ ciphus eſſet taliter fabꝛicatus q̃ eo ſolo poſſet quis vti in celebꝛando: ⁊ cũ hoc eſſet ſeparatim a pede in calicẽ cõſecratus: tũc non execrabik ꝓ ſeparatione apedẽ: quia per ſe eſt calix: ⁊ pes eſt ad bñ eſſe. Circa hoc aũt faciunt multa dicta. ſ. benedictio. Calumnia quid ſit vide iuramentum. ſ. ij. Calumniatoꝛ quis ſit aut tergiuerſatoꝛ. vide. ſ. accuſatio.

Cambium. vide. ſ. vſura. iiij. per totum.

¶ De portione canonica.

Canonica poꝛtio dicik q̃: ſit canonibus appꝛobata. ⁊ debita iure decretoꝛum. ꝛ. q. ſ. debis. ⁊ c. decernimus ⁊ xxj. queſtione. ſ. conſtituꝛum. ⁊ in cleſſi. dudum de ſepul. Et ſm̃ ſaba. poſt ma. eſt duplex vna ſcilicet debita epiſcopo ab oĩbus eccleſijs totius dioceſis de omnib⁹ reliquis factis eiſdem quã tñ non habet ab eccleſijs ſuis extra dioceſim. Et de hac in. d. c. de hiis. ⁊. c. ſeq. in gl. de teſta. c. officij. ⁊. c. ſeq. cũ cõcoꝛdantijs in glo. alia debita eccleſie parrochiali de relictis a parrochiano vel obuenientibus rõne funeris loco illi in quo eligit ſepulturã. Quarũ epiſcopꝰ

Universidad de Deusto
Biblioteca

lis ḡdē ſm gl.in.c.requiſiſti.de teſta.eſt tertia\ quarta ſm cōſuetudinē:parochialis vero eſt varia.i.medietas.ij.z.iiij. ſm varia iura z varias conſuetudines.q̄bus conſuetudinibus ſtādi eſt extra de ſepul.certificari:z ſi ibi cōſuetudo non appet ſm ho.ſpectanda eſt cōſuetudo eccl'ie metropolitane:z ſi nec illa appareat:ſpectāda ē cōſuetudo eccl'iarū vicinarū:q̄ ſi varia ſit ſm goff. quarta debeā:q2 in hac iura magis concordare videnē:extra eo.i nr̄a.itē q2 in dubijs ſequimur q̄ minimum eſt. ff.de leg.ij.l.ſi ita relictū.i fi.ff. de reg.iur.l.ſemp.z ita no. Archi.in.c.cū ḡs.ō ſepul.lib.vj.z Inno.in.d.c.requiſiſti.z Bertol.in d.c.certificari. Et hoc verū niſi vt dictū eſt ꝓſuetudo eſſet ꝓdi medietatē vel tertiā:q2 iſta tunc eſſet debita:z ſic intellige iura dicēdo quod eſt tertia vel medietas. Et de hac quarta q̄ datur eccleſie parochiali ōtrahit ab eꝑo p ſe.iiij.alli' ḡrte:a fratrib' aūt eꝑs nullā detrahit quartā ſm Fed.qō allegat tab. niſi q̄ vbi eꝑs eſt parochialis omniū:vt neapolis:vt parochialis recipiat quartam a fratribus:niſi.f.ſint ꝓiuilegiati. f.qō.

¶ Primo vero querit vtrū valeat ꝓſuetudo q̄ nihil debeā eꝑo vel eccl'ie parochiali z ōt pa. in.d. c.certificari.qō ſm gl. in.c.fi.de cōſue.lib.vj.vbi cōſuetudo eſt preter ius ad eā valeā ſufficit tps x.annorū.vbi vero eſt cōtra ius requirit tps.xl. annorū:vt in.c.fi.de cōſuetudi. Itē conſuetudo q̄ debeā eꝑo vel parochiali eccl'ie:vltra dimidiā:z pura q̄ denē due partes ſcz ex trib' z vel qō debeā circa quartā.i.minus q̄ quarta ſm hoſt.valet ſi ſit ꝓſcripta. Et loquit de portione eꝑali. Et idē ſentit de parochiali:vt dicit Pa.q̄ ſi debeā infra dimidiā z quartā:valet conſuetudo ēt non ꝓſcripta:z cū hac opinione trāſit Jo.an.q2 inqt Pañ. conſuetudo dādi infra dimidiā z quartā non eſt contra:ſed ꝓter ius.q̄ vero debeā vltra dimidiā vel citra quartā eſt ꝯ ius q2 nullo iure caueā vt debeatur minus.iiij.vel vltra dimidiā. Utrū aūt valeat ꝓſuetudo q̄ nihil penit' debeā ſunt opiniones ſed hoſtī.vī velle.z Jo.an.poſt ipſum q̄ nō valeat:ſil'r Bof.z Ray.cum ſit irrationabilis.de cōſue.c.fina.z contra iura.de ſepul.c.ſ.ſed Pet. de pru.z Inn.tenēt q̄ valeat ſi ſit ꝓſcripta ſpatio.xl.annorū.z hoſt.ac Jo.and.ſi ſit ꝓſcripta cum titulo.i.cum rationabili cauſa puta ꝓpter beneficium factum eccleſie vel huiuſmodi.Sed contra hoc Panor. apponit vel vbi quiſa adeſſe conſuetudinis nō requirit titulus:ſicut nec in lege cōdenda:quia non differunt niſi ſicut tacitum z expreſſum.ſi conſuetudo fit ſus moribus introductū z cōſequenter inductū ex tacito conſenſu populi.vt dixi.ſ.conſuetudo.z in.l.de quibus.ff.de legi.z ſoluendo dicit q̄ dictum hoſt.et Joān.intelligi debet in conſuetudine improprie dicta que proprie eſt preſcripta.z ſic intellige gl. in.c.nō eſt.de conſue.li.vj.z vide ibi notabiliter p Jo.an. Inn. vñ ſicut in preſcriptione ꝓtra ius requirit titulus:vt in.c.ſ.de preſcrip.lib.vj.ita z in hac conſuetudine improprie dicta vt ꝓbatur in.d.c.nō eſt.iuncta gl. Et ex his infert pa. ad id quod tacite ſentiunt predicti duo.dū videnē vel le facere differētia:vtrū ꝓſcribaā poꝛtio minoꝛ. iiij.an.in totū.i.vt nihil debeatur z q2 dico iſte q̄ vtroq; caſu requirit preſcriptio cū titulo. cū ſit contra ius:z hoc verū qñ inducit cōſuetudo cōtra eū cui debeā poꝛtio de iure cōi:nam tunc nō eſt proprie conſuetudo:ſed preſcriptio ideoq; dz habere comites preſcriptionis:ſz ſi inducereē ꝛ alium: tunc induci pōt vt conſuetudo z pāt ſine titulo:q2 ad eſſe conſuetudinis nō requiꝛitur titulus vt dictū eſt:z pro his Jo.and.in.d.c.non eſt. z in.c.fi.de conſue.z ſm predicta intellige glo.in c.ſ.de ſta.reg. Et ex predictis oīb' cōclude q̄ hec poꝛtio debita eꝑo vel eccleſie parochiali pōt ꝓ parte in totū preſcribi:z ſufficit tps ſine titulo de cuius initio nō eſt memoria:q2 illud dz vt ſi.vt in.d.c.ſ.de preſcriptio.lib.vj.ibi hec Pañ. ḡ ſenteāt q̄ in vtroq; predicto caſu ſi cōſuetudo fit cuſti.ſufficit tps.xl. an. vel cuius non ſit memoria in contrarium:ſi ſit ſine titulo. Et rō eſt q2 ius cōe eſt pro eccl'ia parochiali vel eꝑo.z pāt cum preſcriptio ſit cōtra poſſidentē:oꝑs q̄ titulus allegeā z probeā per quē preſumptio tollatur.

¶ Scōo q̄rit vtrū predicta quarta poſſit remiſſ. claāri p actū:vt dicit Arch.in.c.pactū. de pac.lib. vj.q̄ pactum non valeat qñ dampnificat eccleſiam ſed vbi non dampnificatur valeat etiam ſine auctoritate ſuperioris.C.de procu.l.non eo minus.

¶ Tertio q̄rit a q̄b' debeā quarta eꝑalis:z dicit hoſt.in ſum.ti.de ſepul.q̄ debeā z peti ꝑt ab oībus eccleſijs infra ꝓpriā diocesim conſtitutis xvj.q.j.conſtitutū. ſiue ſint capelle monachoꝝ vel aliozū religioſoꝝ:vel monaſteria vl' alia pia loca:ſiue ſint cōuentualia vl' quis alia in ciuitate vel extra.de of.oꝛ.cōquerēte.de teſta. officij.c. requiſiſti.etiā ſi ſint exēpta:z niſi in priuilegio fiat ſpālis mēſio de ꝓdicio quarte eꝑalis.ō de ci.dudū.§.vlti.ff.ne quid in loco pub.l.j.§.merito.pa.āt in.d.c.officij tener ẓiū.ſ. q̄ debeā ſolū ab eccleſijs eꝑo ſubiectis. non ab exēptis ſicut ſubiectis immediate pape:diceā q̄ cōiter ſic tenēt:ſed pe.de peru.in trac. de canonica poꝛtione limitat Pañ.dicere verū qñ legans eccl'ie exēpte nō eſt ſubdit' eꝑi:vel eſt exēpt' ſil'r alias debeāt ſed verioꝛ eſt opi.pañ.q2 iſta quarta datur ratione eccleſiarum ſolicitandaruꝫ per eꝑm:z non ratione legantium:vt ꝓbatur in.d.c.conquerente. vnde teneāt exēpti ſoluere eam pape ſm Abbā. in c.requiſiſti.de teſta.z ſequitur Petrus vbi.§.

ſed legatus de latere eam petere non poterit:q2 non eſt diocesanus exemptoꝝ.de priuileg.auctoritare.lib.vj.vt in glo.

4 ¶ Quarto querit de q̄bus debeā quarta eꝑalis z dico qō de oīb' legatis factis eccleſijs z locis a quib' debeā:z de decimis:z de his que obueniūt funeris occaſiōe:vt in.c.requiſiſti.de teſta.z ibi Panoꝛ.Fallit tñ hoc:q2 dicit in.c.fin.de teſta.qō de his que in ornamētis vel ꝓ certis ſeu fabrica:luminarib' anniuerſario ſeptimo.xx.xxx.ſine alijs ad peruenū cultuz diuinum legatis eccleſijs vel reliquis pijs locis canonica portio:oum modo in fraudem nō fiat:vt eꝑs ſeu parochialis debeat defraudari:deduci nō dꝛ.vñ fallit in ſeptem caſibus ſm Pe.vbi.ō. Primus qñ relinquitur aliquid ꝓ ornamētis eccl'ie ſeu veſtib':vt ſeri cū ꝓ planeta:vel aliud ornamentū ꝓ altari vt no.doct.in.c.fi.de teſta. Ex quo ſequit qō ſi legatur aliq̄d vt fiat chorus vel pictura:vel anchona vel calix vel hmōi:nō debeā ḡrta:q2 iſta eſt fabrica ad longeū honorē dei.o.c.fi.z.l.ſ.C.ne ſi fal.z Inn.dicit in.c.cū ad ſedē.de reſti.ſpo.qō cruces z calices ſunt ornamēta eccl'ie z idem ſutelligo de oī quod venit in vſum diuini cultus in eccl'ia qō ſimo ſi cōſumunē ipſo vſu:ſz immediate ad honorē dei:vt oleū z cera ꝓ luminaribus. Scōo qñ legat ꝓ ꝓdictis ornamētis redimēdis ornandis reparādis ſm Inno.in.d.c.fi.z idez intelligo qñ legat ꝓ extruendo ſepulchꝛo:q2 religionis eſt monumenta cōſtrui vel exoꝛnari.l.ſ.§.interdictū.ff.de moꝛt.infe. Tertius qñ legat ꝑ fabrica eccleſie reparatiōe idigēte:z poꝛtio ꝑ fabrica nō hꝫ:vl' ſi hꝫ nō ſufficit:ſz ſi eccl'ia nō indiget fabrica ſoluet ḡrta ſm hoſti.reliquū tēpoꝛi neceſſario ad fabꝛicā. Quartus ſi legat ꝓ luminarib' vt oleū ꝑ lampade:vel cereī:z hmōi. Quint' qñ legat ꝓ anniuerſario celebrādo annuatim:vt in.c.cū creatura.de cele miſ. Sext' qñ legat ꝓ vñ.xxx.z hmōi ſm hoſt.in.d.c.fi. Septimus qñ legat ad perpetuū cultū diuinū.puta vt annuatim feſtū fiat alicuius ſancti.vel ſi dicat officiuz in vna capella:q2 in hmōi cōſiſtit cult' diuinus. c.fi.de reſcrip.lib.vj. Octauus fallit ſm Panoꝛ. in.d.c.requiſiſti.in obligationibus:de quib' nō debetur quarta.vt olim. Nonus ſm eundū i donatione in vita:de qua etiam non debetur vt in c.de his.de ſepul.z in.c.ſ.de ſta.monachoꝝ.

5 ¶ Quinto vtruz debeā quarta eꝑo de relictis factis hoſpitali:z dicti Panoꝛ.in.d.ca.officij.qō ſic:ſi eſt religioſum puta eꝑi autoꝛitate conſtructū:etiā ſm Jo.an.ſi relictū fuiſſet factū paupeꝛibus talis hoſpitalis:q2 preſumit reſpect' habitus ad locū nō ad ꝑſonā:ſec' ſi eſſet relictū pauperib' ſimpl'r:q2 nō deberē.l.nulli.z.l.ſi qs ad declinādū.C.de epiſ.z cle. Si vero hoſpitale non eſt religioſum ſunt opiniones:ſed tene cum Pañ ibidē qō ſi eſt edificatū autoꝛitate iam defuncti ſic eꝑs habebit quartū:q2 habebit curā vt vī in aut.de ecc.ti.q2 nō pōt amplius recidere ad ꝓpha na ſed ſi edificatoꝛ viuit ḡrta nō debeā z reluctuz vī factū pauperib':cū talis loc' nō ſit capax:q2 edificatoꝛ pōt eū deſtruere.c.inter dilectos.ō domna.z ibi Inn.vñ ptz ex dictis qō de relictis iſtis fraternitatib' ḡrta non debeā ſm Pe.vbi.ō. Dictū tñ. Jo.an.de paupib' ſimpl'r limita verū ſm Bal.qñ legat pauperib' i gñe:ita qō inter perſonas diſtribuat nō inter loca:puta q2 teſtatoꝛ iuber cuilibet pauperi tunicā vel certā quātitatez pecunie:q2 legat vt ſingularib' ꝑſonis:z ſic non debeā quarta eꝑo.c.ex pte.el.iij.de ẏb.fig.ak's legādo pauperib' i gñe:vī legare hoſpitali quod eſt in ciuitate vbi teſtatoꝛ hꝫ domiciliuz.z caſus in.d.l.ſi qs ver.vbi aūt.z ideo deberet quarta cōtra Jo.an.z eum ſequentes:ſed dictū Bald. credoverū quando hoſpitale generale eſt ſuſcipiēs oēs z dictum Jo.an.quādo paſcit paucos vel ſolum certum genus perſonarum puta ſpurios.

6 ¶ Sexto vtrū debeā quarta eꝑo ō legato fcō ſingulari ꝑſone z dicit Pet.vbi ſupra qō non:ſicut qñ legat clerico non habēti adminiſtrationē vel ꝓlationē:ſeu alicui canonico:vt in.d.c.reqſiſti.§.ſi.vel cū legat lepꝛoſis moꝛantib' in tali loco vel domo:vel heremitis aut iſtis fratrib' qui moꝛant in tali loco vel aliq̄bus mulieribus ꝓ dote:vel viduis pegrinis z hmōi:in q̄b' ceſſat.d. c.ex pte.el.iij. Uid qōno. Inn.i.c.relatū.de ſepul.

7 ¶ Septimo vtrū debeā quarta epiſcopalis de legatis ꝓ male ablatis:z dicit Pet. vbi ſupra quod non:quia ſunt debita non legata:ſiue reſtitutio ſit certa ſiue incerta.

8 ¶ Octauo vtrū debeā qñ ſubdit' legat eccl'ie ex diocesim:z dico qō nō ſm Abb.i.d.c.reqſiſti.z Inn.i.d.c.officij.z Jo.an.in.d.c.certificari:ex ita ꝓſuluit Jo.de mōre ꝗerlo.qō itelligo niſi aliter hēat ꝓſuetudo vl' ꝓſcriptio.c.cū ſter.el.ij.ō ẏ.fig.

9 ¶ Nono q̄rit a q̄b' z de q̄b' debeā canonica parochialis:z dico qō debeāt ſolū ab eccleſijs vbi ſepelit aliās vel ad quā trāſit ſe conferēdo vel alio modo:z ſi alis eſſent exēpte quo ad hoc nontra de ſepul.z de teſta.reqſiſti.nō aūt ab aliis ecclesijs vel perſonis. Debeā inquā ſm Ray.de oīb' z de oīb' legatis factis eccleſie ad quā quis eligit ſepulturā.de ſepul.per totū maxime.c.in nodit hoc intelligēdū eſſe de relictis occaſiōe loci:z non ſtuttu ꝑſone quāuis eccleſie oīmodo nō fiat in fraudē:z ſil'r ſm eū intelligit de mobilibus z

Universidad de Deusto
Biblioteca

ūmodbilib⁹:exceptis de his ḡb⁹ dictū ē.§.iij. t.c.fi.de test. Presumit aūt aliḡd legari intuitu psone si oāt a ppinquis.de test.requisiti. Fallit hoc in fratrib⁹ ꝑdicatorib⁹ t minorib⁹.de ḡbus infra.§.xix.t vlteri⁹ fallit in.xv.casib⁹ ꝑm pe.vbi supra.* Prim⁹ qñ p cōsuetudinē vel ꝓscriptionez nihil soluit vt dictū est.* Secūs qñ aliqui per priuilegiū a prestatione eximunt vt sunt hodie fratres ꝑdicatorez t mnorez.* Tertius quando legat aliḡd ad vsus priuilegiatos:de ḡbus in.c. fi. de testa.q̄ sunt.vij.casus primi in ḡb⁹ nos debet quarta ep̄alis:vt dictū est supra.§.iij.* Quart⁹ qñ eccl̄ie bonaꝫ donatiōe inter viuos:vt in.d.c. de his.§.si ꝺo. Idē dicēdū est qñ legator in vita soluit legatū:nam eo casu nec falcidia debet:nec ūrta eccl̄ie parochialis:q̄ tale legatū amisso nomine legati transit in simplicem donationem et in speciē donatiōis inter viuos:t de hoc est gl.singularis de qua vi.facit magnū festū in.l.legatus. ff.de lega.ij.t de hoc vide infra donatio:secundo sez inter viuos.tñ Pau.t zab.sunt in oppositū.* Quintus qñ post electionē sepulture ſ aliquo monasterio fan⁹ exist̄s illud intrat t in eo ꝓsiterur antequā moriat:q̄ de bonis ei⁹ nihil debetur:vt Pañ.tenet.t dicit cōiter teneri in.c. relatum.de sepul.post gl.ibi.t idē dico si intrauit cū ꝓposito absolute mutādi vitā:q̄ definit esse parochianus alteri⁹ eccl̄ie arg.c.bñficiū.de reg.iu. lib.vſ.Si vero ꝓfessionē nō fecit:nec habuit ꝓpositū absolute vitā mutandi.ſ.se obligādi religiōi debet ūrta ꝑm Archi.in.c.cū quos.de sepul. lib.vſ.t hoc vī verū ꝑm Hemi.ibi lz alij ꝓtrariū dicāt:q̄ religiosus censet contrahere domiciliū in monasterio facta ꝓfessiōe tacite vel exp̄sse non ante.vt dicit Archi.t Joā.an.c.statutum.de rescrip.li.vſ. Host.tñ dicit qđ non debetur si decedat in nouitiatu poterit exire modo nō exeat:et idē Host.t hoc hodie verū est ratiōe consuetudinis:lz sum. Aug.t Ros.teneāt opinionē ꝓiozem. Et sīr si intrauit in egretudinē de qua decessit portio debet ꝑz Pañ.sec⁹ si in egritudine de qua non decessit:lz Inno.fuerit.in singulari opinione dicēs qđ si ḡb⁹ religionem ingreditur vt sit ibi ꝓfessus de bonis eius acquisitis monasterio portio debet eccl̄ie parochiali.qđ Pañ.nō placet tū q̄ loquuntur de relicto occasione sepulture: tum q̄ loquunt de morte naturali:qua iste non moriē imo ex cognatione:tñ q̄ si iste mutaret domiciliū portio nō deberet:ergo neq; hoc casu cū solum habeat domicilium in monasterio vt no. idē Inn.in.c.ex ore.qđ ꝓiuile.Et idē vī dicēdū:z de leprozo ḡ domū intrauit leprozoz:sez qñ nō debet ūrta ꝑm Guil.q̄ idē iudiciū est ac si sanus ad religionē trāsisset:niſi forte ex ipsa lepra moriat:multi enim ꝑm ipsum cū lepra sz nō ex lepra moziunt.Regiōis tñ cōsuetudo in hac parte tenēda est.Secus de illo qui recipit in ꝓfratrē retinēs tū bona sua quo ad ꝓpietatē q̄ deberetur quarta etiā si ipsi religiosi essent exēpti.c.cum t plātare.de priuile.cū nō trāseat in religionē:secꝰ si soliū retinuisset sibi vsum fructū suozum bonorum:quia gauderet priuilegio religionis.cā.vt priuilegia.de priuile.* Sextus quando quis legat eccl̄ie in qua non elegit sibi sepulturā:nec ibidē sepelitur ꝑm glosſ.ordinariam in.c.ſ.de sepul.t idē Inno.in eo.titu.c.ij.t Archi.eo.titu.c. ij.lib.vſ.licet in.c.placuit.xiij.q.ij.tenuisset quod deberet:t idē Joan.an.in.c.ſ.t in.c.certificari. de sepul.in glo.t cle.dudū.§.verum:vbi merito reꝓbat opinionē Host.tenētis contrarium in d.c.ij.* Septim⁹ quādo de facto contra voluntatē fratrū sepelitur in eozū ecclesia vt tempore interdicti t multa offeriturquia tunc nō debetur quarta ꝑm Fede.cōſl.cxix.t Semi.in.d.c.ſ. de sepul.li.vſ.t ratio est:q̄ talis tēpore interdicti nō potest eligere sepulturam apud mendicantes:vt no. Inno.de priuileg.c.vt priuilegia.t.c. cum et plātare.t de pe.t remiſ.q̄ in te.quāuis liceat ipsis recipere mortuaria vt ozēt ꝓ defunctis si cum penitentia decesserunt.xſ.q.iij.quicunq; facit qđ no. Innoc.in.c.tanta.de excess.prela. Item quia quarta deberur ratione iniurie facte eccl̄ie parochiali:vt in.d.c.certificari.nullam autem iniuriam illi facit ex quo ibi non poterat sepeliri. Imo plus dicit Fede.quod si mendicantes cum sponte tali tēpore sepelirent:nō debetur quarta licet teneantur tanquam violatores interdicti. cle.ſ.de sepul.t in.c.ſi canonici.de offi.ordi. libz vſ.q̄ tunc soli⁹ deberur quarta quando sepelit in casu a iure concesso.secus quando in prohibito.vt in.c.ex parte.el.ſ.t in.c.cum liberum. et in c.in nostra.in fi.de sepul.vbi dicit Innoc. quod quādo de facto nō de iure sepelitur debētur corpus t oblatiōes que ratiōe sepulture facte sunt sed nō legata facta nō ratione vel occasione sepulture:t ita patet qđ si de facto sepelitur cōtra voluntatē illius cuius est eccl̄esia quod nō tenetur ad aliquā quartam:sed tenet t corpus t oblationes que ratione sepulture habuit restituere:sed non quartā de legatis factis nō ratione vel occasiōe sepulture:similiter nec de his q̄ amici de bonis ipsoz⁹ t̄ſe offerūt.* Octauus quando eccl̄esia parochialis erat interdicta ex culpa sua t non parochianꝰ:q̄ tūc ipsam quartaz non habebit siue parochianꝰ sepeliat alibi ex electiōe sua siue nō vt q̄ alibi est maioꝝ suoꝝ sepulchrū ꝑm Per.t no.Bern.c.ſ.de sepul.lib.vſ.Sed ſi alibi esset sepultus de facto non de iure sez q̄ nec in eccl̄esia electa nec in cavbi sunt sepulchra maiozum:nihil habitur si eccl̄esia parochialis dedit causam

interdicto:secus si nō fuit in culpa:q̄ nō debuit suo iure priuari ꝑm Per.de ancha.vt ibi refert Be.* Nonus reuocat electionē suā quā legando fecit:t alibi eligit sepulturam t sepelit q̄ paria sunt non eligere t electam mutare.ff.de adi.le.l. ſ.t.ij.primo aūt casu nō debetur vt dictū est ergo nec scō etiam si nō fuisset relicturus nisi intuitu sepulture:vñ vltima electio vel sepultura sine electione est que inducit petitionez ūrte.xiij. q.ij.vltima.t ita cōſuluit Fed.cōſi.x.ge. aūt in.d. c.ſ.videt tenere qđ reuocata electiōe sepulture: reuocet t legatū.t habitur illi eccl̄esie vbi eligit sepeliri:t q̄ subrogatus ds intelligi subrogatus cū oībus qualitatibus onere t honore. l.ſ.§.hec actio.ff.si quis re.tib.esse inſ.fu.ideoq; etiā onus emolumentū comitatur:t ecōtra.l.alūne.§.scia de adi.lega.t idē pe.de ancha.qđ dicit verum nisi aliter cōſtet de voluntate legātis. Et de hoc etiā ſ.excōicatio.vij.excōicatio.xvſ.* Decimus qñ is elegerit tū nō sepelit ex facto heredum:vel ex facto cōtingente circa ꝑsonā defuncti puta q̄ moritur nimis lōge:vel hȳdes nolūt illū ad eccl̄iaz electā deferre q̄ ȳba sunt intelligēda cū effectu l.ſ.ff.q̄usq; iu.t.l.ea quidē.C.si mā.ita fue.alieter.est iu.c.relatum.de cle.non resi.ergo cessabit canonica:ex quo ibi nō sepelit. Et ita tenet Fede. vbi.§.t per.ſil'r vbi.§.ſz.tū ge.in.d.c.ſ. vī in casu ſto sentire q̄ eccl̄esia nō ꝓmatur legatis factis rōne sepulture:vt no.in.c.in nra.de sepul. t ideo forte nec sua ūrta eccl'a parochialis.* Undecimus cum legatur ꝑ incertis male ablatis ꝑm per.vbi supra. An ꝺo de his incertis falcidia detrahatur vide infra ltra.* Duodecimus qñ legatum est ecclesie parochiali cēſi quantū est quarta legatoꝝ facto:ū eccl̄esie ꝑm Host.in.d.officij.t per.vbi.§. t Pa.in.d.c.de his.extra de sepul.ſz alij volūt qđ nō cōputabit nisi sit legatū ȳacc̄ditiōe q̄ eccl'a hoc sit cōſēta ꝑ canonica.t sacerdos acceptauit sz soluet quartam ac si nihil esset eccl̄esie parochiali legatum sicut Host.Ray.in summa Joā.in d.c.officij.fede.cōſl.iij.Jo.de ligna.in.d.cle.dudū. Sed dicēdū est qđ vera est opinio scōa qñ eēt cōsuetudo q̄ cēſi teneēccl̄esie parochiali relinquere alias vero primo t computabit:t si minus est supplebit sicut filius facit in.l.ſi qñ.t.l.oino.C. de in of.test.q.ſ.cōpurat sibi in legitimā quicq̄d a patre sibi relictū est:t si institutus est ꝑ patre minoꝝ q̄ legitima ꝑz agere nātā ad supplemen tum facit capitulū cū dilecti.de empt.t vendi.Et ab hoc nō multū dissentit Ray. qui dicit quod si legatum nō fiat sub dicta cōditione sz absolute sacerdos poterit de ceteris sibi portionē vendicare,de testa.officij.vel saltē ager ad supplementum computato legato sicut filius ꝛc. Si vero plus est legatum ei quam sua quarta non de fal-

cabitur.* Tertiusdecimus qñ tpe testamenti t legati nō eligit sepelirit̄z postea tpe mortis eligit sepulturam.facit.c.relatū.de sepul.in scōa glo.in quo.c.Bart. dicit sepultare de his. sed tñ hoc est tenendū nisi fierer in fraudē: q̄ eo casu se ȳaber eccl̄esia electa quasi alia nō electa in sepulturaz. * Quartusdecim⁹ qñ parochianus nō potuit in sua parochiali eccl'ia audire diuina nec sacramēta percipere ꝓpter vacationē tpe longo.t alibi eligit suā sepultura ꝑm Bal.in suo tracta.t ratio est quia si qua ꝓ labore leganꝫ cessante labore cessat legatū.l.scio.in.fi.de annu.leg.vñ cū detur quarta p scrozū administratione t celebratione vt in.d.cle.dudū.§.verū. ibi cum mercedis exhibitio prz qđ non debetur:q̄ cessante cā finali cessat effectus.de quo in.c.cuz cessante.de ap.Host. aūt t Jo.an.in.c.relatū.de sepul.t pe.vbi.§.tenēt q̄ imo debet:q̄ virtū ꝓtati ecclesie nocere non debet:sz tū tenendū est cū bal.t dicendū q̄ virtuz ꝓtati nocet ecclesie in acquirendo:vt pañ.in.c. vt sup de rebus eccle.non alie.precipue in re mobili.t exigua.* Quindecimus qñ fit repositio funeris in aliquo loco ad tps:vt alibi.t.ad aliud ei miterū transferat ad perpetuā sepultura ꝑm Nico.de ly.gñ.l.q̄t sūc nec ōz nec est sepultura. Sūt t alij casus ex priuilegijs religiosorum.

¶ Decimo qrit vtrū debeat quarta parochialis de legato facto rectori in q̄ elegit sepeliri ꝓmissis dicendis q̄ illi.t dico q̄ sic.q̄ etiā debet ūrta episcopalis:vt in.c.cum inter vos.de ver.sig.

¶ Undecimo queritur an hec portio debeat ecclesie parochiali de relictis iure institutionis:et dicunt quidā q̄ nō:sed solum de legatis per.c.requisiti.de testa.sed Jo. an.tz contrarium in.c.ſ. de sepult.per illum tex.qui generaliter dicit tertā partē sui iudicij:t idem tenet Pano. ibi: nisi sit donatio inter viuos vt dictum est.

¶ Duodecimo vtrū debeat de donatiōe cā mortis t dico q̄ sic:q̄ accedit magis legato q̄ contractui.i.fi.C.de do.cau.mor.t in cle.dudū.§ sep. portio:t dico q̄ epalis debet ēpo diocesis:parocpit eccl̄iasticā sacramenta.t ter.est in.c.cū quis de sepul.li.vſ.vbi debet percipere de iure. Si aūt ḡb⁹ dimissa eccl'ia in qua cōſueuerāt sepeliri mazur canonica ecclesie oīmisse. sed et que dicta est ſz in qua consueuit audire t percipere:vt.§. vt ſi.d.c.cū quis. Si etiā quis domicilij transtulerit alicubi:t moritur aut ēq̄ acquisierit domicilij nouū:tunc debet eccl'ie parochiali in q̄ moriē ſcōm Archi.in.c.ſ.de sepul.lib.vſ.t Hugo t Ray. t Boffre.t Uin.in.c.capit.nos.de sepul.quia voluntquod ibi deberēt sepeliri si non elegisset:

Universidad de Deusto
Biblioteca

tamen tenendo opinionē Inn.in.d.c.nos. q̄ sepeliri debet in ecclesia cathedrali ipsi debedit. si no habet domiciliū in diuersis parochijs equaliter se collocās ī eis vt sunt reges: rsc est equū si in tertio loco eligit sepulturā vt diuidat ꝛ ho. ac Inn. dicūt diuidēdā: ꝛ est ter. in. d. c. cum quis licet sum. Ang. nō credat necessariū: ſz illi debik in qua ingr decedit. Si aūt ꝑsbyter parochialis negligēs fuerit in petenda portione eps petere poterit ꝓ illo ſm Host. extra de suc. c. si.

14 ¶ 14. quid si in vna audit diuina ꝛ sacra recipit in alia: ꝛ dicit Inno. ꝛ Jo. in. c. de his. de sepul. et Arch. in. d. c. cū quis. q̄ fiet diuisio portionis. c. f. ꝛ. c. relatū. de sepul. nō ab aliquibus limitat si vr rach habeat cimiteriū ꝛ curā nō aliter: ar. c. si eccl'ia. de cōse. eccle. vel alta. Verius tñ credo q̄ tenet sum. ꝑs. f. corā esse vandā illi in qua ꝓsueuit recipe sacra. allegat ex de sepul. c. f. adde ar. ex. c. cū quis. eo. ti. li. vi. ꝛ in cle. dudū. eodem. sīr titu. vbi dicit q̄ vanda est ecclie parochiali que ꝓprie est illa in qua suscipit sacramenta.

¶ 15. q̄d de his qui recipiuntur in confratres in locis religiosis retentis bonis suis: ꝛ dicit Host. ꝛ Bof. q̄ sicut nō eximunt ab epi iurisdictiōe ita debetur quarta de legatis per ipsos etiam si ipsi religiosi sint exempti. de priuile. cū ꝛ plantare. ꝛ c. vt priuilegia. de quo dic vt. ī. §. xiij.

16 ¶ 16. querit quomodo extrahant iuste quarte ꝛ dicit Host. in sum. de sepul. q̄ extrahat ꝓ ūrta ep̄alis: q̄ antiquior ꝛ dignior. demum parochialis: si venit extrahendā que si prius fuisset extracta eps habebit quartā quarte parochialis. ꝛ quartam de reliquis.

17 ¶ 17. quid de quibuscūq religionib⁹ vbi de oīb⁹ mobilib⁹ q̄ defunctus pōt in testamēto relicte sine legare eccl'ia tertiā exigit partē: ꝛ mozieti sacerdos iniungit q̄ oīa mobilia reueler: sicut fieri ōr in britania minori: ꝛ dico q̄ ꝑ. non credit hāc consuetudinē ꝓiudicare iuri cōi: nisi fuerit ꝓscripta legitime: ꝛ in Zdirozio iudicio obtēta. vel auoritate sedis apostolice confirmata nec eporū nec archiepozū illi⁹ loci cōstitutionē ad hac sufficere: misi adsit consensus subditoruz quos tangit. Et sic credo q̄ dicto ꝓcepto nō teneanr morientes obedire nisi in dictis casibus.

18 ¶ 18. querit quid si ḡs eligat sepulturā in ꝓpria eccl'ia ei nihil legās ꝛ multa legās aliis: an poterit eccl'ia ꝓpria petere aliquā portionē: ꝛ dico ſz Ray. q̄ sī cōsuetudo est q̄ eligētes sepulturam in ꝓpria eccl'esia semper aliqd relinquāt: pōt eccl'esia illud petere ab heredib⁹ non iure actionis nec differendo ꝓter hoc sepulturā: ſz iplorando superioris officium. extra de si. ad apostolicā. si ḡs nō est cōsuetudo aliquid petere nō pōt sed solis funeralib⁹ oz esse cōtenta: quia ex officio tenetur sepelire extra de simonia. non satis et. c. cū ecclesia. Posset quoq̄ hoc casu implorari officium iudicis aduersus heredes ꝛ aliarum ecclesiarū rectores si deprehendatur testatoris dolus aut heredū: aut rectorū cessante aūt dolo nihil habere potest: q̄ circa talia dolus est puniendus. extra de testa. officiū. ꝛ extra de sepul. in nostra. ꝛ ſm glo. eius prima facie vī q̄ dolus sit ꝓsumendus. cū alijs ecclesijs multa legauerit ꝛ ꝓprie parochie nihil.

19 ¶ Decimonono q̄d si infirmus in vna parochia se faciat ad aliā deferre ibiq̄ moriat: ꝛ dico ſm Ray. q̄ prima ecclesia nō ꝓp hoc ꝓtrahit canonica portione. ꝛ idē ſm Host. Et de hoc cle. dudum. de sepul. sic dicit. Cōstituim⁹ ꝛ ordinam⁹ vt predictorū fratres ordinū de obuentionibus oīb⁹ tā funeralib⁹ q̄ ḡbuscūq: ꝛ quocūq: relictis distincte vel indistincte ad quoscūq certos vl' determinatos vsus de quib⁹ etiā quarta siue canonica portio dari siue exigi nō cōsueuit vel nō ḡz iure: necnon de datis ꝛ qualitercūq donatis: in morte seu in articulo mortis in infirmitate vel indirecte fratrib⁹ ipsis vel alijs ꝓ eisdem quartā partē: quā auctoritate aplica tarum⁹ parochialiū⁹ sacerdotibus ꝛ eorū rectorib⁹ seu curatis largiri integre teneamur facturi ꝛ curaturi nec q̄ in morte ab infirmis vmōi dādum fratribus ipsis existimet in eorūdem quantū seu vonstitū sanitatē sibi dari vel donari procuret: in ḡbre cōsuetudines: cōuentiones statuta pacta inquantū sunt ꝓmissis vl' alicui ꝓmissoꝝ ꝓtia penit⁹ reuocātes: decr. ibi. ex ḡb⁹ vl' in ḡbus multe cōclusiones casuū decisiue intelligunt. ⁎ Prima ſm pe. dicit fratres. s. p̄dicatores ꝛ minores pōt ingredi parochiam inuito rectore ꝓcessionaliter ad suscipiēdū funus eius qui ad illos eligit sepeliri: q̄ in ista cōstōne paulo aū ꝓmittit eis libera sepultura quā nō parochiales ecclie nō hīt nisi speciliter eis cōcedat ſm zab. vno aūt ꝓmisso ꝓmittunt ꝓparatoria necessaria. de offi. dele. ꝓterea. cōrariū tñ ſz zab. obseruat: q̄ nō teuat funus nisi eo iubēte: q̄ est rutius ne detur materia rixe. nec tñ ſm archi. hoc vbiq̄ seruatur q̄ dicit zab. nec ꝓfecto ad hoc fratres cōpelli tenent licet tollerēt ratione scādali. Hodie tñ ex ꝓuilegio sixti hoc possunt vbiest consuetum vel vbi parochialis sacerdos requisitus de lenatione funeris hoc facere recusaret. ⁎ Secūda si predictis fratribus nihil legat: sed detur alicui frater executor ad certā summam ꝓ suo arbitrio distribuendam: ꝛ ipse distribuit in fratres debetur quarta ſm declarationē Bonifacij octaui quā refert gl. Jo. an. ꝛ similiter debetur

si decedes nihil eis reliquit sed mādat executoribus vt eis dēr aliqd vel promittat ſm glo. zab. ꝛ Paul. q̄ ēr dicit hoc habere locū in relictis ad vsus nō solū determinatos: sed etiā indeterminatos: siue vsus sit sacer: vt ꝙ construēda capella siue nō sacer: vt ꝓ victu. ⁎ Tertia funeralia in dicta cōstitutione: ſm gl. Būdictus in sua decretali inter cūctas declarauerat illa esse q̄ cum funere deferunt statuēs de cādelis datis ad manū quartā nō deberi: sed q̄ illa est reuocata. putat ex his cādelis ḡrā deberi ſz ibi tñ ītrā: ls sit rigoziosum: ꝛ etiam ex his q̄ legaūt promissis decēdis: hodie tñ ꝙ priuilegia nō tenent nisi vt infra in fi. hui⁹. §. dicēt. Frā. nō zaba. post Paul. ꝛ Lau. dicit funeralia esse bona q̄ obuenīūt ecclesie rōne funeris siue ante corꝑ cōditū in terra siue post. vsq̄ ad. xxx. diē. ls inquit cōsuetudo nō habeat q̄ detur canonica nisi de his q̄ cum funere deferuntur: ēt ſz ipsius ꝛ Lau. si fiat equi ꝛ arma vel q̄ offerūtur dō funus est in ecclesia: sunt aūt ofa vera q̄ funeralia dicūtur dupliciter: vel q̄ funus comitant: vel q̄ dant ḡra funeris: sed

4 de primis tñ canonica datur ex consuetudine. ⁎ Quarta si quis eligat sepulturam apud fozores predictorū fratrū nō haberet locū in eo ista cōstitutio ſm zaba. q̄ ſm glo. cum sit iuris veteris cozrectoria ꝛ sic restringēda. extra de reg. iu. que a iure: ad alios q̄ ad p̄dicatores vl' minozes nō est extendenda: ls refert zaba. q̄ Clemēs. v. ꝓ rogauit eā ad heremitas ꝛ Joā. xxij. ad carmelitas. ⁎ Quinta si defunct⁹ petierit cū habitu dictorū fratrū sepeliri nihilominus quarta debet ſm Pau. ꝛ zaba. q̄ ꝛ si ad eorū religionē transisset ī egretudine qua decederet quarta deberet.

6 ⁎ Sexta si defunct⁹ mādauit alicui dari singulis fratrib⁹ ad eorū cōmoditatē: pura emptione libroꝝ vestiū ꝛ hmōi: debet ḡrta ſm Pau. ꝛ Joā. de ligna. ꝛ Franc. q̄ illud relictū est monasterio cū religiosus capere nō possit. xij. q. f. nō dicatis. Et idē est si alicui reliquit q̄ in eccl'ia fratrū faciat cōstrui capellā: ꝛ emat illi ornamēta: q̄ debet ḡrta ſm Jo. de ligna. q̄ placet Frā. Et idem similiter est si donauit testator ī mort⁹ articulo. aut legata soluit in vita ꝛ postea ecclesie interdicitur sepultura ita q̄ ibi sepeliri nō pōt: aut si casu alibi sepelit: vt q̄ portari nō potuit: q̄ ſm Pan. debet canonica: sed veri⁹ Zrij hui⁹ renuit fede. in consilijs suis: ꝛ zaba. q̄si ꝓpetuo alibi ꝺz manere sepult⁹. q̄ ꝓbat ꝑ literā huius cōstitōis. vbi determinat quarta dāda solū ab eccl'ia

7 sta qua sepelit. ⁎ Septima p̄dicti fratres nō tenent ad illā quartā de his q̄ relinquuntur eisdem per eos qui apud illos non sepeliuntur ſm Inno. Archid. ꝛ glo. nisi fieret in fraudem. vt scz moriens propterea alibi eligat sepeliri ad fratrū suggestionē quibus legat: vt nō teneantur ad quartā: q̄ tūc quarta debet. ꝛ idē est si circa hoc generaliter fraudē ꝓcurēt. ꝛ sicut ponit exemplū pan. vt q̄ ꝓcurāt relinqui fozorib⁹ sancte clare: vel amicis de quib⁹ confidunt q̄ quartā soluere nō tenent ꝛ hmōi: q̄ hoc casu tenētur ad restitutionē eoꝝ in ḡbus dānificati sunt curatit ꝛ ad rōnē corā deo. ⁎ Octaua ad istā quartā nec rōne eius hȝ aliquā iurisdictionē cōtra eoꝝ cle. reuocant priuilegia quoricūq etiā exēptorū inchtū impedirēt solutionē huius quarte ſz per hoc nō tollunt priuilegia exēptionis: cum obligatio ad quartā possit ee durāte exēptione. Fit aūt coertio p̄ suū iudicē. i. papā vel legatum nisi aliud cōcederet ozdinari⁹ ſm gl. ꝛ pau. licet aliqui sint ꝓtrarij. Et hec quidē iuridice scripta sunt: sed eoꝝ priuilegia eximunt eos ab omni quarta ꝓterq̄ funeraliū ꝓprie. i. cōcomitantiū funus in quibus etiā ea que dant ad manus fratrum non cadunt sub quarta ex priuilegio sixti.

De canonico.

Canonicus si sit puer per alium facere debet q̄ sunt canonice. de ēta. ꝛ quali. c. ij. ff. ō decur. l. spurij. §. minozes nec potest esse laicus ſm Ancen. licet possit laicus ex iusta causa habere prebendam. scz largē: ꝛ ꝓprie. extra de cō. cum in. ꝛ ibi hoc tenet pa. sed de his ꝛ alijs vide. s. beneficij. f. et. ij. ꝛ. ij. infra simonia secundo. quasi per totum.

De canonizatione sanctorum.

Canonizatio sanctoꝝ ſm Inn. in. c. audiuimus. de reli. ꝛ ve. scrō: est canonice ꝛ regulariter instituere q̄ aliquis ꝓ sancto honorē: pura q̄ fiat ꝓ eo solenne officium: sicut ꝓ alijs sanctis eiusdē condition⁹: vt si est confessor fiat officium cōfessoris aut martyrū si martyr: ꝛc. Usi ꝛ fine hac canonisatione facta auoritate ro. ecclesie nulli licet aliquē venerari ꝓ sancto extra de relīq. ꝛ ve. ne. sanc. c. f.

¶ Primo vero querit an liceat preces non ca- 1
nonisato porrigere: ꝛ dicit Inn. in. c. audiuim⁹. de reli. ꝛ ve. san. q̄ licet porrigere ꝑces defuncto quem virum bonum credebamus: ꝛ nūc esse cū christo: licet non sit canonizatus: q̄ fidē oīatis deus respicit: sed facere ꝓ eo officium vel ꝑces solemnes non licet vt dictum est.

¶ Secundo queritur que sunt ea de quib⁹ ī ca- 2
nonisatione fit inquisitio. ꝛ dico ſm Bof. Host. ꝛ Innocen. q̄ inquirit de excellētia vite eius si fuit in laborib⁹ multis ꝛ iustis: si morib⁹ castus ꝛ strenuus. dist. lxv. f. miramur. ꝛ maxime si simplex ꝛ humilis: extra de presumpt. ꝛ studijs. ꝛ si

Universidad de Deusto
Biblioteca

fustinuit persecutionem. vñ. qō. ſ. oīs. ꝛc. ibi aduocati ſi ſuſtinuit inq̄ cū charitate. ſ. q. ſ. vide q̄ bonum. Inquirit etiam de miraculis eius in vita ꝛ post mortē. Tanta aūt inquisitio fit de cōfessore ſm Host. non aūt de martyre: ſed inquirit de miraculis ꝛ cā passionis. ar de cō. di. iiij. cathecumi-num. ꝛ. c. baptismi. vincen.

¶ Tertio q̄rit vtrū ecclesia possit errare in canonizatiōe sanctorū: ꝛ dico q̄ Jo. de neap. in quoli. xj. post. s. tho. in. ix. quol. q. vlt. sic distinguit. Sē-tentie late a papa cū cardinalibus sunt in duplici differentia: q: q̄dā sunt circa particularia fctā particulariū hoīm vt promotiones ad dignitates ꝛ dāpnicia: ꝛ iudicia ℨ aliquos ꝛ p aliquid⁹: q̄dam vero pertinēt ad statū vniuersalē toti⁹ eccle. vel quātū ad fidē vt determinationes circa ea q̄ sunt fidei: vel q̄ tus ad mores vt statuta decreta ꝛ decretales. Jn primis errare pōt papa vel ecclesia: q: vtitur medio incerto. ſ. attestationib⁹ hoīs. in secūdis vero errare pūt pdicti ſi cōsiderentur vt quedā plone absolute: secus ex suppositiōe diuine prudentie gubernātis ecclesiā spiritu sancto, ne fallatur scōm illud Jo. xiij. q̄ spūs aduenies doceret omnē veritatē. ſ. de necessarijs ad salutē immo credere q̄ in talib⁹ possit errare ꝑs do. Jo. est hereticū. Hec ex illis ꝛ facit qō dicit extra de sen. excō. a nobis. ſcs q̄ iudiciū ecclesie fallit ꝛ fallitur quo ad primū ꝛ quo ad scōm. facit qō dicit xxv. qō. ſ. violatores. Jgit canonizationē sanctorum Jo. dicit ptinere ad scōm genus actionū: q: per eā ponunt sancti vt exēplar fidei ꝛ sancte vite: ꝛ vt inuocandi ab oībus in necessitatibus: sed s. tho. dicit q̄ mediat inter p̄dicta cuius rationē arguēdo tāgit: q: vtrū papa medio fallibili. i. homīnū testimonio: ꝛ honor q̄ sanctis exhibet⁹ est quedā fidei professio qua sanctorū gloriā credimus: vnde inquit pie credendū est q̄ in his iudicium ecclesie errare nō possit. Ordinem ꝛ modum procedendi in canonizatione sanctorum ponit Host. ꝛ Goffre. super. d. c. audiuimus.

¶ De capitulo ꝛ eius potestate.

Capitulū aliq̄n locus est vbi res capitales firmant: aliq̄n significat lectionem aliq̄n ſm aliquos distinctionē vt ille liber hꝫ. v. capitula. aliq̄n congregationem multorum precipue ecclesiasticorum: vt no. Jo. an. in. c. capitulum. de rescrip. ꝛ sic est sermo de capło cuius. ſ. auctoritas ꝛ potestas ꝑsistit in maiori pte ei⁹ ꝛ saniori ſm mo. ita q̄ totū capl̄m facere dr qō facit pars maior ꝛ saniori. c. cū in cūctis. de his q̄ fiunt a ma. par. capi. Fallit tū hoc in casib⁹ trib⁹. Primo q̄n aliquid est cōe plurib⁹ nō vt collegiatis: sed vt singulis: q: tunc opꝫ cōsentire singulos. ff. de seruit. rust. pre. l. per fundū. de consti. ca. cū pōs. in glo. Scō q̄n maior pars capituli deliquit ꝛ ꝓpterea est sua potestate priua-ta: vt in. c. bone memorie. el. ſ. ꝛ. ca. cum nobis de elec. c. gratū. de postu. p. ꝛ. quia tunc tota capituli potestas redit in parte minori que non deliquit no. Panorm. in. c. ſ. de his que fiunt ꝛc. Tertio in electione romani pōtificis: vbi oportet qō due partes cōsentiant. c. licet. de electo.

¶ Primo vero querit q̄ sit maior ꝛ sanior pars capituli ꝛ dicit mo. q̄ illa q̄ innititur maiori rationi ꝛ pierati. viij. dist. sane quippe ꝓsumit tū semp̄ maiori parte ꝛ illi statur nisi cōtrariū probet. lxj. dist. null⁹. ꝛ. d. c. ſ. de elec. duddi. el. primo.

¶ Scō vtrū sede vacāte capitulū possit absoluere ab excōicatione tā iuris q̄ hoīs a qua epūs absoluere potuisset: ꝛ dico q̄ sic nisi sit ei a sede apostolica specialiter interdictum. cap. vnico. de maiorita. ꝛ obedientia. lib. vj. ꝛ fil⁹ dispensare pōt in casib⁹ in q̄bus epūs pmittit dispensatio ſm Fe. de. cōſi. xxix. ꝛ no. pa. in. c. cuz olim. de maioritate ꝛ obedientia: q: dispensatio dependet a iurisdictione: ꝛ fil⁹ potest dare cōfessorem: seu absoluere in casibus epūs reseruatis ſm pan. vbi. ſ.

¶ Tertio querit vtrū succedat in prāte alienandi ꝛ gl. in. d. c. cum olim. vł sentire q̄ nō: sed limitat pan. cū vellet alienare bona epatus: ſi aūt ecclesia iferio: ex cā legitima vellet alienare credit q̄ capitulū authoritate possit interponere: q: ppte capl̄m hoc casu nō alienat: sed interponit authoritate ecclesie alienāti: q̄ iurisdictionis est: ꝛ sepe necessarium: ꝛ idem sentit Fede. cōſi. xxx.

¶ Quarto an succedat in potestate visitandi no-tam prouinciā ꝛ inquirendi crimina. ꝛ de hoc habes glo. ſ. in cle. ſ. de vere. ꝛ concludit Joan. an. q̄ potestas generaliter visitandi non transit in capitulum: ꝛ sic procedit opinio mo. ſ⁹ potestas specialiter inquirēdi cōtra aliquos diffamatos trāsit ꝛ sic procedit opinio Arch. Fundamentū autē distinctiōis huius est q: capitulū est administrator necessari⁹: nō voluntarius: vnde succedit in his q̄ necessario ꝛ nō voluntarie sunt expectentia: visitatio aūt generalis est voluntaria specialis ꝓ necessaria. Et hꝫ multi antiqui ampleruntur sint istam theoricā pa. tū tenet inducēre quod visitare possit etiā generaliter: q: visitatio fit ex necessitate iuris. vt patet in. c. sopite. de cen.

¶ Quinto an visitare possit monasteria monialium exempta que epūs visitat apostolica authoritate. vt in cle. ij. de sta. reg. ꝛ cōsuluit Zapus q̄ nō ꝛ ita refert respōdisse sibi Jo. an. ꝛ mouet: q: capitulum succedit in his que epūs cōperunt iure speciali: vñ non succedit in prāte cognoscendi de feudo. ꝛ notat in. c. verbū. de foro cōp. ꝛ idem sentit Fede. consi. xix. sed tū multi cōtrarium tenuerūt dicentes q̄ si epūs habet absoluere. vt delegatus. q̄ potestas ad capitulum transit per. ca-

nicum. de maio. ꝛ obe. lib. vj. q̄ loquit indistinte. tamen Panor. plus placet opinio prima.

6 ¶ Dcrto an possit capl̄m sede vacāte facere statuta distringētia tota diocesim. ꝛ dicit Pan. ſm Fede. cōſi. xvj. q̄ sic: q: hoc a iurisditione dependet. vt in. c. ſi. de cōſti. lib. vj. in qua quidē iurisdictiōe capl̄m succedit. Et talia statuta durant ēt in tps epi futuri: q: ō natura statuti est vt fit ppetuū: ꝛ ſ extinguat prās statutēs: vt in. c. ſi. de of. leg. epi tā potenit illa statuta reuocare: q: statuere nō pōt capl̄m ꝓiudicii epi futuri sicut nec predecessor in preiudicii successoris: q: par inparem non habet imperium. de elect. multi. tuit.

7 ¶ Septimo vtrū succedat capl̄m in iurisditiōe quā hꝫ epūs puta si epūs hꝫ interesse alicui electioni ex cōsuetudine. ꝛ s. tho. in. c. scriptū. de. elec. sentit q̄ nō: collecta aūt sentit Zuzi: q: eadē rō debꝫ esse in additamēto: que in principali qō satis plz vt episcopo: qui tamen Pan. in. c. illa. de elect. ꝛ opi. Inno. dicēs hoc cōiter teneri a doctoribus.

8 ¶ Octauo vtrum si epūs habeat collationem cū scopi vel alio casu capl̄m succedat: ꝛ concludit Pano. q̄ nō. per. c. vnicum. ne sed. vac. lib. vj.

9 ¶ Nono vtrū succedat in priuilegijs: indultis dignitati epali: vt in. c. ſi. cum pco. ibi positis in hꝫ pro indubitato: q: priuilegium non dꝫ excede re personam priuilegiati: vt in. c. sane. de priuil. in. c. ii eo. de pe. ꝛ remiſ. ꝛ dico q̄ si teneāt ee iurisditionis q̄ cōius est: ꝛ de mente. s. tho. an. iiij. dī. xx. dubitari pōt: q: vł acceptari⁹ ꝛ nō necessarius: ſm Pano. teneri pōt q̄ possit: q: ꝛ non distinguant inter contentiosas ꝛ voluntariam: non debet intelligi in vtraq̄.

11 ¶ Undecimo vtrū capl̄m succedat in prāte docrādi vbi epūs cōperit hec prāsumec aliq̄d i priuilegio cauet de capło: ꝛ cōcludit Pano. q̄ aut epūs hāc ptātē hꝫ ex priuilegio spāli: ꝛ tūcnō trāsit in capl̄m per superi⁹ dicta: aut hꝫ a iure coī ſm opi. quā sentit ho. vt no. glo. in cle. ij. de magi. ꝛ tunc capl̄m succedit. De prāte aūt cōferēdi beneficia. vnde supra beneficiū secundo in principio.

¶ De charactere.

Character ḡtū colligit ex cōi doctrina theologoꝝ ꝑticipue. ſ. tho. ꝛ. ſ. bō. a. est q̄dā spūalis qualitas siue habit⁹ ī delebilis ī mēte siue ī cleru ad ꝑficiendū ea que ad cultū dei ordinant. Et dr ī mēte siue ī cleru: q: ī mente est ī potētia actiua vel passiua exercēdi opa illi⁹ nature ī q̄ ds ꝓ gr̄az eleuat⁹: sicut calor ē potētia ī ignis pōt calefacere: ꝛ mollities ē potētia ī cera pōt figurari. Datur aūt ē character ad quatuor. ſ. ad significādū: ad disponēdū: ad assimilandū: ad distinguendū: q: cū sit signū sacramē quid faciēs: nec solū significat ſ⁹ disponit ad eā: q: vnus sacramētoꝝ noue legis nō est tm̄ in significādo: ſ⁹ etiam in disponēdo siue efficiēdo q̄ significat. Et q: disponit ad gr̄am hꝫ antiquā similitudinē cū gr̄a q̄ est q̄dā participata similitudo nature: ꝛ consequenter cōfigurat omnes vel assimilat omnes dei. Et ꝓsequēter distinguit ab his qui nō sunt de grege dominico. Imprimit aūt solū i tribus sacramentis. ſ. in baptismo cōfirmatione et ordine: vt q: dicit. s. tho. per hec tria solū manci pat homo ad aliq̄ sacramentū exercēdū actiue aut passiue: q: per baptismū pōt q̄s sacramenta suscipere. ad q̄ ornat quodāmō eriā cōfirmatio per ordinē vero pōt quis sacramenta conferre.

¶ De carcere.

Carcer importat priuationē libertatis in vsu membꝛoꝝ corporis: siue violentia membꝛis adhibita: ꝛ sine custodia viua: sicut ligatio aut compeditio importat idem cum violentia. et captiuatio cuz custodia viua.

¶ Primo vero q̄rit an q̄s possit se vel aliū addicere carceri ꝛ dico q̄ pōt q̄s se facere includi in arcto carcere ad penitentiā peragendā ſm pa. in. c. veniēs. de regu. ex. c. illo. ꝛ. c. q̄re. xvj. q. ſ. Aliū aūt incarcerare hꝫ ſm. ſ. tho. ſ. ij. q. lxv. solū scōm ord. iustitie. ſ. ad penā vel cautelā mali vitādi ter hoc per iudicē solum: q: hꝫ cuilibet licēat alīs detinere ad horā ab aliquo illicito statꝫ ꝓpter ādo sicut ne se precipitet vel aliū ꝓcipitet: tū simpl⁹ r alium includere vel ligare ad eū pertinet solum ꝛ qui hꝫ vł disponere de actibus ꝛ vita alterius.

¶ Scō vtrū incarcerās aliq̄ē iniuste tenēt ad restōnē de oī dāno: ꝛ dico q̄ sic ꝛ ēt de iniuria ar. c. penale. cū ibi notatis. xiij. q. v. Et quicūq̄ priuat⁹ aliq̄ē incarceranerit: ēt ꝓ manifesto crīe capite punit de iure ciuili. C. ō coarta. l. oēs lib. xij. imo committit crimē lese maie. ꝛ vltimo supplicio punit̄ ꝺsquis hꝫ carcerē ad aliq̄ē detinendū. vt. C. de ꝓua. carce. l. vnica. versū gl. itel detinendos ꝓpꝛios seruos ne fugiant. 5

¶ Tertio vtrū cedens bonis possit incarcerari ꝓ debito: ꝛ dico q̄ nō: q: vt dicit Pan. in. c. latoꝝ. de pig. non pōt q̄s etiā ꝑ pactū carceri se obligare ꝓ debito renūciando beneficio cessionis bonoꝝ. q: est ꝛ bonos mores: ꝛ idem tenet Dy. tat verum in. d. ſ. elegāter. nisi in duobus casib⁹ Primo si alienauit ofa sua bona in fraudez creditoꝝ. casus est in. l. ſi. ff. q̄ in frau. ere. q̄ hꝫ Dy

Universidad de Deusto
Biblioteca

§.si ḡs in fraudem.isti.de ac.Scḍo si debitor tpe quo ẜrit sciebat se non soluendū eē:vr.ff.de iure do.l.pe. Nā in istis duob⁹ casib⁹ nō dabīt sibi be neficium cessionis bonorū qđ intelligoverū etiā in cōsciētia posse fieri ad penaz:qz fuit in culpa. Aliqñ tñ est ɜ preceptū charitatis icarcerare p debito cedērem bonis:vt puta qñ in nulla culpa est ō dāno proximi:z nō hz vnde ipse satisfaciat nec speratur quod alius pro eo sit satisfacturus.

4 ¶ Quarto vtrū valeāt ẜct⁹ gesti p incarceratū: z rñdeo scōm doc.maxīe Pa.i.c.accedēs.de pc.p has cōclusiōes.* Prīa q captiu⁹ est apud hostes: cum libertatē pdiderit.nec testari ꝑt:nec aliquē actū facere vt hō liber.vt in.l.ei⁹.ff.de test.z in.l. diuus.ff.de iure fis.*Scḍa patet⁹ in quato car cere iniuste siue in carcere iniurioso:puta a la tronibus vl tyranno:si qđ agit cū detētore post modum pōt allegare metū z facere actū rescindi vt in.l.q in carcerē.ff.qō met.cā.cuz alio vero ab ipso detentore ẜhere pōt:nisi ad hoc detineatur iurta no.i.c.oño.de secūdis nuptijs pōt etiam in carcere facere testim:vt in.l.metum.§.sz lz.ff.qō me.cā.*Tertia patet⁹ in carcere publico z iu ste.si ē damnat⁹ pena capitali:nō pōt aliqđ age re tāquam liber:qz est effect⁹ seru⁹ pene:z bona fua veniūt ad succedentes abintestate:vt in auk. bona damnatorū.C.de bo.dā.vnde etiā ad pias disponere nō potest:vt dicit Joā.an.in.c.q.devsu ris.lib.vi.si vero nō est dānatus pena capitis:sz est detētus in carcere ẜhere pōt z alios act⁹ age re:vt in.d.l.qui in carcerē.et cū eo ad cui⁹ petiti onem detinetur scōm Bar.ibi.*Quarta obses p prie vt qui datur pro securitate ab hostibus cuz perdat libertatem nō potest aliquid disponere: vt liber.nec testari vt in.l.obsides.ff.de testa.se cus de obside impropie:vt si vna ciuitas datur alteri ciuitati obsides:vel vnus nobilis alteri: quia non perdunt libertatem nec possunt sic dari vt sint obsides propie.vt infra obsides.

5 ¶ Quinto vtrū dicaf ḡs liber a carcere aut vin culis q̄ eductus de carcere custodiē in publico:z dicit Pan.in.d.c.accedēs.de mente bart.i.d.l.q in carcerē.qō nō.qō facit ɜ piscicam aliārū qui incarceratū educunt:z custodiri faciūt per fami liam vt ẜhat. Nā certe liberatus dici non pōt:vt in.d.c.accedēs.Et q yf qō nō sufficit extra terri toriū perduci nisi perducatus ad locuz securus.

6 ¶ Sexto vtrum teneat mīmoniū ẜctū in carce re:z Pan.in.c.oño.de secun.nup.dicit qō sic ex quo vir nō cōferf in mīmonio ẜhendo:ex quo etiam infert ibi qō si tenet matrimonium quod maximam libertatē requirit:vt in.c.cum locuz. de spon.pūr tenent contractus in carcere gesti: sed tamen hoc dictum limit.vt.§.§.iij.

7 ¶ Septimo vtruz iudex possit ex offō suo aliqs a carcere liberare:z dico quod ds eos visitare et facere q̄ habeāt necia.C.de epi.aud.l.iij. et libe rare potest eū quē videt ad nulli⁹ ministriū: vel si ne ōlicto aut ōbita cā retētū ex mero offō:vno. bar.in.l.si qs vrozi.§.si fugitiuū.ff.de fur. Utrū aūt q̄ iurauit redire ad carcerē ad hoc teneatur cū piculo vite vl vtrū dānat⁹ fugere possit de car cere.vide.ē.accusatio.§.vl.vlō et.J.hēlio.ij.§.vl.

¶ De cardinali.

Cardinalis dictus est a cardine super quo quiescit ostiū ad aperiendū z clau dendum Et dicuntur cardinales scḍm Aug.ō ancho.qui pape sicut aplī xpo assistunt in quorum collegio manet potestas pa pe eo mortuo duplīciter secundum Augu. de an cho.primo quidem quantū ad radicem primam inquantum.s.eligūt z pstituūt papā:z scḍo ẜtū ad materiale in papatu:inquātū p electionē ꝑsonā determinātur:nō aūt manet quātuz ad actualē administrationē q̄ est quid formale in papatu ni si inquantū per statutū:vel cōcessum:aut cōmis sum predecessoris eiolz:vt eligere papā tali modo z hmōi:vel cū hec etiā nō maneat i eo de cōi iu re q̄ solū p papā administrat:simul cū papa mo ritur. Unde papa mortuo collegiū cardinalium nō pōt dispēsare i pstitutiōib⁹ ei⁹ aut addere vl minuere.vel ordinare aliqua spectāria ad iurisdi tionē ei⁹ qz inquit idem constitutio superio ris p inferiores tolli nō pōt. Et hoc exp:esse decl in.c.ne romani.in cle.vbi.vacante sede nihil collegio cardinalium exercēdū pmittit:nisi loco camerarij eccl'ie vel alicui⁹ penitētiarij si cōtin geret eos debitū nature eroluere:aliū subrogā re. Puto etiā inquit idē qō si periculū imminere terre vl reb⁹ eccl'ie posset adhibere salub:re mediū:nec tñ ex hoc ecclesia suaz perdit iurisdictio nem que in episcopo manet sed actualem vt dic tum est administrationem ad tempus. Quomo do cardinales debeant papam eligere: vide infra electio.iij.§.iij.

¶ De charitate.

Charitas ẜs Aug.ē rectissima animi af fectio qua diligitur deus ꝑpter ẜe et proximus propter deū z idē in.iij.sen tentiarum.distin.xxvi.ij.

¶ Primo vero ẜrit q̄ sint nobis ex charitate di ligēda:z dico scḍm.s.tho.ij.q.xv.z.iij.di.xxvij. z de ẜtu.in cōi.q.de charitate:qō cuz dupliciter aliquid amet.s.sicut cui volum⁹ bonū:z sicut bo num alicui volitum obiectum charitate diligibi le:primo modo est sola natura rōnabilis:scḍo mō oē bonū ẜctū bonū eius q̄ primo diligimus. Igit ex charitate diligēd⁹ est primo mō de⁹ beat tificās z scḍo primus vnir⁹ deo beatificāti actu per cognitionem z amorē vt beati tertio proxi

mus.vt.s.propter eius z nō alterius vtilitatē eū diligam⁹ eo fine quo nos ex charitate diligim⁹ s.in ordine ad felicitatē: optādo ei bona glie et grē z virtutū: alia aūt bona eis velle non tene mur nisi in ctū ad virtutes grām z gloriā:tene mur tñ sm.s.bo.nō velle eis malū inquantū ma lum.i.per se:ls possum⁹ eis appetere malū pro pter bonū puta correctiōe eoruz vel hmōi. xxij. tra.de anari. Quātū ad deū ẜo mod⁹ diligendi sm ber.est vt sine mō.i. sine mēsura diligamus:z amando ẜtū possum⁹,toto corde tota mēte z. sicut precipit matth.xxij.z luc.x.z mar.xij.qō q̄dē preceptū.s.tho.in vita presenti implere possum⁹ imperfecte: nō aūt pfecte.nā his duob⁹ modis ꝑ impleri ꝑceptū z sicut ꝑceptū ducis ꝑcipiētis pugnā:pfecte ꝑpler miles q̄ venit ad finē ducis.i. q̄ pugnādo vincit.impfecte vero miles q̄ ad finē q̄dē ducis nō attingit:tū ab eius ordine nō rece dit.q̄ nō vincit q̄dē:ls tñ pugnādo nihil agit con tra militarē disciplinā. Intēdit aūt deus p hoc preceptū q̄ hoc sibi totaf vniaf:qō erit i patria vñ ibi pfecte implebīf:nō aūt in via.nec tñ pec camus dūmō nihil diuine dilectioni contrarius agamus hec ex.s.tho.Et idē intēdit.s.bo.in.iij. dist.xxvij.q̄ ōt q̄ tenemur ex charitate diligere deū toto corde:nō p exclusionē affectus extra nei ḡs.s.nihil sit in nro amore nisi de:qz est im possibile in hac vita sed p exclusionē affect⁹ ẜtj vt scz nihil supra vel eque vt deū diligamus.

¶ Quarto vtrum ex charitate teneamur dilige re inimicos.z dico ex doctrina z mente eiusdem q̄ non tenemur de necessitate charitatis diligere inimicos m⁹ẜtū sunt inimici:qz hoc est dilige re malū alterius:z intendit q̄ non tenemur eos diligere ẜtum ad petrū: nec etiam tenemur iquit absolute eos diligere ẜtum ad naturā in specia li vt scz aliquis ad inimicuz moueaf motu dile ctionis:qz nec tenemur moueri ad quoslibet ho mines nisi secundū preparationem animi:vt scz homo habeat animū preparatū ad hoc q̄ in sin gulari diligere inimicum si necessitas occurre ret absq̄ necessitate autem diligere perfectiōis est.Tenemur aūt eos diligere ẜtum ad naturaz in vniuersali. vt.s. diligens deum z proximum ab illa generalitate inimicos non excludat.

¶ Quinto vtrum ex charitate teneamur inimi cis effectus vel signa dilectionis exhibere:z dō diligere i cōi z nō i speciali nisi sm preparatio nē animi:ita tenef eis exhibēr signa z effect⁹ dē ta cū ḡs ozat ꝑ oib⁹ fidelib⁹.vel ꝑ toto ppoz:vl cū aliquod beneficiū impēdit toti cōitati: tunc etiam hoc exhibere inimicis est de necessitate p cepti z contra facere pertinet ad liuorē vindicte

Universidad de Deusto
Biblioteca

Specialia vero beneficia vel signa dilectionis q̄s aliquib⁹ particulariter exhibet: exhibere inimicis non est necessarium nisi ſm preparationē animi: vt sc̄z iuuentur in arti. necessitatis preter quē facere pertinet ad charitatis perfectionem.

¶ Sexto vtrū inimicis veniā petētibus veraciter. i. paratis emendare ſm facultatē remittere teneamur: r dico q̄ ſm pe. lombardū. ex iniuria vel damno tria consueuerunt oriri. s. in corde siue in affectu rancor. i. ira vel amaritudo seu indignatio: et in opere siue in effectu signa rancoris: r in iure siue in foro actio p̄ iniuriantem. primū ſm oēs tenet hō statim remittere: immo nullo in corde hꝫ ſm illud matt. xviij. nisi remiseritis de cordibus vestris ⁊c. r intellige primo rancoris sit in voluntate q̄ de sensu nō potest ad libitum expelli sicut nec amoris. secūdo si sit iniust⁹. Secūm vero tenet remittere veniā petēti veraciter. ſm illud luc. xvij. si reuersus fuerit ad te dicēs penitet me dimitte illi: immo ſm Alberic. tenetur ad hoc etiam nō petēti veniā: is petr⁹ videat oppositū tenere. Bz primū sum. ang. credit verū in signis rancoris proximis: vt nunc̄ loquutioluertere ad obuiāre: tonuo aspicere visu r hmōi: q̄ ab omni spē mali est abstinēdū: sēm ꝺo in remotis vt nō cōuersari amicabiliter nō facere mutua obsequia: r hmōi. ego vero primū credo verū de signis rancoris p q̄ tollūtur signa dilectionis vniuersalia ad que tenemur sicut est salutaris ouobus tertiū nō salutare: ſm vero de his que opponūt specialib⁹ q̄s ꝺs ex bono fine hoc facit pura ad reprimendam temeritatē vel hmōi: q̄ est dare casus in q̄ ops ostēdere signū dilectionis vt rancoris spāliter: r cū ad primū non teneamur vt dictū est licitū erit scēm: sicut etiā r ipsum rancorē licite aliq̄s tenemus. s. q̄s est iustus ad iuste puniendū. Nec obstat q̄ ꝺ abstinēdū est ab oi spē mali. s. thes. vltimo: q̄ hoc non est de necessitate salutis nisi q̄s malū illud non pōt esse bonū puta a spē fornicatiōis: rancor autē aliq̄s est hic⁹ sicut r ira: r hoc sumēdo rancorē improprie: vt est filia ire. i. indignatio: non autē proprie: vt est filia accidie. Terciō autē homo remittere nō tenet nisi ille p̄ posse satisfecerit. vt in. c. si quis cōtristatus. ꝺi. xc. r no. in. c. ad aplice. de sen. r re iudi. lib. vi. r in remissionib⁹ dictorū iuriū r extra de male. inotuit cū cōcordātijs ibi positis. Et hoc satis clarū est: q̄ legitime peti potest estimatio iniurie eriā vltra interesse rerū de immu. ec. q̄s lib. vi. nisi ex hoc oriretur prepōderās scādalū respectu salutis anime vel corporis. Ex his patet q̄ nō est de necessitate salutis vt offensus ab aliquo saluter aut ei conuersetur.

7 ¶ Septimo vtrum teneamur ex charitate seruire ꝺco sine spe alicuius vtilitatis tēporalis aut eterne retributionis? et ꝺico quod est mortale amare r ꝺligere ꝺeū propter aliquod tēporale aut etiam propter vitā eternā finaliter seu principaliter q̄. talis amans nō ꝺs finē suū in ꝺco sed in seipso siue in creatura: nec amat ꝺeū tā amicum seu amore amicitie qui vtilitatem nō respicit sed amore cōcupiscentie eo mō quo amamus equū quē nobis volumus: r cōcupiscim⁹. Est tā licitū secūdario amare ꝺeū propter ista: quia ēt ista amantibus ꝺeum in scriptura p̄mittunt licitū est ēt aliquid operari principaliter ppē propriam vtilitatē: puta facere eleemosynā vt ꝺeus nobis misereat ſm illud mat. v. thesaurizate vobis thesauros in celo. tamē melius esset in ꝺib⁹ operibus nunc̄ ad proximum meritū: is ad ꝺiuinū beneplacitū respicere ſm illud Joā. iij. meus cibus est vt faciam voluntatem patris.

¶ Octauo vtrū bona opera extra charitatē facta valeant ad aliquid: r ꝺico secundū Ray. q̄ ꝺs nō valeant ꝺirecte ad vitā eternā. s. per modū meriti valent tñ ad alia quinq̄. primo ad tolerabilius perferendum futurum iudiciū. ꝺe pe. dist. iij. si quis autem. Secundo ad tpalem prosperitatē. ꝺe pe. dist. iij. cauendum xxij. q. ij. si quilibet. Tertio ad citius illustrari per penitētiā. ꝺe. pe. dist. v. falsas. Quarto ad assuetudinē operum bonorum sicut olim baptismus ioannis ꝺe cō. dist. iij. non regenerabātur. Quinto quia ꝺiabolus nō habet in tali tantam pātem sicut ſm grego. in ꝺia. iuꝺeo cruce signato ꝺemones nocere nō potuerūt. Adde sexto q̄ si talis ꝺeinde seruetur perpetuo in vita eterna gaudebit se talia fecisse. Adde etiā q̄ talia opera nō faciūt futurum iudiciū tolerabilius quasi ꝺiuant penā ꝺebitā: sed q̄ impediūt ne alia ꝺebeat p̄opter omissionē ꝺictorum operum. vel alia pertā que per hec impediuntur. Et hec tenet. s. Tho. r Ricar. contra quorum ꝺoctrinā supple. allegat quoꝺdā somniū ex vitis patrum: qui tñ liber nō est approbatus.

¶ Nono vtrū opera existentium extra charitatē possint aliquo tempore valere: r ꝺico scēm Raym. q̄ opera facta in charitate r per sequens mortale mortificata ac perdita redeunte charitate reuiuiscunt r valent: que aut̄ facta sunt in mortali nunc̄ viuere possunt ſm istos versus. Illa reuiuiscunt que mortificata fuerunt. Viuere nō possunt que mortua nata fuerunt. Quomō autē istā habent veritatē est subtilitas magna in theologia tractanda. vtrum autem per opera extra charitatē facta possit satisfieri ꝺeo. infra satisfactio. §. vi. Et de concessione extra charitate facta. infra confessio. i. xxij. Utrū etiā occasione religionis sint p̄termittēda opera charitatis in parentes. i. religio. ij. §. vij. r religio. vi. §. ix.

Castratus vtrum possit ordinari. infra corpore vitiatus.

¶ ꝺe casu.

Casus a cadendo ꝺicit: r stricte ad mores vl cōfessores pertinet: duplic̄ sumi pōt: primo. s. gliā vt casus p̄scie ꝺicat oīs q̄ ꝺe moriḃ⁹ facta siue q̄sita: siue p̄tinēda vel relaxanda: siue ad excōicationes r alias cēsuras: siue ad q̄ cūq; aliud r scōo spāliter r p̄ p̄te vt cas⁹ ꝺicat solū pertīn. Unde si eps vl aliq⁹ p̄lat⁹ cōcedat absolutionē a casib⁹ reseruatis: r nihil aliud exp̄mat ꝺz intelligēdū ēē a pcis tñis: nisi inter reservatos enumerer aliqua vori p̄mutatio: q̄ tūc ceterē cōcedunt: r ide ꝺe excōicatis nib⁹ r aliis cēsuris vl: q̄ hmōi in hac p̄te requirunt spāle mādatū. vñ si nulla exp̄mat nulla pcedit: ſm cōsuetudinē r practicā ab oibus doctis obseruatā. ar. ꝺi. c. vij. huic sedi. r si aliqua excipiatur. alie pcedūt: q̄ exceptio regulā firmat i cōtrīs. xxij. q. vij. oēs. ꝺe q̄ Pari. in. c. q̄m. de p̄in. lepro. q̄ intellige in his q̄ sunt eiusdē gr̄is: vñ reseruata vna excommunicatione non conceduntur irregularitates: nec reseruato vno peccato cēsetur commutatio vorōrū infra cōfessor. iij. §. ij. papa r q̄ reseruant illi: r ꝺico q̄ sunt casus in q̄s pōt solꝺo sunt multi recollecti ex corpore iuris r ꝺoctoribus ꝺoctorū. ꝺe q̄b⁹ ēt plures nō veniūt i gl̄ia cibus ꝺoctorū. ꝺe q̄b⁹ ēt plures nō veniūt i gl̄ia offi. leg. q̄ trālatione. ꝺe trāsla. ij.* Primus naturalis papa ꝺeterminat q̄nē ꝺe p̄tinente ad artículos fidei vel sacra. xxiij. q. i. quories.* Secūs est translatio epi vel electi r cōfirmati. ꝺe trāsl. inter corporalia. q̄ offi. leg. c. iij. r ide vl ꝺe trālatione abbatū ex̄ptorū.* Tertius est epūs r depositio. iij. q. vi. quis. r. c. ꝺudū. r idem ꝺe abbatibus perpetuis ex̄ptis.* Quartus est acceptatio renūtiationis episcoporum vel electorū confirmatorū vel abbatū qui immediate subsunt apostolice sedi. xvi. q. iij. deniq̄. r. ꝺ. c. inter corporalia. ex ꝺe regula licet.* Quintus est epūs exemptio. i. vt archiepiscopis non subsint. xvi. q. i. frater. et ide ꝺe quibuscūq; religiosis vel clericis qui sūt in aliqua ꝺiocesi: vt non subsint iurisdictioni ꝺiocesani.* Sextus est restitutio depositorū ab ordine. ij. q. vi. adeo. el. i. r. ij. quod glo. intelligit ꝺe deposito actualiter id est solenniter ꝺegradato: secus in depositio verbaliter: quod sequitur speculator ꝺicens episcopus posse restituere verbaliter depositum per. c. r si clerici. ꝺe iudi. r idem Archi. r Panor. licet Joā. an. illud intelligat sm pliciter ꝺe omni depositio.* Septimus est iudicialis diffinitio seu interpretatio p̄suilegiorum papę. ꝺe iudic. cum venissent: r ideꝫ secundū illo scien. si ꝺubitet ꝺe apostolico rescripto ita q̄ ab alio per viaꝫ rationis solui nō possit. ꝺe offi. leg

c. ij. r ide sm eundē ꝺe interpretatiōe statuti sedi p̄ legatū cui⁹ iurisꝺictio finita est. nec ali⁹ ei succēssit. r ide ꝺe dispēsatione in casib⁹ q̄ p̄ eadem statuta pape reseruant.* Octauus est mutatio sedis epalis. vij. c. i. tpis. r ide ꝺe mutatione vel dimissione cōuentus ac locorū acceptorū p ordinem mendicātiū: q: sine autoritate pape fieri nō pōt. ꝺe reli. ꝺo. lib. vi. ꝺe quo. i. excōicatio. viij. §. xx.* Nonus est cōstitutio noua sedis episcopalis alicubi. xvi. q. i. felix. ꝺe con. ꝺist. i. ꝺe locorum. r sic̄ institutio noue religionis vel assumptio noua cōuentus ab ordinib⁹ mendicantiū.* Decimus est subiectio vni⁹ episcopat⁹ alteri vel ꝺiuisio vnius in ꝺuos. aut vno ꝺuorū in vnū. xvi. q. i. r tpis. ꝺe excef. prela. sicut ꝺe imre. ꝺe off. leg. q̄ translationem. r idē ꝺe ecclesijs monasteriꝫ vel cōuentibus exēptis.* Undecim⁹ est p̄muta tio aliquorū votorū. i. ꝺierosolimitani. ꝺe voto. er multa. i. Jacobi r limini aplorū: vt curia is r vore continentie etiā simplicis sm ꝺoctores: et multomagis vori religionis: r vori solemnizati per susceptionē sacri ordinis in q̄ etiā ipse papa ꝺispēsare nō cōsuevit: is possit sm. s. tho. in. iij. ni. vide infra vorum. iij. §. v. * Duodecimus est concessio veniēdi ꝫ licitū iuramentū. ꝺe inreiu. venientes. vel etiā ꝺe q̄ est ꝺubiū an sit licitū: ꝺe elec. venerabilem. q̄ tñ sine rōnabili cā facere nō ꝺs r sm ✠✠. solus in arduis ꝺe ꝺubijs tñ ꝺicit s. tho. in sum. ēt ep̄m posse ꝺispensare. Tertiusdecimus est ꝺispensatio in certis irregularitatibus ẑcta ex criminibus maioriḃ⁹ adulterio cum quis in iudicio confessus vel cōuict⁹. ꝺe iudic. at si clerici. specialiter ex bina baptizatione sciēter ꝺe conse. ꝺi. iij. eos. r. c. q̄ḃ⁹. r idē si ignoranter r postea ratificetur. r ex bina acceptione eiusdem ordinis. q. vij. saluberrimū. r idē est ex reconfirmatione seu rescrimatione. ꝺe con. ꝺi. v. ꝺictum. r ex susceptione ordinis ab hereticis ad fidei subuersionem. i. q. vij. quenīctiḃ⁹: in q̄bus solus papa ꝺispensat: r sic̄r in suspēsione ẑcta ex ordinatione simoniaca ex pre ordinatoris r ordinati. ix. q. i. ab excōicatis. i. q. i. si quis eps⁹ immo hoc q̄literciq; interuenerit simonia. vt in extra uag. martini q̄nti. que incipit ꝺānabile. r in alia eugenij iij. que incipit cū ꝺetestabile: r sic̄r in retione būficij simoniace obtenti vel ꝺignitate. *Quartusꝺecimus est in ꝺigamo vt possit ordinari ꝺe ꝺiga. cuꝫ nuper. r. c. fi. Quintusꝺecim⁹ est in clerico nō ordinato ministrāre i ordine sacro quem nō ꝺs qui sine pape ꝺispensatione ad superiorem ordinem promoueri non potest: r si in suscepto possit per episcopū tolerari. extra ꝺ * Sextusꝺecim⁹ in corpore vitiatis si vitiū im-

Universidad de Deusto
Biblioteca

pediat' ordinis executionem vt si sit monoculus vel digitocarens: vl epilēticꝰ: aut si sit gñans notabilem deformitatē: vt si sit naso sciso vel multum gibbus vl gutturnosus extra de cor. vi. p totū. & di. lv. p totū. * Decimusseptimꝰ est in homicidio vel mēbri mutilatiōe voluntarie factis: siue cum pctō siue absq; pctō: vt ex iustitia iudicis. l. di. miror. & idem de dantibꝰ ad hoc consilium auxilium vel fauorē verbo facto aut cooperatione propinqua. dist. l. si q̄s vidua. * Decimusoctauꝰ est in excōicato maiori recipiēte ordines. de sen. excō. cū illo ꝛc. & eodē mō si existēs apostata a religione recepit ordines. de apo. c. fi. * Decimusnonus est in excōicato maiori suspēso vel interdicto ministrante i aliq̄ ordine sacro q̄: in tali irregularitate sol⁹ papa dispensaa in quo tñ mēdicātes aliqui sunt ꝓuilegiati nisi forte absolutio a tali excōicatiōe eēt pape reseruata: q̄: tunc vl reseruata & dispēsato in tali irregularitate ꝑm Arch.

* Vigesimus est dispēsatio cum illegitime natis ꝓtū scs ad susceptionē maiorū ordinū vti bñficiorū curatoꝝ & dignitatū. de fi. pb. ij. q̄. li. vj. collīt tñ talis irregularitas per religiōis ingressū q̄ ad oēs ordines. di. lvj. p totū. nō tñ q̄ ad plurā. * Vigesimusprimꝰ est q̄ q̄s habeat duo vl plura bñficia cum cura nisi sint vnita vel vnum alteri annexum. de pbē. de multa. & sīl' q̄ vni ecclesie duo pariter pōsint. xxj. q. ij. c. fi. * Vigesimussecūdꝰ est vt nō hīs. xxx. annos. etatis habeat episcopatū. de ele. cū nō olim. vel ecclīas autdignitates curatas añ. xxv. eo. ti. l3 canō: lib. vj. non curatas añ dignitates. añ. xx. ꝑm Joan. an. de quo. ē. bñficium. iij. §. j. * 23. est circa etatē ordinādoum in q̄ sol⁹ papa dispēsat. & de qua infra etas. §. j. & si ante talē etatē ꝓmotꝰ suspensus a plato: postea se exerceat in ordine illo efficitur irregularis nō dispensandus nisi p papā ꝑm Ray. Jo. an. & alios. * 24. est q̄s ipe sol⁹ pōt q̄uis pbiti celebrāre. di. xvij. p totū. & cōdere canonem gñalē. xxv. q̄. j. §. si ergo. & C. de leg. l. j. * 25. est q̄s ipse sol⁹ potest pson̄ ecclesiasticam suo iure ꝓuare. ix. q. iij. per principalē. & di. xix. in memoriam. de excē. prela. q̄si. & solus pōt ꝓcedere pbēdā vel ecclesiā nō vacantē. de cōcef. pbē. nulli. & de rescrip. eam te. legatꝰ aūt etiā habēs plenā legationē hoc nō pōt in q̄busc̄q; psonarib⁹ dīs q̄s per electionē assumi de offi. leg. deliberatione. li. vj. * Vigesimusfertꝰ est q̄s sol⁹ excōicatū a se nominatis pōt absoluere. de ele. venerabilē. & sīl' est de participante. de elec. venerabilem. & sīl' est de participante cū tali in crimine q̄ tñ participans si sit clericus varia est opinio. de sen. excom. significauit. * Vigesimusseptimꝰ: est quia sol⁹ absoluit excōicatū a suo legato: q̄: nolebat obedire sue snē diffiniti ue si steterit in excommunicatiōe p annū. ō offi. leg. q̄reti. & idē in excōicato a legato vel delegato cuꝰ iurisditio expirauit: nec aliter ei successit vt in. d. c. querenti. & de offi. ord. pastoralis. * Vigesimusoctauus. est q̄: sol⁹ cognoscit in causis appellatione remota. ix. q. iij. cūcta. & c. aliorū. & solus cognoscit de causis per appellationē vel relationem ad ipm delatis. de offi. leg. l3. & ad ipm appellat' omissis mediis. j. q. vj. ca. ij. & seq. Et ꝑm Host. legatus videtur habere idem ꝓuilegium * Vigesimusnonus. est q̄: solus ordinat illum ad diaconatum. & ꝓbyteratum quem ordinauit ad subdiaconatum. de tēpo. ord. cū in distribuēdis. & solus inferre pōt subdiaconatum diebꝰ ofīciis & aliis festis precipuis. * Trigesimus est q̄ solus semper & vbiq; pallio vtit' ad designādi plenitudinē sue prātis vbiq;. de vsu pal. ad honorem et aliis pallium concedit: ꝑm ÿÿ. tñ patriarche habent ꝓuilegiū cōcedendi palliū subditis suis: sed vide infra pallium. * Trigesimusprimus est q̄ solus dispensat cū eo qui non est in sacris: vt alꝰ de iure est indignꝰ ꝓmoueri in eꝑm. de electo. dudum. §. fi. & C. de cri. sacri. l. deputari. * Trigesimussecundus est q̄ solus electum imperatorem confirmat vel cassat: vel etiā imperatorem deponit. de electio. venerabilē. & de sentē. & re iudi. ad apostolicam. lib. vj. & quādocūq; princeps seculāris fuerit inutilis & negligens circa regni gubernationem & iustitiam per ipm̄ depom̄ potest. j. q. iij. si quis deinceps. xj. q. j. nullus. xxij. q̄. v. Deceptum. sicut zacarias papa deposuit Ludouicū regem Francorum. xv. q̄. vj. alius. & Innocen. tertius Ottonem imperatorem: vt in. d. c. venerabilem. & Innocen. quartus, Fede. imperatorē: vt in. d. c. ad aplice. & de Cōstātinopoli. in francium. pri⁹ trāslatū fuit imperiū quia Adrianus papa vocauit Carolum magnum ad liberandum Italiam de manibus longobardorum: quo facto illi dedit imperium. di. lxij. Adria. infra papa. §. * Trigesimusterti⁹ est quia solus absoluit a sententia excommunicationis: suspensionis: vel interdicti reseruatis pape per constitutiones iuris: vel extrauagantes de quibus infra in suis titulis. * Trigesimusquartus est quia electionem nondum factam ꝓnunciat nulla si fiat. de elec. unnoruit. * Trigesimusquintus est quia solus ius canonizare sanctos. alias nullus l3 venerari pro sancto sc̄s faciendo officium solenne p̄ ipsorum vel ecclesiam aut altare: nisi fuerit canonizat⁹. de reliq. & vene. san. c. j. * Trigesimussextus est vt quis habeat plures dignitates aut personatus: etiam si curam non habeāt: aut ēt in eadē ecclīa de pbē. de multa. & de consue. lib. vj. * Trigesimusseptimus est q̄: quod valet facit nō valere: & econuerso. de excef. prela. tanta. quod tamen in posterius locum habet non sacramentis: & ymōi: quo ad

quo ad substantialia mutare nō potest. Trigesimusoctauus est q̄: pot monachū tā ꝑ suā voluntatē ꝙ abbatis extrahere de monasterio: & aliciubi p̄lato vel principi in sociū assignare aut secū tenere. ix. q. iij. c. fi. & c. ꝓj. q. iij. qui resistit. * Trigesimusnonꝰ est q̄: suia ei⁹ facit ius. de sen. & re iud. in causis. * Quadragesimꝰ q̄: eadem die ordinat qua ꝓsecrat. de elec. q̄ sicut. §. ꝓterea. * Quadragesimusprimꝰ q̄: dispēsat in gradibus consanguinitatis & affinitatis pbitis: quo ad matrimoniū ꝓhībū. de restī. spo. ifas. & de cōsang. raffī. nō ds. nō tñ in pbitis iure naturali. de quo. j. papa. §. xvij. * Quadragesimussc̄us ē q̄: pōt rollere leges quo ad vtrumq; forū in his in q̄bus aliq̄ periculū vertit: sicut in materia prescriptionis vsurarū & ymōi. de ꝓscrip. c. fi. de iu. nouit. de secundo. c. pe. de fo. cōpe. c. fi. li. vj. vbi aūt nō vertit periculū aliq̄: tollere nō pōt leges in terris in q̄bus non habet iurisditionē tpalē: quo ad forū ciuile. cū prāres sint distincte. l. vj. dist. duo. & c. cū adverū. ꝑm Joā. an. & aliquos iuristas: vt. j. in verbo papa. quod verū limita ex honestate & decentia absolute tñ sicut imperatorē ita & leges eⁱ deponere pōt l3 cōtā deo peccet si non habeat huius rationabilē cām. * Quadragesimusterrius est q̄: concedere pōt indulgētias gñales certis locis: vel certis personis: & eas extēdere ad existentes in purgatorio ꝑm. s. Tho. & alios. * Quadragesimusquart⁹ est q̄: pōt legitimare quascūq; personas quo ad spūalia vbiq; quo ad tpalia nō vt honores & dignitates in terris ecclesie: in aliis aūt terris assentiētib⁹ assignatis ꝑm Ant. de bu. qui filij sint legi. p venerabilē. q̄ intellige quantum ad honestatem & non absolute. * Quadragesimusquintus est q̄: instituere pōt nouas religiones & religionū regulas approbare & reprobare & in cerimonialib⁹ earū immutare & dispensare ꝑm Pe. de pa. i quarto. * Quadragesimussextus est q̄: pōt in oībus ecclesie preceptis dispensare ꝑm. s. Tho. in quarto. licet sine causa rationabili dispēsari nō debeat. * Quadragesimusseptimus est q̄: hominē pōt absoluere ab obligatione qua homini tenet ꝑm plenitudinem prātis. arg. ix. q. iij. p principale. C. de pci. imper. offe. l. quoties. ꝑ3 Jnn. Host. & Ber. * Quadragesimusoctauus est quia de nullo crimine cōdēnari aut accusari pōt nisi heresis. dist. xl. si papa. & hoc q̄si de supsa bere si esset incorrigibilis: vt ibi dicit gloss. quia si vel let errare deponere ꝑuari nō posset. * Quadragesimusnonus est q̄: solut⁹ est legib⁹ licet secundū eas viuere debeat & nulla cēsurā pōt incurrere: & si culpā. * Quinquagesimus est q̄: pōt simpliciter sacerdoti cōmittere vt cōferat sacr̄m confirmationis & minores ordines & cōsecrationes ecclesiarū ac virginū non aūt ordines maiores licet

Scō querit q̄ sunt casus epales de iure & di. 2. q3 co q̄ de hoc doctores implēt quaternos: p quo vide si vis Archi. iij. parte. ti. xvij. c. iij. & sum. ang. in tit. casus. tñ dico quod tute & secure teneri pōt cū opinione cōi q̄ sunt hi solum de quibus di. in sum. pisa. & de q̄b⁹ hȳ. §. sequenti. q̄: ita declarauit Bñdict⁹. xj. in extrauagāti inter cūctas nō obstante q̄ talis extrauagās reuocata fuerit & circa contenta in ea multa statuta p clem. dudū. q̄: vt di. in eadē summa quantū ad dictos casus nihil fuit immutatū: imo si talis declaratio fuit reuocata adhuc secure sic teneri potest: q̄: si fuit declaratio indicatiua vel instrictua veritis. cut de facto fuit: vt ibi dicit: nō potuit reuocari nisi reuocata fuissent iura q̄ declarat q̄: declaratio pape in spectāt⁹ ad mores falsa esse nō pōt vt supra ꝓbatū. si vo fuit declaratio cōstitutiua & ordinatiua adhuc teneri potest q̄: docte & elegāter Guil. durā. Spe. in repertorio suo dicit breuiter ꝑcludēdo sacerdotes oia posse quo ad fōrum penitēciale: que nō sunt specialiter in iure epis reseruata: & nō sunt ipsis sacerdotibus directe vl per aliquā cōsequētiā interdicta. argu. de iudi. si clerici. & de sen. excō. nuper. iboc tñ inquit fateor q̄ vbicūq; fuerit graue delictū vel enorme superioris est iudiciū requirendū: ridē dico de oibus casib⁹ de q̄b⁹ est generalis cōsuetudo ecclesie q̄ sint epo reseruati. ibec ille valde bene cui⁹ ratio stat in hoc q̄ sacerdotalis clauis omnia crimina pōt abolere nisi ipsa a superiori prelato quātum ad vsum ligetur. Constat autem q̄ reuocata tali declaratiōe pstitutiua in iure non inuenunt plures casus reseruati & predicti loquēdo de casibus: vt requirit absolutionē: quod dico ꝓpter commutationem votorum & iurameⁿtorum relaxationē & dispensationē irregularitatū & huiusmodi. Et cum sum. pis. sentit rot. & supplementum contra sum. ang. que sentit casus de iure reseruatos esse plures & aliter a predictis.

Tertio querit q̄ sunt casus epo reseruati de iure ꝑm. d. pis. & dico q̄ sunt quatuor. * Primus est pcessi clerici ꝓpter q̄ incurrisset irregularitatē. de quo infra clericus. & infra irregularitas per totum q̄ l3 gl. Ray. intelligat quo ad dispensationem super irregularitatē non quo ad absolutionem a pcessū tñ Bñdict⁹ nō sic intelligebat: nec si est verū: alioq̄ casus epales essent multo plures & quatuor q̄: adderet dispensatio votorum & iurameⁿtorum & ymōi. * Scōs est de incēdiario

Universidad de Deusto
Biblioteca

ante denūciationē. xviij. q. viij. pessimā. qđ intelligę de incēdiarijs dolosis ꝛ de mādat⁹ d⁹ hoc fieri seu dantib⁹ pfiliū vel auritū: vt ibidē. * Tertius est pcm̄ ꝓpter qđ indicēda esset solēnis penitēcia. de quo infra pnia. ꝛ q⁹ blasphemia publica est vnū de hmōi in laicis: nō tm̄ in clericis qui publice peuitere nō debent sed aliasad arbitriū puniri. de biga. c. ij. ꝛ iij. ideo ipe est casus epō reseruat⁹. de quo. ℞. blasphemia. §. iij. * Quart⁹ est excōicatio maior cui⁹ absolutio extā aliqū pape reseruat: sed intellige qđ tm̄ est casus epō reseruat⁹ qđ est conditor canonis epō reseruauit de q̄ supra absolutio. §. §. iij. ꝛ infra excōicatio. viij. in pn̄. in aliis aut̄ nō reseruatis epūs absoluere pos 4. q. sunt inferiores vt supra probatum est ibidem.

¶ Quarto q̄rit quot sunt ex⁹ epales de ꝓfuetudine: ꝛ dico qđ innumerabiles loquendo de consuetudine spāli diuersarū diocesum: ꝛ sic loquitur gl. in. c. si epūs. de ꝛe. ꝛ re. lib. vi. Is insufficienter: q⁹ certa regula dari nō potest sed loquendo de cōsuetudine gñali sm̄ sum. ang: consuetudo nulla est cum epi aliqū plus: aliqñ minus sibi reseruēt: sed loquit̄ ℨ alios summistas sui ordinis vt ros. ꝛ sup. ꝛ ℨ veritatē q⁹ idē Būdictus in eadez extrauaganti declarauit qđ sunt q̄nq; q. f. vbiq; vl̄ quasi epis semp reseuant: Is eis aliqū addāt plures aliqñ pauciores. * Prim⁹ est homicidiū voluntariū aut mutilatio membroꝝ: nec is amandās vel ꝑsentiēs absolui d⁹ nisi satisfactione p̄missa. xxiij. qō. viij. si q̄s mēbroꝝ. In terris tū eccl̄ie homicidiū ꝺ⁹ pape reseruat̄. * Scōs est crimen falsarij seu falsi: ꝛ hoc sumendo stricte hoc nomē cū sim⁹ in materia penali. Quo crimine ā teneant̄ q⁹ dico sm̄ notata p. doc. in. c. f. de crimi. falsi. qđ nō solus ꝺ⁹ falsarius: qui falsat tras vel scripturas: sed etiam testis falsum tenetur de falsoꝛ non solum quādo mendaciū dicit sed etiaz quando occultat veritatem: qđ intellige sm̄ Pan. ibi quādo interrogatur sup aliquo ar. ꝛ dicit se nihil scire: vel quando iurauit dicere merā ꝛ puram veritatem. ꝛ multa sub hac materia. * Quint⁹ est violatio ecclesiastice libertatis: qua ſcs iniuste persone vel res ecclesie grauant̄ hodie rū tales percurie processus sunt excōicati. * Quart⁹ est violatio ecclesiastice immunitatis: qua. ſ. in ecclesia vel loco sacro: aut spacio ꝓuilegiato in circuitu ecclesie ꝓmum in persona vel rebus offendit. xvij. q. iij. si q̄s. vel aliter eius immunitatē lędit rales tū nō sunt excōicati sed excōicandi. Et ita omne sacrilegium videtur casus epalis de ꝓsuetudine. * Quintus est sortilegium ex diuinatione. xvj. q. ſ. c. ꝛ tales sunt infames ꝛ a testimonio repelluntur: ꝛ accusatio. q. v. constituimus.

¶ Quinto queritur quot modis epūs possit sibi reseruare casus ad libitū: ꝛ dico qđ respectu fratrum predictorum ꝛ minoꝝ: ū nūc aliorū quoꝝ mendicantiū expositoꝝ ſ⁹ formā cle. dudū: hoc nō pōt. vt. ſ. cōfessor. ij. §. v. quo ad curatos autez ꝛ alios religiosos hoc pōt sm̄ oēs licet peccet si faciat sine causa: ꝛ hoc fit in genere oupliciter. Primo expresse sibi reseruādo simpliciter: vel quod ad istum aut illum sacerdotem: secundo ipliciter sicut si epūs aliqeum audiuit: ꝛ noluit absoluere nullus inferior eū absoluit. dist. xj. inferior. Sed circa istos casus reseruatos videndū est. ſ. cōfessor. q. §. v. vſ. ꝛ deinde notāda sunt duo. * Primū qđ sm̄ pe. de pal. ista reseruatio intelligitur de actibus exterioribus cum effectu: ꝛ non de interioribus: vnde homicidium cogitatis non reseruatur epō: ꝛ idē dicit esse de incestibus puerorum non habentium vsum rationis: q⁹ inde nec virginitas tollitur: nec causa affinitas. * Scōm qđ ista sunt dicta quantū ad absolutionē: quātū ad dispensationē aut̄ ꝛ cōsecrationē ꝛ hmōi multa alia reseruantur epis: vt dispensatio votoꝝ: ꝛ iuramentoꝝ ꝛ consecratio multarum rerum.

¶ De casu fortuito.

Casus fortuitus ſs Pano. in. c. vnico. de cōmo. ꝛ vt colligitur ex. l. in rebus cōmodatis. ff. cōmo. est inopinate ex euentu⁹ qui ꝓuideri non potest: vt mors seruorum sine culpa hostiū incursus piratarum naufragium: incēdium: fuga seruorum q̄ custodiri non solent ꝛ huiusmodi: vbi tamen diligentissimus ꝓuidisset: nō est casus fortuitus sicut si perijt equus commodatus oim̄ illum domo que ruinam minabat.

¶ Primo vero queritur vtrū furtū sit casus fortuitus? ꝛ dicit Pano. vbi. §. quod gl. iuris contrarie videntur: sed si inquit per violentiam ād subtrahitur est casus fortuitus nisi fuerit quis in culpa transeundo per loca periculosa. arg. l. non est verisimile. ff. qđ mer. cau. si vero clandestine tunc si ab ea persona a qua diligentissimus ꝓcauisset: puta a vili famulo non est casus fortuitus: aliter autem sic: ꝛ facit quod notat̄ in. l. que fortuito. C. de pig. act.

¶ Scōo vtrū teneatur quis de casu fortuito? ꝛ respondet tert. in. p. c. vnico. qđ sic in aliquibus

* Primo qñ precessit culpa puta cōmodauit sibi equū vt iret. Medicola. ꝛ iuristi placentia ꝛ incidisti in latrones: vt ibi in. l. si vt certo. §. sed interdum. ff. cōmo. * 2. qñ ꝓcessit mora puta nō reddidisti qñ debuisti: ꝛ fortuito periit. vt in. d. c. vnico. ꝛ in. c. bona fides. de depo. ꝛ hoc in conscientia verum est nisi eodē modo apud dñm res fuerat peritura: q⁹ tūc nō teneris nisi ō aliquo illato ex hoc qđ tpe debito nō restituisti. arg. c. fi. de iniurijs. quod si dubiū est an fuerat peritura. vtiq. §. mora. §. * Tertio qñ pactum intercessit vt teneat de casu fortuito. vt in. d. c. vnico. ꝛ bona fides: qđ limita nisi adueniat ex culpa eius cui promisit q⁹ sic nō tenet. l. cū ꝓponas. C. de nau. fe. ꝛ. l. qui officij. §. fi. ff. de ꝛhen. em. sed de hoc in. §. seq.

3 ¶ 3. vtrū ex pacto gñali imito q̄ q⁹ paciscit se teneri ꝓ oi casu nullo excꝑo teneat ꝺ casu fortuito. ꝛ refert bal. in. l. ſ. C. cōmo. de hoc varias opiniones esse Acc. tū in. l. ſz ꝛ si q̄s. §. q̄stiū. ff. si quis cau. quē Jo. an. seq̄tur in. d. c. vnico. dicit qđ non tenet si null⁹ casus fortuitus fuit exꝑssus ne q̄s sub inuolutione ꝙborū renūciaret ei iuri cui nō esset in spē renūciatur⁹: ꝛ hoc plus ꝓa. ꝛ infallenter est verū in ꝓscia nisi in casib⁹ in quib⁹ spāl'r fuerūt spāl'r enumerati: ꝛ secuta fuit cla gñalis puta ꝛ de oīb⁹ aliis Bar. in. d. §. q̄stiū. Is qđ sub il la cla gñali veniūt casus ꝓfessi exꝑssis nō autē maiores qđ satis plus ꝓa. q⁹ gñalis cla in odiosis nō ꝓiudicat maiora exꝑssis vt ē ter. norabilis in cle. nō pōt. de procu. sec⁹ de nō odiosis sicut i cōstitutiōe ꝓcuratoris i q̄ exꝑssis aliqb⁹ reḡenti bus spāle mādatū ꝛ subdita cla gñali veniūt casus maiores exꝑssis. vt no. Jnn. in. c. feder. ō re.

4 ¶ 4. vtrū dicta gñalis renūciatio casuū sic iramento firmet vt teneat sine obliget ꝛ dicit Joā. and. vbi. ℞. q⁹ nō: q⁹ iurm nō obligat vltra ꝓsensum iurātis. facit. c. quintauallis. ℞. c. pen. ꝛ. c. veniēs. el. ſ. de iureiur. ꝛ q⁹ ibi no. Jnn. ille aut̄ non vt cōsensisse dicit̄ casib⁹ nō exꝑssis. Et hoc credo verū in casib⁹ i qb⁹ spāl'r nō ꝓsensisset: sec⁹ i illis i qb⁹ spāl'r cōsensisset si fuisset exꝑssi: ꝓ q facit. c. tua nos. cū ibi notatis. de ꝓpon. Concordat bal. vbi ℞. ꝛ rō q⁹ iurm Is vm casus exꝑssi. l. cū pf. §. si q̄s matrē. ff. de leg. ij. ſz intellige q̄Is vm casus exꝑssi in his q̄ sunt exꝑssa habitu ꝛ

5 virtute. i. que exprimerentur si proponerentur. ¶ 5. vtrū estimatio faciat venire casus fortuitū. si alicui tradat res estimata ꝛ appreciata vtrū ea pereūte casu fortuito pear sibi. ꝛ Jo. an. in. d. c. vnico. ꝛ bar. in. l. si vt certo. §. nūc videndū. ff. cōmo. ꝛ. l. ſ. c. ti. dicit q⁹ si sum⁹. i. loquimur i ꝓtractu cuius nature nō repugnat q⁹ nūsi trāsferat tūc estimatio facit emptionē. vt. l. plerūq. ff. de iure do. ꝛ. l. q̄ties. C. eo. ꝛ sic estimatio facit oē piculū ꝛ cōmodū esse recipiētis. l. necessario. ł ꝑn. ff. de peri. ꝛ cō. rei vē. ꝛ. d. l. q̄ties. ꝛ plerūq; ēt deteriorationis: vt. l. si estimatio. cū. l. seq. ff. fol. mat. ex emptū vt cū mulier dedit viro rē estimatā: vt in. d. l. plerūq. vl̄ cū q⁹ estimatā rē tradit ita q⁹ estimatio reddat nō res: vt in. d. §. aūc videndū. Si ꝙo sum⁹ in ℨctu de cui⁹ natura est vt solū ꝑ partē ossiū trāferat ꝛ ꝑ partē nō sicut est in societate: sic si estimatio fiat in accipiētē trāfit solum piculū partis vt. l. cū duob⁹. §. oāna. ff. ꝑ soc. Si aūt sum⁹ in ℨctu cui⁹ nature repugnat ossiū trāslatio vt in locato ꝛ ꝙmōt. sic estimatio nō facit emptionē: nec trāsire piculū casus magis q⁹ teneat ex natura ℨctus. Nec ob. q⁹ bar. vbi. §. vult vt aliqđ opet. ꝛ sic si tenebat de lata solū: tenet de leui. si de leui. tūc de leuissima: si de leuissima tūc de casu: q⁹ hoc nō teneo sicut nec pau. in. d. c. vnico. sed dico q⁹ estimatio tūc operat̄ solum vt sciat ḧdū si deteriorat vel ꝑdere⁹ recipientis vtilitatē: sic relenat ostendēs ab onere ꝑbādi verū preciū rei. Si aūt res estimata daret̄ cum pacto q⁹ aut res aut estimatio redderet: sic facit trāsire periculū perēmptionis: sed nō deteriorationis. vt in. d. l. plerūq. in fi. vide. ſ. estimatio.

¶ De catheecismo ꝛ exorcismo.

Atheecismus ꝛ exorcismus sic inuicē differūt: q⁹ sm̄. s. tho. iij. q. vſ. catheecismus ē instructio credēdoꝝ explicite baptismū ꝑcedēs ordinās ad bonū nihil efficiēdo: sed instruēdo tm̄: vñ ꝛ ꝺ⁹ a catherizo. i. doceo vel instruo. ꝛ de hoc l. c. ꝑ catheecismū. de cōs. spi. li. vſ. ꝛ i. c. aū baptismū. de cōse. di. iij. Exorcismus aūt colligit ab eo ibi. ꝛ di. xxiij. ꝛ hꝭ de cōse. di. iij. i. c. aū. xx. dicit ē adiuratio ℨ diabolū. et vt dicit ordinat ad remouendū malū ēt operando vel eff. ciēdo: vñ exorcizste grece latine adiurāte⁹ ossir sine increṕtes. xxj. dist. cleros. circa fi. Jgitur male sum⁹ Zug. dicit ista duo esse idem.

¶ Prio ꝙo q̄rit ad quē ꝑtinet catheticsare? ꝛ dicit. ſ. tho. vbi. ℞. ꝛ. ad. q. lxxj. q⁹ ad sacerdotē ꝑticsare. ꝛ sc̄ario ad lectorē quo ad instructionē credendoꝝ ad epos aūt ꝓdicatores ꝛ quosdet fideles ℨtū ad instructionē ꝙuersiuā ad aūdochū aūt. i. patrinū quo ad instructionē mortis. q⁹ etiam pueri? ꝛ patrinus in persona pueri rūdet credo. ꝛ vt dicit duplex potest esse sensus. scz ro credā. i. vel credo. i. ego patrin⁹ operā dabo qđ iste credat. ꝙo eodē etiā promittit. Nec inconuenit: q⁹ in his ad que omnes tenent vnus alium potest obligare: secus in aliis. l. q8

¶ Tertio quis possit hic esse patrinus ꝛ ad qđ teneatur. ꝛ dico quod solum catheticsarus sicut in baptismo solum baptizatus: et in confirma- 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

tione solū cōfirmat⁹, vt dicit de cōse. dist. iiij. in baptismate. ⁊ in necessitate vn⁹ p̄t esse in cathecismo baptismo ⁊ cōfirmatione: non tñ est psuetudo romana: sed q̄ per singulos singuli suscipiant. de conse. dist. iiij. in cathecismo. Tenet autez ad instruendū paruulū de fide ꝑm. s. tho. ⁊ vt vr̄ia de moribꝰ sicut de baptismo dictū est. Nec tñ ex hoc ꝓiculū magnū imineꝰ patrino. vt dicit s. tho. ḡrū ad hoc tres: q: parētes sunt xp̄iani et puer inter xp̄ianos nutrit. si tñ ipsi essent infideles vel puer inter infideles ꝓuersare. diligētior cura adhibenda esset sicut in ecclesia primitiua: hec ex illo. Et idem vr si parētes essent suspecti in moribꝰ: q: p̄r̄n⁹ est fideiussor mō solus fidei: sed etiā moꝝ. ar. de cōse. di. iiij. vos ante omnia.

4 ¶ Quarto querit q̄ sit cathysmi tēp⁹ ⁊ dico ꝑm Pe. de pal. q̄ cōueniēter ocber p̄cedere baptismum: q: in baptizādo requirunt ea que sunt de necessitate fidei q̄ sunt tria. s. fidei susceptio: professio ⁊ obseruatio: vñ ꝓpter hec tria cathecismus inuentus est: q: in eo fit instructio ad fidei susceptionē: ⁊ responsio ad fidei p̄fessionē: ⁊ ꝓmissio ad fidei obseruationē q̄ ab adulto q̄ seipso requiruntur quia potest⁹ in paruulo autem requiruntur per vicarium id est parrinum.

5 ¶ Quinto querit quid ad exorcistā p̄sentē ac futuꝝ pertineat: ⁊ dico q̄ exorcista futurus. i. ordinandus ad ordinē iustū cū ordinat accipe debet de manu epi libꝝ in quo exorcismi sunt scripti cū istis verbis accipe ⁊ cōmēda memorie ⁊c. vt in. c. exorcista. xxiij. di. ad exorcistam ꝛo p̄sentem. i. ordinatum pertinet exorcismos memoriter tenere: manuq̄ super energuminos. i. lunaticos ⁊ obsessos a demonibus ⁊ cathecumenos in exorcismo imponere. xxv. di. perlectis.

6 ¶ Sexto q̄s hꝰ exorcizare: ⁊ dicit. s. tho. iij. q̄. lxxi. q̄ exorcizare ptinet ad sacerdotem p̄cipaliter ad exorcistā instrumēraliter tñ secundū officiū exorcistē: tñ de cōsuetudine totū sit a sacerdote.

7 ¶ Septimo q̄s sit quis exorcizādus: ⁊ dico ꝑm eundē q̄ ante baptismū: q̄s si nō fiat nihilominus fiat post. facit. c. sicut nostris. de cōse. di. iiij.

8 ¶ Octauo q̄rit quis sit horū effectus: ⁊ dico q̄ cathecismus ꝑm mentē. s. tho. directe illuminat de fide ⁊ moribus. ⁊ dicunt operā ola q̄ ad illuminationē sequuntur: puta amorem ⁊ bona opera: exorcismus vero reprimit demonū potestatem inquātum homines repellit a sacramentis: ⁊ aperit sensus ad mꝰteria ⁊ mādata. Summa tñ ang. vtriusq; attribuit eundē effectum. s. demonem frenare: quia putat esse idem.

Caupo ⁊ stabularius. i. tabernarij ⁊ hospites. Vide. s. nauta per totum.

¶ De causa legali ⁊ iudiciali.

¶ Causa est quicquid facit ad ek rei. et loquendo iuridice est duplex. s. causa iuris siue legis ⁊ causa iudicij.

¶ Primo ꝺo q̄rit quotuplex est causa legis: ⁊ dico q̄ est quadruplex. * Prima efficiens ex qua ꝓducit sicut pr̄ est cā tituꝝ ⁊ conditor legis ⁊ Zertus cā obligationis. l. ⁊ an eaꝝ. §. actiones. ff. de exce. rei iudi. * Scda finis: ex quo dat impulsio faciende dispositioni. ⁊ ita sumit i ti. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ causis ⁊ modis earū: vbi ptz q̄do differūt cā modus ⁊ ꝓdmo de quo. j. ꝓdmo de totū. Et ad hāc vel ad efficiētē reducit cā impulsiua q̄ occasionē remotā p̄stat: sicut calphurnia importune postulando cām dedit vt mulier postulare. i. aduocare nō possit. vt in. l. j. §. sequꝝ. ff. de post. * Tertia materialis. i. materia ꝺ qua in lege disponitur. * Quarta formalis. i. modus disponēdi ⁊ ꝺyendi. ꝺz vltate cā legis dicis finit: vñ dicit q̄ cessante cā. s. finali cessat lex. l. adigere. §. finis. ff. de iure pa. Et indifferenter ꝓ eodem vtimur hoc nole cā ⁊ hoc nole rō legis licet differant ratio q: est lumen discernens quid iuris ⁊ cā est per quod ratio discernit.

¶ Scdo querit quo significat cā vel rō legis ⁊ dico q̄ ly si. vt lego illi si negocia mea gesserit l. demōstratio. §. j. ff. de ꝺi. ⁊ demō. Et per ly. q: iusti. de leg. §. longe magis. ⁊ per ly. q̄si nam exponit per q:. Et ꝓ dictiones illatiuas: vt titius negotia mea gessit. ideo vel idcirco sibi lego. Et per ly. cum vt cū titius negotia mea gesserit lego sibi ⁊c. Et ꝓ ly. siue vt siue titius negotia mea gesserit: siue aduocat⁹ fuerit ⁊c. Et ꝓ ly. ꝓ vt lego tibi ꝓ alimētis. l. si. §. j. ff. de ali. ⁊ cib. le. Et ꝓ ly. nomine. vt lego vxori mee nomine dotis. l. cum quidam vxori. ff. de leg. ij.

¶ Tertio q̄ritur q̄d est cā iudicialis: ⁊ dico q̄ est materia ⁊ ordo negotij nedū discussiōis eraminē patefacta: q̄ oēs ꝓponit cā ē: cū discutit iudex: cū diffinit iustitia. c. fori. de verb. sig. Et differt ab actione: q: cā est negotij vel ꝺctus ex q̄s mouet⁹ ad petendū vel litigādū. vt vēditio vel locatio rei ex qua orit obligatio q̄ obligatio parit actionē cū sit mater actionis: vide ibidē glo.

¶ Quarto q̄rit quo differant cā impulsiua ⁊ finalis: ⁊ dico q̄ cessante impulsiua nō cessat effect⁹ sicut cessāte finali q̄ dispositionē ⁊. l. regulat de app. cessante. C. de epi. ⁊ cle. ꝑaliter. vbi habet multa dicit ⁊. xvj. q. j. gñal'r. Cognoscit aūt finis ex. v. * Primo q̄n id q̄d exprimit in viā cause respicit vtilitatē alteri⁹ q̄ parrij. l. tritio cētum. ff. de ꝺi. ⁊ demō. puta dono tibi cētū vt ꝺe facias capellā in tali ecclesia ⁊ hmōi. si vero respiceret solū vtilitatē ei⁹ q̄ ꝺz implere ⁊ nō sit p̄iatiue p̄sumit cā impulsiua. ꝺ. l. tritio. §. sed si filio. vñ si lego tibi decē vt caligas emas nihilomiꝰ tenet

legatū ls nō emas: filr si vt fundū: sed si vt emas fundū alteri min⁹ industrioso non ꝺz nisi caueat vt ibi. Scdo q̄s exprimit p̄i⁹ act⁹ in vtā cause. l. si ꝺs ꝓ redemptiōe. C. de ꝺo. ⁊. l. si ego. ff. de iure ꝺo. ⁊ vult Bar. in. l. ij. §. fi. ff. de dona. puta dono tibi cētū vt facias hospitale. * Tertio q̄s in gerē do actū exprimit ab hoc cā vbicūq; lex reqrit de necessitate cām ad validitatē act⁹ q: tūc intelligit finalis q: act⁹ sustineat. l. ls si moꝝ. cū. l. seq. ff. de ꝺo. inter vi. ⁊ vxo. vbi ꝺz q̄s ꝺonatio facta vxori ad restaurationē edium igne cōbustarū: ꝺz ꝑsq; ad earū reparationē ⁊ nō plus. * Quarto vbicūq; nō pōt esse alia rō illa cēset cā finalis. i. quātus. vbi gl. C. de fideicom. vñ qui legat iter ad fontez: videt legare ⁊ haustum. ff. de ser. rusti. p̄edi. Literē si. Quinto vbicūq; lex exprimit cām cēsetur finalis q̄. l. est notabilis in. l. cū tali. ff. de condi. ⁊ demō. quā ad hoc ponderat Aug. in. l. sciendum. ff. de edi. ⁊ Bar. in. ꝺ. §. fi. cuius sunt ista dicta.

§. q̄d. Cause iudicialis. ¶ Quinto q̄rit quotuplex est cā iudicialis: ⁊ dico q̄ multiplex. de quo vide glosl. xj. q. j. in sum. Quedā est secularis: ⁊ diuidit in criminalem et ciuilem. Quedā ꝺo est ecclīastica ⁊ est triplex. de decimis. de matrimonio. de iure patronatus. Quedā ciuilis vt cū agit sup rei vēdicatione in causa pecuniaria ⁊ in. ꝺ. c. sup prudētiā. Quedam criminalis: vt cū agit directe de crimine: vt in. c. at si clerici. ⁊ in. c. cū nō ab hoīe. de iudi. ⁊. c. super prudētiā. xij. q. ij. ⁊. c. frater noster. xvj. q. j. ⁊ si de crimine agat ad vindictā publicā ꝓceditur in cā criminali criminal'r: si ꝺo agit ad penā ꝑ modum inq̄sitionis: denunciationis: vel ad interesse partis ꝑ viā accusationis procedit ciuiliter. Quedā mixta que. s. participat de vtraq; de ꝓcu. c. tua. si cut cū de crimine agit ciuiliter: puta de adulterio ad thoꝝ separationē. Et licet glosse videant variare ponēdo pecuniariā penā aliqñ ꝑ criminali aliqñ pro ciuili: vt in. l. pretor. in princi. ff. de sepul. vio. ⁊ in. l. vnica. C. q̄s cū. ac crimina. p̄e. tñ cōcordat: q: qñ pena pecuniaria ꝛapplicatur fisco criminalis est ꝑm Inno. in. c. q̄liter ⁊ qñ el. ij. de accusa. ⁊ est Hi. ⁊ Bar. in. ꝺ. l. ꝓtor. q: sic intenditur publica vindicta per penā pecuniariaꝝ sicut per penam corꝓoris: si tñ applicat fisco ꝑ interesse fisci ciuilis est: vt in. l. j. C. de his quib. vt indig. Nec ob. c. ꝓ tuas. de simo. ⁊ q̄ no. Pañ. in rub. de iudi. q: illud capl'm loquit de amotione a ꝓlatione: que ꝑm eūdē ibi est ciuilis: cū sit ad bonus cōe non ad vindictā delicti: nec agit ciuil'r p̄cise q̄si pena applicat parti ꝑm doc. sed etiā aliter sicut in. ꝺ. c. per tuas. Et hoc sequit gl. ⁊ Barto. et Aug. in. l. iij. ff. de sepul. vio. ⁊ Bar. in. l. fi. ff. de priuelic. item dicit glo. Albri. ⁊ Saly. in. l. j. de sepul. viola. ⁊ communiꝰ est opinio: ⁊ de quo vide ꝺo.

Prima Pars

Anto. in rubrica de iudi.

6 ¶ Sexto q̄rit quot sunt modi cause q̄ dicant̄r ꝓ ꝺoico q̄ multi. Quedā essi cāe dicūt̄ fauorabiles ⁊ sunt numero quatuor. s. de libertate: matrimonio: ordine: ⁊ testamento. c. duob⁹. de iudi. Quedaꝝ minime: vt q̄ est ducū vl' occē aureoꝝ aut q̄ quaginta solidoꝝ: vel q̄ nō sufficit ad sumptus iudiciales ꝑz voca. tur. Quedā est remota: ⁊ quedam ꝓpinqua de quibus no. doc. iij. c. dilecti filij. de iudi. ⁊ remota est sicut cum edificator turris ꝺz causa homicidij ei⁹ qui inde se p̄cipitat: ⁊ dicit occasio. facit. l. qui domū. ff. loca. causa vero ꝓpinqua ꝺz ipse. Quedā est ꝓpria: q̄dā cois: et ꝓpria est illa cuius emolumentū vel damnum ad aliquē suo nole pertinet. c. biduū. §. pala. ij. q. vj. cōmunis vero est q̄ vtriusq; est. ff. de ritu nup. l. illud. vnde nō pōt quis esse testis in re cōi sibi cū alijs: nisi indirecte: sicut legatarij⁹ potest esse testis in causa testamenti in quo sibi est aliquid relictum. insti. de testa. §. legatarijs.

7 ¶ Septimo querit vtrū cā vniuersitatis vel ecclesie sit ꝓpria vel cōis: ⁊ dico q̄ cā vniuersitatis non vr esse singularis ꝓsone vt in. c. q̄ manumittit. xij. q. ij. ⁊ ibi doc. ⁊ in. ꝺ. §. legatarijs. cum annotationib⁹ suis. Causa ēt ecclie non est ꝓpria rectoris: vñ in cā eccl'ie sue pōt esse iudex. ij. q. vij. si ꝺs ergaeꝑm. in glo. ⁊ facit. c. fin. de postu. q̄ verū est dummodo alius constituat qui agat nomine ecclesie: vt in. c. insuper. de testi. vbi dicit quod eo casu potest esse testis. Et no. quod licet canonicus possit esse testis ꝓ canonico contra extraneum: quia non dicitur domesticus eius ꝑz ecclesie tñ: ꝑm Host. Aug. vt in gl. ꝺ. c. super prudētiā. xiij. q. ij. non tñ pōt esse iudex ꝓ eo contra extraneū: q: minoꝝ cā requirit ad repellendus aliquē in iudicio quā a testimonio. de offi. deleg.

8 ¶ Octauo queritur quomodo teneatur quis de damno ex causa data. ⁊ dico quod non tenetur qui ꝺat causam remotam qui etiam dicitur occasio si quis ꝺabat operam rei licite: adhibita diligentia. xxij. q. v. de occidendis. secus si rei illicite: q: imputant ei ola sequētia. dist. l. quantum dicit. de iniur. c. fi. ff. ad. l. aquil. l. item metalla. in pr̄in. ij. §. item ⁊ cum eo. similiter ⁊ si ꝺabat operā rei quidem licite sed diligentiā non adhibuit. ꝺ. glos. in. c. sicut nobis. de testib. Similiter non tenetur qui ꝺat causam ꝓpinquam sed non sufficientem ⁊ efficacē: licet peccet. Tenetur autem q̄ ꝺat causam efficacem: sine qua effectus non sequitur. ⁊ de qua loquitur. c. finali. de iniurijs. Videtur infra restitutio. ij. in fi. ⁊ restitutio. iij. §. v. ſ. ſ. illo versu iuſtioconſilium ⁊c.

¶ De cautione.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Cautio simplr dicta regulariter intelligit nuda promissio. l. sanctimus. C. de vb. sig. qō rō fallit in cautione ex psa a lege ptoria: vt. ff. de pro. stip. l. ptorie. la. s. ꝛ sic ſm aliquos intelligitur glo. ſſ. in. c. pzio ſgif. de cōſe. diſt. iij. itē ſm gl. in. l. pe. ff. de peti. here. qñ est persona ſuſpecta: vt. l. ſi fideiuſſor. §. ſi. ff. q̄ fa. cog. quia tūc dz cauere cū fideiuſſoria. Sed cū additur cautio idonea vel ſufficiens intelligit de pignoratitia vel fideiuſſoria: vt. ff. de fideiuſſo. li. ergo ꝯ diuide gl. in. c. ad noſtrā. ex primo. de iureiur. et in. c. vlt. de pig. ꝛ in. c. ex publico. de cōner. cōiu. Si vero dr cautio mediocris: tunc venit obligatio oīm bonoꝝ: ꝛ est rex. in. l. filio. ff. vt leg. nomine cane. Si vero dr cautio cōpetēs: intelligit arbitrio iudicis ſm aliquos: ſm alios aſſit fideiuſſoria vel pignoratitia: vt in glo. l. ſi debitor. ff. de iudicijs. Si vero dicat ſatisder vel ſatisfaciat: fideiuſſoria intelligit ſm glo. in. d. l. pe. Notat tñ bald. in. l. vniuerſa. C. de pzeci. imper. offe. qñ ſtatuto cauetur qñ caueat idonee: qñ cōpromiſſum petitur: intelligitur arbitrio iudicis ꝛ in. l. omnes. C. de epiſ. ꝛ cle. dicit qñ ſi tenet quis dare fideiuſſores ꝛ non pōt: tenet obligare omnia bona ſua meliori modo quo poteſt. Quando autez cautio licear: vide infra negotium. §. iiij.

Cæcus. infra ſurdus.

De ceſſione bonorum.

Edere bonis dz q̄ ſuis creditoribꝫ ſoluere nō pōt. Et hoc valebit ei primo ne incarcerē. l. ſ. C. q̄ bo. cede. poſ. de quo vide. s. carcer. §. iij.* Scdo ne excommunicetur: ꝛ ſi erat excōicatus vt abſoluat recepta idonea cautione de ſoluēdo. ſi ad pinguiorem fortunam venerit de ſol. odoardus.* Ter tio. qñ nō cōdemnet niſi inquantū facere pōt habita ratione ne egeat: qz nō est fraudādus quotidianis alimentis. ff. de re iudic. l. ſunt qui in id quod facere. ꝛ. ff. qui bonis cede. poſ. l. is qui. ꝛ. l. qui bonis. ꝛ. l. ſi debitores. Nec obſtat. c. peruenit. de fideiuſſo. qz ibi non ceſſerat bonis. Limita tamen tertium quando nō conuenitur rarō delicti: quia ſi ratione delicti conueniretur: non haberetur reſpectus ne egerent etiā in clerico: et no. Panor. in. c. olim nobi. de reſtit. ſpol. Quomodo vero fit vide infra ſolutio. De ceſſione vero actionum vide ſi vis Panor. in. c. fi. de alie. iu. mu. cauſa fac. ꝛ infra lis. §. viij.

Cenſura eccleſiaſtica ſuo nomine ꝓprehēdit tria interdictum. ſ. excōicationem et ſuſpenſionem. de verb. ſig. querenti. ꝛ de ſingulis horum vide infra in locis ſuis.

Cenſus infra gabella ſecundi.

De ceſſatione a diuinis.

Ceſſatio a diuinis fit vt dz in. c. quāuis. de of. ordi. lib. vi. plerumq; a capitis cōſtitutionibꝫ: ſiue collegijs ſecūdarum vel regularium eccleſiarū: ꝛ vt dz eo. tit. ꝛ li. in. c. ſi canonici. eam fibi in aliquibꝫ eccleſijs vendicant canonici ex conſuetudine: ꝛ vel alias. l. ex priuilegio ſm gl. vel conceſſione epiſcopi ſecundū Guil. vel conſtitutione ſynodali fz cle. ꝓ quo facit cle. ſi. de ſen. excō. Fit aūt dupliciter. primo generaliter pura reſpectu totius ciuitatis: ꝛ ſecundo ſpecialiter vt in vna eccleſia ꝛ hoc ꝓpter iniuriā factam alicui de eccleſia vel ipſi eccleſie. Quarus quidē ceſſationū prima. l. generalis equiparatur interdicto: per cle. ſ. de ſen. excō. non aūt ſecūa.

¶ Primo vero q̄rif quo fieri dz ceſſatio ꝛ quot ad illā requirunt vt ſeruāda ſit ꝛ dicit Joā. and. in. c. quāuis. de offi. ordi. li. vi. ſ. ꝛ dire. qō ops concurrere. x. primo qō ceſſantes habeāt a iure vel conſuetudine: vt ceſſare poſſint. ſcdo qō vocent abſentes ad tractādū de ceſſatione: ac ſi de electiōe ageret. ef. tertio qō de illa ceſſatione tracret diligēter. quarto qō de ceſſando deliberent. quinto q̄ ſit manifeſta offenſa ꝓpter quā ceſſant ꝛ notoria vt ertā dicit Inn. ꝛ ¶ est. alioqn. nulla conſuetudo ꝓdeſſet: qz eſſet eccleſijs onerosa de conſue. c. ſ. ꝛ. c. cū venerabilis. nec dz is ꝛ quem ceſſat conuinci ꝓbabilibus ſed apertis ꝛ notoriis: ſm Joannē. ꝛ archi. vi. qō cā fit rōnabilis. ſcdo quod ante ceſſationē inſtrō publico vel parētibus itē ris autētico ſigillo munitis cām ceſſationis exprimāt. octauo qō illud inſtm vel ſtas tradant ei cōtra quē ceſſant. nono qō reqrāt illū vt emendet cōpetēter iniuriā vel offenſam ꝓpter quā vult ceſſare: qō ſi nō fecerit locū habeat tamē ceſſatio. decimo qō poſt ceſſationē vtraq; pars iterdz arripere ad ſedē aplicā infra mēſem ꝓ ſe vel per ꝓcuratores ſufficiēter inſtructos ꝛ cōtinuis diebꝫ quācito poterūt ſedi aplice ſe repreſentent vt obſcuriat. q̄d ſup hoc ſit agendū niſi interim per mutuā cōcordiā ceſſet ceſſatio. ſ. his non ſeruatis ceſſatio nō ſeruatur. ꝛ ſ. ſ. nō ſeruat ab alijs ꝛ ſi pars que eam poſuit non ſeruauerit ꝛ ꝛ hoc notat Jo. in. c. Baſ. in. c. ſi canonici. de of. ordi. li. v. vbi eriā reprobātur ꝛ grauiter puniſ. vt qui in ceſſatiōis aggrauatiōē imagines crucis ꝛ ſanctorū ꝓſternunt ſupponūt ſpinis vel vtri cio vel lapidibus: vel aliquid hmōi faciunt.

¶ Scdo queritur an ſit ſeruāda ceſſatio ſi pars ꝛ cōtra quā ceſſatur prędicta nō ſeruauerit: ꝛ dico qō ſi. qz ter. l. o. c. quāuis. ſpāliter dicit qō ſi non arripuerit iter pars ceſſans qō ceſſatio nō ſeruetur: ꝓpter qō a ſcdo ſenſu habeē qō ſi reliqua pars ire cōtēnat ſtat ceſſatio: aliōqn par ſuam cōtumaciam irritaret actum iuridicum partis leſe.

¶ Tertio que eſt pena iniuſte ceſſantiū generaliter aut ſpāliter aut dātis occaſionē iuſte ceſſationi: ꝛ dico q̄ illi tenent reſtituere oēs fructꝰ. quos interim ab eccl'ia ꝓceperūt in qua ceſſarū est ꝛ q̄ ꝓ eo tpe debēt eis de eccl'ia nō percipiēt ꝛ ei ꝛ quē ceſſauerūt de dāmis ꝛ iniurijs ſatisfacere: vt i. o. x. ſi canonici. qō ls loquāt de capitulo canonicorū tñ ſm ge. idē est in alijs dicta ceſſationē imponēntib⁹. Iſte vero tenent ad oē iteresſe canonicis: ꝛ ad aliquā ſatisfactionē eſtimāda ꝛ arbitrio ſupioris tarādā ipſi eccl'ie i qua ceſſatū est: ꝛ in cultū diuinū conuertendam. vt in eo. c. ¶ Quarto querit cui reſtituet fructꝰ iuſte ceſſante: ſi eccl'ia i qua ceſſat ſit ſua: ꝛ dico q̄ eccl'ie ipſi. ar. eoꝝ q̄ no. in. c. cū ſm. de ꝓbē. q̄ de mente pa. ibi vſ limitandū dz ſi bona patrimonialia adde vl aliſde q̄ de eccleſia q̄ſita. Cui eccl'ie reſtituet ſi det ſupiori vel ſucceſſori aut i ei⁹ vtilitatē cōuertat: aut i neceſſitate paupiū tribuat. ¶ Quinto q̄rif que ſit pena violātis iuſtā ceſſationē. i. celebrātis in loco vbi ceſſat: ꝛ dico ſm oēs q̄ ſi ceſſatio eſt particularis celebrās ibi nō efficit irregularis nec religioſus eam non ſeruans est excōicat⁹: cuius talis eccl'ia eſſet matrix q̄: ipſa nō eſſet parat interdicto. Et ſic intellige gl. iij. in. d. c. ſi canonici. et Inno. in. c. dilectis filijs. de app. Si vo ſit gñalis ſm oēs: religioſus eam violās est excōicat⁹. vt in cle. ſ. de ſen. excō. ſi eaz ſeruet eccleſia cathedralis vel matrix ſeu parochialis loci. An vero ibi celebrāt ſit irregularis ſunt opiniones: qz Jo. an. in. d. c. ſi canonici. concludit q̄ ſic: qz talis ceſſatio eſſet parat interdicto p. o. cle. ꝛ ſi hac opinione trāſit ſum. an. ꝛ de hoc An. cui paū. conſentit. ꝛ ſi hīs trālit ſum. vol. ꝛ vt credo ſum. pil. ꝛ hoc est verū ꝛ rōnabili⁹ per illā regulā vt nunq̄ fiat q̄s irregularis niſi i caſibus a iure exp̄ſſis. de ſen. exc. ts q̄. li. vi. iure ār hoc nō caueē niſi in violatione interdicti. cui ls hec ceſſatio equiparaē in aliquo puta in excōicatione annexa in ordine ad religioſos: non tñ in oīb⁹ ꝛ ſimpliciter: ꝛ pene nō oūt extēdi. prędicatores tñ ꝛ minores in hoc ſunt priuilegiati.

De cimiterio.

Cimiteriū ſm Ge. in. c. vnico. de conſe. eccle. vl'al. li. vi. grece dr a cinis qō est oulcis ſtatio afarū. ſcz vel potius coza cis quod est ante: qz ante eccleſias fieri ſoleb. Et habet omnem immunditatem quam habet eccl'ia quo ad oſa capitulatq; habeo. ſ. immuni tas: exceptis duob⁹ caſib⁹: primo qz null⁹ dz in ecclesia ſepeliri vt. ſ. immunitas. ij. qz laici in chorum eſſe nō debēt. hec ho. ꝛ rat. ꝛ hīs dicitur violat fm Host. ꝛ bar. ꝛ eccleſia recōciliata recōciliatur

ſi est ei cōtiguū. ſm Jo. an. in. c. vnico. de cōſe. eccle. vel alta. li. vi. ſ. ꝛ idē Archi. ſecus alias. Cuius vero fieri debeat ei⁹ ꝓcratio habet in paſtorali. f. q̄

¶ Primo vo q̄rif quo polluit: ꝛ dico q̄ eo modo benedicit: ꝛ polluit: ꝛ recōciliat ſicut eccleſia vt dictū est. Et ſi ē eccleſie cōtiguū ea polluta polluit nō aūt ecōuerſo polluto cimiterio polluit eccleſia vt in. d. c. vnico. ne mun⁹ dignū videatur trahere magis dignū. Si vero nō est eccleſie cōtiguū ea polluta nō polluit. fz ſiue ſit ei ꝓtiguū ſiue nō polluit per ſanguinis vel ſeminis effuſionē. ſicut de eccleſia dicetur. ſ. conſecratio. ſ. Item polluit qſi aliquis excōicatus vel infidelis in eo ſepelit. vt in. c. cōſuluiſti. de ſpecra. ecc. vel alta. Quatuor ergo modis polluit fz polluta eccleſia vel effuſo ſemine vel ſanguine vel ſepulto prophano. nec dz aliquis i eo ſepeliri antēq; reconcilietur. vt in. d. c. vnico.

¶ Scdo querit qd ſi duo cimiteria ſunt ꝓtigua interuenīēte tñ pariete ꝛ vnū violat. ꝛ dico qō ſunt cimiteria duo vſi vno polluto aliud non est pollutū: etiam ſi porta eſſet in pariete p quā ab vno ad aliud eſſet acceſſus: vt in eo. c. vnico. Si tñ ipſa violatio ſiue effuſio fiat in media porta dicit ibi Ge. q̄ ſi fiat i parte alterī eoꝝ vicinioꝝ illud ſolū est pollutū. Si vero fiat in medio. vt dicit Jo. an. pollutū est illū cui⁹ cā paries ꝛ porta facta est: q̄ſi ſit illi⁹ acceſſio p. l. ꝛ ſi nō ſunt. ff. de aur. ꝛ ar. le. vbi dr ſpectam⁹ que res cuius rei dr dinoſcē cā fuerit adhibita: nō que ſit preciosior. Si aūt dubitaē cuius cauſa ſint facta: videnē ꝓcipaliter facta vt faciant cimiteria duo. vt innuit ibi tex. nō aūt acceſſorie ꝛ ſic vtrūq; pollutū est

¶ Tertio vtrū ſil'r dicendū ſit ſi violatio fiat in porta eccleſie: ꝛ dicūt Ge. Jo. and. ꝛ Jo. de imol. q̄ ſic q̄ſi iniuria fit intra clauſurā hoſtij verſus eccleſiam: ſecus ſi in parte extra clauſurā. ar. nio. per Bar. in. l. ſ. ff. de dona. Et intendūt iſti q̄ factum ſit extra eccleſiā illud qō est factū extra lineam ad quam percutiunt value in liminibus.

¶ Quarto q̄ritur qñ cimiteriū nō cōſecratū cōſecrandū est: vel recōciliandū: vtrū exhumanda ſint corpora excōicatorū: hereticorū ꝛ infidelium ꝛ dico q̄ ſi ꝓcrādū est ꝛ diſcerni poſſunt priuſ oūt eiici ꝛ parieres ac tigna radi. de cōſe. diſtin. ſ. eccleſiā. ſi vero cimiteriū priuſ cōſecratū reconciliandū est eodē modo dicta corpora exiciēda ſunt ſi diſcerni poſſunt. extra de ſepul. ſacris ſed dicta abſcſſio fieri nō dz aliter reconſecrandi et nō reconciliandū eſſet. Corpora aūt fidelium in cimiterio ſepulta ab excōicatis ſchiſmaticis vel infidelibus ꝛ hmōi: non propter hoc debent exhumari. de ſacra. ite. a nobis. Corpora etiā ſcōꝝ nemo tranſferre preſumat ſine licētia principis. id est pape ſecundū glo. vel epiſcopi. de cōſecra.

Universidad de Deusto
Biblioteca

oist.ſ.de loco. qō verſi eſt ſi ſunt tradita ꝑpetue ſepulture:alꝫ ſine alicuꝰ autoritate transferri poſſunt ſm gl.ibi. Et ſꝫ oſti.idem dicit videri de oſſibus alioꝫ fideliū.ff.de relī.ꝛ ſump.fu.l.oſſa. ſed hoc nō intelligas de loco ꝓprio: ſed de cōmuni puta de vno cimiterio ad aliud.

¶ De circunſtantia.

Circunſtantia ſm.ſ.tho.xv.q.vij.ar.ſ.eſt accidēs actꝰ humani attingens illud extrinſece: ſicut localꝰ ꝺr circunſtare qō eſt rei extrinſecū attingēs tñ ipaz vel ei propinquās.nō quaſi circunſtantie infint ipſi actui: ſz inclytum ſunt: ꝛ quod ammodo ſe contingunt in eodem ſubiecto. Et ſunt ſeptem hoc ỹſu cōtente:q̄z:quid:vbi:q̄bus auxiliꝫ:cur q̄o qſi:ita tñ vt ſub q̄d intelligaē nō ſolū effectꝰ: ſz etiā obiectū.i.q̄ꝰ ꝛ circa q̄ꝰ: de q̄bus oſtꝫ vide vbi.ē.ꝛ in quarto di.xvſ.q.iij. per totum ꝛ adde ſm Ray.octauā. quoties nō ſolū ꝓtum ad frequētiā vtrū ſit factū conſuetudine ſed etiam quo ad numerū ſm Archie. ſz hoc ꝑprie nō ꝓtinet ad circūſtantiā: ſz ad ſubſtantiā actꝰ: q: vbi aliq̄ ſit bis eſt ſubſtātia actꝰ geminata:ꝛ pctā duplex: etiā ſi obiectū ſit vnuꝫ numero vt ſi q̄s interpolatis tēporibus bis eundē percutiat. f. 96

¶ Primo vero q̄rit vtrū circūſtātia peccati vel actus ſpeciē mutet trahēdo ad aliā ſpēm vel genus peccati:ꝛ dico ex doctrina eiuſdē in quarto vbi ſupza q̄ circūſtātia addita ſi idifferēterſe habeat ad rationē necꝫ boni ſiue malī ímpozrās non mutat ſpēm peccati:ſicut pcutere hominem indutū veſte alba vel nigra ꝛ vel accipere alienū manu dextra vel ſiniſtra. Dikr non mutat ſpēm ſi habet repugnantiā ad rationē ſolū ex ſuppoſitione alicuius pzioris: ſicut accipe alienū in magna q̄ritate eſt eiuſdē ſpēi cū accipe alienū: q: hoc q̄ dico magna q̄ritas nō repugnat rōni niſi ex ſuppoſitiōe ỹuſ q̄ dico alienū.vñ nō eēt malū accipere aliquid in magna quantitate ſi eſſet pzpziſi. Si vero imꝑtet aliquid repugnās rationi ꝓmo ꝛ per ſe:ꝺat ſpeciem peccato ſicut hoc q̄ dico alienū ꝺat ſpeciē furti huic q̄ dico accipere: ita q̄ ſi ei q̄ eſt accipere ſuperueniat hoc q̄ eſt alienum: cōſtituit furtū ſicut rōnale aduenſens animali conſtituit hominem.

2 ¶ Secōo querit vtrū circunſtantia mutans vel dans ſpeciē ſemp aggrauet peccatū in infinitus vt de veniali fiat mortale: ꝛ dico ex doctrina. s. Tho.quarto vbi. ē. ꝛ Pet.de pal.ibidē q̄ nō. vñ circūſtantia nō dās ſpeciē nunq̄ aggrauat infinite alioq̄n infra eandē ſpeciē eſſet vnus ad alio infinita diſtantia. Que etiā ꝺat ſpeciē nō aggrauat in infinitum ſemp.vt q̄ ipſa de ſui rōne eſt peccatum veniale: ſiue id cui addit ſit peccatum veniale ſiue mortale; ſicut ad actū iuſte qui eſt ꝓpere.addit hec circūſtātia ſaute ſpecialē deformitatē que ex ſe faceret peccatū: ꝛ tamē non aggrauat in infinitum. Aliquando tamen aggrauat in infinitum licet non ſemper.

¶ Tertio querit q̄ ſint circūſtātie aggrauātes ꝙ infinite:ꝛ dico ex doctrina eiuſdē ibi q̄ ſunt ille que habēt directe oppoſitionē ad charitatē: q̄ oſtēdit ex hoc q̄ ſunt directe cōtra ꝓceptū legis cuiꝰ finis eſt charitas: ꝛ intellige ſm Scotū q̄ꝺ ꝓceptū eſt ſpeciale. vt nō mechaberis: nō aūt q̄ꝺ ſpeciale: vt declina a malo. idē.s.tho. in de ma. q.vij.ſeptimo.in cor. itē de viri. xxij.ſeptimo intellige etiā ſm.s.tho.in.ot.xxxiij.q.ſ.ar.ſ.q.vſ. ad ſecundū q̄ꝺ ꝓceptū ſpāle eſt literaliter intellectū ꝛ nō metaphozice vel ſpūaliter. ex quo infero ꝓmo q̄ circūſtātia tpis non trahit in aliam ſpeciē ꝛ ꝑtr nō aggrauat in infinitū: vt dicit.s. tho.quarto oiſt.xxij.q.vlt.ar.vlt. ꝛ etiā ꝑbauī oiſt ſuſe in roſa aurea. caſu. xliij. ꝛ in hoc errāt ſum. Ang. ꝛ Roſ. Inſero ſcōo q̄ circūſtantia perſone ſiliꝰ nō aggrauat in infinitū niſi in tribꝰ caſibus ꝓmo ratione voti q̄ ipſa fecit in quo includit ꝓceptū vt obſeruet illud. vñ Zhere cū monachi aggrauat infinite: ſcōo rōne ꝓcepti ſibi facti. vñ cōtrahere cū ordinato in ſacris ſiliꝰ infinite aggrauat. tertio ratione ſcandali eo caſu quo ſcādalizare eſt ei mortale:ꝛ ꝑtr cōtra aliq̄ꝺ ꝓceptū Oz tñ inquit.s.Th.circunſtantia mutans ſpeciē nō eſt tam vt circunſtantia peccati cōpurtanda: q: ꝑtinet ad ſpēm actꝰ in quātum eſt mortalis: ſz circūſtet ſubſtantiā actus: ſō ꝺicunt magiſtri circunſtantiam non aggrauare in infinitus.

¶ Quarto queritur quare circunſtātia loci variat ſpeciem cū non aggrauet niſi ratione ſubtracti cui addit puta furti vl̄ homicidij aut fornicationi:ꝛ dico quod immo ex ſe circunſtantia loci aliq̄ſi aggrauat ꝛ repugnat rationi etiam ſi addatur actui bono maxime ſtantibus ſtatutis iuris humani.vt ſi iudex ſuſpendi iubeat furem aut cedi capite prodītorem in eccleſia: aut ſi vir vxoꝛi debitū reddat niſi forte in caſu ō quo.ſ.debitū. §.iij-q: locum ſanctum decet munditia nō ſolum anime ſed etiam corꝑis. Sed contra q: idem erit de circunſtantia temꝑis quod tamē s.tho.negat.ſo.immo non eſt eadem ratio: quia actio iniurioſa vel indecēs ꝛ immunda tempus attingere aut maculare pōt niſi forte ex intentione operantis in deſpectū ſacri temꝑis quo caſu mutaret ſpeciem ꝛ aggrauaret infinite: de quo plenius in Ro.au.vbi.§. 4

¶ Quinto querit vtrum circunſtantia loci vel temꝑis aggrauet infinite:ꝛ de rēpore quidem dico quod non: vt dictum eſt in ratione contrarij vel ſi circa hoc fieret ſpeciale ꝓceptus ꝺe loco vero dico quod ſic: ꝛ quia illa circunſtantia 5

variat ſpeciē. ſaltē ſtante ꝓcepto eccl̄ie: ꝛ deinde ſuperuenit ꝓceptū eccleſie aggrauās actus infinite. vnde ſm hoc tres ſpecies ſacrilegij oſtēduntur. ꝺe quo infra ſacrilegium. ꝛ in roſ. au.caſu.xliij.infra confeſſio.ſ.§.ſz.x.xſ.

¶ De citatione.

Citatio eſt vocatio iuridica ad iudicis conſpectum:ꝛ quadrupliciter fieri poteſt ſm Buil. de mō.lau. primo ſcz per nuncium vel lras citatorias: ſecundo per preconē.tertio per edictū.cle.ſ.de iudi.quarto ex iuris diſpoſitione. Fieri autē ꝺebet citatio tribus edictis: vel ex cauſa vno peremptorio q̄ꝺ tñ ꝺebet temꝑoris continere quantum tria niſi vrgeat neceſſitas.de dila.c.ſ.cum glo. ꝛ tale peremptorij vim habet trine citationis. C.quo modo ꝛ quādo iud.l.tres denunciationes.

¶ Primo vero q̄rit vtrū ſemp ſufficiat vna citatio peremptoria q̄ iura trinā requirūt: ꝛ dico q̄ꝺ hoc nō ſufficit in penalibꝰ ſiue vbi agitur ad pene.q: in penalibꝰ ỹba ꝑprie ꝛ ſtricte ꝺebēt intelligi ꝺe iure.in noſtra.ꝛ ſdē Pañ.in.c.ſi.de vita ꝛ ho. cle. Angelica tñ diſtinguit inter citationē ꝛ monitionē quo ad ſufficere vnam ꝑ trinam: ſed Panoꝛ.ſenſit contrarium vbi ſupra.

¶ Scōo vtrū citatio aliq̄n ſit nulla ſiue non valeat:ꝛ rñdet gl.in.c.ſi eccl̄ia.iij.q.ij.q̄ fit in octo caſibꝰ. primo q: fit infra tpa anguſta. ſcōo q: non exprimit cā. tertio q: nimis maturat ꝑemptoria. quarto ex cauſa ericuloſi vel inhoneſti. ſexto rōne iudicis apl̄ici reſcripti nō inſerit in ea. octauo q̄ citat ſpoliatus. Et ꝺe his vide ibi diffuſe. vbi etiā ꝺr q̄ vbi euidēs eſt citationē tenere: non tenet venire reus etiā ad allegandū ſuū priuilegium: tuti? tñ eſt vt cōparet niſi cōſtet eū nō eſſe ſui iudicem vt ibi in.c. veniēs.de accu.in gloſſ. Immo ego ꝺico q̄ citatus in ꝺubio an citatio teneat: ſemper tenetur cōparere: ar.l. ſi quis aliena. ff. de iudi.vbi habet q̄ citatus tenet venire etiam ſi ſit de alterius iuriſdictione: ſed intelligitur in ꝺubio an ſit de ſua necne.vt.ff.eo.l.ij. 1

3 ¶ Tertio vtrū citatio facta die feriata ad diem nō feriatā valeat.ꝛ pañ.i.c.ſi.de feriis ſz opi. io. cal.do.car.ꝛ oſſi ant.ꝛ Bar.in.l.ſ. §.nunciatio.ff. de no.ope.niſi.cōcludit q̄ nō vz de iure. g.l. dies feſtos.C.de fer.vbi ꝺr q̄ ſilere ꝺz horrida vox ꝺecretis: ꝛ intelligit Pañ. nō ſolū in ſenſu introducendi ad honorē ꝺei: ſz ꝛ aliās introductis in fauoꝛ hoīm.ꝛ idē putat in repētinis: nam imperatoꝛ mandat eas ſub eadem veneratione obſeruari qua ſolennes. C.de fer.l.omnes. Et concluꝺit nullū iſtoꝝ triū actuum fieri poſſe ꝺie feriata. ta.ſ.ꝓceptū de citando executio ꝓcepti. i. actꝰ citationis.ꝛ proceſſus qui ſit vigore citationis

¶ Quarto q̄rit vtrū valeat citatio facta die nō feriata ꝓ feriata.ꝛ ꝺicit Pañ.vbi.ē. poſt cal.ꝛ ſpe.ꝛ Jo.an. q̄ ſi ponit: vſq̄ pōr ſ̄tiꝺet die cōparere infra feſtū ſecꝰ vbi ſimplr q̄s citat vt ſimpliciter cōpareat tali ꝺie q̄ ē feriata: q: tūc poſſet venire nō pōt nec ꝺz:ꝛ illa ꝺie venire nō tenet ꝛ ſic neceſſaria ē noua citatio.ꝛ hoc tene q̄ꝺ ſē tario teneat necne: ꝺz citatꝰ ire ad allegandū pōter non ad rūdēdū: ſz ad pparēdū ꝺie feriata bñ 4

¶ Quinto vtrū corꝑaliter impeditꝰ teneatur per alium comparere:ꝛ ꝺicit Panoꝛ.in.c.in noſtra ꝺomin.de teſta. q̄ nō ꝛ actus geſtus eo abſente perinde eſt ac ſi citatus non fuiſſet. 5

¶ 6. vtꝛ citatꝰ nō pparēs i pzio termio pdēnari ꝺeat i expēſis factis ꝑ aduerſariū: ꝛ ꝺicit bar. in auc.q̄ ſemel.C. q̄ſo ꝛ q̄ ſi iu. q̄ fic nec ꝺz expectare vt ſit cōtumax in ſecūda ꝛ tertia citatione. 6

¶ Septimo vtrū teneat ſnia lata ℥ nō citatū: ꝛ ꝺicit car.i cle.paſtoralis.de re iudi.i.§. ꝺenīq.q̄ nullo mō fuit citatꝰ ſnia eſt nulla. ō ma.ꝛ ob.interq̄ quartoꝝ. ſi ỹo fuit citatꝰ aliq̄ mō. aut fuit citatꝰ legitime:ꝛ vz ſnia ſi alia ſunt rite geſta: ſi tñ citatꝰ non fuiſſet ꝓtumat vere ſed ficte ſubueniꝛ ſup reſtōnē. ꝺe re iudi.cū bertholdꝰ. aut fuit citatꝰ nō legitime.ꝛ tūc vꝰ q̄ haberi ꝺebeat ꝓ pan. q̄ preſumit ꝑ citatatiſi ſnia trāſiuit in rē c.cū ſit. ꝺe ap. q̄ in facto notorio pōt ferri ſnia ℥ abſentē nō citatū q̄ certū eſt abſenti nullam cō petere ꝺefenſionem q: citatio ſit vt ſe ꝺefendat: nec in hmōi notorijs requirit oꝺo iudiciarius. ſꝺoc tñ ſum.ang. ꝺicit fallere in ſnia excōicatoria. nis q̄ ferri nō pōt cōtra abſentē. ꝛ allegat capitulū ſacro. ꝺe ſen.exc. ſed illud eſt in oppoſitum potius: quia loquitur vbi requiritur ꝓbatio. 7

¶ Octauo. vtrū q̄s poſſit denūciari excōicatus ꝑ excēſſ? nō eſt notorij? ꝺz iudex illū priꝰ vocare.ꝛ ea cōſtito ꝺe facto: ꝺeclarare illū ſcidiſſe in ſnias excōicationis.ꝛ hoc ꝓbat in.c.cū ſcōm. ꝺe here. li.vi.vbi ꝓz q̄ allegat aliquē i iuris ſniam incidē ꝺeclarat illū incidiſſe. Ab hac tñ ꝺeclaratione appellari poterit: ſz nō licebit appellare a ſnia iudicis ꝺeclarantis eſt ſnia hominis ꝛ nō iuris. ſi tñ excelſus eſt 8 ꝺeberi: ſed illum ſine citatione denunciare poteſt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 ¶ Nono vtrū ꝓlati religiosoꝝ possint subditos ab officijs deponere: suspẽdere. ⁊ huius tꝑis nõ citatis: ⁊ dico iuxta notata per doc. ⁊ maxie pa. in. c. cũ speciali. ⁊. c. q2 de appel. ⁊. c. qualiter ⁊ qñ el. ij. de accu. ꝙ sic ſi ita hꝫ eoꝝ cõſuetudo vel regula. nec eſt i eis ſeruãdus ordo iuris vsq; quaq; ad vnguẽ: vnde ſm ſpẽ. de gan. in ſuo quodl. religiosis non hꝫ appellare vel reſiſtere prelatis ꝙ diu procedunt ſm iura cõia: aut conſtitutiones vel conſuetudines ſuas: cũ nõ habeãt autoritatẽ vel iuriſditionẽ niſi quã dant eis prelati. ⁊ fe. de. cõſilio. ey. dicit ꝙ valent cõſuetudines ꝙ ꝯs ſine iuris ordine etiã ex leuib⁹ cauſis religioſi ex ſuis locis ⁊ adminiſtrationibus amouent: ⁊ allegat. d. c. quakr. ⁊. d. c. cũ ſpeciali ⁊ de ſym. p tuas. Addit tantum vnum valde notabile: ꝙ pena expulſionis. priuationis ⁊ remotionis qñ ꝯ incipit a crimine. ⁊ tũc locũ hꝫ quod dictũ eſt. ſcz ꝙ ſine monitione poſſint amoueri: quãdoq; vero a contumacia vel inobedientia. ⁊ tunc vt locus pene ſit neceſſaria eſt monitio.

¶ De ciuitate ⁊ ciue.

Ciuitas philoſophice loquẽdo eſt cõtas ꝓfecta ſm. s. tho. xij. q. xc. ſm cãnones vero ciuitas ꝓprie eſt oppidum q hꝫ epꝫ. di. lxxxv. in illis. Et ciuitatis noie aliqñ ꝓprehẽdunt ſuburbia. ff. de ẏb. ſi. l. ij. ⁊ aliqñ mille paſſus a muro ciuitatis: vt. ff. eo. L. mille. ⁊. ff. de pe. l. nã ꝙ liquidẽ. §. ſi ita legik aliqñ hoſti. arg. ff. de ꝓcura. l. preſes. pa. aſſt in. c. rodulphus. de reſcri. dicit ꝙ materia odioſa ſeu ſtricta non venit ciuitatis appellatio ne aliud ꝙ quod eſt infra menia niſi qñ diſpoſitio concepta noſe ciuitatis eſſet inutilis: vel poſſet fieri fraus. q2 tũc continentur ſuburbia ⁊ continẽtia edificia. et ſic intellige Jo. an. ſ. c. ſi ciuitas. 8 ſen. excõ. li. vj. Sed in materia larga ſeu indifferenti noſe ciuitatis venit ciuitas cũ ſuo territorio vt eſt ter. in. l. vnica. §. ⁊ vbem. ff. de offi. prefec. vrb. Bik in materia larga nomine ciuiũ venit etiam illi de comitatu ⁊ de toto territorio. vt in ſ. qui ex vico. ff. ad munici. ⁊ in. l. nõ dubito. ff. de capti. ⁊ in. l. qui cõtinentib⁹. ff. de verb. ſig. ⁊ per bar. in. l. ſ. ff. ad muni. ꝓ quo vide gl. in cap. ſ. de vſu. lib. vj. ſi materia aſſt ſtricta ſecus licet contrariũ videatur tenere Bar. in. d. l. ſ. ⁊. l. mille. ⁊. l. nã quod liquide. ⁊ alias q̃ volunt ꝙ mille paſſuũ a muro comprehendãtur intellige quando ſubiecta materia in hoc ſpeciali requirit.

1. q8 ¶ Primo ẏo ġrik circa ciuitatẽ qñ ciuitas vel vniuerſitas dicat aliqd facere: ⁊ dico ꝙ non dicitur aliqd facere: niſi id ſit collegialiter deliberatũ. etiã ſi maior para illud facit: ⁊ ita dicit gl. in l. ſicut. ff. q cuiuſcq; vniuer. nomine. ⁊ ſequitur bar. in. l. aut facta. ff. de pe. ⁊ facit quod no. in .c. felicis. de pe. li. vſ. ⁊ gl. in. l. aliud. §. refertur. ff. de regu. iur. ex quibus patet communẽ opinionem tenere ſm Panor. in. c. ij. de po. ꝓl. ⁊ Jo. an. in. d. c. felicis. q vniuerſitas tũc dicit deliquere: q̃n prius aliquid fuit deliberatum ipſa vniuerſitate pulſata campana ⁊ aliis requiſitis ad congregationem. Unde ſi omnes alicui⁹ vniuerſitatis facerent delictum: non diceretur factum ab vniuerſitate: ſz per ſingulos vniuerſitatis: etiam ſi facerent pulſare cãpanã vt leuarent vexillus q iſtud eſt factum ſingulorũ. facit q no. in. c. cum omnes. de conſti. pa. in. c. dilectus. el. ij. de ſy.

¶ Scõo vtrũ deſtructa ciuitate deſtruant oia ⁊ priuilegia eius: ⁊ dicit Jnno. in. c. ij. de noui ope. nũci. q ſi eccl'ia vel ciuitas aut alia loca ſiue ſacra ſiue prophana autoritate ſupioris ꝓpter eorũ delictũ deſtruat de cetero nõ dz vocari clericus illius eccl'ie: vel municeps illi⁹ ciuitatis: et tlle loc⁹ ꝑuilegiũ pdit: vt de cõ. di. ſ. placuit. xvj. q. vij. ⁊ hoc diſcim⁹. ar. ff. qſi di. le. vſuf. ce. l. ſ. Si ãt eccleſia deſtruat ab hoſtib⁹ aut ꝙ tyrannidẽ vel vt reedificetur: ⁊ retinet oia priuilegia: facit. vij. q. ſ. paſtoralis. ⁊. xix. q. iij. q̃ ſemel. ⁊ idẽ vꝫ ſi autoritate ſupioris trãſferat ad aliũ locũ vl aliꝫ vnia tur. vt no. in ca. ſ. ne ſede va. de re. do. c. q2 monaſterium. Et idẽ intelligitur in ciuitate ⁊ aliꝫ locis ꝓphanis. ar. ff. de contra. emp. l. ede ſacra.

¶ Tertio vtrũ ciuitas cẽſeatur iure minoris. et ꝙ dicit Jnno. in. c. ſ. de reſtit. in integrum ꝙ ſic. Eſt tũ in integrum reſtitutio ne differẽtia inter minorẽ eccleſiã rempublicã ⁊ ciuitatez: hꝫ dicat lex ꝙ reſpublica fungitur vice minoris. C. q̃ er cauma. l. pe. ⁊. C. de iure reipub. l. rempublicas. C. de ſac. ſan. eccle. l. ſi. Hodie enim pupillo ⁊ minori non currit vſucapio aut preſcriptio. x. vel. xx. annorum in rebus que ſeruando ſeruari poſſunt ſiue ſint mobiles ſiue immobiles. C. de admi. tu. l. ler que tutores. vnde ſup eis nõ eſt neceſſaria reſtitutio in integrũ. licet ante tẽpus hui⁹ legis curreret cõtra minorẽ: nõ cõtra pupillũ. ff. de ac qui. re. do. l. boneſidei. Cõtra eccleſiã ẏo ⁊ rẽpublicam ⁊ ciuitatem currit vſucapio ⁊ preſcriptio ⁊ tales ⁊ pperue preſcriptiones ſed dak ei reſtitutio ſicut minori: q2 predicti fingunt eſſe in vtima inſtãtia minoris etatis. Preſcriptio ãt. xxx. vel. xl. annorũ: certũ eſt ꝙ currit contra oẽs predictos: hꝫ datur eis reſtitutio ex verbis generalibus edictis q̃ ſunt: ſi quid cum minore geſtum erit pupillus aſſt ab his ꝓſcriptionibus ſeruatur illeſus. C. de preſcrip. xxx. annorũ. l. ſicut. Cõ autem ciuitati detur reſtitutio in integrũ non placet. Jnno. vbi. §. ar. l. nihil. ff. ad macedõ. ſed Barto. in. l. reſpublica. C. ex qui. cau. maio: poſt Jac. but. tenet quod ſic ſaltem ex clauſula generali. q2 ex quo regitur per adminiſtratores ꝓ-

betiuſtãcãm petẽdi reſtitutionẽ: q8 ẽt hꝫ Bald. ibi: ⁊ eſt opinio ẏior hꝫ gl. in. d. l. teneat Zſius. et facit. l. ſz ⁊ hi q̃. ff. de publi: vbi ciuitas dz reſpublica. Et ſequiſ hoc. Jo. and. in addi. ad ſpe. tit. de in integ. reſtitu. vbi poſt multas opiniones reſtat in opinione. Odof. renentis ꝙ nõ ſolum ciuitas: ſed ẽt caſtrũ ⁊ villa pũt petere reſtitutionẽz in integrũ cũ ibi ſint multe pſone vidue ⁊ pupilli. Oõ hꝫ Bar. poſt But. l. d. l. reſpublica. nõ admittat niſi i caſtro ⁊ villa populoſa. Bal. tamen ⁊ Jaco. de are. tenent etiam in vilia non populoſa: ex quo regitur p alios: ⁊ ibi ſunt minores ⁊ mulieres. Et hãc opinionẽ ꝓbat. in. c. ſ. de reſti. in ure. dicit equioreꝝ: ⁊ facit quod vor. in. l. rempubli. C. de iur. reipub. ⁊ in. d. l. ſz ⁊ hic. vbi dicitur q8. q8libet municipium dicitur reſpub.

4 ¶ Quarto q̃rit hꝫ dicak ciuis: ⁊ dico q8 natus in ciuitate. l. ciues. ff. ꝺ app. vbi gl. ſz intelligenatus ex parẽtib⁹ ibi hũtib⁹ domicilijs: aliter non eſt ciuis: cuius ibi nat⁹ ſm pan. i. c. rodulphus. de reſcrip. ⁊ idẽ dicit bar. l. l. ſilios. C. de mu. ⁊ ozig.

5 ¶ Quinto vtrum efficiak quis ciuis in loco vbi conſequiſ dignitatem: ⁊ dicit Bar. in. l. ſ. ff. admuni. q8 fic: ⁊ facit. l. municipes. §. miles. ff. eo. ⁊ q8 doc. in. c. q2 in tñ. de ꝓbẽ. vbi concludunt q8 clericꝰ fortiꝛ domicilijũ vbi eſt beneficiatus ſi reſidere ibi tenetur: alꝫ nõ ſicut hꝫ quibus diſpenſatum eſt ſuper pluralitate beneficiorum.

¶ Sexto vtrũ vicens volo te habere ꝑciue efficiar ciue ſi habet autoritatem: ⁊ dico ꝙ ſic vnde uem. arg. optimum. in. c. ex parte deſponſa. ⁊ q8 vſuc. ⁊ ratio eſt hꝫ Panormi. in. d. c. ex parte. quia paria ſunt dicere q8 vult ralem habere ꝑ vroze vel ciue ſ cut dicere te duco in vxorem vel facio ciuem. Et ſic ſi ſtatutũ dicit quod ſcholares tanquam ciues debeant tractari ex hoc creati ſunt ciues rõne ꝓdicta: vnde dictio tanquam ponitur ratem non ſimilitudinem quod verum eſt vbi verba ⁊ ſubiecta materia patiuntur.

¶ landeſtinum infra matrimonium. ij. §. xiij.

¶ De claibus.

Clauis materialis eſt inſtrumentũ per quod quis poteſt oſtium clauſum reſerare ⁊ reſeratum claudere: ⁊ hanc qui tradit puta hoſtrei videtur omnia que in eo ſunt tradidiſſe ſecundũ Jnnoc. de fide inſtru. c. ij. ⁊ ea data videt data poſſeſſio omnium que ſub ea ſunt. de conſue. ex l. teris. Spirituali ter aũt ⁊ trãſumptiue: inde dicitur clauis eccleſie: cuius diffinitionem videtur ſum. ang. inducere de mẽte Ricardi quaſi ſit poteſtas ſupra naturalẽ facultatẽ que eſt aliquorũ actuũ ſupernaturalis ꝓpriũ: ſz hec diffinitio non cõgruit: cum conuenit oib⁹ caracteribꝰ ordinis ſõ aliter diffinit in. iij. ſententiarum. di. xxv. ſm communẽ doctrinã theologoꝝ. ⁊ ſm gloſſ. hiero. mat. xvj. q. clauis eccl'ie eſt ꝓtãs ligãdi atq; ſoluẽdi qua iudex eccleſiaſticus dignos recipere ⁊ indignos excludere dz a regno. Et addit pe. q ꝓtãs iſta exponibus in regratur. ſ. ex poteſtate ordinis q̃ eſt eſſentialis ei ⁊ ex ꝑte iuriſdictionis: iuriſditio enim ſz materiam: ⁊ hec eſt accidẽtalis. Pro q̃ etiã ſcito q8 triplex eſt clauis ꝓta eſt autoritatis quam ſol⁹ do petrã. Scõa excellentie quã hꝫ ſol⁹ xp̃s mag̃r̃ hõ: q̃ ſol⁹ ſua paſſione celũ aperuit tollẽs impedimentũ nature. Tertia eſt miniſterialis quã hꝫ tum remittit ⁊ gram tribuit. Et hec tertia eſt duplex. ſ. clauis iuriſdictionis ⁊ ordinis q̃ forte ſunt ⁊ diſtiẽte realiter ſz pe. ꝺ pa. q: hꝫ clauis iuriſditionis non ſit realis nec indelebilis: ſecus de claue ordinis ⁊ ſcõam hꝫ omnis ſacerdos: nõ aũt ꝓmã ſz ſolũ q̃ hꝫ ſubditũ. Et clauis ordinis adhuc eſt duplex. ſ. ſciẽte ⁊ poteñtie. ⁊ de hoc in. §. ſequen.

¶ Primo ⁊ o q̃rik an clauis eccl'ie ſit vna tñ vel plures ⁊ dicit. s. tho. i. iij. q eſſentialr ſunt vna ſz rõne plures diſtincte. ſ. in ordine ad diuerſos actus. Nã dict⁹ ſuder ad dictũ oſtienſis indiger iudicio diſcretiõis q̃ ſcioneitatẽ indicet. ⁊ ipſo actu reſolũ iudicio cõperit ex offõ: ſz ex cõparatiõe illoꝝ actuũ quoꝝ vn⁹ aliũ ꝓſupponit: q2 clauis q̃ eſt poteſtas ſoluẽdi ſmediate aperitq; ẏo ẽ ſcia diſcernẽdi oſtendit cui ſit apperiẽdũ. Nec tñ ſcia dz clauis: ſz ꝓtãs exercẽdi actum ſcie in iudicio cõfeſſionis. Inrendit aurẽ. s. tho. q8 ꝑ claues ſint ⁊ alij dicentes quod ſunt vna in radice ſed effectus ꝓpre. ſm diſtiñ. xix. quarti oſtendit eſſe friuolas.

¶ Scõo ad q̃d ſit ꝓncipaliter barum clauium vſus ꝺicit ꝙ er. q̃ eſt ad claudendũ: ⁊ aperiendũ. vſus clauis materialis ꝓncipaliter eſt ad claudendum: ⁊ ad aperiendum ex conſequenti vſus vero ſpiritualis principaliter eſt ad aperiendum ⁊ ad claudendum ex conſequenti. Claudit autez inquit tripliciter. primo quo ad culpam non abſoluendo ab ea ſecundo quo ad penam ſeruus rẽ pozalẽ ligãdo ad illã: tertio quo ad penam dãnã per ſententiam excõicationis ⁊ alias cẽſuras: ſz

Universidad de Deusto
Biblioteca

hoc est iurisditioni.vide.§.sequenti.

3 ¶ Tertio ḡrik qualiter sacerdos p claues ō̄r solue re aut ligare:ꝛ dico quātū ex.s.tho.ꝛ alijs theologis colligo ꝙ soluit:primo ostendendo solutū scō de attrito faciendocōtritū si non ponat obex in absolutiōe.tertio soluit absoluēdo a culpa.ḡrto remittēdo penā eternā ꝛ cōmutādo eam in tpalē purgatoriā.ḡnto minuēdo penā tpalēm aliq̄ū totaliter abolendo:vñ ōr Ray.ꝙ soluit dum de penitentria sibi debita dimittit. Unde ꝛ pa.ōr in.c.sicut diguū.de homi.ꝙ pōt dispēsando aliquātulū miuere de pena ōbitant est pulcher text. ang.de pe.di.ſ.quē penitet. Ligat ꝯo prio ostendēdo ligatū.scō ligat nō factēdo de attrito contritū ꝓpter pcōris indispositionem:sicut ēr oēs indurat oū ḡram nō largit.tertio nō absoluēdo a culpa eadem ratione.quarto non remittendo penā eternā.quinto obligādo ad penam temporalem. Et illis modis quibus soluit dicitur aperire:claudere vero his quibus ligat.

4 ¶ Quarto ḡrik ād sacerdos p claues operet: et dico ſm.s.tho.ꝛ alios theologos:primo ꝙ remittit culpā nō ꝑncipalit:ſz instrāt vel ministerialr nec effectiue ſz dispositiue inquātū .ſ. de attrito facit ꝓtritum:q̄ū ōriā.viō infra ꝓtritio in ꝑncipio scō ḡram infundit eodē mō.ſ.instrāt ꝛ dispositiue tm:nō q̄ faciat ḡram:sicut hō ōr dispositiue dare animam filio suo quā tñ sol⁹ deus creat. tertio auget ḡram ꝛ q̄ prius illā habebat. quarto remittit penā eo mō quo in.§.prioꝛe.dictū est.

5 ¶ Quinto ḡs habeat claues:ꝛ dico ꝙ oēs ꝛ soli sacerdotes ſz.s.tho.ꝛ alios q̄ eis solus data est dicta ptās a dño:vbi ait:q̄rū remiseritis ꝛc. Jo. xx. Nec ob.q̄ soli petro dictū est:tibi dabo claues regni celorum. Matth.xv.q̄ illud fecit ſm eundem ad ostendendū vnitatem ecclie:vt oēs a petro ꝛ eius successorib⁹ acciperet originem sue ptātis.xxiij.q.ſ.quicunq.ꝛ.c.loquitur.

6 ¶ Sexto ḡrik ḡs hēat vsum clauium ꝛ dicit.s. tho.ꝙ sacerdotes non hītes iurisdictionē super subditos quārū ad hoc non hāt vsum clauiū:q̄ iurisditio materiā ministrat:vñ sacerdos maius quāuis sit ḡra p̄uat⁹ nō tñ ē p̄uat⁹ vsu clauiū in q̄ nō ē agēs ꝑncipale ſz instrāle tm:nisi sit ab ecclesia p̄cisus:schismaticus vel hereticus ꝛ ḡnaliter excōicati ꝛs habeāt q̄dē vsum in se quātū ad essentiam tñ ille impedit ex defectu materie:q̄ talib⁹ ecclesia subtrahit mās.i.subditos vel simplr:vel ad tē pus:vñ quātū ad hoc p̄uati sunt vsu clauium.

7 ¶ Septimo vtrū sacerdoti liceat vti claue ligādo ꝛ soluendo p̄ sua voluntate:ꝛ dico ſm.s.tho.ꝛ alios theologos ꝙ non:q̄ sicut minister ꝛ instr̄ſz nō hs efficaciā in agendo nisi ſm q̄ mouetur a ꝑncipali agēte: sic sacerdos cū opet p istas claues instruit nisi eis vtitur arbitrio proprio dimissa recti-

tudine diuine motionis peccat ꝛ affectum non ꝓsequit sicut dicit.dio.i fi.ecclīastice hiera.et subdit notabiliter.s.tho.in.iiij.di.xviij.q.ſ.ar.vltimo q.vi.ꝛ quia pene satisfactorie infligēde vt medicine sunt sicut medicie i arte determinate nō cōpetūt oibus:ſz variāde sunt mēdicātis arbitrio sequēt̄is sciam medicine nō ꝓpriā voluntatē.ita pene satisfactorie determinate in canōe nō cōpetunt oibus:sed variant arbitrio sacerdotis diuino instictu regulatoꝛ:vñ nō semp totaſz penā vni peccato debitā iniūgit:me oesper ifirm⁹ ꝛ a pena recedat sicut nec semp medicus prudēs dat ita efficacē medicinā q̄ ad morbi curationē sufficiat ne ꝓpter debilitatē nature mai⁹ periculū oriatur.

¶ De clausula generali.

Clausula ḡnalis sequēs intelligitur ſm spēs pcedētes expſſas de appellatione.dilect⁹ filij.ſm Jun.ꝛ facit cle. nō pōt de pcu.ꝛ.l.fi.§.cui dulcia. ff. de vino trit.ꝛ oleo leg.Q̄ aūt dicat generalis elice infra rescriptus.§.ſ. in ꝑn. Et vt ptz in.c.sedes.de reſcri.est vt enumeratio aliquib⁹ gḡlis dicēdo ꝛ q̄dām alijs similiter enumeratis q̄busdā negotijs dicēdo ꝛ q̄dā alia. Et circa hoc Pan.in.d.c.sedes.dicit duo. Primū ē in summario tale. Per generalē clausulam quidā alij ꝛ quedam alie non includuntur ſgone nec res maiores expressis:sed pares vel minores. Secundum hec dispositio que locum habet specialiter in rescriptis propter odius restringendum ſz Jo.an.in cle.non potest.de procur.nō hs locū in pcurationibus ꝛ alijs contractibus: vnde si constituto procuratorem expresso vno negotio subiecta clausula gḡali sub ea comprehenduntur etiam maiora expressis:quod verum est si illud expressum nō requirebat specialē mandatum:quia materia est fauorabilis:secus si exprimatur vnum requirens speciale mandatum. Et hec est mens glo.in cle.non potest. de procu. quia tunc materia est odiosa vide etiam supra casus fortuitus.§.iij.ꝛ infra generale.

¶ De clerico primo quantum ad nomē ꝛ ꝑuilegia eius.

Clericꝰ dicitur a cleros grece quod latine sors dicitur vel hereditas:q̄ de sorte domini est di.xxi.cleros.ꝛ ſz Pa. in rub.de vita ꝛ ho.clerico.largo vocabulo appellatione clericorum veniūt omnes ordinem habentes in quacunq̄ dignitate sint aut ordine:etiam in prima tonsura de etate ꝛ qualitate.cum contingat:ex quo ad seruitium dei electi sunt vnde omnes qui non sunt laici dicuntur clerici.xij.questione prima duo sunt.facit dicto. c.clericos.in princip.ꝛ de preben.cum secundum ꝛ in rubric.predicta iuncto nigro. Uñ in materia fauorabili clericoꝝ non nose veniūt epi ꝛ ēt religiosi. Sed in materia odiosa ꝛ significatiōe stricta appellatiōe clerico⁹ nō ꝓprie ēdunt epi nec alij in dignitate ꝑstituti nec ēt canonici eccl'arū cathedraliū nec monachi seu religiosi facit. c. quā periculosum.de sen.ex.lib.vi.ſ.ꝛ.c. fidei feruores. de her.li.vi.ſ.ꝛ.c.statutū.de ele.li.vi.ſ.ꝛ glo.in cle.ſ. de sup.ne.ꝑl. Et rō est q̄:in istis est qualitas super alios q̄ in clericis simplicib⁹ nō reperit. Facit ēt ad hoc dicta Jo.an.in.d.c.ſ.statutū.dicētis ꝙ in nose eccl'arū parochialiū nō veniūt parochiales collegiate in materia stricta q̄: habent qualitatē collegiam supra casum sed in materia nō odiosa sic. Facit etiā qō no. idē Pan.in.c.ſ.de instit.dicēs in materia fauorabili nose ecclesie venire monasteria sed nō in strictā. Infertur etiaꝫ ſm Panor. vbi supra qō ꝓuilegiū attributum clericis simpliciter:conceditur etiā episcopis et religiosis quia materia est fauorabilis.

1.qō. ¶ Primo vero ḡrik vtrū ecōuerso appellatiōe monachoꝝ veniāt clerici seculares ꝛ appellatione monasteriorū seculares eccl'e:ꝛ dicit pan. in.c.ſ.de instit.ꝙ non sine materia sit larga siue stricta.xvſ.q.ſ.placuit. Facit qō no.bar.in.l.ſ. ff. ad munici.dicēs nomine ciuiū venire comitadinos.l.q̄ ꝛ vico.ff.ad muni.ꝛ non ecōtrario. facit c.rodulphus. ꝛ.c. significāte.ꝛ qō ibi not.de reſcrip. Et ita refert ac seq̄tur summa ang.ꝛ male: primo q̄ dictū bar. facit ad cōtrariū cum ciues monachis tanq̄ dignioꝛes dignioꝛib⁹ respondeant ꝛ comitandū clericis secularib⁹:ꝛ scō q̄ illud dictū est falsum:vt ptz per notata Pan.in.c. rodulphus.vbi vult ꝙ in materia stricta nose ciuitatis ꝛ ciuiū nō veniūt diocesis ꝛ comitadini neq̄ ecōuerso:ſz i materia larga vel saltē indifferenti nose eoꝝ veniunt ista ꝛ econtra. Vide ibi.

2 ¶ Scō vtrū appellatiōe populi veniāt clerici siue cler⁹:ꝛ dicit Pan.in.c.ſ.de vi.ꝛ hone.cle.q̄ non in materia odiosa nec econtrario facit.c. si sententia.de sen.ex.lib.vi.cū glo. Et sic limita rectum instr.de iur.nat.gen.ꝛ ci.iu.§.plebiscitū. dicentē ꝙ appellatione populi vniuersi ciues significantur cōnumeratis etiā patricijs ꝛ senatoribus vt ſcz intelligat de his q̄ sunt eiusdē p̄ofessionis secus in alijs vt ꝓbat dict⁹ text.in. c.si sententia.cū sua gl. In materia aūt p̄uilegiatiua dici pōt q̄ comprehendant. ꝛ facit.c.ollecti. cum sua materia.de fo.com.ꝛ quod not.Bart.in d.l.ſ.ꝛ quod notatur in.d.c.rodulphus. non tamen intelligas econuerso.argu.supra.§.ſ.

3 ¶ Tertio vtrū appellatione laicoꝝ veniāt clerici coniugati.ꝛ dicit Joan.an.in.c. Joannes.de cle.coniug.ꝙ nō in materia odiosa.vnde si statutum epi certo casu excōicat laicū secundus eum nō comprehendunt clerici cōiugati; cū materia

fit odiosa.ꝛ illinō sint laici puri ſz q̄dā spēs mixta.ꝛ hoc sequit pan.in.c.ſ.de prebendis.

4 ¶ Quarto vtrū si dispēsēt cū illegitimo vt possit fieri clericus debeat intelligi vt promoueri possit solū ad minoꝛes:ꝛ dicit glo.in.c.literas.de filijs p̄sbyte.q̄ sic cū sit materia odiosa.ꝛ pan.in c.si quisq̄.de coha.cle.ꝛ mulie.dicit ꝙ permissio in genere mediocritatē respicit.l.vl.C.cō. ō leg. §.ſ.ff.de leg.ſ.l.legato ḡnaliter.cum alijs cōcordantijs.in glo.d.c.literas. Ex quo cōcludit cum predictis ꝙ solū ad minoꝛes poterit promoueri suram ꝛ ordines sacros. Item dicunt Bar.Bosſ. ꝙ q̄ cū aliquo dispensat vt ad bñficia ecclesiastica ꝓmoueat:solū intelligit ō beneficijs que non sunt dignitates aut p̄elationes. Predicta tamen limita vt.ſ.dispensatio.§.v.

¶ Quinto ḡrik q̄ sunt p̄uilegia ꝑcessa clerico ſ siue ordini clericali:ꝛ loquēdo i genere dicit panoꝛ.in.c.eps.de prebē. ꝙ omnia p̄uilegia militū cōgruentia clericis habēt clerici:ꝛ de his habes in gl.ſ.ff.ex q̄bus cau.maio.ꝛ rō est:q̄ sicut illi ꝑatoꝛis ita istri dei milites sunt:ꝛ facit.c. ſ.cum glo.de cleri.egro.rex. cū gl.l.c.xp̄ianis.ij. q.ſ.ꝛ similiter gl.in.c.militare.xx.questione.ſ.et ſ.q.iij.saluatoꝛ. Et merito dictū est conuenientia clericis:q̄ militi non impurat ignorantia iuris cū habeat armis vacare.l.ſ.ꝛ q̄ ibi notatur. C. de iuris ꝛ fa.igno. nō sit aūt clericoꝛ cum habeat vacare scientie.vt dicet infra clericus secundo ꝛ sic de ceteris. Usū nō pōt conueniri ꝑ debito vltra quā facere pōt nec tenetur cedere bonis. l.miles.ff.de re iudi.nisi sit ex delicto ẜctū vt ꝓcedere bonis. Specialiter tñ Ber.enumerat quatuoꝛdecim p̄uilegia clerici que recitat Card.in cle.ſ.de vi.ꝛ hone.cleri.* Primum ꝙ nō cōuenit coꝝ iudice seculari.de foꝛo cōpe.si diligēti.* Secundū ꝙ eum verberans est excōicatus xvſ.q.iiij.si quis.* Tertiū ꝙ nō tenetur ꝓestare munera seu onera personalia vel realia de ſmo ſ.§.v.* Quartū q̄ pōt vendicare rem concessam ꝛ.c.ex literis.de confuetu.* Quintum q̄ eo ꝓuilegio gaudet familia eius.xvſ.q.ſ.clericū. el ꝓ quo ad foꝛum q̄.ſ.est eiusdē foꝛi: vt patet in dictis glo.Sextum q̄ facientes statuta cōtra clerlib.vi.* Septimum q̄ solū clerici possunt obtinere beneficiū ecclesiasticū.de trāfactio.ex lris. clausula generali: conueniri non possunt vt in cap.sedes.de reſcriptis in glos.* Nonum q̄ non tenentur ſportulas dare de vit.ꝛ honestate cle.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ricoꝝ:cū ab omni.* Decimū q: acquisita etiam
sub pʒis potestate disponūt vt volūt auf.pʒbyteros. C. de epi.ꝛ cle.* Undecimū q: pro rebus
suis recuperandis agere possunt sine consensu
patris vt notat Archid.in.c.ij.de iudi.lib.vj.
Duodecimū.q: p necessitate distracti non possent a patre.l.ij.C. de pa.qui fi.dis. Decimūtertiū q: seruus scīēte dño clericatus a seruitute ꝛ
potestate omnica liberatur.dis.liij.si seruus.
*Decimūquartū: q: possunt facere collegiū.ar.
c.fi.de re.do. vbi solū noua religio prohiberur.
quod laicis nō lʒ:nisi vt infra collegiū. De multis autem alijs priuilegijs infra immunitas.

6 ¶ Sexto vtrū predictis priuilegijs gaudeat clericꝰ cōiugatus:ꝛ dico ꝙ nō.lʒ si cōtraxit cū ꝯgrue ꝛ defert tonsurā:ꝛ vestes clericales: solū gaudeat duobꝰ.ſ.priuilegio canonis si ꝙs suadente, ꝛ ꝙ pro crimine nō possit ad iudiciū trahi seculare:aut a secnlari iudice pretextu cuiuscunq; excessus puniri pecunialiter vl' personal'r.criminaliter aut ciuiliter.de clerici coniu. c. vnico. li. vj.in alijs aūt nō retinet. Et si nō defert tonsurā ꝛ vestes in nullo retinet. Sed circa istā materiā no.ꝙ iste ꝓdenari nō pōt a iudice seculari in cā criminali criminaliter. i.agēdo ad penam corporalē.nec ciuiliter.i. agēdo ad penam pecuniariā eo modo quo dictū est supra in ỹbo cā:sed in causa mere ciuili conuenīri pōt a iudice laico secundū Jo.an.in.o.c. vnico. vbi eū sequunt Joā. calde.ꝛ Bemi.nō tñ ab eo detrudi pōt in carcere ꝓ debito pecuniario eo casu quo gaudēt isti priuilegijs ſm ge.ibi ꝛ lap.etiā si sit casus ꝙ laici possint licite detineri: q: iste ter.ei reservat priuilegiū canonis eo modo quo pʒi habebāt ꝓma iura cū in nullo diminuat:per ꝙ iura detineri non poterat sine pena excōicationis.de fo.cō.c.ij. Si autem iste iudex talē clericū non distringat pro crimine:sed cōdēnent tñ si non incurrit excōicationē ſm lap.ꝛ ge.q: ex sola pronunciatione sententie non incurrit quis excommunicationem.

7 ¶ Septimo q̄rit q̄d si sit ꝓnetudo particularis in loco:ꝙ gaudeat etiā alijs.an sit sublata per istū textū:ꝛ dicit Joānes mo.ꝙ nō: q: iste text' nō tollit cōsuetudinē.ꝛ ꝓter stabit p.c. ſ.de consti.lib.vj. Jo.autē an. tenet contrarium ʒ gemini.pcordat.q: si cōstat vtētes hac īmunitate intēdisse inducere consuetudinē nouā separatam a disposītione iuris cōis:sic illa cōsuetudo hodie valet:si aūt cōstat ꝙ non faciūt eo aīo: sed volūt seruare legē antiquā:tūc non valet q: ex quo papa vult illā legē tollere tollit oēs observantiā legis hactenꝰ vsitate:si aūt est dubiū quo aīo fiat:nō ꝓsumit ꝙ voluerit nouā ꝓsuetudinē inducere.ʒ observātiā legis sed tñ ex moribꝰ prentiū illā legē approbare:ꝛ sic nō stabit

¶ Octauo vtrū clericus vel possit statutis ꝛ cō ſ
suetudinib' laicoꝝ ad cōmodū suū:ꝛ dicit pan.
in.c.fi.de vi.ꝛ ho.cle.ꝙ sic:ꝛ facit rex.in.c.ad nostrā.de cōsue.ꝛtrū nō ligāt in eius ꝓiudiciū. vide gl.in.c.ſ.ne se.va.ꝛ.ſ.ler.§.xv. Quomodo aūt
perdatur ꝓuilegiū clericale. vide.§. apostasia.
§.viij.ꝛ infra clericus.iij.§.iij.ꝛ sequentibus.

¶ Rursus de clerico.ij.qualem ꝛ qualiter
se debeat habere.

CLericus scḋo qualiter ꝛ qualeꝫ se debeat habere? dico ꝙ habere oꝫ mltas virtutes.vt.xl. dist.ꝓ totum.ꝛ alias ꝺ cunq; bonus xp̄ianus debet habere
specialiter autem quedam ꝓpria.

¶ Primo esse oꝫ esse literatus: vt pt3 dist.xxxvj. ſ. ꝺ
xxxviij.xxxviij.per totū:ꝛ xvj.q.ſ.sic viue.ꝛ illiterat' dino nō est ordinand' ſm Inn.in.c.cū i cunctis.de elect.poterit tñ ꝓmoueri pactū sciens si
est spes ꝙ possit proficere: nō alꝫ nisi sint monachi.q: contēplatione magis indiget ꝙ scientia:
ꝛ facit qđ legit.xvj.q.ſ.vbi dicit Joan.ꝙ sufficit
monacho si sit bon' lʒ sit illiterat'. Si aūt q̄rit
circa hoc q̄ sciētia sit necessaria dicit Innoc.vbi
ꝙ est reḡenda ſm dignitatē locī ꝛ ordinē ad
quē assumit: vt in.c. eccl'ia vestra. de elect. sicut
ad ep̄atum sciētia noui ꝛ veteris testamēti:cum
eps sit iudex animarū:ꝛ sciētia iuris. cū debeat
dicere iura.xj.q.ſ.de ꝑsona.ad ꝓsbyteratū aūt
sufficit scire canones cōmunes penitēciales ꝛc.
de qb' dist.xxxviij.q ipsis:cāto: vero oꝫ scire cā
rum:ꝛ sic de alꝫ ordinib' de sciētia tñ cōfessoꝝ
infra confessio.iiij. Qui aūt suscipit aliqđ officiū
vel aliquā dignitatē ad quā non lʒ scientia sufficienter:dicit ꝙ peccat:ꝛ sil'r vanꝰ: sed intelligē
nisi oispēsēt ex cā rationabili:puta ꝓpter aliam
idoneitatē:puta magnitudinē charitatis q supplet imperfectū scientie.de renū.c. nisi maxime.
vbi per vicariū suppleri pōt: non autem ꝓpter
nobilitatem:q: eo casu si non habet idoneum vicarium non satisfacit:si habet ille debet habere
beneficium quia magis idoneus.

¶ Secundo oꝫ esse hospitalis.xxiij. dist.per to ꝫ
tum.sed de hoc vide infra clericus quarto.§.xx.

¶ Tertio debet esse ornatus interiori ornamen ʒ
to.ſ.virtutum: maxime sacerdotes ꝛ prelati. xl.
dist.multi.ꝛ similiter ornamēto exteriori quod
consistit in quatuoꝝ.scʒ in cibo.de quo infra. §.
v.ꝛ in potu.de quo vide infra ebrietas.§.ſ.ꝛ incessu:ʒ moderato ꝛ non cursiuo vt mentis prerendat maturitatem.xl.distin.§.vltimo.sub quo
eriam cōprehenditur vt oculos ꝛ linguam moderetur sub freno castitatis.vj.bō.ſ.ex merito.ꝛ
vltimo in habitu.de vit.ꝛ ho. cle.clerici officia.
vbi dicitur sic. Clerici coronam ꝛ tonsuram habeant congruentem:indumenta clausa desuper

deferāt nimia breuitate vel longitudine non notāda:pānis viridib' ꝛ rubeis non vtant:nec manicis aut sotularib' cōsutis ꝛ frenis sellis peccoralibus de auratis:aut aliam supfluitatē gerentib' vtant:aut cappis manicatis in diuino offō:
ʒ nec alibi q̄ sunt in sacerdotio ꝛ personalibus
cōstitutis:sine iusta cā timoris erigat habitū trāf
formari:fibulas olino fuerāt neq; corrigias aurī
vel argenti habentes ornamenta:nec anulis nisi
q̄b' cōperit ex offō:nec pallijs diffibulatis in publico.Q̄b q̄dē capl'z in olb' loquit ꝓceptiue ſm
De.ʒ veri' in aliq̄d tñ ſm Innocē.ꝛ pan.ibi in
cle.etiā q̄si oe vi.ꝛ ho.cleri.sic sntal'r dicit. Quicunq; clericꝰ ꝑgara vel parrita veste.i.diuersoꝝ
colorum vtit sine cā rōnabili:si est beneficiatus
suspensus est a fructuū ꝓceptione p sex menses:
si nō est bñficiatus ꝛ est i sacris citra sacerdotiū
p idē tps ē inhabilis ad bñficiū obtinendum. Et
idē est de alijs clericis si talē simul ꝛ tonsuraʒ pu
blice deferāt clericalē. Si aūt hʒ dignitatem vel
personatum vel bñficiū cū cura:vel est sacerdos
vel religiosus est suspensus p annum a ꝓceptiōe
fructus bñficij habuit:ꝛ p idem tps est inhabilis
ad obtinēdū qcūcq; bñficiū eccl'iasticū:ꝛ iste est
si isti publice portēt in capite inkulā seu pileum
lineum:vel scōm glo. Et sericum a fortiori p hūc
aūt pileū matth.intelligit birretū ꝛ sil'r cad.si tñ
sub cappucio portet non est locus pene scōʒ doc.
Utētes Et epitogio seu tabardo foderato vsq; ad
otam:ꝛ ita breuit:q; vestis inferioꝝ notabiliter vi
deatur:tenentur infra mensem dare pauperibus
si sunt clerici vel religiosi administrationem habentes:nō hītes ỹo tenentur illud infra idē rēdere:alioquin bñficiati suspensionis:ceterivero
inhabilitatis penas p ides tps incurrūt.hec ola
bi. Dicitur Et.xlj.di.§.ſ.qb' sacerdos se nō dʒ ornare fulgidis nec sordidis vestibus:ex quo videtur q̄dā moneri vt pʒs in sum.of.li.iij.ti. vij. q.ſ.
na non nimis ꝓciosa aut vilis:nec vestē icisaʒ seu
ligulat.ſ.ſ.frapatā ad instar quarūlʒ garus.* Pro
intelligētia tñ oīm ꝓdictoꝝ:quero q̄ in habitu
clericus peccet mortaliter agēdo cōtra predicta
ꝛ dico circa hoc difficile esse determinare. scōm
multos tñ hoc est in multis casib'. ¶ Primo circa tōsuraʒ:q: clericus dʒ rasuram ferre superiꝰ
in modū corone tonsuram inferius ita vt aures
pareant ſm gl.in.c.clericus de vita ꝛ ho.cle. per
quā tōsurā cōstituīt clericus.de eta.ꝛ qualī.cum
cōmgat.ꝛ honū rōnem assignat.s.Thosti.in.iij.
dist.xxiij.quia corona circularis significat dignitatem regiam quā adipiscitur qui diuinis ministerijs applicat ꝛ perfectionem virtutis quā debent habere:cōperit etiam eis subtratio capillo-

rum superioꝝ p raſurā ne mēs a contemplatione
talib' occupationibus obuoluat:ꝛ inferioꝝ per
tōsuram ne sensus eorū talib' obuoluant:conuersi aūt rōdent q̄dē ꝓpter renunciationē tpalium:ʒ nō radūt q: nō occupant in diuinis mnisterijs in q̄bus oporteat eos diuina mente cōtēplari.hec ex illo.q̄b' addit Pan.ꝙ glo.in cle.arteēdentes.de sta.re.ꝙ etiā moniales debēt habere
tonsurā capillorū inferius vsq; ad aures:* Igit
peccat mortal'r primo clericꝰ indistincte:ʒ Pa.i.c.
si q̄s.de vi.ꝛ ho.cle.si nō deferat tōsurā:ꝛ sed hoc
sit notabile.vltra consuetum:secundo limita si
est in sacris vel bñficiat'.ad q̄s facit.c. Joan. de
sit in minoribus tñ si ꝛ non habeat bñficium eam
deferre nō tenet.ar.o.c. Joānes.ꝛ i.c.vnico.e.tit.
li.vj.ꝛ in glo.fi.di.l.* Secundo peccat mortaliter
quicunq; portat vestem partitā aut dictū tabardū.si hʒ bñficiū ēt si solū haberet primam tonsuram aut si nō hʒ bñficiū:tū tales vestes portat simu cū tonsura clericali.alias non. Et ꝙ peccent
mortal'r ʒ ꝛ ꝑbat stepha.ꝙ ỹbū sanctimus:ꝛ alle
si publice portent.i.ꝑcante multitudine:sicut
dicit i public' aleator vel vsurari' aut maledicꝰ
de ex.ꝓtel.iter.de male.c.ij.de exceptionē.xxxiij.
di.vidua.secus si in domo.i.secrete. item si sine
causa rationabili:quę est timoꝝ.vt in.c.cler.el.ij.
epi.quo tū casu non lʒ fortę habitum trāsforma
re oīno ne clericus apparcat si vetit timoꝝ:cū strictissime hoc prohibeatur:de sentē.ex.contingit
e.secundo.ʒ l: bñe vestes breuioꝝ et expeditioꝝ:ꝛ idem est de similib'. Si aūt tabardum
sit breue q̄dē sed nō foderatū math.ʒ locum esse
dicre pene.ʒen.ỹo tʒ nē esse:ꝛ sil'r glo.q: constitutio est penalis.quo ad culpam tamen fortę idem
est:quia canon vult clericos habere vestem talarem.xxiij.distin.non licear el secundo.* Tertio
peccat mortaliter qui viridibus aut rubeis vestib' vtitur secundum Panormito.in dicto.c.clericī.officia.contra Innocen.ꝛ probat quia dicta
clemen.quoniam sub ꝓcepto ampliatur etiam
ad caligas ꝓcipiens ne caligis scacatis: viridibus aut rubeis vtātur publice. Nec obstat quod
dicit Cardinalis calligas virides aut rubeas nō
nuit glo.vñ reue hoc esse mortale. Et ita tenetur dicendum de veste linguata ꝛ quacunq; aliasa nisi sit ꝓciosa ad se conformandum.his quo
*Quarto peccat mortaliter qui mutrit comam
aut barbam:quia potest excōicari.de vita ꝛ ho.

Universidad de Deusto
Biblioteca

deri.si quis.ꝛ hoc sine rationabili causa ꝺm glo. ꝛ etiam intellige si sit beneficiatus vel in sacris. vide etiam infra habitus.§.ij.

4 ¶ Quarto dz eē castus.de vita ꝛ ho.cle.vt clericozum:ꝛ hoc nō solū vere sed ēt apparenter.ꝓio vt nō viuat icōtinēter:vt in.d.c.clericozū.scḋa vt non ẑbat si est in sacris:vt de cle.coniug.c.ſ.ꝛ ꝓ totū.tertio vt non cohabiter mulieri suspecte de coha.cle.ꝛ mul.ꝓ totū.quarto vt nec ad domum accedat mulierum suspectarum.di.lxxxj.c.clericus.ꝛ duob⁹ sequēt⁹.quinto vt nō frequēter: mōasteria feminarum nisi ex manifesta ꝛ rōnabili cā:vt in.c.monasteria.de vita ꝛ ho.cle.vbi dicit gl.ꝙ frequētare est vltra vicem ire.xxv.qō.ij.tranos.* Peccat ꝛo in istis mortaliter i multis casib⁹. * Primo si ẑbat existēs i sacris vel existēs solū in minoribꝫ si hz bñficiū ꝛ retineat illud:ad qō faciunt no.ſ gl.di.i.c.fi.ꝛ i.c.tue.de apo.ꝛ c.ioānes de cleri.con.cū bñficiū ꝑdat ipso iure postꝙ ẑrit ꝺm gl.ꝛ do.ſ.c.ſ.de cle.ꝓmu. Et si añꝙ vroꝛ agnoscat irraret mōasteriū nō ꝓp hoc recuparet nisi ꝓcederet ei de nouo.qz ius semel extinctū nō reuiuiscit hz cesset cā extinctionis.vij.q.ſ.quā periculosus.de ꝓſe.di.iuꝝ.cāris. Et sīr ēt si mr̄imoniū non renuit puta qz erat cōsanguinea vel affinis: ꝓiuatur nihilominus ipso facto ꝺm Pa.in.d.ca. quāuis alij teneant ꝺ vñ retinēdo bñficium iniq facit ꝛ mortaliꝛ peccat cū illud nullo iure teneat ſz sit intrusus.* Sēcō peccat mortaliꝛ si cohabitat mulieri de q̄ possit eē rōnabilis suspicio etiā si sit cōsanguinea vel affinis.ad ꝙ facit.c.ſ.de coha.cle.ꝛ mu.ꝛ.c.interdixit.xxxij.dist.ꝛ multoma gis si cohabitat masculo tali de q̄ rōnabiliter suspicari possit ar.a minori. Eis aūt de quibus nulla p̄t esse suspicio licite cohabitat ēt non cōsanguinei:ꝛ hmōi sunt mr̄is soroꝛ ꝛ amita .ſ. soroꝛ ꝓris ꝛ mr̄tera.ſ.soroꝛ mr̄is.xxxij.di.ꝛ di.xviij. cū oibus ꝛ.c.cū a nobis.de coha.cle.ꝛ mul.ꝛ.c. cū in ꝗuentu.ꝛ.de ꝑsum. Et idē dic de filia. Et sīr de multis antiqs.di.lxxxſ.feminas.ꝛ in.d.c.interdixit. Et idē dic ō oib⁹ ante ordinationem sine suspicione poterat cohabitare vt sunt vxores fratrū ꝛ oēs de familia ꝓi⁹ ēt cū eo habitantes et hmōi:vt i.c.cū oīb⁹.lxxxſ. Et q: circa hoc ſ tex tib⁹ ꝛ glossis multa leg:unt vt oia reducantur ad paucitatem dic ꝙ rō hui⁹ ꝓhibitionis quo ad ſferiores ēo est vel scandalum qz mascīf ex suspicione:vel periculū ꝙ inde immnet ꝛ ꝓpeterāde inquitatis. Cū altero hozū stāte illicita est cohabitatio ꝛ vtroq; cessante licita. Unde matri alias suspecte licite nō cohabitat cleric⁹.de coha.cle.ꝛ mul.c.ſ.cōsanguineis autem non suspectis ēt ꝗuentibus licite cohabitat clericus bone fame ꝺm Pañ.ubi nō aūt exneis quārūcūq; bōe fame ꝛ qz sīnt exuerū cōmixtio ē ꝓcuiosa nō sic ꝓsanguinea ꝛ idē sentit glo.di.xxxſ.volum⁹.ſz intellige de ꝓsanguineis nō ẏsitib⁹ pedisseq̄s. Utrū aūt eps cohabitare possit mr̄i aut alie non suspecte vo. Aur. dicit ꝙ nō:ſz Pañ.dicit qō sic per text. ex ꝓcessum.xxiij.di.interdixit hz ius ciuile renuerit aliter i aut.eo.C.de epi.ꝛ cle.primū tū inqt est honesti⁹ marīe ꝓpter clericos eps cōmorates. ſ

¶ Quinto dz eē sobri⁹:vt in.c.a crapula.de vi.ꝛ ho.cl'i.vbi dz eis vt vinū sibi ꝛ se a vino temperēt:ꝙ quāuis q̄dā sic itelligāt qō peccent mortaliter bibēdo vinū sine aq̄.tū doc.cōiter sentiūt contrariū:hz sufficit si bibant moderatevū ter.dr qō debēt esse trina potatiōe ꝓtriti:in.c.qū qō palea est.dis.xliij.qō tū intellige qū nā vltra non recūrit. Nō hz ēt eis alios cogere ad bibēdū intelligē vltra necessitatē:nec plaus⁹ ve plācт⁹:ꝛ risus moderatos ꝛ fabulas maces referre aut cantare:vel turpia ioca ante se fieri pati:nec larvas demonum ante se fieri quia diabolicum est:ꝛ a sacris canonib⁹ ꝓhibitū.di.xliij.null⁹ ꝓhyteroꝛum.ꝛ de conse.di.v.null⁹. Et dz mēsam bñdicere antequā comedat ꝛ post cibum gr̄as agere.c.xliij. di. nō liceat.vbi ꝛ dicit ꝙ comedere non dz ante tertiā. Licet aūt clericis facē ꝓuiuia ex charitate.cliiij.di.conuiuia.dūmō adsint q̄ in ol eozum ꝓuisio debēt adesse.ꝓio.ſ.lectio diuinarum scripturarum.scḋo ꝙ nulli detrahatur nullusq; irrideatur.tertio ꝙnanes sclariū negotiozū fabule. non recitent:ꝛ multomagis aliud turpe:ꝛ deo ꝙ solum ꝓ sustēntatione ꝛ nō supflue cibus sumat: ꝗnto ꝙ añ ꝛ post mēsaz solueāt deo laudes aliter aūt nō ſz. Et colligunt hec.xliij.di.ſ.ca.quinta ꝛ in.c.quādo ꝛ in ca.ꝓ reuerētia.ꝛ in.c.nullus.ꝛ in c.nō liceat. Faciēdo tū ꝺ ꝑdicta peccāt venialiter tū nisi qñ ꝓsentiunt in rem de se mortalem pura detractionē:aut voluptuosam narrationem turpiū:aūt qñ agūt ꝓtra aliqđ ꝓceptū sibi specialiter factū sicut forte quando laruas demonum ante se fieri consentiunt:ꝙ sacerdotibus prohibet in.d.c.null⁹.ꝛ ea.distin.in.c.presbyteri. extenditur ad oēs existētes in sacris:ceteros autem qui nō sunt in sacris nō credo peccare mortaliter nisi vt laicos.i.primo modo tantum.

¶ Sexto dz solicite ex soluere laudes vīuinas. 6
vide infra hora.

¶ Septimo debet in suis beneficijs residere.de cleri.non resi.quia nonnulli.sed de hoc infra residentia per totum. 7

¶ Octauo dz esse sine crimine.xxv.di.ꝙ totū.ſ. sine oī peccato mortali quāuis crimen stricte sit ꝑctīi accusatione ꝛ depositione dignū.dist.lxxxſ. apl's.di.xxv.§.nūc aūt.vnde ꝺm.s.Eho.in.iij.di. v.ꝛ ix.ꝛ.xviij.exercendo officium suum in mortali mortaliter peccat quoties se exhibet vt ecclesie ministrum in aliquo spirituali: et totiens quoties hmōi actus exercet:vnde ſz alios etiam tangendo res sacras quali suo fungens officio mortaliter peccat. Facit.c.fi.de rēp.or.ꝛ.c.quotidie.de cōse.dis.ij.ꝛ.c.ab hoie.de cele.miſ.ſ.incerdictum.v.§. inj. Secus etiam si exercet in casuin quo etiā laico exequi liceret:sicut baptizādo in ar.necessitatis:vt.§.baptismus.iij.in princi.vel colligēdo corpus xp̄i iacēs in terra:vel subdiaconat⁹ cārādo eplaz sine manipulo ꝛ solēnitate. ſ.qō.

¶ Circa hoc tū q̄rit primo vtrum ab ordinario existēte in mortali liceat recipere sacramēta ꝛ.d. s. Eho.in.iij.di.xxiij.qō nō solū hoc alicui licet sed ēt hoc dz quādiu tolerat ab eccl'ia:qz ad hoc est ei obligat⁹:tū inqt nō esse tutū qō qs p̄t ne cessitatis artī.talē ministrū induceret ad aliqđ sui ordis exequēdū dūrāte cōscia qō ille esset in mortali:quā rō oponere posset:qz in instāti hō a diuina gratia emēdat. hec ex illo.q̄ loqf de malo ministro ꝛ subdato eius. Dicitur aūt tolerat⁹ ab eccl'iaſm Pañ.in.c. vſa.de coha.cle.ꝛ mul.iscq̄ nō fuit ꝙ sniam ꝓtulat⁹ nec est cōfessus:nec hz operis euidētiā.ſ.indubitam ꝛ inexcusabilem.

¶ Queritur scḋo vtꝛ clericus fornicari⁹ sit suspēsus sic qō in diuinis officijs debeat euitari: et Pa in.c.vſas.ꝛ in.c.fi.de coha.cle.ꝛ mu.quod q̄z ꝓ mortali suspēsus est quo ad se.nō aūt quo ad alios sic valet vt debeat euitari:nisi ꝑctīi sit notozius iuridice.i.ꝓ sniam ẏ spōtaneā cōfessiōez in notozio facti vt qz hz in domo cōcubinam nec fuit condēnatus aut in iudicio cōfessus:dicit casus oubiū ꝛ periculosū:ꝛ dimissis iuris subtilitatibus sic posset distingui. Si essi fornicatio est ita notozia ꝙ nulla hz oubitatiōē sicut qñ cōcubinas renēt ita publice sicut vroꝛes ꝛ filios publice nutrīsīt:ita quod nec ipsi audēt diffiteri tuc credo inqmt oīo abstinēdū esse ab eis:sine alia monitiōe:qō ꝑbat text.in.d.c. vſa.in fi.ubi. nec hz opis euidētiā:ꝛ melius in.c.tua.eo.ti.et directe in.c.nullus.ꝛ in.c.ꝓter.xxxij.di que iure requirīt solā euidētiā facti ꝛ non supiozis monitiōez:ꝛ ꝓterea ex ẑrio seqret qō nuq̄ vel raro fornicario posset esse notoria. Si ꝛo fornicatio nō hz istā opis euidētiā:sed pōt ꝓbabilē tergiuersatiōnē:puta qz cōcubina habitat cū mre clerici vicit tūc esse pedisseq̄ eius vel ḋ fiket:tūc re quirīt monitio. Et hāc puto inqt esse mēte iurisꝛ vī optimo cōis. Et isha sunt de mēte.s.Eho.in iij.di.xv.dicēdis qō a notozio cōcubinario non est recipiēda cōlo eucharistie siue sit notozius qz est cōiunctus vel cōfessus in iure:sicut ꝓ euidētiā facti q̄ nulla possit tergiuersatiōe celari. Ab aliis aūt occultis cōcubinarijs recipi pōt.hec ille. Modie tū ei ca hmōi est facta limitatio magna per cōsilium cōstātie.quā vide.ſ.excōicatio.iij.§. h.addit his aūt Arch.quod nō solū sacerdos sed etiā clericꝰ in minoribꝫ ex notozia fornicatiōe est suspēsus:intellige quo ad se ꝛ alios ab omnibus actibus ordinū ipso iure ꝺm Inn.quod nota.archi.xxxij.di.§.ad hec. Quomodo aūt incurrat irregularitatem infra concubinarius.§.iij.

¶ Querīt etiā tertio vtrū abstinēdū sit a diuinis seu sacris aliozū ꝑctō ꝛ in crimine iacētiū:ꝛ dicit Pañ.vbi.S.distinguendū est ꝙ tria mēbra: qz aut sunt suspēsi ab hoie siue ꝑcti:vt excōicati depositi vel suspēsi ab officio:aut sunt suspēsi vel ꝑcti a iure:aut neutro modo. Si ab hoie:nō est licitū ab eis recipe aliqua sacra a vlaudire diuina:qz nullo mō ꝑmt dici tolerari: ex q̄ ꝙ sniam cōdēnati sunt:vt in.d.c.vſa.ꝛ.ix.q.ſ.c.ſ.ꝛ.ij.ꝛ no. Inno.in.c.qliter ꝛ qñ.ei.ij.de accusat. Posset tū dubitari de baptismo:ꝛ potius credo inquit ꝙ hz qz ꝛ ab hereticō in necessitate licite suscipitur ꝙ quo vide text. in rone ei⁹.xxxij.dis.§.verum. Si vero a canone subdistinguēdū est:qz si factū est occultū:sentiūt doc. in.c.vſa.qō abstinēdum sit a sacris voluntarijs nisi sit scādalū:sed nō a necessarijs:sed si factū est notoziū:nullomō recipe hz aliq̄ sacra a talib⁹ excepto baptismo ꝛ corpore xp̄i q̄ in necessitate hz ab istis recipere sicut ō:ō fornicarijs ꝛ simoniacis in ordine:vt i.d. §. vez. vbi vide bonā gl. quare potius permittanf ista ꝙ alia. Si ꝛo nec ab hoie nec a canone sunt ꝓcisi:possum⁹ sine scādalo abstinere a sacris voluntarijs nec tū nō abstinēdo peccam⁹:qz non sunt suspēsi quo ad nos:vt in.c.fi.de coha.cle.ꝛ multi. hec ola Pañ.bene:cui in hoc ꝓtrariat do. Anto. qū ꝑctīi inducat ꝑcisionē vel nō inducat:vt ꝓ in qōne seq. Aduerte tū ꝙ qñ Pañ. dicit aliqua sacra necessaria a ꝑcto licite suscipi:semp limitandū est in necessitate.i.qñ habeī iure ꝛ cōmode nō ꝑnt ab alio qz cū peccēt mortaliꝛ sacra ministrādo.c.fi.de tēpo.ord.non debeo eos ad hoc sine necessitate inducere imo etiā si ad hoc eēnt parati adhuc nō hz sine cā rōnabili ab eis suscipere qñ hr̄e possumus ab alio:ſz ẑrium teneat sum. Aug.qz hz tunc eos non inducamus. tū eis peccantib⁹ supponim⁹ materiam vnius peccati mortalis:qō aliter nō cōmitterēt:sicut peccat mulier sine cā supponēs se oculis eius quē probabiliter credit paratum concupiscere oēm mulierem visam:qz aut occasionē vni⁹ ꝑcti mortalis distineri a ꝓtoze vel saltē occasionē cōmittēdi ꝓcedentis:ꝛ idē dico de eo qui commode habere potest mutuū gratis si accipiat a parato fenerari. Non tamen debet quis facile credere ali quem esse in mortali: cuꝫ subito cōtineri possit. 4

¶ Querīt quarto vtrū omne ꝑctīm notoziū idu cat ꝑcisionē seu suspensionem a canone sicut ex fornicario:ꝛ dicit oīs Aur.i.o.c.vestra.ꝛ ibi recitat Pañ. ꝙ sic:qz oē ꝑctīm notoziū intercidit

officiū sine dispensatione. de tēp. 02. c. fi. quā opinionē Pañ. reprobat p tex. in. c. fi. de cohab. cle. et mul. q2 tex. ibi se restringit ad pcessū notoriū qō est fornicatio: r idē dicit tex. in. c. nullus. di. xxxij. ad caplm aūt fi. de tēp. 02. dicit se fateri qō sacerdos peccat graviter celebrando: nō aūt alij missam audiēdo. Dum. aūt rof. dicit hāc opi. Pañ. tenēdā: q2 cū materia sit penalis eā vltra terminos pprios extēdere nō debem⁹: vt infra dicē in ti. lex. sed sum. Aug. ecōtra dicit oppositum do. Ant. esse verissimā: q2 cōstitutio penalis ēt quo ad penā extēdit ad casum simile ex idētitate rationis si rō in ea pstitutiōe est expssa: vt l. i. his solis. C. de reuo. do. de quo vide infra lex. §. xvij. di. aūt. c. vña. p rōnē uxoricidij pcti pcludit notorietatis cōcubinariū suspensuz vnde erit idē in omni mortali notorio. Cu vero dic primā opi. esse verā: r ad motiuū Aug. dicit qō l. d. c. vestra. Zium nō p̄bat per notorietatē pcti in cōi: alioquin venialē notorietatē illam inferret: sed pcti de quo mentio precesserat scz fornicatiōis. Et ptērea nō est ratio eadē de pctō notorio spūali r carnali: qō hz maiorē elōgationē r irreuerētiaz respectu sacramentorū spiritualiū: vnde ppter pctā carnis ēt post confessionē oz ēē celebrādo abstinere ad tps. vt infra eucharistia. iij. §. r. r. xv. qō non legitur de superbia. Dico igitur qō vbi alterius sacerdotis copia non supperit: licite capio sacramenta etiam nō necessaria a notorie inimico vl superbo. Utrū aūtez clericus fornicator: sit suspensus vel efficiatur irregularis celebrādo: aut quocunq; alias peccator. vide infra concubinarius. §. iiij. r infra iuxta. §. iij.

¶ Rursus de clerico tertio quantum ad licita quibus tenetur abstinere.

Clericus tertio debet esse alienus a quibusdam secularibus actibus alis licitis: de quibus patebit per sequentes questiones.

¶ Primo enī qritur vtrum clericus negotiari 1 qō possit: r dico quod non quo ad negotia secularia maxime inhonesta: ne cle. vel mona. c. f. de vita r hone. cler. c. fi. Sed rō notandum est sm Pañ. in rub. ne cle. vel mona: qō negotium seculare dupl̄r dicitur: primo large vt comprehendat omne veniens ex carnali concupiscentia non frenata ratione. i. illud per qō viuitur oīno seculariter si ne sm carnē r seculū: non sm spiritū r deum: et hoc innuit tex. in. d. c. f. in pn. r. hoc pbibet etiaz laicis: sed magis clericis: rr in. d. c. f. Secūdo strictius vt comprehendat omne pertinens ad rempublicam mūdanam r seculares homines: quod quidem licet sit permissum laicis tamen clericis non licet: vnde. l. placet. C. de episco. et cleri. dicit text. quod clerici nihil commune habent cum publicis artibus: vel ad curiam pertinentibus cuius cōpositi non sunt annexi: per qō patet quod nullū officiū habere possunt in republica. Tertio adde tu qō sumit strictissime r propriissime vt negotiū sit rerū exercitium mercatoris: negotiatoris qui emit vt rem immutatam maiori precio vendat: de quo. ff. negotiatio. Igitur clericis negotiari nō licet. primo intrendendo rebus emēdis r vendendis precio maiori vt inde lucretur: r quod est ppriemarcari r negociari dist. lxxxvij. formicari. ne clerici. vel mona. c. f. iuncta glo. vbi r dicitur quod negotari potest propter necessitatem: sed intellige operando sua manibus vel emendo rem vt habeat materiam ad aliquid operandum: r vide ibi gl. in verbo conductores. Qō si clericus succedit conductori: licite stare potest in illa conductione vsq; ad prefinitum tempus locationis. Di etiam bladum emptum preter propositum superfit r vendet carius: non est illicitum secundum Host. Nec secundo intrendendo questionibus in iudicio seculari. f. aduocando et procurando vnde dicit Pano. in. c. ij. ne cle. vel mona. quod potest esse procurator generalis in causa ecclesiastica coram iudice ecclesiastico nō autem in causis secularibus in iudicio vel extra. Et hoc ff habet beneficiū etiā si sit i minoribus. Et similiter si beneficiū non habet sed est in fieri. Et hoc nisi pro se r ecclia r miserabilibus personis. de postu. c. f. vel nisi suam iniuriam prosequatur. iiij. q. vj. omnibus vel iniuriam suorum aut quācūq; honestam eorū causam si necessitas immineat. de postu. cum sacerdotis. Nec tertio suscipiendo gubernationes aliarum rerum seu procurationes alienoꝝ negotioꝝ: potest tamē suscipe tutelas a lege impositas si vult licet non tutelā datiuā. i. que datur a iudice quando non est per testamentum: sed ad tutelam cōmunē: et curam orphanorum ac viduarum que indefense sunt aut earum personarum que maxime ecclesiastico indigēt adminiculo omnes clerici r mōachi tenentur recipere: possunt etiam de licentia episcoporū gubernacula ecclesiasticarū rerum vt in. c. peruenit. dist. lxxxvj. de quo etiam. f. tutela. §. iij. Nec quarto exercendo quascunq; negotiationes quod propter hec verbum maxime notauit Pano. in. d. c. clerici officia: vbi dicit text. Clerici officia vl cōmercia secularia nō exerceāt maxime in honesta: vbi Host. dicit immo nunq; de manu sua exeat psalterium. de conse. dist. v. nunquam. sed hoc verum est quando non egeret: secus si egeret: quo casu vti potest negotiatt onibus honestis r victum manibus querere. xcij. distinc. clericus. r. c. f. de celebra. misse. r in cap. f. ne cle. vel mona. vbi dicitur quod negotiari potest propter necessitatem quod intellige vt

dictū est: sed de hoc in. §. seq.

2 ¶ Scdo querit vtrū aliqd artificiū vel alia honesta negotiatio clerico liceat r dico sm Rayn. qō si clericus eget pōt honesto artificio ꝑerē ne cessaria. imo sm Archiepī. sine hoc dūmodo propter hoc nō desit ab officio diuino. dicti. xcj. p totū. de cōse. di. v. nunq; nec cle. vel mona. c. f. nec obstat. d. c. j. r. lxxviij. di. per totū. vbi clericis oīs negotiatio phibet q2 sm gl. in. c. canonū. xxiij. que. iij. emere chartā pro libro cōscribēdo. vt si lucretur victū non est negotiatio propriē: sed artificium in iuribus autē allegatis phibet negotiatio ꝑprie: pōt etiā recipe possessiones excellētas ad ār tam vel quintā partē r hmōi: seu ipsas conducere ad sustentationē sui r suoꝝ. ar. di. lxxxvj. pueniit. in vbo auaritie causa. vbi hoc sentit glo. r in ca. clericus. di. xci. r satis cōcordat Host. r Pano. in c. secundus ne cle. vel mo. pōt etiam locare alia pro oues r boues. f. si hec hz ex decimis vel subsidiis emit ea vt illa depascerent ad sustentationē suā suoꝝ: r pauperū non aūt si emit vt traderet ad crementū: vel aliud ageret infrauorē negotiatio nis sm glo. Ray. r sum. cō. Pōt etiā vt addit hō. emere vt eā meliorata vēdat carius: puta equi pullū nutriendū. vel tabulā vt imaginē faciat q2 in talibus nō est negotiatio sed artificiū vt notā tur. xiij. q. iij. canonū. de conse. dist. v. nunq; . r de hijs. sum. cō. lib. ij. ti. vij. q. xij. r titu. viij. q. ij. r. iij.

3 ¶ Tertio querit q̄ sit pena clerici negotiatoris ꝑprie: r dico q̄ mortal̄r peccat sm mentē doc. maxime Petri de palu. r archie. qui hoc arguit ex pena imposita: q2 dz ercōicari. extra ne cle. vel mo. scōm q2 pro quolibet mortali a quo quis nō vult corrigi pōt ercōicari. xf. qō. iij. nemo ep̄oꝝ. als incipit fz instituta. r si fe nō correxerit dz deponi. xcj. dist. clericꝰ. extra ne cle. vel mo. fz necnō sm q religiosi ostricti⁹ alijs punīātur. vt in. d. c. sed nec. r in foro pnie iniungi dz vel saltem cōsuli ne. vj. qui habētis. ad hoc tñ nō tenet fz gl. Ray. r sum. confes. r hoc vr sequi ꝫēze. r Lard. cle. f. de vi. r hone. cleri. Matth. ibi teneat q̄ tenentur. Postq̄ aūt quis tertio monitus non destiterit ꝑdit priuilegiū clericale. de vita r hone. cle. c. fi. Quanq; vero doctores sint varij tamen credo q̄ mortaliter peccet negotiando religiosus etiam conuersus: vt dicit Pe. de pal. r clericus in sacris non autem clericus existens in minoribus: siue cōiugatus siue nō: q2 pōt impune redire ad secularem r laicare: vt. §. apostasia. §. ij. maxime si non habet beneficium. Si tñ nō est cōiugatus cogi pōt per priuationē priuilegij clericalis fori quo ad vestes vel bonis, vt. l. ij. C. de epis. r cleri. r de vita et

hone. cleri. c. fi. non aūt forte per priuationes priuilegij canonis si hō suadēte. xvij. q. iij. etiam per trinam monitionem nec etiā per priuationez priuilegij fori quo ad hoc vt possint per laicum condemnari pro criminibus vel excessibus. criminaliter aut ciuiliter: quia clericus coniugatus quē oportet secularibus negotijs intrēdere: vt in. c. iohannes. de cle. coniuga. his gaudet si contraxit cū vnica r virgine. r defert habitum ac tonsurā: vt in. c. vnico. de cleri. coniug. lib. vj. Si vero sit coniugatus cogi nō potest per priuationē dicti priuilegij quo ad vexationem in persona vel bonis: quia ipso per contractum matrimonij illud perdidit. vt in. d. c. vnico. Et sicut existentes in minoribus ira r religiosi r clerici in sacris ꝑpelli possunt per dictam priuationem.

¶ Quarto queritur per quem r quoties necessariū sit fieri dictā monitionē: r dicit Pano. in c. contingit. el. ij. de sen. excō. qō fieri nō dz per iudicē secularē: sed oportet eā fieri per ep̄m: vel p habentē iurisdictionē episcopalem sup monendū nec refert vtrū eam habeat ex priuilegio: vel consuetudine: vel a iure sm gl. in. c. fi clericos. de sen. excō. li. vj. r dicit idē Pano. in. c. fin. de vita r hone. cle. q̄ opz eam esse trinam quia vbicunq; agitur de pena incurrenda: r eius exigit trinam monitionem aut citationem non sufficit vna peremptoria: vt voluit gl. notabilis in cle. f. de vita r hone. cle. r Jo. an. in. c. ex tue. de cle. non resident. Et si obijciatur q2 vbi a iure requirit trina citatio sufficit vna peremptoria: que habet vim trine: vt in. l. tres denunciationes. C. quomodo r quando iudex. sum. ang. soluit quod in citatione sufficit vna non in monitione: q2 iura ita voluerunt: sed q2 pan. de vtroq; promiscue r indifferenter vbiq; loquitur quantum ad hoc ideo dico q̄ vbiq; agitur ad penam non sufficit vna monitio pro trina nec similiter vna citatio nisi vrgeat necessitas. vt dictum est. s. citatio. §. f. Si tamen fieret monitio etiam in penalibus per viam statuti valeret: quia statutum habet vim legis: r prelatus potest statuendo augere penam iuris. r inflige re penam sine monitione verbali alias requiritur monitio. de constitu. c. ij. lib. vj.

¶ Quinto querit vtrum liceat clerico exercere 5 officiū tabernarij aut macellarij: r dico q̄ clericus nec mīstrare nec manducare nec bibere dz in taberna: nisi causa necessitatis in peregrinatione quadraginta quatuor dierum non oportet aut macellarij facit publice. r personaliter: si tertio monitus nolatim nō desistat: sed si postquam desistit illud reassumat, perdit priuilegiū clericale oīno si sit priuatus eriā illud si quis suadente: si veronō sit coniugatus r non incedit vt laicus

Universidad de Deusto
Biblioteca

ed habitū defert.pdit in reb' trāsit:z si oīno incedit vt laic' p illud etiā in psona;quādiu pdictis institerit:vt in cle.j.de vita z ho.clericoꝝ.si tāle officiū dimittit:z habitū recuperat:recuperat vtrūq; priuilegiū tā cōugat' q nō ziugatus ſm Imo.ibi post.oo.Anto.z idē Paſi.z glo.Sed intellige q nō eodez modo reassumit priuilegiū coniugat' vt nō coniugat':sed illud quo gaudet vt in.c.vnico.de cle.cōiug.li.vj. Et dicit glo.in.d. cle.in verbo clericos.q illa pstitutio comprehēdit etiam exemptos delinquentes in loco nō exē pto:eū per id subsint diocesano:nō aūt exēptos delinquentes in loco exēpto:eū exciter offm dio cesanoꝝ trāſ maxime q: qñ iura ista volūt super exēptos iurisdictionem tribuere:hoc expſſmunt: vt in.d.cle.q: regulares.de supplē.negli.pla. Et ſm Cardi.ibi.hec monitio debet esse trinaz:nec sufficit vna pro tribus:z nominatim:nec sufficit generalis z facta clerico tale officiū exercenti. nec sufficit q fiat ante tale exercitiū:aut si exercet vnū horū officioꝝ nō sufficit vt moueat desi
6 stere ab alio nec erit locus pene si exercet aliud.

¶ Sexto querit vtrū sit locꝰ dicte pene si clericus exercet quidē predicta officia:sed non publice:vel nou personaliter:z dicit glo.in ver.publice.q nō:sed illa duo publice z personal'r coniunctim requirūtur:vnde si occulte vel per aliū hec exercet cessat pena sed nō culpa. Bemi.aūt in.c. ſ.eo.ti.lib.vj.dicit q aut clericus vult hāc tabernam,vt personaliter administret in artificijs ēt i.honestis.z hoc est phibitū.di.xlviij. nulli. aut vult administrare in artificijs clerico pmissis: et tunc pōt habere.vt in gl.di.lxxxviij.negotiatorē aut vult eā habere nō vt psonaliter ministret:ſz alij locet:qui exerceat ibi sua artificia:et hoc nō est phibitū:pro quo facit etiā tex.in.c.ſignificare.de appel.vbi canonici habebāt stallos i quib' carnes incidebant:cui etiā ter.consonare videt dicens:nō sine ministerio:psonaliter qui si voluisset phibere z nam per aliū:hoc potuisset.de decimis.ad audiēdū.Credo aūt q si clericus hec personaliter exercet:sed pro alio adhuc teneret hāc cleric'ia subster horor z vtilitas.

7 ¶ Septimo vtrū clerici possint exercere officia prefatis viliora.vt aptare pelles z hmōi:z dicit Pan.in.d.cle.ſ.q nō ratione idēritatis rationis. ratio q: in his status clericalis de honestat. ar. l.athelas.§.ait preto:.ff.de his qui no.infa. non tū incurrūt penā statutā cōtra exercentes offīa tabernarioꝝ. Unde credo si sunt religiosi vel in sacris q moraliter peccent exercendo ista publice secus si occulte pro artificio ad victū.

8 ¶ Octauo vtrū liceat clericis facere officiū histrionis:z dico q vt colligit ex.c.clerici. iuncta gl.de vita z hone.cle.lib.vj.qui dicuntur histrio nes ſm canones:vt de Zſe.dist.lj.pro dilectione. dicuntur bufones ſm vulgare tuscum.ſm Galli cū vero goliardi a gula cui solēt esse dediti:z latine dicuntur etiā ioculatores: quasi ioculatores in publicū Faciūt em spectaculū ppter corpis cuius ludibrio gestus z habitus hominū representāt cum comedijs vel fine. Et de his dico q si hāc ignominiosam artē clerici p ānū exercuerit:ipso iure carēt oī priuilegio clericali:z fit'r si minor dē tpe:ſz tertio moniti non resipuerint.vt in.c. clerici. Ubi nota ſm Be.ibi qō vbi canō penaz imponit ipso iure ex facto negatiuo:monitio nō requirit qñ illi addit certū tps:vt ibi si nō desistāt infra annū.q in hoc casu requirit ptinus z frequenter.Et quo etiā nota q ibi lex vel statutū dat certū tps ad hoc vt pena cōmittat:intelligit de pe cōtinuo. Nota ꝑo hic q Archi.quē sequit Bem. in.d.c.clerici dicit q clericꝰ in sacris z etiā monachus perdit priuilegiū canonis si quis suadēte. xvij.q.iij. Jo.aūt mō.tz q pdit solū existētes in minoribꝰ:ſz primū est verū. In occulto tū vt dicit ibi gl.vel cā infirmitatis vl alterius honeste recā tioni aliā facere nō reprobat:z facit qō nota. Joā.de citaristis:z his qui variis vtunt instrūmentis. lxxxvj.di.donare.ſ.gl.hec gl.ex quo intelligit qō dicta pena ligat solū exercētes artē illā publice.

9 ¶ Nono vtrū liceat clericis arma portare:et dico q nō nisi pro defensione eo modo quo dictum est.q.bellū.ij.§.iij.Si aūt relicto habitu clericali arma portauerint:z tertio moniti illa non deposuerint:pdit priuilegiū clericale.de sen.excō.in audientia.ſiſr nō sint moniti z immiscēt se tyrannidi z enormitatibus:perdunt ipso facto priuilegiū clericale si qs suadēte rc.de sen.excō.perpendimus.z.c.cū non ab hoīe.de appel.c.ſ.in pnā.priuilegiū aūt fori nō pdūt misi post monitionē ſm aliquos z facit.c.si iuder.de sen.excō.li.vj.

10 ¶ Decimo vtrū liceat clerico iurare in manib' laici:z dico q hoc nullo modo oꝝ presumere,ſcz ad petitionē cuiuscūq; laici:nisi fuerit per iudicē ecclesiasticū requisitus.xxij.q.vlt.c.nullus.

11 ¶ Undecimo vtrū clericus possit cōtrahere mātimoniū:z dico q si est in sacris cōtrahendo est ipso facto excōicat' z mātimoniū nullū vt.j.excōicatio.ix.§. xl.Si ꝑo est in minoribꝰ cōtrahēdo cū scīa vl' cus pūa sed nō virgine:eruit oī priuilegio clericali z addit sclari fore:z phibet sub pena excōicationis deferre tōsurā.de biga.alterationis.libr. vj.sed cōtrahēdo cū vna z virgine deferēdo tonsurā z vestes clericales:retinet clericale priuilegiū in duobus.vt dictū est.ē.clericus.ſ.§.vj.sed ista nō deferēdo retinet in nullo.de cle.coniuga. clerici.lib.vj.Utrū aūt cleri' possit esse iudex.j. iuder.vtrū aūt possit esse tabellio.j.tabellio.§. iij,vtrū etiam possit venari.j.venatio.§.j.

¶ Rufus de clerico quarto quantum ad bona temporalia.

Clericꝰ quarto quātuz ad bona tpalia habere pōt bona multiplicia que ad duo genera reducunt:que sunt bona laicalia vt acqsita intuitu psone:puta ex successione cognatorum vel amicorum donatione vel acquisita ex industria z bona ecclesiastica cuiusmodi sunt beneficia z acquisita intuitu ecclesie vel ex facultatibus:vt de testa.c.ſ.cuz gl. Et aliqñ clerici non habent administrationes qō ſm Bemi.in.c.presenti.de offi.or.tunc est qñ non habent beneficiū:cui sit assignata dos:z tūc dicuntur simpliciter beneficiati:vt sunt canonici z similes quib' id qō habēt obuenit ratione psone:non qō habeāt prebēdā in ecclesia distinctā
1.q8. quia sic haberent administrationem.

¶ Prio ꝺo qrit vtrū clerici possint hīre ppriuz z dico qō sic:vt pt:.xij.q.ſ.epi.z si q inueniantur capta Zria stelliguꝫ ſm statutū ecclesie pmittue qñ nihil ppriū possidebāt vl' de religiosis qui renunciauerunt proprijs.Tamē ſm.s.Tho.ij.ij.q. clxxxv.clerici nō sic debēt ppriū possidere vt dū
2 curāt illud deficiāt i spectatib' ad cultū diuinū.

¶ Scō querit vtrū clericus habēs administrationem testari possit:z dico qō sic de laicalibus indubitanter.xij.q.iij.c.ſ.z.ij.z extra de testa.ad hec.z.c.q: nos.z hoc etiam si clericus sit in prāte patris:aut aui cōstitutus.C.de epiſ.z cleri. auf. presbyteros.ſz secus sit in alijs psonis vt.j.pecu liij.De alijs ecclīasticis aūt immobilib' aut mobilibus testari nō pōt ſm Jmo.in.c.cū in officijs. de testa.vt ibi:z in.c.ad hec.et in.c.relatuz.el.ij. z.xij.q.iij.c.ſ.De consuetudine tū clerici alicubi testant de fructibus z reb' mobilib' eccl'ie acquisitis:licet de iure sit cōtrariū vt dictum est. Et ſz vti.talis consuetudo vtiq; de his testari nō est illicitū:nisi q: in fauorē ecclesiarū prohibitū:vñ etiā q: ratio suadet oppositū:vbi est cōsuetudo hoc pōt ſz esse. Et hec si sint modica ſm Paſi.aliquin pscuetudo esset ecclesijs onerosa:qō adhuc limita si pie z rōnabiliter disponat in forozale:z si dispositio nō se extendat ad sacravasa diuino cultui mācipata:q censent quasi bona immobilia:vt.ē.alienatio.§.vſ.sup quibus nullam non solum donationem sed nec alienationem facere potest.xij.qō.ij.c.ij.z opposita consuetudo esset irrationabilis nisi vasa essent supflua z trāsirent ad alia eccles'ia:z de alijs mobilibus satisfieri ne cessitatibus nō posset. Et idē videtur de alijs mobilibus pciosis diuino cultui dedicatis.ar.c.ſi. de testa. De rebus aūt immobilib' pscuetudo nō valeret:qz esset onerosa z irrationabilis z repro bara a iure:cū ista alienari nō possint sine illa solennitate,de qua.xij.q.ij.sine exceptione.

Prima Pars

Tertio q̄rit vtrū clericus habens administratiō z nē donare possit cā mortis vel inter viuos:z dico qō de bonis laicalibus donare pōt sicut z testari.de testa.q: nos.de ecclesiasticis aūt mobilib' z fructibus perceptis pōt in egritudine cōstitut' modo sit non cōpos mētis dare pauperibus:z religiosis locis:z his q sibi honeste seruierūt siue sint siue nō sint affines:vt in.c.adhec. et in.c.relatū.el.ij.de testa.z idē pōt ex iusta causa oī sanus est osimodo tēperate.de dona.ceterū.z c.ad apostolice. Nota tū ſm Panor.in.c. cum in officijs.de testa.qō non pōt clericus de reb' pdictis donare aut alio modo disponere:nisi in quatuor casib',* Primo qñ tantūdem de suo expendit i vtilitatē eccl'ie.xij.qō.ij.si qō.z.q.v.si eps.q: in hoc casu posset etiā testari:imo si non testare tur heres posset petere.facit.c.de multa.z qō ibi notatur de pbēdis:z.l.que oia.in fine.ff.de pcu z glo.in.l.si non sortē.§.si centū.ff.de cōdi. inde.
* Scō qñ hoc habet consuetudo ſm Hostiē. et Zan.in.d.c.si eps.qō Panor.intelligit de rebus mobilib' z modicis:z tu limita etiaz vt de testamēto dictū est.§.prioze.quo casu etiā testari posset.* Tertio quando donat intuitu eleemosyne: quā clericus etiā in egritudine facere pōt: vt in c.ad hec.z in.c.relatū.el.ij.de testamen. * Quarto quando vult remunerare honesta seruitia:z§ a cōsanguineis q̄ ab extraneis recepta:vt in .d. c.relatum.§.licet.sum.Ange.addit quinto quando dat locis pijs z religiosis ex.d.c.relatum.sed hoc sub tertio mēbro continetur. Nota vero pa cricam ſm Panor.vbi supra quod si clericus vult aliquo illorum quatuor respectuum vltimorum dare faciat dum viuit et non relinquat:quia non valet dictum capitulum ad hec sed hoc dictū salūt ratione consuetudinis. De donatione autem causa mortis.vide infra donatio.iiij.§.iiij.

¶ Quarto vtrū clerici nō habētes administrationē sed simpl'r būficiati possint testari:et dico 4
quod Bemi.in.c.presenti.de offi.ord.li.vj.dicit q Archi.in.c.statutū.de rescri.li.vj.tenet quod clerici non facisit fructꝰ suos q̄ super sunt deductis expēsis:allegāt.c.ſ.xij.q.iij.z ita intellexit Bar. brix.illū canonē:si sic pt: qō res acqsite ō bonis supsunt deductis necessarijs pauperibus erogare al's inique agūt. Et qō acqsita sint in pmotione eccl'ie pt:.xij.q.ſ.epi.z pūr de acqsitis sol' vsus fructuum dūi:z habent eoꝝ pprietatem quantum ad fidē z debitā dispēsationem sibi z suis faciendā. Et istā partē Archi. Bemi. veram credit quā optime pbāt iura q allegant:qz nō dicunt dūi:sed pcuratores:z p hoc est tex.optimus.xij. q.ſ.clericꝰ,z istud tz gl.i.c.qz nos.de testamētis.

Siluestri. I iij

Universidad de Deusto
Biblioteca

ptis igit̄ suppositis ad q̄stū sic dicit Hem. scom̄ gl. in. d. c. p̄senti. clericus nō habēs administrationē: sed simplr̄ & p̄sonaliter b̄ficiat? in vita et in morte comparat vsufructuario quantū ad faciendū fructus suos: & de ipsis p̄ceptis testari potest: & ei ecclesia succedit quantum ad hos abintestato: quā gl. quidā fic intelligūt: q̄ō q̄libet habens beneficiū simplex testari possit quod dicūt falsum esse: & ita. c. relatū. q̄ō loquit̄ in canonico: & cōsequēter habēte b̄ficiū simplex: qui tñ vt ibi patet testari nō p̄t: & hoc inquit fateor: sed glos. recte intellecta est verissima: & id nō dixit: sed ad b̄ficiarius posse testari tria requirit. Primo q̄ non habeat administrationē. Secō q̄ b̄ficium sit simplex. Tertio q̄ illud sibi obuenat p̄sonaliter tñ & cōsequēter tales fructꝰ sunt sibi concessi ratione stipēdij p̄sonalis: q̄bus cōcurrentib⁹ potest testari. Ex his infert primo q̄ canonic⁹ habēs p̄bendā diuinā in ecclesia de fructib⁹ eius testari nō potest: cū habeat administrationem: & hoc expresse voluit Inn. in. c. nouit genus. de decimis. & est casus in. d. c. relatū. Et scō q̄ canonicus testari potest de quotidianis distributionibus: & dantur ꝓpter stipēdiū p̄sonale. & p diuino labore: vt ibi in. c. f. de cleri non resi. lib. vj. Vide de hoc testari p̄t sicut mercenarius & rusticꝰ ō in opere diuino: ita intelligi poterit ista gl. q̄ ratio quod ad istas distributiones est b̄ficiatꝰ: simpliciter p̄sonaliter: q̄ dātur p stipendio p̄sonali tñ nec hꝫ rem administrationem: vnde tales distributiones solui̇ per capitulū singulis. Et hāc partem videt renere Pan. dicens q̄ ea q̄ recipit clericus in fructu seruitij personalis tñ: trāsmittit ad successores. Et tertio q̄ōb̄ende nō sunt distincte in ecclesia: q̄ omnia veniunt in cōmune & postea distribuunt singulariter tñ p quoslibet: q̄ō etiam de istis possit de iure testari. Et quarto q̄ habens capellanias in ecclesijs ad nutū remouibiles que nō dantur eis in titulū: sed datur eis certū stipendiū in anno in pecunia: de tali stipendio restari possunt. c. q̄ nos. & c. relatum. de testa. q̄ datur eis intuitu persone p suo labore. Et sic alio modo intelligi posset. d. glo. q̄ tales sunt simplr̄ & p̄sonaliter beneficiati absq; alia administratione. Et quinto infert quod sacerdotes qui sunt in cōfortijs ciuitatū sicut Bononie: vbi habentes beneficiū in ciuitate ponūt in quibusdā confortijs & vniuersitatibus: & conueniunt in certis ecclesijs ad certā missam celebrandā: habentes possessiones illi confortio deputatas de quarū fructib⁹ datur rimunerāti ad illas missam: possunt testari de talibus. q̄ dantur ratiōe seruitij personalis: & non principaliter intuitu ecclesie hec ex Gemi. in. d. c. presenti.

5 ¶ Quinto vtrum tales clerici non habētes administrationē donare possint: inter viuos & causa mortis: & dico quod sic quantū ad ea de quibꝰ testari possunt que. s. prouenient eis ratione persone siue in quantū nō sunt administratores: q̄ minus est legare q̄ donare: vt patet ex dictis: et vlterius si qua habēt de quibus testari non possunt: vt quia respectu aliquorū habent administrationē de illis possunt donare vtroq; modo: eadem ratione qua & administratores.

¶ Sexto queritur vtrum ia q̄ō dictū est clericꝰ posse disponere de acquisitis intuitu p̄sone: puta ex successione cognatorū vel donatione amicoꝝ seu industria sua: puta doctrina vel artificio: habeat locum in omni clerico & omni casu & dico quod Per. vt refert Ly. in. d. auc. licētias. C. de epis. & cle. limitat hoc verū esse in clerico inferioris ordinis non autem in episcopo etiam si esset cardinalis vt addit Bal. ibidem: & idem de prelatis ecclesiarum regularium: & est tex. in. d. auc. qui soluta cō cedit q̄ō predicti disponere possint de acquisitis ante ep̄atum vel prelationem: & de acquisitis in episcopatu vel prelatione per cognationem vsq; ad quartum gradum: de reliquis vero qualitercunq; acquisitis disponere non possunt: sed acquirunt ecclesie. Cōmunis aūt opinio tenet contrarium vt. ſ. legatū. ij. §. f.* Clericus autem potest de aliquibus disponere ad libitū: hoc non potest in multis casibus in quibus ecclesie tenetur. Primo si dolo vel culpa ecclesiā lesit intelligendo ta men ſm Inno. in. d. c. cū in officijs: de culpa non leui quāuis ipsum teneri etiam de leui culpa fit ſtatim per. apertus. C. de arbitrio tute. l. quicquid. ff. de admini. tute. l. si res. & glo. in. c. ea que. de offo. archi. ozdi. & idem post. & tñ eadē gl. dicit quod non tenet de negligentia nisi crassa. i. lata: atq; tamē negligētia est culpa: vnde videt q̄ō teneatur de leui culpa si delinquit scienter: & solum de non dolus. Secundo si de bonis ecclesie alicui fecit gratiam ſm Inno. vbi. §. qui allegat. l. cum oportet. ff. de fideiusso. tu. & C. eo. l. ij. & vlti. Tertio si passus est propter negligentiam suam rem ecclesie preferibi ſm Panor. in. c. ex presentium. de pigno. qui allegat. c. placuit. el secundo. xvj. q. iij. Quarto si reddit⁹ conuertit in vsus inutiles tos. xij. q̄ō. iiij. c. f. Quinto in casibus in quibus dicetur quod clericꝰ tenetur ad restitutionē. In istis enim casibus primo tenetur ecclesie satisfacere: antequam aliud disponat: quia prius sunt reddenda debita q̄ beneficia prestanda: sicut magis tenetur homo soluere creditori ceteris paribus quam amico benefacere.

¶ Septimo queritur que est ratio q̄ō clericus aliqua donare potest & non legare: & dicit Panor. ibi. in capitulo. ad hec. de testamen. quod esse ratio-

nem q̄ testamentū morte cōfirmat. de cel. mis. cū marthe: & cōsequēter effect? cōferē in rebus q̄ clericus nō est futur? Platus ideo nō p̄t de alio quo disponere in testameto ex facultatibus ecclesie q̄s aūt vult disponere dū viuit nō prohi-
8 betur: q̄ hoc facit tanq̄ administrator ecclesie.

¶ Octauo queritur quid iuris sit de acquisitis intuitu dignitatis clericalis. puta pro missis dicendis & panor. in. c. cū in officijs. de testa. recitat q̄ō Per. vt refert Ly. in. d. auc. licentiā. C. de epis. & cle. voluit q̄ de his clericus testari possit q̄ illost. & Inn. placet. in. c. q̄ nos de testa. qui dicunt q̄ si clericus aliqua ratione officij acquisiuit: puta q̄ fuit capellanus alicuius principis: qui ei multa donauit: de talibus potest ad libitum disponere q̄ō Pan. vbi. §. limitat nisi qui de dit pro missis dicendis dederit tanq̄ parochiali sacerdoti quo disponere nō posset. Et ex hoc infert Pan. ad questionē nunq̄d ex relicto p missis dicēdis debeat episcopo canonica portio & dicit attendendas esse cōiecturas: an relinquēs vt nā: q̄ forte relinquēs sicut donās suo parochiali: hoc nō fecisset nisi fuisset proprius parochialis. secus si nulla qualitas suggerat ecclesiam esse considerandam: sed personam duntaxat.

9 ¶ Nono q̄d de acq̄sitis per sacerdotē ex iniunctiōe penitētiarū quas ipsum parochianis: & dicit Inn. in. c. cū inter. de ꝑ. fig. q̄ō ōnt esse ecclesie ideoq; de eis disponere nō p̄t ad libitum.

10 ¶ Decimo queritur q̄d de eo q̄ ḡs fuatione prelati reliquit. Platꝰ. als relicturus ecclesie an illud sit ecclie vt de eo platꝰ disponere nō possit: & de eo q̄ ly. formās hāc q̄onē in tutore dicit q̄ tenetur si ad sibi relinquēdū induxit blādo sermone ar. in. l. fi. ff. si q̄s alt. test. pro. vbi pt̄s talē nō committere delictū. si vero induxit dolo seu fraude ecclesie renet ad interesse. Panor. autem in. c. h. de pecu. cle. dicit quosdā renere q̄ nō p̄t disponere: sed ecclie restituere tenet. per. l. quicq̄d. C. arg. tu. & est ter. cū gl. q̄ tenent restituere simpliciter. xij. q. iij. q̄ēq;. vbi pt̄s q̄ platꝰ tenet ecclesie ad interesse q̄s ei potuit querere & negle xit ad instar tutoris: vt in. d. l. quicq̄d. & in. l. pupillorū. C. de admi. tu. nec enim debet vtilitatem suā ꝓponere vtilitati ecclesie sicut nec tutor vtilitatē suā vtilitati pupilli. l. tutor. ſcōm dignitatē. §. f. ff. de admi. tu. l. si vt certo. §. cōmodatum. ff. pmo. l. q̄ō nerua. ff. depo. vij. q. f. presentiū. & c. sentio quantum ad tutorem: quia non tenet pl⁹ pupillum q̄ se diligere: aut bona eius q̄ sua. arg. de iureiur. pertino. & de pen. distin. ij. charitas. consentio etiam oppositę opinioni in clerico vt prelato: q̄s suā vtilitatē rēporalem ꝓcurat cum sactura eccl'ie: quo casu ꝓprie loquitur. d. c. quicūq;. q̄s sic⁊ clericus de rebus vel augmētis ecclesie auget ꝓpriā facultatē ita q̄ ea in quib⁹? habet ecclesia vt deseruiāt cōmoditatibus ecclesie cōuertit ad seruiendus cōmoditatibus suis: vt ex redditibus eccl'ie colat suas possessiones ecclesiasticas relinquēs incultas: & idem in tutore. Ita presenti vero casu consentio iterū Lyn. & Pan. q̄ non est ecclesie ius acquisitū ꝓpter solam intentionē testatoris nec ipse teneb̄at tūc procurare bonū ecclesie cū sine pcō facere potuit: ergo potuit procurare iuniceū nulli faceret iniuriā.

¶ Undecimo quid de eo q̄ relictum est clerico 11
non habenti prelationem aut administrationem ecclesie. & dicit ſm Pano. in. d. c. cū in officijs. de testa. requisiti. q̄ō presumitur factū intuitu persone in dubio: q̄ non est verisimile quod intuitu ecclesie reliquisset ei q̄ ecclesie non habet administrationē. q̄ō verum est nisi per cōiecturas contrarium ꝓbaretur: vt in. c. requisiti. de testamentis. Secus aūt si hꝫ administrationem.

¶ Duodecimo vtrū clericus qui reus ecclesie ex 12
industria melioraut possit de tali melioratione disponere quasi de re sua: & dico quod non: sed illa cedit ecclesie: facit. c. inquirēdū. & c. si quis. de pecu. cle. & ratio est q̄ ad hoc renetur si de eius fructibus vsuit: secus aūt si de suo meliorauit.

¶ Terciodecimo vtrū clericus habens patrimo 13
nisi in titulū possit illud alienare ad libitū: & sine solēnitate requisita in alienatione ecclesiasticorum bonorum: de qua. xij. q̄. h. sine exceptione. & dico q̄ ſm Jo. & Bof. alienari nō p̄t sicut nec aliena bona beneficij ſpūalis licet illi patrimonia nō adhereat ius ſpūale ad heredes nō transmissibile: vſ mortuo clerico extinguit causa ꝓpter quā fundus dotalis alienari nō pōt vxoratę matrimonio. quo tñ matrimonio soluto trāsit ad heredes. Sed illosti. distinguit q̄. si clericus est ordinatus simpliciter: potest de patrimonio ordinare ad libitū: secus si exp̄sse ordinatus est ad titulū patrimonij: & idē videt sentire Gem. in c. ſi eps. de prebē. lib. vj. dicēs q̄ō clericus ordinatus ad titulū sui patrimonij si exp̄sse assignat ei non pōt: & idē Jo. an. & Jo. de li. ſi ꝙo assignatur tacite tamen licet eps nō teneat ei prouidere ex quo habet vnde viuat: tñ illud vendere poterit. Panor. tñ vbi ad illud ordinatur exp̄esse excipit vnū casum in quo licite de eo disponer̄ potest ad libitū scz ſi deinde consequat̄ beneficiū spirituale: quia eo casu cessat ratio aliorum cū possit ex beneficio viuere. Et hec scōa opinio de rigore iuris est verior. hꝫ prima sit benignior & equior ne mendicet ſn opprobriū clerici. Et sentit Innoc. in. ca. eps. de prebendis. q̄ō in alienatione talis

Universidad de Deusto
Biblioteca

epiſcopi conſenſus non requiratur. Et ſi queraſ quid operetur ordinatio ad iſtũ titulum ex quo fieri põt hec alienatio: dico q̃ ſatiſſit iuri vt non videatur ille promotus ſine ſuſtentatione: z ſi deinde vendat non reprobatur in clerico voluntaria ſed coacta paupertas.

14 ¶ 14. q̃rit vtrũ clerici z religioſi poſſint de bonis aduẽtitijs ſine patris aſſenſu diſponere: z dico pro fundamento q̃ſtionis q̃ ſm Paſi. in. c. q̃ nos de teſta. z in. c. cõſtitutus. de reſti. in integr. peculiũ q̃ in laico eſt aduẽtitiũ clerico eſt quaſi caſtrẽſe: vñ licet ſit filiusfamilias: tñ vſusfructũ nõ acq̃rit patri. Et hoc tenuit Ioſt. in. o. ca. quia nos. z caſus eſt in auc. preſbyteros. C. de epiſ. z cle. vbi ỹ q̃ res ad dominiũ clericorũ veniẽtes ſunt eius ad ſimilitudinẽ caſtrẽſiũ vt teſtari poſſint. Quod Pano. dicit indubitatũ q̃n clericatus adheret tpe delationis bonorũ: vt per eus patet in. c. conſtitutus. de in integ. reſti. * Ad queſtiões igit̃ dicit Pano. in. c. in preſentia. de proba q̃ ſilo quamur de bonis aduenitijs ingreſſo monaſterium indiſtincte acquirũt monaſterio: tñ q̃ amplius nõ eſt filius in pãte patria: z ſic nõ acq̃rit vſusfructus patri: tñ q̃ clerici z religioſi ſunt p̃uilegiati ſup bonis aduentitijs vt ſint eis caſtrẽſia vel q̃ſi p. d. aut. p̃ſbyteros. Et forte inq̃t idem dici poſſet in bonis acq̃ſitis priusquã ſtatim p ingreſſum gaudeant illo priuilegio p. d. auc. z ſic pr̃ priuabit vſusfructu illorũ bonorũ ẽt in vita ſua q̃ intelligo q̃n filij hoc exp̃ſſe diſponit al's ſtabo diſpoſitioni autẽ. ſi qua. C. de ſac. ſan. ecc. nõ obſtante. c. liz. de ſepulturis. lib. vj. q̃ illud loquit̃ in laico non in clerico: aut religioſo: hec ex illo.

15 ¶ 15. vtrũ clericꝰ poſſit de bonis eccl̃ie ootare forores vel alere parẽtes z dicit pa. in. ca. peruenit de arbi. q̃ ſic vel etiã alias cõſanguineas: quod p̃obak per. c. primũ. de coha cle. z mul. z per. glo. cũ rex. in. c. olim cõfitemur. xxxſ. diſ. vbi dicit gl. q̃ clericus habẽs p̃ozẽ vel filios poteſt eos pascere de redditibus eccleſie. z cõſequẽter a fortiori potare: cũ cauſa dotis ſit fauorabilior q̃ alimẽtorum. vt notat Ey. z facit quod notatur in. l. cuz in plures. §. penu. ff. de admi. tuto. z in. l. nõ omne. C. eo. tit. in gl. hoc tñ limita z intellige ſi ipſe indigẽt. vt in glo. d. c. olim. z nõ ad pompam vel alitũ ſtatũ arg. eorũ que no. xlij. diſt. in p̃in. quia ſic tam dantes q̃ accipiẽtes tenentur ad reſtitutionem. xvſ. q. vij. peruenit: z not. Matth. z card. in cle. ſi. de vi. z bone. cle. hoc tñ q̃ accipientes teneanꝰ ad reſtitutionẽ: limita q̃ſi clericus non eſſet ſoluendo. al's non ſi acceperint de rebus que alienari poſſent ad libitũ clericorum ſm Vlde. z placet addito vel ſi ſoluere nollet: z alij velit indiſtincte q̃ teneanꝰ q̃ eſſet turpius. Ratio autem omniũ iſtorũ eſt: q̃ clericorũ bona ſuperflua ſunt pauperũ: inter quos primi ſunt cõiuncti ceteris paribus. vñ q̃ z ſum. Ro. indiſtincte. ſ. q̃ clerici de bonis eccl̃ie poſſint conſanguineos in ſtudio ſuſtentare nõ eſt verũ indiſtincte ſed ſi indigent.

¶ Decimoſexto queritur vtrum clericꝰ habẽs ſufficiẽs patrimonium poſſit illud ſeruare heredibus z viuere de beneficio: z dico ſcõm Rich. in quoli. iij. q̃. xx. q̃ habens patrimonium ſufficiens ad neceſſitatẽ nature ſolũ: poteſt recipere beneficiũ ſm exigentiam ſtatus z p̃one habens vero patrimoniũ ſufficiẽs etiã ad hec z ad eleemoſynas multas faciendas: ſi recipiat beneficiũ vt bene diſpenſet nõ peccat modo ſit idoneus: ſi vero recipit illud nõ intendens eccl̃ie deſeruire ſed amicos ditare z magis honorari q̃ viuere decenticarius moraliter peccat. facit. c. clerico. ſ. q̃. ij. z. c. ſeq. imo in. d. c. clericos. dicit Joan. quod ſeruiendo eccleſie ſi bona eius cõſumit: z ex cupiditate ſui patrimoniũ ſeruat peccat moraliter. et facit tex. in. c. q̃ſi. in ſi. xvſ. q. ſ. Als autẽ ſeruiẽdo eccleſie licet viuere de eccleſia z ſuis heredibus ſeruare patrimoniũ ſm Juno. in. c. epiſcopus. de p̃ebẽ. z cõiter hoc tenent docto. z idem Ioſti. et Pano. ibi. dummodo honeſte viuat: z idẽ ỹ. ardens ſi deſeruit eccleſie cui ſi non deſeruiat vel ſi in malos vſus expendat peccat moraliter. Nec obſtat paſtor. ſ. q. ij. q̃ ſm Inn. intelligiꝰ q̃n clericus velit de beneficio viuere z auare thesaurizare de patrimonio: ſecus ſi vult illud p̃o heredibus obſeruare. Non obſtat etiam. c. vlt. xpi. q. ſ. vbi dicit Ihero. in ſi. q̃ qui bonis parentum ſuſtentari poſſunt. ſi q̃s eſt pauperũ accipiũt in crũegiũ incurrũt: q̃ ſm ỹ. intelligiꝰ cum extrema neceſſitas pauperum hoc requirit: vel ſm Ioſtiẽ. ſenſus eſt q̃ de ſuperfluis debent clerici largas eleemoſynas facere etiã ſi neceſſitas nõ ſit extrema: z hoc magis cõgruit: alioquin nõ eſſet differentia inter clericos z laicos z eorũ bona. Quantus vero ad debitum perſonale ỹ. d. Anto. in. c. olim nobis. de reſt. ſpo. quod illũ ſoluere põt de fructibus eccl̃ie. z facit. c. peruenit de fideinſ. ſed archi. in. c. ſtatutũ. de reſcrip. li. vj. tenet contrarium: cuius dictum Pano. in. d. ca. olim. verũ limitat q̃n debitũ eſt cõtractum pro delicto vel patrimonio: z ſic ſeruandum eſt.

17 ¶ Decimoſeptimo queritur quis ſuccedat clerico ab inteſtato: z dico q̃ in bonis eccleſiaſticis ſuccedet eccleſia: z in alijs conſanguinei ſm ordinem iuris. xij. q. iij. quicunq;. z queſti. vlti. c. vltimo quibus deficientibus ſuccedet eccleſia de ſub. ab inteſtatis. c. ſ. dicit tamen Pano. in cap. relatum. de teſta. quod acquiſita per canonicum intuitu eccleſie ſeu p̃rebende non cedunt ſucceſſori in p̃rebenda: imo nec epiſcopo ſm Piſan. ſed eccleſie. c. ſed vbi beneficiatus nõ eſt de congregatione. ſz hz bñficiũ ꝺ̃no ſeparatũ: puta q̃ ſit rector eccleſie parochialis: vt p̃poſitꝰ. ſeu Archi. nõ bñficiatꝰ a. c. tũc bona acq̃ſita intuitu bñficij cedunt ſucceſſori z nõ capitulo. Ratio diuerſitatis eſt: q̃ canonico daf̃ p̃ebẽda ex bonis communib⁹ capituli p̃cipaliter vt inde ſumat neceſſaria: nõ aſit vt ſit adminiſtrator eccl̃ie vñ ſi qua remanẽt vltra p̃bendã debẽt cedere capitulo cui⁹ ſunt oĩa bona p̃bendarum: ſatiſq; eſt vt ſucceſſor habeat corp⁹ p̃bende. z. c. adminiſtra bit bona queſita ſicut alia bona cõia. Alij vero beneficiato p ſe extra cõgregationẽ datur beneficium tanq̃ adminiſtratori eius ſeu eccleſie: vnde quẽadmodũ adminiſtrare hz bona cõmunia eccleſie: ita hec intuitu eccleſie queſita.

18 ¶ Decimo octauo q̃rit q̃d faciẽdũ eſt in ſucceſſione ab inteſtato ſi neſcit vtrũ res fuerint eccleſie vel p̃ſone: z dico ex mẽte Jo. an. in. c. vt nuſq̃ſq;. de pecu. cle. z altorũ doctorũ q̃ p̃ſumit̃ oẽs eſſe eccl̃ie. poterit tñ heres p̃bare q̃ fuerit bona p̃ſone. Sed ſi cõſtat clericũ res habuiſſe que nõ erãt eccl̃ie: ſed p̃ſone z dubitat q̃ ſint ille p̃ſumitur p eo q̃ eſt in poſſeſſiõe rei de qua eſt queſtio vnde ſi poſt mortẽ eccl̃ia eſt in poſſeſſiõe: proba tio incũbit heredib⁹ z ecõuerſo ſi heredes ſunt in poſſeſſione p̃obabit eccl̃ia. ar. xij. q. iij. c. ſ. et q. v. c. ſ. in fi. Et ſi poſſeſſio eſt ꝺ̃no p̃ſus: z nihil p̃obak: ſed ſtak in dubio equalis debet fieri diſtributio inter eccleſiã z heredes: niſi forte quis ex ſeruo eccl̃ie factus ſit clericus: q̃ tñ fiet. vt dicitur in. c. ij. de ſucceſ. ab inteſta. ita q̃ peculiũ decedentis in quatuor partes diuidaf̃: que ſingule aſſignentur epiſcopo eccleſie pauperib⁹ et parentibus. z ſi non ſunt parentes eis illaz pars tem recipiet in vſum eccleſie conuerſurus.

19 ¶ 19. vtrũ clericꝰ p̃bendatus teneat facere quatuor partes de redditib⁹ eccl̃ie z oblationib⁹ fideliũ. ſ. ex̃o pauperib⁹ ipſi ſacerdoti at clericis z fabrice: ſicut volũt antiqua iura. vt in. c. quatuor. z in. c. cognouim⁹. z ſe. xij. q. ſ. z dico colligẽdo ex Paſi. in. c. ſ. de ec. edi. q̃ ſtandũ eſt conſuetudini q̃ ad q̃rtã ex̃i z fabrice: q̃ valet p̃catis iuribus derogare: niſi q̃n fabrica remaneret derelicta. q̃ tunc eſſet irrationabilis: et non valeret: z p̃ſir tenef̃ dare q̃rtaz. z inrellige q̃n redditus ſuperſunt detractis neceſſarijs. Quãtũ ỹ ad quartã pauperũ nulla valet cõſuetudo in Zriũ quin teneaf̃ tiuo pl⁹ dico q̃ non ſolũ q̃rtã: ſz oſa ſuperflua neceſſitati tenetur erogare pauperib⁹ ſub pena peccati mortalis niſi in duob⁹ caſi⁹: primo ſi egeat fabrica. vel ſcõo ſi dei cultum in ſua eccleſia velit ampliare nulla tñ extrema neceſſitate occurrẽte. arg. eorũ q̃ no. in. c. ducũ. et. ſecũdo de ele. z in. c. cũ ſm. de p̃bẽ. Vñ z ſm. s. tho. i quo t. h. q̃. clxxxv. ſi iſta bona ſunt diſtincta. ſ. q̃ de benẽ predictis: z aliq̃d ſibi retinet eꝰ s q̃ debet pauperib⁹ vel miniſtris vel in diuinũ cultũ erogare: peccat moraliter reſtõni obnoxi⁹ ſi vero diſtincta non ſunt eius fideicõmittit̃: z erit veniale ſi deficiat in modico quod bone fidei nõ repugnet: mortale vero in exceſſu notabili.

¶ 20. vtrũ clericus cõuertens fructꝰ bñficij in vſus inhoneſtos peccet: z dicit ray. q̃ ſi eccleſiaſtica bona ꝺ̃ cõſanguineis vſuitib⁹. ſcz vltra ſtatũ eoz z nõ vt pauperib⁹ ſm ỹ. z meretricibus aut hiſtrionib⁹ z ſil̃ibus pauperib⁹ debita rapto: eſt: q: q̃cquid hz pauperũ eſt. xvſ. q. i. c. ſi. vñ peccat mortal'r: z reſtituere tenef̃ eccl̃ie ſm Paſi. in. c. cũ ſz. de p̃bẽ. ſi hz de p̃ſimonio vl' aliũde. xij. q. iij. c. ſ. z. h. q: de altari debet viuere non luxuriari accepta luxuria p oi luxu ſiue illicita concupiſcentia. diſ. xliij. in p̃in. imo reſtituere tenenf̃ qui accipiũt ab eis indebite: nec ſufficit ſz Ioſt. q̃ reſtituat de fructib⁹ bñficij niſi quatenus ſubtraheret ſibi neceſſaria. Et hec vera iret lige in foro aĩe nõ ſimp'r z indiſtincte: vt tz ſm. ang. ſz q̃tũ ad perſñi mortale limita ſi ſit magnus exceſſus ſm. s. tho. vt. §. p̃oze. q̃tũ ỹ reſtitutionẽ limita cõcurrẽtib⁹ duob⁹: primo q̃ exceſſus ſit magnus: ſecus ſi modicus ſm Ioſti. in ſumma de pẽ. z re. z aſtẽ. li. ſ. ti. xxxv. de frã. ſ. pla. in trac. de reſti. ſcõo ſi bona ſunt diſtincta. vt. §. p̃oze. ita. ſ. q̃ſ aliq̃ diſtincte ſint pauperũ ſalte p̃cipaliter hz p̃ſequẽter ſint miniſtrorũ vt bona hoſpitalitatis z aliqua p̃cipal'r miniſtrorũ vt bona p̃bendarũ z bñficiorũ. al's. v. th. vbi. §. z. h. q. clxxxv. ar. vij. videf̃ tenere q̃ nõ ſit de neceſſitate ſalutis reſtituere: ſed ſolũ q̃ ſit mortale. z idẽ archi. in. ij. parte. tit. h. c. ſ. §. fi. etiam ỹ. z idem p̃poſi. ſi. xliij. di. vide reſtitutio. h. §. v. in p̃in.

¶ 21. vtrum reſtituere teneanꝰ male accipiẽtes ab eccl̃iaſticis p̃ſonis. z ꝺ̃c ray. z Ioſt. q̃ forni carie z hmõi turpes perſone tenenf̃ reſtituere eccl̃ie niſi acceperint cã eleemoſyne i ſumma neceſſitate q̃ſ licuit. lxxxvſ. di. paſce. z ſil' tenẽtur diuites z potẽtes qui acceperit per fraudes mimẽdo ſuã vexationẽ excuſaf̃. extra de ſy. dilect⁹ ſtã cãm vel neceſſaria vt rõne hoſpitalitatis vel terãt. Et idẽ eſt ſi erãt bene meriti z honeſti viri dẽdo vel patrocinãdo vel eleemoſynas faciendo ỹ. tñ dicit q̃ q̃ exto: ſerit p fraudẽ: minas: vio lẽtia: z hmõi tenef̃ etiã ſi cleric⁹ ſit ſoluẽdo: aliẽ vero ſolũ ſi cleric⁹ ꝓpter hm⁹ donationem factus ſit non ſoluendo: tadde vel ſoluere nolit tuetius tamen eſt q̃ indiſtincte omnes teneantur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 ꝛ 2.queritur cul restituere teneatur ꝙ accepit indebite ab ecclesiastico,ꝛ dico ꝙ non ray.qđ ei ꝙ dedit qñ nō turpiť dedit sed timore vel hmōi al's ät autoritate iudicis penitētialis oꝫ fieri eccle cui ablatū elt/ita qđ nō illi qui dedit nisi in casu predicto sed successori vel superiori:vt dicit ibi ostiē. vel in vtilitatē ecclesie cōuersatur/ vel ꝙ non gl.ray detur pauperibus illi⁹ loci si videbiť expedire/ puta qꝛ ecclesia est abdicāta.qđ vez ꝺz de autoritate iudicis penitentialis gl.Ray limitat si superstitibus hꝫ disponēdi ptātem/vñ pisanus habet autoritatem superioris ſꝫ nō credo necessarium,

23 ¶ Ꝫ vtrū clericus dimittēs officiū sine cā rationabili teneatur restituere fructꝰ inter ꝓceptos ab eccl'ia.ꝛ Jo.cal. in.c.ſ.de cel.mis.cūcludit ꝙ sic tum qꝛ iste effectual'r nō residet/nō residēs aūt ꝓuatur bñficio ꝛ fructibus/de cele.nō re.c.pe.tñ etiä qꝛ ꝓpť officiū datur bñficiū.de ref.c.ſi.li.vſ. vbicūq; aūt aliquid dať ob cām/cā nō secuta illō potest repeti.ff.de cōdi.ob tur.cām.quasi per totū.Sed pa.in d.c.ſ.hanc opinionē nimis rigidam dicit:nec eam seq̄ dño car.qꝛ iure nō ꝓbať.Et ad primū ꝫ possumus dicere ꝙ hꝫ clericus non residēs ꝓuetur bñficio/nō tñ reperiť arctari vt fructus restituere teneať.de cle.nō re.expte.ptꝫ de eo q̄ p annū nō recedit ꝛ occasiōe tituli quem hꝫ donec ꝓueť percipit fructus/ꝛ si nō seruuit iste dicēdo officiū/tñ seruiuit ecclesie vniuersali in ordine clericat⁹.Ad scōm dicit qđ bñficiū nō dať simpl'r ꝓpter officiū/sed etiä vt clericus assumptus in prē dñi de patrimōio dñi viuat:ꝛ nō mēdicet.xciij.di.diaconi.ōpbē.c.ij.Alia tñ opinio tutior est in foro anime. hec ex illo.Et sic sm hec determinat sum.ſol.Sum.vero ange.ꝫ qđ restituere tenetur:ꝛ qđ hꝫ illa opnio sit rigida est tñ vera nec responsio pan.ad cal.est validat qꝛ licet detur clerico redditur vt viuat:ꝛ nō tñ vt viuat simpl'r sed sm cultū dei:ꝛ ideꝫ inquit tenet Lau. in clerico vacante voluptatib⁹.Ego vero dico ꝙ opinio pan.est ꝛa qꝛ sm mentē.s.Iho. in quol. clerico malo tenentur subditi exhibere decimas ꝙ etiam patet in.c.rua nobis.de decī.vbi decime mandanť reddi clericis neꝙ ergo illas restituere nō tenek.Et quātū ad rōnē quā sum.ang.dicit insolutā dico verū esse.sed ego soluo ꝛ dico ꝓto quod officiū ꝓpter qđ datur bñficiū nō est solū hore canonice sed est ministratio sacramentorū ꝛ cōsiliorū:ꝛ verbi dei:ꝛ decātatio diuinorū rge quo pp'o cōfluit:quō dicit⁹ quis suspēsus ab officio seu iurisditione vel administratione;ꝛ dico secundo ꝙ dum ob causam:ea nō secuta pōt reperi qñ erat cā totalis vel saltē principalis vandi:secus si fuit partialis aut secūdaria vt in ꝓpositio:qꝛ beneficiū nō datur principaliter sacerdoti vel clerico vt psallat:ſꝫ vt celebret et absoluat ac cetera faciat ordinis sacerdotalis:ꝛ vſ beneficiati non sacerdotes vbi est cura infra certū tempus tenen̄ ordinari ad sacerdotiū: Et preterea beneficiū nō datur sub cōditione sed sub modo. vnde modo nō seruato adhuc fructꝰ sunt beneficiati ꝛ ita tenet Jnn. Jo.an.ꝛ But.in.c.ſ. de celebra.miſ.ꝛ ꝓposi.dist.xcſ. ꝑbyter. ꝛ Petrus de palud.archie.Fran.de pla.zabā. Joānes de lig.cancel.patri.ꝛ felyꝫ.ꝛ hiero.zane.ꝛ pene oēs.

24 Vigesimoquarto q̄rit vtrū clericus teneať restituere fructus quos de beneficio ꝓcipit existens in pctō mortali:ꝛ dico qđ.d.Anto.ſꝫ oē pctm nouis inducere suspensionē a canone:quam opinionē qui sequunť vt sum.ang.tenēt ꝙ sic qꝛ suspensus:ꝛ ideꝫ est ac si non resideret qꝛ nullum est inutile idē est.c.inter corporalia.de trāsla.ꝓlat. sicut nō rite ꝛ nō fieri pcia iudicantur de ꝑsona non bap.veniēs.ꝛ ideo inquit renetur sicut ꝛ nō residens.Sed sum.rof.tenet contrariū.ſ. ꝙ restituere non teneatur:qꝛ nec sequiť.d.opinionē.vo. Ant.imo dicit qđ forte etiam in notorio fornicatione quo.ſ.nō est dubiū qđ sit suspensus ipſalto cum nō habēt.ar.eius qđ no.gl.in.ca.pastoralis. de appellia.vbi habetur quod excōicato nō subtrahuntur redditus:nisi hoc sit expressum in sententia;et idem in casu nſo hec ro. Ego dico duo. Primo quod non residens non tenetur restituere fructus nisi ꝺdemnetur ex dictis.ē.§.xxiij.nec hoc sum.ang.ꝓbat. Scōo qđ hoc dato non est simile in casu de existēte in mortali:qꝛ in aliquo deseruit ecclesie:et rite deseruit ꝙtum ad id qđ ecclesia ordinauit:vt celebrādo officiū ꝛ orando vt ecclesia statuit:hꝫ non vt ordinauit deus.

25 ¶ Vigesimoquinto queritur vtrū clericus excōmunicat⁹ ecclesie sue fructus restituere teneat: et dicit Bern.qđ assignari debēt alicui qui celebret ꝓ eo.i.loco eius.de appella. peruenit.et si iniuste fuerat excōicatus recuperabit fructꝰ sibi subtractos.ij.q.v.sup causas.et idē Ray.et Bost.ff. vero iuste nō potest.C.de re.iu.l.cum allegatio. lib.xij.que tñ Bost.limitat vt refert Astē. Quia vouit in sentētia ideſt in mora est petende absolutionis:qꝛ non debet percipere beneficium qui non facit seruitium.de appel.pastoralis.in ſi.ſecus si non esset in mora.de cōce.prebē. qꝛ diuersitatē. Et si non habet vnde viuat sm Astēn. post Jo.prouidendū est ei interim de bonis ecclesie: quia etiam depositis prouidet.dist.i. studeat.ne

26 in opprobrium clericatus cogatur mendicare.

¶ Vigesimosexto q̄rit ex q̄b⁹ ꝛ q̄b⁹ restituet clericus restitutiōi obnoxi⁹ ꝓpter ecclesiastica bona:et dico qđ ex bonis laicali⁹ si hꝫ vel habere pōt vel ex ecclesiasticis si sibi aliquid subtrahat de eo qđ licite ꝛ cōsumere et non consumere poterat parcius viuendo. Restituet aūt arbitrio

iudicis ꝓsidis:vel superioris hꝫ hoc nō sit necessariū dādo ipi superiori:vt seruādo successori vl' dando pauperib⁹:aut expēdendo in vtilitatē eccl'ie sm qđ videbiť ꝛ vt dictū est i fili⁹ supra.§.xxij.de fructib⁹ bñficio:si habes multa supra beneficium.

¶ De coactione.

Coactio duplex ē vna.ſ. absoluta qua quis ꝫ voluntatē corporaliter ad aliquid ex toto cogit sicut qui ligatur:ꝛ de hac dicī.l.presbyteros.ꝛ ex hac aliquid contra deum faciens non peccat:sicut si mulier oppugnatur:vt patet in.d.c.ꝛ no.glo.di.v.ad eius.ꝙ verū est nisi ric vel alius consentiat:alia est que ꝺz conditionalis:qua ꝺs cogit vnum e duob⁹ eligere:de qua in.c.lectores.xxxij.di.ꝛ in gl.ꝓdicta:ꝛ hec nō excusat l pctō:vt in.c.sacris. de his qui vi metusue cā fiſt. nisi vt infra met⁹.

1 De his.q.Iho.in.iij.distin.vſ.q.ſ.argu.ij.q.ij.

¶ Primo vero queriť vtrum coacte baptizatus recipiat caracterem baptismi:ꝛ dico ꝙ sic ſi coactio fuit conditionata Quis non gratiam:vt supra baptismus:non autem si fuit absoluta secūdum glo.in.c.episcopus.distin.lxxiij.ꝛ Jnno.in

2 c.fraternitatis.de hereticis.

¶ Scōo vtrū seruitia coacta placeant deo:ꝛ dico ꝙ nō:etiä si ꝓditio sit ꝓditionata:pura extremū penarū.xxij.q.v.ad fidē.ꝛ.xx.q.ij.presens.vbi alia tñ sunt faciēti:tū qꝛ dispōnit ad salutē: tum

3 qꝛ sic seruiēs non omittit saltē tñ.:ꝛ si omittat non faciēdo quod debet vt debet id est ex more.

¶ Tertio vtrum teneat matrimonium ꝓ coactionem:ꝛ dico ꝙ non ſi fuit coactio absoluta:similiter nec si fuit conditionalis:ꝛ interuenit metus cadens in constātē virum vt infra metus.§.viij. ꝛ matrimo.vſ.§.ſ.ꝛ matrimo.viij.§.xij.

¶ De coadiutore.

Coadiutor vt ipsius nomen sonat: est ꝙ in alterius adiutoriū datur vel assumitur. Et habet coadiutor iuridic⁹ id est de quo mētio fit in iure liberā ꝛ legitimā administrationē quod sum.ang.tenet in distinctione:sed panormi. in cap. de rectoribus.de cleri.egro.limitat verum quādo prelatus est impeditus in spiritualib⁹ ꝛ temporalibus si autez in spiritualibus tantum tunc coadiutor non administrat temporalia. Et eius officium est facere que pertinent ad officium ei⁹ cui datur excepto quod nihil immobile:vel mobile ꝑciosum ꝓ est alienare:vt in.c.vnico.de cler.egro.lib.vſ. iuncta gl.ꝛ non solum de bonis ecclesie: sed nec prelati vt in cap.pastoralis.de cle.egro.lib.vſ. nec debꝫ aliquid de bonis ecclesie cui est adiutor: sumere nisi sumptus moderatos:vt ibidez:ꝛ ad hoc. vij. q.ſ.scripsit:ꝛ si redditus non sufficiunt eos habebit ille qui seruit ꝛ infirmo prouidebit episcopus secundū glo.in.c.de rectoribus.extra de cleri.egro. Aliter tñ sentit Pañ. vbi supra. Commissari⁹ aūt qui semper assumitur non hꝫ autoritatem nisi quam illum assumens contulerit.

¶ Primo ꝙ q̄rit q̄b⁹ vari ꝺz coadiutor:ꝛ a q̄b⁹ assumi possit cōmissarius:ꝛ dico ꝙ ille vari debet sm Jnn.in.c.nisi cū pridē. de renun. cuilibet plato q̄ suū officiū exercere nō pōt.vij.q.ſ.quasi p totū ꝛ sm eundē in.c.venerabili. de offi. dele. vandus est ordinādi ecclesie bona.iste vero assumi pōt ab episcopis ꝛ superioribus ꝓlatis vt no.doc.in.d.c.vnico. imo ꝛ aliquo modo oēs qui possunt vices committere:quia a commissione commissarius dictus est.

¶ Scōo q̄rit ꝫ laīa vel autoritate dari possit.ꝛ dico ꝙ epis ꝛ superioꝝ⁹ ꝓlatis vari nō pōt sine licentia pape.vt in.d.c.vnico.qđ tñ in duob⁹ casibus fallit vt ibi pt⁹ primo qñ eps vel superior ꝓlat⁹ senio aut corpali valetudine ita grauat⁹ est ꝙ ꝓpetuo suū officiū exercere nō pōt:qꝛ tūc de ꝑsilio vel assensu capli sui vel maioris ptis vni vel duos coadiutores potest assumere.scōo qñ ē amens ita ꝙ velit nolit exprimere nescit:qꝛ tunc capitulū vl' duos ꝓtes vnū vel duos coadiutores dare possit. Alias ergo dare ꝓt superior ꝓpri⁹.

¶ Tertio q̄ritur q̄d si eps grauat⁹ vt supra nolet assumere nec habere coadiutores hꝫ a capitulo requisitus:ꝛ dico ꝙ nihil. per.c. innouek sed in hoc casu ꝛ etiam si eps esset demēs capitulus hꝫ significet quam cito poterit conditionem episcopi ꝛ ecclesie.vt in eodem.c.vnico dicitur.

¶ Quarto querit qñ expirat officium coadiutoris:ꝛ dico quod in morte eius cui datus est.vt no.doc.in.c.grandi.de sup.ne.p:el.lib.vſ. Et idē est de commissario vt per se manifestum est. 4

¶ De cogitatione.

Cogitatio pōt eē pctm siue sit deliberata ō malo mortali.di.xlix.hic etenim.§.pōderosius. etiam si op⁹ nō sequatur:hꝫ nō meretur pena ab homine cū suis terminis est contenta.de pe.di.ſ.§. tatio ꝓprie est opatio intellect⁹:imꝓprie aūt dicitur cogitatio vnde quomodo vtraq; sit peccatū nectie:vide infra consensus:ꝛ.ſ. delectatio.

Cogitatio triplex est.ſ.carnalis q̄ ꝺz eē sanguinis:spiritual';q̄ ꝺz ꝙterni tas:ꝛ legalis q̄ dicit adoptio. de q̄b⁹ ſ. impedimētū.v.vſ.ꝛ.vij.§.ꝛ adoptio.

¶ De collegio.

Collegium dicti ſ est:qꝛ simul aliq̄d colligunt vel simul cohabitant secundum gl.in.l.primo.ff.quod cui.vnl.no. ꝛ est congregatio quā ad minus tres

Universidad de Deusto
Biblioteca

facere pñt vt.l.neratius.ff.de ñ.signi.q3 duo faciunt cõgregationẽ:collegiũ tres:ppl'm.x.turbã plusquã.x.aut.xv.gregem.v.porci.vel.x.nues.vtno. Ber.de elec.c.ſ.vide.gl.in.c.ſ.ſed pr̃familias ꝺ: q̃ hz oſſium hz filios nõ habeat. l.pronunciamus.ff.de ver.ſig. Et ꝺz eccl'iaſticũ ſit maior ꝓ inequalis eſt clericorũ ⁊ ſilr data partium equalitate ſm Panor.in.c.ex literis.de conſtitu. quia magis dignũ trahit ad ſe minus dignũ.c.quod in dubijs.de conſec.eccle.vel alta.quod maior.ff.de mino.no. Bar.in.l.fi.de colle.illi.

1 ¶ Primo ꝙ̃ritur vtrum collegiũ differat a ſocietate:⁊ dicit Inn.vbi.ꝺ.q̃ ſic:vt ptz in.l.ſ.ff.q̃ cuiuſcũq; vniꝝ vbi ꝺz quod ſocij alicui⁹ congregationis poſſunt facere collegiũ:⁊ pñr ſocietas non eſt collegium:item collegium reſidet in vno. ff. quod cuiuſcũ vni.l.ſicut ſed ſocietas morte vni⁹ ſocij ſoluitur.ff.ꝓ ſocio.l.adeo.

2 ¶ Scõo q̃rit vtrũ liceat collegiũ facere:⁊ r̃ndet Inn.in.c.ſi electa.de excel.pla.hz alr aliꝫ dicãt q̃ hoſes cuiuſcũq; pfeſſiõis:vt gramatici vel negotiatores ⁊ hmõi poſſent ſimul pueniri ꝓpria autoritate:⁊ facere ſibi rectorẽ ac ſyndicũ dummõ coeãt vel collegiũ faciãt ꝓ cã hõeſta:puta ad defenſionẽ ſue iuſtitie vl' nel ſuis officijs fiat fraus ⁊ multo magis ſi faciãt cã pietatis vel religiõis. Et q̃ liceãt alia collegia ꝓz.C.de iuriſ.om.iu.l.ff. ff.q̃ cuiuſcũ vni.l.ſ.ff.ad treb.l.oſtẽ⁹.⁊ de procu. q:.⁊.ff.de colle.illi.l.ſ.§.ſ.vbi aliqua pñbendo lex vſ aliꝫ cõcedere. Ubi etiã ⁊ ꝺz q̃ ſenatus cõſulto illicita arcẽtur:⁊ pñr licita ꝓcedunt ur:illicitum añt eſt q̃ fit ꝓ aliquo malo ⁊ deſtruẽdũ eſt.l.vl.ſ.de colle.illici. Uñ Bar.in.l.ſ.ff.de coll. illi.dicit quod iure communi collegia q̃ fiunt cã religionis ſunt permiſſa.l.ſ.ff.q̃ cuiuſcũ vniuer.

3 ¶ Tertio vtrum collegium poſſit ſibi facere rectorem vnum ſub quo poſſint omnes de collegio conuenire:⁊ dico quod ſic ter.eſt in.l.fi.C. de iuriſd.om.iu.et tenentur ei obedire vt ibi.

4 ¶ 4 vtrũ collegium poſſit facere ſtatutus:⁊ dico q̃ collegia licita ⁊ approbata in his in q̃b⁹ hñt iuriſditionem:⁊ quo ad prinentia ad ip̃os collegiatos pñt facere ſtatuta vt notatur in glo.fi.C. de iuriſ.om.iudi.⁊ exp̃ſſi⁹.C.de cõſti.pec.l.ꝯ. i fi. ꝓ bar.in.l.omnes populi.ff.de iudi.⁊ iure.

5 ¶ Quinto vtrũ deſerẽtes collegiũ debeant hñre pr̃ ſuã bonorũ collegij:⁊ dicit Inn.vbi. ꝺ. q̃ ſic de his q̃ in eo ꝓferunt ſpſi de collegio.⁊ ſic loquitur.l.ſ.§.fi.ff.de colle.illi.facit ꝓ hoc.l.ꝯ.§.viarũ ff.ne q̃d in loco pub.de cle.cõmu.q̃ a re.vbi. not. de hoc.xvſ.q.ſ.de lapſis.ſz de aliꝫ q̃ legant vl' oo nantur vniuerſitati non hz hñe partem:facit.l.ſicut.§.ſi q̃d.ff.ꝙ cuiuſcũ vniuer.cũ aliꝫ notatis in glo.o.§.fi.que concordant cum Inno.

6 ¶ Sexto vtrum deſtructo collegio extinguant oña priuilegia eius:⁊ dicit ꝓa.in.c.ꝯ.de poſtula pla.q̃ ſic ſi eſt eccl'iaſticũ ⁊ deſtruat̃ per ſuperiorem ſi ño eſt ſeculare ſunt opiniones ſed verior ſm eũ eſt q̃ durant apud ciuitatẽ vel locũ ſi ipſe ciuitati erant conceſſa:ſicut in eccleſiaſticis durat apud eccleſiã.de quo vide ſupra ciuitas.§.ſi.

7 ¶ Septimo vtrũ collegiũ vel vniuerſitas petat reſtitutionem in integrũ ſicut minor:⁊ dicit aliꝫ q̃ ſic:q̃ verũ limita in phs:vt ſunt hoſpitalia ⁊ hmõi ſm Joan.an.in.c.ꝯ.de reſtl.in integrũ. lib. vſ.ar.c.requiſiſti.de teſt.q̃ etiaꝫ ſequitur Bar. in.c.de reſti.in ſte.allegans.l.omnia.C.epiſc.clerique dicit omnia priuilegia conceſſa eccleſijs extendi ad hoſpitalia ⁊ pia loca:de quo vide.ꝺ.citas.§.ſi. Quomodo autem collegium diſponere poſſit ſuper re priuari ⁊ quot debent conuenire vt poſſint aliquid facere vide infra ſtatutũ. §.ſi. ⁊ infra electio.ſ.§.ſ.⁊ quomodo ſinguli poſſent eſſe teſtes collegio.ſ.reſtis.§.ſ.⁊.h.

¶ De colono.

Colonus accipiens terram colẽdã ad tertiam vel quartam:vel aliũ redditum ſcõz Inn.in.c.tua.el.ꝯ.de deci.non poteſt de iure deducere ſtamen aut alias expenſas niſi per pactum ſpeciali aliud fiat:⁊ ſi pactum non fit attendenda eſt cõſuetudo ſi eſt que ſi nõ eſt ſtabimus iuri.

Columbaria.reſtitutio tertio.§.quarto.

¶ De colluſione.

Colluſio ꝺz quaſi ſimul luſio.i. duorũ ludus illudẽtiũ iudici ⁊ colluſio ſcõm Ber.in.gl.in.c.audiuimus.ꝺ colluſio.⁊.c. cum clerici.de cẽſi.eſt inter actores.⁊ reum latens ⁊ fraudulenta conuentio per quẽ alter in iudicio ſe ſeparari pmittit ⁊ qua lteruenĩte ſm iſto.i ſſi.delicta aliq̃ remanẽt impunita aut ẽt cõmittunt̃ ⁊ colludere ẽ aliquẽ cũ ſuo aduerſario pecũiavl' gr̃a mediãte paciſcitur ꝓ ſe in cã vl' iudicio pmittat ſniari.de collu.c.ſ.⁊.ꝯ.Qñ q̃dẽ aliq̃ fit ipune.ſ.i ciuilibus cauſis ſecundus Azo.vt cũ q̃s ꝓ colluſionẽ patit̃ ſeruũ vel liberti ingenuum pronũciari ne.ſ.per tales degenerem inquinaretur amplius ordo ſenatorum. Utrum autem hoc liceat vide ſupra accuſatio.§.viij.

¶ De commenda.

Commenda.ſ.eccleſie nũc ꝙ ſincop̃ ꝺz quaſi pmedẽda:q:.ſ.eccleſia q̃ eſt in cõmenda comedit̃ ⁊ vocatur:olim aũt a cõmendando dicta eſt q̃ quidem commendare ſumitur multipliciter ſm Joan.an. in glo.ſ.in.c.nemo.de elec.lib.vſ.ſ.pro deponere.vt xxij.q.ij.ne q̃s.⁊ pro laudare:vt non qui ſeipſum commendat ⁊c.h.co:.viij.aliquando pro tradiꝛ ne ad cuſtodiam vt hic. Duplex autem eſt commẽda ſicut ⁊ duplex eccl'ia.ſ.eccl'ie curate et non curate. Et duplici ex cã cõmẽda rationabil' fieri cõſueuit.primo ad vtilitatẽ eccl'ie cõmendate.ſecũdo ad honeſtã ſubuẽtionẽ cõmendatarij:quia hz c.nemo.de elec.lib.vſ.dicat ꝙ nõ fiat niſi ex euidẽti vtilitate ipſius eccl'ie tũ loquit̃ de curata.ꝓlati añt curarũ ſunt ꝓpter populũ vel eccleſiam nõ añt populus ꝓpter prelatũ.vnde ꝓncipaliter pr̃fici debent propter vtilitatem eccleſie non ſuam ſicut dicit.ꝺ.Tho.iiij.diſt.xvij.q.iij.

1.q5. ¶ Primo vero q̃rit q̃o facieda ſit cõmenda eccleſie curate vel parochialis.⁊ de hoc gre.x.in cõſilio lugdunenſi:⁊ extra de elec.nemo.li.vſ. dicit ꝙ nemo deinceps parochialẽ eccleſiã alicui non cõſtituto in etate legitima ⁊ ſacerdotio ꝓmenda re ꝓſumat nec tali ẽt niſi vnã ⁊ euidẽti neceſſitate vel vtilitate ipſi⁹ eccleſie ſuadẽte. Huiuſmodi añt inquit cõmẽdam vt ꝓmittit̃ rite factam declaramus. vltra ſemeſtris tp̃is ſpaciũ nõ durare ſtatuẽtes quicq̃d ſecus de cõmendis eccleſiarũ parochialium actũ fuerit eſſe irritum ipſo iure. hec ibi in alijs ergo commendis locũ non habet iſta conſtitutio:ſed ſtat ius antiquum ſm glo.

2 ¶ Scõo q̃rit vtrũ talis.i.parochialis cõmenda tarius ſit ꝓlatus.⁊ dicit idem Jo.and.quod non ſed tñ procurator habet ramẽ legitima adminiſtrationem.xvij.q.ſ.relatio.ſ.quando debite fit. ꝙ nõ ſm bar.q:.cuſtos eſt ⁊ ius in eccl'ia nõ hz:ſz teneat archi.q̃ ſi eccl'ia indiget põt preſentare clericũ ordinandũ ad titulũ talis eccl'ie:vt de iure pa.poſtulatis imo non hz ius in fructib⁹ niſi ad colligẽdũ:gubernandũ ⁊ puidendum ſibi et miniſtris ⁊ q̃ ſupeſt in vtilitatẽ eccleſie conuertẽdũ ſicut ⁊ de vſitatore ꝺz diſt.xvſ.obitum. Et hoc tenet Hoſti.ſed contrarium ſit de facto.

3 ¶ Tertio an talis faciat fructꝰ ſuos ⁊ dicit idem ꝙ nõ ſm bar.q:.cuſtos eſt ⁊ ius in eccl'ia nõ hz:ſz teneat archi.q̃ ſi eccl'ia indiget põt preſentare clericũ ordinandũ ad titulũ talis eccl'ie:vt de iure pa.poſtulatis imo non hz ius in fructib⁹ niſi ad colligẽdũ:gubernandũ ⁊ puidendum ſibi et miniſtris ⁊ q̃ ſupeſt in vtilitatẽ eccleſie conuertẽdũ ſicut ⁊ de vſitatore ꝺz diſt.xvſ.obitum. Et hoc tenet Hoſti.ſed contrarium ſit de facto.

4 ¶ Quarto vtrũ talis ſi eccleſiã impetret renegatur de commenda facere mentionem:⁊ dicit idem ꝙ ſic.arg.de conceſ.preb.cum noſtris.⁊.c.literas ſed intelligeſi non impetrat eandem.

5 ¶ Quinto vtrũ ad talẽ cõmendã vocabit̃ patronus.⁊ dicit idẽ ꝙ ſic ſm Inno.hoſt.⁊ gar.ar.xvſ. q.vij.filij⁹.⁊ idẽ eſt in alijs q̃ ex tali cõmẽda ledũtur:⁊ ſi fuerint grumaces vteri⁹ nõ audientur.

6 ¶ Sexto vtrum durante commenda poſſit interim per ordinarium conferri aut reuocari:⁊ dicit idem ꝙ non ſm gar.niſi ceſſet cauſa ex qua fuerit facta.ar.de.vo.magne.

7 ¶ Septimo q̃rit ſi ꝓceſſus fuerit eſo vt vſq; ad certũ tp̃s pcipere poſſit fructꝰ vacãtis eccleſiarũ an hoc ꝓtextui retinere poſſit fructꝰ beneficij cũmendati.⁊ dicit idẽ quod nõ ſm Buil. nec intrin dicit talis eccleſia vacare q:. titulus iſte eſt canonicus ſicut ⁊ alij.extra de elec.dudum.ꝯ.

8 ¶ Octauo quãro tp̃e eſo poſſit commendare:⁊ quidã vt idẽ refert dicit ꝙ cõmendare põt ſolus vſq; ad aliud tp̃s quo põt ꝓferre.ſ.vſq; ad ſex mẽſes tñ ſm Buil. hoc eſt falſum.q: ſi.ꝯ.vel.iij.die poſt vacationẽ cõmendaret.tã nõ duraret ꝓ ſex mẽſes:q̃ tñ põt per iſtã conſtitutionẽ:vñ ſi fiat vltima die.vſ.menſiũ durabit per ſex menſes: ſi tñ totũ tp̃s ordinarij elabat:ſcz ſex menſes non poterit deinde facere cõmẽdam.ar.de of.ocle.de cauſſa.vel dico ꝙ eo finito eã pmendare poterit alicui ad cuſtodiẽdã ⁊ ſaluandã donec prouideat ſuperior.ar.de.de.ap.cum teneamur.

9 ¶ Nono vtrũ finitis ſex menſib⁹ poſſit ordinarius eã eidẽ vel alteri iterato cõmendare:⁊ dicit idẽ videri ꝙ ſic:quia tp̃s lateranẽſis conſilij non currit pendente cõmẽdata ex cã facta:ſed certe mãt mẽs dicte conſtitutionis ꝺicit:alr fieri poſſet ei fraus ⁊ perpetuo fieri ar.de viuor.quanto. Ut diſtingue vtrũ cõmenda fiat intuitu eccl'ie vel perſone:vt ſcilicet facta intuitu eccl'ie:ſcz ad ei⁹ vtilitatẽ teneat nõ añt facta intuitu perſone.hec ille ſed iſta diſtinctio vr̃ euacuari ꝓ tertium qui vult q̃ fiat ſolũ intuitu eccleſie:vñ dic quod poterit commendare et donec prouideat ſuperior.

10 ¶ Decimo vtrũ expiret commẽda morte commẽdatis:⁊ dicitur q̃ non ſm Buil.vt de cõmo.c.ſ.

11 ¶ Undecimo vtrũ vn⁹ plures poſſit habere curatas eccleſias cõmẽdatas:⁊ dicit idẽ quod non ſicut nec plures in titulũ:vt ptz in.ꝺ.cõſtitutiõe niſi ex diſpenſatione pape in caſu vtroq:ſz vnaz intimatã ⁊ aliã cõmendatã curatas ad ordinario poteſt habere ſz antiquũ uſ.xxſ.q.ſ.qui plures ſed cum moderatione.ꝺ.c.nemo.

12 ¶ Duodecimo q̃rit q̃d de cõmẽda eccleſiarũ nõ curatarũ q̃ hodie viget in dñis cardinalib⁹ q̃tũ ad multas abbatias:⁊ dico ꝙ ſicut hz ſubuenire clerico de beneficio curato vt honeſte viuat: ita ⁊ forte magis licet ſuuenire de nõ curato ſi indigeat ad neceſſitatẽ añt dicẽtium:vnde ſi abbatie habẽt ſuperfluа ⁊ ipſi ſunt indigẽtes fieri poteſt maxime vbi non poſſunt inueniri monachi regulares ⁊ numero par redditib⁹:ſed eo caſu tenendis.ecclias conſeruare in ſolito ſtatu ⁊ de ſuperfluo ſibi puidere poſſunt ad neceſſitatem et decentiã. Circa hoc tñ moꝛaliter peccãt multis modis. Primo ſi non indigent in veritate.ſz ſolũ vſurpant ſibi ſanguinem pauperum. Secundo ſi notabiliter minuunt cultũ diuinũ vt ſi ibi conſueuerant officiare. tertio.rauaricia ducti retinent. ſte damnũ defunctis. Tertio ſi opponunt ſe ex cupiditate reformationibus abbatiarum eadem ratione. Quarto forte propter ſcandalum populorum hac occaſione blaſphemantium nomen

Universidad de Deusto
Biblioteca

domini ⁊ repescentium in fide.

¶ De commissione.

COmmissio facta per papā alicui exp̄ssa notoriū dignitatis faciendo mentionē q̄ residear in alio loco facit vt talis cognoscere possit in loco residētie ꝛ̄ Jo. an. in. c. exhibita. de re. permu. sed si de residētia mētio nō fiat: tunc commissio facta est in loco dignitatis exp̄: esse: nec extra illā diocesim poterit de causa illa cognoscere. c. statutus. ꝛ̄. in nullo de rescrip. lib. vi. ⁊ q̄s ibi no. Utrum autē quis possit committere alteri vices suas: vi. ē. delegatus ⁊ ē. vicarius. ⁊ ē. confessor. ē. Utrum etiam cōmissio facta in genere de dispensando ad mediocritatem restringatur. vide supra clericus. ē. §. iiij.

¶ De commodato.

COmmodatū siue cōtract⁹ per quē aliquid ꝺr cōmodatū est alicui⁹ rei ad aliquem specialē vsum gratuite facta cōcessio ꝑm glo. in. c. vnico. de commo. ⁊ idem host. ⁊ dicitur quasi vtentis cōmodo datus seu concessum. Dicitur autem gratuito siue gratio: alioquin si merces interuenit pecunie ia ꝛ̄ est locatio: si vero nō interuenit merces pecunie: ꝛ̄ aliud est contractus innominatus instit. man. §. viri. qui quadrupliciter fit. ē. do vt des. do vt facias. ff. de p̄esc. ver. l. naturalis. vide. ē. contractus. Dicitur etiam ad specialē vsum: q: ad incertum vsum nihil commodari pōt: q: ia esset precariū q̄d hoc differt: q: precarium est ad incertū vsum quo ad tp̄m durationis puta pro se ⁊ heredibus suis. ff. de p̄eca. l. cū precario. commodatū autez est ad vsum certū: q: sc̄z ꝛ̄ temp⁹ tacitū vel exp̄ressumtante quod renocari non potest. Et ꝺico tacitū puta commodaui tibi librum ad trāscribendū: habet tēpus in quo possit commode trāscribi. ff. commo. l. iij. ⁊ l. iiij. et. l. si vt certo. ⁊ l. vltima. ꝑm Jnno. in. d. c. vnico.

148. ¶ Primo vero q̄rit q̄d cōmodari possit: ⁊ ꝺico q̄d res immobiles ⁊ res mobilis: res corporalis puta seruus habitationis. ff. commo. l. i. vbi dicit ex. posse cōmodari rem mobilē ⁊ etiā soli: ⁊ etiā habitationē: ⁊ intellige si bona fide possidemus ff. cōmo. l. cōmodare. ⁊ etiā si mala fide vt ibidem ad hūc sensum: q: fur aut predo cōmodando peccat ⁊ furtum cōmittit tñ ꝺr posse cōmodare: q: ꝛ̄ cōmodati actionē cōtra cōmodatariū. ff. commoda. l. vt si. nisi forte concurrat dño rei cum legitimis probationibus: q: tūc ei facienda est libera restitutio. ¶ De fur. l. in ciuilē. Reo tamē mobilis q̄ vsu cōsumit vt panis ⁊ pecunia cōmodari non pōt nisi ad pompā vel ostentationē. ff. cōmoda. l. iij. ⁊ sequenti: sed ꝓ ostentationē ⁊ pōpā intellige ocūm vsum per quē res ex toto nō cōsumit: sed eadem numero restitui potest: puta si cōmodetur aurum ad letificandum: quia in omnibus eadem ratio est vt infra. §. iij.

¶ Scōo quis posset cōmodare: ⁊ cui cōmodari ꝛ̄ possit: ⁊ ꝺico ꝑm mo. q̄ ille q̄ pōt cōtrahere: ar. l. iulianus. §. antepe. ff. de actio. em. ⁊ ven. vñ nō solum prelatus: sed etiā iconom⁹ pōt cōmodare: q: is cōtrahere pōt. x. q. ij. hoc ius. Unde si pupillus cōmodet nō est obligatus: ꝛ̄ alius ei obligat. ff. de actio. em. ⁊ ven. l. iulian⁹. si aūt ei cōmodet obligatur ꝓ quanto fact⁹ est locupletior: vel dolus cōmisit: ꝑm gl. in. l. ē. ff. cōmo. quod bart. ibi limitando ꝺicit q̄ si ab initio nō subsistit cōmodatus iure ciuili aut naturali: q: ē. puer erat infans vel a tutore recepit: tūc nullo casu tenetur: q: ab initio nō subsistit. o. l. ē. §. impuberes. sed si ab initio subsistit saltē naturaliter: q: scilicet pupill⁹ erat proxim⁹ pubertati: tūc tenet quatenꝰ est factus locupletior: vel si dolū cōmisit. vt in. l. ē. §. an i pupillū. ff. depo. Dicitur autem factus locupletior ꝑm aliquos: vt ibi refert Bar. si nō est fact⁹ pauperior. q̄ licet alij reprobēt tñ ipse ꝺicit rep̄hensionē nō esse iustā recte intelligendo: q: si pupillus habet res conuenit vt restituat eā. ⁊ tenetur quia restituendo nō efficit pauperior. Sic ⁊ ꝛ̄ gesone nō ecclesie cōmodatū fuit tenet ecclesia in quantum in vtilitatem eius versum est.

¶ Tertio que sit natura p̄modati: ⁊ ꝺicit monaꝛ̄ hanc esse vt res ipsa commodata restituatur: q: hoc est ꝺe iure naturali. dist. ē. is aūt naturale. sic q̄ talis rei ofiium nō trāsit in recipientē ꝑm gl. in. d. c. vnico: ⁊ in. l. rei cōmodate. ff. commo. Nec tenet cōmodatarius de re si perijt nisi fuerit in culpa: ꝛ̄ perijt dño. vt in. d. c. vnico. ⁊ de hoc. ē. §. vij. Nec etiam tenet de rei deteriorationē si in ea re vsus est ad quam accepit. ⁊ sine sua culpa deterior: facta est. ff. cōmo. l. cū qui rē. ⁊ l. fi. Et q̄ ꝺr in. l. sed mihi. ff. eo. q̄ proprie res ꝺicitur nō reddita q̄ deterior: facta reddit: intellige ex culpa sua. d. l. cū qui rē. Sed nec pōt eā retinere rōne cōpensationis: ꝓtextu alicui⁹ debiti. l. vlt. C. cōmo. huic⁹ tñ ℞ñ ibi cōiter tenet. ⁊ facit q̄ no. panor. ⁊ gl. in. c. bona fides. de depo. q: solum potest compensatio in deposito q̄ illū textum. l. i. fi. C. de cōpen. ⁊ cōsequēter in alijs p̄tractibꝰ cōpensatio admittit: q: exceptio firmat regulā in alijs. xxxij. q. vij. dño. ⁊ hoc videt tenere gl. in. l. fi. C. cum. ⁊ hoc vbi debitum sit liquidum. Nec etiā pōt repetere expensas in re commodata factas naturali ratione: puta cibariorum ⁊ huiusmodi: sed alias sic: nisi sint modice vt impensas valetudinis aut fuge vel huiusmodi vt in. l. in rebus. ff. commo. §. possunt. vnde ⁊ Bartol. ꝺicit in l. ꝺuor. §. impendia. ff. solu. matri. quod si commodo tibi equum ⁊ tu impendis in eo curando siquidē modica fuit impensa nō reperitur sicut

nec cibaria. d. §. possent. secus si magna. Et idem ꝺicit de impensis factis in seruo curando.

4 ¶ 4. q̄rit vtrū cōmodās siue p̄modator renocare possit cōmodatū cū interesse cōmodatarij affectum expletus: ⁊ ꝺico q̄ nō. de come. c. vnico. ⁊ l. in p̄modato. §. sicut. ff. eo. p̄cariū ꝺo tñ ꝓt renocare: q: nō est ad vsus certū. ff. ē. p̄ca. l. fi. §. ſ. ꝑ p̄ca. l. vl. Et si renocat añ tenet p̄modatario de damno. l. i reb⁹. ff. ꝑmo. tp̄s q̄ i p̄scia ꝛ̄ ꝛ̄ timito nisi p̄modās silr erat ꝺaturꝰ passurꝰ si non renocasset: ⁊ p̄modatarij ēt alij ꝛ̄ re p̄modate sibi puidere nō potuisset: q: potius ex mea re mihi debeo cōsulere: nec cōmodatarius pōt ꝺici deceptus ex quo aliās sibi p̄uidere nequiuisset.

5 ¶ Quinto q̄rit si p̄modatarij⁹ vti nō potuit re cōmodata infra tp̄m p̄fixū tacite vel exp̄sse fine sua culpa: vtrū inuito cōmodāte vel ꝺño possit vti alio tpe: ⁊ ꝺr hart. in. l. in cōmodato. §. ſicut. ff. ꝑmo. ⁊ sequit pan. in. d. c. vnico. q̄ non: q: cum ꝺño debet casus portius cōmodatario imputari.

6 ¶ 9. vtz p̄modās vasa viciosa vt equū aut aliū pdidit: ⁊ ꝺico q̄ sic si hoc sciēter fecit ꝑm doc. ⁊ reb⁹. §. p̄fit. ⁊. §. ite q̄ sciēs. ⁊ l. pen. in locatiōe tñ sec⁹ est: q: tenet locator ad interesse: ēt si ignoranter locauit vas vitiosus. ff. loc. ꝛ̄ addes. Et idē in vendito si vas sit vitiosus occulto vitio: quia tenetur venditor non solum de precio: sed etiaz de interesse. ff. de act. ⁊ em. ⁊ ven. l. tenetur.

7 ¶ Septio vtrū p̄modator faciat trāsire periculū si rē cōmodatā tradat estimatā ⁊ ꝺicit Bar. in. l. si vt certo. ff. cōmo. §. nunc videndū. post gl. q̄ p estimationē adducit gradꝰ ⁊ hoc in ℞ñ⁹ q̄ qui natura nō est vt trāsferat ofiū: vtrū p̄modato de posito ⁊ silr⁹: vt si p̄modatarij⁹ tenebat tñ de lata nō tenebit ꝺ leui: si ꝺ leui nō tenebit ꝺ leuissima: si ꝺ leuissima: nō tenebit de casu fortuito. Et hic ꝛ̄ fert ad cōnē. q̄ cū ex natura talis cōtractꝰ ofiū nō trāsferat: talis estimatio facit vt ire leuissima: p̄. d. gl. ⁊ hāc opinionē ꝛ̄ Accurs. ⁊ host. in. d. c. vnico. ⁊ Astē. lib. iij. tit. vj. ℞ Jo. an. in. d. c. vnico. ℞ium tenēs ꝺicit q̄ in talibus ℞ñ⁹ estimatio nō facit recipientē magis tenerī ꝙ exposcat natura ℞ñ⁹. sed operat solum vt sciat verum precium rei in casu quo aut deterioratur aut pdeat. Et hec opinio ꝓ⁹ Panor. ibi quia pactum generale non obligat ad casus fortuitos: ⁊ ad. §. nunc videndum. ꝺicit quod loquitur quando exp̄resse promisit se prestiturus estimationem: secus quando fuit simpliciter factus ⁊ idem ꝺicas quando recipiens promisit alternatiue rem vel estimationem: per. l. quoties. ff. de iure do. hec Panor. vide etiaz. §. casus fortuit⁹. §. v.

8 ¶ Octauo q̄rit vtrū cōmodatarij⁹ teneat de oi culpa si res deterior: aut perijt. ꝑm Bosſ. et Ber. ⁊ cōiter docto. sic distinguendū est. Nam si recipiēs rē p̄modatā recipit gr̄a sui tñ: vt cōiter accidit tenet ꝺ dolo ⁊ culpa lata leui ⁊ leuissima. d. c. vnico. ⁊. d. l. in reb⁹. ⁊. d. l. si vt certo. §. cōmodatum qualē ⁊ in reb⁹ suis: nec hoc etiā sufficit si l. ē. §. is quoq; cui. de casu ℞ fortuito quē ēt dilig̃ēs ⁊ fidelis hō puidere nō potuit nō tenet nisi tñ vt si cōmodatū tibi vestes ⁊ iocalia vt ornatior: ad me venires tenet recipiēs de dolo tñ. ff. lo. tñ. ſs host. addit q̄ tenet etiam de lata culpa ⁊ hoc tene q: lata culpa equiparat dolo. ff. ꝺ po. l. q̄ narrua. vbi ēt ꝺr q̄ lata culpa est: si cura mior: reb⁹ alienis adhibenē q̄ suis. Si aūt recipit gr̄a vtriusq; vt cum inuitamus cōmunem amicū cuius tu curā suscepisti ⁊ ego vasa argentea cōmodauī: tenetur de dolo ⁊ de culpa lata: ⁊ leui in reb⁹. Et idē host. * notat aūt Paul. in victo. c. le in oibus ℞ctib⁹. vt in. l. ℞ctus. ⁊ q̄ ibi nota. ff. de regu. iur. ſs fallit in ꝑcario vbi q̄s non tenetur nisi de dolo cuius tñ gr̄a recipiēs tñ ⁊ diuersitatis rō reddit: q: ꝑcarius pōt semp renocari: non aūt cōmodatū: rōq; magis grauatur cōmodatarij⁹. facit. l. q̄stū. §. illud. ff. de p̄eca. ⁊ ꝺ. l. ℞ct⁹. fallit etiā ꝑm q̄ ꝺicam infra locatio. §. vij. Quid autem sit culpa lata leuis ⁊ leuissima ⁊ quādo teneatur de lata culpa qui tenetur de dolo. vide. ē. culpa per totum.

9 ¶ Nono vtrū cōmodatarij⁹ teneat de casu fortuito: ⁊ ꝺico q̄ non nisi in trib⁹ casib⁹. * Primo si casus accidat culpa sua puta si accepit equum furuus ad villā: ⁊ fuit ad bellū ibiq; casu perijt. * Secūdo si interueniat pactū. * Tertio si fuit in mora restituēdi. d. c. vnico. ⁊. d. l. in reb⁹. ⁊. C. commodatum. Quinimmo q̄ licet mora sua non teneatur si res peminus ꝛ̄ erat perieura nō tenetur nisi ad interesse si quod ꝺño passus est propter moram. de quo infra mora.

10 ¶ Decimo vtrum teneatur cōmodatarij⁹ si rem commodatam per nuncium remisit: ⁊ perijt et ꝺico quod non si perijt casu fortuito: ⁊ casus est in. l. argentum. ff. commo. ⁊ ibi glo. quod Barto. in. l. eum qui. ff. eodē videt limitare si nuncius fuit idoneus, aliās secus: ⁊ idem est in ꝺepositō.

mutuo secus: de pignor: ifignificante vñ dictum capl'z nõ ob. ꝓdictis: q: loquit' in mutuo q̃ q: est debitoris sibi perijt: q: debitor ẽ obligat⁹ i gñe ⁊ gen⁹ perire nõ põt. l. icẽdiũ. C. si cer. per. res ꝙ cõmodata remanet in ofio cõmodãtis: vñ ofio perijt: si ꝙ perijt culpa nſica vel si fuit infidelis tenef ꝓmodatari⁹ iuxta diffinitionẽ datam. ff. §. vij. fm culpã in qua fuit mittẽdo nũcij: vt puta. quia. ff. cõiter habebatur idoneꝰ in nulla culpa fuit. ff. commo. l. argentum. ⁊ sic de alijs.

¶ Undecimo vtz re ꝓmodata vrẽs sciẽter ꝙ voluntatẽ oñi aliter vel ad aliũ vsum teneaf ad restõnẽ: ⁊ dico q̃ furtũ ꝓmittit ꝑtãdo rẽ alienam inuito oño: ⁊ posset eẽ aliqñ mortaler pura qñ ẽ res magni põderis ⁊ dãni vel ex intẽtiõe: qñ faceret ẽt in magno dãno: sicut dicef ꝙ furto. ſ. furtũ. §. viij. Et tenef ad restõnẽ si res pit aut dete rioraf. o. l. si vt certa. ⁊. ff. de furt⁹. l. q̃ iumẽta. Si tñ credebat dñm ꝓmissurũ: ⁊ erat iusta cã credẽdi nõ cõmittit furtũ. ff. de fur. l. q̃ re. Si vero dubitabat: rursus furtuꝫ committit. ff. de furtis. l. qui vas. q: ꝓsumitur oſus nõ permissurus ⁊ in uitus vt ibi: ⁊ similiter quando probabiliter nõ 12 credit. instr. de oblig. que ex delic. nas. in glo.

¶ Duodecimo vtrũ ꝓmodatari⁹ res suas possit ꝓferre cõmodatis qñ oẽs saluare nõ põt: ⁊ dico q̃ si res sue sunt viliores ꝓferre eas põt soluꝫ si cõmodatũ fuit gr̃a cõmodantis. facit. o. §. interdum. aliter non. facit. l. q̃ nerua. in fin. ff. depoſi. Sz si erat eiusdẽ pciosilatis: si cõmodatũ factũ est gr̃a sui: nõ põt ꝓferre suas. facit. l. in reb⁹. ff. ꝓmo. si vero eẽt factũ gr̃a cõmodãtis põt ꝓferre suas ẽt viliores: vt dictũ ẽ: si ꝙ eẽt gr̃a vtriuſq; sibi põt ꝓponere suas: q: ceteris paribꝰ ꝺs pius se ⁊ sua diligere q̃ alium ⁊ aliena vt dictũ est. ff. charitas. §. ij. Si ꝙ sunt digniores põt eas ꝓponere ẽt si cõmodatũ esset factũ gr̃a recipiẽtis tñ: q: q̃libet diligẽs hoc faceret: ⁊ non teneꝫ facere nisi q̃ diligẽtissimꝰ fectiſet. o. l. in rebus. Et sic intellige. o. l. si vt certo. §. q: vero senectute. Et hoc no. q: facit ad multa: vt q̃ teneꝫ ꝺ dolo possint ꝓponere viliora suaq; de leui culpa equalia: qui de leuissima ꝓcipiora solum.

13 ¶ Decimotertio vtrũ cõmodatari⁹ vel depositari⁹ vel hmõi allegans res perditas hoc ꝓbare teneaf: ⁊ qualr ⁊ dicit Paſ. in. c. bona fides. de depo. fm Bar. in. l. si quis ex argẽtarijs. ff. ꝺ edẽ. q̃ aut nõ põt ꝓbari rem ad istũ pueniſſe: ⁊ tunc staf dicto eiꝰ saltẽ cũ iuramẽto. aut ꝓbaf rem pueniſſe ad illũ: ⁊ tũc si tenebaf exhibere rẽ ex officio iudic': staf iuramẽto eiꝰ q̃ illã rẽ nõ possidet. C. de fide instru. l. fi. Si ꝙ tenebaf exhibere ſ̃ure actiõis vt in cõmodato depoſito: ⁊ similꝫ teneꝫ dicẽs se rẽ ꝑdidiſſe ⁊ hoc ꝓbare: vel cõdemnabit: vt in. l. si creditor. C. de pig. act. Qualiter aũt ꝓbabit cũ q̃s dicẽs sterat res clãdestine ꝑclude q̃ quidã sunt casus apertiſſimi ad incẽdia vis ostiũ: tẽpestas ⁊ hmõi: ⁊ tũc tenef agre ꝓbare: vt in iurisꝰ allegatis. Quidã vero sunt casus occulti: vt latrocinia nocte cõmiſſa: vel deprobatio in cãpis ⁊ tũc sufficit probare per plecturas habito respectu ad qualitatem ꝑsone ⁊ similiter vt puta reperit' quis de mane ostium sue stationis effractuꝫ vbi erat res depoſite: vel intrauit locum periculosum equester ⁊ rediuit pedester 14 ⁊ dicit se in latrones incidiſſe.

¶ Decimoquarto q̃rit' si probef amiſſio rei: ex aduerſo allegaf culpa vl'ool⁹: cui incũbat ꝓbatiõ ⁊ cõcluſio est Bar. q̃ sunt q̃dã casus q̃ de facili nõ accidũt sine cãr: vt incẽdia vl furtum in ꝓpria domo. ⁊ in istis est neceſse probare casum fortuitum quasi prima fronte ꝓsumptio sit cõtra allegantẽ: q̃dã vero sunt vt plurimi accidentes sine culpa: vt vis hoſtiũ: ⁊ in istis ꝓsumit culpã abeſſe: vñ allegauit incũbit onus ꝓbãdi.

Compſmtus. Req. ſ. mſimoniũ. viij. §. vij.

¶ De compensatione.

Compensatio est debiti ⁊ crediti inter se contributio: vt. ff. de compen. l. ſ. Et hec sicut aliquando fit autoritate iudicis ad instantiam debitoris excipientis de compensatione vt ptz ex. c. bona fides. de depo. iuncta doctrina Pano. ita etiam aliqñ fieri potest autoritate ꝓpria: de quo vide infra furtum. §. xiij. 15

¶ Primo aũt q̃rit' vtrũ admittaf cõpẽsatio in oibus: ⁊ dicit Paſ. in. c. bona fides. de depoſi. q̃ sic in oib⁹ q̃ in suo gñe recipiũt functionẽ. i. ãt vna res fungi põt ex voto vice alteri⁹: sicut fit cõiter q̃ ꝓsistũt in numero põdere ⁊ mẽſura: in alijs aũt cessat compensatio: vnde si tu teneris mihi restituere equũ: ⁊ ego tibi. Laureos: nõ fiet cõpensatio: q: posset esse maior affectio quas ad equũ habeo quã pecunie quãtitas. Secus aũt quando nullum possumus interesse ꝓtendere vt si mutuaui tibi pecuniã ⁊ tu mihi q̃d file. Item requiritur quod debitũ sit liquidũ vel de ꝓximo liquidãdũ. C. de cõpe. l. fi. ⁊ in. o. c. bona fides in gl. Nõ fit tũ cõpensatio in depoſito. fm Paſ. vbi supra: secus in commodato et alijs.

¶ Scõo q̃rit' vtrũ cõpẽsatio idirecta locũ hẽat vbi locũ non hz directa: ⁊ dicit Paſ. vbi supra q̃ sic: pura res tua venit ad me: potero illam tenere donec mihi satisfacias ꝓ debito meo de quo vide Cy. visitãtẽ i. l. si nõ sortẽ. §. si certũ. ff. de ꝺl. inde. Inn. aũt in. c. cũ olim cãm. de resti. ſpo. dicit q̃ autoritate ſupioris posſuꝫ accipe eq̃uales: q̃ rẽ meam hr̃e nõ possum: ⁊ allegat. c. ꝙ ſnia. xxiij. q. ij. dñmõ sine fraude: mendacio vel calumnia recuperez: aliter dicit quod tenetur ad restitutionem allegans. c. nõ sane. xiiij. q. v. q̃ credo versũ q̃ calũnia vel fraus ꝓueniat: alias non: q: licet peccaueric in recuperãdo non tñ peccat in retinendo: nisi fm q̃ dicã. ſ. furtũ. §. xiij. ⁊ hoc in foro cõsciẽtie: licet aliter forte si in contentioſo: immo dico q̃ aliquãdo etiã sine iudicis autoritate potest fieri cõpensatio in cõsciẽtia: quando non potest quis suũ habere per viam iudicij: de quo in verbo furtum dicetur in. o. §. xiij.

¶ De compoſitione.

Compoſitio amicabilis an interuenire possit in decimis ⁊ alijs ſpiritualib⁹ cõtractib⁹ dicit gl. i. c. statuim⁹. ꝺ trãſac. q̃ sic: vt ibi: ⁊ de decimis. ex multiplici. ⁊. c. nupcſi alijs. ita tamẽ intelligẽdo q̃ nullũ tpale deꝓto ſpirituali: quia simoniacũ esset: vt patebit.

¶ De compromiſſo.

Compromiſſuꝫ facere põt quilibet ſup rebus quas põt alienare in alijs aũt q̃ que alienare nõ põt sine certa solemnitate: etiã sine illa solemnitate compromittere non potest. Facit. c. cum tẽpore. de arbi. ⁊ Paſ. ibidem: facit etiam gl. ⁊ Bar. in. l. nulli. ff. de trans. ⁊. l. non solũ. iuncta gl. C. de pred. mi. nõ ali. vbi cauetur q̃ tutor trangere non potest sine iudicis autoritate super illis rebus ꝺ alienare nõ põt intellige q̃ ꝓ trãſactionẽ sequeref alienatio. Sed ſup fructib⁹ ⁊ alijs que solus põt alienare: põt etiã trãſigere. Ex ꝓdictis ergo sequit q̃ ꝓlati possent trãſigere de fructib⁹ bñficiorũ q: de illis ꝓnt libere disponere: vt notat ſpoſ. in ſnam. de q̃ vide. ff. alienatio. §. xviij. nec tales fruct⁹ dicunt ſpiales: sicut nec fruct⁹ decimarum vt gl. vult in. c. fi. de rerũ ꝓmi. q̃ dicit fructus decimarũ ⁊ vẽdit: ⁊ locari posse ſz ius ipm̃ nequaq̃. De ipſis ergo fructib⁹ cõpromitti põt in laicuꝫ: fiet ⁊ de reb⁹ tpalib⁹ fm Juno. in. c. cõtingit. de arbi. ſz tñ arbiter ꝓ recõpẽſatiõe alicui⁹ ſpialis nõ põt ſalando dare tpale: fm Paſ. in. o. c. fin. q: cũ arbitrij videaf q̃dã ꝑcus: quãdmodũ ꝓ viã Jer⁹ nõ põt dari aliq̃ tpale pro ſpiali sine simonia: sic nec ꝓ viã arbitrij. viõ. ff. arbiter. §. xix. Quo etiã cõpromittẽs teneaf. vide. §. vſ. ibidẽ. De electione per ꝓcã cõpromiſſi. ſ. electio. ij. §. xſ. ⁊ seq.

Communicare ẽ sumere sacramẽtũ corꝓris Xpisti siue illud mãducare: q̃ contingit duobus modis. viij. ſ. eucharistia.

Commutare vide. ſ. permutatio: ⁊. ſ. simonia: ⁊. ſ. votum.

¶ De concessione.

Concessum in moribus opponitur prohibito: ⁊ idem est quod licitum: et de iure communi intelligitur concessum omne non prohibitum. ar. xxx. q. iij. qui ſpiritualem. ⁊. xxſ. q. ſ. sunt nonnulli. dſ. v. ad

eius. ff. ex quib. cau. ma. l. necnon. §. q̃ eis. ff. de procura. l. mutuo. §. ſ. ff. de testi. l. ſ. Et iz ꝓtra hoc sumantur multa in contrariũ. ar. de trãſla. epoꝛũ. c. inter corporalia. ⁊ ibi solutat' tñ in conscientia omne q̃s nõ inueniẽ ꝓhibitũ aliqua lege est concessum ⁊ licitũ: q̃s omne illicitũ sine pcõ est trãſgressio legis alicuius saltẽ naturalis. Concessum vero in rebus tripliciter ꝺz vnde fm Panoꝛ. in. c. super. de do. post di. re. conceditur aliq̃d alicui tribus modis. primo in donatione vel hereditate: vt possit libere disponeꝛ sicut de re sua. secundo in feudo: vt vſum vtile trancat in vasallum: ⁊ directum penes dñm remaneat: de quo. de feu. c. ij. tertio donec vixerit qui recipit. quo casu concessus videtur rei vſufructus: et talis ius potest alteri concedere in vita sua.

¶ Primo vero nota q̃s cõcessum propter necessi- 1 tatem vltra necessitatẽ nõ extenditur: secundus Pano. in. c. de' qui. de vita ⁊ ho. cle. nisi quãtum necessitas expoſtulat: ⁊ sic limitata causa limitatum producit effectum. arg. ꝺ. c. deus qui. in ꝓbo quantum ad hoc spectat.

¶ Secundo quod concedens aliquid concedit necessario omnia que sequuntur ex illo. viij. ciſt. 2 quo iure. ⁊ de offi. delega. cum super. de dolo et contuma. cum dilecti.

¶ Tertio quod concesso principali conceditur ⁊ accessorium: quia commiſſa causa cõmittũtur 3 ea que spectant ad causam. de offi. dele. preterea. in rex. ⁊ in glo. infra delegatus.

¶ Quarto quod concessum de gratia speciali ab alijs trahi non debet in exemplum. de priuile. ſa 4 ne. vbi de hoc.

¶ Quinto quod in concessione generali nõ veniunt ea que quis non esset in ſpecie verisimile 5 ter conceſſurus de re. iug. in gñali. lib. vſ. Utrũ vero concessum a papa vel alijs expiret morte cõcedentis. vide infra gratia.

¶ De concilio gñali ⁊ cõgregatione ſynodali.

Onciliũ fm Jſi. in li. ethi. ꝺz quasi consiliũ: ⁊ trãſeunte in ꝺz consiliũ: ꝺz quasi consilium: vnde a socierate multorũ in vnũ cõſedentiũ appellatur: ſynodus aũt grece latine comitatus vel cetus ꝺz a coeundo et est ſynonymũ cõſilio: ſz ꝓ euenerit dici cõciliũ cõgregatio gñalis facta sub papa vel legato: ſynodus ꝺ facta sub aliquo inferiore: vt metropolitano vel diocesano cum suo clero. Concilioꝝ aũt vel ſynodoꝝ tria sunt gña. vt no. gl. dſ. xvſ. in ſumma. Unũ est generale q̃s. i. fit ꝑsente papa vl' eius legato ad hoc ſpecialiter deputato ⁊ cõuenientibus epis ⁊ alijs prelatis vt ipse ordinauit quod solius pape autoritate celebrari põt: alis est conciliabulum ⁊ ſynagoga sathane: vt ptz vi ſt. xvij

per totū:z cōsentit.s.doctoꝝ.xxij.q.j.ar.x.z eius
pro statuta oēs fideles astringunt. Aliud est pouin-
uniu- ciale qđ celebrat legato spāliter ad hoc destinga-
ciale to ꝑm gl.dist.iij.§.j.et a metropolitano cum suis
suffraganeis z abbatib⁹ illi⁹ prouincie vel a pri-
mate aut pr̄iarcha q̄ est supra metropolitanum:z
qđ celebrare pōt metropolitanus sine auctoꝝ.ta-
te primatis.xcij.di.ij.si q̄s epōs.in q̄ fieri pōt co-
stitutiōes z sentēt̄ie fulminatoꝝie:astringēt̄es oēs
illius pouncie vel metropolis clericos z laicos:
epis non exēptos:exempti autē nō astringu'.ꝛ ad hec
copa neq; astringi pōt ad veniendū illuc.⁊ aliud ē ale
ie. qđ magis cōsueuit dici synodus z congregatio:
qđ epōs celebrat cum curatis z clericis ciuitatis
ac comitatus:z religiosis z abb⁹ carīs nō exēptis:
qđ ipse celebrare pōt irrequisito suo metropoli-
tano in quo fieri possit vt cōstitutiones ab epō cū
sui capituli ꝓsensu.s.cano nico⁹ eccl'ie cathedra-
lis z sētēt̄ie fulminatoꝝie astringētes oēs illius
diocesis z nō alios. De his duob⁹ igit̄.dis.xvij.
q.xix.p totū.z ib'.ad qđ z quo tpe z a q̄bus cele-
brari debēt:z q̄ilo nihil exigere debēt epi. Adde
quartū genus.vel differentiā cōciliorū ꝑm Ant.
de but.z Jo.de imo.super.c.graue.de ꝓbē.s. cōci
liū religiosoꝝ.de quo habet̄ de sta.mo.in singu
lis,z.c.ea que,sed magis capitulum dicitur.

1.qō. ¶ Primo hoc q̄s iceperunt cōcilia ꝓcaliari:z dicit
Bratia'.19 di.xv.in ꝓn. Isidorū asserere in libro
etyl.o ꝺ a pre ꝺstantiui imperatoꝝ qđ forte verū
est post dilatatā in gentilib⁹ xp̄ianitatē nō obstan
te qđ melchiades q̄ siluestrū p̄decessit cōciliū fece-
rit.xiij.q.j.placuit.q: illud fuit cum paucis cele
bratuꝝ:si tū altius repetam⁹:prima synod⁹ facta
est in hierusal⁹ sub primo summo pontifice Pe-
tro:vt ptz act.xv. Inter concilia aūt gñalia qua-
quatuoꝝ fuere celebrioꝝa ceteris. * Primum fuit ni-
primi cenū.ccc.xviij.epoꝝ a Cōstantino imperatore
cipa- pacti:q dānata est arriana pfidia:de inequalita
liacō te sancte trinitatis. Scōm.cl.patrū sub Theodo
cilii- sio seniore cōstātinopoli:quo dānatus est Ma-
cedoni⁹ negās spiritū sanctū esse deū. * Tertius
ephesinū cētum epoꝝ:sub Theodosio iuniore
quo dānatus est Nestorius asserēs duas psonas
in xpo:z beatā virginē nō dei sed hois genitricē.
* Quartū calcedonēse.d.cl.sacerdotū:quo dan-
natus est eutices cōstātinopolitanus:asserens
vnā esse dei carnisq; naturā:dānauit z ꝺiosco.us
eius defensoꝝē quondā alexādrinū epm:z nesto-
rij epm cū reliq̄s hereticis. De his.xv.d.c.canō-
nes.z.s.Tho.tertio libro de regi.princi.c.xvij.

¶ Scđo vtrū concilij gñale possit pōnifici sum
mo statuēdo prefigere legē:z dicit Abbas sicu-
fiue Panoꝝ.in.c.significasti.de elect.qđ non.imo
in oib⁹ statutis concilij intelligit tacite excepta
auctoritas pape,de quo vide etiā bonū text.ix.q.

iij.nemo.vbi dicit qđ nemo iudicare pōt primā
sedē.i.papā:nec augustus:nec populus:nec cle-
rus:z.c.alioꝝ.z per istū tex.arguit Joā.and.qđ
sentētie pape standū est qñ ꝓtradicit suis toti⁹
cōcilij:z qđ solus papa interp̄etari potest statu
ta cōcilij:nec mirum:quia ꝑm eum potest tollere
z limitare:vt.c.statuti.de rescrip.lib.vi.z glo.
in.c.vbi periculū.de elec.lib.vi. dicit quod licet
non sit ei licitum reuocare statuta cōcilij sine cō
cilij concilio:hoc tamen potest si vult. Sed tamē
omnia predicta limitata vera ꝑm Panoꝝ.in his que
dependent a plena dispositione pape:quia in his
que sunt iuris positiui indubitanter est supra cō
silium.cum sit caput ecclesie vnde potestas data
est pape z toti ecclesie:sed pape vt capiti a cuius
dispositione coꝝpus mouer̄ debet. Sed in his q̄
a plena potestate pape non dependent non est
simpliciter dicendum quod sit supra statuta con
cilij ideo in concernentibus fidem concilium est
supra papam:nec huiusmodi potest dispone re cō
tra dispolita per concilium:ꝓ quo vide ter. ci
glo.distin.xix. Anastasius.vnde concilium papā
potest condemnare de hereſi.dist.xl.si papa. z est
iudex eius in hoc ꝑm doct.in.c.fidei fauorem.de
here.lib.vi. In concernentibus etiam vniuersa-
lem statum ecclesie non potest papa dispone re
contra statutū cōcilij generalis si statuendo de-
colozaretur status ipsius ecclesie.s.q.vij.c.z si ita
la.in quo casu dicit se intelligere multas gl.ꝺco
lunt qđ dispone re nō possit contra vniuersalem
statutum ecclesie:vt not.in.c, literas.de restitu-
spo.vnde ꝑm Inno.in.c.quāto.de cōsue.nō est ꝑ-
mittendus venire cōtra statum vniuersalē eccle
sie:si iude infamaretur ecclesia:secus si ex causa
rationabili vult venire limitando statū eccles'e
seu tollendo statutū concilij super statu eccles'e
z sic intelligēdo inquit glo.in.c.qui ad ꝓpetuas.
xxv.q.j.hec ille.vndedicit pe.de ancha.quod pos
set tollere hoc vel illud statutū iuris positiui ſs
nō oia simul:quia hoc esset destruere vniuersalē
statū ecclesie. Putat tamen idē abbas in his que
sunt fidei stādū esse sniē pape si melioribus mo
uer̄et rationibus z autoritatibus quā concilium
quia z illud errare potest sicut als errauit in fa-
cto matrimonij inter raptorem z raptam inter
quos dicebat esse nō posse matrimoniū:z dicus
Hiero.melius sentientis prelatum est dicto con-
cilij.xxxvj.q.ij.tua.iuncto.c.placuit. Et facit qđ
legitur di.xx.c.j. Imo dicit quod in concernenti-
bus fidem dictum vnius prelati preferendum est
set sententijs pape si melioribus rationibus et
autoritatibus mouer̄etur. Nec obstat si dicatur
concilium nō posse errare quia christus orauit pro
ecclesia sua ne deficeret:vt notat de bap. maio-
res.xxiij.q.j.a recta,z.c., pudēda,quia in cōcilio

vniuersali non est vere sed repsentatiue vniuer
salis ecclesia:qz ipsa constat ex collectione oim
fideliū terre:saltē illa cuius caput est xp̄s nō ꝺt
papa scz vicarius capitis.s. christi.vt no.gl.i cle.
romana.de elec.q etiā dicit q mortuo papa ec
clesia nō est sine capite:qz nō est sine ꝓpo.Et ista
ecclesia est que errare nō pōt. de cōse.di.j.eccle
sia.vnde possibile est q rota fides remaneret in
vno solo:z esset verū dicere q fides non deficit
in ecclesia sicut ius vniuersitatis remanere pōt
in vno solo alijs peccantib⁹. vt patet in virgine
Maria.hec ex illo cuius dicta appobo inꝺctum
dicit papā subiici cōcilio l his que sunt fidei ma
nifeste:qz si erat in his obstinate iam non est ca
put eccl'ie:sed se ꝺponit:z in his q̄ concernunt
vniuersalē statū ecclie sup q̄ a xp̄o nō hz potesta
tē in destructionē sed in edificationē vt de se et
alijs apostolis dicit pau.ij.cor. v.sed in reliquis
l.cō- pono aliquas cōclusiones ꝑ eū.* Prima conclusio
clu. errare nō pōt pseuerāter inspectantibus ad fi
dem z mores sicut nec eccl'ia vt de ea docet.s.th.
qz si concilium pōt errare etiam posset ecclesia
in cōstituēdo de ymāgi.cū ad hoc nunq̄ conueniat
nisi cōcilium vel papa.z tam illud q̄ iste ꝑm istū
errare pōt.tum etiā qz dicit.s.th.ij.q.q.v.ar.iiij.
q doctrine ecclesie oportet inhērere sicut regu
le infallibili:que doctrina non est alia q̄ concio
lij:cū qz tūc nō esset verū q dicit.s.th.vbi.s. pie
credi q in canonizatiōe sanctoꝝ ecclesia non
potest errare:qz hanc canonizationē facit papa
qui ꝑm istū potest errare z cōciliū: vel aliqd mi-
nus cōcilio.s.collegiū cardinalium.nec obstat si
errauit in facto dicti matrimonij:qz hoc nō fuit
perseuerāter quasi persisterit in errore sz fuit
prima fronte:sed christus eduxit illud ab erro-
re per dictum Hieronymi:sicut etiā prophete in
quibus erat spiritus lan.aliquando errabant sed
spiritu sancto reducebanē ad veritatē vt de na-
than pater.ij.re.vij.c. Non obstat etiā si aliqū fi-
des fuit in solavir gine:qz nondum dixerat xp̄s.
ecce ego vobiscū sum vsq; ad consummationem
2.cō. seculi: nec venerat spiritus sanctus docturus
omnes veritatem.* Secunda si consilium et pa-
pa disceptarēt de fide z papa videret habere me
liores rationes:nō esset standum sententie pape
propter meliores rationes:tum qz si staretur ei
oporteret istū dicere q cōciliū erraret in fide cō
tra premissa:tum etiā qz esset aliqua controuer-
sia inter hoies que iudicē nō haberet i terra:qz
nullus posset iudicare quasi superiores que ratio-
nes essent meliores.z hoīs nō essent sufficiēter
ordinati a deo. Nec valet dicere qđ est iudex qñ
habet rationes meliores:quia oporteret apud
aliquē iudicem probare qđ sue rationes essent
meliores quē nō esset dare. Sed standū est ei qz
est caput ecclesie habens determinare dubia in
fide.cuius autoritate semota concilium nihil po
test.vt.j.fides.§.vij.z a quo sententia cōcilij con
firmatur ꝑm.s.tho.po.q.x.arti.iiij.qđ etiaꝫ pro-
bat multiplicater.domi. Joan.de turre cremata.j.cō.
*Certia sicut nō erat eccl'ia pseueranter ita nec
papa q̄diu est caput eccl'ie:z vt caput ecclesie.i.
vrens aduitorio mēboꝝ ecclesie per concilia z
orationes z hmōi: alioquin coꝝpus esset viuum
per fidē z caput mortuū similiter nec inquātum
determinat vt caput eccl'ie puta qñ ad ipsum vt
ad caput recurrit consuetudo de dubijs:qz er-
roꝝ eius redundaret in errorē ecclesie cū ad ipm
spectet fidei dubia decidere vt dicit. s.Th.ij.ij.q.
j.arti.x.ex his ꝓz q̄ nō pōt esse controuersia in
ter papam vt papa z concilium de fide aut mori-
bus perseuerāter;qz neutra pars potest erra-
re. Si tamen erret in fide vt singularis persona
statim desinit esse caput quoad deum z licet non
quoad ecclesiam quousq; per iudicium ꝺponā-
tur:similiter si erret circa mores perseuerāter
quia error in moribus: vt si diceret fornicatio-
nem non esse peccatū:reducitur ad heresim cum
sit contra aliquem textum scripture que de mo-
ribus sufficienter docet. Nec obstat quod qui-
dam papa tedio victus subscripsit heresi.qz non
erravit in fide sed peccauit in fidei confessione
errando in particulari eligibili. vt priuata per-
sona.vide.j.fides.§.vj.

¶ 3.queritur vtrum papa sicut ꝓ heresi ita et 7. q.
ꝓ quolibet notorio peccato possit iudicari scz
a concilio.z idē Pan.inducit gl.sup.c.si papa.di.
lx.dicente q papa iudicari pōt scz a concilio etiā
ꝓ quolibet mortali notorio.in quo esset incoꝝ
rigibilis z scandalizaret ecclesiam: qz talis contu
macia reputatur heresis z hanc gl.ipse multum
ꝓbat:sed vt dicek.j.in titu. papa.§.iiij. per per.
de pal.ista glo.non est vera, nec ulla pertinacia
est heresis proprie z stricte cuiusmodi est here- Lon
sis ꝑ qua iudicari pōt papa.vt impoꝛtat errorē cilij
circa fidē. In cōcilio tū celebrato cōstātie circa ꝓsti
annos domini. M.ccc.xvij. in q̄ fudatū est schis- tiese
ma qđ annos.xl.durauerat:in quodam decreto
incipit frequens statutū est quo solum in causa
heresis sz etiā schismatis concilium posset papa
iudicare,z recte:qz schisma propinquū est here-
archi.nō intelligit de oi schismate:vt ō eo q̄ oꝛi
tur post electionē veri indubitatiq; pastoꝛis,ppt
recessus aliquoꝝ ab eius obediēcia.sicut pcilia Cōsi
bulū basiliēse deponit Eugeniū.iiij. indubitatū lium
vicariū christi:erigēs idolū.i.felicē olim ducem bali
Sabaudie Amadeū.sed de eo q̄ oꝛit in electio- liēsi.
ne ipsi⁹ summi pontificis: vt cū probabiliter du

Universidad de Deusto
Biblioteca

bita? an electio sit canonica an violēta ⁊ hmōi quale fuit schisma in.o.cō: ostātie sublatū: q̄ ortū est in electiōe Urbani.vj. successoris Gregorij.xj.q̄ vicebat facta p metū cadentē in pstantē virtutē cardinales post aliquot mēses receden-
4 tes creauerūt in ciuitate fundozū Lemētē.vij.

¶ Quarto q̄ritur q̄s ōz concilij generale celebratū legitime: ⁊ dico q̄ primo oz fieri de māda to papē interuemēte ipso vel alio de eius spāli mādato.di.iij.§.porro.⁊ di.xvij.c.j.⁊.ij.⁊ psentis.tij. Et hz oliz multa fuerint pcilia p imperatores cōuocata: q̄ id ecclia nō poterat ppter hereticozum fauorē: tū q̄primū potuit hoc correxit: ⁊ p se cōcilia cōuocauit: ⁊ aliqñ p imperatores ecclia hcipiēte: aliqñ rogāte ⁊ autorizāte: vt dis. xvij.p totū. Oz tū prās vni? ppter negligentias gradatim deuoluit ad aliū.ar.de elec.cū in cunctis.de cōcef.pb.c.ij. dicūt ḡdā q̄ papa negligente ⁊ nolēte quocare pcilia ad locū idoneū pro ardua cā imminēte prās quocādi illud deuoluitur primo ad oēs cardinales q̄ sunt oīb? alijs maiores clerici.arg.de ma.⁊ obe.c.j.scdo ad patriarchas.hcipue constātinopolitanū: cui? sedes prima est post romanā. di.xxij.de constātinopolitane: ⁊ intelligē si est catholic?.tertio ad iperatorē quarto ad rēges.quinto ad alios principes. Uel dicam? q̄ due partes concilij congregate in loco idoneo potuer alios quocare iurta no. p Inn. in.c.ij.ō no.ope.nūc.q̄ si nō sunt ꝓgregate locum vt hr̄e ordo.§.positus. Ubi aūt papa esset hereti? vel ō hr̄si suspect? ad eū nō spectare vr ptās ꝓgrādi pcilij.ar.di.xl. si papa. hec oīa Archi. sed intellige predicta: quādo papa esset iudicandus per concilium talias nulli ēperit illud congregare: ḡtiscunq̄ negligeret papa: sed ēet conciliabulum nullam habēs autozitatē cōcilij generalis. Secundo vocandi sunt de necessitate solum epi ⁊ superiores: vt not. Inn. ⁊ Jo. and. in.c. graue. de preben. ad q̄ facit di.xvij. eps non debet. ⁊.c. propter. cum sequenti. ⁊ hos iustum est vocari ex toto ordine vbi agit de maximo preiudicio ⁊ rebus arduis: est tamen in potestate pape cōuocare si vult etiam abbates. arg. dist. lxiij. adrianus. vbi fit mentio de abbatibus ⁊ gra. ⁊ ad concilij Lugdunense vocauit beatum Tho. qui non erat prelatus: imperatorem autem vel alios principes conuocare non tenetur per. §. huic etiam. dist. xvij. quos tamen si vult pōt vocare ad scandala sedanda: vt dist. lxiij. §. verum. sed tamē videtur quod vbi non agitur de fidei dubijs vt facto papa summi pontificis arbitrio relinquat qui ⁊ quo sunt vocandi: ⁊ hi sunt concilium iurta id quod not. dist. iij. §. porro. ⁊ dist. xvij.c.j.⁊.ij. in summa: nec est curandum de numero diminuto propter illud Matth. xviij. vbi sunt duo vel tres ⁊c. vnde aliquādo in concilio fuerūt epi. o.c. aliqñ. ccc. aliqñ. cc. aliqñ. c. aliqñ. Laliqñ. xl. aliqñ. xxx. aliqñ. xx. aliqñ. xv. ⁊ in oīb? facti sunt canones. Oz tū qñ agit de fide ⁊ hereticis vel scismatibus extirpādis: q̄ cā oīb? catholicis est cōis: ⁊ oēs tangit: ab oībus catholicis epis tractari ⁊ terminari oz. ⁊ omes sunt vocandi: q̄ q̄ oēs tangit oz ab oībus approbari. de reg.iur.lib.vj. resident tū cōcilij autozitas penes venientes salte si inter sunt due partes olim epoz orbis: per id q̄ legit de his q̄ fi.a ma.par.c.j. per Jo.an. vel forte sufficit pars maior. vt not. per. compo.ūl.c.q̄ propter. de elec. ⁊ vocati non venientes cessante legitimo impedimento peccāt vt patet dist. xv. per totū. Ordo autem sedēdi in concilio vel subscribendi ⁊ hmōi inter prelatos eius dē dignitatis est sm tps sue ordinationis. dist. xvij. §. illud. de clericis quod. tempus nō ad ecclesias: sed ad personas refertur sm Gratianū hec oīa Archie. Sciendū tamē q̄ si papa esset defamatus vehementer de hresi apud gentes et nolle se corrigere vel pugnare aut congregare concilium ⁊ iam hoc spectaret ad cardinales ad inquirendū si papam: autoritate iuris diuini et humani vt probat do. Joā. de turre crēmata vel eriam ad alios prelatos si negligenter cardinales. Et idē esset in casu quo aliter non posset prouideri scādalo imminēti ecclesie cōcilio ⁊ papa nollet illud cōgregari: q̄ eo casu esset suspectus de hresi vt colligitur ex.c. error. dist. lxxxiij. sententiam. Unde ⁊ Paulus Bal. j. ex cōmunicauit apostolos equales ⁊ angelos maiores se: ⁊ si aliter euangelizasset autoritate euāgelice doctrine sm. s. Tho. ibi. cuius autozitas habetur. xxiv. et contradicentes excludantur sm illud Jo. xij. qui non accepit verba mea habet qui iudicet eū. Sermo quem locutus sum ille iudicabit eum. Si aūt duo contenderēt de papatu ⁊ vterq̄ probabiliter: necessaria videretur congregatio concilij iurta capitulū si duo. dist. lxxix. quod verū est si nollent se subijcere iudicio alicuius: q̄ in isto casu concilij est iudex: ⁊ cōgregatio spectaret ad dominos cardinales si illi nollent congregare etiam eis inuitis. ⁊ si cardinales nollēt congregare spectaret hoc ad alios prelatos vl̄ ad imperatorem. Si etiam cardinales nollent eligere pontificem prouisum est per.c. fundamēta. li.vj. ⁊.c. ne romani. de electio. sed si fugerent aut deserent sm do. Jo. de turre crema. esset conuocandū concilium per imperatorē pro maiori securitate. Si etiam papa efficeretur demens incurabiliter per cardinales esset vocandū concilium ad iudicandum an alius deberet eligi vel dari coadiutor sm do. Jo. de turre crematā.

¶ Quinto vtrum appellari possit a papa ad cōcilij vel ad eius successorē ⁊ dico q̄ nō: iz est hereticum hoc asserere. Nam qui priuilegiū romane ecclie a xpo trāditū: nō quo infra ecclia: auferre conat: hereticus est. oiist. xxij. c. oēs. Sed qui sic asserit est hmōi: q̄ cū appellatio non sit nisi a minori ad maiorem vt dictū est: q̄ sic asserit primo asserit vel sentit pape nō esse vnicū ⁊ summū caput totius ecclie: nec habere plenitudinē prātis sup oēs: nec sniam ei? esse stabilē ⁊ firmā: ⁊ incōcusse tenendā: nec carere iudice in terris: q̄ oia sunt p̄ ecclesie priuilegia vt patebit. Et si ppio motu vt singularis persona errauet in fide notorie adhuc ab eo nō esset appellādū: sed esset monendus p cardinales q̄ in ei? electiōe totū corp? ecclesie repsentāt quib? si nollet assentire sed erraret in fide perseueranter vel potius obstinate: eoipso esset pontificatu deiect? in cōsistōriam: xxiij.q.j. audiuim?. deiectēdus iuridice p cōsilium.

¶ Sexto q̄rit q̄ sint ad pcilij puinciale ⁊ synodale vocādi: ⁊ dico ex Ant. de but. ⁊ Joā. de imo. sup.c. graue. de prebē. q̄b ad puinciale vocandi sunt oēs epi totius puincie: ⁊ nō alij necessario. di.xvij. q̄m quidē. ⁊.c. seq. si tū alij plati dicte puincie venient voluntarij sunt admittendi: ⁊ sic intelligi pōt.c. fi. de his q̄ fi.a maio. parte ca. possent etiā ex honestate vocari ex qua agitur de factis eozū: ⁊ sīr alij quozū cōsilium est necessarium. arg. di.xlij. obeūtib?. Ad synodale aūt vocandi sunt abbates. s. nō ērepti essi accedere non tenētur: ⁊ sacerdotes ⁊ cler? etiā ciuitatis ⁊ diocesi. di.xvij. decernimus. dūmodo sic prouideatur q̄b ecclie magnū nō patiant detrimentū: in diuinis. arg. de cleri. nō resi. c. vlti. Unde pōt aliqui relinq̄ in plebanaribus precipue pro sacrorū administratione: ⁊ pcipue pro infirmis archiepo.

¶ Septimo querit q̄ue possint in cōcilijs expediri: ⁊ dico q̄ cisde vbi supra q̄b in puinciali potest cognosci de causis q̄ vertunt inter epos et clericos. ij.q.vij.c.si epo. cū quatuor sequentib?. ⁊ de omnibus causis clericoz delatis. s. quando factū est notoriū vel nō dissimiliter in breui posse liquidari: quas causas diffinire poterit epus vt archiepus. vj.q.iij. scitote ⁊ di.xvij.c.j.⁊.ij. hoc cū cōsensu vel cōsilio maioris partis aliozum eporum. de tpe ordinam. c. si archiepus. ⁊ de accusa. sicut olim. De causis aūt archiepi cōsilij cognoscere non pōt: cum in eum non habeat potestatē vt in caput sed superioris iudicio relinquuntur. Causas autē criminales episcopoz consilium poterit audire diffinire non poterit absq̄ speciali sententia pape. iij.q.vj. accusatus. ⁊ de iudi. c. j. nisi reperiatur aliud expressu in iure: vt. o.c. grauē. causas vo inferiores ab epis etiā criminales cōsilij ipm poterit audire ⁊ diffinire. xv.q.j.c.j.⁊ ij. In synodali vero vel episcopali tractari po-

terūt cāe ciuiles ⁊ etiā crūinales clericoz: si? modo nō agit ad penā depositionis ab officio: cū epis sol? talē penā imponere nō possit. xv.q.vij. felix. ⁊.c. seq. ⁊ de re iudi. nō potest. In generali vero si presit in eo papatue oīb? causis poterit cognosci cum habeat plenitudinē potestatis: ⁊ sit ordinarius omniū ⁊ totius orbis. ix.q.iij. cuncta. ⁊.c. per principalē. si vero pōsit alī? loco eius: tunc idē q̄b dictus est de prouinciali: archiepiscopus.

¶ Octauo q̄rit q̄alē habeat potestatē pgregati in pcilio ordinariā vel delegatā ⁊ in q̄s: et dico ex eisdē q̄b i puinciali archiepus ibi pōsidēs hz ordinariam: ad q̄b. c. sicut olim. de accusa. suffraganei xpo sīue sint ibi vt iudices: vt ḡdā volunt per c. scitote. vj.q̄b. iij. sīue vt assessores sm alios: gesta p.c. nō valebūt sine cōsilio eoz vel eis irrēgistis: vt dicit ibi Jo. an. p ea q̄ habēt. xv.q. vij. si q̄s sed do. Jo. de imol. dicit posse dici q̄b epi epi in cognoscēdo sunt ordinarij: cū ipsi principaliter cognoscāt: sed in diffiniēdo sunt assessores: quia ipsi principaliter non sniant sed assistūt sniantī: vt in cle. audit or. de rescrip. Ubi aduerte q̄b non solū cōsiliū epoz: sed rēgrak in archiepi sua sz etiā eoz assensus vel maioris partis eozum: vt dicit Jo. de imo. q: si requireret solū eozū psiliū q̄b gerit nō cēseret gestū p ipsum pōsiliū sed pot? per ipsum archiepm de arbi. cū olim. ⁊ si sit causa criminalis epi rēgrit pensus oim si tractatur ad finē vt deponat ab officio: vt pbat i. o.c. scitote. in causis aūt criminalib? sacerdotis diaconi vel subdiaconi: ēt si agit ad finē depositiōis sufficit cōsensus maioris partis: vt no. Archi. in. o.c. scitote. ⁊. xv.q.vij. epos. sm Jo. de imo. In cōcilio vero synodali ipse epus ibi pōsidēs hz potestatem ordinariam sicut archiepus in prouinciali. di.xvij. decernimus. In generali aūt vbi preest papa: alij non videnē habere iurisdictionē: sed potius videntur consultatores cū papa habeat plenitudinem potestatis ⁊ sit cūctoz? ordinari?. ix.q.iij. cūcta. ⁊.c. p principalē. si nō preest ibi aliqs de mādato ei? censef hr̄e delegata. de offi. deleg. p totū. de alijs vero qui interesse vbi vt idē q̄b de assistentibus concilia parum tamen ad forum conscientie faciēntia habes ab Archi. iij. parte. ntu. xiij.

¶ Nono q̄rit quo tpe debeat celebrari cōsilium puinciale vel epale: ⁊ dico q̄b antiqui? celebrabā in autūno: primo ante quadragesimā: ⁊ scdo graue. de pbē. c. puinciale singulis annis ab archiepo cū pdictis est celebrādū: ⁊ vt vī sub prece pro vt pz de accul. sicut olim. vbi oz in fine quod si quis hoc salutare statutū neglexerit adimplere a su exequutiōe officij suspendat: si pena tū grauis nō imponit nisi p mortali. Extra fortiori

hoc verū. est de synodali vel ꝑalitꝛ fm mētem iurīū ⁊ omniū religionū institutā capitula quanto miꝰa ꝛa tanto crebꝛioꝛa fiunt. ⁊ maxime quia cessare ab istis inducit maximas relationes in moꝛibus clericoꝝ: sicut experientia docet.

¶ De concubinario ⁊ fornicatore.

¶ Concubinarius ⁊ fornicatoꝛ videntur se hꝫe vt animal ⁊ homo quarū ad femiā qua abutuntur: q; fornicatoꝛ ꝓ prie est qui abutitur soluta sicut adulter qui nupta. concubinarius vero qui abutitur quocūq; modo vꝛoꝛi. i. que ad vsum veneris ille gitime teneturꝛta quod de mente iuris non ꝺꝛ concubina nisi teneatur per modum vꝛoꝛis: qꝺ pꝛz: quia si quis post vꝛoꝛem habuit concubinā ordinari non potest. ꝺi. xxiij. si quis. quod non esset si concubina diceretur a cōcubitu fornicatio simplr. Aliqñ tū fornicatio ꝺꝛ oīs illicit⁹ coitus: vt. xxxij. q. ij. §. q ergo. ⁊. q. iiij. meretrices. sed ꝓ prie est coit⁹ naturalis soluti cū soluta. ol vinculo sꝛz coniugū consanguinitatis: affinitatis: ordinis: religionis: seu voti: vnde Per. de palu. in quarto dicit fornicatio dicit omnem illicitū coitū: fornicatio aūt simpliꝛ dicit coitum naturalē soluti cū soluta. Credo aūt qꝺ quantū ad suspensionem ⁊ euitari in omnibus officijs ⁊ sacramentis: idem sit de notoꝛio fornicatoꝛe: ⁊ concubinario: etiam si fornicatoꝛ sit vagus impetens meretrices ⁊ non tenens concubinam. Fornicatio. 1. qꝺ.

¶ Primo vero querit vtrū cōcubinatus liceat: ⁊ dicit Joan. an. post ſpost. in regu. sine culpa. in mercu. ⁊ recitat Pan. in. c. vt clericoꝝ. de vita ⁊ ho. cle. qꝺ nō etiā de iure ciuili: qꝛ ex quo ius canonicum exꝓesse ꝓhibet. xxxij. qꝺ. iiij. nemo. imo deus vt in. c. meretrices. ea. q. ꝛ lex ciuilis in spiritualibus subsciat se dispositioni iuris canonicis: in auf. vt clerici. apud ꝓpoꝛi. epi. et in auf. de eccle. tit. facit. clerici. de iudi. ergo ꝛc.

2 ¶ Scḋo vtrū absolui possit concubinari⁹ nolēs abiicere cōcubinā: ⁊ dico qꝺ nō si est periculū recidiui: qꝛ nō est cōtrit⁹. xxiij. q. ij. legak. vera etiā penitēcia non est sine exclusione causaꝝ peccandi. de pe. dist. iij. c. satisfactio. Si vero nō est tale periculum recidiui qꝺ sacerdotis arbitrio pēsabitur distingue: qꝛ si si sacrum est notoꝛiuꝫ absolui nō potest: qꝛ tenek eā obiicere ad tollendū scḋalū populi: maxime qꝛ suspicio est violentia de incōtinētia: alias vero si nō est notoꝛiū tenet sum. Aug. indistincte qꝺ possit absolui: sed non est verum: qꝛ si esset scādalum vni vel duobus ⁊ tenek eam dimittere: vt ꝓz ꝓ vicenda infra de scandalo ⁊ hoc nisi victū scādalū auferat: sed si nullū est scandalū aut recidiui periculum absolui pōt. Et quod de concubinario idem ꝺico de concubina. Facit ratio ꝓdicta ⁊ .xxxiij. dist. audite.

¶ Tertio vtrū adeūtes in meretrices nesciētes hoc esse ꝓhibitum excusentur ꝓpter ignorantiam: ⁊ ꝺico qꝺ nō: imo peccant mortaliter accedendo: ⁊ toties quoties: quia ignorantia iuris naturalis ⁊ diuini in tali casu claro nemini excusat quantūcūq; agreste. ſ. q. iij. per totū. maxime quia nullus hoc potest ignoꝛare sine maxima negligentia querēdi suā salutē. Et similiter peccant mortaliter ad hoc alios inducentes. de peni. dist. ſ. noli. ⁊. ij. q. ſ. notum. ⁊ similiter qui hoc perpetrare volētib⁹ pecunias ꝺonant aut mutuant: quia sunt cooperatoꝛes.

4 ¶ Quarto vtrum sacerdos concubinarius celebꝛando sit irregularis: ⁊ ꝺicit Pan. in. c. vestra. de coha. cle. ⁊ mu. qꝺ suspensus est quo ad eum: ⁊ se: cum sit in mortali: vnde celebꝛando peccat mortaliter. vt ꝺictū est. §. clericus. ij. §. viij. nō tū efficitur irregularis si est occultus: vt no. Inno. in. c. si celebꝛat. de cle. exco. mi. secus si est manifestus ita vt nulla possit terginersatione celari: tūc est suspensus ab officio. xxij. di. ꝓter. cum non differat ꝺicere interꝺicimus ⁊ suspendimus quia non refert quid ex equipollētibus fiat. de testi. licet. ff. de leg. i. nō possunt. ⁊ hoc est clarus. di. xxij. §. verū. vnde si celebꝛat est irregularis. ſ. de re iudi. lib. vi. est etiā suspēsus a beneficio vt in. d. c ꝓter. iuncta gl. Secus si non habet talem operis euidentiā. ⁊ de hoc. §. clericꝰ. q. §. viij. Multi aūt doctoꝛes volūt qꝺ requiratur monitio: aliter non sit ipso facto suspensus: nec incurrat irregularitatē: sed primū est verū⁹. Et qꝺ de sacerdote ꝺꝛ ꝺic de diacono: subdiacono: ꝛ cōstituto in minoꝛibus: fm Archi. ſ. §. hec. ve maiis. ꝺi. xxxij. ⁊ exercendo actum cuiuscunq; ordinis similiter sunt irregulares: ⁊ solus papa ꝺispēsat. de reindi. c. ſ. lib. vi. Et idem ꝺic de quocunq; fornicatio etiam non tenente concubinam: vnde Archi. in. iij. parte. titu. xxviij. c. iij. ꝺicit qꝺ nō solum sacerdos sed etiam in quocūq; ordine constituitur etiam in minoꝛi. ex notoꝛia fornicatione est suspensus ab omnibus actibus ordinis fm Inno. ipso iure: quod no. Archi. ꝺi. xxxij. §. qꝺ pec ⁊ tandiu stat suspēsus quādiu perseuerat in vitio ⁊ interim si exequit officia sua etiam semel efficit irregularis indignus ꝺispensatione pape fm Inno. ⁊ Host. ⁊ nor. Archi. ⁊ Anto. de but. vnde etiam si cessaret a vitio ⁊ ante ꝺispensationē vtꝛitur officio suo semper peccat mortaliter de nouis nouam irregularitatem non incurrat: si ante suspensus non est executus officia sua: mihi ꝺicit nunc indiget absolutione a suspensione quam poterit episcopus facere fm Inno. Imo idem ꝺicit summa ang. tm. ita opinioni ꝺomini Ant. de quocunq; peccato mortali: sed hoc improbatum est. ꝺ. clericus. ij. §. viij.

5 ¶ Quinto queritur an simplex fornicatio ſ clerico publice tenēre concubinā indicat ꝺespositionē: si monit⁹ nolit se corrigere: ⁊ ꝺico qꝺ sic quia talis primo ꝺebet esse monitus suspendi a beneficijs: ⁊ si se nō correxerit ꝺebet eis perpetuo remoueri siue sit in sacris. de coha. cle. ⁊ mul. sicut siue non in sacris: vt ibi in capi. si autem clerici. vbi ⁊ inmi videk qꝺ requiraꝫ monitio trina: et quidē si tale crimen sit notoꝛium suspensus est ipso iure ab officio vt ꝺictū est. §. pꝛioꝛe. ⁊. ō. clericꝰ. ij. si vero sit publicū ex fama tm: ita ꝺ meritato talis habeatur suspitio qꝺ scandalum generetur: ⁊ si non appareat accusatoꝛ erit purgatio indicenda in qua si ꝺefecerit aut se purgare nolue rit: canonice punitur. de coha. cle. ⁊ mul. tua. et interim talis non ꝺebet in officijs exitari. Notoꝛius fornicatoꝛi regulariter esse suspensus.

6 ¶ Sexto qꝺ pnia sit clericis in sacro ordine constituti si ducat vꝛoꝛē: ⁊ ꝺico qꝺ priuari ꝺz ordine et beneficio ecclesiastico: ⁊ mulier si libera erat redigi in ecclie seruitutē. ꝺist. xxxij. eos qui. si vero ancilla vēdi ꝺz. ꝺi. lxxxviij. ꝺē clericis: ⁊ filij inde nati in seruitutē ecclie redigunt. xv. qꝺ. vlt. multa: ⁊ ipse etiā exōicat⁹ est ipso facto. vt. ſ. excōicatio. ſr. §. rl. ⁊ qñ ab ea separak eam ꝺebet abiurare. ſ. qꝺ ꝺe cetero ad eam nō accedat: nec ꝺibat cum illa. nec in eaꝺē domo manebit: nec in alio loco nisi tam publico qꝺ mala suspitio esse non possit: nec loquek cum ea nisi coram idoneis testibus ⁊ certa necessitate. xxv. q. vſ. ab isto ꝺie. qꝺ cle. vel vo. ex literarum tamen si clericus habet suspect⁹ qꝺ forsitā iuramētū non seruaret exigi nō ꝺz: sed per sententiā interꝺicti vel suspensionis vel aliorū hmōi cōpescēdus est. ꝺe coha. cle. ⁊ mul. clericos. ⁊ ꝺe his sum. li. iij. cō. titu. xxx. q. xiij. fm Ray. ⁊ Host. qui etiā addit quod non est aliquid alicui iniungendū p iuramētū ꝺe cuius transgressione verisimē timek. Ibi ēt ꝺicitur fm Rayn. qꝺ si ducta esset ancilla ⁊ filij sint paruuli non vꝺeretur sed eruderek in monasteriū ne pter matris absentiā filij perirēt. ꝺi. xxxiij. fraternitatis. vel inquit intelligik illud. c. quod nō contraxit cum ea matrimonialiter. De materia fornicationis. ſ. luxuria. ō. clericus. ij. §. vlt.

¶ De concussione.

¶ Concussio ꝓprie est motꝰ violentus ex actu ⁊ pulsure loco nō mota causatꝰ sicut arboꝝ concutit que apꝛehensam manu tremere cogit ſz transſumptiue ad moꝛes est aliquis similis motus metu factus in animo alterius cui scilicet animo vis inferri nō potest sicut cū quis alicui minatur miter. ſ. q. ſ. concussionis. in gl.

f. qꝺ ¶ Primo ꝺo querit ḋs cōmittat concussionis crimen. ⁊ ꝺico qꝺ generaliter incurrit illud quicūq; metu pecuniā vel equiualēs indebite exto: quet ab aliquo: sed ſpāliter qꝺ tū ad penas legales: vt colligit ex. l. iubem⁹. C. ad. l. iul. rep. posita. ſ. q. iij. ⁊. ff. e. l. ſ. ij. iij. v. ⁊. vſ. ⁊. ff. de concus Concussio. l. ij. concussio est cū quis in officio ꝓstitutus cuſ exto: quet aliquid a subditis per metū aut cum ſio. nō vult facere qꝺ tenetur nisi data pecunia: aut cum exto: quet vltra cōstituta sibi stipēdia: aut cum quis accusat vel ab accusando ꝺesistit ꝓpter pecuniam. ⁊ concoꝛdat gl. Ray. vt patet in sum. cōfes. lib. ij. tit. v. q. xxxix. vbi idem ꝺicitur de militibus stipendarijs quod ꝺictū est de officiarijs. vide. ſ. q. iubemus. ⁊. c. seq.

¶ Scḋo vtrū cōcussio sit ꝓpria mortale: ⁊ ꝺico ꝛ qꝺ sic in re notabili: qꝛ oē qꝺ est ꝓ iustitiam est mortale fm. s. Tho. q. ij. q. lix. iiij. facit. xxij. qꝺ. ſ. militare. ⁊ pena ei⁹ si ꝺe hoc crimine ḋs ꝓdēnek est infamatus: nec testari possit in publico: nec iudex esse vel aduocatus. ſ. q. ſ. cadē. ⁊ pretereā punit in quadruplū vt ibi in eū. ⁊. xvij. ꝺi. q. ffi.

¶ Tertio vtrū talis restituere teneatur necessario quod accepit etiā si nō condemnetur in iudicio: ⁊ ꝺico qꝺ sic: ⁊ ꝺāri qui nō turpiter ꝺedit vt si ꝺedit vt faceret qꝺ ꝺebebat. xiij. q. v. nec sane. et fm Ray. qui subdit qꝺ turpiter ꝺedit restituendum est nō illi sed pauperib⁹: vel illi in cuius iniuriā data est: iuxta arbitrium ecclesie: vt in. d. c. non sane. sed gl. Ray. ꝺicit qꝺ in foꝛo conscientie hoc foꝛte magis est concilium qꝺ necessitas. 5

¶ Condemnatus ad moꝛtem aut mutilationē an fugere possit. vide. ō. accusatus. §. xvſ.

¶ De conditione modo cā ⁊ demonstratione.

¶ Conditio multipliciter sumit ⁊ primo importat statū pſone vt cū ꝺicimus istū esse libere cōꝺitionis aut seruilis. de ser. non oꝛ. vlti. xxxij. q. iij. liberi. ſl'r cū ꝺz qꝺ ꝺdītio possidentis potioꝛ est vbi est par causa turpitudinis. ff. de cōꝺi. ob tur. cau. l. si ob tur. cau. §. potro. secundo vero rerum qualitatem: sicut res aliquę ꝺicuntur libere aut seruilis conditionis. ff. ⁊. C. de serui. p totū tertio importat actionē repetendi aliquod ꝺatū: de qua agit in ti. de ꝺti. ob cau. ꝺa. ⁊ ti. seq. quarto importat suspēsionē pmissionis vel alterius ſctus: ⁊ de hac est hic intentio. f. qꝺ

¶ Primo vero querit quid est conditio quā m poꝛrat ly si aut aliquid equiualens. ⁊ ꝺico quod est ꝺispositionis. i. actus vel contractus suspensio ex euentu incerto futuro ei appositio in quez euentum eius ꝺispositionis facta est collatio. ff. si certū peta. l. i. ſ. q. vt ꝺicēꝺo: promitto vl' lego si titius fuerit cōsul. hec est ꝺepositio est conditionalis ex incerto appositio. videlicet si titi⁹ ex euemēte casu quo titius sit cōsul. purificatur et nō plus suspēꝺitur. insti. de verb. obli. §. ex ꝺdīo

Universidad de Deusto
Biblioteca

tionali. ꝛ ff. de cõdi, ꝛ demõ. p totũ. vel ſcẽm glo. in rub. ff. de ꝑdi. ꝛ demõ. ꝑditio eſt legati cui⁹ de futuro defect⁹ ſeu ꝓfirmatio pẽdet ſuſpẽſio. vbi ponitur ly. legati exemplariter. ꝛ ſic non reſtringit ꝙ ñ euenĩat alijs cõtractib⁹ a legato: q̃ exempla regulã non reſtringunt. l. dãni infecti ſtipulatio. ff. de vã. infec. Uel ſm bar. in. l. ſ. col. ſ. ff. de cõdi. ꝛ demõ. cõditio eſt q̃dã futurus euentus in quẽ diſpoſitio ſuſpẽdit: ꝛ intelligit de euẽtu in facto vel in iure. l. multi. ff. de cõdi. ꝛ demõ. ſiue cõditionis aſſertiue ꝛ negatiue. l. in teſtõ. eo. tit. ꝛ dicit futurus: q̃ de preterito vel preſenti ꝓpꝛie nõ ſ: ꝑditio. q̃ nõ ſuſpẽdit. l. cũ ad pñs. cũ vtiab⁹ ſequẽtibus. ff. ſi cer. pe. vñ ꝓpꝛie eſt conditio q̃n ſit reſpectu rei ſiue dici. Is aliqꝫ gl. dubitauerint de diẽ mortis. ꝛ ita tenet gl. i. ſ oib⁹. ff. de
2 reg. iur. ter. eſt in. l. quodcunq;. ſ. ff. de ver. obl.

¶ Secõ q̃rit qui ſint termini vel dictiões equiualẽtes ly ſi ꝛ cõditionẽ impoꝛtãtes: ꝛ dico ꝙ vbi eã. ꝙ eſt ly cũ vt lego cũ titius fuerit cõſul. Et ly niſi: vt vẽdo tibi libꝝ aureo niſi alius infra mẽſem cõditionẽ fecerit melioꝛẽ. ff. de in diẽ adiec. l. ij. q̃: ſenſus eſt ꝙ ſi alius id fecerit: non vendo. ꝛ ly alioq̃n: ꝛ ly alias. vt ſcribes mihi librum meũ mẽſem: alioq̃n vel alꝰ decẽ noſe pene dabis l. ſi finito. ſ. ex hoc. ff. de vã. infec. q̃ ſenſus eſt ſi nõ ſcripſerit ꝛc. Et ly ſiue vt promitto decẽ ſi natus exaſia venerit: ſiue titi⁹ fuerit cõſul. ꝛ que illarũ cõditionũ diffiſciliuarũ fuerit ꝓpoꝛ diſpoſitionẽ purificat. l. ſi ita q̃s ſtipulet. ff. de ob. obli. vt ly vt alternatiuũ: vt relinquo ꝓdicta propinquis aut liberis. l. cũ pater. ſ. pe. ff. de leg. ij. q̃ ſenſus eſt ſi non ſunt ꝓpinqui veniẽt liberi ꝛ in hoc ſumpto ſignificato ex maiori affectione propinquoꝝ quibus teſtatoꝛ primo relinquere voluit vt ꝓꝛ ex ordine ſcripture. Et ly q̃diu. vt lego decem annis ſingulis q̃diu res geſteris here dis mei. i. ſi geſteris. ff. de condi. ꝛ demõ. l. pater. Et ly q̃ ad donec ꝛ q̃ſq; q̃ idẽ ſignificant. Et ly dum vt lego vꝛori dum erit eius filio meo. l. q̃ cõcubinã. ff. de le. iij. Et ly q̃ q̃docunq; vbi vt lego filie q̃ vel quandocunq; aut vbi nupſerit
3 Et idem eſt de alijs ſine numero.

¶ Tertio q̃rit q̃s eſt mod⁹ quẽ. ſ. importat ly vt aut aliq̃d equiualẽs: ꝛ dico ꝙ ꝓꝛ ex legibus loquentib⁹ de illo modus gñaliter eſt oĩs qualitas adiecta diſpoſitioni. l. obligationem. ſ. modus. ff. de actio. ꝛ obli. ſed ſpecialiter modus eſt moderamẽ diſpoſitionis. per oneris appoſitionem tanch cauſe finalis vt promitto vel lego tibi vt facias illud vel ſub alijs verbis ſic diffinik. ¶ Modus eſt inuitatio ad q̃dã remunerationẽ vel adimpletionẽ loco ei⁹ q̃ eſt facẽ: ꝛ ideo nõ ſuſpẽdit ſz clarificat. Uñ promiſſum ſub modo potest peti de preſenti exhibita cautione de modo obſeruando. l. qui heredi. iuncta. l. q̃⁹ vieb⁹. ſ. terminus. ff. de cõdi. ꝛ demõſtra. ꝛ quod nor. in c. verum. de condi. appo.

¶ 4. querit quib⁹ dictionib⁹ ſignat mod⁹: ſiue ꝙ que dictiões ſunt equalẽtes ly vt ꝛ dico ꝙ eſt ſz diſtinct⁹: ꝙ eãdẽ hz ſignificationẽ. ff. ẽ hz. emp. l. cũ ab eo. Et ly ne: vt titiũ heredẽ inſtituo ne fidei cõmiſſa ex teſtamẽto ſemp⁹ont⁹ retineas: q̃ ſenſus eſt vt nõ retineat. l. cũ pater. ſ. titio. rer. plane. ff. de lega. ij. Et ly ad. vt lego mille ad monumẽtũ meũ edificandũ. Et ly ꝓ vt lego decẽ ꝓ cura mei coꝛporis ſuſtinẽda. Et ly in: vt lego. x. in monumẽto faciẽdo. ſed dicẽdo lego vꝛori in liberoꝝ. ly in facit cõditionẽ. Et idẽ ly. note: vt lego. x. noſe dotis puellarũ pauperũ. vel redemptionis captiuoꝝ. vbi nõ ſignificat cõditionẽ ſed modum. l. mille. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ nõ q̃ ſemp ſunt captiui ꝛ puelle pauperes: ſec⁹ ſi relinq̃ret noſe dotis vel redẽptionis certe perſone: q̃ tũc faceret ꝓdones. ꝛ idẽ eſt de oĩ pte oꝝ ad hoc ſignificatũ adaptari ꝓt ex ſe vl̃ ſubiecta materia.

¶ Quinto q̃rit que ſit cã ꝛ q̃uo impoꝛtet autco ſ gnoſcatur: ſed de hoc vide. ſ. cauſa.

¶ Sexto q̃rit q̃d ſit demonſtratio. ꝛ dico ꝙ eſt o er aliq̃ preterito vel p̃nti accidẽte vel q̃litate rei que gerit certificatio vel ĩquiſitatio: vel eſt ꝓbatio vel factũ quo aliq̃d oſtendit. cũ demõſtratio ſit oſtenſio: vñ vice noĩs ꝓpꝛij demõſtratio fungit. ff. ſi cer. pe. l. certũ. nec refert vt ibi dicit: an ꝓpꝛio noſe res appelleẽ vel demõſtrẽ ꝙ digito: vñ dicẽdo lego vꝛori mee veſtẽ que cã eius parata
7 eſt illa verba que cauſa ſunt demonſtratiua.

¶ Septimo q̃rit vtrũ demõſtratio falſa annullet legatũ vel inſtitutionẽ heredis: ꝛ dico q̃ ſi falſa demõſtratio nõ ſit demõſtratiua: ex ea rõe falſa mik q̃ñ ſignificatũ ad inualidandũ actũ q̃ alias ea nõ erꝓſſa eſſet validus: vñ dicẽdo lego vꝛori mee veſtẽ q̃ cã ei⁹ parata eſt: ſi nihil ſit paratum legatũ nõ valet. l. q̃nt⁹ muti⁹. ff. de aur. ꝛ ar. ſec⁹ ſi dicerẽ veſtẽ meã purpureã q̃ cã ei⁹ parata eſt: q̃ Is ſit falſa demõſtratio q̃ cã ꝛc. tñ apparet de relegata ꝓ verba precedẽtia. cũ vere talẽ habeã veſtẽ. vt in. d. l. muti⁹. Unde falſa demonſtratio nunq̃ impedit legatũ. vbi cõſtat de re ꝛ voluntate. l. ſi ſtt. ff. de leg. ſ. Igit̃ vbi gña falſa demõſtratio ĩualidat legatũ: primo dicẽdo lego vot̃. ſi nihil ſit in vot̃: q̃ ſi demõſtratio eſt falſa non demõſtrat ꝛ nõ apparet de legato niſi per demõſtrationẽ. C. de fal. cã adiec. lega. l. iij. ſecus dicendo lego centũ que in vot̃ accepi: quia licet demõſtratio ſit falſa: tamen valet legatum q̃ cõſtat de re legata. Et ſcõo ĩualidat dicendo tritici filium meũ heredẽ inſtituo in caſu. ſ. quo nõ eſt ipſi reſtanti filius: quia licet conſter de perſona

rũ voluntas teſtatoꝛis fuit inſtituere filiũ ꝛ ꝑtritici nõ filiũ inſtituere noluit: ꝛ cõſequẽter non valet vt in. l. pater. C. de here. inſti. Et tertio dicẽdo inſtituo titio fratrẽ meũ ſi ſciã eum nõ eſſe fratrẽ Is vt fratrẽ diligã nõ ꝙ inſtitutio. l. nemo. ſ. ſ. ff. de here. inſti. ꝛ hoc intellige in foꝛo cãruꝫ. Et q̃rto inualidat dicẽdo lego. x. ſi ſunt in arca ſi nihil ſit in ea. ſi tñ eſſet tñ. q̃nq; valeret ad illa q̃nq;. l. ſi ſeruus. ſ. q̃ q̃nq;. ff. de legat. ſ. ſi⁹ valet dicẽdo: lego quinq; q̃ debeo eriã ſi nihil debeaꝫ q̃ conſtat de re legata. l. ſi ſtr. ff. de leg. ſ. Et q̃nto
9 inualidat dicẽdo lego titio. x. q̃ ſei⁹ mihi debẽt: ſi ſle nihil debeat vt in. d. l. ff. ſit rõ q̃ noluit legare. x. ſed cedere actionẽ q̃ hoc caſu nulla eſt. Et ſexto dicẽdo lego bouẽ meã ꝛ nõ eſt boo ſed equus. l. ſi q̃s in fundi vocabulo. ff. de le. ſ. valeret tñ ſi apparet de voluntate. vt q̃ equũ vocare cõſueuerat bouẽ rõne pigritie aut vẽtris magni vt. d. l. ſi q̃s. Sic̃ valeret dicẽdo lego hũc equũ ꝛ ẽ boo
8 l. q̃ intrſſec⁹. de ꝓ. obl. q̃ ꝓ demõſtrationẽ ad digẽtũ ſ tat de coꝛpoꝛe: ꝛ hoc niſi aliũde appareat q̃ equum eredidi ꝛ bouez non eram legaturus.

¶ Octauo quid ſi habẽs ouoſeruos. ſtichũ ſuſione. ꝛ pamphilum piſtoꝛẽ legauit vꝛori ſtichũ piſtoꝛẽ. ꝛ dicit ter. in. l. q̃ habebat. ff. de re. du. q̃ ſi teſtatoꝛ vere fuit nomẽ ꝓpꝛiũ vtriuſq; ſerui ille ſer⁹ debeẽ cuius nomẽ expreſſit: ꝛ dicetur
10 erraſſe in articulo: ſed ſi vere neſciuit noĩa debetur piſtoꝛ: ꝛ dicetur erraſſe in nomine ꝓprio.

¶ Nono vtrũ conditio tacta faciat contractus conditionalem: ꝛ dico ꝙ non facit. l. cõditiones. ff. de condi. ꝛ de. de quo dic vt. ſ. matrimonium. iij. ſ. ij. ꝛ xſ. ꝛ matrimonium. iij. ſ. v.

¶ Decimo q̃rit vtrũ ꝑditio vitiet aliq̃s ꝓtractũ aut vitiet: ꝛ dico vt colligit in tit. de ꝑdi. appo. ꝙ doc. ꝛ ꝙ legiſtas in ti. de ꝑdi. ꝛ demõ. ff. ꝛ alijs locis ꝙ aut ꝑditio eſt ẽ ſubſtantiã Certus aut nõ. Et ſz ee ẽ ſubſtãtiã act⁹ id cũ quo act⁹ ſtare nõ põt: ꝛ ecõtra nõ ſ: de ſubſtãtia act⁹ ſi ſine quo ſtare põt act⁹ vt cõiter notãt doc. in. c. fi. de ꝑdi. appo. ꝛ facit q̃ no. bar. ſ. l. ſ. ff. de lib. ꝛ poſt. ꝛ q̃ no. in. l. ſ. ff. de ver. ob. ſu princ. Si eſt ẽ. ſic vitiat Certũ ꝛ nõ vitiat: vt in. d. c. fi. de cõdi. ap. ꝛ facit. l. cũ hi. ſ. fi ꝓꝛ. ff. de trãſac. Q̃ verũ eſt primo ſi apponat a principio Cer⁹: ſec⁹ ſi poſt Certũ q̃ſi ex ſile partũ voluntate diſſolui nõ põt vt matrimoniũ. xxxij. q. iij. dixit. ꝛ. c. ex literis. deduoꝛ. ꝛ ſile eſt de voto. ꝛ hmõi. ꝛ facit. l. per ſeruũ. ſ. denicq. ff. de vſu ꝛ habita. Et ſcõo verũ eſt ſi per ambas partes apponat. de q̃ vide. ſ. matrimonium. iij. ſ. v. Si ẽ nõ eſt ẽ ſubſtãtiã ꝓtract⁹. ſ; eſt aut impoſſibilis aut turpis. q̃. i. vt not. in. d. c. fi. quo ad hoc eſ parauit. ſic vitiat ꝛ reſcik. ꝛ non intrat in hmõi vt no. in. d. c. fi. in ꝓtractibus aũt tempo-

¶ De conductoꝛe.

Oductoꝛ q̃s ſit infra locatio in ꝓn cipio: ꝛ quomõ ſit excõicat⁹ ſi bonovie cõducat domũ vocatoꝛis vel ſcholaris ſine conſenſu inquilini infra ex communicatio. ix. ſ. iij.

¶ De confeſſione non ſacramentali.

Onfeſſio multiplex ẽ primo fidei feſtiuo delecti i ſacro pnie. tertio delicti vel debiti ex ſacrm pnie q̃ dicit cõfeſſio nõ ſacramentalis: ꝛ de hac nõ eſt intentio. Et eſt duplex. ſ. iudicialis ꝛ extra iudicialis. Et hec ẽt ẽ duplex q̃dã. ſ. q̃ eſt generalis ex intentione facta contra peccata vt que ſit in miſſa. ꝛ quedã ſpãlis nõ facta ad illum finẽ vt que eſt in cõmuni hominum locutione. ſ. q̃
¶ Primo ſo querit̃ an ſit q̃s obligat⁹ ad interrogationẽ iudicis fateri delictum: ꝛ dicit panoꝛ. in. c. cũ ſup. de ꝓba. q̃ ſi iudex ꝓcedit ꝑ inquiſitionẽ ex mero ſuo officio ſic tenet̃ quiſq; reſidere veritatẽ ſub pena peccati mortalis ſi factuꝫ eſt notoziũ. vel infamia flagrat. vel ſemiplene probabilis. de accuſ. ꝛ hoc verũ q̃n agitur ad penam ſpiritualem: de qua. ſ. peua. ſ. ij. non aliam. Si vero factũ nõ eſt notoꝛium nec flagrat non tenetur reſpondere de accuſa. qualiter ꝛ q̃n. et. ſ. certã ſi iuraſſet dicere veritatẽ ſm henri. de gan. in. ſ. quol. q. xxxiij. nec eſt obediendus in hoc prelato q̃ cõtra charitatem, ꝛ occulta nõ ſunt publican

Universidad de Deusto
Biblioteca

da ſz deo ſoli relinquēda. vſ.q.ſ.ſi oſa.t.c.oues. ⁊.c.ex merito. Si aūt iudex ꝓcedit ad inſtantiaz partis: ſic nō eſt neceſſario rūdendū niſi id de q̄ ſrit ſit famoſum. i. ꝓceſſerit infamia ⁊ impediat ordinis executionē ſeu bñficij retētionē: de quo nec venit imponēda pena tēporalis. Rendaciū tamen dicere nō licet: ſed vtendum aliis verbis duplicib⁹ ⁊ ſimulatis. ar.xxij.q.v.§.ex his. vide eriam ſupra accuſatio. §. xiij. ⁊ infra inquiſitio.

2 ¶ Secūdo querit vtrū pſitens conſociū criminis ſit teſtis idoneus cōtra ſociū. ⁊ dico q̄ nō. vt no. glo. in. l. ſi filium. C. de li. cā. vnde interrogari non debet de cōſocijs. vt in. l. ſi. ⁊ ibi ꝓ doct. C. de queſtio. ſed intellige q̄ nō oz interrogari tanq̄ teſtis ſecus vt per dictum eius veritas inueniri poſſit ab aliis. vide infra iudicium.

3 ¶ Tertio vtrū teneaē quis cōfiteri poſitionē in qua lite ꝓteſtata actor petit. xx. cū ſolū hꝫ debeat. x. vel oz hꝫ partē alicui⁹ rei: ⁊ petit totū: vel certe poſſit tota petitionem negare: ⁊ ſic q̄ri pōt vtrū poſitio habēs aliquā partē falſaz negari poſſit tota rōne ꝓtis falſe. ⁊ dicit Bart. in. l. ſi is qui ducenta. §. vtrū. ff. de re du. ⁊ in. l. ſ. §. ſi ſtipulāri. de ver. ob. ⁊ no. pan. in. c. de plus peti. q̄ aut id q̄ in libello ſeu poſitione petit eſt falſuz rōne q̄litatis: ⁊ tunc negari pōt in totū: q̄ videf aliud factū vt q̄ ponis me hodie comediſſe in eccleſia poſſum negare totū: ſi alibi comederi: q̄ verū eſt me nō comediſſe in eccl'ia: aut eſt falſuz in q̄ntitate ſeu in pte ſumme vel rei ⁊ tunc in iudicio negari nō pōt in totū: ſed cōfitēda eſt para debita: ⁊ ratio eſt ꝓm eū q̄ petēs totū petit q̄ſi ſz partē ei⁹. Ita petr⁹ tenuit talē periurū: vt refert Bal. in. o. l. ſi is q̄ ducēta. ⁊ facit tex. cū gl. in. l. pupillus. §. fi. ff. de ver. ſig. vbi pt⁹ q̄ debitor negās rem eſſe ſuā negat ſibi ⁊ alteri ſcz priuato eſſe cōmunē. ⁊ gl. i. c. fi. xij. q. ſ. ibi tñ addit gl. q̄ res ciuitatis vel vniuerſitatis non eſt cuiuſlibet. xij. q. ij. qui manumittit. ⁊ in. l. q̄ ſolidū. in pn. ff. de le. ij. vbi petēs totū aduerſarū conſtituit in mora ꝓte debita: ⁊ hoc ē ꝓcuratores nr̄i tpis. Ego aūt dico q̄ oñr. ꝛ. licite iurat ſe nō debere. xx. nō

4 aūt ſe nihil debere: q̄ eſſet negare q̄libet pte. ¶ Quarto vtrū teneaē q̄s cōfiteri poſitionē in qua ponit abſolute q̄ conditionate debeā: ⁊ dico q̄ nō: q̄ eſt falſa rōne q̄litatis. nā ſi cōfiterer debeo ſed ſub ꝓditione actor accipe poſſet partē confeſſionis ꝓ ſe. ſ. debeo: ⁊ re⁹ haberet aliā ꝓbare. ſ. ſub ꝓditōe ꝑm cautelā Pan. in. c. ſ. de po. ꝓba. ⁊ Bar. i. l. aureli⁹. §. idē q̄ſiuit. ff. de libe. leg. vbi dicit q̄ ſi q̄s fatet ſe hoſtem occidiſſe: ſed ad ſui defenſionē nō credeē ei q̄ ꝓpter ſui defenſionē occiderit: q̄ ꝓſumptio eſt ꝓ eū rōne opis ꝓperrari cū ſit iure factū dānati. ⁊ q̄ cōiter nō contingit q̄ aggreſſus occidat aggreſſorez, vbi vero hec ceſſant poteſt q̄s accipe ꝓ ſe confeſſionis partē ⁊ partē refutare q̄ confeſſio facta eſt vnico cōſtructu ꝑm archi. in. c. ſ. de cōfeſ. li⁹. vſ.

¶ Quinto vtrū cōfeſſio iudicialis ꝓiudicet contra fitēti ⁊ dicit pa. in. c. ex parte. de cōfeſ. q̄ ſic ſi ſit maior. xxv. anno. ⁊ fiat ſpōte ⁊ ex certa ſcia ⁊ expreſſa cā. ⁊ coꝛā ſuo iudice pte ꝑſente: ⁊ nō ſit ꝑ naturā: nec ꝑ ius ⁊ fiat de re litigioſa ⁊ nō ſit ꝑ libertatē alis nō ꝓiudicat: vide diffuſe in. d. c. ex parte. q̄ ꝓt⁹ eſt fozi cōtrioſi de q̄ ꝓncipaliter nō intēdo. Direc. etiam li. iij. dicit q̄ cōfeſſus in iure ꝓtra ſe habeē ꝓ cōuicto: ⁊ ꝛs ꝓfeſſio cōcurrēnt⁹ tñ q̄ his verſiculis cōtinent. Maior ſponte ſciēs oñs paratis ſed ⁊ in ſe. Confeſſus certū cōpos ꝓ iudice iure dānatur. niſi iuſtificauerit aut natura repugnet. Dicitur aūt maior ſcz. xxv. annis q̄ minor cōtra ſuā cōfeſſionē ſine auctoritate tutoris reſtituit. ff. de cōfeſ. l. certū. §. minor ē. oꝛ. et ſponte: q̄ interuenīte coactione non eſt obeſt pfeſ. xv. q. vſ. c. ſ. ⁊ ſi q̄s ꝓ anguſtiā tormentorum cōfiteaē: nō obeſt niſi in cōfeſſione perſeueraūerit poſt tormētoꝛū oꝓpoſitionē. ff. de q̄. l. ſ. §. oīn⁹. Ubi dicit Bar. cōfeſſionē factā per tormēta tamque ſit adhibita tortura: vel aliquo ligato ⁊ precedentibus minis de tortura. vel in carcere fame ⁊ rigore multū affligēte: nam tūc formidine tormentoꝛū videf facta. Ad alīquē aūt ꝓſeuerare in cōfeſſione opoꝛ. p. l. h. C. de cuſt. re. q̄ poſt octā pfeſſionē reducaē ad locū publicū. i. coꝛā no tario ⁊ pſonis publicis confiteaē: oꝛ tñ iudex arbitrari eque vt reducat eū poſtq̄ ceſſauerit tormētoꝛū doloꝛ: q̄ ſi reduceret eū ad banci ſtatis inſtantibus doloꝛib⁹ totū hoc videreē tormentoꝛum formidine factum arg. l. q̄ ait. §. fin. ff. de adul. Et ſm Lud. ro. in ſuis ſingularib⁹ officiales ſunt homicide: ⁊ tenenē de omni damno qui ad tortura ſine iudicijs ponūt homines qui tormentoꝛū metu cōfitenē perpetrata delicta: ex q̄ confeſſione deinde ſuſpendunē. nec ꝛs talis confeſſio ſine iudicijs vt in. o. l. ſ. in pri. ff. de que. nec confirmatur per indicia ſi ſuperueniant. vt vult glo. ſingularis in. l. maritus. ff. e. de qua gaudet Bal. in. l. fin. C. de accuſ. Dicit etiam ſciens: q̄ ſi errae ⁊ ſuū erroꝛē ante ſentētiā ꝓbare pōt: non obeſt ſibi pfeſſio. de pfeſ. c. fi. vnde etiā de actoꝛe dicit azo q̄ ei⁹ cōfeſſio quādocūq̄ ante ſententiam ꝓbato erroꝛe poterit reuocari. de ceſſ. olim. vbi hoc no. bar. Dicit etiā dño q̄: procuratoꝛis cōfeſſio nō nocet dño abſenti. ff. de cōfeſſ. l. certum. §. ſi quis. nec obſtat quominus infra triduum reuocare poſſit: etiaz nudo verbo: non autem poſt triduum niſi dominus veniens ꝓbare velit errorem probabilem anteq̄ negocium ſimiatur: quia nemini nocet erroꝛ facti. o. c. fin. ſi tamen ꝓcuratoꝛ cōfiteatur domino ꝓſenter

perinde eſt ac ſi oſis cauſe ꝓſiterek niſi ꝛdicat ea die. Dicit ēt pars q̄ reſpōdet aduerſarij eſſe ꝓtextz: alias nō nocet pte abſente. o. l. certū. Dicitur ēt lis q̄: ſi cōfeſſio nō fiat de re litigioſa vel de q̄ poſſet eſſe lis: non nocet. ff. de inter. act. l. confeſſionib⁹. Dicit ēt ſz ⁊ in ſe. i. ꝛ ſet q̄: ſi ꝓ ſe ꝓfiteret ei nō ꝓdeſt vt ei ſtet ſz ſolū ꝛ ſe. xliij. q. ij. c. ſ. Dicit ēt ꝓfeſſus certū als ſu ꝓ icerta re nō daretur ſnia. ſ. q. iij. graue. ⁊ ſi nō vult rūdere vel rūſionē ſuaz declarare habeatur ꝓ cōfeſſo vel negato ſicut ſi cōfeſſio vel negatio faceret ꝛ ipſum ſicut de eo oꝛ. q̄ iuramentū de calūnia ꝓſtare nō vult. de iura. calū. c. fi. Dicit ēt cōpos q̄: ꝓfeſſio furioſi ei non nocet. de ſucce. ab ſre. c. fi. ⁊ idem dici poteſt de ꝓfeſſione facta tracūdie calozē q̄ nō nocet niſi def pſeuerāna. de diuoꝛ. ex lr̄is. iſta gl. Dicitur etiā ꝓ iudice. i. coꝛam iudice ſuo aliaq̄ regl'r non ꝓiudicat. C. eo. l. vna. ꝛs caſualr̄ ꝓtinduicet facta de exce. ꝓla. quā ſir. Dicit ēt iure. i. audice ſedente ꝓ tribunali: als pinde eſſet ac ſi coꝛam ꝓſuato fieret. extra eo. c. ij. ⁊ vl. Dicitur ēt damnat. ſ. ac ſi eſſet reſtitu⁹ ꝓuict⁹: ⁊ ſic intellige nullas eē pres iudicia in ꝓfitēdē ſ. examinatoꝛias ſec⁹ cōdemnatoꝛias. o. ij. Dicit etiā niſi ius q̄ iure repugnante non obeſt: vt ſi xp̄ianus faceaē ſe iudeimāci pūſ q̄ iure ꝓhibet. extra de iude. c. fi. Dicit etiā fauoꝛ. ſ. mr̄imonij: ꝛ q̄ non vz cōfeſſio. de eo qui cogno. ꝓpang vxo. ſup eo. ꝛs ſi eſſet ꝓ mr̄imonio ſtaret cōfeſſioni niſi alij ꝓiudicaret. Dicit ēt aut natura repu. q̄: ſi ſect⁹ vel naturaliter frigid⁹ faeaē ſe adultriū ꝓmiſiſſe vel ipubes non nocet. de frig. ⁊ male. q̄ ſedem. Confeſſio aūt extra iudicium regulariter non ꝓeiudicat confitenti.

6 ¶ Sexto q̄rit vtrū cōfeſſio extraiudicialis non ꝛ parte ꝓiudicet in abſentia ptis: ⁊ dicit Pan. in. c. ſi cautio. de fide inſtru. q̄ q̄ ꝓmiſſio ſit ꝓ ſenti ſic. ꝓmitto tibi preſenti q̄ dabo abſenti centū: tūc obligaē naliter ⁊ de iure ciuili: ſecus ſi diceret ꝓmitto tali abſenti centum: q̄: tunc non obligaē ēt naturaliter: q̄ nō ē cui acquiraē obligatio ⁊ no. gl. ⁊ doc. in. l. ſtipulatio. §. ſi quis inſulam. ff. de verbo. oblig. et in. l. ff. de pac. ⁊ in. c. ſi tibi abſenti. de preben. lib. vſ. Fallit hoc quando quis dicit tutoꝛi pupilli curatoꝛi furioſi actoꝛi vniuerſitatis quod ꝓmittit pupillo furioſo vl vniuerſitati: quia obligatur. l. cum qui. §. iiij. cuz tribus ſequen. ff. de conſti. pecu.

7 ¶ Septimo q̄rit ad quid valeat confeſſio generalis nō ſacramētalis facta contra peccatum in miſſa ⁊ prima vel cōpletorio ⁊ predicatione ⁊ huiuſmodi: ⁊ dico ꝓz. s. Tho. q̄ valet ad remiſſionē venialiū in toto vel in parte ⁊ hoc ex ꝓtritione cōfitentis ⁊ humiliate confeſſionis ⁊ ozatione ſacerdotis: imo ex cuiuſlibet dicentis mi-

ſereaē nō aūt clauiū ptāte ⁊ ſm pe. ad remiſſionē pene debite ꝓ mortalib⁹ remiſſa priꝰ culpa nūq̄ niſi p hāc remittit culpa mortalis ēt obtura ne cōtritione ſm archie. q̄: ſez ibi virtus clauiū non facit de attrito ꝓtritū: imo nec venialis eadē rōne. Qui aūt in hac dicit ſe oſa pcrā cōmiſſe falſuz nō dicit: q̄ ſm Ray. loq̄tur in perſona oꝛz fidelis. vel ſm Aug. in vno pcrō poſſent multa notari: vel intelligit nō de ſingulis generum: ſz de generibus ſingulorum ſm archie.

¶ De confeſſione ſacramentali primo in ſe qui⁹ ⁊ qualis ſit.

Confeſſio ſacramentalis oꝛ ſm direc. ⁊ Ray. q̄ ſimꝫ vel ex toto, vel vndiq̄ faſſio. i. loquutio. ⁊ ꝛs confitēt q̄ totū faeaē: q̄: ſicut ſnia ſic cōfeſſio q̄ ſentētiā generat debet eē certa dicēre. i. certū. ff. de confeſſ. q̄ certū cōfeſſus ꝓ iudicato erit: ⁊ ſicut dicit. s. tho. iiij. di. xvij. cōuenientiſſime. diffiuntur ſic ab ang. Confeſſio eſt q̄ quā mozb⁹ latens ſpe venie aperitur: ⁊ ſic tāgit materia. ſ. pct̄m ⁊ actus. i. aperire: ⁊ finis eī. i. venia ſz iſta diffinitio cōperit ēt cōfeſſioni ſacrali imꝑfecte. i. q̄ habet defectum: puta q̄: nō eſt integra vel hmōi. Cui concordat Pet. in. iiij. dicens q̄ cū tripliciter fiat confeſſio peccati: ſcz in foꝛo aſe interius coram deo: in foro ecclie exteri⁹ coram dei vicario: in foꝛo conſtitorio coram iudice: in prima pcrīs nō aperiē: q̄: deo apertū erat. i. tertia aperitur q̄de ſz nō ſpe venie: ſcz regulariter: ſz i ſcda aperiē ſpe venie: ⁊ pūr ſi aperiē alio fiueriſcz ad cōſultādū: aut ad leuitatē aut ad laſciuiā vel huiuſmodi: non eſt confeſſio nec illud peccatū eſt dictū in cōfeſſione nec cōmray. ſacerdos teneē illud tenere ſecretū. ſ. eo mō quo ſi dictum. ēt in cōfeſſione vt dicēt infra. vel ſub alijs ꝛbis a Ray. ſic diffinit cōfeſſio pfecta Confeſſio eſt legitima coꝛā ſacerdote pcri declaratio. ſ. cōfeſſio ſacꝛalis eſt declaratio pcri vt excludaē confeſſio facta de eo coꝛam ſacerdote vt excludaē cōfeſſio iudicialis: legitima id eſt ſcōm precepta legis facta. vt excludaē pfeſſio ſacramē talis que non eſt integra: vel hꝫ alium defectum. Confeſſio aūt ſacramentalis eſt duplex. ſ. ſpecialis qua quis ſpecifice peccata confitetur: oe q̄ principaliter hic intenditur: ⁊ generalis qua ſcz quis poſt ſpālem omnium occurrentium memorie: dicit ſuam culpā de oīb⁹ alijs cōmiſſis cogitatione locutione ⁊ c. ⁊ valet ad remiſſionem mozaliū oblitoꝛum ſecundum vocto. etiaz ſi quis non eſſet contritus ſed attritus ſolum q̄: ſcz ſacrē chie. Imo. o. Tho. ⁊ alios theologos in confeſſione ſit quis de attrito contritus virtute clauiū: ⁊ multo magis valet ad remiſſionem venialiū ex quatuoꝛ ſecundum. s. Thom. ſ. ex contritione confitentis ⁊ humilitate confeſſionis ⁊

oratiõe sacerdotis vt ẽ publica ꝓsona: ⁊ clauius prãte. Sed intellige dũmõ ꝙs sit de eis saltẽ virtual' ꝓtrit⁹ vel attrit⁹: aliõꝙn stante voluntate ad illa ꝙ hac vita remitti nõ ꝓt: qz eẽt cã sine effectu. i. voluntas peccãdi sine pctõ. Sic tamẽ ex obliuiõe peccato⁹ q̃ ꝙs sic ꝓkitek ⁊ de qb⁹ pteritur solum in genere reporat homo cõmodũ ꝑm s. Tho. qz nec rẽ sibi de pena remittit nec tãtus l. qõ. meretur sicut si particulariter fuisset confessus.

¶ Primo ꝛo q̃rit̃ q̃lis sit cõfessio legitima: vel Cõdi q̃ sunt õditiones cõfessiõis legitime vel reẽsitrio ad eã legitimã dico ꝑm s. Th. vbi supra quod venes bẽt eã xerdecim. his ꝙlib⁹ ꝓtẽre. Sit simplex hu bõe millis ꝓfessio pura fidelis. Atq; frequẽs nuda dio ẽ ꝓfes secreta: libens: verecũdia. Integra: secreta lachrimabilis: accelerata. Fortis ⁊ accusans: ⁊ sit parere parata. Quorum expositio ꝛ3 ꝑm ⁊ alios theologos hec est. simpler. s. cõtinẽs solum pcti gratitatẽ sine mixtura hiſtoriarũ. humilis. s. inferius vt ꝙs se miserũ ac infirmum cognoscat: ⁊ fateak ẽt ex ꝓgnitate exteri⁹: vt fleris genib⁹ capite discoopto aut velato veste lugubri ⁊ hmõi pura. i. recta intẽtione facta. Fidelis. i. verax sine falsitate: vel fidelis ꝑm alios. i. in fide catholica ⁊ cõfidẽtia venie: ꝛ3 prima expositio ẽ melior qz fides ⁊ spes nõ ptinẽt ad ei⁹ cõditionẽ vꝝ̃litatẽ ꝛ3 ad substãtiã. Atq; frequẽs. i. crebra: ad hoc est ad bñ eẽ: ꝑm Ray. duplciter potest intelligi sc3 sine quo ad pctã nũq̃ cõfessa vt crebro cadẽs crebro resurgat per confessionem: siue quantũ ad confessa vt demuo ac sepe dicanẽ. Nuda. i. verbo⁹ obscuritate ꝓmiue velata: ꝛ3 ita clara vt cõfesso⁹ patenter intelligat pcti ipẽs ⁊ grauitatẽ quãuis hic discretione op⁹ sit: vt i pctis lasciuie ꝙba sint rara ⁊ pudica ⁊ sobria ⁊ honesta quãtum est possibile: ita rñ q̃ factũ clare intelligak me facerdos tãgatur motu sensualitatis scõm. s. Tho. ⁊ Bui. discreta vt maiora maiori pondere dicanẽ: vel discreta ꝑm sum. ꝓfess. ad sciendũ q̃rere idoneũ ⁊ discretũ sacerdotẽ: libens. i. sine coactione non solũ absoluta ꝛ3 ẽt ꝛditionata: ne. s. cõfiteak ꝙs coact⁹ humana verecundia aut timore repulsionis ab ecclesia vel. sac. Verecũda ne. s. ꝙs in recitando pctã se de illis iactet ꝓpter aliquam seculi vanitatẽ. sed erubescat de offensa de intus et etiã de sacerdote extra qz hoc est satisfactorium pene. de pen. di. vꝝ. c. s. Integra vt. s. nihil subtrahat ꝙs de mãifestãdis: qb⁹ de mortalib⁹ intellige qz: quo ad venialia ꝑm Petrũ dimidiari potest ni si dubitent esse mortalia. Secreta. s. quantus ad conditionẽ loci in q̃ de secretis ꝓscie agitur que debẽt eẽ secreta ex parte confessoris: ne detegat pcõem: ⁊ ꝓfitentis ne detegat verenda pꝛis sui velut Lyanaã. Benef. ix. nisi vbi expediret. Lachrimabilis sc3 saltẽ interi⁹ quo ad dolorem de pctõ. Accelerata ne. s. dolentim differatur: sed statiꝫ post lapsum pcti ⁊ festine ꝓficiatur. Fortis. i. constãs ne q̃d ꝓpter timorem satisfactionis aut peccatorũ verecũdiã omittat. Et accusans pctõrem ⁊ nõ aliũ. Et sit parere sc3 sacerdoti parata. Hec cõditiones nõ sunt oẽs de necessitate vt patebit per sequentes gõnes q̃bus declarantur: sed que sunt de bene esse sc3 qõ sit frequens ⁊ qõ festinat que sic differunt: quia ex duobus eque crebro cõfitentibus: vnus accedit statim post peccatũ alacer ⁊ ꝓmptus: aliter rarde tristis ⁊ piger vnde male supple. in quadriga. has xerdecim conditiones reducit ad. ꝛf. quia omnes sunt distincte vt patet ex dictis.

¶ Scõo q̃rit̃ quãtũ ad festinationem vtrum necessariũ sit confiteri peccata mortalia statim habita: opportunitate: ⁊ dico qõ ꝑm s. Tho. s. iiij. di. xvij. ad confessionẽ in ꝓposito tenek q̃s quando ⁊ ad contritionem tenetur scilicet quãdo peccata memorie occurrũt: q̃ limita ꝑm Per. de pa. in. iiij. si occurrant practice. s. sicut materia detestationis aut detestationis: ⁊ hec est etiã mens. s. Bonauen. ⁊ Alex. de ales: vt patebit infra contritio. §. ij. Ad confessionẽ aũt actualiter faciendam post mortale. Inn. in. c. omnis. de peni. ⁊ remiss. tenet indistincte quod homo renetur statim siue peccatum sit publicum siue occultum ⁊ idẽ videk sentire Archi. in. c. ille rex. de parte. dist. iij. glo. aũt de pe. dist. v. in sum. vꝝ limitare quando pctõ est notoriũ. s. Bona. aũt i. iij. dist. xvij. idẽ sentit de religiosis quod tenetur statim: qz totum tempus est eis penitentie: ⁊ de clericis hoc dubitat de laicis vero asserit quod tẽneantur ad statim qñ aderit talis cõmoditas qua rationabiliter non expectak maior quo ad ipꝰ ⁊ sacerdotẽ: qõ quidẽ qz hoc vꝝ eis in quadragesima rationabiliter ꝑsit id tꝑs expectare: ⁊ supplementum conatur ex verbis eius ostendere q̃ etiam ipsi laici teneantur ad statim cum eis occurrit opportunitas: ⁊ hoc ipse renet in alio laco. Sed nullius istorum ꝓbat efficaciter dictum suum: ⁊ cõis doctrina est in contrarium: vnde firmiter tenenda est opinio. s. Tho. qõ nullus tenek statim nisi in casibus qui dicentur: qz cum preceptum de confitendo sit affirmatiuum non obligat nisi ꝓ loco ⁊ tpe q̃ dupl'r contingit primo. s. per accidens quando aliquid imminet faciendũ qõ sine peccato facere non ꝓt nisi cõfessus: si debet quis communicare: inde venit obligatio confitendi semel in anno qz semel communicandum ecclesia statuit. secundo per se: ⁊ sic non tenetur homo ad statum sicut nec ad baptismum quod est maioris necessitatis: quia eadem ratio est de vtroq; ꝓpter quod vterq; sit sacramentum necessitatis: ⁊ si tamen periculum mortis imminẽat per se tenetur homo ad confessionẽ sicut ⁊ ad baptismũ si: qz ea q̃ sunt de necessitate salutis homo in hac vita tenek implere. Et hec opinio est ꝓbabilior q̃ cuius periculosum sit differre. Et q̃ ꝛo de religiosis nihil est. qz ad alia nõ tenenk q̃ alij homines nisi ad q̃ ex voto se obligarunt. hec ex. s. tho. intercisim: cuius opinionẽ sequik pe. de palu. ricar. duran. Lapit summa ang. Jo. de neapo. in quod. archi. ⁊ cõis schola theologorũ ⁊ canonistarũ. Unde sileat hic summa angelica ⁊ supplementũ sectantes opinionẽ. s. bonaquã tñ sum. ro. nõ sequik. Et ꝛ3 sit tutius statim confiteri q̃ differre nõ tñ est turi⁹ tenere q̃ sic obligemur: qz viri timorati haberent maximas occasiones peccãdi cum aliq̃ in mensa vꝝ in platea recordari possent de peccato ⁊ ꝙ cõfessoris copiã. * Quarto tñ sunt casus in quib⁹ homo tenek ad statim cõfiteri ꝑm pe. de pal. ⁊ communiter doctores. * Primꝰ si ꝛ3 cõicare ⁊ adest copia cõfessoris: qõ limitat ricar. nisi de propinquo expectaret aliũ cui deuoti⁹ ⁊ securi⁹ confiteak qõ tñ credo. s. tho. nõ approbaret nisi ꝙfessor ꝑns esset talis q̃ cẽserek cõfessoris copiã nõ ꝙ infra Eucharistia. ij. §. ⁊ item eucharistia. tñ. §. xiij. ⁊ sil'r tenetur statim si ꝛ3 recipere ordinẽ sacrũ ꝑm. s. Tho. s. quol. q. vꝝ. ar. ij. Et hoc q̃dã et petrus de pal. extendũt eadẽ rõne ad suscepti onẽ cuiuslibet sacri. vide. s. matrimoniũ. s. §. s. i fi. sed nõ est eadẽ rõ: qz suscipiẽs ordinẽ sacrum ex more ecclesiastico cõicat: nõ ãt ꝙẽs matrimoniũ: ꝓterea oppositũ huiꝰ sentit. s. Tho. qz ꝑm eũs ordines minores sunt ecclie sacrum: ⁊ tñ eos vꝝ excludere ab ista obligatione cum dicit suscipere ordinẽ sacrũ ⁊ nõ dicit ordinẽ simpl'r. vñ in aliis ꝓterea oppositũ huiꝰ sentit. s. Tho. qz ꝑm eũs ordines minores sunt ecclie sacrum: ⁊ tñ eos vꝝ excludere ab ista obligatione cum dicit suscipere ordinẽ sacrũ ⁊ nõ dicit ordinẽ simpl'r. vñ in aliis si sufficit cõtritio ⁊ summa purificatio que est ꝓ confessionẽ requirik solũ in summo sacro eucharistie in quo nõ solũ gra sed fons ⁊ auctor gre suscipik xps. Imo etiã hoc. s. hoiem teneri ad statim cõfitendũ: summa ang. dicit ꝑm aliquos extendi ad eũ q̃ sacra alys administrat vel actum solennẽ exercet in ecclia: vt legere euãgelium ⁊ allegat lãdul. ⁊. s. tho. in. d. quolibet. vbi q̃quid sit de lãdolpho. ipe. s. th. hoc nõ dicit imo archie. dicit se nullũ legisse doctorẽ qui hoc clare dicat vnde in talib⁹ cõtritio sufficit. * Scõs est qñ ꝙs est in ꝑiculo mortis sc3 notabili vel ꝓbabili: qõ ꝑm pe. de pal. tñc est qñ ꝙs est in tali casu in quo frequẽter hoies moriunt: vt in naufragio bello acuta febre: vel grani infirmitate: ꝓpter qõ ꝓcipitur medicis: vt vocati ad infirmos efficaciter faciant vt ꝓtius aduocentur medici spũales. de quo. J. medicus. §. iij. * Tertius est qñ cõscientia dicat statim esse confitendũ necessariũ: qz vt ꝛ3 xvij. q. i. §. ex his. oẽ qõ est ꝛ3 cõscientia. s. ꝓcepti ꝑm glo. edificat ad gehennã. * Quartus qñ ꝓbabiliter videt q̃ illo anno copiã idonei confessoris habere nõ poterit. * Quintũ addit aliqui: qñ peccato: post cõfessionẽ ⁊ cõmunionẽ in pascate recolit se oblitũ cõfiteri aliq̃ mortale: qz tenek statim confiteri: nec põt expectare futurã quadragesimã qz exponeret se periculo obliuiscẽdi demuo: sed hoc nihil est: qz obliuisci pctõ mortale non est peccatum mortale. vnde iste non se exponit periculo peccati mortalis: nec tenek laborare ne obliuiscatur: alioqui tenetur semper deferre instrumenta scribendi peccata quod est stolidum. sed sufficit quod velit recordari. ⁊ ꝓponat confiteri quando alia vice tenebitur.

¶ Tertio q̃rit̃ vtrũ ad frequẽtiã vtrũ aliquo casu tenek quis demuo confiteri pctã cõfessa ⁊ reiterare cõfessionẽ: ⁊ dico q̃ ꝛ3 sit expediẽs eadem rite cõfessa frequẽter cõfiteri. de pe. di. s. que penitet: qz hoc cõfert remissionẽ pene. rõne verecundie. ⁊ actus de se boni ⁊ ad augmẽtũ gre rõne ꝓtutis clauiũ tñ hoc nõ ẽ necessariũ ꝑm oẽs doctores: nec tenek ꝙs obedire ꝓlato precipiẽti vt recõfiteak ⁊ imo ꝑm pe. de palu. papa legẽ condere nõ posset q̃ hoc ꝓciperet. Fallit tñ hoc dictũ in multis casib⁹ in quib⁹ tenek ꝙs reiterare cõfessionem. * Primo ꝑm. s. tho. pe. ray. ho. ⁊ oẽs si aduertẽter tacet mortale: vel qõ crẽdit aut dubitat ꝓbabl'r esse mortale aut circũstantiã necessariam ex verecũdia vel alia iniusta cã: qz mortaliter peccat ꝓpter fictionẽ ⁊ irreuerẽtiã sacri et reiterare tenek. Et sil'r ꝛ3 dictũ Du. tenek si omisit ex ignorãtia crassa vel q̃ ex ꝓpria notabili culpa processit: ⁊ cõsentit gl. Ray. sub ti. de pe. ⁊ re. vt qz noluit de suis peccatis cogitare: ⁊ idem est si omisit ex crassa obliuione ꝑm Rich. in. iiij. dist. xvij. Si tñ cõfiteretur eidem memorie ꝙ crorum ꝑm. s. Bona. vel saltẽ pnie imposite ꝑm Per. palu. ⁊ Dur. ordinis min. sufficit ꝓtius confessa recõfiteri in gñali solũ dicẽdo: dico meã culpam de his que ꝓtius vobis dixi: ⁊ sicut si nulla fuisset absolutio de facto q̃ differri põt ꝙ multos dies: et iam si confessor esset oblitus dummodo ꝓtius ratasset ꝓnas. q̃ si non fuisset oporteret ad memoriam reducere vt fieret iusta moderatio. Et idẽ ꝑm eundẽ pe. est in casib⁹ sequẽtibus. si aũt aliq̃d horum omittit ex iusta cã puta qz dubitat ꝓbabiliter cõfessorẽ sollicitare ad malũ quod omittit: vel reuelaturũ confessionẽ: vel cognitum aliq̃s peccatũ q̃ cõfitẽs audiuit in confessione vꝝ excusari. Sil'r qui omittit ex oblitiõe vel ignorãtia ꝓbabili facta debita diligẽtia quam cõi lege permittit humana fragilitas. ꝑm Rich. q̃ est debita ꝑm Sco. qñ ꝙs tamẽ adhibuit ad memorandũ quantam quis opponeret in re arduam: ⁊ q̃ sibi multũ esset cordi. Sil'r q̃ ex nescientia puta qz nõ credit esse pctũ excusat: qz ꝛ3 aliqñ non excuset hoc quin talis peccet dum talia

qua tuo⁹ casꝰ l q̃b⁹ stati cõfi

z. qõ

qũ do ire rãda ꝓfes.

Universidad de Deusto
Biblioteca

agit contra legem dei aut nature: excusat ꝛ̃ñ ne peccet nō penitēdo vel nō cōfitēdo spāliter: sed solū in gñe cōfitendo ignorata. i. non cognita ꝛ oblita. vñ pueri ꝛ puelle nouiter cognoscētes esse mortale qō al's scienter omiserūt confiteri ex nesciētia grauitatis ei⁹: non tenent iterare confessionē: qō sum. ang. verū credit etiā si tali peccato erat annexa ꝛ excōicatio sed hoc est magn⁹ erro: ei⁹ vt patebit infra cōfessor. iij. §. vij. * Secūdo ſm. s. Tho. ꝛ Pet. Ricar. qñ ex prēptu vel negligētia nō implenit penitentiā p̄ mortalib⁹ iniunctā ad quā ex p̄cepto tenet: nec implere p̄t q: est ius oblit⁹. si ꝛ̃ñ eā pficere pōt tāḡ memor reiterare cōfessionē minime tenet p̄cipue qñ rēpus p̄fixū nō fuit qō trāsgredi nō posset ḡuis ei cēt declaratū quo tpe eā pficere deberet. imo etiā si esset p̄fixū. is illud transgrediendo sine iusta cā peccaret mortaliter. Si⁹ non tenet iterare cōfessionē si talis pnia erat iniuncta p̄ veniabilibus ad quā nō tenet de necessitate ſm. s. Tho. nec si⁹ si eā omisit ex impossibilitate. i. maxima difficultate: puta infirmitate vel hmōi ꝛ nec si⁹ si eā nō acceptauit ꝛ̃s Sco. de quo. ſ. §. xviij. nec si⁹ si eā ali⁹ cōfessor mutauit ſm Pe. de pa. etiā nō cognito pctō p̄o quo erat impositā. ꝛ̃s de hoc ſ. §. xxvſ. * Tertio ſm. s. tho. Pet. ℔ost. ex parte confessoris. qñ est notabiliter ignorans nesciēs discernere inter mortale ꝛ veniale de omnibus pctis: ꝛ p̄cipue si penitens casus habet intricatos. ℔oc ꝛ̃ñ diurā. or. mi. limitat nisi ipse penitēs esset peritꝰ ꝛ instruere cōfessorē: limitat etiam Archie. qñ p̄fessorē aliū nō haberet maxime in articulo mortis q: tunc eidem confiteri deberet hec ille. ex ḡb⁹ ꝛ̃ñ nō habeꝯ quin habita oportunitate reiterare teneaꝯ. Et si⁹ eadē tenet recōfiteri q̄ sciēter p̄fessus est mortale sacerdoti non intelligēti: vel q: confessio nō fuit nuda p̄pter obscuritatē verborū: vel q: dormiebat ꝛ hmōi: q: confessio pcti importat apertionē mozbi. i. relationē pcti q̄ nō p̄t esse nisi vno referente ꝛ alio ꝓcipiēte. Et idē Joā. de cathabrigi ꝛ archie. 4
* Quarto etiā ex ꝑte p̄fessoris qñ absoluere non potuit ſm. s. th. Pet. Ray. ꝛ ℔ost. Quodduplr cōtingere pōt ſm Pet. de palu. ꝛ dur. or. mi. ſ. q: potest absoluere ab vno ꝛ nō ab alio: puta reseruato: aut q: absoluere nō pōt ab aliquo. Et p̄mo casu eū penitēti constiterit recōfiteri tenet solū reseruata ſm Pet. de pal. scō ꝯo casu tenet reconfiteri oīa etiā si ignoranter est tali cōfessus ſm Jun. ℭuius ſm. s. tho. in quol. ignorantia facti in his excusat q̄diu homo se credit absolutū. Pe. ꝛ̃ñ de pal. dicit hoc verū q̄ tenet reconfiteri si ignorauit sacerdotē absoluere non posse ignorantia iuris puta: q: scimus illum percussisse clericū: sed credit posse absoluere; sec⁹ inḡt si ignorantia fuit facti ꝛ impedimētū erat etiam alijs occultū sed tene dictū Jun. * Quinto ſm Pe. de pal. vbi ex parte penitētis erat impedimentum scitū vel oblitū vel ignorati etiā ꝓbabilr. vt q: erat excōicatus etiā minor. qua ligatus absolui non pōt a pctis: nō obstāte ꝓbabili ignorātia. si excusat q pctō ꝛ pena irregularitatis. sed nō facit nō eē excōicatū vñ si tñc eligerēt ad dñicuꝫ ignorātia non facerer ei ius aliq̄s acq̄ri. vt in. c. apostolice. de cle. excō. minore. in gl. ꝛ multo minus est capax sacror: a q̄b⁹ directe excludit: ꝛ̃ñ pōt est absolutio nulla: ℨ summam ange. ꝛ supple. de quo. j. confessor primo. * Sexto in recidiuite ꝙ ſm Jun. in. c. ois. de pe. ꝛ remiſ. tenet cōfessiones iterare rōne ingratitudinis. sed gl. Ray. in ti. de peni. ꝛ remiſ. dicit eo casu sufficere confessionem generalē de peccatis: q: peccatorum remissorum ingratitudo exprimatur sub ꝓpio nomine vel circūloquutiue: ꝛ consentit Sum. confessorum: sed hoc limita quando ingratitudo est circumstātia talis quā teneamur cōfiteri. i. trahens ad particulare ſpeciē peccati: quod tunc est ſm. s. tho. iij. q. xvij. ar. iiij. cum quis aliquod peccatū cōmittit in contēptū dei ꝛ susceptī beneficij: nō aūt q̄ est circūstantia generalis cōsequens oē peccatum. Tenet etiā recidiuus iterare cōfessionem de pctis rōne imponende satisfactionis pro p̄sentibus peccatis: de quo. ſ. Ey. in. iiij. di. xvij. dicit q̄ directe reconfiteri non tenetur in specie vel in genere: sed indirecte vt sciatur que satisfactio congrue possit iniungi. vt ex aliqua occasione frequēter lapsum carnis passus est: illa p satisfactionē ꝑdicaꝯ: ꝛ sic de alijs peccatis: et ad hoc videtur: sufficere cōfessio generalis omissorum. q̄uis tamē ad specialia descendere oporteat vt penitenti videbitur oportunum. hec ex illo. 4.in
℣ Quarto p̄o intellectu p̄mi. §. querit an secundus cōfessor absoluere possit a casu reseruato ipsi primo quod ex obliuione nō est quis confessus primo: ꝛ dico ſm Pe. de palu. in. iiij. quod si primus confessor habebat autoritatē absoluendi ab omni excommunicatione ꝛ casu: ꝛ sic intendebat absoluere: secūdus cōfessor absoluere potest ab excommunicatione ꝛ casib⁹ reseruatis illis. primo que penitus est oblitus. q: nō potest esse amplius casus reseruatus nec excommunicatio: sed solū peccatum simpler. Unde hac ratione ℔ho. ꝛ Rodo. cōsulunt quod bene facit is qui absoluit a papa vel legato ꝛ huiusmodi si faciat se absolui ab excommunicationibus et peccatis oblitis. ꝛ dispensari secus super irregularitatibus q: si deinde recorderetur: non tenetur tales adire licet confiteri teneatur. Et hec nota q: faciunt primo p̄o eligentibus sibi confessorem autoritate apostolica, vt se faciant absolui

ſtum extenditur ecclī autoritas tal's oporteret recurrere ad eū q̄ posset absoluere de iure: facit c. officij. de sen. excom. a ℨ̃to. ꝛ. c. super his. de rescrip. est clarū sup hoc. Faciunt scō p̄o religiosis qui in visitationib⁹ ꝛ capitulis a suis platis absoluuntur a cēsuris: q: cū p̄dicta venerint ad memoriā vel notitiā iam cōfiteri nō tenent: nisi quo ad peccata si qua interfuere: que ꝛ̃ñ iam nō sunt reseruata. Faciūt tertio p̄o eisdem quo ad casus reseruatos: q: si super his dant semel licentiam confitendi alteri iam nunq̄ sunt eis reseruati nisi alia cōmittant: q: si dent autoritas eorum alteri per absolutionem etiam quarum ad obligata aforrisoi per licentiam maxime quā 5
tum ad scita in generali saltem.
℣ Quinto ſtrē ſtrū ad confessionis simplicitatē vtrū annullet cōfessio si in ea cū peccatis narrent historie plures: ꝛ dico qō non si dicant hac intentione vt peccatus declarent. qō indoctis adest facile: difficulter abest: q: hoc est pctō p̄fiteri: cū opus a fine speciem sortiat. ꝛ̃ñ prudens confessor ds iuxta posse hmōi superflua resecare ꝛ si q̄ diligent p̄solatione vel cōsilio cōsuluit Guil. vt post factā absolutionē reseruent: qū tamē gñal'r non est bonum: q: alij magis congruit cōsolatio in id ipso ꝙ questu q̄ post: maxime q: etiā talia ex pte confessoris ordinant ad p̄fectā curationem pec- 6
cato: si ꝙ. ſ. penitens letus in domino recedat.
℣ Sexto ſtrū ad humilitatem ſtrī vtrū annullet p̄fessionē: q: ex superbia nō vult adire pp̄ium cōfessorē erubescētia ductus: ꝛ dico q̄ nō si totaliter ꝛ integre confitet: is dicat ℔ostien. hoc non esse vt sle sicut nec infirmo medico mutare: tenetur ꝛ̃ñ rōe recidiui reconfiteri eo nō quo. ſ. §. tertio dictum est. Esset ꝛ̃ñ hoc mortale vbi q̄s esset dispositus ꝛ paratus non dicere pp̄io cōfessori si alij nō haberet. sicut plerīq̄ faciunt imperfecte mulierc̄le q̄ volūt hꝫ ad cōplacētiā vnus cōfessorem cōpagnonū cui dicunt oēm veritatē de lacinijs ꝛ ad reputationē vnū timoratum ꝛ bone fame: cui post confessionem cum primo dicunt. leuia tantū: imo ralis hypocrisis posset esse mortale. ubi ꝛ̃ñ errorem magnū esserit summa ang. cōfessio. ſ. §. vij. scs q̄ habens peccata reseruata confessori soluto a q̄b⁹ ille absoluere nō pōt: nō peccat mortaliter siue scandalizet eum cōfitetur solita ꝛ̃ñ: tacens de reseruatis intēdens integre cōfiteri ei qui possit absoluere: q: ſm doctrinam omnium sanctorum petens absolui non p̄cedē te integra confessione omittat confessionē: vñ ꝛ ipse. dl. §. xxvſ. exp̄esse contradicit. s. Tho. q̄ dicit in quodam quolibet. quod ille tenetur totus confiteri inferiori qui p̄o reseruatis mittit illū 7
ad superiorem.
℣ Septimo ſtrū ad puritatem querit vtrū sit mortale cōfiteri alio fine quā ordinarij sit id est advenia cōsequēdā ꝛ dico qō q̄ p̄cipaliter confitet ꝑpter inanē gloriā vel ne notet in pplo. aut alīū malū finem: peccat mortal'r petendo absolutionē: ꝑpter iniuriā quā facit sacro ꝑuertēdo fine ei⁹ ꝛ illud annullādo nō ēm valet talis confessio: nec est tacfalis: q: de essentia eius ē quod fiat spe venie: si tamen absolutionem nō petit et non cōfitet q̄ in spe venie: sed se p̄sentat sacerdoti ne sit inobediens ecclie peccat q̄dē mortal'r nō q: cōfitet: sed quia non vult penitere ꝛ absolui. 8
℣ Octauo ſtrū ad fidelitatē ſtrī vtrus sit p̄m̄ in cōfessione mentiri accusando se de pctis non cōmissis ꝛ dico q̄ mēdacium ℔ cōfessione est mortale. primo circa eaque sunt de necessitate p̄fessionis cui⁹ sunt mortalia peccata ꝛ mortales circumstātie non rite cōfesse habita copia idonei confessoris: q: hoc est invalidare sacm et confessionis integritatem abolere. Circa alia ꝙ nō necessaria circa que confessionem q̄s p̄sumidiare pōt tacēdo veritatē: et sunt venialia ꝛ circūstantie eorū trahēteo in aliā speciē peccati ꝛ oia rite cōfessa vel respectu quorū nō habeꝯ cōfessor idoneus iuxta dicta. §. ij. casu p̄mo non est mortale mentiri: q: nec sacm invalidat: nec minuit eius integritas: Et scō mēdacium est mortale in confessione qñ est pernicios⁹ primo vel etiā sibi notabiliter: vt p̄z ex oicendis infra mendacium'. §. iij. vñ accusans se de peccato q̄ non fecit in cōfessiōe ſm multos peccat mortal'r: qñ verum est si q̄s se accuset in speciali de mortali in casu certo: q: sic in iuste infamat: ꝛ sic intelligē ℜicar. iiij. dist. xxſ. ꝛ direc. ti. de pe. ꝛ remiſ. Nec obstat. c. ad eius ds. v. dicens bonarū mētiū eē ꝛc. q: intelligitur de agnitione dubitatiua ꝛ formidolosa. Nō aūt eēt mortale se accusare peccatorē magnum in genere. nec se accusare de veniali non cōmisso in specie imo nec de mortali in casu dubio ad consulendum ꝑscie oīmō non asserak certe sed dubie vel ꝓbabiliter: eriā si quis plus iusto aliqliter se aggraueꝯ ad turamē cōscie: q: illa p̄ponenda est fame. Utrum autem confitendū sit sacerdoti iuxta fideli dicta confessor. primo. §. vltimo.
℣ Nono ſtrī ſtrū ad nudiratē vtrū necarij sit cōfiteri oēs circūstantias pctōrū: ꝛ dico primo qō circūstātias alleuiātes nullus cōfiteri tenet ſm oēs doctores: q: limita ſm mentē scī Bonauen. nisi vbi tacendo crederēt se apud p̄fessorē accusare ḡmortali q̄ veniale: vt si dicat se nō ieiunasse i die ḡ p̄cepto puta naturaliter ꝛ taceat ḡ infirmitate: is nec p̄fiteri eas ē laudabile is ipfectione inq̄sitionis aut scādalo. Circūstātias q̄ speciē mutātes ſm docto. necesse est cōfiteri qō limita ꝛs. s. tho. in. iiij. si trahant ad speciē que de se sit

Universidad de Deusto
Biblioteca

pctm mortale ḡr venialia ꝓfiteri non est necesse. Ū eū q̄ dicit se ex gula fregisse ieiunū non est necesse dicere qō laute comedēdo fregit. mutantes aūt spēm ⁊ aggrauātes infinite ſm oēs er sine excepcione sunt nec̄io cōfitēde. De aggrauātibus aūt in eadē specie sunt opiniones: sed ſm. s. Boſi. cōiox ⁊ ſm. s. Tho. pbabilior ē q̄ eas cōfiteri necessarium non sit sed laudabile tm̄ ⁊ imo vt dicit aliq̄s laudabile est eas tacere vt in carnalibus q̄s vel cōfessorē vel penitētē allicerēt ſm discretionē cōfitēris: si tū ēt in carnalib⁹ aggrauāt infinite sunt nec̄io cōfitēde: q⁹ vt dici gſa data in sacro pnle restaurat si q̄ inde inclinādo ad peccā dū in sacerdote vel cōfitēte pueniat. Si tamē penitēs viderit sacerdotē pculuē: petat lniam confitēdi alteri: quā si non dederit adeat superiorez. Hec ille. Opinio vero antillo. dicētis q̄ necessario sunt cōfitēde sicut q̄s furat⁹ est mille aureos non sufficit dicere se furtū admisisse: nō est ꝙa regul⁹ rſ⁹ in casu vt colligi pōt ex sum. cōfes. li. 2o. ix. ti. xxxiij. q. xx. s. q̄s tales sunt q̄ eis non scientes sacerdos scire nō pōt q̄d fit actur⁹: vl⁹ ratiōe iurisditionis: si iniuria illata sit in clericum: q⁹ si sit enormis ē casus papalis: ecpalis vero si leuis de sen. exc. cū illoz. vl⁹ rōe dāni dati: q⁹ aliq̄s hoc oportet scire vt sciaē mod⁹ iponēde restōnis: vt sciatur an talis quantitas sit epō reseruata qui aliq̄s circa hmōi aliq̄ disponit: vñ in talib⁹ dico idē de ista circūstātia sicut de pctis iam cōfessis in recidiuāte q⁹ tenet q̄s ea dicere idirecte iquātum sine ea aliq̄s nō potest bene scire debitus satisfactionis modus: nōq̄ periculuz in hoc credo eē de mortali ouꝛ. ꝓmo si sacerdos interroget cōfitentem ⁊ neget vel tacear ex eā iusta. scōo si ipse quantitatem sui pcti scit ⁊ iuste diffitet aut tacer q⁹ exponit se periculo nō recipiēdi cōgruā medicinā seu ponēdi obicē sue iustificatiōi.

¶ Decimo quantū ad idē spāliter q̄rit vtrū necessariū sit cōfiteri circūstātiā sacri tpis aut loci ⁊ dico quantuz ad locū q̄ sic solū quātū ad tres spēs sacrilegij: de q̄b⁹ infra: vt ptz ex dictis. §. pori. ⁊ supra circūstantia. §. v. Et hoc intelligo non solum si peruenit ad actū: ſz ēt q̄d ipsas oculorū fictiones ⁊ quo ad ipsas cogitationes de luxuria ⁊ furto ⁊ homicidio: q⁹ eadē p se grauitatē habent cogitationes ⁊ operatiōes: ⁊ ad eā spēm principaliter ptz p. s. Tho. xij. q. lxxij. maxime si tales cogitatiōes nō solū sunt in ecclesia: sed etiam sint de scelere ppetrato vl⁹ ppetrādo in ecclesia: quātum aūt ad alias cogitatiōes puta de superbia: vel ēt quantū ad alios actus puta detractiones nō est necessariū cōfiteri circūstātiā loci sacri: q⁹ licet ista trahant in aliā speciem tanch habentia sp̄ale regnātiā ad rationem irreuerentie ad diuina: tamen ista spēs est venialis. q⁹ de hoc nulla est ꝑceptoria ꝓhibitio a deo vel ab hoīb⁹. Quātuz vero ad circūstātiā sacri tpis siue festi est opinio Nicolai de li. quā sequit̄ sum. an. ⁊ rof. ⁊ etiā Archid. q̄ sit necessario cōfitēda: ſz in rof. aurea ostendit q̄ est falsum casu. lxiij. q̄. ꝑceptū de sanctificatione sabbati spāliter ⁊ ſr̄aliter intellectū nō ꝓhibet op⁹ seruile spāle. i. pctm ſm. s. Tho. in. iij. sen. tū esto q̄ eēt ꝙa ista opi. adhuc sum. ange. dicit magnū errorē: in rit. ſrrogatio. §. vſ. in fi. vbi vult q̄ circunstantiam festi sufficit cōfiteri non specificando speciem peccati. sed dicendo quod in festo toties peccauit falsum est: ⁊ infert contradictionem in dictis eiuꝺ: quia si ista circunstantia est necessaria: aggrauat infinite: ergo mutat speciem peccatoꝝ: ergo illud peccatum sine tali circunstantia non est dictum quantum ad suam speciem: ergo non est sufficienter confessum cuius oppositum iste dicit.

¶ Undecimo q̄rit̄ ad idem spāliter q̄rit de circūstātia q̄ est quoties vtrū sit necessaria: ⁊ dico q⁹ cum li quoties dicat frequētiā ⁊ numerum: sum. ro. dicit q⁹ frequētia est circūstātia ponēs aliud pctm: ⁊ idē sum. ang. ⁊ rō vtriusq; est: quia qualibet vice nouuz pctm cōmittit: sed ista opinio est falsa: quia circūstātia consuetudinis nullo spāli ꝑcepto ꝓhibetur a deo vel hoibus alioquin esset mortale affectare: leuiter loqui vel otiosē rō etiā eoꝝ nihil est: q⁹ ſm pctm non est circunstātia prioris: ſz aliud ex toto ab illo distinctum. Quārū ꝙo ad numerū ⁊ quotā peccatoꝝ vtrum s. sufficiat cōfiteri spēs pctoꝝ explicite ⁊ numerū implicite dicendo verbi gſa: sum fornicatus multoties aut etiā oportet explicare numerum fornicationū dicendo: bis: ter. ⁊c. dico q⁹ ex sacra scriptura ⁊ iuribus humanis: de hoc nihil habet̄ nisi quod in. c. omnis. de pe. ⁊ remi. ꝑcipit̄ oibus fidelib⁹ post annos discretionis oīa sua pcta confiteri: vbi li oīa dici potest in spē ⁊ non in numero distribuere: sicut dicimus i aliquo esse omnia pcta mortalia. Ex doctoribus etiā antiquis fere nihil habemus q⁹ teneamur ad cōfessionē oīm pctoꝝ in numero: sed potiꝰ vꝰ ſm archi. ⁊ oīes qui cū refert q⁹ sufficit si q⁹ dicat se multoties peccasse vel q̄ annū in tali peccato perseuerasse ⁊ hmōi. doctores vero moderniores vt Archi. ⁊ sum. an. ⁊ sum. ro. dicūt q⁹ tenemur ēt in numero conferri: quem si quis non habet in memoria tenetur computare quoties die potuit peccare deinde in septimana: deinde in anno. et quāto ētpore fuit in peccato. Et istam conclusionem sum. ro. probat. scilicet quod tenemur confiteri circunstantiam quoties quo ad numerum peccatorum: quia inquit: quilibet numerus adiunctus alteri numero constituit aliam spēm secundum phisosophum ⁊ hec ille: qui nihil dicit: q⁹ vnitas addita

additavariat speciē numeri sed nō pctm: sicut nec cuiuscq; rei cui addit̄ aliquo quin vnus hō additus duobus variaret speciē hoīs: dicit etiā circa hoc alia inepta q̄ nihil facit̄ ad rem. s. Tho. autē in tota sum. ⁊ sentētijs ⁊ aliis suis operibus de hac q̄one nihil dicit excepto q⁹ in op⁹. xij. i. ad lectorem dīsumt. dicit q⁹ tenet̄ q̄s confiteri numerū pctoꝝ: sicut pōt: ⁊ intelligo q⁹ sic pōt sicut ea ꝝ in memoria facta sufficienti ꝓparatione ſm q⁹ reso- consueuit facere humana fragilitas. Unde circa lutio hoc credo q⁹ homo tenet̄ ad cōfitēdū sua pcta in numero determinato explicite dicendo hoc feci bis vel ter: eo modo quo tenet̄ ad cōfessionis integritatē ita q̄ circa hoc est mortale solū si quis sciēter ex cā iniusta puta erubescentia vel hypocrisi tacet aliquid de vero numero quē habet in memoria. si etiā q̄s ex lata culpa nō recordat numeroꝝ pctoꝝ: puta q⁹ nihil oīno cogitauit: forte nō ꝙsequit̄ iustificationē: ⁊ peccat mortaliter de nouo faciēs irreuerētiā sacro q̄ annullat. Debet ergo pctor semper exprimere aliquē numerū certū si illū nouit: vl⁹ incertū si nō nouit certū: vt dicēdo potuit hoc fuisse circa toties q⁹ si non facit cōfessor ꝺz suppler: mihi vbi ex circūstātijs verbor⁹ cōfitētis cōfessor eque nouit numerum vt peccatoꝝ: q⁹ tūc numerus est cōfessus implicite.

32 ¶ Duodecimo q̄rit quantū ad discretionē quid interlit inter eū q̄ idoneū siue discretū ⁊ eus qui idoneū sacerdotē querit: ⁊ dico primo quod q̄ querit idoneū quātū pōt si erret in aliquo ad cō filiū ei⁹ excusat: q⁹ cōsuluit virū doctū ⁊ pōr sua ignorātia est inuincibilis: q⁹ limita nisi hoc ipm q⁹ ei credit venire ex lata culpa sua sec⁹ de eo q̄ idoneū nō q̄rit. Scōo q⁹ idoneus nō ita inducit in desperationē: q⁹ non aggrauat irrationabiliter sicut nec cōtra iura: vnde iudas ideo desperauit: quia non apostolos: sed phariseos adiuit.

33 ¶ Decimotertio querit quātū ad idē vtrū teneatur venialia cōfiteri ex vi sacri: ⁊ dico ex doctrina. s. tho. iiij. dist. xvj. ⁊. xvij. ⁊ Sco. ibi di. xvij. et Per. ō pal. ⁊ cōiter doctores q⁹ nō: q⁹ nō obligamur de eis penitere aut cōteri: cū per ea naufragari nō possimus. i. damnari: ⁊ presentia sit scōa tabula post naufragiū: imo ſm Sco. nō tenemur etiā vigore statuti. s. illi⁹ ofs. de peni. ⁊ re. in casu quo quis haberet solū venialia nō obstante opi. Imo. que est in ꝺ̄ium: quā sequit̄ supple. q⁹ papa obligat habētes cōfitēda necessario. i. mortalia q̄ solū distribuit ly oīa ꝺz Sco. ⁊ gl. q⁹ si distribuerer venialia teneretur ea cōfiteri etiā habēs mortalia: q⁹ nullus dicit: imo teneret̄ ad impossibile. Imo dicit ꝑe. de pal. q⁹ papa talē. s. habentem solū venialia obligare nō posset ad cōfessionē venialiū: q⁹ hoc ēt mutare sacm̄ pnie id est materiā ei⁹: de venialib⁹ faciendo materiā pnie necessariā: vnde eo casu sufficit q⁹ se ꝓsentet sacerdoti vt admitti possit ad cōionē: sed iste opiniōes nō sunt in ꝺ̄ium: ⁊ verē: q⁹ vna intendit q⁹ nō tenemur cōfiteri venialia. s. oīa ⁊ spāliter: ⁊ numeraliter: alia ꝙo intrēdit q⁹ rōne statuti tenemur ea cōfiteri in gñali dicēdo nos ꝺdem immunes a pctō mortali ſm ꝙsciam nostrā i multis tū alijs deliquisse ⁊ petere absolutionē. Nec hoc est mutare mām sacr̄i: q⁹ venialia sunt dispositio ad mortale: vñ ad hoc pōt ecclesia obligare vt p absolutionē q̄s maioꝝ gr̄am cōsequat. Et hāc opinionē. s. q⁹ ad venialia cōfitēda rōne statuti nō tenemur. s. in spāli. s. Tho. tenet ꝺz videat solū recitare. Tenet tū q̄s venialē explicite cōfiteri in aliq̄b⁹ casib⁹. ⁊ ꝓmo ꝺz. s. Boſi. in. iij. di. xvj. vt imponit ei sum. Ang. rōne periculi ad quod ducit: q⁹ si hō periculū aduertat tenet penitere de veniali sed nō dicit q⁹ teneat q̄s confiteri sed penitere. ⁊ Scōo ratiōe oubij. i. q̄s dubitat an sit mortale aut venialē ꝺz. s. Tho. Addit sum. ang. ⁊ supple. rerio rōne ꝓfessiōis alicuius regule ad hoc obligātis. sed hoc mihi est: q⁹ si papa ad hoc nō pōt obligare ꝑ statutū vt etiā ipsa ꝺz: multo minus obligare pōt q̄cūq; ali⁹. Et si ita esset religiosi tenerent̄ ad impossibile. i. oīa venialia ꝓfitēdū: ⁊ laberētur scrupulosi oēs in desperationem vñ religiosi nō tenent̄ cōfiteri de venialibus: sed solum de mortalib⁹ aut dubijs de mortali: vel piculosis diuersis ad mortale ſm alios ⁊ verū est solū si rōne piculi transeant in mortale: extra q̄s casus sufficit si se ꝓsentēt cōfessori tpib⁹ statutis dicētes nihil se habere dicēdū necessario ſz se in multis leuibus deliquisse: sicut ⁊ de laicis tenet cōis schola doctorū cōtra quā supple. dicit se nescire q̄o audeat se q̄s immunē a mortali existimare infra vnū annū: ideoq; fatuū eē sacerdotez qui sic dicēti ⁊ nō aliter ꝓfitēti eucharistiā ministraret. Bz plene ꝺ eū ē experiētia: ⁊ su⁹ doctor. Sco. q̄ in vltimis verbis dist. xvij. in. iiij. dicit nō esse incredibile multos esse in eccl̄ia tales q̄ p annū viuāt sine mortali: imo p dei gr̄am multi multo maioꝝ tpe siue pctō mortali se custodiunt: et multa opera pfectiōis exercēt: de quorū meritis venialia cōfiteri quantū colligi pōt ex doctrina. s. Tho. tū q⁹ semp in cōfessiōe gr̄a conferf vl⁹ augef si rite fiat tū q⁹ facili⁹ corrigunf ꝓpter auxiliū gr̄e ⁊ propositū bonū renouatū: tū q⁹ citius eoꝝ pena abolef tum quia multa sunt mortalia quia venialia reputāt̄: tū etiā ſm ꝑ. de pal. quia non sic firmatur habitus venialium. De cōtritione animi ⁊ penitentia venialiū vide infra peccatum. §. vſ. ⁊ penitentia. §. iij.

¶ Decimoquarto quantum ad libertatē q̄ri pōt de eo q̄ ꝓfitef coact⁹ aliquo timore de quo vide

Universidad de Deusto
Biblioteca

sup̄a.§.vſ.item vtrum confessor interrogare debeat vide infra confessor.iij.§.xiij.

15 ¶ Decimoquinto quātū ad verecūdiā grīe vtrū liceat declinare verecundiā cōfitēdo p scripturā vel interpositā psonā: & dicit.s.Tho.in.iij.dist. xvij.qō 13 ad cōfessionē put est act⁹ virtutis sufficeret qualitercūq; fieret: ſm tū qō est ps sacrī. hȝ determinatū actū sicut hñt alia sacra determinatā materiā: & ille est id quo marime consuetum⁹ manifestare.i. p̄ntū hūi: sicut in baptismo assumē illud elemētū cui⁹ est marime vſ⁹ in abluēdo: alij em̄ modi induci sunt in supplemētū. Igīt ei q̄ nō hȝ vsum lingue vt est mut⁹: vel qui est alterius lingue: sufficit qō per rescriptū aut nutum aut interp̄rē cōfiteak. qz nō exigīt ab hoie plusq; possit. In absentia tū p̄nti sacerdotis cōfessio fieri p̄t̄ retiā laico: ideoq; nō opȝ qō p scriptū fiat p̄nti sacerdoti: qz plus p̄tinet ad necessitatē pfessiōis act⁹ q̄ ille cui fit pfessio. Nec obstat qō baptismū hō accipe nō ȝ nisi in aqua qz ipsa est oino ab exteriori: & nobis ab alio exhibetur: ſ3 act⁹ pfessiōis est a nobis: ideoq; q̄n nō possum⁹ pno mō debem⁹ ſm qō possum⁹ pfiteri: vel vt dicit in primo quol. de necessitate sacr̄i est qō ds sua pcta manifestet. nec p̄t in hoc aliqs dispēsare: sed qō fiat ȳbo nō est de necessitate sacr̄i sed ex istōne ecclie q̄ ad eū q̄ p̄t solū vt erubescat: sed vt accipiat id cui⁹ vsus est cōueniētior. hec ex illo. q̄ intendit qō p scripturā p̄t ds supplere defectū lingue nō defectū absentie sacerdotis. Dicit tū Pet. de pal. qō ſ3 vbi p̄sentiam sacerdotis hȳe nō p̄t ds ſ3 nō teneak confiteri scripto: tū hoc p̄t: & sacerdos silr scripto absolueret: ſ3 hoc nō sit multū cēsulēdū ratiōe scandali possibilis accidere. Sco. tū post Ric. quem sequitur sum. Ang. & Ro. tenet Ż.s. Tho. qui sequitur supple. post sum. pis. & Archi. qui.s. tho. sensit quod teneā ds qñ hȝ sacerdotē p̄sentē pfiteri ore vl p scripturā aut interp̄tē de iure diuino. s. semel ad mortē: & verū est: qz de⁹ p̄cepit absolute cōfessionē q̄ fieri p̄t dictis modis quantū est de necessitate sacr̄i: & p̄nr quādiu hō hȝ vnum de illis modis non abolui a p̄cepto: vtrū aūt idē sensit de iure canonico vel ecclīastico. s. semel in anno vel etiā vtrū sit verū: est dubiū vt dicit Pet. de pal. qō forte ds nō teneā pfiteri p interp̄tē ſ3 possit: & satis vī posse dici cū Sco. & Ric. qō non qz nō inueniā exp̄ssus in iure: & p̄ceptū est grave & efficeret grau⁹. & p̄nr talis non teneā cōicare in pascha nisi imminēret p̄culū mortis: & p̄nr quis pfiteri teneā ō iure diuino: teneā tū pfiteri ds scripto aut nutu ex p̄cepto eccl'ie ſi aliter nō p̄t quia ista non augent sed minuunt difficultatem p̄cepti. Et inquantū de iure diuino ds teneā cōfiteri p interp̄tē Sco. quē seq̄t sum. Ang. & Ro. cōtra ista tenet tria. primo qō nō teneā ds p interp̄rē cōfiteri q̄ cū sacerdore ſi vellet maligna Cicri posset esse testis cōtra accusatū: qz inḡt ad fo⁊ pos ex sua natura secretissimū nō tenetur quis vt est homo aliquo modo publicus sed ista sua ratio cōclude aret si valeret qō etiā sacerdori nō tenemur cōfiteri. qz ſ3 vellet malignari posset esse testis cōtra huiscōfitērē: & sic faceret p̄bationē semiplenā: & p̄nr penitens aliquo modo publicaret: maxime quia posset exhiberi tortura: imo posset inuenire alium testē malignātē & falsum: & plene p̄bare vī sufficit quod iste nō possit venire in publicū licite exiuridice: vt i ppōsito qz tā sacerdos q̄ interpres celare tenetur. Preterea oportet dicere q̄ sacerdos absoluere nō possit peccatorem confitentem per interp̄rem qō nec Sco. nec alīqs vnq̄ dixit doctorum: vel qō talis q̄ aliter nō p̄t cōfiteri teneā per interp̄rē cōfiteri qz vt ipsemet Sco. dicit in ea.di. quicūq; gratiā amisit tenet de necessitate p̄cepti. s. obligtes deū & telipsum agere quātū in se est ad ei⁹ recuperationē. Et p hoc patet falsitas alia. Sco em̄ dicit qō videt esse cōtra rationē cōfessionis qō ds per scripturā cōfiteat: qz ois scriptura ex sui natura est publica & auferēs verecundiā: & intendit vt imponit ei sum. rol. qs licet possit quis in necessitate cōfiteri scripto si adest sacerdos vt patet. xxx.q.v. qualis. vbi dicit qō p̄t quis per scripturā cōfiteri: & exponit Jo. qñ cōfitēs est p̄sens tū nullus ad hoc teneā. Sed contra hoc arguīt vt p̄ius: quia vel isto modo nō potest fieri cōfessio: vel iste teneā quando sacerdos adest. Nec obstat qō scriptura sit publica: quia in tali casu est ratio: per accidēs ficut & ipse voces cōfitentis que audiri possunt ab alio. Non obstat etiam sublatio verecūdie: quia sine verecundia cōfessio facta tenet ſ3 oēs doctores. Et p̄terea si adest sacerdos adest verecundia etiā in confessione per scripturā. Tertio dicit qō absenti non licet cōfiteri per scripturā: cōtra qō arguīt quia vt ipsemet testat: sic cōfessus est. s. Tho. cantuariensis: non tū quis ad hoc teneā.

¶ Decimo sexto querīt quārū ad idē vtrū peccatris confiteri possit sacerdori cū quo peccauit: & dicit Guil. post Hug sup. c. oēs. xxx. q.i. qō sacerdos eam non ds audire quia tollīt erubescētia q̄ est satisfactionis pars p̄xima & idez est de omni peccato in quo sacerdos fuisset cōsentiēs vel cooperās: si tamē absolui valet absolutio. & cōcordat. s. Tho. in. iiij. i. cōfessor. iij. §. v.

¶ Decimoseptimo quantū ad idē queritur vtrū 17 sufficiat ſi quis peccata alicuius dicat eo p̄sente coram sacerdote: & dicit mona. qō nō sed peccatum ipsum debet quis cōfiteri. oc pe. di. i. quē penes ter satisfacit tamē ſ3 Rod. qui sacerdori interroganti ad quesita respondet quātū ad ea de quib⁹ interrogāk nisi talis statuisset pot⁹ tacere q̄ ore. p̄prio cōfiteri q̄ est pcm̄ mortale. Unde p̄udēs sacerdos hoc aduertēs faciat eū recti. care pscīētiā suā & de tali dispositione dolere. Et similiter caute de ore eius educere ds peccata si qua videt eū velle celare. Et similiter si qua eī obliuisci ex impetu p̄parationē p̄babiliter credit: aut nō existimare peccata ds sacerdos occurrere 18 alioquin ſm archi. sciēter absolueret indignus.

¶ 18. Ptū ad integritatē querīt vtrū liceat dubitare cōfessionē. & dicit. s. tho. in. iiij. di. xvij. q̄ nō sed integral⁹ teneā qs oia pcta sua vni sacerdoti p̄fiteri: etiā vt dicit idē in quol. & Scot. si ille absoluere non possit ab oib⁹: q̄ tū limita primo si pcā sunt mortalia: qz quo ad venialia ſm pe. de pal. licet pfessionē dinidere. cū vt dicit nō habeāt p̄portionē quo ad p̄tritionē / cōfessionē vel absolutionē: sc̄ō si sunt in memoria post debitā discussionē. ſm Sco. qz tūc licite racētur oblita que si post pfessionē reneāt in memoria ipa soluta teneā p̄fiteri explicite etiā si p̄fiteak alteri ſ3. s. th. pe. de pal. sum. cō. & oēs alia teneā reconfiteri in generali dicendo q̄ ista fuit confitēdo oblitus. Tertio si cōfessor mō est idone⁹ ad ofa audienda: qz si eū non expedit aliqs pcm̄ audire: vt qz inde sollicitaretur vel solicitaret ad malum: aut illud reuelaret vel hmōi & nō habeā ali⁹ sacerdos licite pfessio diuidi. vt. s. §. iij. Et ſ3 ad hoc. s. th. adducat p̄babile rationē ex similitudine corporalis infirmitatis que tota vni medico detegenda est: qz morbus morbū aggrauat & de morbo contrariatur: & p̄nr medicina vni p̄fertis alteri nocet: & tū idē arguīt ex textu. c. oīs. de penitē. & remiss. vbi p̄cipit q̄ oia p̄cta p̄prio sacerdoti. id est vni & non pluribus oicantur.

19 ¶ 19. Qrīt q̄tū ad idē ad faciēdū fit qñ peccator hȝ casus reseruatos supiori: & dico q̄ si p̄ius accedit ad superiorē ſm per. de pal. eccl'ia romana hunc hȝ vsum vt absoluat a maioribus remittēs p̄ minoribus absoluendū: in quo facto supponi est integra virtualiter p̄ter intētionē cōfitentis: p̄t ēt absoluere de oibus. si oia velit audire non aliter. Si vero p̄ius accedit ad inferiorem ſm. s. tho. in. iiij. mylominus peccator ds totum dicere inferiori & ille absoluet a quibus potest ad superiorē remittēs in reliquis. ex. g. xxiij. q. ij. lata. & de peni. & re. significauit. & si de facto absolut non est absolut⁹ ſm. s. tho. q̄ intelligitur ſm Pe. de pal. ab his a quibus non potest: quia in his ficta est a iudice non suo: & secus de aliis qz vtile per inutile non vitiāk in his que capūt oīo nem: est tā ipse excusatus p ignorāciam facti sed nō sacerdos cui⁹ ignorare non licet ſm. s. Tho. Dicit aūt hen. de gan. in quol. s. qō. xxx. lic posse fieri: qz id qō in pfessione est ḡtū ad absolutionē ex parte dei nō diuidik ſ3 totū simul remittit in p̄tritiōe: quod vero est ex parte eccl'ie diuidik: qz cū ipsa duo absoluēda faciat: qz ſ3 remittit p̄tē satisfactionis: & reconciliat eccl'ie militāti / primū diuidi p̄t: vt ſi dicat sacerdos hoc per dies octo: & deinde regredere: & iungam reliquum / & similiter scōm: sicut patet de excōicato multis excōicationib⁹ qui absolui p̄t primo ab vna postea ab alia. de sen. excō. cū p causa. & gl. in. c. officij. eo. ti. & gl. in ca. ex parte. di. ofi. ordina. hec ex illo. que hñt locū qñ p̄ius quis accedēs ad inferiorē totū pfitek. Sed tū qz ſ3. s. Tho. regulariter cōfessio dȝ esse integra / qñ peccator p̄ius vadit ad superiorē ſm Henri. q̄ cuiq; quid senserit pe. de pal. nō absolui proprie eum a peccatis nisi totū dicat: sed ab obligatiōe confitendi sibi / si vero p̄ius vadit ad inferiorē: absoluit eum a peccatis / sed nō ab obligatione pfitendi superiori: & sic inquit absolutio nō diuiditur ſm. nec pfessio: & ita p̄cticatur: & ita tenet. Dicit aūt per. de pal. notabile verbū. s. qō absolutus a reseruatis in ar. mortis nō tenetur si euadat adire superiorē nisi fuisset excōicatus: & silr extra casum necessitatis absolut⁹ a talib⁹ ab eo qui poterat: etiā si confessio fuisset ficta. si ite⁊ pluries vult cōfiteri de eisdē casibus reseruatis absolui p̄t a quocūq; etiā si nō haberet p̄tātem absoluēdi in illis: hec ille: & idē Archie. qō nota. qz est cōtra quosdā religiosos: qz aliquibus cōcedunt posse vti sua autoritate quoad peccata solum per tres dies aut quarnos & huiusmodi.

20 ¶ Vigesimo q̄tū ad cōfessionē eē secretā p̄tinētia ad sigillū de ḡb⁹. s. cōfessio. iij. p totū queri p̄t qño debeat esse secreta ex parte cōfessoris & peccatoris: & dico ſm Archie. post Pe. de palu. q̄ sacerdos dȝ inungere p̄suam secretē: ne audiāk ab aliis & nullus p̄ter cōfessorē et cōfitentē dȝ audire cōfessionē alicui⁹: alioquin graue iter peccarer scienter hoc faciēs & celare teneā etiam ſi casu audiat: etiā ſi sit laicus ſm. s. Tho. imo vt idem dicit summo studio celāda sunt oia dicta in cōfessione: etiā ad eā nō p̄tinētia: & per que peccator aut peccatū deprehendi posset. Debet etiam secrete audire ne. s. audiat multos simul: vt multi simul audiāt vnum. de pe. & remiss. videtur peccare mortaliter sacerdotes simul audientes plures pueros doli capaces: qz cooperē tur transgressioni ecclesiastici p̄cepti: licet tū te morte vn⁹ post alīū cōfiteri nō poterit plures simul audire: nec euacuatur virtus sacramenti. Silr eadem ratione videntur peccare mortal'r plures audientes vnū ſ3 ſm eundē nō pecce:

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſi hꝫ hoc faciāt cōſentiēte pctōre vt ſanior cōſilio regāt:r absolutio teneat:cui⁹ tñ ꝺiuīū ſentit Sco. iiij.di.xvij.vbi tenet ꝙ cōfeſſio facta pluribꝰ nō est ſacrālis:q2 vn⁹ est xp̄s qui ſacerdos repſentat.ſz primū eſt verū:q2 illi duo nō tenēt locum duoꝝ ſz vni⁹ perfecti. Peccato2 aūt ſm Arch.ꝺ3 tum. pfiteri ſecreto ne audiat ali⁹:liber tñ eſt ſz Jo. gnd.qd publice pfitendū ſi id facere vult ex feruore nō obſtante ly.ſolus:q2 poſitū eſt vt ad cōfeſſionem quis liberius accedat:q2 ſm.ſ.thy.ſ.iiij. diſt.xvij.in expoſitione litere eſt verū ſi pctm̄ ſit manifeſtū:al⁹ nō lz publice cōfiteri:q2 talis humiliras pręiudicaret pximo qui poſſet inde ſcandalizari:liber etiā eſt ad dicendū penitētiaꝫ ſibi impoſitā ſicut r ſua petā cōfeſſa ſm Per. de palu.qō tñ ſm Rich.intelligendū eſt qñ nec ſibi nec cōfeſſori ꝓiudiciū facit: ſecus vbi ſe ſine vtilitate infamaret:vel cōfeſſore: aut ei maliuolentiā acquireret pura q2 iniuxit mulieri abſtinere a familiaritate alicuius viri:r huiuſmodi.

21 ¶ 21. ⁊tū ad eſſe lachrymabile q̄rit vtrū cōfeſſio neceſſario ſit facienda cū lachrymis r dico qꝺ nō cū exteriorib⁹:q2 ille nō ſunt in nr̄a pōtate:ſz tñ tenemur confiteri cū interiorib⁹ que ſunt diſpoſitiua pctī ꝓteriti cū ꝓpoſito cauēdi a futuris.i.cōtritio:vel ſaltē attritione qua infra cōtritio:imo ſufficit ſi ꝙs vellet hꝫe diſpliciētiā r a deo gratiā cauēdi in poſterū:q2 talis eſt attrit⁹ virtualiter.i.diſpliciētiā habēs cū nulli placeat diſpliciētia rei placite:r hꝫ etiā voluntatē cauēdi ⁊ imperfectā:vñ in abſolutiōe virtute clauiū iuſtificaꝫ niſi obicē ponat:q2 de attrito faciūt attritū ſm doctrinā ſcōrū maxime.s.thō.in.iiij.quo.q.r.r Richard. Jmo ꝺr fortⁱ ſm Sco. ꝙ ſufficit ꝙs vellet hꝫe talē diſpliciētiā nō ſolū formaliter ſed etiā virtualiter eā volēdo in ſua cā.i.i facto penitētie iuſtificāre q2 in.iiij.di.xiij.q.vi.in arg. iij. circa mediū tenet ꝙ ad cōſequēdā gr̄am per hoc ſacm̄ nō requirit attritio:ſed ſufficit voluntas ſuſcipiēdi hoc ſacm̄ ſine obice peccati mortalis actualⁱ ſibi facto in vltimo inſtāti abſolutiōis in quo eſt vis huⁱ⁹ ſacr̄i ſicut in baptiſmo ad cōtrahēdā gr̄am nō requirit niſi voluntaria ſuſceptio baptiſmi ſine fictione.i.intētio ſuſcipiēdi ꝙ cōfert eccl̄ia ſine actu aut voluntate pctī mortalis hec ex illo. Sed aliq̄bus vr̄ ꝙ cū act⁹ iteriores ſit pars eſſentialis huⁱ⁹ ſacr̄i ſine pnia nō valet ſicut nec matrimoniū tenet eius qui vult cōtrahere matrimoniū ſed nō vult cōſentire. Sed iſta nō ſtant eſt dictis.s.thō.de cōfeſſione ficta: nec eoꝝ ratio cōcludit:q2 pars eſt cōtritio aliqñ futura.ſicut aliqñ ſatiſfactio precedit ſm Petr. de pal. Ob er aūt actualis a Scoto ꝺr ſicut ſi quis actu tñc cogitaret petīa aliq̄ mortale nō relinquere. Aduerte etiā ꝙ aūd eſt aliquem ſe velle cauere:aliud credere & cauebit a pctō:ynum ſit voluntatis aliud rationis: vnde multi velīēt cauere qui tñ credūt ꝙ nō cauebūt. ꝙ aūt nullam oīno hꝫ diſpliciētiā etiā virtualē vel volūtatē cauēdi ſed actu vult nō cauere:ſi cōfitek r petit ab ſoluī mortal'r peccat ꝓpter irreuerentiā facīt r annullationē ⁊tū in ie eſt. de quo. §. ſe. ſecus ſi quis intendit ſuſcipere ſacm̄ hoc vt doleat ſm mentē Scoti vel ſaltē ſecus ſi eſt attritus.

22 ¶ 22. quantū ad idē q̄rit vtrū confeſſio facta a ficto ſine contritione r charitate valeat r primo dico ꝙ in iſta queſtione doctores ſub noīe cōtritionis intelligūt aliqñ oēm diſpliciētiā etiā ſi ſit attritio ſola:r qñ intelligūt de contritione ꝓpoſite.que.ſ.nō eſt ſine charitate loquunt de ea in inſtāti in quo cōpleꝫ hoc ſacm̄ vel in ſequēdo vt ſit ſenſus cōnis:vtrū valeat illa cōfeſſio que terminat r opleꝫ ſine cōtritiōe r charitate. ⁊ De pleno dico ex pe.de pa.ꝙ cap:eo.colligi ꝙ tripler fit in ꝓpoſito fictio. Prima eſt q̄ ſiue ſit cōfeſſa ſiue nō facit ſacm̄ oīno eē nulli:r nihil tūc vel poſt valere:vt ſi ꝙs nō intēdit ſacm̄ ſuſcipe:ſz eccleſiā irridere vel ſi intēdit q̄dē ſuſcipe ſacm̄:ſz nō dolet de pctō:aut illō cauere nō vult: r hoc actu pſideraꝝ. Secūda eſt que ſiue cōfeſſa ſit ſiue nō tñ in pūcto abſolutionis deſinit eē fictio r vꝫ facꝫ etiā tpe quo ſuſcipit vt cū ꝙs inſufficienter qui dē dolet: ſed nō adeo ꝙn talis dolor ſacro r vtu clauiū perfici r in cōtritionē verā puerti poſſit. Tertia eſt quā ſi quis cōfitek abſoluī nō ꝺr:er ſi de facto abſoluīt:dubiū eſt an imprimat ornat⁹ r valeat cōfeſſio fictione recedēte: ſi quis vero eā non cōfiteak:q2 ſcz non occurrit ſacr̄m eſt verū: r fictione recedēte valet preterita pfeſſio ratione ornat⁹: nec eſt iterāda ſed ſola fictio cōfitenda ſicut pniam que vſu clauiū in cōtritionem verti nō pōt: r tñ latet peccatorē nec occurrit ei vt pfiteāt:vt ſi ex ignorantia diuini iuris credit falſo ſe ꝓſciētiā ſufficiēter diſcuſſiſſe: vl'ſicut cū quis dolet de preteritis r cauere nō vult de futuro vel econuerſo.* Dico tertio ſm pe.de pal.r eſt meus.s.thō.ꝙ cū ſacra gratie gratiam cōferant non effectiue ſed diſpoſitiue que charitatem nō imprimūt ſimilē imprimūt diſpoſitionē que dicitur ornatus:qui cū careat cōtrario eſt indelebilis:r iterato ſacro intēdit nec tñ intēdit gratia ſi deuotio minuaꝝ.* Dico quarto ꝙ ad premiſſas queſtionē multipliciter rādeꝫ.* Primo ꝙ dicta cōfeſſio nō valeat ad remiſſionē culpe vel pene ēt recedēte fictiōe:r neceſſario eſt iterāda:r hoc ſenſit Bof. Ray. thō. Bonauē. durā. ꝺr. minoris. r olchot. r Uin. in Sue. r cōiter Canoniſte: qui tñ i hoc falcē mittūr in ſegetē theologoꝝ: r ſcōo dicitur ꝙ talis confeſſio valet ad remiſſionem culpe recedēte fictiōe ſicut eſt de baptiſmo: nec

tenek quis talē pfeſſionē iterare:r hoc ſentit. s. Tho. Per. Ric. ꝺr. minorū. Jo. r Ber. in gl. r videtur etiā eſſe gratiani. ⁊ pe. diſ. ſ. mēſura. in. §. ſeq. dicentis non eſſe neceſſe ſemel ſacerdoti cōfeſſa denuo cōfiteri. Et iſta opi. eſt vera. Nam ad oēm formā ſufficiēter diſponentes ad aliquē effectū ſequik talis effect⁹ ſublato impedimēto. exēplū in naturalib⁹ eſt q2 ſublata colūna ſubſtētate lapidē ſequik mot⁹ deorſuſ a grauitate:r in ſupernaturalib⁹ ſicut remota fictione in baptiſmo ſequik gratia a charitate. Sed predict⁹ ordinatus ſufficiēter diſponit ad gratiā:ratioq̄ illā inſufficiēter cauſaret pniā:que illā nō aliter cauſat ꝙ diſponēdo. Ergo ſublato impedimēto fictionis ſequik inde gratia:r cōfeſſio valet. Sed tamē ſm Per. de pal. ſolum in fictione tertio modo dicta locū habet iſta opinio. s. Tho. r hoc ꝓz q2 due pme nō impediūt aſſequutionē charitatis. Poteſt aūt tripl'r intelligi r verificari iſta opinio. Primo qñ fictio eſt ꝓuatiua tm̄. q2 ſcz pctō: habet dolorē ſed ita imperfectū vt cū ſacro nō ſufficiat ad cōtritionē:nec tñ ſciēter celat fictionē. i. pctm̄ qō fuit in nō examinando cōſcientiā vt debuit:r tñ credit ſe eſſe ſufficiēter diſpoſitū: qui error nō tollit fictionē reſpectu vltimi effect⁹ ſacramēti. q2 eſt iuris diuini:ſed tñ tollit fictionē excludentem eſſentiā ſacramēti eoipſo qō eſt error. Secōo qñ fictio eſt q̄dē poſitiua qua qui ſciēter celaret: faceret ſacramētū nullū:r qui cōfiteret abſolui nō deberet:vt ſi nō dolet de preteritis:vel de futuro cauet nō vult:r tñ iſta fictio actu nō occurrit ſibi vt cōfitēdā:r ꝙſequāter perinde eſt ac ſi pctm̄ fuiſſet per negligentiā oblitū:r eſt verum ſacm̄ nō obſtāte ignorātia iuris diuini quā. s. Tho. in. iiij. diſt. xvj. dicit nō excuſare a fictione: r cōſequēter hūc dicit fictum. tertio verificatur loquēdo de eo qui cōfitek eidē cui prius: que nō oportet iterare cōfeſſionē ficte prius factā etiā ſm Per. ſi ſacerdos nō recoleret peccata q2 nec qñ cōfeſſio eſt integra oportet qō recolat a principio vſq; ad finē: maxime quia hic ſufficit abſoluere ab omnibus r iniūgere penitentiam ſolum

23 pro fictione pro aliis aūt facere prius minerā. ¶ Uigeſimotertio querit ⁊tū ad idē vtrū peccatore exprimēte ſuā fictionē dicēdo ſe nō proponere abſtinere ſacerdos debeat illū abſoluere:r oēs dicit qō non:q2 abſoluere nō debet quē ſcit a deo ligari:ſi tñ abſoluat de facto intendēs conferre verū ſacramētū ſm Per. de pal. tenet abſolutio.r habebit effectū qñ ꝓtereā vel ex pactiōe diuina:vel ex ornatu impoſſo. ſtec obſtat ſi dicatur ibi nō eſſe materia. i. peccato: cōtritus: r ꝓr nec ſacm̄:q2 inquit ibi eſt materia ſz immunda: nec eſt cōfeſſio diuidiata niſi fictio occurrat vt confitenda. Quātū ad fortitudinē vide. §. §. xvij.

¶ Tigeſimoquarto ⁊tū ad ſui accuſationē q̄rit 24 vtrū liceat in pfeſſionē dicere aliena peccata ſiue nominare pſonā aliā. r dicit. s. Tho. in. iiij. di. xvj. qō in cōfeſſione ꝺr qꝺ ⁊tū pōt famā alterius cuſtodire:ſz magis ſuā purgare cōſciētiā: vnde ſi circūſtātia ducēs in cognitionem alterius perſone ſit de neceſſitate cōfeſſionis:vt q2 trahit in aliā ſpēm pcti mortalis cōfitēda eſt. ſemper tamen ſi fieri pōt occultādo pſonā puta nō nominando pſonam: vel petendo inſam cōfitēdi alteri q̄ ex illa in pſone notitiā nō ꝺeueniat quā licentiā ſi hꝫe nō poſſet ſm Per. cōfiteak circūſtantiā: niſi pfiteri nō poſſit ſine periculo alteri⁹: r tūc ſm Per. omittēda eſt dicēdo pctm̄ ſine illa. Et idē faciendū eſt ſi ipſa ſit q̄dē aggrauans: ſz nō neceſſitate cōfeſſionis: niſi talis noīatio eſſet vtilis penitenti vt ei melius conſulat: puta vt pſeruet a reciduo q2 ſm Ric. tūc expedit dicere: vl' niſi ſit vtilis perſone noīate q2 ēt tūc exprimi pōt vt dicit. Et ſi exprimak ſine neceſſitate confeſſionis aut vtilitate cōfitētis vel pſone alterius ſcz gr̄a correctionis ei⁹ ſm. s. Bona. nō effugit detractionem nec confeſſori ſi ad hoc pſentit. Uſi ſm Ray. de tali circunſtātia interrogare non ꝺz niſi inquātū eſt neceſſaria. Si tñ peccato: exprimat eā intētione bōa nō vt pdat ſed vt pſit: vt ſcz ſacerdos pea ozet: vel eā ſecreto emendet nō peccat ſed merek. xxij. q. vij. hoc vr̄. r cōcordat gl. Ray. vt in ſum. cōfeſ. li. iij. ti. xxxiij. ſz tñ ꝺz exprimere extra cōfeſſionē vel dare licentiā loquēdi ſi intēdit correctionem. Sil'r ſm Archi. nō peccat pfeſſor: ſi hac intētione: r nō ex curioſitate iterrogat. Et idem monal.

¶ Uigeſimoquinto quantū ad eſſe pctā obedire 25 q̄rit vtrū penitēs teneak acceptare omnē pniam quā vult iniūgere ſacerdos: r Moſtī dicit qō nō r ſeq̄tur Pañ. in. c. ſignificauit. de peni. r re. ſz fallſ ficit ei ſm Sco. in. iiij. diſt. xvij. propoſitū acceptā di a deo hic vel in purgatorio: ſi tñ acceptat implere tenek. Sed limita pmo qō nō tenetur acceptare qō iniūgitur: ſi dicat ſe velle puniri a deo: r niſi illud eſſet ſatiſfactio aliqua proximo exhibē da: imo hoc deberet ſi eſſet poſſibile precedek cōfeſſionē vt infra reſtitutio. vſ. §. ſ. r. h. vel niſi ille illud eſſet iniūctū p neceſſaria cautela ꝺ recidiuū aut illud petīt: vñ ſm Ricar. pōt ſacerdos intendere familiaritates iudicātes ſaluti penitentis vel honori diuino: r ille obedire tenek. r tertio gñal'r niſi illud eēt impoſitū p modū declarare obligationis: vt dicendo qō reſtituat ablata: vel abiciat ancillā cū qua eſſe nequit ſine peccato recidiuāt cōicet in paſcha r hmōi: r ſi obedire tenek obedire nō tñ tenek pfeſſionē reiterare ſi non obedit. Eſt aūt verū qō hic ꝺr in his q̄ imponunk penitēti p modū exhortationis: vt qō frequēter oret r cōfiteak: r in his q̄ iponunk pro

Universidad de Deusto
Biblioteca

speciali satisfactione peccatorū: que tamen si accepter ⁊ non expleat: nec explere possit vt pote quia oblitus tenetur reiterare confessionem.

10 ¶ Vigesimo sexto q̄rit quātū ad idē posito q̄ penitēs non velit puniri a deo hic vel in purgatorio: vtrū possit recusare satisfactionē quam sacerdos iniūgit ⁊ perere aliā: ⁊ dicit Ricar. q̄ sic si indiscreta iniungit: q̄ sacerdos abutitur clauie scientie ⁊ poterie: ⁊ hoc idē sentit. s. tho. vt p̄z ex dictis d. j. §. vi. sed si iniūgit rōnabilē ⁊ discretā: tenet acceptare ⁊ p virib⁹ adimplere: q̄ sacerdos claub⁹ vtit recte q̄bus prārē. s. hz liganti ad penam ſm. s. Tho. ⁊ si ex deliberatiōe omisit illā sine cā legitima mortaliter peccauit: q̄ intelligēdo vt de pnia ad quā sacerdos intēdit ligare eo casu quo duas imponit: vnā. s. breuē quā statim q̄s explere possit in gr̄a: ⁊ aliā plixiorē ad bñ. eē permodū voluntarie satisfactionis: vbi aūt sacerdos sic nō distinguit penitēti tenet simpl'r ad impositā rōnabilē ⁊ discretā. Quā si grauē sentiat aut periculosam sua infirmitate pēsata: adeo eūdem cōfessorē si aliū habere nō pōt: iuxta. §. sequētē.

¶ 27. quantū ad idē q̄rit vtrū scōs cōfessor mutare possit penitentiā iniunctam a primo ⁊ dicit
27 monal. q̄ sic si iniūcta fuit p̄rimine a quo scōs absoluere poterat ⁊ supios sibi non reseruauerat mutationē secus si reseruauerat eā sibi: vel peccatū erat superiori reseruatū: quia nō pōt: nisi necessitatis. vīgeat vel suadeat vtilitas in ḡb⁹ casib⁹ piū est interpretari q̄ superior licētiā cōmutādi vel relaxādi cōcesserat: ⁊ intellige semp q̄ hoc fiat ex causa rōnabili. Ex his cōcor. Ray. cū sua gl. excepto q̄ si pnia fuit publica rēqrī oz eis q̄ iniūxit si cōmode pōt ne scādalizetur. Et q̄ ſm Ray. hoc fieri nō debet ab eodem confessore vel alio nisi examinata causa propter quam iniūcta est: ideo requiri videtur confessio peccatorū p̄r quibus p̄ncipaliter iniuncta est.

28 ¶ 28. q̄rit vtrū penitēs teneat ad religiōis ingressum si hoc sacerdos iniungat: ⁊ dicit. s. tho. i. xvj. dist. iiij. in expositione lre q̄ nō: q̄ q̄ oz penitētē debere se ponere in iudicio cōfessoris intelligitur de his q̄ sacerdos inquārū hz clauē scie ⁊ auctoritatis p iudiciū diuinū ⁊ non ſm humanū eroze iniūgit. Ingress⁹ aūt religiōis cū sit voluntaria alicui nō pōt iniūgi: q̄ si aliq̄ canōes faciunt magis ēpsilij q̄ p̄ceptū: q̄ liber pnia tarata leuissima religio est satisfactio maior in q̄rum homo abdicat ppriā voluntatē qua nihil est carius.

¶ Rursus de confessione scōd. quantum ad necessitatem ⁊ vtilitatem eius.

Confessio secūdo vt intelligatur qualiter eam teneamur: ⁊ quis eius effect⁹ sciendum est quod in confessione tria concurrunt: scilicet confitens confessum: ⁊ is cui cōfitens cōfitetur. Quantum igitur ad confitentem necessitas vel obligatio cōfessionis ligat omnē fidelē vtriusq; sexus qui est doli capax. de peni. ⁊ remiss. omnis intellige ex vi sacramenti vel statuti: aut si habet cōfitēdā: quātū vero ad rem confessam ligat quantū ad peccata actuale mortale ꝑ p̄riū cōmissum post baptismū ſm. s. Th. an. iij. dist. xvij. ⁊ mortales circūstātias id est infinite aggrauantes de quibus tēm. pōre. §. ix. quantū tū ad p̄tū mortale cōmissum ante baptismū sum. Ros. ⁊ Ang. imponunt Ricar. contradictoria: quantū vero ad eum cui quis confitetur ligat ⁊ obligat vt ille sit sacerdos ⁊ ꝑ p̄riū vt. j. confessor. s. in p̄n.

¶ Primo igitur q̄rit vtrū is qui cōmisit peccatū 1.q̄ mortale post baptismum teneatur illud confiteri an possit absq; confessione in actu vel p̄posito sola contritione saluari. id est velere de peccato cum p̄posito abstinendi ⁊ si non confitendi ⁊ dico quod magister in. iiij. dist. xvij. ⁊ Gratianus de peni. dis. j. per totum. questionem istam pertractant. ⁊ Gratianus post multa: quia vtraq; opinio viros habet sapientes ⁊ religiosos: lectoris arbitrio quid sit tenēdū relinquit: ⁊ sic non determinat: ⁊ Theodorus in. c. fi. illius distinctionis: dicit grecos tenere confessionem vocalem non esse necessariam. sed. s. ⁊ hosti. in. iiij. distinxvij. in expositione litere dicit quod hoc quod adutraq; p̄z opinione ponitur nunc post determinationem ecclesie sub Innoc. tertio sacrā. de peni. ⁊ remiss. c. omnis. est hereticū. nō quia sit explicite contra aliquem articulum fidei aut p̄cedēs vel sequens ad ipsum sed implicite aliquid continet fidei contrarium: quia sequitur claues ecclesie non esse necessarias ad salutem.

¶ Secūdo queritur vtrum dubitans de aliquo 2
an sit mortale teneatur illud confiteri ⁊ dicit. s. Tho. quod sic aliter periculo se cōmittit ⁊ mortaliter peccat: sicut ergo ⁊ qui aliquid cōmittit vel omittit: in quo dubitat esse mortale. Sed tñ notandum est ex doctrina eius cōiter omnīū q̄ aliud est scire aliud opinari ⁊ dubitare: quia scire vt ex diffinitione eius patet: habet certitudinē sine hesitatione de opposito. opinari vero nō habet certitudinem sine hesitatione: sed habet assensum vel credulitatem de aliquo cum formidine de oppositō. dubitare vero non habet assensum vel credulitatem alicuius: sed p̄prie dicitur quando aliquis aliquam sententiam nec credit: nec decredit: sed est in equilibrio: ⁊ non declinans magis ad vnam partem quam aliam saltez notabiliter etiam si aliqualiter cōiecturet leuiter sine probabili ratione de altera earum. Qui ergo opinatur probabili ratione de aliquo quod nō sit mortale: non tenetur illud cōfiteri. Et dicitur ratio ꝑbabilis ex li. top. que videtur vera

oīb⁹ hoīb⁹ aut maiori parti vel oīb⁹ sapiētibus aut maiori parti vel saltem p̄cipuis eorū: ⁊ q̄ crederet aliquā rōnez esse talē: pōt se in ea fundare: q̄ nō tenet exhibere discutiēdā predictis. cum hoc vel impossibile sit vel difficile nimis.

3 ¶ 3. querit vtrū q̄s teneat confiteri pcā manifesta sacerdoti ⁊ cōiter tenēt doc. in. iiij. dis. xvij. q̄ sic: q̄ nō sunt ei manifesta in forma iudicij inquantū dei vicarius est. Utrū aūt teneamur cōfiteri peccatorū circūstantias ⁊ numerum: ⁊ venialia: ⁊ semel confessa si sequit reciduū. ⁊ vtrū teneamur confiteri statim. vide ti. p̄roze.

4 ¶ 4. vtrum ad confessionē teneamur diuino iure vel humano seu positiuo: ⁊ dico q̄ canoniste videntur tenere de iure positiuo. ⁊ ad hoc est gl. de peni. di. v. in summa. que vult q̄ instituta sit a quadā vniuersali traditiōe eccl'ie: ideo infert q̄ confiteri non tenentur infideles: nec similiter greci ex quo nō acceptauerūt hmōi constitutionē: sicut nec vtrū castitatis. Sed theologi tenēt expresse q̄ vt est mentalis facta deo: est de iure naturali: vt autez est vocalis est de iure diuino: nō quidem veteris legis: q̄ tunc non tenebantur hoīes ad cōfessionē specialē ⁊ distinctaz sed tñ ad gñalē ⁊ indistinctā. ad quam tenebantur ꝑ determinationē sacrificiorū sed legis noue et hoc sentit. s. th. in. iiij. di. xvij. s. Bo. Rich. ⁊ Bco. Et hoc ex mēte. s. th. probat p̄mo ex hoc q̄ xp̄s in apostolis dedit sacerdotib⁹ potestatem remittendi pcā. Jo. xx. q̄ posito aliquo remedio sine quo pcā nō remittūtur tenētur fideles eo vti: hmōi aūt est ista prās absolutiōnis: q̄ si contritione sola remitti possent frustra xp̄s dedisset istas pātem que sine contritione nihil pōt ſz eam requirit: ⁊ ista ꝓbatio elicitur. iiij. di. xvij. q. iij. ar. iij. q. j. ad primū ꝓbat scō ex hocipō q̄ probat xp̄s oia facta instituisset: tam necessaria q̄ non necessaria. hz de oīb⁹ non legat sicut etiā multa alia tenet eccl'ia sibi ozdinare per apl̄os promulgata: de cele. mis. cū marte. nec apostoli vel eccl'ia tñ ⁊ tam periculosum iugum populis induxisset nisi habuisset a xp̄o ꝓbaliter. Et p̄terea eis a contrario sensu innuit q̄ quorum nō remiserit peccata re. ferunt nō remittunt: q̄ declarat dicēs. ⁊ quorūz retinueritis id est nō remiseritis retenta sunt.

5 ¶ Quinto vtrū oēs teneant ad cōfessionē: ⁊ dicit Rich. q̄ tenent oēs ex vi sacri sed hz quod p̄ceptū est ab eccl'ia vt semel in anno fiat teneāt fideles: etiā pueri cū ad annos discretionis q̄uenerint. i. q̄n sunt doli capaces ſm glo. in. c. oīs. de pen. ⁊ re. vbi fit hoc p̄ceptū: ⁊ hoc est in. vij. anno. ⁊ ſ. vt no. gl. de deli. pue. capi. ſ. et hoc vērū est iuridice ⁊ in pluribus in foro tñ aliē sunt aliquando doli capaces ⁊ possunt delinquere etiā ante septēniū: vt dicit. s. th. i. iiij. di. xxvij. vnde videntur obligari ad confessionem.

¶ 6. vtrū papa dispēsare possit ne ipse vel alius cōfiteat: ⁊ dicit. s. th. in. iiij. di. xvij. q̄ non q̄ tollere nō pōt sacramētorū necessitatē sicut nec instituere noua sacra: dispēsare tñ pōt vt q̄s differat vitra annū. q̄ supplementū limitat inctus respicit cōstitutionē eccl'ie ne incurrat pena. d. c. oīs. nō aūt inctum respicit legē diuinam qua quis videtur teneri statim post mortale habita copia confessoris: sed ista limitatio improbata est ti. p̄noze. §. ij. vnde etiam ipse papa confiteri tenet: q̄ licet nō habeat superiorē inctum papa vel p̄latus habeat tñ inctum peccatoz.

¶ Septimo querit q̄rum ad vtilitatē vel effectū q̄s sit effect⁹: ⁊ dico p̄mo q̄ liberat a culpa sicut baptism⁹: etiā si fit in sola voluntate. ⁊ scōo cōfert gratiā vel eā auget si p̄ius habebat: ⁊ tertio liberat a pena mutando eternā in tēporalez purgatorij: ⁊ purgatoriā in tēporalem hic explebiles. Et hec oīa ex vi absolutionis: ⁊ vlterius ex natura act⁹ cōfitētis qui hz annexā penā erubescētie etiā a pena liberat tpali hic explebili in totū vel in partē imo sacerdos pōt dimittere de pena debita ſm pau. in. c. sicut dignū. de homici. et de hoc. j. indulgentia. ⁊ cōsequēter quarto aperit paradisum: q̄ remouet impedimenta introitus id est culpam ⁊ penam. ⁊ quinto tribuit spez salutis: q̄ hec spes non inest nobis nisi p xp̄m: per confessionē aūt homo se subiicit clauib⁹ eccl'ie a christi passione habētibus virtutem.

¶ Rursus de confessione tertio q̄tū ad sigillū.

Confessio tertio inctus debet esse secreta ex parte confessoris siue q̄rum ad sigillus sciendum q̄ de necessitate eius est sigillū ſm. s. th. in. iiij. di. xxj. q̄ exterius ibi gesta oportet significare gesta interius vbi a deo regūtur peccata eius qui se sibi subijcit: q̄ quidē sigillū ſm eum ibi est debitus celādi cōfessionem sicut clauis est potestas absoluendi. ⁊ ſm Bco. ea di. est de iure diuino rōne charitatis: fidelitatis ⁊ vtilitatis: q̄ multi confitentur qui alias non confiterētur.

¶ Primo vero q̄rit q̄s teneat hoc sigillū seruare nihil cōtra illud reuelādo: ⁊ dico ſm. s. Tho. 1.q̄ vbi. s. q̄ hoc comperit sacerdos inquantum est huius facti minister: tamē sicut nō sacerdos in casu aliquid de actu clauis participat dū audit cōfessionē ꝓpter necessitatem: nita aliquid participat de actu dicti sigilli: ⁊ celare tenetur q̄us p̄prie nō habeat sigillū cōfessionis. Igitur ad hoc sigillū tenet primo ipse sacerdos: ⁊ secundo scom Richard. vbi. s. ⁊ s. Tho. ii. cui sacerdos

Universidad de Deusto
Biblioteca

confessionē reuelauit de lnīa ꝓkitētis vel sine licētia.vñ ēt papa iubēte ꝙ reuelet obedire nō tenet.ꝛ tertio ſm eūdē ts q̄ audiuit a ꝓposito confessionē cōfitētis alteri cōfessoriq̄ si dolose ꝛ iñdiose audit ſm Sco.peccat mortal'r.q̄rto ēt ts q̄ audit cōfessionē in necessitate ꝛ nō est sacerdos: q̄nto interpres ſm Ric.q̄ vna ꝑsona cū sacerdote reputat.sexto ſm. s.Th.ꝛ rich.ꝛ generaliter q̄ cunq̄ audit peccata cōfitentis: q̄ limita nisi de mente cōfitentis esse cōstaret q̄ posset ea loq.

¶ 2. q̄rit q̄d cadat sub isto sigillo: ꝛ dico ſm.s. Th.in.iiij.di.xxj.ꝛ rich. eadē di.ꝙ sub eo cadunt directe oīa cadētia sub cōfessione sacramentali. i.pctā.ꝛ hoc ſm Inn. in.c.ois. de pe.ꝛ re. ēt si q̄s dicat se ab aliquo pctō nō posse abstinere:sed de hoc dolere:indirecte ꝛo ea ꝑ que pctm̄ vel peccator deprehendi potest. vñ ſm ric. ibi quicquid p se vel per accidēs:directe vel indirecte posset vergere vel cōfusionē vl̄ malā suspitionē vl̄ aliū nocumētū gīare penitēti ex pctō cōmisso cadit sub isto sigillo: ꝛ loc⁹ tēpus ꝛ oīa ex quibus deuenīri pōt in notitiā pcti:nō simpl'r sed relatiue ad personā q̄ illud cōfessa est: ꝛ nihilomin⁹ ſz.s. thō:alia que aliq̄n in confessione dicuntur summo studio celāda sunt ꝓpter scādalū ꝛ pronitatem q̄ ex consuetudine posset accidere. Et durat hoc sigillū etiā post mortē ſm Sco.tanq̄ preceptum negatiuum obligans etiam ad semper.

5 ¶ Tertio q̄rit vtrū possit penitēs vel ali⁹ ℨ hoc sigillū precipere aut etiā dispēsare:ꝛ dico ꝙ preter penitentē null⁹ ēt papa in hoc dispēsare pōt ꝛ si ꝑciperet etiā sub pena excōicationis reuelationē alicui⁹ cadentis sub dicto sigillo ei nō est aliquo pacto obediēdū:nec incidet in sniam excōicationis ſm.s.Th.in. iiij.distin.xxj.ꝛ ſm oēs doc.q̄ inquit.s.th. hoc sigillū est de iure diuino sicut ꝛ cōfessio.vel pa.in.c.dilectus.de excess.prela.q̄ sacerdos in actu cōfessionis est vicari⁹ specialis:papa ꝝo gñalis:specialis astit quo ad illā speciē maior est gñali. de offi.dele.studuisti. De penitēt: astit siue cōfitēte dicit sum. Ange. ꝙ de licētia eius non ſz sacerdoti confessionē reuelare:kundās se sup auctoꝛe aureo.ꝛ Zādu.ꝛ sup ratione q̄ petēs dispēsare nō pōt in. l. nature:aut in diuina aut in essentia sacramenti, sed contra hoc est sum.ros.ꝛ suple.ꝛ cōis doctrina sctōrum vñ dicit Richard⁹ ꝙ ei reuelare ſz illi soluz qui vtilis est ad pficiendū requisita ad fozū illud:q̄ adhuc gerit ꝑsonā dei ꝙ ſm.s.thō, Bona.ꝛ Per. limita nisi timeat de scandalo puta ꝙ sacerdos sit ꝓfessoris reuelator vel hmōi: q̄ vt dicit sum. confes.ꝛ asten.cū propter duo sacerdotes confessionē celare teneat scz propter sacm cuz celatio sit de eius essentia vel quasi ꝛ propter scandalū primum tollitur per licentiā cōfitētis sed remanet scōm ꝛ idez tenet Panor. in.c.significasti.de adul.ꝛ in.c.matthęus. de sy. vbi nō reprehendit cardinalis reuelans pape secreto peccatū sibi cōfessum:q̄ inqt panor. reuelauit de licētia ꝑsentis pape qui poterat ꝑdesse. Et idē sentio quoties reuelaret ex quacūq̄ legitima cā alicui vtili ꝛ si nō penitēti: q̄ permittēs facere pōt ꝙ ipse illud sciatur extra cōfessionē. Ad motiuū dico ꝙ possum ego dare licentiā contra ius nature ꝛ de his que dicta iura mandāt in fauoꝛē meū: vt ꝙ nō teneat mihi restituere q̄ mihi furto vel rapina subripuit. Et q̄ addit de essentia sacramenti dico ꝙ ſm.s.Tho.ꝛ doc.ordinis sui penitēs dando dictā licētiā facit vt sacerdos sciat illud tale vt homo:ꝛ ꝑ hoc sub sigillo dicti sacramēti nō cadit vñ nihil fit cōtra sacm: cōcilū tñ fuit vide. ꝙ cū aliq̄d reuelandum est de his que dicuntur in confessione penitens dicat extra confessionem de peccatis suis ꝙtū placet reuelare confessori Tanq̄ homini:q̄ sepe cum quibusdam circūstantiis dicuntur peccata in confessione cum quib⁹ cōfessor non placeret penitenti vt alteri reuelarentur. Iuo.

¶ Quarto vtrū aliquo casu licear sacerdoti cōfessionē reuelare cōtra dictū sigillū ꝓpter aliq̄ damnū:aut pctm̄ aut periculū vitandū:ꝛ dico ꝙ s.Th.ꝛ pe.ꝛ cōem oim doctrinā ꝙ non: q̄ limita ſm Ray.ꝛ gl.eius in tit.de peni.ꝛ re.q̄ quis vere cōfitet:secus q̄ si ficte ad impetrādū a confessore auxiliū vel consiliuz super aliquo pctō:hoc essi nō est ꝓfessio etiā si dicat hoc tibi dico in confessione ſz ꝓfessionis destructio ꝛ ꝑsentit Inno. ꝛ d.c.ois.dicēs nō esse verū ꝙ tales dicant in pnia vel dei ministro cū alie cōsiliū nō reqrāt: si tñ aliq̄s ꝑ bono alie vel ꝑ bono corporis ꝙ non reputet bono alie: pctm̄ suū sacerdoti in confessione reuelet ēt si ab eo nolet absolui ſz sibi cōsuleret sacerdos celare teneat q̄ est dictum in cōfessione ꝛ auditū. Nz absolutio nō sequat sicut est i eo q̄ cōfitet ꝛ nō absoluit vel q̄ est indispositꝰ vel q̄ casu de q̄b⁹ ꝓfitet sunt reseruati:q̄ hoc fit spe venire saltē reductiue ꝛ dispositiue ꝛ initiatiue.

¶ Quinto q̄rit q̄b⁹ casib⁹ audita in confessione dici aut manifestari possint sine fractione dicti sigilli: ꝛ dico hoc fieri posse in casibus multis. Primo si penitēs super hoc licentiā tribuat. vt dictū est.s.ꝙ.iij.sco si sacerdos intelligēs cōsilio circa pctm̄ auditū:ꝛ sic illud petat ꝙ ꝑ eius ētū nullo modo veniri possit in notitiā pers⁹is: de pe.ꝛ remi.officij. vbi nō reprehenditur legatꝰ petēs cōcilū de pctō ꝙ asserit se in confessione habuisse in vniuersali: vñ nō peccāt saltem mortaliter sacerdotes si ad concilium vel ad recessationem aut aliquo bono fine dicant in generali se aliq̄d tale habere i ꝓfessione: vbi nullo modo veniri pōt in notitiā persone: ſz hoc sit periculo

sum ꝛ plerūq̄ scādalosum. Nec obstat Pañ.in.d.c.ois dicēs ꝙ iste incurrit penā. d.c.q̄ est cōtra Sco.ꝛ coēm doctrinā.ꝛ fundat se in textu male intellecto.in verbo qui pctm̄.qui ds intelligi q̄ fessum:q̄ inqt panor. reuelauit de licētia ꝑsentis pape qui poterat ꝑdesse. Et idē sentio quoties reuelaret ex quacūq̄ legitima cā alicui vtili ꝛ si nō penitēti: q̄ permittēs facere pōt ꝙ ipse illud sciatur extra cōfessionē. Ad motiuū dico ꝙ possum ego dare licentiā contra ius nature ꝛ de his que dicta iura mandāt in fauoꝛē meū: vt ꝙ nō teneat mihi restituere q̄ mihi furto vel rapina subripuit. Et q̄ addit de essentia sacramenti dico ꝙ ſm.s.Tho.ꝛ doc.ordinis sui penitēs dando dictā licētiā facit vt sacerdos sciat illud tale vt homo:ꝛ ꝑ hoc sub sigillo dicti sacramēti nō cadit vñ nihil fit cōtra sacm: cōcilū tñ fuit vide. ꝙ cū aliq̄d reuelandum est de his que dicuntur in confessione penitens dicat extra confessionem de peccatis suis ꝙtū placet reuelare confessori Tanq̄ homini:q̄ sepe cum quibusdam circūstantiis dicuntur peccata in confessione cum quib⁹ cōfessor non placeret penitenti vt alteri reuelarentur. Iuo.

¶ Quarto vtrū aliquo casu licear sacerdoti cōfessionē reuelare cōtra dictū sigillū ꝓpter aliq̄ damnū:aut pctm̄ aut periculū vitandū:ꝛ dico ꝙ s.Th.ꝛ pe.ꝛ cōem oim doctrinā ꝙ non: q̄ limita ſm Ray.ꝛ gl.eius in tit.de peni.ꝛ re.q̄ quis vere cōfitet:secus q̄ si ficte ad impetrādū a confessore auxiliū vel consiliuz super aliquo pctō:hoc essi nō est ꝓfessio etiā si dicat hoc tibi dico in confessione ſz ꝓfessionis destructio ꝛ ꝑsentit Inno. ꝛ d.c.ois.dicēs nō esse verū ꝙ tales dicant in pnia vel dei ministro cū alie cōsiliū nō reqrāt: si tñ aliq̄s ꝑ bono alie vel ꝑ bono corporis ꝙ non reputet bono alie: pctm̄ suū sacerdoti in confessione reuelet ēt si ab eo nolet absolui ſz sibi cōsuleret sacerdos celare teneat q̄ est dictum in cōfessione ꝛ auditū. Nz absolutio nō sequat sicut est i eo q̄ cōfitet ꝛ nō absoluit vel q̄ est indispositꝰ vel q̄ casu de q̄b⁹ ꝓfitet sunt reseruati:q̄ hoc fit spe venire saltē reductiue ꝛ dispositiue ꝛ initiatiue.

¶ Quinto q̄rit q̄b⁹ casib⁹ audita in confessione dici aut manifestari possint sine fractione dicti sigilli: ꝛ dico hoc fieri posse in casibus multis. Primo si penitēs super hoc licentiā tribuat. vt dictū est.s.ꝙ.iij.sco si sacerdos intelligēs cōsilio circa pctm̄ auditū:ꝛ sic illud petat ꝙ ꝑ eius ētū nullo modo veniri possit in notitiā pers⁹is: de pe.ꝛ remi.officij. vbi nō reprehenditur legatꝰ petēs cōcilū de pctō ꝙ asserit se in confessione habuisse in vniuersali: vñ nō peccāt saltem mortaliter sacerdotes si ad concilium vel ad recessationem aut aliquo bono fine dicant in generali se aliq̄d tale habere i ꝓfessione: vbi nullo modo veniri pōt in notitiā persone: ſz hoc sit periculo to cū quis pctm̄ sibi in cōfessione detectū habeat per aliā viā siue ante siue post:q̄ ſm.s.tho.i.iij. di.xxj.ꝛ pe. Bona.ꝛ Ric.ꝛ cōiozē opinionez illud dicere pōt ꝓpter scādalū:tñ illud dicere non debet nisi primo ꝙ necessitate vel vtilitate vl̄ cōo nisi iurauerit dicere veritatē ſm Inn.in.d.c.ois. ꝛ recitat pan.in.c.dilect⁹.de excess.prela.nunquā tñ vt dicit.s.tho.dicere ds se illud in confessione habuisse.q̄ ſm Sco.peccaret mortaliter:ꝛ idez dic si dicat aliquid aduertenter vel ex lata in cōsideratione plus vel aliter ꝙ sciat extra cōfessionem:puta si extra sic semiplene dicendo plene vt nouit in confessione peccat mortal'r: vel si ex ds dubie ꝛ reuelat certe. sexto q̄n id ꝙ dicit non est pctm̄:nec circūstantia pcti illi⁹ q̄ confitet: q̄ tale q̄d sub huiꝰ sacri sigillo non cadit nisi esset q̄d potēs deducere ad manifestationē pcti: vnde si q̄s cōfitēdo inferat germaniā nō habere vina nisi rara:vel ꝙ alicui ds centū ex ℨctu licito puta emptionis ꝛ hmōi que sunt pcta necoucentia ad manifestationē pcti ſm Ricar. pōt manifestare ꝓfessor nisi innotescat illi talia dicta esse sub sigillo secreti:q̄ eo casu dicere nō potest nisi ꝓut potest reuelari secreta. de quo.ſ.§.vij.ꝛ idem est ſm Sco.si reo talis esset nature ꝙ merito deberet celari: vt q̄ sine alterius scandalo non reuelatur:q̄ eo casu nisi teneret secretuz ēt si hoc peccator non diceret peccaret mortaliter.

6 ¶ Decimo querit vtrū ꝑsona cū qua penitēs peccauit cadat sub confessionis sigillo: ꝛ dicit Ric. ꝙ sic siue peccator poluerit suum peccatum confiteri sine persone illius exꝓssione siue non.

7 ¶ Septimo vtrū sub dicto sigillo cadāt debita credita vel depōsita dicta in confessione: ꝛ dicit ñ.ñ. ꝙ sic ḡtū ad ꝓfessa in quib⁹ pctm̄ ꝓmissum est.puta q̄ ꝑ furtū habuit vl̄ vsurā: vñ si de his fiat inquisitio facerdos reuelare nō ds etiā si papa sub excōicationis pena preciperet ℨ scientes ꝛ non reuelātes:q̄ nō scit vt hō.ꝛ esset ℨfessionis reuelator:nec aliquā sentētiā incurrit nō reuelādo. Sed ḡtū ad alia in q̄b⁹ nō est pctm̄ distinguendū est:q̄ si fieret inq̄sitio ꝑ eū q̄ ꝑ tenet dicere veritatē: q̄ ēt si recepit sub sigillo confessionis de hoc casu nō cogitauit vel etiā si cogitasset aut ꝓmisisset:vel etiā iurasset non reuelare illicitū fuit ꝓmissum vel iurm: nec obseruandū in pūdicis iuris alicui.xxij.q.iij.iter cetera. sed si inuste aut ꝙ tyrānidē fieret inq̄sitio nō ds reuelare:ſz subterfugere:aut sophistice rndere.

8 ¶ Octauo q̄ sit pena frāgētis dictū sigillī reuelando ꝓfessionē: ꝛ dico ꝙ antiq̄ iure deponi ds: ꝛ ol rpe siue vite ignominiosus ꝑegrinari.de pe. di.vj.sacerdos.ſz hodie ꝑ.d.c. ois. ds depositꝰ in arctū monasteriū detrudi:q̄ intellige si sit sacerdos si ꝝo sit laicus ſm Hosti. in dicto. c.alia est,

Universidad de Deusto
Biblioteca

pena puniendus scilicet arbitrarie.

9 ¶ Nono cui incūbit ꝓbatio si ḡs dicat sacerdoti reuelasse ꝓfessionē: ⁊ ille negat vl dicat se qui dē aliq̄d audisse: ⁊ negat se illud ꝙ ꝓfessionē vre: ⁊ dicit paſ.in.d.c.ois.ſm aliquos sacerdotes absoluendū: cū nō sit mn⁹ credēdū ꝙ alij. ſ⁹ Host. ⁊ idē paſ. tenent ꝙ nisi sacerdos doceat aliunde illud se habuisse ꝙ ꝙ confessionē: ꝓsumet contra eū.ar.vſ.q.ꝫ.placuit. nō tū puniet pena ordinaria dicti.c.omnis.q⁹ non aperte conuincitur: sed pena arbitraria: ⁊ idem Ricar.in.iij.

10 ¶ Decimo vtrū incurrat dictā penā ꝓfessor dicēs aliquē sibi cē ꝓfessu⁹ de pctis suis: ⁊ dicit astēsus ꝙ talis nihil reuelat occultū: q⁹ ꝓfessio ꝓprie nō ē nisi de pctis sibi aūt dicat illis ꝓfessus ꝺ multi aut magnis pctis vel hmōi reuelator est cōfessiois.

11 ¶ Vndecimo quid si iudex instat vl exigit iuramētū a sacerdote: an ꝙ cōfessionē sciat aliq̄d de tali facto: ⁊ dico ꝙ ſm.s.tho. ⁊ oēs doct. sacerdos si ab eo q̄rat de aliq̄ abnite: an aliq̄d sciat qđ audiuit in confessione: iurare pōt se nescire illud: q⁹ nō scit illud in p̄tū hom⁹: nec ad mādatū cuiuscunq; ēt pape tenet de hoc testari aut aliquid dicere. nec teneret excōicatio ꝓpter hoc lata ℔ eñ: ſ⁹ si ḡratur de eo nō absolute an sciat: sed an sciat aliq̄d ꝙ cōfessionē eriā adhybito iuramēto ꝓ aliquos ꝺ⁹ tacere: ſ⁹ hoc est male dictū q⁹ indirectū ꝑdere pctōrē. vū ſm ꝟꝟ. si alio mō iniquū iudicem declinare nō pōt: rndere pōt se nihil scire: q⁹ sub intelligit vt hō. vel intelligit: nihil scio tibi reuelandū. sicut mar.xiij.filij⁹ dicit se nihil scire de die iudicij. s.ad reuelandū ḡaliter: ⁊ consentit Ricar. Bona. Sco. ⁊ paſ.in.d.c. dilect⁹. ſ⁹ summa ang. dicit ꝙ melius subintelligit ad reuelādū ꝙ subintelligat vt homo q⁹ negari inq̄t non pōt sm sciat vt hō: ꝙ ei⁹ dictū est ℔ oēs doctrinā suorū doctorū. ⁊ contra.c.si sacerdos. de offi.ord. in rellectu cōtra cōem doctrinā: q⁹ ibi ꝺ⁹ sacerdos hoc scire vt deus. ex quo sequit ꝙ illud nō sciat vt homo: vel sciat aliter ꝙ per confessionē: aliquin eodem modo innotesceret deo ⁊ hominī.

12 ¶ Duodecimo q̄d si sacerdos parochialis sciat ꝙ cōfessionē impedimētū aliquo⁹ suorū pochianorū circa matrimoniū iā ꝯctū: ⁊ dico ꝙ ℔ sigillum cōfessionis nihil facere aut dicere ꝺ⁹ vt pt⁹ ex dictis: ſ⁹ si eo saluo loqui pōt si scit aut credit ꝓbabiliter impedimētū posse ꝓbari ſm mo. ꝺ⁹ eis reuelare vt ꝓcurēt ornamēta vel se habeāt vt frater ⁊ sor⁹. vel vt dicaſ superiori subministrās ꝓbationib⁹ vbi op⁹: q⁹ cū sit ꝓlatus tenetur ad illud ꝓceptū si peccauerit ⁊c. si vero scit aut credit ꝓbabl'r ꝙ ꝓbari nequeat non tenet ſm eundē eis dicere nisi credat ꝓbabiliter ꝙ parati sunt sup hoc acquiescere bonis ꝓpositio siue emendare: vt colligit ex dictis.s.Tho.de correctione fraterna. Si vero matrimoniū sit cōtractum prohibeat moneat secrete vt desistant: ⁊ si contrahunt benedicat nuptias quādo aliter facere nō potest nisi manifestatione confessionis. argu.q⁹ no.glo. ⁊ doct.in.c.vnico.de scru.in or.fa.

13 ¶ Decimo quid si sacerdos commissi aliquod mortale quod confiteri non potest nisi reuelando confessionē. ⁊ dicit astē. post rich. ⁊ sco. ꝙ non debet confiteri in eo casu durante. sed sufficit cōfiteri cū intētione cōfitēdi q̄n sine ꝓiudicio poterit dicti sigilli: q⁹ fortius est vinculum sigilli ꝙ confessionis.

14 ¶ Decimo quarto q̄d si abbas scit ꝙ ꝓfessionē pctūs prioris vel alteri⁹ subditi sibi cui⁹ pcti occasio est prioratus vel aliud officiū: ⁊ dicit. s.th.in.iij.di.xxj. ꝙ platus absq; lesione cōscientie pōt impunitū relinquere pctū ꝙ scit vt de⁹ nec ylli teneat adhibere remediū: misi eo mō quo deferēt ad ipsum. ⁊ tm in foro penitētiali mouendo vt resignet officio. Vel pōt ipsum ex aliqua alia occasione absoluere. ita tū ꝙ oīs suspitio de reuelatione confessionis euitetur: alꝫ peccaret tanq̄ reuelans confessionē: vt dicit in.v.quol. Hoc ex illo sed ad de fm mentē rich. ꝙ ops vitari suspitionem confessionis: sic ꝙ nec ipse nec ali⁹ credat eū ꝓpter confessionē absolutū: aliter ipse vel alius redderet ꝓmior⁹ ad celāda pcta: ⁊ hoc sequit sum.ro. ⁊ innuit ſm ang. sed ego credo hoc verū quo ad alios: nō afft quoad ipsum penitentem: q⁹ vt ꝓpter ex.s.ty.in.v.quol.q. x.q̄s prelatus sine manifestatiōe pcti pōt eū amouere ab officio periculoso in posterū hoc facere pōt ⁊ debet: licet melius eēt eū ad cessionē inducere. Nec obstat ꝙ efficeretur ꝓmior⁹ ad celanda peccata: q⁹ melius est cauere ne peccata fiant ℔ ne facta celentur: q⁹ si non fiunt non celantur: non econuerso.

15 ¶ Decimo quinto vtrū si ḡs ꝓ audita in ꝓfessiōe scit vel credit aliquē indignū ꝓlatione: ⁊ interfit ꝓmotioni ei⁹ possit reclamare ⁊ dicit. s.th.in.iij.dist. xxj. ꝙ ex multis causis alijs ℔ ex pctō redditur ḡs indignus ꝓlatiōe: vt ex defectu scientie etatis vel hmōi: vñ ℔ ꝺicit nec suspitionē de crie facit nec reuelat cōfessionē: hoc ille posito tñ ꝙ reuelando faceret suspitiōes de crie: vt q⁹ nihil aliud ei obijci pōt: ⁊ reclamās putaſ nō reclamare nisi ꝓ crimine occulto: reuelato⁹ esset ꝓfessionis.

16 ¶ Decimo sexto vtrū scies per confessionē socratis ipsum cū platone peccasse: q̄ hoc peccatū cōfitendo nō dicit: possit ipm platonē de hoc interrogare: et dicit sum.ang. ꝙ sic in genere licet dicere nō posit ꝙ ali⁹ sibi reuelauerit. sed tu adde quod etiā hoc pōt in specie: q̄ nō insurgit suspitio ꝓbabilis de cōfessione alteri⁹: vt si est de mor⁹ ꝓfessorū interrogare de talib⁹: tñ nō ls interrogare de persona socratis: q⁹ iam suspitio oriretur.

17 ¶ Decimo septimo vtrū scies ꝙ ꝓfessionē aliquē excōicatum teneat illi euitare saltem in secreto. ⁊ dicit Ric. q⁹ nō. ⁊.c.cū nō ab hoste. de sen.ex. q⁹ vſ sonare ℨ nisi. dicit illud intelligi q̄n secreto scit alit quā ꝙ ꝓfessionē. Sco. tū ꝺ⁹ ꝙ eū vitare ꝺ⁹ ꝑ pt⁹ sine ꝑdītione: aliter nō tenet vitare. sed tenet non vitare: q⁹ fortⁿ vinculū est ad celandū ꝙ legē nāe ⁊ diuinam et ecclesiasticam quam ad vitandum.

18 ¶ Decimo octauo quid si sacerdos sciat ꝙ ꝓfessionē ecclesiam pollutā coitu vel alia cā: ⁊ dico ꝙ ℔ reuelare nō pōt nisi cessante oī suspitione criminis cōfessi vt pt⁹ ex dictis ⁊ ar.de adul. significat: ⁊ de offi.or. si sacerdos. quidā afft dicūt quod nec in genere debet reuelare: q̄ verum est si sit omnino occultū: quia tunc reconciliatione non indiget.

19 ¶ Decimo nono q̄d si quo aliquē cōstituerūt occidere sacerdotē cōmittēte cū eis vn⁹ pnia duct⁹ hoc illi cōfitet: nūq̄d retroducere pōt vbi ventū fuerit ad sylua: aut declinare si ex hoc reliq̄ inotescat ℨ cōfessio: ⁊ dicūt q̄dā ꝙ si aliā occasionē inuenire non occidaſ erit martyr: ſ⁹ Sco. i.iij. di.xxj. ꝺ⁹ ꝙ non tenet itrare: nec ꝺ⁹ reputari reuelator cōfessionis nisi aliq̄d faciat ꝙ ex sui nā ꝑdat pctūm ꝓfessum cuiusmodi nō ē a sylua diuertere: nec eē illicitū pfessorē signū ℨ se idifferēs ad significādum tale pctūm eē ꝓfessu⁹ vl nō significādū: ls aliq̄ꝫ sit si ex se ē signū reuelatiuū ꝓfessionis. q⁹ q̄dē dictū Scot. verū puto: vt dicit ḡaliter: nisi cum signo indifferēti adesset intentio ad reuelandum.

20 ¶ Vicesimo vtrū sit eadē rō de sigillo ꝓfessionis ⁊ de sigillo secreti: ⁊ dico ꝙ ſ⁹ oēs doctores in hoc conueniūt ista duo sigilla: ꝙ quilibet hūs aliq̄d sub eis illud celare tenet: ēt vt innuit Sco. i.iij. di. xxj. si ille q̄ alīq̄ dicit nō exp̄imat ꝙ dicat sub sigillo secreti dūmō hoc intelligat vel ēt si res esset de se talis nāe q⁹ merito celari ꝺ⁹: vt q⁹ est i scan dalū alteri⁹ vl hmōi ⁊ reuelās aliq̄d ℨ hec sigilla mortal'r peccat: ⁊ crimē ꝓditiōis incurrit ſ⁹ Ric. nisi forte excuset inaduertētia in re non magni pōderis. Sed in hoc est ofīa: q⁹ sigillū confessionis obligat in ol casu: nō afft sigillū secreti: sed reuelari pōt in duob⁹ casib⁹ sm.s. Bona. in. iij. culū alio⁹. scḋo si obedientia cogit: ℨ que duo in ramentū vel promissio non valet: q̄ dictum. s. Bona. sic intelligo: q⁹ si constat secretum vergere in periculū aliorū ex debito veritatis siue iusticie quis non solū pōt: sed debet ꝓpalare sive ro non constat sed est dubiū. hoc pōt si obediens tia requirat: q⁹ in dubijs regulariter obediendū est secundum. s. Tho. in quol. si afft cōstat secretum nullī ꝓtendicare. nullus tenetur etiam precipiente ꝓlato secundum Henri. de gan. quol. ix. ⁊ hoc vide infra tractatu. §. viij.

¶ De confessore primo quis sit.

Confessor. i. confessionis auditor cui sacramentalis confessio facienda est: ⁊ dico primo ſm. s. tho. i. iiij. di. xvij. ⁊ ꝑs doc. quod est solus sacerdos regulariter: q⁹ solis sacerdotib⁹ data est ꝓtās ligādi atq; soluendi a dño dicēte Joā. xx. quorū remiseritis. ⁊c. de pe. di. j. vbi dei ꝙ de mortalibus intelligēdū est: q⁹ venialia remitti pñt ꝙ confessionem facta laico ſm. s. tho. in. iiij. vbi supra. In casu tū necessitatis puta mortis fieri potest laico eriam de mortalibus q⁹ sicut baptismus ex hoc q̄est facēs necessitatis ꝺ⁹ ministrū duplicem. s. ex officio. ⁊ rōne necessitatis. ita ⁊ pnia. Qui laicus ls absoluere non possit tamen supplet summus sacerdos sm eundem ibi: ⁊ si absoluit vt sacerdos nihilominus reiteranda est confessio necessario q̄n possibile fuerit ⁊ laicus sm aliq̄s efficiē irregularis: sicut ⁊ si celebrarent: ſ⁹ tū forte isti nō dedicunt: q⁹ nullus iudicari ꝺ⁹ irregularis: nisi vbi est expressum in iure. de sentē. exc. io qui. lib. vj. * Dico secūdo ꝙ in nec trare confiteri laico de mortalib⁹ nō est ꝑceptū ſ⁹ pfliū tñ sm ꝑe. ℣℣. Sco. richar. ⁊ sum. cō. ⁊ plu. ⁊ sentit. s. tho. dicens ei fieri posse confessionē: non afft dicens ꝙ sit necessariū vel debitū ⁊ magister dicens ei debere fieri loq̄tur de debito honestatis vel de bene esse non debito necessitatis vt ꝑ innuere. Unde leuiter sum. ang. ascribit magro ⁊. s. tho. ꝙ sentiant peccatorē ad hoc teneri. * Dico tertio secundum. s. tho. ꝙ nō aq̄olꝫ sacerdote pōt quisq; absolut ſ⁹ solū a ꝓprio vel ab eo cui iniam dederit ꝓpetuus sacerdos. de pe. ⁊ re. ois. aut ꝓprius ꝓlat⁹ eriā si nō sit sacerdos sm archie. ⁊ rō ē q⁹ absoluere nō pōt q̄s aliquē vel ligare nisi super eū habeat iurisdictionem. Ꝺ⁹ tū hic nota ſ⁹ Pe. de pal. ꝙ ꝓprius sacerdos ꝺupliciter ꝺ⁹: primo. s. ꝓprie ⁊ stricte ⁊ est solum is q̄ absoluere pōt iure suo ordinario nō habēs hoc ex ꝓmissione. ⁊ sic sumit cum ꝺ⁹ q⁹ posse confiteri de inia ei⁹ ⁊ cum dicit Host. quēlibet treis hīe ꝓprios sacerdotes. s. curatū ep̄m ⁊ papā: secundo large ⁊ est is qui absoluere pōt iure ordinario vel delegato quod ꝺupliciter est: vt. §. sequenti ⁊ sic sumit cum dicitur ꝙ tenet quilibet confiteri ꝓprio sacerdoti.

¶ Primo ꝺ⁹ q̄rit q⁹ sit ꝓprius sacerdos. large. i. ꝙ. ꝓprie confessiōis legitimus auditor: ⁊ dicit Richar. i. iiij. di. xvij. ꝙ ꝓprius sacerdos tripliciter ꝓprio dicit ꝓprio ex iurisdictione ordinaria vt sacerdos parochialis ep̄s ⁊ papa. Scḋo ex iurisdictione delegata: vt is cui audiēdi ptās cōmittit ab aliquo ꝺ⁹. Tertio ex iurisdictione a iure concessa vel permissa. que. s. potest ꝺici delegata ꝓ quanto istam licentiam tales sacerdo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tes alteri conferre pñt: vt sunt inᵈ illi ꝙs epi vl' abbates exẽpti eligũt i pfessores. de pe. ⁊ remiſ. ne pro dilatione: ⁊ idem est de eo qui audit in articulo necessitatis: ⁊ sil'r de parochiali cui conferi voluerint vagabundi nullum hñtes domiciliũ. vl' pegrini q̃ volẽtes pfiteri de ꝑmissis postq̃ recesserũt a iurisditione illi⁹ in cuius prätes hñt domicilijs: ꝛ de hoc infra. Ex his ⁊ ex pañ. in .c. oĩs. ō peni. ⁊ re. ⁊ ex Lar. i cle. oudij. de sepul. colige quod propꝛius sacerdos large ōz. primo papa in toto mũdo. scḋo legat⁹ ⁊ ei⁹ penitentiarij in tota sua ꝓuincia. tertio archiepꝰ oũ visitat in tota dioces suffraganei sui. de pen. ⁊ re. nſo . et tunc potest alijs cõmittere ſm dire. quarto episcopus in tota sua dioces. quito archipꝛesbyter ecclesie cathedralis q̃ in hoc cẽsef vicari⁹ epi de offi. archi. officiũ. sexto vicari⁹ gñalis epi quorũ vterq̃ audire potest omnes de dioces. ar. l. cũ p̃ꝛ. ff. de iudi. ⁊ in. d. c. offm. septimo pꝛesbyter p̃ rochialis in tota parochia octauo vicarij perpetui sacerdotũ pochialiũ: nono oẽs vicarij predictorũ q̃ pñt hr vicariũ: ⁊ eadẽ rõne oẽs habẽtes licentiã ab eis. decimo is q̃ eligit a prelato cui a iure permittit eligere pfessorẽ. ō q̃. ſ. §. viij. ix. vn decimo sacerdos pachialis respectu vagabũdorum. i. non habentiũ domiciliũ certũ vel habitationem vt exponit gl. Bar. in. l. dies. §. pꝛetoꝛ. ff. de dam. infec. ⁊ Panoꝛ. in. c. fi. de foro cõpe. ⁊ ideꝫ de omnibus non habentibus propꝛium domicilium. Sed pro intellectu dictorum in hoc. §. vide sequentes vsque ad octauum inclusiue.

2 ¶ Scḋo q̃rit̃ spali⁹ ꝙs sit ꝓpꝛi⁹ sacerdos large p sonarũ eccl'iasticarũ: ⁊ dico q papa in foro exteriori absolui nõ põt qꝛ nec excõicatiõe ligari cũ superiore careat: in foro autem pñali ligari põt pctõ: ⁊ eps eũ sine remedio nõ relict̃ sed hꝫ confessorẽ quẽcũq̃ elegerit: qui autoritate xpi põt eũ soluere ⁊ ligare: qꝛ sicut a principio quilibet sacerdos poterat quẽlibet se sibi volẽtẽ subijcere absolueretita ⁊ nũc est q̃tũ ad eũ q̃ nulli subijcit. Qui vero sunt de familia pape pꝛopꝛius hñt sacerdotẽ summũ pñariũ cum papa qꝛ multi alij subsunt: sec⁹ de capellanis eius p mũdũ dispersis: qꝛ ꝓpter hoc ab alijs nõ sunt exẽpti. Cardinalis aũt cõfessor est quẽ eligũt si sunt epi: ⁊ idẽ est si sunt gratꝫ: qꝛ sunt pꝛelati vel exẽpti: si vo nec epi sunt nec legati: hꝫ simplices cardinales hꝫ vbiq̃. aliũ nõ hñ quã papã ⁊ sumũ pñariũ: ruti⁹ autem est eos hre a papa lniam eligendi confessorẽ. Familia vo cõmẽsalis eorum de licẽtia eoꝝ põt eligere pfessorẽ ⁊ qꝛ de consuetudine sunt eis subditi: siue sacerdotes siue alij: vl' forte summ⁹ pñarius est quasi curatus respectu omniꝫ mãsionariorum curie. Patriarche vo primates archiepi ⁊ epi. ⁊ epi hñt pfessores suos supiores im-

mediatos: epi q̃dẽ archiepm̃ille primatem ⁊ ille pꝛiarchã ille papã: ⁊ hoc nisi sint exemptiꝫ nihilominꝰ q̃libet istorũ põt eligere cõfessorem: ex ō pe. ⁊ re. c. fi. vt dictũ est. Familia aũt epi vel archiepi ſm vbiq̃. si sit in aliena dioces idẽ vl' q̃ de familia alteri⁹ ꝓncipis laici: si vo sit in dioces ꝓpria ei cõfiteri ꝺz vel illi cui ipse mandauerit: sed ⁊ ꝓpꝛio sacerdoti de cui⁹ pochia est confiteri q̃s pt. Inferiores vo plati ñ exẽpti hñt ꝑ confessore eps aut eius vicariũ si epo imediate subsunt: sicut abbates: decani: ꝓpositi: ⁊ archipꝛesbyteri rurales hñt epm: qñ ille decanatus est annex⁹ curet: pores vo q̃ subsunt abbatib⁹ illis ⁊ epo subsũt. Non plati vo suis subsunt immediate curatis: sue abbatib⁹ siue pꝛiꝺ⁹ siue decanis qñ sunt de collegio vel simplicib⁹ curatis qñ in pochijs cõmemorantur: clerici vo chorales subsunt ei qui pest chorũ i exteriorib⁹: siue cãtoꝛ sit siue subcẽtoꝛ: sed quãtũ ad forũ sciei: sol⁹ decan⁹ vl' cursatus eorũ hec ofa ex pe. de pa. Quib⁹ adde ex Panoꝛ. in. d. c. fi. siue ne ꝓ dilatione. de pe. ⁊ rem. q rõ pcessiõis eligẽdi pfessorẽ fuit distantia a superiorib⁹: qui tñ inquit nõ est rõ sufficiens eligẽdi pfessorẽ ꝓpria autoritate cũ ibi op⁹ fuerit ꝓ uilegio pape: qõ intellige nisi i necessitate. i. mortis articulo: ⁊ nisi quis sit in itinere vel alibi habeat domiciliũ aut habitationẽ iuxta dicenda in sequentibus. De ꝓpꝛio parochiali infra eo. §. rv.

¶ Tertio q̃rit̃ ꝙs sit ꝓpꝛi⁹ sacerdos large sonariũ pfonarũ: ũ dico qõ rex hꝫ epm in cuius ciuitate est sedes regni. i . in q̃ inunḡit ⁊ coronatur nõ in q̃ pl⁹ morat. Principes vo minores si hñt plures ciuitates sub se a sede principali vocatus vel comitat⁹ domiciliũ sortiunt: ſm qñ non hñt ciuitatẽ vnã alia potioꝛẽ: qꝛ tunc ſm vbiq̃ ab vtroq̃ epo lniam accipiunt vel a metropolitano qõ dictũ quãtũ ad metropolitanũ nõ est verum qꝛ null⁹ subdit⁹ suffraganei est ei subdit⁹ immediate nisi qñ visitat. De illo vero principe qui hꝫ dñium in diuersis dioceſib⁹: ſz non sup ciuitate: multomagis vbiq̃ qõ hoc possit petere ab epis vel illo. f. an cuius dioceſi pncipal'r hꝫ dñium: vel ab vtroq̃ si equaliter in duabus: qꝛ absurdum esset qõ a tot curatis haberet hoc petere quod in suo dominio includunt. Domini vero in eadem dioceſi in diuersis villis habentes dominium ⁊ ita q̃ nulla sub se non contineat multas parochias maxime si vna non sit principaliter: multi curato subsunt sed immediate episcopo: si vero in vna villa sit principaliter dominium in qua non sit nisi vna: vel non sint multe principales curatus est sibi sacerdos ꝓpꝛius citra episcopũ. Baliui autem si nullibi habent mansionem nisi fecisse qõ assistere requiruntur vbiq̃ possunt confiteri apiscopis ciuitatum vel curatis: in quorum par-

rochijs eligũt hospitium: si aũt alicubi principaliter degũt habẽt parochianũ loci. Et idẽ de preposit⁹ ⁊ seneschalis hꝫ habeãt domos parẽtũ extra ballliuã prepositurã vel seneschaliã: qꝛ p hoc officiũ q̃si ꝑpẽdo forũ sortiunt. Cereri vero burgẽses ⁊ alij laici in prätib⁹ nõ constituti illis curatis subsunt in quorũ parochijs degunt principaliter: vel si in duabus equaliter in qua manẽt tunc qñ volunt cõfiteri illius parochiani sunt. hec per. de pal. Quib⁹ adde ſm ihost. q̃ imperatoꝛ ⁊ imperatrix de antiquissima consuetudine confitentur capellanis suis q̃ habẽt curã animarũ suarũ: sed vt dicit pe. de pal. nulla consuetudine introduci põt vt ꝓter ꝓpꝛium sacerdotis licẽtiã: aliãs possit sibi eligere confessorẽ. de pe. ⁊ remiſ. c. ij. li. vj. nisi dissimulatio pape sit licẽtiatio. hec ille. ⁊ idẽ intellige si alius propꝛi⁹ sacerdos det licẽtiã interpꝛetatiue scz dissimulando. Cuius tamen est in omnibus predictis vt habeatur a papa licentia eligendi confessorem.

4 ¶ Quarto q̃rit̃ ꝙs possit licẽtiare ad audientiã cõfessionis: ⁊ dico ſm pe. de pal. q̃ oĩs propꝛius sacerdos qui iure ordinario põt cõfessiones audire põt hoc alteri cõmittere: qꝛ hꝫ causaꝫ meri imperij. Est aũt ſm eũ ordinari⁹ primo q̃cunq̃ hꝫ curã aiarũ ꝑ electionẽ. vñ licentiare põt quẽlibet subditũ suũ ad cõfitendũ alteri. Et secundo quicunq̃ ex officio annexo hoc hꝫ: ſz nõ sit ꝑ electionẽ. Et tertio gerẽs vicẽ curati per legẽ aut consuetudinẽ sicut pꝛiꝰ factus ꝑ abbatẽ q̃ eo vt uente erat delegatus nõ potens subdelegare: eo mortuo vel amoꝛe: eius vices in oĩbus obtinẽs est q̃ ordinari⁹ ⁊ quãtũ ad hoc: vñ licẽtiare põt subditos de cõfessione: ⁊ idẽ vl' de supiore amoto pꝛiore vel vicario cũ conuẽtus non hꝫ pꝛiorẽ. Et q̃rto archipꝛesbyter cũ est vna ꝑbenda sacerdotalis cui ex officio esset annexũ officiũ audiẽdi cõfessiones eorũ de dioceſi extra ciuitatem: ⁊ multomagis si de ciuitate: sed si penitẽtiari⁹ nõ hꝫ hoc officiũ ex sua ꝑbẽda: sed ex cõmissione vi ue vocis epi⁹ talis est delegat⁹ ⁊ nõ ordinarius. Et q̃nto legat⁹ in vtroq̃ foꝛo: vnde sicut in exteriorib⁹ dat iudices delegatos: ita etiam habet duos penitẽtiarios. Et sexto summus penitẽtiarius in spialibus tñ vnde habet penitẽtiarios suos: ⁊ concedit etiã licentiã eligẽdi confessorẽ: simplices aũt penitentiarij pape cuius sint delegari pape: ⁊ possint oẽs de toto mundo audire: non tamen possunt ipsi sumere adiutoꝛes: nec dare licentiã ꝑ alios audiẽdi. Et septimo decan⁹ ruralis ⁊ archipꝛesbyter oꝛ si decanat⁹ sit annexus alicui speciali curie reputat ordinari⁹ in parochijs suis decanatus post epm supra curatos etiã vl' oꝛdinari⁹ curatoꝛũ: ⁊ sic curati de licẽtia eius non solũ epi pñt cõfiteri si aũt aliũ decanatũ eps vel archidiacon⁹ confert modo huic curato modo illi vl' delegatioꝛ: hoc respectu criminũ siue casuum communiũ. Archidiacon⁹ aũt hꝫ sit iudex ordinari⁹ de consuetudine: tñ nõ in foro cõscientie: etiam si sit sacerdos: qꝛ hoc accidit sue potestati: vnde si audire põt: ex cõmissione est: ⁊ subdelegare non põt. Si prãs iurisditionis vna est apud plures ⁊ non apud quẽlibet insolidũ: vt si capitulũ sede vacãte gerat vices epi in tpalibus vel spialibus: ⁊ multi? eoꝝ ꝑ se eã ꝓmittere põt eriã decanus: vnde totũ capitulũ ⁊ non vn⁹ ponet penitentiarium sec⁹ si pfecte ⁊ insolidum residet apud quẽlibet: ita q̃ vn⁹ sine alio ꝑ scipm põt de causa cognoscere: qꝛ tũc vn⁹ sine alio cõmittere põt etiã minoꝛ sine maioꝛe: sicut curat⁹ sine epo vnde vicari⁹ curati sine licentia epi audit confessiones subditoꝝ curato. hec omnia Per. de palu. sed vide infra delegatus.

5 ¶ Quinto querit̃ vtrũ nõ habẽtes oꝛdinis exe cutionẽ licentiari possint ad audiendas cõfessiones a ꝓpꝛio sacerdote vel alioquin executiones oꝛdinis dare nõ põt: ⁊ dico q vt ptz ex Archi. in c. perlectis. xxv. di. ⁊ pan. in. d. c. oĩs. tripliciter ꝺz quis nõ hre oꝛdinis executionẽ: primo qꝛ nõ hꝫ velle vel nolle. vt religiosus. scḋo qꝛ est excõicatus suspẽsus vel interdict⁹ ⁊ hmõi: tertio qꝛ nõ hꝫ ppm sibi subiectũ: sicut religiosi a suis pꝛelatis habiliati: ⁊ oẽs sacerdotes seculares non habentes curã aiarũ. Primi si sunt exẽpti absoluere nõ pñt nec ligare ex lnia sacerdotis parochialis vel epoꝝ. nisi a suis pꝛelatis habilitent vnde ſm archi. nõ debẽt sine lnia sui supioris audire cõfessiones habẽtiũ licẽtiã eligẽdi cõfessoꝛes etiã a papa. sicut nec cõsentire electioni de se facte. de elect. si extra religiosus. libꝛ. vſ. nisi papa nominatim religiosus exprimeret. ⁊ idem est de ꝑdictiõe inquisitiõe vel alio officio. si tñ eo casu absolueret sine licẽtia plati sui vt dicit archi. nõ opꝰ pfessionẽ iterari. Secũdus vero dari nõ põt lnia audiẽdi cõfessiones nisi pri⁹ habilitent ab eo q̃ tale impedimentuꝫ remouere põt. Tertius aũt pcedi põt audiẽdi licẽtia: nõ solũ ab hijs qui hñt curã spãliter ipsius omittẽdo. sed etiã generaliter vãdo lniam subditis ipsoꝝ. vt quẽcũq̃ voluerint eligãt cõfessorẽ. Nec obstat gl. in. d. c. oĩs. ⁊ i cle. pꝛi. ō priui. que tz q̃ vigoꝛes talis inse nõ possit eligi sacerdos religiosus vel secularis nõ habẽs curã. qꝛ sequit̃ paul. distinguẽs: qꝛ si pꝛopꝛius sacerdos hoc cõmittat alieno nõ ẽ vis vtrũ habeat curã necne: ⁊ qꝛ non audit iure pꝛopꝛio sed tanq̃ delegatus: si aũt dat licẽtiaꝫ subdito eligẽdi confessorem procedunt gloss. qꝛ eo casu cuꝫ sacerdos alien⁹ nõ sit delegat⁹ pꝛopꝛi: opꝫ hoc esse per viã pꝛorogationis siue extẽsionis: q̃ pꝛogatio fieri non põt: cũ ille nõ habeat

Universidad de Deusto
Biblioteca

curā:q; p̄linatoꝛiſi conſenſus nō pōt facere iudicē eū q̄ nulli p̄eeſt iuriſditioni. de ſo. cō. ſignificaſti. qō etiā ſequit̄ pañ. in. o. c. oīs. ⁊. d. cle. ſ. ⁊ dicit ſeq̄ cōiter doctoꝛes. Nec obſtat inq̄ⁱ: q; dico q̄ quilibet ſacerdos ex quo eſt ſacerdos hñs claues ꝫ ptātē ugādi ⁊ ſoluēdi ⁊ iuriſdictionem in habitu: ꝫ exercitiū nō habeat ex defectu ſubditoꝝ ſiue materie tm̄: vnū cū ſibimateria exhibetur p talē licentiā exercere pōt ſuā ptātē quā ꝫ ⁊ abſoluit p̄pria auoꝛitate: ⁊ facit. l. ſ. ff. de iud. vbi ptꝫ q̄ iuriſdictio nō habētiū ſubditos actu: poteſt p alios p̄ogari: ⁊ hoc tenuit ſpoſt. ⁊ pañ. dicit ſibi nouiſſime placere. Jura aūt in contrarium allegata loquunt̄ in nō habēte p̄orſus iuriſdictionē. Gatis cōcoꝛdat. s. Tho. in quarto diſt. xvij. dicēs q̄ ei q̄ idcirco alicui⁹ cōfeſſionē audire nō pōt: q; nō ꝫ iuriſditionē in ipſum audiendū: pōt ei cōmitti p̄ quēcūq; habētē iuriſditionē ſup illū: ſed ei q̄ audire nō pōt: q; non ꝫ ordinis executionē ⁊ cōcedi nō pōt: niſi p eū qui hoc impedimentū pōt remouere. Et addit. s. Tho. q̄ nō fit iniuria p̄pio ſacerdoti ſi p ſuperioꝛē: vbi plebi ⁊ honoꝛi ſuo vt̄ expedire alteri hmōi licentia concedat: q; ptās iuriſditionis nō eſt alicui cōmiſſa in ſuū fauoꝛē: ſed in plebis vtilitatē ⁊ ad honoꝛē dei. Nec tenet̄ ſubdit⁹ iterum petere licentiā a p̄opio ſacerdote: ꝫ hoc dicat Ber. in quadā gl. in. o. c. oīs. q̄ gl. p clementē quartus tanq̄ oīno falſa dānata fuit: ⁊ in quodaꝫ p̄iuilegio p̄dicatoꝝ⁹ ⁊ munoꝝ⁹ indulto: qō incipit: quidā timere: vbi oꝛ q̄ hi q̄bus a ſuperioꝛibus cōmittit̄ audire pt̄ et̄ ſacerdotib⁹ parochialib⁹ ⁊ dicētib⁹ ⁊ imitio: ⁊ hoc et̄ ꝫ Jo. an. de pe. ⁊ re. ſi epo. lib. vſ. Sil⁹ nec tenet̄ ei iterū ulli confiteri: vt in extrauag. Jo. xxij. oꝛ. ſ ꝫ ppter ſtatutum eccl̄ie de p̄ficēdo ſemel in anno: oꝛ ſe illo mō hñe quo ⁊ habēs venialia ſolū: vt ſcꝫ declaret ſe confeſſum: vt ei ſacꝛa miniſtrari poſſint: vt notat̄ ſm̄ pe. i ſum. cō. li. iij. ti. xxiiij. q̄ quidē declaratio nō ſufficit ſi epo fiat p̄oicle ſupplemētū: tm̄ ſi ille haberet ſacꝛa miſtrare: q; als adhuc ſtaret nō debiti p̄ſentandi ſe illi q̄ ꝫ ſacꝛa miniſtrare.

6 ¶ Sexto q̄rit̄ an in aliq̄⁹ caſib⁹ q̄s p̄ſiteri poſſit alteri q̄ p̄opio ſacerdoti p̄p̄ie dicto. l. ordinariꝫ: ⁊ dico q̄ ſic in multis ſm̄ archie. ⁊ per. de pal. poſt hoſt. * P̄pio p̄opter ſacerdotis p̄p̄ij indiſcretionē q; ſ. eſt oīno indiſcret⁹ ⁊ ignarus vel ineptus: ſub quo etiā cōprehendit̄ ſi ſit ſolicitato: ad malū vel reuelatoꝛ cōfeſſionū vel ratiꝰ q̄ ex ꝫfeſſione ſibi aut penit̄ti periculū imineret: quo caſu ſm̄ hoſt. ꝫ ipſo iure licētiaꝫ ad eūdi alibi. de pe. diſ. vſ. placuit. ſed alij dicūt q̄ ꝫ licētiā petere oꝛ ab eo vel a ſuperioꝛi: q; oꝛ. in. o. c. oīs. q̄ ſi ex iuſta cā voluerit aliter cōfiteri licētiā petat a p̄po ſacerdote: ⁊ hoc et̄ ſi ſit ex culpa ipſius ſacerdotis ſm̄ pet. de pal. q; culpa eiꝰ ſuperioꝛi nocere nō oꝛ ſicut p̄prio ſacerdote mortuo vel excōicato. nō eoip̄o ꝫ alij adire ꝫ recurrere op; ad eū̄. Et oꝛ ſacerdos credere penitenti ⁊ allegāti ſaltē in gñe iuſtā cām: q; nō eſt verū ſimile q̄ q; cū fallacys adeat penitētiā ſm̄ gl. in c. placuit. de peni. diſt. vſ. Jn hoc aūt̄ q̄ petere licentiā ab ipſo vel adire ſuperioꝛē. concoꝛdat. s. Tho. pe. Alb. Jnn. ⁊ Gul. ⁊ ſi ab eis licentia negat̄: ſm̄ eoſdē idē eſt ſicut de eo qui eſt ſine copia confeſſoris: ⁊ libere pōt alij adire ſm̄ pe. Et intellige ſm̄ eū̄. ſi habere nō pōt a ſuperioꝛi infeꝛioꝛe ipſo papa: q; inquit ad papā nō eſt facilis recurſus: ⁊ intelligo ſi non poteſt habere a curato p̄opio vel immediato plato. ⁊ ſuperioꝛē cōmode adire nō poteſt. q̄ ſi nec alij habere pt̄ ꝫ predictos cōfiteat̄ petm̄ in gñe/tacito eo ex quo malū ꝓuenire poſſet. Cauſa tū ſufficiens ad petendū iſtā lniam qua negata poſſit quis alium adire/eſt ex q̄ ſeq̄ pōt ꝓbabl⁹ malū coꝛporis aut ſie aut fame: nō aūt ex qua ſequit̄ bonū: pura oligētio: cuſtodia pecoꝛis. vñ hic multi falluntur credētes iuſtā cām eſſe. q; de cetero plati eos ſuſpectos habebūt: ⁊ diligētius obſeruabunt/aut nō ita reputabūt. Uñ dicit ÿ. Non credo q̄ ſola erubeſcētia ſit cā ſufficiēs quare petītēs abſolui debeat q̄ nō ꝓfiteat̄ p̄pio ſacerdoti. * Secūdo ꝑpter domicilij trāſlationē de quo. ſ. §. ſ. Tertio cū quis eſt vagabūdus. de q. §. §. ſ. Quarto quando domicilij querit q̄ non habet quo ſe conferat quouſq; alicui ſe ſubdat/ naꝫ ⁊ eis ſine domicilio eſt. ff. ad municipa. l. labeo. in p̄ncipio ⁊. l. eius. §. celſus. Et de peregrinis quidē ⁊ multis aliꝭ dic: vt. ſ. §. ij. * Quinto ratione dicti cōmuniſi in aliena parochia. extra de rap. ſ. c. vſ. q. iij. placuit. quod verum eſt ſi concurrat excōicatio ſicut fit in furtis q; ad excōmunicatoꝛē mittendus eſt abſoluendus ſecundum Hoſſr. ⁊ Ray. ⁊ Tho. in eo quod dicitur quis foꝛū ſoꝛtiri rationē delicti. vt in ſum. cō. li. iij. tit. xxiiij. queſtione xxxiij. ſi tamen peccatum ſit occultum ⁊ nō concurrat excōicatio abſolui poteſt a p̄opio ſacerdote ſm̄ archie. ⁊ ſum. piſa. ꝫ de hoc infra. §. xiij. * Sexto ratione ſtudij vt ſcholares etiam ſi non ſint miſſ per annuꝫ in ſtudio moꝛatuꝝ: quia non habent licentiam de pluri: vel quia ſic voluit: vel quia de parochia in parochiam mutantur. * Septimo ratione neceſſitatis vt quia infirmatur ad moꝛte ꝫ. vel debet intrare iuſtum bellum vel mare. ⁊ deeſt p̄opius ſacerdos. quia in moꝛtis articulo omnis ſacerdos ab eccleſia non p̄ciſus auꝺoꝛitate iuris ſit ſacerdos p̄opius: de offi. oꝛdi. paſtoralis. immo ex hoc q̄ habetur de cō. di. iij. ſanctū. vſ q̄ etiam laic⁹ in huiuſmodi neceſſitate poſſit excōicatum reconciliare. ſi nō eſt ipſe ꝑ ſius: ꝫ abſoluere nō poſſit a petīs audiēdo ꝓfeſſiones. s. abſolutio p̄ſo. §. v. * Octauo ſi ſacerdos nō eſt p̄p̄ius ſpem ponat in ratihabitiōe: ſicut excuſat q̄ alienū pochianū oꝛdinauit ſpem ponens in ratihabitione: ſed iſte caſus cōiter nō tenet: ⁊ rōnē aſſignat pe de pal. in. iij. di. xvij. q. iij. in fi. q; ratihabitio non confirmat ſacramentum q̄ nullū fuit nec eſt ſiſſe de ordinante vt ibi ptꝫ: ꝫ tū ꝺā rōnabil⁹ diſtinguūt dicentes dictū hoſtiē. nō eſſe verū q̄ ſi ſta ratihabitio referꝛ ad futurū: pura q; ex coniecturis rōnabil⁹ puto q̄ p̄p̄ri⁹ ſacerdos eſt p̄ēt⁹: ſic eſſi ēt doctoꝛes p̄cludūt eos vel alios in aliꝭ caſ⁹ poſſe vel nō poſſe aliquē ſoluere aut ligare: ſm̄ q̄ ex aliq̄b⁹ verbis aut cōiecturis circa aliquē canonē conſecrāt de ſumm̄ pontificis intentione ⁊ voluntate expreſſa vel tacita: ⁊ de hoc eſt argu. ſ. eo. §. xv.

7 ¶ Septimo vrū aliū hñre lniam gñalē ab eo vt cui voluerit ꝓfiteat̄: facta vnica confeſſiōe expoſt moꝛtē ⁊ quātū ad p̄imū dicit. Jo. an. in. c. nō ſties voluerit confiteri poſſit eligere: q; agitur ſi pluries fuerit ꝓfeſſus vſqoꝛe lniē talis valeat. Quātū ꝭo ad ſm̄ Pa. i. c. ſi. 8 of. le. ēt q̄ extingui q; illā i ꝑpetuū dare nō pōt: cū p̄iudicio eccleſie paſtoralis ſine cōi cognitiōe ⁊ conſenſu capli rochialiꝭ ⁊ ſic ſm̄ ipſum durat ad min⁹ in vita ſpoſi ſui ꝑ ſit perita ſimpl⁹. Quidā ꝭo alij diſtinguūt ꝑ hñ in. c. ſi gratioſe. de reſcri. lib. vſ. q; ſi a ſucceſſoꝛe reuocet: ſiꝭo p̄ceſſa eſt ad bñplacitū ſedis eſt ꝑpetua: niſi p̄cēdēris p eū obitū expirabit lnia ſicut ⁊ bñpla citū eiꝰ: ⁊ hoc vt̄ tenere ſab. in cle. ducdum. de ſepu. ſ. ſi mētio nō fiat de bñplacito ſ ſimpl⁹ pera tur ⁊ concedatur: verum eſt q̄ dicit Panoꝛ.

8 ¶ Octauo q̄rit̄ q̄ poſſint eligere ſibi p̄ſoꝛē: ⁊ dico q̄ ſunt epi ⁊ p̄lati ſuperioꝛes vt archiepi pſiarche primates: cardinales ⁊ papa: ⁊ ſil⁹ pla ti infeꝛioꝛes exēpti vt abbates ⁊ hmōi. de pe. et re. c. ſi. q̄ oēs ſm̄ pe de pa. p̄nt vna vice vnum et alia aliū eligere q̄s limitat Direc. dūmō. non ſine q; ꝓſtitutio eſt gratioſa. Et eligunt aliquem eſt eligere facꝛis q̄ hbis. l. nō dubiū. C. de leg. ſ. ⁊ in. c. legebat. de maio. ⁊ obedi. ⁊ in. c. ff. xv. q. vſ. Notandum tū q̄ vt eligere poſſint p̄dicti in-

ferioꝛes reḡrit̄ primo q̄ ſint plati capiendo large plato: ⁊ etiam ꝑ ſacerdotibus curatis vt dicit pañ. i. o. c. ſi. q̄ large dicūt p̄lati vt in. c. tua. de cle. egro. ꝫ ſtricte noīe p̄lati veniā ſolum habētes iuriſdictionē fori ꝓteriori. ꝑ q̄ vide gloſſ. in. c. ij. de iudi. ⁊ in cle. ducdū. de ſepul. in ÿ. p̄lati. ſecūdo reḡrit̄ q̄ ſint exēpti q̄ ſ epo ⁊ ſuperioꝛibus nō reḡrit̄ ſm̄ pañ. ibi. tertio q̄ ſint immediate ſub papa q; exēpti habentes immediate ſupra ſe abbatem vel gñalē ⁊ hmōi: eligere cōi iure non poſſ ꝫ hoſt. q̄ ibi pañ. placet: cū rō p̄ceſſōis fuerit diſtātia localis. Et hoc ſequit̄ ſum. an. ꝫ pe. de pal. in quarto. ꝫ cōtrariū dicēs q̄ p̄ioꝛ ſi eſt p̄lat⁹ ⁊ exēptus ꝫ ſubſit abbati ⁊ maioꝛibus: hoc pōt ſine licētia eoꝝ: q; hoc ꝓuilegiū inquit de eligēdo p̄ſoꝛē eḡliter ꝛcedit eḡis ⁊ mūoꝛib⁹ platis exemptis: eḡs aſſit etiā nō exēptus ꝫ immediate ſubſit archiepo: hoc pōt ſine lnia eius. hec ex illo. Et hoc ſequit̄ archi. ⁊ hoc tenet: q; conſtitutio eſt gratioſa ⁊ late iterp̄tāda. ſ hoc aūt ꝓuilegiū ſm̄ pe. de pal. poſt hoſ. nō pdit eḡs p hoc q̄ vadit romā: q; ibi nō diſtinguit̄ vbicūq; ſit. ꝫ forte pdit: ſi deſinit eſſe eḡs: vt q; cedit loco ⁊ dignitati, nō autem ſi loco ⁊ non dignitati: ⁊ ſil⁹ dicitur de inferioꝛib⁹ q̄ illud nō pdūt q̄diu ſunt in plactione. Ex hīs aūt ꝑz q̄ hoc ꝓuilegiū non hūt ꝫ ꝓiui eundem per. primo exēpti nō plati: verbi gratia, legiū oēs ſubditi ſeculares vel regulares collegij exēpti in capite ⁊ in mēbris: qui ſuis p̄latis ūnme diate confiteri pūt: nō alij niſi de licentia ipſoꝝ. ſed ſ nō * Secundo nec abbariſſa vlla q̄uis exerceat iura epiſcopalia ponendo officiales. ⁊ quātūcūq; exempta: q; nō eſt p̄lat⁹ cum non habeat claues iuriſdictionis. hec ille cui non obſtat quod dicit panoꝛ. de cnraro. q; habet aliquam iuriſditionem qui ſexui femineo repugnat: puta clauſum in foꝛo penitentiali: ⁊ quo ad excōicare i caſu puta furto. vñ eſt non ſile. * Tertio nec qui p̄eeſt q̄dem exemptis ꝫ nō eſt p̄lat⁹: vt ſuperioꝛ in religione: vel p̄ioꝛ nō cōuētualis: vel conuētualis q̄dē: ſed ſub abbate ex conſilio ſenioꝛū ⁊ non per electionē poſitus vel inſtitutus niſi forte q̄ moꝛtuo abbate vel p̄ioꝛe ſpſi ſunt quaſi oꝛdinarij: q; tunc inquit actio ſubrogata p̄iuilegium habet eius cui ſubrogatur: p̄ioꝛ autem canonica electione inſtitutus ⁊ exemptus illud p̄iuilegium habet: vnde non oporꝛet confirmantem dare ei licentiam eligendi confeſſoꝛem ſicut nec confecrantem epiſcopum. * Quarto nec hi qui in dignitate ſunt conſtituti ſed non ſunt p̄lati. vt eſt ſoꝛ. theſaurarius. ſacriſta ⁊ huiuſmodi: etiam ſi eſſent exempti. Quinto nec p̄lati exempti qui non ſunt p̄lati in foꝛo penitētiali ſicut ſunt archidiaconi de pari concurrentes cum epiſcopis in foꝛo cauſarum: ſed ſoli p̄lati habēn-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tes curã alarũ vt puto inãt.* Sexto ẽt ſm pa.in d.c.ne pro dilatione.nullus ẏre poteſt hoc vt eligere poſſit cõfeſſorẽ vigore conſuetudinis: per tex.in.c.ij.de pe: re.li.vj.vñ tm̃ non põt conſuetudo ſicut pr̃iuilegiũ: rũvt dicit in.c.cum queren re.de ok.ord.hoc verum eſt quo ad ſubditos: is tm̃ qui eſt in dignitate noſe dignitatis poſſet pre

9 ſcribere hanc curam: et fieri propr̃ius ſacerdos.

¶ Nono q̃rit q̃d poſſit dici? pfeſſor ſic electus: et dico q̃ ſm archi.q̃ refert Pe.de pa.q̃ elect? ab epis et ſupra abſoluere põt etiã a noroꝛibus etiam epo inuito ẽt ab excõicatione ẽt maloꝛe: et mutare vota et relaxare iuramenta et alia alia propter que nõ eẽt ſedes aplica conſulẽda nõ obſtãte q̃ in dicta decretali: mẽtio nõ fiat niſi de abſolutione a pctis: q: intentio pape fuit ita p illũ pfeſſorẽ p uidere epis q̃b? eſt graue ſemp ad archiepm̃ recurrere: ſicut puiſum eſt ſubditis epoꝛũ p ipſos epos iõ ille in epꝫ põt: q̃cũq; põt eps i ſubditos: q: vbi eadẽ rõ ide eſt ẽt ius. Electus aũt ab inferioꝛib? põt abſoluẽdo et diſpẽſando quicq̃d poſſet eps ſi ei ſubeſſent: imo dicit Hoſtiẽ. q̃ ſi eligens eſt exẽpt?. elect? hꝫ autoꝛitatẽ penitentiarij pape quo ad abſolutionem iꝫ non quo ad diſpenſationem: ſi vero eligat ali? hꝫ pr̃ãtem iudicis cui ſubeſt eligẽs exẽptis rñ publicis et grauibus: vt in ſum. pfeſ.li.iij.ri.xxxiij.q.lxj.p grauia intelligẽ pcipua inter reſeruata epo arbitrio electi: q̃ cum hoc q̃ ſunt grauia ſunt etiã publica: nõ autem oĩa reſeruata ei vt intelligit ſupplementrus: alioq̃n Hoſt. diceret ẓria: puta q̃ hꝫret autoꝛitatẽ iudicis cui ſubeſt: puta epi: et nõ hꝫret: et q̃ excepto fieret. et nõ eſſet a quo exciperẽt intelligẽt q̃. d. eſt de grauib? et publicis vbi eſſet ſcãdalũ: alioquin verũ dicit Pe.de palu. vt abſoluere poſſit a noroꝛibus ſi nõ ſit ſcãdalũ: et a grauibus ſi nõ ſunt moꝛtalia.* Fallit hoc primo i ſnia illata a ſuperioꝛe ẓ electorẽ: puta ab archiepo ẓ ſuffraganeũ ſuũ: vel ab abbate ẓ priorẽ conuentualem ſubditũ ſuoꝝ q: ab hmõi abſoluere non põt talis confeſſoꝛ. hec pe. Fallit ſcõo ſecũdũ Ray. iuncta. gl. eius. ſi electus ſit excommunicatus maioꝛi: q: abſoluere non poſſet: ſecus ſi minoꝛi tantuz. ar. c. ſi celebrat. de cle. excom. mi.

¶ Quidã tñ tenẽt q̃ ſic elect? abſoluere nõ põt ab excõicatione maioꝛi aut caſibus grauioꝛib?. i. reſeruatis epo ſi eligẽs ſit exẽpt? inferioꝛ epo quam opi. ſecq̃ ſum. pit. et pa. i. c. ſignificaſti. de foꝛo compe. et arguũt quo ad excõicationem q: elect? ab epo nõ hꝫ autoꝛitate niſi ex electione epiſcopi. et quo ad caſus epales arguunt ex ca. ſi epꝰ. de pen. et re. lib. vj. Sed tu tene primam opinionẽ. ſ. Pe. de pal. et Hoſt. et Archi. q: eſt rõnabilioꝛ maxime q: ꝑſtitutio eſt gratioſa. Et ad primum in ẓriũ dic q̃ hꝫ autoꝛitatem nõ ab epo eligẽte ſẓ a iure committẽte ſicut electus ab eo qui licẽtiã eligẽdi hꝫ p ſtas penitẽtiarij autoꝛitez hꝫ a penitẽtiario nõ ab eligente ſicut ẽt fratres electi a pr̃ioꝛib? q̃b? epi committũr p̃miſſarij ſunt epi non eligentis. Ad ſm ẏo dic q̃ in illo.c.ſz q̃ electus p̃ceſſoꝛ ex inſta eſt abſoluere non poteſt a caſibus ſpãliter epo reſeruatis: cũ in gñali confeſſione illa non veniant que nõ eẽt q̃s in ſpẽ ve riſili? p̃ceſſur?. Ex hoc autem nõ pꝛobat intẽtus: ſẓ ſequit ſolũ q̃ elect? a pdictis ex licentia pape abſoluere non poteſt a reſeruatis pape: quod verum eſt niſi forte quo ad exemptos ſm Hoſtien.

10 ¶ Decimo q̃rit vtrũ ſicut vagabundi ita et ſcholares: mercatoꝛes mercenarij: ſtipendiarij et huiuſmodi commoꝛantes in aliqua parochialy abſolui poſſint ab eo a q̃ et parochiani: hꝫ ibi nõ ẓre rint domiciliũ: et dico q̃ circa iſtã mãm tres inue nio dr̃as p̃ſonarũ in gñe. ſ. nullũ hñtes domicilĩ vt vagabũdi: de q̃b? dictũ eſt. ẓ. §. vj. et. §. ſ. habẽtiũ domicilĩ: et vltra illud ẽt aliam habitationẽ: vt iſti. de q̃b? eſt q̃ſtio et habẽtiũ domicilĩ in quo. ſ. non ſunt. ſed nõ aliam habitionez vt peregrini et viatoꝛes. Sunt igit in hac materia due ſolẽnes opiniones. Pr̃ima eſt Innoc. in. d. c. ois. ſic dicẽtis. Scholares ſcole annales et mercenarij debẽt cõſiteri ſacerdoti pochiali quem incolunt p annũ: et ab eo poterunt abſolui. ar. extra. q. ſ. queſti. vbi dicitur q̃ ibi debent ſoluere decimas perſonales: q: ibi recipiunt ſacra eccleſiaſtica p anni circulũ. Hanc opinionez ſequit Fede. pſi. ccxlvj. aſſcribẽs Inno. ẏba p dicta q̃ ſenſerit tales eſſe parochianos talis eccleſie licet ibi domicilĩ non habeãt. i. aiam perpetuo remanendi q: iura in hoc iure parochiali non ponderant domicilium ſed habitationẽ: vt in dicto. c. q̃ vnde ſi ſcholaris ciuis cupiens eſſe in ſocietate foꝛenſi transferat ſe ad aliam parochiam retento priori domicilio illa eccleſia vbi habitat eſt ſua parochialis: et non illa vbi habet domicilium: et idem de infantibus qui ſepe transferuntur ad aliam parochiam. hec Fede. Et hec opinio eſt cõis. Alia eſt vt refert Inno. vbi ſupra quod idem eſt ertuz ſi ad tps minus anno conducant vel domos vel dominos. ar. de decl. ad aplice. maxime ſi proꝛogetur ſine fraude conductio vel habitatio vltra natiuitatem vel paſcha: quia tunc ex p̃cepto huius decretalis ſemper debet quis confiteri et communicari. hec Innoc. Et hanc opinionem tenet Pa. au. c. ois. dicẽs q̃ ille hꝫ pr̃opr̃ius ſacerdos pꝛatoꝛii in cui? pochia habitant de p̃ſenti nec poſſent cõmode adire pr̃iũ ſacerdotẽ. ar. c. ſi. de paro. vide etiã glo. hoc tenentem in cle. ſ. de p̃nui. Et idem dicit Panoꝛ. in. c. cum contingat. de foꝛo cõpe. Ego autem concoꝛdando dico quod actus laici in oꝛdine ad ſacerdotes ſunt duplices

plices quidã. ſ. vtiles ſacerdoti q̃ib? exhiberet aliq̃s emolumentũ directe vel cõcomitanter: vt ſolutio decimarũ: ſepultura et hmõi: et in his reg̃ri habitatio annualis vel quaſi q̃ non intelligas quarũ ad effectũ rinrẽtionẽ habitandi: ſicut et dicit q̃ ſi alicubi hꝫe domicilĩ ſtatim q̃ illud vadit alio ꝓpetuo habitãdi vel habẽdi domicilĩ et hꝫ etiã vtiles penitẽti hꝫ aliq̃d ſuſcipit vt cõfiteri: et cõicare audire diuina et hmõi: et iſtis eſt vera opinio ſcda ſaltẽ q̃ ad caſus nõ reſeruatos epoꝛ: ſed tñ cũ duplici limitatione. prima. ſ. q̃ nihil fiat fraudulẽter i p̃iudiciũ alie pr̃ie: pura fugiendo cẽſurã pr̃ij ſacerdotis volẽtis imputare occaſiones pctoꝛũ. ſcda q̃ oꝛalia ſacꝛa ſint neceſſaria. tertia q̃ ꝓmode rales nõ poſſint adire pr̃iũ ſacerdotẽ et pr̃iã parochiã honorare. Et ratio eſt: q: ſtãtib? iſtis pr̃opr̃ius ſacerdos vl' ſaltẽ ſumm? p̃lat? vult q̃ ab alieno habeat ſubdit? anime ſue ſolatia: alioq̃n eſſet iniq̃ voluntatis: q: diſpliceret ei bonum fratris ſibi nihil pr̃iudicãs: et de hoc etiã. ſ. domicilĩ. Et iſta fuit mẽs Pañ. q̃ in. c. noſtra. de ſepul. recitata opiniõe Fe de. ponit quatuoꝛ caſus dicens q̃ q̃s aliq̃n ex to to domicilĩ tranſfert ad alienã pochiã aliq̃n re tento pꝛioꝛi domicilio in aliena parochia cõſtituit nouum: ita q̃ hꝫ plura: aliq̃n retẽto pꝛioꝛi domicilio cõſtituit in aliena paroꝛchia ſolũ habitationẽ ad tps et pñr non ꝓſtituit ibi domicilĩz q̃ nõ cõſtituit niſi alio habitãdi ꝓpetuoꝛ: vt in. l. ſi quis inſtruct?. ff. ad muni. aliq̃n retẽto pꝛioꝛi domicilio in aliena parochia nõ hꝫ habitationẽ: ſed peregrin? ibi decedit. In primo caſu inãt indubie ſcda eccl'ia eſt parochialis: vt in. c. ſi de paro. in ſcõo. vtrach eccl'ia eſt parochialis. de ſepul. c. h. li. vj. in quarto nõ ẽr parochianus eccl'ie ſcõe vt voluit gl. in. c. i noſtra. de ſepul. ꝑ quo. l. heres abſens. ff. de iudi. et romana. in. §. cõtrahẽtes. de foꝛo. cõpe. li. vj. in tertio autẽ eſt dubiũ: hec ex illoꝛ qui deinde in forma ſic ſubiũgit. Ego dicerez q̃ ſola habitario non facit pr̃opr̃ie aliq̃ẽ eſſe paro chianũ iſti? eccl'ie: vñ ex quo hꝫ aiam̃ redeundi ad domũ ſuã: illa eccl'ia domicilij eſt pr̃ie parochialis iſtiuſ: vt in. c. h. et. in. de ſepul. lib. vj. ſẓ ꝓpter neceſſitatẽ poterit iſte in loco habitatiõis ſua habitationis nõ ſit pr̃ie parochialis iſtius ſed in defectu pr̃ter neceſſitatẽ ſuccedit in loco parochialis: quo ad adminiſtrationẽ ſacꝛoꝛum. ar. optimũ in. c. is qui. de ſepul. lib. vj. et ſic pro intelligẽdã glo. in cle. dudũ. de ſepul. Innoc. d. c. ois. et ſic toquit̃ ſi vñ ponderet: q: dicit in fine illius q̃nis: rurſus eſſe vt ſcholares et peregrini habeãt licẽtiã a pr̃io ſacerdote: vt alibi poſſint capere ſacꝛa: nota vñ dicit a pr̃io p̃ſbytero: ita ſi ipſe p̃ſbyter habitationis nõ ſit pr̃opr̃i?: et ſic põt intelligi. c. ſ. de cele. miſ. et. c. offi. de offi. archi. Et hoc cõuenit ẽt actib? ſilib?: q: p̃ter longeua diſtãtia multa p̃mittunt q̃ alias ſunt pr̃ohibita: vt in. l. heres abſens. ff. de iudi. vide gloſſ. in. c. cũ ex lr̃is. de in integ. reſti. ſup ver. diſtantia. Ex quo ifero q̃ ſi de loco habitatiõis ire põt cõmode ad eccleſiã domicilij ꝑ ſacr̃iſtiz nõ dz hic accipere: ſed in eccleſia dimicilij: vt in. d. c. is qui. Et hec no. q: aperiunt intellectũ iurĩ multoꝝ: hec ille in forma: valde bñ excepto eo quod dicit de peregrino. de quo. ſ. §. ſeq. excepto etiaz quod dicitur de intentiõe perpetuo habitandi quia iſta nõ eſt ſimp̃r de rõne domicilij: alioquin nullus poſſet ſimul habere duo domicilia: ſed eſt de ratione eius ſub diſiunctione: ſcz hic vel ibi.

11.q. ¶ Undecimo q̃rit q̃d de pegrinis viatoꝛibus et mercatoꝛib? diſcurr̃ib?. i. nõ habẽtib? alicubi manſionẽ niſi in pr̃opr̃io domicilio: et dico q̃ ſi alicubi habitationẽ ꝛtrahãt: fiat vt. §. pr̃ioꝛe. notãdũ eſt: ſi ẏo nõ ẓhãt et de licẽtia pr̃ij ſacerdotis ſunt in via: põt vbiq̃ recipere ſacꝛa: q̃ quãtum pr̃iner ad pfeſſionẽ ſm Inn. et Bl. Ray. intelligitur de pctõ nouo. i. in via cõmiſſo: et de veteri oblito: imo intelligo de q̃libet pctõ nouo et veteri: niſi forte ſit epo reſeruatũ: vl' niſi aliquid fiat in fraudẽ vel p̃iudiciũ pr̃ij ſacerdotis: q: tunc iuſtam pegrinandi vel hmõi dat iuſtam p̃uidendi ale ſue oi meliori mõ q̃ põt ſaluis pdictis: alioquin eſſent iniq̃ voluntatis. Imo abſolui p̃ſit pegrini etiã hñtes caſus reſeruatos epo ſm ẋẋ. et Rodo. ſi iuſter tps generalis cõionis: vt in paſcha etiam a ſimplici ſacerdote ſed iniũgi dz ẽtrata cõfeſſio data copia epi: et hoc dictũ licet communiter nõ teneaẽ: tñ poſt Pet. de pal. Archid. dicit q̃ ſi epꝰ peregrinãdi licẽtiã ſibi non retinuit videẽ ex hoc dare licentiã cõicandi et confitendi de caſibus etiã epalibus ſicut curatus de parochialib?: vel hoc dictum ſic intelligitur q̃ poſſunt q̃dẽ abſolui ſic q̃ liceat eis cõicare: nõ tñ p̃ſit abſolui a reſeruatis: et hoc niſi in neceſſitate. i. moꝛtis articulo quo caſu non tenentur reconfiteri: ſed ſolũ ſatisfacere ſi ſatisfaciendi eſt: vel ſe p̃ſentare ſi erãt excõmunicati vt ſupra abſolutio. iiij. Si vero ſunt in via ſine licẽtia nulli bi cõfiteri aut cõicare poſſunt ſm Inn. et Hoſtiẽ. et Guil. et hoc niſi in neceſſitate. i. in paſcha et in moꝛte: et tunc recipiẽt hec in eccleſia cathedrali. ar. c. officiũ. de offi. archiepi. et dicendoꝛum infra ſepultura. §. vij. particula. ij. niſi periculum eſſet in moꝛa: q: ea reciperẽt in parochia in qua ſunt. Et ſ Panoꝛ. i. c. ſ. de ſepultu. velit quod in neceſſitate põt ſacerdos parochialis eam miniſtrare pegrinis per. c. de celeb. miſ. tamen illud capitu. nõ ꝓbat aperte: neceſſitas de quo loquitur neceſſario intelligitur quo ad ſacramenta

Universidad de Deusto
Biblioteca

percipiēda: sed pōt itelligi ēt de missa audiēda. Unde primū est ruti⁹ ⁊ veri⁹: nisi vt dixi periculū esset in mora. Diant alii ꝓ dicto ⁊ vt mercatores nō hñt domiciliū: ꝙz semp nūdinas sequunt: idem est qđ de vagabūdis: ⁊ idē est si in loco suo tenent domicilīū: sed cōtrer qđ illud in parochiate nō declinat: ꝙz ibi q̄ ad sacra non vident hñe domicilīū ſm Pe. de pal. ⁊ Archi. Et idē ſm eosdē est de familia principis aut baliui nunq̄ in eodem statu permanētes nec ad suuz hospitiū nisi ad horā redeūtes: ꝙz isti censent vagabūdi. Et idē ſm Pe. de pal. est de familia laica epi in qua nō sic hz ius sicut cardinalis: ꝙz si sunt de diocesi de licētia ei⁹ cōfitean⁹: sed si sunt de alia ex quo dimiserūt hospitiū ⁊ per diocesim vagant respectu illius diocesis reputantur vagabundi: vnde cōfiteri possunt de licētia epi vel cuiuslibz curati ad cui⁹ parochiā veniunt: sed ista intellige q̄n quasi continue discurrunt: secus si cū epo habēt māsionē: ꝙz tūc sunt sub cura ecclesie maioris.

12 ¶ 12. Qđ de his qui in diuersis locis morant: et dicit Host. qđ si se transferāt alio remanēdi fiunt parochiani illius: si aūt nō intrēdūt relinqre antiquū domicilīū debent cōfiteri sacerdoti antiq̄ domicilij: ſz hec limita oupl'r. ꝓio q̄n nō veniunt alio remanēdi p annū sec⁹ si p annū: ꝙz ꝓsitenē sacerdoti noue habitatiōis eodē mō quo dictū est §. rij. q̄n ꝑmū domicilīū apparet ꝑncipali⁹? ꝙz si in diuersis locis morātur eq̄liter. aut hñt domicilia: nec apparet vbi ꝑncipali⁹ habeant: dico q̄ libi recipe p̄t sacra vbi se inueniūt tpe receptionis exercēde. ar. c. ex pte. de foro cōpe. ⁊ facit gl. in l. ij. C. vbi de cri. agit ops. vſ ſm Pe. de pa. q̄ in diuersis parochijs hz estimalē ⁊ hyemalē domus vtrobiq̄ forū successiue sortiē ſm qđ habitat hic et ibi: vt tūc hic sacra recipiat qđ hic habitat alis ibi: ⁊ ita se videntur hñe nobiles ⁊ ciues genuenses. Limita etiā tertio iuxta dictū §. prioze.

13 ¶ 13. vtrū quis sortiat⁹ foz rōne delicti: ⁊ dico qđ sic quantū ad forū cōtentiosum: vt in c. postulasti. ⁊ in c. fi. de foro cōpe. hz quantum ad forum ꝓscie dico qđ nō: ēt si ꝑtes eēt notorii ſm Pāñ. in. c. cū ꝙngat. de foro cōpe. ⁊ no. ꝙ gl. rſ. q. ſ. c. ſ. ⁊ qđ notat⁹ in. c. f. ō rap. Et rō est q̄z pna ꝓponit ꝓpter offensam dei ⁊ aie ꝓprie ſm Jo. de lig. ideoq̄ illi soli q̄s subiicit quē hz loco dei: ⁊ q̄ est iudex ase sue. Uñ ſm glosatorem Ray. qđ ius dicit aliquē rōne delicti forū sortiri intelligendū est quo ad ꝙtinētia ad forū cōtentiosum: ꝙz pōt illic conueniri iudicari ⁊ puniri de crimine ibi cōmisso. hec ille. alⁱs oporteret aut cōfessionem diuidere cōfitēdo del... a ꝓmissa in diuersis parochijs: aut oporteret de casib⁹ nō reseruatis cōfiteri tot sacerdotib⁹ q̄t essent dicte pochie: vſ zab. refert tenere. Lau. qđ curati ⁊ frēs ad cōfessiones admissi ſm formā cle. dudū. de sepul. ꝑſtr audire ⁊ absoluere petā cōmissa: etiā extra diocesim: dūmodo cōfitētes possint illis cōfiteri i. i. qđ sint illi⁹ diocesis vel parochie quo ad curatos: ad qđ etiā facit gñalis cōsuetudo q̄ est optima legū interpres. ff. de legi. l. ſi interpretatione. ꝙz videm⁹ penitētem petā que toro terrarū ozbe cōmisit vni sacerdoti cōfiteri: ⁊ eos nūq̄ remitti ad sacerdotem oleoconū in q̄b⁹ deliquerāt ꝓ absolutiōe nisi rōne ercōcationis: vel nisi petīs esset notorius: quo casu remittunt aliqñ cā satisfactionis ⁊ scādali emēdandi ⁊ nō rōne absolutionis. Facit etiam q̄z spūale siue ecclesiasticū forū nō eque facile trāsferunt vt sclarē: vt ꝑz in. c. ſi obligēri. ⁊ in. c. significasti. de fo. cōpe. ⁊ in spūalib⁹ forū pniale non eque facile trāsferē vt iudiciale: vt no. gl. in. c. ne ꝓpter lationē de pe. ⁊ re. vñ cū iura allegata ad ꝓbandū qđ dā cōsequit̄ forꝫ ratione delicti loquunt⁹ in iudicialibus: vt ptz intuēti ad pnalia hoc nō os extēdi nisi aliquo iure expressum ꝓbet qđ nō est verum.

14 ¶ 14. vtrū ꝓprius sacerdos vbiq̄ subditū suū possit audire: ⁊ dicit Host. qđ sic siue intra territoriū siue parochie siue extra. q̄z penitēria est de iurisditione voluntaria. ff. de offi. procō. l. ij. vñ ⁊ de loco nihil exprimitur in. c. ofs. de pe. ⁊ re. ſm Lar. in cle. dudū. de sepul. dicit hoc verū esse ſm Laud. de Plato ordinario siue ꝑpetuo siue tpali⁹ quia in his que fiunt sine strepitu iudicij nullū territoriū ledit. ar. de offi. leg. c. vlti. ⁊ penul. confessor aūt extraordinarius vt mendicātes: audit cōfessiones de petis vbiq̄ cōmissis intra territorium: sed extra territoriū absoluere nō posset ꝑ verbū. o. cle. ibi extra ciuitates ⁊ dioceses: et facit q̄ no. Panor. in. c. cū contingat. de fo. compe.

15 ¶ Decimoquinto queritur vtrū vnus sacerdos parochialis aliū possit audire sacerdotē ⁊ absoluere: ⁊ dicit ſm. qđ nō sine licentia superioris generali vel spāli expressa vel tacita: ma si ep⁹ scit cōfiteri ita fieri: ⁊ tacet eo ipso ꝓsumēd⁹ est tacite approbare ⁊ dare licentiā: ⁊ idē Host. addens qđ hoc non expedit multū. Et idē eadem ratione videt de his qui suis sacerdotibus scientibus ⁊ nō cōtradicēt⁹ cū possent alijs cōfitentur. ar. extra. de verb. sig. intelligentia. Hoc tū Archi. dicit nō esse tutum: quia declaratum est per nouū ius in. c. ſi epūs. de pe. ⁊ re. ij. vſ. qđ nulla consuetudine pōt introduci: vt quis sibi eligat ꝓfessorem sine superioris sui licentia: ꝙz intellige expressa vel tacita. vide tamen. §. §. vſ. in fi. ⁊ que dicit Panor. §. §. vij. in fi.

¶ Decimosexto vtrū proprius sacerdos requisitus debeat faciliter dare licentiā alteri cōfitēdi: ⁊ dicit s. Tho. in. iij. di. xvij. qđ quia multi sunt adeo infirmi qđ potius sine cōfessione decederēt q̄ confiterent tali ꝓsbytero; ideo dare debet

eis illi qui sunt nimis solliciti vt sciētias subditoꝝ sciāt: multis laqueū vānationis iniciunt ⁊ ꝑſtr sibyplis. Qđ dicto sum. ang. credit verū nisi ꝙ ꝓpter hoc solliciāt scire ne alios inficiant: vt ceteri magis a peccis ꝑseuerent: sed tu dic ꝙ quocunq̄ fine id faciāt dūmodo nimis faciant malū facit: vt qñ rōnabiliter ⁊ ꝓbabiliter timere ꝑſte ne iste ꝙ iniam petit si ei negek nō cōfiteak vere q̄z nō sunt facieda mala vt veniāt bona. Et ō in eadē sum. ꝙ requirēdus est subdit⁹ cui velit cōfiteri: ⁊ si ille est eq̄ bon⁹ vt sacerdos ꝓprius cōcedak iniaz alioquin si nō est eq̄ bonus negek. ⁊ si negari nō ꝓpura q̄z ille ali⁹ ꝑz alio modo autoritatē audiēdi cōsulak ꝙ ad illuz nō accedat: sed ista nō bene dicunt: ꝙz nihil ꝓbdet illū qui est simpl'r min⁹ idoneus confessor esse magis idoneū quo ad istū qui parat⁹ est illi ⁊ nō alteri confiteri: vñ facilius dz eē pastor in istis ⁊ semper mnora mala ꝑferre matoribꝫ. vñ dicit. s. tho. in opuscu. cōtrario impu. relig. c. iij. qđ dato etiā ꝙ ex tali cōfessione qua aliquis alteri ꝙ ꝓprio sacerdoti cōfiteak oek aliqua occasio mali: tamē multū prepōderat per qđ hoc vitank multa alia mala maiora ⁊ mlta periculis obuiak. hec ibi. Intellige tñ qđ. s. tho. dicit ꝙ licētiā petitā dare debet debito honestatis non aūt debito necessitatis: ꝙz eam potest bono fine ex cā q̄ sibi probabiliter constat iicite negare: nec subditus est sine cetero habebit oculū sup eū: aut nō videbit eus libenter ⁊ hmōi. vide. §. §. vſ. circa medium.

Lapit sum. ang.

¶ Decimoseptimo vtrū sacerdos parochialis credere debeat subdito dicēti se cōfessum alteri vt ei oek eucharistiā: ⁊ dicit. s. Tho. in quol. non si impedimētū eucharistie pertinet ad forū iudiciale: vt ercōicatio nisi ei ꝓtet de absolutiōe: ꝙz in tali foro credit homini ꝑ se nō ꝓ se: si aūt impedimētū ptinet ad forū pniale vt petīs tenetur ei credere: ⁊ iniuste agit eucharistiā negās: ꝙz in tali foro credit homini ꝓ se ⁊ ꝑ se. ⁊ concor. Pe. si dicat se cōfessum sup iori: nisi ei constet ꝙ ita sup iorꝫ vel alio mō legitimo. Sed sum. con. cōcordat dicēs sēdam opinionē esse verā in manifestis: vel qñ subdit⁹ ꝓbabiliter est suspectus. quo casu videt etiā ꝙ ei credere non tenek etiā de occultis: ꝙz hec sunt tñ fori pnialis tñ nō confitentis ptinet ad iudiciale: cū nō ꝑſtēs arceri ab ecclesia ⁊ ꝓuari debeat ecclesiastica sepultura vt in. c. ofs. Notandū est tñ qđ dictū. s. tho. de excōicatione intelligit de ea que ꝓuenit ad forum iudiciale: ⁊ in foro iudiciali ꝓpter quā ⁊ vbi possit esse ꝓiudiciū tertij: ⁊ sed in foro ꝑscie qñ ide nullū pōt ꝓiudiciū seq̄ credere debet: ⁊ sic intelligo dicētes q̄ in ꝑscia credendū est: vt Jo. an. ⁊ Pāñ. ⁊ alij in. c. licet. Rub. gl. ſ. de sen. exc. Dicenti aūt se hñe licentiā a prelato suo cōfitenti alteri ſm Ric. credendū est: ⁊ intelligē nisi per signa probabilia cōstaret q̄ nollet vere sed ficte confiteri ꝓpter aliquē sui effectū: ⁊ rō est: ꝙz volēs vere ꝑfiteri si vellet sine inſa ꝑfiteri vellet ꝑdictoria.

18 ¶ 18. vtrum sacerdos parochialis teneak audire subditū toties q̄ties voluerit cōfiteri ex necessitate ꝓcepti: ⁊ dicit Rich. in. iij. q̄ sic si penitēs de necessitate hz cōfiteri: si nō ille non tenetur de ꝓcepto cōfiteri: nec sacerdos obligatur audire nisi de concilio. Si aūt volente pluries confiteri audire noluerit, libere pōt alteri ꝑfiteri: ⁊ ille poterit absoluere: nisi sacerdos ꝓprius eus ad determinatū sacerdotē miserit. ꝙz si nec audire nec alij determinatū assignare vult: videt ex tacite dare licētiā: vt ꝑ ea vice ille confiteak cui voluerit: sed sic electꝰ absoluere nō poterit nisi ab his a quibus ⁊ ꝓprius sacerdos absoluere potuisset. Qđ tñ dictū nō hz locū in ꝓprio sacerdote qui sub se hz vicarios: ꝙz absoluere illi non possent ab his que sibi ille reseruasset.

19 ¶ 19. q̄rit quid de cōfessione facta ei q̄ de iure nō tenebat būficiū ⁊ dico ad eius euidentiam ꝙ pau. in. c. nihil. de elec. ponit tres casus. * Primꝰ cū talis gerebat se pro prelato: nō tñ erat in possessione de iure: ꝙz nō cū autoritate superioris: hz de facto se intrusisset in būficio vl' possessiōe. * Scōs cū habuerit qđā ꝓfirmationē a supiore sed ꝓfirmatio vel electio nō tenuit. * Tertꝰ cum facit electꝰ ⁊ ꝓfirmatꝰ ꝑ superiorē: sed postea aliq̄d egit ꝓpter qđ fuit ꝑiuatꝰ ipso facto platura puta q̄z incidit in hereſim. * Primo casu gesta p eū indubitāter non valēt nec ea sustinet cōis error: ex quo iurisdica possessio defecit: ad qđ facit l. barbarius. ff. de of. pre. q̄ se fundat sup cōmuni errore ⁊ autoritate supioris: qz iste seruus q̄ putabat liber habuit offiū a supiore ⁊ sic cōcurrebant ibi duo scz cōis error: ⁊ supioris autoritas sec⁹ aūt vbi adesset vnū tñ: vt hz Inn. * Secūdo vero casu gesta per eū retractari nō dñt ex quo alⁱs legitime gesta sunt: cū hic ꝙrrat cōmunis error: ⁊ supioris autoritas: vt in casu. d. l. barbarius. * Tertio vero casu si ꝑiuatio fuit occulta tenēt oīa gesta: ⁊ idē videk qđ de ꝑiuatione occultata: quia ex quo tolerabat in officio tenere debent omnia acta interim gesta: vt in. c. nonne. vij. q. iij. sed si suspensio vel ꝑiuatio esset notoria: vel precessisset superioris inhibitio: nō tenerent. vt in. c. veritatis. de do. ⁊ cōm. hec ex Pāñ. Ex his ꝓcludit⁹ ꝙ cōfessiones facte cū excommunicato occulte tolerato valēt: nec sunt sterā de superuenētē sciētia. qui vero ignoranter ꝑtentur intrusis vel huiusmodi que nunq̄ habuerunt institutionem a superiore se saluabunt qui

Universidad de Deusto
Biblioteca

dez ꝑpter fidē sacr̄i:sed tm̄ si ante mortē hoc sciꝛent:iterū tenerenē confiteri. Et ꝫ talis.s.excōicat⁹ non habeat aliqđ iurisdictionē verā: habet tm̄ toleratā:que sufficit ad confessionem valere.

20 ¶ Uigesimo vtrū aliquo casu liceat ꝓfiteri cuilibet sacerdoti ēt ꝓfesso: pura excōicato vl̄ hereticoꝛ: dico ꝙ ꝫ oēs in arti. mortis q̄libet sacerdos nō precl⁹ est ꝓpriꝰ sacerdos absoluere potēs ab oi pctō: ⁊ excōicatiōe vt ꝫ gl. in.c. pastoralis. §. Preterea. de offi. ordi. quā cōiter sequūtur doctores:ita ꝙ si quis euadat nō oportet eu⁹ re confiteri etiā de casibus reservatis: ar.c. eos. de sen. excō. li. vj. nisi esset excōicatio ꝑ qua iniungitur vt se presentet ei q̄ eū ab⁹ poterat absolue re de iure. vt. ē. absolu. j. §. v. Itē. j. exc. vij. §. xxxj. si aūt sacerdos sit ꝓfess⁹: vt q⁊ est hereticꝰ: schismaticꝰ: vel hmōi sm̄ Ray. nō tenē q̄s in necessitate cōfiteri: ſz cōfiteat deo in corde ⁊ sufficit: imo consulerē in quit ꝙ eis nullo modo cōfiteretur: q⁊ tales faciliter in errorē vel desperationē inducer̄t pctō: sicut pharisei iudā. mat. xxvij. et de pe. di. vj. c. j. in tex. ⁊ in gl. ⁊ idem de excōicato maioꝛe dicēdū est: q⁊ illi in ar. necessitatis nō est ꝓfitēdū sm̄ host. ⁊ .s. Th. Imo heretico scismatico vel excōicato cōfiteri nō ꝫ: ſz est pctm̄ mortale sm̄ Archie. ralib⁹ participando in diuinis q̄s non intelligas ſz eū in casu necessitatis ſz extra ⁊ sm̄ eū tenē q̄s iterū cōfiteri: ēt sm̄ eos qui dicūt ꝙ ficte cōfitēs recōfiteri nō tenē: q⁊ ꝫ Pe. de pal. hoc verū est de ficta ꝑ subtractionē necessarij: que est in attrito: nō per positionē ʒiū impediētis absolutōis ptātem. Dicit tm̄ idem Pet. quod in ar. mortis qui heretico confitetur ignorās illū hereticū: verā recipit absolutionē: nec conualescentē necesse est reconfiteri: sed ⁊ si hoc sciat: ⁊ in nullo sue hereſi velit assentire ſz facꝛ̄ necessitatis accipe cū heresis detestatione vl̄ ēt absolutio vera: q⁊ ⁊ de manu heretici ꝫ baptismū in necessitate recipe: nō quare nōetiam penitentiā: cū ⁊ ipsum sit sacr̄m necessitatis ⁊ ibi aliq̄ fiat hō de attrito ꝓtr⁹. hec petr⁹. Quod tm̄ sm̄ Archie. nō esset fiendū nisi penitēs esset intelligēs ⁊ fortis in fide. ⁊ idē sentit petr⁹ aureo. addēs ꝙ Hugo in talib⁹ ligatus sit clauium ptās: tm̄ hoc nō est verum in tali casu: q⁊ necessitas legi humane non subiacet: vt in.c. q̄ nō est de regulis iuris. ⁊ idem tenet glo. in.c. nō est. de spon. Non ꝫ aūt inducere talē sacerdote ad audiendū sed ꝫ eo vti si sit paratus: sm̄ sum. Ang. sed hoc nō bene ōr: q⁊ talis sacerdos in tali casu hꝫ iurisdictionē toleratā ⁊ ꝑ nō peccat absoluēdo sed absoluēdo in pctō mortali: ad q̄s non inducit a pctō: sed ad absoluēdū tm̄ sicut dicet infra de penitente ad vsuram ꝙ non inducit vsurarium ad mutuandū sub vsura q̄s petit mutuū ſz ad mutuandū tm̄. Ubi no. primo ꝙ ex his nō sequit ꝙ q̄s talib⁹ tenear ī tali casu ꝓfiteri: q⁊ ad moriuū de baptismo dico nō esse o̅no si ꝫ q⁊ post illum ad xp̄m quis statim euolat tota pena remissa: et per illū q̄s insignitur charactere christiano non post sacr̄m pnie. Ad moriuū etiā de attritione: vel co ꝙ deus supplere credit effectū clauiū. vbi q̄s ꝑpt obedientiā ⁊ detestationē scelꝛ̄ abstinet ab vsu clauiū ne participet p̄dictis. no. scō ꝙ ꝙ excōicato occulte sciēter ꝓfitet extra casū necessitatis mortis r̄ peccat: ⁊ ꝓfessionē iterare tenet. nō aūt si ignoranter: ſz ī casu necessitatis p̄dicto. nec peccat: nec tenetur iterare. de quo. §. prior.

¶ Cursus de confessore secundo quis sit specialiter q̄tus ad predicatores ⁊ minores: ⁊ de horū auctoritate.

Confessor scō. i. confessionis legitimus auditor q̄s sit in ordine predicatorum ⁊ minorū declarat in cle. dudum. de sepul. §. ij. vbi sic dicit. Statuimus etiā ⁊ ordinamus: vt in singulis ciuitatibus ⁊ diocesibus in quibus loca predicatorū ⁊ minorū ordinū fratrū ꝓsistere dign oscūt: ⁊ i ciuitatib⁹ ⁊ diocesib⁹ locis ipsis vicinis: in q̄b⁹ loca hmōi nō habent: ⁊ magister ꝓpozes ꝓuinciales p̄dicatoꝛ̄ aut eorū vicarij: ⁊ gnalis minister ⁊ ꝓuinciales ministri: ⁊ custodes minoꝛ̄ ordinū p̄dictoꝛ̄: ad p̄sentia plato⁊ eozūdē locorū se ꝓsert: q̄ se vel p fratres q̄s idoneos ad hoc fore putauerint: humiliter petituri: vt fratres q̄ ad hoc electi fuerint in eozū ciuitatib⁹ ⁊ diocesib⁹ cōfessiones subditorū suoꝛ̄ cōfiteri sibi volentiū audire libere valeant: ⁊ hmōi cōfitentib⁹ pꝛout sm̄ deū expedire viderint pnias iniungere salutares atq; iuxta p̄dē bñficiū absolutionis impēdere de lnia gr̄a ⁊ beneplacito eozūdē. Deinde prefati magistri ꝓuinciales ministri ordinū p̄dictoꝛ̄ eligere studeant psonas sufficientes idoneas: ⁊ vita approbatas: discretas: modestas atq; peritas: ad tā salubre ministeriū: ⁊ offm̄ exequendū. q̄s sic ab ipis electas representent vel faciāt p̄tari platis vt de ipsoꝝ lnia gr̄a ⁊ bñplacito i ciuitatib⁹ ⁊ diocesibus eozūdē: hmōi psone sic electe cōfessiones audiāt: ⁊ extra ciuitates ⁊ dioceses in quib⁹ fuerint deputate: per quas eas volum⁹ ⁊ per quas cias deputari cōfessiones nullatenus audire. numer⁹ aūt psonarū assumēdarū ad hmōi exercendū offm̄ ē dꝫ put vniuersitatis clerici ⁊ populi ac multitudo vel pauciras exigit eozūdem. et si ipsdem prelati pcira licentia confessionum audiēdarū concesserint illā p̄fati magistri ministri ⁊ alq recipiāt cum gratiarū actione. Quod si forte iam dicti plati quēcq; ex hmōi fratrib⁹ psentia eisdem ad huiusmodi officium nollent habere vel non ducere. ⁊ admittendum; eo amota

qđ subtracto loco ipsi fiāt eisdē p̄tādus platis alt⁹ possit ⁊ debeat subrogari. Viso ijdē prelati prelatis fratrib⁹ ad pfessiones vt pmittit audiēdas electis hmōi exhibere licentiā recusauerint nos ex nūc ipsis vt cōfessiones cōfiteri sibi volentiū libere licitꝰ audire valeāt ⁊ bñficiis absolutionis impēdere gratiose cōcedim⁹ de apl̄ice plenitudine potestat̄. Per hmōi aūt pcessionē nequaq̄ intēdimus personis seu fratrib⁹ ipsis ad id taliter de putatis potestatē in hoc impēdere ampliozem quam in eo curaris: seu parochialibus sacerdotibus est a iure concessa: ⁊ nisi forsan eis ecclesiarū prelati vberioꝛ in hac parte gratiam specialiter ducerent faciendam. hec ibi.

1.q3 ¶ Primo ꝙ ꝙrit̄ ad reḡrā ad hoc qđ ꝙs sine alia lnia possit victis fratribus vigore.d. pctōis cōfiteri: ⁊ dico reḡri ꝓio qđ predicti fratrū plari vel supiores accedāt p̄se vel alios ad dictos platos petituri humilit̄: vt fratres q̄ fuerit electi possint cōfessiōes audire: vñ si aspere petak sm̄ Pau. nō vl̄ satisfactū pstōni. ſz esset iterū petēda ꝑpter omissionē forme: ex quo elicio qđ plati negēr licētiā aspere petitā fratres predicti ex nō hñt a papa: si tm̄ electi ante petitiōe⁹ licentie p̄sentenē ꝫ Ten. v⁹ pfessio si fiat ꝫ plati exigere possent vt pmo fiat petitio sm̄ aliquos qđ tamē ꝫ Lar. nō est vera: ſz electores eligere p̄nt alia: alia requisitione vñ hoc primū est de bene esse. * Scōo qđ dicti fratres eligant ⁊ habilitenē per magistrū aut priores ꝓuinciales q̄ ad p̄dictoꝛes: vel p gnalē aut ꝓuincialē ministrū q̄ ad minores. horū aūt vicarij aut custodes eos nō ꝓnt eligere sm̄ Lar. ⁊ Pau. ⁊ gl. ꝫ possint dictā licētiā petere: ⁊ intellige ꝓpria autoritate: priores aut cōuētuales quo ad predicatores ⁊ gardiani quo ad minores etiā petere nō ꝓnt ꝫ possint ad petēdū a p̄dictis imo ex cōmissione ꝓnt eligere: q⁊ qđ priores ꝓuinciales habent a iure ꝓmittere ꝓnt cū sint ordinarij. * Tertio qđ dicti electores si electos p se vl̄ p alios presentēr victis platis. Ubi no. primū qđ sm̄ sum. rof. custodes posse nt facere istā presentationē allegās gl. in ꝛbo custodes. sed fallit q⁊ ibi est sermo de peritione licētie nō de presentatione: vñ Archi. sentit ʒiū ⁊ bene q⁊ rex. est clar⁹. Nota scō qđ sum. Ang. di cit nō esse necesse qđ isti electi presentenē ꝑsona liter cuius oppositū ꝫ gl. ⁊ rationabiliter: q⁊ vt ꝫ in tex. plati ꝓnt aliquos ex electis refutare si non fuerint idonei: ⁊ ꝓnt debent subiici examini eozūq̄ sine presentia esse nō ꝓnt: vñ si electi nō presentati ꝑsonaliter nō acceptenē: nō habēt ex hoc licentiā a papa audiendi: si tm̄ ipsi prelati hoc nō exigant: fatisfactum puto huic legi. vt. j. §. ij. ⁊ alq extra dioceſim illius cui sunt ꝑsentati sm̄ Lard.

quē sequit̄ sum. rof. ⁊ Ange. innitentes textui in verbo extra. supplemētū ꝺo ꝫ qđ dicte dioceſis personas audire p̄nt vbiq; ſz hoc dictū scōm est plane ꝺ oēs doctores ⁊ ꝺ textū ipsum. vero indiget limitatiōe: q⁊ qđ fratrū predictoꝛ̄ loca sunt vicina dioceſi in qua vel pro qua ꝑsentanē ⁊ in qua non sunt dicta loca in ipsis locis audire p̄nt personas talis dioceſis: vt ꝓz in textu: alioquin oporteret cōfessores accedere ad p̄fitēdos nō ecclesiā. ⁊ de hoc infra. §. iij. infra dioceſim autem vbiq; p̄nt audire etiā in domibus secularium etiā ꝺdicētib⁹ q⁊ ex quo ꝓbiben extra permittūt intra. ar. j. q. j. extra catholicā nā quicqđ est intra limites cedit limitato. ff. de leg. iij. l. patronus. §. sempronio. P̄nt tm̄ isti fratres presentari platis: extra dioceſim existentibus secūdus Pau. cum sit iurisdictionis voluntarie. * Quinto requiritur quod confiteri volentes p̄dictis sint de iurisdictione prelati cui sunt presentati: vt patet in textu nisi habeant p̄uilegia.

¶ Scō q⁊ kan ꝑsentatio quotidie visitata qua ſz priores cōuētuales vel gardiani. d. ordinis p se vel per alios petūr licētiā a dioceſano vl̄ eius vicario exponēdi fratres ad cōfessiōes sit facta sm̄ formam dicte clemētine. sicut si fieret a ꝓuincialī qui platī aliā solēnitarē nō requirunt: q⁊ scōm Host. ⁊ sen. sufficit qđ seruet forma quo ad tria substantialia q̄ peti debēt q̄ sunt audire cōfessiones: imponere pnias: ac bñficiū absolutiōis impendere: vñ p̄dō ista tria servata est forma: ⁊ valebit cōfessio ꝑ ꝑsentib⁹ electis: vel etiā ꝑ eli gēdis si hoc petatur: imo si petak licētia solū audiendi intelligunt petita alia duo q̄ dicta audītio ordinak. Nec obstat qđ sm̄ gl. dicta presentatio ꝺz esse psonalis eo qđ presens ōr: q̄ ꝓbet sensibus corporis. ar. ff. de verb. obli. l. j. q⁊ hoc est verum solū qñ plari hoc volūt ⁊ petunt: qđ ꝓz: tm̄ q⁊ hoc est statutū in fauoꝛē platoꝝ sm̄ vt eis oberak cui renunciare p̄nt: ⁊ si dicak statutū vt examinēr: dico qđ examē hoc ꝓmittere possunt alteri puta platis ipsoꝝ in quibus fiduntur: quia qñ alicui imponit aliquod onus sine determinatiōe quo impleto ad aliquod bñficiū merek admitti: quocūq; leuiori mō impleak onus: cōditio ꝺz impleta: ⁊ ad bñficiū merek admitti: vt ꝓbak ff. de pdi. ⁊ demō. l. qđ traditū: vnde in proposito sufficit qđ fiat ꝑsentatio verbak r̄ vel q̄literciq;. Et motiuū gl. non ꝺz q⁊ ꝑsentatio ꝑsonalis etiā fieri pōt ꝑ procuratoꝛē. C. de pcu. l. fi. sic prebet se quis sensib⁹ per se vel per aliū. ff. de pcura. l.

p̄sens. Fratres tñ aliqui hoc in sunt p̄uilegiati vt oēs qui qualitercunq; sunt expositi: intelligantur expositi sm formam cle. predicte.

¶ Tertio querit̄ que differētia sit inter fratres p̄sentatos sm dictā formam ꝛ curatos ac alios fratres sic nō p̄sentatos? ꝛ dico q̄ dicti fratres p̄t audire oēs de dioc̄si p quā sunt p̄tati: sed non p̄t cōmittere alteri audientiā nec eā exercere extra dioc̄sim sm Lau. ꝛ sab. nisi in casu dicto alioq̄n quo ad eccl̄iam nō eēt vera absolutio. et cōfessio iterāda esset sm Arch. sed curati nō p̄t audire oēs de dioc̄si sed parochianos suos tñ eo? tñ audientiā cōmittere p̄t alteri ꝛ exercere extra dioc̄sim suaybiq; q? in his q̄ sunt sine strepitu iudicij ꝛ sub silentio nullꝰ ledit̄ territoriū. ff. de off. p̄cō. l. ij. ꝛ facit q̄ no. Pañ. in. c. cū cōtingat. de foro. cōpe. ꝛ ita tenet Lardi. Si tñ sine dicta solēnitate committeretur ab eo vel curatis fratrib? ista autoritas audiēdi cōfessiones simpliciter tūc sm Arch. possent etiā extra dioc̄sim audire sicut ꝛ alij vicarij eoꝝ. ꝛ in hoc sunt maioris p̄tātis quā dicti electi: licet in alio sint mīnores quia non habent autoritatem nisi quam dat eis episcopus vel curatus: electi vero habēt eā quā dat pontifex summus. de qua infra. §. v.

4 ¶ Quarto querit̄ quis sit effect? cōmissionis facte predicto modo vel alio? ꝛ dico sm Pe. de pa. in oi. xvij. q̄ sunt quinq; quos tamē non habet in p̄sentis ordinum repetitorio. ꝛ. de quibus dicitur extra de relig. do. c. f. lib. vi. * Primus est q̄ commissarius audire ꝛ absoluere potest nullius alterius licentia requisita. ꝛ. sīr penitens cōfiteri nō petita licētia: aliqua etiā a p̄pria sacerdote arg. affic. extra de p̄uileg. in his que lib. vi. ꝛ idem dicit Joā. an. in. c. si eps. de pe. ꝛ re. lib. vi. ꝛ idem Pau. unde gl. Bey. oppositū dicēs per clementez quarrum tanq; falsa dānāta est in quodam p̄uilegio quod incipit quidā temere. * Secūdus est quia cōmissarius audire p̄t contra prohibitionem alterius p̄lati inferioris vel equalis ꝛ si non superioris: inferior enī cū vtraq; p̄t simul sine strepitu iudicij ꝛ sub silentio nullꝰ ledit̄ territoriū. ff. de off. p̄cō. l. ij. ꝛ facit q̄ no. Pañ. in. c. cū cōtingat. de foro. cōpe. ꝛ ita tenet Lardi. Si tñ sine dicta solēnitate committeretur ab eo vel curatis fratrib? ista autoritas audiēdi cōfessiones simpliciter tūc sm Arch. possent etiā extra dioc̄sim audire sicut ꝛ alij vicarij eoꝝ. ꝛ in hoc sunt maioris p̄tātis quā dicti electi: licet in alio sint mīnores quia non habent autoritatem nisi quam dat eis episcopus vel curatus: electi vero habēt eā quā dat pontifex summus. de qua infra. §. v.

¶ Quinto quero a quibus possint absoluere fratres p̄sentati sm formam dicte cle. ꝛ dico q̄ circa hoc sunt due opiniones quarū prima dicit quod absoluere nō possint a reseruatis eo de iure vel cōsuetudine aut voluntate ita quod sicut curatus p̄t episcopus eis reseruare casus ad libitum ex causa rationabili siue constituendo siue aliter: ꝛ multomagis hoc p̄t cōcilium prouinciale: ꝛ ipse nodale a cuius sententijs religiosi absoluere non possunt: vt dictū est. Et hāc opinionē archi. recitat ꝛ more suo in dubijs nō videtur determinare sec hāc rāñ tutiorē cōsulit: sum. vero Pis. nō videtur apposuisse mērem ad speculandum an dicti fratres habeant aliquid plusq̄ curati: sicut fecerunt quidam sequētes. Jo. vero an. zaba. Lau. Pau. Stepha. Joā. mo. ꝛ zenze. hanc sequuntur. Quorū motiua sunt duo. primo cle. religiosi. de p̄uil. vbi dicitur q̄ religiosi a casibus reseruatis ordinarijs quēcūq; absoluere non p̄sumāt. secūdo quia vt dicit Jo. mo. si eps p̄t arctare poterit arctare ordinarij curatorū multomagis arctare p̄t extraordinarios ipsorū fratrum. tertio adde quod gratia quā hic papa facit super qua. ſ. opinio cōtraria fundatur: habet locum solum quādo ordinarij nolunt admittere fratres p̄sentatos ido neos vt pater in rex. * Secūda opinio dicit q̄ dicti fratres absoluere possunt ab oibus casibus exceptis precise reseruatis eis in iure vel superiori: quātūcūq; reseruētur episcopo ex consuetudine vel constitutione vel beneplacito: quam opinio-

nem videt̄ fundasse Bud. ſpe. ꝛ Jo. de li. efficaciter p̄secut? est in. c. cū de pe. ꝛ remiſ. ꝛ sequitur Pañ. ꝛ cōiter oēs sūmiste ꝛ doc. sequētes ꝛ hoc rationabiliter ꝛ vere. primo quia data veritate p̄me opinionis fratrū p̄uilegiū trūcari posset ex toto: q̄ esse nequit. c. cū. de p̄uil. Et scōo q? dispositio. o. cle. dudū. totaliter posset euacuari ꝛ annullari er, frustrari ei? intentio: q̄ est vt populi libēter dictis fratrib? confitentes habeant suas cōfessiones a dño. q̄ nō esset si epi ad libitū possent sibi casus reseruare. tertio q? ſm puta absoluere posse ab olꝺ? nisi reseruentur a iure quā cōcedit sup̄ior. i. papa reuocare: vel arctare nō p̄t inferior: vt p̄t̄s p se. ꝛ in c. inferior. di. xxi. Nec p̄t̄ dici q̄ papa eā cōcedit solum in casu iurta tertiū motiuū: sed simpl? etiā ex dicto casu: q̄ p̄t̄s primo q? sm direc. ista cōcessio vel ista audiēdi est papalis. ꝛ plati in concedēdo p̄bēr nudū ministeriū sicut minister in baptizādo. ſ. vt eis deseratur. q̄ p̄t̄s: q? si nō p̄cederent nihilomin? hoc haberēt. vñ papa est q̄ concedit ꝛ in dicto casu. ꝛ extra illū q̄n̄ plati admittunt: dicere aūt q̄ q̄n̄ illi admittūt concedit minus: ꝛ q̄si repugnat maiꝰ: nec est rōnabile nec habeat ex rertu: scōo q? vt p̄t̄s in fine text? ibi nisi forsan ꝛc. hāc ſram hūt dicti fratres et q̄n̄ p̄lati veriozē ſram facūt: ꝛ p̄t̄ eā hūt ex casum quo eos nolūt admittere. Ad secure tenēda est hec opinio: ꝛ sm eam p̄acticandū est q̄n̄ epi vel eorū vicarij sunt insolētes ꝛ duri i cōcedēdo: ex quarīria vel emulatione vel alia iniusta causa. ℬ. absolutio. ſ. §. iij. i fi. casui reseruato ab eis esset per ꝓsōnē annexa excōicatio reseruata ordinario vel superiori: q? tūc fratres p̄dicti nihil p̄t̄ ꝑ. d. cl. religiosi. §. absolutio. ſ. §. iiij. vñ nō se intromittāt sine epi licētia: q? essent excōicati. Et idē sentit gl. ō sententijs suspensiōis ꝛ interdicti. de quo vide. ſ. excōicatio. vij. §. xiij. dubio. x. Similiter nec de votis dispensandis: aut iuramētis: aut de incertis restituēdis nisi vt. ſ. restitutio. vlti. §. vl. Ad motiuū p̄mū dico illā cle. loq̄ de reseruatis iure cōmuni nō statuto vel cōsuetudine: q? sicut hec sc̄s: ℨsuetudines ꝛ statuta cōtraria excluduntur per cle. dudū. ita oportet ea excludi per cle. religiosi. ne leges fiāt iudibrio. C. de bo. que lib. l. fi. §. vbi aūt. ꝛ iura iurib? sunt cōcordanda. l. vnica. C. de inoffi. do. de elect. cum expediat. lib. vi. Ad scōm dico q̄ vtiq; illud p̄t si ipse talē daret p̄stem ex se tales promouendo non aūt si eas dat superior: q̄q̄ talis p̄as sit ordinaria surgēs a dicta cle. vt tenet zend. ꝛ Laud. Sunt ꝛ alia motiua. mo. sed inualida. De potestate autem curatorum: vide tit. sequenti.

6 ¶ Sexto querit̄ quos audire ꝛ absoluere possint dicti fratres: ꝛ dico sm oēs docto. q̄ audire ꝛ absoluere possunt oēs q̄s absolui possent ab ullo p̄lato cui sunt p̄sentati tā exēptos q̄ nō exēptos tā ecclesiasticos q̄ seculares sm Lard. nec cōtradictio curatoꝝ aut quecūq; excōicationis sua ℨ hoc q̄cq̄ vl̄s ipso iure p extraganteꝝ. mar. iiij. inserta i rub. de p̄u. imo sm aliquos absoluere p̄t̄ etiā religiosos q̄ ex statutis suoꝝ ordinū absolui nequeūt: nisi a suis p̄latis: q? hec p̄ssio est respectu oīm volentiū confiteri ꝛ de plenitudine p̄tātis que ab aūs statutis non dependet sed gl. tenet p̄ssi dicēs q̄ p hāc cōcessionē illi nō p̄hendunt: q̄ pañ. tenet: ꝛ Lardi. dicit ver? q? religiosi nō hūt velle. de elec. si religiosus. lib. vi. ꝛ consequēter nec possunt dici volentes. sez nisi quatenus volunt p̄lati.

¶ Septimo q̄rit̄ cui fidei ista p̄tatio siue quis intelligat hic noie p̄lato? ꝛ dico q̄ sm Direc. intelligunt epi ꝛ eoꝝ loca tenētes de iure vel cōsuetudine vt sunt de iure vel consuetudine sede vacante regunt ecclesias ꝛ sic nomē p̄lati accipit̄ stricte sicut ꝛ de of. or. si epūs. ꝛ tēp. or. cū nullꝰ. li. vi. large aūt capit̄. de of. or. cū ab eccl̄iarum. Lar. ℨo dicit hic noie p̄latoꝝ intelligi eos q̄ in loco hūt iurisdictionē ep̄alem vel quasi ita nulli dioc̄sano sua sint ipsi vel eorū subditi: q̄d tenet pa. ꝛ sic q̄ ad tales non sufficeret ista dioc̄sani. Et hec opinio dicit idē q̄ prima ꝛ aliq̄d addit.

¶ Octaua querit̄ cui fier̄ ista p̄tatio si vacat̄ sede vel haberi nō possit copia p̄lati ꝛ dicit pau. q̄ vacāte sede fier. c. ar. cū olim. de maio. ꝛ obe. ꝛ habita copia p̄lati fier inquit eius vicario in sp̄ualib? si hꝫ de tēpo. or. cū nullus. li. vi. si vero non habet ꝛ hoc maliciose facit ꝫ adiri superior qui ei? negligētiā debet supplere. ar. ix. q. cuꝫ sit. mus. de cō. p̄hēb. q? aliqui tēre: ꝛ idē si esset excōicatus vel suspensus. arg. in eo. c. aliqui tē.

¶ Nono q̄rit̄ q̄d si dicti p̄lati nolint admittere p̄tatos: ꝛ dico q̄ ex rōnabili cā possūt reprobare aliquē ex electis vt p̄t̄s in textu ꝛ hoc infra triduū a die p̄tationis sm p̄stitutionē inter cētas q̄ q? sublata est sm Laud. hoc est arbitrarium. Et si loco repulsi alius subrogef̄et ille ꝫ glo. ex cā poterit expelli nō aūt sine cā. Si vero p̄lati absolute nolint dare licētiaꝫ dicto modo petēti? nihil refert: q? eis licentia auctoritate aplica cōcedit̄. vñ audire p̄t̄ cōfessiones. ꝛ hoc sm Lar. expectato cōgruo tpe: q̄d vt vſ est vſq̄ quo viderint eoꝝ in hoc firmā suam. Si ℨo p̄lati nō expectata p̄tatione sm̄onētes dicāt nō p̄sentēris aliquos: q? nō admittem? sm card. audire poterunt sine alia p̄sentatione. Si ℨo expresse nō recusant admittere: ꝫ nō vant licentiam vel negligūt sm gl. locū habet hic p̄uilegiū post trinā monitionē vel requisitionem. de sup. neg. p̄la. c. ſ. ꝛ facit de appel. ab eo. li. vi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 ¶ Decimo q̄d si fiat ꝑtētio ē numero admittendoꝝ vel idoneitate: ⁊ dico q̄ si fiat de numero ſm gl. eps reiꝯere pōt ſi vltrā modū ſolitū ꝓſentent nec hoc exigit ppl̄a multitudo: vñ recipiet numerū qui ſibi vr: de reliquis erit recursus ad arbitriū boni viri. i. iudicis qui dz eſſe medi⁹ ſz Card. Si vero ſit de idoneitate ⁊ probabilr̄ contingeret de malicia ꝓlatoꝝ. q̄ ideo. i. cōtēdāt q̄ nolūt admittere: credo q̄ locū habebit ꝓuilegiū ſaltē in ſubꝛogato q̄ nō refert an verbo vel de facto dicāt ſe nolle dare licentiā. vbi vero prelati bene mouentur: licet cū erroꝛe verſi eſt q̄ dicit glo. eos repellere poſſe etiam ſubꝛogatum.

¶ Tu. querit̄ quid ſi dederint q̄dē licētiā ſz eā deinde reuocauerit: ⁊ dico q̄ ſine cā hoc facere nō pōt ſm glo. Pan. Zen. ⁊ Card. vñ nihilominus licētiā fratres haberēt: q̄ eſſet in fraudē legis: ⁊ idē ꝺſi abſolute negarēt ex cā tñ vt q̄ hoc poſſint ſm meutē predicatoꝝ: vt puta ſi aliqs ex dictis fratrib⁹ poſt licētiā ſcādaloſe conuerſaret vel efficeret ſurdus aut mēte capt⁹? ⁊ hmōi: q̄ textus requirit ꝓſonas idoneas ⁊ vita ꝓbatas.

Rursus de confeſſore tertio quantum ad eius qualitatem.

CONfeſſor tertio qualis debeat eſſe vt plenius innoteſcat: colligo quod debeat habere tria neceſſario. ſ. potētiā ſciētiā: ⁊ ꝓudētiā. ⁊ quartū de bñ eſſe id eſt vite ſanctitatem. Quātū ꝯo ad potentiam ſciendi eſt q̄ auditurus cōfeſſiones i primis poſt ꝓtē caracteris ſiue clauis dz etiā hāc ꝓtātē iuriſdictionis ordinariā vel delegatā. ⁊ bñ aduertere q̄tū illa ſe extēdat. Nā ſm Archyē. q̄ aliquem abſoluit in caſu in quo nō pōt. q̄ erat reſeruat⁹ vel q̄ nullā hēbat autoritatē ſciēter vel ex ignorantia iuris craſſa nō incurrit quidē ex hoc aliquā cēſurā etiā ſi ſit religioſus ſm zab. ⁊ zen. tñ peccat mortaliter ſm Richar. in. iiij. di. xvij. ⁊ ſic abſolutū de ꝓpzio erroꝛe tenet auiſare ſi ꝓt. ſ. cōmode: ſz ille quo ad deū dū hoc ignoꝛat excuſet q̄ intelligē q̄ſi ſine ſcādalo notabili pōt aniſare. Vel petita ac obtēta autoritate abſoluēdi in caſu i quo abſoluere nequit ſz dirēc. aliquos peritos vocato illo caute de q̄buſdā ꝓfeſſis interroget quaſi pleni⁹ informandus: ⁊ an deinde aliq̄ crimina ꝓpetrarit: ⁊ ſic eu⁹ demum abſoluat ab oſb⁹ tūc ⁊ ꝓi⁹ auditis: vel ſi inde magnū ſcādalū timeret: abſoluat abſentē: ſi ab vltima confeſſiōe adhuc credit ꝓfeuerare in gr̄a vel in hoc caſu ſm alios cōmittat ſummo ſacerdoti chriſto ꝑſertim q̄ſi multitudo eſt ſic neglecta: vel itereſt multa diſtātia loci. ꝓter hoc etiā ſi religioſus ſic abſolueret ab aliqua ſnīa excōicatiōis ſuſpēſionis vel interdicti eſſet excōicatus. Hec ex illo ⁊ adde q̄ ſufficit crudelitas ꝓbabilis dicte ꝑ ſeuerantie in gratia: ſm iſtā opinionē cuz certa haberi nequeat. etia de eo qui ꝓnialiter cōfitet. Aduerte tñ q̄ ſi ralis cōfeſſor abſoluere poſſit ab aliquib⁹ lz nō ab oībus: ſufficeret recōfiteri illa ſolū a quib⁹ abſoluere non potuit habenti autoritatē. Ex his elice q̄ tenet indagare q̄ caſus ſint epales: ⁊ qui papales: alioquin periculoſe audiret. vt in cle. religioſi. de ꝓuil. caſus epales ſynodales vel archiepales ſic ſcire nō tenet ſm Dur. lib. iij. ti. ij. vbi dz q̄ religioſus ꝓbabiliter ignoꝛare pōt hmōi inſtituta: q̄ in facto cōſiſtit: marie q̄ talia cōſilia adire ralis nō tenet ideo ſm ÿÿ. excuſat: ⁊ adde tu q̄ tanto magis ḡro hodie: ſi religioſi vel alij de hmōi inquirēt: et ipſi epi plerſiq̄ neſciūt de hmōi docere. Deberēt tñ ſollicite cōfeſſores inquirere ſi quid in cena dñi vel in alio tēpoze de hmōi publicatur. Quantū vero ad ſciētiā notādā eſt q̄ in ꝓfeſſoze ſm. g. ty. in. iiij. diſt. xvij. ⁊ in. l. ſcia. ⁊ ſi nō ſit maioꝝ: tāta dz eſſe vt ſciat diſtinguere inter peccā nō peccā: mortale ⁊ veniale: ⁊ ſi in aliquo eſſet dubitatio ſciat ꝓſiderare vt poſſet recurrere ad peritioꝝ: hec ille. quā ſuam. s. Bo. cadē diſtinctione extēdit dicēs q̄ tantā ſciētiam dz habere confeſſoꝝ q̄ ſciat diſcernere in pcīs cōib⁹ q̄ venniale ⁊ q̄ mortale ⁊ q̄ ſciat ſemp. ad q̄ pcā ſua ꝓāo ſe poſſit extendere: ⁊ nō q̄ alia pnia ꝑ mortali alia ꝑ veniali eſt ꝓponēda ⁊ itē q̄ ſi eſſet aliq̄ genus pcī ad q̄ manū extēdere non poſſet niſi illud cognoſceret audiret cōfeſſiones in periculū ſui ⁊ ꝓximi tūc ſibi vñ hoies hoc cognoſcentes reuenīt cōſulere diſcretos. alioq̄n vterq̄ graniter peccaret: ⁊ hoc voluit dicere aug. de penit. di. ſ. q̄ vult. Eſt ⁊ alia ſcia q̄ dā ꝓ habitū acquiſitū ſcit diſcernere inter ꝓpleritates pcōꝝ: ⁊ hec eſt de bene eſſe: in ralib⁹ aūt ſemp dz eligere viā ſecuriozē ⁊ cōſulere ſapientes: hec ex illo. Alber. et dicit q̄ ſacerdos non tenet ſcire diſcernere niſi in cōi que ſint capitalia: ⁊ q̄ mortalia cōia ⁊ que venialia ex gſie q̄ q̄ neſcit peccat ināt mortalr audiēdo cōfeſſiones: ⁊ plus peccat qui eum inſtituit aut pmittit inſtitutū miniſtrare. in perplexis aūt q̄ſtionibus dz ſacerdos parochialis eſſe ſta diſcret⁹ vt talia difficilia eſſe ſciat: nec procedendū in eis ſine ſuperioris cōſilio vel autoritate. hec ex illo ⁊ idē de oī cōfeſſoze. Et per cōia intelligit ea que cōmuniter ab oīb⁹ ſciuntur eſſe mortalia. Unde ſm iſtos ſufficiētē credo q̄ attē te legit ⁊ intellexit defecerūt: niſi ſit aut naturaliter ſtultus aut ꝓſumptuoſus: vt nō ſciat dubitare: vel nolit interrogare: q̄ talis habet dictā cōez notitiā. Durandus aūt ordinis minoꝝ rigoroſius loquit dicēs q̄ cōfeſſoꝝ ſcire debet veritatē expreſſa per penitentē ſint peccata vel nō ⁊ vtrū cōtractus quos facit liciti vel illiciti: ⁊ q̄ reſtituere tenet ⁊ q̄n non ⁊ vtrū debeat illū a cōione prohibere vel nō: q̄ ſi iudicat licitū q̄ eſt illicitū: vter q̄ in foueā cadit: niſi eū excuſet probabilis ignoꝛātia: puta ſi dz aliquē doctorē aurenticum ⁊ famoſum cui⁹ opinioni innitit. Uñ ſi non ſit expert⁹ in caſib⁹. ita q̄ nec ꝑ ſe ſcit iudicare: nec dubitare nouit: cū periculo aīe ſue audit cōfeſſiones. hec ille. Sed hoc dictū eſt verū in eo q̄ voluntarie audit: maxime ſi ingerat ſe ad hoc vt dicit archie. ⁊ ꝓz ex verbis. d. durādi q̄ premittit ante ꝓdicta: q̄ cōfeſſoꝝ quoties ſe ingerit ad confeſſiōes: toties ſe offert ad rñdendū de quolibet ⁊ interdū de caſib⁹ inopinatis ⁊ alis inauditis ⁊ valde ꝓpleris: vnde cōcludit. dz ergo confeſſoꝝ ſcire ⁊c. dicta ꝯo. s. Tho. Bona. ⁊ Albe. q̄ in ſuia vnū eſt intelligē in andiēte ex obediētia: ⁊ coacte in quo ſufficit ſcientia mīoꝝ ſm pet. de pal. Ex his aūt oīb⁹ elicito duas reglas. Prima q̄tū ad exponēdū. Dī is q̄ ex obediētia exponit certū ſit ꝓbabili certitudine ſe eſſe idoneū ſecure audit: ſi vero ſcit ſe nō eſſe idoneū: peccat audiendo maxime ſi videt exponentē mouerī paſſione amoris vel cupiditatis: ⁊ hmōi. vñ ſm archie. nō excuſat a pcō ſi in eo ſit tāta ignoꝛātia q̄ neſcit etiā q̄ dicit. s. Tho. ⁊ Albe. ſi ꝯo dubitat etiam ſe cure audit: q̄ regulariter ſm. s. Tho. in quodli. fundit⁹ obedire tenet⁹ in dubijs. Secunda q̄tū ad exponētē. Si videt exponēdū tāta hȳe grāmaticam vt lecta intelligat: ⁊ vidiſſe defecerūt aut ſimilē libzū: ⁊ nō eſſe ſic ſtolidū quin dubitet vbi eſt dubitandū: nec temerariū nec ꝓſumptuoſum in ſuo iudicio ſecure exponit vt ꝓz ex dictis. Quantū vero ad ꝓudentiā ſciendi eſt q̄ ſtante ꝓtāte ⁊ ſcientia: ſi eſſet imꝑudens adhuc poſſet in multis caſib⁹ ꝓcipitare pcō: ⁊ in quibus q̄dā agendū ſit parebit. i. §. x. * Quantū vero ad ſanctitatē vite ſciēdū eſt q̄ exiſtēs in mortali audiēdo confeſſiones mortalr peccat: q̄ ſm s. Tho. ⁊ Albe. oſs exiſtēs in mortali exhibendo ſe miniſtrū eccl'ie in aliquo actu mortaliter peccat. ⁊ toties quoties hmōi actū facit: nō tñ ſemp requiritur confeſſio niſi in euchariſtia: ſed ſufficit contritio. An aūt poſſit q̄s confiteri tali exiſtenti in mortali. s. Tho. dicit q̄ lz ſubdit⁹ teneatur recipe ſacrā a miniſtro eccl'ie etiā exiſtente in mortali quouſq̄ ab eccl'ia tolerat: q̄ adhuc ei obligat⁹: tñ excepto caſu neceſſitatis nō ſoret tutū hmōi inducere ad executionē alicuius ſpectantis ad ſuum ordinem durante conſciētia q̄ ſit in mortali: quaꝝ tñ pōt deponere: q̄ in inſtanti ex diuina gr̄a ſe pōt emendare. Hoc tñ modū habes ſupra excommunicatio. v. §. iij. Hic tamen nor. q̄ caſum neceſſitatis appellat. s. Tho. eum in quo alij⁹ ſacerdos haberi non pōt ⁊ confeſſio

imminet non ſolū neceſſario vt vī velle ſupplementū: ſed etiā de bene eſſe ꝓ cōione vel ſpāli deuotione: q̄ ſi nō peccat mulier vadēs ꝓ viam ſuā ad eccl'iam cā deuotionis obiecīdo ſe occaſionē hoīm quos inde credit ſumpturos occaſionem mali: pari rōne hic. Et licet talē inducere ralē cauſa: lz hoc neget ſupplementū: q̄ hoc ſonant ꝝba s. tho. ⁊ hoc nō eſt inducere illū ad malū faciendū ſz ad bonū. ⁊ de ſimili vide infra vſura primo. ſ. q̄ ¶ Primo ꝯo q̄rit circa ꝓdicta a q̄bus poſſit abſoluere cōfeſſoꝝ: ⁊ dico q̄ de fratrib⁹ predicatoribus⁹ ⁊ minoꝝib⁹ dictū eſt ſtt. ꝓioze. §. v. de curatis aſſt dico q̄ Joā. de ligna. poſt Guil. in ſpe. ſic dicit. Nō obſtante q̄ doctoꝝes ponāt multos casus epis reſeruatos curati abſoluere pōt ab oībus occultis. que in iure non ſunt epiſcopis reſeruata: ⁊ q̄ ſunt ipſis ſacerdotib⁹ directe vel per cōſequētiā aliquā interdicta: lz ergo epi poſſint reſeruare certos caſus q̄ de iure ꝑtinēt inferioribus⁹. nō tñ hoc poſſent ſimplr̄ nili in duobus caſib⁹ ſm Guil. i. directe. vt cū aliq̄ fuerint legitime in crimine deprehenſi: q̄ merito fuerint tali prātē ꝓuinati: ſcō indirecta ꝑ aliquē ꝓbam vt cū aliqs caſus euenerit in quo ad vtilitatē communē expediat q̄ talē caſum retineat: et aliter non. xxv. q. ij. de eccleſiaſticis. Non aūt expedit vtilitati cōi reſeruare tot caſus: ⁊ ſed hoc eſt ponere laqueū in viā ſalutis. hec ex illis. Sed intelligo q̄ hoc epi non poſſunt extra illos duos caſus ſine pcō: q̄. i. hoc nō pōt ſine pctō niſi ex alia rōnabili cā: q̄ vī ſemp ad aliquā illoꝝ duarū reduci: absolute tñ hoc pōt ſcui ꝑ conſtitutiones ſynodales: ſta ⁊ ſimplici verbo. ⁊ abſolutio ꝑ talē prohibitionē facta non reneret. Suma ang. in ti. caſus epo reſeruati ad finem dicit q̄ lz eps ꝑ cōi vtilitate reſeruaſſet aliquē caſuz ſi ſacerdos videret in aliquo particulari non expedire ſaluti ei⁹ ſed obeſſe ſi remitteret: pōt abſoluere. iuxta no. gpañ. in. c. dilecto. de confan. ⁊ affi. ⁊ in. c. at ſi clerici. de iudi. quod verum eſſe limita ꝑ mentē ei⁹ eo caſu q̄ iſte ad ſuperiozē remitti nō pōt. vel quoties ꝓbabiliter preſumit de tali caſu ſuperiozē nō cogitaſſe: ⁊ aſſt illud dictū eſt falſum: q̄ talis ſacerdos quo ad hoc hz claues ligatas: nec ſe pōt impedire: nec tz abſolutio ꝓbat in. c. ſi epo. de pe. ⁊ re. in. vſ. vbi dz q̄ in hoc nullaz hz ꝓtātez: ⁊ in cle. dudū. verſic. per hmōi. cū ibi no. de ſepul. ⁊ in. c. paſtoralis. ō offi. ordi. niſi ſit in articulo mortis. de ſent. excom. q̄ de hīs. ⁊. c. quāuis. Nec poteſt eo caſu ſacerdos iudicare vtrum expediat remiſſio necne. di. xxv. inferioꝝ. de maio. ⁊ obedi. cum inferior. de ap. vt nostrum. Et ſi dicat quod ſupioꝝ reſeruat ad bonum ⁊ hic remiſſio cedit ad malū: ⁊ dico q̄ inferioꝝ hoc iudicare non dz ſed remittere quem ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

principalē pastorē. Pas. aūt loquit vbi superior agit i remotis: r periculū est in mora: vl vbi euenit inopinat⁹ casus de quo verisīlr credit q̄ si legislator aduertisset: cōcessisset nec consuli pōt. Ibidē etiā tenet dicta sum. q̄ eps nō pōt sibi reseruare cas⁹ quo ad curatos nisi ex cā legitima. Licet alijs possit reseruare p voto exceptis prędicatorib⁹ r minorib⁹: sed dic q̄ cum peccato pōt sibi reseruare non pōt nisi ex causa rationabili: vt supra dictum est. Quod autem dictum est de curatis propter eandem rationem intelligēdū de religiosis alijs a prędictis.

¶ Octo dic̄ quo intelligēda sit autoritas quā eps vel ali⁹ supior cōcedit, r dicit Jo. an. de offic̄io vic̄a. super. c. rua nobis. qō si eps dedit vicariū gñalē: r in mādato expssit aliqō de illis q̄ requirunt spāle mādatū secuta gñali clausula: ea oia alia q̄ nos possum⁹ etiā si mādatum exigant spāle ſm Host. satis vī q̄ talis etiam specialia possit ad instar pcuratoris: secus si q̄d de spālibus nō fuisset expressum hec ibi. q̄ archie. limitat verū de vrute vbiq̄ r in foro cōtentioso. in cōscientia aūt in gñali cōcessiōe intelligerent̄ specialia: nullo eorū expsso. si cōstaret q̄ pferēs autoritatē hoc intrēdebat. rxij. q. v. humane. tu vō etiā limita nisi spālia essent maiora expressis. de mēte Pan. in. c. sedes. de rescrip. Notādū est ēm q̄ ſm alios sicut sum. an. vī imponere mo. etiā expssis aliq̄b⁹ casib⁹ reseruatis nō pcedit casus q̄ est adeo grauis q̄ verisīlr in tali generalitate nō venit: sicut de violēta pcussiōe clerici rz mo. q̄ nō venit nisi exprimat: rs primū est melius: r q̄nis dici possit q̄ tūc etia iste casus venit in specie sua: rs nō i numero vbi talis fuisset excessus q̄ si eps hoc fuisset nō cōcessisset: sicut si fuit minutatī rz truncat⁹: vel aliq̄d tale. Et idē inquit archie. dici pōt de autoritate pfessorib⁹ ab epō data q: dicēdo vobis autoritatē meā in cōfessionibus: nō intelligit q̄ hoc suos casus concessisse r ſm gl. Ray. et. si spāles cas⁹ exprimeret in gñali dicēdo vt possitis absoluere in oib⁹ casib⁹ in q̄bus nos possum⁹ adhuc nō esset tutū errēdere manū ad reseruata: misi cōstaret aliter de eius intētiōe: sed dicēdo pcedo istum r illū r oēs alios meos casus: intelligit dedisse totā ſm archie. Dicēdo aūt aliquē: oportet vt in tam eligēdi confessores idoneū: nō concedit eoipō absolutionē a casib⁹ reseruatis: misi hoc exprimat vl pōtet euidēter p aliqua signa. de pen. r re. si epūs. ll. vſ. Et nota rs glo. nō tz dispēsare in votis aut iuramentis sine spāli mandato nec absoluere ab excōicationib⁹ actis a sacerdotib⁹ p furtis r dannis quorum ignorant autores: cū ſm q̄d pōt̄ineat ad forū contentiosum r multominus a sententijs latis in forma iudicij pro cōtumacia aut re iudicata vel offensa quā tuncunq̄ epūs remittat vices suas in suas i generali quo ad forū penitētiale: imo ego dico q̄ nō liceret absoluere a quacunq̄ excōicatione reseruata vel cēsura: etiā si casus reseruati aliqui essent enumerati. qz ista nō venīēt pro pte sub nole casus. r sunt q̄d quo ad absolutionē pctō maius in tali aūt cōmissione nō venīt maiores expressio: vnde ecclesia distincte exprimit peccata r censuras: r relaxationē iuramēto rum r huiusmodi. s. casus. in princ.

¶ Tertio vtrū officialis epi habeat in pśentiis z autoritatē casuū epalium: r dicit Host. q̄ non nisi expresse pateat q̄ hoc voluerit eps: r si hz r non est sacerdos vz alteri delegare de procura. petitio: r ſm Paul. in cle. j. de pnuil. hz iste officialis iurisdictionē solū in foro cōtentioso: nec de spūalib⁹ se vz intromittere: vt in. c. hz. de offi. vſ. li. vj. nisi vt dictū est aliō ex gra habuerit ab epō. Secus est aūt ō vicario generali epi i spiritualib⁹ experientia teste. de quo infra vicarius. Quādo aūt eps ad remotā se transferat regionē: r alius epūs vicarium generalē relinquit talis vicarius ſm Host. potest omnia sicut ille qui ipsum instituit posset si esset presens.

¶ Quarto vtrū sacerdos absoluere possit eum quē nō ipse: sed alius audiuit: r dicit ȳȳ. q̄ non qz sacrm pne oluidi nō pōt: sicut nec alia. pxij. 01. quotīdā. imo si vnius parochie sint duo curati solidū. a. r. b. r. b. audiat a ppōsito vl a casu cōfessionē facā ipsi. a. si. a. mortaī ante absolutionē. b. absoluere nō pōt ab his q̄ audiuit: quia in sacrō pne necessaria est absolutio ex pte pfitentis r absolūētis: vñ cū is q̄ vni cōfitetur non intendat confiteri alteri: non subijcit se claūibus eius nec eum potest aut absoluere aut ligare.

¶ Quinto queritur vtrū sacerdos illam possit absoluere cum qua peccauit. r dicit ȳȳ. q̄ eaz remittere debet ad aliū sacerdotē: ne collabatur erubescentia que pars est maxime satisfactionis r sic no. Hugo. xxx. q. j. super. c. oīs. circa presbyterum grecū r vxorē eius vt ibi habet in gl. r idez est de omni peccatore in quo sacerdos fuit consentiens vel cooperator. Si tū in his casib⁹ absoluat valebit absolutio. Concordat. s. tho. in. iij. Nec est contra inquit ȳȳ. q̄ eps dispensare non pōt in simonia cuz eo cōmissa: qz dispensatio est dignitatis absolutio necessitatis: vnde nō eque facile quis amittit. r potestarem absoluendi sicut dispensandi. ij. confessio. j. §. xvj.

¶ Sexto vtrum quilibet sacerdos quemlibet a quolibet in mortis ar. possit absoluere in absentia ppū sacerdotis: r dico q̄ sic ab omnib⁹ peccatis r sententijs. ar. gu. de pe. dist. j. quē penitet. r de sen. ex. non oubium. quod supple. tamē limitat nisi sacerdos sit precisus sed male vt. S. confessor. j. §. vj. Sed r si q̄s sit i mortis arti. ex dānatiōe institie publice adiudicat⁹ audiēd⁹ est si penitentī⁹ petat r absoluēd⁹ r officiales ecclīastica cēsura cogēdi sunt vt hoc pmittāt. ō pe. r re. cū ſm. in. cl. Et si q̄s excōicat⁹ ōcedit cū signis pnie manifestis. p quē non stetit q̄ min⁹ reconciliaret is post mortez absolueī: sic tū vt eius absolutio ab aplica sede ḡrat si dum viueret ab ea fuerat absoluendus. ſm alios. vide. s. absolutio. j. §. v.

¶ 7. q̄rit vtrū sacerdos possit illuz absoluere q̄ non vult ab alijs desistere q̄ ipse sacerdos credit eē mortale r dicit gof. in. ar. q̄lib. q̄ si cōfessor certus est illud eē mortale. qz sic: nulla est de hoc inter doctores diuersitas: nullo mō eum debet absoluere: si vō nō est certus. qz dubiū est. frer doctores r diuersa opinantur. si est ei⁹ ordinarius eius absoluet. teneī: si ipse pfessor nō pōt sibi forma re cōscientiā q̄n sit pcm in diuersitate doctorum: tūc nihilominus dictat ei scientia sua informans ea vt cōsulat peritos. r disponat facere q̄ tenet. r eū absoluat: r si pure penitēs nollet agnoscere tale q̄d pctm: nihilominus absoluat eum: qz hoc pcedit ex rone nō ex ppetuitate ordinarij seq̄ oz cōe iudicij ecclīe. r nō sufficit si nō est ordinarius seq̄ oz ppriū iudicij. vñ si credit mortale r pscientiam deponere nō pōt nullo mō pōt eum absoluere sine pctō. Archi. tū vī sentire indistincte q̄ z pscientiā absoluere nō oz sive sit ordinarius sive nō: rs primū vī verius nisi cōscientia ordinarij dictarer sibi quod ipse mortaliter peccaret sic absoluendo: rs casu pcedit dictū Archie. alias vō Bof. qz ex quo ille credit opinionem qua sequit esse veram immunis autoritati probabili non viderur peccare mortaliter. r sic debet absolui.

¶ 8. q̄rit vtrū pfessor absoluere possit a pctō excōicatū quē absoluere non pōt ab excōicatione r dico de hoc eē duas opiniones vt refert angelus in suo q̄lib.* Prima dicit q̄ hoc fieri pōt si non stat p penitētē q̄n absoluat ab excōicatione ita q̄ nō est in mora petēde absolutionis. nec timeat negligētiā fiat ad eā petendā: r hāc primo tenuerunt ȳȳ. Rod. r alij. o. r sequuta est sum. ang. r supplementū q̄rit motiua soluerent hic si essent alicui⁹ momēti.* Secda vō tz Zuti: dicens q̄ siue sit q̄s excōicat⁹ iuste siue iniuste: dū tū excōicatio teneat siue ster p eū q̄ nō est ab excōicatiōe absolut⁹ siue non q̄ absolui nō pōt a sacerdote vel ab hoīe a vero excōicatione manēte. Et si ecclīa minor: vt. c. si celebrat. q̄ cle. exc. mi. quāuis absoluat. Et si vero peniter in iudicio dei. Nam cōstat quod q̄ est optima legum interpres sic observat. Et hāc opinionē tenuit ric. cui⁹ sunt pdicta verba. hz sum. ang. conat ascribere illi oppositū: hāc etiā tenet. s. tho. pe. de pa. sum. cō. vgo de castro nouo. Joan. de nocono. Ja. de laude. et omnes theologi de hac materia pertractantes in. iij. r oēs canoniste cōiter r sum. ro. r cōiter oēs summiste prer rodē. r mo. pro hac ē rō insolubilis qz vt prz ex diffinitione excōicatiōis. ois excōicat⁹ etiā minoris est pnar⁹ participatiōe sacrōz passiua. Nec vz solutio sum. an. dicentis quod est privatus pplenue non imitatiue: pro q̄ hec glo. est voluntaria r psumptuosa cū in materia tā periculosa. Et hec gl. sine fundamento alicui⁹ canonis z diffinitionē excōicatiōis: vñ pari mō r facilitate possem ego dicere q̄ iude⁹ nō baptizatus pt̄ pfiteri r absolui. qz baptism⁹ est ianua sacrorum. pietiue fz: nō initiatiue: scdo qz est z̄dictio q̄ quis nō participet sacrm pne pplere r q̄ absolua⁹ a pctis: qz illud sacrm in tali absolutione ita complerur q̄ nulla pars ei⁹ deficit: vt pz per dicta theologorū in ūto. nec absolutio ab excōicatione superueniēs siue maiori siue minori est sacramētū aut ps ei⁹. fz pertiner ad forū pctiosuz r fieri pōt q̄ non sacerdote: misi: quatenus hz annexā absolutionē a pctō. tertio qz excōicatio maior plus elongat a participatione sacrorū quā a iure būficiorū: qz ab illa directe r immediate excludit r hoc est de eius essentia: ita q̄ z̄dictio est aliquē esse excōicatū r pticipare sacris: qz essent iūt⁹ r ex. Bz a iure būficiorū: uz ita elōgat q̄ ea stante non est quis capax illius iuris initiatiue: qz tali etiū si eligat nullū penit⁹ ius acquirit etiā si excōicationē ignoret: vt in. c. apostolice de cle. exc. mi. in gl. r in. c. si celebrat. eo. ti. Ergo multo min⁹ est initiatiue capax participatiōe sacramentorū. pro hac etiam est rectus canonis in. d. c. si celebrat cum glo. pro hac etiam secundum ricar. est consuetudo optima legum interpres.

¶ Nono q̄rit vtrū pfessor teneat scire de omnibus q̄ sibi dicuntur in pfessione an sint mortalia necne r circa hoc multa rigorose scribit Henri. in q̄li. vt recitat archie. tertia pte. ti. xvij. c. iij. q̄ nō pbat. hz tu dic q̄ tenet iuxta ea que dicta sunt. §. i pn. r nō pl⁹ nec tenet semp audito q̄libet peccato iudicare vtrū sit mortale qz vix reperet i toto mūdo vn⁹ pfessor idoneus: hz sufficit si iudicet de his q̄ scire tenet: de alijs aut̄ difficilibus pōt suspendere iudiciū. mō opportunū remediū apponat: ne iterētur si dubitat ea esse mortalia.

¶ Decimo queritur quid faciet si occurrat ei dubius casus: r distinguo: quia casus est dupliciter dubius: primo ipsi confessori q̄ ppter suam imperitiā dubitat in re certa. scdo in se vnon confessori: vt qz ipse probabiliter quidē tenet determinare vnā partē. tū penitens vel alius dubitat ppter dubitationes vel opiniones doctorū contrarias. sicut de emptione iurium in monte Florentie vel in Venetiarum in prestitis aut locis Janue et de decimis soluendis vbi non exiguntur a pa-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ratis dare si eccl̃ia peteret qđ Inn. dicit mortale ⁊ beatus Tho. Joã. an. ⁊ Archi. negãt. In pmo casu dico primũ esse in confessore scire obuiare de ignoratis q̃ cauti⁹ incedit. Cũ nisi legerit casus decisionẽ: vl̃ habeat rõnes euidentes semper dubitare: ⁊ pitos cõsulere: aut ipsemet rẽ nouit videre ds si tps hoc patiť dicendo pcõi se velle rem meli⁹ cribrare aliquin si tps non patiť absoluat penitẽtẽ quantũ sua se extendit auctitas: ponẽs ei vt sup re dubia psulat talem vel talem pitũ vel pitos in gr̃ie ⁊ pareat eis: sicut medicus imperit⁹ egrũ ad pitiozẽ remittere ds. arg. c. qui vult. de pen. di. v. qđ si nec⁹ hoc põt exigat a penitente qđ sit parat⁹ facere: oẽ ꝯ tenẽť ⁊ cõsulat ei qđ tuti⁹ est: ⁊ q̃rat quãtũ põt scire veritatem ⁊ in dubio nõ deneget absolutionẽ ⁊ hoc sufficit q̃: si ille est paratus ita facere: est contritus ⁊ nihil hs absolutiõi repugnãs. Ju scõo ẏo casu ſm gl. Ray. nõ est pcipitãda sñia nec denegãda ⁊ sed turio⁹ via pfulẽda ⁊ terror incutiẽd⁹ ex piculo⁹ qđ tunc vť verũ qñ penitẽs ex probabili rõne ad heret opinioni alicuius doctoris notabilis: quo casu pfessor relinq̃t on⁹ sup pſciam eius si nolit acq̃escere. Qñ ẏo aliqs nõ hs in se bonam rõnez q̃re hic magis quam illi opinioni heret ⁊ pñr remanet in dubio: ꝓpter qđ si dubiuz sit in aliquo abstinẽdũ sit: vtrũ. ſ. sit pctũ vel non ofno abstinẽdum est: ⁊ eligẽda est para⁹tutio⁹ ne discrimini se apponat. Si ẏo nõ sit dubiũ principal⁹ super pctõ: ds vtrũ qs teneat ad aliqđ faciendum: vl̃ oãdũ: vel penam subeñdã: semp eligat opinio benignio⁹. ff. de eo qđ cer. lo. l. qđ si epheſi. vnde vť ds in. c. ft. de trãſac. in his sup qb⁹ ius non inuenit exp̃ssum pcedas eq̃tate seruata semper in humanio⁹em prẽ declinãdo ſm ꝯ psonas: cãs: loca ⁊ tpa videris postulare: hec ibi: ꝯ ⁊ Bar. ds l. l. oẽs populi. ff. de iuſti. ⁊ iure. ⁊ i dubio regulariter dãda est sñia p⁹o reo: missi in causa matrimonij: bonis: seu liberatis: vel testamenti: vt in. c. fin. de re. iur. ⁊ in. c. cum sunt. ⁊ in. c. odia. eodem ti. li. vj. ⁊. ff. de legibus. l. benignus. nisi forte esset aliqđ faciendum ꝯ faciliter posset expediri vt cum qs absoluitur ad cautelam.

11 ¶ Undecimo q̃rit̃ p qua culpa teneatur pfessor ex ignoratia in cõfessione delinquẽs: ⁊ dico eũ q̃ se ingerit teneri de oi exacta diligentia. ar. ff. de posi. l. ſ. §. sepe. vbi ds ꝯquí obtulit se deposito reneť etiã de leuiſſima culpa: vbi al⁹ nõ teneretur nisi de dolo ⁊ lata culpa. q̃ ait se nõ ingerit: hs requisiť⁹ aut cõpulsus exercet ex charitate fraterna: vť nõ teneri nisi inquãtũ scit vel potest cõmode scire cũ ipossibilũ nõ sit obligatio. de reg. lib. vj. vt de dolo. ⁊ lata culpa: item q̃ hic agitur ad meã vtilitatẽ alteri⁹: sicut ⁊ ꝺ depositio dicetur.

12 ¶ 12. q̃ prudentia debeat vti pfessor vbi peniten-

bus in genere an aliquã habeat maiorẽa qua ⁊ laudabiliter ante ola absoluek si põt: scõo de decem p̃ceptis. ſ. vnũ cole deũ ⁊c. ⁊ tertio de septez vitijs capitalib⁹ ꝓpriehẽſis hac dictione saligia. ⁊ circũstantijs eoꝝ: ⁊ de articulis fidei ⁊ eccl̃ie sacrãm⁹: ⁊ operib⁹ pietatis ⁊ abusu sensuũ: ⁊ ymõi. Imo aliqñ ad hoc teneť: sub pctõ mortali: non faciẽdo mortal⁹ peccat: qđ sum. ange. dicit verus primo qñ sine rõnabili cã scienter omittit facere interrogationes necessarias ꝓ validitate cõfessiõis. credẽs ꝓbabiliť ꝯ penitẽs ex obliuione vel negligẽtia omittit. ar. c. fit rector. dist. xl. secus vbi credit ꝯ talia peccator: scit ⁊ aduertit. q̃ credere põt ꝯ ymõi nõ cõmiſit vel de his al⁹ est cõfessus. scõo si ymõi omittit ex negligentia teneť: q̃: ex p̃cepto charitatis tenetur facere peccatori q̃ sibi vellet rõnabiliter fieri pertinentia ad necessitatẽ salutis. aliter agit cõtra p̃ceptũ illud. diliges proximũ tuũ sicut teipsum: ſs sum. ro. dicit ꝯ si sacerdos nõ se ingessit. non tenetur plusq̃ depositari⁹. i. de dolo ⁊ lata culpa: quasi dicat ꝯ p̃dicta sunt vera de eo qui se ingessit: nisi hꝫ affit vť ꝯ primũ sit verũ qñ ds de facili ⁊ sine magno tedio posset occurrere necessitati proximi: ⁊ nõ aliter q̃: cõfitẽs ex q̃ facta diligentia debita nõ aduertit de illa circũstãtia excusať: ⁊ sic non est in extrema necessitate vt necessariuz sit facere illi spũalẽ eleemosynã consulendo: ⁊ sic⁹ scõm multo minus est verũ nisi in dicta limitatione. nec ly. sicut importat equalitatẽ: ſs similitudinẽ: vt. ſ. primus diligať eodẽ fine nobiscuz. Et dato ꝯ sit verũ hoc ſm nõ est verũ simpl⁹: ſs solũ si negligẽtia sit magna. i. lata q̃ dolo eq̃para tur: secus si sit leuiſſima aut etiã leuio. ⁊ confessor nõ se ingessit vt. ſ. §. xj. vide etiã infra culpa ac infra negligẽtia. est etiã venale eadẽ rõne si emittanť ex inaduertẽtia vel obliuione: vel etiã nullũ pctm. Nec obstat illud p̃ceptũ diligẽs: q̃ si rõnabil⁹ desidero mihi nõ extreme sit tẽti do potũ: nõ propterea est mihi mortale si non tribuo eadẽ necessitati parẽti. Unde nõ tenemur fieri. nec ly sicut ſm doctores dicit equalitatem: sed similitudinẽ: q̃ in hoc attendiť vt proximum ad eundẽ finẽ diligamus. vt dictum est.

13 ¶ Decimoquarto q̃rit̃ an facere debeat interrogationes vbi viuet pcõrem ex ip̃rudẽtia ꝑfrẽdo deficere: ⁊ dico ſm ỹỹ. qđ si scit vt ꝓbabiliter credit eũ aliquẽ pctũ omisiſſe: illa ds ad memoriã reducere: q̃ timere põt ne super hoc habeat ignoratiã crassam: vel debitã diligẽtiam non adhibuerit. ſ. ad recolẽdũ. Sed ⁊ de aliis formãde sunt interrogatiões ſ⁹ Ray. ⁊ archi. ⁊ alios. ⁊ est tex. de pe. di. vj. c. ſ. nõ quidem in oibus ne molesteturi: sed in his q̃ confessor non plene intellexit aut confitens non plene dicit pura: q̃ non dicit circunſtantias: aut etiã in his que nec dicit: nec dicere vouit. Et hoc primo de excommunicatis: aut ecõuerso. * Scõo vt nõ fiat explicita interrogatio de p̃ns nisi de illis que oib⁹ manifesta sunt de alijs aũt admonitionib⁹ ita ds a longinquo fieri interrogatio vt si cõmiſit dicat si non commiſit nõ dicat. * Tertio vt de pctis p̃cipue carnalib⁹ nõ descẽdat nimis ad pticulares circũstantias q̃ ymõi delectabilia ꝯro magis in speciali cõsiderank̃ tãto magis concupiſcentiaz natura sunt mouere vt ꝺz in. iij. ethi ⁊ nõ põt continuo gere vt cõfessor talia querẽs ⁊ sibi ⁊ cõfitẽti noceat. hec ille. Sic ergo sunt faciende ne peccator irridcat interrogantẽ imp⁹udenter puta mulitẽ de ꝺoris ⁊ ne discat peccare: ⁊ ne ipse vel confessor ꝓuocef ad malu⁹ quibus adde ne etiam per plateas recitentur interrogationes de turpib⁹ facte imp⁹udenter. Adde etiam ꝯ sicut confitenti nõ licet exp̃imere personã cuz qua peccauit nisi eo modo quo supra confessio. in. xvj. dictum est: ita nec sacerdoti interrogare.

¶ Rursus de cõfessore q̃rto q̃tũ ad actũ eius. ſ. interpositionem penitentie ⁊ absolutionem.

Confessor. iiij. audita pfessiõe ⁊ oibus examinatis duo facere ꝺz primo scilz iniũgere pniam: q̃ ls ſm gl. in ca. sunt plures. de pe. dist. iij. ꝓ q̃libet mortali regulariter ꝺz esse septẽnis: tñ ſm doct. communiter in. c. deus qui. de pe. ⁊ re. hodie est arbitraria. p. d. c. deus q̃. ⁊ per. c. mensurã. de pe. dist. ſ. et scõo absoluere iuxta formã datã. §. absolutio. ⁊ ita iste ordo seruãdus est ſm glo. Joã. an. in cle. vnicũ. de sepu. vbi iniũctio penitẽtie absolutioni p̃mittiť: vt primo audiať cõfessio. scõo ponať pna. tertio sequať absolutio: vt sic absolutiones p̃cedat ꝓritio cordis: pfessio oris: satisfactio operis: saltem in ꝓposito: hec ibi. Si q̃s tñ post absolutionẽ auteq̃ diuertat ad extraneos actus ponerer pnam vť excusari ⁊ non esset q̃ q̃ fit incõtinẽti vť inesse. C. de pac. l. perens. Et ꝺz tñ rõ est: q̃: absolutio est formalis ⁊ cõpletiuũ in hoc facto ſm theologos: ideo priusq̃ in ducatur ꝺz ꝑarari materia. i. q̃cũq̃ est ex pte penitentis maxime q̃: iterdũ pniam quã deberet acceptare peccator tanq̃ salutarẽ forte recusaret. ſ. qđ

15 ¶ Primo vero q̃rit̃ vtrũ bona opera satisfactoria q̃ penitẽs agit sint efficacioza ꝑ pctã diluenda si ea faciat ex iniunctione cõfessoris dicentis quicqđ bonifeceris fit tibi in remissionẽ pcõꝝ: ⁊ dico ꝯ circa hoc. s. Ly. in quolibet quarto⁹ dicit. * Primum peccato⁹ debito⁹ est satisfactionis ex peccato cõmisso sacerdotis iniunctione vť si ponať mmo⁹ q̃ culpa requirit aut hic: aut in purgatorio residuũ soluet⁹ si ẏo imponať maio⁹ nihilomin⁹ tenek facere qđ iniunctũ est si facultas adsit: qđ intellige si sacerdos hoc vltimate vult iniungere. etaliũm sacerdotem peccato⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

ādire nō pōt: ꝛ res iniuncta nō est excessiue indiscreta.* Scdm op⁹ iniūctū a sacerdote vꝫ ex natura opis ꝛ clausū virtute: ita ꝙ ex his pl⁹ valet ad expiandū pcā ꝙ si faceret idē ex ꝓpio arbitrio.* Tertiū. Satisfactio vꝫ ad expiationē pteritę culpę ꝛ cautelā future.* Quartū. Sacerdos pōt satisfactionē iniungere arbitrio ꝓpio ꝛ alieno cōsilio: ꝛ ita etiā arbitrio penitentis vt dicēdo facias hoc si potes: ꝛ si non potes facias illud. Et sic ę q̄d est cū dicit quicquid boni feceris ꝛc. ꝛ sic q̄ penitēs facit accipiunt vim maioꝛē ad expiationē pteritę culpe: ex illa generali iniunctione licet nō ad remediū cōtra culpā futurā. In eo aūt q̄ dr q̄cq̄d boni feceris includitur etiā quicquid mali patienter tolerauerit: q̄ pati malū est facere bonū: cum sit ibi bona operatio voluntatis acceptantis malum patienter. 2

¶ Scdo querit q̄ pnia sit ꝓ pctis singlis iniungēdā: ꝛ dico ꝙ ꝓ q̄libet mortali regulariter eēt iniūgenda septenis. xxij. q. j. q̄dicādū. xxxij. q. ij. hoc ſm. iūcta gl. ꝛ hęc magis vel min⁹ aspera ꝫ dūtatē crimi ñ ꝛ circūstātiarū ꝛ cōpunctionuꝫ ſm Hiero. ita ꝙ ſm Pañ. in. c. accepisti. de spon. duo. dꝫ penitēs semel bis vel ter in hebdomada ieiunare ſm discretionē sacerdotis: cuius arbitrio moderanda est. xxvj. q. vj. ꝓ totum. hodie tñ oēs pnie sunt arbitrarie q̄tū ad ītētionē ꝛ extētionē siue ouratione ꝓsiderata qualitate psonarū ꝛ rerū. ꝺ pe. di. j. mēsurā. ꝛ l. c. de⁹ q̄. extra eo. ꝛ xxvj. q. vij. in. c. tpe. ꝛ ꝓ totū: ꝛ hoc tꝫ Ray. Guil. ꝛ Specu. ꝛ oēs doctores ac summiste ꝛ cōsuetudo ecclesie ġralis. Nec obstat ꝙ in. c. falsas. de pe. et di. j. pnie false dicunt q̄ nō imponūtur ſm autoritatē sctō ꝫ patrū q̄. j. vltra dictā septenē ponūt alꝫ maiores vel minores in diuersis capīs decretoꝝ q̄ ab vsu decidērūt: ꝛ ꝫs vide si vis i sum. con. lib. iij. tit. xxxiij. vbi ponunt: quia ſm Ray. hoc intelligit cū dimittunt siue cā rōnabili: sec⁹ ex cā rōnabili cuiusmodi est ſm Archie. indispositio penitētis. Unde si mereꝫ pnam magnam: ꝛ dicit se facere non posse nisi paruā. iniungat ei illā quā libenter suscipiat: ꝛ si gaudeꝫ non pōt de oīmoda ei⁹ purgatiōe saltē gaudeat ꝙ liberatū a gehenna ad purgatoriū transmittat: ita ꝙ ſm Host. nullo mō permittat eū a se recedere desperatū ar. xxvj. q. vj. ſ. ſpēs. per totum. bodie tñ oēs pnie sunt arbitrarie q̄tū ad ītētionē ꝛ extētionē siue ouratione ꝓsiderata qualitate psonarū ꝛ rerū. ꝺ pe. di. j. mēsurā. ꝛ l. c. de⁹ q̄. extra eo. ꝛ xxvj. q. vij. in. c. tpe. ꝛ ꝓ totū: ꝛ hoc tꝫ Ray. Guil. ꝛ Specu. ꝛ oēs doctores ac summiste ꝛ cōsuetudo ecclesie ġralis. Nec obstat ꝙ in. c. falsas. de pe. et di. j. pnie false dicunt q̄ nō imponūtur ſm autoritatē sctō ꝫ patrū q̄. j. vltra dictā septenē ponūt alꝫ maiores vel minores in diuersis capīs decretoꝝ q̄ ab vsu decidērūt: ꝛ ꝫs vide si vis i sum. con. lib. iij. tit. xxxiij. vbi ponunt: quia ſm Ray. hoc intelligit cū dimittunt siue cā rōnabili: sec⁹ ex cā rōnabili cuiusmodi est ſm Archie. indispositio penitētis. Unde si mereꝫ pnam magnam: ꝛ dicit se facere non posse nisi paruā. iniungat ei illā quā libenter suscipiat: ꝛ si oīno vult absolui allegans scandalū ꝛ desperationē: dicatur ei ꝙ absolutio fieri non potest: ꝛ si fieret non valeret ꝛ si dimittatur misericordie diuine.

¶ Tertio q̄rit qualis ꝛ qualiter penitētia sit iponēda: ꝛ dico ꝙ talis iniungi nō dꝫ q̄ pudicet tertio maxime notabiliter: puta seruo peregrinario vel ieiunio magnū: vel vxori nō habenti ꝓpria eleemosynę magne. nec ꝓ occulto peccato pnia manifesta. i. talis vñ possit oriri suspirio de pctō cōmisso. Etiā in dubio inter maiorē ꝛ minorē imponendā: potiꝰ eligendū est periculū errandi in min⁹ q̄ in plus: q̄ melius est reddere rationem de nimia misericordia q̄ nimia seueritate. xxv. q. vij. alligāt. ꝛ exēplo ch̄risti nunq̄ imponentis graue pnam ſm Ray. sed dicēris vade ꝛ amplius noli peccare. Imponēda est etiā per cōsiliū ad peccatū ſm Ray. vt superbo iniungenda sunt humilia: auaro eleemosynę: guloso ieunia: negligenti ad verbū dei auditū aliquarum predicationum: ꝛ sic de aliis: dummodo. i. credatur ꝙ possit facere ꝛ velit. 3

¶ Quarto q̄rit vtrū dolor mortis possit eē pnia pctō ꝫ pena diminuēs: ꝛ dicit. s. ry. in. iiij. dis. xx. ꝙ pctm actuale purgari nō pōt ꝙ morte naturalē: q̄ illa est pena pnō pctm originale: ꝛ tā quam in naturā cōuersa: ꝙ illatā tñ morte purgari pōt vnde patiēter ferre illatā eriā ꝓ aliis criminibꝰ vꝫ ad diminutionē pene ꝛ liberationē etiā a tota ſm q̄ritatē culpe ꝛ patiētie ꝛ cōtritionis. 4

¶ Quinto q̄rit vtrū peccet mortaliꝫ sacerdos absoluēdo de facto: vbi de iure nō pōt: ꝛ videtur. in. xij. dis. xvij. q̄ sic si scienter ꝛ deliberate hec facit: ꝛ similiter si ex ignorantia iuris affectata ꝛ sil⁹ si ex crassa: q̄ sacerdotib⁹ suum officium ignorare nō licet: ꝛ sic locū hꝫ illud si cecus cecos ducatū prestet: nisi excuser ignorantia minoritatis aut probabilis: ꝛ vtisq̄ illā nō excuset q̄ solicitior est in querēdo cōciliū ꝓ equo ꝙ ꝓ paradiso comparando. Ad q̄d aūt teneaꝫ sic absoluens vide. ſ. confessor. tertio in principio. 5

¶ Sexto querit vtrū absens quis possit absolui per literas: ꝛ dicit glo. Ray. quod non: ꝫs presens penitēs a presente sacerdote. de pe. distin. j. quem penitet. ex quo patet ꝙ nec per nunciū: sed

eius de absolutione ab excōicatiōe: q̄ fieri pōt in absentia: imo ignoꝛate ꝛ inuito excōicato: vt. ō. absolutio. iij. ſ. iiij. dubio. v. c. vſ. In casu tñ de q. ſ. ꝓfessor. iij. in pctō. dic vt ibiq̄ vꝫ sufficere si ꝓfessio in pūtia ꝛ nō p literas aut nuncium.

§ ¶ Septimo q̄rit q̄b⁹ casib⁹ ante absolutionez possit erigi alię pmissio vel satisfactio: ꝛ dico q̄ō in multis: vt patet in sum. ꝓfes. li. iij. titu. xxxiij. q. xxvj. Ante absolutionē em in excōicatis reꝫ iuramētum vt. ō. absolutio ꝛ satisfactio si fuerit excōicati ꝓ offensa notoria. ꝛ de sen. excō. folet. lib. vj. ꝛ singulare expssum in multis casibus excōicationū. In incendiarijs iniuriis. ꝛ mādatis ꝛ consulentib⁹ ante absolutionē requiritur satisfactio: ꝛ iuramētū de nō incendēdo. xxiij. q. viij. pessimā. In mutilātib⁹ vero reꝫ satisfactio. xxiij. q. viij. si q̄s mēbꝛorum q̄ ꝛ hi predictis incēdiarijs eāparant. In manifestis raptoꝛib⁹ ꝛ violatoꝛib⁹ eccl'iarū idē reꝫ iuratur: q̄ nec absolui nec ad pnam recipi debent in vita vel in morte: nisi pri⁹ satisfecerint iuxta facultatem vel dederint de satisfaciendo de rapto. sup. eo. contrito tñ sit sepulture ei⁹: vl recipiat ei⁹ eleemosynā. Oō ſm ho. est verū q̄s raptoꝛ aut violatoꝛ pdict⁹ fuit monit⁹ restituere ꝛ diu in contumacia pmā sit: aliter non obtinet pdicta pena. de sepul. c. fi. ꝛ de rap. an ſ. ſ. In manifesto etiā vsurario idē est: q̄ nec absolui nec ad cōfessionem admitti dꝫ nisi restituerit: vel de restituēdo cautionem idoneā dederit. de vsu. quā. ſ. lib. vj. ꝛ testm eius alter factū nōꝫ. In sacrilegio. ħ. ſ. aliād de sacro loco iniuste rulit: vel pfonis ecclesiasticis iniuriā fecit vꝫ q̄ō non sit absoluendus nisi pri⁹ monitus satisfecerit. xvij. q. iij. si quis inuentus.

¶ De cōfirmatione humana electionū ꝛ aliorū.

Confirmatio hūana duplex est. Prima eēt est confirmatio ġralis cuiuscunq̄ statuti pacti ġre pr̄iuilegij ꝛ hmōi: que ꝓprie est q̄n sup. eo cōfirmat factū ifer. rioris nō aūt q̄n successoꝛ cōfirmat constitutionē vel gestā ꝑ decessoris ſm Pañ. i. c. ſ. de loc. post hūana cōfirmatio si fiat a papa ex certa scia facit validū q̄d erat nullus respectu iuris positiui ſm Jo. de lig. vt refert Pañ. in. c. cum sup. de can. pos. ꝛ ꝓprie. ꝛ facit firmū q̄d alꝫ erat infirmū: et solēne q̄d nō solēne supplēdo defectus solēnitatis omisse. ħ. q. in primis. de transac. c. ſ. de cōcef. preben. q̄. Si vero fiat in forma cōi nō ex certa scientia nihil iuris tribuit: sed solū vetus confirmat. de concef. preben. q̄ diuersitatē: ꝛ de p̄iudicio. quia intentionis ne per ipsam derogetur iuri cōi. de

¶ Primo nō q̄rit an sit de necessitate petenda: l. q̄ō. ꝛ dico ꝙ sic in iure cōi: ita ꝙ electus ad regimen cuiuscunq̄ ecclie aut religionis si administrationi dignitatis aīe confirmationē se ingerit tanq̄ prelat⁹ vl procurator aut economus aut alio no uo q̄sito colore: in ipsaꝝ aut ꝛpaꝝ ꝓ se vl ꝓ alijs in toto vel ī pte ipso facto p̄iuat omni iure ꝙ per electionē in ipsa dignitate habebat: vt l. c. auaricie. de ele. li. vj. ſ. Fallit hoc primo in papa q̄ eligendo cōfirmat. di. xxij. in noie. * Secdo q̄s sic abbatissa electa a maiori parte nō tñ a duabus ptib⁹ impugnat nec ꝓfirmet q̄: interim pōt administrare. c. indēnitatib⁹. ħ. ſ. nō de elec. lib. vj. * Et q̄rto q̄s ꝓfirmatio a papa petenda est: et electus est valde remot⁹. i. vltra ītaliā: ez tunc ante cōfirmationē administrare pōt in ꝛpalibus ꝛ in spiritualib⁹ excepto q̄d nullā alienationem facere pōt. vt in. c. nihil. de ele. q̄ō verum fortę est q̄s nō est in moza perēde confirmationis: alꝫ habebit locū pena. d. c. auaricie. Et q̄d de vltramontano dicit de citramontano locum hꝫ ſm Host. quādo curia est vltra montes: ꝛ idem sentit Jo. an. in. d. c. nihil. ꝛ guil. in. d. c. auaricie.

¶ Secdo q̄rit in q̄b⁹ habeat locū pdicta pena: et dico quod in ep̄o fꝫ Ge. post Joā. an. in. d. c. auari cie: ex quo elice ꝙ constitutio penalis emanans ad coadiuuationē vl exequutionē iuris antiqui interp̄tat late. vt includat cōtra illoꝝ alias hoc nō haberet locū in ep̄o q̄ appellatione dignitatis non comprehendit epalis ſm glo. ſſ. in. c. ħ. de ꝓben. li. vj. ſ. hic sic: q̄ iure antiquo includebat eps vt in. c. nosti. ꝛ in. c. q̄liter. de ele. Non autem hꝫ hec pena locū in impatore fꝫ Hug. ꝛ Joan. in c. legim⁹. xciij. dist. ꝛ vt tꝫ gl. in cle. vnica. de iure iurā. in versi. reges romanos potest administrare ꝛ omnez iurisdictionē exercere imperij quāuis Pau. ibidem teneat contrarium.

¶ Tertio q̄rit a quo debeat cōfirmatio peti: et dico ꝙ si electus est exēpt⁹ periꝰ a papa vl eius legato de latere si q̄s est sup illa puincia: vt l. c. si abbatē. ō elec. li. vj. q̄ō iuxta si talis exēpt⁹ sub ꝓ sit immediate pape: sec⁹ si habeat altū ꝓlatū mediū ficut puincialē ī medicāb⁹ exemptis cōfirmat ġralis Pañ. ħ. i. c. ſ. de sup. neg. pla. tꝫ ꝙ abbates exēpti sunt ꝓ ep̄os ꝓfirmandi. Si ep̄o non est exēpt⁹ ꝓfirmat ꝑ sup. ꝛ ꝓlatū suū immediate. vnde eps confirmat sibi subiectos. de elect. cum ad mōasteriū. archiepūs epos suffraganeos suos de cle. cum dilectus di. iiij. illud archiepiscopum nō exemptum cōfirmat primas vel patriarcha: de elec. bone. el. ſ. patriarcham vero papa et sūr

Universidad de Deusto
Biblioteca

imperatorem.de elec.venerabilem.

4 ¶ + ◦grīk vtrū plat⁹ supior possit ꝓfirmare sine capl'o:r dico q nōmē⁹ ꝝ cōfirmatio si in absentia capli fiat ꝑ.n archi.r Be.in.c.qñ.de elec.lib2.vſ.q vtrū est nisi ꝓsuetudo eccl'ie ipſer ꝛ:nm:q: tunc valeret confirmatio.de ꝓsue.non est.li.vſ.

5 ¶ J.◦grīk qñ debeat peti cōfirmatio:r:roico qñ infra tres mēſes post ꝓtitū ꝓsenſu:r:aliter ceſſante impedimēto legitimo si nō petat ab electoribus vl electo:r vl alio ꝑ ipſos:electio est nulla. de elec.quā ſtr.ilo.vſ. In cathedralib⁹ vero r regularib⁹ eccleſijs quarū confirmatio a papa est petē da:r:seruat moderatio.c.cupientes.de elec.lib.vſ.

6 ¶ Q.◦grīk qño ꝓfirmatio fieri ꝺz ab eo cui competit'cōi vel ſpāli iure:puta p̄uilegio vel ꝓsuetudine ꝓſcripta:r:dico qꝺ vocari ꝺz noſarum si est aliqs colect⁹:vl'appet oppoſito:r alias in eccleſia in q̄ talis ꝺz ꝓeeſſe fieri ꝺz vocatio aſſignato termino pemptorio vt cōpareant volētes oppone re:r si null⁹ appet ſm ijꝺo.fieri ꝺz examinatio electi:r electi.ꝓſuluit ēt ſupior vt electum trahat ad ꝓtēr de q:is.q impedire ipm poſſent diligenter exā:rat:r ſi impedimētum inuenerit nō publicet vel inſamet:iz ſecreto ad renūciādū inducat. de ele.dudū.el.ſcō.in fi.de ſimo.per tuas in fin. alias ꝺo ſm allegata r ꝓbata procedat. ſtā si cōfirmat indignū vel etatis illegitime mo:r:aliter peccat:r est ipſo iure ꝓuatus ptāte co:r:firmandi ꝑmū ſucceſſoꝛē illi⁹:r ꝛfirmatio ipſo iure nulla est:qñ nō vocatis vocandis si est aliqs coelector⁹ aut ali⁹ vōlēs opponere electo vel electiōi r nō diſcuſſio negatio fit. ¶habenē hec ex caplo nihil.de ele.r.c.fina.eo.ri.li.vſ.cum ibi notatis.

7 ¶ ◦grīk qbus ſeruāda ſunt hec:r dico primo hec ſeruāda eē in oibus bñficijs ſimplicibus ſm Be.in.d.c.fi.ſiue habeāt curā aiarū ſiue nō:quia eū in oi bñficio reḡrak examinatio r firmatio electi ſeu ꝓſentati vel poſtulaſti.ſm Joan.an. poſt Hoſ.in.c.ꝓpoſuit.de cōceſ.ꝓben. ſunt ſeruanda ꝓdicta. Et ſcō ſeruāda ſunt in hoſpitali ſecūdū Fe.r Lap.si daf in bñficiū per viā ꝓſentationis vel electionis:ſec⁹ qñ non daf in bñficiū:q: tūc fit commiſſio non electio vel collatio ſeu ꝓſentatio:vt in cle.q: contingit.de relig.do.

8 ¶ 8.vtrū elect⁹ adminiſtrās poſt ꝛfirmationē q̄ fuit nulla cadat in penam oe q ſupra in principio:r dicit gl.in.d.c.fi.q si errauit in ſcō:puta q: credidit facā vocationē r diſcuſſionem: non cadit ſz ex cauſa:si ꝺo errauit i iure:a dicta pena non excuſaf.de re.in.ignoratia.lib.vſ.cū concor.

9 ¶ 9.◦grīk vtrū dicta nullitas ꝛfirmationis locū habeat in poſtulatione:r dicit glo.ibidem q ſic in admiſſiōe poſtulatiōis q fit a ſupior:r:q poſtulatū admittendo ꝛfirmat:ſec⁹ i poſtulatiōe q est in eo qō poſtulaf monach⁹ elect⁹ a prelato ſuo. Dſl'z locū in ꝓtatione vt ille cui fit ꝓtatio ſeruet decretalē.d.c.fi. nec ob.q conſtitutio vt penalis r pīr nō extēdēda:q: nō est pēalis cū nō priuet iure queſitor:ſed querēdo. vide ibi docto.

¶ De confirmatione diuina que est ſacm.

CObfirmatio diuina.i.diuina lege ſancita q est vnū ex ſacīs eccleſie:vt ḋr.s. Eho.r Pe.de pal.gr̄am cōfert:ſiue in q̄libet ſacō cōferē gr̄a emūdās a petōz robur r gr̄az ſpālē p quā qs deputaf ad officiū ſanctitat:r idoneus efficiē ad eſm confitendū.vl r de grato facit magis gratum. Et vt dicit melchiades papa in.c.ſpūs ſanctus.de cōſe.di.v.vz ad augmentum gratie:ad confirmandum in pugna cōtra vitia r diabolicā:r armat ac inſtruit ad hui⁹ mundi prelia r agones. l.q8

¶ Prio ꝺo q̄rīk q ſint de ſubſtāria hui⁹ ſacī et dico q ſunt q̄tuor ſm Pe. duo ſunt ex pte ſacramēti.* Primū est mā criſmatis ꝓpoſiti ex oleo oliua rū r balſamo:r cōſecrati ab epo cōſecrato:r:non electo tm q.ſ.ꝺz eē illi⁹ anni:cū ſint minoris neceſſitatis cōfirmatio q baptiſmus.r vet⁹ eccleſia ꝺz exuri.ar.c.q ffi de ſen.excō.li.vſ.r.c.ſi quis. de alio.de cōſe.di.iij. Vñ ſi qs ēt ab epo ſit victus oleo p criſmate:ſz Jan.r Hoſ.in.c.vnico.de ſacrā vñ.ꝺz iterū iniri criſmate repetita illa oratione ſigno te ꝛc.aliqs oſonib⁹ ꝑcedētib⁹ r ſequentib⁹ nō iteratis:ſil'r si qs inungaf ab epo r criſmate ſed nō cōſecrato ab epo nihil fit ꝑz archi.r alios. * Secundum est forma ꝺoꝛiū:q ſm.s.tho.Pe.r Al.est hec cōſigno te ſigno crucis r confirmo te criſmate ſalutis:in noīe pīr r filij r ſpūsancti amen.circa quā intelligenda ſunt ſm Albe.ola q dicta ſunt de mutatione forme baptiſmi. * Duo etiam ſunt ex parte miniſtri.* Primum est dignitas pontificalis:q: ſolus epiſcopus est huius ſacramenti miniſter.de conſe.diſt.v.manus.r.c.notiſſime.r.c.vt ieiuni.r ſi ſacerdos ſimpler ſine pape commiſſione confirmet:nihil agit ſm omnes. Utrum autē papa eam committere poſſit ſunt opiniones:r dicit Pano:r.in.c.quanto.de conſue. quod committere poteſt etiam ſimplici clerico ſequitur ſum.ro.r Ange. alij dicunt quod etiam laico confirmato qō videtur approbare gloſ.in c.manus.de cōſe.di.v.ponens regulā qō er ordinatione pape quilibet pōt conferre ſacm quod ipſe recepit:probabiliꝺ:r tamen est opi.s.Tho.et Per.de pallu.qō ſacerdoti er ei ſoli poſſit papa hoc ſacramentum committere:r hoc ſequitur est ſum.piſa.r glo.diſtin.xcv.peruenit r neceſſe est ita dici:vt ꝑz per ea que diffuſe dicit Per.de pal. in.d.iij.r ſimiliter capitulo.in diſtin.vij. * Secundum eſt intentio:r de hac multa dicta ſunt

ſupra bap.ſij.§.rij.r ſeq. * Unum etiam requiritur ex parte ſuſcipientis ſcilz quod in fronte criſmetur vt dicetur:r cōcordat.s.Tho.r Al.

2.qō ¶ Scōo q̄rīk vtrū hoc ſacm ſit de neceſſitate ſalutis:r dico ſm.s. Tho. Pe.r Al.qō ſic de hū esſe:q: adultus in ſpūali pugna:nō aūt ſimplr ſine abſolute:q: baptiſat⁹ ſi ſtatim decedat:ſaltuaf qualibet nō ꝓfirmat⁹.de ꝓſe.di.v.ſpūſanc.cōtenena rū illud ſuſcipe mortal'r peccat:vt colligit ex.d.c.cū ibi no.r ex Ric.r Pdicī doc. Tunc aūt vī qs eī esse ptēptor ſm mētē Per.de pal. q dicit qō ſemel tenet q̄libet cōfirmari ex preceptō eccleſie:qñ habita ſufficienti opportunitate ſine rōnabili cā illud nō ſuſcipit. Propter quod ertiā negligentia cōferendi illud in eo ſi ſit notabilis vī petm mortale.ar.dicti.c.ſpirituſſan. pal.poſt.s.Eh.qō est triplex.* Prim⁹ est ipſe ſio characteris diſtincti a charactere baptiſmi r ordinis preſupponētis ad esſe characterē baptiſmi:r ꝑſuppoſiti de bñ eē a charactere ordinis:iterari non pōt hoc ſacm:q: character est indelebilis:imo iterās ſciēter peccaret mortaliter.ſecus ignoranter vel in dubio:q: nō ḃz itera cta a baptiſmali:q: p hoc ſacm deputaf hō ad aliqō ſacm qō digne ſine gr̄a fieri nō pōt:cum non ſit ſpecies laus in oꝛe pcōris:itē q: deputat ad opus ardui ſſimuz r maxime charitatis.ſ. ponere aīam p xp̄o:r confiteri fidē ei⁹.* Tertius est cognatio ſpūalis: nō ſolū impediēs mīmoniū cōtrahēdū ſed etiā dirimēs iam contractū.

4 ¶ Quarto q̄rīk qb⁹ ſit hoc ſacm cōferendum r dico ſm.s.Tho.r Pe.qō olī r ꝛpianis.de cōſe.di q: mīs⁹ pōt fictionis. Et ſz nō runc tñ fortе post habebit cōfiteri. Tamen q: hoc ſcm non ꝓfiteri:necnec ꝑſumit de cōuersante inter xpianos qō ſit confirmatus ſicut qō ſit baptizatus. ideo nō expedit ſm archi.qō eryheaf añ ſeptēnīū:vt ſimo gl.in.c.quāuis.de cōſe.di.v.vī tenere quod tenef ỹa. Cōferf ēt cōiter maſculis r femnis: Et monſtruoſis r hermofroditis r muris:quia ſpūal'r pugnare:r ifirmis ac mo:rētibus q licet ſubtrahanf a pugna tñ pgūt ad premia militantiū:vñ ꝓfiter accipiūt ecclēſiaſtane militie ſignum.

5 ¶ Quinto q̄rīk qñ oebeat ꝓferri:r dico ꝓmo q ꝓpf reuerētiā ſacm ieiunis dari ꝺz r ſuſcipi.de cōſe.di.v.vt ieiuni.r.c.ſe. ſz hoc nō ē de ꝓcepto. vt ꝑz l.d.c.vt ieiuni.r I necceſſitate:puta q: cp̄s est receſſur⁹:vl ḥmōi meti⁹ ē ꝛfirmari poſt p̄adiū

qō qs cōfirmari nō poſſit ſm al.r alios. Et ideē de oi ſacō intelligit archi.vñ poſt prādium ſine magna inḋr:r uſta cā nō eēt facienda confeſſio maxie de mortalib⁹.* Et ſcō ḋz dari confeſſio ſi ſunt adulti r cōmiſerūt mortale:vt l.d.c.vt ieiunī.r.idē de oi ſacō dicēdū ē:nō tñ hoc est ꝓceptū niſi in euchariſtia.ſz ꝓtinū tñ:ꝓceptū tñ est ꝓtecri.* Et tertio dari ḋz tm in fronte.extra de ſa.vn. c.ſ.q: ḋaf vt hō xp̄s ſine timoꝛe r ruboꝛe audaciter cōfiteaf:vñ poti⁹ ḋz fieri in fronte vbi magis apparent hmōi paſſiones:quā frontē opz ligari quousq deſiccef criſma:r ſeptē diēb⁹:nō quidez ligaturā ferre ſz caput a lotione ſeruare ſm archi.poſt Pe.de pal.* Et quarto ſm Pe. dari pōt oi rpe.ar.c.oēs fideles.r.c.vt ieiuni.r.c.ſeq.de cō ſe.di.v. Et rpe interdicti:ſicut pōt dari baptiſm⁹ r criſma cōfici.de ſen.exc.cū ex eo.r eo.tit.qñ.li. vſ.* Et quinto in oi honeſto loco ēt ex eccleſia:z ſz criſma ſolū i eccl'ia ꝓfici ḋebeat:q: ſquis Pe. qō nō est ꝓhibitū est cōceſſum:nō ḋz tñ cp̄s ſcōz Pe.de pa.extra locū ſue diocelis confirmare ſicut nec alia ſacra vel ſacralia miſtrare ēt ſubditis ſuis ſz nec Arch.ſubditos ſuffraganeoꝛ ſuoꝛum ḋz ꝓfirmare dū viſitat.nec in ſua diocelī alterius diocelani ſubditos.xxj.q.j. interdictum⁹ tñ cōfirmādo nō ſubditos ſz peccet non tñ efficitur irregularis r cōferr verū ſacm:hec ille: ſed tñ excipe ſacm confeſſionis qō ep̄s ſuo ſubdito vbiq pōt cōferre. Et ſexto ḋz conferri ei qui ab alio teneaf cōgrūēter:q: roboꝛādo bacul⁹ ſuſtētās cōgruit:cuius hoc nō ſit de neceſſitate ſacramenti:q: ſine hoc daref:ſz est ex ꝓcepto ſi adſit facultas. Que tēno fieri ḋz ab vno tm de conſe. di.iij.non plures vel ab vna ſicut r in baptiſmo vt ibidē:r ille ḋz eē cōfirmat⁹ alioqn peccat:licet ꝓpter hoc nō ſit irritū ſacm.ea.di.in baptiſmo nec ẏher iſte cōpaternitatem ſm aliqs:r concor. s.Tho.r Pe.de quo infra mīmonium.viij.§.vij. pti.xij.ḋz ēt eē alīus ab eo q̄ tenuit in catecliſmo vel baptiſmo ſm cōſuetudinē eccl'ie romane niſi cogat neceſſitas.de cōſe.diſt.iij.i catheciſmo hodie tñ qui tenuit i catheciſmo tenet in baptiſmo ſine petō:q: est ꝓſuetudo. Si tñ plures ſunt tenē res oēs efficiunē cōpartes ſuſcepti.de conſpi. c. ſi.li.vſ.r iō vir tenere nō ḋz vxoꝛem vel econuerſo:q: oꝛirek impedimentū cognationis ſpūalis. nec qs ꝓpriū filiū aut fratrē vel ſoꝛoꝛē:q: ſuſcipit inter tales vinculum carnale ſm ſum.cō.

¶ De cōfraternitate:cōiuratiōe:r cōſpiratione

COnfraternitas id est multrum ſimul fraternitas:r cōiuratio id est multoꝛum ſimulatio:r cōſpiratio.i. multoꝛum ſimul ſpiratio conuenunt ꝓmo inuicem inquantum omnia hec impoꝛtant voluntarias vnionum multoꝛum in aliquo ꝺo:

Universidad de Deusto
Biblioteca

t secundo inquantum nullum horum dicit aliqđ de se malū: fz differunt primo quātū ad nominis ethimologiā: tpatuit: t scđo quātū ad rē ipsaz. Nā cōfraternitas vt principal' iportare vnionem ad mutuū amorē: t pñr ad ea q̄ amor requirit: puta defendēdū t obsequēdū: iuratio vero impor tat vnionē ad rebellandū vel impugnādū mediā te iurō: conspiratio aūt ipōrtat idē sine iurō. vñ hec ono p eodē crimine accipiunt. xj. q. j. cōiura tio nō. fz iurare est simul vel vnū iurare: et con spirare. est simul vel idē spirare. fz gl. in. c. cōstō nē. de sen. excō. li. vj. vñ ois cōiuratio est cōspira tio nō ecōtra. Et q̄ amor notitiā psupponit: non dicunt simul spirare vel intēdere vnū. q. quorum vn⁹ de alio notitiam nō habet nisi per accidens.

1.qđ ¶ Primo ꝙrit vtrū ois confraternitas sit li cita: t dicit pet. de peru. i trac. de canonica portio ne. q̄ licita ē si fiat ex licita cā: t facit glo. in. c. cl̄ericoꝝ. xj. q. j. dicens q̄ fraternitates bene ad mittunt. xlij. dist. si quis despicit. que autem fiūt ad malum prohibentur. C. de mona. l. vnica.

2 ¶ Scđo querit vtrū liceat cōfraternitatū statu tū quo cauet ne ꝺs recipiat nisi soluerit certam summā: t dicit pe. vbi. §. qđ sic si ꝓpter honestā cā fiat: puta p alendis pauperibus t hmōi. ar. d. c. si ꝺs despicit. t. xvj. q. ij. nō exēplo: nec obstat q̄ ꝺdam dicunt illud illicitū: q2 excludit pietatē re ceptiōis: q2 oz intelligi statutū si ꝺs soluere pos fit t si alr i relligat est illicitū: t sic intellige qđ ot cit Aug. de ro. post Arc. qđ valet factū p ꝑba affir mativa: non autem si fiat p negativa. f. null⁹ ad mittat nisi tc. de frmo. ad aplicam. Et addit idem Aug. q̄ ptāq̄ inueniēs societatē tā fit statutū in ponendū: statim pōt eoipso cassare societatē: sm Bar. in. l. sub ptextu. ff. de extraord. cri. t sequif. Baldin. c. f. §. conuēticulas. de pa. te. in vſi. feu.

3 ¶ Tertio ꝙrit vtrū ois coniuratio vel conspira tio sit illicita: t dico q̄ coniuratio ꝓpie t sm vsum cōem loquētiū est illicita semp: q2 coniura tio est qū aliqui rebelli autoritate in vnum se col ligendo iuramenta in se dederūt. xj. q. j. si qui cle ricoꝝ. cōspiratio ꝙ est fraudulenta cōfedera tio facta in preiudiciū alicuius ꝓsone vel digni tatis. xxij. q. ij. si ꝺs laicus. t est paleat ois talis fit ex superbia: t est illicita fz gl. in. c. exhibita. de iudici. Large tñ t ꝓter cōem loquēdi vsum cōiu rario t cōspirario ꝺr qua aliqui aut cōiurāt aut cōspirāt vnū qđ oe se est bonū vl saltē nō malū t talis non est illicita. vt no. glo. in. d. c. clericoꝝ: t no. Inn. in. c. cū. i. t. a. ō sen. t re iu. t Pan. i. c. ex hibita. de iudi. vbi canonici cōspirēt de nō parē do ep̄o excōicatorve nō eligēdo indignū. Si ergo aliqui cōiurāt vt rebellēt ꝓlato vl obediētie t hm̄. sic est cōiuratio vel conspiratio: et tales sunt conspiratores. vt pt̄z in. c. gsttōnem. de verb. sig. lib. vj. t de se hoc est mortale pctm̄. Si vero dubitat vtrū ꝙspiratio licita sit vel illicita semp in dubio p̄sumit mala t illicita fm Inn. ubi scit. c. f. t Vin. in. c. fi. de testi. co. t Jo. an. i. c. ij. de ẏ. fi.

4 ¶ Quartū ꝙrit que sit cōiurātiū aut ꝙspirātiū. pena: t dico q̄ si est laicoꝝ ꝺ ep̄m debēt excōica ri sm gl. in. c. fi. de testi. cog. t fm ẏo. t Jo. and. in vna libra auri pdēnari singuli in pstōne Fede rici. de pa. te. ca. hac edictali. t si quis tumultum cōtra aliquē fecerit vel seditiosas voces emise rit capitalis est pena. l. denūciam⁹. C. de his q̄ ad ec. cōfu. l. f. t. ij. C. de sedi. t. ff. de pe. l. aut facta. et. C. de epis. t cle. l. cōueticulā. vbi prohibēt cer⁹ vel turba cōgregari nisi inueniat er ꝺsse cōcessus. ff. de col. illi. per totū. clerici vero debent deponi.

Q oniuratio. ē. proxime in prin.

Q ōsanguinitas. vi ō ifra matrimoniū. viij. §. vj.

¶ De conscientia.

COnscientia vt tz. s. Tho. i. f. q. lxxix. nō est potentia ꝓprie: q2 deponi nō pos set: nec habit⁹ quia non esset aliquid vnum sed multa cū multi sint habitus cognoscitiui quibus dirigimur in agēdis: sed est actus synderesis. i. applicatio scientie ad aliquid mozale dijudicandū: vel est quasi conclusio syllo gismi qua iudicat aliqđ esse bonum vel malum siue bñ vel male factū t hmōi: vnde ō: cōscientia quasi concludens scientia. Que quidē applicatio ad aliquē actum mozalē tripl'r sit. primo ad co gnoscendum an sit fact⁹ necne: sicut ō: Bēn. xlviij. non est in conscientijs nostris q̄s potuerit pecu niam tc. scđo ad cognoscendum an actus factus sit recte factus necne. tertio ad cognoscendum an sit fiendus vel non. Et sic conscientia habet tres actus secundum tres applicatiōes: quus sunt primus quidez rectificari de peccato facto vel nō facto. secundus reprehendere remordere t accu sare vel excusare de peccato facto recte vel non recte. tertius est ligare vel soluere respectu fu turi: quia secundum omnes sanctos quod est cō tra vel preter conscientiam. i. non secundum qđ ipsa dicat: est pctm̄. etiam si ipsa sit erronea.

¶ Primo vero queritur vtrum erronea conscie tia liget ad aliquid faciendum: t dico quod sēm beatū Tho. in. dist. xxxix. conscientia non ligat vel obligat virtute propria sed aliena: id est precepti diuini: quod patet: quia non dicitat aliquid faciē dum vel non faciendū: quia sibi videtur aut non videtur sed sub hac ratione: quia est a deo precē ptum vel prohibitum. Imo est idem dicere quod preceptum dei liget t similiter conscientiat q̄: si quid sit preceptū t non sit in scientia siue conscie tia alicuius non ligat illū nisi quatenus tenetur scire preceptū: vide eadē est virt⁹ qua preceptus t qua cōscientia ligat. Igitur si quid apprehen

datur vt directe cadēs sub dei ꝓcepto: t non fiat vel sub ꝓhibitione t nō omittat: est ꝺ ꝑsciam t pctm̄ mortale sm oēs doc. etiā si ꝑscia erret: q2 hoc est cōtinere deū ꝓceptū dei q̄ credit eē et aliqñ si nō sit: si ꝺ aliqđ apprehēdat qđē vt faci endū vel omittendū fz nō quasi cadēs directe sub diuino precepto si fiat vel nō omittat est preter conscientiam: nec est mortale sed veniale pctm̄ t aliq̄ñ nullū: vt si dicter cōscia bonū esse vt fiat aliquod opus cōsilij. vnde glo. sup illud Ro. xiij. oē quod non est ex fide pctm̄ est. dicit q̄ omne qđ 2 fit contra conscientiam edificat ad gehennam.

¶ Scđo ꝙrit qūo erronea cōscia liget t dico q̄ cōscia nō ligat coactiue q2 voluntas est libera: t cogi nō pōt: nec p modū ꝓncipalis actoris: q2 si ligat de⁹ suis preceptis: sed ligat primo p modū suppositionis seu cōditionis vel consuetudinis alicui⁹ fmis: q2. f. qui salutē nō assequit nisi fiat quod illa dictat si est recta vel eā deponat si est erronea: t p modū instrumētalis agētis eo mō quo preco iudicis preceptū deducēs ad notitiaz alicuius. aliter tñ recta aliter erronea ligat siue obligat volūtatē. primo q2 recta ligat simpl'r et absolute semp in oi euētu nūq̄ deponēda. erro nea ꝙ ligat fm qđ. i. fm credere ꝺis. t sub hac cōditione si durat: t solū q̄diu durat: scđo q2 re cta in ꝓceptis vel prohibitis a deo plus ligat q̄ ꝓceptū ꝓlati: q2 preceptū dei cui⁹ virtute ligat mai⁹ est ꝓcepto ꝓlati: in idifferētib⁹ ꝙ econtra rio pl⁹ obligat ꝓceptus ꝓlati q̄ ꝓpria conscia q2 in hmōi ꝑscia subdit⁹ tz supra se nō solū deuz fz ēt ꝓlatū: vñ de ei⁹ ꝓcepto nō tz iudicare. obli gatio ꝙ erronee ꝑscie maior est obligatiōe ꝓce pti ꝓlati: q2 intēsior: fz ex alia parte est minor q2 solubilior q2 deponi pt erronea ꝑscia: nō aūt ob ligatio subditi ad ꝓlatū. Hec archie. t ray. post 3. Tho. in. q. de ver. Dicit tñ. q. bona. q̄ erronea ꝑscia nō ligat ad faciēdū: fz ad ponēdū: fz intelli git q̄ nō ligat absolute sed supposito q̄ duret.

3 ¶ Tertio ꝙrit vtrū ꝺ teneat erroneā cōscientiā deponere: t dico q̄ sic: q2 ea durāte ē ꝓplexus et ex vlā salut⁹: q2 si facit q̄ dicitat ēt facit ꝑ legē ꝺi illū displicere deo dictāte erronea ꝑscia. null⁹ tñ est ꝓplex⁹ simpl'r inter duo mala: fz solū ex sup positiōe erronee ꝑscie vt dictū est. vl aliter: t dō stinatiōis sicut q̄ nō vult relinq̄re pctm̄ ꝓplex⁹ est hoc supposito t peccat siue cōicet in pascha siue nō: fz vterq̄ horū pōt t tenet deponere: vñ nō est perplexus simpliciter sed ex suppositiōe.

4 ¶ Quarto ꝙrit qūo se debeat ẏpe subdit⁹ si ꝓ lat⁹ aliqđ preciprat q̄ subdit⁹ credit aduersari legi siue nō: t dico q̄ fm oēs si cert⁹ est illud esse cōtra legē dei nō tenet obedire: t fm oēs si est ō hoc dubi⁹. q2. f. nō pēder pluo notabil'r ad vnam partē q̄ ad aliā tenet obedire: si vero opinat ita q̄ nec scit nec dubitat: fz credit distinguendū est q2 si credit ex leuib⁹ tenet tale indictū deponē re ad cōsiliū vel preceptū ꝓlati t obedire: t sic si credit ꝓbabiliter t excusat ꝓpter obedientie bonū q2 cert⁹ est q̄ tenet obedire nō aūt est cer tus q̄ hoc sit ꝺ legē dei sed opinat tm̄. Confirma tur ista determinatio primo q2. 8. Bona. q̄. dist. xxxix. dicit q̄ tenet cōscias deponere nisi clarius foret illud esse ꝺ legē dei: t si nescit iudicare ds ꝓsulere ꝑitiores vel deū p orationes. Et scđo q2 de sen. excō. c. ad hēc fitioni. q̄reti an alter cōiugus sciēs impedimētū teneat reddere debitū rñdet q̄ nec tenet nec pōt reddere si hoc scit ꝙ certo ēt si inde excōicet: si ꝺ hoc credit leuiter t teme rarie: deposita credulitate ad consiliū pastoris reddere t exigere pōt: si vero credit probabil'r t discrete: fz nō euidēter reddere fz nō exige re pōt ne agat ꝺ legē cōiugij aut ꝑscie iudicius. hec ibi. Sicut aūt tenet subdit⁹ reddere debitū tñ prelato ita cōiunx cōiugi. Qño aūt deponat scrupulosa ꝑscia. vide archi. prima parte ti. iij. c. x. §. x. pulcherrime t secure. vide etiā ā. scrupul⁹.

¶ De consecratione prelatorum.

COnsecratio primo epōrum t superio rum prelatoꝝ: qđā exigit ꝙ ō subst̄ tia sua. Nam primo ꝙsecrand⁹ inun gif crismate caput: t scđo ponif liber super cerviceꝫ ei⁹ t tertio ꝑsecrat a tribus quo rum vnus est principaliter consecrans totā con secrationem perficiēs aliter nihil fit: vt si vnus agat vnā partē ali⁹ alia tz oēs cōsecrationē pro nunciēt imo nihil agif si vn⁹ imponat manus: t ali⁹ bñdicat: fz op⁹ sm ẏpost. t gol. vnū principa liter totā ꝑsecrationē perficere t alij sunt quasi coadiutores. Vel sm Hug. t gl. ray. omnes cōse crant. t sunt tres actiones t vna passio: sicut cū tres fuerūt lapidē sed primū est meli⁹. Et scđm ac tertiū sm ẏpost. sunt de substātia: t intellige q̄ a fortiori primū: ita q̄ sine hīs nō cōsecratur epūs vnde si cōsecret a pauciorib⁹ nihil ageret sm gl. in. c. epi. de ēp. ordi. t sm gl. Ray. vñ dicit Hug. di. lxvj. in. d. c. porro. qđ si in mūdo nō ēent nisi duo epi cōsecrari nō posset epūs donec papa aliud instituerit vel eo mortuo gñalis ecclesia muraret hāc formā tradītā ab apostolis: t īstituerent q̄ epūs consecraret episcopū vel etiā pres byteri. sm ẏpost. Si aūt nec epūs nec presbyter es set: t tunc dicit Inno. andū esse diuinū iudiciuz quid agēdū esset. per. tñ de pal. dicit in lib. de po testate pape trinarium numerū non esse de sub stantia consecrationis. vnde t Greg. in hoc legi tur in anglia noviter conuersa dispensasse.

¶ Primo ꝺ qrit a quo fieri debeat ꝓlatoꝝ cōsecratio: t dico q̄ papam cōsecrant epi cardi- 1. qđ

nales q̄ in hoc vicē obtinēt metropolitani .dist. xrij.ſ noſe oñi. vel ēt ille quē vult cū statis post electionē habeat plenitudinē ptātis vt ibi ex cō suetudine tñ vt ōz est epūs hostiensis. Primates ño ⁊ metropolitanos pſecrant tres epi eoꝝ suffraganei ofh⁹ alius suffraganeis pſonal'r aduenientib⁹ nisi essent necessitate impediti q̄ casu per lras pſentiā.xrij.ot.q.1.⁊ di.lxvſ.archiepūs.⁊.c. porro.⁊ de rēp.or.ſi archiepūs.⁊ cū primatis consensu.ſi cōsecrāt metropolitan⁹.dist.lxv.pla.ita quod sine eo nō recipit executionē cōsecratio. vt no. Inn.in.c.ne epi. de rēpo.or. Et licet ita sit de mero iure hodie tū ſm Ray.ex consuetudine quasi null⁹ archiepūs patriarcha vel primas consecrāt nisi a papa vel ab alio de eius mādato.ar. xrij.q.ſ.pudenda.q̄ tñ pſuetudo ſm gl. ei⁹ nō ē ḡnalis. Et idē puto de carnalib⁹.ar.c. pudenda. xrij.q.ſ.⁊ q̄ ibi not.⁊ idē dicit ra.in.c.meminimus.de accu.de q̄libet plato cōfirmato ⁊ papat q̄ dūdict aut cōsecrari nō pōt p inferiorē nisi de Inſa pape.vt in.c.cū distribuēdis. de rēpo. ordi. nisi aliud hēat pſuetudo q̄ ſi ab alio forsan consecrarēt parū pdeſt: q̄ aurea⁹ possent se archiepiscopos vel pſtarchas nolare ⁊ plura alia facere op⁹ eos palliū hꝫe a papa nisi forte haberent ab aliquo de quatuor patriarchis principalib⁹ de quo vide.ſ. pallium.⁊.ſ. patriarcha.ēſm vero ſi est exemptus cōsecrat papa vel alius de eius mandato ſm Al.ſi ño nō sit exēpt⁹ epūs cōsecrabit archiepūs cū duob⁹ puincialibus epīs aut tres comprouinciales epi ex iussu archiepi:ita tñ q̄ō oēs epi cōprouinciales sunt per epām requirēdi vt cōsentiāt.vt in.c.ne epi. de tempo. ord. vbi dicit Inn.q̄ ſi q̄s epoꝝ cōprouincialiū contēnatur in consecratiōe archiepi vel episcopi: poterit agere vt officij executione priuēt.sicut in electione agit vt crassēt.de elect.q̄ sicut.argu.de elec.cum in vtereri.de arbi.cū olim.lxv.di.nō ds.

2 ¶ Secōo q̄rit vbi fieri debeat prelatoꝝ cōsecratio.⁊ dico q̄ papa in sua eccl'ia cōsecrādus est ſi fieri pōt al's in quacūq̄ etiā extra vrbē. di.xrij. in nolle dicit primas vero patriarcha ⁊ metropolitanus in pp̄ijs ecclesijs.nisi aliud inducat necessitas.vt in.c.cap. pudenda.⁊ in capitulo ſ archiepūs.de rēp.ordi.vel nisi aliud habeat consuetudo probata etiam in consecratione pape. ſm glo.Ray.⁊ sum.confeſ. epūs aūt cōsecrandus est vbi metropolitanus elegerit.dist.lſ.ca.vl.in fin. nisi aliter habeat consuetudo probata secūdum gl.Ray.⁊ ſi alibi fuerit consecratus.dz ſm Ray. infra tres mēses a consecratione se pr̄esentare metropolitano suo.dist.lxiij.cum longe.

3 ¶ Tertio querit q̄ pſecrādi sunt p̄dicti prelati ⁊ dico q̄ die dñica hora tertiarū.di.lſ. qui in aliquo.dist.lxv.q̄ die,⁊ ca. ordinationes,⁊ hoc infra tres menses a confirmatione: nec vltra differri ds nisi suadeat necessitas. di.lxv. quoniaꝫ q̄dā.vbi nō ds post cōfirmationē: sed rā a confirmatione hoc tēpus incipit cōputari ſm gl. Ray. ⁊ Hug. ibi ⁊ nō a tpe electionis: q̄ ante cōfirmationē cōsecrari nō potuit: ideo q̄s tps illud cōputari nō ds: sicut nec tps suspēsionis in collatiōe beneficiorū.de cōcess.preben.diuersitatem. Ray. tñ tenet illud cōputandū esse ab electione q̄ pōt esse verū q̄n fuit negligēs ad petendā pfirmationē: q̄ ⁊ illud tps suspensionis cōputat negligenti petere absolutionē ſm gl.in.d.c. q̄ diuersitatem. Et ſi vltra differat cōsone priuat⁹ expectatur per duos mēses. infra q̄s si morā non purgauerit cedat metropolitan⁹ iudicio: nec ibi nec alibi postea consecrabit nisi fuerit legitime impeditus.vt in.d.c.q̄n.⁊ dist.xlv.q̄n. 4

¶ Quarto q̄rit q̄l'r fieri platorū cōsecratio: ⁊ dico q̄ eo mō quo epūs hñt in ſuis ordinarijs: de q̄ etiā.xrij.di.qui oi potēs.⁊ di.lxv. ordinationes. ⁊ de sacra.vnc. cum venisset. nec est necesse continuare ieiunia a sabbato vſq̄ ad cōplerā ordinationē fiēdā in dñica nihil comedēdo: q̄ etiam in ipsa dñica ante pr̄anū intelligit esse ieiunus in sabbato pr̄anſus est ſm Ray.⁊ sum.con.

¶ Rursus scōo de cōsecratione ⁊ reconciliatione sacrorum locorum.

Consecratio.q.ſ. sacrorum locorum est tripler. prima.ſ. cimiterij de qua. ē. cimiterium.⁊ scōa altaris de qua. ē. altare per totum. ⁊ tertia ecclie q̄ alia est: vnde vna sine reliqua fieri potest. extra eo. ca. ſ. vnde nunc de consecratione: execratione: pollutione: recōsecratione ⁊ reconciliatione ecclesiarū agendū est. Que consecratio sine missa esse non debet. de conse. di. ſ. c.ij. ⁊.c. de fabrica. in fi. tamē hoc nō est de substātia cōsecrationis ſm Ber. et Host. in.c.q̄ sicut. de elec. qui dicunt q̄ missa ex consuetudine ecclesie romane oīci ds a cōsecrante. tñ ſi aliter fierent reneret. idē sensit Hugo. cens sufficere si presbyter canter. Et debet tunc ſ. in cōsecratione epūs supplere si dorē cōperētes nō periuit i lapidis primarij positiōe: q̄ ad hoc tenēt fabricator ⁊ el⁹ heres: ex eo. cū sicut. ſ. o. placuit. ⁊ ad hoc cōpellit pōt ſm pan. in. c. cū sint de cōse. eccle. vel al. Et ds duo esse rāa q̄ inde vi uere possit vnus presbyter cū ministro habito respectu ad obuentiones spirituales.

¶ Primo ño q̄rit a quo debeat ecclesia cōsecrari. q̄ ſ. q̄ rit: ⁊ dico q̄ a solo epo. de cōse. di. ſ. nemo ab epo inq̄ proprio ⁊ non alieno: nisi de licentia pp̄ij q̄: extra propriaꝫ diocesim episcopus ecclesiam non consecrat: de cōse. eccle. vel al. tua fraternitas. nec hoc epūs potest alteri delegare nisi episcopo. sicut nec reconciliationes. extra eo. aqua.

licet ſm Inn. de Insa pape sacerdotes simplices recōciliare possint a qua p̄tius p epūs benedicta.

2.q̄ō ¶ Secōo q̄rit q̄ſ q̄ō debeat pſecrari? dico q̄ oi tpe rā festiuo q̄ nō festiuo cōsecrari pōt vt in c. tua fraternitas. de pſe. ec. vel al. modus aūt cōsecrādi est qui tradit in epoꝝ pastorali. de cōse. di. ſ. oēs basilice. sed a pastorali nō est recedēdū.

3 ¶ Tertio q̄rit q̄ō eccleſ̄ā esse pſecratā p̄sumit? ⁊ dico ꝑs Inn. ⁊ ray. q̄ p̄sumit cōsecrata. p̄tio q̄ſ apparet de hoc aliq̄ scriptura in oratorio sit forte libris eccl'ie vel in colūna aut tabula marmorea: vel dicitur: vel etiā ſi apparet vn⁹ testis de vſu vel auditu. de conse. dist. ſ. solēnitates dedicationū. ⁊.c. ecclie. ⁊ xxiij. q. ij. sane pferē. ibi in sacris dictitijs: que dictitie ſm gl. Ray. sunt columne ecclesie: vel ſm gl. in. d.c. sane. sunt tabule dicte a dico dicio. Et sic seruat regulā quā ibi habes: quod vbi non agitur p̄iudicio alterius sculptura in lapide vel vn⁹ testis fidē facit: ⁊ sufficiunt p̄sumptiones semiplene secus vbi esset de hoc contentio per quam ista p̄batio tolleretur.

4 ¶ Quarto q̄rit quib⁹ casib⁹ eccl'ia indigeat pſecratione ꝓpter execretionē vel nō pſecrationē: ⁊ dico q̄ ſm iura ⁊ doct. in. c. ꝓpoſuisti. de conse. eccle. vl'al. sunt tres. * Prim⁹ est ſi nescit vel dubitat an fuerit consecrata: nec apparet aliq̄ phatio de dictis. §. prior. de conse. dii. ſ. solēnitatis. * Secōs est si fuit ecclesia cōbusta ira q̄ cōbusti sint parietes: vel notabil'r decrustati in toto vel parte maiori. de cōse. di. ſ. ecclesijs. cū gl. ratio ꝑs Paū. in. d.c. ꝓpoſuisti. est q̄ ecclie cōsecratio in exteriori parte cōsistit: vbi limitio ⁊ cruces sunt: secus aūt si rectū cōburat: q̄ nō est recōsecrāda vt in.c. ligneis. de cōse. eccl. vel al. * Tertius est si parietes in toto vel in parte maiori corruerint ita q̄ nouiter oporteat eos simul reficere: et ex lapidibus eisdē. de conse. di. ſ. de fabrica: secus si corruerit solū tectū: vt in. d.c. in ligneis. Si vero parietes successiue ruāt: ⁊ successiue repareuē p singulas partes puas seu minores: sunt duo opiniones. Nam prima dicit q̄ nō sit recōsecranda: sed recōciliāda solū cū aqua exorcizata ⁊ solēnitate misse imo etiā de recōciliatione nō esse ius expſſum: sed tñ hoc rutius ⁊ deuotius esse. vt dicit Host. quā opinionē reunit gl. in. d.c. ꝓposuisti. ⁊ sum. cō. ⁊ sum. Pis. ⁊ archie. ⁊ Pe. de pal. et cōiter doctores p̄sentes: ⁊ ratio est q̄ semper est eadē eccl'ia sicut nauis tota reparata: sed successiue dicit semp eadē vt in. l. q̄ō in rerū. ff. de leg. ſ. ⁊ sicut pp'le ds semp idē: licet aliq̄ nascāt ⁊ moriantur alij. vt in. l. proponebat. ff. de iudi. secunda vero opinio dicit q̄ indiget recōsecratione: quā sequit Inn. in rub. eo. ti. ⁊ Panor. in. d. c. propoſuisti. dicens q̄ in istis spiritualibus cōsideramus veritatē ⁊ nō fictionē: in vertare aūt non est illa

ecclesia ex q̄ nouiter ex toto vel maiori pte refecta est: ⁊ ls successiue ⁊ negari non pōt q̄n cōsecratio q̄ in antiq̄s parietibus consistebat sublata sit ⁊ hāc opinionē sequit' sum. Auge. ⁊ ros. Sed in veritate p̄ma opinio ds p se veritatē q̄ō pt⁹ q̄ō is cōsecratio est indebita manente subiecto. vt patet p. s. Eho. ii. ij. q. xxxix. ar. iij. q. lxij. arg. ⁊. q. lxxxij. ar. viij. iij. dist. iij. q. ſ. ar. iij. q. iij. ⁊ in q̄rto contra Bef. c. lix. q̄ō aūt successiue reparat est eadē res nō solū ſm leges ⁊ canones: ls ſm philosophos: vt de igne exemplū ponit Aristoteles: ⁊ idē pt⁹ de eodē nose cuius partes corrūpunt p colorē naturalem: ⁊ generant p potentiā nutritiuā: ⁊ nō est: q̄ semper pars addita efficit vnū cū priore: ⁊ eadē forma perficit ⁊ eodē nose censet: sicut in yse q̄ a principio sue conceptionis forte est magnus vel muscā: ⁊ i tāto cremēto semp ptes addite q̄ alam informant: ⁊ dicunt caro humana. secūdo pt⁹: q̄ in his q̄ fiūt vnū digni⁹ trahit ad se minus dignū sicut. ſ. de aqua benedicta dictū est vide ibi. Nec tñ si parue partī parietis eccl'ie addatur magna erit totus pſecratus: q̄ pars maior non accedit ad formā minoris sed cōuerso. sicut tanagrū ⁊ ticinū ⁊ oia flumina lombardie trahunt ad formā ⁊ nomē padi ſicta pado: ⁊ nō ecōuerso. Et q̄ō dicit pan. sublatā pſecrationē antiquā non est versū: q̄ additā vna parua pre parieti antiquo cōsecratio statiri exrēa fuit ad illā q̄tū ad virtutē vel acceptionē diuinam: que data est parieti toti ad limitionē lapidum aliquorū: ⁊ sic de alijs.

¶ Quinto querit in quib⁹ casib⁹ ecclesia consecrata sit pollutaq̄ō indigēs recōciliationē ⁊ non cōsecratione: ⁊ dico q̄ sunt quinq̄ licet reducātur ab aliquib⁹ ad pauciores. * Prim⁹ est ꝓpter homicidiū. de cō. ecc. ꝓpoſuisti. intellige in eccl'ia perpetratū: cū voluntaria occidēris irreuerētia: etiā sine sanguine: vt dicit glo. in. c. vnico. eo. tit. lib⁹. vſ. vt si ptās ibi furem suspēdat etiam nullo sanguine fuso. Uū nō vsolak p homicidium casuale: puta lapide cadente de pariete secūdū Hostien. ⁊ Hug. fikr nec p factū contra seipm ex amentia furie ſm cosdē. nec⁹ si q̄s seipsum sane mētis ex ira occidat aut vulnerer: ⁊ sit publicū: ſ⁹ Bemi. in. d. c. vnico. Nec si fiat ad defensionē ſm Inno. intelligē pcise sec⁹ si dominek libido vindicte vltra moderatā tutelā. Nec si cōpleak in ecclesia p vulnus alibi acceptum sine irreuerentia ecclesie ēt si sanguis fluat in ecclesia: secus si vuln⁹ accipiak in ecclesia: ⁊ mors alibi sequatur nullo sanguine fuso in ecclesia secundum Direc. ⁊ gloſſ. vbi supra. Nec si q̄s supra ecclesie tecta occidatur ſm glos. vbi. ē. ⁊ Hug. q̄ facta vſ extra ecclesiam et ⁊ idē est si q̄s occidak sub ecclesia ſm gloſſ. in. c. vnico. eo. ti. lib. vſ. Nec ſm aliquos si marry: sit

Universidad de Deusto
Biblioteca

qui occidit: q; taliū sanguine ꝓsecrat eccl'ia ꝛnō polluit; ntū verū est qđ nō polluit eā sanguis effusꝰ ntz iniq effusio: ꝛ indiget re- ciliatione ꝑz gl. in.d.c.vnico. lz vt dicit laudus nō sit locus vbi sanguis effusus est: ꝛ idē dic si tale homicidium fit sine effusiōe sanguis: q; iuria est par.* Scōs casus est ꝓpter sanguinis effusionem in ecclesia factā extra eo. ꝓpositi. ꝛ intellige enormē ꝛ voluntarie irreuerētē siue iniuriosam: non aūt si effusio sit modica ſm oēs: q; vt no. Pan. in.d.c. ꝓpositi. effusio abundantiā significat ꝓ quo vide donū rer. cū gl. in.c. cū illoꝝ. §. qđ si claustrales. de sen.excom. nec si sit facta a furioso insane mētis: vel a casu ſm Aug. de pse.di.ſ. eccl'ys. ꝛ Jho. in c. si eccl'ia. de pse.eccle. vel alta. secus si quis sane mētis seipsum vulneret ſm Se. vt dictum est. Si aūt vulnꝰ fiat in eccl'ia vel cemiterio ꝛ nō effundat ibi sanguis vel nō labat ad terrā: vt q; colligit in scutella ecclesia violat ꝛ reconciliabit scōm gl. in.d.c. vnico. ꝛ Pan. in.d.c. ꝓposito. vbi dz ecclesia violari reconcilianda ꝓpter homicidiū et vulnera non distinguēdo an fuerit sanguinis effusio necne: lz sine ea vulnera non fiant vt dicit Pan. ꝛ ꝓterea alia iura faciunt mētionē de sanguinis effusione: vt extra eo. c. fi. ꝛ. i.d.c. vnico ꝓterea etiā dicit Pan. qđ ex cōrali iniuria citra sanguinē ecclesia nō violatur vt indigeat reconciliatiōe. Tertiꝰ casus est ꝓpter adulteriū vel seminis effusionē: extra de adul. ſignificasti. ꝛ de pse. ra. di. ſ. eccles. ſ. ꝛ intellige primo semīa humani siue fidelis siue infidelis: ꝛ scdo qđ sit effusio magna q; ſm Astē. ꝓpter modicā humectationē nō eēt reconciliāda: ꝛ tertio cū irreuerentia voluntariaꝝ q̄libet illicite fit ꝓ mollitiē: aut quēcūq; coitū cū femina vel masculo ſm oēs: ꝛ sīc si fuit per licitū coitū matrimoniale: lz in hoc sint opiniones: quibusdā tenētib⁹ qđ violat: vt Joā: ꝛ iterū Jo. an. ꝛ hāc opinionē sequit⁹ est Archi. ꝛ sum. pisa. q̄buſdam vero dicētib⁹ qđ non: vt no. gl. ſm Hug. in.d.c. eccles. ſ. de cōse. di. ſ. quā opinionē sequitur sum. ros. q̄ repugnat sum. Auge. q̄ tenuit primā: ꝛ ad aliud extremū tēdēs ꝺ oēs doctores: hoc extendit et ad pollutionē in somnis ꝛ gliaꝝ omnē humanā pollutionē. Uū dico quod pollutio in somnis nō violat ꝑz xx. ꝛ oēs ꝺ angelica: ꝛ violar act⁹ mīmonialis ſm ꝑdictos: ꝛ. s. ꝛ ho. ꝛ Pe. vii ꝺ ros. q̄ etiam hoc falso ponit Jo. imo. nec ꝑ ullo hoc tenuit: q; ꝑz sum. ꝓsel. vī loq̄ de reconciliatione. Nec ꝑz motiuū ros. Nā pollutio inq̄t vig ūritis eccl'ia violat: non aūt ꝺumentis et si fit manifesta: qđ ideo non est nisi q; primū est cū pctō: ſm non: ꝛ sic est de actu ꝓingali. Dico enim hoc eē q; fit cū irreuerētia voluntaria et sine peccato: sicut ꝺe iusta occasione dictū est. Uū in casu necessitatis q̄. ſ. irreuerētiā tollit; vt si coniuges longo tpe in loco sacro obsidentur: et de illicita emissione seminis sibi timēt credere ecclesiā nō violari: q; si non violat effusio sanguinis facta ad conservationē vite corporalis ſm Inn. quare violabit effusio seminis ad conseruādā vitā spiritualē: vide. J. debitis. §. nō. De his tamē sic dicit Archy. Qñ vitia hec in eccl'ia cōmissa sunt occulta vt dicit Guil. ꝛ Jhost. in sum. nō indiget reconciliatione: ꝛ idē ꝑz Jo. an. in. vſ. eo. ti. lz Jhost. in glo. magis sustineat Zriū. hec ille. ꝛ idē tenet gl. in. c. vnico. eo. tit. li. vſ. ꝛ hꝰ ex. d.c. significasti. in. ver. publice. ꝛ fiunt hec publica vel ex confessiōe eoꝝ q̄ fecerūt: vel ex rei euidētia. Et hoc intelligo verū nō solū in effusione seminis ſz etiā in effusione sanguinis: ꝛ in aliis casib⁹ quibus polluitur qđ ptz ex ratione Joā. an. q; inquit eccl'ia nō indicat de occultis. ꝛ Quart⁹ casꝰ est qñ in ea sepelitur excōicat⁹: q; si erat consecrata reconciliāda est: ꝛ ꝺicto rū corpa ꝑhibētur sepeliri: ꝺicit ros. alios. de pse. di. ſ. eccl'ia. ꝛ de cōse. eccl'. vel al. cōsuluisti. ꝛ idē si ea sepult⁹ fuit pagan⁹ vel infidelis quo casu nō solū corꝑ⁹ ejicēdū est: ſz etiā sunt rapiēdi: pietes: ꝛ tigna: vt i.d.c. eccles. ꝛ ꝺicit Jo. an. in. d.c. ꝓposuisti. imo etiā qñ sepelit sibi excōicatus ſz Jhost. qđ tñ Pan. non ꝑz: q; ꝓ absolutione parieti violaret cōsecrato ꝛ non esset reconciliandus solū: lz reconsecrāda: cap'm aūt ecclesiā loquit⁹ ꝺicit in eccl'ia nisi dū cōsecrata: quo casu seruādū est qđ ꝺicit Jo. an. Et si pagan⁹ fit in vtero mulieris fidelis sepeliēde: vt qñ mozit⁹ pregnans: ſm Bok. ꝛ Ber. sepeliet in eccl'ia: q; factus est paruulus. de pse. di. iiij. si qua. ꝛ hoc ſz Jhost. si certū est fetū esse mortuū: nec inde exhumabit: sed si certū est qđ viuat aut dubitat: scinderur mulier. ff. de mor. inferi. l. ij. idē Dir.* Quint⁹ est si ecclia et idē de altari ꝛ cemiterio ab epo publice excōicato cōsecrenē vel etiā benedicant: q; ante reconciliationē nec celebrari nec sepeliri ibi aliq̄s debet. ar. d.c. consuluisti. ꝛ ibi Pan. reddit rationē post Hostiē. q; si sepultura corporis excōicati polluit ipsum locū: a fortiori qñ ipsa consecratio transiit per manus excōicati notorie.* Sextus est ſz gl. in. d.c. proposuisti. qñ parietes successiue reparātur: quo casu ſm sum. Aug. est reconsecrāda: ſm alios verius non est etiā reconcilianda necessario: q; hoc nullo iure cauetur: ꝛ de hoc. ē. §. iiij.

¶ Sexto querit qño violetur ecclesia non cōsecrata: ꝛ dico qđ violat seminis ꝛ sanguinis effusiōe. de pse. ecclesia. vel alta. c. fi. ite qñ in ea sepelit excōicatus: vt ꝑz de con. e. dist. ſ. in. c. ecclesiam. iuxta intellectū Panor. ite qñ ab epo excōicato notorie benedicit siue reconciliatur: q; secundū regulam Panor. in. d.c. consuluisti. ea que constituunt in exteriorib⁹ benedictionibus: ꝛ consecrationibus facta per notorie excōicatum ꝛ non

debēt per fideles exerceari ante reconciliationē. Per reparationē autem parietum aut eoꝝ ꝺirruptionē vel constructionē cimiterium violari nec legi nec credo.

7 ¶ 7. qrit qđo reconciliari debeat eccl'ia cōsecrata vel nō ꝓsecrata si polluat: ꝛ ꝺico qꝰ ꝓsecrata reconciliari ꝺz eo mō quo ꝺz in pastorali ꝛ sīr cimiterium: de reconciliatione ꝺo non ꝓsecrate Sze. ix. i.c. fi. de pse. ec. vel al. tūcta glo. ꝺicit qꝰ si ecclesia nō cōsecrata fuerit seminis aut sanguinis effusione polluta aqua prīꝰ exorcizata lanee: ne ꝺiuine laudis organa suspēdant: ꝛ ē tñ qꝰ certi⁹ poterit ꝓsecrāda. hec ibi ex q̄bus ꝑz vt ibi ꝺt pa. qꝰ ea polluta ibi suspēdunt organa clericoꝝ: ita qꝰ ante reconciliationē nedū missa sed nec nullum ꝺiuinū officium celebrari debet.

8 ¶ Octauo qrit a quo possit eccl'ia reconciliari: ꝛ ꝺico loquēdo de cōsecrata: qꝰ eā reconciliari pōt epꝰ ꝑpriꝰ ꝑ se vel ꝑ aliū: pōt ēt vn⁹ epꝰ aquam bñdicere ꝛ alii⁹ reconciliare: ꝑ simplices ꝫo sacerdotes hmōi reconciliatio fieri nō pōt ēt si sit consuetudo. vt ꝺicit Ray. ꝛ al. extra eo. aḡ ꝛ hoc ſm Inno. nisi ex cōmissione pape q̄ pluriꝺ⁹ nō epis hoc ꝓcessit: aqua tñ priꝰ ꝑ epm bñdicta. ſꝫ cessi reconciliationē papa simplici sacerdoti pōt ꝓmittere ſm gl. in. d.c. aḡ. ꝛ pan. ſꝫ idē vbi regulam hꝫ idē ꝺicēdū esse in oibus q̄ fiūt iurīs epalis ex ꝺispositiōe hūana: q; in his papa hꝫ plenitudinez potāris: vt in ca. ꝓposuit. de cōcef. ꝑbē. que aūt ex ꝺispositione ꝺiuina certo ordini sunt cōmissa nō ꝓhibi ordinē illū cōmitti nō pōt etiā ꝑ pontifices summū ſm gl. ſ. c. puenit. ꝺi. xcv. Loquēdo ꝫo de nō cōsecrata ꝺicēdū est qꝰ ꝑ simplicē sacerdotes reconciliari pōt ꝑz gl. in. c. fi. ex eo q; ſi gre. ite ꝺiſ tet ibi lotionē fiendā ꝑ epꝫ hoc exꝑssisset sicut i c. ꝓcedēti. cū idē eidē scripserit: ite q; ibi ꝺz qꝰ la uet aq̄ exorcizata. ſ. tm: q. ſ. fit ꝑ simplicē sacerdotē. ē tñ qꝰ nō cōsi aq̄ bñdicta vino ꝛ cinere cū q̄ reconciliaſ ecclia cōsecrata: ite q; ꝺz priꝰ qꝰ nō fieret ꝫ opꝰ: eret expectare epi mādatū vt aliq̄ ꝺicunt.

¶ Nono qritur que sit pena celebrātis in ecclesia cōsecrata post pollutionē ante reconciliationem: ꝛ ꝺico qꝰ quis aūt ibi officia ꝺiuina celebrari aut aliquis sepelirī tñ nec ecclesia est ꝓpter hoc interdicta: nec cōtrariū facit⁹ ē et sciēter est irregularis: de sen. excō. ꝫo qui. lib. vſ. nec tenet Jhost. ꝺicens cōtrarium: sed Inn. ꝛ alii qui sentiunt contra eum. ꝺicit tñ Lap. qꝰ talis ab ingressu ecclie suspensus est. de prīsile. eporū. li. vſ. ꝛ si cū tali suspensione in eccl'ia ꝺiuina celebraret vt ꝓpius suo fungēs officio erit irregularis. vt in. d.c. is qui.

¶ Consecratio altaris. vide. ē. altare. §. f.

¶ Cōsecratio cimiterij. vide. ē. cimiteriū in prin. ꝛ. §. iiij.

¶ Consecratio vasorum ac vestium. vide. ē. benedictio per totum.

¶ De consecratione virginum ꝛ veli.

¶ Consecratio virginum atq; velatio vt pleniꝰ innotescat sciēdū est ſm ꝑ. de pal. i. iiij. ꝺi. xxxvij. q̄ velū. ſ. nigrus est quintupliex. primū est professionis quod seminis ꝺat. xij. anno cōpleto. xx. q. ij. puella. ꝛ hoc ꝓtāt in religiōib⁹ oēs ꝓfesse siue virgines siue vidue. ij. est consecrationis qđ ꝺatur anno. xxv. etatis. xx. q. ſ. placuit. iij. est ordinationis qđ ꝺat anno. xl. xxvij. q. ſ. ꝺiaconissam. q̄. ſ. sic ꝺz: q; ꝺat ei aliq̄ bñdictio: ex qua accipit ofm inchoādi horas in choro: ꝛ legēdi omiliā: quod alii⁹ nō lz: vñ epꝰ ꝺat ei ad tangendū breuiariū in quo sunt omilie de euāgelijs i maturinis. qđ ꝺē adhuc seruat post virginū consecrationē in eodē officio misse sed nō consueuit ꝺari velū in hoc: nec expectari illa etas: sed ex cōmuni cōsuetudine hoc fit qñ cōsecrandē seu velandē. qđ ēt fit ante. xxv. annū. ſiij. est ꝑlationis q̄ ꝺabat abbatissis. ix. etatis anno. xx. q. ſ. iuuēculis. sed hodie fieri potest abbatissa. xxx. anno cōpleto. ꝺe ele. i dēnitatib⁹. li. vſ. nec ꝺat velū ſm pontificale: sed fit officiū quo ꝺdā ꝛ bñdictio: vt ibi no. v. est continēte ꝛ observationis: qđ est viduarū. xxvij. q. ſ. vidua. ꝛ pōt etiā ꝺari virginibus: licet virgina le ꝺari nō possit viduis etiā ex ꝺispēsatione epi. xx. q. ſ. ꝺe votis. sextum ꝺdunt quidā. ſ. ꝑbationis qđ in monasterio ꝺat in receptione habitus ante professionem: quod communiter alb⁹ est. ¶ Primo ꝫo qrit q̄ virgo sit cōsecrāda seu consecrationis velo velāda: ꝛ ꝺico ſm Archie. qꝰ sola religiosa ꝓfessa tria essentialia vota in religione ꝑbata: nec tñ ois talis q; nec moniales mēdicātū nec q̄dā alie ꝓsecrant ab epo: nec corrupta violenter ſm Al. lz virginitatē vel aureolā nō ꝑdat: q; difficile ē mēt volūtatē tūc ita reniti vt aliquē cōsensum nō eliciat: vñ cū ꝺe pleno ꝺissensu cōstare nō possit ecclesie statutū est vt humiliter a cōsecratione abstineant. lxxvij. q. vſ. ille familie. xv. q. ſ. si qs nō irat⁹. ꝛ cōcoꝝ ꝺat. ſ. Ezo. nec sīr corrupta occulte etiā si inde seqret scādalū: lz hoc asserat Gui. q; ſm Al. ꝛ. ſ. th. ꝑꝓ virandū scādalum mutāda non sunt eccl'ie sacra nec etiā sacralia cuiusmodi est virginū consecratio: bñ tū posset epꝰ vti aliq̄ cautela vt seruatis q̄buſdā cerimonijs que non sunt de essentia veli virginalis: alia q̄ sunt de substātia mutent ꝑ ꝓta verba ꝺicēda in veli ꝺispositione. vt in forma mutato noie virginitatis in nomē castitatis. et concoꝝ. Bok. ꝛ Jhost. non obstante qꝰ Per. de pal. ꝺicat istā cautelā esse fictionē in facto rei sacramentalis ꝛ non licere: q; sicut loquela pōr verbis ex causa ꝛ fine mēdacio decipere qñ non te-

Universidad de Deusto
Biblioteca

netur rūdere fm intētionē interrogātis vt dicetur.f.mendaciū. §.fi. ita ⁊ hic est q3 ep̄o tenetur exhibere signa fm intētionē vel opinionē videntiū. Oō confirmat p.c.f.de his q̄ vi met. cau.fi.⁊ fm sum.con. corrupta carne pōt ex dispēsatione ep̄i aut ei⁹ vices gerētis suscipere modū veli virginalis ⁊ non aliter. Et adde glos. Ray. qō hmōi occulte corrupta ante vel post cōsecrationē abstinere oz ab officijs que fm cōsuetudinē monasterij solēt ꝓsecratis virginib⁹ competere donec cū ea sup hoc fuerit p ep̄m dispēsatū. Notandus est rō q̄ fm pet. diceret ista cautela ⁊ vbi ep̄s hoc sciret solū occulte in cōfessione vel aliter q3 eo casu nō teneē ⁊ nec oz talē publice repellere sed admittere: licet ipsa peccet ⁊ sili⁹ que illā sciēter ad hoc sollicitāt nō aūt si pmtrār: cū est occultum. Potest aūt se excusare nō manifestādo peccatum: sed se humiliare excusando.

¶ Scōo q̄rit q̄s possit dare velū seu v̄ginē cōsecrare: ⁊ dico fm Archi. post pe. de pal. q̄ velum cōtinētie seu viduarū dari pōt etiā a sacerdote: vt etiā dicit gl. xxvj. q. j. vidua. imo etiā vidua p seipsam hoc accipere pōt ab alterī facta ꝓfessione corā sua prelata ⁊ velare aūt virgines nullius pōt nisi ep̄s. xx. q. j. de votis: q3 ipse est quasi paranimphus desponsans virgines xp̄o ⁊ imo hoc ep̄s demādare nō posset non ep̄o: q3 hoc est consecrationis ⁊ ordinatōis ep̄alis: sicut cōsecrare ecclias: ⁊ nō iurisdictiōis. de cōs. ecc. vel al. aqua. Ex quibus inquit apparet q̄ prelati mendicantiū suas monales velārco cū epali solennitate excepta coronatione ⁊ donatione annuli: nō bene faciūt nisi hoc habeāt ex cōcessiōe pape: quia vsurpat officiū ep̄ale. Et con. s. tho. in. iiij. distin. xxxviij. dicēs q̄ virgines per solū ep̄m cōsecrantur / vidue aūt possent etiā a sacerdote benedici: ⁊ ibi huius assignat rationem.

3 ¶ Tertio q̄rit qualiter ⁊ q̄ sint v̄gines ꝓsecrāde: ⁊ ad qual⁹. dico q̄ vt in ordinario fine pastorali docet: at q̄ v̄go dico 3z host. q̄ in die epiphanie: vt in tota resurrectionis hebdomada: in natalib⁹ apl'oz̄ ⁊ in dieb⁹ oficis: vt ēt no. xx. q̄. j. §. velamē. ⁊. c. seq. sed tū in necessitate: puta in mīnēte lāguore possunt tpe quolibet cōsecrari. xx. q. j. de votis. de temp. ordi. c. j. ⁊ concor. Hoff.

¶ De consensu ⁊ ratihabitione.

COnsensus vt ꝑbat. s. Th. xij. q. xv. pertinet ad virtutē appetitiuā q̄ est volūtas: ⁊ est eius cōplacētia in aliq̄d licet ab aug. sup gen. attribuat rōni in q̄ti. j. in ea includit voluntas. assensus autem ꝓprie pertinet ad virtutē cognoscitiuā: id est ratiōnē 3z attribuat impꝛopꝛie voluntati. Est autē duplex cōsensus. i. in opus ⁊ cogitatione ꝓpriā. ⁊ sil'm opus ⁊ cogitationē alienā. Primus est duplex: sc3 deliberat⁹ exp̄sse siue explicite ꝑ declaratione non indiget ⁊ deliberatus implicite tm̄ siue tacite: q̄ 3s mētē. s. Bona. ij. di. xxv. et ibi Petri de tarā. in. ij. di. xxiij. vbi esse cū rō sufficiē ꝑ ter aduertit de mala cogitatione ⁊ eius pericu- Bu lo: ⁊ eam reprimere negligit post tempus sufficiens humane fragilitati ad deliberandū ex cōplacētia vel ex negligētia siue cōplacētia. Dicit em̄ sic. Cōplacētia surgēte in sensualitate circa luxuriā vel aliud q̄ est mortale ex gñe suo: aut ratio supior cōsideratione diuini ꝓcepti vel offē se dei stātim reprimit: ⁊ non est nisi veniale: aut nō statim reprimit: ⁊ tūc aut exp̄sse cōsentit. ⁊ sic est mortale: q3 vir comedit. i. rō supior cōsentit aut nō exp̄sse: 3s negligit reprimere. Aut ergo manet talis cōplacētia post sufficientē deliberationē ⁊ animaduersionē periculi ⁊ tūc est mortale ⁊ mulier comedit. s. tacite ⁊ interpretatiue aut nō manet: ⁊ sic est venīale hec ex illo: qui per sufficientē deliberationē intelligit eꝑs sufficiens ad deliberādū. post. ꝙ rō aduertit: q ꝓpe i deliberādo indiget. Negligētia tñ repellēdi cplacētiā cū displiciētia rōnis de ea fm. s. Bona. est cōsensus interpretatiuus q̄ nō est ꝑfm mortale fm multos magistros vt recitat. licet vt dicit sanus pfilij sit vt ꝙs de hoc sicut de mortali penitear. De ꝓsensu etiā in delectationē. j. delectatio. §. j. Secūd⁹ aūt. i. ꝓsensus in factū aut cogitationē ver alterius est quadruplex. s. n egligētie cum q̄s oz̄ us. cozrigere delinquētē cōsilij: cooperationis ⁊ au toꝛitatis aut palliatōis: vel defensionis: ⁊ primo ac scōo cōsentiēs punit min⁹ q̄ faciens. tertio equaliter. ꝙrto plus vñ vers. Cōsequens spernit suadet iubet atos ruek. Hic min⁹ ille minus tuat hic equaliter, hic plus. De hoc gl. optima in. c. j. de offi. deleg. sup verbo pari pena. ⁊ tex. xj. q. iij. qui cōsentit vbi duo mēbra sub vno ꝓcludunt. j. q̄

¶ Primo ꝙo q̄rit q̄o intelligit illa regula iuris in. vj. q̄ tacet cōsentire vr: ⁊ dico q̄ cōsentire vr fm Inn. in. c. in genesi. de elect. q̄ q̄s tacet in actu honorabili seu cōcupiscibili. sed in actu vituperabili ⁊ ꝓiudiciali ⁊ in quo loq̄ ⁊ Idicere verecūdū esset plerūq̄ vr dissentire. l. filiusfamilias. §. intuitus. ⁊ ibi gl. ff. de ꝓcu. ⁊ est gl. in. l. qui patit. ff. manda. q̄ limitat gl. in. c. plerunq̄. ij. q. vij. Jo. de imo. in. c. vestra. de loca. ⁊ gl. in ca. diaconus. di. xxvij. ⁊ in. d. l. qui parit. q̄ actus q̄ fit in ꝓiudiciū valet etiā eo contradicente: ⁊ secus si nō valet nisi ꝓius cōsentiat: q3 tūc tacēs habetur ꝓ consentire. Exēplū primi. Vēdo rē aliēnā dño ꝓsente ⁊ tacente ⁊ sic non valet. q3 etiā eo absente vel cōtradicēte vēdi potuit in ꝓiudicium vendentis. vt no. in. l. rem alienam. ff. de contraben. emp. sicut ⁊ legare quis posset res alienam in ꝓiudicium sui heredis. vt not. in. c.

fili⁹. de test. Exēplū scōi. Impignorat q̄s rē alie nā ꝓsente dño. ⁊ sic vs. vt no. in. l. xxiius. ff. de pig. ac. Et de hac distinctiōe habes rex. singulare in l. sepe. §. cur aūt io. ff. de re iud. facit. l. si seruus cōis. ff. de do. inter vi. ⁊ ꝓpo. vbi ffe donante rez cōcessio. facit. c. ꝓtinebat. de his q̄ fiūt a ꝓla. vbi fi plat⁹ ꝓtulit dūficiū ꝓsente. c. ⁊ nō 3dicēte col lario 3z facit q̄d no. bal. in. l. si tutor. C. in q̄. cau. fu in reg. resti. non est ne. vbi dicit q̄ si q̄s scit ali quē se gerere ꝑ ei⁹ ꝓcuratoꝛem: tūc si ꝓtradicēdo pōt illud impedire: si tacet ꝓsentit: sec⁹ si nō pōt ipe dire. Simile decisionē ponūt oēs de rota i habē tib⁹ cām cōem: si vn⁹ ciuiū ꝓcuratoꝛē ꝓstituit vt cōsentire videanē si pūt impedire. Et q̄d no. Bal. in. l. n. §. si vic. ff. fol. ma. vbi dicit q̄ q̄i consensus reqrit ad habilitandā psonā non cōtradicto vr ꝑ cōsensū: vt in. l. q essi. §. f. ff. de ra. ha. vbi dicit glo. q̄ nō 3dicere ratihabitioni par est. Ex quo arguit Bal. q̄ satisfactū est statuto florentinoz̄ requirēti consensum cōsanguineoz̄ in contractibus si cōsanguinei sciūt ⁊ nō cōtradicūt ꝑ quo facit illud singulare dictū Bal. in. l. poruit. in vlt. q. C. de iu. delī. vbi vult q̄ si pupillus maioꝛ tulante vna cum tutoꝛe iugr̄ssus est possessionē: q̄d per hoc hereditas est legitie con ꝓbēta nec obstat q̄ autoritas 03 pstari verbis exp̄essis: vt facit. l. j. ad fi. ff. de autoꝛi. tu. q3 hoc est verū circa act⁹ exp̄essos: sed in tacitis tacite loquimur reb⁹ istis ⁊ factis intra illud ⁊ ⁊ factis loquimur. arb. in. l. de quib⁹. ff. de legi. ⁊. l. ītē q3. ff. de pac. Facit quod dicit idem bal. in. l. mandatum. C. man. in. q. col. q̄ societas contracta cum parte intelligitur cum filio renouata si interueniat patientia tutoris: item aliud dictū in. l. postmoꝛtem. ff. de adop. vbi dicit idem Bal. q̄ si filiꝰ vitrie seoꝛsum a patre negotiando: vt emancipatus per. x. annos patre sciente ⁊ patiente ꝓsumitur emancipatus. vide infra electio. ij. §. xij.

¶ Secūdo querit vtrum in actu negatiuo requiritur ꝓtestatio ne quis videatur ꝓsentire: 2 ⁊ dico q̄ in actu negatiuo abstinēs ⁊ tacēs non habetur ꝓ cōsentiēte: ⁊ facit q̄d no. ho. ⁊ Inn. in. c. olim. inter. de rest. spo. ⁊ q̄d no. in cle. vnica. de ꝓcur. iuncta glo. in. l. ff. de ꝓcur. Similiter nota quod quando duo ꝓponuntur vni et solum negat vnum videtur alterum affirmare. vt in. c. nonne benedicimus. de ꝓsump.

¶ Tertio querit vtrum existēs in consilio ⁊ tacens q̄si aliq̄s malum tractatur sit culpabilis: et 3 dico q̄ q̄si obuiare pōt ⁊ non inuoluitur peccato: ⁊ de damno tenē: q3 qui tenē loqui ⁊ tacet: consensit in eius ꝓiudiciuz. l. de etate. §. qui tacuit. ff. de interrog. acti. ⁊. c. si post ꝓstitum. de consue. lib. vj. Quilibet q̄ūt de vniuersitate tenetur votū suū exprimere in ꝓcernētib⁹ facta cōsultatis ex debito officij. ar. in. c. j. de his q̄ fi. a maiꝛ. par. c. vbi dicit Inn. q̄ nisi ꝓdicat si ibi aliq̄ male agerenē habeē ꝑ ꝓsentiēte quo ad pctm̄ ⁊ penā. Oō quidē vniuersaliter quo ad culpā habeo īdubitatū de quolibet potente obuiare petō ⁊ nō obuiat. arg. xxj. q. v. hoc vr. 3z de pena non credo nisi in his q̄b⁹ ex officio cōpetit: vt in prelato ⁊ habētib⁹ vocē in. c. ar. eoz̄ q̄ notant. in. c. negligere. ij. q. vij. vel nisi q̄s dolose taceat ⁊ non prohibeat. ar. eoz̄ q̄ no. in. c. quāte. de sen. excō. Et fm hāc distinctionē limitat bar. in. ' . vtrū. ff. de perici. vbi vult q̄ solū teneatur obuiare qui est subiect⁹ illi q̄ 03 offēdi. sicut ser⁹ filij ⁊ gl. in. l. culpa caret. ff. reg. iur. ⁊ tex. īsti. de publi. iudi. §. alia. q vult q̄ ꝑsi? q̄is extrane⁹ pumatur: q̄ intellige q̄d teneatur ex offo vel q̄i dolose nō ꝓhibet: vl' in crimine lese maiestatis. l. quisq̄s. C. ad. l. iul. ma. Et ita dictū Inn. limitat sum. ange. sed melī⁹ est vt simpl'r ⁊ sine limitatiōe sit versū vt. s. ꝓsens in collegio ⁊ tacens incurrat penā in damnatis ⁊ iniqs ⁊ approbat Pan. in. c. j. de his q̄ fi. a maio. par. c. ⁊ in ca. cōtinebatur. de his que fi. a ꝓl. ⁊. c. in causis. de elec. ⁊. c. ij. de loca. ⁊ Felly. c. cū bertol. de re iudi. ⁊. c. cū oēs. de cōsti. imo ⁊ ipsa ang. excōicatio. vij. casu. v. ⁊ rō est q3 quilibet 03 yfe curā boni cōis. Vide tñ. j. electio. ij. §. xij. Ex his pt3 q̄ male faciāt religiosi hūres vocē in ca. si humano respectu renuncient voci sue q̄ est tacere quando vident q̄ autoritas ꝓuidendi per hoc remanet penes eos qui zelo carent. 4

¶ Quarto queritur vtrū actus qui expediri 03 per consensum in communi ꝓstitum valeat si consentiant singuli vt singuli. non collegialiter ⁊ dicit Pa. in. c. cum in ecclesia. de cau. posses. ⁊ p ꝓie quod non vr in. c. in genesi. de elect. ⁊. l. ij. C. de decur. nec est speciale in electione: cuius gl. dicat contrarium in. c. j. de re. eccl. non alie. lib. vj. vnde tenendū est q̄ non vs. q̄ etiā sentit posīno dñi ibi Jo. an. in nouel. ⁊ firmat Jo. cal. in ca. cuius omnes. de consti. ⁊ bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iur. supza ciuitas. §. j. 5

¶ Quinto q̄ritur q̄d reqratur vt ratihabitio cōfirmet actū ꝓcedentē. ⁊ dico q̄ op3 primo illum esse factū noie meo: vt in regula ratū. lib. vj. ⁊ 8z factus noie meo. q̄ mea prempłatione fact⁹ est reqsi 8z gl. in. c. cū q̄s. de sen. exc. lib. vj. Secūdo opoꝛtet q̄ habeat ratū tanq̄ gestū noie meo nā posse ratum ratū habere factū ⁊ non qualitatē eius scīti habē cet q̄ sit factū noie meo. l. cui3 interdicto. C. arb. tio tu. ⁊ no. in. l. pomponius. ff. de nego. gest. Ex ista nez opinio Jaco. de arena. approbata in. l. j. §. deiecisse. ff. de vi ⁊ vi ar. ⁊ per gloss. secundum Barr. ibidem. iij. §. sed ⁊ si quis. licet fm Bald. sit gloss. contraria ibidem in. §. quoties. Aduertendum

est tū q̄ non solū ratihabitio expressa sufficit in maleficijs: sed etiā tacita: vt pura q̄ nō reuocat postq̄ scit q̄ est factū noīe ei⁹ aut nō ꝺicit: vt l̄ir. non cōte. c. f. de offi. dele. cū olim. el. f. C. de in ce. nup. l. cū ancillis. C. de fer. l. f. q̄ tunc est ratihabitio p̄sumpta. ff. q. f. notū. sec⁹ aūt esset in nō maleficijs. * Tertio opz q̄ act⁹ p̄tiā nō req̄ret q̄ q̄ p̄tiā req̄rūt ratihabitio cōfirmare nō pōt inſti. de auto. tut. §. tutor. * Quarto requirit⁹ ſm pasi. in. c. f. de cōuer. in fi. q̄ extra sint humilia ad illū actū ꝓpetrandū. f. tp̄s in q̄ act⁹ gestus est: tp̄s ratihabitionis: nā si vnū istoꝝ deficit ratihabitio nō p̄cedit: q̄ cū ipsa sit fictio iuris ꝓcedere nō pōt sup impossibili: de q̄ plene q̄ Bar. in l. si is q̄ p emptore. ff. de vsuca. Exēplū q̄dā noīe infantis interfecit: maior fact⁹ ratū habet. Non essi talis ratihabitio retrotrahit: q̄ tūc tp̄s impossibile erat talē mādare. Exēplū de alio extremo. Ab aliquo terminū habebāt ad aliq̄ agendū: amic⁹ me⁹ noīe meo fecit: ego post terminuz ratū habui. Nō essi retrotrahit: q̄ sicut post terminū nō potuissem vere facere: ita nec ficte. Ssi deo q̄ vbi certū tp̄s est de substātijs ibi opz obseruari tp̄s alꝫs act⁹ ipso iure nullius est. ff. de excusa. tu. l. scire opz. §. consequens. q̄ recedere a tpe est recedere a forma. ff. de verbo. oblig. l. quirome. §. augeri⁹. Facit q̄ nō. Card. in cle. quod circa de elec. vbi dicit fictionem non posse id q̄ ſm naturam est impossibile. Exemplum. insti. de adop. §. minor. ē. vbi q̄s esi nō pōt adoptare quēs non antecedit per tot annos q̄ eū generare potuisset. Sic̄ fingi non posset q̄ viueret hodie. q̄ ccc. annis p̄teritis mortuus est. insti. de excusato. §. sed si in bello. * Quinto requirit⁹ ꝑs Inn. in. c. prudētiam. de offi. leg. q̄ illud quod quis facit valeat vt sit aliquid: q̄ q̄ nihil est ratū haberi nō p̄t: vñ hec ē ei⁹ theorica q̄ vbicūq̄ act⁹ est nullus ex defectu solēnitatis. ⁊ suppletio nō depēdet a mea volūtate: nō possum habere ratū q̄ noīe meo gestū est: secus vbi suppletio solennitatis depēdet a ptāte volētis ratificare sentētiā nullā: sicut in papa q̄ iuris dispositioni non subijcit⁹ vñ ratificare pōt sniam nullā. Vñ si q̄s excōicet noīe alteri⁹ nō vꝫ: ꝫ ille ratū habeat: nisi excōicet ipse q̄ pōt. Sic̄ si quis iurisditionē faciat noīe iudicis: nō pōt ratū haberi: q̄ que facti sunt ⁊ solēnitatē requirūt: rata haberi non possunt: vñ cū smia a nō suo iudice lata nulla sit de iudi. ⁊ si clerici. ⁊ cū alie solēnitates requirantur quas ipsemet qui ratum habere vult si omitteret nō teneret q̄ facit ratū ꝯfe non pōt si ab alio omittant. Si vero actus sit nullus ex defectu cōsensus bene ratificare possum q̄ nomine meo gestū est p nouū cōsensum. ⁊ pro hoc text⁹ in. c. cum nos. de ꝯis q̄ fiūt a prelatis. Imo dicit sum. ro. in ti. excōicator. §. vlt. q̄ per nouū p̄sensum ratū ꝯfe possum q̄ non est gestū noīe meo ⁊ allegar gl. in. c. cū ad sedē. de re. spo. q̄ hoc ocisse q̄dē sed vt falsum ⁊ ℨ regulā iuris ratū. libr. vi. * Sexto q̄rit⁹ q̄ possit mādatū q̄ aliū fieri alioqn nō retrotrahi: vt si faciat quis adulteriū noīe meo: ratū habere nō possum ſm gl. in. l. f. §. quoties. ff. de vi ⁊ vi ar. ⁊ Ly. in. l. nō oēs. C. de accus. ⁊ in. c. sciāt cuncti. de ele. lib. vi. q̄ limita verum in alios q̄ nō sunt delicta: sed quoad delicta licet nō ꝓprie cōmittat sed interpretatiue eadē pena punit⁹: tanq̄ eiusdē delicti particeps ⁊ mandator: vt no. Bal. in. l. vnica. §. ne affit. C. de cad. tol.

¶ Septio requirit⁹ q̄ lex nō requirat nisi delictū simpl⁹: q̄ si req̄reret maleficiū: ⁊ per primo machinationē seu tractatū: nō sufficeret sola ratihabitio: facit gl. Et Jo. an. in. c. f. de cōuer. coniug. Ex quo p̄z q̄ ꝛ mulier habeat ratū homicidiū viri post mortē: tū q̄ requiritur machinatio q̄ primo nō impediet matrimoniū sequēs cū occisore ſm ge. in. c. cū quis. de sen. excō. li. vi. secus quando lex requirit solum factum.

¶ De materia consensus vide infra delectatio. §. f. ⁊ sequentibus.

¶ De conseruatore.

Conseruator est iudex dat⁹ ad defendē dū aliquos ꝯ manifestas iniurias iudiciali nō vrēs indagine. de offi. dele. statuim⁹. li. vi. f. ⁊ ibi de cōseruatorib⁹ agitur. c. f. h. ⁊ vl. qui reputantur iudices delegati a papa. ſm. ar. Et ibi Jo. an. in gl. c. primi ponit genera tria conseruatorum: q̄ aliqui dantur cōtra latrones vel p̄dones. aliqui contra infringentes p̄uilegia: ⁊ aliq̄ ꝓtra iniurias vel offensas manifestas: ⁊ in nullo victor⁹ casuū hīr iudicialē indaginē: id est p̄cedere nequeāt p via iudicij ad inuestigandā veritatē quasi oubij de iustitia. vnde habet glossa. in verbo indaginem. i. cause cognitionem seu examinationem quia oubia sunt.

¶ Primo vero querit⁹ quis ⁊ a quo dari possit f. q̄ conseruator: ⁊ dico q̄ esse possunt epi⁹ ⁊ eorum superiores aut abbates seu illi qui in cathedralibus vel collegiatis ecclesijs obtinent dignitates vel personatus: q̄ alij vero esse nō possunt: nec potest aliquis esse cōseruator sui cōseruatoris: nec sui dñi sub cui⁹ dñio est vel de strictu ecclesiastico vel rēporali exceptis cōseruatorib⁹ partis regibus vel regnis. de offi. dele. hac cōstitutione. lib. vi. dari autem possunt huiusmodi cōseruatores solum per romanum pontificem ſm Jo. an. quod p̄bat. d. c. primum. dum dicit concedimus. ⁊. d. c. fi. vbi ab apostolica sede concedi tur: ⁊ sic legatus hoc non potest.

¶ Secundo queritur que sit differentia inter

ter ꝓseruatorē ⁊ delegatū: ⁊ dico q̄ Joan. an. in glo. d. c. hac p̄stitutione. ex ipso textu multas assignat. * Prīa est q̄: iudex delegat⁹ pōt esse canonicus eccl'ie cathedralis: cōseruator non. * Scōa q̄ ei⁹ qui est mihi iudex delegatus: possum esse iudex delegatus in alia causa saluo iure recusationis: sed in cōseruatore secus. etiam si non apponatur exceptio. * Tertia q̄ saluo iure recusationis subditum mihi dū possum impetrare delegatū: ꝑs nō ꝓseruatorē. * Quarta q̄ delegatus a principe pōt cām sibi ꝓmissam in toꝝ vel i ptē cōmittere. de offi. deleg. pastoralis. ꝑs nō ꝓseruator. nec tenet Guil. Prīū vices in speculo: cū textus iste ꝺicat. * Quinta ꝑ: data q̄ se intromittat legat⁹ de ꝛis q̄ nō sunt iurisditionis non ꝓpterea in illū locū hꝫ pena. d. c. q̄ non inuenitur expressus: sec⁹ de cōseruatore. * Sexta post addi. q̄ ⁊ si conseruator hīet ex p̄uilegio q̄ posset alteri delegare: hoc tū nō pōt nisi hītib⁹ cōditiones supradictas: ꝑs delegat⁹ subdelegare pōt ei cui potuisset delegari. In omnibus aliis predictis exceptis equiparant cōseruatores aliis iudicibus delegatis secūdū eundē Jo. an. in gl.

3 ¶ Tertio q̄rit⁹ circa q̄d possit aut nō possit conseruator: se ex offō suo intromittere: ⁊ dico primo q̄ de manifestis iniurijs solū ⁊ violētijs hꝫ se intromittere: ⁊ ꝓ̄ir cognoscere. vt in. d. c. statuim⁹. ⁊ in. c. hac cōstitutione. ⁊ intellige manifestis ſm Jo. an. i. notorijs ⁊ ipa patētibus q̄ nulla probabili tergiuersatione celari p̄t: vt de verb. sig. ex parte si aūt se de dubijs intromittāt incurrūt pena. de. qua infra. §. v. q̄ intellige vbi ꝓstiterit ea ee dubia an sint facta notorie necne: ⁊ an sint recte facta necne: etiam si de notorietate cōstaret: q̄ tūc req̄rit indago: secus si a principio dubiter an res sit dubia siue sui foꝝ: q̄ pōt inquirere vt sciat an sua sit iurisditio vt statim dicam. * Dico scōo q̄ si is qui iniuriar⁹ est neger offensam notoriā. ꝫ negatione res videat fieri dubia. C. qui ad li. pcla. nō ꝫ. l. iij. tū hoc nō obstante cōseruator⁹ vbi recipiet pbatiōes an factū illud sit notorium: vt sic videat an sua sit iurisditio: vt in. c. super ſfio. de rescriptis. al's offīs. ei⁹ esset inutile: q̄ ⁊ libet iudex pōt. f. cognoscere an sua sit iurisditio. l. si quis. ff. de iudi. ⁊ si factum notorium inuenerit p̄cedet: aliōqn desistet: q̄ nō hꝫ ptātē defendendi iniuriā simpl'r ꝫ qlificatā. i. notoriā. * Dico tertio q̄ conseruator hꝫ vocare reuꝫ ⁊ fīri ꝯfiteat factū dū q̄dē: si neget sup notorio probatiōes recipiat vt dictū est si vo ꝓfiteat quidē facit⁹ intromittere nō ꝺꝫ ſm alios vo probatiōes recipiet sup offensa notoria: ad q̄ de elec. bone. al's facile eēt ꝓseruatoris offīs deludere: vnde si videatur ei negario pbabilia non p̄cedet al's puniat sicut notoriū. * Dico quarto. q̄ ſm Joā. an. defendere pōt ab iniuria notoria non solū illata sed ēt inferenda: vt si ꝯfs sit parat⁹ inferre iniurias huquorū est ꝓseruator: pbibere poterit excōicare: punire: vt in. c. sacro. de sen. excō. in cōmissa vero tōpellet ad satisfactionē p̄strictionē ecclesiasticā vel ēt brachiū seculare inuocādo. q̄ ꝑs ber. inuocare pōt: vt de offi. ord. c. f. hec oia Jo. an. in gl. super. c. f. Sed adde primo q̄ si re⁹ factum p̄fitea tur ꝑs neget illud esse notorium: p̄cedet ꝓseruator ad sniam: q̄ p ei⁹ cōfessionē factū est notorium de coīabi. cle. ⁊ mu. vsa. ⁊. c. fi. ⁊ idē sum. cōfes. li. ij. t. v. q. cliij. Adde scōo ēt ſm eū Jo. an. q̄ cōseruator nō cognoscit nisi de notorijs nō poterit recusari sicut nec appellari pōt in notorijs. Adde tertio q̄ si cōseruator citatus cōtumacē excōicauerit: ⁊ deinde inuenerit illū iniuriarū fuisse sed nō manifeste ſm Inn. non erit vere excōicat⁹: q̄ iurisditionē nō habet nisi de manifestis: ꝑs alios verovt Alb. erit. excōicat⁹: sed primum est verius si fuit excommunicat⁹ pro facto: ſm vero si p cōtumacia. Adde quarto qui p̄dicatores ⁊ minores sunt p̄uilegiati vt eorum conseruatores p cedere possunt in quacunq̄ causa.

¶ Quarto q̄rit⁹ quo p̄cedere oꝫ cōseruator: ⁊ dico p̄mo ꝑs Inn. q̄ ꝛs principal'r non habeat iudicia lē indaginē: hꝫ tū illā in notorijs q̄: oia sine q̄b⁹ est iurisditio nō posset explicari intelliguntur el esse cōmissa. ff. de iur. om. iu. l. ij. vñ pōt citare et punir⁹ ꝓtumaces. de off. dele. de causis. ff. si quosius dī. l. f. Et si maleficiū ē notoriū alijs et nō sibi q̄rat ⁊ coget testes. ij. q. f. in p̄mis. extra de test. c. ij. ⁊ de test. cog. c. f. ⁊ p totū. * Dico secundo q̄ q̄ in notorijs est aliq̄s ordo necessarius de iure ut. ad nostram opz sltr q̄s p̄cedat ad inquisitionem q̄ factū est notoriū: ⁊ nescitur quis fecerit sēm Inn. * Dico tertio ſm eūdē q̄ si reus qui fuerat pdēnat⁹ ⁊ excōicat⁹ infra annū ꝓpareat: ⁊ dicat se velle satisfacere cognoscet conseruator de quātitate dāni ⁊ hmōi. * Dico quarto quod procedere non potest ꝺ alijs extra ciuitates vel dioceses in quib⁹ fuerint deputati vel alibi quā in ciuitatibus seu locis insignib⁹ vbi possit hīi copia peritorum: nec possent aliquā citare vltra diēta a fine diocesis eius: vt in. d. c. capi. hac cōstitutione. * Dico quinto q̄s per seipsum debet p̄cedere: nec posset committere vices suas exceptis citationibus ⁊ sententiarum denunciationibus nisi aliter ei committeretur per literas: quo casu cōmittere possent infra loca in quibus fuerint deputati: ⁊ p̄sonis p̄dictis: vt in. d. c. hac constitutione. * Dico sexto quod per excommunicationem cogere potest brachium seculare. siue potestatem ad suff agendum contra p̄dictas iniurias ſm Bert. ⁊ sum. cōfes. cum hoc sit accesso-

Universidad de Deusto
Biblioteca

riū ad officiū cōseruatoris. xxiij. q. v. administratores. Dico septimo q̄ circa munera ⁊ expēsas assessorū ⁊ notariorū tenet̄ obseruare q̄ in delegatis statutū est ꝺ q̄ vide infra in dex p̄lo. §. viij. ⁊ ix. * Dico vtimo q̄ de offi. dele. c. q̄ pontificali. lib. vj. statuitur: vt quadam modestia cōseruatoꝛ aut iudex ꝫ ep̄os p̄cedēs vsq; vr. ſ. ꝓmo ingressus eccl'ie vl' facerdotale interdicat officium, secūdo ꝯo suspēdant ab offō. tertio aggraueꝫ ecclastica cēſura ꝫ eosmisi forte aliter fieri suaserit nimia contumacie ꝓpter vitas ⁊ q̄. ſ. vt ōr gl. iniuriaa ⁊ contumeliosa ꝯba ꝓferūt i iudicē.

Si tū iudex nō reseruata hac forma statiꝫ suspēdat vel excōicet eꝑm aut eo supioꝛes ⁊ sniā tꝫ fm gl. licet iudex sit reprehendendus. ij. q̄. iij. c. ſ.

¶ .ſ. q̄rit̄ q̄ pena sit si aliq̄ quā dicto mō p̄cedat ⁊ dico q̄ ḥ̄cāq̄ ꝫ ꝓmissa vl' eorū aliq̄d attentari cōrigerit: totū est irritū ⁊ inane vt i. d. c. hac constitutiōe. ⁊ cōseruatoꝛ si de alijs q̄ de manifestis in iurijs ⁊ violētijs scientes se intromiserit: seu ad alia que iudicialem indaginē exigūt suā extēderit p̄tātē: eoipso p annū ē ab offō suspēsus: vt ibi fm gl. ēt a bñficio q̄ ō officij seq̄la: vt. xxxij. dist. ꝓter. ⁊ idē est si ignoꝛātia eēt iuris vel crassa vel affectata fm gl. vt de sen. ⁊ re iud. ignoꝛātia. vno dicit sum. ro. q̄ esset excōicatus: sed fallitur nec hoc dicit gl. quā allegat: ꝓ tū q̄ hoc fieri procurat bñ soluit excōicationis incurrit vt ibi ptꝫa qua absolui nō pōt: vt ibi ōr nisi ꝓtius integraliter satisfecerit de expensis scꝫ legitimis: ⁊ propter eām ista factis. fm ge. ⁊. ij. q. ſ. in ꝑmis. Et autem aliq̄ ꝺ is cuius est cōseruatoꝛ hoc procuret non incidit in hāc sniam fm ge. nisi participaret cum p̄e posit̄ excōicata ē: q̄ tūc ligaret eadē sniā p̄ticipando in crimine crimnoso. Absolutio tū ab hac sniā eꝑo comenit Joā. an. ⁊ Archi. ⁊ Abo. q̄ conditoꝛ canonis non sibi reseruauit.

¶ .q̄rit̄ quātū ouret cōseruatoris officium: et dico q̄ expirat in obitu cōcedētis cōseruatoꝛes quo ad negotia nō cepta vt i. d. c. hac cōstitutiōe ſꝫ intellige nisi aliter exprimeret in lr̄is: tꝫ q̄ ad cepta nō expirat fm mētē illi⁹ text⁹ ⁊ doctoꝛū: imo fm. glo. vt ptꝫ ex. c. cū plures. de offic. dele. li. vj. q̄ sunt plures conseruatores deputati p̄ vno plato vel monasterio seu ecclesia quo ad negotium ceptum per vnum illoꝝ: perpetuat̄ iuris dicio in alijs non obstante moꝛte concedentis.

¶ De consilio ⁊ obligatione ad illud.

COnsilium quantum colligitur ex doctrinaꝝ mente. s. Aꝝo. sumitur duplici ter: primo ꝓ conclusione facta per discursum rationis circa res agēdas aut vitandas. Et secundo ꝓ ipso discursu: ⁊ isto modo dicit. xij. q. xliij. per totum. q̄ est inquisitio eoꝝ tantum que sunt de finem operabilium a nobis: non minimoꝝ: nec indifferentium. Summ̄ etiā tertio ꝓ re vel actione ad quā faciendā aut fugiendā cōsiliū inducit. ⁊ sic ꝺ. xiij. q. ſ. in c. quod p̄cipitur. quod consilium est voluntarios: p̄ceptum vero necessitatis.

¶ Primo vero q̄rit̄ vtrū teneaꝫ ḡs datū sibi cō- 1, q3
siliū seq̄ qū circa aliq̄d tenet̄ ꝑsiliū petere: ⁊ dico q̄ tenet̄ ḡliber ꝑsiliū petere sue q̄rere: vbi a iure cauet̄ ⁊ tenet̄ expectare tp̄s donec consulat̄ sapientes: aliās nō valeret si fieret q̄ mādat fieri cū cōsilio: nō cōsiliū seq̄ nō est necesse: sed honestū: nisi addat de cōsilio ⁊ assensu extra de cle. ne p defectu: vbi de hoc in glo. ſ. c. cū in veteri. eo. ti. ⁊ c. cū olim. de arbitris. Ubi querit glo. ad q̄d petit̄ ꝑsiliū si illud seq̄ non est necesse: ⁊ dicit tale ꝑsiliū eē vtile: q̄ inde moueri ꝓlatus ad aliq̄d pōt q̄ ꝑ se fortasse non fecisset: q̄ ꝯ a pluribus queritur facilius inuenitur. xx. di. de quib⁹. ⁊ vt habito consilio deliberet: an illud seq̄ expediat vñ dicit Pan. i. c. ad nostram. de consue. esse vtile in facto dubio a plur ib⁹ exq̄rere cōsiliū sapientibus ⁊ insipientibus: q̄ plerūq; parū sapientes in certare hñt intellectū cleuatū: ⁊ a cuti⁹ oī sapiēte discurrūt: sicut narrat Jo. an. de fatuo parisiq̄ taberuario cū paupe cōtendente ⁊ extorquere pecunias q̄ panē comederat ad odoꝛes assari determinauit q̄ soluereꝫ ei per sonū monere. et de bar. ḥ̄ q̄ cōsiliū datur⁹ sup aliq̄ arg. cōferebat de materia cū mercatoꝛib⁹. Addē ēt q̄ dū loquūtur stulti insurgunt sapienti plerunq; nomi conceptus subtiles. De hoc tū ēt. §. sequenti dicet.

¶ Secōo q̄rit̄ an ex ꝓpria significatiꝰ vocabulo ⁊ rū sit verū q̄ astrict⁹ ꝑsiliū petere: illud sequi nō teneaꝫ. ⁊ dicit hoꝝ sic: q̄ ꝑsiliū ex ꝓprio signi ficato nō obligat ad hoc: tꝫ supple obligat ḥ̄ous assensus vel consensus. q̄siq; tū sit ꝓpriato vrgente subiecta materia: q̄ḥ q̄ sit latius declarat Pan. in. d. c. cum olim. de mente Bar. in. l. ſ. §. si plures. ff. de exerci. Cū essi q̄rit̄ an ꝑsiliū sapiat ꝑsensuꝫ: dicit q̄ sic: ꝓo si impedimentū eit nō habēti integrū iudiciū rōnis: vt in. l. impuberib⁹. ff. de suspe. tut. vū si statuto cauetur vt ꝑsiliū certū q̄d faciat cū duoꝝ a gnatoꝝ: cōsilio ubi capiē cōsiliū ꝑ consensu: q̄ pupilli⁹ non p̄ceſcretū iudiciū. * Et scōo si sit q̄dē ipudēs cōsiliū habēti integrū iudiciū rōnis: sed is qui tꝫ impendere est particeps eiusdē officij: ⁊ iste ꝓprie est casus capli venerabili. de offi. dele. fm vnum intellectū: vbi dicit q̄ plat⁹ cui datus est coadiutoꝛ: nihil facere ꝺ sine coadiutoris consilio. i. ad sensu: aliter suum offm esset superuacuum. Si aūt nō sit particeps officij: vt consilius stat ꝓprie ⁊ satis est requirere. vt in. d. c. cum olim. sicut si statuto cauetur vt mulier testari non possit sine consilio duoꝝ ꝯsanguineoꝝ: satis est ꝑsiliū reqrere cū faculteas testādi soli muliēri cōperat. Et hoc tenendū est: nec ḋistinguēdus an dicanꝭ de consilio vel cū ꝑsilio. vt voluit Ey. in. l. id q̄ḥ. C. de epi. ⁊ cle. vt. ſ. teneaꝫ ḡs sequi vbi ꝺ: de cōsilio: nō aūt vbi ꝺ cū cōsilio: q̄ hāc differentiā nō approbat Joā. an. in regula nullus in mercu. nec bar. vbi supra secus fm Joā. an. ibi ſ dicaꝭ iurta vel fm consiliū talis. q̄ tūc tenet̄ ḡs illud seq̄. * Addē ꝑdictis q̄ no. bar. i. l. ſi cū dotē. §. eo aūt. ff. so. ma. q̄ si cōsanguinei requisiti nolunt cōsentire ad iudicis offm pertinet examinare cām ꝑdictionis ⁊ si ādē est iusta beneficialis iudex permittet mulieri ꝫhere aut testari. vt in. d. §. eo aūt. * Addē etiā fm aliq̄s q̄ tenet̄ sequi tertio q̄ḥ petendū est ab eo a cuius ptāte ḋependet principal⁹ act⁹: vt q̄ clerici⁹ nō commeniaꝭ eoꝝ alio eꝑo sine consilio ꝓp̄h⁹: ⁊ iste est casus in. c. ſ. de foꝛo cō. cum gl. si vero non dependet act⁹ ab eo: sed vna cū alijs ꝺ interesse etiā sequi tenet si per alia iura ḋ sequi. ⁊ ita p̄cdit gl. in. c. ḥ. de eoꝛ. virtꝫ. fm intellectū Hosti. quod etiam patet in. c. studet. ol. l. q̄ requirit consiliū aliorū eꝑoꝝ in depositione facerdotis ⁊ intelligitur quod se quaꝭ ꝓpter. c. si aūt presbyteri. xv. q. vij. non aūt si non apparet ꝓ alia iura nisi sit ibi participatio officij vt dictū est. Et idem est si petendus est ab habente ius sicut si mandatur prouideri alicui de ecclesia reḥsito cōsilio patroni q̄ ḋ illud sequi cū habeat ius in tali ꝓuisione. Dictū est Jo. an. in. c. dilectus. de offi. leg. ⁊ in. c. ſ. de cap. mo. * Et ḥ̄to tenet̄ sequi si hoc ḥ̄ materia etiā si pe taꝭ a non habente ius: pura si consulatur alicui ne ordinetur ꝓpter irregularitatem ⁊ ita ꝓcedit tex. in. c. ad aures. de eta. ⁊ quali. ⁊ ita intelligit Joan. an. in. d. re vultus.

¶ Tertio q̄rit̄ vtrū is ḥ̄ aliquid agere teneaꝫ cuius alicui⁹ cōsilio ꝓcedere possit ad act⁹ ꝓsummationē: si ille est mort⁹ vel absens: vel consulere nō vult: ⁊ dico vt ex ge. colligit in. c. ſ. ne sede va. lib. vj. ⁊ Pan. in. c. ex parte. de consti. q̄ aut consilium ḋ peri ex statuto vel cōsuetudine: ⁊ tunc ꝓcedere pōt ḥ triplici illo casu q̄ḥ periculosuꝫ est expectare: si ꝑo peri ḋ ex mādato alicui⁹ dicit ge. ibi q̄ ꝓcedere nō pōt ſꝫ ḋ ad mandantes referri. Quod limita fm vin. ⁊ cōposte. nisi cōmissio facta fuisset sub nōe dignitatis: q̄ expectare ḋ offi. dele. si aūt facta est expressio nomine ꝓ prio mandatū expirat ex quo forma seruari non potuit: ſꝫ expectari ḋ sc̄a iussio. ar. in. c. cum dilecta. de rescriptis. Limita ēt fm Pan. nisi immineat periculū ex dilatiōe. l. si lōgius. §. si filius. ff. de iudi. ⁊ in. l. si cum dotem. §. sed si latitat. ff. solu. matrimo. q̄ḥ sentit Bart. in. l. ſ. §. si plures. ff. de exer. Ratio fm eū q̄ mandatū fm iura ḋ

intelligi. arg. ex. c. literis. de constituti. ⁊ c. ſ. de rescrip. de mente autem iuris est q̄ḥ habeaꝭ si haberi potest: ⁊ si non potest haberi ꝓcedatur ad cōsummationē actus si periculum sit in mora. vt in. d. c. ſ.

¶ Quarto q̄rit̄ an valeat act⁹ gest⁹ q̄ḥ petendo fuerat cōsiliū: ⁊ poterat peti ⁊ nō est petitū ⁊ dicit pa. in. c. ex parte. de consti. q̄ si mandato ex forma mādati voluit requiri cōsiliū: ⁊ nō ts act⁹ nisi requisit. vt in. c. cū in veteri. de electio. si ꝯo est ex dispositione legis: tūc si ex ꝓncipio cū decidit ptātē mandauit cōsiliū reḥri: silr nō vs ex defectu potestatis: q̄ habuit illā modificatā: ⁊ qualificatā: ⁊ sic intelligerē. c. nouit. de his q̄ fi. a prela. ita q̄ sine clausula decreti act⁹ est nullus aut habēti ꝓtius potestatē mandauit superioꝛ vt ꝓcedat cū cōsiliō: ⁊ tūc ts. ls sit puniendus. arg. c. dilect⁹. el. ij. de prebē. vide gl. singularē in cle. ſ. de iure pa. q̄ si mandat als habēti ptātem vt aliq̄d faciat sub certa forma. tenet act⁹. ls foꝛma nō seruet p. d. c. dilectus. Sed est alius text. fm pa. de concessio. prebē. li. vj. in ca. ſi capitulo. vbi ꝺ q̄ si mādat canonicis alias potestatē habentib⁹ vt ꝓferant certū beneficiū: daro executoꝛe vt illius negligētib⁹ exequat per solam ſtationē efficiunt man⁹ canonicoꝝ et ꝓuisio alteri facta nō valet: q̄ ex quo supioꝛ transtulit potestatē in executoꝛe defectu illoꝝ quib⁹ mandauit: adimit illis potestatē in casu cōtumacie. Notat etiā idē in. c. cum in veteri. de elec. q̄ si is qui tenebatur petere consilium arctauit se ad extremitatem actus siue consilio gestus nō valet: ls ꝓpter extremitatē tp̄is non potuerit habere cōsiliū: q̄ sibi est imputandū sec⁹ si debito tp̄e petiit: ⁊ debito tp̄e expectauit responsum: q̄ tunc si concliarij plus debito differunt vel nolūt dare cōsiliū: ꝓceditur ad actus concilio eoꝝ nō expectato. vt in. d. c. notatur.

¶ Quinto querit̄ vtrū in casib⁹ in quib⁹ ḋ peti consiliū: sufficiat illud petere post actū? ⁊ dicit Pan. in. d. c. cū in veteri. q̄ nō: sed postulari ḋ in ipso tractatu act⁹: ⁊ facit ad materiā epiſcoporū q̄ tenent negocia ecclesie regulariter promouere: cū cōsilio capituli: q̄ ḋ cōsiliū in actu requiri ⁊ nō post: nec tenent canonici precipitare sententiā sed petere possent tēpus ad deliberandū cōgruū. Et idē dic de iudice q̄ ex forma statuti teneret requirere cōsiliū sapientis: q̄ nō satisfacit statuto si ꝓtius sniam scribit ⁊ postea consilium petit vel si non vult expectare consultoꝛem tempoꝛe debito. ad q̄d facit. c. ls de regula. vbi non licet accipere licentiam ex postfacto.

¶ Sexto q̄rit̄ vtrū obligat⁹ ad sequēdū consilium debeat sequi consiliū malum. ⁊ dicit Pan. post Hosti. q̄ non q̄ consilium imporꝛat q̄ sit

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſtū. vt in.l.titiū ⁊ meuiū.ff.de admi.tu.⁊ no.bar. in.l.ſ.§.ſi pluries.ff.de exer.nec excuſat faciens actū cū malo cōſilio ſm eundē paſ. de mēte com poſtel.q2 cōſiliū nō obligat: ⁊ idē bar.⁊ ſm eundem hoſt.poſſet ℨnā pferre ſniam:qō paſ.dicit verū de eḡrate: ſec⁹ de rigore iuris:ſed dictum eius limitra:niſi periculuz eſſet differre: q2 tunc dare poſſet etiam de rigore iuris vt dictum eſt.

¶ Septio q̄rit vtrū teneak ḳs ex cōſilio dato:⁊ 7
dico q̄ aut dedit delinquētī:aut ℨnēti. Si dedit delinquēti:dico q̄ indifferēter innoluit quo ad culpā ſiue pctū:ſed q̄ad penā ſine reſtōne diſtin guo. Illā aut talis erat factur⁹ ertā ſine cōſilio:⁊ tūc ſi dedit cōſiliū ⁊ opē teneē inſtir.de ob.q̄ ex delic.nal.§.at vbi ope.ff. de fur.l.ſi q̄s vroꝛi.§.ſ. etiā ſi cōſiliū nō adhibuit p̄ncipal⁹ ſed ſecunda- rio.ff.de fur.l.ſi pignoꝛ.inſtitu.de fur.§.ope.vt puta accōmo dauit ſcalā ad aſcēdēdū vel hmōi ſi vō dedit q̄dē cōſiliū al⁹ facturo ſed ſine ope nō teneē.o.§.at vbi ope.non obſtante.l.ſ.§.ſi quis. ff.de ſer.coꝛ.q2 eſt caſus ſpāl⁹:in quo ɔz augeri malitia ſeruꝰ laudando:vel pōt dici q̄ ibi non ſo lum ille cōſuluit:ſed etiā laudando incitauit: q̄ mai⁹ eſt: p q̄ facit q̄ō no.in.l.ſepe. §.fi.ff. de ꝛb. ſig. Aut nō erat factur⁹:⁊ tūc teneē.l.ſi remune- rādi gra.§.plane.ff.māda.ſz nō ei cui dedit cōſi- liū.ſm gl.in regula null⁹ ex cōſilio.de reg.iur.li. vſ.ſed ei ℨ quē:⁊ eius malefic⁹ noſe puta ſi fecit homicidiū homicida eſt imo in cōſcia tenetur ei cui malū cōſuluit q̄tū pōt cōſulere bonū vt eu⁹ reducat.ar.vſ.q.ſ.deteriozes.* Si vero dedit cō- ſiliū ℨnēdi diſtinguo. Nā aut pſiliū eſt fraudu lentū:⁊ tunc teneē indiſtincte. ff. de dolo.l.q̄ſ ei ſcires.vbi ille qui dolose ⁊ ſui lucri cā pſuluit mutuare debitoꝛi nō idoneo:teneē actione ō do lo ei cui dedit cōſiliū:⁊ ad idē.ff. p ſo.l.q. Aut nō eſt fraudulentū:⁊ tunc nō teneē: vt in.o.regula null⁹ ex cōſilio.ff.de dolo.l.elegāter. Et hoc ve- rū eſt ſi eſt ſimplex pſiliū:q2 ſi eſſet mandatū ꝓ- uis nō fraudulētū: ſi eſt oeſignata certa pſona: puta mādat quis tibi vt ritio pecuniā tradas:te neē indiſtincte: ēr ſi al⁹ erat factur⁹.ff.māda.l.ij. §.rua ⁊ aliēa.⁊.ff.ō ne.ge.l.iij.C.fi. Si aūt nō eēt oeſignata certa perſona:tūc teneē ſi al⁹ nō erat 8
factur⁹.ff.man.l.ſi remunerādi gratia.§.plane.
¶ Octauo q̄rit q̄d de ponentibus in conſi- lio aliquid quo ꝓximi ɔmunicentur iniuſte: vel q̄ fiant iniqua ſtatura:⁊ dicit ōir.q̄ tenētur ad reſtitutionē inſolidū vtra mortale ⁊ quando ſine eoꝝ propoſitione factum non fuiſſet.
¶ Nono q̄rit q̄d ſi papa mander collegio vt eli- 9
gāt pſatū cū aliquoꝝ cōſilio: ex q̄b⁹ vnū volūt eligere an reḡreudū ſit ei⁹ pſiliū,⁊ dicit gl.in .o. c.cū in veteri.q̄ nō eſt neceſſe:q2 pſentiēdo poſt ea electioni ſatis videbit pſtare cōſiliū:⁊ ſi ante electionē cōſentiret caſſanda eſſet ꝓpter vitiū ambitiōis.de ele.poſt petitā.ſz Jo.an. dicit hoc eſſe p̄babile:ſz tuti⁹ eē reḡrere etiā hui⁹ pſiliū vt mādari ſorme ſatiſfiat q2 ei⁹ cōſiliū ſoꝛte elec- ſcz de q̄ vos pſulitis ⁊c.ſi ꝙ perak in ſpē de pſo na ſua ſz goſ.oz rūdere aliozū iudicio relinq̄ ſed ſm ho.hec eſt ambitioſum: vñ pōt cū bona con- ſcia dicere:nō eligatis me: q2 non ſum dignus:⁊ ſic pōt eligi:⁊ ſi eligak poterit cōſentire.q̄ ār de beat iſtius conſilium requiri ſaltē in gūe cōſtet tenek ꝓ doctoꝛes.vt dicit pa.i.o.c.cū in veteri.ſi ꝙ papa mādaſſet de pſilio ⁊ aſſenſu: an poſſent eligere vnū illoꝝ ſoſt.dicit q̄ ſic:q2 ſatis eſt q̄ ex trib⁹ electis duo cōſentiāt mō terti⁹ nō ꝓte- nak vt ptz in arbitris ⁊ iudicib⁹ ſimp⁹r electis in q̄b⁹ vz ſnia maioꝛis ptis:vt ſn.l.duo ex trib⁹. ff.de re iud.Et no.ſingulariter hoc dictū q̄ vbi eligunt ſimp⁹r ples ad cōſulēdū vel pſentiendū vel aliq̄ eſſūt ex iudiciū exercendū vz q̄dā fa- cit maioꝛ ps mō nō ꝓtēnak minoꝛ ps pa.i.o.c.cū in veteri. Si aūt mādet papa eligi pīati q̄ ꝓ- lio ⁊ aſſenſu pcoꝛdi illoꝝ tuti⁹ null⁹ poſſet eligi ſz ho.⁊ pa.vbi.ō.q2 null⁹ pfētre pōt ſcipa ⁊ idē eſſet ſi mādaſſet cū cōſilio ⁊ aſſenſu terti q2 oporteret eū aū electionē pſentire:⁊ notaret ambitiōis:vt in.o.c.poſt petitā.* Ex his ptz q̄ ſtatuto cauet ne mulier alienet ſine cōſēſu oꝛ rū agnatoꝝ:ſi alienet vni de cōſenſu alteriꝰ ſtatuto alienato ⁊ ſtatuto ſatiſfactū eſt:q2 is q̄ emit alie- nationi vt pſentire. Et idē ſi cauet ſtatuto ne fi lius litiget ſine cōſenſu pēs⁹ ⁊ pī litigat cū eo.

¶ Conſpiratio ſupra coniuratio.
¶ Conſtellatio.ſ.ſuperſtitio.§.vſ.

¶ De conſtitutione.

Conſtitutio. ſ. lex. diffuſe declarat q2 eſt idē legi dcā a cō.⁊ ſtatuo.q2 vt ōt pa.in rub.eo ti. ꝓprie pſtō ſit a p̄ncipe cū ſuꝑ pſiliarib⁹. large ac- cipit ſ. quicquid ſtatuit:⁊ de eius n3 eſt q̄ ſit ꝓpetua niſi reuocet ſm archie.in c.lxxviij. Unde differt ab ordinatiōib⁹ q̄ facit colegia nō ħbtia autoꝛitatē pſtituēdi q̄ nō ſunt ꝓpetue. Uñ dicit idē archie.in.iij.pre.ti.xxiij.ca. ij.§.iiij.q̄ i capl⁹is gñalib⁹ ⁊ ꝓuincialib⁹ ſiunt or- dinatiōes ſeruāde q̄ dicūt acta q̄ obligāt ad ſer- uandū vſq̄ ad ſeḡns capl⁹ poſtq̄ fuerint ꝓmulga- gate.hec ille.⁊ dato q̄ ſint ꝓpetue vt aliq̄ dicunt eligi ſz ho.⁊ pa.vbi.ō.q2 null⁹ pfētre pōt ſcipa ⁊ idē eſſet ſi mādaſſet cū cōſilio ⁊ aſſenſu terti q2 oporteret eū aū electionē pſentire:⁊ notaret ambitiōis:vt in.o.c.poſt petitā.* Ex his ptz q̄ ſtatuto cauet ne mulier alienet ſine cōſēſu quo- rū agnatoꝝ:ſi alienet vni de cōſenſu alteriꝰ ſtatuto alienato ⁊ ſtatuto ſatiſfactū eſt:q2 is q̄ emit alie- nationi vt pſentire. Et idē ſi cauet ſtatuto ne fi lius litiget ſine cōſenſu pēs⁹ ⁊ pī litigat cū eo.

¶ Conſpiratio ſupra coniuratio.
¶ Conſtellatio.ſ.ſuperſtitio.§.vſ.

legio ordinaret duraret durante eius prelatio- ne p̄ciſe:niſi eſſet gra facta autoꝛitate pape:vl autoꝛitate propria ſine p̄iudicio ſucceſſoꝛis. de qua infra gra.§.ij.⁊ infra ſdulgētia.§.v. par ti.vij.

¶ De conſuetudine ⁊ moze.

Conſuetudo ⁊ mos vt pleni⁹ intelligāt ſciendū q̄ duos ſm Iſido.l.v.etyl.ē lō ga ꝓſuetudo de moꝛibus tm̄ mō tra cta. Et ſm archi.in roſ.mos aliq̄ū eſt nomen q̄litatis.i.habit⁹ mētis:aliq̄ vō eſt no mē iuris. Et ſm.s.Tho.in.iij.di.xxiij.mos primo ſignificat cōſuetudinē.i.frequentiā actuum que ſunt in nra prāte:ſcōo iclinationē appetit⁹ que aliq̄ eſt a nā.vñ ⁊ beſtiaꝝ dicunt moꝛes aliq̄ a ꝓſuetudine:aliq̄ ab iſuſione. Et ſm archi. mos tripl⁹ ſumit.primo p oī lege q̄ſi gen⁹.ſcōo p actu frequētato ſcipue ſm rōnē.tertio p iure huma no nō ſcripto. Ex q̄b⁹ oib⁹ elicio q̄ mos ſumit multipl⁹.primo p actu volūtatis elicito vel impe rato:⁊ ſic de moꝛib⁹. Iſido. dicit trahi conſuetu- dinē.ſcōo p habitu cauſato a talib⁹ actibus ⁊ er q̄b⁹ tracta de moꝛib⁹.tertio p ipſi frequenta- tione actuū q̄ aliq̄ē ſine habitu cauſato: vt cu⁹ idē ꝑpls ſz nō q̄dē hoſes frequēter idem faciunt: puta oblationem regi nouiter aduenienti:⁊ ſi ſto mō eſt nomē iuris ſm archi.⁊ cōſuetudo longa tracta de moꝛib⁹ ſm Iſid. nō q̄dē cōſuetudo vni⁹ hoīs ſz vni⁹ collegij quarto pro oī iure. Primo ſuetudo facta in vno hoie.tertio mō eſt cōſuetu do multitudinis. Et de hoc moze ⁊ de hac conſue tudine: vt ſunt noia iuris nūc loquimur: nō de cō ſuetudine vni⁹ hoīs q̄ aliq̄ē ē ius ꝓuatū:⁊ nō pu blica ſicut iſta: vt.l.de q̄b⁹,.l.cū de conſu. ff. de leg. Igit pſuetudo ē ius q̄dā.i.nō ſcriptū moꝛi bus.i.aſſiduis actib⁹ cōſtitutū q̄ p lege ſuſcipi⁹ tur cū deficit lex.di.j.cōſuetudo.q̄ aūt ſcriptis redactū eſt vocat lex aut conſtitutio vel hmōi.

¶ Prio ſo q̄rit q̄ conſuetudo ſit rōnabilis:⁊ di- 1-q3
co q̄ cōſuetudo ſit rōnabilis ſm cōiozē opinionē Inno.archi.⁊ canoniſtaꝝ ē quā nō ip:obāt iura ſz ſubſtinēt.irrōnabilis ſo q̄ nullo iure ſuſtinek. Uer ſitē q2 nō ſufficiēter deſcribit:nec eſt regu lar⁹ vt ptz intuēti.iō dicit ſto.iudicis arbitrio relinquēdū q̄ cōſuetudo ſit rōnabilis ⁊ que non. Sed nec⁹ hoc vſ dñi dicti:q2 ſi duoꝝ iudicium eſſet ſcīū arbitriū vel iudicium de rationabilis tate conſuetudinis aduerſantiz legis poſſent de cadē cā ſcias ferre ſnias:vn⁹ ſz legē:alt⁹ ſz ſcīā refert Se.in.c.15.de cōſt.li.vſ.q̄ pſuetudo in tm̄ in canonico eſt felicitas alē in ciuili bonum pu blicū:vt no.gl.de ſnīur.cū contingat.vñ cōueni re vz religiōi diſciplineꝰ ⁊ ſaluti. Et ſi predictio eſt ſcia puta q2 nutrit de ſe eſt irrōnabilis:⁊ ſer uari nō pōt ſine pcto.di.viij.q̄ ſ. Et ſi conueniret iu ri cuilibet q2 bonū alē ꝓderat bono tpali ſicut conſuetudo mutuādi ſub vſuris que p bono pu blico ptinebant. Uñ dicit Pan.in.o.c.li.q̄ cō ſue tudo ō: rōnabilis:q̄ſi aliquo bono ſine inſtitutiē licet ſit ℨ ius q̄ eſt rōnabile ſicut rōnabile eſt q̄ eccl̄ie negotia ptracter cum capl⁹ pſilio. c.nouit.⁊.c.quāto.de his q̄ fi.a pla. q2 firmi⁹ eſt iudicū plurimoꝝ.c.pruderiā.de offi.dele.⁊ diſt. xx.de q̄b⁹.⁊ tū pſuetudo pōt introducere ℨniū. vt in.c.nō eſt.de cōſue.li.vſ.q̄ tū erit rōnabilis alia ratione.i.vt negotia cīri⁹ expediāt̄ur. Et hec oīa ſunt bū dicta ſed inſufficiēter:q2 ſi cōſuetudinis finis eſſet bon⁹ ⁊ hꝰer alias circūſtātias malas: nō eēt rōnabilis ſicut nec lex vt dicek infra lex: q2 ⁊ ipſa pſuetudo eſt lex. Uñ dico q̄ō eo caſu eſt rōnabilis pſuetudo:q̄ rōnabilis eſſet lex ſi cōde rek nouiter mutata lege pꝛioꝛi:ſi ℨ erat vel non mutata ſi nō erat ita q̄ō pſuetudo hūis cōdītōes legis bū poſite eſt bū ⁊ rōnabiliter introducta. Pꝛo cui⁹ notitia ⁊ fundamento dicēdoꝝ not. q̄ ſ.Tho.xij.q.xcvij.ar.iij.virtualr hz. Lex procedit a rationabili voluntate legiſlatoris.i.dei ſ̄ctum ad legem naturalē ⁊ diuinā: vel hoīs ſ̄ctī ad hu manā. Sicut aūt ꝙbo ita ⁊ facto manifeſtatur ra tionabilis voluntas in agendis:q2 hoc q̄ſq̄ vide- tur eligere vt bonū q̄ ope ipleat:vñ ſicut ꝙbo hu mano ita ⁊ actibus marie multiplicatis q̄ cōſue tudinē faciūt mutari pōt lex humana ⁊ exponi.⁊ aliquid cauſari q̄ō legis virtutē obtineat in q̄tū. ſ. p exteriozes actus multiplicaꝝ interioꝝ voluꝰ tatis mot⁹ ⁊ cōcept⁹ rōnis efficaciſſime declara tur.q2 q̄ō multoties fit:videk ex deliberato ra tionis iudicio pꝛoueniret:⁊ ſm hoc cōſuetudo ha bet vim legis.⁊ eſi aboleat ac iterp:etatur.

¶ Scōo q̄rit q̄ ſit conſuetudo preſcripta. ⁊ dī- 2
cit Hoſt.q̄ō ſm canoniſtas ē ūta q̄ eſt.xl.anno.de el.cumana.ō ceſſi.olim.de pſcrip.auditis.q̄ intelli gēdū eſt i pſcriptiōe rei vl iuri eccl̄iaſticiꝰ pz in turib⁹ allegatis:ſz leges aūt diuerſitas eſt:q2 dicūt aliq̄ tēꝑ expectādi eē tp̄s q̄ in ℨniū memo ria nō exiſtat aliq̄ aūt veri⁹ q̄ ſufficit tp̄s.x.an.in ter p̄ſtes.⁊.xx.inter abſentes:q2 clare pz.C. de pſcri.lon.tē.q̄ longū tp̄s q̄ inducitur p̄ſcriptio ℨ.x.annoꝝ inter p̄ſentes ⁊.xx.iter abſentes.

¶ Tertio queritur quis poſſit facere vel induce 3
re conſuetudinem de qua loquimur ideſt haben tem vim legis.⁊ dicit ſanctus Tho.vbi.ſ.ad ter tium. Multitudo in qua conſuetudo introduci tur ſi libera ſit que poſſit ſibi facere legem plus eſt conſensus totius multitudinis ad aliquid ob ſeruandum:quē conſuetudo manifeſtat q̄ autoꝛi tas p̄ncipis qui non habet poteſtatē condem-

si legē. nisi inquātū gerit pſona multitudinis vñ singule pſone nō pñt condere legē tñ totus populꝰ condere pōt. Si ito multitudo non habeat liberā prātē pdēdi legē: vel legē a supiori prāte positam remouēdi: ipsa consuetudo in tali multitudine ꝙalēs obtinet viz legis iquātū p eos tolerat ad qꝫ ptinet multitudini legē ponere ex hoc em ipso videnť approbare qꝫ cōsuetudo inducit. hec ille. Cōsuetudinē ergo facere pōt multitudo libera ad pdēdū legē: z non libera ex tolerātia eius q̄ pdere pōt. Ad q̄ em removeť genus. i. prās cōdendi legē: z species remouetur id est prās inducēdi ꝙsuetudinē. l. filiꝰ. ff. de dona. z. l. iurisgentium. ff. de pac. in glo. consuetudo enim est species iuris instī. de iur. natu. §. constat.

4 ¶ Quarto q̄rit̄ qliter inducať. i. q̄ requirank ad inducēdā vel faciendā ꝙsuetudinē de q̄ loquimur q̄ sc̄z hz vim legis: z dico q̄ ꝑm sum. ro. gl. in. c. fin. de consue. enumerat: z tñ in fine videtur exigere duo solū. primo. s. q̄ sit rōnabilis. z sc̄do qꝺ sit ꝓscripta. i. obtenta p cursum tpis ad ꝓscriptiones reḡrit: z gl. male adducit: q̄ nō loqť de inducti one cōsuetudinis sz de ꝥture ei⁹ abrogādi leges ad qꝺ plꝰ reḡrit q̄ ad hť vim legis: vt patebit statim hic. i. sc̄do reḡsito. z infra. §. vſ. Ūñ dico requiri primo q̄ sit rōnabilis: q̄ de substātia legis est qꝺ sit rōnabilis. dist. iiij. erit autē. vñ consuetudo rōne carēs nūquā hz vim legis. * Sc̄do requirit tps debitū de q̄ ls sint varie opiniones. Pa. tñ in. c. fi. de ꝙsue. dicit illud sibi videri qꝺ iure ciuili requirit tps. x. annorū. q̄ ad introducēdā consuetudinē iura reḡrūt lōgū tēp⁹. C. q̄ sit lō. cōsuin rubro. z in nigro. z gr. in. l. i. C. de serui. longuz autē tps est. x. annorū. C. de ꝑscri. lō. tēp. p totū et in gl. o. rubrice. C. q̄ sit lon: ꝙsue. z hoc tz Bart. in l. de q̄b⁹. ff. de le. z ci. i. d. l. i. iure vero canonico si consuetudo est ꝓpter ius sufficit tps. x. annorū. facit gl. i. c. fi. de ꝙsue. li. vſ. z in. c. cōsuetudo. ij. di. qꝺ limita ꝑm Inno. in. c. cū dilectus. de consue. ni si de traherent iurī alicui⁹ ecclesie particularis: q̄ reḡrit tps debitū ad ꝓscriptionē: imo idē dicit Pañ. in. d. c. fi. de ecclesia vl'i z Inn. q̄ non minꝰ hz esse fauorabile totū corꝰ ecclesie q̄ membrū: si vero est ꝑ ius reḡrit tps. xl. annorū q̄ ops eaz esse prescriptā: vt in. d. c. fi. z in. c. ij. de consue. li. vſ. q̄ ꝑm dñm Ant. limita nisi papa sciret: q̄ sufficeret tps. x. annorū. Si vero ꝙsuetudo sit ꝓtra ea q̄ seruata sunt principi in signū spālis ꝓuilegij tā iure ciuili q̄ canonico reḡrit tps de cuius initio memoria nō sit: vt est rex. in. c. sup q̄busdam. de ꝺ. sig. * Tertio reḡrit q̄ mores z actus hoīm per qꝫ solū introducit. vt i. d. l. de q̄bus. sint tot z ita notorij ꝑm cōsoz opinionē: vt dicit Pano: vbi supra q̄ verisil'r trāsferiat in notitiam ppli: z q̄ sint tales: vt eiusdē ppli arguant consensum vt in. d. l. de q̄b⁹. q: tacitꝰ ppli ꝓsensus est q̄ ꝙsuetudinem tacit. vñ vbi ille ex coniecturis hr non curaŕ de actuū frequētia magna. Quot autē requiranť. Pañ. vbi supra dicit q̄ ꝑm Bart. in. d. l. de quib⁹. non sufficit vn⁹ quātūcūq̄ notorius: q: ꝙsuetudo inducit ex frequētia actuū: q̄ cessat vbi est vnic⁹: tñ qꝺ est ꝛ substātiā. z significationez vocabuli cum dicať ꝙsuetudo quasi cōs assuetutio: tñ q: ex vnico actu quātūcūq̄ notorio non pōt dici ppli ꝓsensus: q: forte p errorem vel gſa scādali euitādi ꝓria vice ppli's non ꝛdicit. Unde male videtur sentire sum. ang. q̄ pmū actū inducať ꝙsuetudo si appeat de expſso cōsensu ppli volentis p illū inducere cōsuetudinē: q: de rōne cōsuetudinis est pluralitas actuū: vt ex diffinitiōe ptz: vñ eo casu nō cēt ꝙsuetudo. Sz ei⁹ principium. Distinguit tñ idē Pañ. q: si actus vnicus hz cām successiuā z ꝓtinuationē tpis habilis ad ꝙsuetudinē inducēdā sufficit: z cōsuetudo inducit: vt in c. cū de bñficio. de q̄b. li. vj. z si bñficius seculare cōferť regulari z ab eo possideť tpe prędicto: et ficitur regularis: z vnica interuenerit collatio z idē dic si edificaret⁹ pons in publico z hēr eius successiuā per dictuz tp̄m: z ratio eē potest: q: ibi actus est quidē vn⁹ rōe rei facte que est vna sed est saltē virtualiter multiplex ꝓpter temporis diuturnitatem in qua possent esse multiplices: z de facto sunt cū nō cōtinue artifices operētur. Duo aūt actus sufficiunt consuetudinem inducere. xxv. q. ij. ita nos. z ita tenet sum. pi. cui supplementum addit: non tñ efficacē cum debeat eē rōnabilis z prescriptatus extra eo. in. c. fin. nisi illi actus essent pmanentes tpe legitimo ad prescriptionem. hec ille. Sz inepte: q: ea q̄ dicit requirun tur ad hoc vt cōsuetudo abroger legem: non ad hoc vt fit ler. Ūñ dictū pii. limita verū ēt in tribus. * primo in criminibus: vt dicit glos. in. d. c. ita nos. non autem in ciuilibus nisi vt statim dicam. Non tamen ꝓprie est ꝙsuetudo: ꝑ ꝑm Pañ. in. c. j. eo. titu. appellatione cōsuetudinis intelligitur ea que tenet z prescripta est: vt i. c. cumana de elect. ij. in acrib⁹ iudicialibus: vnde ex duabus sentētijs z lapsu temporis congruo accedente cōsensu populi a principio vel ex post facto tacite ꝓsumitur consuetudo: q: habent aptitudinem ad consuetudinem inducendam. ff. de inoffi. testa. l. nam z his. z. ff. ad sile. l. si quis. §. quod sub eodem tecto. rertio in actibus quos populum latere non est probabile sicut secundum Gui. de cu. z Bar. in. d. l. de quib⁹. si vnus pōt vnum facias de domo ad domum in platea communi: et alius alium: q: isti duo actus adeo sunt populo notorij quod comprehendantur eius cōsensus: z stat frequētia actuum siue pluralitas que duo cōsuetudines inducunt. In alijs autem non similibus predictis

dictis vt sunt vēdere: locare: z actus p̄uatos. sicut vēdere in porticibus sup vīā publicā nō sufficit duo act⁹: sz reḡrit frequentia magna: vt totus ppls sciat. l. sz z ea. ff. de leg. z. l. nam imperator. ibidem: z. ff. de instī. act. l. sz z si pupillus. duo tñ vel tres act⁹ ruent aliquē in possessiōe q̄sq̄ sit dubiū. xvij. q. scrutinij. quarto requiritur qꝺ sit introducta ex certa scīa potēs cōdere legez q: si ratio sit error: q̄ tollat cōsensum nō pōt esse cōsuetudo: q: deficit cā. i. consensus: vt in. d. l. de q̄bus. Nec sufficit certa scia sz ops adesse intentionē seruādi aliq̄d ea mēte: vt de cetero sit consuetudo. ar. ff. de itī. actuq̄ prīua. l. vl. q̄nto requirit ꝑm Pañ. qꝺ maior pars ppli tali sic cōsuetudine vsa vel supplevsum approbauerit tacite vt expresse imo ops quod sint due partes ppli vel collegij: vt in. l. multi. z in. l. plane. ff. quod cuiusq̄ vni. aliter sicut legē ita z consuetudinem facere nequirēt: sz tñ intelligē de parte maiori habēte consensum habilē ad instituendā legē: vñ pueri mulieres furiosi z hmōi non cōputant: q: legē cōdere nō possent. ff. de leg. i. j. Multa alia requirunt ꝑm alios: de quib⁹ Pañ. de cōsue. in. c. fi. §. qꝺ

¶ Quinto q̄rit̄ qualiter ꝙsuetudo interrūpať si ue tollať: z dicit Pañ. in. c. fi. de consue. quod si est cōpleta z pfecta requirit tēpus. x. annorū: et sic intellige Joā. and. ibi alꝰ etiā p plures alios actus non frāgitur si vero nō sit cōpleta sufficit vnus actus cōtrarius: ita quod oporteat vt de nouo incipiatur. arg. l. vbi duo. ff. de reg. iur.

6 ¶ Sexto q̄rit̄ vtrū ꝙsuetudo possit legē positiuā abolere: z dico qꝫ. e. Tho. xij. q. xcvij. ar. iij. ad 3 voleno declarare qꝺ sine pcto cōsuetudo hūana legē tollat dicit. Reges hūane in aliquibus casib⁹ deficiūt in q̄b⁹. s. cas ferrare non expedit bono cōi: vñ possibile est qliꝫ pter legē agere: in casu. s. in quo deficit lex: z tñ actꝰ nō erit malus. Et cū tales casus multiplicentur ꝓpter alt quā hoīm mutationē. tūc manifestať p cōsuetudinē qū lex vteriꝰ nō est vtilis sicut ēt manifestaret si lex ꝺ ita vbo. ꝓmulgareť si aūt adhuc maneat rō eadē ꝓpter quā lex ꝓma vtilis erat non cōsuetudo legē: sz ie cōsuetudinē vincit: nisi forte ꝓpter hoc solū lex inutilis videať: q: non est possibilis. Sz ꝙsuetudinē pōt̄: q̄ erat vna de conditionib⁹ legis: difficile em̄ est ꝙsuetudinē multitudinis remouere. hec ille. Sz vt hec magis explicentur quantū collegi ex bar. in. d. l. de q̄b⁹. et Pañ. in. c. fi. de cō. z in. c. j. de treu. z pa. sic distinguo. Aū si cōsuetudo est ꝑ legē positiuā: vt ꝑ leges seu canones vel statuts: aut est ꝑ libertatez ecclie vel ꝑ publicā vtilitatē z non vz ꝑm Bar. in. d. l. de q̄b⁹. sicut nec lex valeret: aut ꝑ vtilitatē priuatā vel in nullū ꝑticulū: z tunc si ꝙsuetudo abrogat legē. Facit. gl. in. c. j. de treu. z quod ibi not. Hos. Et nō requiritur alia ꝓscriptio ꝑm. d. Ant. q: ex quo ꝙsuetudo videt z tolerat nō ēt velle inūcere vinculū. z pañ. ibi dicit qꝺ sufficit bin⁹ vel trin⁹ act⁹ vt tollať. Si vo ꝙsuetudo ignorat distingue. Nam aūt lex hz clausulā derogatoriā qd cōsuetudinem: z sic ꝑm Bar. cōsuetudo nō vz. l. eos. C. de vsuris. q: lex semp loquiť. l. arriani. C. de here. z ex hoc infert Pañ. q̄ cōsuetudo semel lege reprobata nō pōt amplius induci: qꝺ limitat nisi subsit rō nouā q̄ nō fuerat tpe legis ꝺānantis consuetudinē: quia tunc poterit nouiter induci. arg. optimum in. l. si holem. ff. mūda. z in. c. nō vz. de cōsan. z sic intelligit. gl. in cle. statutū. de elect. imo ꝑm do. Ant. in. c. fi. de cōsue. limitādū est nisi ex noua cā vel etiā antiq̄ veritātē nō cognita cōsuetudo induceret: q: si princeps cogitasset admittisset. l. si holem. ff. mā. z tex. est iuncta gl. in. d. cle. statutū. vel cōm Semi. in. c. iz. de cōsti. li. vj. nisi lex tūc resisteret ad finē vt tolleret cōsuetudinē ꝑteritā: q̄ pater qñ nō facit mentionē de ea nisi vt eam tollat qñ aliter nō tolleret: vt ptz in. d. c. iz. q: tunc inducit pōt noua cōsuetudo. Et ita pōt procedere gl. in d. cle. statutū. z ꝓpterea etiā tz Pet. de pu. i tractatu de canonica portiōe: circa finē q̄ induci pōt noua cōsuetudo ꝑ cle. dudū. de sepul. Si vo non hz clausulā derogatoriā: si lex cōsuetudinē precedit cōsuetudo vz ꝑ legē. ar. l. ex facto. ff. de vulg. z pup. sub. z si est ghalis vincit ghalē z vl'r non aūt si sit particularis. C. q̄ sit lō. ꝙsue. i. ij. sed vincit solū vbi cōsuetudo viget. ff. c. pāl. l. venditor. §. si cōstat. Ūñ vt no. Pañ. in. c. cū olim. de cōsue. consuetudo locū hz vbi viguit. tōp nocet in ꝓtulegijs studij ghalis in loco vbi viguit nō in alio. Predictā tñ vicissitudinē intelligē dūmō consuetudo sit rōnabilis z ꝓscripta quātū ad tollēdum ius canonicum: vt in. c. fi. de consuetudine. quātū vo ad abrogationē iuris ciuilis non opz ea esse ꝓscriptā: sed sufficit ppli tacitꝰ cōsensus q: seculares habēt ius condēdi legē ēt ꝺuā legi imptoris ab ipio imperatore. l. oēs ppli. v. de iust. z iure ideoq̄ pollent inducere cōsuetudinem non aūt sic est circa ius canonicū: sz opz cōsuetudinē eē ꝓscriptā. z non eē tale ius q̄ ꝓscribi non pōt. Ūñ q: laici non possent prescribere spūalia nō possent etiā inducere cōsuetudinē q̄. s. sit lex c. massana. de elect. ēt si nō eēt memoria de eius initio: vt no. Joā. an. in. c. ij. de pbē. lib. vj. Si vo cōsuetudo pcessit z lex ꝺua sequit: tz Bar. quod cōsuetudo legē nō vincat: sz p legē sequentē tollať allegans. l. ij. ff. de sepul. vio. dicit tñ canonistas tenere oppositū: z vſ casus in ꝺium in. c. j. de cōsti. lib. vj. vbi ꝺr qꝫ lex pape nō tollit cōsuetudinē rōnabilem certi loci ꝺuā: nisi de ea fuerit mētio facta: q: papa nō presumit tales cōsuetu

dinē:tollit ꝓsuetudo lz de ea mētio nō fiat: quia
ciuis pūmit scire suā cōsuetudinem: vt notatur
in.d.l.oēs ppli. Vide etiam.ℌ.sequēti.in princi.
7.qō ¶ Septimo q̄rit vtrū cōsuetudo derogare pos-
sit legi positiue et ꝓceptiue: r dicit Pañ.in.c.j.
de treu.r pa.qō lex positiue et ꝓceptiua nō ob-
bligat ad petiā: si recepta nō fuit moꝝ vtentiū
vel si abūt in desuetudinē: qō ēt lz Host.Inno.r
Host.in sum.lz in.d.c.j. ipsemet ꝛ̄ illum tenuerit
morē: qz lex ꝓceptiua a ꝓncipio ligauit ꝛ̄uenīē-
tes ad petiā: r ꝓ̄ter per nō obseruātiā nō tollitur
eius dispositio: qz rō nō est mod⁹ tollēdi obli-
gationē. Alij ℞o distinguūt: qz in legib⁹ oppon-
tibus penas tpo facto nō hz locū ꝓsuetudo. Ita
cū statim ꝛ̄ facīēdo incīderint in penā r in factū
dānati.xxiij.q.j. audituꝝ. fec⁹ in his qui man
dāt penas infligi. Dño aūt Ant. distinguit: qz si
emanauit in fauorē priuatī consuetudine tollit
sicut pacto r renūciatiōe.d.l.de ꝛ̄b⁹. si aūt ema-
nauit in dei honorē aut fauorē publicum non li
gat si subditi nō obseruauerūt scīēte r cōsentien
te supiore: nec alia ꝓscriptio requīt: qz nō vī vel
le q̄ sua lex vinculū incīciat: si aūt ignorat ꝛ̄ne-
mīēdo peccat. Sz ꝛ̄ istos vī rex.l.d.c.fi.de cōsue.
hñs qō consuetudo rōnabilis r prescripta tollit
oēm legē humanā: nō qz eā nō tollat priuatus:
sūm superiorē in hoc qō sic statuit. Aūi distinguor
dico: qō talis lex nō ligat si nunqūā fuit serua-
ta scīēte r nō ꝛ̄dicēte superiore cui posset: nec requi
rit ad hoc rō ꝓscriptionis: lz sufficit binus vel tri
nus actus in ꝛ̄rii: qz nō agim⁹ hic de ꝓscribēdo
ꝛ̄ legē: lz de impediēdo vt culi ei⁹ ne liget muta
to superioris cōsensu qō ꝓbīnū vel trinū actum
cōstat. Si aūt aliq̄ seruauerūt r aliq̄ non in loco
eodē nō excusant nō seruātes: vt in.c.cū tāducti
de ꝓbē. qō intelige si sint pars minor: qz tūc clo-
cū hz illud multa ꝓ patientiā tolleruntur ꝛc. Si
℞o superioris gnorat: ꝓscriptio r rōnabilitas consue
tudinis simul legem tollit: non alterū tm. Hec
obstat quod nō seruantes a principio peccaue-
rint: tum quia hoc nego qū ex rationabili cā mo
ti sunt tū qz saltem non peccauerūt successores
primo peccantiuꝝ: qz ex iustimare potuerūt ante-
cessores rationabiliter motos. In consuetudine
autem inducenda in sacramentalib⁹: requiritur
tacitus consensus pape: aliter non ligat vt vo-
lunt glo.notabilis in.c.vir.de secundis nupt. hec
Panor. Adde fm Fran.de are.consi.xj. r Car.
in.c.j.de treu.r pa.qō si statutū superioris non
reciptatur a subditis: sed contrariū seruetur co
sciente r non cōtradicēte tollitur solum per con
trarium vsum sine ꝓscriptione consuetudinis
r idem sentit Anr.de bur. quem non allegant: r
idem Abb.in.c.quia circa.de constan. r affi. si lex
reciptatur a minori parte tantum infra lex.ℌ.vj.

¶ Octauo q̄rit vtrū non vsus inducat cōsue-
tudinē r auferat legē: dicit Pañ.in.c.Joannes. 8
de cle.cōiu. post Jo.an. qō non qū nō vsus non
habet actū tacitū in substātia vel in forma con-
tra dispositionem iuris: sicut si per mille annos
non accideret casus hermofroditē: nō esset abro
gata lex dicens eum esse iudicandū fm legem
prevalentem. l. queritur. ff. de ſta. homi. qz nihil
actum est contra legē. sicut etiam si passus dam
num agere noluit non est abrogata lex cōcedēs
illi posse agere actione legis aquilie nec contra
illam inducta est consuetudo: qz lex ad vsum nō
necessitat: sed hat agendi facultatē: vñ concludit
qō in his que sunt mere facultatis nō inducitur
consuetudo: qz in his cāsibus nihil agitur cōtra
legem punitē. Si vero non vsus habet in se ta
citum actum contra dispositionem iuris tūc in-
ducitur consuetudo: vt in.d.c. Joannes. qz ibi nō
deberendo iuris suram committi videtur contra le
gem que iuris delationem iniungit.

¶ Nono querit vtrū cōsuetudo possit aboler 9
legem diuinam aut naturalem: r dicit.s. Tho.
xij.q.xcvij. ad tertiū sic. Vnde j consuetudo vim le
gis obtinere potest contra legem diuinam aut
naturalē qz consuetudo ꝓcedit a voluntate hu-
mana: r dicte leges a diuina. hec ex illo. sed hec
intellige sane iuxta mētem eius. xij.q.xciij. arg.
tūi. r. v. r.q.xcv. ar.ſi. vbi hz qō in lege naturali
sunt tria. scz prima principia que nunqūā veh-
emēter a rectitudine vt nulli noceat: r prime cōclu
siones deficientes raro deducte ex illis princi-
pīs: vt non occidas: r q̄dā determinatiōes quo-
rundam cōiuum a dicta lege deriuate sicut lex na
ture hz qō peccās puniat: sed qō tali vel tali pe
na puniat est determinatio legis nature que vt
dicit in.d.q.xcv. ex sola diuina lege hz vigorem
vī istas determinationes consuetudo mutare
pōt non aūt primas cōclusiones: scz interpretari so
lī. vt. j. papa. ℌ. xvj. principia ℞o nec mutare nec
interpretari pōt. Et iuxta hec intelligo q̄cta ca-
nonistarū r legistarū. Maz dicit Pañ.in.c.ff. de
consue. quod consuetudo valet contra dei prece-
pta cerimonialia: vt quod talis ꝓpe immolaretur
agn⁹: r iudicialia: vt quod furatus ouē redderet
quadruplū: quantū ad moralia aūt que sunt de
lege nature: vt nō occidas: nō furaberis: consue
tudo pōt distinguere: limitare r augere si ratio
talis suadet: nec erit ꝑtis trāsgredi: quia pres
mittur hoc voluisse fm deum: cum noluerit oēs
casus distinguere: sed dederit regulas genera-
les. f. determinabiles r applicabiles ad multos
casus: r postea dedit vicario suo generalem auto
ritatem dicēs. quodcūq̄ litiguerit ꝛc. vbi aūt
nulla ratio naturalis suggerit ius diuinum di-
stinguere aut limitare: nec lex nec consuetudo

valet: ideo etiā dicit q̄ papa errare pōt quando
disponit cōtra ius diuinū sine causa r sic intelli
ge ꝛ̄. in.c. sunt quidam. xxv.q.j.
10 ¶ Decimo q̄rit quare ℨ canones valeat cōsuetu
do r nō statutū: r q̄re laicis ꝓntis lz statuere ℨ
leges imperiales: nō aūt ecclesiasticis ℨ cano-
nes pōtificales: dicit pa.in.d.c.fi. ibā fuisse rōnē
qz in ciuile finalr tēdit in bonū publicū r vtili
tatē ꝓmator: vñ si ppls vult sibi ꝓuidere con
dēdo legē imperator nō curabit: qz pōt populus
in hoc renūciare fauori suo: vt l. c. ad apostolicā.
de reg.iur̄ē qz mores hoīm sunt diuersi: ideo vo-
luit imperator vt q̄cq̄ ppls possit facere ℨ legez
nōn honestatē ℨ nec ꝓncipi reseruata lz i pre
iudicium eoꝝ dunt̄xat. ad quod d.l. oēs ppli. r
q̄bi no. bar. sed ius canonicū ꝓncipaliter intē
dit dirigere hoīes in desi: r venit ad bonū publi
cū ecclesiasticū: vñ statutū contra edictū ab in-
feriorib⁹ ꝓmulgat temerariū r ambitiosum r finī
eterno contrariū: vñ nō valet papa dare prātē sta
git ex tacito ꝓsensu: nec ꝓsumit ambitio tanta.
Dicit tñ bar. vnū singulare. per. l. si hoīes. ff. mā-
ri pōt statutū contra canonē: r multū bene facit
illa lex vbi sic q̄ si decāt mandatū spāle alicui vt
aliquē ſseruū manumittat: certe pōt procurator
dicere, procurator spāli: ne manumittat veniēdo
q̄ hoc decāi r illā legē tene mēti hoc singulare:
q̄ ex nouo cā pōt legat⁹ ghalis ꝓhibere dele-
gato pape spāli ne ꝓcedat in cā sibi committa
ſor ghalis: vt in.c. studuisti. de offi. lega. lz hoc ad-
11 mittit ex nouo cā nō ꝓsiderata ꝓ papam.
¶ Vndecimo q̄rit vtrū lex vl statutū hñs anne
xam sñām excōicatiōis tollat ꝓ ꝓsuetudinē: et
dico q̄ vt colligit ex car. in prologo cle. Inn. dño
Anr. r pa.in.c.j. de treu. r pa. quidam tenent q̄
ℨ faciētes nō excusant: et iā si ēt solū ꝓceptiua:
ex quo a ꝓncipio ligauit ad petiā. lz qz hoc. ℨ. so-
luti est. ℌ. vij. idcodic q̄ ℨ faciētes non incurrit
excōicatiōnē: ex quo ꝓ bīnū actum factum est ℨ
legislatore scīēte r valente cōtradicere r nō ꝛ̄di
cente: vbi aūt ignorat requīt fm aliquos tē-
puo. xl. annoꝝ si ēt ius canonicum: sed si est sta
tutū esti credo sufficiāt. x. anni aū quos litigabit
12 ¶ Duodecimo q̄rit vtrū cōsuetudo excuset a pe
na r culpa delinquētes sine cā rōnabili.

valet: ideo etiam dicit quod papa errare potest quando
disponit contra ius diuinum sine causa et sic intelli
ge rex. in. c. sunt quidam. xxv. q. j.
10 ¶ Decimo quarit quare canones valeat consuetu
do et non statutum: et quare laicis pontis iz statuere
leges imperiales: non ecclesiasticis. canones pontificales: dicit pa. in. d. c. fi. ibi fuisse ronem
qz in ciuile finaliter tendit in bonum publicum et vtili
tatem primatoris: vnde si populus vult sibi studiare con
dendo legem imperator non curabit. qz potest populus
in hoc renunciare fauori suo: vt l. c. ad apostolicam.
de reg. iure. qz mores hoim sunt diuersi: ideo vo-
luit imperator vt quicq populus possit facere dummodo
non honestatem nec principi reseruata iz in pre
iudicium eorum dumtaxat. ad quod d. l. oes ppli. et
q̄bi no. bar. sed ius canonicum principaliter intē
dit dirigere homines in desi: et venit ad bonum publi
cum ecclesiasticum: vnde statutum contra edictum ab in-
feriorib⁹ promulgat temerarium et ambitiosum et finī
eterno contrarium: vnde non valet papa dare prātē sta
git ex tacito consensu: nec presumit ambitio tanta.
Dicit tñ bar. vnum singulare. per. l. si homines. ff. mā-
ri potest statutum contra canonem: et multum bene facit
illa lex vbi si q̄ si decāt mandatum spāle alicui vt
aliquem seruum manumittat: certe potest procurator
dicere, procurator spāli: ne manumittat veniendo
q̄ hoc decānt et illam legem tene mēti hoc singulare:
q̄ ex nouo cā potest legatus ghalis prohibere dele-
gato pape spāli ne procedat in cā sibi committa
sor ghalis: vt in. c. studuisti. de offi. lega. iz hoc ad-
mittit ex nouo cā non considerata p papam.
¶ Vndecimo quarit vtrum lex vel statutum hoc anne
xam sñam excōicationis tollat p consuetudinem: et
dico q̄ vt colligit ex car. in prologo cle. Inn. dño
Anr. et pa. in. c. j. de treu. et pa. quidam tenent q̄
consuetudo a principio ligauit ad petiam. iz qz hoc. ℨ. so-
luti est. ℌ. vij. idcodic q̄ ℨ faciētes non incurrit
excōicationem: ex quo pbīnum actum factum est ℨ
legislatore scīente et valente cōtradicere et nō ꝛ̄di
cente: vbi aūt ignorat requiritur fm aliquos tē-
puo. xl. annoꝝ si est ius canonicum: sed si est sta
tutum esti credo sufficiat. x. anni aū quos litigabit
12 ¶ Duodecimo quarit vtrum consuetudo excusat a pe
na et culpa delinquentes sine cā rōnabili.

tus naturale. xxxij. q. vij. flagitia. fec⁹ vbi ēt pro
babile dubium super cōsuetudinis validitate: qz
tūc ignorantia legis nō est petīn. vt in. l. regula.
ff. de iur. r fac. igno. r in. c. cū dilectus. de cōsue. r
qō no. Inn. in. c. p tuas. de simo. r gl. in. c. vnō. de
postu. prela. li. vj. in ver. decetero.
¶ Decimotertio q̄rit vtrū cōis cōsuetudo ꝓprie 13
dicta obliget sub pcō mortali r dico quod quili
bet tenetur seruare cōsuetudinē suā: r nō oēs ob
ligant vnā r eadā etiā si esset romane eccīe: vbi
Xsak ex fide r articulos cr⁹: nec papa mādat vt
seruet. Vide gl. in. c. j. de sum. trī. lib. vj. r. c. nolle
re. di. ij. facit. c. q̄m. de ferūs. r ibi pañ. vbi aūt cō
suetudo obligat: nō semper obligat sub mortali.
quātus sit lex aut habet vim legis: qz nec omnis
lex obligat ad mortale: sed tunc solū qñ ea intē
tione introducta est vt sit ꝓceptiua aūt ꝓhibiti-
va sub mortali: qō ppēdi pt qñ cōiter tenetur ab
oībus sapientib⁹ qō facies ℨ peccet mortaliter.
¶ Decimo sexto q̄rit vtrū obligēt ds seruare 14
consuetudinē suā in his q̄ libere fecit siue vtruz
in his q̄ sunt mere facultatis inducat cōsuetudo
prout est ius priuatī in prelatis facientis: r di-
co q̄ nō. neq; exonatiōe mere facta. vt no. in. l.
j. ff. de seruitu. r per Ly. in. l. ij. C. q̄ sit lon. cōsue.
r per Jo. an. in. c. j. de cler. cōiu. r facit qō no. Jn
no. in. c. bone. el. ij. de postu. ꝓla. vbi dicit quod re
cepto de longe veniēti. nō acq̄rit quasi possessio
nec consuetudo iz pluries fuerit receptus. r bar.
in. l. cū de in rē ℨ verso. ff. de vsuris. r. l. operas. ff.
de ope. libe. dicit quod licet rustic⁹ dederit vnī
par caponū p decennium ex libertate sūr si tutr
quis ad vnum molendinū nō inducit consuetu-
do qz ibi actus sunt mere facultatis.
¶ Decimo sexto quarto q̄rit vtrū obligēt ds in oī pacto 15
seruare ꝓsueta. siue vtrū in oī pacto intelligatur
actū qō est ꝓsuetū: r dico q̄ si. l. semp. ℌ stipula-
tionib⁹. ff. de reg. iu. rex. est in. l. q̄ si nolit. ℌ. q̄ assi
dua. ff. de edili. edicto. ff. de aq̄ plu. ar. l. si primo. ℌ.
placuit. C. loca. l. iz. r. ff. de leg. cōmi. l. iij. q̄ incī-
pit: si fundus. ar. ff. de ꝓscri. ℞b. l. si tibi. ꝓpter qō
dicit bal. in. l. liberto. C. de op. li. qō qui conduxit
operarios alio nō expōit: teneē eis ꝓuidere in expē
sis r ferramētis fm qō est cōsuetū r nō aliter alle
gās. d. ℌ. placuit. r bar. l. l. nemo ē q̄ nesciat. ff. de
duo. re. ōt q̄ si cōsuetudo est q̄ doctor legat per
substitutū irrelitgit q̄ illud posset iz nō sit actus.
¶ Decimo sexto quarto q̄rit vtrū obligēt ds ad seruādā 16
suetudinem q̄ ex tacito aliq̄ tpale ꝓ spūali: r dico
fm pano. in. c. sua. de simo. qō sine simonia ex cō
suetudine ista exactio pōt introduci. quādo exa-
ctio nō ꝓcessit ꝓsuetudinē sed ex mera liberalita
te r denotione ppli talis ꝓsuetudo est introduc-
ta: facit. c. ad aplicā. de simo. vbi dicit compellē-
do ad ladabilem consuetudinē obseruandam: si

Universidad de Deusto
Biblioteca

vero precedens exactio dedit causam consuetudi
ni nō valet: q̄ habuit initium vitiosum: & sic in
telligitur tex. in. c. cū in ecclesia de simo. bene pō
derate. Hec tñ limita vt. j. simoniā. §. rj.

17.q Q17. q̄rit vtrū obligek q̄s seruare cōsuetudinē
aut statuta que in aliquibus ciuitatib⁹ vigent: vt
bona filiorū & vxorū. & cetā ipsi filij possint capi
p delicto fallētie. l. qñ pr̄ falsit seu cedit fo. 20 et
dicit pa. in. c. ex pte. de cōsue. qō hec defendi pōt
p casum simlē in. l. fi. C. de primipil. li. xij. vbi bo
na vxorum & filiorum obnoxia sunt p culpa ma
riti primipilarij. i. deferētis in bello primapila.
i. prima tela ꝫ quē statutum fuit vt si q̄s hmōi
cōdēnatus q̄ se prane gessisset in officio non ha
beret vnde solueret extendi posset manus ad bo
na vxorū & filiorū: q̄ statutū fuit q: pp eor gemi
tus ista suum male gerebant officium. nā amo
re cōiugis & filiorum holes sepe trahunt ab illa
fallētia. Sūt rō inquit iniqua illa statuta: qui q̄s
ex necessitate inducit ad fallēdū: ꝫ q: multi a p
posito fallunt: ideo emanarūt. An aūt cessante
ratione statuti illud sit observandū cū tanta sit
quitate & damno filioꝝ & vxorū pa. remittit se ad
no. p Inn. in. c. plerīq. de immu. eccc.

18.q Q18. querit vtrū valeat cōsuetudo vel statutuꝫ
q̄ homicida vel alias criminosus puniat pecu
nialiter vbi diuino iure venit puniēdus psona
liter & dicit Host. q̄ nō: q: hoc inducit. pnitatem
peccādi: q̄ dicū saluari pōt p p̄dicta: q: l. papa
nō pōt ius diuinū vel naturale limitare: aut mu
tare vbi nīl a rō naturalis hoc suggerit. vñ notā
ter dicit abb. in. c. fi. de cōsue. non valere statuti
vt liceat interficere interfectorē pfia: vel percu
tiētē in facie. Q̄ō dictū nota: q: facit contra sta
tuta pmittētia cōsanguineis cōsanguineos vin
dicare: q: videnk illicita: & Jo. an. in addi. spe. vk
limitare: qñ statuta dant hāc facultatē: vt ex ran
core animi fiat vindicta. secus si datur vt minis
tro legis ad faciēdū iustitiā: q: statutū pōt illos
consanguineos facere legis ministros.

9.q Q19. q̄rit vtrū in iudicio cōtentioso sit iudicādū
secūdum cōsuetudinē etiā ꝫtā iuri scriptoꝝ & ꝫ
quā. & dico q: glo. sup. c. ꝫsuetudo. di. j. hoc ptra
ctat. & Bar. hic. & dē cōcludit q: sic q̄n est ratio
nabilis & pscripta: addo ꝰo tu q: etiā si non sit p
scripta dummodo sit a principe scita & tolerata
spōte: q: eo etiā casu derogat legi. Ad quā aūt
cōsuetudinē sit recurrēdū. vtrū ad cōsuetudines
terre aut loci. pūncie & vicinarū aut romanam:
videt deinde glo. q: iudex maxime de legatis iu
dicabit primo sm canones: dh⁹ deficiētib⁹ iudi
cabit sm leges: de no. ope. denū. intellexim⁹ et
dr. Si in actionib⁹. & deficiente iure iudicabit
secundum cōsuetudinē q̄nē vel particularē. Si
q̄ntio possit: ly tūc ibi dicit recurrēdum ad ro
manā: deficiēte q̄bt iure & consuetudine proce
der de simlib⁹ ad simlia. xx. di. de quib⁹. ff. de le. l.
nō pōt omnibus ātq̄ deficiētib⁹ ad romanā cōsue
tudinē. pcedat. vt. ff. de leg. & cō. de quib⁹ licet sit
arg. q: ad cōsuetudinē vicinarū pr̄ouinciarū sit
recurrendū. extra de cen. super eo.

Q20. querit sm quā cōsuetudinē iudicādi sit 20
iudici delegato vbi ē alia & alia delegātis: rei et
actoris: & tādē dicit gl. sup. c. illud. di. xij. iudican
dū esse sm cōsuetudinē delegātis: quādo litigā
tes se sponte subiēcūt alicui vel petūt delegatū
& sm cōsuetudinē litigātiū si datur inuitis & po
tius rei q̄ actoris q: j. fauo. abi. for. est reus: q̄
Archie. ibi limitat vbi nisi in duob⁹ casib⁹. pri
mo cū actoris cōsuetudo est magis cōsona iuri &
veritati: vel scdo si magis absolutionē q̄ cōde
nationē adducit: q: magis sequēdū est q̄d cōso
nat veritati negotij. iij. q. vij. iudicēt. & promptio
res ee debemus ad absolutiōnē. xxxv. q. ix. veniē.
Melⁱ tñ distingi pōt vt in. d. gl. subiungit. Nā si
iudex pappellationē obtinēt delegatus sec̄ de
bet cōsuetudinē loci a quo appellatur q: iudex
appellationis tenet sec̄ ꝫsuetudinē pōris sniē
vt in auk. col. viij. vt cū de ap. cog. in pūn. si aūt
sine appellatione iudex ipetret sequēda est con
suetudo delegātis: ar. ff. de cōdi. & demō. ꝫ Jo. ꝫ
sm Bar. hic. iudicabit sm cōsuetudinē rei: cuꝫ
acto: forū rei sequat. de fo. cōpe. cū sit ghale: nisi
rōne. Sctus vel maleficij sit factus de foro alte
rius: q: tūc seruabit cōsuetudo loci vbi cōtrahit
vel delinquit. di. viij. que ꝫ mor. & de fo. cōpe. c. fi.

21 Q21. q̄rit vtrū iudicare possit ꝫ consuetudines
& statuta iudex arbiter in quē cōpromissum est
vt sm iura. pnūciaret: & dicit Hug. de fuꝫ. in. q.
statutoꝝ si fuisse determinatū q̄d nō saltem si illa
sint iuri ꝫtā: q: appellatione iuris intelligitur
ius cōe romanoꝝ. ff. in ff. de iur. na. gen. & ci. ꝫ con
trariū tenuit dñs Ant. de. c. q̄ntualto. de iureiu. &
hoc pno: plz q: cōsuetudo est q̄noddam ius nō
scriptū. Et q: cū nō sim⁹ in materia odiosa: Xba
de rescriptis scisc̄itat⁹: cōsuetudines aūt & statu
ta sint iura q̄dā: addo ego tertio: q: ipa & popu
li statuta & pūr cōsuetudines q̄ sunt cōtra aliqđ
ius cōe romanū sunt sm aliud. i. sm legem oēs
ppli. ff. de iusti. & iure. q̄ lex cōcedit ppls posse cō
dere statuta ꝫ legē: qui aūt pōt cōdere aliquid
per statutum pōt & p consuetudinē. et pt ex dic
tis ad rationē ꝰo in cōtrariū & sibi dicit pōt qō
loquūtur q̄n de vnico iure dispositio est intelligē
da: vel dico ego q̄d loquunk de principali specie
turis: q: illa est ius imperatoris tura vero specia
lium populoꝝ secūdo loco sunt iura.

¶ Vigesimo secūdo querit q̄ differia sit inter con
suetudinē & pscriptionē & dico q: secūdum Host. 22.q

sunt sex. * Prima q: pscriptio locū hꝫ in rebus
mobilib⁹ cōporalib⁹ & incorporalib⁹. & pscri. anda
tis. & i. c. seq. ꝫsuetudo ꝰo in incorporalib⁹ tñ: vt
in seruitutib⁹: iurisdictionib⁹. - electionib⁹ & hmōi.
* Scda q: pscriptio dē acq̄rit ius singulari & pri
uato: sine illud ius ex publico sine ex priuato tra
hat: vt dē Pasi. j. d. c. fi. ꝫsuetudine ꝰo nō acqui
rit ius magis illi q̄ illi: nec alicui priuato hꝫ pu
blico: etiā si trahat ex priuato sm Pasi. vt in. l. vē
ditor. §. si conster. ff. cō. pre. vbi plz inducī posse
consuetudinem q̄d qsq̄ possit dato pacto effodere
lapideꝝ ex fundo alterius. ob quā. l. idē Pasi. in. c.
dilecti. de arbi. Infert ad q̄nē virtū induci possit
ꝫsuetudo vt nobiles alicui⁹ castri possint incide
re ligna. vel alia palcere infra limites alterius
castri vel in fundo alterius & dicit q̄d sic dūm ꝫ
suetudo nō fit inducta p violentiā: ad q̄d. c. sup
quibusdam. de Xp. sig. q: quēadmodū pscribi vl
acq̄ri posset tota res ita & vsus rei: ꝫs hec viden
tur repugnare dictis. §. xiij. & §. xiiij. de his que
sunt mere facultatis: nihil dicat q̄d ibi erat sermo
de actibus: vt est dare: hic ꝰo de passionibus vt
est p̄mittere. * Tertia q: in pscriptione exigit
titul⁹ & bona fides de pscrip. si diligenti. in con
suetudo ꝰo non req̄rit titul⁹ sed solū tp⁹. ff. de
pscriptio. l. cū de in rē. & in. d. l. de quibus. ¶ Quarta q:
inter dilectos. §. cetera. de pscri. veniēs. ꝫsuetudo
ꝰo & priuilegium bñ cōcurrūt. extra eo. cū dile
ctus. & de Xp. sig. abbate. * Quinta q: pscriptio
ppue est exclusio actionis sine petitionis: cōsue
tudo ꝰo est actionis sine iuris acq̄sitio. de elect.
cōstitu⁹. & c. in genesi. in fi. ꝫs & ipsa possit nega
tiuā respicere vbi q: ꝑbari pōt. f. q̄ tale quid
fieri non debeat. ar. de elec. cū eccl̄ia vulterana.
& in sum. pfel. lib. ij. ti. v. q. cxviij. * Sexta q: con
suetudo erronea nihil mutat: secus ꝰo ih̄ preferi
ptione q: titulus putatiuus & si verus non sit. dū
si probabilis error excusat. dat cām pscribendi.
ff. pro suo. l. viti. vtrū cōsuetudo inducat excōica
tionē. j. excōicatio primo. notabili primo in ff.

¶ De contemptu.

Contemptus a contemno dr: quod est
non appretio vel non magnifico quod
dupliciter contingit: primo negatiue
seu ꝺictione q̄. i. aliquis de aliquo
non habet curam vel estimationem nullam. tñ
irreuerentiam aut iniuriaꝫ irroganꝺ: & secundo
positiue seu contrarie cum suppositi nō est
matione: irrogatur irreuerentia vel iniuria ver
bo vel facto: aut factis nō obediēdo vbi obli
gat: sicut etiā albedini negatiue opponitur non
albedo: & contrarie non albedo q̄ est nigredo: et
preceptuꝫ de dilectione. primi quis transgredit
negatiue nō amando & positiue obediendo. Igit

Contemptus iter pra tue.

¶ Primo ꝰo q̄rit vtrū ista q̄ ex aliqua cā agit cō 1.q̄
tra legē frequēter: siue habēo trāsgressionē in
consuetudine peccet ex cōtēptu: & dico q: sic sm
collectarios. oppositū tñ ita ꝺo. Joā. de tur. c. e. di
cens hoc posse eē ex fragilitate & negligentia:
sed dico q: prima opinio est vera de primo cōtē
ptu negatiuo & impropꝛio: & secūdo etiā de con
trario & pp̄ter quantū ad p̄sumptionem seu in
terpretationē: sed non quantum ad veritatē dis
ponit ih̄ cōsuetudo ad contemptum: vt not. s.
Tho. ij. ij. q. clxxxvj. ar. penul. ad vltimum.

¶ Scōo querit vtrū semper sit mortale pecca 2
tū omnis contēptus: & dico q: cōtemptus negati
uus est peccatuꝫ mortale si det legi quā violat
est preceptiua vt plurꝫ aut veniale: vel nullum si

est consultoria tñi: qr talis ꝓpt⁹ ex se nō irrogat iniuriā legi: fz solū rōne ei⁹ qō mādat fieri vel omitti. Cōtēpt⁹ būt positiuus ꝛ ꝑuꝰ si sit ꝛ legē dei ꝛ cuiuscq; potētie de iure ptipere semp est mortale: ꝛ oīs tranigressio ex tali cōtēptu est semp mortalis de se quātūcūq; āls esset venialis: qr talis ꝓpt⁹ est formaliꝛ supbia: vt infra dicēt posset tñ esse venīale ptīm rōne mot⁹ inde liberati. Et iste est ꝓpt⁹ de q̄ ꝓncipaliꝛ loquuntur ꝓstōes ordis ꝓdicatoꝝ. dicēdo q̄nō obligāt ad culpā nisi rōne ꝑcepti vel ꝓpt⁹ quāq; illō dictū sit verū forte ēt de ꝓximpto negatiuo quo quis ex maxima indeuotione statuta ordinis nō magnificauit. sed tunc culpa nō est mortalis. 1.qō

¶ Tertio q̄rit vtrū peccet mortaliꝛ q̄ ex ꝓpt⁹ facit ꝑ exhortationē superioris ꝛ quātū ex doctr. colligi potest dico q̄ aut facit ꝑ qr autoꝝ ex premit ꝛ negat: fi sic mortaliꝛ peccat qz ꝓpt⁹ est positiu⁹: q grauꝰ est ꝑ supiorē q̄ ꝑ legē ei q̄ mitt⁹ agit q̄ ei⁹ legis mīstro fꝛ tura. l. celsus. de gr. glo. in. c. dolētes. de celeb. mis. ꝛ glo. in. c. propter pxiū. dist. ꝛ qui vos spernit me spernit. Lu. x. Et talis transgressoꝝ vltra mortale punit dz vt hereticus si ille supiorꝰ sit papa: vt dicit gl. i. c. gñā. de elec. li. vi. ꝛ Pan. in. cle. ſ. de ēta. ꝛ q̄lt. et est infamis: vt no. gl. vſ. q. ſ. infames. Et talis ꝓpt⁹ est laqueꝰ magnꝰ religiosi dissolutis ꝛ ideotis ꝛ mīrū se estimātibus. Si vo nō ꝓuenit antoritatē: sed obseruātiam cōsilii ꝛ exhortatōis peccat venialiꝛ solum si consilii est reuerētie: puta qr plat⁹ nō vult ꝑcipere: fz consulere ꝛ tñi subdit⁹ deberet facere: fz non tenet necessario: vt si moneat ferueīte surgēdi cē ad vigilias matutinas si adit ꝓlixi sit necessitatis: fz forte pp scādalū ꝑcipere nolit: vt qr monet cānedas cē conuersationes scādalosas: aut nō cē erogāda latenter bona monasterii. si mortaliꝛ peccat: vt not. in. c. ad aures. ꝛ in. c. ſi. de tēp. or. fz si ꝓxilis sit ꝑfectiōis. vt qr monet facere q̄ sine culpa possunt omitti: puta grames disciplinas ꝛ longas cōtemplationes nō peccat etiā venialiꝛ vt not. archi. in. c. tekſti. di. vj. ꝛ di. xxv. ſ. alꝰ. Et sic int lige glo. ꝛ tura que allegat in. d. generali. ꝛ Bern. ibi.

¶ De contentione.

Contentio importat ītēsitatē in locutione sicut discordia in voluntate quādo intentionem vel modum ſin. a. th. ſi. ſ. q. xxxviij. ar. j. Et omissa ea que dicit̄ methaphorice ꝛ est color rhetoricus dupliciter distingui potest fz ex parte contendentiū et ex parte materie de qua contenditur. Secūdo quidē ex distinguendo ex parte contendentiū est triplex: vt patet. ū ij. q. xxxviij. ar. j. scilicet impugnatio veritatis cum modo indebito: vt jam clamore vel huiusmodi. Impugnatio falsitatis cum modo indebito ꝛ falsitatis debito mō. Distinguendo vero ex parte materie de q̄ cōtendit̄: sīr est triplex. prima. i. emulationis: vt q̄ est efferentium diuersos ꝓdicatores vel doctores seu ꝑceptores: ꝛ hmōi. secunda disputationis in scholis. tertia litigationis in foro.

¶ Primo xo q̄rit q̄o sit ptīm triplex cōtētio sumpta ex parte cōtendentiū ꝛ dico q̄ prima est bona: ꝛ scōa est contētio ſm q̄d. i. ratione modi tñi: vñ ꝛ meretrices coīa salomone cōtēdebant. iij. reg. iij. ꝛ tñ vna necessario dicebat veritatem: ꝛ hec est ptīm venīale. prima autē est contētio simpliciꝛ ꝛ ab Ambro. diffinit q̄ est impugnatio veritatis cū cōfidentia clamoris ſm. s. i. hoc. est ptīm mortale: vñ apls eā ponit inter opatiōes carnis q̄ qui agūt regnū dei nō cōsequent̄: vt ꝓz gal. v. i. ꝛ archi. ꝛ ibi intelligit q̄ est de rebus importantie vt de ptinētib⁹ ad fidē vel bonos mores vel vtiles doctrinas: secus si scholares cōtendant an predicamentalis ordo sit realis necne vel vtrū epyclus veneris maior sit of epyclo planetarū ꝛ hmōi. quoꝝ ignorantia non est proximo nociua grauiter. Vnde dicta contentio etiam si esset sine clamore ēet ptīm mortale q̄ est cōtra honorē dei ꝛ primi vtilitatem licet forte tunc nō haberet rationē contētionis.

¶ Scōo querit q̄o sit ptīm contentio emulationis: ꝛ dico q̄ de se non est ptīm mortale: frequenter tñ est occasio mortalis: vt detractionū ꝛ odiorum que sequūtur inter religiosos: vnde exterminandi essent illi qui plus hmōi ōnium: aut bīn Fran. diligunt q̄ de sum christū: ꝛ religiosi eis aures ꝑbentes: qz illi sunt qui impediuerunt correctionē totius christianitatis. ouꝝ illorum discordiam seminauerunt ꝛ nutriunt.

¶ Tertio querit q̄d de ꝓtestatione et disputatiōe: ꝛ dico q̄ ꝓt esse laudabilis ad exercitium cū moderamine ꝛ reuerentia. Iz hoc sit raro nisi inter condiscipulos: et ꝓt esse ptīm venīale si q̄do scandalizat̄ vel trīgat̄ cū mō aliqualiꝛ indebito aut etiā falsitatē nulli p̄dicantē: ꝛ ꝓt etiā esse mortale tripliciꝛ. * Primo q̄ est ꝛ veritatē deo hoīibus vel vtilē. primo vt in spectātib⁹ ad fidē aut mores vel vtiles doctrinas puta medicinā: sine dubio nullus sine mortali sustinere ꝓt positionē aueroīs de vnitate intellect⁹ q̄ pricianū cat salutē plurimorū: qui inde efficiuntur incredduli vel dubij circa hoc. Et idē dic de inquisitoribus q̄ negligūt negligentia magna hoc ꝓhibere: cū possint ꝛ ex officio teneant. * Scōo q̄ est cum modo excessiue indebito: vel scandalo magno: de quo certa regula dari non ꝓtest: nisi q̄ interueniūt contumelie vel opprobria: hmōi q̄ constat esse mortalia: ma time religiosis ratione scandali: licet forte interdū inter tñ nō sit mala-

* ꝛ. rōne materie ꝓhibite disputari publice cuiusmodi sunt ptinētia ad fidē nisi disputet a doctis in necessitate ꝛ fidelēs: vel sine necessitate cū fidelib⁹: qui verisile ē nullū a statū inde efficiet dubitū: sic si ponant cōclusiones de creatione vel eternitate mūdi ab eo ꝛ tra gratiose soleat disputare. vt ꝛ sillones sint eq̄ vel magis efficaces q̄ argumētatiōes. Et cōc. alex. bale. xxij. ti. de cōtētione dicēs q̄ cōtētio verbalis i his q̄b⁹ nulluꝝ ē piculū fcī ex q̄dā leuitate nō est ptīm mortale 4

¶ Quarto q̄rit q̄d de cōtētione litigationis: ꝛ dico q̄ ꝓt esse ptīm mortale tripliciꝛ. * Primo rōne iustitie: puta qr est cōtra iustitiam: ꝛ de hoc non est dubiū si fiat sciēter vel ex ignorātia non excusante. * Secūdo si sit ꝓ iustitia: sed nimis plonget ad exhauriendas facultates clientuli rū de hoc etiā non est dubiū. tertio rōtione scandali actiui siue pusilloꝝ. de q. j. scādalū. x. ſ. scōo. ꝓtōes puniētes grauiter ꝓtentōes ꝛ dico q̄ nō loquūtur de ea q̄ de se ē mortalis: qr ille nō ꝓhibet ꝓhibita diuino aut naturali iure nihil cōmemorādo: fz de ea q̄ ē ētā cū ventali pctō solū: qr intēdit ranq̄ finē reuerētiā ꝛ subiectionē debitā ad plat⁹. q. ea nō posset: si ēt veritas claruisse aut despectiue seu dei sorte defenderetur. 5

Contestatio litis. j. lis. ſ. ij.

¶ De contractu ꝛ quasi cōtractu.

Contractus a cō ꝛ traho dicit⁹ est quoties distantia in vnū ſadunantur: ꝛ est nomē iuris qñ illa q̄ adunantur sunt voluntates: ꝛ id in quo addunantur est aliquid pecunia mensurabile ꝛ cū obligatione nomen vero facti qñ obligatio nulla nascit. l. labeo. ſ. iij. ff. de verb. sig. ꝛ ibi per bar. Est ār Iuris fz x. x. vltro citroq; i. hinc inde vt ex vtra q̄ parte obligatio: ex voluntate ꝑtis surgēs. qñ cōtractus adit est obligatio: nō quidē ventēs ex tractu aut maleficio vel quasi: fz qua quis obligatur alicui ex aliquo officio vel facto licito ꝛ honesto: licet non interuenerit expressa voluntas vtriusq; vt tutela vel cura. aut negotiorū gest. ꝛ hmōi. qz licet pupillus habēs tutorē: aut furiosus habēs curatorē: aut is cuius ignorāter gerit q̄s negotia nō ex̄presse cōtraxerit: tñ tutor. cura tor. ꝛ negotiorū gestor. obligant q̄ si cōtraxissent. Et de his inſti. de obli. p totum: ꝛ in tit. de obli. que ex quasi contra. naſ. per totū. De contractu sub conditione. j. matrimoniū. tertio per totum. Quomodo etiam dolus annulet contractum. j. culpa. ſ. vj. ꝛ vij. 6

¶ Primo vero querit quot modis fumit cōtractus: ꝛ dico dal. notare tripliciē esse contractum. ſ. proprium improprium: ꝛ improprissimū. * Proprius est quando vltro citroq; nascitur obligatio

¶ Contractus a cō ꝛ traho dicit⁹ est quoties distantia in vnū ſadunantur: ꝛ est nomē iuris qñ illa q̄ adunantur sunt voluntates: ꝛ id in quo addunantur est aliquid pecunie mensurabile ꝛ cū obligatione nomen vero facti qñ obligatio nulla nascit. l. labeo. ſ. iij. ff. de verb. sig. ꝛ ibi per bar. Est ār Iuris fz x. x. vltro citroq; i. hinc inde vt ex vtra q̄ parte obligatio: ex voluntate ꝑtis surgēs. qñ cōtractus adit est obligatio: nō quidē ventēs ex tractu aut maleficio vel quasi: fz qua quis obligatur alicui ex aliquo officio vel facto licito ꝛ honesto: licet non interuenerit expressa voluntas vtriusq; vt tutela vel cura. aut negotiorū gest. ꝛ hmōi. qz licet pupillus habēs tutorē: aut furiosus habēs curatorē: aut is cuius ignorāter gerit q̄s negotia nō ex̄presse cōtraxerit: tñ tutor. cura tor. ꝛ negotiorū gestor. obligant q̄ si cōtraxissent. Et de his inſti. de obli. p totum: ꝛ in tit. de obli. que ex quasi contra. naſ. per totū. De contractu sub conditione. j. matrimoniū. tertio per totum. Quomodo etiam dolus annulet contractum. j. culpa. ſ. vj. ꝛ vij. 6

¶ Primo vero querit quot modis fumit cōtractus: ꝛ dico dal. notare tripliciē esse contractum. ſ. proprium improprium: ꝛ improprissimū. * Proprius est quando vltro citroq; nascitur obligatio

¶ Contractus a cō ꝛ traho dicit⁹ est quoties distantia in vnū ſadunantur: ꝛ est nomē iuris qñ illa q̄ adunantur sunt voluntates: ꝛ id in quo addunantur est aliquid pecunie mensurabile ꝛ cū obligatione nomen vero facti qñ obligatio nulla nascit. l. labeo. ſ. iij. ff. de verb. sig. ꝛ ibi per bar. Est ār Iuris fz x. x. vltro citroq; i. hinc inde vt ex vtra q̄ parte obligatio: ex voluntate ꝑtis surgēs. qñ cōtractus adit est obligatio: nō quidē ventēs ex tractu aut maleficio vel quasi: fz qua quis obligatur alicui ex aliquo officio vel facto licito ꝛ honesto: licet non interuenerit expressa voluntas vtriusq; vt tutela vel cura. aut negotiorū gest. ꝛ hmōi. qz licet pupillus habēs tutorē: aut furiosus habēs curatorē: aut is cuius ignorāter gerit q̄s negotia nō ex̄presse cōtraxerit: tñ tutor. cura tor. ꝛ negotiorū gestor. obligant q̄ si cōtraxissent. Et de his inſti. de obli. p totum: ꝛ in tit. de obli. que ex quasi contra. naſ. per totū. De contractu sub conditione. j. matrimoniū. tertio per totum. Quomodo etiam dolus annulet contractum. j. culpa. ſ. vj. ꝛ vij. 6

¶ Primo vero querit quot modis fumit cōtractus: ꝛ dico dal. notare tripliciē esse contractum. ſ. proprium improprium: ꝛ improprissimū. * Proprius est quando vltro citroq; nascitur obligatio

.ſ. contractum: in. l. labeo. prealligata. vt in emptione ꝛ locatione * Secundus est q̄ solū vna pars obligatur: vt in donatione solus donās obligatur ad tradendū: ꝛ aliquando de euictione. vt not. in. l. aristo. ff. de dona. cā mor. ꝛ in mutuo solus recipiēs obligatur ad tātundem restituendum. ff. ſl cer. pet. a. l. ij. ꝛ in stipulatione q̄n ſolum vna pars obligat: ꝛ ita intelligitur gl. inſti. de dini. stipu. ſ. conuentionales. que est sup verbo cōtrahendarū. * Tertius est q̄n ex nulla parte oritur obligatio: fz potius dissoluitur obligatio facta vt est trāsactio facta nudo pacto ex qua non agit ante cōpletē ēē conditionis de quo Baly. in l. sīue apud acta. C. de transac. vt ettam est liberatio per acceptilationē. i. imaginariam sīue fictam ꝛ nō veram solutionē qua quis simulat si bi debitorem soluisse. inſti. quib. mo. tol. obli. ſ. j. ꝛ in. l. vbi pactum. C. de transactio. per. bar.

¶ 2. querit qui sunt cōtractus bone fidei ꝛ qui ſtricti iuris: ꝛ dico q̄ bone fidei ꝛ sunt empt. venditio. locatio. conductio. mandatum depositi societas. pignus. ꝓmodatū: ꝛ permutatio: que dicuntur ideo bone fidei primo qr si dolus cāz dedit nō tenēt: scōo qr veniunt vsure ex mora. ꝛ iudex estimare pōt ex bono ꝛ equo quid venit rocōpensandū: vel restituēdū. Non sic in ſ. ctib⁹ stricti iuris vt stipulatio mutuū ꝛ ſlia: ꝛ de hoc. ſ. dolus vide gl. in ſ. actionū. inſti. de act. ꝛ adde q̄ contractus stricti iuris strictissime sunt interpretandi. l. cū ſcīa. ff. de verb. obli. ꝛ q̄ in contractib⁹ verba interpretanda sunt contra ꝓferentē q̄ sunt dicta. l. veteribus. ff. de pac. Debuit enim apertius legem dicere.

¶ Tertio querit q̄ sunt contract⁹ in q̄b⁹ trāsfert ꝛ in q̄bus non trāsfert q̄nium: ꝛ dico q̄ in rerū translatione de ꝑsona in ꝑsonā quatuor modis q̄nium trāsfert. l. primo ꝑ donationē liberalē. i. ex qua nō expectat retributio alicui⁹ mēsurabilis pecunie que ꝓ dōatio: ꝛ scōo per dationem illiberalē qua. fz expectat aliq̄d tale: ꝛ q̄ fit multis modis: primo in permutatione cū trāsfert ꝓnium ret vtilis ꝓ alia re vtili: puta frumēti ꝓ vino vel panni ꝓ lana: que oīa vulgo dicunt̄ barratti: vel pecunie auree ꝓ argentea. quod cambium dr. scōo in emptione que est permutatio pecunie cū re vtili: ꝛ venditione que est permutatio ret vtilis cū pecunia: tertio in mutuo quod est permutatio pecunie cū pecunia. cū ꝑtis expectatione per q̄s transfert ꝓnium pecunie in accipientem mutuū. Et oēs hi ꝓtract⁹ sunt liciti si debite fiant. * Sunt vero alij contractus predicitis quasi rādentes in quibus ꝓnium nō trāsfertur: fz vsus rei tantummodo. Nam donatiō respōdet contractus ꝓtectus cōmodatum: quod ꝓprie est rei que vsu non consumitur pentitus: puta equi. 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

libri dom⁹: pmutationi ℞o rerū respondet cōmodatio rerū mutua. vt cōmodo tibi equū meū tu⁹ mihi bouē tuā: ⁊ licitū est nisi in rebus q̄ vsu cōsumunt: qz nō ly cōmodare pecuniā vel frumentū ꝓ equo: ly est vsura vt dicit. ſ. vsura ꝑmo. cm prioni ℞o correspōdet ꝺductio. ⁊ vēditioni locatio q̄ ꝑhibet esse de reb⁹ nō cōsumptib⁹ penit⁹ tpo vsu tam mobilibus q̄ immobilibus puta agris ad affectum vl subcerta parte locatis: mutuo vero aliqualiter assimilatur pignus.

4 ¶ Quarto querit̄ qui sunt ꝺtract⁹ nolati ⁊ qui innolati: ⁊ dico q̄ nolati sunt ht q̄ habent nolā ꝓpria ⁊ eis solis q̄uenit̄ia: vt vēditio: locatio ⁊ hmōi: innolati ℞o sunt quatuor. l. do vt des: do vt facias facio vt facias: facio vt des: qui ideo dicuntur innolati: qz eor⁹ nolā possent aliqs nominatis cōtractib⁹ cōuenire. Et itā sequuntur natura cōtractuū nominatoꝝ quib⁹ assimilantur l. naturale. §. sed si facio. ff. de prescrip. verb.

5 ¶ Quinto ꝺrit̄ ꝺa ventat no⁹ le cōtract⁹: ⁊ dico nomē ℣tus ꝙtaliꝫ ꝓpriis cōtinet rā nolatos q̄ innominatos. vt est gl. sup ver. in suo nomine. l. intelligentiꝫ. ff. de pac. ⁊ ꝙtaliter omne ex quo nascitur obligā. l. si ab eo. ff. de leg. ij. q̄s intellige de validis sed si in statuto fiat mētio de contractu: intelligitur de propꝛie dicto rūm: quia verba statutoꝝ sunt ꝓpꝛie intelligenda. l. j. §. si igitur qui nauē. ff. de exerci. ac. ⁊ hoc nisi diceret omnē cōtractū vt in gl. §. cōtractū prealleg.

¶ Sexto queritur q̄o contrahatur ⁊ dico quod
6 quatuor modis re: verbis literis ⁊ cōsensu. Inst. de oblig. in. ſ. de quo dic vt. ſ. obligatio.

¶ Septimo querit̄ vtrū ℣tus trahant virtutē
7 obligatiuā solū a lege: ⁊ dico q̄ nō ſ. ex pactis que ſm vulgares frangūt leges: vū ℣tus ex eo uentiōe legē accipere dignoscant. de reg. iur. cōtractus. lib. vj. vū secūdū iura depositarī⁹ solū teneatur de dolo ⁊ l. ⁊ culpa: tū si interueniat conuētio vt teneat de ieui ⁊ leuissima culpa a casu fortuito illa seruabitur. de depo. c. ſi. quod intelige de conuentione honesta ⁊ non contra bonos mores: vū si cōuenīatur vt pręstet dolus cōuentio nō habebit ſm Jo. an. vt. ff. eo. l. contractus.

18 ¶ Octauo ꝺrit̄ vtrū ℣tus intelligat fieri ſm cōsuetudinē loci. ⁊ dicit pan. in. c. cū in. de consti. q̄ sic no. bar. in. l. nemo est q̄ nesciat. ff. ō duo. re. sti. ⁊ facit. ē. cōsuetudo. §. fin. ſ. Sz nota quod sicut dicit gl. in. j. si vno anno. in ver. sed translacto. ff. locā. ex q̄ ſtitate ⁊ natura ℣tꝰ verba accipitur contra propriā ſignificationē: vtpbi donatio pro trā factione accipitur. facit lex in. l. eo. ti. ⁊ no. de reg. tur. l. nō vz. ⁊ ita talia sunt ꝓdicata qualia subiecta esse ostēdit ⁊ contra. xxxij. vij. q̄s.

¶ Nono ꝺrit̄ vtrum valeat ℣tus emptōis vel
9 linus collat⁹ in alterius arbitriū ⁊ dico q̄ nō si ꝓsona in cuius arbitriū cōmittit̄ est incerta. l. si merceꝫ. ff. loc. nisi in casu q̄ simpl⁹ fuit commissum in arbitriū boni viri: quia tunc intelligitur in arbitrium iudicis. l. vir bonus. ff. de in. iol. ⁊ sic vē cōmissuꝫ in certā ꝓsonā. Si vero ꝓsona cui cōmittit̄ sit certa: tunc licet varia sit opinio in. l. in emētis. C. de cōtrah. emp. tū dicit ſm do. lucā de grassis in. l. si q̄s arbitratu. ff. de ꝛb. obli. q̄ sine substātialia ℣tus cōmittatur in arbitriuꝫ certe ꝓsone puta ꝑcūꝫ in vēditione: ⁊ si lia sine accidētalia puta venditur seruꝰ si rōnes reddiderit et hmōi: valet ℣tus si ille voluerit arbitrari: quia sicut substātiale vltime voluntatis pōt ferri in heredis arbitriū. l. si sic. ff. de leg. j. ita in ℣tibus l. seruum filij. §. ēsi qui. ff. de lega. j. Et pro hoc vē casus in. l. si libert⁹ iurauerit. ff. de ope. li. vbi valet ꝓmissio liberti facta de opibus ad arbitrium ꝓsonꝰ: ⁊ si male arbitratus fuerit cogi potest vt arbitretur sicut bon⁹ vir. Et sic in ꝓpositio. qui si arbitrari aut nō vult aut nō pōt: nō valebit. §. ꝑcūꝫ. in fi. ti. de emp. ⁊ ven. Si ℞o mortuus fuerit alter cōtrahēti si fuit cōmissum super cōtractu ꝑficiendo non poterit arbitrari: si vero sup perfecto nō expirat eius arbitrium: sed sicut contractus trāsit ad heredē. ita ⁊ obligatio de stādo arbitrio eius ſm Bar. in. d. l. si quis arbitratu.

¶ De contritione.

Contritio a cō ⁊ tero ſm nomē importat cōfractionē vel cōminutionē alicuⁱ⁹ frangibilis vsq; ad minima q̄ simul ex toto: tertio ⁊ metaphorice significat destructionē ꝑfectā male voluntatis appetentis pcā q̄ cōteri ō: q̄ ab eis ꝑfecte totaliter resilit p displicētiā. Et dupl⁹ sumit ꝓprio. l. est actus virtutis qui ꝑtinet ō: ⁊ sic ꝛ̄ pe. ⁊ alios est dolor: sz ꝑfect⁹ voluntarie assumpt⁹ pro pcā. ⁊ sc̄dō vt est pars sacr̄i pcie hūs relationē ad alias partes: ⁊ sic est dolor voluntarie assumptus pro pcā cū ꝓposito cōfitēdi ⁊ satisfaciendi. Attritio ℞o ſm nomē importat cōminutionē aliquius alicuⁱ⁹ frangibilis: ⁊ metaphorice significat destructionē imperfectā male voluntatis: vt cū dolet de pcīs. sed imperfecte. i. nō tātū q̄tū requirit ad gratiā diuinā acq̄rendā. Dīcit in duobꝰ differunt attritio ⁊ cōtritio. primo qz attritio ē dolor imꝑfect⁹. contritio ℞o perfect⁹: sc̄dō q̄ attritio est sine gra quasi nō remittēs peccatū secus de cōtritione q̄ cōparantur sicut aurora et meridies nō q̄asi vnus numero act⁹ qui est attritio fiat contritio sed vnus specie. Hec ꝺcōa dē mē. e. ⁊ h. in. iiij. di. xvij. ⁊ omnium theologorum.

¶ Primo ℞o ꝺrit̄ quātū dolorē contritionis de
pcō homo habere teneat intensiue: ⁊ quantum habere debeat. ⁊ dico q̄ dolor contritionis est duplex vnus scilicet intellectualis qui est displicē

tia voluntatis: ⁊ alⁱ⁹ sensualis q̄ causat̄ a primo ꝑtim⁹ est cēntial⁹ ꝺrito ſm pe. de pal. ⁊ alios theologos. Et ipse sol⁹ tāq̄ existēs in nā facultate rediꝫ ⁊ sufficit ad contritionē sicut cōplacētia voluntatis requirit ⁊ sufficit ad pcīa: qz ſm Chrȳ. vnūquodq̄ p q̄scīq̄ cāonalit̄ p eadē dissoluit. de re. in. c. j. Et deus a nobis exigit vt sit tāt⁹ iste dolor ⁊ ista displicētia quāta ꝺs esse cōplacētiā det quē pdim⁹ p pcīa. l. vt pcīa super oīa displiceat. ⁊ q̄ iste dolor sit maxim⁹ in gñe: t. respectu mali nature ⁊ pene: ita q̄ teneatur ꝺs si vult esse ꝺrit⁹ esse parat⁹ sustinere oēz penā in gñali. ly ad hāc vel illā in ꝑticulari descendere nō teneaꝫ puta dicēdo sustinerē ignē. precipitium: gehēnā ⁊ hmōi anteq̄ peccarem mortal⁹ imo stulte faceret q̄ se vel altum sup hmōi solicitaret. Ūñ ſm ꝓpe. de pa. apenitēte reqrēdū est si ꝑpeniteat: ⁊ si no sufficiēter doleat: an hoc sibi displiceat. ⁊ vellet sufficiēter dolere: ⁊ hoc inquit sufficit q̄ valde nota: qz si displicētia nō est ꝺrit⁹ vel saltē attrit⁹ vt possit absolui. Et nō pōt esse nimi⁹: qz nec charitas ē q̄. precedit ht esse nimia. Hec oīa pe. de pa. ⁊ est mēs. e. tho. ⁊. s. bo. ⁊ oīm theologorū. dhuc addo q̄ cū motꝰ sit vltimū terribiliū ſz philosophi q̄ potꝰ vellet mori q̄ deū offendere mortal⁹ est ꝺrit⁹. * S. ꝺo vero id est sensibilis nō est essential⁹ ꝺrito ſz effectus ꝑ ꝙo dolorem volūtatis ex necessitate nature: eo mō q̄ vires suptores redūdāt ꝑ inferiores motū ē illas: vl ex electiōe volūtatis illū ꝑcipiāt. Et ad cōtritionē rediꝫ necessariō: ly solū de hī esse: qz non est in nostra facultate. Et cadē ratione a fortiori nō opꝛ illū ē maximū. Et pōt ē nimius sicut ⁊ affectio exteriorꝫ: puta lesionis: et hmōi: qz in his omnibus pro regula accipienda est cōseruatio subditi ⁊ bona habitudo ad operandum ea que sibi incumbunt ſm statum sui
2 dece. ¶ Sc̄dō ꝺrit̄ ꝺa vtrū dolorē cōtritionis teneaꝫ hō hꝫ extensiue seu intratiue: ⁊ q̄tuꝫ hꝫ debeat: ⁊ dico q̄ ſm. s. Tho. in. iiij. di. xvij. hō tenet hꝫ istū dolorē de pcō actualī nō de originali: ly de eo posset cē aliū displicētia ⁊ de mortali non deveniat. qz cū et⁹ cōplacētia mori pōt ac saluari: ⁊ de ꝓpio non de alieno: ⁊ de ꝑterito vl ꝑsenti ⁊ de futuro. Et tenet istū dolorē scīpe q̄ primū ꝑcīs commissum occurrit sibi memorie. qđ ſm Per. de pal. intelligit q̄n occurrit practice. i. sub rōne detestabilis vel delectabilis: non autem si speculative solum. sicut nec tenet q̄s diligere deum nisi de eo recordet practice. sub rōne diligibilis vel dilectibilis: aliquin nullus sine mortali posset speculari de eo q̄ diligi non pt nisi practice cōsideraꝫ. Et tenet illū in tota vita ꝓmuere ꝑ ꝓprio habitu ſm. e. tho. sic q̄ semper sit ꝛ̄ ꝺrit⁹ positus q̄s doleret de pcīs si practice recordaretur siue q̄s idē est sic q̄s semel doluerit: ⁊ nūq̄ de cetero habuerit actū formal⁹ aut virtual⁹ in ꝓpꝛio: ⁊ sc̄do actu si simpl⁹: ly sic q̄s nūq̄ sibi actu placeat pcīa ⁊ semper actu displiceat q̄n memorie practice occurrit nō tenet autem: licet hoc debeat debito cōgruitatis conari ad lugiter et cōtinue meōrādum ⁊ dolēdū q̄tuꝫ est possibile seruatis actib⁹ aliarū ⁊ tutum ⁊ sanitate. Post mortē aūt ꝓtritio nō durabit: qz ē cū dolore gr̄e ⁊ meritoꝝ. q̄ tria si⁹ in nullo mortuo ꝛuenit. Hec oīa de mēte. e. th. ⁊ pe. de pa. ⁊ cōter oīm. e.

¶ Certio ꝺrit̄ q̄lē teneaꝫ hō hꝫ dolorē contritionis q̄lē hꝫ debeat: ⁊ dico q̄ dolorē intellectualem saltē attritionē opꝛ hꝫ actualē de singulis ꝑcīs memorie occurrentib⁹ qualitū ad principalē contritionis. i. q̄n hō primo cōterit de peccatis nōdū remissis: ly quatuꝫ ad terminū q̄ est dolor gr̄a informat⁹ postea q̄n remissa sunt sufficiat vna gr̄alis cōtritio de oīb⁹ ⁊ idē ꝺcēdū est de oblitis: siue q̄ accu sp̄aliter memorie nō occurrit q̄ nullus tenetur ad ipossibile. opꝛ etiā q̄ sit maior de maiori pcīa. Dolorē vero sensibilē connumēo e ⁊ maiorē cē ō maiori: qz ei debet maior pena: tū hoc nō est necessariū: q̄ nec ꝑ se est necessari⁹. Hec de mēte Pet. ⁊ cōcor. s. Tho. ſz. ad de. ꝑ scrupulosis q̄ nō credūt se actualr voluisse de singlis pcīis occurrēnt⁹ memorie. nisi actu reflexo dixerit dolco quod fallūtur qz sicut luxuriosꝰ habitualiter fornicator successiue sine ī teruallo videō mulieres pulchras possibiliter cōplaceat sibi in oīb⁹ absq̄ hoc q̄ dicat complacco in ꝓposito q̄ habitualr dolet q̄n ponit se ad actū dolendū de offensa vel extendit actum habitus sui ad oē obiectū dolorosū. s. in quo recognoscetur oter⁹ offensa actualr obiectū potentie absq̄ hoc q̄ dicat doleo. Addo ēt q̄ quātuꝫ ad cōtritionis principiū sufficit attritio quantuꝫ ad hoc q̄ hō sine pcō subiciat se clauī⁹ p confessionem ⁊ absolutionē sine nouo pcō: sed non quantū ad hoc q̄ hō nō peccet: qz tenet cōteri quoties practice recordatur vt dictum est.

¶ Quarto ꝺrit̄ q̄ sit cōtentionis cā. ⁊ q̄s et⁹ effect⁹. Et ꝺrit̄ ad cāꝫ dico q̄ ex pte dei est et⁹ mia ⁊ gr̄a: ex parte ℞o nr̄i sc̄dm Ray. sunt sex ꝺcōes 4
ꝓpositiue. prima est recogitatio pcī. sc̄da ē recogitatio pudoris. tertia detestatio vilitatis pcī ꝙa timor iudicij ⁊ infern⁹. quinta consideratio amissionis gr̄e ⁊ offense tāt⁹ patris. sexta est spes ſz. venie consequēde: gr̄e recuperāde: ⁊ glie ꝛpetēde. Quātū ℞o ad effectū dico q̄ ſz. s. tho. effect⁹ et⁹ pm⁹ est remissio culpe: ⁊ concor. ray. ⁊ hosti. q̄i addit q̄ si cōtrit⁹ deinde tpe tuo non exequat ꝓpositū q̄ de cōfessiōe ⁊ satisfactione cōceperat: non redeunt ꝺ dimissa pcā. sed tū

Universidad de Deusto
Biblioteca

mortalr peccat omittendo: scdo xo est remissio pene. de pe. di. iij. p totū: qđ sum. ro. limitat verū quantū ad partē nō totū ad totū. alo inquit non essent necessarie indulgētie platox: sz tu dic fm o. Tho. t pet. de pal. qđ nūi intendi posset ex pte cause. i. charitatis. t ex parte effect. i. doloris sen sibil' q pena tota remitterek: t nihilomin⁹ rec̄ritur confessio t iniuncte pnie expletio: propter hoeptū t incertitudinem remissionis totius pene An t q debeat cōiteri de venialib⁹. j. penit. §. vj.

¶ De contumacia.

Contumacia sicut t conctumax a cōtumeo dr qđ est super verbis aut aspectu tumere: vel a pt̄ nēdo. Et dicitur in ordine ad superiorem: propter vt est indecēs: t est inobedientia voluntaria: q̄ quis monitionez iudicis complere contemnit: vt habetur ex. c. ij. de dolo t contu. iuncta gl. in verbo contumaciter: t pp̄ie pfitit in nō faciēdo voluntarie quod facere quis scit se debere: vt tibi patet.

1, qō. ¶ Pr̄io xo q̄rit quotuplex est cōtumacia: t dico q̄ fit multis modis: sz oēa reducunt ad tres q̄s ponit ray. post. s. ¶ Tho. i. iiij. dist. xviij. * Primus est in nō cōparēdo ad iudicē. et hic modus a ray. dividit in treis: t vnus est si qs citat⁹ peremptorie venire cōtēnit: alī⁹ si malitiose se occultet ne citek: t aliter si citationē ipedit ne feratur ad cū. de dolo ex vt ii. nō pt̄est. q̄m frequenter. * Scdo est q̄n citat⁹ cōparet cōtēnciosz sine inla cōtumaciter recedit ad finem cause. xj. q. iij. certū. * Tertius est q̄n nō vult parere snie. de x. iiij. ex pte. in fi. Et i p̄dictis modis aliq̄n est p contumacia x̄a. t. explicat: vt si qs citat⁹ dicat iudici vel ministro se nolle comparere: aut si illicēciat⁹ recedit. aliq̄n est ficta. i. tacita: vt si qs citat⁹ t nō venit vl si latiter aut ipedit ne citek addit nonnull⁹ t cōtumacia euidēs. Vide Hos. de sen. excō. §. excōicatio fieri hz in sum. et Hug. in spe. tit. de contumacia: t gl. fi. in cle. vnica de dolo t cōtu. t Inno. in. c. querela. de. pen. t Bart. in. l. fi. ff. de in integre. t in. l. ex cōsensu. §. ij. ff. de ap. et. t pe. post Jac. de but. in. l. ppēdum. §. ij. aut ē reus. C. de iudi.

2 ¶ Scdo q̄rit vtrū excōicat⁹ pro contumacia ab solui debeat ānq̄ satisfaciat de expēsis t caueat desistēdo in iudicio: t dico q̄ nō si fuit vere contumax: secus si p̄sumptiue puta q̄ impedit⁹ tuoīs nōdū constat si hoc allegat: q̄ si petit absolui dr de sen. exc. venerabilibus. §. idē est etiam. libr. vj.

3 ¶ Tertio q̄rit vtrū ille nō contestata possint aliquo casu testes recipi ī cōtumacē t ad inlaz diffinitiuā. pceditē dico q̄n sic ex aliq̄ spāli cā puta si questio moueat sup aliqui⁹ electione pp lōgā mor. ecclie vacātis in spualibus t tpalib⁹ lesionem: tē si moueat q̄stio sup copula maritali ne viro aut mulieri fornicationis occasio p̄beat extra delit. nō cōtest. q̄n frequenter. t dicit vt in oī bus si dub⁹ piculū magnum spāle esset in mora.

¶ De contumelia t iniuria.

Contumelia a cōtumeo vicra est q̄si tora vbio tumens ex spū supbie sic̄ t cōtumacia t primo dē significat de honorationem p verba p̄cipalr aut secundario per signa importantia culpā: sz vulg⁹ etiā a conuitiuz t imp: roperium contumelie nomen extēdit. Iniuria vero dr q̄si nō iure facta: t dē spāliter iniuria dr culpa. vt. ff. de iniur. in. l. aquilia. t tertio iniustitia vel iniquitas iudicātis. vt infra. eo. ti. in p̄n. t q̄rto cōtumelia. vt. ff. de iniur. l. j. in p̄n. t. l. apō labeonē. ad. ti. Et fit iniuria tribus modis. re verbis t literis. vt. ff. de iniur. l. j. §. j. t. l. ex cornelia. §. si quis verboruz. sz nisi de ea q̄ fit verbis aut ī⁹ est sermo: ad tria reducitur scz cōtumeliā conuitium et imp: roperium.

Lqō

¶ Primo xo dr q̄rit q̄ sit differentia inter p̄dicta. t dico q̄ fz. l. dñs. ff. q. lxxij. t. lxxiij. cōtumeliacē dehonoratio facta palā p verba aut alia signa importantia culpā: vt si aliq̄s sup facie m⁹ probrose dicat fur cōuictū vero est dehonoratio facta palā p x̄ba aut signa ip̄portātia culpā vl etiā penam vt si dr ī facie appelletur fur aut cec⁹: vel si ois dicēs cōtumeliaz dicit cōuictū nō ecōtra: q̄ qui aliq̄n cecū appellat dicit dē conuictū non aut ē contumeliam impropriū vero est dehonoratio facta palā per verba aut signa importātia egestatē. maxime si cōmemoret beneficiū factum ī necessitate. Nicola de mēte. s. tho. qui etiam dicit q̄ onum hoīū quandoq̄ pro alio sumitur.

2

¶ Scdo q̄rit vtrum p̄dicta fiat petā mortalia et dicit. s. th. t alex. de al. q̄ petā verbor⁹: ex intētione sumunt gravitatē: vel ista sunt mortalia primo si aio de honorādi notabilr fiant: q̄ nō est minor honoris factura q̄ rei. t scdo pt̄ eē mortale et si non adsit intētio talis: t tā talia sunt ita grauia q̄ grauit⁹ honorāt t p̄tristāt vt sic graviter peccātes tuto possent peccare mortaliter. Sunt autē pauci⁹ venialia si ista non multi dehonestent: nec p̄cerent ex firmo p̄posito grauiter dehonestandi: sed ex aliq̄ leuitra aut alia leui causa: t intētione leuiter ī m contristādi vel dehonestandi: sicut et leue dānū reā nō est. mortale hec de mēte illorū.

¶ Tertio queritur vtrū p̄dicta dicti possint sine peccō cā correctionis. t dicit. s. tho. q̄ sic: sicut et lz verberare cādiscipline aut inferre dānū in rebus: t sic dis⁹ discipulos stultos Luc. vlt. t paulus galatas dixit insensatos. gal. iij. t intellige etiā si puniēs transeat: dummodo correctio sit p̄cipalis causa improperādi: tra. l. quod remota hac causa nō inferret iniuriaz. Illas si tra sit primi paliter ī causa erit peccatū graue. vtrō mortale ideo ista sunt periculosa. Vñ dicit Aug. in libro de sermo. do. ī mō. qđ raro t ex magna necessitate obiurgationes sunt adhibende in quibus non vt nobis sed vt domino seruiamus instemus.

4 ¶ 4. q̄rit vtrum ī⁹ferēs p̄dicta iniuste teneat ad satisfactionē alt quā: t dicit Hic. de lira quod tenet q̄ se vl interp̄stā personaz dicere iniuriato culpā suā vl saltē ecp̄ostētia signa ostendere vt si cōp̄hendat q̄ ei remiserit iniuriā: puta q̄ cuz eo rideat t hmōi. Excipit th̄ Plat⁹ et pf̄amilias: sz Aug. in regula q̄ limita nisi fecerit a proposito: t p̄ut⁹ liuore vindicte. de q̄ dic vt. j. correctio. §. xiij. Addit Amb. ī exp̄ositiōe regule q̄ si iniuriat iniurias tenet satisfacere cito si pōt: q̄ sicut ī restitutiōe qđ sine die certo debetur oī die debetur ita t hic: t dz esse satisfactio petendo veniam vel etiam se p̄sternendo: aut seruiendo plus t minus sicut in rebus: ita t hic secundum quantitatē damni vel in dubio ad arbitriū boni viri.

5 ¶ 5. quid si offensio fuit secreta t petit⁹ satisfactio publica: t dicit archi. qđ nō tenek nisi occultum fuisset publicatuz. sicut fur qui latenter subripit non tenet restituere publice: sed si cōcito offensa fuit publica: t exhibetur occulta satisfactio non sufficit: argumēti si in paulo q̄ publice cōtinatus ad carcerem noluit occulte liberari sed publice. act. xvj. c. Et idē est cōtumeliādo mēdacium dicit: q̄ nō sufficit dicere se male dixisse nisi dicat se mentitum vel dixisse falsum vel dubiuz. si scit: vel credit esse falsum vel incertum qđ dixit.

6 ¶ 6. q̄rit vtrū hō teneat illatas contumelias sinere: t dicit. s. tho. qđ sic quantū ad p̄parationē animi si op⁹ eēt sicut t alia dāna: nō ār semp q̄si actu: sz q̄nq̄ tenemur nō subst̄inere p̄mo hoc cederet ī bonū irrogātis: vt puta ad repti mēdi et⁹ audaciā: iuxta illud ꝑuer. xxvj. nde stulto iuxta stultitiā suaz. i. fm q̄ ei⁹ stultitia meret et hec est sententia Hie. ome. l. ix. super ezechie.

¶ De conuentu.

Conuent⁹ a cōuentēdo dr t sunt aliq̄si p̄cipalr p̄sone: t sic cōuent⁹ est idem qđ citat⁹: aliq̄si xo nosalr t sic est equi noctii: t primo dē significant' cap'lm ꝑa. in. c. innotuit. de ele. collegiū regularium. j. de reb. ecc. nō alie. delde apud medicatē⁹ q̄rit dom⁹ nō hīt ꝑp̄: sz nomē sicut hom⁹ monachoz q̄ vocant monasteria cōuent⁹ dr. Pr̄tie loco habit. ratiōis cap'li. t sic nisi t̄n caplo stat ꝑ caplo si t̄n loco stat ꝑ loco si vtriq̄ benignior fiet interp̄tatio fm regulā iuris maxi est. ex cōtextus hoc appareat: sicut in dicti cōuent⁹ indicabil locale t̄n si in supplicatiōe vel narratione fiat mentio de loco: in dubio aut ē stabit ꝑ loco q: vsus loquēdi dz attendi. de spōsa. ex lris. t in. l. si libellor. ff. de lega. iii. t fm Burri. ī ferk ꝑ rio significato vocabuli. etiaz in materia strictq̄ etiam sequitur Bar. vt plus ne habes per Panor. in prohemio primi.

¶ De chorea.

Chorea vt dicit Alb. in. iiij. distin. xvj. t hmōi indi nō sunt mali fm se: q: p̄nt aliq̄n bñ fieri: sz tripliciter de cā possent fieri mali. primo si fiat ad p̄uocandū libidinē t hmōi. i. si fiat malo fine. scdo si nō conueniant p̄sone: vt clerici: religiosi: t hmōi. tertio si fiant ꝑ non cōgruo. i. tristitie vl p̄nie. Si vero fiant ex causa alicui⁹ honeste letitie a p̄nitis secularib⁹ cōgruo tp̄e t loco t cū aliis debitis circūstātiis: nō est illicitū. Adde q̄ cēt possēt cē illiciti ex dispositiōe p̄sonaz ecclesiastic̄ū: vt q: aliquis ex ponit scēm piculo opis vel cogitat⁹ illiciti. vel p̄babiliter dubitet se ad hoc exp̄situm aliuz.

¶ Primo xo q̄rit quot requirantur vt licite id fiat. i. qō. sine pctō mortali fiant: et dico q̄ multa sed oīa reducunt ad septē. * Primo debitum tp̄s pura Rex nuptiarum victorie: liberationis patrie vel hoīs. tum aduēt⁹ amicoz̄ū expectati t hmōi: vnde fm mē vt coteni Alb. est mortale hec facere tp̄e denotionis realit aut p̄nie: puta ab aduētu vsq̄ ad epiphaniam: et cite a septuagesima vsq̄ ad pascha: q̄ verum purificarem nisi fierent occulte vel ex insolita honestate letitia puta victorie: vel a talibus quos excusaret ignorātia: vel vbi eēt cōsuetum ꝑpter letitiā festi p̄cipui: est etiam mortale fm magistros vt refert Ric. i. iiij. di. xxxvij. in dicb⁹ dñicis ꝑpter dictū Aug. q̄ minus facerēt femine tuscorū si. Carlanā filarent quā tota die in neomeniis impudice saltare: q̄ sum. ange. vers limitat q̄s propter hec missa aut predicatio seu vespere omittuntur vel p maiorē p̄tem dicit: sed limitatio est nimis austera q: si isti ludi cū tanta honestate fierent q̄ nō haberēt circūstātiā malā ꝑter circūstantiā tp̄is dico q̄ idē erit omittere vesperas propter ludū p̄tie: aut schacorū: t ꝑpter hec dictum est Aug. intelligit q̄s hec impudice fiunt: vt patet intuēti. * Scdo debitus locus. i. prophanus vbi hec vident mortalia in ecclia t aliis locis sacris vel religiosis. ar. c. decet. de immu. ecclē. li. vj. * Tertio p̄sona q̄uenies: q̄. j. sit talis quod inde sz nō subbeat p̄cipui scē: nec ista sic sint indecentia t prohibita: sicut prohibentur ecclesiastice p̄sonis. xxxj. di. clericum. de consecr. difin. v. nullus p̄sbyterorum. sta q̄s istis vel cum istis hec facere videt mortale cōe prohibitionis t scandali: nisi forte qualitas t modicitas operis excuset: vt si fiant in secreto t parū quasi quasi nihil putatur. * Quarto modus honestus: honestus enim est iuris ꝑceptuz. insti. de iusti. t iu. §. iuris

peccepta: vñ est mortale ſ̄ fiāt habitu: gestu: cātu aut ḡuis mō nota. lasciuo: sicut cū femine in uerecūde pectorale excessiue notabilr nudāt: ꝛ uiri ptes pudēdas indecēter cooptas ostēdūt. ꝙhoc tñ excessu difficile est iudicare qñ sit mortale cū sit respectiu⁹ ad cōditiōes pſe ꝛ psonarū ꝓsentiū. * Quinto recta intētio puta hōesta et necessaria recreatio: vñ ſ̄ fiāt cū libidinis vl'alio ſ̄ne q̄ fit pctm mortale erūt mortalia: venialia vō ſ̄ sit veniale. ar. c. vide. j. q. 1. xxiij. q. j. noli. ꝛ. c. militare. * Sexto stabilitas chorez̄ atio: ne sc̄z idē periculū imminear vñ q̄. ꝓbabilr inde sibi vel alteri ꝓiculuꝫ timet operis cogitatio mortalis mortalr peccat nisi desistat: qr q̄ amat periculū ꝑibit in illo. ecclīastici. xū. * Septimo rarit as huius medi tudeorū: vnde ſm Rod. ducēs choreas ex cōsuetudine mortaliter peccat: sed hoc intelligе verum quia in tali semper vel quasi semp reperitur aliqua de ꝓmissis circūstātijs omalo q̄ oēs ſ̄ abessent sola cōsuetudo nihil faceret ad hoc vt essent hec mortalia. Ex quibus omnibus
2. q. etiā patet quot modis ista sunt mortalia.

¶ Scdo q̄rit vtrū ispectio choreaꝝ: ludoꝝ: vel locuʒationū sit pctm: ꝛ dico ḡ ſ̄ alr q̄ ḡcliq̄ licite fiūt de se licite videntur: vt ptz: vñ inspectores choreaꝝ nō peccāt mortalr: nisi ex aliq̄ circūstātia mala: puta ex mala intētione vl'rōne ꝓcuratiuā inde sibi vl'alijs imminēte: vl' qr sua ꝓfitia est cā ludi: vl' ꝓpter aliq̄d hmōi. De inspectoribus clearuꝫ ꝛ tornegmentorum infra in locis suis.

¶ De correctione ꝛ punitione.

Correctio duplex est Fz. 2. tho. ſ̄. lij. di. xl. q. ij. vna. s. ostensiua. ꝛ directiua tñ q̄ dr ꝓprie correctio: et est admonitio fris de emēdatiōe delictoꝝ ſ̄ ex fraterna charitate: ꝛ hec ꝓtinet ad oēs tā subditos q̄ ꝓlatos: ꝙ alia ē coactiua q̄ dr ꝓprie correptio. illa enim rapit dſir q̄ auferunt subditoꝝ hec est punitio pctoꝝ a prelato facta ad ꝓstructionē iustitie vñ ꝓuenit solis prelatis: quoꝝ verba vim cogctiuam habent que de cetero vocent punitio.

Lq. ¶ Prio Xo q̄rit vtrū ffna correctio sit ī ꝓcepto ſ̄c q̄ eaz omittēs peccet mortalr: ꝛ dicit. 2. tho. in. liij. vbi. ā. ꝛ. ſ̄. q. xxiij. qđ ē in ꝓcepto: ꝛ idem Fz Ric. ꝛ oēs theologi: ꝙ illō verbū ofīi Mat. xviij. ſ̄ peccauerit ꝛc. Fz q: hoc ꝓcptū ē affirmatiuꝫ nō obligat ad semp Fz. ꝙ loco ꝛ tpe. Omissio Xo ei⁹ ſm colēdē triplr sit ꝓmeritorie: vt qñ tēs opportunū expectat: vl' timet inde ne pctoꝝ fiat peior aut alioꝝ impediat ad bonū. sc̄ō omittit ēs ſ̄ pctō mortali: vt qr timet iudicium vulgi. aut carnis cruciatio vel peremptio: ḡñ tñ hec ita dominent in aīo qđ fraterne charitati ꝓponantur. tertio cum venali: qñ. ſ. timoꝛ ꝛ cupiditas tardioꝛē facit ad corrigēdū: nō tñ ita q̄ ſ̄ constaret fratrē posse a petō retrahere ꝓp hoc dimitteret q̄ in alio ꝓsuppoſuit charitate vt dr ang. ¶ Cōcor. Ric. in. liij. dist. xix. Sz limita q̄ hec omissio est cū mortali in peccato mortali ꝛ in veniali piculoso de mortali ꝛ nō in quolibet rali: Fz in hūe gle ueranti sm: quā ſ̄ nō Fz solus ꝓlatus corrigere tenet ſm gl. in. c. qui altum. de here.

¶ Scdo q̄rit vtrū hoc ꝓcepto ligemur ad q̄rēdū 2. qđ eo corrigam⁹ ꝛ dicit. s. tho. q̄ nō q: bñficia que nō debem⁹ certe plone. Fz oiū⁹ cōter tpalia vel spūalia sufficit impedere nobis occurrēntib⁹: aliquin oporteret nos facere ꝑ illud ꝙuer. xxiij. ne q̄ras impiē ratem in domo iusti. vñ ptz q̄ nec religiosos opz extre ad corrigendū delinquentes.

¶ Tertio q̄rit vtrū hoc ꝓcepto ligentur subditi ad corrigendū ꝓlatos: ꝛ dicit. s. tho. qđ ſ̄ correctiōe hūili ttā q̄ cum mānsuetudine ꝛ reuerētia nō abit correctione puritina aut increpatiua: iuxta illō: senioꝛē ne increpaueris. j. tim. v. nisi manifeste errēt in fide: q: tñc ſ̄ nō essent supiores: ex quo hereticos reddit hereticum oī catholico inferiorez etiā quātī ad foꝛi extrinseci. facit. ꝙ. vij. sequenti. ꝛ. c. paulus. Et idem est ſm aliquos qñ habent mores inordinatos publice ꝛ scandalose.

¶ Quarto q̄rit vtrū hoc ꝓcepto ligent oēs vel ꝙdam. s. tho. q̄ correctio que dr correctio ꝛ est actus iustitie tendēs ad bonū cōe: pertinet ad solos ꝓlatos. sed ea que dr ꝓprie correctio ꝛ est actus charitatis tendēs ad fratris emendationē ꝓtinet ad quēlibet habentē charitatē. Utrum aūt eam possit exercere peccator. ſ. ḡ. viij.

¶ Quinto q̄rit vtrū hoc ꝓcepto ligemur ad correctiōē ſm ordinē traditū a dño ma. xviij. ſ̄ peccauerit ꝛc. Et dicit. s. tho. q̄ ſ̄c. Fz quantū ex eo ꝛ aliꝫ doctoꝛib⁹ cōcorditer colligit. ordo ipse est ralis. ꝓo fundamēto est. ḡ hūda est regula quā ipse tradit de virtu. q. iij. ꝛ ſm eā ola vitēda sunt mentis uranda. s. cū ꝓxim⁹ nr̄ duo habeat conscientiam ꝛ famā: debem⁹ vtrāq̄ seruare ſ̄ possimus aliqñ fama ꝙ scīe salute ꝓtenēda est. Et deinde de scīm q̄ o: do illius secrete monitionis nō Fz loci in peccato futuro ꝓpter Xm ſ̄ peccauerit: q̄ statim denunciari pōt vt impediat: nisi obviare possit ipse qui nouit: q̄ tñc denunciare nō dr ſ̄ inde sequat infamia per regulā ꝓdictā: Nō Fz etiaꝫ locum Fz. s. tho. in publicis que non fiunt in te id est contra te: ꝛ te solo sciente vel statim denunciari possunt. quia per hec peccata ledit conscientiam suam ꝛ astantium: undevtrāq̄ fugiendum est per denunciationē: ꝛ etiā ſ̄ speraretur emendatio peccantis: quia etiam oportet a scandalo cauere ſ̄ tamen quia posset verisimiliter illorum satisfacere eque bene vt prelatus etiam non esset denunciandum vt conseruetur fama peccātis apud ꝓlatū ꝛ alios nesciēteos: Fz esset obediendū ꝓlato ſ̄ exigeret veritatem. q: aliter derogaret iuri suo q̄ iudex est publicoꝛuꝫ. Nō Fz ēt locū ſm. s. tho. in occultis q̄ proximis damnum corporale vel ſpirituale inferunt vel sunt illaturi: q: illa nō sunt solū in re Fz in alios vñ statim pōt q̄ denūciare esi quē scit velle ꝓdere ciuitatē aut aliquos in fide corrūpere: nisi fortiter speret se dictis malo posse obuiare ſm regulā ꝓtēta. Habet ergo locū solū in petō occulto: nocenti solum peccāti: ꝛ ei q̄ scit: vel q: ledit ab eo: vel ſ̄ltē ex sola notitia: ꝛ tunc dicit. s. th. q̄ Fz ſ̄ pōt sic emēdare fratrē: vt fama ei⁹ cōseruet: ꝛ sic de necessitate ꝓcepti est qđ secreta monitio publicā denunciationem ꝓcedat: q̄ secreta monitio Fz semel vel pluries fieri: quandiu spes de correctiōe ex ea hr̄ ꝓbabilr. Et deinde ꝓcēdēdū est ad testiū inductionē ad ostēdendū q̄ malum sit de quo frater arguit Fz ſ̄ Pier. vl' ad conuincēdū de actu ſ̄ iterek Fz Aug. vel vt sint testes: q̄ corrigens fecerit debitū suum ſm christo. ꝛ hoc nisi forte ꝓbabilr existimaret q̄ hoc ad emendationem fratris non proficeret: q: tunc non essent inducendi tñ affq̄ inducant ſm aug. non corrigit in publico ꝙuincendus est. hec ille. Igit est ordo ſm archie. vt ꝓmoneat secreto testes. ꝛ hec oīa intelligе ſ̄ emēdatio ꝓbabiliter sperat: ꝛ non aliter. quarto si ꝓbari pōt ꝛ speret correctio accusandi⁹ est ecclīa. t. plato vt est ꝓsona publica: vel si ꝓbari nō pōt denunciet secreto. Prelat⁹ aūt habita sufficiēti ꝓbatione ꝓcipiat et vt desistat: qđ ſ̄ non facit ecclīa nō auditt ꝛ ꝓpter contumaciam excōicādus est: quo facto erit vt etiā nie⁹ ꝛ vitādus: ꝛ nō ante. etiam ſ̄ ecclīam nō edīret. ar. ij. q. j. multi. hoc ille: qđ aūt quidā sancti vident contra predictuꝫ ordinem accusasse vel publicasse peccata. s. tho. solvit dicēs. Joseph. qui fratres accusauit: creditur ꝓius eoꝝ monuisse: vel dici pōt q̄ publicā erat peccatum inter fratres. vnde dicitur pluraliter accusauit fratres. Petrus etiā q̄ publice denūciauit peccatum occultum ananie ꝛ saphire sine monitiōe. act. v. hoc fecit vt executoꝛ dei cui etiā occulta sunt publica cuius reuelatione peccatuꝫ cognouit ꝛ puniuit. Christus etiam cum eadē ratione peccatum iude prodere posset hoc non fecit: sed verbis obscuris admonuit. Religiosi etiam ſ̄ sine monitione proclamantes in. c. hoc de ieiunijs tantummodo faciunt que non sunt
6. q. infamatoria. Sed de his infra denunciatio.

¶ Sexto queritur quibus regulis vir doctus posset decidere omnes casus innūerabiles qui accidunt circa ordinē fraterne correctionis ꝛ dis-

to q̄ trib⁹. Prima est. s. Tho. in. q. de quolibet q̄ est valde ḡnalis. t. q̄ seruāda est in oibus his charitas. sc̄da ꝙ specialioꝛ in. q. de virtu. t. q̄ seruāda est fratris ꝙscia ꝛ fama simul ſ̄ fieri pōt alio quin cōscia sola cōpta fama. tertia est richardi in quarto. t. qđ vtrum ꝓbabilr speranda sit emēdatio peccantis ꝓpendi potest cōsiderādo ſ̄ peccat ex electione seu malitia: cui⁹ signū est condicio peccātis ꝛ frequēs ſ̄ne freno actus iteratio: aut ex passiōe seu infirmitate. cui⁹ signū est ſ̄ semel ruit oblata occasiōe: ꝛ deinde tristat ꝛ erubescit ille esi difficulter: ꝛ iste facilr emendatur. quarto est eius cā ibidē: Fz q̄ ſ̄ petm est occultū ꝛ nō sperat emēdatio: aut est infectiuū alioꝛū: ꝛ tñc denūciādū est ꝓlato: vt caueat gregi q̄ bonū multoꝛ dr ꝓponi bono vni⁹: vñ ꝛ negligi dr vni⁹ fama: vt innocētia vl' fama mīstrantis ꝙseruet: aut nō git in dānū corporale alteri⁹: ꝛ tñc fieri dr ꝓparatio illi⁹ dānt ad dāmnū fame ipsi⁹ ꝛ illi dāno q̄ ꝓderat magis obuiādū est hec ille. Ex qb⁹ elicio q̄ aliq̄n ſ̄ petm sit in me solū ꝛ nō sit ꝓpse ꝓteritū in se ꝛ suo effectu: Fz ex eo mihi dānū in posterū imineat: vl' qr nocebit vel q: nocuit ꝛ nō emēdabit: possum statim denūciare ad cauendū mihi ſ̄ dānū illud nō sit leue: Fz ꝓferendū meo iudicio fame illius Fz fama sit diuitijs ꝓtestor. q: ipse sibi nocet voluntarie sicut ēt possum ꝓ rerū defensione inferre detrimentū sanitati ꝛ bono nature ꝙ vulnera ꝛ pcussiones: Fz illud bonū sit. nobili⁹: qr me inuadens semp desistere pōt ꝛ suā vult seruare sanitatem vnde ipse est qui infamat ꝛ percutit in causa infamie ꝛ percussionis sicut aper in vero.

¶ Septimo q̄rit vtrū peccet mortalr ꝑ ꝓdictū 7. qđ ordinē aliquid ꝓlato denūciās ex simplicitate vl' malitia aut leuitate vel illo ꝓcipiēte. ꝛ dicit. s. tho. in. q. de quoli. q̄ ſ̄ qs intēdēo emēdationē scit se corrigendū fratrē denūciare nō Fz: ſ̄ tñ hoc melio⁹ fieret ꝙ ꝓlatū ꝛ ille sit pl⁹ ꝛ discret⁹ spūal nō hūs rācionē pōt ei denūciare: nec tñ dicet ecclīe: q: dicit illi vt persone ꝓnate: ꝛ ad correctionē ꝓficiētis: Fz tñ q: ꝓp diuersas conditiones subditoꝝ ꝛ ꝓlatoꝝ ḡnalis regula dari nō pōt ꝙ regula tenēdū est q̄ seruet charitas ꝛ q̄ melio⁹ vt ꝛ nō erit petm denūciare. Aut aūt denunciat ꝓlato aut amico vel cuicūq̄ ex malitia vt ꝗs confundatur ꝛ deprimatur peccat mortaliter. ꝗ autem incaute hoc alicui dicit ita tamen quod infamia aut vituperium non eueniat deli nquēti non peccat mortaliter. hec ex illo. sed adde ex xxij. q. lxxiij. quod ſ̄ inde sequatur notabile damnum honestati ꝛ fame ꝓximi erit mortale talia dicere ꝓlato vel alteri etiam ſ̄ non malo fine vel ſ̄ incaute fiat: quia debuit ꝛ potuit aduertere. Quando autem ꝓlatus ꝓcipit

Universidad de Deusto
Biblioteca

circa huiusmodi ibꝰ vel alicui specialiter intelligendum est ꝓceptū ſm.gl.Tho.ſ.ſſ.ſaluo ordine fraterne correctionis ꝺ quē ſl expſſe preciperet peccaret q: nō est iudex occultoꝝ: ⁊ non esset ei obediendū. q: obedire opz deo magis ꝙ hoibus nisi in quātū p aliqua indicia pctā manifestenꝫ: puta infamiā ꝓsumptiones ⁊ hmōi: q: tunc pōt ꝓlatus ꝓcipere sicut ⁊ iudex altius exigere iuramētū hec ille. Et idē est ſl semiplene. ꝙarti est: puta q: est vnꝰ testis: q: in his duobꝰ cassꝫ tenek ꝙlibet subditꝰ deponere. q.c.ꝙ sciť: lz nō processerit monitio vel ꝓbare nō possunt q: tūc nō venit vt denuncietꝫ vt testificet. Facit cap'm primū de testi. cogē. cū ibi notatis. Imo eo casu quo ꝓlatꝰ est talis qō el fieri pōt secreta denunciatio ante monitionem sine pctō ſl ipse iubet vt sic fiat tenek obedire subditus: q: tenek in oībus q pertinēt ad offm ꝓlati: ⁊ nō sunt ꝺ defi. Fallit aūt qō supra dictū est in parentib⁹ ⁊ filiis q nec etiam volētes ꝺ seipsos in testimonij admittūtur. C. de testi. l. parentes. ⁊. iiij. q. iij. §. item parentes. ⁊ intellige de ascēdētibus ⁊ descēdētib⁹ solum nō de collateralib⁹ ſm gl. in. d. §. itē. Nō ꝺz etiā cōpelli vxor ꝺ virū: nec socer ꝺ generū ꝓtuli gnū: sobrinū: sobrinā: ⁊ a sobrinis natū: et eos q in priori gradu sunt. iiij. q. iij. §. item lege iulia. Quod intellige vbi criminaliť ꝓcedit: sec⁹ vbi ciuiliter ſm glo. in. c. ſ. iij. q. v. vbi dicit q in ciuili cā licite admittit frater ꝺ fratrem vel ꝙ fratre: sed idē nō credo de filio ꝺ patrē ⁊ vxore contra virū etiā in cā ciuili: ꝓsertim si aliarū vel corporum periculū imminēret: q: pater ⁊ filius reputant ꝙ vna persona ſm gl. in. c. super eo. el. ij. de testi. ⁊ idē dic de vxore ⁊ viro q effecti sunt vna caro. ⁊ ſl filius vel vxor reuelarent illorum delicta subiscerent se periculo mortis vel hmōi. ecclesia aūt vt obligare cū scādalo. de pe. ⁊ remi. officij. Si aūt non erat infamia contra aliquem sed in generali q̄rit vt fieri solet: seruetur ordo predictus. vide etiam infra denunciatio. §. iiij.

§. qō ¶ Octauo q̄rit an contra ꝺcm suū vel alterius⁹ persū publicare ad ꝓceptū prelati ſſl peccatoris sit occultus ⁊ factū publicum ⁊ dico ꝙ. s. Tho. in quodā generali capīo cum esset bacchalarius legit̄ sensisse q̄ sic: lz oēs magistri fuerint cōtra ſm ea vero q̄ reliq̄t nobis in scriptis dicendū vt qō nō teneť ſm regulas superiꝰ assignatas nisi seruato ordine predicto: q: casu possibile est satisfieri conscientie delinquentis ꝙ secretā monitionem ⁊ ꝓsilē cōsi qui ex facto publico scandalizant ꝙ modū q dicet: ⁊ consequenter seruāda est fama. Sed contra videtur q̄ teneat. primo peccati est publicum: sed dico stultū esse dicere q̄ persū sit publici ⁊ q̄rere notitiaꝫ eius ꝙ ꝓcepti. vñ dico qō ſm Per. de pal. in. iiij. ꝺ. xix. q. iiij. hec tali dicit publicum qū publicū est qꝺ fecerit illud: nō q̄si ſl est publicus effectus ꝓtōtis vel ꝓti: q: ꝓtiū nō est id qꝺ videť puta cadauer, lz actio ꝓtōtis puta occisio q̄ nō vť. scꝺo q: opz satisfacere ꝓscie eorum qui inde scādalizant̄ in publico: qꝺ subditus nō pōt lz prelatus ⁊ nō nisi sibi dicať sꝺico q: eo casu ꝙ latus ꝺz precipere sup veritate dicēda ⁊ ad inſtionē ꝓcedere: lz ꝓceptū intelligēdū est saluo ordine ꝓdicto: ⁊ ex tali inſtitiōe satisfiť scandalo ⁊ iustitie publice cū iā res sit in iudicio volūtate punita ꝙtuꝫ punire potuit. Pro quo nota q: eo casu ꝓlatꝰ pōt cōter ⁊ indeterminate ꝓcipere: q: de ꝓtō ꝓcedit infamia ex euidēcia facti ꝺterminata ſſ: tacq̄ iste nō est determinate infamis: lz iste vel iste indeterminate: nō ūt pōt ꝓcipere specialiť isti vel illi nisi ſl specialiter infamatꝰ aut semicōuictꝰ: vñ sine ille sine ille ꝓcipiat nō teneť obedire nisi q̄ est infamatꝰ vť semiconuictꝰ aut q̄ talē nouit. Et qō dictū est de prelato ⁊ ꝓcepto: ſtelligē de iudice ⁊ iuramento.

¶ Nono q̄rit qꝺ si ego vel aliꝰ ꝓlatꝰ ꝙipiat rem alterius⁹ occulti puta furti sub pena excōicatiōis late ſnie. ⁊ dico q̄ qui de hoc est infamatꝰ vel semicōuictꝰ ſl nō reuelabit incidet ⁊ ſimiliť q̄ hoc scit: etiā ſl ſit de his qꝺ ad testimoniū cōtra talē cogi nō ꝺbit: q: lz peccet ꝓlatꝰ sic intēdens astringere ⁊ ſnia sit iniqua: nō tñ est nulla vt ꝓz ex dictis. i. excōicatio. ij. §. i. ⁊. §. iiij. dubit. viij. Si vo nulla sit de hoc contra aliquē ſpaliter infamia vel probatio. lz ſnia sit iniusta tñ revelare teneť ipse reꝰ nisi ſnia esset nulla ex intolerabili errore exꝑsso vel alia cā: q̄ vo hoc scit: curet vt reꝰ obediat. Quod si nō facit ipse reuelet saltē in secreto ſl ꝓbare nō pōt: alioqn incideret lz hoc videatur negare sam. rol. tñ q: inſanō est ex hoc nulla tñ q: nō est ꝓsumēda correctio per inductionē: testiū qñ nō timeť ecclesiastica censura tā magna: ⁊ ſl exigatur ab eo vt denunciet iudici nō teneť cū ꝓbare nō possit. ⁊ ſle intelligat vt denūciatē: nō vt testis. Et per hoc infert Jo. ō pla. inſti. de pu. iudi. q̄ puniť sciēter alique ꝙ ꝓcrimine lese maiestatis: quia non denunciauit cū ꝓbare non posset teneť et ad oē interesse. ⁊ idē bal. in quodam cōsilio qō incipit q̄ allegata. vñ qñ ꝺ q̄ sciuit intelligit de facto ꝙ babili. l. qui accusare. C. de edē. facit. C. ō calū. l. ⁊ ſl in monito. vñ talis nō reuelādo non incidit intelligitur etiam ſm aliquos exceptis casibus in quibus non tenetur qui ad testificandū intra ꝺcta. §. §. vij. etiam ſl in comminatoria exprimeretur quod teneatur licet nequeat probari: quia contineret intollerabilem errorem.

¶ Decimo queritur an vtendū sit fraterna cor-

rectione prelato iubente vel nō iubente circa eū qui habet peccatum vel impedimentum qō ego ego sciō ⁊ ille ignorat: vt q: ignorat se ordinatū vel baptizatū non rite vel excōicatū ⁊ ministrat vel habet vxorem quam de iure habere nō pōt ⁊ huiusmodi. ⁊ dicit xx. loquēs quādo hec ꝓbari non potest q̄ qui huiusmodi scit: tenetur eum auisare quē credit corrigibilē si laborat ignorantia crassa: aliter peccat: q: ille non excusatur si habili lz excusēt ignorantia facti teneť propter periculum ⁊ dānum alienum aut sacramenti: si iuriū si xo sit incorrigibilis ⁊ ō scādalo timeť sufficit ſl ꝓlato denūciet nō accusandoꝰ denūciādo: lz simpliciť significādo si forte remediū ꝙuenīens posset adhiberi: ⁊ q̄ord. Mo. ⁊ Rodo. Si aūt ꝓbare pōt teneť si est ꝓlatꝰ su. ꝙ lz ro. ⁊ mo. vim sec⁹ vbi nihil ꝓficeret sed efficeret peiora: si xo non sit eiꝰ ꝓlatꝰ ⁊ ꝓperat de correctiōe aut ſl nō ꝓperat: lz tñ inde alioꝝ periculū vl dānū immineat: tenet ꝙ cessē. Et hoc ſm archi. limita est periculū aliox aut dānū: vel. ꝓbare nō pt arguere. vij. pleriq. vť. Et si iudex remediū nō adhibet ꝓsequēdo ꝓlatē ꝓ crimine qñ inde nō ꝓcedit. qꝺ inutilis vť ⁊ frustra. Si aūt nec correxerit nec teneť ſm Mo. ⁊ Xo. Et intra hec ītellige. o. tho. dicērem in. ij. ij. qō nō est dimittenda correctio pertinēs ad prelatos ꝓpter turbationē eiꝰ qui corrigitur. tum qnia ⁊ si sponte pronus vt peccare desistat: tum etiā q: ⁊ ſl incorrigibilis ſit prouideť bono communi dum seruat ordo iustitie: ⁊ vnius exēplo alios deterreat. Se-

11 ¶ Undo q̄rit vtrū correctio sit prelatio in ꝓceptoꝝ et dico ꝙ sic ꝛz. s. Tho. ⁊ oēs do. loquēdo de correctione que est correctio ⁊ punitio q: ſl subditus tādē teneť dicere ꝓlato vt puniat etiā illeteneť corrigere petiū manifestū sub pena eterne mortis. ar. lxxxiij. di. ꝙ totū. ⁊. ij. que. nec regiminis. Qñ tñ vť nō expedire cōtari nec corrigēdo nō teneť corrigere q: iste sunt cās pp q̄s corrigim⁹ effectus. Hec teneť nec ꝺz corrigere ſl cōtra id nec nocet nec prodeſt correctio: ⁊ eius omissio ꝓdest delinquenti ad emendationē: q: causa corrigendi est emendatio: qñ xo cōuersa correctio nō expedit delinquēti imo forte nocet. ⁊ tñ cōcat pro no iste. Si vero loquamur de correctiōe fraterna: multo magis teneť ꝙ alij sine petiū sit fratrum sine publici: secreta tamē secrete corrigere debet: si vero nō corrigit ⁊ emendat cum poteſt mortaliter peccat. xiij. dist. sic rector. quod intelligē in mortalibus. ⁊ iuxta dicta. §. ꝓcedit.

¶ Duodecimo q̄rit qualis ꝺz esse correctio sine 12. q. punitio: ⁊ ꝺco q ꝺz esse non ex odio. lxxxvj. dist. odio. q: si fieret ex odio deliberato nocēdi nō habiliter esset peccati mortale. nec ēt ex ira ꝓcedēte rōnē deliberātē qꝺ facit ēdi est ꝺz Egi. ō regi. ꝓnci. q: non audit rōnē. vj. ethy. ꝺz ex charitate vt delinquens corrigať vel saltem timeāt alij similia facere. xxxiij. q. v. ꝓdest. ⁊ non ꝺz esse remissa. sed ꝺz esse cū ira q̄ rōnē subiectur vt ministra ſm Egi. ita q̄ aīi iudicātis rōnis reprimenda est ira q̄ māsuetudinē: ⁊ post iudicātis ecōuerso mansuetudo est exciranda per iram vt dicit: quia facilitas vente incentiuus tribuit delinquēdi. xxiij. q. iij. est iniusta. ⁊. c. sequenti. nec debet prelatus corrigere lenitate patris vt heli qui ⁊ ꝺz hiero. dānatus fuit: sed auctoritate pōtificis. q: debet ꝙlatus misericordiā ꝓstare penitētib⁹ nō autem impenitentib⁹ ⁊ incorrigibilib⁹. xxxij. q. iij. non pōt. ita tñ vt severitas lenitati misceat. di. xlv. di sciplina. ⁊ potius ad benivolentiā q̄ severitatē ꝺclinandum est ea. dist. licet. ⁊ distin. l. ponderet. Memoriter tamē debet esse prelatus eius quod dicit augn. contra epistolam permenianī rūeo in quit est efficacior emendatio ꝓuitatis quanto diligentior fuerit obseruatio charitatis.

¶ Decimotertio q̄rit qꝺ si ꝓlatus in corripiēdo modū excedat. ⁊ dico q̄ si non excedit ꝓportio to in nullo teneť p. c. olim causam. de resti. spol. Intelligē ꝓto quātū ad penas humanas lz nō quo ad deū q̄ ēt venialia minime punit ſm doc. scō quo ad humilitatem vente petēde ab offenso a quo eam petere non tenetur ſm Aug. in regu. ⁊. lxxxvj. dist. quando necessitas: si tñ ex malignitate vel odio excederet venīā petere tenetur q: teneť iniuriar. ff. ad. l. aquil. l. quemadmodū. §. magistratus. vt no. in glo. in. d. c. quando. ⁊ tex. in. l. nec magistratꝰ. ff. ō iniur. Siue autem a proposito siue non modum excedat: subditus poteſt appellare saltem ad papam: ⁊ si non semper in suo ordine vt supra appellatio. §. vij.

¶ Decimoquarto q̄rit qualiť in correctione ꝓcē- 14
dēdi qñ in scelere est multitudo ⁊ ōr. o. Tho. ij. ij. q. cviij. qō ꝺz sumi de ea vindicta vť q̄rit ad totū: sicut egyptij submersi sunt i mari rubro ⁊ sodomite vniuersaliť perierūt. vt q̄rit ad magnā multitudinis ꝓtē vt exo. xxiij. i pena eoꝝ q vitulū adorauerūt. qñ xo spaliť multoꝝ correctio vindicta exerceri ꝺz i paucos principaliores ꝺb⁹ ceteri terreant sicut ꝺns nūeri. xxv. mādauit suspēdi ꝓncipes ꝙpli. ꝙ multitudinis petō. Si aūt nō tota multitudo peccauit: sed ꝙ parte: tunc si mali secerni

Universidad de Deusto
Biblioteca

possunt a bonis: debet in eos exerceri vindicta si fieri pōt sine scādalo aliox: alioqn parcendū est multitudini ⁊ seueritati detrahendum ⁊ eodez mō tolerādum erāt prīn̄ pncipis: si pōt fieri nō posset sine scādalo mīltitudinis: nisi forte erāt prīn̄ tale qđ magis noceret multitudini si pūaliter vt temporaliter: q̄ scandalum quod timetur.

15,q. ¶ 15. q̄rit q̄ sunt cāe licite diūlmuādi ⁊ nō corrigēdi pctā: ⁊ dicit Ul. q̄ sunt quatuor: prima cū mali discerni non pōt a bonis. secūa cū multitudo tāta est vt sine ecclie schismate vl̄ bonop̄ iuolutiōe fieri nō possit. tertia qñ de emēdatiōe ꝓbabilr p̄sumit. vt qz ex infirmitate vel ignorantia peccāt. quarta si mali ecclie ꝓsunt exercitando bonos: ⁊ nō obsunt. ꝓbant hec. xliij. distinc. ꝓmessationes: ⁊ dist. l. vt constituerētur. xxxiij. q. iij. ipla pctas. ⁊. c. cum quisq. ¶ Ultimum tamē intellige si non sperat̄ correctio maiorum.

16,q. ¶ 16. querit vtrū peccet mortalr subdit⁹ aut p̄lat⁹ corrigēdo i mortali: si z qz circa hoc multa loquit̄ dico tria breuiter resoluēdo mentē s. Tho. xxij. q. xxxiij. ⁊. iij. di. xix. * Primū est q̄ p̄latus si sit i mortali publico vel occulto, peccat corrigēdo ex offō suo vt plat⁹: vl̄ dēcēt aliō facilē do: qz indigne vtit suo offō ⁊ fm Ric. de pa. peccat mortalr. qz sulpēsus est cōtā deo: ad qō facit si. q. vij. q. nec. ⁊ de ose. di. v. c. fi. si z limitat idem Ric. in plato spūali: qz tpalis puta⁹ iudex nō peccat mortalr suspēdēdo furē si z ipse sit in mortali. * Secūs est qō sine plat⁹ sine subdit⁹ corrigēdo nō vt minister ecclie. si z ex zelo charitatis peccare non pōt nisi rōne scādali: q̄ soli in notorio loci hz: vel nō peccat et excūsēs in prīn̄ notorio si cū hūilitate corrigat: q̄ nō est intelligēdū cū hūilitate. l. ꝓritiōe vt exponit supplemētuz: qz sic nō eēt i mortali: sed sicut ipse vī se declarare in quarto cū hūilitate. i. nō p modū correptōis si z rogātis: vt exēplo suo nō ītēdat ad malū: ⁊ rō eē pt: qz tīc non corrigit vt ecclie minister nec ēt cū scādalo: qz illud aduertit hūilitas exterior in Xpō. * Tertiuz est q̄ existēs in prīn̄ notorio peccāt: ⁊ intellige mortalr docēdo ex offō p̄latonis: sicut ꝙ p̄dicat docet cū nulli hoc liceat nisi p̄lato vel ei⁹ autoritate: vl̄ docēdo ex offō magisterū sicut docēt magri theologie: qz vterq̄ ipe dit finē scripture: qui est peruētio ad eternam vitam: qui autem est in peccato occulto peccat docendo primo modo: non secundo. Et licet qualitum corripiendo iudicat si in eodē peccato sit ipse condemnet id est condemnabilē ostendāt: non tñ ex hoc ipso noua causam damnationis semper adūcit. De materia huius tituli plura habeo infra pena: ⁊ infra percutere: infra scādalum: vtrum scilicet propter illud sit dimittenda correctio: ⁊ supra cōtumelie: vtrum sit dicenda cau⁹ correctionis: ⁊ de correctione permissa doctoribus. infra excōicatio. vj. ℌ. iij. vide etiaz. j. denunciatio. ō ista materia. ⁊. j. inquisitio. j. ⁊. ij.

Corpora sanctorū ō loco ad locū transferri nō pōt sine licētia ep̄i. de cō. dist. j. corpora. qō versū est quandoq̄ tradita erat ppetue sepulture. ff. de re. ⁊ sump. l. l. vlt. de quo vide infra reliquie per totū ⁊ excommunicatio. vij. ℌ. xij.

¶ De corporalib⁹ ⁊ pallis altar̄, ⁊ vestib⁹ sacris.

Corporalia seu corporale altaris dicit pannus quo immediate corp⁹ xpi intromissa continetur: ⁊ contingitur: quod semp̄ dz eē p̄secrati: pallia vero est vestis siue cooperimētū altaris supra qō immediate exēditur corporale quā in necessitate nō oportet esse p̄secrātā vt. ō. p̄secratio. ℌ. v. Et vtrūq̄ horum dz esse de pāno lineo simplici nō de serico vel intincto. xxv. di. plectis. de cō. dist. j. vltio. Et dēbet esse ipse palle treo fm aliqos in representationē trinitatis: vel dicit sum. ro. qō sufficit vna triplicata: sed hoc non p̄b̄ oz. qz si ideo deberēt eē tres vt repsentarent trinitatē: nō licēret ibi hīe quatuor: ō tex. De cō. di. ij. si p negligētiā vī z ꝑpe. de pa. requirunt ad min⁹ due ⁊ sufficiūt: vt videtur intheamin⁹ qb⁹ iuoluti fuit corp⁹ xpi que plaraliter noiank. ⁊ intellige due excepto corporali.

¶ Primo vero queritur qualiter ⁊ a quib⁹ hec sunt lauanda aut tractanda: ⁊ dico q̄ vestimenta sacra non nisi a sacratis hominibus tāgi debēt. de cō. di. j. in sancta. ⁊ duob⁹. c. sequētib⁹ ⁊ p̄ corporalibus lauandis ministeri. l. diaconi habere dēnt nouā pelui: ⁊ aquam in sacrario. pūcere: scz saltē ꝙtīdiē ad primā lotionē de. cō. dist. j. nemo nec lauari pōt per feminas nec tangi etiā si sint sacrate. i. moniales. xxiij. di. sacratas. ⁊ de cons. dist. j. nemo. el secundo. ⁊ idem ibidem dicitur de alijs altaris paramentis vt sunt palle vasa ⁊ huiusmodi: quod secundum Host. in sum. tit. de euca. intelligit q̄ sunt per pontificem benedicta. de relig. do. c. iij. Hoc tamen per contrariam consuetudinem abrogatum est quam suppremē tuz dicit non valere: quia continet diuinam irreuerentiam. sed dicit sum. ros. ⁊ ang. q̄ valet: et hoc tene: qz hoc non est irreuerentia sed non reuerentia tanta: imo dicit pe. de pa. q̄ excusat moniales lauantes corporalia: ⁊ a fortiori in alijs. sed dico quod non valet quo ad corporalia propter rationem positam in. d. c. nemo. ne scilicet fragmenta vel pulueres dīficī corporis male tractentur aut a ꝓphanis cōtingant: circa qō non pōt eē cōsuetudo rōnabilis: ⁊ idem vī de purificatorio: ubi qb⁹ interdū stille sanguinis imbibuntur ⁊ reliqe corporis adiungunt. Si aūt sint lota: puto fm mētem per. de palu. quod possint ꝓ

moniales reparari si sit consuetudo.

2 ¶ Secūo querit vtrū post lotionē sint p̄dicta reseruāda vel reb̄ diēdēda: ⁊ dico qō nō: qz forma nō pdūt: ertā si discedat amict⁹ ⁊ repōāt: ⁊ idē dico si reparcitur dūmō nō fuerit rāta fractura q̄ formā corrūpat: qō rūc est qñ rāta est: qō eius arbitrio boni viri ꝓ corporalibus dē vti non possit: ꝓ q̄ faciunt no. in. c. j. de cōse. eccl. vel alta.

3 ¶ Tertio q̄rit vtrū de veste alicui⁹ mīone fieri possit casula: ⁊ dicit gl. in. c. ad nuptiarū. de cōse. di. j. qō nō. ⁊ idē arch. post hug. in rosario: qō arcēt. dicit esse honestū: si nō reperit alicubi exp̄sse p̄hibit⁹. Ego Xo dico qō p̄hibitionē ⁊ dedicationē ad cultū diuinū inde oīs mācla purgatur qz nō sunt magis ꝓphana q̄ tēpla idolorū q̄ deo cōsecrata legunt. Facit. c. nō liceat. xvj. q. viti.

4 ¶ Quarto q̄rit vtrū vestes ⁊ manutergia ecclīastica deputari possint ad vsus laicoz: ⁊ dico qō nō. de rer. si pmu. mantilia. qō ītelligē si erāt dedicata immediate cultui diuino secus si erāt immediate ad vsum ministroz: si extra ministerium qz deus⁹ martin⁹ eps dedit pauperi tunicā suā. De hac materia vide multa. ō. p̄dicto.

¶ De corpore vitiato.

Corpore vitiatur in ordīe ad sacros ordines nouī testamēti si z Aſſē. ⁊ alios canonīstas: ō q̄ est mutilatus vel debilitat⁹ mēbro. i. q̄ caret membro. vel hz q̄dē mēbrū: sed inefficax: vt oculū cecū: manū articulū: ⁊ hmōi. Quantū Xo ad ordines veteris testamenti mīsa erāt corpalia vitia. de q̄bus Leuit. xxi. q̄ hodie ab ordinibus nō repellūt. vij. q. j. ſſtr. ⁊ rō est qz sacerdotiū tūc erat magis singulare ⁊ magis corpale q̄ mō: vñ magis cōsiderabāt corporalia vitia que erant ſpūalib⁹ signa.

l. q6. ¶ Primo Xo q̄rit in gñali vtrū corpore vitiati ꝓmoueāt sint ad ordines sacros: ⁊ dico qō non ex duplici cā fm iura. primo ꝓpter inhabilitatē ad officiū exequēdū. secūo propter deformitatem ad scādalū tollēdū. Vñ si hoc gñaliter tenēdū est q̄ vitiū corporis q̄ocunq̄ pueneri: si redditur habile ad frangēdū vel ꝛctandū hostiā ipedit promouēdū. ⁊ ꝓmotū p̄hibet ministrare: ⁊ sīle oē vitium notabile in oculo vel manu vel humeris tenēdū est q̄ sua culpa corpore vitiat⁹ repellitur a sit vitiat⁹ sine culpa fm Ray. nisi timeatur scandalū ex defōmitate vel ex debilitate periculum. Et si dubiū sit vtrū indecscandalum generetur nec ne. fm Host. ⁊ sīle fm Innoc. in. c. j. de cor. vitia. tractabit ep̄s. ⁊ alle. c. ij. c. ti. qō vī velle vt hoc tradiderit Archi. cū suffraganeoz cōsilio: sed dicit pōt qō ille archiep̄s erat ep̄s respectu corpore ep̄m sufficere archidiacoui cōsilium. ar. ibidem

Prima Pars

Resolutio.

mutata gl. Hec fm sum. Ang. limitat quo ad non exēptos. in religiosis aūt exēptis dicit q̄ iudicabit suus p̄latus ordinari⁹: si z hoc nō bene ō: qz ille nō hz ordines cōferre sed epōs. nunquā autem artifex inferioz vel non suplor iudicat de materia circa quā suplor operat vel formam inducit: sicut q̄ dolat lapideo ad domū compaginandam non iudicat quales esse debeant sed hoc accipit a compaginatore: ⁊ ipse exequitur vt ille iubet.

¶ Secūo q̄rit ut spūaliter vtrū mutilatus sit. primo ad ec⁹: ⁊ Archi. ch. aliōs canonīstas sic distinguūt. Aut est mutilatus seu p̄iuat⁹ membro magno q̄ manifesto. qō. l. inducit deformitatem notabilē: vt est priuatio nasi vel inhabilitatem ad exequēdū officiū: vt priuatio manus ⁊ hmōi: ⁊ tunc impedit ꝓmoueri: ⁊ cū tali defectu ꝓmot⁹ deiūgitur ex ſſtīs cā. quencrit iusta vel iniusta naturali vel accidentali. Si tñ talis defect⁹ promotioni superuenit: ⁊ nimis deformē nō reddit: exeq̄ poterit officia ad q̄ ex illo defectu non impedit: sicut sacerdos cecus non celebrabit missam aut altas in altari ministrabit p̄dicabit tñ ⁊ audiet confessiones: nec a bñficio remouebit si non fuit in culpa: qz afflicto addit non dz afflictio. vij. q. j. cū pcūlio. Dabit tñ ei coadiutoz si tale beneficium est cui ipse deseruire non possit. de cleri. egro. c. iij. Aut est mutilat⁹ mēbro quo vel occulto: ⁊ subdistinguit. Nā si hoc fuit sponte ⁊ sine iusta cā repellit indistincte a ꝓmotione in quocūque mēbro siue a se siue ab alio ⁊ tā ꝓmot⁹ deiicit: et si se castrando putabat obsequiuz p̄stare deo extra eo. ſſgnificauit, et fm Inn. si non totuz membrum amisit: sed partem q̄ aut deformitat ē scandalosam ſſtet extra eo. c. j. aut inhabilez redderet ad officiū exequēdū. extra eod. Thomas: sec⁹ in alijs. l. part̄ib⁹: vel et si debēret excenteret scz totū. Si aūt sponte ꝛctez. sed ex iusta cā: puta ꝓpter vitā periculū ne reliquū corp⁹ inficeret fecit sibi amputari vel ipse cū chyrurgicus eēt amputauit mēbrū occulti: puta virilia: vel manifesti: sed parui: vt digitū non necessarium scz ad ſſgnū crucis faciendum: nec repellitur a promotione nec promotus deiicit. Et idem est si ex causa iniusta non autem sponte sed tantum: puta ab amicis castratus est vel si ſſt ſſe natus. Nec est necessarium fm Hostien. quod talis castratus secum testiculos deferat: vt astruunt imperiti vulgares. Non deberet etiam se incidere clericus chyrurgicus fm Ray. nisi in necessitate alio deficiente. Si autem casu in talt aliquid lapsus est: distingue, quia si dando operam licite rei: puta si dolando ligna amputauit sibi partem digiti minimi: nec repellitur: nec deiicitur: si vero illicite rei operam dabat et a casu membruz amisit: a promotione repellitur: licet

misericorditer.i.ex episcopi dispensatione tolerēt in susceptis.si mēbris vel ps mēbri deformitatem modicā gīgret.Trahunt ꝑdicta ex dictis Ray.Guil.Inn.ꝛ Ber.ex dis.lv.si quis abscideritꝛ ex aliis capl̄isꝛ ex eodem significauit.ꝛ.c. si.ex q̄ iuncta gl.p ꝝ̄ium sensum elicit qđ amittēs vngulā pollicis casualiter vando operā illiciteret sine dispensatione celebrare non potest.

3.qō ¶ Tertio q̄rit qđ de hūte mēbra superflua ꝛ dico qđ hūs sex digitos in pede indubitāter ꝓmonet ſm Arch.ēt ſm Host.si habeat in manu.vl si digitos habeat conflictos.dūmodo ex hoc nō sit impedimētū in vsu mēbri.ff.ō edi.edic.l.itē offitius.adde ētōsimō non inducat nimiā deformitatē.Et dicit glo.in.c.partē.di.lv.qđ hūa superfluos dignitos pōt sibi ꝑscindere:sicut ꝛ dentes vel vngues nimis ꝓlixos:sed dubitatiue loquitur:ꝛ verū puto qđ inde nullum vite periculū immineret.Rectalis ꝓprie ēt colobū aut mutilatus:quia talis nō sunt proprie membra sed monstra.

4 ¶ Quarto q̄rit qđ de eo q̄ ex iusta cām̄pnta ex indignatiōe sibi dētē cuilibet vl mēbris qs̄ cōtrū cauit:ꝛ dico ꝝ Inn.i.c.significauit.ōcor.vi.q nō est irregularis.nisi mēbris vl prē amiserit gīnanē ōformitatē. si tñ nō gſiet ōformitatē ꝛ sit notoriū abscissionē ex indignatiōe ꝓcessisse:nec ꝓmoueri nec suscepti ministrāre sine dispēsatiōe pōt.Et simil̄r si sectio tāta fuerit vr claudicatiōnē inducat repellit tāq̄ corpore vitiatus.

5 ¶ Quinto qđ de claudo:ꝛ dico qꝝ esi cōsuetudo nō repellit:nihil talis sit q̄ sine baculo altari nō possit assistere.ar.de cōse.di.j.nullꝰ.ꝛ di.xiv.discipl̄ina.ꝝ intelligede claudo nal̄r:vel sine sua culpa:de alio aūt dic iuxta dictā.ō ꝧ.ij.ꝛ.iij.in fi.

6 ¶ Sexto qđ de ceco vel oculis maculato a natiuitate aut sine culpa:vel ēt de gibboso ꝛ dico qꝝ cecus ēt ex vno tñi oculo repellitur ſm Arch.qđ ꝓbat p.c.si cui ꝛgelica.di.lv.oc̄lo Xo maculatū si deformitas nimia inde gīnēt nec ius admittit nec ꝛsuetudo extra eo.cū de tua.facilius tñ in religiōe quā extra ꝓmonet ꝝ gl.Ray. vñ ꝓmouert nō pōt nisi dispēset per papā vel efficiatur religiosus.ꝝ Inn.in.c.cū de tua.ꝛ idē Ost.Si aūt deformitatē nō iducit nō ꝓhibet ꝓmoueri. Qđdē archiep̄s ꝛsiderauit:vt in.d.c.cū de tua vbi mētio fit de cōsilio suffraganeoꝝ:qs̄ Archiep̄s tenet qđē exīrere:aliter nihil faceret:seq̄ tñ nō tenet:ſm Ui.ꝛ Ber.extra de arbi.cū olim.de quo vtō supra cōsiliū.ꝧ.ij.vl forte ēt videbit ep̄s vt.ō.ꝧ.j.Si Xo in oculo non sit macula:ꝝ alter altero sit grossior aut certe vterq̄ ꝓminēs ſm Ost.talis ꝓmoueri non ꝓhibet.ff.de edi.l.qui clauū.in prin.Sibbolus ꝝ minime repellit nisi sit deformitas nimia vel debilitas ſm Archi.

¶ Septimo qđ de leprōso aut vinū olīo nō bi- 7
bentꝛ ꝛ dico qꝝ leprosus ꝓmoueri nō debet ſm Hug.di.xlix.ꝧ.hinc ꝛ cūl.ꝝ ꝛ ꝓmotꝰ ꝑpō celebrare nō ꝺz ꝓpt scādalū:si tñ nō sit deformitas nimis:nō est ꝓhibendꝰ ꝙatim celebrare ꝛ vel ēt leprosis in publico si sit potēs ꝑcertim in dignitis:nō gſit sanctꝰ.Sil̄r nec ꝓmoueri pōt q̄ vinū nō bibit:qꝝ celebrātē oportet sanguinē sub vinī specie sumere.ij.q.vij.ipsi apl̄i.j.leprosus.ꝧ.vj.

¶ Octauo quid de furioso lunatico.caduco § 8
ꝛ demoniaco:ꝛ dicit Hul.ꝛ glos.di.xxxij.in.c.cōter.qđ null⁹ talis ꝓmoueri ꝺz ēt post q̄ fuerint liberati:ꝛ adde etiā si cadēomō:ho caduco semel tñi ēctidit vt in.c.maritū.eo.di.Si aūt tales sunt ꝓmoti:aut sunt olīo:ꝛ ex toto liberi:ꝛ sic exiā poterīt officiū suū:ꝛ ad ꝓbandū expectari ꝺz tpe arbitrio pēsatis conditionibꝰ morbi ꝛ persona:aut non sunt liberati olīo ꝛ ex toto:ꝛ tunc si patiuntur frequenter aliquā hāc passionē olīo cessare debent ab officio misse.vij.q.i.in ſfio.si aūt raro:tunc aut cēsi spumetatione ꝛ vocis cōfusiōe:ꝛ sic iterūsi debent abstinere:aut sine hmōi ꝛ tunc ad offō misse nō ꝓhibent.dūmō habeant intra se alīū sacerdotē q̄ suppleat in defectu.vij.q.j.illud.Quidā tñ hoc de demoniacis non admittunt:dicētes q̄ opꝰ olīo eos liberos esse:ſ mihi vſ q̄ ꝛ ꝝ fuerint de hoc opinionēs vt not.in d.c.cōter.si tñ p annū steterint liberi ministrare possent ſm discretionē ep̄i:non aūt ꝓmoueri vt dēsi ē.Sim aūt ꝓdictorū si rō dcā ē.ō.ꝧ.j.

¶ Nono querit qđ de hermofrodita ꝛ multere: 9
ꝛ dico qđ licet hermofrodita magis in masculinum sexū vergat:tñ nec ordinari nec ordinatus ministrare ꝺz licet character ē suscepti:si aūt magis in femininū sexū aut in vtraq̄ equaliter ꝛgat:non suscipit characterē ſm Hall.ꝛ minus femina:q̄ tñ ꝑhytera ꝺr:vt in .c.pbr.di. xxxij.non q̄ habeat ordinē facerdotū ꝝ q̄ vtor sit sacerdotis ꝛ diaconissa quis omeliam legit.

¶ Decimo q̄rit q̄s in ꝓdictis possit dispēsare ꝛ 10
co q̄ ſm Ost.de mēte Host.apparatu ep̄s dispēsare pōt ei sp̄te mutilato q̄rti ad mēbrum occultū excepto castrato vñ dicit q̄ cūl religiosus dispensare ꝑt vt celebret cum ligneo pedē:sed si mēbris appet:ei eo dispensare nō pōt nisi papa qū sunt in culpa vitiationis.de cor.vitio.c.j.ꝛ de cle.pu.in dne.c.j.De hoc tñ vide.j.dispēsatio.j.

c Corpus christi vide.j.eucharistia.

¶ Crapula est ciborum super flua ꝝ gl.in.c.ꝛ crapula.de vi.ꝛ ho.cle.vñ dicit crapula quasi cruda epula:de quo vide.j.gula.

c Credens hereticōrū.j.hereſis.j.ꝧ.vij.

¶ Credulitas duplex est vt notatur in.c.inquisitioni.de sentēn.excom.vna scilicet temeraria et leuis: puta quando quis audiuit aliquid a

teuibus vel paucis ꝓsonis quibus credi non ꝺz hec ad cōsilium sui pastoris deponenda est alta ꝓhibitio ꝛ discreta:puta q̄ videt solum cūi sola in latebris vel q̄ ita cōiter dicitur. Prima est suspitionis vel scrupuli:sc̄da vera opinionis.

¶ De crimine.

Crimē ꝝ gſanctꝰ.di.xxv.c.vnum ꝧ.fine sit sumit tripl̄r.primo gīalissime ꝓ q̄lz pctō etiā veniali.sc̄do ꝓ pctō cōmissum ex ignorantia vel infirmitate siue sit mortale siue venīale:tertio ꝓ peccato mortali. uđ ārto q̄ iurīdice ꝓprie sumit ꝓ pctō q̄ deposītionē vel irregularitatē inducit.vñ in.c.apl̄s. lxxj.di.ō:q̄ crimē est ꝑsōn accusatione ꝛ dānatione dignissimū:ꝛ de isto ē hīc ītrto ꝓncipal̄r. qō

¶ Prīo Xo q̄rit de diuisiōe crīs in mere ecclesiasticū ꝛ ciuile ac mixtū:ꝛ dico qꝝ ecclesiasticū crimē est qđ ꝓtinet ad eccl̄e iurisditionē:vt hereſis sacrilegiū:fl̄monia ꝓiurīū:usura adulteriuꝫ. ſſij.q.ij.i sum.di.lxxvij.c.j.de fo.cō.cū sit gīale.ꝛ ibi de hoc ꝑdoc.Crimē ecclesiasticū mere est q̄ principaliter ortum a canonibus sumpsit ꝛ solū cōtra ecclīasticos iudice ꝝ cognosci:laicus autem de eo se ītromittere nō pōt vt crimē hereſis. Crimen vero mere ciuile per oppositū est delictum ciuili lege ꝓhibitū:sic̄ olīn si nō penā vt ciuitatē noctu post signō pagrare. Crimē vero mixtuꝫ est qđ spectat ad vtrūq̄ forū vt sacrilegiū de cui⁹ pena etiam secularis iudex cognoscere potest illudq̄ punire ꝝ gl.in Xpo audituꝰ.in.c.felicio. de pe.dis.vj.ꝛ de hoc est gl.sum.xj.q.j.

2 ¶ Secōo q̄rit de diuisione criminū in enormia ꝛ mediocria ꝛ minora:ꝛ dico qꝝ ſ Host.ꝛ gl.ray. crimīnā sunt enormia inter q̄ sunt homicidiū.i.voluntariū:ꝛ idē de casuali ꝑcedēte culpa ꝛ simoniā ordine:ꝛ bñficto:ꝛ idē ꝺr Host.addēs vitium hereſis.j.q.j.vērū. Et hec ēt post pniam ꝛpedīt:ꝛ tā ꝓmotū deiciūt:ēt si sint occulta.j. q.j.vērū ē de her.ꝛsūlp.ꝛ.c.statutū.lib.vj.ō tep. or.q̄sitū.de simo.tāta.ꝛ gīal̄r ibidez est de omni crimine inducente irregularitatē ēt si vero enormia occulta post pniam nō impedīt ꝓmouendū:nec ꝓmotum deiciūt.vt in.d.c.quesitū.viō ſ.enormia.¶Quedam Xo alta sunt mediocria.Dicūtur aūt ſ archite.mediocria exēplificatio adulterium.furtū.sacrilegiū:piurīū:fraus cum dolo incestus multo magis vitiū sodomiticum.de excēs.plā.cle.ꝛ similia adulterio maiora:ꝛ idē de fornicatione notoria cūi ēcorrigibilitate post monitionē.de coha.cle.ꝛ mu.licut in his igitur diſſinguendū est.illā si sunt manifesta impediunt ꝓmouēdi ꝛ ꝓmotū deiciūt ꝛ intelligе manifesta p̄ pniam vel cōfessionē in iure:aut cuidētiaꝫ facti:vt in.d.c.q̄situ qō si sunt manifesta solū per famā indicīt purgatio.qua p̄stita ꝺo obsoluet:et si in ea defecerit deponet.de adul.significasti.et de purg.c.ex tuarū.Si Xo hmōi crimina sunt occulta possent tales post pniaꝫ manere in susceptis ꝛ ad supiores ordines ꝓmoueri.de tēp.or. c.ex teno:e.ꝛ.c.quesitū. Minora vero dicuntur respectu q̄ruū vt venatio ī clerico.iud⁹ alee et ebrietas.di.xxx.c.j.facere strepitū i synodo. v.q. iij.in loco.ꝛ silia.Et hmōi ēt manifesta nō impedīt ꝓmouendū.nec deiciūt iam promotū.si tñ post monitionē sequit incorrigibilitas efficitur grauiora.Et idē ſ Host.vide etiā.j.ꝧ.v.

¶ Tertio querit de diuisiōe criminis ī publicū § 3
ꝛ priuatū:ꝛ exceptū:ꝛ dico qꝝ crimē publicuꝫ est cuius executio.i.denūciatio vel accusatio ꝺatur cuilibet de pp̄lo qñ ad publicā vtilitatē ſpectat ne crimina maneāt ī punita:vt sunt homicidia paricidia,adulteria.post quadragesimā tñ diē. vt in.l.iure mariti.C.de adul.ꝛ similiter crimē lese maiestatis. Priuatū aūt ꝺr cuius executio ꝓtinet ad illos tñ q̄b⁹ infert iactura.vt furtū illata dāna ꝛ iniurie. Exceptū vero est ad cui⁹ accusationē ēt testificationē etiā laici ꝺ clericos admittunt si zelo bono procedant:vt crimē simonie:hereſis lese maiestatis ꝛ sacrilegiū de quib⁹ vide concor.in gl.sum.ij.q.vij.vbi addit crimen dilapidationis:ꝛ.c.cū p.māconella. ꝺ accu.aliqñ tñ ꝺr crimē publicū qđ ad publicū iudicium ſpectare vel sunt q̄ notant.ff.de publi.in.l.j.ꝛ.ij. Et ibi Barto. in.l.j.dicit iudicium tripliciter dici publicū.primo largissime vt oē quod fit ad publicā vindictā vel vtilitatē. Et sc̄do quando q̄libet de pp̄lo pōt accusare ꝓ quo ꝺat regulam q̄ in oī iudicio nō respicīēte offensaꝫ certe persone quilibet de pp̄lo pōt accusare:vt si ꝺs iuret ꝓ ra statutū ꝓhibens iurare p corpus xpi q̄libet accusare pot ꝝ talis nō puniat pena infamie:certio sumit stricte qū ꝺānatus statim efficitur infamis vt in.l.j.ff.de his q̄ no.infa.hec ex illo.Secūdū ius tñ canonicū oē crimē dicit publicū:q̄ ad publicū iudi. ſpectat puniēdū:vt ſ.c.crimina.de collu.iuncta gl.ꝛ damnatus de quocunq̄ crimine ab ecclesiastico iudice efficit infamis:sicut ꝺānatus ꝓpter publicū crimē q̄ limita verum si ꝺamnatur ꝓpter dolū non si ꝓpter culpam vt no.Ang.are.in ff.de suspe.tu.ꝧ.suspectus.

¶ Quarto q̄rit que crimina digna sunt suspen- 4
sione q̄ depositione ꝛ que degradatione ꝛ dico qꝝ suspēsione digna sunt ſm.d.Ant.in.c.si clericꝰ. de iud.oīa ex quib⁹ qs de facto est infamis:ꝛ qō intelligе quando pp̄lis scandalizat.de pur.capi. ij.etiā si sit ep̄s Jo.and.post Archie.in.c.j.de accu.in gl.D depositione Xo digna sunt secundū do. Anto.vbi.ꝧ.oīa delicta cauſantia irregularitatem q̄ doct.enumerant in.c.nisi cū pridez.ꝧ.pro-

Universidad de Deusto
Biblioteca

pter cõsciẽtiã.de renun.in gl.magna.de dñus. j.irregularitas.item ſi ſint diu continuata.lxxxj. dil.pſbyter.in gl.itẽ fornicatio notoꝛ:tam diu cõtinuata vł scãdalosa.de excel.plas.q̃ ſit degradatiõe aſit dignũ ſi eſt oẽ crimẽ,ũ quo.j.degradatio.

¶ Quinto querit vtrum criminosus celebꝛare aut ꝓmoueri possit peracta pna ſiue dispensatione ꝛ dico ad hoc patere ex dictis.in.ḣ.j. Sedꝫ gl.ẽſi ꝛ Jnno.in.c.ex tenoꝛe.de tẽp.ord.hoc esse potest ſi crimen est occultum:dũ tñ vere penitear.tex.eſt in.c.ſi.de temp.ord.qꝛ sufficit absolutio sacerdotis ex clausulis ꝓtẽ:ꝛ hoc nisi crimẽ ſit tale quod executionem impedit post pnãm: vt in.d.c.nisi cum ꝓtdem.ḣ.j.vt in eo q̃ irregularitatem inducit. Vel. ista de mediocribus intelligẽ:vt ptꝫ ex.d.c.ex tenoꝛe.Si vero crimen est manifestum aliquo ꝛtum modoꝝ qui dicti sunt:q̃uis non ſit enorme sed mediocre ſine dispensatione hoc fieri non ꝑt etiam peracta penitentia.Nec obstat.c.pſbyter ſi.a.c.puenit.di. l. qꝛ per illud nõ tollitur facultas dispensandi cũ vere penitentibus:maxime vbi scãdalum nõ imminet.dist.l.vt constituerek.a.c.dño sctõ.Et hec ꝛa sunt in criminibus capitalib⁹ que dicuntur mediocria:secꝫ in leuibus:de quib⁹.j.enormia.ũ hac materia criminũ habes.ẽ.rl.accusatio.ꝛ tit. correctio.ꝛ.j.titulo denunciatio.ꝛ titulo inquisitio.ꝛ titulo inscriptio,ꝛ titulo peccatum:ꝛ titulo pena.ꝛ titulo vitium.

Crisma vide.j.oleum sanctum.

Cruce signatus:vide.j.idulgentia.ḣ.x.

De culpa ꝛ dolo.

Culpa est pctũ i moꝛib⁹. ſiue volũtarium:vnde cũ assimiletur peccato in hoc q̃ vtroq; est deoꝛdinatus actus.a. nõ cõgruens debito fini:in hoc ab illo differt quod peccatum est in operatione nature artis ꝛ voluntatis:sed culpa in operatione voluntatis tñ.ꝛ patent ista.xij.q.xxj.ar.ſi.Juridice tñ loquendo culpa ꝛ panoꝛ. in.c.vnico.de ẽmo. est deuiatio ab eo quod est bonum:ꝛ per hoim diligentiam poterat ꝓuideri vñ in hoc vit.differt a casu fortuito q̃ ꝓuideri nequit extra de homi.Jo.Dolus aſit aliquando bonus ꝛ licitus est:sumituꝛq; ꝓ solertia:vñ oꝛ dñs bone indolis.i.boni doli ſit tuus hñs.j.bonum ingenium ꝛ solertiam sicut Salomõ iudicãdo meretrices adhibuit bonũ dolũ.i.ingentiã:de ꝓsum.afferte.ꝛ idẽ gñaliter est quoties quis ſimulat vt se vel socios seruet indẽnes a proximo:vt in.l.ſ.ff.de dolo.vbi gl.explificat de capto a tanuensi qui se contractũ ſimulauit:qđ quidẽ ꝛz.vt.ff.de nego. gest.l.at q̃ natura.ḣ.cũ me.ꝛ.ff.ỽlega.ij.l.cũ pꝛ.ḣ. turia.ꝛ.ff.ſi dñs ob.ea.tex.l. quia causa.ḣ.ſi patronus.Et qꝛ hoc.j.ſimulatio.Aliquando vero est malus:ꝛ sic cõiter sumit ꝛ diffinitur ꝛ in.d.l.j.a labeone.q̃ dolus malus est oꝛis calliditas:fallacia machinatio ad circũuentẽdũ fallẽdũ ꝛ decipiẽdũ alterum adhibita. Vbi singula singulis reddẽda sunt:vt sez calliditas sit ad circumuentẽdũ:fallacia ad fallendũ:machinatio ad decipiendũ.Et calliditas ꝺdẽ cõmittit in aõ tacendo.ff. de act.emp.ꝛ ven.l.j.sicut ſi vẽditoꝛ sciuit rẽ alienã aut obligatã ꝛ tacuit:fallacia aũt ẽ verbo mẽtẽdo.ff.de fur.l.falsus.ḣ.ſi quis.machinatio ẽo fit arte verboꝝ.ſi.de act.emp.ꝛ ven.l .iulianno. .ḣ.ldẽ.xxij.q.ij.q̃liq;.nam machinatio est occultũ insidiatio.Hoc aũt dicit quod dolus est insidiosa machinatioꝛ:vt ſi commodatarius furtiue fecit rẽ cõmodatã.ff.de dolo.l.j. vbi machinatio ponit ꝓout etiã includit mẽdacium ꝛ calliditatẽ cũ intentione nocendi. Adde aũt ꝛz gemi. in c.ſi cõpꝛomissaꝝ.ḣ.ſi vero.de elec.lib.vj.q̃ dolose facit q̃s qñ sciẽter rem sibi ꝓhibitã facit. Adde scõo qñ ignoꝛãtia affectata:q̃ sez est qñ dolo luit aut dissimulauit scire.de tẽp.oꝛ.cos.li.vj.est dol⁹ ꝛ nõ culpa. Differt aũt dolus a fraude: quia illa ꝓprie est ꝓ facta:ista ẽo ꝓ ẽa ꝛ facta.

¶ Quimo vero q̃rit quot ꝛ q̃ sint spẽs seu differẽtie culpe loquẽdo iuridice:ꝛ Bar.in.l.qñ nerua.ff. depo.vñ dicere q̃ sunt ḋnq;:qꝛ vltra leuissimã ꝛ leue põt latissimã q̃ est idem q̃ verus ꝛ manifest⁹ dol⁹ ꝛ latioꝛ:ẽ q̃ est dol⁹ ꝓsumpt⁹:ꝛ latã q̃ est nõ intelligere qđ oẽs intelligẽt vł pus maioꝛ.ꝛez.est.ĩ.l.late culpe.ff.de.ỽb.sig.ꝛ hoc vł sed sum.ros.ꝛ ẽn.ꝛ supple.Sed est notandum qđ cõiter gl.nõ ponit nisi latã culpã nã aſit tanã:q̃ illa nõ ponit in numeꝛo cũ dolo Jo nec latioꝛ:ẽ.Aſi tex.i.d.l.q̃ nerna.ponit latioꝛ:ẽ ꝓ lata:ꝛ sic colligẽ ẽm gl.in.d.l.qđ nerna.quod note doli nõ cõprehẽdit ꝓprie q̃ ex culpa fecit:cũ dolꝫ ferat re ꝛ note dolus a culpa:qꝛ dolus est a ꝓpõsito.ff.de dolo.l.ſ.ḣ.dolũ.nõ aſit culpa.ff.man.l.ſi ꝓcurato:ẽ.ḣ.dolo.intellige tñ a ꝓpositoꝛ.ante nocẽdi:qꝛ dolus est cũ voluntate nocendi culpa cum sententia ſine voluntate tñ ꝑ accidẽs:negligẽtia ſine vtroq;.Aſi ꝛ bal.in.l.ldẽ ergo.ḣ.pena.ff.de his q̃ no.ifa. sentẽt dolũ nõ esse regulariter culpã:qꝛ dicit qđ mitiꝰ agek ſi quis tuek de homicidio doloso ꝛ probek culpa. Verũ est tñ q̃ lata culpa est dol⁹ ꝓsumpt⁹ ita qđ vbi ꝓs tenek de dolo:venit etiã lata culpa:tñ nõ est ꝓ verus dolus:vt no.gl.in.c.bonafides.de depo.et cũ in cõsciẽtia.vbi ꝓsumptio cessat:lata culpa non habetur ꝓ dolo. Jgitur distinguẽde sunt tanta modo tres spẽs culpe sicut distinguit cõmuniter oẽs canonistek. sunt culpa lata leuis ꝛ leuissima:inter q̃s si qua media culpa incideꝛit ad alterũ extremoꝝ rõnabilis indicis arbitrio retrahenda est. Lata culpa est dilatio in circumspecta ab ea diligẽtia quã cõiter hñt hoies eiusdẽ professionis:vñ ignoꝛare qđ cõiter scit est lata culpa. Vbi notãter oꝛ in circũspecta.i.cõsiderata ad dꝛam doli q̃ est insidiosa machinatioꝛ:vñ si debitoꝛ esset seriosa tã ibi eẽt dol⁹. Exẽplũ huius est libꝛũ cõmodatũ dimissum extra domũ sue dãcho ꝛ sublat⁹ est:qꝛ ibi est lata culpa eo q̃ tue ꝓfessionis hoies hoc nõ fecissent scientes ibi libꝛũ periculose locari. Si tñ error esset in eo qđ nõ scirẽt cõiter hoies vnⁱ⁹ ꝓfessiõis vł artis ſz solũ excellentissimi:nõ eẽt lata culpa ſz Bar.in.d.l. qđ nerna.sicut si pecuniã deposuiſti apud camꝑsoꝛ:ẽ q̃ cõiter habebat bone cõditiõis ꝛ nõ erat sicut ẽt fm Bal.in.l.pignoꝛis.C.de pig.act.nõ est lata culpa:si beſtias in cursu hostili perdidi accedẽs ad molẽdinũ:ad qđ maioꝛ pars securũ credebat accessum. Neuis aũt culpa est deuiatio incircũspecta ab ea diligentia quã cõiter habẽt hoies diligentes illⁱ⁹ ꝓfessiõis. Vbi notãter oꝛ diligẽtes ad dꝛiam late culpe:vñ tenis culpa est omittere q̃ diligens hõ nõ omisisset:vel facere qđd diligens non fecisset. Exẽplũ huⁱ⁹ est si fenerator ꝓgnoꝛatas vestes non excussit eo ꝛpe q̃ diligens excussisset.vel si cõmodatariꝰ rem cõmodatam locauit ꝺdẽ in camera:sed oſtiũ reliquit apꝛtũ ex incircũspectiõe. Leuissima aũt culpa est deuiatio incircũspecta a diligentia quã cõiter habent hoies diligentissimi:vñ leuissima culpa est ñ ff.ad.l.aq̃l.vel omittere qđ diligentissimus non faceret diligentissimꝰ exẽplum huⁱ⁹ est si cõmodatariꝰ ẽ cõmodatã in camera ꝛ in arca locauit:sed non firmauit arcã clauem ꝛ sublata est.

2.qõ ¶ Sedo q̃rit vtrũ iste culpar ũ spẽs distinguantur solũ exꝺuersa dispõne delinquẽtis vel ex rei natura:ꝛ dico q̃ nullo mõ distingui ꝑsit ex parte delinquẽtis solũ:tñ qꝛ distinguiſi vtroq; modo delinquentis fortis nõ apparentẽ:quãtũ ad ẽt qꝛ ex pte delinquẽtis tã leuis q̃ grauis.i.latanter:imo leuis põt esse grauis:vt si grauẽ admittat ignoꝛãtia vtraq; põt eẽ leuis:vt si grauẽ admittat ignoꝛantia volũtatis nocẽdi:vñ distinguunt ex natura rei q̃dẽ rõne obtecti vel rei cum in re leui possit esse culpa lata ſz rõne modi agẽdi:dolus autez attendit ex dispositionẽ interioꝛẽ delinquẽtis apparẽtẽ ꝑ signa exꝑssa vł ꝑsumptiua:vt ꝓmi in culpa apparent signa machinationte.i.male intentiõis:trãsit in dolũ ꝛ desinit esse culpa. Et hec facium adducta.ã.clericus.iiij.ḣ.vſ.casu.j.

2.qõ. ¶ Tertio q̃rit vtrũ lata culpa edpare dolo: et dico q̃ loquẽdo de actionib⁹ decedentib⁹ ex delicto vel quasi:nõ eqparek dolo q̃ ad penam coꝛporalẽ vt.j.ḣ.xj.ꝛ.xij. Quãtũ vo ad pecuniariaz ẽt nõ eqparat ei si lex aut statutũ exꝑssedo lum reqrit:vt dicit Bar.in.l.actionib⁹. ff.de in lit.iur.ꝛ gl.in.ḣ.suspectus.in.ſi.de suspe.tur.vñ dicit Bal.in.l.ſi quis id qđ.in fin.co.ff.de iurisdom.iu.q̃ qñ delictum circũscribik p dñm nõ sufficit culpa secus in dñus culpa venit puniẽda. Allegat.l.senat⁹.C.de hiꝺ fiꝺeicrl.aliquid in testamen.ꝛ.l.plagij criminis.C.ad legem fauiã de plag.ꝛ vt no.ang.in.l.ſi qꝺ.ḣ.doli.ff.de iurisdom.iu.vbi mentio fit de dolo:reqritur verus dolus. Si vo lex aut statutũ dolum nõ reqrit:ſz loquik simplr ꝛ sic lata culpa eqparatur dolo.ff. ne vlo fiat ei.l.j.Silr ei eqparat in actionib⁹ descendẽtib⁹ ex ẽctu vel quasi.vt in.d.l.qđ nerua.

¶ Quarto q̃rik p qua culpa teneak ds ex ẽctu 4
ꝛ p q̃ ex offo:ꝛ p q̃ ex maleficio.i.damno dato. Et qđ quãtũ ad primũ q̃stiõ ptꝫ.ḣ. cõmodatũ. .ḣ.viij. Quãtũ vo ad ẽcm pañ.i.c.cũ cã.de test. dicit q̃ iudex tenetur de dolo ꝛ lata culpa nõ ãt de leui qđ verum est qñ officiũ nõ assumpsit:vel q̃stuit.ſz a suptoꝛe impositũ acceptauit.secus de eo q̃ q̃stuit cuz alⁱ⁹ diligẽtioꝛ fuisset:qꝛ tenek ẽt de leui. Silr tenek solũ de dolo ꝛ lata culpa agricolas ꝛ aliꝫ assumpti ad calculũ vel ꝛcordiã:et est tex.in.l.ſi.ꝛ ibi bart.ff.ſi mel.fa.mo.dixit.ꝛ est tex.in.l.ſi.de va.ꝛ extraoꝛ.cogni.ꝛ no.gl.in.c.qꝛ indicãte.de ꝓbꝛi.ꝛ idẽvł ẽ in oĩb⁹ artificib⁹. ¶ Qõ tñ fallit in exercẽtib⁹ artẽ aliquã antiquã peritꝰ.i.q̃ se ꝓtos ꝛ magistros ꝓfitenk:qꝛ tenẽtur de leui ꝛ leuissima ꝑm quãtitatẽ culpe ꝛ imperitie. Facit qđ no.glo.insti.de obli.ḣ ex q̃ dẽ lic.na.ꝛ ꝛz pañ.in.d.c.qꝛ iudicãte.de ꝓbꝛi.qđ verũ putarẽ q̃ qñ alⁱ⁹ diligẽtẽ q̃ fuisset nisi fuisset deceptus ex professione istius.qꝛ etiã teneẽ de leui aut diligẽtissimi:qꝛ tunc teneẽ de leuissima.

¶ Quantum vo ad tertiũ dico q̃ in foꝛo ꝓtentioso teneẽ ꝓ culpa quacũq; vel dolo. Utrũ aſit in foꝛo aliꝫ teneak qđ dãnum relaxãre qđ ex sua culpa intulit ꝓtimo. Jnn.in.c.qꝛ plerique.ũ timm. ecc.vt ex scribit sum.ang.ꝛz hoc in eo ibi non legam exꝑsse ſz est in.c.licut dignũ.de ho. vult q̃ teneẽ solũ de dolo ꝛ lata culpa:qđ multi doctoꝛes habent ꝓ dicto singulart:tñ dico inqt q̃ teneẽ ꝓ quacũq; culpa ꝓ q̃ teneẽ iure canonico vel ẽt ciuili per ea q̃ dicã inqt.j.tex.ḣ.iiij. ꝛ ꝓ hac opinione est gl.cum tex.in.c.consuluſti.ſ.q.iiij. que dicit q̃ occidens nolens occidere tenetur ſi fuit in culpa ꝛz leuissima.ff.ad.l.aq̃l.ſz ꝛ ſi quicunq; ḣ.ſ.ꝛ.l.in lege. culpa autem est qđ a diligenti potuit ꝓuideri ꝛ non est ꝓuisum. ff.eo.ſi putator.ꝛ tenek etiã quãtum ad deum vt hic:ꝛ dist.l.clerico.ꝛ.xxxiij.q.ij.in tecnum.nõ tꝑpunik rõne homicidij ſz rõne negligẽtie.vt.ꝛ.v.

Universidad de Deusto
Biblioteca

q.j. inebriauerit,hec ille.ꝛ facit.c.fi.de intur,et dd.ibi,qđ loquit ideffinite. Et hoc cē tutius incipiēdo cū ipse Inno.nullo iure dicta sua probet:qđ.d.c. inebriauerunt.qđ pro se adducit; aut nihil aut ꝑ eū facit si recte inspiciat.cū hoc agit Io.de.ꝑba.quē ibi sequit Pan.Sz his non obstantibus dicta Inn.plz magis:ꝛ est opinio cōis quam sequit Io.de ana.in.d.c.sicut dignū.ꝛ Pan.ibi ꝛ in.c.j.de ꝓb.ꝛ in.c.dilecti.de arbi.ꝛ.c.fi egressus.de iniur.ꝛ.c.cum cū.de test. ꝛ in multis aliis locis:ꝛ Aud.de re.ꝛ Ros.vt supra aduocatus.§.xxiiij.Sed de his.j.restitutionē.in pluribus §.ꝛ martine §.viij.

5 ¶ Quinto q̄rit qr modis dol⁹ ventat in ℨctu: ꝛ dico qđ trib⁹.primo dando cām ℨctui ꝑ ignorantiam:vt puta dolo te induxi vt vēderes mihi:qđ aliqn nō eras vēditur⁹ vel ꝑ alios mediatores inducēt ad vēdendū.secdo nō dādo cām vt qr eras vēditur⁹ tz ꝑ dolū te induxi vt minoris ꝑcio vendere.s.tertio nec sic:sed re lesa euenit sine dolo ꝛ facto partis:puta si ambo ignorabāt tuncū ꝑcium

6 ¶ Sexto q̄rit vtrū dol⁹ annullet ℨctū spāle:puta votū ꝛ hmōi:ꝛ dicit Pan.in.c. cū dilecti. de empt.ꝛ vē.qr non.nec pōt ꝙs excipere de dolo qū fuit inducti⁹ ad bonū:qr nō ē ꝓprie dolus puta dolo induxit te ad relig lonem: vnde tenet ingressus factꝰ qđ no.in.c.cū dilecti⁹.qđ mer.cā. Vide etiam glos.in.l.a diuo.ff.de ritu nupt.que hoc tenet etiam in matrimonio:ꝛ idem xx.

7 ¶ Septimo q̄rit vtrū dol⁹ annullet ℨctū ꝛpalē: puta vēditionē ꝛ hmōi:ꝛ dico sic.Si dolus per ℨhentes dat cām ℨctui nō tz i ℨctib⁹ bone fidei tz gl.ꝛ Pan.in.c.cū dilecti.de emp.ꝛ vē.ꝛ glo. in.l.ij.C.de rescin.vē.ꝛ gl.cū Bar.i.l.eleganter, ff.de dolo.ꝛ plz tz Pe.teneat ℨctū in ℨctib⁹ affit stricti iuris tz dđē ℨctus:tz agens ex eo elidatur ope exceptionis.ff.de ver.obl.l.ff.qđ cū aliter.et C.de pac.l.cū postea.Si ℵo dol⁹ ꝑ alios a ℨhentib⁹ dat cam ℨctui ēt bone fidei tz ℨctus.tz agitur cōtra mediatores ēt de dolo.d.l.eleganter.§.j.ff. de ꝓponctis.l.ij.ꝛ iij.tenet ēt tz ꝙ quo factus est si est soluēdo tz qđ dolū dedit:qđ intelligē iquātū fact⁹ est locupletior:vt.l.fi.ff.de co per quem fac.erit.in principio ꝛ nō pl⁹.Si ℵo dol⁹ nō dedit cām ℨctui tz incidit in ℨctū:tz dđē ℨctus: tz in ℨctib⁹ bone fidei agit ex eo ℨctu vt supplead ꝑcii.ff.de act.emp.ꝛ vē.l.inītan⁹.§.ff venditor. erit tñ in emptoris arbitrio:vel supplere ꝑcium vel restituere rem si deceptio sit vltra dimidiū iusti ꝑcii.c.cum cā de empt.ꝛ vendi.ꝛ.C. de rescin.vē.l.fi.imo in foro conscientie etiā si deceptio sit minus dimidio.In ℨctibus ℵo stricti turis agit de dolo.d.l. eleganter.§.nō solū.in fi.Si affit dolus necꝺ dit cāmnec incidit sed re ipsa euenit sic non est petitū nec restituere tenet nisi repetat sīa principio ꝙ ꝑpl⁹ emisset etiā si sciuit set plus valere:puta qr nō expectebat sibi plus emere:si affit plus emisset a principio sciuisset.ꝛ deceptio est notabilis tenetur restituere rē vel precii augere:vt.d.l.si ḡs.si aliter, vbi equiparat deceptio ventenis reipsa ꝛ ex ꝓposito:ꝛ. d.c. cū dilecti.secundū modica. Si ℵo vtraq; sciebat rei valorē.dic vt.j.emptio.§.viij. Et iuxta predicta intellige.l.ij.C.de rescin.ven. ꝛ.l.cause.§.pōnit⁹.ff.de mino.ꝛ.c.cū dilecti.ꝛ.c.cuz causa.de emp.ꝛ vē.vbi ḡ: licere ℨhentib⁹ vsq; ad dimidiū se decipere in ℨctib⁹ bone fidei. * Adde ꝑdicta ꝑmo qꝺ dolū allegās dolū hz ꝓbare.vt.j. locatio.§.ij. * Et sēdo ex pan.in.d.c.cum dilecti.qꝺ vbi ℨct⁹ rōne dol⁹ est nullus. ñ decept⁹ si vult pōt stare ℨctui ne dolus ꝑsit dolosꝰ:qr illa nullitas causat in fauorē dolū passi non decipientis de re.pmu.cū vnius sor.ꝛ hoc nisi ℨctus esset iure ꝓhibit⁹.vt in.d.l.a diuo.iuncta gl. * Et tertio adde si queratur vtrum talis mediator possit esse testis in talī ℨctu ꝑ cū celebrato qđ Pan. in.c.ex lris.de transl.dicit mediatorem alicuius contractus deferibi posse vt testē in instrumēto contractus:nō autē vna voce testificari:vt no. in.c.j.de testi.lib.vj.ꝛ diuersi status ratio est:quia in instro describit de consensu partis vtriusq;. item tollitur suspicio propter fidez instrumēti.

¶ Octauo queritur vtrū possit ꝙs tenere bona ꝙ. alicuius que venerunt ad eum ex statuto propter delictum alicuius si ipse dolose egit vt ille committeret delictum ꝛ dicit Pan.in.c. postulastis.de concess.prebē.quod non.et bene facit ter.ibi in fi.cum sua glos.

¶ Nono queritur virum possit quis pacisci vt ꝙ. non teneatur de dolo:ꝛ dico qđ non:vt est ter. in.l.j.§.cōueniat.ff.depo. quia cōuentio hec est contra bonam fidem:ꝛ bonos mores:ideoq; nec sequendam ter.ibi dicit.

¶ Decimo queritꝰ vtrū sine dolo incurrere possit ꝙ. ꝙs penā ſpālē.i.excōicationē,platam a iure vel corporalē ꝛ de excōicatione quidem dico vt j.excōicatio.vlti §.iij. De pena vero corporali dico quod nunq; sine dolo imponenda est ſm gl. ꝛ Bart.in.l.in actionibus.ff.de in lit.iur.ꝛ bal. in.l.opera data.C.qui accusa.non pos.ꝛ.d.l.in lege. Ubi dicit Bar.qꝺ in pena corporalibus vel irrogantibus infamiam lata culpa non equiparatur dolo:ꝛ gl.in.d.l.in actionibus. approbata communiter:ꝛ Bar.in.l.qđ neruꝫ.ff. depo.ꝛ.d. l.in lege.dicit qꝺ in cā sanguinis:statuo vel fame:lata culpa non equiparatur dolo.ideoq; in his verus dolus requiritur:non obstante quod Ange.in.d.l.in actionib⁹.teneꝫ contrariū dicat paruinsi cōsiliū contra Bar.consuluisse in hoc quia si consideret.l.j.C.de nexa.verior est opinio Bar.ꝛ iura que angelus adducit in cōtrariū continent casum speciale.

11 ¶ Undecimo q̄rit vtrū iuris ignorātia excuset a dolo:ꝛ ꝙs a pena ad quā incurrēdā requirit dolus ꝛ dicit Ly.in regula ignorātia.ll.vj.qđ sic qr licet turis error sit lata culpa non tñ est dol⁹ vt.ff.de his q̄ not.infa.l.j. vbi ē glos.singularis: facit.l.j.ff.de obliga.ꝛ quod no.bar.in.l.si ḡs tā tā.C.vij vi.vbi dicit qꝺ minor credēs sibi licere rē tuā sine cuiuslibz autoritate occupās nō incurrit penā.d.l.si ḡs.qr nō ē in vero dolo:ꝛ alleg ar.l.j.C.si auer.delic.ꝛ sequit. do.An.in.c.j.de bo.ꝛ cōtu.allegās.l.si ex causa.§.ſ cōmissiuꝫ.ff. de mino.Et pro hoc etiam.s.qꝺ ignorantia excusat a dolo est text.ꝛ ibi bal.in.l.sed ꝛ si lege.§.ff. de per.here.vbi error turis excusat ab inuasione ḡs dicatur ꝓpedo.Item tz Saly.in.l. senatus. C.de his q̄ sibi adscri.aliquid in testa.ꝛ an.in.l.si ḡs §.dott.ff.de turis.cōm.iud.vbi allegat butri. fortius dixisse:qđ etiam ignorātia turis naturalis excusat a vero dolo:ꝛ ad.l.ij.C.de ius vocā vt ꝓbatur vt qꝺ ibi nō requirebat ver⁹ dol⁹ sed ꝓ sumptus⁹.Et ita tenuit do.butr.in.l.regula.ff.de iur.ꝛ fac.igno.Et vbi ang.limitat in.l.ij.ff.qđ ḡs qꝺ iur.verū nisi doctor vel assessor cui turpe est turis ignorantia. Et idē ang.dicit in.d.l. senatus. quod credit allegāti se ignorasse ius ad excludendum dolū ꝛ ꝙs penam qꝺ esset imponēda ꝓpter dolū ꝛ dicit ibi esse casum. Ex ꝑdictis ꝺ colligē qꝺ vbi ius vt statutū requirit verū dolū ignorans nō incurrit penā cuius quātificacionis sit culpabilis:tz alio mō sit puniēdus ſm modum culpe vbi ℵo ius vel statuta requirit dolū ꝓsumptū ignorātia crasse ꝛ supine nō excusat:qr est in dolo ꝑsumpto.qđ ꝓz in cēsuris ecclesiasticis: que cū requirāt dolū ꝑsumptū taliter ignorās nō cuitat illas:vt ꝓz in.c.vt alarū periculo.de cōstit. ll.vj.secus si esset in leui culpa ignorantie.

12 ¶ Duo q̄rit vtrū ignorātia iuris te excuset a dolo:ꝛ dico qr sic:ꝛ quēlibet:vt no.Bal.i.l.cū tarū in pncā.col.de ℨct.ll.vj.vbi dicit quod perturbās alterū ī possessionem:et intrusta cā:potās sibi licere excusatur a pena statuti puniētis in cētuz qꝺ dolum requirit:ꝑ notata i.l.plagij criminte. C.ad.l.faulam de plag.nerat etiā Jo.an.in ti.de arb.in additio.ad spec.ꝛ idez no.in.c.j.de elec.li. vj.ꝛ ba'.in auf.generaliter.C.de epis.ꝛ cle.ꝛ sequitur do.And.de re.in rub.de arb.col.xxviij. et ꝓ hoc gl.in.l.vnica.§.fi.in magna gl.ff. si quis iudici non obtē.ꝛ Bar.ꝛ ang.i.l.j.in fi.ff.de abi. Inno.in.c.de seruorū.de seruis non or.

Curia. Capiduo non est ordinandus. vide infra ordo.

Curam. Cura alarū dupl̄r ōr. Primo ḡdez stricte:ꝛ sic secundū Inn.in.c.cū tanti.de offi.archi. est ꝓ ligādi solutēdi i foro pniali q̄ nulli cōuenit ꝓ⁹ nisi sacerdoti:vt probatur.xxj.di.in nouo.de pe. ꝛ re.ois quā ēt ḡdez sacerdos simul cum ordine accipit:tz nō tñ ois vel illos qui sibi non sunt cōmissi. Et sēdo large ꝛ est ꝓ⁹ cēsi ēdi ꝛ recipiendi ī eccl̄ia cogēdi ꝛ puniēdi exceſſ⁹.xxj.di.j.subq̄ ēt est excōicare:sterdicere suspendere ꝛ hmōi:q̄ sunt ad morum correctionē.de elec.duduum.ei.ij. Et ō vtraq; harū intelligitur.c.ō multa.de ꝑbē.

¶ Curator quis sit vel esse possit:ꝛ quomodo differat a tutore:vide.j.tutor.

¶ Curtalis vr qui ne ribus curte ligatus:principibus adulatur.xxxviij.di.nomine.ꝛ dt.ij. qui in aliquo curiales etā dicunt aduocati in causa sanguinis:vel milites seu officiales exercēces seua dt.ij.aliquātos.ꝛ.c.seq.ibi etiam qđ ꝙ prohibentur ordinari:vt.j.ordinandus.§.ij.

¶ De curiositate.

Curiositas ſm.s.th.ij.ij.q.clxvij. est vitium circa inordinatum cognitionis appetitum:ꝛ est in vtraq; cognitione possibiliter sz intellectiua ꝛ sensitiua est etiā secundū supple.curiositas superfluum studium ad aliquod peragendum. qđ ꝓbat: qr idē o.tho.ij.ij.q.clxxv.dicit quod artifices ornamentorum peccant inueniēdo superflua ꝛ curiosa:tz fallitur:quia talia non dicuntur curiosa in ordine ad artifices:nisi superfluē velint cognoscere ꝛ experiri:sed in ordine ad mulieres vel homines vanos qui superflue appetunt talia cognoscere cognitione sensitiua ꝓpter visū.

¶ Primo vero q̄rit qđo possit esse vitiuz curiositatis in cognitione intellectiua:ꝛ dicit idē vbi ō.qđ veritatis cognitio de se bona est:sed potest esse mala rōne alicuius ꝓhibitoꝝ.vj.modis. primo inquātū inde ḡs superbit.secdo inquātū ea vtitur ad peccandum.tertio inquantū inde retrahitur a studio sibi necessario incūbēte.quarto inquātuz studet discere a quo nō tz.pura futura a demonibus:quinto in q̄ntum cognitionē dei.sexto iquātum ad hoc studet,ō.ingeniū ꝓprū facultatem. 1.

¶ Secdo querit qđo esse possit circa cognitionē sensituā:ꝛ dicit idē qr studium circa sensibilia cognoscēda dupl̄r pōt esse vitiosum primo inq̄tū nō ordinat ad aliqđ vtile:sed potiꝰ inde auertit.secdo inquantum ordinatur ad aliquod noxium: sicut inspectio mulierum ad ꝓpositum ēt̄iā ꝛ cognitio de factis aliorū ad detractionē:si affit ordinatur ad necessitatem sustentationis vel intelligētiā veritatis est virtuosa curiositas. 2.

¶ Tertio querit quot modis sit mortale:ꝛ dico quod sectūm ab doc̄ ꝛ ab Aler.colligit est mortale septē modis in parte intellectiua ꝛ sensitiua simul. * Primo quātū ad finē:vt si ordinat Curan finē qui sit mortale pcm. * Secdo quātū ad ꝛ iiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tas se-ptez mo-dis est mor-tal.

eos a quibus vult cognoscere puta a demonibus vel alijs a ꝙbus ꝓhibet sub ꝑcepto.xxvj. q. j. illud. * Tertio ꝯtū ad ea ꝙ volum⁹ cognoscere ꝙ sunt ꝓhibita: vt velle deliberate ꝛ a ꝓposito audire petūn et⁹ qui cōfitet alteri: incātationes aliqsi ꝛ diuinationes hmōi ꝓhibitaq; sillis culpa est discere sicut docere prohibita. l. culpa. C. de male. ꝛ ma. sez nisi aliquis bonus finis excuset: puta ad ista ꝓpugnādū facit. c. nec mirū. xxvj. q. v. Et idē tz sum. an. ō ꝙcūq; q; sine mortali exerceri nō pōt: sz hoc nō est verū nisi forte in his que sunt mortalia de se puta ī duello: vel torneamētū ꝙ cessante ſtarnto ecclesie posset ī casu fieri sine mortali non est mihi mortale videre: qz hoc nec de se nec ab ecclesia prohibiti est ꝛ hoc nisi placeret mihi peccatum alterius puta quia volo illud fieri vt videā: secus si nollē illud fieri ſti volo videre ſi fit. Immo hmōi ꝛ ſ quod sit mortale videre duellū nisi adsit aliq complacentia de malo vel piculi: ꝛ de hoc. ſ. ludus * Quarto ꝯtum ad cognitum seu visum cui⁹ visio est videndi probabiliter periculosa de mortali sicut cōiter accidit volētibus videre homines aut bestias coeūtes: aut genitalia mēbra maxime sexus alteri⁹, aut videre vel audire mulieres in loco piculoso sibi puta in ꝓstibulo: aut velle scire qđo fit aliqđ peccatū cuius cogitatio vehemēter ꝛ periculose mouet: aut hoīes ex alio pugnātes videre etiā si ipsa pugna displiceat: qz inde faciliter sequitur complacentia de malo alterius: ꝛ gñaliter idē dico in omnib⁹ quoꝝ notitia est volenti nosce re: piculosa de mortali. Quinto ꝯtī ad ea ꝙ propter curiositatē omittunt puta qz necessario faciēda incumbūt vt si quis omittit scire necessaria ad suū officium: vt inrēdat poetto vel architecture: vt multi ſlati ignorātes. Facit c. nōne. ꝛ. c. vnico. xxxij. di. * Sexto ꝯtī ad modū puta qz pp cognitionē nāt̄ scēdam exercet ꝓhibita: puta sup stitiosa aut ꝓhibita pātē puta ratus ipudicos. * Septimo ꝯtī ad scādalū qđ inde paratur proximo qui inducē ad mortale: puta ad detrahendum: aut aliquid tale.

¶ De custode.

Custos est triplex. ḋđ. l. accipiēs mercedē ꝓ custodia ſspecialiter: ꝛ accipiēs đđē sz nō ſspecialiter ꝓ custodia ꝛ nullāoino accipiēs mercedem.

q95. ¶ Primo vero ꝥrik ꝓ culpa custos teneatur ꝛ dico quod primus tenet de dolo ꝛ lata leui et levissima culpa. Fm gl. in. l. ḋ mercedē. ff. loca quod timita quo ad lenissimam qñ primus tenebatur ō leui: puta qz mercedem acceperat: licet non ꝓ custodia sz forte ꝓ suo opere. vt. ſ. locatio. §. vsq; secundus vero tenetur de dolo ꝛ lata ꝛ leui culpa. vt in dicta gl. tertius vero tenetur solum de dolo ꝛ lata culpa sicut dicetur de depositario nō accipiente mercedem qz ratio est vna.

¶ Secdo ꝥrik ꝙ sit ratio ꝓdictorū: ꝛ dico ꝙ quādo ſsum⁹ in ꝑctu in quo ḋs tenet̄ solū de dolo ꝓ ꝛ lata culpa. vt in deposito acceptio mercedis ꝓ custodia facit vt teneaē de leui: ꝛ sic intellige. c. bona fideo. depos. ī. l. j. §. si vestimēta. ff. depo. si vero sumus in contractu in quo tenet̄ de leui culpa sicut in locato qñ res nō requirit diligentissimā curā: sic acceptio mercedis ꝓ custodia facit vt teneatur de leuissima: ꝛ sic intellige. d. l. qui mercedē. ꝛ. l. dño. ff. loca. Immo tenet̄ ētiā ō culpa earum quorum opera vtit: si ipse diligētiam nō adhibuit. l. si mercēs. §. ḋ colōnā. ff. loc. ꝛ. l. itē ꝥrītur. Si ſti locat ḋs operas suas in re que curam diligentissimā requirit: vt in gēma expoliēda: aut veste preciosissima incidēda. tenet̄ ētiā de leuissima. d. §. ḋ columnā al's aut de leui ſsi. ꝛ sic vera est glo. in. d. §. sed de poc. vide. ſ. locatio.

¶ Tertio ꝥrik si custos neget se dolo vel negligētia amisisse ḋs probabit: ꝛ dicit gl. l. d. l. ḋ mercedē. ꝙ ipse custos. ar. ff. de eden. l. si ḋs. §. vlti. et hoc verum est quo ad forum cōtentiosum: sz quo ad penitētiale dic vt. ſ. lex. §. ix. Et idē dic de custode cereris. ff. de cus. ꝛ exhi. re. l. vlti. ꝛ idez de deposito. c. bona. de po. cū cōcor. in glo. Jn aliis aūt casibus regulariter qui dolū allegat: dz ꝓ probare. ff. de proba. l. quoties. §. qui dolū.

¶ Quarto querit̄ an sit liberat⁹ a custodia custos carceris si ptās dubitans mittat familiam suam ad custodiā: ꝛ dicit bar. in. l. si vt vero. §. si de me. ff. cōmo. ꝙ per appositionē custodis non vt remissa custodia: vt l. l. si mei cā. ff. cōmo ꝛ hoc secundum eundē facit ad qōnē de eq locato: cuius quo ḋs famulis misit: qz ꝺductor ꝓ hoc nō minus tenet custodire: sz gl. in. d. §. si de me. sz ipse dicit qđ si cōstat qđ locauit equū ꝛ famulū: negligentia famuli nō excusat dolū ꝺductoris. d. §. si ō me. qđ intellige ante ꝙ redda equum famulo: qz si post redditionē perit: nō tenet̄. vt in. d. l. si mei cā. si Xo cōstat ꝙ famulū misit ꝓ custodia ꝛ hoc fecit ab initio: cōductor non tenetur de custodia: vt ptz ex dictis: si aūt nihil appareret vtraq; locauit simplr: tunc in dubio non vt remissa custodia. vt. l. pe. cū sua gl. ff. vsufru. quem.

¶ Quinto queritur virum custos castre teneat de custodia si in fine anni quo ꝓmiserat custodire obtulit illud ḋño qui illud non recepit ꝛ deinde captū est ab hoste ꝛ dicit Dynus quod non videtur vltra se obligasse ad custodiā: g. l. si mora. ff. so. ma. vnde non tenebitur plus de culpa lenissima sicut primo anno. immo dicit quod ō ea non tenetur dato quod ex tacita turnitate videatur se obligasse ad custodiam sequentis anni qz talis culpa ex pacto expresso debita non. u.

telligit repetita in tacita locatiōe operarū Bar. vero in dicta. l. mora. tenet ꝺistincte qđ etiā si nō fecit oblationē castri ḋño: nō intelligitur iterū se ad custodiā obligasse ꝛ idē ibi tenet Jmola.

¶ De damnato.

Damnatus a damno ꝺr qđ est punio ꝛ a ꝺucto: ꝛ ꝺr damnatus qui est sententiatus proprie quidem ad mortem que est damni principale. deinde vero ad exilium: quod est moris ciuilis: qui ꝓprie dicitur bannitus vel proscriptus vnde sccūduz bar. in. l. supplicij. ff. de bo. dā. damnat⁹ ꝺr qui ad mortē ſz ꝓscriptus est cui seruat quidē vita: ſz ciuitas vt libertas adimit: qđ itellige proprie.

¶ Primo Xo ꝥrik an restitutio ꝓ ꝓncipē bānato vel bannito: illa restitutio retrotrahatur ad bona alienata ī alijs medio tpe: sic vt ille restituere teneatur. ꝛ dicit He. in. c. ꝙuis de reseri. li. vj. quod nō: si restitutio fctā ꝑindicat iuri ꝗsito ipi tertio: qz in tali casu integratio nō fit: ꝛ ista est casus. d. c. ꝙuis. ꝛ in turib⁹ allegatio in gl. ibidē: tātum. ff. de lib. ꝛ posth. si aūt restitutio non ꝓcludicat nisi restituēti: reintegrat ad oia amissa: ꝛ et oia sunt restituēda: ꝛ sic ꝓcedūt iura allegata in. d. gl. ꝓ opinionē Jnta. arg. c. cū dilecti. de dona. Et hoc tz Joā. de imo. ꝛ sequit̄ sum. ang. sine limitatione: sz pau. in. c. lxxv. incip. xpi etusq; matris. dicit ꝙ si interueniat vera in integrū restitutio: vt qz princeps ex certa scīa illum restituit aut qz aliter constat de principis voluntate ꝙ actū retrorrahi voluerit cum alteri⁹ ꝓiudicio: re cuperabit oīa ettiā medio tempore alteri acquisita a secus: ꝛ sic intelligit. d. c. ꝙuis. ꝛ. c. si ꝓ testimonium. de reseri. li. vj. ꝛ Hemi. ibi ꝙ illa restitutio non trahitur retro ꝓiudicio tertij. Et addit pau. ꝙ dicta clausula ex certa scīa habet vim clausule ex plenitudine potestatis: vt vult glo. no. in. c. ad hec. de reseri. Et hec nota qz faciunt ꝓ legitimato post mortē testatoris vt non ꝓiudicet ventibus ab intestato etiam si non adierunt hereditatem: qz talis legitimatio est quedam restitutio naturalis. l. fi. C. de nata. secus autez si ante mortem testatoris: qz ꝓiudicat cum nullum aduciuus haberent. l. post emancipationem. ff. de lib. leg. vide etiam infra gratia. §. iiij.

2 ¶ Secdo ꝥrik an ḋnatus ad mortē possit ḋisponere de rebus suis. vide supra alienatio. §. xxviij.

3. qō. ¶ Tertio an ḋnatus ad mortē possit fugere de carcere vel qñocūq; vide. ſ. fugere. in prin.

Damnum a diminutione rei dictum a tactura differt. vt not. Jo. an. Jnno. de elec. quia sepe. li. vj. ꝛ dicitur damnum quod subito ꝛ nobis neſciētib⁹ fit: sz tactura sciēter ꝛ vltimo patimur ꝓ quie: ꝛ ḋr a tactu ve tactēdo merces ī mare: quā-

nis etiam sumat aliqñ ꝓ oī ḋāno ab extrinseco illato: ꝛ ḋr a tactu lapidis vel alterius offensui. Quotuplex sit damni pro ꝙ tenet̄ ḋs restituere infra restitutio. sc̄o per totū: vtrū ḋānificatus possit sibi satisfacere de bonis ḋamnificātis infra debitum. §. xj. ꝛ infra furtum. §. xiij.

¶ De debito coniugali.

Debitū cōiugale ꝺr actus ḋ ꝛ ꝑcto coniugio debet̄ cōparari. l. coitus ḋ rōnez debiti tō hz: qz sub pena peccati mortalis illum coniuges inuicem reddere tenentur: sc̄im docto. ꝛ apostolum. ſ. cor. vij. nisi excuset causa rationabilis.

¶ Primo igit ꝥrik ḋ sint cause vel ḋ sint casus excusantes coniugem ne reddere teneaē: ꝛ dico fm pe. ō pa. in. iiij. di. xxxij. qꝛ sunt quatuor cause. q. qō. c. cā.

* Prima est ipotētia coeūdi: siue pp actū ꝓcedētē: qō tñ in muliere cōiter locū non hz siue ꝓpter aliā cām licitā: vt fm. o. tho. leiunij modera tū: qz ipossibilitez nulla est obligatio. ff. de re. iu. l. impossibilis. nec tenet̄ fm Archie. vir vti callidis vt sit potens sz sufficit vt se nō reddat impotentez. vñ peccat mortalr fm Ric. qui mō illicito scienter se reddit impotētem. non aūt mō licito puta orando bona intētiōe: immo fm archi. reddendo se ipotentē hoc mō indiscrete peccat: ꝛ vt credo mortalr si aduertit. ꝛ ē notabilis excessus qz facit ℨ tuſkitiā. ꝛ vtriq; iputat si pp hoc alⁱ incidit ī dānabilē corruptelā imo ſz archie. non est ꝓsulēda vxori pnia pp quā reddat ḋefortis suo viro: aut ꝓiudicet conceptiōi vel ꝓoli.

* Secō est qñ inde reddēti piculū imineat in ꝑsona. l. mortis vel infirmitatis: ad qđ cām reducitur alia quam idē ponit q sez est lepra: qz cum inuxsanus nō teneē fm eū reddere debitū cōiugi leproso: si inde imineat piculū mortis vl' simile infectiōis imo eo casu nō tenet̄ cohabitare. si Xo tale piculū nō imineat ēt si inde ghēt lepros⁹ sili⁹ reddere tenet̄: qz melⁱ⁹ est velle esse quam nō esse. maxīe si sibi imineat spūale piculū corruptele. Jn hac tñ re medicis credēdū est: q̄ dicunt ꝙ magis imineat piculū viro si muller stille prolē ℨ mulleri si vir: vñ si muller est in vltia spē lepre qđ hz leonina: non vt dubiū qñ vir nō teneat. Hec ex illo: ꝛ concor. archie. Et iuxta hoc intelligo. c. si. de ꝓiu. lepro. ꝛ. i. h. ꝛ richar. qđ dicit ꝙ reddere tenet̄: hz nō cohabitare in eadē domo sz ꝓpter qz nō ita est piculū infectionis in reddēdo sicut in cohabitando: qđ verū est vbi piculuz non imineat ꝺdicti. Vñ sum. ang. male sentit ꝙ Cartheā tenet̄ indistincte: qz nulⁱ⁹ ad hoc tenet̄ nisi ſsaltem cōsistentia subiecti: sicut ꝛ natura ꝓtius reti sumnet nutritiue ꝛ augmētatiue gra subiecti quā ministret gñatiue gra spēi: vt dicit per. de palu.

Male etiam adducit Richar. ad illuz sensuz: v

Universidad de Deusto
Biblioteca

pz ex rone richar. got. tñ sentit q cõiugi leprosomanenti separi a leproso alijs cõiunx sana tenetur cohabitare. non afir tñ maneat cũ leproso fz prima opinio est. ꝑhabilior. Facit. d. c. ij. Eadẽ afir rone necessario reddẽdi est debitũ contugi fatuo vt furioso. l. fm richar. q̃tico reddi pot sine periculo, ꝓprie ꝓpone. * Tertia est fornicatio: qi fornicanti aiꝰ debitũ reddere nõ tenet: qz ex hac rone vir vxoꝛ ẽ dimittere nisi i aliquibus casib⁹ de qb⁹ infra m fimonijs. vij. Et si accusata vxor de adulterio pẽdeat lis fm Richar. si notorii est illã esse adulteram: vir nec exigere: nec reddere dz: aliquin mortaliꝛ peccat: misi forte abstinere ab adulterio vellet. q agere pñam: quo casu pt eã reconciliare sibi. xxij. q. j. c. j. si afir nõ est notorii. i. notũ sibi: dz reddere petenti. tñ q̃ ei to sibi de vxoꝛis fornicatiõe cõstat: fm. l. Tho. reddere non tenet: alr nõ solũ incurreret trregularitatẽ bigamie: fz ex tñ gñaret sibi ptudiciũ accusandi: q si ecclia ẽciperet reddit̃onẽ non tenetur reddere si infradies paucos põt. ꝓbare. ar. c. soleꝫ. de sen. ex. lib. vj. tenet. Ho si ꝓbare non põt. ar. xj. q. iij. c. j. Et idẽ in casib⁹ in qbus separari põt matrimonium. vt infra m fimonium. tñ. * Quarta cã pot addi religio quã fcz alter cõiugũ vult intrare: qz reddere nõ tenet statiz: fz dz sibi statut tps infra qõ ingredi teneat. de cõuer. cõiug. ex publico vbi determinat tps duoꝝ mensiũ: vbi vt Pasi. post gl. illõ tps sub iudicis arbitrio taxãdi foret: fz de facili ab illo termio nõ sit recedẽdũ. Si afir religionẽ nõ vult intrare: adhuc nõ tenet statim reddere. Scto matrimonio: fz tãtũ tpis cuilibet dãdi est. q̃ tũ sufficiat ad obseruãdas debita q honestas solẽnitates: vñ afi dictionẽ reddere non tenet: nec pot altq̃s vt dicet. Et vult. s. Tho. q tps duoꝝ mẽsiũ statuatur volẽti intrare religionẽ q intrare nolẽti: vt deliberet de religiõe vt ꝑparet necessaria ad nupt. q ne vilẽ marit⁹ habeat vot ẽ: quã nõ fuꝑtrauit dilatãi: q idẽ alber. * Quinta cã additur locus sacer: aut public⁹: aut oĩs in quo salua honestate reddi non pot fz. s. tho. * Sexta etiã cã addi pot gñalis: fcz pena interuenies: qi is qui reddendo peccaret mortaliter aut etiã venialiter reddere non teneꝛ: nisi sit in sua ptate facere q illa redditio non sit ꝓcius: vt qñ reddit intentione illicita quã mutare pot. Et afir ꝓcius mortale redditio vel eius negatio in. ix. casibus fm pet. de pal. de quibus habet in. ix. §. sequentibus. ¶ Primo fcz rone intentionis. fcz fidoratiõe loci tertio ratione modi. q. est cõtra naturã. quarto ratione aboꝛsus. quinto rone mẽstruoꝝ. sexto rone ꝓnouationis. septimo rone iniuste negationis. octauo ratione impedimenti voti vel affinitatis. nono ratione adulterij alterius comparis.

¶ Scõo ergo vt sciaꝫ qñ dicta hoc accidit mortale: q̃rit⁹ vtrũ actꝰ coniugalis sit aliqñ mortalis ꝑcipi rone intentionis: q dicit pe. de pal. q sic: qñ intentio est mortalis. pura ex libidine tãta q̃ infra limittes matrimonij nõ sistat: sed idem faceret cũ ꝺilectꝫ ꝓsona occurrente inherens voluptati: vt fini vltimo ꝛ in hoc concoꝛ. s. tho. bona. rich. q oẽs: fz fz ẽsset pet. si tñ ligit si actu cogitet ꝺ tali mordinatione intẽtionis: vñ q̃ris q̃s intendatur voluptatis appetitꝰ: si hoc alia ꝓsona non cogitetur: nõ est mortale: etiã si q̃s ita esset dispositus q̃ deliberaret de alia si occurreret mentis: q̃ habitibus nõ meremur aut demeremur sed actibꝰ. Et idẽ vt archi. qñ vir in coitu ad aliã dilectam carnaliter intendit: aut vxoꝛ ad aliuꝝ.

¶ Tertiũ q̃rit vtrũ sit mortale: qñ locꝰ est sacer: q ei⁹ ea hoc distinguit rich. qz nec reddere nec exigere licet si ibi sint coniuges breui tpe si tñ longo tpe ibi sint violenter: licitũ est reddere et exigere. s. th. afir q pe. in dũ. dicit simplr q̃ in loco sacro ꝓiunx debitũ reddere nõ tenet. qz nõ ita tenetur in oĩ loco sicut i oĩ tpe. cũ tps nõ possit q̃ hoc violari sicut locꝰ. Et nec i oĩ alio loco: nisi honeste seruata: qz nõ ꝓ publico vtrũ afir hoc sit mortale aut veniale hoc nõ dicit. fz per. ꝺ pal. simplr dicit hoc esse mortale: etiam si alt⁹ locus haberi nõ possit qz nõ fz ꝓp hoc sacrũ locũ violare: cum hoc non sit necessitatis sicut vsinã effundere: vñ certũ est quod petere nõ fz inoꝛ: fz nec alter reddere teneturꝛ: cum hoc fieri nõ possit sine irreuerẽtia sacri loci: q indiget inde recõciliatiõe ex natura facti fm Jo. an. fz p accẽs sit occulti: hec ex illo. Ego ho distinguo: q dico hoc esse mortale si fiat ex libidine ẽ alias intentione venali: vel cã sanitatis aut ꝓlis aut alia cã tpali: qz violatur locꝰ sacer sine necessitate. q ꝓpter cũ irreuerẽtia. nõ afir si fiat ꝓp bonũ aĩe ad euitãdã tilietatẽ y corruptelã in se vel socio etiã si in ipso exercitio actus ꝛterueniat voluptas venialis q̃ ꝓius in intẽtionẽ nõ fuerat ex q̃ intẽtione ꝓncipaliter accẽrit pẽsandus. Quo casu ẽt recõciliatione nõ indiget: qz cessat irreuerẽtia vt. s. consecratio. q. s. v. casu. tñ. Et ista ẽ mẽs richardi subtũgẽtis: qñ in tali casu nõ ꝙ debere intelligi tilia. ꝓhibitio qz nõ est ponẽd⁹ laqueꝰ aliꝫ ꝓp mõitiaꝫ loci ex quo ꝓtz q̃ loquit qñ imminet periculũ aĩe solũ vñ male rosel. hoc tenet indifferẽter.

¶ Quarto an sit mortale rõne modi ex natura q dico q modus naturalis q̃tũ ad sitũ fm oẽs est: vt mulier tacet in coitu dorso ꝛ vir sup vẽtrẽ eius inclinat. obseruãs ad seminãdũ vas debitum vñ fm. s. tho. in. iij. di. xxxj. in lit. duplex ẽ modus coeundi ex natura. Primꝰ qz vas debitũ nõ feminatur ī femināꝺo: hoc fz oẽs ẽ mortale nõ solũ in viro id attẽdãte. fz ẽt ī femina si huiꝰ sit cã: imo

si hoc pattak. nec excusat eã animi displicentia. aut timoꝛ odij. aut ꝛbem. aut incõtinẽtie mariti vel hmõi: fz sola violẽtia absoluta. Scõo est cũ seruat debitũ vas: fz nõ debitus situs a quo deviatur pars lateraliꝛ coeũdo magis sedendo: magis stãdo vel mulieres supergrediẽdo maricbe stiaſr. i. retro accedẽdo circa que sunt opiniões. Quãri esti ad supgressionẽ mulieris pe. ꝺ pal. dicit esse mortale: intellige si ꝛ tali situ ꝛsumak nec. q idẽ hẽri. boich. m. c. ingressiõi. de sentẽ. exc. cuius rõnem assignat: qz ille mod⁹ nõ ꝙuenit in fussiõi q receptioni seminis: vñ vt impediri gñatio. ꝓprie: sed hoc dico falsum: qz marrit trahit semen ad se: ẽt si mẽbrum virile nõ intret claustra pudoris: sicut ꝙcipiunt mulieres in balneis vbi viri spermatizãt: q. s. tho. narrat in quol. q̃ filia ẽgo in sinu ꝓfi in somno polluti concepit saltio pudore virgineo. Quantum vero ad reliq̃s modos dicit idẽ Pet. q idẽ Henri. simplr q̃ est mortale si fiat hoc se cã voluptatis sine cã rõnabili. qz est abuti sacro ꝙtũ sicut esset mortale peruertere scienter ritum q vsum alteri⁹ sacrẽ. non solũ in essentialib⁹: fz ẽt in accidẽtalibus: nõ autem si hoc fiat ex cã rõnabili. Sed dico q voluptas sistẽs infra limites matrimonij: non peruertit vsum huiꝰ sacri: qõ sez est ẽt in remediũ alio quin accedẽs mõ naturali ad suã cã voluptatis peccaret mortaliter. Et idem sentit cum Pe. gl. Ray. excepto q non videtur distinguere supergressionẽ a reliqs modis. fz in oĩbus hmõi dicit esse mortale si fiant cũ voluptatis: sed q̃ nõ ꝓbat nihil ad eã dico. Sum. ãlit ang. q ro. tenent ista non. esse mortalia etiam supergressionem: modo possit mulier retinere semen aliter est mortale: fz ratio nõ cõcludit: qz natura vel matrix de semine aliquando parum retinet abiecto reliquo q sequit ꝙceptio: qz si trahit semen distans multo magis retinet sibi contiguum. * Et ideo dico tria. * Primũ q̃ in oĩbꝰ hmõi sunt coniuges aciter increpãdi qñ ex voluptate hec faciũt tanq̃ pctores bestijs que modũ sui obseruant. * Secũm q̃ cõpatiendum est existẽtibꝰ in matrimonio: qz in talibꝰ actibꝰ parũ aut nihil habent rõnis. * Tertiũ q̃ seruato vase nihil talium auderẽ dicere de se esse mortale ẽt supgressionem vel retro accessionem fz solũ ex intẽtiõe vel intẽtione voluptatis nõ sistentis intra matrimoniũ vel aliquo hmõi. vñ si subest rõnabilis cã oẽs ti modi licet: qõ ꝓbari põt rõne sic. Nullus ẽm coitus matrimonialis ex q̃ sequ põt gñatio. q in quo seruatur finis sacri huiꝰ possibiliter est de se mortalis: qz qui aliquẽ coitũ condemnat de mortali hoc faciunt ꝓpter aliquã illaꝝ ratiõũ. Sed oẽs predicti sunt hmõi: qz fm Alb. magnũ in oĩbus talibꝰ sed põt gñatio: vt etiã patet ex dicto. q seruari potest finis sacramenti: vt. s. intendak aut ꝓles aut remediuꝫ corruptele. Alii tñ modi nõ sunt de se illiciti: fz licite obseruantur ex rõnabili cã puta infirmitatis vel periculi aboꝛsus aut naturalis dispositiõis vel huiusmodi. Probak ẽt auctoritate. Rã dicit. s. tho. in. iiij. di. xxxj. in. ij. Q̃ si vas debitũ ꝓtermittit semper est mortale: qz impedit gñatio. q totaliter intentio nature frustraꝛ: qñ afir ꝓtermittitur debitꝰ modus fm situm. nõ est semp mortale vt q̃dã dicunt: fz pot esse signũ mortalis ꝙcupiscẽtie: quãq̃ etiã sine peto esse pot. qñ dispositio coꝛporis aliũ modũ nõ patit: in q̃ ꝓtomagis a naturali dispositione recedit tanto est graue. hec ille: qui vt pz non distinguit supgressionẽ ab aliis modis. Et qõ dicit de dispositiõe coꝛporis intellige de ẽcitegritudine vel periculo suffocãdi fetum: aut alia ratiõabili cã fm xx. Albe. et magnus. q. o. th. sua forte audiuit: dicit in. iiij. q nihil hoꝝ que facit maritus cũ vxore seruato vase debito est ꝺ se mortale: fz pot cẽ signũ mortalis ꝙcupiscentie: cũ non subest infirmitas vl alia rõnabilis causa. preh. etiã q̃ fuit satis timoratus in decidendo dicit q de mortali argui non pfit vxoꝛes si timore xbem aut incõuẽtie viroꝝ eis assentiãt ī hmõi ex q̃ de se fm alber. nõ sunt mortalia. quia de intẽtione exigentiũ nõ hfit iudicare. vt q hoc possint debitũ negare: nec de facili est precipitanda sna q̃ talis modus sit de se mortalis. hec ille.

¶ Quinto q̃rit vtrũ act⁹ mrimonialis sit mortale pcrũ rone pcuti aboꝛsus tpe concept⁹ aut part⁹: q ẽt pe. de pa. q ric. q sic si ꝓbabiliꝛ timeturꝛ: est ꝛ charitat ẽ exigẽdo q reddẽdo. si vero tpe ꝙcept⁹ vel impgnationis nõ est periculũ reddere debituꝫ fz q pot ẽt exigi sine mortali cum mrimonij sit nõ solũ in offm sz etiã in remediũ. Magis afir imminet periculũ tale circa principiũ cõceptionis: qz ꝛ fm Aluic. matrix post ꝙceptionẽ clandak ex delectatiõe: tñ aliqñ aperit q ꝙ materia nondũ coagulata diffgitur q effunditur nõ tñ erit mortale ex q nõdum erat formata materia si hoc nõ intẽdak. post partũ afir imediate dũ mulier est in puerperio fz deceat ꝓnẽtia doꝛ nec mulier sit purgata tñ nõ ẽ mortale reddere vel exigere fm pe. de pa. nisi muliꝛi inde esset periculi mortis vl aggrauatiõis. Et ad eius. dict. v. q. c. si cã. xxxiij. q. iij. q. c. nõ solũ. q. vij. loquuntur de honestate. q cõ. richar. Imo exact⁹ reddere tenetur fm optinionem communem doctoꝝ.

¶ Sexto q̃rit vtrũ sit mortale tpe mẽstruoꝝ: et dico q leui. xxix. ẽligit pena mortis viro reuelã. 6. q. t. turpitudinẽ mẽstruate: q muliꝛi apiẽti fontẽ sanguis fui qõ fz. o. th. ī. iiij. di. xxxj. ch. ꝓhibitũ fuerit duplici rõne. l. ꝓp imfidicitã q nocumentũ inde ꝓli sequens frequẽter q̃ tũ ad primã fuit

Universidad de Deusto
Biblioteca

preceptū cerimoniale ⁊ morale quātūcūq; ad sc̄om q: oīs vsus mr̄imonij q̄ impedit bonū ꝓlis: ad qđ ꝓncipaliʳ ordinat mr̄diat⁹ est. vñ pp sc̄am rōnē hoc ꝓceptū obligat ēt in noua lege licet nō ꝓpter ꝓmā. hec ille. Quib⁹ sic stātib⁹ distiguit qz si fluxꝰ mēstruoꝝ sit innaturalis mulieri. i. ꝓtor dinate ⁊ ꝯtinue ex aliq̄ infirmitate, puenīēs nō ꝓhibet accessus ad illā in. i. noua. qz mulier in tali statu ꝺtinere nō pōt: ⁊ oporteret vir̄ per petuo abstinere. hec ille, cui oēs in hoc ꝓcordāt. Et adde fm mentē eius quod etiam tali mulieri non est illicitū exigere qđ ēt Archi. tz ⁊ cōis schola. Si ẋo sit naturalis quē. i. mulieres sane determinatio tpis⁹ patiunt sunt opinones ꝛ Prie: quaꝝ ꝓtesta facit fm xx. vt ꝓfessor reprehēdere ⁊ quātūpōt ꝓhibere debeat nō tñ absolutionem negare nolēti abstinere a redditione vel ēt exactiōe. Et qđē Pe. de pa. tz vnā extremā. s. q nō sit mortale nec reddere nec exigere scienter etiā si credat inde mēstruū dñari: qz inde nō est hic malor timor de infectione prolis q̄ in lepra que exactionē non prohibet. Sed hoc est ꝓtra dicti ꝓceptiꝫ fi exꝑsse: motiuū auīt sui nullū est qz nō est eadē rō: qz si lepr⁹ solus nō coiret durante lepra nūq̄ coiret cū sit ꝓpetua: ⁊ sic nunq̄ nasceret ꝓles qđ est ei pec⁹ q̄ nasci cū monstruositate vel infectione: sec⁹ auīt hic qz mēstruū partū durat. eoq; cessante seq̄ pōt cōcepcio munda vñ dño ꝓhibuit hoc ⁊ non illud. Et hec rñsio est de mēte. s. tho. vbi. s. Alij aūt tenuerūt aliud extremum dicētes illicitā esse rā redditionē in muliere q̄ exactionē: tz vt dicit. s. tho. hec opinio vide rogare mr̄imonio p qđ dat vitro omnimoda potestas in corp⁹ mulieris q̄tū ad coitū: ⁊ adde tu hoc maxime verū in casu in quo loquit. s. tho. i. vbi maius periculū ꝺmineret. i. sp̄alis infectionis p dānatas corruptelas: q̄ pet⁹ est q̄ ꝓlem inficī. Ideo est opinio. s. tho. media q̄ ad mulierē menstruatā nō lz vir̄o accedere. nec etiam tali mulieri lz exigere debitū ēt si sit sterilis: qz q̄n patīt menstrua certū esse nō potest q̄ sit sterilis: qz qđā steriles in iuuētute ꝓcessu tpis fecundant ⁊ econuerso, vt ꝺz in. x. de ālibus. Si aūt vir debitū petat sc̄ēter ꝺz cum sc̄ibus ⁊ monitis auerterē: non tñ ita efficaciter vt possit ei occasio esse incidendi in alias dānabiles corruptelas si ad id ꝓn⁹ credat: si vero ignoranter: tñc pōt mulier aliquā occasionē ꝓtēdere: vel infirmitatē allegare ne debitū reddat nisi periculū viro timeat: tñ finaliter si vir a petitione non desistat ꝺz debitū reddere poscērti: passionē vero suā nō est tuti indicare ne vir inde abhominationē ad illā cōcipiat nisi de virī ꝓndentia ꝑsumat. Preceptū aūt dñi intelligēdū est quādo ꝓtercz volūtarie consentit. non q̄n si mulier inuolūtaria ⁊ quasi coacta debitū reddat. hec ille. Et hoc innuit dñs dicēs: aperuerit fontem ⁊c. i. si ipsa sponte reddit. Puto tñ esse mētē. s. tho. q̄ non sit mortale in viro exigere qñ sibi timet de corruptela illicita. nec facile pōt aliter ꝓlide re: qz magis animę sue q̄ corꝑi ꝓnde ꝓlis tenet consulere: in muliere tñ exactio semp est peccatū mortale: qz tpe mēstruoꝝ non ita mouetur vt de facili sit in periculo corruptionis.

¶ Septimo q̄rit vtrū sit mortale qñ cōiux filiꝫ 7.4
ꝓuenit, ꝓuocatiōis⁹ tactib⁹ eius⁹ hmōi: ⁊ dicit Pet. de pa. q̄ sic nō simpliciter: tz qñ in talib⁹ ꝓparatorijs ꝓpter se delectatur sicut si ex tactu polluatur extra vas debitū: aut si ditus his illicitis finaliʳ. i. nō intēdēs venire ad actū coniugalem. Si tñ hec fiāt cū vitāde fornicatiōis i se vl alio aut cā reddēdi debitū sicut colubi vsl q̄s se ꝓuocant nō sic tēdo in hoc delectatiōe: tz solū q̄rēdo ad actū illū, paʳi nō vꝭ peccatū: qz licet iuare corꝑ ad obediendū recte rōni. erit aūt mortale si hec ordinet ad volūtatē coit⁹ infra limites mr̄imonij: qz vꝭ idē de his q̄ de fine. hec Pe. d̄ decide dicit vnā repugnās predictis, s. q̄ lz sit mortale fundere semē extra vas ne sequat ꝓles. tñ non est mortale eadē intētione se retrahere ab ꝓlimenti actⁿ ne seminet nisi forte mulier ꝓuocet ad seminādū qz nō tenet actū inchoatū resumere nisi vxore petēte: ⁊ idē vt dicit vꝭ posse dicide mulierē que statim post coitū mingit vel se ergit vt semē emittat. Tz ista opinio quātūcūq; ad ꝑsidū est. Z. c. aliq̄s. xxxij. q. ij. vbi ꝺz meretrix ea q̄ ꝓlē suā interimit asq̄ viuat. i. asq̄ sit vt ꝺz. ⁊ eadem ratio est hic ⁊ in ꝓcurāte venena sterilitatio de quo ibi. Primum etiam qđ sequitur sum. ros. contra an. est valde irrationabile: qz si est mortale tāgere impudice manib⁹ ꝑsū intentione non consummandi q̄o non erit mortale cum hac intentione tāgere mēbra genitalibus ⁊ ingredi claustra pudoris: nō ēēt tñ mortale si talia agens cum intentione consummandi antefinem ex aliqua cā se traheret de consensu vxoris. Dicit autem summa Ange. ⁊ ros. q̄ in tactibus delectari non ad cognoscendū seu coeundū non est mortale nisi veniatur ad pollutionē: qđ verum est dupliciter. primo quando tactus non sunt impudici ꝓcedētes ex venere: sed ex amore: vt oscula ⁊ cōplexus honesti: sc̄do q̄n ꝓcedunt quidem ex venere sed de coitu non cogitatur ita q̄ nec includitur nec excluditur: ⁊ locus est aptus ad coitum si succederet eius voluntas aliter autem sunt mortalia: qz omnis actus venereus qui non est coitus coniugalis vel ad talem ordinatus actu vel habitu est illicitus.

¶ Octauo quer̄tur vtrum sit mortale: dene-gare debitum petenti o̅ino vel excusek aliqua ꝓ-

tione ⁊ dico q̄ est mortale fm omnes nisi subsit rōnabilis cā vl nisi ꝺcib⁹ aut ⁊ suaslōtib⁹ eā auertat: qđ tñ cū multa tristātia fieri nō ꝺz pp multa pericula: qz est ꝺ iustitiā ꝓtinī petenti nō reddere petere tñ nō tenet fm Richar. qz nullus tenet vtrum e suo: qđ intelligo nisi ad retardandā fornicationē in loco. Nec excusat nolle mltiplicare in ꝓle: nec ca fortior ita vel ediū nec tpis sterilis: puta quadragesima aut altua tempestiuis vl solēnitatis: tz tenet reddere petēti etiā interstatiue solū puta p nur⁹: qz nō refert vtrū verbis aut factis ꝺcēs sua exprimat voluntatē. ff. de leg. i. de q̄ bus, qđ maxime verū est in femina. qz vt dicit. s. tho. soler esse in hoc verecundior masculo. Que fm aug. de ancha. sup ep̄las pauli tripl⁹ hoc pectt primo Xbo: sc̄o signo: tertio cōditione qñ. i. vir scit eā debere petere ex verecūdia dissimulare. Et in predictis cōcordāt oēs doctores: quātum tñ ad tpis sacrū alex. dicit q̄ in solēnitatib⁹ est mortale cognoscere eā voluptatis: ⁊ idem reꝑ. q. nēt aliq̄ gl. qđ verū esse pōt rōne cōceptus sacre dict: nō aliter: qz capitula hoc dicētia cōsulunt ⁊ hortantur: nō autem ꝓcipiunt fm Richar.

¶ Nono q̄rit vtrū sit mortale qñ benedictiones vel habēti impedimentū voti vel affinitatis exire ⁊ dico q̄ sic. Rā guil. ⁊ rodo. dicunt mortale sartone: vbi cōsueuit adhiberi benedictio nuptialis qđ Richar. limitat q̄tū ad exigētē. Archic. quātūcūq; ad primā exactionē tñ: nō aūt quārum ad reddentē: vñ dicit. s. tho. in. iiij. q̄ si spōsa ad nuptū ꝓponit spōsum ad actū coniugalē qñ benedictionē credēs velle ꝓsummare mr̄imonij nō peccat nisi signa appareant fraudis exꝓssa: vt si sit ꝺditio multū ditās pp nobilitatē aut diuitias ꝺ reddere nō tenet. Inno. vꝭ quod non sit mortale in exigente ē pp euitandā fornicationem qñ ꝺditio cito dari nō pōt pp aliquā cām putabilem habendā nisi rōne scādali. ar. eoꝝ q̄ ꝺcitur infra obedientia in ꝓin. Unde ꝺz alber. q̄ dicti rodo. est nimis durū. ⁊ ide m vid. tur sentire In. no. ⁊. ꝺ. anto. in. c. j. de spon. qz lz consuetudo habeat vim legis: tamen lex non semp obligat ad mortale nisi sit ꝓceptiua. de elec. gñali. li. vj. ex ꝗbus vꝭ q̄ non sit mortale simpliciter consummare ante benedictionē: vt etiam innuit. s. tho. non est mortale cognoscere vxorem post verba de ꝓsenti ante q̄ in facie ecclesie dispensetur. quando quis ex iusta causa non ducit eā solenniter. puta quia terra est interdicta: vel si est senex ⁊ hmōi. Unde sponsus consulendum esset ad contrahendū multas pollutiones ⁊ peccata: quod si publicato matrimonio spōsa ducī vl ꝺdicī nō pōt consummetur. Habēs aūt votū simplex q̄uis 9.qđ
si cōtrahat tenet matrimonium: ⁊ eo consummato reddere debitum tenet: exact⁹ tñ exigere non pōt etiam fm Jo. an. lz videat tenere cōtrariū. ⁊ exigēdo fm. s. Tho. peccat mortaliter quasi facīdo ꝺ votū: qđ quātū est ex pte sui adhuc pōt implere. i. nō exigēdo. Et qz in voto ꝓtinētie solꝰ papa ꝺspēsat: iō ab eo petēda est ꝺspēsatio vel ꝺspēsatio exigēdi q̄uis aliq̄ vt guil. dicant eꝑ in hoc posse ꝺspēsare: qđ verū putarē qñ talis nec adire nec mittere posset romā. Et idez dicit casi. de eo q̄ relaxationē approbatā ingredit intentione ꝑseuerādi talis ingressus lz vim voti simplicis ⁊ fm aliquos solēnis: tz vt ditfuse deduxi i aurea ro. casu. lxxiij. ipsi tertij canonis nō intelligūt: qui intētionē ꝑseuerādi seu vitaꝝ mutādi: intelligit intētionē ꝓfitēdi in ipso ingressu qđ olim licuit etiā in mēdicātib⁹. Similiter d̄ post matrimoniū ꝺcti q̄ Xba de presenti cognouit cōsanguineā vxoris: exigere nō ꝑt sine mortali: lz teneat mr̄imonij ⁊ reddere teneat: ⁊ in hoc ꝺspensare pōt papa sine dubio: ⁊ fz pe. de pal. etiā eps: qđ archie. dubitat: ego vero credo verū vt in casu ꝓtinī. qñ. i. nō adest possibilitas adeundi romā: qz nō ꝺbit aīe remanere in laqueis ita faciliter: nec hoc intendit ecclesia.

¶ Decimo q̄rit vtrū sit mortale reddere vel exi- 9.qđ
gere debitū a cōiuge manēte in adulterio: ⁊ dicit Rich. q̄ nō si est correct⁹ vel corrigi paratus secus si est incorrigibilis. id est nō parat⁹ corrigi q̄ fz eī ꝓiunit. qñ ꝓinaci aliorē nuit corrigi. aut correctionem spōdens: ex consuetudine relabit. sic peccat mortaliʳ cognoscēdo factēs contra constitutionē ecclie: etiam si sit occultū fm aliquos ⁊ tex. est in. c. vir. de adul. ⁊ in. c. si qđs vxorē. xxxij. q. ij. imo nō lz eo casu viro ministrare vxori necessaria si ea negando emēdaret. qz tenet eā oī mō quo pōt emēdare. Quod tñ fallit primo fm archie. pt. in rosa. ⁊. s. tho. ac Richar. in. iiij. qñ innocens exigit timore sue incōtinentie: ⁊ ratio esse pōt: qz non tenet suo periculo corrigere socium. Sēdo fm Hug. de ea. no. in. iiij. qñ cessatio exactionis ⁊ redditionis nō corrigeret: sed proficeret in petus: vel inutiliter scādala suscitaret: qz ordinatio ecclesie nō est facta vt fiant scandala. vel inutiliter homo sui iuris detrimētum patiatur. Tertio fm Pet. de pa. qñ est occultum: qz cessat ratio scandali: qđ verum est: solum quādo continētia nō ꝓficit ad correctionem que etiam fuit in causa huius cōstitutionis. Quarto fm eos: quando est spes de correctione. i. statim fienda: quasi non esset: statim sed post alia scelera teneretur abstinere ad corrigendum. Quinto fm eundem quādo incorrigibilem animo compescere posset inducendo: ⁊ sic ꝓhibendo ne exer-

Universidad de Deusto
Biblioteca

vel alius intret ad illã: qđ solũ in vxore lolũ hz: cui⁹ nõ est maritũ includere. Sexto qñ pl⁹ cohibel saltẽ pp hoc q̃ detinet ẽ exposita q̃ cotpso se ꝓstitueret primo tñ vt idem dicit dz exponere hto q̃ sctũ est eã fornicarià negotiũ: ꝛ si inde scandalizant est scãdalũ pharisco: ũ nõ pusillorum. De muliere añt dicit idẽ q̃ nõ sic tenek dimittere virũ: qz nõ hz illũ sic de facto sz xho cozriges re: ꝛ est xpiãe q̃ quanto magis ad eã tãto minus ad fornicariã accedet vñ virũ dimittere nõ tenek nisi qñ vellet eã cognoscere inaturaliꝫ. i. extra vas: aut qñ timet ne puertat eã ex cohabitatiõe: qz tũc tenek esi ér ꝑtũ ad domũ dimittere. Adulteras añt hz peccãdo in tegẽ mfimõũ actu cõiugali indignum se reddat: nec debeat exigere nisi purgata culpa fm ray. saltẽ q̃ ad forũ anteme tñ fm doc. exact⁹ reddere tenet: ꝛ fm supplemẽ tum si ipsa exigat hz intuste alteri innocuo red dere tenek sz hec est cõtra cõmunẽ doctrinam.

H. q. ¶ Undecimo ꝑtit in qb⁹ casib⁹ act⁹ ꝓiudicialis sit petm veniale: ꝛ dico q̃ in sex fm pet. de palu. in tij. dist. xxxj. * Primo qñ ꝓcedit aliqua rõne deo ordinatio: sz non tãta vt sit mortalis sicut in ꝑdictis casib⁹ puta si petak tpe sacro cessante cõ rẽptu sacri tpis ꝛ ecclĩastice exhortatiõis fz gl. ray. ꝛ. o. Th. quẽ tñ ratẽptũ supplemẽtũ male ac cipit ꝓ non curare de quo vide supra ꝙ temptus. * Scõo si petatur ex voluptate infra rñ limites mfimoniũ sit rẽdo: ẽt si se ꝓuocent. ꝛ hoc expresse dicit aug. j. cor. vij. in prin. ꝛ tenet cõis schola: hz supplementum conek hoc astruere eẽ mortale. * Tertio si fiat causa virãde infirmitatis: ꝛ idez s. tho. * Quarto qñ qs exigere vl reddere incipit bona intẽtione: hz deinde mutatus tam hoc vult cã delectatione ꝛ hoc extra hoc ãbecillis sexus feminis: qz tũc non hẽ vsus rõnis. * Multo qñ cliqs aliud intẽdit ꝙ finẽ cõiugũ. i. prolem vel debitum. * Sexto qñ hocagit cã vitãde fornicatio nẽ in quo tñ vt idem dicit sunt opiniones due: vna qñ semp sit petm si sit cã vitãde fornicatio nis in se. alia qñ simpliciter non sit petm: quaꝛ prima dicit verũ qñ aliter posset faciliter vitare pura abstinendo hz eligit tñã vitã voluptuosam qz voluptatẽ absorbent ẽ rõnẽ ꝑfert ei qñ eã con seruat: scõa xo qñ qs aliter melꝰ vitare nõ põt: vt qz hz loc̃ secrete cuz muliere de q̃ sibi timet.

12. q. ¶ Duodecimo querit qb⁹ casib⁹ actus ꝓiudicialis exercetur sine petõ vel cũ meritoꝛ idem in. iij. dis. xxxj. dicit q̃ meritorius est in quatuor casibus. * Primo qñ qs supposita gra reddit debi tum: qz est actus iustitie. * Scõo quãdo debitũ petitẽ ꝓpito generande ꝛ educende deo quia est act⁹ latrie: qđ verũ credo ettam si de seruitio dei nihil cogitet hz solũ de successore qz ex eo quo est in gra ꝛ facit rẽ ex gñe suo bonũ dãdo eẽ ꝛ nullo malo sine hoc virtualiꝫ ordinat in deũ. * Tertio qñ hoc facit ad conseruãdũ cõpatrẽ suũ a fornicatione qz est actꝰ charitatis. * Quarto qñ facit ad eandẽ vitãdã in se: ꝛ aliter melꝰ vitare nõ pt qz est actus pendentie vel castimonie. * Suppo sita xo carentia gfe ꝑdictus actus dictis ãtuor modis: est indifferens: qz nõ est meritoꝛ⁹ cã gfa non infomek: nec demeritoꝛ⁹ pp carẽtiã culpe non obstante qđ inde hõ erubescat: qz de tribus erubescim⁹: scz primo de culpa. ꝛ scõo de habẽ te speciem culpe: vt iste actus qui est eiusdẽ spe ciei cũ de fornicatione: ꝛ tertio de naturalibus defectibus: vt est egestio ꝛ huiusmodi.

¶ Decimotertio querit qđ agẽdũ sit cũ ꝺo ꝓlo ꝙ ẽhit cũ vna clãdestina: ꝛ deinde cũ alia publice an. s. teneatur reddere debitũ primo: ꝛ dico q̃ si hoc sine scandalo facere nõ põt: vt qz ecclia eaz excõicat vel hmõi nõ tenetur reddere: sz tenetur non reddere qz ab omni speciei mali abstinẽdũ est. j. thessal. vltimo. ꝛ similiter non tenetur secũ dum xx. si est in loco vbi consuetum est q̃ ante carnalem copulam adhibeatur benedictio nu ptialis: ꝛ sibi imputet que clandestine contraxit ingerens se periculo. cessante tñ scandalo: vt si cum prima sine scandalo migret ad aliam regio nẽ ꝛ cessante dicta consuetudine licite cohabita bit prime sed tamẽ si q scõa recedeꝫ nõ põt sine scandalo non tenetur ire cũ prima: alias tenet. Et ꝓpria autoritate hoc põt fm gl. Ray. ꝛ vt in sum. confes. li. iiij. ti. ij. q. xxxvj. nec est ꝺ inquit q̃ solet dici verum non debere discedere ab vxore sine iudicio eccle: hoc enim ẽtelligẽdũ est qñ inter eos est impedimentũ aliud ꝙ hz gatio matrimo nũ ꝓcedentis: vt voti solẽnis vide ibi. Secunda añt nullo modo reddet qz non est vxoꝛ: sed cohabitabit ad ꝓceptũ ecclie: ꝛ necessaria ministrabit modo hoc sine periculo adulterij fieri posset: alioquin non cohabitabit etiam si inde excõmunicetur sed separatus ministrabit necessaria.

¶ De votis coniugum infra votum. v.

Decanus est idẽ q̃ archidiaconus. vide su prade eius officio in tit. archidiaconus.

¶ De decimis primitijs ꝛ oblationibus.

ecima iuridice secũdũ Hostien. in sum. de dec. ꝟ. est omnis bonorũ mobilium licite questoꝝ pars decima deo data: diuina constitu tione debita: vt colligitur de dec. c. j. ꝛ. c. parochia. ꝛ. c. non est. ꝛ capi tua nobis. ꝛ. c. cum non sit ab homine. Et intel lige deo. i. dei ministris. Et dicuntur etiam pa raliter decime quia secundum eundẽ tres sunt decime species scilicet decima predialis: id est eoꝝ q̃ prouenisunt ex ꝑdijs: vt sunt vinum. bla dũ. fructus arborũ. ꝛ hmõi: ꝛ ꝓfanalis. i. eoꝝ

que ꝓuenisit ex ope ꝓfanali. vt ex mercatione: artificio: scia: militia: venatiõe ꝛ hmõi: ꝛ mixta i. eoꝝ que partim ex ꝑdijs: ptim ex ope ꝓfanali ꝓuenisit vt simul alatia q̃ pascunt ex predijs et hoiano ope nutriũt: ꝛ fert⁹ ꝛ fructꝰ eoꝝ. * Primi tie añt fm ra. ꝛ alios est ꝓla ꝓ frugũ siue fru ctuũ dño offerẽda: ꝛ intellige prima. i. dignitate ꝑ cipua: ꝛ dño. i. diuino cultui: qz ꝓmitte offerebã tur ꝓ medũ oblatiõis. xxij. q. v. Hec añt di cunt ꝓlaliter ꝓmitte. fm fructuum varietatez. * Oblatio añt in hoc differt a decima fm cum sbi. q. viij. in hoc q̃ oblatio offert deo immedia te. i. ad cultũ dei: ꝛ dr sacrificiũ si inde fiat aliqđ sacrũ ꝙsumẽdũ: decima xo nõ offert immediate deo: sz ministris ei⁹. s. sustẽtãdis: aut dispensã turis. Oblatio añt cũ tripliꝫ dicat donatio inter vivos facta deo vl ecclesie ꝛ donatio cã mortis. ꝙ anima q̃ dr ẽt mortuaris: ꝛ oblatio quotidiana ꝛ vsualis qua facit fideles q̃tidie ad missaz vel hz ꝙ ũr cedat in vsum ministroꝝ: vt cãdele: pa nes oblati in altari: pecunie: ornamẽta ꝛ hmõi nutia est oblatio nõ eccl̃ia. cũ oblatio sit ẽt ẽ nõ fru ctꝰ. Et hec vt sit oblatio tria requirit fz pan. in c. fi. de xp. sig. ꝓfio. vt offerẽs sit xpian⁹: qz ab in fidelib⁹ oblõ ẽ ecclia nõ recipit. sz estimatiõe oblationis ꝙ interesse. de vsu. quãto. scõo vt io cui offert sit ecclia. qz qñ sit ꝓuate persone nõ est oblatio sed donatio. adde ẽt si ulia ꝓsona sit ec clesiastica: vt ex diffinitione pt. z. tertio vt rẽs da ta sit licite acquisita: alia xo ꝙ oblatiõe non ac ꝛ gl. sum. xiij. q. v. Et intelligе illicite acquisi: aliquid dupliciter: scz contra iustitiam vt in fur to. vel meretricio.

2. q. 3. ¶ Primo xo qrit qđ iura velint de oblationibus: et dico multa. * Primũ. fm. s. Tho. xij. q. lxxxvj. oblationes de sui natura hñt q̃ sint voluntarie cõtingit tñ aliqs ad ea teneri quadrupliꝫ. primo ex cõuẽtione ꝑcedẽti: vt dũ ꝓcedit fundus ecclie vt fiat certa oblatio q̃ tñ hz rõnẽ cẽsus. scõo ex deputatiõe vel ꝓmissione: vt cũ qs ecclie dona tiõe inter vivos offert. aut relinqt in testamen to aliqđ in posterũ soluẽdũ. tertio ꝓp necessitatẽ eccl̃ie: puta si ministri seu sacerdotes eccl̃ie nõ hñt vñ sub stẽtenk qđ fm Inn. ꝛ glo. Ray. limi mitg nisi subditi subuenire nõ possent: quocasu vocati manib⁹ querãt. xcj. di. clericus vocati: ẽrto propter ꝙsuetudinẽ: qz tenent fideles in aliquibus solẽnitatib⁹ ad alias oblationes cõsuetas tñ his duob⁹ vltimis casibus oblatio est q̃dãmõ volũtaria quãtũ ad quãtitatẽ vl spẽm rei obla te: hec ex illo. Et concoꝛ. ray. ꝛ gof. addentes qđ ad ꝙsuetudinẽ tenẽdã cogi pñt: non a sacerdote sz ab epo cui⁹ auxilũ implorãdũ est in talib⁹: de limo. ad apostolicã. ꝛ idẽ. s. tho. Sum. tũ ange. tz nõ sunt de ꝑcepto rõne consuetudinis cũ ista sint libere facultatis. iuxta dicta prius supra cõ suetudo ꝟ. xiij. ꝛ idẽ vr sentire sum. ros. quibus tñ repugnat supplementũ. ꝛ fere oẽs docto. ꝛ di cum eiusdẽ sum. ang. qui vult primitias esse de ꝑcepto rõne cõsuetudinis: de qb⁹ nõ est rõ ma ioꝛ ꝙ de obligationib⁹. Repugnat etiaz rõ qz si hmõi consuetudo non sit obligatoria vix erit in uenire aliã: cũ sit valde rationabilis ꝛ ꝑscripta a tẽpore cuius non est memoria. Nec valet mo tiuũ: qz oblationes nõ sunt semp libere facultatis sed aliqñ necessitatis ꝛ de iure nature: vnde ꝙsuetudo eas potest determinare quo ad certos dies sz retineant aliquid voluntariũ: vt dictum est. Posset tñ rõnabiliter dici q̃ rõne consuetu dinis sunt in ꝓcepto eo modo quo est cõsuetu do. s. q̃ offerat maioꝛ pars populi non autẽ sem per singuli de populo sed solum ꝓ maioꝛi par re solẽnitatum: vñ nõ est aliqđ mortale si oblatiõẽ interimittat raro ex aliqua cã puta qz non hz ad manũ quid det. ꝛ facit. ꝟ. sequens. * Se cundum. Posito q̃ ciuitas sit soluta oblationem vel certum quid ecclie dare: illud per statutuꝫ mutare non potest fm Panormi. in. c. abolen de. de sepul. de mente Bartoli. in. l. priuilegia.

Universidad de Deusto
Biblioteca

C.de ſn.ſan.eccle.q̄ tex.ſtim q̄ dicit q̄ ſolita ab
antiquo eccl̄ijs ꝛ miniſtris tribat:aliquo mō nō
ꝺbt immutari:ex q̄ infert q̄ nō ꝑt tollere ſenē
ſeo oblationē ſolitā fieri in aſſumptiōe bt̄e ma
rie ꝛ q̄ in ſl'ib⁹ terminis ꝛ3 lu.ō ro.in ſuis ſin
gularib⁹ ꝓcludēs q̄ incerta ſolita ꝓuerti i vtili
tatē alteri⁹ eccl̄ie ꝛpe cuius nō extat memoria:
nō pōt ciuitas p ſtatutū in vtilitatē alterius ec
cleſie ꝓuerterē:ꝛ vn⁹ caſus eſt in.c.ad aplicam.
de ſimo.ali⁹ in.c.vſa.de loc.ꝛ alleg.Bart.in.d.l.
priuilegia.ꝛ Joā.an.in addi.ſpe.Hꝫ ſta intelli
ge niſi aliter cōſtaret de intētione inducētis cō
ſuetudinē:ex q̄ ꝓſuetudo hꝫ vīz obligatiuā vt ſu
pra dictū eſt. ꝓſuetudo.§.xiij.vñ ſi ꝑſtat oblatio
nē cē introductā p fabricā alicui⁹ eccl̄ie preſcri
ptā vel aliter:ea cōpleta licite mutabit. * Ter
tiū:oblationes ſm.s.tho.ꝓtinent ad ſacerdotes
ꝛ p aliq̄ cā laici eas ꝓhibetur accipere vel come
dere.xj.q.j.ſanctor.c.ſeq.ſꝫ ſm.s.tho.intelligit
q̄ ſunt ꝓſecrate:vel q̄ eas ꝓpria autoritate
rapiſt:aut etiā rōne parentele ſine neceſſitate.
Et hꝫ Ray.oblatiōes q̄ fiūt in eccleſia parochia
li ſacerdoti eius:vel ſi alī eccleſie offeruntur ꝑ
lato illi⁹ dāde ſunt. Et ide videt ſentire.s.tho.
dicēs religioſos eas licite recipere tripl'r.primo
ꝓuiſpēſationes ſacerdotū vel ordinatiōe eccle
ſie ſi ſunt pauper.ſcōo de ſpōte facta⁹ ſi ſint mi
niſtri altaris:tertio exdebito ſi parochie ſunt eo
rum: ſicut eccl̄ie rectores.ꝛ hoc ēt ſi ſunt capel
le ſite infra parochiā vel alterī:q̄ nihilominus
ſunt rectoris ꝛ nō ꝓſbyteri capellē ſm ꝓpoſi.et
d.Ant.in.c.paſtoralis.de hijs q̄ fiūt a prie.ꝛ for
tiori ſm eūdē.s.anto.ſi fiant imagines depicte
muro infra limites parochie.ꝛ facit gl.in.c.ſtatu.
ff.de vſufr.ꝛ gng.in diſputatiōe q̄ incipit in
fulgēti palatio.q̄ limitat verū q̄ fūt intuitu
eccleſie parochialis.vt.j.votum.ij.§.viij.Et idē
eſt ſm eūdē ſi ſūt celebrāti in eccleſia alicuius
q̄ ſīr ſunt rectoris:q̄ tū fallit q̄n ea⁹ in eccle
ſia cathedrali vel parochiali celebrat:q̄ oblatio
nes cōi iure ſunt el⁹.de paro.ſuper eo.quo tñ ca
ſu ſi ꝓſuetudo eſt in ꝓtū ſequēda eſt dūmodo
eps accipiat ſuā canonicā portionē de oīb⁹.ſi tū
eps alicubi nimis frequēter celebraret:ſec⁹ ſm
archiep.Et idem eſt in archiepiscopo viſitante
prouinciam.de cenſi.romana.Sī aūt in eccleſia
s.laurentij ſit cōſuetudo q̄ archipresbyter ha
beat oblationes diei dñici ꝛ ſacriſta diei ſan.lau
rentij:ꝛ ille eueniat in dominica oblationes tunc
erūt archipſbyteri ſm bart.per.l.pcōſul.ff.de of
fi.procō.q̄ dies dñica maior eſt alio feſto ꝛ in
ſpicit poti⁹ q̄ naturale q̄ q̄ accidētale eſt.Fa
cit.l.dico feſtoo.C.de fer. * Quartum. Pecu
niā oblatā ſacerdoti p miſſio dicendis q̄s ipſe
tu pnſa intuitu recipe pōt ſm ſum.ang.q̄ vez
eſt q̄ſ nullī inde ſcādalū vel admiratio ſequat.
aks ſec⁹:q: ſpēs malī eſt.dē vi.ꝛ ho.de.cū ab oī
vñ ſm hoſt.vl talia nō mitigat vel mādet cele
brari p alīū:nō tñ p vicinū.vel gratis celebret:
aut inde acceptū ꝓuperib⁹ eroget.l. ſciēte ea q̄
dedit. * Quintū.ſm Fede.ꝑſl.d.v.laici ꝓhibe
bere ꝑſt ꝓſuetudinē q̄s eis cādelā die purifica
tionis offrāt:q: parum eccleſiis nocet:ꝛ laicis
ad deuotionē multū cōfert ꝛ hoc ſequitur ſum.
roſel.ꝛ verū credit ſpacio annorum.xl.q: tnquā
parochiani ꝑcipere ꝑſt ius ꝑſonar⁹ q̄s pl⁹ eſt
vt no.Jo.an.de regu.in.u.q̄s alicui.lab.vſ.ſed hoc
eſt falſum:q: ſta conſuetudo quātum ad vnam
candelā Federici nō eſt eccleſie grauis:ſꝫ quan
tū ad multas eſt grauiſſima:ꝛ rātōrusgis qui
to inde inimicitie ſequūtur.de conſue.c.j. item
per eā eccleſia ſubmittit laicis cōtra.c.q.de rec.
eccle.nō alie.li.vſ.item ſoli ꝓſont videntur eſſe
priuilegiati vt eis cenſus ſcruitus vel tributus
ab eccleſijs reddāt.de in.ꝓſo. Preterea. Rec eſt
ſīl de iure ꝑſonarus:q: hoc nō eſt libere facul
tatis vt iſta oblatio vel donatio. * Septimum ſm
Ray.ꝛ glo.in.c.oblationes.dist.xc.oblationes all
quorum recipi ꝓhibent ab eccl̄ia primo notorie
diſſidentium.ſcōo oppitmentium pauperes vt
in.d.c.oblationes.tertio raptorū.de ra.ſuper eo.ꝛ
quarto vſurariorū.de vſu.q: in oībus.ꝛ quinto
meretricū.ꝛ ſexto et⁹ q̄ violauit eccl̄ie immuni
tatem nec vult emendari.xvij.q.iij.miror.eſſe ꝛ
primo ſacrilegorum.xij.q.j.de viro.ꝛ octauo pe
nitentiū aliq̄:de cōſe.dis.iiij.cor. Literis aūt
nō ſunt reſpōnde ſm glo.ibi quā ſequitur ſum.
ang.q: hoc eſt penale ꝛ extēdi nō dz niſi quā
tenus reperīt.addit tū Ray.ꝛ ſum.cō.q̄ eſt ali
quod crimē notoriū ꝛ hoīrēdū.ar.d.c.miror.ꝛ q̄
predicta intelligunt q̄s crimina ſunt manifeſta
ꝛ peccatores nolunt emēdari ꝛ ſīl' Fm.ſum.pi.
poſt hoſt.idē eſt de quolibet hereticoꝝ excōicato
ꝛ conſtitutio penalis aliquando extēdit maxime
vbi eſt ratio miatoris:vt.j.excōicatio.iij.partiali
xx.Adde etiam de iudeis de quibus dicit.c.qua
to.de vſur.q̄s compellendi ſunt eccleſijs ſatisfa
cere de decimis ꝛ oblationibus debitis quas ꝑ
cipere conſueuerant a chriſtianis de bonis
ꝛ poſſeſſionibus antequam ad eos deuenissent
q̄s ſm xx.limitatur ſi aliquid habent propter
vſuras iſto titulo:ꝛ concordat hoſtienſis.

¶ Tertio quantum ad decimas quaeritur vtrum
decime debeantur de precepto ꝛ quo iure:et dicit
cit.s.tho.xxij.q.lxxxvij.a.ij.quod.ar.viij.quod in
lege veteri debebantur ad ſuſtentationē ſacrifi
ciorum dei.vnde illud preceptum erat partim
morale ꝛ iuris diuino ꝛ naturali ratione inclusum
q̄ dicta neceſſaria miniſtrando eſſe a populo mi
niſtrantib⁹ in cultu diuino:partim tradicionale per
tinens ad

tinēs ad eqlitatē inter hoīes ſm ꝺiſpōnē illius
ppl'i.robur hīs ex inſtōne oīuina:q̄ determina
tionem certe partis ſtroduxit.tribu leuitica poſ
ſeſſiones nō hīte:ſꝫ ꝛ cū cerimonialib⁹ cōueniē
bat quantū ad aliquā ſignificationē.Cum igitur
ꝑcepta moralia in noua lege nēcio ligent:ꝛ ceri
monialia nēcio dimittantur:ꝛ iudicialia obſer
uari poſſint ꝛ nō obſeruarī:ꝛ ad eoꝝ obſeruan
tiā aliq̄ obligenē ſi ſtatuanē:ꝑceptū decimarum
in noua lege partim obligat ex iure nāli inquan
tū eſt mortale datum a dño Matt.x.vbi ōz.q̄ di
gnus eſt operar⁹ mercede ſua:ptim ex inſtōne ec
cleſie cuius au⁹ ſtrate inſtituīt ēt vt cū ppl'o noue
legis ad maiora obligetur ꝙ veteris iuxta illud
Mat.v.niſi abundauerit ꝛc.nō min⁹ exhibeatur
miſtris noui teſtamēti q̄ ſunt maioris ꝙignitatis
ꝙ veteris:vt probat apls.j.Coz.ix.ſꝫ dē decima
vt ſit dā noui ꝛ veteris teſtamenti ꝓſonātia:q̄
tū penſatis oportunitatib⁹ ꝓſonarū ac tēporum
aliam partē determinare poſſet.hec ex.s.tho.Et
addit Alex.in tertia parte ſum.q̄ in duplici ca
ſu locū hꝫ hoc ꝑceptū:ꝓmo cū in necēitate a mini
ſtris eccleſie petunē:intellige ēt ſi nō ſit ꝓſuetu
do vt dicit.s.Thꝫ.ij.quoli ar.viij.ſcōo ſi ſit ꝓſuetu
do:ēt ſi nō petanē:vti .c.pueniſt.ꝛ in.c.in aliqb⁹.
de decimis.q: ipſa conſuetudo expoſtulat:vt ibi
dicit.s.Tho. Et intellige etiā ſi nō adſit neceſſi
tas ſed miniſtri ſint diuites vt dicit.s.Thoñ.vſ.
quol.ar.x. Adde tu q̄ obligat tertio quoties pe
tunē etiā ſine cōſuetudine ꝛ neceſſitate hꝫ eccl'ia
benefaceret nō exigēdo in tali caſu q̄s ꝓhibēr
ſcādalus timeret:vt ptz ex dicto q̄li.ij.ꝛ.vſ.Quo
aūt religioſi teneanē de hoc ꝑcepto cōſcientiam
facere aut ꝓdicare vide.j.excōicatio.viij.excōica
tione.xliij.ꝛ.xliij.vbi habes q̄ ſunt excōicati ſi
omittūt ſciēter facere de hoc ꝓſciam ſibi confitē
tibus ꝛ ꝓdicāt negligētia non purgata aut ſi ali
qua dicunt ēt in ꝓtuaro vt retrahant a decima
rū ſolutiōe:addē q̄s ſit ꝓdicatoꝝib⁹ grauiſſimū
ꝑceptum q̄s in prima dominica quadrageſime et
quarta ꝛ vltima:ꝛ in feſtis aſcenſionis dñi. pen
thecoſtes.natiuitatis Jo.baptiſte aſſumptiōis:
ſi fuerint requiſiti ſuper decimarum ſolutione.
4.q. de pe.cupientes.in clemen.

¶ Quarto q̄rīē vtrū ꝙ ſūā conſuetudinē poſſit
ꝙs ab hoc ꝓcepto excuſari:ꝛ dico q̄s in hac cō
ne canoniſte vītatē nō intelligēres multa incō
uenientia faciunt.primo q: ſine neēitate chartas
ſimplēr ſcōo q: male determinat:tertio q: inepte
theologos reḃḃdunt:vñ tria faciā. Prio faciam
fundamēta vītatio:ſcōo recitabo aliq̄ de cano
morale ꝛ iuri diuino ꝛ naturali ratione inclusum
q̄ dicta neceſſaria miniſtrando eſſe a populo mi
niſtrantib⁹ in cultu diuino:partim traditionale per
tinens ad
do:tertio cōcludā vītatē. ¶ Quātū ad primum
ſciēdū eſt prio ex.s.tho.ij.ij.ꝛ q̄li.vbi.§.tale ex.ſīl'r

vbi ſupraq̄s hoc ꝑceptū eſt mortale ex de diuino
iure ac nāli inquantū ad hoc q̄s miniſtri ſuſtētē
tur:ꝛ iudiciale quantū ad taxationē talem.vnde
oēs inq̄t.s.Tho.velint nolint tenenē ad decimā
hꝫ eccl'ia ſtatuere poſſet quod darentur octauas et
duodecima. * Sciendū eſt ſcōo q̄s hꝫ eoſdē ꝛ oēs
theologos ꝓcepta iudicialia in noua lege non
obligāt niſi inquātū in noua lege denuo ſtatuīſ
tur ꝛ efficiunē de iure poſitiuo ſeu humano cui⁹
rōnē omitto ad pñs ꝛ hſ.xij.q.cij.ꝛ.iij. * Scien
dū eſt tertio q̄s ius diuinū aut nāle ꝙ cōſuetudi
nē abrogari nō pōt.ſ.inquantū eſt tale:ſecus de
humano:ꝛ de hoc ſupra ꝓſuetudo.§.ix. ¶ Quan ad.ꝛ
tū ad ſm q̄dam canoniſte vt Ray.poſt.Hug.car.
ꝛ Archi.ꝛ q̄dā alij dicunt hoc ꝑceptū posse abro
gari quantū ad decimas ꝑſonales:q: nō eſt de iu
re diuino q̄s non bñ ōz:q: vbi non ſunt prediales
ſufficientes vt genue ꝛ venetijs ꝛ in multis
alijs locis perſonales ſunt de iure nāli.alioquin
ppl's diues poſſet ſine culpa hīe clerū egentem.
Quantum ad prediales aūt dicit Inno.q̄s nulla
conſuetudo excuſare pōt a pctō ſi non ſoluantur
ꝛ plene ſoluanē ꝛ hoc tenent multi canoniſte pro
pter verum fundamentum falſe intellectū:q:.ſ.
ſunt de iure diuino q̄s nō bñ ōz:q: de iure diui
no ꝛ nāli ſunt ſolū ḧtū ad ſuſtētationē miniſtro
rum:ſꝫ nō ḧtū ad quotā ptaxatā:vñ valere pōt
conſuetudo q̄s nō plene ſoluanē. Qui ꝙ eorum
theologos reḃḃdūt in hoc q̄s dicūt ſic eas non
eſſe de iure diuino inepte loquunē:q: non ſunt
ita rudes theologi vt nō ſciāt eas eſſe de iure di
uino.i.hoc ſcripti eſſe in iure diuino inter ꝑce
pta iudicialia cōputati:ſꝫ dicunt q̄s illud ꝑece
ptū mō non ligat vt ius diuinū quātū ad taxa
tionē ſed vt humanū:vt diuinū aūt ligat quantū
ad ſuſtētationem miniſtroꝝ.vñ ſatius do. Aut.
de bu.dicit canoniſtam in iſta mā non eſſe bonū
determinatorem:ſed theologū:vñ ei ſtandus eſt.

¶ Quantū ad tertium dico q̄s ꝓſuetudo abro ad.ꝛ
gare pōt hoc ꝑceptū quantū ad quotā taxatam:
ꝛ excuſare non ſoluētes plene q: vt ſic eſt huma
nū nō aūt quātū ad rem̄. vt ſꝫ nihil ſoluatur:q:
quantū ad hoc eſt diuinū ꝛ nāle nō diſtinguendo
inter ꝑſonales aut ꝑdiales:vbi tū ex ꝓſuetudine
nihil ſoluīt eccl'ia remittit. Unde nō eſt mortale
niſi in tribus caſib⁹.prio ſi peranē decime et ne
genē:quā tū petitionē non ſufficit fieri ꝙ curatū
ſm Archi.vbi non eſt ꝓſuetum q̄s limito niſi ſit
indigentia magnatimo iuḧ dubiū eſt dioceſano
vñ ad papā recurrendū eēt.ſcōo ſi non petantur
ꝛ obſtinatio tanta ſit q̄s ſi peterenē ꝓpoſitū eſt
non reddēdi.tertio q̄s clericꝰ patīē valde in necē
ria victus ꝛ veſtīt:ꝛ ppl's abūdat:q: ſi talis in
decentia exigit eleemoſynā multo magis exigit
rem alias iure nāli ꝛ diuino taxata. Pōt tū dici

Universidad de Deusto
Biblioteca

rem alijs iure naturali ⁊ diuino tā[illegible]. Dōt tū dicit ſm ÿÿ. quod q̄ nulla decima ſoluit: videnť dñi prediorū breui manu ſoluiſſe⁊ quod eis eccleſia beneceps redonauerit. Iuxta hec intelligēs. Tho. dicēre mq̄ nulla cōſuetudo ſoluere pōt hoſtes ab obligatione decimar̄um: q̄ fundat̄ ſuper iure diuinō ⁊ naturale ſcz quātū ad aliq̄d: nō auſt. Q̄tū ad iſtam determinat̄ quātitatē: vñ ſemper inūt tenenť hoſtes ſoluere ēt vbi nō eſt pſuetudo ſoluēdi ſi eccl̄ia exigat. ſ. mō p̄dicto. ſ. auctoritate pape: vel in caſu indigētie magne: licet inquit ibi ſi non exigat remittere videat dū diſſimulat vñ ibi hoſtes non peccāt niſi rōne obſtinationis ḡtes voluntatē nō ſoluēdi: q̄ durū vt dicere q̄ oēs itali ⁊ orientales dānētur decimas non ſoluēres cui⁹ argumētū ſumere poſſum⁹ ab apl̄o: qui neč ia victui ſibi debita non accipiebat ab autorib⁹ illa detētibus ne offendiculū daret euangelio⁊ tū illi nō peccabāt: alioq̄n ipſe non accipiendo male cū eis egiſſet. Nec ob. q̄ alicubi rōne cōſuetudinis multes accipiunt decimas q̄ mal⁹ eſt q̄ eas nō dare: q̄ inārā nō hūt ius accipiendi: cū hoc ſit ſpiale in laicā pſonā non cadēs: res ille: pales q̄ iure exigunť: ex cōceſſione eccl̄ie date ſunt eis ꝓter aliq̄ ſeruitia eccleſiaſtica: ſicut ⁊ eccl̄ia remittere poteſt ipſos fructꝰ qui debentur ꝓ decima non tamen tollere ius exigendi aut debitum reddēdi. hec ex illo.

¶ Quinto q̄rit vtrū ab hoc p̄cepto poſſit quis excuſari ex oiſpēſatione pape: vel trāſactiōe ſeu cōpoſitiōe debēris decimas accipe⁊ quantū ad primū Alex. dicit q̄ ſic inquārū hoc p̄ceptum eſt iudiciale. Paū. vero in. c. a nobis. eo. ti. poſt glo. ſ. idē dicens q̄ papa ius decimarū in totū tollere nō pōt. ſ. q̄buſdā pſonis remittere poteſt q⁊ p primū tollit ius oſtituīs: nō p ſcōm. Et idē ala. ⁊ hoſt. limitātes q̄ ō⁊ in totū: niſi ex cā ⁊ ad tps. Et idē Inn. addens q̄ laicis remittere non pōt quo ad deū ō⁊eritas aut futuras ſine cā: ꝓ quo eſt gl. notabilis in. c. non eſt. de voto: q⁊ licet habeat plenam prātē o⁊ tū facere ſicut diligens pfamilias: diſpenſando vnicuiq⁊ ſicut opus eſt ſ⁊ quo ad eccl̄iā militantē pōt. Quātū ꝯo ad ſcōm ⁊ ſum. Ange. ō Roſ. q̄ remitti nō pōt decime: niſi is q̄ o⁊ eas ſit paup⁊: q⁊ cū ſint pauperū conuerti non pōt in non pios vſus ſ⁊ dicit hoſti. quod ꝓpoſitio inter eccl̄iaſticū ⁊ laicū ſup parte decime de conſenſu plāri ſupioris vſu⁊ ſm Ray. ſi q̄s retinuerit decimas tpe longo⁊ ⁊ nſic penitēs remiſſionē petit: q⁊ alias oporteret eū mendicare: ſacerdos videns eū ꝓtritū ⁊ vera dicētē remittere o⁊ ei tanquam paupi: cum hoc idē poſtea dare debere. rvſ. q. ſ. q̄ſi iniungēdū tū eſt ei ſm Roſſ. q̄ reſtituat ſi venerit ad pinguiorem fortunam ÿÿ. addit q̄ ēt ſi eſt diues pōt in, totū vel in ꝑte

dimittere: ex q̄uo abſtinere vult in poſte⁊: idē Rod. Et dicit idē ÿÿ. hoc poſſe ep̄m: q̄ ego verū credo q̄ bñ. i. ex rōnabili cā mouēť vel [illegible] illū non poſſe [illegible] cōmode ſatiſfacere ⁊ ita debil⁊ diſpoſitū ad bonum q̄ niſi remittere adhuc faceret in pct̄o vel hmōi q⁊ tūc eſt infidelis diſpenſator: ſz vtil⁊ agit negotium domini ſui: ſicut ēt ꝓ cōuerſione eiuſdē laudabil⁊ ergo nere eccl̄iaſtica bōa. Opinionē aūt Ro. quā ſumang. reprobat ſequunť cōiter canoniſte in. c. ſtatuim⁹. de tranſac. ⁊ in. c. fi. de rerū pmu. ⁊ Pan. q illū rex. ⁊ Hiero. ſaneti. q̄ in ſua repeti. c. ſ. de accu. hanc ſum. in hoc notauit vbi ēt alleg. Joā. an. ⁊ burri. ⁊ idē Albā. ⁊ hoc ſequiť ſum. piſa.

¶ Sexto q̄rit de q̄bus decime dari debeā⁊: de q̄ co hodie ſtandum eſſe: cōſuetudini: iuridice tū loquendo. * Dico primo q̄ dari debent de oīb⁹ fructib⁹ terrar⁊: arborū, hortoru⁊ aliū: piſcationū venationū: fructuū: pēſionū: molendinoru⁊ eriam ad ventum: balneoru⁊: fullonioru⁊: lapidicinarum metallaru⁊: itē de negotijs ⁊ artificijs: ⁊ ceteris bonis: vt dicit Rayn. ⁊ colligiť. rvſ. q. ſ. ⁊. q̄. vñ. ⁊ de decī. in multis ca. Et ſi eodē anno in eadē terra diuerſa ſemina iaciantť: de oīb⁹ dari debent extra eo. ex pte canoniſtarū. * Dico ſēdo q̄ donatis legatis⁊: ſucceſſione acquiſitis ſecundum Al. ſoluende nō ſuntiz de his tñ q̄ quis naturaliter vel de ſuis opibus acquiſiuit: probabilius tū ſm ÿÿ. vī notaſſe Hug. rvſ. q. ſ. decime. q̄ legatarius donatarius teneť decimare legatum ⁊ donatū: ſz decimatū fuerit a legatore vel donatore. nō autem ad hoc tenent̄ filius patri ſuccedens in re parte decimata: cum omnia patris quodāmodo ad ipſum pertineant: heres tamen extrane⁹ ad hoc teneť. Quia tamē Inn. non videť multū rnā harū opinionū alteri ꝑferri: ſtandum in hoc putarē inter ꝑeri legum conſuetudini. ff. de legi. ſi de interp⁊etatiōe. * Dico tertio quantū ad illicita acquiſita ſm Hoſt. q̄ decimas ꝑſonales quilibet indiſtincte ſoluere teneť quātūcūq⁊ peccator⁊: iudeus⁊: inuaſor⁊: eccleſia recipere pōt q⁊ non dantur intuitu pſone: ſed quaſi ex cē ſu debito ꝓdioū. extra eo. ō terris: ⁊ cōcor. Rayfu. Alexan. quantum ad pſonales vero diſtinguit quia dari non debent de his que ſunt reſtituēdi obnoxia: ſi vero non ſunt reſtituenda vt in meretricio hiſtrionatu ⁊ ſimilibus: tunc ſi ex peccato notorio queſtus prouenit eccleſia recipere non debet: ne videatur approbare pctū: ipſi tñ dare tenentur: vñ conſulit q̄ meretrix ⁊ hyſtrio inde faciāt eleemoſynā. Si tamē tales ad pniam conuertantur poteſt eccleſia ſm Ray. ⁊ Innoc. etiam decimas ꝑteritas accipe⁊ concor. s. Tho. Si aūt certū ſit occultū: ſec⁹ eſt: quātus Hugo hoc ſciret. arg. xxxij. q. v. chriſtiani. vſ. q̄. ſ. ſi ola

ſtē. ſ. tho. ij. ſ. q. xxxvij. perſonales tū decimas ſolui nō teneť cū nec ſacra percipiāt nec audiāt diuina. ar. d. c. de terris. Concor. predictis Ricar. ſub aliis terminis.

7. q. ¶ 7. q̄rit⁊ a q̄b⁹ dande ſunt decime⁊: ⁊ dico mul
1. de. ſa. * Primū. Decimas ſm Alex. dare teneť oēs laici ēt pauperes ⁊ iudei de predijs: vt in. d. c. de terris. xvſ. q. ſ. decimas. et clerici de reb⁹ primo nij. de reb⁹ ſuis niſi deſeruiāt eccl̄ie cui debentur. e. c. ij. Et addit q̄ vbi eſſet cōſuetudo q̄ de fructibus poſſeſſionū eccleſie teſtari poſſent in morte ſil⁊ tenentur de ipſis ad decimā. Et ſic intellige. c. ij. de decī. Et religioſi niſi ſint exēpti pōtulegio. de q̄ Lc. ſuggeſtū. de dec. ⁊ i multis ſequē trib⁹ primo vt dicit p̄tulegiū in trib⁹ caſib⁹ nō li berat ſoluere obligatos. primo cū teneť pactione q⁊ p̄tulegiū nō reuocat pactū p̄cedēs niſi de eo fiat mētio ſpālis in eo de decī. ex multiplici. ſcdo cū enormiter ledit̄ pochialis eccl̄ia cui debent. ar. d. c. ſuggeſtū. tertio cū eas ſoluēdore nunciat̄ p̄tulegio tacite. de q̄ vid gl. ⁊ doc. in. d. c. ſuggeſtū. * Dz. adde Alex. q̄ clerici teneńť ad perſonales: vt in. d. c. ij. niſi viuant in cōi. q⁊ tunc ſicut ⁊ religioſi nō teneńť de laboribus ſeu nutrimenť. ſuis ꝓpꝛijs. rvſ. q. ſ. decimas. ⁊ ſil⁊ leprioſi cōiter viuētes nō teneńť de o⁊tis ⁊ nutrimentis aliū de eccle. eaī. c. ij. vbi ēt intelligūtur ſetus ſm Alex. ⁊. ſ. ſ. th. ⁊ ſicut oliz lenite ſacerdotib⁹ ita nūc clerici teneńť ſūmo pōtifici. * Tertio q̄ libet predia poſſideno ēt iniuſte ēt ſi ſit hereticꝰ indeus vel paganus: vt in. d. c. de terris extra eo. q⁊ dant rōne p̄diorū vt ibi ēt ſi eſſēt ſeminata ſemine fortuito ſm ray. ⁊ th. * Quartum. Cū aūt decimationē vendit aceruꝰ: teneť vterq⁹ loco rei. ar. xij. q. ij. monem⁹. ff. de peti. hered. ſi ⁊ rē marū. eī. eo. paſtoralis. xij. q. ij. auguſtino. ⁊ ita eccleſia petere poterit a q̄ maluerit. ſz obtinēdo ab vno alter liberatur. Inno. ſ. th. ⁊ ray. addēs q⁊ teneať emptor⁊ primo ſoluēri ſi erat vēditor in bona fide nō aūt ſi fuit i mala fide niſi ex̄piſſe ſit cautū: ſm gl. tū ei⁹ l. ſ⁊ o⁊ p̄ſati teneť ei reſtitue re niſi emiſſet min⁹ iuſto p̄cio. * Quintū. ſi ante decimationē ſubtrahať ruſtico aceruꝰ ō area te neť ruſtic⁹ ſi erat in mora ſoluēdi. i. non ſoluit ſtari collectis fructib⁹ cū poſſet cū petereť. rvſ. q. ſ. decime. eī. eo. cū hois. q⁊ periculū ad ipſ⁊ ipe ceatꝰ ſi ſoluerit oab⁹ ei eccl̄ia actionē ſuā ꝓtra raptorē. Si vero nō fuit in mora non teneť ſed ager eccleſia ⁊ raptorē. ff. locat. l. ſi in lege. §. ire. ꝓhibet⁊: ēt ſi ſacerdos fuiſſet alicui mō in culpa vl ea mora ſm ray. q⁊ ēt dicit regulare eē q̄ ſemp mora poſteriꝰ nocet ei p quē fit. ff. de picu. ⁊ cō-

nio. rei ven. i. illud. vñ ſi eccl̄ia fuit vitia mora iuſtic⁹ nō teneť ad decimā q̄ ſubtratꝰ ſz de reſiduo tenetur niſi eccleſia fuerit in culpa ſubtratꝰ ſ⁊ ꝓpter aliquā cām: q⁊ ipſa teneť de toto ſubtrato.

¶ Octauo q̄rit a q̄b⁹ dande ſint decime⁊: dico q. 8.
multa. * Primū decime pſonales dari oēt eccl̄ie parochiali ſeu baptiſmali: i q̄ a q⁊ diuina audiſt⁊ 1. de.
percipit ſacra. xſ. q. ſ. q̄ſti. ⁊ 15. q. ſ. §. ſ. niſi aliud obtineat conſuetudo. extra e. c. ſ. ⁊ ex. de decī. ad aplīce. vel niſi ꝑſcripte ſint. q̄ tū ꝑſcriptio p laicū fieri nō pōt. Hec Ray. hoſt. ⁊. ſ. tho. Reges tū ⁊ principes decimas pſonales ſoluēr ēpo principalis ſui domiciliꝰ: ſm Inn. ⁊ ſi in duabus dioceſibus hēt domiciliū diuidentur inter illas. Prediales aūt decime dāde ſunt illi eccleſie ſtra cui⁹ parochiā p̄diū ſitū eſt: de paro. c. vlt. de decī. q̄. xvſ. ſi q̄s laic⁹. deductis tū expenſis ſi res pura arbor inciſa ad locū vbi pl⁹ ys träſferaī ſ⁊ Inn. Et hoc niſi aliud obtineat conſuetudo. extra. e. c. ſ. ⁊. ij. c. cōmiſſum. ⁊. c. ad aplīce. vel niſi ꝑſcripte ſint ſm Hoſt. Ray. ⁊ tho. In mīſtris aūt ſ⁊ Hoſt. cōſuetudo ſeruāda eſt: q̄ ſi nō appareat: tunc ſi aſalia cōtinue paſcunť in parochia vñi ſui dent illi eccleſie ſi vero paſcunť in aliena vī q̄ ꝓſulende ſint inter eccleſiam vbi paſcunť ⁊ eccl̄iam ꝓpriā: ar. extra de reſta. relati. ſed. ſ. tho. ⁊ Ray. dicit q̄ de lacte fetu ⁊ lana. dāde ſunt eccl̄ie vbi paſcunť: vt eccleſijs ſi paſcuntur in pluribus et hoc ſenrit Pano⁊. de decī. cum contingat. q̄ verum puto q̄ cuſtodes ibi recipiunt ſacramēta ⁊ audiūt diuina: alioquin vera eſt prio⁊ opinio⁊ q⁊ cum ſint mixte op⁊ q̄ aliquid retineāt de natura pſonali: q̄ ſi paſcua ipſa vendāť annuatim ſm Inn. decima p̄dij ſoluetur eccleſie vbi ſunt paſcua: ⁊ graſis paſcanť domin⁹ beſtie dabit decimā herbe. ſ. vitra decimā fructuū beſtiarum: q⁊ herba quā beſtia euellit tranſit cū onere ſuo. ſ. decimarum. ff. de vſufru. l. ſi vſufruct⁹. ij. §. ſ. * Secundum. Decime piſcationis venationis et hmōi ſm Inn. dande ſunt eccleſie vbi percipiuntur ſacramēta cū ſint perſonales: quod intellige vbi piſcatio libera eſt ⁊ venatio: q⁊ ſi inde p̄cium aut pars aliqua adſolueretur: de hoc dande eſſent decime eccl̄ie in qua fiūt cū ſint prediales. * Tertiū. Cū q̄s decimas ⁊ in feudū⁊ ꝓpter hoc ſm Ray. decimas noualiū nō recipiet⁊ ſed debentur eccleſie parochiali: q⁊ hmōdi cōceſſiones ⁊ p̄tulegia arctanda ſunt non ampliāda extra eo. tua. niſi fortes ſint religioſi ex p̄tulegio dēcimas recipientes: q⁊ percipient etiam noualiū extra eo. ex parte. ſec⁹ ſi nō ex p̄tulegio: ſed ex ꝓſcriptione recipiūt: q⁊ noualiū decime nō eis ſed eccleſie ſoluende ſunt. extra eo. cum contingat. Quartū. Si a papa aliquibus noualiū decime concedantur ſm p⁊oportionem qua eos

Universidad de Deusto
Biblioteca

veteres cõtingebãt nõ intelligit de his decimis noualiũ ḡs tpe imperationis alij possidebant: nec habet locum nisi in locis in quibus impera tores veteres tempore imperationis possidebant veteres in totum: vel vltra medietatem non extenditur indultum vltra medietatem notabilium: nisi fuerint cistercienses vel cartusienses. Et si ꝑ hmõi concessiones ecclesie parochiales adeo grauarent ꝙ non possent commode sustentari ꝛ soluere eẽ alia iura: puideat ꝑ ordinarios ꝙ hoc possint. Item quis forte a religiosis exẽptis ꝛ aliis fiãt decimarũ infeudationes: nõ ls post talẽ infeudationẽ sic de facto ꝓsumptã: hmõi decimas de manu recipere laicorum absq; diocesanorũ assensu: ꝛ alias tantũ que ante lateranẽse cõciliũ in feudũ ꝑpetuo fuerãt cõcesse: et faciant diocesani sustinã parochialibus eccl'is. de decimis habitis a religiosis nisi agatur de rebus exemptis: hec oia ex eo. statuto libro. vi.

*Quintũ. decime rerũ de quibus antiquitus dari non cõsueuerãt an dari debeant habentib' eas in feudũ vel eas recuperãtib' aut eccle. ray. dicit videri ꝙ milites q̃ als decimas ꝓcipiunt possint illas petere eo ꝙ eis terra illa ab antiquo fuerit decimalis: ꝛ vna eademq; res non debeat duplici iure cẽseri. extra eo. cũ in tua. sed hoc inquit est verũ in monasterio vel ecclesia secũ forte laico. Veritas aũt est ꝙ laic' nõ ds eas recipere sicut nec decimas noualiũ. ar. ff. de cõtrahen. emp. in lege. d. aut. c. cum in tua. loquit' nisi de ecclesijs ꝛ monasterijs vñ consulendũ est qõ soluatur ecclesie parochiali: ꝛ idẽ ho. ꝛ sum. confes. sed adde vel monasterio si illud possidebat.

*Sextũ. Qui diu decimas nõ soluit ꝛ vult soluere modo non solueret ei q̃ ꝓscripsit sed ecclesie parochiali sm Ray. ꝛ rod. ꝛ ỹỹ. qõ verũ est si q̃n nõ soluit soluere debebat eccl'ie parochiali ꝛ nõ aliter: qz restitutio facieda est spoliato regulariter. Vñ sm hosti. ꝛ ray. eps nec de noualibus nec de recuperatis a laicis retinere ds nisi suam canonicã. i. ꝛtenus ꝓcipiebat de antiquis: ꝛ si nihil ꝓcipiebat de antiquis ad minus sua quarta fraudari nõ ds. extra eo. q̃n. vbi ẽt hoc no. gl. Si rõ epi vel religiosi de consuetudine vel priuilegio ꝓcipiunt oẽs decimas alicui' parochie hoc non obstante ds ꝑsbytero portio ꝑtẽs assignari. de prebẽ. extirpãde. §. cũ igit. de decl. statuto. lib. vi. ꝛ cõsentit ho. *Septimũ. si cõsuetudo sit ꝙ vna ecclesia vel parochia recipiat decimas de blado: alia de vino ꝛ terra bladũ reddens mutet ꝛ vinum reddat: ꝛ ecõuerso: ds hosti. q̃ ꝓcipiebat de blado ꝓcipiet de vino ꝛ ecõuerso: qz ls mutentur terre qualitates nõ tñ substantia. extra eo. commissum. §. sicut. *Octauũ. Clericus habens patrimonium sufficiens secundum statum suepersone sm Aler. recipere põt decimas vt procurator in necessitates pauperũ vl' vtilitates ecclesie expẽdendas: sed si in ꝓprios vsus conuertit sacrilegiũ cõmittit: si in malos incurrit iudicium. facit. c. q̃n. xvi. q. i. c. pastor. f. q. ij. ꝛ hic referrac sequitur sum. ang. ꝛ Ro. sed male: qz clericꝰ põt reseruato ꝓrimono heredibus vnere de bonis ecclesie: vt supra dictũ est clericꝰ. iiij. §. xvi. ꝛ hoc vtercq; istorum concedit. Unde ray. cauti' loqꝫ dicens ꝙ si deseruit ecclesie: ꝛ percipit non vt in malos sed vt in ꝓpios vsus conuertat non peccat aliter sacrilegiũ cõmittit: ꝛ alleg. d. c. q̃n. ꝛ d. c. pastor: vñ peccat si eas male distrahit non aũt si eas accipit vt inde honeste viuat. ꝛ adde ꝙ sm. s. Tho. quod. vi. argu. x. pauper laicus tenetur diuiti clerico decimas soluere ls habeat vnde sustententur qz ls sustẽtatio ministrorũ fuerit rõ instituẽdi decimarũ solutionẽ: ex quo tñ alicui effectũ est hoc debitũ per ecclesie statutũ: nihilominus ei debenẽ cuius sit diues. Si tñ vt dicit hosti. non seruit ecclesie vt ds: vel sit notori' forte nicato: laicus ei soluere decimas non tenet: sed ꝓmo suplozi: q̃ debet illas in vtilitatem illius ecclesie ꝓuertere ꝛ decretalis inquit: tua nobis. extra eo. dicẽs non obstare nequitiã clerico: ꝛ loquitur de occultis. *Nonũ. Decime nullo mõ ꝓscribi põt a laicis: vt eis soluanẽ. de ꝓscrip. cãm. nec a clericis parochiã nõ habẽtib' ls solũ ab habẽtibus. e. ti. de quarta. nec ẽt a religiosis parochiã nõ habẽtib': qz nec possideri. xvi. q. i. placuit rõne parochiarũ si habẽt eas ꝓscriptas. extra eo. cũs cõtingat. ꝛ cap. cum tua. ꝙ quidẽ de personalibus intelligit qz sacra nõ ministrãt religiosi: prædiales aũt licite possidẽt. xvi. q. i. c. fi. adde. Ro. hic ꝓmo ꝙ eps dicẽs se decias ꝓscriptisse laicis dicesi. ds titulũ ꝓbare: qz ius cõe est in ꝓtiũ: nisi ꝺ contrario memoria nõ extaret. de prescrip. epm. lib. vi. vbi ẽt ds ꝙ si quis rẽ ecclesiasticã ꝓscribit si ius cõe vel ꝓsumptio nõ sit ꝛ illi sufficit bona fides. als cũ bona fide reẽrik ẽt titul'. Adde scõo ꝙ si ꝓscribanẽ in vno ꝓdio alicui' ꝓcipiet de vino ꝛ ecõuerso: qz ls mutentur terre qualitates nõ substantia. extra eo. cũs cõtingat. ff. de pac. si vnus. §. aute ofa. *Decimũ. Qui sciẽter soluit decimas ei qui non de iure ꝛs de facto eccl'iam ꝛs: nõ excusat nisi ex iusto metu vel ecclesie tolerat: q̃ nõ ꝺdicendo consentire vr sm rod. qõ verus est oi fraude celante. De rusticis aũt soluentibus militibus dicit Ray. ꝙ excusanẽ si credit milites licite petere ꝓsertim cui' ecclesia nec perata a rusticis nec militibus cõtradicat: nõ aũt liberanẽ si sciũt ꝙ illicite petũt. Si tñ ꝑ metũ soluerent excusanẽ ꝑte. xxv. q. i. ita ne. extra qõ met. cau. facris. secundũ ỹỹ. tñ liberanẽ vbi ecclesia non petit a rusticis ꝛ militibus permittit; nisi placeret eis

hoc mõ ecclesiam defraudare: qõ tunc esse credo quando possent contradicere ꝛ non curant: qz error cui non resistitur approbatur. xciij. di. error.

9.q. ¶9. critur qñ. vbi. ꝛ qualiter dãde sunt decime: ꝛ dico multa * Primũ. Decime ꝓsonales in fine anni dari põt: sm Archi. ar. de pig. ex lris. Prediales aũt debẽt statiz dari: qñ fructus ꝓcipiunt extra eo. cũ hoies. ꝛ hoc añqua sepeẽ cẽsuer vel tributũ ꝛ hmõi. Et si prius facta fuerit dicta separatio dabunẽ nihilominus integre: extra eo. tua nobis. Mixte ño quantũ ad hoc videẽ sequi naz ꝑdialiũ: vt. i. statiz soluanẽ qñ ꝓcipiunẽ fructꝰ quia in vtriscq; recollectio fructuum est quasi finis anni in ꝓsonalibꝰ cũ rã in illis ꝙ in istis tũc sciaẽ quãtuz ad soluẽdũ sit ꝛ non ante. Intellige tñ hec nisi aliter habeat cõsuetudo ꝓscripta: ꝛ si perstiunt existenti in moza als non sed ei cui debenẽ. *Scõz. sm hosti. stãdũ est ꝓsuetudini ẽtiũ ad locũ: vtriũ. i. in agris aut viueis dãde sint: vel certe ad eccl'iam deferẽde. de sepultu. certificari.

* Tertium: decime dari debẽt nõ deductis expẽsis ẽt factis ꝓ fructib' colligendis extra eo. cuz sint hominẽs. ꝛ non est necessariuz dare meliora aut viliora: si mediocria. xvi. q. i. decime. ꝛ debẽt dari fideliter: qz inde resultat remuneratio triplex sc̃z primo abundãria fructuũ: ꝛ secũdo sanitas: de qbus Malachy. iij. ꝛ in. c. decime. xvi. q. i. ꝛ iij. bonitas principatus. xvi. q. vij. maiorẽs. hoc tollit fisc' qõ nõ accipit xp̃s.

10.q ¶10. crit quid iura velint de ꝓcipiẽdis decimis a laicis: ꝛ dico multa. * Primum. Scõm. doctores in. c. ad hec. eo. ti. super decimis. nullus ẽt põt iniri cũ laico. ꝓ quẽ oñiũ vtile vel directum trãsferak in illũ: qz vi alienatio qdã vr. pbak per ter. cũ gl. in cle. i. de reb. eccle. nõ alie. põt tñ fieri cõcessio ad tps modicũ q̃ alienatio non vi etiam ad vite ex cã ꝛ cũ auctoritate ꝓlati sm glos. in. c. quãuis. eo. de quo tñ ibi Pañ. dubitat: qz talis concessio large ꝑpetua dici põt: sed saluando gl. dicit qõ ꝑpt oubiũ vite laici cõcessio illa potius vi tpalis ꝛ adde qõ sm hosti. ꝛ Gofr. non vi ꝑpetua qñ ño tñ trãsit ad heredes: vr ipsi tenere videntur. Tñ credo qõ in ñrate fieri non possit nisi ratiõe ex ẽpsone: qz ꝑpetuũ ds tpaliter sm gl. xvi. q. ij. hoc ius. ꝓio qõ durat vsq; ad. xxx. annos. ifti. de ꝑpe. tu. ꝛ tẽ. acc. scõo qõ durat quandiu vluit cui cõce dit. ff. ꝺ foc. i. ꝛ. ꝓcarie. x. q. §. tertio qõ durat quãdiu pensio soluat. instit. de loca. §. adeo. Jus aũt decimale nullo mõ cadere põt in laicũ: cum sit spãale: nisi forte auctoritate summi põtificis.

* Scõm. Laicus decimas hñs in feudũ: si scit se habuisse post tps lateranensis concilij celebrati sub alexandro anno oñi. Mcclxxiz. ꝛ fine auctoritate summi pontificis secura conscientia tenere non põt sm Ray. ꝛ vt cõiter notat in. c. ꝓhibemus. de decl. Et licet hosti. dicat qõ tpe multum anteriori. i. vbani: decime in feudum laico dari nequiuerãt: vt in ꝓstitutiõe feudoz eẽm vel abbatẽ. quã constitutionẽ forte inãt Ray. nõ vidit tñ primũ est cõe fere oibus. ꝛ ad motiuum hosti. dici põt qõ tpe illius cõciliij eas iniuste tenẽtes restituerunt ꝓ maiori ptẽ: ꝛ sic nunc oẽs habite ante illud ꝑsumunẽ iustificare. Si ño scit se eas habuisse añ illud cõsiliũz vel post illud: iz cũ auctoritate pape: ꝛ ex cã que fz Ray. est si in feudati faciunt vel fecerũ eccl'ie pdecẽte recõpẽsatione tpalẽ aut spãalẽ: tñc nõ põt tenere. Si ño ignorant vtrũ ante vel auctoritate pape eas habuerit seu ex cã legitima. hosti. vt referr. Jo. an. in. c. cuz apl'ica. de his q̃ fi. a ꝓla. ez qõ tenere non pñt: et idem Archi. ꝛ Jo. mo. in. c. ij. de deci. lib. vi. iz Jo. an. ꝓ tex. in. c. f. de ꝓscri. lib. vi. ꝛ in. c. sup ꝺubitãdo de ꝛb. iig. iz Ziũ qñ cõis opinio est ꝙ ꝺ auctoritate pape vel añ illud cõciliũ fuerint cõcesse ꝛ inuti contrariũ memoria nõ existat qõ tũc est qõ nemo superest q̃ sciuerit factaz fuisse velaudiuerit ab eo q̃ sciuit. vt ptz. ff. de aqua pluuiarcen. l. ij. §. idẽ labeo. Et hec opinio mihi ptz: primo qz in foro aĩe ꝺq; ꝓsumẽdus est bon' nisi costet de contrario pñr iuste ꝓsumiẽ ꝙ predecessores iustificato titulo renuerint: ꝛ hoc not. quia conducit ad multa: scõo qz possessio tã diuturna cum tallopimone hz instar concessionis apl'ice vt in dictis iuribus ꝛ principalis auctoritatis. l. hoc iure. §. aqueductus. ff. de aqua quoti. ꝛ esti. ꝛ de aqua pluui. arcen. l. ꝛ §. fina. ꝛ. l. ij. §. idem labeo. ꝛ. l. fi. eo. ti. cum similib'. * Tertiũ laic' licite ab eccl'ia decimas tenens in feudũ an ipsum trãsferre possit in aliũ: dico ꝙ sic de licentia epi in alium. i. in ecclesiã vel religiosum locum. vt in. c. cum apostolica. de his que fi. a ꝓla. imo ꝛ in alium laicum sm Ber. de consensu epi: qui tamẽ ex hoc nõ dicitur eas tũc dare i feudũ. de feu. c. ij. Hec obst. fi sum. ang. ꝛ Ro. tenent contrariũ: qz nec rõne nec auctoritate probant dictum aũt Ber. tenet hostiẽ. iz dicat aliam opinionẽ rutioz ẽ. ꝛ glo. Ray. ꝛ gl. in. c. ꝓhibemus. eo. ti. ꝛ sum. confes. ꝛ sum. pisa. Si tñ non feudum sed de facto decimas tenet nec in laicum nec in clericum transferre põt etiã de consensu epi. vt in. d. c. cũ apl'ica. * Quartum Ecclesie sine metu simonie redimere potest decimas ab iniusto laico possessore. quãdo ex tali pecunia nullũ ius de nouo acquirit als non: vt no. in. c. dilectus. el. f. de simo. ꝛ hoc auctoritate epi sm Ray. Sot. ꝛ hosti: q tñ sm ỹỹ. non est necessaria: tñ qz cuilibet licitũ est redimere ius suum tum qz non datur tpale ꝓ spirituali puta iure decimarum qõ semper remanet penes ecclesiaz: sed ꝓ tẽpozali idẽst fructibus decimarum. Et

Universidad de Deusto
Biblioteca

eadē rōne possessor lz male faciat tñ simoniā nō cōmittit: vt ptz in sum. ꝑkes. li. f. ti. rv. q. xxriij. lz Zriū teneat lbost.* Quitū. Eccl'ia siue clericꝰ ꝓt debitas sibi decimas in pignus accipe ſm Ray. z fructꝰ ꝓputare tenek in forte: z ide dom est de possessiōib' emptis ex fructib' decimarū: q: ois res empta de pecunia eccl'ie ipſi acq'rit: z hoc si de facili eccl'ia aliter recupare nō pōt. de hys que fi. a pla cū ap'lica. Econuerso q; laic' decimas hūs l feudū pignorare ꝓt ſm lbost. z Pan. vt cui lz pl'; liceat minus: lz Joā. an. Zriū teneat. Decimas autez alterī ecclesie debitas non oz ecclesia in pignus vel aliter accipere eo. interdicimus.

Defensio. vide. S. bellum. ij. §. j. z seq.

Defensor. infra hereſis. f. §. vij.

Defunctus. vide infra mortuus.

¶ De clericorum degradatione.

Degradatio ꝓprie importat priuationē executionis legitime officiorū z bñficiorum eccl'iasticorū simpl'r et ex toto depositio. abſq; spe restōnis cum certa solemnitate z priuatiōe ꝓuilegij cl'icalis. Ubi a depositione differt q; est ꝓuatio eorūdē abſq; spe restōnis sed retento priuilegio clericali fori. c. ſi ḡs suadēte. xvij. q. iij. z a suspēsiōe q; est ꝓuatio eorūdē simplicit vel ad tps cū spe dispensationis. Oſic tñ vnū hoz pro alio ponit. Est autē degradatio duplex. Prima ꝑbalis q; est depositio ab ordinib' seu gradib' eccleſiasticis facienda a ꝓprio epo assistente canonico epoz nūeroꝝ ſi gradād' est l sacris i. vltra metropolitanū. xij. ſi degradādus est epus ſm Pan. in. c. nō pōt. de re iudi. vel. vſ. ſi ē pſbyt vltra epos ꝓpriū: vel. iij. ſi ē diacon' vel subdiaconus. xv. q. vij. felix. z de pe. degradatio. lib. vſ. Si ꝑo nō ē in sacris fieri pōt a ꝓprio epo ſine alioꝝ epoz pñtia. cū pñtia tñ alicui sui capl'i: als ſnia nulla ſm Pan. ibi ſupra: lz ſufficiat ſi de ꝓsensu capituli adsint alij canonici: puta duo vel tres q; totū capituli repſentēt ſmarchi. Uſi in actib' requirēt' pñtia vel ꝓsensus capituli illō ꝓt alios deputare loco sui. Imo vz ꝓsuetudo vt sol' epus deponat clericos in minoribꝰ pſtitutos. p. c. ij. ō ꝓsue. li. vſ. q; loquit' iudistincte. Et hec degradatio de mente docto. vt patebit ex dicendis vſ fic ꝓtractāda vt cōuocatis ꝑdictis z expoſita cā requiratur eorū assensus z maioꝝ parte cōsentiente epo ꝓnuncier autoritate dei olporētis pñs z ſl. z. s. z nſa te degradam' priuantes os ordine z bñficio z ꝓuilegio clericali. Alia ꝑo est actualis siue solennis: q; sic oz fieri. Nam degradādus ꝛdo induct' sacris vestib' z manib' teneris vas auctus instrm vel ornamentꝰ ad suū ordinē spectās: ac de epi in suo offō deberet soleniter ministrare: taddūcit ad pñtiā epi: z auferūtur illi oſa data in ordinatione incipiendo ab vltimo gradatim vsq; ad vestē datā in prima tonsura: deinde tōdet vel radet: z pōt vti epo ad terrorē ꝑbis oppoſitis vt ſ q; in ordinatione ꝓbata sunt: pura auferim' vestē sacerdotalē z sacerdotali ordine primamus z sic de alijs: vltio dicendo autoritate dei olporētis pñs filij. z. s. s. ac nſa tibi auferimus habitū clericalem: z deponimus z degradamus: z spoliamus: z eruimus te oī ordine z bñficio z ꝓuilegio clericali. Hec oīa in. d. c. de gradatio. Et ſm Pan. in. c. qualiter. el. ij. ō accusa. degradatio actualis est executio degradationis ꝑbalis: q: iā prius degradat' est: vñ epoz numerū nō requirit: z ideo Gemi. in. d. c. degradatio. qui et addit appellatione ornamentorū ꝓpriē hēdi librū calicē z filiā: de quo. p legaris factis ꝓ ornamentis: q: pūt in talia cōuerti. Et hoc facit ꝓ statuto imponente pnā degradatiōis ſimpliciter: q: oz intelligi de ꝑbali: vt sic illud verbū ſumatur in parte mitiori. de reg. iur. in penis. lib. vſ.

¶ Primo ꝩo q'ritur vtrū clericus existens in sacris possit aliquo casu ſine canonico epoz numero degradari: z dico q; ſm Gemi. in. d. c. degradatio. epi cū episcopo proprio requiſiti oēs sunt iudices in pronunciando z non assessores. xv. q. vij. c. fin. non obstante ꝩbo assistentes: q: intelligi potest q; assistant vt iudices. Et ſi discordent ſm cōem doc. ſniam sufficit maior pars. Et non requiruntur quando degradandus existens in sacris pro hereſi ſi fuerit seculari curie relinquendus: aut ꝑpetuo ĩmmutandus id est incarcerandus: ſed ſuffi. cit solus epus conuocatis abbatib' aliſq; prelatis z religiosis personis literatis sue diocesis: de quibus expedire videbitur. de here. quoniam lib. vſ.

¶ Secō q'ritur vtrū degradatus sit tradendus curie seculari z qualiter: z dico ſm gloſſ. in. c. ad abolendā. de here. quod non semp'. sed ſolū in tribus casibus.* Primo in crimine hereſis. de here. ad abolendā. niſi ſm Pano. ad pñam incōtinenti redire voluerit: q: in carcerē trudit. de here. c. pe. imo iſta pena hodie mutari potest in alias. de here. cū miſſi. lib. vſ. ſed ſi relabat ſine audientia traditur curie seculari de here. accusatus. lib. vſ.* Secundo in falsario literarum pape in. c. ad falsariorū. de cri. fal.* Tertio cum quis deponitur ꝓpter calūniā quā quis tulit epo ſuo. xſ. q. j. ſi quis sacerdotum. q; gl. in. c. cum non ab homine. de iudic. limitat ſi sit incorrigibilis: quod cōiter tanquā miti' approbat: q: durū est q; nō sit ꝓpter homicidium. vt in. d. c. cū nō ab hoīe. fieri ꝓpter ſimplex conuitium. Extra predictos casus ſm. d. gl. non traditur curie seculari z idem sentit Archi. z ſum. Piſa. Sed Pano. in dicto. c. nouimus. dicit degradationem actualem fieri posse pro delicto valde graui z pernitioſo: z in.

at ſi clerici. de iudi. dicit q; ſm pe. de ancha. d. c. cū nō ab hoīe. ꝓ homicidio imponit tñ depoſitionē z nō degradationē seu traditionē ꝑdictā: ſz oz restringi ꝓ homicidio non q;ficato ita q; nō trāseat in ſpēm crimis grauioꝝ puta parricidiū assassinatū homicidiū sacerdotis ꝑditorie cum spoliatione bonorū. itē intelligi oz in homicidio vno nō i plurib': z certe i grauiſſimis delictis nō vēdicat ſibi locū. d. c. cū nō ab hoīe: vſi cū ꝓ ſimplici homicidio aut furto canō hoiem deponat aut detrudat clericū vt ibi vſ q; in homicidio q;ficato vel interato. vel ꝓ delictis valde enormib' non ſit ſm canones repire penas ꝑdignas. z ꝓbr vt q; tradi debeat curie ſcl'ari talis ſcelerat': nec pena ꝑpetui carceris ē ꝑdigna: nā imponit heretico redeūti ad eccl'ie vnitatē: itez traditio iudici ſcl'ari inſtigat ꝓ criminib' valde minorib' homicidio. vt ℨ falsariū lras pape. z ſi ſias corrigi: munch tradend' est iudici ſcl'ari. f. ſi pōt corrigi de iure z de facto: ſz vbi delictus est atrocissimus seu diu cōtinuatus non ſufficit pena depoſitionis z pbr eximēre. d. c. cū nō ab hoīe ꝓ cedi ꝓt ad dictā traditionē. ſicut ergo relinq; curie cū nō ꝓt congrue puniri de facto: vt ibidita z q; nō pōt de iure ꝓpt defectū pene. hec ex illo. Refert tñ archi. q; rome is q; vtī petri sacriſtam occidit vt ſpoliaret ſacra: de cōcilio peritoꝝ iudicat' est nō tradēdus curie ſcl'ari: ſz hoc ſummus pontifex fecerit de plenitudine poteſtatis.

¶ Tertio q'rit' q'rtū tradat: z dico q; nō tradit real'r ſm Ge. vbi. §. ſz ꝑbaliter declarādo qual' est erutus clericali priuilegio: vt no. in. c. nouim'. de ℨ. ſig. vñ vt ibi prz cū q; tradēd' est curie ſcl'ari degradatio ſit pñte pētre: z dicit degradans vt in forti re ꝓ eo. i. nō ficte vt nō moriat. Et per hoc cessat rō Jo. de ligna. dicētis q; post degradationē adhuc manet eius dñium penes eccleſiam: q; nō amittit ſine traditione: ſicut in aliarū rerū dñio q; dico q; illud perdit per talē declarationē z ſecularis ſuder acq'rit: vel remanet vacans posſeſſus a nemine: z consequenter erit occupantis.

¶ Quarto q'rit' que ſint crimina degradatione digna: z dico q; de hoc diffuse loq'tur oēs antores. c. ſi. de iudi. z dicit degradatione dignus oē crimē cū incorrigibilitate. de iudi. cum non ab hoīe. q; tñ fallit in heretico. de here. ad abolendā. z. c. excōicam'. c. ſ. eo. ti. lib. vſ. z in falsario literarum apoſtolicarum. de crimi. fal. ad falsarium. de hmōi dubiū est. Et q; dicit verum est de verā incorrigibilitate: que in illis non expectatur. patuit. aūt in. c. tue. de pe. diſtinguit. Nam aut delicta sunt leuia: quando ſcilicet dolus nō intercenit: vt ſi ꝓ imperitiā contingit aut culpam ſine dolo: minū forte in re modica vt in furto modici rei inter domeſticos z tūc clericus nec deponi nec ꝓuari bñficio oz ſed ſuspendi ad tps: vel aliter puniri iudicis arbitrio. de accu. cū dilect. Aut sunt grauia q; ſz exigit dolus z tendunt in graue prejudicium alterius vel reipublice: z magna pena ꝑponit: vt i furto ꝓprio z hmōi: vt in. c. cū non ab hoīe. de iudi. z tunc poterit deponi. Aut sunt grauioꝝ vt publica crimina: q; nō ꝑponit pena mortis: z tūc vltra depoſitionē detrudi poterit in monasterium: vt in. d. c. tue. Aut sunt grauiſſima: vt ibi ꝑponit pena mortis. nā ex ℨritate pene ꝓpr'hēdim' ℨritatē z q;litatem delicti. xxiij. q. j. nō asseram': z tūc poterit deponi z dānari ad carcerē ꝑpetuū: vt l. c. pe. de he. et in. c. nouimus. de ver. ſig. Uñ notabl'r dicit Jnn. in. c. qual'r. el. ij. de accu. q; deputatio ad perpetuū carcerē post depoſitionē eā parat pene mortis. Et posset delictū esse ita pnicioſus exemplo z qualificat': z vt traderetur illo post depoſitionē induci ſcl'ari: vt in. d. c. nouim'. in q; etiā dicit idem q; ſi carcer ſit ita act' z durus: q; infra paucos dies clericus extinguat: nō euitat irregularitas: q: lz duritia carceris z cibor tenuitate vita attenuāda fit: nō tñ rat'r q; min' possit subſtētari. Ex q; et colligē q; p eccl'iaz nulla pena ꝑponēda est: per quā q; possit verifil'r incurrere periculū mortis. Not. et q; pan. in delictis grauiſſimis nole depoſitionis vtik ꝓ degradatione eriā actuali. Uide et de hys. g. crimē. §. iij. Et adō vnū ſingulare q; no. Alex. de imo. in addi. bart. in. l. oē. C. de decu. et fil. eoꝝ. lib. xij. q; in casibus in q;bus clericꝰ roq'rit: ꝓmo est degradād' q; ſi roq'sit ter. est ſingularis i. l. z ſi excepti. C. ō male. z mathe. ibi ꝑſidio dignitat' exuti. Sz tñ no. q; interest inter roq're z cedere: vt. ſ. to: tura. in pncipio. q; quid ſit de victo oo. Alex. imo clericꝰ roq'ri pōt q; ñ z laic': lz nō ita seuere. Uide Pan. de reg. iu. cum in contemplatione.

¶ Quinto q'rit' vtrū clericꝰ diffidat' ſine degradatione tradi possit curie ſcl'ari nō obstāte q; d. c. degradatio degradationē q; traditionē reqrat: z Ge. in. c. pñani. de ho. lib. vſ. determinat q; ſic ꝓ illū rex. q; loq'r de hmōi diffidatoꝝ z diffidat' dicit ac ipo: tat ide ac ſi eēt penit' ex pāte z ꝓtectione cum ſuis iudic' ecclesiaſticis: tōq; ista diffidatio hēbit eſidē effectū q; degradatio z traditio facta iudici seculari. Q;q; et ista diffidatio ipoꝝ tat q; degradatio: q: diffidat' nedū pōt puniri ꝓ iudicē seculare: ſz ꝓ quēcūq; eriā nō officialem.

¶ Sexto queritur vtrū degradatus perdat clericale priuilegium vt ꝓcuti z iudicari possit per laicum. z dico q; tū ad primū: q; fuerūt opiniones

Universidad de Deusto
Biblioteca

sed vlr opinio gl.in.d.c.degradatio. q non incidit in canonē si quis suadēte. xvij.q. si q̄s pcutit clericū degradatū actualr: secus si verbalr tñ: q fm pau.in.c.ad abolendā.de here. limita nisi post verbalē sequat icorrigibilitas: q: tūc ēt pdit ꝓuilegiū fm vnū intellectū. c. cū ab hoie de iudi.r absq; alia traditione posset cōpetm p'iudicē secularē. Quātū ño ad scām dico fm nota ta in.d.c.degradatio. q̄ huius turi⁹ cēt vt degradat⁹ actualr p iudicem ecclesiasticū traderetur ex quo tñ actualiter degradatus est: iudex secularis potest eum iudicare.per rex.d.c.

7 ¶ Septimo q̄rit vtr degradat⁹ ꝓficiat celebrā do vel possit ordines cōferre.s.de facto.r q̄tum ad primum dicit archi. de cōsi. iij.l.c. oūdit qō sic.idē dicit Ric.in.iij.di.xij. ō quocūq; sacerdo te irregulari interdicto: suspēso: excōicato here tico: scismatico: q̄tūcūq; nepharioz iſta est ve rissima opinio Iz gl.in.c.accedētes.di.l.Item di xerit r alij multi: q: caracter sup q̄ fundat ꝓficiē di ptās aie impressus a deo ab hoie non potest auferri.* Quātū ño ad scām dicit idē ricar.i.iij. di.xxix.qō Iz erecē offm nō debeat: tñ si ordinat verū ordinē cōfert: huius nō executionem: sicut eps q̄ loco vel dignitati resignauit: q: nō est eo magis epali dignitate spoliat⁹: dicentib⁹ aliqui bus epm nō posse p hoiem totalr epali dignita te spoliari: r pñr degradationē non esse dignita tis ablationē: sed ab eis executione suspēsio est perpetua: r consentit. .Tho.

8 ¶ Octauo q̄rit vtr degradat⁹ teneat ad horas dicēdas: r dicit rod. q̄ sic si est in sacris.per.c.do lentes.de cele.mis. q̄ hoc oībus ordinatis pcepit: iste añr est ordinat⁹ hūs caracterē: r idez ōt ñ̄. q: ab his q̄ fūt onerīs nō liberat: addēs idez esse in degradato beneficiato q̄diu tz bñficiū: Iz nō fuerit i sacris.nō tñ dz dicere: vt dicitoñs vo biscū: r similia prīncīa ad dignitarē: nō dz etiā degradatus vel suspensus officiare ecclesiam.

¶ Nono q̄rit q̄s restituere possit degradatū: et dico q̄ solus papa: nō epūs.di.c.f.r.h.r sic.etiam preses prouincie restituere non potest quēdam nauit.ff.de quest.l.f.in fi.

¶ De delectatione.

Delectatio est q̄es appetit⁹ in bono cognito pñti: vc colligitur in locis innumeris.a.rh.Iz aliqñ sumit large pro oi cōsensu voluntatis r a cogitatione differt: q: cogitatio est opatio porētie cognoscitiue.i.intellect⁹: delectatio ño est operatio potentie appetitiue. Usq; q: pctm̄ sine culpa est primo in appetitu.i.voluntate: in cogitatiōe nō pōt esse pctm̄ nisi psentīre voluntate: q̄ dupler contingit fm esdē.h.di.xxxix.q.i.ar.ij.ad pmū: primo inq̄tū cogitatio est: r sic pctm̄ vanitatis fm quod intellect⁹ deberet vtiliorib⁹ occupari cogitationib⁹: r scdo inq̄tū cogitationes ꝓpter delectationē rei cogitate q̄runt: r sic potius est pctm̄ in delectatione rei cogitatione q̄ in ipsa cogitatione: r tale pctm̄ reducitur ad idem gen⁹ cū actu ex ter⁹ perpetrato.puta fornicationis homicidij ꝛc.

¶ Primo ño q̄rit vtrū cōsensus in delectatione pcti mortalis sit pctm̄ mortale: r dico q̄ sic fm.s. th.i multis locis Iz pcipue.xij.q.i.xiiij.ar.viij.et tn.q.de veri.q.xv.ar.iiij.q: dicit Augu.in.xij.de trin. q̄ ꝓpter pcā cogitationis ēt sine voluntate perficiendi: Iz cū volūtate oblectādi totus hō pdemnat.r rō est fm.s. th. q: consentire in tales delectationē ē psentire q̄ fu⁹ affect⁹ sit inclinatus in id q̄d est pctm̄ mortale. Non tñ est pctm̄ mortale cōsentire in delectationē cogitationis q̄ est de pctō mortali: Iz est venialer: puta q̄n cogitatio est inutilis vel nulla: puta cū q̄s vtiliter cogitat ad predicandū vel disputandū: hec ex illo bi. Sed vt clare intelligat hec q̄o: r q̄d sit cogitatio vel delectatio morosa: viso eodem.s.Tho. tbi r alibi dico multa.* Primū que libet delectatio ꝓsequit aliquā opationē: vt ptz in.r.ethi. et hz aliq̄d obiectū. q̄d q̄dē obiectū est duplex: primo aliq̄ opatio alia ab ea q̄ delectatio ꝓsequit sicut cū delector in cogitādo de pulchra disputatione: delectatio cōsequit opationē q̄ est cogitatio r obiectū delectatiōis est vna alia opatio delectās q̄ est disputatio: scdo est aliq̄ opatio que est ipsamet quā delectatio cōsequit: inq̄tus Iz vt ipse ōr vis appetitiua cui⁹ est delectari reflectitur in ipsam opationē: sicut in quodā bonū puta si q̄s cogitat r delectat in hoc ipso q̄d cogitat inq̄tus sua cogitatio plz. Et Iz aliq̄s videat obiectū delectationis esse res aliq̄: puta equus pulcher visus: aut pulchra mulier: aut ēt aliq̄d pudendū: hoc nō est nisi inq̄tū talis res ēt termi nus vel obiectū alicui opationis: puta visionis aut fornicatiōis: vñ semp obiectū delectatiōis est opatio vel quā ipa ꝓsequit: r tunc est cogitatio vel alia: r tūc est opatio cogitata. * Secundum delectatio volūtaria hūs p obiecto opationem q̄ de se est pctm̄ mortale: ita Scz q̄ nūq̄ licite fieri pōt sine mortali est pctm̄ mortale: vt delectatio voluntaria de pctō mortali: puta fornicatiōe sed delectatio volūtaria hūs pro obiecto operationē q̄ de se nō est pctm̄ mortale: Iz est venniale vel nullū nō est pctm̄ mortale: Iz est venniale vel nullū: q: delectatio fm se nō est pctm̄ cum aliq̄s liceat: Iz q̄ sit pctm̄ hz a suo obiecto: sicut r q̄libet act⁹ moralis: r eadē rōne ꝓsensus in id q̄d est mortale ꝓsensus ño i id q̄ est venniale vel nullum est venniale vel nullū. q: cōsensus fm se non est pctm̄ cū aliq̄s liceat: sed q̄ sit pctm̄ hz a suo obiecto in q̄d cōsentit.* Tertium.delectatio de actu pcti mortalis/puta de fornicatione semper est pctm̄ mortale: q: hz pro obiecto pctm̄ mortale: r consentire in illā sūr semp est mortale: q: est consentire i pctm̄ mortale/Iz delectatio de cogitatiōe pcti nō est de se pctm̄ mortale: q: eius obiectū puta cogitatio de se non est pctm̄ mortale: q: pōt esse cogitatio de pctō sine pctō mortali Iz cū venniali solū vt si inutiliter cogitet sine tñ cōplacentia pcti imo sine pctō ño: vt cū vtiliter cogitat.* Quart .Igit in delectationibus cogitationū si cogitet de actu pcti mortalis: puta fornicationis cū intentiōe pficiēdi cogitatio est mortale: r hz ꝓpositū peccādi si ño cogitet de eodez sine intentione faciēdi Iz cū intentione obiectādi consentiendo.f.in delectationē ⁊ est de actu illo: r cogitatio eriam est pctm̄ mortale: r hz cogitatio vel delectatio morosa non a mora rpis phisici sue continui: q: pt cē repentina Iz a mora quā irca q̄d esse pōt in instanti tpis discreti. Que cogitatio morosa hz locū non solū in turpib⁹ Iz etiā in homicidio oīb⁹ pctis. Ex doctrina.s.tho.in. de vita. licit⁹ q̄ duplex est cogitatio morosa vna f.q̄ voluptati cōsentit exp̄sse etiā sine intentione operādi: r hoc indubitanter est pctm̄ mortale Iz aug.s.Tho.r oēs. Alia ño q̄ libidini consentitur implicite siue interpretatiue: et de hac Tho.ibi. q.xv.art.iij.ad decimum sic dicit. Interdū rō delectationē ꝓpendat vel impedimētū eius nō hz intentatiuū consensum etiā si nō resistat. Hz cū iam perpēderit rō de delectatiōe insurgēte r de nocumēto ꝓsequente: vt potest cū percipit hō se totalr per hmōi delectationē i pctm̄ labigari r i ꝓcepta ruere nisi exp̄sse resistat vt cōsentire: r tūc pctm̄ ad rōnē transfert p actū ei⁹: q: agere r nō agere cū q̄s agere dz ad genus act⁹ reducuntur fm q̄ pctm̄ omissionis ad pctm̄ actus reducit. hec ibi. Usq; igit q̄s negligit reprimere motū pcti: r post animadversionē piculi manet ꝓplacētia. i. nō ad sufficiētē delibera ionē/id est rōs deliberandi r est dissplicentia ppt negligentiaz rōnis est pctm̄ mortale fm.s. Tho. Idem tenent.s. bona.per.de tarā.r ñ̄. si ño cōplacentia nō manet dū rō ea⁹ respuit/licet ita repide vt statim scō r tertio accidit dubiū de mortali/tū dico q̄ ibi non est cōsensus interpretatiu⁹ q̄ sit mortale pctm̄ nisi vbi ex tali repiditate videret sibi hō imminere piculum ꝓbabile ō pctō mortali puta de exp̄resso ꝓsensu vel de interp̄retatiōe mortali s.s.tho.vt.s.t.s. bo. vel de actu exteriori pcti puta molitie vel huiusmodi: q: tūc hō tenet facere conatuz: r viriliter repugnare sicut r vbi imminet piculū corpis: seus si periculū nō imminet aut nō ppendit. Si ño cogitet de pctō sine intentiōe faciēdi r oblectādi se de actu pcti Iz cū intentione oblectādi se de ipa cogitatione pcti sine relatione ad pctm̄ q̄ displiceret erit pctm̄ veniale si inutiliter cogitet nisi in de sibi videret imminere piculū de mortali. vt si hō fine rōnabili cā ex sola vanitate cogitatiōis imaginet exercitus compugnantes cū tū sibi nō placeret ña pugna/erit etiā aliqñ pctm̄ si cogitetur vtiliter: vtrū dicta imaginatio exercitus Iz fiat ad bonū finem: puta ad diuertendā a tentatiōnē aut me ab aliqua turpi cogitatione infestāte. supra consessus in pñn.

¶ Scdo q̄rit vtrū cogitatio deliberata i ꝓpria ꝓzonem sit mortalis: r dicit archi. q̄ nō sicut nec ipse act⁹ cōiuga is nisi ita mozarek in ea q̄ pollutio i vigilia sejrek/q̄d verū credo q̄d est i loco r tpe r volūtate ꝓfundi: Iz hīs exclusis sicut r actus impudici sunt pcā: ita r cogitatiōes q̄ pñs hūt rōnē pcti q̄ act⁹ exteriores nisi vt. §. se. dicetur si stat in rōne inne presenti mot venereo.

¶ Tz q̄rit vtrū peccet mortalr vidua consentiens in delectationē act⁹ plugalis pcti de q̄ est concordat: r dicit rich. q̄ nō q: delectatio est de eo q̄d nō est mortale si tñ imineret piculū casus pura pollutionis r aduertit est mortale/r cōsentit: vt arc. quod verū credo si delectatio sistat i rōne q̄ vult sic fuisse aut solū in memoria de re ꝓterita cū displicētia pñs cōcupiscētie: sec⁹ si surgat fētualis ꝓcupiscētie mot⁹ r delectet iā i motu pñti occasionato ex memoria ꝓteriti/dū imaginat nunc viz suū pñtē turpiter: r delectat ide: q: talia nō licēt nisi i ordine ad actū ꝓsumēdū q̄ iā isti ē ꝓsibi: q: nō q̄rat q̄d ꝓt obliuisci virū suū q̄d ad venerea: r idē p oīa ō viro dz est respectu vroris.

¶ Tactus vtrū ꝓsensus i delectatiōe tactuum r aspectuū impudicoz̄ sit mortalis: r dico q̄ sic q̄d tactus puta ꝓlixus r oscula r hmōi q̄n ibi fūt mortales. i. q̄n fiūt ex libidine nō matrimoniali. q: ꝓsensus i delectatiōe de aliq̄ mortali ē mortale/eidez dico de aspectibus. Usq; non peccat mortalr q̄ pat tūr hmōi tactus ab eo q̄ credit moueri honesto amore vl pie ꝓsuet dimittendus ab eo q̄ credit libidinose moueri fm archie. q̄ limita si potest vitare sine scādalo alioz q̄ de libidine non suspicant. Si aūt de hoc dubitat distinguo: q: si tactus sunt tales q̄ ꝓsueuerint ēt inter pudicos: r negari non possint sine pudicio affabilitatis q̄ quis ad amicos se hz ñ̄bis r factis sicut decet: vt ꝓlixus amici noniter a lōge veniēris nō est pctm̄ q: nō est omittend⁹ act⁹ ñ̄rutis pece do saltē venialr ꝓpter hmōi pctm̄ socij dubiū. si ño tact⁹ nō sunt hmōi adhuc distinguo/q: si tact⁹ nō sunt hmōi. i. non sint oscula vel ꝓlixi. a tertio manuum nec etiā sunt aperte ipudici in locis genitaliū: ut vicinis rīc etiā in dubio nō est mortale ista pari Iz pica.olum: q: nō dz iudicare socium de li-

Universidad de Deusto
Biblioteca

bidine ſz de amore honeſto vl̃ ſaltē cē ſuali circa mortale. Si vero ſint a pte impudici peccat mortal'r q̃ mō intellige arch̃i. q̃ ꝺr non poſſe excuſari a mortali eū q̃ ſe tangi pmittit in genitalib⁹ niſi a cōiuge vl̃ ex rōnabili cā puta ifirmitatis: q:. l. eſt hos caſ⁹ ſemp p̄t ꝓbabil'r opinari ꝺ mala tr̃e tione: z iſte tact⁹ negari p̄t ſine ꝓiudicio ꝯtrarij affabilitatis. Sil'r peccāt mortal'r ſm archi. mulieres ppēdētes ſe amari z pcari ſries ſe offerūt aſpectib⁹ amatoꝝ vt illis placeāt: ēt ſi nil turpe vellēt admittere: q: ſunt ad illoꝝ ruinā occaſio efficax: z adde idē eē de viris reſpectu mulierū.

¶ Quinto q̃rit circa idē ſpāl'r q̃ ꝺe puellis q̃ tā z ſi caſte ſint ope tñ ſenſuali amore z iuuētū pulchritudinē allecte pſentiūt in delectatione de cogitatiōe oſculoꝝ z pplexuum: z dico iuxta predicta q̃ ſi pſenſus eēt in delectatiōe cogitationis tñi nō eēt mortale q̃ q̃dē l ſit poſſibile logicum i. non ſplicās ꝺdictionē nīſi tñ aut rariſſime accidit. Si vo cōſentiūt in delectationē act⁹ cogitatiōſi delectatio ipa nō ſit ex amore libidinoſo ſz caſto ſicut ſoror fr̃em oſculat: erit pctm̃ venia le vel nullū ſm q̃litatē amoris: ſi delectatio ſit ex amore libidinoſo erit mortale pſenſus: vt pz ex dictis. Nec valet ꝺicere q̃ illa libido p̄t ſiſte re infra limites m̃rimoni: q: ibi nullum eſt.

¶ Sexto q̃ ꝺe his q̃ ſub ſpē ſpūalis mortificatiōis faciunt mulieres coram ſe nudare vt diſciplinas ferāt: z ꝺico q̃ nō ē ꝺubiū eos peccare mortal'r ſi libido ſit p̄ncipal'r i cā: z ſdē vꝺ ſentirearchi. ſi id faciant ex curioſa ſenſualitate videndi: imo ſi ex ſtulta intētiōe mortificādi: q: ꝺic q̃ tales excuſari nequeunt a mortali: q: eſt ꝺ natura lem honeſtatem z cū periculo lapſus z ſcandali.

¶ De delegato z ſubdelegato z legato.

Delegatus a delego ꝺr q̃ eſt vices committo: z vt recitat pañ. in rubr. eo. tit. multipl'r diffinit q: ſm Boſ. eſt is cui a papa vel alio ordinario ſeu p̄ncipis de legata cā decidenda et cognoſcēda committitur cauſa: ſm Hoſt. vero eſt is cui committitur decidēda ſeu exequēda vices alteri⁹ repſit ā⁹ poſtū in iuriſdictione nihil ſibi ſuis. vt in. c. ſane. e. ti. z in. l. ſ. ff. de of. eius cui mā. eſt iur. ſm ſpe. aūt eo. ti. in pn. eſt is q̃ ex omiſſione alteri⁹ cāe iudicia lē cognitionē aſſequit. Et ſ̄libet inḋt diffinitio tolerari p̄t: ſz ego ꝺico q̃ delegat⁹ q̃ ad eccleſiaſticos eſt is cui a ſummo pontifice vel ordinario cā cōmittit: aut ēt an eo qui extraordinaria iuriſdictione alīq̃ p̄ōr z ſſlr ꝺico ꝺe ſpatore z aliis oīs q̃ ad ſeculares. * Legat⁹ vo ſm Boſ. z vr cōiter notaꝝ in rub. eo. ti. eſt is cui a papa certa p̄uincia vl̃ prouincia pmittit̃ gubernāda: vñ gerit vices pape z eſt ordinari⁹ in prouincia. ꝺe of. leg. legatos lib. vj. Subdelegatus eſt delegatus delegati.

¶ Primo vo q̃rit̃ q̃s z q̃ poſſit delegare: z ꝺico q̃ ſlibet ordinari⁹ etiā q̃ extraordinaria iuriſdictione aliquid p̄ōr vt delegat⁹ pape: ſed tñ ꝺ eo ꝺiſtinguendum eſt ſm ray. z ꝛ̄. Nā ptinētia ad ordinē ep̄alē vt eſt conſecratio vel reconciliatio eccleſiarū ordinatio clericoꝝ z ſilia delegare p̄ōr epis tñi. ꝺe of. or. q̃ ad ſedē. z ꝺ cō. ec. aḋ. imo metropolitan⁹ poſt confirmationē aſi pall̃ receptionē pmittere p̄t epis conſecrationē ſuffraganei ſui de ele. ſuffraganeis. Pertinentia vo ad iuriſdictionē: vt eſt audiētia cauſarū z pcoꝝ abſolutio ꝺubitāter ꝺelegare poteſt alteri. vt in. ꝺ. c. aḋita tñ q̃ criminales cās clericoꝝ cū agitur ad depoſitionē ꝺelegare non p̄ōr niſi in caſu. l. ſi ſcipe ret abeſſe ꝓpter eccleſie ſue neceſſitatē vel alias cām magnam z tūc pmitteret cognitionē et non diffinitionē cāe. ar. ꝺ of. eius cui mand. eſt iurisd. l. ſ. §. de peda. iud. l. h. niſi pmitteret diffinitiones totius cāe alteri epo. q̃ facere p̄ōr cū nō ſit ei p̄ hibitū. Sunt aūt z alie cāe q̃ ſz nō ſint criminales tñ eas ꝺelegare nō ꝺz pp̄ earū excellētiā niſi neceſſaria z multū iuſta cā ſpeditus: vt cā m̃rimonij z piſſes. de cōſan. z affi. er l̃ſis. Nec ēt ꝺz oꝛe gare p̄tē diſpēſandi cū irregularib⁹ nec abſolvendi eos q̃ manus vſoleras iniecerūt i clericos in caſibus ſibi a iure cōceſſis: q̃ tñ ſz non ꝺebent nihilominus p̄t cū non ſit ei p̄hibitū: imo ꝺe ꝺictis pcuſſorib⁹ pcedit. ꝺe of. or. eis. alias vo cā minores ēt ſpūales vt ꝺe ꝺictis iure patronatus: z ymōi ꝺelegare p̄ōr. ſed tñ ſpūales clericis tñi. ꝺe iudi. ꝺecernim⁹. z. c. Pro. Pecuniarias vo indiſtincte p̄t imo forte ꝺz ꝺelegare: nec in talib⁹ occupari. ar. ꝛ̄. q. ſ. te ādē. Pōr aūt ꝺelegare cōſtentibus ꝺe alieno epatu p̄tinēria ad iudicium nē volūtariā: ſz ad ſuſcipiendū cogere nō poſſit: non aūt pertinēria ad cōtentioſam ſm ꝛ̄. Ꝺe hoc ꝺe conſti. vt animarum. lib. vj.

¶ Vo q̃rit q̃s poſſit eſſe ꝺelegatus l eccleſiaſtico foro. z ꝺico q̃ pape ꝺelegatus eē p̄t ſolū cōſtitutus in ꝺignitate vel perſonatū hñs aut canonicus eccl̃e cathedralis: ꝺe reſcrip. ſtatutū. li. vj. niſi ex certa ſcia papa cauſam cōmitteret non exiſtenti in ꝺignitate vel minori. ꝺe offi. ꝺele. cuſ vigeſimū. ꝺe elec. eū in ſ̄cētis. aliozū vo p̄ōr q̃libet eē q̃ nō p̄hibeā. Iḋ p̄ōres mendicāriū et guardiani minoꝝ p̄t eſſe ꝺelegati pape: q: ſm Be. in. c. nullus. ꝺe elec. lib. vj. poſt glo. ſunt in ꝺignitate. z facit q̃ ſ̄ nor. Pan. in. c. cām. ꝺe iudi. z in. c. cū olim. ꝺe maio. z obe. z car. in cleric. i. ō reſcr. z ibi gl. q̃ tñ locum non hz ſm pa. in. ꝺ. cle. z ibi in eoꝺē monaſterio habeāt ſupioꝝ ē ſicut̃ ſ̄ ſunt ſub abbate: q: nō hñt ꝺignitatē ſecus ꝺe nō hñte: q: q̃ius non ſit pp̄etuus ſufficit q̃ eſſe poſſit.

¶ Tertio cū ꝺelegato non creꝺatur niſi probet ꝺelegationem: nec teneat q̃ ꝺo exequi ſniam eius niſi eius ei lr̃e oſtēꝺant. ex. e. cū in iure: q̃rit̃ ſ̄l'r p̄habit mādatū ꝺelegatiōis: z ꝺicit Pañ. in. ꝺ. c. cū in iure. q̃ ꝺo p̄ꝺo ꝺ originale: z hoc eſt clarū: ſecūꝺo p̄ exēplū ꝺe originali ſumptū ſolēmiter de qua ſolēmitate vide. ſ. tabellio. §. vl. tertio ſi p̄ſentib⁹ p̄ſentētib⁹ vl̃ p̄ntib⁹ z nō ꝺicentib⁹ originale ſit exēplatū in actis ſm Hoſ. q: in earū p̄iudiciū acta faciēt fidē ꝺe originalis tenore. ar. ſ. l. ſ. C. ꝺe rela. vbi p̄ illū tex. ꝺicit Bar. q̃ ſi ptes i iuꝺicio p̄ſtes non ꝺicūt ꝺis q̃ reꝺdere poſſent in earū p̄iudiciū vidētur p̄ſentire: ſecus vbi ſol⁹ notarius exēplauit inſtr̃a originalia reducenda ad actoꝝ tenorē: q: ſm Inn. cū ꝺucunt inſtr̃a ſolā ꝺuctio eſt ꝺe actis z nō tenore: quaſi ꝺicat q̃ ſi morari⁹ ſcripſit in actis q̃ talis paro ꝺuxit ꝺale inſtr̃m credit̃ notario ꝺe ꝺuctione: z in. c. q̃ſti. ꝺe pba. ſz non ſup tenore inſtr̃oꝝ niſi probet per originalia vel alīs predictis modis.

¶ Quarto q̃ꝺ ſi delegat⁹ nō vult facere fidē ordinario ꝺ ſuo mādato: z ei pere nolēt̃ ſiue ſniaz exequi exēcūcat: z ꝺico q̃ ſm ꝺoctores excōicatio non tenet: q: delegat⁹ nō hz iuriſꝺictionē ſup ordina riū niſi ſit ei rebellis q̃ ꝺici nō p̄ōt ſi petit fidez ꝺe mādato: q: facit q̃ ſibi iure p̄mittit̃. Sz ſi ordinari⁹ malitioſe ſe aſſerat ꝺe mādato ꝺubitare allegādo marime falſitatē reſcripti ſm Hoſ. quaquaꝫ per ſe q̃ ꝺ p̄ōt: vt in. c. in literis. e. ti. ſcōm vr punitat ordinariū ſi ꝓſtat q̃ malitioſe opponat. tertiū q: punit̃ quo ad ꝺeū. quartū q: ꝺemnari poterit in. xxx. li. auri ſi malitioſe ſe opponit ad cauillādū reſcriptū principis: vt in. l. ij. C. ꝺe leg. Facit aḋ ꝺicta q̃ no. Pañ. in. c. preterea. ꝺe oſſ. vbi ꝺz ſi agit̃ ꝺe grauiſſimo ſeu grauiori p̄iudicio nō eſt parēꝺū aſſerenti ſe ꝺelegatuz ꝺuius ſit̃ persona autorizabilis niſi p̄ius conſtet ꝺe plena mandato: nec ſufficit ſimplex copia. l. vna. C. ar. in. c. nobiliſſim⁹. ꝺi. ir. ſz ſi agit̃ ꝺe p̄iudicio graui: puta citatus eſt in partib⁹ valde remotis ſufficit mittere copiā reſcripti non aūt aſſerere ſe ꝺelegatū: ſi vo agit̃ ꝺe leuiſſimo: puta q: citatus eſt in loco ciuitatis: nō eſt neceſſe copiā mittere quo ad effectū arctāꝺi citatū ad cōparendū ſ̄ ſatis eſt aſſerere ſe ꝺelegatū q: ozit̃ ꝺubiū iuriſꝺictōis ex quo perſona nō eſt vtilis: ex tali aūt ꝺubio q̃ cōparere reneā. ar. l. ſi q̃s er aliena. ff. ō legatum: nec alias eſt ordinarius.

¶ Quinto q̃rit̃ q̃ iuriſꝺictio videatur i ꝺubio ꝺemādari z q̃ poſſit ꝺelegar⁹: z quantū ad primū ꝺico q̃ cōcluꝺi p̄ſuenit q̃ q̃ cōmittens ꝺicit auctoritate noſtra cognoſcas. vꝺ trāſlata iuriſꝺictio ordinaria p̄ ter. in p̄he. inſti. ſz q̃ hoc nō exp̄mit̃ cōmiſſionē vni⁹ negotij vel pluriū nō vꝺ ordinaria iuriſꝺictio cōmitti. p. l. ſi certarū. ff. ꝺe mil. te. ſed ſi vniuerſitas pmittat̃ ſic. p. l. ſ. §. cū vꝺez. ff. ꝺe offi. p̄ꝺe. vz. Quātū vo ad ſcōm. r̃ſꝺet Be. in. c. p̄rium. ꝺe reſti. ex gl. in. c. ſolet. ꝺe ſen. excō. lib. vi. vſ. q̃ ꝺicit q̃ ꝺelegata p̄tās eſt ſtricti iuris ideoq; id ſolum p̄ōt q̃ eſt ei pmiſſum z ſine quo cā expediri non p̄ōt. ꝺe offic. ꝺe leg. c. ſ. z. c. p̄udē tias. z. l. ad legatū. ff. ꝺe pcu. z id ꝓpter q̃ facilꝫ cā expediri poſſet: nō venit niſi expreſſe cōmitt̃at. Et ꝛ̄. ꝺicit q̃ quāuis cā ꝺelegata intelligatur cōmiſſa oſa ſine quibus cauſa expediri non poteſt: non tamen omnia cōceſſa ſunt que poſſunt valere ad cauſam expediendam.

¶ Sexto q̃rit q̃ ſi expiret ꝺelegati iuriſꝺictio vel 6
co q̃ re integra expirat per ſniaz mortis ꝺelegātis. l. eius qui. in p̄in. ff. ſi cer. pet. ō off. ꝺele. gratum: z ſil'r re integra p̄ mortē ei⁹ ꝺ quē mādat. ō reſcrip. ſignificaut. z multis alīs modis: vt in. c. q̃ſi abbas. ꝺe offi. delega. ¶ Adde p̄ꝺo ſm Pañ. in. c. irrefragabili. ꝺe offi. ordi. quod non expirat morte ꝺelegantis q̃ꝺ data fuit p̄ viam legis z nō ab hoie: vt in. ꝺ. c. gratū. nō ꝺiuerſitatis eſt: quia hō moriꝫ: z eoꝺē modo cū eo extinguit̃ ꝺelegatio eius re integra: cū nō fixerit radicē in p̄ſona ꝺelegati: ſeꝺ ex nunc moriꝫ. p̄ quo facit. c. ſi gratioſe. ō reſcri. li. vſ. vbi p̄tz q̃ diſpoſitio facta ſub noīe ꝺignitatis non perit morte diſponentis. Et iḋē vꝺ q̃ officiales aliq̃ diſponūt per viā ſtatuti: vt p̄ mortē ſeu reuocationē eoꝝ nō expiret illa diſpoſitio: ſec⁹ ſi nō p̄ viam legis vel ſtatuti. Adde primo vt ſunt ordinationes z p̄cepta q̃ fiunt a p̄latis vl̃ diffinitoꝝibus nō h̄ntibus auctoritatē cōſtituēꝺi. adde ſcōo q̃ res ꝺz integra ſm Hoſt. in. c. ſz. eo. ti. q̃ſ ꝺelegat⁹ nō cepit vti iuriſꝺictione: cepit aūt vti ſi vices ſuas cōmiſit: vt ibi p̄tz: ēt ſi primū ſolū cōmiſit. eo. ti. ſup q̃ſtionum: vel ſi mandauit alicui citare partes: aut ſi ipſe citauit a fortiori: vt in. ꝺ. c. gratū. vel ſi recepit teſtes in piculo conſtitutos: z multomagis ſi excōicauit ꝺictoꝝes. eo. ti. c. ſ. z ſi oīa aſſignauit partib⁹ de villa. c. fi. vl̃ſi fecit offerri libellum: vel aliud actum iudiciale exercuit: ēt ſi partes nō citauit: vt ſi recepto mādato vocet rebellionē ac teſtes z tanḋ iuꝺex p̄cipiat redigi ſ̄os ſuas in publicā formā z in inſtr̃o teſtes appōi: q: talis actus iudicialis eſt: vnde incipit vti iuriſꝺictione.

¶ Septimo q̃rit̃ quid ꝺe ſniſa ꝺuoꝝm ꝺelegato 7
rum diſcoꝛdantiū: z ꝺico ꝺependere ex ꝺelegāte quam voluerit acceptare. ſecus in ſententia arbitroꝝm ex compꝛomiſſo: q: non tenet ſicut etiam preſidentes loco pape in conſilio generali nihil faciunt niſi omnes conſentiant in actu gerendo: q: vnius contradictio inficit totum. nor. Panoꝛ. in. c. nō eſt. ꝺe regu. z in. c. pe. ꝺe ſta. monā. Secus in ſententia ꝺuoꝝm ordinariozum diſcoꝛ

dantium ꝯ tenet ꝓ reo nisi cā mꝝimonij liberaris ⁊ testameti ⁊ hmõi fauorabilibus: q⁹ tunc tenet ꝓ acro⁹: vt in. c. vlti. de sen. ⁊ re iudi. intelligę si agit vt mꝝimonium ⁊ hmõi teneāt: aliter valeret ꝓ eo qui vt valeant agit vel se defendit.

3 ¶ 8. q̃rit vtrum delegatus possit subdelegare ⁊ cui ⁊ dico multa.* Primũ de legat⁹ a papa vel a principe põt id stincte cām tota vel ptem alteri delegare. l. a iudice. C. de iudi. de offic. dele. ca. fi. ⁊ no. Inn. in. c. pastoralis. e. ti. ⁊ hoc verũ nisi q̃ certum ministerium ei cõmittit q̃ Inn. ibi. limitat de ministerio magno: ⁊ exprimit vt predicare crucẽ: oi põsare cũ irregulari: pniam iniũgere absoluere excõicatos ⁊ hmõi ⁊ gñal'r q̃ cõmitti tur nudũ ministerium ⁊ nõ iurisditio: vt ibi pt⁹ in fine: vel q̃ ꝓ ꝝba rescripti cõp⁹ehendit electa fides vel industria eius sicut cũ ō⁹ pfidim⁹ ō tua industria vel psonal'r exeq̃ris: vel q̃ negotiũ nõ est p alium bñ expedibile. ¶ hoc tñ nõ est verũ in legato sedis aplice q̃ ēt in predictis subdelegare p̃t: vt pt⁹ in. o. c. fi. ⁊. i. in predicatiõe crucis dispẽsatiõe cũ irregl'ari ⁊c. p⁹o quo no. q̃ in. o. c. fi. cũ dictũ fuisset q̃ delegatus p̃incipis põt delegare subiungit p⁹io q̃ is cui iniũgit vt negotiũ psonal'r exequat. põt delegare de ꝓsensu ptiũ nisi in iunctum sit inquisitionẽ fieri vl ecclẽs de platis aut alijs ministris. q̃uideri q⁹ in his industria ⁊ fides psone vꝝ electa. Et scõo subiũgit sic in forma. Ceterũ salua legatoꝝ sedis apo. autoritate nulli cui cõmissum fuerit p̃dicare crucẽ: excõicare vel absoluere aliq̃s dispensare cũ irregularibus: vel iniũgere pnias: licear hec ō cetero alijs demãdare: q⁹ nõ sibi iurisditio: sed certum ministerium pon⁹ cõmittit in hac pte. hec ibi. Ex q̃b⁹ aliq̃ volũt q̃ platis hñtes ꝓ puilegiũ q̃ in aliquo casu possint absoluere subditos: aut cum eis dispẽsare: non pñt hoc alij delegare: cũ ista eorum prãs sit delegata: ⁊ verum dicunt si ista concessa sunt isti prelato in numero circa determinatos subditos: puta absoluatur ille vel ille: secus vbi hoc cõcedit respectu subditorũ in gñe tam respectu culparũ ꝓteritarũ q̃ futurarũ: ⁊ platis pũtibus ac futuris: tũ q⁹ hic nõ cõmittit certum seu nudum ministeriũ: sed cognitio cãe ⁊ iurisditio: tum q⁹ ēt si ꝓmittat nudũ ministeriũ q̃ est falsum tñ nõ est electa industria psone: cũ sit i cognita: ⁊ idẽ ē ꝛ Pañ. ibi post Inn. si nudũ ministerium ꝓmitteret certe psonę: ꝛ illõ nõ sit magnũ vt p̃dicta. Et ita vt dixit cõsuetudo q̃ legẽ ter̃p̃tat obseruat: ⁊ est rõnabilis: q⁹ plerũq̃ subditi verẽtur platos: ⁊ ita expꝛesse ꝛ gl. in. c. fi. de offi. ord.* Scõm. delegat⁹ pape subdelegare potest. Iꝛ sit datus ex offo. vel ex ꝓsensu ptiũ: vel cũ clausula delectionis. s. q̃ si nõ oẽ⁹: tu cũ alio exeq̃r' vt ibi: ⁊ hoc nisi illud verbum geminaret puta si dicerem tu tu exeq̃ris ꝑm bal. vt ꝝba aliq̃ opent de priui. si papa. lib. vꝝ. aliter nõ intelligit electa industria psone ꝑm eũ. Ex q̃bus facit ibi. i. in. d. c. fi. Pañ: regulam singularẽ in mã subdelegandi vꝝ q̃ regul'r papa cõmittendo alicui cãm: industriam psone nõ vꝝ eligere: ꝛ potiꝰ itẽdit p̃uidere negotio q̃ decidẽdũ p̃mittit. Sꝛ ⁊ si papa tertium delegatum deputauit cũ partiũ cõsensu: ni clt Jo. an. an addi. spec. q̃ Iꝛ de honestate subdelegare non debeat nisi de ꝓsensu ptium nõ tñ de necessitate: q⁹ dictum. c. fi. indistincte dat isti delegato facultatẽ subdelegãdi: dicẽs q̃ delegato a principe nõ a iure cõcessum: ⁊ idẽ ibi post. ⁊ spec. et Pano⁹. ⁊ Tertiũ delegatus nõ a principe ꝛ ab inferiore subdelegare nõ põt: ēt i pedit⁹ infirmitate vel alia iusta cã. arg. l. preto⁹. §. fi post. ff. de va. mu. ⁊. d. l. a iudice. Q̃ō tñ fallit primo in vno articulo vel capꝛo cũe. q⁹ vꝝ hoc posse alteri commit tere. vt in cle. ſ. de offi. dele. ij. q̃i est delegatus ad vniuersitatẽ causarũ alicuius castri: ville aut ecclesie: q⁹ tu tunc põt vnam cām delegare: vt no. gl. in. c. cum cām. de appel. ff. de iudi. l. ti. ꝓ⁹. §. ff. q̃s ⁊ a quo ap. l. ſ. §. ſ. tertio si lis est cozam eo contestata ⁊ sit intelligit extra de sen. ⁊ re iud. cũ ber. ar. C. de pcur. l. neq⁹ tutores. Et hoc tenuit sum. pis. Iꝛ ꝑm Bar. in. d. l. a iudi. hoc cõiter non re nek: nec est de procuratore ille vt ibi per eum ꝓ⁹ quarto si hoc sibi spãliter concedat secundũ Jo. an. p. c. ts qui. de off. dele. libꝛ. vꝝ. vbi ō⁹ q̃ is cui cõmittit a sede aplica p̃uidere certe persone de beneficio in certa ecclesia dioceſi vel prouinciat põt hoc alteri subdelegare: sed si mandetur ei vt p̃uideat ecclesie de persona subdelegare nõ põt nisi subdelegandi habeat speciale mandatum. *Quartum is cui negotiũ cõmittit vt personaliter exequatur: si partes consentiant tacite vel exꝓsse hoc põt alteri subdelegare q̃ttũ limitat Pano⁹. in. c. fi. co. tit. quando forma rescripti est fundata super vtilitate partium: secus si super publica que non esset remissibilis per partes vbi partes contradicerent. ¶ hoc tamen fallit in eo cui papa committit inquisitionem: rel. prouisionem ecclesijs de prelatis sine alijs ministris: quod sine speciali mandato subdelegare non potest: quia in his fides et industria: persone eligi videtur. in. d. capitu. fina. ⁊ in. d. capi. is cui. * Quintum delegatus: vel etiam legatus sedis apostolice eo ca⁹ u quo subdelegare potest: hoc non potest nisi existenti in dignitate vel persona tu vel canonico ecclesie cathedralis vt in. c. statutum. de rescrip. libꝛo. vꝝ. ¶ Sextum. Sicut delegatus a papa vel principe habet a lege quod possit causam alteri subdelegare: nisi vt dictum est: ita delegatus ab eõ vel alio⁹ ꝛ si nõ habeat a lege potestatem subdelegandi: habere tamen

põt ab hoc: vt si delegans ipse det sibi autoritatem subdelegãdi. arg. de procura. c. ſ. ij. rñ. ⁊ sic ꝛ Jo. an. super. c. is cui. lib. vꝝ.* Septimũ. Eo casu quo delegatus subdelegare põt tenet quis accepꝛare subdelegationẽ ꝑm Inno. in. c. pastoralis. de offi. deleg. nisi cõstet q̃ delegatus malitiose se exonerer: vt ibi: ⁊ tunc si vellet cogere iusta est appellatio: secus si nõ cõstaret. Et rñ differẽtia iurer delegatũ a principe ⁊ ab inferiore: q⁹ primus cogere põt oẽs ēt si sint sui fori. C. qui pro sua iurisdi. l. vna. ff. de munc. ⁊ ho. l. muneruꝝ. §. iudicãdi. exceptis aduocatis q̃ alibi q̃ in suo foro cogi nõ põt recipe iudicium. C. de aduo. diuer. iudi. l. sancimus. Delegat⁹ ꝯ ab ordinario cogere nõ põt volẽm alteri⁹ fori. ff. de iurisd. om. iudi. l. vlti. ⁊ in gl. o. c. pastoralis. Quo delegatus pape absoluere possit excõicatos a se. ō. abſoln. ij. §. iuꝝ. vbi aũt cognoscere possit supra cõmissio.

9 ¶ 9. ꝛrũ ad subdelegatũ q̃rit quid possit subdelegatus a delegato pape: ⁊ dico q⁹ põt coercere ꝑm Jo. an. extra eo. ex ꝛris. q̃ coertio ꝑm Inn. in. ⁊ hoſt. dicit q⁹ subdelegatus delegati ⁊ merus executo⁹ exercitionem recipit ꝛ se sibi opponentes ⁊ iniuriãtes illos quos mittit pro exequendo articulo sibi commisso: quem etiam quo ad

10 denunciationem potest alteri delegari.

¶ Decimo q̃rũ ad delegatũ q̃rit an credat asserenti se legatũ: ⁊ dico q⁹ nõ nisi pbauerit in scriptis. ⁊ de mãdato apostolico p suas literas fidẽ fecerit. dist. lxiij. lectis. C. de mã. p. in. l. vnica. facit q̃ no. glo. in. c. sicut nobis. de sen. exc. q̃ non creditur cardinali asserenti aliquid in alterius preiudiciũ: q̃ limitare videt Pañ. si asserat ore cuius vite vocis. Et si dicat se literas perdidisse nõ audit. de offi. dele. cũ in iure. ⁊. d. l. vnica. si tñ est honestus ⁊ notus debꝛ ei credi ⁊ recipi. rcvij. dist. nobilissimus. sed sine literis nihil audeat iudicare secũdum Cãc. ⁊ Archi. quia nuncio sine literis non creditur vbi alicui preiudicatur.

11 ¶ Undecimo querit: quot sunt genera legatorũ: ⁊ dico q⁹ legatoꝝ duo sunt genera: ⁊ sunt q̃dã legati impꝛopꝛie. l. nuncij sed nõ iudices: vt q̃ a papa p ambaxiata mittunt. vl' ad aliquod nu ⁊. rcvij. di. c. nobilissimus. ⁊ istos qui impedit: ꝛ hostibus tradit etiã si sint hostium. l. vltima. ff. de legationibus. ⁊ ꝑm canones sunt excõicandi. rciij. dist. si q̃s. ita no. glo. in. d. c. ius gentiũ. imo si legati vel nuncij sint apostolici: sunt ipso facto excõicati ⁊ eoꝝ terre ac loca interdicta: q̃diu in contumacia persisterint eoꝝ dominj. de of. fic. legat. super gentes. libꝛ. vꝝ. Extranagans est. Quidã vero sunt legati iudices quos papa facit ordinarios in certa prouincia, de q̃bus loquitur

Universidad de Deusto
Biblioteca

de sua prouincia: nō aūt extra eā nec extraneos
sm Archie.* Circa hoc tñ clari sunt tres casus.
Primꝰ qñ pñt absoluere suos subditos ī sua p-
uincia exiſtētes: scōs q nō pñt absoluere ex-
traneos extra prouinciaz. tertiꝰ q extraneos. i.
aliunde aduenientes absoluere nō pñt etiā ī pro-
uincia. Sunt ēt q̄tuor dubia. Primū an possint
subditos extra puinciā absoluere: z dicit Pañ.
in.d.c.excōicatis. cōiter reneri q non. z Joā. an.
dicit ita seruari de facto: qō limita sm Jo.mo. z
Jo.an. quos sequit Be. in.c.s.eo.tit.li.vj. misi de
consensu iudicis illius puincie: sz de hoc statiz.
Secūm ē an subditos absoluere possint extra p-
uinciā de psensu iudicis illiꝰ prouincie z dicunt
aliq̄ q q̄ hec prās dar eis limitatē nō vt q ex-
cedere debeāt formā eis pscrīā p. d.c. excōicatis. z
Pañ. tz q nō dicēs hoc dictū singulariter notan
dū q prās collata in certo loco ex pūlegio exer
ceri nō pōt in alio loco etiā in subditos: sec⁹ in
jurisdictione cōpetente de iure cōi: z hoc sequit
sum. ros. sz pdicti renēr Jnnoz. z hoc sequit sum.
ang. Jō ros. z hoc tene: q̄ etiā contentiosam iu-
risdictionē pōt qs exercere in territorio non suo
de insa iudicis territorij. qō hoſ. dicit esse equū.
tertiū an possit absoluere subditos. q extra p-
uinciā in excōicationem incidērunt. z dicit hoſ.
q non innitrus ybo aliūde in. d.c. excōicatis. sed
hoc intelligit de nō subditis aliūde venientibus
vñ alij Jnnoz renēt vt recitat Spe. q Pañ. verius
dicit vt sicut pōt punire subditos extra territo
rium delinquētes. de fo. compe. cū cōtingat. ita
possit etiā eos absoluere. Et facit q̄ Prepositus sa
cerdos absolut subditū a delicto extra prouin-
ciam ꝓmisso. quartū est an absoluere possint nō
subditos incidentes in puincia ipsoꝝ legatoꝝ
z dicit Host. q sic: q̄ tales aliūde accedere non
dicunt cui nō aduenīāt excōicati: pro quo facit
dictū abbatis in. d.c. cū contingat. q scholaris
veniens ad studiuz excōicatus absolui non pōt
ab eo loci: sz absoluere potuisset pprius ep̄us:
sec⁹ si ibi incidisset. Ex q̄ posset elici q ptās con
tracta rōne domicilij nō extendit ad prius com-
missa: qō tñ dictū Pañ. gñaliter non admittit. et
bñ: q̄ oppositū sup adductum est supra absolutio
j. §. v. q̄sto primo z seq. quintū addit an possint
absoluere excōicatos a se in puincia postq̄ sunt
puinciā regressi: z dicit gl. in. c. nouit. de of. leg.
q nō: q̄ eundo puincia puati sunt dignitate.
ff. de of. pfi. l. iij. z statim expirat iurisdictio qō li
mitat spe. qñ exeunt aio nō redeūdi: z vbi abso-
lutio requireret eē cognitionem: secus ergo si
exeunt regressuri z absolutio est in foro pñali.
Et consentit Jnno. Et intelligo rā de laterali q
de tali sm supplementū lateralis tñ etiā nō re
gressurus oī redit ad vbem absoluere posset
sacka'r vt dictū est: sextuz an absoluere possint
p enormi iniuria pura mutilatione vel homici-
dio: cōiter renēt q no. pañ. tñ in. c. quod de pris
de sen. excō. satis innuit q sic. vide si vis:

¶ 13. q̄rit qō differāt pdicti legati in bñficiorū 13.
collatione: z dico q legatus lateralis solus pōt
multa.* pōt em prio pfirmare electiōes epoꝝ
z archiepiorū z exēptorū in puincia sibi decretā
nō aūt alij legati sine spāli mādato. de elec. si ab
batē. li. vj. Et scdo dare licētiā abbati subdito i-
mediate apostolice sedi a suo mōasterio ad epa-
tū q̄ hoc nequiuisset sine licentia pape vel lega-
ti: vt in. d.c. ii abbatē. vbi dicit gl. idē esse iudiciū
de transitu ab vna abbatia ad aliā que tñ si epo
subyecerentur transitus nō fieret sine licētia sal
tem epi: pōt ēt sm ber. cognoscere de causis mo
tis ī hmōi exēptoꝝ: q̄ p pullegia exlimit a pā-
te epoꝝ z nō legatoꝝ: alij aūt legati ī isto p-
uilegia hoc sine spāli mādato nō possent. de offi.
lega. q trāslationē. in gl. Et tertio pferre bene-
ficia in terminis sue legationis cū restrictiōe tñ
q hī m. c. psenti. z. c. deliberatione. de offi. lega-
lib. vj. z in. c. officij. eo. ti. z li. al vero non missi ex
cōmissione spāli. Qō si ecclesia patronuz laicum
hz cōferre nō posset nisi el quē pñtaret patron⁹
eodēq; mō si haberet patronū clericū cui patro-
natus rōne patrimonij cōpeteret. de off. leg. do-
lectus. secus si clericus sit patron⁹ rōne eccle
vel etiā si sit collegiū: q̄ eo irrequisito potest le
gatus conferre: cuz possit maius. i. pferre ipsas
ecclesias irrequisito epo. Collatio tñ beneficij q
cum facta nō valet si nō est facta mentio de alio
beneficio qō prius habebatur nisi ꝑz Jo. an. hoc
exprimeret se facere ppio motu: q̄ valet collā-
tio lz vtrūq; retinere nō possit. secus si ille impe
trauit: q̄ tenebatur facere mentionez de priori.

* Querit tñ Jo. an. in gl. vtrū cōferre possit illa
beneficia quoꝝ collatio deuoluta est ad papā q
lateranēse cōsiliū: z dicit q sic sm Goff. z Jnn.
z gul. in spe. reprehendentes vinc. qui dicit con-
trariū. Et subdit ipse Jo. an. certū esse q legat⁹
etiā de latere nō pferre pōt bñficia vacantia in
curia romana sine mandato speciali vt de pben-
licer in fi. qō intelligo infra mensem. vt eo. ti. sta
tuimus. * Adde q vbi legat⁹ lateralis vel alius
speciali mandato conferre pōt in puincia con-
currūt possibiliter tres beneficij collatores pa-
pa legatus z diocesan⁹ z tunc si apparet cui pri-
mo collatum sit non est dubium: si vero non ap
paret potior erit cōditio possidentis: z si neuter
possideat preferet que habuit a digniori. i. papa
vel legato. de prebē. si a sede. lib. vj.

¶ Decimoquarto queritur quid legatus in sua 14
puincia possit aut non possit: z dico sm directu.
q pōt primum exercere ea que posset ille qui

ea nisi: pter reseruata summo pōtifici. de q̄b⁹
habes. ī. casus prio. §. j.* Et scdo pōt fol⁹ edere
statuta in spectātib⁹ ad iurisdictionē sm no. in. c.
fi. extra eo. dūmō nō sint cōtra canones gñales. qui-
bus ī aliquo derogare nō pōt: z idē dicit Be. et
no. Jo. an. in. c. fi. de of. archiep. z idē dicit Be. et
pius. q epūs nō pōt facere statutū quo ius cōe
arceat. Sitū vellet statuere legat⁹ in pcernētib⁹
alioz pūdiciū illoz pſensum oz habere: vt not.
Jnn. in. d.c. fi. Utrū aūt possit aliquo casu muta-
re legata. j. legati.* Nō pōt aūt prio ēt si sit late-
ralis conferre vel reseruare ecclias cathedrales
aut regulares vel collegiatas. de elec. deliberā-
tiōe. li. vj. vbi dicit gl. q pferre vel reseruare ec-
clesiam est pferre vel reseruare ipsam pmā digni
tatē de ecclesia. puta epatū plebanatū abbatiam
prioratū z similia: vñ nō phibet pferre bñficiuz
hoc ē canonicatū dictarū ecclias. * Nec scdo cō-
ferre vel reseruare in ecclesijs cathedralibus di
gnitates principaliores post epatū ad quas p
electionē venīt. vt est archipbyterat⁹ archidia
conat⁹ ppositat⁹ z hmōi: z in. d.c. deliberatiōe
vnde si in ecclia cathedrali essent due dignitates
per electionem habendo. puta archipresbytera-
tus z archidiaconat⁹: ea q̄ maioz haberet non pos
set dare legat⁹: z ibi glo. qō Iz archidiaconus sit
maioz maioritate prelationis de qua ibi intelli-
git inspicienda est tñ pſuetudo loci: is enim hz
posset dare minoz ē z etiā maioz ē: si non haberet
p electionē.* Nec pōt tertio etiam si sit lateralis
cōcedere alicui in gñali vel spāli: vt recepta resi-
gnatione bñficiorū ab his q̄ hñt illa possit ea al
teri pferre. de elec. deliberatione. lib. vj. vbi dicit
gl. qō etiā nō potest vni cōmittere quod recipiat
resignationē beneficij et alteri qō illud cōferat:
q̄ qua rōne cōmittēdo vni resignationē z colla-
tionem dar via ad vacaturas ecclesiarum eadem
elec. c. j. lib. vj. Pōt ergo legatus recipere benef
cium p resignationē z illud postea vacans alteri
concedere: is non pōt cōmittere alteri vt hoc fa-
ciat: q̄ facilius per istum modū fieret fraus ad
vacatus ecclesiarum. Putat tum Archi. q possit
alicui cōmittere vt bñficij resignationē recipiat
z ea recepta cum vacet eidem vel alteri commit-
tere eiusdem collationem. Et per dictam decreta
lē attentari posset quod Iz eps possit generaliter
tradere potestatem officiali aut vicario suo con
ferendi vacantia beneficia. de offi. vica. c. fin. non
tamen alteri quem officialem non constituerer.
* nec potest quarto si in aliqua cathedrali vel
collegiata ecclesia fecit aliquam reseruationem
ea pendente aliam facere in eadem nec etiam
postq̄ aliquod reseruauerit alicubi beneficium
ad collationē ptinēs cuiuscūq; dignitatis reseruatio
pendet aliud ptinēs ad collationē eiusdem pōt
legatus sibi reseruare. vt. in. d.c. pñti.* Nec q̄n-
to pōt legat⁹ ꝑcessum delegati impedire aut ei⁹
irritare fuiam: sz dū pōt pfirmare z exequi. ō of.
leg. studuisti. sitū nec pōt absoluere excōicatos a
papa vel ei⁹ delegato: vt ibi. Nec ꝑt sexto ēt late
ralis gñal'r se intromittere de his q̄ spāl'r pape
reseruant. ō offi. le. nisi. z. c. q̄ trāslationē. misi ei
ꝑcedantur in iure vl' habeat spāle mandatuz vel
sm Pañ. ex pūilegio vel consuetudine cui⁹ ini-
tij nō sit memoria. Uū sm glos. dic. in. §. j. non pōt
facere generale vel prouinciale consiliuz: nisi ad
hoc sit specialiter destinatus.

¶ Decimoquinto querit determinatiōe legatio- 15
nis z ei⁹ effectu: z dico sm Jo. an. q legatio qua
tuoz odis finit: primo si datus est legatus ad
rēp⁹: q̄ eo finito finit legatio. ff. ō of. dele. de cau
sis. scdo qñ est revocat⁹. ff. de iudi. l. iudiciū. ter-
tio qñ egressus est legationē ita nō redeūdi: se-
cus si egrederet vnā puinciā is q̄ est legatus in
pluris⁹ q̄z in q̄liber pte legatiōis sicut epūs in q̄l
bet parte diocesis legationē exequit: ō of. oz. cū
epūs. li. vj. q̄rto post mortē legati: nō aūt post moz
tē cōstitūtis illi extra eo. legatoz. lib. vj. Legatione ꝯo finita hīs modis in sui pſona: non finit
primo quo ad pstōnes ei⁹: q̄ ppetuo durāt: l. si
puinciā egressus est mortu⁹ nec scdo quo ad ce-
pta p delegatos ab eo: vt. ō. §. vj. Oēs aūt refer-
uationes bñficiorū facte ab eo ēt si erat latera-
lis z decreta interpōsita super his: necnon denū
ciatiōes: inhibitiones: z pcessus quilibet per eū
vel per exequtores eius super his habiti q; m-
modo ad collationem eorundez beneficiorū iam
vacantium non fīe pcessum finita legatione
viribus euacuantur: nec dicti exequtores pos-
sunt vlterius beneficia aliter reservata confer
re. vt in dicto capitulo presenti. De materia lega
ti z delegati multa habes per Archi. iij. parte. ti.
ix. c. iij.

¶ Demetria si est pſenerās excusat a culpa 16
quantum ad factum in illa commissum.
xv. q. j. aliquos. xxij. q. vij. quēadmodū z
ab irregularitate: vt in cle. vnica. de homi. vtruz
aut ē postq̄ cessauit possit quis ad ordines ꝓmo
ueri. vide. ī. co. poze vitiatus. §. viij.

¶ Demoniacus vtrū sit quis necne. de pben 17
dis pōt si. xxx. dieb⁹ indiffer ēter carnib⁹
vescicogaf: maximeq; hedinis q̄ demo-
nes ꝓuocāt. vj. q. iij. c. ij. in ter. z in gl. q̄z si nullaz
senserit lesionem apparebit q demoniacus non
sit. Sunt z alia humo rei signa de quib⁹ dixi in
tractaculo de exorcismis. Utruz aūt promoueri
possit demoniac⁹. supra co. poze vitiatus. §. viij.
vide etiam supra adiuuare z infra superstitio. z

malefic̃ium quantum ad materiam demonum.

¶ De denunciatione.

Denũciatio est nũciatio .i. manifestatio criminis facta superiori ita ꝙ prepositio de augeat nũciationẽ .ff. depo. l. f. et ꝝ canonistas in .c. nouit. de iu. diuidi tur in euãgelicã: canonicã: iudicialẽ ⁊ regulares, quã distinctionẽ vix poterit ꝯ saluare ꝯ̃ mem bra concidãt: vide Pan. ibi. theologi vero distinguũt duplicẽ trñ. f. ꝓsentialẽ .i. factã ꝓlato vt ꝓsone ⁊ persone ⁊ iudicialem: id est factam eidem vt persone publice .i. vt est iudex ⁊ de hac nunc loq̃ nur: q̃ de alia dictũ est .s. ō correctiõe fraterna.

¶ Prio ꝙro ꝙrik̃ qui teneant̃ ad denũciationem euãgelicã ⁊ dico opiniões varias eẽ canonistar in .d.c. nouit. ſz tñ oẽs verũ aliqual̃ senserũt. q̃ si loquamur vt est ꝓtialis solũ siue fraterna correctio sic vere dicit archi. in .c. si peccauerit. xj. q. f. ꝙ teneẽ oẽs. .s. eo mõ quo ⁊ ad fraternã correctionem. Si ꝙro loquamur vt est iudicialis: sic vere distinguit̃ Inn. in .d.c. nouit. ꝙ quãtũ ad pctũ ꝓpetratũ ꝓ ꝓtinuationẽ nõ recipit teneẽ solus. is cui hoc cõperit ex offo: q̃ hoc ꝓcedit ab actu iustitie. vt q̃ peccauit puniat̃ nõ ꝓp se cũ iam nõ sit peccatur ⁊ ſz ꝓp alios: ⁊ hoc ptinet ad superiores. xj. q. ij. ꝓcipue. xxiij. q̃. iiij. duo ista. ſz quantum ad pctũ perpetrandum ⁊ quãtũ ad ꝓpetratũ q̃ recipit augmẽtum vl̃ mꝫtiplicationẽ aut ꝓtinuationem mali teneẽ ꝯlibet credẽs se eã posse ꝓficere sine ꝑiculo detrimẽto. xxij. q. v. hoc vꝫ quod sum. an. male limitat quo ad ꝓlatos: q̃ nullus ꝓlatus vt ꝓlat⁹ denũciat cũ careat ſupiore ⁊ rõ ẽ q̃ ista denũciatio est act⁹ charitatis vt delinquẽs corrigatur vel saltem ad aliorum terrorem cõpescat.

* Scõo querik̃ q̃s ad istam denũciationẽ admittatur ⁊ dicit gl. in .d.c. si peccauerit. ⁊ archi. ꝙ admittuntur oẽs ifames minores: mulieres ⁊ oẽs mõ bono zelo denũciẽt. de sen. ⁊ re iudi: cum .i. ⁊ a. q̃ limitat̃ ſm eos dẽ nisi permaneant in cſie q̃ cum rales sua cria nõ correxerit: credẽdũ ẽ ꝙ nõ bono zelo denunciẽt aliena. Et idẽ dico de testibus q̃ tñ Inn. in .d.c. nouit. limitat si sola ꝓsa de crie ꝑik̃ ⁊ nõ aliud ꝓbale directe vel icidẽter quia tunc legitimi testes solum admittuntur.

* Tertio q̃rik̃ vtrum denũciationẽ istam debeat semp monitio ꝓcedere ⁊ dico ꝙ si pctũ est publicum: admonitio nulla requirit. ſz archi. in .d.c. si peccauerit. xlvj. di. ſz illud. si ꝙro ẽ occultũ ⁊ tardãtio denunciationis inferret ꝓmo nocumẽtũ corporale vel ispirituale. puta proditioñ infectionem vel hmõi illr nõ req̃rik̃ nisi constaret ꝙ ad monitionẽ ꝑtor desisteret: q̃ si ꝓssibile est ille ꝯſz ꝙro corrigi vt eius fama non ledatur: si ꝙro nõ fit nocumentum nisi peccanti debet ꝓcedere mo aũtio duplex: vna per monentem solũ ꝓ ipsũ ꝓbãda iuramẽta. alia ꝓ ipso ⁊ vnũ vel duos testes: ꝓ quos ꝓbatur q̃s ricar. in .xix. di. iiij. limitat nisi ꝓbabiliter credatur monitio secreta nõ profutura. ⁊ concor. s. Tho.

¶ Quarto querik̃ vtrũ si ꝓlat⁹ ꝯcipiat maxime sub pena excõicatiõis denũciationẽ peccati: iubdit⁹ teneaẽ obedire nõ seruata forma euãgelica: ⁊ dico ꝙ sic. ꝓmo si pctũ est publicũ. ſcõo si ẽ occiturũ ꝓmo: ⁊ eadẽ rõne sibi tertio si correctio nõ ſpat: ẽto si pctũ est leue nõ infamatorium: ⁊ hoc in denũciatione publica: in secreta aũt vtra hec. ſm sum. ange. tenek̃ siue ꝓcesserit monitio siue nõ siue sequuta fuerit correctio siue non: ꝙ vs ad ꝓcauẽdũ recidiuũ: ⁊ nõ est i ꝓiudiciũ fame si talis est ꝓlat⁹ qualis eẽ debet. q̃ quilibet teneatur obedire ꝓlato in ꝓtinẽtib⁹ ad offm eius q̃ non sunt ꝓcũ: ⁊ hec est cõiter opinio doct. oẽs nr̃i. ⁊. s. tho. in quol. q̃s tñ fallit q̃ ꝙ signa valde ꝓbabilia ⁊ ꝓsumptiões ꝯſſi violẽtas crederet ꝙ ꝓlat⁹ inde vellet subditũ i famare. Ꝝ ista opinio est. s. tho. ita indistincte ꝯcꝺ sit de alijs nec ẽ ea nisi eo casu quo sine pctõ subdit⁹ posset denũciare ꝓlato nõ ꝯcipiẽti: ꝯ̃ aliter semp est ꝝ. deũ ⁊ vide de si nõ esset ꝓbabile periculũ de recidiuo: aut si eẽt eque subdit⁹ vt ꝓlat⁹ obuiare posset pctõ ei⁹ fer denunciare correctũ. ꝯ̃ apud ꝓlatũ sine cã notaretur de peccati macula. vñ. s. correctio. ⁊ ir.

¶ Quinto querik̃ ꝯd de eo ꝯ̃ iuramẽtũ denũciare oẽ crimẽ q̃s sciuerit vl̃ nõ denũciare ⁊ dico q̃ ad ꝓmũ ꝙ iuramẽtũ intelligendũ ẽ eo mõ ꝯ̃ denũciatio lx: vñ q̃s ipsa est illicita ⁊ fm non ligat facit. ex ꝓte tua. de cle. nõ re. ⁊ si intẽdebat iurare erit̃ q̃s ẽ illicita peccauit. ſ. inſz. ſ. vſ. * Quãrum ꝯ ad scõm dico ꝙ tuſm intelligẽdus est in casu in quo denũciatio nõ cadit sub ꝓcepto ꝑ̃ filio: vbi aũt est de ꝓcepto vel ꝑfilio nõ obstante iuſo denũciare ꝑõt in scõo casu. ⁊ in ꝓmo tenetur per notata. xxij. q. iij. in multis capitulis: ⁊ si aliter intẽdebat fuit pctũ ꝓ dicenda. j. iuramentum. ſ. eo. De ista materia vide. s. accusatio. ⁊ infra inquisitio ꝙ totũ: ⁊. f. furtũ. ſ. xv.

¶ De deposito.

Depositus ſm ho. est q̃d custodiẽdũ alicui vel alicui⁹ fide⁹ datũ vel creditũ vt. ff. depo. l. f. q̃ q̃dẽ loci⁹ ꝯ̃ ſz solũ in rebus mobilib⁹ ⁊ se mouẽtib⁹ tñ ſm glo. in .c. bona fides. eo. titu. nisi forte vbi apud scẽstrũs deponit: cũ res aliqua inter plures in cõmuni deducit: de iud. examinata. ⁊ l. l. ls. ff. depo. et sicut ibi dicit̃ in deposito dominium non trãsfertur: vt etiam in .d. l. licet.

¶ Primo vero querik̃ ꝙro qua culpa depositarius teneatur si depositũ pereat aut deterioretur. et dico ꝙ regulariter non tenetur nisi de dolo ⁊ lata culpa: q̃ communiter fit gratia deponentis tm̃. vt ꝙ in .d.c. bona fides. ⁊. ff. de depo. l. f. Addõ q̃s si deterioratio talis sit q̃s reddak̃ inutile deponenti: reddeẽ estimatio tota alioquin iuxta deteriorationis quãtitatẽ ar. eorũ que notãtur in. l. f. ff. de edili. edic. * In duob⁹ tñ casib⁹ tenek̃ ẽt de leui: ꝙro si ꝙ custodia mercedem recepit: vt in .d.c. ⁊ .d. l. f. ſ. si q̃s seruũ. q̃ tñ casu sum. pis. ⁊ Archi. dicunt eũ teneri de leuissima: sed prius tenuit gl. in .d.c. bona fides. ⁊ Bof. secũdo si conuenit vt teneret. d. l. f. ſ. si conueniat. vbi ꝙr q̃s ꝙr⁹ ex cõuẽtione legẽ accipiũt: si tñ cõuenirẽt vt de dolo non teneret nõ est sequẽda ista cõditio: q̃ est ꝯ̃ bonos mores ⁊ ꝯ̃ bonã fidem vt ibi dicit ſ. si conueniat. * In trib⁹ q̃s tenek̃ ẽt de leuissima: ꝙro si cã depositarij sit res deposita. secundo si depositum se obtulerit: intellige si diligentissimũ exq̃ fuit. tertio si conuenit: vt in .d. l. f. ſ. sepe euenit. * De casu aũt fortuito nõ tenek̃ nisi fuerint i mora restituendi vl̃ in culpa: vel ex pacto ꝓuenerit. 2.q̃ō De his vide in .d.c. bona fides. ⁊ ibi Pan. sed tñ quo ad pactum dic vt. s. dictũ est de cõmodato.

¶ Scõo q̃rik̃ vtrum ecclesia teneaẽ de deposito sibi facto si ꝑeat: ⁊ dico q̃s aut est factum ꝓlato ꝑsone: aut ꝓlato: ⁊. c. fil̃ aut alteri officiali: puta sacriste. Si factũ est ꝓlato tñ eccl'ia non tenetur: de depo. c. f. nisi fit ꝓfum in vtilitatem ecclesie vt ibi ꝯ̃. * Si ꝙro fiat ꝓlato ⁊. c. simul. ſm ll̃ost. ecclesia teneẽ etiã si inde eccl'ia non lucret: sed ꝯ̃ gl. c. f. e. ti. Et hoc̃ rõ est: q̃ tunc fit eccl'ie. Inno. ꝙ. l. ls. ff. de pecu. dicit q̃s nõ teneẽ nisi inde lucrũ aliq̃s cõsequak̃, sed Paſi. ꝙcordat dicẽs quod nõ teneẽ ꝓter⁹ veniendũ sit ad distractionẽ immobiliũ vel mobiliũ: ꝓcioso⁹: teneẽ aũt quatenus põt sacrificare de alijs puta fructib⁹. Et hanc cõcordiam indubitate verã credo in ꝓlatis qui immobilia alienare nõ ꝓnt: q̃ in ꝓdictis superiores nequeunt obligari. * Si ꝙro fiat sacriste Joã. an. distinguit q̃ si fuerat deputatus ad custodiã vasorũ non fit eccl'ie: nec ipsa teneẽ si ꝙro fuit deputatus ad custodiã depositorũ sic ſm eum er. d. gl. obligat eccl'a er tali ꝯcu inito gratia deponentis tm̃: nec requirit̃ ꝑsentia ꝓlati ⁊ capituli: q̃ facio est quod illum a principio deputauerunt.

¶ Tertio q̃rik̃ q̃s ꝓsumeẽ versum in vtilitatem ecclesie: aut q̃s hoc ꝓbabit: ⁊ dico q̃s ꝓlat⁹ ꝓsumek̃ in eccl'ie vtilitatẽ illud cõuertisse: q̃s cõsuetus est bñ administrare ⁊ gubernare bona ecclesie ſm Archi. in .c. hoc ius. ⁊. q. j. ⁊ Bar. in. l. ciuis. de sa. san. ec. ſz intellige si depositũ fuit apud ꝓlatũ. Probabit aũt illud esse in vtilitatem ecclesie 3 quer⁹ q̃ hoc dicer. l: ei q̃. ff. de ꝓba. ſm Inno. in .d. auk. hoc ius. ſ. in creditor. q̃s tamẽ in depositum limita nisi satisfieri possit de fructibus: quia tunc nõ opz ꝓbare illud versum esse in vtilitatẽ ecclesie: vt in .d. ſ. is creditor. fil̃r nec in alijs contractibus excepto mutuo: ꝙro quo vide opiniones diuersas in .c. quod quibusdam. de fideius.

¶ 4. q̃rik̃ vtrũ teneatur depositarius si ꝑeunte deposito saluar rẽ suã cũ non possit vtrãq̃ saluare: ⁊ dico iuxta distinctionẽ positã supra cõmodatũ. ſ. iij. Et ls. d.c. bona fides. videak̃ velle ꝙ fit in dolo si perdito depposito ꝯ̃ suã rẽ saluam: tñ hoc intellige q̃ ad ꝓsumptionẽ q̃ i fozo alc̃ cessat imo circa hoc ex rerũ ꝓuoluntate ⁊ ꝙlitate bonus iudex arbitrabit̃ dolũ affuisse: vel nemec dari ꝑ certa doctrina: q̃ sicut suã vitã ita ⁊ rẽ non teneẽ quis exponere: vt saluet aliena etiã meliorem nisi q̃s rẽ aliena teneẽ eque vt suã seruare: ⁊ sua erat viliora. De his Pano. in .d.c. bona fide.

¶ 5. vtrũ teneak̃ heres aut ali⁹ si depositũ mortuo factũ distraxit: ⁊ dico quod sic si dolose fecit: si aũt bona fide ignoras rẽ depositã nõ tenetur nisi de eo q̃s ad eũ ꝓuenit: ⁊ idẽ in commodato. l. ſ. ſ. vl. ⁊. l. ls ⁊ si nõ sit heres. ff. eo. ti. Q̃s si minus vendidit vel ꝑcũ non exigit sine dolo: tunc actiones tm̃ ꝓstabit deponẽti aut commodanti: vt in l. ij. ff. depositi. sed si rẽ ꝓstare possit ⁊ nolit culpa. l. dolo non caret vt. l. plane. ff. depositi. iuncta. l. dolus. ff. man. vnde tenetur.

¶ 6. an teneak̃ q̃ in re sua plus fuit diligens quã cõis hoim natura reqrat in depposito aũt nõ pl⁹ ſz tm̃. ⁊ dicit Bar. in. l. q̃s nerua. ff. depo. ꝙ teneẽ qui rebus depositis teneẽ ꝓstare diligẽtiam tanta quãtam suis alias est in fraude ꝓsumpta. Et si dicak̃ primo q̃s non licebit ei suas ꝓferre ꝓtra ꝓdicta dico hoc non sequit: q̃ intelligik̃ quousq̃ vtriusq̃ põt adhibere. Et si dicak̃ scõo q̃s isti diligentia sua erat dãnosa: ⁊ ꝑ̃ stultus erit melioris conditionis ꝙ peritus: dico illi diligentiã nõ esse dãnosam sed dolũ ꝓsumptũ: ex quo diligentiam adhibuit minorẽ depposito quam rei sue: q̃ est absq̃ bona fide. Et idem tenet glo.

¶ 7. querik̃ vtrũ teneak̃ tabernarius aut nauta de re in taberna vel nauí reposita eo ignorante: ⁊ dico quod non per notata a Lardi. post spec. in cle. ne in agro. de sta. mona. q̃ non tenentur nisi res cõsignentur: ⁊ si consignentur in sacculo vel burſa: nec videãtur nec credeẽ deponẽti si dicãt aliqua deperisse nisi probet ſm Matth. in eadẽ cle. ſ. fane. nec stabitur iuramẽto eius per. c. fin. de iureiur. q̃ iuramẽtum non datur nisi quando precedit semiplena probatio: vt in .c. fi. quod me. cã. vide etiam infra nauta per totum.

¶ 8. q̃rik̃ vtrũ teneak̃ bidellus de libro in schola repposito a scholari: ⁊ dico ꝙ aut scholaris assignauit bidello librũ specifice aut non. Si ꝓmum teneẽ si peat q̃: tenetur ad custodiã sicut custos;

si tñ bidell⁹ restituit lib̃ū socio scholari consueto vl̃ familiari :aut alicui deferẽti aliq̃ signum scholaris ? ille inde asportauit ſm Bart.l.i.ſi q̃s vxor.ff. apud labeonẽ.ff.de fur.bidell⁹ non tenetur.ar.l.eũ q̃.ꝛ in.l.argẽtũ.ff.cõmo. Et quo ſſert Pañ.in.c.ij.de fur.q̃ licite q̃s rẽ alterius restituit deferẽti ſignũ ei⁹ q̃ tñ limitat niſi ſit ꝓciosa qꝛ de facili ſimplici ſigno credere nõ deberet ¶ Si añt ſm adhuc põt oſtiugui ſꝫ.l.oñs.ff.loc.an bidell⁹ obtulerit ſe ad cuſtodiam:ꝛ tunc dicit q̃ tenek:aut non ꝛ tũc tenek:vel dici põt aliter.l. q̃ tenek bidellus ſpãlis ſi eſt in culpa:qꝛ collectas ꝛ alia cõmoda hꝫ ꝛ vt libꝛoꝝ cuſtodiat: non añt bidell⁹ gñalis:cui⁹ offiſi non eſt cuſtodire libꝛos:ꝛ in eo ꝓcedit opinio Bart.Et vbi eſt gñalis tñ vt ſenis aduertẽda eſt forma cõſtitutiõis vt ꝓcedat illa opinio:ſi ex conſtõne teneꝁ cuſtodire libꝛos:alꝫ ſecus.hec ex Pañ.ibi ꝑ qua añt culpa teneatur.vide ſupra cuſtos.per totum.

¶ 9.ꝗrit vtrũ teneaꝁ depoſitari⁹ de vſu rei depoſite:ꝛ dico q̃ ſic:ꝛ eſt fur:vt in.l.q̃ furtũ.ff.de cõdi.fur.q̃ limita ſi ei phibitũ fuit ne vteret.* Fallit hoc in vuob⁹ caſib⁹.ꝓmo ſi putauit oñm permiſſurum.ff.de fur.l.q̃ re.in ꝑn.Et ſi min⁹ ꝓbabiliter hoc putauit ſm ſꝛof.ſꝫ ꝑſumaꝁ ꝫ eũ ſi cãm non habuit putandi.ff.de fur.l.q̃ vas. §. vetare. ſcõo q̃ depoñ teneꝁ cõtrectũ nũero põdere vel mẽſura:vt pecunia vel hmõi l quo.ſ.ꝓprie locũ nõ hꝫ depoſitũ.l.q̃nt⁹.ff.depoſi.q̃ limita niſi obligeꝁ ſiue obſignetur aut claudaꝁ qꝛ eoipſo deponẽs vſ phibuiſſe:niſi aliud dicꝛet expreſſe.ff.depo. l.ſi facculũ.ꝛ.l.ſꝫ.§.ei. Uſi.ꝑꝛ quod non tenetur deliucro:qui pecunia depoſita ſine obligatione licite lucraturꝛniſi quatenus ex hoc alicui interꝛ aliquod iniuſtum intereſſe.

¶ 10.ꝗrit vtrũ depoſitoꝛ poſſit ꝑ ſua voluntate reuocare depoſitum q̃ voluerit:ꝛ depoſitarius reddere teneaꝁ:ꝛ dico q̃ ſic:vt in.c.bona fides. eo.ti.Et ſi depoſuiſſet vt ſibi certo tpe redderek vt in.l.ſ.§.ſi depoſuero.ff.eo.Et ꝫ pactũ appoſitũ ſm Inno.in.d.c.bona ſi.qꝛ põt penitere:vt in.d. l.ſ.§.pe.Qui añt eo vtiꝛ ꝫ ei⁹ voluntatem : aut illud negat eſt fur.ex eo.c.ſ.ꝛ ſuo noie cõdennaꝁ efficiꝫ infamis.l.q̃ depoſitũ.C.eo.ꝛ idẽ in pignore:q̃ añt non ſuo noie:ſꝫ ꝓcuratoꝛio notoꝛio:curatoꝛio:vel defenſoꝛio:cõdẽnaꝁ non efficiꝫ infamis:vt in.l.furti.§.ſi q̃s alieno.ff.de his qui no. infa.* Jn q̃tuoꝛ tñ caſib⁹ reddere nõ teneꝁ.* ꝓmo q̃ effect⁹ furioſus gladiũ reperit Et ſi iuraſſet ſemper ſe ad ei⁹ petitionẽ reddituꝛſũ.xxij.q.iij. neq̃s.* Scõo ſi deponẽs poſt depoſitũ fuit ꝓoꝛtat⁹ꝛ bona ei⁹ publicaraꝛ:qꝛ in publicũ depoſitũ efferẽdſi eſt non ei q̃ depoſuit.l.bona fides.ff. depoſi.* Tertio q̃ fur ꝛ dñs in repetitione concurꝛunt qꝛ prepoñitur dñs:vt in.d.l.bona fides

*Quarto q̃ fur diſponit apud dominum eũ ſubꝛipuit vel apud ꝓprietariũ:vt in ea.l.

¶ 11.ꝗrit vtrũ ex cã recõpẽſationis poſſit deferi neri depoſitũ:ꝛ dico q̃ nõ nec hꝫ in eo locũ recõpẽſatio in totũ:vel deductio in ꝑte.vt l.o.c.bona fides.ſꝫ in alijs recõpẽſatio admittiꝫ:ſi cã ẽ liq̃da .ita q̃ facilẽ exitũ hꝫ credaꝁ:vt ibi.q̃ limita de recõpenſatiõe directa:qꝛ indirecta in loco ale admittiꝫ in oib⁹ ſimplr vt.ē.cõpẽſatio.§.ij.

¶ 12.ꝗrit vtrũ poſſit q̃s rẽ ſuã apud aliũ depoſitam furto ſubꝛipere ꝛ dicit .ē. Tho.ij.q.lxvj. ar.v.q̃ non:qꝛ grauat depoſitariũ ad reſtituendum:vel ſe oſtendẽdũ immunẽ:vñ teneꝁ eũ reuelare ſi hoc fecerit q̃ limitat niſi depoſitarius ſciuiſſet rẽ depoſitã oꝛineri iniuſte a deponente:vel niſi eã denegaſſet ꝫ dño ſimul cum vſuꝛpat oꝛe repetente qꝛ cũ eam iniuſte teneat licite ab eo furtiue ſubꝛipitur eo modo quo alia iuſte detenta.arg.l.ancille.C.de fur.ꝛ.l.bona fides.ff. depo.de quo vide.ſ.furtũ.§.xij.An añ eſtimatio in depoſito adꝺiciat gradum:dico q̃ ſic ſicut ꝛ de commodato dicꝛi eſt.ē.cõmodatum.§.vij.

¶ De deriſione.

Deriſio ſm.s.Tho.ij.ij.q.lxv.eſt cuꝫ q̃s malum vel defectum alicuius ludum vel riſum ponit vt erubeſcat: vnde eſt ſpãle pcm̃ hñs.ſ.ſpãleꝫ finem:qꝛ ſicut in cõuitio ſtrẽdit honoꝛis detrimẽtum:ꝛ fame in detractione:ꝛ amicitie in ſuſurratiõe ita hic intrẽdit erubeſcẽtia. Dicit añt ꝓprie deriſio ſi fiat verbo vel cachino:ſubſannatio nõ ſit fit rugato naſo:ꝛ illuſio factis in q̃bus oibus idẽ eſt finis. Eſt añt pcm̃ mortale ſm mẽtẽ eius dẽ:q̃ malus graue ſeu notabile exiſtimaꝁ ita leue:rõne ꝑſone quã non exiſtimam⁹:vt de eo nõ ſit curandus ſed quaſi habendum ꝑ ludibꝛio:ſiaſit hoc fiat qꝛ malũ eſt paruũ ſm ſe eſt veniale.Et idem ſentit Alex.de ales qui vꝫ limitare oummodo primus non vilificeꝁ aut ꝑturbeꝁ notabiliꝛ:ꝛ hoc teneq̃ notabiliter ſperniere aut ꝑturbare ſcienter ſine cauſa ex ſola leuitate eſt contra charitatem. Eſt añt tanto grauius pcm̃:quanto magis perſone irriſe debebatur reuerentia:vnde irriſio dei eſt pcm̃ grauiſſimũ:deinde ſcrꝛum ꝛ ſacramentoꝝ:deinde parẽtũ ꝛ ꝓlatoꝝ.quarto irriſio inſtoꝝ ꝓpter quam multi a bono opere retrahunt. Deſperatio ex ſpe cognoſciturꝛqꝛ vꝫ importare priuationem ſpei cum motu ꝫ ad . Eſt autẽ ſpes virt⁹certa expectatio future beatitudinis ex deꝛ gꝛa prouenieng ꝛ meritis habitis vel propoſitis vñ deſperatio vꝫ importare diffidentiam de aſſequẽda felicitate:ꝓpter abſentiam gꝛe diuinꝛ ꝛ ꝓpꝛioꝝ meritoꝝ habitoꝝ ꝛ propoſitoꝝ ſicut cũ q̃s exiſtimat ſe dannandũ:quia nec creꝺit deũ miſeraturũ;nec intẽdit ad illũ ꝙuertiq̃

ex duob⁹ puenit ſm.s.Th.ſ.ex accidia ſeu triſtitia vel negligentia : ſcõo ex luxuria:ꝛ de hac vide.ij.ij.q.xv.

¶ De detractione.

Detractio ſm mentẽ.ſ.th.ij.ij.q.lxxiij.ꝛ aliorum theologoꝝ eſt denigratio aliene fame:ꝑ occulta verba.ſ.dicꝛ ta ſi absentia eius cui detrahiꝫ.Et eſt ſpeciale peccatum differens a contumelia:vt ꝑꝛ ex s.dicꝛio.ē.deriſio.ꝛ fit ſm.s.tho. vſ.modis.Tlꝫ aut ſit indirecte aut directe. Si indirecte dupliciter primo negando bonum alterius.ſcõo illud retinẽdo. Si directeq̃druplr.primo q̃s alteri falſa ímponiꝫ:ſcõo q̃s ꝓtm̃ ꝙbis augeꝁ.tertio q̃s reuelatur peccatum occultum.ſ.ꝙbus cõibus ſignis:cãtilenis.ſeu etiã ſcꝛiptis q̃ dicunꝫ libelli famoſi.de quo.ſ.libellus. q̃rto ꝙuertendo intenl.q. tionem ꝛ dicendo bona mala intentione facta. ¶ Primo ꝙ q̃rit vtrũ ſit ꝓtm̃ mortale:ꝛ di.ſ. th.ꝛ alij theologi q̃ ſic ꝑ ſe loquẽdo multo maꝝ ei⁹ defectũ hõ ſpeciaꝫ a multis bñ agendis : ſꝫ tñ ſua fame:ꝛ non erit detractio formaliter:vt ſi ꝓferaꝁ ꝓpter aliq̃ bonũ vel neceſſariũ.ꝛ cũ debitis circũſtantijs:ꝛ ſic nõ eſt ꝓtm̃ vt ſ accuſatione ꝛ denũciatione ꝑꝛ.ſ.q̃ fiũt ꝓpꝫ bonũ:ſi ãr ꝑ ferar ex leuitate vſ ꝓpꝫ aliq̃ nõ neceſſariũ non erit mortale niſi fortẽ ꝙbũ ſit adeo graue q̃ notabiliꝛ fama ledaꝁ:ꝑcipue i ꝓtinẽtib⁹ ad honeſta tẽ vite:qꝛ hoc ipſo gñe ꝙbꝝ hꝫ rõnẽ ꝓcti moraliꝫ hec ex illo. Qui hꝫ in ſuis dicꝛis ꝙtualiter iſtã maꝛimã q̃ detractio rũc ſemp ꝛ tñc ſolũ eſt ꝓtm̃ mortale q̃s notabiliter q̃s ledit famã ex iquirẽtiõe vel ipſo fctõ ſine cã rõnabiliꝫ videaꝁ rem ei⁹:q tñ certa regula nõ ꝓt diffiniꝛi. Xãdũ ꝓ ꝓ mortali ꝛ ꝑ veniali poſſunt accipi vt dicendo ſumi põt ꝛ ꝑ naturali inclinatiõe ꝛ motu. ꝓmo nõ peccat mortaliter qꝛ talis ex ſe nõ ledit famã notabiliꝛ:qꝛ audiẽtes põt in meliozẽ ꝓtẽ iterꝓtaꝛi ꝛ nõ ſcãdaliʒari.de reg.iur.eſtore.adde ſcõo q̃ cõiter nõ infamãt ſm archi.ꝛ rõ ꝓꝛ.Et tertio dicꝛur fama tãꝫ leſa. q̃s intelligẽ ſi ſũt notoꝛia ei cui dicunꝫ:aut ſaltẽ ꝓbabile eſt q̃s ſtatim vẽtura ſũt in noꝛitiã ei⁹: alꝫ fama notabiliꝛ lederek. Et q̃ to idẽ eſt ſm Sco.q̃s ex lõgitrate dicũꝫ infamatoꝛia recitatiue qꝛ ex natura talis act⁹ non auferk fama in opinionẽ audientiꝫ:qꝛ cito credẽs leuis eſt coꝛde ſi tñ aliq̃d adderek ꝓuocatus ad credendũ eẽt mortale ſm Land. q̃s intellige q̃s notabiliter fama leditur vt dictum eſt.

¶ Scõo q̃rit vtrũ peccet mortaliꝛ auditoꝛ detractoꝛis ſine reſiſtentia.ꝛ ẽt.ſ.th. ꝙ talis vꝫ cõſentire:ꝛ oñr ꝓtceps crisꝫ ei⁹ fieri:qꝛ q̃dem ſi faciat inducẽdo ad detractionẽ vel ſaltẽ in illa complacendo nõ min⁹.ſꝫ q̃ſq̃ magis peccaꝁ ꝙ detrahens.vñ peccaꝁ mortaliꝛ q̃s ꝛ detractoꝛ : ſi vero hoc facit:qꝛ nõ plꝫ ei pctm̃:ſꝫ ex timoꝛe vel negligentia:aut verecũdia peccat min⁹ ꝙ detrahens. ꝛ q̃ſq̃ q̃dẽ venialiꝛ tñ: q̃ſq̃ ꝛo etiaꝫ mortaliter poſſibiliter:vt qꝛ ex offõ icũbit ei coꝛrigere detrahẽtẽ:vꝫ ẽt ꝓꝑ aliq̃ꝫ piculũ inde ſequẽs:aut ꝓpter radicẽ qua timoꝛ human⁹ aliq̃s põt eſſe mortale.de quo.ſ.timoꝛ. Et conſentit Aleran. 3

¶ Tertio ꝗrit vtrũꝫ mortaliꝛ peccet q̃ de ſeipſo Q̃ſi dicꝛ mala q̃ nõ fecit: ꝛ dico ꝙ ſic ſi nõ facꝛ rõne te torture.ꝛ teneꝁ retractare.ar.c.nõ ſunt audiẽ tradi.xj.q.iij. Et idẽ ꝫ gl.in.c.ſ.xv.q.v.ſi q̃s rõne toꝛcꝛ ture hoc faciat ꝓpter euitanda toꝛmenta:ſed non non eſt verum : ſiue talia dicantur de ſe ſiue de te alio:qꝛ talis cõfeſſio nõ infamat efficaciter: nec neꝛ vꝫ eſſet tñ mortale ſi extra toꝛmẽta ratificaret talia ꝙ ipſe eſſet vãnand⁹ ꝛ aliꝫs damnificandus ꝛ teneꝁ retractare dicta de alio: dicta nõ de ſe nõ teneꝁ retractare : ſi timeꝛ ſibi renouari toꝛmẽta q̃bus moꝛtẽ pelegiꝛ:hoc ſum.Aug.ꝛ verum eſt fortẽ ſi ſperaꝛ ſe tractaturũ poſt iſtam ante moꝛtẽ:tñ q̃q̃ſ fiꝛ de hoc ſm panoꝛ.in.c. ex parte.el.ij.de ſepu.per illũ tex.ꝛ ꝙ.c.nõ hꝫ.xxiij. q.v.teneꝁ ſaltẽꝫ in extremo publice reuocare:q̃ toꝛmentoꝝ metu falſo confeſſus eſt:aliter eſt in ꝑiculoſo ſtatu ꝛ clari⁹ Fely.de teſti.cog.c.ſ.ꝛ ſoci.in repetitione ſuper.c. ad audientiam de homici.ꝛ archi.ij.parte.ti.ij.c.ij.§.iij. 4

¶ Quarto ꝗrit vtrũ ꝛ qualꝫ detractoꝛ reſtituere teneaꝁ:ꝛ dico ſm oẽs doct.q̃ qui famã ſubꝛpuit reſtituere teneturꝛ:ꝙ limita ſi dixit vꝫ fecit aliq̃d de ſui natura infamatoꝛiũ.vñ ſecuta fuit infamia apud illũ apud quẽ nõ erat ſiniſtra opinio. Et ſi q̃dẽ dixit verũ nõ teneꝁ reſtituere dicẽdo ſe mentitũ.ſꝫ excuſando eo mõ q̃ põt: puta dicẽdo ſe male feciſſe ꝛ hmõi.ſi ꝙ dixit falſum teneꝁ dicere ſe eſſe mẽtitũ. Fallit ꝙ dicꝛi eſt in vij.caſib⁹.* Primo q̃ ſeqꝛek ifamatio maioꝛ puta qꝛ fortẽ nõ recoꝛdaꝁ amplius q̃ ab eo audiuꝛunt ꝛ vulnera renouari ꝑtingeret. Secũdo q̃ fieri nõ põt reſtõ ſine ꝑiculo ꝓbabili alicuiꝫ pctl mortalis vel mortis coꝛpalis ꝛ hmõi quia tale malũ ꝓponendũ eſt fame teneꝁ tũ infamatoꝛ ad aliq̃d eq̃ales ſm aliquos q̃ fama reſtitui non põt.ar.c ecclẽſie.ſ.Marie.vt lit.pẽ.nihil.Jnn.tñ credo quod ſicut qui pecuniã reſtituere non põt non poteſt recõpenſare in fama que nõ eſt eiuſ-

Universidad de Deusto
Biblioteca

dum gñis: ita nec̄ econuerſo.* Tertio qñ dixit
vis quib⁹ debebat: puta plato denunciādo vel
accusando: aut vis q̄ poterāt pdesse. * Quarto
qñ talia de sui natura nō erāt informatoria: pu-
ta q: iterpretari poterāt i pernī veniale.* Quin-
to qñ ōt se audiuisse nihil addendō: ex q̄ faceret
credulitatē ſm Zan. asten. aūt addit q̄ si sequat
infamia: nihilomin⁹ tenet qō ſm mentē Sco. li-
mita. q̄ hs refert malo aio sec⁹ ex inconsiderata
loquacitate.* Tertio qñ is cui dixerat. sciuit po-
stea per aliā viā publicato eo qō tunc erat secre-
tum. * 7. qñ ille oīno erat infamat⁹ de eodē sal-
tem apud illum cui dixit vel de maioribus.

¶ De diacono ⁊ subdiacono.

Diaconus grece latine minister ō:: q: si
cut in sacerdote cōsecratio: ita in dia-
cono ministerij dispēsatio habet. xxi.
di. clero: vñ diacon⁹ ppie est minister
sacerdotis. s. ppriꝰ ⁊ immediat⁹. subdiaconus
ño dicitur ypodiacon⁹. q̄ iō sic ō:: q: subiacet p̄-
ceptis diaconi vt ibi. vñ si minister diaconi ⁊ nō
sacerdotis nisi ex directiōe ⁊ pcepto diaconi.

1.q. ¶ Primo ño q̄rit q̄d de subdiacono iura tradi-
derint. * Et dico pmo q̄ ſm iuriſtas ꝓpꝛiꝰ
subdiaconatus nō erat sacer ordo di. ix. innoua-
mus. ⁊. c. null⁹ in ēpm. sed tpe gregorij ⁊ vrbani
fuit sacer ordo nō q̄dē ex institutione pape vel
eccl̄ie: sz ex distincto vsu ei⁹: q: cōsueuerāt aīa dia
coni facere officia oīa ordinū inferiorū ꝓpt mi
nistroꝝ paucitatē ⁊ cōcordat. s. xx. in. iiij. * Dico
scō q̄ subdiaconus inducitur cōtinentia ex in-
stituto Gregorij: sic vt eis vri non liceat. eriā ma
trimonio aīa ꝛcto: sicut nec diaconib⁹ ⁊ sacerdo
tib⁹ eccl̄esie occidētalis. dist. xxxi. aīi trieniuz.
* Dico tertio ſm pet. de palu. q̄ hic ordo est pri-
mus ex sacris: q̄ subdiacon⁹ tāgit sacra vasa nu
da manu q̄ nulli inferiori gmittit: vnde ordina
to ad subdiaconatū dz ab ordinatore vel succes-
sore de victu ꝓuideri. de eta. ⁊ qnali. accepimus
⁊ regulariter nō dz q̄s ad aliquē sacrū ordinem
ꝓmoueri: nisi intitulat⁹ sit ad bñficiū: vel saltē
habeat pr̄imoniū sufficiēs: ne cogat mēdicare ⁊
vilescat clericat⁹. xxxij. dis. diaconi. * Dico quar
to q̄ ad ipsum ptinet calicē ⁊ patenaz ad altare
xp̄i deferre: ⁊ tradere leuitis eisq̄ ministrare:
vt ceolū quoq̄ cū aq̄ manile. i. manuterglū tene-
re ꝓ sbytꝛis ⁊ leuitis pro lauandis ante al
tare mamb⁹ aquā prebere. di. xxv. perlectis.

2 ¶ Scō querit q̄d iura de diacono tradiderint.
* Et dico primo q̄ vt ibidē ō:: ad ſpm ptinet sa-
cerdotib⁹ assistere: ⁊ ministrare in olb⁹ q̄ agun
tur in sacris xp̄i oblatiōes offerre ac disponere
in altari. crucē ferre: predicare euangelium: q̄s
s. Th. vī limitare. in. iij. di. v. dicens q̄ ad diaco
num ptinet p̄dicare. i. euāgeliū recitare in eccle
sia: q̄s est linguis loq̄ ⁊ psentit gl. xxi. q. i. adhic
mus. ad sacerdotes aūt exponere ⁊ exhortari: q̄
est ꝓphetare. Sed pe. de palu. vī distinguere et
velle q̄ ad diaconū ptineat predicare actu ex cō
missione: habilitate ño ex offō: discens q̄ ei⁹ est
p̄dicare. nō q̄ ex ordine hēat autoritatem ſz ha-
bilitatē: q: ei soli nō inferiori cōmitti dz. vñ ste-
phan⁹ aūs offīs diaconi nō legif predicasse vnde
nec diaconus: nec simplex sacerdos. s. non cura-
tus p̄dicare pōt nisi de ista epī: vt in. d. c. adhic
mus. ⁊ de here. cū ex iniūcto. simplicē fīm exhor
tationē faciebāt antiq̄ patres nullīs penit⁹ ordi
nē habētes. * Dico scō q̄ ſm. s. th. diaconus nō
est ꝓpꝛiꝰ minister alicui⁹ sacrī: est aūt ꝓpꝛiꝰ dis-
pensator: sanguinis xp̄i in calice. i. ex offō ſz ar-
chiepm nō aūt corporis q̄ ei tangere nō lz q: nō
hz man⁹ ꝓsecratas: est tñ ei⁹ dispēsator: ſm eus:
⁊ oēs in necessitate de iussu epī vel presbyteri:
imo in extrema necessitate pōt ſz ẋẋ. absentib⁹
epīs ⁊ ꝓsbyteris cōicare infirmū. s. sine alia licē
tia: si iussus expectari nō pōt ſm ſpm. Presente
etiam presbytero in necessitate. i. ſm. ẋẋ. q̄s pre
sbyter est fessus vel alias ad hoc ipotēs p̄ illud
ppō dispensare. di. xciij. diaconi. ita se. t. c. ꝓsen
te. Imo vī velle. s. Th. q̄ hoc possīt presente epi-
scopo vel presbytero: ⁊ iubēte eriā sine necessi
tate: q: ōt q̄ est minister de ista vel necessitate
peccaret tñ iubēs sine cā: sed hoc diacon⁹ discu
tere nō dz. Imo vident aliqui velle q̄ in necessi
tate pōt illud exhibere peterī cōtra prohibitio-
nē ꝓsbyteri. nisi expressa causa ꝓhibeat puta q:
est vsurarius vel impenitēs: hz hoc nō bene ō::
q: si secūdum iura presente presbytero non pōt
nisi iussus multo min⁹ pōt ꝓhibitus: nec habet
ipse discutere an recte prohibeat necne sed obe-
dire maxime cum hoc sacr̄m nō sit necessitatis.
Laic⁹ aūt hoc sacr̄m disp̄sare nō pōt vlla neces
sitate vel iussu: de cōse. dist. ij. peruenit: posset tñ
illud releuare de luto: q: hoc est illud reuereri.
* Dico tertio q̄ in. c. in sancta romana. dist. xcij.
Greg. dicit se cōstituere. vt in hac sede. s. aplica.
sancti altaris ministri cātare nō debeant solicq
euangelice lectionis officium intra missarum
solēnia exoluāt: ⁊ si quis aūt cōtrauenire ēptau
erit anathema sit: hec ibi. Ex q̄b⁹ tenet hugo
q̄ gñal⁹ diaconus indutus solenniter ad cantan
dum euangeliuz cātans in choro sit excōicatus
immꝰ illi verbo missarū. cuius opi. gl. sequi-
tur. ⁊ sum. ros. sed ex rer. pt̄z hanc prohibitiones
locū habere solū in eccl̄ia romana: q: dicit i pac
sede. imo sum. Ang. hoc limitat ad diaconū car-
dinalē solū: q̄d eriā nō bene ō:: quia. d. c. in sancta
prohibet gñaliter: ⁊ ratio ei⁹ est gñalis: ita ⁊ fir
mat ibi glossa. Hugon. ⁊ prepositus. Jn eccl̄esia
ergo romana est prohibitum sub anathemate:

alibi vero est prohibitum ratione cōsuetudinis: not
sed non sub anathemate: pro necessitate tamen
chori credo liceret.

1.q5 ¶ Tertio q̄rit q̄d de vestibus hoꝝ: ⁊ dico ſm pe.
de pal. sacerdoti ad celebrandum necessarias esse
vī. vestes bñdictas necessitate ꝓcepti sez albam.
cingulū. amictū. manipulū. stolā. casulā. quaruz.
tres ꝓme sunt ofb⁹ ministris cōes: hz non sit ne-
cesse q̄ his bñdictis vtant: q: diaconi et multo
magis inferiores nō op⁹ vti bñdicta veste puta
alba: cū oīno sine alba cū stola manipulo ⁊ super
pelicio: solenniter dicat euāgelium et cetera ep̄o.
Casula vtiq̄ sacerdos ⁊ in missa tñ nō aūt vllus
inferior: nisi sicut hz cōsuetudo q̄ diacon⁹ expli
cata postpositā vel in humero portat in ministe-
rio. sz intelligе in diuinis ministeriis: sec⁹ in pces
sionibus. Stola aūt q̄ ⁊ orarii ōr nulli inferiori
diacono vti hz. xxiij. di. ministeriū. Mac aūt vtitur
xxv. vñ. Mac tñ vtiq̄ sacerdos in celebratione et
exhibitione sacr̄oꝝ: ⁊ in oī fere solēnitate poz
tare dz infirmis eucheristia nisi ea circūspect⁹ in
pectore in modū crucis: ⁊ sik⁹ ea vtiq̄ epūs ꝙ fere
do ordines ēt ꝑmā tonsurā: q: sic hz eccl̄ie cōsue
tudo. Manipulū ño nulli subdiacono inferiori
portare lz: hz tunicellā portare liceat ⁊ non sub
diacono q̄z non est ꝓpꝛia vestis eius sicut mani
pulus. Quid vēlint iura de constitutis in mino
ribus ordinibus. s. ordinatus. ⁊. ō. cleric⁹. Quid
vero de sacerdotibus ⁊ epīs. s. in titulis suis.

dies 1 ¶ Jes licet accipiat ꝑ naturali id ē spacio
xxiiij. circit horaꝝ ⁊ ꝑ artificiali. i. spa-
cio q̄ sol ab oriēte in occidēte i hoc emis
phyerio mouet: tñ cōius ꝑ artificiali capiē ⁊ i iu-
dicijs dies ꝓtinet. xx. miliaria italica hz leges vr.
ff. si q̄s cau. l. s. ⁊. ff. de ẏb. sig. l. i itinere. Miliare
aliā. d. l. in itinere in ter. ⁊ i gl. Jn scīs aūt stādi est
re. arbitrio boni viri: vt attēta q̄litate ⁊ conditione
ꝓmittentis limiter. ff. de ẏb. obli. l. ꝓtinuis. §. cū
ita: q̄ tñ sine cāe euidentia cōi ꝓsuetudine recede
re non dz q̄ est optima legū interpres de ꝓsue. cuz
rone forte dicit gl. in. c. nonnulli. de rescip. quod
vī si consuetudo est q̄d denē. xxv. illi stabit. In-
gnata ꝑ hoīe. de loca. potuit. C. de ꝓtrahē. et cō.
lita monitione. De die aūt festo. vide. s. officia.

2 ¶ Jffamatio est idē q̄d detractio vī tractꝰ
opponit fame: ⁊ contra eaz ꝓlorari pōt
le tenet. vt in. l. diffamari. C. de inge. ma. no. Jnn.
in. c. cumquerentur. de offi. ord. Vide. §. detractio

Dissidatus an possit impune spoliari et occidi. vi
de. ō. assassinus. §. ih.

¶ De dignitate ⁊ personatu ⁊ officio.

Dignitas ſm Archy. in. c. s. de ꝓsue. li. vi.
aliq̄ est ꝓpꝛia. conditio. vel ꝓrogatiua
secularis. vo. xxiij. q. v. administrato-
res. ⁊. C. de dignī. lib. xi. ⁊ hec est dignī-
tas sc̄laris: sz dignitas eccl̄iastica est administra- Di
tio rerū eccl̄iasticarū cū iurisditione: ēt in modi gni
cis cautis ſm pe. de anc. in cle. si dignitatē. Jgit tas
hñe dignitatem ſm pa. in. c. de multa. de pbē. est ecclē
habere iurisditionē in foro pr̄etio. sicut hñt ar- siasti
chipbyteri in eccl̄ia pictauiēsi: qui excōicant: su ca.
spendūt: ⁊ absoluūt vñ q̄libet rector seu prior ec
clesie collegiate hz dignitatē ſm pan. in cle. s. de
ele. ⁊ in cle. ne imag. de sta. mo. ⁊ do. de Rota. de
cis. cl xvi. ꝓ quo facit tex. in. c. idēmet ait⁹. de ele.
li. vi. vbi abbatissa dicit habere dignitatem. Et tz
hoc ēt Lar. in cle. ij. de reseri. ⁊ ibi gl. dicēs in hoc
approbata eē opinionez abbatis. q̄ Jnn. in. d. c.
de multa. limitat si iurisditio est perpetua: allega
gans. c. ij. de statu monachoꝝ. §. fi. sz tu dic q̄ suf
ficit si possit eē ꝓpetua: vt in ꝓuincialib⁹ ⁊ mini
stris: imo etiā in ꝓpꝛiis ⁊ guardianis ordinū
mendicātiū vt. ō. delegat⁹. §. ij. q: ōr esse ꝓpetuz
q̄ est in poterīa ꝓpetuū. vt not. Lar. i. d. cle. ij. et
ter. est ꝑ hoc in. c. clericos. in ẏbo ꝓpetuā. iuncta
gl. de coha. cle. ⁊ mulie. Jtē ōr dignitas si in eccle
sia vbi est reputet ꝑ dignitate. ⁊ habeat admini
strationem rer⁹ ꝓpetuā: lz nō sit numerata inter
ecclesiasticas dignitates. ſm Jn. ibidē. Ministri
aūt qui sine penitus iurisditione exercent aliq̄
officiū sicut ꝓcuratores: syndici ⁊ sacrist⁹: q̄ pul-
sant cāpanas: nō hñt dignitatē ēt si essent perpe
tui: secus si haberent iurisditionem. ff. de offi. p.
cesa. l. vlt. ſm eundē Jn. Jtē dicit dignitas q̄ ap-
pellat aliq̄ nole de dignitatibus iuris: vt archi-
diaconat⁹ ⁊ hmōi ēt si nō exercēt officiū ſm Jnn.
ibidem. Ex his aūt ꝓz q̄ vicarij epī non hz ali
quā dignitatē ſm pan. vbi. s. ¶ Personat⁹ aut̄ Per
ſm Archi. vbi. ō. est q̄dā ꝓrogatiua in eccl̄ia sine sona
iurisditione: vt hñe stallū honorificū in choro in tus,
c. in optimis⁹. in pcessionib⁹: in vocib⁹ dādis ⁊
fidelibus pluſq̄ aliis sui ordi. canonici: ⁊ non ramq̄
alij in dignitate constituti. Unde ꝓz q̄ differt a
dignitate: q̄uis ſm Jnn. vbi. ō. aliq̄si accipiatur
ꝓ dignitate. ¶ Officium aliq̄d est nome cōe di- Offi
gnitati ⁊ ꝓsonatui ⁊ offō simplici q̄ ſm eūdem cium
Archi. vbi. ō. est administratio rer⁹ eccl̄iasticarū
sine iurisditione: adde ⁊ sine ꝓrogatiua in choro
vel alibi: sicut syndici: procuratores: castaldi: de
ñb⁹. s. q. iij. saltatores. ītē vicedoñs ⁊ siles qui sicut
pice hñt referre. hñt offīm ⁊ nō dignitatem. Ista
ergo sic differunt: q: dignitas hz administratio-
nē ⁊ iurisdictionē: vel hñ ꝓ aliq̄ tali vel hz nomen

Universidad de Deusto
Biblioteca

officiū assit habet administrationem sine iurisdictione: personatus neutrum hꝫ. sed tñ prerogatiuam. i. excellentiam sup̄a alios quo ad aliquid.

¶ Primo vero q̄rit vtrū successor in dignitate teneat ex contractu inito cum ꝑdecessore & dicit Paſi. in. c. ſ. de proba. qđ sic. ſi fuit initus nomine dignitatis: etiā si fuerit initus cū subdito suo: ex ſs tenet Ly. in. l. digna vox. C. de leg. & Jo. an. et cōiter sequentes: ēt si talis sit papa vel imperator. Et facit. l. celar. ff. de publica: & etiā q̄ talis obligatio est de iure naturali cui ꝓnceps submittit. Facit cle. pastoralis. §. certū. de sent. & re iudi.

¶ Scōo q̄rit vtrum dignitas possit appeti vel q̄rit: & dico qđ nō si sit ecclesiastica imo talis ipso iure efficit indign⁹ & ds repelli. ſ. q. vſ. sicut is q̄ dignitatē ꝯo seculare apt⁹ & dignus pōt appetere petere ab eo q̄ pōt eā dare: ēt mediante pecunia: dūmō palā det & petat. ff. de polli. l. ſ. §. ſ. ff. de decu. l. eos. ff. de off. ꝓco. l. barbari⁹. in prin. ibi nō ābitur: vel ꝓcio: similiter ēt ſs petere vel dare pecuniā: vt confirmet: vt no. gl. in. d. l. eos. & facit gl. in. l. vnica. ff. ad. l. iul. de ābitu. similiter ſs emere militiā. l. creditor. ff. de act. eup. §. inter vendi tores. Ex ꝑ dīs limitādis nota qđ oēs dignitates vident ad tria gña reduci: q̄ cū oēs dignitas habeat annexū honorē: aut hꝫ honorē ꝑcise sine administratione & iurisdictione: vt militia in seculo: & stall⁹ in clero: aut honorē & administrationē ꝑcise sicut esse regis thesaurarii: aut ecclesie syndici vel castaldi: aut honorē administrationem & iurisdictionē: sicut rector: iudex: vel prās aut eps vel ali⁹ ꝓlat⁹. Prima appetere ſs eo mō q̄ et honorē: de q̄ dicit. s. tho. ii. q. clxxſ. qđ eius appetit⁹ est pctm̄ si sit supra vires: vel nō referatur ad deū: vel ad vtilitatē ſs ꝓpter se apperat: vnde licite appetit moderate: ad aliquē bonū finem. Scđa ſs similiter appetere nō ſs ꝓpter se: aut si sit supra ꝓpriā facultatē ſs solum moderate. i. si ꝯs ad eā sit idonea & ad bonū finē: puta sustentationē suā: vel vtilitatē alio⁹. Tertia sīr ſs appetere eodē modo si sit secularis. Ut ſs Aristo. in poli. licite appetit principaliter ꝓpter vtilitatem rei publice: q̄ scit se esse dignū. i. hꝫe tria. Primo amore ad consistentē politiā. Scđo potētia marinorū operū principatus. Tertio ꝓrutē & militiā: tñ sim eū non bñ statutū est ipsum petere: q̄ principatu dignificabit. i. q̄ est dignus p̄cipan: cuius rō ee pōt: q̄ ista petitio hꝫ spem mali. i. ambitionis: cū intentio quo ad vtilitatē reipublice peti nō videatur vel dignitatē ecclesiasticā hꝫ itera ri sdictionē vel curā ad quā null⁹ est dign⁹ nisi ꝑ gr̄am q̄ nul⁹ scit se hꝫe non solū ſs petere sine q̄rere. sed nec ēt desiderare: ēt ad bonū finem nisi sīm q̄d: puta vellentate quadā: pura si esset dignus velle a deo promoueri ad bonum: quē vel

lem vt deus me dignum faceret: & vt alios in predictione prodessem. vide. ſ. episcopus.

¶ Tertio q̄rit vtrū eps possit dispensare in promotione ad dignitatē cū hītib⁹ defectū in etate vel ordine: & vico qđ sīm Jo. an: sol⁹ papa dispensat vt ꝓmoueat in eꝫm q̄ non cōpleuit. xxx. annum. de elec. cū nobis olim. ſ. quātū ad alias dignitates sine cura dispensat eps cū eo q̄ compleuit. xx. annū. de era. & quali. permittimus. lib. vi. quantū aūt ad parochiales ecclesias non pōt: vt not. idem Jo. de elect. licet canon. libr. vſ. Similiter in defectu ordinis solus papa dispensat ad ep̄atū sm ea. extra de offi. leg. qđ translationem. de excel. prela. sicut vnīe. sed quo ad alia etiam eps. de eta. & q̄li. preterea. & c. tuā. vbi ex dispensatione ep̄i ad abbatiā assumit⁹ qui non est sacerdos. Sup etate aūt quo ad ordines dispensare non pōt sm gl. in cle. gñale. de era. & quali. & ideo Pau. vtrū aūt possit q̄ simul multas dignitates ecclesiasticas habere. §. bñficiū. iiii. per totum.

¶ Quarto queritur vtrū tale officium appeti possit & queri aliquo dato: & dicit Gemi. in. c. pro humani. de homi. lib. vſ. qđ sic si duo concurrant. primo qđ dek publice: q: dare clandestine repro batur. ff. de polli. l. ſ. & q. ff. de admi. tuto. l. nō est simo. nec obstat. l. vnica. C. ad. l. iul. de ambi. qui prohibet aliquē ad officiū promoueri precio vel ambitione: q: secundum gl. in. l. barbarius. ff. de offi. preto. loquit q̄n secrete datur. scđo si cupit ꝓdesse & non obesse: sed hoc limita si cupit ꝓodesse alter: vel sibi sine alterius iactura: & si sit idoneus nec distinguo in hoc vtrum officium sit ecclesiasticum vel seculare: sicut distinguit sum. Ang. sentiens eque illicitū esse appetitum ecclesiastici officij sine ecclesiastice dignitatis. quod est falsum quia ad officium puta syndicatum vel tabellionatū potest quis scire se esse dignū: cum gratia non requiratur non ad dignitatem: vnde hmōi apperi possunt bono fine suppposita idoneitate: & ꝓ his potest pecunia dari saluis his que dicentur. ſ. in verbo simonia. §. ir. parti. vlti.

¶ Quinto queritur vtrum officialis possit aliquid recipere q̄n tenetur gratis officium exhibere: & dico quod non: vt in. l. ſi. C. ad. l. iul. de ambi. vbi prohibetur receptio cum quis est in administratione: etiam post depositum officium ꝓ beneficio prestito tempore administrationis. ō quo vide. ſ. iudex. §. vii. cum seq.

¶ Sexto queritur vtrū officiū ad qđ quis tenetur mereatur premium generaliter promissum facienti hoc vel illud: & dico qđ non sicut quod promissum est capienti bānitū nō debet famulo potestatis capiēti: quia ad hoc ex suo tenebatur officio facere. l. congruit. ff. ō officio. presi. & c. ſ. ou offi. ordi. & no. Panor. in. c. ecclesiis. de eccli.

¶ Septimo q̄rit vtrū liceat mutare oēs ꝓ officio: & dicit. s. th. ad duciſſam brabā. quod si propter hoc deē mutuū ex pacto vsura est: q: ꝓ mutuo accipit officij ptās: qđ sum. ang. limitat vel in officijs sclaris⁹ q̄ vendunt: q: in his q̄ gratis dari dēt non ē vsura: cū mutuās nihil accipiat estimabile pecunialiter ex officio ꝑ advenīat lucrū rōne laboris. & idē sum. ros. q̄ non bene dicit supponit. s. tho. q̄ interuio mutuās sit ad tale lucrū vndecūq̄ ventat. vnde mutuans vt acceda tur ad suā aportheā ad quā gratis acceditur sm oēs est vsurarius: & dicit etiā q̄ in spiritualib⁹ officijs hoc inducere simoniā qđ non est vniuersaliter verū: vt patebit. ſ. simonia. §. ix. in fi.

¶ Ilapidator bonorū ecclesie dicitur ꝓlat⁹ res ecclesiasticas alienās & male expēdens: qui & deponi ds. xii. q. ii. apostolicos. xvii. q. iii. null⁹ res. suspecto vero de hoc dari debet coadiutor. de off. deleg. venerabili. & in. c. licet heli. §. quia vero de simo.

Diocesis sm archi. de rescrip. statutum. libr. vſ. dicitur distinctio: diuisio vl gubernatio a dia q̄ est duo & cessio. i. separatio: q: diuisa & distincta sit ab eccl̄ia alteri⁹ ep̄atus & vnius gubernationi commissa: & est vbi est episcop⁹. xvi. q. iii. & cessio. & vl ꝓprie esse territorii ciuitatis: vt hꝫ ordinē ad iurisdictionē spiritualem & eius nōe si sumatur in suo gñe venit ciuitas: & sicut pars nōe totius: vt in. c. ſ. de offi. ordi. & not. Panor. in ca. rodulphus. de rescrip. si vero sumatur in specie vt qđ a ciuitate distinctus eius nōe in materia odiosa ciuitas non cōprehendit: q: dignius sub minori cōprehēdi non dz. sed nec econtra nomine ciuitatis diocesis cōprehendit: vt no. idem in. c. rodulph⁹. de rescri. Et nomē ordinarij plus cō prehendit q̄ diocesani: ꝓ quo vide gl. in cle. ſ. de vi. & hone. cle. & melius in cle. ſ. de iure patro. in verbo diocesanus. Aliqñ tñ sumit⁹ diocesis p regione vel prouincia: & sicut forte in. l. presides. C. de offi. re. ꝓuin. interdū etiā sumntur ꝓ parochia: de quo vide archie. ibidē. & xvſ. q. ſ. epm. vide etiā. §. ciuitas. in principio.

Discordia sm. s. Tho. ii. q. xxxvi. importat disgregationē cordium. i. voluntatum in diuersa. vnde non discordāt qui diuersa credunt vel opinantur: sed qui diuersa volūt. Est aūt pctm̄ mortale sm eundem ibi q̄si est a bono dei vel ꝓximi ex intentione deliberata quod intelligē si illud bonū sit notabile. Et sic intellige. c. oblationes diffidentiū. di. xc. & c. abiit. xi. q. iii. & c. ismael dist. lvſ. Unde peccāt mortaliter cōciliarij dissidentes a bono cōi sciēter & notabiliter. ꝓpter elationē vel superbiam aut malam voluntatem nolentes alijs cōsentire tendentibus ad bonum q̄uis ꝓprie non discordent sed alij.

Dispensatio est mater oīm virtutū. ſ. q. v. ꝓsentiū. de offi. cust. c. ſ. necessaria prelato in corrigendo. dic. i. ponderet. & predicatori. xliii. di. sit rector. & cōfessori. xxiii. q. iii. qui de pe. & re. ois.

¶ De dispensatione.

Dispensatio ꝓprie & originaliter ꝓportat pecuniarū pēsionē. i. diuersis facē. dicta a dispēso. i. diuersis pēsoribus. & s. Ly. ii. q. xcvii. ar. iii. & q. lxxxvii. ar. x. ipo tat ꝓmensuratā applicationē vl distributionē alicui⁹ cōis ad singula. Uñ sm hoc dispēsatio i ꝓcepto legis cōis est applicatio ei⁹ ad hūc & illum pēsam eorū ꝓportionē vr ille. ſ. astringat ad totum: tio. ille ad partē. ille ad nihil sm eorū ꝓditiones. Igit dispēsatio ſs Ray. ē iuris relaxatio. vñ ōz vult⁹ q: vnlnerat ius cōe. xxiii. qđ. iii. ipsa pietas. & vt est inār in dispensante est ptās vel actus prātis iure cōcessus: in dispēsato ꝯo est ius priuatū. i. lnia vel permissio facta ꝑ rigorē iuris & non tua cōe. xxiii. q. ii. interfectores. Ds ista diffinitio cōplectit dispēsationem licitā & illicitā. vñ ibi. se ad licitam restringens dicit q̄ dispensatio est rigoris iuris ꝓ ei⁹ ad quē spectat misericors & canonice facta relaxatio vt colligit. ſ. q. vi. §. multorū als. §. nisi rigor. & c. seq. vbi & ꝓsentit ibi gl. Ex ābus sequit primo q̄ dicit Ber. de dispensatione & ꝓcept. q̄ ꝓlati dātes ꝓ voluntate licentiā remedi ꝑ legē sine cā rōnabili vel saltem dubia: dispātores sunt nō dispensatores. sequitur scđo q̄ si impetret dispēsatio ex falsa cā vel ficta veritate nulla est vt in ca. ii. de fil. ꝓsb. li. vi. Et idē est de q̄libet alia gña. vt not. in. c. ad audientiā. el. ii. de rescrip. & in. c. nō pōt. de preben. li. vi. 1. qđ

¶ Primo ꝯo q̄rit que sint iuste cause dispēsandi. & dico q̄ vt colligit. ſ. q. vii. per totū. prima est tps ibi. c. necessaria. & c. ꝓ remedio. q: defect⁹ nostri tpis q̄b⁹ nō solū merita ſs etiā corpa ipsa defecerūt districtionis illius nō patitur manere cēsurā. dist. xxxiii. fraternitatis. scđa est vtilitas. ſ. vt alij facili⁹ reuertant ad bonum. xxii. qđ. iii. ipsa pietas. ſ. q. vii. tali. tertia qualitas ꝑsone & meriti & scientie. d. c. tali. & c. didici. cū alius eque dignus nō sit. quarta necessitas. vt in. d. c. tali. quita pietas. sexta cuētus rei. septima multitudo sine scādalum multitudinis. dist. lege. vt constringuerēt vbi tū cauendū est ne ꝺs alatur in scandalo. Sed q: casus sunt innumerabiles nec dari pōt in hoc regula gñalis: ideo standū est in hoc arbitrio boni viri: qui si iudicauerint cām esse rationabilē dispensatio erit debita. dictū. l. nō sanctorū. & prelatus peccat non dispensando.

ar.ff.q.v.ſi.ſolito.in.fi.& tamē ſubditi non habent ius pretendi ſm doc. niſi forte deprecatione.

2 ¶ Secūdo querit vtrū diſpēſatio neceſſario requirat cognitionē cāe: & ōr pan.in.c.diuerſis.de cle.cō. qō in principe nō: ſed ſufficit ſola eius voluntas in his q̄ ſunt iuris poſitiui ſolū vt nota. Inn.in.c.cū ad mo.de ſta.mo. ſz in inferiore ſic. vt no.gl.in.o.§.niſi rigor. vñ ſi fiat ſine cognitione cauſe eſt diſſipatio nō diſpēſatio & venit puniendus: q: egit ꝛ legē. vide bonā gl.in.c.ij.de ſchiſma. vbi plene nota. doc. Tenet trā quo ad eū q̄ diſpenſauit q: nō pōt ꝛuenire nec⁹ eā reuocare ex quo egit actū in q̄ potuit diſpēſare lz nō teneat qui ad ſuperiorem. vt no.gl.in.o.c.diuerſis.

3 ¶ Tertio q̄rit vtrū diſpēſat⁹ ſine cā ltīma ſit q̄ ad deū tutus. & dico vt colligo. ex Inn.in.o.c.cuz ad monaſteriū. & pa.in.c. nō eſt vori. de vot. q̄ ſi loq̄mur de diſpēſantib⁹ alīs a papa nō eſt tut⁹ q̄ ad deū aut quo ad eccl'iaz ſz Inn. vbi.§.q: cui cūq; tali pcedit diſpēſare. intelligit q̄ hoc faciat ex cā ltīa: vñ fieri oz cū cauſe cognitione. loquendo vero de papa: aut loq̄mur de his q̄ ſunt iuris diuini vt voto iuramēto & hmōi: & ſic diſpenſare nō pōt ſine cā a⁹ diſpēſat⁹ nō eſt tutus quo ad deū: ſed ſi ſubeſt iuſta cā tenet diſpēſatio: et eſt tutus etiā in voto caſtitatis ſm Inno. vbi. §. aut loq̄mur de his q̄ ſunt iuris poſitiui: ſic pōt ſine cā & ille in ꝛcia tut⁹ eſt: q: eius eſt deſtruere cui⁹ eſt condere: nec princeps tenet legibus ſuis ligat⁹. C. de leg. l. digna vox. pañ. tñ limitat in pluralitate bñficiorū in qua ſine ltia cā non pōt: & ita ꝛ Jo.an.in.c. de multa. de preb. q: oīa eccl'iarū ſunt dei: vt in ca. cum ex eo. de elec. lib. vi. vnde taliter diſpenſatus non eſt tut⁹: de quo dic vt. ē. bñficij. iiij. §. q. ex his ſert pa. q̄ nō eſt tutus religioſus cū quo ſine legitima cā diſpenſatur vt ad laxiorē trāſeat religionē: ſil⁹ ſi preſumitur eccleſie curate cā legitima nō extāte puta q: non eſt aptus ad exercitiū predicationis vel cure vñ dicit gl. ſingularis in. c. monachi vagantes. xvi. q. i. q̄ religioſus promotus ad eccleſiam ſecularem non vt proſit ſed vt preſit: peccat mortaliter: q: facit contra votum ſuum.

4 ¶ Quarto querit q̄s poſſit diſpenſare & dico q̄ in legib⁹ diſpēſare vel eas interpretari pertinet ad quēlibet in neceſſitate ſubito occurrente: ſi cui cū ad ſuperiorē recurſus haberi nō pōt. i. q. i. ſi ergo. q: i obſeruatiōe legis aut pcepti mariane ſeruāda eſt intētio ferētis. de q̄ ſi pōtet & ſi ꝛria ꝓbis obediēdū eſt omiſſa lra. xvij. q. v. humane. al's añt hoc ptinet ad ꝓlatos & rectores. ſi habeneas in hmōi ptātē: ſicut hz papa oībus pure poſſtuis & in q̄busdā prīncīb⁹ ad ius diuinum: q̄uo oz oīa iura habere i ſcrimo peroza ſui. de

ſatione: lz in aliquibus diſpēſare nō ꝓſueuerit. Ēpi añt q̄ſeā hīt: nō hīt ſine cap'o: ſz arch. i. is qui. de ſi. p̄by. li. vi. ſz verius dicit gl. in. c. cuz ex. eo. de elec. li. vi. oppoſitū. Et primā quidē opinionē dico verā in rebus ponderoſis in quibus poſſet fieri p̄iudiciū vniuerſitati ſiue eccl'ie: ſic eſt in diſpēſando cū aliq̄ ad ordines & hmōi. quo caſu itelligo p̄mā opinionē quā ertā ſequit⁹ officius & ꝓpoſit⁹. in. c. ex penitētib⁹. di. l. & gl. in. c. ſi q̄s me. diſt. lxxxi. & gl. in. c. p̄ſentium. i. q̄. v. & Jo. no. dicēs hoc in effectu tenere Jo. an. Inno. in. c. cū ex eo. de elec. in. vi. & moderni in. c. ar ſi clerici. §. fi. de iudi. in nō. preiudicialibus añt teneo aliā opinionē: q: iſta non ſunt de cauſis maioribus & ponderoſis: vt in diſpēſando circa iciunia & vota & hmōi. Et ſm cōem opinionē doc. eā habent in his q̄ nō ſunt eis a iure vel alias a ſupiore ꝓhibita. vt in. c. nup. de ſen. exc. & di. l. miror. in gl. ꝓ: o quo no. Inn. in gl. ſuper. c. dilectus. de tēp. or. q̄ eō diſpēſare nō lz ſup faciendo. vt. ſ. aliquid fiat contra canones niſi vbi ei a iure permittit. de cōſti. c. ſ. niſi ꝛa cōſuetudo derogaſſet. de ꝓſue. c. vlt. ſup eo ꝙ nō ꝓcedit a canone nunq̄ pōt: eris ſi inuenik in canone q̄ papa diſpēſet. de cōſang. & affi. q̄ dilectio. q: cū epi debeant canones ſeruare ꝛ facere nō debent: niſi id erpſſe cōcedatur xxv. q. i. c. ſi. & ij. hec ille. Sed vt patebit. ſ. §. ix. primum dictū ei⁹ eſt verius & cōius & vſitatius. Si tñ eos indiſcrete diſpenſet accuſat⁹ depomitur. diſt. lx. c. ſ. q̄ hoſt. limitat ſi monitus ſit incorrigibilis: & propter hoc ſuſpenſus: & ſuſpenſionis ſnam cōtinens in cōtumacia pleuerat. argu. de preben. graue. alīs dicūt dicta iura intelligi: q̄s diſpēſat in eo q̄ de iure nō poteſt: ſcz ſcienter. Abbates añt alīq & plati epis inferiores ſz pan. in. c. ar ſi. de iudi. & in. c. cum laici. de eo qui furt. re. poſt Jnno. & hoſt. nunq̄ diſpenſant: niſi in caſib⁹ exꝑſſis a iure: q: epiſcopis ſunt reſerua ta grauiora. vt in cle. ſ. de ꝓſtit. & in. o. c. ar ſi. & in c. cū ex eo. de elec. li. vi. & eſt opinio cōmunis. 5. q

¶ Quinto q̄rit vtrū ptās diſpēſandi ſit late interpretāda: & dicit pa. in cap. ſi. de ſimo. q̄ ſic q̄a nō exꝑſſis pſonis diſpēſandis ranq̄ principis bñficiū: & ſic ſentit gl. ibi. & ſic intelligē bar. in. l. iij. ff. de vb. ob. vbi dicit q̄ ſi datur alicui poteſtas legitimādi filiū adulterinū: inceſtuo poterit legitimare adulterinum & inceſtuoſum ſimul q: in materia larga ſub ſimplici veniūt minora: vt in. l. ſi ita. ff. de lib. & poſthu. ſecus autem ſi exprimerentur perſone cū quibus deber fieri diſpenſatio. ar. in. c. ſi cui. de preb. lib. vi. q: oīa

receſſus a iure cōi eſt odioſus vt eſt rex. in. c. ſin. de ſi. p̄eſby. li. vi. & in. c. q̄ dilectio. de conſan. et affi. Et ſic diſtingue canoniſtas tenētes ꝙ Bart. in. c. p venerabilem. q̄ filij ſint legi. & adde q̄ diſtū eſt. §. bñficiū. iij. §. vij. Aduertēdū trā eſt q̄ lz diſpēſatio ſit ſtricti iuris vt pote ꝙ ius: & ſtricte interpranda q̄ñ. ſ. exprimunt pſone. vt in. o. c. q̄ dilectio. & in. c. ſ. & ij. de ſi. p̄by. lib. vi. nihilomin⁹ extenditur ad neceſſario conſequētia: ſeu ad dependētia ex eo ſup q̄ eſt diſpēſatū. q̄ñ aliter non imprimeret actū validū ſup eo in q̄ diſpenſatur: vt. §. bñficiū. iij. §. r. & facit gl. ac pañ. in. c. quia in trā. de p̄bē. & gl. i. c. ſi q̄s in clero. vij. q. ſ. q̄ dicunt q̄ diſpenſat⁹ ſup bñficio q̄ pluralitate vī diſpēſatus ſup reſidentia. Vide q̄ no. hoſti. in. c. cuz in cuncti. de elect. & gl. in. c. nō pōt. de p̄bē. lib. vi. & q̄ dico. §. bñficiū. iij. §. r. Diſpenſatio tamē obtenta ſup affimitate nō extēdit ad publice honeſtatis iuſtitiam ſm pañ. in. c. non dz de con. et affi. niſi in narratione affinitatis vnū cōprehendat aliud ſecūdū glo. in arbo. affinitatis: ſecus in diſpenſatione eū ſolū gradus remotior eſt exꝑſſus: de q̄ vide. ſ. matrimonium. viij. §. vi. ſ. parti. vl

toto tima. & Ex his añt ptz q̄ ſoluto illius q̄ſtionis

la- qua querit. an is cui data eſt poteſtas diſpenſan

riuz di cum adulterio & inceſtuoſo ſeparatim diſpenſare poſſit cum eo q̄ ſimul eſt vtrūq;. Bart. cōſi in l. ſtipulationū. ff. de vb. obl. determinat quod ſm iuris r̄ſgor. ſub ſimplicibus mirta nō cōtinent: ſed ex benignitate ſic. vſi cū iſta q̄ loquat in bñficijs: fiet interp̄tatio latiſſima: vt. l. ſi. ff. de ꝓſti. p̄in. Itē ſub ſimplicibus mirta ꝓtinent cā vitā de ꝓtetar⁹: vt in. o. l. ſtipulationū. & ſimiliter vbi lex hoc exprimeret. Extra hos autem caſus diſpoſitio facta de adulterio & inceſtuoſo ſeparatim non poterit ergo ad ſimul iſſectā: vt. ff. de adul. inſti. de act. quem etiam vide in lege omnes populi. ff. de iuſti. & iur. vbi dicit quod mixtum non venit appellatione ſimplicis: vnde ſtante ſtatuto q̄ femina contrahat cum aſſenſu propinquo 4

tum: non intelligitur de hermofrodita.

¶ Sexto q̄rit q̄s expiret ptās diſpenſandi conceſſa & dicit Fede. conſi. lxxvij. q̄ cōceſſa a papa ſuper irregularitate vel legitimate durat etiam poſt mortē eius q: gr̄a ſemel facta per papam in aliquā pſonā non expirat per mortē pape: vt eſt caſus de offi. deleg. ſup gr̄a. li. vi. Utrum añt per mortem illius cui conceſſa erat talis auctoritas expiret diſpēſatio iam facta ſi ille diſpēſat⁹ rali gratia non fuit vſus: puta diſpēſatus fuit vt poſſet ordinari vel eligi in prelatus & ante mortem diſpenſatis nō accepit ordines: nec fuit promotus: dicit idem ibi q̄ nō: q: diſpenſatio ſemel canonice facta ex ſuperuenīēte facto non retractat:

& eſt caſus in. c. ex tua de ſi. p̄by. et facit q̄ notat de accu. in. c. de his. Beneficia eſſi cōceſſa in perpetuū reuocari nō poſſt. de commo. c. vnico de regiur. decret. lib. vi. & in. c. cū ex eo. de ele. li. vi. & in glo. eiſdem in nouel. Jo. and.

¶ Septimo q̄rit in q̄b⁹ reāq̄rit diſpenſatio i manifeſtis. l. rñ. an etiā in occultis maxime homicidijs. & dicit xx̄. neceſſariā eſſe diſpēſationē i occultis: in q̄bus diſpēſari pōt: nō q̄dē ꝓpter depoſitionē vitādā: q: occulta pcta nō habent vindictam. ſz q: de eo ſup q̄ diſpēſarū eſt: q̄s accuſari nō pōt: ar. c. ex tua. d. ſi. p̄by. altoquin etiā poſt peractā pnīaz q̄s poſſet accuſari. ar. xxiij. q. ij. ad monere. Ān añt homicidia oīno occult⁹ celebrare poſſit ac ordinibus vti. Uin. dicit q̄d ſic. ſi egit condignā pnīam: q: iſte nō eſt obnoxius eccleſie cū pcrīm ſit occultū. xxxij. q. v. xp̄iana. nec deo cuz pñiam egerit. Sz q: ꝙ hoc dictū vr̄get. c. fina. de tē. or. vbi or. ꝓter reos homicidij. Aan. & Jo. vidē tur limitare hanc opinionem: ſi dignam penitentiam egit: & eps cū eo diſpenſauit pa. vero in. ca. ex tenore. de tēp. or. ſt q̄d ſi homicidiū eſt occultū oīno ꝓpter occultū diſtinguit ꝙ probabile: tuc ſi habemus reſpectū ad. l. pmorionis publicam null⁹ homicida eſſet exprelſe prohibend⁹: q: talia iudicat ſolus de⁹ ſz ſi habeam⁹ reſpectū ad legem ꝓmorionis ꝓſcriē/ ꝓpter ē formata ex lege poſitiua talis ſine diſpenſatione ꝓmoueri nō pōt. hec pa. q̄ intellige de diſpēſatione fienda aliq̄n a papa hoc caſu q̄d illaz irregularitatem rollendā vide infra homicidiū. Adde ex Jnno. in c. cōſtitutis. el ſcō. de ap. q̄d talis irregularitas ſi ſupueniat titulo bñficij: nō ꝓuat ipſo facto ſz op⁹ eſt ſnia: & ſic homicida iuſte lz beneficiū nec ꝓmouē. ꝓ quo facit. ca. clericis. ne cle. vel mo. & c. ex lras. de ex. ꝓel. ſi vero ꝓceſſit collationem beneficij: collatio nō tz: q: facta indignor: & in habili quo ad execution̄ officij. vt in. o. c. ſi. 8

¶ Octauo querit qui ſunt caſus in quib⁹ ſolus papa diſpenſat. & raro: & dico quod ſunt hi de q̄bus ſupra in titulo caſus. §. primo caſu. xiij. quo ad quaſdam cenſuras: ꝓ quo etiā vide infra in titulo papa fere per totum. 9

¶ Nouo q̄rit in q̄ali q̄ eps poſſit diſpenſare in alīq caſu: & dico q̄ glo. ſummaria di. l. & in. o. §. niſi rigor. & doc. in. c. at ſi clerici. de iudi. cōſule et ꝓte loquunt. Quidā eſſi dicāt q̄s diſpenſare ꝓt in adulterio & minoribus ſi etiā ſūt manifeſtand⁹ añt in minoribus niſi in caſib⁹ iure exꝑſſis vt de. ſu. at ſi clerici. ſdā nō dicunt q̄ diſpenſare ꝓt ſ. ol crimine niſi exꝑſſe ꝓhibeak a iure. di. xxviij. p̄ſbyter. de pe. di. vi. ſ. capi. ſ. & in ſi. de ſen. exc. nup. in fine. & hoc ꝛ Zan. Lau. Uin. Joā. an. quā opin. Bart. in. c. at ſi clerici. de iudi. dicit cōmunioꝛem Sed ſic ꝓbitas colligi pōt. Contra canonem ſupe

in bu q̄ eps diſ- cēſa re-

Universidad de Deusto
Biblioteca

rioria.i.pape vel concilij si ille sit penitentiarius eps dispensare pōt ꝙm pasi.l.c.ac si clerici.de iudic.q; pñe hodie sunt arbitrarie.de pe.& re.de? nisi casus appareat reseruat?. Si ño sit penal? dispositiu?:distinguo q; aut inferiori dispensatiōne erp̄sse pḥibet vel cōcedit:& casus est plan? aut nec sic:nec sic & tunc ireri distinguo. Aut est dispēsatio est sup eo qđ iā factū est vt roleretur & sic pōt eps dispensare nisi pḥibeat.vt in.c.nuper.de sent.excō:ar.xxv.q.v.hoc vf:vel nisi prohibeat illi absolutio:q; a fortiori pḥiberet dispēsatio.de sen.excō.cū illo:us. & sic intellige opinionē dicētiū ꝙ dispensare pōt in oīb? casibus i qb? sibi nō pḥibet. Aut est in eo qđ fiēdū est cōtra canones:vel cōsiliū.& sic nō potest nisi hoc ei a iure:cōcedat erp̄sse:vt in.c.dilect?.de tēpo.or. & sic intellige opinione dicētiū ꝙ dispensare non pōt nisi in his q illi concedunt erp̄sse. Cōcedit̄ aūt illi dispensatio in oīb? criminib? minoribus adulterio:peccatis essi mortal'r notorie notorietate iuris ꝓmouert nō pōt.xxv.dis.primū.in gl. & ꝓmotu deponitus.di.l.q; semel.ideoq; indiget dispensatione q epis cōcedit in criminib? minoribus adulterio gsaliter:vt not.in.d.c.at si clerici.concedit etiā & in aliq̄b? maioribus.vt de hereti co & scismatico.di.l.si ḡs pḥybit.hodie tamē pa pa reseruat sibi hoc q ad hereticum.vt dt archi. In tribus tñ casibus pōt eps dispensare ꝫ canonē & pslitis:scz ei nō cōcedat erp̄sse. Prio rōne cōsuetudinis:vt q; consuetudo ꝓscripta hz qđ possit dispēsare.de ꝓsue.c.fi.xi.q.3.sicunq; & consuetudo facit valere dispensationē alias non valitura.ar.de cele.miss.ꝓmittentes.cū suis cōcor.& arg. de transac.c.fi.sedo rōne magne necessitatis vel vtilitatis nouiter emergentis:& tpe constitutionis inexcogitate virilit:q; tunc pōt eps dispensare:vt tenet Joā.de lig.in.d.c.at fi.& sequit̄ Pano.ibidem/& Bald.not.in.l.omnes populi.ff.de iusti:& iure.& Bartol.in.l.si hominem.ff.mandati. Rone expl̄ū:q; Peruſij statutū est ne ferantur arma:& tñ maiores possent dare licentiam ferendi ꝓpter bzigam ciuitatis quā nouiter habet:et etiā statuere:q; est casus nouus a statuentibus nō prouisus:etiam si iurassent seruare illud statutum:vt nota.Bald.in rubr.§.qui ad bo.pos.et Bart.in.ḥ.consti.C.§.Ābus. Ex ōbus cōcluditur qđ eps dispēsare potest in gradibus pḥibitis in matrimonio:q& impedimentum est occultum:& ad papam non pōt haberi recursus:et separatio sine scandalo magno fieri nō pōt:sicut sepe accidit in mulieribus coguitis a consanguineis viri ante& matrimonium contrahat. Et idem puto in eo qui post votum simplex matrimonium contrahit:q; licet cum eo dispensare non possit eps sus.9.Thoma.& Hostiē.& ꝛ̄gistratem:vt dicitur infra in

Conclusio.

casu tñ magne necessitatis credendus est qđ hoc possit:q; nō ē veriſſe ꝙ papa velit manere in his queis hmōi alias q̄ romam adire nō possunt aut mittere.tertio qñ cānō dicit posse fieri dispensationē.licet alr erp̄sse nō indulgeat:q; recepit arg.c.nuper.de sentē.excō.& ita tz Jo.de lignā. & Jo.cal.et originaliter fuit dictum Inno.in.c. dilectus de tēpo.or.q; frustratorie intelligeret de papa qui semper potest indulgere:qđ etiaz tz gl.in.c.postulasti.de cle.excom.

¶ Decimo q̄rit spāliter in qb? casibus eps ordinē dispensare nō pōt:& dico eū dispensare tiō posse. * Prio in homicidio.di.l.minor.& hoc siue iusto siue iniusto.si actu mors aut mutilatio secuta est quod cūq; fiat tz Inno.& ho.in.ca.f.de cle.pu.i duel.et non intellige ꝙ non pōt cū tali dispensare in offō.ministrandi in beneficio vt sibi.c.q.tz tñ hec limita in textu dicēda infra homicidiū.iij.§.viij. * Scdo in simonia ordinis vel bñficij p simoniā scienter acq̄siti & hodie p multas exuagantes incurrit excōcatio & suspēsio.a qbus solus pōtifex romanus absoluit. * Tertio in eo q̄ cū esset suspensus vel excōcatus dānabiliter se diuinis ingessit de re iudicata eterni.& de sen.excō.cum medicinalis.libro.vi. * Quarto in clerico q̄ excōicat? accedit ad iudiciū principis contempto ecclesiastico iudice.xxi. q.v.si q̄s eos. * Quinto in bigamo et viduarum corruptarūq; maritis de biga.c.f.& .iij.xxxiij.dist. lecto:. * Sexto in clerico non ordinato ministrante.f.cū solenni apparatu scōm hof.q; talis ministrans in pertinētib? ad ordinem quē non ꝓmouendus est ampli? nō ordinādus.de cle.nō ordi. mi.c.f.sec? si cleric? simpler epistolā fine folijs tenāte canet & ibi dicit pas.qđ talis renet etiā peccāte canet & ibi dicit pas.qđ talis renet etiā peccāte na falli:sicut nō pḥs dignitarem simulans se hēre ff.ad.l.cornē.& fal.l.eos.& idē intellige de eo q̄ se falso asserit doctorē. Dicit etiā co.ti.c.ij.qđ cū tali dispensat eps nō vt ascendat ad ordines superiores:& vt suspecto vtaf & circa beneficiū:imo Inn.ponit regulā qđ epo hz quasi semper dispensare in beneficio: quia dispensat cum homicida vt de cle.pu.i duel.ca.ḥ.& capitulo studeat.di.l. * Ceptimo in clerico ꝓmoto p saltū ꝙ dirc.licet mitat si sciēter in ordine nō recepto ministrauit cum quo tamen dispensat episcopus quamū ad ordinē non quidem suscipiendum sed iam suscepturn:& quantum ad beneficium secundum Jo. Hostien.et Archi.& tamen credidit se promotus gradatim probabiliter episcopus dispensare poterit iure suo/& sic intellige.cap.vnicum.de cle. per fal.promo. * Octauo in eo qui ordinem fuerit̄ priuatus suscepit:quia & Rayn.& fuit prohibitus hoc facere sub anathemate post satisfactionem dispensat episcopus vt ministret in ordine susceptō non furtiue:& etiam ꝙ suscipiendi.& ingrēssus religionē ibi aliquādo tpe laudabiliter fuerit cōuersat?:tz & si nō fuit sic prohibitus dispēsat post satisfactionē cū eo ēt manente in seculo ēt in suscipiendis de eo q̄ fur.ord.su.c.f. * Nono in ordinato extra tpa vl ab alieno epo & ꝙm alijs: si ab dispēsationē ministret:sed veritas est qđ eps cū tali dispēsat quo ad ordines suscepros.de tem. or.psultatiōi. * Decimo i excōicato ordines suscipiente.de sen.excō.cū illoni.& idem in apostata a religione.de apo.c.fi.& de ordine sacro loquitur vnde si minores suscipit dispēsat epūs:misi dimisset habitum:q; tutius est excommunicatus & sol? per quēlibē nihil epūs potest.vt.§.casus.§.f.

¶ 11.querit qđo cū aliq̄b? spāliter dispēset eps.& dico hoc colligi ex diuersis locis hui? summe:vnde de apostata vide.§.apostasia.§.viij.& infra irregularitas.f.§.v.& bis baptizato.§.baptismus.§.iij. & infra irregularitas.§.iij.de recipiente beneficium de manu laici.bñficiū.iij.in prin.de clerico cōiugato & illegitimo:vt habeat bñficiū vel plura bñficia.§.bñficiū.iij.§.iij.& sequētibus.de bigamo,bigamia.§.vij.de ẏhēre mr̄imonium sine bānis.mr̄imoniū.vf.§.vij.de residentia & ꝓmotione ad sacerdotiū clerici existētis in studio bñficiū.iij.§.ij.de corpe vitiato vt promoueat.§.corpore vitiat?.§.f.& de criminibus.§.crimen.§.vlt. §.dignitas.§.iij.de pugnāte i duello.f.duellū.§. iij.de dispensatione in etate.f.etas.§.f.de homicida.homicidiū.iij.§.viij.de eo q̄ fuit in bello iniusto homicidiū.iij.§.vf.& ifami ifamia.§.rf.de pl̄atis ne amoueant ꝓpter inquisitionē.f.inquisitio.f.§.r.de apponente ligna p hereticis cōburēdis homicidiū.iij.§.viij.prī.x.de ordinato in excōicatiōe irregularitas.§.ij.de suscipiente ordines simul ibi.§.ij.& accolito mistrāte ad sed̄ baptismū ibi.§.xxvij.de suscipiente ordinē ab epo excōicato.vel q̄ refugnauerat ibi.§.vij.de suscipiēte ordinē extra tpa.ibi.§.vij.de ministrante in ordine quē nō hz ibi.§.xxvij.de publice peccante ibi.§.xvij.de illegitimo ibi.§.xx.de impedimēto matrimonij.f.matrimoniū.vf.§.vf.de soleniter penitente ꝓnia.§.f.de ordinatis a schismatico.schisma.§.v.de simoniaco in ordine vel bñficio.simonia.§.xix.ītē in alia simonia ibidem.§ eo.de sortilegis superstitio.§.vlti.de pugnante in torneamento.torneamentum.per totū.deuo to sancti Jacobi & hierusalem.votum.iij.§.iij.

12 ¶ 11.vtrum epūs in casibus in quibus dispēsare pōt:hoc possit sine.c.& archi.in.c.is q̄.de fi.pḥy. Ido cuius ex eo.de electio.libro.Sexto tenet quod sic vide supra.§.iiij.Si tamen accusatus fuerit de

indiscreta dispensatiōne ꝓmittenda est pena bonifationis.di.li.c.f.& Inno.dicit hic locū si monitus fit incorrigibilis & ꝓpter hoc suspensus:& fuisset suspēsionis ꝓtēnēo & in sua ꝓtumacia ꝓseuerans arg.de ẏhen.grauc.vel dicta iura intelliguntur quando dispensat in eo quod iure nō potest.

¶ 13.q̄rit vtrū epūs dispēsare possit ꝫ suā ꝓtōnē & dicit Inno.in.c.dilecti.de tēp.or.qđ nō & sequitur archi.in.c.13 de elec.li.vf.13 Zitum sensit idem Inn.i.c.cū ad mōasteriū.vbi tz qđ ẓditori canonis 13 ꝫ suā ꝓtōnē dispēsare ēt sine cā.& idē Jo. an.& d.an.limitat nisi ꝓtō trāferit in ꝓuilegiū vel ẓcētū:& casu intelligi pōt optime ẓcia vel nisi ꝓstitutio eēt iurata:q; tūc ea state dispēsare non posset:sicut nec seipm a iuramēto absoluere:et facit ꝙ no.Jo.an.post ḥo.i.c.f.de sup.negli.pre. la.in.vf.vbi dicit notabile verbum.f.qđ vbi canones imponūt legē ipsis epis:non dispensat epūs nisi hoc reperiat concessum:cuius ratio esse pōt q; tunc exp̄sse videtur episcopis pḥibere.

¶ 14.vtrū abbas aut alij religiosoꝝ ꝑlat? possit cū suis subditis dispensare:& dico ꝙ non: nisi inquātū ei a iure vel regula aut ꝓuilegio cōceditur vt Inn.i.c.ḥ.de eo q̄ fur.or.su.& Anto.in.c. ar si cleri.de iu.vbi dicit pa.ꝙ est cōis opinio. Concedit autē abbati posse dispensare in.x.casibus. * Prio i nouitio vt ꝓmoueat ad sacros ordines di.lxxvij.monach?. * Scdo cū apostata vt mūstrare possit & ad alios ordines ascendere:ar. di. l.c.fi.nisi ordinat? sit in apostasia.de apo.c.fi. q; tunc ad papā pertinet vt ibidē. * Tertio cū illegitimo i tranſ mōasteriū vt ꝓmoueat.de fi.pḥy. c.f. * Quarto ꝙ nō cōfiteant & sumant eucharistiā semel i mēse.& sta.mo.cle.f. * Quinto ꝙ monach? dek in capellanū ecclie pochialis si accedat epi pplicꝫ pseuſuso:viij.c.f.xxf.q.f.doctos. * Sexto ꝙ monachus habeat ꝓpriam cellam infra septa mōasterij et.c.xviij.q.v.nullus.xx.q. vt.c.fin.ad fi. * Septimo in ieiunijs cibis & esu carniū silentio & operibus manuū ad q̄ tenet: vt de cōse.dist.v.non mediocriter.& c.carnē.& c.nūquam. & de sta.mo.cū ad monasterium.vbi videtur ḥo.tenere ꝙ nō possit de esu carnium:sed in contrarium est ibi Inn.& Panormi.imo dico qđ in omnibus spectantib? ad regulam dispensare potest nisi in tribus votis per ar.a cōtrario ibi in fine.ꝙ Panor.limitat modo dispensatio & nō dissipatio fiat. * Octauo in irregularitate de qua supra abbas.§.ij. * Nono generaliter in obseruātijs regule remittendus.xx.questione vlti.in ca. fi.in gloſ.de conse.distin.v.carnem saltem in his q̄ non sunt de substantia.ar.de vi.& ho.cle.deuo. Prio quo no.ꝙm Alex.qđ in regula beati Benedicti:quedā sunt pure spūalia vt charitas humilitas,& cetere virtutes; quedam vero consistunt

Ebbate in x. casibus dispensare.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ia obſeruātiꝰ cōzpalib⁹:puta abſtinētia carniū
ieiuniū ꝛ hmōi:q̄dam vero ptīm ſpūalia ꝛ par-
tim cozpalia:vt cantare:pſallere ꝛ ozare ꝛ hmōi.
In primis abbas diſponere non pōt.in ſcīis ꝫo
diſponere q̄dē pōt nō tñ ad libitū:ſz ſcōm q̄ bo-
nū ꝛ equū viderit ꝫz occurrētia:q̄s proprie eſt di
ſpenſare:tertia ꝫo ſi ꝓcipiunt aut prohibentur
mutare nō pt:niſi ſm q̄ cōuenit charitatē:vt di-
cit beat⁹ bñdict⁹.i.ex cā rōnabili:q̄ ſicut ſubdi-
ti abbati ita abbas regule ſubditur eiuſq̄ obe-
diētia ꝓponēda eſt. Et cū in regula ħr q̄ oia de
abbatis diſpōne fiant intelligitur niſi expreſſe ꝓ-
cipiatur aut prohibeatur:vñ abbati ꝓcipienti i hmōi
ex ſola volūtate nō eſt obediēdū ſec⁹ ſi ex cogni-
ta neceſſitate perſone. Si aūt dubitat monach⁹
vel timet de legitima cā ꝓcipiēdi i hmōi ꝛ aliꝭ
q̄ue ſunt ꝫ regulam:obediat vt infra religioſus.
Et quod hic dicit Alex.de abbate ſeruandū eſt
in omni prelato religioſo:circa ex regula permiſ-
ſa eſt diſpēſatio. Uſi diſpenſare poſſunt quando
eis conſtat de cauſa legitima ꝛ etiā ſi dubitent:
quia ad clementiozem partem declinandum eſt.

¶ Decimo q̄nto q̄rit vtrū ſupioz aſſumendo ali-
q̄uē ad aliquod offiū.videat diſpēſaꝛ cū eo in im
pedimēto q̄ħ ad illud.ꝛ Inno.q̄dē l.c.preterea
de teſti.cog.ꝛi.c.veniēs:de fi.p̄bȳ.vt ſibi ꝑdice
re:ſed ei⁹ et alio ꝝ ꝑdictio tollitur diſtinguendo
de principe.i.papa ꝛ de inferioꝛib⁹:puta epīs vñ
Pañ.i.c.cū in cūctis.de electione dicit q̄ epūs in
caſib⁹ ꝛ q̄ħ pōt diſpēſare ꝓ erēdo bñficium indi
gno.nō vt diſpēſaſſe imo venit puniendus:q̄ cō-
ſulit indigno:ita determinat gl.i.c.vnico.ō eta.
ꝛ q̄li.lib.vi.ſec⁹ inq̄t in principe:q̄ ꝑcrendo ſcīē
ter indigno vt diſpēſare. Dico ergo q̄ ſi princeps
vt homo ſcit impedimentuz eoipſo diſpēſare in-
telligitur:ſimiliter inferioꝛ ſi ſcit:habeat ratio-
nabilem cauſam diſpenſandi cognitā quod tñ
videtur limitandum ſm Bald.in.l.barbariꝰ.ff.
de offic.preſi.quando per literas ſuas conſtare
poteſt de ſcientia indignitatis:ſed hec limitatio
procedit in foꝛo cauſarum non animarū:vbi ſm
archi. ſi prelatus mandat ordinari eum quem
ſcit irregularem ſufficit intentio diſpenſandi in
irregularitate.licet non direxerit illud verbum di
ſpenſo vel huiuſmodi:quia diſpenſat ipſo facto:
ſed intellige ſi habet cauſam legitimam ſiue cuz
cognitione cauſe:aliter puuitur. Ratio vero di-
uerſitatis eſt:quia princeps in diſpenſando non
teuetur ad cauſe cognitionem ſicut inferioꝛ:ſed
ſufficit ſola voluntas.iuſti.de iure naturali. §.
quod principi. De diſpenſatione in votis.ſ.votuz
quarto.in legibus autem infra lex in certis ꝫo
ſuſtra reſtitutio.vſ.in etate autem vide ſupza di-
gnitas.

¶ De diſputatione.

Diſputare cōiter eſt act⁹ ꝓtentioſus:q̄
cōſiſtit in verbis ħtiuz ꝛ ias volūta-
tes circa victoriam.ꝛ piculoſus:q̄z am-
ceps oē certū eſt ac variuz euentū bel-
li ſtultis appetibilis ꝛ odibilis ſapientib⁹:q̄z ſapi
entis eſt nolle certare vt ait Lactan.ꝛ illicit⁹ cui
cūq̄ laico circa ea q̄ ſunt fidei.i. neceſſaria i fide
vt ſunt articuli ꝛ cōcluſiones neceſſario conne-
xe articulis ſiue publice ſiue occulte intrantū vt
cōtrancies ſit excōicādus.de here.c.q̄ſiū.§.inqꝛ
beu⁹ quoq̄.li.vſ.vbi gl.dicit forte p laicos intel
ligi illiteratos moze vltramontanoꝝ: tñ melꝛ
eſt vt ꝓprie intelligaꝛ:q̄z ſm.s.Tho.leges reſpi-
ciunt q̄ in plurib⁹ accidit:vt laicū rudem eſſe in
his q̄ fidei ſunt. Imo nedū laicis ſed ꝛ clericis p
hibet diſputare de fide publice turbis coadunā-
tis.C.de ſum.trī.l.nemo.ꝛ idē ſentit.s.Tho.q.ij.
q.x.dicens diſputationem de fide illicitam quan
do ex dubitatione diſputaꝛ:vel coꝛā ſimplicibus
ꝛ titubātib⁹ q̄ ab ifidelib⁹ nō ſollicitant:q̄s ſup
ple cōiter accidit vbi eſt turba:ſec⁹ ad ꝓfuꝛādus
errozes ēt coꝛā ſimplicib⁹ q̄ſi ſunt ab ifidelibus
ſollicitati:q̄z tūc ſi q̄ad hoc eēt ſufficies nō foꝛis
eēt licitū ſz ēt neceſſariū ne taciturnitas eēt er
roꝛis ꝓfirmatio:ꝓ quo facit.l.q̄ſi.C.de epi.&c.
xxiij.q.vj.vides.ſil'r ēt ſec⁹ q̄ſi diſputaꝛ ad exerci
tium coꝛā doctis ꝛ firmis in fide.ar.in.c.mandā-
tis.oi.xliij. Quid ergo dōm de his qui publice in
diſputationib⁹ ſuſtinēt fictionē auerrois de vni
tate ītellectus. Dico q̄ tales ſunt vani cōiter ꝛ q̄
opinionē tā ſtolidā ꝛ ītā Ariſtoteli ꝛ totī philo
ſophie nonvidentur ſuſtinere niſi vt appareant
philoſophi q̄ſi diſſentientes a fide:ꝛ ſi ſunt laici
peccāt mortaliꝛ q̄z ſunt excōicandi ꝓ.d.c.quicūq̄
nulli? aūt excōicaꝛ a iure niſi ꝓ mortali ſm Pe.de
pa.imo peccāt vel mortaliꝛ vel grauiter ēt ſi ſuſtu
nerēt ꝓtē fidei rōne dicte ꝓhibitionis. Et ſimilīt
er peccāt mortaliꝛ religioſi qui tali vanitate nu
cti ſuſtinent oīcā opinionē:tū q̄z exponūt ſe peri
culo faciendi titubare aliquos de fide:tū etiā q̄z
ſi mortale eſt laico ſuſtinere partez fidei ꝓpter
inſufficientiam ne fidei derogetur multomagis
religioſo ſuſtinere oppoſitum fidei:ꝛ tanto gra
uius quāto ille doctioꝛ eſt. Et ſil'r peccant mortā
liter inquiſitores ꝛ epiſcopi qui poſſent obuia-
re ꝑdicte enerationi fidei:ꝛ ſola vtilitate ꝛ reue
rētia cōtenti negligūt ea que domini ſui ſunt
nō curātes:q̄z iſta negligentia eſt magna ꝛ perni
tioſa contra honorē creatoris:ꝛ amici noſtri dei.
vide ſupza contentio.§.iij.

¶ De diuinatione.

Diuinatio a ꝑis ferk iuēta.xxvi.q.iij.c.ſ.
ꝛ fit demonū virtute q̄ ſcire ꝑit omnia
abſcondita ꝓter mentiſ cogitatiões
ꝛ affectiones ſecundum theologos et

ola abſentia:ꝛ aliꝭ nō ēt futura:q̄ ſm.s.Bo.et
vt elicitur ex.c.ſciendum.xxvij.q.iij.ꝛ.s.Tho.in
multis locis/quatuoꝛ modis agnoſcunt.ꝓio ex
ingenij acrimonia cōſiderantes ad q̄d nāturaliter
naꝰ affectio:aut vir⁹ cāe naturalis. Secūdo ex
longa experiētia qua nozūt ex talib⁹ talia cōtin
gere:q̄ tū ſubtilē exigit declarationem. Tertio
ex doloſa cautela:qua ꝓponunt aliquid facere
ꝛ predicunt.quarto ex aliena doctrina:qua diui
na ꝓmiſſione a bono angelo diſcunt aut etiā per
ſcripturas.vide.ſ.ſuperſtitio/et maleficium.

¶ De diuoꝛtio.

Diuoꝛtū licitū eſt viri ab vxoꝛe vel ez
ſeparatio legitima.i.non ſine lege vel
rōne ſcīā:q̄z q̄s de⁹ cōiunxit hō non ſe
parꝛet.xxxi.q.vi.§.ꝛ obȝcitur/ꝛ dicitū eſt
a mentium diuerſitate.vel quia hi qui matrimo
nium diſtrahunt in diuerſas partes eūt.ff.de di
uidē mſimoniū in totū:ita ꝙ poſſit ꝓtingi vter
que ȝhere.vt in maleficiatis:vl'ſaltē alter:vt in
frigidis aut diſrimik in pre.i.ꝓtū ad mutuū ſer
uitutē debiti coniugalis ꝛ cohabitatiōis:ita tñ
ꝙ neuter eoꝝ ȝhere poſſit:ſicut q̄ſ fit ſeparatio
ꝑpter adulteriū vel cā religionis poſt carnalem
copulā:ante quā ſit alter coniugū religionē intra
ret poſſet ȝhere reliquus. In hmōi autem diuꝛ
ſionibus faciendis p diuoꝛtium vir ꝛ vxoꝛ ad pa
ro vxoꝛem ira vxoꝛi virum ob fornicationem di-
mittere licet.xxxii.q.ſ.ſi quis vxoꝛem.

¶ Ꝓio vero q̄rit vtrū mſimonium ſit aliq̄ caſu
ſeparabile:ꝛ dico ſi loquamur de mſimonio vo-
catiter ꝛ non vere:vt eſt illud q̄ ſequit impedi-
mentū oīme⁹.ſic ſolui pōt iuxta dicenda infra
impedimentū ꝓ totū:ſz loquēdo de ꝛo mſimonio
dico q̄ eſt duplex:vnū.ſ.ratū.illegitime ꝛcū ꝓ
ꝛba de ꝓſenti:aliꝰ ratū ſimul ac cōſummatū ꝙ co
pulā carnalē. Separatio eſſi matrimonij eſt du-
plex:vna quo ad vinculū:q̄ eſt vtreq̄ vel alter cō
iugū ꝑt cū alio de nouo ȝhere:alia quo ad cou-
uerſationē ſingalē vinculo ſtā e. Et hec eſt du-
plex.ſ.q̄ ad thoꝛū ꝛ q̄ ad cohabitationem. Igitur
ꝓio ꝓ. * Et ſcōo ꝓ mortē ciuilē:id eſt ꝓfeſſio-
nē tacitā vel exꝓſſam religioſis approbatentia q̄
impediaꝭ ex aliquo voto matrimoniū vero con
ſummatū ſolui poteſt morte naturali non autez
ciuili aut quocunq̄ alio mō.vt in.ca.gaudemus.
de diuoꝛ.etiam auctoritate pape.vt in.ca.ex pu-
blico.de cōuer.cōiu.q̄ tamen kallir ſi illud eſſet
inter coniuges infideles.de quo infra matrimo-
niū.vſ.§.ſ.ꝛ matrimoniū.viij.§ r.Quātum vero
ad conuerſationē coniugalē vtrūſch tā ratū q̄ cō ſu
ſummatū ex quatuoꝛ ſeparari pōt.ꝓmo pp adul lice
teriū.xxiij.q̄.ſ.dixit dñs.de quo ifra.§.vij.q̄ ca ha
ſu mulier dotē ꝛ vir donationē pp nuptias pdit bea
vt infra.§.xiij.* Scōo ꝓpter piculum dū alter ꝓ
alterū ad aliquod pctūm mortale trahere nititur: mo
ſm gl.in.c.oēs.xxxij.q.vij.ꝛ Inn.i.c.maritus. de rus-
adult.ꝛ in.c.q̄ſiuit.de diuoꝛ.ꝛ ibi pañ.quod intel non
lige ſi aliter cōpeſci nō pōt. * Tertio ꝓpter he-co
reſim.de quo ifra.§.r.* Quarta ꝓpter ſcīmo habi
nā.i.religiōis ingreſſum aut votū:de quo.ifra.§.tare.
xij. Eſt tū circa hoc ſciēdū quod ſi q̄s aliquā co
gnoſcat cū q̄ nec ſpōſalia nec mſimoniū ȝxit.et
poſt copulā cū ea ȝhat de pñti.hoc mſimonium
nō eſt ȝſummatū ꝙ copulā:q̄z q̄ħ ꝓcedit nō cōſū
mat.i.perficit q̄ ſequit:ſed ecōtra:q̄z ꝓfectio ꝓ
ſupponit perfectibile. Et rō vterq̄ eoꝝum.nō ob
ſtante illa copula pōt intrare religionē.p.c.verū
ꝛ.cap.ex publico.ꝛ.c.ex pre.de cō.ꝓiu. Non eſt ēt
ille vir bigamus dato q̄ illa pri⁹ ab alio cognita
fuiſſet q̄z ad bigamiā nō ſufficit contrahere cuz
coꝛrupta niſi poſt contractū cognoſcak. Et facit
c.veniens.de ſpon.vbi copula precedens ſponſa
lia de futuro nō facit illa trāſire in matrimoniuz
Sciēdū eſt etiā q̄ſ vir vxoꝛem nondum cogni
tā ꝓpꝛio ſanguineo tradat adulterandā ſcōz
Rich.in.iij.vi.xxxv.nō pōt ea multa religiones
intrare:ex hoc acq̄ſitio mulieri iure in corpus vi
ri ꝛ fac.cap.diſcretionē de eo qui cog.cō.vxo.ſu.
Et idem videtur ſi tradat alteri.

¶ Scōo q̄rit quatum ad ſeparationē vinculi ꝙ
moꝛtē naturalē vtrū redeat vſculū moꝛtuo de re
ſurgente:ꝛ dicit pe.de pal.in.iij.di.xxvij.q̄ poſt
moꝛtez vnius alter ȝhere pōt:vt ptz ꝙ apl'm ro.
vij.q̄z moꝛs oīa ſoluit.autē.de nup.§.deinceps.ꝛ
ſi moꝛtu⁹ reſurgat nō eſt obligatus mſimonio
tū q̄z obligatio ſemel extincta nō reuiuiſcit:tuz
q̄z hoc ſacramentum characterē non imꝓmit.
q̄.ſ.ē debilis:vñ lazaꝰ reſuſſitat⁹ ſi habeat vxo
rē nō recuperauit eā/niſi nouiter ȝxiſſet recupe
raſſet tū bona q̄ reſtar⁹ fuiſſet q̄z in donatiōe cā
moꝛtis plus ſe q̄ donatarium vult habere vnde
intelligiē tacita ȝditione ſi moꝛitur cū effectu.i.
ꝓmanēs in moꝛe. Idē ſi ab intestato decedak q̄z
i cā eſt ꝓiūctio ad moꝛientē ſi ſibi eſt oi alio cōiū
ctioꝛ.et idē ſi fiſc⁹ illa receperit i defectū hēdū
q̄z ſi reddere teneꝰ ꝓpter quo ergo multomagꝭ eiſ-
dem reſurgenti. Et idem eſt in ſpūali mſimonio.
Nā religioſus ſuſcitat⁹ poſt moꝛtē ħ teneꝰ ad re
ligionis obſeruātiā q̄z ſeruit⁹ ꝓſonalis q̄ debeꝰ
a ꝓſona rōne ꝓſone.vrī mſimonio ꝛ religiōe ex-
tinguiꝭ moꝛte:q̄ ēt ꝓz ex ħbis aliquoꝝ ꝓfiten
tiū obediētiū vſq̄ ad moꝛtē. Et ſil'r curat⁹ ꝛ epūs
reſuſcitat⁹ quāuis retineat conſecrationem nō
retineat tamen eccleſiam niſi ſibi noua electiōe

Universidad de Deusto
Biblioteca

aut prouisione cõferatur: quia mortuus est sue sponse. i. ecclesie. hec ex illo.

3 ¶ Tertio ꝯrit ꝯtũ ad sepationẽ vinculi p mortẽ ciuilẽ vtrũ alter post mſimoniũ ratũ iuxta̅te religionẽ reliquo ꝓsentiente remanẽs in sẽlo teneat alteri⁹ pfessionẽ fiẽdã in fine anni expectare: an̄ꝫ ẜhat: dicunt oẽs doc. qꝫ tenẽt ꝙdes pfessionẽ expectare: qz si an̄ pfessiones egrederet tenet illũ recipe ẽt si iã cũ alio ẜrisset et consummasset: qz an̄ ciuilẽ mortẽ. i. pfessionẽ ꝯ ꝯs acribus carnalib⁹ morit vinculũ nõ dissoluit. vt in. c. veterũ. ⁊ in. c. exprte. el. ij. de cõuer. cõiu. ⁊ intellige in religione approbata, vt in. ca. vnico. de vot. li. vj. Ex quo ifert pañ. i d. c. ex pte. qꝫ non soluit mſimoniũ ls spõsus efficiat mantellatus sine de tertio ordine qz ls sit mot⁹ approbat⁹ non tñ religio. Oõ tñ fallit in tertio ordine viuente collegialiter ⁊ pfitẽte triavota religiõis ex pcessione apostolica: sicut nunc est in multis locis in ordine ꝑdicatoꝝ: qz talis pfessio soluit mſimoniũ ratũ. an̄ vel post talẽ pfessionẽ ẜctum vt declarauit sixt⁹ ẜrtus de ꝙusdaꝫ mulierib⁹ terrij ordinis beati Fr̃acisci: nõ an̄ tñ ꝓtenẽ quidem hec ſz nõ ex cõcessiõe apostolica: qz ops talẽ pfessionẽ esse approbatam. * Probationis tũ tps vtrũ eo casu debeat esse annus nec ne est opinio triplex. Nãber. in. c. statuimus. de regu. in gl. ôt qꝫ per ẽm tps probationis breuiari ⁊ tarari ꝺz ꝓpter piculũ incontinentie alteri⁹: ⁊ ad fraudes tollendã: qz posset ꝙs in fine anni de monasterio ad mõasteriũ transire seruãdo aliũ. Joã. autẽ in glo. xxvij. q. ij. in. c. desponsatã. distinguit: qz si in transit de voluntate alteri⁹: ꝺz ille expectare per annũ: nec ꝓbationis tps abbreuianduꝫ est si ꝙ in intrauit eo ignorante vt tunc: ꝓsigẽdũ est tps infra qõ ꝓsireat: nec inconuenit tps iure statutuꝫ breuiari: qz speciale est in isto casu ꝓpter in continẽtie piculũ. Iho. Fo in sum. dicit illud tps nõ esse breuiandũ nisi appareat fraus ex discursu de vno monasterio in aliud: qz inductus est in fauorẽ non solũ intrãtis ſz etiã religiõis: vt mores eius experiat. Bz. s. Iho. in. iij. di. xxvij. q. j. in. q. iij. ad tertiuꝫ dicit qꝫ de pfessione emissa an̄ tps iure determinatũ: est idẽ iudicium qõ de voto simplici post qꝫ aliter reddere debitũ nõ tenetur nec tũ ꝑt ẜhere ita ⁊ B. hec ex illo: ⁊ fic tene. nisi abbreuiator tpis esset papa: qz alij cõtra canones disponere non possunt in fiendis nisi eis exꝓsse cõcedatur: vt ptz ex dictis supra ꝺ dispensatio. ℌ. iij. maxime in alicuius ꝓiudicium.

4 ¶ Quarto ꝯrit vtrũ ꝓter dictos modos. s. mortis nãlis ⁊ ciuilis sit alius mod⁹ soluẽdi mſimoniũ ratũ aut ẽt consummatũ: ⁊ de consummato legitur ẽter fideles dico qꝫ nullo mõ soluꝫ potest ꝙ̃ii mortẽ nãlẽ: ſmiliter nec ratũ nisi mortẽ nãlẽ aut ciuili ſm Pe. de pal. q̃ dicit qꝫ tale matrimoniũ. s. ratuꝫ nõ soluit ꝓmo seruit⁹ supueniẽs qz nõ occidit ꝯtũ ad act⁹ carnalem: ⁊ sic generaliter est de oi impedimẽto dirimẽte: qz mſimoniũ nõ dirimit nisi ꝓcedant. Nec ſcõo votũ simpliciter tale talis tenet aut reddere aut intrare religionẽ q̃dẽ tertij habit⁹ ẜri dominici vel fr̃acisci cum pfessiõe ibi: qz talis pfessio nõ hz vim nisi voti simplicis vnde nõ sufficit tollere vinculũ cõiugale. Nec tertio castratio supueniẽs: qz mſimoniũ ratũ nõ imunit in iure solui nisi in certis casib⁹ de quib⁹ nõ est iste. Firmat an̄ ⁊ ratũ vocat cõfugium ex solo ꝓsensu p ẜba de ꝓsenti. vt nor. gl. de testi. c. sup eod. Et gl. dicẽtes qꝫ cõfirmat ois carnali ⁊ an̄ impossibilitas coeũdi soluit vinculum negande sunt. Nec quarto ordo q̃ ẽ facẽ. vt dignitas ls magister sniarũ videatur imunire qꝫ sponsus sicut religionẽ ingredi ita ⁊ ad ordines ꝓmoueri possit ⁊ ſm Host. ac eꝫatũ an̄ copulam carnalẽ qz episcopatus ex sui natura nõ dicit aliq̃d mſimonio ẜriũ / cũ epi⁹ pri⁹ essent vni⁹ vxoris viri nihil an̄ loquit nisi p suũ ẜriũ: ltẽ epi⁹ ciuiliter non morit cũ habeat ꝓpriũ sicut ⁊ clerici sc̃lares: religio an̄ mſimoniũ soluit rõne mortis ciuilis non rõne ꝓfectionis: vñ vxor ordinari ad sacros ordines vel eꝫarum ẜhere nõ ꝑt, nec ei inuita ꝑt vir etiã an̄ copulaꝫ ad hec ordinari ẽt per papã in eius ꝓiudicium: fic q̃n teneatur obitum reddere: qz est de iure diuino / silr nec ad cardinalatũ: qz ⁊ ille stat⁹ secularis nõ est regularis dicente quodã cardinalis: nos habem⁹ religionẽ cuius apostate sunt sancti vt ẜhe. Nec obstat qꝫ xp̃s Joãnẽ de nuptijs ad apostolatuꝫ vocauerit tñ qz epi⁹ nõ renent locum apostolorum q̃d patuerrat sed quo ad dignitatẽ tñ quia illud fecit ẜristus q̃ habuit ꝓtãtẽ excellentie: rum qz apostolatus erat status religiõis quo ad tria vota. Est ergo conclusio ifius qꝫ matrimonium ratũ sola pfessione religionis ꝑbare solui potest et nõ aliter etiaꝫ auctoritate pape cuius tamẽ ẜriũ ratificat cõstitutione ecclesie q̃ ratificatio est ex alter altero viuẽte ẜhere non possit: vñ ratificationem papa tollere põt ꝺ ꝓrate absolutam: ⁊ etiã ꝺ ordinaria qñ subest causa: ⁊ hec est opinio Jo. and. in nouel. super. c. ex publico. de cõuer. cõiu. ⁊ Ho. ⁊ arch. in. c. quapropter. xxvij. q. ij. ⁊ Hñdicet. in. d. c. ex publico. Et arch. tertia pte. tit. j. c. xxij. diffuse ista ꝓtractans dicit se vidisse bullas matrimoni quinti⁹ eugenij quarti talem matrimonij dissolutionẽ continẽtes.

¶ Quinto ꝯrit vtrum spõsa per verba de ꝓsenti cognita violẽter a sponso religioso ẽ possit intrare ⁊ dicit Host. qꝫ nõ cõtra sponsi voluntatem ⁊ si ingreditur ille ẜhere nõ potest ſm pe. cum ou

ret vinculi: ls põt iuitã de monasterio reuocare. Pañ. an̄ i. c. ver. de zuer. cõiu. sequit opi. Barr. bzir. dicẽs qꝫ põt: qz nõ vr cõcasse suũ corpus et fuit cognita iuite: ⁊ facit. c. ille autẽ. xxxij. q. v. ſz dico ista opi. verã si erat spõsa de futuro: vt etiã tenẽt. Ho. ⁊ Rod. aut ẽt si fuit de ꝓsenti ⁊ violentia fuit absoluta an̄ bimestre: ls sec⁹ si erat sponsata: oc pñt: ⁊ fuit in mora ingrediẽdi religionem puta qz iã trãſluerat duos mẽses a despõsatiõe q̃ ad hoc vanẽ ſm. s. tho. vr. ã. debitũ. ℌ. j. qz sic ille exigit qꝫ sibi debebatur sine culpa: nec ꝑ si violẽtia non fuit mere absoluta: quia hoc casu copula fuit ex ꝓte spõse volũtaria simplr ls ſm q̃d in voluntaria: sicut ⁊ ꝓcepto mercũ i mare. Scõa autẽ opinio est ẜa vbi nõ fuit in mora: ⁊ violẽtia fuit absoluta sine vllo cõsensu q̃d tũ vir accidit: ⁊ rõne qz vim⁹ culpa nõ oz impedire alteri⁹ bonũ: maxime si culpabilis fuit de commodum reportet.

6 ¶ Co. ꝯrit quãtũ ad separationẽ rõne periculi peccãdi quo liceat: ⁊ dico ex Pe. de pa. in. xiij. di. stin. xxxix. qꝫ si crimẽ ẽ tale vt ẜiũr sine piculo sui corꝑis cohabitare nõ possit nõ tenẽt: qz si cuꝫ sui corꝑis piculo nõ tenẽt reddere debitum ⁊ multo min⁹ cohabitare de re. ſpo. ex transmissa. c. lite. mittẽdã esse vxorẽ ẽt si ꝑiũr trahat ad crimẽ ẽ non cogendo ꝓpter piculũ corꝑis multomin⁹ ꝓpter periculũ babiliter sibi corꝑi vel aĩe derelinq̃re coniugẽ nõ ꝺz etiã incorrigibilẽ: missi fit fornicatio carnalis etiam semel commissa vel spũalis in qua fit

7 ¶ Septimo ꝯrit quãtũ ad sepationẽ mſimonij adulterij facta ꝯtũ extẽdat ista cã adulterij vel fornicatiõis: ⁊ dico ſm doc. qꝫ extẽdit non ad violẽtiam vel certã de ymõi: puta si probatur qꝫ fuit sol⁹ cũ sola: nud⁹ cũ nuda in eodẽ lecto: aut fit in secretis locis ⁊ latebris commodi ⁊ hoꝛis ſm hug. lan. io. cal. dñm anno. ⁊ pa. in. c. maritus. de adul. qz nõe fornicatiõis intelligit ois illicit⁹ coit⁹. xxxij. q. vij. non solũ. ℌ. q. iiij. meretrices. Et ꝙ̃s Jn. in. d. c. maritus. ⁊ glo. in. c. oẽs. xxxij. q. vij. teneat ẜriũ ꝓmũ tñ est veri⁹: qz mſimonio fit iniuria maior: Et addit. pe ꝺ pa. hoc extẽdi ad vi cũ alio vel alia ẽt ex claustra pudoris: et si erat sua ſm hug. ⁊ lan. ea nõ existente in culpa: ls hoc limita si nõ vult corrigi. Imo extendit ſm quos hoc non est verũ in molitie ſm hug. ro. ⁊ glo. in d. c. oẽs. Et rõ põt ee qz nec diuisit nec diuidere ꝛẽprauit carnẽ suã. q̃ ẽt rõne q̃ suam exordinarie polluit nõ põt dimitti nisi corrigi nõ velit: quia rũc imineret vxori piculũ salutis cui põt: ⁊ de ꝑ uidere. de diuoꝛ. gaudemus. Tertio extenditur ad fornicationem spiritualem. i. infidelitatem. si alter. si cadat in hereſim iudaĩsmum vel gentilitatem ꝓcipue si ad infidelitatem trahit coniugem sus. xxviij. q. j. idolatria. si tñ tale corrigere se velle: non deberet dimitti: sed de hoc. ℌ. j. §. r. §

¶ Octauo ꝯrit q̃ autoritate talis separatio fiat rõne adulterij: ⁊ dico ſm hosti. qꝫ si adulterium est notoriũ: ita qꝫ infectionẽ nõ est locus põt innocẽs reũ sua autoritate dimittere. s. ei non cohabitando de diuoꝛ. significasti: ⁊ multo fortius debitus negãdo: ut idẽ: ⁊ Jnn. qꝫ vv. limitat verũ qñ reus recedẽs publice mozat cũ adultera vel adultero quo causa loquitur. o. c. significasti, aliter autem hoc nõ ls ẜtũ ad cohabitationẽ: vt ibi in. c. pozro. Et idem Jo. an̄ in. c. plerunq̃. de dot. post diuoꝛ. re. addẽs qꝫ nõ lucrabitur donatione ꝓpter nuptias: vel dotẽ si nõ hz penes se qz petere non poterit: ſz si hz penes se ꝑ exceptionem adulterij eã lucrabit ꝑ petentem ſm pañ. in. d. c. plerunq̃. Si vero delictũ nõ est notoriũ fieri nõ põt separatio ẜtũ ad cohabitationem sine autoritate ⁊ iudicio eccl̃ie: aliter instãte altero coneꝫ cohabitare: nisi ꝓbet infra octo dies ſm host. qõ richar. limitat verũ qñ mſimoniũ in facie eccl̃ie vel corã testib⁹ celebratũ erat. ic̃lãdestino enim omnino ꝓpria põt autoritate dimittere etiã q̃ ad cohabitationẽ: ẜtũ autẽ ad thorũ ꝺco fieri posse separationẽ ꝓpria autoritate si innocenti constet de adulterio cõiugis alteri⁹ ſm archi. ar. eorum q̃ no. in. d. c. plerunq̃. ⁊ in. c. gaudemus. de diuoꝛ. Oõ tñ ſm archi. ⁊ multos fallit in trib⁹ casibus: ꝓmo si cõpellat autoritate ecclesie. secũdo si ipse postea adulteraſſet: tertio si periuiſſet aut reddidisset debitum volũtarie postq̃ de adulterio sciuit: qz vr se reconciliasse: ⁊ debitum negare non poterit ſm pe. de pal. Adde ꝳrto qꝫ vbi re⁹ emendare vellet innocẽti suaderi ꝺz reconciliatio: sed nõ ẽ ad hoc absolutionis negatiõe cogend⁹: mſi hoc ex odio faceret aut vindicta ſm. s. tho. in. ciij.

¶ Nono ꝯrit an aliq̃ casu nõ possit vir adulterã vxorem repellere: ⁊ dico qꝫ sic in septẽ. * Primo 9 si ipse illã ꝓstituit: extra de eo q̃ cogno. consan. discretioni. ⁊ idẽ ſm pe. de pal. est si sciuit et non ꝓhibuit cũ potuerit: sec⁹ si ei dedisset occasionẽ mdirecte: expellendo eã vel necessaria denegando: qz non est ignoscendum ei q̃ ꝓtextu paupertatis turpissimam vitam elegit. ff. de rit. nup. l. palam. Vide si vis Panormi. in. c. discretionem de eo qui cogno. consan. vr. * Secundo cum virum defectum credens ꝓbabiliter nupſit alte-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ri:q; excusaf ꝑm ric.t vir redicꝫ eā recipe teneꝫ
nisi sciēter steterit cū scō post aduentum ꝑm.
xxxiij.q.ij.cū ꝓbellica. * .z.si est cognita latenꝫ
ter ab aliq; quē virū ꝓprium credebat eadem.q.
in lectū. * Quarto si fuit vi oppssa.xxxij.q.v.ꝑ
posito animi.cꝫ intelligde vi absoluta:ꝫ si meꝫ
tu aut ꝓcepto parētū:instātia cōsanguineo;ꝫ vel
filii cā formcarek:ēt de facto ȝhēdo cū aliquo nō
excusek.xxxij.q.vij.omnes. * Quinto qñ ea post
adulteriū recōciliauit vel publice adulterantē;
tenuit.t retinet i ꝓfortio maritali.xxxij.q.5.c.5.
cū seq.q: ꝑm ric.crimē reconciliationeꝫ dimissu;
ampli? obijci nō dz:niſi sequaf recidiuum. * Be
xto ifidelis ꝓiū ifideli ꝓiugi oet libellū repudij
illaq; nubat scō:z vtercꝫ cōuertaf ad fidem:q:
teneꝫ eā recipe ꝓtim? ēt coguita a scō:niſi alteꝫ
ri fuerit fornicatione coniuncta de diuoꝛ.gaude
mus.* Septimo si vir cōuicit adulterari:xxxij.
q.vj.ꝑ totū.imo si vir est adulteratus occulte.t
vxor manifeste:sine pctō ea dimittere non ꝑt:q:
vxori nō deficit ius exciꝑēdi:ſ; ꝑbatio ꝑm ray.
s.tho.t Alb.si tñ ille ꝓnam egisset.t ulla eā age
re nollet:sine pctō accusare eā.t dimittere pos
set.xxxiij.q.5.ij.t.iij. * Octauo ait ric.ꝑm
alios.si vir.ȝ vxoris voluntatē abstinendo ꝑstet
occasionē adulterādi.xxxiij.q.v.ꝑm ȳba.alij tñ
dicūt ꝓpter hoc nō excusari mulierem adulterā
tem:quin posset eam dimittere maritus ꝑm glo.

10 ¶ Decimo q̄rit ḡtum ad separationē ꝓpter he
resim vel infidelitatem q̄ est ſpūalis fornicatio:
vtrū separat.ꝓpter hāc vel illā fornicationē ab
soluti sint a debiti redditione:.t dico ꝙ sic scōm
hoſt.t paū.in.c.q̄ſluit.de diuoꝛ.t si ſpūalis fornī
catio sit notoria marit? ꝑōt intrare religionem
inuita vxore.t ecōuerso:ꝑm paū.in.c.ki.de cōuer.
cōiu.Et cum dicit dōs excepta cā fornicationis.
glo.carnalis vꝫ ſpūalis.Et hoc fit fauore fidei.
Et q̄ no.ꝑm paū.ꝙ verbū ḡfiale in materia pena
li,intelligit largo mō:si dispositio rendit ad fa
uorē fidei.Ȝ ꝑdicta intellige q̄ ad innocentē:ſ;
quo ad reū aū latā saiaz diuoꝛtij ꝓpter sensualē
aut carnalē fornicationē si innocens;hoc petit:si
bi recōciliari dz.t debitū reddere teneturꝫnec eo
inuito ꝑm hugo.ꝑōt intrare, religione:q: introꝫ
ductū in meū fauorē.in meū dānū retorqueri nō
dz.l.ꝙ fauore.C.de legi.imo etiam post latā sen
tentiā ꝑōt innocens reū inuitū reconciliare ꝑm
lan.nec ꝑōt reus eo inuito religionē intrare:q:
ſnam hug.dicenis Ȝrūi eo qō vterꝫ in separa
tione cessit iuri suo euertere vꝫ.o.c.ex lris.Et hoc
t; sum.rosel.sed repugnat sum.ange.sic dicens.
Post latam ſnam si innocens hoc petit reus re
conciliari dz.t reddere teneꝫ:ꝙ fallit si religio
nē intrasset vel susceꝑisset ordines sacros:quia
nec ille repetege posset;nec iſte reddere tenere

tur ꝑm ber.l.c.ex lris tuis,de diuoꝛ.t ho.ibi.hec
illa q̄ male adducit ber.vt patet intuēri:t ēt ma
le sentit q: si ille religionē intrare nō potuit:vt
ꝓbatū est:aut ꝓmoueri ad ordines iuste alt? re
petit:vt dicit.ꝑōt tñ nocēs licite intrare mona
steriū tripliciter.primo de ſnia innocentis:ſcdo si in
nocēs ipse ingressus est.t ꝓfessus.tertio si mu
lier de adulterio cōdemnata vel publice deꝓre
hensa in monasteriū ad ꝑnam ꝑpetuā detrudi
daf:.t eam emendatā recipere nolueritꝫ ꝓteſt
infra biennīſ ꝓpter ꝙ tñ monacha nō erit;si nō
fuerit amplius ꝓcessum.vide ꝓ his Panoꝛ.
in.c.gaudemus.t in.c.fi.de conuer.coniug.

¶ Undecimo vtrū in talib? admittaf compēsa 11
tio:puta si vn? ſpūaliter alter carnaliꝫ fornicet
.t dicit gof.t ho.ꝙ sic si emēdare velit q̄ ſpūalit
cecidit.ſ; si nollet emēdare ꝓcederet ꝫ illum:t
ipse ꝫ suū coniugē nō audiret.Ȝ tñ ho.magis
distinguit:q: t inquit accusaf vnus de ſpūali ex
cipit de carnali nō est audiēdus:q: si cōiuncit
de ſpūali nō teneꝫ et mulier cohabitare:missi re
dire velit ad fidē.si vero accusaf? de carnali ex
cipit de ſpūali:ꝑz? de exceptione cognoscet rāḡ
de ꝑiudicialiꝫcū hereticꝫ accusare nō possit ꝓ
rē de carnali vꝫ alio delictoꝛ facit cap.exceptio
ne.t.c.a nobis.de exc.ſ; si ille vellet redire ad fi
dem:t cōstaret de vtrāq; fornicatiōe fieri cōpēsa
tioꝛ:ita tenet Panoꝛ.in.c.fin.de conuer.coniu.

¶ Duodecimo q̄rit ḡtum ad separationē ꝓpter 12
sanctimoniā q̄d iura velint de votis coniugū:q̄
ad continētiam.t dico de hoc multa esse dicenda
infra mſimoniū.viij.ſ.v.t votū.v.ſ.ij.ſ; ꝑ nunc
est notādū ꝙ ambo de cōi consensu ꝑōt vouere
continentiā afi copulā:vt beata virgo et ioseꝑ.
t sil'r alter tñ.ſ; eo casu teneꝫ ingredi religiōes
ꝑm pe:de pal.vel debitū reddere:q̄ tamen red
dendo ꝓpa vice moꝛtal'r peccat:post copulā vero
sil'r vouere ꝑōt vterꝫ de cōi consensu ꝑ no.in.c.
clarissim?.de cōuer.cōiug.t sil'r alter tñ in suus
ꝑiudiciū t nō alteri?.vñ post votum reddere te
nebit:ſ; sine moꝛtali exigere non poterit.nisi se
min? onerosum exhiberet alteri nō petendo:q:
ei ꝑiudicare nō potuit:niſi ille cōsensisset in vo
tum:facit.c.q̄dā iuꝛauit.t q̄ ibi not.de conuer.
coniug.Et si vn? consentiat vt alter vouear.sta
tu non mutato consentiens si non vouit:nihilo
min? poterit exigere ꝑm Jn.t secꝫ Pa.in.c.de
puer.cōiu.t ille q̄ vouit reddere teneꝫ sed nullo
modō ꝑōt exigere ēt si non exigendo reliquo esset
onerosus:quia concedendo licentiaz sibi in hoc
ꝓiudicauit.

¶ Decimotertio queritur vtrum matrimonio 13
consummato liceat religionem intrare.et dico
multa. * Primum Consummato matrimonio
regulariter non potest alter coniugum religio

nē intrare.ꝙ puer.ꝓiu.vex.t.c.ex publico.t.c.ex
parte.el.ij.ēt si sponsus sponsam cognouerit vo
lēter ꝑm ḡlā:de ꝙ.ē.ſ.v. * Sc3z ſ; ꝑe.de pa. al
teri cōiūḡ lz post mſimoniū cōsummatū religi
onē intrare triplici casu.ꝓio si reliquus fornica
tur:niſi t ipse in hoc delinquerit:vl'niſi:post hoc
sibi reliquū reconciliauerit debitū reddendo vel
exigendo:sed tñ limita hoc verū ex iudicio eccl'ie
vel qñ ꝓpria poterat autoꝛitate non cohabita
re.Non tñ ecōtrario ꝑt adulter intrare sine ſnia
alterius:niſi post ſniam diuoꝛtij ꝑm hug.t sum.
cōf.ii.tit.xxij.q.xvij.de q̄ dic vt.ē.ſ.t.scō ex
cōi ꝓsensu vtroq; intrāre t ꝓfitēte:q̄ casu soluit
mſimoniū q̄ ad thoꝛū t cohabitationē:ſ; nō quo
ad vinculū:vñ si vnus egrediaf religionē.s. post
ꝓfessionē:nō ꝑpter hoc ꝑōt alter exire:sed con
pelli dz ad redditū:nec si vn? aliū visitās exigit
debitū alter reddere dz.tertio ex consensu alte
ri? in scō remanētis vbi nō est de incontinētia ti
moꝛ:puta q̄ est lōgi tpis t honeste vite quo casu
durat vinculū:vñ remanēs i seculo ȝhere nō ꝑt
ēt reliquo moꝛtuo:q: intelligif cū eo ptinētiam
ꝑmisisse;ſ; si est timoꝛ de incōtinētia remanētis
q̄ō satis ꝓsumif cū est iuuenis:aut leuis vl' suspe
ct? alter sine altero nō dz intrare vl' recipi.xxvij.
q.ij.agarosa.ēt si suspect? cōtinētiā promittat si
ue vouear ꝑm gl.in.c.significauit.de puer.cōiu. 14

¶ 14.q̄rit q̄ cōiūx ingressus religionē teneaf vl'
nō teneaf ad exitū:.t dico ꝑm ꝑe.de pa.q̄ aliq̄
teneꝫ non egredi ſ; remanere:q̄ licite emisit vo
tū simplex aut solēne:vel q̄ illicite q̄dā intrauit
sed alter illū nō repetit:q: ratificando ꝓfirmat.
Aliq̄ſ ho liber est in egrediendo vl' remanēdo:q̄.
s.ipse est religioni astrict? tacite vel expresse.q:.
s.nec vouit.t nec ꝓfessus est:nec reliquus eū re
petit:aut si repetit ꝓius vel post notoꝛie fornī
catus est.Aliq̄ vero tenetur exire vt q̄ etiam
facta ꝓfessione manēs in seculo reperet eū q̄ illi
cite intrauit:puta innoꝛio ꝓhibēte aut ignoran
te:sect? sciēte.t nō ȝdicente.ar.xxvij.q.ij.agarosa
vel fragili t suspecto ꝓsentiente:ſ; nō intrāre.fa
cit.c.q̄dā.de cōuer.cōiug.hec ex illo.Et adde q̄ō
Et illicite intrat.t exire teneꝫ si non suspect?:nec
ꝓsentit nec licēter sit;dissimulauit aliquo bono
respectu:vt no.in.c.ꝙsuluit.de cōuer.ꝓiug.t ideꝫ
si cōsensit ex timoꝛe iusto:vt in.c.accedēs.e.ti.et
talis a sua vxore in vita non reperatur post eius
d.c.ſ.q: cessante cā q̄ invalidabat eius ingressum
cessat ſeq̄la:.t ita tenet;ſ; variauerit Jnno.in.o.c.
quidam. Jtē ꝑm ꝑe.de pal.si licite ingressus fuit
quia de ſnia auriqui sed re integra penituit.ſ.qñ
ante emissum, votū solēne alter in seculo rema
nens vel de religione exiēs repetit eum exire te

neꝫ.hec ex illoꝛ;z tñ in hoc sunt opiniones:q: ab
bas in.c.ſ.de cōuer.ꝓiu.t; qō si his q̄ dedit ꝓsen
sum est iuuenis poterit repetere:t ad eius peti
tionē dz ingressus vel ordinat? reuocari.Cal.au
tē t; qō repetere non ꝑōt;sed ꝑōt imploꝛare offi
cium iudicis;q: ex offō ad euitādū adulterium al
terū restituet.t coget reddere debitū;alij vero di
cunt vtrāq; ꝑdictarū opinionū eē falsam qñ licē
nans fuit iurisꝑtus;q: cū ingressus vnius fieri
non debeat;niſi alter cōtinētiā vouear;vt in.c.
cū sis.de cōuer.ꝓiug.licēriās vꝫ castitatē vouisse
saltem altero viuente:q: ꝙ vult vnū vꝫ velle oē
ꝙ qō venit ad illud.de off.deleg.prudentia.t fa
cit.c.vidua.de regula.si ꝰo ignoꝛauit hoc ius re
stituetur.ei saltē ex offō.t ita t; gl.in.c.q̄ vꝛozem
suā.xxxij.q.v.t in.c.seriatim.xxxij.di.t sic cōcoꝛ
da opiniones.Eo tū casu quo lz repetere non lz
rape de religione ꝑm Pet.de pal.nō ob.c.cum cā
de rap.q: narrat qō rapuit;sed non ōt qō licuit.
Posset eñ vir vxorē de vico ad domum reduce
re q: hz in ea correctionē;sed non posset eā ꝓna
to q̄ſi possidenti vi eripere.t multomin? de mona
sterio extrahere fozas frangendo aut habitū vio
lenter lacerando vel cū iniuria loci sacri eam ac
cipiēdo.ar.C.vñ vi.l.si q̄s in tantā'. Aliq̄n ꝰo exi
re non ꝑōt quo ad deū:.t exire ꝑōt quo ad eccl'iā
vt qñ ingressus votū simplex emisit;aut solenne
de facto non de iure:.t alter nō repetit;t maxime
si votum ꝓbari non ꝑōt quo casu retinens cle
ricum inuitum impiendo manus:aut secularem
vestem negando:sine qua commode egredi non
potest:est excommunicatus.hec ex illo.

¶ 15.q̄rit qūo cōiūx religionē egressus teneaf 15
ad debitū:.t dico ꝑm ꝑe.de pal.qō qñq; nec exige
re ꝑt nec; reddere:vt si post ꝓfessionē egressus
est illicite.i.ȝ votū rite solēnizatū qñq; aūt .t red
dere ꝑōt.t exigere:vt qñ liber egressus est nullo
voto astrict?:licut nouit? solum egrediens mſi
monium ȝhere ꝑōt:qō archi.putat intelligendū
de ingresso aio ꝓbādi:.t nō ꝓpetuo permanendi
q: talis ꝑm ꝑe.ingressus aio ꝓseuerandi vꝫ vim
vori simplicis.t sed de hoc habes questionem in
aurea ros.t vide etiā.j.ſ.leq.qñq; vero potest q̄
dem reddere non aūt exigere:vt qñ de consensu
eius qui de incontinentia suspectus est simplex
votum emisit;quia tunc non ꝓiudicauit illi.

¶ Decimosexto q̄rit qūo cōiūx egressus religio 16
nē teneaf ad regressum:.t dico ꝑm ꝑe.de pal.qō
teneꝫ ad regressum:.t dico ꝑm ꝑe.de pal.qō
teneꝫ intrib? cafib?.* Prio qñ illicite egressus
est;vt pote qñ egressus est post ꝓfessionē alio
coniuge in religione remanente:aut ēt remanē
te in seculo honeste:.t de cōsensu eius ꝓfessus.
* Scdo qñ licite egressus est:q:.s.ad reāsitionez
vxoris sine eius licentia ingress?;ſ; postea ipa de
reuocatione penitet.* Tertio qñ post votum ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

eā egressus' mortua est ipa vxor: q: tñ reingredi tenet: vt impleat votū suum. Sum. tñ Ange. ꝛ3 Trium fundās se in hoc ꝯ obligatio semel extincta non reuiuiscit. ff. de fol. l. si res. ꝛ3 fallitur: q: iste nunquā fuit de obligat' a debito qō vouendo Xpristus nunquā potuit exigere ꝛ ꝑm eandem sum. tenet caste caste viuere ꝛ sil'r ꝑm eandē non pōt exire nisi cum petō mortali: ergo tenebat ibi stare: ergo si exiuit tenet redire. Sz talis reuocatus ab vxore ea mortua si ꝓtradicit vtrū teneat mſimonium. Pe. de pal. distinguit: q: si ea inuita fuit solēniter ꝓfessus: cū illa professio qua Xpō ad solennitatē nō valuerit ecclia hoc ꝓhibere: iō talis mortua vxore peccat mortal'r Xpendo ꝛ exigēdo: q: talis ꝓfessio vis hz voti simplicis. tenet tñ mſimoniū. nec eū pōt religio tanq̄ apostatam p sequi: ꝛ idem dic tu si vxor nec dedit fidem nec Xdixit: ꝛ3 dissimulauit. Sed si vxore consentiente fuit professus: ꝛ3 q: erat iuuencula ꝛ ob hoc de incōtinētia fuspecta reuocat' est: ius noluit hoc casu ꝓfessionē inhibere simpl'r: ꝛ3 solū in quātū erat ad vitā eius: vt simpl'r fuit votum solenne in preiudiciū eius non vxoris: vnde ea mortua si ad monasterium non redit est apostata ꝛ marrimonium cum alia nō tenet. Et idē. Goffr. Si aūt non fuit ab vxore in vita sua reuocatus tenetur seruare suam professionem indistincte.

17 ¶ 17. q'rit quid iuraueliūt circa susceptionē sacroꝝ ordinū a viro qui mſimoniū cōsummauit ꝛ dico multa.* Primū. Sc̄z Pet. de palu. in 0 ca su quo post cōsummatum matrimonium licitus est religionē intrare licitū est etiā ad sacros ordines ꝓmouueri: etiā ad epatū exēplo beati Hylarij: qū vero religionē intrare nō lz: mu'romin' lz ad sacros ordines ꝓmoueri: ſ talis esset ab ordinis exequutiane suspēsus: lz characterem reciperet.* Sc̄m. Quātū colligit ex Pan. ꝛ aliis vocto. in. c. f. de conuer. cōiug. qñ vir ꝑhari vult op3 primo vxorem in aliquo monasterio esse ꝓfessam. etiā si de incōtinentia nō sit suspecta vt in. c. sane. de cōuer. cōiug. ꝛ ꝑm gl. ibi in hoc est spāle: sed si vult solū effici subdiaconus: diaconus vel sacerdos aut religiosus: hoc pōt de alterius consensu: nec requirit vt alter intret religionem: ꝛ3 sufficit si continentiā ꝓmittat: vt colligitur ex. e. significauit. ꝛ. c. cū sis. e. tit. qō limitat: nisi licentiā tribuēs sit de incōtinētia suspectus q: tunc non sufficit ꝓmissio continentie sed reqritur religionis ingressus. vt. l. d. c. cū sis.* Tertiū. Ordinarius consentiente vxore fragilit' ad eam reuocat': ea mortua tenet caste seu clericaliter viuere sicut ꝛ regredi ad monasterium si fuerat ꝓfessus q: ex quo vxor cōsensit est vere religiosus et facit. c. ex ꝓte. el. ſ. de cō. cōiug. ꝛ qō ibi no. Bald. *Quartū. Ordinatus vxore Xdicente vel ignorāte pōt vxor reuocare. vt in. d. c. fidā ꝛ ille tenetur reddere debitū ſz exigere non pōt nisi nō exigendo vxori esset onerosum: ꝛ si vxor sciuit ꝺdemitted nec Xdixit nec licentiam dedit: sed dissimulauit nihilominꝰ poterit illū reuocare. vt no. in. c. ꝑsuluit. de cōuer. cōiug. ꝛ idem si consensit ex timore iusto. vt in. c. accedens. eo. ti. ꝛ idē si'r si per dolū cōsensit. vt in. c. veniēs. eo. ti. ꝛ si in vita sua illum non reuocat: post ei' mortē aliā accipe non potest. vt not. Cal. ꝛ sequit Pan. in. d. c. ſ. ꝛ si de facto Xpat nō tenebit mſimonium. vt in. c. vnico. ō volib. vſ. vñ nō est simile in hoc de suscipiente ordines sacros: ꝛ intrāte religionē vxore inuita.

¶ Decimooctauo quo ad separationem mſimonij qō non erat verū: sed apparēs puta q: ꝓesseraat impedimētū dirimēs q'rit quo ꝓcedet qñ vir aut vxor diuortiū petit ꝓpter viri frigiditatē. ꝛ ꝛ dico ſz hoc q vir hoc ꝓponēs dz eē maior. xviij. an. q: in hoc casu reputat plena pubertas: ꝛ si ꝺdes mulier hoc ipm confiteat: dabitur iudice tempus arbitrarij: vt vni' mēſis aut trium: aut vnius anni: per qō simul mozēt. ꝛ postea iurabit vir se nō posse cognoscere mulierē nec moueri ad coitus appetitū: nam si aliquoties mouerē ſz perficere non posset: nō esset naturaliter frigid' sed p maleficiū impotēs: mulier ꝯo iurabit qō nunq̄ aliā mō ꝓcepit ipm ad hoc moueri: ꝛ quod vterq̄ ad hoc adhibuit diligentiā: ꝛ vterq̄ habebit septem ꝓpinquos seu vicinos bone fame: qui iurabunt se credere qō illi iurauerūt. Et sic diuortium celebrabit: ꝛ mulier nubet in dño: ſz viro mandabitur ne aliquā ducat: ꝛ si aliquā duxerit ꝛ cognouerit: habebit ꝑiurij re'. ꝛ pri' mſimonium erit separandū: rita tñ qō vxor pōt eū repellere: ꝓpter cōmissum adulteriū. ar. xxxij. q. ſ. de bñdicto. qō limita nisi fuisset ꝓscia fraudis qñ frigiditatem confessa est: quo casu eū repellere non pōt. argu. ff. de adul. l. si vxor. §. iudex. ꝛ. §. fi. Si ꝯo mulier frigiditatem viri negat asserens se ob illo cognitā: puto standū verbo mulieris: q: videtur quod non assereret: nisi' verū esset: eo qō sibi ꝑiudiciū faceret. ſ. de habendo virū impotentē. Item cū reatit: etiam si nihil probauerit absoluenda est. vſ. q. vſ. actor. aliōqñ multi ꝑiurij incurrerent: vt possent abuxore separari: qō limita nisi forte maritus committat mulierē ꝓper coxoris aspectus. Si aūt mulier diuortiū petat ꝓpter frigiditatē viri: ꝛ vir hoc fatetur: fiet. vt. §. dictum est: ꝛ diuortium celebrabitur. ꝛ si deinde vir cum alia cōtraxerit: tambo cōiuges rei periurij habebunt ꝛ penitentia iniuncta ad priora connubia reuerentur. de frig'. laudabilē. Si autem vir se frigidum negat: et asserit se vxorem cognouisse: standum est verbo eius: quia caput est mulieris. de despon. impubbe. continebatur: nisi mulier

per aspectū sui cotpis se virginē ꝓdet. de ꝓbat. ꝓpositum: q̄ ꝓbatio dz caute fieri per duas vel plures mſonas honestas ꝛ de hoc pitas. de fri. c. fi. ff. de vē. inspi. l. ſ. q: hec res occulta est: ꝛ oculus obstetricis q̄sq̄ i hoc fallit. xvij. q. ſ. nec aliq̄. Sed si mulier nō allegaret frigiditatē sed potiꝰ diceret eū secrū vel castratū: sine defectū membri parietē: asq̄ eā cognosceret. ꝛ sic diuortium peteret. vir aūt hoc negaret: certe nō op3 stare dicto viri eo q ꝓbari possit per aspectum.

19 ¶ 19. q'rit q̄d si ꝑ virū aut mulierē petatur diuortium propter atritudines mulieris ꝛ dico q vocabunt matrone fide digne arch peritē: iurabunt se diligenter inq̄rturas. ꝛ relaturas. an sit arpta: ꝛ an possit fieri mater. Et q̄d si dixerit q nō sit arpta nec possit fieri mſ: incōtinēti pōt fieri diuortiū: ꝛ dabit viro lnia ꝛ hendi cū alia ꝛ mulieri ꝓtinētia indiceret de fri. ffnitat'. Si tñ post diuortiū mulier inueniat q possit tmōi feras referare: recupabit mſimoniū ꝑmū q verū fuit etiā si vir acceperat aliā. ar. in. d. c. ffnitatis. ꝛ ibi pan. cū gl. ꝛ hoc qñ prior vir erat sil'is illi q aperuit. Si aūt a priori viro non peterat ꝓpter disparitatē sine graui periculo cognosci sunt opiniones ꝛ ſz aliq̄s nō est ei reddēda lz p cōsuetudinē scōi reddēda sit apta primo. vt ibi no. gl. ꝛ cōcordat gol. ſz ꝑm Inn. ꝛ ho. est ei reddēda. ſz prima opinio ꝓcedit ꝑm aliq̄s qñ de disparitate cōstat. secsa ꝯo qñ primus erat sil'is scōo vel de hoc dubitat: ꝛ ita tz pa. ibi. Et cōcordare vſ pe. ō paoicēs verioꝛe esse opinionē q nō est separanda a prio si pōt fieri cognoscibilis ab eo p mentionē. Et si ipsa nolit: q: mutabilis voluntas non facit ꝓpetuū impedimentū aut et p vsum ipsi' primi. q si neutro mō hoc fieri possit q̄uis fieri possit ꝑ vsum scōi viri cognoscibilis a primo non separabit a scōo si cū eo Xpit nisi ꝑm' fuisset eius dē ꝓditionis cū scōo. puta sil'is etatis ꝛ pplexionis: q: ecclia tūc fuit decepta ꝛ verisile est q per longū vsum fuisset aptata primo: ꝛ ꝑtr impedimentū fuit tpale. Secus si erat diuerse ꝑdonis. Et ita credo tenendū esse de mēte. s. Ho.

¶ Vigesimo q'rit q̄d si petat diuortiū ꝓpt ma20 leficiū: vt q: vir pōt cognoscere alis sed nō suam tangit ꝓpter aliq̄s ꝓcessū eoꝝ ti. xxiij. q. ſ. si p sortia ꝛ sub recto sacro mungetur eis vt simul cohabitent ꝛ bona fide dent operam ad debitum carnale: ꝛ sic triennio simul habitabūt. q triennium ꝑm hoc ſ. facit currere a tpe peracte pnie Ebd. fuit ꝛ triennio cohabitauerint siue ante siue post: ꝛ hoc ꝑz Panoꝛ. in. c. fi. de fri. per illum tex. ꝛ verū credo si iuramento constet eos bona fide ꝑasse debito carnali: vnde tūc non op3 assignari eis triennium ſz tps aliq̄d arbitrium adhibitis aliis remedijs debitis. o. c. si per sortiarias. ꝛ de fri. c. fi. q si cohabitare noluerit: is p quē stabit excōicand' est: ꝛ de cohabitando idoneus cautio exigenda. ar. vt lit. nō cōe. qñ vt distinguat p curiā sclārē. de iur. cū nō ab hoie. ꝛ idē fiat si cohabitēt: ꝛ nō attemptent. Nec est ne cessarium hoc triennium esse cōtinuum: ꝛ sed sufficit q̄ p maiori parte cohabitēt ꝛ bona fide operā dēt. arg. ff. de aūq̄ot. ꝛ est. l. ſ. §. duo. ꝛ. §. q aūt q̄ si infirmitate vel casu alio impediatur vt tps restituendi. ff. de iti. actuq̄ ꝓti. l. ſ. §. fi. ꝛ se. Et concoꝛ. ho. ꝛ pan. i. d. c. dicēs hoc fuisse de mente Ifc. Dico āt tpe pacto iterū accedēt ad episcopuꝫ iurantes q sicut ꝑmiserāt ita fecerūt: ꝛ nō potuerē cōiungi: ꝛ tūc adiuncto sacro propinquoꝫ vt dictū est. ꝛ §. priori celebrabit diuortiū. ꝛ dabitur vtriq̄ lnia Xpēdi. d. c. fi. ꝛ. d. c. si per sortiarias. eo mō quo. ſ. mſimoniū. viij. §. xvſ. pticula octaua.

¶ Vigesimo primo querit quid iuris si ecclesia 21. q. falsis ꝓbationib' vel hmōi decepta diuortiū celebrauit: ꝛ postea vir factus est sacerdos deinde compertū ē q ecclia fuit decepta: ꝛ vxor virum suum repetit: ꝛ dico ꝑm Ray. q̄ si ad cōtinētiam induci nō pōt restituetur ei vir: q: etiam monach' restitueret sibi: ꝛ tenebit iste reddere debitum ſz exigere nō dz: q: quantum in se est soluit nizauit votum: q si posito predicto casu ponat q mulier virū nō repetat: non tamen vir poterit vxorē repetere ꝑm ꝯo. q: per sacri ordinis susceptionem vel religionis ingressum preiudicauit sibi. ꝛ de hoc. i. §. ſ. 22

¶ 22. querit an mulier credēs diuortiū iuste celebratū ꝛ ingressa monasteriū possit ꝓcurare de iusto diuortio reperere virū iam effectū monachū vel ordinatū in sacris: ꝛ dicit ꝯo. q nō: q: falsa cā nō impedit votū monachat'. ar. extra de voto magne. ꝛ de cōuer. coniug. ex parte. el. ij. ꝛ hoc idem sentit Sum. confes. ꝛ sum. pis. ac supplemen. Sed contra arguit ibi Panoꝛ. q: ex quo est falsa causa ista mulier inducta fuit ad religionis ingressum non valuit ingressus. argu. in. c. ex parte astensis. de concess. prebend. nam vbicunq̄ potest quis gerere actum vno iure: si explicat alio iure incompetenti non valet actus: q: ibi deest intentio. ꝛ in dependentibus a voluntate magis consideratur opinio quā veritas vt in. d. c. ex parte astē. vbi doc. cōmuniter colligunt q si iudex ferr sententiam exprimendo causam nō concludentē illa est nulla licet ex causa nō expressa posset iustificari ideo cautum est in sententia causam non exprimere. vel saltē adijcere dictionem maxime: quia tunc videris motus non solum ex causis expressis: sed etiam

Universidad de Deusto
Biblioteca

ex tacitis: nã cum quis exprimit plures causas
sniã: quarũ vna facit alia nõ: sniã sustinet ꝓpter
cãm expressam: vt est tex. notabilis in. c. ꝓ tuas.
qui filij sint legi. Et ad dictũ. c. ex parte. de ꝓuer.
comu. rñdet idẽ pan. ꝙ illa mulier ad religionis
ingressum duplici ex cã moueri potuit. s. principa-
liter: vt deo seruiret: & ꝓpẽ lepã viri credẽs
matrimoniũ solutũ: qõ erat falsum. & ista secun
daria erat potius impulsiua ꝙ finalis: vnde Iꝫ
cessset cã ipulsiua nõ tñ finalis. Et hãc opinionẽ
sequit summa ros. ℨ supplemẽtũ. ℭ ed prima est
vera: vt ptz iuenti iura allegata. & pan. arguen
do falsum assumit. s. ꝙ ingressus ex falsa cã non
teneat: Iꝫ non teneat ex illicita & ꝙ dicit de casu
caplĩ ex parte de cõuer. ꝑiu. dici põt de qualiber
ingrediẽte religionẽ. s. ꝙ principaliter ingredi-
tur vt deo seruat: & ita dici ꝺꝫ: qz non est ratio
quare illa q̃ credit mrimoniũ solutũ & ꝑñr cre-
dit se posse nubere: vel saltem in libertate viue
re ingrediatur: niſi vt deo seruiat.

24 ¶ Vigesimo tertio q̃rit̃ postꝛo ꝙ duo fratres
duxerint duas sorores seu cõsanguineas: & iata
sit snſa diuoꝛtij ꝓpter cõsanguinitatẽ alter alte
rũ & vxorẽ. vtruꝫ alter ꝓpter hoc separari de-
beat a sua vxore: & dicit Ray. ꝙ nõ. s. q̃rit̃ ad co
habitationẽ: qz res inter alios acta alijs nõ ꝓ-
iudicat. de fide instru. inter dilectos. sed q̃rit̃ ad
carnis copulã distingue: qz si alter coniugũ scit
esse impedimentum inter se & vxorẽ nec exigat
debitũ nec reddat. si vero credat ex cã probabili
reddat sed non exigat. si aũt credit ex cã temera
ria reddat: & si põt dimittat erroneã cõscientiaꝫ.
& sic etiam exigat. de sen. excom. inquisitioni. et
concoꝛdat predictis. s. Iho. & pe.

24 ¶ Vigesimoquarto q̃rit̃ an post snſam diuoꝛtij
& separato thoꝛo propter vxoris adulteriũ si vir
fornicet possit mulier sibi repereꝛe: & dicit Ray.
ꝙ non de rigoꝛe iuris sed iudex ex officio suo ꝺꝫ
illum cogere vt redeat ad vxorẽ. ar. de iurei. tua
nos. & de diuoꝛ. ex latis. & idẽ. s. Iho. Econuerso
aũt separata vxore ꝓpter eius adulteriũ si vir
innocẽs eã vult reconciliare sm Ray. petere põt
cogi inuitam. nõ obstante snia: qz ꝙ fauoꝛe meo
introductũ est in damnũ retoꝛqri nõ ꝺꝫ: ꝙ limi-
ta: nisi forte vir post snſam fuisset fornicat⁹: aut
mulier statũ mutasset intrãdo religionẽ: de ꝙ ca
su dic vt. s. §. r. De materia diuoꝛtij mꝛa habes
ℨ. marrimonium. Facto diuoꝛtio apud quẽ filij
debebat nutriri. s. filius. s. xxs.

¶ De doctoꝛibus & magistris.

Doctoꝛa docẽdo dict⁹ ẽnec tñ ofa do-
cẽs est doctoꝛ iuridice: ſꝫ solũ q̃ susce
pit doctoꝛat⁹ insignia. vñ ſꝫ bal. i. l. s. ff.
so. matri. & in. l. pe. de testa. milit. licẽtia
mo non ꝺꝫ doctoꝛ vnde potestas debẽs ẏfe do-
ctoꝛe assessorẽ nõ satisfacit habẽdo licẽtiatũ: &
si eps exclicat omnes doctoꝛes non disputan-
tes nõ ꝺꝫ excõicasse licẽtiatos. Doctoꝛis autem
nose venit etiã magister: & ecõtrario sm pan. in
c. s. de loca. vnde rex. in. l. ẽbus ꝓcipua. ff. ꝺ vꝺ.
sig. dicit cuiusl ibet discipline ꝓceptoꝛes magi
stros appellari a monendo vel monstrando. Et
facit rex. in ꝓoe. copulationis decretalũ vbi pa
pa omnes magistros doctoꝛes appellat: & hoc tu
mẽdo hoc nomẽ magr̃ ꝓprie ꝙ docẽre gramma-
ticam & alias artes liberales & theologicã quo
modo accipitur in ti. de magistris. c. qz nonnul
lis. & in cle. ij. eo. ti. Simpliciter aũt inter magi
stros ꝓprie theologꝰ ꝺꝫ magister. alij vo sm q̃d
pura grãmatice vel geometrice. Large aũt & im
ꝓpꝛie magr̃ sm hoſ. ꝺꝫ is q̃ alicui⁹ rei siue ne
gotij ꝓ ceteris curã gerit. l. s. §. magr̃m. ff. ꝺ ex-
erci. Nole aũt scholarũ nec magistri venire nec
doctoꝛes: niſi in larga significatione.

¶ Primo vo q̃rit̃ vtrũ doctoꝛat⁹ sit dignitas: & 1 q̃s
& dico ꝙ sic: vt est tex. in. c. ẽpo. de magi. & ibi dicit
pa. ꝙ sm bar. i. l. ex eo. ff. de milit. testa. nec doc-
toꝛ ꝺꝫ habere dignitatẽ. ſꝫ aliud dixit in. l. ñ. C.
de iude. vbi cõcludit iudeũ nõ posse effici docto
reꝛ: si doctoꝛat⁹ sit dignitas: & satis dici potest
ꝙ doctoꝛ saltẽ legẽs: incõtinẽti cũ incipit lege-
re habeat dignitatẽ: qz habet a lege iurisditio-
nez ordinaria sup scholares. vt in aut. habita. C.
ne fi. ꝓ pa. & si ꝓtinuat acquirit dignitatẽ. i. comi
tatum. l. vna. C. de athle. li. x. Et q̃b⁹ infertur ꝙ
doctoꝛ. marie legẽs ꝓferẽd⁹ est militi: q̃ nulla ꝺꝫ
l veritate dignitatẽ: vt no. bar. in. d. l. ex eo. mari
me loquẽdo de militib⁹ tpis nr̃i q̃ non sunt veri
milites. vt no. i. l. i. C. de iur. & fac. igno. ſꝫ turba
doctoꝛũ: & in q̃busdã ingẽs inopia facit contem
ptibiles: vt in simili dicit rex. rcsiñ. di. legimus.

¶ Scõo q̃rit̃ q̃s inter doctoꝛes debeat ꝓcede- 3
re. & dicit pa. in. c. clerici. de iudi. ꝙ theologus et
post canonista. deinde legista. vltimo medicus:
vide ibi si vis de hmõi multa. Et adde sm Hem.
in. c. hi qui. de ꝓbẽ. li. vi. ꝙ ille ꝓcedere ꝺꝫ qui est
approbatus a superioꝛe & digniore: ad quod de
maio. & obe. ꝓ tuas. etiã si alij fuerint ante in di
gnitate: qõ no. ꝓ militibus: prelatis & doctoꝛib⁹
preferendis. Adde etiam sm eundez Hemi. in. c.
Quis. de preben. li. vi. ꝙ abbates & ceteri prela-
ti diocesis in actib⁹ generalibus vt in processio
nibus precedere non debent canonicos ecclesie
cathedralis: qz illa ceteris est honorabilioꝛ.

¶ Tertio q̃rit̃ vtrum doctoꝛatus priuilegium 3
habeat ꝓmoꝛ a doctoꝛib⁹ coꝛruptis: & dicit ar-
chi. in. c. de q̃busdã locis. xxxvij. di. quod non. et
alleg. rex. in sil'in. l. vnica. ff. de athe. & facit rex.
ĩficta gl. in. l. i. C. de anno. ciui. li. x. vbi dicitur ꝙ
Stipendia tradenda sunt non ꝓ ritu⁹ dignꝰ

tatis: vel nisi erõ scholarib⁹: sed sm merita. vñ glo.
ibi dicit ꝑferri debere peritos scholares doctoꝛ-
ibus impitis: & intelligit ꝑpa. in. d. c. clerici. in
casu in quo nõ req̃rit titul⁹ doctoꝛat⁹: & quo ad
honoꝛes deferendos nõ ia delatos nõ aũt q̃tum
ad lectionẽ ad quaz nõ doctoꝛat⁹ non admittit.
Unde ibi & adde qõ intelligit q̃rũ ad aũcessionẽ
& lectionẽ: & oia qñ insufficiẽtia doctoꝛis ẽ clara
& patẽs. sic ꝙ pareat eũ ℨ merita esse ꝓmotuꝫ qz
thc censek nõ ẽ doctoꝛ q̃ ad ꝓilegia doctoꝛat⁹. 4
¶ 4. q̃rit̃ vtrũ liceat petere doctoꝛatũ. & adhoc
rñdet. s. tho. de doctoꝛatu theologie. i. magiste-
rio in quoli. querens vtrũ liceat alicui ꝙ seipso
petere licentiã docẽdi in theologia: & dicit ꝙ sic
qz nullã perit excellentiaz ptãtis qõ turpe esset:
ſꝫ solũ opoꝛtunitatem cõscandi illud qõ hũt. cõi
care aũt scientiã habitã est laudabile ptinẽs ad
charitatẽ sm illud Sap̃. vꝺ. quam sine fictione
didici: & sine inuidia cõico. põt tñ hoc cõtinere
turpitudinẽ rõne ꝓsumptionis: vt si non est ido
neus. hoc ex illo. Et q̃b⁹ ꝑz primo de se hoc non
esse licitum. & ꝑñr nec̃ hoc appetere: et scõo qõ
ad licite petendũ duo requirunt. primo idonei-
tas hoc petentis. & scõo finis debitus. i. cõicatio
doctrine & non excellentia principaliter. Unde
si non idoneus hoc petat mortaliter peccat scõz
Archi. qz facit contra mentionẽ ecclie q̃ credit
ordinasse officium magisterij. extra de magi. per
totũ ad declarationẽ & defensionem fidei catho-
lice: vt sciãt fideles ad quos recurrant in dubijs
q̃ exigit cõiter iuramentũ in magistrãdis: vt nõ
admittant indignos: qõ non facit nisi in arduis
que vult oino seruari: maxime hic: qz ex ptrario
sequit deriſio fidei & periculũ aiarum. Et sil'r est
mortale talẽ admittere eadẽ rõne: & quia admit-
tens est piurus. Et sil'r sm eundem est mortale si
hoc petat idoneus principal'r ad honoꝛẽ vel com
moditatẽ suã qz officiũ spuale facit veniale: sed
hoc non credo verum: nisi ipse finis intentus sit
ꝑtin mortale. De doctoꝛatu autẽ iuris canonici
idem ꝙ ofa vꝺ: qz sm Ang. de ancho. illud ius est
quedam practica theologica. De doctoꝛatu vero
legũ aut medicine: cũ illũ querere de se non sit
licitũ iudicandi est sm finẽ querẽdi: qz erit mor-
tale si querat ad iniuste lucrandũ: sec⁹ si ad lu-
crandũ licite & honeste cum hic nulla sit spualis.
5 ¶ 5. q̃rit̃ q̃ req̃rant in doctoꝛãdo ne repꝛoberur
ſꝫ approbet: & dico qõ scholaris reprobari poꝛest
nõ solũ ꝓpter defectũ sciẽq. s. iudicanda est suf-
ficiens arbitrio doctoꝛãtiũ: sed et moꝛũ: vt ꝑbat
in. l. magistros. C. de ꝓfes. & medi. li. x. iuncta cle.
ſi. de magi. & ita seruat consuetudo. Usi sex requi
runt in ꝓmouendo ad dignitatẽ magisterij. pri-
mo docendi peritia. i. scia. scõo docẽdi facundia.
tertio subtilitas interꝓtandi. quarto docendi co
piaꝫ hec habent in. l. vnica. C. de profes. q̃ in vr-
bẽ. lib. xij. quoꝛ excellẽtia moꝛũ: vt in. c. i. magi-
stros. sexto motus fortitudinis: vt scie. aduer
sus vim fortitudine resistere. l. reddat. C. de ꝓ-
fes. & me. lib. x. vñ pauci attingunt dignitatez do-
ctoꝛatus: vt dicit Bar. post Lyn. in. l. oẽs ppli. ff.
de iust. & iu. Et q̃ tpe approbationis habuit has
cõdones: si postea efficiat inutilis: degradãd⁹ est
a doctoꝛatu: vt in. l. grãmaticos. C. de ꝓfes. & me.
lib. x. Reprobari eñ põt doctoꝛ vel magi. vt in. l.
ij. C. eo. & no. Bart. in. l. ſꝫ & reprobari. ff. de excu.
tu. in ꝓin. vbi ter. dicit medicum posse reꝓba-
ri & idẽ in. l. vt gradatim. §. reprobari. ff. de mu. &
ho. ſꝫ nõ sine cã. l. põmponi⁹ scribit. ff. de neg. ge. 6
¶ 6. q̃rit̃ q̃s q̃o & qñ possit doctoꝛari: et quan-
tũ ad ꝓmũ dico qõ q̃libet fidelis laicus vel cleri-
cus imo etiã religiosus ꝺꝫ admitti ad magiste-
riũ: si se nõ ingerit: ſꝫ mittit̃ ap̃lato suo. xxix. q. ſꝫ
sic viue. & cl. si clericat⁹. & c. doctos. & ex eo. ti. c. ſ.
& pe. si vero se ingerit vt hodie cõit fit: admitti
nõ ꝺꝫ. xxj. q. ſ. moach⁹. & q. vij. c. in noua. * Quan-
tũ ad scõm dicit pan. in. c. cũ scõm. de ꝓben. et in
c. ꝓpoſuisti. de pba. qõ ter ꝺꝫ approbari. ꝓmo a
ꝓfitib⁹. scõo in examine ꝓuato a doctoꝛibus col
legij. tertio in publico qñ doctoꝛat: qz vt ꝓ ali
quo recte ꝓsumat̃ ter ꝺꝫ in exercitio alicui⁹ act⁹
approbari: vt in sili ꝺꝫ de athletis. l. vnica. C. de
athle. lib. x. peccant et moꝛtal'r admittentes ad
doctoꝛatũ nisi exigãt iuramẽtũ qõ nõ exponent
vltra tria milia turonẽses argenteos in tali do
ctoꝛatus vel magisterij solẽnitate: & sunt suspen
si ꝑ sex menses ab hmõi ꝓmotione ẽt si sunt epi
vt in cle. vlti. de magi. vbi hoc ꝓcepit: sed intelli-
ge vbi timeret de hmõi excessuis expẽdis. Nam
vbi vir decẽ aureis exponuntur ꝓ magisterio stul
tũ eẽt sic seruare* Quãtũ vo ad tertiũ dico ali-
quẽ posse doctoꝛari solũ in vita nõ aũt post moꝛ
tẽ qz hec dignitas poti⁹ est ale ꝙ coꝛpis cum ta-
lis approbet̃ ranch idoneus docere alios posset
aũt q̃s post moꝛtẽ nobilitari per principẽ vel re-
cipere militie gladium sm Paſi. in. c. a nobis. el.
ſi. de sen. excõ. qz nobilitas est coꝛporis ꝓncipali-
ter & idem voluit Bar. in. l. ſ. C. de dignt. lib. xij.

¶ 7. q̃rit̃ de autoritate doctoꝛum: & dico multa. 7
* Primũ inter ꝑtatio doctoꝛ sm Paſi. in. c. vña.
de coha. cle. & mulie. non necessitat nisi inquantũ
iure aut valida rõne ꝓbaturi vt no. in. c. ſ. de po-
stula. pla. de quo vide. s. opinio. §. ij. * Scõm. Al-
legationes a doctoꝛib⁹ sm effectũ ibi: faciẽde non
sunt in consilijs decisiuis sicut nec in sententijs:
vt ꝺꝫ in. c. sicut nobis. ingl. de sen. & re iudi. secus
in cõsilijs postulatis a ꝑte & diuersitatis rõ est:
qz in ꝓmis est approbata fides cõsulatoꝛis. in se
cundis nõ: ideoq̃ nõ credit ei nisi q̃tenus ꝓbet.
*Tertiũ, Dãgato doctoꝛe intelligũtur reprobã,

ta opa.i.libri eiꝰ:vt ptz p.c.fraternitatis.ℭ here.
ℭ 8.ḟrik que scie legi ⁊ docerī pñt:⁊ dico multa.
* primū. Legi pñt oēs scie nō reprobate facientes ad istructionē afe:corpoz:vel rerū:sicut grā matica:dialetica:rhetorica: musica. geometria: arismetica:⁊ astrologia:que sunt artes liberales:⁊ ſil'r tota nālis:ac diuina phīa:⁊ sacra theologia.e.ti.q2 nonnullis.ius q̄s canonicum ac ciuile.de primi.cum diuersis.li.vi.* Scōm Appetere scire scias magicas non est malū ſz bonum tuḡ:q2 ois scia est bonū alioquī aliq̄ nō esset in deo:ſz tū ſm diuersas circunstātias additas pōt esse bonū:puta vt q̄s confuret aut malū:putavt eis vtaf:hec ex.s. Tho.iiij.q̄li.ar.xvi.* Tertium Mathesim penultima breuī lz docere:q2 cōprehendit aliqs artes liberales:ſz mathesim penultima ꝓducta docere non lz ad vsum:q2 significat artem diuinādi q̄ reprobata est:vt.C.de male.et mathe.l.nemo.⁊.l.culpa.⁊ sic ſm sū.ang.etiā docerī nō ꝓt ad instructionē:q̄ verū ē q̄s docere cū talib⁹ circūstātijs q̄ inde alicui periculū ḡuarē:nō aūt ſm se:q2 sicut pōt q̄s licite appetere eā scire ad destruēdū:vt ꝑbar.s.Th.in.d quoli. ira ēt pōt q̄s appetere vt doceaf ab aliq̄:q̄ non esset ſi ille illicite docereī:vñ versus. Scire facit mathesis:doat diuinare mathesis.* Quarti. Descientijs poeticis distinguēdū est:q2 libri q̄dā vt in plurib⁹ sunt de lasciuis:vt Ouidi⁹ de arte et fil'es:⁊ tales legere vl'audire oino ꝓhibitū est: ⁊ sic intellige.c.sacerdotes.⁊.c.legātur.⁊.c.ideo xxxvij.di.alij ꝯ sunt q̄ vt plurimū afferūt multū vtilitatis lz aliq̄ſ sint ī eis aliqua turpia mixtā: tales legere vl'audire bono fine nō est ꝓhibitū:⁊ sic loquif.c.turbat.ea.di.cū onoꝝ⁹ sequētibus:vūmō talis sit magister qui lasciuias breuiet:⁊ legat obscure:vel dimittat trāsefidor: sic limita gl.in ſ m.di.xxxvij.vide ēt infra scientia.
9 ℭ 9.ḟrik vbi ⁊ q̄liter debeant magistri ad legendū instituī:⁊ dico multa.* primū. In locis vbi in q̄bus suppetit ecclie facultates. siue sit cathedralis ecclesia siue alia collegiata:pom dz magister in grāmatica legens cui bñficiū ꝓpetēs aliq̄ſ seu ꝓpiat fructꝰ vnꝰ p̄bendē:⁊ tādiu solus quandiu perseuerat in docendo clericos illius ecclie gratis:⁊ alios pauperes. In metropolitana ꝯo eccl'ia dz esse magister q̄ doceat in sacra pagina:⁊ de principijs ad curā animarū.xxxij.di.de p̄bendis.⁊ eo.ti.c.ſ.⁊.c.q2 nonnullis.Hodie vero statutū est:q̄ romana parisiensis:rothomēsis:bononiensis:⁊ salmaticēsis ecclia duos hñt viros ꝓpitos ad instruēdū in hebraica:caldaica:⁊ arabica lingua.cle.ſ.eo.ti.vbi ēt ponif cuius sumptibus.* Scōm ſ non vacet aliq̄ p̄bendat⁹ habet de p̄bendarijs dz tñ dare q̄ faciat vnā p̄bendā ſi superest ad eoꝝ necessitatē iar.c.ti.de hi. q̄ ſi.g ma par.ca.⁊ de ec.edi.c.de his.⁊ ſi nō superest expectent donec vacet p̄bia ar.c.dilectꝰ.el.ij.de p̄beb. ſm Ber.⁊ Host.* Tertium. Si p̄benda vna sit assignata magro non canonico: ⁊ statuto iuramento firmato caueat vt canonici sint tot in numero non ꝓpter hoc tenent eligere aliū canonicū autoritate illius.c.q2 nonnullis.eo.ti.nec facient ꝫ iuramētū:nec currit eis tp̄s:q2 nō dicit talis p̄benda vacare nisi q̄ſ magister a legendo desistat.* Quarto. Nec pōt magister in canonicum eligi sub illa cōdōne vt doceat:q2 cessare oz oīs conditio ⁊ pactio alias simoniacus esset:sed si qua p̄benda vacaret statuere posset ea vacante vt istud onus sit illi annexum:vt no. Host.et Ber.in.d.c.q2 nonnullis.quāuis Host.videatur tenere q̄ etiā in primo casu non sit simonia sed ꝓmutatio de spūali ad spirituale.c.ad q̄nes.de re.ꝓm.* Quintū. A prelatis a capīs debēt alicui habiles ad theologie studium destinari qui post alios doceat ⁊ ministrari necessitā:ſi ꝓuēt⁹ ꝓpriꝯ non sufficiūt:docētes aūt in ipsa facultate q̄ſ in scholis studuerīnt ⁊ ipſi studētes ꝓ annos q̄ſ recipiunt de ista sedis aplice integre fructꝰ p̄bendarū ⁊ bñficiorū suoꝝ nō ob.ꝓraria cōsuetudine vel statuto hec oīa extra eo.ꝓ specu.
10 ℭ 10.ḟrik q̄liter se debeant hñe magri in pecunijs exigendis vel acceptaandis:⁊ dico multa. * primū. Magr cui assignata est p̄bēda vl' quicesio.ſ.de eccl'ia nihil exigere potest a scholaribus etiā ꝑtextu cuiuscunq̄ ꝓsuetudinis eo.ti.c.ſ.⁊.ſi ma exigit a clericis illiꝰ eccl'ie vel a pauꝑib⁹ alienis ſimoniā committit ſm Hosti.in.c.q2 eo.tit.⁊ Jo. Bar.brix.⁊ Archi.in.c.de q̄busdā.xxxvij.distin. q̄ intellige ſi redditus illi sufficiunt secus ſi sit pau:nec hz ꝓuentus sufficiēter assignatos:q2 magri necessitas subleuanda est.d.c.q2 nonnullis:⁊ sic non esset simonia ſm Alexan. nec est hoc pendere sciam ſm suū laboꝝ facit.l.ij.ff.de oriur.sic ēt eꝓ lz nō possit facere exactiōes:tamē ex necessitate exigit subsidiū charitatiuū.c.cum apl's.§.phibem⁹.de cēſi.⁊.c.cū fit.de simo.et.c. cū ḡmne.in fi.de offi.ord. * Scōm ſil'r ecclias alij magri nō debēt exigere quicq̄ quādo sunt ꝓpetē ter salariati de publico in studijs generalibus a quocunq̄ ſm Paſi.in.d.c.q2 nonnullis.extra studia aut ḡnalia ſil'r nihil possunt exigere a scholaribꝰ illius loci ſm do. Aur. nec a pauperibus sed bene a diuitibus alienis:⁊ etiā ſm consuetudinem.l.q̄ ſi nolit.§.q̄ mācipia.ff.de edil.edic.⁊ facit.l.ſi fundus.ff.de euic.⁊ quod no. Bar.in.l. nemo est qui nesciat.ff.de duobus reis.ſi vero non sunt salariati exigere possunt sed non a pauperibus.de censi.lz.sed intellige q̄ pñt exigere q̄ non est eis ꝓuisum sufficiēter:⁊ ſi legunt ad vtilitatem scholarium:vt docti.secus ſi ad suam

vtilitatē vel kaustū:q2 nō gerit vtiliter negociū alienū sed suū.ff.de nego.ge.l.ſi pupilli.§.ij. Et ſi essent diuites nihilominꝰ q̄ſ nō est eis ꝓuisus exigere pñt ſm bar.brix.q2 ⁊ eps visitans ⁊ conscrans eccl'iam recipit ꝓcurationē ēt ſi abūdet: vt de cēſi.cū aplis.⁊.c. sopite. nec hoc est vendere sciam inuēdibile:lz locare opas suas: Jtium. tñ tenuit Jo.in gl.di.xxxvij.de q̄busdā.* Tertiū Omnes magistri recipere pñt sponte oblata a scholaribꝰ.c.dilectꝰ filiꝰ.el.ij.de simo.r.q.iij. pri scis.q2 sunt q̄dam q̄ lz inhoneste peranf honeste tā recipiūt.l.ſ.§.est quidē res.ff.de var.⁊ extraor.cog.* Quartū magr qui scholarib⁹ concedere nō vult celebrationē festi alicui⁹ sancti q̄ſ est colendū.nisi data pecunia:ſm Ray. simoniaz cōmittit:q2 vēdit spūale ad q̄ teneꝝ:⁊ idem est ſi non vult desistere a celebratione festi non celebrādi.ſ.q.iij. vendētes. aut die nō colendū:colendū cōcedit gra pecunie: ſm sum.cōfeſ. ſi aūt concederet aliquo die ꝓfesto cessare ad recreationē nō esset simonia:sed turpe lucrū ſm Rod. lz dicat supplementū nō esse diuersitatē inter hunc ⁊ illum casum ⁊ supradictos q̄ſ est manifeste falsum.

ℭ Undecimo ḟrik q̄ſ magister exigere debeat simoniam circa licentiam docendi.⁊ dico multa. * primū. ſi q̄d exigaf aut promittaf pro licentia docendi ſm Host. exactum restitui ⁊ promissum remitti dz.extra eo.c.ſ.⁊.c. ꝓhibeas:nō tñ est simonia ſz turpe lucrū cū vitio cōcessionis ⁊ ⁊ est necessario dandū ei q̄ docet ſi fuit idoneus ⁊ q2 non turpiter docet. Alex q̄ſ no. Ber.in.c.ꝓhibeas. alias ꝓhibem⁹.eo.ti.archie. tñ p̄dicta intelligē da q̄ dicit de licentia spūali actuali. q̄ſ cōducꝰ vel salariat⁹ ad legēdū ex statuta vel cōsuetudine loci dz accipe ab aliquo licentiam incipiendi.non autem de licentia ḡnali q̄ daf in doctoratiōe legēdi: interpretandi:glossandi:p qua aliquid accipere vel exigere ꝓhibitū nō vſicū vbiq̄ legū interpres cōsuetudo habeat ꝫ nec adhuc legi inḡt hoc ēt reprehensibile. Ratio diuersitatis est: q2 prima licentia ē ad actualitatē docēdi ⁊ fine labore alia est cū occupatione ⁊ labore. Quod ſi non plz operet dicere q̄s.d.c. sunt ꝓpria consuetudine abrogata q̄ etiā viri timorati seruant vel q̄ vbiq̄ est corruptela:q̄ſ est durum. Alex car.flo.tz istam opinionē esse licitā rōne laboris allegans. Per.de ancha. hoc tenentē.hec ex illo.* Secundū. Jdez de ep̄o dicendū est ſm Inn.qui suo clerico dare nō vult licentiā addiscendi scholas nisi aliquo dato.sed Jo. an.dicit ſm aliquos esse simoniā:q2 ipsa licētia est spūalis ⁊ spūali ꝓpetēs prāti de ūm.tua nos. Rod. etiā credit simoniā ſi gratia lucri detur licentiam ꝓ quinquennio iure cōcesso.c.super speciorem ad soluendum cum a spūali offō q̄ ecclesie dz propter moꝝ abſit in studio facienda est turpe lucrum ⁊ ipsi ſñ mortale: lz non simonia ſm sum.ang.ſz tu q̄ ſi haberet exinde respectū esset idē iudiciū.* Tertiū. Qui cōcedere pōt docendi vl' legēdi sniaz etiā ſi in ꝓpria vellit legere persona nō poterit ſm Host.alterū impedire:vel eī denegare licētiā.etiam ſi ipse sit valde idoneus. ar.de of.ar.vlt.c.q2 hoc eēt in auditoꝝ ꝓiudiciū cum sepe q̄s hēat gratiam discēdi ab vno ⁊ non ab alio.facit.c.quāto.extra eo.* Quartū. Jo q̄ obtinuit licentiā legēdi ſi fecit expensas in cōmuni ſm cōsuetudinē:pōt alium substituere cū pacto q̄ reddat expēsas q̄ſ loco interesse ſm Rodol. ⁊ ſ̄ſ. dſimodo substituꝰ legat vice sua:⁊ consuetudo illū sit substituēdi:ſi vero trāsfert in totū suū nō pñt aliq̄d etiā ꝓ suo interesse pacisci: et multo minus de certa portione emolumenti ꝓcipiēda:q̄ in primo casu licebat ſm Rod.⁊ Hoc nō obstāt q̄ eccl'ia tradit tali modo:q2 beneficia sunt assignata ꝓ sustētandis clericis istud aūt ꝓ labore docendi:⁊ ita cōiter tenetur:ſz ego nō video rōnem oſe ꝓtū ad interesse. De materia magistroꝝ vide ēt.ſ.scia.⁊.ſ.studium.
Dolus quid sit q̄ſ committatur. vide.§.culpa per totum.
Domesticus quis dicatur.ſ.familiaris.

ℭ De domicilio.

Domicilium alicui⁹ ibi est vbi q̄s tortus ne sue maiorem partē cōstituit vel bonoꝝ suoꝝ ſi ptē magnā:vel ſi ibi larē.⁊. familiā dz.C.de inco.⁊ cēſi.l.ſi ciues.li. x.vel ſi nihil haberet ibi assidue tū ibi cōuersat. C.vbi sena.l.ij.⁊. leius sola autem domus non constituit domiciliū.ff.ad.l.munil.libert⁹.§.sola.sed magis ibi erit vbi quis rerum suarū summam cōstituit:vñ rursus discessurus non sit:⁊ ſi cum profecturus fuerit peregrinari videtur:ter ad quē locū redierit pegrinari desinit:⁊ de hoc Jnn.de fo.cōpe.ex parte. Et lz istud ſm gof.clericus habeat vbi larē constituit non semp vbi hz ecclesiā tū ſm archi.de rescrip.statutū.lib.vi. ꝓ domicilio semp reputari dz locus seu locaꝝ vbi clerici ad residentiā renentur licet aliquī ꝓdicāt ⁊ sic etiā not. Jnnoc.⁊ Hosti. de priuileg. ex ore. Pōt aūt ſm Gof.de fo.compe. q̄s esse sine domicilio.⁊ pōt q̄s habere vnū tñ. vt abbas q̄ extra suum monasterium illud habere nō pōt eriam quis habere plura domicilia: sicut laicus scōm Jnno.in.d.c.⁊ parte.modo vtrobiq̄ sit instruc:⁊ allegat.l.assumptio.ff.ad municipa.⁊.l.senatores.ff.de sena.⁊ loquitur de instructo de quo ſm l.quesitam.§.sed ⁊ ſi fun.ff. de fun.instru.⁊ instruc.lega. vbi accipitur ꝓ omnibus pertinentijs necessarijs ad vsum. Et addit Jnnoc. idem ſi nihil haberet assidue tū ibi cōuersatur. Et idem

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſm aliquos eſt de clericis inferioribus.i.nō pla-
In- tis: vt vſ velle arch. Sed oſa p̄dicta intellige ot
tene- cra preſumptiue: veraciter aūt ratiōe domicilij
tio- conſtituit inrētio habitationis ꝑpetue: determi
nem nate qđ eſt vnū t̄n: vel ſub oſtinuctiōe qđ ſunt
ꝑti- plura de quo ettā. §. cōfeſſor. ſ. §. ix. Qui aūt ali
tue cubi nō hūt domicilium: ḡtū ad ſacra neceſſa-
re ria ſi oz illa ibi pcipe ſz Inn. in. c. oīs. de pe. t re:
vo- reḡrit q̄ habiter ibi p maiorē partē anni t nō in
micī fraudē ꝑpij ſacerdotis: t facit. c. ſi ſti. xvij. q. ſ. et
liuz. de oec. ad aplice, niſi ſe tranſferat hoſpitium cō
ſtituēs aio ibi remanendi: q̄ ſtatim fit ibi paro
chianus. de paro. c. vlti. t. d. c. aplice. t idem ho.
Et intelligo aīm remanēdi nō qđē ꝑpetuū q̄ tā
ibi haberet domiciliū: ſz vſq; ad tp̄s pcipiendo-
rum ſacrōtū neceſſario. v. puta ꝓfeſſionis t cōio
nis ſemel in anno: añ qō tū tp̄s pōt iſta pcipere
ſi adeſt talis intētio. ḡtū vero ad ſacra voluntа
ria ſec⁹ eſt: vñ dicit pañ. ſingulariter in. c. null⁹.
de paro. q̄ i iurib⁹ diocelanis ſpectam⁹ domici
liū t nō habitatiōē: vñ quo ad ſacra neceſſaria
eꝑs ſtudij erit iuxta cōpetēs: ſed nō quoad vo
opi- luntaria. ex quo infero inđt q̄ ſcholaris ad ordi
nio- nes ꝑmoueri non pōt in loco ſtudij ſine inia ſua
a. epi cū ibi nō habeat domicilium. C. de incol. l. ij.
lib. x. nec eꝑs ſtudij ꝑmutare pōt vota ſcholaris
extranei: q̄ eſt ꝫ multos cōfeſſores ignorantes
hec ille. t ratio eſt q: iſta non ſunt neceſſaria.
Ubi etiā aduertant fratres p̄dicatores t mi
nores q̄ ex ꝑuilegio audire poſſunt vndecūq; ad
ſe accedentes: q: non ꝓpter hoc pñt vota cōmu
tare fozēſſiū: q: hoc nō pōt epiſcop⁹ qui eos ex
poſuit vel acceptauit: a quo ſolo in hmōi habēt
autoritatē. vide. §. confeſſor. primo. §. x.

¶ De dominica t feſtis feriatiſq; diebus.

Dominica dicta eſt a dño: t eſt domini
ca dies illa q̄ i hōore dñi nr̄i ieſu xp̄i p
pter reſurrectionē ei⁹ per quā recrea
tus eſt mūdus celebrat. de ꝑſe. diſ. iij.
ſabbato. ſuccedēs ſabbato nō diuinat: ſ ecclēſia-
ſtica cōſtone. Quod fieri potuit q: ꝑceptū de
ſctificatione ſabbati inđtū erat mortale. ſ. aliq̄ō
Feſtū. rēs darek creatori mutari nō potuit: ſec⁹ inđ-
tū erat cerimoniale ſeu figuratiuſi. i. ḡtum ad
diem tarat̄. * Feſtum aut eſt dies oci religio-
nis in quo holes cōueniūt: dictū a feſto ligno ad
Fe- qō in domus ſummitate tigna cōueniūt vel di-
ria. cunt eſt feſtum a feria quaſi feriatum. * Feria
vero ōr a foro quaſi foeria ſm Izo. in ſum. quia
preſtat vacationē ab his q̄ in foro iudiciali agi
conſueuerūt. vñ ſm gof. ferie dicunt: q: fozēſib⁹
negocijs immunitatē p̄ſtāt. l. duuo. ff. e. ti. t ſic ē
dies quietus a cauſis. vel ōr a ferendis victimis
q̄ cedebank i feriis. t ſic eſt dies quietis ab opi-
bus ſeruilibus ſeu dies feſtiuāda. Vel dicit fo-
ria a fando: q̄: in ea deus ſolo verbo aliq̄d fecit
t ſic eſt oīs dies ſeptimane ꝑter ſabbatū. vt oñ-
ca ſit feria prima. t ꝑñr. Uñ feriarū legaliū tria ria
ſunt genera. Quedā eīm dicunt ſolēnes in q̄bus legi
non lz manualiter opari introducte ob reuerem tria
tiū dei: de q̄bus in. c. cōqueſtus. de fer. t. C. eo. l. gña
dies feſtos. vt ſunt ab eccleſia inſtituta: nō⁹ eſt
vel ciuitas ſi ſtatuat feſtū ſub certa pena colen-
dū: penā qđē a violatorib⁹ poſſit exigere: ſ cul-
pā nō incurrēt q: ad hos nō ptinet feſta pcipe
re. * Quedā ño dicunt ẽporance q̄ ſunt duoꝝ
menſiū date ꝑ fructib⁹ colligendis. i. meſſis et
vindemiarū: t q̄ ſm diuerſas regiones citius aut
tardi⁹ p̄cōtingank t inducunt. ff. e. l. p̄ſides. t de of.
pcō. l. ſi in aliquo. t i q̄b⁹ iudicialis pceſſus fie-
ri nō p̄t niſi de ꝑſenſu partiū. * Quedā ño ſunt
repētine: quas impator indicit ꝓpter victoriam
quā fecit aut traductionē vxoris. vel filij natiui
tatē t q̄s ſol⁹ ꝓnceps indicit. C. de fer. l. a nullo. t
quas ppl's obſeruare teneꝫ ſaltē i publico ex q̄
ꝓnceps p̄t illas indicere, vtrū tū ꝫ facientes
peccēt mortal'r. vñ. j. ſtatutū. §. vſ. Ju predictis
feriis nullus p̄t ad iudiciū cōpelli niſi in certis
caſib⁹: de q̄b⁹. ff. e. l. j. t in. c. vl. de iudi. t niſi vige
at neceſſitas: puta q: res erat pitura t vt habeo
exēpla. l. ſ. §. t. iij. ff. eo. t. l. ſ. ff. de dam. infect. aut
pietas pura cā debiliū vel miſerabiliū perſona-
rum. vt in. c. q̄ſt⁹. de feriis. q: i opib⁹ miſericor-
die nō eſt habēda. di. dierū. ar. lxxvſ. di. vtinā. de
ꝑſe. diſ. v. uūq̄. t ſumma rō eſt q̄ ꝓ religione fa
cit. ff. de reli. t ſum. fu. l. ſunt ꝓſone. imo predictis
feriis renunciare partes non p̄t: niſi tempora-
neis vt in. c. ꝓqueſtus. t. xv. q. iij. in ſumma. Pre
ter has ſunt ferie canonice. i. dies ſeptimane. de
quarū aliquib⁹ in. c. de illis. xſ. q. iij. in quaꝝ ſe-
xta illicitū eſt carnē comedere. de cōſe. di. iij. ieiu
nia. q̄b⁹ limita niſi ſit dies natiuitatis dñi: que ſi
eueniet feria ſexta vel ſabbato carnibus veſci
poſſumus. niſi q̄s ſe voto vel regulari obſeruan
tia aſtrinxerit ad nō comedendū. vt in. c. ſi. de ob
ſeruantia ieiu. Additur t dies ſabbati de quo in
c. ſabbato. de cōſe. di. iij. t di. v. t. c. q: dies. vbi ad
monentur oēs xp̄iani a carnib⁹ abſtinere niſi ſe
ſtū. ſ. natiuitatis vel infirmitas ipediat: ſed hoc
eſt ꝑceptū vbi eſt ꝓſuetudo. de obſer. ieiu. oſtiū
eſt ꝑceptū vbi eſt ꝓſuetudo. de obſer. ieiu. oſtiū
vbi vero nō eſt cōſuetudo q̄ nō comedant car-
nes eſt ꝓſtiū ſm gl. in. d. c. q: dies. de conſe. di. v.
* Ex his aūt ꝓz ꝓpio q̄ religioſus q̄ ex diſpenſa-
tione ꝑlati pōt comedere carnes: hoc pōt. vſ. fe-
ria ſi ſit natalis oñi: q: cum ad non comedēdum
rali die reneaf ex duplici lege ſcilicet eccleſie et
religionis ſue: prima remouef per. d. c. fin. vnde
remanet ſcda tm̄ ſup quā ꝑlat⁹ habet autorita-
tem: t idem dico de eo qui hoc ꝫz ex voto: et li-
centia eius qui diſpenſare pōt in tali voto po-

terit carnes manducare. * Paret ſcđo q̄ habens
ex voto nō comedere ouа in. vſ. feria poterit co
medere carnes ex diſpenſatiōe epi vel habentis
autoritatē ab eo diſpenſandi in votis: vtrū autē
ſine diſpenſatiōe poſſit comedere carnes cōiter
tenet q̄ non/q: abſtinentia quoꝝ includit abſti
nentiā a carnib⁹: ſz rū credo diſtinguendum an
ſpe voti habitualiter habuerit ſ cautionē ſe obli
l. qō gandi ſi affuiſſet memoria dicti caſus an non: q:
l. di. et ſi nescit diſcernere: teneat ſecuriōrē vt abſti
neat vel petat diſpenſationem.

¶ Ꝓtio vero q̄rit q̄tū ad ferias ſolēnes q̄ ſunt
er dico multa. Primū. Jn. c. cōqueſt⁹ cē de fer.
vbi q̄dā dies mādank feriari q̄tū ad ceſſationes
a ſtrepitu iudicij t etiam ab operibus ſeruilib⁹
ſm cōem opinionem doctorum ſic ōr. Debet iudi
cialis ſtrepitus oīeb⁹ cōſcere feriatis q̄ ob re
uerentiā dei noſcūtur eſſe ſtatuti. ſ. natalis dñi:
ſancti ſtephani: Joānis euāgeliſte: Innocentiū
ſcti Syluestri: Circunciſionis Epiphaniarū. De
ptē oīebus ofice paſſionis. Reſurrectionis: cuꝫ
ſeptem ſequentibus. Aſcenſionis. Pentecoſtes:
cum duobus qui ſequunt: natiuitatis Joannis
baptiſte: feſtiuitatū oīm glorioſe virginis q̄ ſcz
erant tpe huius capituli: vt purificatio: annūcia
tio: aſſumptio/t natiuitas: de alijs aūt infra fe
intellige feſtiuitatū ꝑncipaliū: q̄ſ ſcz euolarunt
ad celū ſm archi. t vt cōſuetudo teſtat t Laurē
tij dedicationis brī Michaelis. ſ. de menſe ſeptē
bris: ſolēnitatis oīs ſctōꝝ ac diebus oñicis. cete
riſq; ſolēnitatibus q̄s ſinguli epi in ſuis dioceſi
bus cū clero t popło oſtrerint ſolemniter venerā
das. Qō limita ꝓio ſm gl. de cōſe. di. iij. i. c. ꝓnun
ciandū. de ſolēnitatib⁹ ſctōꝝ canonizatoꝝ. ſ. au
ſit. de reli. t ve. ſan. c. ſ. ad q̄s ſol⁹ ſm archi. dirigi
p̄t oſo ſolenniꝫ. i. in miſſa vel oīuino offō ſcrā:
xpo. Limita ſcđo ſi ppl's cōſentiat ſm arch. t idē
chi. in. d. c. ꝓnunciandū. t Fede. lz oñs Ant. dicat
tar tertio q̄ ad eos q̄ ſunt de dioceſi vel in ea mo
di. viij. q̄ cōtra. di. xij. illa aūt. Quib⁹ vtiq; ſolen
nibus feriis niſi neceſſitas vrgeat gl. puta ſi eſſet
res tempore peritura: exempla plura habes. ff.
eo. l. ſ. §. t. iij. et vbi res celeritatem deſideret. ff.
de ol. infec. l. ſ. vel pietas ſuadeat glo. puta cauſa
debiliū vel miſerabiliū ꝑſonarum: vſq; adeo con
uenit ab hmōi abſtinere: vt cōſentiēt⁹ ēt par
tibus nec ꝓceſſus habit⁹ teneat: nec ſnia quam
cōtingit dieb⁹ hmōi ꝓmulgari, hec ibi. * Cōm

Jn. c. pronūciandum. de cō. di. iij. vbi fit cōſimilia
feriarum enumeratio nō fit mentio de annūcia
tione beate virginis/q: ſcz forte nōdū erat illud
feſtū inſtitutū ſm arch. t tū ibi alie ferie addun
tur. ſ. tres dies rogationū. feſtum. ſ. Martini et
dedicatio cuiuſcq; oratorij q̄b limita ḡtū ad loca
ipſius oratorij: t vbi eſt conſuetudo q̄ in hmōiva
les vt patebit: vbi vero nō eſt conſuetudo q̄ cele
brēt aut nō celebrēt: vt vbi nouiter ſit dedicatio
nō eſt etiam p̄tim nō celebrare. q: ſm Archi. iſta
lex eſt ꝓſuetudine abrogata. vñ nō ligat niſi gña
cōſuetudinis ꝑticularis. Eadem q̄ꝫ. di. iij. c. cru
cis. addit feſtū inuētiōis ſancte crucis. ḡtō no
nas maij: t feſtum corporis xp̄i. in cle. ſi oſim. de
reli. t ves. * Tertium. in capitulo etiā glorioſus
de reli. t ve. s. li. vſ. additur euāgeliſtarū. t ḡtuoꝝ
doctorū eccleſie q̄ mandank ſub feſto duplici ſo
leniter celebrari. q̄b Jo. an. intelligit nō ſolum q̄
ad offīū ſz ēt q̄ ad ceſſationē ab opibus ſeruilib⁹
t vſ ſecū oñs anto. t pañ. in. c. cōqueſtus. t hoc re
nuit ſum. angel. ſ. q̄ ſint de p̄cepto. t idem ſupra
multiplx conat oſtēdere/ſz oppoſitū tenuit arch.
tū q: cōſuetudo legū interpres hz ḡtū: tū q: pe
riti t timorati viri ſil'r ḡtū dixerūt/tum q: dicit
ſe vidiſſe eugenij declarationem vel diſpenſatio
nē dicētis ſe nō in rendere q̄ fideles obligētur
q̄cđ tū de iure ſit in hoc ſm omnes ſuetudini
ſtandum eſt. t vbi de cōi oīm more celebrant fer
uanda ſunt. * Quartum. Feſta p eccl'ie tori⁹ con
ſuetudinē introducta: vt beati nicolai t forte bea
ti āronis t katherine t hmōi ſeruāda ſunt. q: cō
ſuetudo eſt tacita lex t p lege habenf ſi rōnabi-
lis ſit t proficiat ſaluti. di. j. cōſuetudo. de q̄. ſ. cō
ſuetudo. q̄ vero introducta ſunt in vna ciuitate
tm̄ aut p̄ouincia: in illa ſil'r ſeruanda ſunt/q: ſi
cut gñalis conſuetudo rōnabilis ēt nō ꝑſcripta
gñalē ita ꝑticularis ꝑticularē facit legē. ar. diſti
xij. c. illud. t. c. illa. q̄ tū intellige dicta de conſilio
nō de ꝑcepto niſi rōne ſcādali: q: non ſunt intro
ducta vt de ꝑcepto ſed ex deuotione: cōſuetudo
aūt nō eſt ꝑceptiua niſi ex intentiōe poteſtis ꝑde
re legē: vt. ſ. dictū ē rōne tū ſcādali cōſuetudo
eēt ꝑceptiua iuxta dicēda. j. ſcādalū. * Quintum
Feſtus viſitationis bē marie ꝑcepit vrban⁹. vſ.
ſz mō non ligat ſm arch. q: receptū non fuit: nec
cuſtoditū nec forte publicatū. Feſtum aūt niuis
nō eſt ſub ꝑcepto ſil'r nec feſtum cōceptionis. qō
olim q̄dē eccl'ia romana nō celebrauit vt ꝓz per
glo. ſ. in. c. ꝓnunciandū ſz tolerauit ſm. s. rh. t me
ritoꝝ: non eſt repudiandum vt idē dicit habito
reſpectu ad ſctificationē: q̄ quo tpe crā ſit ignō
ratur. vñ pot⁹ eſt ſctificationis: q̄ conceptionis
vñ nūc illud vſ celebrare: nō q̄ſi affirmās aut de
terminās dictā ꝑceptionē fuiſſe i maculatā t ſi
ne originali ꝓtagio. vt ſum. an. t ro. coantur aſſe

Universidad de Deusto
Biblioteca

rere/q̃ exẽsse fixtus ẽrtus ordines minor q̃ illi opinioni fauit quantum honeste potuit:vicit in extrauaganti q̃ incipit graue nimis/q̃ ecclia romana nondum hoc determinauit ⁊ idẽ alex. si q̃s in cõceptione colẽs sanctificationez citissime vt credit subsecutã ⁊ q̃si gr̃as referens de preceptione rõne pfone cõcepte nõ rõne sanctitatis in cõceptiõe collacre:sicut ẽr collit festum epiphanie in quo tñ nulla scritas noua collata est. * Quod ãr dicit sum. ro. circa. hoc extare miracula:nihil est nisi facta fuissent in testimonium huius veritatis:q̃ eriã tẽpore. b. Martini ad preces pozre ctas latroni fiebant miracula gr̃a fidei potẽtiã. Qõ eriã dicit sum. ang. olim puritatẽ conceptionis non fuisse reuelatã ridiculũ est:q̃ ꝫ autoritates scrõr ⁊ concilior ⁊ scripturarũ stultus est credere muliercularum sommijs. Qz tñ deuotio simpliciũ sine ptinacia non est cõdẽnãda/iõ idez pontifex in eadẽ extrauaganti ad scãdala tollenda:mandauit sub pena excõicationis:vt infra ex cõicatio. vi. §. vlt. * Bertũ. Festũ autẽ bri Frũcisci esto q̃ forte Bire⁹ ẽrtus illud sub precepto posuerit:tñ mõ null⁹ renek. q̃ illa pstitutio nõ fuit morib⁹ ꝑuentiã approbata. di. iiij. in istis. §. leges. * Septimum. circa hmõi festa distinguendũ est. Nã si sunt iuris hliani in eis standũ est cõsuetudini:sicut fuit olim de festo trinitatis faciẽdo. extra eo. q̃m. q̃ tamen hodie ex mãdato Jo. xxij. fit p vniuersalẽ eccliã ⁊ idem ẽm archi. est de festo Innocentiũ:t. s. Silueſtri:q̃. s. standũ est consuetudini:ꝛcõiter male custodiunk:et idẽ est ẽm eundẽ de festis euangelistarũ ⁊ doctorũ:ꝛ idẽ de festo. s. Bartholomei ad diem in q̃ celebrak de obser. ieiu. cõsiliũ:timo q̃dã pdictor festorũ sunt p consuetudinẽ abrogata q̃ ad cessationem ab opibus vt cõiter ozr vt tres dies rogationũ:ꝛ septẽ dies oñice passionis/id est hebdomada pasce/ nec seruantur hodie nisi tres dies pasce/ ⁊ ẽm Archid. paraſceues/ ⁊ feria. v. in cena dñi/imo nec ifti seruantur:nisi forte paraſceues vsq̃ ad oscultum crucis. Si ño sunt iuris diuini in eis consuetudo locuz non hz/vt dies oñica:vt cõiter teneꝫ ⁊ dies maiores:vt natiuitatis oñi: resurrectionis:ascẽsionis pẽtecostes:ꝛ epiphanie:vt ozr in gl. de feriis lz. ⁊ sequitur cõiter doc. ⁊ Joã. an. addit assumptionis gloriose virginis. arg. c. fi. de sen. exc. lib. vi. imo glo. Ray. dicit dies maiores esse festa rpi. bre ꝙmis. apl̃oz petri et pauli/ ⁊ diẽ paraſceues q̃ pr̃forte esse vez quantũ ad vacare a seruilib⁹:non aũt q̃ sint de iure diuino. Er q̃ b⁹ male intellectis iferr supplemẽtũ q̃ nulla consuetudo põt excusare laborantes sabbato post occasum solis:vel in vigilia festorũ oñica maiorum. cum is hoc inq̃t fiat ꝫ ius diuinũ. q̃ dictũ est falsum ⁊ ꝫ alios summistas ordinis sui vt patebit. §. sec̃. vñ dico cõsuetudinẽ nõ habere locũ i his q̃ sunt de iure diuino vt sicut sicut eccl̃iastica lex ita ⁊ eccl̃iastica consuetudo variare põt tps diei dominice q̃ ex lege positiua ⁊ non diuina dependet vt dictum est dñmo festa statuetur. xxiij. horis q̃ est iuris diuini. ⁊ sabbato non incipiat solẽnitas añ solis occasum ne videamur iudaizare. de cõ. di. iij. pnunciandũ. vnde archi. dicit q̃ vbi est de more gñali artificium/ pauta barbitõsoz q̃ in sabbato aut mãgnoz festoz vigilijs laborant p duas horas noctis/q̃ tñc magis hoies pueniũt:tollerari põt mos:q̃ ẽr in sero festi q̃s liceret laborare die transacta nõ laborãt vsq̃ ad noctẽ mediã ⁊ sic vi admitti posse cõpensatio cõsuetudine sic agente/ ⁊ sic oñs inquit Eugenius quartus super hoc reḡstrus tum talibus dispensauit:vt percepi a fide dignis. ¶ Scõo q̃rit q̃n ferie solennes celebrẽnt ẽr q̃ incipiant. * Er ẽrtũ ad pmum dico q̃ in die qua occurrũt ẽr si offic̃ad diẽ alia trãsferatur/q̃ ecclia ordinauit q̃ suo die celebr:ẽt ⁊ de remissione mihi statuit/ vñ ⁊ consuetudo ita hz. * Quanto ño ad ẽm dico vt colligitur ex gl. i. c. q̃m. de fer. ⁊ in. c. pnunciandũ. de cõ. di. iij. q̃ diuersis respectibus icipit dies festus aut oñicus horis diuersis. Nam ẽrtũ ad esum carniũ sicut ⁊ ẽrtũ ad ieiunium incipit a termino cene diei pcedẽtis vigiliã. q̃ terminus est media nox. q̃n. vi. feria. aut vigilia sequitur ẽm pa. in. o. ca. q̃m. ẽrtũ ño ad offic̃ incipit in vesperis:ẽptum vero ad cessationẽ ab opibus seruilibus regul̃r incepit a vespa vigilie. i. fero vltima pte diei seu occasus solis ⁊ terminat i vespa sequẽti. ex eo. oẽs. ⁊ de cõ. di. iij. pnunciandũ ⁊ fuit originale dictum scripture ieui. xxiij. tñ festoz initiũ ⁊ finis iusta eoz ẽlitate ⁊diuersarus regionũ cõsuetudinẽ seruari oz/ ⁊ sicut eoz magnitudo exigit:pri⁹ incipe ⁊ tardius terminari ex eo. q̃m. q̃ limita verũ esse primo ẽptum ad augmẽtũ festoz ꝫ nõ q̃ ad diminutionẽ/ nisi esset ꝺ iure positiuo/q̃ ſi põt eẽ min⁹ quã. xxiij. horaz si sunt de iure diuino. lz ille hore possint citius ⁊ tardi⁹ icipe vel terminari:sc̃o limita vez nisi sit oñica/cui⁹ celebratio icipe nõ põt añ sol⁹ occasus die sabbato ne iudaizari videamur. ꝺ cõ. di. iij. p̃ nũciãdũ. vñ augeri põt hoc festũ a pte post ꝫ non sup. a pte añ. * Hñc tñ cauendi sũt tres errores: primus est supplemẽti dicẽtis nulla ꝓsuetudine excusat. ris posse laborãtes sabbato post occasuz solis vel vigilia dictũ est ⁊ ipprobatũ. §. pone. scõs est sum. an. que allegãs verũ dictũ pa. i. c. f. de fer. s. q̃ dies festus ẽptum ad cessationẽ ab opib⁹ seruilibus incepit ẽm consuetudinẽ patrie/ ⁊ facit. ca. q̃m. eo. tit. ante de ex hoc ño male ⁊ indistincte ꝛcollecto iferr falsũ sc̃s q̃ si sit ꝓsuetudo q̃ inciꝑat festare in mane tenenda ẽ i laborando tota nocte mõ ꝛcessat.

Car. pit. sup.

vsq̃ ad aliud mane:q̃ pañ. loq̃r de ꝓsuetudie rõnabili cuiusmodi nõ est hec:q̃ homines redderet inhabiles ad missam ⁊ sermões i mane diei festi. terti⁹ est sum. ro. q̃ pño q̃dẽ cũ archi. ⁊ verã sñaz q̃. s. tolerari possit artificiũ mos laborãtiũ quasi vsq̃ ad mediã noctẽ ne pcursum simul ⁊ lucrũ perdãt attento q̃ sero festi q̃si laborare possent vacãt ⁊ recõpensant: sed deinde volẽs reprobare dictã opi. sum. an. assumit q̃ talẽ ꝓsuetudinem facere nõ põt vna ars nec vel tres: ꝫ solũ maior ps ppli vtẽs ea ꝫ gl. in. c. fi. de ꝓsue. ⁊ pañ. q̃ ꝺez ecrũ ad er⁹ intellectũ pño ẽ falsuz q̃ nõ ops ppli ptẽ maſoꝛ ẽ vti actu iducẽre ꝓsuetudinẽ exequendo illi:ꝫ sufficit si vtaf approbando: vñ in ciuilibus ex duab⁹ sententijs datis in iudicio ꝓsuetudo iducit:vt ecrũ est. ꝺ. ꝓsuetudo. §. iij. ⁊ sc̃o repugnant ẽ sñe quã temerariq̃ si due vel tres artes nõ pũt facere ꝓsuetudinem laborandi vsq̃ mane: nec vsq̃ ad noctem mediã poterũt. Vñ dico in hoc stãdũ ꝓsuetudini iudicio boni viri rõnabili puta qui pauperes artifices nec lucrũ pdũt nec in mane diei festi sunt domitantes: puta in necessitate laborando sero duabus aut tribꝰ horis vel prope ad mediã noctem: cum vbiq̃ virili. ¶ Tertio q̃rit q̃ ab⁹ abstinẽdũ est i feriis solẽnib⁹ sine diebꝰ festis:ꝛ dico ex. ꝺ. tho. nõ eẽ mõ ita arctum q̃ceptũ de obsuãda oñica sicut olim fuit de observãdo sabbato i q̃ nõ licebat ꝺcoctio ciborũ ⁊ huiusmodi:q̃ nõ est mõ ista obseruatio figural̃ vt dictũ: ⁊ facil̃ nisi rõne necessitatis dispẽsat i phibitis q̃ tũc q̃ figura pmuet ad pstationẽ veritatis quã nec in modico ops ꝑterire opa aũt ẽm se ꝓsiderata mutari possent ꝓ loco ⁊ tpe. hec ex illo. Er adde ꝫ archi. nõ esse dubiũ de papa quin possit illa die ⁊ alijs festis dispẽsare cũ sint de iure positiuo. s. ẽptum ad determinationem tpis de quo ẽr credit a multis q̃ possit cũ subest cã rõna bilis: ꝫ de hoc dic iuxta dicta. ꝺ. dispẽsatio. §. ix. q̃ potest in casu noui er ⁊ in excogitato emergẽte pura in p̃scatiõe. q̃n repente cõparerer piscũ insolida multitudo. Jgit i dieb⁹ festis abstinere tenenꝫ hoies nõ solũ a pctis ꝫ ẽr ab operib⁹ seruilib⁹: vt ab operibus artiũ mechanicarũ agricultura ⁊ hmõi: vt nec mercatũ nec placitus fiat nec ꝓcessus vel sentẽtie iudiciales. nec cõdemnationes er. c. oẽs ⁊. c. ls. xv. q. iij. p totũ. nec fiãt iuramẽta nisi ꝓ pace. ex eo. c. f. vel p alia necessitate vt dicit ibi glo. puta ꝓ fide. ꝓ obedientia. ꝓ fama q̃ tñ de iudicialib⁹ iuramẽtis intellige ex ꝓceptũ de alijs ño ꝓsilium vñ agitatio cãe non ꝛ. ẽtiã de cõsensu ptũ. ⁊ gñaliter ab oi ope seruili ad q̃ op⁹ seruile ptinet nõ solũ ꝺictaꝛsed ẽr emptio ⁊ venditio. ⁊ scribere ⁊ rõcinia facere; ⁊ delatio onerũ eẽ iumentis. ⁊ iter. q̃ tñ illicitum nõ credo nisi sit cũ magna fatigatiõe:q̃ nõ multũ impedit vacationẽ a diuinis:ꝛ ꝓsentit frãc. de may. in trac. de. x. ꝓceptis:ꝛ act⁹ voluntarie iuridicionis. vt emãcipare:ꝛ ꝑct⁹ ſnre:iudicium facere scribere instrumenta cõficere:ꝛ huiusmodi. q̃ qui faciunt peccãt mortal̃r nisi excusenꝫ vt. s. actus tñ tales renent ẽm pa. in. ꝺ. c. conqueſtus. et vñ expressum in. l. actus. C. de feriis. ⁊ generaliter prohibentur omnia fieri consueta per seruos et opa corporalia quibus vnus alteri seruit.

¶ Quarto q̃rit q̃ sint regule vel theorice seu claues aut maxie q̃b⁹ decidi possint opa aut multa dubia occurrẽtia circa materiam istam:ꝛ dico tres eẽ.* Prla colligit ex. s. tho. ii. q. cxx. vbi probat nõ phiberi hic opus spũale vt docere verbo vel scripto ẽm gl. numeri. xxviij. nec opꝰ corporale seruile factũ ad seruitiũ dei: vt de circumcisione pz io. vi. ⁊ de sacrificijs mat. xij. nec opus corporale cõe suis: liberis. vt puisio i necessarijs sibi ⁊ prio ꝑcipue primẽtib⁹ ad salutẽ corpis suiꝰ. Primi q̃ differt cõmode non pũt sicut machabei sabbato pugnauerũt ꝓ defẽsõe. ſ. macha. ii. ⁊ helias ꝺse sabbati fugit a facie ieſabel:ꝛ xpꝰ totus hominẽ sanũ fecit i sabbato:ꝛ sc̃dario in damno rez vitãdo sicut ouis cadẽs i foueã leuat ꝺse sabbati. mat. xij. hec ex illo. ex q̃b⁹ elicit q̃ ꝺie festo nõ facẽ fuisse plucro ꝓsequẽdo pncipal̃r licitum vero est illũ facere ꝓ dãno rez vitãdo aut corpis aut aie a fortiori:ꝛ hoc tã q̃ ad se q̃ q̃ ad primũ. * Scõa ño colligit ex rychar. in. iij. di. xxxvij. ar. iij. q. iij. ꝺicẽte q̃ opꝰ fuit tripl̃r ꝺz ꝓmo. ſ. material̃r tñ vi formal̃r seu finaliter. vt scribere vi ad lucrũ: sed ad edificationẽ aliarũ sc̃o formal̃r tñ non material̃r:ꝛ cogitare ꝺ ope exteriori exercẽdo ad lucrũ. puta aratiõe aut aduocatiõe:ꝛ tertio material̃r ⁊ formal̃r seu final̃r vt opꝰ corpale ꝓpe ⁊ prie ordinatũ ad bonũ corpale seu lucrũ. Quoꝛ pmũ ꝺie festo ꝓcedit. vt i. o. c. cõqueſt⁹. vbi cã pietatis pmittunt alꝰ phibita. ⁊ facit. l. diuꝰ. ff. de feri. vbi pmittunt ẽ ꝺieb⁹ feriatis spectantia ad disciplinã militarẽ:sc̃o ño phibeks ꝓsilio nõ de ꝓceptor missi ꝓ hoc ipediret illa vacatio quam ex necessitate ꝺebem⁹ diuinis ꝺe q̃ i sequẽtib⁹ ꝺicẽt. tertiũ ño sub ꝓcepto phibẽt. ⁊ illud exercẽs mortal̃r peccat. * Tertia colligitur ex multis doctorib⁹ ſ. ꝑcipue Frãci. de may. in tra. de. x. p. cep ꝺicẽtis q̃ opus seruile tertio modo est pctm mortale nisi excuſet vnũ ex q̃uoꝛ quoꝛ primum est modicita opis: q̃ nõ ipedit spũs libertatem q̃ tñ ẽm ỹỹ. arbitrio bont viri pensanda est sc̃dm necessitas operis q̃ aut pmeniri aut ꝓmode differri non possit. vt in decoctione ciborum vel necessitas coactiõis q̃ fit a dñis aliter bona pserẽtur. facit. c. ii. et. de feri. tertium pietas cor

Universidad de Deusto
Biblioteca

dis.i. ꝑ dei honore vl̃ pauper suffragio: vt dictū est ex.o.c.cōquestus. ītrū est vtilitas publica vt ꝓ pace concordia: ponte ⁊ hmōi q̄ ēt sunt piæ: adde ītrū.i. dispēsatione ꝓlatorū. ⁊ Que autem necessitas excuset q̃dā dicit q̄ solū necessitas vite sustētāde ꝫ q̃s est dictum ōnī ⁊Mar.rij.de oue cadēte in foueā alij vt sum.ros.⁊ ange. dicunt q̄ excusat necessitas vite sustētādi ⁊ damni vitādi vt dicit.s. Eho.⁊ ēt vtilis acquirēdi q̄ alio tpe agī nō pōt: sicut ꝑz.extra eo.lz ō piscatione ad alecia: lz hoc tertium nō est necessitas ſz vtilitas nec lz nisi ex dispensatione epi si hꝫ potest scōm ŷŷ. al's sacerdotis ꝓpriū: sine dispensatione aūt erit mortale: lz sum.an. dicat hoc esse ꝓsiliū: q̄ ē ꝫ diuinū vel eccl'ie ꝓceptū nisi vtilitas esset talis q̄ credat plat' si hꝫ posset dispēsatur' ⁊ quo casu locū hꝫet ſm mētē ŷŷ. ratihabitio de lucro aūt inde sequēte oz fieri paupib' portio: vt in.o.c. lz q̄ sum.ang. putat eē ꝓceptū ego ño ꝓsiliuz.

*Quarta pōt addi ꝑ ista ⁊ ol alia mā q̄s q̄ī sermo est de pctō mortali semp duo ꝓsupponunt. ꝓio q̄ res sit alicui' ꝫportātie circa q̄ dari non pōt regula ḡfalis: ſz stat arbitrio boni viri secūdo q̄ exerceatur cū deliberatiōe exꝑssa vt cū ās deliberat aliquid facere aut cogitare etiam si facere nolit vel saltē interꝓtariua: q̄ est cum ās aliquid subdito quidē facit aut cogitat sed nō adeo subito quin aduertat ⁊ deliberare possit: nec tamen deliberat illect' a voluptate. de quo tū dicit. ⁊. ꝓsensus. in prin. Quando autem res est minima aut rō non aduertit nunquā est mortale.

¶ Cs. grīē quor ꝓcōnes qōnī occidūt sequuntur ex pmissis: ⁊ dico q̄ m'te. *Prīa excusat rōne modicitatis a mortali aut ēt veniali ponens aliqua pauca pūcta scopās domū: vēdēs vnā rē tantum breui sermōe puta racemū modicū itinerās: aut aliq̃d tale faciens tpe breui arbitrio boni viri rō ſm bōa. iij. di. xxxvij. in li. q̄ ifra modicitas vacationē circa diuina minuit q̃dꝫ aliūliter sed non impedit: ⁊ faciunt q̄ notāt in.c. itelligētia. de ŷb. sig. *Scōa. Silr ēt rōne necessitatis marie siv ergat in periculū vl̃ dānī excusāt carnifices ēt si rpe notabili occupēt pp necessitatē q̄ ꝓuenīri nō pōt nec differrī rōne exactis aut multitudinis festoꝝ vel hmōi idem de tabernarijs ꝓparātib' cibaria necessaria medicis minutorib': aromatarijs ferratorib' equoꝝ si principal'r rōne necessitatis: lz ide habeāt lucrū: idē ŷvēdētib' panē: herbas ⁊ fruct' ⁊ hmōi: p necessitate diei festi: ēt si talia cōferrēt ad gulositatē ꝫ angelicā: q̄ q̄s vni est gulositas alteri erit honesta recreatio: al's aūt vēdentes nō excusanť nisi rōne modicitatis distractiōis: vt vēdētes cādelas vel placētulas i zucaratas ⁊ hmōi: in q̄b' ꝑcia facere nō pōt. Et idē de exigētib' debita a rusticis aut ꝓducētib' opera rios: q̄ alia dte eos fine inēdmoditate inuenire nō pūt. Et idē hꝫ ŷŷ. de vectorib' mercū alimentorū aut personarū ⁊ cursorib' q̄ fine graui incōmō al'r facere nō pūt sec' de rusticis ōnīs sunt bta da aut alia deferētib'. Et idē de his qui i vigilia festi mittūt sua iumēta ad portandū nēcia ꝓ festo cū ꝓuenire nō potuerūt ꝫs ro. sec' si facerent vt die ꝓxa lucrarēť. Et idē de rusticis vroze actā lysfamilias si iusto metu laborare compellūt: ēt pūt sua recipeť mercedē ne ōnī ꝑcliui ad hoc reddantur: ⁊ cōmodum ex sua iniquitate reportent.

*Tertia. Silr excusāt rōne pietatis laborātes ꝓ ecclīa monasterio aut alio loco pio non hītibus sufficiētes reddit' vel paupib' indigētibus: nō non fiat in ōnīcis vel festis solēnio: ibus ſm ŷŷ. nec dimittant oīuina. i. auditio misse nec laborēt pp mercedē aut carnalē amorē: nec vsq̄ ad vltimam fatigationē: ⁊ in hoc oēs doct' consentiunt excepto q̄ monal. vult hec posse fieri ōnīcis diebus ⁊ ꝑcipuis festis ⁊ ēt bē virginis ⁊ apl'orum Petri ⁊ Pauli ⁊ i paraſceues: nō tū in die paſche aut pēntecoste: nisi eēt ꝓsuetudo approbata per epm: q̄ dicit credo ex dispēsatiōe epi vel eccl'ie ꝓpter iacturam eppensarum. ⁊ laborare facientibus vitra: quia ignis deuorat: ⁊ idem de similib'. Et multo magis ad vitandum anime dānum puta ortū ostiū rem vel aliud pctm: vnde rōnabiliter occupant hoc fine domicelle post suas deuotiones: non autē ad lucrum principaliter.

*Quinta. Silr excusantur multi rōne dispēsationis esītes ad mercata vel nundinas de quib' ŷŷ. quē sequitur sum. pisa. ⁊ supple. ⁊ sum. Ang. scrupulose loquīť volens q̄ peccet mortaliter qui hoc facit cōsuetudinarie: aut cupiditate lucrandi ſz veritas est q̄ peccent mortal'r solū in duobus casib'. prīo si missas omittāt. scōo si hoc prohibeatur a ꝑlatis maxime sub pena excōicationis: quo casu incideret ēt venietes ex aliena diocesi ratione delicti ſm ŷŷ. ⁊ sum. cō. Audita aūt missa ⁊ tolerāte ep'o: nō ē mortale: q̄ hoc nō spectat ad ius diuinū. vnde eccl'ia que laqueū filijs frā. vbi. ꝫ. ⁊ Per. de pal. ⁊ archi. Q̄ō timito secundū aliquos nisi eēt dies ōnīca vel maior: q̄ i. his dispensatio nō excusaret: sed pietas vel necessitas: puta si q̄s multū dānificeť: tunc nō ꝫhendo aut alia iusta cā. * Sexta. Silr a mortali excusanť multi rōne operis si sit seruile materialiter tm: silr si tm formal'r sine final'r fiē studētes ꝑn cipal'r ad illuminationē sui vel alioꝝ: lz pūr venīat lucrū: vt tz Pañ. in.ca.j. deferri ar.c. cum ex eo. de elec. li. vj. ⁊ idē si fiat ad ocīū vitandum ad lucrū aūt nō lz: lz nō sit mortale. Et silr excusantur scholares legentes nō ad lucrū sed ad exercitū suū ſm Pañ. ibi ōnīmō non faciant ꝓncipal'r ad lucrū. si aūt in cōsequētia: non nocet. ar. l. j. ff. de auro. to. ⁊ in. l. rogasti. §. j. ff. si cer. pe. ⁊ in. c. q̃d ꝓderit. di. lxj. secus de doctoribus legētib' ꝑn cipal'r ad lucrū: ⁊ idē de scholaribus: q̄ ēt opus seruile materialiter ⁊ formaliter. Et simliter ex ⁊ sermones ⁊ libros corrigentes: nō tm lz in his opaz ꝓcio locare: nec lz scribere in alīq̄ grandi vt de ſterno ad quaternuz vt dicit: q̄. j. est op' seruile: ſpualia aūt scribere ad ſpualem finem ēt in quātitate magna licitū est: vt in. d. c. cōquestus. Et silr excusantur pictores q̄ diebus festis retractis id faciunt lz sequať lucrū ꝓpr. Excusantur ēt citharistē et alij sonatores: cātores: si id faciunt ad honorē dei ꝓncipal'r vel ad honestam recreationē. aut ad aliū piū vel necessariū finē lz secundario ꝓp lucrū: ad q̄s si principal'r operent' non excusanť nisi alīq̄ ex superioribus cautis adsint: ⁊ vt qui ad lucrū regul'r pulsant lasciue inuenturi mlt'o minus excusanť nisi aūt id faciunt cū periculo ꝑti alicuius solū ⁊ nō ad lucrū ꝓncipal'r: ē mortale si illud ꝑdūt non aliter. * Piscatio aūt ſm supplemētum nullo mō lz in maioribus' solēnitatibus in ōnīcis die ⁊ cū licētia ⁊ portione pauperū. ⁊ allegat. c. ls de feriis. ⁊ idez dicit de occupatione maxime q̄ est magis publica, ⁊ cuz occupatione maioris ſz oppositum tenuit sum. ro. ⁊ dico q̄ illud ꝑcedit de eq̄ q̄ est ad lucrū: secus ad honestā recreationē cū nō lit op' seruile formal'r. Nec obstat q̄ oē op' seruile ꝓhibeť: ⁊ sic regula est prohibitiua: ⁊ ꝓpr oē illud intelligiť prohibitū q̄s nō est spal'r cōcessum. vt in clc. exiui. de verb. sig. q̄ dico hoc verū eē de cadēte? sub regula: cuiusmodi est opus seruile material'r formaliter: nō aūt materialiter tm. de venatione aūt tz idē ⁊ sum. ange. ꝫ sum. ros. q̄s nullo modo licēt in festis: q̄ non lz in diebꝰ ieiuniorū ſm glo. in. c. q̄ venatorū. dist. lxxxv. ergo inquīť multominus in diebus festoꝝ nec tū inquit angelica est mortale: nisi cā lucri ꝓncipal'r fiat vel omissis diuinis; ego vero dico q̄s est licita de se in diebus festis si fiat ad honestam recreationē: q̄ non est opus seruile formaliter si aūt fit ad lucrum vel omissis diuinis est mortale. Nec est simile de diebus ieiuniorum q̄ ōnī cesse afflictus ⁊ de diebꝰ festis qui aliquo modo licite sūt recreatiui. Et dato q̄ sit illicita nō potest esse de se venialis: q̄ esset cōtra ꝓceptum dei vel ecclesie: nisi excusaret opis modicitas: vel huiusmodi.

¶ Septo grīē q̄businsistendū sit die festoꝝ dicto mīra. * Prīmū vt ptz de cō. di. iij. in. c. ieiunia. die dñica ⁊ eadē rōne die festo vocādi ē deo spāliter in psalmis hymnis ⁊ cāticis spūalib' ⁊ hoc est finis huius ꝓcepti q̄ tū non obstāte nō peccat mortal'r ꝫ archi. q̄ toto festo solaciatur ⁊ de ociosis fabulatur mō audiat missam ⁊ abstineat ab opibus seruilibus siue manualib' q̄. ꝫz. th. xij. q. c. ar: ix. ad scōm finis ꝓcepti nō cadit sub ꝓcepto. * Scōm. vacādū ē ēt oratiōi q̄. sub habet tudinis cōprehēdit q̄ quidē supplement. ꝫ sum. ro. p multa conať ꝓbare esse sub ꝓcepto. f. in die festo orare. ſz sua motiua sunt frīuola ⁊ ꝫ: lo falsa q̄. cū in festo sint infinita instātia si i nullo est ꝓceptū orare seqť q̄ oratio nō est tūc special'r de precepto si in q̄libet. sequīť q̄ nō oraꝝ infinities peccabit mortal'r omittēdo q̄s est ridiculum: nec pōt dici q̄s sit ꝓceptū in alīq̄ tm si illud non est assignare vñ sufficit astare orāti sacerdoti i missa quārū est. ex vi buꝰ ꝓcepti ꝫ teneať q̄s i festo orare si occurat aliās de casibus in quib' q̄s tenet orare de quib' infra oratio. §. viij. * Tertius Nacādū est ēt audiētie ꝑdicationis. de vi. ⁊ honeste. cū decorē ⁊ de statu mon. cū ad monasterium q̄s ēt idē supple. ꝫ eā: sum. conať ꝓbare sub ꝓcepto esse q̄z dictū in. c. sacerdote. de ꝑse. di. j. quod sacerdote verbum faciente in ecclesia qui egressus fuerit de oratorio excōmunicet. ex ea. distin. in. cap. qui die. dicitur: qui die solenni omisso ecclesie conuētu ad spectaculum vadit excōicetur: excommunicario autem non infertur a iure nisi ꝓ culpa mortali. ꝛj. q̄. iij. nemo episcoporum: ꝫz

quis bus insistendū inste sten dum die bus fest

ista fuit intelligo de ẓtēstonijs exẽsse vt iterpretatiue. q.d. sine cā legitia ita facint pdicationem aut vilipendentes: aut nō magnificētes: cū tñ indigeant ignorantes sibi ad salutē necessaria: et silr de egredientib⁹ cū scādalo notabili alioq: et hoc verū est et in die nō festiuo. vñ ex vi hui⁹ pcepti de sanctificatione sabbati ad pdicationem nō tenemur: sed ex alio de q infra pdicare. Summa autē ang. ẓ sum. ro. dicit peligenda pdicatio misse in festo: q3 pt3 falsum. cū missa sit i pcepto non pdicatio/ et ſ talis hēat ignorātiā necessariox ad salutē: q: al⁹ poterit iplere pceptum de adiscēdo. nō aūt pceptum de audiēda missa illo die. Nec ſua rō v3: q2. ſ precipit auditio misse ꝑncipaliter vt audiātur scripture: q3 magis militat i pdicatiōe. dico essi pzio q3 illa non est pncipalis rō alioq̄n astātes misse et nō audiētes scripturas nō satisfacerēt. et scō hoc dato nō sequitur q teneamur audire scripturas nisi eo modo q̄ ecclia tali rōe mota traxuit. ſ. audiēdo missam alioq̄n q̄libet tenerē legere vel audire bibliam * Quartū. Vacandū est et cōpuctioni et ptritiōi pctōx/ q: sine ea deovacari cōgrue non ꝓt: a quo separat pctm et hoc sum. ange. ẓ sum. ro. dicit cadere sub pcepto ſdubitate ināt in eo q̄ recolit se cē in mortali. q3 vtiq; cōcedo: ex vi pcepti sub quo contritio cadit: q3 obligat ꝑ∫ instanti vel tpe in quo pctm memorie occurit practice. i. sub rōne dolēdi et deploxādi: nō aūt ex vi hui⁹ pcepti de festo q3 non est simpliciter de fide. ipa vacatione circa deū/ vel necessario reḡitis ad illā vt dictū est. sed de abstinentia a seruilib⁹ et audi
tione misse: et pñr de his sine q̄bus ista fieri non pñt: cuiusmodi nō est contritio. Nec valet dicere inter ista seruilia comptari pctm: q: hoc falsum est vt supra circunstantia. §. iij. et supra cōfessio facta. §. x. et in aur. ro. casu. lxiij. Quantum ad eum ẋo qui de pctō non recolit: credit esse teneri ad dolorē in gñali: ſz hoc est falsum rōne iam dicta in hoc dicto. iij. et supra dicto. ij. q: infinities quis omitteret in vna hora. * Quintum. Vacandi est etiā missa: et silr obliationib⁹: ad q̄ q3 te- 7.q.
neamur: vide inf a missa. in §. ſ. et. ō. decia. §. iiij.

¶ Septio q̄rit q̄d si eps fulminauit sententiam excōicationis ẓ laboratores in festis. et aliqs cōtra facit cā necessitatis immmente pluuia aut rēpestate: vel cā pietatis p pauperib⁹ an talis ligef vel ne: et dico q̄ si in suia exꝑssum est vt null⁹ laboret cā necessitatis vl pietatis aut hmōi: mulla cōtinens intolerabilē errorē. et exſis ẓ iura expresse: vt contra. c. fi. eē de feri. ibi. necessitas vt geat vel pietas suadeat si ẋo nō est expressa necessitatis cā vel pietatis ſm ius cōe suia debet intelligi et interpretari. ſ. q3 non liceat laborare in festis exceptis casibus de iure concessis.

¶ De dominio et domino.

Dominium ẽz aliquos ẽ idem q̄ ius vñ q̄ ius ẽz in re ẽz re vñius: et q̄ ius ẽz vtq; hoz dicit ꝑ directum: et vtile et merū ac mixtū. Directum ſm. ẓ so. ẽz q̄ ciuilr possidet ran⁹ oña de q̄ infra possessione: at illud directū ẽz q: sol⁹ ofio directꝰ ẽz possessionē ciuilem: vt no. in. l. ij. §. ex ẓ so. ff. de acq. pos. vel q: sine oi obligatione liberā pt̄ē ẽz rei. qliter nō est in ẏnte vtile vel mixtū. Utile ẋo ſm eūdē ẽz hꝛe is q̄ so vſufr. et feuda. q3 Jo. no. pl3 vt in. d. §. ex ẓ so sed q̄d vt refert ẓ so dicit ēphyr. hꝛe quādā ciuiles possessionē et vtilē rei vēdicationē. ff. si ag. vec. l. ſ. Verum aūt forte idē est q3 directū: mixtū nō ẋo est q3 cū directo et vtili pueniꝛ partim: tū mex- mixtum ofie sunt potius imperij q̄ dominij: vt in. l. imperium. ff. de iurisditio. omnium iudicum.

¶ Scō q̄rit q̄ro differat oñius ab alijs que aliquis circa rē aliquā pueniſit q̄ sunt ofilium: vsufructus possessio: ꝓprietas et ius. Dico horum ofias ex diffinitiōib⁹ patere. Nā q̄d oñium sit dicti est in ꝓncipio. Usufructꝰ aūt ſm iuristas est ius vrēdi alue fruēdi reb⁹ alienis salua substantia. ff. de vsufru. l. ſ. vbi notāter ẽz rebus alienis: q: re ꝓpria nō p̄t ꝓstitui seruit⁹: vñ si ꝓprietas fundi in quo habeo vsufruct. habeat ad me cessat vsufructꝰ: salua aūt substātia ẽz q: in his que vsu cōsumuntur non constituitur vsufructus ꝓprie: quia non manent post vsum. instit. de vsufruc. §. constituitur. et dicitur ius vrēdi ad differentiam vtilis oñij q̄ q̄q; in rebus alienis q̄d ẽz vsufr. inst. de vsu et ha. §. min⁹ vnde si in vicario sit tibi relict⁹ vsus florēs sumere poterꝭ ad vsum tuū: nō aūt vendere aut donare: et idem de oleribꝰ hortiſz si relinquit tibi vsufructꝰ: et vsum tuū sumere poteris et vēdere et donare. ff. de vsu. l. ſi fundi. insti. de vsu. et ha. §. per seruum. vñ sequit. hꝛ vsufr. ergo vsum. et ſi legat vsufructꝰ vel de ademit vsus ẽz iuristas legatū vz: q: habet mitio bonū: et adēptio ẽz nulla. * Usus aūt ẽz ista intellige de vsu solo et ꝓprietate distincto vtor essi reb⁹ meis: ẽz nō hēo vsum solū: ẽz ꝓprietatē: silr vtor. pane destrūdo substātia: sed vſus ſine alio ꝓcedi ꝑt. * Possessio aūt ē corpal rel detentio corpis et animi et iuris admiculo intruēniēte ſm ẋo. in sum. de cau. pos. et ꝓpri. vſi nō est possessio ꝓprie si res sit incorpeat nec si de corp⁹ aut alius: aut ius: vñ fur. et raptor nō ꝓprie. aūt ſm eūdē ẋo. est rei oñij iustis modis q̄stū. cur in his q̄ non sunt in bonis alicui⁹ q̄ accupan

multos modos: q2 diuidit ꝑ actum et habitum: sicut ciuilē fundi rex ẽz oñij altū et miles habitū et vtrūq; hoz diuidit ꝑ directum: et vtile et merū ac mixtū. Directum ſm. ẓ so. ẽz q̄ ciuilr possidet ran⁹ oña de q̄ infra possessione ciuilem: vt no. in. l. ij. §. ex ẓ so. ff. de acq. pos. vel q: sine oi obligatione liberā pt̄ē ẽz rei. qliter nō est in ẏnte vtile vel mixtū. Utile ẋo ſm eūdē ẽz hꝛe is q̄ so vſufr. et feuda. q3 Jo. no. pl3 vt in. d. §. ex ẓ so sed q̄d vt refert ẓ so dicit ēphyr. hꝛe quādā ciuiles possessionē et vtilē rei vēdicationē. ff. si ag. vec. l. ſ. Verum aūt forte idē est q3 directū: mixtū nō ẋo est q3 cū directo et vtili pueniꝛ partim: tū mex- mixtum ofie sunt potius imperij q̄ dominij: vt in. l. imperium. ff. de iurisditio. omnium iudicum.

¶ Scō q̄rit q̄ro differat oñius ab alijs que aliquis circa rē aliquā pueniſit q̄ sunt ofilium: vsufructus possessio: ꝓprietas et ius. Dico horum ofias ex diffinitiōib⁹ patere. Nā q̄d oñium sit dicti est in ꝓncipio. Usufructꝰ aūt ſm iuristas est ius vrēdi alue fruēdi reb⁹ alienis salua substantia. ff. de vsufru. l. ſ. vbi notāter ẽz rebus alienis: q: re ꝓpria nō p̄t ꝓstitui seruit⁹: vñ si ꝓprietas fundi in quo habeo vsufruct. habeat ad me cessat vsufructꝰ: salua aūt substātia ẽz q: in his que vsu cōsumuntur non constituitur vsufructus ꝓprie: quia non manent post vsum. instit. de vsufruc. §. constituitur. et dicitur ius vrēdi ad differentiam vtilis oñij q̄ q̄q; in rebus alienis q̄d ẽz vsufr. inst. de vsu et ha. §. min⁹ vnde si in vicario sit tibi relict⁹ vsus florēs sumere poterꝭ ad vsum tuū: nō aūt vendere aut donare: et idem de oleribꝰ hortiſz si relinquit tibi vsufructꝰ: et vsum tuū sumere poteris et vēdere et donare. ff. de vsu. l. ſi fundi. insti. de vsu. et ha. §. per seruum. vñ sequit. hꝛ vsufr. ergo vsum. et ſi legat vsufructꝰ vel de ademit vsus ẽz iuristas legatū vz: q: habet mitio bonū: et adēptio ẽz nulla. * Usus aūt ẽz ista intellige de vsu solo et ꝓprietate distincto vtor essi reb⁹ meis: ẽz nō hēo vsum solū: ẽz ꝓprietatē: silr vtor. pane destrūdo substātia: sed vſus ſine alio ꝓcedi ꝑt. * Possessio aūt ē corpal rel detentio corpis et animi et iuris admiculo intruēniēte ſm ẋo. in sum. de cau. pos. et ꝓpri. vſi nō est possessio ꝓprie si res sit incorpeat nec si de corp⁹ aut alius: aut ius: vñ fur. et raptor nō ꝓprie. aūt ſm eūdē ẋo. est rei oñij iustis modis q̄stū. cur in his q̄ non sunt in bonis alicui⁹ q̄ accupan
ti ꝓcedunt: vt in bestijs aūb⁹ piscib⁹ et gēnis q̄ sunt in mari et in littore. insti. de re. di. ꝓtotū. itez in his q̄ ab hostib⁹ capiunt. Et silr acq̄rit iure ciuili multipl⁹ ꝓscriptione. vsucapiōe: arrogatione monacatiōe: testatiōe. successiōe: et alijs multis modis. * Ius aūt ſm illā opinionē q̄ ẽt oñij dicere vltra ius supioritatē diffinit sicut et oñij dēpta superioritatē et autoritate. Uelvico q̄ ius est prās licite exercēdi actum aliquē circa rē: vñ in re pura lib⁹ habeo ius vēdendi si licite vendo: vel legendi si licite lego: vel donandi si licite dono: quia cum omne posse sit iuris aut facti: et posse licite: non sit posse facti: est posse iuris.

¶ Quārit q̄ro iuste acq̄rat oñium rex aut ẋoim ẓ et oico ꝑtū ad primū oñij rex acq̄rit iuste vnoq⁹ q3 modis in gñe. ſ. auctoritate iuris gētiū line nāl⁹ acq̄ vt ocſi ex: iuris ciuilis. Et hoc tripl⁹. * Pzio au⁹ auctoritate ꝓncipis: q̄ ex iusta cā pōt rē vni⁹ abla. oñij cā alteri tradere, vt no. Jn. et cōit doc. l. c. q̄ in ec rex. cl'ia. de ꝓsti. et cōiter legiste in. l. fi. C. si ẓ ius vel qu. vti. puta pp delictū puniēdū vel hmōi: alias nō vt ibidē ōr. Et nō solū autoritate ꝓncipis: ſz ēt ꝑ statuta inferiox hñtiū autoritatē a ꝓncipe sic statuēdi: vt no. in. d. c. q̄ in eccl'iarū. * Scō ꝑ ꝓsensum ei⁹ cui⁹ res est: vt ꝑ donationē: mutuationē: pmutationē: venditionem: et hmōi ẓ cetus. * Tertio iuris dispositiōe: vt vsucapiōe: ꝓscriptiōe: adoptiōe: depoztatione: cessione: additione bonox possessionē et hmōi: de q̄b⁹ olbus hꝛ. ff. de acq̄. re. do. l. ſ. in gl. et insti. de re. di. cū multis titulis sequentib⁹. * Aduerte tñ inter spūalia: et nō spūalia oñia q3 in spūlib⁹ ex solo titulo sine traditiōe oñij tranſit in alium vt est rex. in. c. ſi tibi absenti. de ꝑbē. lib. vi. q̄ ẽz. Jnn. et cōiter appzobat in. c. inter cetera. de ꝑbē. i alijs aūt reb⁹ traditio requirit ad translationem oñij: nec sufficit titul⁹ sol⁹ nisi in re data eccl'ie. de quo. ſ. immunitas §. §. iij. Nō sufficit etiam sola traditio nisi aliqua iusta cā ẋa vel putativa ꝓcesserit. l. nunq̄ nuda traditio cum ibi not. ff. de acquir. ē. rerum do.

¶ Quantum ad scōm oñium hoim iuste et legitimo acq̄rit. primo per legitimā successionē. acq̄r
* Scō per electionem ppl⁹ habēt⁹ facultatem oñij dñm eligēdi: quod ẽz ſm ẋo. ſt. i. c. nouit. de iudi. hoiꝭ nulla ciuitas pōt. nec tradere se alicui oño vel oñij titulum iustificare: q: esset in ꝓiudicium imperatoris vel pape: quod verum intellige nisi hoc habeat ex ꝓsuetudine. q. ſ. dat iurisditionem. de arbit. dilecti. C. de emā. l. ſ. et vlt. * Tertio per institutionem superioris habentis iurisditionem in loco nō potest tamē omino cōponere sup iure superioritatis in ꝓiudiciū suorum subditorum sine eorum cōsensu vt no. Pañ. inſc. ſi. de maio. et ob'e. * Quarto alio quo iusto legali titulo: puta ꝓscriptione: bona

tione:permutatione:emptione:iusto bello:z hu iusmodi. Et qui sic habet dominium est ver⁹ domin⁹:z alioquin autem est fur z latro vel raptor.

4 ¶ 4.q̃rit q̃ sint illa i q̃b⁹ oñi tpales hoim delin
i q̃b⁹ delin quere cõsueuerunt: z dico esse multa ꝑm archi.
quere pñt oñi tpales. * Pzlo iniuste vsurpãdo oñiũ nõ aliq̃ dicto:mo
do:vñ tenenk restituere si id fieri põt sine picu
lo notabili alię cozpoz z rez:z eis subditi obe
dire nõ tenenk:iz hoc sit bonũ in licit⁹ ad vitãdũ
scãdalũ ꝑm.s. Ecce tho.xf.q.iij.iulian⁹.z tenenk resti
tuere oẽs reddit⁹ habitos ex locis sic vsurpatis
z iudicãdi sunt vt homicide quãtũ ad oẽs quos
p se vel suos officiales occiderunt au mutilarũt
iz illi digni fuerint pp maleficia perpetrata.xxij.
q.v.si nõ iz nec pñt absolui nisi oisponãt se ad re
stituẽdũ z resignãdũ si titulũ iustificatũ hẽ nõ
pñt.ar.de pe.di.v.falsas.q̃ intellige si clarũ est
eos hẽ titulũ iniustũ: vel nullũ in dubio autẽ z
q̃n sine dictis periculis resignare non põt:puta q:
ppls in seditione vterer⁹ z tyrãnide:non tenenk resi
gnare:nisi sola voluntate z ꝓparatione animi si
hoc ꝑ certo scirẽt:vel si talia nõ imminerent.xxij.
q.vj.si res. Officiales aũt a talib⁹ positi eodem
mõ tenenk:nec pñt recipere salariũ:nisi officius
illud eẽt reipublice necessariũ vel vtile q: illud
recipe pñt.nec tenenk salarium restituere et de
2 hoc in.c.in lris de resti.spo.z in.c.nihil.de elec.
per docto. * Scõo ꝑm.s. Tho.in epla ad ducis.
bza.dando officia tallias gabellas vel hmõi pso
nis de quibus ꝓsumit̃ q̃ nõ sint vtiles z iusti.in
tellige si dedit oñs sciẽter vel ex negligentia vel
eriã si vendidit ꝓcio rãto q̃ emptores recupera
re nõ possint sine grauamine subditoz:ii vtro
q̃ casu tenek de dãno secuto:alias autẽ vendere
hmõi officia tolerari põt non tñ expedit:nec hz
spẽm boni:vñ poti⁹ ad hec eligendi sunt idonei
z cogendi:ꝙ officia vendẽda. * Tertio exigendo
tallias vel collectas indebitas:qõ est primo q̃n
exigunt vltra determinate cõstitutum cũ instro
vel pacto.vel suis cũ anteceſſozib⁹ bonafide sine
coactione:scõo si non fit q̃tas determinata in
pacto vel instrumento:z tñ nunis grauant arbi
trio boni viri inspecta rerum ac tẽpoz cõditio
ne:tertio si exigit nouiter:z causa iusta nescitur
4 * Quarto si exigit a tpe cuius memoria nõ exi
stit in ẽriõ:z tñ illud nõ fit ꝓpter qõ sunt instí
tute:puta q: subditos non defendũt vel iustitiaz
nõ conseruant z hmõi:z in hmõi tenentur ad re
stitutionẽ:si adhec cogit̃ directe p se vel suos vi
ndirecte:vt negãdo iustitiã vel non defendendo
z hmõi:iz spõte sine fraude oblatã possint acci
pere.s.q.ij.placuit:Et sic⁹ tenenk ꝑm Gui.si spo
liant subditos volentes ad aliũ locũ vel oñium
se trãsferre:qõ tñ tolerari posset si certum esset
qõ a ꝓncipio in cõcessione terre tale on⁹ fuisset
impositũ exp̃sse vel vbi consuetũ est:q̃ de bonis
subditoz⁹ capiant q̃rũ volunt mõ eos non grau
uent nimis recedentes aut remanentes:quarto
vsurpãdo ea que sunt cõtrario:vt syluas cãpos
pascua z hmõi:z restituere tenentur ac de fructi
bus satisfacere.xiij.q.v.si res. Et idẽ est si non
ꝑmittunt in mozte disponere de bonis subditos
aut peregrinos consanguineos non hãtes vel si
eis mozuis testatis vel intestatis eozum bona
vsurpauit:z tenenk restituere vel erogare pau
peribꝫ. Et similiter si a vassallis vel aliys subdi
tis exigunt indebita seruitia ꝓnarum vel iumẽ
torum z mercedẽ nõ soluunt:vel in alio nõ recõ
pẽsant. Et sic⁹ si cogunt eos ad vendendũ q̃n pe
ciũ est vile:aut emẽdũ q̃n est carum. Et sic⁹ si nõ
cogũt ad satisfaciendum suos officiales vel alios
de familia q̃n tenenk:de q̃b⁹ oib⁹ ad restitutio
nẽ tenenk. * Quito ꝓcedẽdo aliq̃bus vt murũ
ad vsurã in terra sua q̃n hoc non expedit.ꝓ q̃ ci
cit Jo.de nea.in.x.q̃libet.q̃ cũ offerãt ꝓcessio q̃
illicitum facit licitũ:puta si ex rõnabili cã conce
dat papa ẽre in gradu ꝓhibito:z permissio q̃
toleraꝝ z non punit̃ q̃ alias puniret si ꝓncipes
hoc ꝓcedunt ꝓ:o mõ peccant:q: ꝓcedunt qõ su
perioz.i.de⁹ ꝓhibet.z res non sit licita:q: de sui
natura est iniqua:iz scõo mõ non peccant eriã si
mutuãtes sint illis subditi:q: ꝑmittunt qõ mu
tuo dari expedit aliq̃n ꝑmitti:cui⁹ bonum inten
dere oñt in regimine:hec ex illo. Cui adde ex ꝓ.
de pal.qõ si talliant iudeos vel alios nihil ꝑter
vsuras habentes tenek hys a q̃bus sunt ertorte.
zab.autem dicit q̃ cogere ꝓhibent iudeos ad restituẽ
dum vsuras:de vsu.post miserabilem.z si fuerit
negligentes procedit inder ecclesiasticus iuxta
renoz̃ capi.quãto eo.ti.z vbi ecclesia hz iurisdi
tionẽ tpalẽ:poterit inder ecclesiasticus sine pũcí
pis secularis negligentia ꝓcedere z̃ iudeos vel
xp̃ianos vel aliemigenas vsurarios. Imo ꝑm ꝙ̃.
si oñi non compellũt suos ad restituendum vsu
ras cum pñt restituere tenenk etiam si nihil per
uenerit ad eos qõ limita q̃n non est bonum q̃ to
lerent vsurarios:quia si licite eos tolerant non
renentur ad illud per quod cessarent a mutuis.
¶ Quinto q̃rit vtrum aliq̃ casu possit oñs a sub
ditis exigere vltra ꝙsuetũ vel cõe statutum.z de
co q̃ sic ꝑm ray.z host.* Primo ꝓ sue terre de
fensione:intelige si ipse nõ põt:q: ad hoc oẽs te
nentur nõ solũ de reb⁹ sed ẽt cozpaliter laboran
do:vt sic se saluẽt.xxiij.q.iij.fortitudo.* Secun
do si vult ire in exercitũ iudicũ ab eccl̃ia vel ꝓn
cipe z̃ hereticos vel paganos:nec sufficit ad ex
pensas:quia potest a subditis petere moderatum ꝙ̃bsidium.* Tertio si in bello ex sua par
te iusto fuit captus ab hostibus: nec potest se
absq̃ graui damno redimere.* Quarto si vult

principem

ꝓncipem adire p obtinẽdo ꝓuilegio protectio
nis spãlis p se z subditis:z expẽsas ad hoc neces
sarias cõmode facere nõ ꝑ:z si qua alia cã sit is
emergat:puta q̃n filiã maritat nam acq̃rit affi
nes:aut amicos:aut q̃n facit filiũz militẽ:aut ac
cipit q̃n erat feudũ suũ vel nouũ feudum acq̃rit
vel ad refectionẽ pontiũ z viarũ vel q̃n sine cul
pa de paupat⁹ est vel obligat⁹.oñs semp mode
rate exigat z non ad grauamẽ.x.q.iij.vnico. cir
ca mediũ:ex de censi.cũ apl's.§.prohibemus.z.h.
q.v.de forma fidelitatis. Ola aũt ista intelligo
sub hac regula:Q̃n oño occurrit aliq̃d reipubli
ce necessariũ vel vtile ad q̃d ꝓprie facultates sik
non supperãt exigere põt a subditis. Bi aũt sine
iusta cã extoz:quet tenek ad restitonem ꝑz Ray:vt
si velit ludere:vel vitra vires ad põpã aut inanẽ
gloriã. vel aliũ illicitũ finẽ exponere:vel iniuste
6,q̃ pugnare:aut ex iusta captura se redimere.

¶ 6.q̃rit vtrũ oñs teneat ex facto sue familie: z
dico colligẽdo ex.d.Aut.z Jo.de lig.z Pañ.in.c.
iz de resti.spo.z Bar.in.l.ne q̃d.ff.de incẽ.rui. et
nau.q̃ sic:q̃ familia eius delinquit in offõ seu
ministerio in q̃ ipse oñs est ꝓpositꝰ:z ipse vtitur
opa talio familie q: sibi imputak talẽ exigenti cũ
honestã ponere debuisset.l.s.§.familie.ff.de pu
bli.cui⁹ rõ tenek non criminaliter:vt in.d.l.ne
q̃d. Et q̃ ptz q̃ ptãs seu rector tenek ex maleficio
suoz̃ officialiũ.l.si post.C.de assef.z idem dic de
duce.s.qõ tenek ex delicto militũ suoz̃:z idẽ de
nauta hospite z si⁹.Addũt tñ supradicti do
ctores qõ si officiũ erat publicum vt ptãtis vel
hmõi sufficit exhibere malefactorẽ:vt in.d.§.fa
milie.secus si officiũ nõ erat publicũ vt nauta z
cauponeꝫ z hmõi.sed est in optione damnificati
agere z̃ famulos aut z̃ oñm.l.vnica.ff.de fur.ad
uer.nau. Si ẽo familia non deliquit in offõ oñ
nõ tenek oñs q̃ ad forũ iudiciale:iz q̃ ad cõsciam:
z extraneo eã cozrigendo eã:q: tenek ẽbo
rigidius tenek illum expellere:misi ꝓsumeret qõ
efficerek peioz:q: tunc faciat qõ põt z excusatur
altas nõ cũ talib⁹ dicak:error cui nõ resistit ap
7 probak.lxxiij.distin.error.s.restitutio.h.z. iij.

¶ 7.q̃rit an teneak oñs p maleficio in suo oñio
vel territorio ꝓpetrato:z dic̃ Pañ.vbi.ẽ cõiter
teneri qõ sic si sciuit z potuit ꝓhibere z nõ ꝓhi
buit:q: hoc non debuit pati.C.de fal.mo.l.s.sect
ẽo si ꝓhibere nõ potuit.l.s.§.is aũt.ff.si fa. fur.
fe.z idẽ dic de villa seu castro:vt teneatur si po
tuit ꝓhibere nõ ꝓhibuit:iz in hoc vltro ak⁹ sen
tiat gl.in auk.vt nulli iudi.§.q̃n.coll.x. sed pri
mum cõiter tenek:vt not.Bar.in.d.l.ne quid. et
idẽ do.Ant.z Jo.de lig.cui⁹ rõ z nõ criminalis
ter. Extraneꝰ aũt sciẽs maleficiũ z non ꝓhibens
nec reuelãs:ex quo i suo territorio maleficiũ nõ
fit ex sola scia nõ tenek ꝑm leges:vt dicit gl.in. l.
culpa.ff.de reg.iu.si nõ fuit in aliquo ꝓceꝑs ec
clesie de iure canõico:z idẽ iz gl.in.l.vtrũ.ff.ad. l.
põ.de pari.q̃ Bar.dicit tenek regulr. Idẽ aũt in
d.l.vtrũ.z in.l.occiso.ff.ad fil.facit regula quod
sola scia de maleficio cõmittẽdo nõ facit aliquẽ
teneri z excipit:misi cõmitti debeat in dñm:vt in
d.l.occisoꝝ.vel in partem:vt in.l.ij.ff.ad.l.põ.de
pari.vt in ꝓncipe seu in rẽpublicã cui q̃s subest
vt.l.q̃sq̃s.C.ad.l.iul.ma.z addit Pano:. idẽ esse in
clerico nõ reuelãte delictũ ꝑ eꝝ vel sacerdotez
parochialẽ.cũ isti sint istius parẽtes spiales hñ
di in reuerentia maioꝝ q̃ carnales:vt in.c.pictа
tium.xxx.q.iij. Sed limitat predicta vera sequn
to maleficio:sec⁹ si non est sequtũ:nisi in crimi
ne lese maiestatis:vt in.d.l.quisquis.

¶ 8.q̃rit q̃d si statuto caueatur vt villa teneatur 8
de predato in illa ad estimationẽ:nũq̃d stabitur
iuꝛo viatoris expoliati petentis emendã:z dicit
pañ.in.c.sup eo.de his q̃ vi met.q̃ violentia nõ
ꝓbari per testes p rex.illũ q̃ iz ꝓbata violentia
p testes res amisse ꝓbant iuꝛo:z sup valoꝛe rez
amissarũ taxatione iudicis ꝑmissa:z sequuto pe
rẽris iuꝛo sequit cõdẽnatio:sup delicto aũt vel
violẽtia nõ stabit iuꝛo cõquerẽtis:q: delicta de
bẽt ꝺlucide probari:vt in.l.sciant cũcti.C.de ꝓ
ba.vel saltẽ probabiliꝝ per indicia violẽtia:vt q:
visus est ire eques cũ valisio:z redijt pedester vel
hmõi:sed de his vide multa ibi per Panoꝝ.

¶ 9.querit quid si subditi in nemoze vel fundo 9
habeant vsuariũ:vtrũ oñs teneak ad restitutio
nem si illum abstulit z dicit ñ̃ñ.qõ si tales subdi
ti ita sunt serui qõ nihil habent ꝓpriũ:z si quod
hñt peculiũ oñs q̃n vult põt renocare et ipsum
vsuariũ habent ꝓ:o peculio oñs põt illũ renoca
re:z similiter si alia damna inferunt eis ab alijs
sufficit si oño satisfiat:si aũt habent res ꝓprias
oñs non põt eis auferre vsuariũ:nec de dannis
eis illatis põt satisfieri oño etiam si essent tales
subditi qõ eoꝝ oñs posset de cõsuetudine cape
re de bonis eoꝝ quantum z q̃n veller quia in
talibus restringenda est hmõi abusio z extorsio
potius ꝙ relaxanda ꝑm eundem ñ̃ñ.

De donatione primo in communi z inter viuos generaliter.

Donatio simpl'r z absolute ꝑm mentem
Phi.z magistri sen.z.s.Tho.vt ptz ꝓ:o
dist.xviij.ar.ij.est datio liberalis siue ir
recibilis.i.recompensationem non in
tendẽs:vñ ꝑm Aso.in sum.est rei licite nullo iu
re cogentem mera liberalitate facta collatio:vt.
ff.e.ti.l.donari.z idem host.iz ꝑm alsquos diffe
niat donationẽ iter vuos z dr quasi dono datio.
ff.de dona.cã moz.l.senatus.§.f. Sunt aũt dona
tionum spẽs due ꝑm Aso.z host.in sum.s. inter

Universidad de Deusto
Biblioteca

viuos:ꝛ cā mortis:ſ intellige.ꝯ ſunt ſpēs ſubalterne.i.gñia.inſti.e.tit.in.pn.vbi hñt ſub ſe ſpēs multas. Donatio inter viuos ſ3 ā30.é gñ rē quā dono malo hře cui dono ꝯ me:vt colligi poteſt ff.de do.i.ſ.an pn.ſicut donatio cā mortis eſt gñ rē quā dono malo me hře:quā illū cui dono ſed magis illū ꝯ heredem meū.ff.e.i.ſ.ſ3 de hoc.ſ.ti. donatio.iiij.ut pn.huiꝰ donatiōis.ſ inter viuos ſpēs ſi diſtinguant ſm ꝓſonas inter quas fit donatio:vt puta virū ꝛ vxorem parentes ꝛ liberos vel ēt ſm cauſas donādi ſunt inumerabiles quō veritatē hz gl.in.d.i.ſ.qō tot ſunt ḡt volūtatum diuerſitates:ſi tñ diſtinguant ſm ḡlitates donationis:dico qō donatio inter viuos eſt duplex: vna.ſ.ob cām interpoſitā q̄ oꝛ modalis ſiue ſub mōꝛ ſm hoſt.eſt donatio inter viuos facta ob cām interpoſitā:ꝛ denotat vt aliq̄d fiat vel non fiat vel ꝓpter quid donatio fiat. Ex intellige ob cām ſequētē nō ꝓcedētē:qz tūc eēt remuneratoꝛi.ꝯ donatio.C.de do.li.i.cū opz.§.cum aūt. Alia eſt donatio ſimpler ſiue mera que eſt inter viuos nō ob cām ſequitā ſiue ſequentem.* Donationū aut ſimpliciū alia eſt ꝓfecta.ſ.abſoluta ꝛ eſt gñ ſtatim mera liberalitate tranſſerē oñiū rei date:de qua.C.ꝛ.ff.e.ti.gñaſr.per totum maxime.ff.e.i.ſ. Alia eſt impfecta.i.conditionalis:ḡ ſm hoſt.eſt gñ oñiū rei date ſtatiſ:ꝛ non niſi ſub cōditiōe trāſſerē vel ſub mō vel in oiez:vt dono tibi ſi rex intrauerit italiā:vel dono non qō tuū ſit hinc ad annū vel hmōi. Ad quā ſpēm reducit qñq̄ donatio ſub mō quando.ſ.oñiū tranſſertur ſub modo non ímoꝛtante cām ſed tōs vel hmōi vt dono tibi equū ſic vt nō ſit tuꝰ vſq; ad annuꝫ. Modꝰ eſſe eſt aliquo mō ꝑditio ſed nō ꝓprie:qz cōditio ꝓprie dationē ſuſpēdit:ꝛ fit p ſi. vñ ea nō impleta donatio non vꝛ:modus aūt cā non ſuſpendit:ꝛ fit per ly.vt ſicut no.gl.in.c.verum.de cō.appo.vſi.ſta donatio ſtatim tꝛ:ſed non extans illo poteſt reuocari.C.de dona.ſub modo.l.ſ.ꝛ ij.ꝛ.l.ſi. Oñq̄s tñ reducit ad donationē ob cā in: vt do vt facias amiuerſariū.vide.§.conditio.

* Scdo nec ꝑdigus ēt pōt donare:vt in.l.ſ.ff.de cur.fu.ꝛ hoc verū poſtq̄ curatozem ei datus:vel q̄ alienatio interdicta:vt.l.is cui.ff.de ẏb.ob.ēt ſi vere nō eēt ꝑdig⁹:ſec⁹ in tutoꝛe vel curatoꝛe datō pupillo q̄ eēt ꝑdigꝰ a iudicis declaratiōe ſm bar.ibi. Nec ſufficit ꝓmizatio qō nullꝰ ẏhat cñ talī:qz regꝛitur interdictio facta ipſi ꝑdigo vel ſaltē datio curatoꝛis ſm Bar.in.d.l.is cui.ſequēdo gl.ibidē in.l.ſ.ff.de cur.fu.vel ſaltem ſnīa declaratoꝛia qō ſit ꝑdig⁹ ſ3 Ang.are.inſtī.q̄ nō eſt pmi.ſa.teſt.§. itē ꝓdig⁹. Si aūt ꝑdig⁹ ad ſanos moꝛes reuertat:aut hoc eſt manifeſtū:ꝛ ſic Jac.are. dicit qō ipſo iure deſinit eē ſub curatoꝛe aut nō eſt manifeſtū:ꝛ ſic reqꝛit offm iudicis.ſ.declarantis eus nō eſſe ꝑdigū:vt.d.l.ſ.ff.de cu.fu.ꝛ hoc Bart.ꝓ.in.d.l.is cui. Si aūt ꝓf in teſtō dat filiū curatorē ranq̄ ꝑdigo vel furioſo:vel dari dicit:ꝛ eius aſſertioni ſtat ꝛ dat curatoꝛ ēt ſi nō ſit furioſus aut ꝑdig⁹:q̄dā dicunt qō dare non poteſt:vt.ff. eo.l.pe.qō de prodigo amitterem iuxta mentem Bart.non de furioſo.* Tertio, ſi ecmino:xxv. annis nīſi ratū habuerit poſt ꝓpletū.xxv. annum: vt.C.ſi maio.fa.ratū habuerit.l.vlt.vel niſi cum autoꝛitate tutoꝛis aut curatoꝛis:vt.l. pupillus. ff.de acqui.re.do. Et idē a fortiori eſt de pupillo qui alienare nihil pōt ſine tutoꝛis autoꝛitate.ff.de acq.re.do.l.pupill⁹.* Quarto. Nec ſi filiuſſa.vt.l. filiuſſa.ff.de do.qō tū fallit ſi eſt in dignitate ſm Jnno.in.c.grandi.de ſup.neg.prela.lib.vj. allegat.d.l.fili⁹. itē ſi ſit filius ſenatoꝛis:comitis:vel marchionis vel alterius dignitatis:ꝛ ꝓf decidit et liberā adminiſtrationem poſſit:niſi ei ſpāliter ꝓf.hoc denegauerit. Item ſi habeat liberam peculij adminiſtrationem iuſta rōne motus donet:vt mīri ꝛ filiꝰ cōiunctis ꝓſonis:itē ſi habet peculiū caſtrēſe vel q̄ſi:vt in.d.l.filiuſſa.in rextꝛ ꝛ gl.itē in caſib⁹ de ḡbus ſtatim dicam.* Quinto nec ſeruꝰ religioſus vel monachꝰ ꝛ ſiles qui nihil hñt ꝓpꝛij.xij.q.j. non dicatis, niſi de licētia ſui ꝑioꝛis vt ibidē:qō tñ fallit in religioſo vel monacho ſi hz legitimā adminiſtrationem:ꝛ ex cā legiſia voneꝛ.d.l.filiuſſa.in prin. ꝛ.xij.q.j.q:tua. quod intellige ō mobilibus ꝛ q̄ ſeruādo ſeruari nō pōt:vt.§.alienatio. Item ſi de lina ẏlati ſtat in ſcholis cū cōſilio maioꝛis partis cōuent⁹:vel peregrinat qz donare pōt vt rōnabiliꝛ facere ſolēt alij ſcholares ꝛ peregrini ſm glo.in.d.c.nō de catis.q̄ allegat.l.vlti.C.ad maced.ꝛ.l. ſi longum. ff.de iudi.etiam donare poſſunt ratiōe eleemoſyne vt.ſ.dicam eleemoſynē.§.v.* Sexto. Nec abbas aut q̄libet religioſus ꝓlatus:niſi ſicut de filiaſtra.dictū eſt qui habent adminiſtrationem ꝓpꝛiū.abbati.niſi per ſtatuta vel conſuetudinem ꝓ aliud,caueat.ar.l.ꝓhibere aūt.§.non tñ autem

ff.qō vi.aut clā.ꝛ de his q̄ ſi.a ꝓla.ea noſcitur.ꝛ gñaſr nulꝰ ẏat⁹ aut eccleſiaſtica ꝓſona ꝑt alienare:ꝛ ꝑñr nec dare eas eccleſiaſticas īmobiles aut mobiles ꝓciоſas ſine certa ſolēnitate de q̄ §.alienatio:ꝑñt tñ donare de bonis laicalib⁹:et etiā ō fructib⁹ diſtributionū ſuoꝝ q̄dā modica īmo pauꝝ⁹ ꝛ honeſtis ꝓſonis dare ꝛ reneē:qz illa bona ſunt pauꝝ⁹ quodā modo. Quantū aūt eꝑs donare poſſit eccleſie vel monaſterio ꝑſtrueꝺ ſ.eccleſia.in.§.vlt.* Septimo. Nec vxoꝛ.ſi nō ḥz vltra dotē nīſi eleemoſynaſr eo mō quo dicā.ſ. eleemoſyna.§.v.* Octauo. Nec is cui alienatio ꝙ lege interdicta eſt:ſicut primo is q̄ cōmiſit crīmē leſe maieſtatis.C.ad.l.iul.ma.l.vl. aut ſcōo etiā hereticus.C.de here.l.manicheos.cuius bona ipſo iure ſunt confiſcata.de here.cū ſecundū leges.li.vſ.aut ēt tertio filiꝰ is q̄ ẓrit nuptias inceſtas.ſ.interaſcendentes ꝛ deſcēdentes:aut ne pharias.ſ. inter collaterales:vel inutiles alias ꝓhibitas nuptias:qz ipſo iure rerū ſuarū oñiū ꝑdit.vt.d.c.cū ḥz lege .ꝛ in auf.de inceſtis et ne. nup.vbi oꝛ ꝓcedere in q̄cūq̄ illicito mīrimonio mō fuerit ſcies factū:puta cōſanguineam:ꝛ ius ſ.q̄ hoc ꝓhibet alꝰ non. ſ.ſi ſciat ius ꝛ nō factus vel ecōtra:qz error iuris excuſat a dolo. Aut ēt quarto ſi q̄ m aliqua re cadit in cōmiſſum puta in agro vectigali ipſo vectigali nō ſoluto vel q̄ſi occultauit merces quarū vectigal erat ſoluē dū:qz ipſo iure rei illi⁹ oñium ꝑdit:ꝛ acquiritur fiſco:vt no.in.l.cōmiſſa.ff.de publi.iuncta gl. In hoc tñ caſu ꝛ trib⁹ īmediate ꝓcedentibus donatoꝛiā:q̄ reqꝛitur aūq̄ eis bona poſſint auferri: vt.ſ.pena.§.xxv. Aut q̄nto ēt quicūq̄ cōmiſit crīmē capitale aliud a ꝓdictis: ꝓpter qō bona eius ſunt publicāda:qz hz donare poſſit aq̄ cōdemnationē nō tñ poſt.ff.de dona.l.poſt ẓertū.ſ3 diſtinctionē.§.alienatio.§.xxix.* Nono. Nec is q̄ oñiū nō habet in re donāda: ſicut raptoꝛ fur.ꝛ hmōi. Non cū nemo plus iuris tranſferre poſſit in alium q̄ habeat ipſe.ff.de reg.iur.l. nemo. Facit.l.traditio.ff.de acqui.re.do.vbi vide alīs exceꝓiones ſ3 nihil ad nos.* Decimo. Nec is q̄ eſt non ſoluendo creditoꝛib⁹ vide.§. alienatio.§.xxix.* Undecimo. Nec illi q̄bus p ſtatuta municipalia eſt ꝓhibitū nīſi cū certo mō dōare. Utrū aūt donatio ne ꝓ alia poſſit ꝓhibere. ſ. immunitas.

2 ¶ Secdo q̄rit cui poſſit donari:ꝛ dico ſm hoſ.q̄ cuilibet niſi p legē ꝓhibeat.ēt ſi ſit abſens not⁹ vel ignoꝛ⁹:ꝛ hoc ſiue mittēdo qui ferat ſiue īuendo vt ipſe teneat q̄ penes ſe hz de ſuo ignoranti tñ donatio fieri non poteſt:vt in.l. abſentem.ff.de dona.q̄ tñ fallit q̄n donās mittit per ſeꝛuum donatariū ꝛ ea mente vt ſtatiſ fiant ſua:o.l. abſenti. Cui aūtem lege ꝓhibeatur donari.vi-

de titu.ſequenti per totū m.

¶ Tertio q̄rit vtrū ꝓhibiti donare ꝑdictionaliter vel ſub mō ꝓhibeant donare ꝓpter cām ꝓcedentē ſiue ob meritā:q donatio oꝛ remuneratiua:ꝛ dico q̄ nō:qz nō eſt donatio ꝓprie vt colligit ex l.ſaluius regul⁹.ff.de dona.ꝛ ex eo q̄ notatur in ca.ii q̄.xj.q.j.ꝛ in.c.ꝓſentis.de reſcꝛ.nō alie. ꝛ bar.in.l.iubemus.C. de ſa.eccle.qō limita niſi ꝓhibeant donare:ꝛ qz non hñt adminiſtratione nē liberā in reb⁹ donandis vel ꝓpter legitimā cām:vel qz non ꝑñt donare niſi in damnum aliorum:vt qui non ſunt ſoluendo creditoꝛibus.

¶ Quarto q̄rit vtrū ad donati ḡritatē q̄tum. 4 donare quis poſſit:ꝛ dico nullū poſſe donare vltra q̄ngentos ſolidos.l.aureos.C. de dona.i. pe. q̄ verū eſt ſine inſinuatione ꝓcedente. Et ſi fiat donatio etiā vnoꝝ⁹ de maioꝛi ſumma non valet tex.eſt in auf.itē a priuatis poſtea ſup.l.ſancim⁹ C.de dona. Et ſi fiat in ſingulos annos eiuſdem ḡritatis q̄ ſingulariter nō excedāt ſummam:ſed oēs ſimul excedunt nō vꝛ ſm hoſ. qz eſt donatio vna.l.ſenat⁹.§.ſi.ff.de dona.cā moꝛ. Et ſi fiat diuiſim per plures donationes vltra dictā ſummā ſm Albꝛi.i.d.l.illud.nō valet:qz ad hoc vt ceſſet neceſſitas inſinuationis reqꝛit diſtantia in tpe vt in auf.itē a priuatis.§. ſi q̄s fuit em⁹ vn⁹ impetus quē lex per inſinuationē voluit frenare. C. de inoffi.dona.l.pē.alꝰ verba rei ꝑualerēt. ẓ.l. ij.i.ff.C.cōia.de le.facit.ff.de caſtrē:ſpec.l.ſi forte. nā vn⁹ ipeꝛ facit multa cē vnū.ff.ad.l.aql.l.alio §.fi.extra de oꝛ.co. cū dilect⁹. Et tñ noranduꝫ q̄ Tunō reuocaꝝ tota donatio ſi excedat totā ſummā ſine inſinuatione. ſed ſolū exceſſus. ſancim⁹. le. C. de dona.q̄ limita niſi fuiſſet iuramēto firmata:qz tunc in nullo reuocaꝝ ḥz Jo.an.in addi.ad ſpe.de fi.inſtru. Inſinuatio vero eſt ſecundū Albꝛi.in.l.illud.C. de ſa.ſan.ec.ꝑ ſuperioꝛē autoꝛitatio ꝓſtatio q̄ cōſuetudo vt admittereꝛ:ꝛ gloſ. inuere in auf.vt nō fiāt pignoꝛa illud.vñ ad cautelā ſolēt hec verba poni q̄ cozaꝛ eo donatio in- 3 ſinuata ſit:ꝛ ita cōiter fit:ḥz ꝓprie inſinuatio ſi- nu- perīſtētis donationis in ſcriptuꝝ autenticam. ſcio redacte apud ꝓpetentē iudicē facta publicatio ꝛ eius auꝛoꝛitate i publica geſta ſeu acta facta reducto:vt colligit.l.in hac.§.de donatio. iuncto §.illud.i auf.vt fratrū filij.ꝛ in.§.nō habente.de defen.ciui.ꝛ in.§.ꝛ hoc ꝓuenit. vt nulli iudic. vt ſic inter ꝛ⁹ inſinuationis. Et donationis poſſet pelliberare an expediat:vt in auf.de appe.infra q̄ ꝛpa circa ꝓncipiū. Debet aūt ſm Albꝛi.in.d. l.illud inſinuatio fieri iudici loci.l.data. in fi.C. de dona.ꝛ fieri ꝑ ēt die feriata ſm eūdē:qz non exigit cā cognitionē:ꝛ ꝑñr fieri ꝑ die qualibet. ff.q̄s oꝛ.i bo.poſ.ſer.l.ij.ꝛ ēt qz eſbacꝛ⁹ volūtarie iuriſdictiōi.C.ō ſe.l. actus. fallit tñ q̄ dictū eſt de

Cui ꝛ qñ licet at plus dare.

quingentis aureis ꝑ no. ibi ꝙ tex. ꝛ gl. ꝓio i ma ꝛ gño militie ꝯ res mobiles taꝫ suas ꝙ ex spoliis hostiū habitas potes dare militi? ꝛ scdo qñ do natur ꝑ reparatiõe dom⁹ ex ruina vl incendio rupte: tertio in redẽptione captiuoꝝ ꝛ ꝗrto i do natiõe imperiali: vñ sm mo. donatio in priuatū a pncipe in oi ꝑfitate vꝫ ẽt sine scriptura. l. sancimus. C. de donat. ꝛ ecõuerso i pncipẽ a priuato, ñnto in donatiõe ppt nuptias vsq; ad ꝑfitatem dotis. sexto in donatiõe cā mortis: adde septio sm mo. in donatione ad pia loca: q; in his optima mẽsura est donatarū rerū imẽsitas: i auf. de nõ alie. vel permu. re. §. si min⁹. col. ij. ꝛ gñaliter ad oẽs pias causas: vt in. d. l. sancimus. C. de dona. Et ꝛ gl. ibi in. d. l. sancimus. velit ꝙ in pias causas nõ valeat sine insinuatione nisi vsq; ad octoginta solidos: tñ bar. in. d. l. illõ ꝛ qõ vꝫ. C. de sa. san. ec. ꝑ idẽ tit. ꝛ ē. d. l. pe. Cum insinuatione aũt vꝫ vsq; ad quãcũq; summã facta indistincte ab his ꝙ dongre pũt: vt in. d. l. pe. Sed in donatiõe ppter nuptias vide. ſ. donatio. ij. §. ſ. in fi.

5 ¶ Quinto ꝯrik ꝗrtũ ad donationis validitatem vtrũ donatio inter viros fine insinuatiõe legitima excedẽs summã ñgẽtorum floreno rũ ſreruemẽte ꝓfirmatiõe ſpatoꝛ is ex certa ſcia valeat post mortẽ: ita vt ꝑ eã ꝑiudicet neꝑib⁹ debentibus ſuccedere ab inteſtato: ꝛ dicit pa. in cõſi. xxxiij. incipiẽte xpi eiuſq; mẽis ꝙ ſic ꝑter illã clauſulã ex certa ſcia. q: tãta eſt ptãs pncipis circa ius poſſeſſiuũ vt factã hꝭmodi poſſit ꝑ ifectis. ꝑ tex. iuncta gl. in cle. ſ. de imu. ecc. dictis aũr neptib⁹ fuit ius adeũdi q̃ſtũ ex diſpõne iuris ciuilis: ꝛ eodẽ iure cõcruit dicta donatio ex defectu inſinuationis cũ iure naturali vel gentiũ nõ requirat: ſed ſufficiat donatoris volũtas: vt l. §. per traditionẽ. iſti. de re. di. vñ imperator ſuppleuit ſolennitatẽ a iure ciuili reqſitã. vide ſtiũ in ꝛa circa iſta dicentẽ. Facit qõ no. Inn. in. c. miſi cũ ꝓidẽ. de re nun. ꝙ ſuperior penes quẽ eſt auctoritas diſpenſandi põt ẽr nõ vocatis illis q̃b⁹ ꝑiudicat diſpẽſationẽ ipendere. Et bar. in. l. galli⁹. ff. de li. ꝛ poſt ꝑ tex. l. ij. ff. de nata. reſt. dicit notabiliter ꝙ ſi imperator vult legitimare aliquẽ nõ vocatis agnatis q̃b⁹ delata eſt hereditas ꝫ: dñmõ hoc faciat ex certa ſcia. Nec obſtat ꝓdicta. l. ſi. ff. de nat. reſtit. ꝙ libertus dꝫ ꝑ imperatorẽ reſtitui natalibus pſono ꝛſentiente: q: sm legiſtas cõiter hoc procedit de ꝓtate ordinaria nõ de abſolutaꝛ: que hic interuenit ꝑ illã clauſulã ex certa ſcientia.

6 ¶ Sexto ꝯrik vꝫ ſine inſinuatiõe valeat donatio iuramẽto firmata: ꝛ dicit bal. in. l. illud. C. de ſa. san. ec. ꝙ nõ: q: ad hoc ꝙ iuramẽtum aliq̃d operet dñt concurrere tria. primo ꝙ perſona ſit habilis vel per iuramẽtũ habilitata: ſcõo ꝙ ſit ſeruata forma gñalis: tertio ꝙ res ꝓhibita nõ ſit. vt. l. ſi q̃s inclinos. §. fin. ff. de lega. ſ. Sed iſte donationes clandeſtine non interuenientibus actus ſunt ꝓhibite: vt. l. donationes. C. de dona. ꝛ ꝓbr iuſto nõ validanꝫ merito: nec ozik obligatio naturalis. Idem tꝫ Saly. in. l. pe. C. de dona. Sed Jo. an. in addi. ſpec. ti. de inſtru. edi. ſiue de fide inſtr. §. porro. tꝫ ꝓtũ. ꝑ ea q̃ habent in aut. ſacra puberũ. C. de aduer. vẽ. ꝛ ꝙ habeꝫ in. c. cuꝫ cõtingat. de iureiur. ſcõo q: non hꝫ ꝓpetuã cãm ꝓhibitionis. cum incertis caſib⁹ valeat ſine inſinuatione: vt hꝭ in. d. l. pe. ideoq; põt iuramento firmari. vt in. l. nõ dubiũ. C. de legi. Jo. de imol. dicit hanc Jo. an. opinionẽ poſſe teneri: dummõ ꝙ metũ vel dolũ nõ ſit exortũ iuramentũ quo ca ſu poſſet abſolutio peti. iurta ea q̃ habent in. c. ſi vero. de iureiurando. Et ad rõnem Bal. ꝛndet ꝙ res nõ ſit ꝓhibita verũ eſt de iure canonico ſec⁹ de iure ciuili. vt voluit Jo. an. poſt ſuo. in. c. quẽadmodũ. de iureiur. ꝛ idẽ tꝫ Ang. are. ꝑ ea q̃ no. Bar. in. l. ſi quis pro eo. ff. de fideiuſ. vbi dicit ꝙ lꝫ dotario iter virũ ꝛ uxoꝛẽ nõ valeat: tñ ſi iuramento firmatur vꝫ: ꝛ idem in caſu iſto.

¶ Septio ꝯrik an valeat liberatio quã facio ti 7 tio debenti mihi aureos mille q̃s remitto ſine inſinuatione: ꝛ Bar. in. l. modeſtin⁹. ff. de do. ſtinguit: q: aut debitũ eſt odioſum: vt uſurarius vel penarius: ꝛ tũc valet vt in. d. l. modeſtinus. aut eſt debitũ vere fortis: ꝛ tũc aut eſt debitũ ex pribus cauſis: ꝛ ſic ro: ſũt liberatiões quot cãe debiti ioõ inſinuatione nõ indigẽt ſi aliq̃ cãrum nõ aſcẽdat vltra ñgẽtos aureos aut tota ſũma eſt ex eadẽ cã. ꝛ tũc indiget inſinuatiõe: vt. l. ſi q̃s obligatiõe. ff. de reg. iur. ſec⁹ ſi fiat ex alia cã q: tunc clarũ eſt ꝙ inſinuatione nõ indiget. 8

¶ Octauo ꝯrik qñ donaꝫ vel legaꝫ iſto mõdo vel lego talẽ terrã q̃ eſt. ſ. tales ꝓpes que eſt xx. iugerũ. cũ ſit. xxx. vel lego vxori mee talia iocalia q̃ ſunt ꝑcij cẽtũ aureoꝝ: cũ ſint ducento rũ: vtrũ donatarius poſſit bona ꝓpria totũ rem: ꝛ dicit bal. i ru. de emp. ꝛ ven. C. quod Jo. an. in addi. ad ſpec. ti. de emp. ꝛ vẽ. refert ꝛ ſequitur oẽm ſuã old. cõſi. ccxxij. ꝙ põt totũ retinere per l. § fundũ. ſub pdõne. §. ſi libert⁹. ff. de le. ſ. itẽ l. cũ pr̃ q̃ filio. ff. de leg. ij. ſed ipſe Bal. dicit multũ differre an ꝑs exprimat conceptum ſuum incipiendo a numero vel menſura: vt pura dono tibi quatuoꝛ modia terre in tali confinio. ꝛ tũc nõ venit plus. vt. l. ſi q̃s teſtõ. in pr̃in. ff. de leg. ſ. an exprimat ꝑ oĩa deſignantia certã ſpeciẽ vel corpus determinatũ: ls postea mẽſurek: q: tũc mẽſura eſt loco demõſtrationis: q̃ eſt falſa: nec viciat nec minuit id cuiadhcik. l. demõſtratio. ff. de cõdi. ꝛ demõ. ꝛ facit. l. ſi venditoꝛ. ff. de act. empt. ꝛ ven. ꝛ hoc ſequitur Per. in cap. per tuas de donatio. vbi dicit quod ſi vir legat talia iocalia

vxoꝛi q̃ eſtimat centũ: q̃s ls valeãt duplũ nõ poterit hꝭ minuere: ſ; totũ hẽbit: ſilr ſi minus valerẽt mulier plus petere nõ poterit. Et idẽ dicit de empt. ꝛ vẽ. Et ſic ſolue. l. penul. §. ſi. ff. de act. emp. ꝛ vẽ. ꝑ hãc diſtinctionẽ. Vel bꝛeui⁹ in emptione dic q̃ ſi ꝑciũ taxak ꝑ modia nõ habebit illud plus ſecus ſi nõ taxak ꝑ modia: ꝛ idẽ dicin venditione ſi eſt minus: vt teneak ſm ꝓdicta. 9, q̃ũ

9 ¶ queritur q̃ donatio non vꝫ ratione fiſci vt q: confiſcata ſunt banna' vel huiuſmodi: vtrum valeat datio in ſolutum ꝛ dicit Barto. q̃ ſic: q: licet bona transferanꝫ in fiſcũ: träſeũt tamẽ cũ onere: vt in. l. ſi debitoꝛ. ff. de fideiuſ. vnde ſi reſoluit: facit quod facere debuit fiſcus.

10 ¶ Io. q̃rik vtrũ dicente donatoꝛe: no tibi villam meaꝫ ꝛ oĩa iura que in illa habeo: veniant iura ſpãlia: putaꝛ ius pſonat⁹? decime ꝛ hmõi. ꝛ dico sm Paſi. in. c. ſedes. de reſcri. per dictum Inn. in c. ex lris. de iure. pa. q̃ ꝑ talẽ donationẽ ſpãlia iura non veniũt: q: hoc ſignũ oĩs nõ ſe extendit ad ea q̃ ſunt alteri⁹ iuris ꝛ nãe quã ea q̃ pncipaliter tranſferunt: Et facit optime. d. c. ſedes. vbi dꝫ: q̃ ꝑ clauſulã gñalẽ q̃dã alij ꝛ res alie multitudo effrenata non includik. nec perſone nec res maioꝛes exꝑſſis: ꝛ ſic ꝛ oĩa iura reſtringi debet ad ꝛ talia ꝑpter ſpem ꝛpalitatis ꝓcedẽtes. Sec⁹ aũr q̃ dat aliq̃d hꝭs ſimul ꝛpalia ꝛ ſpãlia iura eſt oĩbus pertinẽtꝭ ſuis: ſicut eſt ꝓbenda q̃ ſimul hꝫ poſſeſſiones ꝛ decimas: q: tunc oĩa ſimul tranſeruuk ꝛ hoc idẽ tꝫ ibi oſt. in. d. c. ex literis.

11 ¶ 11. q̃rik vtrũ donatoꝛ teneak de euictioe: ter di cit ſm Paſi. in. c. inter cetera. de ꝓbẽ. ꝛ in. c. fi. de emp. ꝛ vẽ. poſt Ey. ꝛ alios q̃ aut donatoꝛ ſolenni ꝓmiſſione de euictiõe ꝓmiſit ꝛ tenet: aut non ꝓmiſit: ꝛ tũc aut donatio incepit a ꝓmiſſione: vt q: prio ꝓmiſit ꝛ põſtea dõauit aut incepit a traditiõe: vt q: ſimul donauit ꝛ ꝓmiſit: ꝛ prio caſu olim nõ tenebatur niſi ꝓmiſſio fuiſſet ſolẽnis puta ſtipulatione interueniẽte: ſ; hodie ſec⁹ p. l. ſi q̃s argentũ. C. de do. ſcõo aũt caſu. ſ. cũ incepit donatio a traditione: aut vult agere ad ꝓticulare intereſſe: puta ad ſumptꝰ factos occaſiõe illi⁹ donationis: ꝛ diſtingue vtrum donatoꝛ fnerit in dolo vel non: quia ꝓmo caſu tenetur: ſecundo vero nõ vt. l. ariſto. ff. de dona. ad torale vero in tereſſe rei põate agere non põt: vt. l. ij. C. de eui. 12 ¶ 12 quãtũ ad reuocationẽ donatiõis q̃rik vtrũ dõatio mera. i. inter viros reuocari poſſit ex peniteutia: ꝛ dico q̃ nõ ar. c. verſi. de ꝑdi. ap. et fa. l. ariſto. in pn̄. ff. de do. vñ dicit bart. in. l. fi. ff. de cõ. ff. ob cãm. q̃ donatio eſt ẽct⁹ noiat⁹: ꝛ no. in. l. iure gẽtiũ. ff. de pact. ſi pn̄a hꝭ nomẽ elegãs nec reuocaſ puta: ſicut nec alij ẽctus noiati: vt. l. ſi pecuniam. l. pn̄. ff. de pdi. ob cãm. Sꝫ iſta inteꝛplige de vera donatione oĩno liberaꝛ: q: sm archi.

13 Anq̃ no dis dõatio nem ppt̃ gratitudinẽ reno cari.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tio ꝓpter alimenta denegata ⁊ sic intellige glo. in.d.l.in cõdẽnatione. Mater tñ q̃ filio donauit ⁊ deinde ad secunda vota transiuit renocare nõ potest donationẽ nisi ex tribus predictorum: scz si insidietur vite ei⁹: vel inferat manus vel iactu ram totius substantie eius moliatur. C. de re. do na. auf. hec quoq; vide etiam. §. seq. in fi.

1 ¶ 14. queritur vtrũ rõne ingratitudinis revocari possit donatio per hẽdes donatoris: ꝛ sic q̃ nõ: ĕr si sit cõmissa in donatore nõ in heredes: vt ff. d. l. fi. q2 hoc ius revocãdi ẽ psonale ex vtraq; pte cũ merita ⁊ demerita sint psonalia: vnde nõ trãsit ad heredes dõatoris qui tacuit sup hoc in vita sua: q2 tacendo renũciasse vr̃: nec ad hẽdes dõatar: q. f. vt q̃b eis revocari possit. Q̃ tñ intelige si fuit nota cã ingratitudinis: q2 si donator eã ignorauit in vita donatarij vel si sciuit non habuit tpa cõpetẽ ad agẽdũ: agere poterit ℨ eius heredes ẽm pau. in. c. fi. eo. tit. post Joan. an. in c. cũ in veteri. de elec. ⁊ per rex. ibi q̃ ponderat q̃s donator tacuit: fs nõ q2 tacuisset si ignorauit vel nõ habuit debitũ tps ad agendũ: ⁊ p eãdẽ rõnes vr̃ q̃ heres dõatoris agere possit ꝓ tra dõatariũ sicut ĕt m fiki dicit gl. in. l. fideicommissum. C. de fideicõ. q̃ si legatari⁹ iniuriã intulit testatori: ⁊ ignorauit testator in vita ex hoc agere poterit heres: ⁊ facit q̃ no. glo. in. l. fo. rõẽ. C. de his q̃b. vt indig. ex q̃b⁹ gl. vr̃ inferẽdũ q̃ si dõatari⁹ car nalr cõmit ꝓcẽ dõatoris in vita sua eo ignorãte in vita suus hẽs agere poterit ad revocationẽ donationis: q2 ex q̃ ignorauit tacuisse non b2: De hoc legatũ. §. §. v. ⁊ infra tutela. §. vlti. ⁊ legatũ. §. §. vl. Que tñ de ingratitudine dicta sunt: limita in dõatiõe ꝓprie dicta vñ ob hãc cãm nõ revocat collatio bñficij ẽm Jo. an. ⁊ cõiter doct. q2 non est ꝓprie donatio: cũ teneat collator ex necessitate officij cõferre dõatio aũt mera liberalitate fiat filr nec donatio remuneratiua de q̃ in l. aĝli⁹ regul⁹. ff. e. nõ revocat obhanc cãm: q2 vt ibi d2 non est mera donatio nec ꝓprie donatio.

15 ¶ 15. q̃rit vtrũ revocari possit dõatio cõditionalis ⁊ modalis. i. certã sen mõ seu ob causas. * Et de cõditionali dico q̃ revocari nõ põt cõditiõe pendente: q2 ex futuro euẽtu pẽdet: ⁊ facit. l. potior. §. videam⁹. ff. q̃ po. in pig. habe. nec ĕt purificata cõdõne: q2 est vera ⁊ mera donatio: sed intellige quantũ ad vtrũq; si cesset ingratitudo ⁊ ofa alia cã sufficiens revocandi nec ĕt cõdõne deficiente q2: q̃ nõ est revocari nõ põt: vt de desponsa. impube. adoisoluẽdũ. vñ erit ꝑinde ac si nõ fuisset donatũ. * Quantus ad modalẽ dico colligẽdo ex not. per doc. in. c. vtrũ. de ꝓdi. appo. q̃ si modus non seruat distinguendũ est: q2 aut mod⁹ fuit principalis seu finalis causa cõtractus: ⁊ ita revocari potest ẽm Bar. in. l. ij. §. fi. ff. de dona. facit. l. cum leg. C. de pactis inter emp. ⁊ vendi. vbi revocatur contract⁹ notatus nõ impleto modo q̃s fuit principalis cã Zhendi: ⁊ sic intellige. l. ea conditione. C. de rescin. vẽ. aut non cã finalis donationis et sic non revocatur cessante modo: ⁊ facit. l. meuij. ff. de manumi. testa. vbi libertas legata tribus seruis sub hac conditione vt alterius vicibus luminaria accenderent super legatoris sepulchrum non revocatur quamuis non impleatur modus: q2 rerrus non considerauit modum vt cãm finalem dare libertatis: sed vt cãm impulsiuam: ⁊ si summus in dubio: ⁊ donatio est in piam cãm: fauore pie cause videbit cõtemplatiua pia causa. ꝓ causa finali: vt videt velle Barto. in. l. ea conditione. C. de rescin. ven. ⁊ in. l. si pecuniam. in fi. ff. de condi. ob causam. alias non.

¶ Decimo sexto queritur vtrum donatio ecclie 16
facte sub modo si ille non seruet revocari possit ⁊ qua auctoritate: ⁊ dico sequi ex dictis in fine. §. prioris. quod non nisi expressum fuerit q̃s revocari possit cessante modo: de condi. appo. verum. ⁊ ratio est q2 sic donatum videt ꝓ salute anime principaliter donatum: de resta. requisiti. ⁊ facit gl. in. l. si quis tirio. ff. de leg. ij. vnde modus appositus nõ videtur cã finalis sed impulsiua: qua cessante non cessat effect⁹: nisi sit expresse actus. Et ꝓ hoc facit. d. l. meuis. ⁊ ter. in. l. legatum. ff. de adm. re. ad ciui. per. lunctis his que not. ibi Bart. ⁊ in. l. legatum. ff. de ꝓfuffr. leg. ⁊ Bald. in. l. f. ff. de his que pene no. relin. ⁊ in. l. cum alienam. C. de lega. q2 in dictis legibus sc̃z legatum et legatũ reprobat q̃s si testator reliquit reipublice mille ad honorem suum: vt inde fierent annui iudi vel fabrice: q̃ iure impediente fieri nõ possunt illa pecunia conuertitur ad alium vsum que cedat in honorem testatoris: nec revocabitur legatum: quia ad honorem suum est causa finalis. et q2 modus est cõditio improprie: ideo quandoq; doctores idem dicunt de donatione ecclesie facta sub cõditione sc̃z improprie: nõ aũt sub conditione ꝓprie: q2 illa donationem suspendit: et ea non implera non valet: vt ꝓz in. o. c. verum. cum ibi no. Sed ⁊ quando expresse dictum est q̃ possit revocari si tñ prelatus solus sit qui modũ non seruat: non revocabitur ẽm Vincen. in. c. verum. de condi. app. q2 delictum prelati solus non nocet ecclesie regula delictum. lib. vi. ⁊ cõiter tenentur docto. in. c. breui. de iureiuran. secus si prelatus cum capitulo. Si tñ donatio esset sub conditione esset aliud: q2 si solus prelatus eam non seruat: donatio non tenet: q2 in acquirẽdis solus prelatus nocere potest ecclesie: non in acquisitis: vt not. glos. ⁊ docto. xvi. q. vi. §. fina. et Innoc. in. c. fraternitatem. de dona. * Qua vero autoritate revocetur ⁊ q̃s expresse dictus est q̃

possit reuocari. bal. in. c. verũ. de fo. cõpe. ⁊ in. illud. de presump. ꝛs q̃ ad revocationẽ snia nõ requirit: sed Inn. in. c. verũ. de cõ. ap. ⁊ hosti. ⁊ doan. ⁊ Lard. ibidẽ dicũt q̃ req̃rit. ange. ait i. l. pe. ff. de pac. ⁊ gl. in aut. de cetero non fiant conuiationes. §. i. ꝛs hoc scõm esse veri⁹: q2 nemo sibi ius dicit. xvi. q. vi. placuit. de preben. eum qui. li. vi. C. vñ vi. l. si q̃s in tantã. tñ etiã primũ verum est si dictũ est vt ꝓpria autoritate. vt tenet hos. in. d. ca. verũ. i. c. cũ dilecti. de dona. ⁊ cõiter doc. in. d. c. verũ. ⁊ Bar. in. l. creditores. in. vi. colum. C. de pig. ⁊ no. idem Barto. in. l. si. ff. vt in possess. leg. nisi essent sacra effecta. l. si quis curialis. C. de epis. ⁊ cleri. ℨ limita nisi esset de facto resistẽs q2 tunc pactum non valeret, vt dicit bar. in. d. l. creditores. q2 prestaret materiam veniendi ad
17 arma quod non licet.

¶ 17. q̃rit vtrũ donatio revocari possit ꝓpter donatis enormitatẽ siue ꝓpter inofficiositatem: puta cum pr̃ tantũ donat q̃ filio nõ manet hereditas ⁊ dico q̃ sic, xvij. q. ij. si q̃s irascit. circa q̃ tñ scien dũ est primo q̃ ẽm hos. in summa testamentum inofficiosum vel donatio inofficiosa d2 q̃s sunt ⁊ filij d2 pietas. ff. de obsequi. l. penul. inter patronum aũt ⁊ libertũ d2 obsequiũ. C. de ne. gest. offi. inter deũ ⁊ hoiem: religio inter hoies ⁊ homĩẽ stat in nose gñali. Sciẽdũ est scõo q̃ barr. in. l. si vt allegatis. C. de inof. do. sic distinguit. aut ẽm donatio est inofficiosa re ⁊ concilio: ⁊ tũc si est facta liberis revocat quaten⁹ est immodera te facta vsq; ad debitũ bonorũ subsidiũ. vt. l. si li quear. C. de inoffi. do. i. vsq; ad. legitimã q̃ debẽt aliter alĩs filijs nõ revocat nisi vsq; ad debitũ subsidiũ bonorũ. l. oĩmodo. C. de inoffi. te. si aũt nõ reliquit sic revocat in totũ. o. c. si quis irascitur. Aut donatio est inofficiosa re solũ: ⁊ sic revocatur solũ quaten⁹ est immoderate gestũ. Dicit ãr gl. in. l. si liqueat. C. de inoff. do. q̃ re ⁊ cõsilio intelligunt. i. euẽtu ⁊ fraude. nec fraus sufficeret nisi vt. o. c. si quis irascitur: vel q̃s in fraudẽ creditoris q̃ pr̃estaret. xi. q. iij. si pr̃ irat⁹ exheredat filium. Aliq tñ q̃ ad primũ dicũt q̃ non revocabit: si res nõ fuit magni pcij. q̃s vr̃ equũ. Q̃s aũt dictũ est de donatiõe fcã filio: ⁊ intellige q̃s ꝛs vt q2 emancipato vel filiofamilias ꝓpter merita.

¶ 19. q̃rit vtrũ donatio revocet ipso iure vel q̃re 19
la ꝓposita: ⁊ dicit bar. in. d. §. iperator. q̃s revocatio facta ex ꝑsumpta voluntate donatoris p. d. l. si vñ. fit ipso iure: adeo res potest vendicari ⁊ cõdici possessione ⁊ revocatiõe facta ipso iure ꝓpter nariu: ratẽ filiorũ. si incontinenti moriantur. nõ reconfirmatur donatio. vt dicit: q2 sicut actio semel extincta nõ resuscitat: ita nõ revalidatur semel extincta donatio: vt. l. meuij. §. duobus. ff. de leg. ij. ꝛs revocatio facta p. titulũ ℨ inof. dõatio. ñ fit nisi ꝓposita q̃rela: vt i. l. C. e. quã querelã filij⁹ agere pr̃ ĕr si pr̃ iurauit nõ ℨuenire donatiõi: fs bar. vbi. ẽ. q2 q̃s ℨc⁹ infirmat rõne alteri⁹: vt hec donatio fauore filiorũ nisi ꝑ iuramẽto ℨhĕtũ cõfirmat: q2 esset in alteri⁹ dispendiũ: vt extra de pactis: quis. ⁊ de iureiu. lib. vi. 20

¶ Vigesimo q̃rit an possit esse remediũ cõtra revocationẽ donationis ꝓ renunciationẽ. pactũ vel iuramẽtũ: ⁊ dico multa. * Primũ. Licet revocationi fiende per titulũ de inoffi. dona. ẽm bar. vbi. ẽ. renunciari nõ possit: q2 fit donatio fraudẽ filiorũ: revocationi tñ fiende p. d. l. si vñ. fecus. vt dono bona mea ⁊ volo q̃ ꝓpter superuenientes liberos nõ possit revocari donatio: quia revocatio facta per. d. l. fit ex ꝓsumpta voluntate donatis ꝓpter liberos. ⁊ c. vltimũ. xvij. q. iij. dicit de quodã qui filiũ nõ habebat: nec habere sperabat: vñ fi expresse voluit q̃ in casu existentium filiorũ nõ posset revocari locum non habebunt ille leges. * Scõm. Si in donatione fieret pactũ q̃ cã donator ꝓtertu cuiuscunq; ingratitudinis nõ revocaret: dicit ℨsten. lib. iij. ti. ix. tale pactũ nõ tenere tanq̃ naturali eõtari ℨnium sc̃z q̃ aliquis impune vitiũ ingratitudinis committat. C. de inuti. stipu. l. ex eo. sic etiã si q̃s impugnat eum a quo ꝛs bñficiũ p̃dit illud: extra

de postulā.c.vlt.sic ēt ꝑdic fiendū.dist. xcvj.si imperator.vel legatū.ff.de inoffi. testa.papinian⁹, §.meminisse.* Tertium si mulier donauit simpliciter ⁊ iurauit se nō reuocaturā donationē: ⁊ postea nascant filij: illud iuramētū nō impedier reuocationē fiendā.p.d.l.si vncl fm bar. vbi.§. ⁊ recuperū de scrō Bemi.⁊ Franci.de pisis q: reuocatio.d.l.sit ex presumptua uolūtate que est vt si de liberis cogitasset non donasset: ista aūt conditio ineſt iuramento.* Quartum. Donatio generaliter iuramento firmata propter dictas causas reuocabiſ fm do. Ant.ūn.d.c.fi.ex subsi-
21 stentia conditionis que est in iuramentum.

¶ 21.ḡrīḟ vtrū donatio remuneratiua possit reuocari ꝓpter causas q̄b⁹ reuocat donatio mera aut conditionalis vel modalis: ⁊ dico q̄ non: vt in.l.si pr̄.ff.de do.c.⁊ hoc tꝫ pa.in spe dic.c. fi. q: fm eū iura scripta de donatiōe loquētia nō hñt locum in hac donatione remuneratiua. Et si donatio sit facta ꝓsanguineo in dubio ꝑsumet fca rōne ꝓsanguinitatis ⁊ nō remunerationis tex. est in.l.tutor. §. qui a tutoribus. ff. de excu. tu.

22 ¶ 22.ḡrīḟ vtrū ad rē donatā.vtꝫ alienari possit res donata eccl'ie vel alteri cū pacto quod alienari non possit.⁊ dico fm do. Ant.in.d.c.verū.de cō.ap.q̄ aut tale pactū ponit post ℞tū donationis: ⁊ nō impedit alienationē: nec aliq̄d circa ℞ctum operaf.l.donatio pfecta.C.de donat.q̄ submō.vt aū ℞tū.i.ante traditionē tū post obligationē: ⁊ tūc fꝫ Lar.in.d.c.verū nihil operaf tale pactū: p gl.in.l.vnica.§.accedit.C.de rei vxo. Aut apponit tpe phēde obligatiōis. Et tūc aut reseruat sibi donator aliq̄s ius in re tradita ꝓ obligatione ⁊ ēt apponit phibitionē de alienatione: ⁊ tūc nō vꝫ alienatio.l.si creditor.§.fi.ff.ō di.pi.iuncta gl.ibidē fm Iſam pisanā q̄ hꝫ Iſam negatiuā.ſ.nullā vēditionē esse.aut nullū ius sibi reseruat ſꝫ alteri: ⁊ tūc fm do.an.cadē est rō vt mō valeat alienatio.aut nec sibi nec alteri reseruat ius in re donata: ⁊ tūc si alienatio sequatur vꝫ sed aget q̄ pactū apposuit ad estimationē l.ea lege.C.de pdi.ob cām.⁊.l.pe.⁊ ibi bart.ff.de pac.aut apponit phibitio de alia re nō alienanda: ⁊ nō valet tale pactū. ⁊ ita loquſt de.l.pe.nisi pactiscentis interſit de nō alienando: q: aget ad interesse: ita no.in.d.l.pe. Et hoc locū hꝫ in ꝑua rōne ſꝫ in ecclesia si alienaf ſp vr interesse dantis cū tali pacto de nō alienando: q̄si sit fauorabile alie dantis: nisi q̄si alienaret in casu necessitatis intellige q̄si aliter puideri nō ꝑt: q: si donator si nō valuisset: turpiter intellexisset: nec valuisset phibitio. xlvij. di. sicut hi. cū ibi no. in gl. dist. lxxxiij.c.ſ.vl'q̄si alienaret ob cās mag' piam fm d. Ant. vbi. §. ⁊ facit.c.ſꝫ de reg.c. puenit. el. ij. de ſureiur: ⁊ cap. aurum. xij. q. ij. C. de ſa. ſan. eccle. l. fancimus. Huis alij ℞ius teneāt ſꝫ hoc est verū: q: sic voluisse debuit donator. Et si dictū sit q̄d aliēari nō possit ⁊ si alienet liceat donator: ⁊ he redib⁹ fund̄ sibi ad se reuocare: cōiter tenēt iuriste q̄ alienari nō possit: ſꝫ Bar. bart. in q̄stib⁹ suis q.iij. tꝫ q̄ possit de equitate canonica ob pīā cās q̄s alia nō hꝫ q̄ cōmode possit alienare: ⁊ idē gl. in.c.impator leo. x.q.ij. est aūt notandū q̄ supra posita distinctio valet de oī ℞tu quo ab homie alienationis phibitio ponit. Sed si prohibitio sit a lege alienatio nulla est. l. quēadmodum. C. de agri. ⁊ censi. ⁊ co. ⁊ c. eccl'ia sancte marie. el. ſ. ⁊ ibi pa. vt li. penden. Si aūt talis phibitio ponit ab hoſe in viā testamēti vel vltime voluntatis: tūc dic vt in.l.filiuſka. §. diui. ff. de leg. ſ. q̄ sine cā non pōt. ⁊ pār op̄s q̄ cā exprimat ab ipso testatore. puta vt remaneat in familia ⁊ hmōi: vide ad propositum. ℞. alienatio. §. rrſ.

¶ 23.ḡrīḟ cui acq̄rat res donata ambaſiatorib⁹ vtrū ſcs eis vel dño. ⁊ dico fm Bart. in.l.ſi vero. 23
§. itē q̄cq̄d. solu. ma. ⁊ per Ly. in.l.ff. §. fed cuz in ſcīa. C. de fur. ⁊ per Buil. in.l. qui ꝓpio. §. pcurator. ff. de ꝑcu. ⁊ gl. vtrobiq̄ q̄ acq̄rit ambaſiatori si donaf ratiōe ꝑsone: facit. l. ſocius q̄. §. ſ. ff. de ſoc. vbi donatū ſocio occasione societatis cedit donatario nō ſocierati. ex quo donatū est ꝑsone nō societati. secꝰ si donaf rōne officij q: acquiritur dño. ff. de caſtrē. pecul. l. si forte. ⁊. l. miles. ia. ℞. Et pa. in.c. postulaſtis. de concel. ꝓbē. dicit q̄ in dubio debemus attendere q̄litatē doni. et si talis sit res q̄ potius credit donata dño quas ambaſiatori. vt puta leo ⁊ hmōi: tūc acquiritur dño: al's nō. Uel dici pōt q̄ ēt ad alias coniecturas recurrendum est puta an ꝓi⁹ esset nuncia ambaſiatoris vel nō. ſꝫ solū rōne officij vt in tuitu officij datū videaf. l. si forte. l. miles. ia. ℞. l. dotē. §. hereditatē. ff. de caſtren. pecu. ⁊ si oīb⁹ cōsideratis res est dubia. ꝑsumerem ꝑ dño si ambaſiator est bñ salariat⁹: alias ꝓ ambaſiatore.

¶ Kursus de donatione inter viuos secundo specialiter inter virum ⁊ vxorem: ⁊ quasdam alias personas.

Donatio rursus scō cōsiderari potest in specie: vt est inter virū ⁊ vxorē vel hmōi: ⁊ sic ei multa repugnant que nō repugnant donationi in genere sicut speciei animalis que est homo repugnat volare non autem animali in genere. Est autem donatio inter virum ⁊ vxorem fm Aso. in summa q̄ fit constante matrimonio.

¶ Primo igit quantum ad donationem inter virū ⁊ vxorē que est inter viuos ⁊ quandoq̄ est simplex: quandoq̄ ob causam. queritur vtrum valeat: ⁊ dico q̄ non si est donatio simplex. sed est fm leges phibita ne mutuo amore inuicem 1. q.

ſpoliarenf donationib⁹ non tēperātes. ⁊ ꝓpter alia multa. vñ non vꝫ etiaꝫ si fiat ꝑ interpositam ꝑsonā. ff. e. l. si sponsus. nec vꝫ inter eos remissio debiti aut assignatio debitoris: vt ꝑatur in.d. l. si sponsus. q: omnia hñt rōnem donationis. Et si mrimonū non remisit/ſꝫ donatio ipso iure valuerit: tū poterit renocari. C. e. l. si ex voluntate. q̄ intellige si ignorabat: si vero vterq̄ sciebat impedimentū ⁊ mrimonū nō tenere repetet fiscus ff. e. l. cū hmc. §. vlt. ⁊ si non repetit tenere potest bona cōscia ſꝫ de bono cōſilio deberet dare pauperib⁹. Sed intellige q̄ nō vꝫ donatio inter virū ⁊ vxorē. ꝓ̄o est ter. in. l. ſ. ff. e. si alter ditior alter pauper fit vt in. c. donatio. extra eo. intellige ēt cōo in donatione pura ⁊ simplici. i. q̄ nulla rōne cogente fit: sed sola liberalitate/non aūt si sit ob cām honestā ⁊ licitam. vt. ſ. §. iij. nec sil'r si sit re-
'No- muneratiua: q: non ꝓhibef vt m. l. q̄ō aūt. §. si
tabi- vir. ff. e. vbi ꝑtꝫ q̄ō si vir donat vnaꝫ rem vxori ⁊
le. vxor aliam vir o: fit hincinde compēsatio ꝓpter quod notabiliter dicit Bar. in. l. si diuortio. ff. de verb. obli. ⁊ est gl. in. l. si volūtate. C. de do. quod plebei⁹ pōt cōstituere dotem nobili cui nubere vult aio donandi: ſꝫ pferatur ī tps mrimonij: q: est remuneratiua ⁊ non mera: q: nobilis vī nubendo plebeio cōferre illi mun⁹ quoddā. facit. l. aquilius. ff. de do. ' ꝓ maiori tū notitia sic oī erat ꝑhendū tunc distingue: q: aut nuptie sequebanf ⁊ ſꝫ donatio/ersam si alter inde ditior alter pauper fit: vñ tꝫ donatio inter sponsum ⁊ sponsam de futuro: fm glo. ūn. d. cap. donatio. etiam si post ꝑhāt mrimonū eadem die. ff. e. l inter eos. ⁊ etiā si sponsa deducta fuit in domū sponsi q̄ pp etatē non poterat esse vxor: q̄ limitat ꝑhost. nisi fit pruna pupertati: ff. e. l. inter eos. Aut nuptie non sequebanf ⁊ iterū distingue/q: si non remā ipse ex parte donatoris q̄n mrimonium sequeret: nondū dedit totum retinebit. C. de do. pp nup. l. cū veterum. si vero stetit ex pte donatoris distingue: q: aut sponsa donauit sponso. ⁊ sic renocat tota donatio siue interuenerit osculuz siue non. C. eo. si a sponso. aut spōſus donauit sponse ⁊ dis-
stingue: q: si osculum nō iteruenit renocat tota. ſꝫ essi donatio illa fiat simpler: ineſt tū conditio tacita. l. si mrimonū sequatur si autem interuenit osculū renocaf medietas solum. vt in. d. l. si a sponso. cū ibi notatis. Si vero donatio facta est post matrimonium cōtractum distingue: q: aut dans fit q̄dē pauper. sed tū recipiens non fit ditior: vt si vir inde emat vineuenta vxori. ff. eo. l. q̄ō aūt. vel mulier exponat in conuiuio vel ꝑ cognato sportulas. i. vectigalia soluat quāuis ipsa mutuo fuisset acceptura lege si mulier. ff. eo. aut al's inutil' distrahat: ⁊ tunc nō renocaf. ff. eo. l. si spōſus. §. penu. ⁊. §. fi. ⁊. l. q̄ō aūt. §. ſ. co. ti. ⁊ idem dicit ibost. sivir soluat vectigal ꝑ vxore: quia nō donat q̄ in necessarijs oneribus succurrit. vt l. l. ex āno. ff. de do. ſter vi. ⁊ vxo. vl'si alteruter locū dederit cā sepulture: q: licet donator fiat pauper rio: recipiens tū ꝑaliter nō fit ditior: ⁊ ⁊ idem fꝫ eundem si vir donet vxori ad oblationem faciendā vel ad alias pias causas eadem rōne. Mereo aūt vxoris vel mariti si inutiliter expēderet nō ꝓpter hoc minus tenef. vt in. l. q̄ō de bonis. ff. ad. l. fal. q: satis est q̄ donatari⁹ ē effectus locupletior: vt no. Paſi. in. c. donatio. eo. ti. Aut dans nō fit pauperior: ⁊ recipiens fit ditior: ⁊ tunc ēt donatio tꝫ. ⁊ gl. in. c. fi. extra eo. exēplica vt si marit⁹ sit ſtitutus heres ⁊ repudiet hereditatē donatiōis cā vt deferaf vxori sibi ſubstitute: ⁊ idē si repudiat legatū: vt remaneat penes vxorē onerata ꝑ legato ꝓstando: vel si rogatus esset restituere hereditatē vxori nec detrahat quarta cās donationis: q: tūc donatio tenet. d. l. si ſponsus. vbi text. neq; essi pauperior fit qui nō acq̄rit sed qui ō pr̄imonio suo depoſuit: aut si donauit vxori rem aliena bona fide. ff. e. l. ſꝫ ⁊ si cōstāte. intelige in casu quo restituere nō tenebaf: puta de licentia domini dantis donādi liberā facultatem: Aut dans fit pauperior ⁊ recipiens ditior: ⁊ tunc nō vꝫ. extra eo. c. fi. in text. ⁊ in gl. q̄ō limita ꝓmo in donatione mera nō in remuneratiua vt dictū est scō extra casus dicendos. ſ. §. iij. Et q̄ō dictū est de. donationibus ꝓhibitis: idem intellige de vēditionib⁹ simulat⁹: ꝑ q̄ vide gl. singular ē in c. ḡto de ꝑui. dicēte ḡdruplicit fieri legi fraudē.

¶ Scō ḡrīḟ q̄d si alicui moꝛtio cā viro donare volenti: vir mādet q̄ doneꝛ vxori. ⁊ dico non valere donationē: q: vī ac si donaret. l. idemq;. ff. e. secus si volenti legare mihi mando q̄ leget mee vxori. ff. eo. l. ſꝫ si vir. §. q̄ō legatur⁹. Et rō diuersitatis est: q: in donatione cā moꝛtis etiā sine traditione ꝺñij trāsferf renocabiliter tū. l. ij. ff. eo. secus in legato q̄ō cedit solū a tpe moꝛtis: vt. l. a titio. cū. ſi. ff. de fur. Unde in primo casu viro q̄to ꝺñio non pōt: ſꝫ in ſcō sic/quia non acquirit nisi moꝛte secuta. Hoc tū limita verum quādoiā donauerat cā moꝛtis: q̄si aūt solū disposuerat donare valebit si mutato proposito ad instāriā viri donaret vxori: q: sic cessat rō diuersitatis in legato. Sed ℞ vī q̄ teneat etiā si iā erat facta donatio per dicta in. §. ꝓmo. q: qui nō acquirit nō fit pauperior/vt repudians hereditatē aut legatū. sed dico nō esse sil'e q: illa intelligūtur viuente testatore: q̄si adhuc nō erat ius acquisitum.

¶ Tertio ḡrīḟ vtrum donatio inter vir. ⁊ vxo. fit vniuersaliter prohibita aut cerre valeat in aliquo casu ⁊ dico q̄ valet in casibus. viij. in q̄bus 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

illa prohibitio fallit. * Primo si imperator donet auguste vl'eȝ.C.e.l.per.Xcrus essi impialis obtinet ⁊ vicez legio. * Scdo si dans dat pecuniam ad pfectionē edifi succēsarum.ff.e.l.cȳ si vir. * Tertio qñ ex donatione donans non fit pauperior ⁊ȝ ditior fiat alter vt dictum ē.§.§.ſ. * Quarto qñ recipiēs nō fit ditior ⁊ȝ donās fiat pauperior vt etiā ibi dicti est. * Quinto qñ donat in tempus finiti mōimonȳ: vt.ſ. tunc res fiat mariti vel vxoris cum mors fuerit subsecuta. sed interim.ff.e. * Sexto qñ donat cā mortis: cuiuscunq; speciei sit ista donatio causa mortis vt in.d.l.ȝ interim ff.e. nisi ita fiat cȳ nullo mō revocēt q; non valeret sm glo.in.d.l.ȝ interum. * Septimo qñ vxor donat viro cā honoris vel dignitatis adipiscende.ff.e.l.cȳ adipiscēde. * Octauo si marit⁹ constāte mōimonio remittat vxori promissam dotem i toto vel in parte: vt est gl.sing.⁊ ibi Lyn.⁊ Bald. in.l.ſi constante.C.de dona.ante nup. remissio ät debiti alterius non valet: sicut nec assignatio debitoris/vt dictum est.ē.§.§.ſ. * Nono adde secundum ipostl. si vir donauit vxori annuū vel menstruum ad substentationē sui ⁊ suoꝝ vsq; ad vires dotis/sd ē fructꝰ dotis/nā quod vltra datur revocatur.et idem tenet gl.in.d.l.ex annuo.

4 ¶ Quarto ꝯrīr qūo cōfirmet ⁊ validet donatio inter cōiuges inualida. Et dico cȳ duob⁹ modis. * Primo iuramēto intercedente de nō cōtrauenīdo ⁊ȝ Bar.in.l.ſ.ff.e. dicat qđ non firmatur iuramento/q; innitarent ad delinquēdum cū remittit se ad no.per eum in.l.ſi ḡs pro eodez.ff.de fideiuſ. vbi cōcludit qđ talis donatio valet et idē tenet in.l.seius ⁊ augerius.ff.ad.l.fal.⁊ idē Bul. de cung.vt recitat barto.in.d.l.seius. hac ratiōe q; dictum in fauorem religionis vȝ vt.l.cū hic.§. circa.ff.eo. iuxm autē est religio magna. idemq; tȝ Jo.de lig.⁊ pañ.in.c.fi.eo.ti. Et iō bona cautela est si voluunt donationem valere vt iurent non ꝛuenire. Nec obstat si dicat pdo qđ iuramētum cōtra bonos mores nō vȝ vt i reg.non est de reg. iur.li.vſ. q; dico verum esse si est ꝑ bonos mores naturales non si ꝑ ciuiles. Nec si dicatur scdo qđ iuramentū ꝑ legē interpositū est nullum. vt in.l. non oubiū.§.de legi. q; dicit pañ.in.c.cū contingat.de iureiur. qđ lex qñq; aliqđ phibet propter bonos mores conseruādos nō ꝙdem ciuiles qui sunt variabiles sed naturales: ⁊ iuramentum in ꝑiū nihil valet/vt in.d.leg.non est: qñq; vero lex fundat super bono publico pncipaliter et nō valet iuramentū/q; pactū ⁊ iuramētū priuatoꝝ remittere nō pōt publicū ius qñq; ȳo nec super bōis naturalibus fundatur/nec sup publica vtilitate pncipaliter: ⁊ȝ in odiū aliquoꝝ: ⁊ tunc cuꝫ nulla reperiat turpitudo in iurante: ita qđ pōt dūtaxat cū dispendio rerū rgaliū iuramentū ad implere: contra legē obligat iuratū: ⁊ qñq; pēs ler est fundata super fauore puati pncipal'r/ȝ in pſequētiā ⁊ secūdario sup publico: vt in.d.c.cum contingat.in.c.ij.de pac.ii.vſ.⁊ tunc iuramentus in ꝑiū obligat iurātē: ⁊ nō est: q; vbi ler non est fundata super fauorē publicū nec iuramētū obtinet in se aliquā turpitudinē ex pte iurātis vl'ex parte materie nō potest ipedire q; minus ḡs obligef deo. Scdo cōfirmatur morte donātis ⁊ nō revocantis tacite vel exꝑsse. vt l.l.ſ.⁊.ij.C.de.ti.⁊ d.c.donatio. qđ limita verū p:o si nō ē vltra ḡntos solidos siue aureos: qđ si eēt facta vltra eos ⁊ sine insinuatione nō ꝑfirmat morte donātis nisi exꝑsse tūc approbaverit. qui casu valebit vt legatum qđ insinuatione nō indiget. alias nō sm glo.⁊ Jo.an.in.d.c.donatio. scdo si nō fuit facta simplici promissione: q; si non valeret. l.papinianus.ff.e.⁊ ibi bar. dicit verū nisi interuenisset traditio vera vel ficta. puta q; confitef se habuisse qđ est loco traditionis: q; sic ꝑfirmaretur l.qđ suo.⁊ ibi glo.C.de dona.cau. nō mi. requirit ergo traditio in vita donātis vt donatio morte cōfirmet: vt.ſ.pactū.§.xiij. Nec intelligas istam cōfirmationē fieri morte naturali tm: ⁊ȝ fit etiā morte ciuili/distinguēdo tm q; ex illa ḡs liberatur ⁊ pdit ⁊ efficit hoīs seruus perimit donatio vt.l.cū hic ſtat⁹.§.ſi donator.ff.e. Ex illa ȳo qua efficit seruus pene mortis cōfirmat. vt.C.e.ti.l. res vxoris.ū hec ēt si euaserint post sniam latas in ꝑsentes/⁊ iō diuersitatis sm glo.in.d.l.res. q; vbi quis efficit seruus hoīs est oīo q; pōt revocare: ⁊ȝ nō vbi efficit seruꝰ pene ḡtis ex delicto nō ȝ ḡs damnari vt sit seruꝰ. aut. sed hodie. C.e. Ex alia autez ciuili morte ex qua matrimonium nō disoluitur vt est deportatio ⁊ hmōi non ꝑfirmatur donatio sed pendet vsq; ad mortem naturalē/⁊ si nō revocauerit donator tunc cōfirmat. d.l.res. Ex alia aūt ciuili morte que est per professiōē in religiōe an ꝑfirmet donatio sunt opiniones. Una. enī in.d.c donatio. tenet quod non ⁊ȝ Jo.an.⁊ car. tenēt qđ ficte quia talis mortꝰ cēsetur.l.fin.§.de pig.⁊ cle ⁊.xvſ.q.ſ. placuit el.q. Sed dic opi. Jo.an. esse veram cum duplici limitatione/ primo in matrimonio non consummato secus in consummato: quod ptz per.d.l.res. q; talē requirit mortem qua matrimonium dissoluatur qđ nō est in religionis ingressu quo ad cēsummatum nisi quo ad exercitium: scdo in religiōe q; nihil hz i ꝓpio seu particulari nec in cōi cuiusmodi est oīs religio vere mendicantium: q; pater ex dicto Bart. in simili qui aut. si qua mulier. C. de sacrosan. eccle. et in.l.sed si mors. ff.de do. inter. vir.⁊ vxo. concludit quod quando ista mors ciuilis que professione inducitur habet eo no quo ad bona eundem effectum quē ȝ naturalis vt puta si quis ingrediat religionē fratrum minoꝝ q; aliqđ hȳe nō pōt: nec in proprio nec in cōi: tunc heres hȝ oia incontinenti: qđ ȳo nō hȝ oino esi dē effectum: q; talē in cōi pōt bona retinere tūc heres istituꝰ ȝ oꝝ expectare mortē nālē: ⁊ interim est in pendenti: poterit essi aſi mori heres ꝙ testō: arg.ad hoc.d.l.res. hec ex illo. Nec obstat solū de ordine minoꝝ facit mentionē: vt tunc q; ibi notat fuerat ei⁹ institutio: q; nō ꝑ est in aliq; nec in proprio nec in cōi aliqua immobilia possidēti⁹ ⁊ per dicta iura Barto. inferē ad qōnem an religiosus professus mutare possit testamentū ante pfessionē factū: de q; infra testm.

5 ¶ Sꝝrīr quātū ad hāc donationē de vestibus et exennijs dotis vxori an valeat donatio ⁊ an sint eius vel heredis istituti a marito: ⁊ dico ſz Bar. in.l.in vis.ff.so.ma. qđ vestes quotidie a marito vxori tradite statim efficiuntur vxoris. l. ex annuo.ff.de do.inter vi.⁊ vxo.⁊ sic sine dubio pertinēt ad heredes mulieris: pcipue aūt non efficiuntur mulieris: nec vir dare vl' alio donandi sed pp seipm facit vt sua vxori donatio: ſcdat: vt.l. moris sue cā. in pzin.ff.eo.⁊ hoc dicit gl.l.l.ſi vsufructuo.ff.ad.l.fal.⁊ vl' velle lex quod talia non sint vxoris: misi exꝑsse legarenī: vt.l.ornamentoꝝ. de aur.⁊ ar.ic.⁊.l. hoc legatū. cū.l.ſeq. de le.iij. Et idē Bar.in.l.ſ.ff.de col.§. nec castrēse. querēs an hmōi vestes sint ꝓrende: pcludit qđ aut loquimur de vestib⁹ vilib⁹ ⁊ aliis illi osie necessariis ad vsum quotidianū ⁊ ille nō sunt cōferende sed sunt ppie illi⁹ mulieris ⁊ ab initio tenuit donatio: iter socerū ⁊ nurū: vt in.d.l. ex annuo. ſi vero loquimur de vestimētis ⁊ aliis ornamētis ꝓcionis ⁊ festiuis: tūc illa ḡua sunt venisit ad diuisionē: vt.d.l. mortis. nec pōt dici qđ morte soceri facta donatio ꝑfirmata sit: q; dicte res nō fuerunt donate sed tradite ad vsum vt i.d.l. nō mortis. in fi. Et iō putat qđ ȝ ex vsu ḡſi loquendi qñ maritus spōſat vxorē ⁊ mittit sibi coronā cū bursa. ⁊ dicit talis donat vxori coronā: nō tū ꝓpzie est donatio: sed magis ad vsum dare. d.l. mortis. Ue stes aūt lugubres. Aug. i.l.ſi ex re obſi. ff. de stipulatione seruoꝝ. determinet foꝛe mulieris ꝑ glo. viri vl'ipſi⁹? vxoris: an sint ei⁹. Bar. i.l.ȝ si plurata a consanguineis ex pte viri dona illa fuerūt facta contemplatione viri vñ videnē de bonis viri. eē ꝓfecta: vt in.d.§. in arrogato. dñi dicit amicus vel cognatus videnē essi magis facta eē marito quā vxoris ȝ in exēnijs factis a ꝓsanguineis vxoris vl' qđ vxoris cōtemplatione facta sint ⁊ ita dicit Bar. se de facto consuluisse.

6 ¶ Sꝝrīr qūo revocef donatio iter virū ⁊ vxorē: ⁊ dico qđ multis modis. * Primo per pniam siue sit

donatio sit exꝑsse revocata: in q; dz attendi vltima voluntas.ff.e.l.cū hic ſtat⁹.§.ſ. * Scdo p tacitā revocationē puta si res donata per donatorez alienef. C.e.l.ſi marit⁹.⁊.d.l.cū hic ſtat⁹.§. ſi marit⁹. vbi pz qđ nō solū alienādo vl' tacite revocare donationē: sed ēt obligādo pignori: nisi exꝑsse aliud ostēdat. * Tertio si pri⁹ morit donatari⁹. i. q; redono accepit: ex eo.c.fin.⁊ si moriant simul puta naufragio vel ruina tȝ dōatio. d.l.ſi ambo. vñ tūc succedit heres dōatarij: ⁊ idē dr esse ȝ so si ſil'r capiant ab hostib⁹? ⁊ null⁹ eoꝝ reuertat: ⁊ videntur ſil'r decessisse: si aūt vn⁹ redierit is videf supuixisse qđ alter remanet. d.§.si ambo. Quarto si fiat diuortiū ex oſſiplicētia. d.l.cū hic ſtat⁹. misi ex ꝓsse voluerit donationē valere. ff.e.l.ſi iterū. sec⁹ aūt si fieret diuortiū cū bona gr'a: puta cā religionis ītē sec⁹ si postea iuortiū mōimonij ītaureſ: vt ibi * .§. cū socer nūciū diuortij mittit nurui cui dōauerat: vt.d.l.cum hic.§.ſi socer. ⁊ predicta nō solū obtinēt inter virū ⁊ vxorē. ſz et iter socerū ⁊ nurū vel generū ⁊ iter ꝓceros ḡ copulatos matrimonio hȳi in sua ptāte: vt.l.l.cū hic.§.ofo. ⁊ inter ꝑentes ⁊ filiū nō emācipatū: sm gl.i.o.c.donatio. * Et vt pleni⁹ hēaē predictoꝝ noritia videnda est gl.in.l.ij.§.i eiusdē. ff.e. quā sequitf ipostl dicēs qđ trib⁹ modis ḡs aliū p ptātē ꝓtingit: vel q; ego sum in potestate tua vl' q; tu es in mea vl' q; ego ⁊ tu sum⁹ i ptāte eiusdē. Si ergo aliquo istoꝝ modoꝝ alicui⁹ maritum ꝓtingo ei cuius maritū ꝓtingo dōare nō possum: ridē ē ex pteximis q; ea aliq; istoꝝ modoꝝ ꝓtingit marito ei⁹ dōare nō pōt: nullo ȳo istoꝝ modoꝝ interueniēte dōatio nō impedit: vt i socru ⁊ nuru. Et apdit quartum modum dicens. Item alij qui coniuges per ptātē cōtingunt vt sunt duo confoederi.

7 ¶ 7.ꝝrīr quātū ad donationē inter patrem ⁊ filium vtrum valeat: ⁊ dico qđ nec pr filie vt existenti in ei⁹ potestate donare pōt nec ecōuerso quia pater ⁊ filius sunt quasi vna ꝓsona. C. de impu.⁊ alijs subſti.l.vlti.⁊ sm Azo.in sum. omnia. dicta de donatione inter virum ⁊ vxorez oꝛcuntur de donatione inter parentes ⁊ liberos iō qđ donatio nulla est nisi in casibus in quib⁹ hec donatio venet. * Primo in dote ⁊ donatione ꝓpter nuptias. l. pomponi⁹ philadelphus. ff. fami. herci. ⁊ ff. de collā. bono. ⁊ de collā. do. per totum ḡ equis passibus ambulant: vt.l.fina. de donā. ante nup. * Scdo cū donat filiofamilias eunti in castra mobilia. C. fami. hercif. l.iij. * Sunt et alij casus in quibus donatio valet inter patrem ⁊ filiū: ⁊ in ꝙb⁹ non acquirit patri vſusfructus vt no. glo. in aut. idem est. C. de bo. que libe. ⁊ glo. in aut. vt liceat matri colla: vij. * Primo qñ sub hac conditione relinquitur vel datur a parente scz nuo vel ꝓnepoti aut ab extraneo ne patri ꝓ

ueniat vsufructus. d. auk. vt liceat. in pncipio.
* Scõo si pr̃ permittat filio vsumfructũ quez hz
in reb⁹ illi⁹ aduẽtiũs: vt. l. cum op3. §. sinaũt. C.
de bo. qlib. * Tertio in hereditate fratris vel so-
rozis in q̃ cũ pr̃e admittit: vt in auk. de here: ab
intest. §. si vero. col. ix. qõ aliq̃ itelligũt qñ filius
decedit ad cui⁹ successionẽ vocãt pr̃ & fratres vt
in auk. cessante. C. de le. her. q̃ casu pr̃ nõ hz vsum
fructũ in parte filiozũ secũ diuidẽtiũ: sz in bonis
aliꝰ cozũ sic. Ubi ẽt nota ꝑm Frãc. de are. in pñ.
cl. sz. qõ iure cõi qñ frater moꝛiẽs abstrectaro pr̃e
superstite: & sozoze: sozoꝛ vna cũ pr̃e succedit fra
ter i virile. i. eq̃liter: vt in auk. defuncto. C. ad ter
tu. nisi aliq̃ rõ ꝓticularis excludat pr̃ez a sua poꝛ
tione. * Quarto in hereditate quã filiꝰ adit pr̃e
nolẽte. vt in. l. fi. §. sinaũt. C. de bo. q̃ li. * Quinto
qñ filio legat̃ seruꝰ vt eũ manumittat. vt in. d. l.
fi. §. si. * Sexto in rebus obueniẽtibus: filio: qñ
parẽtes soluũt mr̃imoniũ sine cã rõnabiliter vt in
auk. vt nulli in. §. q: ño. * Septimo si filio lega
tur vsufructꝰ tm̃ã seruitus seruitutis esse nõ põt
ff. de vsufru. leg. l. s. * Octauo si imperatoꝛ dona
uit filiofamilias. vt. l. cũ multa. C. de bo. que lib.
* Nono cũ filiosa. eũti in castra pr̃ donat mobi-
lia. vt octm̃ est. * Decimo in q̃si castrensi: vt in. l.
cũ op3. §. exceptis. C. de bo. q̃li. * Undecimo si pr̃
donet filio ob alimẽta fs̃ilo. * Duodecimo addit
bar. i. l. 3. ff. re. amo. p. gloss. ibi qñ filiussa. recipit
dotẽ pr̃e nõ ꝓsentiẽte nec se obligante: q: patri
nec vsufru. nec aliud acq̃rit. * 13. adde q̃d vz dona
tio qñ donatur ꝓpter bñ merito hz eundẽ bar.
in. l. j. §. nec castrẽse. ff. de colla. & in. l. si donatio-
ne. C. de col. & in. l. frater a fratre. ff. de condi. ide.
vbi distinguit qõ si donat simplr meritis nõ ꝑce
dẽtib⁹ donatio nõ vz nisi moꝛte confirmet: sz si
ꝑcesserit bñmerita talia ꝓpter que cuilibet ex
traneo ad idẽ teneret donatio vsz: & res donata
efficit peculij aduẽtitij: q: vr̃ filiꝰ q̃sisse ex ope
ribus: & laboꝛibus suis. & sic est aduentium. l. cũ
oꝑtet. C. de bo. que li. §. s. nec sufficit dicere in
instrumento quod hoc fecit ꝓpter merita nisi
illa pbarent: vt. l. si forte. ff. de ca. pec. Et ꝓ hoc
dicit Bart. ibi qõ si qs alicui ꝓ meritis & seruiti⁹ donauit: si poterat libere donare nullis me-
ritis ꝑcedẽtib⁹: tũc ista ỹba enũciatiua ꝓbationẽ inducũt iter eas dẽ ꝓsonas: sz si merita necessa-
ꝛio req̃rant: & alias locum non posset: illa ỹba
non pbarẽt merita ꝑcessisse: vt. d. l. si forte. & no.
in. d. l. si donatione. Et si patre donante dubitet
an donet vt filio vel vt benemerito glo. in. d. l.
si donatione. vt refert ibi Bar. dicit qõ si ꝑcesse-
rit ẽ merita nõ erit donatio simpler: sed ob meri
ta si vero nõ ꝑcesserit: videt donatio simpler: & ẽt
si paterdicat i instrumẽto: dono tibi vt extraneo
ꝓpter merita: q: talis confessio fidem non facit.

* Decimoquarto adde q̃d filiꝰ est emancipatus
de resti. in in. constituꝭ. & si fiat donatio in ipso
actu emãcipationis in ꝑmiũ emancipationis.
dicit bar. in. l. vt liberis. C. de colla. & i. l. j. §. nec
castrense. ff. de colla. q̃ non est donatio ob cãz: cũ
magis filiꝰ deberet donare pr̃i eũ a patria ptãte
liberãti sz est donatio simplex: ex sola liberalita
te. l. cũ op3. §. cum aũt. C. de bo. q̃ li. vñ tanq̃ sim
plex donatio venit cõferenda. si aũt facta fuit fi-
lio existente in pr̃is ptãte emancipatione quale
scit nisi fuerit reuocata: vt in. l. siue. C. de donat.
¶ Octauo q̃rit q̃o reuocet donatio facta filio §. q̃d
emãcipato siue alicui de liberis nõ existẽtibus.
in ptãte donatoꝛis: & dico q̃ ꝓpter multas cãs.
* Primo si donatarius atroces iniurias intulit
donatoꝛi. * Scõo si in eum impias manꝰ iecit.
* Tertio si graue dãnũ rerum intulit. * Quarto
si vite periculũ illi inferre ẽptauit. * Quinto si
cõditionẽ appositam nõ impleuit. * Sexto si ne-
glexerit alere donatoꝛẽ inopẽ: quoꝝm oẽm de-
clarationem vide. ẽ. donatio. s. §. xij.
¶ 9. q̃rit vtrũ ad donationẽ inter alias ꝓonas 9
q̃s ꝓhibeat alicui dare ꝓpter dispositionem seu
cõditionẽ donatarij: & dico q̃ donare põt quilꝫ
cuilibet nisi lege ꝓhibeat ꝑm host. sz petante le-
ge donare nõ ꝑt ꝓio miles meretrici vel cõcubi
ne. C. de do. inter vi. & vxo. l. ij. & p gl. & docto. in. l.
miles ita beredẽ. §. mulier. ff. de resta. mili. & hoc
q̃dẽ q̃rit est ex ꝑte militis ꝑm oẽs hz locũ in ño
& ꝓpio milite. i. armate militie. q̃. s. ope militat
& si l'r in clerico ꝑm ri. mal. vt in. d. §. mulier. q: si
cut nõ ꝑt miles secularis ita nec miles celestis
militie. & doctoꝛẽ & aduocato qui dicuntur mi-
lites p notata in. l. miles. ff. de sen. & re iu. nõ aũt
hz locũ sz ex. i. d. l. h. in milite dignitatis. q̃ iurni
militat: & nõ est miles ope: nec sil'r hz locũ ꝓuta
to donante vel legãte aliq̃d cõcubine vl' alteri de
quo est suspicio: q: ꝑm gl. in. d. §. mulier valet vt.
l. donationes in concubinã. ff. de do. ĩmo. in. lega
to est expssum in. l. q̃ cõcubinã. de le. iij. & in. l.
item legato. C. de do. vt infra eo. §. in scõo casu.
Ex ꝑte vero mulieris hz locũ l pcubina sz Bar.
vt no. in. l. affectionis. ff. de do. & in hoc oẽs doct.
cõsentiunt sicut & in meretrice: sil'r hz locum ꝑm
bar. in. d. §. mulier. in muliere de qua est suspicio
turpis: & idẽ habet in. l. mulierẽ. ff. de his qui. vt
indig. Non autem hz locum in ea quam quis rs
tanq̃ vxoꝛẽ quam tũ habere non potest ratione
cõsanguinitatis vel alia cã: de qua Barto. in. d. §.
mulier distinguit in simul: quia si mulier igno-
rat matrimonium non consistere sed illud vale-
re credit: legatum valet: vt. ff. de leg. s. l. fi. & idem
dic de donatione eo casu quo fieri potest interri
tum ex prozem: quia non videtur ratio efficax
in oppositum causans dissi militudinem. qui

vero sciebat mr̃imoniũ non ꝓsistere etiã legatũ
in psonã ei⁹ ꝓsistere nõ põt: vt. l. vxoꝛi maritus.
ff. vlufr. leg. Si ño dubitatur vtrum sciuerit vel
ne: ut diebus presumit ignorantia: vt in. d. l. fin.
* Scõo nõ põt donare gñal'r aliꝰ ꝓo cã illicita: puta mulieri ꝑ meretricio: ꝓo quo aduerte
qõ ꝓmissio vel donatio facta meretrici publi-
ce vz ꝑm bar. to. bal. & an. post Li. in. l. affectionis.
ff. de do. & in. l. q̃. C. de condi. ob tur. can. qui & re-
ꝓbant gl. in. d. l. affectionis dicẽtem qõ vz q̃ ad
exceptionẽ non quo ad actionez: ꝓo meretricio
aũt facto cum nupta. vidua aut ꝙgine qõ iure ci
uili punit. non vz ꝓmissio: sz donatione facta po
tiꝰ est q̃ dicto possideris nisi sit miles vt victũ ẽ
§. verũ rõ fiscus auferre posset a muliere. vt no.
in. l. q̃. ff. de condi. ob tur. cau. & in ter. l. lucius. in
fi. ff. de iur. fis. Et ista est vera opinio licet aliqui
teneãt indistincte qõ nõ vz. Sed istã opinionem
intelligo qõ vz donatio vel ꝓmissio facta secu
to tpe gr̃a cui⁹ fit: alioq̃n aliꝰ sequat op⁹ locuz
hz illud: in male ꝓmissis rescinde fidẽ. de reg.
iur. in. vj. alia ño quam etiam sequit Archi. alle
gans. ca. q̃ venatoꝛib⁹. ol. lxxxvj. est vera gr̃ii ad
hoc qõ sic dans vel ꝓmittens sp peccat: nec ex
eo qõ dat sz ex cã odi. Et idem dic de donatione
facta p quocunq̃ qõ iure punit: & sic intellige. d.
l affectionis. * Tertio nõ põt donare aliꝰ iudi-
ci seu ꝑsidi aut alijs officialib⁹ q̃bus est salariũ
cõstitutũ siue post depositũ offm̃ sine añ: p aliq̃
bñficio ꝓstito tpe administrationis: q: ram do
nãs q̃ cui donat cõuict⁹ pena quadrupli plectit
vt in. l. fin. §. ad. l. iul. repe. qõ gl. re z intelligit qñ
occulte dat: secus si palã pp. l. j. ff. de poli. q̃ est. ẽ.
Facit p ea tex. in. l. barbarius. ff. de of. ꝑse. Judi
ces autez oe legati eccl̃iastici nihil põt recipere:
nec eis põt donari nisi foliũ esculentũ & poculen-
tũ qõ paucis diebꝰ cõsumi possit. & mera libera-
litate donatiꝰ: & idẽ dic de conseruatoꝛe. vt in. ca.
fi. de offi. dele. lib. vj. & idem de iudice sckari: de q̃
possunt visitari visitatoꝛibus vt. ĩ. visitatio. §. v.

¶ Rursus de donatione. iij. inter viuos spe
cialiter quãdo est ante vel post nuptias.

Donatio tertio añ nuptias vel ꝓpter
nuptias olim dicebatur añ nuptias et
secũdum Bzo. in sum. est quã spõsus vel
aliquis nomine eius facit sponse vel
alteri nomine sponse sez in recõpensatione reci
piende dotis: imo fieri põt etiã siue dotem acci-
piat siue non: vt ꝓz in. ca. nup. de do. inter vir. et
vxo. & erat donatio ob cãm et non simpler. C. e. l.
fi. et hoc q: sicut sine mr̃imonio dos est nulla:
ita & hec donatio. vñ. vocatur antifernatio ãsi Zzia
donatio. ab anti. quod est ẽ et ferna donatio. vt
ibidem: q: sz maritus sicut ab vxoꝛe accipit do-
rem. i. donationẽ ꝓpter mr̃imoniũ: ita ecõuerso
ipse vpuat vxoꝛi ꝓp nuptias: qõ q: hodie fieri co
cedit post nuptias vocatur donatio ꝓp nuptias:
vt inst. de do. §. est & aliud genus. d. l. fi. vñ hodie
potest esse donatio ob cãm remuneratiuaz quia
põt fieri añ & post ẽctũ mr̃imonium vt. d. l. fi. Ui
dek ãt hec donatio differre a donatione sponsali
tia q̃ ꝑm a30. i sum. est q̃ a sponse. vel eẽ a sponsa
sponso. qõ rũ raro accidit. eo q̃ femineũ genus
sit auaritiosũ in donãdo. ff. ad velleia. l. sz si ego.
vbi & dz q̃ facilius se mulier obligat quam alte
ri donat. Rõ q: illa fit iter sponsum & sponsaz de
futuro. & fit ab vtroq̃. ista ño fit solũ oñ mr̃imo
nij ẽctꝰ ꝓ ỹba de pũti siue dũ est. ẽctꝰ i ẽctꝰ. & fit
a sponso tm̃. Differt etiã ab ea q̃ est inter virũ & f. q.
vxoꝛẽ q: fit extante mr̃imonio. i. pcõ ẽctũ est.

¶ Primo ño querit vtrũ hec donatio debeat ẽe
equalis dotis: & dico q̃ olim si flebat in consti-
tutione dotis non requirebat eq̃litas. ẽ. de pac.
conuen. ẽ. de do. l. ex morte. & d. l. ff. si ño dos ꝑus
erat constituta requirebat equalitas necessaria
vt. d. l. fi. §. sancimus. hodie vero qualiterc̃que
fiat: ꝓz esse equalitatẽ tã donationis ad dotem
q̃ lucri super vtroq̃ de quo in. §. seq. i auk. equa
litas. de pac. quen. & ita supple. & sum. ange. cuius
oppositum sensit sum. rol. & bñ. vñ & Inno. vt re-
fert Pano: in. ca. fin. de o. inter vir. ꝓ dictã. l. ex
morte. dicit posse inter hec esse disparitatẽ: etiaz
in ẽctate: vñ glos. i. d. auk. equalitas. dicit hodie
illã etiã sublatã ꝓpter consuetudinẽ. q: cõstituꝭ
tur dos: et nulla spe fit q̃ viro donatio: seruatur
tñ alicubi vt Denis: vbi cõiter hec sunt eiusdez
quantitatis. Nec tñ indiget insinuatione ista do
natio lz q̃ngentos aureos excedat. C. de dona. añ
nup. auk. eo. decursum. & ratio est secundum bar.
in. l. cũ multe. C. eo. q: nõ est donatio simplex sed
ob cãm: q̃ ꝑderit mulieri et nõ viro: q: si pactũ
fuerit factũ de dote & donatione & lucrandis mu
lier in donatiõe lucrabit vltra q̃ngẽtos aureos 2
non autem viri in. d. auk. eo. in dote lucrabit vl-
tra quingentos aureos vt decursum.

¶ Scõo q̃rit soluto matrimonio cui⁹ sit hec do
natio / & dico q̃ iure cõi reuertitur ad virũ sicut
& dos ad mulierem. C. de re. vxo. act. l. vnica. §. il-
lo proculdubio. aliud tamẽ erit si iteruenĩt pa-
cta. Quo casu donationis huius est ꝓpositum q̃
si paciscat maritus de dote vel parte dotis lucrã
da: si premoriat vxoꝛ talem partẽ debeat lucrari
mulier. d. donatione ꝓpter nuptias vel partez
equalem si premoriatur vir. extra de don. inter
vir. ca. fi. §. sane. & d. l. ex morte. vbi etiã patet q̃d
si dos & donatio sint diuerse quantitatis. sic ne-
cessario req̃ritur equalitas in quota & non in q̃
titate. Jn. l. etiam fin. C. de do. ante nup. dz q̃ hec
pari passu vadunt. s. quo ad pactuz: q: quale erit

Universidad de Deusto
Biblioteca

de lucranda dote tale erit de lucranda dicta donatione ⁊ econtra: ⁊ si pactio contraria fiat non valet: qđ verum est nisi ex consuetudine sit derogatum, vt in multis locis: ideo illa seruanda est, vt no. in. c. donatio. de dona. inter virum ⁊ vxo.

3 ¶ Tertio q̃rit ad q̃d valeat siue q̃d operet ista donatio cū stante mrimonio marit⁹ teneat rem donatā faciens fructꝰ suos. C. eo. l. si liberis. ⁊ in c. per vestras. de do. inter vir. ⁊ eo soluto eā vxor non lucrat de iure. sed solū ex pacto spāli. vt. d. §. illo ⁊ ibi Joā. an. post pe. ⁊ abbatē qđ opat multos effectꝰ. * Primū ppt pactū qđ fit de lucranda dote: qz extendit in fauorē mulieris ad donationē ppt nuptias. vt sicut maritus dotes vxoze pmortuantis vxor dictā donationem viro pmor tuo lucrat vt dictū est. Scōm. Nas fortius ius hꝫ mulier in reb⁹ sibi datis ppter nuptias in dote recuperanda q̃ in alijs bonis mariti ⁊ sit securior in dote. vt no. gl. i. d. l. fi. qz in alijs pt mulier renunciare iuri hypothecario, vt. C. ad vell. l. et nō aūt in istis. vt sic sit vñ possit ei pfuli in dote, recuperanda: de quo i auc. siue a me. C. ad velle. ⁊ in. c. peruenit. de emp. ⁊ vē. nisi interueniat iuramētum: vt in. c. i. qđ de iureiur. aut cōcurrāt duo q̃ in. d. ca. puenit. hꝫ Paū. vbi dicit q̃ res donata vxori propter nuptias a marito alienari nō pōt ab eo etiā cōsentiēte vxore. vt in. d. auc. siue a me nisi interueniētib⁹ duob⁹: pro qđ vxor psentiat post biēnū scđa vice: scđo qđ tm̃ sit in viri facultatib⁹ vt pfuli possit vxoris idēnitati tm̃ inchtū nō solū tpe ꝛct⁹ vt q̃dā dicunt: hꝫ etiā tpe q̃ vxor agit seu agere potest. vt nor. in. auc. siue a me, vl qđ per. xxx. annos tacuerit licet scđo non psenserit. * Tertiū nā marito vergente ad inopiā vxor pōt a creditorib⁹ mariti vēdicare tā dotem q̃. d. donationē: qz deseruire dñt oneribus mrimonij. C. de iure do. l. vbi. * Quartū. Nā si vir committit adulteriū vxor hanc donationē lucrat fīē vir dotē vxore adulterante. eo. inter vi. plerunq;

¶ ..q̃d si stante pacto de lucranda dote. ⁊. d. do-
4 natione mrimonij soluat al⁹ q̃ p mortē nunq̃ pactū vl⁹ consuetudo poterit facere q̃ vir lucretur dotē vt sic mulier remaneat sine dote: ⁊ dicit hoſ. qđ no. vt no. in. o. c. donatio. de do. inter vi. ⁊ vx. vñ. d. §. illo pculdubio. loquit q̃ mulier decessit. q̃ casu vir lucrat rōne pacti solū sm hoſt. sin car. aūt in. o. ca. donatio etiā rōne cōsuetudinis: q: qđ pt pactū pt cōsuetudo. vt no. gl. in. c. nō putam⁹: de cōsue. li. vi. ⁊ hoc est verū nec oppositus sensit hoſ. qz p ly solū excludit iura ⁊ non pacta.

5 ¶ Quito q̃rit q̃s statuto cauet q̃ altero ꝓiugū pmoriente alter lucret dotē vel. d. donationē an debeat intelligi de morte naturali tm̃ vel etiā ō religiōis ingressu ⁊ dico qđ de naturali tm̃ non de ista ciuili pser tim: qz ꝓba statuti sunt facti et in facto psistūt. de pst. c. j. nec recipiunt casus fictos. ff. de neg. ge. §. hec. j. iu. ꝓba. imo nec exīsse posset prouidere qđ mulier ingrediente religionē vir partē dotis lucraret: qz grauaret religionis libertas per dotis minutionē q̃ fieri non deberi ff. q̃rū re. ac. nō da. l. j. §. onerando. ⁊ ēt qz dispone ret statutū de reb⁹ persone religiose. ptra. c. fi. de reb. ec. nō alie. Si tm̃ ex pacto fit vt aliter lucret alio premoriēte pactū validum manet: imo p religionis ingressum purificat. vt. l. deo nobis. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ in auc. de sanc. epi. §. si vo cōstāte.

¶ Rursus de donatione. liij. cā mortis.

DOnatio cā mortis est q̃n rem donatam malo me hꝫe q̃ ea cui dono: sed magis ipm q̃ meū heredē. ff. eo. l. j. ⁊ in. l. fenatu. §. donatio. ⁊ magistral⁹ diffiniendo est q̃dā dispensatio voluntatis ex mortis vel alterius instantis vl⁹ futuri pticul⁹ consideratione vel metu. ff. e. l. fi. §. ho. p li dispensatio hꝫ collatio. ⁊ p li voluntatis hꝫ liberal⁹ facta: qz si ēet ex metu talis illato nō tꝫ. ff. de me. cau. l. metum q̃ intellige q̃n iō met⁹ infertur vt donet: alias sec⁹. ff. e. l. iij. §. adde tu a donatore vel heredem: vt per hoc differat a legato qđ semp tradit ab herede. * Huius tres sunt spēs: quarū prima. sm ho. in sum. eo. tit. est cum donat metu mortis future ſs nō instantis: scđa cū donat metu mortis instantis. tertia q̃n vult magis se hꝫe eū cui dōat ⁊ magis illum q̃ suū heredē. ſs hec assignarō non procedit qz tertia spēs esset in duab⁹ pmis ab eis in distinctat: vt pz ex dictis: vñ dico q̃ prima est cum q̃s donat nullo metu p̃sentis pricul: sed sola cogitatione mortalitatis. scđa q̃n dat imminente periculo mortis vt statim fit accipientis. tertia cum dat cā mortis instantis mō vt statim fit accipientis: sed tunc demū cū donans decessit. ff. eo. l. fi.

¶ Primo ꝺ̃ q̃rit quo se habeat hec donatio ad donationē inter viuos: ⁊ dico qđ cū ea conuenit in duobus. primo qz vtraq; est donatio scđo qz vtraq; inter viuos pficitur ⁊ q̃n traditur a viuente. Differt quoq; in duabus. primo qz ista ex pntia reuocat/ nō aūt illa vt. l. qui mortis causa ff. eo: scđo qz in ista req̃rit q̃nq; testes. in illa vero uno sufficiunt vt. m. l. fi. C. eo. Jn dubio autē ꝓsumit donatio inter viuos: nisi probet. Sciunt vt si facta mētio de morte: vt no. gl. in. d. l. fi.

¶ Scđo queritur quo se habeat hec donatio ad legatum/ ⁊ dico q̃ conuenit cum illo in multis. * Primo quia vtraq; est vltima voluntas * Secundo quia vtraq; requirit numerū quinarium testiū. * Tertio qz in vtroq; locū vēdicat substitutio: vt in. l. j. C. eo. * Quarto quia nec infinuatione exigit. d. l. fi. * Quinto quia non est pfecta nisi morte sequuta per quam cōfirmat vt. ff. eod. l. non videtur. * Sexto qz ex ea falcidia petit.

bi. C. ad. l. fal. l. fi. Conuenit ēt in multis alijs de q̃b⁹ in. l. marcell⁹. ff. e. ⁊ j. d. l. fi. ⁊ in tm̃ legato est filius: vt cū ipso fere q̃ oia pnumerent insti. de do. §. in ter. ⁊ in gl. * Differt aūt i multis a legato. * Prio qz illō semp dat ab herede: sicut hec. q̃nq; ab eo: q̃nq; a donatore: ⁊ si tradit legatū a testatore pdit rōnē legati träsiēs i simplicē donationē inter vuos: ue q̃ ē singulare/ gl. de q̃ festū dyn facit in. l. legatū. de le. ij. dicēs ex hoc sequi duos effectus. ſ. qz testō amodo reuocare nō poterit ⁊ ãpli⁹ falcidia de hoc no detrahet. vt. l. vbi. ff. de do. cā mor. q̃ bar. i. d. l. legatū. dicit tenēdū mēti: hꝫ ipse de hoc dubitet. * Scđo qz filiusfa. consentiente patre donare cā mortis nō autem legare vel testari: cum hoc ex alieno arbitrio pēderenō debeat. ff. eo. l. ram is. ⁊ pfir non potest codicilla rir. vt. l. ij. ff. de leg. ſ. vbi dz quod nō porēs testari non pōt codicillari: ⁊ ibi bar. reddit hoc rōnē qz hꝫ donatio cā mortis sit vltima voluntas: sapit tm̃ naturā ꝛctum inter viuos: vñ fieri pōt a filiosa. vo-lēte pre. * Tertio qz hꝫ testm̃ sit falsum vl⁹ nullū: tꝫ ista donatio nō aūt legatū. ff. ō his q̃b. vt indi. l. pe. §. vlt. * Quarto qz accusat⁹ testm̃ vt falsus vel nullū pdit legatū. eo. l. quod iudiciū aut volūtatem defuncti directe impugnat sm bar. nō aūt hāc donationē. ff. de his q̃. vt indi. l. post legatū. ⁊ insti. de do. §. j. in glo. ⁊ rōnem vide dat. gl. in. d. l. firmat p testm̃ aliter nisi ex aliq̃ cā rescindat testamētū ⁊ donatio cā mortis. ff. eo. l. si aliquis. et l. si debitor. * Quinto qz legatū fit nolēti. vt supra alie. §. fin: dictū ēt nō aūt donatio cā mortis. Sūt ⁊ multe alie: de q̃b⁹ vide p totū titulū istū. Dinoscitur autem a legato ista donatio quando verba sunt communia vel equiuoca per traditionem rei vel obligationē qua se donatus obligat legatario ⁊ quando nullum illorum interuenit dicitur legatum: pro quo vide quod legitur ⁊ notatur in. l. j. ⁊. l. marcellus. ff. eo.

1.q8. ¶ Tertio q̃rit qual⁹ fiat ista donatio: ⁊ dico qđ tripl⁹ fit. ſ. traditiōe: pollicitatione ⁊ stipulatione. ff. e. l. senat⁹. Sub q̃cūq; aūt spē fiat inferi dz in ea qđ cā mortis fiat vel alter⁹ periculi talis als ēet donatio simplex inter viuos quantūcūq; fieret in mortis articulo: qz non ex ipso qđ quis moriens donat mortis cā videtur. d. l. senatus. sm Bal. sm ho. aūt hoc estimādi erit ex ꝓbabili affectione ⁊ qualitate personarū ac status. Et si nihil appareret presumit inter viuos donatum: vt dictū est. Et debēt in ea q̃nq; testes adhiberi. C. eo. l. fi. ⁊ dz ee pūs psona cui fit vel alicui cui vice ei⁹ illa recipiat q̃s q̃ causa mort⁹ donare vult ecclesie vel pauperib⁹ doner notario stipulāti ⁊ recipienti noie pauperū vel ecclesie. ff. eo. inter.

4 ¶ Quarto q̃rit de quo ⁊ a q̃ fieri possit: ⁊ dico qđ ō oī de q̃ ⁊ donatio ĩter vīuos ⁊ ab oī q̃ restari pōt: tã aūt testari nō pōt: nec in mortis donare pōt: qđ tñ fallit in filiosa. q̃ hꝫ pte ꝓsentiente testari non possit excepto peculio castrēsi vel ꝺ̃ſi hanc tm̃ donationē pte ꝓsentiēte facere pōt. ff. e. tā is. vt dicti est. Sic⁹ donare nō pōt cā mort⁹ qui donare nō pōt ĩter vīuos. ff. de dona. l. filiusfa. vñ bar. dicit i lib⁹ de ꝓsue. feu. in rub. de phi. feu. alie. per Fede. c. ſ. qđ q̃s nomē donationis ponit ꝓhibitiue puta si statuto cauet ne mulier possit donare tñc includitur ēt donatio cā mortis: qz a quo removet gen⁹ ⁊ q̃libz eius spēs. o. l. filiusfa. §. pari rōne. q̃s ꝙ ponit pmissiue tñc nō includit donatio cā mortis: qz nō est ꝓprie donatio. ff. ō dona. l. ſ. §. ſ. vnde feudatarius cui a dño pmissum ē donare cā mortis feudum donare nō pōt. Non pōt ēt sic donare q̃ capitale crimē admisit: nec donatio valet siue facta sit aſi crimē siue post siue aſſnam siue post: cū ⁊ testm̃ rūpat ⁊ oia publicēt. ff. eod. l. si aliqs. qđ fallit in re donata vxori ante reati cōmissum: ſs nō post. ff. de dona. inter. vir. ⁊ vxo. l. cū hic stat⁹. §. fin marie⁹. ⁊ est text. cum gl. in. l. res vxoris. §. de dona. inter vir. ⁊ vxo.

¶ §. q̃rit cui donari sic pōt: ⁊ dico qđ oib⁹ quib⁹ ꝙ legatum iure relinqui pōt. ff. eo. l. oīb⁹. in q̃ q̃dē tꝫs non donationis ſs mortis inspicit. ff. de mor. cā do. l. mortis cā. la. ij. Sed tm̃ no. sm Bart. in. l. quidē. ff. de pe. quod l⁹ dānatis i metallū legari non possit: fallit tm̃ in cā alimētorum. Et hoc facit ad qōnem an religiosi q̃ nihil hꝫe pāt saltem possint petere ex causa alimentorum.

¶ 6. q̃rit q̃uo vel ex q̃b⁹ causis reuocet ista dona- 6
tio: ⁊ dico quod trib⁹ cuiuscūq; speciei vel modi sit sm gl. in. l. nō ois. ff. si cer. pe. ⁊ tex. est insti. de do. §. ſ. * Primo si donatari⁹ ꝓmoriat donatori. * Secūdo si peniterit dona. * Tertio si esset cōditio sub qua donatio facta fuit in q̃ tm̃ sum. ro. deficit omittens tertiū modum: et vnus ofiudēs in duos vicens. Si donator penituerit vel supervixerit donatario: vel donatarius prius decesserit: idē em̃ est illi⁹ supervenire et istū prius mori. Addit ꝙ. idē ee si nō adipleat cā sub q̃ donatio facta est: qđ ē verū nisi dōatio eēt facta i piā cām iuxta dicta supra donatio. ſ. §. xiij. in fi. Addit ēt predicta ꝙa ee nisi sic datū fuerit. vt statim transeat dñium nec revocari possit: qz talis dōatio inter vuos facta censef: ⁊ ex q̃ facta est nec pōnē nec modū nec pactam sine cā admittit: ex cā tñ poterit revocari: vt pp supueniēt⁹ filiorū natiuitatem. xvij. q. vlti. quecūq;. Imo et si statim dñium non trāsferat: sed tm̃ irrevocabiliter fiat irrevocabilio erit. d. l. senatus. §. mortis causa. et sic habebit effectum simplicis donationis licet dicat cā mortis. Poterit tamen revocari etiā si iurasset: nisi revocare duob⁹ modis. primo ex noua cā

vt infra sepultura. §. v. in simili. secundo si donauit ola bona patria & futura: q; tunc iusm inducere ret vot⁹ captāde mortis. iōq; non ts q; esset vinculū iniustitie: peter tñ prius absolutionē a iuramento. Sec⁹ si donasset solū patria: q; intelligit quando donat ola bona sua nō addēs futura: q; tūc nō reuocat. Vide de his qō no. & legit i. l. ff. C. de pac. & l. stipulatio hoc mō. ff. de ÿb. oblig.

¶ De dote & paraffernis.

DOs quātū colligit ex legib⁹ & canonibus & doc. diffinitiue est q; dat viro ab vxore: vel ab alio; nisi ei⁹: puta a pte vl extraneo p onerib⁹ mīmonij sustinēdis. in q differt a parafernis de quibus infra loco suo. Et ita nota p Lano. in. c. raynutius de testa. & per legistas in ru. ff. so. mo. Et est dos p⁹ prium mulieris pīmonīū. ff. de mino. l. iij. §. sed vtrū. tā diu durās ÿdiu & mīmonīū q̄ soluto soluitur: q; sine eo esse nōpōt. ff. de iure. do. l. ij. Si autem pactū fiat a filia cum pte dū nuptui tradet q̄ dote ptēta nullū regressum habebit ad bona pīna: hoc improbat lex cuilis: si tñ iuro non vi nec dolo pstito firmatum fuerit seruari d⁹. ex de pac. quis. li. vj. de hoc infra iuramentū. iiij. §. xxx. & pactū. §. f. & sequēti. Oō tñ dictum est sine mīmonio dotē esse nō posse: intellige primo de iure & nō facto solo cōtractor: q̄ casu nō esset dos vt i. d. l. iij. intellige scōd⁹ fm Alex. de imo. sup ru. ff. so. ma. sine mīmonio ẋcto de pīti vel preterito: nō aūt sine mīmonio extāte: q; soluto prius contracto adhuc ō; dos. Et hoc voluit Paulus de ca. sup eadē ru. & Bart. in. l. si marito. c. ti. Per qō fm eūdē Pan. decidit qō q̄ fuit de facto: virū statutū disponēs qō mulier teneat̄ relinquere dotē suā eōs portionibus filÿs vtriusq; mīmonij hēant locū nedū qū mortē mulier pstāte mīmonio aut etiā qn̄ mortē eo tā soluto: & dicoqō sic q; etiā tūc ō; dos. Quod ēt dictū est qō mīmonio soluto soluit: pñr intelligit̄ q; non desinat esse dos: ſ; q; mīmonio stante ei⁹ est oīnū penes virū: nec ptra ei⁹ volūtatē inde pōt elemosyna fieri: sed eo soluto redit ad vxorem vel ei⁹ heredes. C. de pac. conuen. super do. l. penultima.

1. q̄. ¶ Primo vero q̄rit quot sunt spēs dotis: & dico q̄ de hoc sunt due opiniones. * Prima est q̄ dotiū alia est pfectitia & alia aduēnitia dos profectitia est q̄ a patre vel tanq̄ a patre siue auo. vel pro auo: vel alio superiore de linea patris pro filia vel nepte & hmōi de bonis eorum profisciscitur: vel que alias de mandato vel nomine eorū: & ipsum ratum habēt pstituit: vt in. l. pfectitia. in principio. ff. de iure do. vel a preside aut a curatore eius si sit pdigus aut furiosus: vt ibidem: eriam si filia esset emācipata: vt ibi. §. fi. q: non patria potestas sed patris nomē dotē profectitiam facit. Aduentitia aūt est q̄ nō pficiscit a parēte vel quasi parēte: ſ; ea dat mulier p seipsa: vel aliquis alius a patre vel auo & dictis. siue sit frater siue auunculus vel aliquis alius. vt. d. l. profectitia. Dā si pater nō dedit tanq̄ pr̄ sed vt extraneus: puta q; debebat filie: & ei⁹ voluntate dedit in dotem vtro est dos aduētitia. vt. d. l. pfectitia. * Alia diuisio est: quod dotium alia estimata est alia inestimata: & q̄n estimata tradit periculū pertinet ad maritū: q̄n vero inestimata ad mulierē. l. plerūq; in prin. de iure dotium vide etiam. §. seq.

¶ Scōo q̄rit ad quē ptinet periculū & emolumēta rerū dotaliū: & dico q̄ si sunt estimate periculū spectat ad virū nisi res ex toto perieriat̄ aliquo casu: q; estimatio facit vēditionē: vñ tñ lucrus q̄ dānū spectat ad virū sicut ad rei emptorē. ff. de iure do. l. plerūq;. & l. res in dote: sed si non sunt estimate nō spectat ad vīz periculū earū vel ruptiōis aut deteriorationis sed ad vxorē. d. l. plerūq; vbi ō; q̄ si mulier atriuerit vestē estimatam vel estimationē reddet: sed si erat inestimata dānus & lucrū ē mulieris. Et hoc verū est nisi cōstat in nūero pōdere & mēsura: q; periculū talium spectat ad virum. Fructꝰ tñ & fetꝰ rerū dotaliū nō estimatarū lucrat maritus vt ibi: q̄ & limita si sustinet onera mīmonij: alias restituent vxori. ff. de vsufru. l. videam⁹. in. fi. §. penult. & d. l. plerūq;. §. fi. seruul. vbi ēt ō; q̄ fet⁹ pecoꝝ dotaliū ptinēt ad virū: q; putant in fructib⁹: sic tñ vt ex fetib⁹ iam natis pri⁹ suppleant capita mortua. vñ ibi fallit hec regula cuius est emolumentū ei⁹ ō; esse periculū. Fetus tñ ancillarū dotaliū nō cedit viro q; dignitas hūane pditiōis facit vt fet⁹ ancillarū non debeāt fructus noie cēseri. d. §. seruū. Silr nec cedunt ei lapidine vbis lapis nō renascitur: sed vbi renascit: vt in anglia & asia q: tūc ad virū pertinēt fructꝰ: idem est de fundis argētifodinis & arboribus nō cedētibus in cedētibus aūt sec⁹: vt q: infra breue tps renascunt: q: tūc pñt dici fructus. Et sic sensit Bar. in. l. diuortio. §. si fundum. ſ. §. si vir in fundo. ff. sol. ma. ex q̄b⁹ deducit duas cōclusiones. * Prīa Arbores cedue cōputent in fructib⁹ vt sunt salices & hmōi: sec⁹ in fructiferis: intellige q̄tū ad pres cedēdas. * Scōa. Lapi non renascēs nō est in fructu. sec⁹ si renascit: idem in cretifodis & argētifodinis. * Et predicta inducit talē questiones. Marit⁹ notarius locauit vsumfructū olim bonorū suoꝝ. Quer̄itur q̄rit⁹ an ad illū pineat q̄ pcipit ex procoloꝝ: explanatiōe: & dicit q̄ nō q: q̄ semel tñs pcipitur & nō renascit: nō dicit esse in vsufru. vt in. d. l. duob⁹. §. redditus aūt. Et pro colloratiōe est hmōi: q: ex q̄ semel est redditū nūq̄ amplius aliq̄ pcipiet: cū nō sit verisimile q̄ percipiens illud perdat.

¶ Tertio queritur q̄tum ad restitutione dotis ſ verum

vtrū pr̄ teneat filiā dotare: & quātū: & quoties: & dico q̄ō dotare tenetur filiā suo cōsensu nubētes & regul⁹ ſ eū pōt offīn iudicis iplorari vt filiam doter. l. q̄ liberos. ff. de ritu nup. & no. in. l. obligamur. §. lege. ff. de act. & obli. & in. l. fi. C. de do. promiſ. Quāta aūt debeat esse dos: dico q̄ō etiam in modico pōt cōstituī: vt dicit gl. in. l. impialis. C. de nuptiis. in ÿbo dotalib⁹ q̄ est circa mediū: & q: dos succedit loco alimētorum: vt no. Bar. in l. titio centū. §. titio genero. ff. de condi. & demō. & per Bal. in. l. j. §. ius naturale. ff. de iusti. & iure. ideo ẽs hoc estimabilē: & fiat pēsatis cōditionib⁹ & aliis q̄stionib⁹. * An aūt pr̄ teneat filiaꝫ sēdo dotare si dotē consumpsit. Bald. in. l. si cum dotem. §. si post solutum. ff. solu. ma. dicit quod sic: sed Bart. hoc ibi putat verum si filia dotes perdidit sine dolo & culpa: alias secus: pro quo est casus. C. de colla. aut. q̄ locum. ibi filie possit imputari. Et pro hoc dicit Bar. facit q̄ō si pater dat filio legitimā pro soluēdā cōdēnatione ex forma statuti: q̄ō iterū ei dare vel relinquere non teneat.

4 ¶ Quarto q̄rit vtrū pr̄ teneat filiā dotare q̄ nupsit eo inuito: & Paſ. in. c. ſ. de despon. impubervir tualiter sic distinguit. Nā si nupsit indigno non tenet. glo. est no. rxrij. q. ij. in. c. fi. & xxxvj. q. ſ. i. c. de raptoribꝫ. q̄ō intellige fm. d. An. i. c. accedens. de p⁹ocu. & Imo. ibidē si est idigⁿ turpi indigne: secus si eēt idigⁿ. i. nō paris pditionis: vel rūtū poterit minor̄ tradere dotē ex cōdōne pso ne: & faciunt q̄ habent in. l. cū post diuortiū. §. gener. ff. de iure do. iuncta gl. in. l. si voluntate. C. de do. pmiſ. Si aūt elegit dignum vel nō dignū subdistincte. Nam aut pmisit dotē: & sic pr̄ tenetur eā dotare: ls cēſi i tali pmissiōe nō ꝓsenserit rēſi ſi lia per hanc promissionē releuat patrē a debito dotandi: & ideo tanq̄ in re pr̄is ÿtak̄ ista promissio: tenebit pr̄ de in rem ÿsorita dicit Bart. in. l. obligamur. §. lege. ff. de act. & obl. per tex. in. si li. in. l. & ideo. §. fi. & l. filiꝫ. ff. de in rē verso. Aut non promisit dotē: & sic nō tenet: q: ex q̄ inuenit sibi filiā: vt in auc. quib⁹. mo. na. effi. leg. §. penul. no. Inn. in. c. p nostras. de dona. inter virū & vxorem & ēt si p̄moriat̄ relictis filiꝫ tenetur sibi relinq̄re quartā pter bonorū suorū p̄tat⁹ vir. sec⁹ si filios non habuit: vt no. gl. in. §. pe. ideo cessat vtrunq; debitū in pr̄e. ſ. alimentorū & dotis quia ls vñ se alat: sc; ex bonis maritꝰ: & dos succedit loco alimentorum. vt. §. §. ſ. Et ita ts Bar. in. d. §. lege. et Ang. in. l. si socer. & Bal. in. l. ſ. ff. so. mat. & in. l. fin. C. de do. promiſ. Et sic limita gl. in. c. fi. xxxij. q. ij. q̄ dicit q̄ō tenetur eā dotare. ſ. si pmisit non al⁹. Et q̄ dicta sunt procedūt si filia nupsit ante. xxv. annū vt ibidem tener Paſ. si aūt nupsit post. xxv. annū pr̄ inquit nō pōt illi aliquam culpā impo-

nere: ex quo tñ distulit collocare: nō tñ cogi pōt ad pretandā dotē si nupsit sine pmissione dotis rōne iam dicta. hec ex illo. Et sic videtur velle q̄ō si nupsit post. xxv. annū cum promissiōe dotis tenetur pr̄ illā dotare etiā si nupsit indigno. Notat tñ idem Paſ. in. d. c. accedēs. q̄ talis mulier non excludit per hoc a bonis pr̄is sed habebit saltē legitimā: nec in ea habebit locū statutus quo cauet vt filia dotata nō succedat in hac que sine dote nupsit inuito pr̄e. Idē Paſ. in. c. quintadalis. de iureiur. addit notabile dictum Specu q̄ō filiā qui luxurie erat dedita volentē penitere de peccato pater alere tenet: & consequenter dotare q: cā dotis fauorabilior est quam alimentorum. vt no. Ly. in. l. non omni. C. de admi. tuto. 5

¶ Quintō q̄rit vtrū frater teneat dotare sororē ex eodē pr̄e generatā: & dicit Paſ. in. c. peruenit. de arbi. cōiter teneri q̄ō sic. q̄ō no. glo. de lai co. in. l. cum pl̄es. §. pe. ff. de admi. tut. & in. l. non omni. C. eo. ri: & rō. q: sm Ly. in. d. l. non oi. cā dotis fauorabilior est q̄ alimētorum: ppter q̄ō tenet Bar. in. l. fi. ff. de his q. vt indi. q̄ō pr̄ pōt relinq̄re filie spurie dotem. q: dos succedit loco alimētorum & idē no. in auc. ex ppleru. C. de intest. nup. et in. l. meuius. §. quod⁹. ff. ō leg. ij. vnde sicut tenet alimentare: vt. §. alimēta. §. iiij. sic & dotare in casu necessitatis. In clerico autem idem dic a fortiori: q: magis tenet ad charitatē: vt in. c. ſ. cum ibi no. de emp. & vendi. & si alia bona non habet: pōt eā & aliam cōsanguineā dotare de bonis ecclesie si est iops: q̄ō pbat p. c. ſ. de cohabita. cle. & mu. & c. omnino cōſiremur. xxxſ. dis. q: si per. d. c. pōt alere cōsanguineos pauperes de reditibus ecclesie: ergo fortꝫ dotare: cum cā ista sit fauorabilior: vt dictū est: q̄ō verum credo si cōditionis sue modum nō excedat ar. c. negociatorꝫ. xxxviij. distin. Sic ergo qui tenet alere tenetur dotare. 6

¶ Sexto queritur vtrus vir constituere possit dotē vxori: & dicit Panor. in. c. & si necesse. de do. inter vi. & vxo. q̄ nō post ẋctū matrimoniū ante matrimoniū ÿo pōt vt. l. ſ. & q̄ō ibi not. C. de do. ante nup. nisi sic sit constituta vt tunc dominus adipiscat̄ cū matrimoniū fuerit subsequtū: quo casu non valet: vt in. l. q̄ō sponte. C. de dona. ante nuptias. q: nec ante matrimonium vñium trāsmittit cum voluerit: nec post eum non potuerit: vt ibi no. gloſſ. Fallit hoc in plebeio dotante nobile q: videtur donare quasi recōpensando cuius nobilitat quia potest: vt. §. donatio. ij. §. ſ.

¶ Septimo querit vtrū frater qui viuēte patre 7
de bonis paternis filiam dotauit. teneatur illam dotē conferre mortuo pr̄e: & vr q̄ō sic p. l. certus. C. famī. herc. & l. fi. cū ibi no. fm Bar. in. l. fi. C. de do. promiſ. dicit casum singulare vt nō cōputet. ls ego do tibi glos. in. l. do te. ff. de col. bo. q̄ ōr: si tpe

Universidad de Deusto
Biblioteca

mortis pfis ꝓstabat mſimonio nō eē cōicādū: alle. l. filium. de coll. bono. ꝛ l. ſ. §. fi. ff. de coll. bo.

8 ¶ S. q̄rit vtrū pſ dare possit in dotē rē emphyteoticā sine dñi consensu. ꝛ dicit Spe. ti. de loca. §. nunc aliq. qđ sic: nō tñ pl⁹ turis trāsfert ꝙ hēat ipe: vt in. c. nuper. de do. iter vr. ꝛ vro. nec soluet laudemiū. q̄ est alienatio necessaria sm Guil. et Bar. in. l. ꝛ iō. ff. de cōdi. furti. Et dari pōt in dotē etiam extranee si inestimata deē: ꝛ soluet laudemium: sed estimata dari non potest nisi filie.

9 ¶ 9. queritur vtrū feudatarius sine pmissione possit ꝛ dicit Jo. an. in. d. c. nuper. ꝙ nō. Jn. asit ibi tz ꝙ sic. et eū sequitur Pan. ibi. ꝛ idē dicit in donatiōe ꝓpter nuptias: sed vera est opinio scōa in feudo in quo filia succedit: ꝓma i eo in q̄ nō succedit: q̄ sic est

10 rō diuersa ab emphyteosi in qua filia succedit.

¶ Decimo vtrū vir repellere possit vxorem non soluta sibi dote promissa: ꝛ sentit ſpost. ꝙ sic. in c. per vras. de do. iter vi. ꝛ vxo. ꝙ intelligo quo ad traductionem ꝛ alimēta ꝓstāda: q̄ dos ꝓponera tur mōnij sustinēda dat. vt. in. d. c. ꝙ vras. ꝛ in. c. salubrit. de vsu. ꝛ in. l. si cū dotem. §. sinasit. ff. soma. ꝛ pñr pōt hec onera recusare si non tz vsi sumar emolumēta: bon⁹ ter. est ibi. ꝛ Bald. l. l. ſ. C. ad velle. post. Cy. in. l. vxore. C. de neg. gest. ꝛ bar. in trac. de alime. ꝛ si possessio ei deē in pign⁹ non dēt cōputari fructus in sorte si dicta onera sustinet. vt in. d. c. salubrit. Et quo cōclude eū nō teneri ad traductionē dote ꝓtius nō soluta. sec⁹ de cōiugali debito. Si aūt eā ducat sine dote tenetur cā alere de suo sm statutū sue ꝓsone vt no. et volunt Jnn. ꝛ ſpost. in. d. c. vras. ꝛ gl. i. d. §. sinaūt ꝛ facit ex ter. in. l. qđ si nulla. ff. de reli. ꝛ rō est tz Jnn. q̄ persona suā ꝙ dote dedit: vt in auc. ḡb⁹ mo. na. effi. legi. §. pe. ꝛ ff. vt in pos. lega. l. pe. dicitur qđ vxorē debet alere vt filiam.

11 ¶ Undecimo q̄rit de ꝓprietatibus dotis constitute quantū ad distractionē vtrū possit alienari ꝛ dico ꝙ mulier dotē cōstāte matrimonio dōare nō ꝓt. vtest ter. l. l. astāre. C. de do. sm gl. ibidē ꝑam autē actionē siue spē vel ēt dotē ꝓmittere potest de q̄ gl. Bar. ibi facit magnū festū. ne qđ mulier donat requirit pūtia mariti aut filiorum: vt in. l. velles nec ne. C. de re. do. Fundum etiam dotalē marit⁹ alienare nō pōt nisi eo mō q̄ in casibus de quibus in fine hui⁹. §. ꝛ hoc ēt ꝓsentiēte vxore. vt no. i. l. iulian⁹. ff. de fun. do. ꝛ. C. ad vl. auc. sine aūt. nec ēt dare in hypotecā. vt. l. vnica. §. ꝛ cum ler. C. de rei vxo. act. Oō verū ē nisi iurm interueniat sine vi ꝛ dolo ꝓstitū de nō ſuenīēdo: vt in. c. cū cōtingat. de iureiu. ꝛ i. c. ls. e. ti. li. vſ. Et si ꝓtio iurauit alienatiōi nō ꝓsentire nisi ex cā rōnabili ꝛ iudicis aūcte. ꝛ postea cōsentit sine. d. autoritate ꝛ iurat nō ſuenire seruabit ꝓmum iurm. sm ſpost. in. d. c. cum ꝓtingat ar. de iureiur. ea te. ꝛ c. intellecto. Et si iurauit rem dotalem alienatā nō repetere: seruare dz iurm: sm ſpo. nec ꝓpria temeritate dz ſuenire: ꝛ sic intelligit. d. c. cū contingat. papa rū restituet eā ꝓptio mori si iuramētū interuenit vi aut dolo ꝓstitū: qđ sm eūdem ſpost. cōstabit ex ꝙsiciis scitis ꝓsiderata gsonarū qlitate. Nam aut mulier est virago: ꝛ non ꝓsumitur coacta aut est nature debilis: et vr cerulcis dure ꝛ ferocis facie: ꝛ tunc iudex attendet an exigente vera necessitate sit reo alienata ꝛ tunc bñ est: aut vitio prodigalitatis viri. ꝛ tunc alienatio est suspecta. Itē mulier ꝓbabit minas viri ꝛ fortē ꝛberā. Quib⁹ oīb⁹ cōcurrētibus mulier absolutionē poterit impetrare. Et si ad iurm inducat cora iudice: ꝛ veniēs ad aures ei⁹ dicat ꝙ inuita consentit ꝛ iurat: iudex hoc sustinere: mō dz fs ſpost. ꝛ si sustinerit ꝓsumit ꝓ mulierе. extra de his que vi me. c. ſ. In dubio autem tenendū vſ iurm: q̄ in dubijs tutior vis est eligenda de spō. iuuenis. vel relinquet arbitrio pares: q̄ ille voluerit tutius erit: nec alr agere poterit nisi absoluta per eū. Conſtitū aūr gſale gra mulierū ꝛ parētū egrū esse vſ vt qñ nubunt iurent ꝙ nunq̄ consentiēt alienationi rei dotalis nisi cā cora iudice cognita ꝛ probata. f. necessitatis nature instantis. q̄ tūc nullo alio iure te nebunt cum sit ꝛrium primo licito ꝛ honesto. de iureiur. ea te. ꝛ pōt addi ꝙ si vnq̄ consenserit nō valebit. hec ex ſpost. Res aūt mobiles vir potest alienare sm ſpost. q̄ non est ꝓhibitū: ꝛ fit paraphernalia sm Jnn. si oīum eorū est trāslatū in ille: alⁱs nō. ff. de iure dotis. l. si ego. * Sed predicta sic intelligenda: q̄ in tali alienatione ꝓstito iuramento tali semp ipsa vxor iurm seruādum est ꝓpterea que in. d. c. cū contingat. no. gl. ꝛ doc. tz sine iuramento licet regulariter non valeat alienatio tamen ꝑz in casu. * Unde vt refert Aſten. li. vii. tit. lx. quidē circa rē dotalē immobilem puta domum vel agrum sic distinguunt. Si enim fit estimata vir eā pōt alienare: q̄ est empticia: nisi estimatio facta fuisset vt scireturr rei valor: vt sic soluto matrimonio appareat vtrū sit deteriorata: vel hmōi. C. de iure do. si inter. Si vero non sit estimata alienare nō pōt nisi in his casib⁹. * Primo si pronocetur ad diuisionem fundi dotalis a socio: qui cum eo habet illum cōmunem: ipse tñ socium ad diuisionem puocare non pōt. C. de iudo do. l. fi. * Secundo si alienet cū vniuersitate vt ibidē. l. ſ. Tertio si alienet ex necessitate: vt ibi. * Quarto si conuertat in vtilitatem vxoris: vt ibi. l. vlti. * Quinto si vxor alienationi cōsentiat secundo post biennīū. d. c. cū ꝓtingat. in gl. dūmō sint alie res viro ex quibus consulni possit. C. ad velle. auc. siue a me. * Sexto si semel tantū ꝓsentiat ꝛ cū hoc iuret: ꝛ hoc siue ꝙ se siue ꝙ ꝓcu-

rat sm Jo. an. cui dederit speciale mandatum. de procura. c. fi. lib. vſ. ꝛ de hoc suprādictum est.

12 ¶ Duodecimo q̄rit q̄ sint priuilegia vel ꝓprietas dotis ꝛ dico ꝙ multa. * Primū. Nam ōia bona viri sunt tacite hypothecata p dote de pi. ex lris. imo ēt p bonis paraphernalib⁹ sm pan. in. c. ex lris. de pig. q̄ ipse dz illorū bonorū administrationē. C. de pac. ꝓuē. l. vl. secus si mulier habet illa bona penes se. Pro quo ēt vide gl. in. d. c. ex lris que vult ꝙ bona ꝓlati sūt tacite obligata ecclesie p mala administratione: ꝛ sic poterit ecclia agere ꝛ tertiū possessorē sicut agit mulier p dote. * Sed dz q̄ nō pdit ꝓpter maleficium viri etiā si sit crimē lese maiestatis. C. ad. l. iul ma. q̄squis. ꝛ in. d. c. ex lris. nec ēt pris vt no. ibi gl. ꝙ tñ fallit in vxore primipilarij in eo officio delinquēris. C. q̄b. mo. pig. in. ſ. l. saris nortū. ꝛ. C. de primipilla. l. vtilitas. Certiū q̄ ꝓponit oībus creditorib⁹ etiā q̄ habēt ꝓsonales actiōes: vel etiā tacitas hypothecas nisi sint in simili iure: vt q̄ petunt dotē precedentē vr. l. assiduis. C. qui po. in pig. ha. secus sm aliquos in hmōi expressas vt no. gl. in. d. l. assiduis. ꝛ di. in reg. qui ꝓpr. lib. vſ. ꝛ hoc tenet accur. in. d. l. assiduis. ꝛ Bar. qui dicit ꝙ malū eēt inclare ꝛrū. Et hoc sequitur summa rosel. cōtra ang. q̄ dicit tenendū esse cū pan. in. d. c. ex lris. ꝙ si consuetudo est aliqua illa seruabitur. l. si de interpretatione. ff. de legi. cuz si. si vero est fauore mulierū dz preferri etiā hmōi bus expressas hypothecas: q̄ mulier vincit eum qui ad refectionē rei dedit. vt i auc. quo iure posuper. d. l. assiduis. q̄ tñ ꝑferē anteriorib⁹ hmōi bus expressas hypothecas vt. l. interdū: qui po. in pi. hab. si aūt vinco vincentē te multo magis vinco te: vt in. l. de assessionibus. ff. de diuer. ꝛ ēp. prescrip. vel ad min⁹ casus est dubi⁹ ꝛ in facto dubio potior est q̄dicio dotis. de re iudi. c. ff. ꝛ no. in. c. ex lris. de ꝓba. Cū hac opinione ē pet. ꝛ Cy. ꝛ Jo. and. ꝛ mar. in. d. l. assiduis. ꝛ Jaco. de are. ꝛ Guid. de suza. Et hāc opinionē ego tenerē quo ad hypothecas expressas ꝓcedentes quidē ipas quo mulier dz ius repetendi dotē ꝓpter fauorē viduarū si sequatur dotis institutionem siue collationē: sz si ꝓcedāt constitutionē dotis tenerēt opinionē ꝓtiorē: q̄ lex nō cōfert vni beneficiū cū diminutione iuris alteri⁹. l. ij. §. fi q̄s a principe. ff. ne quis in loco publico. Et si dicat ꝙ ius anteriorū minuit etiā in tacita hypotheca dico ꝙ tacita inducit a lege: ꝛ sic dz tacita q̄ beneficio legis inducta: lex aūt potuit suum ꝓprium legium restringere ꝑferendo priuilegium mulieris: sec⁹ in expressa q̄ habeē facto contrahens transit ad filios eius sm Alexand. de smol. in. l. etiam. ff. sol. matri. ꝛ ibi est glo. ꝛ alia in. l. ſ. C. de ꝓui. do. lz bar. dicat contrarium: cuius tñ opinio pōt intelligi vt nō loquat de heredibus suis vt sunt filij sz de exneis. q̄ nō hūt hoc priuilegiū vt l. vnica. C. de priui. dot. * Quartū. Nec ecclesia ꝑt se impedire de dote nō solū in fauorē viduarū, vt in. c. nup. de do. iter vir. ꝛ vro. ſz ēt mariti pecūnie sibi dotē ꝓmissam. vt m. c. p vestras. co. ti. ꝛ facit ꝙ no. Juno. in. c. lator. q̄ ſt. sint legi. Quis alij ꝛrium teneāt nisi assessorie. * Quintū. Quia viro ad inopiā vergēte iudex iubēt pōt dari pecunia dotalis mercatori cū pacto vt capitale sit saluum ꝛ de lucro percipiant vir. ꝛ vxor partem honestā cōpensato lucro cū dāno: sine vsura: vt in. d. c. per vestras. Et ita tz Jo. and. ꝛ Lar. in. d. c. per vestras. ꝛ Fulgentius in. l. cum duobus. ff. p so. §. itē si in facto. ꝛ bal. in quodā consilio incipiente. viso instro. ſpos. in sum. de vsu. §. an aliquo. panor. in. c. nauiganti. de vsu. dicit se dubitare: ego vero dico si capitale sit saluum Certū esse vsurarium nec opinio ꝓdictorū hꝫ ex. d. ca. p vestras: sz potius opposituz iuncta gl. cū nominat lucrū honestū ꝙ esse nō posset si esset vsurariū: de quo tñ vide. ſ. socieras. * Sextū. Or ratiōe dotis quā vir hz pro oneribus matrimonij: a tpe Ꝛcti matrimonij tenet vxori de expēsis in ius et exē sm qualitatē dotis. ff. fami. hercisc. l. si maritus etiā si dotē nō hz vel perdidit culpa sua. Si tñ mulier spōte recedit sm pe. de palu. non recuperat expensas nisi a parte quo rediēs nō est admissa. nec sponte vaganti vt idem dicit tenet ad expēsas nisi qñ ex iusta cā vagāt puta ꝓpter nimiā seuitiā viri vel hmōi: vel q̄ vir ad lōginqua vadit: ꝛ eam mittit ad propria cā honestatis.

* Septimū. Quia habens cognoscere de matrimonio hz cognoscere de dote tamē de assessoria extra de dona. inter vir. ꝛ vxo. c. ſ. ij. ꝛ. iij.

* Octauum quia fundus dotalis alienari non potest vt dicetur. §. sequenti. 13

¶ Decimotertio q̄ritur vtrū donatio ꝓpter nuptias habeat dicta priuilegia dotis. et dicit pan. post Juno. in. c. ex lris. de pig. qđ aut mulier agit ad donationē ꝓpter nuptias rāc̄ sibi ſpāliter obligatam pro dote ꝛ tunc hz priuilegius dotis: q̄ agit potius ꝛ dote ꝙ ꝛ donatione ꝓpter nuptias: si vero agit vt eā lucret sm lz bona mariti sint sibi tacite obligata: tñ non gaudet: q̄ cessant rōnes priuilegij dotis: sed bñ habet tacitā hypothecā. l. ſ. vbi. C. de iure do. intelligē cōmunem priuilegiatam. vt ꝓfera tur alijs ꝓhibitus eā nisi sint posteriores. de paraphernalibus aūtē ſ. suo. loco. ſpoc tñ habet hec donatio cōe cum dote quod alienari non potest etiā ꝓsentiēte vxore vt i. d. ca. cū cōtingat. nec alienatio hz mīi mulier iurauerit nō cōtrauenire eo modo quo de dote dictū est vt in. d. cap. cū cōtingat ꝛ. e. tit. lz. lib. vſ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14.q ¶ 14. ſtrũ ad ꝓprietates dotis qũ circa eam ſit mutatio poſtq̃ viro data eſt ante diſſolutionẽ matrimonij vel poſtq̃ſiſ vtrũ vir lucref dotem ꝓpter adulteriũ vxoris marie ſi ſequaſ homicidiũ vel alio mõ:t dico multa.* Primũ. Vir ꝓpter adulteriũ corpale vxoris dotẽ lucrat:t doralium.i.partẽ quã lucratura erat de donatione ꝓpter nuptias ſm gl.vel dona parafernalia que marit⁹ reſtituere tenebaſ ſm eandẽ ſi p ſuam diuorciũ ſtat.de do.iter vir.t vxo.plerũq̃.t etiã p exceptionẽ ſi eã ꝓpa autoritate expellit adulterio exiſtente manifeſto.vt dictũ eſt. S. adulteriũ.§.vſ.t ſiſ'r ſi ipſa ob adulteriũ ſpõte ab eo ſine alio iudicio diſcedit vt in.d.c. plerunq̃.t etiã ſi'r ſi intrauit balneũ cũ viro alieno ſm gloſſ.lxxxſ. vi.nõ ops.t idẽ vſ vbicũq̃ de adulterio eſt ſuſpirio violẽta q3 probationẽ facit. vt. xxxij. q.ſ.oicit oẽs.t ecõuerſo intellige q̃ mulier lucraſ donationẽ ꝓpter nuptias: ſi vir intrat balneũ cuꝫ alia ſm eandẽ gl.q̃ alleg.l,vlt.C.de repu.t a foꝛtiori intellige i ſuperioꝛib⁹ calib⁹ vt ſi adultere Limitatio.
tur t hoc ꝓbat pa.in.d.c.plerũq̃.t eodem modo agere põt mulier:q3 quo ad hoc ad paria iudicatur.de diuoꝛ.gaudemus.* Sed hec limita ꝓmo niſi ocinde recõciliatio ſit ſecuta:vt in.d.c.plerũ q̃.ſecũdo ſi alter fidẽ fregit etiã inſcio reo:q3 in cõſcia quo ad lucrationẽ dotis vel donationis ꝓpter nuptias credo q̃ habeat locũ illud.ff.ſo. ma.l.viro.paria delicta mutua cõpenſatione tollunf:concoꝛdantꝫ ibi poſtitis.t.ff.de dolo.l.ſi duo.cũ aliꝭ concoꝛ.t de adul.intelleximus.cum aliꝭ pcoꝛdantiꝭ.Et intellige paria quo ad gravitatẽ ſpecificã:puta q3 vtrunq̃ eſt adulterium non aũt quo ad grauitatẽ accidẽtaliũ circũſtantiarũ:q3 vxoꝛ viro t ecõuerſo grauꝫ aliq̃ rõne foꝛnicãdo peccat ſm.s.th.iiij.diſt.xxxv.tertio ſi mulier non hꝫ filios q3 tunc filũ habebunt dotẽ quo ad ꝓprietatẽ:t alia bona ſue matris hꝫ Jo. an.in.c.plerũq̃.facit auf.hꝫ hodie. C. de adulteriꝭ.q̃rto ſi agatur ciuiliter t nõ criminaliter q3 ſm Paſi.in.c.gaudemus.de cõuer.conn.ſi vir ꝫ adulter ꝫ agat ciuiliter ſeparatur matrimoniuꝫ quo ad thoꝛũ:t lucraturꝰ dotẽ:vt in.d.c. plerũq̃. t monaſterio in quo aliq̃ vt dictũ eſt. ¶. diuoꝛtiũ.§.iiij.detrudenda eſt:nihil poteſt applicari: ſi ꝯo agat criminaliter vltra deſtinctionem oue partes dotiũ applicanf liberis ſi quos hꝫ:tertia monaſterio ſi ꝯo nõ hꝫ liberos hꝫ parẽtes:due partes applicanf monaſterio:tertia parentib⁹: t ſi parentes nõ hꝫ oſa applicanf monaſterio vt in auf.ſed hodie.C.de adul.Et ſic vtilius eſt marito accuſare ciuiliter q̃ criminaliter. quinto ſi mulier ſuper hoc in iudicio ſit condemnata ſm archi.poſt Jo.cal.t paſi.in ca.fi.de adul.q3 ad pe nas inquit legum quis non tenef niſi poſtquaꝫ fuerit adiudicat⁹.i.p iudicẽ cõdemnatus ſm. S. Eho.t Bar.t hec limitatio locũ non hꝫ in caſu. d.exceptionis.ſexti limita ſi iudex ſeparauꝫ ſit eccleſiaſticus:ſec⁹ ſm Pa.in.d.c.plerũq̃.ſi ſit ſecularis:q3 nõ eſt i hoc ꝓperẽs qũ agit ciuiliter. vt in ca.tue.de ꝓcu.* Bcõm. Si maritus vxorem in adulterio ꝓpter q̃ debeat dotẽ lucrari reptã interficit.pdit ipſe lucrum.vt dicit Bart. ſm gl.in.l.ſi ab hoſtib⁹.ff.ſol.ma.q3 non licebat ſibi interficere:t p hoc dic q̃ ſi interficere licuiſſet ex conſuetudine vel ſtatuto dotẽs nõ perderet:vt in.l.quid ergo.§.ſi heres.ff.de leg.ſ. quaꝫ legẽ nota cũ p totã Jſtaliã ſint ſtatuta q̃ vxoꝛe precedente vir lucrarek certã ptẽ dotis:vt eam nõ lucrek ſi vxoꝛẽ occidit.hec ille. Nec obſtat.l. ſi q̃s i graui.§.ſi tũ.ad fyl.q3 ignoſcif ei admiꝛem penã nõ vt in totã releuek:vt.l.ſ.ff.de ſic.et l.ſi adulteriũ.§.imperatoꝛes.ff.de adulte.t per hoc habes concoꝛdare rex.q3 videꝛ ad inuices contrariari:q3 dñt intelligi q̃ marito pcipitur: ſed nõ oino.* Tertiũ. Si aũt eã nõ interficit ſed erat ifirma ſꝫ marit⁹ noluit medicũ ducere: aut cõducit cũ q̃ vnã lſam nõ ſciebat. dicit gl.in.d.l. ſi ab hoſtib⁹.q̃ perinde indign⁹ eſt ac ſi occidiſſet illã.t idẽ tꝫ ibi bar.t idẽ dicẽdũ eẽt ſi mulier erat furioſa t precipitauit ſe quo caſu nihil lucrari oꝫ marit⁹.q̃ intellige ſi fuit in dolo vl culpa non obſtãdo cũ poſſet. Et ſiſ'r idẽ dicit Bart. econtrario ſi mulier occidit virũ:vt repetere nõ poſſit ſi culpa q3 mſimoniũ ſit ſolutũ. C.ſ repu.l.conſenſu. Quartũ. Heres marit⁹ nõ põt vxoꝛi obijcere adulteriũ ad effectũ impediendi reſtitutionẽ dotis.ſm bart.i.l.rei iudicate.ff.ſo. ma.per illũ tex.ex quo tacuit in vita.t pls Paſi. in.d.c.plerũq̃.rñ cũ de hoc ſint opiniones videf apꝛobanda diſtinctio oñi Signozelis de homicidis:quã recitat do.Jo.an.de ſancto Heoꝛ.in.d. c.plerũq̃. Nam aut marit⁹ viuens ignozauit adulteriũ:t ſic poſſent heredes excipere de adulterio t dotẽ retinere:cũ marit⁹ non poſſit videri diſſimulaſſe t remiſiſſe:nec enim potuit iniuriam retinere quam ignozabat. l. nihil intereſt. §.ſi cuꝫ filius.ff.de inoffi.teſt.t.l.mater.§.ſ.e.ſi. t.l.legitimã.ff.de pert. he.t.l.vtilitatem.ff.de cõſtr.tut.t idem eſt ſi dubitaf an ſcierit:q3 preſumitur ignozaſſe.l.ſ.§.illud.ff.de lib.agno.t.l.mariti.ff.de adul.t.l.veri⁹.ff.de pb. Si aũt marit⁹ ſcuit t non eſt conqueſtus vt potuit iure nouiſſimo:et ꝓſtante ma.auf.ſꝫ nouo iure.C.de adul. hꝫ vxoꝛẽ retinuit cũ fuerit leno.l.fine metu.C.de adul.ſi cum heredes tractent de lucro captando contra ipſos replicabitur de lenocinio mari. lege cum mulier.ff.ſo.mat.t ſic paria delicta mutua compenſatione tollentur:facit q̃ no. Jun. in.d.c.intelleximus.de adul.t Jaco.de are. in.d.

Leũ mlier.t i.l.rei.§.ſ.ff.ſo.ma.Si ñ o poſt ſcienꝺ vxoꝛẽ nõ retinuit:nec ſi q̃rif de delicto pũci palitet:q̃des nõ põt cõqueri:imo accuſatio oꝫ fieri t inſcriptio cũ modificatione tẽ:quaꝫ facit gl.in auf.vt liceat ma.t aute.§.q3 ño.ſi ño ſecundario:ſic põt vt repellãt petitionem dotis:vt in l.fin.C.ſeta.ff.de alf.leg.* Quintũ. Amiſſa dote a muliere ꝓpter adulteriũ ſi deinde cõſtet de impedimento tali q̃ matrimoniũ erat nullũ:puta de conſanguinitate ſm Lãcre:ipſa dotẽ recuporat:t hoc plꝫ ſumme Ange.ne pena excedat cauſam ſuũ oppoſitũ tenuit ſumma Rol.ac ſupple. cũ ibidẽ. Hoſt. Goſ. Lau. Ber. Joan.t ſum.piſa. et hoc tenẽdũ eſt ꝓpter rõnes gl.in.d.c.plerũq̃.maxime per.l.ſi vxoꝛi.ff.de adulteriꝭ.vbi dꝫ quodnec mſimoniũ nec ſpeciẽ mſimonij violare tꝫ.t licet modo appareat q̃ non fuerit matrimoniũ:mulier nihilominus puniẽda eſt ꝓpter intẽtionem cũ opere ſubſecuto:de biga.nup.t.c.ſi.et etiam vt auferak ceteris materiã delinquendi.t excogitandi falſam probationẽ cõtra matrimoniuꝫ. Nec tñ pena excedit caſum iuñ.q3 hec fuit adultera vere quo ad deum.i.in ſua cõſcia et quo ad hoies id eſt opinatiue.* Sextũ. Si duo contraxerint ſciẽter in ſcõo gradu conſanguinitatis.non ſciẽter cõtra ius ducti ignoꝛãtia iuris hoc phibentis.ſm Joã.an.vt refert Pañ.in.c.ſi neceſſe. de dona.inter vir.t vxo.iſti punirj debent pena adulterij vel inceſtus.ac perdere dotẽ ac donationẽ ꝓpter nuptias:nec excuſat iuris ignoranꝛia etiã femina cũ illa nõ excuſek niſi in caſibus iure expreſſis:vt eſt tex.notabilis in.l.ne paſſim. C.de iur.t fac.ignoo.ſecus ſi erraſſent in facto:puta q3 credidiſſent diſpenſatum:t ſic cõiter tranſeunt doctoꝛes vt dicit Paſi.t videnf tenere legiſte in. l.qui ꝫ.C.de iceſt.nup.t ſ.l.auſiculo.ff.de condi. ſine cã. Hꝫ Bar.ibi tꝫ Zſiũ ſequẽdo opinionem Jo.q3 ignoꝛãtia iuris excuſat a pena amiſſionis bonoꝛũ:t hoc ꝓ auf.inceſtuo.C.de mce.nup.vbi pena ſponiſ ſciẽter ꝛhentib⁹:t facit.l.ſi adulteriũ.ff.de adul.vbi errantes in iure excuſantur a pena inceſt⁹ t adulterij. Et hãc opinionẽ ſequẽs Paſi.t cõcludẽs poſt Bar.hãc materiã i tria mẽbra:dicit q̃ aut agit pena adulterij vel iceſt⁹ et erꝛoꝛ iuris excuſat:vt.c.l.ſi adulteriũ.aut agitur de pena pditionis ꝓprie ſubſtãtie.vt dotis t donatiõis ꝓpter nuptias:t eſt idẽ:ar.d.auf.incipiẽs.aut agit de pena pditionis lucri:t nõ excuſat.vt.d.l.q̃ ꝫ.Et hanc opinionẽ tanq̃ mitiorem teneo cũ ſimus i penalib⁹:adens ſm Bar.i.l.deſcripciõis.C.de ipo.lu.deſcri.§.t.q̃ dos t dõatio hꝫ vxoꝛẽ retinuit q̃i fuerit leno.l.fine metu.C.de adul.ſi cum heredes tractent de lucro captando contra ipſos replicabitur de lenocinio mari. lege cum mulier.ff.ſo.mat.t ſic paria delicta mutua compenſatione tollentur:facit q̃ no. Jun. in.d.c.intelleximus.de adul.t Jaco.de are. in.d. Ange.aũt in addi.ad dictã.l.deſcriptionis.dicit ibi eſſe tex.expreſſum:q̃ marit⁹ q̃ lucrak dotem ꝓpter adulteriũ vel tertiã partẽ eius:ex ſtatuto decedẽte vxoꝛe ſine filijs in mſimonio nõ hꝫ eas ex cã lucratiua:vñ nõ eſt neceſſe q̃ lucrum filiõ faciat inſinuari:nec gabellã ſoluat q̃ ſoluitur de reb⁹ q̃ ad alios pueniũt ex cã lucratiua.* Septimũ. Vidua ſtupꝛũ cõmittẽs vel dotẽ repetens a fratre vel herede mariti de rigoꝛe iuris repelli põt per exceptionẽ de foꝛnicatiõe ſm do.Jo.an. in.d.c.plerunq̃.t perdet dotem:et ſic remanebit apud fratrẽ vel heredes mariti ꝓpter offenſam facta defuncto per tex.cũ gl.t per id q̃ no.Bar. l.pe.C.de adul.t.ff.de litig.l.ſi.t.ff.de ſũ.l.filio. §.t ſi forte.t ita determinat pau.de ca.cõſi.cxix. * Octauũ. Pater q̃ dedit dotẽ ꝓ filia põt illam ꝓ adulterio filie ſi nõ eſt ſtipulat⁹ eã inde reddi: t ſibi iputet:ſm Joã.an.d.c.plerũq̃.t accur.in.l. cõſenſu.C.de repu.t in.l.ſi dotẽ.C.de iure do.ſed Dynus p.l.ij.§.itẽ ſi volũtate.ff.ſol.mat.dicit q̃ nõ preiudicaf pri q̃n poſſit agere ꝓ dote ſi filia eſt in pris ptãte:t ſiſ'r tꝫ do.Ant.d.c.plerunq̃. p.l.fi.C.de repu.Bꝫ p his archi.et Pe.de pa.in quarto ſic recitat:t tꝫ.Qñ vxoꝛ diuoꝛtio facto ꝓpter adulteriũ ſuũ dotẽ perdit:ſi ipſa erat filiafam.i.in pris ptãte cõſtituta:t dos erat ꝓfectitia.i.de bonis pris pfecta:vel alias q̃cũq̃ dos erat ad patrẽ recaſura pr̃ nõperdit eã ꝓptee delictũ filie:q3 nõ dꝫ pater portare iniquitatem filij:ſed ſi non erat recaſura ad patrẽ:quãuis ab eo pfecta eẽt:q3 ea moꝛtua rehabituruꝰ nõ erat tũc maritus eã lucrak:t ſic intelligit Hoſti.C.de adul.l.vlt.ad fi.t extra.de diuoꝛ.cõſenſu.Qñ tñ dos erat ad patrẽ reducturaꝰ:dit eã quãdiu viuit adultera filia:t vir dotem tenebit:ſicut etiaꝫ nõ potuiſſet eam pater repetere illa non adulterante:nec dꝫ ipe ex filie delicto lucrari poſſit moꝛtẽ tñ adultere dos redibit ad patrẽ:ſicut ſi prelatus eccl̃ie cõmittat felloniam.i.conſuret ꝫ oñm; quãdiu ipe viuit eccl̃a feudũ perdet quo moꝛtuo ad eccleſiã redibit:ne delictũ perſone redundet in eccl̃ie damnũ. Ex his ſequiſ q̃ ſi vir committat crimen leſe maieſtatis:propter q̃ bona eius confiſcenf t ipſe mudus exuleꝰ:vxoꝛ dotem perdit quãdiu viuit eius vir:ne per eius delictũ lucretur vxoꝛ:q̃ pius non habebat:interim tñ fiſcus tenetur ei prouidere neceſſaria loco viri: quo moꝛtuo dotẽ integre rehabebit et dotariuꝫ ſuũ:hec ex ille.* Nonum. Vir expellens vxoꝛẽ autoꝛitate ꝓpria ꝓpter adulteriũ nõ notoꝛium tenef tollere mutuum q̃ mulier accepit ꝓ alimentis:q3 tale adulteriũ nõ ꝓtuat ipſo iure alimentis niſi ſm̃a lata.ff.de do.l.poſt ꝫcũ cuꝫ ſua mã.Et quod dictũ ẽ mulieri obſtare exceptionẽ adulterij:verũ eſt q̃ ad futuraꝰ:ſ non q̃ ad alimẽta q̃ debentur añ ſuam latã:de q̃ in.l.inſtituta.ff.

Universidad de Deusto
Biblioteca

de inoff.test. Dicit tñ pe. de pal. qđ adulterē nihil tenetur p̄stare nisi ipsa replicet de cōsilio: sz intelligitur qñ est adiudicata vel notoria. * Decimum. Propter adulterium seu fornicationem spūalē: puta heresim vir ⁊ vxor pdūt fil'r dotem ⁊ donationem propter nuptias fm Pan. in. c. fin. de coniug. p̄o quo. l. consensu. C. de repu.

15 ¶ 15. q̄rit q̄t modis vir lucrāt dotes vxoris: ⁊ dico qđ tribus. Primo ex pacto vt si pactū de tota dote vl ei? pte lucranda post mortē vxoris. C. de pac. ex cōdī. l. ex morte. in pn. ⁊ in aut. ibi posita: scđo ex lege: ⁊ hoc dupl'r. s. ex adulterio vt dcm est: §. vxore. p totū, ⁊ si vxor moriat intestata deficiētib? liberis ⁊ ppinq̄s q̄ casu vir succedit vxori dotēq̄ lucratur ⁊ ecōuerso est vt. s. hereditas §. §. h. vt. C. vñ vir ⁊ vxor. l. s. in alijs aut̄ casibus dos ad multerem redit ⁊ ad virū donatio ꝓpter nuptias nisi secus obtineat cōsuetudo. extra de dona. inter virū ⁊ vxo. donatio. §. sane. tertio aliquanda ratiōe cōsuetudinis: vt dictū est statim.

16 ¶ 16. q̄rit virū constante mr̄imōio possit vxor dotē repetere marito ægrotante ad inopiā vel alio casu: ⁊ dico qđ sic in multis casib?. * Primo viro ūi insula deportato cui? affectionē mulier non mutauit fm pe. de pal. l. s. iij. o. xiij. * Scđo viro bānito de regno. C. de iure do. l. vbi. et hoc non est dubiū fm Bar. in. l. s. p̄stāte. ff. sol. ma. si perdidit ofa bona sua q: publicanf cuj? sit p̄fecta inopia: ⁊ idem credit parte bonorum publicata vt. l. si marito. ff. soluto matrimonio. ⁊ idem finaliter credit si nihil de bonis eius publicatum est per aut̄. de eū. do. quia talis incipit male vti substantia sua cū peregrinatio ducat ad pauptatē. * Certio viro ad inopiā ægrotante ēr sine culpa: mō ipsa non sit eā p̄sumptura: vt in. d. l. vbi, ⁊ est cōis opinio legistarū: vt refert Pan. in. c. p vras. de dōa. inter vir ⁊ vxo. qđ idē pe. intelligit nō de inopia eris: q: tūc sub tali cautiōe quā p̄stare pōt committenda ⁊ dimittēda est dos: sz de inopia mentis vt qñ incipit esse pdig? ⁊ dilapidator: q: tūc cautio parū valeret: ⁊ idem sentit Pan. in. c. pervras. de do. inter virū ⁊ vxo. vbi dicit qđ de ista cautione puidit ius canonicū non ciuile. Et non sufficit cautio iuratoria fm Joā. an. quaz ālibet p̄stare pt quatficūq̄ pauper cū rex. ibi dicat quam pōt. Et q̄ sumit limitatio ad totū titulum. C. ne fideiussores dotiuz denē. s. nisi maritus ægrotet ad inopiā. Primo hoc scito q̄ circa hoc emanarūt varia iura. Nā primo sanctū est qđ si subst̄ia mariti nō sufficit ad satisfaciēdū dori ⁊ creditoribus pōt vxor dotē repetere. ff. sol. mat. l. si constante. Deinde sancitū est qđ hoc possit: si maritus ita se gerat qđ ægrotet ad inopiam. C. de iure do. l. vbi, q̄ dispō est latior: q: nō requirit vt substāt̄a mariti non sufficiat, sz satis est qđ ægrotet ad inopiaz:

vt puta q: est nobilis: ⁊ vult facere sumptus vltra facultates. Deinde sancitum est qđ hoc possit si maritus male incipit vti substātia sua: vt inuit. de equa. do. q̄ dispō adhuc est latior: quia suppo sito q̄ nō ægrotet ad inopiā: puta q: ditissimus est ex quo tñ male vtif sua substātia: potest mulier dotem repetere: ⁊ ibi glo. tenuit id qđ Bart. dicit in. d. l. si p̄stāte. s. qđ hoc pōt qñ vir incipit deperare: ⁊ fm opinionem vulgi ad inopiā ægere q: res ō: male geri qñq̄ respectu miti: qñq̄ respectu finis: vt. l. ⁊ in totum. ff. de impē. in re. do. fā. ⁊ fauore dotis ne possint pdi: si vir ad extremā pauperiatē veniret vtroq̄ modo intellige siue vir male incḥoet: siue malā exitū habeat. In quolibet aūt triū p̄dictorū casuum pōt mulier agere p maritū repetēdo: ⁊ fortiū excipiēdo p̄ petentem dotem. Et idem est a fortiori de quolibet alio casu aūt cū ab vno triū dos constituat fm Pan. in. c. fi. de dona. inter virum ⁊ vxo. sc̄z a patre p̄o filia vl ab ipsamet muliere: vel ab extraneo: quē dico omnem non habente mulierem in sua p̄stare vt dicit rex. in. l. vnica. C. de rei vxo. act. pertinebit ad eū qui eā cōstituit si stipulatus est eā sibi restitui siue sit pr̄: siue extraneus: vt in. l. vnica. §. accedit. C. de rei vxo. act. Si autem constituit ād̄e eā: p̄s non est stipulat? eā sibi restitui: tunc si sit extrane? reddet vxori si sup est: vel heredib? eius si decessisset. Sed si sit pr̄ erit filie in duobus casibus primo si eā emācipauit. scđo si ipse pater premoriatur: alias filia premoriente erit patri etiam si exterit liberi ex filia fm aliquos: vt fm Vlin. per. l. dos a patre. C. solu. ma. cum qua opi

17 ¶ Decimoseptimo q̄rit cui restituenda sit dos siue ad quē pertinebit soluto mr̄imonio: et dico qđ p̄s marit? de subtilitate iuris efficiat dōs dotis sibi date: vt in. l. reatus. C. de iur. do. ⁊. l. dotē ancillā. C. de rei vendi. tñ ad illū non p̄tinet post mortē vxoris nisi in duob? casibus. primo rōne pacti de dote lucranda. scđo q̄s vxor ī testata decedit deficientibus liberis ⁊ p̄pinquis: quia vxori succedit ⁊ econtra vxor viro. l. vnica. C. rē vir ⁊ vxo. Et similiter duob? casibus p̄dictis ad mulierem p̄tinet donatio p̄opter nuptias viro defuncto. ⁊ ita tenet sum. Ang. sed tu dic vt. §. xv. tertio ratione consuetudinis. Extra hos casus aūt cū ab vno triū dos constituat fm Pan. in. c. fi. de dona. inter virum ⁊ vxo. sc̄z a patre p̄o filia vl ab ipsamet muliere: vel ab extraneo: quē dico omnem non habente mulierem in sua p̄stare vt dicit rex. in. l. vnica. C. de rei vxo. act. pertinebit ad eū qui eā cōstituit si stipulatus est eā sibi restitui siue sit pr̄: siue extraneus: vt in. l. vnica. §. accedit. C. de rei vxo. act. Si autem constituit ād̄e eā: p̄s non est stipulat? eā sibi restitui: tunc si sit extrane? reddet vxori si sup est: vel heredib? eius si decessisset. Sed si sit pr̄ erit filie in duobus casibus primo si eā emācipauit. scđo si ipse pater premoriatur: alias filia premoriente erit patri etiam si exterit liberi ex filia fm aliquos: vt fm Vlin. per. l. dos a patre. C. solu. ma. cum qua opi

nione cōiter trāseūt canonistę: vt dicit Pano. in c. fi. de do. ītēr vi. ⁊ vxo. ⁊ bar. in. l. post dotem. ff. so. ma. ⁊ gl. in. l. dos. Bz Zsla opinio q̄ est martini antiq̄ gl. ⁊ vult q̄ restituat liberis p̄eualuit in vsu. vt dicit. d. gl. ⁊ ēt est vera de iur. arg. ff. so. ma. l. post dotē. ⁊ ita tz fum. cū superstite aūt p̄e "Nota bene, fil' ⁊ filia nō emāciparit: cūr p̄s ⁊ filie reddetur: ⁊ nō alteri fine alterīs p̄sēsu. ff. so. ma. l. h. Si vxoris q̄ dotē cōstituit si ipsa mulier reddet sibi. d. l. vnica. vel suis heredib?, nisi rōne adulterij illaz perdiderit. Predicta tñ limita vera nisi obstent aliq̄ statuta vt cōiter accidit.* Est aūt notandū fm Bar. in. d. l. post dotē. quod vtilis est ad multa. disputatio: an opinio martini sit vera: de iure vel de cōsuetudine. Nam si filiafamilias hūs dotē p̄fectitiā: ⁊ filios ex primo matrimonio nupsit scđo viro: ⁊ moritf in scđo mr̄imonio sine filijs si de iure vera est opinio martini succedent in dotē filij p̄mi mr̄imonij: q: p̄ma cā in successione est libero z: si aūt de iure nō est ita: sz de cōsuetudine sec? q: cum dictet consuetudo q̄ dos maneat apud virū ꝓp filios eiusdē mr̄imonij: nō extēdef ad alīū casuz vt. l. si vo. §. de viro. ff. so. ma. idē tz Ja. bu. in. l. si. C. cō. vtri. in. ⁊ hoc putat bar. verū: q: de eodē mr̄imonio opz filios cōstituere casus est in. l. si inter. ff. de pac. do.

18 ¶ Decimooctauo q̄rit vtr̄ p̄fessio q̄ vir p̄fitef se recepisse dotē p̄stare mr̄imonio valeat. ⁊ dico q̄ non: nisi appareat de numeratione: maz videf donare. Bal. in. l. s. C. de do. p̄mis. ⁊ ange. in. l. pe. ff. q̄ res pu. ob. po. ⁊ bar. i. l. si diuortio. ff. de verb. obl. ⁊ ibi legiste. ⁊ p̄sumit simulata cōfictio fm bar. in. l. s. C. de do. ante nup. ⁊ hoc verū nisi vir faciendo restim legaret vxori dotem expressa certa q̄ritate: q: tūc sic oīno vxor eā habebit etiam si probaref q̄ nunq̄ fuerit soluta vt no. Ang. are. insti. de leg. §. sed si vxori. q̄ limitandū vī verum nisi vir esset nō soluendo creditoribus suis.

19 ¶ Decimonono querif qñ restituēda sit dos et dico multa.* Primum. Si dos cōsistit in rebus immobilib? tz reddi statim sol. mr̄imonio. si vero in reb? mobilibus restitui tz. s. annum. C. de rei vxo. act. l. vnica. §. cū aut. q̄ tñ in marito limitat si pōt: q: si dolo malo nō est versat? non restituet nisi in. vj. tñ pōt. s. habita rōne ne egear. d. l. vnica. ⁊ si pacificat vt conuenti possit vltra q̄ possit facere: est z bonos mozes: ⁊ pactū non vz ff. sol. ma. l. alia. §. s. q̄ priuilegiū eriā trāsit ad filios eiusdē mr̄imonij. vt. ff. sol. ma. l. maritū. sed tñ ita ille q̄ isti cauebūt de restituendo residuo si venerint ad pinguiorē fortunā: vt notat in. d. l. vnica. §. cū aūt. ⁊ in. l. in cōdemnatione. ff. de reg. iur. heredi aūt extraneo hoc nō est p̄standum nec transit ad illum. d. l. maritū. de quo vide gl. in ca. mulieres. ⁊ ibi p canonistas. de dona. inter vi. ⁊ vxo. * Scōm. Si qs data est dos res erat immobiles quas vendidit marit? ⁊ inde ex precio emit mobiles: nō cōputabunt immobiles sed mobiles: ⁊ casus est fm Bar. in. l. cū in fundo. §. fundus. ff. de iure dotiū. ⁊ ita iudicabitur mobiles vel immobiles tpe mortis viri. Un nō statim restituent: sed. s. annū: nec est verū hic quod subrogatū sapiat naturā ⁊ cetera. ⁊ dicit Bar. q̄ file. §. est ꝫ gl. in. l. octauo. ff. so. ma. ⁊ ꝫ gl. in. d. l. vnica. cui? gl. opinionē tenuit Ludo. de ros. in suis singularibus.* Tertius. Si mulier dedit dotem in re mobili puta in auro: ⁊ negante herede dotē se daturū. s. annū. si interiz non hz vnde viuat heres cōdemnabit ad vendū statim q: de hoc videf casus in. l. cōstāte. §. quoties. ff. soluto matri. ⁊ si contra hoc essent iura nihil valerent: q: essent contra ius naturale: nisi secundum alī quos heres esset in necessitate equali.

20 ¶ Vigesimo q̄rit qualiter restituēda sit dos et dico multa.* Primū expensarū factarū a marito vel heredib? circa dotē quedā sunt necessarie vt ille que si facte nō fuissent: aut res perisset: aut fuisset deteriorata sicut si dom? q̄ ruinā minat aptek aut restitueret̄ tecta: q̄dā ꝫo vtiles. vt q̄ rē melioē faciūt ⁊ deterioē fieri nō sinunt: sicut vinee pastinatio vel hymōi: ⁊ quedā voluptarie vel voluptuose: vt q̄ rē tñ ornāt: sed fructuz non augent: vt viridaria ⁊ picture ⁊ incrustationes ⁊ hymōi. ff. de verb. sig. impense. ⁊ dicunt cruestationes cruste subtiles marmoris ex muriū posite.* Scōm. In restituenda dote defalcari pñt expense necessarie q̄ ipso iure dotē minuunt fm gl. in. c. mulieres. de do. inter vir. ⁊ vxo. vtiles aūt non minuunt dotem ipso iure: sed peruñ actiōe mandati vel negociorū gestorū voluptarias autē q̄dā dicūt simpl'r pditas sz melius alij distingunt si mulier vult yre reddere dz q̄ impēsa sunt que si reddere nō vult: tūc si separationē recipiant sine rei lesione tolli pñt: vt pictura facta in tabula vel pāno ⁊ affixa pariet: si aūt separationem recipiūt relinquēda sunt: vt si essent facta figura in ipso pariete immediate. ff. de impen. in re. l. s. ⁊. l. p̄o voluptarijs. C. de rei vxo. act. l. vnica. §. se nec. Sed hec nō pñt locū in expēsis factis p̄o exactiōe vel defensione dotis: q: marit? est dña fructuū dotis: ⁊ sic tanq̄ dñis ipsam tuet. vt not. ff. de impen. in re do. fac. l. ij. ⁊ ideo repetere non poterit vt tz specu. ri. de do. post diuor. re. ⁊ Joā. and. Circa vtiles tñ Bar. ff. de impen. l. vtilium. distinguit q: aut sunt facte voluntate mulieris ⁊ tenet aut sine: ⁊ tūc aut pōt aliunde soluere et idē aut nō pōt aliūde soluere ⁊ nō tenetur vt in. d. l. vtiliū q: tūc nō videf vtiles cū nō expediant mulieri. ⁊ idem Dinus.* Tertium. Cum dos sine matrimonio esse non possit. C. de donatio. ante

Universidad de Deusto
Biblioteca

nup.l.fi.solutū p̄o dote vbi matrimonium nullum fuit non repetet̄ noīe doris:sed conditione sine causa.ff.de condi.sine causa.l.fi.⁊ est p̄tuile giata hec actio quo ad mulierem: sicut actio de dote:vt tenent doct.in.c.de p̄udentia. de dona. post di.re.⁊ facit.l.ij.ff.de p̄mi.credi.

12 ¶ 12.q̄rit vtr̄ alīq̄ casu dos possit solui mulieri ⁊ dico q̄ sic in tribꝰ casibus p̄z bar.in.l.ꝯiuis. ff. sol.ma. p̄imo vt soluat eo alienū.ff. de iur.do.l. vl.secūdo vt emat p̄diū:⁊ illō est regulare q̄si ex solutiōe que fit cā doris mulier fit melior⁊ vir nō sit pauperior:vt.l.ita constāte. ff. de iure do. tertio vt p̄sanguineos redimat ab hoste:vel eos alat egentes. Et ꝑ̄ nota q̄ si mulieri soluīt pecunia vt soluat votū factū ꝑ se vel in peregrinatiōne p̄o alia sua vadat aut alteri? eius coniuncti iuste soluīt ⁊ minuit dotē:q̄z si hoc fieri p̄mittitur ad liberanda co⁊pora:multomagis ad libe-
22 randas alias.C.de sacrosan.ecc.l.sancimus.

¶ 22.q̄rit vtr̄ heredes mariti teneanꝫ alere relictā infra annū restituēde dotis:⁊ dico multa. *P̄imū. Eam tunc alere tenent̄ si aliunde non habeat vñ alat:nō tñ ꝑm ꝯtitatē dotis:q̄z si fructus excederēt non tenent̄ nisi ad alimenta:⁊ si q̄d de dote restituūt tenent̄ in residuo alimentorum. Ita notat gl.C.de rei vxo.act.l.vnica.§.exactio.⁊.ff.solu.mat.l.adiutor. Unde si pater p̄stitit alimēta alia poterit ea repetere ab heredibus viri.⁊ facit q̄ no.bar.in.o.l.diuortio. Si ꝯo habet vnde alatur non tenenꝫ heredes ꝑm glos. in.o.§.exactio. ꝑbatur in.l.extraneo.ff.de vē.in pos.mit.*Ꝯcōm. Ipsa etiam cum eisdem heredibus habitare non tenetur ꝑm bar.in.o.l.diuortio:q̄z iure non inuenitur expr̄essum:sed tñ ꝛtiū teneē ꝑm aliquos:⁊ q̄z infra annum dicitur quasi esse in matrimonio.C.de bo.ma.l.fi.⁊ sic consuluit do. Cardi.q̄ non poterit alimenta petere:si contra eorū voluntatē alibi sit demorata:quomodo apud eos possit honeste morari.*Tertius.Si cite ipsa p̄ōr percipere certum quid p̄o alimentis ab heredibus mariti: donec illi dotem restituant de iure cōi: iuxta no.per bar.post Cyn.C. de bo.auto.iudi.pos.aūt.ei qui.⁊ per Ange.in..l. tiria.ff.solu.matri.⁊ pan.de ca. consi.cccl xxxiij. Quod tamen pan. in. c. saluberiter.de vsur. limitat in ea que nō habet vnde viuat alitūde:ꝛ melius limita q̄n hoc fit ratione intereſſe coacta: puta q̄z malet suam dotem sed eam non accipit: vel q̄z non p̄t:vel quia heredibus compatitur: alias si hoc sponte faceret cum dotem habere posset esset vsura manifesta:vt infra patebit et diffuse deduxi in questione. auree rose. vide.ſ vſura.iij.§.vſ.

D Uana vide.ſ.gabella tertio.

¶ De dubijs factī ⁊ iuris.

DUbium ꝑm Jſid.in lib.ethi.est motus indifferēs in vtr̄aq̄ p̄tē ꝛdictionis vel dic ꝑm phylosophū ⁊ mentē.ſ.eth.in.iij. dist.xvij.q̄ est ꝛdiarū rōnum equalitas. vnde proprie homo dubitat de aliquo vel circa aliq̄d:q̄n ꝝ rōnes ad vtr̄aq̄ partē equaliter aut q̄si equaliter mouētes:ita q̄ nō inclinat ad hoc magis q̄ ad illas notabilr. Quo aūt differat dubius ab opinione ⁊ fide:⁊ ymōi.ſ. opinio. ¶ P̄mo vero q̄rit̄ quo intelligit illud q̄ habetur in regla iuris:eſtote.ſ.dubia.i. facta que dubiū est quo alo fiāt sunt in meliorē partē interpr̄etāda:⁊ dico triplex esse genꝰ operū humanorū exteriorū p̄ceptorū a nobis. Quedā el sunt ō genere bonorū.i.ex suo genere siue ex suo obiecto bona:vt eleemosyna:oratio:ieunium.⁊ ymōi:q̄ male fieri nō p̄t nisi ꝑ accidēs rōne finis vel intentionis.vel circūstātie:puta si fiāt q̄ vbi vel a q̄busdam non dūt. Quedā ꝯo sunt de genere malorū i.ex suo obiecto mala:vt furta blasphemie⁊ huiusmodi q̄ bñ fieri nō p̄t etiā ꝑ accidēs rōne finis aut circūstantiarū.q̄z ex obiecto habent malitiā:vū sine malitia nō fiūt:⁊ ꝑ̄r semper sunt mala:q̄z ꝝ dño, bonū est ex totali⁊ integra cā malū ex singularib⁹ defectibus: sicut structura nō est bona:nisi sint boni lateres⁊ cementū et oēs partes.est aūt mala si aliq̄s horū est malus.licet cetera sint bōa. Quedā ꝯo ex se.i.ex obiecto sūt indifferētia.sed suā bonitatē vel malitiā hñt ex fine⁊ circūstātijs:vt comedere⁊ bibere⁊ ymōi. q̄ possunt bene⁊ male fieri:sicut bono⁊ malo fine debitis ac indebitis circumstātijs.* P̄rima ip debent in bonam partē interpretari: ꝛ fieri possint mala intentione:⁊ silr̄ certa in partem meliorē de ꝓbus p̄incipaliter intelligitur regula ꝑm gl.in alijs vero ꝑm Bedā permittitur nobis iudicare.ſ.interpretari in malam partem⁊ peiꝰ esse:⁊ ꝑ̄r facientē talia esse peccatores.xxj.q.iij. si q̄s dixerit.⁊.c.seq. Unde.ſ.iudicium.§.iij. adde ex.s.Tho.ij.q.lx.q̄ habens malam opinionem de aliquo absq̄ causa sufficienti iniuriatur ei et illū p̄ccāt q̄ sine cā cogente nullꝰ facere debet. Et ideo vbi nō apparēt de malitia alicuius manifesta iudicia debemus illum habere bonū:id quod dubium est in meliorem partem interpretando. Et melius est aliquē falli frequenter bando bonā opinionē de homine malo q̄ falliter raro habendo malam de bono:q̄z ex hoc fit iniuria p̄o rimoris nō ex primo.de reg.iu.estote.

¶ Secō q̄rit quo intelligit aliō dictū quod est quasi regula.ſ.in dubijs tutior via est eligenda: q̄s est sumptū.extra de spon.in.c.iuuenis.vbi dicit glo.q̄ in his que dubia sunt quod certꝰ estimamus tenere debem⁹.⁊ idem dicit Augustī.de peni.distin.vij.c.ij.te ne certū omittre incertum

⁊ dico hic opus esse duplici distinctione.* P̄rima.dubiū est duplex.ſ. ꝑbabile/cū.ſ.rōnes p̄obabiles ad vtr̄aq̄ partē sunt ꝑ̄ equales:⁊ scrupulosum:q̄s q̄s.ſ.ex leui suspitione timet alicui bi esse p̄ctm. Scrupulosum dubiū ad consilium bonī viri est deponēdum ꝑm oēs doctos.⁊ idē est si dubitatur an dubius sit scrupulosum necne:et rō huius est:q̄z q̄ in ymōi ꝑsuluit virū bonum.i. peritū⁊ cōscientiatī etiā si deinde consilio eius erret:excusat q̄z laborat ignorantia insuincibili q̄ excusat:vt infra ignorantia.§.xlv.dubium aūt ꝑbabile est de q̄ ꝓpne illud dictum intelligit:et ꝑm Archid.p̄ctm graue est tali dubio se exponere.vbi est mortale. Et ꝑm Paſi.in.o.ca.inuenis. in dubijs.ſ. ꝑbabilib⁹:vbi versat periculum aie semp tutior pars est eligēda⁊ q̄s tuti⁹ est tenendū:⁊ q̄s sine periculo explicari p̄t:ꝛ tñ intellige q̄s si deſ casus:q̄ opinio securior sit minus ꝑbabilis notabiliter nō est eligēda necessario:q̄z iā cessat rō dubij.si ꝯo sit minus ꝑbabilis:sed non notabilr etiā non est eligēda necessario:q̄z eo casu intelligo alber.in lib.de hoſe dicentem.q̄ conscia non obligat ad faciendū.nisi q̄s est in cōscia sit vt opinatū vel credituū/vel scitū:non aūt si est dubitatū vel ambiguū:si tñ ꝑbabilitas huiusmodi esset eqlis tutior eligēda est necessario q̄n ex electione alteri? imineret periculū pctī mortalis q̄z tūc verū est illud ecclīastici.iij.amās periculum
Dubius. peribit in illo.q̄si aut immineret periculum pctī venialis soluꝫ esset eligenda de bñ esse tñi:* Secūda distinctio est quā dat glos.xxxiij.o.c.vlt.q̄s tripler est ambiguitas.ſ.iuris.facti⁊ persone. Ambiguitas iuris est vbi de silib⁹ ad silia procedit vt di.xx.de libellis:⁊ de tali loquitur.c.sicut di.xiij.dicēs q̄ dubia vl obscuris sequendum est q̄s nec ꝑceptis euangelicis ꝛdium:nec decretis scrō⁊ patrū inueniatur aduersum. Ubi ār est ambiguitas facti nunq̄ ferēda est sna in p̄iudiciū alicuius⁊ sic intelligit illō.xx.q.iij.graue.est ꝯo nulli fit p̄iudiciū/vt in baptismo cōfirmatione ordinatione ꝓfessione⁊ hmōi:bñ ferk in dubio sna certa.ſ.vt baptizet̄ nouū. et sic de alijs vt de cōſ.di.iij.puulos.⁊ di.ſ.solennitates. Oēs tñ dubitat de factorū ferk sna in p̄iudiciū alterius:vt in.o.c.iuuenis.sed istud et ꝓpter periculum aie. Ubi ꝯo est ambiguitas persone sed factū est certū:bene ferk certa sna ꝑ̄ m arch.vt cū furtum est publicū sed ignorat autor⁊ tūc iudex ſnēt in aurorem pōt ferre sntiam exōicationis et peine vt sibi reuelet.all.c.q̄dā.v.q.ſ.⁊ hoc vrich verum est:ſ tñ autor nō tenetur obedire ad simplex p̄ceptum nisi sit de hoc infamis vel semicōuictꝰ:vt diffuse disputaui in aur.ro.l.q̄dā causa:⁊.ē.co⁊re actio.§.viij.Si tū ēt in furem occultum iuēderet

kerre sntiam exōicationis iciderent nō obediēdo⁊ q̄z⁊ si forte esset iniusta tā non esset nulla.

¶ Certio q̄rit q̄o intelligit illa regula iuris cū sunt partium iura obscura.i.dubia reo fauendū ꝛ est portius q̄ actori.⁊ dico q̄ ista regula intelligit nō soli i sola rēda ſ ēt i lata:puta a duob⁹ ordinarijs vno absoluēte⁊ alio cōdēnāte q̄z ſ sententia p̄o reo nisi in casibus vt infra/nec tū si absoluit i dubio ferk ſ re dubia certa snia ꝛ.d.c.graue.q̄z non est dubiū:imo certū q̄ debet absolui si actor non clare p̄obauit/vſ.q.vi.actor.ſ etiā in fine litis:in quo casu reo.de quo dic vt no.de re.ſpo.cū ad sedē.i glo.iij. Nō ſ aūt ſ fallit p̄mo in cā fauorabili quā tuet actor:puta in cā libertatis.aut matrimonij:aut inof.te.vel dotis/q̄z tunc actori fauendū est.xxiij.q.j.si q̄s accepit.de p̄obatis.ex lris.Et sc̄do i principio litis.ff.de iudi.si quis vbi ambiguā orationem actoris in sui vtilitatem interpretamur.Et silr tertio in p̄obationibus obscuris inductis a reo q̄s ꝛ illā interp̄tamur de p̄obationib⁹ licet de quo dic.vt.ſ.§.v.

¶ Quarto querit vtrū i dubio de irregularitate vel alīq̄ delicto ſ erp̄tandū sit affirmatiue aut negatiue⁊ dico q̄ ꝑm Jmo.in.ca.ad audientiā.de homicidio cū irregularitas sit de iure positiuo i dubio nō ds iudex reputare aliquē irregularem q̄z pene moliēde sunt de regu.iu.in penis.lib.vſ. Q̄ paſi.vt colligit ab eo ibi:⁊ in.c.cū tu filī p̄positre.ō rel.dicit sibi nō placere⁊ melius distinguit:q̄z in foro cōtentioso vbi pure agit ad penaꝫ p̄cedit ad dictū Jmo.⁊ ita loquunt iura p. eū allegata:vñ ginaliter debemus interp̄tari negatiue siue p̄o non maxime vbi agit de pēa:puta q̄z celebrauit:q̄z collatio nō tenuit⁊ hmōi:quia in penis mitior interp̄retatio est fienda:vt.ſ.o.regula in penis⁊ in regula odio.lib.vſ.⁊ idem dic in excōicatione⁊ silib⁹. In foro aūt ale debemus interp̄retari affirmatiue q̄ si irregularis.q̄z in foro p̄ne semper pars tutior est eligēda ꝛ ds durior videat:q̄z in illa pte nulluꝫ subest periculū:ad hoc c.significasti.el.ij.de homicidio.⁊ idē ds vbicunq̄ dubitatur de alīq̄ delicto:ad q̄ vide glo notabilē in.ca.vnico.de scru.ſ o.ſa. Et silr dicēdum est in foro ſ p̄uati:puta q̄z nō agit ad penā p̄p̄rie:ſ vt ab altaris ministerio abstineat:vl a ꝛctu mrimonij vl ab alīq̄ exercendo in quo exercēdo subest p̄ctm:q̄z etiā tunc in securiorē partem debemus interpretari ꝛ illa sit durior⁊ facit.o.ca.significasti.de homi.⁊.o.c.iuuenis.de spon.

¶ Jqrit gnāl⁹ cui standū sit ſ ambiguitatib⁹ et dico multa.* P̄rimum. In re dubia fidei autoritas ecclesie romane requirenda est.xſ.di. palam. *2.Dubio existente in iure mrimonij.turi⁹ est ꝛ statuta hoim dimittere copulatos:q̄ disiungere cōiunctos ꝛ statuta dei.c.ſ ex quadam.de testi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

* Tertiū. Verba dubia fm intēcionē pferentis accipienda sunt. ff. de reg. iur. in ambiguis. et vt res pot⁹ valeat q̄ pereat. ca. abbate. de ỹb. sign. alias fm cōem vsum c. dist. 3. morē. Vide infra le garū. ij. §. v. ⁊ seq. * Quartum generale collectus ex Jo. an. in reg. 3 eū q̄ legē dicere potuit aptius est interpretatio facienda. li. vj. vbi sic dicit. Obscuritas vel ambiguitas an apponī in vltimis voluntatib⁹? aut in conuentionib⁹ factis in iudicio? aut in pfessionib⁹? aut in 3ctib⁹? ⁊ penis aut in sententijs. Si in vltimis volūtatib⁹ subdistinguе: q? aut pstat de volūtate exp̄sse ⁊ sic illa seruaī. xxxvj. q. vj. q̄ recedunt/⁊ de testa. requisiti. ⁊ hoc nisi dicta voluntas turpis esset/vt. ff. de cō. instit. l. q̄dam. vel alias 3 ius/extra de testa. cua. Si autē nec exp̄sse constat nec tacite: stat ỹbis testamenti/ad hoc. xiij. q. ij. is autem. de celebra. miss. in q̄dam. q̄ ỹba si nimis sint larga: sequimur benigni⁹ ⁊ minimus: vt in regula in obscuris. de reg. iu. li. vj. ⁊ sic esset heredis electio: etiā si non appet q̄ pars sit benignior aut minor. ff. de test. in. l. si duo sunt. Si q̄rat ad quē spectat indagatio. dic q̄ ad iudicē. C. de fideic. l. voluntatis defuncti. Si autē in iudicijs sit ambiguitas fit interp̄tatio pro pferēte: nō q? debitor semp negaret se de hoc sensisse. C. de annua. excep. l. vlt. ⁊ hoc in litis exordio. et de hoc in. ca. cum ad sedem. de rest. spo. Si vero in pbationib⁹ sit ambiguitas: interp̄tabit 3 paucēte. de cōdi. appo. p tuas. et de pba. in pūcta. q? oēt pbatiōes eē clare: de prescrip. auditis. saluo eo q̄ possent testes obscure deponētes interdū iterum interrogari. de testi. cū clamor. Si i pfessionib⁹ si pstiteat q̄s incertū/certificare cogit. ff. de pfes. l. certū. alioquin accideretur q̄ magis expediret aduersario/vt ibi. ⁊ de cōsti. ⁊ de pfes. c. ij. In 3ctib⁹ autē aut certum est de cōsensu aut de dissensu aut dubiū ⁊ in primo casu stat ei q̄ sensērit. de spō. c. j. in scō aūt nil valet. xxvij. q. ij. sufficit. xxx. q̄. ij. c. vno ō rap. cū causam. xxix. q. j. §. j. ff. de Zhen. emp. l. inuē. et ibi error nō solū corpozis fz ēt materie venditionem impedit: nihil eīm tā 3tiū cōsentiri si⁹ error. ff. de in. l. ij. ⁊ errare est aliud p alio putare. xxxvij. di. Quis. nō tñ ois error impedit mfimonium: sed tm̄ error persone ⁊ pūctiōis. q̄ dic vt. xxix. q. j. §. j. ⁊ in sum. in tertio aūt casu. j. dos est dubium sub distingue. Stā aut p̄t valere m̄ intellectū vni⁹ tm̄ aut vtriusq̄. Si fm intellectū vnius tm̄ valeat fm quē valere p̄t. ff. de ver. obl. quoties. ⁊ hoc by locū etiam in 3ctu mfimoniali in foro iudiciali/in foro aūt ale staretur ei q̄ dissensisset in tali ou bio/vt de spon. tua nos. Si vero fm intellectum vtriusq̄ valere p̄t: valeat illud q̄ est ỹsimilius. ff. de ỹb. obli. eum q̄ ira. ⁊ de reg. iur. in reg. inspicim⁹ cū suis pcor. ⁊ si dubitat q̄ sit verisimilius seruabit q̄ 8: l hac regula. ff. de ỹb. ob. l. q̄dā ⁊ hoc verum cū neuter dolum cōmittit. Si aūt alter dolus ꝓmittat 3 eū fiet interpretatio. xxij. q. v. §. ex his. ⁊. c. q̄cūq̄. ⁊ si vterq̄ dolum committit ad cōem significationē recurrē/vt in. o. decretali er lris vbi de hoc. ⁊. xxij. q. v. §. si ergo. Et idem reputat in iuramentis/vt ibi notat. In sentētijs aūt suis inter pretari poterit pses puncie vel procurator cesaris. ff. de appel. ab executore in pncipio minor nō. C. de sentē. ex pe. reci. li. ij. vbi de hoc. ff. de re. in. l. iudex. functus est eīm officio suo siue bene siue male iudicādo. q̄ō intellige in diffinitiua/sec⁹ in interlocutoria. q̄ō dic vt no. de appel. cū cessante. de fructibus tū ⁊ expēsis suppleret cadē die. ff. de re iud. l. paul⁹. ⁊ de hoc nota. xxxv. q. ix. §. q? ergo. al's incipit hic ita i glo. j. q. j. §. ⁊ his. l. gl. De legib⁹ nō est dictū q? in eis nil obscurū est vel ambiguū. di. iij. erit. ⁊. C. ō nouo com. cōpo. in pūcta cōstōne: ibi erit lex certa: ⁊ de ui sermone pscripta/si tū in eis ambiguitas esse videret recurrit ad pdentē: q? ille solus interpretari p̄t q̄ ⁊ cōdere. xj. q. j. §. ex his. ⁊ idē in pulcris q̄ sunt puate leges: ⁊ per eadem iura. hec ex illo. Ubi no. q̄ō. xxij. q. v. in. c. humane. 8? q̄ ỹba oēt deseruire intētiōi/mō intentio verbis. vbi ō? gl. esse arg. q̄ō potius pūderanda est intētio alicuius q̄ ỹba. j. q. j. Marchiō. q̄ō verū est quādo de intellectu pstat: al's a ỹbis in dubijs nō est recedendum. ff. de lega. iij. nō al'r. Et adde quod. xxiij. q. j. i. ca. parat⁹. dicit glo. q̄ō nō debem⁹ semp adherere ỹbis. ⁊ ēt vbi nō cōstat de intellectu. ỹba eīm in rescriptis posita vel in legib⁹ debem⁹ conformare equitati licet verba nō patiantur: vt de rescrip. causam ⁊ de consue. cum olectus.

¶ De duello.

Quelli dictū est ḡsi duo⁹ bellum/quod etiā 8? monomachia vt in. ca. monomachiam. c. q̄ō. v. i. singularis siue vnius pugna a monos quod est vnum et chiapugna et sic q̄rum ad nomē ḡriculare bellum q̄ vn⁹ cōtra vnum pugnat aggrediendo vel rūdēdo aggressori est duellus. Qrum ad rem ad q̄ significandum iura hoc nomen attribuerūt. duellū non est oēs pugna duo⁹ sed ab aliq̄bus diffinit q̄ duellū ē pugna duo⁹ facta ad alicui⁹ rei pbationē vt. ſ. vincēs pbasse credat ⁊ victus in pbatione defecisse: ac si per testes quis intentionem suam fundasset/vt de pur. vul. c. ij. Et huic consonat q̄ dicit ray. duellū in aliquibus vulgo dici iudicium eo quod sibi expectetur iudicium dei. Que quidem diffinitio conuenit duello propzie: vt in pturibus sumpto: quod. ſ. fit ad veritatis indaginē. aliquando tamen fit propter alia causas secūdū Joan. de lig. scīs ex odio ⁊ glozie cupiditate. Et ideo vtiliter diffiniendo est singularis pugna ab vtraq̄ parte sponte suscepta.

l. q̄ō. ¶ Pūo ỹo q̄rit vtrū duellū sit licitū vel pbibitū. ⁊ dico sm doc. vt ēt 8? in. c. monomachiā. illud esse prohibitū sub pcō mortali iure diuino: ibi non tentabis dominum deum tuum. Mat. iij. ⁊ hoc p̄cedit q̄ fit ad ỹtat⁹ idagiūē: ⁊ sīl'r iure canonico: vt eē de cle. pugnā. i duello p totū. et. ij. q. v. Sfuluisti. ⁊ iure ci. C. de gladia. l. vnica. li. xj. q̄ō procedit q̄ō fit ex dicta cā vel etiā ex alia cā non rōnabili cū pīculo vite aut mēbzorū. Sed quia ista iura nō videnť phibuisse: nisi q̄ō naturali iure illicitū erat: ideo ad ampliozē doctrinam dico q̄ duellū. i. singularis pugna hincinde spōte suscepta de se nō notat aliquid illicitū esset mortale: aliq̄n esset mortale inuētuti se exercere in pugnis ⁊ brachijs ad exercitū: aut solatiū sine odio ⁊ periculo. Uū si sit mortale erit ex altero duorū primo ex fine puta ex mani gl'ia que sit mortale vel ad odiū: aut ad indagādā veritatē quod est tē tare oēt: aut scō ex circūstantia: puta quando ex cā nō rōnabili pugnatur cū periculo vite aut mēbzorū: q̄ō? modis est prohibitum iub mortali a iure naturali ⁊ positiuo quod aliquas supadit penas: sed pro hoc vide ettam §. sequenti.

2 ¶ ⁊. q̄rit vtrū q̄ō duellū factū cū pīculo mortis aut mutilatiōis est licitū ex fine puta q? accepta tur ad obseruationē fue pſone vel facultatis pos sit eē licitū ex circūstātia alia vt. ſ. nō sit mortale ⁊ dico q̄ō 8z ray. sunt de hoc opinionis: ⁊ q̄dā distinguūt. Stā trib⁹ modis q̄s duellat. pīo offerendo duellū scō illud spōte acceptādo tertio acceptādo illud limite ad defensionē vite aut rerū sicut si iudex accusato de homicidio vl' furto iudicialiter duellū purgetur alioq̄n hēbit̄ p̄uicto ⁊ pdēnabit. Et i pīo q̄dē ac scō casu dicūt illū eē mortalem non aūt i tertio. ſz ē licitū idistincte p defensione nō soluvite: ſz ēt rez ⁊ hoc 3 guil. gl. ray. ex hac rōne: q? nō 1z ofendēdo res occidere rapiozē ire iniqt nō licebit eas defendere duello. Et hāc opinionē sectur sum. an. Guil. tū credit hoc eē illicitū sacerdoti in cā criminali ⁊ ciuili. Quidam vero alij min⁹ male ēt i tertio casu subdistinguūt q? si suscipit inuite iudice idicēte p defensiōe vi te ē licitū: ⁊ hoc vī tenere 3li. de. l. ſ. reg. xvj. vbi agit de duello dauid cū goliath: ſ p defensiōe rerum suarum. Sz dico pmo illicitū ⁊ mortale esse duob⁹ pmis modis: vt ab oīb⁹ pfessus est: ⁊ scō nō eē licitū. tertio mō indistincte. vt dicit gui. nec cū distinctiōe alio ꝓ: q? si eēt licitū rōne defensionis cū ista fit de iure naturali in quo sacerdos a laico non distinguitur esset etiā licita sacerdoti quod ille negat. Sed q? posset dici quod est illicita ista defensio sacerdoti non ratione peccāti ſz ratione irregularitatis quam incurrere potest sine pcō: arguo iterū: q? sic duellare iudice indicente. i. duellare ad indaginē veritatis pugnādo crimē: hoc est deū tentare: ⁊ q? nunch 1z: ⁊ nō nō est sīle de se defendente q̄dū non tentat. Et hoc sentit. s. Tho. ij. q. cv. ar. vl. ij. dicens q̄ eadem rō vī eē de lege duelloz. q̄ ⁊ de iudicio ferri calidi. ⁊ aque bullientis: nisi q̄ō duellum plus accedit ad rōnē fortuiti in quo ibi nō expectat miraculosus effect⁹ sicut i illis: nisi forte q̄ pugiles sunt valde spares ỹtute vel arte. Judiciū aūt ferri cādētis ⁊ aq bulliētis: dicit sīl'r. o. Tho. esse illicitum tum q? ordinat ad iudicandum occulta q̄ diuino iudicio reseruant: tū q? iudiciū non est diuinā auctoritate sanctū: ⁊ allegnt. c. consuluisti. ij. q. v. adde tertio: q? est q̄dam tentatio dei. David aūt excusat tāq̄ mot⁹ a spūsctō: vt 8z in. c. monomachiam. Priuilegia aūt paucoz⁹ nō faciūt cōem legē. xxxv. q. ij. nō exemplo. Luctor est ergo ⁊ verior opi. ray. q̄ oēs indistincte peccēt mortal'r: ⁊ ita renēt non solum doctores ordis p̄dicatoz ꝓ ut sum. cō. sum. pis. ⁊ Arch. sed ēt sum. ro. ⁊ supple. et gof. ⁊ host. ſ. q̄ sit phibitū sine distinctione q̄s est cū periculo vite aut mēbzorū. Nec est par rō pugnare p̄ reb⁹ aut vita i duello ⁊ ex: q? extra duellū stat i termino defensiōis: nō aū i duello: sed vterq̄ duellāntium est agressor: p se loquēdo: non ob quod aliq̄s ad duellū cogat: q? nō est coactio obsoluta: sed cōditionata que stat cū volūtario.

3 ¶ Tertio vtrū peccēt mortal'r q̄ sertiū aut pticipāt in crimine isto duellādi marie rōne cōsuetudinis: ⁊ dico fm ray. q̄ mortal'r in p̄dictis peccāt primo duellātis siue offerāt duellū siue suscipiāt illud spōte siue coacte: ⁊ scō iudices deferentes illud ⁊ p̄stantes auctoritatē: ⁊ tertio assessores ⁊ q̄to dāres i hoc p̄silium auxilū ⁊ el fauoz: ſz q̄nto facerdo. dāres bñdictionē ⁊ hmōi idē gof. ⁊ ho. Adde sexto q̄ tenēt illud in sua ditione admittēres: imo ⁊ tolerātes: q? de iūt manifesto facinoz obuiare. Et septimo q̄libet q̄ hoc posset sine periculo ⁊ facile p̄hibere ⁊ nō facit: q? aut cōsentit aut negligit saluare p̄rimi corpalē ⁊ spūalē i casu extreme necessitatis: imo vī q̄ hoc casu quilibet hoc scīēs teneat oīare si al'r p̄uidere nō p̄t: ⁊ alios ad oīandum p̄uocare iuxta dicēda ifra de eleemosyna corpali. Et octauo idē vī de inspicientib⁹ sine distinctiōe saltē in rōne: q? placēt sibi in eo q̄ ē de se mortale. Nec in p̄dictis pōt aliq̄ cōsuetudo excusare q̄ sunt illicita: q? nō fit mala q? phibita: ſz phibita q? mala ⁊ 3 ius naturale. contra quod nulla consuetudo valet. 4

¶ Quarto querit que pena sit clerici pugnantis in duello aut participantium eis: ⁊ dico quod fm ray. ipse 8z deponi: tū eps pōt dispensare si mors aut mutilatio non intreuenit vt in capitu. ſ. extra. de cle. pu. in duello. quo si nō sequatur mors

Universidad de Deusto
Biblioteca

nec mutilatio. ⁊ clericus amiserit ptē vigiti etiaz in duello oblato: ſz nō tāra ḡn̄ ſine ſcādalo poſſit celebrare quantuncunq; fuerit grauis exceſſus pōt eps cū tali poſt peractā pniam diſpēſare: ar. in. d. c. f. qō dz Ray. verū eſt ſi ne itas vel vtilitas exposcat: ſz ſi moz̄s vel mutilatio interuenit nō pōt eps cū tali diſpēſare in offō ſm oēs: ſecus in būficio. ſm Ray. cui ſz videat̄ ibo. Zu⁹ tamē non eſt miſſi ḡ ad būficiū cū cura aiarū in ḡ ſm eū ſolus papa diſpēſabit: ⁊ hoc ſequit̄ ſum. ang. ſed veritas eſt qō diſpēſabit in beneficio indiſtincte: nō ſolū habito. ſz ēt hūdo: qz. o. c. ij. hoc diſtincte pcedit: ⁊ pene nō ſunt extēdēde: ⁊ būficium i quo fuerit cū eo diſpēſatū hȳe poterit ēt in titulū ſm Boſ. aut veri⁹ ſm alios tm̄ in ſtipēdiū: ſicut laice⁹ ſiue in ſuſtētationē. xxxij. diſtin. ſi vero. ⁊ rōgz būficii⁹ dat̄ pter offm̄. xvj. q. j. gñal'. ḡ officio ex diſpēſatiōe epi iſte nō pōt. Et nō ſolū efficit irregularis pugnādo p ſe: ſz ēt p aliū ſi moz̄s aut mutilatio ſequat̄: ⁊ ſitr oēs mādantes. cōſulentes ⁊ defendentes: vt. o. c. ij. iuncta gl. Summa aūt Ang. vī velle qō ipſe ſit irregularis ex ſola pugna: etiā ſit moz̄s aut mutilatio non ſequatur: ſz hoc nullibi yē clare: ideoq; non eſt dicendum.

5 ¶ 3. ḡrīē vtrū ſint irregulares clerici aſſerentes reliquias pugnaturis i duello ad adiuuādū ſi inde ſequaſ homicidiū vel mutilatio: ⁊ dico eē varias opiniones: qz rayᵐ. vī tenere qō ſic: eo qō ad iuuare videanť. dicunt aūt alij qō nō: ſed beneoi ſtinguit ȳȳ. qz ſi eis nō deferēt⁹? mīnlominus duellū futurū erat nō ſunt cooperatores: nec videntur irregulares. al's ſic ⁊ hoc rationabiliter qz reliquie ille non conferunt ad occidendū: cum neſciat iuſtitia dei pꝛocinia dare criminibus. ſ. per miracula: quicquid faciat dando vires naturales: ſi aūt conferrent eſſent irregulares etiam ſi alias futurum erat: quia eſſent cooperatores.

6 ¶ 6. ḡrīē ād de clericis ⁊ capl'is ḡ a ſeculari dño cogunť ſubire duellū: aut res eccleſiaſticas pde re. itē ād de platis ȳtib⁹ iuriſdictiones tpales: in quorū curiis ſiducunť duella: ⁊ dicit ȳȳ. qō in oīb⁹ hmōi caſib⁹ ſi clerici auferūt: aut ſuſcipiūt duella vel per illa iudicāt: aut pōſtāt aliquā ſpālē auctoritatē: peccant moꝛtal'r: ⁊ ſi ſequatur moz̄s ſunt irregulares. Adde qō videnť eſſe irregulares: ſm aliquos ēt ſi nō ſequaſ qñ ipſi ꝓpria manu puguāt. Si aūt talia fiant per iconomos vel pꝛepoſitos ſeculares: adminiſtratores pꝛelatorū ſine ſpeciali mandato eoꝝ ſi peccant quidem inēſt moꝛtal'r pālati talia tolerando: nō tamē credo qō efficiant irregulares: ex ḡ ſup hoc ſpāles autoritatem nō pꝛeſtēt ſz pcipiant ſuis balliuis quod iuſticiam faciāt in tali vel tali cā: qz in tali gñali mandato nihil intelligitur de duello mandari.

7 ¶ 7. ḡrīē ād de iudicio ferricādētis ⁊ aq̄ bullien tis: ⁊ dico olm̄ hmōi eodē modo eē pꝛhibita: qz in his deus tēptari vī: vt dicitur extra de pur. vul.

¶ 8. ḡrīē vtrū in duello facto ad vitandā ⁊ declinandā ḡdā ſemp deus veritatē oſtēdat iuuādo eū qui eſt p̄ virate: ſicut credunt milites ⁊ hmōi: ⁊ dico qꝛ nō. vt expꝛeſſe caſus eſt de pur. vul. c. ij. vbi innocētes victi narranť in duello: vt idem eadē rōne eſt de iudicio ferri candentis ⁊ aque bullientis.

O Ulia. vide infra Iatria.

¶ De ebrietate.

EBrietaz dz aliqñ pꝛiuatio vſus rōnis ad tps ex immoderato potu vini vl'ca iuſcūq; rei potabilis: ⁊ hec nō eſt peccatum ſed pena: aliqñ ſi dō oſcitur actus potatiōis ex quo cauſatur: ⁊ iſta ē aliqñ peccatū hec ex. s. Tho. ij. ij. q. cl.

¶ Primo vero ḡrīē vtrū ebrietas ſit pctm̄ mor- 1. qō.
tale: ⁊ dico qō quātū colligit ex. s. tho. ij. ij. q. cl. ⁊ Alex. xxij. ⁊ glo. xxv. di. §. alias ea demum. et dōc. ibi aut quis ſciēter ⁊ volēs inebriať totaľr: ſic eſt moꝛtale cui⁹ rōnē aſſignat. s. Tho. qz pꝛiuat ſe vſu rōnis ḡ opať ſm ȳtutē: ⁊ exponit ſe pericolo peccandi ⁊ intellige qō ꝓuat ſe ſine cā rōnabili qz ſe ꝓuat re ex cā vt i ſomno nō eſt pctm̄. Aut neſciēs ⁊ pāter nōvolēs ⁊ hoc duplr. ſ. raro ⁊ ſic eſt nullum aut veniale pctm̄ ſm negligentiā ḡ vtiť quis ad cauendū: aut aſſiduer: ⁊ tuc eſt moꝛtale ſm Ang. vt in. d. §. alias. non idem rōne aſſiduitatis vel iteratiōis actus ſm oēs: ⁊ quia multiplicatio actuuz venaliū nō facit moꝛtale: ſz qz nō pōt ḡs aſſidue inebriari niſi ſciens ⁊ volens vel notabiliter negligens in ſciendo ⁊ cauendo. Si aūt non in ebriet̄ ḡs totaliter: ſed tñ ſcit ḡd facit ls ſi tꝛal de grauatus ſi hoc ſcienter ⁊ ſponte facit ſine cauſa tractus dulcedine vini: nō videť aut vix vī excuſari a moꝛtali: quia notabiliter ledit vſum rationis ſine cā ⁊ cum pericolo peccandi: ſed ſi hoc facit ex cā puta ratione ſanitatis eſt veniale vel nullum: ⁊ ſimiliter ſi non aduertit eſt veniale ēt ſi frequenter contingat vt credo.

¶ Scōo ḡrīē ād de pcurāte ebrietatem alteri⁹ ⁊ dico qō ſemp moꝛtal'r peccat ſi ſciens ⁊ volens opať: ⁊ hoc ſiue ſequať ebrietas ſiue non / ⁊ ſiue in alio ſequať cum moꝛtali ſiue cum veniali: qz pſentit in malū: ⁊ periculū notabile. primū. niſi aūt ignoꝛās ⁊ nolēs operať eſt veniale vel nullum: ſi vero ſciēs ād hē: ſed nolēs: vt qz ſcit ād hem ſe pducare ad immoderatum potum: nolens tñ ad ebrietatem veducere non eſt ſine venialitate ſed nō eſt moꝛtale cōmuniter niſi forte in exceſſu valde magno qui non poteſt arte diffiniri.

¶ 3. queriť quid ſi quis conſentiat in ſtram vel alterius ebrietatem gratia ſanitatis: ⁊ dicit. s. Thoſſ. vbi ſupra quod immoderatus cibus vel potus cauſa medicine ad pꝛouocandū vomitum non eſt pctm̄: qz talis cib⁹ vel pot⁹ non eſt ſuper ſtuus infirmo. ſz ꝓpter hanc cām nō dz pot⁹ dari vſq; ad ebrietatē: qz tunc nō excuſaret a pctō: cū vomitus aliter pꝛocurari poſſit vt ex potu aq̄ calide. hec ex illo: cui⁹ dictū ſum. ang. ⁊ roſ. extē dūt ad hoc qꝛ ſit pctm̄ moꝛtale inebriari gra ſanitatis ⁊ medicine: qō verū eſt qñ eadē ſanitas ſtinduci p̄ per alias medicinas: vt i vomitu ḡ alr pꝛocari p̄t: ſi tñ ſanitas alr pcurari non poſſet niſi p ebrietatē ex ḡ nullū piculū ſequiť: ñ video qꝛ ſit moꝛtale: ſz ex. s. tho. ptz oppoſitū: qz priuatur⁹ contēplet: nō eſt malū vt in ſomno patet: pctō ſequēti in ea cōmiſſo: ⁊ dico qꝛ cū circa peccatū quo conſiderentur. ſ. pena ⁊ culpa. Ptum ad vtrūq; ſunt opiniones. Nā ḡtuz ad culpā ſi vſus rōnis nō pdiť penit⁹: ſm oēs nō excuſat: niſi forte a tanto / ſz ſi penit⁹ pdať ḡdā dicunt qꝛ excuſat a toto: ⁊ hanc opinionē ſequiť ſum. ange. ⁊ ro. in diſtincte: quidam vero dicūt etiaz indiſtincte qō excuſat ſolū a tanto: ſed. s. Tho. vbi ſupra diſtinguit quia excuſat a toto: ſi fuit ſine culpa: ſi vero fuit cū culpa excuſat ſoluz tanto qō quo debeat intelligi vide eum in. iiij. di. xvij. q. ij. arg. ij. q. iiij. ad ſcām. Ibi eſt ſic dicit. Effect⁹ ȝñs ḡ pctm̄ aggrauat tā in actu pceſſit vt velut in cā: tā qñ commiſſum eſt totaz ſuā ḡtatē habuit ⁊ ex effectu cōſequēte nō accreſcit aliqd ḡ ad rōnē culpe et ſi accreſcit quo ad penā acciděalem ſm qō plures habebit ibō rōnes volendi in inferno de pluribus malis cōſecutis ex ſuo pctō. Et rō ſm mentē ei⁹ eſt / qz qñ ebrietas ē cū culpa: eſt aliq̄ mō voluta: ⁊ ꝓin ea ſunt volita implicite oīa que ſequuntur / ſicut volens pꝛoiicere ſagittā ſine adhibita diligentia. vult ipliciter homicidiuz qō ſequitur.

* Quantū ad penā ȳo ḡd dicunt qō non imputať qō ex culpa immediate pcedit. nō autem mediate: vſi ei ḡ pꝛopter ſuā culpā excōicatur ſuſpenditur: niſi fuerit in moꝛa petende abſolutionis qz culpa non eſt cā immediata ſed excōicatio ḡ eſt pena: ⁊ ſic in ꝓpoſito ls ſuperflua potatio fuerit immediate cā priuationis vſus rōnis: nō tñ homicidij vel alteri⁹ pcti / ⁊ cōſequēter ſm iſtā opinionem non erit irregularis. Et iſta eſt opinio Paſi. in. c. qz otuerſitatē. 8 cō. ꝓben. quā ſequitur ſumma. ang. ḡdā ȳo alij dicunt qō impuranť illi ad penā oīa que ſequūtur ⁊ ſi occidat erit irregularis ⁊ hec eſt opinio Richar. in. iiij. diſ. xv. Sed opinionem ſecūdam dico eſſe de mente. s. Tho. ſi ebrietas fuit culpabilis. vnde iſte erit irregularis etiam ſi culpa fuit leuis: ſicut et qui iacit ſagittā incaute dās operam illicite rei.

¶ Quinto qro vtrū teneant geſta p ebriū puta contractus matrimonij: ⁊ dico qō non ſm. vv. etc. oēs ſi eſt ebrius ꝓpri. i. penitus alienat⁹ mēte ſecus ſi eſt bene cōſortatus intelligēs ramen qō facit ls in multis ſuccurratur ei per miam iuris vt in iuramēto et confeſſione ⁊ huiuſmodi. vt ſupra dixi in blaſphemia. §. vij.

¶ De eccleſia ⁊ eccleſiaſticis priuilegiis ac perſonis.

ECcleſia eſt nomen grecū ⁊ latine ſonat pꝛouocatio: ſicut ſynagoga eſt hebraicū ⁊ latine ſonat congregatio: vnde eccleſiare eſt cōuocare vel concionari. Et iō apti xpianum ppm̄ ſemper eccleſiam ⁊ nūq̄ ſynagogā appellari voluerunt. vt ipſis vocabulis xpianoꝝ fidelitas ⁊ diſcretio iudeoꝝq; infidelitas ⁊ beſtialitas notaret / q̄ frequenti⁹ appellati ſunt noie ſynagoge. qz vt dicit Ugo conuocātur homines pꝛopꝛie: pecoꝛa vō congregant vſi eoꝝ ſunt greges. Et ſic ꝺ eccl'ia ſm grecos ab eccleſijs qō eſt miſeriā qz mia plena ſit ⁊ nūq̄ redeſtrib⁹ ſinū claudat. C. de ſum. trī. in epla inter claras ⁊ de here. ſup eo. li. vī. vī aūt eccl'ia eſſe idem pꝛopꝛie qō ppls cōuocat⁹ ſeu adunat⁹ in dei cultu que dz eccl'ia ſpūalis trāſſumptiue aūt loc⁹ in quo ppl's ad percip/enda q̄ fidei ſunt puocaťq̄ dz eccl'ia mālis. Et eccl'ia aūt ſpūalis eſt duplex ſ. gñalis. i. tor⁹ ppl's dei rpo vnit⁹ per fidem aut viſionē. ⁊ ſpūalis. ſ. eccl'ia xpo p charitatē vnita. Que ſ duplex ſ eſt. ſ. triūphans tā deo coniuncta p gl'iam: ⁊ militās q̄ etiam eſt duplex. ſ. catholica ſi ue vniuerſalis. ſ. dei ppl's p totū orbē diffuſus ſz ꝓpꝛie ei coniunct⁹ p fidē ⁊ charitatē. ⁊ ſpecialis ſicut eccleſia Mediolanē. ⁊ Bononienſis ⁊ hmōi niſi eſſet romana: qz illa eſt eccl'ia vniuerſalis in virtute. vt. ſ. §. iij. Sumitur autem eccleſia alijs modis de quibus vide extra ne pla. vi. ſuas. in. c. querelā in glo. ⁊ ſpāliter ſumiť vt diuidiť contra populū. ſicut cleric⁹ ⁊ multitudo eccleſiaſticarū perſonarum dicitur eccleſia: vt ibi patet. Ecclia.

¶ Primo ergo ḡrīē quātū ad eccleſiam generalem vtrum xp̄s ſit eccleſie membruz vel caput: ⁊ dicit. s. Tho. in. iij. diſtinc. xlix. qō eccleſia dupliciter ſumiť. i. corpus xp̄i miſticū pꝛecise ⁊ ſic dicitur ſpōſa xp̄i ⁊ corpus chriſti miſticum ſimul cū capite. i. chriſto. vſi chriſtus eſt caput ſponse non membꝛum eſt tamē membꝛū eccleſie. 1. qō.

¶ Scōo ḡrīē vtrū eccl'ia poſſit errare ⁊ dico ſm doctrinam. s. Tho. ⁊ aliorū doctorū qꝛ errare nō poteſt in ſpectantibus ad fidem vel moꝛes: ſz in his ſemper verum determinat / qz xp̄s p ea oꝛauit vt nō deficeret fides ei⁹. ⁊ ſpūſſan. docet eam oēm veritatē. ſ. in neceſſarijs ad ſalutem / vt ſunt fides ⁊ moꝛes: ⁊ ſic intellige. xxj. ij. q. ſ. a recta. et ſil'r credik pie qō errare nō poſſit in canonizatione ſanctoꝝ vt dictum eſt ſupra canonizatio. §. 2

3

Duplex

Universidad de Deusto
Biblioteca

hñ.in alijs autem errare põt q3 sequiť humanaz opinionem q̃ falli põt:z sic ītelligе.c.a nobis.ei. ij.de sen.exc.vñ.s. Tho.in.ij.q.q.j.vult q̃ q̃libet teneatur inherere doctrine ecclesie tanq̃ regule infallibi.vide etiam.j.fides.z.j.vsus.

3 ¶ Tertio q̃riť q̃ sit ista eccl'ia q̃ errare nõ potest z cuius doctrine infallibiliter heredum est.z dico q̃tũ colligiť ex.s. Tho.z aliꝭ doc.maxime archi.iij.pre.ti.viij.c.iiij.§.iiij.q̃ oupl'r 3ñ.j.formaliter z virtualr/z vtrunq; horum oupl'r:z sic sumiť q̃drupl'r. Ista q̃ 3ñ põt formal'r z vere.et est ois ppl's fidelis p totũ orbẽ maxime deo vnitus per charitatis amoꝛe:z scõ 3ñ formal'r z repñsentatiue.z est cõcilium gñale:tertio dicit virtual'r z formal'r simul:z est eccl'ia romana:q̃ est caput oim ecclesiarũ virtual'r continẽs autoꝛitatẽ totius ecclesie.q̃rto etiã virtual'r z repñsentatiue simul:z est collegiuꝫ cardinalium cũ suo capite.i. summo pontifice:siue papa vt papa vel caput ecclesie vtẽs:scz auxilio siue cõsilio mẽbꝛoꝝ suoꝝ tũ põt ad indagandã veritatem:non aũt est papa vt singularis psona q̃ põt errare.Et sic intelige glo.in.d.c.a recta dicentẽ q̃d ecclesia q̃ errare nõ põt dicit nõ papa:sed cõgregatio fidelium que.s.tenet fidẽ quam petrus cũ alijs apłis docuit:z hec 3ñ ecclesia romana z fides ecclesie romane siue sint rome siue alibi.z de his etiam supra concilium.§.ij.et.iij.z infra fides.§.s.

4 ¶ Quarto q̃riť q̃ sint ecclesiastica.i.eccl'ie romane ꝓuilegia.z dico q̃ sunt triplicia.s.a deo a papa Cesare cõcessa. * Primũ aũt a deo concessum ecclesie vniuersali vel romane est dignitas vel pꝛogatiua illi concessa in psona bti Petri primi romani pontificis z vniuersalis vicarij Jesu xpi:z hoc pbať p.c.ols.oi.xxij.ex quo etiaz pz q̃ tale ꝓuilegium eccl'ie est ẽt pape/z est multiplex:sed tñ quicq; enumerabo. * Primũ est q̃d ipse romanꝰ põtifex est caput summuꝫ z vnicum vniuersalis eccl'ie:sup eã totã hñs principatum nulli inferiꝰ vl' equalis:fs oib' supiꝰ:: ex q̃ etiã pz ipa ecclesia romana q̃ sit caput princeps z mater oim eccl'iarũ. Et ista patẽt in.ca.nõ decet.xij. dist.vbi etiam ptz q̃ eadẽ 3ñ eccl'ia aplica et romana:vñ eadem est romana z aplica.dist.xix.ita vñs. * Secundũ. Nã idẽ romanꝰ pontifex est generalis ꝓlatus habẽs sup oẽs iurisdictionẽ z plenitudinẽ prãtis.ij.q.vj.q̃ se scat.cetere aũt ecclesie vocate sunt in partem solliciturdinis nõ i plenitudinẽ prãtis:vñ pallio in quo.s.conferť pontificalis officij plenitudo:vr extra 3 auro.et vsu pal.ipse solus vtiť in missarũ solẽnijs semper et vbi/alij aũt nec semper nec vbiq;:fs in eccl'ia sua certis diebꝰ. * Tertiũ. nã ipe cõcedere ꝑt statuta ꝑpetua firma z imurabilia.oi.xj.consequens, quã firmitatem iunuꝛ xps oicens,z sup hanc petrã.quasi.s.ipse xps sit fundamentum nãle.s. Corin.iij. Petrus aũt etiam succesꝛoꝝ ejus petra primo in fundamẽto vnũ ipse post xpm est ecclie fundamẽtũ sm hie.Chrys.Origc.s.tho. Quartum. Nã ipse solꝰ dat robur z autoꝛitatem cõciliis et statutis pcilioꝝ.vt dist.xvij.per totũ.z.ij.q.v.iij z.iij.q.vj.oudũ.z hoc sequiť ex.ij.z.l. * Quintũ. Nam oẽs iudicat z a nullo potest iudicari.di.xl. si papa.nisi inueniať deuius a fide.ix.q.iij.conq̃stus.§.sola.z 3 hoc supra concilij.§.ij.z infra papa.§.iiij.ad q̃ reducit q̃ ipse habet interpꝛetari ofa dubia;q̃ fi.sint legi.per venerabiles.gunt z alia multa.a papa etiã sunt ecclesie romane et aljs concessa ꝓiuilegia.vt q̃ iuniores manꝰ violentos in clericum sit excõicatus:z in legatis ad pias cãs sufficiãt duo testes:de te.relatũ z bñdi ab imperatoꝛe sil'r sunt multa cõcessa sparsa in re cimili vt de immunitate ecclesiarũ z bñdi.

¶ Quinto q̃riť q̃ sint ecclesiastice psone:et dicos multa ex doctrina arch. * Primũ. Clericale ꝓuilegium duplex est.s.psonale p q̃d clerici pcuri violeꝛer suadẽte diabolo sine excõicatione non pñt.xvij.q.iiij.si q̃s.z fori p q̃d cõuenιri non pñt in causis ciuilibus:aut criminalibus sub iudice secularj.xj.q.j.de psona.nec de suis bonis patrimonialibus vl' ecclesiarũ:aut locoꝝ suoꝝ talia ri oñt:fs liberi sunt ab onerib' laicoꝝ.vt ipsoꝝ tionibus ꝓestantijs.gabellis.pedagijs.z bñdi. * Scõm. sm Hier. xij.q.j.duo sunt gña xpianorum.vnũ diuino officio contẽplationi et oꝛatioꝝ dicatus:vt sunt clerici z deo deuoti vl' consecrati nulla inter se ꝓpꝛietatẽ habẽtes:q̃d ītellige sm tempoꝛa q̃bus clerici viuebant in cõi fs archi.vl' de religiosis hodie essi clericis seculares licite ꝓ ꝓuiũ hñt.vt.xij.q̃.j.in multis capitulis.z de pec. cle.p totus.aliud gen' clericoꝝ.i.deuotoꝝ:z huiusmodi dicunť ecclesiastice psone gaudẽtes ꝓuilegio.clericali.Et isti fs Paſſ.c.ij.de foro compet. sunt hi q̃ alieno actu eripiunť a iuridictione imꝑatoꝛis q̃ est duplex.s.receptio ordinis intelligе etiã minoꝝ:z conuersio ad aliquam de religionibus approbatis. Adde vero quod est tertiũ actꝰ.s.quo quis se obligat z sua perpetuo z effi caciter alicui religioso vel clerico cum alterario ne habitus de mente eiusdem ibi. Adde etiam quod est quartus secundum Anto. de but. vt infra particula.vij.scilicet viuere i cõi regulariter Adde etiam quintũ.i.consuetudinẽ rationabilẽ et ꝓscriptam que habet vim legis. * Tertium Igitur persone ecclesiastice sine dubio gaudent ꝓuilegijs quo ad religiosos sunt canonici regulares ; monachi mendicantes ; q̃

oẽs in aliqua religione approbata tria vota ꝓfitẽtes.de ista.nuo.cũ ad monasteriũ. Et sil'r quicũq; in hmõi religionib' obligari ad tria vota.vt expresse no.in.c.lex cõtinẽtie.xxvij.q.j. Et sil'r q̃ ad ꝓsonale ꝓuilegiũ religionẽ z hmõi nouitij clerici vel quicũq; vt persone eccl'iastice cẽsent de sen. excõ.religioso.li.vj.adde idẽ esse de ꝛis qui se et sua obtulerũt cũ alteratione habitus. Et idẽ de monialib' z earum nouitijs.z quicũq; in.d.c. vt lex. Et vtroq; gaudẽt ꝓuilegio etiã si efficiant apostate vel reꝛiciant.vel licẽtient ad manẽdum extra claustrũ si sunt ꝓfessi tacite siue clerici siue conuersi aut moniales.vel clerici seculares i sacris constituti nõ incedẽtes in habitu z tonsu ra cum sciunť esse rales.vide infra excõicatio.vj. §.v. * Quartũ Et sil'r q̃ ad clericos psone ecclesiastice sunt oẽs pstituti in sacris.i.subdiacona. q.j.de persona.vtroq; ꝓuilegio gaudẽtes etiaz excõicati suspẽsi depositi z irregulares nisi eẽnt solenniter de gradati.vt q̃ tradũť curie seculari idem est q̃d prima tonsura:nec est oꝛdo sed ofsio ad oꝛdinẽ sm theologos efficiť q̃s clericus gaudẽs ꝓuilegio psonali.d.canonis si q̃s suaden te.vt exꝑsse ponit glos.dist.xxj.c.j.z pbat p.c.nõ dubiũ.z p.c.parrochianos.ō sen.excõ. In hoc tñ est differẽtia:q̃z in sacris constituti ꝓuilegium clericale retinẽt semp.nec ei pñt renũtiare:et si de facto dimittãt clericatuꝫ trãscundo ad actum oino.contrarios.vt 3hendo aut vacando militie vel negotiationi z hmõi.cogi debet redire ad clerum z vniere clericaliter:licet nõ incidunt in canonẽ q̃ eos capiũt vel cedũt iguoꝛanter:q̃z sine habitu z tõsura incedũt. Sed constituti in minoꝛibus si sũt clerici seculares pñt libere z sine pcõ dimittere clericatũ 3hendo mrimoniũ vel aljs exercitijs oino laicalib' iniustẽdo. Et si 3hant cũ vna z virgine deferentes tonsurã:z habitũ retinẽt ꝓuilegium canonis si quis suadẽte.nec tra hi possunt ad iudicium seculare pro excessibus i ciuilibus aut criminalibus aut personaliter vel pecuniariter a iudice condemnari:realj autem ꝓuilegio non gaudẽtibus taljbꝰ:z hmõi.vt de clerici.coniug.c.vnico lib.vj. Qñ aũt pdat ꝓuilegiuꝫ clericale.vide supra clericꝰ.q.§.fi. * Quintũ. De conuersis aũt ad ecclesiã secularẽ siue clericoꝝ seculariũ vt ibi sunt ecclesiastice persone.gl.in.d.c. vt lex.xxvij.q.j.distinguit.q̃z si retinent sibi sua non gaudet hmõi ꝓuilegijs:secus si se z sua altari ecclesie tradunt:quia gaudent:licet teneret matrimonium si contraherent:et filij inde nati possent petere legitimam portionem de rebus oblatis ecclie.vt.xix.q.iij si qua mulier.z.c.seq. q̃ non intelliguntur vouisse cõtinẽtiam z renũclasse ꝓfessis.sicut cõuersi vel oblati ad ecclesiaz regulaꝛẽ.Sed Jo.an.sup cle.j.de decimis.limitat q̃ gaudẽt si hoc faciãt realiter cum effectu.z p illud 3ñ cũ effectu dici tollit ꝓio fraudes.vñ nõ gauderet hoc facies ad fugiendũ onera cõtratis:q̃z fraus z dolꝰ nemini pñt patrocinari.de rescri.in.c.fedes.z scõ conditiones z pacta que suspensum tenerent taliũ oblationũ effectũ:vñ nõ sufficit q̃d sua donassent remanẽtes in seculo retẽto sibi vsufructu. Limitare etiã vt glo.in.c.vt ꝓuilegia.de ꝓui.si murẽt habitũ:ita q̃d distinguať ab habitu secularis:iz ex toto nõ habeant habitũ monachalem.ar.xviij.q.v.q̃d deo.vñ archi.super glo.c.duo sunt.xij.q.j.dicit q̃d tales ex q̃ habitũ murãt persone eccl'iastice habent z ꝓuilegiati itelligunť.ar.xij.q.ij.ecclesiarũ seruos. Pan.etiã in.d.c.ij.vt limitare.vt non gaudeant maxime ꝓuilegio fori nisi sint oblati ꝑpetuo et efficaciter.iz gl.i.c.clericũ.xj.q.j.velit indistincte q̃d familia clericoꝝ gaudeat ꝓuilegijs fori q̃ spale inẽt vt in familia epi.de offi.archi.c.ti.sed ego puto i hoc stãdũ cõsuetudini si apparet alꝰ nõ gaudent nisi sint perpetuo oblati et aliquaꝑ habitũ murẽt. Quidã aũt dicunť minoꝛes gaudentes clericali ꝓuilegio:de q̃ vide Pano.ibi

Sextũ. Quãtũ ad deo deuotos autẽ quoꝝ scz aliq̃ ex sua ꝓfessione nõ renũciãt ꝓpꝛijs nec matrimonio nec aliquẽ regulã ꝓfitenť dico q̃d dicuntur ecclesiastice psone gaudẽtes hmõi ꝓuilegio psone z fori z q̃d inferre iniuriã psonis aũt reb' sacrilegiũ reputať.xvij.q.iij.q̃squis primo mulieres canonice seculares nũcupate:que apłi cõ ꝓuilegio exprimunť a prãte indicis secularis: z si nõ sunt exꝑte in particulari subsunt diocesano loci:z ab eo vt ecclesiastice psone vitẽtur siue sint exꝑte siue nõ:q̃uis retineãt propꝛiũ et aliquã de substãtialib' religiono approbatarum nõ ꝓfiteãtur:z ita tz arch.z bñ rõne cõsuetudinis z vite regularis:q̃diu in ea tolerantur. Qui etiã subdit. Nec tñ ex hoc staꝰ eaꝝ approbatur: de q̃d' i.c.indẽnitatib'.de ele.lib.vj.z in cle.artẽ dentes.de statu mona.z in.c.dilecta.de maio.et obe.in gl.sino vt q̃si reprobari per.c.pernitiosuꝫ xviij.q.ij. * Et scõ solẽniter penitẽtes sm gloss. xvij.q.iij.q̃sq; q̃ pbat pec.c.aliud.xj.q.j.vbi dicit Leo quod talis scilicet solẽniter penitens melius expectabit iudicium ecclesiasticum q̃ forensem:sed non inflicto hic quia hodie talis penitencia non imponiť:sed quasi videtur prohiberi.de pe.distinc.j.q̃uis. pro quo vide si vis Panoꝛ.in. d.c.ij.de foro compe.tenentem quod non gauderet:sicet ipsi z alie persone miserabiles possunt adire iudicem ecclesiasticum. * Tertio remplariꝰ vt not.glos.xvij.q.iij.quisquis.z ibi archi.q̃d de templarijs sancti Joan.hieroso limitani cer-

Beprẽsiõ duoꝝ siue psonaꝝ eccli. ñ renunciantiuꝫ proꝑio nec mrimoꝰnio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tum est:cū pfiteaṅ regulā bti Augu.ꝛ teneaṅ
ad castitatē ꝛ suoꝝ bñficiorum habeant vsuꝫ seu
4 administrationē:nō ppietatē.* Quarto mili-
tes gradāres ve ꝯh' lꝫ habeāt ppietatez:ꝛ sint
prozati.dicit Joan.de lig.se ꝓsuluisse:ꝛ barto.se
hoc notasse in.l.semp.ff.de iu.immu.qō gaudēt
hoc ꝓuilegio nisi appat eos in fraudē hoc fecisse
talem habitū suscipiedo.ſ.advitādū onera cōita
5 tis.de rescri.ex tenore.* Quinto milites de spa-
ta nūcupati:portantes rubee spate signū in pe-
ctore gaudēt hoc ꝓuilegio vt religiosi ꝛ eoꝝ pri-
6 uilegiū ꝑ Nicolaū ꝗrtū reuocatū ē.* Sexto ēt
heremite:vt dicit glos.xvj.q.j.q̄ vere vbi ōz ꝯ q̄
vere ꝛ pure solitariam eligunt vitam digni sunt
pueniēti honore:nō obstāte qō possint hꝫe pro-
priū.xix.q.iij.§.eꝫ paul⁹.ꝛ que sit regula eoꝝ nō
inueniꝛ sꝫ ẜriū tenere vꝫ Aug.de ro.ꝛ pañ.et
posset dici hoc hꝫe locū in vagis ꝛ profugis nul-
7 li superioꝛi vel regule astrictis:viō.ſ.heremita.
§.ſ.* Septimo iesuati q̄ lꝫ nullā regulā ꝓfitean
tur.tñ qz deferūt habitū religiosum:ꝛ viuūt ī cōi
ꝛ ptmenter sꝫ ōſdā eoꝝ obseruanꝛias denotas.
Aut.de but.rs qō vt ꝓsone'ecc'iastico gaudeant
hmōi ꝓuilegioꝛ dicit in.c.null⁹.de foro.compe.
qō gñal'r oēs ꝓsone regul'r viuētes sunt ecclesia
stici:quāuis nō faciāt ꝓfessionē:vt no.glossa.et
rex.in.indēnitatib⁹.de elec.lib.vi.de ma.ꝛ obe.
dilecta.gl.qō facit.iuxꝛ ꝓo iesuatis maribꝰ ꝛ fe
minis:ꝛ idē dicit de muliere inclusa.alle.xj.q.j.
de ꝓsona qō vꝫ stelligi de inclusa spōte ob deuo-
tionem ꝛ mutato habitu:vide tñ Pañ.vbi supra
tenētē ẜriū.* Septimū. Quantū ad fratres ꝛ so
rores tertij ordinis beati Frācisci q̄ dicuntur pi
zocheri) sunt opiniones:qꝛ dicit q̄dā qō nō gau
dēt clericali ꝓuilegio.qꝛ nec sunt religiosi nec
clerici:ꝛ ita sentit glo.in cle.cū ex eo.de sen.exc.
ꝛ Pañ.ibi.ꝛ Laudu.ꝛ Joan.cal.in quodā cōsilio
ꝛ Fede.in alio cōsilio alij ꝫo dicūt qō sic:qz sunt
de ordine ꝛ mō viuendi approbato:vt in cle.ſ.de
relig.domi.ꝛ ita sentit zen.in.d.cle.cum ex eo.et
Lap.ꝛ Jo.de lig.ꝛ Archi.ꝛ Dy.ꝛ Bar.qui tamen
dicit seruari ẜriū in ciuitate Perusina:vbi cō
ueniunt sub iudice seculari ꝛ soluunt collectas
qō ꝓcederet si ocrīā habitū assumpsissent ī frau
dē:ꝛ de ea ꝓstaret ſm Jo.de ímo.si ꝫo de ea non
ꝓstet verioꝛ est opinio zen.vt dicit.Sꝫ zaba.per
no.in cle.per litera .de'pbē.virtual'r distinguit
dicens esse ꝓsiderādi statū hozū:qz si sunt astrīc
ti ordini perpetuo egredi nō possint, vidētur ce
teri persone ecclesiastice:qz deputate ppetuo ad
vsum piū:aliaꝫ non. Sed adde tu qō nulli tali
post sue regule ꝓfessionē lꝫ ad seculū redire:sed
ad arctioꝛē transire religionē. Adde ēt q̄ hec qō
cessat ex priuilegio Eugenij tertij.qō incipit ni-
mis,mādatis epis ꝛ prelatis ne ꝓmittant eos in

grauatiōib⁹ ciuitatū ꝛ cōitatū a laicis vexari nl
si haberēt bona alijs obligata. Inn.etiam.in.de
dit eis ꝓuilegiū exēptiōis:qō incipit nec g tecu-
larta. Alia cessante priuilegio iuxta predicta pe-
ra est opinio saba.* Octauum. Quātum ad fra 8
tres ac sorores de penitētia beati Dominici dez
bemus dicendum est.ſ.qō sunt ecclesiastice per sonēe:
de filiꝭ⁹ idē est iudiciū.de trāſ.inter corporalia.
habent regulā quā ꝓfitent approbatā ꝓ ꝫonoꝝ
riū.q̄ ordinē p̄dicatoꝝ approbauit:ꝛ cōfirmatā
par Boni.ix.ꝛ Inno.cuius trāſgressio non obli-
gat ad mortale cuius ꝓfessio impedit redituꝫ ad
seculum:ꝛ cuius modus viuēdi cōiugati assime
re nō ꝓt sine pcō mortali:lꝫ teneret mſimoniū:
qz assumptio talis status cū ꝓfessione lꝫ vi vo
ri simplicis:ꝛ possunt manere in ppꝛijs domib⁹
ꝛ habere propriū:ac etiā collegialiter viuere:
ꝛ in cōi si volunt ppꝛia spoure non ex vi regule
ꝛ quantū ad aliquid sunt magis ꝓuilegiati q̄
fratres ꝛ sorores beati Francisci qz ulti admitti
possunt ad oīuia fratrum predicatoꝝ tpe inter
dicti:non aūt illi olim hoc poterantur in cle.cū
ex eo.de senten.excommu. Sed intellige qō isti
gaudent priuilegio clericali de iure si ꝓfitentes
petuo oblati cum suis:alias vero ex priuilegio
maxime Sixti quarti excommunicantis oēs im
ponentes eis grauamna:ꝛ bulla plumbea est ꝙ
bononie.* Nouum. Quantum ad mantellatos
ꝛ pizocherios fratrum heremitarum idem dice
dum est quod de predictis ex priuilegio boni.ix.
Vide de ista materia Panoꝛ.vbi supra in.c.ſ.de
foro compe.et vꝛoze clerici.et de multis alijs.vi
de etiam infra excommunicatio.vſ.

¶ Rursus de ecclesia scōo quo ad mate-
rialem in genere et in specie.

Ecclesia materialis quantum ex vario
iure colligitur:est locus public⁹.i.epi
scopali autoritate constructus et cōse
cratus in quo fideles conueniunt ad
percipienda fidei sacramenta:vnde ad esse eccle
siam tria requiruntur. Primo qō fit ab ep̄o fun-
data.scōo qō fit sacra ad percipienda ibi sacra-
menta.tertio qō fit consecrata alioquin non ec-
clesia sed basilica dicitur.i.domus regis ſm Pa-
noꝛ.in.rub.de ꝓse.eccle.vel alt.ate.glo.;cū rex.in
c.ſ.de reli.do.quod facit ad statutū qō celebrum
commissum in ecclesia non cōsecrata non fit cō-
missum in ecclesia.gaudet tñ eodem priuilegio.
quo et cōsecrata si fundata fit autoritate epi ꝙ
Panormi.in.c.fi.de conse.eccle.vel alta.ꝓ quo
multa ibi alleganꝫ in glo. Oratoꝝium autem sic
ri pōt etiam autoritate priuata in domo propria
dūmodo nō fiat in forma eccl'ie ſm Ray.ꝛ in eo
non ministratur

nō ministrantur sacra regulariter:cū ibi non li-
ceat celebrare sine lnīa diocesani alioquin cleri-
cus celebrās ibi debet deponi.de cōse.dist.ſ.vni-
cuiq.ꝛ.clericos. Equinoce tñ tam oratoriū q̄ ba
silica ōz eccl'ia. Dicit vero eccl'ia materialis alt-
qñ ecclesia matriꝛ:que aliqñ est eccl'ia cathedra
lis.vt in.c.venerabili.de verb.sig. aliquando est
baptismalis seu parochialis:vt in.c.ex trāſmissa
de ꝓscrip.ꝛ in.c.ad audientiam.el.ſ.de eccl.edi.vt
1-qō, nor.Car.in cle.ne romani.de elec.

¶ Prio vero q̄rit a q̄ debeat materialis ecclesia
fundari:ꝛ dico qō fundari non pōt nisi auctorita
te diocesani:vt in aut.de eccl'.ti.§.si qs aūt.ꝛ de
conse.dist.ſ.nemo.el.ſ.ꝛ hoc verū in locis nō exem
ptis:in exēptis ẜo nullus edificare pōt sine lnīa
sedis aplice.vt in.c.auctoritate.de ꝓuile.lib.vi.
ꝛ sic intellige.c.de locorum.cum.c.seq. de conse.
dist.ſ. Exempti aūt cōstruere nō ꝓſt ecclias ora-
toria vel capellas in locis non exēptis sine dioce
sanoꝝ auctoritate:nec facere celebrari in cōstru-
ctis vel celebrare tpe interdicti in casib⁹ nō ex-
pressis:alias ꝑ ordinarios cōpellunt,contra qs
si ꝓpter hoc eoꝝ conseruatores ferrent sniās
non valent.vt in.d.c.auctoritate.in locis vero exē
ptis predicta construere non ꝓſt sine licentia se
dis aplice.vt in.d.c.auctoritate.ꝛ sic intellige.c.de
2 locoꝝ.cum.c.seq.de conse.dist.ſ.

¶ Scōo q̄rit q̄liter debeat fundari:ꝛ dico quod
diocesanus ponere ōz ꝑmariū lapidē:ꝛ crucē ibi
figere:ꝛ designare cimiteriū:ꝛ petere votem suf
ficientē sine qua consecrare nō ōz.de cōse.di.ſ.c.
si nemo.ꝛ.c.placuit.q̄ oēs sufficit si sit vnus man
sus.de eccl'.edi.c.ſ.Qui mansus ōz multipl'r;vt
no.gl.in.c.fin canonicam.xxiij.q.vij.ꝛ secūdū pa
noꝛ.in.c.ſ.de censi.accipit hic ꝓ dote necessaria
ad sustentationē ministri:ꝛ ſm Archi.est ꝑdium
sufficiēs ꝓ vno pari boū.qō totaliter liberuꝫ
esse ōz ab oī seruitute tpali:vt de eccl'.edi.c.ſ. Et
talis quandiu fuerit in hac pauperrate nō tene-
bit ad hospitalitē nec ad psoluendū aliquid eṗo
nisi quātū ꝓt oonec veniat ad pinguoꝛem fortu
nam.ar.de ꝓsue.cū dilect⁹. Eccl'ie tñ mēdicātium
edificari pōt sine dote:ꝛ sili'r q̄ edificātur in mo-
3 nasterijs habēnib⁹ redditꝰ,vt no.in.c.ſ.de censi.

¶ Tertio q̄rit vbi ōz eccl'ia edificari:ꝛ dico quod
in ꝑpꝛio ꝛ nō i alieno solo:si aūt fundata fuerit
in alieno ſm Ray.ꝛ hoſt.si oēs soli laicus erat ꝛ
hoc sciuit ꝛ nō ẜdixit sibi imputabit':ꝛ eccl'ia li-
bera manebit.arg.di.liij.si seruus.si ꝫo ignora-
uit:eccl'ia quidē remanebit ꝓstructa ꝛ libera nec
efficiet laico censualis:sed tñ ille q̄ ꝓstruxit tene
tur oēm seruare indēnē:vel ertā eps si ponendo
primariū lapidē vel ēt postea in ꝓsecratiōe fuit
negligēs.ſ.ad ꝓitarē indagādā.ar.de cōse.dist.ſ.
nemo.ꝛ.xiij.q.fi.cōperimus.si ꝫo solū erat alte

taria'in eccl'ia consecrata:ol.lxviij.quãuis altaria aũt nõ cõsecrata sicut ꝓpoyreri pñt ꝓpria autoritate instituere in ecclesia non consecrata ita ꝛ destruere:ꝛ de his supra altare.§.ij.

6 ¶ Ó ꝙ ad eccl'iã pochialẽ ġrik vtrũ ꝓsentatus ad eã possit admitti si nõ ẽ sacrist:ꝛ dico ꝙ sic mõ. j.rps debitũ possit ordiari in sacerdotẽ.c.si is.de reb.li.vj.fz sine pñtatiõe nõ põt institui nisi dispẽsatiue sm Jo.an.in.c.ꝓrerea.de eta.ꝛ q̃li.or.

7 ¶ 7.ġrik vtrũ cõferri possit ei ꝙ.xxv.annũ non attigit:ꝛ dico qõ nõ fz collatio ipso ferõ nulla est ꝛ tenẽt ꝙ assumit fieri sacerdos infra annũ a rẽpore ꝓmissionis ꝛ adepte possessionis:taks ea priuatus ẽ ꝛ vacat. Itẽ tenẽt ꝓsonaliꝛ residere:fz hoc dispensare possit eps ad tps ex cã.de elec.fz can. li.vj.nõ tñ vacat sic vt alteri cõferri possit statim cũ tale rps transiit qõ iã.j.annus ordinari nõ põt:fz solũ elapso anno:ꝛ ō hoc.§.hñtes.iij. §.ij.ꝛ.j.pena.§.xv.eps ẽt dispẽsare põt qõ obtinẽs parochialẽ eccl'iã lñtẽdo studio nõ tenẽt ꝓmoueri.j.annũ nisi ad subdiaconatum:ad quẽ si nõ fuerit ꝓmot? priuat? est:vt de sacerdotio dictum est ad sacerdotium vero non tenebit vsque ad sepiẽniũ:ꝛ interim prouideat eccleste ꝓ vicariũ.ꝛ elapso septennio.j.annus dz fieri sacerdos alioqn dicã penã ĩcurrit.de elec.cũ ex eo.lib.vj.

8 ¶ 8.posito qõ ꝺ̃ã diacon? fuerit ꝓmotus ad ecclesiã pochialẽ:q̃ vltima die septẽbris habuit pacifica possessionem ecclesie ꝛ neglexit vsq; ad ĝtuor tpa septẽbris ꝓmoueri ad sacerdotium et in sabbato ĝtuor rẽponũ.d.mẽsis nullo mõ potuerit ꝓmoueri:ġrik vtrum ĩcurrit illo mẽse ꝛ pñr anno sit ꝑuat? ꝓ pstõnẽ lz.de elec.li.vj.ꝛ dr Joã. an.regula ĩmpetrari.de reg.ĩur.li.vj.in merc.qõ nouicã in primis sabbatis non fuerit in mora:ꝛ hoc ẽt respectu pene de q̃ loq̃mur:ꝛ sic in casu q̃ nõ ꝓcessit mora vel culpa nõ ĩpurat:ꝛ hoc etiam ꝓcedit qñ impedimẽtũ supueniẽs in vltimo sabbato non fuit ex culpa ipsi?:ꝛ forti? si a principio ĩstulit ex cã iusta. Et lz dilatio recipiendi sacerdotiũ poruerit ĩducere culpã ꝛ morã ꝛ scle lesionẽ nõ tñ induxit morã vl culpã de q̃ loquimur. Nec iste dr se arctare qz ille non dr se arctare in vendendo qui arripuit iter tpe quo plerq; illius conditionis poles puenire solẽt.ff.de ẽbo.obli.l.continuus.nec est obligatus ad operã qui incepit eo tpe q̃ phci poterat sm operã obligẽris edificatoris:vt eadem.l.§.item qui iusulã.vñ cuz veritil'r sm morẽ aliorũ ordinãdorũ ille diaconus infra tps ordinari posset:non posset dici se arctasse:cũ tps congruum ꝛ sufficiens haberet. Et lz ꝺ̃s ꝓsidere teneatur ĩterdum qõ põ accidere nõ tñ tenetur diuinare. De ecclesia etiam parochiali. vide supra commenda.§.ij.

9 ¶ Rursus de ecclesia.iij.quattũ ad bona tpalia.

Ecclesia tertio quãtũ ad tpalia duobus modis se habet.s.in vendo:vt cũ quis eius occasione lucretur: etiam si ipsi non sit annexum beneficium:ꝛ in recipiendo:vt cum ei donatur vel legatur.

¶ Primo vero ġrik a quo possit ꝺ̃s ecclesiã recipere:ꝛ dico qõ solũ ab eccl'iastica persona potẽte illã de iure cõferre:clerici? aũt ꝺ̃ ex collatione laici ecclesiã recipit vel tz:si monit? nõ resignauerit ab officio vel bñficio suspendẽdus est:ꝛ si pcedat cõtumax deponẽdus:laic? ño excõicandus de iure pa.c.ꝓterea.ꝛ.c.relatum.coniuncto.cũ aũt.rj.q.iij.ꝛ.c.cũ non ab homine.de iudi.

¶ Secõ ġrik vtrum emptũ ex pecunĩ eccl'ie fit eccl'ie:ꝛ dico qõ sic.xij.q.iij.c.j.ꝛ.q.v.c.iurtum.qõ est adeo verũ vt si clericus habeat pecuniam de ꝓbenda vel eccl'ia sua:ꝛ inde ꝓdũ emat:lz illam pecuniã potuisset dare alijs intuitu pietatis: nõ tñ põt dare ꝓdictũ qz statim acq̃ritũ fuit eccl'ie siue emptum fuerit noie eccl'ie siue noie alieno. de pec.cle.c.j.ꝛ.c.inq̃rendũ.ꝛ ꝓpter hoc non põt clericꝰ ĩtus alienare. Et eodẽ modo si quis de pecunia eccl'ie quam habuit furto vel rapina seu deposito possessionem sibi emit:qz eccl'ie fit vt dictũ est. Idẽ Pañ.in.c.inquisitionũ.post glo. aque nor. tres casus in quibus res empta ex pecunia alteri? efficit ĩtius cuius erat pecunia.l.in milite minore ꝛ eccl'ia:lz ꝓpositi.dicat qõ in eccl'ia iure nõ ꝓbat:sed hoc ẽt antiqua magistrorũ interpretatio:q̃ minime est mutanda:ff.de leg.l.militem.hoc tñ satis probari põt p.d.c.j.ꝛ communiter hoc tenet p gl.iuris ciuilis:q̃uimo hoc crederem ꝓcedere in quolibet clerico qz ꝓuilegiũ attributũ militi seculari extendit ad militẽ clericum vt no.Bar.ꝛ glo.in.l.milles.ff.de re ĩdicata.

¶ Tertio querit vtrũ eccl'ia ꝓ alienis debitis possit obligari:ꝛ dico qõ nõ:nec ei? possessiones:ꝛ si quis obligauerit est suspensus ab administratione tpaliũ ꝛ spũaliũ:extra de solu.c.ij.post. terit tñ hec ĩnia per eꝑm relaxari:quia papa sibi non retinuit absolutionẽ.de sen.ex communi.nuꝑ hec tamen pena eꝑs non comꝓhendit.de sent. excom.quia periculosum .lib.vj.

¶ Quarto querit vtrũ legatũ eccl'ie construẽ de sen monasterio debeat solui cum fructib? intermedijs tpis:ꝛ dicit Pañ.in.c.nos quidẽ.de testamentis tpis:ꝛ dicit Pañ.in.c.nos quidẽ.de alber. qz quod sic:vt cõsulerunt Bart.ꝛ Frã.de alber. qz ꝓbari.c.nos.dicit qõ relicta eccl'ie cõstruẽde solui debẽt sine dñi nutione.ꝛ facit pulcher text. in.l.si ita relictum.§.pegasius.ff.de leg.ij.vbi dicitur qõ si relinquit predium in certum diem pcta post decẽ annos :vel cum legatarius erit puberes debetur predium cum fructibus intermedijs tpis si dies fuerit apposita fauore legatarij:sic aũt in casu nostro dies apponitur fauore eccl'ie

vel monasterij:qz si fuisset constructa tempore testamenti legasset simpliciter ꝛ non in diem.

5 ¶ Quito ġrik ẽtũ eccl'ie ꝺ̃nari possit:ꝛ dico ꝙ ei ꝺ̃nari põt i infinitũ absq; instructione.aut. de nõ alie.aut permu.re.ecc.§.si mun?.col.ij.q; tñ in eꝑo fallit:qui ad cõstruendũ monasteriũ conferre põt ĩquagesimã bonorũ eccl'ie sue:ad edificationẽ ño alteri? eccl'ie solũ cẽtesimã.xij.q.ij. bõe rei.nec reġrik nou? ꝓsens? Quis semel a iure concessum sit. Si aũt plures donationes fecerit:ꝛ excedãt ĩquagesimã vel cẽtesimã excedẽs fine vltima revocabitur ꝛ nõ oẽs sm pa.ꝛ doc.in c.aplicẽ.de do. Quidã tñ dicit debere certã partem subtrahi de ĝlibet donatione:ꝛ qõ procedit vbi fit cẽnr facte:vel vbi nõ apparerer de autentico:ꝛ nõ al'r qz prime sunt effectũ suũ sortite ꝛ ꝑfr ꝓpt vnã vl vltimã revocari nõ debent: qz qõ legitime facti est ꝛc.vide ĕt. j.episcop?.§. vlt. Cuius aũt sint oblationes facte capelle.j.ecclesiam.§.decima.§.ij.parti.ij. Qual'r ẽt bona vacantiũ eccl'iarũ nõ debẽt occupari.§.beneficiũ. v.in princi. Qual'r etiã res eccl'ie alienari possit. §.alienatio per totũ. Qualiter etiã sint excõica ti occupantes bona vacantiũ eccl'iarũ. j.excõi cato.vij.excõicatione.xiij.p totũ. Multa etiã habes de materia eccl'iarũ.s. cessatio ꝛ consecratio.j.immunitas ꝛ oratorium.

¶ De edificijs.

Dificiũ dr ĝsi ediũ facrio ꝛ est edes ipsa:de q̃ multa reperiũt in iuribꝰ tradita.* Primũ si ꝺ̃s de suo edificauerit in alieno solo edificiũ efficiet ei? cui? ẽ solũ:ĩst. ō re.di.§.ꝛ ex diuerso.si tñ ĩtẽdẽs piscatiõi casus ꝓ edificat i littore maris sua ẽ ꝺ̃nu durauerit.ff. ꝓpos de re.di.l.iurisꝓ. Fallit qõ dictũ ẽ.ꝓzio qñ edificatio. tñ ẽ ō reb? eccl'ie:qz solũ cedit edificio. xij.q̃.ij. aplicos.fz Jo.ibidẽ.ꝛ l.c.inuestigãdũ.de pec.sm Ber.sz tñ itellige q; eccl'ia soluet ꝓciũ soli. scõ reora:feudatarꝰ cõmodatarꝰ aut inquilinus q̃ edificauit vt pleniorẽ vsum haberet:qz ꝺ̃o tenetur ei.lz edificauerit in alieno sciẽter. vt no. in.§.ex diuerso.tertio qñ ꝺ̃s edificauit in alieno solo bona fide credẽs edificare in suo:qz in pscia sm alitas ꝺ̃o soli tenẽt ei vel ad vẽdẽdũ fundus vel ad satisfaciendũ ei ꝓ edificio arbitrio boni viri:qõ verũ puto si ño fundi vel rerũ illarum fine suo dãno põt.argu.dicẽdorũ.j.particula.v. *Sedm.Si ꝺ̃s edificat de alieno in suo solo edificiũ est suũ.Ladeo ꝺ̃dẽ.§.cũ i suo.ff.ꝺ̃ acqui.re. do.sed restituer estimationẽ de iure si fuerit cõdemnatus in quantum.d.§.cũ in suo.ꝛ.l.gẽma.ff. ad exhibẽ.ꝛ si restitueret edificiũ posset petere suũ pura trabẽ si mõ duplũ nõ fuerit ꝓcurus. d.§.cum in suo.ꝛ iusti.de re.di.§.cũ in suo.sed in

pscia si nõ fuerit ꝺ̃nat? sufficit restituere estimationẽ solũ.*Tertiũ. Edificãs cũ dãno vicini sui nõ tenẽt ad restitutionẽm si facit aio nocẽdi proximo:fz sibi ꝓpriũ.l.j.§.denicq. ff.de aq̃ plu.arcen.qz vsq; ad ceiũ põt ꝺ̃s eleuare suũ edificium si ẽ sibi vtile ꝛ nõ ꝺ̃s seruitutẽ.l.alteri?.ff. si cert. ren.ꝛ tz gl.cũ eccl'ia.de elec. in ño ĩiuriarũ.secus si aio iniuriãdi ꝓrio hoc faceret:qz siue noui opis denunciatio sit facta siue nõ ꝓscia tenẽt d.§.denicq.* Quartũ. Edificãs aliqñ tenẽt suum edificiũ ꝓpter ño sũptib? demoliri:qñ.ĩ.post denunciationẽ noui opis siue iure siue iniuria edificauit.ff.ꝺ̃ ope.no.nũ.l.ꝓtor ait.§.ĩ.extra eo.ti.ꝓ totum.* Quintũ. Põt ꝺ̃s aliqñ facere in alieno iusto ño sm Ang.de are.insti.de lege fu.cani.tol len.qñ.l.faciẽti prodest ꝛ ño nõ nocet. vt ibidẽ ꝛ in.l.§.fi.ff.de aqua plu.arc.secus vero si ledaret.C.de seruit.ꝛ aq̃.l.aqua.ꝛ.ff.si serui.vendi.l.ꝛ si forte.in prin.ꝛ.l.sicut.§.pe. Et dicit idem q; nemo põt facere i suo q; alteri nocet:ꝛ sibi prodest ꝛ q; si facit aio nocẽdi tenẽt de dolo.di.l.§. denicq.ꝛ.ff.de dam.infect.l.proculus.Qñ aut quis possit edificare castra vel nona edificia. vide.§. bellum.j.§.vl.ꝛ.j.de noui opis nunciatio.

¶ De electione ꝛ eligendo primo in genere.

Electio ẽtũ ex.s.Ẽho.colligit.xij.qõ. viij.ꝛ philosopho.i.v.ethico.ꝛ ex ipso suo noie est multorũ placitũ i ordine ad finẽ vni? perceptio:sicut si ad iter placeat equ? ac nauis ꝛ magis placeat nauis:ergo accipiat.i.citi? accipiat:dr nauis eligi:sed descendẽdo ad electionẽ canonicã sm ĥost.ꝛ Joã. est idonee ꝑsone ad dignitatẽ vel fraternã societatẽ seruata forma canonica facta vocatio. Cũ differt electio a collatiõe ꝛ presentatione:qz electio fit p collegiũ ad dignitates:ꝛ cõfirmatur a papa vel alio:sed collatio fit ad beneficium simpler ꝛ iure cõi primer ad eꝑm cũ capituli ꝓsensu p totã diocesim:ꝛ dat plenũ ius nõ indigẽs confirmatione:fz presentatio primer ad ꝑsonũ ꝛ nec dat plenũ ius ꝓsentatio:fz reġrik ĩstitutio ꝛ ĩnuestitura epi?:vt de iure patro.per totum. Electio. Collatio Ꝑsentatio. l.qõ

¶ Primo ño ġrik a quo electio fieri debeat vel possit dico ꝙ electio iure cõi ad collegiũ primer ꝓrio ĝlibet ꝓgregatio iure cõi dr sibi eligere prelatũ nisi obstet ꝛsuetudo vel ꝓuilegiũ.ex.e.c.s. vl.ꝓgregatio.xviij.q.j.abbatẽ.si tñ clerici non in eccl'ia vt collegiũ.sz vt singulares ꝑsone:tunc prohibit superior ꝑ se vel ꝑ pũtationẽ ꝑsonꝰ vt sñ.c.pastoralis.de iure pa.ẽt si fuerint solum duo vel tres.e.c.s.ꝛ de cõsue.cũ olim?.i.xiij.dis. cũ adrian?. Imo vt tz gl.in.c.ij.de postu.prelat. Inn.ibi.ꝛ cõiter doc.ius vniuersitatis remanet in re põt in vno solo oiũ? alijs mortuis vel ꝑuatis suspẽsis vel ereḋicatis. tex.est in.l.licet.§.sz ꝛ fi vniuersitas.ff.ꝙ cu.vniuersitat? noiẽt cũ gl.ꝛ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Barto. Uñ isto casu qñ maior pars inhabilis est ad eligendū prāo eligēdi ptinet ad paucior es: ꝛ illi repsentāt totū collegiū cū inhabiles non cōputēr i numero. Facit.c.illa.de ele. ꝛ bona gl. in ele.qō circa.eo.ti. Iste tñ solus se eligere non posset: qz notaret ambitiosus.c. p vestras.de iure pa. Et scōo eligere pōt cui hoc ꝛsuevit ex consuetudine vel ꝓuilegio: er qb⁹ ad electionē plerunq; vocāt alieni. extra.c.cumana. ꝛ p pace seruanda etiā laici admittunt marie principes: vt defendāt ab oppssoꝛib⁹: ꝛsm gl. ꝛ mo. vnde et qui est in quasi possessione iuris eligēdi eligere pōt etiā si postea amittat possessionē de iu.pa. ꝓsultationb⁹. ꝛ.c.cū ꝑpter. ꝛ.c. ꝛsreiā. Et tertio eligere pōt plat⁹ ꝛ ālibet i quē fuerit cōpromissum vt dicet titulo sequēti. §. xvj. xvij. ꝛ xviij.

¶ Scōo qrit q possint eligere ex mēbris collegii dico multa. * Primum. Uñ aliqui de collegio sunt priuandi ptāre eligēdi p ea vice dicta prāo nō deuoluit ad relictos anteq; ꝓuenit: ꝛsm gl. in.c. ij. de postu. pla. fec⁹ ant si sunt ꝓuati: qz Pa. in.c. eodem. post Inn. hz regulā q; vz electio facta nō vocatis illis q sunt priuati vel inhabiles ad eligendū: ꝛz primo nō fit discussum an sint priuati: qz facta est q; postea conuinci possunt.

* Scōm. Cōuersi nō hñt vocēm electiōe plati ꝛz Aud. de ro. in suis notandis. alle. c. ex eo. de electio. l.vj. ꝛ hoc nisi antiqua hoc haberēt cōsuetudine ꝛz Inn. in.c.ij. de instit. ꝛ idē ꝛz Fed. cōsil. cvij. nec sunt de capl'o etiā qñ tractant in.c.tpalia. vt idem dicit p ter. in.c. ꝛ si christus. de iureiu. in ꝟ. vos ꝛ conuersi. qō esset frustratorium. vide glo. in.d.c.ex eo. * Tertiū. Qui nō sunt professi tacite vel expresse in locis regularib⁹ nō sunt admittendi vt in.d.c.ex eo. nec illi q p eorum regulam aut cōstitutiones approbatas ꝓhibent. Quartū. Qui nō sunt subdiaconi nō habēt vocē in. c. in cathedralib⁹ collegiatis sclaribus vel regularibus ecclesiis: teriā si ab aliis libere cōcedatur. cle. vt hi q. de eta. ꝛ qual. q; quidē limitāt quo ad 3
eos q volūt ordinari. ꝓo quo vide glo. ibi.

¶ Tertio qrit qd iura velit circa absentē: ꝛ dico multa. * Primū. Electoꝛ si sit absus ꝛ iusto ꝓdimento detentus instituere pōt procuratoꝛē vnū vel plures ad eligendū. Sed opz primo q; si instituit plures quilibet sit insolidū: ꝛ si non concurrunt simul potior erit cōditio ꝓoccupātis: ꝛ si nullus eorum ꝓeoccupat: ꝛz cōcurrunt capl'm admittet qui voluerit vel si maior pars capituli nō cōcordat admittet qui ꝓior est institutus. Et scōo opz q; procuratoꝛ instituī sit de collegio ꝛ si null⁹ vellet eē: nō posset nolēte capl'o extraneū deputare: nec ꝓ ālias exprimere vtū sum. Et tertio opz q; procuratoꝛ nō eligat vnū suoꝛ et aliū procuratoꝛio noīe: qz ubi valeret nisi dñs spāle mādatū dedisset de aliquo nominando: qz tūc illū noīe dñi: ꝛ alteꝛ ū suo noīe poterit noiare. c. si quis. de ele. li.vj. vbi tñ aduerte q; ꝛz possit cōmitti procuratoꝛi exꝓssio alicui⁹ ꝓsone: tñ si ipse dñs ꝓ ālias aliquē in electione noiaret non valet vt in.d.c. si qs. i ter. ꝛ i gl. * Scōz. si non sit iuste impedit⁹ procuratoꝛe ꝓstituere nō posset ꝛz pan. in cap. qz ꝓpter. c. tit. ꝛz in aliis negotijs explicādis p capl'm vel vniuersitate posset constituere procuratoꝛē ēt nō ipedit⁹: ꝛ est hoc spāle in electione siue sit seruāda forma capl'i qz ꝓpter. siue nō: ex q̄ tex. simpl'r interdicit: nec recurrit ad casum in quo seruanda sit forma dicti capl'i. Uidet enī in negocio electiōis electa industria ꝓsone. ar. ꝛs cui. de of. deleg. li.vj. Si tñ alij de capitulo admittere volūt ad electionē procuratoꝛē nō ipediti hoc pñt nō obstāte oꝛdine. d.c. qz ꝓpter. qz ꝛz text. dicat interdicum⁹. hoc tñ interdictus emanauit in fauoꝛē aliorū: qō ex eo ꝛz qz illi de collegio possent cōicare ius eligendi petitus extraneo. ex eo. scriptū. ꝛ ꝓñ a fortiori pñt admittere procuratoꝛes eoꝝ q̄ sunt de collegio ꝛ hoc saltē fuit de mēte doct. ēt si dicē⁹ procurator nō esset de collegio. ꝛ facit. d.c. scriptū. ītē qz possent de nouo eligneos admittere: ergo a fortiori procuratoꝛē exneū: ꝛ hoc fuit sancitū in fauoꝛem collegioꝝ ne cōpellerēt sua secreta exneo cōicare. Et ꝓpter hoc inqt dico hoc nō ee spāle in electiōe ꝛz gñaliꝛ nō ꝓt q; ꝓstituere procuratoꝛē exneū i explicādis i vniuersitate: qō sentit Jo. ani. regla q; alicui. de re. iu. li.vj. i mercu. ꝛz quidaz renuerint oppositū. hec pa. * Tertiū cōsuetudo q; abstes ad electionē nō vocent ꝛz sm pa. post Jo. an. in.c.cozā. e. ti. ꝛ ecōuersos ꝛz cōsuetudo vt vocent absentes: ꝛsimō nō tēdat nimiū in dānū ecclesie: qz nō ꝛz cōsuetudo ecclesijs multi grauosa: vel saltē est tollēda: vt i.c.j. de consue. si tñ hñret vt cū pua incōmoditate vocari deberēt ualeret: quo casu itellige.c. in genesi. extra eod. Inoꝛdine tñ predicatoꝛū electio spectat ad ꝓtes- 4
¶ Quarto qrit q nō possint eligere. ꝛ dico sm Inn. ꝛ pa. in.c.ij. de postu. q; multi ꝓuantur eligēdi ptāre. * Primo excōicati maioꝛi. de ap. cōstitut⁹. secus minoꝛi excōicatiōe. de cle. exc. mi. ca. vl. Scōo suspēsi ab offō. de ꝓhib. cum ultectus. Tertio interdicti. de elec. cū inter. Quarto q̄bus interdictū est eligere sine iniꝛa iuꝛisdō. de elec. c. fi. Quinto q; sciēter celebrāt i loco interdicto nisi sup hoc sint ꝓuilegiati. de sen. exc. ꝛs qui. libꝰ. vj. Sexto bis q; in ea vocatiōe elegerūt scienter indignū. c. cū in cunctis. ꝛ.c. cū inuotuit. in fin. de elec. ꝛ idē si peccauerūt in postulādo. c. scriptus. eo. ti. qz p ea vice sūt ꝓuati ptāre eligēdi: si tñ noiatiōe secuta est postulatio vel electio: secus si nō sit secuta. c. ꝓpetuo. e. ti. li. vj. Septimo pupilli. j. qui sunt. j. xiij. ꝛ xij. annum. d.c. ex eo. adde ꝛ impuberes: vt ibi. Octauo laici conuerti. Nono non professi. Decimo non subdiaconi: de quibus oꝛdo dic vt. §. §. ij. Undecimo ille qui p laicalem abusum elegerunt eo. tit. q̄s̄o. Duodecimo non eligēres infra tps statutū: vt. j. §. xij. Decimotertio adde etiā irregulares: de q̄bus tñ sm archi. est dubium: nec in iure repit exꝓssum: ꝛz hoc sit in quodam capl'o gñali oꝛdinis ꝑdi. declaratum: ꝛz tu dic hoc exꝓssum: in.c.is q. de sen. exc. lib. vj. De ¶ Sexto qrit ꝛ qlr sint ad electionē vocandi: ꝛ dico mō nita. * Primū. Ad electionem vocāti sunt oēs ꝓlati ptēs ad q̄s ptinet eligere: vt in.c.cozā. ꝛ in.c. qz ꝓpter. eo. tit. ꝛ oēs q̄ sunt in ciuitate vel i hoꝛtis ciuitatis. ff. de pcu. l.j. ꝛ si quis eoꝝ sit in ciuitate vel monasterio infirmus sm dof. seruatores ire debēt ad ꝛ iquirere voꝝ ei⁹ sicut vota ꝓsentiū: qz ꝓsus est q̄ in hoꝛtis est: vt in. d. l. j. auncta. l. v. nec erit necesse talē in collatiōe: aut alios q̄ sequunt requirere: ꝛz sufficit ꝓsensus habitus i scrutinio. ꝛ cōcoꝛ. Inn. posset et talis ꝓstituere procuratoꝛē vnū de collegio cū isto impedimēto detinent. * Scōm. Uocādi sunt ꝛ oēs absentes q̄ sūt in ꝓuincia ex eo. cozā. qō dupl'r limitat. ꝓmo sm gl. qñ ꝓuincia nō ē ita magna q̄n cōmode vocari possunt: vñ ēt si sunt ex ꝛz ꝓpe vocādi sūt. scōo vt hoc sit obseruandū sm qō hz ꝓsuetudo vt ibi: qz ꝛz de iure vocandi sunt absentes: vt in.c.qz ꝓpter. eo. ti. ꝓsuetudo tñ pōt introducere vt nō vocent ꝛ valeat electio vt dictū est. * Tertiuz. Et gñal'r sm Pañ. in. d.c. cozā. e. ti. vocari pñt ꝛ debent illi q cōmode possunt vocari pñt: ex eo. qz ꝓpter. vbi dz qō ad mittunt q̄ debēt volunt ꝛ pñt cōmode interesse. Et dz debēt vt excludant qui de iure nō debent interesse ꝛ q̄ volūt: vñ q̄ nolūt interesse cōpelli nō debēt: nisi interest eccl'ia uā p ei⁹ itereē poterunt cōpelli: ex q̄ sequit qō nolētes interesse ꝓputari nō debēt in nūero duaꝝ ptiū: ꝛ q̄ cōmode pñt q̄ cōmoditas referē ad cōmoditatē eccl'ie nō persone sm doc. ꝛ dñ. vñ si cōmode vocari nequeūt: ꝛ q̄ scz benus iudex arbitrabit. pōt electio fine illoꝝ pñtia celebrari. Et si vocati infra ꝓpetētē termi nū assignatū nō veniāt: nō opz vlteri⁹ expectare. ex eo. cū inter. ꝛ. c. cū nobis. * Quartū. Sunt aūt vocādi ꝛbovl'r signo ꝓueto campane: vel scripto sm cōsuetudinē: ꝛ q̄ sunt absentes ālias aut nuncū: vt in. d. c. cozā. ꝓo hoc not. sm Pañ. in. c. in causis. eo. ti. qō in negotijs q̄ pñt expediri per pētes qō est regulare: iuxta not. per gl. in. c. ij. de testi. li.vj. sufficit vocatio psonā campane: cuius sonꝰ venire possit ad itelligētiā exigētiū in loco pr. l. valet qō ēt ēt si maior pars sit q̄ conueniat: ꝛz in negotijs in q̄bus absentes vocādi sunt: hoc nō sufficit: ꝛz vocari debent ꝓ nuncū vel ālias: vt in. c. cū iter. ꝛ. c. qz ppt. e. tit. ꝛ ita vꝰ sentire Jun. in. d. c. in causis. ꝛ in. c. ij. de nouī op. nūs. Barto. tñ in. l. oēs ppl'i. ff. de iusti. ꝛ iure. tenet qō quantumcunq; pulset cāpana: misi cōuenīāt saltē due ptes vniuersitatis non ꝛz qō fit p. l. notationem. C. de decu. ꝛ in. l. nulli. ff. quod cuiuscunq; vni. ꝛ. l. fina. C. de ꝑd. decu. ꝛ sic cōiter trāseūt legisteꝛ: ꝛz hoc procedit qñ pulsat ab eo qui non hz ptātē: puta p aliquem de vniuersitate: qz minoꝛ pars de duabus vniuersitatis non hz ptātē conuocādi illā vel qñ pulsatio nō itelligit q̄ vocatiōe ad tale q̄d peragendū. Et sic cōcoꝛda ꝛ tene. ar. extra eo. cū vobis: vbi oꝛ qō vocari nolētes venire facit se alle nos. Et adde gl. in cle. qō circa eo. ti. dicētē quod vocari nolētes venire: cōputare in nūero absurdū est: misi esset cōsuetudo vt nihil fieret nisi sint due ptes: qz illa seruanda esset: vt. j. statutū. §. ij.

* Quintū. Electoꝛū si q̄s contēptus nec ad electionē vocatus est ad petitionē ei⁹ cassanda est: pōt tñ eā ratā hre si vult eo. titu. sicut: qz non est irrita ipso iure: sed irritanda illo ꝓsequēte iniuriā: alꝰ non extra eodē bone: qz quilibet renunciare pōt iuri suo. C. de pact. l. si q̄s in cōscribendo. ꝛ talis qō postea fit p alios impugnare non poterit. Si tñ talis accedat electione nondū facta admittendus est in oībus q̄ restant facienda circa illam. extra eo. ecclesia vestra. et concoꝛdat Albe. ꝛ archi. Sed intelligo qō potest renunciare qñ renunciatio nō ꝓiudicat bono cōi sec⁹ cui⁹ illius ꝓiudicio: qz tūc tenet̄ non renunciare: nisi forte esset perplexus nesciens quem eligat qz aliter ꝓponeret bonum ꝓ opꝛiuz bono cōi vnde eo casu cōpelli pōt vt dictus est. Et sic male faciunt qui permittunt eligi indignos: vel insufficientes renunciantes voci sue ne notentur: vel alio humano respectu: ꝛ posset faciliter hic esse peccatū mortale. * Sextū. Si aūt non vocent q̄ priuati sunt vel inhabiles sm Pañ. in. c. ij. de postula. ꝓcla. tenet electio ꝛ alia capitularia licet nondum sit discussum an sint priuati: quia sufficit quod possunt postea conuinci: vt dictum.

¶ Sexto qrit quod tps sit iure statutū electi⁹ 6
celebrāde: aut ꝓcessui ꝓstando: vel petēde cōfirmatiōi: ꝛ dico qō electio fieri non dz a sepultura dñi decessoris: vt in. c. bonememorie. el. ij. eo. ti. si aūt fierent: nihilominus valet sm gl. ibi. In cathedralibus autem ꝛ regularib⁹ eccl'ie cessante impedimēto legitimo tenent electoꝛes infra tres menses eligere. alioqn devoluit ad superiorē ꝛ sic vsq; ad papā: vt in. c. ne p defectu. de elec. Deinde tenent electoꝛes electionē electo ꝓsentare ꝛ petere cōsensuz eius infra octo dies postq̄ cōmode poterūt alioquin negligentes excludunt a ꝓsecutiōe ꝓcessus: et sunt suspēsi p tres annos qb olb⁹ hūctio ipsius

Universidad de Deusto
Biblioteca

ecclie.eo.ti.cuplentes.§.ceteri.li.vſ. Electus ꝯo tenek consentire infra mẽsem a ꝓsentatione:alꝫ ꝓuiatus est iure electionis:nisi forte ea fit electi conditio:qꝫ nõ possit cõsentire absqꝫ licentia superioris q̃ casu tenek ipse vel electores licẽtiam petere:cũ ea celeritate:quã superioris ꝓsentia vel absentia patiꝫ ⁊ si non habeak extũc ad electionẽ ipsam pceda. Quilibet etiã cleric⁹ electꝰ.J.tres mẽses post ꝓsensum tenek petere confirmationẽ:alꝫ cassa est electio:vt in.c.quam sit eo.ti.li.vſ.imo si a papa confirmatio petẽda est: elect⁹ tenek infra mẽsem post cõsensum vel si nõ fuerit ei electio ꝓrata infra mensem a notitia. iter ꝯ ꝯsus curiã arripe.⁊ sic cõfirmationẽ petere ⁊ negociũ ꝓsequi:vt in.c.cuplẽtes.eo.ti.li.vſ. In aliis ꝯo ecclesia ꝓuideri oꝫ infra sex menses alias:ꝑdicto modo ad superiores devoluitur:vt in.c.de multa.de ꝓben.⁊ concef.preben. nulla.

7 ¶ 7.Qrit vrũ statui possit termin⁹ minor quã triũ mẽsiũ:in q̃ si nõ cõueniãt vocati licite ꝓceda ad electionem ⁊ dicit Host.qõ si due partes ꝓsites ⁊ cã coarctationis assignek sic potest:qz tunc potest absens saltẽ vni de collegio cõmittere vices suas.c.qz ꝓpter.eo tit.si ꝯo due partes absentes sint vel non subsit causa coarctationis sic non põt:sed expectari oꝫ vsqꝫ circa fines triũ mensium ⁊ sic intellige ⁊ concorda doc.in.c.cum inter vniuersas.⁊.c.cum a nobis.eo.titu.

8 ¶ 8.Qrit in quo loco electio facienda sit:⁊ dico qõ fieri põt in eccl'ia vel capꝭ vel alio honesto loco sil'⁊ maxime iuxta consuetudinẽ:extra eo. in causis:imõ nõ sit locꝰ cladestin⁹:qz electiones q̃ fiũt in cameris per occulta conuenticulare ꝓbatur.dist.lxxix.c.ij.⁊.c.si trãsitus.vñ electiones eoꝝ ꝑcipue in ecclesia fieri solent:extra eo.qõ sicut.sed ex cã etiã extra ciuitatem fieri põt.xxij. di.in noie. In loco etiam interdicto facta nõ vꝫ ſm Archi.in.d.c.nomie.cñ ꝙug. Tercel.⁊ Joan. an.⁊ cõiter doc.post eum teneãt qõ vꝫ et etiam postulatioꝝ qz sunt q̃dã Jctus ⁊ ꝓbak ꝑ ter.l.c.ſ. de postu.prelato.⁊ ibi Pan. Qõ cñ fallit in electione pape:vt in.c.vbi periculũ.de elec.lib.vſ.

9 ¶ 9.Qrit quo electio facienda sit:⁊ dico qõ tres sunt forme tradite nobis a iure:vt in.d.c.qz ꝓpter.⁊ electio q̃ nõ sit ſm vnã illaꝝ nulla est ipso iure:vt ibi q̃ tñ.ꝓma est forma scrutinij:secũda cõpromissi.tertia cõis inspirationis q̃ faciunt tres spẽo in electionibus.de q̃b⁹ vide ti.seq.ꝑ totum.

10 ¶ 10.Qrit q̃ electio cassanda sit:⁊ dico qõ cassanda est electio:fili⁹ q̃ regit⁹ aut eq̃ esset electꝰ cõsensit electioi de se fiẽde:qz ꝓsumit ambitiosus extra eo.⁊ cũ post pertã. Itẽ electiones clandestine reprobant extra eo.qui ꝓpter.i.q̃ in cameris per occulta conuenticula fiunt dist.lxxix.c.ſ. gr.ij.⁊.c.cũ transitus. Et sic ſm Archi.ille quas electores inter se tenent secretas cum celebrare debeant solenniter publicarit:vt in.d.c.quia ꝓpter.qõ nota ꝓpter religiosos apud' quos cõpleta electione fit ꝓceptum nec cui vicarij.cã tamen electio tenuit iure naturali:puta quia interuenit consensus eligẽtium:sed non tenuit iure positiuo quia omissa fuerunt substantialia secundum Inno.quẽ sequuntur communiter doct.in.c.qõ sicut.de elec.si confirmetur.electus est ver⁹ ꝓlat⁹:⁊ nõ tenek in foro ꝓscie renunciare.

11 ¶ Undecimo querit que electio valeat quando due simul procedunt:⁊ dicit Host.quod si fiant simul ⁊ incontinenti:puta quia in scrutinio oiulsa sunt vota illa valet nec meritis melioribus et maioribus adiuuatur:extra eod.licet in fine.⁊. c.oudum.si vero fiant ex intervallo:⁊ prima fuerit rite facta valet ⁊ secunda cassanda est: imo etiam si prima annullanda sit:secunda nihilominus cassari debet:extra eo. bone memorie:nisi gratia fiat sicut quidam intelligunt:extra eod. bone memorie.el.ſ. Et similiter cassanda est secunda si prima nulla fuit propter causam nõdum patentẽ.extra eo.considerauimus.si autẽ nulla fuit ex causa notoria:valet scõa rite facta:extra eo.venerabilem.de sup.neg.prela.c.ſi.

12 ¶ Duodecimo queritur q̃n electores iterũ possint eligere vel ad alios devoluatur eligendi potestas:⁊ dico qõ sunt casus in quibus reeligere possunt:vt si electꝰ non vult cõsentire.et si post consensum renunciat iuri suo vel moritur:vel ꝓpter occultum eius vitium irritaturꝫ in quibus casibus habent electores integrũ tempus a dissensu:vel renunciatione:vel morte:seu irritatione:ac si vacatio non esset dummodo nil egerint fraudulenter.extra eo si electio.lib.vſ.* Sunt etiam casus quibus eligendi prãs devoluit ad alium. Nam in cathedralibus ⁊ regularibus ecclesijs si non eligant infra tres menses devoluitur ad ꝓximum superiorem vsq; ad papam vt dictum est.* Si vero eligat scienter indignum: et sic sunt ꝓuiati iure eligendi vel ꝓuentur per sententiam q̃ non seruant debitam formam ad papã et devoluiturꝫ in inferioribus autem ecclesijs semper ad ꝓximus superiorem devoluitur extra eodem q̃quam.lib.vſ. Quando etiam maior pars capituli in electione deficit sc̃z committendo vitium:electio devoluitur ad paucioꝝ:et extra de postulatio.c.ij. Item etiam devoluitur ad vnum propter omnium aliorum delictum. dist.lxv.ſi forte.extra eo.bone.et hoc not.glo.de postula.c.ij. Et videtur intelligendum quando peccauerunt eligendo indignum:secus si ex contẽpru aliquoꝝ habentium vocem:quia non devoluitur potestas sed sufficit si cassetur electio:quia propter peccatum forme, non sunt ipso

iure priuati:ſ priuãdi.extra eo. q̃ ꝓpter. facta tñ priuatiõe ꝑ iudicẽ ꝓpter pctm forme ptãs de uoluit ad nõ culposos. ſm Inn.in.d.c.qz ꝓpter q̃ si oks deliquerit devoluit ad primũ superiorẽ. Et si q̃rat q̃ eligẽtes sunt priuati ptãre eligẽdi.dic cũ pa. post Inn.in.c.gratũ.de post ꝓel. Qñ eli- hoc esset primo qñ postulãt adde vel eligũt sciẽter indignũ.scõo qñ postulationem adde vel electionẽ cessat⁊ vicio ꝓsone innouant. tertio qñ gen- tes eligunt per abusum secularis potestatis de quo ꝓuã in.c.quisquis.de elec.quarto quãdo eligunt intur telligibile.quinto qñ recipiũt vt ꝓlatum effectũ ptã- vel postulatũ:cui⁹ electio vel postulatio est nulla ceti la.sexto si sunt excõicati: vel suspensi.septio qñ gene non eligũt infra tps ꝓfixum de quo de elec.ne ci. pro defectu.octauo cũ post niãt post appellationẽ ertiã ex cã frustratoria: secus in electione mihi appellatio interposita esset ex iusta causa: licet quidam dicant nõ esse differentiã:sed Host. con cordando dicit contrariã opinionẽ procedere in postulatione facta a duabus partibus:que vincit electionem.de qua de elec.scriptum.

13 ¶ 13.Qtij ad electũ vel eligẽdũ qrit q̃s possit eligi:⁊ dico q̃ natus ex legitimo matrimonio ⁊ q̃ sit legitime etatis.extra eo.cum in cãctis.i.xxx. annoꝝ cõpletoꝝ qtũ ad epatũ. inferiores ꝯo ꝓlati ⁊ aliꝫ q̃ curã ỹre debẽt aliarũ artigisse dñt annũ.xxv. alias eligentes priuati sunt illa vice ptãte eligẽdi:vt dictũ est. Subdiaconus eligi ꝑt in eꝑm.de eta.⁊ quali.a multis. Sed ⁊ ad vnam dignitatẽ reputaꝝ dignus si postea eligatur ad aliã oꝫ dign⁹ reputari. dist.lxxij.gesta.quod tñ q̃q̃ fallit:qz ls rolleret q̃si offõ. minori ꝓpter hoc in maiori tolerari oꝫ indign⁹. dif.xj.nos cõsuetudinẽ. Abbas q̃ exẽptus eligi põt in eꝑm si tie in abbatẽ eiusdẽ regule:⁊ habit⁹ ſ trãsire nõ põt nisi de licẽtia pape vel legati de latere si sit in puncta:extra eo si abbatẽ.lib.vſ. Religiosus qz ls nõ exẽsse ꝓfessus. q̃n etiã nouitus põt eligi in eꝑm.extra eo.nullus.li.vſ.ad ꝓlaturã tñ sue vel alteri⁹ religionis: nõ nisi exẽsse ꝓfessus vt ibi.imo multi⁹ religiosus eligi põt in abbates aut ꝓlatum alterius religionis aut habitus: et si secus actũ sit eoipso est irritum ⁊ inane:vt in cle.ſ.extra eo. De clericis eiusdem diocesis vtrũ possint eligi.ſ.postulatio.

14 ¶ Decimoqrto qrit q̃s nõ possit eligi sic vt electio sit valida:⁊ dico q̃ multi.eligi nõ potest excõicat⁹ maiori.ꝺ ap.ꝓsitus⁹, imo si sciẽter eligatur excõicatus minori electio cassanda est de elect.ex mi.si celebrat.nec suspẽsus:⁊ nec interdicꝰ aut q̃ interdictũ nõ seruauit.de po.c.ſ.⁊.c. cñ dilect⁹.de ꝓfue.nec cui aliquid obsistat de impedimẽtis circa ordinãdos.de q̃b⁹.ſ.ordi.tit.§. ¶.nec semel reprobatus ꝓpter vitium ꝓsone q̃ nec alibi ꝑt eligi extra eo. super eod.secus si electio cassata fuit ꝓpt vitiosus ꝓcessus:qz nõ ipedit⁹ eius ꝓmotio etiã in eadẽ eccl'ia vt in.d.c. sup eo.⁊.c.innotuit.nec eꝝ qui.ſ.iam alteri ecclesie allegat⁹ est ls postulari possit a papa.ꝺ postu.ti.li.nec in ꝓlatũ religiosoꝝ eligi põt nisi expresse ꝓfessus.alias electio nõ vꝫ: vt in.d.c.nullus.eo li.vſ. nec aliquis existẽs alteri⁹ religionis vel habit⁹.extra eod.cũ rõni.in cle. nec religiosus trãsiẽs de mẽdicantib⁹ ad nõ mẽdicantes.vt.ſ.religio.iij.§.vlt. Et breuiter ne quis eligat sunt impedimenta ꝙ iuriũa q̃ ad octo reducunt:primũ si sit malus.vñ ſm th.viij.quolib.q. iij.ar.ſ.existẽs in mortali est indign⁹ ad q̃libet spũale exequẽdũ,scõm si est excõicatus maiori, tertiũ si est excõicat⁹ minori:quartũ si est suspẽsus vel interdict⁹:tam nõ seruauit sententiã:q̃n tũ si nõ est tale natus etatis debite⁊ literature, vel si ꝑ aliꝫ ipedimẽtũ circa ordinandũ: sextus si semel sit reꝓbat⁹ vitio ꝓsone. septimũ si est eꝝ:octauũ in religiõe si nõ sit ꝓfessus. Omnis electio facta de eo q̃ ꝑ aliq̃ ꝓdictoꝝ ipedimentoꝝ nulla est ipso iure:excepto primo ⁊ tertio ipedimẽto:qz cassanda tñc est vt ptꝫ in.c.ſi.ꝺ clericis.nm.⁊ electores sunt priuati ipa vice electione:⁊ suspensi triennio ab ecclesiasticis bñficijs ipso facto vt in.d.c.ſi in cunctis.eo.ti.

15 ¶ Decimoquinto qrit q̃d fiendũ ſi in caplo vel collegio sint aliq̃ excõicati vl suspẽsi vl dubitat⁊ sine scãdalo expelli nõ põt:⁊ vel q̃ dubitat de aliq̃⁹ an interesse debeant electioni:⁊ dico ſm Pan.in.c.cumana.extra eo. quod admittent cũ protestatione vt eoꝝ voces valeat. ſi ⁊ in ꝙtum appareat eos postmodũ debuisse interesse:vñ nõ nocet electioni alias legitime q̃ nõ habẽtes voces fuerint admissi vna cum aliis. Idem dicit Pan.q̃ excõicati ingerũt se electioni:⁊ vbi imminet scãdalũ põt admitti cũ protestatione:⁊ ne videant sciẽter admissi:⁊ sic corruerent tota electio.p.c.fi.de ꝓcu.vide tñ singulare theoricam. Inn.in.c.illa.extra eo. quã oẽs doct. sequuntur q̃ si inhabilis ad electionẽ admittit ignoranter vꝫ electio:etiam si vnus sol⁹ sit habilis:⁊ loquitur ꝓprie de excõicatis:secus tñ si alias inhabilis admissus scienter fuisset.

16 ¶ Decimosexto qrit quẽ teneãt q̃s ex oĩbus eligibilibus eligere ⁊ dico q̃ eligẽdus est doctior:⁊ sanctior cui⁹ cõparatiõe ceteri grex oscãk.viij. q.ſ.ls q̃.⁊ inter oẽs melior sine optimus. ſ.iuxta scientiã eligẽtis.di.lxiij.metropolitano.⁊ ſm.s. Tho.in.viij.qli.⁊.ij.q.lxiij.in foro contentioso sufficit q̃ elect⁹ sit bon⁹. ex eo.c.cũ olim.⁊.c.cuꝫ dilecti.⁊.c.cum inter canonicos.⁊ ibi gl.alꝫ oĩs electio calũniã patereꝝ:ls i foro ꝓscie eligentis requiritur q̃ eligaꝝ ad ꝓlaturã vel offiũ eccl'ie

Universidad de Deusto
Biblioteca

sticū bonū simplr qz p mortale q̄ ls reddit quis indign⁹ ad hmōi: z reḡrit q̄ eligāt meliōr inter oēs.s.quos ḡs pōt hre nō q̄dē meliōr simplr.sc3 q̄ maioris est charitatis:fz melior ḡrum ad hoc q̄ est regere z gubernare:z alr facere ē acceptio psonaꝝ q̄ sine pctō non fit hec er illo. Et intelli ge primo q̄ opz eligere meliorē sm ppriā ꝑsciaz informatā notitia eligendi. vñ sm pan.in.c. bo ne memorie.el.j.de postu.prela.eligēs incogni tū nō saluat cōsciam suā.p rex. ibi q̄ vult vt plenā habeat notitiā. quod limita per se vel p eos cū quib⁹ versatus est.c.scriptū est. eo.ti. Intelli ge scōo q̄ nō sit sine pctō mortali ex gne suo qz ista acceptio opponit iustitie:vt pz.xxij. vbi.s. oē aūt q̄ est cōtra iustitia est pctm mortale ex gne suo:vt idē dicit.ij.q.q.lx.ar.iiij. nisi excuser rei modicitas:vt qz pene nihil distat inter hunc qui eligit z aliū meliorē.ex quib⁹ pz q̄ hic mul tū deficit sum.an. Primo qz adducit dictū henri. de gan.tanch versū.l.q̄ si duo bona ꝓponantur vni ceteris paribus:puta qz sunt eque ꝓcepta z eque facilia teneri sub pctō mortali eligere me liusꝝ: inq̄t eligēdo melr bonū cōtemnit bonū vbi ls rōnē ꝑfecti.i.maiusꝝ z sic ꝑfert in sua rōne defectū boni ipsi bono q̄ q̄dē dictū est falsum qz q̄ certa sunt paria ex ꝓte bonoꝝ si absq̄ mor tali ꝑfero malū bono in pctō venialiter vt dum vo luntarē cibi ꝓfero sobrietati:multo magis mi nus bonū ꝑfero meliori. q̄ vero sunt paria ex parte eligentis necessario eligit malus bonum cuꝝ nullus possit vnū bonū spernere.nisi ꝓpter aliud meli⁹:vt experiētia docet q̄ aūt hō neces sario facit de⁹ nō ꝑcipit fieri: puta q̄ homo mo riar:aut moueat oculum si nō h̄eat substantiā qz ꝓcepta sunt de actib⁹ virtutū.o. Tho.xx.q. c.arti.ij.q̄ sunt liberi. scōo qz distinguit dicens esse mortale eligere indignum in ecclesiasticis: in alijs aūt non nisi in dignitatibus maioribus: puta oīo vel si inde hꝫ seq̄ notabile damnum alijs que nō bene dicunt:qz tam in his q̄ in illis locum habet acceptatio personarum.

17 ¶ 17.q̄rit vtꝝ religioso acq̄rat ius electiōis ex ordine sui:z dico q̄ nulli religioso p̄dicatoꝝ: minoꝝ:monachi remitarū:aut q̄libet mendicātiū ex electione:postulatione:nisi ꝓpter vocatiōem ad ꝓlaturā ex suū ordinē in discordia facta sua aliq̄ acq̄rit nec ipse ꝓsentire pōt etiā habita li cētia.extra eo.quoniā.li.vj.z dz intelligi de di scordia siue de iure.siue de facto sit ex q̄ tex.loq̄t indistincte:vt in cle.q̄ circa.eo.ti. Sed z alijs re ligiosis nō acq̄rit ius in electiōib⁹:nec consentire possunt si fuerint electi a minori parte nu mero.vt in.o.c.quoniā. Notandū est etiam qō si religiosus electioni de se facte ad ꝓlaturam extra suū monasteriū vel ecclesiā non petita et obtēta licētia ꝓsenserit cōsensus nō vtz: z electio ipsa iurib⁹ emanuaꝝ: hmōi tū licētiam dare pōt religiosoꝝ ꝓlati ꝓnētib⁹ irreḡlitis.extra eo. si religiosus.li.vj.fz nō valeret sua si concederet ꝓ futura electione quam fieri contingeret: vt in cle.cū cōcessa.eo.ti. Nō pōt etiā aliquis reli giosus ꝓfici in aliqua ecclesia q̄ clero careat z populo christiano.vt in cle.in plerisq̄ extra eo. 18

¶ Decimo octauo q̄rit vtꝝ decretū electiōis fa ciat plenā fidē ꝓ electo.z dicit Inn.i.c.innotuit. eo.ti.q̄ nō:qō ōīs Anto.intelligit qñ fuit confe ctū manu ꝓpria.sec⁹ si ꝑ publicā ꝑsonā attestā tē oīa fuisse gesta in ꝑtia sua: qō ēt pls panor. vicēti hoc verū ee oīno in rali scriptura inter ueniāt oīa req̄sita ad substātiā scripture publice vt testiū ꝑtia z fides. Et eo casu quo decretū fit ꝑ publicā ꝑsonā nō est necesse apponi sigillus capli:qz publica scriptura fidē sine alio admini culo facit:fz est necessariū sigillum qñ scriptura est priuata. Et ē decretū q̄dā scriptura ꝓtinens serie electionis a principio vsq̄ ad finē q̄ fit vt appeat formā debitā fuisse seruatā: z vt ampli⁹ eligētes negare nō possint se electiōi ꝑsensisse. Et est de solēnitate nō de necessitate electionis fz gl.di.vj.§.sed aliud.vñ qñ superior est ꝑsens in domo p vnū eligētiū ꝙbo recitentur gesta in electione:sed qñ est absens mittitur decretum. 19

¶ 19.q̄rit vtrū electꝰ teneaē ꝑsentire, z Bern. in.c.si electio.eo.ti.li.vj.refert archi. tenent q̄ fical's peccat mortaliter si putat se dignū ad ꝓ laturā.viij.q.j.in scripturis.q̄ 30.an.putat vez qñ nō est eā idoneꝰ ꝓ quē possit illi ecclie ꝑsulli. Ric.aūt in.iij.q̄li.q.xxj. dicit q̄ in trib⁹ casibus tenet cōsentire sub pena peccati mortalis. ꝓio qñ a superiore p obedientiā cogeret.ō tenū. nisi cū prudē. Scōo qñ sm iudiciū sue ꝑscie vt sibi veri simr q̄ nō est q̄ velit z possit salutē animarum ꝓ curare quā ipse posset:z ex hoc videt ꝓbabiliter ecclesie notabile imminere dispēdiū z periculū nisi assentiat.o.c.in scripturis.z.c.olim.eo.c.q.j.qō fallit in religioso q̄ ad electionē extra suū mo nasteriū z in medicātib⁹ eo modo quo dictū est. §.§.xvij.tertio qñ per viā illicitā refugit: puta absq̄dēdo se:missi ex spāli instictu spiritussancti. Si aūt nec ꝑ obedientiā cogit:nec imminet ꝓbabi le periculū ecclesie si refugit ꝑ viā licitā ꝓpter pu gritiā peccat venialiter:si aūt ꝓpter humilitatē reputās se indignū meret. Et cōcedat ꝓdictis s.Tho.in quol.v.ar.ti.xxj.vt patebit.§.seq. 10

¶ 20.q̄rit vtrū meli⁹ faciat q̄ elect⁹ ē canonice assentiēdo q̄ dissentiēdo.s.eo casu q̄ nō teneat ex necessitate ꝑsentire.z rāder.o.xx.i.v.quoli.arg. xxiij.dicēs q̄ si intēdit aliq̄d tale: puta honorē diuitias exercere se a iugo religiōis z ḡmōi me lius faceret dissentiēdo:qz intētio principaliter ꝑ

intēdit ꝓfectū ecclie sic intētio bona est vñ dicit Aug.xix.de ciui.dei q̄ in actione nō amād⁹ ē ho nor in hac vita siue potentia:sed op⁹ ipm si recte atq̄ veriliter fit.i.vt valeat ad salutē subditorum inducit illū.s.ad xpi.iij.si ḡs episcopatum. Et ad hoc reḡrit maria idoneitas:qz sm gre.in pasto. tū actione ppli nō actio transcedere ꝑsulis ḡtū distare solet a grege vita pastoris:sed qō huma na fragilitas sm ppias vires non sufficit sm il lud.ij.cor.iij.z ad hec ḡs nō idoneus:fz tū ex auxi lio gratie diuine hoīes idonei z sufficientes red duc̄. sicut postmodum ibi subdit:idoneos nos fecit ministros noui testamēti. Potest q̄s lau dabiliꝰ ꝑsiderans propriū defectū ex humilitate offm ꝓlationis recusare sicut Hiere.dicit nescio loqui, pōt etiam laudabiliꝰ ꝑsentire ex charitate fna vt salutez ꝓximoꝝ ꝑcuret:sicut Esaias:q̄ dicit ecce ego mitte me. Sed sicut Greg.dicit in pasto.in vtroq̄ est subtiliter intuendum qz er is q̄ recusant plene non restitit:zz is q̄ mitti voluit aūt se p altarīs calculū purgatū vidit ne aut non purgatus adire ḡsq̄ sacra mysteria audeat aut quem superna gra eligit:sub humilitatis specie superne dispositioni ꝺdicat. Qz ergo valde difficile est purgatum se quemlibet posse cognoscere ꝓlationis officiū ruti⁹ declinatur:nō tū ꝓinaci ter cū ad suscipiendū hoc supna voluntas agno scitur/hec ēt.o. Tho.vtrum autez liceat querere aut appetere ꝓlaturam.infra ꝓlatus. 11

¶ 11.q̄rit vtrū possit q̄s ꝓsequi duas electiones de se in eadē eccl'ia factas.et dico q̄ non.sed vnā 12 tm̄ eligat extra.e.sciant cuncti.lib.vj. ¶ 21.q̄ri tur quid si quis aliquez eligat ex odio z dico q̄ tenet ei ad oē dānū inde accidens illi dist.lxxiij. honoratus. C.ij. ppe mi:crea.f.sit.i.vnica. lib.vj. 23 ¶ 23.q̄rit q̄d circa electionez possit vel non pos sit cōsuetudo vltra ea q̄ gñal'r supra de cōsuetu dine dicta sunt:z dicit Pan.i.ca.cū terra.ex eo q̄ si auferat libertatē eligendi nō ꝙs sec⁹ si restrin gat electorez ad certū collegiū:vel certum gen⁹ ꝑsonaꝝ: sicut dicim⁹ in matrimoniū in q̄ reḡrit ꝑsonarū.i.fideles. Ibi etiā dicit de mente Inno. cōsuetudinē induci posse:vt mortuo ꝓlato capi tuli nō ꝓri⁹ ad electionē ꝓcedat q̄ ꝓncipi mos ꝓlati nunciet z petat ab eo prās eligēdi q̄ q̄dez cōsuetudine induci potuit ꝓpter interesse ꝓnci cipis vt ꝓponat aliquē sibi fidelē nā princeps ꝑ posset opponere ꝑ electū exceptiones al's legiti mas marie si dubitat de ꝓpositione ꝑsone:vel reue latione secretoꝝ aut ꝓbitatū. Si tū nō vult con sentire sine rōnabili cā nō ꝓpter hoc cassabitur electio. Et per hoc nō valeret ꝑsuetudo. vt ꝑ hoc electio dependeat a ꝓncipis voluntate vel alteri⁹: quia tolleret libertatem eligendi, secus si re stringeret ipsam libertatem. vt dictum est.

¶ Cursus de electione secundū quantū. ad suas species.

Electio scōo ḡtū ad spēs suas vt pleni⁹ innotescat sciēdū est q̄ triplex est eius forma:vt dictū ē ti.ꝓte.§.ix.s.modū scrutinij cōpromissionis:z cōis inspira tionis/de quib⁹ dicit Inn.in.c.qz ꝓpter.de elec. sic. Statuimus vt cū electio fuerit celebranda p sentibus oīb⁹ qui voluntez debēt: ꝑtī cōmo de interesse:assumantur tres de collegio fide di gni.q̄ secreto p sigillatis vota cūctoꝝ diligēt exa minent et exp̄rātez in scriptis redacta mox publi cent in cōi nullo ꝓcsus appellationis obstaculo interiecto.vt is collatione habita eligatur i quē oēs vel maior⁹ ꝑs z sanior capituli consentit:vel saltē ꝑtās eligendi alīq̄b⁹ viris idoneis committat q̄ vice oīm ecclesie viduate ꝓideāt de pasto re:alr electio facta nō valeat. nisi forte cōiter eēt ab oīb⁹:quasi p inspirationem absq̄ vitio cele brata. Qui vero cōtra ꝑscriptas formas eligere tēptauerit:eligēdi ea vice potestate ꝓiuet.z ita electiones quoq̄ clandestinas reprobamus/sta tuentes vsq̄ cito electio fuerit celebrata solēni ter publicetur.hec in.o.decretali. f.qō-

¶ Primo ḡo ḡtū ad intellectū ꝑdictis textus z electionē ꝑ viā scrutinij q̄rit qui⁹ dispositio ꝑdi cti.c.qz ꝓpter.habeat locū z seruāda sit in omni electione ad q̄cūq̄ prelaturā vl' officium:z dicit Pan.in.o.c.de mente glo.quod nō sed in electio ne epoꝝ z aliorū ꝓlatorū ecclesiarū collegiata rū habentium generalem iurisdictionem in eccle sijs collegiatis seruāda est dicta forma vūtarat quia.o.c.intendit prouidere solū ecclesijs vidua tis:vt ibi ecclesie viduate:ꝑ mortem autem ꝓ dictorum remanēte ecclesie viduate z sine pasto re:qz epi sunt proprie sponsi ecclesiarum.vij.q.j. sicut z illi alij rōne q̄lis iurisdictionis possunt quodāmō dici spōsi z cōsequēter inferē quod in electionib⁹ canonicorū.z in alijs dignitatib⁹ seu psonatib⁹ eccl'ie cathedralis.nō hꝫ locum.o.c.di spositio.qz p illoꝝ mortē nō remanent eccl'ie vi duate cū nō sint sponsi sic ꝓlati ꝓncipales.s.sunt spōsi. Et in hanc ptē videaē cōiter in.c.nari doc. licet aliqui contrarie quoꝝ numero fuit hostiē. q̄ virie istū tex.hꝫ locū in electionibus benefi ciorū specialib⁹ ad collegiū ad dictū tex.oum fa cit mentionem de ecclesijs viduatis supplēs seu ministris destitutis. Sed hoc destruit ista ratio z communiter non tenet/nec est conueniens eo q̄ vbi agitur de modico preiudicio non est ne cessaria tanta solēnitas.ꝓsertim cum non defi ciat superior qui poterit occurrētibus prouide re.ar.in.c.vbi ꝓiculum.in ꝓin.eo.titu. li.vj.z in c,ls in fin.extra eo.Eodem modo cōiter reproba

Universidad de Deusto
Biblioteca

tur opinio goff. qui in quodaꝫ suo ope dixit. d. c. non ysse locū in electionib⁹ abbatū. qz non sunt inꝺt ꝓprie pastores ⁊ nomē sonat potius in solicitudinem ꝺ in honorē. nā est falsum vt dixit Joā. an. vt ptꝫ in. c. off. eo. ti. vbi abbates dicuntur pastores. nitē etiā abbatissa vꝺ habere dignitatem: vt. ꝓbat in. c. indēmratib⁹. eo. ti. lib. vj. Preterea electiones abbatum eēparant i multis electionib⁹ eēo. vt in. c. cupientes. e. tit. li. vj. Et ꝓꝫ mihi hec opinio: vt dicam⁹ ꝓcludēdo qō solū in electiōibus: illo. Platoꝝ ꝓ qrū morte eccl'ie remanēt viduate ⁊ sine pastore locū habeat dispositio. d. c. Nec arbitroꝝ qō i qualibet ecc'ia collegiata locū hēat hic text⁹: sꝫ opꝫ ꝺ Platus hēat iurisdictionē gnalē vt sentit gl. put hñt abbates q̄ possent cognoscere ꝺ causis criālibus ⁊ ciuilib⁹. Et ꝓ hoc oꝑie facit ter. in. ca. ne ꝓ defectu. e. ti. vbi papa equiparat ecclias cathedrales ⁊ regālares. ⁊ illa. Platos appellat pastores ⁊ ꝓ illoꝝ morte ꝺ ecclias viduatas. Uñ ibi aperte colligitur ꝺ in hac materia uon ꝺꝫ hoc ysbū viduata capi stricte ꝺ ꝺ esse solus epꝰ dicat̄ spōsus vel maritus ⁊ ꝓꝑ per ipsū⁹ solus morte dicat̄ ꝓprie ecclia viduata. tñ hoc verbuꝫ hic non capit̄ ita stricte vt ibi ꝓꝫ et cū. d. decretalis sit fauorabilis: vt colligitur ex ꝓn. c. cū emanauerit vt ꝑpedimēta ⁊ pericula ecclie ꝝ rollerent nō ꝺꝫ multū stricte intelligi. In electionib⁹ ergo alioꝝ ꝺfficiatoꝝ seu plaꝝ supradictis sufficiunt singlares consensus illoꝝ de capitulo: domo ꝓstent in cōi. i. collegialiter in capl'o: nec est de necessitate seruāda aliā istarū formarū: sꝫ electus simpliciter a maiori ⁊ saniori ꝑte habebit ius. Ad qꝺ v̄de bo. glo. in. c. sicut. eo. ti. li. vj. ⁊ facit qō no. gl. in. c. si cui. eo. tit. hec Paū. Facit etiā qō no. idē. c. ecclia. extra. eo. vbi dicit singulariter qō in electionibus in ꝗb⁹ nō est necessario seruāda forma. d. c. qz ꝑpt. non sunt necessaria verba mō constet de cōsensu eligentiū: ⁊ ꝑꝰ multo min⁹ necessaria est scriptura. Et isto mō intelligo q ꝑꝰ assumi tres scrutatores ⁊c. Ex his elice q in eccl'is regularibus religionū approbatarū electiōe oꝑatoꝝ habentium iurisdictionē ordinariā ⁊ gnalē eligi debent ꝑm dictā formam vt in ordine ꝑdicatoꝝ reseca-ris multis iuris subtilitatib⁹ per cōstones eoꝝ sunt magister: ⁊ ꝓres: priuinciales ac cōuentuales: ⁊ ꝑdictis correspondentes in aliis religionibus. aliozū autē electio vt superiozū ⁊ diffinitoꝝ seu discretoꝝ ⁊ hmōi sufficit si fiat collegialiter nec est necessaria vox aut̄ scriptura.

¶ Scōo qrit̄ vtrū forma. d. c. qz ꝓpter locū habeat in postulatione aut collatiōe ⁊ de postulatione quidē vide⁊ infra suo loco. §. ij. de collatiōe aūt dicit Paū. in. d. ca. q̄ nō. vt no. glo. in. c. sicut. li. vj. vnde si ad plures spectat collatio potest oēs simul cōferre: nec est necesse ꝺ fiat per vnū nole oim⁹ vel q̄ fiat scrutinium secretum vt hic ꝺꝫ sufficiāt singulares assensus vt ibi not. ⁊ facit. l. per fundum. ff. de ser. rusti. prędi.

¶ Tertio qrit̄ qd veniat sub nomine voti hic ⁊ dico q̄ veniāt ꝓno vota absoluta ⁊ determinata ꝓdictōara aūt ⁊ incerta nihil valent sed hēri ꝺbt ꝓno nō adiectis. extra eo. elec. li. vj. vt si dicat̄ cōsentio in ioānē si petrū hꝰ nō poterovel consentio in eum in quez talis ꝓsentit. Et scōo vota ex ꝓssa voce ⁊ nō ꝑ fabas. qz. c. ecclia vꝝa. el. ij. eo. ti. vult q̄ ad electionis validitatē non sufficiat si a maiori ꝑte fiat nisi etiā ꝑs illa sit saniozqō ꝑ fabas vel lupinos apparere nō ꝺt. Imo. etiā verus est hoc in vniuersitate seculari q̄ si maioꝝ ꝑs nō cōsistat i solo nūero sꝫ ēt in dignitate autoꝝtate ⁊ merito ꝓsonarū. vt no. bar. in. l. pomponius. ff. de iudi. ⁊ ad hoc vt dicit paū. in. d. ecclesia. cōiter non aduertitur. Requirunt̄ essi illa duo copulatiue. scz maioꝝ pars ⁊ saniozꝝ q̄ tñ saniozitas cognoscit̄ ēt aliter q̄ per voces vt per nutus ⁊ oēs modos qb⁹ note sunt persone consentientes.

¶ Quarto qrit̄ qñ fieri ꝺbeat votoꝝ scrutiniū: ⁊ dico q̄ qrū ad ipsos scrutatores melioꝝ et cōioꝝ practica ē vt dicit pa. vt duo ex his scrutet tertium: ⁊ est vtile ꝑm eundē post Jo. an vt ꝑ ipsi scrutent seipsos nec referuent in fine. qz eis aliozū vota sint eis nota posset electio oepiendere ab eozū ꝑtate ⁊ est vtile vt capl'm hoc exꝑimat in principio vt duo ex eis scrutent tertium aute scrutinium aliozū. quātū ꝺ ad alios si sunt tres electores ꝑm Jnn. duo ex eis scrutabuntur tertiuꝫ ⁊ si ꝓcedāt ad electionē. si vero sunt duo vn⁹ scrutabit̄ alius ⁊ si sit vn⁹ solus iste vocatis reliq⁹ exꝑimet voti suū ⁊ eligat ac publicabit. Si vero sunt multi vt colligit ex. d. c. qz gg. scrutiniuꝫ ꝑ scruratores tres fieri ꝺꝫ. ꝓio secreto. vt s. q̄sque liberius dicere possit votū suū: vt ibi ꝺt paū. addēs hoc ēē spāle in electione. nō aūt regulariter ēē necesse sꝫ vtile ⁊ agēdis ⁊ explicādis ꝑ vniuersitatē/ vt vota singulozū secreto exꝑant sꝫ pōt q̄sq votū suū dicere in cōi. ꝛ audientib⁹ q tñ si nō seruet̄ ꝛ act⁹: argu. in. c. ꝓtr. i. de ꝓbend. lib. vj. Et scōo reqrit̄ q requirant vota singulariꝫ ⁊ nō accedāt electores aut vocēt ad scrutatores bini vel trini. Et tertio q exꝑant diligenter et examinent/ vñ ꝑm pan. ibi ꝺbt scrutatores interrogare in quem: ⁊ q̄ zelo cōsentiant/ ⁊ de meritis ⁊ qlitate eius/ qō inquit sentiūt doc. ⁊ ꝓbat tex. cū dicit diligēter exꝑār: vñ pōderandus est illud verbum vota. i. desideria vel dispositiones aliaꝝ. alr fieri nō posset inquit plena collatio meriti ⁊ zeli: vt ꝺꝫ. Et ꝑm Jo. possunt scrutatores singulos astringere iuramento: quod tamē secundum alios non est necesse: cū non sit iu-

re cautū: sed ꝑterūt eos adiuuare. sub ale periculo ⁊ per vēū: vt in illū consentiāt quem putāt melioꝛem. Et quarto quod ex quisita scribantur

5 ¶ S. qrit̄ ꝓ quē ꝺbeāt singulozū vota ꝓscribi cū text⁹ impsonal'r loquat: ⁊ dicit qdā gl. q̄ ꝑ ipsos scrutatores vel ꝑ tabellionē: ꝺ quo rū i rextu mētio nō fit nec qualis ēē ꝺbeat ista scriptura: vñ dicit Jo. an. qō nō refert an sit publica vel ꝓuata cum ter. indistincte loquat. Paū. autez credit fuisse de mēte tex. vt ipsi scrutatores ꝑ eozū aliq̄ ꝺbeāt redigēt vota i scriptis ꝑutis cōiter tū inqr renek qō notari⁹ possit adhiberi: q tñ ꝑm Host. ꝺꝫ ēē cleric⁹ ⁊ ꝓsentit Abb. Per. ⁊ egid. ar. c. messana. eo. titu. vbi reꝓbatur electio ꝑ iterū laicoꝝ: tñ ꝑm Lōpo. in. d. c. qz ꝓpter. pōt ēē laic⁹: ꝑ q̄ opinione facit ꝓsuetudo ꝺꝫ Jo. an. i. c. j. de ꝓcu. li. vj. ⁊ ꝛꝫ Spe. in ti. de instru. edi. ⁊ q̄das alij. Et hāc Paū. putat ꝛioꝛēq notarius scribē do nullā autoꝛitatē exercet: nec aliqō spāle minis strat: sed solū ꝑ ber mudū ministeriū seu officium quēadmodū ꝑcuratoꝛ in re spāli q̄ non repellit a ꝑcuratiōe ex eo qz laic⁹ vt in. d. c. f. Et preterea ꝺbt in cā hereſis: vt cleric⁹ seu ꝓsona religiosa sit notarius de quo dicendā vt in. c. officiuꝫ de her. lib. vj. Et regulariter clerici non debent adhiberi vt exerceant notariatus officium hec il le ꝓo quo etiam vide ⁊ra rabellio. §. iij.

6 ¶ Sexto qrit̄ quō exꝑimi ꝺbeāt vota scribenda ⁊ dicit Jo. an. qō electoꝛ interrogatus rñdet: ego nolo talē vel ꝓsentio in talē: vel eligo talē: ⁊ qō possit hoc vltimū fieri adducit. c. in genesi. extra eo. in ꝟ. ne vel in ꝺē repetit: qñ iuuat ille text. qō singuli ꝺcere possunt in scrutinio eligo talē sed postea facto scrutinio seq̄ ꝺꝫ cōis electio: qz vn⁹ ꝺꝫ eligere nole oim⁹ ꝑ ꝟba singularis numeri forma. tñ i. d. c. qz ꝓpter magis ꝑm ꝓma aut secūda forma. s. noio vl' ꝓsentio nō aūt eligo: qz ꝺcit text. is eligat i quē ꝺēs vel maioꝛ ꝑs cōsentit: tñ non vitiaretur inḋt electio ex tertio practica: ex quo postea seq̄t cōis electio. Illud ēt notandū est qō ꝺꝫ in. c. perpetuo de postul. lib. vj. qō in omni electione ⁊ postulatione ꝺcendo: eligo talem postulo laudo vel postulo eligendo: aut eligo postulandum: seu postulo eligēdū ⁊ aut eligo in postulandum vel postulo in eligendum: nihil agit̄. Sil'r nec sub hac forma eligo ⁊ postulo ꝓout melius ꝺbitat vtrū ꝺs sit eligēdus vel potiꝰ postulandus quo casu is q̄ sic postulatus fuerit ⁊ electus consensus tpe renek vnā tñ ꝺterminatā viaꝫ acceptare ⁊ redesidi ad alia: postquam vnū elegerit est sibi licentia penitus interdicta. hec ibi.

7 ¶ Septimo qritur qd operek scrutinij publicatio mox post scripta vota fienda. ⁊ dico secundu⁊ Paū. q̄ scripta vota sunt publicāda mox. i. ꝺꝫ gl. incōtinēti nullo actu ꝓio intermissoꝛ ꝑm Paū. hmōi dictiōes vbi ius nō determinat qūo ꝺbeāt intelligi verificantur in tpe modico ꝑm q̄ bonꝰ iudex arbitrabit̄ habito respectu ad circunstantias. Publicato aūt mox scrutinio electores voces variare nō ꝑt̄i sꝫ, facienda est collatio ⁊ electio celebranda. ex eo. publicato. Et ꝑñ. aū publicationē scrutinij a ꝓio sensu possunt electores variare ⁊ alios nominare. vt p. c. q̄ sicut. eo. ti. qz ꝑ talē nominationē aū scrutiniū factū nullum ius acqrit̄ notato. Adde ꝑm Host. q̄ variare nō ꝑt̄ illi q̄ sunt de maiori ⁊ saniori numero accedēdo ad minoꝛē partē: sꝫ q̄ sunt de maioꝛi accedere possunt ad eos qui de maiori sunt numero.

8 ¶ 8. qrit̄ qd sit̄ collatione facīēda iura velint: ⁊ dico ꝑm paū. i. d. c. qz pp. q̄ electio ⁊ collatio fieri ꝺꝫ ꝑ illū cui capl'm hoc cōmiserit ⁊ vtile est scōm doc. q̄ hoc capl'm a principio dictis scrutatoꝛ. bꝰ cōmittat. Et ꝺ ꝺcurrūt plures electiones fieri ꝺꝫ collatio triplex. s. numeri ad numerum: meriti ad meritū. ⁊ zeli ad zelū ⁊ intellige si plures eligantur. vt sic apeat q̄s electoꝝ habuerit numerum maioꝛem: ⁊ q̄s sit meriti maioꝛis: ⁊ q̄ zelo seu alio electoꝛes moti fuerint ad eligēdū. qz ex istis tribus appebit clare: q̄s ꝺꝫ maioꝛē ⁊ saniozem preꝝ cum maioꝛitas ꝑ sit respectu numeri saniozitas ꝺ respectu meriti ⁊ zeli: si tñ vna electio fit a duob⁹ partib⁹ cessat collatio meriti ⁊ zeli. vt in. c. si qñ. eo. ti. li. vj. Si vero vn⁹ solus fuerit electus etiam ꝺbet fieri collatio nō numeri ad numerum cum cesser alia electio. sed fiet ꝺ numeroꝝ: quia consideraꝺbitur vtrum habuerit sufficiētem numerum cum forte ꝓsentes non faciant duas partes vt ꝺberent. vel forte nō omnes habent vocem ⁊ de merito electi an sit idoneus: et de zelo an. s. bono aliꝛ: vel per illicitas ꝓeces in illum consenserint. hec ex illo. Et adde q̄ in numero eligentiū cōputari nō potest elect⁹. qz nullus seipsum potest eligere. ꝺ electioni. cumana.

9 ¶ 9. qrit̄ vtrū facta collatiōe ad hoc qō quis eligat sufficiat qō ꝺbeat partē maioꝛē ⁊ saniozem respectu partiū minoꝝ an certe reqrat̄ q̄pd ꝺbeat partē maioꝛē totius capituli: ⁊ dico. requiri qō ꝺbeat partes maioꝛē capituli: nec sufficit maioꝛ respectu minoꝝ: extra eo. ecclesia vestra et. s. vbi Panoꝛ. duo dicit: ⁊ ꝓbat contra Jnno. vnū quod non sufficit pars saniozꝝ nisi etiam sit maioꝛ totius capituli. eidem dicit m. d. c. qz propter. imo hoc ibi ꝺꝫ tex. quasi exꝓesse: ⁊ idē sentit Joan. and. sed tamen in numero isto computari nō ꝺbent q̄ nolunt interesse ꝑm eundem Panoꝛ. et glos. in cle. quo circa. eo. tit. vñ quod ꝺcitur ab initio ꝺbere duas partes vniuersitatis conuenire. vt in. l. nulli. ⁊ in plane. ff. quod cuiusq. vniuer. intelligi ꝺbet inquit paū. saltē in electio

Universidad de Deusto
Biblioteca

nis negotio de duab⁹ ptib⁹ illoꝝ q̄ volū ⁊ debēt ⁊ possunt cōmode interesse referēs se ad dcā i. c. cū nobis. ⁊.c. cū in causis. extra eo. Aliud q̄ non solū i electiōib⁹ i q̄b⁹ suāda ē forma. d. c. q̄. ppē. verū ē q̄ opꝫ ptē eē maiorē tori⁹ capl'i: nec sufficit maiꝫ respectu minoꝝ: ſꝫ ē i oib⁹ explicādis pvniuersitatē. In casib⁹ tñ i q̄b⁹ dcā forma seruāda nō est vꝫ statutū: vt factum a maiori pte respectu minorum valeat. ⁊ idem sentit glo. ſ. in. c. ſi cui. extra. e. li. vſ. ⁊ in. c. ſ. nese va. li. vſ. ⁊ Fed. p̄ſ. ſ. Nec ob. inquit. c. q̄ſti. de iure pa. vbi vꝫ pītatio facta maiori parte p̄ſonaꝝ: ls nō ꝓcurrant maiores oīm: q̄ cōiter dicūt doctores illud procedere in p̄ſonis q̄ pītat vt singuli nō vr collegiū secus inſpectantib⁹ ad aliquos iure collegij puta ſi ad collegium ſpectaret pītatio. Et ex his due regule colligunt. Prīa vbi act⁹ spectat ad plures vt ad collegiū reḡrīt ad validitatē ipſi⁹ diſpō maioris ptis collegij. i. existēriū tūc in collegiorū vt constituatur vniuersitas sufficit pītia quarum partiū vocāda⁊: vꝫ q̄ fit a maiori pte istoꝝ: vt no. in. l. nulli. ⁊. l. plane. ⁊ dicī pleni⁹ in. c. cum nobis. extra eo. ⁊ in. c. cū oēs. de p̄ſti. Fallit hec regula in electiōe p̄uincialiū de ordine minorum q̄ vꝫ electio facta a maiori pte ptium ꝓparatiōe minoꝝ: vt in cle. eriui. §. demum. de ẏb. ſig. Secunda. In ſpectantib⁹ ad plures vt ad singulos in casib⁹ q̄b⁹ vꝫ diſpositio maioris ptis ſufficit maiꝫ cōparatiōe minoris: vt in. c. q̄ſti.

10 que dſub itan cia e lec. ſcr.

¶ 10. q̄rit ſ̄t ⁊ q̄ ſint de ſubſtātia electiōis ſcrutinialis: ⁊ dico q̄ōdā sunt ō ſubſtātia electiōis ſm oēs. q̄dā ō ſm aliōs tñ. doct. ⁊ ſm ẏitatem marie ſm Paſi. q̄aliꝫs plura ponit in. d. ca. q̄. pp. ⁊ sunt hec. * Primū ergo ſubſtātiale ē ſꝫ eum vt electio fiat p ꝓgregatos in vnū: q̄ nō sufficerēt ꝓſensus eligētiū ſingulr p̄ſtiti: puta ſi quilibet sua camera ꝓſentiret: ſꝫ opꝫ q̄ō collegialr cōsentient ad q̄. c. in geneſi. eo. ti. ⁊ gl. i. ca. ſ. de reb. ec. nō alie. lib. vſ. Et hoc nō est ſpāle ſolū in electione vt ibi dicit gl. ſed ḡhale in oībus explicādis p vniuersitatem: vt dixit inḡr in. c. cū oēs. de p̄ſti. Nec tñ p hoc ſtelligas inḡr q̄ō p̄ītia seu vocatio absentiū ſit de forma vel de ſubſtātia: q̄ contemptus aliquoꝝ nō inducit nullitatē electionis/vt ih. c. sicut. ⁊. c. bene. ⁊ in. c. eccleſia. el. ij. eo. tit. imo nō valeret statutū epi ⁊ capli inducens nullitatē ꝑpter defectū aliquoꝝ nō vocatoꝝ: vt no. Joā. an. in addi. eo. ti. q̄ ꝑstitutio ſſeriozis i mutare nō pōt p̄stitutionē ſuperiozis: vt in cle. ne roma. ii. eo. ti. ſꝫ est de iuſtitia: q̄ retractabīl electio ſi illi suum cōceptū ꝓsequant. * Scōm est vt scrutatores assumant⁹ p collegium: non em̄ scoebent ingerere q̄ ſuſpecti redderent: vt i. l. q̄ oſa. ff. de pen. ⁊ p hoc ter. in. d. c. q̄. ppter. in ẏbo assumātur. q̄ō tñ ipſe dicit tutū: ſed nō necessariū: q̄ ſi tres incipiūt ſcrutaria alijs videntib⁹ ⁊ tacētib⁹ credit electionē valere ſeruatis alijs q̄ cū agat de re meritoria ⁊ cōcupiſcibili: tacētes habent ꝓſentiētib⁹: ſicut in ſili. notauit glo. in. c. sicut. cū eo. ti. li. vſ. * Certiū vt ſcrutatores assumant tres nō plures nec pauciores ⁊ hoc cōiter tenēt imo ẏ ex text. d. c. q̄. ppter. ſꝫ hoc Archi. limitat verū q̄n ſeruari pōt: alꝫs ꝓpter electorū paucitatē ſufficiūt duo ſcrutatores ſm opi. Uinc. ⁊ Zan. imo vn⁹ sol⁹ testib⁹ vocatis ſm opi. Inno. imo nullꝫ ſm mētē eiusdē q̄ ius eligendi ſit penes vnum iſte nullꝫ ſcrutabīl: ſed ipſe vocatis testibus exprimet votū ſuū vt dictū est. * Quartū vt iſti scrutatores sint de collegio ſm Goſ. Hoſt. ⁊ Inn. gl. tā p allegata ⁊ Uinc. ac Zāc. tenēt hoc nō esse ſubſtātiale: ſꝫ primum inquit magis ꝓgruit ſi: cum ego dico hȳi ex text. d. c. q̄. ppē. Et intelligit Inn. de collegio eligētiū ⁊ nō de collegio eccl'ie vacātis: q̄ fidelib⁹ electionis negotiū ꝓsequunt iti ad quos spectat quod ideo forte dicit q̄ nōnūq̄ electio spectat ad aliud collegiū q̄ ecclie vacantis rōne ꝓſuetudinis vel p̄iuilegij: vt in. c. abbas. de ver. ſig. ⁊ in. c. cū dilect⁹ de ꝓſne. * Quintus vt vota ſingulorū exquirant⁹ ſecrete: vñ ſi vnus ex ꝓsentib⁹ non ſcrutaretur: vl aliqꝫs ex scrutatorib⁹ omitteretur: electio non valeret: q̄ō intelligit panoꝝ: q̄ō contemnit vl' ꝓtermittit aliqꝫs ex vocatis: q̄ cōcept⁹ nō vocati non reddit electionē nullā. ⁊ sic intellige arch. dicentē non ob esse ſi ꝓsentes non respondeant: aut respondeant captiose nec ſi aliqui: de capitulo non requirantur ſummodo ſuum contemptū non ꝓſequant⁹ loquit⁹ esſi de vocandis vota mḡ exquirantur ſecrete: q̄ ſm Archi. ſi fieret votorum inq̄ſitio in publico electio nō valeret etiā ſi omnes cōſentirent. extra. e. in geneſi. ſed intellige ſm Pa. post. Jnno. ſecrete. i. ſeoꝝſum ab alijs ad collegio quia bene possent esse alij reſtes non de collegio quia ⁊ reſtes examinari possunt cozaꝫ testibus vt probat Pa. vbi. ſ. in grauī ⁊ ponderosa causa modo non sint tales qui eligentib⁹ possint incutere timorem: quia tunc recuſari possent sicut ⁊ scrutatores ſi tales essent vel aliquis ipſoꝝ ⁊ esset iusta causa appellandi secundum panoꝝ. in. d. c. q̄. ꝓpter. * Sextum vt inquiſitio iſta fiat ſigillatim sicut obſeruatur in testibus qui non debent plures commiſceri in examinatione alias depoſitio non valeret: vt nota. in. cap. venerabili. eo. ti.

* Septimum vt exquirantur vota omniū vt dictum est. * Octauum vt vota exquiſita redigant⁹ in ſcriptis publicis aut p̄iuatis. * Nonum vt vota ſcripta in communi. i. in capi. publicentur. nec obſtat ſecundus Archi. ſi in capitulo sunt aliqui extranei religioſi vel alij. * Decimum vt iſta votorum publicatio fiat mox id est incontinenti mullo actu cōrario ſuperueniēte post ſcriptura. * Undecimū vt facta publicatione fiat collatio vt ſupra dictuꝫ est: q̄ō tñ limita: q̄ ſi omittatur collatio electio tꝫ q̄ō oēs vnū eligūt/secus ſi non oēs vnū sed oīuersos. * Duodecimū q̄ō iſta collatio fiat mox post publicationē. i. nullo actu extraneo intermiſſo quod voluit gl. ⁊ Panoꝝ. ar. in. l. cum antiquitas. C. de teſtame. ls in hoc aliq̄ variēt. * Tertiūdecimum. vt facta collatione fiat ois electio p vnuꝫ nose capl'i: ⁊ p ẏba ſingularis numeri: vt in. c. sicut. e. ti. lib. vſ. ⁊ in. c. cū ab vno. de re. iud. lib. vſ. Quis autez debeat vice oīm eligere: dicit gl. in. d. c. sicut. q̄ is q̄ primā vocē habuit vel cui capl'm commiſerit: ls si capl'm vel illi q̄ cōſentiūt hoc nulli exp̄sse cōmittāt vn⁹ ꝓsentib⁹ alijs facta collatione eligat vice capl'i vel cōſentientium ⁊ satis est: q̄ ratihabitio et tacitumitas mādato cōparant ſaltē in re appetibili et meritoria: sicut est vt p electionē canonicā puideat eccl'ie. ff. mand. q̄ō ſi fideiuſſoꝝ. ⁊. C. mand: ſi fideiuſſoꝝ. secus i onerosa vbi reḡrīt exp̄ſſus cōſensus. ff. de pcu. filij. §. inuitum. ſm Inn. in. d. c. in genere. ⁊ cōpoſt. in. d. ca. q̄. ppter. Istū aūt eligētes opꝫ esse de capl'o ſm mētē archi. ⁊ ſm ſum. ange. pōt esse vn⁹ ex his q̄ nō ꝓsentiūt q̄ō tñ archi. negaret ſm quem fctā collatiōe maior pars dꝫ reḡrere minorez de ꝓsenſu in eligendo ⁊ ſi acquieuerint oēs vn⁹ electoꝝ p̄nūciauit electum dicens/ego talis vice mea ⁊ oīm electoꝝ eligo talē. ſꝫ ſi aliqꝫs nō acquieuerit dicet ego talis vice mea ⁊ oīm aliorū ſi q̄ mecū cōſentiūt: eligo talem: ⁊ idem est ſi pro vice mea dicat nolle meo: * 14. vt ſpa electio fiat post collationē ſtatiz sine mor. i. nullo actu extraneo interueniēte. extra eo. cum post pentā. * 15. vt electio fiat de eo in quem maior ⁊ sanior pars roti⁹ capl'i consensit imo sufficit si pars sit maior si non pbet ẓ illum: q̄ maior nisi ẓ illum pbet semper ꝓsumitur sanior. vt i. c. duōꝰ. e. ti. ⁊ maioris zeli. e. tit. ecclia vestra. * 16. vt ista electio sit ẏbalis. vt in. c. eccl'ia eodem. ti. et in. ſ. c. sicut et. d. c. cum ab vno. * 17. vt solēniter publicetur: q̄ non debet eē clādestina. vt l. d. c. q̄ ppter. ⁊ publicari dꝫ capl'o ⁊ etiā ſm Paſi. tutū est q̄ō publicet pp̄lor per hoc q̄ō legit ⁊ notatur in. c. cū dilectus. e. tit. ls hoc fieri debeat ſm Inn. et cōpoſt. tamē non est necessariū ſm eūdem. Jn. dictoꝝ ſuccessiue per ordinē vt enumerata sunt aliter si ꝓposteret nihil valet. Et iſta omnia colligunt⁹ in. d. c. q̄. ppter. iuncta gl. ⁊ ibi notatis. Addunt aliq̄ ſubſtātiale esse q̄ō electioni ꝓtigat dies: ⁊ q̄ō ſcrutatores sint fide digni. ⁊ quod fiat in eccleſia de cui⁹ ẏlato fit electio: ⁊ q̄ō fiat post ſepulturā p̄decessoris: ſꝫ hec ꝓbat Paſi. non esse ſubſtātialia. Electio igit̄ facta ꝫ p̄dictā formam aliquo. ſ. p̄dictoꝝ omiſſio irritat ⁊ annullat per ſniam supioris sm ẏpoſ. ⁊ ber. extra eo. cumana. ⁊ hoc plꝫ archi. ls tñ in aliquib⁹ casibus est ipſo iure nulla: imo veri⁹ est q̄ō in oībus p̄dictis vt tꝫ Inno. Cōpoſt. ⁊ paū. ⁊ cōiter doct. ⁊ sic per iſta ẏba nō valeat inducīt nullitas ipſo facto: sed tñ distingue ch̄rū ad p̄iuationē potestatis eligendi sicut distinguit gl. in. c. cumana. e. ti. q̄: ſi peccant in materia. i. in persona electa eligēres scienter indignum sunt p̄uati ipſo iure p. c. cum i cūctis. eo. tit. ſi vero peccant ꝫ formam sunt p̄uandi p ſniam. p. d. c. q̄. ppter. ex his pꝫ difficultas huiꝰ forme ſcrutinij. i qua ēt multi pfectiri deficiūt practicam ignorantes vt dicit pan. in. d. c. q̄. propter. ⁊ gl. in. c. cū expediat. extra eo. li. vſ. in ordie tñ p̄dicato ẓ p cōſtōes tradit certa forma i q̄ ēt non omnia sunt ſubſtantialia: vt q̄ habens primā vocē in electione decretum formet. ⁊ deinde iurſꝫ alie subtilitates reſecantur.

¶ Undecimo quātum ad formā cōpromiſſi que ritur vtrū electio ſic fieri possit: ⁊ dico q̄ eligendi potestas cōmitti pōt aliq̄bus extra eo. q̄: propter sed cōpetentius in numero impari: extra. c. in causis. ⁊. capi. cum dilectus. ⁊. cap. cum in iure Nec opꝫ istos esse de collegio: extra eo. cām que. opꝫ tñ q̄ō sint viri religioſi ſm gl. in. d. c. quia propter. pōt etiam committi vni. vt in. d. ca. cām q. etiā maſculo a monialib⁹: vt in. d. capi. cām que. etiā habenti electionē cōfirmare. vt ibi etiā non prelato. de renū. post trāſlationem. Jmo melius expedirī potest per vnū q̄ p plures ſecundum p̄dictam gl. Jmo ſm Pan. in. d. c. in causis. capitulū non ſolū cōpromittere pōt ꝓsonis certis pt. i. tē eligendi. ſꝫ etiā pōt aliqꝫs eligere per quos eligant cōpromiſſarij electuri vice capituli. Sꝫ tñ pmiſſio nō valet/p: lo si vn⁹ dissentiat noleno cōpromittere. extra eo. q̄. ppter. q̄. null⁹ iuri ſuo renunciare cogit̄ inuitus. extra q̄ō me. cau. abbas. ⁊. c. ad audiētiā. nec scio si fiat sub hac forma vt q̄s q̄ſtis sortis in secreto illū eligat in quem plures ꝓsentiūt: extra eo. ſi cui. li. vſ. de quo. ſ. §. riij. nec. iij. ſi fiat de eligendo certam personam ſcōm doc. cōiter. Et facta commiſſione re itegra taliqꝫ ptās reuocari pt. extra eo. in causis vbi etiā pꝫ rem non dici integram q̄ñ iam cōpromiſſarij ceperūt ẏpe ſtractatū. q̄ō verū est in omni negocio extraiudiciali: quod Jnn. latius ſequit in. d. c in causis. dicēs q̄ cū attingūt ſubſtātialia negocij: pura cū ceperūt ō persona eligenda tractare desinit esse integrū. secus si tantum expleta sunt aliqua pertinētia ad actus solemnitatē/vt q̄ dixerunt miſſam de ſpiritu ſancto ⁊ huiuſmodi.

¶ 12. queritur an valeat cōpromiſſuꝫ factum ab vno nomīe seu vice oīm aliꝫs ꝓsentib⁹ ⁊ nō aliꝫs dicentibus ⁊ dicit Jnno. ⁊ cōiter docto. in. d. c. in

Universidad de Deusto
Biblioteca

causis.qđ nō:q: cū res ista nō sit leuis sz ipōr-
tarie magne dū sigillatim oēs ingri ⁊ exprsse con
sentire. Et hoc oicrus nota ⁊ rene in oi re ardua
explicanda p vniuersitatē:q: in re onerosa ⁊ gra
ui taciturnitas non hꝫ p cōsensu:facit glo.in re
gula.q̄ tacet. vb. vſ.sec⁹ in re leui marie comcupi
scibili. Hec cū multis alijs ex paſi.in.d.ca.in cau
sis.vbi subiugit. Ex ābus pr sumi singularis li
mitatio ad dictū Inn.in.c.ſ.de vijs q̄ fi.a ma.per
re.c.vbi notanter dicit.q̄ si in.c.tractaſ aliq̄ il
licitum ⁊ dānabile:tenenē illi de necessitate con
tradicere:alꝫ habenē p cōsentientibus:⁊ ita in
uoluunt pcō ⁊ pena pcti cū alijs exprsse consen
tientibus:vr illud dictū pcedat quo ad obuian
dum pcō:ne sub velamine taciturnitatis pctm
nutriaſ:sed quo ad validitatē ꝛcrus tene qđ oi
ri. Hec ille. de hoc supra consensus. §. iij. in fi.

13 ¶ Decimotertio q̄rit vtrū ptās data compromiſ
sarijs eligēdi plarū vel officialē intelligi debeat
de idoneo:⁊ dico qđ sic.vñ si electus non sit ido
neus nō tenenē electores illum recipere. vt in.d.
c.cām q̄. Et ibi gl. dicit esse ar. qđ cū aliq̄d gñale
cōmittit arbitrio alicui⁹ non valet nisi legitime
factū sit. de iureiur. quintauallis. ⁊ c. veniens. ff:
de rit. nup. ff. ff. pro socio. vñ si nerue. Et si ar
guaſ p ex.c.vi:xxxij.q.vi.⁊ alijs que allegati:solue
vt ibi. Et hec sm Paſi.in.d.c.cām q̄. faciunt ad
questionē. qñ cōitas eligit duos ciues vt vadant
ad eligendū prātē vel capitaneū. q: si illi eligunt
indignū ciuitas non teneſ acceptare q: in gene
rali mandato non venit vt eligant indignum.

14 ¶ Decimoquarto q̄rit quot modis fieri possit
hmōi cōpromissum:⁊ dico qđ duobus. p:so.ſ.li
mitatevt cōpromissarij teneanē eligere in quem
maio: pars totius capli scrutaris votis olim de
capło figillatim ⁊ secrete ab ipſis consenserit. Et
ista forma est. de q̄ in.ca. dilecti. eo.tit.⁊ in.c.cum
expediat. eo.ti.lib:vj. Non tñ valeret vt dictum
est ⁊ vt 8:in.c.ſi cui.eo.ti.lib.vj.ſi fiat cōpromiſ
sum alicui vel sm gl. certis aliquibus sub hac fo:
ma vt ipse secreto ⁊ figillatim vel sm gloſſ.a fo:
rioni si nō secreto votis singulorū ve.c. exp̄ſitis:
er in scriptis redactis illū eligat in quez plures
ve capło partiū cōparatione minoꝝ pſenserint:
Is consentiēteo maio:ē pte tot⁹ capli nō attin
gāt. Et ista forma sm glo.in.d.ca.cū expediat me
lio: est oīb⁹ formis q: in hac electores non abdi
cant a se ptātē notationis. Secundo fit simpliciter
vt scz compromissarij eligant quem volunt.

15 ¶ Decimoquinto q̄rit q̄ sint de substancia electio
nis cōpromissarie:⁊ dico qđ gñaliter in oī tali ele
ctione req̄rit pūo qđ seruent dicta de electione
in gñe:q: necessariū superiori necessariū ē inke
rto:i loquēdo logice. scđo qđ venerit cōpromiſ
sum vt p se p:tertio qđ non excedaſ forma com-

promissiōis. ex eo. cum dilecti. Arto quod electio
fiat p̄ vba singularis numeri etiam si ꝓpromissa
rij sint plures. alr nō vz. extra eo. sicut. dicto vbi
rius qđ si compromissum fiat pūo mō. i. limitate
solum ista requiruntur necessaria:pūo qđ ꝓpro
mittēres sint simul pgregati:⁊ oēs q̄ voluit ⁊ vūe
interesse. scđo q̄ cōpromittāt oēs i vnū vl' duos
vel tres. aut qđ volunt. siue sint de collegio siue
nō. dūmō sint clerici ⁊ nō laici. c. contingit. de are
bi. tertio qđ cōpromissarij vel cōpromissarij scru
tētur vota singulorū secrete ⁊ figillatim. Arto q̄
eligat illū in quē maior pars totius capli cōsen
erit dicendo ego. N. cōpromissarius de cōsensu
⁊ voluntate compromissariorum meorum. i. iz ꝑ
alios ꝛtrute cōpromissi in me vel in nos facti eli
go in epm. N. in quem maior pars capli cōsentit.
et si in primo scrutinio nō consensit. i aliquē ma
ior pas scrutinij:oz tam in forma ista q̄ in forma
scrutinij replicari donec in aliquē cōsentiant:ex
tra eo. cū terra. Et si ō ꝓpromissarij fraude oui
tatur possent electores facere scripta. in quibus
nomen ei⁹ in quē cōsentiūt scribaſ. oātes illa cō
promissarioꝝ. ea in pūtia oim recipiatur. talr im
plicet vt ꝓpehendi nō possint cui⁹ sint:⁊ de inde
cōi omnibus legat. ⁊ cum eligat in quez maior
ps tot⁹ capli pſentit. Si vero fiat cōpromissum
scđo mō. i. simpl'r reḡrunt duo pūa solū:q̄b⁹ ſtis
tib⁹ eligat dicendo. Ego. N. cōpromissari⁹ ⁊c. re
pūus dictū est excepto qđ non dicet in quem ma
ior pars capli pſentit. Reḡrit etiā sm sum. augo.
⁊ ro. in hac forma vt nullus dissentiat:nō aūt in
pozi:is melio⁹ sentit supp. post. pi.⁊ archi. q̄ hoc
sit cōe i of forma cōpromissi:q:.o.c.q: ppr. extra
eo. hoc dicēs loq̄tur indistincte:⁊ rō gl. ibi dicen
tis q̄ maior ps capli cōpromittere nō pōt quia
null⁹ ds pūari iure suo nec alijs ds cōpelli tus
suum alteri oare. C. de contra. emp. inutilem. ha
bet locum etiam in cōpromissione limita.

16 ¶ Decimosexto querit vtrū compromissarius
sit vnus solus se possit eligere:⁊ dicit gl. in.c. cū
in iure. extra eo. qđ nō:vt ō iure patro. p nras.⁊
de instit. cū ad nostrā. ⁊. ff. de tuto.⁊ cura. oi. l. pue
ro:⁊. xxiij. q. ſ. deducimus.⁊ cuia nemo debet oti
ri a seipso. vij. qđ. ſ. in scripturis:et si iurasset eli
gere meliorē ⁊ ipse sit melio:: secundum aliquos
potest se eligere:sed tamen inconueniens esset ⁊
inhonestum quod se eligeret. ⁊ sic ambitiosus vi
deretur:⁊ ideo repellendus. per capit. in scriptu
ris. viij. questione prima. ⁊ potius debet renun
ciare tali potestati:⁊ satius esset sic iurās si cre
dit se meliorem vt se eligat. Vel dic quod tunc
ipse intelligitur excepitus: quia in generali ser
mone persona loquens non comprehenditur. C.
de solu. inquisitio. ff. de condītione. ⁊ demonstra.
lege qui heredi. ⁊ de iure par. petitio. hec glossa.

Et idē dic de eo cui p superiorē p̄cipit vt magis
idoneū eligat. Ubi sm: paſi.in.c.ls.eo.ti. si super
esset vn⁹ fol⁹ cardinalis: ille habebit electionez
iuxta no.in.c.gratum. de postu. pla. nō tñ poterit
eligere seipm: vt in.c.p vſas. de iure pa. noie to
tius collegij poterit dare hanc potestatez alteri.
⁊ ille nomine totius collegij poterit eligere istū
dummodo cesset fraus ⁊ ambitio.

17 ¶ 17. q̄rit vtrū cōpromissarij plures eligere pos
sint vnum ex seipsis:⁊ distinguo. Nā si ex forma
cōpromissi hꝫ q̄ hoc possint: hoc pñt sm oēs do.
sine discrepātiate est ter. i. c. cū in iure. Ex eo. vbi
confirmatur electio facta ex trib⁹ de septez com
missarijs ve vno ipso:: si ille electioni consentiat
q:.ſ. vt dicit gl. tūc sua pſona cōputat in eligen
tes. ar. l. plane. ff. qđ cuiusq̄ vniuer. ⁊. ff. de ado. l.
si consul.⁊ si quarto:intelligunt:⁊ ita maior pa
cipli pōt aūt in se pſentire post quā in alij⁹ con
senserat si ei⁹ pſensus in ahū nō fecerat maiorē
prē:q: talis cōsensus illi nō pdest. Nec obstat illud
apli habere. v. ſ. nemo assumit sibi honorē. i. prela
turā ſz q̄ vocaſ a deo rāquā Aaron:q: dico qđ du
plr quis prelaturaz assumit. i. inchoative se pro
⁊ imediate eligēdo:vel qđ per⁹ est practicādo:et
pplertiue. ſ. pseuriendo practice facte:sicut qui cō
sentit electioni de se facte:vt in scrutinio:vel q̄si
facti vt in pposito qđ sua vox cōpletiue pnūi
est illicitū nō scōm si cōsentiaſ bono fine scz ad
obediendū spūi sancto. vel subueniendū eccl'ie. vide
Paſi.in.d.c.cū in iure.⁊ §. sequēti. Si ꝏ ex for
ma ꝓpromissi hoc nō hꝫ: tūc sunt opi.⁊ qui dā te
neē qđ hoc pñt vt Joā.in.c.q̄ epatus. vij. q. ſ. ⁊ ibi
Archi.⁊ Inn. ibi.⁊ Paſi.⁊ Accur. glossa:o: iuris
ciuil' a in. l. plane. ff. qđ cuiusq̄ uniuer.⁊ hoc sequi
tur sum. ro. ꝫ supplementū. ſz ea q̄ p illos allegan
tur nō cogit. Quidā ꝏ tenent qđ hoc non pñt:
vt 2 ancre.⁊ Jo. de deo.⁊ Boati.⁊ gl. in. d.c. cum
in iure.⁊ de sorti. c. vltī.⁊ hoc sequit sum. pisa. et
archi.⁊ suppte. Et. o. glo. adducit duas rationes
electi:q̄ rō nō ē bōa vt patebit §. seq. Aliam in
d.c. vlt. q: scz vbi simpliciter nulla adiecta forma
datur potestas eligēdi aliquib⁹ puta tribus:ita
habent prātē eligendi oēs qđ vnus vel duo sine
tertio eligere nō pñt: vnde si duo eligāt tertium
nō valet qđ faciāt q: hanc prātē nō habeant. ⁊ si
ille eligat se cū alijs non valet:q: nemo seipsum
potest eligere in rem illige primosue inchoative. de
iusti. cū ad nostrā. sicut si tres indices vl arbitri
sint dati simpl'r sine illa clausula:qđ si non oēs
duo sine tertio procedere non possunt. de offi. de
leg. vno delegatorum. ⁊. c. cām matrimonij. Nec
obstat qđ capłm cuius vices isti fungunturpotest
eligere vnū de se:q: capłm eligit iure cōi siue or
dinario:nō autem istū;sed potestate sibi cōcessa
per capłm sz cū datur aliq̄bus ptās eligendi de
se vel alijs si volūt aliquē eligere. de se tūc prās
eligēdi manet penes illos. tāmen eis solis data
intelligit. sicut qđ omittit cā cū illa clausula qđ
si nō oēs hec ex gl. ſz tñ intellige eis solis sic tñ
q̄ maioze eoꝝ pars hoc possit vt in. d. c. cum in
iure. Et hoc rō est bona. Jura aūt allegata p opi
nionē 3ziā nō cōcludunt vt pz intuenti:ibi nec
rō ea. Cū em dicit Pa. q̄ ex opinioe 3zia posset
sequi fraus:q: inter cōpromissarios possent po
ni fraudulēter illi de q̄b⁹ posset vtiliter prouide
ri. dico q̄ non ops oēm licitū modū eligendi care
re ol fraude possibili:q: etiā ipi compromitten
tes statim sine cōpromissioe possent omisso vti
liori eligere minꝰ vtile. Cū etiā addneit in argu
mētū qđ deputati ad aliq̄ in pias cās distribuen
da possent distribuere in aliquē ex seipsis egen
tē: dico nō ee sil'e:q: pōt q̄s dare vocē suā vt sibi
detur eleemosyna:nō aūt plaura. Cū etiam ad
ducit. q̄ certi officiales deputati ad eligendum
aliq̄s officiales pñt aliquē ex seipsis eligere:mi
si forma potestatis eis tradita resistat:dico hoc
fallere q̄ talis ptās nō daſ singulis nec maiori
parti ſz soli oibus collective. ⁊ nullus eoꝝ pōt i
se cōsentire pūo sed solū in alios:q: eo casu est im
possibile q̄ aliq̄s eoꝝ habeat oēs voces primosi
ue inchoative aut etiam pplertiue:ouum. ſ. iis q̄ pri
mo consentit in alium variat ⁊ consentit in se:q:
tura non expresserunt hoc posse fieri misi q̄ i for
ma compromissi de hoc fit mentio. Sicut autez
dicit. paſi. post pñi esse electus ad augendū nu
merū nō ds cōsentire dicendo eligo vel religione
principaliter disponat in se cōtra. c. fi. de instit. sed
dicēdo consentio electioni de me facte:ſz est ad
hoc nō fit facta a maiori parte:est tñ in fieri ⁊ of
no fienda. Et debet cōsentire sm essē infra tps
statutū a iure ad electionem fiendam vel app. si
tum in compromisso:electio suo cōsensu perfici
tur. arg. in. l. bonorum. ff. rem ra. ha.⁊ facit quod
no. gl. in. c. quoniā de elec. libro sexto.

18 ¶ Decimo octauo posito casu. d. cum ſt iure scs
cum er. vij. compromissarijs tres consentiunt in
vnum de numero ipsoꝝ puta tribꝰ ⁊ tres in alijs
nō de illo numero:queritur quare vtrius cōsen
tire possit electio. Ioe se facte a tribus:et ōt ibi
Paſi. sm hostien. autem cōtrā sequuntur docto
res. q̄ vbi procedit per viam compromissi vo:
electi numerum augez:⁊ suā electionem consen
tiendo pficit:quo casu procedit. d. c. cum in iure. ſz
vbi proceditur per viam scrutinij non comprahit
in numero vt in ca. cumana. extra eo. Ratio au
tem diuersitatis ista est:q: cum procedit per viaz
compromissi nō debet esse compromissarius offi
cij onerosum. rem q: electio non ortā a se. ſ. a
mo ⁊ inchoative sicut in forma scrutinij. Nota.

Universidad de Deusto
Biblioteca

añtan.in.c.p nras.de iure pa.dat aliā rōnem diuersitatis dicens:q̄ cōpromissum non arctat ad seruādū formā.c.q2 pp.vt ibi ptz.z itellige q̄ruz ad eā q̄ ōr illud.c.de forma scrutinij.vñ pñt et solēt inq̄t compromissarij eligere palā.vt q̄sq̄ audiat vota aliox.vñ cū q̄s nō possit eligere quinsciat se ab alijs electuz ꝓsentiēdo electioni de se facte a pte eḡli nō vt ecambitiosus nec oriri a se cū sit pr⁹ vocat⁹ a deo z socijs:vñ merito ꝓsentiēdo nūez auger cū sit vn⁹ de bñtib⁹ pt̄ē:nec disponit p̄ncipal'r i seipm sz port⁹ disp̄oi ab alijs scē ꝓsentit nec ē hoc ābitiosuz:sz meritoriū offm charitatis si bono corde fiat.viij.q̄.i.q̄ epatum qñ añt p̄cedit p viā scrutinij cum in secreto q̄sq̄ ꝓsentiat:z sic ignorat an fuerit ab alijs electis i
19 seipz ꝓsentire nō pōt:q2 sic videret ambitiosus.

¶ 19.posito q̄ ex tribus ꝓpromissarijs duo idigni z vn⁹ idoneꝰ eligat:q̄rit vtrū valeat electio vni⁹:z dico doc.esse varios. Nā q̄dā tenent q̄ sic q2 ptās duoꝝ ad vnū deuoluit q̄ nō delīq̄t:alij ꝙ tenēt ꝓtin⁹:q2 cōpromittētes in tres videntur voluisse q̄ vn⁹ electio nō valeat. Hosti.añt dicit q̄ non vz in terminis.d.c.cū in iure.propter formā appositā in cōpromisso.s.q̄ electio fieret ab oīb⁹ vl a maiori pte q̄si diceret q̄ cessante tali forma valeret electio facta a maiori pte:ex quo alij compromissarij sunt priuati. Pan. autē dicit hāc.q.depēdere ex alio vtrū.s.ptās delinquētiuz cōpromissario ꝙ deuoluatur ad capl'm aut ad nō delinquētes z ei dictum Hosti.nō plz:q2 si nihil dictum fuit in cōpromisso tñ intelligit tacite q̄ fiat ab oīb⁹ vel saltē a maiori pte:vñ q̄eadmodum valeret facta a minori pte ita dz valere cuz fuit dictum in ꝓpromisso vt fieret ab oībus vel a maiori pte. Nā alijs priuatis electio dici pōt facta ab oīb⁹:q2 facta fuit ab illis in q̄s tota ptās deuoluta est:vt hz in fil'i in.c.congregato.eẋ eo. Nā certū est q̄ ēt ꝓpromissarij eligētes scienter idignū sunt priuati ptāte eligēdi:vt in.c.si compromissarij⁹.e.ti.li.vj.nec delictū maioris partis dz nocere minori vt ptās redeat ad capl'z:z dcīm c.si cōpromissarij⁹.q̄.j.dicit eaz reuertī ad electores seu capl'm loquit inq̄t añ oēs compromissarij delinquūt eligēdo scienter idignū:sec⁹ si oēs coeligūt z electio facta a minori parte repit facta de idoneo.hec ex illo. Qui sentit q̄ eo casu electio valeat:z hoc sequit̄ sum.rosel.3 supplemētū:z certe male:q2 ptās cōmissaria nō se extēdit vltra q̄ intēdāt cōpromittētes q̄ q̄si compromittūt in tres ideo hoc faciunt q2 ligari nolunt ad vnū solūtiō meli⁹ ꝑm archi.z sum.pisa.z sup. dz indistincte siue oēs siue maior pars sic delinquat q̄ reuertit ptās adelectores. Nec fit iniuria pti minori:q2 talis ptās ei non competit nisi q̄ten⁹ intēdāt ꝓpromittētes:vñ dicta electio nō
vz.Adde p̄tō q̄ si cōpromissari⁹ nō eligit infra tp̄s a iure statutū eligēdi ptās deuoluitur ad superiorē ad electores añt si eligat idignū ēt ignorauer nisi electionē sciēter factā ratā haberēt:z sil'r deuoluit ad eos si idone⁹ elect⁹ nō cōsentit: vt in.d.c.si cōpromissari⁹. Adde scōo q̄ si cōpromissari⁹ eligit sciēter idignū non puniunt̄ compromittentes nisi ratificent:sz ipe triēnio suspē sus est a beneficijs q̄ obtinet in illa eccl'ia:quāz sic eligendo offendit. Sz dicta pena locū non hz nisi ipe sit epūs:z electio sit de epo vel superiori. Et idē de eo q̄ electionē postulationē seu promissionē impugnās in pbatione defecit ei⁹ q̄ obuenit in personam:vt in.d.c.si cōpromissarius. Adde tertio quod compromissarius acceptans compromissum habet potestatem cōfirmandi nō est necesse ꝑm archi.q̄ p̄ius eligat:z deīde cōfirmet.sz sufficit q̄ vigore siue prolationis z compromissionis z autoritatis instituat in prelatus illum de q̄ sibi videtur:sed de hoc vide Panor. in.c.cām que,eo.tit.z dic vt ibi. Adde quarto q̄ compromissarius ꝓuidere pōt de persona cuiuscunque loci.argu.xviij.di.lectis.z.c. reatbina.tuncz tñ z melius est q̄ de ipsa ecclesia eligatur tra eo.q̄ sicut.xxiij.dist.in nomine domini
¶ 20.quantum ad formā cōis inspirationis q̄rit q̄liter z q̄t modis fiat quantuz z q̄liter dico q̄ nō repit circa hoc determinata forma ꝑm archi. z Pan.in.d.c.q2 ꝓpter.vñ sufficit q̄literq̄ electores exprimāt votū suū:quātū ꝙ ad reliquuz dico q̄ ꝑm Pan.ibi post Host.in ꝙbo quasi per inspirationem fit ouob⁹ modis.primo per verā inspirationem q̄si fit autore deo:nec indiget alia cōfirmatione vt fuit electio beati Nicolai Bmo⁹ij z Beueri de quibus.lxv.dist.§.his oībus secundo quasi per inspirationē:quando scz non constat quod autore deo sit facta:sz p̄sumitur quando omnes de collegio vno ore consentiunt in aliquem nullo precedente tractatu.

¶ Vigesimo primo querit̄ que sint de substātia huius electionis:z dicit Panor.ibidem q̄ sunt duo:p̄mo q̄ sit facta ab oīb⁹:ymo eīm cōtradicente non valet electio.q2 non videtur facta deo inspirante.arg.viij.q.j.si ergo.secōo q̄ fiat sine vitio simonie vel tractatus spāl⁹.Sed quantum ex ipso z Archi.z alijs doctorib⁹ colligo. requirit̄ primo quod oēs cōgregent.secūdoq̄ oēs in istam viam procedendi consentiant:q2 si vnus nollet oporteret procedere per viam scrutinij sicut et de compromisso dictum est:per viam autem scrutinij cum illa:in.d.c. quia propter ponatur principalis:non obstaret si vnus procedere nollet:modo hoc velit pars maior. tertio quod omnes consentiant in vnam personam quia si consentiatur in duos non valet:nec est

nec est inspiratio cōis.i.oībus cōueniēs.quarto q̄ fiat sine vitio simonie.q̄nto q̄ nullus precedat tractatus spāl⁹tin quo noīet certa persona generalio añt ꝑm Joā.an.fieri pōt:puta si quis de electiōe pape. vocet ad oronem vel electionē pbono prelato.

¶ Rursus de electione tertio quantum ad aliqua determinata personarum genera.

Electio tertio quantū ad aliqua determinata personarū gña:puta pape imperatoris:monialiū:z hmōi tq̄dā cōtinet spiritualia documenta vñ spāliter de hac agendum est. ¶ primo vero quantuz ad electionē pape multa dicenḋ. j. excōmunicatio.tit.ẋ.h.sed nunc breuiter dicendum est de electorib⁹ eligēdo.z forma eligendi. Dñi q̄rit a q̄b⁹ debeat celebrari z dico q̄ romanis ꝑm antiqua iura ꝓcessum fuit tale ius eligēdi vt dicit Aug. de ancho.z ptz ex illo cap'o ego Zud.distin.lxiij. q̄dā ꝙ tpe ꝓcessum est imperatori:vel saltē requirebat assensus eius z hoc ꝓpter deuotionē imperatoꝝ ad ecclesiā z adiutoriū eoꝝ cōtra hereticos z schismaticos:vt dist.xxiij.in noīe.z dist. lxiij.hadrianus.z.c.in synodo.sz postmodū q2 ta li p̄iuilegio abutebant fuit eis sublatum:vt dicaḋ.§.verū.z.c.cū adrianus.z nunc ad solos pertinet cardinales vt ptz ex.c.lz.de elec.z ex.c. vbi periculum.eo.ti.li.vj.vbi 8z quod soli cardinales debent includi p̄o electione pape. Deficiente tamē toto collegio cardinalium electio pape ad romanuz clerum pertineret z ille succederet cardinalibus:q2 papa est epūs romanus z sua ecclesia est sancti Jo.lateranensis:vnde ad canōicos z clericos illius ecclesie pertineret electio:licet secundum do.Aug.eo casu tutuz esset congregare concilium z hoc tñ ad vitāndū schisma.tum ad interp̄etāndū dubiū q2 dubiū est ad quē spectaret electio dubia añt emergentia in ecclesia sede vacante concilium z gñale hz interp̄etari. Nec ob. q̄ concilij gñale congregare nō pōt nisi autoritate summi pontificis.dist.xvij.per totum quia verum est ipso viuente in dicto tamē casu hoc facere deberet imperator z reges ac p̄incipes xp̄iani:vide tñ Panor.in.c.licet.eo.ti.

¶ Sēo querit̄ quē eligere debeāt aut possint cardinales.z dico ꝑm Aug.de ancho quod eligere pñt virum de collegio z non de collegio Cardinalium.dist.xxiij.in noīe.z sic multi electi sunt non de gremio cardinalium.ceterū tamen paribus magis eligere debēt vnū de collegio vt ides probat multis rōnibus:vt ptz ex.d.c.in noīe.Et dist primo eligere ceteris meliorē in sciētia eligentium nō q̄dē meliorē simp'r sed ad hoc regimen mō existimet bonū.q̄ esset crederet male vt te nullo mō esset eligēdus.quātūcunq; als idoneuz.Hic tñ ꝑm eū Aug.op⁹ est duplici limitatione:puta si eā facile est eligere magis idoneum ad hoc sicut aliū.q2 vbi nō esset eque facile:vt si is quem credit min⁹ idoneum hz plures voces: sic posset suā cōsciam q̄s aliqs cōformare estimādo illū magis idoneū ex quo plib⁹ vf:vel etiā q2 fine sua voce peruenit:ad nūerū sufficiētē: scōa vt intelligat hoc de debito honestatis seu cōsultorio z non necessitatis seu ꝓceptorio:q2 sufficit eligere idoneū hz non fit magis idoneus z quod ꝑm.s.Tho.verū est in foro cōtentioso nā añt in foro pscie. Et debent scōo eligere ceteris paribus doctiores:q2 scia multum cōfert ad regimē:z ceteris paribus magis theologū q̄ iuristā.ꝑm eundem Aug.tñ ex pte eccl'ie cui ꝓficit:q2 p eā nō intelligunt muri aut possessiones ex q̄b⁹ litigia consurgūt dirimēda p iura:hz aīe fidelium informāde fide ac moribus q̄ theologia facit:rum ex parte scie qua ꝓficit:q2 scia oīb⁹ ꝓeminēs conuenit prelato summo tū rōne vtilis iudicij de oībus q̄ congruit papez:z q̄ iura non minist̄rāt:q̄ nō corrigūt oia mala:sicut theologia que continet ius diuinum. Nec ob. si dicatur q̄ sine peritia iuris exulat concordia quam papa facere dz:q2 dicit idē q̄ ad lites dirimendas papa potest et debet assumere contēptibiles de eccl'ia.i.iudices seculares:vt ait apostol⁹ sicut etiā apli instituerunt septē diacones vt vacarent tpalib⁹:et p̄terea bonus theologus non est nudus a legib⁹:q2 sacra scriptura omnia continet quo ad substantiā veritatis:z si non quo ad litigiozum formam. 3.q̄

¶ Tertio q̄rit q̄ forma in electiōe pape seruanda sit:z dico q̄ q̄ forma seruarē antiquitus in decretis nō hz:hz Alexāder tertius in lateranensi consilio statuit q̄ partes cardinalium:qui electioni interessent cōcordarēt in vnum.ad hoc vt eēt papa:vt ptz ex.c.lz.de elec. Ex inde Greg.decimus in consilio lugdun. addidit vt mortuo papa cardinales p̄sentes in loco mortis expectent absentes per dies q̄tuor:post quos debent intrare cōclaue obseruandū per oīos seu rectores:vl officiales loci:z inde non exire nisi electione facta:aut infirmitate superueniente:z circa quod multa habes.s.excommunicatio.viij.§.xij.z sum pta sunt ex capl'o:vbi periculum.de ele.li.vj.que ādem ptō:vt dixit Jo.an.in gl.quāuis reuocata fuerit ꝑ Adrianū z Jo.tñ fuit per celestinū quintū reuocata z ꝑ Bonifaciū octauū confirmata z posita in sexto. Demū Clemens q̄nt⁹ in consilio vien. ad dictā formā addidit quedā:vt hz in clem. romani.de ele.s.q̄ cardinales per exceptionē excommunicationis suspensionis vel interdicti ab electione repelli nō pñt. Et q̄ officiū cancellarij vel penitentiarij maioris:vel aliorum pñarioꝝ duret sede vacante:z si deficiāt possit cet⁹ cardinalium ad tps vacationis alios subroga-

Universidad de Deusto
Biblioteca

re loco ꝓ uisero deficiẽtiꝰ vl ampliori etiã q̃ ad pñarios:si hoc eisdem cetui cõcorditer expedire videbitur:si tñ nulli deficiat nullum addere pñt fm gl. Et qõ si oẽs cardinales simul vel successiue ꝛclaue exire cogerent:pura ꝓpter incendium vel timorẽ mortis hi quorũ erat custodire conclaue ꝙ citi⁹ poterũt eos reintrare compellant cõgruũ locũ: put ipsi cardinales cõuenerint. Et qõ cetus cardinaliũ sede vacãte nõ exerceat palẽ iurisdictionẽ:nisi inquãtũ permittit lugdunense ꝓstitũ in.d.c.vbi piculũ.nec illud vel eius prẽ possit alienare:cui⁹ ℣itus aliꝙ doctores pricenebant vt ḧost. dicẽs nõ esse verissimile dei filiũ voluisse vt sede vacante:aut grex fidelium sine pastore:aut sine sponso ecclesia esset:cui rñ. Jo.an.in gl.ibi.qõ sponsus tutor:z pastor caput eccl'e rp̃s est:allegans ad hoc multa iura vnde ls deficiat vicari⁹.non tñ deficit principalis:z q̃ vicarius⁹ soli Petro z successorib⁹ datus est:nõ ḃz vicariã cer⁹ cardinalitiũ. Reꝓbat etiam opi. Aug. dist. lxxix. nullus.qui dixit cardinales tunc posse creare cardinalẽ:quod est falsum.

A.q. ¶ Quarto quantũ ad electione ſpatoris ls non sit ad eccl'iasticã dignitarẽ:q̃rit.vtrũ papa eligere possit impatorẽ ꝓ seip̃s:z dicit Aug.de ancho. qõ sic ex iusta z rõnabili cã:pura ꝓpter electorum negligentiam z discordiam:aut electi bonitatem z ꝓdecẽtiã:aut xp̃iani ppli:z pacis puidẽtiã:aut hereticoꝝ schismaticoꝝ z hmõi audacia coercenda:z q̃ impator est minister pape: eo ipso qõ est minister dei:cuius papa est vicarius: principalis aũt agentis est eligere ministros ex iustꝫa ad suũ finẽ:q̃ papa ẽ pax z bonũ ecclesie: sicut militaris cui⁹ finis ẽ victoria eligit eꝫstrẽ z frenefactiuã.ſ.ethyo. Dꝫ tñ ipator recipe gladiũ a deo.xxiij.q.iij.qstiũ.q̃ non recipit ullũ a papa vt est singlaris ꝑsona:ls solũ vt est vicarius dei.

1 ¶ Quinto q̃rit vtrũ papa possit impatores electores instituere aut institutos ex rõnabili causa mutare:z dico qõ sic:sicut z impatorẽ põt eligere.z electum nõ cõfirmare:z cõfirmatũ deponere:sicut Stephanus scõs natione romanus: seu eccl'ia romana oppressa ab astulpho rege lõgobardoꝝ:z petens auxiliũ a cõstãtino z leone filio ei⁹ imperatorib⁹ cõstãtinop.z nõ obtinens imperiũ ad Karolũ magnũ pipini filiũ trãstulit vt dicit gl.in.c.venerabilẽ.de ele.z hoc anno dñi. dcclxxvj.q̃ Karolus post annos.xv.coronatus est a leone papa.iij.z quem Karolum zacharias pre decessor ei⁹ substituerat Ludouico regi francorum quez disposuerat:vt legitur.xv.q.vj.alius. Et sicut Greg.v.tpe Ottonis iperatoris cõuocatis z requisitis pncipib⁹ alemanie septẽ electores instituit officiales ipsius curie imperialis quatuor:ſ.laicas:vt regẽ boemie:ducẽ saxonie: comitẽ palatinũ:z macchionez brãdiburgẽsem z tres clericos vt archiepm magũtinũ:coloniẽsem z treuerensem. De alemania aũt solũ tales electores sunt assumpti fm Archi.primo q̃ inde fuerũt principes q̃ ecclesiã liberarunt de longobardoꝝ seruitute z iperiũ romanoꝝ.scdo rõne deuotiõis illius ppli ad scõs ap̃los Petrum z Paulũ:qõ eorũ ostẽdit peregrinatio ꝓtinua.tertio q̃ sic voluit Gregor⁹ inde nat⁹ z consanguineus Ottonis sicut aũt romani añ xp̃i aduentũ propter zelũ reipublice:z obseruationem legis ac iustitie imperiũ meruerũt:vt ꝓz ex scõo matha.z p Aug.v.de ci.dei.c.fi.ita cum postea armis ad virtutem ℣tus fuerunt amari merito et imperiũ:z eligẽdi imperatorẽ fuerũt ptãte priuati fm Aug.de ancho.quãuisor ex dicatur romano rũ. Et sicut ap̃lica sede hoc alemanis est concessum:ita cum expediret vnitati z paci xp̃ianitatis posset immutare,extra elec.venerabilem.vbi etiam ꝓz qõ si duo eligant a papa ꝓmer alteri fauere:vt alterũ ꝑligat:magis idoneum ꝓ ecclesie aduocatione z defensione:z cui fama vitae z iustitia magis suffragant.et idem est q̃n̄ pars vocata z expectata noller eligere:aut ad eligendum cõuenire:q̃ sedes ap̃lica aduocato z defensore carere non ds. Uñ cũ lotharius z cozradus electi fuissent in discordia papa lotharium coronauit. Et similiter posset papa puidere de imperatore ꝓ hereditatẽ successoriam:q̃n̄ videret hoc paci xp̃ianitatis expedire:q̃ hoc est de iure positiuo in quo papa ḃz plenitudinẽ potestatis. Et hoc secũdum Aug.de ancho.esset magis expedies.primo q̃ si imperator sciret iperium etiam suis filiꝭ deberi magis conaretur ad iustitie et ecclesie defensionẽ.scõ q̃ non ita facilitter rebellarent fideles assueti obedire imperatori z ecclesie cuius est minister familiaris,tertio q̃ ex morte imperatorũ aut electorũ discordia plerũq̃ ecclesia caret defensore:z bella nascunt:z ꝓpe impator cõrẽnitur.Hoc tñ fm Archi.nõ est faciendus q̃ inde scãdala multa sequi possent:a quib⁹ ḡbstinẽdũ est etiã ꝙ malis rollerandis:medium ꝓ mouendis maioribus bonis.dist.iij.denich.

¶ Sexto quantũ ad electionẽ monialiũ queritꝰ quid circa ipsam iura velint:z dico quod nulla monialis admitti debet ad electionem nisi .xij. annũ peregerit:z fit tacite vel expresse professa: nec in abbatissam eligi potest:aut in ꝓtotissam: vbi per ꝓtotissam gubernatur:nisi post trigesimum annũ:z expressam professionem. Et cũ ꝑ scrutinium ꝓceditur electio a duabus partib⁹ celebrata:non obstante alterius partis appellatione:premissa tñ diligenti examinatione si ꝓ fuerit inuenta canonica confirmetur:z benedicenda benedicatur. Sed si nulla electionum esset a duab⁹ partib⁹ celebrata:nõ obstãte q̃ sit scrutiniũ publicatũ aut ẽt ad electionẽ ꝓcessus ꝓfate moniales añq̃ ad act⁹ extraneos diuertãt ad illã accedere q̃ a maiori numero tot⁹ sc̃z capt̃i electa est:q̃ si ꝓ hoc veniat ad duas partes ꝓfirmet:vt ff.ſ.sed nihilomin⁹ ℣ eã sic confirmatã postq̃ fuerit in administratione alie poterũt opponere ꝓ modũ denũciationis:vel accusationis vt a dignitate remoueat:q̃ si ad illam que a maiori ꝑte electa ẽ alie nolũt accedere:vel non tot quot ad ꝑtes ascendãt:tũc sup obiectis que faceret pars altera:z sup aliꝭ q̃ sunt ingrenda plane z sine strepitu iudicij ꝓ superiorẽ añ cõfirmationẽ ingrat:ſz ipa interi in tgalib⁹ z spũalib⁹ administret:ita tñ q̃ nec de reb⁹ monasterij aliq̃d alienet:nec recipiat monialẽ. Si q̃ ꝙ a minori ꝑte electa vel noiata fuerit:nõ vz:nec dicto mõ ad eam poterit accedi. Nota tñ q̃ in electionib⁹ monialiũ nũq̃ ds collatio fieri zeli ad zelũ aut meriti ad meritũ:ſz solũ numeri ad numerũ. Si ℣ ꝓcedat ꝓ formã cõtromissi:si minor pars se ꝓponit electe:nihilomin⁹ cõfirmet z bñdicat:nõ obstãte minoris partis ꝓtestatione sed si se opponeret pars maior differret confirmatio vel infirmatio:donec de obiectis z aliꝭ fuerit ingũstitum:sed interim administrabit:vt ei permittitur nisi pars opponẽtium fuerit ouplo maior:q̃ tunc nõ administrabit:sed expectabit litis aduentũ. Et si in hmõi electionib⁹ ꝓtingat ad curiã appellari debẽt cause exprimi fm modum pstõnis:vt circa extra.e.li.vſ.sed ipse ire nõ debẽt q̃n potius ꝓcuratores cõstituere. Et ꝑdicta ofa locũ hñt et apũ mulieres q̃ vinũt q̃si canonice:excepto q̃ dicit ẽ vt nõ eligant nec eligãt nõ ꝓfessi:q̃ tales nõ ꝓsentẽt. hec ofa. eſ.e. idẽnitatib⁹.lib.vſ. De excõicatiõe aũt eorũ q̃ ad monialem sn electiõibus dirigẽdas vocant nisi abstineãt ab eis q̃b⁹ inter oẽs aut oziri aut nutriri posset discordia.ſ.excõicatio.viij.§.xv.

7 ¶ Septio q̃rit vtꝝ ꝓter quos ꝑdictos modos eligendi cõuenĩãt alie monialibus:et dico qõ sic. Primo sc̃z ꝙ cõez inspirationẽ:q̃ iste modus cõcedit ofb⁹ de iure in.c.q̃ ꝓpf.ō elec.z nullibi fiat in.d.c.indẽnitatib⁹.q̃ nõ oꝑtebat cũ ꝑdicto zelo discordia locũ nõ hẽat. Et scõ ꝙ quãdam mixtione ex scrutinio z cõpromisso:vt ꝓz in.c.cũ dilecti.ex eo.z in.c.cũ expediat.lib.vſ.eo. ti. iuncta gl.q̃n sc̃z in aliquos sic cõpromittãt vt eligãt eã in quã maior pars cõsenserit:quo casu etiã dicti cõpromissarij vocem hñt in electione. etiã si sint mares non de collegio fm aliquos:z verum est indubitare in ipsa formali electione cum hoc cõueniat cuilibet ꝙpromissario:vt ꝓz ex verbis quibus eligit:vtrũ autem suis vocibus possint

augere numerũ vocum.quidã dicunt q̃ sic:z ita aliq̃n vidi in practica seruatum:sed male nisi ad hoc habeãt spãle mãdatũ collegij:z q̃ quicquid iuris ibi hñt totũ est a collegio eos eligente:q̃ sine expressione nõ ꝓsumit tradere hãc facultatez cũ reqrat consensus nõ solũ maioris partis sed etiã oim vt ꝓz per nota.in.c.in causis.e.rir. immo si hoc exprimeret ꝙ vnã de collegio aliꝭ tacentibus nõ valeret. ar.eo:si que dicit Pa. in ca.nonne.de presump.z in.d.c. in causis. Que tñ sunt de substantia in via meri scrutinij nõ, sunt de substãtia qui⁹ scrutinij.vt.ff. electio.ij. §. xv.

¶ De eleemosyna.

Eleemosyna dicta est ab eleo ẽs ẽbo grece:quod est misereor:vñ sonat aliq̃d ad misericordiam pertinẽs:z dupliciter sumitur sc̃z ꝓ obiecto:et sic est res eleemosynaliter tradita:pura vestimentum aut cibus:z ꝓ actu. Et hoc modo secundum.ſ. Bona.in.xv.dist.quarti sumitur tripliciter:primo sc̃z communissime. z sic comprehendit omne opus misericordie impẽsum primo vel sibi iuxta illud Eccl'iastici.xxx.miserere anime tue:z scõo communiter. z sic comprehendit omne opus misericordie impensum primo:corporale vel spũale:z tertio ꝑprie:z sic comꝛehẽdit opus pietatis impensum primo ad releuandũ indigentiaꝭ corporalẽ. Unde fm.ſ.Eyo.ij.q.xxxij. quedam eleemosyne sunt corporales:septez sc̃z opera misericordie corporalia ꝓtera in hoc versu. Uisito poto cibo redimo rego colligo condo.que ẽdem nota sunt oib⁹ z quedã spũales septẽ sc̃z opera misericordie.spũalia contenta in hoc versu. Cõsule cogita solare remitte fer oza: ita tñ vt sub consule intelligaf etiã docere:vñ ista opera fiũt docere ignorantẽ:consulere dubitãti:corrigere peccantẽ.cõsolari tristem.remittere offendenti supportare onerosos.z pro omnib⁹ orare. Sunt autem eleemosyne spũales absolute corporalibus meliores.primo q̃ per eas exꝛibetur donũ spũale corporali nobilius.secundo quia per eas subuenit spiritui nobiliori corpore:tertio q̃ ꝑ eas subuenitur actibus spiritualibus qui sunt corporalibus dignioresin particulari tamẽ casu sunt aliq̃n corporales ꝓferende:sicut qui fame moꝛiꝭ pascendus est potius q̃ docendus.

Eleemosyne corporales.

Eleemosyne spirituales.

¶ Primo vero querit vtrum z q̃n eleemosyna sit sub precepto:z dico q̃ eam esse sub precepto in aliquo casu nullus dubitare debet:quia ꝓpter hoc q̃ eam non exercuerunt aliqui damnabantur:q̃ tñ hoc ꝓceptum ranq̃ affirmatiũ non obligat ad semper:difficultas est atque dissonantia inter doctores quando sit casus in quo quis ad hoc obligatur:vt diffuse in quadaꝭ Zurec Hof.questio. tractaui:sed restringendo

Universidad de Deusto
Biblioteca

breuiter verstatē: diſtinguēdū est sic. Nā bonus qđ hō hz dabile in eleemosynā est multipler.
* Primū est nec necessariū necessitate ſĝi absoluta. i. sine quo viuere nō posset ipse ⁊ sui ſĝm necessitatibus hz puidere: puta valoz aureoz. l. ſĝs ē necessariū ſĝi necessitate ꝑdōata. i. sine q̄ viuere nō pōt decēter iudicio pudentiū ⁊ exēplo ꝟ tuosoꝝ: ⁊ ipse ⁊ sui puta valoz aure. c. nec ops iudicādo supfluū q̄ ꝓsiderenk oēs casus. ſm. s. Tho. q̄ cōtingere possent in futurū: sed oz iudicari supfluū ⁊ necessariū ſm ea q̄ ꝓbabil'r ⁊ ꝛ̄ ſil'r occurrūt. * Tertiū est q̄ ꝓtinēt q̄dem intra bonū necessariū ad decētia. ſz tñ sic q̄ eo sublato stat decētia: ⁊ eo addito decentia nō excedit. Terminus esn requisitoꝝ ad decētia non est indiuisibilis: puta. c. aurei. ſz est in quadā latitudine: puta ſĝm min9. q̄. c. nec plus q̄. c. nec plus q̄. exta q̄ ista. xx. possunt addi ⁊ minui stāte decētia.

4 ¶ Quartū est supfluū. i. omne exceđs quinquaginta ⁊ centum ⁊ viginti ita q̄ nō est necessariū aut viuere aut decēter viuere. sicut sunt cētum in habente ducenta ⁊ viginti. Primū igit bonū 1. cō ſĝi. l. sit. a. ⁊ secundum. i. centū sit. b. ⁊ tertium. i. xx. ciu . sit. c. ⁊ quartū. i. alia centū sit. d. ⁊ tunc vico multas cōclusiones. * Prima habēs supfluum ad viuere ſz necessariū ad decēter viuere. i. habens tenek de eo eleemosynā facere in extrema necessitate. i. q̄ñ apparēt ꝓbabilia signa extreme necessitatis future nisi ei puideak: ⁊ ptz cōclusio iij. di. xv. arg. q. iij. in corpore vbi dicit q̄ tenek quis prius seruire necessitati absolute proximi q̄ sue ꝓdōnate: ⁊ q̄ ꝓcepti legis est vt ꝯ det de necessario ad decētiam. Ptz rōne q: tenemur magis amare vitā ꝓximi q̄ res nras aut nostrā corꝑalē decentiā cū sit obiectum dignius vñ ꝓpter vitā abdicam9 decentiā. Et licet viro nobili sit grauius morte viuere indecenter ꝓpter suā imꝑudentiā: aut negligētiaz: seu violētiaz: secus ꝓpter fraternā pietatem: mſi iudicando fallatur. * Secunda conclusio. Dare eleemosynaz de toto. b. extra necessitatē extremā nec̄ est de ꝓcepto nec̄ de cōsilio: ſz est illicitū q: nulli ſz in aliquo statu viuere indecēter nisi ꝓpter maiozē alterius necessitatē. * Tertia conclusio. Dare aliq̄d de. b. extra necessitatē extremā est cōsilium q: perfectionis est plus alij q̄ sibi de tempozalibus velle. vt alius viuat se decentius.

* Quarta nihil hūs supfluū ad decēter viuere nec ad viuere null9 tenek eleemosynā facere de ꝓcepto nec de cōsilio nisi i casu quo iuuarek res publica aut persona reipublice se vtilioz: q: tūc est de cōsilio: co q̄ bonū sit ꝑ eōi salute exponere vitā suā. * Quita. hūs supfluū ad decentiā tenek dare sub ꝓcepto vbi adest necessitas decentie licet non adsit extrema. quarto verbi sup-

ꝓa ad ꝗrtū: ⁊ intellige q̄ñ non putat ſĝi'r q̄ occurret aliqua cui melius ꝯferſ eleemosynā tradere. Et de ꝓdictis oib9 vide in Rof. aur. casu. xvij.

¶ Scđo q̄rit q̄b9 eleemosyna dāda ē: ⁊ dico multa. * Primū eleemosyna pauperib9 dāda est. quia suis manib9 operari nō pñt. lxxxij. dist. a. ſ.

* Scđm ei q̄ laborare pōt dāda nō est. ar. dic. c. ſ. ⁊ ibidē. c. eps. ⁊. v. q. v. nō oīs. vñ ⁊ gl. dicit super Marthe. q̄ iustius feceris ſi inuste petenē cogereris: q̄ ſi ei dederis: ⁊ ſm leges paup. qui laborare pōt: ſi se ꝛ̄miscer eleemosyne ſi sit ꝓditionis ſeruilis redigit in seruitutē. ſi vero sit liberaliter punit. C. de mēdi. vali. l. vnica. li. xj. auc. de ꝗsto. ℔. ſi vero. col. ix. nec curo de diuersitate q̄ est inter. d. leges ſz tñ limito ista vera q̄ñ is qui laborare ꝑ ꝛ̄uenit ad laborādū. * Tertiū. Etiā malis ⁊ pctoꝛib9 danda est. dist. xlij. Hescamus. ⁊ j. q. iij. q̄ pio. nisi ꝓpter securitatē cibi iustitiam negligerēt: q: tūc subtrahēdus est. v. q. v. nō oīs. ⁊ conco: ℔. Tho. in. iiij. di. xv. dicens q̄ peccatoꝛi danda est eleemosyna ad sustentationem si ſndi geat cū ꝓcipiak nobis etiā benefacere ĩmicis q̄ ſ. sunt mali ſi nos sumus boni nihil tñ debemus ei dare ad malitiā fouendā, vñ si constaret eum dato abuti in pctīs. dari nō deberet nisi exposcere extrema necessitas. Quartū. Deputat9 exercitoꝛ ad distribuēdū certa bona pauꝑib9 distribuere potest inter suos consanguineos ſz pan. in. c. ſ. de cohā. cleri. ⁊ mulie. nam clericus potest in pauperes cōsanguineos de rebus ecclesie dare q̄ est distributoꝛ: vt in. o. c. ſ. ⁊. xxv. q. j. c. ſi. ſi fiebi añt distribuere non pōt: vt in. ℔. ſi ribi cērus. l. ſi mandauero. ff. mandā.

¶ Tertio q̄rit quo oꝛdine pauperib9 danda est: ⁊ dico duo. Primū. In dāda eleemosyna ꝓponi oz primo ipsemet: deinde suꝰ: deinde noꝝ: deinde boni: deinde extranei: de quo vide ter. in. c. nō satis. lxxxvj. di. ⁊ tex. cū gl. in. o. c. quiescamus. q̄ limita ceteris paribus: q: tāta posset esse necessitas in extraneo q̄ noto ⁊ cōiuncto ꝓponeretur: ⁊ conc. ℔. Tho. ij. ij. q. xxxij. dicens. quod magis subueniēdū est ꝓuctoꝛib9 q̄ obuentibus nobis quadā sorte: circa q̄ ꝛ̄ſ ĩnāt discretionē rō adhibēda est ſm ꝛ̄diam cōiunctionis sanctitatis ⁊ vtilitatis: q: multo sanctioꝛi ⁊ magis indigenti ⁊ magis vtili ad cōe bonum magis dādum esset q̄ ꝑsone ꝓpinquioꝛi maxime si non sit mul ꝛ̄ tñ cōiuncta: cuiꝰ spālis cura nobis ĩmineat: ⁊ ſ necessitatem magnam non patiatur. * Secundum. Pater malus stante equali necessitate ꝓponēdus est cuicūq̄ bono: vt patet ex dictis: vn de ſm Rayn. in exhibitionem nutrimenti pater infidelis est ꝓponendus extraneo fideli: ⁊ licet in dilectione sit ecōuerſio. distinctione. xxx. c. ſ. q: nullum beneficiuz tñ est sicut parentum: vnde

in bñficijs recōpēsandis parētes sunt oīb9 ꝓferēdi nisi ex parte alia necessitas ꝓpōderet. vel alia cōditio. puta cōis vtilitas eccīe vel reipublice: vñ ſm. s. Tho. ⁊ extremā necessitatē magis deseroꝛ 4. q. rendi eēnt kilij q̄ parētes: ⁊ ꝓcoꝛdat Bof. ⁊ host.

¶ Quarto q̄rit de q̄ eleemosyna dāda sit: ⁊ dico multa. * Primū vt colligit ex canonistis. ſ. q. ſ. non est putāda. ⁊. xiij. q. v. forte. ⁊ per theologos iij. di. xv. eleemosyna dari pōt de ꝓpria non obligata restitutioni aut ꝓprie necessitati etiā si sit illicite acquisita. * Scđm. Qui furat vsurario ⁊ hmōi: vt inde eleemosynā faciat. ſm Raymun. furti cōmittit: q: non sunt facienda mala vt veniāt q̄cunq̄ bona. xiij. q. v. forte. q̄ limita nisi necessitas pauperis esset extrema: ⁊ aliter ꝓuideri nō posset. * Tertium. Quātum ad illicite acquisitū oistinguit. ſ. Tho. ij. ij. q. xxxij. dicēs illud esse triplex. Nam si debeť ei a quo acq̄sitū est: inde fieri nō pōt eleemosyna cū sit restituenda: ⁊ hac ſlue nō transferak ꝓpriū in rapina ⁊ furto ſiue transferak vt in vsura ſm aliquos. Siꝛo non debeť ei a q̄ acq̄sitū est: ſz acq̄rēs illud retinere non posſit: q: ſ. ꝛ̄ iustitiam oatū est ⁊ acceptum vt in simonia oz in pias causas erogari: et idē in ſil'r: ⁊ in q̄bus dacio ⁊ acceptio est ꝛ̄ legē. Aliq̄n ꝛo est illicite acquisitū nō q: acq̄sitio ipa sit illicita: ſz q: illicitū est illud ex quo acquiritur ⁊ trāſfertur oīm: nec repetitio cōperit: sicut in acquisito ꝑ meretricium ptz: q̄b9 ꝓpter vocat turpe lucruz talis esn mulier turpiter ⁊ ꝛ̄ legem agit: sed in eo q̄b9 accipit: nec iniuste: nec ꝛ̄ legez agit: vñ acceptum retineri pōt: ⁊ inde fieri eleemosyna: sed non oblatio publica ad altare. Quam distinctionē probat Augu. xiij. q. v. nō sane. in fi. Aduertendū est tñ q̄b9 regulariter q̄ñ turpitudo est ex parte dantis ⁊ accipientis: licet acceptum erogari debeat in pias causas: tñ in foꝛo pniali nō cogit quis erogare: aut restituere: misi adhoc fuerit iudicialiter coademnatus vel a confessore ꝓ satisfactione pcti astrictus: vel nisi hoc sit a iure particulariter expressum: vt in simonia: ex qua regulariter est facienda restitutio ecclesie: in cuius iniuriam acceptū est. Et hec colligi possent ex not. per gloss. Ray. in titu. de rap. ſ. nunquid. circa pedagia suff. verbo tenek. De acquisitione per aliam. infra ludus. ſ. duodecimo.

5 ¶ Quinto q̄rit a quo possit eleemosyna dari: ⁊ 1. di. dico multa. * Primū eleemosynam facere pōt quiscūq̄ donare pōt iuxta dicta supra donatio. ſ. A q̄ Qui ēt donare non pñt vt monachi: filij: serui et dari hmōi qui sunt in alteri9 pātēate multis casibus pos- largiri pñt eleemosynā. primo q̄ñ de licentia suo sit. rū superioꝝ peregrinantur: vel sunt in scholis: q: possent facere eleemosynas quas alij honesti peregrini ⁊ scholares cōiter faciūt. arg. l. vnica.

C. ad maced. ⁊. l. ſi longius. ff. de iudicijs. ⁊. l. ij. ff. de iurisdi. om. iu. ⁊. c. ꝓterea. de offi. dele. facit gl. in cle. ij. c. ſ. pe. de vi. ⁊ hone. cle. secundo in extrema necessitate: etiā ꝛ̄ superioꝝ ꝓhibitionē: q: tunc oīa sunt cōia iure diuinoꝛimo tenentur ſm Ric. in. iiij. di. xv. ⁊ gl. xij. q. ſ. non dicatis. Imo in necessitate magna q̄ñ ad superiozem recursus haberi non pōt: vt notat Panoz. in. c. ſi quis. de fur. ⁊ glo. in. d. c. non dicatis. ⁊ ratio ꝓsumpta superioꝝ voluntas. Et q̄ñ ſ'r pōt q̄ de voluntate expressa vel ꝓsumpta: puta q: hz administrationem a superioꝛib9 cōmissam. argu. ff. de donatio l. filiusfamilias. ſ. ſ. ⁊ in oībus hmōi. * Scđm. Igit religiosus eleemosynam dare non pōt ſm Ray. q: nihil hz. xij. q. ſ. non dicatis. q̄b9 tñ potest si de voluntate prelati est in peregrinatione vel scholis ſm Ray. q: intelligitur concessa licentia faciēdi quod faciunt alij honesti peregrini vel scholares: ⁊ ſil'r pōt ⁊ oz si hz administrationem ſm Ray. ⁊ ſil'r pōt ⁊ oz si videret aliquem indigere ad moꝛtē: non obstāte ꝑdictione ꝓlati. et concoꝛ. host. ⁊. s. Tho. ij. ij. q. xxxij. ⁊. iij. di. xv. addens q̄b9 circa extremam necessitatem pōt absente ꝓlato dare aliquid sub spe ratihabitionis.

* Tertiū. Serui etiam famuli ⁊ ancille: quāuis sint libere cōditionis ſm. s. Tho'. eleemosynam dare non pñt de reb9 oñoꝝ sine eoꝝ assensu nisi panē ⁊ hmōi: q̄ nō inferūt sensibile nocumentū: ⁊ si famulus sit dispēsatoꝛ nō tñ quasi potestatē aliquā hūs in rē oñi: sed q̄ñ tractans eā ad eius vtilitatem: de ꝑcio tñ seruitij sui constat q̄b9 pōt eleemosynam dare. * Quartum. Si ſ'r dare eleemosynā non pōt regulariter filiusfamilias si peculiū non hz: pōt ꝛ̄o si hz castrēse vel quasi: quia quantū ad illud cēſet ꝑfamilias. ff. ad maced. l. ſ. de peculio añt profectitio ⁊ aduēticio potest si credit patrē permissurū nō aliter. q: ꝓfectitij ⁊ quicūd ex eo acq̄rit patris est: aduēticiū ꝛ̄o patris est quo ad vsumfructum. iuſti. ꝑ quas perso. no. acqui. ſ. ſ. de his tñ peculijs posset eleemosynam facere: si de licentia patris esset in peregrinatione vel in scholis: vt dictum est. similiter si esset filius senatoꝛis vel alterius dignitatis: de quo vide. ℔. donatio. ſ. ſ. * Quintum. Uoꝛ quoque licet possit eleemosynam facere si hz parafernalia bonaque sua sunt: de quo dic vt infra parafernalia: si tñ nihil hz ꝓter dotē seu de rebus mariti inter quas bona dotalia comutant. C. de iure do. in rebus hoc nō pōt. xxiij. q. v. q̄b9 deo. misi in octo casibus: quoꝝm quatuoꝛ dicti sunt. ℔. in principio huius. ſ. v. si hz consuetudo loci vt vxoꝛes de pane vino ⁊ huiusmodi faciant eleemosynā q: consuetudo dat iurisdictionem q̄b9 tñ moderate fieri oz. Et ſz vir forte aliq̄n ꝓhibueritrñ oz sibi ſm summistas formare cōscien

Universidad de Deusto
Biblioteca

tiã qõ ei non displiceat:tuꝫ qz aliqñ hoc faciunt viri vt rẽperẽt vxores:non a toto ſꝫ ab excellu: tũ etiam ex pauerũ miseria cogitãs qõ etiã marito placeret ſi talem miseriam cerneret. Et ſi oĩno sibi conscia dictat qõ viro displiceat depoñat eã ſi põt: & ſi non pt cesſer ab eleemoſynis: niſi in duob⁹ casib⁹. p̃mo ſi videret indigẽtiã ad mortẽ scõo vtil⁹ gerendo negotium viri puta qz vider eum crudelẽ & sceleratũ:& occulte largitur eleemoſynas vt aduertat irã deiꝰ illum diuina gr̃a illuminet:q̃ casu ꝑm gl. Ray. & Rodo. ſufficit qõ non veniat ℈ prohibitionẽ mariti:nec eum scandalizet licet credat qõ ei displiceret ſi sciret Et facit. l. ſoluẽdo. ff. de neg. gest. cum ſil⁹ius. et melꝰ exẽplum Abigail. ſ. reg. xxv. q̃ datis panibus & q̃busdam modicis ℈ fui mariti voluntatẽ eum liberauit a morte:ſerro ſi vir assignaut ei certũ quid ꝑ suo victu:& ipſa vult abstinere:vt i eleemoſynas largiat:qz illud vꝝ fuũ. ſeptio ꝑm Pet. de palu. ſi vir sit fatuus qz tũc ad eã ꝓtinet dispoſitio domus:niſi ꝓuperiorẽ aliter fuerit ordinatum. octauo ſi sit lucroſa:ita. ſ. qõ exhibita gubernatione domus & familia ex opib⁹ suis lucratur. & ita tꝫ. s. Eyo. & Richar. & Pet. de palu. & cõtra theologiacſummiſte:nec inteiligo deducendas expẽſas victus qz vir eam alere teneꝰ ꝑ̃ dotẽ & obſequiũ. Sed tñ qz ℣rsus tenere vꝝ glo. in. l. sicut ꝑ̃onus. ff. de op. lib. q̃ vult prorem ogari viro: ꝑ concordia dici põt ꝓmã opinionẽ verã esse qñ hꝫ dotẽ sufficiẽtẽ ꝑ oneribus mſi monij sustinẽdis:ſꝫ ſi non hꝫ est ẽa scõa:& opabiẽ viro vsq; ad supplemẽtum onerũ:& qõ supererit ceder lucro suo non marito:& ita dicta glo. vꝝ intelligere Barto. in. l. gaio. ff. de alt. le. Adde tñ ad p̃dicta singulare limitationem Astẽ. lib. v. ti. xx vſ. ſm Gusi. de mili. qz aut de reb⁹ illis vxor seipſam sustentat & virũ:& tunc non põt de illis eleemoſynam facere:qz magis viro renet q̃ alteri:aut superabundat:& tunc potest inuito viro.

1.qõ. ¶ Sexto queritur vtrum pauperibus cõtra diuites conueniat actio vt eis subueniant & dicit Panor. in. cſi q̃s. de fur. quod non:sed bene põt implorare iudicis seu superioris officium vt eos cogat:& ecclesia eos cogere potest. vt not. glo. in c. sicut hi. xlvij. di. & ar. in. c. nullus laicus. de iure patro. qõ limita verum quando sunt in tali necessitate:& diuites in tali abundantia quod eis subuenire tenetur omino precepto.

¶ De emancipatione & emancipato.

EMancipatio dicta est q̃si eẽ manus seu potẽtarem posſitio siue extra seruitutem mancipio ꝫ & emẽceps dr̃ mãcipiũ vel seruus liberatus vñ proprie ꝑm Hug. pertinet ad captos in prelio:tamen ex vsu emancipatio liberis & manumiſſio seruis conuenit q̃ ꝑtãt ꝑ̃is aut dñi libertatis. Est autem emancipatio vt colligit ex. l. non nudo. C. de eman. lib. cum ibi no. ℣insti. qb. mo. ius pa. po. fol. ℣. ꝓterea relatio ꝑ̃ie ꝓtãtis:coram iudice comperẽte voluntate ꝑ̃is & filij concurrente addit⁹ sum. Aug. in vtriuſq; pũtia:sed vide. ſ. ℣. ſ. Emancipat⁹ aut dr̃ filiꝰ vel nepos qui a iugo seu ꝑtãte vel manu ꝑ̃is vel aui est relaxatus & sui iuris effectus.

¶ Primo ꝙ dr̃ vtrũ & ũliter ꝑ̃ emancipare filiũ posſit aut teneat:& dico qõ põt etiã absente impetrato rescripto principis:& filij accedente consensu vt notat Bart. in. l. iubeamus. C. etiam infantẽ:ly eius ꝑsensus nõ requiꝝ & hoc ꝑ se vel ꝑ curatorẽ vt notat Bar. in. l. galli⁹. ℣. fo:ſitam de lib. & posthu. Non tñ ad hoc tenetur ꝑ̃ regulariter:quia patria potestas est iestimabilis. ff. de leg. ſ. l. filiusfamilias. ℣. vt quis heredẽ. teneꝝ tñ ad hoc in casu:vt not. Azo. in sum. Primo. ſi filium male afficit verberibus scõo ſi compellat eũ peccare in corpus suũ. tertio ſi filius est arrogatus impubes & pubes factus probat sibi non expedire esse arrogatum. quarto ſi pater agnouit sibi relictũ legatum vt filium emanciparet.

¶ Secundo queritur vtrũ filius compelli posſit vt emancipetur a patre:& dico qõ non regulariter:quia in his que sunt voluntarie iurisdictionis non potest quid fieri altero inuito:vt in au. ſ. quib. mo. natu. effi. sui. ℣. ſi vero.

¶ Tertio queritur vtrum filius emancipatus reuocetur in patris potestatẽ ꝓpter alimẽta patri nõ ꝓstita:ſicut libertus reuocatur in seruitutem ꝓpter alimẽta denegata patrono:et dicit Cy. in. l. filios. C. de ingra. lib. quod sic quia hoc est iniuria magna que atrocioꝛi manu equipollet. ff. de lib. ag. l. alimenta. imo plus. quia necare dr̃ denegans alimenta:vt co. ti. l. necare.

¶ Quarto queritur quis sit effectꝰ patrie potestatis a qua emancipatio liberat:& dico quod Ang. de are. inſti. de pa. po. ponit multos. vide iuſra patria poteſtas:& ibi etiam qũo soluantur.

De emphyteoſi.

EMphyteoſis vocabulum grecum. est: et latine dr̃ melioratio ꝓpter hoc q̃ olim per iustum cõtractũ solum vigiles quedam terre et steriles concedebantur:vt accipiens meliorazet et fertiles redderet:sed deinde permiſſum est de rebus fertilibus & fertiliſſimis emphyteoticari poſſe:vt. C. de iure emphy. l. ſ. Unde emphyteoſis secundum vulgare quorumdam est datio ad libellum:ſine quod ſm Bar. in. l. ſ. C. de iure emphyt. nulla est differentia inter emphyteoſim & libellum:& est contractus medius inter emptionem & locationem. Unde emphyteora est qui rem immobilem hereditario iure meliorãdã vel colendã sub certa

to precio & pactis cõditionib⁹ accipit:ꝑpetuo vl ad rp̃s:pura scõam vel tertiã gr̃ationem:vt in aut. de nõ alie. ℣. ẽphyteoſim. Imo ꝓtrahi põt ad. x. aut. xx. annos & vsq; ad rp̃s illũ succedit heres poſſeſſio tñ ecclesie nouiter in emphyteoſim data nõ põt ꝑpetuo de reb⁹ eccle. non alie. nulli. et & ſm mẽte gl. in cle. ſ. de rebus eccle. non alie. dr̃ perpetuo ſm iura cũ dat ad. x. annos vel vltra & ſm An. de but. ibi locatio ad. x. annos vel vltra dicitur alienatio que in re ecclesiastica phibet: in. d. c. nulli. dari aut potest ad modicũ temp⁹. i. ad nouẽ annos inclusiue. vide tñ. ℣. alienatio. ℣. ſi tñ poſſeſſio ipſa erat ꝓ̃i⁹ emphyteotica:& peuenit libere ad eccliam dari põt in emphyteoſim etiã perpetuo ſm aliquos. * De natura aũt huiꝰ ℣ctus:ſm Pet. helsein in tracta. de contractu emphyteotico. est primo q̃ dñium directũ apũd dñm remaneat. & vtile penes emphyteotam: qz iura ciuilia ambos dños vocant:& vtile certũ est esse apud emphyteotã:& ꝑ̃ aliud est apud dominũ. * Et ſcõo q̃ dñs dãs rem in emphyteoſim habeat possessionẽ ciuilẽ:qõ pt̃z: qz emphyteota non potest rem emphyteoticariã ꝓscribere. C. de ꝓscri. xxx. an. l. male. possessio autẽ ciuilis est ista cã vsucapionis inducende. ff. de acquir. re. do. l. acquiritur. ℣. fi. emphyteota vero hꝫ possessionẽ naturalẽ:cũ ẽsparet vsufructuario:q̃ possidet naturaliter tñ. inſti. loca. ℣. adeo. * Tertio q̃ consistat tñ in rebus solitis:qz in re mobili separari nõ potest vtile dñium a directo:quod hic fieri opꝫ. * Quarto q̃ fiat in scriptꝝ loquẽdo ꝺ iure. C. e. l. ſ. qõ tñ ꝑ cõsuetudinẽ subſtantiã est:& vtute standi est vt etiã Bar. probat in. d. l. ſ. vnde dicendũ est q̃ circa naturã huius ℣ctus vel circa pacta ipſi⁹ nature nõ requiriꝝ scriptura. ſꝫ bene requiritur circa pacta facta extra naturã eius ꝑm gl. in. d. l. ſ. in verbo scriptura cuius ratio est: qz scriptura nõ est de essentia ℣ctus ſꝫ fit ad certã rei memoriã. C. de pigno. l. ℣hik. contract⁹ aũt probat ꝑ se. ſ. ꝑbata soluꝛione pensionis. * Quinto qõ oꝛitur aliqd in introitu qz hꝫ magnã ſimilitudinẽ cũ emptione & locatione. Sed adde hic ꝑm ℣os. de natura huius ℣ctus esse & vt ſi ℣hentes aliqd pacti sunt. id obſeruet ſi vero nihil paciscantur dꝫ pensio soluꝛi: niſi res ex toto perierit: de quo ſ. ℣. ſ. vñ q̃ aliqd soluat in ipſo introitu non est necessariũ ꝫ ꝺoc. cõiter. arg. aut. de alie. & emphy. in ꝓin. * Et sexto q̃ ſi emphyteota pensionẽ ſtatuto tẽꝑore nõ soluerit res cedat in compromiſſum ipſo iure. C. eo. l. fin. ff. de pig. l. lex vectigali. de quo. ſ. ℣. h. nec tenetur dominus censuꝫ requirere: quia dies statura ꝓ dominio interpellat. * Et septimo q̃ ſi pensio nõ soluat emphyteota posſit expelli autoꝛitate oĩi ꝫ gl. in. c. potuit de loca. ꝫ melius fiat iudicis autoꝛitate: & ita. ſ. qõ autoꝛitate dñi posſit expelli tenet gl. in. l. ij. C. e. post marti. de fano. & bulg. & Jnn. & Jo. an. et Azo. & Jac. bu. & Old. & ray. de foꝛ. non obstante q̃ hec expulsio daret materiam rixe:& pñs sit fugienda: qz hoc verũ est niſi a lege daret licentia. Et istã opinionẽ sequit sum. roſ. ℣ Ange. ſꝫ Pa. in. d. c. potuit. dicit q̃ ſm Ey. post Accu. non põt qz emphyteota hꝫ ius in re. vt in. l. ſ. ff. ager vect. ideoq; ꝑ̃a autoꝛitate nõ ꝺr̃ expelli. & facit. l. creditoꝛes. C. de pign. Et hec opinio rutioꝛ est et sequẽda vbi ius administrat. * Potest addi octauo q̃ ius emphyteoticũ transeat ad heredes etiã extraneos: qz licet de hoc fuerint opiniones magis tñ placet opinio Jo. de imo. in. c. fin. de loca. dicens q̃ transit ad illos etiam in re ecclesiastica mõ sit data cũ solemnitate. c. ſ. de rebus eccle. nõ alie. li. vſ. & c. ſi ne excep. xij. q. ij. de qua. ℣. alienatio. Si quis tñ accepit ꝑ se & suos hꝫos: nõ veniunt filii ꝑm Jo. de imo. in. c. fi. de loca. per singulare dictũ Arch. in. c. ſi quis suadente. xvij. q. iij. vbi voluit q̃ in materia cõtractuũ masculinũ nõ cõcipit femininum per. l. vtereꝛibus. ff. de pa. & idem Gui. de ſuꝫ. & Ray. de foꝛ. in. l. tres fratres. ff. de pac. & Jnn. de re. consi. xxxiij. Ex q̃bus ꝺr̃ pt̃z q̃ iste contractus differt a censuali: qz ꝑ istum trãſit vtile dñium ſolũ vt in. l. ſ. ℣. qui in ꝑpetuum. ff. si ager vecti. ꝑ illũ ℣o trãſferꝛe non solum vtile: sed etiã directũ. & sit q̃si ꝺr̃ concedo tibi talẽ rem. & transfero in te & cõcedo iuris habeo & illa & soluit annuatim certꝰ cẽs⁹. & rec. est singularis in. c. ꝓstituꝛ. iuncta gl. de reli. do. Unde si dicaẽ concedo tibi talẽ rem in emphyteoſim ꝑpetuam transferendo in te & quid iuris habeo & illa ꝑ certa annua pẽsione: erit ℣ctus cẽsualis causa in. d. c. cõstitutus. & illa verba in emphyteoſim imꝓpriant. vt in. l. ſi vno. in princi. ff. loca. Emphyteoſis tñ q̃ fit de generatione in generationẽ assimilatur inuestiture feudali: vt no. bar. in. l. ſi nihil & titio. ff. de ver. obl. cum Bal. in. c. ſ. de vasallo decrepite etatis.

¶ Primo vero qrit vtrũ emphyteota teneatur 1. qõ soluere pensionẽ ſi res ex toto perit vel ex pte aut ſi aliquo casu fructificare non potuit:& dico circa hoc esſe opiniones. Panoꝛ. enim in. d. c. potuit. de loca. dicit nõ liberari a pẽsione emphyteotam niſi res tota perierit. ar. in. l. ſ. C. e. qz pensio soluit i recognitionẽ directi dñi & ꝑ̃ ꝙdiu rei substãtia durat ſꝫ subest cã soluendi. Quidã ℣o dicũt eũ liberari ſi perierint septẽ partes alij ℣o ſi tñ medietas. ar. ff. ℣ vſuf. Et partis vbi ꝺr̃ quod pars? appellatiõe in dubio intelligitur dimidia: vnde cũ iura dicant ex partis perditione non liberari emphyteotaꝫ. intelligitur de dimidia tantum: vltra dimidiam vero perditio liberat ꝓ rata. argumentuꝫ. lege que de rota. ff.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ve rei ven. Bar. ꝯo in.d.l.ſ.q̃ ꝺꝛ nõ lib̃erari em
phiteotã niſi res ex toto pierit intelligit q̃ tm̃
colligere põt vt pẽſionẽ ſoluere poſſit . q̃ pan.
repꝛobat: qꝛ ſm̃ hoc nõ eſſet differẽtia inter em
phyteotam ⁊ colonũ: itẽ ꝓpter ſterilitatẽ ꝓtin-
gentẽ in fructib⁹ ⁊ tũcũch maxĩmã nõ ſit remiſ-
ſio emphyteote ꝓ parte dãni: ꝫ aliud ſit in colo
no. Et rõ diuerſitatis eſt: qꝛ colon⁹ vꝫ conduxiſ
ſe ſub quadã tacita cõditione fructuũ futurorũ
ideoq; deficientib⁹ ũtilis ſit remiſſio ꝓ rata ſꝫ em
phiteota ſoluit in recognitionẽ dominj: ⁊ ꝓpt
hec pericula ſolẽt longe mĩ⁹ ſoluere q̃ colon⁹
ꝛ.q.ij. hoc ius. vñ ꝯſus. Si res perit tota libera-
biꝫ emphyteota: ꝫ ſi ꝓ parte: nulla liberabitur
arte. Sed ꝓ pcordia ꝓdictorũ ſciendũ eſt: vt no.
v. Alex. de imo. in. vꝫ. conſilio incipiente redẽpto
rio: q̃ emphiteota aliq̃ ſoluit q̃d minimũ i re
cognitionẽ dñj: ⁊ tali nõ fit remiſſio ꝓpter ſteri
litatẽ, immo q̃diu dñiũ vel rei ſubſtãtia durat
durare ꝺꝫ ⁊ penſio: aliq̃ſi vero ſoluit penſionem
cõſrũdentẽ fructib⁹: ⁊ ſic ꝓ⁹ vſu rei nõ in ſignũ
recognitiõis dñj ⁊ tali fieri ꝺꝫ remiſſio ſicut cõ
ductor ad longũ tempus: cui⁹ ſimilitudinẽ hꝫ ⁊
de ei⁹ natura magis ꝓticipat hoc caſu. vñ ſi caſu
fortuito fruct⁹ percipi nõ potuerũt: ⁊ damnu ꝫ
fuit enorme qꝛ fruct⁹ percepti nõ aſcendunt ad
dimidiũ ei⁹ q̃ nõ percipi ꝓſueuerũ eſt: nõ debeꝭ pen
ſio. q̃ ꝓbaꝭ in. §. qꝛ vero leonis. in auſ. de non
alie. vbi ꝺꝛ q̃ res eccl̃ie q̃ñ a ꝓncipio vaꝭ in em
phyteoſim concedi põt cũ diminutiõe ſexte par
tis illius penſionis q̃ q̃libet anno ꝓcipi poſſet: ⁊
hoc ex eo q̃ talis diminutio ꝺꝫ ꝓpenſari cũ fru
ctuũ ſterilitate: ꝓpter quã emphyteota remiſ
ſionẽ habere nõ põt. Et ſic tenuit q̃ vbi cõceſſio
fieret ꝓ penſione corꝛeſpõdente ad fruct⁹ abſq;
diminutione: tũc fieret remiſſio ꝓpter ſterilita
tẽ: qꝛ alꝫ nihil haberet emphyteota in recõpen
ſationẽ. Nec obſtat. l. quiſq; q̃. la prima. C. de fun.
pa. li. ꝛſ. vbi remiſſio nõ fit emphiteote ꝓpter
ſterilitatem: qꝛ loquit̃ in conductoꝛe rei valde
ſterilis: vñ rõne ſteriltatis audiri nõ ꝺꝫ ſi petit
remiſſionẽ: qꝛ hoc ſibi debet imputari vt no. gl.
in. l. habitatoꝛes. in fi. ff. loca. vñ conducens fun
dum tpe guerre remiſſionẽ petere non poterit
ſi vꝛi non poterit ꝛe locata: qꝛ eo caſu guerra nõ
annumerat̃ caſui fortuito ſed culpe. Nec ob. q̃
no. gl. in. d. c. potuit. qꝛ illud hꝫ locũ in ꝓpꝛio
emphyteota cõducẽte ꝓ modica penſione in
recognitionẽ dominj: ſecus in alio vſurario ſol
uente ꝓ vſu rei penſionem fructibus corꝛeſpon
dentez: cui debet fieri remiſſio ꝓ rata: vt ſi quar
ta pars fructuũ que percipi conſueuerunt per
cepta eſt: quarta pars mercedis ꝓeſtetur iuxta
c. ꝓpter ſterilitatẽ. de loca. *Et per hec patet
quid dicendum ſit ad quotidianam queſtionem

Con
cor
dat
opi.

nunc̃ad teneaꝭ emphyteota ſoluere penſionez ſi
fundus ꝓpter bellum colj non potuit. Dicit em̃
bar. in. d. l. ſ. ⁊ cõiter legiſte q̃ nõ: qꝛ equiparant
fundũ inũdatũ eſſe vel captũ ab hoſtib⁹. vt. l. cũ
vn⁹. §. fin. ff. de bo. aucto. iudi. poſ. ſꝫ ſi fund⁹ eſt
inundat⁹ eſt depdtus. l. ij. §. labeo. ff. de acquꝛ.
poſ. ergo ⁊ captus ab hoſtib⁹. Sed Jtẽ ꝓſoluit
do. Lar. padue. ⁊ idẽ poſtea totũ collegiũ pata-
uinũ. vt refert pa. in. d. c. ſi. moti principaliter q̃
l. ſ. in fi. C. eo. q̃ requirit q̃ ſubſtantia ipſius rei
penit⁹ ledat: q̃ nõ cõtingit q̃ñ hoſtiũ timoꝛe co
lli non potuit: qꝛ eo tpe reperiret emptoꝛẽ. ⁊ ſic in
recognitionẽ dñj ꝺꝫ ſoluere canonẽ. Hoc pa-
noꝛ. verius putat: niſi totus fundus eſſet capt⁹ ſine ſpe recuperatiõis quo caſu ꝓcedere põt q̃
opinio ꝓma. Ego ꝯo ꝺico ex mente do. Alexã. q̃
ſi nõ ſit ſpes recuperande rei indiſtincte libera-
biꝫ a penſione. q̃ intellige ſi in totũ vel vltra di
midiũ perijt: ſecus ſi ſola mediet̃as perijt qꝛ nõ
liberabiꝫ q̃ modicũ ſoluebat. arg. l. etias ꝓartis.
ff. de vſur. ⁊. l. q̃ de tota. ff. de rei vendica. ſiſty nec
liberat̃ a toto qui ſoluebat multum. i. coꝛreſpõ
denter ad fructus. ſꝫ fiat ei reſtauratio ꝓ rata:
ſi vero ſit ſpes ſimiliter liberatur abſolute aut
ꝓ rata ſi ſoluebat coꝛreſpõdenter ad fruct⁹: ⁊ nõ
aũt ſi ſoluebat q̃d modicũ in recognitionẽ dñj.
Si ãt res ẽphyteoticaria augeaꝭ nõ ꝓpter hoc
augeaꝭ pẽſio ſm̃ bar. in. l. ſ. C. eo. q̃ putat idiſtin-
cte oẽ augmẽtũ pertinere ad emphiteotam.

¶ Scõo q̃rit̃ vtrũ emphiteota canonẽ. i. regula ⁊
rem vel annuã penſionez nõ ſoluẽs cadat a ſuo
iure: ⁊ dico q̃ emphyteota ꝓuati canonẽ triẽnio
nõ ſoluẽs a iure emphiteotico cecidit ipſo iure
nec req̃rit̃ ſua neceſſario ſm̃ hoſt. in. c. potuit.
de loc. ⁊ Baly. in. l. ij. C. eo. ⁊ do. Guaine. de caſti.
⁊ Spe. in ti. de loca. ⁊ Pau. de ca. ad quod gl. in. l.
ſi. C. eo. in ꝟbo cadat. Et faciat ꝓ hac parte opti
mum fundamentũ: qꝛ quoties lex vtit verbo rẽ
poꝛis futuri ſimpliciter: q̃uis intelligaꝭ p ſuis
⁊ nõ ipſo iure: niſi tũ adeſſent ꝟba ꝓciſa intelligẽ-
rek ipſo iure ſm̃ Bar. ⁊ oẽs ſcribẽtes. l. l. iubem⁹
la. ſ. C. de ſacroſan. eccle. ⁊ in. l. iperatoꝛ. ff. de iu-
re fiſci. hic aũt lex vtit̃ hoc ꝟbo ꝺino. in auſ. de
nõ alie. §. ſcire aũt. q̃ verbũ eſt ꝓciſum ⁊ intel
ligit̃ ipſo iure. vt no. gl. in. l. ſ. in. §. ſi pecunia. ſu-
per ꝟbo ꝺino. ff. de poſt. ⁊ idẽ dicit Bar. in. d. l. iu-
bemus. de iſtis verbis mox ⁊ ſtatim. Requirit
tũ declaratio voluntatis dominj. ſ. q̃ velit em
phiteotam ipſo iure ꝓuari ſi a ſuo iure ceciderit
ſm̃ Bar. in. l. ij. C. eo. ⁊ idẽ videtur ibi per textum
in verbo volẽti. ⁊ in ver. ſi modo voluerit requi
ritur etiam declaratio q̃ ipſe emphyteota fue-
rit in moza ſoluẽdi. vt in. l. lex vectigali. ff. de pi
gnoꝛ. ad quod etiam facit quod notat Archie.
⁊ Jo. an. in capitu. ſ. de ꝺo. lib. vꝫ. Ex quorum ꝺi-

ctis ꝺo. Aleran. de imol. in. l. ſi quis maioꝛ. C. de
tranſac. facit tꝫoꝛicã gñalẽ valentẽ ad multa. ſ.
q̃ oia iura mundi q̃ ꝺicũt penã imponi ipſo iure
vel facto: ꝺebent intelligi mõ ſecuta ſit ſnĩa de-
claratoꝛia per quã declaratũ ſit fuiſſe cõmiſſum
id ꝓpt̃ q̃ illa pena veniebat imponẽda: aliꝭ illa
pena effectum ⁊ executionẽ nõ ſoꝛtiek ſicut non
habeꝭ ꝓ infami puniꝛi ante q̃ declaratũ ſit per
ſniam q̃ venit ꝛ iuramẽtum. Ubi tñ lex vꝫ ſtatu
tum puniret aliq̃ bonis vel aliter ipſo facto: ⁊ addereꝛ nullã requiri declarationẽ etiã ſup fa-
cto: nõ requirit̃ declaratiua ſnĩa: ⁊ ſic ꝺecit Pau-
lus ſcõs in extrauagãti que incipit ambitioſe. et
idẽ videt̃ ſi factũ ſit notoꝛiũ ſm̃ aliquos. Emphy
teota ꝯo eccl̃ie per biẽniũ non ſoluẽs cadit ipſo
facto / niſi celeriter ſoluat: vt in. d. c. fina. de loca.
Fallit tamẽ q̃ ꝺicũ eſt de triennio ⁊ biennio ſi
dñs tenebaꝭ emphyteote de cadẽ vel maioꝛi ẽqꝛi
tate: qꝛ nõ cadit ſm̃ Panoꝛ. in. cap. bona fides. de
depoſito. qꝛ qui cõpẽſat ſoluere ꝺꝛ vt in. l. ampli⁹
ff. rẽ ra. ha. ⁊ exceptio cõpẽſationis q̃ ad euitan-
dã penã debẽtis ſoluere fit ipſo iure: vt eſt text.
notabilis iuncta gl. in. l. ſi ꝓſtat. C. de compẽ. vbi
tabi ſic determinant doctoꝛes. * ꝓ⁹ quo ſciẽdũ eſt q̃
Specu. in tit. de loca. ꝺicit q̃ emphyteota põt ſe
tueri ſi ꝺicamus cõpẽſationẽ fieri ipſo iure per
l. ſi ambo. ff. de cõpẽ. ſi ꝯo ꝺicimus eam non fieri
ipſo iure: adhuc idem putat. ſi modo compẽſatio
ſit obiecta ante elapſum biẽnium in emphyteoſi
eccl̃ie vel triẽnij i emphyteoſi ꝓuati ꝑ. l. ſi ꝓſtat
C. de compẽ. ⁊ ita vꝫ tenere Joã. an. ⁊ Albꝛi. in. l.
ſi. C. e. Uñ hꝫ ꝓma cõſideratiõe videreꝭ ꝺicẽdum:
tenẽdo cõem opinionẽ gl. ⁊ doc. in. d. l. ſi conſtat.
que hꝫ q̃ regulr ipſo iure non fit cõpenſatio niſi
opponaꝭ ab hoſte quod emphyteota ſi eam ante
dictum tps non oppoſuerit ceciderit a iure ſuo:
nec poſtea veniat audiendus ſi eã velit obijcere:
tñ ſm̃ veritatem ẓrium tenẽdus eſt: qꝛ licet cõis
opinio ſit vt ꝺictus eſt / tñ hoc fallit quo ad penã
euitandã: vel quo ad ſpediẽdũ curſum vſurarũ:
qꝛ tunc odio pene ⁊ vſurarũ fit compẽſatio ipſo
iure: ſm̃ no. ꝑ gl. ⁊ doc. in. d. l. ſi conſtat. ⁊ per glo.
ac Bart. in. l. ſ. eo. tit. Et ſm̃ hoc videt̃ q̃ cum hic
agaꝭ ad euitandã penã caſus: intelligit̃ ipſo: iure
oppoſita compẽſatio etiã ſi non fuerit oppoſita
ab emphyteota ante. d. tps: et ita notabiliter tꝫ
Jnno. in. d. c. bona fides. de depo. ⁊ Angel. in. l. ſe
mel. moza. ff. ſolu. ma. ⁊ Jo. fab. ⁊ Jo. de pla. inſti.
de act. §. in bone fidei. ⁊ dñs Jaſ. in. l. ij. C. eo de ꝛ.

¶ Tertio q̃rit̃ vtrũ emphyteota qui triennio
aut biẽnio nõ ſoluit poſſit ſuam mozã ſoluendo
purgare ⁊ quanto tpe: ⁊ ꝺico q̃ canoniſte habẽt
ter. in. d. c. potuit. q̃ emphyteota ecclie ſi ceſſa-
uit biennio ſoluere: põt ſatiſfactiõe celeri mozã
purgare / non tñ eſt idem de emphyteota priua-

Nota

1. de

3

ti ſm̃ Ang. ⁊ Imol. in. l. ſi inſulã. ff. de ꝟb. obl. per
tex. in. d. c. potuit. ꝑ locũ a ſpãli. ſ. i ẽphyteota ec
cleſie: ⁊ rõ ſpecialitatis eſt: qꝛ mitius agit eccle-
ſia quã priuat⁹ imo põt ꝺici q̃ in eccleſia ẽ ſpale
nedum in ẽphyteota eius ſꝫ etiam i foro einſdez
eccl̃ie / que nõ eſt ita ꝓna ad penas. ad q̃. ca. ſuã.
de peni. Jtẽ ꝓbaꝭ alia rõne. quia nõ videt̃ eadez
rõ cũ ẽphyteota ꝓuati habeat tempus longius
ad ſoluẽdũ. i. triennũ. vñ ſatis vꝫ ſibi ſuccurſuꝝ.
Dicit autẽ nõ celeriter ſoluere ſm̃ Bald. in addi.
ad ſpe. i. ti. de loca. ſi expectat libellũ vel req̃ſitio
nez aute exactionem autem in iudicio vel extra
admittitur purgatio moze / immo notabilius ꝺi
cit emphyteoram ſibi ꝓuiſſe celeriter ſi fuerit
in iudicio vel extra exactus. ſi tñ ſtatim ſine ter-
mino ac ꝺilatione ꝓſoluit: q̃ etiã tenent Jnn. et
Joã. and. in. d. c. potuit. gl. ꝯo ibi tenet q̃ hoc iu-
dicis erit arbitrio moderandum inſpecta ꝑſona
rũ ⁊ circũſtantiarum qualitate: ⁊ ita tenet Card.
in. d. ca. potuit. ⁊ ibidem ſequitur Jmol. ſubdens
quod ſi iſtud fuerit in ꝺubium reuocatum. ⁊ iu- 4
dex fuerit male arbitrat⁹ poſſet appellari.

¶ Quarto queritur vtrum poſſit emphyteota
ſine ſua culpa cadere a iure ſuo ꝑ̃ penſionẽ nõ ſtin-
ſoluta: ⁊ ꝺico multa. * Primuꝝ. Si heredes ſunt
plures: ⁊ oẽs ꝑter vnã ſoluerunt penſionem: nõ
cadũt ſi totam ſoluerũt ſm̃ gl. in. d. c. potuit. ſecꝰ
ſi non totam: qꝛ caderẽt oẽs: vñ ſoluant totaꝝ: et
ꝺeinde agãt ꝛ nõ ſoluẽtẽ. Et vno non ſoluente ſi
cut oẽs cadunt: ita ⁊ tota res ⁊ nõ pars ei⁹ cadit
in cõmiſſum ſm̃ hoſt. Alb. Spe. Joan. and. in ad
di. Bar. poſt Dy. ⁊ Jac. bu. in. l. fraudati. ff. de pu.
⁊ ibi tenent An. ⁊ Ludo. hac rõne: quia ſi ipemet
primus emphyteota ſoluiſſet in parte ⁊ in parte
ceſſaſſet: nihilominus expelli poſſet in totum q̃
licet Bart. poſt Guil. in. d. l. fraudati. limitare ve
lint tamen limitationem Joan. an. repꝛehendit.
Si ꝯo vn⁹ ſit emphyteota q̃ ſoluere annuatim.
x. tenebatur ⁊ ſoluat vnũ partem puta. v. ⁊ ſi alia
ceſſet per triennium expelli poterit in totum: ꝫ
Spe. tit. de loca. §. nũc aliq̃. ver. xxix. niſi propter
paupertatẽ ceſſauerit a ſoluẽdo: qꝛ tũc in nihilũ
cadit ſi mõ ſit ſoluere paratꝰ ⁊ ita ibi vꝫ tranſire
Jo. an. Ipſe ꝯo ſpe. in ver. xxx. ẓrium tenet. ſ. quod
cadat ſolũ in parte. Dñs aũt Jaſ. in. l. ij. C. e. ꝺicit
primã opi. eſſe cõiorẽ. ⁊ eaz tenet: ⁊ ita concludit
Oldr. conſi. xxix. ⁊ bar. in rub. C. de ẓhen. empt. ⁊
Albꝛi. in auſ. qui rem. C. de ſa. ſanc. eccle. ⁊ Jmol.
in. d. c. potuit. Quod limita niſi per errorem mi-
nus fuerit ſolutũ. ꝑ. l. Quis rõnes. ff. de condi. et
demõ. Potes etiam ſcõo limitare quando ꝓpter
paupertatem ſoluere ceſſaſſet / ſed hoc non ſine
ꝺubio. * Scõm heres ignorans rem emphiteo-
ticam ⁊ nõ ſoluens cadit ſm̃ glo. in. l. ij. C. de iure
emphy. ⁊ Bart. ibidem / ⁊ gl. ac vi. in. l. cum filius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

§.in hanc.ff.de ǒb.obli.sed restituit de equitate ⁊ idem dic de minore non soluente.per.l.fi.C.de ǫd.cau.in.inte.rest.nō est necessaria.* Tertium. Si mortuꝰ sit oñs ⁊ hereditas triēmo vacetin quo emphyteota non soluit:nec expelli poterit: nec cadit in Alber.in.l.iij.ff.de dā.infe.et Bald. in.l.ij.C.eo.Sed Jo.an.in addi.ad spec.cum ipso specu.tz ꝙ cadit etiā si nō sit ꝑsona cui soluatur nisi deponat iuxta formā.l.ij.C.eo.⁊.l.acceptam. C.de vsu.⁊ hoc est rumꝰ ⁊ veriꝰ.* Quartum filia instituta heres in certa re ⁊ iussa esse cōtēta nec posse de bonis suis plꝰ expetere non ꝓuat ēphyteosi ſm bart.in.l.vt iurisiuran.§.si liberi.ff.de ope.libr.qz dicta ǒba oñt intelligi qō non possit plus peti iure hereditario:sed non iure qō tz vt filia nō vtheres.vt de emphyteotico vel vt patronus.Et posito qō pf ex sua dispositiōe posset filiā ꝑuare emphyteosi/hoc tñ illa ǒba nō ipozrant.Et sic per talia ǒba non ꝑuatur ān petere possit dotē maternā ſm eundē Bart.etiā si bona sibi a pfe relicta sint vltra legitimam:quia bona intelliguntur deducto ere alieno ⁊ es alienum est dos ⁊ sic res emphyteotica.*Quintum Euo: pupilli ab eo hūs emphyteosim non soluēdo per ānquēnīū cadit:qz exigere debuit a seipso.l. si pupilli.ff.de ne.ge.ſm pe.helie.in tra.de ẜctu emphyteotico.* Sextū.Pendēte econtrouersia iter oſm ⁊ emphyteotā si ipse soluebat pēsiones ꝓtestādo ꝙ nihil soluebat nolē pēsionis ⁊ deinde obtineat oñs:vt qō res nō cadat in cōmissu qz licitū est sibi variare.ff.de coll.bo.l.nō nunq vſi tz dixerit ꝙ non soluebat nolē pensionis:tñ poterat variare.Sed pe.dicit Zsium qz vbi ipse aliquid soluit eligere pōt inquā cām magis soluere velit.ff.de soln.l.ſ.⁊ pūr cū prestat? fuerit se nō soluere nolē pensionis in aliā cām videf soluisse tz ⁊c.⁊ qz circa vnum ⁊ idem nō tz variare. * Septimū.Emphyteota nō soluens qz detinebat in carceribus elapso triēnio ſm do.Anto.de but.de pig.significāte.expelli nō pōt:qz dicitur impeditus legitime:⁊ posito ꝙ ipso iure caderet saltem deberet in effectu in integ.restit.ex clausula generali ſm Jaſ.in.l.ij.C.eo.* Octauum.posito ꝙ receperit ǫs emphyteosim ꝑ se ⁊ filijs ac nepotib? suis.si pm? aut scōs deliqt non soluēdo aut alienando nocet sequētib? ſm Barto.in l.eū q.ff.de interdi:tz si alꝰ deliqueret ꝑpt qō bona publicarentf.ista bona remanere deberent apud filios ⁊ nepotes:qz nō trāseūt ad eos vt ad hēdes tz hūt iure suo.l.vt iureu.ff.de ope.li.

¶ Quinto qrit quot casibus emphyteota cadat qō a iure suo:⁊ dico ꝙ quinq.* Primo qñ pēsionem nec negat dño petēti:⁊ se negat eius emphyteotam alꝰ. ſm Pe.vbi supra: qz tz negando non reperiatur ꝓfidus.nec piurus qz non iurat dño sicut vasallus:eū tñ tz in dñm recognoscere.vt.C.de fin.instru.l.plures.vñ si ẜ hoc reperiat fidelis res cadit in cōmissum. Iterū magis oparioz expressa cōrumacia ꝙ tacita.ff.de cōdi.⁊ demō.l.si ita expressum.Iz si emphyteota cessauerit dño soluere per triennium:res cadit in cōmissu:qz tacite negat dñm recognoscere:ergo multofortiꝰ vbi expresse negat.Qō Jmo.an.c.certū.de iudi.dicit verū qñ scienter negat ⁊ postea conuinceref de mēdacio secus si ignoranter ex iusta cā ignorantie.* Secundo qñ rē emphyteoticam vendit sine dominī volūtate ſm eūdē pe.qō limita ſm spe.in tit. de loca.⁊ bar.in.l.sequit.§.item labeo.ff.de vſu. Jmol.⁊ Bali.in.l.fi.C.e.⁊ canonistas.i.c.potuit. de loca.si res sit tradita.qz si non esset tradita tz vendita non cadit in cōmissum:nec etiam si esset tradita.tñ hac lege.vt si dominus vellet emere ꝑ tantūdē ēptoꝛ illi eā restituat vt no.Ange.i.l. voluntas.C.de fideicō.sine sub hac si consensus dñi accesserit: ſm Albe.post Alber. papiensem. Si añt vendidit ⁊ tradidit simplr ⁊ postea redemit nihilominus cecidit:qz ꝑ alienationem suam est dño qsitū.vñ sine facto suo auferri nō potest ab eodem.Et si dñi sint duoꝛ ⁊ vendidit de vnius ⁊ non alterius cōsensu:cadit solum pro parte illius.qz plus punīri non oz ꝙ deliqrit.l.heres.ff. de bis ꝙ.vt indi.Et si alienauit eaz sollī ꝑ partem cadat a totoꝛ dño Jason l.l.fi.C.e.vf innuere ꝙ in totū.⁊ ita tene.ꝓpter alienationes tamē factā sine dñi ꝓsensu nō pōt dño illū sua autoritate expellere:ſm gl.in.o.ca.potuit. * Tertio qñ res emphyteotica data est ꝑ se ⁊ suis filijs:nepotibus ⁊ heredibus tūc essi si filius vel nepos refutat hereditatem cadit qz eā ỹre nō pōt vt not. Bar.in.l.vt iurisiurandū.§.si liberi.ff.de ope.lib. secus si nō ponerek ǒbū ⁊ heredibus:qz sic refutata hereditate non caderet/qz cōcessio in primo casu reqrit vtrūq:vt.l.fit filius vel nepos et heres.vt in autē.de nō alie.§.ēphyteosi. Quarto qñ ǫs accepit ēphyteosim ꝑ se ⁊ filijs suis.⁊ moritur sine legitimis relictis solum naturalibus qz reuertit ad dñm qō limita ſm bart.in.l.ex facto.§.si quis rogatus.ff.ad tre.verū ē qñ ēphyteosis data ē ab eccl'ia:qz ꝓsumēdū ē quod de illegitimis nō cogitauit nec ꝓsumēdū ꝙ ē cogitauerit ꝓp indignitatem:nec qz yſi nō pōt sine peto mortali/sed qñ data ē a priuato sic venien ad illegitimos in tali casu ⁊ sic intellige ⁊ limita ꝓcu. * Quinto qñ ēphyteota canonē non soluit de q dic vt.ē.§.scō. * Sexto cadit ꝓpter deteriorationē rei facā ēt si sit ēphyteota priuati secūdū pe.vbi.ē.ꝑ text.in aut.q rem.C.de sa.ſan.eccle. qz cessante causa finali cessat effectus.l.adigere. ff.de iur.pa.§.Cuius.melioratio añt est cā finalis vt.l.fi.C.de iur.ēphy.⁊ ideo cadit quia frangens

ti fidē fides frāgat eidē.⁊ idē tz Cyn.⁊ Guil.de su.in.d.aut.qui rē.⁊ imo.i.l.diuoꝛ.tñ.ff.sol.ma. Qō bal.in.d.aut.verū limita ꝓ si deterioratio sit notabilis quātitatis:ꝓ modica em̄ non fieret rescisio ẜctꝰ p.l.fe.o.ff.de in integ.resti. Et sēdo ad perpetuā deteriorationē fundi vt eēt in vtilitate q nō purat:vel qñ arbores incidunt sec'si eēt solū ad deteriorationē fructuū pertinet ad emphyteotā.Et tertio si deterioratio procedat ex dolo vl lata culpa aut leui:alias non vt de leuissima:qz ẜctꝰ fit grā vtriusqꝫ Isto añt casu sup deteriozatione sala non reqrit ſm oſm Jaſo.in.l.ij.C.eo. qz isti duo casus nō soluere ⁊ deteriozare puriscantur in.d.aut.q rem.ubi qz si nō reqrit snia qñ emphyteota de.ināt omittēdo minus reqritur hoc casu qñ deliquit omittēdo. Quotiesañt cadit a iure suo ꝑdit meliozamēta q facit ſm Pa. in.o.c.fi.r.q.ij.hoc tus.⁊ in.l.ij.C.de iur.emphy.

6, q. ¶ Sexto qrit vtrū emphyteota sine voluntate dñi possit rem omittere:vt sic liberet a pēsione: dico qđā distinguere:an sit obligat? rone rei ⁊ sic possit:an rone persone:⁊ sic nō possit:vt dicit Old, Jaco.tñ tz indistincte qō non pōt:qz qō ab initio est voluntatis ex postfacto est necessitatis.C.de ac.⁊ ob.l.sicut.ꝙ illā.l.Spec.in tit. de loca.tenet qō rez dño ẜdicente relinqre nō pōt. Itē qz est dño psonal'r obligat? ad ꝓstationē pēsionis:qz tenef ex.l.xenōis.vt i.l.ſ.⁊.ij.C.eo.ergo tenef personal'r cū oēs actiones sint personales iusti.de ac.§.appellamus.⁊ sic omittēdo rē non liberaf a pēsione cū oēs hmōi actiones personales sint affixe ossibus nostris.l.quis ergo.ff. de pecu.Et tz Joā.an.iij.addi.⁊ Bal.in.l.ij.C.e.et

7 albe ⁊ Panoz.in.c.iudicatū.de immu.eccle.

¶ Septio qrit vtrū destructa re emphiteotica pura domo ex igne si reparef teneat emphiteota pseuerare in solutiōe pēsionis ⁊ oico ſm Sic. de mar.in.l.ſ.C.de ture emphy.ꝙ nō qz illud dicitur nouū.Facit qō dicit Bar.in.l.dām.ij.ſi is ǫ. ff.de dā.infe.vbi vult ꝙ si quisse obligauit hēri domū in villa dare de aqua recēti i estate destructa domo destruit obligatio:tz postea reficiat. Facit et qō voluit Bar.in.l.de pupillo.§.ſi ǫs rinuos.ff.de no.ope.nun.vbi dicit ꝙ si refecit de nouo.facit.l.inter stipulāte.§.facta.ff.de ver.obli. Et sltr quodvoluit Ang.in.l.ſ.§.ſi ǫs edificiū.ff. de no.ope.nun.⁊ Bald.in.l.ſi vt proponis.C.de nup.vbi dicit ꝙ eccl'ie cōstitutiōe durante null? fortalitium nouum faciat papa inconsulto k'lij reficere non possunt castrum ꝓpter rebellionem patris destructum.Et facit.l.cuꝫ alios.C.de cura.furio.vbi si furiosus efficitur sane mentis expirat curatoꝛis officiuꝫ nec reuiuiscit si postea redit in furiam;sed debet sibi dari nouus.Facit etiam quod no.doct.de eccl'ia reparata an sit eadem vt not.in.c.de fabrica.de con.dist.ſ.⁊ in.c. proposuisti.⁊ in.c.ligneis.de con.eccl.vel altar.⁊ in.d.§.sacrā.⁊ secundus filud limita omnia ista.

¶ Octauo queritur vtrū teneak oñs pēsionē recipere si emphiteota simul velit soluere ꝑ multis annis:⁊ oicit Petruscꝫ nō tenef suscipere si mul vno anno ꝑ tpe toto:⁊ idē Cyn.i.l.ij.C.eo.qz quod fauore alicuius introductum est in damnum eius retoꝛqri nō oz:ita añt esset hic:qz nisi pensio quoliber anno solueretur dominus emphyteota non cognoscer:⁊ pūr admitteref ei ius suū. Bar.tñ i.l.statu liberis.ff.de sta.li.limitat hoc vt nō procedat in tribus annis:tz possit emphyteota soluere saltem ꝓ tribus annis futuris ꝑ textum.l.placuit.C.de fun.pan.lib.xj.

¶ Nono qrit an oñs recipiendo pēsionē ab emphiteota q cecidit ꝓiudicet sibi vt non possit expelli si ꝓbat se pēsionē soluisse ꝑ duos ꝓximos annos i eccl'iis vl tres in secularib?:tz antea ꝑ decē annos nō soluerit:⁊ dicit Ubo.q expelli non pōt. Pan.ät in.c.fi.de loc.distinguit sic Aut dominus prio expulit emphyteotā ⁊ post petit pensionē tpis ꝑterfluꝫ:⁊ sic nō ꝓiudicat sibi aut nō expulit:⁊ tunc aut recipit canonē ꝑ tpe post motā ẜctā:⁊ sic ꝓiudicat sibi qz vf per actū ẜctū renūciasse iuri suo.c.solicitudinē.de appel.aut recipit canonē ꝑ preterito cū ꝓtestatione q nō intē die sibi ꝓiudicare:⁊ sic nō ꝓiudicat:aut nō fecit protestationē tz simplr recepit:⁊ in hoc fuerūt opiniones:sed de iuris subtilitate dicēdū est q nō ꝓiudicat:qz in oubio non videf ḋa velle renūciare iuri suo:de renū.sup hoc.ff.de prob.l. cum in debito.⁊ facit gl.in.l.cū quid.ff.si cer.pe. dicēs q si trado magnā quātitatē pecunie dicēdo rolle.nō ꝓsumf donatio simplr ex hoc tz mutuū vel depositū:nisi aliud appeat respectu psone.⁊ sic in ꝓposito.Et tz gl.dicat vez esse q recipiēdo canonē ꝓiudicat in ꝓato nō i eccl'ia q tz c.tñ ſm Panſ.vbi.ē.hoc non est verum:qz solus ꝓlatus in acq̄rendo ꝓiudicare pōt ⁊ deteriorem facere:vide gl.xvij.q.iij.§.pe.qñ de decimis:et ideo solus plat? recipiēdo canonē sine consensu capli ꝓiudicat eccl'ie. Bz oc hoc vīd etiā.§.seq. 10

¶ Decimo qrit vtrū res emphyteotica reddita eccl'ie ꝓpter nō solutionē pēsionis possit a ꝓlato iterū dari ei qui cecidit a iure suo sine solēnitate ⁊ cautis in alienatione rei eccl'ie reqsitis:tz dicit Fede.cōs.cl.xxxiij.q licitq̄ Panſ.in.c.vt sup. de reb.eccle.nō alie.limitat verū vbi ꝓta cōcessionis cā duraret:puta qz erat castrū in feudum qō ꝓpter custodiā erat eccl'ie oānosum ⁊ hmōi qz nō est nouꝫ alienatio sed exequtio ordinationis auriq̄ sed vbi cessaret cā ꝓma concessionis puta qz ager dat? ad excolēdum tractu rēporis

Universidad de Deusto
Biblioteca

ercul⁹ reuertit ad eccleſiã tũc dari non poterit in emphyteoſim vel feudũ: ſine debita ſolemnitate ⁊ cauſſa rei eccleſiaſtice alienatiõe requiſitis. Et ſm hoc videret vera opi. gl. de qua dictũ eſt. §. prioze. in fi. Sed hoc dictũ Panor. oportet limitare verũ q̃n alteri quã ei q̃ cecidit vel eius heredibus traderet: vel q̃n eccleſia iam per tpõs habuit rei talis poſſeſſionẽ pacificã ſec⁹ q̃n fit ei q̃ cecidit vel heredib⁹ eius q: vt̃ text. in. d. c. fi. eſſe in oppoſitũ: ⁊ ſic̃ q̃n res ẽ ĩſi integra ⁊ in fieri: vt p⁹ ex. d. c. q̃ pmittit celerẽ more purgationẽ.

11 ¶ 11. q̃rit̃ vtrus emphyteota cadat a iure ſuo ſi ipſe non ſoluit ſed alius ⁊ dicit Aud. de ro. l ſuis ſtug. q̃ non per. l. forma. §. ſi cum ego. ff. de ſenſi. imo dicit q̃ tertio ſolnẽte nõ ſolũ noie emphyteote ſ⁊ etiã ſimpl̃r vel noie ſuo emphyteota nõ pr̃iuat ſuo iure. d. l. forma. Ad q̃ facit quod no. Bar. in. l. cũ ſeru⁹. ff. de reb. obli. vbi dicit quod ſi teſtõr picturã certo loco fieri mandauit ⁊ reperit̃ pictura facta: nec ſcit̃ per quẽ ſufficit quãtũ ad pene exactionẽ: vt in auk. hoc amplius. C. de fideicõ. ⁊ ad euitãdã penã excõicatiõis q̃ conſueuit apponi ex ꝓſtõne epi ꝫ nõ implẽtes voluntates defunctorũ. Exemplus aũt eſt ſi accepi emphyteoſim ab eccliã: ⁊ deinde illa res peruenit̃ ad tertiũ qui eã. x. annis ⁊ ampli⁹ tenuit ⁊ poſſedit. Et ſemp canonẽ ſuo pr̃io nõie ſolui credẽs illud ius emphyteoticũ ante ſe ſpectare: ego autem ver⁹ emphyteota nihil ſolui. Prodeſt enim nihil emphyteote p. d. l. forma. Si aũt oñs nolit acceptare penſionẽ ab iſto tertio volente ſolue re nõie emphyteote cogi nõ põt inuit⁹ acceptare ſ⁊ Bal. i. l. acceptã. C. de vſu. q: inq̃t cũ emphyteota vel feudatari⁹ teneat ſoluere nõ ſolum ad finẽ liberatiõis conſequẽde: ſed etiã in recognitionẽ iuris directi oñi exiſtentis penes oñm: et iſtud per tertiũ fieri nõ poſſit q̃n oñs eſt vt tertius nõ poſſit p emphyteota ſoluer̃ domino inuito.

12 ¶ 12. querit̃ q̃d de pactis factis in iſto ẑctu putavtrũ valeat pactũ q̃ nõ liceat emphyteotas expellere etiam ſi non ſoluat ⁊ vꝰ̃ text. in. l. ij. C. eo. innuere q̃ ſic: ſed in ẑtum facit. ff. de preca. l. cũ precario. veritas aũt eſt ſm Bar. in. d. l. ij. q̃ pactũ factũ ẑ ſubſtantialia ẑctus facit illũ ipſo iure nullũ: vt. d. l. cũ precario. ſicut ſi quis faceret pactũ q̃ eſſet vẽditio ſine p̃cio: ſi aũt faciat ẑ accidẽtalia ẑct⁹ vel ẑ naturalia: tũc vꝫ: vt. l. paciſci. ff. de pac. Modo ad ꝓpoſitũ ſi quidẽ fierer pactũ q̃ nõ teneret ad ſoluẽdũ canonẽ non valeret: q: eẽt ẑ ſubſtãtialia ẑct⁹: ſi vero fieret: q̃ l⁊ nõ ſoluat: nõ poſſit aliter cogi: eſt ẑ naturalia ẑctus: ⁊ ĩd vꝫ. Pactũ ẽo q̃ ſi res emphyteotica tota perierit nihilomin⁹ emphyteota teneatur ad pẽſionẽ vꝫ ſm Spe. Si aũt emphyteota pmi ſit penã ſi nõ ſoluerit pẽſionẽ ⁊ nõ ſoluit: l⁊ offerat penã. nihilominus poterit expelli ſm Aso. ⁊ Host. q: pena gr̃a ſeruãtis pactũ fuit appoſita.

13 ¶ 13. q̃rit̃ quantũ ad poſſe vel nõ poſſe emphyteote vtrũ preſcribere poſſit ẑ oñm directi oñi: ⁊ dico q̃ non etiã ſi mille annis poſſideret: ex q̃ eum in oñm directum recognoſcit. C. de preſcri. xxx. an. l. male. vbi gl. ⁊ oẽs. ⁊ hoc niſi interuerti ſet poſſeſſionẽ. ſ. poſſidendo nomine ꝓpr̃io ſicut pr̃ius poſſidebat alieno: q̃ tũ interuertere non põt ſola animi deſtinatione: niſi nemo ſola voluntate poſſit ſibi cãm poſſeſſiõis mutare. l. cũ nemo. C. de acqui. poſ. ſed bñfacto interueniẽte: ut ẋta. l. cum fundum. ⁊. l. colonus. ff. de vi ⁊ vi ar.

14 ¶ 14. q̃rit̃ an poſſit emphyteota ſine oñi conſenſu aliũ emphyteotã facere vel alteri locare: ⁊ dicit Pe. helie. q̃tũ ad pmũ q̃ ſic. iſti. loc. §. adeo. q: non eſt ꝓpr̃ie alienatio vera: nec noie alienationis ꝓtinet emphyteoſis ſimpl̃r. Spe. vero tit. de loca. §. nunc. ⁊ſ q̃ nõ põt: q: ſub appellatiõe alienatiõis ꝓtinet emphyteoſis. de reb. ecc. nõ alie. nulli. ⁊ hoc dicit verum de iure ⁊ de conſuetudine obſeruari: ⁊ idẽ Jo. an. ibi. ⁊ Bal. in auk. niſi. C. ad treb. niſi fieret ad modicus tpõs. Et ita tene indiſtincte cum ſum. ro. nec diſtinguas cum ſum. an. dicendo q̃ hoc non põt ſic quaſi ipſe ſit liber a penſione: aliter aũt põt q: iſta diſtinctio nõ tollit repugnantiã cũ invtroq; mẽbro ſit alienatio aut non fit: ⁊ pr̃ir in vtroq; liceat aut non liceat. Adde ẽo pr̃io q̃ ſi ſcõs emphyteota vult alienare tenet̃ requirere cõſenſum directi oñi ⁊ nõ pr̃ius emphyteote: vt no. gl. i. l. fi. C. e. Adde ſcõo q̃ q̃n alienat ſcõs emphyteota direct⁹ omnino dꝫ habere laudemium ⁊ nõ emphyteota pr̃ius. Quãtũ ẽo ad ſm. i. locare: ſi ad modicum tẽpus fiat clarũ eſt q̃ põt ſi aũt fiat ad longum tpõs quo caſu trãſferret̃ vtile ius ⁊ vtile oñiũ. l. ſ. ff. ſi ager vectig. §. qui in perpetuũ. eſt dubius. ⁊ Specu. in. d. §. nunc. videtur ſentire q̃ poſſit.

15 ¶ Decimo quinto q̃rit̃ vtrũ emphyteota poſſit ſine oñi pſenſu vẽdere ius ſuũ in re emphyteotica aut ſuas meliorationes: ⁊ dicit Panor. in. c. fi. de loca. quod ſic ſi eſt emphyteota eccleſie oñ modo ſeruet hanc ſolẽnitatem. * Primo vt reꝛ rat eccleſiam. i. prelatũ ſiue rectorem. vñ. a. l. ſciꝛ re. ⁊ intellige q̃ req̃rat imminente concluſionẽ vẽditionis. ſec⁹ q̃ id principiũ q̃n rẽ ſuam venalẽ exponit: al⁹ nõ poſſet nũciare pr̃eciũ oblatũ. * Sẽo q̃ denunciet verũ pr̃eciũ oblatũ. C. de iure emphy. l. fi. * Tertio q̃ eccleſia nõ rũdente labank duo mẽſes. q̃ pbat in. d. c. fi. * Quarto q̃ nõ vendat prohibitis pſonis quas pomit glo. ibidem: ⁊ ſunt oẽs perſone que non ſunt faciles conuenir̃i: ſicut capitanei ⁊ huiuſmodi ex q̃bus eccl̃ia pati pr̃eiudicium poſſet. vt. ff. qui ſatisda. cogant. l. ij. ⁊ idem videtur de perſonis que non

ſunt ſoluendo. ⁊ ſm Jo. an. de notabiliter pauperibus: ⁊ mulieribus: ⁊ ſm archie. hmõi eccl̃ia ſunt oẽs potentiores q̃ emphyteora. q̃ intellige ſic q̃ nõ poſſunt facile cõuenirĩ. * Quinto q̃ nõ vẽdat niſi vrſe oñiũ ſibi cõpetens ⁊ meliorationes q̃a iure facit. * Sexto q̃ pr̃ius non ceciderit a iure ſuo puta nõ ſoluendo canonẽ q: nemo pl⁹ iuris in aliũ trãſferre põt q̃ ipſe. ff. de re. in. l. nemo.

* Fallit tñ q̃ dictũ eſt i fratre. Nam ſm bald. in l. volũtas. C. de fideicõ. frater fratri alienare põt ſine dicta ſolẽnitate q̃n hñt emphyteoſim paternã eccleſie: q: vn⁹ poteſt ſua iura alteri alienare ſine conſenſu eccleſie. Si vero eſt emphyteota pr̃uati nõ eſt ſeruãda predicta ſolennitas: ſ⁊ ſolum vt requirat oñs an velit emere ⁊ nõ vendat pſonis a quib⁹ oñs cõmode nõ poſſit habere ius ſuũ: vt potentioribus ⁊ hmõi taꝰ caderet a iure ſuo: vt in. l. ſi. C. de iure emphy. ⁊ no. glo. in. d. cap. ff. de loca. Superficiar⁹ aũt eccl̃ie. i. dominus ſuperficiei qui ſup ſolo alicui⁹ eccleſie edificauit domũ dang paruũ cẽſum q̃n vult vendere im bart. in. l. ſ. §. pe. ff. de ſuperfi. dꝫ ſeruare predictam ſolẽnitatem: ſed. d. Card. tenet̃ Ziſi: Ange. ẽo dicit ibidẽ dictũ Bart. equũ ſed iure nõ ꝓbari: et ideo ante factũ ſequendũ poſt factũ vero Cardi. Ego ẽo dico q̃ eſt indiſtincte verũ ex idẽtitate rõnis No. tñ ſm Bald. in auk. qui res. C. de ſacroſan. eccle. quod cadẽs a ſolo cadit a ſuperficie.

16 ¶ Decimoſexto q̃rit̃ vtrum emphiteota eccleſie vel ꝓuati poſſit ſine oñi volũtate dõare meliorationes q̃s fecit̃ re ẽphiteotica: ⁊ dico q̃ ſic ſaluo iure oñico loquẽdo de emphyteota ꝓuati. ſm gl. in. l. fi. C. eo. ⁊ Ja. bu. ſbi. ⁊ Boffr. ⁊ Oldr. et Bald. in. d. l. fi. ⁊ in multis locis. ⁊ di. Lyn. ⁊ Imo. ⁊ oẽs legiſtas modernos in. l. ſi domus. de leg. ſ. ⁊ glo. in. d. c. potuit. ⁊ Host. ⁊ Aso. in ſum. ⁊ ſpec. ⁊ Joã. an. in. d. §. nunc. ⁊ Innoc. ⁊ Lar. ſlo. ⁊ Panor. in. d. ca. potuit. ⁊ per. de ma. ⁊ omnes canoniſtas ⁊ iſta opinio eſt cõmunis ⁊ tenenda. Nec obſtat primo quod bart. in. d. l. fi. dicit hanc opinionẽ verã eſſe in ẽphiteota fiſci ſ⁊ nõ pr̃uati p. l. ij. C. e. q: bal. in vſufr. ff. ſolu. ma. dicit eum male intellexiſſe. d. l. fi. q: loquitur q̃n alienat pr̃oprietatem. et ſic ius oñi q̃n aũt alienat ſaluo iure oñico tenet ſemper donatio vel legatũ. Nõ obſtat etiam ſecũdo fundamẽtũ Zꝛie opinãtiuꝫ ſc⁊ ſi emphiteota pr̃uati poſſit multũ dãnificaretur oñs ex quo ꝓtra tertium. i. donatarium nullã haberet actionẽ pſonalẽ: ⁊ eſſet illi neceſſe agere rei vẽdicatione ⁊ põſſ ꝓbare de oñio: q̃ multuꝫ eſt difficile: q: rũdet oñs Lar. ſlo. ⁊ Imo. in. d. c. potuit. ⁊ moderni legiſte in. d. l. ſi dom⁹. q̃ inde nullũ domino pr̃eiudiciũ ſit q: q̃uis emphyteota nõ teneat̃ oñꝫ rẽ ꝛ ĝrere an velit ſibi donari: tñ cũ ipſe emphyteota non poſſit ſuum ſingularem ſucceſſorẽ in poſſeſſionẽ ꝓpria autoritate ſducere: aliquin ſuo iure ꝓuarek: tenek oñm req̃rere vt ipe hũc donatariũ i emphiteotã recipiat: ⁊ ꝓ ſeipſum ⁊ nõ ꝓ procuratorẽ eũ ipoſſeſſiõez iducat: ⁊ põſſ eũ iueſtiat iuxta formã. d. l. fin. ⁊ laudemiũ ide recipiat/de q̃ infra. §. xx. vñ hunc donatariũ oñs in emphiteotã recipe nõ tenek niſi ſit de perſonis nõ phibitis ⁊ ſoluere annuale ſolitũ canonẽ ſollenni ſtipulatione pmittat: ⁊ ſit pſona idonea ad ſoluendum aks eũ oñs recipere nõ tenek ꝓ rext. ⁊ gl. in. d. l. fi. in ver. neceſſitatem. ibi ad perſonas nõ prohibitas: ſed cõceſſas ⁊ idoneas ad ſoluendum: al⁹ ſi ad poſſeſſionẽ ĩgrederek donatari⁹ caderet a iure ſuo. ⁊ ſic ꝓ iſtũ modũ lex conſuluit indẽmitati oñi. vt nõ habeat neceſſe agere rei vendicatione ſ⁊ eũ habeat obligatũ ex ſua pmiſſione ſolenni. Cõclude igit̃ q̃ ẽphiteota ſuum ius aut ſua meliorameꝫta oãre volẽs ñ tenek oñs req̃rere an ſibi velit oãrĩnec eius reſpõſum p menſes duos expectare: cũ i hoc ſolo differat circa hoc poãtio vẽditione: ⁊ſ ſtatim donare põt ⁊ deinde tenetur oñm requirere: vt donatariũ recipiat ĩ nouũ emphiteotam p q̃ receptiõe ⁊ uona iueſtitura ꝺꝫ duobus menſibus expectari ⁊ ſolui laudemiũ vt dictum eſt: q: ibi eſt receptio et noua iueſtitura. Reſolutio.

* Sequendo ẽo de ẽphiteota eccl̃ie vbiq; docet Bar. q̃ irreq̃ſita eccleſia nec dãare nec vendere: nec aliter põt alienare: ⁊ ita in cõtingentia facti cõſuluit p text. in. l. vniuerſalis. C. ne rei do. vel rẽ plo. ſecus de emphiteota fiſci: q: fiſcus ꝫ obligatũ quẽcũq; poſſeſſorẽ ad cẽſuꝫ ſibi debitũ eo ipo q̃ poſſidet/q̃n de eccleſia iure cautũ nõ reperit: nõ obſtãre cõi dicto q̃ eccl̃ia ⁊ fiſc⁹ eq̃parantur. l. fi. C. ô ſac. ſan. eccle. q: eq̃parank q̃ ad caſus exe pr̃ſos ibi inter q̃s iſte nõ reperit: ꝫ bal. in. d. l. fi. ꝫ Zꝛiũ ſc⁊ q̃ dãare põt ſine pſenſu eccl̃ie ſaluo eccleſiaſtico iure dicẽs bar. peſſime cõſuluiſſe. et d. l. vniuerſas ꝓcedere q̃n emphiteota donat vl̃ alienat rẽ eccl̃ie tanq̃ ꝓpriã nõ ferã mẽriõe ô eccl̃iarũ vel nõ dicẽdo ſaluo iure eccl̃ie: q: cũ alienatio talis in eccl̃ie dãnũ ẋgere poſſit: nõ lex illa talẽ Zctũ ꝓhibuit donationis vel legati vel alium. immo ſm Jo. an. alienare poſſet hoc caſu ſine iuris ſolẽnitate/q: nõ alienat ius eccleſie/ſ eccleſiaſtici ẽphiteote. Ad hec aũt ꝓbanda ipſi⁹ bart. fundamentũ bald. aſſumit. q: ille ibi dicit ſõ non poſſe dãare ẽphiteotaꝫ ꝓuati: q: oñs afficeret̃ in cõmodo: cũ agere nõ poſſet ẑ tertium actione pſonali q̃ ceſſat in fiſco: q: oẽm poſſeſſorẽ põt ad canonẽ cõuenire eo ipo q̃ poſſidet/⁊ ſic ad ꝓpoſitũ ꝓlat⁹ eccl̃ie ꝫ obligatuꝫ rẽ ẽphiteoticã pro canõe ſoluendo adeo q̃ ad quẽcũq; tranſeat poſſeſſorẽ: agere ẑeũ poteſt hypothecaria: vt ẽ text. no. in. §. fine aũt. in auk. de nõ alie. Quare autem poſſit emphyteota ſine dominivoluntate donare

Universidad de Deusto
Biblioteca

nō aūt vēdere Jo.an.hac rōne mouek:q2 vendi-
tor ꝫ solum affectionē ad p̄cium vñ satis est sibi
q̄ p̄ciū assequak a dño:vñ cū nullum possit itere
esse p̄rendere/voluit ius vt potius dño q̄ extra-
neo vēdat:sed in donatione donator respectum
ꝫ ad psonā/forte eīm vult vni ꝓpter sua merita
donare,vel vt eum obliger sibi: que ratio cessat
in dño:q2 ad illum non habet illā affectionē.

¶ Decimoseptio q̄rit vtrū emphiteota rē ēcclē
17 ticam possit sine domini voluntate legare aut
permutare vl' oare in pign' aut in solutū:r dicit
bart.in.d.l.fi.q̄ non p̄t legare sicut nec donare.
Bald.aūt ibi.r Bali.r spec.in.d.§.nunc dicunt q̄
p̄t siue sit emphiteosis priuata: siue eccl'iastica
dūmodo legek tali ad quem transire possit q̄s ē
eccl'iastica. Et si p̄ emphiteosim accepit p̄o se r
filijs suis Bald.in.c.f.in ti.an agnar'.ꝫ q̄ p̄t eā
p̄legare vni filio2 ꝫ nō feudū ꝫ Aug.cōsil.xvij.
ꝫ q̄ non:q2 ius est q̄sitū filijs/nisi alteri filio2ꝫ
tantūdē de alijs bonis p̄legasset alleg.l.f.§.assi-
gnare.ff.de assi.liber.iuncta.l.si cū dotē.§.si p̄
ff.solu.ma. Et sic cōcordat docto. Pōt etiā in eam
aliquis heres ist̄itui etiā extranē' sine dñi cōsen
su. * Quantū ño ad pmutationē attinet Pan.in
d.ca.fin.de loca.dicit q̄ vbi p̄hibek venditio fetā
cōmemoratione de p̄cio.vt.in.d.c.fi.r.d.l.fi.non
intelligit de alia spē alienationis/vt in.l.fi.C.de
p̄di.curi.r decu.r p hoc infert q̄ ēt pmutari p̄t
r sic limita.l.statu.liberi.§.q̄ntus.ff.de statu lib.
et q̄ notat in.l.ij.C.de vsuc.p empto.vbi tenek
q̄ nolle emptionis et venditiōis intelligitur oīs
p̄ct' p quē rei dñiū trāsferr. Vñ idem p oīa dico
de pmutatione sicut de donatiōe:r p̄ñr nō tene-
tur emphyteota dñm pquirere an velit ipe pmu
tare:ꝫ post.q̄ pmutauit cui3 alij tenek pquirere
dñm vt inuestiēs tertiū iducat in possessionē:et
inde laudemiū percipiat:vt vult Jnn.in.d.c.po-
tuit. * Pōt etiaz res emphiteotica pignori dari
saluo iure dñi:sc3 si sit priuati.sec' aūt si eccl'ie
q2 tunc pignori vel hipothecari non p̄t: per
aut.hoc ius.r autē.q̄ rē.C.de sa.ſan.ec. * Potest
ēt dari isolutū p debitis ipsius emphiteote sine
dñi p̄sensu ſm bald.i.c.f.de phi.feu.ali.r fede.q̄
ista oatio fit per iudices:q2 cū dicta alienatio sit
necessaria vt fieri posse p iudicē in iurib' ipsius
emphiteote:saluo tū semp iure dñij/si aūt non
p iudicē ꝫ p ipm emphiteotā fieret:dñs reḡren-
dus est. Pōt etiā dari in dotē.vt.ff.dos.§.viij.

18 ¶ Q̄rit vtrū p̄ q̄ sc3 in reb' filij ꝫ vsufructū.
C.de bo.mf.l.f.possit rem filij dare in emphiteo-
sim.r dico videri q̄ sic/q2 p̄ in talib' ꝫ liberam
administrationē ita q̄ filij' eī prohibere nō p̄t
administrando aut ab eo exigere rōnē.C.de bo.
q̄ li.l.fi.§.hoc p̄oculdubio.tū doc.indistincte dic
unt talē donationē nō valere,sc3 filios p̄ē tuo
tū posse reuocare:q2 certi sunt casus in q̄
bus p̄s de rebus filij alienare p̄mittit.d.l.fin.de
quorū numero nō est iste:nē q2 p̄s i talib' bōis
phibek alienatio talis.i.pignoris obligatio.d.
l.fi.ergo multo fortiꝰ phibek ꝓpetua.hec pe.
¶ 16.querit an filius renūciās hereditati p̄ne r
retinere possit emphiteosim:r dicit bart.in.l.iu-
reiur.§.si liberi.ff.de oper.li.q̄ sic q̄ quis rece-
pit emphiteosim p̄o se r suis filijs ac nepotibus
secus si ponerek etiā illud ꝫbū heredib':q2 tunc
debek filijs ita demū si essent hȳdes.q2 concessio
tūc vtrūq; reḡrit.s.q̄ sit filius r hȳs.r dicit rect/
in auen.de nō alie.§.emphiteosim. Et ideo feuda
q̄ transeunt ad filios si sint heredes dicunt veni
re in hereditatis petitiōe vt in.l.itē videndū.ff.
de pe.here.r idē dicēdum in emphyteosi que hoc
requireret.s.aliquē esse filiū r heredem.
¶ 20.q̄rit vtrū ēphyteosis ecclesie trāseat i mo
nasteriū si ēphyteota ingrediat r dico q̄ ista ma
teria tractatur i.c.i pñtia.de pba.r ibi Fel.recit
tat:rigit si ēphyteota igredit monasteriū.Jal.in
l.ij.C.d iu.ēph.dicit q̄ q̄ eccl'ia est dñs directus
p̄t reuocare bīēnio.r idē sali.r pe.de an.addēs
data estimatiōe vel reuendita infra annū.r idez
Jal.r spec.r hoc obseruat consuetudo quod fue
cedat monasteriū cum prestatione vendendi in-
fra annū:vt testat spe.r Ja.r Jo.an.docto:i aūt
insigni hoc attestāti stat:Arg.etiā est i.l.si filius
fa.ff.de le.ſ.xij.vij.longinquitate. Quit etiā spec.
quod ecclesia possit i ea heres instituī:aut ei va-
rī vel legari:vt cum habeat/ sedyt vendatur.Si
ño ēphyteosis adueniat iā ingresso vl' p̄cessio ex
successione:dicit Feli.idez q̄ in p̄ti casu. Et si in
p̄ctu erat pactū de nō alienando in monasterium
vel eccl'iam nō obstat:q2 pacta loquunt de alie-
natiōe successio aūt nō ē alienatio.itē q2 ꝫ spec.
intelligunt de alienatione facta ecclesie:vt apud
eam maneat:secus vt vēdak.itē q2 talis prohibi
tio tacite imo r expresse de iure in est:vñ tacite r
expresse cadē ē vi' r pacti r legis.l.cū q̄.ff.si cer.
pe.r expressio eorū q̄ tacite insunt nihil operāt.
l.extra.ff.de leg.ſ.l.non recto.C.de fideiuſ.Et ca
sus.l.si ita q̄s.in.§.e.ff.de verb.obli.non est filius
q2 ibi nō est prohibitio nisi ex pactis.
¶ Vigesimoprimo q̄rit vtrū laudemiū sit solue
dū q̄n res ēphyteotica tranſit ad alium ēphyteo
tā:r dico q̄ sic etiā si transeat p donationē sōm
pēt.q̄ supra nō obstāte q̄ sine dñi voluntate em
phyteota donare nō possit q2 magis fauendum
est illi q̄ habuit ti.onerofo:sicut q̄ emit q̄ titu
lo lucratiuo:vñ sicut p̄m' ꝫ laudemiū/vt.C.co.
l.fi.sic iste. Itē q2 legatū r donatio equiparāt:z
ex legato autē deberur.l.is qui.ff.de leg.iij.ergo
ꝫ r donatarius. Contrarium tamen tz spe.ti.de
loca,sc3 q̄ nō tenetur,Et nō ꝫ laudemium,exce-

dere q̄nāgesimā p̄tē p̄ch rei emphyteotice.C.de
iure emphy.l.fi.sed ſm Jo.ſt.est para trigesima
de consuetudine que seruādā est. Fallit tū q̄ di
l.ca- ctū est in quinq; casib' in q̄b' non debek. * P̄rio
sius. q̄ ḥres adit emphyteosim rōne hereditatis q2
dño ꝫ laudemium ꝓpter laborē mittēdi nouꝫ
emphyteotā in possessionē:q2 hoc casu non reḡ
rit:cū heres autoritate p̄opria adire possit he-
reditatē.vt in auf.de here.r fal.ſ.in omnib'. Sꝫ
hoc dictū Petri limita verū p̄rimo q̄n filij' insti-
tuitur heres vl' succedit ab intestato:secus si ex
traneus instituerek heredē:q2 ab isto hȳ de laude
miū deberek:vt vī velle glo.r doc.in.l.fi C.eo.et
scō nisi ꝓsuetudo sit in ꝛrium. * Scō fallit q̄n
res emphyteotica fuit vēdita r tradita si post re
tradak ex antiq̄ cā:q2 non vī nouatraditio:ꝫ pri
ma:si tamen retradita est ex cā noualaudemium
debetur:q2 ista scōa traditio est similis p̄ori ex
qua laudemium debebatur:r multitudinem tra
ditionum sequit multitudo laudemiorum,l. qui
cunq;.C.de ser.fug. * Tertio q̄n vendidit: sed re
integra discussum est a venditione q2 dñs nō ꝫ
mutterenouū emphyteotā i possessionē: petrus
tū vbi supra dicit laudemium ei hoc casu debe-
ri:q2 p eū nō steritiōq; perinde ac si misisset:q̄
r si verū forte de rigore iurisnō tū de equitate
* Quarto q̄n alienario est necessaria:puta q2 p̄
dotat filiam non hȳs alia ſm Bar.in.l.r ideo.ff.
de cō.fur.q2 solum soluit laudemium q̄n aliena
tio est voluntaria. Quinto ſm Bar.q̄n p̄es ha-
bētes rē emphyteoticā cōes diuidūt eā inter se
tamē casu pe.beli.dicit deberi laudemiū:q2 diui
sio est alienatio q̄ p̄:tū q2 aī diuisionē nullus
est dñs hui' ptis magis q̄ illi':ſꝫ per illā q̄libet
efficit dño sue partis.ff.ō le.ij.l.meuī',§.duob',
tū q2 in diuisione reḡrit cautio de euictione.Sꝫ
Bar.in.l.r ō.ff.de p̄di.fur.dicit hanc q̄nē p̄ecce
dere aliā.ſ.vtrū p̄dicti possint diuidere dño irre
quisito.r p̄cludit q̄ sic p.l. volūtas.C.de fideic.
r vī verum q2 rō p̄hibitionis alienādi i extra
neū est q2 extraneꝰ ille nō ꝫ necesse recognosce
re dñm.vt no.doc.in.l.fi.C.e.que rō cessat q̄n ḥs
vēdit alteri emphyteote socio suo. Nunc aūt ad
q̄nē ꝓpositā Guil.vī indistincte tenere q̄ dñs
nihil hȳe dēat:r facit optime.l.per diuersas.C.
mā.r hāc opinionē bar.r gul.tene.nisi consuetu
do obsistat q2.d.alienatio ē necia.* Ad plenio2em
tū victorum notitiā sciendū est q̄ Bar.in.l.q̄ ro-
me.§.duo fratres.ff.de ñ.ob.r in.d.l.r ō r mul-
tis alijs locis ꝫ indistincte q̄ plures ēphyteote
q̄cunq; ti.inter se alienare possent sine dñi cōsen
su r idē ꝫ ang.r sal.r pau.de ca.r rō bar.est quia
ideo p̄hibek emphyteota donare sine cōsensu
dñi:q2 fieret illi p̄iudiciū cum ille tertius nō sit
obligat' dño actiōe p̄sonali sicut emphyteota;

ḡ rō cessat q̄n sunt plures emphyteote vniuersi
cū q̄libet sit obligat' dño actiōe personali ad ca
nonem:p̄ium aūt tenuit Buil.de eu.in.l.cui3 hi.
in.§.si plurib'.ff.de trāſac.r.d.Jason.ſm quos
rō bar.p̄cludit in diuisione p̄dicta:tāk est ꝛ eū:
q2 ꝫ vnusquisq; emphyteotarū sit obligat' dño
actione p̄sonali p parte sua:cum obligatiōes he
reditarie ipso iure p̄o rata diuidant.C.de ac.he
re.l.ij.tū p̄o parte quā quis emit a socio non est
obligat' dño actiōe personali:r p̄ñr socī' volēs
alienare partē suā reḡrere ꝫ p̄sensum dñi.an.ſ.
velit tantum p̄o illa parte p̄estare quātū socī'. 22
¶ Vigesimo scō q̄rit q̄s habeat laudare p̄.ſ.
aut filius:q̄n emphyteota vendēs est filiuſſa.in
cui' bonis p̄ ꝫ vsufructū.r dicit pe.he.q̄ filius
ꝫ laudare.C.eo.l.fi.q̄ de vero dño intelligitur.
ff.si ager vecti.l.ſ.p̄rietari' aūt est ver' dñs:vt
ff.ad sil.l.ſ.r p̄ñr filius p̄oprietarius debet lau-
dare. Dicit tamē q̄ laudemium q̄ filij' ꝫ tenek
p̄ restituere. * P̄o maiori tū notitia p̄dicti
casus q̄ritur de alia q̄ne.Pone q̄ sit vnus dñs
direct' fundi:r alius hēat vsumfructuꝫ eiusdem
vel vn' sit dñs vni' dom':r ali' hēat ius p̄cipien
di pensiones:modo accidat q̄ vn' alienet ipsum
fundū:cui debebit q̄nquagesima vsufructuario
an p̄oprietario:r sic est q̄ an appellatiōe pēsio
nis vl' vsufruct' veniat laudemiū:quam formar
Bl.super rub.C.que vsu. Et simp'r.ꝫ post Oldr.
q̄ laudemiū debeak vsufructuario:motus quia
omne emolumētum venit ex re vsufructuaria
debek vsufructuario.l.itē si fundi.ff.de vsufruc.
Jo.an autē.in.d.§.nūc formar q̄stionem quid si
res talis incideret in commissum:puta emphy-
teota nō soluēte canonē:vel alienāte sine forma
debita an applicek vsufructuario vel p̄oprieta-
rio:r determinat quod veniret p̄oprietario.
¶ Vigesimotertio q̄ritur an dño laudemium de
beat q̄n ipsemet emit a suo emphyteota ei' me
lioramēta.r dicit Alb.in.d.l.fi.post Odof.q̄ non 23
q2 q̄nāgesima debek dño ꝓpter p̄sensum p̄sti-
tū emphyteote dñi iā alteri alienat.Itē p nouā
investitura r receptiōe noui emphyteote i q̄ rece
ptiōe forte dñs afficeret dāno ꝓpter mutationē
p̄sonarū:r in hoc saltē grauak:q2 nouum debito
rem inuit' recipit q̄ cessat q̄n ipsemet emit.

¶ De emptione r venditione.

Emptio r venditio suo nomine aliena
tionem quamlibet non includit secun
dum Barto.in.l.voluntas.C.de fideic
com.licet in principio iuris ciuilis no
mine venditionis venret omnis alienatio vt
patet per leges statuliberi.§.quintus.digestis
de statuliberis. Unde emptio r venditio est alie
natio non quelibet:sed qua dominium et pos-
sessio rei vendite transfertur per traditionem

Universidad de Deusto
Biblioteca

tpsi⁹ oñit vel si non est oñi vsucapiendi p̃ditio in emẽtẽ p ipsa soluto p̃cio, nec potest eis evẽdtio sine p̃cio. ſ. pecunie numerare. ſ. instit. de em. ⁊ vẽ. §. item preciuz. q̃ vbi aliud p alio dak permuta
5. tio est non venditio. ff. de contrahen. emptio. l. ſ.
¶ Primo ꝯ q̃rit quo ẽptio ⁊ vẽditio rẽ faciat esse emptoris: ⁊ dico q̃ non al⁹ nisi aut p̃ciũ sit solutũ: aut satis eo nole factũ. vel aliter fidemoe p̃cio habuerit vẽditor: ⁊ res tradatur: vt. l. quod vendidit. ff. oe ẓhẽ. emp. nec tradẽdo rñ rem vendito⁹ vt fidẽ hẽ de p̃cio ſm gl. in. d. l. quod vẽdidi, nisi forte emptor vicebat se pecuniam hẽe ad manũ cũ non hẽet ⁊ sic tradidit: vt. ff. de pig. act. l. ſi quaſi. ſil⁹ fidẽ hz de p̃cio ſi dedit vlẽ solutionis emptor. ar. l. ad solutionẽ. C. de re. iu. non rñ q̃libet q̃ põt vẽdere p̃ fidẽ hẽe de p̃cio vt tradẽdo rẽ emptori transferat in eũ oñiũ: q̃ hoc nõ põt ꝓcurator fisci ecclie ⁊ minoris vt not Bart. in. l. a otuo pio. §. sed ẽ emptor. ff. de re iud. ⁊ Ly. in. l. inciuilem. C. de rei vendic. ⁊ est text. iuncta
2 glo. ſ. in. l. ſi procurator fisci. ff. de iure fisci. ⁊ not. Panorm. in. c. cum olim. el. ſ. de offic. ocleg.
¶ Deõ q̃rit ad quẽ ptinet periculũ rei vẽdite: si aliud in pacto ſpal⁹ nõ est deductum ⁊ dico de nõ esse ẽmi⁹ Zct⁹: q̃ ex q̃ init⁹ est: ptineat lucrũ
Regla ⁊ periculũ rei empte ad ẽptorẽ: ilz res tradita nõ fit. insti. eo. §. cũ aũt. ff. de peri. ⁊ com. rei. ven. l. id q̃. Circa hoc aũt dak regula talis. Cũ venditio fit pure ⁊ sine scriptis certe speciel non exigẽtis degustatione oẽ periculum spectat ad emptorẽ: excepto casu publicationis: nisi pactũ culpa vel moza interueniat vel caliditas.* Primo aũt ꝺz pure: q̃ si cõditionalis esset vẽditio aũ ꝺditiõis cuẽtũ periculũ pertinet ad vẽditorẽ. ff. de pl. ⁊ cõ. l. illud. q̃ vt er Azo. ⁊ Bof. colligit: intelligendus est de periculo ẽmptiõis: sed periculũ ẽterioza tionis ptinet ad ẽptorẽ: vt in. l. necessario scien dũ. ff. de peri. ⁊ cõ. rei ven.* Et scõo ꝺz sine scriptis: q̃ si fiat in scriptis periculũ spectat ad vendi torem anteq̃ scriptura perficiatur: cum neuter egere possit quousq̃ ꝓleak. C. õ fide istr. l. Zct⁹. ſz limita q̃ victũ est intelligẽdo Zctũ fieri i scri ptis q̃ ꝑuenitur sit nõ valeat anteq̃ scriptura sit facta. C. de pba. cum res. vnde secus a princi plo simpliciter ẓhaf: ⁊ postea ad probationẽ fiat inde scriptura de pigno. l. Zhitur* Et tertio ꝺz certe: q̃ si sub alternatiõe seu diſiunctione vendãt tibi sticiũ vel ritiũ: periculz ptim ad vẽditorẽ: scõi vero ad emptorẽ pertinet vñ si perit sticiũ⁹ pibit vẽditor: ⁊ ritiũ⁹ erit in obligatione solũ ⁊ ꝺabik: si vero ambo pereũt vẽditor liber erit et tius p̃bit emptori q̃ sol⁹ remanserat. ff. de ẓhẽ. e np. l. ſi in ẽptiõe. §. ſi ẽptio.* Et quarto ꝺz ſpẽi q: si in gñe fiat vẽditio: puta vendo tibi assinum vel hoiem nõ oicẽdo quẽ nunc̃ ad ẽptorẽ perículũ ſpectat. q̃ gen⁹ ꝑire non põt. ff. ad. l. fal. l. in
ratione. §. verũ. ⁊ hoc verũ est q̃ genus non est determinatũ seu q̃ vẽdit certũ de icertio: sed ſi gen⁹ esset oeterminatũ seu ſi vendat incertũ de certo: vt vendo tibi decem sextaria ex hoc dolio vel assinum vnum de his quos possideo: liberatus est vendito: ſi pereunt omnes sicut in legato. d. l. in rõne. §. incerte. Jn hoc tñ hostien. in sum ma tenet vt vſq̃ q̃ legatari⁹ ſi omnia pereãt: non perit legatũ: puta vinum cũ effusum sit neq̃ pre cũ: q̃ illud nõ est legatũ tempto⁹ aũt poterit pe cũ repetere: quasi sine causa sit apud vẽditorez: ⁊ si adhuc non soluit hz exceptionẽ: ⁊ sic ad eum periculũ non spectat. Bz ego dico q̃ nec ẽt p̃cius emptor isto casu repetere p̃t: nec excipere vt non soluat nisi vẽditor fuisset in mora: q̃ tam trãſlatũ erat oñiũ vnius illoz assinoz indeterminate siue per indiuiſuz: res aũt ꝺño suo perit: nec illi⁹ preciũ erat apud vẽditorẽ sine cã: sed cũ cã. ſ. em ptiõis. Uñ Pau. de ca. in. l. q̃ re. ff. ſi cer. pet. dicit quoꝺbitor obligat⁹ in gñe generalissimo: puta ad hominem nõ liberak per interitum: nec in subal terno puta ad seruos: ſi intereant ſolũ aliũ fec⁹ ſi oẽs q̃ perijt totũ gen⁹: vt. d. §. incerte. Qõ rñ di cerum Pauli: qui opi teneret hostien. dicere verum ſolũ in legato: vt loquit. d. §. incerte. fec⁹ i venci tiõe. ad q̃ est tex. no. ſ. l. q̃ ſi pẽdẽte. ff. de peri. et cõ. rei ven.* Et q̃nto ꝺz nõ exigẽtis de g. statione nẽ q: si fiat venditio pure. ⁊. sine cõditione: ⁊ sine ſcriptura: ⁊ de re certa seu determinata: ⁊ in spe cie. ſ. in ſingulari puta hunc seruũ aut hocvinũ vbi res vẽdita degustationẽ requirit vt vinum diſtinguẽdũ est: q̃ ſi vẽditio fiat in spẽ piculum erit emptoris post degustationẽ solum: ſm ſum mã Roſ. q̃ allegat. l. ſi vina. ff. ꝺ peri. ⁊ cõ. rei vẽ vel ẽt ante degustationẽ ſm ſum. Zng. que alle gat gl. in. l. ſ. ff. eo. sed illa glo. vt q̃buſdaz euerte re tertũ ⁊ tãgit Z opinionẽ cõem. Jbi vide ſi pla cet. Si aũt nõ in spẽ: sed ad mensuram venditio fiat: periculũ est venditoris donec sit mensuratũ ⁊ si empto⁹ nolit mensurare. vendito⁹ ẽt ſi nihil dixit de expeditione vaſoruz põt coram restibus mẽsurare: ⁊ effundere monito p̃tius emptore ſi vasa sunt ei necessaria propter vindemiam vel nouam ⁊ iustam rõnem. ff. vbi supza. l. ſ. ⁊. q̃.* Et sexto dicit excepto casu publicationis: q̃ ſi fun dus vendit⁹ fuerit ante traditionem vel post publicatus causa maleficij venditoris periculum erit venditoris. l. ſi fundus. ff. loca. ⁊ ibi gloſſ. et idem Bof. ⁊ Hoſtien. sed intellige propter male ficium admiſſum antequam empto⁹ ꝓpieratem adipiſcerek.* Et septimo ꝺz niſi pactũ: q̃ ilz vẽ ditor ex natura cõtractus teneatur de dolo ⁊ la ta culpa. ⁊ leui: non tamen de casu fortuito. ff. de periculo, ⁊ commo. rei vendi. l. custodiam. ⁊ l. ſi vẽ
ditam ex

ditam ex pacto tñ tenek. ſ. de casibus ſpecificatis tñ. ff. e. l. ſi in vẽditiõe.* Et octauo ꝺz culpa ſcz precedẽte isti. e. §. cũ aũt. ⁊ hoc ẽt ſi fuit in culpa leui per ditiõis rei: sicut in commodato ⁊ depo.* Et nono ꝺz moza. ſ. tradẽdi rẽ: q̃ tunc periculũ spectat ad mozſuz venditorẽ: ẽt ſi res penes aliũ era pitura. ff. de le. ſ. cum res. ⁊ hoc in foro cõten tioſo: fec⁹ in foro aie. Bi ꝺo vrerq̃. i. tã venditor q̃ emptor fuit in moza posterior moza ꝓponde rat prime ⁊ illi nocebit q̃ ad periculũ. d. l. illud. ff. ꝺ pi. ⁊ cõ. rei ven. q̃ limita niſi posteriozis moze pm⁹ mozoſuo fuerit cã: q̃ sic posteriori nõ no cebit: ⁊ casus est iuncta gl. in. l. ſi p emptorẽ. l. fi. ff. ꝺ act. emp. ⁊ vẽ.* Et decio ꝺz caliꝺ tras: q̃ ſivẽ ditor affirmauit bonitatẽ ꝺuraturã imputak ei: vel ſi bonitatẽ sciebat non ꝺuraturã ⁊ tacuit. ff. de pi. ⁊ cõ. rei vẽ. l. ſi quis vſa. vñ amiſcẽtes vina prauia bonis ⁊ tacẽtes tenenk ad restõnem de oi
3. q̃. 8. ãno vel interesse: ⁊ de eo q̃ ide pi⁹ habuerunt.
¶ Tertio q̃rit ad quẽ spectet periculũ melioratio nis ⁊ deteriorationis: aut fructuũ rei vendite ⁊ dico q̃ ſi res vendita est in spẽ hz legistas siue in nũero ſm dialecticos q̃ idẽ est: puta ſi vẽdit⁹ est iste equus deteriorato rei vẽdite pertinet ad emptorẽ. extra de reg. iur. q̃ sentit. lib. vj. niſi vẽ ditio sit cõditionalis vt dictum est: fructus aũt rei vẽdite ptinẽt ad vẽditorẽ donec sit pfecta vẽ ditio: quod tunc est: vt no. gl. C. de peri. ⁊ con. rei ven. l. ſ. q̃ pretium est ſolutũ vel habita fide de pretio: ilz alias ſi perfecta q̃ res est tradita. ff. ꝺ act. emp. ⁊. vẽ. l. ſi q̃s alienam rẽ. eavero perfecta pertinet ad emptorẽ. vñ ad ipſũ pertinet quod p alluuionẽ flumen accreſcit: ⁊ fructus ⁊ partus. C. de act. emp. l. fructus. ⁊. l. penul.
4 ¶ Quarto q̃rit q̃ sunt q̃ p̃st aut non p̃st vẽdi: ⁊ dico q̃ vendi p̃st oia mẽsurabilia pecunia non p̃hibita vendi.* Prohibent aũt primo ſpũalia vt. ſ. simonia.* Secõo illa quoꝝ vſus est ſolũ ad malũ: vt. §. ars.* Tertio res aliena. de quo vide gl. in. l. rem alienã. ff. de ẓhẽ. emp. ⁊ qui emit ad restitutionẽ tenek vt. ſ. restõ. ſ.* Quarto vasa sa cra in eadẽ forma laicis: sed ſolũ alteri eccleſie ꝓpter neceſſitatẽ. l. ſancimus. la. ſ. C. de ſac. ſan. eccl. cõfracta aũt vẽdi p̃st cuiciq̃. de conſe. ei. ſ. lingua. x. q. ij. hoc tius quinto res pupilli ipſi tu tori. l. cũ ipſe. C. de ẓhẽ. emp. ⁊. ff. e. l. ſi in emptio ne.* Sexto liber hõ. põt rñ pr̃ vendere filium neceſſitate famis vrgẽte. l. ſ. ⁊. ij. C. de pat. qui. ſi. ꝺ. ita tñ q̃ ſi restituat emptori p̃ciũ siue a filio siue ab alio q̃cũq̃: ⁊ q̃cq̃ ipſe in ingenuitatem p uenientem nullo aũt alio casu ilz filium vendere patrimfi ꝺo nec in alio nec etiã in isto ſil⁹ nec waſito vorẽ q: nõ est ita in eius prãre sicut est filius in prãte p̃s: Si aũt liber hõ patiak seruẽ di ad p̃ciũ pricipandũ efficit ſeru⁹. in. ſti. de iure
ꝑso. §. ſerui.* Sexto xp̃iani ſm Archi. capti in bello redigi non p̃st in seruitutẽ aut emi i ſer uos: aut empti vẽdi infideles aũt redigũ in ſer uitutẽ ⁊ emi p̃st ac vendi in bello iusto: ⁊ si post ea efficiank xp̃iani: non tñ ex hoc a ſuitute libe rank quãuis hoc facere sit piũ.* Octauo oia ſo p̃sticata p̃hibent vẽdi p peris: vt de auro ⁊ ar. alchimico. ꝺcrñ ẽ. §. alchimia. §. v. ⁊. j. §. xvij.
¶ Quinto q̃rit vtrũ ꝺs rẽ suã aliq̃ casu vẽdere cõpellat: ⁊ dicit Pañ. in. c. ſ. e. ti. ſm cõiozem opi nionẽ q̃ aut ꝺs exposuit rẽ suã venalẽ aut non. Primo casu in neceſſariis ad vitã hois põt supe rior instituere iustum preciũ: q̃ interest ſupe riozis ꝑuidere vtilitati ſubiectorum ⁊ reipubli ce: ⁊ in istis ꝺz intelligi. ꝺ. c. pmũ. ⁊ iura filia. Et q̃ infert Bal. in. l. ſ. C. de epiſ. au. q̃ cum ꝑita hois ſine veſtimẽtis ⁊ hoſpitio duci non poſſit: q̃ ẽt in domib⁹ aptis ad locãdũ ⁊ in pãnis põt statui certũ p̃ciũ. Et ita iã ꝺudũ actũ fuit padue in do mibus cõducẽdis p ſcholares: q̃ descripta fuit dom⁹ q̃libet apta in certo libro. ⁊ descripta pen ſio annalis. Jn aliꝭ aũt q̃ non sunt neceſſaria ad vitã hois locũ hz. l. ꝺudũ. C. de ẓhẽ. emp. ⁊. l. neo errerus. C. de iude. vbi hẽ q̃ nemo cõpelli põt ad vẽdẽdũ rẽ ſuã: nec põt ꝺs aliene rei preciũ imponere: ſed quiſq̃ in re ſua erit moderator et arbiter. in re mandata. C. mãda. ⁊ in. d. l. ꝺudum, Secõo aũt casu ꝓncipali. ſ. cũ ꝺs rem ſuã nõ expo nit venalẽ: tunc ſubeſt neceſſitas: ⁊ p̃st exuberan tes compelli ad vẽdẽdũ iusto p̃cio q̃ ad hois vi tã sunt neceſſaria: ⁊ sic ſeruatur tpe caristie: q̃ tũc oia victualia debent esse cõia. Et ad hoc rex. cũ gl. in. c. sicut hi. xlvij. ꝺ. vbi cõcludit q̃ ilz ẽdi gẽtib⁹ agere ꝛ diuites ad victualia cõicanda: tñ cum impiozatiõe iudicis vt cõpellat. Nota ꝺo ſm Azo. q̃ ozdo ciuitatis p̃cia grandia tarare non põt. ff. ad. l. iul. de anno. l. vlti. põt aũt statuer ne quis fructũ ſuũ ad domum repoztet rem aliam postq̃ in foro venalem exposuit. l. nemo. la. ꝑ. C. de iudeis. ⁊ q̃ ꝓ ſterilitate vitãda ⁊ fertilita te habẽda q̃libet mercator ꝑtes alias adire re neak ad emenda frumẽta vẽdẽda in cõi: ⁊ q̃ li ber ad hoc pecuniam mutuare teneatur. l. vnica. C. vt ne li. in cõpera. ſpe. ſe. ex. li. x. ⁊ ibi gloſ. et q̃ nullus emat vltra ſuã indigẽtiã. ne aliꝭ reos ſint carioꝛes vel incõmode habeank. l. ſ. C. de epi. au.
¶ Sexto q̃rit quo p̃cio res p̃st emi aut vẽdi et dico q̃ ilz varie fuerint opiniones tã legiſtarũ: in. l. ſ. C. de epiſ. au. quã canoniſtarum in. c. ſ. ⁊. c. cũ ꝺilecti. de emp. ⁊ vẽ. tñ ſm oẽs nõ licet ſemper vẽditorẽ rẽ ſuã vẽdere quantũ põt. q̃ ſnia iuris x. q. ij. hoc ius. adita glo. sed vt ꝺicit. §. Zhoſſ. vj. q. lxxvij. op̃s p̃ciũ ẽt eẽe rei ere ꝛ: q̃ ẽptio ⁊ vẽ ditio ptinet ad iuſtã cõmutationẽ ſm philoſo phum in lib. ethy: de cui⁹ ratione est equalitas

ꝓcij añt iustū siue eq̃le ſm Jnno.⁊ Raym. est q̃ cōiter currit in loco hmōi ℣cus ⁊ etiā in rpe vt in.c.cū dilecti.de empt.⁊ vendi.⁊ in.l.ij.C. de rescin.ven. nisi dubium sit an res rpe solutionis plus sit valitura.de quo.ff.vsura.ij.q̃ nō ꝓcisi iustum ſm.s.Tho.in inducibili nō ꝓsistit: vñ oi cit gl.in.d.c. hoc ius. q̃ iustum ꝓcium taxat ſm estimationem cōem:⁊ idē ỹr in.l.ꝓcia.ff.ad.l. fal.⁊ si alicuius cōmercij non sit cōitas determinabitur ꝓcium ꝑscriptis circunstantijs iudicio boni mercatoris in re mobili cum alia regula dari nō possit ⁊ re ℣o imobili ꝑ fructꝰ: vt no. gl.⁊ Bar. in.l.ij.C. de rescin. ven.⁊ sequit cōiter docr. Q̃ nō limitat ꝓ10 ſm.s. Tho. q̃ q̃ vendit 10 ex venditione damnificat multū vēdere pōt ⁊ rē ⁊ suū dānū: q̃ nō ſtellige si vēdit 10 vēdit ad ĩstātiā emptoris: ⁊ vt ei seruiat: nō añt si vēdit 10 venderet coact9 ꝓpter aliquā ꝓpriā necessitatē quia tunc.s. Tho. in.q. de ma.q.xiij.arti.iiij. dicit q̃ ℣ emit rē aliquā tm̄ ꝓ ea iuste dat quātū ℣z non añt quātū ille q̃ vēdit ex ei9 carētia dānificatur. hec ille. Secus añt si ipse nō dānificaret: et emptor multū iuuaret: q̃ cū hoc non sit propter cōditionē vēdētis vēderet q̃nō est suū. Et scḃo limitat ſm archi. nisi adsit fraus minorantiū vel augentiū ꝓcia rerū studiose: sicut q̃dā lupi sua volentes vendere frumēta q̃eniūt vt nō nisi certo ꝓcio vēdant: vel emāt oīa q̃ sunt i foro vt ꝓciū crescat: suo modo vēdant: aut volētes emere exponunt multa in foro vt ꝓciū vilescat. Quibus duobus casibus ꝓciū rei nō est ſm cōem estimationē: ſz in ꝑma limitatiōe est maius in scḃa est
7 maius aut minus: vide. ff. eo. §. ij. et vsura. ij. §. f.

¶ Septimo q̃rit vtrū liceat rem vēdere plus q̃ valeat: aut emere ꝓcio viliori q̃mō nō excedatur medietas iusti ꝓcij: vt dicunt iura. ⁊ dicit. §. Tho. ij. ij. q. lxxvij. aō iniustū est vendere carius aut vilius emere q̃ res valeat põt tm̄ aliq̃s vēdi plus q̃ valeat in se: licet tunc nō vēdat plus q̃ valeat vendit 10 nec quantū ꝝ emptori iurta dicta in prio. §. vr. q̃n ex vēditione ledit vēdit 10: sed vēdit vt cōplaceat: vt. §. Et sic̄ eadē rōne ꝛz emere vilius quam res valeat in se: puta q̃ valde vile est vendit 10 vendere: non aut̄ emptori emere: sed emit vt seruiat: sicut qui emit operas pauperis ꝓcio expensarus ne fame moriat. Et hec vera sunt in conscia: iura tm̄ ciuilia ꝑmittūt contrahentes se decipere vsq̃ ad dimidium iusti ꝓcij. C. de rescin. ven. l. ij. extra de emp. ⁊ vend. eū cl. q̃ Jnn. in. c. in ciuitate. de vsu. dicit procedere iure fori nō iure politi: ⁊ quo ad deum. Nec ius positiuum in odiū lītis voluit dare actionē ꝓ modica lesione: sed solū q̃ excessus est magnus: puta cū quis est deceptus vltra dimidium iusti ꝓcij: q̃ quidē ſm aliquos tunc est q̃ res valens. x. vēditur viginti ⁊ vno: sed ſm Ayo. est si res valens. x. vendit quinq̃ minus vno denario: aut. xy. plus vno denario ⁊ hoc est verū ſm Host. ⁊ Ber. in.c. cum causa. extra eo. vbi ⁊ Pan. dicit quod ſm aliam opinionem nō esset dare casum deceptionis in venditore: q̃ rem valentem. x. oporteret dare ꝓ10 nihilo vel ꝓ10 minus: q̃ est impossibile: q̃ venditio esset sine precio.

¶ Octauo q̃rit q̃ dagēdū sit vbi ꝓciū non fuerit ꝛ equale rei siue iustū: ⁊ dico q̃ si hoc sit vltra vel circa dimidiū iusti ꝓcij in plus vel in minus rescinderet vēditio vel ꝓciū reduceret ad equalitatē: ⁊ habebit optionē rescindēdi ℣cū vel emandi ꝓciū: emptor: q̃ est citra dimidiū: vt no. Ber. in.c. cū dilecti. ⁊. c. cū causa. de emp. ⁊ ven. quādo ℣o est vltra dimidiū optionem habebit vēditor ſm Ayo. ꝑ arg.a ℣ilo. Et si periret res ſm Pan. in. d. c. cum dilecti. periret emptori ꝓcium erat minus dimidio: q̃ cum duo sunt in obligatione alternatiue vno perempto remanet aliud. l. plerūq̃. ff. de iur. do. ⁊. l. Stichus. ff. de verbo obliga. aut vēditori si res est plus vēdita ꝙ eandē rōnē. tm̄ ꝓdicti non tenētur restituere misi illud plus vel illud minus. Et poterit agere deceptus vsq̃ ad. xxx. annos. siue agat̄ condictione ex. l. ij. C. de rescin. vē. que cōditiones cū sint ꝑsonales sunt ꝑpetue: siue agat̄ ex eo ℣cu sc̄z vēditor: vt not. Pan. ⁊ Jnno. in. d. c. cum cā. sed si ageret officio iudicis: vt volūt aliqui sic agere non posset nisi vsq̃ ad quatuor annos q̃: vsq̃ ad illud tēpus datur restitutio in integrū. l. vlti. C. de in integrus resti. Pano: tm̄ vbi. §. vult q̃ ētiā vsq̃ ad. xxx. annos. Si ℣o inequalitas ꝓcij non sit vltra vel citra dimidiū iusti precij: si quidem dol9 dedit cāsam contractui. annullat illū. Sedsi non dedit cāsam contractui: sed incidit in illū tenet quidē ℣cus sed equabit̄ ꝓcium. Si vero nec dedit nec incidit ⁊ tamen emptor sciebat rem plus valere: ⁊ venditor ignorabat ſm Pan. in. c. quia plerūq̃. de immu. eccle. in foro anime tenetur restituere quod plus valebat: q̃ egit contra iustitiam naturalē decipiens proximū: saltē re ipsa in ꝓcio. Si aūt vterq̃ fuit ignorans sed re ipsa euenit deceptio puta q̃ lapidē ꝓciosum venalē vterq̃ vt verum credebat: quidā dicunt emptorem non teneri: q̃ emptione bona fide lapidem acquisiuit ſz Pan. dicit illum teneri ad restitutionem si a principio emisset vero valore si illum sciuisset non aut̄ si vero ꝓcio nō emisset: ſz eo casu tenet restituere rem si alter vellet ꝓcium restituere ex quo iustum ꝓcium supplere non vult. ar. l. in fundo. ff. de rei vē. ⁊ in. l. si quis cum aliter. ff. de verb. obli. vbi parificant deceptio ex re ipsa ⁊ a proposito. intellige si sit vltra dimidiā: vnde ⁊ Barto. in. d. l. si quis. dicit quod si in vendītionis instrumēto dicat ⁊ vēdidit rem ꝓ tāto: ⁊ q̃ plus valebat donauit: nō ꝓpter hoc cessat remediū. l. ij. C. de rescin. vē. q̃ loq̃t de deceptione a proposito. ⁊ idē d. l. si q̃s. si vēdit 10 ignorabat rei valorē: q̃ ꝑ talia nō ꝙ habebat alz donādi solū modicū: vt. l. si libert9. ff. de ope. lib. ⁊. l. hec adiectio. de verb. sig. Si aūt sciebat valorē cessant remedia dictarum legū. Notandū est ℣o q̃ vbi iurta ꝓdicta venditio rescindēda nō venit tenet: ⁊ sic sufficit equare ꝓciū. Et ꝛz sum. ros. dicat q̃ vbi deceptio est circa dimidiam rē ipsā nō teneat q̃s restituere in foro aie: tm̄ est ꝑ mētē. s. Tho. ⁊ ꝓ rationez iustitie: q̃ op3 ꝓciū eē equale: vñ in ꝓcia tenet q̃s de pluri: misi sit a deo modicū: vt dānum passus nō curare putet. Dicit etiā Pano. in. c. in cunctis. de vsur. q̃ iura canonica permittentia deceptionē vsq̃ ad dimidiū intelligi debēt q̃n venit deceptio re ipsa sec9 vbi dol9 dat cām cōtractui vel incidit in ℣cū: q̃ tūc ꝺz illud restitui q̃ nō est verisimile q̃ ius canonicū instictu spiritus. conditum. dic. l. si quis diaconus appetet hāc deceptionem dolosam. Ego añt dico q̃ loquitur im foro contentioso: siue deceptio sit ex re siue ex dolo: non q̃ illum approbent: sed q̃ tolerant sicut ⁊ lex diuina tolerauit iniustum diuortium.

6 ¶ Nono q̃rit an liceat alicui carius vēdere aut vilius emere q̃ tū põt: ⁊ dico q̃ res tm̄ ꝺz ꝙtum vēdi ꝑt. ff. ad treb. l. ſ. §. si heres. ⁊. ff. ad. l. fal. q̃re datur. ⁊. ff. de furtis. si quis vxori. §. vlt. ⁊ oc ad numeratū in loco ⁊ tempore vēditionis q̃ ꝓcia rerū nō ex effectu singulorū: ſz cōiter estimāt. ff. ad. l. fal. l. ꝓcia. ⁊ ſm hoc ꝛz cuilibet cari9 vendere aut vilius emere q̃tū põt ad numeratū. Sed ꝓdicta sunia sc̄z q̃ res tm̄ ꝺz ꝙtum vēdere ꝑt ē ꝓ ꝙtū ex doctorib9 colligo cōcurrētib9 trib9. primo q̃ cesset fraus minorantiū vel augentiū ꝓcia dolose. de qua. §. §. v. scḃo q̃ cesset ius seu cōactio ementiū ⁊ vendētiū: ita sc̄z q̃ non compellantur aliq̃ necessitate emere aut vendere hic ⁊ nunc ab isto vel isti eo mō quo moriēs fame vendēret equū electū paruissimo ꝓcio: vt inde redimeret panē ꝓcio maximo. tertio q̃ cesset ignorantia ꝛzentiū ita sc̄z q̃ vterq̃ bene nouerit factū suū addit sum. Ang. ex mēte Sco. requiri q̃ cesset leuitas mentis: ⁊ addit prudentia: sed hoc pertinet ad ignorantiā: addit etiā requiri q̃ qui plus debito vēdit aut emit donare possit ſz hoc mihil facit ad hoc q̃ ℣cus iuste fiat: sed ad hoc q̃ iniuste fac9 iustificet cū illum supponat iniustus omittit aūt primū requisitū: q̃ tū archi. ponit: ⁊ per se manifestū est reḡit aliq̃n potentes conuenīri possent: ⁊ opprimere pauperes.

10 ¶ Decimo q̃rit: vtrū negotiando liceat aliquid carius vendere q̃ sit emptū. ⁊ dicit. s. Tho. ij. ij. q. lxxvij. ⁊ pe. de ancha. in. c. ſ. de vsur. libr. vſ. ⁊ alij doct. q̃ ordinato lucro ad aliquē finem necessarium vel honestū licita redditur negociatio pura ad substentationē sue domus vel pauperum vl patrie ne desint illi necessaria expectādo moderatū lucrū: nō q̃si finē: ſz q̃si stipēdij laboris. Sed tū ex hoc ꝛz dicat̄ negociatio licita ex intentione: nō tū ꝛz cari9 vendere rem q̃ sit empta: vt colligitur ex dictis eiusdē. s. Th. ⁊ Pet. de anch. nisi precium rei sit mutatū rōne loci aut temporis aut formę puta q̃ res in se est meliorata a se vt equus q̃ creuit nec ab arte: vt gladi9 q̃ est expolitus. Jmo inter mutationes formę vr cōpte vēdi posse: si ēptai ḡtitate magna vendat minus ratum: ꝙ quo vr facere dictū Chrysо. q̃ qui rem cōparat: vt integrā ⁊ immutatā. s. aliquo trium modorū predictorū vendēdo lucrat. ille mercator est q̃ de tēplo dei ejicit: vbi ille ỹbi integrā ponderādā est. Addatur hoc licere quarto rōne laborū ⁊ periculorū in transferendo: ſz hoc reducit ad ꝓdicta: ⁊ verū est q̃n trāslatio fit ad locum vbi ꝓciū est maior ſm Ale. in. iij. parte sum. vt ēt pr3 per. c. emē. lxxxvij. di. ⁊ de talibus intelligitur. c. quicūq̃ tpe. xvij. q. iiij. vbi turpe lucrū. dicitur tpe vindemiarū vilius emere: vt cari9 vendatur. Et concord. his Hugo. ⁊ Laud. xvij. q̃. iij. si q̃s. ⁊ san. Tho. vbi. §. ⁊ Pan. in. c. f. ne cleri. vel mo. Nō tū necessario tale turpe lucrum est restituendum ſm Rodo. sed de cōsilio solum nisi forte fuissent causa talis excrescentie q̃ alia non fuissent: q̃ tenerentur damnificatis.

¶ Undecimo q̃rit vtrū liceat emere rē intrētio- 11
ne statim reuēdendi cū lucro sine mutatione rei tpis ⁊ loci: sicut faciūt q̃ prī9 vēdūt rē q̃ emant vēdetes p. xij. ⁊ emētes p decē: ⁊ dico q̃ fū. ros. facto fundamēto ex archi. q̃ iustū ꝓciū nō sit indiuisibile dicit istū de prudētia eē laudandum. archie. añt dicit nō apparere clare q̃ sit iustum: ego añt dico appere clare q̃ hoc sit iniustū: quia de isto ꝓprie intelligit dictū Chrysо. alle. §. supe rioze. vñ Alex. vbi. §. excusando eū q̃ a casu emit bono foro ⁊ vēdit statim cari9 accusat eū q̃ hoc hac intentione facit. Jmo Nider. vij. ꝓcep. c. v. dicit q̃ tales essent a republica exterminādi: quia nocent vtriq̃ oꝛiū q̃ parati sunt ꝛconomice con

Universidad de Deusto
Biblioteca

mutare. Qui tñ emit nõ illa intẽtione si statim sibi occurrit ad reuendẽdũ cum lucro non peccat: q; iustum precium est diuisibile.

12 ¶ 12. q̃rit vtrũ liceat carẽ vẽdere q̃ emere ex sola mutatione tpis puta emẽdo blada tpe frugũ vt postea carẽ vendant: ꝛ dico rñsionẽ patere ex.d.§.prioze. Nam ſm Ray.arch.ꝛ viliel. hoc lucrũ ex se est turpe vt ꝓz.xiij.q.iij. q̃cũq; vnde opz illud aliq̃ bono fine honestari. Unde ꝛ.s.th. ij.q.lxxvij. dicit q̃ ſm philosophũ primo politi. lucrũ mercatoriũ de se est turpe: q; ordinat ad seruiendũ cupiditati tiõ opz illud honestari honesto fine q̃ est ꝑseruatio sui vel pauperũ eleemosyna aut opulẽtia cõitatis. Igitur est licitũ hoc facere ad bonũ cõitatis ſm ray. vt ioseph ꝛ fil'r ad prouisionẽ suã ſm viliel. maxime si aliter nescit negociari. nec hz vñ sustẽtek: nõmodo nõ intẽdat caritatẽ: ꝛ similiter ad largiẽdũ inde eleemosynã ſm Ray. Inn. viliel. ꝛ oẽs. Si vero hoc fiat ex auaricia vt alij cõpellant emere ab eo ꝛ ille suo modo vẽdat: aut si intẽdat caritatem est mortale ſm viliel. Et ſm Ray. tenetur restituere pauperibus. xiij.q.v. qm habetis q̃ ſz viliel. verũ est de honestate sed nõ de precepto.

13 ¶ 13. q̃d de agẽtib? annonã cariũ vendi: puta impediẽdo cõductoꝛes: ꝛ dico eos teneri ad ponendũ eaz in bono foꝛo ac si fuisset delata si pñt ꝛ puniunt pena. xx. aureoꝝ. l.ij. ff. ad. l. iuliã. de anno. ꝛ etiã coꝛporal'r. annonã. ff. de extraoꝛdi. cri. ꝛ idẽ de emẽte oĩa blada. vt cariũs vẽdat. d. l. annonã. ꝛ idẽ de oĩb? ptinentib? ad victuz vel vsum per ipsos solos vendendis in caristia reipub. vt. l. vnica. C. ne li. in ꝓpera. spe. se. ꝛc. vnde qui dat arras pro oĩbus aromatib? sciẽs naues que ferebãt eas submersas facit monopoliuz et incidit in penã. ꝛ. l. vnice. ꝛ tpe necessitatis tales compelli possunt vendere min? precio tunc al's

14 iusto. l.ij. §. cum in eadẽ. ff. ad. l. rho. de iac.

¶ Decimoquarto queritur vtrũ liceat carẽ vẽdere ad tps q̃ ad numeratũ rõne dilationis tempoꝛis: ꝛ dico q̃ non sed est vsura virtualiter vt j. vsura. ij. §. j. ꝛ idem est si ematur ꝓcio vilioꝛi

15 quia soluitur ante tempus.

¶ 15. q̃rit vtrũ mercatoꝛ q̃ scit ad aliquẽ locum alios post se vẽturos cũ abũdãtia earũdem merciũ possit vẽdere ꝓcio tũc currẽte an teneat vẽdere ꝓcio q̃ futurũ est: aut q̃ esset tunc si res sciret: ꝛ dicit. s. th. q̃ nõ facit p̃ iustitiã vendens ꝓcio currente ꝛ tacẽs q̃ futurũ est si tñ diceret

16 vel de ꝓcio subtraheret: eẽt abũdantioꝛ ꝑtutis.

¶ 16. quid si q̃s intẽdẽs nocere inimico scribit amico vt multũ emat de lana vel alia re: q; erit cara in posteruz: q̃ tñ notuit falsum: ꝛ deinde literã sibi cadere permittit in loco vbi inueniat ꝛ legatur ab inimico: ꝛ ꝑ tale emat ꝛ ꝑdat ꝛer

dico ſm Archi. q̃ talis mortaliter peccat ex intentione nocendi non tñ tenetur satisfacere de

17 damnoꝛ: q; nõ dedit occasionẽ efficacẽ ex se iust. si culpa. q; ille nõ debuit ita leuiter credere.

¶ 17. q̃d de eo q̃ in facto accidit. Mercatoꝛ magnus venetijs acceptis literis ab oriẽte vt emeret aromata q; futura erãt cariora eas lacerauit intẽdẽs oĩa aromata emere: ſz alius tenuis colligẽs lr̃ãrũ frustra ꝛ legẽs eum preuenit in emendo: ꝛ lucrũ subtulit. Et dicit Archi. quod si legit literas illas vt sciret ei? secreta curiositas est: si vero vt puideret prudentia humana est ꝛ non petiit q; licitũ est cuilibet accipere q̃ ꝓ derelicto habetur vt dicte litere.

18 ¶ 18. q̃rit vtrũ liceat mercatoꝛibus q̃uenire vt certo ꝓcio vẽdãt vl' vt vn? soli tale q̃d vendat ꝛ dicit Hosti. pactũ esse illicitũ: ꝛ idẽ est si quis in ciuitate ꝑeret vt sibi soli vẽdere liceat: vñ si q̃s hmõi exercet officiũ ſm leges oꝝ spoliat? bonis exilio ꝑpetuo damnari. ꝛ concedentes puniri. l. officiales que predicta concedunt aut nõ punit C. de mono. l. vna. vbi Azo q̃ illã legẽ concludit prohibitum esse ne quis exerceat monopolium. i. singularẽ negociationẽ q̃ accidit cum aliquis paciscunt ne in arte sua quẽq; instruãt preter filios vel nepotes: ꝛ idẽ est in oĩb? hmõi. Predicta tñ. s. d. l. vna. intellige ſm Inn. in. c. significante. de pigno. q̃ fraudulẽter ꝛ in dãnũ reipublice fiũt. sec? si cõitas sic statuat ꝑ bono reipubl. vt vnus sol? vendat vinum aut hmõi: ꝛ tale lucrũ applicek cõitati vt quotidie fieri videmus.

19 ¶ 19. q̃rit vtz vẽditio reddat iusta ꝓpt̃ defectũ rei vẽdite: ꝛ dicit. s. th. ij. q. lxxvij. q̃ circa rem venalẽ triplex defect? ꝑsiderari põt. s. ſm speciẽ q̃ntatẽ ꝛ q̃litatẽ vt si vendak auricalcũ ꝑ auro vel vtak q̃s deficiẽti pondere aut mẽsura: vel si aial infirmũ vẽdak q̃si sanũ. In his igit tribus si venditoꝛ sciẽter offendit peccat ꝛ restituere renek. si vo ignoranter nõ peccat q̃dẽ: ſz cũ ad eius notitiã venerit recõpensare tenek ẽptoꝛi. hec ex illo. Sz q̃ dixit de q̃ntate stelligit ꝺ corruptiua subtãtie vt in domo ꝓbusta. argumẽ. l. q̃d tñ. ff. de ẽpt. emp. sec? in nõ coꝛruptiua puta si agrũ sterilẽ putabat vberez. xxix. q. s. §. his ita rñdek vñ tũc vt sibi ptz in gl. vẽditio nõ rescinditur nisi esset deceptio vltra dimidiã vt dictũ est. vel haberet pestiferas herbas. C. de edicti. edic. si pdiũ vl' nisi dol? dedisset cãz ẽmi: vt. ff. de dolo. elegãter. Ex his multa patẽt. * Primũ. Si vadens tẽdit vẽdere rẽ vnã pura vnũ agrũ ꝛ emẽs eme re aliã in substãtia vt alium agrũ venditio non vz. l. in venditionibus. ff. de ẽpt. ẽp. Et idẽ est in materia vt si vendak auricalcũ ꝑ auro. vt. d. l. ẽptionib?. * Sc̃ũz. Tabernarij dãres vini mẽsurã diminuti ſz arcẽti. nõ excusant: q; decipiũt ꝛ

dãnificãt emptoꝛes nõ obstãte ꝛria cõsuetudine q̃ est coꝛruptela nihil hoc faciant ad suã indẽnitatẽ vel lucrũ moderatũ: puta q; si darẽt plẽas oporteret ꝑciũ augere ꝛ ꝓr nullos aut paucos inueniꝛẽt ẽptoꝛes. Si aũt eꝛ mulier dãs ad filiã q̃ habza dat vncias. xiij. ꝛ non soluit nisi ꝓ octo ꝛia ſm eandẽ nõ est fraus. s. vbi sic est ꝓsuetũ: q; sic intelligit eẽ pactũ cũ a ꝓncipio dak op? vt sic soluatur: sciẽti aut ꝛ consentiẽti non fit iniuria

20 q̃uis mos turpis videat. * Tertiũ. Si equ? venditat ad paucos dies rõne sue male q̃litatis moriak pañ. i. c. iniustũ. de re. pmu. post Ly. distinguit. Illa aut moꝛb? erat nor? vtriq;: ꝛ non cõperit remediũ: q; scienti ꝛc. aut vteriq; ignozabat. ꝛ tũc aut emptoꝛ nõ fuisset al's emptur? ꝛ cõperit actio redhibitoꝛia: aut al's emisset: ꝛ tũc comperit actio quanti mnoꝛis: nõ aũt ad totũ dãnũ aut sciebat alter tñ: ꝛ si emptoꝛ sibi ꝑputek rõne ꝑdicti: si vẽditoꝛ tenek ad oẽ interesse non solũ ad ꝑciũ: vt in. l. iulian?. ff. de act. emp. nisi iteruenisset pactũ vt nõ teneretk: ꝛ si emptoꝛ fuisset minus diligẽs nihilomin? ſm Ly. vẽditoꝛ teneturꝛ q; ꝛz ille fuisset in q̃dã negligẽtia vel culpa. ꝛ cũ vẽditoꝛ non patefaciẽs fuit in dolo q̃ ꝓpterat tulpe: vt in. l. itẽ si obstetrix. ff. ad. l. aquil. Jo. cũ an. post altos dicit q̃ si ifra triduũ moꝛitur: ꝛ inuenit vſe coꝛ marciãs ex tpis putare ꝑsumitur illũ moꝛbũ tpe vẽditionis habuisse. * Quartum Si q̃s vẽdat equũ oblẽre in spatula: ſz hoc non ostẽdẽte q; erat calefactus dicẽs. oo tibi equum iſtũ ꝑ strabone ꝛ dolente ac hñte oẽs maculas: nec volo ex alia teneri: ſz Spe. i. ti de empt. ꝛ ven. §. nũc. nihilomin? tenek ex q̃ alias specifice non ꝓpalauit defectũ q; emptoꝛ fuit decept? videns dicta esse falsitatẽ i aliꝝ expressis: ꝛ credidit veri-

21 similiter sic esse de moꝛbo spatulosso. * Quintũ. Si fundũ vẽdidi tibi expressis cõfinib? ꝛ mensura terre: ꝛ nũc inuenik maioris quãtitatis an cedat emptoꝛi q̃ pl? ẽ aut vẽditoꝛi: distiguit. Olde. Illa q̃s loquẽs vtik terminis denotantibus certuz numerũ vel mensurã. ꝛ agit ad supplemẽtũ: q̃ſ ex primit conceptũ suũ incipiẽdo a nũero vel mensura: vt vẽdo tibi terrã q̃tuoꝛ modioꝝ in talib? confinib?: q̃ aut vtik terminis denotãtibus spẽm seu coꝛpus: ꝛz adiciat certũ numerum vel mẽsurã: vt vẽdo tibi talẽ fundũ sic confirmatũ qui est trium modioꝝ: ꝛ tũc q̃ est pl? cedik emptoꝛi: q; hoc casu numerus vel mẽsura vt adiun

22 ct loco demõstrationis: q̃ ꝛz sit falsa non vitiat nec minuit illud cui adiungit: vt. l. falsa demonstratio. ff. de condi. ꝛ demõ. Hec Paluoꝛ. in. c. per ruas. de dona. Uel dic q̃ si ꝑcium rarak per modia emptoꝛ nõ habebit illꝝ pl?: si vo nõ taxatur ꝑ modia habebit totũ: ꝛ de hoc. ꝑ. donatio. ſ. §.

Q ¶ Vigesimo q̃rit vtrũ venditoꝛ teneatur dicere vitiũ rei venditi: ꝛ dico q̃. s. th. ij. q. lxxvij. arg. iij. obscure de hoc loquit. ꝛ. ij. q. ij. ar. x. cuius doctrinã sic intelligo. Si nulli est licitũ iferre dãnum primo vel piculũ. Cũ igit q̃dã defect? dent dãnũ tñ vt pann? mal? q̃dã vo dãnũ ꝛ piculũ ꝓpone vel rerũ: vt cib? coꝛruptus seu venenosus: et equus retrocedẽs: in pmis siue defect? sit secretus siue non vẽditoꝛ dicere nõ tenek: sed sufficit si minuat de ꝓcio rei quantũ appẽdit ille defectus: q; nec dãnũ nec piculũ infert emptoꝛi: si tñ ꝑciũ nõ minueret inferret dãnũ. In scĩis aũt si sint publici sufficit minuere de precio nec eos dicere tenek: puta si equus sit monoculus q; nec dãnũ nec piculũ infert: si vo sint occulti dicere tenek: nec sufficit minuere de precio: q; exponeret emptoꝛẽ piculo. Hec ex illo cui cõsonat ꝛ. q̃ſ concoꝛdat ac limita Sing. m. l. si q̃s cuz alter. ff. de act. emp. ꝛ vẽ. ꝛ Pañ. in. c. iniustũ. de re. pmut. ex quib? colligit q̃ distinguendũ est sic. Illa aut emptoꝛ si sciret vmõi defect? nullo mõ emeret: ꝛ tunc nullo mõ celare ꝛz aut emeret q̃dẽ ſz nõ ita libẽter: ꝛ tunc si nullũ imineat piculũ vel dãnuz non tenek vẽditoꝛ reuelare sed sufficit minuere ꝑciũ ꝛ idẽ est de mixtura aq̃ ad vinũ ꝛ hmõi si ãr iminet piculũ vl' dãnũ ẽptoꝛi vl' alteri manifesta re tenek al's obnoxius restitoi dãni si acciderer. ar. l. i reb?. §. itẽ q̃ scies. ff. cõ. ꝛ. l. iul'. ff. ꝺ ac. emp.

23 ¶ Vigesimoprimo q̃rit q̃d de hijs q̃ rerũ defectus negãt aut falsas bonitates affirmãt cũ piurijs ꝛ mẽdacijs scieẽt: ꝛ dico ex Ray. iuncta gl. ei? q̃ quantũ ad iuramẽta semp peccãt mortal'r iurando falsum ẽt i modico. quãtũ ẽo ad mẽdacia fil'r q̃ ꝑ hec ledunt ꝓximũ i magno. vl' ẽt quo cũ. venumrate ledẽdi in magnoꝛ sec? si i modico alo non ledẽdi in magno vel si in nullo ſz ad se seruãdum indẽnes. Utroq; aũt non tenenk de nocumento.

¶ Vigesimosecũdo q̃rit vtrũ emptũ ex alieꝛa pecunia sit ementio: ꝛ dico q̃ sic si noie suo emit. l. si

24 ex ea. C. de rei vẽ. Falit q̃ dictũ est in empto ex pecunia ecclesie. xij. q. iij. c. s. ꝛ. ij. ꝛ. q. v. fixum. q̃ adeo est verũ q̃ si cleric? ꝛ̃s pecuniã de ꝓbenda emerit ꝓdiu amplius illoꝺare nõ poterit inuitu pietatis: ſz pecunias dare potuisset: q; statim ꝓdictũ est ecclie: siue emerit noie suo siue alieno. de pec. cle. c. s. ꝛ. c. inq̃rẽdũ. Et idem dic de empto ex pecunia pupilli vel minoris a tutoꝛe vl' ꝓcuratoꝛe: quia minoꝛ sibi vẽdicare põt. l. ij. ff. q̃ſ ex fac. tut. Idẽ de empto ex pecunia mulier. C. de rei vẽ. l. si vt ꝓponis. Dik' dic in empto a marito vl' vxore de pecunia sibi ab altero eoꝝ donata. si efficiak non soluẽdo q̃ donũ accepit. l. vxoꝛ marito. ff. oe dona. inter vir. et vxo. Hec ita limita q̃ſ pecunia nõ fuit alteri mixtarãa si fuisset mixta transiret in dãnum etiã furtiũ. l. si alieni nummi. ff. oe solu. ꝛ sic non esset ecclie vel prefatoꝛum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Vigesimotertio q̄rit̄ si res vēdak ouob⁹ cui⁹ erit: ⁊ dico qđ potior est sc̄i si res tradatur sibi vel ꝑ̄m⁹ si ꝑtio sibi debet: ⁊ idē in donatiōe l. quoties. C. de rei vē. arg. c. ex lris. de cōsue. ⁊ exp̄esse. C. de fa. fan. eccl. vt inter diuinum publicūq; etiaꝫ si scōs emisset: ⁊ ipse noīe eccl'ie; qđ ꝓferet ꝑim⁹. ff. de pcu. l. in cause. Vēditor aūt tenetur crimine falsi vt ptꝫ. ff. ad. l. cor. de. fal. l. qui duobus, sed si ꝑmutauit aut alteri in solutum dederit vel aliter distrarit: postq̄ eam obligauerat tenetur crimine stellio. ff. de cri. stel. l. ij. De hoc tñ plenissime Jas. in repe. l. quoties. C. de rei vē.

4 ¶ Vigesimoq̄rto q̄rit̄ vtrū is cui datū est aliq̄d ad vēdendū ꝑ. r. ⁊ vēdidit ꝑ. xij. teneak̄ de quibus ofō rei: ⁊ dicit Archi. qđ cuꝫ habeat mercedē ꝓ suo labore: exhibet nudum ministerium: totū qđ supuendit tradere tenet̄ ofō siue primo vēditori ⁊ nō emptori nisi forte pl⁹ iusto vēdidisset: ꝫ sum. Ang. ⁊ rol. ꝫ qđ sibi acquirit illa duo sua industria: nō obstāte mercede: q; illa dak̄ vt inueniat ēptor. ꝑ. r. si tñ darek̄ sibi simpl'r vt vēderet secus: q; teneret̄ vēdere meliori ꝑcio quo posset. Ex hoc non bñ ꝺr: q; illa duo non retinet̄ Carpit Sū. Ange. rōne rei vendite cū nō sit suaꝫ nec rōne laboris vel industrie cum habeat mercedē ꝑ toto illo q̄ exhibet in vendendo. Nec res dak̄ fic vendenda a ofō ꝓ̄o decē quin velit hñe quodecim si pōt: sed exp̄ssit minimum. Et ita tꝫ Archi. Jo. fa. ⁊ Jo. de pla. in. §. actionum. inſti. de ac. ⁊ ibidē do. Jason.

¶ Vigesimoq̄nto q̄rit̄ vtrū vēditor teneak̄ emptor de euictione: ⁊ dicit gl. ⁊ Paſ. in. c. si vēditor. de emp. ⁊ vē. qđ sit si nō defendat emptorem postq̄ sibi denūciauit tenetur ad oēs exp̄ēsas q̄s fecit in iudicio ꝑm eūdē siue obtinuerit siue non vt in. l. ſ. C. de euic. ⁊. l. vēditores. ff. de ꝛ̄b. obli. et vtrobiq; ꝑ bar. sec⁹ si nō denunciasset litē mota. Fallit aūt hoc in trib⁹ casib⁹ qđ dicti est: nec ad euictionē teneꝫ. Pmo si in principio litis vel ad minus post litē ꝓtestatā nō denūciauit vēditori vt eā defenderet. C. de euict. l. emptor fundi. ⁊. l. auctor. ff. e. l. si rē. §. fi. Sed ⁊ si vēditor sciebat litē motā. vſ sentire Bart. in. l. denunciasse. ff. de adul. qđ ēt denūciare teneak̄: q; qñ reḡrit denunciatio ad aliq̄d faciendū: vt in casu isto. non sufficit sciēa sola: vt in. d. l. denunciasse. sec⁹ qñ reḡrit denunciatio ad simplicē sciam habēdā: q; vꝫ vt regula qui cert⁹. de reg. iur. lib. vi. ⁊. l. ſ. ff. de act. emp. vē. Et ꝫ glo. ⁊ Ly. ſb. d. l. emptor. ⁊ Dy. in. d. regla. q̄ cert⁹. teneāt qđ nō teneꝫ denunciare: et multi alij: tñ turi⁹ est q; denūciet p. l. ſi cōtrouersia in ver. antoi heredi ve ei⁹ nuncia. C. de euic. ſi denunciatio nō ꝑportat simpl'r idicare ſz p̄ officiale notificare litē motā vt veniat ad defendendū. scō q̄ ēptor citat, cōtumaciter abfuit: q; vē pdēnat⁹ ꝓpter suā ꝓtumaciā. d. l. emptor. ⁊. ſi de euic. l. ſi ideo. l. rūſo. ⁊ idē ſi vēditore absente non appellauit a snīa. l. heremus. ff. de euic. terrio qđ per iniuriam snīa lata fuit ꝫ emptore. d. l. emptor. q: iniuria q̄ fit emptori nō contingit vēdītori. l. ſi imprudētiam. in prin. ff. de euic. Idē dic ſi p violentiā extraiudicial'r auferak̄. d. l. ſi per. C. de euic. l. fi. Et ſi notarius posuit qđ obliget se defendere de iure ⁊ de facto: q; illud de facto intelligitur ſi sic moueatur de facto nō de iure ꝑm Paſ. vbi. §. q; violētia extraiudicialis non venit ꝑm naturā ſcē⁹. de quo dic vt no. ꝑ Bar. in. l. ſtipulatio iſta. ff. de ꝛ̄b. obli. Adde quarto quādo emptor compromiſit ⁊ reportauit snīam ꝫtiā. l. ſi dictū. §. ſi in arbitriū cōpromiſero. ff. de euic. qđ intellige verū ſi voluntarie cōpromiſit q: ſecꝰ ſi coactꝰ. ſ. a statuto: qđ sic vult vt inter consanguineos cōpromittat ⁊ hmōi: ⁊ hoc deniciauit venditori ꝑm Bar. in. d. §. ſi in arbitrium. ⁊ Bal. in. l. ſ. C. de peri. ⁊ cō. rei ven. Et ꝓnto qñ emptor potuit vſucapere ⁊ nō vſucepit. d. l. ſi dictū. §. ſi cum posset. Et sexto ſi rem alienam scienter emit: nisi de euictione spāl'r sibi cauerit. l. ſi fundum. C. de euic. Et septimo ſi aliq̄d casuale cōtingat. C. eo. de lega. l. fin. de reb. eccle. non alie. c. ad nostram. Vide etiam alios casus per host. in sum. eo. tit.

¶ Vigesimoſexto querit̄ quid ſi vēditor pactus fecit qđ de euictione non teneret: ⁊ dico nihilominus eū teneri ad ꝓtiū re euicta. l. ex empto. in fi. de act. emp. ⁊ ven. qđ limitat Ludo. de ro. qñ pactum fit in genere scīz a quocūq; euincat: secus ſi specificatur persona vel causa vna: quia tunc etiā nō tenebitur ad ꝓtium casus est in. l. quo libertatis. in prin. ff. de euic. ⁊ ibi gl. de hoc

¶ Vigesimo septimo queritur quātus emptor teneāt venditor in casibus in quibus de euictione tenetur re euicta: ⁊ dico qđ tñ in simplū: ⁊ ſi fuit in culpa in vendendo tenetur etiaꝫ ad interesse. In foro tñ contentioſo in rebus ꝓtiosis arbitrio iudicis cogitur ꝓmittere ouplum aliter condēnatur in duplum ꝓtij cōuenti. ff. de euic. l. h. ⁊. l. emptori. De emptione reiſue tiue habes. ff. restitutio. iij. §. vij. vide etiam. §. contractus. §. ix. vtrum teneat venditio per compromiſſum: et ſimiliter vide multa. ſ. negotium ⁊ vſura scō. Munitas. vide. ſ. immunitas.

¶ De enormi.

Norme dicitur quaſi extra normam vel sine norma. i. mensura: ⁊ importat aliquid excessiue magnum: et loquendo in moribus sempersonat in qualum: q: bona ex suo genere non possunt esse magna per excessum: cum infinite crescere possit homo in gratia ⁊ cō sequenter in virtute. Dupliciter autem malum dicitur enorme ſz in ſe: ⁊ ſic peccata aliqua dicuntur enormia ⁊ in suo effectu vel nocumento illatio: ⁊ dicitur enormis iniuria.

1. qō enormia vitia. ¶ Primo ꝓ̄o querit̄ que sunt enormia crimina ꝑm canones: ⁊ dico q̄ duplicit̄ crimen dicitur enorme. Primo q̄ ad normā pne q̄ sc̄z penā debet cū culpa pene reduci nō pōt: quin semp aliquid remaneat de pena: q: ſ. impedit ordinis exercutionē ⁊ beneficij detentionē etiā post penitentiam. Et hoc est triplex sc̄z homicidiū voluntariū. di. l. minoza. ſ. q. vij. ſi quis omnē. de cōſe. di. ſ. c. ſ. ⁊ idē est de casuali precedente culpa. de homicid. continebak̄: sec⁹ vbi culpa non precesſit. e. ri. ex literis. Jtez heresis in qua post sanatiū vulnus remanet cicatrix. ſ. qō. ſ. ventū. Jtē simonia in ordine, de accusa. inquiſitionis: ⁊ ibi ꝑz q̄ idē est de simonia in beneficio. i. ſi quis adipiſcatur ordinē vel beneficiū p simoniā: vt ibi. Et de his vide ēt. 3. crimē. ſcōo ꝺr enorme quod dispensationem non recipit: vt simonia in beneficio. ſ. q. ſ. erga. ⁊. q. vlt. ꝑt. 3 qño enormia dicuntur etiam oia delicta que inducunt infamiā ciuilē. l. ex quibus ꝺr remanet infamia etiam post pnias. iij. q. vij. §. porro. ⁊. ij. q. iij. §. hinc colligitur.

2 ¶ Secūdo q̄rit̄ que iniuria corporalis dicatur enormis: ⁊ dico q̄. c. cū illorū. de sen. exc. exemplificat ſi mutilatio sequitur vel sanguinis effusio ſz abundans ⁊ ex membro ex quo de facili non fluat ꝑm doc. seu ex vulnere ⁊ ſi in eccl̄m vel abbatē seu superiorem manus iniecta sit. Silr in. §. atrox. inſt. de iniur. exp̄lificat: ſi ꝺs vulneretur intellige ꝑm me. ſi opus sit medicamine chyrurgie vel emplaſtrorū seu aliorum medicaminum item ſi quis fuſtibus cedit̄ ſi in theatro vel foro aut in conſpectu iudicis verbere: litē ꝑm alios ſi in ecclesia vel cimiterio vel dormitorio. arg. c. cum pro cā. de sen. exc. xvij. q. iij. quiſquis. ⁊. §. q̄ aūt. litē ſi sacerdos induto vestibus sacerdotalibus magiſtratui parēti patrono ⁊ prelato. ff. de iniu. l. prētor. §. atrocem. C. e. l. atrocem. Et ſic enormis ꝺr primo ex ꝑsona ⁊ ſcō ex loco: tertiuꝫ ex re puta ludi aut reſtiuitatis: ⁊ hoc ē arbitrium. quarto ex re puta vulnere: aut etiā vulneris loco veluti oculo pcuſſo. ff. de iuſur. ita inciꝑit. ꝓnto ex modo. vnde ꝑm Panor. in. d. c. cum ſi lesum. ex ceſſus notoꝛius dicitur enormis: et ſi ſit in personam eccleſiaſticam eos absoluere nō ꝑt. Et de his omnibus. §. absolutio. iiij. in princ.

3 ¶ Tertio q̄rit̄ quis arbitrabitur an iniuria ſit enormis: ⁊ dico q̄ is q̄ hz absoluere ⁊ ligare vt ſciat an ſit ꝺs sue iurisditiōis: ⁊ possit illū absolucre necne. ar. c. ſup his. de reſcri. ⁊. i. ſi quis ex aliena. ff. de iudiciis. ſz caueat ne leue arbitrari velit vbi ſua atrocē determinat q: nō absolueret ſed decipere: secus aūt vbi non determinat.

¶ De episcopo.

Episcopus gre cē nomē est dictum ab epi qđ est sup: a: ⁊ scopos vel scopi qđ est intendere: quaſi superintēdentes: q: superintēdit laicis ⁊ clericis sibi commiſſis. viij. q. ſ. q̄ epiſ copatū. di. x. cleros. vbi etiam interpretatur spec ulatoꝛ eo q̄ subditoꝛū mores ⁊ vitā speculat. ⁊ in hoc negligens est in pcō mortali: ⁊ bī canis impudic⁹. ij. q. ſ. qui nec cui⁹ officiū pſtitit in cōfectione crismatis: crismatione frontis: collatione ordinis. cōsecratione eccl̄iarū ⁊ altariū. vt de sen. ex. c. q: periculorum. li. vſ. in gl. ⁊ ꝑm. s. tho. in. iij. di. xxiij. solus dispēſat illa sacra que ponunt suſcipientem in aliquo gradu pfectiōis sup alios: ⁊ equalis est pape ꝑm eūdē ibi. di. ſ. iij. in collatiōe sacroꝛum. seu quo ad ea q̄ sunt ordinis eſpalis. ideo quilibꝫ pōt aliū ꝓsecrare: ſol⁹ etiā vt ibi dicit distin. xx. ꝓprie est ꝓlat⁹ eccl̄ie: ⁊ q̄ſi spōsus eius accipit annulū. cui⁹ ēt cōuersatio ꝺz esse quā Grego. in pasto. describit dicēs. Bit rector cogitatiōe mūdus. actiōe ꝓcipu⁹. discret⁹ in silētio: vtilis in ꝛ̄b: singulis ꝑ ꝑpassionē soci⁹: ꝓpe cunctis ꝓtemplatione suſpēſus: mente: ſolicitus cura: exteriorū occupatione nō minūs: exteriorū prouidentia: interiorū ſollicitudine nō relinquens. Et q̄tū ad appellationē q̄ſdā inter eꝑm ⁊ pſbyteros ofīa nō fuit: q: iſti ⁊ illi pſbyteri ⁊ epi dicebantur semper tñ fuit ofīa realis: vñ ⁊ in primitiua eccl̄ia soli epi cōfirmabāt act. viij. i. ꝑ manuū impoſitio nē ſpūs san. dabāt vt tꝫ. s. Ecclo. Ray. ⁊ pe. de pal. lis que impoſitio ꝑ cōfirmationē designat. ideoq; pa- soli epi sunt q̄ apl'oꝝ vice cōfirmant. vt extra de ſtoꝛ san. vnc. c. vno. §. ꝑ frōtis. Erant ⁊ olim q̄das pre- esse lati q̄ coepi dicebant. de quibus pertranseundū de- est q: amoti sunt. dist. lxxxviij. §. hi vero. ⁊. c. seq. beat

¶ Pmo ꝓ̄o q̄rit̄ vtr epat⁹ sit ordo vel dignitas. 1. qō ⁊ dico q̄ ē dignitas: vt ptꝫ ex dictis. §. dignitas: est etiā ordo. §. sacerdotiū ꝑm. s. Ecclo. in. iij. dist. vij. ⁊ dis. xviij. non in ordine ad verū: sed ad mysticū corꝑ⁹ xp̄i: sup qō hꝫ aliquē actū ⁊ aliquaꝫ ptātē quā nō hꝫ sacerdos: sicut ꝑt ordinare ⁊ cōfirmare ⁊ hmōi: ū ꝑm Jo. an. in principio sexti. papa se eſpm appellat. lꝫ in eccl'ia sint dignitates epatus maioꝛes: quia epatus est ordo maximus. 2

¶ Scōo querit̄ vtrū stat⁹ epoꝝ pfectioꝛ sit status religioſoꝝ. ⁊ dicit. s. ty. ij. ij. qō. clxxxiij. qō sic: q: in oi gñe agens prestantius est patiente in gñe aūt pfectionis epi ꝑm Dio. se habent vt perficiens: religioſi ꝛo vt pfecti: quoꝝ vnū ad actionē reliquū ad passionē pertinet. ſi ergo stat⁹ epalis agatur perfunctoꝛie nihil est miser⁹ aut periculoſius: di. xl. ante omnia.

¶ Tertio vtrū liceat appetere epiſcopatum aut recuſare oblatum, ⁊ dico quod ſecundum Aug. xix. de ciuita. dei. ⁊. ſ. Ecclo. ij. ij. qō. clxxxv. ⁊. viij. 3

q.ſ.ꝫ epatꝰ.ꝛ ſi adminiſtrek vt doceret tꝫ indecẽter appetik.ꝛ quãobꝛẽ inãt Aug.ociũ ſanctus ꝯrit charitas ỹitatis,negociũ iuſtũ ſuſcipit neceſſitas charitatis: quã ſarcinã ſi nullus ſponit pcipiẽde atq; intuẽde ỹitati vacãdũ eſt: ſi autez ſponit ſuſcipiẽda ẽ ppt charitatis neceſſitatez. Iſtã aũt ꝙſtionẽ diffuſe tractaui ī ro.aure.oſtica xvij. poſt tri.ꝛ ſbi habentur he concluſiones.

*Prima. In nullo caſu licet ꝓlationez ꝓcurare ꝙcũq; ppꝛoꝛ neceſſitate vel ꝯcũq; fine. *Scõa. Licet nũq; liceat ꝓlaturã ꝯrere tꝫ neceſſitatis tge.i.qñ nõ pidet ꝺs vñ cõpereꝛ de bono paſtore pꝛouideaturlicitũ eſt yãc appetere non abſolute:ſz a deo nõ pr ꝺs ꝓſit ſz vt ꝓſit:ꝛ licitũ eſt hoc deſiderium:vellem q me deꝰ dignũ iudicaret:ꝛ faceret vt alijs prodeſſe poſſez:qz velle prodeſſe eſt laudabile ꝛ velle promoueri per deum nõ eſt preſumptuoſum cũ ipſe nõ ꝓmoueat niſi dignos. *Tertia. Tale deſideriũ extra caſus neceſſitatis nõ eſt laudabile nec licitũ qz eſſet minus bonũ preferri meliori cũ ſit melius vacare deo q primo vbi nõ eſt neceſſe vacare primo.

*Quarta. Is cui vitia placẽt in ꝓpria perſona vel cui nõ diſplicẽt nec ea conatur euertere in aliena nũq licite appetit a deo ꝓmoueri ꝙdiu ſic eẽ deliberat. Eſt aũt mortale iudicio meo appetere rõne deliberata epatũ ꝛ oẽm prelaturaz mor ſiue bñficiũ cũ cura in multis caſib⁹ de qbus.ſ. tale ſuppbia.§.vi.ꝛ ſpãliter ꝓpter ambitionẽ vel cuap pe piditatẽ pncipaliter qz eſt ambitio periculoſa rc. ꝛ repugnãs bono cõmuni: tum qz talis neſcit ſe idoneũ ad illud adminiſtrandum cum hoc ſine dei gꝛa quã ſe habere neſcit facere non poſſit tꝫ qz bonũ cõe ordinat ad particulare vt populus ſit ꝓpter plarũ cũ ſit ecõuerſo. Eſt etiã mortale mor hoc recuſare cum ꝺs probabiliter credit ſe idotale neũ vel ſaltẽ dubitat ꝛ ad ſuſcipiendũ aſtringit recu precepto ſuperioꝛis:qz in dubio tenet ſubdit⁹ ſare obedire:vt.ſ.obedientia:ꝛ ideꝫ vt ſi nõ aſtringat precepto vel conſilio.ꝛ probabiliter credat q p alijũ eque bene ꝓuideri nõ põt:qz ẽ ꝯtra fraternam charitatez.ꝛ facit.c.in ſcripturis.viij.q.ſ.ſz vide.§.electi:ſ.§.xx.ſ.ſimonia.§.xvſ.

4 ¶Quarto ꝙrit vtrũ peccet mortal'r epꝰ ignorans in ſua ordinatiõe iterrogaꝰ an ſciat nouũ ꝛ vet⁹ teſtmꝫ ꝛ rñdẽs q ſic.ꝛ dicit Rich.ĩ quolib. iiij.q.xxij.q ſic,ſi ira eſt ignar⁹ quod neſciat ingñali mãdata dei, articulos fidei virtutes ꝛ vicia ꝛ ſacrã:q: tñc pernitioſe mentitur: non aũt ſi ſciat duo teſtamenta ꝙtum ad ea fine quibus officium ſuum conuenienter exercere nõ pꝛtꝫ i aliqo ſit indoct⁹:qz vt q conſuetudo ſic ſolũ velit.

5 ¶Quinto querit vtrũ epatus dignitas liberet a cõditiõe ſeruili vel aſcriptitia:ꝛ dico q abꝛtrac̃q,imo ꝛ ſacerdotalis,diſt.lxiij.ſi ſeruꝰ ſcien re.ꝛ.c.ex antiquis.iuncta gl. ꝛ etiã a curiali ſeu officiali ſm glo.in.c.ſi ſeruꝰ,ꝛ idẽ ſm ptꝛ.ꝛ ſum. Aug.lꝫ ſupple. ſentiat q non. inuitendo tertiũ.c.ſi ſeruus.ſz ꝙrũ ad hoc illud.c.nõr585 Piſa. Ueruntñ nec ſeruꝰ nec aſcriptitꝰ nec ẽt curialis ordinari dꝛ niſi ſz diſtinctionẽ quã habes.ſ. ſeruus.ij.p totũ.i.niſi pꝛius a tali cõditione ſint abſoluti ꝛ ab alijs irregularitatibus.

6 ¶Sexto ꝙrit q ſint epalia iura q epꝰ erigere põt a clericis ꝛ religioſis ſibi ſubiectis ſm canones:ꝛ dico q declarant in.c.conquerente.de offo. ordi.vbi dicit. In eccleſijs ſeu capellis tue dioceſis ad monaſterium ipſum ſpectãtib⁹ habeas canonicã obedientiam ſubiectionem ꝛ reuerentiã inſtitutionẽ,ꝛ deſtitutionẽ correctionem et reformationẽ ac cenſurã eccleſiaſticã iuriſditionẽ quoq; ordinariã cauſarũ oĩm ad fozum eccleſiaſticũ de iure ſpectãtiũ, pnias ꝛ ſacramentoꝝ oĩm q ab epo recipienda ſunt ꝛc.de quibus vide plene archi.tertia parte.ti.ix.c.v.

7 ¶Septio ꝙrit ꝙtuplex ꝛ q ſit lex epalis ſm iura.ꝛ dico q duplex.ſ.iuriſditionis cui ſubijcium tur monaſteria ꝛ dioceſana cui monaſteria non ſubijciũtur:in quib⁹ pſiſtit totũ ius ꝛ prãs epo rũ:ꝛ de qbus in.c.ollectus.de offi.oꝛ.vbi gl.dicit iſtam eſſe inter vtrãq; differentiã. Nam ad legẽ iuriſditionis ꝓtinet datio cure delicoꝝ coertio ordinatio eccleſiarũ conſecratio earũ altarium ꝛ virginũ ꝛ criſmatis ꝛ gñal'r oĩm ſacꝛoꝝ ordinum collatio q in ddo cõſiſtit:ꝛ alia plura que enumerant i.§.hcedẽti.c.pquerẽte. vſq; ad ỹbi ſynodaticũ. Ad legẽ vero dioceſanã ſpectat conuocare ad ſynodũ ad ſepꝛturas mortuoꝝ cathedraticũ.i.qñ ſoluit in ſignũ ſubiectionis, terciam vel quartam mortuarioꝝ decimarionũ hoſpitioꝝ ꝛ ſit'ia q cõſiſtunt in recipiendo. Igit oĩa monaſteria ipo iure exẽpta ſũt a lege dioceſana. xſ.q. ſ.c.ſ.ꝛ.q.iij.lter cetera.ꝛ.xviij.q.ij.q ſit. ꝛ.xvſ.q. ſ.c.placuit. nec cogi põt ad põdicta pertinentia ad illam.o.c.q ſit. a lege vero iuriſditionis non ſunt exempta niſi munita ſint ſpãli priuilegio: de quib⁹ omnibus vide diffuſe Archi.vbi.§.

8 ¶Octauo ꝙrit quid epꝰ poſſit ſm iura vel non. Et poſſit.ꝛ dico multa.*Primũ.ſz pa.in.c.acceden tib⁹.de excel.pla.põt cõcedere nõ epis autoritatẽ qua hz ẽ ꝙtũ ad ea q ſpectãt ad dignitatẽ epalem.ſicut cognoſcere de cã matrimoniali:ꝛ iniungere publicã pniam: cõcedere indulgẽtias:indicare de clericis ꝛ ymõi:vt.xvſ.q.ij.vtiis.ꝓter inſignia vt eſt vſus mitre ac põtificalis q ſolus papa concedit:ar.c.vt apl'ice.de priuileg.libꝛ.vſ. Et etiam que ſunt iuriſditionis poteſt cõcedere q̃uis nondum ſit conſecratus nec ſacerdos et idẽ Jo.an.ꝛ Cal. Quãtũ ad ea vero que ſpectant ad ordinem concedere nõ põt non epis. vt ordi-

nare.criſmare.conſecrare.ꝛ ſimia q̃ not.in.ca.Quia. lxvij.oꝛ.ꝛ in.c.aq̃.de cõſe.eccle.vel al.vñ credo q dare non poſſit autoritatem benedicẽdi veſtes ſeu paramenta. Eo aũt mortuo expirat officium vicarij ſm eum. Pan.in.c.ſ.neſe.va.vt not.glo.in cle.ſi.de pen.ꝛ idẽ vt ꝺ officio priozis conſtituti ab abbate eo mortuo:ar.ex not.in.o.cle.ſecus ſi cõſtitutus eẽt ab abbate cũ capl'o:ar.c.ij.de ſta. reg.*Scõm. Pro perſecutione ſui corpꝭ licite poſſet fugere ſm.g.Th.q.ij.q.clxxxv.vbi p alium in eius abſentia ſufficienter poſſet ſaluti gregis puideri.vbi ꝺs ſalus ſubditoꝝ eius pſentia exigit:fugere nõ põt pp'tuale aut corpale damnum: ſz tenek ſiẽ bon⁹ paſtoꝛ aliam ſuã ponere p ouibus ſuis:ꝛ idẽ.ſ.q.ſ.ſcitaris.*Tertiuz. Poteſt etiã p ſe vel p alijũ in qlibet loco non exẽpto pro tribunali ſedere cũ in tota ſua dioceſi iuriſditionem habeat ordinariã.de offi.oꝛ.cum epꝰ.lib.vſ. Utrum aũt poſſit ſmediate iudicare de ſubditis ſubditoꝝ ſibi ꝓlatoꝝ nõ appellãtiũ ad cum gradatim ſm ỹpoſt.ꝛ gof.lꝫ ſint opiniones ſeruanda tñ cuiuslibet eccle cõſuetudo eſt q iuriſditionẽ tribuit.*Quartum. põt etiã cogere religioſos mendicantes.vt vadãt ad proceſſiones.c.nimis ꝓcua.de excel.pla.ex q ter.dicũt doct.q qz ꝓhibẽt eis ne ex leui cã eos cõpellãt,ſre ſequitur qõ ex magna ꝛ graui pñt:puta ex nouo introitu epi vel legati aut imminente peſte aut alio flagello. vl'in gñalibus letanijs:q̃ ſunt tres dies rogationum/hec paſſ.in.ca.cum ollectus.de offi.oꝛ.que limita niſi ſint ſpãliter priuilegiati.*Quintum. Põt etiaꝫ ꝯrere de ritu.bñficij ſubditi ſui ſi non cõſenſit in eũ:vt voluit Fede.conſi.xviij.ꝛ idem dic de q̃cunq; alio cui⁹ ſtereſt.*6.põt etiaꝫ vbi cunq; celebrare ꝛ celebrari facere cũ altari portatili:vt in.c.ſi.de priui.libꝛ.vſ.ꝛ ſi'r tpe interdicti celebrare põt ꝛ celebrari facere:ꝛ audiri diuina vbicunq;/vt in.o.c.fin.qõ limita vt in.c.quod nonnullis.de priui.ſ.exclusis interdictis' ſubmiſſa voce ianuis clauſis ꝛ cãpanis non pulſatis et ſi ipſe ſpãliter non ſit interdictus:vel non fuerit cã interdicti. Qño aũt in aliqbus poſſit diſpenſare.Habetur.§.diſpenſatio.§.quarto ꝛ nono et vndecimo ꝛ m beneficiorum pluralitate ſpãl'r.§. bñficiũ.iij.§.viij.Quã autem habeat iuriſditionem.vide extra de offi.ord.p totũ. *Septimum. Põt etiã in ſua dioceſi multa etiam ſine metropolitani conſilio ſm Ray.vt ꝓſecrare eccl'as aras/ſz ſolũ in genere quod iuſtitiam faciat/ꝛ ſi dubitat conſultat peritos aliter eſſet irregularis.de exce.pla.ex literis.ſanguinis tamen vindicte preſens eſſe non debet.vt in dicto cap.ex literis.*Sextũ. Debet etiam ordinandos ne cito nimis magnus imponat inquirere primo de etate ad illum ordinem debita de quo.ſ. etas. Et ſcõo,de bonitate vite;ea quo ad hoc quemlibet ſubijcere:ꝛ nouas erigere ex cã:ꝛ nõ aliter,ꝛ requiſito conſenſu eoꝝ quoꝝ intereſt.ꝛ q̃ forſan ex hoc ledi poſſent/qñq; etiã eoꝝ cõſenſu nõ obtẽto.de excel.pzela.ſicut ꝛ ibi pan.extra de ecc.edi. ad audientiam.ſinodum celebrare canonem late ſnie ꝓdere in ſua dioceſi. Vide archi.ij.parte titu.c.xxſ.*.*Octauũ. Non poteſt autẽ ſine capli cõſenſu a principio de nouo cõſtruere monaſteriũ nec eccleſiam cõſtructã ſecularẽ monaſticis regulis informare ſm Pa.in.c.apoſtolice.de dona.ꝛ ita intelligit.c.ſi epꝰ.xij.qõ.ij.ſz poſtq̃ hec ſunt acta cũ aſſenſu capli põt ſolus donationem facere de q̃.§.eccl'a.ij.§.vlt. etiam de poſſeſſiõibus ipſius ſm cõiter doc.ꝛ nõ ſolũ de redditib⁹. Sed intellige de donatione inter viuos non de teſtamento ſm doc.cõiter qz teſtamentum potꝛigitur ad tps q̃ eſt nõ futurus plar⁹ cũ morte cõfirmet:ꝛ nõ fit de rebus alienis. Si tñ ãquagesima aut centeſima eſſet in graue dãnũ eccl'ſie oari nõ debent.o.c.aplice.*Nonũ. Non põt etiam teſtari de bonis eccleſie niſi vt alq; clerici tñ ſm g.th.q.ij.q.clxxv.põt ỹſe ꝓpriũ ꝛ illud heꝛedibus teſtari.non põt autẽ cãm ſpũalẽ cõmittere laico aut laico ꝛ clerico ſimul.vt.§.arbiter.§.xix.

¶Nono ꝙrit quid facere debeat vel nõ debeat:ꝛ dico multa.*Primi. Epꝰ in ſinodo conſtituere 9.q. ꝛ ꝺs idoneos viros p totã dioceſim eos iuramẽto aſtringẽs ad denunciandũ ſibi vel miſſo q eus q̃cũq; ppẽderit fieri q̃ voluntatẽ dei ꝛ pfectatẽ q̃ pertineat ad eccleſiaſticam iuriſdictionẽ.xxv. q.vſ.epꝰ in ſinodo.ꝛ tales appellant teſtes ſinodales.*Scõm.in eccleſijs etiã baptiſmalibus ꝺs ordinare magiſtros q̃ doceant pueros in ſtudijs ſuis artiũ liberaliũ aſſidue.vbi neceſſitas occurrerit.xxxvij.oꝛ.de quibuſdã.*Tertiũ.ſingulis etiam annis ꝺs ſinodũ tenere admonẽdo clericos cõſtõnes legendo ꝛ laicis pdicando.x.q.ſ. placuit.ꝛ ſi'r ſingulis ãnis ſi poteſt viſitare oẽs eccleſias monaſteria.et hoſpitalia ſibi ſubiecta.

*Quartum. Dz etiã in publico lineis vti niſi ſit religioſus ſuper indumẽtis. de vi.ꝛ hono.cle.clerici officia.*Quintũ. Dz etiã vbi tpalem iuriſdictionẽ hz cõſtituere iudicẽ laicũ qui in cã p̃cipue criminali iuſtitiam faciat:cui ꝛ delegare poteſt i ſpãli ſup aliq; maleficio vt iuſtitiã faciat ſine irregularitate:dũmodo p ſuã rũſiones nec directe nec indirecte ſdicet iudici quod penã ſanguinis debet irrogare/ſz ſolũ in genere quod iuſtitiam faciat/ꝛ ſi dubitat conſultat peritos aliter eſſet irregularis.de exce.pla.ex literis.ſanguinis tamen vindicte preſens eſſe non debet.vt in dicto cap.ex literis.*Sextũ. Debet etiam ordinandos ne cito nimis magnus imponat inquirere primo de etate ad illum ordinem debita de quo.ſ. etas. Et ſcõo,de bonitate vite;ea quo ad hoc quemli-

Universidad de Deusto
Biblioteca

bet pōr ādmittere nisi sit peccatōr notoriusue vel facto: vel excōicatus maiori/vel suspēsus vl' interdict⁹: qr nemo salutis sue immemor iudicādus est. ſ. q. v. ſanctimus. ſi etiā esset ḡs illegitimus sine dispensatione ꝓmoueri non posset vel ep̄i quo ad minores: vel pape quo ad relinquos ordines nisi sit religiosus q̄ dispēsatione non indiget ratione religionis ꝑm archite. Et tertio de literatura: qr ordinās diaconū vel subdiaconum qui nescit officiū peccat mortalr: ꝛ sil'r ꝓmouēs ad curā non habentē sciam necessariā de qua. ē. cōfessor. iij. in prin. ꝛ de hoc. ſ. ordinādus ꝛ qualr tam ipse q̄ suus notarius cauere dz a simonia.

Septimū. Jn cōferēdo etiā būficia dz attendere vt ꝓferat dignis. aliter mortalr peccat secūdū s. Tho. ꝛ Alber. in. iij. ꝛ facit qō not. ij. ſ. distin. in sacerdotib⁹. Octauum. Nō dz aūt ecclesiastica officia cōmittere ppinqs nec rerum ecclesiastcarū administrationē. lxxix. di. iudicatum est. ꝛ c. sequenti. qō intellige q̄n alij haberi pōt eque idonei vt cesset scādalū/als pōt etiam suis committere si sunt aljs meliores cuz hoc casu cesset ratio prohibitionis. Sed ꝛ iconomus debet esse cleric⁹ honeste vite vt ꝓbat eadē di. per totum.

¶ Decio q̄rit ad que ep̄s iure teneā. ꝛ dico duo. *Primū. executione deuoluta ad ep̄m peter negligentiā executoris teneā seruare formā quā ꝛ executores seruare tenebantur. ꝑm Bart. in. l. si puellam. C. li mā. ita fu. ali. ꝛ facit text. in cle. ſ. de sup. neg. prela. ꝛ qō not. Jo. an. in. c. publicato. de elec.* Scōm. Ep̄s tenetur deputare in ecclesijs cathedralib⁹ ꝛ aljs cōuētualib⁹ viros idoneos ad ꝓdicādi ꝛ cōfessiones audiēdū et vīstrandum ḡbus ꝛ puidere dz de of. or. iter cetera. vbi dicit Jo. an. q̄ qr dz ꝓcipimus. ꝛ subsequit si ḡs aūt sunt q̄ in hoc negligētes. ſ. notabl⁹ sunt in mortali. ij. ostī. aūt orat pro eus misericorditer agat cum trāsgressorib⁹ hui⁹ ꝓceptī: hodie trā inquit puidit paraclet⁹ p ordines ꝓdicatorū ꝛ minorū: ꝛ non oēs capiāt ꝛbum istud. de ꝓmi. nimis. Et intelligē de conuētualib⁹ secularib⁹. ſ. collegiatis: qr monachis non competunt ista officia. ſ. ex monachatu ꝑm Pe. et Abbatē. * Tertium. ꝑm. s. Tho. etiā tenet ingredi religionē quam vouit. ij. q. clxxix. ꝛ exponere oia sua pro honore dei ꝛ salute gregis sui cum op⁹ fuerit ibi. q. clxxxiij. ꝛ alere clericos indigentes quos ꝓmouit ad ordines/nō aūt alios clericos ꝑm eū. iij. dist. xxiij.

¶ Undecimo querit q̄s penas ep̄s de iure incurrat vel non incurrat. ꝛ dico duo: * Primum. Ex nulla cōstōne epi cadit in penā suspensionis vl' interdicti nisi de ipsis in illa fiat mentio spālis: sil'r nec eorum superiores. de sen. excō. qr periculosum. lib. vj. Et idē dic de suspensione a būficio iure posita: vt in. ca. si compromissarius. ij. ymōi. de elec. li. vj. secus de excōicatione/vt not. in. d. ꝛ quia periculosum.* Scōm ep̄s canones non seruans aut seruari nō faciēs est piur⁹. vt not. pan. in. c. ego de iureiur. allego. gl. in. c. sacerdotes. el. ſ. ij. q. vij. q̄ dicit q̄ a prelato nō seruante canones recedi pōt sicut ab excōicato ꝛ precisō recedit: q̄ dictum pan. intelligit verum quando excontemptu hoc procedit. Quo aūt non possit restituere degradatum. ē. degradatus. ij. vi. Quomodo aūt teneatur ad obseruantias regulares si ē religiosus vide. ſ. monachus. Onomodo etiā aliqui casus ei reseruent. vid. ē. casus. ij. iij. ꝛ. v. qō etiā. possit aliquid recipere/a clericis et qō vide arch. diffusissime. iij. parte. titu. xxſ.

¶ De equitate.

Equitas ꝑm mētē. s. tho. ij. q. cxx. argu. ſ. est virt⁹ q̄ ḡuis seruata legis intētione legis ꝛba non seruat. Jbi essi sic dicit. Legis latores attēdunt ad id qō in pluribus accidit ꝛs hoc legē ferentes: quā trā in aliquibus casibus seruare est ꝛ equalitatē iustitie ꝛ bonū cōe qō lex intendit sicut aliqā nocium est depositum reddere: puta gladium furioso. Et in his malū est seq̄ legem/bonū ꝛo pretermissis verbis eius seq̄ id qō poscit iustitia: ratio ꝛ cōis vtilitas/ad qō ordinatur epicheya q̄ apud nos dz equitas: hec ex illo. sed vide. ſ. ius. ij. ſ.

¶ De errore.

Error consensum tollit/ꝛ errantes ꝛ nō videntur cōsentire. ff. de regu. iur. l. nihil ꝛ si sit error iuris excusat a dolo: ꝛ ꝑ si a pena que debetur propter dolū. et etiam sit error cōis aliqn facit iuxta arti. xcv. di. ecce ego. quasi in fi. ꝛ in. l. barbarius. ff. de of. pre. to. dicitur autem intolerabilis quando continet aliquid quod in suo genere est pctm vt in. ca. venerabilis. ij. pōt. de sen. excō. li. vj. vel aliquod im possibile. vt in gl. in. c. p tuas. de sen. excom. vel si sit contra ius aut legem vel si excōicet aliquem: qua bonum fecit puta eleemosynā. vide. d. gl. Estimatio. vide. ſ. immediate post ver. extraordinarium.

¶ De etate.

Etas quasi euita ab euo dicta est quod duratiōnē ſportat ifinitā a parte post. Unde etas primo videtur importare durationē valde longam ꝛ deinde quālibet partem durationis hominis. vt dicat etatis trium annorū vel decem ꝛ huiusmodi.

¶ Primo vero queritur in quib⁹ etas determinata requiratur a iure: ꝛ dico multa. * Primum Jn spōsalibus requiritur etas. v. annorum completorū. de despo. impu. cap. vnico. lib. vj in matrimonio vero. xij. annorum in femina. ꝛ. xiij. in masculo nisi forte malitia suppleret etatem

q̄s tunc est q̄si sunt ad simul coeundū per etates: vt no. in. o. c. vnico. * Scōm. Jn voto aūt religiōis seu ꝓfessiōe fienda. xij. an in muliere i masculo. xiij. completorū: vt de muliere hȳ in. c. cū virus de reg. ꝛ in. c puella. xx. q. ſ. ꝛ in. c. puella. xx. q. j. de masculo vero in. c. signāti de re. lib. vj. qō tñ fallit in ca de quo. ſ. religio. v. ij. ſ. * Tertium. Quātū ad ordines suscipiendos in ꝓma tonsura req̄rit etas. vij. an. cōpletorū. di. lxxvij. in singulis. et sil'r in tribus minoribus vt iu. d. c. in singulis. et ante dictā etatē ꝓferens alicui nisi religionē in tret suspensus est ipso facto p annū a collatiōe eius dē ordinis. de tēp. or. multi⁹. li. vj. in accolitatu post. xij. an. vt in. d. c. in singlis. in subdiacona tu. xviij. inchoatorū i diaconatu ȳo. xx. in ꝓsbyteratu. xxv. vt in cle. gnālē. de era. ꝛ quali. or. Dātū ḡs aū dictā etatē ordines ordinosq̄dē caracte rē suscipit. ſz nō executionē vsq̄ ad tps completus vt no. in. o. cle. gnālē. nec pōt eps dispensare: vt sibi no.* Quartū. Quo ad būficia regularia in abbatissa requirit eras. xxx. annox completox: sil'r ꝛ in ꝓmissa seu mīre vl' mistra q̄ hȝ regere mōasterij: vt in. c. idēmtatib⁹. de ele. l⁹ b. vj. Jn abbate aūt xxv. ann. inceptox. p. c. cū i cūctis. in. ij. ſ. ferioza. de ele. vbi regl'r ad q̄libet dignitatem acquirendā tps illud exigit⁹ de abbate nō sit aliquid spāl'r exp̄ssum. Jn ꝓratu ȳo collegiato i. hōre sub se collegij. xxv. ann. inceptox. ar. el. ne in agro. ij. ceterū de sta. reg. in ꝓratu ȳo nō puē tuali seu non collegiato si curā quā p se hȝ exercere sil'r requirit eras. xxv. ann. inceptox: q̄ opȝ q̄ sit sacerdos: si aūt nō hȝ p se exercere sufficit eras. xx. annox completorū. d. ij. ceterū. in ꝓratu vero nō hȝre curā req̄rit eras. xiij. annox completox. q̄ oportet q̄ sit ꝓfessus. c. nulli⁹. ō ele. li. vj/ꝛ ita tȝ Pasi. in. c. sup incordinata. de ꝓbē. lȝ Fe. dicat sufficere etatē. vij. an. cui nō credit: q̄ opȝ q̄ sit ꝓfessus in religiōe vt dictū est.* Quintus Quo ad būficia sēcularia ȳitia dignitatē in epo req̄rit eras. xxx. an. completox. de elec. cū cūctis. in infer/ordi⁹ ȳo ꝛpatu requirit q̄ ḡs attigerit xxv. an. d. c. cū in cūctis. ij. inferioza. ꝛs aū alicui conferat eccl'ia curata ipso iure vacca: nec pōt eps dispēsare. c. lȝ eanon. de ele. li. vj. lȝ dispensare possit in dignitatib⁹ vel ꝓsonalib⁹ curā aliarū nō habētibus: vt. xx. anno cōpleto habeāt. c. permutrim⁹. de eta. ꝛ quali. li. vj *. Sextū in beneficijs ȳo simplicib⁹ sunt opiniōes sed appro bo dictū Calde. qō sequitur Pano. in. c. super ordinata. de prebē. q̄ si būficiū sonat in nomen rectoris: puta qr est ecclesia vel capella p se stās habens ad regimē clericī. tunc requiratur etas xiij. annorū cōpletox. vt in. c. indecox. de eta. ꝛ quali. or. quia qui nescit se regere nec ecclesiaz. si vero nou sonat rectoriā. sed est beneficium in ecclesio tñ si reḡrit maturitatē cōsilij vt in canonicatu eccl'ie catheralis. ij. ꝛ Archid. teneri reḡri etatē. xiij. an. qr aū nō pōt sapienti iura retinere: sicut dicimus in milite volēte testari ante illā etatē in. l. ij. C. de test. mili. si vero maturitatē consilij non requirit tñ. vij. annorū est eras et ista sunt būficia in multis eccl'ijs p clericis puerīs.* Septimū. Jn electionib⁹ monaliū reḡrit etas annorū. xij. cōpletorū ꝛ aū nulla admittit ad eligēdi. vt in. c. admēnitatib⁹. de ele. lib. vj. in iuramēto aūt ꝛ testimon.o reḡrit pubertas vt no. in. c. puuli. xxi. q. v. ꝛ in. c. testes. xiij. q. ij. ꝛ si militer in testamento or. in electiōe sepulture ar. c. lȝ. de sepul. lib. Etas aūt pubertatis diuersimode accipit: quia in nuptijs ȳpenūs in masculo est. xiij. annis in femina. xij. inſti. de nupt. in pn. cū ibi no. nō aūt idē est tps ſi alimēta requirunt vsq̄ ad pubertatē: qr debētur masculo ad. xviij. annum. femine ad. xiij. ff. de alimēt. ꝛ cibā. lega. l. mela. ait. in pn. de era. inā sit ortus hereticē prauitatis: inſra hereſis. ij. ſ. 2.q.

¶ Scōo querit quō cognoscet si annus debeat eē cōplet⁹ vl' inchoat⁹ qō dubitat de mente statuētis vel disponētis: ꝛ dicendū est ꝑm gl. in cle. gnālē: q̄ si ann⁹ ñ significatur in ablatiuo cū ꝓpositione in. vt ibi ȝ in anno. xviij. quo ad subdiaconatū. xx. quo ad diaconatum. xxv. quo ad sacerdotiū: sufficit inchoatio: ñ ȳo in grō. vt. xxx. ann. reḡrit ꝓplementū. Et idē dicit Jsiati⁹ Jo. de lib. in. d. cle. sed ꝓpletissime Bar. in. l. si cui. ff. de leg. j. dicēs q̄ qñ etas ꝓferē in genitiuo requirit q̄ sit cōpleta. in ablatiuo aūt ꝓpositiōe in sufficit q̄ sit inchoata: sine ꝓpositione vero reḡrit q̄ sit cōpleta. cle. ſ. de seq. pos. in accusatiuo aūt cū ꝓpositione significāte rē ꝓfectā: vt ꝓpositio p vel cum futuro cōiunctū: reḡrit ꝓpleta. l. nō putabam. ē. l. si in annos. ff. de cōdi. ꝛ demō. sine tali āt verbo: si de fauore agit sufficit inchoasse: si de odio requirit ꝓplementū. l. ad rē publicā. ff. de mu. et ho. in accusatiuo autem cū prepositione ad. sufficit inchoatio. l. qui filium. ff. ad trebel.

¶ Tertio querit an in anno bissextili duo dies cōputent p vno vbi requirit ann⁹ ꝓpleт⁹ ꝛ dico q̄ panor. in. c. ſrenti. de offic. dele. dat regulā qō vbi a iure dat annus. ā. telligit ccclxv. dieb⁹ continuis: nec curat dū est q̄ illo anno currat bissextus: ꝛ est bon⁹ text. in. l. cū de res. ij. ſ. stichus. ff. de sta. li. Sz idē Pan. in. c. q̄suit. de verb. sig. vbi hoc limitare in odiosis dicēs: q̄ si termin⁹ statuit p nūerū annox aut mēsis ꝑm opinionē gl. distinguem⁹ inter fauorabilia ꝛ odiosa qr. i odiosis annus intelligit de. cccl xv. dieb⁹. ȝs illo anno contigat bissext⁹ sec⁹ i fauorabilib⁹: qr tūc duo dies cōputāt p vno. Si vero terminus statuit p numerū dierum. puta q̄ seruiat vel stet suspensus

Universidad de Deusto
Biblioteca

per.xl.dies:tñc tñ in fauorabilibus ḡ in odiosis non cōpurant ꝑ vna die:q2 in veritate sunt plures dies. Cōsentire vī Pir.lib.iij.tit.xv.per.l.cū heres.supra allegatā.dicens ḡ si libertas relicta est tibi vt seruias vno anno:dies ille i anno
4 bissextili non computatur sed. cccl.xv.dies.

¶ Quarto querit q̄d dicēdū sit de mēse i q̄ dies bissextilis occurrit:r dicit gl.in.c.quā sit.de ele. lib.vi.q̄ licet cōputatio fm q̄ menses occurrūt is pōt dari solutio ꝓcedēs q̄n eo mēse accidit bissext? vt in febr uario.q2 in fauorabilib? cedēt ꝑ vna die:in odiosis sec?:vñ si dicat stet suspēsus p mensem die vltima poterit celebrare.

¶ De euangelio.

Euangelium non sedendo vel genu flexo audiēdum est:sed stando r venerabiliter adorando sc3 capite discooperte.de consecratione distin.j.apostolica.

¶ De sacrosan.eucharistia primo in se quantum ad materiā r formam.

Eucharistia grece latine dicitur bona gratia:ab eu q̄ est bonū r charis gr̄a sic dicta q̄rēm plenissimū gr̄e in se cō tineat:r vt signū vero rememoratiuū passiōis q̄ spūalis agn? xp̄s oblat? est dicitur sacrificiū vel hostia:sed vt signū demonstratiuum vnitatis eccl̄ie:cui vnitati hoies p ipsam aggregant ōr cōio vel synaxis. put ꝯ est signū ꝓfi guratiuum diuine fruitiōis i p̄sia:r ꝓtiner illud quo nobis sanua celi aꝑta est.i.sanguinē xp̄i ōr viaticū. Est aūt eucharistia sacr̄m vnum:vt p:o bat.s.Tho.in.iij.dist.xij.i quo tria sunt.i.spēs visibilis panis r vini.corpus xp̄i verū:r corpus xp̄i mysticū.i.eccl̄ia vel vnitas eccl̄ie:r ꝑs.i.Thy. Ugo.r alios sanctos.primū est signū scd̄i.r tertij r:o sacr̄m tm̄.ꝑs vero est res sacr̄i r sacr̄m seu signum ac cā respectu tertij.tertū vero est res tantū:r veritas primi.vñ est res tm̄ de qua de ce le.mif.in.c.cū marthe.§.distinguendum est.

1.q3. ¶ Primo ꝯo querit q̄ sit materia huj? sacr̄i inquantū sumit p modū cibi:seu inquantū ꝓtinet ex vi sacr̄i co:p? xp̄i rm̄:r dico fm.s.Thy.r cōiter oēs sanctos q̄ est panis triticeus aqua naturali fectus:nō q2 xp̄s grano frumenti se cōparauit Joā.xij.tū q2 in tali creditur ipse cōfecisse:tū q2 hoc �said vsus ecclesie ab aplis tradit?:non tū distinguēdo vtrū sit azimus aut fermentatus:q2 vterq; est materia huj? sacr̄i:r in vtroq; conficipōt de facto:vt est.rex.de cele.mis.Fas.r de cons.e.dist.ij.in sacro.sed non de iure:quia ꝑs.s.Thy. r alios theologos cōficiendus est cū xp̄o in azimis.r hoc est rōnabilius:vñ peccaret grauiter latinus conficiens in fermētato:r:sicut r grec? in azimo quasi egēs cōtra ecclesie sue consuetudinem. Ex q̄bus ꝑz fm oēs q̄ cōfici pōt expane in quo cū tritico sunt alteri? gr̄is grana nisi tanta sit additio q̄ soluat spēs tritici:puta q2 trahēt in illud aliud genꝰ vel in spēm mediā expetibiles cōpositā. Sic? r ex stigine fm.s.Thy.ꝑz primo teneant aliq̄ quos sequit̄ sum.an.r o.ꝑs de hoc in §.seq. Et sic? ēt ex pane nōdū corrupto ꝑs in vita corruptiōis existēte fm.s.Thy.r alios ꝑs peccaret conficiens ꝓpter irreuerentiā sacr̄ij tū. tanta esset corruptio q̄ spēs soluta esset:q̄ inde cognoscit si continuitas solutā r desinit sapor:r color r alia accidētia:panis:unde cōfici nō pōt. Nō aūt cōfici pōt fm.s.Thy.r cōiter dicto.ex pane ordei farris:spelte:r alteri? grani:neq; ex pasta tritici:q2 ista spē differunt a pane triticeo:r eadem rōne:neq; ex pane tritici confecto ex aqua rosacea aut endiuie vel hmōi:ꝑs tm̄ ex aq̄ nāt:q2 vt dicit.s.Thy.aq̄ est de ꝓpositiōe r substātia panis vñ diuersificato aque fm spēm facit̄ ouertāte spēi in mā sacr̄i. Nec tm̄ est sile de mā sanguinis i.vino cui apponi posset a qua artificialis ꝑs esset petm̄:q2 aqua nō est de substātia vini. Nō. ōr ēt ꝑfici ex amido fm.s.Thy.q̄ ex farina triticea fit.q̄r amisisse spēm farine:vel ad corruptionem vino dispositū:quidā tñ inquit dicūt q̄ si coquatur inde ꝑfici pōt cū sit farina triticea. Intelligit aūt in ꝓdictis cū ōr nō posse ꝑfici de posse facere ita.s.q̄ si q̄s ꝑficiat nō est ibi corꝑ xp̄i.nō ār de posse iuris quo ōr nō posse fieri q̄ fieri nō ꝑz.

¶ Scōo querit quō aliqui differūt in ꝓdictis que ꝑs fm ꝑs cōem opinionē theologorū.r dico multa.

¶ Primū. Si aqua fuit rosacea vel hmōi teneat ut. est.inde posse ꝑfici:q2 aq̄ in pane non manet.sicut q̄ apponit vino cōuertit in vnū r idē ouran. ordi.minorū.ꝑs ista rōnē.s.Thy.solum aut requam fieret dicēs nō ee sile:q2 aqua apponit vino q̄ tā erat vinū r nō est de substātia eius:sed aqua apponit panī tanq̄ pars ei? substantialis:r materia trāsiēs:licut r farina:vñ ꝑz nō maneat.sed tñ de substātia ei? sicut r farina:variato autem aliquo eorū que sunt de substantia variat substātia sine spēs cum totum non possit esse idē r partes alie. * Scōm.Quantum ad sili;nē dicit Ricar.q̄ inde confici non potest:r hoc ꝓ vt dicit est sequitur sum.ang.rosel.ꝑ.s.Tho.Pet.de palu.r Alberi.sed ratio.s.Tho.concludit vicentis. iij.q.lxxiij.arti.iij.ad secundum q̄ generans generat sibi simile in specie:licet fiat dissimilitudo aliqua generantis ad genitū quantum ad accidentia:vel ꝓpter materiam:r vel ꝓpter debilitatem virtutis gn̄atiue:unde si qua frumenta ex semine tritici generari possunt:sicut ex grano seminato in malis terris nascitur siligo:ex tali frumento panis confectus potest esse materia huius sacr̄i.hec sile. Q̄ aūt contra hoc aliqui obiciūt de aceto quod generat ex vino et uno

est eiusdē speciei cū eo:nec inde cōfici pōt est instantia valde rudis:q2 vinū nō generat seu producit acetū sicut triticū generat sigilinē:ꝑs gn̄atur ex vino nulla existente virtute gn̄atiua in vino. * Tertiū. Quantum ad speltā Alber.dicit q̄ ab sq̄ dubio frumentū est genꝰ r nō spēs grani habēs sub se triticū r speltā:vñ r de spelta confici pōt sicut de tritico q̄ nulli dubiū est cōsideranti granū cū grano r panē cū pane:vñ paruꝫ distant in sapore calore r forma per.aut̄ de pal.dicit cum alber.posse cōfici ex spelta.addēs q̄ etiā ex farre:nō q2 triticū sit genꝰ ad ista/ꝑz q2 sunt eiusdez speciei cū eo:q2 cōpertū est in eadē terra triticū aliq̄ far:aliq̄ speltā:aliq̄ triticum generasse. Sed.s.Tho.in.iij.parte vbi.§.implicite.in.iiij. aut̄ distin.xj.q.ij.arg.ij.q.j.ad tertium.explicite negat ex tritico aliq̄ nasci spelram vel ordeum aut far:q̄ inter oia grana est similitudo tritico:et
3 ¶ Tertio q̄rit q̄ sit materia huius sacr̄i inquꝫ sumit̄ p modū potus:siue inquꝫ ex vi sacr̄i cōtinet sanguinem xp̄i:r dico q̄ fm.s.Tho.r pe.est vinū vitis:q2 in eo xp̄s ꝓficit:r ꝓprie ōr vinū et cōius sumit̄ in potū:r aqua naturalis miscenda instanter oblatiōe in tā parua quātitate vt in vinū cōuerti possit:r hoc non pp necessitatē sacr̄i: q2 etiā sine aq̄ conficeret verū sacr̄m.ꝑz peccaret facerdos:ꝑs hoc fit ad significandaꝫ vnionē ppli ad xp̄m.aq̄ ei multe ppli multi sunt. Apoc.xvij.r Lon. q2 xp̄s creditur aquam vino miscuisse. * Ex his clu. ꝑtū ad vinū ꝑz q̄ cōfici pōt ex musto fm.s.Tho. sio. r pe.q2 hz completam speciē vini:vt dulcedo temperatē:q̄ tñ non est faciendus si sit multū recēs ꝓp impuritatē:q̄ limita fm.s.Tho.nisi necessitas exigeat.que.s.irreuerētiam excusat.limita etiam fm eundē si mustū sit expressum de vna:q2.s.aliter nō est sub specie potabili.ar.de cōse.dist.ij.c. didicimus.r.c.sequēti:Nō pōt ꝯo confici fm oēs theologos ex aceto:ꝑs oppositum teneat Inno.de offi.misse.r male:q2 tā non est vinū vt etiā p phi losophū ꝑz.viij.metaphi.si aut̄ vinū sit quasi in via acescendi ꝑz.s.Thomā.idē est iudiciū:sicut de pane qui est in via corruptionis/q̄uo Richar. in.iiij.exponit dictū Innoc.et idem est fm Alb.si vinū sit in via putrescendi. Nec sic̄ ex papa seu aquarello fm Alb.q2 non est vinū:ꝑs aq̄ fusa sup acinos vuarū hīs aliquentulū vini acumē. Nec sic̄ ex agresta fm.s.Thoñ.et alios q2 adhuc nō hz speciem vini:sed est in via gn̄ationis:si tñ vt dicit Alb.cū sapore vinoso est sapor aromaticus vel stipticus aut ponticus/vel sapor acer ex mixtura perfecta digestione:secus est/q2 stat species vini. Nec ex aq̄ exꝑssa de pāno intincto vino rubeo:q2 ibi non est vinū:sed aq̄ rubea aut vinata;

vñ hoc dānat de cōse.dist.ij.cū oē.* Quantum ꝯo ad quā ꝑz ꝓtio q̄ appōi nō dz aq̄ rosacea:vel alia artificialis scōm omnes:ꝑs sola naturalis.de cele.mis.in quadaꝫ.nec de aq̄ naturali tñ dz apponi q̄ cōuertat in se vinū:vt q̄ est maioris virtutis/aut q̄ tā aq̄ quā vinū transeat in tertiū mixtū ex vtroq;.vt q̄ est equalis virtutis:r de hoc j.§.seq.Et secundo q̄ non sufficit aquā apposi- Ap tā fuisse in dolio fm.s.Thy.q2 non significaret gli posi quid:sed apponi dz imminente celebratione:seu tio. q̄ sacra mysteria inchoanda:r debet appōi vino aq̄. calicis.de cele.mis.l.fas.r de ꝑse.dist.ij.c.j.r.cq.oē crimē.r quare vide ibi. Et tertio si aqua omittatur:nihil omino vere cōficit.de conse.dist.ij.scriptura.ꝑs peccat mortaliter qui hoc sciēter facit. arg.c.l.fas.de cele.mis.r sic̄ fm Alexā.qui ex negligentia/q2 nulla est adhibita diligentia veniale aūt q̄ ex negligētia semiplene diligentie fm mētē.s.Bona.in.iiij.dist.xj.Et quarto q̄ si apponat aq̄ artificialis taꝫ modica q̄ ꝟtat in vinū/ꝑs sit petm̄ mortale eo mō q̄ dictū est:tū ꝑficit vere sacr̄m:q2 stat substātia vini:q̄ sola ē de nēcessitate.

¶ Quarto q̄rit vtrū possit aliq̄s liquor misceri spēb? vini in eucharistia:et dicit.s.tho.in.iij.qte. q.lxxvij.ar.viij.sic. Spēs in hoc sacr̄o permanentes sicut adipiscunt ꝟture consecrationis modū essendi substantie:ita etiā adipiscuntur modum 4
agendi r patiendi/vt.s.agere r pati possint:q̄cd ageret vel pateret substantia. Sed si substantia ibi eēt/posset aliꝰ liquor ꝓmisceri. Ergo r istis speciebus. ihmōi tñ ꝓmissionis duplex eēt effectus:ꝑs fm formā liquoris r ꝑs quantitatē. Si essi permisceret.aliq̄s liquor in tanta quātitate q̄ posset diffundi p totum vinū totū fieret permixtū:q̄ aūt est permixtum ex duobus neutrū nisibilium est.ꝑs vterq; transit i quoddā tertiū ex his cōpositū:vñ sequit̄ q̄ vinū ꝓius existens nō remaneret si liquor ꝓmixt? eēt alteri? speciei Si aūt esset eiusdē speciei liquor adiuct?.pura si vinū permisceretur vino remaneret q̄dem eadez spēs:ꝑs nō remaneret idē nūero vinū q̄ declarat ꝺuersitas accidētū puta si vnū vinū eēt albū r aliud rubeum. Si ꝯo liquor adiunct? eēt tā pue ꝟtatis q̄ nō posset diffundi p totum:nō fieret totum vinum permixtū:sed aliqua pars ei?:que q̄dem nō remaneret eadē numero ꝓpter mixtionē extranee materie remaneret tñ eadē spēs:non solū si parvus liquor ꝓmixtus esset eiusdem speciei:sed etiam si esset alterius speciei:quia gutta aq̄ multo vino ꝓmixta transit in spēm vini vt ōr primo de gn̄atio. Manifestū est aūt quod corpus r sanguis xp̄i remanēt hoc sacr̄o q̄diu ille species manent eedē.cōsecratur essi hic panis et Lon
hoc vinū. Unde si fiat tanta ꝓmixtio liquoris cu- clu
iuscunq;:qō pertingat ad totum vinū consecra- sio.

tu nihil fiat permixtio: erit aliud numero et non re in medio ih̄u sanguis christi. Si vero fiat tam parua alicuius liquoris additio quod nō possit discerni per totum: sed vsq; ad aliquā partē speciei vini consecrati: desinet esse sanguis christi sub illa parte vini consecrati: remanebit tñ sub alia. Hec ille.

Et simile dicit in quarto ol. xij. q. i. arg. i). q. vj.

3 ¶ Quinto q̄rit hā faciēdus in p̄cib⁹ in q̄b⁹ vinū nō ht. & Alv. dubitative dicit q̄ vt papa consulendus cū pp intolerabile dānum aliq̄rum q̄ incurrit ex sacri defectu dispensandum videret. vr corpus christi absq; vino conficeretur q: corpus non est sine sanguine: q̄ dictū sequēs Sum. ang. suo more in determinando audat: dicit papaz in hoc posse dispēsare: sed hoc est falsum: q: ea que sunt de substantia seu integritate sacrōrū papa mutare non potest ꝑm. s. Tho. iij. q. lxiij. et alios theologos cōiter: hmōi autē est consecratio sanguinis: sine q̄. vt idē dicit. sc̄m nō est integrum: sed immane sacrilegiū: vñ & concilia toleranum. vij. q. j. in. c. nihil. ꝛ tales excōicationis sniam tulit quod non fecisset si non esset de se mortale. Nec obstat q̄ corpus sine sanguine a fidelibus sumit q: hoc sacm non ꝓficit in vsu fidelium: sed in consecratione materie ꝑm. s. thom. iij. q. lxxiij. in. iij. & iiij. dist. vij. Vñ ꝑm ipsum dicendū est q̄ non est aliqua terra ad quā non possit tantū portari de vino: quantū sufficeret ad celebrandum.

2 ¶ Sexto q̄rit quātū ad formā eucharistie quid sentiendū sit & dico multa. * Primū. forma cōsecrationis potius & ſſl̄r forme alioꝝ sacrōꝝ ꝑm. s. Tho. non sunt ab euāgelistis ex intentione tradite: sed eas ecclia habuit ex traditione apl̄oꝝ: et successiue ad posteros transmisit: & ꝓtū ad panē ꝑm oēs est hec. s. hoc est em̄ corpus meū. ita tñ q̄ si em̄ non est de substantia forme ꝑm. s. Thom. & Scō. & cōiter doc. Iz peccaret illud omittens ex negligentia vel contēptu: q: est de consuetudine ecclesie romane data a. b. pe. apl̄o. * Scōm. ꝑm Alb. in lib. de missa. forme panis ac vini mutari aut truncari non debent aliter nō conficeretur etiā si viderent yle eūdem sensum si tñ aliq̄d adat nec significationē mutans nec inducēs errorem: nihilominꝰ fit ꝓficatio. vr hoc est: corpꝰ meum dilectū. Iz valde esset increpād⁹ iste sacerdos Vide tñ. s. bapti. s. * Tertiū. Si sacerdos solū p̄dicta yba sup panē ꝓferret ꝑm sco. l. iij. dist. vij. quē sum. An. seq̄tur ꝫ rof. nō cōsecraret q: dicendo hoc ē corpꝰ meū: nō refert ad corpꝰ xp̄i/vnde Iz non sint alia verba de substantia forme quam p̄dicta tamen necessario requirit vt aliqua ꝓferantur quibus forma illa determinetur ad corpꝰ xp̄i: sed ꝑm. s. Tho. cōsecraret si hoc intēderet & ipsa intētio facit vt illa yba ītelligāt dicta ex p̄sona xp̄i & limitētur ad eiꝰ corpus: & hoc est ꝓprius q: si illa determinatio fieret per verba p̄cedētia vt illi dicunt & nō p̄ intētionē: sacerdos nō intendens cōsecrare cōsecrarer: q̄ō est absurdū ibidem vino. * Quartum circa formā cōsecrationis vini Scotus in dist. vij. quarti dicit virtualr quod nō est certa forma ꝓcisa: q̄ō ꝫ q: pari ratione vna fortiori nō essent certe forme aliorū sc̄rōꝝ/item contra q: in missali romano & Ambrosiano ybis fit⁹ maiusculis vel aureis ponit forma ꝓcisa vt docet experientia & de Ambro. olim restatus est Bo. Pet. de pal. sc̄tus astr Bona. in ea. dist. dicit quod nō cōstitit solū in istis ybis. hic est em̄ calix sanguinis mei/cetera aūt q̄ sequunt non sunt de substantia: ſz pertinēt ad ostendēdum effectū vt ibi nouum & eterni &c. vel sum vt ibi accipite. vel ornatum q̄ ꝫ est cōis vsus ecclesie ꝑm quez forma est hec. s. hoc est em̄ calix sanguinis mei. no. & eter. re. myste. fidei qui pro vobis & pro multis effundet in remissionē pc̄or̄ū: vt ptz ex dictis missalibus: quod etiam cōfirmatur ꝑm. s. Tho. & cōem scholā/quia cetera que sequuntur li mei cū sint determinatio p̄dicti pertinent ad illam vnā orationē & ꝓtr ad illā vnam formā. Quantū aūt ad ꝓlationē yarū formarum vide. ē. bapt. s. Quantū ꝫ ad conuersionē ꝓprie materie in corpꝰ & sanguinē xp̄i: & quō in hoc sacramēto sit veraciter corpꝰ & sanguis xp̄i: multa subtiliter dicūtur a doctoribus que theologice potius quā ꝓsentis sunt speculationis.

¶ Rursus de eucharistia scō quātū ad ministrum & defectꝰ qui accidere ꝓtr in missa.

Eucharistia scō quātū ad ministrum. vt innotescat: sciendum q̄ō est duplex vnus. sc̄z ad conficiēdum & dispēsandum simul/vt sacerdos aliius ad dispensandum solum vt diaconus sicut. ē. dicū est. qui est ꝓprie dispensator & nō minister dicitur.

¶ Primo ꝫ q̄rit vtrū solus sacerdos seu ꝑsby. ter possit ꝓficere corpus & sanguinē xp̄i: & docet q̄ sic. xxv. di. plectis. de sum. tri. & fide ca. firmiter. ē. vna. & hoc sequuntur oēs theologi. in. iij. di. xij. Si q̄s aūt credat se sacerdotē esse cum nō sit: & celebret ꝑm gl. in. c. apostolicā. de ꝓcbyt. nō bap. in ytate nō cōficit: & ita etiā sentit. s. Tho. Iz credatur supplere summus sacerdos quātum ad effectus vltimos sc̄rōꝝ/q: sc̄z recipiens panē a tali sacerdote loco corporis xp̄i eque sagināt & spū ac si verū corpꝰ christi succepisset. Oppositū tñ sentit sum ange. vt. ē. bap. vſ. ē. iij.

¶ Scō queritur vtrū quilibet sacerdo possit hoc sacramentū conficere. & dico q̄ sic de fē q̄ & tñ sic q̄ nephārius sit etiā hereticus scismaticus excōicatus & degradatus ꝑm. s. ry. in. iij. distinxij. quia character super quem fundatur conficiendi potestas est indelebilis: de iure tamen secundū Richa. eq. di. cōficere non potest irregularis: nec suspensus ab executiōe eoꝝ q̄ sunt ordinis nec simoniac⁹. schismatic⁹: excōicat⁹: aut degradatus: siue depositꝰ: aut q̄liber publicus & notorius pcōr. De corpore vitiatis vide. ē. suo loco

3 ¶ Tertio querit vtrū plures sacerdotes possint simul eādem hostiaz ꝓficere. & dicit sum. an. cū Sū. ang. supplemēto q̄ō nō: ꝫ. rosel. q: qui ꝓt⁹ ꝓtulit ille ꝓfecrauit: & alij nihil faciunt. ſz Zyrio q: eadē rōne plures nō possent simul vnū baptizare q̄ō ipse negat. sc̄o q: possunt simul yba ꝓferre & sic vt arguit Alb. q̄ rōne ꝓfecrat vn⁹ & alij si intēdunt: si aūt nō simul ꝓferāt ſz Inno. de off. misse. intētio olim fieri ꝺz ad illud instās in quo ꝑs ꝓfert sine ꝓt⁹ siue posteri⁹ ꝓferant. Unde Inno. & Pet. de palu. & s. Tho. tenēt q̄ ꝑtr: quia ecclesia romana yāc ꝫ cōsuetudinē vt cardinales pape: & ordinati ei⁹ ordināti celebrāti cōcelebrēt: vt repꝛesentēt apl̄os xp̄o cenanti cōcelebrantes: ecclesia aūt spū san. regit. Q̄ō aūt ira. ecclesia romana cōsueuerit credendū est Inno. q̄ fuit pontifex summus. & s. Tho. qui fuit doctor italicus: & campanus & rome conuersatus.

4 ¶ Quarto q̄rit vtrū sacerdos cōsecrare possit q̄stanciaz q̄ materiā. & dicit Ale. in. iij. tract. de eucharistia q̄ē. s. fum. an. cū supp. cōtra ros. sed tur q̄ nō: ſz solū q̄stitatē illā: & rōnabiliter sumi pōt: a fidelib⁹: q: mētio xp̄i & ecclie est vt sumat. vñ nō cōficeret q̄ intēderet cōsecrare totuz panē q̄ est in toto nō ex defectu ytutis yborū q̄ vnavice ꝓficere posset tot hostias quot musto totī sufficerent si eēt necessitas ecclie: ſz ꝓpter defectū intētiōis ei⁹ q̄ hoc sacm instituit: q̄ non ꝓdit q̄ in ludibrio vel stultitia fiat ꝓfecratio: & sic ptz q̄ multominus cōsecrat q̄ ꝓficit ad irrisionē veneficia & himōi. Et Iz inquit sum. an. s. Th. in iij. di. xj. teneat q̄ ꝓficit non cures. Et idē sensit supplesm. male limitās dicta. s. Th. ad oppm sensum. Sz ista rōnabl⁹ & piculose dicunt: q: ad ꝓficiendū req̄rit q̄ minister nō solū intēdat ꝓfecrare: ſz et eo fine xp̄s instituit: sequit q̄ non consecrabit is cui in missa subrepit imanis gl'ia vel cupiditas: & ꝓnr quantū in se est idolatrare facit. Et iō ad q̄nē er. s. tho. iij. q. lxxiiij. ar. ij. & iiij. d. xj. q. j. ar. j. q. ij. sic rñdetur. Quidā dicit ytutem vini sub q̄cūq; q̄titate: puta totū. panem fortē aut vinū poss: sed subtrāta quanta sufficere pōt ad vsum fidelium: q: sic ꝑformabit intētio ꝓfecrātis intētioni eccl̄ie. Sz hoc verū nō vr. Ops em̄ hic quantitatē māle determinari p̄ pparationes ad vsum fidelium q̄ est finis hui⁹ sacri. cū in oib⁹ mālib⁹ rō determinationis māe sumatur ex ordine ad finē. Nō aūt pōt determiari p̄ pparationē ad vsum fidelium qui nūc occurrit: alioquin sacerdos in deserto vel habens paucos parochianos hz multos: sed ad vsum q̄ occurrere pōt: seu ad vsum fidelium absolute: q̄rū. s. numerus est indeterminat⁹: vñ dici nō pōt q̄ ytutem materie huiꝰ sacri sit determinata: p̄cipue cum vnus hoc sumere possit in magna & in pua quātitate. Cū aūt prās ministroꝝ ecclie ordinet ad effectū ꝓpriū & ad finē effectꝰ: in sacrio duplex est intentio. ꝓma. s. ordinata ad pfectionē sacri: & scda ordinata ad finem sacri: quarum ꝓma est essentialis sacroꝝ vñ ea ꝓtermissa non est sacm: scdā yo illud consequit: vñ ea posita vel remota nihilominꝰ ꝓficit. sicut si quis intendat baptizare ad lucrū est verū sacm: cōfirmat intentio ecclie quātum ad ꝓmā intentionē: Iz nō q̄ ad schaz: & similiter hic si quis intēdat ꝓfecrare ad vsum in venenciis: aut magnā q̄titatē panis aut vini ad irrisionē. Nō tñ dico q̄ posset simul cōsecrare totū panē ciuitatis aut fortiz: q: ipsa forma ꝓ noie demōstratiuo vtens ostendit q̄ materia consecrāda ꝺz esse cozā sacerdote: vnde existens in domo consecrare nō posset panē in altari: nec totū eū qui est in foro nec totum vinū qui est in cellario: ſz quantūcūq; fit quātitas panis qui cozaz illo ꝓponit: credo q̄ consecrari possit ab ipso. hec ex illo. ſz q̄ō dixit de toto pane fortē aut vino cellarij. intellige si fit ibi diuisio in plura: secus si esset vn⁹ acervus: aut vnū dolium tantum: q: vere diceretur hoc est vel hic est &c.

¶ Quinto querit vtrū sacerdos ꝓfecrare possit vnā partē hostie sine alia stāte ꝓtinuitate: & dicit Jo. de neapo. in quol. & Ricar. in. iij. dist. x. q̄ sic si intēdat ꝓfecrare vnā determinate: puta medietatē q̄ est a dextris. q: yba nō opant nisi sup materia intēta: sec⁹ si vnā indeterminate: q: realeg operationes nō sunt circa singularia vaga: vnde nulla esset pars ꝓfecrata. Nō rēdit aūt ſz Pet. de pa. q̄ fiat determinatio tactu: visu: aut sensu: imaginatiōe: ſz sufficit si fiat intellectu: q̄. s. ap ꝓhēdit indiuisibilē lineā ptes diuidēres.

¶ Sexto q̄rit quid de sacerdote habēte cozam se hostias vndecim intendēs consecrare solum decem ex illis. & dicit duran. q̄ō effect⁹ consecrationis sequit intentionem cōsecrātis & nō eius opinionē. Igitur si numerus sit quidem in eius opinione: sed intentio fit cōsecrādi totum q̄ō est ātē se oēs sunt consecrate. Si vero numerus sit in intētione: ita ſz q̄ō intēdit ꝓfecrare decem ꝓcise subdistingue: q̄ sa aut scit verum numerum & sic sunt consecrate decem tantum quas determinat: aut nulla si non determinat quas decem aut illum ignorat: & eodem modo distinguendū an determinet quas decem consecrare intendit aut non: & concordat Jo. de neapo. & Ricar. Potest autem determinare decem & ignorare vnde

Eo.cc.

Re. solu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cimam:vel quia vna latet ꝛ reliq̄ sunt vise ꝛ intente:vl'q2 ali⁹ vnā apposuit:vl'q2 ibi erat ꝛ nescit. Si aūt ipe vnā pl⁹ posuit ꝯ crediderit vl alius posuit.ꝛſ.cum ipse iusserit pom.ꝛ.ꝛ nō intēdit ꝓsecrare mīſ.ꝛ.tm̄ nō est determinata eius intētio.ꝛſic nulla est ꝓsecrata. Exq̄bus ꝓzsicut et dicit Alb.in'lib.de missa.ꝯ si remanēt ex oblatione in altari:aut gutte vini in pede calicis ꝛ sacerdos ꝓficiat non ꝓsecrank:q2 de his nō erat intētio. Ꝓz ēt qđ si sacerdos assumat mꝫtas hostias ꝓsecrandas de q̄bus i actu ꝓsecrationis nō aduertit ꝯ sūt nūyilomin⁹ ꝛꝓsecrate:q2 sufficit intētio ꝟtual' ſm.s.Tho.ꝛ alios theologos cōiter.

7 ¶ Septimo querit q̄d faciet sacerdos q̄n cepta missa aliq̄s impedimētum recognoscit in se ꝛ dico ꝯ si q̄s in missa recordak se esse excōicatū:vel suspensum:vel nō ieiunū:aut nō ꝓfessum mortale aliq̄s ſm Alb.ꝛ.s.ty.iij.q.lxxxiij.ar.v.ꝛ.iij.d. xiij.in lit.ꝛ pe.ō pa.si recordak hoc post cōsecrationē inceptā ꝓseq̄ Ꝺz q2 vbi difficultas occurrit semper accipiendū est qđ min⁹ hz de piculo.ar. di.xiij.nemini:est aūt mere piculosum qđ est ꝛ ꝓfectionē hui⁹ sacramenti:q2 est immane sacrilegiū:min⁹ aūt qđ primet ad q̄titatē sumētis:Ꝺz tñ dolere ꝛ ꝓponere vt expedit ꝛ ꝓ inuisibile pōtificē absolutē q̄ntū ad actū illū ſm.s.Th.ꝛ ꝓſr si erat excōicat⁹ nō efficit irregularis:qđ ēt tz.sū. ang.Ꝛ ro. Et idē dico de irregularitate Si ꝟo alicui⁹ hoc recordatur aū ꝓsecrationē:liquidē illū est solū ꝓtm̄ nō ꝓfessum ꝓseq̄ Ꝺz missam ichoatā ēt si sine scādalo posset oimittere ſm .Pet.de pal.ꝛ ꝓcordat.s.Th.ꝛ sufficit ꝓtritio si tū cōmode ꝛ sine astantiū nota aū secretas posset hꝛe cōfessor:vt cōiter accidit qñ ipsa missa cantak:credit Archi.ꝯ Ꝺz querere.imo credo illum teneri: cū idē sit q̄ ad hoc ac si missam nō inchoasset'. si vero hoc sit q2 est excōicat⁹ vel nō ieiun⁹.s. Bonauen.quē sequit̄ sum.ange.dict ꝯ pōt inchoare missam ꝓficere cū cōtritiōe. Pet.ꝟo de pal. dicit ꝯ oino oimittere Ꝺz:nisi scandalū immineret:imo instante scādalo magis vꝫ declinare ad hoc vt oimittat:ſs opi.s.Tho.media inter istas est verior:qđ tuti⁹ est missam inchoatā oimittere nisi graue scādalū immineret:q2 ista impediūt ex iure positiuo:qđ est in pectore papeꝫ quē non est verisile velle incipere in scādalū eū q̄ insciens cū talib⁹ vincitis missam inchoauit. Si ꝟo hoc sit:q2 est irregularis ſm.s.Bona.ꝓsequ pōt cū cōtritione.ſs ego dico vt de excōicato. Si ꝟo hoc sit:q2 incepta missa hz ꝓfectiā ꝯ nō sit sacerdos dicit.s.Bona.ꝯ aū consecrationē Ꝺz missam dimittere fingēdo infirmitatē aut conscientiā deponere. * Si vero quis alicui⁹ horū recordatur ante inchoatā missam quātum ad ꝓtm̄ non confessum ſm.s.Th.in.iij.d.xvij.si qđē hz copiam cōfessoris tenek cōfiteri:si vero eā nō hz ſs el eligere vtrūgētre necessitate:ꝛ hoc necessitas ꝟz ꝓpter Alb.est vt si timek scandalū ppli vel si iā incepit sacra mysteria:vel si infirmus amisit loquelam ꝛ est in ꝓposito ꝓfitendi.ego aūt puto ꝯ hic subnoie necessitatis intelligak oē excusans ab irreuerētia sacri:vt si est obligatus ad celebrādū:vel si nō celebrādo gfiaret sibi infamiā vel admiratione:vel si impet⁹ decessit alia indigēs sacrificio ꝓbabil':aut si imminet solēnitas magna in qua valde vtile sit aīe celebrare:aut si tāt⁹ sit feruor in eo q̄ peccauit ꝯ inde ex sacrificio sperer magnū iuuamen ꝟ ꝓtm̄ ꝛ hmōi:q2 in talib⁹ pōt ēt reuerētia maior ī alio q̄ nō ꝓfesso ꝯ aīs pericp in multis ꝓfessis:tota aūt rō obligatiōis ad cōfessionē hic est reuerētia sacri q̄ nāli iure debetur ꝛ nō aliq̄s ꝓceptū canonis: ꝛs multe de hoc sint gl. Uñ ꝛ q̄dā tenēt ꝯ cū ꝓtritione sufficit semel in anno esse cōfessum qđ .Panor.in.c.de homine.de celeb.mis.dicit verī⁹.q2 ſcz ius canonicum ꝛ non naturale considerauit. Imo dicit Richar.in.iiij.dist.xvij.habēs idoneū cōfessorem:sed expectans aliū cui deuotius ꝛ securius ꝓficeat. pōt cū sola cōtritiōe cōicare:ꝛa fortior⁹ vbi non est copia ꝓfessoris:ꝛ adest magna vtilitas supra cōfessio sacralis.ſ.§.q.Per.etiā dt pal.dicit ꝯ si ne confessione cōicare pōt quis rpe paſcali si nō hz confessorem:vel hz casum reseruatum:ꝛ ꝛ̄ adire non pōt:qđ dictū recitās Archi.dicit.Credo istud restringēdum qñ ex hoc ꝯ abstineret querek magnū scādalū ꝛ hꝛe multū suspectus de aliquo malo:vñ fortē posset.hec ille. Ex his etiā dico ꝯ volēs cōicare positus cozā sacerdote:sic qđ iam sine nota nō cōicare non pōt si recordaturꝛe mortali nō cōfesso licite sine ꝓfessiōe cōmunicare cū ꝓpositō confitendi. Quantum vero ad excōmunicatum ꝛ irregularem: puto ꝯ inchoare posset diuina vbi non inchoando meretueret mortem:aut verbera metu cadentꝛe in cōstantē virū:ꝛ idē de non ieiuno.q2 in talibus inra positiua agentes contra sua statutaexcusant: nec incurretur in hmōi aliqua irregularitas.ar. capi.clerici.ꝛ.c.latores.ꝛ.c.fraternitati. que remeritarem requirunt.de cler.excom.min.per totum.nec obstat ca.apostolice.eodem titulo.quia illi sunt in culpa non intelligendo quod debent. isti vero in necessitate: imo hoc summa Angel. extendit non solum ad verba:sed etiam ad scandalum modo non sit phariseorum: vel idem qđ admiratio. Circa ꝓdicta tamen rosel. multi⁹ vol. pliciter deficit. Primo quia dicit quod recolens se excōmunicatus post consecrationem celebrans peccat. Secundo efficitur irregularis etiam si examinando cōscientiam fuit sine omni culpa quod est falsum q2 antequam recolat sine culpa ignorat:ꝛ consequenter

quēter excusak.c.aplice.de cle.exc.mi.post quaz ꝟo recolit excusak q2 dei ꝓcepto tenek sacrificiū consummare.ꝛ per summū pōtificē absoluitē quantū ad actū illū vt dictū est scḋo nā dicit qđ is q̄ post cōsecrationem recolit se comedisse vel bibisse:ꝛs ꝓficere debeat p.c.relatū.de cōse.di.ij. tū sic ꝓficiēdo mortal'r peccat:ēt si examinando cōsciētiā fuisset sine culpa:q2 inq̄t versū est dicere qđ nō celebrauit ieiunus:qđ est falsum ꝛ ridiculū:q2 aū recordationē nō peccauit p ipm nec post q2 si cōterak ꝓponat vt Ꝺz.seq̄t qđ cōtrit⁹ peccauit mortal'r faciendo qđ facere tenek:ꝛ eēt vere perplex⁹ nō hñs vnā salutis siue compleat missam siue non:potuit tñ aū peccasse mortal'r nō examinādo cōsciam.tertio q2 dicit qđ is q̄ aū confectione recordak se comedisse vel excōicatū esse Ꝺz oīno desistere non obstāte scandalo:q2 nō video inq̄t qđ oriri possit tā graue scādalum cū illud sit q2 forte ppl's die festo missam perderet ſz dico qđ ēt illud est forte sufficiens qñ tenek celebrare:vt q2 est curat⁹:ꝛ si illud nō ē ꝓfit esse mīra alia:vt q2 desistēdo se ifamaret de gra ui pcō:aut saltē q2 icumberet illi mozs aut vulnus.Nec ob.qđ dicit.d.c.aplice.excusare solum ignorantē sine culpa exceptionē aūt regulā firmare in alijs:q2 ibi nulla fit exceptio:ſs absolute excusank ignorates ꝓbabil'r. * In oī aūt casu Ꝺz cauere ne simulet se cōsecrare ꝛ nō ꝓcreet:q2 in sacro ꝟitatis nō Ꝺz eē aliq̄ fictio ſm pe.ꝛ.ſ.th. nec Ꝺz quātū i ipo est facere idolatrare:vñ dicit decretalis ꝯ abhicēda sunt falsa remedia q̄ sunt peris periculis grauiora.de cele.mi.de homine

8 ¶ Octauo q̄rit̄ q̄d fiendū cū sacerdos deficit in missa:ꝛ dico sic. Si celebrās in missa deficit mor"te vel infirmitate occupat⁹ ſm statutū cōcilij toletani:ali⁹ explere Ꝺz qđ ille inchoauit:ꝛ ista Ꝺz esse ieiuſ⁹.vij.q.ſ.nihil qđ.s.Tho.iij.q.lxxxiij.li mittat si impediak icepta ꝓsecratione:q2 si aū cōsecrationē corporis decedat non ꝟz ꝓ aliū vt dicit suplerꝛs hoc fieri possit:vt dicit Archi.ꝛ intellige aū cōsecrationē inchoatā. Modus autez supplēdi est vt a capite incipiak ſm oēs si nesciē vbi primus dimisit:si aūt scit indistincte dicunt Pet.ꝛ.ſ Tho.vt scōs incipiat vbi prim⁹ dimisit qđ de ꝟbis formaꝫ nō Ꝺz intelligi ſs de alijs ſm Archi.q2 si prim⁹ dr̄isset vnā partē ꝟboꝝ formē ꝛ scōs aliā null⁹ cōsecraret:vñ ops qđ primus vl scōs dicat totam formā. Alb.tñ in li.de missa qñ scit vbi dimissum est sic distinguit. Si prim⁹ defecit aū canonē incipiendū est a capite ꝛ totū rite pagendū:q2 dicta aū canonē non sunt de cōsectione sacri ſs ppli mstructione. Si ꝟo inceperat canonē sed nōdū cōsecrarat: ꝓsequēdū est vbi dimisit:ꝛ ñ ne ppl's min⁹ appꝛeciet ꝟba canōis vi dēs ea tā facile repetī qñ pei⁹ dicta eēnt annul-

lata:signa essi illa repetentant ꝓpi passionez que nūq̄ debēt irrita reputari:tū q2 ex ꝟbis ꝛ signis pactis materia recepit sctietatē vt eēt magis idonea ad trāssubstātiationē:vñ sup illa hostia reperēda nō sunt ne fiat iniuria virtuti ꝟboꝝ tanquā nihil valuissent pri⁹ dicta. Si aūt defecit cepta ꝛ non completa forma corpis seruek illa hostia in altari pro reliquijs ꝛ sup aliā celebrek incohoando ibi q̄ prīdie ꝟz Jnn.i.c.p̄sbyter.ō sacra. ite.vel ſm Arch.post sumptū sacrm sacerdos ēt dictā hostiā sumat. Si aūt deficit cōsecrato corpore ꝛ nō sanguie ꝟz Alb. incipiak ibi:sili mō ꝛ sup calice ꝓparato canō ꝓ agak:ꝛ in fine corpus ꝛ sanguis sumak. Si aūt deficit in platione formē sanguinis:fiat sicut dictū est de hostia super qua aliqua ꝟba formē dicta sunt ꝛ nō oia:incipiendo in sili mō sup aliū calicē ꝓparatū. Ꝺz q2 nō est periculū repetere verba nisi in formis sacrꝛ nō olz ſs aliquozū:ideo meli⁹ Ꝺz ſz mēte.s. Th.vt sup eadē hostia ꝛeo.calice ꝟba ꝓferatur. 9.95

¶ Nono q̄rit̄ qđ agēdū sit cū sacerdoti in missa vel extra aliquid ꝓter suā intētionē ab extrinseco accidit circa materiam vel spēs eucharistie:ꝛ dico multa ꝓmū. Si ꝓpter frig⁹ vel ex negligentia hostia labak in calice aū fractionem vel post ſm.s.Tho.iij.q.lxxxiij.non est necesse ꝓpter hoc aliquid iterari:q2 fractio hostie cōsecrate ꝛ qđ vna sola pars ꝛ mittak in calicē respicit corp⁹ misticū sicut admixtio aque ſignificat pplm:vñ horū ꝓtermissio nō facit imperfectionē sacrificij. * Scōm. Si i calice deꝟhēdak venenū aut musca vel aranea ante consecrationē effuso vino ꝛ loto calice aliud ponak ſm.s.Tho.ibi si ꝟo post cōsecrationē aliq̄a horū acciderit Ꝺz ꝓsal caute capi ꝛ diligenter lauari ꝛ cōburi:ꝛ ablutio cū cineribus in sacrariū mitt.i.ſm .Pe.de pal.in piscinam in q̄ ponunk q̄ spēs sacri mediate vel immediate ꝓtigerūt:si ꝟo ibi venenū adesse deprehēdit intellige ex ſmissione vel ifectiōe alialis venenosi nullo mō sumatur nec tradak alteri ne calix vite ꝟtak in mortē:ſs in vase apto diligēter poni Ꝺz ꝛ pro reliquijs seruari. Et ne sacrm remaneat imperfectū:calix alio vino Ꝺz ꝓparari a ꝟbis cōsecrationis sanguinis inchoari:si nōdū sumpta est hostia. Si ꝟo sumpta est:apponēda est hostia cōsecrāda cū vino:nihil eīm abhominabile occasione hui⁹ sacri sumi Ꝺz ſm.s.Th. Sum.aūt Aug.dicit qđ sanguis quē.s.Tho.dicit reponendū in vase est cōburēd⁹ intincta stupa vel panno in eo:ſs hoc est imane sacrilegium vt de hostijs mundis a sacerdote cōbustis dicit .Pe.de pal. * Tertiū. Sicut legit̄ de conse.dist.ij. ex decreto p̄j pape:si p negligētiā aliquis stillauerit de sanguine in tabula que terre adheret ita.ſ.qđ stet spēs liquoris lingua labef:ꝛ tabula

radek: si ẏo non fuerit tabula terra redek: ignī cōburek ⁊ cinis iuxta altare cōdet̄ur: ⁊ facerdos xl. diebus peniteat. Si aūt sup altare stillauerit calix forbeat minist̄er. i. sacerdos stillam ⁊ trib⁹ dieb⁹ penitet. Si sup linteū altaris ⁊ ad almd stilla puenerit ꝯtuor diebus peniteat: si vsq; ad tertiū nouē diebus penteat: si vsq; ad ḡrtū. xx. dieb⁹ peniteat: ⁊ linteamina que stilla tetigerit tribus vicibus lauet minister. i. sacerdos calice subtus posito: ⁊ aqua ablutionis sumak ⁊ iuxta altare reondak: posset etiā sum in potu a ministro nisi ꝓpter abominationē dimitteret. Quidā aūt vlteri⁹ partē illā linteaminū incidūt ⁊ cōburūt: ⁊ cinerem in altari vel sacrario deponunt hec. s. Eho. Dicit rō Gui. sufficere ꝙ lauetur mō predicto. Quō aūt intelligatur cū 8z tot diebus peniteat. f. pnia. §. vf. * Quartū. De confe. di. ij. ex pnali bene. 8z qō si quis p ebrietatē aut vomacitatē eucharistiā vomuerit si est laicus. xl. dieb⁹ peniteat: si cleric⁹ vel mōachus. lx. dieb⁹. xc. si ẏo infirmitatis cā vomuerit. vij. diebus peniteat: vbi gl. in. c. si qs per ebrietatē. dicit qō ꝓ cā infirmitatis imponit pnia ad cautelā sicut. xxxiij. q. ij. in lectum. ⁊ qz sumere nō debuit cū esset infirmus. i. stomacho alteratus: ⁊ ām Ray. ille vomitus 9z cremari. ⁊ cineres iuxta altare recondi. i. Eho. aūt dicit qō vbicunq; spēs integre inueniūtur. i. incorrupte sunt reuerenter obseruande: vt etiam sumende nisi obstet abominatio: qz ināt eis manētib⁹ manet corpus christi ea vero in q̄bus inueniunt̄ si cōmode fieri pōt dicit cōburēda cinere in sacrario repōsito. * Quintum. Si qs non bene custodierit sacr̄m ⁊ mus vel aliud animal illud in ecclesia comederit. xl. diebus peniteat. de conse. dist. ij. qui bene. ⁊ si est possibile capiat animal: ⁊ comburatur ac cineres iuxta altare ponantur ām. s. Eho. qō intellige cū iā spēs creditur totaliter altrata. Pet. ẏo de pal. dicit animal exenterandum. et comburendum: vt. s. vero in tabernaculo ponendas donec naturaliter consumant̄: aut si non impedit abominatio sumendas nequaq; aūt in piscinā proijciendas: qō intellige qñ factum est ita recens vt credant̄ species in stomacho animalis perdurare 9z tūc exēteranda est. * Sextū. Si quis eucharistiam vel partē eius perdiderit vt inueniri non possit. xxx. diebus peniteat. de conse. di. ij. si quis intelligat si ex negligentia non ex miraculo: sicut vna particula delata est beate Lathe. de senis de altari quā frater celebrans inuenire inquit. Et 8z beatum Eho. eadem pnia dignus videtur sacerdos per cuius negligentiam hostie putre fiunt. * Septimū ām Host. si is ad quē spectat eucharistie custodiā illā in caute dimiserit quamuis nihil nephandū acciderit trib⁹ mēsibus ab officio suspendat̄: ⁊ si per eius incuriā aliqs nephandum acciderit: grauioris pene subiaceat vltiōi. de custo. eucha. c. f. * Octauū. Si sanguinem in medo particula remaneat in calice digito ad labium calicis adducatur ⁊ sumak: nec apponatur vinū ad assumendū cū eo qz illud citi⁹ deficeret ⁊ sic sacerdos sumeret illam nō sciunt⁹ 5 Sco. in. iij. quāuis dici possit qō hoc non procedit: qz qō fit tali modo dicitur fieri simul. p nor. in. c. propter. de elec. ⁊ in. l. continuus. ff. de verb. obli. in prin. j. eucharistia. iij. §. viij. in fi.

¶ Decimo q̄rit quid cū sacerdos aduertit aut meminit esse defectum in materia eucharistie dico multa. * Primū Sctūs Eho. loquendo de defectu circa vinū. in. iij. parte. q. xxxij. arg. vl. ad quartum. sic dicit. Si sacerdos ante consecrationē sanguinis etiā post consecrationē corporis percipiat aut vinū aut aquam non esse in calice 9z statim apponere ⁊ reconsecrare. Si vero hoc ꝓceperit de aqua post consecrationem. s. sanguinis 9z nihilominus procederet: qz impositio aque nō est de necessitate sacramēti vino antea consecrato nullo modo debet aqua miceri quia sequeretur corruptio sacramēti ꝓ0 aliqua parte: si ẏo post consecrationem hoc ꝓceperit de vino: si qdē hoc percipiat ante sumptionem corporis: 9z imponere vinum cum aqua ⁊ resumere a verbis cōsecrationis sanguinis: sed si hoc ꝓceperit post sumptionem corporis debet apponere aliā hostiā consecrādā simul cū sanguine: quo ideo dico: qz si dixerit sola verba consecrationis sanguinis: non seruarek debitus ordo cōseq̄ndi: ⁊ sicut 9z in. d. c. tolerari concilij. perfecta videri nō possent sacrificia: nisi ꝓfecto ordine compleantur: si ẏo inciperet a consecratione sanguinis ⁊ reperet ea ẏba consequēria nō cōperetrent nisi adesset hostia cōsecrata cū in illis verbis occurrant q̄dē dicēda ⁊ fienda nō solū circa sanguinē sed etiā circa corp⁹ ⁊ debet i fine iterū sumere hostiā consecratā ⁊ sanguinē non obstante etiā si prius sumpserit: qz preceptū 9z perfectione sacramenti maioris est pōderis q̄ precepti. * Octauū. Circa defectum hostie dicit. Petrus de pal. qō si quis ante consecrationē aduertat eas non esse triticeam: vel esse corruptā: ea remota aliā ponat reincipiens a canone vel melius ām mentē. s. Eho. a verbis cōsecrationis: vt in similī dicit de sanguine sc̄z ne fiat iniuria verbis iam dictis sine causa. Si vero post consecrationem q̄dē fiat: ponendo aliā ⁊ eā sumēdo: nihilominus sumendo illam primā: vel sumendam tradendo vel reuerenter seruando. s. ad cautelam aut reuerentiam forme super eam prolate ⁊ intelligo etiam si aduertat post consecrationē sanguinis

quo casu ofa replicabit excepta forma sanguis. Si aūt aduertat defectū hostie postq̄ sumpserit licet doctores varient: tū beatus Eho. sentit vbi supra ꝙ alia debeat hostiā ponere ⁊ sumere vt ei ponit archiepō. ⁊ pt̄z ex dictis in simili. vt. f. sacr̄m sit integrū: ⁊ hoc archie. idē intelligit et si aduertat defectū hostie post sumptionē sanguinis. s. ꝙ rursus ponat nouā panē ⁊ nouū vinū ⁊ cōsecret ac ꝓsequat ⁊ sumat: ne sacr̄m remaneat imperfectū. Et sic pt̄z ex dictis istā esse mentem sancti doct. Sacerdos q̄ peruenit celebrādo ad canonē tenek si pōt simul vna oblatione offerre panē ⁊ vinum ⁊ cōsecrare ac sumere vtrūq;. nec sufficit alterū sine altero: qz sacr̄z esset imperfectū vel indebito ordine completum quorū vtrūq; est ptra dictū cōcilij. Tertium. Et his pt̄z sum. Aug. deficit in quatuor. Primo. qz dicit vbi accidit defectus reincipiendū aliūde ꝙ a forma. vt ibi suscipe scte pr̄ quo ad hostiā ⁊ ibi deus qui humane q̄ ad sanguinē: ⁊ intermittenda eē aliqua. ꝑ dictū cōcilij volētis sacrificia p rectō. i. cōpleto ordine cōpleri. vbi rō aduerte ꝙ rū. s. Eh. inchoandū dicit a forma intelligi pōt a particula q̄ includit ⁊ introduxit formā. vt qui pridie: ⁊ sic mō ⁊ est ẏmile: vt forma ꝓferak ex ꝓpone rpi nō solū ꝗtū ad intentionē: ꝛ̄ et ꝗtus ad verborū seriē. scō qz dicit ꝙ dicēdo: hoc est corpus meū. s. cū intētione cōsecrādi non consecrarek: qō. ē. improbatū est. tertio qz dicit ꝙ si aduertak defect⁹ in vino post sumptū corp⁹ nō 9z alia hostia ꝓsecrari rōne scādali. quod etiā t̄z Sco. ꝛ̄ solū vinū cū aqua: q̄ sunt ex ꝓsse contra dictū ꝑ illiū: qz sacr̄m nō esset integrū. quarto qz dicit corp⁹ xpi. i. particulā que est in calice esse cōburendā cū sine periculo vomit⁹ fuit nō ꝓt ⁊ idē rosel. ꝙ est immanissimū sacrilegium cum ām. s. Ty. ⁊ pe. de pal. seruandum esset inter reliquias donec naturaliter cōsumerek. Patet etiā quod rosel. deficit multipliciter. primo qz dicit in dictis defectibus inchoandum esse a canone: ꝛ̄ nihil dicat de sequētibus omittendū: ꝙ tū nō puto ꝑ. s. Ty. qz cū dicit incipiendū esse a forma loquit̄ ꝗtum ad id qō necessitatis est licet etiā inchoari possit a canone: ꝛ̄ non eque bene: ne iterentur iam dicta sine cā: nisi nolle canonis intelligam⁹ qō sequitur de secretis incipiendo ibi. q̄ pridie. vbi ꝓprie incipit canon ām Inno. Host. Jo. an. Pa. Alex. a neu. ⁊ cōiter scribētes per. c cū marte. de cele. mis. Nō etiā ām istā sum. sufficit incipere ibi qui pridie. vel ibi simili modo. secundo qz dicit quod si sacerdos perpendit defectum hostie post eius ac vini sumptionem non debet illa die aliā cōsecrare: qz non est ieiunus ꝙ falsum cōstat ex dictis ⁊ rōnēs esse nullā. tertio qz videtur nō determinare si ille defect⁹ ꝓcipiat post sumptionē hostie ante sumptionē sanguinis an sit alia hostia cōsecranda vel non. quarto qz dicit ꝙ si sacerdos aduertat defectū calice post sumptionē hostie ⁊ materie indebite calicis: nō debet aliā debitā capere. Quartū. Si sacerdos habēs aquā in ore: anteqū deglutiat defectum aduertat ām Dir. li. j. tit. vij. si pōt scandalū spuat in calicē: ⁊ extracta ptīcula aquā i alio vase reponat: ⁊ sic accepto vino conficet ⁊ partīculā in eo ponat ⁊ sumat. ⁊ similiter aquā illaꝫ si sine vomitu potest: de quo si timet eaꝫ ponat in sacrario ⁊ idem dic de particula quā tū Ange. ⁊ ros. cōburendā dicunt ⁊ cineres in sacrario reponendos. * Quintum. Si vinum in calice congeletur: sacerdos illud ante consecrationem resoluat: vt habeat rationem actualem por⁹: si tū nō resoluit adhuc cōficit: qz vinū cōgelatū a nō cōgelato specie nō differt solū accidentali qualitate: vnde rursus de cōgelato fit nō congelatū ꝙ esse nō posset. * Sextū. Si hostia ante ꝓsecrationē inueniatur fracta nihilominus cōsecrari pōt nisi scandalum esset in populo. ꝛ̄ fractio ⁊ quadratura ⁊ hmōi nō vitiāt sacramentū. sicut nec tollunt substantiā panis: nec obstat si nō fit aliquid vnuꝫ qz intentio sacerdotis est tota illā hostiā consecrare ⁊ pār oēs eius partes: sine vnite sint sine diuise. * Septimū. Si celebrāte sacerdote occurrat casus q̄ necesse sit alicui dare eucharistiā puta ifirmitas: sacerdos hīs vnā hostiā tm̄ pōt exhibere partē ei⁹ ⁊ aliā partem sumere ām. s. tho. in. iij. dis. xvij. ⁊ idem puto de qualibet rōnabili cā. puta deuotiōe magna alicuius ad ꝓmunicandū. * Octauū. Cum misse celebritas terminek benedictiōe sacerdotis: vt. j. missa. ij. §. j. nō ita iudicādū est de defectib⁹ misse reparādis ante benedictionē: si adhuc stet officium misse ām Archi. sicut post quando iam solutuꝫ est: qz post benedictionē quicqd fieret magis eēt iteratio misse ꝙ reparatio defectus. * Nonum. si rōne defect⁹ debita materia est apponenda ⁊ non potest haberi: si sit ante consecrationem corporis vlterius procedi nō debet ⁊ qz aut integra sacramenta perficiant. s. cōficiēdo: aut ab integris arceantur. de cōse. di. ij. ꝓperimus. si vero sit post consecrationem debitā corporis puto ꝓsequendū fore tacitis verbis que super sanguine dicuntur: qz ex quo sacrificiū inchoatum est minus malum est quod imperfectum remaneat ex altera parte tantum ꝙ ex vtrāq;.

¶ Rursus de eucharistia tertio ꝗtum ad vsum ⁊ sumptionem eius.

Eucharistia tertio ꝗtum ad vsum vt plen⁹ innotescat sciendū est ꝙ aliqb⁹ cōperit iste vsus ex necessitate precepti ꝗtū ad vtrāq; speciē vel alteram

Universidad de Deusto
Biblioteca

rantū. Primo quidē sacerdoti dō celebrat. de cō
se.di.ij. relatū. q2 sacrm in sumptione cōplemen-
tū sue significationis accipit: 7 si pluries cele-
brat in die semper sub vtraq; specie sumere d3
omissa purificatione in prioribus missis. scōo
cuilibet xpiano cū ad annos discretionis pue-
nerit. de pe. 7 re. ofs. de quo. f. §. v. partic. vij. nisi
ex cā rōnabili de cōsilio ppij sacerdotis ad tps
abstineant. tertio cuilibet in articulo mortis cō
stituto. vñ viaticū d3 7 vī mortale in tali articu
lo prēnēti. i. negligēti cōicare cū possit sm sum.
Ange. sed q2 sumptio eucharistie nō est ex neces
sitate sm se sed ex statuto ecclesie sm Tho. iij.
di. ix. iō veri? est hoc nō esse mortale vbi sola ne
gligētia est in cā. quarto rōne statuti. quinto rō
ne officij sicut sacerdoti qui tenetur aliq̄ celeb
rare. vt. f. missa. f. §. vij. per. iiij.

1.qō. ¶ Primo ꝙo q̄rit̄ quot modis eucharistia sumi
tur seu manducatur: 7 dico 3. f. tho. 7 alios doc.
ꝙ duobus simplicibus ex quib⁹ resultāt tres.
* primo. f. spūaliter tm: duo. f. q̄s masticat xpm
per fidē cogitando: 7 illū sibi incorporando per
charitatis ardorē habēdo sacrm hoc in voto nō
in effectu vñ Aug. crede. f. amando 7 manduca-
sti. 7 sic manducauerūt pres vereris testi sm. s.
Tho. iiij. di. ix. * Secūdo sacramētaliter tm: sicut
qui suscipit hoc sacrm nō vt cibū: sed vt sacrm:
id est signū alicuj⁹: credēdo. f. sub illis specieb⁹
aliquid latere spirituale: vel saltem sm. f. Bon.
intendendo sumere ꝙ alios estimāt credere li-
cet ipse nō credat. vnde hoc modo manducat fi-
delis pctōr: 7 etiā aliquo modo infidelis 13 im-
proprie: de quo. s. tho. iij. di. ix. ar. ij. q. ij. tertio
vtroq; modo simul: vt iustus. Brutum aūt nen-
tro modo manducat vt patet ex dictis.

2 ¶ 2. q̄rit̄ vtrū vere in hoc sacrō xp̄s manducet: 7 dicit Ric. in. iiij. di. ix. ꝙ in sumptione huius sa
cramēti est q̄dā manducatio carnalis qua come
stū masticat trajicit digerit: 7 vltimo in substā
tiā cōuertit: 7 sic vere mānducat illa spēs: sub q̄
realiter verū xpi corp⁹ cōtinetur. Est 7 alia mā-
ducatio sacramalis qua corp⁹ xpi verū realiter sub
illis spēbus ptētū sumit: sed sic sumptū corpora
liter nō masticat. Et si spēs sic in ore masticētur
ꝙ per digestionē ibi factā nō corrūpatur in eis
forma ppriā: sed in ea in stomachū descendant.
Et corpus xpi in stomachū descēdit p descēsum
speciei sub qua ptinet: 7 tādiu ibi manet q̄diu
in eadē spē forma proprīa specierū saluatur. Si
aūt spēs panis tā diu in ore masticet: 7 ꝙ per di-
gestionē in ore factā corrūpat forma ppria spe-
cierū 7 nō descendat in stomachū: tūc nec corp⁹
xpi in stomachū descendit. Et sic intelligit illud
de cōse. di. ij. c. tribus. in glo. ſi. cū dicit ꝙ q̄ cito
species dētibus atterit tā cito in celum rapitur
corpus christi. Hoc ex illo ex quib⁹ patet ꝙ xp̄s
manducat ad hunc sensum q2. f. ingreditur os 7
stomachus non aūt q2 corporaliter atteratur aut
incorporet. Licet etiā ista aliqui attribuant cor
pori xpi. i. speciebus sub quibus est.

¶ Tertio q̄rit̄ q̄diu corpus xpi sit in stomacho 3.q̄
cōicantis: 7 dicit gl. in. c. trib⁹ gradibus. de pse.
dist. ij. ꝙ vbi spēs sacri atterit dētib⁹ xp̄s euo-
lat ad celū q̄ verū est si sic atteritur ꝙ forma p
dat a'r aūt ē 3 rex. i. c. si q̄s per negligētiā. e. dil.
vbi dr si q̄s eucharistiā euomuerit euomi ei nō cō.
pōt nisi traiectū in stomachū. Sum. aūt Ange. in
unixa. f. Bona. dicit primo ꝙ tam diu sub specie pa-
nis manet xp̄s q̄diu sunt habiles ad refectionem
q̄ hūt in stomacho 7 ex stomachum: 7 scōo q̄ si tur-
spēs ille trāseant p stomachum indigeste 7 va-
dāt in secessum nō est ibi corp⁹ dñi: 13 primum
q2 ibi nō ē corp⁹ xpi nisi q2 succedit panis in ipm
cōuersio: vt forte i titulo sequēti dicet: vñ ibi est
corp⁹ dñi eodē mō quo ibi esset panis q̄ nō esset
ibi q̄diu illa materia est habilis reficere cum
hoc ei cōueniat etiā cū est digesta: 13 q̄diu dura-
ret spēs panis. Et p idem pt3 3 scōum: q2 ibi esset
substātia panis: 7 pār est corpus domini. Et pre
terea si ille spēs sunt habiles nutritioni ex sto-
machū trāsiuerūt indigeste 7 pār ibi est corpus
dñi. Et ideo dicendū est sm. f. Tho. 7 petrum imo
et 3 eā. sum. ex Ric. ꝙ est ibi tandiu q̄diu spēs
panis durāt icorrupte siue in vomitu siue in se-
cessu nec est ināt petr⁹ mirū: sicut etiam a vnabo
lo se permisit in montem portari sm Greg.

4 ¶ Quarto q̄rit̄ q̄s possit iuridice eucharistiam
dispēsare vt licite sumat ab illo: 7 dico fic3 pe. d
palu: di. xij. sol⁹ sacerdos est eucharistie dispen
sator sicut celebrator: nec aliquis eo inferior d3
aliq̄d sacrm dispensare: diaconus aūt ex officio
partē eucharistie dispensat. i. sanguinē vt bñs
Zauren. q2 cum mediante vase sacrato dispense
tur: nō op3 man⁹ dispēsant; esse sacratas: corp⁹
aūt ꝙ manib⁹ cōtrectātib⁹ dispensat ab eo solo
dispensat cuius digiti consecrati sunt 7 manus
id est sacerdote qui etiā 3 tangere non debet nisi
duobus digitis sacratis. Et eadem ratione infe
rior diacono vasa sacra tāgere non debet q̄ in
eis est corpus aut sanguis sed solus quando nō
est q2 diaconi est sanguinē dispēsare 7 corp⁹ ad
sacerdotem deferre: vasa autem reliquiarum et
hmōi: acoliti 7 nō laici ēt̄ tumcunq; nobiles. dis.
xxiij. non liceat. In necessitate tamē presbytero
absente vel nō valēte licet diacono eucharistiā
deferre infirmo: vt. ē. diaconus. §. ij. hec Petrus
contra quem tñ ſhen. boic. super capite. decerni
mus. de iudici. dicit q̄ in necessitate potest dari
per laicum quod. f. Tho. 7 Petr. de palu. in omni
casu simplr negāt cū non habeat manus sacra-

tas: 7 hoc sacrm nō sit necessitatis: 13 laicus pos-
sit inuentū interrā leuare: q2 ad hoc non reqūrit
cōsecratio sicut ad dispēsandū sm Pe. vñ piscis
in q̄ seruat nec cōsecrat nec dicit q̄ hoc sit de
Ab corpore ali. ab hereticis aūt ēt in morte sum non
here d3 xxiij. q. iij. cepit. 7 idem sm Pet. de pa. vī de
ticis scismatis excōicatis 7 simoniacis: ita q̄ quan-
non tum ad susceptionem eucharistie vitandi sunt in
su occulto vel publico sm q̄ sunt occulti vel publi
ci de sen. excō. cum non ab hoīe. 13 quod dicit de
occulta simonia restringendū vī ad simoniā in
ordine suscepto vel dignitate aut beneficio cura
to: q2 aliter simonia si nō sit notoria non inducit
suspensionem quo ad alios sm Jo. Ray. 7 alios.
A notorio aūt fornicatore sacra suscipienda non
a for sunt ēt si occulto excepto baptismo 7 eucharistia
nica q̄ in extrema necessitate sumi possunt a simonia
tore, cis 7 fornicatoribꝰ ēt notoriis. xxxij. di. §. verum.
cū gl. Alios ēt malos ministros quantūcūq; pu
blice sceleratos non d3 q̄s vitare in susceptione
sacrō: nisi essent irregulares: 7 pār a suis offi-
cijs suspensi a q̄bus suspēsis nō sunt suscipienda
sacra. f. q. f. si fuerit bñ tñ est hmōi in occulto ca
uere sm Pe. vt erubescāt 7 resipiscāt. Dicit aūt
s. Tho. q̄ d3 q̄s cauere ne inducat quē certitu-
dinal' scit esse malū vt q2 notorii ad executionē
officiorū suorū sine sit occasio perī pura faciendo
illi dicere missas: q̄ forte alias nō esset victurus
7 hmōi sīl est subditus sacra q̄ non pōt ab alio
accipere 7 ad ipsa tenet suscipe d3 nisi sit suspen-
sus. Nec tñ a quolibet sacerdote est suscipienda
eucharistia: sed a proprio vel a superiore aut ab
alio de horū ꝑmissa: religiosus aūt ab sch̄o tali licen-
tia eā tribuens est excōicatus: vt. f. excōicati
vij. §. xiij. vide etiam de his. ē. clericus. ij. §. vij.
1.qō. ¶ Quinto q̄rit̄ q̄b⁹ debeat eucharistia dari aut
denegari 7 ūre: 7 dico multa. * Primū. Si sacer-
dos p̄o certo sciat subditū esse in mortali sm. f.
Tho. in. iiij. p̄o occulto pcō non est denegāda
cōio petēti in publico: vt de cōse. dist. ij. nō ꝓhi-
beat: 7 cōco. Pe. 7 Albe. tñ q2 eēt reuelator cri-
minis: tū q2 q̄libet xp̄ian⁹ h3 ius in perceptione
eucharistie nisi illud amittat p mortalet vñ cum
in facie eccl'ie non cōstet illū hoc amisisse non d3
ei in facie eccl'ie negari 7 ꝑcipue vident̄ ista ꝓ
quo ad subditū. Sed. Pe. de pal. in. iiij. distin. ix.
distinguit q2 si ē sacerdos q̄ teneat exhibere vt
curat⁹ 7 in casu quo tenet ei vt in paschate non
d3 negare pcōi occulto petenti i publico: quia
esset proditor criminis: q̄ ꝓhibet. de offi. ordi.
c. f. nec occulto petēti iustanter in occulto tañ
sibi debitū si petīt nouit solū in cōfessione: q2 scit
vt de⁹ non vt hō. de offi. ordi. c. ij. negat autem vt
hō in foro cōtentioso nec ex cōfessione acq̄rit sibi
ius negandi q̄b⁹ pri⁹ nō habebat: nec aliqua exce
ptio sibi dat ex cōfessione extra iudiciū cōfessi dis
plus q̄ si nesciret: q2 non scit nisi vt deus: si tamē
pctm aliter sciret quā ꝙ cōfessionē occulto petē
ti occulte deberet denegare. Si vero petat ab eo
qui nō tenet ei dare vel in quo casu nō tenet q2
nō est pascha nec est ifirm⁹ occulto petōri occulte
petēti d3 denegare: q2 d3 eum a petō reuocare
quātū pōt: 7 hoc pōt ēt ī sciat soli ex cōfessione: et
q2 ius negādi h3 ex ipso q̄ alij nō h3 ius petendi. de tēp. ord. ad aures. vñ ēt non petōri negari
posset eo casu. * Sc̄dm Si aūt curatus scit ei⁹
men esse notorii sm oēs etiā in publico petenti
negare d3 ex q̄ pt3 q̄ meretrices 7 publici usu-
rarij sunt olim ab altari repellendi nisi egerint
pniam ita ꝙ post primatā admitti pñt ad eucha-
ristiā q̄ate. i. in secreto nō in publico ppf scan-
dalum 7 publice post publicā: q2 manifesta delic-
ta. i. notoria nō sunt occulte corripienda. de pe.
7 remiſ. c. ſ. vñ vel sacerdos d3 iniungere publi-
cam pniam: vel publicare q̄ sunt penitentes.
* Tertium. Suspectis de crimine suspicione vio
lenta sm. s. Tho. in. iij. dist. ix. 7 alios negari d3
eucharistia intellige sm q̄dictā distinctionem q2
hī p:o certitudine. nō autē suspectis suspicione
leui: imo nec suspicione ꝓbabili q̄ pt3: q2 nec ꝙ
hmōi suspicionē d3 marit⁹ uxori debitum nega-
re. de sen. excō. inq̄sitioni. * Quartū 7 sm eundē
in tertia parte. q. lxxx. dari non d3 ad aliq̄d expe
rimentū vel purgationē infamie: q2 tales purga
tiones inhibite sunt. de purg. c. ex ma⁹. * Quin
tum. histrionib⁹ q̄b dari ꝓhibet. de ꝓse. dist. ij.
ꝓ dilectione. q̄b tñ de ojo⁹ nō intelligit: 13 de vti-
tibus in ea arte magicis 7 turpib⁹ que sunt mor
talia: similiter nec magis per notata ibidem. nec
cuicunq; infami notorie sm glo. ibi. si tñ vt dicit
c. seq. tales reuertant; ad q̄s sm eis recōciliatio
non negat: nō quasi subito exhibeatur eucharis-
tia sm Rich. sed peracta penitentia: misi articu-
lus necessitatis vel pietatis aliter fieri suaderet
* Sextum. Similiter nec dari d3 pugnantibus
in duello. ij. q. v. monomachiam. in glo * Sept
mum. Nec pueris carentibus vsu rationis non
potentibus discernere inter corporalem 7 spiri-
tualē cibū sm. s. Tho. vbi supra q2 ipse non pñt
actualē deuotionē que exigit: pueris autem inci
pientibus habere discretionē etiā ante perfectam
etatē puta cū sunt. x. vel. xj. annorum pōt dari si
in eis signa discretionis deuotionis appareāt:
7 concor. Pe. 7 in hoc stādum est sm aure. arbi-
trio boni viri. * Octauū. Pro crimnib⁹ suspen-
dendis vel decapitādis si sint ꝓfessi 7 penitētes
negari non d3 eucharistia. xiij. q. ij. c. fina. sed. nec
heretico relapso cum parat⁹ est incēdio. de here.
sup eo. lib. vj. ſ. 7 excōicato in morte sicut puta
si peniteat ita 7 viaticū nō negat cū in pyla in-

Universidad de Deusto
Biblioteca

clud.ad.de pe.ꝛ re.q̄ inter.in vita aũt arcenꝫ ex cõicat: ẽt in fine maiori ac minori ab eucharistia interdicti: ẽt nisi i mortis arti. desp̃o. non est nobis iuncto. c. q̄ inte. de pe. ꝛ re. ꝛ suspentiꝝ s. a ꝓceptione sacr̃oꝝ sunt suspẽsi: sec⁹ si ab aliis vt colligi. potest ex no. i sum. cõ. lib. iij. ti. xxxij. q. lxxxj. ad finem. vbi p̃z ꝑ glo. q̄ suspẽsio non egredit terminos inse date: vt infra suspẽsus p totũ. degradari q̄p arcenꝫ a celebꝛatione. * Nonum Sed necamentibus ꝺz negari ꝑ m. s. Eyo. ꝛ aliosꝫ sic dicunt q: debilẽ habeant mentẽ ꝛ rõ sunt alicuj mõ ꝺocibiles ꝓtinẽtiũ ad fidem: ꝛ sacr̃i deuotionẽ: nec amentib⁹ oino. sine habeãt lucida internalla siue nõ: ꝓurrẽtib⁹ duob⁹. s. q̄ nõ sit ꝑiculũ expultionis aut irreuerẽtie alteri⁹: q̄ ante amentiam habuerint deuotionẽ ad hoc sacr̃m. xxvj. q. v. si q̄s in infirmitate. ẽt ꝑm archi. si tales in sanitate nõ petiuerint sibi dari sacr̃m ꝛ tñ ex bona eoꝝ ꝓterita cõuersatiõe veriſile est q̄ si hmõi casum ꝓuidissent hoc petiuissent: q: tales bñ deuotionẽ hẽbitualẽ interꝓretatiuam: q̄ sufficit furiosis aũt vel amentibus ꝓpetuo seu a natiuitate non est danda q: nunq̄ habuerunt actualẽ deuotionẽ ad hoc sacr̃m: nisi sint baptizati ꝛ confirmati. * Decimum. Sz nec demoniacis neganda est ꝑm. s. Eyo. nisi ꝓter eos ꝑ crimine aliquo tozꝝrit: q: tñc ꝑ exõicatis sunt habendi. * Undecimum. Nullo etiam casu ꝑm. s. Eyo. et alios dãda est hostia nõ consecrata ꝑ ꝓsecratat q: cũ manducans adoꝛet q̄ manducat ꝑm Aug. da. rec occasio idolatrie. de cele. mis. de homine. ꝛ in sacramento veritatis nulla debet esse fictio

1. q̄ Sexto q̄rit vtrũ sumẽs hoc sacr̃z debeat esse ieiun⁹: ꝛ dico q̄ sic: q: hoc statutũ est. de consecr. di. ij. sacra. vt hõ deuotius cõicet: ꝛ ꝓncipaliusꝫ ꝑm. s. Eyo. ꝛ pe. ꝓpk. reuerentiam sacr̃i. s. vt ꝓmus cib⁹ in stomacho sit corꝓus xꝛi ꝑ illadie q̄ hẽ. de cõse. di. iiij. do. vñ q̄ olim ticuit in die cene sez cõicare stomacho nõ ieiuno: vt in. d. c. sacra. ꝑm pe. abꝛogatũ est nec seruandũ: s est mortale: aliq̄ tñ casu ꝛz non ieiuno cõicare: vt q̄ infirmus exꝓectare nõ põt ꝓpter periculũ mortꝛ vel frenesis nunq̄ tñ celebꝛare: nec ꝓpter infirmum cõicandũ nec ꝓpter scãdalũ q̄cũq̄ vitandũ: nec ꝓpter ꝓceptũ nisi papa q̄ solus in hoc posset dispẽsare liceret tñ non ieiuno ꝓsequi missam inchoaꝝ post cõsecratiõnẽ iã facta ꝑm Archi. vel supplere defectũ cõmissz ꝛ erꝝ cõsecrãdi si sumꝑsit aquã ꝓ sanguine ꝛ hmõi vt dictũ est: ꝛ intellige hec non de ieiunio ecclie: de quo. s. ieiunij. in ꝓn. nature q̄ ꝺz ieiun⁹ q̄ post mediã noctẽ nihil cibi aut potus: eriã per modũ medicine assumpsit etiam si post illa die sit pluries comesturus. ꝑm. s. Eyo. Alb. ꝛ Post. ꝛ Pet. de pal. reꝓbatur. per rõnes in. iiij. dist. viij. opinionem Hos. ꝛ Io. pari. dicentium q̄s non impedit hanc sumptionẽ sumptio alicuius ꝓper modum medicine vt modicum gingiberis. Nec est verũ q̄ ois est cibus ꝓhibiberive nutrit sed ꝓhibetur ad reuerẽtiam vt stomachus sit nouus. Quã etiam egregie reꝓbat Aluerue. ꝓbans q̄s nõ est opinio. s. Eyo. vt illi dicunt. Non impedit rõ hanc sumptionem ꝑm Pet. si a casu reliquit cibi reliquias etiam in saliuam non cõuerse in ozis abluꝫtione glutiantur: quia nec ad nutriendũ: nec ex intentione sumuntur vt medicina: q̄s limita ꝑm s. Eyo. modo non trahciantur in magna quãtitate: nec perfusio salis ꝛ aceti ad lauãdum dentes si non glutiatur: nec degustatio cibi aut potus si statim ꝓiciatur: ꝛ similiter si ꝓter intentionẽ deſcenderet. hec idem Pet. Et generaliter ꝑm Aluerue. omne quod sumitur ab extra ꝛ vitari potest impedit nõ autem alia: vnde nec sanguis nec humiditas descendens a capite impedit. 7.q5

C Septimo queritur vtrũ debeat quis diu esse abstinens ab eucharistia post cibum ac potum vel ab his post eucharistiam: ꝛ dico ꝑm. s. Eyo. moꝛa quia debet gratias agere de beneficio tanto sed non opoꝛtet eum diu stare ante sumptionem cibi ꝛ potus: tum quia etiam species sacramenti cito alteraꝛtur: tum q: magis requiritur ꝓparatio ꝛ actualis deuotio ante quam ꝓsit: q̄ dicitur i. c. tribus. de conse. dist. ij. q̄ communicans ieiunet a mane vsq̄ ad ſertã est abꝛogatum per contrariã consuetudinẽ ꝑm Archi. ꝛ ꝑm Pet. locum habuit post ecclesiam primitiuam: ꝛ ꝑm quando ex magna reuerẽtia raro celebꝛabatur. ꝑm. s. Eyo. autem in. iij. parte. q. lxxx. ꝛ alios non refert vtrum quis post cibũ aut potum dormierit vel etiam digestus sit q̄ntum ad rationem ꝓcepti: refert autem quantuz ad perturbationem mentis: quam facit insomnietas ꝛ indigestio ex quibus si perturbatio sit multa homo ad communionem ineptus redditur: vnde secundũ Archi. non impedit. s. necessario ꝛ si de congruo: ꝑm quod quis post cibum non dormierit aut non sit digesta digestio oĩmodo post noctem mediam non sto. comederit aut biberit. erãt si comedisset aut ibiſ bibisset ꝓ st marutinum cum dicitur sero: licet nec non multũ liceat vt dicit post illud bibere ꝛ nihil tamen dominus comedere: nisi necessitas vrgeat. adde vel vtilitas: vt si a studioso fiat ad redimendum tempus: quia oppositum ipse nullo iure probat. Nec obstat ꝑm Pet. de palu. c. si constiterit. de accusat. vbi qui pernoctauerat in taberna sine somno ꝓsumitur ecclesiã: quia cum ibi continue apponatur vinũ verisimiliter post mediã noctem bibit ꝛ celebrauit: resic est ꝓsumptio iuris contra quam non admittitur probatio: vel saltem

cut statur q̄s contrarium non ꝓbatur.

8 C 8. Iam sacerdos post sumptionẽ viderit reliquiã eucharistie aut adheserit palato eius ꝛ ꝓpter ꝺz ad primum dicit pe. de pal. q̄ ꝓtinus fit minuatoũmõ sit ibi spẽs panis: cũ ibi sit chꝛistus ꝓse nullo mõ ꝺz accipe cũ nõ sit ieiun⁹: tñ ꝺz reseruare in crastinũ vel alteri ieiuno ꝛ disposito tradere: ꝛ sic intellige q̄ ꝺr in. d. c. trib⁹. de ꝓsecr. di. ij. de ministris q̄ ꝺñt sumere ꝓrtiones remanẽtes sacr̃i. s. q̄ sint ieiuni. Sed ꝓdicta intelligo q̄s reliqua vl ex interuallo post sumptionẽ puta q: iam reposuit calicẽ: secus si in eodem actu. parua interueniente mozula ꝑ not. in. c. q: ꝓpk de ele. Quãtũ ad scõz dico q̄ licitũ est eo casu sacerdoti adhuc bibere vinũ vel aquã ꝛ ꝺries q̄ deſcẽdat: ꝛ hoc est rutius ꝛ honestius q̄ digitum apponere. s. eucharistia. ij. §. ix. par. viij.

9 C 9. q̄rit vtrũ debeat esse mũdus a mũditia pure corꝓoralis: ꝛ dicit. s. th. in. iiij. dist. ix. q̄ cũ cibus iste nõ sit corꝓis ꝛz mẽtis. magis in ei⁹ sumptione ꝓsideranda est mũditia mẽtis q̄ corꝓoris ibiſ ditinguendũ est de immunditia corꝓalis: q: si sit ꝑpetua siue ꝺiuturna: nõ est abstinẽdũ ne ꝓpter immũditiã corꝓis ꝑdat fructũ mentis: sicut accidit in lepꝛosis ꝛ paciẽtibus fluxũ seminis vel sanguinis. Si aũt sit tꝛalis ꝛ facile purgabilis tũc si q̄s sit mẽte bñ disꝓsit⁹ sumere nõ ꝓhibeꝫ: Quis posset ad tꝑs laudabiliter abstinere ꝓpk reuerẽtiã rẽi sacr̃i. di. v. ad ei⁹. Utrũ aũt sacerdos lepꝛosus possit celebꝛare. ſ. lepꝛosus.

10 C 10. q̄rit vtrũ debeat esse mũdus a pollutiõe
t. 01 nocturna: ꝛ ex. s. tho. iij. q. lxxx. ꝛ. iij. dist. xv. dico multa. * Primũ. hmõi pollutio ex triplici cã venit: primo ab extrinseca spũali. i. demonũ illusione q̃ fantasmata cõmouere põt. scõo a spũali intrinseca. i. cogitatione ꝓuta. tertio ab intrinseca corꝓorali. i. ex supfluitate vel debilitate nature: seu supfluitate cibi vel potus vel sub aliis ꝛbis ꝓcedere põt ex quatuoꝛ. s. ab illusione demonũ a turpi cogitatiõe: a cibo vel potu a dispoſitione nature. * Scõm. Quelibet aũt illaꝝ tꝛiuz causaꝝ põt esse cũ pcõ mortali ꝛ veniali ꝛ sine pcõ sicut illusio q̄ venit ex negligentia ꝓparationis q̄ ꝑ esse mortale ꝛ veniale: q̄cq̄ aũt ex sola demonũ nequitia volentiũ a cõione impediꝛ sit. ꝓcedens cogitatio lasciua est cũ mortali si aꝺit cõsensus aut veniali si nõ adest sed i sola cogitatiõe stmk ꝛ oino sine pcõ. vt cũ quis lectionis aut disputatiõis cã cogitur de talib⁹ cogitare: ꝛ est cogitatio tñ sine cõcupiscẽtia ꝛ delectatiõe: tñ pollutio seq̄ ꝑ vt ꝓz ex ꝛbis aug. xij. super geneſi. Silr ẽt cã corꝓoralis põt esse cũ mortali ꝛ veniali: vt cũ venit ex supfluitate cibi vel potus: ꝛz frequẽtius sit mortale circa cogitationes gratia cuius ꝺz. scribit aug. eyo. ang. cessandũ a cõdone q̄s venit ex cogitationib⁹ nõ q̄s ex supfluo cibo ꝛ potu: ꝓsertim si necessitas adsit ꝛ siue pcõ vt cũ est ex infirmitate nature. vñ q̄s ẽt vigiliãdo sine pcõ semine fluxũ vel ẽt ex supfluitate nature: q: sicut sanguinez. i. ꝛ semẽ q̄s est supfluitas sanguinis contingit siue re sine pcõ. hec ex illo. Ubi no. q̄ venire ex supfluitate nature sine supfluo cibo vl potu est venire ex cibo ꝛ potu nõ supfluo nisi in diuiduo in cui⁹ tñ sumptiõe nõ est pcõs. * Tertium. Circa hmõi igit pollutionẽ aliq̄d impedit hoiem a cõtione necessario vt soliũ pcõs mortale annexũ: non aũt veniale ita. s. q̄ hõ sumẽdo sit reus corꝓis ꝛ sanguinis dñi: aliud ex cõgruẽtia soliꝫ ꝛ hoc ꝙtum ad duo: quoꝝ vnũ semper accidit. s. fedꝛitas corꝓalis cũ q̄ ad altare ꝓpter sacramẽti reuerẽtiã accedere nõ decet nisi forte immunditia sit perpetua vel diuturna. vt lepꝛa vel fluxꝰ sanguinis ꝛ hmõi aliud est euagatio mẽtis q̄ illã seq̄ꝫ ꝓtpue q̄s cũ imaginatiõe cõtingit. Impedimentũ tñ ex ꝛgruitate puemẽs postponi ꝺz ꝓpter aliquã necessitatẽ: puta ꝛz Brego. q: exigit dies festus vel q: alius deest: hec ex illo. * Quartum. Ex his ꝓz q̄ si hmõi pollutio veniat ex cogitatiõe vel crapula: vel q̄cunq̄ alia cã quã certũ vl ꝓbabiliter dubiũ ẽ eẽ mortale necessario impedit: si nõ certũ est ꝓbabile eã fuisse veniale impedit ex cõgruitate imo nullo mõ ꝺ impedit si immineat necessitas vel alia ꝓtioꝛ cã ꝛ vt colligit ex s. Eyo. in. iiij. q̄ iã dicit q̄ sine tali necessitate vl cã celebrẽt erit veniale tñ que necessitas vl cã iudicabit arbitrio boni viri vt q: adest ꝺies festus vel ops supplere ꝙ alio vel nõ est in valde magna disꝓsitiõe ad sacr̃m ꝛ hmõi. Si aũt venias ex cã vbi nullũ creditur ꝓbabil⁹ fuisse peccatũ in sua libertate est cõicare vel nõ ꝓcipue si ꝺefuit turpis imaginatio: ꝛ distractio mẽtis. Et q: difficillimũ in plurib⁹ scire istã vel illam fuisse cãm laudabil⁹ est ꝑm. s. Eyo. abstinere nisi ꝓtioꝛ cã rekomet pcõs vt magna deuotio vel hmõi. Et hec oia sunt aut bñ Eyo. aut Petr. de pal. aut Rich. * Quintum. Ꝓpter hmõi pollutionem ꝑm Alb. ꝛ. s. tho. abstinẽdum est a sacr̃o xxiij. ꝛonis: q: isto ꝛpe reputatur deordinata natura reordinari. quod pe. de pa. limitat verũ q̃s accidit circa mediã nocte: sec⁹ si ante: imo dicit q̄ post pollutionem q̄ fuit ex cã mortali non est mortale eadẽ die cõicare cũ cõtritione ꝛ pfessione: ꝛ hoc tene nõ obstãte. s. Eyo. quia loquitur ex opinione aliozum infra pollutio nocturna. Resolutio.

11 C 11. q̄rit vtrũ ꝺeat eẽ mũd⁹ a cõtu ꝓlegali aũ cõione ꝛ post ꝛ ꝺt. s. Eyo. iij. q. lxxx. q̄ si taliscoit⁹ fit sine pcõ puta cã ꝓlis vel ꝺebiti reddẽꝺi impedit solum vt pollutio nocturna accidens sine pcõ. s. ꝙ immũditiã corꝓalẽ ꝛ mẽtis distractionez

vñ talis suo iudicio est relinquēdus ſm Grego. xxiij.q.iij.vir cū ꝓpria. ſi vero nō cā ꝓcreande ꝓlis ſz volūtas dñaē in ope: tūc vt ibi gre. ſubdit ꝓhiberi dz.nec accedat ad hoc sacm. hec ille.ſz tñ talis exigēs cōicando nō peccaret mor taliter ſm pe.de pal.t alb. dicit q ſi oib⁹ modis ex deuotione se ingerat nō est ꝓhibēdus:cōſultius ēt esset ſm arch.q reddēs abstineret q aſſt dz de cōſe.diſt.ij.oſs hō q.ſ.dz p aliquos dies an te ab actu cōugali abstinere:cōſiliuz est nō ꝓceptū ſm gl.ibi. Facta vero cōione eadē die non ſz exigere nec exactū reddere niſi cum difficulta te ſm Alber. Zitū tñ nō est mortale.ſ.exigere ſm 12 eundem Albe.iuxta intellectū Archie.

¶ 12.q̄rit vtrū debeat esse mūda mulier a men ſtruo vel partu:t dico ista nō impedire necessa rio.ſi tñ ex reuerētia abstinet:non peccat.di.v. ad esus.t de pur.po. par.c.vno. dimō cōicet ſm 13 ūstitutionē ecclesie.in.c.oīs.de pe.t remiſ.

¶ 13.q̄rit vtrū debeat esse mūdus a ſumno ho micidiū vel alteri⁹ petī mortalis.t dicit.ſ.tho.in iij.par.q.lxxx.q somnū homicidij nō ſducit cor ꝓzalē immūditiā nec ertā tantā distractionem mētis sicut fornicatio' ꝓpter delectatiōis itērio nem:ſz cū ꝓuenit ex cā que est petī ꝓfertim mortale ipedit a cōione rōne ſue cauſe:q̄ intel lige quousq; hō cōterat t confiteatur. Et ſic vi detur de aliis non turpibus somnijs.

14 ¶ 14.q̄rit vtrū debeat esse mūdus ab oī petō p l.di ꝓtitionē t cōfessionē t dico multa.* Primum. Oīs accedēs ad sacm cū petī mortalis cōſcien tia peccat mortaliter ſm.ſ.th.māducās indigne Ēū tñ ſm ber. per quatuor ſigna possit q̄s hr̄e conſecrtā q ſit a petō immunis.ſ.primo q̄ dei verba libenter audit:ſcdo q̄ ſe inuenit ad bene agendū ꝓpōtuz. tertio q̄ a petō ꝓponit cauere in posterū:ārto q̄ dolet de ꝓterito:ſi q̄s per hmōi ſigna facta ſue cōſcīētie diſcuſſiōe diligen ti q̄uis forte nō ſufficiēti ad cōionē accedat ali quo petō mortali in ipſo remanēte q ei⁹ cogni tionē ſubterfugit non peccat:ſed ex vi ſacramēti illius petī remiſſionē cōſeq̄tur. Ex verbis aūt g.Tho.colligē quod cōicare cum mortali ſine diſcuſſione ſufficienti non est mortale:ſec⁹ autē ſine diligenti:ſed negligenti ſecundum pe.* Se cundum volenti cōicare cōtritio nō ſufficit/ſed req̄rit cōfessio ſine qua cōicare habita copia cō feſoris ē mortale ſm.g.Tho.niſi forte ſm Ric. expectet in breui cui denotius t ſecuri⁹ quis cōfi. reatur:ſi vero nō habeat copia cōfeſſoris:dic vt ḡ eucharistia.ij.q.v.ar.ij.ſ.cōfessio.ſ.q.ij.Tertiuz. Exiſtens in mortali chriſti corpus videndo non peccat ſi videat humiliter t reuerenter:ſimiliter nec tangens ex necessitate puta q̄ cecidit in ter rā t hmōi ſm.g.Bona.t tho.iij.di.ix.

¶ Decimoquinto q̄rit qua frequētia ſit a facer dore vel ſubito cōicandū:t dico multa.* Primū ſm.ſ.th.in.iij.diſt.xij.ſacerdos cōſecrās semper 1.di ſumere dz:de pse.diſt.ij.relati. t totiens quoties celebrat rōne iam dicta in ꝓin. Et ſi pluries in die celebrat:de quo.ſ.miſſa:ſolū in vltima perci piat ꝓfusionē t nō in ꝓiori. q̄ nō esset ſecunnz nec posset aliā celebrare.de cele.miſ.ex parte. Et ſi post cōſecrationē infirmetur:t non habeatur alia hostia ſacerdos ſumens hostiā dz diuidere t partē ſumere t partē tradere infirmo. Et ſm Pe. idem est ſi alius quicunq; infirmaretur ad mortē imo ſz ratione deuotionis vt dictum eſt. Scdz q̄libet fidelis post q̄ ad annos diſcretiōis peruenerit cōicare tenet ſaltē ſemel in anno in paſcha:niſi ex rōnabili cā ad tps de conſilio ꝓo ꝓpij ſacerdotis abstineat.de per.t re.oīs. Nec in relligitur hoc,ſolū de die paſche:ſed a die iouis ſcte vſq; ad octauā paſche incluſiue q̄libet cōi cans ſatiſfacit dicto ſtatuto ſecundū declaratio nē eugenij in extrauaganti que incipit fide di gna:quā Archie.non videret qui ꝑnum tenuit.* Tertiū. Qui noluit cōicare in paſchate nec ex rōnabili cā diſtulit ſz inducendus ſit vt ſup pleat paſcate tranſacto:tñ nō videtur ad hoc de necessitate teneri ſm Archie.t idē de cōfeſſione ꝓximo ānī omiſſa.q̄ trahi pōt a ſimili p illū q̄ ſeruatur circa alia eccleſiaſtica p̄ceptat q̄ nulli dicit q teneat q̄s omiſſum ieiunij ſupplere aut omiſſuz offīū.quot aūt petā cōmittat.ſ.omiſſio. *Quartū. in locis vbi iſta predicant:t de facili ſciri pūt ſm arch. nō excuſauk ignorātia qui nō cōmunicāt neſciētes ſe ad hoc teneri.possent ūt magis excuſari in locis ſiluestribus vbi ſacerdo tes nō ſolū iſta nō p̄dicāt:ſz ēt ab iſtis retrahūt dicētes debere cōicare ſolū ſenes t morientes. *Quintū. Licet cōicans nō celebrans possit oī hora diei cōicare mō ſit ieiunus:cū oppoſitum nō legat mane tñ vr hora cōgruentior quo rpe xp̄i paſſio pagebat nō tñ pōt niſi ſemel i die cō icare ſm.g.tho.in.iij.diſt.xij.ar. de conſe. diſtin. ſufficit.*Sextū. Qui in multis ſeu magnis pec catis fuit irretitus nō dz ſtatim peracta confeſ ſione cōicare:ſz ſi tps patitur pluries confiteri t ofonib⁹ ieiunijs ac eleemoſynis ſe mundū et odoriferū reddere q̄to tpe ex cā videbit cōfeſſo ri.de pe.di.ſ.nō ſufficit.t.c.in accuſatione. Non est autē cā iuſta:q̄ non vult indulgere aut reſti tuere:aut aliud facere ad q̄d tenet:q̄ ad hmōi tenet t niſi ꝑeniteat excōicand⁹ est.de cōſec. di. ij.ſi q̄s intrat.*Septimū.ſz.g.Th.in.iij.ꝑte.q̄. lxxx.argu.x.ſi ꝓsideret hoc sacm ex ꝓte ſua q̄ die ſumendū est:q̄ ei⁹ virt⁹ est hoib⁹ ſalutaris: t ſilr ſi ꝓsideret ex ꝑte ſumētis:in q̄ reḡit ma gna deuotio t reuerētia:laudabile est quotidie

ſumere ſi q̄s ſe q̄tidie paratū inueniat.vñ Aug. de ūb.do.ſic viue inḡt vt q̄tidie merearis accipe re:ſz q̄ multoties in pluribus hoibus occurrūt hmōi deuotionis impedimēta:nō est vtile oib⁹ q̄tidie cōicare:ſed q̄ries ſe quis paratū inuenit. Bu. Aūt dz in lib.de ec.doc. Quotidie eucharīste con gu. munionē accipere nec laudo nec vituper o:cōſue lē tñ ibi oīb⁹ ꝓbus oſicis esse cōicandum. In tertia aūt t in.iiij.di.xij.dicit Simplr loquendo meli⁹ est ſumere q̄ abstinere:q̄ illō ꝑ ſe hoc ꝑ accidēs est bonū in caſu tñ abstinere pōt eē me lius:q̄ſi ſcz aliās ꝓbabiliter p̄ſumit ex ſumptiōe reuerētiā minuit:t amorem nō multū augeri.vñ laudabilē abstinet:ſz ſi ēconuerſo creſcit amor: t reuerētia nō minuit q̄tidie ſumendū.vt etiam in ḡrto tenere/q ſi ḡtum minuit reuerentia au geat amor: ſeu feruor charitatis adhuc ſit omni die cōicandū:vt ibi ꝓz.q.vlt.ar.vlt.q.vlt.in fine corꝑis.vñ ſacerdos in dubio de celebrando nec ne ſemp deberet celebrare ſm mentem eius ibi. 9 ¶ Decimoſexto q̄rit q̄d agēdum q̄n corpus xp̄i apparet in alia ſpē.t dicit.g.Tho.in.iij.diſti.x.et aur.q̄ ſi apper in forma pueri vel carnis cruen te vel hmōi ſumi non dz ab eo cui apparet ſz ab alio cui ſub ſpē panis apparet:quia nō apparet ſub ſpē cōuenienti hūane refectionis:t ſi apparet oibus illo mō dz cū reliquis poni. Et ſi apparet ſic celebrāti ſunt due opi.vt recitat.g.tho.q̄ di cunt q̄d ſacerdos dz ītez celebrare et ſumere t ſi ſcdo hoc accideret itez tertio.alij vo dicunt q̄s ſufficat ſpūalis manducatio nec ꝓpter hoc efficit trāſgreſſor cōſtōnis eccleſie:q̄ ad ea q̄ fre quentius accidūt leges aptanf.hec ille:q̄ ſentit q̄ nō tenectur iterato celebrare:tñ ſi hoc faceret melius faceret:vt p̄z.iij.q.lxxxij.ar.iij.ad tertiuz

¶ Rursus de eucharistia.iiij.quantum. ad effectus et miranda eius ſummarie.

Eucharistia.iiij.continet q̄daz miranda et mirandos facit effect⁹:p quoꝛū no Notabi le. titia ex doctrina t mente.g.Tho.ſcien dū est q̄ q̄litas rei a quantitate diſtin guit:q̄ videm⁹ ſtante vna q̄ritate variari qua litatēſiſ ſocrates nihil creſcens aut decreſcens ē aliq̄ſi calid⁹.aliq̄ſi frigid⁹.t ſimiliter q̄ritas diſtinguit a ſubſtantia:q̄ eadē ſubſtantia aliq̄ſi ē maioꝛ.aliſq̄ando minoꝛ.vt paret in maſſa paſte. Sciēdū est etiā q̄ ſicut agēs naturale de vna re facit aliā ſtāre materia t forma trāſeūte vel mu tata:ſic q̄ane cibis facit ſanguinem t carnem ita deus q̄ est ſuꝑa naturā t q̄ de nihilo facit ali q̄d pōt de vi.a re facere aliā trāſeunte nō ſolum forma ſed etiam materia:ita q̄ totū cōuertatur in totū t materia in materiā t forma in formaz. Et ſic ſubſtantia panis cōuertit in ſubſtantiā et uon in q̄titatē corꝑis xp̄i ſtante q̄titate t q̄li tate panis:t ſilr vinuz in ſanguinē. Et quo fit q̄ corꝑus xp̄i cōparet ad ſpēs ſine accidētia panis p ſuam ſubſtantiā non p ſuā q̄titatē:t q̄ ſit no uiter in altari hac rōne q̄ ibi ſunt accidentia ei⁹ q̄ in corꝑus chriſti conuerſum est:id est panis t est in paruo loco:q̄ parua ſunt illa accidētia t i magno q̄ magna t in multis q̄nia multa.

¶ Igitur i hoc ſacto ſunt.xij.mirāda q̄ oſa ex.ſ. Thom.in.iij.t in.iij.pre habenf.* Primū q̄ corꝑus xp̄i exiſtens in celo localiter incipit esse i al xij. tari abſq̄ hoc q̄ de celo deſcendat:q̄ non ſcipit mi esse in altari p ſui mutationem.ſz q̄ aliq̄d ſ altra rāda ri exiſtens ꝑuertit in illō ſicut ignis incipit esse in aere q̄ſi aer in ignē cōuertit.* Scōm q̄ facta conuerſione nihil remanet de ſubſtantia panis: t tñ nō est corꝛupta nec annihilata:q̄.ſ. conuer ſa est in aliud.i.corꝑus xp̄i.* Tertiū q̄ quis ma teria panis cōuertat in materiā corꝑis xp̄i t for ma in formā:nō tñ cōuertit in animā rōnalem q̄ est forma inḡtū est ala rōnalis:ſed inḡtum dat esse corꝑoreū.i.q̄ alia vt alia non est ibi ex vi ſacri ſz cōmittanter.* Quartū:q̄ quotquot hoſtie in xp̄i corꝑ⁹ cōuertanf ipſum tñ nō auget nec mu tat q̄ illud q̄ ei addit est ſubſtantia ſine q̄ti te t ꝓpr est indiuiſibiliſer.ij.phi.t ꝓpr nō auget ſicut nec pūctū additū lineę:vel color additus li gno.* Quintuz.q̄ q̄ in multis altaribus ſint multe hoſtie conſecrate:t in qualibet itegrū corꝑ⁹ xp̄i illud tñ est vnum tm:q̄ vna est ſubſtātia in quā oēs hoſtie cōuertunf:t illa est in multis lo cis:q̄ ibi est q̄titas multa z hoſtiarū cōuerſaz. * Sextū.q̄ in tā parua hoſtia est ꝑfe corꝑus xp̄i cū carnib⁹ t oſſibus t rō tā ꝑtz.* Septimum:q̄ i q̄libet particula hoſtie ſine cōtinua ſiue diui ſa: est totus xp̄s indutus ſicut ſubſtātia aeris est ſub q̄libz ꝑte aeris ſiue ꝓtinua ſiue diuiſa:t alia est in qualibet corꝑoris ꝑte/q̄ ibi ē corꝑ⁹ xp̄i ſo lū per modū ſubſtantie q̄ tota est ſub q̄libet par ticula/vñ nō est maioris ꝓtutis aut efficacie hic cibus ſi ſumanf mille hoſtie q̄ ſi vna ſola ſm.g. Tho.aū.q.lxxix.* Octauū:q̄ in q̄libet particula hoſtie est totū corꝑ⁹ xp̄i cū ſuis mēbris ſine mē brorū cōfuſiōe nō obſtante corū diſtantia:q̄ de terminata diſtantia membrorū incorꝑee orga nica fundaf ſup q̄titate dimēſiua vñ q̄ puerſio panis directe terminaf ad ſubſtantiam corꝑoris xp̄i nō ad q̄titatem:ideo ſubſtātia corꝑoris xp̄i non cōparaf ad hoc ſacm ꝑ modū q̄titatis ſed potius eius quātitas ꝑ modū ſubſtantie.i.indi uiſibiliter:vñ corꝑ⁹ xp̄i hz ordinē t diſtātiā ꝑtiū in ſe.ſed non comparatiue ad ſpecies ſacrales. *Nonum:q̄ in hoc ſacto accidentia.i.diuerſio nes ſine ſubiecto ſubſiſtunt qualitates autē i di meſionibus ſubſtentanf:q̄ſi ſit diuina virtute q̄ dat esse poſterioribus.i.accidentibus ſine prio⁹

ri.i.substantia:q; cessante scōa cā non cessat pri-
ma.* Decimū.q; fracta hostia non frangit xp̄s:
q; fractio non fit nisi p diuisionē quāti/xp̄s aut nō
est ibi p modū quāti.* Undecimū:q; cū non
fit ibi substantia panis:cū ille spēs ita nutriūt ⁊
confortāt:⁊ omne aliud agūt et patiunt:ac si ibi
esset substantia panis vñ corrūpitur/⁊ inde ali-
q̄d gnāt:⁊ idem de speciebus vini/q; sicut ab eis
auferē miraculose substātia panis:ita eis mira-
culose cōferē subsistere q̄ est substantie ppriū:
⁊ pōr possunt oia facere ⁊ pati que ⁊ substantia
posset.* Duodecimū:q; huius hostia consecrata
putresceret/aut resolueretur ꝑ ulneres corpus
cū xp̄i q̄ in ea est:nihil horum pateretur:q; ista
accidentia illi corpori non insunt sed subsistunt.
¶ Hoc etiā hoc sacm mirabiles effectus.* Et in
gnāli cōprehendi pōt ei⁹ effect⁹ primo ex pnīa
eius q̄ in eo est:q̄ dedit vitaz ⁊ gratiā mundo:ꝑ
ꝓprius effectus hui⁹ sacri ꝺm ſ. Tho.in.iiij.dist.
xij.est trāssormatio hoīs in deū.ſ.per gratiam ⁊
amorē:ad q̄ sequit augmentū virtutū.* Scdo
ex repsentato ꝑ illud q̄ ē passio xp̄i: vñ quicq̄d
est effect⁹ passionis xp̄i est effect⁹ eucharistie ꝺz
ſ. Tho.in.vſ.vel.viij.* Tertio ex mō q̄ traditur:q;
per modū cibi ⁊ potus.vñ ꝺm ſ. Tho.iij.q.lxxix.
facit omnē effectū vite spūalis ad similitudinem
cibi corpalis:q; sustentat auget reparat ⁊ delec-
tat.* Quarto ex speciēb⁹ sub q̄bus tradit/q̄ ex
multis ad vnum aliq̄d redigunt:sicut ex multis
granis fit vn⁹ panis ⁊ ex multis racemis vl̄ vuis:
vnū vinū:vñ ꝺm ſ. Tho.in missa corpis xp̄i signi
ficant vnitatē ecclie consequenter illā efficiunt.
¶ Igit eucharistia in q̄tū sacm pdest sumenti
bus tantū:ſz vt sacrificiū pdest etiā aliis.Et pri
mo cōfert gram:eā auget:et excitat ad vii tutes
iij.q.lxxiij.ar.ſ.Scdo ex pōti pfert charitatem ⁊
oēs virtutes.* Tertio ex pōti diminuit fomitem
rōne feruoris charitatiui.iij.q.lxxix.ar.vſ.ad ter
tium.* Quarto sustentat siue dat vitam auget
reparat delectat vt cib⁹.iij.q.lxxix.ar.ſ.adde etiā
q̄ facit laudare ſē cibus cātare.ꝑs.xxi.col.vi.
*Quinto cōfortat in pugna ꝺs pregustationem
glie isa.iiij.colū.iij.* Sexto dat viatoribus ade-
ptionem glie.i.vrutē adipiscendi.iij.q.lxxix.q.i.⁊
beatis auget glīā accidentalē.iiij.di.xij.q.ſ.arg.
ſ.q.ij.*Septio preseruat a pctō duplr.ſ.interi⁹
roborando p gram/⁊ exteri⁹ repellēdo oēm de-
monū ipugnationē q̄ xp̄i passionē cui⁹ est signū.
*Octauo deler pctā venialia.iij.q.lxxix.arg.iiij.
* Nono deler etiā mortalia quoz ḡs nō hz cō-
scientiā nec affectū.iij.q.lxxix.ar.iij.vñ est abusio sceleru.i.mortaliū pctō ⁊ triplr.ſ.ignorato
rū futuro⁊.vel causando p̄ritionem.* Decimo
deler penā debitā pctīs.nō tota:ſz ꝺm mēsuram
pctōrum ⁊ deuotiōis.iij.q.lxxix.v.* Undecimo
liberat a purgatorio inquantū est sacrificiū sa-
tisfactorium pro pacto.iij.q.liij.viij.ſ.

¶ Effectum eucharistie impediūt peccata venia
lia p̄sentia quo ad refectionē dulcedinis spi-
ritualis:nō aūt quo ad augmentū gr̄e habitua-
lis.iij.q.lxxix.ar.iij.aliquātū venialia impediūt
gr̄e augmētū.ſ.que faciunt mentis distractionē
⁊ tollunt deuotiones actualē.iiij.dist.xij.q.ij.ar.
ſ.q.iij. Nec tñ hic incurritur necessario peccatū
mortale sed veniale tñ vt ibi.pctā tñ venialia p
terea nullo modo hunc effectū impediunt.

Eiectiovt recitat Hos.ꝺm aliquos est rei
empte vel ex alia iusta cā accepte p sen-
tiā iudicis abductiovl̄ ē rei ex iusto ti.ab
alio empte iuridica omissio/sicut emo agrū a se-
proniore titius in iudicio probat illum esse suū/
dicitur illum euincere.

Eunuchus an possit ordinari vide supra cor-
re vitiatus:vtrū aūt debeat puluerē portare oc
q̄ non.dist.lv.eunuchus.

Exactio nō est vbi quis sponte solui.vide glo.ex
Card.in cle.presenti.de censi.⁊ ibi dicit Paul.q̄
exigere ⁊ extorquere dicit violētiam:vl̄.ff.de le-
iij.l.fideicommissa.dicit tñ q̄ si precessit extorsio
ls sequat̄ voluntaria solutio satis ē exactio:facit
quod no.ſ.ost.in.c.ꝓterea.el.ij.de iure patri.⁊ p
pe.constitutus. Exactiones quo ⁊ q̄ fieri pōt a
ōnis vel prelatis.ē.ōnium.ſ.v.⁊.ſ.gabella.

Exceptio intelligitur in generali sermone perso
na loquens.de iureiuran.cap.peritio cum allegꝫ
in glo.

Exceptio dicit extra captiozē sic regula firmat.
vide.ē.alienatio.ſ.xij.⁊.xviij.Dicitur etiam ex-
ceptio defensio que reo competit contra actionē
que est in eum:⁊ dicitur quasi actionis exclusio
vt si petis a me debitum:⁊ ego excipio quod re
misisti illud.

¶ De excōicatione.ſ.de maiori in.ſe.

Excōicatio primo maior/vt itelligatur
q̄d ⁊ quotuplex sit:ex q̄ sint eius cause
sciendum est primo ex doctrina.⁊ mēte
ꝺo.Thom.in.iiij.dist.xviij.⁊ Archi.in.iij.
parte.ti.xxv.q̄ excōicatio vt nomen ipsum ostē-
dit dicitur excluſio a cōione.ſ.fideliuz. Est ꝺ.ti.
plex fideliū cōio:prima.ſ.in cōuersatione siue in pre-
actibus legitimis corporalibus:⁊ scōa sacrorum cōio
succeptione dñi vnus suscipit ⁊ alius ministrat.
vel multi ad suscipiendum adunantur:⁊ tertia in
actibus legitimis spiritualibus siue in bonoꝝ
spiritualiū participatione.que fit vel ratione in-
tentionis oum vnus pro alio orat vel aliud fun-
fragiū facit vel rōne charitatis que facit omnes
esse vnum ī deo secūdū illud psalmiste particeps
ego sum oīm timentium te. Unde etiam tripler
est excōicatio:* Prima dicitur excōicatio maior

de qua.iij.q.iiij.engeltrudā.⁊ hec etiā ōr anathe
ma.q̄s iterp̄rat separatio:q; separat ⁊ excludit
a triplici p̄dicta cōione:⁊ ꝺm.ſ.Th.sic diffinitur.
Excōicatio est separatio a cōione ecclie q̄ ad fru
ctum ⁊ suffragia gnāliaꝝ fructū itelligēdo pce
ptionē sacrorū ⁊ quicum fidelium:ꝑ suffragia
gnālia intelligēdo spūalia bona quib⁹ eccl̄ia pri
hat excōicatū inq̄tū sunt cōia nō ꝑ charitatem
quā aliq̄s hz excōicat⁹:ſz intentionē:nō q̄dem
hui⁹ pone pricularis q̄ orare pt ꝑ eo:ſz eccl̄ie:q̄
excōicatū sepat ab vniuersitate fideliū ꝑ quib⁹
suffragia facit. Unū ꝺm.ē.Tho.excōicato nō pro-
sunt suffragia q̄ ꝑ tota eccl̄ia fiunt:nec ex pso-
na ecclesie oratio ꝑ eo inter mēbra ecclesie fieri
pt quis aliū pona particularis possit aliq̄s suf
fragiū ad ei⁹ pnersionē ꝑ trēctionē dirigere. Que
q̄dē dicta.ē.Tho.sic intelligo q:ad hoc q̄ peccet
orans ꝑ excōicato duo requrunt.prio q̄ oret ex
pona ecclie.i.tāq̄ ecclie minister:vt sacerdos in
quantū sacerdos:⁊ hoc ſo est publica quantuz
spectat ad ordinationē ecclie hz pp occupatiōes
aliq̄s aliter fit.scdo q̄ oret enumerando xp̄m in
mēbris eccl̄ie.Et q̄ sit q̄ orat ꝑ eo in pticulari si
cut tñc facit vel al⁹ facere pfuerit ꝑ aliqs fideli
bus nō excōicatis.Et p̄ūter qui nō orat publi-
ce ena si oret spāliter:vl̄ q̄ nō orat spāliter ēt ꝑ
publice nō peccat:vñ in paraceues ecclie gnāli
ter orat ꝑ hereticis:⁊ sum.cō.lib.iij.ti.xxxij.q.
clrix.dicit q̄ in priuato pōt orari ꝑ eis:⁊ hoc.ſ. di
cit nō esse orandū spāliter:⁊ sum.con.ſ.mittat
in publico. Utrum aūt sacerdos in missa infra
xp̄m memēto possit orare ꝑ ipo ēt specifice ⁊ no
minatim vt q̄dā dicūt q̄ sic:q; hz missa sit oſo pu-
blica tñ illud spaciū concedit sacerdoti vt possit
orare pro suis tanq̄ pona p̄uata:⁊ sibi seoꝝsuz
a missa ⁊ offōtin ipsis ēt pertibus⁹ q̄ in missa vl̄
offō ex ordinatiōe eccl̄ie recitat pōt orare ꝑ eo
intētione gnālinō specifica. Diffinit ēt sic.Excōi
catio est a qualibet licita cōione ⁊ legitimo actu
separatio.xſ.q.iij.§.euidēter.* Scdo est excōi-
catio minor q̄.xſ.q.iij.cū excōicato.q̄ excludit pci
sa ꝓticipatione ⁊ cōione passiua sacrorū ꝺs Jo.
de lig.vt de cle.exc.mi.c.ſi celebrat.⁊ a participa
tione eorū q̄ sunt via ad sacra percipienda:q; sic
excōicatus non est eligibilis nec pōt habilis ad
q̄cunq̄ ecclesiasticū bñficiū vt in eodē.c.notat
vbi dicit Inno.q̄ multā dignitate consequi pōt
ēt si eligētes hoc ignorabāt vt ꝺs ibi gl.⁊ cōiter
doctores nō asit excludit a cetu fidelium vel spi
ritualium bonoꝝ participatione aut ēt a sacrīs
pferendis:ita q̄ collata effectu non careant:licet
ipse peccet:vt patet in eo.c.* Tertia est excōica
tio excludens a receptione sacrorum ⁊ bonorum
spūalium participatione:sed non a cetu fidelium:
de qua.xſ.q.iij.cuz excōicato.⁊ in.o.c.engeltru-
dam:⁊ hec a deo infligitur pro quolibet mortali.* Et tñ votum⁹ maiorē ⁊ minorē excōicationē
tam a iure q̄ ab homine diffinitiōe pcludere sic
diffinit pan.sup.rubrica eiusdem tituli dicens.
Excōicatio est cēsura a canone vl̄ a iudice eccle
siastico plata:priuans a cōione sacrorū ⁊ q̄sdaꝫ
hoim. Igit omissa excōicatione diuina duas al⁹
habem⁹ maiorē.ſ.⁊ minorē:⁊ vtraq̄ est duplex.
ſ.ab hoīe.ſ.a iudice ecclesiastico.Iz hodie minor
ab hoīe non pseuerit inferri:⁊ a iure. Dico aūt
excōicationē esse a iure ꝺz guil.de pa.⁊ Archid.q̄ſ.
ab eo qui pōt constitutionē facere constituit ali
quid alo iuris statuendi in ppetuū:⁊ gnāliter in
oēs subditos suos ⁊ statutū illud roborarur ꝑ
sniam excōicatiōis in futuros transgressores:vt
dicendo excōicam⁹ oēs qui exercēt vsuras. Usi
q̄dā est a iure cōi ligās p tota eccl̄ia facta in cō
cilio gnāli vel ab aliquo summo pōtifice.q̄dā ꝺo
est a iure particulari. t. constitutione synodali
alicui⁹ diocesis vel cōstone facta in concilio pō
uinciali:vel a cōstone alicui⁹ legati puincie ali-
cui⁹.q̄ nō extēdunt ad alia loca ex diocesim vel
pouinciā. Consuetudo aūt sola sine statuto vel
sntia nō reddit aliq̄ē excōicatū ꝺz.sum.pisa.⁊ ro.
sel.q; iste nō est modus ferēdi sniam:Sed tñ re-
nuit sum.an.dicens ꝺm ho.q̄ sic:q̄ cōsuetudo
est approbata ꝑ papā vl̄ aliū platū q̄ ad suas sub
ditos q; pinde est ac si esset statutū:al⁹ nō:quā-
rūcūq̄ sit lōga. Ego nō distinguo:q; si consuetu
do nō hz in obseruātia vel opinione hoīs annexū q̄ sic faciēs sit quasi excōicat⁹:approbatio in-
ducit excōicationē:⁊ hoc tene q; ꝺm gl.Ray.eo
casu itelligit cōstitutio essetdita vere an ꝑsum
priue:vt in sum.con.li.ij.tit.e.q.x.Ab hoīe vero
est q̄ fert ꝑ cōtumācia vel offensa ꝓterita aut
futuram⁹ tñ intētione faciēdi cōstitutiōez gene
ralē aut ppetuā:sed vt alicui vel aliquibus per-
sonis prouideatur ad vitam eoꝝ aut alicui ne-
gocio ad tempus:sicut dicendo:excommunica-
mus omnes qui bellabūt vsq̄ ad illud tempus
vel vsq̄ ad illud.

¶ Sciendum est scdo quantū ad excōicationis ⁊ ne-
causam effectuam q̄ excōicationē a iure facere
possunt oēs iudices ecclesiastici qui possunt fa-
cere iuo vt papa in vniuersali ecclesia:⁊ legatus
in sua prouincia ⁊ singuli epi in diocesibus.xvi.
q.ij.viris.xxiij.q.iij.corripiant.⁊ a fortiori mul-
titudo episcoporum.i.concilium pronunciale:q̄
vero non possunt facere iuo vel statuere etiam
non possunt excōicare. Statuere autem potest:

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt dictū est papa ꝛ eps requisito ꝓsilio capl'i:per notata in.c.quanto.de his q̄ fiūt a pla.ēt si capl's nō ꝓsentiat ꝙ dissentiat nihil rōnabile opponendo ſm Arch.ꝛ Jo.an.in.c.ſ.de cōſti.li.qō Paſi.in d.c.quanto dicit indubitabile:q̄ cū requiratur concilium capl'i ꝛ nō cōsensus satisfactum est cuī ex sola petitione ꝛ expectatione rāsi:cū nō teneaf cōciliū sequi. vt.iij.c.cū olim.de ar.de q̄ vide.ē.ꝓſi.ſ.ij.canonici aſit cathedralis eccl'ie ſtatuere nō ꝓſt sine inſia epi sup his q̄ tāgunt epm aut iura eius:aut cōem statū eccl'ie:aut sup magnis rebus ꝛ negotijs eccl'ie:ꝙ solū sup sua singularia negotia:puta q̄ suas dietas certis modis distribuāt:ꝛ vel certo mō ad capl'z vocent.ſm gl.in.c.ij.de ẏ.ſi. Sil'r nec capellani eccl'iaꝝ sine eps statuere ꝓſt ēt cū sui ꝓlati ꝓsensu in arduis ꝛ mgnis rebus ꝙ Paſi.in.c.cū oēs.de ꝓſt.sec⁹ ergo in puis. Et gl̄aliꝝ statuere ꝓſt vl nō ꝓſt aliq̄ ꝙ nō ꝓſt vel nō ꝓſt iurisdictionē:de q̄ vi6.J.ler.ſ.iij. Excōicationē ẏo ab hoſe facere pōt omnis iudex eccl'iasticus potest ꝓstituere:ꝛ vlteri⁹ ēt ꝓpone facere excōicationē maioꝛē ꝓnier ad offm epāle:ꝛ ꝓ3 in.c.cozꝛipianꝭ.xxiij.q.iij.q̄ 82 mucro epi i.c.ysis.xvj.q.j.ſ. Ely.dicit in.iij.qō sol⁹ eps ꝛ.ē.pōt ꝓpria autoꝛitate excōicare nisi in furto ꝛ rapina:ꝛ hmōi in quibus concessum est a iure parochiano excōicare. Excōicare ēt pāt ō iure cōi etiā citra epm oēs eccl'iaꝝ ꝓlati vt in.c. cū eccl'iaꝝ de of.oꝛ.l.ſm gl.oēs qui sunt simul ꝓlati collegio vel vniuersitati eccl'ie ab hīre administrationē cū iurisdictiōe.vt puta epo:vl q̄ sunt electi a collegio vel vniuersitate ꝛ subsint alteri.i.epo:vt in.c.ſ.de elec.ꝛ.xciij.di.legim⁹.ꝛ hoc verū est nisi ep̄t prescripſiſſent ꝫ eos ne hoc possint. Et sil'r abbates etiā nō bñdicti mō sint confirmati:vt in.c.sicut ruis.de ſimo. Et sil'r ꝓiores excōicare possent singulos de collegio:etiā alienos si in eos aliquo iure spāli habeāt iurisdictionē.vt.in. c.cum eccl'iaꝝ. Et sil'r idem ꝙ Arc.vꝑ de archidiacono ꝛ nō sit ꝑsbyter ar.dist.xxv.electis.nisi cōsuetudo sit in ꝓſū:ꝙ Paſi.in.c.cuꝫ in cunctis.de elec.dicit q̄ de iure cōi nō ꝫ curā in foro ꝓtensioso vel ꝓnali:ꝙ de consuetudine aliq̄ ꝫ parochiā in qua exercet curā:ꝛ inquirir ac visitat tota dioceſim loco epi.ꝛ ex istis cansis merito excōicat.paſ. In alijs ergo vꝑ secus. Et sil'r sacerdotes parochiales excōicare ꝓſt ꝙ ꝫ illo.in noꝛtijs:q̄ nō indigēt indagine iudiciali ꝓmissa tū monitione:qō verū est vbi hoc eis tribuit ꝓsuetudo q̄ oat iurisdictionē.ix.q.iij.cōque stus.vel vbi spāli iure ei⁹ cōpetit iurisdictio.l.in aliquibus ꝑticularib⁹ casibus vt dicit.g.Ely.qō intelligē nisi eps ꝓhibeat aliter nō est vez.ij.q. ſ.nemo.nec ca.cuꝫ inhibitio.de clande.despō.qō allegat Host.hoc ꝓbat. Et sil'r metropolitanus excōicare pōt suffraganeū suū ꝙ Jo.de lig.cum sit ei⁹ ordinari⁹.xj.di.de his. Et sil'r excōicare et suspēdere nō pōt eps ꝓter cōtumaciā ortam in iudicio:sine cōsensu capl'i ſm eundē nisi aliud sibi ꝓpetat aliquo iure spāli.xvj.q.vj.eps.nulli⁹. Et sil'r capl'm vel ꝓsoꝛ ſm eundē cū succedat: in iurisdictiōalib⁹.vt in.c.cū olim.de ma.ꝛ obe. Nullus tū inferioꝛ epo excōicat cū ulla solēnitate:de q̄.xj.q.iij.debēt.sed solus eps.i.circūstātib⁹.ꝛq̄ sacerdotibus cū cādelis accēsis in manib⁹. Nulli ēt alij a sacerdote ꝓpetit prās excōicandi ꝓcēdēs ad clamū ꝓtāre vel foꝛi ꝓnialis/ꝛ semꝑ ipse illā exercet cū ꝓpositus est cure nisi sit ꝫcta ꝓtudo vel supioris inhibitioꝛfacultas aut excōicādi ꝓcēdēs ex iurisdictiōe spāli ꝓpetit prelatis hīrid⁹ iurisdictionē ordinariā a iure cōi vl ꝓuilegio vel ꝓsuetudine spāli/vt dicit Jnn. Que facultas ad hoc q̄ alicui ꝓpetat requirit q̄ sit clericus vel religiosus.ꝛ electus ꝓ vniuersitatem ecclesiasticā:ꝛ q̄ ad dignitatē principalem:alis non ꝫ ordinariā/nisi ꝓsuetudo vel ꝓuilegium aliud cōcedat:ꝓpetit etiā hoc habēti iurisdictionē spāle ad ꝓcialē a prelato ecclesiastico vel delegato cōperit etiam habenti ordinariam non principaliter vt vicario ordinarij.hec ille. Excommunicare vero non pōt aliquis seipsum.xj.q.iij.ſi is q̄. Nec mu lier prelata cū non habeat iurisdictionem talem qualē ꝫ vir ſm glo.in.c.dilecta.de maio.ꝛ obe. ꝛ careat clausibus.de pen⁹ꝛ remi.nosta. Nec delegatus extra sibi cōmissa ſm Joā.de lig.vt.ij.q. iij.c.ſ.tꝛ tū ſnia eius ſm Ricar.in.iij.lata post reuocationē cōmissionis anteq̄ tū reuocatio ad eum venire potuerit:q̄ adhuc remanet penes eum cōmissa potestas.de procur.auditis.in glo. q̄ quidam ꝓbabiliter limitrant verū nisi is q̄ reuocat intendat ꝛ exꝑimat q̄ totū sit irritū ꝛ inane q̄ extunc ꝙ delegatus fuerit attētarum. Oō etiā Paſi.in.c.audita.de resti.spo.sentit oēs q̄ si papa in secundis literis clare exꝑimit irritum ꝛ inane esse quicquid actū est post datā secundarū literarū indubie ꝓcessus non valet iustus vel iniustus:vt in.c.ſ.de ꝓcef.ꝓben.lib. vj.si autē iurisdictionem reuocat simpliciter valet ꝓcessus agitatus per primos tam inter partes q̄ contra tertios impedientes iurisdictionem. Et de hoc est casus in.o.c.audita.q̄ nō videtur papam voluisse cum graui ꝓeiudicio irritare ꝓcessum factum ignoꝛanter/quod intelligē quādo ex reuocatiōe ꝓeiudicium generatur tertio/alias non valet actus:licet ignoꝛanter gestus:vt in.o. c.ſ:vnde non valet excōicatio lata ab ordinario licet ignoꝛanter ꝙ ꝛatrem ꝓiuilegium quod ab eo excōicari non possit:vt.in.o.c.ſ. Sed si verba essent ambigua ꝛ generalia.vt in.o.c.audita. vbi mandabatur reuocari:quicquid esset mutatū in cā a tpe missionis nuncij nō tꝛ/reuocatio ꝓcessus legitime facti:rō q̄ cum factū sit odiosum ꝛ alteri parti ꝓeiudicatiuū dꝫ fieri interꝑtatio stricta/ꝛ sic dꝫ intelligi de mutatiōe facta ꝑ violentiā seu quālibet ꝓsumptionē. Nec fil'r excōicare pōt alienos eps.i.nō subditū suū mō rōne dilecti vel ꝫcr⁹ seu rei de q̄ agit⁹ non sit effect⁹ de eius iurisdictiōe:vt not.in.c.ſ.de ꝓiuil. libz.vj.imo nec sntia ab eo lata pōt ratificari per epm ꝓpositū:etiā si sit lata in eius territoꝛio:q̄ ad mitio fuit nulla ſm Jnno.ꝛ Bar.vbi.ſ. Nec lai cus nisi ex delegatione summi pōtificis:q̄ tunc pōt.xxxij.dist.ſ.verum. Nec eps extra suā dioce ſm nec alij ꝓlati extra territoriū sue iurisditionis ſm Host.q̄ cum nullus sit excōicandus sine cause cognitiōe.xj.q.iij.nemo requirit⁹ locus ad sedendū ꝓ3 tribunal i quem eps nō ꝫ in aliena dioceſi ad hoc aut ad aliā contēptiose disponendum.ij.q.j.epm.nisi eps sit expulsus:vel cōsentiat is qui iurisdictionez ꝫ in loco eo modo quo dictū est.ē.absolutio.ſ.ij.l.ꝫ quidā dicant epm extra suam dioceſim posse excōicare/q̄ de noto rijs cōcedi pōt q̄ nec illa reꝛrit examinationez cause.ij.q.iij.ſ.fi. Nec ꝓlatus habēs iurisditionē tpalē t ſm ſm Jho.argu.de offi.oꝛdi.dilectus.ꝛ hoc nisi habeat istud ex ꝓuilegio spirituali:vel ex consuetudine que etiam dat iurisdictionē. Nec is qui in cōi opinione hoim non credebat excōicat⁹ ꝛ tū erat.iij.q.vij.ſ.tria.in glo.q̄ nec excōicatus:nec interdictus/nec scismaticus:nec hereticus.nec intrusus:nec suspensus a iurisditione secus si solum ab officio pōt excōicare.xxiij.q.ſ. audiuimus.ꝛ.c.fi.de cōcel.ꝑbē. Nec violans interdictum ſm Host.extra.de excel.ꝓla.ca.fi.si tū fuisset absolutus a tali violatione teneret sntia. Sciēdū est tertio quantū ad cām excōicationis materialē qua est excōicand⁹ ꝛ culpa eius q̄ excōicari nō pōt mortuus a canone vel a iudice: q̄ non est hō.de sum.trī.ꝛ fi.ca.ſ. Item excōicatio canonis non ferē nisi ꝓpter crimē mortuus aūt delictū nō pōt:excōicatio ẏo iudicis requirit monitionē q̄ mortuo nō cōpetit. Inde q̄busdā tū spālibus casib⁹ mortu⁹ excōicaf.et hoc ad terroꝛē/ꝛ potius rōne ꝓcedentis vincali q̄ ꝓsentis ꝓpꝑ q̄ fit negatio sepulture cōionis oꝛonis ꝛ huiusmodi:vt in decedēte in crimine notoꝛio. Jo.de lig. Nec iude⁹ vel paganus:q̄ unllus pōt perdere q̄ nō ꝫ re aut ſpē:q̄ verū est de cōione intrinseca sacꝛoꝝ eꝛ quo sunt ꝑdicti/et circa quā nihil ad nos de his q̄ foris sunt.ij.q.ſ.multi.sed loquendo de extrinseca fidelitū cōione inq̄ tū sunt ad alia ciuilia ꝛ socialia/vt in cōmerciis ꝛ alijs actibus hūanis non pōt excludi directe ista q̄ excluſio terminet in eos.q̄ non sunt subditi per indirectū tū possunt.ſ.interdicēdo fidelibus

talium cōionē. Jo.de lig. Oſio tū sint subditi.vide ſ.in ẏbo papa.ē.vij.ꝛ.viij. Nec papa sil'r excōicari pōt:nisi ꝓ3 heresi ꝓ3 qua iudicari/et deponi pōt.xl.di.ca.si papa.nec ab hoie quia est omnib⁹ superioꝛ.di.xxj.inferioꝛ.nec a canone:q̄ a canone solutus est:q̄uis deceat eū ſm canones viuere:nec etiā minoꝛi cōicando cū excōicatis:vt i.c. cari. nulli de sen.excō.in gl.excōicari pōt excōicatione separāte a deo ꝓ mortale. Joā.de lig. Nec epa sil'r aut ei⁹ metropolitanus per statutū ipsi⁹ ꝫ faciendo infra territoꝛium ipsius suffraganei ꝫ Lau. Joā.an. Jo.cal. pau.ꝛ ho.q̄ in summa dicit certo certius esse tenēdū nec superioꝛē nec ꝑsonā ēt ſmiam fulminatoriā ligati.xxj.dist/inferioꝛ. ꝛ de ma.ꝛ obe.cū inferioꝛ. Idē.g.tho.in.iij.dist. xviij.q.ij.ar.iij.cuius rō est irrefragabilis:q̄ ligat ꝓ iurisdictionē est q̄s supioꝛ eo in quā illā ꝫ cuꝫ sit iudex ei⁹:vñ nullus in se/vel ꝑsonā aut supioꝛē ꝫ iurisdictionē. Et hanc opinionē sequit sum. pil.cōtrarium tenuit Hug.arch.ꝛ petrus de bel. ꝛ dor.li.iij.ꝛ Bart.vbi.ſ. Qui Hugo.dicit hoc casu ipm nō ligari ſnia inferioris:ꝫ iuris. Bof.etiam dicit q̄ ista regula q̄ inferioꝛ supioꝛē ligare nō pōt.fallit cū maioꝛ delinquit in iurisditione mi. Ex nozis.xj.q.iij.placuit.nec danak ſnia puri hominis supꝫ canonis:cū legat in factum damnatum:ꝛ epo rioautoꝛitate aplica gl̄aliē habeat autoꝛitatē cōderi di canonē a quo nullus excluditur/vñ talis ſnia excō ꝫ pape:vñ ꝛ archid.dicit quod ipse eps cōditoꝛ muꝫ facīendo incidit:nec pōt dispēsare ꝫ ꝓpꝛiā cō stitutiōem/nec gl̄aliē cōsuetudines.ex q̄bus iam certis aliis ius est acq̄situm:sed si vult nō ligari destruat ipa statuta Joā.an.ho ꝛ Jo.de li.in tracta.de ecclesiastica cēsu.conatur facere concordiam q̄ nō scidunt facientes ꝫ:vt archiepi⁹:vel vt epo si statutū erat de non furādo:vel ludendo ad azarū et ludū. Et hāc concordiā sequitur sum.ang. Sed q̄ plures ꝛ solēniores doctoꝛes tenēt simpl'r opinionē ꝓ mam ipsa vꝑ magis tenēda.di.xix.in canonicis. Unde dico q̄ ista concordia nihil est quia virt⁹ excommunicationis ex voluntate pendet ferentis ꝛ superioris:neuter aūt istoꝝ ꝫ voluntatē q̄ liget eos/q̄ a re volita q̄libet vellet omne malū abesse.vñ peccatoꝛ vellet sine offensa dei peccare si posset:nec vicā cōcordiā Jo.de lig.assertue t⁹:sed primā opinionem: nec dicta summa bene recitat quia q̄ dat ꝓ exemplis illa recitat ꝓ membri diuisione:vt patet iuuenti. Jdco igitur quod prima opinio videf cōmunis ſm Panoꝛ.in.ca.ſ.de rap. Ad motiua aliorum soluo. Nam fallentia Bof.nō babef in illo cap.quia ibi non plus habef nisi q̄ subditū vnius epi alius

Pōt excōicare: si tū sibi haberēt intelligerēt qđ maior delinquit in iurisdictione minoris ꝫ leges superioris vtriusq; puta pape vel dei/non aūt contra legē inferioris. Non etiaꝫ ligat snia pape: qz eps non hz licentiā a papa cōdendi canonē quo liger se ꝛ maiores/ſz minores tanēt subditos et aliqñ non subditos: ꝛ Nec verum est ſz falsum ꝑm Inno. in. c. cum ad monasteriū. de sta. mo. qꝫ non liceat epo dispēsare cōtra suā cōstōnē: ſz eā pōt tollere ꝛ in ea dispensare ꝑm Joā. and. in regula generali ꝛ hoc dicit seruare vniuersum: ꝛ addo qđ mirabile est si pōt ꝑm aduersarios suā constitutiones sine ꝓiudicio alterius auferre ex toto: sed non in parte siue in casu qꝫ est dispēsare. Sicut tū dicit. d. Anto. hoc limitat nisi constitutio transierit in priuilegium vel ℨcrū/vel nisi esset iurata: qz ea stante nō posset dispēsare: sicut nec se a iuramento absoluere. Excōicari eriam nō pōt collegium vel cōitas siue vniuersitas: qz hoc. de sen. excō. romana. li. vſ. ꝑ. vniuersitatē. phibetur fieri penitus: ꝛ rō assignat: qz contingeret innocios irretiri. Itē qz vt dicit. s. Tho. in. iiij. actus. sunt singulariū/ꝛ si aliqñ act⁹ sit multitudinis: vt cū multi trahunt nauē tū non est ꝓhabile qđ tota aliqua multitudo sic in malo consentiat: vt nulli sint dissentiētes. Item qz vt dicit Ho. collegium non est ꝓsona vera: sed repzesentata. ff. de fideiuſ. l. mortuo. nec habet baptismū snia autez excōicationis ligat solus verā personam de offi. vele. p. ꝛ. g. ꝛ baptizatas. xſ. q. iij. ois christianus. Si tū excōicet qđā dicunt qđ snia ts/aliq̄ ꝺo ꝑm Rich. in. iiij. dicit qꝫ non: mihi aūt videt dicendū qꝫ vniuersitas ipsa/sumpta vt aliqđ prescindens a singularibus hoiꝫ: nulla autoritate pt excōicari/qz nec̄ cōicar qz cōicatio in actibus est singulariū in quoz sunt actiones: ſz sumpta p singulariꝫ psonis oiꝫ collectiue: excōicari pōt eriā circa papam nō excōicādo totū collegiū qz rexꝫ cui subijcit ois inferior papa hoc ꝓhibet: nec excōmunicādo singulos de collegio absolute vt putauit ſpost. dicēdo sic excōico ꝓpositum de cano ꝛ oēs alios de collegio: qz est idem et rō assignata in textu repugnat. secus excōicādo singulos cū hac limitatione: q̄ vel si fecerunt tale qđ: qz sic nec irretiē innocius: nec aliqđ manimarū/ vū ꝓpter contumaciā capl'i excōicant singuli de capło qui fuerūt culpabiles. de sen. excō. romana. li. vſ. ꝑm archi. Si aūt papa excōicet qui non subijcit. d. c. romana. ꝛ snia etiam si excōicet oēs et singulos absolute. quia vt parebit excōicatio ꝛ eriaꝫ si liget innocuū. Nec sll'r excōicari potest imperator vel princeps ad epo suo. ꝛ. q. vj. §. cum humanā. Nec debet sll'r excōicari multitudo eriē in crimine/vbi scismatis aut scādali piculum timeꝫ di. l. vt constituerē. xxiij. q. iiij. ipa pietas.

Cōitatē non excō municari.

Veritas tū iustitie propter scādalum post ponenda nō est: qđ sane intelligē. s. vt dei imā snia. Jo. de lig. Nec debet excōicari vn⁹ ꝓ alterius pcō. xxiij. qđ. iij. snia. Excōicari aūt pōt regulr̄ impator post monitionē: ꝛ rex solū pro notoriis. dist. lxvſ. valētiniānus. Jo. de lig. Et sll'r ꝑm eundem ignorans ꝛ absens q̄ tū liber est apud deū a snia si moriat añq̄ sciuerit: ſz post mortez absoluit ꝺs iuxta dicta. ℨ. absolutio. iij. ꝑ. xſ. Et similiter excōicari pōt archiepūs a subdito delegatoꝛis est ei a superioze cōcessa ꝓt ꝺs. ij. q. vſ. si q̄s epūs. et sll'r pōt excōicari raptoꝛ sine monitione premissa si rapina ē manifesta. si presens est ꝛ statī non restituat si absens. Jtē ꝓ ꝑtū. vt in. c. romana. de sen. excō. lib. vſ. Et sll'r excōicatus iterum potest excōicari ꝑ eadē ꝛ ꝑ alia cā ab eodem ꝛ ab alio iudice cap. angeltrudam. iij. q. iiij. excellentissimus. xſ. q. iij. ꝓsentit Jo. an. ꝛ. s. th. in. iiij. ¶ Quibus ꝺo casibus vel culpis excōicabilis possint excōicari dico quod excōicatio maioꝛ ferri nō debet ab hoie nisi pro mortali pcō ꝑm. s. Thoſſ. ꝛ pe. in. iiij. dist. xviij. Et qz dānificās in corpozalibus pōt peccare mortaliter/iō ꝑ tpali dāno ferri pōt: nō tū os insligi ēt pro mortali nisi in cōtumacē ꝑm. s. th. ꝛ. xſ. q. iij. nemo. qz est grauissima penarū inch. s. Th. q. ſ. nulla est maioꝛ in eccl'ia. vt in. c. cozripiātur. xxiij. qđ. iij. vū dicit pa. in. c. per venerabile. q̄ filij sint legi. quod vbicūq; iure ecclesiastico reperitur pena mortis pro excōicationeꝺs expone. Que q̄dē ꝓtumacia ꝑm ray. est triplex. vt dictum est. ℨ. cōtumacia. Si tū ꝓsona q̄ deliqē ignoratur excōicatio fit in gñali ꝛ ꝺs expressa cā vt q̄cūq; fecerit furtū nisi restituat/et q̄ scit nisi reuelet vt in. c. a nobis. de sent. excō. el. ſ. Sed hec intellige qñ q̄s excōicatur propter culpam ꝓteritā: qñ ꝺo ponit snia cōminatoria vel absoluta pro aliquo futuro: nō opz illud in se esse mortale imo nec veniale/ꝛ ꝑ peccet mortaliter qui ꝑ facit rōne precepti inclusi: similiter nō opz tūc hoiez eē ꝓtumacē sed sufficit si sit inobediens. Igitur potest q̄s excōicari pro inuasione aut retētione rerū ecclesiasticarū. de restī. spo. pisanis. ꝛ ꝓpinquia facta ꝓlato. xviij. q. i. ij. gulielmari⁹. et propter negligētia. de cōse. dist. ſ. nemo. ꝛ ois propter contumaciam seruī aut ꝓcuratoris: vt lit. nō cōte. ca. ſ. ꝛ de do. ꝛ cōtu. c. ij. ꝛ cū modificatiōe ibi notata. ꝛ pōt excōicare ordinarius ꝑ defensa fratris sui. vt in. c. dilecto. de sen. excō. li. vſ. Et quia excōicatio non nisi pro mortali infligenda est: quia ecclesia prescindere non debet nisi eū qui iudicio dei creditꝛ precisus: ideo ꝑm Petr. de pal. in. iij. distin. xviij. pōt si ibi homo formare ꝓsciētiā quod vbi mortaliter non peccat nūq̄ incurrat snian iuris quia illa nūq̄ est iniusta: quod intelligo qñ posita est cōtra aliqđ qđ est de se mortale: vt percussio clericī: qñ ꝺo ponit ꝺs illud qđ de se nō est malū: vt qđ aūt nunū ꝓfessio nō recipiat in medicāribus sufficit q̄ actio alias licita hēat rōnē inobedientie: vtrū aūt sit sīle de snia hoiꝺ: dico q̄ nō qz interdū ts: et si irretiat Inn. vt dicit ti. seq. in ꝑn. casu. viij. §. iij. dubio. xiij. Est aūt sīle quantū ad hoc qđ ls vtraq; nūq̄ fiat sine mortali tamen qñ non inferꝫ ꝑ re ꝑsēti aut preterita: ſz ꝑ futura q̄ ꝓhibeꝫ sub pena excōicatiōis cōminatoria vel late snie/sufficit ipsa trāsgressio q̄ est mortalis: cū talis ꝓhibitio semp hēat inclusum ꝓceptum. ℨratio ꝓdictoꝛū est: qz qñ aliqđ est de se mortale ibi et precepti⁹ de⁹ vū si addaꝫ excōicatio non intelligit supaddi nouū preceptū: sed nona pena: ad quā incurrendā opz qđ illud aut fiat quo ad precipientem aut omittat quo ad affirmatiua deliberate ꝑm rationē ꝛ quantū ad aliqđ notabile: qz sic cadit sub precepto dei.

4 nota bile.

¶ Sciendū est quarto p cā formali excōicationis q̄ est modus seruādi q̄ excōicatio a iure ꝑm ꝺo. ꝓferꝫ eo ipso qđ ꝺs incidit in factū dānatus a canone sub pena excōicationis: snia vero ꝺs ferꝫ vt dicēꝫ. Igit snia excōicationis ꝺs ꝓcedere trina monitio vel vna ꝑ trib⁹ alis iniusta est ꝛ tuder est suspensus p mensem ab ingressu ecclesie. extra eo. sacro. Et si qđs hēret simplr in mādatis a papa vt snia excōicatiōis in aliquē ferat ꝑm Inno. in. c. ſi. de offi. delega. nō debet eam ferre nisi ꝓcedente cause cognitione ꝛ monitione premissa. ij. q. ſ. nemo. ꝛ. d. c. sacro. ꝛ facit glosſ. in. d. c. fin. Addit tamen qđ si constat papam cognouisse de causa: qđ tunc ad eius mandatū sine cause cognitione ꝺs ferre snian. l. de qua re. ff. de iudi. Et similiter dicendum est de snia quam alij possent per aliū ferre sed tū eoc asu monitio de esse nō ꝺs nisi cōstaret qđ papa eā fecisset: qz regulariter monitio precedere ꝺs. Que monitio vt notaꝫ in sum. confeſ. iij. li. ti. xxxſ. q. ivſ. ꝺz competens ad arbitrium boni viri. Et siue fuerit triplex siue vna ꝑ trib⁹ ꝺs habere dieꝝ cōperentia interualla nisi necessitas suaderit aliud: vt in. c. constitutionē eo. ti. lib. vſ. Nō est tū necessarium q̄ fiat in scriptis: vt not. glosſ. in. c. sacro. sed snia ipsa fieri ꝺs in scriptis continētibus cām excommunicatiōis ꝛ exemplar tradi excōicato infrā mensem si reāstituerit: aliter excōicatoꝛ est suspēsus: nō solū ab ingressu ecclesie ſz eriā a diuinis per mensem: vt in. c. medicinalis. eo. ti. li. vſ. que quidem si exequaꝫ irregularis est nec nisi per papam poterit cū eo dispensari: vt ibi. Ille tū pene non tangunt epm cum de eo mentio non fiat si aut oporteat vt supra ep̄s. Et si ista nō seruentur tamen sententia tenet ꝛ licet superioꝛ ad quem recurritur ab eo facilius absoluat: ꝛ latoꝛ teneatur ad penas predictas: vt in. d. c. sacro. ꝛ. c. cum medicinalis. sil'r nisi in casu capl'i statuimus. co. ti. li. vſ. s. qñ est ℨ particulares excōicatiōes videt autem mihi q̄ ista monitio locū non habeat necessario nisi in snia hoiꝺ ꝛ non in qualibet: ſz in aliqua tm. ꝛ hoc virtūq; haberi pōt ex snia Joā. de lig. in tracta. de cēsu. ecclesiastica dicēs: Licet contumacia sit cā immediata ꝓpter quā ferꝫ maioꝛ excōicatio ab hoietipsa tū ꝓtumacia aliqñ ortū hz a crimine. i. spāli inhibitione crimini. s. futuri facta ab hoie: ꝛ tunc nō est op⁹ monitione sup emēdatione criminis iam cōmissi: vt incidat imo statim incidit: vt cū monet superioꝛ aliquē vt nō fornicet cū tali. alias ipm excōicat si ℨ faciat excōicari pōt: ꝛ excōicat⁹ est sine alia monitione sup emēdatiōe criminis: ꝛ rō est: quia iste vere cōtumax est. Aliqñ hoc ꝓtumacia ortū a crimine tā ꝓmisso: ꝛ vū ꝓmissi qđ crimē sup q̄ monitus erat ne ꝓmitteret: ꝛ sic nec lata nec cōminata est snia in ℨ facientē: ꝛ tūc opus est monitione si ꝓtingat: si cōtumax fuerit poterit excōicari. hec ille. Ex his habeꝫ qꝫ ꝓhibitio alicuius futuri roborata snia vt si qđs fecerit hoc sit excōicatus nō indiget monitione: qz sicut ipsa ꝓhibitio est monitio: ſz monitio est necessaria vbi differtur snia ꝺ re preterita originaliter: sic qz ois ꝓstitutio respicit futura: vt in. c. ij. ꝓsti. nulla snia iuris moniti nē reg'rit qđ limita vt infra excōicatio. vij. excōicatione. xx. Sed tamē notandū qꝫ dicta decretalis ꝑm gl. hz locū in excōicatione etiā ℨ persona incertā ꝛ ꝑsr in snia ēt gñali. Quādo aūt monitio sit debita. vide ti. seq. §. ſ. Post hec ꝺo snia ferri ꝓsueuit duob⁹ modis: primo in gñali qñ reus ignorat vl in spāli: vt dicendo excōicamus tales vel tales: ꝓpter talē cām sniam scribēdo. Et ls nulla sit determinata forma ꝺoz opz tū qꝫ ex cōicans vtaf ꝺo excōicamus vel eq̄uaient: qđ exprimat ꝛ ꝓtensum iudicis de ꝑsri. Ussi Ray. non approbat illū modum quorundā. s. denunciamus talē excōicatuꝫ. quē. s. primus nō excōicauerunt: qz illa verba nō sunt apta ad excōicationē: ꝛ dicit qꝫ talis est vitand⁹ ab ipsis quibus denunciat: qz non eoz non iudicare vtrū sit excommunicatus necne: tamen si agat in foro cōtentioso non iudicabit excōicatus. De causa autē finali excōicationis cum sit eius effectus dicetur in titu. seq.

Excō municatio.

¶ Circa ꝑmissa autem dubia multa consurgūt. * ꝓmū vtrum prelati regulares qui in excōmunicando non seruant formam supradictam incidant in supradictam penam: ꝛ Lapus quidem dicit qđ nō hac rōne: quia cum singulis hoꝛis habeant corrigere: durum esset vt semper chartam ꝛ calamum tenerent in manibus: secꝛ ter. in ca. cū medicinalis. de sent. excommſſi. libꝛ vſ. ꝑm Bemū. astringit ad dictam formam oꝛ

Universidad de Deusto
Biblioteca

nem hñtē ptātē excōicādi:dicēs ḡlīr igit̄ ,excōicat vꝫ rō Lap.qz non hñt continue corrigere de crimnibus q̄ reḡrant summā penā.ſ.excōicatio nen.Limitari tñ pōt q̄ ad oēs qō ōz de ista forma qñ ſeruādo eā piculū eēt immoraz:qz tūc locū nō habeat dicta pena ſm Dīr.ꝛ Jo.an.ꝛ gl.in.d. c.ſacro.eo.ti.in ꝟbo temerarius.qz hoc caſu excōicator nō fuit in culpa.ſcōo limitāt q̄ ad religioſos ſpecialiter ꝛ rōnabiliꝝ qñ ſtatuta ſui ordinis vel cōiter approbata eōſuetudo aliud ꝟferet: qz vt dictū eſt ſupra citacio.§.vl.ſm .paſi.ordo iuris in regꝫarib⁹ nō ſeruat ad yuguē.tertio limitat ſum.an.q̄ ad religioſos ſi ex ignorātia ꝛ facerēt: qz facilīk inḡt religioſi ignorāt iura:vt in.c.veniēs.de ſimo.ſz ly illud.c.verū dicat propter hoc nō tñ excuſat religioſos maxime Plato:maxime qz tūc null⁹ talis pōſtea ignorare ni ſi ex negligētia maxima:ꝛ in eis maxime eſt verum illud ignorantia facti non iuris excuſat.de reg.iur.in.vſ ꝛ tanto magis quāto tūc religioſi medicātes ꝓcipue ex diuina puidentia ſunt illi qui principaliter habent curā aliaꝝ quantū ad laborē ꝛ effectū:ly nō habeāt iuriſditionem ordinariam in populum neq; beneficia.

2 ¶Scōm eſt vtrū in excōicatione ſit forma ꝟbo rū certa determinata:ꝛ dico q̄ opz vti talib⁹ verbis q̄ exp̄māt ꝓſensum iudicis de pñti excōicantis:ſicut in filī ōz de ſpō.c.ſi inter virū.ꝛ ō ſpō. duo.c.ſ.ꝛ ſm ho.reḡrīt exp̄ſſio certa. Un ſi dicat iudex denūciam⁹ talē excōicatū quē tū pri⁹ nō excōicauit vel habeo talē ꝓ excōicato vl̄ huiuſmodi nōerit excōicat⁹ in foro p̄tētioſo ſz Bu. niſi al'r ꝓſtiterit de mente iudicis:vt qſemp ſolitus eſt ita dicere:tūc eſſet excōicat⁹ qz ꝟba iurētioīs deſeruiūt nō ecōuerſo.xxij.q.v.hſiane.ꝛ ſermo rei nō res ſermōi eſt ſubiecta.de ꝝ.ſig intelligēria.in foro tū priali eligēda eſt tutior via vt ſe puret excoicatū ſi dubitat de intētione ſm hoſt.ꝛ guil.ſz tū nō ſunt aliq̄ verba determinata quibus ita oporteat qui vti poſſit quis equipolentibus vt dictum eſt.

3 ¶Tertium verum ſit q̄s excōicat⁹ ſi iudex dicat excōico te ꝛ abſoluo:ꝛ dico ſm ꝝ.q̄ ſi vtriq; ſimul intēdebat nihil egit:ſi aūt voluit excōicare p̄ius ꝛ abſoluere poſt:vtriq; voluit.ſi aūt dicat excōico vnū de iſtis duobus credit Guil.illi eſſe excōicatū de q̄ iudex intellexit:q̄ ſi non pōt ſciri aut vaga.i.indeterminata fuit eius intētio neuter eſt vitandus vt excōicatus:ly in foro alēturio: ſit eligenda vbi dubitatur.

4 ¶Quartū eſt ſi mādet quib⁹ vt aliqem excōicent:ꝛ vterq; eoz eodē momēto dicat excōico talem ſi illū talis nō excōicauit:vtrū iſte ſit excōicatus.ꝛ dico ſm hugo.q̄ ſic:qz vtriuſq; iudicis intentio eſt q̄ iſte excōicet;ꝛ eſt ſenſus:excōico te ſi ille.ꝛc.i.qz neſcio an ille te excōicet vt ſic pe nam non euadas. 1

¶ſ.eſt vtrū cū dicit iudex excōico te vl̄ vbicūq; fit mētio de excōicatiōe intelligi debeat de maiori:ꝛ dico q̄ ſic qñ iudex ſic dicit:ſi aliud non exp̄imat p capl'm ſi quē eo.tit.ꝛ idē vl̄ vbicūq; fit mētio de excōicatione ſimpl'r ſine limitatiōe:oēs ꝟba ſimpl' plata conſueuerūt ꝛ debent accipi in ſignificato cōſueto:vt in.c.ex literis.de ſpō.ꝛ.l. labeo.ff.de ſup.leg.cōis aūt vſus hz q̄ accipiat p maiori:vnde excōicatum minori non dicimus ſimpliciter ꝛ communiter excōmunicatum. 6

¶6.vtrū excōicatio maior ſtari poſſit ad rēpus:ꝛ dico q̄ ſm Jo.de lig.excōicatio ōz perpetua ꝛ nullū tps ꝓtinet diffinitiuū:intelligik tū donec expiret ꝛ pōt fieri ad tps ſz.d.an.ꝛ ei⁹ abſolo:vt recitat paſi.in.c.veniēs.el.i).de reſti.vbi ōr q̄ pōt abſolui vt ferat reſtitutū ꝛ deinde reincidat ritu ſpēdi aūt nō pōt ſz opz q̄ totalr ligeraut totaliter tollak:ſm gl.in.c.pñti.de ſen.exc.li.vſ. pōt āt fieri ꝓdōnal'r:ꝛ ꝓdōe beneficiēte nō ligabit̄r protecti.ſeq.in prin.caſu.xv.abſolutio ꝛo nō pōt fieri cōditionaliter:q̄ō iuteliige de conditione ꝓtia que actū ſuſpēdit:q̄.ſ.eſt de futuro nō de ꝓterito vt ſupra dicrū eſt abſolutio.iij.§.ſ. 7

¶7.eſt vtrū poſſit q̄s excōicari p lras:ꝛ dico ſz archi.ꝛ Jo.de lig.q̄ pōt q̄s excōicari p lras:ꝛ tūc excōicato ignoāte ſi excōicās hoc exp̄ſſit:ſz non punik intermedio tpe ſi ſe ꝛigerat fideliſ cōiunci. Sufficit autē q̄ ſnia excōicationis vel interdicti ſit lata publice ad hoc vt teneatur quis adobſeruantiam eius.de cle.excō.mi.illud. 5

¶8.eſt vtrū ſit excōicatio late ſnie vl̄ cōminatoria cuz ōr:ſub pena excōicatiōis:ꝛ dico q̄ vbi ſic ōz nō hz vim ſnie ſz cōminatiōis ꝛ ſic intellige q̄d ōz in rubro.C.omina.vl̄ eplas.tñ ſz poſt.ꝛ hyſtoq̄ phibitio eſt a lege.i.canōe hec ꝟba hñt vim cōminatiōis.xxx.diſt.p totū.q̄ ꝛo eſt a iudice hñt vim late ſnie oñ tñ iudex hoc non intēdat:qz miſi⁹ agik cū lege q̄ cū miniſtro legis.ff.ō ambi.l. ſi cū dies.ꝛ ꝓſentī gl.Ray.Et addit ho.q̄ in hoc iudici credēdū eſt añ ei⁹ declaratiōes excūk q̄ probabil'r credidit q̄ eſſet cōminatio tm̄.Sz tū qz iudicis intētio nobis ꝓſtare nō pōt ꝓcludit ꝛ gl.in c.vnico.de ſagit.ꝛ in.c.ij.de ſimonia.ꝛ in.c.ij.de matri.ꝓtra inter.ecc.qō nō eſt lata ſnia q̄ſi ſic ōr ꝛ hoc niſi aliud appareat ex coniectura ꝛ cōiter ita reneſ.Dicit aūt Guil.q̄ō ſi iudex dicat precipio ſub interminatiōe vel pena excōicationis ne fueris:furādo nō incidis ſec⁹ ſi excōicet ſub cōditione dicēdo:excōico oēs qui furtiue ordines ſuſcipiūt qz contrafaciendo excōicātur:ꝛ idem in.d.gl.in.d.c.vnico.de ſagitta. 9

¶Nouum vtrum aliquibus verbis aut regulis cognoſci poſſit q̄s canon ſit late ſententie aut ſe rendeclī

rende:ꝛ dico ſm Paſi.in.c.ſi diligēti de ſo.ꝓpe. q̄ cum ferk ſnia in iure p̄ptiū tpis ꝓteriti: vt ſit excōicat⁹ vl̄ interdict⁹ tūc ipſo iure regulr ligat.de elec.cupiētes.in.§.ceterū ꝛ idē tenet.gl. ibi in ꝟſiculo ſuſpēſos ꝛ in.c.quicūq;.de here.li. vj.ꝛ ſſtr gl.in.l.criminali.C.de iurīſ.omni. iudicāda iſta ꝟba ſit metatus. Et hoc verū niſi alto iure appareat q̄ canon ſit ſnie ferende:vt not. in.c.ū.de ſo.compe.in ver,ſit ſeq̄ſtratus.Si vero verba nō ſint reſpectu preteriti tpis tunc ſi ſunt declaratoria ipſo iure ligāt:vt ſi dicak decerni mus excōicatiōi ſubiacere ꝛ huiuſmodi vel virtibus carere:vt in.c.nouit.de his que fiūt a prela. Innocen gl.ſi aūt ꝟba ſunt diſpoſitiua ꝛ reſpiciēt actū iudicis vt p̄tuek excōicetur ꝛ hmōi: ſic eſt canon ferende ſnie niſi addak aliq̄s verbū ofkendens q̄ ipſo facto.de quo vide gl.in regula i peuts.lib.vj.vt ipſo facto:vel eoipſo:ꝛ idem eſt de ly oīno ſm ali q̄s:qz intelligitur ipſo facto ꝛ glo. eſt ſm Bald.in.l.j.§.ſi pecunia.ff.depo.ꝛ idē eſt de ly oīuo modis.i.ipſo iure:per gl.in auk. de reſtitu.ꝛ ea que.§.ſanctimus.ꝛ idē de ly mox vt intelligak ipſo iure p gl.in auk.de inceſt.nup.§. ſi ꝟo contigerit.ly ēt ꝟbū ꝓſentis tpis aut futuri nō intelligak ipſo iure tū ſi diceret tale quid: caſſent ꝛ irritent:intelligik ipſo iure ſm Bald. in ti.de pa.conſtū.c.j.col.ir.ꝛ idē Lud.ro.in ſuis ſingularibus.Tenek Autem cōiter de iſto verbo ſubtaceat q̄ō ſit late ſnie:ly ſonet in futurū: ſiue verbū habeatur:vt no.in.c.vnico.de inti. li. vj.ꝛ probāt in.c.ſi q̄s ſuadente.xvij.q.iij. Adde q̄ hoc verbum ſub anathemate vel ſimile cōmi natorio.ff.cōmi.vel epiſtolas in rubro et nigro. 10.q. De his Felinus in.c.rodulphus.de reſcrip.

¶Decimō eſt vtrū differētia ſit inter maiorem excōicatiōē ꝛ anathema:ꝛ dico q̄ō ſunt realiter idem q̄ patet primo per:d.c.engeltrudā:vbi dicitur quod anathematizati illi intelligendi ſunt qui non ſolū a perceptione ſacramentorum: ſed etiā a cōtone hominū ſunt ſeparati:quod ſolebat facere propr̄ium eſt maioris excōicatiōis:ꝛ ſcdo ex ſignificato:qz idem eſt q̄ ſeparatū a cōi vſu ſm.a.Tho.vñ dicitur ab ana quod eſt ſurſum: ꝛ thema.quoddam ſcz figura olim impreſſa frontibus damnatorum qui a ciuili conuerſatione ſepabantur:quaſi ſuperna dānatio vel maledictio vnde pro excommunicatiōe ponitur.xxiij.q.iij. certum eſt. Unde ſicut duplex eſt excommunicatio.ſ.ſolemnis que eſt ſolius epi vt dictū eſt:ꝛ nō ſolemnis tra etiam dupliciter ſumitur anathema.vnde.vj.q.ij.in.c.viſis.dicit mucro ſpūlis.ſ. q̄ſi eſt ſolenne. Additur tū ad ly excōicamus: ly anathematizamus ad maiorē terrorem. 2

¶Rurſus de excōmunicatione ſcīdo.i.de maiori quantum ad virtutem obligatoriam etiā. Xcōicatio ſcōo maior quando obliget vt plenius cognoſcak:ſciēdū eſt.i.primo q̄ō excōicationis ſnia lata ab homine aliquādo eſt ipſo iure nulla:ꝛ ic. ꝛſt nec obligatoria nec timenda:ꝛ In hoc ſm Pīſa.eſt in ḡnq; caſib⁹ ſz v.capitq̄s in.vij.ſz alios.vt Arch.in.ix.ſm Ritatem ſib⁹ in.xv.qui oēs ad.ix.ꝛ.vij.ꝛ.v.reducūk.ꝛ oēs cōt excōter numerank p doc.in.c.ſolet.ꝛ in.c.pñti.eo.tit. multi.vſ. * Primꝰ eſt qñ ita q̄ tolit eā de hoc non ha non debat pītatem: vt qz nō erat iudex excōicatt:vel tim. hmōi.xj.q.iij.ſnia.ꝛ in.c.ad noſtrā.de conſue. qō da. intellige niſi q̄s excerta ſnia in eū rantꝫ in ſuuz iudicē ꝓſenſiſſet.ff.de iurīſ.om.iu.l.ſi q̄ errorem. ꝛ.ff.de iudi.l.ū.Hic autem caſus ſub ſe continet multos ſequēteo.in.vſ. * Decīus eſt qñ eſt a iudice etiam ſuo ſiue ꝓprio:ſz excōicato. xxiij.q.j. audiuim⁹.qō q̄dā intelligūt ſi publice nō aſit ſi occulte qz vꝫ rōne publici officij:aliꝫ ſo etiam ſi occulte. Paſi.ait in.c.Ritatis.de do.ꝛ contu.ſz vt ſtatim dicam. Eſt.ait idē ſm Ray.de intruſo. pſi.q.ſi.alienationes.ꝛ de ſuſpēſo vel interdicto qō.ſ.Tho:dicit verū ſi ſit ſuſpēſus a iuriſdictione:vt in.c.qz de cōcel.ꝓbē.cū ibi not. ſecus ſi ab ordine tm̄:qz poſſet ea q̄ ſunt iuriſditionis ſicut ecōuerſo ſuſpēſus vel interdictus a iuriſdictione ꝓ ea q̄ ſunt ordinis. Si aūt hoc crimē ſit occultū ſm Ray.ꝛ Archi.hoc ſnia eſſet nulla ſz tñ tollerāda quādiu occultū eſt crimē ꝛ illi ab eccleſia tolerank.viij.q.iij.nonne.qō intelligo publice qz ſi ab his excōicatus celebraret publice aut ſe diuinis immiſceret daret ſcandali occaſionez ſi probare nō poſſet iudicē excōicatum:ſecus in occulto:qz in ꝛitate ſnia nulla eſt. * Tertius eſt qñ is q̄ eā tulit eſt violator interdicti hoīs.c.tanta.de exceſ.pla.qō yer intellige niſi a violatione faultet abſolut⁹. * 4⁹ quart⁹ eſt qñ q̄s ſubditum excōicat ꝛ ſut pullegū tenore.de ꝓtile.cū capella.ꝛ.c.quāto. * Quintus qñ ferk a delegato imperato in caſu nō ꝓmiſſo:vt de rescrip.c.j.lib.vj. ꝛ de offi.ord.plerīq;.Sextus cum q̄s excōicatur a delegato ꝛ delegātis intētionē.ꝛ de ꝓben.c.ſi. * Septimꝰ eſt qñ q̄s excōicat poſt legitimā appellationem:vt in.c.ſolet.ꝛ.c.venerabilibus.eo. ti.lib.vj.ꝛ in.c.per tuas.eo.qō ꝛ ſm .paſi.in.c.venerabili.de cenſi.falſit qñ plur⁹ ,pceſſ extraiudicialiter vt pars ad ſeruationē iuriſ ſuoꝝ:qz ſicut materiali tra ꝛ ſpūali gladio ſe defendere ꝓt:nec tenetur admittere ꝓbationes in ꝛitum vel appellationem:vt in.c.dilecto.e.ti.lib.vj.Si tñ appellationem infra ſtatutū ſ ꝓ non ꝓſequatur q̄d iuris vide.ē.appellatiō.§.iij.ꝛ j. excōicatio viti.§.j. Appellato tñ poſt ſniam factā illꝫ non ſuſpēdit ſm Paſi.in.d.c.ꝓ tuas.ſz ſolū deſert iuriſditionē ad ſuperiorē:vt in.c.paſtoralis

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛ qꝫ ibi not. de ap. Est asit sciendū in hoc casu ꝛ sequēti qꝫ si eos ꝓsonēs nō petat absolutionē dz tñ audiri. e. ti. c. p tuas. Si vo absolutionē petat ad cautelam negari nō dz et si aduersarius vel excōicator se opponat nisi diceret eū excōicatum ꝓ manifesta offensa q̄ casu debit sic dicēti termin⁹. viij. dierū: ꝛ si ꝓbauerit non absolueꝫ nisi ꝑstita emēda vel cautiōe de parēdo iuri si offensa fit dubia: ꝛ tñ pendēte ꝓbatiōe ꝓsa. i. illi⁹ qui fuerat excōicat⁹ dz vitari in illis offic⁹ q̄ vt actor in iudicijs acceptauerit: extra iudicia. Sed in officijs postulationibus: electiōib⁹ ꝛ aliꝭ legitimis actibus dz admitti. e. ti. soler. li. vj. q̄ si appellationē sup hoc nō fuerit prosecutus vt debuit infra tps a iure vel iudice statutum: ꝛ ipse fuit excōicatus ex ꝑsse ꝛ nō tam ex lapso dicto tpe dz denūciari: ꝛ tā in iudicialib⁹ q̄m extra iudicialibus actibus dz remoueri donec de ipsius iusticia docuerit nullitate. e. ti. li. vj. De isto asit tpe hēs in. c. cum sit. de ap. Sed notat asit Pasi. in. d. c. per tuas. q̄ ꝛ ibi nō ponant nisi duo casus in q̄b⁹ q̄s dz audiri tñ hoc exēpli gratia intelligit: vñ in oī casu ī quo q̄s dicit iusticiam esse nullā dz audiri in iudicio volens hoc ꝓbare q̄uis nō petat absolutionē fm cōmuniter doc. in. d. c. per tuas. ꝛ vitari dz in iudicio ꝛ non ex mō dicto: allegāt tñ iusticiam fuisse iniustā nō audiūt ad absolutionē. * Octauꝰ ē qui iusticia cōtinet intollerabilē errorē. vt in. c. ꝓ tuas. co. ti. Est asit intollerabilis error ꝓmo qñ ꝓcipit illicitū. vt excōico te si nō fuerit: vel ꝓhibet bonum de se. vt excōico te si deum colis: aut pauperi tributo eleemosynā. xj. q. iij. si is. ꝛ in. c. venerabilibus. e. ti. ꝛ ꝓsentit Ray. Pet. Hos. ꝛ Host. i. sum. scōo qñ ꝓcipit impossibile fm gl. in. d. c. p tuas. tertio qñ ꝓficiat exīre ī ius scriptū: vt dicendo: pnuncio excōicationem valere q̄uis sit lata post legitimā appellationē: vt. ti. q. vj. ꝫ. diffinitiua. ſz intelligit qñ error: est exīsius in iusticia: si aūt error nō exprimat iusticia tūa tenet fm gl. in. d. c. p tuas. nisi appellatiōe suspēdat: quā tñ gl. Pasi. in. c. cum aplis. de cēss. dicit verā qñ non constat notorie de errore ſz qñ notorie ꝓstat vt puta: qꝛ noluit esse procurare vltra nisi ex debitis excōicationē ligat. ꝛ. d. c. gl. hoc tenēs est falsa. cle. paslorale. ꝫ. pisana. de sen. in. Tñ si error est in facto: vt dicēdo excōico te ꝓpter tale pctm̄ q̄ missus puta furtū qđ. i. nō est vere q̄missum ligat ſz gl. i. d. c. p tuas. ꝛ Host. l. qꝛ error non est exīsius: ꝛ hec cū ſz sit falsa est tñ possibilis: ꝛ hic est q̄d ecclesiā ligat⁹ ꝛ si nō quo ad deū: ꝛ si cōtēneret peccaret mortaliꝫ vt in. d. c. p tuas. vñ fm Ray. tali ꝙ inlendū est: vt patiēter iusticiam ferat. ſz nō ingerēdo se cōioni fidelis: ꝛ instanter absolutionem petat. ꝛ cōsentit. s. Tho. Ioñ. ꝛ Bar. ſz intelligē semp nisi de errore facti notorie cōstaret. * Nonus est qñ quis excōicat ꝓcipātes excōicato nō in crīe: ſz in locutione ꝛ aliꝭs casib⁹ q̄bus incurrit mīsor: qꝛ talis iusticia ipso iure nulla est: nisi premissa trina monitiōe vel vna ꝓ trib⁹ cū aliq̄ dier interuallo q̄bus vel in q̄ notatim exꝑmant ipsi admonēdi tue cū tali ꝓticipēt vt in. c. statuim⁹. ꝛ in. c. ſtōnē. eo. ti. li. vj. ꝛ sine dicta monitione excōicato ipso facto est p̄m̄ esem ab ingressu ecclie suspēsus vt in. c. sacro. e. ti. ꝛ nota. ī. in. d. c. statuimus. ꝛ nō est qꝛ nullus excōicari dz nisi ꝓ mortali: cui⁹ modi nō est ꝓdicta excōicatio: nisi post monitionem: qꝛ tunc est cū mobedientia ꝛ ꝓtumacia. Ista tñ limitant primo qñ excōicator est inferior papa: quia papa excōicare pōt aliquē cū participantibus. ꝛ sic ligaret ꝛ eadē iusticia ab ipso solo absoluendi. c. q̄ in dubijs. eo. ti. scōo limitantur fm Joan. an. ꝛ Abb. ꝛ sequitur Panor. in. d. c. qđ in dubijs. cū quis excōicat participantes cū excōicato a se quo ad excōicatum eīm ab alio teneret sententia. Quis illi nō essent monīti: vt si ep⁹ excōmunicet participātes excōicato ab archiepo vel papa qđ clare vī. ꝓbari in. d. c. statuim⁹. ibi excō cātus ab eo quo etiam casu nō valet iusticia suspēsionis vel interdicti nisi canonica monitione premissa. vt in. c. statuā. eo. ti. lib. vj. tertio limitant aliqui qñ singulares ꝛ notāt personе excōicantur: qꝛ tūc requirit monitio spālis: si aūt iusticia ḡaliter ferk: tūc dicūt sufficere ḡiale. ꝛ sic adhuc remanent antiqua iura sed gl. in. d. cōstōnem. dicit qđ tutius est dicere hodie q̄ excōicatio in participātes ferri nō possit in ḡie: ꝛ sic sublatus est qđ dz in. d. c. qđ in dubijs. Ja hic ergo tribus casibus vel saltē in duob⁹ tm̄ ēdā esset non aliꝭ. * Decimus est qñ ꝓlatus suis subditis interdiceret ne exponant suis superioribus aut legatis aut inquisitoribus statum suarū ecclesiarum vel monasteriorū ꝓuinciarū ꝛ rerū suarū ꝛ de hoc ferret iusticiam excōicationis vt in. c. qꝛ plerīq. de offic. ord. li. vj. Hoc casus omnes ponit Joan. and. in. c. ꝑsiti. de sen. excō. lib. vj. ſz primū ꝛ scōz non videtur: ꝛ consentit archie. ris. par. ti. xxv. c. lxxiij.

* Undecimus est qñ ꝓlati excōicat subditos qñ nolunt eos ꝓcurare vltra enictionis ꝛ ꝓuinciarū manerii taxatū in. c. cū aplis. de cēss. qđ eos visitant. vt in. c. cū ad quorundam. de excess. ꝓlā.

* Duodecimus est qñ iusticia ꝓfert ḡialr cōtra nō facientes aliq̄d puta restitutionē vel solutionem ꝛ aliquis nō facit qꝛ nō pōt: qꝛ sic non ligantur fm Sed. consil. xciij. quis fm Panor. in. c. j. ꝛ gl. de offi. dele. vbi similia ſz generalia debent intelligi modo ciuili. grn. l. si cui. ff. de seruit. ꝛ impossibilium non est obligatio. de regu. iur. c. nemo. lib. vj. sed tamen de hoc vide infra pena. ꝫ. xviij. vide etiā. j. eo. ꝫ. iij. dubito. xij. * Decimusterius est qꝫ sub pena excōicationis imponitur vt

aliquid fiat ī certo termino: ꝛ terminus ꝓ gal⁹ eo cui facere debebat: puta si petro imponitur vt soluat henrico. x. in pascha. et henric⁹ ꝓgat⁹ sc̄o ad pēthecosten in quo casu Host. ꝛ Inno. dicunt q̄ creditor terminū ꝓrogare non potest q̄uis ad ſniam excōicatiōis. s. vitandam nisi ī dies ꝓrogatiōis cōsentiat: q̄ si faciat adueniente scōo termino est excōicat⁹ si nō soluerit. qꝛ terminus vī ꝓrogatus cū accessoriꝰ ſotar. ff. de prec. ꝛ. ſz si manēt ꝛ si tñ pars in primo termino reputat sibi satisfactū cessat excōicatio tota. Contrarium autem tenuit pe. in. c. j. de loca. facit. c. ꝓterea. de ap. bar. in. l. j. ꝫ. ī post operā. ff. de no. ope. nun. tenēdo qđ ifte nō sit excōicatus. Sz Joan. an. ī. c. ꝓterea. de appel. el. ij. dicit ante factū tenendam esse opi. hast. ꝛ Inno. post factū asit ſz tñ dicēdū est: ꝛ dicens hāc opinionē ſz tñ esse verā: qꝛ index ſniam fulminat in fauorem ptis: ꝛ dato ptis assensu excluditur cōtumacia. Et hāc opi. pano. verissimā putat adducēs similē: qꝛ iuxta ꝑstitu ꝓncipal⁹ obligat deo. de iureturi. si debitores ꝛ tñ si ille cui iurat obligationē remittit nō indiget intrare aliqua solutione qꝛ et deus remittere vī cū ad alterius vtilitatē acceperit iuramētū facit de spō. c. ij. si tñ dei cōtemptione principaliter tract. secus est: qꝛ tūc cū im papa non remittit si ne cā. de iureiu. c. quāto. Et ita in proposito cum iudex excōicet in fauorē ptis: si pars vult terminū differre etiam iudex videtur differre velle cū nil aliud agat nisi vt ptes ad concordiā reducat l. j. ꝫ. pōt aūt qđ. ff. de no. ope. nūcia. ꝛ pro hac opinione vī casus expressius. c. j. de loca. Intelligeti si consensus ꝓstatur aū commissam pēnā qꝛ si pene tā inflicte supueniat eam nō tollit. Facit notata p bar. in. l. j. ꝫ. ſz si filius. ff. de leg. iij. Si aūt aduenīte scōo termino nō soluat erit excōicat⁹ si ꝓrogatio est facta de consensu iudicis. facit. capi. significauit. ꝛ. c. ad reprimendam. de of. ord. non autē si est facta sine iudicis consensu: et posito pacto q̄ si non solueret reincidere vt determinat bal. in. l. tale pactum. ff. de pac. ꝫ. qui. ꝓuocauit. dicēs qđ excōicatio nascit nō potest ex ꝓcto ſz solum ex ſnia tale asit ꝑactū quod reincidere nō est sententia. Sed intelligē dictum bal. quādo pactum est appositum per debitorē ꝛ creditorem qꝛ si apponeretur in ſnia absolutionis ꝓpter iudicem reincideret vt dictum est.

14 ¶ Decimus quart⁹ est qñ index ſniaz ferens ligare nō intendit: qꝛ excōicatio ab excōicato ois tentione vires sumit: fm Pda. in. c. ex ptē. el. primo de off. ord. facit qđ no. gl. in. c. j. de rest. spo. ꝛ in. c. pe. ꝛ gl. de off. de lega. ꝛ in. c. j. de iud. Et ō qñ iudex ḡialr excōicat q̄ fecerūt aliquid vel nō reuelārent: si intendit aliquos ab hoc eximere non ligat. Nec in ꝑtiare ꝛ si forte aliqñ fm cōsciam suā ꝛ similr qñ fit ad instātiā alt⁹ cuius solū nō ligat vltra intentionē cuius. c. bone memorie. el. j. ō ꝓ stu. ꝓlat. * Decimusquintus est qñ excōicatio sub ꝺdōne fertur: qꝛ eo casu nō ligat ante q̄ exeat cōditione fm Host. extra eo. a. nobis. ꝛ si pendente cōditione appellet ꝛ appellatio: q̄ tñ releuaret illa ſnia pure ferretur. extra de ap. pastoralis. sed solum transferret ī superiorē causę cognitionē. vt in. c. ꝓ tuas. e. ti. Et si pendente cognitiōe desinat esse eius subditus: ꝛ tñ ſnia nisi appellet ex ꝑse fo. cōpe. c. pe. extra de offi. deleg. c. gratum. ꝛ. c. relatū. ꝛ cōsentit Inn. ꝛ Host. ettā Jo. an. ſz ſtili sentiat Archi. ſz si pendente conditione excōicator moriatur rel amoueat: nō est excōicat⁹ postea q̄ facit q̄uis illā ſniam: qꝛ expirat ꝛ non ligat fm Panor. ī. c. cū ad hoc. ō cele. si re. ꝛ q̄libet ēt alia ſnia expirat ex quo nō habuit effectum in vita sentētiātio. facit. ff. de pe. l. fi. qđ tñ pa. ꝛ arch. limitat nisi diffiniendo illud statuerit. ff. de offi. presid. l. pe. vel nisi a successore expresse cōfirmet extra ō loca. c. j. fm Host. Dicit asit pe. de pal. in. tiij. quod cum sapientib⁹ notum est ſniam esse nullā licet apud vulg⁹ nō sciat: pōt hō eā in occulto nō seruare: in publico asit dz eā seruare quousq̄ scandalum rōnabiliter sedauerit: vt sicut aliquis publice excōicat ꝛ denunciatur ita ex aduerso ipse publicet eāz ꝛre ſnia nō vz: quo facto amplius nō est scandalum pusillorū ſz ꝓbarisęorū ꝛ tō cōtendum. Et in oībus predictis casibus nullo mō timēda est quo ad deum vel ecclesiaz q̄ notorie constat de casu: qñ asit nō cōstat timenda est quo ad ecclesiaz ꝛ cōtēnēs mortaliꝫ peccat ꝛ iuste posset excōicari: ꝛ sic intelligitur. c. j. xj. q̄. iij. vbi dz q̄ ſnia pastoris siue iusta siue iniusta fuerit timenda est: qꝛ eadē videt rō si sit nulla. ꝛ de nullitate nō ꝛ sic. cōtemnere restē siue agere ex contemptu fm Ste. est mādatū non curare. xj. q. iij. excellentissim⁹. ꝛ sic cōtenere vt etiaz dicit. s. h. ſ. ij. q. clxxxvj. ar. x. est qñ nō propter altquā cāz puta ira vel cupiscētiā ꝺo trangreditur: ſz solū propter hanc qꝛ nō vult parere preceptū: ꝛ hoc nisi ex eadē ꝺo frequēter iteret delictuz fm Zab. ī. clem. j. de sepul. ſz intelligē qđ ēt ista iteratio nō faciat ꝓprie cōceptū cū non aggrauet infinite necessitatem deliberationis naturā: ſz facit p̄sumptionē cōrem. le. ptus in foro cōtentioso. ¶ Sciendum est scōo qꝛ Exsniа excōicationis tribus modis est iniusta ſz. i. cōtra Tho. in. iij. ꝛ Ray. ꝛ archie. ꝛ gl. eo. sacro. * Primo ex ꝑte dantis: qꝛ. i. nulla ꝓtenditur in ſnia. vel si ꝓtenderit nō tñ vera: vel si vera nō sufficiens ꝛ rationabilis. vt. in. c. sacro. e. ti. * Scōo ex animo. quia. i. hus ſz exprimatur cāvera sufficiēs ꝛ rōnabilis: nō tñ esse fine debito promulgatur puta zelo iustitie vel intuitu hōis ſz indebite puta indignationis inuidie vel similiter. xj. q. iij. illa. ꝛ in. c. iij. medicinalis. eodez.

Universidad de Deusto
Biblioteca

titu.lib.x ſ.ideo tutum eſt vt offensus ſententiam promulget palliſ: vel ſi per ſe vult facere ſaltem non qñ mouet passione sed residétiam eius expectet. * Tertio ex ordine iuris.ſ.Hermisso: qñ. ſ.cā eſt idoneꝰ.ꝛ finis bonus ſz turbo ordo nō ſeruat.vt qꝛ nō pceſſit monitio debita.vel facta nō fuit coꝛā pſonis idonee.exꝛ.c.ſacro. Qñ ät monitio fit debita ſm pe.ꝛ ray.ꝛ Archi.dicendum eſt qđ in hoc ſtabitur arbitrio boni viri ſiue ſit trina ſiue vna ꝓ tribus:maxime I notoriꝰ:ꝛ Fz glo.in.c.cōſtitutionē.el primo.eodem titu.li. vj. ſit tribus modis.primo ſic.Monemus te ꝓ pma qua finita monet ſcđo ꝓ ſcđa.q̄ finita monet tertio ꝓtertia.Scđo interdum vna monitione facit.tres ſic.Monemus te vſq; ad diem talē ꝓ primo.talē ꝓ ſcđo.talē ꝓ tertio.tertio vnā tñ dat dilationē diēs.Monemꝰ te qꝛ vſq; ad talē diē ꝓ primo ſcđo ꝛ tertio peꝛmptorio a cōtone taliuꝫ abſtineas ꝛc.Et ſcđm eādē gl.ſuper verſi. cōpetentia.ſ.interualla iudex arbitrabitur ꝓ plonarū ꝛ negotioꝝ q̄litate. Qui aſſi dicāt monitū nominatim infra in verbo nolati.Exꝛ oꝝ dicto collige qꝛ ad inſtā excōicationē opꝫ qꝛ iſta cō currant:primo cā inſta.ſcđo animꝰ iudicis bonꝰ tertio ordo iuriſdictus vt.ſ.monitio ꝓmittaſ debita ꝛ ſnia ferat I ſcriptis.ꝛ ꝛba ſint ꝓgrua ꝛ cā exprimat ꝛ exēplū ſcripture ſi recꝛatur dek infra mēſem.Sz tū ſm pe.ray.ꝛ.s.tho.Iunio .ꝓferēs iniuſtā ſniam quocūq; illoꝝ triū modoꝝ grauiter peccet:tñ talis ſnia tz ꝛ ligat q̄tū ad eccliā militātē niſi eēt ipſo iure nulla ſz Roy.ex aliqua ſ.dicta ſi cārū de ſch.ō.in prin.dz tñ excōicator cā reuocare vel excōicatū abſoluere qñ ſuū errorē vel iniuſtitiam aduertit nō obſtāte ꝺdictione aduerſaꝝ.ſz caueat ne ꝓtendat errorē vel iniuſtitiā in alterius ꝓtis ꝓiudiciū indebite.vt in c. ſacro.co.ti.caueat ēt ꝺ ſe tz excōicatū iniuſte vꝝ ex falſa cā ne ſniam cōtēnat:qꝛ moꝛaliter peccaret ꝛ iuſte poſſet excōicari.xj.q.iij.ℌ-cum ergo . niſi ſ caſibus dictis in hoc ti.in prin.

3. nota bene.

¶ Sciendum eſt tertio ad intelligēdū ꝺ ligētur in ſententijs q̄ſcūq; ꝓlatoꝝ latis ꝓ modū ſtatuti q̄ vt colligit ex Jo.ſ.c.a nobis.el.ſ.de ſen. ex.ꝛ ge.in.c.vt aiaꝝ.de cōſti.li.vj.ſit diſtinguendum eſt.Aut cūꝫ fit ℑ ſtatutum ab exiſtentibꝰ in territorio ſtatūtis.aut extra eius dioceſim . Si primū ſiue ſint ſubditi ſiue foꝛēſes:ꝛ ſciūt ſtatuti ſunt excōicati ꝛ incurrūt oēm aliā penā ſtatuti cuiuſcūq; penalis.Q̄ tñ Jnn.limitat vt ibi refert Jo.qñ ſtatutū eſt aptū cōprehendere tā ſubditos ꝙ nō ſubditos.vt ſi dicat ſcđ̄q; furtuꝫ fecerit ſit excōicatus ſi vero nō ſit aptū cōpꝛhēdere niſi nō ſuēditos:vt ſi ſtatutū archiepi.dicat ꝺcunq; archiepūs in prouincia mea crucem ante ſe portauerit ſit excōicatus ſm Jun,ſtatutū non valet:qꝛ nō cōpꝛehendit niſi nō ſubditos.cū archiepūs nō habeat archiepiſcopū ſubditū. Hoſt. aūt hoc impugnat:et ſequit q̄ ℑ peregrinos in loco delinquētes nihil ſtatut poſſit.pan.vero dicit hunc articulū eſſe dubiū ſz tñ Hoſt.adheret. Nō delinquētes etiā nō ſubdit I territorio ignoꝛāt ſtatutū gl.in.d.c. a nobis dicit qđ ſi ſtatutuꝫ punit facti ſi alias dānaꝝ ligat etiā ignoꝛātes et cōtinet vbar.in.l.ciſtos pplos.C.de ſum.trī. ni.ꝛ do.Anto.Sz Joā.an.in.d.c.a nobis.ꝛ in.c. vt aſſaꝝ.tz Ⅎ ſi ꝛ vbi tex.ꝓo eo quia ſtatutuꝫ ibi excōicabat furēs ꝛ cōſtat furtum alias eſſe damnatum ꝛ tñ nō ligat ignoꝛātes.paſ. autem vbi.ℑ.dicit qđ opinio gl.eſt verioꝛ:de rigoꝛe iuris licet opinio Joā.an.ſit equioꝛ:quia non pōt ꝺs licite allegaꝛ ignoꝛātiā cū ſcire debebat ferīs eē dānati.ſecus ſi nō eſſet damnatus.quis .ꝓbabilis ignoꝛātia excuſaret:ꝛ in dubio ſtabit iuramēto delinquētis.ar.in.c.ſi Xo.el.ſ.de ſen.exc. Mihi vꝝ videndū qđ ignoꝛantia etiā in facto damnato excuſet a pena ſtatuti humani.niſi forte eſſet ſtatutū pape vel ignoꝛantia eēt craſſa aut ſupina ſicut eſt tex.in.c.vt aſſaꝝ.ſz nō excuſat a pena ſuſtinēt nec quāſi ad hoc teneꝛ allegaꝛ ꝛ ita fuit ſnia ſum. Pulan.imo ēt in ſnia pape id ēſt intelligendū:qꝛ.s.th.in quol.arg.rūc. tenet qđ ꝓſtitutio pape ligat ſolū negligētes.ꝛ ꝓpꝛ odio ſitatem penaꝝ vꝝ intelligendū de negligētia ta. vide.ſ.excōicatio vltimo.ℌ-iij.Si vero ſecꝛdū ſez extra dioceſim.ſic non ligantur foꝛenſes vꝛ Xo ligēt ſubditi vel incurrāt aliā penam ſtatuti. Bar.in.d.l.cunctos pplos diſtinguit qꝛ ſi ſtatuens intendebat ligare ſubditos etiam ex territoꝝ rium tunc ligant.vt ſi dicit ſtatutum ꝺcūq; furabitur vbicūq; ſit excōicat⁹.ſi aūt ſtatutum eſt generale reſtringit ad territoriū ſtatuētis. Paſ. aūt in.d.c.a nobis dicit ꝙ multi moderniſto le giſte tenēt oppoſitum in.c.ſi.ff.de iuriſ.om.in.ꝛ hoc panoꝛ.credit vertue.qꝛ.d.c.vt aiaꝝ . non dicit illū non ligari ex defectu voluntatis ſtatuētis:ſed potius ex defectu poteſtatis:vt pater ibi qꝛ extra territoꝝ ius dicenti non pareꝛ impune.ꝛ hoc tenuit ſumma ꝓſana allegans capitulum vt animaꝝ. Fallit autem hec quia ligāntur ſubditi in quatuoꝛ caſibus. * Primus eſt ſi ſtatutum originat cauſam in territorio proprio ex facto negatiuo cōmiſſo in limitibus alterius territoꝝ:ſecus ſi ſtatuto cauetur qđ faciens furtum vbicūq; niſi infra mēſem a die commiſſi crimiꝝ comparet coꝛam iudice delicti:vel coꝛam nobis ſit excommunicatus iſte faciens furtū ſub tā videſ.ſ.excōicatio vltimo.ℌ-iij.Si vero ſecꝛdū ſez extra dioceſim.ſic non ligantur foꝛenſes vꝛ Xo ligēt ſubditi vel incurrāt aliā penam ſtatuti. Bar.in.d.l.cunctos pplos diſtinguit qꝛ ſi ſtatuens intendebat ligare ſubditos etiam ex territoꝝ rium tunc ligant.vt ſi dicit ſtatutum ꝺcūq; furabitur vbicūq; ſit excōicat⁹.ſi aūt ſtatutum eſt generale reſtringit ad territoriū ſtatuētis. Paſ. aūt in.d.c.a nobis dicit ꝙ multi moderniſto le giſte tenēt oppoſitum in.c.ſi.ff.de iuriſ.om.in.ꝛ hoc panoꝛ.credit vertue.qꝛ.d.c.vt aiaꝝ . non dicit illū non ligari ex defectu voluntatis ſtatuētis:ſed potius ex defectu poteſtatis:vt pater ibi qꝛ extra territoꝝ ius dicenti non pareꝛ impune.ꝛ hoc tenuit ſumma ꝓſana allegans capitulum vt animaꝝ. Fallit autem hec quia ligāntur ſubditi in quatuoꝛ caſibus. * Primus eſt ſi ſtatutum originat cauſam in territorio proprio ex facto negatiuo cōmiſſo in limitibus alterius territoꝝ:ſecus ſi ſtatuto cauetur qđ faciens furtum vbicūq; niſi infra mēſem a die commiſſi crimiꝝ comparet coꝛam iudice delicti:vel coꝛam nobis ſit excommunicatus iſte faciens furtū ſub tā ligat nō rōne furti nō fiendi:qꝛ eſt factum ne diligatuum in territorio alieno:ſz ex ea parte quia non comparuit:qđ cōpaꝛere eſt factuꝫ affirmatiuum contrarium faciendum in limitibus ter-

ritoriū ſtatuentis.rō qꝛ per edictuꝫ ad hoc potuit arctari:vt in.c.j.ex tue.de cle.nō reſi.facit qđ no. de rap.c.j.ꝛ.c.romana.ℌ-Ⅎtes.de fo.cōp.li.vj.

* Secđo eſt qñ ſtatutū principaliter reſpicit rem ſubtectā ſtatuenti.puta ſi eꝑs per ſtatutū excōicat clericos non reſidentes ligantur clerici ēt ex dioceſim reſidētes rōne rei qua ſubtecti ſunt eꝑo q̄ ſtra eſt in eius dioceſi.de fo.cōpe.c.ſi.ēt ſi perſona ſit extra dioceſim:vt ꝓbat in.d.c.ℌ-Ⅎtes.ꝛ per hoc quod hic ſequitur. * Tertius eſt qꝛ vbi ſo tenet ad aliq̄d faciēdū:ꝛ illud nō facit factum vꝝ vbi illud facere debebat:vt.ff.de re in.l.qui nō facit.ꝛ de vſu.c.j.lib.vj.ꝛ qđ no.gl.magna.in.c.j. vt lit.non conte. ſicut ſi ſtatutū mādat ſub pena excōicatiōis oēs clericos intereſſe ꝓuinciali capitulo in dioceſi tali q̄ nō interſunt ēt ſi ſint in alia ligant. * Quart⁹ ē qñ factū eſt ꝓncipiatū in territorio ꝛz alibi ſit completū:ꝛ facit qđ no.Jo.an. in.c.j.de ꝓbnille.lib.vj.de ſagittante in loco non exēpto cū ipſe ſit exēpt⁹ vt efficiaꝫ ſubdit⁹ iudicis ꝛ triuſq;.Et per hoc ptz qđ religioſus faciēs Ⅎ ſtatutū qđ excōicat quēcūq; aſſentiētem prelationi extra ordinē niſi prius reſtituta libris eſt excōmunicatus ſi aſſentit:qꝛ originatio facti ſit in ſubiectione plati ſtatuentis:ꝛz efficiaꝫ exēpt⁹ ab eo poſt preſtitū cōſensum:ita ſic determinant dſil de rota p no.p Jnno.c.ꝓterea reſſiti ſumus. de appei.de eo qui excōicauit ſi elegerit.Et ideo limita tex.d.c.vt aſſaꝝ.qđ ſtatuto non ligatur extra territoꝝ delinquētis qñ delinquens et reꝰ circa quā delinquit ꝛ ipſum delictū ſunt totaliter extra .puta quia ſcu territoriū ſtatuentis.

4 Notabile.

¶ Sciendū eſt qꝛto ad intelligendū ꝺ ligent qñ ſnia nō eſt iuris ꝛz hoīs qđ ſm Paū.ꝛgem.vbi s.ſic diſtinguit. Aut cūꝫ ſnia ferꝛ ꝓ culpa ꝓterea gnāl⁹:aut ſcđo ſpāliter ꝓ eadem culpa preterita:aut.tertio ꝓ culpa futura gnāl⁹:aut quarto .ꝓ eadē ſpāl⁹. Primo caſu non ligat ſubdi tū ꝺ eam cōmiſit extra territoriū ſtatuentis:ſed ſubditū eius ꝺ eā ꝓmiſit in territorio quāuis ſit extra territoriū tpe ſnie nō ſubditū Xo ꝺ in territorio delinqꝛit:nō ligat ſi ſit.extra territoꝝ a quo.ſ.iam diſceſſit ſi gnāl⁹ ꝓferatur ſiue ſpāl⁹ Ⅎ eſt niſi fuerit citatione .ꝓuent⁹ anteq̄ recederet aut niſi ad requiſitionem predicti iudicis inder ꝓpꝛius ſub quo degit ipſm citaret ꝓnt tenēt requiſit⁹ ſm notata .in.c.ſi.de fo.cōpe.vt tret ad ffidendū:qꝛ ſi hoc non faceret excōicari poſſet. Et hoc intelligē ē eo ꝺ nō hz domicilū ſub iudice ſuo q̄ delinqꝛit.ſecus ſi hꝭ ꝛ domicilium qꝛ citari pōt et excōicari ēt extra territoꝝ exiſtens ſm Paūor.ibi ꝺ ēt ꝺcit qđ cū ſubditus rōne domicilij eſt abſens citari pōt ꝓ iudicez domicilij quo ad oēs effect⁹:ꝛ citatio decerniē facta in ꝓprio territorio ꝛz mittus exequaꝫ extra. Jn ſcđo autez caſu ligat ſubditū quidelicꝫ extra territoꝝ ēt ibi exiſtentē:qꝛ cū coꝛā vtroq; ordinario poſſit cōueniri.de fo.ꝓpe.c.ſi.pōt cogi ꝙ ordinarius ad cōparendū:vſq; nō comparet. Et ꝛz officius exequaꝫ citationē exꝛ territoriū ꝓpꝛ:ſi ſi citatio decerniē facta in ꝓprio territorio ipſius iudicis quo ad oēs effectus:qꝛ ſm Paſi.executio nunciꝰ non eſt iudicialis:tō pōt exerceri extra ꝓpꝛ:ſi territorium:ꝛz Paū.in cle.paſtoralis.de re iudi.reneas ℑ.tuꝝ.qꝛ doc.moderni tenent primū.ſz hoc intelligo niſi añ talez citationē alibi caperet domicilū:qꝛ tñc citari nō poſſet:nec excōicari tū ꝓ tuꝝ maꝝ ſm cōiorē opinionē niſi eēt citatione puentus vt dictū eſt. Jn tertio vero ꝛ quarto caſu ſnia equiparaꝫ ſtatuto q̄ ad ſubditos ſolū nō in hoc vt nō liget ignoꝛātes:nec extra territoriū delinquentes quāſi Xo ad foꝛēſes poſtea delinquentes mō Xo cōparaꝫ ſtatuto nec ligant:qꝛ cū ſnia vires ſumat ſcōtinēti ℑ qđ ꝓferꝛ ſic nō pōt comꝓhēdere niſi ſubditos ſm cōiter.ideſtꝰ in.l. cūctos pplōs.C.de ſum.trī.Et nota qđ iſta ſnia ꝓ futuris culpis nō pōt ferri niſi moꝛa in exhibenda ſatiſfactiōe poſſerit aut cui pa ſeu offenſa vel alia rōnabilit cā que in iſtis ſententijs exꝓmenda eſt:vt in.c.romana.ℌ-caueant.e.ti.lib.vj. ſi tñ feratur tenet ꝛz ſit iniuſta ſm Hemi.ibi.

Circa predicta magis enucleāda dubia mul/ta ꝛ ſurgūt. * Primū eſt vtrū liget delinquēs ℑ ſtatutū eꝑt in loco exempto:puta ſi caueat ſtatutū qđ oēs iudēs ad aſſaꝝ ſit excōicat⁹ vel alterī pene ſubiect⁹:vtrū liget iudēs in loco exempto ꝛ dico qđ ſic ſm Marti.ꝛ Archi.ꝛ Fed.conſi.ij. hac rōne qꝛ locus exēpt⁹ eſt de dioceſi ꝛ territorio epi:alioqn fruſtra impetraret priuilegiū exemptionis.Cōtrariū tenuit Jo.and.in nouel.in.d. c.vt aiaꝝ.qꝛ locus inquit extra dioceſim ꝛ locus exēpt⁹ ecꝑparaꝝ:ꝛ cōſentit Jo.de lig.ꝛ Joā.cal. in.d.c.vt aiaꝝ.ꝛ.c.cum eps.de offi.ordi.lib.vj.ex ꝓ gl.in cle.ℑ.tuꝝ.de fo.cope.qꝛ inqt locus exemꝓt⁹ ꝛ loc⁹ extra dioceſim ecꝑparaꝝ.inducit etiam c.iuratoſo.eoti.ſ.q.ij.ꝛ.c.j.de ſta.re.lib.vj.ꝛ cle.ij. de priui.per queꝓtz qđ exceptis q̄buſda caſibus nulla iuriſditionē vel ptātem habēt ej ꝛ in loco exēptis. Et Hoſ.in.d.c.vt aiaꝝ.credit ſcđam opinionē verioꝛē:ꝛ hec eſt tenenda:nec ꝛz rō Fed. qꝛ eſt de dioceſi quantū ad ſtū ſed nō quantum ad iuriſditionē:ad q̄ annullādū ꝓꝛ habitam exēptio petiſ vt nō habeaꝫ Pe.tñ de anch.in.d. c.vt aiaꝝ.concordat hoc mo:qꝛ ſi ꝓlatus loci exēpti ex forma priuilegij hz iuriſditionē ſpālem in ſuo loco exemptoꝛ:eſt vera opinio Joā.cald.et ſequentiū ſi vero nō hz eſt vera opinio aliorum: remittit aūt ad.c.poſtulaſti.de fo cōpe.vbi dicit ſe horum opiniones ſcopioſe recitare. Et per hoc ptz qđo liget ſtatutum dioceſani mādantis ſuo

Universidad de Deusto
Biblioteca

pena excõicationis ne ḡo ingrediat monasteriũ
montaliũ exẽptarũ. * Scdm est ſi statutũ faciat
mẽtionẽ de loco exẽpto: vt dicẽdo nullꝰ fur etur
aut fornicetur in monasterio aliq exẽpto vel non
exẽpto: vtrũ ꝓdicẽs subiaceat pene excõicatiõis
vel alterit: ꝛ dico ꝙ nolle monasteriũ vt dicit
Hos. papa. in. c. exiit. de ver. sig. li. vj. intelligitur
clausũ si dom⁹ ꝛ officine intertotes: vñ ibi dr qđ
ad alia loca pnta portã vel ecclam nõ est prohi-
bitũ accedere: sz intelligi nisi ꝓlat⁹ ꝓhiberet nõ
solũ ingressum: sz et accessum: qr tñc non liceret
adire portã ꝛ min⁹ intrare eccliaz: qr ofa ista sunt
de integritate monasterii qđ ꝓhibet adiri: sz nõ
sint infra clausurã quã trãsgredi nõ lz vbi ꝓhi-
bet ingressus. Igitur dico ꝙ si statutũ loquit de
monasteriis in gñali fm Hemi. in. d. c. vt alarũ.
non incidũt ꝺ faciẽtes: nec obstat si dicat ꝙ hoc
casu delicta manerent impunita: qr fidei tbi ꝙ
tales cõuenti poterit sup hoc cozã suo ordina-
rio. iij. q. vj. c. j. Non obstat etiam ꝙ qđã tenẽtes
oppositum dicit hoc delictũ cõmitti in loco non
exẽpto. f. in ipso accessu ante ꝙ perueniat ad mo
nasteriũ: qr hoc est falsum quo ad ipsam excõica
tionem: lz malefactãr accedẽtes sine lnia et⁹ ad
quem ptinet. vt in. d. c. j. Si aũt statutum spãlr
exprimeret exempta monasteria: dicit Phil. de
perusio in. d. c. vt alarũ. ꝙ ꝺ faciẽs incidit si sta-
tutum est factum a diocesano ex cã: qr sic facere
potuit ꝛ facit qđ no. Bar. in. l. relegatorum. ff. de
interdi. vbi vult ꝙ ciuitas ꝓpter cõmodum ciui
tatis vel odium eoꝝ ad quos non vult ciues re
ꝓhibere põt ciuib⁹ suis ne vadãt ad talẽ terraz
ꝛ not. idẽ Pasi. in. c. postulasti. de fo. comper. vñ
ligat dictum statutum eos factũ ad bonũ si subdi-
torũ excã legitima vel in odium monialiũ q̃ sua
rreligiositate hoc merẽtur. si tñ hoc faceret in
penã eius cõtra quã fit: tñc nõ põt ꝓhibere. fm
Pasi. vbi supra sz nisi habeat turisditiõem in
loco exempto: puta qr põt arcere accessum: vt in
cle. attendẽtes. de sta. mona. de quo vide. ō. religio. vij. ꝯ. vlti. * Tertiũ est vtrũ lnia ingrediendi
dicta monasteria exẽpta petenda sit ab epo. ꝓ-
bente talẽ excessum: vel ab eo ꝙ hz curã eoꝝ. ꝛ
dico ꝙ in casu quo epus põt facere tale statutum
etiã de monasteriis exẽptis petenda est ab eo: sz
si statutum generaliter loquatur ꝛ de monaste-
riis exẽptis non specificet: pet ẽda est ab eo qui
habet curam eoꝝ. De accessu aũt monialeꝝ. j. ex
communicatio. vij. ꝯ. j. ꝛ. j. religio. vij. ꝯ. vlti.

4 ¶ Quartum est vtrum prelati epis inferioꝝ
habeãt territoriũ: ꝛ dico fm Joã. and. in. c. cum
contingat. de fo. cõpe. ꝙ nõ: ꝛ consentit Hemi. in
in. d. c. vt animarum. Sed Jo. de sancto geor. gio
limitat nisi essent exempti, cum suis subditis.

5 ¶ Quintũ est vtrũ ligent subditi religiosorum
exẽptoꝝ si extra loca in ꝙbus degunt delinquen
tes: ꝛ dico fm Hemi. in. d. c. vt animarum, quod
ligantur eo modo quo subditi epoꝝ delinquen
tes extra dioceſim: qr subiectꝛ eccleſie sunt eis. p
territorio: timo fm Laurẽ. totus mundus est eis
pro territorio vnde vbicunq; est persona subiecta
vel portus religata illic se extendit prelatorum
potestas fm ū. n. vide etiam. j. pena. ꝯ. xi.

¶ Sextũ est vtrũ dicente iudice excõico te si ap-
pellas vel preparaueris appellare snia tenea:
ꝛ dico ꝙ sic: appellans erit excõicatus fm Joã.
and. primo qr cum appellatio ꝛ excõicatio con-
currant eodẽ momẽto excõicatio tanꝯ gladius
dñi spialis et facto hois penetrabilior: cẽseri dr
in dubio ꝓcessisse. scdo qr excõicatio non fundat
super appellatione sed super cõtumacia ꝛ inobes
dientia in actu appellandi: sed ante appellatio-
nem precessit contumacia valida ergo ꝛc. Sed tu
tri. tenet istũ nullo modo excõicatum: et opinio-
nem Inn. dicit meliorem in. c. ꝓterea. el. ij. de
appell. qr non vꝭ purificata vel perfecta cõditio
nisi appellatio intercesserit cũ ante non dicatur
appellare sed appellare velle: vnde qr cõditio im
plementũ requirit: mõ dr incidere tanꝯ appel-
let. Preterea ista snia videt cõtinere intolera-
bilẽ errorẽ cũ sit lata post appellationẽ: qr videt
ḡo excõicari si se defendat ꝙ est contra ius natu
rale qđ defensionem cõcedit: si tñ dr excõico te si
disponis appellare: est magis dubium ꝛ dico ꝙ
non erit excõicatus vbi appellatio non potuit ꝓ
hiberi: als sic. Ad primum in oppositũ dr ꝙ ex-
cõmunicatio ꝛ appellatio non concurrunt in eo
dẽ momẽto sed appellatio ꝓcedit sicut causa effe-
ctum. Nec obstat ꝙ sit ritualis gladi⁹ est pene-
trabilior qr hoc non est verum qñ non habet in-
ris acumen: nec rectitudinẽ sermonis: vt in pro-
posito qr ista snia nõ põt habere locum salua ra
tione recti sermonis ꝛ verbis iudicis qui vult ꝙ
non prius incidat quam appeller. Ad sedm dici
tur ꝙ ante appellationem nulla contumacia est
cõmissa: cum nõ dicat appellasse sed appellare
voluisse. Vel dato ꝙ aliqua precessit contuma
cia: illa tñ est facta appellationis annexa per in-
dicem: vñ ante factũ cõpletum incidisse non dr.
Vel fm Host. rñdetur gliter verbis sed nõ; snia.
f. ꝙ si appellatio est iusta snia non tenet qr contt
net intollerabilem errorem vt videt cum quili-
bet oppressus possit appellare. si vero est frivola
snia tenet: hoc autem determinari debet per fa-
periorem iudicem, vel dic vt. ꝯ. sequenti.

¶ Septimũ est vtrũ dicente iudice excõico te si
talem elegeris teneat snia ꝛ electio sit nulla vel
contra: ꝛ dico fm D ir. lib. tij. ꝙ in hmõi sequen
da est excõicantis intentio que si fuit vt tantum
post electionem esset excõicatus electio tenet et

facta electione statim incidit in excõicationẽ: sed
intelligi nisi snia esset nulla: snia potest esse iu-
sta vt si ts ꝙ prohibeꝫ eligi sit indign⁹ vel insuf-
ficiẽs ꝛ põt esse intusta vt si sit sufficiẽs ꝓpter esse
nulla vt si cõtineat intollerabilẽ errorẽ. vbi gza:
excõico te si elegeris maxime idoneum. Si aũt
apparet de intentione excõicantis esse ꝙ sit ex
communicatus simul dum eligit de facto tunc
electio non tenebit ꝛ sententia tenebit: ꝛ idẽ ef
si de intentione eius dubitetur: qr penetrabilior
8.q8 est gladius dñi ꝙ factum hominis. s. electio.

¶ Octauum est vtrũ dicente iudice excõico oẽs
qui scibit actores talis dãni vel furti si nõ reue-
lãt sciẽtes ꝛ nõ reuelãtes incidãt ne ne. Rdico ꝓ-
mo ꝙ sciẽs nõ tenet reuelare ei ꝙ dãnũ passus
est qr ista nõ est intẽtio iudicis sed esset inimici-
tias fouere vel ẽt gñare. dico scdo ꝙ qñ istud mã
datũ est gñale nõ tenet reuelare iudici fm sum.
Ang. qui hoc nõ põt probare. sed sum. Ros. ꝛ Ro
do. dicit ꝙ tenet sz nõ publice vel in forma iudi-
cis: sed occulte ad corrigendũ. Et hec est veritas
qr hec est intẽtio iudicis a qua snia vires sumit.
Dico tertio qđ si index addat in mandato siue
scies possit ꝓbare sine nõ qõintelligendũ est de
reuelatione secreta ad corrigẽdum. ñsi exprimat
qđ vult illud sibi dici in iudicio fm sum. Ange.
snia continet intollerabilẽ errorẽ quod non vide
tur verum: qr sic dicendo sententia non continet
aliquid illicitum vt ptz: qr dz snia intelligi saluo
ordine evangelico: nec aliqs impossibile cum nõ
sit necessariũ ꝙ denuncians in iudicio astrictus
a iudice ꝓbet: sz aliqñ hoc fit vt ex confessione
habeatur plenior notitia ꝛ procedatur ad spãles
inflictiones ꝺ reũ vel ad gõnes. i. torturã vñ dico
ꝙ sz snia ꝛ iste tenetur cõparere in iudicio si nõ
vult incidere. Et si seruauit ordinem dñi in cor-
rigendo: tibi in iudicio deponat quod scit dicendo
se probare nõ posse: si vero non seruauit deponit
a se scire ꝺ malefactorem: sz velle seruare dei tui-
num mãdatũ de correctione fraterna. Dico quar
to quod si iudex mandet vt probet etiam si non
potest vel denunciet etiã non obstãte mãdato do
minꝰ snia cõtinet intollerabilẽ errorẽ. vt patet ex
dictis. Dico qnto ꝙ si probare potest nõ tñ hoc te
netur facere ad suas expensas: si quod mandet
iudex vt id faciat sub pena excõicationis videtur
sum. Ros. sentire qđ nõ teneatur sed tu dic quod
snia est ꝺez iniusta sed si tenet etiam fm dicta
eius ꝺ summe qr in ti. excõicatio, vñ. ꝯ. xxxvj. te-
net ex sen. Dr. lib. tij. ꝙ ts cui epus mãdat sub pe-
na excõicationis vt det ei libraz suã vel domum
dare non tenetur: sed tñ a superiori debet petere
absolutionem: ꝛ participãs illi incidit in minorẽ.
Ad propositum huius dubii facit. j. correctio. ꝯ.
tr, ꝛ denunciatio. ꝯ. iiij. ꝛ. ō. crimen. ꝛ. j. inquisitio.

Sed restare põt dubium si res de qua reuelan-
da sit excõicatio detinetur ab aliquo sub tl. ꝺpen
sationis, vt qr rãtiõ dz hꝫ in veritate: ꝛ dico qđ
nõ tenetur reuelare si sententia est cõminatoria
ꝺ detinentes intusset malo aõ in generali: sed si
in specie fiat mẽtio de casu recõpensationis vel
hmõi dicit sum. Angel. in ver. furtũ. ꝯ. xij. qr snia
cõtinet intollerabilẽ errorẽ nec ligaret detinen-
tem aut sciẽtẽ aliquẽ detinere animo recompẽ
sandi: nisi qñ nõ esset certus: qđ quidẽ sum. Ros.
in Rbo famlia ex intentione reprobat ꝛ meritoꝝ
qr est ꝺ stilũ curie romane de qua non est dicen-
dum ꝙ erret: q̃ si fernat ꝛ multi alii ꝛ rationabi-
liter: qr multi ex proprio amore ꝛ cupiditate de-
ciplinantur in satisfaciendo sibi: ideoq; iuste talis
clausula potest apponi ꝛ snia ligat. Et si dicatur
ꝙ talis pro certo ꝺz habere sz ꝓbare non potest
vnde si reueler suũ perdet dico ꝙ hoc nõ obstã-
te snia est licita: qr dicit Ricar. in. iij. di. xij. ꝯ. lz
leges adoptentur ad ea que in pluribus accidit
vt in. l. nam ad ea, ꝛ de leg. tñ lege data generali-
ter nõ tñ ligat habentes illud ꝓpter quod lata
est: sed etiam nõ habentes. Et ꝓterea nõ man-
datur directe vt suum talis perdat sed quod ta-
lem rem manifestet quod de se nõ est illicitum.
Alde furtum. ꝯ. xv.

¶ Nonũ est vtrũ excõicante epoꝝ oẽs missam nõ 9
audientes in die festoꝝ ecclesia parochialis incl-
dant oẽs non audiẽtes: ꝛ dico ꝙ si intendit obli-
gare ad missam aliã ꝓter eã que est de iure cõ
incidũt oẽs nõ audiẽtes potẽtes audire: qr talẽ
cõstitutionẽ facere potest: sz intelligitur semper
ciuiliter cũ sint verba generalia: ꝛ deducto impe
dimento: vt ptz. ō. in tito tj. in princi. casu. xij. ꝛ. j.
pena. ꝯ. xvij. Si vero intendit de ea ad quã oẽs
tenentur iure cõi: dico quod non incidunt ꝓpter
qui non possunt ex iusta cã puta infirmitate vel
huiusmodi: scdo ꝙ eadem ratiõe nec qui audiũt
in ecclesiis predicatorum ꝛ minoꝝ vt iura per-
mittunt interueniente consuetudine rationabi-
li ꝛ prescripta. Et si epus expimat in snia
etiam exante rationabili causa vel casu iure per
misso: vel consuetudine prescripta: tunc continet
intollerabilem errorẽ ꝛ nõ ligat: quia sicut epus
attentando contra ius facit nihil. c. video. xj. di. ꝛ
quod no. in. l. nõ dubiũ. C. de legi. ita etiam atten
tatum contra consuetudinẽ totius o. bis est nul-
li vt Jo. in. c. his. ꝛ. c. catholica. distin. ꝛ ratio est,
quia het attentatio est contra legem superioris
cum papa ꝛ ius commune talem consuetudineꝫ
habeat pro lege. Immo certe idem videtur de
quacũq; ecclesia: quia in qualibet audiẽtia vide
satisfecisse ꝓcepto: rõne cõsuetudinis, nisi id face
ret ex sui parochiani ꝓtẽptu, extra de parochis.
c. ij. Et idem eodem modo iuxta predicta intelli

Universidad de Deusto
Biblioteca

geqñ mandat ne quis laboret in q̃lib⁹ festis vel vt quis satisfaciat in tali termino ⁊ pro hiis ⁊ similibus.vide.j.pena.§.xv.n.xviij.

10 ¶Decimo ſi dicat iudex excõico te ſi habes res furtiuas ⁊ nõ reddis:vtrũ ne per appellationem ſnĩa ſuſpendat ⁊ dico ſm ffost.quod non ſi eas habet ſi non occulte ſi eccleſia n õtudicat de occultis idem ſum.con.eo.ti.q.lxxviij.Sed iſta intelligo qñ hz res furtiuas reſtituendas:aliẽ nõ. vt ſi fur vult eas detinere pro ſuo certo et liq̃do intereſſe quod paſſus eſt q̃ eo caſu appellatio vtdetur legitima:⁊ conſequenter ſuſpendit ſententiam:hz forte aliquando peccauerit ſubripiendo furtiue quaſi ſibi faciens tuo.

11 ¶Un.eſt vtrũ ei falſa poſſit aliq̃ ſnĩaz facere nulla rõne erronea ſntolerabilis:⁊ dico tuta dicta in pncipio.in caſu octauo quod error in facto ſi nõ eſt notorius nec in ſnĩa expreſſus nõ facit ſnĩam nullã:vt excõico te q̃ furtũ perpetraſti:q̃ ſcz eſt falſum.Sed tñ hoc fallit ſm pan.in.c.inter cetera.de re iud.vbi dicit quod ſi ſnĩa contineat cãm falſam:⁊ illa eſt notorie falſa ⁊ impoſſibilis:ſententia nõ tenet etiaz ſi ſit excõicationis:vt ſi excõicauit iudex eunuchũ vel infantẽ:q̃ montalez p̃gnantẽ reddidit.Si x̃o cã ſit notorie falſa non añt impoſſibilis vt ſi excõicauit Petrũ quia ſpoliauit ⁊ incendit eccleſiam q̃ ſcz notorie falſum eſt.vel q̃ cõſtaret rẽ nõ factã vl factã ab iſto:tũc ſm arc.in.c.venerabilib⁹.eo.ti.lib.vj.ſnĩa tz⁊ loquitur in excõicatione:ꝓſentit gl.in.d.c.q̃ tuas.⁊ corrũ rõ potuit fuiſſe:q̃ in nullitate ſnĩe excõicationis iura loquuntur qñ in ſnĩa expreſſius eſt intolerabilis error.Sed do.Anto.tenet q̃ nõ valet. q̃ iniuſta ſnĩa ſuſtinet propter preſumptionem iuſtitie q̃ cadit ſup dblo vt in.c.cũm.de iu. ſecus inquit in cã manifeſte falſa.Et hoc pan.verißimũ putat.Nec obſtat alterũ motiuũ: q̃ dico q̃ tura illa loquũtur cauſa exẽplificãdi ſuper nullitate:que aut̃ dicunt cauſa exẽpli:regulã non ſtringũt ⁊ preterea loquunt vbi nõ eſt iniuſtitia ex ideo:q̃ dico expreſſio erroris in ſnĩa annullat illã q̃ iniuſtitiã notoriã facit:ſi ſi factum eſt reipſa iniuſtũ notorie idẽ eſt:q̃ poſita cauſa eadẽ vel equali ſequitur idẽ vel equalis effectus: nec refert quid ex equipollentibus fiat ⁊ conſentit.pan.in.c.ab excõicato.de reſcrip.Si vero cauſa ſit q̃dẽ impoſſibilis:ſz non notorie: ſententia tenet:q̃ ceſſat ratio nullitatis:id eſt euidentia ⁊ notorietas iniuſtitie:vt ſi ſupradictũ eunuchũ non conſtet eſſe eunuchum.

12 ¶Duodecimũ eſt vtrũ impotentia notoria implendi q̃ mãdatur excuſet vt ſi excõicet ſi nõ ſoluat is qui notorie eſt impotens ad ſoluendũ:vt quia nihil penitus hz in bonis:⁊ dico q̃ ſic:et facit ſnĩam eſſe nullã quo ad deũ ⁊ eccleſiam:vt diſputatum eſt per quẽdã archidiã.et conſentit pan.q̃ error eſt intolerabilis.Dõ tñ intelligo de eo qui oĩno nihil hz in bonis:in aliis aũt qui hõ dicunt impotẽteo.q̃ nõ hũt niſi neceſſaria ad vitam ⁊ infimã decentiã:a q̃ ſi deficerent vtuerẽt indecenter.intelligo verũ q̃ dr ffed.i cõſt.ſuis ſ.q̃ ſi ſnĩa fuit lata gñaliter.puta q̃ nõ ſoluẽtes cenſum:vel q̃uis ſic:illa ligat ſoluere nolentes nõ aut̃ impotẽtes intelligẽ:niſi eũ ſua indecentia q̃ dicta ꝓpriam.q̃ verba gñalia ciuiliter intelligẽda puta ar.in.l.ſi qui.ff.de ſerui.⁊ in.l. quod dictmuo.⁊ in.l.ratum.ff.de ſolutio.Dõ tñ intelligo non eſſe verũ vbi is cui debentur reſtituenda eſſet in eſti neceſſitate vt debita q̃ ⁊ ipſum oporteat vluere indecenter niſi reſtituantur aut ſoluãtur a ſua q̃ nemo dz eũ alterius iactura locupletari. de regu.iur.lib.vj.Si tñ ſnĩa ſit ſpãlis q̃ tales ſcz habẽtes poſſe ad decentiã:tunc intelligo verũ eẽ q̃ dr do.Anto.in.c.pe.de of.deleg.vbi q̃ritur an ſnĩa liget impotentez:⁊ diſtinguit:q̃ ligatur ſi cõſtiterit iudicem voluiſſe ligare in oi caſu ⁊ nõ ligatur ſi cõſtiterit eũ voluiſſe ligare in caſu impotentie.Si x̃o dubitaũ ligat q̃ ad nos ſaltez ſz q̃ ad alios effectꝰ puta vt ille puniaũ nõ ligat.

13 ¶Tertiſdecimum eſt vtrũ ſi eã⁹ ant iud exp̃ciat aliqut ſub pena excõicationis aliquid q̃ ſit peccũ.ſz tñ ſit iniuſtũ:vt q̃ det ſibi equũ vl libũ.pp̃ter talis ſnĩa teneat ⁊ dico ſm dire.li.iij. q̃ talis dare nõ tenetur ſed agat cum ſuperiore vt abſoluat:ex eo.facto:ſi tñ nõ obediat,ligatur ffi Pde.de peru.⁊ cõſentit Dir.vt pz⁊ ex ſtatim dicẽdis.Qui tñ conſulit etiã nõ pareat iniuſto mandato nõ incidit in maiorem ſm coſdẽ:q̃ nõ participat in crimine:incidit tñ in minorẽ ſm coſdem ſz intellige poſtq̃ excõicatus eſt et participãdo q̃ ille ſeruare debuit ſnĩam iniuſtã.xj.q.iij.c.j.Nullus tñ deberet taledare cõſiliũ.ſed q̃ talis nõ participat in crimine.i.in eo quod aliasfuiſſet crimen tñ eo caſu participat in crimine.i.in contumaci inobedientia.q̃ licet alias nõ eſſet crimẽ:tñ eo caſu eſt crimẽ:q̃ formidare debuit ſententiam iniuſtam.Tñ dubito iſtũ incidere.et in foro cõſcientie debet cenſeri ligatus.

14 ¶Quartũdecimũ eſt vtrũ incidẽs ex ignorantia in ſnĩaz canonis alicui⁹ ligẽt:⁊ dico quod de hoc eſt tex.in.c.vt aĩarũ.de cõſe.li.vj.dicẽs.Sẽtentiis per ſtatuta quorumcunq̃ ordinariorum prolatis :ligari nolumus ignorantes.dñi tñ cõſiliũ ignorãtia cralla nõ fuerit aut ſupina.Sed vt dicit ibi gl.tex.non loquitur de generalib⁹ ſtatutis canonũ vel legum:que ab omnibus ſciri ⁊ cuſtodiri debent.vt in.c.j.de cõſtitu.hec glo.vnde iſta locum nõ habent in ſtatuto pape:ſaltem quantum ad forum contentioſum: quantum aut̃ ad animam dic.vt.j.ignorantia.§.viij.

15 ¶Quintumdecimũ eſt vtrũ rector excõicat⁹ p eo quod in ſuo regimine fecit poſtes amoueak ſit excõicatus:⁊ dico q̃ ſic tmo ⁊ ſucceſſor eius niſi ſatiſfecerit infra menſez:q̃ vterq̃ debet eccle ſatiſfacere pro hiis q̃ ſtatuit vel in quib⁹ ſuccedit: vt in.c.aduerſus.de immunl.eccleſiarum.

Effectus excõmunicationis 16 ¶Xurſus de excommunicatione tertio.l.de maiori quantum ad eius effectum.

Excõicatio tertio ſcz maior quantuz ad ſecundum effectum vt pleni⁹ innoteſcat ſciẽdum eſt q̃ multos habet effect⁹ malignos corporales ⁊ ſpirituales.

1 ¶Primo nãq̃ excõicatus priuatur eccleſie ſacramentis.nec ſic ligatus eſt aliculus eorum ſuſceptibilis ſine pct̃o mortali.iij.q.iij.ſ.engeltrudã hz quedam ſuſcepta teneant hõr matrimonium.

2 ¶Secõo priuatur eccle ſuffragiis gñalibus ſiue cõmunibus q̃ fiunt pro tota eccla ſm.o.Tho.vt patuit.ũ.excõicatio ꝓmo in pn.q̃ quidẽ valebant ad tria.Primo ad gr̃am dei ꝓmerẽdã nõ habenti bus:vel augẽdã habentib⁹.ſecõo ad habẽdaz dei protectionẽ vel fauorẽ paternalẽ.tertio ad defenſionem ab hominibus:vñ dicit mgr̃ ſnĩarũ q̃rtũ ad primũ q̃ excõicatio priuat gr̃a dei:q̃tum ad ſecõm q̃ peã ſubtrahit hoc protectio dei qua.f.ſi illos eccle ſpãlr cuſtodit ⁊ fouet paternaliter.a ſi bi relinquitur:hz nõ excindak oĩno a prouidẽtia quãtũ ad tertiũ x̃o q̃ pp peã dak diacono ptãs ſepulendi matoz.Et q̃dẽ in eccla ꝓmittus q̃ oporteb at ad fidẽ hoies inuitare per ſigna:ſeq̃bak vecatio diabolica co:palis vt pz.j.co.v. nunc aũt ratio ſequit vexatio ſpiritualis ⁊ inuiſibilis regr̃ non aũt corporalis obſeſſio.Dicit tñ.s.Tho. q̃ ſi dd ſtruet hũiliter ſnĩam iniuſtã:hũilitatis meritus rẽpenſat excõicationis dãnũ.⁊ Richar.dicit q̃ excõicatos ex iniuſta cã non priuat ſuffragiis eccleſia:q̃ hoc ipſa non intendit.xj.q.iij.et ſi.

3 ¶Tertio non poteſt eũ alĩs intereſſe diuinis vl eũ eis in eccl̃ia orare ſine mortali:nec etiam hz ei ſtare eẽ eccl̃iam ꝓpe: ſic q̃ audiat diuina.de pe.tre.q̃ in te.Imo ſm ray.non poteſt eccl̃iã intrare etiã ſi excommunicato ſit occulta.q̃ tñ hz xx. intelligit ad oraõũ vl q̃ ibi agunt diuina:ſecus ad tranſeundũ:vel audiẽdã predicationẽ:qua tñ audita ſtatim extre dz.vt in.c.reſponſo.eo.tit.ſecus etiam ad orandũ ibi ſolus ſm aliq̃s.Imo ſi eſt clericus obligatus ad horas eas dicere non poteſt p modum officij ſed orationis.ſolus.c.⁊ ſi ne diuis vobiſcum.q̃ etiam ſi ſit ſacerdos dicere non poteſt in offi.gr.xj.q.iij.nihil.vide.j.hore.

4 ¶Quarto excludit̃ a regno celorum ſi excõicatio ſit iuſta.xxiij.q.j.quiſq̃.imo etiaz ſi ſit iniuſta ⁊ contemnatur.xj.q.iij.nemo. quia mortaliter peccat ſecundum doctores.

5 ¶Quinto excludit̃ a ꝓcipatione fidelium ſp. cõ-

6 ¶Sexto efficitur irregularis ſi in aliquo o:dine exiſtens ingerat ſe diuinis:vt.j.irregularis.§.xiij.

7 ¶7.ſuſcipi nõ põt ad religionẽ ſz ray.niſi põs abſoluatur:⁊ de hoc.ſ.abſolutio.v.§.ix.

8 ¶Octauo non põt eligere nec eligi.de app.ſi tutis.ſi fiat ſecus electio ipſo iure nulla ẽ.de cõſue.cũ dilectus.⁊ ix.q.j.nos vbi etiã dicit glo.q̃s vitiatur electio eligentium cũ excõicato.ſtẽ quia excõicatus maiorẽ ſm bal.eſt infamis.xvj.q.j.infames.⁊ intelligitur de excõicatione notoria infamib⁹ aũt porte non patẽt dignitatib⁹ ⁊ vt regula.iur.li.vj.q̃s ſm Pde.de palu.intelligit de dignitate eccl̃iaſtica:⁊ etiã laica,vñ in regem vel impatorẽ eligi non poteſt.de ele.p venerabilez.

9 ¶Honorificũ eccl̃iaſticũ ferre non poteſt.de excel.pla.tãta nec illud acq̃rere.de cle.excom.mi. poſtulaſti de eta.⁊ qualita.cũ bone necde habitis aliq̃d petere q̃ eſt in mora petẽde abſolutionis.de ap.paſtoralis.ſecꝰ ſm Jo.de.lig.ſi non erat in mora.de ſcel.ſ̃bẽ.q̃ diuerſitatẽ.videm tenuit.ſum.pt.nec vł ſm iſtos diſtinguendũ vtrũ excõicatio fuiſſet iuſta vel iniuſta:ſicut vł diſtinguere. Pde.de pal.q̃ dicit q̃ ſi quis eſt iniuſte excõicat⁹:vel facit poſſe ſuum de impetrãdo abſolu-

tionē ab iniusta excōicatione in foro cōscie facit fructus suos: ⁊ etiā in foro cōtētioso dz cū eo dispensari. Imo si fuit excōicat⁹ tpe electionis vel confirmatiōis vel collatiōis bñficij nō pōt accipere fructꝰ etiā facte cū eo dispēsatione fm Pe. de pal. qz rectrik nona collatio cum nullum fuerit sibi ius adquisitū. Ām si est indct bñficiū pertinens ad collationē epi: vel simplr vel p⁹ totē rōne delicti qz contulit excōicato: nō sufficit eius dispensatio sed pape vel alterius q̄ pōt cōferre ex certa scia. ⁊ idē vī tenere gl. in. c. bone. de eta. ⁊ qual. s. qō xps nō dispenset vt retinere possit bñficia: ad que erāt hmōi inhabiles tpe executionis licet possit dici qꝺ loqtur de obtentis a papa. glo. tñ in c. postulastis. de cle. exc. mi. dicit qꝺ ex quo nō dz quis debeat dispēsare vī ptās relicta epo. ar. ex de sen. excō. nuper. ⁊ fm dñm Zant. de bu. ibi gof. ⁊ Inno. hāc gl. sequunt. de tēp. or. dilectus. quod xx. in spec. te delegato limitare vī dicens hoc nō esse verū in excōicato ꝓpter cōtemptū sedis ap̄lice ⁊ Host. dicens hoc non esse verum qñ ab excōicatione absoluere nō poterat epꝰ. ita quod fm eū ille poterit dispensare q̄ poterat ab excōicatione absoluere. Hec aut tē glo. saltem limitata tenenda est qz Pet. de pa. non concludit nisi qñ excōicatus accepit bñficiū ab epo scienter illud conferente excōicato. Imo nec absolutus ex ipso facit suos fructus preptos tpe medio nisi cum eo super hoc spāliter dispēset fm cūdē: vel excōicatio fuerit iniusta aut nō fuerit in mora. Si etiā per annū stet excōicat⁹ priuari pōt oībus bñficijs q̄ hz. xj. q. iij. rursus. qō limitat gl. in. c. cum contumacia. de here. lib. vj. ⁊ Inno. in. c. cum bone. de eta. ⁊ quali. ⁊. d. Ant. in. c. j. de iudi. si excōicatus fuit pro cā criminali: secus si pro ciuili: qz etiā si mille annis stetisset priuari non posset. ⁊ gl. est singularis in. c. contingit. de do. ⁊ contu.

20 ¶ Decimo est suspensus ab officio ⁊ bñficio. vñ nec ligare potest nec absoluere. xxiij. q. j. audituꝰ. nec bñficiū cōferre: de concel. preben. tūta. Qdtu tñ tolerat vz qō fit ab eo vt si proūideret alicui ecclie vel alicuius cōfirmaret electionē fz Archi. qui argumentū sumit. vij. q. iiij. nōne. nisi forte esset notorium. Ām dicit Richar. in. iiij. dist. xviij. qꝺ si irriti essent actꝰ legitimi excōicatorum latenter: excōicatione detecta multi de suo statu dubitarēt: vnde mitior ⁊ rationabilior est opinio ꝺcta. s. qꝺ in eo casu valent absolutiones eorum ⁊ beneficiorū collationes: ꝙuis postea detegatur excōicatio eorū. de. excē. c. exceptionē. in gl. argu. de ture pa. consulat⁹ ibi⁹. Eūde etiam. ℌ. sequen.

21 ¶ Undecimo interdictus est et ois actus legitimus: vt patet ex diffinitione excōicationis vnde nec iudicare nec accusare nec testificari potest. iij. q. ij. ℌ. euidenter. imo iudices sc̄lares compellēdi sunt ab ecclesiasticis iudicibus repellere excōicatos ab agendo patrocinando ⁊ testificādo in suis curiis. vt in. c. decernimus. eo. ti. lib. vj. Et cōstitutiones vel sñe facte aut late ab eo vel de eius mādato irrite sunt ipso iure nunꝯ valiture. de immu. eccle. aduertus. nisi nō sit excōicat⁹ publice valet enim iudicium si habitū eo⁹ā eo fm Jo. de lig. Immo si plēs sint iudices nō dz sniа si simul cū vno eorū excōicato ꝓnunciāt fm Jo. de li. de sen. ⁊ re iudi. ad ꝓbādum q̄ fm Pe. de pa. in. iiij. est verū si est excōicat⁹ publice. vt in. d. c. ad probandum qꝺ facta a iudicato p excōicatū occulte valēt. vnde ⁊ in spiritualibus nō dz qō fit ab excōicato de appel. cōstitutionem. ⁊ tñ ꝺditu tolerant prelati excōicati occulte: valet quod facit. viij. q. iiij. nōne. vñ dz collatio beneficij ⁊ electionis ꝓformatio ⁊ absolutio in foro ꝺscie. hec ex illo. ꝺsentit ricardus. vt. ℌ. p⁹te dicti est. ⁊. l. barbarius. ff. de offic. preto. vide. s. ℌ. xiiij. in fi. ℌ. xxij. circa medium.

¶ Duodecimo non potest procurator⁹ instituī. de ꝓba. c. post cessionē. nec etiā cōstituere ꝓcuratorem. quintmo si cōitas ꝓstituit ꝓcuratorē ⁊ excōicatus fuit inter ꝓstituētes vt rector vel principalis ⁊ expressus. s. in istis ꝓcuratoribus vel eius auctoritate factus est ꝓcurator: vel si ipsa cōitas sciēs ipsum excōicatum vna cū illo constituerit ꝓcuratorē nō dz. de procur. c. fi. Si tñ excōicatus sit reus bene potest se in iudicio defendere ⁊ ad hoc ꝓcuratorē instituere de iudi. c. intellexim⁹. ⁊ fm glo. si non inueniret procuratorē vel fideliē potest etiam rādere p seipsum: secus autē si sit actor: aut reconueniet. de ꝓba. post cessionem ⁊ melius. de excep. cum inter.

¶ Decimotertio obligatꝰ est ex iuramento fidelitatis sunt absoluti. xv. q. vj. nos sc̄tōr. ⁊. c. curatos. vñ si dz alicui in certo termino: ⁊ interim creditor ipe excōicat⁹ ei soluere nō dz dū pleuerat in excōicatiōe fm Jo. de lig. ⁊ barth. brū. ⁊ pañ. iz fm Joan. deponet debitū in eadē sacra vt detur absoluto. Jo. tñ ⁊ hug. dicunt quod soluere debet. ⁊ credo verius vt. j. excommunicatio. iij. ℌ. vlti. dubio. d. 13

¶ Decioquarto vt nō pōt sacro mīmoni. i. Sherē nō pōt mīmonij sine mortali fz archi. tñ fm Jo. lig. iz si ꝺhat ⁊ debitū reddere tenet: exigere Xo nō dz iz hoc archi. nō putet mortale. Nō pōt etiam vti sacro ordinis. i. nō pōt ordinare quo ad executionē etiam si ignoret vñ ordinare ab excōicato ēt ignorāter: imo ⁊ occulto fm ꝑde. de pal. indigent dispensare q̄ ad executionem ordinis vt in. c. ñ. de eo q̄ renū. nec pōt ordinari q̄ ad executionē. vñ q̄ ordinat excōicat⁹ publice siue ignorāter siue facturn non suscipit executionem. de sen. exc. cū illorū. Et addit ꝑde. de pal. quod ratio diuersitatis ꝙ excōmunicato occulte: cuius absolutio in sacramento penitētie tenet: nō autē 14

ordinatio quantū ad executionē est qz eps ordinādo se hz vt cā vnica cōtens. i. formā eo modo quo hz vñ in executionē nō cōfert cū eā non hz sed in pnia se hz vt equinoctij instām in ꝓferendo gratiā etiā si cā nō hz: ideo tenet absolutio.

15 ¶ Decimosexto nō pōt administrare tpalia vl spūalia iz tñ iz Zac⁹ p eū fact⁹ nōīe eccl'ie vel nōīe ꝓprio fz Jo. de li. de quo. j. ℌ. xxiij. ⁊ subditi tenent et obedire fm Jo. de li. quādiu tolerat ab eccl'ia. viij. q. nonne. alij tñ contrarium tenent.

16 ¶ Decimosexto nō valēt ire impetrare a papa p eū sup alto articlo q̄ excōicationis vel appellationis: vt in. c. ipso iure. de rescrip. lib. vj. nec post absolutionē vti pt impetratis pēdēte excōicatione. ⁊ post litis ꝓtestationem opponi pōt exceptio excōicationis: ⁊ eo repulso ab agendo currit prescriptio 3 eū si est in mora petēdi absolutionem ⁊ si prescriptū sit nō dabit ei restō. Jo. de lig. nec pōt ex pacto tac to vel expresso adstringi ad participandū et nisi in casibus iure expressis idem.

17 ¶ Decimoseptio infamis efficit. vj. q. j. infamis. qō tñ Bal. refert ad excōicationē notoriam.

18 ¶ Decioctauo fm aliquos ep̄os statuta tenet soluere p singulo die vnū grossum anteq̄ absoluat: qꝺ dē iz videat fm monita cū p. c. ad nostras. ⁊. c. nemo. de sñmo. tñ ꝺdo. ⁊ Jo. an. in. c. ad aures. de sñmō. dicit licitū eē qō versū est intelligēdo hoc eē in penā ⁊ nō i pciū vt citꝰ q̄rat absolui. 19

¶ Decimonono cōdere nō pōt testm̄ fz aliquos fz tñ verꝰ est qꝺ pōt: vt no. Alb. in. l. j. C. de hered. instit. ⁊ car. in. c. q̄ ꝺ. de vsu. lib. vj. ⁊ Pañ. in. c. ad ꝓbandum. de re iudi. qz equiparatur relegato.

20 ¶ Vigesimo si decedēs nō pōt in ecclia vel loco sacro tumulari: qz cui nō cōicamus viuo nec mortuo cōicare debem⁹: de sepul. sacris. nec pro eo oblato suscipi nec publice oratio fieri sicut nec ꝙ eo viuo: quod verum est nisi in eo signa contritionis ante mortem apparuerint: qz eo casu absolnetur post mortem ⁊ fieri poterunt pro eo ofa predicta. xxiij. q. ij. sane. secreta tamen oratione orari potest pro excōmunicato fm Pet. de pal. qō intelligit aliquid etiā infra canonem misse in memento. vide. ℌ. excōicato. j. in prin.

21 ¶ Vigesimo pio eius cadauer nō facit locū religiosum vt cadauer fidelis nisi excōicati fm Jo. de lig. ⁊ sepultū in cimiterio si discerni pōt ex hu matur fm Archi. sed intellige nisi absoluatur vt dictum est ℌ. absolutio. iij. ℌ. xj.

22 ¶ Vigesimosecūdo non pōt baptizare solenniter paratus sed efficitur irregularis per hoc fm Guil. dur. si tamen baptizat aliter vt in necessitate secus eo modo quo de malo ministro dictum est baptismus. iij. ℌ. iij.

23 ¶ Ad maiorem in predictor⁹ euidentiam. xxiij. quer̄tur vtrū valeant ꝺctus facti p excōicatum maiori excommunicatione ⁊ dico qꝺ multiplici distinctione opus est. l. di.

¶ Prima est qꝺ aliqꝺ est excōicatus publice. i. notorie alius vero occulte q̄ scz fm cōem opinionem hoīm habet pro non excōicato vel p absoluto. * Secūda est qꝺ ciuile officiū est duplex. s. publicū vt tabellio: tutor: ⁊ etiā procurator: qz eius actus est cōis. vt in. c. post cessionē. de ꝓba. ⁊ priuatū vt emptor ⁊ vēditor. * Tertia est qꝺ officiū publicū est duplex. s. publicū auctoritate ⁊ vtilitate. i. qꝺ cōi auctoritate fulcit ⁊ ad cōem vtilitatē ordinat vt tabellionat⁹: ⁊ publicū auctoritate. sed vtilitate priuatum. vt tutela que ad priuatā pupilli vtilitatē ordinat. * Quarta est qꝺ actuū quidā sunt spūales. i. descēdēres a spūali auctoritate vt baptizare absoluere: ꝺdā nō spūales vt emere cōmutare. * Quinta est qꝺ actuū spūaliū quidam sunt in q̄bus impīmit caracter vt baptizare ordinare: quidā in q̄b⁹ nō impīmit vt absoluere ⁊ ꝓferre bñficia. * Sexta est qꝺ actuū spūaliū in quibus nō impīmit caracter qdā sunt publici ⁊ cōes vt absoluere: ꝓferre bñficia: excōicare: quidam vero priuati: vt eligere qō iz quo ad capl'm ad offīm publicū pertinere videat: tñ quo ad singulares nō est offīm publicū: iz ptinet ad canonicatū: qz nō dlibet canonicus hz offīm publicum. * Igitur fm Richar. in. iiij. dist. xviij. ar. vij. q. j. distinguēdū est de publice ⁊ occulte excōicato ⁊ dicendū est qꝺ si q̄s est excōicat⁹ publice nō valent gesta per eū. fz intellige primo de gestis rōne officij publici auctoritate ⁊ vtilitate sīl vel etiā auctoritate sola: vñ nō tenēt actus publici: ⁊ ciuiles puta qz tutor existēs interposuit auctoritatē alienandi seu suscepit ꝓcuratoris offīm: aut administrationē bonorū eccl'ie: aut altenat eccl'ia bona: aut conficit instā: siue laudū profert vt arbiter qz tales actus sunt publici secus compromissum est in eum vt in arbitratorem. ita qꝺ arbitramentū accipiat effectū ex ꝺsensu ptis nō ex vi snie: vt qñ partes ad ꝺcordiā reducit: qz talis actus iz ex ꝺsensu dicto ptis. rō predictorum est: qz excōicatus suspensus est ab oī administratiōe rerum eccl'ie ⁊ ab oī officio ⁊ actu publico etiā excōi in ciuilibus: vt in. c. pia. de excess. lib. vj. vbi dz qō cat⁹ est priuatus oībus actibus legitimis. Intelligē pua primo qñ est notorius. Intelligē scdo q̄ tñ adact⁹ tur spūales in quib⁹ caracter impīmit qz iz teneāt actus quantū ad impressionē caracteris nō tñ quantū dz ad executionē officij si est caracter ordinis. Intelligē tertio ēt quātū ad spūales in q̄bus non impīmit caracter. Fallit aūt illud dictum in actibus priuatis officij ciuilibus: vt qz emit vēdidit depositū locauit ⁊ aliter suo nōīe ꝙtraxit: qz fm Inn. in. c. veritatis. de do. ⁊ ꝙtu. ofa talia ⁊ similia valent. ⁊ p his excōicatus ꝓcuratorē constituere

Universidad de Deusto
Biblioteca

pōt ꝫ aliquos ad negocia ꝛ ꝓsentit Jnſi. Pſaſi. ibi dicēs qđ tura diſtinguēda inter publice ꝛ occulte excōicatū ꝓcedit in his que regunt̄ rationē publici officij rōne publice vtilitatis: in geſtis vero rōne priuati officij ceſſat illa diſtinctio. Sed tñ in iſtis alia opz vti diſtinctione ſm glo. Nay. dicentē q̄ tz Jctus ex quo alter tranſit in alteri⁹ ſeruitutē: vt cū quis dat ſe in arrogationē alicui⁹ excōicati: vel ſe vendit in ſeruū aſit Jhūt mīti monitū cū pſona excōicata: in quib⁹ poſſent ſibi inuicē Jhenres' cōicare tpe excōicationis ſicut in quit cū dr excōicat⁹ recipit in monaſterio ad ꝓfeſſionem: aut recipit ab excōicatis: credo q̄ poſſent inuicē excōicare ſm qđ excōicatis regularibus ſolet ab aliis fratrib⁹ cōicari. Jn aliis aūt Jctib⁹ ꝺiſtinguēdū eſt: q̄ inq̄t ſi Jhēs nō obligat ſe ad cōicādū excōicato. Iz mortalr peccet Jhendo: tñ tz Jctus: vt ſi quis vēdat excōicato et tradat alicui ꝺ ſtatim ſumpto ꝓcio: ſi aūt obliget ſe ad cōicādū ei tpe excōicationis: vel in caſu nō ꝓcelſo: nō tz. vt ſi dr excōicato iuret ſe vēditurum ei alicui ꝺ aut locaturū aut ſeruiturū vel hmōi. q̄ illicitum ꝓmittit: ſi Jo turaſſet ſe facturū aliq̄s opas poſt excōicationē teneret: Iz ſic turādo peccaret. hec ex glo. Cui addo breuius qđ in oībus cōtractibus rōne priuati officij Jhendo dr cū excōicato peccat: q̄ cōicat: niſi ille eſſet in extrema neceſſitate vel q̄ſi ſi Jheret ſup neceſſarijs ꝛ dubet tñ talis Jct⁹ ex ſua natura e valid⁹ ſi ſe vt patebit. ℌ. ſequēti ex dictis Jnn. ſz p accidēs quedā nō tz q̄ tota ꝓmiſſio eſt ſup illicito: vt q̄ ꝓmittat aliq̄ ꝺ ad qđ ſequit cōicatio tota cōplenda in ſra tpe excōicationis: q̄ in malis ꝓmiſſio reſcinde tñ. ſi Jo cōicatio cōpleri poſſet etiā poſt excōicationē a tpe excōicationis tz ꝓ primo nō ꝓ ſcdo. Vñ dicta gl. q̄nātū ad aliq̄ꝺ nō approbo. Si vero excōicat⁹ ſit quis occulte inquit Ricar. tñc valēt geſta ei⁹ pretextu publici officij: quamuis ei⁹ excōicatio poſtea fuerit detecta: et conſentit Jnno. et Pānor. in. d. c. veritatis. dicēs qđ geſta rōne publici officij valent ſi excōicat⁹ erat tolerat⁹ ita qđ cōi opinione hēbatur ꝓ non excōicato. l. barbarius. ff. de off. ꝓto. lij. q. j. ℌ. verſi. Ex quo dicto in eodē caſu infert q̄ vz alienatio rei eccleſiaſtice facta ꝓ excōicatū toleratum: et inſtā confecta ꝛ tandē ꝺcludit q̄ geſta ab excōicato tolerato regulariter tenēt fauore iuris pūblici ꝛ publice vtilitatis q: dignitas vt exercere que non eſt excōicata ꝛ nō pſona: p. d. l. barbar⁹. ꝛ hoc rōne cōiter tenetur per doc. Sed tñ ipſe Pāſi. vt limitare iſta in. d. c. poſt ceſſionem. de proba. quia regulr ſunt vera ſi officiū eſt publici autoritate ꝛ vtilitate: ſz ſi authoritate tm̄ nō valēt gñaliter: q̄ ſi erat excōicat⁹ tpe aſſumptionis officij: vt qui excōicat⁹ fuit inſtitut⁹ ꝓcurator nō valēt gñaliter ſecus ſi fuit excōmunicat⁹ poſt cōſtōnē q̄ tenēt niſi excipiat vt ibi dicit: aliās aſſit valēt regulr vt dictum eſt. Et hoc intellige etiā de omnib⁹ actibus ſpūalib⁹ in quib⁹ nō imp̄timitur caracter ſi ſunt publici officij: etiā in quib⁹ nō imp̄mīt excepta excōicatiōe: vt ſupra dictū eſt: ſunt tñ ꝑmt retractā di ſi ts in cui⁹ fauorē ſunt facti cōſci⁹ de excōicatiōe ſec⁹ de his in qb⁹ caracter imp̄timit: mō ſit imp̄ceſſus. Jmo dicit Pānor. in. c. ad probandū. de re iud. de mēte Inno. in. c. j. de ſchiſma: quod ſpūalia etiā facta ab excōicatis collata ꝛ ſchiſmaticis ꝛ hereticis ꝛ ſimilibus in forma eccle illa conferentibus habēt omnimodam vim ſuam ex quo ab eccl̄ia tolerant: ꝛ ſic ordinati ab iſtis recipiunt vt nedū ſacr̄m ſed etiā executionem: alias diſpenſatione: ſed gl. ℣. q. j. tenet Jtē ℣ Joſ. cal. quantū ad executionē ꝛ ſic ſupra determinatum eſt. Qui tñ vellet tenere opinionem Inno. que vt valde equa: vbi quis nō poteſt ſine magna mēditate, recipere hec ab alijs: ꝛ iſti tolerantur: ꝛ ſm eōm opinionē hoim nō ſunt excōicati: ad tura contraria dicat q̄ loquūtur de non toleratis ꝛ qđ tz nō habeāt executionē. tñ eam conferunt vt inſtrumēta det. licet mortua. Sed excōicatione lata ab excommunicato occulto vitandi eſt an teneat ratione officij publici: et Pānor. in. d. c. veritatis: dicit quod poſt factum ad penam irregularitatis vitandā non valeat. Et ſi tenent geſta officio publico multo magis officio ſpūato ſi nō ſunt ſpūalia: cum etiā talia teneant in excōicato publice: ſi tñ ſunt ſpūalia vt electio non tenent etiā in occulto excōicato ſiue tolerato ſm Inno. ꝛ Joſ. an. ꝛ Cal. ꝛ idem eſt de impetrante bium vtrū excōicatus Jhendo ꝓnato officio in non ſpūalibus obliget ſibi aliū ꝛ dico ſm Poſtē. q̄ non. q: cōtrahendo poteſt inquit ſuā ꝓditionē deteriorare non meliorare. vnde obligat alteri ꝛ non obligat ſibi alterum: ſed verius vt qđ dicit Inno. ſ. oēs Jctus initos cū excōicato etiam ſciēter et durante excōicatione tenere: et ex eis agere contra excōicatū: tz ipſe durante excōicatione agere nō poſſit. tz poſt abſolutionem. ꝛ ipſum poſſe agere de contractu inito dum erat excōicatus. ℌ. q. iij. qñ multos. in fi. ꝛ in. c. ſi vero. eo. tit. et conſentit Ad. ac ſum confeſ. eo. tit. q. cxxxij. ¶ Ex predictis ꝓz de cauſa finali excommunicationis q̄ proxima eſt pena multiplex remota et principalis eſt emendatio.

¶ Vrſus de excommunicatione quarto l. de minori in ſe.

Excōicatio. tiij. ſ. minor: vt pleni⁹ inno celcat in ſet⁹ i ſua Xrute⁹ in ſuo effectu quo Jha. ſcīdū ē ꝓlo' q̄ excō. catio minor ſm. e. Tho. eſt ſupatio a participatione ſacr̄or: ꝛ q̄ ad eccleſiā intellige a participatione paſſiua: q: peccat ea recipiēdo: ꝛ carent effectu vltimato. i. executione qñ ſp̄imit caracter vt etiā ꝓpio qñ nō imp̄timit: vñ abſolut⁹ a petis ſic excōicat⁹ tenet̄ iterū ad cōfeſſionē in gñe vel ſpē: quo ad deſi Xo intellige etiā a participatione actiua. ſ. q: conferens ſacr̄a ſic excōicat⁹ ſcienter peccat mortalr: ſz non q̄ ad eccl̄iā: q: illa hñt oīmodā ſuū effectū: q: nō eſt iuriſdictione ꝑuatus: vt in. c. ſi celebrat de. cle. ex mi. ꝛ ideo ſi ſunt duo excōicati minori: alter alterum p̄t abſoluere ſm Pāſi. in. c. duobus. de ſen. exc. Et ñ alij diſtinguunt ℣ eſt ſep̄ ſeparatio a perceptione ſacramentorum.

Notabile. ¶ Scīdū eſt ſcīo quātū ad ei⁹ virtutē obligatoriā q̄ ligat ꝛ Jhīt ꝓtū ad deſi ꝓ quolibet mortali etiā occulto. ſ. q. iij. audi. in ꝓtum tali non tz participare in ſacr̄is actiue vel paſſiue: ſed q̄ ad eccleſiam q̄ priuat alīq̄ effectu ſacr̄or. pnta executione ordinis. etiā poſt contritionē a abſolutionem ꝛ validitatē abſolutiōis ſacr̄alis: q̄ excōicatio eſt ex pte ſuſcipientis tm̄ incurrit ipſo iure multis caſibus. ¶ Scīdo cū dr excōicato in caſibus nō cōtentis. * Scīdo cū quis ſacrilegiū ꝑmittit. xvij. q. iij. mitror: ꝛ. c. ſi dr inuentus. ibi donec canō in cōuētu admonit⁹: ꝛ gñaliter q̄ violat eccl̄iaſtica immunitas. vt in. c. cū ꝓ cā. eo. ti. tuncta glo. in. c. canonica. xj. q. iij. Aliqñ tñ per ſacrilegium incurrit maior: vt ſi inferatur iniuria eccl̄iaſtice ꝑſone: vt in. c. nō dubiū. eo. ti. vel ſi incendat aut frangat eccl̄ia: vt in. c. cōqueſti. eo. ti. * Tertio cū quis ꝓpue clericꝰ eſt notorius fornicator: vt in. c. fa. de coha. cle. Et hīc ſm Poſt. Joan. an. celebrando efficit irregularis: oppoſitū autez ſentit Jnno. in. d. c. ſi celebrat. ſed Pāſi. ibi dicit q̄ tota difficultas conſtit in videndo an ſit directe ſuſpenſus ab hoīe vel canone in penam: an certe ſit ſuſpēſus indirecte: q: alijs ꝓhibēt ab eo audire diuina vt facilius reſipiſcat. Et refert ſe ad not. in. d. c. vfa. vbi cōcludit qđ eſſ cit irregularis notorius fornicator: ꝛ indubitabilis. alīs ſecus. et de hac materia ſupra clericus. ſ. ℌ. viij. ꝛ infra irregularitas. ℌ. xiij. * Quarto cū dr eſt ſimoniac⁹. vt in. c. tanta de ſimonia. hodie tñ in caſu iſto vſ excōicatio maior vt pt̄z p extrauagantē Martini ſiuti ꝛ Euge. ītti. Iz de hoc infra ſimonia ℌ. xix. * Quinto cum dr recipit eccleſiā de manu laici. xvj. q. vij. ſi quis deincepſ. ꝛ tā is dr dat q̄ is qui recipit ds excōicari maiore. de iure pa. preterea. Dicit tñ gloſ. Ray. q̄ Jctū ad iſtū caſum illi iuri derogat in multis pr̄ib⁹ p Jctā cōſuetudinem: q: reges ꝛ principes in aliq̄bus eccleſijs dāt decanatus ꝛ alios pſonat⁹ ꝛ ꝑbendas: ꝛ iſti q̄b⁹ dant ꝓ ſm nō inſtituunt. hec glo. Sed hec conſuetudo non excuſat cum ſit mala. viij. diſtic. mala. imo portus grauat: q: eſt Jo eccleſiaſticā libertatem: et

ſtir vt vſ induxit ſnām maioris excōicationis ſ⁹ ſeruantes aut ſeruari facientes: vt in. c. nouerit. eo. tit. * Sexto ſm quoſdā qđ quis ſ bello iuſto exercet artē balliſtarioꝝ vel ſagittarioꝝ. de ſagit. artē. ſz ibi nō fiat mentio de excōicatione maioꝝ vel minoꝝ: ſz prohibetur illa ars ſub anathemate qđ ꝓprie eſt excōicatio maior ſed ſm gl. non eſt canō late: ſz ferēde ſnē: ꝛ intelligit ſi bello iniuſto. Veritū q: belli iniuſti ſi ſit notorie iniuſtum eſt crimē notoriū: tō tunc incurrit excōicatio miōrinrta dicenda in caſu. ſr. * Septimo in diſſidentibus ꝛ pauperib⁹ oppreſſoribus manifeſtis raptorib⁹ publicis vſurarijs ꝛ meretricibus: q̄ large dicunt excōicati in ꝓtū oblationes eoꝝ ad altare non recipiunt: ꝛ intellige in oībus his q̄ſi ſunt publici. * Octauo in his quib⁹ denegat eccleſiaſtica ſepultura de qua infra ſepultura. ℌ. to. vt ſunt q̄ in tonemento moriuntur: q: nō ſepeliunt in cimiterio etiā ſi penituerint vt. ſ. tor. neam ētum. ℌ. ſ. ꝛ idē dici poſſet de eo q̄ nō ꝓfitet ſemel in anno. de pe. ꝛ re. oſe. * Nono in quolibz notorio ꝓcīe. di. lxxxviij. ne q̄. ꝛ di. xcv. iiij. xij. q. ij. ꝓ obeuntibus. de conſe. di. ij. ꝓ dilectione. Hēc predictos caſus ponunt Ray. ꝛ Inn. d. ſed cōcorditer dicunt q̄ in eis abſolui quilibet p̄t a ꝓprio ſacerdote. i. ſm Jo. ab eo qui abſoluere p̄t a petis ꝛ hoc etiā ſi ipſe eſſet excommunicatus minor: vt in. c. duobus. e. ti. nō aſit ab alieno vt extra. e. nuper. ꝛ idē. e. th. in. iiij. di. xviij. * Decimo infligit p̄ minor excōicatio ab eſo et quocūq̄ eccleſiaſtico ſuperiori. cf̄ de offi. or. ab eccl̄iarū ꝛ hoc ſiue ꝓ contumacia. vi. v. q. ij. pñit. ꝛ. ij. q̄ō. ij. audi. ſiue etiā ꝓ alijs culpis: item ſiue ſimpl̄r vt de pe. di. j. in actiōe. ſiue ad tp̄o. di. lxxxvij. tanta ſed tñ hodie ab homine non eſt in vſu.

¶ Eſt etiā ſciēdū tertio q̄ effect⁹ minoris excōicationis principalis eſt q̄ talis remouet a participatione ſacr̄oꝝ: ꝛ ſi ſe ímiſceat peccat mortalr. Iz non incurrat irregularitatē. et ſi celebret: peccat etiā ſacra cōferēdo: tz ab eo collata nō careant virtutto effectu. Non prohibetur aſſi eligere nec exercere ea q̄ ſibi cōpetit rōne iuriſdictionis: ſed tñ ſi talis electus fuerit ſcienter irritāda eſt electio eius vt ſ. c. ſi celebrat. de cle. ex. mi. vbi dicit Pāſi. q̄ eſt inhabilis ad conſequendum officium. adeo q̄ electo de tali facta nō valet: ꝛ ℣ Jnnoc. nec dignitatē nec canonicatū cōſeq̄ p̄t niſi ꝑueniat ꝛ abſoluatur ꝛ ō ibi ſ. text. redditur: q: eligitur ad ſuſceptionē ſacramēt⁹: ſi qua ꝑuat⁹ eſt. Ex quo elicitur q̄ ꝓhibitio oīs actus ꝓdit omne per q̄b⁹ venit ad illū. Lozatio. ff. de ſpon.

¶ Circa ꝑdicta dubia nōnulla cōſurgūt. * Primū eſt vtrū ſit ille de excōicato minore ꝛ irregulari q̄ ad bñficium q̄ obtinēdū ꝛ dico quod gl. ray. dicit colligi ex ſupradictis qđ excōicatus minor.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝑ excõicare ⁊ absoluere ⁊ si fuerit electus ignoranter valet electio mõ ignorãtia fuerit ꝓbabilis: ſz ſi fuit crassa: ⁊ collatum sit et difficilũ indiget dispẽsatione vt illud retinere possit: ⁊ idem dicit esse de interdicto ab ingressu eccle ⁊ officio diuino: de irregulari ꝯo ꝯ beneficiũ recipit dum esset irregularis: ꝑnta qõ impetrata dispẽsatione sup irregularitate alig non indigeat: nec esset sñle de excõicato vel suspenso sententia hoꝰ vel turis: qr irregularitas non est nisi q̃dã impedimentũ ex defectu facti vel canonica institutione ꝓueniẽs. Sed q̃busdã aliis videt esse eadem rõ in irregulari: qr si ſ̃r est in habilis ad executionez officij sine dispẽsatiõe: vt in.c.cũ illor. de sent. ex et ista est rõ q̃ vꝫ põderari in.d.c.si celebrat. ⁊ qr ꝓpter offin dat difficilius. de ꝑbẽd. cum scõm. Sed primũ est verꝰ. qr ista inhabilitatio excõicati est in pena peti: irregularitas aũt põt esse sine culpa: ⁊ irregularis non est separatus a peceptione sacrorum: ſz celebrare non possit. Hi. etiã in.d.c. si celebrat. dicit q̃ ẽt si eligat ignoranter non valet electio: qr ignorantia eligẽtium nõ habilitat illum: sed ꝓmũ est verꝰ: nisi qr si clare ꝓbẽ ex tex. qui non specificaret de electiõe sciẽter facta nisi aliꝫ sentirent re oppositã: tũ etiã qr aliter sequer ẽ tur in finita scandala vt si confirmata electione ignoranter facta diu post excõicatio detegatur: qr non tenebũt absolutiones facte ab eo in foro ie: nec pacta fctã noie ecclie ⁊ hmõi. * Secũdũ est virũ excõicarꝰ minore peccet solũ percipiẽdo sacra: ⁊ dico qõ fm Inno. peccat etiam ea ꝓferendo. ſz subditi ab eo recipere nõ ꝓhibeant: ꝯ Hostiẽsis Xoꝫicit q̃ ꝓferẽdo nõ ꝑticipat. i. partem capit: qr non ad suã ſz altoꝝ utilitatẽ cõfert: qõ non sic est intelligẽdum q̃si Hoſt. velit dicere q̃ non peccet: qr tex. esset expꝫse in ꝫ̃tium in.d.c. si celebrat. ſz vult dicere qõ illud ꝑticipium nõ est illud qõ ecclia ꝓhibuit ſz illud q̃ ꝑcipitur aliqõ sacrm: qõ etiã Io. de lig. clariꝰ exprimit dicẽs q̃ est separatus a ꝑticipatione sacroꝝ passiua tm: tta q̃ recipe nõ põt sacra qõ ⁊ tã dictum nõ sic est intelligendũ q̃si non sit ei ꝓhibita ꝑticipatio activa. i. collatio sacroꝝ: ſz qr nõ est ei ꝓhibita in ordine ad alios q̃si non habeãt eẽm summ effectum q̃ est esse separati q̃ ad deſi nõ quo ad ecclesiã. Hugo. aũt separationem a ꝑticipatione passiua extẽdit vsq; ad osculũ pacis in missa. qõ est loco cõtionis. ſz hoc ꝓbe. de pa. in dist. xviij. iũ. rõnabiliter ꝓbatur: qr est inst separꝰ a ꝑticipatione sacroꝝ non aũt diuinoꝝ. vñ põt ecclesiã officiare ⁊ audire missam ⁊ ad osculũ venire: qõ osculum est benedictiõis pacis porto: ideo succedere unt loco cõtionis vt ad istã non admitterent indigni. Et intendit ꝓbarꝰ q̃ indigni sacro admittant ad ista que pro eis excogitata sunt ꝯ minoꝝ.

* Tertium est vtrũ talis ecclam possit intrare: ⁊ dico quod circa hoc multi doc. scrupulose scripserũt canonistarũ more tutioꝝ viã cõsulẽtes: quia Ray. dicit q̃ ecclesiã põt intrare ad orãdũ ꝑtim nõ cõsecratã ⁊ vꝫ nõ peccare: ſz mtius agat nõ intrãdo: ⁊ fortasse etiam ad horas dicẽdas cuꝫ aliis dũ tñ nõ ad missam: aut stad missam nõ. ad osculuꝫ qõ est q̃si loco cõionis: ⁊ idem Hos. dicẽs q̃ audire põt diuina ꝑter missam: sed securiꝰ facit abstinens ex deuotione multi etiã alii similia scripseruntſz veritas est quã docet pc. de pa. dicens quod est separatꝰ a sacris nõ a diuinis: vñ intrare põt ecclesiam ⁊ ad missam audiendam ⁊ horas cum aliis dicendas. quod Hugo. cõcedit et. ad osculũ pacis qõ Hugo. negat vñ ⁊ gl. Ray. dicit quod etiam misse poterit interesse modo mi non cõicet. potest ergo iste cum aliis participare in diuinis ⁊ a fortiori in ciuilib⁹.

¶ Rursus de excõicatione. v. id est de participatione cum excommunicatis.

Excõicatio. v. quo ad participationem fidelium excõicato vt plenius innotescat sciendus est primo quod excõicato excõicatione minori participans nullaꝫ sniaꝫ incurrit vel pctm: et hoc est quod cõtra dicit q̃ excõicatio. I. maior nõ transit in tertiũ ꝓsonaꝫ ꝛj. q. iij. q̃ñ multos. sed excommunicato excõicatione maiori nõ licet participare vel cõicare: cuꝫ aliis fidelibus vt dictuꝫ est excõicatio tertio: nec etiam licet aliis communicare cum eo quia sicut dicit Fabianus papa apostoli statuerũt dicentes esse excõmunicatis participare si non esse. xj. q. iij. sicut. ⁊ idem habetur in duobus. c. sequentibus: ⁊ contrafaciens statim est excommunicatus ipso facto vt ibi in. c. cũ excommunicato: et hoc aliquãmaiore aliqñ vero minore: vt. j. Et hoc participando ante eius absolutionem et si cõpulisset cuꝫ aduersario vel sattisfecisset pro iniuria, etiã si vadit pro absolutione aut non sit adhuc denunciatus, extra eo. cum desideres, secundum Ray. sed intellige tu xta dicenda. j. ꝯ. iiij. Imo etiam si iurasset stare mandato alicuius episcopi q̃n absolutionem participans etiam si esset ipse epꝰ qui excõicauit incidit: qr nec participare illi põt ipse nec participandi licentiam dare. x. extra eo. nuper. xj. q. iij. excõicatos. Iuncti tamẽ ad curiam pro absolutione vendi põt ⁊ precium recipi, ⁊ excari tuptinentibus ad vitam secundum pisa. ad de tũ ex. e. Tho. in q̃l. iij. q̃ ht de ꝯibus dubitat a doctoribus an sint excõmunicati eitari nõ debẽt nisi post inam nõ suspensam appellatione.

Sunt autẽ fm. ſ. Tho. in. iiij. di. xviij. ⁊ fm alios theologos ⁊ canonistas: ea in quibus participatio alias licita nõ tenet q̃ his verbis continẽtur. Si pro delicto anathema q̃ efficiatur. Qꝫ

orare vale cõio mensa negat. * Qꝫ inq̃ negat primo. ſ. osculũ fm. s. ho. ⁊ ꝓinde locutio fm alios q̃ solet esse inter amicos: sub qua cõprehẽdunt fm Guil. ⁊ Hug. in. c. q̃ꝫ multos. xj. q. iij. et ibi recepte vel misse. ⁊ nisi ſ. ⁊ munera que vt idem Guil. dicit que ab excõicato recipit reddere non tenetur: ſz ex q̃llio sunt danda pauperibꝰ vel remittenda ad ruborẽ excõicati. * Et scõo orare. ſ. cum eo negat vel prohibẽt. Et per orare intelligẽ nõ solũ participare in diuinis ⁊ sacris: ſz ẽt audire ofones vel diuina: vñ si ecclam ingressus habet se firmar aliꝰ tenenꝫ aut exire aut exitus eius procurare: si est excõicatꝰ publice: fm Ray. ſj. q. iij. sicut q̃li: ⁊ intelligẽ si intrat cã orandi. vel audiendi diuina: si xo occulte q. ſ. a paucis sciatur: ⁊ nõ cõuer q̃ hoc sciũt exibunt secrete et caute si põt eius manifestatio nõ sequat: alias nõ exibit. vj. q. j. si. ſi. tñ. q̃ tñ fm Inn. nõ sunt intelligenda si in eccla sit nõ cã orãdi ſz ꝑ alio negotio: qr tũc inquit nõ video quare orare nõ possim in eadem eccla: ſz Guil. tenet ꝯ. nõ intelligunt etiã ꝓdicta de ꝑlato hoc sciẽte fm aliꝙs qr dz eũ secreto monere: ⁊ si nõ audit publice in creper q̃ hoc põt, ꝑbare: qr iste vꝫ esse ordo in correctione fraterna institutus a dño. Circa missam etiam fm Ray. nota q̃ si ea incepta intrat: est occultus: ſz cedo si missam diu intercipiõ debet: vñ. q. j. nihil. si vero est publicus moneat eũ publice: ⁊ si non vult exire nec cõmode põt expelli ⁊ canonem sacerdos non inchoauit aliqꝫ illi vt dicit missa dimittatur. ar. xviij. q. j. omnia. ⁊ eanonẽ dico incipere a Te igit fm Archi. de cõse. di. ij. de hymnis. Iz fm aliquos Hoſt. ⁊ Inno. te neant q̃ a cõsecratione. Si xo iam canonem inchoauerit sacerdos procedat in officio simul cuꝫ sibi assistẽte aliis oibꝰ exeuntibꝰ. Et finito canõe ac sumpto sacro aliqꝫ vicak post cõio: moneat eũ vt exeat: de con se. distin. ij. relatum. ⁊ concordãt Hoſt. ⁊ Hos. Quod si non vult exire potest ejicere cum etiã si sit clericus: sed limita si hoc põt sine sanguinis effusione. ar. extra eo. veniens alter recurrere potest ad brachiũ seculare fm supple. etiam si soleat futuram sanguinis effusionẽ arg. extra de homici. postulasti. fm Hoſtien. sed hoc sum. Ang. eiusdem ordinis negat ⁊ Rof. nõ tenet ⁊ valde rationabiliter: qr si non debeo exponere sanguinem meum pro non participando indultus vt dicek: multo minꝰ licet fundere alienum et violare locum sacratum. Et si ejici nõ potest in sacristam rediens dicat oratiõnem ⁊ post cõionem ⁊ q̃ refectabit fm Hoſt. ⁊ Hos. * Et tertio aue. i. salutatio sub qua fm. s. Tho. videtur inclusa locutio: ⁊ fm alios etiã resalutatio prius salutantis includit. Imo si et licite scribatur in talibus de quibus infra non est salutandus: sed loco salutationis scribatur spiritus consilij sanctus fm Archi. si de eo tñ ab eo salutat rideret põt. deꝰ vos emendet. vel hmõi. fm Arch. Si aũt salutãti de affuerat: vel exhibat reuerentiã aut inclinat aut me tuet labia quasi resalutãs nihil tñ dicẽs fm Guil. non incidit: qr pene sunt restringẽde. de pen. di. j. ꝯ. pene. ⁊ in reg. odia. li. vj. ⁊ ita determinat sum. Ang. Sz Dir. li. iij. tit. xj. q. j. p. hec incurrat excõicatio minor: ⁊ in effectu idez tenet Guil. de mon. laudu. ⁊ zenze. ⁊ Steph. ⁊ Card: ⁊ Imo. cle. ij. de sen. exc. Et ita determinat sum. ros. Et hoc est verꝰ qr ista sunt quedã salutatio non ꝛbo ſz operis excõicatio quedã q̃ fiak. prohibetur etiã tacẽdo vt in oratione vel eũdo. ſj. q. iij. excõicatꝰ. ⁊. c. ꝯ excõicauerit. ⁊. c. sicut supra. Et qõ dz de motione labiorum: est ridiculũ sic qr ecclia nõ intendit ꝓhibere salutationem interiorẽ que in charitate interiori ꝓsistit: ſz exteriorem ad punitionẽ rei ⁊ terroꝛẽ aliorum. * Et q̃rto cõio. ne. ſ. ꝺs ei cõicet puta cooperando in aliquo exercitio: vel habitũdo in domo cũ excõicato. Si tñ ego ⁊ ille simus in una domo vel camera ꝓ diuersis negotijs: nõ participo fm Inno. in. c. nup. eo. ti. seꝰ ꝓ eode. Et idẽ est in aliis actibus puerilibus ꝓhibẽde ꝑtipue legitimis: vñ nullus ꝛhere dz cũ eo. ſz teneãt alij excõicati supra dicta supra excõicatio. iij. ꝯ. xvij. Et si ꝺs iurasset aliqui solvere. ⁊ certo termino ⁊ interim excõicatus nõ debere fm Ray. ante absolutionem et soluere sed debitum in ede sacra deponere: Inno. ramẽ consulit q̃ soluat: sed de hoc infra. ꝯ. iiij. dis. xvij. Si etiam ꝺs accipiat ab eo mutuũ vel ab eo ꝺducat aliqd ꝓ precio reddẽdo per excõicationis ipsum precium vel mutuũ quo ad similẽ obligationẽ ex qua nasci̇ actio ⁊ põt repeti: nõ redditꝰ nisi post absolutionẽ: tũ obligatur ei quo ad naturalem obligationẽ. Hoſt. q̃ dictũ non impugnat Inno. sed exponit: qr hoc est dicere q̃ talis reddere tenetur. ſz excõicatus agere non põt ad redditionem. Si etiã ꝑsbyter suas operas alicui dño locauit tpe quo erat excõicatus locatio nõ valuit secuꝰ si ante. ſz non poterit ei seruire in diuinis permanenti in excõicatione. Hoſtien. In predictis Guil. nõ excusat in casu nõ cõcesso. familiaritas nisi illa de qua in. c. q̃si multos. xj. q. iij. nec pudor vel scandali timor: ſz seu per quis peccat venialiter aut mortaliter: ⁊ excommunicationez incurrit maiorem vel minorẽ. * Et quinto mensa id est comestio in mensa eadem: sub quo intelligitur etiam quies in eodem lecto: vnde si superueniat mense in qua manduco: et etiam in aliena domo teneor surgere fm Guil. si est publice excommunicatus. ⁊ similiter si occulte. ⁊ si ne eius nota possim declinare non autem cum nota eius fm Archi. Nõ teneo tamen exire do-

Universidad de Deusto
Biblioteca

mi ⁊ si sit publicꝰ.imo possum adire hospitium in q̄ manducat:mō possim:vel ꝓpter loci capacitatē nō cōgrit:imo ꝑm Inno.possuꝫ cū eo in eadē camera ⁊ si nō in eadē mēsa comedere. Si tū intrat⁹ ad cōuiuiū aut festū inuenio excōicatū publice nō possum tibi epulari ēt in mēsa alia q̄ ꝑm Hui.oēs sic conuenīēs eos dicunk cōicare: Silr incidit q̄ relinqt clauē ⁊ domū et venienti ad domū comedere:vel permittit esi in alia mēsa comedere facīēs hoc in fraudē ꝓpter eius fauorem actū rēdum vel ne illi offendat:nō autem si facit hoc q: timet ne vim sibi inferat vel causa humanitatis:q: purat cū hospitio vel alimētis indigere:⁊ de hoc facit protestationem Hui. ¶ Sciendū est scdo q nō obstātibꝰ ꝓdictis ptcipatio cū excōicato in ꝓdictis aliq̄n est licita:q: Gre.in.c.q̄si multos.j.q.iij.subtrahit a minor excōicatione multos participantes excōicato maiore q̄ in isto versu ꝓtendūk.Utile lex humile.res ignorata necesse.Hec anathema faciunt ne possint obesse.vel excusak primo vtilitas.i.gratia p̄as vtilr.i.ꝓpter vtilitatē q̄.i.esse pōt ex ꝓpte ipsius ptcipātis in tpalibꝰ vt cū ab eo petit q̄ ille teneꝫ et:eꝫ eo.si Xo.vel pōt illū in iudicio cōuenire aliꝰ ex suo delicto:modum reportaret.de iudi.intelleximꝰ.⁊ silr in spiritalibus vt loquēdo de salute aīe fue petēdo ꝓlixū si est necessitas:et ⁊ alias recurrere nō pōt. Hui.imo ꝑm eūdē ꝓlixū petere pōt in necessitate ēt de tpalibus:q̄ tū necessitas arbitrio boni viri limitabit. Sz tū ꝛz Ray.in hoc habent laxāde non sunt:ꝛz discrete ⁊ solū cū intentione vtilitatis ꝓsequende. ¶ Pōt ēt esse ex parte excōicati vt loquēdo de spectatibꝰ ad absolutionē ei⁹ ⁊ salutē aīe:ꝛz alia indecenter interponunk ꝑm.s.Tho.vt magis ꝓficiat.vj.q.iij.cū excōicato.⁊ facit.c.cū volūtate.c.ti.vū ⁊ ad ꝓdicationē pōt admitti.de ꝛse.dic.j.eꝫs.extra.c.rflo. ¶ Per quē modū ꝛz ꝓdicatorib⁹ ab excōicatio eleemosynas accipere:q̄n apud eos in ꝓdicatiōibus ꝛfessionibꝰ ꝙuersantes ꝛsit gerūt cās expoliatorū ꝓsertim si in locis illis sustētationē hꝫe nō valēt:extra eo.cū volūtate.⁊ ꝛz ho.ēt eꝫ casum necessitatis:dū sperāt ꝓhabile de ꝓficiēdo ei:ꝛz tū ꝓ eoꝝ salute tādiu participare pōt quādiu correctionē sperat ꝓhabiliter ⁊ nō plus. * Scdo excusat ter.s.mꝛimonialis bñ.s.ō matrimonio constat.vj.q.iij.q̄si) multos.ꝛz tamē distinguendū est:q: si ſnia est lata in alterū ꝓiugū ꝓpter matrimoniū illicitēꝫ cū meuter pōt ꝓticipare cū reliquo:si Xo late est ꝓpter aliud delictū vterq̄ excusat quo ad redditionē debiti. ¶ Ho. Ho fre. Ray. ⁊ Imo. ēt quārū ad eū qui nō est excōicatus quo ad petitionē debitū mꝛimonialis ⁊ cū ſsubet alterꝰ.eū ab excōicato debitū petere posse extra de iudi.intelleximus. In aliis vero ꝑm oēs excusat vxor si cōicet marito nō asit ꝑm Xx. si cōicet excōicato cui cōicat maritus vocando eū ad mensam poterit ibi in eadē domo in alia mēsa comedere. ¶ Itē remote q̄ nō dicatur ſsimul comedere. ¶ Utrū asit ⁊ vir si cōicet vxori excōicate dicit sum.ang.q̄ ꝑm aliquos nō excusak ꝛz tenuit tene q̄ sic.q: vir ⁊ vxor ad imparia non iudicank.extra de diuor.gaudemꝰ.ꝛz limitat q̄n cā corrigere nō pōt ⁊ suscipit ab ea necessaria:si tenem sit caput eius.xxviij.q.v.eam ad absolutionem non inducit vt teneꝫ peccat mortaliter.d.q. vij.negligere.inducit in minore ꝛz host.Gofr.⁊ Ray.⁊ som.pis.⁊ sum.rosel.eūdē ordinis teneꝫ contrariū ⁊ dicit virū nō excusari:⁊ silr Jo.mo. extra eo.statuimꝰ.lib.vj.⁊ dir.nec obstat q̄ non iudicentur ad imparia.q: ꝑm Dir.est versū quā tum ad debitū carnale:⁊ nō quantū ad alia:vt ꝑm.s.Tho.iij.dist.xxxv.art.iij.est verum in cā diuortij ⁊ aliis fiendis p iudicium:in.d.c. gaudemuo.clare ⁊ limitat dicēo:cum non ad imparia iudicenk ctra matrimoniū:q: dicit als pene ꝛs mula vxor est.xxxiij.q.v.hec magis. ¶ Non ob.etiā q̄ eam corrigere aliquando non possit:cum:q: hoc raro accidit:lex autem respicit q̄ est in pluribus ꝑm.s.Tho.ij.ij.q.xc.vñ eo casu faltem deberet interꝓrationem vel dispensationem petere a superiore:si q: non dz dici non posse eam corrigere quādiu se ab illa non separāult: ꝛz ⁊ probāter participare nō dz rōne dicta nisi in debitis.l.in his ad q̄ ipsa teneꝫ:vt in copula ⁊ in ordinādo de regimine domus nō asit in comestione aut familiari colloquio ⁊ hmōi. * Tertio excusatur humile vel humilitas.i.que sunt in humilitare subiectionis aut seruitutis:vt sunt filij sub prāte patris existentes vel emancipati cū mensales ꝑis ab eo recipiētes necessaria.dum modo in crimine nō participet:ēt aliꝰ vero filij nō excusantur ꝑm Xx. ¶ Et silr mōachi participātes abbati excōicato:ꝑm eūdē Guil.q: sunt quasi de familia eius. ¶ Et silr clerici participātes suo pontifici q̄n sunt eius officio deputati sicut ⁊ alij seruientes non autem alij clerici.xciij.dil.miratur.extra de excess.prela.c.ſi.Host. ¶ Et serui ac ancille.s.seruitis conditionis:ruffici quoq; seruientes ⁊ alij subiecti.s.de familia qui non sunt adeo curiales vt eorum consilio scelera perpetrētur. xj.q.iij.q̄n multos.cum distinctione tamē ꝑm Xx.q: si ante sententiam astricte erant tales persone ad familiare obsequium etiam nunc tenēntur ⁊ excusantur participātes:extra eodē.inter alia q̄ ꝑm eundē intelligit q̄n ante sententiam obligarūt se ad seruiendum ⁊ seruitium intrauerunt.sed si intrarunt post sententiam distinguunt q: si ignorauerūt ⁊ postea scīēt dissedere ꝓnonnenk cū suo damno:si vero a principio sciuerunt tenentur

tenentur discedere nisi eos necessitas ꝓpulisset fieri de familia eius. ¶ Hec tū dicta non intelligo quantum ad eos q̄ sunt de familia tūi:q: eꝫ eo. inter alia ꝛr q̄ inter personas exēptas a Gre. qui aū ſniam erat obnoxij vt vxor:filij ⁊ serui ēt poſt suia ꝛz sunt obnoxij ⁊ cōicare teneanꝫ:qui Xo nō erāt ēt nūc nō sunt sed tū pūt cōicare:q̄ ēt prout fuerit necesse. Et q̄ ꝛz de rusticis ꝑm Xx. de colentib⁹ terras intelligit:vt dicit ⁊ ad eos extēdit dicunk mediatarij q: cōicare pōt quantū exigit cultura ⁊ hmōi. Et idē ꝑm Host. intelligendū est de nutricib⁹ ⁊ silr ib⁹ q̄ ꝛrerūt societatem vel alio mō erāt obligati p ꝛctū:q̄ Host. ⁊ Ber.limitāt q̄n sine incōmodo nō pūt abstinere vt q: nō haberēt vñ viuerēt.ar.eꝫ eo.si Xo. vbi excusanꝫ etiā q̄ cū excōicatis nautis cōueniunt trāsfretādo ꝛ sarracenos. Et idē ꝑm Xx. intelligit de armigero ⁊ seruiēte mlitr:q: potest dño excōicato cōicare:ꝛz nō cū excōicatis q̄bus ptic̄pat dñs suus:vtrum asit vasalli possint participare dñis suis vel dñi seruis ⁊ parres filijs.ſ.§.vlt. dub.ix. * 4.excusatur res ignorata.i.ignorātia facti probabilis ꝑm Xx. eꝫ de cle.excō.mi.apli.c.eꝫ eo.significauit.non asit excusat ignorātia iuris:nisi eos q̄b⁹ ꝛs suis ignorare:vt sunt pueri nōdum capaces doli.dicit asit q̄s ignorare factum q̄n nō constat ei q̄d q̄s tale q̄d fecerit:puta q̄ verberauerit clericū.⁊ nec vidit nec est fama ita publica vt credere debeat dīno:nā si ab aduersario audit vel leui fama:nō debet sibi de hoc ꝓsumere ꝓsciētiam.xj.q.iij.nō solū.si Xo est publica fama vel audit a fide dignis q̄b⁹ q̄s sit publice excōmunicat⁹ vel aliquid notorie fecerit ꝓpt q̄d sit excōicat⁹ ibi ꝛz euitare illū in occulto ⁊ publico ⁊ interꝛgrere veritatē ꝛs Ray. Dicit vero quis ignorare ius:q̄n q̄s ignorabat. berbi gra.q̄d pcutiēs clericū aut ecclesiā succedēs esset excōicat⁹. * Quinto excusat necessitas excōicati q̄ participātis.vñ oratoꝛ.⁊.vadens cā orationis siue peregrini aut viatores ⁊ fideles in necessitate cōstituti:licite recipiūt ab excōicatis ꝑm Innoc.⁊ Host.rſ.q.iij.q̄si multos.q̄s aliꝰ hꝫe nequeunt. Et dico ꝙliꝫ q̄d os cōicatio que est ꝓ damno cōicantis vitando excusat nisi sit in crimine vel in diuinis:quasi possum ab eo petere debita a fortiori repellere oāna: arg. etiā ex no.in c.nos sctō.xv.q.vj. ¶ Quanta autē esse debeat necessitas excusans gl.Ray.dicit q̄ non est expectāda extrema:sed sufficit indigere ⁊ non posse faciliter ⁊ commode hꝫe aliūde sed Dir.addit in ſ.iij.quod aliquid sustinendum est vt ecclesiastica iustitia seruetur.os.xix.in memoriā. Hec tū videt iudicio superioris arbitrāda arg.extra de offi.dele.de causis.⁊ si reus obstinatiorem nō capite vel superiorem difficile ad adire

3 Nota bene.

canonis:qz mitius agit cū lege quā cū legis ministro.ff.de arbi.l.celsus. Sed.s. Tho.in.iij. di. xviij.dicit qđ vī valde graue qđ hō p ỹho leui mortal'r peccet vñ ꝓbabili⁹ alij dicūt esse mortale solū i ḡtuor casib⁹.s.ꝓmo ꝓcipādo t crimine intelligo dānato:vel ēt mortalitō agit venia li pura loquendo ỹbū leue.scdo in diuinis.tertio in cōtēptū eccl'iastice discipline.t nō vī hic sumi ꝓpt⁹ fz qđ qs ideo ꝓcise agit z legē qz ei subiici nō vult:sz ēt qz ipsam cēsuraz qs nō esti mat:sz hz vt truffaz:fz Archi.t Host.eo.quod in dubijs:t idē vī sentire.s. Bona.q vī velle qđ solū excusat q ꝓcipat cū timore t cum reuerētia sue ḡrro ꝓtinaciter.i.z ꝓhibitionē superioris ꝓceptoriā:t intellige ḡnal'r vel spāl'r factā: imo hodie requirit monitio facta nostris.extra eo. pstōnē.li.vj. Et de hoc.s. Tho.in quol. vj. argu. ix.facit.q. Et cōsentit Pe.t Abb.t Jo.an.t Jo. de lig.t Ric.in.iij.t.s. Bona.addēs qđ est mortale t qñ qs ꝓbabil'r credit ex tali cōione sulaz vē rurā in ꝓtēptū:sed ad hoc tertiū casum reducitur:t Pan.in.c.sacris.qđ me.cau.addēs ānum casum qñ.s.qs est excōicatus cū participātibus sed hoc non est mortale rōne participationis:sz rōne ꝓcepti inclusi in sua:vñ reducit ad ānū. Addit t tertū.s.qđ cōio est nimis frequēs:sz iste reducit ad tertiū. Addit aūt.s. Thom.qđ iuriste oppositū seruātes nimis fauēt iuri positiuo sz z hoc vī esse.c.sacris.extra qđ me.cau.vbi vī di ci qđ sit mortale. Sz illud.c. loquitur qñ participatio est in his q sunt sm se pcā:vt pōt colligi ex.s. Tho.in quol. sine in crimine criminoso.

4 Sciendū est quarto qđ sz fz iura cōia excōicari etiā nō denūciati deberēt euitari vt dictum est:illud tñ est modificatū p cōstōnē cōstātie fa ctā t basilee aſi scissurā renouatā.s.qđ fideles t rales non teneant euitare in diuinis vel extra niſi fuerint publice denunciati:excepto ꝑcussore clerici ita notorio qđ nō possit aliq tergiuersatiōe celari:que ādē pstō sz olim fuerit dubia non tū modo vt ꝑbat Archi.in cēsuris de excōicationibus.in fi.t in.iij.parte.ti.xxv.in fi. Sz qz pōt hȳe multiplicem sensum eā recito formal'r.

* Insup ad euitāda scādala t multa pericula q conscientias timoratis ꝓtingere possent rōi fidelib⁹ tenore ꝓsentiū misericorditer indulgemus qđ nemo princeps a cōione alicuius sacrōz administratione vel receptione aut aliis quibuscunq; diuinis int⁹ vel extra ꝓtextu cuiuscūq; iuste vel censure ecclesiastice a iure vel ab hoīe ḡnaliter promulgate teneantur abstinere vel alii ques vitare:aut interdictū ecclesiasticū obseruare niſi censura vel sua hmōi fuerit in vel cōtra personā:vel collegiū vniuersitatē:ecclesiā cōitatem:vel locum certū vel certam a iudice publicata vel denunciata sp̄aliter t expresse: constitutiōib⁹ aplicis t aliis in contrariū facientib⁹ nō obstantib⁹ quibuscūq;. Saluo si quē ꝓ sacrilega manuū iniectione in clericū sua latas a canone adeo notorie constiterit incidisse qđ factum nō possit aliqua tergiuersatiōe celari:nec aliquo iuris suffragio excusari. Nā a ꝓmulgatione illius iz denunciat⁹ nō fuerit volumus abstineri iuxta canonicas sanctiones. In concilio cōstantiensi sub martino.v. Ex quibus videtur ꝓmo cū excōicari nō debeat cōitas vel collegium sed singulares persone qđ loquendo de excōicatione dicta publicatio specifica t expressa intelligitur facta nominatim:licet quo ad interdictum t suspicionē sufficiat denūciatio specialis cōtra cōitatē t ita etiā sentit⁹ quidā summista rum qđ verū puto niſi vbi quis notorie est membrū alicuius multitudinis denunciate in ꝑticula eorum qui incenderunt vel rapuerunt. Et hunc sensum tenet quia cōstitutio est gratiosa misericors:ideoq; ampliāda iuxta regulam iuris odia.lib.vj. Unde t dicit Aſten.lib.vij.quod si papa interdicat vel excōmunicet. N. cuz fautoribus t participantibus sibi vitādus est. N.q: nōiatim interdictus vel excōmunicat⁹ est non autem alij quousq; nōiatim specificentur t determinentur facta fide de fauore vel participatione. Addet vel niſi notorie constet de hoc. Et scdo qđ nullus tenet seruare interdictum ecclesiasticū niſi sit publicatū ab hoīe cōtra aliquas vniuersitatē vel pſonā aut locū specificet:puta contra tale regnū aut tales ciuitatē:aut tale castrum vel tale collegiū. Unde sit interdicta ciuitas cuius vniuersitas exigit pedagia vel gabellas a clericis:nullus tñ tenetur obseruare niſi facta tali publicatione. Quidaz aſirmat idē putant de suis excōicationis ḡnaliter lata.s.quod nullus eā seruare teneatur niſi post publicationes factam nōiatim sed hoc nō hȳ ex tex.t Archi.dicit qđ ꝑcpstitutio nō suffragat excōicato quin ipse alios vitare teneat:qđ etiā hic patet:qz est facta in fauorē timoratarū ꝓsciētiarū:t non est sil'e sicut de interdicto:qđ quis potest incurrere sine culpa t facto ꝓprio qđ etiā ipsa ȳba ostendunt. Et si obijciat qz ex hoc sequit qđ quis possit absoluere excōicatum ministrando t sacrificando:per illud verbum sacramētoz administrationē dico hoc non sequit:qz aliud est dare licentiam cōicandi his quos aliquo humano respectu difficiliter vitamus aliud ingerendi se ad illa per que quis sponte facit. vnde illud verbum administratione dat licētia cōferēdi sacramēta cora excōmunicatis t ligatis. imo t dandi eam excōicatis occulte. Et quādo se publice ingerit cum aliis. Sed in hoc notandum est quod aliū

tertū huius pstōnis dicit supple.clerici.iij.in fi. se accopiatle de libro ꝓprio ossi Juliani cardinalis q ꝓfuit cōcilio basiliēsi:z quē tertū excipitur nō solū notori⁹ pcussor clerici: sz gnal'r ofs notorio facto excōicat⁹:ita q nulla possit tergiuersatione celari aut iuris remedio excusari:q intelligo etiā si nō sit in gne vl'specie denūciat⁹ sm hunc tex. Et addit q p hec papa excōicatos t suspensos interdictos seu ꝓhibitos non intēdit in aliquo releuare nec eis quoliber suffragari:t ita etiā refert Pan.in cle.ij. de sen. excō. ibi fuisse statutū:t ita ēt dz ee in ỹo regiſtro ei⁹:et idē concludit do. Feli.in.c. rodulphus. de reſcri. Causa ỹo diuersarū copiarū potuit esse diuersitas cōciliozū:t in qb⁹ de ea mēterio facta est t ali qđ mutatū:vñ cōsiliū basiliēse aliqliter pstōnē cōstātiēsis alterauit.t huic litere vī stādū vt ēt dicit Felyn.ita tñ q illud qđ dz de remedio iuris nō intelligat solū de remedio ỹo qz sic cōciliuz nihil cōcederet:sz intelligat ēt dare medio appa rente t disputatione sustentabili licet falso.

Ad. Sz circa ꝑdicta dubia sinita ꝓsurgūt.* Primū est vtrū sit excōicat⁹ papa vel ali⁹ ꝓlat⁹ cōi cādo excōicato a se vel a suo inferiori:t dico qđ papa dispensare pōt in ꝓcipādo cū excōicatis qz eccl'ia in ordinādo ptinētia ad salutez errare nō pōt cū regat a spūſc⁹:vt hȳ oist.vij.q cōtēpta.ipsa aūt in hoc oispēsauit vt patuit p decretū constantiēse:t quotidie oispensat ad scādala tollēda q multū caueri oēt.dist.l.vt pstituere.t. Nec obstat q excōicatis nō cōicare sit de doctrina apl'oz.xj q.iij.sicut.t p3.s.co3.v.t in scha canonica Jo.cap.vnico.qz vt dicit.s. Tho.in.iij.nō oīa q sunt in doctrina apl'oz sunt ꝓprie t strictē de iure diuino.s.sumēdo illud pro his q sunt ptinentia ad fidē t substātiam sacrōz:t moralia ad salutē necessaria:in quib⁹ sol⁹ deus dispēsat:sz qđā sunt ptinētia ad rit⁹ t decētia xpiane religionis:q sunt pure ordinationes apl'oz nō dei seu diuini iuris:t in his papa tollere pt t suspendere ordinationes cū videret expedire:cū ecclesia hēat illā aut hoc statuere q tūc papa succedens ꝑ petrō qui ꝑfuit oīb⁹ apl'is.vñ cū bigamo dispensat.di.xxxiij.lector.qđ est cōtra tex.apl.s. Fiſi.iij. Igit dico quantū attinet ad papam:qđ non incidit in minorē sm glo.in.c.multi.eo.ti.qz hoc vinculū contrahit a iure positiuo quo papa nō ligat:vt in.c. ꝓposuit.de cōcef.ꝓb. pan. tamē in cap.cū desideres.eo.tit.addit quod peccat qñ non subest cā participandi:quia tunc facit cōtra ius diuinū illud quo in euāgelio cauetur quod qui se nō vult corrigere excōicetur et sit vt ethnicus t publicanus:vnde papa non habendo eum vt ethnicū peccat cōtra ius diuinum cui subijcitur.xxv.q.s. sunt quidam.non tamen incidit in minorē:quilibet aūt inferior papa in eā incidit ꝓcipando:vt idē ibidē dicit: etiam si talē velle haberi ꝓ absoluto:qz nō ꝑt illo mō absoluere.* Scōz est vtrū delegatus excōicare possit excōicatione maiori eos q ꝓcipiāt excōicato a se t dico q sic t illi tenent absolutionem petere ab eo vel a delegāte.ex de of. dele. ꝓtere a.t.c. significasti.t.c. prudētiam. qđ tñ intelligendū est solū cū illa sol⁹ēnitate de qua dictū est.s. excōicatio.ij.in prin.casu.ix.* Tertiū est vtrum possit qs vēdēdo vel emēdo ẓhere cū seruitores excōicati:t dico qđ sic sm ỹy. si agat suo nōe t nō in fraudem si vero agat nōe excōicati nō est cū eo ẓhēdū sicut nec cū excōicato:q intelligo nisi eo casu q ista cū excōicato licēt:puta i vite necessarijs. Si tñ video aliquos afferētes venalia de mercatore publice excōicato.s.quātū ad oēs ibi ẓhētes.sm eūdē.nō teneor ꝓpter hoc eos vitare niſi mihi aliter innotescat qđ ea ibi emerūt:de reb⁹ aūt ibi emptis comedere potest q̄libet maxime si nō fuit in culpa emendi vt notāt in sum.con.lib.iij.ti.xxxij.quest.xciij.* Quarto est vtrum ab vxore vel familia excōicati possimus aliquid accipere:t dico sm ỹy.qđ sic:si sua t suo nōe dederint.secus si nōe excōicati t suo simul vel excōicati soli.item sec⁹ si dederint de cōibus bonis aut ꝓprijs excōicati:niſi forte ille cōcessisset q suo ꝓprio nōe possent dare. Et intelligo niſi hoc cesserit in fraudē: puta quia sciebat qđ aliter talia acceptata nō fuissent.t si dubitatur q̄ vel quo nōe ventur tenēdū est certū sm eū ỹy. niſi.s.esset rāta necessitas i accipiēte quod excusaret:vt in fuz.cō.eo.ti.quel.cxlvj. Quintus est vtrū ꝑdicatores possint excōicatis participare passim:t dico sz ỹy.q eleemosynas ꝑt accipere rpe t occasione predicatiōis ac cōfessionis:vt dictū est:etiā si aliunde ꝑt sibi ꝓuidere sm quosdā.qz vt dicit Host. illa cōstitutio. extra eo.cū voluntate:ꝓpter predicatores spāl'r facta est q.d. alio iure rpe necessitatis poterat accipe.xj.q.iij.q̄si multos.vñ aut ista constitutio nihil eis contulit:aut accipe tūc ꝑt etiam sine casu necessitatis:sz Inno.in.d.c.cū voluntate. dicat oppositū esse tuti⁹ qđ verū niſi refutatio impediret fructū ꝑdicationis gr'a cui⁹ etiā ỹba impertinentia ꝑt interponi:vt ibi dz. Sed pre ter has causas.s. predicationis ac confessionis et necessitatis non debēt accipe ab excommunicatis t filijs.i. oppressoris⁹ pauperū t desidentib⁹.dist.xc. oblones.t.c.eoz.xvij.q.iij. minor. t consentir ber.t sum.cō.li.iij.ti.xxxiij.q.clxvj. Ad eandem q̄ mensam sedere non debent scōm vtrosq;.s.si alias possunt sibi ꝓuidere sm gloss. ỹRay. Qđ si predicatores non ꝓficiant:quan diu tamen ꝓbabiliter sperāt profectū recipere pos-

Universidad de Deusto
Biblioteca

sunt.ff.de neg.gest.l.sed an vltro.alꝰ autē non ꝑm gl.Ray.ꝛ Jhost. * Dicit ēt vtrū legatū accipi possit ab excōicato:ꝛ dico ꝑm Jnno.in.v.c. cū volūtate cꝫ si cenisi sit factū ad hoc vt ozef ꝑ alia ei⁹. Et ōr cꝫ lz mortuaria q̄ dant ꝑ alia non sint ab excōicato recipiēda cū ꝑ eo nō sit ozandū:tñ si nō ꝑ alia:lz sicut alteri ꝓuato excōicat⁹ aliq̄d leget eccl'ie.illud recipe pōt:q̄ ille nec testari phibef.ꝛ cōsentit pa.de sapsona Jho.tū Zerius sentit.vt no.in.sum.cō.eo.titu. q̄ne.cxlvj. sed primū dictū vr̄ veri⁹:q̄ in morte cessat potissima rō phibendi pticipationē.f.vt excōicatus resipiscat.extra eo.cū medicinalis.li.vj. Et si verū est primū dictū addo cꝫ etiā si fiat legatū vt ozef ꝑ alia illa:eo mō quo lz ozare iuxta.d.eo.ti.in prin. ꝑt recipi:tū q̄ hic cessat rō Jnn. q̄ ꝓ eo nō sit ozandū:tū etiā q̄ ista pticipatio est ꝓ bono aīe ei⁹:cū ordinef ad ozationē ꝓuatā. * Septimum est vtrū fratres recipere possint eleemosynas in hoc casu.f.q̄ petr⁹ qui consuenit eis dare singulis septimanis certam summā vidit se in brevi excōicādū:ideo cꝫ ordinauit amico vt dicrā summā daret eis donec revocaref mādatū vel sua spondēs se satisfacturū.ꝛ dico ꝑz gl.ray.ꝛ sum.cō.e.ti.q.cxlix.cꝫ sic fratres hoc nō ꝓcurarūt:nec peccabūt ipsi recipiētes ab amico dāre nolle suo:nec excōicat⁹ q̄ ꝓpzio motu sibi ꝓuidit in futurū:ꝛ pia intentione sciens cꝫ fratres ab eo excōicato nō reciperēt.sec⁹ ꝯ si fratres hoc ꝓcurarunt q̄ canoni facerēt fraudem:lz ille suo nomine daret sit essi frās canoni vel legi q̄ saluo litere superficie ꝑ adinuentionē aliquā volo malo ꝑ mentez eius ventur.ff.de legi.l.cōtra legē. * Octauus est vtrū excusentur pfes ꝛ oñi si pticipāt filijs ꝛ seruis excōicat⁹:sicut ecōuerso.ꝛ dico ꝑz ray. ꝛ ȳȳ.cꝫ ꝑz aliꝯ excusanf.lz tuti⁹ est dicere q̄ō nō q̄: suos minores cozrigere tenebanf ne ciderent.ar.xxvij.q.j.de filia.ꝛ cōsentit gof.ꝛ ho. ꝛ vr̄ verū q̄ ipsi fuerūt cā cꝫ ciderēt vel essent in mora petēde absolutionis ꝑm Archie. aliter inquit locū hz cꝫ.g.Tho.dicit in.iiij.di.xvij.q̄ ad minus oīt eis cōicare in his ad q̄ sunt obligati:q̄ sicut inferiores superioribꝰ ad obsequiū ita superiores inferioribus ad ꝓuidentiā obligantur. Tū intel'igo q̄ tm licite cōicāt quā tū reārit paternalis:aut nāturā gubernatio. cꝫ intelligo etiā si fuerūt in causa:q̄ per hoc nō tollit obligatio eoꝝ. Et adde cꝫ q̄ parentes a filijs alimēta recipiunt licite eis cōicant: vt in sum.cō.li.iij.ti.xxxix.q.cxxx.sed refellige cꝫ licite participant in petēdo ꝛ accipiendo alimēta ita:cꝫ debita si ea filij oīt:nō aūt conuiuendo si aliter facere oīt:q̄ eo casu non iō excusanf:q̄ debeāt filio sicut subditi suo sup̄iori:lz q̄ filij debet eis sicut debitori creditori. Et eodē modo dicēdū vr̄ de seruis excōicatis qui seruiūt dño ꝛ de mercenarijs q̄bus licite cōicāt cōducrores vbi sine magno incōmō eos vitare non possent. Et idez de socijs habentibus aliq̄d cōe ꝯ Jho.ber. ꝛ sum.cō.ibi.q.cxxxij.ꝛ in.c.si vere.eo.ti.vbi panotat ista esse ꝓ.a si societas erat ꝛta aūt excōicationē ꝛ ēt si post.ꝛ ego nō contrari sed in ius successi alterius:q̄ non fuit in culpa:ꝛ societas originē habuit aūt excōicationē. Secus si ego contrari:q̄ peccam phēdo.hec illa recitās hostiē.ꝛ videtur dicere repugnātia:lz intelligo cꝫ dicat societatē ꝛtā post excōicationē non fm pr'ised in ordine ad me q̄ successi in ius alteri⁹ qui ante sniam ꝛrerat. Et intellige ꝑm eundem q̄ ex abstinētia societatis vānū imminet mihi nō aūt q̄ imminet excōicatio:q̄ nō teneor:illi cōicare in suā fauorē. Intellige etiā:ꝛar.d.ca. si vere q̄ semp pticipari pōt ad euitandū dānum emergens ar.etiā dictoꝝ.ē. notabili.ij.in prin. sed eo casu voluntarie cōicationes sunt vitande. * Nonū vtrū excusenf vasalli dño cōicātes:ozi co circa hoc esse triplicē opiniones:ꝛ prima est Ric.in.iij.di.xviij.cꝫ nō:q̄ absoluti sunt ronam re sua:vt i.c.nos scrō.ꝛ.xv.q.vj.ꝛ cōsentit hug. ꝛ sum.ro. Secūda est Jnn.li.o.in.c.ꝑitaris.de vo. ꝛ contu.qui loquūtur ambigue:nec audent diffinire:sed recitāt ꝛtas opiniones.ꝛ ꝑz secūdū eos eligenda est tutior.i.precedens.tertia vero est distinguēdū:vt distinguit ȳȳ.dicēs cꝫ eos vitare tenētur cū sua contra dominū aggranat:ꝛ ꝓcipit vasallis ne obediant illi:ꝛ sic intelligitur.d.c.nos sanctoꝝ.ꝛ supple.dicēs quod nō excusant q̄ ꝑt cōmode dñs vitare:alias necessitas excusat. Sed ꝑitas est iuxta ea q̄ determinata sunt.ē.§.iij.ti.viij.quod dominꝰ agere nō potest:ipsi tū debita reddere tenentur:ꝛ in hoc licite cōicant etiā soluendo in ꝓpria persona vel in sum.cō.eo.ti.q.cxxxvj.ꝛ nōaliter. Nec obstat c.nos scrō.ꝛ.q̄ non absoluit vasallos a debitis sꝫ a iuramēto fidelitatis quod est magna seruitus vltra debitū:vt.j.vasallus.ꝛ hoc patet ibi ꝑ glo.ꝛ ter. Si tū dubium est vtrum princeps sit excōicatus necne vasalli obedire tenētur in oībus vt prius:q̄ in dubijs superiorib⁹ obedīē dū est secūdum Doc.vt.xxiij.q.j.quid culpatur. * Decimus est vtrū possit quis iudicib⁹ vel rectoribus excōmunicatis cōicare in iudicio sine dolo coz̄ eis.ꝛ dico ꝑz ȳȳ.q̄ sic si est de iurisdictione illoꝝ ꝛvocatur:quia est casus necessitatis. ꝛ similiter si coram eis conuenit suo aduersario ꝛa:q̄ etiā ꝓ hoc non solum est necessitas:sed etiā cōicatur tali in ſpecrātibus ad salutem animē.ſ.reddere cuiq̄ sua:aliter pararetur via rapzibus.item quia si licite conuenio excōmunicatum rōne debiti:pari rōne ꝛ coram excōicato ero cōicaro.ꝛ licet etiam iudicē excōicatū requirere eyt suum mḡtros ꝑ hereticos:nec inḡrētes inciduntur in minore extra de hę.ꝑficētes.li.vj.Imo in eadē cā hereſis recipi pōt testis excōicatus. extra de here.in fidei.li.vj.In alijs tū casib⁹ nō lz ꝑdictis cōicare:puta comedēdo vel hmōi:q̄ nō sunt de ꝓmis exꝑptis ꝑm ȳȳ.ꝛ sum.cō.eo. ti.q.cxxxvij. * Undecimū est eꝑs si cōicet excōicato a se in crimine dānato vt criminoso.i.ꝓpꝑ q̄ illū excōicauit:vtrū incurrat eandē sniaz:ꝛ dico cꝫ nō ꝑz Ber.ꝛ Bok.lz incurrit minorē tantūmodo alr sua sniа ligaref:cꝫ fieri nō pōt:cuz nemo possit sua sniа ligari.ar.ff.de arbi.l.pe.et de iudi.l.iulianus. Sed Ray.Jnno.ꝛ Jhost.sentiūt cꝫ incurrat eādē:ꝛ nō sua lz iurta sniа ligaf lz occasiōe sue:extra eo.nup.ꝛ ꝓ a supiori ops illū absoluit:ꝛ sic intelligit.c.sicut apli.ꝛf.q.iij. cū trib⁹ ꝛequirib⁹.extra eo.si cōcubine.ꝛ consentit.Jo.mo.ꝛ Archi.ꝛ addit Jhost.cꝫ incurrit etiam minorē. Exꝑtū ꝯ horū est si epūs cognoscat illā quā ꝑ fornicatiōe dānauit:vel si cōsanguineū vel amicū dānauit ꝓ rapina facta suo inimico/ꝛ raptoꝝ fauet occulte:ꝛ cum eo participat. Dicit tū epūs vel alius excōicasset aliquē cū oībus auxiliarib⁹:ꝛ ipse excōicatoꝝ fuerit vn⁹ ex illis nō ligaf:q̄ cū nō ligef a iure ligaref a se:q̄ esse nō ꝑt cū nemo se possit vel absoluere vel dānare:lz tñ supiori.di.xxj.inferiorꝝ de maio.ꝛ obe.cum inferiori.sed Jnn.extra eo.cuz in oubijs secūdū Arch.extra eo.statuim⁹.li.vj. * Duodecimum est vtrū q̄ tenef iuramēto soluere alicui in certo termino soluere:ꝛ teneaf si ille excōicef interi:ꝛ dico in hoc eē varias doctoꝝ sniaꝝ. Tā Jho.ꝛ Ray.tenēt q̄ō soluere nō lz tm summā i sacra edē deponere donec absoluat.xv.q.vj.nos scrō.ꝛ.vt cīti⁹ resipiscat:si tū ecclia me absoluit durāte sniа a iure exigēte pertumacia rei cꝫ facere pōt:vt.xv.q.vj. iuratos.ꝛ ex de iureiu.veniētes.ꝛ de pe.c.si.eo.casu depositiones fieri nō op⁹ ꝑz Jhost.ꝛ idē tz gl.in.c. iuratos.xv.q.vj.ꝛ idē supple.ꝛ sum.Ros.ꝛ Auge. Gl.ꝯ Ray.dicit q̄ō si ille solutionē differat ex auaritia non ex zelo iustitie peccat deo: lz ab ecclia non puniaf. Jnn.ꝯ consulit tali q̄ō soluat:ꝛ seruiēs tenef seruire etvr ꝓmisit.xf.q.iij. q̄ñ multos. Et hāc opinionē summa Pis. cum Archi.dicit veriorē ꝛ sequtur:ꝛ sine dubio ista est mens.ſ.ꝛ ho.in.iij.vbi ꝓbat patrē oñm posse cōicare filio ꝛ seruo excōicato saltē in his ad q̄ tenenf:vbi virtualiter hz ista maximā:q̄ō obligat⁹ excōicato aūt sniam est obligat⁹ etiā post nisi absoluat:vt vasalli⁹ quo ad infm fidelitas. Et hoc esse verū ꝓz ēt ex dictis Jhost. tenentis opinionē ꝛriā:q̄ ipse fatef q̄ō debens aliquid

excōicato ex contractu tenef quo ad obligationem naturalē etiā si nō interuenerit iuramētū vt dictum est.ē.iij.§.xxiij. Obijcit aūt supple.q̄ō illud.c.q̄ñ.nō loquit nisi de obligatione ꝓcedent ex conuersatiōe domestica.lz dico primo hoc esse falsum:q̄ extendit illud capm ad ēt colonos vt iustum est:ꝛ data veritate huius dico secundo:q̄ō sicut illa obligatio ad cōuersandū domestice excusat cōicationē domesticā:ita minor obligatio q̄ est ex ꝛcru excusat minorē q̄ est in reddendo debitū. Obijcit etiā Ros. allegans Pan.in.c.inter alia.eo.ti.qui tenet aliam opiniones per locū a speciali:q̄ si spāle est in filijs ꝛ mercenarijs ꝛ similibus:de quibus in.d.c.q̄ñ ergo in alijs erit ꝛrium .q̄ nō debeo incurrere periculum aīe ex facto excōicati:sed dico primo q̄ō est spāle in predictis quantū ad cōicationem domesticā vel magnā:non quantū ad paruā que est in reddendo:hoc tū dato:dico scō quod in alijs erit ꝛrium vbi est rō minor vel etiā per nō extendendo ius priuilegiatū:secus vbi est ratio maior vt in deposito:re quem iam accepit q̄ō reddat sicut mercenarius exhibet id gra cui⁹ accipiat. Nec incurritur periculum anime faciēdo id ad q̄ō obligat lex nature.i.soluendo debitum: sed potius nō soluēdo q̄ñ quis non est absolut⁹ ab obligatione. Et si dicatur q̄ō absoluit ecclia eo ipso q̄ ꝓhibet tali cōicare:nō patet:q̄ nō est intelligendum q̄ō inferiorē aliq̄ō agere velit aduersus legem supiorīs etiā in casu a superiore concesso nisi spāliter exꝑimat:sicut spāliter exꝑimitur de iuramento fidelitatis in vasallo. * Decimustertiū est vtrum participādo in diuinis semper incurrat sniа eadē siue maior ꝛ dico q̄ō vt ex dictis colligi pōt:si excōicatus est q̄s a papa snialiter ꝛ nominatim:ex tali participatione clericus incurrit eādē vt.j.excoicatio.vj. §. vſ.laicus vero minorē vter cꝫ tū mortaliter peccat:si ꝯ est excōicatus a quocunq̄ iudice pape inferiore ꝛ denunciat⁹ notorie sit clericꝰ incurrit minorem ꝛ interdictum ingredi eccl'ie:vt. j. suspensio.§.vſ.laicus vero minorē tātum fm aliquos:vter cꝫ tū mortaliter peccat:si vero est excōicatus gſaliter a iure vel ab hoīe etiā si sit papa:nec clericꝰ nec laicus tenetur eum vitare etiam in diuinis:nisi sit notorij clerici pcussor: vt ꝓz ex decreto constantiensi. Adde fm limitationem cōsilij basiliensis ante scissuram:vel nisi alias sit excōicat⁹ ita notorie q̄ nō possit aliq̄ tergiuersatione celari:etiā si nō sit denūciatus q̄: vt ꝓbat Felyn.in.c.rodulph⁹.de rescrip. notorius excōmunicat⁹ est necessario denunciēdus. * Decimusquartum est vtrū participatio in oui nis vel in alijs facta ꝓpter metū vt q̄ ry.ānus cogit sub comminatione mortis aut verberum

Universidad de Deusto
Biblioteca

excuset: ꝛ dico scd̄z ꝓbost. q beat⁹ est sacerdos si ad martyriū ꝓperaret: q3 mer⁹ ꝛ si culpa ante mer non tū simplr excusat. xxxij. q. v. ista ne ſz in ista opinione ipse est singularis ꝛ nō tenet Aug. aūr. ꝛ ŷŷ. ꝛ sum. cō. ꝛ cōiter oēs dicunt q excusat mer⁹ cagēs in virū ostāte de quo. J. mer⁹: sic q3 nec pcss nec ſuia eriam minoz incurrit q3 in talib⁹ excusat casu necessitatis vel ēt vtilitatis q3 nisi⁹ est. itē q3 nō tenetur ꝯs obedire ꝓlatis ꝓpter bona subire mozte aut ꝓberaꝛ ſ aliq̄d facere ad q3 ista sequunt. vt. ij. charitas. §. ij. et. J. religio. vj. §. vj. Mer⁹ ꝛo q̄ in ꝓtanto virū nō cadit non excusat. Fallit tū q3 dictū est in duob⁹. primo q̄n ꝓticipatio ēst in crie q3 rūc ꝓcedit vt dictū ꝓbost. ꝛ sua ꝓbatio: scdo q̄n excōicationis ea esset ꝓ rutāda fide q3 ꝓ side ꝛ cōi salute: q̄s alr defensari non ꝓlatus subditū pōt obligare. vt ibi dictū est ꝛ vicef. Capl'm aūt sacris. q3 metu cau. oscēs q ꝓ nullo metu ꝑs ꝯs ꝓtm mozt tale incurrere ꝓsupponit ꝓticipāte facere ꝯ ꝓcessū ad q3 tenet: ꝛiā loquit q̄n mer⁹ est leuis: vel ꝓticipat in crie vel in ꝓdicio fidei. * Decimus quintū est vtrū sacerdos cui mādat iudex vt aliq̄s denūciet excōicatū statim visis lr̄is teneat eū vitare: ꝛ dico ſm ŷŷ. q ꝑs cuz ꝓsumere excōicatū si iudex ordinari⁹: vel ēt delegat⁹ nisi ꝓbabiliter dubitet ō ſua auctoritate si tū postmodū res deducat in iudicio ꝛ ille neget se excōicatū dicit lras hui⁹ mādati nō ſufficere ad ꝓbationē: q3 puto verū q̄n ageret ꝯ excōicantē coza superiore cui ostendere ꝑs iustitiā cause ꝛ iudicij. ēt eo. fac. als o in dubio standū est ipsis iudicis. ēt de ꝓba. post cessionē. non tū teneꝰ eū vitare donec eū denūciauerit aut denūciari cōstet. Si aūr iudex sacerdoti mādet q aliq̄s excōicet: nō teneꝰ. vt dicit eū vitare publice: vel priuatim: donec eū excōicauerit. * Decimus sextus est q3o vitand⁹ sit excōicat⁹ ꝛ dico q si de excōicatione certū est: excōicat⁹ occulte vitari ꝺz in occulto: pura bono mō recedendo vel tacendo: aut occasiones querēdo talr q nō ꝓdāt. ar. c. fi. tit. vj. q. i. c. cuz non ab hoie. e. tit. ꝛ pcor. Ray. ꝛ Host. excōicat⁹ vero publice pura q3 cōiter scit ꝛ non tū a paucis vitād⁹ est publice. vt si intret ecclesiam recedendo inde vel monendo vt ipse recedat q̄ monitio nō est ꝓcipatio illicita: cū sit in cōuertendo animā ei⁹ ad legis obseruationē si ſ nō de excōicatione dubitat ſm. J. Ezho. in. quol. iij. ar. xiij. distinguēdū est: q3 si dubitatio ꝓcedit ex iusta iudicū: pura q3 nondū ꝓ eor⁹ ꝓsentiaꝫ declaratū est vitari non ꝺz quouſq̄ certo iudicio terminet: tū ꝺo sequit cōcordē eor⁹ sultz magis stādū est iuste iudicū ꝗ vitādus est cui⁹ ratio est mentem ei⁹ q3 in dubijs obediēdum est superioribus: vt ibi innuit: ꝛ vt ibi ꝺz q3 iudices certi⁹ possunt ꝓcipere veritatē: itē q3 in sententijs nō stare⁊ nō ſuſpēſis appellatiōe. ſed quilibet pro ſuo arbitratu calumniā posset ingerere reipublice bono iudicaretur. Sed pulcra intelligẽ de dubitatione iuris ꝓpter varietatē opinionuz: vt in ſum. cō. li. iij. ti. xxxij. q. excūn. non de dubitatione facti de qua dictuz est. ē. ij. casu. illi. * Decimus septimus est vtrū is qui ſcit semel excōicatū semper ꝗ ubiq̄ ſit vitandus aut semper peccē nō cuſ̄ando: ꝛ dico q ſi ēt de quo mihi cōſtat q ſit parisius publicatus postea iuenio bononie vbi de hoc nihil ſcitur ſm quos dā ibi vitare teneoꝰ: vñ Jnno. dicit in. c. inquisitiōi. extra eo. ꝛ approbat Panoz. in. c. ad nostrā. et tertio. de iureiur. ꝛ in. c. cū nō ab hoie. extra eo. q ſi quis eſſet in vna prouincia notorie excōicat⁹ ꝛ in alia mihi ſoli pareret debeo eū vitare ibi ertā in publico: q3 non pōt ibi dici ab ecclesia toleratus. Posset tū ſm ŷŷ. ꝛ ſum. confes. ac. Pisa. benigniꝰ dici hoc esse verus quando habeo de excōicatione teſtes vel inſtrumēta ꝑbus facile eā ꝓbare alias teneoꝰ ſolum vitare in dioceſi in qua facta est publicatio. Jntelligo tū ſi eam ꝓbare non possem tenere tamen eū vitare in occulto. q3 maioꝛ est de iſto ratio quā de eo qui nuſlibiēſt notorie excōicatus. Eum vero de cuius ſentēcia mihi cōſtat ſi video post annū: ſm ŷŷ. ei cōicare possum ꝛ eum credere absolutum ſi talis est q̄ credat timozosus: ꝛ q̄ tunc ſeruabat excōicationem ꝛ modo non ſeruat. arg. extra de offi. ord. ex parte. alias debeo eum vitare occulte vel publice ſecundum quod ſuſa est occulta: vel publica donec cōſtiterit vel ꝓſumatur probabiliter de absolutione. Jgit semel excommunicatus semper ꝗ aliquo modo ꝓbaſ vitādus est niſi conſter de absolutiōe per regulam semel. de reg. iur. in. vj. ꝛ facit. c. ꝓpoſuit. de cle. ex com. mi. vel niſi eſſet talis: de quo hoc probabiliter ꝓſumatur. Si tū ſubdito nō aduerto actu de excōicatione eius⁹ quem habitu ſcio excōicatū: nec pecco nec incidio in minorē ſm ŷŷ. * Decimusoctauum est vtrū liceat mihi vti domo excōicati. ꝛ dico ſm gl. Raymū. q3 eo absente non licet: nſi hoſpitari in ea vel ibi ſumere neceſſaria vite aut vinum ad celebrandū niſi accipiam ab vxore vel factore eo modo quo dictum est. ā. oubi. .iij. Si vero domū inuenio ſine cuſtodia: ꝛ predicta ſacio ex confidentia amicitie non licēt ꝺicta: q3 ſic quodāmodo contraho cū illo obligans me ad antidota et eī cōſco ſi vero credo eū rem habituꝝ nō gratus cū ſciuerit nō incido ꝺdē in minorē: ſed tū furtū committo. * Decimūnonum est q3 ſio credere debeo aliquē esse excōicatū ſic q3 eū tenear vitare ꝛ dico hoc esse ꝓmo ſi vidi eum denunciari aut facientē aliq̄d cui ſcio annexā esse ſnlam puta penitentē sciēs⁹ ꝛ3 Ray. ſi est fama publica q3 ſit denūciat⁹: aut egerit aliquod tale. ſi aūt alterū horū audio a fide dignis de viſu referēt⁹ teneoꝰ inquirere veritatē ꝛ interim vitare illū ſm eūdē: ſi vero fama est leuis vel audio ab aduerſario nō teneoꝰ. q. ij. q. v. hoc vſ. ꝛ. ij. q3. ſ. c. ſ. ꝛ. ij. q. iij. nō ſolū. ꝛ ex eo. cū desideres. tertio ſi audio ab aliquo hoc dicēte de ſeipſo extra cōfessionē ſm oēs: nō aūt ſi in confeſſione ſm ŷŷ. ne cōfessio reddat odio ſa: ꝛ q2 ſcio ſolū vt oe⁹ ꝛ cōſentit ꝓbost. ꝛ ſ Aug. dixerit ꝓiū: cui⁹ tū dictū dupl'r est verū ꝓmo q3 hoc ſcio cōfeſſionē ſimil ꝛ ex cōfeſſionē. ſcdo tūm tādo q eū debeo ſecrete monere ꝛ vitare q̄ tū cōmode possum ſine ſcādalo: ne dē ei materiā peccādi ꝛ ingerēdi ſe alio rū cōioni ꝯ iura. ar. vſ. q. i. ſi tū. ꝛ ex de offi. ordina. ſi ſacerdos. Arto ſm ŷŷ. ſi audio q3 talis ſit excōicat⁹. ꝛ hoc ab eſo vel alio eius prelato aut ſacerdote parochiali q̄ hoc mihi dicat venia tādo ſnlam: ꝛ talis est casus de quo ſoler excōicatio fieri. Sec⁹ vero ſi hoc dicat: ꝛ in locutione cōi: q2 credere nō teneoꝰ: aut illū euitare. Sec⁹ ēt ſi alicui illoꝝ dicat ſe vidiſſe pochianū ſuū aliq̄d facientē ꝓ q3 incidit in excōicationē: ꝛ illō nō est publicū q3 ſm ŷŷ. ſiue credā illuz vitare: ſiue nō credā illū vitare nō teneoꝰ. ēr in occulto ꝺtū ad euitandū excōicationē minorē: ꝛ multo minus ſi ali⁹ hoc dixerit. Si tū credā nō debeo me ingerere cōioni illius ſi poſſum ſine ſcādalo ne dem materiā peccādi. Sz iſta ꝛ3 ſint vera. mō rōne decreti cōſtātienſis: tamē olim neceſſe erat vitare in occulto ēt occultū. extra eo. cū non ab hoie. quinto licet nō teneak credere ſacerdos ſi videat aliquē hora miſſe nolentē intrare eccleſiā ſed audire foris ꝓſumere eū excōicatū ſz ŷŷ: tū vt dicit inquirere teneꝰ veritatē: ſi est ſacerdos ꝓpri⁹ qui teneꝰ agnoſcere vultū pecoris ſui. * Ultimū est vtrū iſta prohibitio participandi ēt̄ datur ad mozt̄uos. ꝛ dico q3 cui cōicam⁹ vi uo cōicamus ꝛ mozt̄uo. extra de ſepul. ex parte. el. ij. niſi poſt mortē appareat q3 nō erat ei cōicandū in vita. puta ſi poſt mortē de hereſi conuincat. xxiij. q. ij. ſane. ꝛ preter caſum de corpnea mentis. de quo. ſ. tozmentū. §. ſ. Econtrario quoq̄ cui nō cōicamus in vita: nec mozt̄uo cōicare debem⁹. extra de ſepul. ſacris niſi appareat quod ei cōicandū erat in vita: pura q3 oſtēdit ſi gna cōtritiōis. extra eo. a nobis. el. ij. ꝛ de ſepu. parochiano. vel niſi reconciliationē peruenerit. de ſepul. ſacris in gl. q3 intellige poſt mortes fiat abſolutio: ꝛ nō ante abſolutionē ſecundum Panoz. in. c. a nobis. el. ij. extra eo.

¶ Kursus de excommunicatione ſexta. ſcilicet percutientium clericos.

¶ Cōmunicatio. vj. ſpecialiter quoad percuſſores clericoꝝ ꝛ monachoꝝ ferē in. c. ſi quis. xvij. q. iij. ꝛ in. c. nō oubiū de ſen. excom. ubi no

¶ Pro quo ſciendū est primo q̄ ꝑs. ſi q3 cōpre hēdit ēt femina ſm gl. ibi ꝛ Arch. ꝛ ꝓz in. c. mu le. lieres. e. ti. ꝛ per clericum vel monachū intelligitur ꝓſona tali priuilegio gaudēs vt ſi clita q̄ percuſſor: ei⁹ in caſum in quo nō gaudet nō incidit: ꝛ per manū violētā intelligitur oīs effect⁹ violēter illat⁹ in ꝓſonā vel adherētia ꝓſone: q3 ille canō: vt dicit pa. in. c. muper. e. ti. ponderat poti⁹ effectū violētie q̄ modū inferendi violentiā q3 ꝓz in. d. c. nup. vbi ꝺz excōicat⁹ qui clericum deſtinuit in custodia: ꝛ forte ē nō tenigerit: timo intelligitur oīs effectus iniuriosus: etiā si nō esset violent⁹: vt in. c. cōtingit. el. ſ. eod. ti. vt cum clericus ſpōte ſe verberib⁹ ſubijcit iniuriosis. * Ad hoc aūt q3 q̄s in hunc canonē incidat tria requirūtur. Primo effectus iniuriose illat⁹: vñ nō incidit q̄s per iniuriosa ꝙba aut cōicatiōes: puta eleuato pugno vel enſe ſm ŷŷ. Host. ꝛ ibi oſ. Ray. ꝛ Jo. de lig. q3 iſta nō trāſerit in ꝑsonā clerici. ꝛ ſm Jo. an. nullꝰ incidit in penā late ſnie ꝓ ſolā attentationē: niſi ad act⁹ cōſummationē peruenerit. de ele. ꝓpter ne. li. vj. Scōo q3 fiat ſuade te diacono. i. ad iniuriādi vel offendēdi: q2 tex. ꝺicit. ꝛ ſm Jnno. ꝛ oēs canoniſtas requiritur dolus vt facti perpetratio imo ſi quis intēdens iniuriā inferre laico ꝛ errore iuſto decept⁹ inferat clerico nō incidit: vt patebit. tertio q3 effectus iniuriosus ſit notabilis apud aliſ̄ferētes: q2 vt ē. ſ. §. ij. deſſi est ſuia canonis vñ⁹ inferā nisi ꝓ mortalitate q3 in re modica ee nō pōt in Brā stabit ꝛ. no arbitrio bōi viri cū arte determinari nō poſſit. fabi ¶ Scīēdū est ſcōo q3 ſit clericus vel religioſus ie. ꝗ gaudēs iſto priuilegio. ꝛ dico q̄ ꝑs iura ꝛ cōiter gaudēs iſto priuilegio doctores talis ꝓmo oīs ḧns aliquē ordinē ēt̄ habeat mā tōſurā ſolū: vt de era. ꝛ ḡli. cū cōtingat. ꝛ no. Primi Pe. de anch. i. c. ſ. de cle. cōiug. li. vj. Ēt ſcōo oēs legio ꝓfeſſi vl' ꝓfeſſe religionis approbate ēriā ſiſint cleri cōuerſi vel cōuerſe. Et tertio ſil'r tenuit. ſ. relic. caligione approbatā ſ3 approbationē ingreſſ⁹ vt in. c. ſi religioſo. e. ti. li. vj. ēt ſi ſint bigami ꝑz Jo. an. in. q. mercuriali. * De conuerſis aūt eccleſiarum ſcl'aruū diſtinguit ꝓbost. in. d. c. nō onbiū. q3 ſire manēt in domo ſua viuēs vt laici ſiuerent inēti ſibi aliquā ꝓprietatē nō gaudēt iſto priuilegio ſec⁹ ſi ſe ꝛ ſua dedicarūt incedētes tonſurati ꝛ habitu mutato diuinas horas audiētes: honeſteq̄ viuētes: q2 l. ſum. ang. teneat eos gaudere ſolū aſ̄ factū. ſ. ad cautelā: tū ŷŷ. ꝛ3 ꝓbost. q gaudēr. ſ. aſ̄ ꝛ post ꝓbāt hec ſolo i. c. vt priuilegia. de priui. ñ. hoc aūt. ꝛ ꝓſentit ſuz. ro⁹. ꝛ eiuſdē ordinis ꝛ Jo. de lig. ꝛ pa. in. d. c. vt priuilegia. ꝛ addit pa.

Universidad de Deusto
Biblioteca

no:.q tales.s.sibi aliqd retinentes.etiã nõ gaudent ꝓuilegio fori:sz cõueniri oñt coꝝ iudice sclarisz largo mõ sint ecclastice ꝓsone:ꝛ refert se pa.ad notata q eũ in.c.sz.õ fo.ppc.vbi dicit q̃ solenniter penitentes non gaudẽt ꝓuilegio fori:nec etiam heremite:ꝛ rõ ei⁹ est:qz nullus interuenit actus eximẽs eos etiam a iurisdictione ipatorio q̃ est duplex.s.recepti ordinis ꝛ connẽsio ad aliquã de religiomb⁹ approbatis:vt i ca. fi.de reli.do.ꝛ consentit lan.ꝛ Jo.de lig.licet gl. in.c.q̃sq̃s.xvij.q.üij.quẽ sequif Inn.ꝛ archi. teneat q̃ cõuersi ꝛ penitẽtes gaudeãt ꝓuilegio clericali:ꝛ loquif de quersis oĩusẽ si sua non dedicauerint.vide.ꝑ.ecclesia primo.§.v. De fratribus añ ꝛ sororib⁹ tertij ordinis bti dñici vel beati Fracisci sum.Ang.sentit qõ gaudent solũ ante factũ:nõ añ post:nõ solũ si in sclo laicalit viuunt:sed etiã si viuunt in congregatiõe sicut cereri religiosi:qz inãr nõsunt religiosi proprie cũ triavota nõ ꝓmittãtvni religiosi approbate ꝛ cras pñt esse meri sclares si volunt sed ista rõ nõ est bona altoqn nouitij nõ gauderẽt:nec clerici hñtes tm primã tuforã vñ dico q̃ loquẽdo de iure cõi:de his ꝛ de oĩbus oblatis religioso rũ:vel gaudent vt ptz ex dictis supra ecclia primo vel saltẽ eodẽ mõ distinguẽdũ ẽ:qz si viuũt in suis domibus laicaliter retẽta sibi aliqua ꝓ prietate ñ gaudẽt.ar.c.duo sunt.xij.q.j.ꝛ q̃ no. ihost.ꝛ cõiter doc.in.o.c.nõ dubiũ.ꝛ Lar.i cle.s. de oeci. Imo eẽt si retinẽt sibi solum vsumfructum vt notauit panor.in.o.c.vt ꝓuilegia.nec sufficit si habitũ mutarũt vt ibi per eundẽ ꝓz:ꝛ ꝙ gl.nõ obstante q̃ ter.loquaf alternatiue.i.di ſuicte. Si vero se ꝛ sua perpetuo dedicarũt ordinib⁹ suis gaudẽt:qz nõ est de his rõ minor q̃ decõuersis scl'ariũ ecl'ax. Loquẽdo ꝟo iure ꝓuilegiato dico q̃ oẽs fres sorores vtriusq̃ ordinis tertij beati Dominici ꝛ bti Francisci gaudẽt ꝑ bullã aureaz sixti ꝛ ꝑ aliud ꝓuilegiũ inclyta. piens sacro sctã:ꝛ tz sab.in.c.si diligẽti.de fo.cõpe.ꝛ Fely.in trac.qñ lfe aplice ꝓiudi.patro. ec. dicit indubitãter ẽstũ ad vtrũq̃ ꝓuilegiũ.vide etiã vbi.ꝑ. * De heremitis añt sum.auge.fe Ant quens pa.q̃ in hac materia satis distat a ꝟo:discit q̃ nõ gaudent:sed quidã ex.o.gl.in.c.q̃sq̃s.te nẽt Zuiũ ꝛ hoc verũ est:vt ꝓtauit.ꝑ.ti.ecclesia ſ.ꝛ idẽ dicendũ est de inclusa sponte ſm Ant.de bu.ꝛ Archi.licet dicta summa hoc neget. * De iesuatis añt q̃ ꝛ discalciati ꝛ caputiati incedũt ꝛ viuunt regulariter dicit pan.q̃ nõ debẽt gaudere ꝓuilegio.qz nõ sunt clerici nec ordinẽ recipiunt:nec ꝓfitẽnt tria substantialia vota imo nullũ:imo putat eos peccare mortal'r cũ veniãt ꝓtra pstõnẽ.c.si.de reli.do.ſ tñ ista forte habẽt apparentiã loquẽdo iure cõmuni ẽtum ad ꝓ

mos institutores illius religionis:mõ añt quia papa sic ꝛ tolerat.imo martin⁹.v.ꝓcessit eis vsq̃ ad beneplacitũ sedis aplice posse licite i suo statu permanere nõ sunt cõdẽnãdi:imo dico quod gaudent iurta dicta.ꝑ.in titu.ecclesia primo ſz dñm Ant.de bu. * De clerico etiam cõiugato cũ vna ꝛ virgine nõ bigamo incedẽte i habitu clericali ꝛ tonsura:dico qõ gaudet hoc ꝓuilegio ꝛ fori ẽtũ ad delicta.vt i.c.vnico.de cle.cõiugati.vſ.sed si sit conjugatus non bigamus non deferens habitũ clericalẽ ꝛ tõsurã pdit oẽ ꝓuilegiũ sine aliq̃ monitione ſm Jo.an.mo.ꝛ Archi. in.c.ioãnes.de cle.pñu.ꝛ ter.est i.c.vnico de cle. cõiu.li.vſ. Nota ꝟo q̃ cũ ſz pañ.c.ſ.de apostasia sit duplex ꝓuilegiuz.ſ.fori vt scilicet tñs gs cõueniat sub eccl'astico iudice:ꝛ canonis si gs fuerit:qz primũ pdit difficilius qz nõ pdit ex sola dimissione habitus aut immixtione enormium extra c.si vides.lib.vſ.his añt aliqã perditur ſe cũdum.Sz añt talis dimiserit habitũ ꝛ tõsurã ꝛ postea reassumpserit:qdã dicũt q̃ nõ gaudet qz satis est q̃ semel assumpserit sibi vitã laicalẽ pfessione:vt in regula q̃ semel.de reg.iu.li.vſ. alij veri⁹ dicũt ẽtium.qz.ſ.iusta penitẽtia neminẽ auferẽda.ij.q.vij.si gs libellos. Et faciũt notata per Inno.in.c.ſi.de vi.ꝛ ho.cle. dicentes q̃ clerici ꝓuilegio ꝓuati ꝓpter se immiscere negotiationib⁹ illud reassumunt dimittendo:ꝛ consentiunt Jo.mo.ꝛ Archi. Et hanc opinionẽ ꝓbat cle.de vi.ꝛ ho.cle. recte intellecta in qua ꝟ q̃diu in ꝓmissis existant vel insistant eo ipo amittant:qõ ſm verũ intellectum ad oĩa ibi ꝑmissa refertur.vt in.c.ſ.ꝛ.c.ij.requiris.de ap. q̃ etiã cõfirmaf:nulla pstõ est penalis:ideo i dubio recipere ꝟz interpretationẽ mtiozẽ. Jo. de lig. * De clerico ꝟo deposito ſiue ꝺgradato ꝟ lugꝛ Jo.de lig.ꝛ ihost.quod gaudet.contrariuz añt tenuit Bar.bti.q̃ videt ꝓbari ꝑ.c.degradatio de pe.lib.vſ.ꝛ extra de iudi.cum nõ ab homine. sum.añt.cõ.lib.iij.ti.xxxij.quef.xxxv.limitat q̃ nõ gaudet deposit⁹ seu degradat⁹ traditus curie scl'ari. Jo.ꝟo An.ꝛ pan.in.c.ex parte. ꝺ clecõiu.limitant deposito actualiter:vt est eadẽ li mitatio vt credo:quia inquit pa.deposit⁹ actualiter incontinenti ꝑ actualem degradationẽ clericale ꝓuilegiũ pdẽs efficitur de fozo seculari non autem in depositione verbali nisi fit in coꝛ rigibilis qz tunc etiam perdit illud ſm commune lecturaz in.o.c.cũ nõ ab hoſe. Vide.ꝑ.degradatio.ꝛ.ſ.C.sequen.ꝛ.§.v. * Deꝛomoto vero ꝑ saltũ dicendum est qõ gaudet:quia caracterem recipit. * De excõicato vero quidã dicit q̃ non gaudet per.c.excõicatoꝛum.xxij.q.v.ꝛ.ij. ſſt.ſ. multi.sed verius contrariuz sentit opinio cõis: quia retinet ordinem ratione eius immunita

ſnducta est:durante añt cã durat effectus ex.v. meraphisice.ꝛ hoc tenet Jo.Vin. Bof. Innoc.ꝛ Jo-an.ꝛ Speculatoꝛ. * De ordinato añt nõ baptizato dico q̃ non gaudet quia nõ recipit caracterem ſm.ſ.Tho.ꝛ idẽ dico de ordinato coacte coactiõe absoluta.extra de bap. maiozes. in gl. ſimiliter nec ordinatus coacte coactione condicionali nisi postea exꝓesse vel tacite ratificet ſz Jo.de lig. Sunt multe alie persone gaudentes hoc ꝓuilegio vt mulieres canonice penitẽtes solenniter:templarij:hospitalarij:milites gaudentes ꝛ huiusmodi.de quibus.ꝑ.ecclesia.ſ.§.v.

No- ¶ Sciendũ est tertio qõ hoc ꝓuilegio clerici gaudẽt etiã sine violentia manuũ iniectione in tabi multis casib⁹ iniuriosis:ita q̃ inferẽs iniurias le. incidit in istũ canonẽ. * Primo cũ q̃s ꝓcutit cleiniu ricũ subiciẽdo se spõte ꝟberib⁹ ꝑ emẽda.extra rio ꝛ eo.cõtingit.el.primo.de quib⁹.ꝑ.eccl'ia.qz vt di sum cit Ray.talis percussio ꝛ si nõ sit violenta tũ est incis iniuriosa:saltẽ ordini clericali in cuius fauore dere ꝓmulgatus est canõ ꝛ ꝛ in hoc cõcordãr q̃si oẽs: in ca ipse ꝟo clericꝰ se subiciẽs ſm Ray.est excõican no- dus:vt ibi:ꝛ consentit pañ.ibi. * Scõo cũ quis bej. clericũ retinet vinculatũ aut carceratũ carcere publico vel ꝓuato:aut custoditum: qz incidit ſm Ray.vt.ſ.§.vſ.oub.v.qui ꝟo illũ retinet modico tpe etiã inuitũ ꝛ retinentẽ:vt auertat a fiagitio ſm ẽẽ. non peccat circa tũ iniuriã ꝓcussionis. Vſi quilibet põ reũ capere ꝛ ligare modo ꝙ ꝓtinꝰ restituat suo ꝓlato:ꝛ satis cõcoꝛ. Inn. in c.ſi ꝟo ei.ſ.eo.ti.ꝛ ihost. Et idẽ ſm Panoꝛ. in. o. c.ſi ꝟo.si familia potestatis inueniat ipm de nocte:qz ꝛ est ꝓesumptio ne velit facere aliqõ malum de offi.de leg.cõsuluit:qõ intelligo nisi probabil'r cõstet vel oubitẽt de opposito: vt qz incidit honeste cum lumine. Et sil'r qñ capiẽ rationẽ delicti vt ducat suo ꝓlato in dubio ne fugiat:ſm eũ.in.c.cũ nõ ab hoſe. de iudi. Et idem est si creditoꝛ timet de fuga eius ſm Inñ.ꝛ Panoꝛ.in.c.vt fame.eo.ti. Et idem est si ꝓ delicto derineat ꝑ.xx. horas ad testes cõuocandũ ne sit locus inficiationi.facit.l.capiteñto.ff.de adul. ꝛ in auf.vt li.ma.ꝛ auie.§.is quoq̃. Et idẽ est ſz Inno.si hoc fiat ne incidat in man⁹ hostilũ: qz ei nõ irrogaf iniuria sed salus ꝓcurat.ar.dif.xlv. cui⁹ bear⁹.vide etiã.ſ.§.vlt. Qui ꝟo illũ obsidẽt vel claudunt in domo mulieris nõ vt custodiat sed vt inferant verecũdiã ſm Innoc.nõ dicitur illum tenere in custodia vel carcere:qz nec hoc intẽdũt nec inferũt violentiã ꝑsone aut reb⁹ ad herentib⁹:hec ille q̃ vſ dicere q̃ non sint excõicati:sed rõnabiliꝰ Jo.de lig.dicit q̃ obsidens eũ in castro ꝑ violanda ꝑsona incidit nõ autẽ q̃ ꝓ habendo castro:claudẽs ꝟo illũ in domo ad verecũdiã incidit:qz inq̃t facit iniuriã persone.

Intelligo tã dictũ Inno.verũ esse in duplici casu.primo qñ nõ ita claudit in domo vt exire nõ possit:sed vt exire nõ possit sine erubescẽtia: vt qz exeũdo cogit facere strepitũ ꝛ sentiri:secundo qñ obsidẽtes vt erubescat intendũt erubescẽtia leuẽ ꝛ iocosam. * Tertio cũ q̃s clericũ mãdat capi vel cedi ꝛ seq̃tur effectus: qz incidit mãdatoꝛ ꝛ mandatarius ſm Ray.ꝛ in.c.perpendim⁹ ꝛ in c.mulieres.extra eo. Si tñ mandãs reuocauit mandatũ.distinguendũ est:qz si mãdatarius añ reuocatiõis noticiã tã pcusserat vterq̃ incidit ſm ber.ꝛ ihost.Is Inn.ſz illi sentiat.si ꝟo reuocatio añ pcussionẽ ad eũ puenit: mandatoꝛ nõ est excõicat⁹.ar.ex ꝺe pcu.ex insinuatiõe.ꝛ in capi. nfa.ꝛ in.o.c.mulieres.ꝛ cõsentit ber.ihoſ.ꝛ Bof. Et eadẽ qõ ac solutio fieri põt de consulẽte ſm ſum.cõſel. Dicit tũ gl.ray.q̃ cũ pcussio notitiaz reuocatiõis ꝓcedit:nõ incidit mãdatoꝛ si est sufficiẽter cõrrit⁹:qz ius nullũ exist ẽrẽ in charitate ligat ꝛ si ꝟõ q̃ aliq̃s iniuste ligat:ſz dictũ ray. vſ verius:qz mortale ꝓcessit ꝛ eius occasiõe dãnũ irrogatũ ẽ.idẽq̃ ꝺz penã sentire.ex ꝺe iniur. c.fi.ꝺe homici c.fi.li.vſ. Si añt mandatoꝛ añ pcussionẽ decesserit ſz gl. in.c.mulieres.eo.ti.nõ incidit qz mortẽ mãdatoꝛis soluitur mandatũ. ff.manda.inter causas.qõ.d. Ant.dicit verũ solũ qñ mandatarius erat certificatus de mortẽ:ſm Dir. Inno. Bar. ihoſt. si hoc est notoriũ ꝛ in fine nõ fuit absolutus vel nõ apparuerũt pñe signa hñi ꝺz q̃ excõicato.nec sepeliri ꝺz in cimiterio:ꝛ erui inq̃t sue ecclesie militãtis: qz eo nullo mõ ligaf sub terra.xxiij.q.ſ.qõcũq̃:sed ratiõe petinotorij ꝛ intelligit qõ sub terra nõ ligatur nouiter.sec⁹ si discedat ligat⁹:vt heretic⁹ decedẽs Is ignot⁹ ecclesie.ꝛ sil'r Bof.dicit qõ incidit nisi reuocauerit añ mortẽ: qz intelligit in eadẽ voluntate decedere. Pan. ꝟo dicit ibi qõ si pniam recepit in extremis nõ incidit:Is fuerit in culpa nõ reuocãdo mãdatũ si ꝟo nõ egit pnias nõ incidit ẽtiã rigoze:qz mãdatũ reuocaf in mortez Is qñ decessit in eo pctõ tenef de alteri⁹ delicto sicut tenef principalis in nõ reuocãdo mãdatũ. vt in.l.ſi mandassem.ff.de mãda.ꝛ opabil' hoc casu excõicatioꝛ:qz aut nõ sepelief i cimiterio:aut sepult⁹ exhumabil' ar.in sacris.de sepul.hec ille cuius opinionẽ Ang.excõicatio.v.§.xxxiij.falsefalse recitat. Ex oib⁹ collige q̃ est excõicat⁹ vel saltẽ habendus tanq̃ excõmunicatus si nõ penituit cuius signũ fuit si nõ reuocauit:sec⁹ si nõ penituit. Si vero iniecta est manus in clericum noie tuo:Is sine mãdatoꝛ ratũ habuisti incidisti: qz ratihabitio cõparaf mãdato,de re.iur.ratihabitio.li.vſ.sed si noie tuo sacrũ nõ fuit ratũ habẽdo peccas:Is nõ incidis in canonẽ vel saltem excõicationis:extra eo,cum quis.li.vſ. * Quarto

ḡñ quis nō mādat quidē clericū pcuti ſz tñ dicit ſuis q̄ vellet de eo vindicari: animo prouocādi illos q: ſi illi ex hoc mori percutiunt ille incidit ſm ȳȳ. Idē etiā est ſi nō dixerit eo animo: ſz tū ȳba talia fuerāt q̄ cōparentē mandaro vel pōſilio cōſideratis oīb⁹ circūſtantijs: q: dicendo fuit in culpa. ⁊ cogitare debuit hoc potuiſſe euenire: arg. c. ſi. de homi. li. vj. ⁊ danti operā rei illicite homicidiū ēt cauſate iputaf. * Quinto q̄ ḡs clericū a leſione nō priegit cū tñ id ſine ſuo periculo poſſet. extra eo. ḡto. q̄ō verū dicūt Jo. ⁊ ber. in gl. ſuper. d. c. ḡto. ⁊ Guil. ḡtū ad officiales. ad quo tñ officiū ptinet eos defendere. xxiij. q. iij. ſorte. ſi poſt. aūt in ſumma dicit hoc intelligēdū eſſe vniuerſal'r de quocunq; etiam ſi officio non teneret: modo ſimplici ȳbo prohibere poſſet arg. extra eo. dilecto. li. vj. ⁊ conſentire videf. Jo. de lig. ſuper. d. c. quarto. q̄ō Joā. an. in nouel. in. d. c. quanto. ⁊ Uin. ⁊ Abb. ⁊ Hoſt. ⁊ Dur. lib. iij. limitāt quib⁹ quis dolose dimittit. Et addit Jo. an. q̄ in hunc vel aliū canonē: nullꝰ incidit ſine dolo. ff. de adul. l. pe. ff. de fica. l. ſ. idem Jo. de lig. Colligе ergo q̄ ſm oēs incidit duplr. primo q̄ñ eſt officialis: ſcōo q̄ñ dolose non phibet: nō aūt incidit ſm melius ſentiētes: q̄ñ nō eſt officialis ⁊ non defendit ex negligētia vel timore etiā irrationabili. * Sexto q̄ñ nō tangit clericuz manu vel inſtō manualiter tēto ſed lapidō vel ſputo aut aq̄ aut quocūq; tali iacto in eū iniuriose: q: ſm Ray. ⁊ cōiter doctores incidit: q̄ō intelligo niſi iniuria eſſet leuis ⁊ iocoſa. * Septio cū q̄s clericū inſequit adeo acriter vt ille ḡſi coactus in aquā vel periculū aliud ſe pjicit vt euadat: q: ſm ȳȳ. incidit: ſi vero q̄s clericū inſequaf vt cedat: ⁊ ille ſine percuſſione cadat ⁊ ledaf ſum. ang. tz q̄ ſcidat. ⁊ idem ſupple. oicēs nō eſſ rōnē diuerſitatis in primo ⁊ ſcō caſu. cum in vtroq; leſio ab inſequēte cauſef: oppoſitū tenuit ſum. roſ. eiuſdem ordinis ⁊ ſum. piſa ⁊ archi. ⁊ hoc eſt rōnabilius: q: illa leſio nō fuit intenta in ſe ab inſecutore vt ptz: nec in fuga cā que eſt fuga: q: per accidēs ſe hz ad illā. Et iſta eſt rō diuerſitatis in caſu. Octauo cū q̄s infert metū clerico iniuriose. ſ. nō iocoſe p tactū aliquē nō violētū vt exeat de fundo hoc ſine vt ipe ingrediatur vl' aliquid inde accipiat: quia iſte incidit ſm Joā. de lig. ⁊ Archi. ſecus ſi metus eſſet verbalis tñ aut ſi realis tū ſine tactu etiā ſi adeſſet intentio percutiendi. vt vibrando haſtā vel enſem. q: ſm Inno. non incidit: q: nō eſt iniectio manꝰ in clericū vel in adherentia illi. ⁊ ȳba ſunt cū effectu accipienda. vt in. c. relatā. de cleri. non reſi. nec obeſt conatꝰ ſine effectu. extra de ſpō. iuuenis. Sciendū eſt ḡto q̄ō in multis caſibus q̄s infert manus violētas clerico ⁊ nō incidit in ſententā iſtā. * Primo cū pcuſſus a clerico ludente ſtatim etiā ſine deliberatiōe repercutit. vre. c. cōs. c. ſ. ſm mona. q: hec eſt pdō ludi ⁊ dicit quidam natu maior. ralis impulſus: vt pcuſſus grauiter etiā repercuſſiat: ne videatur iferior: ⁊ gñaliter dicit Ric. in quarto. diſt. xviij. q̄ percutiens non ex delibe ratione q̄uis turbat? nō incidit. Et idē eſt ſi lu ludens percutit deliberate: tñ iocoſa leuitate ⁊ ſi cōetiam ſi pcutiat grauiter. intellige tñ infra. Item tes ludi q: ſi grauitas ḡpos excederet interuenit ente exceſſu magno ex lata culpa ſz aliqs faltē ꝑſumptiue incideret: ſicut etiā ſi libidine vindicte ⁊ dolo pcutit ḡtū ad veritatē rei ſed oppoſitū credo verū ex dictis. ē. e. ti. in pnā. ⁊. ḡ. culpa §. iij. Debet tñ ſecundū Jo. de lig. pōderari qlitas loci ⁊ rō fallēdi: q: in pena canonis requiritur pſuaſio diabolica: quā ioc⁹ excludit ipſius qlitate pōderata. ar. notatoꝝ. in. c. ſ. de ꝑſumpt. Et idē intelligo de q̄cūq; repcutiēte ſtatiz ⁊ ſine deliberatiōe et eā ludū vt cū tāta eſt ſubreptio q̄ nec ſe vindicari nec iniuriari intēdit. * Octō q̄ñ q̄s ignorabat clericū eſſe quē pcuſſit puta q: comā nutriebat: nec aliquidꝰ clericatu apparebat: vt in. c. ſi vero eodem. ti. el. ij. ⁊ cōſentit Inno. ⁊ Jo. an. ⁊ nō incidit etiā ſi occideret: q: dolus requiritur. Item ſi habebat habitū ⁊ nō videbatur: puta q: de nocte erat ſecundū aliquos q̄ verū puto q̄ñ rei licite puta defendi ōi rerū ſuaꝝ rū operā dabat: ſi aūt vidit in eo tōſuram ⁊ tū clericū nō putauit percutiendo incidit. vt gl. no. in d. c. q̄ō verū eſt ⁊ m archi. niſi ex moze patrie in q̄ laici plerūq; tonſurā ferūt tempore caloris probabilis ignorantia excuſet. Dicit tñ Zanere. q̄ ſi voleno pcutere andreā laicum pcurit Joā. clericū errans in perſona neutrūq; cognoſcens nō incidit. p. c. ſi ḡo. e. ti cui Jo. de lig. conſentit q: non precēſſit ſuaſio diabolica: ſed oppoſitum ſenſit Zila. q: liurari voluit. ff. de fur. l. vl. ⁊ hoc Hoſtiēſ. tutius dicit. eſt etiā verius: quia dabat operam rei illicite. ⁊ hoc nō ſine diabolica ſuaſiōe. Si vero erraret in ḡtate: quia iſtū qui eſt clericꝰ putat laicū videſ eū in habitu laicali nō gerentē ſe pro clerico: non incidit. extra eo. ſi vero. ſed intendens percutere clericū laicū percutiat gl. in. d. c. ſi vero. ſentit q̄ ſcidat: ſ oppoſitū ſenſit Jn. de lig. q: nō oz quis iudicari ſm quod intendit ſed ſm q̄ facit: conſentit Ber. ⁊ Inno. imo ſm Fed. cōſi. xiij. nō eſſet irregularis: ſi i ſi dubio celebraſſet: ⁊ ſequitur pano. in. d. c. ſi vero. Tertio cū percutit quis clericū in habitu laicali incedentem nihilq; oſtendentem de clericatu tertio monitum ⁊ non cōrectum: vt eodem cōtingit. el ſcō. vbi ſingulariter notat. Panor. quod ex ſolo delicto apoſtaſie non perdit pri-

4 nor.

uilegiū clericale: clericꝰ etiā inmoꝺꝰ exiſtēs etiā deprehēſus: ſz oz moneri tertio vt ſ. c. ꝓtinſit ibi el. ij. nec ſufficit vt dicit monitio vna ꝑ tribus: q: ius trinā requirit. urta theoricā gl. in cle. ſ. de vi. ⁊ bon. cle. Uſi Jo. an. i. c. ex tue. de cle. nō reſi. dicit q̄ vbi ius requirit ꝑmā ſecūdā ⁊ tertiā citationē per edictū ꝫ abſentē: nō ſufficit vnica peremptoria: q: in penalib⁹ ȳba ōbēt intelligi ſtricte ⁊ ꝓprie nō aūt ficte ⁊ large. Nec pōt fieri iſta monitio p iudicē ſcārē aut quem eſcq; aliū ſz paſi. p ter. vbi a' te monit: ſz p epiſcopū dyoceſanū. vbi i dyoceſi tua. vl' p quēcūq; ꝓlatū hītē eccleſie iuriſditionē in clericū: ex eo. i audiēria. Nō tñ reḡrit monitio ſpālis ſz ſufficit gñalis: puta q̄ eps faciat edictū vt oēs clerici reaſſumāt habitū infra menſem q: ter. in. d. c. i audiēria. nō reḡrit ſpālē. ⁊ vbi iura volūtie ri ſpālē exprimūt illā. vt ī cle. ſ. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ l. c. cōſtōnē. extra e. lib. vj. Sed nota q̄ ſm Bem. in. c. ſ. de cle. cōiu. lib. vj. habit⁹ clericalis ꝺ ad hoc q̄ō clericꝰ gaudet ꝓuilegio. conſiſtit in veſtibus ⁊ tonſura. Uſi autē clericꝰ pdat ꝓuilegium clericale ex habitus dimiſſione vide. §. ſeq. * Quarto ſi clerico q̄ habitu ꝓtō to ferkar ma ⁊ tertio monit⁹ nō ſe cōrexerit ex eo. i audientia: vbi elicit paſi. q̄ er ſola dimiſſiōe habitus ⁊ delatione arnoꝝ militariū nō pdit ꝓuilegiuz clericale. Et idē eſt ſi nō ſit tertio monit? ſz immiſcet ſe tyrānide. extra. e. cū nō ab hoie. vbi ſno. gl. ⁊ Inno. extra eo. non dubiū. vbi dicit idē de clerico ſeditionem ⁊ ſmuſtā guerraz facientē extra eo. ꝓpendimus. * Quinto in clerico gerēte negocia ſecularia ſiue adminiſtrationez rei ſecularis ⁊ monito. vt. ē. ex ne cle. vel mo. facerdotibus. ⁊ de vi. ⁊ ho. cle. c. ſi. Sed ſupplemētū ⁊ ſum. roſe. illud. c. intelligit vt pdaf ꝓuilegius in reb⁹ tñ. ſ. ſed ſum. piſa ⁊ Arch. ⁊ ȳȳ. ⁊ Inn. et Hoſt. tenēt vt ꝓ⁹ dicebaf. ⁊ hoc innuit ibi tex. dicens indiſtincte q̄ iſte ex facto ipſo ꝓtinus ſilium abſcit clericale. Et neceſſe eſt dicere: q: ibi tex. iſtum ſubūcit ſtatutis ⁊ conſuetudinibus patrie quo ad res ipſas: q̄ ſtatuta ⁊ cōſuetudines voliſt q̄ quis pro rebus interdum cōtemnatur coz̄ iudice laico ⁊ arreſtef ⁊ capiaf ⁊ carceri tradaf: vñ iſte pdit ꝓuilegiū fori. a fortiori canonis ſi q̄s ſuadēte: q̄ faciū? pdit ſz di cā ſum. roſ. * Sexto. in clerico cōiugato ſi habitū nō defert. ſ. veſtes ⁊ tōſurā. de cle. cōiu. c. vnico. lib. vj. ⁊ vide. ē. clericꝰ. ij. §. fi. ſz addit no. Ber. cōſi. viij. q̄ cū clerici non habeāt habitus iure determinatus: vt eſt gl. in cle. ſ. de electio. quilibet habitus honeſtus eſt conueniēs clericis. cū ſcif q̄ ferant habitū clericalē. ⁊ intelligo honeſtū: ſi eſt conueniēte viro ſenī ⁊ grauiori non iuueni vel hiſtrioni. * Septimo in clericis buffonib⁹ macellarijs ⁊ tabernarijs: q̄ talia officia publice ⁊ ꝓſonal'r faciūt: vt. ē. cleric⁹. iij. §. r. vij. ⁊. viij. Octauo i magiſtro pcutiēte leniter tñ ⁊ cā diſcipline. extra eo. cū volūtare. ⁊ c. ex tenore. Nec diſtinguit ſm ȳȳ. vtrū clericꝰ ſit in ſacris vel in minoꝝ ordinibus: ſient nec in prelatis. in dictis capl'is. Et addit ȳȳ. q̄ nō ſcidit magiſter pcutiēdo cū ira cā correctiōis. Intelligе tñ ſecus vbi ira principaliter eſſet in cā. Addit etiā q̄ non incidit ſubmagiſter pcutiendo dicto mō ꝫ phibitionē magiſtri principalis: vel alicuius libet cui pueros docēdos commiſerit. q: p hmōi phibitionē auferre nō pōt hūſmōi iuriſdictionē q̄ō eſt poſſe corrigere quos docet. Eſt aūt idē de pſe. vt in. d. c. cū volūtare. ⁊ facit. l. ſi filiꝰ. C. de pa. po. ⁊. l. vnica. C. de emenda. ꝓpūb. di. xlv. c. diſciplina. Nō tñ limitat ſum. Aug. ſi clericꝰ ſit in minoꝝ ordinib⁹ ſm paſi. an. d. c. cū volūtate. ſm Jo. de lig. pe. de peru. ⁊ Pan. Etc. ȳȳ. ſum. piſa. ⁊ roſ. tenēt q̄ nō incidit etiā ſi ſit in ſacris. ⁊ ſi primū ſit tutius tñ ſcōm eſt rōnabilius ſm Arch. q̄ etiā ptziq; d. ſum. Aug. pcedit q̄ō magiſter licite ȳberat clericū exiſtentē in ſacris. vñ irrōnabile ē ȳbe prātē ſubripere patri. Sz Zaq: ls dignitas eccleſialis liberet a pēna prātē vt in. c. venerabilē. q̄ fil. ſine legi. l. vniuerſaliter nō aūt facer ordo: vt falſe putauit gl. i. d. c. cū volūtate. ⁊ in. c. iudeoꝝ. de era. ⁊ quali. q: ottaviū tenet Inno. ⁊ Hoſt. ſ. q̄ non liberet: tñ quoad percuſſionē ſz paſi. liberat q̄libet facer ordo a pēna. ⁊ a ſeruili ſine dñatiua. q̄ō arguit p cām vniuerſitat', e. ti. ar. etiā. c. p venerabilē. q̄ filij ſint legi. Sz ioco q̄ iſta ſi būt efficaciā: vñ tene pmū: ⁊ aduerte tñ q̄ ſum. roſ. male addu cit paſi. Et q̄ de patre dicit eſt intellige de p pinquis extra eo. cū voluntatis. vbi dicit glo. q̄ nō ſolū pr̄ ſed etiā ꝓpinqui ꝺēſticos ſuos corrigere ꝺēt. C. ō emēda. ꝓpūb. l. vna. Et ſi regules ꝓpone modū excedāt non incidit ſm glo. in d. c. cū volūtatis. q: canon exigit volū ſine quo nō ē violēta: iſte aūt man⁹ fuit charitative: ſz Jo. de lig. non conſentit: q: leuis tū caſtigatio ea ꝓmiſſa eſt. ſed cōcordo: q: per exceſſum nō incidit: cū ſemp nō poſſint verbera ſuſpendere in ſtatera: ſz per magnū arbitriū boni viri.

Nono in eo q̄ incōtinenti vim vi repellit cuz moderamine inculpatę. extra eo. ſi vero. el ꝓmo. ⁊ intelligе incōtinēti. l. bus actu impugnatur: ⁊ ſimiliter intelligе etiā ſciēter ⁊ deliberate. ⁊ rario fallendi eſt q: iure naturali indictū eſt ſe defendere. hoc aūt extēdit ſm aliquos ⁊ ad deffenſiones ꝓpriaꝝ ſolū p quas nobis intelligit iniuria fieri ſi ſic eſt ſunt vtroz ſūj ſeruiendi ex hmōi ſm aliquos vero quib⁹ magis aſſentit Innocentius ſuper. d. decretali hoc extenditur etiā

Universidad de Deusto
Biblioteca

ad defensionem extranei⁹: nec clericū pcutiens
gra huius incidit: q⁹ ⁊ focij inturia propulsanda
est. xxiij. q. iij. non inferēda. ⁊ in. c. fortius. ar. ēt. ff.
qō met. cau. i. isti qde. ℌ. fi. Et hoc ꝛ3 sum. pisa. et
direc. li. iij. ⁊ cōtra oēs summitte. ⁊ addit Inno.
q⁹ si defendendo alīū qⁿ clericū occiderit ne ali⁹
occidat ab eo: est quidē irregularis: ſz nō excō-
catus: ſz irregularitate dicit verū in defensione
alio⁹ nō aūt sui hostie. vt in cle. si furiosus. ō ho-
mi. Ista tū intellige ſ tm. i. dū imminet vl in-
stat violēcia aduersarij nō aūt postq̄ translit: vñ
ſm. Jo. an. in nouel. sup. d. c. ſl ℣o. ſi clericꝰ pcus-
sit laicū ampli⁹ nō pcutit⁹ ⁊ hoc laico ꝓstat re-
pcutere nō ꝺz: ſi ℣o clericꝰ eēt iterū pcussur⁹ ve-
re vl ſz. pbabilē dubitationē laici ꝛ3 laico repcu
tere ad repellendā violēciā imminērē. ¶Quidaz
etiā hoc extēdūt ad defensionē pſonaꝝ tm̄ non
aūt reꝝ: ſz tn Jo. de lig. in trac. de pticulari bello
dicit q⁹ nō incidit laicꝰ pcutiēs clericuz pro reꝝ
suarū. ⁊ ſm Arch. vel aliaꝝ apō se depositaꝝ di
fensiōe moderate. si aſr vim repellere non pote-
rat: ⁊ allegat Inn. hoc dicentem. in. c. ij. de resti.
spol. q⁹ nō est ibi manꝰ violēta ſz violēcie repul-
sorie: ⁊ idē dicit de reb⁹ ꝑximi. ar. etiā in. c. olim.
de rest. spol. ei. ſ. ⁊. c. dilecto. de sen. excō. lib. vj. et
in. l. furem. ff. de fisc. Nō tū ꝓpter hec ꝛ3 occide-
re vel mutilare ſm Bar. in. d. l. furem. q̄ ablatū
est recuperabile p iudicē: si aūt sit irrecuperabi-
le secus. Sed Inno. ꝛ3 ℣itū dicēs q⁹ occidēs cle-
ricum ꝓ rerum suarum defensione incidit: imo
ꝓbat Pañ. in. c. ij. ⁊ in. c. suscepim⁹. de ho. q̄ lat
cisnō ꝛ3 occidere ꝓ reꝝ defensione etiā si recu-
perari nō poterāt nisi in foro ꝓtrosolaicali. Et
ita de clerico ꝛ3 glo. xxiij. in princ. ⁊ vt idē de mu
tilatione: q⁹ rō oīm tītoꝝ est q⁹ vitā ꝓximi ꝓ-
ferre oēbem⁹ reb⁹ nostris: ⁊ eadē rōne integrita
tem pſone nisi nocumentū eēt tpale puta vulnꝰ
sanabile. Sz dici pōt ꝛoordādo q̄ licitū est etiā
clerico sua defendere fuste ⁊ gladio cōmando
t'per cuiēdo citra mutilationē: ⁊ si raptor vt ra-
piat insurgit in defensoꝛē licite occidet arg. c. si q⁹
fodiens. de Homi. in verbo defenderit. q̄ defen-
sio ꝛ3 sit defensio reꝝ q̄ rapiunt: tū respectu vsū
ꝓhibentis rapinā est vera inuasio ⁊ aggressio ꝓ
hibita: vñ q⁹ licite teneo rem meā: eum qui me
vult occidere ne teneat ꝛ3 occidere: multo magis
q⁹ eum qui me vult occidere: q⁹ detraxit aut alīs
iniuriam feci. Si autem non me inuadit: ⁊ tū rē
meam tenere nequeo nisi occidam puta quia fu
git in equo meo quem aliter habeo nequeo nisi
illum sagitta occulta fortē non ꝛ3 multi in ꝓsēcia
occidere: nisi vt dicēs limitādo dicta Pañ. q⁹
ultio etiā dici posset hoc casu non est ꝓtra legem
dei aut nature occidere: q⁹ quotidie de licentia
ꝓncipis mouentur arma ꝓ rebus. q̄ ſe-
ri non posset: si esset ꝓtra legē dei vel nature. ad
motiuū in ℣itū dicet posset q⁹ rebus nostris vita
ꝓximi est preferenda ℣tuz in nobis est: vñ talis
ꝓ vita ꝓximi deberem⁹ exponere in necessitate
ii tū ipli sint in cā sue vite pdēde intuke inuadē
do imputet eis: vñ dico q⁹ eo casu ꝓ rebus ꝛ3 oc
cidere: ⁊ mutilare: ⁊ q⁹ occidēs aut mutilās cle-
ricū hac rōne: nō incidit in excōicationē ⁊ si ir
regularitatē: vt. ff. de lib. ij. ℌ. vij. in fi. q⁹ vbi non
est mortale pcm̄ nō est excōicatio iuris. Esto au
tem q⁹ verū diceret Pañ. ⁊ sic velis indistincte
tenere. Limita tū predicta dupl⁹ ꝓ: primo q̄ sub-
latio reꝝ ℞gueret in periculū nūe pſone vt si cunt
latrones auferant arma aut rpe gelu auferant
vestes: q⁹ eo casu defendere res est defendere p-
sonam. Scōo q̄ quis adhibita debita diligen-
tia a casu mutilat vel occidit quia non incidit cū
daret operā rei licite. i. suarū rerum vel socij de-
fensioni: tertio etiam forte q̄ sublatio rerum in
ferret dāuz grau⁹ morte viro nobili: vt q⁹ eus
oporteret in honeste viuere aut mendicare. Jsti
tū rerū defensionez nō intelligas ex interuallo
sed statim: q⁹ ꝛ3 nō incidat percutiēs dū res sub
ripitur: aut etiā duz subreptas asportatur ante q̄
venerit clericus ad locū destinatum ſm ℣℣. in
pcutiens postq̄ peruenerit ad locū destinatum
⁊ adeptus est possessionē perfectā illaꝝ rerū in-
cidit ſm Pe. de cē. ecclīastica. ⁊ de hoc vide su-
ꝓ ia bellū. ij. ℌ. j. in fi. Intellige etiā q⁹ si defensor
excedat modum. l. non seruet moderamez incul
pate tutele ex proposito incidit ſm doc. ⁊ iura. se
cus si nō ex proposito ſm Pañ. in. d. c. olim: quia
vt dictum est requritur dolus. ⁊ facit glo. in. c. si
giuificasti. de homi. el. ij. ⁊. l. si ex plagis. ff. ad. l.
aqui. ℌ. tabernarius. ¶Quidam etiaz rōnabiliter
extendūt istā licitā pcussionē ad defensionē ho-
noris: vñ si spoliandꝰ a clerico quadere posset q⁹
fugam: intellige turpē ⁊ verecundiam ⁊ nō vul
sed stat ⁊ pcutit clericū inuasoꝛē non incidit ſm
Bar. in. l. j. C. vnde vi. ⁊ sequit Pañ. in. c. olim.
el primo. de rest. spo. q⁹ fuga est quedam iniuria
ff. de iutur. l. item apud labeonē. ⁊ ſm Lyn. in. d. ℌ.
tabernarius. fuga reddit hominē vitiozem: iniu
ria aūt corporalis maioꝛ est q⁹ rerū tactura. ff. de
penis. l. in seruoꝝ. vñ si licet percutere ꝓ ta
ctura rerū a fortiori ꝓ iniuria vel tactura ho-
noris cuiusmodi est fuga ⁊ hoc casu etiam ſm
aliquos licet occidere licet incurrat irregulari-
tas. ¶Quidam etiam vt Innoc. extendunt eā ad
expulsionē de domo. de qua si clericus exire non
vult non incidit percutiens eum. de restit. spol.
olim causam. ⁊ de homi. significasti. Et idem in so
ꝓductis intelligo de anxiatoribus amico.

¶Decimo in eo qui reperit clericum in adulte-
rio vel stupro cum vxoꝛe: matre: soroꝛe: vel filia

q⁹ nō incidit. vt in. c. si vero. el. ſ. eo. ti. ⁊ hoc dici
pōt etiā si mutilet vel occidat ſz ℣℣. quē sequi
tur sum. pisa. ⁊ rosella. q⁹ canō iter atrocē ⁊ nō
atrocē iniuriā nō distinguit: ſz tū occidens aut
mutilās ꝛ3 nō incidat tū grauiter peccat vt di-
cit ibē ⁊ notat l. d. c. si ℣o. ⁊ extra de pe. c. ij. Sed
tū idē ℣℣. ꝛ3 tuti⁹ esse q⁹ incidat q⁹ canō ille nō
excusat nisi simpl⁹ manus iniciēres violētas.
⁊ in ostiario distinguit inter vulnerantes ⁊ sine
vulnere ledentes: ſz ista sua rō est ad oppositū.
q⁹ cuz vnus ⁊ idē canō distinguat ⁊ reseruet in
vno casu ⁊ nō in alio: vſr vniuersal⁹ loq̄. Tū pō
derato rextu q̄ dicit si manꝰ iniecerit in clericū
iuuentū. ⁊ gl. dicēte. nō ex interuallo. distinguo
sic: q⁹ si occidat vel mutilet nō ex interuallo tē-
poris aut deliberatiōis seriose facte: nō incidit
q⁹ tūc ꝛ3 locū q̄ dicit gl. ſ. q̄ rā iustū dolorem
cōpescere nō potuit. vt. C. de adul. l. gracch⁹. se-
cus q̄n. nō ex subita passione. ſz matura delibe
ratiōe etiā sine tpis interuallo hic facit: q⁹ ces-
sat ratio: q̄ canō istum excusauit. Et ſm eundez
℣℣. z mo. hoc ad solū coītū nō est restringendū
sed extēdit ad amplexus ⁊ oscula in loco suspe
cto ac ad ꝓparationē in op⁹ nepharū explendū
⁊ ad signa aperta vel etiā pbabilia ppinqua ne
gocio ibi statim pacto q⁹ nō incidit pcutiēs ex
interuallo ante oiuersionē ad alia. Et sil⁹ extē-
dit ad clericū suspectū ⁊ monitū etiā q⁹ maritū
inuentū domi cū vxoꝛe sedētē: ⁊ cōfabulantē: ⁊
si nō rupturer conuersantē: q⁹ ſm leges hunc ꝛ3
ꝓuere ⁊ multo fortiꝰ hūc ⁊ oēs ꝓdictos capere
⁊ detinere donec vocet testes imo ⁊ p. lex. ho
ras contimas: ⁊ iudici tradere. ff. de adult. l. ca
pite ert. eo. si ℣o alicui⁹. ℌ. vltio. ⁊ ꝓsentit Ber.
℣℣. ⁊ Dire. l. iij. Quia tū hec materia est odiosa
clericis ⁊ exoꝛbitans a iuris dispositione: extrē
di nō ꝺz ſz i terminis ꝓpriis intelligi. Tū noie
vxoris ſm gl. ibi ⁊ ſm oēs: venit etiā sponsa de
ſsenti: q⁹ ⁊ lex ꝓmittit illā accusare iure mariti
ff. de adul. l. si vxoꝛ. ℌ. f. noie autē matris nō ve-
nisi ascendentes ſm glo. ⁊ Jo. delig. er. d. Anr.
⁊ Pañ. ⁊ ℣oꝛ qui hoc dicit turi⁹. ꝛ ipse ⁊ Jn. sen
tent ℣itū: nec noie filie veniunt descēdentes ſz
eosdē ꝛ3 Jnn. ℣itū reneat: ſz tantū filia legitima
⁊ naturalis. non autez adoptiua ſm ꝑosti. nec
noie soroꝛis veniunt collaterales ſm aliquem
doctoꝛē sed tantum legitima ⁊ naturalis. ¶ Un
decimo si fiat a ꝓlato vel de mandato eius cau-
sa correctiōis extra eo. cum voluerit. ⁊. c. cū ex
tenore. Et intellige p: io cā correctionis aliter
incidit ⁊ verberans ⁊ mādās. extra eo. vniuersi
tatis. q⁹ de verberāte intelligo si probabiliter
hoc credit: non autem si ignoraꝝ vel dubitat: q⁹
ds obedire. Dicit tū monal. q⁹ non opꝛ ꝓlatū de
correctione cogitare: ſz sufficit subesse cāe: vñ

pcutere ex correctiōe est percutere p culpa di-
gna correctione q̄ minꝰ ⁊ si sit benigna tū tutius
est ſm eūdem: vt saltē habitu cogiter de coꝛre-
ctiōe id est eā intendat habitu q⁹ iñēt ēt si mo-
ueatur ex iura nō incidet: ſz lōge melius est vt
differat donec ira ꝺesēat. xxj. q. iij. illa ꝓpositio.
⁊. c. ira cū apud. Et scīo ītellige ſz Arch. si mo-
dus nō excedat ſ intelligo notabiliter: tal⁹ loc⁹ fo
ret appellatiōi ⁊ puniri nō excedēs: q⁹ lenis tm̄
correctio ꝓmissa est. Et tertio ītellige si fiat a ꝓ
lato pcussio ⁊ ad eū ꝓtineat correctio: q⁹ si sit pla
tus ꝛ3 nō illius: vel si ꝛ3 auctoꝛitatē rātā i cuius
lib⁹: vt recto: vnuersitatis incidit: q⁹ ſz pa. i. c.
vt fame. eo. ti. vterq; hoꝝ reḡrik. ⁊ quarto q⁹ pcus
sio per laicū nō fiat si pertiendus est clericꝰ
aliequin ambo inciduṅt. vt in. d. c. vnuersitatis.
nisi esset adeo ſcoꝛrigibilis q⁹ aliter capi aut coꝛ-
rigi nō posset. eo. ti. vt fame. Potest tamē fi cau
sa subest ꝓ laicū capi ⁊ carcerari. ex eo. si cleri-
cos. lib. vj. ſ. mandato prelati nō aūt ꝓpria au
toꝛitate: etiā si sit incoꝛrigibilis: nisi sit tradi-
curie seculari: q̄ intellige nisi ꝓfessorie depositio. vt i. c. cū nō ab hoie extra de iudicijs: vel ni
si capiatur ſcoꝛrigibilis vt restringat ꝓlato suo
hec pau. in. c vt fame. e. ti. sed de hoc. ſ. ℌ. vl. dub.
vij. Et quinto intellige q⁹ etiā ꝓ laicū non fiat
toꝛtura nisi rōne dicte ſcoꝛrigibilitat⁹: q⁹ ſz pa.
in. d. c. vt fa. post ꝺs. Aut. ibi et pe. de anc. ⁊ glo.
v. q. vſ. in. c. phſi. hoc fieri nō potest licet ſz an.
male cōmunis obseruātia habeat ℣itū. Hoc tū
sum. Ros. glossat quod per laicum fieri nō pōt
ꝓpria autoꝛitate. secus ex iudicis mandato: ſz
ista gl. directe impugnat dictū glossaruz vt pti.
⁊ eā pa. in. d. c. vniuersitatis. ex ītētione destruit.
Sum. vero ange. etiaz q̄ ad verbera glossat vt
ꝓ laicuz intelligatur secularis nō aūt cōuersus
religiosus. sed ℣ q⁹ ratio huius ꝓhibitionis est
reuerētia ordinis clericalis q̄ ille cōuersi ex
hoc tanto magis vilipenderēt quum seculares
ℌro sunt familiariozes: tū q⁹ ista dicta sunt a
doctoꝛib⁹ i fauoꝛē clericoꝝ vñ ⁊ in eoꝝ fauoꝛē
in dubio interpretari debent ⁊ cōsequenter no
mine laici venit oīs nō clericꝰ. tū q⁹ hoc de toꝛ-
tura ꝺz ꝓ quāto ꝛ3 locū verberum: q⁹ vt dicit
pano⁹. in. c. verbera. ⁊ crucīat⁹ inferuntur. que
verbera mandantur fieri ꝓ clericum vel mona
chū in. d. c. vniuersitatis. vbi cōuersus nō vene
noie monachi: ſz ℣ monachū ibi distinguit. Ubi
⁊ Arc. dicit di. xiv. c. q̄ nec turpi nec honestū est
monachuz verberari per conuersum laicū. inter
tus in. d. c. vniuersitatis. mādat sub pena ex
communicationis hoc fieri non debere etiaz ꝓ
sacerdotez sed soluz per prelatū nisi necessitas
vrgeat. vnde dicendus est iuxta notata p pau. in
d. c. vniuersitatis. ⁊. c. vt fame. eo. ti. quod clericꝰ

Universidad de Deusto
Biblioteca

torqueri nō deberēt vt laici de iure: qz tñ hodie torquentur vt laici ⁊ male: iō tortura fit per laicos: qz clerici nōsunt i illa arte forte periti: licet hoc de iure fieri non possit. hec ex pañ. preter dicta Archi. Uñ dico qđ sicut ẏbera per laicū infert qñ aliter cogrigi nō pōtira ⁊ tortura: qñ per clericū fieri idonee non pōt: Et hoc indubitāter tene: qz. c. vniuersitatis. notar quatuor psonas distincras abbatē clericū monachū ⁊ conuersum ⁊ deinde ad dubiū vtrū per laicū possit ẏberari clericus monach⁹ aut econuerso sic rñdet. Nobis vt qđ nisi cā regularis discipline hoc faciat abbas in ꝓpria psona: vel si necessitas vrget p clericū vel monachū fieri iubeat: tā ḡ tales ẏberari ꝑcipit quā tūli ḡ verberant: etiā si cā subesset excōicationis sniam nō euadūt hec ibi. Uñ etiā cōuersus nō pōt verberari p laicū. Et sexto intellige si platus mādās fit eps: qz ei ꝓpriis manibus pcutere nullū ls cui sctitas ignoscēdi gloriam oerelinqt. C. de epi. ⁊ cle. li. qs i hoc. lxxxvj. di. non liceat. nisi forte aliū nō inueniat: qz tunc licite per seipsum pcutit vt ꝓbat pañ. si aūt est inferior eo tñ saltē adsit cā vrgens ẽre ipse ꝓpria manu nō ẏberet: alioqn mādās ⁊ exequēs incidūt: vt in. d. c. vniuersitatis. qđnota qz quotidie ꝓtiū fit. Oñ aūt vrgeat cā credo stādū arbitrio prelati. * Duodecimo in turbāte diuina officia quē pshyter vel alius ad quē spectat ejcere pōt de eccl'ia. ex eo. veniens. ⁊. c. cū voluntate. §. si. q ẏo. simlr cū qs rōne officij qđ in eccl'ia obtinet clericū percutit: aut cū hoc facit senior cā deuotionis aut magr aut oſio. vt in eo. c. cū voluntate. vbi dicit gl. qđ dñs dom⁹ hoc pōt: aut parens vel ꝓpinqꝰ qui familiā corrigit: vt in eo. c. ptz. iuncta gl. Sed de oſibus ꝑdictis intellige quoad clericos minores ordinū: vt in eo. c. cū voluntate. excepto parēte ⁊ magro qui corrigere pñt etiā existente in sacris vt dictū est. intellige etiā de oīb⁹ ꝑdictis q̄ ad psecutionē leuē tñ vt ibi. si tñ modū excederēt: tunc nō a ꝓposito ⁊ aso irato nō essent excōmunicati: vt no. Ber. ⁊ ẏpost. in. d. c. cū voluntate. ⁊ consentit ẏo. qz dolus requirit. Sed tñ not. qđ lata culpa equiparat dolo/vt. ff culpa. §. h. vñ si volens leuiter percutere/ er lata culpa grauiter pcusserit incidit sm alios: sicut si stanté in gradu leuiipulsu pcipitat grauiter: qz stultū est hoc nō puidisse. Sed qz. c. li qs suadēte. vt exposite dolū exarere in ẏbo suadēte diabolo. q casu lata culpa nō eąparetur dolo: iō nō incidit. * Decimotertio si clericus sit depositus vel degradat⁹ ⁊ ex de iudi. cū non ab hoīe. ⁊ ex de pe. degradatio. in fi. li vj. sed de hoc ⁊ de clerico nō baptizato aut vi ordinato ⁊ huiusmodi vide. ff. eo ti. in princi. * Decimoquarto qñ clericꝰ transfert se ad actum prorsus ꝓfanum: puta ergt in minoribus ⁊ factus est miles aut bigamus vel hmōi. rcitꝫ. vi. q̄ſq;. De milite tñ pañ. in. ca. vt consuetudinem. de cleri. cōiuga. limitat de promoto ad militiam: ⁊ faciente actū oīno ꝓfanū clericatui: qz. s. exercet seua: aut iuit ad bellū: qz immediate ꝓuilegiū pdit cū ista sint ꝓprie vñ ex q̄ elegit ꝓfanā vitā fuit ipso facto excluſ⁹. xxxij. que. j. cū renunciat: secus de promoto tñ qui actū alium prorsus ꝓfanū non elegit: ſz viuit honeste vt clericus qz gaudet: vt sentit etiā Inn. in. d. c. vt ꝓfessionem. Inde ꝓstitutio in sacris requirit monitio trina. s. si cōstitutus in minoribus habens ⁊ clericarum p̄o delicto conuertit se ad militiam hmōi sine monitione ꝓuilegiū perdit. De bigamo etiā nota q̄ cū sit exutus oī ꝓuilegio clericali. extra de bi. c. primo. li. vj. gl. Jo. an. ibi hoc limitat de eo q̄ sic ẏprit: id est cū duabus vel vna corrupta existens in minorib⁹? secus si in sacris qz nō perdit ꝓuilegium: ⁊ consentit archi. ẏpo. Bar Joan. mo.

¶ Sciendum est. v. vt sciat qñ clericus existens in sacris habitu oīmisso pdat clericale ꝓuilegiū canonis si quis vel fori qđ circa hoc sunt multe cōclusiones. * Prima. Clerici qui relicto habitu clericali efficiunt stipēdiarij seu armigeri ciuitatū capē ognoscāt ab aliis eē clerici perdunt ꝓuilegium canonis. extra eo. cū non ab homine. vbi approbat panor. ⁊ idem sm eū in. c. perpendimus. eo. ti. dici pōt de eo q̄ oīmisso habitu ⁊ tōsura enormitatibꝰ ⁊ feuis se immiscet quod est vt dicit qñ facit seditionem in populo ⁊ guerrā ⁊ idem intelligo in paribus delictis iniuriosis quia ratio huius dispositionis penalis est certeriam ꝓsumpta. scilicet de clericis ordinis ⁊ ꝓximi iniuria: vt si quis sit latro armatus ⁊ publicus. ⁊ ista intellige etiam sine monitione de ꝓuilegio fori ifra particula. iij. * Secūda. Quādiu clericus habitum defert ⁊ tonsurā licet immiscat se enormitatibus: nō perdit ꝓuilegiū fori aut canonis: secundū Joā. and. ⁊ Panormi. in. d. c. perpendimus. * Tertia. Clericus se enormitatibus immiscens habitu dimisso sm ẏpost. vr ei imponit Panor. in dicto. c. perpēdimus perdit ꝓuilegium canonis si quis suadente ⁊ ꝓuilegium fori: sed secundum Joan. andr. ls perdat ꝓuilegium canonis: vt dictum est: non tñ ꝓuilegium fori sed statim ecclesiastico iudici restituendus est nisi fuisset interatus in huiusmodi enormibus seu aggressuris vel incorrigibilis. imo nec eo casu illud perdit sm Panor. in. d. c. perpēdimus. quia per argumentū a speciali. c. vnico. de vi. ⁊ ho. cle. lib. vj. certi sunt casus in quibus clericus ipso facto clericale ꝓuilegium perdit nec iste est vnus. ⁊ consequenter debent stare regule generali. vt clericꝰ coram suo iudice

conueniat quārificā deliqerit ⁊ facit. c. si iudex. extra eo. lib. vj. clericꝰ dimisso habitu ⁊ tōsura capt⁹ i maleficio qđ. s. ẏbi est gñale aptū oē crimē ꝓẏēdere: ecclesiastico iudici remittit si se clericū ꝓbat opinionē Jo. an. ⁊ ẏpo. mult⁹ ius ꝓbat: ⁊ sum⁹ in penalib⁹ vbi fieri oꝫ interpretatio benigna marse in fauorē ordinis clericalis. hec pañ. Et hanc opi. s. pañ. tenuit. oo. car. ⁊. d. Alex. de imo. ꝑsi. vij. dicēs q̄ hmōi nō pdūt ꝓuilegiū fori: nisi ꝓius fuerint a diocesano vel suo ꝓlato moniti trina monitiōe: vt in. c. in audiētia. ⁊. c. ꝓpendim⁹. ⁊. c. ꝓtingit. el. ij. de sent. excō. ⁊ in. c. si iudex. eo. ti. li. vj. nisi fuerint publici ioculatores hystriones seu bufones: exercēdo illā artez ignominiosam p annū: p. c. vnicū. de vi. et hone. cle. li. vj. Et facit p hoc qđ hꝫ in. c. degradatio. de pe. li. vj. qz antequā iudex sclaris se possit ītromittere requirit degradatio: q tñ nō fit nisi p enormibus crīminibus: vt in. c. cū non ab hoste. ⁊ in. c. ar si clerici. de iudi. hoc. d. Alex. Dñs tñ per. ⁊. d. An. tenuerūt opinionē Jo. an. dispurādo: vt refert pañ. cui ꝓior opinio magis plz ⁊ sequit sum. Ang. sed ego dico q̄ prima. i. Joā. est verior: qz in casu capituli ppēdim⁹. facerdos fuit occisus p iudicē. Nec ob. q̄ ibi pena imponitur ls non inciderit in canonē qz vt ibi dicit gl. est ad cautelā. Uñ ſ opinio est practicanda vbi iudices ecclesiastici sunt in pumēdo negligentes: vel periculū in mora non patit eos adire vel enormitas facinoꝛ penā maiorem expedit arbitrio bonoꝛ qua eccl'ia possit inferre: vt qz sunt publica ⁊ scādalosa: ⁊ rei publice valde nociua. Et ls degradatio in enormib⁹ ꝓi⁹ regulariter requirat: sec⁹ i casu exꝑsso a iure. Adde ꝓio q̄ qz rō quare cōpetit ꝓuilegiū fori est ꝓfessio vel ordo sacer sm pañ. in. c. ij. de fo. cōpe. quantum ad hoc idē vt iudiciū de clerico existēte i sacris ⁊ de apostata a religione cū equal'r vtriq; ꝓhibeat regress⁹ ad fec⁹: q̄ est rōvtriusq; instōnis. Adde secō q̄ in neutro ls locuz trina monitio vbioe incorrigibilitate ꝓstat euidēter: vt qz fuerit captī ⁊ fregerūt caracteres: ⁊ sciunt platos se inseq; ⁊ hinōi. * Quarto nō gaudet ꝓuilegio canonis clericꝰ incidēs sine habitu ⁊ tertio monit⁹ vt dictū est: ſz nō monit⁹ gaudet ⁊ pcurīes extra actū belli ⁊ aggressu reincidit etiā si habitu depositō alijs se immiscuerat: sec⁹ in actu bellū vel aggressure: qz nō incidit ẽz Inn. qđ tñ arch. limitat qñ clericꝰ iustā dederit cāz: qz indubitate nō incidit is ẽ quē venerat ex capite ōsensē pmisserit vt in. c. si ẏo. nec ꝓuentes aggressor: ⁊ sic' si tertius insurgat cōtra tertiū: ⁊ clericꝰ dimisso habitu temere se immiscear habitu depositō nō incidit percutiēs i liminib⁹ aggressurez: sic intelligo opinionem Innocētij. hec ōia Archi. vñ sum. rosel. excōicato. ij. §. f. in quarta conclusione dicēs si quis pcusserit clericū in habitu ⁊ tonsura in bello iusto ex parte pcutientis non incidit sm Archi. sto. tripl'r deficit. primo qz ꝺ est falsum nisi se defendēdo moderate: vt patuit. sc̄o qz si sibi ẓdicit in cōclusione sc̄a quę hic posita est. tertio qz male allegat Archi. sto. qui nō loquit ō eo q̄ habitū ⁊ tōsurā pozrabat.

¶ Sed circa predicta oubia multa cōsurgunt. * Primū est vtrū clericus subijciēs se spōte ẋberibus in satisfactionē fit excōicatus: ⁊ dico q̄ non. duobus Pe. de peru. nō incidit in maiores si subijcit se vni tantū ictu: sed secus si pluribus qz stat⁹ post primū participat excōicato in crimine obnato. sed iste false determinat vt patebit ⁊ insufficiēter. ꝓbat. qz rō incidēdi clerico nō est solus ꝓticipiū: sed etiā fauor ⁊ ꝓsensus qz facientes ⁊ cōsentientē pari oꝫ pena cōstringere: vt. c. mulieres. eo. ti. itē non obuiare cū possit. Ray. ẏo dicit q̄ est excōicandus nō excōicat⁹: ⁊ ꝓsentit Jo. an. ⁊ Pa. in. c. ꝓtingit. el. j. eo. ti. ⁊ ista est veritas qz ibi tex. dicit eū excōicandū. Nec obstat rō non obuiationis: qz hoc non facit dolo ſz in satisfactionē: ⁊ vt forte malum grauius euitet. Nec rario fauoris aut consensus eadez ratiōe. Nec ratio etiā participij. qz vt pañ. dicit in illo c. Jo. and. multipl'r soluit. ꝓmo qz hoc nō faciebat ille vt ꝓticiparet in crimine: sēdo qz non ꝓticipat excōicato cū non sit excōicatus ante percussionem. s. completaz: ⁊ si obijcit q̄ statim est excōicatus post ictū primū ōz q̄ nō nisi habito respectu ad oēs percussiones inflictas impetu vno. vñ Jo. an. in regula delictū. de reg. in. li. vj. in mer. concludit ibi nō esse tot excōicatiōes ꝙ verbera: qz oēs habentur ꝓ vno facto ex quo ī ferūtur impetu vno. Et idem tz Bart. in. l. nūq; de ꝓtua. deli. dicens q̄ vulnerans nolens plus facere si superueniat ei ꝓtus ⁊ occidat: tenet de vulnerato ⁊ occiso: vulnerās aūt ⁊ ꝓsequēs multis horis: ⁊ tādem occidens tenet de occiso tñ qz eodē impetu fecit: ls ex intervallo: vt. l. q̄ ait. §. fi. de adul. Pōt etiā solui aliter. qz subijcere se misericordie alicuius nō est participare in crimine sm aliquos qz cogitari poterat q̄ ille remitteret sed ẽ solutio non ꝓcedit posq; iterū geminatur. Hanc etiā sententiam incurrit clericus vel similis ꝓsona ⁊ rato aso seipsum percutiens sm Dir. qz iniuriam facit ordini clericali cui hoc ꝓuilegiū concessum est: vt in. d. c. olim. * Qđm est vtrum mulier percutiens clericum se de turpitudine impetentez incidat. ⁊ dico sm ẋx. q̄ sic si verbis solis impetebat: non autem si tangit iniuriaz: ⁊ illa se defendit moderate. Et idem mo. Addit autem sum. Ange. quod ēt non incidit si impetētem verbis tñ percutit qñ eaz

Universidad de Deusto
Biblioteca

alter repellere nō pōt: ꝫ hoc nō est tutū q: declinare pōt vñ incidit. Si autē ipsa ad fugationem mariti ad turpitudinē clericū vocat: ꝛ sic a marito percutitur: vter q incidit scōm ÿÿ. ꝛ moder.

* Tertiū est vtrū capiēs clericus ꝓ capillos diocēs nisi esset cleric⁹ cederē te incidat: ꝛ dico q sic scm ÿÿ. si irat⁹ alo iniurīādi hoc facit: alr nō rō esse pt: q: ꝫ nō inferat iniuriā tātā ḡtā ꝫ in alo infert tū aliqualē. * Quartū est vtrū tāgēs res adherētes clerico incidat. ꝛ dico scm Ray. et cōiter doc. q si equitātis q̄s frenū arripiat: aut frāgat cingulū selle incidit. Nec differt inferre manū persone aut rei sibi talē adherēti. Et sil⁹ qui rapit indumētū de dorso vel rē de manu ei⁹ aut eā frāgit scm Car. in cle. ſ. de penis. etiā si auferat possessor: tpe quo nō dor: vt q: ꝓmodauerat vsq ad certū tps scm Archi. Fallit hoc q̄n rē q̄s poterat capere ꝓpria autoritate: puta q: est rapiētis: ꝛ clericus nō est ꝓ tūc plen⁹ possessor: de iure nec de facto vt si mihi cleric⁹ subripiat catamū ꝛ ego repēte nō ex interuallo iterū subripio illi. Si aūt furto rapiat dormiēti vl alⁱs nō sentiēti zona q̄ pcinct⁹ aū vestis q̄ idut⁹ est aut aliq̄d tale: nō icidit ꝫ Inn. ꝛ Ioā. Car. incleſi. ſ. q: modica vel nulla fit iniuria nō sentiēti. Et ist⁹ opi. sequit̄ sum. pisa. ꝛ sum. ꝓfes. ꝛ sum. ang. Sed Zrtū sensit sum. Ros. eiusdē ordinis ꝛ Arc. ꝛ Jo. de lig. ꝛ Archi. q̄ no. ſ. c. siq̄s. xvij. q̄. iiij. de mente canonis esse q̄ incidat q̄cunq; q̄tercūq; tangeas psonā clerici iniuriose. Etiā hoc tenendū est q: turi⁹: itē q: veri⁹: q: si pōt q̄s incidere in canonē inferēdo iniuriā psone ērcū ei⁹ volūtate: vt cū q̄s subijcit se ꝛberib⁹: multomagis pter eā vt cū quis nō aduertit q: iniuria rāro est maior quāto in passo est minus voluntaria. Nec malū ex hoc est punī q̄ nō sentiē vt mos instāri sepationis eic: ꝫ ex hoc q̄ parū nocet ꝛ parū cristinaē actu vl habitu. Sil⁹ incidit q̄ iniuriā equo infert cui insidet: aut lacerat vestes nō separatas ab eo ꝫ aliq̄s allegātes. c. pringis. e. ti. ꝫ Car. in cle. ſ. de pe. Nec ob. q̄d alⁱ obiciunt in ꝓmū hāc pstōnē esse penalē ꝛ pñr restringendo: q: ꝫ Jo. de lig. est fauorabilis arrēto ordine clericali cui indulget: ideo q̄ ampliāda. de re. iudicia. Nā ꝛ scm Pan. in. c. nō dubiū. e. ti. quādo in pstōne cōcurrūt odiū ꝛ fauor: magis attendit fauor. * Quintū est vtrū incidat q̄ clericū cogit aliq̄d facere p metū: ꝛ dico q̄ sic si illud fit aliq̄d impedies ei⁹ libertatē ꝛ non alr: vñ incidit scm Ray. q̄ ponit ei custodiā ad capiendū si ereat domū aut arrestat eū: aū facit secū ire q̄si vinctū ꝛ captū ad iudicē: nō aūt incidit scm Inn. ꝛ dix. li. iij. qui metu cogit vt aliq̄d reneat: vel de fundo ereat: q: ista nō sistūt eū vel impediūt q̄n possit ire quo vult: ꝫ scm Jo. de li. intellige de metu ꝓbali pcise. q: si sit realis statim ad tactū persone vel adherētium q̄s incidit. Predicta tū forte fallunt vbi clericus est phabilⁱ de pdītione suspectus: apud verū oīm: q: eo casu ista ptinent ad defensionē sui status ꝛ licēt cū moderamine inculpate tutele. * Sextū est vtrū incidat is q̄ de equo clericū pcipitat vt ascensu eius fugiat immicū: ꝛ dico q̄d Joan. de lig. ꝛ q̄ sic: q: hic est intectio cum violētia ꝛ nō iure fit. Nec ob. q̄d licitū sit ei se defendē: q: hoc verū est fine lesiōe tertij. Et ꝓsentit Barto. dū. ꝛ Zacce. Ex Per. decēsu. eccl'iasticis. ꝛ Zrium per rōnem notabiles etiam in aliis casibus: q: inūt null⁹ sapiēs dicere ralē peccare mortalr: excōicatio aūt nō instigitur nisi ꝓ mortali: q̄d intelligē a iure. Et ista est vera opinio in casu in quo aliter esset iste occidendus phabiliter q: cum sit in casu extreme necessitatis: ille tenebat ei seruire de equo iuxta dicta in ti. de elemosyna. §. §. ſ. Usū ille eo casu subripit suum. * Septimū est vtrū quilibet iudex etiā laicus vel focus clerici nō iudex pōt sit capere clericum criminosum ne fugiat: ꝫ ei⁹ suo iudici ꝓsentet ꝛ dico q̄d Pan. in. c. vt fame. co. titu. allegat Innocē. referentē q̄d sic scm aliquos sicut defensor ciuitatis capit criminosum qui cōrigere nō pōt vt iudici ꝓsentet: in aut. de defen. ciui. in. §. nos igit. Hosti. vō ex Zrio videnq̄d vbi ius nō est expressum non licet inicere manum in clericū. ipse vero Pan. refert se ad c. cum nō ab hoſe. de iudi. vbi tenet q̄ vbi captura ista fit ad bonū finem: vitatur excōicatio q: si capio criminosum ne fugiat non facio fraudente diabolo: sed deo ꝛ bono publico. Et idem in familia potestatis inuentente illum de nocte: q: est contra eum ꝓsumptio: ꝛ eum videtur capere vt impediat delicti cōmittēdum: quia omittēs obuiare facinori peccat: vt in. c. dilecto. eo. titu. li. vj. ꝛ idem in capiente clericū debitorem ne fugiat q: cessat dol⁹ ꝛ suasio diabolica. Ad hoc. l. ait pretor. in. §. debitorem. ff. de his que in fraudem. vide Bar. in l. si quis in seruitute. ff. de furtis. vbi tū loquit̄ de clerico capiente clericū: sed idem putarem in laico rationibus predictis. Et vide ꝓ Bal. in. l. si quā p calūniā. C. de pīs. ꝛ cle. Hoc Palū. ꝛ cōsentit Per. de pera. in. c. vt fame. vicens q̄ non solum iudici seculari licet capere delinquentem clericum ne fugiat sed ꝓsentet eū ꝓ: sed etiam cuicunq; lesorē scm Inno. hoc potest dōs clericī solum ꝓpter suspicionem furtī: sed intellige probabilē valde. Vide etiam §. absolutio. iij. §. iij. dubio. vj. Adde autem q̄d licite capiens clericum in casu concesso: si modum excedat incidit scm Joā. an. in. c. si clericos. eod. tit. lib. vj. puta si capi. ꝛ duci quiete patitur ꝛ capiens impingit calce vel pugno: sed hoc intelligo a

telligo a ꝓposito ꝛ scienter, non aliter: q: dat operam licite rei. Similiter incidit si clericus fideiusſor ꝛ de parendo daret: quia tunc detineri nō pōt: nisi enormitas excessus vl alia causa rationabilis hoc suaderet: vt in. d. c. si clericos.

¶ Rursus de excommunicatione septimo ſcꝫ de excōicatione pape reseruata.

Excōicatio septimo quātū ad excōicationes pape reseruatas: sciēdū est q̄ ꝓpie sunt multe in iure a quibus scꝫ nullus inferior papa potest absoluere. vt exco papalis aūt quisq; volens scire an aliqua excōicatio sit papalis aut eꝑalis cito inueniat q̄d q̄rit requirat sequentē rabulā: i qua ponunt oēs papales ꝓpter eas q̄ sunt in ꝓcessu cene q̄ cōiter sciūtur.

Oēs em̄ alie aut sunt eꝑales q̄ sunt valde pauce ꝛ in titu. seq. facile inueniri possunt: aut nulli sunt reseruate. ꝛ de eis agitur. ſ. excōicatio. ix.

Prima ergo inter papales est contra percussores clericorum.
Contra hereticos.
Contra inobedientem sententie delegati.
Contra falsantes literas apostolicas.
Contra fautores hereticorū.
Contra clericos participantes in diuinis cum excommunicato a papa.
Contra incendiarios.
Contra effractores ecclesiarum.
Contra assentientes assumptiōi senatoris vrbis.
Contra clericos soluentes laicis tallias.
Contra insequutores cardinalium.
Contra grauantes eos qui tulerunt sententias contra magnos.
Contra inquisitores in aliquibus casibus.
Contra religiosos ministrantes eucharistiam vel extremam vnctionem.
Contra capientes bannientes ꝛ perquutientes aliquem pontificem.
Contra religiosos inducentes ad penitendum de electione sepulture.
Contra dños cogentes ad celebranda diuina in loco interdicto ꝛ Ꝫ aliq̄s in hoc cooperātes.
Contra minores recipientes aliquos ad diuina tempore interdicti.

Sunt etiam. xiij. alie in ꝓcessu curie q̄ ꝓdicte iuncte faciūt. xxxij. ꝛ q: vltima ꝓmer octo sunt xxxix. Sist ꝛ multe alie in extrauagātib⁹ ꝛ ꝓuilegijs. vñ ḡra est Ꝫ oīspēsantes Ꝫ quatuor vota priuilegia. xlj. Ꝫ exenterātes. xlij. Ꝫ simoniacos ordine bñficio. xliij. Ꝫ nō reuelātes simoniacos. xliij. ptra simoniacos ꝛ ingressu religiōis. xlv. Ꝫ mendicantes trāseūtes ad nō mēdicātes. xlvj. Ꝫ simoniacos ꝓ gra vel iustitia obtinenda in curia. xlvij. Ꝫ interponētes decretū in vēditiōe rei ecclesiastice Ꝫ ꝓfectam. xlviij. Ꝫ facientes libel los famosos Ꝫ ordinem ꝓdi. ꝛ minor. xlix. Ꝫ dicentes q̄d dicti ordines non sunt stat⁹ ꝓfectionis. l. Ꝫ facientes violētia in locis ordinū ꝓdicatorū. li. Ꝫ intrātes monasteria ꝓdicatorū ꝛ scē clare. lij. Ꝫ detinentes apostatas ordi. predi. liij. Ꝫ minores ꝛ heremitanos recipiētes ꝓdicatores. liij. Ꝫ aliquos perutinos. lv. contra accedētes ad sepulturam oñi. lvj. est in materia de cōceptione virginis. lvij. Ꝫ appellantes ad futurū cōsilium.

¶ Pria ergo est in. c. si q̄s suadente. xvij. q. i. nec. c. nō dubiū. ꝛ. c. veniens. ꝛ. c. ad eminētiā. eo. tit. contra ꝓcussores clerico⁹ aut monachorū: de q̄ in titulo pōe dictū est. ꝛ absolutio sedi apostolice reseruat. Sed aduer tēdū est q̄ scm aliq̄s q̄n absolutio reseruat sedi: impendi pōt a collegio cardinaliū sede vacāte: liue ab eo cui commiserit non aūt ira videt q̄n reseruat romano pōtifici iuxta dicēda. ſ. eod. excōicatione. xiij. oub. iij. Videt aūt pōtifici reseruari q̄n mētio nō fit de hoc adhecriuo apostolicus vt dicēdo mittat ad nos ꝓsentet cōspectui nr̄o. Quia tū sedes parū vacat inter ista doctores non distinguūt aliq̄n. Ihoc tū non vī hſe veritatē: q: ab hac excōicatione scm multos pōt absolui sede vacante: ꝛ tū in. c. nō dubiū. reseruat romano pōtifici: ꝛ eadē in. c. si quis. reseruat sedi aplice: vñ ꝓcedit ista distinctio inter pōtificē ꝛ sedem ꝓpriū ad cōcessa sub conditione suspendēte: vt in. vj. de rescrip. si gratiose. non aūt quātū ad absolutionē. Pōt tū ab hac scia absoluere legatus vt. §. de leg. §. xij.

¶ Scōa est i. c. q̄d aūt. ꝛ in. c. acatius. xxiij. q. ſ. ꝛ iuncta gl. ꝛ in. c. excōicam⁹ ex de here. ꝛ in ꝓcessu curie contra hereticos gazaros: patarinos: ꝛ alios quocunq; nosse censeant siue vererē ꝛ iā damnatā heresim siue nouā sequanē: ꝫ ēt oīno sint occulti scm gl. i cle. ſ. de her. ꝛ absolo reseruatur romano pontifici. * Pro q̄ notandū est ꝓmo q̄d de heretico oīno occulto sic q̄ heresim ꝛ in corde Arc. refert sum. Aug. ſ. c. si q̄s. de here. li. vj. vtrum incidat necne: allegat hinc inde iura q̄ plurima: ꝛ tādez hoc tāq; dubiū dispurationi relinquit. sum. Ho ros. allegās gl. in. c. multos. de here. in cle. in verbo eo ipso. vbi ad hoc multa iura recitantur. ꝛ Pan. ꝛ Jo. an. ꝛ Ray. ꝛ Bof. ꝫ q̄d sic: ꝛ vltra predictos adducit ēt Archi. Sꝫ deficit in duobus. Pro q: male adducit Archi. vt prꝫ in sum. iij. parte. ti. xxv. c. iij. imo male adducit fere omnia iura ꝛ doct. ꝓpter gl. cle. q: non loquunt de occulto q̄d nō pcessit in op⁹ exterius sed de occulto q̄d opponit notorio: q: ſ. nō scit a multis: vñ Archi. glossat q̄d hic capit occultus respectu pluriū. ꝛ nō respectu actus exteriorīs. Sēd deficit: q: ꝫ falsam sciam: vt patebit. Usū sum. Aug. eiusdē ꝓfessionis allegat vltra predicta ēt gl. in. c. ſ. xxiij. q. ſ. ꝛ Jo. de anchō. in sum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

eo.ti.ꝛ Car.ꝛ tandē recte decidēs tz oppositum
sz qđ iste non incidat: sed ad tura q̄ adducit gl.
cle. rñdēs distinguit vt aliud sit ecclesiā p̄cipere
aliud iudicare: vñ oz ecclia posse p̄cipere de oc-
cultis lz nō iudicare. Ꝺ falsum ē ꝓbo p.ſ. do-
ctoꝛē. rij.q.ꝛcſ.ar.iiij.vbi probans qđ p̄ter le-
ges ỹhanas necesse fuit tradi diuinam in tertia
rōne ad hoc sic dicit. De his p̄ hō legē facere de
ꝟbus pōt iudicare: iudiciū aūt hoīs nō pōt esse
de interioꝛibus moꝛib⁹ q̄ latēt: lz solū de exterio
rib⁹ actib⁹ q̄ apparēt: ꝛ tñ ad p̄fectionē ꝟtutis
requirit qđ in vtrisq; actib⁹ hō rect⁹ existat: ꝛ iō
lex ỹhana nō potuit cohibere ꝛ ordinare suffici
enter interioꝛes act⁹ sz necessariū fuit qđ ad hoc
supueniret diuina. hec ille in forma. Nō ergo est
aliud ꝛ aliud: ꝺe q̄ pōt hō p̄cipere siue legē face-
re ꝛ iudicare alioq̄n sequit qđ lex nō se extēde-
ret ad puniendū delinquētes ſ ea: vel p̄mādum
obsequentes: qđ est ℨ oēz moꝛalē philosophiā.
Et iō dico ſz mētē. s. Tho. qđ de occultis nō oi-
no q̄.ſ. nō sunt moꝛalia sz tñ de sua natura esse
pōt: vt sunt act⁹ exteꝛioꝛes eccl'ia p̄cipit. Vñ p̄
quitēs clericū in abditissimis incidit in cano-
nē ꝛ sīl' de eis iudicat: lz non iudicet quādiu si-
stit infra limites occl'atōis ferēdo sñiam. vñ
quāp̄timū q̄s incipit ee sup aliq̄ suspect⁹ lz oc-
cult⁹ iā ℨ eū p̄cedit inq̄rendo. de occultis ꝟo oi
no. i. q̄ sistit in sola cogitatiōe nō p̄cipit inquā-
tū ibi sistit: qz etiā nec iudicat: qz illa nec scit:
nec talia sunt vt ab ea sciri possint q̄diu ibi si-
stit: lz tñ si illa exteꝛioꝛib⁹ colligēt indirecte ꝛ
gſa alteri⁹ p̄cipit de eis: vñ cle.ſ. de sta.mo. ꝓhi
bet accessum ad curiā p̄incipum aio offendēdi
vbi nō ꝓhibet anim⁹ offendēdi ſm se: lz vt colli-
gat tali accessui: ita qđ talez accessum ꝓhibet
sub tali pena non cuilibet: lz hūt animū nocēdi
quē tñ animū nō ꝓhibet vñ accedēs taliter sta
tim incidit: qz cogitatio p̄cedit in op⁹. Et ita di
co i ꝓposito qđ si hereticꝰ p̄cedat in op⁹ ℨ oc-
cultissime scribēdo: vꝰ aliud faciēdo quā tūcq;
occulte statim incidit: ꝛ ita loquit iura allega
ta p̄ter gl. cle.q̄ theologalē materiā plene non
intellexit: si ꝟo sistat in cogitatiōe non incidit
ſz ꝑ. de pa. in. iiij. ꝛ Host. in. c. mulieres. desen.
excō. ꝛ hꝰ idē ex gl. in. c. cū ḡs. eo. ti. lib. vi, vbi oz
qđ hūs rarā p̄cussionē clerici in cozde tñ non
incidit quoad ecclesiā: vide etiā. ſ. hoza. §. ſz. pti.
ij. ꝛ. iij. ⁎ Scđo notādū est p̄z eadem quod huic
sñie annectit alia q̄ est in. c. ad abolendas. extra
de here. ℨ vniuersos: qui de sacꝛis aliter sen-
tiunt aut docēt quā ecclesia romana: ꝛ contra
eos quos eadē eccl'ia romana vel singuli ep̄i p̄
suas dioceses cū cōsilio clericoꝝ vel ipsi cleri
ci sede vacāte cū p̄silio si oporteꝛit ep̄oꝝ vici-
noꝝ hereticos iudicauerit qđ ſz. Pau. Semi. et
alios intellige si iudicauerint eos incidisse be
resim iam dānatā ꝛ indubitatā: ita qđ factuz sit
clarū ꝛ determinatū: si aūt dubitatio de articu
lis fidei oꝛeꝝ: ꝛ dubiū esset an bū vel male oꝛ
ceret sola ecclesia romana determinat. ſ. cui du
bia fidei ab eꝺo seruanda sunt. xxiij. qō. ſ. quo
ties. ꝛ idem. s. Tho. ij. ij. q. ſ. arti. vlti. Ex quo no-
ꝑe. de anch. epōs cū clericoꝝ consilio posse
de heresi cognoscere ꝛ punire: nec expectant li-
cet requirāt assensum capl'i ꝓpter arduitatez
cause: ꝛ p̄ter vbi de fide agit epi sunt oꝛdinarij ꝛ
ex officio tenent inquirere: vt in. c. excōicamus
de here. Hodie tamē in cā heresis sine inq̄sitoꝛe
sñiam ferre non possunt: vt in cle. ſ. de here. Nec
tamē quicunq; tenet cōtra articulos parisius
dānatos per epm̄ ꝛ capl'm incidit per dictum. c.
ad abolēdā. tum qz non oēs articuli damnātur
vt hereticī sed vt dubij ꝛ periculosi: tum qz ad
solū papā ptinet determinare q̄d sit hereticum:
ꝛ quid catholicū: vnde non incidit qui credit il-
lud qđ particularis eccl'ia decernit hereticum:
sed ille qui illud qđ vniuersaliter l'romana: quia
qui heret fidei ecclesie romane: alta tenente op
positum non est hereticus. de sum. tri. ꝛ fide cas
tholl. damnamus. in fi. quia illa errare non po-
test sed omnis alia: vt tota ecclesia grecoꝝ.
⁎Tertio notādum ex Archi: in summa quod in
his que sunt fidei sententiam epi incurrit con-
tra eius ꝓhibitionē faciens si est subdit⁹ eius
in loco subdito: ꝛ idem si sit exemptus: ꝛ in loco
exemptoꝛ: ꝛ multo amplius non exemptus in lo
co exemptoꝛ: quia in his que sunt fidei non ꝓ-
dest exemptio. Si ꝟo sit non subditus iure: cū
vel subditus in loco extra territoꝛium nō incur
rit. Si vero extraneus supple in territoꝛio: aut
est talis qui non sortitur forum ratione delicti
sicut forte archiepūs: ꝛ sic non incidit: aut talis q̄
sortitur ꝛ tunc si est de articulis per ecclesiam
damnatis incidit: si autem non est de illis non
incidit: quia non peccat per inobedientiam: qz
tunc non est subditus: hec ex illo. Dubius tamē
est quod dicit de subdito extra territoꝛium in-
ꝛta dicta. ℨ. excōicatio. ij. §. iij. ꝛ. iiij. ⁎ Quarto no
tandum est qđ huiusmodi excōicatio ex coꝛpoꝛe
iuris nō reseruatur pape: ꝛ p̄ñ videtur qđ epūs
possit absoluere per. c. nup. de sen. excō. sed tñ
reseruatur pape per annualem curie p̄ocessus.
¶ Tertia excōicatio est in. c. querenti. de offi de ꝛ. ex
leg. contra inobedientem sñie delegati vltra an cō
num: de qua dic vt. ℨ. absolutio. ſ. q. ij. in p̄ñ.
¶ Quarta est in. c. ad falsariozñ. de cri. fal. vbi
excōicantur qui per se vel per alium falsant lite ⁴
ras apostolicas cum suis fautoꝛibus. Ex clerici exco
officijs et beneficijs sunt p̄iuati: et degradā-
ti traduntur iudici seculari ꝛ et absolui non

p̄t nisi p romanū pōtificē p curie p̄cessu: nimo sm̄ Archi. p. c. dura. de cri. fal. lz pano. dicat illud. c. loqui solum de habēte lras falsas. In p
cessu ꝟo curie ꝺc sic. excōicam⁹ ꝛ anathematiza
mus oēs falsarios bulle seu lrarū aplicarū sup
plicationē gratiā ꝛiustitiā cōtinentium ꝛc. ⁎Ꝺz
tā circa istā materiā opz distincte loq̄ de falsan
tib⁹ vrentib⁹: habētib⁹: coꝛrigēt ib⁹ ꝛ recipien
tibus eas: nō de manu pōtificis aut bullatoꝛis.
⁎Urentes ꝟo hmōi lras falsis: sil' sunt excōica
ti si sunt laici: lz absolui possint a suis oꝛdinarijs
vt ibidē clerici vero nō sunt excommunicati sm̄
Pau. ibi q̄ uis Host. teneat ℨ. cōtū: lz sunt p̄iuan
di beneficijs: qz textus distinguit inter clericos
ꝛ laicos ꝛ in pena est fienda mitio: interꝑtatio
vt in regula i penis. nec oñt cōteri ouplici pena.
⁎Habentes aūt hmōi lras ꝛ nō resignātes: nec
lacerāte sm̄ Pan. si eis non vtant non incidunt
in sñiam aliquā nisi sit lata per iudicem cum ter
mino. ex. die ꝛ ad resignandū: postq̄ ſ. q̄s cogno
uerit eas se hꝺe sm̄ Host. ꝛ sum. pis. vel sm̄ Pan.
post lātā sñiam p ordinarios ita q̄ nisi illa p̄ces
serit nō incidunt: ꝛ hoc est verius. Nec tñ intel-
ligę qñ ad eos casu litere peruenerunt si autem
cōscij fuerūt incidūt indistincte: qz agētes ꝛ con
sentientes par pena cōstringit. vt in. c. ſ. ꝛ ibi per
gl. de offi. dele. i. iubemus. §. economus. C. de sa
cro. plene p Abb. in p̄alleg. c. ſ. Et proꝑie ē ca
sus in. c. oura. de cri. fal. c. aūt ad falsariozñ loq̄t
de vtētib⁹ sciēter: qui incidunt ipso facto. ⁎Ꝺz
rigentes aūt lras papales sm̄ ꝟo. vt recitat pa.
in. c. ex lris. de fide instr. ꝛ idē Gotfred. sunt sil'r
excōicati excōicatiōe lata in curia ꝛ aplice sedi
reseruata: etiam si vnam figuram siue literā vl'
eriam diminuāt aboꝛauerint: deleuerint aut cācel
lauerint vel diminuerint cōpleuerint vel muta
uerint sine sñia illius ad quem spectat postquā
litera est bullata vel signata. Hec eriā intellige
stante bulla vel lra: qz si quis eā roꝛam cōbure
ret aut lacꝛaret nō diceꝛeꝰ eā coꝛrigere nec ici
deret. ⁎Recipientes aūt lras aplicas oñ ipsi sunt
apud aplicam sedem de manu alterius quā pa
pe vel deputatoꝛū ad illud officiū sunt excōica
ti si sunt laici nisi sint ꝓsone solemnes que p nun
cij recipere p̄t de manib⁹ p̄dictoꝛū vt. c. in ou
ra. de crimine fal. Nō ligat aūt ista sñia sm̄ Joā.
an. ꝛ Host. nisi existens apud aplicā fedē: q̄ vt di
cunt ibi est vbi est papa. Sed tñ sm̄ Jo. an. ꝛ pe. 1. no de anc. ꝛ gl. Ber. hodie istō curia nō reseruat. q̄
num: de qua dic vt. ℨ. absolutio. ſ. q. ij. in p̄ñ. tabi nimo q̄libet parue auꝛozitat⁹ mittit ad bulla- le.
toꝛē ꝛ recipit. Et qz papa ℨ scit ꝛ tolerat vt dicit
Ber. iō non ligat. Est autem ꝓ hac notandum
primo secundū per. de anch. quod sciēter ūpe
rans breue subꝛeptitiū ꝛ eo vtēs: nō incidit in
penam falsarij: lz solū vt eius cōmodo careat
ꝛ in expēsis cōdēnet. de rescrip. sug lris. falsan⁹
autem rescriptum: vel' vrens falso aut falsis lite
ris aplicis ex certa scia: vel ignoꝛantia p̄cedēte
ex negligētia incidit: secus si falsitas erat latēs
ꝛ adhibuit p se vel p alios diligētia quā potuit
indagādo a peritoꝛib⁹ qz excusatur sm̄ Pet. de
ancha. rliij. di. expēsis. Et idē sm̄ aliquos est de
falsario supplicationū gratiā ac iustitiā contī-
nentiū: signatarū: p pōtificē aut vice cācellarij si 1. no
aut regēte officiū cancellarie. ⁎Et scđo quod ſz tabi
Rich. in. iij. di. xvij. impetrans lras a dño papa le.
etiā scienter tacita veritate vel suggesta falsita
te: alias nō concessuroꝛ: non incidit: similiter nec
vrens lris alio modo impetratis: lz vterq; dign⁹ sit
pena magne: qz lz sic impetrās sit falsarius? ꝛrensꝰ
nosse vr sumit. ꝛxv. q. ij. dicēti. non tñ est falsarij?
literarū oñi pape qz lras impetrat veras: quis
suggestiōe falsa. ⁎Et tertio q̄ rich. vbi. ℨ. querit ⁴. no
vtrū reformās lras in lra pape q̄ tā expirat vel tabi
faciēs punctū vel aliquid quocunq; nō mutilans le.
nō iurentione vtēdi: lz tuꝺo: iucidat ipso iure: ꝛ
dicit sm̄ aliquos qđ nō: qz illa excōicatio nō in-
telligit nisi de lris q̄ alicui possent ee vtiles. Ꝺz
ℨ inquit arguī pōt: qz illa invtilis lra posset per
rasurā vt mutari vr appareꝛet vtilis verbi gra
tia si diceret post triēnū minime valituruꝰ: ꝛ po
neꝛet quinquēnij. vñ vꝰ qđ iste incidat: qđ mi
hi vꝰ cōcedēdū. de lris tñ q̄ vtiles apparere non
possent vlla rasura vtpuꝛa de lras curatoꝛia data
a oucētis vel trecētis annis: secꝰ tñ vt vꝰ in gl.
un. ꝺ. c. ad falsariozñ in versi. per raſuram immu
tans scriptū pape nulla adhibita distinctiōe est
falsari⁹. ⁎Et quarto quod vtēs hmōi lris ignoꝛa 4
rāter sm̄ Host. excusat si falsitas erat ita latens
qđ bene p̄cipi nō poterat: ꝛ ipse adhibuit dili
gentiā quā potuit aliquin nō: qz debuit suspi
gare p alios: arij. xxxvij. dist. §. vltra. extra de ho
mi. Jo. ꝛ. c. vlti. ff. de rebꝺibi. acti. l. ſ.
¶ Quinta est in. c. nouerit extra desen. excōica. ⁵. ex
vbi excōicanꝭ nō solū hereticī: ſz etiā fautoꝛes co.
ꝛ receptoꝛes eoꝝ. ꝛ intelligę sm̄ pe. de pal. i quar
toꝛ. oum virū suum aliquo exteꝛioꝛi actu p̄ditꝰ
publice vel occulte. Si tñ dicit in p̄ate exīstēs
omittit facere qđ debeꝛ: licet nihil exteꝛi⁹ agat
incurrit istā sententiā: qz ad idem iudiciuꝫ per
tinet habitus ꝛ p̄uatio. Et sm̄ Arch. ista excōi
catio est papalis. vt pꝛs ex curie p̄cessu. Quis
aūt dicatur fautoꝛ: defensoꝛ: ꝛ receptatoꝛ. ſ. here
ticus vel heresis. ſ. §. vñ.
¶ Sexta est i. c. significauit. eo. ti. vbi excōicati 6
dicūtur eadem scia clerici qui participauerunt
sciēter ꝛ sponte cū excōicatis a papa. ſ. nudicia-
liter vel nominatim secundū cōmunē lecturam
ꝛ eos in diuinis officijs receperunt: pape reser-
uatur absolutio. Sed notandum quod sm̄ ali-

quos ītelligīt qñ papa excōicat aliquē ⁊ pticidātea: ꝑs alios ꝙo qñ pticipatio est ī crīmine: ⁊ hec est opinio Zāc. ⁊ gl. ⁊ q ꝺm Inn. ꝓt dici eē ꝙa: ⁊ cui ꝺm Jo. an. ⁊ Jo. de lig. vbi adherēdū. ſz qz iſte opiniones vt dicit pa. parum deſeruiūt ꝑs alios iſta eſt nona excōicatiōis ſpēs ad quā incurrēdā ḡnāliter reḡrunt vt notat in text. ꝓcio ſ. qō pticipet clericus: ſcōo ꝙ ſciēter. tertio qō ſpōte. i. excluſa coactione abſoluta nō pdēnata ꝑs Boh. q̄rto ꝙ in diuinis. ſ. q̄ in eccl'ia ⁊ q̄ ex dicātur vt in ho⁹is canonicis ꝺm eundem. quīto quod excōicato a papa noīatim ꝑs archi. vel ꝑs aliōs iudicabiliter. Et hec eſt opinio cōis quā tenuit Jo. ⁊ Boh. ⁊ Dīr. ⁊ arc. ⁊ Alb. i. ⁊ ſum. cōfeſ. ⁊ archi. ⁊ oēsfere ſummiſte. Gl. añ exponit eadē ſnīa iſtos ſuoluī ḡrū ad priuationē ſacro rum: ⁊ intēdit qō incidūt in mino⁹ē. vt ī nuit in ſequētib⁹: ſz hoc cōiter rep⁹obat: qz papa ſibi abſolutionē nō reſeruaſſet. * Sed no. ꝙ ꝑs Jo. ⁊ Boh. hūc rigorem inducit iudicis magnitudo ⁊ excellētia diuinoꝝ offō⁹uꝝ in quib⁹ pticipat ꝺdde ⁊ dignitas pſone pticipātis. c. clerici de q̄ text⁹ loq̄t. vñ laic⁹ nō icīderet in maio⁹ē. Si tñ ſnīa eēt q̄dē a papa ſz p canonē: mō ät iudicial' r peccaret q̄dē pticipās nō tñ incideret in eandē ꝑs Jo. ⁊ Boh. qz miri⁹ agit cū lege ꝙ cū miſtro legis. l. celſus. de arb. ꝓ opinione tñ Zāc. fa cit qz rex. diſtinguit iter pticipaſſe ⁊ recepiſſe i officijs ḡli primū referak adparticipationes in crie: er q̄ ſequit declaratio ꝙ inciderit ī eādē ⁊ iō appⁱobo ornī Jo. an. ⁊ ſo. de lig. poſt Inno.

¶ Septima eſt in. c. tua nos. de ſentē. excō. vbi 7
ō: ꝙ incēdiarij ex quo ſunt p eccl'ie ſnīas publi
t. duo cati. p abſolutiōis bñficio: ad aplicā ſedē ſunt
bñi. mittēdi: ſz circa hāc ſunt dubia. * Primo vtrū ꝛ
oēs incēdiarij ſint excōicati ipſo facto vel ipſo
iure: ⁊ dico ꝑs aliōs qō ſic ſiue incēderint ſacrū ſiue nō: ſed Jrīū tenuit ſum. piſa. ⁊ Arch. ⁊ gl. in
d. c. tua. ⁊ Ray. ⁊ Ino. ⁊ Boh. ⁊ Jo. de lig. ⁊ Pan. q̄
oēs tenēt hoc eſſe verū de incēdiario eccleſia: ꝛ
vel religioſoꝝ locoꝝ qō ꝺm Ray. Boh. Ino. ſt. et
Jo. de lig. excēdit ēt ad locū cimiterij vel ſpatij
ꝓuilegiati circa eccleſiā: ꝙ eſt. xxx. paſſus ſenī.
xl. quo ad eccleſiā matricē. xvij. q̄ſt. iiij. ſicut. vl
locicōrigui ꝓuilegiato. Quod tamē poſſet ꝓcedere ſolū ſi res cōbuſta ſpectaret ad eccleſiācū aliter non ſit loc⁹ religioſus. xvij. q. iiij. q̄ſ. ēt
ſi ſit de pſimonio clerici. Uñ lapus ſuper cap.
qz nōnulli: de īmu. ec. li. vj. dicit qō noīe eccliaꝝ
ī cludunk nedū monaſteria ſz etiā oīa loca pia: qz iſta eſparank. de teſta. reḡſtris. Et dicit
arch. qō habito conſilio cū ḡbuſdā iuriſtis cōſuluit ꝙ frāgēs vel cōburēs domū ſtrā ifra dictū ſpatiū nō ē ipo iure excōicat⁹: ⁊ hoc p. d. ca.
ſ. nonnulli. p. c. ꝙſti. ls ſit violator īmunitat⁊

ecc'. ⁊ vt ſacrileg⁹ puniēd⁹. Iſti⁹ ſcōe opinōis
rō eſt qz de iſtis q̄ ſacra icēdūt loca repk in iu
re qō ſint excōicati. vt. rſ. q. iij. canonice. ⁊. xvij.
q. iij. oēs ecc'ie. ⁊ de ſen. ex. ꝓſti. ō rap. ex l'ris
de alijs añt ō nō inuenik qō ſint iure cōi excōicati: vt ꝛ gl. in. c. deuotiſſimā. rij. q. ij. ſed ꝙ excōicenk ſiue ſint excōicandi. vt. xxiij. q. vl. peſſimā. Nec ob. ꝙ. d. c. tua. loquik indiſtincte: qz nō
fert ſnīam ſz ꝓhibet abſolutionē poſt denūcia
tionē ſnie q̄. l. poſſibiliter fuit a ſtatuto ſinoda
li vl aliquo iudice. Nō obſtāt etiā q̄dā ꝙba l. o.
c. peſſimā. vt pt⁹ ibi ꝙ gl. Jure añt ſinodali alī
bi tales ſunt excōicati: alicubi vt ex cōſuetudi
ne habenk ꝓ excōicatis: ls reuera nō ſerak ex
cōicatio ꝓmo notabili primo. Utrū aut̄ icidat
q̄ eccleſiā ī bello iuſto⁹burit. ſ. incēdiari⁹. * De
cūdo vtrū oēs incēdiarij etiā locoꝝ non ſacro
rū ſint p ſummū pontificē abſoluēdi: ſi fuerint
denūciati. ⁊ dico ꝑs ꝺo. ⁊ ꝙꝙ. ⁊ cōioꝝ opinionē
qō ſi loc⁹ fuit ſacer poſt denūciationē abſoluit
ſol⁹ papa: añ ꝙo etiā eps ſi ꝙo fuit nō ſacer ita
q̄ excōicati ſunt p eꝝ: abſoluit eps añ ⁊ poſt:
ꝺm Pe. añt de anch. ⁊ Boh. ⁊ ber. ⁊ opinionē tu
tioꝝ: ⁊ rimo ⁊ verioꝝ añ denunciationē tutio⁹: ⁊
oēs premiſſa tñ ſatiſſfationē: vt i. d. c. peſſimaꝝ ⁊
ſi ſiue locus ſacer fuerit ſiue non ſacer: poſtea
ꝙo nu llū. Et hanc ſequik ſum. piſa. ⁊ pbak clare er. c. tua. ⁊. c. cōqueſti. eo. ti. ⁊ conſentit pañ.
in. d. c. ꝙqueſti. ſic mērē gl. cōcludēs qō ſi locus
fuit ſacer ipſo facto incidit: ⁊ añ publicationes
abſoluit eps: poſtea ꝙo papa. ſi ꝙo nō ſacer eſt
excōicād⁹: ⁊ poſt ōnūciationē abſoluit papa ſo
l⁹: ⁊ itellige ꝑs ꝙꝙ. etiā ſi ſit mulier ⁊ illa abſoluatur ab infectione man⁹ in clericū: imo nec le
gat⁹ abſoluit huiuſmodi: q̄ abſoluit peuſſores
clericoꝝ ſi: vt. ſ. de legatus. ꝺm Guil. qz ls iſta vt
ſinquit pan. in. ca. tua. pariſienk quātū ad diffi
cultatē obtinēdi abſolutionē. non tñ ſequitur
qō promiſſio facta ūn vno caſu extēdit ad alius
marie qz in iſtis exoꝛbitātib⁹ nō fit extēſio ēt
per maioritatē rōnis: vtrin regula ⁊ in argumē
tū. de reg. iur. li. vj. ⁊ in. l. qō vero. ff. de leg. ⁊ ſe
natuſcō. Jo. an. * Tertio qūo itelligēda ſit iſta
denūciatio⁹: ⁊ dico ꝺm quoſdā neceſſario oꝛ fieri noſtā. i. exꝑſſo noīe. nō aut̄ ī gñali ſub hac
forma: excōicam⁹ illos q̄ tale fecerūt incēdium
ſed ꝺm ꝙꝙ. ⁊ ſi ſolſi in gñali fiat ſol⁹ papa abſoluit: ⁊ conſentit pſia. ⁊ hoc tenendum eſt p: e
ſertim cū hugo dicat ⁊ iureperit: quod cū fertur ſnīa ſub hac forma: excōicam⁹ omnes qui
fecerūt ſ vel illō oēs intelligunk excōicati no
minatim: de quo. J. in ꝙo noīatim: ⁊ dic verū
de his quos notorie cōſtat feciſſe. Et ꝺm Arch.
intellige a quocunque iudice denūciatio fiat:

ē. ex- que autem loca dicantur religioſa. J. loca.
cōi. ¶ Octaua eſt i. c. ꝙqueſti. ex de ſen. exc. vbi ex
cōicank eiſtractores eccl'iarū cū ſpoliatione: ⁊ añ
denunciationē q̄dē abſolui pñt ab epo ſi volūt
ſatiſfacere. extra eo. nup. poſtea vero abſoluit
ſolus papa ſcōz cōez opinionē doc. ēt ſi denūcia
tio fuit gñalis rōne dicta pⁱius. * Pⁱio ꝙo ubi
taſ ḡa ſit effractor: ⁊ dico ꝑs ꝙꝙ. quod eſt is qui
dolo malo aut p iniuriā parietē fodit: aut ſub
fodit: aut fregit vitreā feneſtrā: aut ſerraturaꝝ
aut oſtia: aut cardines: aut vectes oum tenent
oſtia firmata aut ipſum tectum eccl'ie. Hec ille.
qui per exempta declarat: diffinitio añt eſt hec.
Effractor quantū ad ipſum noīē eſt q̄ frāgit:
ſz quātū ad iſtū canonē eſt q̄ p vim parat ingreſ
ſum vt furet. Uñ ls hoc fiat cōiter p fractioneꝝ
tñ ſi q̄s impingēs faciat debile vectē cedere lo
co incidit: qz cū iſta ꝓſtō ſit in fauoꝛē eccl'iarum
latiſſime interpretāda eſt in dubio. * Scōo vtrū
ad incidēdū ī hāc ſnīaꝝ reḡrak effractio ⁊ ſpolia
tio: vel ſufficiat altrerū tm: ⁊ dico requiri vtrūq;
vel ſaltem effractionē: qz Jo. an. ⁊ per. de anch.
ſic illud. c. ſummār. Qui cū effractione expoliāt
eccleſias excōicati ſunt: ⁊ poſt denūciationē per
papam abſoluēdi: vñ ꝑs ꝙꝙ. cui ꝓſentit pañ. in
c. fi. de fur. nō incidūt q̄ furank ſine effractione
ēt ſi habuerūt animū frāgēdi: ſz fractionē factā
ab alijs inuenerūt: ēt ſi reſfuerūt ſacre vt calices
ꝺm pañ. ſed q̄ frangit ⁊ non furatur ſi fecit alio
ſpoliandi credo qō incidat: ls ſum. Ang. ſentiat
Jrīū qz illa duo computank ꝓ vno facto: qō iſte
incepit ls no pfecerit. Nec tñ eſt ſil'e de furante
ſine fractiōe: qz ille fecit ꝓmū factur⁹ ſcōm non
añt iſte ſcōm factur⁹ ꝓmū. Dī añt nō intrēdebat
ſpoliare: ls ſit ſacrilegus ſz iniuriose fregit: non
tñ incidit. Nec ob. c. canonica. rſ. q. iij. ⁊. c. cū pro
cauſa. ꝑs q̄ videnk omnes ſacrilegi ⁊ violatores
eccl'iaſtice īmunitatis excōicati. qz vt pt⁹ per gl.
ꝙ Pañ. in. d. c. cū p cā. aliq̄ tales incidunt ſolus
in mino⁹ē: vt ſi q̄s laicū ꝙquutiat in loco ſacro.
* Tertio vtrū noīe eccleſiarū veniāt hic mona
ſteria ⁊ pia loca: ⁊ dico qō ſic ꝺm Pau. in. c. tua
nos. eo. ti. ⁊ rō: qz hec ꝓſtō eſt in fauoꝛē eccl'iarū
vt dictū eſt: ⁊ addit ſdē in. c. fi. de eccle. edi. vt re
fert ſum. Ang. qō hic noīe eccl'iarū veniunt etiā
non cōſecrate: ⁊ hoſpitalia: qō ītellige ſi edifica
ta eſſent auto⁹itate pape vl epi: aliter nō eſſent
loca religioſa: vt not. in. c. ad hec de reli. domi.
* 4. vtrū enormia in eccl'ia faciētes violēter ici
ant de iure: ⁊ dico qō ſic ꝺm aliquos: vt refert
ſum. piſa. vt oīruentes altare: frāgentes crucez:
aut calicē: vel oī ripiēdo coꝛp⁹ xpi vel furando:
⁊ hanc opinionē tenuit ſupplemētū ſz oppoſitū
ſenſit ſum. Roſ. ⁊ Ang. ⁊ hoc verius: qz Boh. et
Roſ. ⁊ Jo. de lig. tenent qō ſunt ſolū excōicādi,

Publicati añt abſolui pſit per eꝝ ꝑs ſum. ang.
ſed oppoſitū tenuit ſupplementū veriꝰ: qz vt
ſupra dictū eſt incēdiary loci nō ſacri quib⁹ iſti
videnk cōparari mittunk ad papā denūciari: ēt
ſi nō fuerant excōicati de iure ſz ab epo tm. vt
iſti: ſecus tñ de effractoꝛibus aliorum locoꝝ: vt
pt⁹ p no. in. d. c. cōqueſti. * Quinto vtrū incidāt
incidētes vel effrangētes domū ſtrā in ambitu
priuilegiato eccleſie: ⁊ dico vt. ō. ꝙ. vñ. in pⁱio.

¶ Nona eſt in. c. fundamenta. de elec. lib. vj. vbi
excōicank pⁱio oēs cuiuſcūq; notabilis ꝓcem⁹. ex
nentie dignitatis: ptātis: vel excellentie q̄cunq; cōi.
nole cenſeank ⁊ frater tuꝰ vl nepos aliquoꝝ
ꝑdictoꝝ q̄ ſine hiſa ſedis apl'ice noīatione: ele
ctiōi vl aſſumptiōi in ſenatoꝛē capitaneū patri
tiū: aut rectoꝛē ad regimē vrbis rome aſſentiūt
vel ſe intromittūt ꝓ ſe vel per aliū. Excipiuntur
romani naturaliter ex ipſa vrbe oꝛiundi: vl ibi
incole ſeu continuā habitatoꝛes: q̄ ls ſint ꝑdicto
rū ffes filij vel nepotes: aut ſub comitat⁹ vl ba
ronie noīe extra territoriū vrbis iuriſdictionem
ꝓpetuā vel tpalē obtineāt: poſſent tñ aſſumi in
ſenatoꝛes romanos ad vnū annū vel breue tp⁹
dūmō extra territoriū non habeāt talē ptātem
q̄ poſſint enuaciare rōne ꝑdicte ꝓſtōis q. ſ. rō
eſt ne ſua potentia poſſit tibi vrbē illam vſurpa
re: ⁊ ſubiugare eccleſiā ⁊ pōtificē romanū ſicut
fecit Cōi adīn⁹: q̄ de venenoſa radice fed. quon
dā romani ꝑatoꝛis erut. Itē ſcōo excōicātur
oēs alij a ꝑdictis aſſentiētes ad ꝑdictū regimē
vltra annū ſine hiſa ſedis aplice. Et tertio iten
dentes vl obediētes ſic aſſumptis. Et ūrto qui
eos noſauerunt: elegerunt: vel aſſumpſerūt. Et
quinto dātes auxiliū cōſiliū vel fauoꝛē publice
vel occulte rām noīatoꝛibus: electoꝛib⁹ ⁊ aſſum
ptoꝛib⁹ q̄ noſatis: electis: ⁊ aſſumptis. Nec ali
q̄s ꝑdictoꝝ abſolui pōt niſi ꝓ romanū pōtificē.

¶ Decima eſt in. c. clericis. de immu. eccl'. lib. vj. vbi excōmunicantur clerici ſoluētes laicis tal 10
lias collectas: decimas vel quācunq; quoram: excō
ſed hec conſtitutio hodie eſt reuocata ꝓ cle. vni
cam. de immu. eccle. quantū ad clericos.

¶ Undecima eſt in. c. felicis. de pe. li. vj. vbi ex 11
cōicank pⁱio inſequtoꝛes eccl'ie romane cardi excō
nalīū hoſtil'r: ⁊ ſcōo pcuſſoꝛes ⁊ captoꝛes ⁊ ter
tio qui mandauit ⁊ ſocij faciētiū: ⁊ ūrto q̄ ſciēs ha
buerint ratū vel cōſiliū dederint aut fauoꝛē: et
ūrto q̄ poſtea tales receptaueriṅ: aut defenſa
uerint ſciēter. Et ho⁹ q̄libet eſt re⁹ criminis le
ſe maieſtatis: ⁊ ꝑpetuo infamis diffidaf bānit⁹ ⁊
inteſtabil' vt nec teſtamēti liberā habeat factio
nē nec ad alicui⁹ bōa ex teſtō vl ab teſtato voce
tur ⁊ multis aliꝭ penis ē ſubiect⁹: ⁊ filij ⁊ nepo
tes vt ibi pⁱ⁹. Nec ab alio q̄ a romano pontifice
pōt abſolui: niſi i moꝛtis articulo: excōicāt etiā

Universidad de Deusto
Biblioteca

p̃incipes:senatores:consules:rectores siue alij ꝓsit:z eoꝝ officiales qui infra mensem a die notitie habite de predicto delicto nō puniūr p̃dictos reos ſz tenoꝛē.d.c.felicis.sed tamē isti absolui poterunt a suis ordinarijs:quia ista fuia ſbi pape nō reseruat. Excōicant etiā qui aliqđ p̃dictoꝝ fecerint clericis aut religiosis de familia pape vel cardinaliū:sed absolutio ſbi pape nō reseruat. Quitas ꝯo ꝙuis alia ꝓterꝛbez q̃ talia faciēt⁹ in his q̃ ꝓsiliū vel auxiliū dederit:aut fauoꝛē vel infra mēſez saltē raliter delinquentes put tāti facinoris enormitas exegerit z facultas ei affuerit nō duxerit punīēdos:pontificali z supra sit eoipso dignitate priuata z nihilominus remaneat interdicta. * Primo ꝯo dubitaf qđo intelligant p̃dicta z dico q̃ ſz archi. intelligiꝯ.hostiliter.i.ficut hostis z inimic⁹ capitalis:vel publice z manifeste:sicut etiam sumit hostile.xſ.q.iij.q̃cunq;. Et ſz Joan. an.pcuſerit.c.inuste.sec⁹ p defensione. Et capit.s.cū effectu.vñ si non capiat:ſz insule⁹ ei fiat ad domū vt inferat iniuriaꝝ:vel si obsideat in domo vt in castro:vel etiā in domo claudat:nō vr ibi custodiat:ſz inferat verecundia non credit archiep̃s vr̃e locū qđ hic ꝯz ſz qđ no. Inn.in.c.nuper . eo. titu. Et ſz Jo.an.z arch.ratū habuerit.scz cum eius p̃tēplatiōe vel noīe sui factū:vt de reg.iur. tñ.l.vſ. Et ſz Jo.an.fauoꝛem non nudū vel ſmplicē.i.qui ad maleficiū mhil adiecit z idē intelige de cōſilio. Et ſz eū receptauerit:qz scz pari pena punīēdi sunt receptatoꝛes sine q̃b⁹ diu nō possent delinquentes latere.ff.de rece.l.j.nisi essent cōsanguinei vel affines.ff.e.l.ij.*. Secūdo vrſū ex solo mādato incidat q̃s in hanc ſniam si non sequatur effect⁹ captionis vel percussiōis z sum.ros.vſ renef qđ nō vt ptz in ti.absolutio. j.§.ix.in fi.z clari⁹.§.iij.ſz ego dico qđ sic sicut z ex ipsa in ſequtiōe:qz prim⁹ effect⁹ ipſi⁹ mādati est ipsa insequtio ex vna vt ꝯz in ter.ipso facto ſniam incurrit insequutoꝛ:z alij p̃dicti:qñ aūt mādat aliqđ habens annexā ſniam:si effect⁹ sequat incidit mādās. Et ꝙ sit regula ggialis qđ sine effectu q̃s excōicatiōis ſniam nō incurrat:tñ hoc fallit in trib⁹ casib⁹ ꝓmo in hoc casu quātū ad effectū remotū:z scđo i eo qui mādat p assassinū christianū interficiꝛ:qui est excōicat⁹ etiā si nō sequat effect⁹:vt de homi. p humani. lib.vſ.tertio ſm aliquos in his q̃ in ꝑsonam vel statū romani pōtificis cōſpirāt id est coniurant qz habeꝯ in fixtina que incipit tñ oñicio:z cōiter in processu curie tales sunt excōicati:z intelige etiā si non sequat effect⁹ de quo.j.§.xxxij. Sed tñ sum.Ros.videf velle qđ in statū illū conſpirant oēs q̃ in aliquā terram ecclie cōſpirāt:qđ non credo verū nisi illa esset sedes pōtificis:sed in statū cōſpirāt qui volūt illū mutare aut periculo mutationis exponere vt aliud sit cōſpirare in statū aliud in res status. * Tertio vtrum tales incurrāt infamiam z bonoꝝ cōfiscationē ipso facto z dico ſm Archi.qđ quātū ad infamiā z confiscationem effectualē z corꝑalē penam infligendā necessaria est fuia saltē ggialis:vt scz pronuncief eū esse criminosum crimine lese matestatis:alꝛs q̃uis bonoꝝ dño ipso iure priuetur:vel ipso facto etiā prius amittat ex die cōmissi criminis:tñ ei non auferf:nec fit exequutio ablationis bōnoꝝ vel alteri⁹ pene nisi post ſniam saltē generalē. Et si querat ad q̃d prinaf dño ex quo bona nō auferunf ante ſniaꝫ:ꝛndet Archi.in.d.c.felicis.q̃ ꝓpter fruct⁹ medij tp̃is que fisco debēt restitui.z ita notaf p gl.in auf. de incest.nup.§.j.vbi etiā aduerte ſz doct. quod ista clausula ipso iure vel eoipso rīa operaf:ꝓmo p̃titionē dñi illi⁹ rei:scđo retrotractionez ad diez cōmissi criminis:ita qđ alienatio facta ab eo die vsq; ad ſniam saltē generalē nō vs ex quacunq; cā fit facta siue lucratiua siue onerosa qđ erit magis dubiū:tertio restōnem fructuum medij tp̃is. Debiq.ſ. heretic⁹.j.§.viij.particula. iij. * Quarto vtrum incidant principes:z reliqui si infra mensez a notitia ſniam cōtra tales non protulerint modo inceperint pcessum:z dico ſz mentē Archi:qđ illud dictū triplr pōt intelligi: primo qđ scidant si instātia huius cause nō terminetur per ſniam infra mensem a lite contesta si quis exiſtat accusatoꝛ:scđo qđ incidat qui infra mensem non inquisierit z receperit testes z ſniam protulerit:z fuerit exequutus a denunciatione sibi facta sine accusatione per suū officialem aut alium priuatū:sed intellige sane qđ si res ignoꝛat debet plenius ad iudicis notitiā peruenire.xſ.q.iij.summopere.vnde nō incidit nisi fuerit negligens in cognoscendo de causa. tertio vt iste mensis incipiat currere ex die qua iudici per famā innotuit. Et hoc magis placet. ¶ Duodecimo est in.c.quicunq;.de sen. excom. lib.vſ.vbi excōicantur primo oēs alicui licentiam dātes occidendi:capiendi:seu alꝛs grauandi in ꝑsonis vel bonis suis aut suoꝝ:et eos qui contra reges principes barones nobiles balinos vel contra quoslibet ministros eoꝝ ſniam excōicationis suspēsiōis vel interdicti tulerūt vel eos quoꝝ occasione sunt plate:vel eas obſeruātes seu nolētes cōicare raliter excōicatio: nisi licentiam ipsam re integra reuocauerint vt si eius occasione ad captionem bonoꝝ sit pcessum:nisi ipsa bona fuerint infra.viij.dierum spatium restituta:aut impensa pro illis satisfactio. Scđo oēs qui ausi fuerint vri tali licētiari. tertio qui aliud p̃missoꝝ cōmiserit suo motu.

Et si p spatiū duoꝝ mensiū oēs p̃dicti mānserint i.d. ſniaꝫ iā nisi p aplicā sedē absoluī nō possunt. Et quo elice q̃ añ poterūt absolui p̃ ordinariū
1.du biſ. * Primo ꝯo dubitaf quō intelligant predicta z dico qđ ſz Jo.an.ordinarius regis est ep̃s in cuius dioceſi delinquit: vel ꝯz domicilium.vi.xcvſ. si imperatoꝛ.z ſm archi.nō solū rex:sed et impatoꝛ excōicari p̃t ab ep̃o.ij.q.vij. §.itē p̃dicendū. Et ſm Jo.an.verbū ministros ad clericos referri potest:z sic proprie insequif ꝯbū suspensiōis Et ſm Archi.qđ ꝯz ſniam multo fortius locū hꝫ in mandato vel in iussu. Si q̃s tñ p̃tēplatiōe excōicati faciat p̃dicta ipse excōicaf⁹ nō ꝯz esse i culpa ſm archi.nisi ratū habeat. Et scōm eundem ꝯz suoꝝ.i.consanguineoꝝ z oim qui sunt sub eoꝝ p̃tate insti.de his qui sunt sui vel alij.iuris.per totū.z domesti:vt.C.de his q̃ ad eccle.cōſu.l.p̃senti.§.sane.vide.j.familiaris.per grauamen autem intelligo oē nocumētū ea de cā attemptatum.
2.du biſ. * Scđo vtrū oans ſniam licentiam ſtatim incidat si ad aliquē actū sit pcessum:z dico ſm archi.q̃tū ad p̃sonas qđ non si re integra fuit reuocata:sec⁹ si ad aliquē actū sit pcessum
3.du biſ. quātū vero ad bona p̃figit terminus octo dieꝝ qz grauioꝛ est p̃sonarū q̃ rerū offensa. * Tertio vtrum ista ſnia locū hēat in ep̃oꝛ:z dico ſm glos. q̃ sic:nec obstat.de sen.excō.qz periculosuꝫ. lib. vſ.qz non loquitur in sententijs excōicationis.
13 ¶ Decimotertio est in clementina multoꝝ. de here.vbi excōicanf oēs mag̃stroꝛes hereticę prauitatis:inferioꝛes ep̃is:q̃ odio gratia vel amore lucri:aut cōmodi tp̃alis obtentu cōtra iusticiā z ꝓsciam suā omiserint ꝛ quēpiā procedere vbi fuerat ꝓ hereſi p̃cedendū: z sil'r si obtentu eodē prauitatem hereſis vel officij sui impedimētū alicui imponendo p̃sumserint aliquem quoquo modo vexare:nec absolui possunt nisi a papa preterquā i mortis articulo satisfactiōe
1.du biſ. p̃missa.nullo in hac pte p̃uilegio suffragante.
* Primo ꝯo dubitaf de p̃missoꝝ intellectu: z dico qđ ſm Jo.an.nō est locꝰ huic pene si nō omittant mag̃stroꝛes ꝓpter p̃dicta sed timoꝛe vel scādalo:nec etiā vt dicit card.ibi nisi hoc faciāt cōtra iusticiā z conscientiā copulatiue. Si nō habet etiam locū in ep̃is z superioꝛib⁹ p̃lat⁹ si omittāt p̃dicto obtentu:sed sunt p triennij suspēsi sicut inquisitoꝛes inferioꝛes sunt excōicati. Ex p̃dictis aūt Joā.an.cōcludit q̃ cōſtitutio eccl'ie militātis ligat oſnō occultatoꝛe quo dic vt.§. ex cōicatione scđa. * Scđo vtrum dicatur officium inquisitionis impedire qui offendit aliquem de familia inquisitoꝛia vel ep̃i existentē in captione hereticoꝝ:z dico ſm Adat.q̃ non si offendit nō animo impediendi officium vel iuuandi hereticum sed ꝓpter aliam causam poterit tamē p̃cedi contra eum tanq̃ officij turbatoꝛē secundū ea que no. Inn.in.ca.j.de offi. delega. hec zaba.
* Tertio vtrum inquisitoꝛes predicti si incidant
1.du biſ. absolui possint a collegio cardinaliū sede vacāte:z dico qđ absolutio reseruatur romano pontifici:vnde secūdum Zap.nō intelligif de dignitate sed de persona.de quo Archi.in.c.si gratiose.de rescrip.lib.vſ.Poterunt ergo absolui a papa eo viuente z vel ab eo cui commiſerit:nō aūt a collegio cardinaliuꝫ sede vacante.de elec.vbi periculum.§.idem quoq;.li.vſ.z cle. ne romani eo.ti.licet secus in alio collegio.de maio.z obe. c.vno.lib.vſ.hec zaba.Sed hoc ibi clare nō probatur sed solum quod cardinales se non habēt p̃sonaliter occupare in aliquo retardante p̃uisionem sedis:sed potius ex gl.habef oppositum que ꝯz quod tunc cardinales possent instituere penitentiarios si deficerent:ideo dic vt.§.eo.ti. excōicatione p̃ma.ideo dico quod potest.
¶ Decimoquarto ē in cle.religiosi.de p̃uil.vbi excōicanf religiosi q̃ clericis aut laicis sacramē
14 tum vnctiōis extreme vel eucharistie ministrare p̃sumunt:vel solemnizant mſimonia sine licentia spāli p̃sbyteri parochialis. Item si absoluūt excōicatos a canone preterq̃ in casibus expressis in iure vel per p̃uilegia sedis ap'lice cōcessa eisdē:vel si absoluunt a sentētijs promulgatis per statuta synodalia vl prouincialia:seu a pena z culpa. nec absolui p̃t nisi ab aplica
1. du sede nullo suffragante p̃uilegio. * Primo vero dubitatur de intellectu p̃missoꝝ:z dico q̃ minis trare hic ſm zaba.sumitur cōmunem vsum loquendi pro exhibere nō p̃ secutione ordinis legitimaz:z solemnizare matrimonia ſm Jo.and.z Pau.est solemniter p̃dicere:sed in vbo solēnizare ſm sensę.cōprehendif ois solēnitas obseruata iuxta ritū regiōis.de spōsa.c.j.siue fiat solēnis p̃dictio:siue oicatur missa spālis pro contrahentibus:inducere aūt sedus matrimonij aut verba proferre inter cōtrahētes nō p̃hibef eis ſm eūdē. parochialis aūt p̃sbyter ſm Joā. and.quo ad mercenarios scholares z similes est p̃sbyter in cuius parochia habitant. Frā.aūt zab.dicit qđ sharim cū ꝯs vadit ad habitandum in aliqua parochia intelligif ibi fact⁹ parochianus nisi accesserit recreatiōis causa aut alia tē porali statim reuersurus ad propriaz parochiā. de sepul.is qui.lib.vſ. Intellige etiā q̃ ligat ista sententia ſm Zap.siue io q̃ absoluitur ab excōicatiōe sit laicus masculus aut femina siue clericus siue religiosus eiusdē ordinis vel alterius.
* Scđo dubitaf qui religiosi ligentur hac sentē
2.du tia si contra faciant z dico scōm Pau. quod cuꝫ canō vniuersaliter loquatur omnes religiosos biū. comprehendit, z limitat Card. z Paul. z Zap.

Universidad de Deusto
Biblioteca

modo sint religionis appobate. alij religiosi nō sunt, vt m.c. vno. de voto. li. vi. ꝛ i cle. de sta. mona. c. ne in agro. ꝛaba. Limitāt etiam alij ad exēptos vt pe. de stagno refert argumētū sumētes a rubrica q est de ꝓuilegio: ꝛ si hoc nō ꝓcedit: q3 sm gl. in aut. de incest. nup. plerūq; gsialio3 est terr⁹ quā rubrica: ꝛ econtra. Unde cōiter tenet vt. ꝑ. qō oēs cōprehendit etiam sm Pau. ppl'm habētes. ꝛ prefectos eccl'ie parochiali si alios q̄ suis parochianis ministrāt. ꝛ cōsentit gl. in cle. ſ. de deci. etiam nouitios sm Lapū ꝛ Lar. argu. c. religioso. de sen. excō. in. vi. q2 gaudent ꝓuilegio si ꝙs suadente vū sentire oebent on⁹ etiam conuersos ꝛ moniales sm ꝛen. ꝛ ꝛab. l⁹ Petr. de ancha. ꝛ Lar. dicāt q̄ nō ſ⁹ ꝑmū vꝫ verius quia masculinum ēt in penalibus cōprehendit femininū. xvij. qō. iij. si ꝙs suadente. imo a fortiori q3 isti se imiscēt nō cōueniētib⁹ sibi. Nec obstat si isti dicant nō ministrare sed aburi sacramētis: q3 etiam religiosi hītes ordinē vbi sine lnſa ea exhibent dicntur abuti: ꝛ ministrare sumit hic ſm vsum cōem ꝓ exhibere. Nō aūt clerici secu-
dub. 3 lares sm pau. etiam si in isthis excederent. * Ter cio dubitatur vtrū loc⁹ sit huic pene i viatico. ꝛ dico sm Pau. ꝛ Lap. ꝛ Lard. quod locus est pene siue eucharistiam religiosi oēt i morte siue i vita: q3 nō ꝺ⁹ viaticiſ⁹ eucharistie. Ꝛtium sensit directoriū. li. ſ. ꝛ Jo. ꝛ Arch. ꝛxvſ. q. vſ. si ꝑsbyt'. ꝛ Inno. ꝛ Ihoſ. in. c. ois. de pe. ꝛ re. ꝛ hoc sum. Ange. plꝫ si haberi nō pōt alius sacerdos qui ministret. Sed sum. roſ. dicit primā opinionē eē practicandam: q3 tutior est. ꝛ idē sentit Arch. ꝛ hoc tenet: q2 sacm eucharistienō est necessitatis: ire q3 hoc ꝓhibeť hic nisi in casibus iure exꝑssis. ꝛ licet direc. ad hoc dicat hoc esse iure concessum: tñ nō ꝓcedit: q3 aliud ē hoc deduci ex iure ꝓ argumēta aliud est qō ius hoc exprimat. i. explicite ꝛ clare primeat quodsonat nomē exꝑssiōis. Nec obstat qō idē dicit in penitētia intellige vaticū. de pe. ꝛ re. qō in te. q3 verū est vt cui exiberi pt vnū exhiberi possit aliud nō tū a q̄cūq; cū ista nō sint paris necessitatis. Sacramentuꝫ tñ
4. extreme vnctionis etiā sm Dir. exhibere nō pos
dub. sunt q3 hoc nullo exprimit iure. * Quarto vtrū sit loc⁹ pene si religiosi eucharistiā sine lnſa ministrāt religiosis ēt alterius religiōis? ꝛ dico ꝙs alicꝫs vt refert Lar. q̄ non: quā opinionē secuta est sum. roſ. q2 cōstō mērionē facit de laicis ꝛ clericis. appellatiōe autē clerico ꝓ in materia odiosa ꝛ stricta nō veniūt religiosi. vt not. pan. in rubri. de vi. ꝛ ho. cle. Imo vt dicit nec episcopi vt i c. quia periculosum. de sen. excō. li. vi. nec clerici existentes in dignitate vt canonici ecclesiarū cathedraliū: q3 ineis supra alios est qualitas q̄ nō reperit in simplicibus: ꝛ ſ⁹ Jo. an. appellatiōe ecclesie parochialis venit parochia collegiata q2 supra curā h⁹ ꝓtiratē collegij: nec appellatione monachoꝝ venit abbas l⁹ sit monac⁹ secūdū Pauo. in. c. fin. de simo. q2 ꝙlitatē h⁹: idē in rectore scholariū: l⁹ sit scholaris: secus aūt in materia fauorabili. Eandem opinionē tenuit sum. Aug. Sed Lap⁹ oppositū tenuit: ꝛ hoc Archi. dicit esse tuti⁹ ꝛ ita tene ꝓpter duo ꝓmo q2 vix inuenirētur aliquis primo ꝛ⁹ ꝛ docē⁹ hoc faciēs q̄ deinde absolutionē nō peterer ad cautelā: multus aūt ꝛo3 se exhibere piculis aut scrupulis: propter ea q̄ nō sunt necessitatis vt hoc sacm de q̄ dicit Aug. crede. ꝛ manducasti. scō q2 rō ꝓdicto rū claudit oppositū: q2 l⁹ hec materia sit odiosa exhibentibus religiosis. tū fauorabilis est ecclesiarū rectoribus aut religionū prelatis ad quoꝝ fauorē mot⁹ est cōdito3 hui⁹ ꝙstōnis ne. ſ. supra eoꝝ subditoꝝ religiosi alij curā vel iurisditiō nē vsurparēt: vbi aūt cōcurrūt fauo2 ꝛ odiū magis attendit fauor sm pa. in. c. nō oubiū. eod. tit. Nec obst. si dicerēt q̄ sm tex. hec lnſa petēda est a parochiano ꝛ pñr solū ad subditos eius extēdit. ꝓhibitio: q2 sicut nō se clerici venit religiosus in materia fauorabili: vt ꝓuilegio: si quis suadente: ita nō se rectoꝝ vel parochianꝫ venit
omnis prelatus regularis. * Quinto vtrum ha
beat locum in regulari bene cōuersatiōis igno
dub. rante hoc ius si hec sacꝛa sine lnſa ministret nō tñ in contēptū parochialis ꝓsbyteri? ꝛ dico ſ⁹ Lardi. i. ꝛab. q̄ in foro penitentiali maxime hāc possum⁹ excusare: q2 ꝛbū ꝑsumpserit notat vo lū ꝛ temeritatē ministrantis: ꝛ idē puto in foro contentioso: vbi ex signis ꝓbabilib⁹ de ignoratia cōstaret: sicut ꝛ miles armate militie excusatur ab ignorantia iuris. C. de iur. ꝛ fac. ignoꝛ. l. j. nec ob. q̄ ignoꝛātia facti nō iuris excuſet q2 ꝺ verū est regulariter: secus vbi de ea probabilit cōstat: vt ꝑ. ꝑ not. de consti. ca. ij. in. vſ. Quia tñ dici pōsset q̄ sit ꝑsumptio ex hoc ipso quod fecit ꝛ istā cle. iō tuti⁹ ē qō absolutio petaſ. * Sexto
vtrū loca habeat in suscipiētibus hec sacꝛa vel 6
dub. talē absolutionē rōne ꝓcipationis in crie: ꝛ ꝓ dico sm pau. q̄ nō: q2 ista ꝓcipatio nō est post latā sniam: ſ⁹ in actu ꝓ quo ꝙs ligaſ: vel sm Joā. an. ꝛ Frā. ꝛa. q2 illud de participatiōe in crie locū h⁹ qñ participaſ post actū dānatū: non tamē in ipso actu sed intellige in prima vice: in secunda aūt incidit in eādē q2 participant. post actū damnatū. * Septimo vtrū habeat locū qñ religiosus credit parochiano licētiaꝫ mentienti et 7
ministrat ei ꝓdicta: ꝛ dico q̄ religiosus tali credet sm gl. q. ſ. est Jo. an. q2 nemo ꝑsumit immemor sue salutis. ſ. q. vij. sancim⁹. ꝛ cōsentit Lau. Pan. ꝛ Steph. vñ ex dictis gl. colligit qō si parochianꝰ fateť se religioso dixisse qō lnſam ha-

beret non erit ꝛ religiosus ꝓcedēdū ad penā q2 nō ministrauit in contemptū vl' ꝓsumptuose.
8 * Octauo vtrū �herat locū si religiosi absoluāt a pctō vel a snia nō lata a canone: ꝛ dico q̄ nō ictdūt si absoluāt a pctō ꝓpter qō incurrit dicta excōicatio vel alia snia: oīmō a snia non absoluant sm Direc. li iij. Silr nec incidunt si lnſa sit ab hoſe etiam a papa sm glo. Pan. ꝛ ꝛenze. q2 si cōdito2 hoc voluisset exꝑssisset illud ar. i. c. ad audientiam. de decimis. Dec⁹ sm ꝛaba. Pau. ꝛ Lau. si sit a ſcīſcp canone pape q̄ ꝓpoꝛie ꝓ excelentiā ꝺ2 canon etiā si sit extrauagans. Et secus si sit a canone large. i. statuto synodali vel prouinciali: vt ꝑ. in tex. Si aūt sit a statuto legati nō incidūt ꝑs sum. Roſ. q2. ꝙstō ē penalis nec ꝺ⁹ extendi. oppositū tenuit sum. ang. ꝛ hāc opinio. tenet: q2 est opinio ꝛenze. ꝛ Lau. ꝛ ꝛab. ꝛ archi. ꝛ rōnabiliter. q2 l⁹ ꝙstō penalis extendi non debeat in dubio: secus vbi est rō euidēs vt hic: q2 hoc statutū equiparaꝫ synodali ꝓpter utate ꝛ
9 sine vlla dubitatione: vt ꝑ. in. c. fi. de offi. leg. ꝛ in efficacia ꝓcualet: q2 vt ibi dicit gl. eps est le gato inferior in sua ꝓuincia. * Nono vtrū locū habeat si snia a qua religiosus absoluit fuit ex cōmunicatio minoꝝ ꝛ dico sm Semi. in. c. vnico. de his q̄ lib. vſ. qō sic ꝓmo q2 lex penalis ꝓhibens absolutionē ab excōicatione includit etiā absolutionem a minoꝝ: ꝓ quo est gl. in cle. ista. in ꝛbo canone dicens. quocūq; etiam a quo eps vel sacerdos posset absoluere ꝛ de sen. exc. nup. scō q2 ꝛbicunq; fit mētio excōicationis ꝛ materia in q̄ ꝓferť est ꝓpoꝛtiōabilis etiā minoꝝ intelligitur de vtraq; vt no. gl. pe. in. c. ꝓsidentes. de here. lib. vſ. in ꝛbo excōicationis. Cōtra rium tenuit ꝛab. ꝛ Lap. ꝛ Lau. per. c. si quē. ꝛ. c. nuper. de sen. excō. ꝛ hoc tene: q2 regulariter sm eōem doctrinam a minoꝝ absoluere pōt ḋcūq; absoluit a pctis vt dictū est. ſ. absolutio. ſ. ij. ſ. ſ. ꝛ excōicatio. iiij. ſ. ij. Ad primā rōnē Gem. negaſ qō assumit nec ulla gl. ꝓbat. q2. c. nup. ad quod remittit concedit in casu sacerdoti ꝓpio etiam absolutionez a maioꝝ. vide. ſ. absolutio. ſ. ſ. iij.
10 Ad secūdam silr ꝓcise rūdeo nec gl. ibi illud no. uere: sed scōm eius falsum intellectū. * Decimo vtrum habeat locū si religiosi absoluant a snia alia quā excōicationis in casu nō cōcesso: ꝛ dico q̄ sm gl. in ꝛbo sententijs. intelligit de oi snia excōicationis suspēsionis vel interdicti cui⁹ ne cessaria est absolutio: ꝛ cōsentit Pau. ꝛ sum. ro. ſ⁹ sum. Ang. vꝫ sentire oppositū adducens. ꝛab. dicentē veri⁹ esse qō stelligaſ solū de suia excōicationis: qō bene ꝓbat litera ꝙ alternatiuā: qō supra dicit de his q̄ absoluunt excōicatos a canone: ꝛ postea subijcit vel a sententijs per statuta: ꝛ sic restringit li sententijs per li excōicatos.
arg. de rescrip. c. ij. reſris. Et hunc sensum tenet
Alius cēſ est irrationabilis: q2 ſ⁹ si nō ꝓhibet absolutio a snia suspē. vel interdi. lata a canone papeꝫ ſ⁹ lata a canone epi: qō est irrationabiliter ire q2 si ꝓptereā q̄ text. dicit sentētijs accipit ille sensus etiā extensio fiet ad snīam pctī quoꝝ ꝙs est excōicat⁹ ? ꝓñr si sacerdos absolueret ab illo ꝛ nō ab excōicatiōe: incideret in hanc penā qō negat ꝛenze. ꝛ ꝛaba. ꝛ oēs. * Undecimo dubi-
11 tatur a quo debeat eē lnſa que religiosum ministrātem excuſet ꝛ dico q̄ sufficit ꝓmo lnſa parochialis. vt ꝑ. ex tertio etiā si non sit sacerdos sm ꝛab. ꝛ gl. Joā. and. quod limita si sit legitime etatis vt infra annuꝫ possit fieri sacerdos: vel si sit dispensatiſ eſ⁹ eo secūdū formā decretalis cū er eo. de elc. li. vſ. vel ecclesia est parochialis collegiata eo. tit. statutū. Et secūdo lnſa vicarij ei⁹ instituti ꝓ modū illius decretalis. cuꝫ ex eo. vel gerētis curā ordinariā instituti ab episcopo sm gl. ex quo inferť q̄ si nō h⁹ curā ordinariā: l⁹ est sibi paruo tpe cōmissa: hanc licentiam dare non potest. Et tertio licētia diocesana sm gl. quia est parochialis ordinari⁹ oīm subiectoꝝ sue diocesis. de eo. aplice. imo ſ⁹ Paul. sen. ꝛ Stepha. q̄ archipbyter ciuitatis possit hanc licentiam dare: nec est absurdū inquit pau. q2 cura eiusdē parochie pluribus cōperit insolidū. ꝓ quo facit quod no. Ihoſ. in. c. ois. de pe. ꝛ re. vbi dicit qō papa epos ꝛ eius vicarius sunt immediati sacerdotes. ꝛ idē tenent Steph. ꝛ zenze. li. de vicario epi in spualibus vel delegato aut eius penitentiario. licet sm Pau. tutius sit a litera nō recedere: licet non sit necessarium. Veritas aūt indubitata ē de eꝺ⁹ q2 ab eo ē tota auto2itas parochialis vnde etiā posset absoluere a sentētia hois per parochialem lata eo non reſsito vt dictū est. ſ. absolutio. ij. ſ. ſ. ꝛ silr de vicario epi: q2 ille est o ꝛdinarius ꝛ delegare pōt: maxime quia hoc ꝙs consuetudo generalis scita a papa ꝛ tolerata etiam scīm opinionē contrariam. de archipresbytero aūt hoc videť quidē verū ꝓ notata ſ. archipbyter: ſ⁹ nō habeo tuti. * Duodecimo
12 dubitať hec lnſa qualis esse debeat ꝛ dico quod debet esse specifica quod secundum glos. Jo. an. intelligitur quo ad facm. qō specificandum est puta eucharistia: vel aliud: vnde si sacerdos dat subdito licentiā accipiendi eucharistiam vel extremam vnctionē a quolibet religioso nullo oꝛdine vel persona specificata sufficit. silr si det religioso licentiam eam dandi subditis suis. Imo dicit Lau. vt recitat Pe. de anch. q̄ parochialis quantūcūq; simplex cura sit illi commissa in adiutoriuꝫ cure assumere potest ad tēpus sacerdotē religiosum vel aliū sine alicuius superioris licē cia qui eum iuuet fortiram in quadragesima ad

audiendñ cõfessiones ⁊ dandñ eucharistiam in
pascha vel ad celebrandum seu alias vr hic. Et
addit Archi. q̃ dato qõ mendicãtes audire non
debeant sine licẽtia suoꝝ plato:ñ:ñ si eã horũ
licẽtia absoluerẽt illi essent absoluti. ⁊ ifti non
essent excõicati. ls peccarent extra casum neces-
sitatis.*13.dubitatur vtrũ incidat in hanc penã
religiosus absoluens a pena tm̃. Et dicit sab. et
zen. se. qõ nõ: q: litera loquif copulatiue a pena
⁊ culpa. ⁊ consentit sum. Ang. que hec rosel. sed
mihi hoc videtur irrationabile q: cum religiosi
expositi absoluere pñt a culpa tota maxime vbi
nullus est casus reseruat?: q̃ rõ est qõ absoluẽs
a pena. s. tota nõ incidat: ⁊ tñ incidet etiã si sup
hoc absoluat a culpa a qua põt sine pyhibitione
absoluere. Alioquin ꝑm sensum istorũ si religio-
sus ei q̃ est alteri confessus plenariã indulgen-
tiam cõferret nõ incidere: qõ est stultũ. Nec ob-
stat qõ pstõ loquif copulatiue q: hoc non facit
vt exprimat sensum istorũ, sed vt patet in textu
hoc dicit se facere vt verbis eorum vtak. scs reli
giosorum. q̃ plenariã indulgẽtiã vocare solẽt a
pena ⁊ culpa. vñ idem est ac si dicatur incidere:
q: plenariã absolutiones a pena impartiũtur.
¶ Decimoquarto dubitaf vtrũ semp locum ha
beat ista pena q̃ sine dicta licentia exhibentur
aut suscipiuntur sacra. ⁊ dico qõ ꝑm Joã. and. ⁊
Pau. nõ hs locũ ista cõstitutio in sacro peniten
cie vel baptismo: q: hic non exprimunt: adde q:
ista sacramenta sunt necessitatis maioris ⁊ pñr
minoris prohibitionis. Similiter ꝑm Pau. non
habet locus in illis qui sacramentũ eucharistie
vel extreme vnctionis recipiunt a certa perso-
na ratione consuetudnis. de religio. do. q: con-
tingit. in clemen. in fi. Unde hec secundus Zaba.
procedunt nisi aliud haberet consuetudo.
¶ Decimoquinto est in cle. s. de penis vbi excõi
catur quilibet qui suadẽte diabolo iniuriose vl
temere pcusserit ceperit aut bannierit quẽuis
põtificẽ: vel quicdicta mandauerit aut facta ab
alijs rata habuerit: vel socius fuerit in his faciẽ
dis: aut consiliũ vel fauorẽ dederit vel scienter
defensauerit eundẽ nec absolut nisi ꝑ summum
pontificẽ ꝑterq̃ in mortis articulo: ⁊ tũc data
cautiõe q̃ parebit pene imponẽde ⁊ pnam oño
au:ftiante perficiet. Excõicanf ertã oẽs officia
les quoscũq; noie censeanf q̃ in aliquo ꝓdicto
fuerint culpabiles nec valẽt absolui nisi. vt pre-
dictum est. Ciuitas aũt que premissa vel eorum
1. du bitã. aliq̃d in eꝑm suum cõmiserit: interdicto donec
satisfecerit subiacear.* Primo ꝛo dubitatur de
ꝑmisso ꝛ intellectu: ⁊ dico qõ dicit primo suadẽ
te diabolo alias secus: vt si ignorãter ꝑm Pau.
vt in. c. si. ꝛo. eo. tit. Et scõo temere: secus se de
fendendo. ꝑm Jo. an. Et tertio põtificẽ. vnde ꝑm
Jo. an. includit is q̃ renunciauit loco nõ ordini
nõ aũt is q̃ electus est sed nõ cõsecratus: q: non
est põtifex. i. eps de cele. mis. cleri. ij. Et quarto
mandauerit: ex quo vꝑ mandatũ solũ puniri et
si effectus nõ sequif. sed q: hoc satis ourum vꝑ
ꝑm pau. ⁊ Jo. an. posset exponi q̃ requirit factũ
pfectũ vt. s. pcussiones captiones vel banna sint
facta. Et quinto socius q̃. s. ꝑm Jo. an. hic stricte
sumitur ꝑ agẽte q̃ aliq̃d operaf ad pdicta. Et
licet q̃ũcq; sint plures socij quoꝝ nullus est prin
cipalis: qui includunf sub agentib?: de quib?
premisit q̃ũcq; tñ vnus est ꝓncipalis alter coope
rans: ⁊ sic sumitur hic socius ꝑm eũdẽ q̃ patet
q: de faciente premisserat. Et sexto cõsiliũ ls nõ
intelligitur ꝑm eundẽ ⁊ Pau. de nudo sc: quod
nihil adijcit ad peccãdũ. vt nota. in capit. nuper
eo. ti. in scõa gl. sed de fraudulento. Prestaf aũt
consiliũ suadendo: rogando: impellendo instru
endo: vel secururã vtilitatẽ ostendendo. vt not.
Jnn. de homi. ad audiẽtiã. Et similiter nõ intel-
ligitur de fauore simplici qui sc: nihil adijcit ad
peccandum.* Scõo dubitaf vtrum fauens huic
delinquenti vel eũ defensans post peractũ deli-
ctum incidat: ⁊ dico ꝑm Joã. and. quod non quo
ad fauentẽ: quia dicit text. in his faciẽdis scilicꝫ
percussione captione vel banno in materia aũt
hereticorũ fautores accipiũtur latius. Sed de
defensore putat q̃ etiã post maleficiũ intendat
punire. Unde distinguit q̃ est duplex. s. vn⁹ qui
est dilecti autorizator qui grauius punitur quã
agentes. xj. q. iij. qui cõsentit alius qui post deli
ctũ defendit: puta impediendo ne delinquẽs ad
manus iudicis veniat examinandus vel puniẽ
dus. xxvij. q. s. si custos. vel ipediẽdo ne fiat exe
cutio: ⁊ hunc intendit includere. ⁊ probatur s. c.
felicis. eo. tit. libro. vj. Addit tamen quod defen
dens istũ ne a priuato ledatur: etiaꝫ ab ipso of
fenso. puta ep̃o vel ꝑlanguineo vindicare volẽ
te non incidit: ⁊ hoc est verum: quia illa actio
est iniuriosa ad quam propulsandam a socio q̃s
tenetur. vt in. c. delicto. eo. ti. li. vj.* Tertio vtrũ
incidat qui hunc in iudicio patrocinando defen
dit. ⁊ dico secundum Pau. quod aut hoc facit in
ste: q: scilicet putat illũ nõ culpabilem: ⁊ sic ali-
qua pena non eligatur. etiaꝫ si postea appareat
illum culpabilem: quia in talibus iusta defen-
sio reseruatur. de excep. cuꝫ inter. aut hoc facit
contra iustitiam ⁊ cõscientiam: ⁊ sic ligatur hac
pena. de here. si aduersus. tales essi defensores
appellantur. xviij. questione prima de.* Quare
to dubitatur quãdo dicatur ciuitas delinquere
in episcopuꝫ vt subiacet interdicto: vt respõdet
Panor. in. c. dilectus. el. secũdo. de si. concludẽ-
do dicta Barto. in. l. aut facta. ff. de pe. ⁊ aliorum
dicens quod communis ⁊ vera conclusio est vt

tũ aliquid vniuersitati attribuaf: qñ fuit prius
deliberatuꝫ in ipsa pulsata campana ⁊ aliꝫ reqsi-
tis ad cõgregationẽ vniuersitatis vñ si oẽs ho-
mines vniuersitatis certũ delictũ cõmitterẽt ⁊
insurgerẽt nõ dicere: ꝙ factũ ꝑ vniuersitatẽ: sed ꝑ
singlos de vniuersitate: ẽt q̃ plus est si facerẽt
pulsari campanã: ⁊ ex illi vniuersitatis leuarẽt
q: pars? sunt inciatores singlorũ. Opz ergo q̃s
pri⁹ deliberatio fiat in vniuersitate. hec ex illo.
* Quinto vtrũ facta satisfactiõe sit abolitũ in-
terdictũ vide supra ciuitas: sine alia relaxatiõe
⁊ rñdet Jo. de li. fs Laud. q̃ nõ: imo nefa est su-
periozis sniã q̃ relaxet. xxvj. q. vj. presbyter. sec⁹
aũt si vsq; ad certũ tps vl modũ factũ fuit inter
dictũ: q: cessat elapso tpe vl mõ cessante: de spõ.
c. nõ est. Rõ diuersitatis est: q: prio casu dubita
ri ꝑt an plene satisfactũ fuerit. 3 in aliꝫ fec?: rõ hoc
in. c. cuꝫ bone. de era. ⁊ ẽti.* Sexto dubitaf q̃s
intelligẽda sit sntẽtia ratio ꝛo ad bñficia obtinẽ
da: de q̃ ꝛo in gl. ⁊ dico prio q̃ fs gl. ifã obtẽta nõ
ꝓdurat scõo q̃ ea nõ ꝑt cũ aliꝫ mutare fs gl.
Pau. ⁊ zen. q: dicunf bñficia nouiter acq̃rere: et
tertio qõ ea ꝑt augere ꝑm Hemi. in. c. cũ ex eo.
de erce. ꝓla. lib. vj. q: prohibitus acquirere no
uum tus in re nõ venit 3 prohibitionem ls aug-
mẽtet ꝓtinũ ius añ q̃situ: vt est casus s. c. f. ij.
rũso. de pce. ꝓbẽ. li. vj. Et sic in ꝓposito. Et hoc
facit ad augmentũ gabellaꝛ: an sit impositiono
ui pedagij. de quo die vt. s. excõicatione. xix.
16. et com. fi. ¶ Decimosexto est in cle. cupientes. de penis. §.
vbi excõicanf oẽs religiosi ⁊ clerici seculares
cõtra primũ. c. de sepul. lib. vj. inducẽtes ad vo
uendum: vel iurandum: vel fide interposita seu
alias ꝑmittendũ de eligẽdo apud eos sepultu-
ram: vel vt iam electam vlterius non mutẽt nec
ab alio q̃ ab apostolica sede nisi in mortis arti-
culo possunt absolui. Et no. q̃ in. vj. etiam dicit
q̃ sic eligentes non sepelianfur apud ecclesias
electas nec alibi: sed soluꝫ vbi erant de iure sepe
liendi: si decessissent sepultura non electa: predi
cti vero religiosi vel clerici si illos in suis ceme-
rijs vel ecclesijs sepelire ꝓsumpserint tenen-
tur infra decennium restituere illa corpora si pe
tantur: ⁊ oia que occasiõe talis sepulture eis ob
uenerunt: etiã si nõ petantur ꝑm glo. quia vt di-
cit Pet. de ancha. male accipiens semper est im-
mor: alias ecclesie in quibus fuerunt sepulti: ⁊
earum cemiteria eo ipso sunt interdicta: donec
facta fuerint omnium predictorum plenaria re
stitutio hec ibi. propter que tamen ꝑm Archi. nõ
prohibetur quis proprio motu vouere vel iura
re sup electione sepulture: quod si fecerit obser
t. du bitã. uare debet dummodo per predictos modis pre-
dictis non inducatur.* Primo vero dubitatur
vtrum incidat in hanc penam: qui inducit quen
dam ad istã electionem: fs nõ ad vouendũ vl iu
randũ vel ꝑmittẽdus: ⁊ dico q̃ non ꝑm Archi. si-
militer nec q̃ inducit ẽt ad vouẽdũ iurãdũ ꝑmit
tendũ. fs nõ apud eccliam inducẽtis ꝑm Pet. de
anch. ⁊ Jo. an. sic: nec si predicto modo induxit
apud ecclesiã suã: sed nõ est secutus effectus: vt
q: inductus illud non fecit ad qõ inducebaf ꝑm
Zab. in. c. cle. Uerba. cui debẽt intelligi cum effe
ctu maxime hoc casu quo agitur de pena spñali.
* Sexto dubitaf quare ex delicto vnius de eccle
sia ⁊ forte minimi ꝓpter predicta tota eccl'ia dã
num patif vt sit interdicta: ⁊ dico ꝑm Pe. de an-
cha. q̃ reliqui de eccl'ia hãc penã incurrũt ex se-
quẽti eoꝝ ỏlicto nõ restituẽdo male accepta ex
facto alicui? de collegio: quasi ex hoc totũ colle
giũ delinquat.* Tertio q̃d agendũ q̃n eccl'ia in
qua dictus eligẽs erat de iure sepeliend?. ẽ illa
ad quã inducebaf. ⁊ rñdet Jo. an. q̃ ista questio
est indubitata: q: ista ꝓstõ emanauit in fauoꝛ ecꝫ
eccl'ie cui sepultura debef: vñ in ei? penã reroꝛ
queri nõ ds. de reg. iur. qõ ob gratiaꝫ. li. vj. Ite ls
inducẽs peccet auferẽdo libertatẽ eligẽdi: tñ
certãr de debito retinẽdo. C. de pdi. l. fi. Itẽ Pe.
de ancha.* Quarto quid agẽdum si eccl'ia apud
quam debebat de iure sepeliri fit interdicta cuꝫ
suo cimiterio: ⁊ dico q̃ sepelietur in ecclesia ca-
thedrali ꝑm Archi. que etiam si esset interdicta
seruabitur ordo capli vbiq̃ⁿ. xiij. q. ij. vbi ds q̃
vbiũq; sepeliaf. Et eo casu cathedralis vel alia
in qua sepelitur es apud quam erat iure tumu-
landus subrogatur sicut in onere ita ⁊ in hono-
re: vt sc: ad istaꝫ ꝓtineat q̃ restituẽda erant illi
q: ons? comitaf emolumẽtũ in tali casu. l. alũne.
§. seyam de adi. leg. Fallit autem si illa fine suo
delicto erat interdicta: q: nõ esset puãda cõmo-
dis consuetis. ar. l. ab administratione. C. de leg.
Et idem dic si sepeliri nõ potuit apud ecclesiam
electam ꝓpter casum cõtingẽtes in ꝑsona mor
tui: vt q: decessit in cãpis: nec inuenif: vl erat ba
nitus q: ipsa ꝓpter hoc nõ est ꝓuanda legatis
sibi factis gra sepulture. vt not. in. c. in nostra. de
sepul. Et si post electam sepulturã ⁊ legatum eli
gitur alibi sepultura videf trãsferri legatũ ad
electã vlti. ar. dicti. §. seyam. hec Pet. de ancha. r.
sed de his ⁊ de portione canonica: de qua eſt ea-
dem rõ. vide. s. canonica portio. §. rij. casu. viij.
¶ Decimoseptimo est in cle. grauis. de sen. exc. 17
vbi excõicanf prio oẽs ꝑsumptores. i. bñficiales excõ.
etiã sicut ꝓlati tpale bñium hãtes ꝑm Pau. etiã
ꝑm gl. si essent epi qui in terris vel locis eorum
suppositis interdicto cogãt quolibet diuina of
ficia celebrare: et secundo vbi qui voce preconis
seu ꝑ campanarum pulsationẽ ad officia ea-
dem audienda aliquos prẽ'ertim sententia ex-
communicatiõis vel interdicti ꝛinodaros euo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cauit:z tertio illi q̃ excõicatis publice aut irredictis phibet ne exeãt de eccl'ys dum missarum solẽnia aguñt a celebrãtib⁹ monit⁹ vt exeãt:z quarto excõicati publice z interdicti q̃ in ipsis eccl'ys noiatim a celebrãtib⁹ vt exeãt monit⁹ remanere p̃sumpserint. Et olim ꝺo: absolo apl'ice sedi reseruat. Et sic collige q̃ hec pena est contra cogentes euocãtes phibẽtes z remanẽtes.

* P:lo ꝺo dubitat de p̃missoꝝ intellectu:ꝺico qꝺ ꝺr. p:lo q̃ ofi rgales ꝺs gl. q:ꝺs Pau. ad hoc tñ extenditur hec pena:nisi in casu vltimo. Et sc̃o dicitur suppositis interdicto. s. iuris vl' hominis ꝺs gl. q:ꝺ si ꝑpellãt in loco nõ interdicto locũ nõ ꝺs hec pena ꝺs Pau. z idẽ ꝺs eñdẽ est si p:cipiant nõ subiectis:si ãt p̃cipiãt subditis ẽt nõ interdictis in loco interdicto est loc⁹ huic pene ꝺse dẽ. Et tertio q̃libet vt p:hẽdat ꝺs Jo. an. oẽs modũ cõpulsiõis realẽ p̃sonalẽ: directus indirectũ vt si occupant res eoꝝ cõsanguineos graãt in p̃sonis vl' reb⁹. Et q̃to voce p̃conis:q: ꝺs saba. Pau. z cẽ. si vocarẽt ad diuina secrete p nũciũ nõ incidũt nisi voce p̃conis vel cãpanis:z eadẽ rõne idẽ est si tubarel cornu ꝺs Zen: Et q̃n to p̃ertim q: ꝺs saba. post pau. incidũt ẽt si euocarẽt nõ interdictos z nõ excõicatos. Et sexto publice:q: excõicatũ occulte publice nõ vitamus: vt. q. ij. c. ij. z. c. cũ nõ ab hoſe. e. tꝛ. Et septimo ouꝝ missaruꝝ:q: ꝺs gl. in alys ouinis officijs nõ est loc⁹ huic pene:qõ indubitãter verũ est quãtum ad phibitionẽ erit⁹ de eccl'ia p̃m saba. aũt post Pau. vt vex. etiã in primo z sc̃o casu:q: diuina hic restringunt ad missas. Et octauo ꝺr. monitis sc̃s noiatim aut gñal'ita q̃ phibẽtes exire ẽt si gñaliter phibeãt qõ nulli⁹ erent incidũt etiã si celebrãs nõ moneret ad exitũ vt ꝺicit Paul⁹. Monit⁹ tñ vt exeã nõ exeũdo nõ incidunt. nisi noiatim moneañt. * Sc̃o ꝺubitat vtrũ hec pena locũ habeat in cessatione a diuinis posita in victis terris sicut ꝺs in interdicto:z ꝺico sc̃m zab. q̃ sic:q̃ illa cessatio ꝺs vim interdicti. i. q̃ est gñalis:nõ aũt spãlis q̃ solũ obseruãt in ecclesijs in quib⁹ est:vt p:s in cle. s. de sen. excõ. §. i cessationib⁹. * Tertio vtrũ p̃lati incidãt in sententiã ad eoꝝ instãtiã:z ꝺico q̃ sic. vt p:s in ista cle. i qua ꝺr. q̃ hec sñia que ẽt p̃latos ligat emanauit ad q̃relã p̃latoꝝ nec obstat si p̃lati p:ocurãtes sñiam hoc nõ intẽdũt:qz excõicatio non sumit vires ab intẽtiõe p̃curãtis ꝺs excõicãtis: q̃ intẽdit oẽs excõicare q̃s non spãliter excipit. Et idẽ est si ad instãtiã ofi facto: faciat fulminari sñiaꝝ ꝺ oẽs rerũ ofi curatores. si nõ denũciẽt qz ligãt facto: si res et⁹ furtiue subripuit z non denunciat:nisi fulminans eum specialiter voce aut intẽtione excepisset nõ obstãt q̃ ipse p̃curato: sñiam p̃curauerit:z idem est ꝺs sum. Rosi.

si pater familias faciat p̃terri sñiam in oẽs res bonoꝝ suoꝝ:qz ligant vxo:z filij ac filie nisi specialr excipiant:non obstãt q̃ si de hoc cogitasset pr excepisset. ꝺs tñ in isto casu nõ est sibi vñ sciendũ est q̃ p sñiaꝝ nõ ligant quos excõicato: spãliter excipit actu vl' habitu seu virute. i. q̃s excipet si cogitaret:qz ab ei⁹ intẽtiõe excõicatio hꝫ suã virutẽ:effect⁹ aũt vltra suã cãm non extẽdit z p:o hoc faciũt q̃ ꝺicentur infrauentum. ij. §. ij. particula quarta. ij. §. iij. Si ergo de intẽtione excõicãtis cõstat certe aut probabiliter nullum est dubium:si vo nõ p̃stat alterolozum modoꝝ distinguẽꝺus est. Nã si sñia nõ fit in fauo:z alicuius persone p:iuate:sed solũs bonoꝝ ꝺei z bom cõis:renendũ est qõ tãta fit intẽtio ligandi quanta z cã intẽtionis:vñ in casu huius clemẽtine ligati fuissent etiam p̃lati in stãtes p sñia si sd fecissent ꝺ qõ sñia lata est. Si vero fiat in fauoꝛem alicuius persone hoc potentis:munq̃ est maioꝛ intẽtio ligandi in excõicãte q̃ in instante p excõicatione:qz effect⁹ nũquam est maioꝛ sua causa aliq̃n. tñ est minoꝛ ficut z effect⁹ est aliquãꝺo minoꝛ causa:z hoc accidit qñ excõicatoꝛ non vult ꝺescendere intentiõi supplicantis in totuꝫ:qz irrationabiliter mouet. Unde dictus p:ocuratoꝛ non ligatur si oñs eius nõ intẽdit qꝺ ligetur:ligatur vo quã tũ dominus rationabiliter intendit. Similiter non ligantur aut ligantur vxo:z familia sed tamen in hoc est differentia:quia p:ocuratoꝛ ligatur etiam si ipse p:ocurans sñiam hoc non intẽdat:qz agit vt instꝛm oñi cuius intẽtioni respondet intentio excõicantis:nõ autez ligatur vxo: vel familia:si hoc non intendit qui sñiam p:ocurat paterfamilias. Ex his collige q̃ quãꝺo sententia fertur p:o ꝺampno vel furto nunq̃ ligat quis p:o re parua ad arbitriũ boni viri:quia p:obabile est qꝺ hoc p̃lati non intendãt:maxime vbi ipsi non habent interesse.

¶ Decimaoctaua est i cle. cũ ex eo. ꝺe sen. excõ. vbi excõicãt ffres minoꝛes recipiẽtes tpe interꝺicti illos ꝺe tertio oꝛꝺine ad ꝺiuina in suis ecclesijs:z si fr ipsi tertioli accedẽtes ad illa diuina etiã si sup hoc hꝫ. s. fratres vl' alĩ. s. tertioli ꝺbuerint, qꝺ verbi nauigio intelligit ꝺ ills ꝺs Joan. et Jo. ꝺe lig. s. hꝫ. restringit ad maritimũ. Pirate aũt ꝺicunt ꝺs summa Ang. oẽs ꝺepꝛeꝺantes in mari sine iusto bello:ꝺs hoc ipa non ꝺbat alr q̃ sua auto:itate:z illud summa ros. rationabili ter impugnat ꝺicens qꝺ si ianuenses verbi gra iniuste mouent bellum in florentinos:z spoliãt nauigio vectos: nisi se ad alios extenꝺant nec sunt excõicati nec pirate:qz Joã. an. Jo. ꝺe lig. z Paſi. ꝺistinguũt inter spoliãtes vectos nauigio marituno:et piratas qz illi sunt excõicandi ist⁹ com.

imo. ꝺicit qꝺ est mirabile! qz in alijs eccl'ys recipi possent si p̃uilegiũ est gñale. Utruꝫ aũt isti tertioli p̃uilegio gaudeant clericali p̃sonali z realiſine forꝛaneo. ꝺic qꝺ sic iurta ꝺicta. s. in. ti. eccl'ia. s. §. v. Item excõicatio. vs. §. ij. Et idẽ est vt ꝺicit Archi. ꝺe tertiolis btl Dñici cum habeant regulã approbatã sm illã modũ viuendi p Bonifaciũ. Imo q̃rum ad hoc sunt magis p̃uilegia ti q̃ illi: qz tpe inter ꝺictos isti amittũ p̃st ad fratrum ꝺiuina: hec ille. hodie autẽ cessat hec sñia: etiaꝫ quo ad illos per p̃uilegiũ: vt ibi patuit.

19 c. ¶ Ut. est in p:cessu curie ꝫ oẽs imponẽtes noua pedagia: imo z sm Jo. an. vt allegat Archi. etiã ea recipientes ls nõ statuẽtes saltẽ ex mẽte ar. de sen. excõ. nuper. Uide. s. gabella. iij. §. iij. Nor. tñ qꝺ exigere est ab inuito extoꝛqueꝛe: vñ recipientes a sponte soluẽtib⁹ nõ incidũt ꝺs Paulũ in cle. q̃fi. ꝺe immunitate. * Notãꝺũ est tñ p̃mo quod sum. ro. excõicatiõe. xliij. §. v. in fine ꝺicit posse teneri qꝺ augmẽtantes ꝺatia et gabellas non ꝺicunt ꝑponere noua. sed nõ ꝺbat sufficienter: vt. s. excõmunicatio. ix. excõicatiõe. xliij. ouagium. s. qꝺ ista sunt excõicati et Archi. z hoc est verius: qz rõ hui⁹ phibitionis est ne oñs exhauriãt pecuniã subditoꝝ: qꝺ eq̃ fit p augmẽtũ antiqui pedagij sicut p ꝑpositionẽ noui eq̃ls ꝺicto augmẽto. vñ ẽt sic p:acticat vt sic augentes absolutionẽ petãt. * Et sc̃o qꝺ ꝺe p:cessu curie tra dere nõ possumus notitiã certã ꝑpt varias mutationes ei⁹: q̃ tñ legere potui recitabo ls forte eoꝝ q̃ꝺaꝫ sint reuocata vt saltẽ cõfessoꝛes sciãt 20 in his timere. De his etiã. s. gabella. iij. §. s. i fin.

exc. ¶ 20. est etiã i p:cessu curie z extra ꝺe rap. ex cõsilio lateranẽsi in. c. excõicationi. in quo. c. ꝺr primo qꝺ excõicatiõi subꝺanq̃ hi qui romanos vel alios chr'istianos vectos nauigio p:o negociatione vel alijs honestis causis capere aut suis rebus spoliare p̃sumũt. z sc̃o qꝺ hi q̃ xp̃ianos nauf ragiũ patientes spoliãt reb⁹ suis nisi ablata reꝺꝺiderint excõicationi se nouerint subiace re. In p:cessu aũt curie ꝺr. Excõicam⁹ piratas z latrunculos maritimos z receptatoꝛes eoꝝũ. Ldus. ¶ P:lo ꝺo dubitatur de intellectu ꝺictoꝝ: z ꝺico

No. tabule. quod sum. ro. excõicatiõe. xliij. §. v. in fine ꝺicit posse teneri qꝺ augmẽtantes ꝺatia et gabellas non ꝺicunt ꝑponere noua. sed nõ ꝺbat sufficienter: vt. s. excõmunicatio. ix. excõicatiõe. xliij. ouagium. s. qꝺ ista sunt excõicati et Archi. z hoc est verius: qz rõ hui⁹ phibitionis est ne oñs exhauriãt pecuniã subditoꝝ: qꝺ eq̃ fit p augmẽtũ antiqui pedagij sicut p ꝑpositionẽ noui eq̃ls ꝺicto augmẽto. vñ ẽt sic p:acticat vt sic augentes absolutionẽ petãt. * Et sc̃o qꝺ ꝺe p:cessu curie tra dere nõ possumus notitiã certã ꝑpt varias mutationes ei⁹: q̃ tñ legere potui recitabo ls forte eoꝝ q̃ꝺaꝫ sint reuocata vt saltẽ cõfessoꝛes sciãt 20 in his timere. De his etiã. s. gabella. iij. §. s. i fin.

exc. ¶ 20. est etiã i p:cessu curie z extra ꝺe rap. ex cõsilio lateranẽsi in. c. excõicationi. in quo. c. ꝺr primo qꝺ excõicatiõi subꝺanq̃ hi qui romanos vel alios chr'istianos vectos nauigio p:o negociatione vel alijs honestis causis capere aut suis rebus spoliare p̃sumũt. z sc̃o qꝺ hi q̃ xp̃ianos nauf ragiũ patientes spoliãt reb⁹ suis nisi ablata reꝺꝺiderint excõicationi se nouerint subiace re. In p:cessu aũt curie ꝺr. Excõicam⁹ piratas z latrunculos maritimos z receptatoꝛes eoꝝũ. Ldus. ¶ P:lo ꝺo dubitatur de intellectu ꝺictoꝝ: z ꝺico qꝺ ver bi nauigio intelligit ꝺ ills ꝺs Joan. et Jo. ꝺe lig. s. hꝫ. restringit ad maritimũ. Pirate aũt ꝺicunt ꝺs summa Ang. oẽs ꝺepꝛeꝺantes in mari sine iusto bello:ꝺs hoc ipa non ꝺbat alr q̃ sua auto:itate:z illud summa ros. rationabili ter impugnat ꝺicens qꝺ si ianuenses verbi gra iniuste mouent bellum in florentinos:z spoliãt nauigio vectos: nisi se ad alios extenꝺant nec sunt excõicati nec pirate:qz Joã. an. Jo. ꝺe lig. z Paſi. ꝺistinguũt inter spoliãtes vectos nauigio marituno:et piratas qz illi sunt excõicandi ist⁹ excõicati:z ter i ãno ab oꝛe papę:vt ꝺr Joã. an. Uñ pirate sunt q̃ vulgariter ꝺicunt cursarij. i. q̃ sine bello intendunt spoliationi maritime indifferẽter vel ẽt. vñ tria faciunt pirate. p:imo indifferẽtia spoliandoꝝ:qz sc̃s nõ intendit spoliationes ꝺeterminate nationis:sc̃o indifferẽtio p̃cipalis exercẽꝺi hui⁹:z vñ si ianuẽsis intẽdat spoliare oẽs venetos:sed nõ p:incipalr/sed vacare suis negotijs nõ est pirata. tertio hec facere nõ bãnito bello:qz si ꝺs bellũ etiã iustũ nõ est pirata. * 2. ꝺubitat vtrũ iste canon sit late sñie:z ꝺico q̃ sic q̃tũ ad pitas:qz p curie p̃cessu excõicati sunt ipsi z oẽs latrũculi marini:q̃ ꝺuo curialoquunt idẽ z receptoꝛes eoꝝ. Ds istis omissis ꝺico q̃ q̃to ad p̃mã p̃tẽ sm ll'o. est canon late sñie ꝺs Jo. an. z Jo. ꝺe lig. z cõem opinionem est sñie ferende: Quãtum vo ad secundã ll'o. est non sñie ferende:ꝺs Inn. vin. Bo. z Jo. an. est canon late sñie ista tñ qꝺ monitio p̃cedat vt ꝺr Jo. an. z hoc p̃bat vis vꝺorũ. z rõ diuersitatis p:s. Uñ illi si statis restituãt sm. Jo. an. z pe. ꝺe auch. non sunt excõicati: hoc notat pa. in. ꝺ. c. ex gl. vltima iuncto tertio qꝺ vbi pena ponit negatiue: vt q̃ non resideat sit excõicatus ipso iure pena non intelligitur inflicta nisi monitio p̃cedat. Et p:o hoc facit rheorica Inn. in. c. extirpãde. §. q̃ vo. ꝺe p̃bẽ. s. qꝺ vbi pena ponit negatiue sine appositione tpis:req̃rit monitio:vt i ꝺicto ex̃plo residẽtie q:z nobis est occultũ an habuerit iustam cãs nõ residẽꝺi:ꝺs per monitionẽ comuincit. Uñ vo pena ponit affirmatiue vt q̃ cũq̃ tali hoꝛa ecclesiã itrauerit sit excõicat⁹ nõ req̃rit monitio:qz ls negatalatere:itã etã patẽt. Et ls pa. non sit secut⁹ ista theorica i ullo. §. qui vo. z ꝺicat penaꝫ esse commissam ipso facto qꝺ quis est in moꝛa:qz quo ad ꝺeũ cessat ratio Inno. cũ ꝺeus lateat nihil:z q̃ quid est certũ natura est certũ legi:itã tene. vt. ẽ. ꝺe pẽa inflicta ab ecclesia:qz opinio Inn. est communis:z hãc tenuit etiã ipse ll'ost. in sum. ꝺicens qꝺ tales non sunt excõicati nisi post ꝓpetentẽ monitionem. Ubi tñ canon ꝑponit penã ex facto negatiuo cũ certo tpe:vt nisi restituat infra annũ monitio fiat requirit sm Gemi. in. c. vnico. ꝺe vi. z ho. cleri. * Tertio vtꝛ absolutio ab ista sua sit reseruata pape:z ꝺico q̃ quo ad piratas est idẽ iudiciũ sicut de alijs sententijs q̃ in. ꝺ. p:ocessu continent: si r si exploliati sint romipere: vt. s. excõ. xxix. qz ista continent in p̃cessu: tñ ad alios autez hic nominatos nullibi reperio qꝺ sit papalis.

¶ Ugesimoprimo est in p̃cessu curie: et tra de iude. z sarra. in. c. ita q̃rũꝺã s. c. excõicãt mut. z ctant reb⁹ z capientiuꝫ seruj fiunt: oẽs xp̃iani ferẽtes sarracenis arma ferrũ lignamina galea cõ. rum z necessaria ad impugnandum xp̃ianos: et

Universidad de Deusto
Biblioteca

qui in piraticis sarracenorum nauib⁹ regimẽ ⁊ curã gubernationis exercẽt:⁊ ꝑcipiẽt vt p ecclesias maritimarũ vrbiũ crebra ⁊ solennis in eos excõicatio ꝓferat hec ibi. Que oia repetũtur paulo post in.c.ad liberandã.⁊ additur q excõicati sunt vendẽtes eis galeas aut naues:vel machinis aut ꝙuslibet alijs:aliqꝺ impẽdũt consiliũ vel auxiliũ in dispendiũ terre sc̃te:⁊ qõ dicta sñia in dictis vrbibus publice innouetur diebꝰ festiuis:⁊ qõ talibus non aperiat̃ gremiũ ecclesie nisi totũ qõ ex tã dãnaro commercio perceperint ⁊ tãtũdẽ de suo in subsidiũ terre sc̃te trãsmiserint:⁊ si soluẽdo non fuerint alias ritus eoꝝ castigẽt. hec ibi.⁊ sic intelliguntur ꝓhibita oia conferẽtia ad bellũ imediate. In eodẽ etiã titulo in.c.qõ olim ꝓgat:id est exprẽdit dicta pena ad aliũ casum q in dictis duobꝰ capl̃is contineat̃ ſz ad ũcuq; mercimonia vel rerum subsidia durante guerra delata. hec ibi Et sub nõe guerre intellige etiam treugam:quia per eam guerra non tollit ſz intermittit:⁊ absolutio ſm glo.in.d.c.qõ olim.cõpetit eõ ex quo papa sibi non reseruat:qõ verũ fuit olim ſz non modo ꝓpter extrauagãtes ⁊ curie ꝓcessum. Nicolaus etiã.iiij.in extrauaganti que incipit oliꝫ excõicauit deferentes ⁊ mittẽtes ⁊ de suis portub⁹ extrahi ꝓmittẽtes vt deferant arma ferrũ equi:lignamina:victualia ⁊ qcũq; mercimonia in alexãdriã vel alia loca terre sarracenoꝝ egypti.⁊ eis alias auxiliũ vel fauorẽ ꝓstare ꝓsumẽtes:⁊ idem statuit de oĩb⁹ terris soldano subiectis nec absoluí ꝑñ nisi tñ de bonis suis in terre sc̃re subsidiũ conuertẽdũ exsoluerint ꝙtũ ad dictas partes tulerint aut miserint:aut deferri vel de ipsoꝝ portub⁹ deferẽdũ extrahi permiserint. Que extrauagãs ꝫ videaꝫ reuocata per ꝓhemiũ sexti:tñ post innouata est ꝑ Bonifaciũ ⁊ cle.v.qui absolutiones abymõi sola ꝓrogãt in mortis articulo sedi apl̃ice reseruauit vt ꝑs in extrauagante que incipit multa mẽtis. Et hinc hodie stat ꝑs archi.qõ etiã ex processu patebit. Sup hoc tñ ianuẽses hñt aliqualẽ licentiã durante:sil̃r sup hoc etiã veneti licẽtiã hñt a martino.v.ſm Archi.per annos plures ꝙtũ ad victualia ⁊ merçimonia : sed audiui a fide digno qõ tãdiu tps illud ſr elapſz. Et ꝫ summa aug. dicat extrauagantes Nicolai Bonifacij ⁊ Clemẽtis circa ꝓdicta vacare:tñ non est verũ quia stant ille que sunt Nicolai vt patuit:⁊ ille q Bonifacij octaui.qz fuit author sexti libri ⁊ post cõpilationẽ eius in extrauagãte incipiẽte ꝺ̃ innouauit antiquas in hac materia. ⁊ sil̃r post eum Clemens quint⁹ in extrauag.q̃ incipit multa.⁊ ita declarat Frãci.de pla.in tractatu restitutionũ,⁊ archi.in secunda tertie.⁊ sum.rosa.absolutio.ſ.§.lxxxvij.⁊ Jo.an.⁊ Lard.⁊ But.⁊ pa.⁊ Jo. de ana.in.c.qõ olim.de iudeis. Ex his omnibus collige q excõicati sunt ꝓio q̃ ad terras quorũcũq; sarracenoꝝ deferũt aut mittũt:vel de suis portubus mittenda extrahi ꝓmittunt arma:ferruz equos:lignamina:galeas naues ⁊ ſgnaliter oia facientia ad belli apparatũ directe ⁊ immediate quocũq; tpe ⁊ loco:⁊ scõo victualia ⁊ quecũq; mercimonia tpe guerre:⁊ etiaz pacis quo ad loca soldani duntaxat:⁊ excõicatio ẽ papalis p processum quo ad ꝓhibita ol tpe. Et quo ad hec ⁊ reliqua p dictã extrauagãtẽ:ſz tamẽ sumus pniarius vt posse absoluere ſm Archi.ſil̃r sunt excõicati tertio q̃ in piraticis sarracenorũ nauibus regimẽ ⁊ curã gubernationis exercẽt ſz ẽ excõicatio ẽpalis:qz iura non reseruãt ista papę processus añ ⁊ extrauagãtes nõ faciũt de hac mentionẽ. * Primo tñ sciẽdũ ẽ quod noie armoꝝ.vt no.in.l.ꝯ.C.que res expor.non de.venũt lonice:ſ.ura:arcus:sagitte:spate gladij:res la:⁊ ſz gl.in.d.c.ita quorundã.etiam fustes ⁊ lapides machinarũ:non añt edificiorũ:vel dic qõ arma dicunt̃ que veniunt solũ vel principal̃r in vsum offensionis aut defensionis:quibus aut̃ eũaz in alijs vrimur intellige principaliter non dicunt̃ arma:nisi ex intentione:vt no.in cle.ne⁹ agro.de sta.mo.vñ gladius ad incidendũ panes non venit armoꝝ ꝫ noie ſm Pa. in.c. clerici. el. ſ.de vi.⁊ ho.cle.vt ꝑs per illũ textũ quia dicit qõ clerici arma portãtes dñt excõicari.⁊ ꝑñ moraliter peccant:⁊ tñ nõ ꝓhibent̃ ferre gladios ad panẽ incidẽdũ. * Et scõo quod nomine ferri venit ferrũ factũ ⁊ infectũ.i.vena ferri. vt in.d.l.ꝯ.qõ tñ limitat̃ p rõnẽ ibi expreſſam de ferro qõ posset cõferre ad offensionẽ vel defensionẽ: secus de alio sunt clauí paruuli gladioli ⁊ hmõi nisi dolo vel forte etiã lata in cõsideratione deferẽtur in tanta copia ⁊ tali tẽpore quod timerẽ posset ꝓbabiter ne cõuerterentur in arma. * Et tertio quod noie lignaminũ venit oĩa ligna q̃b⁹ fieri possunt naues galee:⁊ machine offensiue aut defensiue:qz ista est ratio ꝓhibendi:nõ aũt ligna nõ apta ad hmõi:sed solũ ad cõburendũ. * Et quarto quod noie sarracenorum hñtium guerram cum xp̃ianis intelliguntˢ oẽs sarraceni habentes guerrã cũ quocũq; principe xp̃iano:vel terra:vel ꝓuincia ſm cõem doctrinam. ⁊ sil̃r oẽs sarraceni q̃ fauent habẽtibus guerrã ⁊ cõprehendit ſm Panoꝝ.in.c.significauit.de iude.⁊ sarra.tẽpꝰ guerre etiã tps treuge ꝓtractũ est.⁊ quinto qõ ꝓhibita in ista materia sunt duplicia:quia quedã sunt ꝓhibita omni tempore ⁊ loco : siue quo ad omnes sarracenos : vt arma:ferrũ equi:lignamina:naues:galee:vt in dicto capitulo ad liberandam ⁊ in capit.ita per

que intelliguntur oĩa cõferẽtia directe ⁊ immediate ad vsum belli offensiue aut defensiue. Et ista sunt q̃ a doctoribꝰ appellant̃ ꝓhibita. Que dã ꝺ̃o quo ad oẽz locũ siue q̃ ad oẽs sarracenos ꝓhibentur aliquo tpe.ſ.belli tñ:vt victualia ⁊ mercimonias:⁊ oẽ consiliũ ac subsidiũ.vt in eo ti.in.c.cũ olim.⁊ eadẽ ꝓhibent quo ad oẽ tẽpus ſm aliquẽ locũ.ſ.solum quo ad loca soldani:sed que nullo tpe licite mittuntur:vt patet in dicta extrauagante olim.in qua de bello vel pace mẽtio nõ fit:⁊ tpe pacis licite mittunt̃ ad alios sarracenos:qz hoc nullibi legit ꝓhibitum:nisi fieret in dispendiũ xp̃ianoꝝ:puta qz sarraceni �pis se muniunt ad pugnaz:qz ſgnaliter ꝓhibentur subsidia belli inquantũ talia. Q̃ dico qz eadem res conferre põt ad bellũ ⁊ pacẽ:vt copia frumẽtoꝝ. Et ista q̃ nõ sunt semp ꝓhibita:nisi in aliquo loco nec vbiq; nisi ī aliquo tpe a doctoribꝰ appellant̃ non ꝓhibita. Ex his añ ꝑz colrelarie q̃ nõ sufficienter determinant sum. Ange. et ros.q̃ victualia ⁊ merces tpe pacis licite deferũtur:qz hoc nõ est indistincte verũ:ſz solũ quo ad loca nõ subiecta soldano:cũ quo vſ eccl̃ia hñt ꝑpetuũ bellũ:⁊ qui ſpaliter solus occupat terraz sanctã:vt per dictã extrauagantẽ olim ꝑs ⁊ per aliã clementis.q̃ incipit multa mẽtis. Sed ꝺ̃ .qz Bze.ix.in quadã extrauagante:vt allegat sum. ros.declarauit q̃ non incidebãt portãtes stupã canapã:picez:filia ⁊ clauulos:nisi ꝺ̃ xp̃ianos vel in dispendiũ terre sanctę:nec vz dici ista reuocata esse ꝑ penitũ sexti:qz ista nõ sunt dicta statuẽ dorsed declarando ius qõ.ſ.nõ est reuocatũ. Ad hoc dico q̃ Bze. loquebatur declarãdo ius cõe: ſm qõ ista licebãt:sed post Bze.ix.lõgo tpe fuit Nicolaus.v.qui statuit noua. * Verto dubitari solet vtrum tpe belli aliquo casu liceat deferre ꝓhibita.i.conferentia bello:⁊ dico q̃ sic ſz Inno.⁊ hostien.in.d.c.significauit ꝓ redemptione captiuorum.ar.l.sancimus.C.de sacro san.eccle. ⁊ in.c.ſ.de pignoribus.qz vasa que ꝓhibentur alio tempore vendi:distrahi possent pro redemptione captiuoꝝ.xij.q.ij.aurũ. Excipit Inno.qñ huiusmodi arma vendẽtur cõtra christianos vel in articulo quo exercẽtur cõtra christianos quia incideret. Contrariũ tenet gl.in.d.c.significauit. Jo.an.dicit q̃ post factum ꝯsulendus est ſm illos sed ſm glo.ante factũ quia aliter si hoc perpetrẽt nisi fideles possent pro captiuis velle solũ ꝓhibita:item paratum esse velamẽ volenti fraudes cõmittere:quia diceret semper se feciſſe pro redimendis captiuis:Panoꝝ vero tenet opinionem glosse distincte durante bello. quia in quit ex illis armis veniunt impugnandi christian:sed tpe pacis procedit opinio Jo. an. Sed qz etiã Inno,ipse videt tenere q̃ tempore actualis belli ista nõ liceãt:vt ꝑz in exceptione suaradeo vſ male reꝓbatus. Ũ dic q̃ tpe pacis si deferunt̃ arma ⁊ hmõi ꝓ redimẽdo captiuos qñ aliter redimi nõ potest post factum condẽnare nõ debemus:maxime qz in eo.c.ꝺ̃ q̃ deferẽtes ꝓhibita post treugã cã lucrãdi incidũt. ex quo vſ innui q̃ nõ incidãt deferentes non cã lucrandi ſz redimẽdi:nec ante consulere. Et ista est mens Inno. Jo.an.⁊ Pañ.ſz tpe belli incidẽte añ factũ ⁊ post sunt condemnãdi tales.vt ꝑz d.gl.⁊ sequitur Lard.⁊ Pañ.⁊ Jo.de ana.⁊ sum. ros.ſ ang.⁊ cõis opinio.de aliis vero mercibus nõ facientibus ad bellũ nõ vſ dubiũ inter doc. quin deferri possit eis de cã etiã tpe belli.* Septimo an tpe pacis licear deferre hmõi ꝓhibita ⁊ dico q̃ ista oĩ tpe ⁊ loco sunt ꝓhibita:vt visuz est Pañ.añ in.c.q̃ olim.deinde.dicit q̃ semper stat hoc ꝓhibitio etiã tpe pacis:ſz aliud senserit gl.i.d.c.significauit.qz possent infideles facere pacẽ fraudulenter ⁊ sic fulciri hmõi armis. Et ista opinio benignioꝛẽ ante factũ:sed post forsitan posset excusari a pena quia illuc.c.ita quorũdã dicit q̃ deferebãt ad impugnãdũ xp̃ianos. hec Pañ.cuius dicta ſz iure cõi loquendo possent sustineri dispuratiue:⁊ ad hoc tamẽ veritas est q̃ nunq̃ est licitũ:nec est excusatio post factum nisi in casu captiuoꝝ : qz iura loquuntur indistincte:nec scim⁹ qñ hi qui fidẽ nõ hñt fidẽ sint seruaturi:vt pacẽ obseruent vñ idẽ Pañ.in eo.titu.in.c.ita ꝫ q̃ ista deferentes tpe pacis et nõ ea intẽtione vt impugnent xp̃ianos:nihilominus incidũt ⁊ ꝓsentir Jo.an.⁊ do.Anto.⁊ ter.exponitur ad impugnãdum xp̃ianos.i.ex q̃b⁹ possunt impugnari xp̃iani ſm Pañ.* Octauo vtruz tpe belli licite deferanꝺ ꝓhibita:id est nõ ptinẽtia ad vsum belli:⁊ victualia ⁊ merces:⁊ dico q̃ tpe belli ista deferentes incidunt:⁊ oẽs danes quodcunq; subsidiũ rebus vel consilio:vt ꝑz in.d.c.qõ olim.⁊ consentit ibi Pañ.⁊ Inno.⁊ Bof. tenẽs q̃ durante bello durat ꝓhibitio qñãr ſz eo cessante nõ durat canon late ſnẽ nisi in ꝓhibitis:ſz hoc vltimũ intelligẽ de iure ⁊ quo ad alios sarracenos:sec⁹ per extrauagantẽ olim:⁊ quo ad loca soldani:ad que nullo tpe ista licite deferuntur nisi ꝓ redẽptione captiuoꝝ tpe pacis* Nono dubitaꝝ qui incidunt in hanc penam ⁊ qui nõ ex his de quibus doct.dubitant:⁊ dico primo q̃ incidunt ſm aliquos vt dicit Anto. de but.in.c.ad liberandã.christiani exercentes gubernationem in piraticis nauibus sarracenoꝝ:⁊ licet non contra christianos:sed contra alios infideles.qz docent eos in arte piratica : quia deinde possunt christianos impugnare. et hoc tene licet non placeat Innocentio quia capitulum illud ⁊.c.ita quorundaz .loquuntur indistincte:

Universidad de Deusto
Biblioteca

t hoc factū eā pollet armis delatis in pace: ḡb⁹ xp̄iani nō impugnant ſz impugnari ꝑmittit: ſecꝰ nñ ſi ḡs nō eſſet gubernator. ſz mer⁹ exequtor: q; de iſto nullibi legit̄ phibitū. Et ſcḏo q̄ deferūt arma ad ſui tuitionē tm̄: t deinde occaſione pecunie vēdūt ea ſarracenis q; hic hz locū rō huiꝰ ſnie: cū nō ſit phibita delatio: niſi gra venditionis aut donationis vel cuiuſcunq; traditionis. Et tertio incidūt q̄ tpe pacis dant chorḏā vl̄ an chorḏā vel aliq̄ hmōi: q; ſicut eſt illicit⁹ eis vendere naues: ita t hmōi ſine quibus naues fore̅t inutiles. Et ḡrto q̄ gmurāt arma in arma: vt gladiū arcū: lz ſum. ro. teneat ꝓ iū q; nō differt ad impugnādū xp̄ianos ꝑiter eis arma tradam⁹. ſ. vēditione aut cōmutatiōe. Et quinto q̄ portāt phibita ignorātes eſſe phibita vel ſe iō eē excōſcatos q; hec ignorare nō lz cū ſint valde publica: vñ abſoluūt ad cautellā. Et ſexto q̄ portauerūt phibita: t vnā ꝑtē vēdiderūt nō aliā etiā ignorāter etiā ſi partē vēditā ſtatim recuperārēt vñ ſi peniteāt interim vel cōtingat eos abſolui repoꝛtēt non vēdita alioquin reincidunt. Et ſeptio q̄ eſt marinari⁹ i naue deferēte phibita ēt ſi in alia lucrari nō poſſet: q; cooperāt portātib⁹ vel mittētib⁹. Nō incidūt ꝯo ꝓpo q̄ nō p̄tinētia ad vſum belli deferūt tpe pacis ad loca q̄ nō ſunt i egypto nec ſubiecta ſoldano: niſi deferant ad impugnādū xp̄ianos: vel in diſpēdiū terre ſancte: t hec patēt ex dictis. Nec ſcḏo portantes ferrū vel arma t hmōi de vna terra ſarracenoꝝ ad aliā ꝛz oec̄lationē Gre. ix. Nec tertio ꝛz eūdē portātes ſarracenos cū armis ſuis. Nec quarto que phibita ignorāter portant: t q̄ cito ſciunt ante ꝙ ḡquā vendāt: eo repoꝛtāt. * Decimo dubitāt vtrū ſi abſoluāt̄ predicti facta ſatiſfactiōe de qua ſupꝛa teneat abſolutio t diſcom̄ pañ. in cle. ſ. de ſepul. q̄ nō ꝛz abſolutio facta nō precedēte ſatiſfactione: q; fit ꝛ phibitionē t formā mādati. ar. de reſcri. cū dilecta. idē archi. in. c. q̄ſi. de immu. eccle. li. vſ. vbi cōcludit q̄ nō valet abſolutio facta ꝛ phibitionē. Sz Ge. in. d. c. q̄ſi. diſtinguit: q; q̄ ꝓtās oāt alias non hñti: ſi nō ſeruet forma actus nō vz: vt not. glo. ſingularis in cle. ſ. de iure pat. q̄ ꝯo hñti prātē a iege abſoluēdi ſit phibitio: lz nō ſeruetur forma vz ipſo iure abſolutio: vt de ſen. excō. venerabilibus. §. vbi. lib. vſ. Et hāc oīſt. ponit gl. d. cle. t approbat pañ. in. c. dilect⁹. el. ꝯ. de ꝑbē. Vñ cuꝛ ordinarij habeāt prātem abſoluendi a ſuis canonis nō reſeruātis vt in. c. nup. de ſen. excō. vz abſolutio: t ita ꝛz Jo. and. t pe. de anc. t Archi. ſz ꝛz Egi. niſi hoc faciāt reducendi ſunt in ꝓtiū ſuias. Sz ꝓdicta intellige niſi apponāt clauſula irritatiua act⁹ q; tūc nihil faceret ordinarij abſoluēdo vel quicūq; ali⁹ alias hñs prātē; niſi act⁹ forma ſeruet. * Undecimo dubitāt q̄ſo iſti q̄ puniūt in bonis p cōfiſcationē pñt punire: vel mittāt predicta in ſubſidiū terre ſancte: t dico ꝛz ꝓdictos qō aſſ. pfiſcationē intellige p iudicē facta ꝯponit hec pena: vel ſoluit de bonis ſ̄ſtis poſt pfiſcationē vel dic ſm Archi. qō pena pfiſcationis vt dicit pe. de anc. imponit a iudice ſeculari nō aſſt ipſo iure: reliqua ꝯo pena impoñt ab eccl̄iaſtico. * Duodecimo dubitāt cui debeat dari dicta pena imponēda p iudicē eccl̄iaſticū q̄ nō mittit in ſubſidiū terre ſancte q̄. l. neſcit cui dari debeat: t dico ꝛz Arc. q̄ hec pena ſol⁹ papa diſpēſare pōt: vl̄ hꝛis ꝓmiſſionē ab eo: vt ſumm⁹ pn̄iarius t eo caſu applicabit̄ cam̄ere ap̄lice: vñ qui inciderūt ꝑſueuerūt cū ea ꝯponere: vt ꝺz t hoc q̄ ſoluere pñt: al's fiat vt in fine dicte decretalis ad uberādā. * Decimoterꝯtio eſt i ꝓceſſu curie cōtra impedientes ſeu impedientes eos q̄ victualia aut alia neceſſaria advſus curie romane adducūt: ſeu impedientes t pertubātes ne ad ipſam adducātur vel ferant t cōtra defenſores facientiū talia. * Decimoquarto eſt in eodem contra omnes qui venientes ad ſedē apoſtolicam. aut ab ea recedentes temeritate ꝓpria capiunt ſpoliant t detinent aut ex ꝓpoſito deliberato ꝝberare mutilare vel interficere ꝓſumunt: t contra omnes talia fieri facientes ſeu mandantes. * Decimoquinto eſt in eodē contra eos qui iuriſdictionē ordinariam vel delegatam non habentes in eadem curia morantes temeritate ꝓpria capiunt ſpoliant t detinēt aut a ꝓpoſito deliberato verberare mutilare vel interficere ꝓſumūt: t qui talia fieri facit̄ ſeu mandant. * Decimoſexto eſt in eodem cōtra eos qui per ſe vel per alios: ſeu alias quaſcunq; perſonas ſeculares vel eccl̄eſiaſticas recurrentes ad curiam romanam ſuper eorum cauſſis et negocijs illaq; in eadem proſequentes aut ꝓcurantes vel ꝓcuratores ipſoꝝ: vel aduocatos ſeu iudices ſuper dictis cauſſis deputatos occaſione cauſarū vel negotiorū hmōi verberārint mutilat: vel occidūt: aut bonis ſpoliāt: t contra oēs auxiliū conſiliū vel fauorem in predictis. * Decimoſeptimo eſt in eodem cōtra oēs qui ne pareāt literis aut mandatis apoſtolicis t legato ap̄lice t nunciorū: t iudiciū delegatorū eorūdem gr̄am vel iuſtitiam cōcernētibus: decretiſq; ſuper eis t re iudicatis ſeu proceſſibus exequtorialib⁹ nō habito prius eorū bñplacito t aſſenſu: neue rebelliones t notarij ſup hmōi literis t proceſſibus exequtoribus: inſtrumenta ſeu acta conficere: aut ꝓfecta parti cui⁹ intereſt tradere ſub grauiſſimis penis prohibere: ſtatuere: ſeu mandare ꝓſumunt: t contra oantes auxilium co..ſilium vel fauorem. * Decimooctauo

eſt in eodē ꝯ oēs q̄ ſe ab obedīcia romani pōtificis pertinaciter ſubtrahere vel q̄libet recedere ꝓſumunt t ꝯ dāres auxiliū cōſiliū vel fauorem ꝓdictis. * Vigeſimooctauo eſt i eodē ꝯ oēs q̄ iuriſdictionē ad eccl̄eſiaſticas ꝑſonas ꝑtinentē p ſe vel p aliū ſeu alios vſurpāt directe vel indirecte: aut in eiſdē cōſilium auxilium vel fauoꝛ ꝛz preſtare. * Vigeſimonono eſt i eodē ꝯ oēs mutilātes vulnerātes iterficētes ſeu capiētes t detinētes deprędātes rompetas: t pegrinos ad hic viſalē cā peregrinatiōis t deuotionis accedētes t in ea moꝛantes vel recedētes ab ea: t ꝯ oēshis dātib⁹ ꝑſiliū auxiliū vel fauoꝛē. * Trigeſimo eſt in eodē ꝯ oēs q̄ ꝑſe vel p aliū directe vel indirecte ſub quocunq; ti. vel coloꝛe occupāt: detinent vel hoſtilr oiſcurrunt ſeu inuadūt i totū vel in partem albā vbē: aut alias ciuitates vel terras t loca t iura ad eccl̄eſiam romanā ſpectātia: cuz adhereētib⁹ fautoꝛibus t defenſoꝛib⁹ eoꝝ ſeu dātib⁹ cōſiliū auxiliū vel fauoꝛē in eiſdē. Et intelige ſpectāria. i. ſubiecta. meditate vel immediate vt dicit ſixt⁹ in extuagante q̄ incipit t ſi dñici itel lige ēt de hꝛis q̄ dicta oep̄edātur vt ſbi ꝑtz. Iſte aūt terre vt in ꝓceſſu martini. v. ſunt vbs alma regna ſicilie: trinacrie inſule ſardinie coꝛſice terre citra fax patrimonium bti petri in tuſcia: ducatus ſpoletan⁹: t comitat⁹ venaiſſini ſabine marchie anchomitane: maſſe trabarie: romādiole: ac maritime prouincie: ac terre ſpā lis commiſſionis: t arnulfoꝝ ciuitates quoq; bononia ferraria beneuētū peruſiū: auinio ciuitas caſtelli tudertina t alie ciuitates terre t loca: vel iura ad eccl̄eſiam ptinētia. * Trigeſimoꝑmo eſt in eodē ꝯ quoſcūq; preſumētes abſoluere quēlibet per dictū ꝓceſſum excōicatū. cuiuſmodi ſunt oēs ꝑdicti t ꝑſtici cū ſuis fautoꝛib⁹ defenſoꝛib⁹ t receptatoꝛib⁹: t idē ſ intellige de prēris in. §. ſeq. vt ibi dicē: niſi ſ articulo mortis: t tūc niſi ꝑſtita priꝰ de ſtando ſcē mſis eccl̄ie mandatis ſatiſfactiōe vel ſufficienti cautiōe: ēt ꝓtextu cuiuſcūq; priuilegij vel cōceſſionis ap̄lice/nō faciētis plenam t expſſam de predicta phibitione mētionē nec ab ſolutio aliter ꝛmpēſa vz: t reſeruaē ſ ad oīa iſta romāo pōtifici. Predicta oīa recitata de ꝓceſſu curie ēt hodie tenēt: q; martin⁹ ſtatuit ea ad ꝑpetuā rei memoriā: t in fine ſuū ꝓceſſū appellat cōſtōnem: nec aliter leguntꝝ reuocata. Quedā tñ ſunt i eo ꝓtra ſectatoꝛes aut fauoꝛes ꝑetri de luna. t ꝯ dantes fauoꝛē videlicet̄ t vſtis hereticis: q; hodie nō videnꝫ hꝛe locū. Paulus ꝯo ſ cōs in ſuo ꝓceſſu ſup addidit multa. * Trigeſimo ſcḏo ergo in q̄ ſcludunt. viij. eſt in ꝓceſſu curie panti ſcōi ꝯ offendentes eccl̄ie libertatem et violātes interdictū ab aplica ſede ipoſitū t ꝛſpirātes in ſtatū aut ꝑſonā romāi pōtificis t ꝑſby

tericidas t ꝑ ſixtum hoc ertēdit ēt ad occidētes vel mutilātes aliquē exiſtētē in ſacris offendentes epos vel alios prelatos in ꝑſona imponēteꝝ nouas onera realia vel perſonalia eccleſijs vel ecclēſiaſticis ꝑſonis ſimoniacos ſuꝑ ordinibus vl̄ bñficijs aſſecutis in curia romana vl̄ extra. Nec pñt iſti citra papā abſoluti/ſz tm oī cōfeſſione ꝑ ipm facta aut tūc fleda intelliguntꝝ excepti/vt in ḡdam ex ꝑſtone ptz q̄ incipit t ſi dñici. Simatis ſng. dicit ſe omittere caſus reſeruatos a paulo quia ſixtus ſe reſtrinxit ad reſeruatos a martino ſi velit dicere q̄ relaxauerit reſeruatos ꝑ paulū. Sz hoc nō vt verum. Primo q: ſum. roſ. ponit octos cōſpiratoꝛes excōicatos cōiter ſm curie ꝓceſſus. ſcḏo q: ſixtus in extuagāti q̄ incipit t ſi dñici gregis enumerat oēs predictos caſus pauli/t addit crimen hereſis poſtq̄ fuerint aliq̄ q̄ ſmiliꝝ pḏenati delati ſeu publice diffamati occaſionis vel mutilationis cuiuſcūq; in ſacris ꝑſtituti: ꝓhibitiōis delatiōis cauſarū ad octos curiam: t dicit ſe nolle q̄ aliq̄s poſſit predictos abſoluere/ēt vigoꝛe facultatū a ſe conceſſaꝝ verbo aut lr̄is etiam cū clauſula q̄ ſola ſignatura ſufficiat: ēt in fauoꝛē fidei t cruciate: t abſoluentes anathematizat t excōicat reſeruans abſolutionē romano pōtifici: q̄ non eēt ſi iſta reuocaſſet: ꝙtas aſſt eſt q̄ caſus i hoc. §. enumerati nō ptinent i bulla cene dñi: q: ſixt⁹ reduxit ꝓceſſus pauli ꝓcise ad ea q̄ ptinebant in ꝓceſſu martini: vt ptz per breue ad ducē multi galeacium ſub anno dñi. Mcccclxxix. xix. nouēbris: eſt tñ prohibitum ſub pena excōicatiōis ne ꝯs ab eis abſoluat ꝑ rtu cōfeſſionalij ab eo cōceſſoꝝ: vt ptz in. d. extraug. t ſi dñici ſub anno dñi. Mcccclxxix. Unde iſti caſus remanēt in diſpoſitione iuris cōis: ac ſi de eis mentio habita non fuiſſet: et ab eis abſoluere pōt cui de iure competeret remota bulla cene dñi. * Quadrageſimo eſt in eadem extrauagante ſixti contra oēs diſpēſantes in voto ꝑegrinario ſcoꝝ petri t pauli: ſcti Jacobi in compoſtella t caſtitatis: ac religioſoꝝ abſoluentes a caſibus. §. prioris ex quib⁹ conceſſione ab ipſo habitarniſi in ipa cōceſſione mentio fiat de ipa extrauagante de ꝙbus ad ꝙbſ. * Quadrageſimoꝑimo eſt in quadā extrauagāti Boi. ti. ſub rubꝛica de ſepulturis q̄ incipit oeteſtandū vbi excōicatur oēs et pōtifices exenterantes vel in fruſtra cōcidētes coꝛpoꝛa mortuoꝝ: aut ſacꝛs coquentes vt carnē ab oſſib⁹ euellāt vt alibi tumulanda ferant: t abſolutio reſeruat pape. Sed nota q̄ iſta cōſtō nō hz locū: primo ſi fiāt viuoꝛ nec ſcḏo ſi fiant mortuo non eo fine: vt alibi ſepeliant: ſed odio etiam comedendo carnes vt faciunt partiales vel ſuꝑſtitione vel etiam ꝓpter cyrurgiam: q: pene vitra ꝓpꝛios caſus non

Universidad de Deusto
Biblioteca

sunt extendēde.de pe.di.j.§.pena.tertio si mortuus esset ḳs in terris infidelium vt in eadē extravagante pz. * Quadragesimosecdo in extravagāte martini quinti sub rubrica de simonia q̄ incipit oīabile ⁊ rursus in alia pauli scōi:que incipit cum detestabile:ꝫ oēs etiā q̄cunq; dignitate p̄ditos sclari vel ecclia etiā cardinalatus q̄ simoniā in ordine vel bñficio ꝫxerūt in curia vel extra publice vel occulte:r ꝑtra oēs mediatores:r ꝓcuratores in eā:r absolutio reseruaḳ pontifici romano:alij aūt simoniaci non leguntur excōicati:ita in q̄ sub nōe bñficij intelligaṅ electiones postulationes:ꝓfirmationes:r quis ꝓmissiones ecclesiarū monasteriorū:dignitatū personatuū ⁊ officiorum:q: in his tā dātes q̄ accipientes p dictas extravagantes sunt excōicati. Excipe tñ vt.j.excōicatione.xliij. * Quadragesimotertio est in eadem extravagāte martini quinti:r pauli secundi:ꝫ oēs etiā quacunq; dignitate ecclesiastica vel seculari pollentes:q̄ mediatores vel procuratores simonie summo pontifici aut cui ille commiserit quātotiusnō reuelāt:q̄ etiā absoluti non pūt nisi ista reuelent ſz hec ſnia nō tenet hodie q: vt dictū est.s.cōsuetudo.§.vij.statutū q̄ nō est susceptū nec seruatū sciēter ⁊ nō reclamāte supriore rollit ꝓ vsum ℣ maxime ꝓscriptū annis decē.r ita est in ꝓpositorio iam iste contrarius vsus est ꝓscript⁹ annis iam plusq̄ xl.vij ſm Archi.hec extravagans vacat. Sed nota q̄ ista ſnia Martini nō ligauit nisi existētes incuria:r idem vt de paulo qui vt innouare statuta priorū pontificū:aliter valde irrationabilis cōstō fuisset:vt vellet pauperes ab extremis terre adire curias ꝓ defendenda simonia. * Quadragesimoquarto est in q̄dam extravagāte Urbani quinti q̄ incipit sane:seu ne in vinea ℣ oēs dantes aut recipientes aliq̄ tpale ꝓ ingressu monasteriorū:seu religionis:r sedi aplice reseruaḳ absolutio:ſz archiep⁹ dicit se a fide dignis audiisse quod Martinus quint⁹ dixerit nollet hāc sententiam extendi ad moniales.j.simōia.§.xv. * Quadragesimoquinto ponit in q̄dā extravagāte martini quinti sub rubrica de regularib⁹ que incipit viā ambitiose ℣ oēs religiosos mēdicantes euntes ad ordines seu mōasteria nō mēdicātium:vt sibi sint fratres:r etiam sub ꝑtextu cuiusuis licentie:r etiā aplice gñalis ⁊ ℣ recipientes eos:sed tñ hec pena nō extēditur ad ordinē carmelitarum:r sedi apostolice reseruaḳ absolutio. * Quadragesimosexto est in q̄dam extravagāte Bonifacij octaui sub rub.de sen.excō.que incipit excōicam⁹ ℣ oēs facientes ꝓmissionē vel pactus ꝓ allum ꝓ aliqua gr̄a vel iusticia obtinēda in curia romana:r ℣ dantes ⁊ recipientes ex dicta ꝓmissiōe vl̄ pacto ⁊ pape reseruaḳ ab solutio.

Ihane decretalem allegat Joā.and.in lectura dē simonia.nemo.r Dic.r Ant.de but.qui dicit eam durare sed Jo.de lig.r Joā.cal.ibidem.r Pet.de palu.in.sūm dicunt eā reuocatā per clemētē.v.et hoc tene per regulā logicalē qua locus ab autoritate dicit renere affirmatiue:non autem negatiue:ex qua habetur q̄ in hac cōtrouersia standum non est dicentibus eam durare:q: sc̄z non legerunt eam reuocatā:q: non sequitur nō legi q̄ sit reuocata:ergo nō est reuocata:sed stādus est alijs qui non dicerent eam reuocatā.nisi hoc scirent. * Quadragesimoseptimo est in quadam extravagante pauli scōi que incipit cū in oibus in qua sic dicit. Si quis aūt commissarius aut delegatus.sad cognoscendum:an rei ecclesiastice alienatio cedat in euidentem vtilitatem ecclesie conscientie sue prodigus in grauamen aut detrimentum ecclesie:per gratiam:timore:mrē:sordes alienationi consenserit:aut decretum vel auctoritatem interposuerit:inferioz quidē ēpo sententiam excōicationis incurrat ⁊c. Et infra. Ipso vero qui dolo vel fraude aut scienter in detrimētum ecclesiarum alienationē fieri ꝓcurauerit aut per sordes vel impulsionem alienationis decretum extorsit simulē sniam excōicationis incurrat a qua nisi per romanū pōtificē non possit absolui. Ad restitutionē nihilominus rerum alienatarum q̄cūq; de premissis constiterit condemnamus. Summa etiam Ang. refert quādam extravagātem pauli:cuius principiū nō ponit: vbi inquit excōicantur alienantes res ecclesiasticas siue facientes pactum per q̄ ipsorū dōium transferatur:ac oēs concedentes hypotecantes infeudantes:vel in emphyteosim concedentes aut locantes nisi in casibus ja iure ꝓcessis exceptis fructibus ⁊ bonis que seruando seruari nō possunt:item excōicaṅ qui aliter alienata recipiunt ⁊incipit ambitiose:sed in aliquibus locis nō est approbata moribus vtērium nec seruaṫ. *Quadragesimooctauo est in quodā ꝓuilegio Alex.iij.quod incipit:ex alto.⁊ in alto incipiente non fine multa ℣ oēs qui libellos famosos vel cantilenas:aut rithmos faciunt vtinēr vel publicāt in infamiam status ordinū ꝑdicatorū:r minorū:r absolutio reseruatur apostolice sedi. *Quadragesimonono est in eisdem ꝓuilegijs contra oēs ꝑdicantes docentes:vel defendentes q̄ ꝓfatorū ordinum fratres non sint in statu perfectionis:nec ls̄ eis de eleemosynis viuere aut q̄ non possent ꝑdicare vel audire confessiones de licētia romani pontificis vel aliorū prelatorum seu etiā curatorū:r absolutio reseruatur aplice sedi. ' Quinquagesimo est ibidē contra oēs facientes violentiam damnabilem in totis ordinum predicatorū:r absolutio reseruaṫ

aplice sedi vel cōseruatoribus victorij ordinum. *Quinquagesimoprimo est in quodā priuilegio ordinis ꝑdicatorū cōcesso q̄ archie.refert se vidisse ℣ oēs intrātes monasteria monialium ordinis predicatorū vel sctē clare ordinis minorum in casu nō cōcessorū in regula vel cōstōnib⁹ earūt vel sine lnia magistri aut ministri gñalis:vel alterius ab eo habētis ptātē ⁊ absolutio reseruaḳ pape aut magri sue ministro gñali:vel habēti sup hoc licētiā spālē ab aliquo ꝑdictorū. Sz nota ſm archie.q̄ vbi sniē hmōi nunq̄ vel ḡsi nūq̄ ꝓmulgaṅ si quis ignoranter vel sine mala intētione intraret nō scideret c ignorātia sit quasi inuincibilis:r hoc trahi pōt ex dictis ant.de but. ⁊.l.ryo.sed intrās ad male faciendū q̄uis ignorans sniam ⁊ hūo iustā cām ignorādi illā nō excusaḳ ſm pet.de pal. * Quinquagesimosecundo est in priuilegio bonifa. q̄ incipit virtute ℣ oēs detinētes apostatas ordinis ꝑdicatorū in suis monasteriis vel ecclesijs:nisi eos ejecerit postq̄ ffes eiusdē ordinis denunciauerit eis ne detineant eos. ' Quinquagesimotertio est ffis inhibitorijs clemētis ad minores q̄ incipiēt q̄ vos. vbi ipsi excōicaṅ si ꝓsumāt recipe ꝓfessos ordinis ꝑdicatorū sine lnia pape faciēte ꝑssam de hoc indulto mētione:vel nisi pri⁹ ꝓiorē suū lnia petita fuerit ⁊ obtēta. Jdē de heremitanis.Alex.ad heremitas. Uestram. Sed no.q̄ in hoc casu ⁊ priori nō vidi originalia:ſz ab archiepo accepi q̄ nō recitat cui reseruet absolutiō: vt tñ q̄ pape q: ordo nr̄ i cui⁹ fauorē ista fūt exēptus est. ' Quinquagesimoquarto est in ꝓuilegio Alexā.incipiente ex alto ℣ rectores mros ⁊ scholares artistarū studij pusini: qui excludere moliunt q̄ publice vel occulte ffes ꝑdicatores vl̄ minores a cōfortio vniuersitatis eiusdē studij ⁊ aplice sedi reseruaṫ absolutio. ' Quinquagesimoquinto est vt refert se vidisse Archi. in li.penitentiarie summi pōtificis ℣ oēs accedentes ad sepulchrū dñi cā deuotionis sine lnia summi pōtificis.⁊ absolutio eidē vel summo penitentiario reseruaṫ. * Quinquagesimosexto est quā secuit sixt⁹ in exuagāte de materia ꝓceptionis brē ℣ginis:q̄ incipit graue nimis:vbi excōicaṅ oēs q̄ ausi fuerint in sermonibus ad pp̄lm vel aliās q̄libet affirmare q̄ tenētes gloriosam ℣ginē mariā eē sine originali pcō ꝓcepra:peccēt mortaliter vel esse hereticos:⁊ silr̄ q̄ asseruerint idem de tenētibus ℣giā opinionē sc̄z q̄ sit in originali cōcepta:cū nondū sit a romana ecclesia et aplica sede decisum:sed scōa excōicatio superfluit:q: nō est timendū q̄ appellētur hereticī qui tenēt q̄ oēs sancti doctores tenuerunt. * Quinquagesimoseptimo est iuli.ij.post pium secūdum contra omnes appellantes a summo pontifice ad futurū concilium ⁊ est ad ꝑpetuā rei memoriā ⁊ extendit etiā vltra mōtes ⁊ ℣ reges ⁊ cardinales ⁊ cōitates ac collegia ac parlamēta ⁊ ptra oēs ad hoc ꝑstantes consilijs auxilijs vel fauore etiā indirecte:r oēs ꝑdicē sibi mādanē hēri vt scismatici ⁊ de fide male sentiētes. multe sunt alie excōicationes papales:ſz eas ptrāseo vel q: sunt tpales:vel ꝓpter ea q̄ dicā.j.excōicatio.ix.⁊ excōicatio vlt.§.vlt.⁊ per totum.

¶ Rursus de excōicatiōe.viij.j. de reseruatis ēpo semper vel interdum.

Excōicatio octaua ḡrāli ad excōicationes episcopo reseruatas vt aūt sciaṫ que excōicatio sit papalis. vide tu.j.in prin. Epales aūt sunt pauce ⁊ in hoc facilles ad inuemendū.vñ sciendū est primo q̄ in duobus casibus tñ excōicatio iuris reseruatur episcopo:primo qñ ipse tulit eam per suum vel synodale statutum:r absolutionem sibi reuocauit:secundo qñ absolutio est reseruata pape et in casu eā ēpo rōne dignitatis concedit q: eo casu nullus inferior se pōt intromittere:r sicut dictū ē.s.absolutio.xij.§.iij.⁊ alibi q̄ eo casu quo ēpo clericū pōt absoluere null⁹ inferior hoc facere pōt nisi ei cōcedat vel a iure vt abbati:r vel ex priuilegio vt prelatis medicantiū:vel ex commissione pape:aut ēt ēpi sicut simplici sacerdoti:vide.s.casus.§.h.iij.iiij.v. 1.no

¶ Sciēdū est scōo q̄ excōicatio q̄dā aliq̄ pape aliq̄ ēpo aliq̄ nulli reseruaṫ que est in ca.eos de sen.exc.li.vi.vbi dr̄ q̄ illi q̄ a ſnia canonis vel hois ꝑpt mortis ꝑiculū vel aliud impedimentū fuerūt absoluti ab alio q̄ ab eo q̄ de iure fuerāt absoluēdi si deliberauit a tali impedimēto q̄ cito cōmode poterūt cōtēpserint se ꝑsentare illi qui legisse debebat eos absoluere ⁊ satisfacere pro eis iniūxerat ab eodē ipso facto ſniam excōicationis incurrūt:r ab eo solo poterūt absolui a quo absoluēdi erāt a prima excōicatione. De istis erīā impedimētis dictū est.absolutio.iij.in fi. Et idē est de his q̄ cū absoluunt a papa vel eius legatis a q̄busuis sentētijs iniungitur eis vt se ordinarijs aut alijs q̄buscūq; repr̄sentēt p̄ susceptiōe pne vel satisfactiōe impleda:r his quibus iniuriā fecerūt:q: si nō faciūt q̄ primū cōmode poterunt eandem ſniam ipso facto incurrunt. no.j.

* Pōlō ḡo q̄rit q̄s sit ille qui de iure absoluere ꝫ excōicatū:r dicit Pet.de ancha.l. per ipso ca. q̄ a ſnia canonis absolut⁹ is cui canon reseruauit al's si nemini reseruaṫ absolut⁹ ordinarij:r a ſnia ℣ hois absolut⁹ ille qui tuli:r sed in eius defectu vel negligēria si est delegat⁹ aditur delegans:r si est ordinarius aditur superior:hoc pbaṫ de offi.deleg.prudentiam.⁊ de offi.or. ad rep̄mendam. Dic tñ vt.ē.absolutio.ij.in p̄ncip. 1.qō

Universidad de Deusto
Biblioteca

*Scdo qđo absolut⁹ debeat satisfacere: ꝛ dicit ide esse intelligēdū ꝙ iurta ꝓrias facultates. Et per hoc infert Arc. facultates ecclesie quas hz ad vsum ad hoc nō teneri. xvj. q. vj. §. vl. ꝓo ꝙ facit cle mi. nolentes. de vere. *Tertio qđo intelligendū sit illud ꝙ cito cōmode poterit: ꝛ dico quod multa super hoc recitat Archie. in cen. c. l. sed summa in hoc stat qđ ſm hostri. intelligitur sublato impedimēto ꝛ aliquo modico tpe indulto. quo sibi de necessarijs valeat puidere. Et nō creditur circa hoc absoluto: sed iudex hoc arbitrabitur. alias frivolis excusationibus frigoris ꝛ caloris ꝛ sitis ꝑsonarum confessōnē eluderet. in forō tñ pniali sibi credēdū est: vñ ex quo sciam hz de mora scire se oz excōicatu: sed iudex hoc nō denunciabit donec eo vocato ꝑ ꝓcuratorē viderit illū mozosū. Arbitrabit ēt iudex ex ꝑsitiner⁹ benigne ad q ō facit. c. consuluit. de of. dele. Sufficit autē ſm hanc literā ꝙ non sit in negligentia vl' fraude. *Quarto qđo intelligendū sit illud verbum contēpserint: ꝛ dicit Archie. illud exponens qđ ōz qđs ꝓtenere: hoc ipso ꝙ iusta cā cessante se nō ꝑsentat illi a quo fuerat absoluendus: vt no. ij. q. ij. metropolitanum. ꝛ consentit Joan. and.

*Quinto qđo intelligitur illud a qđusis sentētijs. ꝛ pe. de ancha. ibi notat ꝙ papa ꝛ legatus absoluunt a qđuscūq; sentētijs excōicationis: ꝙ Jo. mo. intelligit de sententijs iuris non autē de sententijs hoīs a qđus iūcte nō absoluunt papa vel legatus de stilo curie sed remittūt: nisi in casu quo delegat⁹ non posset: vel esset mortuus ꝛ alius in legatione nō successisset: vel successit qđez fz nō est spes de festine ꝓsecutione. *Sexto vtrū reincidat ipso iure absolutus in ꝑdictis casib⁹ delegatorū si nō pareat: vt putat Jo. imo. ꝙ non ꝛ cōsentit direc. dicēs ꝙ si excōicatus ab hoīe iuravit parere mādatis excōicatoris. qđ fuit absolut⁹ in casib⁹ supradictis si nō paret nō incidit in eādē sniam: fz est reducēdus ꝙ sniam hoīs. Sed oppositū est vicendi si late accipiam⁹ literā vt ꝏbū sonat qđusis: ꝛ in ꝓncipio capli qđ etiam loquit̄ gñaliter de vtriusq; sententie: ꝛ hoc fz Joā. an. l. ꝙ in qđuscūq; sententijs iuris ꝛ hoīs locuz habeat ꝙ hoc ōz. l. ꝙ reincidit ipso iure: nisi pareat ꝛ ꝓpeat post absolutiōez vt hic ōz. Sum. ārang. imponit dñis de rota ꝙ teneāt opinionem Jo. an. quā ipse sequit̄ sum. ꝏo rof. imponit eis oppositū. l. ꝙ teneāt opinionē mo. quā ipa sequit̄ dicēs ꝙ dicti dñi de rota dicunt ꝙ si auditor excōicatū ab hoīe absolvit fictita cautiōe de standō iuri si nō paret nō est ipso iure excōicat⁹ sed excōicād⁹ p dictū Jo. mo. Hz sine dubio opinio ꝓma est securior vt p se ꝓz est ēt ꝛōior imo nō vr dubitabilis: qz rex. in prin. loquēs de absolutis ab inferioꝛib⁹ qbus iniungit̄ ꝓrie pōtēt superiori

reꝛ inquisitorib⁹ q odio gra ꝛc. ꝛ in exercēti bus ꝛc. ꝛ in intrātib⁹ monasteria montaliū ordinis pdicatoꝝ vel. s. Clare. itē i inquisitoꝛibus et cōmissarijs eoꝝ ac epoꝝ: qui extoꝛquēt ꝛc. itē in ofbus casib⁹ hmōi qui ponūtur in curie pcessu.

no. 3 ¶ Diēdū ē tertio qđ alia est ēt excōicatio que aliqđ papa: aliqđ epo aliqđ nulli reservatur l. c. nup. ꝛiij. c. si concubine. de sen. excō. 5. cōicantes cū excōicatis notarim scienter in crimine crimi noso: vando auxiliū cōsiliū vel fauoꝛē: q excōicatio hz ſm sum. ros. sit ꝑalis: verius tñ dicit sum. ang. qđ altq̄ est papalis: vt si p crimē i q̄ qđs principat incurraf excōicatio papalis: puta si particip̄at pfidiā⁹ in ꝑsonā summi pontificis ſm alios: qz dicit tex. qđ talis absoluendus est ab eo qui dānauit aut ab eⁱ supioꝛe. *Prio ꝏo dubitaf an ista sniа incurrat p ꝑticipationē cū excōicato ꝑcedentē excōicationē vel sequentē vr dicit Pan. in. d. c. nup. qđ hoc intelligit̄ qñ post excōicationē cōico sibi in crimine damnato: vt putasi titius fuit excōicat⁹: q̄z detinebat adulteraz: ꝛ tu circa illam detētionē impēdis ꝓsiliū auxiliū vel fauoꝛez: tunc cōicas excōicato in crimie dānato: nec sufficit cōicare in illo actu per quē incurrit excōicatio: fz opz qđ ille p ꝓs incurrerit in excōicationē: vt no. in. c. cōtingit. de sen. excō. Posset tñ dici qđ ex alio capite qđs incurrat excōicationē iuris: vt si ꝓsulo vel auxiliū impēdo circa veberationē clericiꝛ: q̄ facientē ꝛ ꝑsentiētē par pena constringere oꝛ: vt in. c. mulieres. de sen. exc. Sic ergo tripler est ꝑticipatio: vna añ actū quo aliqs excōicatiōe ligaf: vt cū qđs actū illū mādat aut cōsulit: alia in ipso actu: vt cuz laicus accipit eucharistiaz a religioso q̄ eā sine snia tradit: tertia ꝏ post actuz vt in ꝑdicta detētione mulieris. Et ꝓma incidit qđs in eādē sniam nō rōne participij cū excōicato: fz q̄ agēres ꝛ ꝑsentiētes ꝛc. ex scōa ꝏ. aliqđ quis ligaf nō rōne participij cū excōicato: fz q̄ aliqđ talis act⁹ vtriq; interdicit: vt cū duo affines contrahunt: ex tertia vero ligaf qđs ꝓprie rōne dicti participij. *Scdo an p cōicationē cū excōicato ab hoīe in crimine ligef qđs snia iuris vel hoīs: ꝛ dicit gl. in. d. c. nuper. qđ ligaf snia hoīs et non canonis: ꝛ movetur: q̄z absolutio ab hac excōicatiōe fieri nō ꝑt nisi p excōicatorē aut superiorē: vt ōz in textu sed. pe. de anch. Inno. ꝛ Jo. an. dicūt qđ est snia iuris q̄ tñ executionē trahit sm. pe. de ancha. a snia iudicis. s. cum qđs ꝑticipat in crimine crimino so ꝓpter qđ ille est excōicatus ab hoīe. Et Pan. dicit ibi doctoꝛes cōiter tenere qđ est snia iuris. ꝛ hoc ꝑbat in. c. rex. i. verbo quānis essi ꝛ tūc: q̄z vult qđ ex solo partipio ex crimen ꝏbat excōicatio minoꝛ iuris: ꝛ ponit directionē implicatiuā. s. ti. ꝛ p quā limit qđ ēt in ꝑcedēti casu ꝏbatur excōicatio iuris ꝛ non hoīs. Et ex hoc sequunt multa. Prio qđ ꝑticipans ligatur sive sit in territorio excōicantis sive ex sive subditus sive non: q̄z iuris autoritate ligaf: scdo q̄ ligaf etiam ipse excōicatoꝛ si cōicet: q̄z nō sua fz iuris autoritate ligaf. Ad mortuum gl. dicit Panoꝛ. ibi qđ ideo est: q̄z papa reservauit ipsi excōicatoꝛi absolutionē: q̄z iste cōicans in crimine vf directe in ꝑsona excōicatoris deliqsse. *Tertio qđo intelligit̄ qđ dare ꝓsiliū auxiliū vel fauoꝛez excōicato taliter vt ligetur: ꝛ dicit ꝑ. de anch. conclusionē esse docto ꝛ qđ ligef cōsuleus etiā ille al's erat facturus: qđ abbas dicit certū si ꝓsiliū datū est directe ad crimen qđ excōicationem inducit puta ad verberandū clericū: ꝛ ibi Inno. Aut. de hu. sentire vident nō esse distinguendum in istis ꝏbus an excōicat⁹ al's ēt factur⁹ necne: gl. tñ cū qua sentit Ric. tenet oppositū. s. qđ non tenef quis de ꝓsilio nisi ille alias nō fuisset facturus: vel nisi fuisset consiliū fraudulētum: fz dicit ibi Pan. qđ neutrū dictū gl. ꝑcedit qđ verus est nisi loquamur de consilio nudo qđ nihil adiuvat ad malū: vñ tripl'r ꝓsilium adiuvat hunc pene. ꝓmo si sine eo non erat facturus. scdo si nō tm vel taliter. tertio si fuit fraudulentum ſm gl. sed de hoc. s. excōicatio. vlti. dub. iij. *Quantum ad auxilium tñ ſm Innoc. intelligit̄ de participatione directa: secus de indirecta: vt si qđs excōicatus sit q̄: facit guerram cōtra ecclesiā vel clericū: postea ego illi guerram facio: ꝛ tu illū iuuas contra me: tu non ligaris ꝙ hoc q̄: ille melius guerram faciet: q̄: hoc nō inf̄edis. Intelligit etiam de auxilio dato non de accepto vñ ſm hostē. dōs invocare potest auxiliū vasalli excōicati ꝓpter fidelitatis debitum qđ remanet: ꝛ ſm Inno. licet tibi cōtra inimicum tuū invocare auxiliū excōicati ꝓpter guerrā: ita qđ sibi ētiā in sua guerra ꝑstes auxilium: qđ tñ hostē. repreꝛēdit. Fauoꝛ autem impeditur in laudatione facti ſm Abba.

¶ Rursus de excōicatione. ix. i. de ea que nulli de iure reservatur.

Excōicatio, si quantū ad eas que nulli de iure reservatur sed ab eis absolvere pōt quilibet ordinarius: sciendū est qđ ipse sunt multe. Ad sciendum autē circa que excōicatio sit papalis ꝛ q̄ epalis requiratur. ſ. excōicatio. vij. in prin. tabule excōicationum papalius. Et idē facito ad sciendū que sint que nulli iure reservantur de quibus hic agitur.

¶ Prīa ergo est in caplo administratoꝛes. xxiij. q. v. ubi excōicantur oēs principes ꝛ officiales q̄ tertio admoniti ab epis vel ecclīasticis ꝓlatis parere recusant eis super eoꝝ cautis facere iustitiam.

¶ Scōa est in. c. 15. de electione. vbi excōicat illic q̄ electus a pauciozib⁹ quā a duab⁹ partib⁹ cate-

dinal⁹ in summis pontificē assentit electioni de se facte ⁊ sil⁹ oēs talē recipientes p summo pontifice: electo⁹ auct ⁊ recept⁹ a duabus partib⁹ etiam tertia ꝺicente sine exceptione papa est: in alijs auct electionib⁹ p3 qđ fit a maiori pte: oū tñ seruēt vnā de formis. ℭ De elec: q1 prop. Itē tñ excōicationem supple. dicit hodie esse papalē ppf curie pcessum: ⁊3 illam in eo nō inuenio ēt virtualiter. Vide. ſ. schisma. §. quinto. * Primo ꝺo notā dum est qđ olim in electione pape admittebatur imperator⁹ vl nuncij e⁹. lxiij. di. §. vers⁹. hodie ꝺo soli cardinales: non oēs sed pntes tñ vbi ꝺ3 electio fieri: vel adeo viciui vt cōmode vocari possent: ⁊ si duo tñ fuerint presentes alijs legitimo tpe expectatis ipsi eligent: ⁊ vn⁹ eligere poterit alium: ⁊ alter ꝺ3 facere ⁊ p3: ⁊ si vnus solus adesset adhuc eligeret solus de iure pa. per nras. oibus ꝺo deficientib⁹ sm alijs eligit pfatū gnale. l. dist. c. ſ. ⁊. iij. ⁊ conuocabit p clerū pplm̄q; romanū. ca. di. si forte. per imperatores ac reges mores ab his: sed sm alios eligebat clerus romanus. lxiij. di. c. ſ. ⁊ hoc sm Host. est leui⁹ ppf periculum mote. extra eo. ne p3o defectu: l3 iquit primūt fit iustius: credo tñ qđ iusti⁹ sit scḋm. vñ inprimitiua eccl'ia añ cardinales eligebatur pontifex a clero ⁊ populo romano sm Augu. de ancho. ⁊ patet dist. lxiij. ego' Ludouicus. Sed de his. ē. electio. iij. §. ſ. ij. ⁊. iij. diffuse. * Et scḋo qđ papa nō potest sibi eligere successorē sm do. Ant. ⁊ rō est secūdū Pan. in. d. c. l3. q2 effectus hui⁹ electionis refert ad rp̄m quo nō est futur⁹ papa. pstō tñ quā facit sup electionē admittit: q2 puidet scandalis futuris quibus multus ali⁹ puidere pōt: posset tñ alicui p̄lato ꝺare prārē eligēdi sibi successorem. vij. q. ſ. petisti. ⁊ ꝺ3 tunc electio autoritate pape. * Et tertio qđ numerus cardi: est determinatus sm Matt. ⁊ ꝺcit zab. in cle. ne romani. de ele. sc3 ad instar numeri discipulorum. de quib⁹. xxi. di. in nouo. sed tñ refert idem Matthe. qđ aliqñ fuerūt. cc. xxv. sc3 tpe pontiani pape: ꝺ nonponitur in cathologo pontificū. vt habetur i cronica * Et quarto qđ ꝺ3 electio pape ſ cardinales vnanimiter ꝺent ꝺuobus vel tribus prātem nominandi papam sm Astē. ⁊ Host. vñ ꝺcit ꝺo. Ant. qđ due partes collegij non sunt necessarie: si cardinales aliter ordinarēt vt si ordinarēt qđ elect⁹ a maiori parte sit electus: q2 videbit elect⁹ aboleb⁹ sicut ⁊ electus p cōpromissum elect⁹ vī a toto capl'o. extra: de elec. q2 propter. vñ ⁊ glo. ꝺcit qđ cardinales tollere possent ist3 pstōnē: ⁊ ordinare pñt qđ valeat electio si necessitas sit in cā. Dicit tñ idē. ꝺ. Ant. qđ vno ꝺscente compromissum fieri nō pōt: l3 possit statui qđ vno de ꝺuob⁹ ꝺscentibus electus a maiori parte sit elect⁹. * Et quinto notādum est qđ vtrū in numero ꝺuarū partium computetur electus necne: ꝺo. Anto. ꝺcit quod quando quis eligitur ad ecclesiam in qua non habet vocem planum est quod nō cōputat⁹ eius vox: qñ aūt ad eam eligitur in qua vocem habet si eligitur p formam scrutinij: requiritur vox cū certo ⁊ determinato tempore: ⁊ electus cōsentit demum post scrutiniū: ideo vox eius nō auget: si vero eligitur per formam cōpromissi: tempus determinatio nō requirit: ideo vox subsequens auget ⁊ sm hoc vox electi computari deberet in numero cardinalium. Sed Pan. in. d. c. licet. melius distinguit ꝺicens: qđ si non est de collegio is qui eligitur: eius vox non computatur in numero eligentium: nec similiter si est quidē de collegio ⁊ alium eligit: nec sil⁹ si eligit seipsum vbi procedit⁹ per scrutiniū secretum quia cum ignoret se electū ab alijs repellitur vt ambitiosus: secus si per scrutinium publicū: ita qđ quilibet palam exprimit vocē suā quia cōputatur sm doct. qđ intellige si primus fuit electus ab alijs et ipse consentit. Nec potest ꝺici ambitiosus cum nō oziatur a se: sed vocē ab alijs. Putat tamen speciale in papa qđ etiam si cōsensisset in alium scrutinio publico vel priuato potest variare: ac cedere ad electionem de se factam qđ intelligo etiam si electio nō sit pfecta sed perficiatur voce electi de quo in. c. cum in iure. de elec. * Et sexto qđ si cardinales consentiunt in eum qui se gesserat p̄o papa nō electus a duabus partibus quidam vt Host. ⁊ Panor. in sum. Ros. vltimo in excōicatione. x. §. xv. ꝺicunt electionem non valere q2 cōsentire non possunt in excōicatum: primo oēs consentientes sunt excōicati: ⁊ hoc nisi ille absolutus fuisset per cardinales qui non adheserant ei: sed cōtrarium tenuit eadem summa primo ibi in. §. iij. q2 inquit in hoc casu vident illi constitutioni renunciare ⁊ derogare: cū princeps agens cōtra legē in onbis videatur dispensare: vt. ē. dispensatio. §. iij. ⁊ hoc est verum: primo q2 electus nō repellit hic etiā si esset simoniacus. ꝺi. lxxix. si ꝺo pecuniam. ⁊ tū aliqñ simoniacus est excōicatus idem p3 per ꝺicēda in sequēti particula. * Septimo qđ cum textus ꝺicit sine omni exceptione: vīdet approbato cōsilio abstulisse omne impedimentum iuris positiui. vñ sm doc. excipi non potest si opponit⁹ contra eum quod nō sit de cardinalium collegio: vel quod sit bigamus aut iliteratus vel laicus: vel vxoratus: in alijs autē quantuncunq; precise etiam si ipse papa scribat legitima exceptio admittenda est. de rescrip. si qñ. ⁊ de offi. dele. ex parte. Opponi tñ vel excipi potest de quibuscā pertinētib⁹ ad ius diuinum vel naturale sicut si sit primo hereticus admittitur exceptio sm do. Ant. per gl. xl. dist. si papa. quia secundū doct. in hoc casu desinit esse caput

ecclie: ⁊ sufficeret duo testes si negat esse papa ppt hereſim in q̄ erat electio: vt in. d. c. si ꝺo. Inn. tñ ⁊ ꝺo. ⁊ Jo. an. tenēt q̄ excipi. de hereſi non possit: l3 de ea possit papa accusari: q2 text. remouet oēm exceptionē: ⁊ ex electione cōsequitur plenum ius. vñ hic exceptio nō est ꝺpportionabil⁹: q2 exceptio opponit⁹ ꝑ petentē cui sit actio nis exclusio: electus aūt papa nihil petet cum habeat plenū ius. pan. aūt in. d. c. l3. ꝺcit q̄ añq̄ adipiscat possessionē obstat exceptio: nā postea nō posset excipi sed deberet accusari. Et sil⁹ excipit scḋo si sit mulier: q2 nō est capax ordinis. Tertio si sit infans nisi electio esset facta a spū sancto q2 non est capax ordinis. Et quarto secūdum aliquos si esset vxorat⁹: hoc tñ nō est verū q2 vxor nō est ꝑ substātiā papatus: cū beat⁹ Petrus eā habuerit: poterit tñ vxor eū repetere ꝺ5 gl. in. d. c. si ḋs. nisi ad cōtinentiā inducat. vnde vxori poterit debitum reddere sm gl. ibi. * Octauo q̄ si papa nō sit elect⁹ canonice sm do. Anto. si hoc sit occultū ecclesia nō iudicat. de symo. sicut excusat tñ probabilis ignorātia l5 nō crassa. de elec. ex aplice. si aūt intronizet per seditionē presumptionē: vel aliud ingeniū sm do. Ant. est excōicatus. Nono q̄ electus ꝺ3 doc. ex sola electiōe psequit papatū: nec ad eius exercitū indiget cōfirmatione cōsecratione vel intronizatione vt p̄obat aperte textus ibi electus. Et licet addat. ⁊ recept⁹. tñ ⁊ sumit. p̄o. i. sm doc. vel ꝺ3 receptus habito respectu ad consuetudinem: q2 elect⁹ intronizat vel hoc verificatur q̄ accessum eo: sī qui eū nō elegerūt primo. ꝺ3 tñ ꝑsentit ⁊ sic recipiunt illum de quo in partícula sequenti.

* Decimo q̄ durante scrutinio pape q̄ tūcunq; publico pñt alij cardinales accedere ad electum p alios ⁊ resilire ab electione quā fecerāt. vt sic habeat quarum partiū cōcursus: vñ si q̄s sit ab vno solo electus nullo electo a duab⁹ partibus pñt cardinales ad istū accedere ⁊ augere numerū eligētiū. Non tñ pñt ab electione quam fecerunt resilire simp⁹r etiā si q̄s ab vno solo sit electus: ⁊3 bene pñt variare. i. accedere ad electum ꝑ alios. Qđ pa. extendit ad hoc vt quis possit accedere ad electionē de se factā recedendo ab ea q̄ ipse de alio fecerat: qđ ꝺdē sm aliquos p̄r esse verū sm ambitiones quas hodie videm⁹ tñ sm doctū versū est q̄ apl's ꝺcit. Nemo assumit sibi hūc honorē nisi qui vocat⁹ a deo tanquā aaron. Unde talis peccaret mortaliter etiā si nō moueretur intentione preessendi sed proficiēdi sed vide. ē. elect. q. §. xvij. Multa alia pulchra de ista materia ꝺcit pa. in. d. c. l3. vide etiam. ſ. excōicatione. xij.

5. ex cō. ¶ Tertia est in. c. q̄ſi. de of. or. vbi habetur qđ vbi in ciuitate vel ꝺioceſi vna ppli sunt lingua rum diuersarum ⁊ ritus⁊ pontifex loci p necessitate vrgente pōt p̄sulē sibi vicariū instituere illis cōformē sibi p oia subiectū ⁊ obedientē qui aūt aliter se ingerit ipso iure est excōicatus.

¶ Quarta est in. c. ſ. de loca. vbi excōicant magistri ⁊ scholares bononie q̄uenientes hospitē p̄o excōducendo hospitio alio: magistrorū ⁊ scholarium in lesionē vel impedimentum inhabitantiū nisi p̄⁹ tps ꝺductionis sit elapsus: ⁊ nisi de p̄sensu ipso⁊ mro⁊ ⁊ scholariū ịḷinoīs. * Primo ꝺo dubitatur q̄ veniāt noibus hoz⁹: ⁊ ꝺco q̄ noie magistrorum veniunt doctores sm oēs noie aūt scholariū sm Pau. ⁊ Inno. veniunt oēs gaudētes p̄iuilegio scholastico ⁊ grana scholarium ibi existentes: cuiusmodi sunt scriptores vt no. in auc. habita. C. ne fi. p pat. tñ veri⁹ ꝺūs Ant. ⁊3 q̄ hec nia nō extēdit ad scriptores cum sit penalis: q2 eadē rōne extēderetur ad chartarios ⁊ rasores chartaru: ⁊ consentit Ber. ⁊ Jo. and. ⁊ Pan. * Secūdo quid sit conuenire: ⁊ ꝺco sm gl. est alloqui vel de habitatiōe tractare: vñ istā penā nō incurrūt cōducētes solū: sed etiam de conductione tractātes: nisi primo sit elapsus tps conductionis. c. fidē sm Jo. an. sed veri⁹ patet⁹ tuti⁹ esse q̄ expectare tps locationis esse completū: vel nisi cōsentiāt inquilini. Ex quo elicit pa. q̄ nō incidit q̄s in penā constitutionis penalis facte in fauorē alicuius si ille consentit.

* Tertio vtrū ista pena sit ḡnalis se extēdens ad oīa studia q̄ sunt in terris: ⁊ ꝺco q̄ sic sm Host. ⁊ gl. in. l. ne cui. C. loca. ⁊ hāc opi. tenuit sum. an. ꝺcens q̄ est tutio: ⁊ sed verius oppositū tenuit sum. ros. ꝺcēs q̄ est localis tamen habens locus Bon. solū. ⁊ hoc tenuit Inn. Bos. Alb⁹. Pe. de peru. ⁊ Joā. an. ⁊ est cōis opinio. * Quarto vtrum hac pena ligent domorū locatores: ⁊ ꝺco q̄ sic sm aliquos. ſ. do. Ant. ⁊ Be. in. c. ij. de cōse. ⁊ in. c. cupientes. de elect. li. vj. ⁊ bar. in. l. ſi. de acce. sm alios ꝺo nō ligant. l. sm gl. Pan. vero ibi ꝑ hoc casu ⁊ filius querit vtrū pena posita in vno ex correlatiuis extendat ad reliquū: ⁊ distinguit: q2 aut nō ꝑ oīa est eadē rō in correlatiuis ⁊ sic nō extendit vt p3 ex notatis in cap. sup eod. de vsur. q2 pena appositā mutanti non intelligitur repetita in accipiēte: q2 nō est eadē rō: ⁊ hoc voluit Bar. in. l. vlt. C. de iudi. vi. tol. Si vero eadē rō sit puta imponit pena vēdenti frumentus forensi ne ex ciuitate extrahat vtrū intelligat repetita in emptore est dubium satis probabile: ⁊ credit extendi ꝺispositionē statuti sed nō penā si cut in siki ꝺcit Jo. an. in. c. ꝺispendia. de rescri. li. vj. q̄ ex indentitate rōnis extēdi ꝺ3 pstō sed nō pena pstōnis. In casu aūt nro rō non est eadem q2 scholares inter se ꝺebent humanius tractare ⁊ certāt de lucro captando; etiam qñ in alterius

Universidad de Deusto
Biblioteca

o int hospitiū cōducūt ante tps: locator vero nō
i[illegible] est scholarib⁹ astrictus vt illi inter se: z cer-
tat de dāno vitādo volēs rē suaz locare tpe ha-
bili: nec facit in odiū alicui⁹. Hos. tū tenet loca-
tores ligari et alio respectu q: s. cōicant in cri-
mine criminoso: qō ls pan. nō approbet q: sic cō
cans in ipso actu quo quis incidit nō incidit cū
adhuc ille non sit excōicatus: sed priuspoortet
actū pfici: tū dictū hosti. potest esse verū vt dicit
idē panor. qū locator venit ad actum locationis
q: excōicatio hic infligit ex solo tractatu de cō-
ducendo /sed intellige si venit ad actum alio te-
pore: q: si in eodem totum esset vnus actus.

¶ Quinto est in. c. nō min⁹. iuncto. c. aduersus,
de immunitate ecc. vbi excōmunicant: primo oēs
rectores z psules ciuitatū z alij officiales laici q
rūcūq; locoz qui angarias z exactiones indebi
tas. s. onera psonaꝝ aut rerū ecclesye aut eccle
siasticis psonis imponūt: z eoz fautores. z scō
excōicant pdicti: q iurisdictionē prelatoz z au-
toritatē quā hāt in suis boibus euacuant q: tā
isti q illi si moniti nō cessāt ipso facto tāz ipsi
q fautores eoz sunt excōicati: nec absolui de-
bent donec satisfecerint cōperter. Et tertio ex-
cōicantur successores pdictoz officialiū nisi in
fra mensem excessum suoz pdecessoz purga-
uerint z satisfecerint. Quo aūt offerāt exactio-
nes: tallie gabelle: pedagia: tributa: vectigalia,
1.ª u census z hmōi / vide. s. gabella. * Primo ꝙ du-
bin. bitat de intellectu aliquoz vocabulorum: z dico q
oz iurisdictionē. s. etiā spuale interdū sm Jo. an.
licet loquat de rer. de tpali. Dicit et monit: s sm
Host. sufficit monitio vna cū dilatione cōpetenti
q: ea nō est in fauorē ecclesiarū z odiū tyrannoz
quoz aliq; sunt adeo terribiles q eos tertio
admonere nō est facile excludit aūt appellatio:
q: a correctione canonis nō appellat. dicit etiā
infra mēsem. s. a tpe sui regiminis cōputandū z
interim si psensit his ꝑpter q incidit pdecessor:
incidit in eandē cū pticipet in crimine damnato
nec pōt hoc tps minuere quo ad finem hui⁹ cano-
nis ordinarius tū posset eū sua sua ligare illud
abbreuiando Jo. an. sm Host. tū mēs iste siue
psumptio q ex lapsu sumit: nō extēdit ad alios
casus. Nec tū delictū pdecessoris successori piu-
dicat: sed iā est ei⁹ ꝓpriū si illud nō emendat: q:
psentit vt dicit gl. Ber. * Sexto dubitat an cleri
ci ad alia onera teneant: z ad q̄: z dico primo q
psone ecclesiastice grauari nō oūt angarijs: vl' pā
garijs vt ad fossata faciēda z hmōi: vt in. d. c. nō
minus. nec ad collectas vel tallias siue quascūq;
exactiones: vt in. d. c. aduersus. nec pro domibus
predijs vel ꝯbuscūq; possessionibus ab ecclesijs
vel ecclesiasticis personis legitime acquisitis
hactenus vel acquirendis in posterū: vt in ca. f.

de im. mu. ecc. li. vj. Et sexto dico q possessio colla
ta ecclie vel clericis sm pa. in. c. fi. de vi. z ho. cle.
si habebat onus perpetuū z inuariabile annexū
transit cum suis oneribus. facit cle. f. de censib⁹.
si aūt onus nō erat pperuus z inuariabile sicut
iste descriptiones que hodie fiunt estimādo bo
na alicui⁹ vt soluat plus vel minus sm impositi
onē collecte. ad hmōi onera nō tenentur clerici
vel ecclie: q: nō dicunt annexa possessionib⁹: q:
z psentit Jo. de lig. z Jo. an. post Arch. z do. An.
Et tertio dico q Panor. in. vj. consilio incipiente
casus sup q̄ peludit ex. c. fi. de vi. z ho. cle. z gl.
ibi q sicut clericus nihil tenet soluere pro facul
tatibus ecclie: ita nec propriis: q: res clericoz
z ecclīarū eodē priuilegio gaudēt. xij. q. ij. eccle-
siarum seruos. Ex quo infert q gabellas vel pe
dagia de pr̄imonio ppio soluere nō oz facit cle:
pōti. de cēlib⁹. z. c. q̄q̄. eo. ti. li. vj. Nec tenet so-
uere certū q̄d pro libra sm quoz cunq; locoz sta
tuta. si aliquid donatur vel relinquit ecclie. Et
idē est si donatio fieret clericoz: z ar. est bonus in
d. c. fi. Et sic in summa habes q̄tuoz q̄ quo ad exē
ptionē gabellarū gaudēt eodē priuilegio. s. bo
na ecclīarū bona pr̄imonialia clericoz: relicta
ecclesijs: z relicta clericis. an aūt teneat ad alie
quid q̄ vēdit fruct⁹ suos: vide. s. excōicatione.
xxj. pticu. iij. Tertio dubitat vtrū clericus hys
bona cōia cū fratribus possit ea defendere a col
lectis: z dico q Pan. vbi. s. refert spec. in tit. de
cōsu. tenere q nō: q: sub obtentu priuilegij non
oz respublica vacillare. l. ij. C. de priuile. scholā.
lib. xij. vū iudex coget ad dimissionē vel solutio
nē p rata: z idē dicit si frater clerici donet prem
suaz clerico in fraudē collectarū: q̄ fraus p̄sti-
mit q̄ possider post dōationē sicut pri⁹: z filij ei⁹
oia sua bona vel ptez maiorē donauit. l. oēs. §. lu
cius. ff. de his q̄ in frau. cre. * Quarto vtrū immi
nente necessitate reipublice cui statim oporteat
reparivt subditū bellū grauari possit eccl'a, sine
p̄sultatiōe pape z rūdet pe. de an. in. c. f. de im.
ec. q̄ sic sm Oldra. si mora periculū allatura esset.
Nec obstat. c. rep: hēsibile. xxiij. q. viij. vbi dicit
q clerici nō tenent ad custodiā ciuitatis: q: eius
sint milites xp̄i debēt xp̄o in diuinis officijs de-
seruire: q: sm Pan. in. c. peruenit. de immu. eccl.
clerici ad custodiam ciuitatis. z hmōi non tenen
tur regulariter: z sic intelligitur illud ca. repre-
hensibile: sec⁹ ꝓpt inopinatū z improuisus casum
ꝓpt quē papa nō vult eos excusari a custodia ci
uitatis: vt in. d. c. pueniꝝ. * Quinto vtrū teneri
possit alias mod⁹ vt possessiones deueniētes ad
clericos possint grauari collectis: z dico q Bar.
in. l. rescripto. de mune. z hono. ponit salua cor-
rectione ecclesie vnus modum quo ad possessio-
nes que nondum venerunt ad clericos: vt si fiat

statutū qō oia p̄dia intelligātur tributaria cōia
z obligata p collectis q: tūc cū onere transirent
ad clericum z recirat aliū quē renuerūt. Eugubi
nj donantes oēa fundos cōi. z deinde recipētes
illos ab ipso cōi sub cēsu z tributo collectarum.
Sed Pan. vbi supra dicit hec sibi nō placere ma
xime propter fraudē q: indirecte venit p priuile
giū concessum eccl'ie p imparoxem in. l. j. C. de sa
crosan. ec. p qō quisq; hz liberā facultatē donan
di ecclesijs q̄ facultas per hoc tollit: vide. s. immu
nitas. ij. §. vj. in fi. * Sexto dubitat p q̄ ralis re
ctor: vel successor satisfacere tenet anteq; absol-
uat: z dico q sm do. Anto. z Joan. an. tenet de of
ficio cōingēti eccl'ie ex eius exactione: si ꝙ de
collecta dedit consiliū etiā ad ei⁹ restōnē tenet:
si aūt nō dedit: forte ad eā emēdādam: nō tenet:
hz emendabit interesse obueniens eccl'ie ex regi-
mine ei⁹: z forte eū spuale pnam z etiā pecuniā
rią sm qō bonus iudex arbitrabit subire oportet
bit. Que quidē rārij hāt locū sm Jnn. q̄n q̄s suc
cedit in regimine eius q excōicatus est ex dictis
causis: vel aliter q̄literq; ꝑpt libertatē eccle-
sie violatā: si fouet factum dānatum pdecessoris/
puta q: nō dimittit clericum quē ille incarcera-
uit. vel hmōi. c. si concubine. de sen. excō. secus si
ex alia cā esset prās excōicatus vel cōsiliarij: vel
vniuersitas seu ciuitas interdicta: quia tunc suc
cessor nō esset excōicatus sm Innoc. Pan. aūt in
d. c. aduersus. dicit q nō est excōicatus successor
nisi predecessor deliquerit ꝓtextu officij ad com
modū ipsius officij vel vniuersitatis: secus si ad
ꝓpriū cōmodū vel libidinē: q: tūc sol⁹ re⁹ tene
ret: z ipse vel eius heredes cōueniri debēt iuxta
lecta z not. in. l. j. et. ij. ff. ad. l. iul. repe. in. c. j. de so
lu. Et hoc intelige etiam si predecessor violasset
ecclesiasticam libertatē. * Septimo vtrū dictus
officialis teneatur satisfacere de suo. et dico sm
Pan. in. d. cap. aduersus. q̄ sic q̄n satisfacere non
vult cōtras in cuius vtilitatē cessit extorta etiaz
si ipe inde nihil habuit per arg. pdicti. c. et nota.
per Jnno. in. c. sicut dignum. de homicidio. tenet
tū sm Goffr. ipsa cōmunitas si ex hoc est effecta
locupletioz. z facit. l. iulianus. ff. de actio. emp.

* Octauo vtrus sit excōicat⁹ officialis vl' rector
qui non consensit sed resisti ꝙtū potuit: z dico q
sic si non dimittit officiū sm Jnno. in. ca. noverit
de sen. excō. z Jo. an. in. d. c. aduersus. z videntur
cōiter doct. hoc tenere. Panor. tū in. d. ca. aduer-
sus. dicit hāc opinionem esse valde rigorosam et
primum posse teneri. q̄ summa Ange. verum dicit
post factum. Mihi videt q̄ licet ꝓsto fauorabi-
lis debeat extendi non tū vsq; quaq; maxime in
preiudiciū alterius sed solū in dubio: vnde cum
textus loquat ꝑra officiales hmōi onera impo
nentes oz extendi ad consentientes impositioni
non aūt ad resistentes fide bona. vnde officio re
signare licet sit tutum/tū nō tenent nisi q̄n illud
exercere nō pōt nisi se de talib⁹ intromittat im-
ponendis vel exequēdis. de successore aūt simili
ter ōt Jo. an. q officio resignare tenet. si obtine
re nō pōt satisfactionē resistente communitate:
sed tū discēdum mihi videtur vt de rectore pmo.
z re vera ista est mens Panor. si diligenter truti
netur. Est aūt idem iudicium quo ad successoreꝝ
si vniuersitas excessit in predictis contra expres
sam inhibitionē antiqui rectoris. * Nono vtruz
dantes consilium in pdictis siue oēs pciliarij ta
lis vniuersitatis teneant: z dico sm Panor. in. d.
c. aduersus quoz si dederunt cōsiliū ad hec impo
nēda indubie sunt excōicati: vt in. d. c. aduersus.
z i. c. nouerint. de sen. excō. z tenet quilibet insoli-
dū ad satisfaciendū sm Jnn. in. c. sicut dignum
de homi. Si aūt cōtradixerūt expresse sz officiū
non dimiserūt Jnn. in. d. c. nouerit. recitat cōtra-
rias opiniones. sed secundum Panor. teneri pōt
q nō teneant vt patet p no. per Jnno. in. ca. fi. de
his q̄ fiunt a ma. par. ca. si vero tacuerunt in vol-
uuntur pena cū expresse cōsentientib⁹ vt notat
Jnno. in. d. c. f. z q: ex quo vocātur vt consultant
sit tacent sunt in culpa. ar. in. l. de eta. §. q̄ tacuit
ff. de interro. ac. z in. c. fi post ꝑstitū. de cōses. lib.
vj. s. donsensus. §. ij. Irze electio. ij. §. xij. in fine.
* Decimo vtrū mensis datus successori ad satis-
faciēdum anteq; incidat / dec etiā predecessori q̄
erat tempore vacantis. z dico secūdū Host. z
cōiter doc. q sic sz pa. in. d. c. aduersus. distinguit
tū mihi magis plz primum. * Undecimo vtrum
excommunicati sint clerici soluētes aut exhibē
tes onera hmōi. z dico quod sic olim per Boni-
facium in. vj. de immu. eccle. sed non hodie quia il
la sua renocat in cle. vnica. e. ti. vt dictū est. s. et
ibi precipitur vt seruentur ea que in istis duob⁹
capl'is dicuntur. vbi dicitur quod epi cū clericis
possint pdicta prestare vbi laicorum nō suppe-
tūt facultates: sz tū propter imprudentiā quoz
dā. s. prelatoz qui sine iusta causa hoc faciebant
romanus pontifex cōsulatur: sz hoc intelligo ni
si periculum esset in mora. * Duodecimo vtrum
iudex secularis cōpellens clericum vel etiam se
cularē psonā alias existentem de foro ecclesiasti
co etiam sine distinctiōe psone sit excōicatus: z
dicit Pano. in. d. ca. aduersus q̄ si monitus non
desistat excōicatus est ipso facto. z q: turbat iu-
risdictionem ecclesiasticā: z est rex. in. d. c. non mi
nus. z tenet Host. z Joan. an. immo hodie q pro-
cessum curie excōicatus est excōicatiōe papali:
vt. s. excōmunicatio. vij. excōmunicatiōe. xxvij.
Persone aūt q a sclari iudice non pōt iudicari
sunt multe. Primo oēs gaudentes priuilegio ca
nonis si quis suadente. de quibus. s. excōicatio.

vſ.exceptis clericis cõiugatis.de ꝗbus dic vt.ꝑ. cleric⁹.ſ.ſ.vſ.ſecũdo oẽs pſone astricte eccleſie perpetuo ſeruitio vl'gaudentibus dicto p̃iuile gio/vt not. Pañ.in.c.nullus.de fol.cõpe.ſecus ſi nõ ſunt perpetuo obligati.et ſic limita gloſ.in.c. clericum.el.ſ.vſ.q.ſ.tertio oẽs de familia epi ſm cõem opinionem:vt not.Panor.in.d.ca.nullus. quarto vꝝ clerici deferẽtes tõſurã:ꝛ habitum ſi nõ eſt bigamus.ter.eſt in.l.ſi.C.de incol. Mulieres inquit ter.honore marꝛorum cingimus ꝛ gñe nobilitam⁹ ꝛ foꝝ ex eoꝝ pſona ſtatuim⁹.ĝn to rectores hoſpitaliũ ꝛ pioꝝ locoꝝ ſi ſunt ppe tuo obligati ſm eundem Pañ.in.d.c.nullus.al's nõ.ſexto fratres tertij ordinis bti Pñci et Fran ciſci:vt pt̃z ex priuilegio Sixti quarti qõ dicitur bulla aurea. Jeſuati autem et heremite ſm ali quos non pertinet ad fozũ eccleſiaſticũ:ſed vide
9.ex ẽ.eccleſia.ſ.ſ.v. Itẽ excõicatio.vſ.ſ.ſecundo.
cõi. ¶ Sexta eſt in.c.non magno.ne cle.vl' mo.ꝓtra ſſcuꝝ religioſos tacite vel expſſe pꝛofeſſos au dientes leges vel phiſicã niſi.ſ.ſpatiũ duoꝝ meſiũ redierint ad clauſtrũ in.ca.añr:ſuper ſpec.ne cle.vel mo.hoc extenditur ad archidiaconos:ple banos:pꝛepoſitos:cantores ꝛ alios clericos ha bẽtes pſonarũ ꝛ oẽs ſacerdotes niſi ifra ſpatiuꝝ duoꝝ meſiuꝝ deſiterint audire. Ex qb⁹ colligit pe.de pu.q triplex eſt boꝝ pꝛhibitio.q: aliquibus pꝛohibenẽ rõne pfeſſionis.i.tacite vel expſſe pfeſſis q̃ clauſtrũ exire nõ pñt ad hec audienda vel legẽda quibuſdã rõne ordinis.ſ.ſacerdoti bus nõ añr cõſtitut⁹ in alijs ordinib⁹/quibuſdã añr rõne bñficij.ſ.cõſtitutis in dignitate curata vel non curata. Uñ qui hꝫ eccleſiaꝫ parochialem ꝛ nõ eſt ſacerdos.nõ pꝛohiberur hec audire niſi talis eccl'ia habeat ſub ſe capellam vel capellas. vt not.in.c.ſtatutũ.ne cle.vel mo.li.vſ.iuncta gl. Colligitur etiã ex Pañ.q ad hoc qõ dicti ligen tur tria req̃runt:primo q exeãt religioſi quidez monaſteria relicta ꝺo ꝓꝛios lares.ſcõo q exeãt hac intẽtione:tertio q currat ſpatiũ duoꝝ men ſiũ ab exitu. Uñ ſi in pꝛiꝰ monaſterijs aut do mibus audiũt aut legũt nõ incidũt ſcõm eum.et Innoc.et do.Ant.immo in his ſtudendo vt dicit non peccãt ſi hoc faciũt ad melꝰ intelligẽdũ ca nones.ſecus ſi principaliter ꝓpter ipſam ſciẽtiã ciuilẽ ꝛ itẽ intellige de phiſica vt intelligat phi loſophia. Et ſil'r vt dicit nõ incidũt ſi exeũt alia cã ꝛ tñ audiũt ſtante illa cã etiã vltra duos men ſes niſi mutato ſto ſtarent extra p̃cipaliter:vt audirent p duos mẽſes q: tps duoꝝ mẽſiũ inci peret a die ceſſionis cauſe pp quem ꝺo exiuit. Et adde q etiã nõ incidũt de mẽte ei⁹ ſi exeũt etiaꝫ hac intentione:ſz.ſ.duos mẽſes reſpiſciũ:q: tria requirunt ꝛ hoc tꝫ Boh.ꝛ Uin.ꝛ Jo.an.hꝫ Ubo.et Archi.dicant q ſi ſemel audiãt infra duos men
ſes incidunt.ſz tene p̃imum q: pñtõ eſt penalis. *Primo vero dubitatur qñ incipiat currere tps illud duoꝝ menſium:ꝛ dico ſm glo.qõ a die pu blicatiõis cõſtõnis ymõ:vñ hodie ſtudẽtes ipo facto incidunt:ſz hoc cõiter non tenẽt q: pñtõe penalem ampliat:nec textui conſonat:alij vero quod a die q̃ incipiunt iſti audire p̃dicta/q archi. vſ tenere. Sed mihi magis plz q alij dicũt illud incipere ab egreſſu monaſterij. hac intentione q ad religioſos ꝛ ab inceptiõe audit⁹ ſiue ab egreſ ſu pꝛopꝛiorum lariũ cuꝝ effectu auditionis q ad alios que opinio eſt Jo.an.ꝛ oñ Lar.ꝛ pe.de an. ꝛ meno Inn. Hoſ. Uin.ꝛ pa. Et pter rões ꝺs tã gir pan. dico ideo eſſe q: qñ pꝛincipiũ tps non li mitatur aliter vſ eſſe illud i quo tranſgreſſio p hibita incipit/qõ eſt ꝓtũ ad religioſos ipſo exi tu de monaſterio ad habitandũ alibi ſine legitie ma cã:ꝛ infra ꝓtũ ꝺo ad laicos non eſt in ipo exi tu de quacũq; ſua domo:ſed de ea quam cõdux runt in loco ſtudij:q: eis nõ eſt illicitũ exire ſuã domũ ꝛ aliã i loco ſtudij ꝓducere:niſi ex intẽtio ne mala quã eccl'ia nõ ponit vñ pꝛincipiũ huius temporis in iſtis ẽ in exitu cũ effectu auditiõis i.additionis ſcholarũ ad audiendũ. *Scõo vtrum incidat religioſus ſi poſt exitum hac de cã mura to ꝓpoſito audiat theologiã vel canones ꝛ dico ſm Inn.ꝛ Uin.q ſic niſi ſatisfaciendo iſti cõſtõ m redeat ad clauſtrum.vel abbas ſignificet ei qõ audiat theologiã:q caſu cenſeẽ reuerſus ad clau ſtrum.ff.de in ius vo.l.ꝯuis. Sed pa.Zrin veri⁹ tenuit:q: tunc ceſſat rõ huius cõſtõnis.ſ.ne viri ſpuales mũdanis rurſus actibus inuoluanẽ. Ad textum autẽ qui regreſſum requirit.ſ.duos men ſes dicendũ eſt q habuit reſpectum ad effectum ipſum audiẽdi vel ad pſeuerãtiã ꝓpoſiti pꝛioris q erãt cã ſtãdi ex monaſterijs. *Tertio vtrũ incl dat religioſus audiens aut legẽs pꝛedicta i clau ſtro ꝛ dico q ſic ſm ho.ꝓtũ ad mentẽ ꝛ ſi nõ ver bo ꝛ cõſentit Archi. Sed verius ſenſit Inn.q nõ q: rex.diſponit ſup exeuntes ꝛ cõſentit.ꝺ.Anto. q: pene rãq odioſe reſtringẽde ſunt ꝛ ſequit: pa. Nec obſtat q dicunt alia horum tales ſcientias religioſis nõ cõgruere ſicut nec earum exercitiũ ꝛ qõ hec cã nunq ceſſare poſſet.ꝛ pñr nec ei⁹ ef fectus/quia hoc eſt oño falſum cũ religioſis ma xime conferant leges ad intellectum canonum: ꝛ phiſica ad intellectum philoſophie:ꝛ pñr theo logie:licet iſta ſecundum ſe pꝛecise eis non con gruant. Et tñ ſunt pꝛohibita ſecundum ꝛhoſtiẽ. quia ſine pꝛincipali ſtudio ꝛ auditu legum ſuffi ciens notitia haberi pñt de materia legum cõtẽ ta in canonib⁹ per ea que in libꝛis canonicis ap ponuntur:ꝛ qui dubitat:querat quia non eſt pꝛo hibitum certiozari de dubijs vnde ſm Panor. ad hunc finem licet ſtudiũ camere.ꝛ hñe libro iuris

ciuilis. Non ob,etiã ſi dicak eandẽ eſſe rõnez in nõ ereuntib⁹ q: hoc eſt falſum:q: magis delinq̃t exiens ceteris paribus cũ ſit.laudabilius eſſe in clauſtro pꝛopter multa. *Quarto vtrũ incidat aliquis p̃dictoꝝ legẽs aliquib⁹ p̃dicta in came ra pꝛiuatim.i.docẽs:ꝛ dico ſm ꝛhoſt.q ſic q: ſtu dijs pꝛohibẽt ꝛ lectio cum lex nõ debeat poſita eſſe in verbis:ſed in rebus de elect.cõmiſſa. lib. vſ.ſz verius ſenſit Pañ.qõ nõ q:.ſ.religioſis his vacare in monaſterio vt dictum eſt:hz etiam eis ſe mutuo docere:ꝛ idez eſt de alijs p̃dictis. Imo Pañ:ſentire vſ:qõ nõ ligẽt religioſus hec do cens extra monaſteriũ:q: nõ inuoluit actiõi bus mundanis:nec hoc facit vt inuoluat:ſicut il le q addiſcit. Nec obſtat q: pꝛohibẽt lege q: nõ ſumitur pꝛo docere ſed pꝛo ſtudere:ſz hoc eſt mi hi dubiũ ꝛ ſm archi.vſ falſuꝫ.ꝛ ẑ intẽtionẽ legis ãcquid ſit de ꝛhis. *Quinto vtrũ incidat religio ſus volẽs honorare amicũ ſuũ ſuũ in ſuo pñci pio lecture in legibus aut in medicina ꝛ eũ audi ens:ꝛ dico q ꝛhoſt.dicit nõ eſſe ſuũ hoc interpꝛe tari cũ dãnẽt lectio ꝛ audit⁹ quantũ ad ꝛhã pu tat tñ papã rñſurũ q nõ ligak.hꝫ Pañ.veri⁹ ꝺt q nõ ligak eccl'ia quantũ ad ꝺatoꝝ ter. diſponit de exeũte cã audiẽdi.vt.ſ.pncipal'r ſtudeat i legib⁹ vt pꝛactet eccl'iaſtica negocia:vel in phyſica: p pter fratres languentes.q oia hic ceſſant. Adde et q nõ incidit ſemel audiẽs vt dictũ eſt:ſz reã runt duo mẽſes. Adde et q nõ incidit ſemel au diens pncipal'r vt videat modũ docendi legiſta rũ vl' alia curioſitate duct⁹ vt pt̃z ex dictis. *Se xto vtrũ icidat q amicũ ſuũ hñẽ paucos diſcipu los vult honorare cõtinuo audiẽdo:ꝛ dico q ſic ſm ꝛhoſt.ſed verius dicit Pañ.hoc eſſe verũ ſi fa ceret in fraudem ꝛ cũ hoc p duos menſes:ſecus ſine fraude vt ſatis pꝛz ex dictis:ꝛ ſatis hoc vſ de mente ꝛhoſt. Fraus añr ex cõiecturis poterit deprehẽdi. *Septimo vtrũ oẽs pene inflicte re ligioſis ob hoc habeãt locũ in clericis ſclaribus ubi pñdit:ꝛ dico q ſic ſm gl.ꝛ Pañ.in.d.c.ſu per.qui dicit hãc opi.ſequi doc.cõiter. *Octauo vtrum incidant vocꝝes admittentes religio ſos ad lectiones ſuas ſcienter:ꝛ dico quod ſic et ſi habitum nõ dimittant:ꝛ de mẽa ſui pꝛelati au diant phyſicam aut leges:ſm Archi.ꝛ Lap. qui etiã dicit qõ ligak religioſus exiẽs audire ſcias licitas ſi vadit ſine licẽtia:aut ſi cũ licentia ꝛ ſed habitum dimittit ꝛ ſil'r ligak doctor hñc admir tens ſcienter. Abbati añr nõ expꝛo volenti au dire licita licentiã dabit diocesan⁹ habito cõſi lio ſuorum monaſterij. ſi tñ ſine mẽa eius exit non
7.ex com ligari ſm archi.vide.ſ.excõicatiõe.xxv.xxvſ.
¶ Septima eſt in.c.clericis.ne cleri.vel mona vbi primo excõicantur oẽs ſacerdotes qui poſt monitionem officiuꝫ vice comitis aut pꝛepoſiti ſecularis habuerint:ꝛ ſm glo.ibi eſt canon late ſententie poſt monitionẽ. Ibi etiã ſcõo clericus exiſtens in ſacris iudicium ſanguis exercẽs per mutilationẽ per ſe vel alium honore ꝛ loco mãda tur priuari. *Primo ẽo no.eſt q noie ſacerdotis ſz ꝛhoſ.venit large ſacerdos actu vel fiend⁹.ſ.cle ricus.de coha.cle'c.ſ.cũ qua expoſitione trã ſeu nt cõiter dicẽt.ſed Panor.putat q hoc noie nõ veniãt clerici pſtituti in minoꝛib⁹ ſine bñficio: p quo facit q verbũ ſacerdos nõ põt ad iſtos cõ grue adaptari:vñ ter.intelligit de pſtitutis in ſacris qui large pñt appellari ſacerdotes.in.d. c.ſ.ꝛ hz pſtõ videak penalis ꝛ pñr reſtringendat tñ habito reſpectu q excõicatio nõ infligit ipſo facto:ſecus vſ dicendum. Qõ vero dicitur ibi de exiſtẽte in ſacris ſz Inn.idẽ eſt de exiſtẽte in mi noꝛib⁹:hz ꝛhoſt dicat q exiſtẽtibus in ſacris ma gis imineat pericul⁹:q: nec ẑhere poſſent ꝛ ſunt irregulares. Panor.añr approbat primũ:vt.ſ.il la pars capli habeat locum in minoꝛib⁹ que in ſumma vult q clericus iudiciũ ſanguinis exer cens ab officio ꝛ bñficio deponak q: irregulari tatẽ p hoc incurrit q̃ rõne deponi ꝺz ita pꝛtitut⁹ in minoꝛib⁹ ſicut in maioꝛib⁹.vt no.in.c.cũ non ab hoie de iudi.vel dico qõ hz locũ ſolũ in exiſtẽ tibus in ſacris.q: alij cuꝝ poſſint ad ſcim redire de apo.tue:in gl.ꝛ de vi.ꝛ hone.cle.c.ſi.ꝛ de cle. pñu. Jo.erercendo iſta ſeipſos deponũt renunci ando implicite clericatui. *Scõo no.eſt qõ pa. ex his notat qõ clericus non poteſt tenere vices principis in ſeculari iuriſditiõe exercẽdaꝫ non infligat pẽnã mortis vel truncationem mẽbroꝝ qõ intellige qñ hoc vult facerẽ rãq officialis ꝺn ciꝑis ſclaris:ſecus ſi iuriſditio regalis annexa eſ ſet ſuedignitati:q: tũc põt exercere per ſe oĩmõ dictas penas nõ inferat:ꝛ idẽ eſt ſi iuriſditionez hꝫ iure pꝛiuilegij.puta rõne pfimonij qõ vſ pꝛocede re etiã in plato religio.vt in.d.c.dilect⁹.de ofi. ord.ꝛ.c.auditis.de reſcri.ꝛ.c.inter dilectos.de fi. inſtr. Elicit etiã q plati poſſent eẽ pꝛiliarij pncipis ſclaris:hz eẽ nõ debeãt offi. exercẽde inſtitie.
¶ Octaua eſt i.c.nulli fas.di.xix.ꝑ oẽs ſchiſma ticos.ꝛ in.c.ſ.de ſchiſma.vbi excõicanẽ oẽs q̃ in trunk ordinatiõib⁹ ꝛ alienatiõib⁹ factis a ſchiſ matic⁹:quã ſalam ſm pañ.ibi qs tribus caſib⁹ incurrit.pꝛio qñ rẽ eccl'aſticã emit vel alr acqui rit a ſchiſmatico:ꝛ ſic no.caſus in quo emẽs res eccleſiaſticã eſt ipſo facto excõicat⁹:ꝛ alias autẽ regulariter ẽt occupans rẽ eccleſiaſticã nõ ẽ ex cõicat⁹:ſz excõicand⁹.vt in.c.ꝑqueſt⁹.de foꝛo cõ pet. ſcõo qñ qs tenet bñficiũ a ſchiſmatico.ter tio qñ quis inuitatur ordinationi facte p eũ qõ ſm gl.ꝛ eundẽ Panor.intellige quo ad executio nem ſi ſcienter ordines recipiant. ſi autem igno ranter ſm Inn.etiam executio conferturiqõ ſm

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſnost.verū est ḡdiu est occultus:ſz postḡ fuerit patefactus reḡrit oiſpēsatio:ꝛ hoc est tuti⁹:ꝛcō ſentit pañ.* Pꝛio ꝯo no.q nihilomin⁹ ꝛ cōtractus alienatiōis fact⁹ in vtilitatē eccl'ie ſm glo. ibi talis nō:ꝛ ḡdiu eccl'ia ꝝ pastoꝛē hereticū vl schismaticū:intelligit vacare:vñ nō valēt q̄ fiūt a tali pꝛlato in pꝛiudiciū eccl'ie:ſi tñ acḡrit ꝛ:ꝛ nō cessabit ſm Bar.* Et scō ḡ sit schismaicus et vtrū sit excōicat⁹ cū fautoꝛibus:ꝛ sil'r q̄ dicit ecclesiā romanā nō esse caput ecclesiarum:ꝛ multa ad hoc pertinentia habentur infra schiſ.§.v.

9.ex com. ¶ Nona est in.c.excōicatiōi,de rap.vbi excōicātur oēs qui xp̄ianos naufragiū patientes dānata cupiditate spoliāt reb⁹ suis:niſi ablata restituant quāpꝛimū poterūt pañ.ibi q̄ etiā gl.tenere vī:ſz Jo.an.dicit q̄ requirit monitio ante q̄ nō erūt excōicati:q̄ sum.ang.nō pl⁹:ꝛ tñ est ve

10.ex com. rus vt patuit.§.excōicatio,vñ.excōicatio.gl.xx. ¶ Decima est i.c.nouerit.de sen.excō.vbi excōicantur:pꝛio oēs facientes seruari statuta vel consuetudines q̄ sunt ꝛ eccl'iasticā libertatem:scō oēs qui dicta statuta deleri nō fecerint de capꝯa ribus suis infra duos mēses a publicatiōe hui⁹ nāe:tertio ipsi statutarij ꝛ scriptoꝛes statutoꝝ quarto prāti:pꝛsules:rectoꝛes:ꝛ psiliarij locoꝝ vbi hmōi pꝛsuetudines ꝛ statuta edicta fuerint ꝛ seruata:quinto oēs iudicātes ſz hec:ꝛ sexto oēs redigentes in publicā formā iudicata. Nec vitāt istam ſnām ſm pañ.vbi p̄dicti:ſz in fine statutoꝝ ponāt statutū q̄ si qua sunt statuta ꝛ ecclesiasticā libertatē habeantur p nō scripta:sicut cōiter fieri solet:q̄ hoc nō est satisfactū dicte constitutiōi:ſz exigunt ista statuta deleri de libris:ꝛ ita no.Bar.in auē.cassa.C.de sacrosan.ec.

* Primo ꝯo dubitaḡ que statuta vel consuetudines dicātur ꝛ ecclesie libertatē:ꝛ dico ēs pa.in d.c.nouerit.de mēte Inno.ꝛ est cōis opi.doc. q̄ sunt ea q̄ venīūt ꝛ pūlegiū pcessuꝝ ecclesie vl a deo vel papa vel imperatoꝛe.de quo habeo.ſ.immunitas.sec⁹ aūt si cōcessum eēt ecclesie pticulari.ibm̄ōi aūt statutū est ſm quosdaꝫ vt recitat archi.ꝛ ēs pītatē illud q̄ cauēt vt nullus offerat nisi in magnis festiuitatibus vel nisi tñ vel q̄ super mꝛtuo nō fit nisi talis pannus:vel roꝛ ce rei vel hmōi.ꝛz tñ ista ꝯa intelligit sum.roſ.q̄n fiunt in odiū ꝛ iniuriam clericoꝝ:nō autem q̄n fiūt ad restringēdū pōpas indiscretas:ꝛ imoderatas ciuiū se inuicē aut supare aut equare irrōnabil'r saragentiū q̄ pañ.tenuit in fiki in ḡdā cōsilio incipiēte:stāte quadā pstōne in q̄ dicebaḡ q̄ mſ de bōis mobilib⁹ poterat disponere ad pias causas oc.iij.pte.residuū aūt filijs relinquere tenebaḡ:q̄ pstitutio videbaḡ auferre libertatē donandi ecclesijs:ſz ipse pcludit q̄ nō directe vel indirecte:q̄ nō est in odium ecclie:nec pꝛohibet

non intendat ligare nisi notabil'r negligentes in vltanda inhibitione.arg.de consti.vt alarū.lib.vi. q̄ si excusaḡ subdit⁹ epi ignorando ei⁹ pstōnem sine sua negligentia:multo foꝛti⁹ subditus pape qui interdū est in extremis terre:maxime hodie vbi iura crescūt.* Quarto an statutū ſz factū per principales de vniuersitate liget vniuersitatem pena excōmunicatiōis:ꝛ dicit Alsten.q̄ sic si tota cōsensit:vel maioꝛ pars:aut factū habuit ratum aut si monita nō emendat.de hoc tñ vide etiam §.excōicatio.ij.§.iij.Addit aūt idem q̄ hac cōstitutione ligant,etiam reges et impatoꝛes si torā secerint.* Quinto an nomine ecclesie hoc loco ve

1.q3 luiant laici heremite ꝛ reclusi:ꝛ dicit vñ.q̄ nō ni si se alicui pꝛobate religioni subiecerint.

¶ Undecima est in.c.vbi periculū.de elect.li.vi. 11 vbi excōicant p̄mo oēs q̄ mittunt scripturam vl

ercā nuncū:vel secrete loquuntur cardinalibus vel alicui eoꝝ existentibus in cōclaui pꝛo elec.pape.

* Pꝛio vero no.q ſm archie.ꝛ gemi.vbi ad inci-

no.1. dendū reḡrit nō solū locutionē:sed ēt missiones esse secretā/vñ no.idē gemi.q̄ si statutū aliq̄ enumerat plura pꝛohibitaꝝ vltio pꝛhibiro ꝛtra rem aliquā restrictiuā adiū git:illa ꝛtra restringens ad oīa enumerata iuerē.Et scō quod nō incidūt q̄ pclaue ingrediunt ad loquendū p his rēi q̄ pertinēt ad electionē de voluntate oīm cardinalium ibi pītū vt ibidē ōr:sicut aduocati vl

12 iuris periti:aut religiosi vel tabelliones/ſz glo. ercā ¶ Duodecima est in eo.c.vbi piculū.de elec.lib. vi.vbi excōicātur oēs dñi rectoꝛes/alīq̄ officiales cuiuscunq̄ dignitatis aut cōditionis existāt q̄ diligenter nō obseruāt/aut fraudē circa ea cōmittunt/q̄ ibi pcipiunt obseruāda in mꝛte sum mi pōtificis mꝛtētis in terra eoꝝ q̄ ſm Bemi. vez intellige/nisi impediremur de iure vel de facto

1.q3 ad talia seruanda:q̄ sic non ligarem.* Pꝛio ꝯo q̄rit q̄ sint hoꝝ pene si ꝛfaciant.ꝛ dico q̄ statim dicta mꝛte audita rector ciuitatis i qua electio faciēda est:coram clero ꝛ vniuerso pplo ciuitatis ad hoc spāl'r conuocatis:pstare ꝛz corporale iuramentū q̄ totū ordinē dicte cōstōnis diligēter obseruabit:q̄ si non faciat aut fraudem cōmittat/pꝛio est ipso facto excōicatus q̄ verū est nō solū si deficiat ſz etiā si excedat plus grauādo

cardiales q̄ ibi dicaḡ ſm Joā.an.sicut ꝛ modum

2 excedēs in se defendendo:ꝛ scō est ppetuo infa-

Ser mis:tertio non pōt hꝛe dignitatē nec alīq̄ offitian cium publicū.q̄rto pbendis et cereris bonis q̄ a

dal rom.vel alia eccl'ia ꝛz/est ipso facto pꝛuatus:ꝛ ad

cle- ipsaꝫ eccl'as reuertunt cum pleno iure deponē-

rice di de eis q̄nto ipsa ciuitas est interdicta:et sexto

papa caret pontifi.digni.* Scō q̄rit q̄ sint seruanda ſm illā pstitutionem:et dico q̄ pmo cardinales in ciuitate in qua papa cum sua curia residebat et mꝛtuo⁹ pꝛesentes tenent expectare absentes per.x.dies/ſz ſm glo.nō citra:q̄ⁱ elapsis etiaꝫ si nō venerint/cōueniant oēs in palatio in q̄ idem pontifex habitabat cōtēti singuli vno seruitoꝛe clerico vl laico vt ꝛelegerint vel quos⁹ si aliqua manifesta necessitate cogunt:secundo q̄ in eodē palatio pclaue vnū oēs inhabitent:nullo interueniente pariete medio vel alio velamine puta cortinarū.tertio q̄ illud conclaue ita claudaḡ vt nullus exhire valeat vl intrare:relicto aditu ad secretā camerā pꝛo necessitatib⁹ coꝛporalib⁹.q̄rto q̄ nullus ad eos accedere aut secrete loq̄ vel nūciū aut scripturā mittere possit nisi vt dictus est voluntate oīm.Et quinto q̄ in eode pclaui p victu ministrādo dimittaḡ fenestra oꝛerēsp quā nullus exire possit vl intrare ſz gl.sexto q̄ si post tres dies ab ingressu loci electio fctā nō fuerit:p q̄nq̄ imediate sequētes tā in prandio q̄ in cena non habeant nisi ferculū vnū.septimo q̄ si post hos q̄nq̄ dies electio fctā ſ fuerit tūc eis ministretur solū panis vinuꝝ ꝛ aq̄ donec fit electio facta. octauo q̄ pēdente dicta electione cardinales nihil lucri pcipiāt de camera pape:nec aliud lucrū vſq̄q̄ pueniēs ipsi eccl'ie.sed custos dicte camere oīa reseruet futuro pontifici:ꝛ si quid lucri ceꝛte.de camera dicta pcipiūt:ex tūc suspensi sunt a pceptiōe fructuū suoꝝ būficioꝝ ꝛ q̄usq̄ hmōi lucrū restituāt.nono q̄ iter ī cardinales de aliq̄ negocio se nō ipediāt/nisi forte oporteret defendere aliquā terrā eccl'iesie:vel aliud eueniret tā euidens ꝛ graue piculum q̄ oēs cardinales concorditer iudicarent pꝛsidendū ee.decimo q̄ si q̄s ex eis dictū cōclaue ſfra dies.x.nō ītrauerit aut absq̄ manifesta cā infirmitatis exierit:vlterius ad electionē nō possit admitti.xj.quod si quis ex eis ifirmet sine eo ad electionē pceda possit ꝛ cā cessante debeat admitti.xij.q̄ si cardinales absentes ſfra terminū.x.dierū supueneriūt ante q̄ electio facta fuerit int⁹ admittaḡ cū moderamine seruientium ꝛ clausura cibo ꝛ potu vt dictū est. xiij.q̄ si papa mꝛtuꝰ i comitatu siue territoꝛio i.dioceſi illi⁹ ciuitatis in q̄ erat cū sua curia cardinales in dicta ciuitate p electiōe cōuenīāt:nisi eēt interdicta vel eccl'ie romane rebellis q̄ cassu i alia vicinioꝛe cōueniāt.cū clausura ꝛ alijs supa dictis.si tñ electio iciuitate īterdicta celebꝛetur nihilominus valet secundum glo.Fallit hoc quando audientia causarū ꝛ literarū aplicarum remāsit alibi id est in alia dioceſi secūdum gl.q̄ ibi id est in illa dioceſi electio celebꝛabit:tertiaꝫ si tpe mꝛtis vacaret audientia,nisi forte aūt mꝛtem ordinarium esset p papā de curia trāsferēdat q̄ tunc seruabit/pstō vbi periculū.vt i cle.ne romani.de electio.* Tertio an expectare teneantur pꝛesentes cardinales si absentes tārū ultrā

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt infra.x.dies conuenire non possint: ⁊ dico ſm gl.q̄ ſic q3 potuerunt iter aſſi mortē ſcheuaſſe audita infirmitate vl'alia cauſatiua q̄ infra.x.dies aderūt.* 4.q̄rit an agere poſſint de ſtrēptu cardinalis debito tpe non expectat⁹: ⁊ dicit glo.q̄ ſi electio facta eſt ab oſb⁹ alijs vel a duab⁹ ptibus eo nō cōputato: nulla obſtat exceptio: ⁊ ſic nec actio: vt extra eo.ti.⁊.ff.de ſuperſt.l.ſ.§.ait.in fi.* 5.querit an ꝓſentes elapſo decēdio pauciores tertia parte poſſent eligere: ⁊ ōr glo.q̄ ſic.q3 qō dict⁹ eſt.§.ō electo a pauciorib⁹ q̄ duab⁹ ptib⁹ cardinalū intelligit de duab⁹ partibus ꝓtiuz.* Sexto an cardinalis nolens ſtare incluſus rōne infirmitatis ⁊ ſue voci renūcians admittek ſi redierit: ⁊ dicit gl.ſm Moſt.cui de facto iſtud cōtigit: q̄ ſic.ſed de factis tpe medio conqueri non poterit.* 7.an cardinalis ſuperueniēs die octauo a die incluſiōis ſtatim compellak ſtare victui ceteroꝝ ⁊ dicit gl.q̄ ſic licet non fuerit in culpa/ q3 ſepe quis ſine culpa punitur ex cā/adde quia poſſet eē pertinax ⁊ poſſibiliter electionem ſua voce validandaz ꝓcraſtinare.* 8.vbi debeant cardinales cōuenire ſi papa moriatur in mari et dicit gl.q̄ in ciuitate per quam dictus locus maris oſtenguik: puta in piſis: ſi mare ōr piſanum, excō q̄ ſi per nullā oſtinguik in vicinioze conueniēt.

¶ Decimatertia eſt in capitulo ſciant cuncti.de elec.li.vſ.vbi excōicātur oēs q̄ p ſe vel alios ſpoliando ſeu alōs iniuſte perſequēdo grauāt in bōis eccl'aſticas aut eoꝝ conſanguineos vel eccleſias monaſteria ſeu cetera loca pia ex eo qd tales perſone eccleſiaſtice eligere noluerūt aut nolūt eū p q̄ rogabant.* Prio ꝯo circa intellectum dicto3 no.qō ōr ſpoliādo p qō ſm Archi.⁊ Hemi.ibi intelligitur ablatio latēter ⁊ vaſtatio quocūq3 mō inuadēdo immobilia aut p vim publice rapiendo mobilia ſiue fraudulēter p dolū: ōr eriā cōſanguineos.ſ.vſq3 ad ſeptimū graduz/ſm gemi.ſm quem eriā nō eſt loc⁹ huic pene ſi grauentur affines. Facit de appel.ꝑtremo in glo. * Scō no.q̄ in pūtatione poſtulatiōe vel cōfirmatione hec pena locum hz ſm gl.oſſimō habeat fieri ab eccl'aſtica perſona nō autem ſi patron⁹ eſt laic⁹: q3 conſtō dicit clericos vel eccl'aſticas personas: ⁊ gl.in verbo eccl'aſticas dicit: vt ſunt conuerſi rēplarij vel hoſpitalarij q̄ hz nō ſint clerici ſunt tñ eccl'aſtice pſone.rvij.q.iij.āſquis. Et idem dicit Hemi.ibi de cōſerēte et poſtulāte. Ex quo collige q̄ pēa nō penalis cōcernit ſaltem ad eccl'ie: extendenda eſt ad aliū caſum q̄ exp̄ſſum: dummodo ⁊ ille ſaltē eccl'ie pcernat: ⁊ facit qō ſupra dictum eſt excōicatio.vij.excōicatiōe.viij. dubio.iij.* Tertio nor.qō an mandatarius id eſt qui alteri⁹ mandato aliq̄d ꝓdicto⁹ operatur ſit excōicat⁹ necne: ſm pe.de anch. Hemi.ibi diſtinguit/q3 aut ſcit qualitatē facit id eſt hoſtile in cōtēptū eligere debētis.⁊ eſt excōicat⁹: ⁊ ſic limita: ⁊ intellige gloſſam ibi/aut hoc ignorat ⁊ non erit excōicatus/q3 nō facit in cōtemptum canonis: ⁊ facit.c.ſi vero.de ſen.excō.⁊ pl3 hec opinio Joā.de imol.⁊ ſequit eā ſum.Ang.l3 pumieē alia pena ſed verius ⁊ tutius Archid.quem ſequitur arc.diſputata qōne cōcludit q̄ ligetur mēte hoſtis capli⁹ ⁊ ſi nō verbis maxime cū particip̄et in crimine ⁊ fit actor malī. Sed hoc intelligo verus vbi grauat iniuſte: q3 l3 nō agat in cōtēptū canonis/tñ cū pena legis naturē incurrit penam legis ſcripte iuxta ea q̄ habes.ē.excōicatio.vſ...iij.

¶ Decimaquarta eſt in.c.gñali.de elec.li.vj.contra vſurpantes ſibi de nouo ius patronatus ſi loc⁹ vbi ſic ōr.Sancimus vniuerſos ⁊ ſingulos q̄ regalia cuſtodiā ſiue guardiam aduocationis ſeu defenſiōis titulum in eccleſijs monaſterijs/ſeu quibuſlibet alijs pijs locis de nouo vſurpare conantes: bona eccl'aſtī/monaſteriorum aut locoꝝ ipſoꝝ vacantium occupare preſumunt quam tecūq3 dignitatis honore prefulgeāt.clericos ēt eccleſiarum: monachos monaſterioꝝ ⁊ ꝑſonas ceteras locoꝝ eoꝝdē: que hoc fieri procurant/ eoipſo ſnie excōicatiōis ſubiacere.* Primo vero dubitatur de intellectu ꝯbozum.⁊ dico qō ōr ꝑmo vniuerſos.qñ.ſ.vniuerſitas ⁊ ſingulos q̄ ſona ſuo nōe predicta vſurpat: ⁊ verbū maſculinū prolatū a canone cōprehendit feminas q̄ pbat.rvij.q.iij.ſi quis.mſi p eadē vel alia iura femina excipiat. Jo.an.q̄ archie.intelligit de canone puniēte crimina.* Dicitur ſcō regalia ſm arch.i.ea q̄ capit rex eccleſia vacante vt in regno Francie ⁊ anglie pz3.vbi regalia vocantur iura regis in quibuſdā eccleſijs vacantibus competētia quibus ordinatis de prelatis illa percipiunt prelati ⁊ non rex.* Dicitur tertio cuſtodiam ſiue guardiam: ⁊ ſm Archid.ſtat li ſiue p id eſt et hec duo ſunt idē: q3 ſcz q̄da dicunt ſe debere cuſtodire eccleſiam vacātē donec ei ꝓuiſum fuerit de prelato: cuius exēplum eſt in eccleſia parmenſi vbi tales cuſtodes laici ⁊ dñi appellāturvice dñi ⁊ etiam in florentina ⁊ quidam ſub hoc nomine intelligunt cōprehendi ius patronat⁹: quod non credo inquit verū ſed intelligo ſimpliciter: ſicut ſonat.Quāuis aliter notatur infra ō iure patro. hec ille.Sed Jo.and.cepomit ſm Bar.cuſtodias id eſt ius patronatus quod ſecundum vniuerſas regiones ſortitur vocabula diuerſa. Et addit idē Jo.an.q̄ quocūq3 noſe cēſeantur: vſurpantes ō nouo tale ius in eccleſijs ⁊ alijs pijs locis/z bona ipſorum locorum vacantia occupantes ſunt excōicati. Nota eriā q̄ idem eſt ciuitas aduocatio

ſionis ⁊ defenſionis: q3 aduocatus ōr defenſor eccleſijs.* Dicitur quarto de nouo.i.a.xl. annis circa ſm Bar.⁊ Jo.an.per.c.fi.de ꝓſue.* Dicitur quinto occupare: q̄ ſumit in malā partē: ⁊ ꝓprie mobilia dicunt occupari immobilia inuadi ls ſepe vnū p alio ponat: vt dicit Jo.an.* Scō dubitat quot req̄runt ad hoc q̄ dicti vſurpatores iſtā ſuā incurrāt: ⁊ dicit Hemi.ibi ⁊ paū.in c.cōqueſtus.de fo.cōpe.poſt Jo.an q̄ req̄rūtur duo.primo q̄ vſurpant ꝑdicta iura de nouo.i.a xl.annis citra.ſcō q̄ virtute illius vſurpatiōis occupent bona dictorum locoꝝ vacantiuz: ⁊ ad dit Bar.q̄ nō ſolū ſi ſupta nominata iura occupent: ſ3 etiā q̄cūq3 aliud q̄ q̄ vſurpēt dicta bona incidāt in dictā penā: ⁊ ſdē ſentit Joā.and.vt p3 ex dictis: altero aūt illoꝝ deficiente locū habēt antiqua iura.de fo.cōpe.cū ſit.⁊.d.c.conqueſtus.⁊ hec eſt opinio cōis.* Tertio an predicti ſint ipſo facto excōicati: ⁊ dicit Archi.q̄ ſicut alīs ſacrīs vel nō ſacruz de ſacro loco nō eſt ipſo iure excōicat⁹.niſi hoc faciat cum effractione vel incendio.de ſen.excō.q̄eſti.i.licta glo.ſic auferens bona eccl'aſtī nō eſt ipſo iure excōicat⁹: niſi illa vaccet: vt in.d.gñali.q̄ aūt ōr.ij.q.iij. canonicat: de violatione eccl'aſtī.rvij.q.iij.oēs de rapt̄oribus bonoꝝ eccleſiaſtī q̄ ſunt excōicatiin telligēdi eſt ſm Ric.in.iij.de violatione raptu cū effractione aut violentia perſonali ⁊ tymōi.

¶ Decimaquinta eſt in.c.indemnitatib⁹.de ele.li.vſ. vbi excōicant deputati aut vocati ad dirigēdas moniales in electiōib⁹ q̄ nō abſtinēt ab his p q̄ inter eas poſſet oriri diſcordia in electiōib⁹ ipſis vel iā orta nutriri.* Prio ꝯbo q̄rit q̄ ſūt hi qui p̄nt ſncidere: ⁊ dicit gl.q̄ ſunt vt religioſi: phisti: aduocati: diſcreti viritimo ⁊ religioſe vel alie diſcrete mulieres.* Scō q̄rit q̄ ſunt he moniales.⁊ dicit Hemi.⁊ nor.ex ter.q̄ hec pena locum hz medū in monialibus regularū approbatarū: ſ3 etiā in his q̄ nō renūciāt ꝓpriis nec faciūt profeſſionē regularē in vn⁹ de religionibus approbatis: ſed viuunt ſicut canonici ſeculares m ſcla rib⁹ eccl'ijs ſi vocati ad eas dirigendas non abſtineant a ꝓdictis.* Tertio querit an nō vocat⁹ ad electionē: aut vocat⁹ alia cā q̄ ad dirigendū electionē incidat in hāc penā ſi diſcordiā nutriat dicit Hemi.q̄ nō: ⁊ hoc teneo: q̄ ꝑſtō eſt pēalis.

¶ Decimaſexta eſt in.c.ac ꝑſtōne.de of.dele.lib. vj.vbi excōicāt ꝓcuratores q̄ ꝓſeruatores ſibi da ri ſe intromittāt de alijs q̄ de manifeſtis iniurijs ⁊ violentijs: ſeu ad alia que iudicialē indagi nem exigunt ſuā extendāt prātez: aliū aūt quoꝝ nō ſunt ꝓſeruatores nō ſcidūt ſm Hemi.niſi poſt excōicationē particip̄et cū ꝓdictis in crimine criminoſo. De hac materia vide ſupra conſeruator. Eſt ⁊ alia excōicatio in eadem rubri.iij.vſ.iij.q. ſuper gētes.qō capl'm cōiter nō habek: ⁊ ſ3 eſt extrauagans de qua dic vt.ē.delegat⁹.§.rſ.

¶ Decimaſeptima eſt in.c.vnico.de his q̄ vi me. vel cau.fi.li.vſ.vbi excōicāt abſolutionē vel reuocationē ab eccleſiaſticis cēſuris per vim aut metū extorquētes: qō ſm gl.⁊ archi.ibi intellige ſi abſolutio vel reuocatio facta ſit alias eriā ſi me tus ſit illatus non hz locū iſta ſnia.* Primo ꝯo nota ꝓ̄o intellectū verboꝝ q̄ ſm Jo.an.abſolutio dicit pōt ſolēnis q̄ ſit ſm formā eccl'ie: reuocatio aūt ꝯbalis ſine ſolemnitate: vl' vbi excōicatio tenuit ſcitur abſolutio: reuocatio vero vbi nō tenuit interdictum tamē ꝓprie ōr relaxari ſm Archi. Dio eſt ſm Jo.an. maiozis rei impetus cui reſiſti nō pōt.ſ.cōmode.ff.eo.li.ſ.metus aūt eſt trepidatio mentis inſtātis vel futuri periculi cauſa.ff.eo.li.ſ. Et exigitur qō ꝓſens ſit metus licet futurum periculum. Que aūt ad iuſtum timorem ſufficiāt Archi. reliquit arbitrio boni viri ſm id qō dicit in glo.in pluribus alijs. extra eo. ti: cū dilectus.Pe.aūt de anch.dicit q̄ eſt metus mortis vel cruciat⁹ corporis: vel talis qui caderet poſſet in cōſtantē virū qō iudicis arbitrio relinquitur. Et idem dico de iudicio vel cognitione: an aliquid fit factum metu publice poteſtatis.* Scō no.q̄ ſm gl.in hanc penā incidit qui ſic abſolutionem extorquet a ſnia excōicatiōis etiam iniuſta: q3 eam vebuit humiliter petere et ſimiliter a ſnia ſuſpensionis cuiuſcunq3.ſ.ab officio: vel beneficio ſiue ab ingreſſu eccl'ie: Et ſil'r ſi inferens metū alias ſi ab excōicato incidit ipſe inferēs: ⁊ etiam ipſe excōicatus ſuſpenſus vel interdictus incidit ſi hoc mādauit illi vel factū eius nouit ratū habuit.de elec.ſciant.li.vſ.⁊ de ſen.excū quis eo.lib. Et ſimiliter incidit inferēs metum per penam omiſſiōis rerū hec ōia gl.* Tertio nota q̄ hanc penā non incurrit primo qui cōpulit per vanū metū quē quis timere non debuit ſm glo.q3 talis nō inducit reſciſſionem: nec ꝓprie metus appellat.ff.q̄ met.cau.l.metū. vñ excōicationē facit incurrere ille met⁹ qui purat iuſtus ad reuocandum ea que ꝓpter illū facta ſunt: alius vero nō: nec ſcō ille q̄ extorquet iſto modo abſolutionem ab excōicatione minoz arg.c.ſi quē.de ſen.excom.* Quarto q̄ licet videatur eſſe idē iudiciuz de excōicatione per vim extorta.ſ.q̄ non valeat ipſo iure: vt ſi quis iudicem compulit excōicare: ⁊ per ius ligādi vel ſoluendi dñs eſſe voluit.de pen.diſtin.j.verbū.tñ hoc non eſt verum: ſed vz ſm Buil.vſ.q.iij.quaruor.⁊ ratio eſt: quia vtrobiq3 anime conſulitur quod in dubio faciendum eſt: poteſt tamen per exceptionem eliditi vt ibi ſecundum Joan. andr. * Quinto q̄ ſi abſoluens per metū poſtmodum ratū habeat q̄ fecit nihilominus inferq̄ metū

Universidad de Deusto
Biblioteca

excõicat⁹ est ſz gl. qz ſtatim ab initio ligat⁹ fuit.

18 ex com. ¶ Decimaocraua est in.c.mulieres.de in.lib.vi. vbi excõicat ꝙ fraudulẽter fingit casũ vt iudex ꝓsonal'r vadat ad mulierẽ ꝑ testimoꝝ et⁹ accipiendoꝝ & ibi intelligeꝝ vex si fictoꝝ sit ipse iudex. vñ glo. dicit ꝙ iudex vt posset dominã visitare faciebat eã notariũ in rest⁹: siue sit ali⁹: qz est malo consentiens. Et hoc ẽt intelligit ſz aliãs siue vt ꝓsonal'r vadat: siue vt mittat ꝛz nõ hẽat ex text. qz intẽtio legis est vitare nephãdã q̃ interdũ ꝛ frequenter p medĩũ meli⁹ ꝓcurauit quem sensum vſ tenuisse archic. in.lij. pte ti. xxv. c. xlv. ſz qz pstõ est penalis: melius intelligit solũ si ꝓsonal'r vadat. Et similiter intelligeꝝ ſm Jo. an. etiaꝫ in iudice laico. Si tñ iudex nõ iret: ꝛz fingarur casus nõ est locꝰ huic pene ſm Jo. an. imo expedit ꝙ produxerit ad effectũ eũdo aut mittẽdo. Si ẽt iudex iret innocẽter nesciẽs fictionẽ: aut eam improbare nõ potẽs nõ incidit: qz tex. nõ excõicat eum tem sed tingentem nec pene sunt extendẽde: esset tamen eo casu excommunicatus fictoꝝ.

¶ Decianona est in.c. hoc ꝓsultissimo. de re. ecc.

19 ex com. nõ alie. li. vſ. vbi excõicank oẽs cuiuscũq; ꝓdicnis ꝙpellẽtes ꝓlatos vel ecclĩasticas ꝓsonas ad submittẽdum eccl'ias subjicẽdo bona immobilia vel supponendũ iura eccl'iaꝝ laicis: vel recognoscendũ seu ꝓfitẽdus se tenere ab illis tãq; a superioribus vl' ad statuendũ eos de laicos tãq; patronos vl' aduocatos eccl'iaꝝ seu bonoꝝ ipsaꝝ in ꝑpetuũ seu ad nõ modicũ tps sine capl'i ꝓsensu: ꝛ sula spãti sedis aplice. Ubi no. ſm glo. ꝙ vt incurratur ista pena requirit ꝓtio ꝙ illa bona sint immobilia: vl' iura q̃ in immobilib⁹ ꝓputenk: ite cũdo ꝙ supponaẽ tãq; sint sua: vl' recognoscãtur ab eis. tertio ꝙ nõ fit ad modicũ tps: qz si eẽt ad tps modicũ ex iusta cã cũ capituli ꝓsensu nõ eẽt locus pene: ꝛ ẽt tps modicũ. x. annoꝝ. ſm eandẽ gl. vel ad arbitriũ iudicis ſm gu. ꝛ gar. q̃rto q̃ fiat sine licentia capl'i vl' pape. * Excõicãtur etiã ibi oẽs laici qui ex licẽtia pape ꝛ ꝓsensu capituli ẽctus interſit de eccl'iasticis ĩmobilib⁹ vel ini ẽt in posterũ. ſi aliq̃d plus q̃ impoꝛtat natura cõtractuum ipsoꝝ: vel pactum in eis factum vſurpauerint vel exegerint si moniti competenter non desistãt restituendo etiam vſurpata: vbi dicit Archi. ꝙ si est ẽctus emphiteuticꝰ accipiant ꝙ est a iure permissum ꝛ nõ vltra: ꝛ sic de aliis: ꝛ ꝙ non sufficit desistere nisi restituantur vſurpata: ꝛ Jo. an. dicit monitionem competentem trinam ꝛ nisi facti necessitas aliud suaderet.

¶ Vigesima est in.c. vnico. de rel. do. li. vſ. vbi excõicank primo oẽs nouũ ordinẽ aut religionem

20 ecc. inuenientes: vel habitũ noue religionis assumẽtes: intelligeꝝ. ſ. vt cũ aliis simul viuãt: ꝛ seoꝛsuꝝ ãt assumere nõ ꝓhibenk: vt dicit gl. ꝛ idẽ habek in quadã extrauagãte. Jo. xxij. q̃ incipit ſcta mr̃ ecclesia quã adducit abbas in.c.ſi. de rel. do. Secũdo excõicank oẽs fratres mendicantiũ ordinum post cõcilĩũ lugdunẽse ĩstituroꝝ q̃ aliq̃d in ꝓprio hẽre nõ possent ex eoꝝ regula ſi aliquẽ ad ꝓfessionẽ recipiũt sine ll domos vel loca eoꝝ alienant sine lnia sedis aplice ſpãli aut ẽt ſm archi. ſi alienãt mobilia. Excipiunk tñ in textu. ab ista pena fratres ꝓdicatoꝛes ꝛ minoꝛes heremitaꝛũ s. Augu. ꝛ carmelitaꝛũ. Consilium vero illud celebratum fuit ab Jnno dñi. mcc xv.

¶ Vigesima prima est in.c. quãq;. de censi. li. vſ. 21 ex com. vbi excõicank quicũq; ꝓ se vel per alios suo nole vel alieno ab eccl'ys vel ecclĩasticis ꝑsonis exigunt pedagia ꝓ reb⁹ suis ꝓprijs quas deferũt: vel deferri faciũt nõ cã negociatiõis. Et intelligeꝝ si sunt ꝑsone singulares q̃ hoc faciunt vt nõꝛ in tex. ꝛ extẽdit etiã ad eꝑos ſm archi. vniuersitas vel colsegiũ nõ excõicank ſz sunt ĩterdicta ipso facto vt dꝛ in tex. Hodie tñ hec sntia est papalis vt dictus est supra excõicatio. vij. excõicatio. xix. ꝛ. xxij. * Primo vero nota ꝙ negotiatoꝛ ſm Jo. an. põt Archi. ꝓprie est qui rẽ emit vt integram ꝛ immutatã vendendo lucretuꝛ: ꝛ sic est idem qđ mercatoꝛ: quem Chry. in quadã omel. codex mõ diffinit. lxxvij. dis. c. ejiciens. vñ nõ est negotiatoꝛ qui rẽ vẽdit nõ integrã ꝛ immutatã nec q̃ rẽ vẽdit ſz hac intẽtione nõ emit ſz ea ad suũ vsum empta statim occurrit sibi lucrum ſz istã diffinitionem in qua in veritate ponit li. vt ꝓ q̃ sumroſ. hz falso. li ꝛ. * Scõo no. ꝙ sequit ex dictis qđ nõ est negotiatoꝛ qui rẽ emit vt sibi sit mã aliq̃d inde operãdi. dis. lxxxvij. ejiciẽs. vñ Fed. de semi. in quadã gõne consuluit ꝙ monasterium. s. Galgani diocesis vulterane hns venam ferri ꝛ in insula ilbẽ. quotiẽs ꝛ unde faciẽs ferrum: vt lucret non tenebaẽ ad pedagium etiam si hec de causa venam emisset: sicut nec faber emens ferrum vt inde gladios faciat: quia tales vocantur portus artifices q̃ mercatoꝛes: sed verius scripsit Petrus de ancha. ꝙ si venas emisset ꝛ ꝙ magistros educeret ferrum esset negociatio mixta artificio quia tunc nulla versatur industria clericoꝝ: nisi forte monasterium hz venã: ꝛ ꝓ operarios fieri faciat ꝛ postea vendit secus: quia sicut de frumento ꝛ aliis fructibus: ita nec de ista materia soluere tenetur que appellatione fructuũ continek. l. usufructus. §. si vir in fundo. ff. so. ma. addeẽtia secus si emit quidẽ sed per monachos ferrum educit.

* Tertio no. ꝙ etiam sequitur sicut etiam dicit Panoꝛ. in consi. vſ. incipiente casus super quoꝛ ꝙ clericus vendẽdo vinũ: bladium oleũ ꝛ filia rẽ collecta de rebus suis nec negotiatur nec tenet ad gabellas: si tamen inquit emeret rem vt eam integram venderet lucri cã soluere teneret ſm pa-

ꝛie statutaꝛ: ꝛ idẽ ĩtelligeꝝ si aliq̃d emat in vsum suũ: qz soluere nõ tenek cũ nõ sit negotium ꝓprie. * Quarto notꝛ qđ sab. q̃rit an locum habeat qđ hic ꝛ de pedagijs in gabellis ꝛ datijs q̃ leuãtur in ciuitatib⁹ lõbardie: ꝛ dicit qđ sic ſm Sre. qz idẽ est iuris de ipsis. ar. xxuij. q. iij. putãt. et. c. pleriq;. ꝛ de priuile. c. quanto. hec ille. ꝛ tã ipe ꝙ Jo. de lig. dicit qđ ſm hoc tota italia est interdicta ꝛ clerici hoc nõ seruãtes irregulares: ꝛ idem Jo. an. ſz hodie ſm archi. tal'r excõicati non sunt vitandi nisi denũciet: imo nec tale interdictũ est seruandũ vt dictũ est. ẽ. p pstõnẽ cõstãtiẽsem in ti. excõicatio. v. §. iij. * Quinto qđ si statutus fiat vt vẽdẽs vinũ vel ymõi reneaẽ soluere duos denarios regi vel cõitati ſm Ly. in. l. ois. C. de epiꝛ cle. clerici soluere nõ tenenk: ꝛ idẽ Pe. per. di. l. ois. vbi ẽt dicit Bal. qđ de bonis ꝓbẽdarũ suarũ vẽditis gabellã soluere nõ tenenk: nec ad portaz ꝛ idẽ Jo. de lig. ꝛ ls. ſ. Bona. ꝛ Ric. a regũ tributo erimant tñ rpm: ꝛ pfecte sequentes illũ oia ꝓalia dimittẽdo: de qb⁹ ĩtelligũt illud Matt. xvij. ergo liberi sunt filij: tñ dicti illoꝝ ꝓcedit de iure autiq̃ decretoꝝ: sec⁹ ꝑ sextũ ꝛ clementĩas.

* Decto not. ꝙ coloni colentes ꝓdia ecclesiastica ad medĩũ vel assictũ soluere debent gabellam ꝛ collectã ipositã ꝑ iudicẽ seculare ꝓ pte fructuũ cõtingẽte illos: ſm Gemi. in. o. c. quãq;. de mente Fede. qz ps rustici subiecta est oño ꝓpalicum se paraꝛoꝝ separata sit distinctioꝛ: ꝛ addit qđ si clericus locat fructꝰ ad firmã emptoꝛ eccl'ie ꝓtulegio non gaudet: imo si poꝛtat fructus ad ciuitatem soluet gabellã. * Septimo no. qđ emptoꝛes redditus clerici vel eccl'ie vel regis vel baronis q̃ in hys volũt illa ĩmunitate gaudere q̃ ꝓdicti ꝛ venalia sine pedagij solutiõe transferre hoc facere nõ ꝓt: ſm Dyr. li. iij. de mente archy. * Octauo no. qđ si clerici ꝙponte soluũt gabellarijs nõ exꝛoꝛquẽtib⁹ ab ĩuitis: nõ sunt isti vel illi excõicati ſm gl. ꝛ Pan. in cle. q̃m. de ĩmmu. ecclesiarũ. qz exigere est ab inuito exꝛoꝛquere imo dico ꝙ nec etiam clerici si soluerẽt exꝛoꝛquẽtib⁹ ꝛ vt in v. cle. q̃ſi. q̃ reuocat. c. clericis. in. vſ. eod. ti. tamẽ ſz Lar. ibi clerici etiã ſpõte tallias vel hmõi soluere nõ debẽt sine lnia pape: vt dictum est. §.

22 ¶ Vigesimasecõa est in. c. q̃ſi. de ĩmmu. ecc. li. vſ. excõ vbi excõicank oẽs recurrẽtes ad ecclesiasticum foꝛũ ſup causis ad illud de iure vel antiqua cõsuetudine vel ĩpetratiõe a papa ꝓtinẽtib⁹: ꝑ se vel ꝑ alũ ĩpediũt ne cozã iudicib⁹ eccl'iasticis delegatis vel ordinarijs possint iustitiã obtinere vel ꝛelã de dictis causis ꝓponere: cũ dãnab⁹ cõsilĩũ aut auxilĩũ vel fauoꝛẽ ad dicta: nec tales debẽt absolui nisi pr⁹ integre satisfecerint tã iudici cuius iurisdictionẽ ꝓturbarũt q̃ parti ꝓturbate: de iniuria dãnis expensis ꝛ interesse. Et hec est papalis quantũ ad iudices qui sunt in curia: vt. ẽ. excõicatio. vij. excõicatiõe. §. xxv. dicit⁹ est quãtũ ad reliqs epalis. Si tñ añ satisfactionem absoluank absolutio nõ tꝛ ſm Archi. hoc ſpãl'r ĩfa ꝓhibẽte ſ. ſ. dicit nullatenus absoluãtur: ꝛ idẽ vſ sentire Jo. an. ſz Gemi. in. o. c. q̃ſi. videtur tenere ꝓtium dicẽs qđ q̃ ptãs oak aliãs nõ haberi si fozmã nõ seruauerit actus nõ vꝛ vt no. gl. singularis in cle. ſ. de iure pa. q̃ autem habenti prãtẽ a lege sit ꝓhibitio absoluẽdi lꝛ fozma non seruek vꝛ ipso iure absolutio vt in. c. venerabili bus. §. vbi de sen. excõ. li. vſ. Unde cum ordinarij habeãt prãtẽ absoluẽdi a ſnia canonis nõ reseruantis: vt in. c. nup. de sen. excõ. vſ qđ valeat ꝛ cõsentit Paſi. in. c. dilectus. el. ij. de pbẽ. Sed ꝓdicta ĩtelligeꝝ nisi ꝙponeret clausula decreti acrũ irritans: qz hoc casu siue ordinarius siue alius quicunque alias habeat prãtẽ siue non nihil facit absoluendo nisi seruet fozmam mandati.

¶ Vigesimotertio est in. c. eos. de ĩmmu. ec. lib. v. vbi excõicank oẽs seculares oñiũ habẽtes qui 23 excõ suis subditis ĩterdicunt ne ꝓlatis aut clericis seu ecclesiasticis ꝑsonis q̃cunq; vẽdant vel emãt aliq̃d ab eisdẽ nec ipsis bladum molant: coquãt panes: aut alia obsequia exhibere ꝓsumãt. Ubi no. Gemi. qđ ad istã sniam incurrẽdã duo requiruntk ſz qđ illi habeãt oñiũ: ꝛ qđ ꝓdicta ĩterdicant subditis suis. Unde locũ nõ hz in non oñis nec in oñis si aliis nõ sibi subditi sĩterdicant: ꝛ exponit tpale oñiũ. i. sclare. * Sed primo not. qđ si statutũ fiat tale qđ nullus vendere possit aut alienare ĩmmobilia alicui nõ subeunti onera cõia: dicit idẽ in. o. c. eos. qđ taliter statuẽtes dicta pena nõ ligantur: qz non est ꝓtra ecclesiasticam libertatẽ ex quo de ecclesia vel ecclesiasticis ꝑsonis mẽtio nõ fit mſi illud extẽderek ad ecclesiasticas: nec esset absurdũ dicere qđ iudex ecclesiasticus posset ullos ad quod pertinet cogere ad declarandũ statutũ vt nõ respiceret ẽctu fiendos cũ ecclesijs. extra de here. li. vſ. statutus. Intelligo añt extẽsionẽ fieri ad eccl'ias ex fraude siue iniqua ĩntẽtione statuentiũ ꝛ ex ꝓctica sine exequutione nota statuentibus ꝛ dissimulata. * Scõo not. ꝙ ſm Joã. and. in nouella. ꝛ Uin. ꝛ Abb. statuto laicoꝝ facto ꝓ vtilitate cõi. puta ꝙ vadẽs ỏ nocte soluat tñ clerici nõ sunt subiecti: sed ꝓ suũ iudicẽ arcẽdi sunt. di. xcvſ. bene q̃dẽ. secus añt dicũt de dãno in pascẽdis pecoribus vel ad aquam ducẽdis: tunc essẽ tenẽtur pastoꝛes de damno ꝓpter mercedẽ quã accipiunt: ꝛ intelligunt ibi etiam si pecoꝛa sint clericoꝝ.

¶ Vigesimoquarto est in. c. vt piculosa. ne cle. vel mo. li. v. vbi excõicantur oẽs religiosi tacite 24 vel exꝑsse pfessi aliquam religionẽ approbatã: excõ remere habitũ sue religionis in scholis vel alibi

Universidad de Deusto
Biblioteca

dimittẽtes:ꝛ dicit temere.i.sine cā rōnabili ſm oēs doc.q cā arbitrio boni viri diiudicabitur ſꝫ zenze. Sꝫ aduerte qō oē licitum religioſo quod cū habitu cōmode fieri nō pōt vt balneatio:vl piſcatio in caſu eſt cā rōnabilis ad dimittendum horā:lꝫ nō ſemp ad aliū habitū iuducēdū.* Prīo ꝯo nota qō aliqñ dimiſſio habitus eſt ſine pctō ꝛnon:temeraria.ſ.qꝛ ẽ ex iuſta cā ſꝫ Jo.an.vt de vita ꝛ hone.cle.clerici.pura ex timore vel cā medicine vel hmōi. Aliqñ ꝯo eſt cum pctō quidē et temeraria.i.ſine cā rōnabili:ꝛ tñ non eſt cū ligamine excōicatiōis:ſicut Pet.de pal.dicit.in. iiij. qō q̄ iocoſa lenitate ad horā vt currat:vel lapidem proijciat deponit habitū nō incidit in ſuiaꝫ excōicationis:qꝛ nō eſt veriſile papam in hiſmi nutis tñ laqueum poſuiſſe:hec ille:qō dictum Pet.ſumma roſ.dicit periculoſum valde:ꝛ tñ eadem concedit religioſum non incidere portādo veſtes hiſtrionum.i.virgatas ꝛ pritas.iuxta dicēda infra pticu.iij.vñ ego dico illud valde rōnabile eſſe ꝛ ſtatim ſequēti pticula ꝓbabo verū qꝛ nō oſ illicito apponiť ſuis excōicatiōis etiaꝫ in eodē gñe:in quo aliq̄ ſub ea ſuis cadit:ſicut ſi ferratur pro furto itelligiť p̄norabili qō ſit mortale:nō aūt p modico puta ſolidi vnius aut duoꝝ aut forte multo pluriū. Aliqñ ꝯo eſt cum dicto ligamine:qō qñ ſit canoniſte difficultantur vt ex dictis eoꝝ patebit:qꝛ dictam diſtinctionē nō ꝓderarūt.* Scōo no.qō nunquā habitus a religioſo profeſſo dimittiť ſine rōnabili cā quin peccet:qꝛ adeo eſt annexus oſſib⁹ monachoꝝ qō in quocūq̄ loco cōſiſtēres ſiue in lecto ḡſcētes conſtantes eo vti debēt:vt.ōr.xx.q.ſ. vidua. ꝛ xxij.diſt.ſanctimonialis.vbi ōr qō eo ſemp vti debēt:ſꝫ tñ non dimittit qñ habitum incidēs in ſuiam excōicationis:niſi illuꝫ dimittat eo modo quo eſt in vſu loquēdi ꝙ dicūt religioſum habitum dimittere quādo ab eo recedit doloſe: et ad vſum alium aſſumēs:qō ptꝫ primo qꝛ tales incidētes in hanc ſuiam dicunť apoſtatare: vt ptꝫ per Jo.an.ꝛ Ber.ꝛ ꝙ gl.in ꝯbo horꝝ.q̄ dicit iſtos apoſtatare:ꝛ in ꝯbo profeſſus.vbi aſſignat cām q̄ ẽ legank profeſſi:qꝛ ad ſeculū redire neq̄unt q̄ nihil eſſet dictū niſi iſta dimiſſio eēt cū aſſumptione alterius habit⁹. Nec tñ intelligas quod iſti ſint ſemp apoſtate propꝛie ſꝫ quantū ad aliq̄d.i. aſſumptionē alterius habit⁹. Patet ſcōo idē ex rōne text⁹ q̄ eſt ne religioſi vagenť.ſ.inuerecunde non agniti ꝙ habitū ꝓpriū. Et tertio idē ptꝫ ex penis q̄ iſtis inferunť q̄ eſſent rationabiles ſi in eas incideret qui extra monaſterium in hoſpitio nocte ſecreto ex cā non rōnabili:puta ex laſciuia ꝛ illicita ſenſualitate dormiendi quietius vel alicuius hmōi ēt cū pctō mortali. Quis eſſ rōnabilī crederet iſtū incurrere oēs penas apoſtatarū:ꝛ qō eligi non poſſit in abbatē ēt ſi poſt efficiať bone fame:imo qō electus deneiať vt dicunt Lau.ꝛ Jaco.de al.ꝛ Pe.ꝛ Archi.et quarto idē ptꝫ:qꝛ iura non inferūt ſuiam excōicationis vt ſupra dictū ē excōicatio.ſ.§.ſ.mli pp mortale cuiuſmodi nō eſt oīs temeraria dimiſſio habit⁹ cū nullibi hoc ꝓcipiať:qꝛ lꝫ eo debeant ſemper monachi vti tñ hoc debitū eſt hōeſtatis:vt ēt dicit Jo.an.ꝛ Arch.nō aūt neceſſitatis. Tertio no.qō ēt ſi religioſus profeſſus habitū dimittat cū aſſumptione alterī⁹ ad horam nō ad nocabile tp̄s iudicis aut boni viri arbitrio limitandū nō incidit:niſi forte dimittat ex cā damnata puta vt fornicetur:qꝛ dicit zenze.qō nō ōr quis aſſumpſiſſe qō ſtatim eſt dimiſſurus. Uñ ſi religioſus veſtem virgatam vel partitam in momento aſſumeret ſtatim eam dimiſſurus non ōr eam aſſumpſiſſe.ff.de diuoꝝ.l.omnium. Uñ dicit ides in cle.q̄ñ.de vita ꝛ ho.cle.qō ſi clericus deferat non continue hmōi veſtes partitas:nec cā vſus proprij ſed ob feſtum ſocij qui militat:vel vocoraf aut proꝛaf:incidit in penā illiuꝰ cle.qꝛ talia raro occurrunt:ꝛ iura coaptank hīs q̄ ſepe fūt. ff.de legi.l.ex hīs.item ea que cā feſti io carie ſi unt obligationem non inducunt.ff.de act.ꝛ obl. l.obligationū. Adde ꝙ nunquam iura ligant in per ſe malis per ſuiam anathematis:niſi ꝓ moꝛali ex ſuo gñe:vñ ſi q̄s habitum dimittat vt fornicetur ſm Pet.de palu ſine dubio eſt excōicatus:quod ego verum crederem q̄ habitū dimittit relative ad alios puta ne cognoſcaf:ſecus relative ad ſe puta ꝓpter voluptatem qꝛ in iſto caſu habitum alium non aſſumit nec ſe hominū conſpectib⁹ oſtentat:ꝛ pene reſtringendę ſunt. Unde dico iſtam dimiſſionē debere intelligi q̄ habitus dimittituꝛ doloſe cum aſſumptione alterius ad vtendum eo:ſecus vbi dimitterek ad horam voluptuoſe nullo alio ſumpto:vel ſumpto quidem ſed non ad vtendum ſed ad ſolatium ex leuitate iocoſa.* Quarto vero queritur, an portans habitum ſed abſconſum ſit excōmunicatus ꝛ apoſtata:ꝛ dico quod ſic ſecundum gl.in cle.q̄ñ.de vita ꝛ hoſt.cle.ꝛ Lau.ꝛ Pau.dicentes quod religioſus portans habitum ſub capa vel ra barro eſt apoſtata ꝛ excōicatus:ꝛ ita fuit determinatū Bononie:ꝛ idē tenet Frā.de may. et intellige niſi ſubſit cā raſſionabilis arbitrio bōi viri Oppoſitū aūt tenuit Panoꝝ.in.c.deus qui. de vita ꝛ ho.cle.per rex.illum iuncta gl.qꝛ aliud eſt habitum ex toto dimittere aliud non portare in ſuperioꝝibus:qꝛ vt ibi patet in glo.p̄mitti tur dimiſſio in ſuperioꝝ:ꝛ tñ interius portare tenek:vñ pena ſcapituli vt periculoſa.non habet locum in iſto:qꝛ conſtitutio penalis non ōr extē da ſaltem ad caſum non habentē oīmodā ratio

nē:vt no.Jo.an.in regula odia.li.vj.in mer. hec Pan.cū quo trāſit ſum.roſ.in ti. apoſtaſia. licet excōicatione.xvj.diſtinguat ante factum ꝛ poſt. Et ſic̄ diſtinguit ſum.ang. Sed tu dic etiaꝫ hoc eē verū ſi ſubeſt cā rōnabilis q̄.ſ.excuſaret ēt ex toto dimittẽte aliter eſt falſu ꝛ qꝛollik rō ꝛ vtiras.o.c.vt periculoſa.cū eſ vagari ꝛ oſa poſſit facere portās habitū latenteē ſicut non portans oīno:iō etiā poſt factū hic eſt cōdemnandus.vide.ſ.habitu.§.iij. ¶ Quinto q̄rik an ſemper religioſus teneak habitū deferre:ꝛ dico ꝙ ſic etiam in lectulo ſm pe.de anc.qꝛ hoc ſentit canon in.o. c.vidua.ꝛ in.o.c.ſanctimonialis.vbi etiaꝫ gl.addit in lecto cū infirmitate:ſꝫ Jo.an.in nouel.ſentit hoc verbū nō ita eſſe amarum vt prima facie vī:nec ligari hac ſententia eū qui in lecto habitum dimittit:ſed q̄ ſine eo hoīm conſpectibus ſe exhibet in habitu laicali vl clericali ſiue iuſta cā:lꝫ ex honeſtate ſemper illū deberet deferre.

Archi ꝯo addit ꝙ etiā nō ligak ſtando ſine eo ex aliqua rōnabili cā:puta vt dormiēdo meli⁹ quieſcat.ne in ſatis veſtib⁹ appareat gibb⁹:ꝛ vt ḡrat geſt.pulices:vt ſe balneet:ꝛ vt apti⁹ ſcindat lignum. ꝛ hmōi. Petrus vero de pal. addit ꝙ nec incidit dimittens ad horam ex iocoſa leuitate.vt recitatum eſt ſupra.Angelica ꝯo addit ꝙ ad incurrendam iſtā penā duo requirunk.primo vt dimittatur habit⁹ extra monaſteriū nō aūt in monaſterio aliquin text⁹ ſuperflue loqueref dicēs in ſcholis vl alibi:ſed ſuffeciſſet dicere vbilibet.facit ēt rō.o.c.vt periculoſa.q̄ eſt vt religioſis ſubtrahatur materia vagādi.ſcōo vt dimittaf reuerenter:ſꝫ ſum.roſ.inſequiť ꝛ repꝛehēdit Aug. in primo dicto:dicens ꝙ etiam in monaſterio q̄s incidit ſi ſine habitu ꝓſpectui ſuoꝝ ſe ꝓſentet ſine cā rōnabili:ꝛ tādeꝫ vtraq̄ ſumma difficultatem euadit p diſtinctionē ante factū ꝛ poſt factū:ſꝫ ru dic iuxta ea que ſupra deducta ſunt:ꝙ lꝫ maleſaciat q̄tieſcūq̄ i monaſterio vl extra ſine rōnabili cā habitū dimittẽte nō tñ incidit dicit Jo.an.ꝙ pōt oīa ſine quib⁹ in ſtudio cōmode eſſe nō poteſt.ꝛ addit Archie. ꝙ ſi mutuū ꝓhibeť tenebiť monaſterium vſq̄ ad modū probabilē:niſi actū fuiſſet:ꝙ alius p monacho ſumpt⁹ inueniret:ſi aūt obligaret libros vel res alias p ſcholar⁹ vel alio:non valet obligatio:qꝛ monach⁹ ſeruus eſt monaſterij.di.liij. multos.idem ſi fideiuſſit pro aliquo.hec ille.

¶ Vigeſimoſexto eſt i eodē.c.vt periculoſa:vbi excōicank oēs doctores ſiue magiſtri:qui religioſo habitu ſuo dimiſſo legē aut phīcā audientes:ſcienter docere:aut in ſcholis ſuis ꝓſumpſerint retinere.* Primo vero queritur an incidat doctor ſi religioſ⁹ habitū nō dimittat:ꝛ ſꝫ ſum.roſ. gloſſ.dicit ꝙ non: quia pena iſta non eſt ampliāda:ꝛ ſed tu dic ꝙ gloſſa illud non dicit

cit sed recitat ꝛ tã ipse ꝯ Archi. ꝛ Jo. an. tenent ꝙ incidit doctor: faltē postꝯ monachus incidit l. in fnlam de qua. ff. excōicatio. viij. §. vſ. q; ꝓticipat in crle: ꝛ sic eadē ꝛ nō minori excōicatione ligat: extra de sen. exc. ſi cōtubine. * Scēo queritur ſi monachꝰ domū ḥz iuxta scholas ex q̄ pōt audire lectionē ꝛ doctor: scit ac legit an ſit excōicat⁹: ꝛ gl. dicit ꝙ nō: q; ꝓhibere nō pōt qui manet in ꝓpria domo. * Tertio q̄rit an vi possit expelli talis monachꝰ nolēs exire ſine metu excōicationis: ꝛ gl. ſiue Joan. an. videt tenere ꝙ ſic. ꝛ hoc tenet Dīr. lib. ij. ꝛ dicit idē tenere Archi. ar. in. c. veniens. de ſen. exc. vbi monialis turbans officium expulſa eſt de eccleſia ſine metu excōicationis a ſacerdote etiā cōmoto q; ex iuſta cā facit: vbi cōmuniter notant doctores ꝙ text. loquitur indiſtincte: ſiue talis ebriens clericū ꝓlationē habeat ſiue non: ſic etiam ebrietꝫ tumultuoſus de ſynodo. v. q. iij. in loco. ꝛ a ſimili iſte de ſcholis q̄ doctorē ꝛ ſcholares conturbat: intelligo tñ iſta citra ſanguinem ꝛ percuſſiones. Qui ſi expellit nō pōt: ſcitice ſine periculo verberū aut ſanguinis ſecundum glo. doctor: exeat ſcholas ſicut dicimus quādo excōicatus intrat eccleſiā. * Quarto querit an locū haberet ignorantia in doctore ſi religioſus in ſuo habitu icederet: ꝛ dicit glo. ꝙ nō: niſi aūt incēderet ſine illor tunc probabiliter poterit ignorare.

27 ¶ 27. eſt in. c. quicūq; de here. li. vſ. vbi excōicā exc. tur oēs q̄ ſciēter preſumpſerint eccleſiaſtice tradere ſepulture hereticos: credentes: receptatores defēſores vl fautores eox: nec abſoluī ſint niſi ꝓpr⁹ manib⁹ extumulēt hmōi corpa damnatorum: ꝛ locus ille perpetua caret ſepultura. Eſt autē tradere eccleſiaſtice ſepulture ſm Archidia. tumulare in cimiterio eccleſie: vel alibi ad modum chriſtianorum: ꝛ intellige modum iſtum quando fit cum ſigno crucis ꝛ pſalmis et oratiōibus: vnde ſecundum mentem eius inciditur in hāc penā qui cadauera talium inueniēs in agro ea chriſtianorum more tumulat.

28 ¶ 28. eſt in ca. vt inquiſitionis de here. li. vſ. vbi excōicantur poteſtates oīū tales rectores vel eorum officiales ſeu baliui qui de crimine hereſis cognoſcunt vel iudicant: ſiue ſi captos ꝓ eodē crimine abſcḡ eox vel inḡſitorū inia a carcere liberāt vel executionē ꝓ hmōi crimine eis a diocesano vel inquiſitore imiſtrā non implēt ꝓut ad eorū ſpectat officium: itē ſi directe vel indirecte ꝓſumant ſnām aut ꝓceſſum diocesa norū aut inḡſitorū impedire: vel ſi diocesano aut inquiſitorib⁹ ꝓſumpſerint ſe opponere in his q̄ ad pretatū fidei negotiū incūbūt aut aliter impedire: ſi oībus ſcienter dantibus eis in predictis auxiliū cōſiliū vel fauorē. Q̄ tū limitat

Mat. verū q̄n facit ad⁹ alo impediēdi offiū: ſecuſ ſi impediret alo offendendi. q. f. eſt mimic⁹ ſu⁹: q; ſic non eſſet excōicatus licet impediret. * Prio ꝛo q̄rit q̄o intelligat dicta cognitio et l. q̄ dico ꝙ incidit ſiue cognoſcat principal⁹: puta q; de cā principali cognoſcētes hereticū faciunt capi: ſiue incidenter: puta q; fecerāt eū capi alta de cauſa. ſz incidēter de hoc q̄ſierunt iuridice. * Scēo q̄rit q̄d ſi eos ꝛ inq̄ſitor diſcordāt in mā dato: q; ſcz vnus mādat puniri ꝙ ſe pdēnatum: alter ꝛo relaxari ꝙ ſe abſolutū: ꝛ dicit Jo. an. ꝙ videt ſuperſedendum donec papa conſulatur. ¶ Trigeſimonono eſt. c. vnico. de ſciſma. li. vſ. cō tra Jacobū de columna ꝛ petrum nepotem olim etc. cardinales eccleſie romane ſciſmaticos ſz q; ꝛo dite non habet locum pertranſeo.

¶ Trigeſimo eſt in. c. ſ. de homi. li. vſ. vbi excōi cantur oēs qui per aſſaſſinos aliquem interfi etc. ciunt: de quo dic vt. §. aſſaſſinus.

¶ Trigeſimoprimo eſt in. c. ſ. de vſu. li. vſ. vbi ſic 31 ḥz hac gñali ꝓstōne ſancimus: vt nec collegium etc. nec alia vniuerſitas: vel ſingularis perſona cuiuſcūq; ſit dignitatis: cōditionis aut ſtat⁹ alienigenos: ꝛ alios nō oriundos de terris ipſox⁹ publice funebrē pecuniā exercētes: aut exercere volētes. ad hoc domos ſ terras ſuas ꝓducere vl cōductas hre: alias habitare permittāt: ſed hmōi vſurarios manifeſtos oēs infra tres menſes de terris ſuis expellāt nūcḡ aliquos tales decetero admiſſuri. Nemo illis ad fen⁹ exercēdū domos locet: vl ſub alio titulo q̄cūq; cōcedat. Qui vero ſecus fecerit: ſi pſone fuerit eccleſiaſtice patriarchie. epi ſuſpēſionis minores ipo ꝓpone ſingulares excōicationis: ſi aūt collegiū vl alia vniuerſitas interdicti ſnīa ipſo facto ſe nouerit incurſuros: quā ſi per mēſem alo ſuſtinuerint indurato: terre ipſorū q̄diu in eis idē vſurarij cōmorantur extinc eccleſiaſtico ſubiaceant interdicto. Ceteruz ſi laici fuerint per ſuos ordinarios ab hmōi exceſſu ceſſante priuilegio per cenſurā eccleſiaſticā cōpeſcant hec ibi. * Primo vero q̄rit q̄o hic alienigena ꝛ oriūd⁹ capiē: ꝛ dico ꝙ oriund⁹ ḥz is qui oriūs eſt ibi: vel in vico ciuitatis illi⁹. ff. ad municip. l. q̄ ex vico. vel etiā ſi pr⁹ eius inde originē duxit. ff. eo. tit. l. aſſumptio. §. ſi lius. ꝛ idē ḥz indigena q̄ſi inde ſiue ex eodem loco genit⁹. Alienigena vero dicitur qui in alia genitus eſt patria: ſed hic accipiē pro eo qui genitus eſt de terra que nō eſt eius dominꝫ ad q̄m ſe tranſfert ſm Guil. Bar. ſen. ꝛ Fran. qui refert ſe hoc habuiſſe a cōpoſitoribus huius pstitutōis apud Lugdunum: licet Jo. an. in nouel. hic dicat ſumi alienigenam pro eo qui nō eſt oriundus de ciuitate in qua habitat ꝛ ſi de alia eiuſdē dīc: ſi tenendū eſt primum quia conſtitutio eſt pene-

lis. Sed dū o. q̄m nō ē idē eē ſub eodē dīo et ſub eodem dīo: q; aliq̄n ſub eodē dīo ſu⁹ ⁊ diuerſa dīa diuerſoꝝ titulo⁹ puta regum aragonie ꝛ granate. hec ergo pstō non extenditur ad vſurarios ince genitos ſm g. q; nō eſt tñ ſcādalum: nec ad alienigenas diuerſe ciuitatis et eiuſdem dīj: ſz ad alienigenas alterius dīj: etiam ſi ſint ciues aut incole. Qui autē dicanꝫ vſurarij manifeſti. ſ. vſur. iij. * Scēo q̄rit de qua vniuerſitate intelligat iſta cōstō ꝛ Guil. q̄dē Pe. ꝛ Archie. dicit ꝙ intelligit de eccleſiaſtica ꝛ ſcḗlari: vt gñal⁹ dicitum gñal⁹ intelligat: ſed Joā. an. dicit q; iſte intellect⁹ eſt nimis rigoroſus: totū ordē includeret iſtud interdictum: ideoq; magis el plz q̄m intelligatur de eccleſiaſtica. Et conſenſit Hoſti. et Pau. ꝛ Joan. de lig. ꝛ Joan. de ſan. dicens q̄m hoc probat⁹ ḥbū ceterū q̄aduerſat pcedentibus. Jo. autē de imo. dicit q̄m iſta opinio eſt tenenda per regulā in penis. de reg. iur. ſz de rigore iuris fore inquid verū: eſt alia opinio. Sed tñ not. ſm Hem. ꝛ Frā. q̄m monitio reḡit anteq̄ laici compellant. * Tertio q̄rit q̄n currat tps triū mensium: ꝛ dicit gl. ꝙ poſt duos mēſes atpe publicationis regul⁹ lgat pstō. de poſtu. pla. c. ſ. interdū augetur interdum⁹ minuit: vt hic. Sed tū ſi vnus ſimpl⁹ denūciat oſio terre nō teneē expellere eū q̄ ḥz eſſe talis: ſed ḥz mḡrere: et ſi verum repit expellere. * Quarto q̄rit gl. an incidat qui locauit vſurario ignoranter vel nō ad fen⁹. ꝛ dicit eadē glo. q̄m excuſat ꝓbabilis ignorātia: ex quo tñ ſcit ḥz expellere illū: q̄m verū eſt ſm Archi. ſi hoi ignoto locauit vel noto qui vſuras exercere non cōſueuit: al⁹ ꝓſumit q̄m locauerit ad hūc finē tar. de pig. illo vos. Et idem dicas ſi titulo pignoris cōmodatū vel ḥcarij vel alio tit. cōcedat vt ibi tē ſi donauit aut vendidit ſm Guil. dur. et arch. q; tales ſunt tit. ff. ꝓ do. C. de vſura. ꝓ donato. ꝛ ꝓ emp. ⁊ ḥbū pcedat gñale ēvt accipiatur ſm naturam ℥ce⁹ cui adjcit. ar. ff. loca. ſi vno. Et idem tz Dīr. li. iij. Jo. tñ and. in glo. dicit ꝙ ſi donat vēdit vel permutat non vī locū hre iſta pstō per ḥbū cōcedat: q̄m ſolū vſus cōceſſionē nō oſtꝫ trāſlationē denotare vī ſed primū eſt tutius. Et ſm gl. ſllr inciditur ſi ſine titulo eū ibi eē pmittat. * Quinto q̄rit an incidat q̄ locat: aut al⁹ cōcedit non ad fen⁹ exercēdū ſed ad habitandū ſz in alia domo ſenus exerceat: ꝛ dicēdū vī ꝙ non: q; text. dicit ad ſenus exercēdū: ꝛ pstō eſt penalis ꝛ pſtr restringenda: ꝛ hoc videt apte tenere glo. q. ead hoc q̄ſitum ſimul cū queſito de ſuoꝝtia rñdet. * Sexto q̄rit an dicte pene locū habeant in vſurarijs iudeis: ꝛ dico ꝙ ſz iſta conſtō ſm Fran. ſit facta ꝓpter alios xpianos: q̄s habes in glo. hui⁹ capli: tñ locum ḥz in iudeis ſm Hemi. in. d. c. ſ. et Zan. de redul. cum tex. indiſtincte loquaf ſicut ꝛ

cle. ex grauī. c. ti ſ cōprehendit etiā iudeos: ꝓt⁹ per gl. in ꝛbo cēſuram. idē tenuit Lar. in cle. ſ. de vſu. ꝛ pau. ꝛ Bal. in quodā cōſilio q̄ ſcipit inter iudeos. vbi dicit q̄ clericus locās domū iudeis ad publice feneradū ipſo facto excōicatus eſt p capl'm iſtud. ⁊ita tenēdū eſt ḥz aliā ſentiant Zum. vr. ſ. vſura. ix. §. iij. vide etiā vſura. ix. §. vlt. * De primo querit vtrū dictis vſurarijs recedentibus vel expulſis de terris q̄ erāt interdicte ꝓpt hoc ꝙ locatores ſnīam p mēſem ſuſtinuerant remaneant interdicte vel libere ꝛ dicit gl. ꝙ nō remanent interdicte: vñ nō erit neceſſaria relaxatio.

¶ 32. eſt in. c. vnico. de imm. lib. vſ. vbi excōican tur concedentes repſalias ℥ pſonas eccleſiaſticas vel bona ipſarū vel gñal⁹ cōceſſas ptextu cuiuſ excō uis pſuetudinis ad eaſdē extēdēt: niſi infra menſem a die cōceſſionis reuocēt: intellige tñ ſi ſunt perſone ſingulares: ſi aūt eſt vniuerſitas eccleſtico ſubiacet interdicto. Sed no. ſm Archi. ⁊ gl. ꝙ pcedere ptinet ad concedentes repſalias ſiue ſuperiores aut ciuitatē extēdere ꝛ̄ ad eos ḥb⁹ ſunt cōceſſe. * Primo ꝛo q̄rit vtrū ſit loc⁹ hui⁹ decretali ſi captus eſt clericus pncipalis debitor cui⁹ repſalie ſunt conceſſe: ꝛ gl. dicit q̄ nō. rum q; idē grauaf ꝓ ſeipſo: ꝛ ſic ceſſat rō textus ibi in quib⁹ al⁹ ꝓ alio grauat: tñ q; pstō eſt penalis: nō reſtringenda: ꝛ ita refert ⁊ tñ ſum. rof. Sed iſta fortē non dicuntur. primo q̄dē q; gl. non dicit hoc ſz recitat Guil. ſcēo q; in hoc caſu militat rō textus que vt prz inuenit eſt dignitas eccleſtice pſone: non aūt aggrauatio vnius pro alio. q; hoc textus inducit ad declarādū naturaz repſaliarū: nō ad aſſignādam rōnē huius ꝓhibitionis. tertio q; ḥz cōstō penalis ſit reſtringenda in ordio nō tñ eſt trūcanda: nec aliq̄d eſt negandum ſequens ex illa cuiuſmodi eſt oppoſitū illi⁹ opinionis: q; ſm textū ſi repſalie infra mēſem nō reuocent liganf pcedētes ēt ſi null⁹ clericus capiat: multo magis ſi capiat alios etiā ſi ille ſit debitor: ēt ſi eo capto reuocent infra menſem: ꝛ facta ſatiſfactione cōſueuerūt oēs repſalie reuocari: ꝛ pñr ſcēm iſtū intellectū hec pstō mādans reuocationem nihil mandaret vñ ſm Guil reuocatio reintegra fieri ḥz al⁹ locū ḥz pena. Dico ergo q̄d incidunt: ꝛ tanto magis quanto cōſtitutio eſt in fauorem ordinis clericalis: vñ late interꝓtanda eſt vt prz per notata a Pauo. in. c. non dubiū. de ſen. excō. Sed tñ aduerte q̄d quātum pti net ad iſtā conſtitutionē nō refert vtrū capiatur clericus vel res clerici. * Scēo queritur ſi infra dictū menſem in quo reuocatio mandaf pcedaf ad actum pignorādo eccleſiaſticaz perſonā an ſit locus huic pene: ꝛ dico ſm Hemi. q̄d ſic q; cōstō actum pḥibet: ꝛ precipit reuocationē infra menſem: ꝛ idem vī ſentire Guil. dicēs q̄d ſi reuocatio

nō fiat re integra loc⁹ est pene.* Tertio q̄rit q̄s
aliā in iure mādat fieri infra mēsem quod dies
h̄z ille mensis. Et Petr. dicit de sen. excōi. sacro.
q̄ dz hꝯe dies. xxx. per. c. illicita. xxiij. q. iij. sed ꝺz
q: iam duo semestria nō facerēt integrū annū vt
ꝺz in. c. lz. de sup. neg. ꝓla. lz facerēt solum. cccl x.
dies: si vero esset. xxxj. facerēt. cccl xxij. si. xx viij.
iuxta q̄ vulgus recipit quatuor septimanas p
mense: essent. cccxxxvj. Et ꝺ dicit glo. in. c. quam
fit. de elec. li. vj. q̄ cum ꝺz electū debere p̄stare
assensum in fra mensem a p̄ntatione electionis:
ille mēsis tot habet dies quot ille in quo electio
p̄sentat: & si aliq̄ lapsi erant supplēt de mense
sequenti. hec ibi. Et idem suo modo in quolibet
negotio intelligendū est.* Quarto q̄ritur vtrū
rep̄salie cōcedi possint p̄ credito clerici vnius
diocesis cōtra clericū alterius: & dicit gl. q̄ non

¶ Trigesimo tertio est i. c. felicis. de pe. libro. vj.
de qua habes. ꝑ. excommunicatio. vij. excōicatio
14 x.

excō ¶ Trigesimo quarto est in cle. vnica. de sequest.
pos. vbi excōicant oēs q̄ sequestrationē factam per
ordinariū loci de bēficio eccl̄iastico nō possesso
per triēniū integrū pacifice post suam diffinitri-
uam ꝑ possessoꝛe apud sedē ap̄licā ꝺbit axat in pe
titorio vel possessorio ꝓmulgatā impedire: vel
fructus sequestratos q̄ superfūt onerib⁹ tenēt̄ se-
questratū beneficiū occupare p̄sumpserint: a q̄
sua nullatenus absoluantur nisi vsurpata resti
tuant & remoueant impedimēta: nec pōt sequester
fm gl. ipsos fructus puertere in vtilitatē bēficij:
1. no rabi c. ꝓpter verbū restituat: & idē Pau. & zenze.* Pri-
mo no. q̄ fm Jo. an. non habet locū ista cōstō in
sua interlocutoria: q̄ sequester ꝓcipiū & finē cau-
se ferē sup his q̄ incidūt & emergūt: lz in diffini-
tiua. l. q̄ principalē cām diffinit: nec tū in ḡcum
diffinitiua: lz in ea que est sup bēficio eccl̄iastico
vū si inter petitorē bēficij & possessoꝛem esset q̄ō
alia personalis vel realis: & ferat diffinitiua pro
petitoꝛe: nō esset locꝰ pstōni vt dicit.* Secundo
no. p̄o ampliori ꝺborū intellectu q̄ ꝺz de bēfi-
cio: q̄nō fructꝰ tm: lz etiā bēficiū sequestrat fm
Ja. an. & si sit dignitas vel ꝓnatꝰ vel curā hīs
aliarū vt ꝺxit ter. Dicit & ꝑ possessoꝛē: q̄ non fit
sequestratio fm eūdem si suia ferat ꝑ petitoꝛē: fil'r
nec si ferat p̄o petitoꝛe ꝑ possessoꝛē non tū ꝓ petito-
re q̄ forsā ad p̄uationē agebat. Dicit & pmul
gata sez ꝑ auditoꝛes curie a quo ꝛ sententijs ap-
pellat vt idē dicit. Dicit etiā nullatenus: per q̄ō
vī q̄ō absolutio contra hoc facta non teneat: sed
tū Jo. and. de iure pa. c. f. in cle. sentir quod tenet
lz absoluens sit puniēdus: & in. c. venerabilibus.
de sen. excom. lib. vj. ad q̄ō se remittit dicit quod
tenet absolutio iniusta dummodo absoluēs ha-
beat super hoc iurisditionem: sicut etiam tenet
iniusta excōicatio. xj. q. iij. c. f. quia par ius voluit
esse oīum soluendi & ligandi. de peni. dist. f.
verbum. vide excommunicatio. ij. §. f.

¶ Trigesimo quinto est in cle. f. de sepul. vbi ex ꝓ
cōicantur oēs etiam exēpti fm Pau. q̄ scienter ex-
tpe interdicti in casibus nō cōcessis a iure sepe-
liunt in cemiteriis & idē si in ecclesia excōicatos
publice. f. maiori ab hoie vel a iure fm Innoc. in
c. sacris. de sepul. aut nominatim interdictos sc̄s
a diuinis & participatione sacroꝝ fm Pau.
quia interdicti a iurisditione vel aliquo officio
non ꝓmuntur aliis diuinis & pūr nec sepultu-
ra aut vsuarios manifestos: nec debent absolui
nisi ꝓius satisfecerint his quibus est iniuria fa-
cta per arbitrium tocosani. Unde quatuor sunt
qui ibi excōicantur. f. sepeliens publice excōica-
tum vl' manifestum vsuariū: vel nominatim inter-
dictum vl' tpe interdicti in casu nō ꝓcesso a iure.
* Primo vero querit quis dicat publice excō-
catus & dicit gl. in. c. exceptionem. de excep. quod
si iudex tulit suiam in loco vbi publice iudicare
consuevit p̄sentibus officialibus suis & parti-
bus: vel altera absente per contumaciam: satis
dicitur publicus alias secus: sed glo. Joā. and. in
d. cle. f. dicit sibi gl. istam non placere simpliciter
quātum ad istū casum: & vt dicit Pano. loquitur
obscure: sed adde tu q̄ videtur dicere oppositū:
dicens se fateri talē esse publice excōicatū & non
esse: sed excōicatio inquit ex qualitate fori mul-
titudine scz vel paucitate officialiū & astantium
dicit publica vel non publica: ita q̄ in hoc casu
veritas rei ponderetur: vt quo ad hunc casum
videamus an p̄sumantur sepelientes scire: vel
saltem sit casus quo sit eis imputādum si ignora
runt quod publice sciebatur. xij. q. ij. qui & hymn
nis alias posset esse occultus licet per iudicem
in bancho coram duobus vel tribus fuerit pro-
mulgata. hec ibi. Et Pano. in. d. c. exceptionem.
dicit ipsum velle dicere q̄ō non dicitur quis pu
blice excōicatus respectu aliorum eo q̄ sua fue
rit lata p̄sentibus officialib⁹ & paribus: quia
iura exigunt publicitatem respectu aliorum: ad
hoc vt p̄sumatur scientia. hec ille qui videnꝺ
sic distinguit. Si agit de pena incurrenda respe
ctu participantium ipsi publice excommunicato
habet locum gl. cle. q̄ verba debent stricte capi
ne quis puniatur & maxime sine culpa: nam de
facili nō habetur scientia de eo q̄ō iudex fecit in
bancho suo coram paucis. Sed respectu ipsius
excōmunicati satis credo inquit excōmunicatio
nem esse publicam: si ipse interfuit vel fuit ad
hoc citatus: quia q̄ō fit in iudicio dicitur noto
rium: vt in. c. vestra. & in. c. fin. de coha. cle. & mi.
quinimo dicit id q̄ō ex ꝓbatione cōstat manife-

stū. vt in. c. cū olim. de ꝓb. hec pan. qui etiā de hoc
clarꝰ loquit̄ in q̄ꝺ ꝓlio q̄ incipit. saluatoris
iesu xp̄i. Et sic collige q̄ dupl' ꝺz publice excōi-
carꝰ. primo. f. q̄ ad se vt subiaceat oībus penis il
latis publice excōicato. vt q̄ est excōicatꝰ iurisdi
ctionē. f. q̄ ad alios: vt q̄ est excōicatꝰ cozā multi-
tudine sic vt de hoc notitiā habeat maioꝛ pars
populi sicut etiam duplex est notoriū. s. iuris &
facti: vt. f. notorium.* Secō q̄rit an incidant in
hāc penā sepeliētes excōicatū publice publicita
te iuris siue primo mō: & dico fm oēs q̄ nō. si sit
occultū. i. nō publicū publicitate facti. & isti hoc
nescīt: q: ꝓpter̄ ista reāit suiam. vt ibi scienter.
vt ibi temeritatis audacia: q: vbi est ignoratia
temeritas ꝺici nō pōt ꝛ sen. Dicit sit dicto mō
occultū & sepeliētes hoc scīt: & quidā dicit non
esse locū huic pene lz incidāt in minoꝛē. s. p̄scri-
pando moꝛtuo excōicato maioꝛe nō obstāte q̄ō
p̄scriptio sit fauoꝛabilis. f. laudo. sepeliendo &
hymnizare hāc opinionē sequit̄ sum. ros. sed oppositum tenuit sum. ang. & hoc est verū: q: pan. in. d.
c. exceptionē. postq̄ ꝺixit factum in iudicio esse
publicū subiungit. Et per hoc infero q̄ etiā vbi
agitur de incurrēda pena vt in casu istī cle. i. re
specu scientiā suiam esse latā p̄cur ꝺz in glo. c.
exceptionem. ꝺico istū ꝺici publice excōicatum: &
sic isti incurrēt penas inflictas ꝑ cōmunicates
vt sepeliētes publice excōicatū: lz alr' & min⁹ be
ne videat sentire illa gl. f. o. cle. hec ille. si autem
excōicatio esset occulta de facto & de iure & sepe
lientes tñ eam scirēt nō incideret: q: pstō requi
rit suiam & publicitatē.* Tertio q̄rit an requira
tur q̄ locꝰ sepulture sit bēdictꝰ ad hoc vt locū
habeat ista pena: & Lard. ꝺt q̄ requirit q̄ sit bē
dictus: q: non ꝺz cimiteriū nisi p̄ bēdictionem.
ar. c. nemo. de cōse. ꝺi. f. & idē tenere vī gl. ꝺicēs
nō esse locū huic pene si i capis & locis p̄uatis
aliquī eos sepelīāt: etiā si locus esset cōtiguꝰ ec
lesie vel cimiterio: ex q̄ nō est ad vsum cimiterij
q̄ ꝑm bēdictꝰ: vt in. c. nemo opinio ꝛo tenēs
contrariū pōt esse vera q̄si locꝰ diu habitus est
p̄o benedicto lz in veritate nō sit benedictus.
* Quarto q̄rit an reāt q̄ sit bēdictꝰ tot⁹. & ꝺi
co q̄ō sic q: ꝺt zab. de mēte Lau. q̄ religiosi am-
pliantes cimiteriū si in illa ampliatione sepelie
rūt: nō est locꝰ huic pene si nō est p̄ eām solemni
ter bēdictū & si erat p̄ eām ꝺedicatū: & ꝑ ampliarūt
nō interueniēte aliq̄ solēnitate nō scidūt sepeli-
entes in additō: q: in talib⁹ requirit deputatio
cū solēnitate: vt in auk. de mona. §. illud. arguit
aūt Lau. q̄ō incidāt: q: ecclesia gaudet immuni-
tate etiā si nō sit ꝺedicata & cimiteriū & ecclesia
in talibus pari passu ambulēt. de cōse. ecc. cōsu-
luisti. vnde sufficit q̄ō de p̄sensu epi illa pars cui
hec est addita ꝺeputata erat ad vsum sacrum vt
ꝺicat locus religiosus. de relig. do. ad hec. ſz rñ-
det q̄ō hoc p̄cedit de eccl̄ia si ibi fuerūt celebra
ta diuina nō alr: vt notat de immu. eccle. c. fi. et
de hoc. ꝑ. absolutio. f. Ex q̄bus vī quod sepelire
in parte addita fit idē q̄ō sepelire in loco ꝓpria
no: nec tūc ee loc⁹ huic pene: q̄ō verū est q̄si hoc
cōstat: vt q: nouiter factū est: sec⁹ si ōia fuit ser-
uatum: q: tot⁹ locus p cimiterio habet.* Quin
to q̄rit an interdict⁹ ſz nō notatim possit sepeli
ri in cimiterio: & dicit glo. q̄ō sic ōīmō loc⁹ non
sit interdictus q̄ō Stepha. versi ꝺicit nisi cū p
certo scirēt eū tale q̄ꝺ fecisse ꝓpter q̄ō erat in-
terdictus q: talis etiā in cimiterio sepeliri non
ꝺz. p gl. tñ vī facere q̄ō ꝺicit Lau. vt nō sufficiat
ad hāc penā notorii facti nisi adsit ista qualitas
notatim sc̄s in denunciatione notatim spāliter
vel expresse: sed primū est verū: vt. f. nominatis.
* Sexto q̄rit q̄ ꝺicendū si q̄s sepeliat publice
excōicatū interdictū notarim & manifestum vsu
rarium tpe interdicti. & dicit pau. q̄ō talis est li-
gatus quadruplici excōicatione & addit Jo. an.
q̄ō de oībus ꝺz satisfacere & ab oībus absoluī.
* Septio q̄rit q̄ si sepeliēs ignorabat istū ee
publice excōicatū notatim interdictū vel mani-
festum vsurariū: & dicit gl. q̄ nō incidit: q: cōst q̄
scientia requirit & temeritatē vt ꝺictus est imo
dicit Lau. q̄ō nō incidit q̄ hoc facit ignoratia iuꝛ
si ei illud lz ignorare. Et idē tenet in effectu gl. &
pau. & zen. qui videtur velle q̄ō in hoc casu iuris
error simp'r excusat q: iuris error excusat a do
lo. ff. de obli. l. f.* Octauo q̄rit quare ꝺicitur in
casib⁹ nō ꝓcessis a iure: & dicit gl. hoc ꝺici pro
pter clericos q̄ seruauerūt interdictū quib⁹ ce-
ꝺit eo tpe sepultura cū silētio & absq̄ cāpanaꝝ
pulsatiōe: & ꝓpter priuilegiatos circa p̄fratres.
In quatuor ꝛo festiuitatib⁹ in q̄bus eo tpe ce-
lebrari pōt alta voce non putāt mortuos posse
sepeliri vt de priuile. cū & plantare: lz multories
fuerit contrariū obseruatū. idē pau. & zen. lz vi-
de. f. interdictū. v. §. ij. particu. iij.* Nono q̄rit
quid oporteant⁹ ad sepulturā & comitātibus
ad illud & fabricantibus & fodientibus: vel aperi-
entib⁹ illud aut de platis clericis vel ministris
eccl̄iaꝝ in quarū cimiteriis sepeliuntur qui hoc
nō ꝓhibēt sed patiuntur: aut deportātibus cru
ces & cereos: gl. q̄ꝺ ad partes arguit: sed non de
terminat. Pau. vero tenet quod ligantur solum
tumulo imponentes: & sepeliri facientes vel mā-
dantes: nō aūt ꝺicētes officium quia nō sunt se
pelientes quos litera punire videtur. Sum. ve
ro Ang. tenet q̄ō solū imponētes tumulo & man
dantes & p̄stātes autoritatē: & p̄lati non ꝓ
hibentes ooloseꝝ officiales fm morem sepultu
re. Stephanus autē ꝺt q̄ō oēs predicti & etiā cō
comitantes cā honoris: & idem tenet Joā. Lal.

Universidad de Deusto
Biblioteca

de cē.eccl'iastica si cui3 diuino officio sepult? est nosatim interdict?: vel etiā nō nosatim:sed tpe interdicti in casu a iure nō cōcesso: q3 ināt hoc casu siūt oēs pticipes crimīs siue cooperātes: ad qō de sen.ex.nup. * Decimo q̄d de sepelientibus in loco cimiteriato siue officio clericoz3 vico q̄ fm Pan.liganf. fz Jo.cal.dicit q̄ licet sit rutius dicere istos ligari tñ oppositū est verus. q̄ hac pena nō liganf: fz tñ puniri possunt arbitraria eo q̄ gñalē phibitionē cōtenere videt ibi.q.iuj.engeltrudā.ꝛ hoc tenet:q3 pstō est pena lis. * Undecimo q̄d si clerici sup funus officiuz sepulture dicūt:ꝛ deinde illud in cimiterio non reponunt fz i loco secreto.ꝛ dicit Jo.cal. q̄ ligā tur.q3 alias sic continue fieret durante interdicto:ꝛ pñr clemētina ista esset ludibrio. Dicta āt de interdictis applicari pñt ad manifestos vsurarios ꝛ publice excōicatos. Duodecimo quid ō clericis officialibus portantibus cruces ac ceteros associantibus ꝛ portantibus feretum ac si ibi esset alicui? p̄dictoz fi cadauer: cū tñ ibi realiter nō sit:ꝛ dicit lau.ꝛ ridol.in trac. de vsu.idē iudicandū esse ac si esset. * Decimotertio quid si in vsurario manifesto appareāt signa cōtritiōis ꝛ iubet satisfieri de vsuris:ꝛ post eius mortem pñtatur cautio ab heredibus de restituēdo:ꝛ ōr gl.ꝛ Jo.de lig. q̄ cautio valet vt sepeliri possit: licet non vt recōciliet cat testamentū qō ab inicio nullū fuit ex persona testātis ꝛ si factū fuit anteq̄ esset vsurarius manifestus prosequēs delictum infirmatur fm Pau. Si aūt dicta signa nō apparēt heredū cautio nō sufficeret cū decesserit in mortali. Et de hoc.f. restitutio.ix.

36 ¶ Trigesimosexto est in cle.f.de decimis.vbi excōicant oēs religiosi administrationē vel beneficia nō pntes q̄ nonalīū aut alias decimas ecclesijs debitas:ꝛ adeos nō spectātes sibi vsurpare pñsumūt:seu q̄ de aīalib? familiariū aut pastoꝛū suoꝛ vel aliozū aīaliū imiscēciū eozū gregib? :aut q̄ de aīalib? q̄ i fraudē ecclīaꝛ emunt empta vēditoꝛib? vel alijs ab ipsis emenda tradūt seu q̄ de terris q̄s tradūt alijs excolēdas de cimas soluere nō pmittūt aut pñbēt: si post requisitionē factā ab eis q̄rū iterest nō destiterit infra mēsem:vel si de eis q̄ p̄missa vsurpare vel retinere pñsumpserunt infra duos mēses ecclesijs dāmificatis emēdā nō fecerint ꝓpetēte :nec vnt absolui nisi ante satisfactionē ꝓdignā fecerint. Ligat aūt hec pena etiā feminas religiosas fm gl.cisterciēses ꝛ hospitalarios:nō aūt ligat scholares clericos aut laicos. Sum.vero ros.dicit q̄ ligat etiam religiosum translatum ad ecclesiam secularē:q3 est falsum:q̄ habet administrationē.l.dispēsationē tpalīū vel beneficiuz. Religiosi aūt pntes administrationem vel beneficium in p̄dictis nō incurrūt excōicationē: sed suspensionē ab officijs administrationib? ꝛ bñficijs vt 6z in ter. * Primo ꝛo querit q̄d de decimis debitis nō eccl'ijs fz p̄uato ex feudo vel p̄uilegio ꝛ dicit ibi gl.nō esse locū huic pene. * Scō q̄d si p̄dicti nō phibeāt alijs ꝛ tñ ipsi decimas nō soluunt cū debeāt:ꝛ dicit gl. pau.ꝛ zenze.q̄ non liganf al's essent peioris cōditionis q̄ laici decimas nō soluētes. * Tertio a q̄bus officijs intelliguf suspēsi q̄ pñt administrationē vel beneficiū ꝛ gl.nō vī determinare: paul? ꝛo intelligit de diuinis ꝛ fil'r Step. vel pōt intelligi de tpalib? vt sunt pcuratoꝛes:castaldionat? q̄ pñt tpalia solū vel administrationē tpaliuz. Et no. fz gl. q̄ sic suspēsi indigēt absolutione:q3 de satisfactione debitari possent: secus aūt fm Inn. in suspensis ad tps determinatū puta mēsez vel annū addit tñ gl. satis se credere q̄ sufficiat iudicis declaratio sup satisfactione sine alia absolutione.

¶ Trigesimoseptimo est i cle. de sta. mona. vbi excōicāt oēs monachi ꝛ canonici regulares administrationē aliquā non habentes q̄ sine lnia spāli suoꝛū p̄latoꝛ se trāsferunt ad curias p̄ncipum vt dānū aliq̄ suis p̄latis aut monasterijs inferāt. Vbi notādū est q̄ fm gl.ꝛ Lar. ad incurrendū hāc penā duo requrunt: primo q̄ curiā intrauerint:nec sufficit exiuisse claustrū: secundo vt intrauerint cā dānificādi:ꝛ fz nō requrat q̄ dānū intulerit:Iniam ꝛo hīc vel nō hīc fm gl. non est pōderandū. vñ fz illā intrātes curiā hac ō cā cū lnia sui p̄lati incidūt:hec ex gl. Nec obstat si in dicta pstōne fiat mētio de administratione ꝛ lnia:q3 q̄n ibi ferf lnia illa non repetuuntur. 37 etc.

¶ Trigesimooctauo est in eadē cle. vbi excōicatur monachi q̄ sine lnia abbatū suoꝛū petita.f.ꝛ obtenta fm Pau. tenent arma infra septa monasteriozū :vbi dicit Lard. q̄ septa est clausura monasterij quā non licet egredi nisi de licentia. 38 1.q3

¶ Primo ꝛo q̄rit qui ligenf ista lnia ꝛ dico fm sum.Ange. q̄ solū monachi nigri sed verī? dicit Pau. q̄ cū gñal'r loquaf vī includere oēs monachos albos ꝛ nigros etiā si vocenf iuxta vulgare fratres. Scō q̄d intelligif p arma:ꝛ dico fm gl. q̄ per arma in cōi significat de cōprehendūtur etiā tela:fz strictearma sunt q̄bus defendimur:tela q̄b? impugnam?. instit. de publi. iudi. §. itē lex cornelia. de hom. si per fodicē. ꝛ vt ibi notatur etiā fustes ꝛ lapides armoꝛū appellatione ꝓprehēdūtur. Jgif fm Lau. hic comprehendunt arma defensiōis:vt galee:lorice:ꝛ silia ꝛ inuasionis sicut sunt gladi: lancee ꝛ silia etiā fustes ꝛ lapides:ꝛ oē quod arcu aut manu iacitur fm Pau. si ad vsum pugne teneantur. Et hāc opinionē seqtur sum. Ang. fz Jo. an. dicit q̄ hic non ita late sumuntur arma.ꝛ zenze dicit quod

arma dicunf hic que cōiter ad inuadendum vel defendendum arma dicuntur:ꝛ hoc p̄z 3ab.vt.f. intelligamus arma fm cōem vsum loquēdi ꝛ ita tenet:q3 cōstō est penalis. Is sit valde incongruus monacho hīc lapides vel hmōi ad pugnandum. * Tertio quid iuris si abbas parit cōtumeliam creatoꝛi:vl' iniungit monachis intolerabilia/ vl' eos prosequitur odio capitali/ꝛ dicit 3aba. q̄ sine predicta pena poterūt monachi sine licentia arma sumere si alijs remedijs sibi prouidere nō p̄nt.ex.q.iij.iulian?. * Quarto. quid si monach? arma teneat quidē in monasterio sed nō in suo:ꝛ dico vt p̄z ex textu in verbo infra.f.intra q̄ ea tenens extra non incidit q̄ lau. dicit verū ēt si ea teneat in monasterio alioꝛ:ꝛ hoc ei non liceat:vt in.ca.clerici.de vi.ꝛ ho.cleri. * Quinto quid si ad claustrum veniat cū armis:fz nō aio tenēdi:ꝛ dico fm gl.q̄ nō incidit q̄ non ōz tenere cū effectu ꝛ idem sentit Paul.ꝛ zen.p vbū tenere q̄ notat tpis continuationē. * Sexto q̄d si monachus arma teneat nō ad vsum pugne.sed ad alium puta gladiū magnū ad vsum coquine :ꝛ dicit pau. non esse locum huic pene:ꝛ ecōtraꝛio putat eē locū si teneat ad vsum pugne ea q̄ cōiter arma nō dicūtur/vt lapides ꝛ fustes/quod Archi. recitat et fz sum. ro.ꝛ ang. fz nō est rō silis:q3 odia restringi fauoꝛes aūt q̄enit ampliari de re.u.lib.vf. Vñ zen.ꝛ 3ab. verius sentiūt oppositū:alioq̄n cū hic prohibeanf arma etiā defensionis habēs baculum aut lapides ad porcum ad arcendū latrones incideret:q̄ ōurum est licet Pau. hoc concedat. 39 excō

¶ 39. est in cle. attendentes. de sta. mo. vbi excōicanf impedientes visitatoꝛes monialiū quarumcunq̄s et canonicaꝛū regulariū ꝛ in his q̄ ptinent ad offm visitationis earū. * Primo ꝛo q̄rit q̄ sint isti visitatoꝛes ꝛ dico fm tex. simul ꝛ gl. q̄ monasteria non exempta visitat ordinari? loci ꝓpria autoꝛitate:exempta ꝛo q̄ supioꝛē non hīt aliū a papa visitat autoꝛitate aplica:vt hic ōr in text. exempta ꝛo hīūia aliū superioꝛē:vt q̄ sunt ordinum exēptoꝛum puta cisterciēn. et camaldul'r. ꝛ similium: visitāt eozū p̄lati:ꝛ si subsint monasterija alijs monialium maioꝛ p̄lata si clausurā exire nō pōt fm archi. visitabit per aliū. xf.q.f. eṗm. Possunt tamē ordinarij hanc visitationez alteri delegare/vt dicit Lar. p glo. notabilem in.c.fi. de offi. oꝛ.ꝛ p.c.fi. de offi. dele. §. his ār/a ꝓtrario q̄ sibi prohibef delegare is cui cōmittif q̄ p̄sonaliter visitet. * Scō quot requrunf ad incidendum in hanc penam:ꝛ dico q̄ tria fm Lardi. primo q̄ impedimētū effectualiter p̄stet/ scō q̄ monitio ad desistēdum fiat p visitātez:singularis aūt vel alterius persone nō sufficeret. tertio q̄ monitio non precedat impedimētū/alias nō ligarētur ista pena vt etiam dicit Jo.an. cōtra p̄latos scribentes monialibus vt se p̄parent visitationi:et in eisdem literis facientes monitionē vt nullus impediat sufficit tñ fm Lard. monitio vnica. exquo loquitur in singulari ꝛ generali:q3 q̄n inquit iura requirunt monitionē nō fit expressa mētio q̄ fiat nominatim sufficit generalis.

¶ 40. est i cle. fi. f. de relig. do. vbi excōicanf oēs statū beghinarū assumentes vel assumptū secrā tes ꝛ religiosi louētes eas in illo statu. seu ad illū assumendū dantes auxiliū: p̄silī vel fauoꝛem vllo mō. i. directe vel indirecte. Qui aūt vel fuerunt beghine. vt ōr in text. quidā mulieres nulli p̄mittentes obedientiā: nec proprijs renūciātes nec aliquam regulā approbatā p̄fitēres: hītes tñ habitū qui dicebaf beghinarū: de summa trinitate: aliq̄s disputātes ꝛ p̄dicātes circa articulos fidei ꝛ ecclesie sacrā/opiniones fidei catholice cōtrarias inducentes:ꝛ simplices decipiētes ḡrum status fm Pau. iō reprobatur:q3 vī noua religio sine lnia sedis aplice cōstituta: ex quo infert q̄ ēt si pp̄ijs renūciarēt ex hoc nō esset approbare cū regulam nō habeāt approbatam: vere. do. c. fi. li. vf. vnde beghinarū nose sozores tertij ordinis dri Dñici aut Frācisci nō. comprehendunf: cū habeāt regulā vel modū viuendi approbatū: nec mulieres fideles q̄ p̄missa aut non pro missa cōtinētia i suis hospitijs honeste cōuersantes pniam agūt vt ptz i tex. ēt si vnaf habitu similī habitui beghinarū fz Fran. nec ex hoc sunt beghine ex quo ināt cū eis non congregantur. 40 exc'. 41 1.q3

¶ Quadragesimaprima est in cle. vnica. de consanguinitate ꝛ affinitate. vbi excōicantur primo oēs sciēter 3bētes mr̄imoniū in gradib? cōsanguinitatis vel affinitatis pbibitis/ꝛ oēs 3bentes cū monialibus. ꝛ oēs religiosi. i. tacite vel expresse pfessi religionem approbatam fm glo. rel moniales aut clerici i sacris cōstituti/3bētes cū ḡbusc̄q̄. * Primo ꝛo q̄rit qui ligenf hac pena vel non ligenf/et dico q̄ liganf oēs 3bētes p verba de p̄ti in sex casibus p̄dictis sciēter ꝛ illicite: ēt si nō cōsummauerint fm gl. Nō liganf ꝛo 3bentes licite. i. ex pape dispensatione: q3 tunc cessat culpa ꝛ p̄nr pena. de cōsti. c. ij. Nec 3bentes ignoranter ignorātia facti pbabili nō affectata. vt dicit gl. ligantur tñ si facti scientes ius ignorabāt de re. iur. ignorātia. li. vf. ꝛ si alter sol? sciebat solus ligaf. Nec 3bētes extra dictos sex casus: puta cū hīte maritū. vel cū iudeo vel paganavel cognata specialiter vel legaliter:ꝛ el contra impedimentū publice honestatis:q3 vt dicit glo. licet nō teneat matrimoniū/tamē non est locus huic pene que in his casib? ꝛ similib? nō est expressa. * Scō quid si ignoranter qui cōtraxit:sed superueniente scia cohabitat:ꝛ dicit Jo.and. istum non incidere:quia ista cōstitutio non punit cohe- 1.q3

Universidad de Deusto
Biblioteca

bitationem vl incestū ſz ꝛctū /qđ ꝓbat ex hoc q̄ ſine iudicio eccl̄ie ab ulla diuertere non poſſer lz mortal r peccet cognoſcendo. Et conſentit Card. niſi de nouo ẏhat. Pau. vero dicit q̄ ſi cohabitat et talis effectu maritali incurrit hāc penā /cū videat ex nouo conſenſu cū ea ẏhere: ſi ẏo ex ꝑmo non incurrit. hec ille: ſed iſta duo dicta nō repugnant q̄ ſtant in hoc qđ iſte incidit ſi poſtq̄ ſciuit explicite aut ꝓtualiter ẏhit. * Tertio quid ſi cōtraxit cū ea quā credebat cōſanguineā affines vel monialē cū in veritate nō eſſet /ꝛ gl. ſe remittit ad notata in. c. ſi ẏo. de ſen. excom. ei ſecūdo. ꝛ in. c. in audientia. ex quibus caplis trahit pōt qđ non ligat. * Quarto q̄d ſi poſt ꝛctū remoueatur impedimentū an ne talis erit abſolutus /et dicit Paul. q̄ aut remouet̄ per diſpenſationem pape: aut p cōſtōnē renocatoriā. Si per diſpēſationes ẏba inſpiciēda ſunt: qz ſi tollūt ipedimētū etiam quo ad penam ꝓterit: non eſt alia abſolutio neceſſaria /alꝫ ſec⁹. Si ẏo p ꝓſtōnē renocatoriam/ aut illa vult ꝓſtōnē excōicationis fulminatoriā haberi p infecta: /ꝛ ſic nō egebit abſolutiōe. aut renocar rſi /ꝛ ſic indigebit abſolutiōe. * Quinto an coact⁹ ad ẏhendū incidat in hāc penā: et dicit Jo. an. qđ non loquēdo de coactione abſoluta. ō ꝺditionali ẏo lz talis q̄ cadere debuerat in cōſtātem virū vt ligari p decretalē ſacris. de ẏis q̄ vime. ſed cum nō ſit mr̄imoniū deficiēte conſenſu de equitate vt talis non ligari /ꝛ idē dicit Pau. de q̄ vide. s. excōicatio. v. §. vlti. dub. xiiij. * Sexto q̄d ſi quis ẏhat ſponſalia rm̄: et dicit glo. Stephā. ꝛ Pau. q̄ talis non ligat hac pena: niſi ſequat copula carnalis: q̄ cū inducat ꝓſumptā voluntatez mr̄imonij. de ſpō. ſi qui. inducit ēt pemā ꝛ rō eſt: qz cū iſtud ſit penale reſtringēduz eſt /vt ſic ẏba non extēdant̄ maxie ad min⁹ delicti. de re. iu. in penis. li. vſ. * Septimo quid ſi q̄s ẏhat cū ipubere ꝛ dicit Card. ꝛ Lau. ibi q̄ nō incidit: qz ſponſalia potius iſti ꝓtrahūt iuris iterp̄tatiōe q̄ mr̄imonij. ca. vnico. de deſpō. ipu. li. vſ. et idē ōr ſum. ang. de ꝓtrahēte cū furioſa qō verū ſi ē ſi habeat lucida interualla: qz vera citer eſt mr̄imonij ar. iij. q. viij. iudicas. vij. q. j. Quis triſte. * Octauo q̄d de ſacerdote vel alio q̄ ẏba mr̄imonij ꝓferat rer iſtos ſic ꝓtrahēres: ꝛ de oib⁹ cooperātib⁹ et cōſentiētib⁹ tan lt genk oēs necne: ꝛ dico q̄ ꝑt q̄s q̄drupl r participare vel cōicare in crie iſto. p: io q̄ tū ad illū actū tm̄: pp quē excōicatio incurrit: ꝛ talis nō ligat. vt tz Pan. in. c. nup. ꝛ in. c. ſi concubine. de ſen. exc. vbi dicit q̄ ad talem excōicationē incurrēdam. j. rōne ꝓticipij nō ſufficit cōicario in illo actu p quē excōicatio incurrit. ſcōo nō ſolū cōicādo: ſz ēt impēdēdo auxiliū: conſilium vel fauorē ad ẏmōi crimē ꝓpetrādum: ꝛ talis ligat/vt tz idē in. o. c. nup. qz faciēte ꝛ conſentiēte par pena cōſtringere dz: vt ī. d. c. nuper. tertio ꝑbēdo cōſiliū auxiliū vel fauorē ad crimē ꝓpetrandū. pura ſuadendo q̄ a tali matrimonio nō recedat: ꝛ talis etiā ligat vt ibidē tz idē ārro mādat dove l ꝓteſtando auroritatē: ꝛ talis plus ligat q̄ alij ꝓtrahētes. ꝛ vſ q̄ eē caſus j. c. mulieres. de ſen. excō. ibi autoritate vel mandato. Uſ ꝛ gl. in. c. ſ. de offic. dele. 6r qō cū ſit q̄druplex cōſenſus. ſcilz negligentie conſilij cooperationis ꝛ autoritatis ſeu defenſionis: quas autoritatē vel mādās plus peccat igit̄ ſi ſacerdos vel alius ſolū participat in tali actu non ſpediēdo conſiliū auxiliū vel fauorē añ factū aut poſt nō ligat: ꝛ idē eſt de interſentibus: ſi ẏo p̄dicta impediſſet ante factū vl poſt ligāt ſi ꝓtrahētes alꝫ nō hoc erāt facturi ſe cōdū vnā opinionē vel indifferēter ſm aliā. de q̄. s. excōicatio. viij. §. ij. dubi. j. De parētibus vero idē eſt dicēdū: Quis fere ſemp cōſentiant ꝛ ꝓſter autoritatē ꝛ ꝓpr ligentur. * Nono ẏre poſt excōicationē cōtrahētiū cū monialib⁹ ēt ipe cōtrahentes excōicēt cū ſatis cōſtaret eas eē ligatas rōne participij in crimine: ꝛ 6r Pau. iō eſſe: qz non ſemper ligank hac rōne: vt ſi cōtrahāt cū ignorāre j. nō ligāt: vel dic q̄ participans cū crimino ſo tūc participat poſt ſtatā ſnām vt in cap. ſi concubine. de ſen. excō. quod non eſt hic ſed participatur in actu p̄o quo q̄s ligatur. vel dic quod lz participās i crie criminoſo ſit excōicatus: nō tñ participās in actu illo ꝑ quo alter ligatur: alꝫ ſuperflue adderet hec ſtatuta ſi non diſtinguit monialis cōtrahat cū ignorāte vel ſciēte. ci ex p te eius ignorātia p̄dēdi ſi poſſit. Facit de ſen. excō. tingit. el ꝑmo. vbi participās in actu ꝑ quo alter excōicat⁹ ē mādat excommunicari. hec patet. * Decimo ẏre in religioſis ꝛ monialibus ꝛ clericis exiſtētibus in ſacris: id eſt in ſubdiaconatu. ꝛ. §. non reperit ſciēter. ꝛ dicit Jo. an. ideo eē q̄ in talib⁹ in tali ꝓprio facto non cadit ꝓbabilis ignorantia: vbi ẏo eſſet ignorantia ꝓbabilis: vt inordinato ad ſacros in amētia vel dormitione vel. j. pubertatē putat non eſſe locū huic pene.

¶ Quadrageſimaſecūda eſt in cle. nolentes. de here. vbi excommunicank oēs ingīitores: ſeu cōmiſſarij ipſorū vel eꝝ ſup hereſi deputati q̄ ꝑ 42
textu officij inquiſitionis quocunq; modo illicito pecuniā extorqueant ab aliquibus. vel ſciēter attēdāt eccl̄iaſti bona ob delictū clerico⁊ eccleſie fiſco applicare: ꝛ ſecūdum Jo. and. multo magis ſibiꝑſis vel fiſco ſecularī: cui tñ iure applicata ſunt bona laicorum damnatorum de hereſi: abſoluī non poſſunt tales preterquā i mortis articulo donec illis a qb⁹ ſic extorſerint pecuniā plene ſatiffecerint nullis ſuileghs pactis aut remiſſionibus ſuper hoc valituris. ſed intelige ſecundum Joannem andre. ſi ẏabent vnde

alꝫ pauptas excuſat: eſt de vſur. cū tu. * Primo ẏo no. ſm Jo. an. ꝛ Car. q̄ hac pena eſt nō ligant: nec inquiſitores ꝛ ꝓmiſſarij ſm Jo. an. ſi extorqueāt q̄dā ſz ſi dicto ꝓtextu ꝑ ꝓmiſſarios intelligē vicarios ꝛ ſubſtitutos ſm Joā. an. Secūdo no. q̄ ꝓdicti applicare nō ꝓnt fiſco bona eccleſiarū ſuſte aut iniuſte ꝓcedētes: de bonis tū clericorum ꝓpriis ſm Joā. an. ꝓhibet eccleſia. * Tertio no. ſm Joan. an. ꝛ car. q̄ noīe pecunie intelligit̄ large oīne eſtimabile. i. q. iij. totū. ꝛ facie ter. ſ. ꝛ. ij. C. de conſt. pecu.

43 ¶ Quadrageſimatertia eſt in cle. vnica. de vſu. vbi excōicank ꝓtēs capitaneos: rectores: ꝓſules iudices: ꝓſiliarij: aut alij q̄uis officiales q̄ſcūq; cōtatū: q̄ faciūt ſtatuta: ſcribūt vl dictāt: q̄ vſure ſoluank aut q̄ ſolute nō reſtituank cū repetū ture: vel q̄ ſciēter ſm illa iudicare ꝓeſumpſerint: vel qui ea ẏacten⁹ edicta de libris cōtatū ipārū infra treſ mēſes nō deleuerīt ſi ẏnt ꝓtē ſuper hoc. ſ. tā de facto q̄ de iure ſm Lar. ꝛ glo. ꝛ Pau. aut ſi ipſa ſtatuta aut ꝓſuetudines ẏntes illoꝝ effectū quo quomō ꝑſumpſerit obſeruaſ. * Prio vero querit q̄ nō ligēt hac ſnia: ꝛ dico ſm Pau. q̄ nō ligāt officialis q̄ nō ſcribit vel dictat vt officialis: ſi r nec ligāt alij a p̄dictis nō exꝑſſe ſeruātes talia ſtatuta ſm Lar. ꝛ Joā. an. ꝛ pau. ſi r nec ſcribēres iudicata ſz illa ſiue ſnīam ꝓformē ſtatutis ſm Pau. qz iſta ꝓſtō eſt penalis ꝛ ꝓr extēdit ad ꝓſonas in ea nō exꝓſſas. ar. de reg. iu. in penis. li. vſ. ſz intellige niſi tales ſcribētes eſſent officiales ꝛ in ſnīa ponereſ tenor ſtatuti: qz tunc forte ligarēt ur: quāuis dici poſſit q̄ non ligank oēs ea ſcribentes: ſz ſcribētes ea in libris cōitatū. * Scōo q̄rit an ligenk hac pena illi qui ſtatuūt q̄ ſubditi ſui ꝑ vſuris recipe nō poſſunt in anno vltra duos ſolidos ꝑ libra ꝛ dicit dire. li. iij. q̄ ſic qz dāt q̄dā mō audaciā ꝛ colorē ad vſuras exercēdas ſaltē indirecte: vt ī. d. cle. vbi de diuerſis coloribus ꝛc qz denegādo de maiori indicte ꝛ tacite videnk ꝓcedēr de minori. xxv. di. q̄lis. Sz iſta ꝓbāt ſolū q̄ iſti dāt occaſionē ꝛ eas permittūt ꝓſtitutio aūt ligat eos q̄ directe aliq̄d cōferūt ad earū ſolutionē: nec vltra dz extēdi cū ſit penalis: vñ veri⁹ dicit Jo. an. ꝛ Pau. ꝛ Zab. qđ tales non ligātur: qz ſupra illā ſummā ꝓhibēdo nō videnk ꝑ hoc vſq; ad illā ꝓcedere. arg. de tre. ꝛ pace. c. ſ. poſſet tū cōcordia fieri: qz ligātur ſi id facūt in fraudē vt ſic poſſint vſure exigi tūc eſſ ad eoꝝ exactionē aliq̄d faciūt directe ex ſua intrē tione ꝛ ſi nō ex voce: nō ligātur aūt ſi nullo mō intrēdūt illā minoꝝ ſummā ꝓcedere ſz permitte re vt vitek mai⁹ malū ꝛ ꝓhibeak min⁹: qz ſic ēt de minori ſumma negare videntur. xxiij. q. iij. c. ſ. ꝛ. xxxſ. q. ſ. c. hac rōne. * Tertio queritur de rege agonie ꝛ officialibus eius qui leuant magnum tributū a iudeis ꝓp vſuras quas ꝑmittunt an li genk ſi impediant ꝓp iſtas repetitiones ab ipſis iudeis. ꝛ dicit oīe. vbi. ē. q̄ idē Lau. ꝛ Saba. in. o. cle. ꝛ gñal r oēs oñi q̄ cū iudeis vſuras exercentibus pacta faciūt ligank hac pena ſm car. ꝛ Lau. ſicut qui faciūt pacta cū chriſtianis vſurarijs ma xime ſi vſure exigantur a xp̄ianis. * Quarto q̄d de ſtatuto bergomēſiū vt ōr. q̄. ſ. repetēres vſuras in foro eccl̄aſtico. p. p̄tē cogunk murare vſurario tantā pecuniā ꝛ tāto ꝑe: quātas ꝛ quā to renuerāt pecuniā vſurarij: ꝛ ōr gl. hoc ſtatutū ſi valeſ. pau. ẏo. ōr hoc ſtatutēres hac pēa ligari.

¶ Quadrageſimaquarta eſt in cle. cupiētes. de ꝑe. vbi excōicank oēs religioſi mēdicātes qui ſine licentia pape loca de nouo accipiūt ad habitādum: vel receꝓta huiuſcq; mutāt vl in alio quouis alienationis tit. tranſferūt: quā licētiā etiaz legati de latere dare neqūeūt ſm Se. ꝛ lap. * Primo ẏo q̄rit q̄ dicank mēdicātes: ꝛ dicit gloſſ. Jo. an. mēdicātes hic oīci eos qb⁹ victū tribuit incerta mēdicitas: ꝛ qui reddit⁹ aut poſſeſſiones ex regula vel ꝓſtitutionib⁹ habere nō ꝓnt: eſt de reli. do. c. vno. li. vj. Et cōꝓhēdit iſte ter. etiā ſe minas ſm Lap. ꝛ Abba. * Scōo q̄ſi dicank acq̄re loca noua: ꝛ dicit Hemi. q̄uo ad caſus huius decretalis de nouo ōr fieri qō ſit poſt ipſas decretalēt vñ lz nouū ſit qō fuit ꝛ poſtea reſcik tñ ſz Lar. nō eſt hic eis ꝓhibitū loca deſtructa reſi cere: qō pau. limitat verū ſi dom⁹ corruat ꝛ tñ ſo lū ei⁹ continue manet in mēdicantiū oñio: qz tūc nō ligank ſecus aūt ſi loca ipſa deſierint eſſe dedicantiū oñio ꝛ poſtea ex nouo iure acquirāt quia ligantur. Et per hoc ꝓz q̄ ꝓnent⁹ mendicātium de ẏbus ipſi pulſi fuerūt iniuſte in boemia auſtria: ꝛ ẏmōi: ꝓtab eiſdē nouiter ſine iſta pena inhabitari: qz dictoꝝ puerū oīum ſemper ad eos de iure ꝓtinuit. * Tertio an p̄dicti poſſint mutare loca acquiſita poſt iſtud capl̄m vel alienare ſine licētia pape abſq; metu huius excōicationis: ꝛ ſm mentē Jo. an. vſ dicendū q̄ ſic qz iſtam cle. ſummat ſic. Mendicātes nō poſſent acquirere noua loca ad habitādū vel antiq̄ alienare ꝛ mutare abſq; ſpāli licētia pape. Zap. etiā quē ſequit̄ ꝑt. de anc. Bemi. in. c. cum ex eo. de exc. ꝓla. li. vſ. vbi de iſta materia ponit̄ cōſtō bonifacij dicit q̄ loca capta añ pciliū de quo ibi fit mētio dimittere nō poſſent: aliter ſunt excōicati per dictam cle. ſz dimittere ꝓnt capta poſt illud cōciliū ꝓo quo facit l ſa in. d. c. cum ex eo. ꝛ in. dicle. verbo hactenus. j. vſq; nunc quia ſm papiam hactenus per haſpiratum facit duas partes. ſcz hac ꝛ tenus. i. vſq; nunc. ꝛ vt recitat Bemin. hoc defacto accidit Bononie: vbi fratres minores de Obſeruantia locum mutauerunt ꝓp ꝛ pter ventos et frigus ; et determinatum fuit

Universidad de Deusto
Biblioteca

hunc tex.locū nō hꝫe q̄ ad mutationē nisi de locis añ illud pculū acq̄sitis:vñ necessaria nō erat noua licētia quo ad dimissionē:quo ad habitandū vero de nouo iā habuerāt. Igit in duob⁹ casibus locū hz iste tex.primo in noua habitatione. ſcdo in dimissiōe vel alienatione habitorū añ dictus capl'm ēt si fiat vt alia loca q̄ant ad habitandum. Quarto an p̄dicti augmētare possint loca iam capta:& dicit Lap.ꝑsi.clxxxviij.q̄ sic siue pena predicta:p q̄ facit.c.fi.de concess.preb.li.vj.& capl'm cōsulit.de iude.& cle.s.de sup.neg.pla.q̄ aliud est de nouo capere aliud augmētare:& preterea hic nō accipit loc⁹:vt in.l.loc⁹.ff.de ꝛb.si. sed p̄o alio loco diuerso pluraliter:ꝓpter augmētationē añ nō ꝺsit habere duo loca.* Quito q̄d si inter locū licite habitū & additamentum factū medier riuulus aut strata & fit pons vel subterranea via quibus transit hincinde:& dico ꝙ mētem Lap.& Gemi.in.d.c.cū ex eo.hoc nō esse illicitum:nec hic esse duo locatsed vnū maxie q̄diu vtuit ibi sub vno plato immediator:& facit p hoc q̄ is q̄ phibet est acq̄rere nouū ius in re aliqua nō ꝺr venire ꝙ phibitionē lz post illā p̄stitutum ius augmēter:vt in.d.c.fi.q.rsio.de ꝓcel.p̄bē.li.vj. Ex his añs infert sum.rot.posse teneri q̄ augmentātes datia nō vident imponere noua:q̄ verum est quidē si nouū dicaf q̄ est nouū ex toto:nō añs de nouo si ex pte. phibet añs lex impōere noua ex toto & ex parte:q̄ de pari militat:& rō legis in vtrisq̄ vt octies est supra excōicatio. vij. excōicatiōe.xix.rō añs huius cle.nō est par ī loco nouo ex toto & ex pte:vt de se patet cū ipassit ob scādala multa q̄ accidebāt:vt ꝙz in.d.c.cū ex eo.vū nō est sic nec iura q̄ allegat p̄bāt ei⁹ propositum.vt ptz intuēti.* Sexto q̄ sunt ista loca q̄ istiq; nouiter accipe nō ꝓfit:dico vt ptz ex tex.q̄ sunt loca ad habitandū:vñ ꝑm glossa.in.d.c.cū ex eo.loca alꝫ quā ad habitandū:q̄sita q̄ acq̄rere & mutare puta domūculas in ciuitatibus aut villulis p trāsitu:aut p infirmis & debilibus recreādis. Imo ꝺr Jo.an.q̄ loca p̄heremitica vita ouceuda non sunt hic phibita.i.q̄ multū distant ab hoīm habitatione:et rō q̄ ꝓpter talia non euenīt dicta scādala. Imo fratres p̄dicatores ī locis sibi ꝓcessis edificare ꝓfit eccl'ias:oratoria:& alia edificia ꝓ suis vsibus per priuilegiū Alex.vt refert arch.nec vlli de ordinibus pauperis:lz oratoriū vel ecclesiam construere seu cōstructā recipere iuxta eccl'ias p̄dicatorū & oratoria eorū infra spaciū certū quadraginta canarum:& si secus factum fuerit diruimaf secundū priuilegium clementis:q̄ plerisq̄ habent cira hoc etiā multa alia priuilegia.

45 ¶ Quadragesimaquinta est in eadē cle.cupientes.de pe.vbi excōicanf oēs religiosi q̄ aliqua ferre ꝓsumūt in sermonib⁹ suis:vt alibi ea intētiōe vt a solutiōe decimarū debitarū eccl'ys retrahant audiētes. Et sm gl.ligat hec pena religiosos mēdicātes:& nō mēdicātes:nō añt clericos seculares aut laicos:lz ad eā incurrendā vt ex tex.colligūt doctores tria req̄runt:primo q̄ predicta dicāt intētione retrayēdi.ſcdo q̄ decime a q̄bus retrahere intendū sint debite eccl'ys:non añt p̄uatis p̄sonis rōne p̄uilegij vl'antiq̄ fundi. tertio q̄dicāt p̄dictis audiētib⁹ q̄ eaꝫ debito solu- 46
uere teneanf:& vno hoꝝ deficiēte nō ligat.

¶ Quadragesima sexta est in eadē cle.vbi excōicanf oēs religiosi q̄ p̄dicare ꝓsumpserint negligētia nō purgata:nō ꝓscia faciēda circa decimas cōfitētib⁹ sibi nō soluētib⁹ vt soluāt:q̄ lz sm pau. & pe.de anch.itellige si a p̄latis eccl'arū fuerint req̄siti vt hoc faciā. Et q̄s velit itelligere sim pl'r ēt si nō fuerint req̄siti sufficit lz sm arch.ꝓscias facere ꝓncipalib⁹ dom⁹ q̄ hñt soluere:& hoc mō q̄ dēt totū vbi ꝓsueunt dari totū:& ptē vbi pars vbi ꝙ nihil sint dare parati si exigeref. Jsta tn fnia & p̄cedēs nō ligat religiosos q̄ decimas pci- no.1
piūt:& circa hoc delingre nō solēt:vt dicit glo.in d.cle.vide.§.decim.§.iij.in fi.* Primo ꝙ nor. est q̄ ibi p̄cipit religiosis sub interminatione meledictionis eterne q̄ in prima ofica.iiij.& vlt. quadragesime:& in festis ascēsiōis oīs:pētecostes:natiuitatis bte Jo.baptiste:assumptionis.& natiuitatis bte v̄ginis Marie q̄ties p̄dicabunt p̄lis sl a p̄latis eccl'arū aut eoꝝ vicarijs:vl' loca tenēt⁹ eorūdem fuerint req̄siti audiētes ex p̄esse desolutione decimarū informēt. Et scdo p̄cipit eisdē q̄ req̄siti a p̄dictis ꝓsciam faciāt illis quoꝝ cōfessiones audiūt q̄ decimas soluere non omittāt.q̄ si post talē req̄sitionē sciēter post posuerint p̄fitētibus:ꝓsciam facere de hmōi decimis soluēdis tādiu ab offō p̄dicationis ipso facto sunt supsēsi donec p̄fitētibus ipsis ꝓscias nō fecerint si hoc ipsi sibi vicēdi ꝙmode habuerint facultatē. Et ō hoc nō facientes interim p̄dicando sunt excōicati ipso facto.* Scdo no.est q̄ sm glozdum p̄dicant vel sermocinanf clericis nō vt denf aſtrigi:& idē itellige si req̄ranturi alijs tp̄ibus a p̄dictis:q̄ de his solū loq̄tur tex.& idē vt in p̄dict⁹ tp̄ib⁹ si actualr nō p̄dicēre nō i fraudē lz exalia cā:q̄ dicit tp̄s q̄ñ p̄dicabunt.* Tertio no.est q̄ in cōmoditas excusat:lz ipsa debeat iudicari arbitrio boni viri an sit sufficiens necne. Vñ dicit pau.q̄ durante cōmoditate durat suspēsio dōec de soluēdis decimis ꝓscias fecerit:q̄ 47
facta vl'icōmoditate supueniēte cessat suspēsio. excl
¶ Quadragesimaseptima est in cle.s.de sen.exc. vbi excōicanf oēs religiosi tam exēpti q̄ non exempti cuiuscūq; ordinis & cōditionis in mēdicātes & non mendicantes sm glo.qui interdictum

impositum autoritate aplice sedis:vl' ordinariorum q̄s sciunt matricē ecclesiam seruare nō seruauerint.& idē ibi ꝺr.de interdictis & cessationibus a diuinis interdictis p̄ nuncialiū cōciliorū statuta vel ipsorū autoritate:& in gñalibus cessationibus a diuinis ciuitatū:terrarū & alioꝝ locorū q̄s aliq̄n ex cōsuetudine/vl' aliꝫ capitla/collegia vel conūtus secularium vel regularium sibi vēdicat eccl'iarum. Non ligat añt ista cōstō cleri cos scl'ares sm gl.que etiā dicit q̄ religiosi intelligunf scire obseruātiā interdicta a mrice ecclesia q̄s viderint vel alio sensu corporis p̄ceperint & auditu q̄s limita auditu probabili/vnde statiz subdit q̄s probabil'r ignorātes non liganf. Ipsa vero sm glo.ꝺr obseruare q̄s abstinet a⁹ obseruandi. Vt tn ipsa seruat:q̄ ipsa spāl'r vel singulariter est interdicta:non est locus huic pene que intelligif de interdicto ad q̄s religiosi tenēt⁹.
no.1 * Primo ꝺo nor.est q̄ matrix eccl'ia ꝺr baptismalis.vel maior loci sm Joā.an.& Pau.q̄ ꝺr matrix q̄ regnat p baptismum q̄ iō hic exprimit:q̄ iter dicunf aliq̄ loca non hñtia ecclesiam cathedralem q̄ tn hñt mrice/nec refert sm Pau.vtrū matrix eccl'ia sit religiosis subiecta:quo ad reliqua spalia vel spāalia aut non subiecta:& idē virtualiter lz obscurius dicit Jo.an.sive gl.* Scdo no. q̄ sm glo.intelligif hec ꝑstō etiā de interdicto posito a iure:vñ sm pau.vt sit loc⁹ huic pene requisit interdictū esse positū autoritate pape/q̄s est si fiat p eius delegatū.de ꝛbē.si aplice.lib.vj.vel q̄ sit positū a iure cōi vel p ordinariū vel cōstitū ꝓuinciale:vel q̄s p ipm vel aliuz ad quē spectat ex consuetudine.l.vel al's fiat cessatio a diuinis q̄s vt q̄ hoc locum nō habeat in interdicto posito a singl'ari p̄sona q̄ hoc posset ex cōsuetudine spāli cum talis non faciat autoritate aplica:nec sit ordinari⁹:& idē vt in interdicto posito p delegatū ordinarij:q̄ nō vt tunc positū p ordinarium. Sz aduerte q̄s ex cōsuetudine p̄sona singularis hte p̄t iurisditionē ordinariā:& de fo.cōpe.contingat.q̄ casu locus ēt huic pene:q̄ tex.nō loq̄tur de interdicto posito a diocesano.nā sol⁹ eps intelligeret de vi.& ho.cle.& vnico.li.vj.lz loquit de legato ab ordinario:& sic sufficit si hz iurisditionem ordinariā. Jtē dic de legato ordinarij q̄s si hz spāle mādatū ad interdicendū est loc⁹ huic pene/q̄ tūc pori⁹ est minister q̄ delegat⁹ de of. dele.c.fi.& ipse cōmittens facere ꝺr.vñ & pius.n. in extrauagante q̄da q̄ incipit:sciēs inimicuo.dicit q̄ si interdictū emanat a sedib⁹ aplica inferioribus & eaꝝ cōmissarijs obligank frēs minores eadē rōne alij cōformari ecclesie matrici/& intelligē si cōmissarij hñt spāle mandatū.* Tertio no. q̄ si in loco alicui non sit ecclesia cathedralis aliꝫ aut matrix/q̄ forte est in alio loco vel vbi sunt plures equaliter suis parochianis baptismū:et alia sacra ministrātes:ꝺistinguendū est sm pau. q̄ si oēs ille seruāt locus est huic pene:nō autez si seruāt aliꝫ & aliꝫ nō/sicut esset si l. tali loco nō eēt nisi vna ecclesia religiosoꝝ nō seruātiū:& idē ferit gl.* Quarto q̄d si vacat ecclesia cathedralis et pars capituli seruat interdictum:pars ꝺo nō seruat. Dico sm glo.vel Joā.an.& pan.q̄ ecclesia hic sumit ꝓ materiali murorū ambitu ꝓtebēsa vñ ex q̄ ea ꝓtinue celebrat iannis aprisꝛc.siue per p̄latū siue per capitulū totuz siue p ptē siue p aliq̄s clericos ecclesie nō ē locꝰ huic pene. Dz addit pau.q̄ si matrice ecclesia celebrat ab aliq̄ b⁹ extraneis inuitis p̄latis & capitulis:nihilominus ē locus huic pene.* Quinto no.sm Paul.q̄d interdicta p̄uincia vel diocesi si in aliquibus ciuitatibus/aut castris matrix ecclesia seruat ſter dictū in aliquibus nō ꝺo⁹ erit pene ī illis locis ī quibus seruat.nō añt in alijs.* Sexto nor.q̄ gl. q̄rit an q̄d interdictū p̄uincie dicet ecclesia metropolitana matrix:ita q̄ illa seruante interdictū religiosi totius p̄uincie sciēter nō seruantes ligati sint hac pena:& dicit q̄d nō p tex.dicentē cathedralē vel matricem loci q̄ constat q̄ metropolitana ecclesia pone rauēnas nō est matrix vel cathedralis ciuitatis Bonoſi.vel murinē.de of. ꝺo.pastoralis.ix.q.iij.si añt.& c.nullis.& ꝑ hoc liga bunt soli religiosi ꝺiocesis rauenne. Et idē virtualiter sentit pau.dicēs q̄ interdicta metropolitana ecclesia nō intelligif interdicta matrix.sed lige.s.p totā p̄uinciam/lz solū vbi metropolitana est matrix. Septimo no.q̄ si matrix ecclesia interdictū nō seruat nō tenenf ēt religiosi nō seruare sm gl.q̄ tex.nō dicit q̄ in nō obseruādo se conformēt q̄ hec ꝑstō addere intēdit nō minuere ad obseruantiā interdictorum & argumentuz a ꝺicto sensu cessat vbi illius argumenti ꝺcisū reperif in iure vt in gl.vel de elec.publicato.nec ꝺriorū est eadē disciplina:vbi mēs & ꝛba reſistūt de ꝛbē.fig.ca.fi. Excessus ergo clericoꝝ matricis ecclesie nō ꝺabit religiosis materiam delinquendi.hec glos.* Octauo no.sm gl.& Pau.coniuncti q̄ si ſsse interdictū vere ligat & matrix ecclesia illā nō obseruat/religiosi nō seruantes non ligantur hac pena:sed alijs q̄ hñt de excel.pl.c.vlti. & de p̄u.c.autoritate.c.epos.li.vj.q.i.s.sunt suspēsi.& eis interdictus est ingressus ecclesie/& sunt irregulares & ineligibiles actiue & passiue. Si añt ista interdicti vere nō ligat ipediente appellatiōe vel alia nullitate:& matrix ecclesia illā seruat.& religiosi nō seruantes ligantur hac pena:lz non alijs. Qñ ꝺo tz & p ecclesiā matricē seruanf ligātur vtrisq̄. Qñ ꝺo nec tz nec seruanf neutri ligantur.hec ex illis. Si ꝺo in obseruando vel nō obseruādo eps & capitulum contraria mandant

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſm Tenze.prius epiſcopo obediendum eſt.

¶ 48.eſt in extrauaganti benedicti.xj.que incipit non qz vbi excõicank ipſo facto ḡcũḡ impugnãt literas electi in papam etiã antecḡ cozonetur:cum per ipſam electionẽ canonice factã ſibi ius papatus ſit acquiſitũ:et ex canonica electione cõfirmatus ſit:et exercere poſſit officiũ ſuũz 48
ante cozonationem.vt.xxiij.diſt.in nomine oñi.

¶ 49.eſt in ḡdã extrauag.nycolai p quã excõicank exponeres in ſcholis akr ḡ ifa dicat illam clementinã exitus de paradiſo vbi exponik regula bri Franciſci.vñ illa clemẽtina ſola reperitur in gloſſata ſed hodie eſt ſuſpenſa illa extrauagãs ḡ ad illam excõicationẽ p aliã extrauagantẽ Jo.xxij. vt dicit zab.et eius exẽplar archie.dicit ſe vidiſſe 49

¶ Rurſus de excõicatione vltimo quantum ad dubia quedam cõia predictis excõicationibus.

Excõicatio vltimo dr̃ũ ad dubia ḡdam carca p̃miſſas excõicationes vt plenius innoreſcat ſciendũ eſt ḡ triplex eſt excõicatio.ſ.iuſta:iniuſta:et nulla:quarũ p̃ma ligat apũ deũ et homines tõḡ ſemp obſeruãda eſt:terria ho nec apud deũ nec apũ homines ligat: ideoḡ obſeruanda nõ eſt:et nõ obſeruãs irregularis non efficik:qõ etiã tripl'r peccat primo qñ aliquid precipik qõ cõiter vl in casu ḡfie eſt peccatum venialeſcõ qñ p̃cipik impoſſibile:tertio qñ pronũciatur exp̃ſe ꝫ ius ſcripturet de his.ſ. excõmunicatio.ij.in p̃n.ſcda vero excõicatio eſt media et ligat ḡ ad eccleſiã mutatem iz non ḡ ad deũ.vñ timenda.i.obſeruãda eſt cõiter ſm doct. xſ.q.iij.c.ſ.vbi dr ḡ ſententia paſtoris ſiue iuſta ſiue iniuſta timẽda eſt aliter ſi non ſeruaf rõne cõtempt' efficik iuſta.xſ.q.iij.cũ ergo.et ſic erit excõicatus quo ad deũ excõicatiõe que eſt peccatum mortale:et ſi celebret talis erit irregularis.

¶ Scõo ḡrik vtrũ excõicatus poſt legitimã appellationem et nõ añ ſit vitãdus/et dico ḡ nõ:vt not.in.ca.iz.de ſen.excõ.li.vi.et in.c.paſtoralis de ap.tũ ſi excõicatus noiatim ſpãl'r expreſſe infra tps a iure vel iudice ſtatutũ appellationem non fuerit ꝓſequut' vt debuit:eo elapſo poterit publice denunciari excõicat' et tũc erit euitandus tã in iudicio ḡ extra ab actib' legitimis remouẽdus.d.c.iz.et debet reputari p excõicato poſt talẽ denunciationẽ donec ſuiak'r fuerit declaratus appellationẽ añ excõicationẽ fuiſſe interpoſitã: ſteriz tũ ſi celebrat et gerat ſe diuinis:nõ efficit irregularis ſm archi.in.d.c.iz.et ſequik Bern.ibi qz ex ḡ appellato legitima fuit ante excõicationẽ poſita illã ſuſpendit:Et iz deinde denũcietur excõicat' nõ tũ excõicak:nec vere eſt excõicatus vt ibi pz:et idẽ vr ſentire.Jo.an.Et hoc ſequitur ſumtang.et rol.Bz forte dici poſſet ḡ appellatio excõicationẽ nõ ſuſpendit niſi vſq ad terminus tpis infra ḡ proſequẽda erat:et pñr iſte eſt vere excõicatus poſt illud tps:altoqn eccl'ia cõcedẽs ſm poſſe denunciari excõicatũ cõcederet poſſe mentiri.Et pñr celebrãdo eſt irregularis.

¶ Tertio ḡrik vtrũ ignorantes ꝑdictas ſnias eaſer cõicationũ ligenk ḡ ad deũ et pſciam faciẽdo vel omittendo illud pp ḡ ſnia excõicationis ꝑdicte ponit 5 et dico diſtinguendo ſic.Si ignorantia ẽ affectata craſſa vel ſupina ḡ eſt lata culpa.ligank ſi cõiter doc.p tex.clarũ i c.vt alarũ.de cõſt.li.vi.ſi no eſt affectata nec craſſa aut ſupina:ſic i pſcia. ex no.i.c.cognoſcentes.de pſti.et i.c.a.nobis.el.ſ. de.ſen.ex.et i.d.ca.vt alarũ.diſtinguit ſum.An.ar aut id.ḡ fit vel omittit ẽ ſolum ꝫ iuſ poſitiuũ vl ſtatutũ.aut eſt ꝑ legẽ dei vel qõ ideꝛ eſt nature. Si ſolũ ꝫ ius poſitiuũ ignorãs nõ ligatur:qz regrik dol' ver' vel pſũptus cuiuſmodi ẽ lata culpa.l.qõ nerua.ff.depo.et hoc tz Joã.an.i.c.quãte e.ti.in nouel.vbi dicit ḡ in nullũ canonez aliãs icidit:niſi ſit ſolo/et idẽ tz vt vꝫ Jnno.i.c.cũ medicinalis.eo.ti.li.vi.Facit qõ no.bar.in.l.cũ C.de ſeruũ.fu.vbi dicit ḡ vbicũq loqñtur de pena capitali vel corpali ſubintelligik dol': ergo a fortiori/in hac pena ḡ aiam ligat et occidit mutilãs a corpe viuo id eſt eccl'ia.Facit ẽt ḡ excõicatio iuris nõ incurrik niſi peccando mortal'r vt dicit pe.de pal.ſi ꝏ ſit ꝫ ius naturale vel dei et oes inquẽs hoc ſcit iz ignoret phibitũ iure poſitiuo:ſi hoc ouerſitas ẽ iter doctores/qz gl.i.o.c.a nobis et bar.i.l.cũctos pplos.C.de ſum.tri.et.fi.ca.videtur tenere ḡ ligak:qz eſt in dolo faciendo ſcienter rẽ ſibi phibitã:p q̃bus facit.l.nec exẽplus.C.ad l.cor.de fal.et.c.cũ illoruñ.i fi.e.ti.quã etiã opinionem vꝫ tenere Sco.i.iij.di.ix.Jo.autez an.in.c.vt alarũ.tz Zinz vr illi ſponit ſum.ange.et ḡ ad excõicationẽ etiam oſtẽ An.et pan.in.d.c.a nobis et Bern.in.d.c.vt alarũ.Dum autem Aug.videt ꝫcordare qz prima opinio habet veritatẽ vbi ignorantia eſt lata:alias ſcõs:et verũ eſt vt ꝫ. dictũ ẽ excõicatio.ij.notabili.iij.ſed tũc male diſtinxit iter ſuſpoſitiuũ et diuinũ:qz ſicut in illo ita aliqñ et in iſto excuſat ignorãria niſi ſit lata vt etiã idẽ alibi tz.ſ.ignorãtia.§.iiij.Vide etiã.ſ.ignorãria. §.viij.Nec ob.qõ ſepe in excõicatiõibus dr ſufficere affixionem ad valuas eccl'ie.ſ. petri rome: qz hoc verũ eſt quo ad p̃ſumptionẽ fori p̃tẽſoli: et quo ad eos ḡ ſunt in culpa ne publicenk in ſuis terris quoz.ſ.ignorãria eſt affectata:alꝫ ḡlibet teneret ſtudere in iure canonico.et hẽ referẽda 4
l.di. riũ in vbe roma.Vide etiã.ſ.ignorãtia.§.viij.

¶ Quarto querik vtrũ p̃ter expletoꝛẽ ſiue executoꝛẽ facti alꝫ incidat in excõicationẽ:et dico multa.* Primũ.Mãdans fieri aliqd p qõ in excõicationẽ incidit faciẽs dico ḡ incidit iuxta diſtinctionẽ vãdam.ſ.mãdatũ.§.iiij.ſi tñ qõ mãdauit nõ habuit effectum ſm aliquos in nullo caſu ꝑdi crozũ incidit mãdans niſi ſolũ in caſu de quo dicit homi.c.ſ.in occiſione p aſſaſſinos vide tũ.§. excõicatio.tij.excõicatio.xſ parti.ij.* Scõm Ratiũ hũs maleficiũ p qõ incidit in aliquã ꝑdictarum excõicationũ:ligat ſi interueniant ḡ reqruntur ad hoc vt rarihabitio habeat locũ.de quibus.§. ꝑcipisus.§.v.* Tertiũ.Conſulentes dantes fauorem inducẽtes aliũ ad aliquod ꝑdictoꝝ non incidũt niſi vbi expꝛimik:et niſi hoc facerẽt circa factũ nãtũ poſtḡ tñ ille inciderat:qz ſic ligarent eadẽ pena et ꝺ eodẽ eſſent abſoluẽdi.de ſenten. excõ.nup. * Quartũ.Cũ inſligik excõicatio dantibus ꝓlixũ ſm Car.in cle.ſi qs.de pe. intelligik de cõſilio fraudulẽto nõ de nudo ḡ nihil adhcit ad pctm:vt no.in.d.c.nuper.in glo.ij.et in.c.ſicut dignũ.de homi.qz.ſ.ſic omnino faceret et cũ rãto aliotybi aut ẽ ꝗs efficacius inducitur:iz alꝫ eſſet facturus tũc nõ eſt nudũ ꝓſilium nec ſimpler fauoꝛ:vt elicik ex gl.in.c.felicis.de pe lib.vi.Et dicit Pau.ḡ regulr ꝗs ex nudo cõſilio nõ tenek:ḡ etiã dicit ḡ conſiliũ ꝑtak ſuadẽdo:rogãdo mandãdo:inſtruẽdo:vl vtilitatẽ ide ſequuturã oſtẽdendo vt no.Jnno.in.c.ad audientiam.de homi

¶ Quinto querik cum ꝺr ḡ aliqui nõ ſint abſoluẽdi niſi ꝓ̃ius ſatiſfecerint vl aliõ fecerint:vtrũ teneat abſolutio añ ſatiſfactionẽ ei' qõ mãdak et dico ꝓ regula tenẽdũ ḡ vbicũq ius vtik iſto ꝛ̃bo põt negatiue abſolutio impẽſa ꝫ id qõ ſic impõitur eſt nulla:vt pt̃z ꝓ glo.in reg.ſ.de re.in.lib.vi. idẽ dic qñ canon vtik ꝛ̃bo nõ valeãt.Ubi ꝛ̃o canon vtik ꝛ̃bo nullaten':ſm ſen.in cle.vnica.de ſeque.nõ vz:ſz ſm Car.ibi vz:ergo vero dico qõ vz etiã ſi omittak ḡ canon mandat:vbi alꝫ abſoluenti de iure cõpetit abſolutio:nõ vz añ vbi nõ ppetebat illi de iure:puta qz ꝑdictoꝝ canonis ſibi vel alteri reſeruauit:et ſolũ ꝓceſſit in aliquo caſu ſub aliqua forma:vñ forma omiſſa nihil fit:et ſa cit gl.in cle.ſ.de iure pat.ib verbo inhibentes.

¶ De exquntore.

Exequtoꝛ ꝓprie ꝺr qui rẽ iudicatã ducit ad effectũ:ſm gl.in.c. ſup gõnũ de offi.dele.et eſt duplex.ſ.merus.ſ.is cui mera exequutio mãdak cã a ſuperiori cognita:ḡ in reb.ec.ꝑt eſſe ḡlibet clericus:et mixtus.ſ.in cui aliquid a ſuperiore exequẽdũ mãdatur ſimpl'r:et alis reb' eccl'iaſticis eſſe nõ põt niſi in dignitate ꝓſtitut':aut ꝓſonarũ hũs vl canonicus eccl'ie cathedralis:niſi ꝓmiſſio fiat ei auctoritate ſ. ap̃lice:aut vl legatoꝛ:aut delegatoꝛ ap̃lico rũ:ſec' ſi ab alijs:qz tũc ḡlibet elic' eẽ ꝑt:vt pt̃z ꝓ no.in.c.ſtatutũ.de reſcr.li.vi.A ꝓmo iure canonico aut ciuili appellari nõ põt.de re iudi.qõ ad ꝓſultationẽ.et.l.ab executiõe.C.quoꝝ ap.nõ rec. niſi executoꝛ ſnie modũ excedat vt dicit rex.i.d. Laut niſi male interꝓretet ſnia et hmõi:de ꝺbus gl.in.d.c.ḡ ad ꝓſultationẽ.A ſcõo at appellar ꝑt ſi aggrauat vl iniuriak:et ꝺz iſte admittere rõnabiles exceptiões de offi.dele.ex pte.el.ij.et.c. eam te decet.de eta.et quali.et in.c.cũ adeo.de reſcri.et hoc ver̃ niſi ꝑtet ḡ ſupioꝛ ex certa ſnia:ſi velit, vt no.gl.i.c.ex pte.vie.ſ.teſtm ſcõo p totum.

¶ De exemptione et exemptis.

Exẽptio vꝫ importare collationẽ libertatis ſeu eductionẽ ab aliqua ſuiectione aut ſeruitute et in ꝓpoſito nro exẽptio eſt quedã liberatio aptãt eozdinarij inferioꝛis papa ſtante ſubiectione immediata ad romanũ pontificẽ.Exẽpt' añ eſt ḡ exẽptio nepotik:ſine ḡ nõ ſubeſt iuriſdictioni ozdinarij:vt pt̃z et no.in.c.cũ perſone.de priui.li.vi.Uñ ſolus papa vel legat' de latere põ cognoſcere de cauſis ꝺ exemptis:vt no.in.c.poſt traſlationem de offi.legã.ſecus in alijs legatis vt ibi.Uñ eximere ꝓprie eſt aplice ſedis:xvi.q.j.frater.vi.q.iij.nũc vero Jo.an .in.gl.an.d.c.ſ.de priui.lib.vi.

¶ Primo ꝛ̃o querik quotuples ſit exẽptioꝛ et dico ḡ quedã eſt ꝑſonalis ḡ eximik ꝑſona vt a nullo.ſ.ẽr legato ſedis aplice vel iudice delegato excõicari rnterdici vel ſuſpẽdi poſſit ḡdãꝛ̃o localis que fit loco.i.eccl'ie vel monaſterio. Quedã etiã eſt vl'is qz.ſ.eccl'ia vl ꝑſona cũ vtilita e iuris ſpectat ad papãtia vt metropolitan' aut diocesanus nil iuris habeat in exẽpta:quedã ꝛ̃o ꝓticularis qua ḡd eximik in pre in certis caſibus tñ. verbi gra.ſi forte aliqua eccl'ia quantum ad hoc eſt exẽpta:vt nulli' epꝰ vel archiepꝰ poſſit in ea diuina ſuſpẽdere:ſicut in ſua dioceſi:et alꝫ ei exhibeat reuerẽtiam et honoꝛem. Quedã etiã ḡtñ ad monaſteria eſt ſuperioꝛẽ nõ recognoſcẽs ꝓter papã:quedã ꝛ̃o recognoſcit qui dẽ ſupioꝛẽ nõ dioceſanũ vel metropolitanũ:ſed prelatũ eiuſdẽ ordinis glo.eſt in cle.attendentes.ꝛe ſta. mona-

2 ¶ Scdo ꝺo querit q̃ intelligank exẽpta exẽpto loco vel ꝓsona: & dico ꝙ exẽpta eccl'ia vel monasterio intelligunt exẽpti ipsi? monachi vel canonici clerici: & ẽt ꝙ uersi: perpetuoꝙ obtari: nõ aũt eiusdem eccl'ie ꝓsbyter q̃ parochianoꝝ curã habet quo ad ptinẽtia ad curã illã: nec ipsi pochiani: vt in.c.ꝙ exẽptionẽ.de ꝓui.li.vi. Et simile etiã exẽpto monasterio ẽm glo.in.d.c.eccl'ia. & ipsius cemiterii? & domus & theatrũ cũ hortis & arcus qui sunt iuxta eccl'iam .ar.xij.q.f.necessaria.& c. nulla.xvij.q.iij.diffiniuit.& idem dic de domorio & domib? clericoꝝ qui sunt iuxta eccl'iam: cũ eorum hortis.arg.d.c.necessaria.& diffiniuit. Si aũt canonici alicui? eccl'ie eximantur ipsi soli sunt exempti nõ aũt eccl'ia vel eius clerici: sed si eximanf clerici cuiusuis eccl'ie.tũc tam canonici q̃ alij clerici sunt exempti:nõ aũt eccl'ia nisi aliũ exprimatur: vt in.d.c.per exemptionẽ.nec etiam conuersi vel oblati: vt ibi dicit glo.

3 ¶ Tertio querit q̃ ꝺ̃ia sit inter exẽptionẽ datã rõne loci & rõne ꝓsone: & dicit pañ.in.c.suarum. de ꝓuile.qõ q̃ exẽptio daf rõne loci puta eccl'ie vel monasterij: in istis locis ḥz.c.f.de ꝓui.lib.vi. qõ rõne dilecti cõmissi ex locis exemptis. vl rõne ẽrtus alibi mitti: vel rõne rei alibi site: possent coꝝ ordinario ꝙueniri & ab eo puniri. Qñ vero daf exẽptio rõne ꝓsone & nõ loci: vt in ꝓuilegio ꝓcesso capellanis & familiaribus pape: de talib? non ḥz locis.d.c.f.qz nec etiam rõe oslecti puniri possent ab ordinarijs aliter eoꝝ ꝓuilegiũ esset inutile: qõ esse non ꝺ̃z: vt in.c.si papa. de ꝓuil. lib.vi. Ex ꝙbus oĩb? ꝑclude ꝙ exẽptus rõne loci vel rei nõ censef exẽpt? rõne alterius rei vel loci vñ ꝓuilegiũ cõcessum ꝓsonis respectu certi loci nõ extẽdit vltra locũ: vñ censef pori? reale q̃ ꝑsonale: vt no. pañ.in.c.cum capella.de ꝓui. tecus in exemptione rõne persone vt patet.

+ ¶ Quarto querit quib? ꝙbis ꝑbaf exẽptio: & dico ꝙ multiplicib? ꝺ̃: vt ꝑbaf in.c.si papa.de ꝓui. lib.vi. puta si papa dicat in ꝓuilegio exẽptiõis vel soluendo super exẽptiõe: ecclesiam iuris beati Petri existere: siue ad ius et proprietatẽ ꝺ romane ecclesie pertinere: vel ad romanam ecclesiam specialiter aut sine medio & simpliciter percipere: vel si dicat ꝙ ecclesia sit libera: seu ꝙ potiatur romane ecclesie libertate: siue ꝙ eps non audeat illic cathedrã collocare: seu aliquod imperium exercere & vel prãtem: aut ꝙ eã eximit a prãte epi: item si recipiantur in proprios subiectos: p ꝙ & similia ꝛc̃ ꝙ noscitur exemptio: vt ibi patet. Secus si reciperentur sub defensione vt in.c.ex pte. el.ij.de ꝓui. vel in proprios filios: qz non essent exempti vt ibi dicitur: & ibi vide.

5 ¶ Quinto querit vtrũ si reḡant ab ordinarijs teneank ostendere sua ꝓuilegia q̃ dicũt se exẽptos & dico ꝙ sic: & tradere trãscripta articulo? de q̃bus fuerit ꝓtrouersia. Et si ad exemptionẽ allegent solã ꝑscriptionẽ: ꝺ̃ ꝙc ꝺebẽt fidez facere Et si allegẽt vtragz: tũc si ꝓuilegiũ ad plenũ nõ sufficiat: ḥz tñ cãs ꝑbeat ꝑscribendi: tenenf ꝑscriptionẽ ꝑbare & ꝑbatiõe pẽdente nõ turbenf. Et si nõ allegẽt nec exhibẽt saltẽ tale ꝓuilegiũ qõ cãm ꝑbeat ꝑscribẽdi diocesani vtãtur iure suo: ꝺe ꝓuil.cũ ꝑsone.lib.vi. Ostendere aũt & ad legẽdũ integral'r exhibere ꝺebẽt in loco ꝛgruo ꝛ securo infra terminũ ꝑrẽtẽ ordinario ꝺ̃ vel delegato ꝺ̃ ipso ꝺ̃ arbitrio moderandũ eo.c.ꝛ ti. vbi gl. dicit ꝙ si ordinarius dicit sua esse iurisdictionem & subditus ꝙc negat: bene cognoscit ordinarius an sua sit iurisditio. de rescrip. ꝓper literas. sed ad oẽm suspicionem tollendã melius vf expedient dum per delegatum. dr foro cõpe. si quis.

¶ Sexto querif vtrũ pẽdẽte lite sup validitate ꝓuilegij: seu an fuerit ꝓcessum vl nõ ꝺebeat ꝺ̃ priuari vsu possessionis vl'ãli ẽt si possessio sit ẽ ius: & dicit pañ.in.c.f.vt lit.pẽ.ꝙ nõ. tex.est in.d.c.si ꝑsone.in.§.ꝙ si tales.cũ.§.seq.& ꝺ̃ hoc idem tenent ibi doc. vbi dicit Jo.mo. vt ibi.not.geml.qõ pendẽte lite nõ est turbãd? in possessiõe sua ẽt si possideat ẽ ius cõe ꝺ̃mõ ex alĩ ꝙbatiõe ḥz non sufficienti ad finale intentũ ipse iustificet possessionẽ: & ita vf sonare ibi tex.vñ Jo.an.i gl.vl.ibi dẽ dicit sic. Nota. quãt? fauoꝝ ꝓuilegio ꝺebeat. Est enim ꝓuilegiũ ex se fauorabile: & ꝑscriptio odiosa. de decl.ex ꝑte. & tua.de reg.iur.odia. hec ille. 1

¶ Septimo querif vtrũ exẽpt? cstar? ab ordinario teneak ꝓbare & dicit pañ.in.c.cũ ordinem. de referip. ꝙ aut est notorie exẽpt? & tãdiu tolleratus ꝓuilegio exẽptionis sicut sunt mẽdicates & sic nõ tenek nec ualebit sua sup ꝑncipali: quia est a non suo iudice: nec ꝙ tanꝯ ꝓtra ꝓtumacẽ ad qõ rex.est in.l.nõ vñ.la ꝓma.ff.de iudi. & text.ho. in cle.pastoralis.§.pisana. & ibi bona gl.de re iu. & gl.in.c.veniẽs.de accu. & ꝛ.h.q.iij.si ep̃s. & ꝙ not. in.c.ij.de dila. & Barto.in.l.ij.ff.si quis in ius vocãti non ierit. licet in alijs temimio. Si vero non constat ita notorie tunc tenetur cõparere: & allegare ꝓuilegium: & in loco congruo & ꝛ securo infra terminum competentẽ ordinario ostendere. de ꝓtu. cum ꝑsone. lib.vi. Et in hoc multi simplices in ꝺ̃ices ꝺecipiuntur. vt ꝺ̃cit idem Panoꝝ. 1

¶ Octauo querif vtrũ habẽs ꝓuilegiũ q̃ exẽpti cari nõ possit ab ordinario possit aliquo casu ex cõicari ab eoꝝ: & dicit Ric.in.iij.dist.xvij.qõ non si aũ sufficiam in sui defensione allegat ꝓuilegium ꝙ intellige si est paratus ostẽdere. si ꝺ̃o illud nõ allegat: nihilominus etiam sua non ꝛz si ipsum ꝓuilegiũ est publicatũ. si vero non sit publicatum nihilominus credo inquit sufficiam non valere si ipsum ꝓuilegium sit notuꝝ iudici: argu. de ap. si duobus

ap. si duob?. in ter. & in gl. si aũt nõ ẽ iudici notũ nec ꝓuilegiat? fuit in longo tenore libertatis tũc sua ꝛz.ar.o.c.si duobus. qõ intelligo nisi in ꝓuilegio eẽt clausula irritãs: qz tũc nõ ualeret sua. si ꝺ̃o ꝓuilegiat? allegat ꝓuilegiũ nõ publicatũ nec iudici notũ: nec fuit l lõgo tenore libertatis illi? & iudici petẽti ꝓuilegiũ sibi ostẽdi si vult illud ostẽdere: nec clam cõtinẽtẽ suã libertatem tenebit sua si ferat ẽ eũ. de ꝓuil.cũ ꝑsone. lib. vi. nec ꝓpter ostẽsionẽ ꝓuilegij sequẽtẽ iudicabi tur suam fuisse nulla vel esse reuocãdã. hec ille.

9 ¶ 9. vtrũ exẽpti cõuenire possint coꝝ ordinario rõne loci si alibi. & extra locũ suũ delinquãt aut ꝛbant: vel res consistat: & dico qõ sic ꝺ̃cit ꝙ gaudeant libertate. de ꝓui. nolẽtes. li.vi. qõ intellige cũ duplici limitatiõe. prima. s. si nõ sint sic exẽpti qõ rõne delicti vl ẽrt? vel rei litigiose quem nõ possint vt ꝓdicatores mꝺ̃es cisterciẽses & multi alij: scda. s. si ẽt ibi inueniant alibi. i. extra locuꝝ suũ. Uñ queniri nõ ꝓsit: primo si dicto mõ sint exẽpti: nec scdo si delictũ ẽrt? aut res litigio sa sint i loco exemptoꝝ: nec tertio si illa sint alibi & ipsi sint in loco sui domicilij qz nõ ꝓsit queniri ubi ḥbt domicilium: nec possent diocesani illoꝝ ubi ḥbt domicilium remittere eos si cõuenirentur ad locũ delicti ẽctus aut rei: vt in.d.c.nolẽtes.

10 ¶ 10. vtrũ exẽptus litigãs coꝝ ordinario: & nõ allegans exẽptionẽ ꝓdat ea & ꝺ̃cit pañ.i.c.f. de sen. & re iudi. qõ nõ: nec ꝛz sua non obstãte taciturnitate qz ẽt si voluisset non potuisset in illuꝝ cõsentire vt in iudicẽ. de arbi. cũ tꝛe. & hoc ꝛz Jo. an. in regula scienti. li.vi. in mer. & facit qõ not. in.l.j.C. ubi oẽcri. agi opꝛ. Nõ est fꝛ pañ.in.d.c. cũ tꝛe. qz exẽpt? exẽptioni renunciari nõ ꝑt: qz tangit nedũ fauoꝝ exẽpti ꝛz ẽt supꝛa ꝛz & eximit illũ: vt in.c.ad apl'icã. de regula. & in.l.si quis in ꝑscribẽdo. C. de epis. & cle. Albe. cñ in.d.l.si quis. ꝛz qõ exẽpt? renũciare pẽt ꝓuilegio exẽptionis ꝺ.d.l.si qõ. & ad leges ẽrias nũdet qõ loquuntur de ꝓuilegio iuris cõis: introducto in fauoꝛẽ oꝝ dinis clericalis cui renũciari nõ pẽt: ꝛz suo priuilegio spãli bñ pẽt. Sed ego ꝺ̃co qõ renunciare pẽt in suũ & nõ in supꝛioris ꝓiudiciũ vñ renunciare pẽt in aliquo casu nõ simpl'r qz eximit gña vtriusq̃ ꝛz ꝑncipal'r gña sui vt quieti? viuat nec teneo cñ sum. Ang. qõ renunciare possit qñ ipse impetrauit exẽptionẽ & nõ qñ supꝛior cũ eximit ꝓpꝛio motu: qz vtroq̃ casu stat quod exemptio fiat gratia vtriusq̃. vide. ꝺ. absolutio. v. § ij.

11 ¶ 11. pone qõ papa ꝓuilegiũ cõcesserit monasterio mõialiũ: vt nõ teneanf ad ꝓcurationẽ legatoꝝ: & ẽt si in ꝑs eoꝝ ꝺ̃cat: vt tã nõ exẽpti ꝙ exẽpti teneanf nisi de indulto ꝓcesso mõasterio fiat mẽtio de ꝙbo ad ꝙd ꝺeinde papa concedit legato vt possit exigere ꝓcurationẽ a q̃buscũq̃ ꝑsonis & exẽptis quãq̃ talia sint ꝓuilegia q̃ de eis sit facienda mẽtio de ꝙbo ad ꝙd que voluit in istis ꝑ̃is vsi ꝙ exꝑssis. Querit an ꝙ hec ꝑ̃as illud ꝓuilegiũ reuocet: & vf qõ satis ꝺubia: vt refert pañ.in.c.cũ istãtia. de censi. Et ofᵉ Fede. tenuisse qõ nõ qz de ꝓuilegio ꝺz fieri mẽtio ad hoc vt ei derogef: ꝺe rescrip. venies & ne. xxv.q.ij. in summa & in.c.f. de ref. nec sufficit mẽtio gñalis: ꝛz reḡik spẽcificar: vt in.c.ij. de ꝺo. & cõtu. & ꝛterea sic ꝺicerem? oppositũ primũ ꝓuilegiũ ẽt iutile cñ papa semꝑ concedat plenissimas ẽras legatis: ꝛz postmodũ idẽ Fed. ꝑsi. xlvi. mutauit sniam' tenẽdo ꝺ̃iũ: qz ꝙ ꝺba gñalia plenissima reuocank oĩa ꝓuilegia. statuta & cõsuetudines vt est bon? ter. in cle. ꝺudũ. de sepl. Jtẽ si ꝺicerem? ꝺ̃iũ indirecte minueret ptãs papet qz cũ ꝓuilegia in facto consistãt: & papa nõ ḥeat oĩm memoriã impossibile foret qõ de oĩb? ḥmõi ꝓuilegijs faceret mẽtionẽ de ꝙbo ad ꝙd. Usi satis est qõ appareat de sua intentiõe volẽte reuocare talia ꝓuilegia. Concludo ergo qõ tã ꝙ hac mã q̃ in alia ꝺebem? semꝑ considerare ꝓmi & scõi tenoꝛẽ: & ẽm eoꝝ vim iudicare: vel ꝙ ꝓuilegioꝝ vel ꝙ reuocationẽ: & faciunt ꝑdicta ad materiã restõ. hec pañ. cui cõcoꝛ. Lar. & cle. s. de sepul. vbi ꝺ̃cit qõ si in scõo est aliũ spãlis exꝑssio ꝙ quã aperte colligit mens ꝺisponẽtis hoc sufficit ad reuocãdũ ꝓrẽ ꝺispositionẽ ẽt si in ꝓrio diceret qõ oporteat exꝑmi nomen talis scri & ꝛmõi: & refert Bart.in.l.si qa.in ꝓn.ff.de leg.iij. teuere qõ si restõ ꝺ̃ dicit non obstante q̃cunq̃ alio testo ꝺ etiã si in eo sint ꝺba derogatoria talis expressio ꝺz spãlis & sufficit ad reuocandum. hec Lar. Et ad hoc bon? tex.in cle.ꝺudũ. ꝑsse. alĩ? i.c. alma. de sen.exco. li.vi. & i. testm. § xij. particu. inj. l. si.

12 ¶ 12. grit qñ ꝺ̃ possint vel non possint exẽpti: & ꝺi co multa. * Primũ. Exẽpti nõ pñt ꝓstruere oratoria vel capellas in locis non emptis sine inia diocesani ꝺ̃iũ: nec ẽt in sic cõstructis celebrare vl celebrari facere tpe interdicti i casib? nõ exꝑssis al's p ordinarios ꝓfectanẽ: & si ꝓ ꝺ̃o cõtemptores ferrẽt suas ꝺ̃ ordinarios nõ valerẽt. de ꝓui. autoritate. lib.vi. qõ intellige de oratoriis publicis: qz in ꝙanis pñt ẽm gl. ibi intellige ẽt qñ epi ꝓtribuerint ibi celebrari al's qñ cõiter in eis celebrat si fiat de cõsensu ei? q̃ cura illoꝝ ḥz sufficit sine inia epi. * Scõm. Nõ pñt ẽt predicta facere in locis exẽptis sine inia vel ꝓuilegio sedis apl'ice spãli: vt in.d.c. autoritate. § . inhibemus. * Tertiũ. Non pñt ẽt assumere lites suoꝝ ꝺ̃oim ẽt censualiũ: vt in.d.c. autoritate. in fi. glo. * Quartum. In eos religiosos q̃ ꝓuilegiũ ḥbt ne a q̃q̃ possint excõicari suspendi vel interdici pro ulla cã vel in ullo loco ordinarij quantũ ad istã iurisdictionẽ suam exercere non pñt vbicũq̃

fuerint: nisi illi monachi mitterentur ad p̄lora tus subiectos ordinarijs q̄ tunc ī zyrotwich sint monachi: ordinarij quo ad p̄dicta etiam illos iudicant quādiu ibi manēt. de priuil. volentes. li. vj. Utrum aūt delinquens ī loco exēpto ligetur statuto epi. j. statuti §. ij. t. ē. excōicatio. ij. nor. iij. dubio primo. Quid etiam exercere possit epūs vel archiepūs in loco exēpto. ē. epūs. §. viij. Exheredatione. vide. j. heredit. ij. per totum. Exorcista grece latine ōr adiurās vel increpās. xxj. dist. cleros. t cōsequēter exorcizare est adiurare vel increpare. Quod in ordine ad demones dupl'r contingit: primo. ī. ex officio. t sic est p̄lorium sacerdotis vel exorciste: vt. ē. cathecismꝰ: t scdo ex cōi prāte a xpo tradita christianis t sic conuenit omnibus: vt. ē. adiuratio. §. iiij. t. v.

¶ De expensis.

EXpense quārū advocabulū ipsius sunt voluntarij t nō necessarij sumptꝰ dicte ḡli extra penses t debitū facte: ꝫ ipense sunt vtiles t necessarij sumptus ad impendo dicte: vnū tū p alio frequēter ponitur vt in. l. iulian⁹. ff. de mino. in fi. vbi expēse p impēsis ponunt: t ecōtrario: vt. ff. de. vb. sig. l. impēse. Q̄ndq̄ etiā sumūt expēsa: gñal'r p expēsis t impensis: t sic loquēdo nō differūt ab impensis: ꝫ a dāno t interesse: qđ nosse expētarū nō venit q: expēsa est quā ḡs facit eundo t redeūdo: vel maiorem familiā tenēdo: aut soluēdo aduocatis t hmōi: dānū ꝯ vel interesse sunt in re vel circa rem. Uñ remittens vnū aliud nōvī remittere vt. c. in nra. de insur. ī ter. t in gl. t iuramentum factum sup vno nō extendit ad aliud vt ibi.

1.q.3. ¶ Primo ꝯ q̄rit quotuplices sunt expense ꝫs iura: t dico qđ triplices. ſ. necessarie vt ille q̄ si facte non fuissent perijsset aut fuisset facta deterior: res circa quā facte sunt t vtiles: vt que rem meliorē faciūt t deteriorationē fieri nō permittunt t voluntarie vt que rem tm̄ ornant sed fructum non augent. l. impensas. ff. de verborū sig.

2 ¶ Scdo q̄rit q̄lio expense sint moderāde taz in cibarijs q̄ in alijs: t dico qđ ſm dignitatem eius cui p̄stant t facultatem illius qui p̄stare ds vt colligitur in. l. habitatio. ff. ō ven. in pos. mit. t in. l. sed t si quidē. §. j. in verbo vestri. ff. de vsu. Et proprerea dicit Bal. in. d. §. j. quod abbas ds melius vestri q̄ monach⁹ magister in theologia quam alij fratres. doctor. q̄ scholaris: t idez dic de cibarijs per Bar. C. de epi. aud.

3 ¶ Certio q̄rit vtrū in' examinādis facultatibus hūda sit rō expensarū: t dico qđ sic: vt no. gl. in c. q̄m. de vi. t ho. cle. vñ illi fructus estimādi sunt q̄ sup sunt deductis expēsis. C. de fru. t lit. exp. l. j.

4 ¶ Quarto q̄rit vtrū expense facte in re aliena sint attendende: t vtrū quo: q: si erat possessor male fidei de rigore iuris habebit solū necessarias: puta illas quas fecit gratia fructuū querēdorum congrēdo: ꝫ aut cōsernādorū t hmōi necessarias: qui etiā a possessore male fidei deducuntur vt in. l. si a patre. §. fructus. ff. de peti. here. t. l. plane. in fi. ibidem al's aūt si quas fecit amittit: vt. l. ex argento. ff. de indi. furti. t isti. de re. di. §. ex oiuerso. ptiles vero t voluntarias secūdo poterit auferre: qñ sine lesione p̄loris status rei id fieri pōt. l. dominꝰ. C. de rei ven. Imo ro tū ale fm̄ ḡlo. in ti. vsura. v. poterit etiā repetere necessarias t vtiles t plꝰ p rōnē dictarū legum. Si aūt erat possessor bone fidei fit tollere pōt oēs expensas quas fecit si sine rei lesione potest. l. iulianus. la. iij. ff. de rei ven. vel si tolli nō possent dominus rei soluet eas. l. in fundo. eo. ti. aut vendet ei rem in quaz facte sunt q: ōr. ff. de peti. here. l. si ād possessor. §. sicut ante. qđ ḡs culpari non debet de administratione rei q̄ tenet vt suam bona fide. Et idem dic qñ fecit credens rōnabiliter se vtiliter gerere negotiū pri mi. ff. de neg. gest. p totū. j. restitutio. iij. §. vlt.

¶ Quinto q̄rit vtrū ad expensas teneat q̄ alium vulnerauit: t dico qđ sic ad oēs quas p̄curatione fecit: vt. ff. si quadru. pau. fe. di. l. ex hac. t. ff. ō bis qui deie. vel effu. l. viti. vide etiam glo. in. c. ij quis mēbrorū. xxiij. q. vl. t in. c. f. de iniur. Non aūt teneꝫ ad vota q̄ languidus fecit: quia sic ad libitū posset depauperare p̄cussorē. Si etiā fieret bona fide t non in fraudē. adhuc non teneꝫ nisi forte certū esset qđ p naturā sanari non poterat: q: non ds expensis grauare p̄cussorē: ꝫ nisi quantū est necesse. Q̄sio aūt debeantur expense qñ bona fide sunt facte sciente in re aliena: puta in re locata. j. locatio. §. fvſ. t. ē. commodatus §. iij. t. ē. eod. §. xx. t. j. peculium. xij. t. xiij.

¶ De expositis.

EXpositus dicitur infans: seruus: liber tus: t languidus si dimittat sine cura vel ei negentur alimenta a parentibꝰ a dñis vel patronis: vt in ca. vnico. de infan. expo. quod quidem scilz exponere. i. ante ecclesias ponere solent aliqui ꝛelegato pierarie officio: vt expositos alij manifesta ratione colligant. dist. lxxvij. si expositus.

1.q.3. ¶ Primo ꝯ querit que sit exponētis pena: et dico qđ filiꝰ expositus a patre vel ab alio eo consentiente vel ratum habente liberatur a patria potestate: t seruus ac libertus a prāte dñica: t idem in lāguidis cuiuscūq̄ sint etatis: vt in. d. c. vnico. si ꝯ eo ignorante vel inuito poterit eum repetere: sed restituet expēsas infra. x. dies post eplam contestationis factam: vt sbidē notatur t in. c. fi. di. lxxvij. Recolligēs tū talē expositum nihil iuris acquirit in illum: vt in dictis iuribus

2 ¶ Decīdo ḡuerik vtrū excusent exponētes ex necessitate: puta q: eos alere nō poterāt: t dicit gl. in. d. c. fi. q̄ nō: q: debuerunt eum mittere in xenonem. i. hospitale: vt. C. de cadu. tol. l. vnica. §. ſz scim⁹. q: si talis locus nō erat tūc videtur gl. dicere q̄ excusatur de filio sed de seruo non per. d. l. vnicam. t in auc. de nup. §. t multo potiꝰ sed debuit eum vendere vel donare. Qtū tū ad filium t si verum dicat illa glo. Qtum ad penam predictā: nō tū excusaꝫ quo ad deum: q: eo casu teneret mēdicare si filius sibi p̄uidere nō pōt: t Qtū in ipso est filiū occidit nisi forte expositio tali modo fieret q̄ nullum immineret expositō.

3 ¶ Certio q̄rit vtrū collector possit expēsas repetere: t dicit gl. ī. d. c. fi. q̄ nō sunt alimēta vl'cā alimētorū facte. nisi in duobꝰ casibus. primo si p̄testat⁹ est q̄ repetere volebat. vt. ff. ō ne. gest. l. neſennius. qđ limita verū nisi esset p̄sona que ad hoc teneret sicut ecclia q̄ tenetur alere pauperes: q: Qtūcūq̄ p̄testet nō reperet. vt in. c. sacrorū. xij. q. j. t. l. alimēta. C. de neg. gest. limita etiā q̄ alia p̄testatio ē necessaria ī foro pētioso. cō rā deo aūt Qtū ad p̄sonā q̄ nō tenebaꝫ sufficit a principio habuisse aīm reperendi. scdo bene expositus t collect⁹ ducere nō vult in vxorē filiaz collectoris. C. de nup. l. patrē. Si ꝯ expēse sunt alia ab alimentis: puta in eruciendo puero circa aliquā artē t hmōi: repetere poterit. C. de infan. ex. l. j. de hac etiam materia. j. restitutio.

¶ De extraordinario.

EXtraordinariū ds ḡs extra vel p̄ter ordinē situ aut factū. Et sic ds extraordinariū iudiciū cōz delegato: vel qñ nō p̄cedit in figura iudicij: ſz ex offō iudicis im modū inḡsitionis vel denunciationis de q̄ ter. cū gl. in. c. ꝯ qñ de pba. Et sic extraordinariū remediū est qđ ob aliquā cām extra vl' vltra cursuz solitū alicui dat t vt restitutio minori lesoꝫ vel absenti causa iusta necessaria vel probabili. Ad que remedia nunq̄ recurrendum est q̄tu locus est remedio ordinario.

¶ De extimatione.

EXtimatio sive estiatio rei, est taxatio vel diffinitio p̄cij ei⁹: q̄ Qtum ad tps fieri ds tpe ꝛct⁹. de emp. t ven. cum dilecti. t in. l. ij. C. de rei ven. Qtum vero ad Qtitatem fieri ds ſm redditus quos affert si sit fructuosa: ſm gl. t auc. de alie. t emphyt. §. sanctissimus. t facit rex. ibi t in auc. de ec. ti. §. si aūt annale. t rex. in. l. si q̄s. C. de rei ven. quor eā estimando tū valere ds quot fructꝰ p̄ducit t annis xx. vt in auc. de nō alie. §. q: ꝯ leonis. vel si est res que debeꝫ eccliē in. xxxv. annis. vt in. d. §. si aūt annale. Si vero nō est fructuosa: estimabit ſm qđ cōuer appꝛeciaſ. l. p̄cia. in p̄incip. ff. ad. l. fal. Hodie tū hoc locū hz in omnibus reb⁹. t de hoc. ē. emptio. §. iiij. Estimatio aūt venditiones facit in duobꝰ casibus. Primo cū eo alo vt ipsa p̄stet: secꝰ si fiat vt appareat Qtī res sit facta deterior. vt in. l. si inter virū. C. ō iure do. qđ tūc apparet qñ in pacto est vt trāsacto certo tēpore res ī estimata data est reddat: q: tūc vēditionē nō facit vt l. d. l. si inter. scdo qñ res simpl'r data estimata in ꝛctu: de cuius natura est vt dñium transferaꝫ vt in. l. quoties. t. l. plerisq̄. ff. de iure do. t. Lestimatio. ff. solu. matri. sicut si mulier dedit viro suo rem estimatā cēsebit vir emisse. fallit hoc qñ natura cōtractus repugnat vt faciat venditionē vt in. l. seruos. ff. famil. hercis. sicut si ego t tu sumus heredes: t facimus estimationē de hereditate tūc nō facit vēditionē. Utrum autem estimatio facit periculum transire in accipientem. vide. ē. casus fortuitus. §. v.

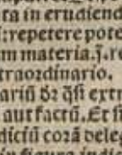
Extrema vnctio. j. vnctio extrema.

¶ De fabulis.

Fabule ociose vel sclariū negotiorum in comuniꝰ clericoz̄ recitari nō dñt aut religiosoz̄ vt in. c. cōuiuia. t in. c. p reuerētia. xliij. di. nec fabulaꝫ oblectamenta excitantiū mentē ad iucētiua libidinum capitulo ideo. xxxvij. dist.

¶ De facere.

Facere q̄ pōt quis q̄lio intelligatur habes in. l. sunt que. cum. ſr. legibꝰ seq. ff. de re iudic. Nam patronus, patrona. liberi. t parentes eorum miles armate militie doctor aut p̄sbyter ꝛc. si condemnatur ad id quod facere possunt non totū qđ habent exoꝛquendum est: sed ne egeant ratio habenda est: vt. l. in condēnatione. ff. de reg. iur. Nam intelligitur quis facere debere qđ commode t honeste potest: nec videtur posse qđ honeste fieri nō pōt. ff. de ꝟbo. ſig. l. nepos p̄oculo. de hoc ſi dicit sanctus Tho. in. iij. dist. xv. Quis homo totū suum posse deo debeat: nō tamen ab eo exigitur de necessitate vt totū quod possit faciat: q: hoc est ei impossibile ſm statū p̄sentis vite. vt totū posse suum ad aliquid vnuz expendat cū oporteat eum circa multa solicitū esse. Sed est quedam mēsura homini adhibita que ab eo requirit. ſ. ꝓletio mādatoz̄ dei: t super ea pōt aliqđ erogare vt satisfaciat. hec ille. Et idē vbi. ē. Legislator: suo p̄cepto non exigit ab hoc totum quod potest cum non intendat statum hominis Qtum ad vnum diem vel ad paruum tps sed ad totam vitā a quo deficere si semel homorotū qđ posset faceret. hec ibi vide etiam. j. impossibile.

Fallacia est filia auaritie: de qua in verbo falsarius. per totum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Falcidia.vide.ſ.legitima.

¶ De falsario ⁊ falsitate.

FAlsarius est q̃ crie falſi tenet: vel qui crimẽ falsarioꝝ admittit de crimine fal. ad falsarioꝝ: vñ ꝺ: multipl'r falsarius.vt no.in.c. in memoriã.xix.dist.⁊ in.c.quisq̃s.xx.q.iij.⁊ de cri. fal.⁊ totꝰ.sed de falsario ſſarũ applicarũ dictũ est.ſ. exc̃icatio. vij. excõicatione.iiij. Falsitas ãt in ꝓpoſito est mutatio veritatis cũ dolo ⁊ iactura vñ ad esse eius tria requirunt ꝓdicta: ⁊ si vnũ defecerit non est punibilis.ſm ihoſ. Azo. ⁊ tũc in suis sum. p rex. in.l.q̃d sit falsus.ff.de fal.iuncta.l.nec extra.⁊. l. dam⁹.C.e. vñ nõ cõmittit in ſcriptura q̃ fidẽ nõ facit ſꝫ Bar. vide ꝑnoꝝ.in.c.ꝯto.de iure: ⁊ tũc
1. qõ de corneto in rub.vij.q.x.in ỹ.ſi ꝓterea.

¶ Prio ỹo q̃rit vtꝝ is q̃ alterius ſſas aperit ⁊ legit sit falsari⁹. ⁊ dicit gl.in.c.cũ olis.el.ij.de of. del. q̃ puniri ꝺ: tanq̃ falsarius.alle.c.olim.de re scrip.⁊.c.ad audientiã.de cri.fal. Inn.ẽt tꝫ q̃ sit falsarius tꝫ mitiꝰ peccet q̃ si falsificasset sigillũ ꝓpter qõ ſm pe.de an.ꝺ: puniri ſolũ pena eſt ꝺ: ꝺinaria.de of.dele.ō causis ⁊ pcoꝝ.pmuniter dicto. caplo ãſt alle.p gl. loquunt de falsario q̃ facit rasurã vitiãdo ſſam.vt in.ꝺ.c.olim. vel apponendo ſigillũ adulterinũ. vt in.ꝺ.c.ad audientiã. Bar.ãſt i.l.q̃ testm. ff.de fal.⁊ pa.in.c.cuꝫ olim. el.ij.de offi.dele.tenent q̃ si eas apit offidens ad uersario mittẽtis puniri põt vt falsari⁹.ar.in.l. j.§.is q̃.ff.ad.l.cor.ō fal.vbi is q̃ depoſita inſtra ostendit aduersario incidit in crimẽ falsi. Quod no.ℨ aduocatos ⁊ notarios ostẽdẽtes iura ptis aduersario. Si ỹo apit sed aduersario nõ ondit nõ punit crie falsi.⁊ vꝫ tex.in.ꝺ.c.cum olim.⁊.ff. de crie stellio.p totũ.⁊ ad.l.q̃ testm.ff. de fal. dicit q̃ est spãle in eo q̃ aperuit testm clausum vt punak pena falsi vt ibi vnde aliud est in ꝓpoſito:⁊ ꝺ: iste puniri pena stellionat⁹.i.extraoꝝdinaria. Ex q̃bus rõnabiliꝫ colligit q̃ iste peccet mortalꝫ nisi sit superioꝝ aut inaduertẽter faciat aut spẽ hñs in ratihabitiõe aut habeãt lꝫe ꝓ derelictis aut ſm archi. nisi eẽt manifest⁹ aduersari⁹ ei⁹ dubitãs ne aliq̃d ibi tractet ℨ eum. Deinde ſm scribẽs sibi ꝓuidere ne veniret ad manus aduersarij. Et idẽ credo vbi q̃d apireret ad obuiandum iniusto malo coꝝporali vel spirituali.

2 ¶ Secõ ỹo q̃rit vtrũ falsari⁹ tabellio absentiñ noĩa in inſtro ponẽs vel q̃ furtiue subripuit sigillũ: ⁊ ꝺico q̃ sic vt no.in.c.ꝯto.⁊.c.ea. de his q̃ fiunt a pla.imo ſm Bar.in auf.p̃sbyter. C. de sacrosan.eccl. falsitas nõ ſolũ cõmittit in vicendo falsum sed etiam in tacendo verum.

3 ¶ Certio q̃rif vtrũ lacerãs vel cõburẽs aut celans ſcripturas publicas vel priuatas ad aliuꝫ ſpectantes ita q̃ amplius nõ appareant sit falsa rius ⁊ ꝺico q̃ sic.vt est casus ⁊ ibi bar.in.l.paul⁹ ff.de fal.⁊ gl. Ex quo ꝓz q̃d ꝺicẽdũ sit de falsantibus libꝝos mercatoꝝ comburẽtib⁹? vel alias ſcripturas q̃ vltra penã falsarij tenẽt ad restitutiõẽ tot⁹? intereſſe.text.est i:l.q̃ rabulas. ff.de fur. de q̃.ſ. restitutio.ij.§.xvſ.⁊ rabellio.§.vlt.q̃ intelligẽ si hoc sit cum iactura.

4 ¶ Quarto q̃rif vtrũ inſtra facta p notariũ falsum fiut nulla:⁊ ꝺico vt colligit pa.in.c.fraternitatis.de ẏere.per Inno.ibidẽ ꝺistinguendũ esse. Nã aut loq̃mur de inſtris ꝓfectis añ falsitatẽ vl etiã post.eo tñ nõdũ ꝺnaroꝝ:ſꝫ tolerato in offi: ⁊ sic valẽt ꝓrextu officij ꝫ postea ꝺnẽt facit.l. barbari⁹.ff.de of.ꝓto. Aut loq̃mur de cõfectis post ꝺnationẽ notarij:⁊ sic nõ valẽt: vt.l.si aliq̃d.C.ō succef.ꝓpo.⁊ Bref. facit tex.i.l.si q̃s ex argentarijs.§.fi.ff.de eden. Bar.tñ i.l.ſ.ff.ad.l.iul. repe.limitat verũ q̃s notari⁹ fuit ꝺnat⁹ ꝓpter falsitatẽ cõmiſſam in officio tabellionat⁹?: ⁊ sic loquit.ꝺ.l.si aliquis. secus si alias fuiſſet ꝺnatus de falso ꝓmiſſo ex illud officiuꝫ vel si sit infamis ex alia cã sicut in quoꝺã consilio ipſe bar⁹ cõsuluit ꝓ quoꝺã notario ꝺnato:q̃ extraxerat quas chartas de libro cõitatis q̃ valebant eius inſtra: ꝫ esset effectus infamis. Et hoc verum mõ illud offiñ nõ habeat i se dignitatẽ: vt q̃ est notarius principis.l.ſ.C.mã. prin.vel falariũ de publico:vt q̃ est notari⁹ in bancho.q̃ tunc non valerent alias sic. Et ꝓ maioꝝ notitia dictoꝝ Bar. vide Pau.de ca. in consi.ccxxiij.incipienter super eo.vbi ꝺ: q̃ qñ ꝺs ꝫ dignitatẽ vel officiũ ex publico q̃ exercẽt inter nõ consentientes: vt esse notariumad banchum iudicis:sola infamia ℨ q̃ ex ꝺẽnatione alicui⁹ famoſi criminis etiã si non sit notoria ꝓiuat ipſum executione talis dignitatis vel publici officij: posito q̃ non esset ꝓ suam adhuc priuatus tali officio. vt idẽ Bar. exp:esse determinat i.l.eadẽ lege.ff.ad.l.iul.rep. per.l.ij.C.de gñali abol. Si vero est officium publicum sine dignitate.⁊ qõ exerceꝰ inter ꝯsentientes.vt est esse simplicẽ notarij:⁊ q̃ confi⁹ cit inſtrm inter partes ipſum rogantes: valida sunt inſtrumẽta que facit ante condemnationẽ hoĩs ac legis post crimẽ ex quo secuta cõdemnatione venit infamãdus ⁊ priuandus officio ẽt si ꝺeliquit in officio.vt q̃ fecit instrumen⁹ si falsiꝰ ſm spe.de instr.edi.§.restat.ver. quid si tabellio. ⁊ sunt valida etiã si crimen illud erat notoriũm. facit.l.si q̃s ex argẽtarijs.§.ſ.ff. de edẽdo. si ãt lata erat ſnia officij priuatiua: tunc aut a iure ſcripto ⁊ ꝫ locũ gl.q̃ est in auf. de rabe.§.pe. videtur ꝺistiguere:an erat occulta vel notoria aut ab homine legis miniſtro:⁊ tñc talis ꝺistinctio nõ est adꝫiꝺẽda imo inꝺistincte non valent inſtra postea cõfecta ſm Bal.in.l.ij.C. de sentẽ.

⁊ interlo.om.iu di. Si ãt ſnia fuit lata super crimen ⁊ nõ priuatiua officij:ex q̃ incurrit infamiã: tñc locũ ꝫ q̃ ꝺicẽ Bar.in.ꝺ.l. cadẽ lege.⁊ Bald. in.l.⁊ militib⁹.C. de testa.mili. qui simpl'r dicunt
5 ſm nõ prohiberi alia inſtra cõficere ꝓpter hoc.

¶ Qrif vtrũ inſtrm factũ a notario nõ ꝺnato q̃ ꝫ capla ꝺuersa sit falsum totũ si falsitatem ꝫ in.c.vno.⁊ Bar.in.l.ſi ex falsis.C. de transac. ꝺistinguit. Nã aut falsitas puenit ex vitio notarij:⁊ tunc coꝝruit totũ inſtrm:⁊ hoc ẽt tꝫ Inn. et Pañ. plꝫ vbi supra sicut etiã in totũ repꝛobat ꝺi cũ testũ si quam falsitatẽ adhciat intestimonio suo:q̃ reperiꝫ piur⁹?: er hoc verũ est si falsitas sit circa sub alia inſtrũ: puta q̃ in iudicione autoe vel circa subale negotij:aut eius circũstãtias: vt q̃ debeat scribere.ꝛ.⁊ scripſit.xx. Si aut̃ sit circa alia accidentalia vel extrinseca: vt q̃ scripſit ꝑtes esse pſanguineos: vel aliquid aliud q̃ nõ facit ad negotium tꝫ hoc sit falsum: non tñ repꝛobaf inſtrm pp hoc: q̃ illud nõ ptinet ad officium notarij:⁊ ide in teste. Aut falsitas non puenit ex vitio notarij ⁊ tũc si cõcernit subalia inſtri vt q̃ omiſſa est indictio ⁊ dies totum coꝝruit: vt in.c. inter.de fi.inſtru. si vero ꝓcernit subalia negotij ꝺistinguẽꝺũ est. Nã si capla sint cõnexa non coꝝruit totũ ſm Pañ. vt ei ponit sum. roſ. si ỹo non sunt onera totũ coꝝruit: vt.ꝺ.l.si ex falsis. ſm ỹo sum. ang. Pañ. ꝺicit totũ oppositiũ: q̃ pꝛio casu totũ coꝝruit non ſcẽo. Sed re vera sum. roſe. bñ allegat ỹba Pañ. in exẽplari coꝝrupto sum: vero ang. bñ allegat verba ⁊ sensuꝫ q̃ pꝛ primo q̃ Pañ. refert. se ad ꝺistinctionẽ iã in eo.c recitatã q̃ ita ꝫ ſcẽo q̃ allegat. l. si ex falsis que ideꝫ innuit tertio q̃ ratio id astruit q̃ aliquo rnente
6 non est ꝓfis q̃ aliqua rnant nisi se contingant.

¶ 6. q̃rif vtrũ monetã falsificans sit falsarius. ⁊ mortalꝫ peccet:⁊ ꝺico q̃ monetã cudere non tꝫ sine consensu ꝓncipis seu imperatoris: vt in.l.ij. et iij.ff.de fal.mo.ſm Barto.⁊ Ev. ibi q̃ limita nisi ciuitas vel ꝓnceps inferior hoc ꝓscripſisset tãto tpe. de cuius initio memoria non exiſtat: vt i.c. sup ꝺubitaꝺoe ỹb. sig. vel nisi esset talis qui ꝓscripſisset iura imperij vt hiſpanie:reges:qui vroicit gl. ꝺist. lxiij. valẽtian⁹. non subiacẽt impioꝝ: de hostiũ faucibus regnũ eruerũt. Jgit falsans monetas mortalꝫ peccat ſm ihoſ. Jo. mo. per. ⁊ Jo. de imo.in.c.quanto.de iureiu.⁊ pꝛ p text. ibi vbi ꝺ: q̃ seruans falsam moneram agit imꝰ.⁊ ꝓfir a fortiori falsans ꝓz ẽt p extrauagantẽ Joã. xxij. q̃ excõicat oẽs tales in regno franco⁊. Tenet ãt ad oẽ ꝺnũ datũ cõitari vel ꝑsone: vt no. predicti vbi. ſ.⁊ si spãlis nescit ꝑsona tenet paupib⁹. ar. eo⁊ que not. in.c.cũ tu.de vſu.⁊ i regu. pcñi. de reg. iur li.vſ. ꝓ quo etiã vide ihoſt. in sum. tit. de cẽli. §. ex q̃b⁹?. ℵ. q̃d si monera. Idẽ ꝺic ſm girar.

odo. de eo qui falsam ignoꝛãter recipit ⁊:⁊ scienter ꝓ bõa exponit q̃ ſcmp intellige si sit alicuius notabilis valoris:ſec⁹ ãſt i obolo. vñ sciẽter expẽdens falsam monetã ſm Pañ. in.ꝺ.c. quanto. vꝫ teneri pena legis coꝛ. de fal. que regulꝫ est depoꝛtatio ⁊ oſm bono⁊ publicatio ſeruus. ero vltimo ſupplicio punit: q̃ Bar. ꝺicit verum: q̃ quis expẽdit nũmos stãneos vel plũbeos:q̃ ꝺe illis tñ mentionem facit illa lex ia⁊ punit pena extra ordinaria ſm eũdes Pañ. ſm Archi. tñ qui pecunias diminuti ponderis vbi minus valent emit iusto pcio⁊ ꝺefert ad locũ vbi indifferẽter sic integre expẽdunt non vꝫ peccare:q̃ nulli dãnũ infert ⁊ sibi industria ⁊ laboꝛe lucrũ q̃rit sicut est de alijs mercimonijs: ꝓ regulam sciẽti. lib⁹ vſ.

¶ 7. q̃rif q̃o falcificat monetã:⁊ ꝺico q̃ trib⁹ modis ſm cõiter ꝺoc. in.ꝺ.c.quanto. Pꝛio infoꝛma q̃ſ. imponit finũ illi⁹? q̃ eã cudi nõ facit: vt in.l.falſi nois.⁊ in.l.q̃ nõe.ff.de fal.⁊ l.ꝺ.c.quanto. vñ nouiter cudẽs monetã ꝓncipis cõburitur l.ij.ff.de fal.mo. cudens ỹo monetã ciuitatis vel inferioris a principe capite punit. C.e.l.ſ. hoc tñ casu si moneta eẽt in bona materia ⁊ põdere: puto q̃ nulli reneret̃ de dãno: nisi pecunia bannireꝰ tꝫ tñ tenet̃ de iniuria ei cmuis figuã violauit scõ ex materia metallica q̃ſ. fit de ere vel stãno vel ligua non ꝺebitaꝛ in.l.paulus.ff.de solu. ⁊ m Bar. vel cũ realis materia immiſcet vbi non ꝺꝛ: vt in.l.q̃ nũmos.⁊ in.l.cornelia.ff.de fal. la.ſ. ⁊ gñaliꝛ vbi materia est minus pciosa quã ꝺꝛ ter tio ẽ põdere:q̃ ista tria req̃rũt ad superbia monete: vt i.l.ſ.§.ſ.ff.ō ẏpẽ.emp. Q̃ ãſt põt⁹? ꝺebeat ẏpe moneta gl.in.ꝺ.l.ſ.⁊ Bart.in.l.ij.§.ſ.ff.ſi cer. pe. ꝺicũt q̃ tãt⁹ ꝺz esse valoris:⁊ tñ põt⁹? quãtum pri⁹ erat in materia: nõ ꝺeꝺuct̃ expẽſis ⁊ laboꝛe cuꝺẽꝺi: que ꝺe iure ꝺebẽt fieri ꝺe publico: sed ſꝫ Jnñ. quẽ cõiter sequunt ꝺoc. tex cõsuetuꝺine ſc seruaꝺ: tñ ꝺz eẽ in põdere quãtũ erat i materia: ꝺeꝺuctis expẽſis ⁊ laboꝛe:⁊ q̃ nemo suis expẽſis eã facere tenet̃. ff. qui. ex cau. mã. l.ſ.⁊.c. qui fetir de re. iu. li. vſ. Jmo pl⁹? credit Jnñ. q̃ si ꝓnceps indigeꝛ: põt inde sentire aliq̃d lucri: ter sic a ꝺicto põꝺere minuere aliq̃d modicũ: non ãſt multum fine cõsenſu ppl'iq̃ Pañ. in.ꝺ.c. quãto. limitat verũ. nisi spargaꝛ ex regnũ: q̃ cũ ꝺãno sibi non subꝺito ꝓ non põt ⁊ hoc tene. Credit ẽt Inno. q̃ ꝓnceps cũ pl'i cõsenſu minuere possit põꝺ⁹ monete: vt tñ sic expẽꝺat infra regnũ acſi eẽt ponderis iuſti: q̃ quilꝺet põt renũciare iuri suo. vij. q. ſ. q̃ periculosum ⁊ ꝺicit sufficere ꝓsensum maioris partis magnatũ regni: q̃ negotium regni reputat negotium vniuersitatis. ar. in.l.ij. §. ſctiſſimus. C. de iureiur. ꝓpter calũ. ſꝫ de hoc Pañoꝛ. vbi. ſ. ꝺubitat cum tractet de ꝓiudicio singulo⁊ ar. coꝛuꝫ q̃ no. in.c. cum oẽs. de constitu. ⁊.C. que

sit longa cõsue.in rub.& sum.Aug.tenet requiri consensum singulorũ:sed ego teneo dictũ Inno. q2 impossibile:aut perdifficile est oẽs assentire.

8 ¶ 8.grãd qui sunt falsarij monetarũ sm ꝑdicta:& dico qõ multi.primo falsificantes signũ.scõo falsificantes materiã.tertio diminuẽtes põd? sine principis & ppli assensu ĩrto ꝓnceps qũ valẽrem seu bonã reprobat:& minus valentẽ acceptat vt bono forõ nãcisc̃ar bonã:& illã faciat conflari & cudi:vt tz ibo.& recitat Pan.vbi.ē.& facit rex.in l.eleganter.§.qui reprobos.ff.de pig.act.&ratio est q2 peccat ꝑ materiam vel põdus directe circa malã & indirecte circa bonã.ḡnto attendẽtes pecuniã vl̃ per forẽ aquã subtiliãtes.sm gl.in.d.c. quanto & teneanc ad restõnem dãnificatis:vel si illos ignorãt pauperib? necessario.de iniur.c.fi. sexto cudẽtes monetã q̃ aliquos nsmos minus iusto pondere cudũt q2 alios pl? cuderũt:vt colligit ex ibost.Jo.an.Pe.de anch.& Inn o.vbi.ē. & rõ q2 qõ abũdat in vno nummo non suppler ei qõ in alio deest apud illũ q̃ solũ minus valentes recepit.Qui tñ oẽs nsmos faciunt isti ponderis:sed exuberantes alios atronsan nõ sunt falsarij:sm sum.Ange.indistincte ꝑ ros.& verum est siue atronsent siue cõflent:si hoc faciunt publica autoritate sñr ẽt si ꝓuato mõ iustũ põd? seruet: q2 cũ ōr qõ attõsores monetar̃ sunt falsarij:tel ligit de iustis monetis q̃ inde remanent leuiores:tenenc tñ ꝓncipi vl̃ cõitari de materia quam inde auferũt:q2 illa per errorẽ fuit nũmis apposita.Credit tñ sum.Ang.qõ si abstinere non velint non fiat extra statũ salutis:qõ tamẽ falsum est:q2 fures sunt:& irrogãt iniuriã ꝓncipi vel cõitati:quorũ monete eos ex bonitate laudant.

9 ¶ Nono querit quid de falsante mẽsuras & ponderat:& dico qõ vltra mortale tenentur ad omne damnum.de emp.& ven.c.ij. vbi & tenentur .xxx. viebus in pane & aqua ieiunare:qõ sm Archi. forte verus est in foro contentioso ecclesiastico: sed in foro anime hodie hec penitentia est arbitraria:& idem de vtente falsatis scienter. Imo iure ciuili falsans mẽsuras renec pena.l.co2. de fal.ff.de extraordi.cri.l.annonam.que pena est publicationis oĩm bonorum cum deportatione si liber est:si seruus est vltimum supplicii.l.f.ff. de fal.vtens vero falsis puniri potest in duplum & relegari in insulam.ff.eo.l.pe. Tenetur autem falsans sm Archi.ad remediandum inquantum põt sine periculo fue persone vel maioris scandali vt sc̃z auferantur de medio dicte mensure vel põdera aut equentur.De falsarijs literarum apostolicarũ qñoquidem excõicati.ē.excõicatio.viij. §.viij.Qño autem bulla vel instrumentum aut alia scriptura dicatur falsa.vide.J.tabellio.§.r.

¶ De fama & rumore.

Fama:rumor:secretum:occultum:manifestum notorium et publicum inuicem conueniunt:sed de alijs & quibus primis:vide suo loco.

¶ Primo igit sciendum est qõ sm Bar.fama dicitur a fando.vnde nisi sit locutio non est fama quantũ ad totã suã rõnẽ sed solũ quantũ ad primũ qõ est de rõne eius.i.quãtũ ad opinionẽ seu credulitatẽ:quo intelligẽdum est qõ dicit glo.in l.cognitionem.§.estimatio.ff.de var.& extraor.ci Tho.de piperata:quod fama cõis opinio cõis estimatio sunt idẽ.i.quantum ad primũ:qõ est ratione fame:sunt etiam sinonyma sm.d.gl.sed intellige qñ illa extra vocem manifestantur.

¶ Secundo sciendum est quod sm Pano2.in.c. vestra.de coha.cle.& mul fama est duplex.i.bona & mala.quia ita se habere potest ad bonum sicut ad malum:cum dicatur famosus latro.l.capitalium.§.famosos.C.de pe.Et intelligẽ de ea que est de aliquo homine in genere virtutis aut vitij vt quod est bonus vel malus.Quedam vero est de aliquo facto particulari:vt quod tale quid sit vel non sit sm Bar.

¶ Tertio sciendum qõ sm Pano2.in.d.c.vestra. fama in genere.i.cõiter ad bonã & malã est communis locutio ex verisimilibus cõiecturis cõsurgens:vnde fama est propriẽ qñ tota ciuitas: aut vicina vel maio2 pars aliqd clamat ex coniecturis verisimilibus:talis autem non est fama quo ad iuris effectum:sed sunt vane ppli voces:vt de accn.per gl.& doc.in.inquisitionis.que non sunt audiende per gl.in.c.ij.de elec.& Bar.in.l.de inuoze.§.tormenta.ff.de questi.& tex.in.l.ij.ff.de testi.Sed intellige quod est cõis locutio presupponens opinionem siue credulitatem:vt ptz ex diffinitione Bart.dicentis qõ fama est cõis opinio voce manifesta ex suspicione:& intellige probabili veniens qõ ideo ō2:q2 qñ aliquid est certũ aut visu3 a ppło nõ est fama:sed manifestum fama aut notoriũ.* Jgit ad famã quatuo2 requirunt primo quod fit opinio cõis:scõo quod fit ex iusta suspicione probabili:tertio qõ voce manifestet: quarto qõ manifestet ab oib? vel a maiori parte:in quo differt a rumore vt patebit:vnde dicta paucorum non infamant sm Pano2.in.c.cũ tua. de spon. Ubi etiam nor.quod vbi ō2 pars nulla addicione facta intelligit medietas. de decl.c.ij. lib.vj.& in.l.nomen.§.portionis.ff.de verbo.sig qñ vero addit ly aliqua vt dicendo pars aliqua verificatur in qualibet minima particula.

Ad fama.

4 ¶ Quarto sciendũ qõ 13 ad famã faciẽdã reqrat maior pars tñ ad famam probandã sufficit duo testes:vt no.in.d.c.torneamenta. & in.l.ij.ff.de testi.contra pmõi tñ ꝓbationẽ admittit pbatio contraria:que scõa pbatio si clarior sit ob-

scak effectꝰ primet & eò taltu quo fama sufficeret ad restitutiõ:& si per partẽ rei bona fama probat tollitur presumptio prima. arg. de spon.cum in tua.& quod no.in.l.ij.C. de questi. An aũt fama faciat plenã probationẽ.J.inquisitio.§.xj.

5 ¶ 3.sciẽdũ qꝰ fama bona ō hoie alioq̃n ẽ ex spe. illese dignitat' stat? legib? & mozib? probat? in nullo diminut?:qõ ẽt ptz.ff.de va.& Fordi.l. cognitionẽ.§.estiatio.& gl.l.d.c.vsa.& C. ex ḡ. ca.J.irro.l.f.fama aũt mala ẽ ꝛria ad bonã vt ptz ꝑ gl.vbi.ē. Dicit aũt Azo.qꝰ in dicta descriptione nomẽ dignitatis nõ ponit ꝓ honore publico sed ꝓ potentia natura cuncris attributa.

fama *Uel breuiter fama hois ẽ cõis opinio ex suspicione ꝓbabili cũ locutiõe de illo hoie:& si sit de malo est malatti de bono bõa:fama ẽo ō aliquo negotio vl̃ facto ẽ cõis opinio ex suspiciõe pbabili cũ locutiõe de illo negotio:& sic cõis diffinitio descẽdit i mẽbra:nec opꝰ addere ex in certo autore ꝓueniẽs q2 qñq ex certo qñq ex incerto autore ꝓueniẽt sm gl.e.pa.in.d.c.vestra.

6 ¶ 6.Sciẽdũ qꝰ rumor sm spe.est ꝓticularis assertio vel insinuatio ex sola suspitiõe & incerto autore ꝓueniens.de eo q̃ cog.cõ.vro.sup eod. & idẽ sentit pa.vbi.ē. excepto qꝰ nõ adheret incerto autore & bene.vñ rumor in hoc differt a fama:q2 rumor est qñ pars aliqua vicine clamat. fama ẽo qñ pars maio2 sm mẽtẽ pan.in.c.bone memorie.el.f.de el.& gl.in.d.c.super eo.vnde sm Pasi.rumor se hz in min? qꝰ intellige ḡtum ad partẽ requisitã. nõ quo ad ꝓdicationẽ:ꝛ ẽ econuerso q2 ois fama est rumor:non econtra.

Rumor.

7 ¶ Septimo sciendũ ẽ qꝰ indiciũ qõ.f.idẽ vt qõ cõiectura pbabilis est mediũ intellectuale ẽ ratio eliciende:ex aliqua singulari circũstãtia insurgens.C.& ff.de rei vẽ.l.iudicia.vel sm pan.in.d.c. vsa.ꝓprie est notabile signum dicti rei seu facti qõ subijcit necessitati pbãde:& largo mõ argumentũ dici põt indiciũ.viõ in.c.fo2ꝰ. de ver.sig. Et tot inãt possent ee indicia & tã vrgentia:& qõ inducer ẽt iudicẽ ad credulitatẽ:& sufficerẽt ad infamã ferẽdã ẽt i crimĩalib?.vt.C.de rei vẽ. l.iudicia.C.ō pba.l.sciãt cũcti.& de ꝓsum.affer te.et

8 refert se ad dicta in.c.ij.de pba.vide.J.indiciuz.

¶ Octauo sciendũ est qꝰ sm gl.in.c.semel.xj.q. ij.si sumus inter tales q̃ parati sunt imitari moz taliter peccat q̃ suã famã ꝓ posse nõ defendit:& sic intellige.c.nõ sunt audiẽdi. ea.q.& xij.q.j.nolo.& de cõse.di.j.iubemus. si aũt sumus inter tales qui solum parati sunt reprehendere non imitar̃ sic sufficit nobis cõsciẽtia nostra nec defendere tenemur:& sic intellige.c.quid obest.cũ ḡ. q̃ sequẽtib?.xj.q.iij.j.& ibo.autem in.v.quolibe. arg.xxvj.dicit qꝰ viros ꝓfectos intellige existentes in statu ꝓfectionis decet in personalibus in turbis eẽ maxime patiẽtes vt sint ẽt parati plura sufferre ex illo mal.v.si ḡs ꝓcusserit re.& statũ ẽo suũ impugnari pati nõ ex ḡtum resistere põt:q2 hoc vergeret in iniuriã dei. Sed i quoli. x.ar.xij.etiã ḡtũ ad iniurias personales vt distinguere & dicere ac probare qꝰ illi quibus imminet ex officio vel statu perfectionis alioz̃ saluti ꝓsidere peccãt nisi infamiã propriã iuxta posse repellant alij ẽo q̃bus magis custodia sue ꝓprie salutis imineꝰ possent sue humilitati ꝓnidẽtes famã vel infamiã cõtemnere. Utrũ fama ꝓbet.J.inquisitio.ſ.§.xſ.Quo fama ledaꝰ ac restituaꝰ.ē.detractio. quo vero ab aliquib? ꝓpter eam sit abstinendum vide.J.scandalum.

¶ De familia & famulis.

Familia dicta est a femore q̃ ẽ paros hois genitiua.C.de verb.sin. Et sm Azo.in sum.suo nole comprehẽdit oẽs q̃ sunt in seruitio alicuꝰ etiaz liberos hoses seruiẽtes illi bona ꝛ de vel ẽt alienos:& seruos q̃ sunt in in eꝰ prãe sñr oẽs ꝓpinquos libertos & patronos:& sic gñaliter sumit.C.de vb.sig.d.l.fi.vnicus ẽo seruus familie nole nõ ꝓtinet nec quo facilit familiã ibidẽ.Gs archi.in ca.ls.de priui.lib2.vſ. dicit qꝰ triplex est familia. Quedam perpetua & religiosa.vt religiosi clerici & sires & hi gaudent priuilegio puer? vel collegij.ō sta.mo.recolẽtes C.loca.l.multires.alr ouplici iure tenerenꝰ.ꝛ ca. cognouim?.xij.q.j. Et de hac loquit.c.cũ olim. de arbi. est & alia q̃.f. nõ ecclesiasticos tñ ꝓprehendit sz ẽt laicos: sicut sunt vxor:filij:nepotes seruifamuli: q̃ in ei? domo eius sumptibus viuunt cõtinue:de q̃ intelligit.ff. de publ.l.f.§.familie.C.ad.l.co2.de fisca.l.si forte.que ponitur de pe.dist.j.de here.c.filij.lib.vj.in fi. de test.l.fis. vbi de hoc.& xij.q.v.c.f. Et de hac intelligitur qõ ō2 in.d.c.ls.de q̃ vide.J.interdictum.vſ.§.vij. Est & alia q̃ nec ꝓpetua est nec mercenaria:sicut clerici & religiosi & alij ecclesiastici dicunt de familia ecclie:de q̃b?.xvj.q.vj.de lapsis. Est & alia de qua in.l.fi.C.de ver.sig.vbi nomẽ familie ꝓprehendit parẽtes liberos oẽsq;:ꝓpinq̃s & substãtiã & libertos ẽt & patronos:necnõ & seruos: et hec significatio hz locũ i fideicõmissis vt ibi ptz.

Triplex familia.

¶ Primo ẽo q̃rit ad q̃d teneak pfamilias:& dico qꝰ ad duo de ꝓcepto ꝓncipaliter.f.ad necessariorum vite administrationẽ & ad disciplinã tã ẽo qꝰ moziũ exẽplo:vt colligit ꝓxima ad timoth.v.& ad ephe.iij.& no.l.§.necesse.xlvij.di.alr de suj natura ẽ mortale i re notabili: nisi excuset aliq̃ circunstãtia puta necessitas & ymõi. vel nisi omissio correctionis sit circa ea q̃ nõ sunt ad salutem necessaria:& sic intellige.xxiij.q.iij.duo ista.& q. v.non putes. An autez correctionis gratia pos-

Universidad de Deusto
Biblioteca

sit clericos ꝰberare. ℨ. excꝰicatio. vj. §. iiij. casu viij. Si aut̃ aliquos de familia nec verbis nec verberib⁹ pōt emendare renetur eos expellere vel eis negare necessaria si credit probabilr eos p hoc posse emendari sicut pt̃z in prooe fornicaria. ar. eoꝝ que no. in. c. nō ois. v. q. si vero pbabiliter credit p hoc eos licẽtius peccare p suam aũt curã ⁊ timorem videt eos a multis ⁊ si non ab oĩbus malis se cẽperare si faciat ꝯtum pōt excusatur. nec ei imputat perueritas filiorũ: vt patet in. c. ꝯtumlibet. ⁊. c. sequenti. dist. xlviij.

2 ℂ Scdo q̃rit an oĩs tpe infirmitatis teneat̃ famulo q̃ locauerat opas suas de necessarijs ⁊ salaria. ⁊ dicit bar. j. l. si cũ dotẽ. §. sui aũt. ff. so. matri. ⁊ in. l. in reb⁹. ff. cõmo. q̃ ad expẽsas magnas non tenet̃: q̃ intellige rõne famulatus: sed alia rõne vt q̃z prim⁹ ⁊ ille nõ ht̃ vñ illi subueniat tenet̃: ⁊ ille põt offm iudicio ꝓlorare ℨ eũ vt sibi subueniat si est soluẽdo: ⁊ idẽ facere pōt pauper cũ quocũq; viuit: de quo vide tex. cũ gl. nobili in. c. sicut. xlvij. dist. Quãtum ño ad salarius Jo. an. d. ant. Jo. de imo. Et pa. li. c. j. de cle. ergo. ⁊ cõmuniter doc. renẽr q̃ nõ: q̃z casus contingẽs in pson̄a eius q̃ locauit opas liberat ꝓductor: ex a prestatione mercedis. l. si vno. §. itẽ cũ q̃dam. ⁊ q̃ ibi no. ff. loca. ⁊ q̃ no. in. l. in rebus. ff. commo. ⁊ gl. l. l. fi. §. itẽ iuris. cl. ij. ff. ad. l. rhod. de ia. q̃ ꝛ pan. vbi. ℨ. limitat: q̃ñ salariũ ꝺbẽt solũ rõne pson̄e: secus si daret rõne aliorũ ẽt vñ prãs qui ht̃ famulos ⁊ iudices q̃d⁹ ht̃ soluere l̃z nfirmet̃ aut moriat petere pt̃: ⁊ debitor: es ei renenet̃. tex. est in. l. pecuniã. ff. de cõdi. ob cau. ⁊ facit q̃ not. in. l. dite functo. ff. de offi asse. Inn. aũt tenere vr̃ q̃ salariũ debeat in. c. ppter sterilitatẽ. de loca. ⁊ facit. c. f. de cle. non resi. lib. vj. ⁊ ibi gemi. per illum ter. dicit q̃ doctori vel famulo subtrahi nõ debet salariũ ppter infirmitatẽ allegãs q̃ hr̃ in spe. de cle. nõ resi. §. postq̃. vñi. quid si mercennarius. Et istud ꝛ Galice. in. l. ꝛ. C. loca. ⁊ pulchre Ang. in disputatiõe exorta guerra: ⁊ fac. l. quesitũ. ff. de re iudi. Et hoc procedit vbi consuetudo sic est q̃. l. debeak: q̃z illud vr̃ actũ q̃d est consuetum. l. q̃d si nolit. §. q̃ assidua. ff. de edi. edic. vbi aũt nõ est consuetudo non debeẽ nisi vt dictum est: ⁊ in casu speciali. vt C. de aduo. di. iud. l. post duos. vbi aduocato debetur salarium ex publico constitutũ: ꝛ mozjak infra annũ: ⁊ sec⁹ aũt de salario ꝓmisso a parte: q̃z nõ debetur nisi ꝓ rata tpis: ꝺm bar. in. o. l. dite functo. fil'r in. l. cuꝝ heres. §. fi. chus. ff. de sta. lib. vbi q̃d ꝓ seruum non stat q̃n seruiat: nihilominus libertatem ppter hoc legatã conseqũtur fauore libertatis. de quo j. loca. §. ri. vbi agetur de ista materia diffuse.

3 ℂ Tertio q̃rit vtrũ obligat⁹ pcurare aliquam familiã; vt q̃ accepit furnũ cũ obligatiõe coquẽ di alicui ⁊ eius familie teneatur excrescẽte familia. ⁊ dico ꝺm pan. q̃ nõ si familia habeat numerum certũ ⁊ determinatũ: si aũt indeterminatũ vt sunt fratres alicui⁹ cõuent⁹ sic tenetur ⁊ facit. c. ꝯro. de censi. vbi etiã dicit pan. q̃ ex quo iste potest se habere ad lucra. l. familia diminuta ea aucta tenetur vt ẽtiorũ eadẽ ſtr disciplina nisi speciem mutasset: puta si effect⁹ est epc̃s vel capitaneus: ⁊ sic tꝛ familiam multam. Si rñ nimis grauaretur p iudicis officiũ sibi ꝓuidebit.

4 ℂ Quarto q̃rit̃ an petere possit salariũ famulus q̃ cũ oño de salario nõ ꝓuenit. ⁊ dicit Fede. ꝓsi. xviij. q̃ si famul⁹ cõsueuit locare operas et oĩs ꝓducere tenetur oĩs soluere saltẽ vsq; ad illã summã: qua alios fuisset cõductur⁹: argu. l. si nõ sortẽ. §. libert⁹. de cõdi. inde. no. p archi. j. q. j. sunt nonnulli. Si vero fuit cõductus sub mercede taxanda ad arbitrium vñi: sic iudicio boni viri taxabitur: vt patet. ℨ. arbiter. §. ri. ⁊. xvj.

5 ℂ Quinto quid si promisit seruire per annũ in rure: ⁊ exactis sex mensibus hyemis vult discedere. Dic q̃ non habebit mediũ salariũ ꝺm Bar. in. l. diuortio. §. q̃d in anno. ff. sol. mat. sed computabitur crassum cum macro. ⁊ si aliquo tpe dicti anni fuerit infirmus non tenebitur supplere illud tp̃s gl. in. c. si pro tua. de refcri. li. vj. vt. l. cum heres. §. fi ch⁹. ff. de sta. lib. ex quo tñ nõ sequitur q̃ debebat habere stipendium totum.

6 ℂ Sexto q̃rit̃ an famulus cui oño dare nonũ vult debitã mercedẽ possit occulte satisfacere sibi: ⁊ dicit ℞ic. in iiij. dist. xv. q̃ ꝛ rales peccẽt in modo accipiendi: rñ ad restitutionẽ nõ tenẽtur sed de hoc dic vt. j. furtum. §. ruh. xv.

7 ℂ Septimo vtrũ familia vel aliquis de familia teneatur revelare delicta oĩs sui reḡis⁹ p obediẽtiã supiorꝛis. ⁊ dico q̃ nõ si criminaliꝛ vult procedere. iiij. q. iij. lege iulia. el. ij. secus si ciuiliter procedat: vt. ℨ. correctio. §. ix. ⁊. x. q̃ intellige vbi ex hoc nullũ sibi malũ immineret: q̃ nullus renetur suo malo procurare bonũ proximi tpale.

8 ℂ Octauo q̃rit vtrũ teneak seruare iurm̃ famulus q̃ iurauit oño se denunciaturũ si quẽ sciuerit ei⁹ bona furripuisse: ⁊ dicit Duran. q̃ non si oĩs est truculẽtus q̃ illicitũ fuit iurm̃: ꝛ si est mãsuetus ⁊ pbabiliꝛ credit rõnabiliꝛ pcessurus distinguẽdũ est q̃: si res sublata erat sub ei⁹ custodia: sicut posset pseq̃ asportãtem: sic ⁊ oño revelare. si vero nõ erat deputata ad ei⁹ custodiã tenet̃ nihilominus dicere si potest pbare: si ño probare non põt revelare nõ ꝺ⁹ nisi taliq̃ possit pdesse ⁊ nõ obesse. ⁊ si alio mõ iurauit nõ fuit licitũ iuramẽtũ nec obligatoꝛium. Jdẽ dicit Hugo. de testib⁹ si modalibus. ſ. q̃ñ non tenenẽ denunciare epc̃ꝛ iurauerit nisi crimina que probare ꝓ posset. xxiij. q. iij. ꝺsdo. alias esset pditor ert

minis. ij. q. j. si peccauerit. nisi hoc faciat secrete epc̃s vl' alij qui ht̃ corrigere paternaliter. ar. xx. q. v. hoc vr̃. ⁊ de hoc. ℨ. denũciatio. §. v. quis autem teneatur ꝓ delicto familie. j. natura. §. v.

ℂ De familiari.

Familiaris quis dicatur glo. iij. q. v. in sum. dicit quod large familiares dicũtur oĩs qui cohabitãt cũ aliquo vt in c. insinuante de offi. deleg. et in. c. in literis. de reḡi. vbi dicit gl. quod familiares appellantur consanguinei colonus ascriptitius mercenarius filius in potestate libertus seruus et omnes habitãtes in domo. Domestici vero sunt quibus ratiõe partis ptãtis vel oñice imperari põt: ꝓ quo vide glo. in. l. pũi. §. sane. C. de his qui ad eccl'. confu. ⁊ familiares domestici intelliguntur oĩs qui in expensis alicuius cõmẽsales continue existũt etiã si aliq̃n abesse ꝓ ei⁹ negotijs gerendis contingat. vt no. in. ca. fi. de ẽb. sig.

Fauorabile. vide. j. odiosum.

Fautor quis dicatur infra hereticus. j. §. vij. et. x.

ℂ De femina.

Femina nomẽ est gñale cõiter oẽm femellã in oi etantium gñe cõplectens. vsitatius aũt in gñe hũano i q̃ citius hoĩe pubescit: ⁊ vel q̃z mala herba cito crescit sicut ludẽs vt credo: dicit glo. in. l. ij. C. de his q̃ ve. eta. impe. vl' ſm cõiter doct. in. c. fras. de despõ. impu. ſexus muliebris. ẽ debilioꝛ citiusq; deficiẽs. ⁊ pũr citi⁹ pficit sicut in aliis videmus.

1, 93 ℂ Primo ño q̃rit vtrum femina peccet mortaliꝛ vtendo habitu virili vel ꝛ: ⁊ dicunt alĩ q̃ sic. q̃z xxx. di. in. ca. si q̃ mulier. ꝺz si q̃ mulier suo ꝓposito vtile iudicans vt virili veste vtat̃: et ꝓpt̃ hoc virilem habitũ imitet̃ anathemasit. Sed tñ hoc dico de se nõ esse petm̃: quia aliq̃n licite fit: sicut beat⁹ Ambr. in. ij. de virgi. narrat de quadã scta virgine antiochena. quod ab idolatris pstituta in lupanari ad preces viri sub spẽ turpitudinis intrantis mutauit habitũ ⁊ exiuit nõ vt vitaret martyrium sed cõragiũ. vñ nõ põt esse petm̃ nisi ex circunstãtia ⁊ intẽtione. ⁊ pũr. si ista fiant ex animi leuitate sine intentiõe corrupta vel scãdalo graui non est mortale. Sed ℨ q̃z ꝺz in. o. ca. si q̃ mulier. xxx. di. q̃ si qua mulier suo ꝓposito vtile iudicãs: vt virili veste vtat̃ ⁊ ꝓpter hoc virilem habitum imitetur anathema sit. Ad hoc dico q̃d loquit̃ q̃ñ mulier hoc facit malo ꝓposito. i. intentione facilius meretricãdi vt pt̃z p glo. et Archi. ibi Contra etiaꝛ q̃z non vtet̃ mulier veste virili de nte. xxij. ſz dico hoc ꝓhiberi primo ex superstitione idolatrie: ne iudei in sacris imitarent̃ gentiles idolatras. ſcdo vt restringeretur libido nonnulier. Secundus ingrederetur ad viros: tertio dico hoc ꝓhiberi eo modo quo ⁊ quedam de licita ad ministeriuꝫ sicut ꝓhibeb̃ arari i boue ⁊ asino in. l. moysi vel eo modo quo venialia puta mendacia vel ociosa verba. 2

ℂ Scdo q̃rit̃ vtrum peccet femina se radens: ⁊ dico q̃ femina tonsurari non ꝺz ẽt cã religiosꝛ de conuersi. cõiu. vxorat⁹. ⁊ intellige nõ solum ꝺ tõsura q̃ ꝺz clerica. ſz etiam de rasura q̃ fit p abscissionẽ capillorũ vsq; ad aures. ⁊ facit dist. xxx. q̃cũq; mulier. ⁊. xx. q̃. ij. c. j. ⁊ cle. attendentes. de statu reg. sed tñ hoc intelligit ſm glo. in. d. cle. de femina q̃ vult in scꝛo remanere: quã etiã excusat consuetudo contraria. adde etiã necessitas. puta infirmitatis vel hmõi. Si aũt id sine necessitate faciat sum. Ang. dicit eã peccare mortaliter cum ſm ſz ꝺium dicens non esse mortale si hoc faciat ex deuleritate aut fatuitate: ⁊ hoc tene p. d. in ꝓoꝛi. §. pec. d. ãt. c. quecũq; loquitur q̃n hoc facit ex superstitione ⁊ ad facilius meretricandũ. ⁊ in cõtẽptuꝫ significationis come. i. subiectionis adv̄rum q̃. archi. ibi. no. vbi ꝺz resoluens iuo subiectionis.

ℂ Tertio q̃rit̃ que sint illa q̃ ꝓhibent mulieri: ⁊ dico q̃ñ sunt multa. Nõ est põt ꝓdicare nec publice docere ẽ quis sancta ⁊ docta. xxxiij. dist. mulier. ſ. in eccl'ia ⁊ publice secus in capitulo suo et claustro. ſm gl. ray. Nec confessiones audire nec alijs benedicere: aut actũ alicuius ordinis exercere. de pe. ⁊ re. nouꝫ. de excel. ꝓlat. tanta sed intellige de benedictione publica nõ de priuata eo modo quo mater filiũ benedicit. Nec tangere sacra vasa aut sacratas pallas. i. corporalia sec̃dũ gl. nec incensum circa altare deferre. xxxiij. di. sacratas ⁊ idem est de vestibus quibus deo ministratur. ſ. actu. de conse. dist. j. vestita. ẽ quo tñ. §. in ẽbo corporalia. §. j. Nec esse arbitrix nisi eẽt dignstare habente iurisditionẽ: licet possit esse arbitrix. de q̃. ℨ. arbiter. §. ij. ⁊. xxj. nec iudicis aut magistratus officium genere nisi in casibus de quibus in gl. xv. questiõe. iij. §. j. intellige i spũalibus: q̃z in temporalibus iudicare potest̃ vbi ẽ cõsuetudo. de arbi. ꝺlecti. Nec postulare aut procurare nisi in cã ꝓpria ⁊ suoꝝ: vt no. in. l. femia. ff. ꝺ regu. iur. ⁊ iij. q. vij. §. tria. ⁊. d. §. j. Nec testis ẽ de quo dic vr̃. j. testis. §. j. Nec personaliter ad iudicium trahi causa fereudi testimonij: aut q̃libet alia cã q̃ nõ exprimat in iure contra eius voluntatem: ⁊ si esset religiosa trahi nõ posset ẽtiã si vellet. quãlsa. de causa: de iud. mulieres. libro vj. Nec accusare nisi in certis casibus de. xv. q̃. iij. §. j. in tex. ⁊ in glo. Nec se seu ꝓpriam substãtiam obligare ꝓ debito viri nisi credit̃ sit cõuersum in suam vtilitatẽ) vt in auc̃ vt nul. iudi. §. ⁊ illud not. col. ix. Nec debet incarcerari vel ẽtrudi ꝓ aliquo debito vt ibi vide. ẽ. abbatissa.

Fenus licet cõiter pro vsura ponat: vt in lib. pha. C. ex quib. cau. infa. irro. tamẽ ppe fz grãmaticos i hoc ab ea differt: qz vsura est lucrũ de capitali: fenus ño est lucrum de vsura. Itẽ quia fenus exhibet mutuũ vsq; ad prefixũ tempus: vsura sine prefixiõe.

Ferie. vide. s. dies festus.

¶ De feudo.

Feudũ sm gof. est concessio rei immobilis facta pro homagio. ex de fin. ex villenti. z concor. diffinitio ilio. z Aso. dicentium q̃ est bñficium alicuius rei in uestitura interueniente sic concesse seu date alij vt dñium penes cõcedentẽ remaneat/cuius occasione recipiẽs: z successor ei⁹ cõcedẽte dño ad id seruitiũ. de q̃ z vsq; q̃ conuenit: aut feudi natura requirit tenek directo dño/vtile aũt ad feudatariũ transit. ar. eo: z q̃ no. de emphyteota. ff. si ager vec. pe. l. vnica. §. q̃ me. tñ ex. §. sequenti meli⁹ parebit natura feudi. Ex his aũt pz q̃ si feudum datur vt inde pstek fuitiũ reale nõ est ppie feudũ. fz Zct⁹ innoiat⁹ sm Ly. i aut. igressi. C. de sa. sanc. sicut dicit Bald. in lib. de consue. feu. q̃ in quibusdã partib⁹ lõgobardie p feudis ecclie soluitur par caponũt vel spaltula porci z eũ hmõi sm eq̃parank emphyteosi. Silr si esset q̃d emptũ nõ hz naturam feudi sm Bald. vbi. s. de feu. da. c. f. et in l. qui se. C. vñ li. Sed qñ imponit on⁹ psonale vt ire ad plamentũ regis vel hmõi. z abest venditio tunc ppie est feudũ z regulatur lege feudorum.

l. qõ. ¶ Primo ño q̃rit q̃ sit natura feudi: z que differẽtia ei⁹ ad emphyteosim: z dico patere rñsionẽ ex verbis petri helie. in tractatu suo de feudis ci centis. * De natura huius ẽct⁹ est primo qõ dño retineat sibi directũ dñiũ ac ppietatem. vt in. li. feu. ti. q. cau. feu. amit. cap. vnico.. Scõo qõ vtile dñiũ trãseat in vasallum qõ pz qz vasall⁹ pot quasi vẽdicare vt i li. feu. tit. de innestitura. de re. alie. fa. c. vnico. z pñr est qñ dño als nen vendicaret. ff. de auro z ar. le. l. quintus. * Tertio qõ dño habeat ciuilẽ possessionẽ z vasall⁹ naturalem: qz vasall⁹ appellaẽ vsufructuari⁹ q̃ naturalr possider. vt. ff. de acqui. pos. l. naturalr. Dico tñ qõ ius vasallicũ possider ciuilr z naturalr/qz prescribit qõ non faceret nisi ciuilr possideret. * Quarto q̃ pfitat in reb⁹ inobilib⁹. * Quinto q̃ si vasallus dño constito seruitium non pstiterit a feudo repellitur. * Sexto qz sine dñi volũtate feudum alienari nõ pot. * Septimo qz feudatario regulariter fit in ppetuum. * Octauo q̃ dño habeat uitere vasallũ in possessionẽ. * Nono qõ si fit cõtrouersia inter vasallos domin⁹ recoguoscit secus i emphyteota. qz hic dño hz vasallum obligatum psonaliter mediãte iuro z ꝓ hz iurisdictionem in psonã: z multo fortius in rẽ in emphyteosi ño dño hz emphyteotã obligatũ rõne rei: nec habet ius quandũ pensio soluit vñ recognoscere ñ pt. * 10. qõ vasall⁹ nõ pot sine dñi volũtate feudum i pignorare ẽphiteota ño pot qz hic pateret dño non ibi: eo qõ hic tenek vasall⁹ dño seruire de fructibus q̃s creditor interim percipiet ibi aũt tenek soluere pẽsionẽ in pecunia cõsistẽte. * 11. quodvis allus feudũ sine dñi volũtate dare nõ pot quod emphyteota pot qz magis obligaẽ vasall⁹ cũ pio nã eius dño elegerit. vñ aliqñ inuito dño subrogare nõ pot qõ emphyteote pmittit ꝓpter liberalitatem. * 12. qõ in feudo femina succedere nõ pot nisi fuerit cõuẽtũ/secus iure emphyteotico: qz feudũ daẽ ꝓpter seruitiũ: mulier aũt seruire nõ pot eq̃ bñ vt vir: emphyteosis aũt fit propter meliorationem quam eq̃ bñ facere: pot mulier vt vir. Alten. tñ dicit q̃ hoc fallit in duobus casib⁹ primo si fit feudum femineũ vel femine' pcessit: qz tunc deficientibus masculis ad feminas ptinebit: vt in ti. de beneficio femine. scõo si fit tali pacto acqstitũ. vt deficientib⁹ masculis ad feminas deuoluat qz qõ fuit actũ est seruandum. vt in ti. de suc. feu. §. filia. * 13. qõ vasall⁹ nõ pot aliũ vasallum facere sine dñi volũte qõ ẽphyteota pot qz emphiteosis pp meliorationẽ: feudum ꝓpter seruitium fit eq̃/bñ aũt pot meliorare secus⁹ vt primꝰ z tñ pt eq̃ bene seruitor iõ hic reqrit dñi consensus nõ ibi. * 14. qõ pensio nõ pstetur vt in emphyteosi: sed seruitiũ certũ vel incertũ pro ut fuerit cõuentũ: itẽ qõ nihil pstek p introitu. * 15. q̃ vasallus non teneaẽ seruitium pstare dño nisi reqrit⁹ fec⁹ in ẽphyteota: qz vasall⁹ nõ tenek nisi sciat dñm idigere ẽphyteota ño. tenek ad certum pẽsionẽ certa die: dies autem p dño interpellat: * 16. qõ vasall⁹ possit feudum dimittere sine dñi volũtate/nõ aũt ẽphyteota: qz feudum daẽ amore vasallꝰ: vt aliquã vtilitatẽ cõsequaẽ: vñ sine dñi volũtate pt/renunciare fz emphyteotica res tradit ad vtilitatẽ dñi. i. vt melior ek: vñ secus:

¶ Scõo querit quotuplex sit feudum z dico sm Bald. in prolo. d. libri qõ multiplex. Aliud ẽm est habens ꝓprie naturam feudi/aliud improprie aliud regale: aliud nõ regale. aliud simplex. aliud conditionatũ: non quidẽ sub conditione qñ si fz sub qualificatione vel conditionatũ. i. datum ad certũ seruitium seu cõditionem quam si vasall⁹ negauerit: feudum amittit: Ad aliud antiquum seu paternum. s. qõ fuit illius q̃ fuit cõmunis parens agnationis siue qõ a patre vel quocunq; ascupiorib⁹ acqstũ est aliud mixtũ. s. acqstũ per seminã: cui⁹ natura aspicit pro masculos: deinde feminas. Aliud reale quod transit ad heredem: aliud psonale qõ solũ ad vitã vnius conceditur Aliud ligiũ vbi iurat fidelitas ꝓ oẽm hominem aliud non ligiũ in quo prior dño excipitur. aliud

francũ. s. a seruitꝰ z opib⁹ exhibẽdis: aliud nõ francũ. Aliud annale: z est feudũ gardie z castaldie: z ꝓ mercede alicuius rei: aliud non annale. Aũt essẽt q̃d incorporalia q̃ qñq; danẽ loco feudi vt guardia z castaldia: z ista nõ pssit ꝓpe näz feudi fz hoc. aliud nobile qõ nobilitat possessorem aliud burgense. s. qõ nõ nobilitat. Aliud est ecclãsticũ z hoc est triplex primũ qõ daẽ ecclie sm qõ recipiẽ ab eadẽ. tertiũ qõ daẽ vel recipiẽ a clerico. Et qñ quis innestit ó ducatu ór dux de comitatu comes de marchionatu marchio.

3 ¶ Tertio q̃rit q̃ nõ possint dari in feudũ: z dico q̃ res immobiles ecclie de nouo in feudum dari nõ pssit: qz z plati hoc iurãt: res q̃ pz erãt feudales pãt: iterũ infeudari: puta si vasall⁹ pp aliquã cãm feudũ pdidit. vl mortu⁹ z poterit plat⁹ procedere filio ei⁹ vl alteri. de feu. exprte. z hoc pot prelatus etiã sine solẽnitate nõ obstãte lnia vel iuro de nõ alienãdo cũ modificatione tñ: de q̃. §. emphyteosis. §. z. nõ aũt nouũ feudũ. de feu. c. fi. Adõ pdictis qõ no. Pasi. de feu. c. vult. q̃ ecclesia non valẽs recuperare feudũ de manibus potentum pot illud potentiori procedere: vt illud recuperet z ipse habeat illi⁹ⁱz tũ res ecclesie nõ feudales sic innase pssit⁹ in feudum procedere nõ pot iuxime si iurauit non alienare z idẽ Jo. an. z rõ eoꝝ qz faciliter prelatus permitteret res innadi a consanguineis vt eis infeudaret.

4 ¶ Quarto q̃rit q̃s possit dare in feudũ vel recipere z dico fz Bal. de his q̃ feu. da. pos. §. abbatissa. qõ dare pot q̃libet tã mascul⁹ q̃ femina: tã nobilis q̃ rusticꝰ nõ hẽat legitimã suoꝝ bonoꝝ administrationem: vt in. c. f. §. noui. p q̃s fi. inue. imo fz ilio. et minor. xxv. an. si feudũ sit vetus: si ño sit nouũ fiet nõ pot a minore: nisi sit pubes z iurauerit nõ 3uenire. Recipe aũt feudũ seu innestiri sm ilpost. pot quilibet tã p se q̃ p procuratorem: etiã seruus modo sciente dño faciat.

5 ¶ Quinto q̃rit qño nõ acqrit feudũ: dicit hos. q̃ quatuor modis. * primo p inuestiturã: puta cũ dñs tradit alicui possessionẽ rei inmobilis corporaliter: vt cum hasta vel baculo aut aliquo tali dicẽdo se phoc illum inuestire. * Scõo p id qõ habetur loco inuestiture: vt cum dominus alicui dicit vade in possessionem illius feudi: z teneas pro feudo. * Tertio prescriptione vt si. xxx. annis tenuit feudum z domino seruiunt: is non fuerit inuestitus. * Quarto successione nõ ex testamento sed abintestato. quia non valet ordina-
6 tio defuncti facta in feudo.

¶ Sexto queritur quis succedet in feudũ: z dicit Bal. de his qui feu. da. pos. §. z qz hic reperiri tale cap'm. Fideli absq; liberis ex se descẽdentibus: z in feudum succedentibus si quidem feu Cum fuit cõmunis paretis fratres defuncti cuꝝ filijs ꝓmortuoꝝ fratrũ i stirpẽ succedãt bis ño nõ extãtib⁹ ad aguaros primioze s id volumus ptinere: z si q̃dem in pari gradu sunt pariter admittunt. ſi vero ex vno est vnus: z ex alio plures nõ in stirpẽ fz in capita succedere debere ordinamus. hec ibi ilio. ñ dicit hãc eẽ successiõis huiusmodi naturã vt in feudo nõ succedãt ascendẽtes: puta pater filio: descẽdentes ño succedũt: z prio q̃dem filij patri z nõ filia itẽ nepos filio z nõ neptis z sic vsq; in infinitũ gradũ: postea ño succedũt collaterales: q̃ tñ ó impy pruetudine nõ succedunt sed fili⁹ sol⁹: q̃ deficiẽte reuertit feudũ ad imperatorẽ: z ille dat cui voluerit. Filia aũt non succedit sm ilio. z bal. in. d. §. qz. nisi in tribꝰ casibus prio q̃s notata est in inuestitura seu de pacto vel pditiõe feudi. secundo q̃s feudũ redemit a domino. tertio q̃s ños ei dedit pp seruitiũ pris in quibus casib⁹ ab aliq̃ ex paretib⁹ nõ est inqetãda: vt in. c. si q̃s sine filio masculo. quẽad. feu. ad fi. pue. ẽrto adde si feudũ fit datũ z nullũ seruitiũ qz masculis nõ extãtib⁹ femina succedit sm Bald. ibi. q̃nto q̃s feudũ erat q̃stũ iure emptionis sm odof. in sum. z hoc potius ex natura ẽct⁹ q̃ feudi. * Decto si feudũ sit femineum vt dictum est.

¶ Septio q̃ritur vtrũ feudo titio cõcesso p se z descẽdẽtib⁹ filijs masculis z feminis filiabusL similiter cũ masculo supstitue admitteretur: z dicit Bal. in rub. eẽm vel abb. feu. da. non pos. q̃ non sed masculus sol⁹: qz natura feudi est vt masculus ptineatur. Et si postea filius decedat sine filio non admitteret femina soror ꝓmortui fratris: qz semel exclusa fuit pmasculũ iõq; reuertit ad dominũ qõ verũ est in feudo simplici z recto secus in cõcesso ad certũ seruitiũ: q̃ femina posset explicare p se vel p aliũ: qz tuc admitteret cum masculo simul. ff. de vsuf. accre. l. si q̃s titio. z l. si mulieri sm Jac. de bel. q̃ dicit q̃ fuit in facto in regno apulie. Ex quo infert bal. q̃ si statutũ excludit feminã extãte masculo semel exclusa nõ amplius succedere, mfirt fratri habet succedere nõ vt patri mortuo sine masculo.

¶ Octauo querit vtrũ cleric⁹ succedat i feudo: 8
z opiniones procedendo dico q̃ aut feudum erat sibi apertũ z tunc si ad sacros ordines ꝓmoueat renunciare vt trãseundo ad statutũ incõpatibile seruitio feudali. ar. de ẽpt. de multa. z cle. gña. de rescrip. nec poterit isto casu seruire pstituto nisi esset feudum ex quo pstaret solũ reale seruitiũ qõ nõ est ppie feudũ: vel ex q̃ pstaret seruitiũ psonale non repugnãs ordini eius quo casu succederet: qz per clericatũ non perduntur iura successionis. xii. q. iii. ca. f. cum simi. Si vero promoueatur solum ad ordines minores succederet: quia potest seruitium per substitutum vt vult gloss. in. c. f. de bene. feu. Aut feudum non

Universidad de Deusto
Biblioteca

erat sibi apertū: puta qr erāt tres fratres ⁊ pmogenit⁹ possidebat feudū: ⁊ ipse exūs vltim⁹ effecrus est cardinalis ⁊ postea mortui sunt alij fratres siue herede ⁊ tunc succedit: qr dici non pōt habuisse animū renūciandi nec etiā facultatē: ⁊ de ēxtrare iuris admirtrē qō seruāt possit p substitutū: ⁊ sec⁹ de iuris rigore nisi tale esset seruitiū qō de sui natura posset p quēliber explicari: qr tūc ēt iuris rigore succedit. ar. l. cōtinuus. §. si ab eo. ff. de verbo. obl. Et hec est determinatio Bal. in. l. quisquis. C. de epi ⁊ cle.

9 ¶ Nono q̄rit si q̄s efficit religios⁹ q̄s succedet ⁊ dicit old. ⁊ odo. in auf. ingressi. C. de sac. sanc. ec. q̄ feudū trāsit ad monasteriū eo mōquo erat pe nes ingressum. l. si q̄s p̄hybrer. C. de epi. ⁊ cle. qō Inn. in c. p̄tia. de p̄ba. limitat ver: si seruitiuz ad qō tenek p̄stari pōt ab eccl'ia/al's adoñz reuerrek. C. de cad. tol. l. vnica. §. ne aūt. Alb. aūt in. d. auk. ⁊z q̄ fm ius p̄suetudinis feudoruz reuerrik ad dñm indistinte: vt est casus. si de feu. contro. fue. c. qui cleric⁹. ⁊ de va. mi. qui bel. ar. de po. c. f.

10 ¶ Decimo q̄rit q̄d si p̄ obtinuit p se ⁊ suis here dib⁹ ⁊ successorib⁹ q̄busc̄q trāsibit ne ad extraneū vl' legatariū aut clericū/⁊ rñdet bal. l. f. ff. ō re. di. ⁊ seqūtur lud. de ro. i. l. i. d tpe. §. f. ff. ō vsupa qō sic. ⁊z ipse Bal. in. c. f. §. donare. ti. qual'r olim feu. po. ali. corrigit se ⁊ ōr q̄ dictio q̄busc̄q itelligit de succedētib⁹ ab in testato. ar. l. si q̄s. C. de inof. te. vñ nō venit extranei/q̄r rex nō dz regulari ⁊z nām p̄cr: ⁊z p̄cr fm nāz rei deducte in eo vr. l. stipulatio ista. §. q̄stū. ff. de ōb. ob. vbi ⁊z stipulatio sit transmissibilis/in heredē de sui natura. vt in. l. veteris. C. de p̄hē. sti. tñ nō trāsmittit qñ res in eade ducta nō est transmissibilis vr est videre in feudo nec legatarius ēt veniet nec clericus. Et sic dictō q̄busc̄q restringit p no. i. l. f. C. de sac. ſan. ec. ⁊ per Jac. de are. in. f. §. itē nunciatio. ff. de no. ope. nun. sed tamen limita de clerico. vt supra. §. viij.

11 ¶ Undecio q̄rit vr⁊ succedet ff vl' filius ffis: qñ q̄s fuit de nouo dñūtio inuestit⁹ si decedit sine liberis: ⁊ dico q̄ nō ⁊z ad oñz reuertek: vt i. ti. ō natu. feu. ⁊ qō dictū est supra q̄ deficiētib⁹ filijs veniūt agnati: intelligit de feu. acq̄sito ab antiq̄. i. ab eo qui fuit cōis parēs totius cognationis.

Jura mentum vasalli ¶ Duodecio q̄ritur an feuda. hēat p̄stare iurm ⁊ fidelit: ⁊ dico ⁊z ibo. q̄ in oī feudo stārim facta investitura reḡit iurm fidelitatis nisi ex pacto remissum sit. ⁊z fieri sup his vbis vel fidib⁹. Ego tales iuro ad sancta dei euāgelia q̄ ab hic in antea ero fidelis tali sicut dz esse vasall⁹ dñō: ne id qō mihi sub nōe fidelitatis cōmiserit pandam alij ad eius detrimētū me sciēte. Obligāt aūt inde vasall⁹ dño fm qō p̄uētū est: ⁊ dz qō de feudi nā ⁊ regiōis ipsi⁹ vel vicino q̄ eius p̄suetudo reḡrit quibus deficiētib⁹ poterit vti iure scripto. Ideo aūt obligāt ad ser. Primo ne sit illi in dānū de corpe suo: ⁊z vitabit illud ⁊ impediet. * Secō ne id qō dño facere intēdit ⁊ facile pōt fieri reddat ei difficilie vl' ipossibile. s. latēter ꝛ p curādo * Tertio ne reuellet secretū suū alicui marie qui ad q̄ possit obesse: filr nec illa p q̄ fieret minus tutus. obli

* Quarto ne sit ꝛ eius iustitiā vel honestatē. i. qāt impedētdo ō honestādo filiā vl' vxorē maculādo va ei⁹ fāmā dicto facto vel p̄sensu. * Quinto ne dā⁹ sal num aliq̄ in tpalib⁹ illi faciat: vel vtilitatē im rependiat. * Sexto vt fideliter illi p̄beat p̄siliū quo ad hēdā: ⁊ auxiliū. s. de reb⁹ suis ⁊ per sona. Pro bank hec in lib. de feu. de for. fide. c. f. ⁊. xxij. qō. v. de forma. de iureiu. ego. Nota tū q̄ ⁊z vasallus nō debeat esse p̄ alios ꝛ dñm suū. de post. c. fi. pse tū ⁊ suis hoibus pōt ius suū perere ⁊ defende re. ar. de iureiur. peritio. No. etiā q̄ idē host. ponit aliā iurādi formā talē. Ego iurus iuro super sancta dei euangelia qō ab hac hora in antea vsch ad vltimum diem vite mee ero fidelis tibi gālo dño meo contra oēm hoiem: excepto imperatore vel rege. Vasallus enim debet adiuuare dominū cōtra oēm hoiem etiam contra fratres ⁊ filiū in causa iusta nisi contra alium dominum antiquiorem: vnde in sacramento illum debet excipere. Nota etiā q̄ in p̄dictis omnibus domin⁹ fideli suo debet vices reddere. xxij. q. v. de forma. xcv. dist. esto subiectus. al's censebit maleficius. vt in lib. feu. de for. fide. c. f. ⁊ dz p̄uari feudo p superiorem si perfide se habet contra vasallum suum. vt infra. §.

¶ Decimoterrio querit si dñs moriēs relinquat plures vtrū vasallus iurabit oibus: ⁊ dicit hos. q̄ nō: quia vasallus nō cogitur p̄o vno feudo multos habere dños. quod dictū: puto limitandum vbi non succedūt inequal'r vnde subdit maxime in comitatibus ducatibus marchionatib⁹ qui hodie diuidi non possunt: vbi vero equall'r succedunt: nō est ratio q̄ magis vni q̄ alteri iuretur nisi iuretur vni p̄o omnibus. Si autem vasallus moriēs plures filios relinquat omnes iurabunt si feudum habent indiuisum. si autem ex diuisione totū feudū puenerit ad vnū ille solus iurabit:

¶ Decioquarto q̄rit vtrū vasall⁹ possit seruire p alium: ⁊ dicit Bal. in. c. mur⁹. c. p̄m vel. abba. feuda. nō pos. q̄ nō si seruitiū dz fieri p̄cipi: vel nō pōt fieri per substitutū nisi de voluntate p̄ncipis. C. de mulie. l. si quis ex corpore. ⁊ ideo si talis incurrit infirmitas q̄ seruitiū exhibere nō pōt. q̄det feudū nisi esset a casu fortuito sine culpa p̄cedente vt puta q̄ est cecat⁹ a larrombus: q̄ tūc nō perderet ne afflictio dek afflictio. ar. C. de fur. aut. nauī. ⁊. C. de epi. audi. l. tam demētis.

15 ¶ Decimoquinto querit vtrum vasallus vasalli mei sit meus vasallus. et dico q̄ non sicut nec libertus liberti mei est meus libertus. ff. d. ꝛo sol/nam sol⁹ j.

16 ¶ Decimosexto querit quib⁹ ex causis feudū admittit/et dico fm ho. q̄ multis. * Primo si vasall⁹ fiat clericus vel religios⁹ sus: q̄r nec tales succedit in feudo. xxij. q. viij. c. f. de quo dicit. s. §. viij. * Secō si Ex hō vasalli steterit p annū ⁊ die q̄ nō petierit q̄d dño investituram feudi. fil'r si ipse vasallus post cau. mortē dñi non petierit ab heredib⁹ ei⁹. vt in li. feu. in quib. cau. feu. amit. c. f. qō verū est nisi ipse vasall⁹ fuerit minor annis. xiij. q̄r talis fidelitatem facere nō cogit: itē nisi sit miles: q̄r ⁊z p ter mino annū ⁊ mē sem. itē nisi iusta cā impedierit. vt in eo. li. de p̄hi. feu. alie. p lotha. q̄si inter domū. Sed hēdicta intellige dñ iurauit p̄sone solū vt iuro tibi sec⁹ si iurasset sibi ⁊ successorib⁹ vel sub nōe dignitatis: q̄r non teneꝁ amplius iurare successorib⁹: nisi magna lōginquitate piret memoria. vt nor. pan. i. c. fitatis. de iureiur. * Tertio si vasallus trib⁹ vicib⁹ cōā paribus ⁊ hmōi requisit⁹ fidelitatē iurare noluerit. Quis dño para tus sit facere investituram. * Quarto si vasallus infeudauerit feudum alia lege q̄ ea q̄ ipse ⁊z: vel in talē vasallū q̄ feudū seruare non pt. * Quinto si vasall⁹ interficit suū p̄priū germanū. vl' germani filium vl' aliq̄d cōmiserit q̄ patricidij nōe cōtineatur ad hoc vr habeat coram hereditatez. * Sexto si in p̄dicto dñm diuittit nō mortuus nec vulneratum ad mortē ⁊ fil'r multas ꝓpter alias ingratitudines q̄ numerant in lib. feu. quib. modo feu. amit. c. f. ⁊. ij. * 7. si sciēter negauerit feudum vel ptē aut cōditionē ei⁹. sec⁹ si ignoranter qō si vasallus nō vult dñm de pte feudi p̄sumek qō totū teneat in feudo. * 8. si alienauerit feudum: qō quidē si alienauerit p parte illā amittit ⁊ ad dñm libere reuertit nulla p̄scriptione obstante nec ei. i. vasallo p̄derit si post factā alienationez recuperauerit ipm feudum: nisi ignoranter alienasset. * 9. si dñm accusauerit. aut testimonium p illum in cā nō rtli. criminali: ⁊z et ciuili tulerit: ⁊z qđ dixerint q̄ i ciuili pt. * 10. si vocat⁹ a dño q̄ secū vadat in expeditiōe publica: puta vocat⁹ ab imperatore vt secū veniat romā p suscipiēda corona ⁊ hmōdi nō venerit nec alium p̄o se dño suo acceptum miserit: vel ei stipēdia militie non dederit. Et hāc qñ ꝓpter fidelitatē nō seruatam admittit feudū nō itelligit ipo iure ⁊z p iniuz: si dō alienatū fuerit p̄dik ipso iure. vt dicit Jnno.

17 ¶ 17. q̄ritur q̄o dñs amittat ius q̄ habebat in feudo: ⁊ dicit ibo. q̄ sicut vasallus amittit feudum ꝓpter culpā. ita dñs ꝓpter qđ feudi: vt in lib. feu. si de feu. cōtro. fue. c. dño committēte. q̄r dñs vasallo dz vicē rependere. vt in eo. li. de for. fi. ⁊. f. ⁊ si nō repēderit merito cēsebit maleficius vt est file q̄ ꝛ vasallū depḥēsus fuerit p̄fid⁹. xxij. q. v. de forma. xcv. di. esto subiect⁹. de iureiur. p̄uenit ⁊ talis ēt p̄uak iure q̄ ḥz in vasallū: ⁊ feudū trāsit ad supiorē. q̄ nō intelligas ipo iure ⁊z p fniam fm archi. ⁊ inuik ō exce. p. c. grauē cū gl.

¶ 18. q̄rit vtrū alienās feudū sine cōsensu dñi cadat ipso facto: ⁊ dicit pan. in. c. vlt. de feu. quod sic 18 ⁊ sine alia fnia expelli pōt/etiā si alienando vixit saluo iure dñi fm Bal. que sit cau. dñi. amit. ca. f. quia factum seu cēsest ꝛ. ar. c. eam te. de iure ⁊ q̄ ibi no. secus si vixisset. ⁊ aliter. vl' alio modo non intendo/q̄r hec ꝛba opank vt dño contradicente nō videak facta alienatio: q̄ verum est nisi captio aliq̄ posset interuenire dño: puta si daret castellum tali quez dñs postea expellere non posset. Et si alienauit partem tm̄ solum illa p̄dik fm Jo. and. q̄ sequit pan. vbi. §. etiā si cēe maior pars. de p̄hi. feu. alie. imperialem. §. f.

¶ 19. q̄rit vtrū vasallus possit feudū alienare p 19 alia et dico q̄ nec legare nec disponere potest p alia/vt in. ca. f. qual'r feu. alie. ⁊z nec etiam de iure canonico fm ibo. in sum. de immu. ec. quod intelligе in feudo tpali: quia si est perpetuum potest alienari ⁊ eccl'ie donari. fm eū. hosti. ⁊ sequitur pan. ibi. §. potest etiam grauare heredē vt de vino educto ō vinea feudali det singulo anno p alia sua fm Bal. in ti. de suc. feu. c. f. q̄r testatur de fructibus nō de feudo: q̄ fructus sunt res ꝓprie heredis vsi nō ō⁊ alienatio feudi qñ alienantur fruct⁹ separatim. ff. de dona. l. in edib⁹. §. ex reb⁹ 20

¶ 20. q̄rit q̄d si alienat suas comoditates ad tēpus longissimū: ⁊ dicit Bald. in tit. de pa. fur. fir. viij. charta. q̄ nō capit modo actū sit quod vtile dñi nō trāseat allegat glos. king. in. l. codicillus. §. institutio. ff. de lega. ij. ⁊ idem dicit in' emphyteota/⁊ idē tenet Bar. in. d. §. institutio. vbi dicit quod vendens fructus domus ad centum annos non vr alienare: sed tm̄ hoc aliquibus nō plz/vnde tutū esset in talibus reseruare non solū suus dñi: ⁊z etiā eius volūtatē: vt dicēdo: vēdo fructus si dño placuerit vel si ipse nō reuocauerit. 21

¶ 21. q̄rit vtrū possit pignori dare: ⁊ ōt pano. vbi. §. q̄ nō: q̄r que p̄hibent alienari gñal'r a lege vel p testatorē aut a iudice vel per pactū ꝓhē tū prohibent pignori dari. l. fin. C. de re. ali. non ali. ⁊ per bart. in. l. q̄ quoz. ff. de pig. ⁊ rō ē: q̄r per ꝓstōnē pignoris de facili venit ad distractionez rei. ff. de distī. pig. l. ij. ⁊. iij. C. de iure do. impe. l. ij. ideo prohibita alienatiōe p̄hibet pignus/sicut p̄hibito mr̄imonio p̄hibent sponsalia per que venit ad illud. l. oratio. ff. de spon. cū ꝑcor. ibi positis in glo. Secus in eo q̄ p̄hibeꝁ emere: q̄r pōt in pign⁹ accipere: nisi fuerit in fraudē p̄o tanta qūtate q̄ non est ꝓsil'e oīm luituū. argu. l. q̄ hēbat. i pnci. ff. de le. iij. fm Bar. i. d. l. in quorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Vigesimosecundo querit vtrū dare possit in
22 dotem:et dicit gl.in.ca.fi.de feu.q̄ sic ad tempus
vite feudatarij non plus:et ibi panor.referens
23 se ad no.in.c.que in ecclesiarum.de consti.

¶ 23.vtrum possit vasallus vni ex filijs plegare
totum ius feudi:et dicit Bald.in ti.de prohi.feu.
alie.q̄ non vllo mō/nisi de voluntate et consensu
filiorum:q: lex feudoꝝ dictat qō ad oēs eq̄liter
pueniat/vt in ti.q̄ feu.va.po.§.fi cū hoc.qō limi
ta nisi sit ducatus vel marchionat⁹ et hmōi q̄ de
bentur pmogenito solo.Ja.tū lotha.tz qō illud
c.ſ.de ſuc.feu.vbi oz qō vltima voluntas vasalli
nihil valet in feudis limitat ad eā dispositionem
q̄ est vltima voluntas secus in stipulatione:q: i
cohērentibus psone pf pōt stipulare vni cohere
dum.vt.ff.de pac.l.auus.et sic posset assignare in
totū.ar.l.filio.§.fi.ff.de rit.nup.cū multis alijs.
24 ¶ Vigesimoquarto q̄rit ad quē reuertit feudū
vasallo priuato:et vtrū noceat filio delictū pris:
et dicit Bald.qui.mo.feu.ami.§.aut si libellario.
q̄ si primaf ex voto commisso in psona dñi reuer
titur ad dñm:vt que sit prima cau.amit.bñ.c.ſ.§.
deniq̄.qñ ꝯo deliquit ex̄ personam veniūt agna
ti et non dñs:qñ ꝯo ex cā alienationis tunc sunt
opiniones:tz Bal.ibi dicit q̄ si fecit in fraudem
agnatoꝝ veniūt agnati:nō oēs:si ꝯo nō in frau
dē fecit reuertit ad dñm:filij tū vel agnati:imo
etiā filia masculis non extātibus dz redimere a
dño qui cogit eos inuestire:et de his qui feu.da.
os.§.cū ꝯo.qō intellige si feudū nō erat nouuz
sm Jaco.de bel.bartol.tñ.vt recitat panſ.vbi.§.
in.l.eum.ff.de inter.et releg.et in.l.vt iureur.§.ſi
liberi.ff.de ope.li.dicit q̄ si pr̄ cōmisit delictum
propter qō directe venit p̄tuand⁹ feudo:puta q:
alienauit et hmōi/vel commisit aliq̄d ꝛ tenorem
turamēti:et tūc nocet filio:etiam si ꝓcessit a gñe
vlteriori argu.in.l.ſ.ff.ſi q̄s ali.te.phi.et in.l.cum
rō naturalis.ff.de bo.proscrip.vbi ptz quod deli
ctum vni⁹ nocet oīb⁹ primioribꝰ q̄ sunt inferio
ris gradus.vñ si q̄s phibuerit aliquē testari vel
interfici ſcōſanguineum cui ſuccedere debebat
ab intestato fisc⁹ occupat hereditatē:nec veniūt
alij cōſanguinei qui sunt inferiores grādu vt in
d.l.cū rō.et qō ibi no.si vero nō est tale delictum
propter qō p̄tuet directe feudo:sed p quādā pse
quētiā:puta q: est danat⁹ ob aliqō maleficium:
ita q̄ bona veniūt publicanda:tūc ꝓcedit distin
ctio Dy.in reg.non oz ilib.vſ.q: si feudum est pa
ternū filio nocet.secus si est a gñe vlteriori:cum
qua distinctione transit Jo.and.et do.Antro.in.c.
fi.de feu.Sed distinctio Bald.vī equior quo ad
ſcā res:in prelato aūt ecclīastico plz opi.Angel.
de are.instī.qd.mo.finit tute.§.itez finit.q̄ licet
veniat p̄tuādus feudo.non tū nocet ſucceſſori:
ſed eo mortuo reuertit ad ſucceſſorem qō etiaz
tz gl.iu.c.ſ.§.fi.in ti.de capitulis coꝛradi.

¶ 25.q̄rit vtrū si vasallus committat crimē lese
maiestatis ℨ pncipem ꝓpter qō ofa ei⁹ bona pu 25
blicāt ad principē deueniēt bōa feudalia et dicit
Hus.dur.q̄ ad principē deuenīet ius quod in re
cōpetebat vasallo.i.vtile dñiuz:directe ꝯo apud
immediatū dñm remanebit. Quia vero non de
cet principem p feudo seruire pſe/vel pſubstitu
tum/princeps recipiet precium p estimatiōe vti
lis dñi.dño ꝯo immediatus recipiet partē aliā p̄ cij
pro dñio directo.ff.ō lega.ij.q̄ solidū.§.ſ.Fiscus
ēſſi potest vendere rē quā cū alio tz cōem restitu 26
tūdo alteri pro rata p̄cij.C.de cōi re.alie.l.ij.

¶ Vigesimosexto querit vtrum vno feudatario
deficiēte accrescat feudum alteri.et dicit panor.
vbi.§.q̄ nō:mīi fuisset expressum. Vide bar.in.l. 27
ſi mihi.ff.de verb.obli.

¶ 27.q̄rit vtrū filius repudiata hereditate p̄ris
possit feudū tenere et dicit ihost.quod non tz aut
totū dz retinere aut totū repudiare:nisi dominꝰ
eū tanq̄ de nouo dñicio inuestiat: ꝓsentientibꝰ
agnat⁹ quo casu feudū retinet sine quocūq̄ one
re hereditario. Dicunt aūt agnati qui per virilē
sexum descendunt:cognati vero q̄ p femineum.
Possunt aūt agnati retinere feudum hereditate
repudiata vt in pstōne Federici:an agnat⁹ vt
filij⁹ de fun.rep.her. pos.feu.re.c.ſi contingeret.

¶ 28.pueritur vtrū vasall⁹ inuitro dño possit re
futare feudū.et di.Joā.de imo.in:c.ſ.de feu.quod 28
non allegans gl.ſing.in.ca.fi.de capi.qui cu.ven.
et Panor.in.d.c.ſ.et idem tenet glo.in.c.que in ec
clesiarū de const.Bar.vero in.l.is cum quo.ff.de
aqua plu.arg.et.d.consilij.xliij. Jacob.de bel.l.d.
c.fi.cōcludit qō si est datū ad certū seruitiuz nō
potest si autez ad incertū tūc potest anrecq̄ illud
seruitium sit indictum:q: nōdum est purificata
obligatio:et facit in simili gl.in.l.incola.ff.ad mu
nicip.nisi iurasset specifice nō posse refutare.qō
secundum Bal.in preludijs feu.kallit si dño esset
in prelio.et tunc veller refutare:quia dominus
tunc sibi de equali vasallo prouidere non posset.
arg.l.fulle mee.ff.solu.matri.q: cedere feudo est
quoddam diuortiuz:nec valet nisi consuli possit
indēnitati dñi:et hoc sequit̄ sum.Ange.ihosti.ve
ro tenet indistincte q̄ refutare pōt et nō tenedit
domino ō seruitio.et hoc archiep̄o sum.pis.et sup
ple.videt verū si loco et tempore repudiet:scilz
vt dño sue indemnitati consulat alias non.et hoc
tene/q: feudū est principaliter in beneficium va
salli:vnde pm eos appellatur beneficium: et in 29
penam eo vasallus p̄tuat vel eius heres:tz pa.
dicat hoc esse gratia vtriusq̄.

¶ 29.q̄rit vtrū ecclesia possit sine vsura feudum
recipere in pignus:et facere fructus suos et dici
tur in.c.ſ.de feu.q̄ sic dūmodo interim non reci

piat seruitiū a vasallo:qō quidē capit̄ oīuersi di
uersimode intellexerūt. Nā gl.sentit hoc esse spā
le in eccl̄ia vt res illa citi⁹ ad eccl̄ias veniret:nec
hñe locū i laico. Bz ℨ qz tz hoc illō qō est ℨ ius
nāle.ſ.vsura eccl̄ia ꝓmitteret:tū et qz ter. dicit de
claramus:vñ inducit ius nouū. Alij intelligunt
in rusticis colētibꝰ terras eccl̄ie impēso seruitio
fructibꝰ pene equali. Bz ℨ qz ter. facit mentionē
de seruitio nec distinguit. Alij intelligunt q̄n sic
est quantū. Bz ℨ qz nō vz quētio vt vsura solua
tur.de iureiu.debitores. Alij vt Jnn.et gof.intel
ligūt q̄n feudū illicite detinet:nec recipari pōt.
Bz ℨ qz posset recipi seruitiū vsq̄ ad restauratio
nē totⁱ⁹ itereſſe ꝓteriti:qō ter.nō admittit. Alij
vt ho.et pan.intelligūt hoc ꝓcedere ex nā feudi:
q̄ est vt dñiū rectū remanet apō dñz et vtile apō
vasallū cū alijq̄ obligatione:aut seruitij aut sal
tē fidelitatis:vñ dimissa obligatione de cōsensu
ipsius vasalli pſolidā vtile dñiuz cū directo:et
pñs non p̄cipit fructⁱ⁹ eralienare:tz ex ꝓpria:qō
tñ limita vt.§.seq. Bī ār interim dño recipiat ser
uitiū a vasallo tanq̄ ex debito tenetur restituere
fructus nisi protestetur.ar.in.l.ij.C.de iu.do.
impe.et in.c.cum.M.de consti.secus si ex libera
litate vasallj scientis se non teneri.

30 ¶ Trigesimo q̄rit vtrū idē sit in emphiteosi:et
dicit aliq̄ q̄ sic:vñ spe.in ti.de feu.ōr q̄ feudū et
ℨct⁹ emphiteotic⁹ et lnellari⁹ sunt eiusdē nāe et
ego dico q̄ vbiq̄ lex feudalis nō est ℨ iur; nāl;
aut ciuilis rōnē tz locū in emphiteosi: als non;
vt tz Bar.in.l.ſi mihi et titio.ff.de vb.ob.et Bald.
in.c.ſ.de innestī.de re.alie.fac. Modo aūt qñ in
re emphiteotica extant meliozamenta: dico esse
ꝓpria ius naturale si fructⁱ⁹ eorū nō pputentur in
sorte:vbi autē meliozamenta nulla essent mul⁹
fructus esset cōputand⁹ ex natura huius contra
ctus sicut de feudo dictum est. Licitum est ergo
non computare fructus pignoris in feudo em
phiteosi cōcurrentibus duobus:primo q̄ melio
ramenta non sint facta:secundo q̄ ista fuerint a
cā libera:q: si dño esset exhibita quantitas pecu
nie vel aliquid aliud probis habendis non lice
ret qñ fructus disproportionarentur a seruitioſi
ue ab affictu. Et ita determinat et tenet sum.ang.
in hoc casu et in priore:sed dicit Lar.in.d.c.ſ.do.
Anto.et cōiter alij q̄.d.c.nō intelligitur in feudo
francho et libero:sed in nō libero:que opinio est
vera et sequenda sicut et sequitur ibi Joā.de imo.
et Bartolus. Nam si feudatarius aliquid soluit
domino vel exhiber scilicet mēsurabile pecunia
feudum est concessum titulo oneroso:ideoq̄ spi
gnoraretur dominus faciet fructus suos nec po
terit conqueri feudatarius tunc domino nihil
reddēs:secus si esset concessum sine onere:quia
nihil penes vasallum correspōderet fructibus.

Quia ergo vera est ista opinio quam tamen .d.
sum.reprobat ideo limita tertio quod feudum
vel emphiteosis a causa libera sit cuz onere alꝰ
non facit dominus fructus suos.

¶ Trigesimo ꝓmo querit vtrū idē sit in vsufru 31
ctuario q̄ obligat̄ ꝓprietario et dicit ho.in sum.
qō sic si habet a proprietario a cā libera:alꝰ non
vbi fructus disproportionantur a seruitio.
Fictio iuris a presumptione differt q: ficto iu
ris semper est cōtra veritatem vt in iure postli
minij ꝛc.presumptio vero cum veritate stare po
test sicut et sepe stat. Jus enim fingit aliud quam
sit vt in mulierem stipulam que non est.l.vnica.
C.de rei.vx.act.ꝛc.

¶ De fideicommissis.

Fideicommissum et donatio mortis cā
legatorū appellatiōe p̄nētur.ff.ō le.
ij.et fideicommissum.et est fideicommis
sum illud legatum vel relictum quod
fidei heredis cōmissum est alicui ab eo dandū:cū
testator dicit heres fidei tue cōmitto:vt des le
gata et commissa sm Bal.in sum.vñ sm panſ.in.c.
raynald⁹.de resti.legatū dicitur qō disposition⁹
vel testamēta cōferunt in legatariū:fidei ꝯo cō
missum cū q̄ capit de manu alteri⁹:puta relin
quo tibi fundū:et volo q̄ illud restituas sempro
nio:nā respectu tui est legatū:respectu ꝯo sem
ronij est fideicommissum sic appellatū q: fidei
tue ꝓmittit. Est aūt duplex.ſ.gñale quo tota he
reditas venit restituēda:et griculare est quo resti
tuēda veniūt certa ꝓticularia bona. Et olim q̄dē
multas habuerunt dīas cōmissa:legata:tz ho
die nōtz oē legatū fideicommissum dicit pōt rez.
ꝓ quo est tex.instī.de leg.§.sed nō vsq̄.et ipso:tz
eadē est natura.ff.de leg.ſ.vbi oz q̄ ꝓ oīa equa
ta sunt legata fideicōmissis.et.l.ſ.ac.ij.C.cōia de
lega.si qua tñ est differentia vide in gl.o.l.et si fi
deicōmissam.et qō ibi no.vñ ꝓprie hodie fideicō
missum dicitur legatū vel hereditas alicui con
missa vt alienari nō possit aut reliqui aliter q̄re
stator ordinauerit.

¶ De fideiussore.

Fideiussor dicit⁹ est a fide et iubeo. q̄si
iubens siue dicens sue fidei standum:
vel quasi iussus suam fidem interpo
nere in aliquo negocio:est que aliena
obligationem in suam recipit fidem principali
nihilominus manente obligato.instī.eo.in prin.
et.ff.eo.l.ſ.et.ij. Est autem fideiussor nomen gene
rale:sub se ptz comprehendens mandatorem cō
stitutorem et promissorem:proprie tamen hi dif
ferunt adinuicem:mandator nunq̄ sequitur sed
semper precedit obligationem.ff.manda.l.ſi ve
ro non renumerandi eam.§.ſi post creditam.nisi
in casu qui habetur in eo.§.cōstitutor autem nō

Universidad de Deusto
Biblioteca

obligaf nisi ꝓcedat obligatio q̄ i iurisd⁹ data sit ff.de pact.pe.l.ſ.ꝛ.iij.C.eo.l.ij. pmissor ꝯo ex toto in se aliena obligatione trāsfert:fideiussor aute obligatione precedit ꝛfeꝯtur instit.e.§.fideiussor ꝛ in auf.pāte.C.eo.ꝛ nō trāsfert in se obligatione ex toto:ꝛ ꝑncipali nō satisfaciēte. Fideiussor autem in rē suā ō: qui fideiubet ꝑ re i ea cā quares futura est eius. Ubi gla.dedi ꝓcuratorem ad defendēdū i cā mea ꝛ fideiussit ꝑ eo iudicatū solui:hoc casu fideiussor i rē meā dicor.vt.l.si ꝗs ꝗ fit ff de iuſ. ctus.ff.de ꝓcu. Fideiussio ꝯo ita fit vt si interrogef fideiussor sic fide tua iubes qō iste:ꝛ ille rūdeat fideinbeo.instit.eo.§.institutionū⁹.hodie tū ſm ꝙo.in ſum.e.vulgares vtunf hoc mō. eo fideiussor ꝑ tali promittis mihi ꝓ eo:ꝛ ille rūdeat sic vel ꝑmitto. Et non ꝛ fideiussio qñ est accessoria ei qō non renet gl.in.c.grauis.de cens. 1.qñ. si.cum concor.ibi positis.

¶ Prīo ꝯo ꝗrit ḣs possit fide iubere:ꝛ dico qō quilibet hñs administrationē suoꝝ bonorum.

2 ¶ Scōo queritf vtrum mulier possit fideiubere ꝛ dico ꝙ nō ꝙ vtor:ꝛ si fecerit nōꝛ ipso iure.ff.ad senatusco.velle.l.ij.in gl.nec ꝑ alterꝫ ſ3 qō nor. in.l.quāuis.ff.ad velleia.ſm tū qō ibi distinguit sunt ser casus in quib⁹ pōt fideiubere:ꝓ.o qñ fideiuber de ꝑcio dādovt ḣs seruū manumittrat:secūdo qñ ꝑ dote alicuꝰ mulieris:tertio qñ renūciauit hñficio velleiano certiorata de ipsoꝛ ꝗrto qñ accepit ꝑciū ꝑ fideiubendo vl̄ aliēd loco ꝑcij quinto qñ in fraudē fideiussit vt deciperet:sexto qō pign⁹ vel fideiussorē ꝓ alio dedit:ꝛ post diē nisi a dicta cautione numerandū iterū ad idē se obligauit vel pignus vel fideiussorem dedit:secus si infra biennium consentit:qꝛ non valet.

3 ¶ Tertio querif vtrū cleric⁹ possit esse fideiussor:ꝛ dico ꝙñ ꝑ laico ꝛ si facit est abijciēd⁹.l. ab ecclia vl̄ clero post debitā monitionē vl̄ a fideiussiōe vt in.c.ſ.de fideiuſ.qō ḣdam aliqui limitant in frequētia fideiussionis ꝓp ꝛbū liseruiēs.in .d. c.positū.qō frequētia notat.i.valde seruiēs sicut indifficile ō:.i.valdeotficile.l.gall⁹.§.ille casus. ff.de lib.ꝛ posth.ſ3 mihi vī ꝙ ꝓ laico nullo mō debeāt indifferēter fideiubere.ꝛſ.q.ſ.te ꝙdem.in text.ꝛ in gl.ſ3 solū in casu necitatis in quo sicut obligaf subuēire indigēti.xij.q.ſ.videtes.ita ꝛ fideiubere:ꝛ hoc ꝛ3 gl.in.c.te quidē.ꝛ in.c.pe. e.ti. ꝓ.o eccl̄ia aūt vel clerico fideiubere pōt.vt in.c. ij.eo.tit.ꝛ in.d.glo.in.d.c.te ꝙdē. Si tū fideiusserit ꝛ3 ſm gl.extra.eo.c.ſ.q̄ allegat.c.peruenit.ꝛ.c. ꝓstitutus.eo.ti.ꝛ idē Pañ.in.d.c.ſ.ſ3 ſm ḣost. tenef solū patrimonio suo vel de de redditibus beneficij quos suos facit:non autez in ꝓeiudiciuꝫ ecclesie. Archi.aūt in.c.statutum.de rescrip. lib. vſ.tenet qō nec etiam de fructibus beneficij; sed communiter tenetur cum ḣost.

¶ Quarto ꝗrif vtrū religios⁹ possit fideiubere ꝛ dico ꝙ nō:vt in.c.pe.eo.ti.et si esset abbas:nisi hoc fiat de lnia abbatis ꝛassensu maioris partis capl̄i:vt ibides qō intelligo de assensu explicito vel implicito vt in re modica de quo abbas disponere posset ex tacito consensu capituli. 4

¶ Quito ꝗrif vtrū hef⁹ fideiussoris obligef vr fideiussor:ꝛ dico ꝙ sic.l.post accepi.ff.e.ſ3 tū intelligē ꝙ successor ꝓlati nō est eiꝰ heres vñ nec ꝓ eo tenef.ar.eo.ꝝ ꝙ dixit ḣost.vt.ꝛ.ſ.§.iij. 5

¶ Sexto queritur vtrū fideiussor qui ꝑmiserat aliquem pūtare liberef si tal⁹ ꝑ ꝙ fideiussit post fideiussionē ꝑmisit capitale crimen pp qō fuit cōdēnat⁹ ad mortē vel bānit⁹ ꝛ fugit:ꝛ dico ꝙ sic: vt est casus in.l.ſ3 ꝛ si ḣs rei.ff.ſi quis cau.i pn.ꝛ no.in.l.ſi decesserit.ff.q̄ satisf.cog.ꝛ hoc verū est nisi fideiussor esset in dolo vel lata culpa respectu malefich postea ꝑpetrati qꝛ in ꝑsciēcia teneretur ad restitutionem damni al⁹ non. 6

¶ Septimo ꝗrif vtrū fideiussor rei decapitandi cui⁹ dictus re⁹ fuerat assignat⁹ ꝛ fugit:sit ipse de capitand⁹:ꝛ dicit Ly.in.l.ad cōmētariensem.C. de cu.reo.ꝛ Bar.ꝛ rex.in.l.ſi ḣs reū.ff de cu. reo. ꝙ nō:ſ3 pecuniaꝝ puniref qꝛ nemo pōt se obligare ex ꝑcto ad penā capitalē:cui nēo sit oūs mēbroꝝ suoꝝ.xxiij.q.v.ſi nō ſ3.ꝛ in.l.liber hō.ff. ad l.aquil.si tamē fuerit in dolo puniet pena arbitraria:vt no.in.d.c.locis.ꝛ.xxiij.q.v.cū homo.in glo. Nec ob.d.l.ad cōmētariensem.qꝛ loquitur de eo qui ḣ3 custodiā ex officio:qui punitur ea pena qua puniēdus erat incarceratus:si est in dolo fuge vel negligentia nimia.vt ibi no. 7

¶ Octauo qrif vtrū possit ꝺs interponere fideiussorē in cā criminali:ꝛ dicit Pañ.in rub. de fideiuſ.ꝙ si nō venit imponenda corporalis pena pōt:al⁹ nō quo mō intellige.c.ſi clericos .de sent. excō.lib.vſ.ꝛ facit.d.l.ſi ḣs reū.functa.l.diu⁹ pl⁹. de custo.reo.ꝛ est bo.text.in.d.c cum homo.ꝛ ibi etiā glo. Falsit in mulierē:de quo dic vt in auf. vt nulli iudi.§.necessarium. 8

¶ Nono queritur vtrū sipl̄es isolidū sunt fideiussores:debeat inter eos debitum diuidi:ꝛ dicit Panor.in.c.peruenit.eo.ti.qō sic si sunt omnes presentes ꝛ soluendo ꝛ hoc postulent ante litem contestatā.ff.de fideiuſ.l.si dubitet.§.ſ.ꝛ istud est beneficium diui adriani positum:ꝛ habes in effectu.instit.eo.tit.§.si plures.ꝛ hoc verū nisi huic beneficio renunciasset. 9

¶ Decimo queritur vtrū pñs debitore ꝑncipali ꝛ indiscusso possit cōueniri fideiussor:ꝛ dico qō nō:vt in auf.pāte.C.eo.tit.etiā si constituerit se principalez debitorem vt sit cōmuniter hodie:ſ3 Panor.in.d.c.peruenit.ꝛ hoc verū est nisi renunciauerit huic beneficio:vt.C.de ouo.reis stipulanten.hoc ita.ꝛ nisi debitor notorie sit non solu- 10

nendo:vel nō possit conueniri.vt in.d.auf.pāte. 11

¶ Undecimo querif vtrū creditor teneaf cedere actiones suas fideiussori:ꝛ dico qō sic al⁹ poterf ei negare solutionē debiti.ff.de sol.l.modestissim⁹ ꝛ.ff.ea.l.fideiussor.ibus.sed intellige de actionibus quas habet contra eum ꝓ quo fideiussit.

12 ¶ Duodecimo ꝗritur vtrū debitor teneaf satisfacere fideiussori de oī dāno:ꝛ dico qō sic ſ3 intellige qō illi euenit ex sua culpa pp fideiussionem.e.ti.c.ij.et ij.ꝛ ō fo.cōpe.c.ſi.qꝛ offiū suū nulli ꝺz esse dānosum.ff.de fur.l.ſi seruus cōis.§.qō ꝯo.ff.ad velle. l.ij.§.ſ.ff.quēad test.ape.l.sed si quis.ff.ex ḋ.cau. ma.l.videꝛ.iiij.q.iij.ꝙuris.ꝛ in ſl.d.c.ij.

13 ¶ Tertiodecimo ꝗritur vtrum fideiussor a debitore repetere possit usuras quas soluit creditori:ꝛ dicit Jo.an. in re.dānū.li.vſ.in mer.sequif Pañ.in.d.c.ij.ꝙ aut simpl'r erat solū obligat⁹ ad debitū soluēdū:et sic nō repetet:ſ3 sibi imputet si soluit qꝛ nō erat obligatus:ꝛ facit.l.cētū.ff.ō eo qō cer.lo.nisi soluisset usuras vt interesse:ꝛ hoc verū qñ fideiussor obligauerat se nō solū simpl'r:ſ3 ēt in oēm casuꝫ veniēt̄ ex debito ꝑncipali:qꝛ teneref de augmēto debiti:vt in.d.l.centum.ꝛ.l.ꝗro.§.ſ.ff.locat.l.moza.ff.de ꝛb.ob.alias simpl'r fideiubēs nō tenef ad interesse nec ad augmētū debiti:vt no. gl.ſ.in.d.c.iiij.ꝛ sequunt doct.vñ si soluerit sibi imputabit iure fori:ſ3 iure poli debitor teneaf si ipse erat obligat⁹ in ꝯo ad interesse seu augmētū creditoris:al⁹ non. Si aūt obligauerat se fideiussor ad usuras soluēdas:sic ſm legistas ꝛ canonistas distinguit qꝛ si soluit spōte nō repetet ſm gl.in.d.c.ij.qꝛ indebite erāt vt i.d.c.debitores.de iureiur.si ꝯo soluit coactе q̄dē:ſ3 non opposuit exceptionē non repetet:si aūt opposuit ſ3 ꝑ iudicis iniquitatē fuit soluere coact⁹ nō repetet:nec debitor tenef per.l.exceptionē.ff.e.ꝛ.ff.ocuic.l. si per imprudētiā. Si aūt nō solū fideiussit solue re usuras:sed etiā inrauit:si reperet ſm oēs:qꝛ ſ3 posset petere absolutionē a iuramēto non tñ tenef ſm ḣof.qꝛ ſ3 teneaf fideiussor excipere:vt in gloss.d.c.ij.per multa iura:nō tñ tenef agere. Aduertēdū est tñ qō eo casu ꝙ fideiussor usuras soluere ꝑmisit sine iurō sciēte ꝛ cōsentiēte debitore:ſ3 theologos eas in ꝑscia repetere ꝑt siue sponte siue coacte soluerit.debitor tenef:qꝛ sic intelligiē mādasse vt soluat.vt.l.ſi ꝑcurator.ff. de ꝑdi.inde.scieti ēt ꝛ ꝑsentieti ꝛc.de re.iu.li.vſ.

14 ¶ Quartodecimo ꝗrif vtrum fideiussor remaneat obligat⁹ termino ꝓrogato a creditore:ꝛ dico ſ3 Pañ.in c.constitut⁹.e.ti.cōiter teneri qō aut fideiussor erat obligat⁹ ad tp̄s solū:puta vsq; ad annum ꝛ sic nō tenef post annū ꝓrogato termino ꝑ.l.ſi.tez ḡrif.§.ꝙ impleto.ff.de loc.vbi ꝑs ꝙ si locaui tibi domū vsq; ad ānū dato fideiussore ſi ꝑducis post ea tacite vsq; ad aliō tp̄s fideiuſ. nō tenef nisi de nouo ꝓmittat. Aut obligatio erat pura:ſ3 solutio ꝺlata fit ad rp̄s:ꝛ sic ſ3 solo fit ꝓrogata nō tñ liberaf:qꝛ nulla ferē ꝓrogatione termini tenef fideiussor ēt post terminū sicut ꝛ reus ꝑncipalis ar.c.cū dilecti.de dolo.ꝛ.l.celſ⁹.ff.ō arbi.

¶ Quintodecimo ꝗrif vtrū fideiussor ante solutionez possit agere ℈ debitorē vt liberet eū:ꝛ dico ꝙ sic in tribus casib⁹. Primo si diu in obligatione stetit.ff. mā.l.luci⁹ titi⁹.scdo si re⁹ incipit ꝯgere ad inopiā:vr.l.luci⁹ titi⁹.C.mā.§ ꝑ ea ℈ quam.tertio si fideiussor cōdēnat⁹ fit vt in.l.ſi ꝑ ea ℈ quam. Et hoc tres cal⁹ gl.elicit ex rex.e. eo.c.fu.quib⁹ adde ꝙrto si hoc ab initio cōuētū est:vt in.l.ḃdicta si ꝓ ea.ꝛ.ff.de fideiuſ.fideiussor ꝓ o venditore. 15

¶ Sextodecimo ꝗrif vtrū fideiussor ꝓ alienatione rei dotalis vel donationis ꝑpter nuptias cōstāte mr̄i monio teneaf de euictione:ꝛ dico ꝙ Panor.in .c. cū ſcontingat.de iureiur.ꝛ bar.in.l.cū lex.ff.e.et Jo.an.post mꝭtas opi.videnf cōcludere ꝙ si mulier vēdit nō tenef nec ipse nec mulier.d.l.cū lex. ſ3 si vēdit marit⁹ vl̄ali⁹ tenef vēdēs ꝛ fideiussor:ꝛ vel ad rē tradēdā vel ad interesse ſm ꝙ nor.in.l. rem aliena.ff.de ꝓtrahē.emp.ar.l.ꝛ si is.C.de ꝑmi.ꝛ rō qꝛ lex nō resistit vēditioi ꝛactioi personali:sed alienationi.i.trāslatioi dñij:vñ vxor nō obligaf:qꝛ teneref ad translationē dñij.l.ex empto in ꝑin.ff.de act.emp.ꝛ vendi.nec fideiu. qꝛ ḣfet regressum ℈ mulierē ꝛ hoc vex nisi mulier iurasset:qꝛ si iurasset teneref rā ipa ꝙ fideiussor. 16

¶ Septimodecimo ꝗrif vtrā fideiussor aliquid recipe possit a debitore sine usura:ꝛ dico hoc esse non posse vsuram/qꝛ nec ꝙ est hic mutuū tacitum vel expssum: cū fideiussor nihil ꝑter fidē interponat:ꝛ si quid accipiaf rōne periculi vel laboris:moderate tūc est licitū/et ℈ cer⁹ innoiat⁹:ſi ꝯo aliq̄d accipiatur ratione facti nullo exrante ꝑiculo vel labore est iniquum ꝛ ℈ charitatem ꝛ multo magis si fraus vel dolus interueniat:vr si commentur cum alio ne credat debitori nisi quis fideiubeat; ꝛ sic lucretur:et vtroq; casu restituere tenetur. 17

¶ De fide.

Fides tripl'r sumit/primo vt est pactio ḋdā qualificata; simplex de futuro/eo mō ꝙ recedēs a pactis aut ēr ꝑmissione recedere ō: a fide/et,sic sumit in.ca. duo.de spon.ꝛ.l.ſ.ff.de pac.ꝛ.ff.de constit.pecu.l.ſ. et.ij.vt est ꝓsensus de presenti/ꝛ sic etiam sumit in eo.c.ſ.ꝛ vt ibi nor.hec facit mr̄imonium et de hoc infra iuramentum.ſ.§.vlti.tertio sumitur ſ fides theologice vt est subst̄ia sperandarum rerum ꝛc.heb.ꝛſ. De prima fide ꝓprie intelligit illud frangenti fidem ꝛc.de quo infra iuramentum.ſ.§.vſ.et qsio differat ab opinione.ſ.opinio. de secunda vero infra matrimonium per totum de tertia vēro agetur in toro isto capitulo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1.q6. ¶ Primo vero q̄rit̄ de quib⁹ est fides: & dicit. s. Tho. ij. ij. q. xj. ar. ij. qō ad fidē dirrecte & principaliter ptinent articuli fidei: q̄. s. sunt de his qui vi suri sumus in pr̄ia: vel p q̄ venimus ad pr̄ia indirecte ꝯo & secūdario ea ex quib⁹ si nō crederē tur sequeret aliquius articuli corruptio. Adde etiā q̄ ad fidē ptinent oia q̄ sunt in scriptura per accidens ranq̄ declaratiua p̄dictoꝝ. ij. ij. qō. 5. ar. vj. ad primū. Adde etiam qō ad fidē prinēt p accidens oia q̄ sunt in doctrina eccl̄ie: qz vt pz 3. ij. ij. q. v. arg. iij. & dist. xxiij. q. iij. ar. iij. q. ij. & in quolib. vj. quicunqe sicut infallibili & diuine regule non inherent doctrine eccl̄ie: que procedit ex pma veritate manifesta in scripturis ille non bz habitū fidei: sz ea q̄ sunt fidei aliter tenet q̄ per fidez hec ille. Et qz vt ipse dicit in opusculo contra errores grecorum papa bz vniuersalis ecclesie primatū: ad quē pertinet ea que sunt fidei determinare vt ab omnibus inconcussa fide teneant: & in eo principaliter resistat autoritas vniuersalis eccl̄ie. ij. ij. q. xj. arg. iij. ideo etiam ad fidem pertinet inherere determinatiōi pontificis summi in his q̄ sunt fidei: imo etiā & in his que spectant ad bonos mores: qz in hmōi ecclesia errare non pōt & psequēter nec caput ei⁹ inquātū caput: sic inquātū pōtifex qō semper esse intelligo qñ interrogat in dubijs nō vt vir doctus aut talis persona: sed vt caput christianitatis, vel sm. Archi. qñ determinat cū cardinalium consilio: sed primum est melius: quia papa sine cardinalibus esse pōt. Sed predicta quātum ad caput et ecclesiam sta limitanda videntur qō errare non pōt finaliter: secus in primo motu: qz possent prima facie sniam falsam proferre: sed statim spiritus sanc. vel per scripturam vel per viros doctos fundantes in scriptura: aut aliter lumē afferret ne starek in falsa snia: vnde super huiusmodi dubijs faciūt ꝓfultatiōes: qō nō eēt necesse si infallibl̄r moverenk a spū q̄ ad primos motus vel primas cogitatiōes. Tales essi motus pñt inesse ex naturalib⁹ pncipijs: sz corrigunk p spiritū sanctū: sicut de natā pphera dicit Greg. super exe.

2 ¶ Scdo q̄rit̄ qui & q̄b⁹ sint articuli fidei: & ex. s. Tho. ij. ij. q. j. ar. viij. & iij. di. xxv. q. j. ar. ij. sic respondetur. Prima credibilis distinctio est qō q̄dam ad manifestatē diuinitatis: q̄dā vero ad misterium humanitatis xp̄i pertinent: qō est pietatis sacrm. s. ad Tymotheū. iij. qz per se pertinēt ad fidē ea quoꝝ visione in eterna vita perfruemur & per que ducimur in illam: duo autem nobis videnda proponuntur. s. occultū diuinitatis cuius visio nos facit beatos & misteriū incarnationis xp̄i per quod in gloriam filiorum dei accessum habemus. ro. v. quia cum articulus sit veritas de deo: hoc est aut de deo tm: aut de deo ratione assumpte nature.* Articuli aūt ad diuinitatem pertinētes sunt septē. Nā si articulus est de deo tm de q̄ nobis erāt credēda pponūk. s. vnitas dei tatis trinitas pſonarum: & opa deitatis propria hoc tripl̄r contingit: qz est de eo rōne nature vel persone vel effect⁹. Et si rōne nature habemus primū arti. credo in vnū deū: si rōne persone aut rōne persone pr̄is: & sic est scōs pr̄m oiporentē filij & sic est tertius⁹, & in iesum xp̄m filiū eius, aut aut spūs. & sic est quart⁹. credo in spm̄s. Si vero rōne effectus aut primer ad cōditionē & esse nature & sic est quint⁹: creatorē celi & terre: aut ad bonā & esse gr̄e & sic est sextus sub q̄ ponunk oia pertinētia ad humanā scrificationē: sanctā ecclesiā catholicā sctōrū cōionē: remissionē pcātōrum aut ad perfectionē & esse glorie: & sic est septim⁹ de resurrectione carnis & vita eterna. Et sil̄r ēt circa hūanitatē xp̄i ponunk. vij. arti. Primus ad incarnationē sive conceptionē primer qui conceptus est de spūs. scōs ad natiuitatē ex virgine: natus ex maria v̄gine: tertius⁹ ad passionem mortē & sepulturā: passus sub pōtio pila. crucifixus mortuus & sepult⁹. quart⁹ ad descēsum ad inferos: descendit ad inferos. quint⁹ ad resurrectionē: tertia die resurrexit a mortuis: sext⁹ ad ascēsionē: ascēdit in celū sedet ad dex. dei pr̄is. septimus ad aduētū ad iudiciū inde vēturus &c.* Cū igit̄ articuli dupl̄r distinguanē sez quantum ad ipsa credibilia & quantū ad ipsos q̄ eos destinxerūt: primo mō sunt. xiij. scōo mō. xij. Quidā aūt aliter eos distinguunt q̄ dictū est. Horum autem articulorū Petrus tres cōplex⁹ est in vnū. s. de vnitate nature de oīpotentia pr̄is: de ope creationis: qz opus creationis ꝑter potētiā quam iudicat appropriasse patri q̄ est fons totius deitatis ideoq; Petro competit q̄ est caput apostolorum sicut pater trinitatis. Joannes vero posuit articulum de pſona filij. Jacobus vero Zebedei cōiūxit in vnū articulū de cōceptiōe & nativitate Andreas articulū de passione. Philippus descēsum ad inferos: Thomas resurrectionem: Bartholomeus ascēsionē. Matheus aduētū ad iudiciū. Jacobus alphei art. de pſona spūs. Opus autem gr̄e diuiserūt duo apl̄i: qz Simon posuit effectū gr̄e in cōsequtione boni. s. sanctam ecclesiam catholicam sanctorum communionem. Judas Jacobi quātū ad remotionē mali. s. pctōrum remissionē. effectū vero gl̄ie posuit Matthias. Sed vt alij dicunt iterū Tho. Alij aūt aliter. ar. attribuit aplis sed in hoc non est vis. hec ille.

¶ Tertio querit̄ qñ obligētur fideles ad credendum predictos arti. & conclusiue ac breviter tex. ex. s. Tho. sic rñdetur. Quilibet tenetur credere explicite articulos fidei: non autem alia sz solum implicite. xxij. q. j. v. xij. q. lxxv. arti. j. nec

tñ necesse est cuilibet explicite credere oēs articulos fidei sed ꝯtum sufficit ad dirigendum in vltimū finē. tertio di. xxv. q. j. arti. j. q. ij. vñ tenetur q̄libet xp̄ianus explicite credere deū esse trinū puidētiā ei⁹. ij. ij. q. ij. ar. viij. ad pmū. & vt ibidez dr & mysteria xp̄i pcipue q̄ publice in ecclesia solēnizant. ij. ij. q. ij. ar. vij. Quilibet aūt habens officium docēdi fidē. s. pl̄ati. sacerdotes: prophete: doctores: & predicatores tenenk credere explicite totalē distinctionē articulorū sm substātiam nō aūt alij. vij. di. xxv. q. ij. ar. j. q. iij. Hecex illo qui sub ista maxima loquit̄. s. q̄ q̄libet tenēk explicite credere circa articulos fidei pertinētia ad officiū suū: & ea q̄ sine sua negligentia notabili arbitrio boni viri ignorare nō pōt: vt que solenni zank i eccl̄ia ꝯrū ad oēs catholicos q̄ solicitare pñt ecclesias vbi ista docenk. Que maxia etiam est de mēte. s. bo. & rich. in. iij. di. xxv. Unde dicit dir. li. s. q̄ clerici maxime pl̄ati & habentes curā aliarū tenentur scire explicite & distincte oēs articulos prētos in symbolis credo: & q̄cunq; vult & in concilio gñali edito. xxxvj. di. c. j. ij. & iij. epi vero tenenk scire circa p̄dicta exponere & rñdere: & hereticos confutare. ex de her. excōicam⁹. el. s. In hoc tñ iste errat & sequit̄ sum. ro. dicēs q̄ simplicibus & forte oīb⁹ laicis decernētibus ex adultis sufficit credere deū esse p̄miatorē oīs bonoꝝ & malorū oīs punitorē alios aūt articulos sufficit credere implicite credēdo. s. verū esse q̄cquid ecclesia catholica docet. Stultū est em̄ dicere q̄ liceat vrenti rōne & adulto ignorare christi natiuitatē & mortez crucis & impossibile est talem ignorare nisi oīno suam contemnat salutem: & aures verbis diuinis obturet.

¶ Quarto q̄rit̄ vtrū simplices in fidei subtilitatibus errātes peccēt. & dicit spe. in ti. de here. et aluarus: vt refert sum. Aug. post Jo. de lig. quod peccāt mortaliter & sunt heretici: & alleg. Spec. xxiij. q. j. schisma. C. de here. l. ij. in ipsarū. Sācr⁹ Th. aūt. ij. ij. q. ij. ar. vj. dicit q̄ non peccāt si non ptinaciter hereāt querse doctrine i particulari ꝑ vniuersalis eccl̄ie fidē. & hoc tz Dr. libr. s. & not. Inn. in. c. s. de sum. tri. & fi. ca. & ho. in pphe. circa finē: & Pano. & rō qz ls talis male opinek tñ illa opinio nō est sua fides. sed est fides eccl̄ie. & ad hoc pdest fides implicita. Ad iura q̄ adducit spec. dico q̄. l. ij. cum sua glo. est ꝑ cum vt pz instituenti. l. aūt venia nihil facit ad materiā. c. scisma. loquit̄ de hereticis nō paratis se corrigere. Ad iura aūt aluari que videntur velle q̄ ignorantia non excuset. dico q̄ loquuntur de ignorātia iuris naturalis vel in foro causarum.

¶ Quinto querit̄ qñ teneatur homo ad fidei cōfessionē exteriorē & dicit. s. Th. ij. ij. q. iij. quod fidē confiteri cū pertineat ad p̄ceptū affirmatiuum semper nec i quolibet loco est de necessitate salutis sz in aliquo loco & tempore: qñ. s. aliqs interrogat⁹ de fide si taceret crederetur vel nō hē fidē: vel q̄ fides nō esset vera vel alij ꝑter ei⁹ taciturnitatē a fide auerterentk. et sic in hmōi casib⁹ in qb⁹ honor debitus deo vel vtilitas primis spendēda subtrahit̄: nisi confessio fiat est necessaria de p̄ceptoꝝ: de cōsilio si vtilitas inde sperak: si ꝯo sit solū ad perturbationem infidelium est vituperabilis: dicente dño Mat. vij. nolite serm̄ dare canib⁹ & facit. c. i mādatis. xliij. di. Qui ꝯo interi⁹ quidē credit exterius ꝯo facit aliqō infidelitatis signū: puta exhibet reuerētiā idolo: vel portat vestē destinatā ad aliqō determinatū signū infidelitatis & hmōi peccat mortal̄r: qz sm Au. xxxij. q. iij. sanctius est mori q̄ vti idolotito: & rō est qz iste exhibet reuerentiā diabolo: secus aūt si non designaret determinare infidelitatē: sic vt sebastianus vrebatur clamide militari ex bono zelo.

¶ Sexto q̄rit̄ vtrū circa ea q̄ sunt fidei vniuer 6
salis ecclesia possit errare: & dicit Pan. in. c. a no bis. de sen. exc. el. ij. q̄ ecclesia vniuersalis errare non pōt. s. in fide vel articulis fidei: & p hoc tm̄ xp̄s in euāgelio orauit ad patrē: ego pro te rogaui &c. & sic intellige. ca. a recta. xxiij. q. j. in alijs aūt nō solū ecclesia particularis: verū etiā vlis. i. collectio fideliū seu cōsiliū gñale pōt errare. & de hoc est tex. clar⁹ in. d. c. a nobis. & sic ꝑ eū oīcek errasse cōciliū sup matrimonio Ybēdo inter raptorē fuit & raptā. & dictū Hiero. melius sentiētis ꝑlatū statuto ꝑcilij. vt ꝑbat. xxxvj. qō. ij. in. c. tria. iūcto. c. placuit. Adde ꝯo q̄ ecclesia q̄ errare nō pōt sm Archie. est eccl̄ia romana: qō ēt probat per dicta Hiero. ad damasum. xxiij. q. j. hec est fides. & p dicta Lucij pape. eadem. q. a recta. & ibi p gl. & ex hoc qō caput eius. i. papa non pōt errare. Adde scōo q̄ ēt sm. s. Th. errare non potest in spectānb⁹ ad bonos mores cōdendo. s. decreta & ꝓstōnes: & intelligē finaliter nō prima fronte: & sic errauit concilium vt dictū est. Errare aūt pōt etiā finaliter in particularibus factis hoīm & iudicijs. Unde ēt. S. canonizatio. S. iij.

¶ Septio q̄rit̄ ad quē spectet editio symboli & 7
determinatio dubioꝝ in fide. & dico vtrūq; pertinere primo & principaliter ad papā & nō ad cōciliū. qō aūt ad eū solū ptineat editio symboli probat Archie. iiij. pte. ti. viij. qz hec editio fit in concilio q̄ sola autoritate pape congregari potest. vt pz oi. xvij. p totū. & sil̄r. s. th. ij. ij. q. j. qz inquit noua editio symboli necessaria est ad virandum insurgētes errores & pñr ad illius autoritatem ptinet ad quē ptinet finaliter determinare ea q̄ sunt fidei vt ab oibus incōcussa fide teneātur. i. summi pōtificis; ad quē maiores & difficiliores

Universidad de Deusto
Biblioteca

ecclesie ꝯstiões referuntur. vt 8. di. xlij. vñ & luce xxij. dicit oīs petro quē summū pontificē cōstituit: ego p te rogaui ꝛc. & rō ē: qz vna fides debet esse in ecclesia: qđ esse nō posset nisi questio ō fīd exorta determinaret p eū q̄ toti eccl'e p̄est cui⁹ etiā auctoritate ꝓgregat synod⁹ & ei⁹ sñia ꝓfirmat. hec ex illo. Ex q̄bus ꝑz q̄ sñia pcilij robur accipit a cōfirmatione pape: & q̄ declaratio dubioꝝ i fide ꝑmanet solū ad eū: vt ex 8 baptismo maioꝛeg. Vñ si pcilium & papa dissentirent in dubio fidei qđ possibile ē ꝓpter fꝛōte nō final'r cū neutra pars errare possit final'r: tandē standum eēt sñie pape si p̄possibile pcilio final'r erraret: qz remota auctoritate pape cōciliū est cōciliabulū vt ꝑz dist. xvij. p totū. vñ. s. Ch. dicit. ij. q. ij. ar. iij. q̄ auctoritas vl⁹ ecclie in determinando de fide principal'r residet in summo pontifice. & ve po. q. x. ar. iiij. dicit q̄ papa pōt interpretari & explanare symbolū aliq̄ addito & nō vocato cō filio. & ℣ impug. reli. dicit q̄ sancti patres in concilio ꝓgregati nihil statuere potuissēt nisi auto Dicit papam ritate summi pōtificis intercedente sine qua & cōciliū cōgregari nō pōt. Et si dicat cōtra hec q̄ concilio aliq̄s errauit vt in mr̄imonio rapto rasse ris & rapte ad hoc ostendum est. §. concilio. §. ij. Si etiā dicat q̄ papa errare pōt: tuz q: pōt efficī hereticus sicut anastasius. di. xix. anastasius. tū qz de facto errauit nicolaus in ꝓstōne illa exhꝛ. de ver. sig. li. vj. vbi ōz q̄ xp̄s & apl̄i nihil habuerūt in cōi q̄tū ad oīa que reuocata est per exuagā tem. Joā. xxij. q̄ incipit qz nōnumq̄. dico q̄ papa vt papa siue caput. i. vt suoꝝ mēbꝛoꝝ auxilio vtēs p̄ pcilia & oꝛationes & faciēdo q̄ in se errare nō p̄t sicut nec eccl'ia. vt. §. canonisatio. §. iij. & §. cōciliū. §. ij. qz sic sequit motū spūs. secus vt singularis p̄sona ex negligētia vel superbia sequēdo suā ꝓpriā inclinationē: vñ effici nō pōt hereticus nisi resistēdo adiutoꝛijs q̄ daret spūs. p inspirationes interiores & mēbꝛoꝝ cōciliū p q̄ spūs aut ad veritatē adducit ultī: aut hereticū cōuincit reducēdo dictū ei⁹ ad aliq̄d manifeste ꝓtra fidē. Ad illā aūt decretalē ōr arc. ij. pte. tit. xij. c. iij. q̄ ad papā pertinet determinare dubia exorta circa canones sicut & circa fidē. ij. qō. j. ex his oībus. vñ illa decretalis non est q̄tū ad hoc reuocata ꝙz declarata. ō quo vīō arc. vbi. §. Utr aūt liceat ꝓcce vel p̄cio aliquē ad fidē inducere vide. j. iudeus. §. vj. Utrū etiam liceat disputare de fide. §. disputatio. §. vnico.

¶ De filijs legitimis & illegitimis p̄cipue q̄ quantum ad successionem.

Filij legaliter & canonice loquendo triplici gñe distinguunt: qz q̄dā sunt legitimi. i. lege ꝓbati nō aūt naturaliter gñati. q̄dā ℣o ecōuerso sūt naturales ꝙz nō legitimi: q̄dā ℣o & legitimi & naturales de quib⁹. j. legitim⁹. Legitimi ℣o nō naturales sūt duplices: qz q̄dā sūt legitimi tm̄. vt adoptati vel arrogati q̄ sola legis ipsīus ōne sunt filij quidā vero legitimi & spūales. vt suscepti ex baptismo vel confirmatione. & gñal'r oēs in spiritualibus subditi sicut oēs xp̄iani sunt filij pape. & oēs de diocesi epi. & oēs de pochia curati. xxx. q. j. oēs militer nō legitimi sunt duplices: qz q̄das sunt naturales tm̄ q̄ ēr dicunt noti sicut qui nascunt ex coitu ciuili lege nō ꝓbato nec ꝛepꝛobato soluti cū vna ꝓcubina soluta retenta i domo. vt ꝑz p bar. i. l. in ꝓcubinatu. ff. de concu. et in. l. ꝓcubinā. eo. ti. & ibi gl. dicit q̄ sufficit concubinatu teneri ex domū: ꝙz cohabitatio requirit. Et idē di. ꝙz dicēs in ꝓcubinatu reꝛi indubitatā affectū sicut in vxoꝛe cuius affect⁹ ꝓsumptio inducit per cohabitationē. Et idē Jo. an. in addi. ad spec. ti. q̄. fi. sint leg. dicēs q̄ ꝙz nati ex soluto & soluta ex cōi vsu appellentur naturales tm̄ naturales ꝓprie dicunt nati ex cōcubina retenta in domo loco vxoꝛis: & idē spe. in ti. de successione abintesta. vbi tria reꝛit primo q̄ isti sint nati ex solutis: secō q̄ ex cōcubina: tertio q̄ sit vnica cōcubina q̄ ꝙz sit velut vxoꝛ. Quidā vero sunt naturales & spurij: vt q̄ nascuntur ex coitu lege nō ꝓbato ꝙz ꝛepꝛobato: puta cū ꝓsanguinea vl' adultera vl' meretrice: aut cōcubina cū q̄s ꝙz plures vel vnā nō ex indubitato affectu aut nō sic soluta vt posset esse vxoꝛ. vt nor. in cap. ꝛāta. q̄ fi. sint leg. & no. bar. in. l. si gener. ff. de his q̄. vt idi. Et idē est de vulgo cōceptis q̄ p̄sumunt demonstrare non p̄nt. ff. de stat. ho. l. vulgo. Nati tū de adulterio vel etiā sacꝛo ḇnt noīa ꝓpria vt dicātur māzeres vel nothi sed autoꝛes vocabula confundūt plerūq̄. Naturales āt legitimi simul dicūt q̄ sunt ex legitimo mr̄imonio. Igit̄ q̄nq̄ sūt spēs filioꝝ. s. legitimi tm̄: legitimi & spirituales naturales tm̄: naturales ac spurij & naturales ac legitimi. de q̄b⁹ oib⁹ vide vbi. §. & per pa. in. c. q̄nq̄ innotuit. de elec. & in. d. c. ꝛāta. qui fi. sint legi. vide de etiā. j. §. xij. adde etiā q̄ naturales ac spurios filio s. tho. in. iij. di. xij. dicit nō eē naturales. s. tm̄ et rus; ꝑcise siue nō esse natos sm̄ legē nature ꝙz ꝛra. l. q̄

¶ Primo vero queritur q̄o succedāt legitimi tantum: & dico q̄ si non sunt legitime emācipati a patre adoptante succedunt patri legitimo simul cū filijs legitimis naturalibus: vt no. C. de adop. l. fi. & instit. de here. que ab intest. def. §. itē adoptiuos. & in. l. si pater. ff. de adop. si vero sunt emancipati a patre legitimo in nullo succedunt vide. §. adoptio.

¶ Secūdo q̄rit q̄o succedant legitimi & spirituales ꝓprie. i. suscepti de baptismo vel cfirmatione, & dico quod in nullo succedūt patri: sīc

nec spūales large. i. subdit: q̄ inter spiritum et tempoꝛalem hereditarē non est colligatio.

3. q̄ō ¶ Tꝛ. querit q̄o succedant naturales tm̄: et dico duo. * Primus q̄ ab intestato succedunt pr̄i in duabus vnciis. i. vs. pte tot⁹ hereditatis: ex q̄b⁹ mr̄i virilis portio debebit si supest: & hoc primo si sint naturales ꝓprie: vt in auc. quib. mo. nat. effi. leg. §. siquis aūt defunct⁹. et in. c. liberi. xxxij q. iij. et sc̄do oīmō non existāt filij legitimi. vel vxoꝛ legitima: vt si auc. liceat pia. C. de na. lib q̄ ꝙz vxoꝛ non capiat vel succedat: facit tū ne naturales possint capere vl' succedere. Filijs etiā legitimis existentib⁹ vel nepotibus: nō pōt nisi vnā vnciam ꝙz relinquere eis & matꝛi & non vltra. C. vbi supꝛa. l. matre. & si eis nihil reliq̄rit: in nullo succedūt: ꝙz alimēꝛari debeāt a legitimis. Matꝛi aūt succedunt cū legitimis: & si ipa sit illustris C. ad oꝛphi. Et ꝑdicta ꝓcedunt etiā de iure canonico ꝙm gl. in. c. ꝛanta. qui fi. sint legi. & in. c. nisi cum pridē. de renū. & ibi Host. & Panoꝛ. q̄ in hereditarijs ꝑdā est iuris ciuilis ex quo ius canonicum in ꝑdā nō disponit: ꝙz Gof. fuerit in opinione ꝑdta. * Sc̄ōm. Si pr̄ non ꝛs filios legitimos vel nepotes: vel descēdētes: ꝙz habeat ascendentes: pōt tales instituere etiā in totum: legitima tū reseruata parentibus: vt nor. in. d. auc. liceat patri. si autem nec ascēdētes nec descēdētes habeat legitimos: ꝙz eos heredes instituere insolidum ꝙm Azo. & ꝙz Gof: teneat q̄ nō succedāt cum hodie taliscoīt⁹ sit ꝛepꝛobar⁹: vt in auc. de leno. col. iij. & in auc. scenicas. coll. v. & C. de concubi. l. vnica. tm̄ tenēdū vt cū gl. in. d. c. ꝛāta. & c. nisi cum pridē. q̄b succedat ēr de iure canonico: qz vt dcm̄ est ex q̄ ius canonicū nō disponit in ꝑdā: recedere nō debem⁹ a dispone iuris ciuilis: facit. c. per venerabilē. q̄ fi. sint legi. & sequitur Panō. in. d. c. ꝛanta. vt dictū est. Sed ista non procedunt in filijs libertoꝝ: vt infra manumissio. iuncto ꝑn. in ℣o liber. * Tertiū. Sicut & inquātum & q̄ succedunt filij naturales parētib⁹: sm̄ Azo. ita & in tm̄ & forses debent succedere parentes naturales filijs naturalib⁹ vt par pietas seruet in eis.

4. ¶ 4. q̄rit q̄o succedāt nāles ac spurij. & dico
1. dist. multa. * Primum. sm̄ gl. in. l. si q̄ illustris. C. ad oꝛphi. & Bar. ibi. & in. l. si gener. ff. de his quib. vt indi. & Panō. in. d. c. ꝛāta. spurij ḇntes pfez licentiā vt nati siue q̄sici vulgo ex meretricali coitu. qui nō est dānabilis nec accusak pp utilitatē vite: ꝙz Ly. in. d. l. si q̄. succedit marti equaliter cū legitimis. instit. de suc. cog. §. vulgo. q̄b tū fallit in matre illustri: vt in. d. l. si q̄. pr̄i ℣o in nullo succedūt: ēr nō extrib⁹ liberis vl' ꝓpinquis: & sīc alēdi sunt q̄ coit⁹ nō ē lege dānabilis & ide dicit Ly. de naꝛo ex muliere q̄ seruit in caupona & intēperantie vina ministrat: qz alendus est a matre: vt. l. si ea que. & l. adulteris. C. de adul. ℣o quib⁹ aduerte loquēdo q̄ ad mr̄em: sm̄ Panō. in. d. c. ꝛāta q̄b natus ex cōcubina succedit mr̄i cū legitimis: etiam si mr̄ sit illustris: siverosit nat⁹ ex ꝓcubina ꝙz vulgo ꝑdītus: succedit mr̄i cū legitimis nisi sit illustris si ℣o sit nat⁹ ex dānato coitu: in nihilo succedit ēr mr̄i. Et ex dic. q̄b parētes nō succedunt filijs eo casu q̄ parētibus filij nō succedunt. vide ibi. * Sc̄ōm. Oīal'r spurius nat⁹ ex coitu dānato siue ꝛepꝛobato: neq; pr̄i neq; mr̄i succedit: vt in auc. q̄. mo. na. effi. legi. fi. et nec ap̄e nec a matre sm̄ leges alēdus est ꝙz aliter sit in cōscia: vt nor. Inn. in. c. i. de regula. & Panō. in. c. cū hꝛet. de eo qui duxit in ma. quā pol. p adul. nec talē pōt pr̄ heredem constituere: auc. ꝙz. C. de na. lib & c. decet aliq̄s. xxxij. q. iij. vñ bastardi nobilium sm̄ Panō in. c. p venerabilē. q̄ si. sint legi. non dicuntur de parētela parētū: qz sordes nō ꝓpurant inter ꝑcipuos. C. ad oꝛphi. l. fin. illustris. nec arma parentum portare possent: & est sñia bal. in. l. cū legitime nuptie. ff. de sta. ho. & sequitur do. Aut. in. d. c. p venerabilē. vñ cū posset mr̄ heredē cōstituere sm̄ aliquos. i. mar. & mo. & vt vī gl. in. d. c. ꝛāta. * Terciū. sm̄ bar. in. l. si gener. ff. de his quibus vt indi. eomō q̄ isti spurij succedūt parētib⁹: succedunt & parētes ipsīs spurijs: eo ℣o casu q̄ ipsi non succedūt parētibus. nec parētes succedunt ipsis sm̄ Panō. in. d. c. ꝛanta. * Quartū. Predicti spurij instituti pōt heredes ab exteneis sm̄ Panō. in. c. cū hꝛet. de eo q̄ duxit in ma. quā pol. per a'pl. q: non ꝓhibent nisi parētes: vt no. gl. in auc. de mo. na. effi. sui. §. vl. oīa aūt q̄ exp̄sse ꝓhibita nō sunt licēt. Pōt & eis dōnari ab exteneis intervīuos sm̄ gl. in auc. ḡb. mo. na. effi. sui. in fi. rōne dicta. Et p hoc ōr Pau. de ca. q̄ si pr̄ eēt executoꝛ: vltimarū voluntatū poterit dare filio suo nāli id qđ alteri pauperi oaturus erat: qz nō ōr dare de suo ꝙz de alieno: & eadem rōne idē de spurio dici p̄t. Et sm̄ Barto. in. l. si is q̄ ex bonis. ff. de vul. & pu. substi. non ꝓhibentur succedere fratri suo pupillo: ꝛetiā ex iudicio p̄sis: & facit gl. in auc. qui. mo. na. effi. sui. in fi. q̄ dicit qđ ꝙz pr̄ non possit talem vulgariter substituere: pōt tū pupillariter quasi pupilli sit heres. * Quīntū. Est tū aliq̄s modus sm̄ quē pr̄ relinq̄re pōt filio spurio: & vnus est. peculiū. ḡ. §. xxvij. aliū habes. ē. statim qñ substituit fratri pupillo. tertius est clarus sm̄ Bar. in. d. l. si gener. p quē pr̄ relinquere pōt filio spurio ꝙz rōne alimēꝛo: sic relinquo filio spurio tot dū in vita sua p alimēꝛis & post mortē sit filiozū suoꝝ: qb⁹ pōt relinq̄: vt. C. de nat. lib. l. fi. & idem dicit in dote spurio: qz dos fauoꝛ est sicut alimētoꝝ. ꝓ. o q̄ aduerte qđ sm̄ eōdē Bart. in auc. de cōplerū. C. de incē. & inuti. mip. parētes tenēt filios spurios alere: de canonica eḡare sm̄ eos

Universidad de Deusto
Biblioteca

facultates:& tam pater ꝙ mater:tñ ad alimenta debent instinctu nature q̃ sic matrẽ sicut patrem obligat.vt no. Inn.in.c.ij.de reg.& Pan.in.d.c. cum haberet:tum q̃ tales non sunt in prãte nec pris nec matris.iusti.de nup.§.sunt & alie perso ne.& l.vulgo cõcepti.ff.de sta.ho.secus aũ est de iure ciuili vt in.d.auk.ex complexu.vñ dicit bal. in.l.fi.§.si a socero.ff.de his que in fraud. cre. q̃ de equitate canonica põt pr̃ dõare spurio:vt ha beat p alimentis:& silr p alimẽtis legare.& Ly. in.l.non ol.ri.C.de admi.tu.dicit q̃ etiã fauria dotari dz:vt no. Jmo.in.l.luciug.la.ij.§.j.ff.de le ga.ij. Predicta tñ limita nisi esset quantitas ni mia legata in fraudem.*. Verum. Predicti acci piẽdo a pr̃e de bonis eius ꝑ dicta & ꝑ auk.l3.C. de na.li.tenet restituere:ille ño in cuius conscia est de restituendo ipsi spurio &m Bar.in.d.l.si ge ner.legal& loquendo salua theologorum ratiõe dz restituere fisco & non spurio:ego vero dico q̃ si res obnoxia restõni iuste a spurio teneb̃atur tenetur spurio:al& vero dño rei iurta discenda.j. restõ.iiij.§.j.*. Septimã. Filij presbyterorũ cetaꝫ nisi succedere non põt &m Pan.in.c.per venera bilem.q̃ si.sint leg.de mẽte gl.q̃ sunt adulterini & ex dãnato coitu:& põt ab hereditate parẽtum repellunt:vt in auk.ex complexu.C.de ince.nup. Et idem dic de natis ex alijs clericis constitutis in sacris:etiam si sint nati ex vna concubina:& vi no. Bart.in.l.si gener.ff.de his quibus vt indig. q̃ concubinarius est specifice dãnat& in clericis: vt extra de coha.cle.per totum. De natis aũt ex clericis nõ ꝓstitutis in sacris.j.legitimus.§.vlti.

5 ¶ §.q̃rit q̃o succedant filij naturales ac legiti mi:& dico q̃ absq; testato succedunt parentibus ceteris aliꝫ exclusis.in auk.de here. que absq; testato. q̃ limita nisi in casu in quo aliꝫ spãliter admittun tur:vt dictum est in filijs adoptiuis:& sunt quasi dicti viuentibus parentibus:& solũ deest illis admi nistratio.insti.de here.ã.& diff.§.sed fui.vñ ex cõ suetudine lege iuuata filij comitum appellãtur comites:& filij regũ reges:etiã in vita parẽtum: vt.xxiij.q.j.c.fi.& per Bar.in.l.fi.C.de digni.

6 ¶ Sexto querit̃ vtrum malitia parẽtis noceat filio & econtra:& dico q̃ nõ quãtũ ad effectũ nocet quo ad penam tpalẽ.ol.xxvj.nunc.j.vnde Dir. lib.j.ti.lxxxv.dicit q̃ parentum malitia in qua tuor casibus nocet filio quo ad successionẽ etiaꝫ legitimo.p̃mo in crimine lese maiestatis spiritua lis in crimine heresis.de here.vergentis.secũdo in crimine lese maiestatis tpalis:vbi filij nõ succe dũt.vj.q.j.si quis.C.ad.l.iul.ma.quisquis.ter tio q̃s pater non seruat fidelitatẽ domino a quo tenet feudum occidendo vel mutilando & hmõi. de penis in quibusdam.vbi hoc no. Bart.& Jo. iiij.si pater insecutus fuerit cardinalem:vel per cusserit &c.q̃ filij non habebunter eius cãe heredi tate.de pe.felicis.lib.vj. Sunt tamen alie cause exheredãdi.vt.j.hereditas.§.ix.

7 ¶ Septimo querit vtrũ filius naturalis tantũ efficiat legitimus per sequens mrimonium inter patrem matrẽ eius:& dicit Panor.in.d.c.tanta. q̃ sic:quicunq; sit filius naturalis si tpe quo ge nitus fuit poterant esse legitime vir et vxor in matrimonio parentes ei⁹. Et l3 Bart.in.l.pen. ff.de concu. velit hoc verum esse solum in concu bina retenta in domo postea pro vxore capta canoniste tñ cõiter cõtrariũ tenent et verius. Ec cus autem esset si tpe generationis non potuis set matrimonium esse inter eos:q̃ l3 per dispen sationẽ vel alio modo sit postea cõtractũ matri monium inter eos:nõ tñ erit legitimus &m Jaã.in quadam apostilla. Bald.in tit.feu.tit.si de feu.fuc.cõtra. vult q̃mõi interueniat instrin do tale:vt volunt iura.instit.de nupt.§.aliquando.& instit.de here.que ab intest.de fe.post principiu.& auk.qui.mo.na.effi.sui.§.ft.quamuis sequatur matrimoniũ nõ legitimat:sed verius cõtrarium tenẽt communiter moderniores canonistes:et in practica sequunt legiste. Jmo l3 tpe conceptus non potuisset esse vxor eius:si tñ tẽpore partus contraxit cum ea legitime filius erit legitimus &m communionẽ opinionis in.d.c.tãta. Similiter etiã non nocebit filijs natis ex concubina quin sint legitimi licet pater intermedio tẽpore alias habuerit vxorem & ea mortua postea accepit con cubinam in vxorem &m Bart.in.l.cum mihi de cem.ff.de sol.et Bal.in.l.pe.ff.solu.matri.

§ ¶ Octauo q̃rit vtrũ filij nati ex clãdestino ma trimonio sint legitimi:& dicit glo.in.c.quod no bis.qui si.sint legi.q̃ si nullũ est impedimentũ post approbationem matrimonij erunt legitimi siue nati sint ante approbationes siue post quod quidẽ oẽs sequuntur & ꝓbat̃ in.c.ij.de clan.de spon.q̃ approbatio retrotrahitur:& perinde est ac si a princ.fuisset cõtractũ in faciẽ eccle. Jmo dicit Ala.q̃ licet clandestine ꝫhentes nõ ꝓsu mantur coniuges:vt dicit gl.in.c.lato.qui filij sint legi.hoc tñ procedit respectu nubẽtium:re spectu aũt filiorũ ꝓsumuntur cõiuges. Ex quo infert Panor.in.d.lato.q̃ nat⁹ ex viro & mu liere simul cohabitãtib⁹ ꝓsumitur legitim⁹:& q̃ fauore legitimationis ꝓsumit̃ inter eos ma trimonium ꝑ quo facit.l.in libere mulieris.ff. de ritu nupt.q̃ maxime procedit si se coniuges vocabant:vt no. Innoc.in.c.exparte.de rest.spo. Dicitetiã Host.q̃ si multo tpe simul tanquam coniuges cohabitarunt ꝓsumẽdum est esse ma trimonium.ad q̃ facit q̃ nota.ipse in.c.illud. de ꝓsump.* Sicco erat impedimẽtũ tũc sunt opiniones:q̃ Jo.an et do.Auto.teneat q̃ post

approbationẽ mrimonij legitimant:l3 postea se parẽt matrimoniũ q̃ dos.lumirat verũ in natis post approbationẽ tñ Jo.aũt cal.l3 ꝙ nullo mõ legitimant:q̃ pan. putat verũ de rigore iuris:& facit.c.fi.§.si q̃s.de clã.despon. Et hoc l3 sum. an.ꝑter.o.c.fi.vbi dicit tex.aptũ esse. Sed ego dico ꝙ ille tex.in quo tã ipse ꝙ pa.fundat loqui tur de mrimonio clãdestino interdicto.s. ꝓpt pẽ dentẽ q̃nẽ sup alijs impedimẽtis:vt p̃s p gl.& ꝓ terea loquit̃ q̃n nõ sequit approbatio vñ teneo opinionẽ primã & sine limitatione godo. q̃ nõ dz magis ꝫprobari legib⁹ filij⁹ nat⁹ ex putatiuo mrimonio l3 clãdestino ꝙ nat⁹ ex coitu fornica rio cũ eadẽ:q̃ si actus q̃ als eẽt fornicatio super uenitur cõsensus mrimonialis min⁹ est ꝫ rõnes. Et si post approbationẽ talis mrimonij probat impedimẽtũ & mrimoniũ separat.gl.in.c.ꝙ no bis.q̃ fi.sint legi.dicit ꝙ geniti post approbatio nem sunt legitimi:l3 aũ approbationẽ nõ & hoc sequit̃ Jo.cal.q̃ ad hoc q̃ matrimoniũ sequẽs legitimet filios ꝓcedẽtes opꝫ ꝙ esse potuerit tẽ pore cõceptionis:q̃ nõ est in casu isto obstãte impedimẽto. Jo.aũt an.l3 indistincte ꝙ oẽs legi timant l3 separet mrimoniũ:q̃ mrimoniũ oĩa ꝓcedẽtia purgat vt in.c.tãta.q̃ fi.sint legi.& hoc sequit̃ etiã.d.Ant.vt dictũ est.pa.aũt dicit se ali q̃s remisse opinionẽ Jo.an.nũc vero teneo opi nionẽ glo.ꝑter.c.fi.§.si q̃s.de clan.despon.vbi ꝺr ꝙ ples suscepta de clandestino mrimonio pr̃ius est illegitima directo impedimẽto & hoc se quit̃ sum.an.& rol.l3 ego dico Jo.and. bene & ve re sensisse:q̃ ante separationẽ mrimonij & post eius approbationẽ tpe intermedio ꝓbatũ est fi lios fuisse legitimos:q̃ legitimatio nõ tollitur ꝑ dictã separationẽ:q̃ q̃s semel placuit &c.de re gu.iu.li.vj. Istẽ factũ legitime retractari non ꝺr ibidem.item in penis benignior est interꝑtatio facienda ibidẽ. Et ad motiuũ Jo.de cal.dico suf ficere ꝙ mrimonij potuerit tũc etiã &m opinio nẽ hoim cũ null⁹ aut vix aliꝫ possit esse certus quin inter se & suã vxorẽ sit impedimentum.

9 ¶ Nono q̃rit̃ q̃d de isto casu. Quidã in facie ec clesie ꝫrit cũ q̃dã facta solẽni denũciatiõe: vtro ꝙ vel altero ignorãte parentela seu impedimen tũ:& postea accusati de parẽtela:& perẽptorie ci tati verum noluerunt:aut tandẽ excõicati in ex cõicatiõe tres filios genuerũt. q̃b⁹ delde recõci liatis & ꝓbata parẽtela dissolutiõ celebrat̃ est. Queritur igitur an dicti filij sint legitimi. et dicit dire.& bar.butr.& tãcre.ꝙ oẽs filij nati vel cõcepti ante sniam sunt legitimi.c.cũ inter.q̃ fi.sint le. si ꝫ rerũt in facie ecclie cũ solẽni denunciatione & vtrq; vel alter ꝫhabuit bonã fidẽ tpe ꝓtract⁹.

10 ¶ Decimo queritur quid de hoc. Titius vnam vxorem affidauit clandestine vel cora testibus ac cognouit:& cũ alia hoc ignorante in facie ec clesie ꝫrit.& idẽ nocte vtranq; cognouit & secun dam. Quis succedet tanq̃ legitima ples.& di cit Dir.ꝙ &m Host.vtriusq; proles tutio tanq̃ le gitima succedet prime quidẽ q̃ nõ erat impedi mẽtũ & mrimoniũ ꝓbat ꝑ testes quo casu ples succedit vt in.c.ꝑ tuas.& c.seq. q̃ si.sint legi.etiã si fuisset spõsa solũ de futuro:vt si.d.c.ꝑ tuas.et sil⁹ secũdet:q̃ ignorãs fuit i facie ecclesie despõ sata:& sic ples succedit:& veritas opinioni cedit extra eo.ex tenore quod Dir.mirabile videt.& fi & alij dicunt ꝙ proles prime solius succedit ꝙ il lud matrimonium verum fuit quoad deum & ec clesiã cum ꝓbari potuerit. Et hoc mihi vñ ve rius & quasi expresse determinatũ in.d.c.ꝑ tuas. si aũt mrimoniũ primũ fuisset sine restib⁹ & ma xima difficultas:& &m Hden. de gan.in qnoli.edi ctum penale contra illegitimum intelligitur de nato ex mrimonio ꝙ ecclesiã nõ approbato ꝙtñ cũq; sit ratũ cora deo:& ex quo haberi põt ꝙ suc cedet solum soboles scõe non autem prime. 11.9.

11 ¶ Undecimo q̃rit vtrũ nat⁹ ex spõsa de futuro sit legitimus:& dicit pa.in.d.c.ꝑ tuas. q̃ sic si nullꝫ sit impedimentũ:& als secus sed tu dic iu xta.§.§.viij.& j.legitimus.in prin.

12 ¶ Duodecimo q̃rit vtrũ ex tractatu parẽtũ q̃s cõstituit filij⁹:& dicit pan.vbi.§.ꝙ ex nominatio ne filij & tractatu vt filij ꝓstituunt̃ quis in pos sessione filiationis:cetiã si sit nat⁹ ex domũ vnde ibidẽ dicit.d.Ant. quẽ sequit̃ ibi Pan.& no.but. in.l.quidã.ff.de ꝓba. q̃ tractant⁹ parentũ puta q̃ illi tractabant eũ vt filiũ & ipse illos vt pa rentes ꝓbat aliquẽ filiũ alteri⁹. Jmo plus vult gl.in.c.transmisse.q̃ fi.sint legit. quod ꝓbatio hui⁹ tractat⁹ ꝓferẽ negationi parentũ. Jmo di cit idẽ.d.ant.in.d.c.q̃ ẽt solũ fama ꝓbat filium nisi ꝫrũ ꝓbet. Et si q̃rat q̃d iuris si ꝓbet ꝙ mu lier tpe cõcepti⁹ adulteravit. Dicit Pan. in.d.c. transmisse.& c.per tuas.eo.ti.ꝙ si eo tpe marit⁹ cohabitabat vxori reputabitur legitim⁹:q̃ cui possit esse filij⁹ vtriusq; debem⁹ fauore filiorum ꝓsumere ꝙ sit mariti pot⁹ ꝙ adulteri:ꝑ quo est tex.in.l.miles.§.defuncto.ff.de adul.& facit.l. q̃ semp.ff.de in ius voc. Et idẽ dicit de filio con cubine in domo retente: vt.l.semp ꝓsumaꝫ fi lius concubinarij.h3 gl.in.c.michael.de fi.ꝓsb. Secus si tãto tpe fuisset absens q̃ eũ gnare nõ potuisset.ff.de his q̃ sunt sui vel alie.iur.l.filius. Sufficit aũt si cũ ea fuit ante partũ per sex mẽ ses & vna die ita ꝙ natus prima die.vij. mensis censebitur eius filius.ff.de sta.ho.l.fi septimo. 13

13 ¶ Decimotertio q̃rit vtꝝ filij⁹ legitimatus per sequẽs matrimoniũ sit legitimus quo ad ofa vt succedat:vt dicit Panor.in.c.tanta.q̃ fi.sint legi. post gl.ꝙ sic:et vt succedant in feudo & iure pa.

Universidad de Deusto
Biblioteca

eronat⁹. Et sic habes inferre: q̄ etiā in materia restringibili appellatione legitime nati venit legitimat⁹ per sequens matrimoniu; q̄ fingitur legitime natus ꝑut etiam tz Jac. de bel. ⁊ hoſ. et cōiter doc. Nec obſtat. c. naturales i li. feu. ti. ii ō feudo ⁊c. vbi ꝺ̄z q̄ naturalis legitimatus nō ſuccedit in feudis; q̄ intelligitur de legitimato per reſcriptū p̄ncipis; q̄ legitimatio cū ſit ſtricti iuris tanq̄ diſpoſitio ℨ ius eſt reſtringēda: vt in c. cū diſlecto. de cō. ⁊ affi. matrimoniū affir tāq̄ fa uorabile purgat oīa p̄cedētia. Itē ſi reſcriptū p̄ncipis poteſt talem habilitare ad feudum ſi de hoc fecit ibi mētionē vt notabiliter vult ibi glo. ergo a fortiori mſimoniū ſequēs q̄ trahit retro ⁊ fingit ꝛ̄ctū ante natiuitatē filioꝝ. Et ſic ſunt iſti hñdi ac ſi legitime deſcendiſſent kauore mſimonij p q̄ eſt bon⁹ text. in. c. cū in cūctis. de elec. vbi ꝺ̄z q̄ p̄monēdus in eꝑm ꝺ̄z eſſe legitime nat⁹ ⁊ de legitio mſimonio; nō tñ legitimatus per ſequēs matrimoniū eligi pōt in eꝑm vt
14 no. gl. ⁊ cōiter doc. in. c. innotuit. de elec.

¶ 14. querit an filius legitimat⁹ per reſcriptū p̄ncipis ſuccedat cū aliis filijs: puta q̄dez hñs filios naturales tm̄ fecit eos per p̄ncipem legitimari ⁊ tractu tp̄is ducta vxore ſuſcepit ex ea filios legitimos q̄rit vtrū legitimati ſuccedere debeant cum legitimis. Et cā querēdi eſt: q̄ ceſſante cauſa p̄iuſlegij ceſſare ꝺ̄z p̄iuſlegium. xvſ. q. ſ. gñal'r. ⁊ hoc ſequit̄ dire. ſed ℨ̄ium tenet ray. de foꝛ. quē ſequit̄ bar. in. l. ex facto. ff. ō vul. ⁊ pup. per reg. factū legitime. de reg. iur. libꝛ. vſ. q̄: ex quo legitimatio p̄fecta fuit: non debet ex facto ſuperueniente retractari. Et idē pa. in. c.
15 per venerabilem. q̄ ſi. ſint legi. ⁊ hoc eſt verius.

¶ 15. q̄dā dimiſſa p̄cubia ex q̄ filiū hñbuit duxit vxorē ex qua ēt filios hñbuſſ qua mortua ℨ̄rit cū ſua concubina: ⁊ ita filij⁹ legitimat⁹ eſt. Queritur an natus ex cōcubina ſuccedat in toto vel i pte maiori vbi p̄mogenit⁹ fic ſuccedere conſuetuit. Et dicit ho. ⁊ bar. ꝺ̄z q̄ ille obtinebit q̄ fuit primo legitimatus. ſ. nat⁹ de matrimonio p̄mo: q̄ nō ſufficit ad hoc q̄ alt⁹ patri ſuccedat q̄ ſit p̄mogenit⁹: q̄m̄ oſi erat illegitim⁹ ſi p̄ deceſſiſſet nō ei ſucceſſiſſet. d. l. tanta. Et idē ꝺ̄r. l. ſ. tit. lxxv. ⁊ do. Anr. in. d. c. p venerabilē Jo. etiā an. in. c. ſi p te. de reſcrip. li. vſ. p illā decretalem. ⁊. c. q̄uis. e. ti. li. vſ. ⁊. p. c. ſi aplice. de p̄eben. e. li. dicit q̄ legitimat⁹ nō p̄ferē lz fuerit p̄mogenit⁹. Et hoc idē concludit in regula ſine culpa i mercu. ⁊ ponit Bal. in. l. eā quā. C. de fideicom. et gemi. in. d. c. ſi p te. Naz ſi iſte eſſet legitimāt⁹ per ſubſequēs mſimoniū ſcō loco ℨ̄rtō: tunc erit caſus in. d. c. ſi p te. q̄ nō ꝺ̄z p̄referri ſecūdo geniro cui erat ius acq̄ſitū ante legitimatiōem vigore cōſuetudinis. ſi ꝯo legitimatio erat facta per modū reſtōnis: tūc erit caſus i. d. c. apoſtolice. ⁊ in. d. c. q̄uis. Et addit Jo. an. i p̄dicta regula ſine culpa q̄ nō p̄iudicat ei cui añ eſt ius queſitum ſeu q̄dā ſpes: ſz intellige q̄n iſta ſunt certa: q̄ ſi ſpes eſſet: ſed incerta hoc attēdi nō ꝺ̄z: q̄ hec incerta ſpes quā hꝫ p̄nt veniētes ab inteſtato impedire nō ꝺ̄z teſtatoꝛ: ē viuētē ne in vita ſua diſponat in bonis ſuis legitimationē filij p reſcriptū p̄ncipis impetrādā: cū talis ſpes mere pendeat in caſu foꝛtune: nec de p̄ſenti alīq̄ ſit ſpes i re vel ad reꝛ: ſec⁹ ſi ſpes nō eſſet incerta ſz aliq̄liter certa: vel eſſet ad reꝛ vel in re de p̄ſti vl' futuro aliq̄liter certa: cū ſi videak tūc pēdere ſolū a caſu foꝛtune ſed ex aliquo iure p̄cedēte. vt no. bar. in. l. ſi. C. de pac. Adde q̄ no. Pan. in. c. licet. de voto. q̄ lz in reb⁹ p̄ſtis fiet diuiſio regul'r inter filios tū i dignitate p̄mogenit⁹ aliꝫs p̄ferꝛ: ⁊ ſic aliꝫ ſine cā p̄iudunk etiam legitimo caſu quo pꝫ nō haberet niſi dignitatē ſclarem. Et hoc fuit inductū p̄opter bonū publicum ne dignitas minueret. aut eēt multitudo p̄napatuū q̄ eſt noxia. ⁊ ſm aliquos melⁱ⁹ eſt aliorū filiorū diſpertio inter nobiles q̄ hereditatis diuiſio.

¶ 16. q̄rit q̄s filioꝝ ſucceder vbi ſuccedit primo genitus ⁊ duo ſimul naſcunk⁹: ⁊ dico impoſſibile 16
eſſe duos infantes ſimul vno impetu de vtero materno p̄cedere vt eſt text. in. Larethuſa. ff. de ſta. mo. ſed caſus eſt poſſibilis in diuiſione p̄egnātis mortue habentis gemellos: quo caſu dico q̄ ille ſuccedet quē p̄nceps ordinauerit cuius ſit tale regnū vel dignitatē primo cōferre: puta p̄inde eſt ac ſi null⁹ eſſet qui habeat ius in dignitate vl regno. cū duo ſuccedere nō poſſint vl' nō debeant ⁊ vterq̄ horuꝫ equale ius habeat. Alij tamē ad hoc aliter rñdent. vt recitat ſum. ro. tifili⁹. §. rūj. Quātū ꝯo ad res p̄uatas: vterq̄ ſucceder equaliter. vt pt⁊ ex dictis. §. p̄ioꝛe. in fin.

¶ Decimoſeptimo q̄rit a Bar. in. l. gallus. de li. 17
⁊ poſth. in. ſiij. col. cui ſuccedit filij⁹ de quo dubitatur an ſit filij⁹ hui⁹ vel illius viri: ⁊ ſi mulier poſt duos dies a morte p̄mi viri: ⁊ ſi mulier poſt duos dies a morte p̄mi viri ℨ̄at cū ſecūdo ⁊ pariat. ix. mēſeſtra q̄ part⁹ poſſit eſſe vtriuſq̄: ⁊ dicit Jaco. de bel. primo inſpiciendū eſſe cui aſſimilaꝫ q̄ ſi nō apparet inſpicīdū eſſe in cuius domo nat⁹ eſt: vt. l. ſi vicinis. C. de nup. alꝫ nullius filij⁹ dicēt q̄ ſ. eſt incōueniēs. Sed bar. reꝓbat q̄ dicit de aſſimilatiōe quia aſſimilatio iſta conringere pōt ex cogitatione mulieris tpe cōcept⁹. vt. l. q̄ret alīq̄s. de ꝺ̄b. ſig. vū putat p̄i⁹ inſpicienda ſigna p̄ceptionis q̄ ſi non apparent ſtandū dicit confuetudini mulieris q̄nto tpe parere cōſueuerit q̄ ſi nec hoc apparet ſtandū dicit iudicio medicoꝝ peritoꝝ vel obſtetricuꝫ vt. l. ſ. ff. de ven. inſpi. quod ſi non apparet recurrendum dicit ad id quod frequentius accidit

Ego vero dico q̄ cōiungenda ſunt ſimul ea q̄ dicit vterq̄ iſtoꝝ: nec bñ dictū Ja. reꝓbat a bar. q̄: lz illa aſſimulatio ſit poſſibilis nō tñ p̄obabilis: q̄ rō accidit: vñ vbi per cōiecturas p̄cedit vt hic ſufficit aſſimulatio: q̄ facit p̄babilitatē cū in pluribꝰ ſit ꝛ̄ba. Et ſi nullo p̄babli mō ventri p̄ in noꝛitiā ſtatis dico q̄ erit ei⁹ in cuius domo natus eſt: vel forte dici poſſet q̄ equal'r ei vtraq̄ hereditas p̄uidebit ad arbitrū p̄ncipis cū nō appareat que magis obligetur: ⁊ iſte non debeat
18 priuari ſubſidijs. Sed primum eſt melius.

¶ 18. q̄rit q̄o ſuccedūt filij q̄ ſunt bānit: vel filij bannitoꝝ: ⁊ dico multa quoꝝ etiaz q̄dā ſupra tacta ſunt in titu. bannum. * P̄imū bannīti ſm Jac. de are. perdunt p̄prie ea q̄ ſunt iuris ciuilis p̄ꝛ illi⁹ ciuitatis vñ ſunt bānit: q̄: ſm bart. in l. tutelas. ff. de ca. ol. bar. in. l. ex facto. §. ex cō. ff. ad treb. verum dicit ſolū in illis bānitis quibus ciuitas bellum indixit vt poſſint impune offendi. vt. l. amiſſione. ff. de capt. ol. vñ iura cōia non perdūt. * Scōm Bar. tñ in. d. l. amiſſione. dicit q̄ ad hoc q̄ talis bannit⁹ p̄dat ea q̄ ſunt talis ciuitatis duo requirunt q̄ in. d. l. ponunt. p̄mo q̄ fuerit inobediens ⁊ aufugerit ab illius imperio cui ſubeſt: ⁊ ſic eſt bānitus. ſcōo q̄ in hoſtiū numerū ſe conferat: q̄ eū intelligo facere vbicūq̄ ſit q̄ſi ſm formaz ſtatuti p̄t impune offendi: q̄ talis eſt indictum bellū ⁊ habek p hoſte vt in. l. ho. ff. de capti. * Tertiū. Ex his ſequitur deciſio multarū q̄ſtionū de q̄bus ꝛ̄ſueuit dubitari an. ſ. bannitus poſſit facere teſtamētū/aut inſtituī: aut ſuccedere ab inteſtato ⁊ hmōi: q̄: ſi non p̄t offendi impune nihil perdit: ſi ꝯo offendi p̄t impune ſi q̄dē vellet facere teſtū vel inſtituere i teſtō valido ſolū ſm ſtatuta illi⁹ ciuitatis cui⁹ p̄dit iura ſi valeret ſi ꝯo faceret de iure cōi valeret: q̄: iura cōia non p̄didit. Et eodem mō ſi hꝫditas abinteſtato delata ſit ſm formā illoꝝ ſtatutoꝝ non capit q̄ſ ſec⁹ ſi de iure cōi. Per hoc ēt nō p̄dit iura cōia ōr bart. in. d. l. facto. q̄ filij nati poſt bannimentum: facilſit deficere cōdōnē fideicōmiſſi. ſ. relictu ſi deceſſerit ſine liberis. * 4. Bannit⁹ ipſi ⁊ non alicui⁹ ciuitatis aut regni tñ ſm Bar. in. d. l. amiſſione eāparak deportato. de q̄ in. §. ſeq. et vt ibi pt⁊ perdit ea q̄ ſunt iuris ciuilis. ſ. ciuium romanoꝝ: ſeu iuris communis vel ſimpliciter.
19 ¶ 19. querit q̄io ſuccedit filius deportatus aut deportati: ⁊ dico multa. * 1. Bart. in. d. l. ex facto: dicit q̄ſ per deportationem. i. perpetuum exilij pater perdit ea q̄ ſunt iuris ciuilis/vt. l. q̄dam. ff. de pe. cuiuſmodi eſt p̄ria poteſtas. inſtit. ō. patr. po. in p̄inc. * 2. Scōm eundem ibidem filij ante deportationem concepti faciunt deficere conditionem fideicommiſſi relicti: ſi deceſſerit ſine liberis: ſecus ſi concepti fuerint poſt; quod intelligē exꝑectata morte naturali deportati. Nati q̄ q̄ poſt deportationē ſcōm eundē ibi ſunt legitimi: quia matrimonium durat. C. de diuoꝛ. l. ſ. ⁊ tñ non ſunt in patria poteſtate: quia illam perdidit vt dictum eſt.

¶ 20. q̄rit vtrum ingratitudo ſit cā ſufficiēs re 20
ducendi legitimatū ad illegitimationem: ⁊ bal. diſtinguit diceꝰ q̄ſ ſic in legitimatione p reſcriptū p̄ncipis. nō autem per ſequēs matrimoniū vt in. c. ſi filij nati. ſi de feu. fu. cō in vſi. feu. ⁊ idez lud. de ro. an ſuis ſingularibus.

¶ Vigeſimoprimo q̄rit vtrū pꝫ ⁊ mater teneāt 21
alere filios/⁊ q̄s eoꝝ ſi diuoꝛtium fiat: ⁊ dico q̄ alere teneāt: de q̄ ſupra alīmēta. §. ſ. falliꝰ tñ hoc in caſibus q̄nq̄ q̄s no. pa. in. c. ſi haberet de eo q̄ dux. ili. vro. q. polu. Primo ſi filius eum accuſauit vt. l. ſi q̄s a liberis. §. itē iudex. ff. de lib. agno. ſecūdo ſi pater ipſe egerit: q̄ nō teneāt vltra q̄ pōt d. l. ſi quis. §. ſz ſi filius. tertio ſi filius p̄miſit crimē ingratitudinis ℨ patrē. l. cū patrē. C. de alē. li. in glo. q̄rto ſi filius hz artē vel aliud vñ viuat. d. §. ſed ſi filius. ⁊. §. alīmēta ibidē. q̄ tñ bart. i tra. alīmētoꝝ limitat niſi filij⁹ ſit nobilis quē dedeceat in tali arte opari. quinto ex oibus cauſis ex q̄bus pꝫ filiū pōt exheredare. de q̄ibꝰ infra hereditas ſcōo p̄ torū: ⁊ infra ingratitudo. Mater tamen non teneāt niſi pꝫ ⁊ eius aſcēdētes nolint aut nequeant alīmētare: vt ſupra alimento. §. ſ. Si aūt diuoꝛtiū fiat apud quē debeat filius alimentari iudex eſtimabit pēſatis circūſtātijs, puta q̄ minoꝛ triennio apud matrē ⁊ hmōi. vt not. in. l. vnica. C. de diuoꝛ. fac. ⁊ apud quē li. edu. ⁊ in auf. ſi pater. ibidez poſita. vbi ꝺ̄z q̄ſ ſi pater fuit cā diuoꝛtij nutriet apud matrem expēſis patris ſi vero mater dedit cām apud patrem expenſis matris locupleris niſi pater ſit minus idoneus: q̄ia tūc apud matrē locupletē niſi alter eoꝝ eſſet infidelis: q̄ apud fidelē alendi ſunt filij. vt per di. ſupra ꝺ̄baptiſmus. iij. §. vſ. ⁊. vij.

¶ 22. q̄rit vtrū filius teneak pꝫ ac matri de ali- 22
mentis aut alijs: ⁊ dico vt colligit ex alex. in. iiij. pte ſumme tractatu de q̄rto p̄cepto q̄ſ tenek ad tria ex p̄cepto. P̄rio ad dilectionē nō cōem oibꝰ ſz p̄cipuā nec retēram in corde ſed oſtēſam aliq̄ſ ſignis: vñ excuſari non vī a mortali ſi amoris ſigna nūq̄ parētibꝰ oſtēdit: ſed ſemp̄ oure loquik ſcōo ad obediētiā circa rē familiarē ⁊ multoma gis in neceſſarijs ad ſalutem: ſicut ſūt ſpectātia ad bonos moꝛes in q̄bus ſi obedire contēnat eſt mortale. ſec⁹ ſi nō obediat nō ex cōtēptu ſz ignoranter vel raro ſine cōtēptu. Et p̄ cōtēptū i telligo hic obſtinationē ⁊ p̄incipiū animi. Vñ eſt venīale non obedire ex negligētia vel ſenſualitate tertio ad ſubueniēdum in neceſſarijs. Et magis eis etiā infidelibus q̄ extraneis fidelibꝰ, vt not.

Universidad de Deusto
Biblioteca

gl.dist.xxx.c.j.⁊ dist.xlij.quiescam⁹,⁊ dist.lxxxvj. non satis. Et magis pfi quam filio in necessitate extrema ſm Ey.in.l.h.C.de pa.q fi.dī. Et cum dr q amor magis descendit quā ascendit.l.isti quidem.§.fi.ff.qō me cō.l.libero 2.ff.de ver.sig.et.l. liberti.⁊ ibi gl.ff.de inoff.testa.ſm Jaco.ibidem verum est q ad ordinē dilectiōis:nō aūt q ad effectū obligationis qz p natiuitatē filiozū aut cōditio veteriz fieri non dz q ī ꝑ filiū obligatum: vide supra eleemosyna.§.iij.non obstante qō dr supra charitas.§.ij.q fcz parētibus magis tenemur exhibere honorem sed filijs magis prouidere qz hoc verū est q̄tū ad thesaurizare seu puidere de pr̄imonio nō q ad subuēriōnē presentis extreme necessitatis.bart.cū in.l.si qs a liberis. ff.de li.agn.post gl.dicit fortius esse vincūlū quo pater filio q quo filius patri tenet qz pr̄ tenet alere filiū iure naturali ecōuerso autē iure gentium.sed dico primo hoc esse verū solum quo ad thesaurizare ⁊ alere constituta hereditate.

23 ¶ 23.q̄ritur vtrum filiusfamilias matre viuēte emācipatus.acq̄rat vsumfructū in bonis matris et dico q sic pro virili.i.p media parte si est vnus filiꝰ ⁊ pr̄ pro alia post mortē matris.casus est.C.de bo.ma.l.si viua matre. Idem dic in nepotibus ⁊ pnepotib⁹.⁊ idē dic si sunt plures filij:qz pro virili parte simul cū pr̄e. Si aūt aliqui sunt emancipati aliq̄ in patria ptāte p virilibus partibus veniēt oēs sed vsufructꝰ nō emācipatorum remanebit apud patrem vt in.o.l.si viua. In alijs autem bonis aduentirijs non erit idem sed solum in maternis.vt no.gl.in.o.l.si viua.

24 ¶ 24.q̄rit vtrū filius possit agere ꝑ patrē?⁊ ōt pan.in.c.nō est.de spō.q sic rōne pcti:alꝰ nō est admittendus:vt no.gl.in.c.si eccl'a:xxiij.q.iij.sꝫ glo.in.c q̄rit.ij.q.vij.tz qō pōt ſm canones conqueri tam in ciuili q in criminali negocio:tz leges ꝙ nō nisi in cā castrēsi ciuiliter.ff.de iudi. l.is nulla.et etiā in q̄stī castrēsi.ff.de fur.l.si quis vxoꝛi primo rīſo.nō tñ de furto sed actiōe.l.i fa cti.C.de dol.ma.l.fugitive. Et hoc si nō est emancipatus:tz emācipatꝰ p̄t agere petita venia ⁊ impetrata.C.de in ius vo.l.vlti.sed in criminali cā nō audiē.ij q.j.plebem nisi īsuriā in eām commiserit.C.de pa.po.l.cōgruentib⁹.pōt etiā ꝓlorare officiū iudicis p alimētis iniuste negatis.

25 ¶ 25.q̄rit vtrū appellationē filioz vel liberoz̄ veniāt naturales tm̄?⁊ dicit Pan.in.c.in presentia de proba.q aut apparet de tacita voluntate disponentis siue ex verbis positis in dispositiōe siue qz est eadē rō de legato sicut de naturali: et tunc veniūt etiā naturales:siue tractet de pena siue de commodo:siue in legib⁹:siue in statutis vel testamētis ⁊ hmōi. Si ꝙ non apparet de mente:tunc si tractet de cōmodo veniūt etiā naturales. xxxv.q.vij.c.vnico.⁊ hoc ex benigna interpretatione potius q̄ ex significatione ꝓpria q̄ ex p pria significatiōe nole liberoz̄ vl filiozū veniūt solū mō nāles legitimi non aūt adoptiui vel naturales tm̄.vt in.l.si ita q̄si.§.fi.ff.de leg.ij. Spurij aūt ⁊ nati ex coitu dānato nō veniūt etiaz vbi tractat de cōmodo. Bz glā cle.v.vnica.de baptismo concludit q nole liberozū seu filiozū non veniunt naturales qō pau.dicit verū vbi ꝙbum filij pferr̄ a lege:q̄ intelligit de ista sobole:si aūt ab hole intelligunt naturales nisi cōiectura dignitatis sit in ꝓtū.vt no.c.de pbēdi.c.i subsit.gñaliter vbi apposita Jacobi ō Bre.dicit q filij naturales cōprehendunt nole liberozū si nascuntur i facie matrimonij:si vero nō nascunt sub velamine mr̄imonij:hoc est ſm formā.c.cū inhibitio.de clan.de spon.nō cōprehendūtur.hec car.in.d.cl. sed magis placet opinio pa.l.s forte vna sit glosanda per aliā. Addit aūt gl.in.d.cle.quod appellatione liberoz̄ comprehenduntur nepotis ex filijs/⁊ alij descendentes.ff.de ver.sig.liberoz̄ ex cus si dixisset filij:q̄ appellatio filiozū regulariter non comprehendit nepotes.instī.q.da.tut.in te.poss.⁊ idē pa.⁊ Lar.d.cle.

26 ¶ 26.q̄rit vtrum filius spurius dicatur de familia patris ⁊ dicit Bart.in.l.itē in prēte.ff.de his qui sunt sui ve alie.iur.q filius naturalis tantum nō est in potestate patris nec ꝓpurius:imo nec filius:vt in aut.qui me.na.effi.sui.§.fin.qō limita vt supra.§.prioꝛe.⁊ facit ad statutū dicens quod si quis capit aliquem de familia vel filijs alicuius habebit primum quia nō dicitur filius. Adde ēt quod habebit barto.in.l.tutelas.ff.de capi.di.vbi queritur si statutum dicit quod notabilis de patrimonio delinquens puniatur in plus q populariis:vtrū bastardus dicatur nobilis de patrimonio/⁊ allegabant quidā illa iura que dicūt quod bastardus nō dicitur de familia ⁊ vt.l.pronuncia tio.de verbozū.significa.⁊ instītu.de succes.cog. §.vulgo.ꝫ ipse dicit quod ille leges nihil faciūt: quia disponunt per nomen iuris/vt est agnatio et similia sed statutum predictum disponit per nomina naturalia/que ita cadunt in bastardum sicut in legitimum nomina vero familie sunt nomina ciuilia que non cadunt in bastardum:vt dicta lege tutelas. Et intelligitur nobilis de patrimonio id est de nobili patre nato:in quo nō attenditur patria potestas. Si autem statutus dicit omnes de tali domo tan cōprehendatur bastardus dicit aduertendum. vtrum hec appellatio de domo siue bastardus sit iuris ciuilis vel naturalis quātum ad propositum est iuris ciuilis. quia appellatio naturalis apud omnes est vniformis; vt pater et mater ꝛc. Appellatio autem ciuilis est diffo:mis ſm gētiū ⁊ ciuitatū diuersitatē.vt in.l.oēs.de iust.⁊ iur. Hec aūt appellatio de domo assumit diuersimode: qr̄ q̄dq domus assumit p agnatiōe.vt.l.cū vn⁹.ff.de ali.leg.⁊.ff. ad sil.l.j.q̄dq p oīb⁹ habitātib⁹ in eadem domo vt.C.ne li.po.l.j.hoc ēt videm⁹ hodie ꝓfuetudine inductū in q̄busdā locis.⁊ dicanē de eadē domo oēs q̄ portāt eadē insignia seu arma:⁊ volētes dividere domū diuidūt insignia seu arma. Est ergo hec appellatio ciuilis:⁊ fz diuersosmodos intelligēdi cadere pōt in bastardū:⁊ nō cadere:qz p eadē agnatiōnē cadit in eū:i. quē cū cadit si sumaꝫ p oīb⁹ descēdentib⁹ ex eodē sanguine:et de hoc vī rex.in.l.pnūciatio.de ꝙb.sig. Si aūt sumaꝫ p oīb⁹ habitātib⁹ nō attēdit an sit vl nō sit bastard⁹ fz solū habitatio. Si ꝙ sumaꝫ p oībus portātib⁹ eadem insignia ꝓprehendi pōt vt no.p leges ꝓdictas.vtrū aūt filiꝰ teneaꝫ credere marrī dicēri eū illegitimū supra adulterijs.§. ij. vtrū filiꝰ natus post votū castitatis parētū vel q̄si alter reperit⁹ est de religiōe sit legitim⁹ infra matrimonio.vij.§.v.vtrū filiꝰ aut filia possit nubere sine lnīa patris supra dos.§.iij.vtrū filius possit vouer̄.j.votū.iij.§.v.⁊.vj. Et vtrū eleemosynas facere supra eleemosyna.§.v.pri.iij.vtrū possit intrare religionem infra religio.ij.§.x.xj. ⁊.xij.vtrū filij illegitimi possint ordinari.f.illegitimus.per totum. Utrū filius acquirat sibi ⁊ nō alijs fratribus infra peculium.ij.§.xvij. Unde ēt de ista materia supra adulterium ⁊ expositus.⁊ infra hereditas ⁊ illegitima ⁊ seruus.

Filiusfamilias dicit q̄ est tā ptāte patris vel parētis.vt accipit i.l.filij.ff.de bis q̄ sunt sui vl' alie.iur. sicut filius emancipat⁹ dr q̄ ⁊ patris est patestatem.

Fiscus est bursa cesaris vl' p̄incipis.xvj. q.vij.maioꝛes. Uel hodie est fact⁹ fine ꝓscientia imbursans omnia male q̄sita.ff.de calū.l.in heredem.⁊.ff.de mor.test.l.papi.meminisse ⁊ turpia lucra etiā ab heredib⁹ exoꝛquet.lz crimina sint extincta.o.l.in heredē.in prin. Utrū autem prefe ratur alijs credito rib⁹.infra restitutio.vij.§.v.

f Angella quomodo sint satisfactoria.j.satisfa.

Roma est que dat esse rei ſm Innocē. in rub.de ꝓbe.eccle.vel alia.q fi omittaturin sacramentis nihil fit.j.q.j.qui perfectionem.in glo.

f Omicatio infra luxuria.

f Duo exercendarū litiū locꝰ a fando dict⁹ de ver.sig.fozus:quē sozū quis sortitur eomō quo glos.iij.q.vj.capitu.⁊ declarat per hos versus,

Contractus crimen reus res religioque. Ur

ratio similis vel pronocat atq recusat. Excedit visus:vel si consentit vterq;. Quozū expositionē vide ibi cum allegationibus. Et quantum ad crimen supra confessoꝛ.j.§.xiij.

Fratres qño diuidunt acquisita per aliquem ipsorum.j.peculiū.ij.* Fratruz dif ferentia duplex hereditas.ij.§.vj.

Fraus ſm.s.tho.ij.ij.q.lv.ar.iiij.⁊.v.ꝑ prie est rantum in factis sicut dolꝰ qui p̄incipaliꝰ est in ꝙbis sit tripliciter:ꝛcor de ꝙbo ⁊ opere. Uñ fz paū.in.c.ex tenoꝛe.ō rescri.fraus nō pōt esse sine dolo:lz dolꝰ possit esse sine fraude:ex quo infert q̄ dolo ille fraus sicut spēs generi. Utruz autem horum id est fraus ⁊ dolus nemini dz patrocinari:vt in.d. c.ex tenoꝛe.fraudare etiā nemo vī eos q̄ sciunt ⁊ ꝓsentiunt. ff.de reg.iu.l.nemo. Fraudem quoq facere vī ēt is q̄ nō facit qō facere dz.ff.de his q̄ in frau.cre.l.in fraudē. Fit aūt ꝓlegē qñ fit ꝓtra illud qō p legē significat.nulla tñ palliatiōe que fita sed tit fraus legi qñ fit ꝛ significatum legis palliatione q̄sita.ff.de le.l.ꝛ.leg. Oō q̄dē ꝓtingit multipliciter. Aliq̄n q̄dē de ꝓsona ad ꝓsonā:sicut qñ mulier vult donare viro aut ex ecōuerso cuz non possit:vt de do.inter vi.⁊ vxo.c.vlti. supponit aliā ꝓsonā:puta q̄ soluat eius creditoꝛi.vt. ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.l.hec rō.§.vl.filꝰ si tuoꝛ q̄ emere nō pōt rē pupilli interponit aliā ꝓsonā q̄ emat. Aliq̄n fit rei ad rē:sicut cū quis dat fructus filiofamilias.vel filie.vt vēdat ꝓ eo qō pecuniā mutuo dare nō pōt.l.pū.§.j.ff. ad macedo.q̄ idē est ac si mutuaret.ar.xiij.q.ij.plerique. j.q.j.sunt nōnulli. Aliq̄n fit vm⁹ ꝛctus ad aliū cōtractū ꝛtum:vt cum vxoꝛ vendit vir quod intendit donare.l.si sponsus.ff.de do.inter vi.⁊ vxor. xvj.q.ij.si sacerdos. Aliquādo fit vnius contractus ad alium contractū similē vt cū mulier que fideiubere nō pōt:facit se ꝓncipalem debitricem.l.Quis.§.fi cum essem.ff.ad vell.seq. Et oēs tales prenaricātur legem.⁊ in conspectu dei non excusantur ⁊ facit qō not.in.c.intelligentia. de verbo.signifi.⁊ in.c.quāto.de ꝓbat.⁊ in.c.constitutus.de con.ꝓbend.

f Rigiditas qñ impediat matrimoniū.j.matrimonium.viij.impedimento.xvj.

De fructibus.

Fructus dicuntur qui supersunt deductis expensis factis gratia fructuum querendorum colligendorū ⁊ ꝓseruādorum tam in bone q̄ in malefidei possessoꝛibus etiam in predonibus.ff.de peti.here. l.si a re.§.fructus.⁊.l.placet.in fi.C.de fruc.⁊ lit. expen. Et ſm Bar.in.l.ex diuerso.ff.de rei ven. quidam sunt naturales:vt poma et huiusmodi que natura producit;et sicut producit vtimur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Alijs sunt partim naturales partim industriales vt lac: lana: egetes: vinū: & hmōi: q sunt naturales in quātū pducūt a natura: & industriales inquātū in alia spē ipsis vtimur ex idustria vt. d. l. ex diuerso. & in. l. certū. C. de rei vē. Et ō his cōter ōr relinq arbitrio bōi viri an sint naturales vel industriales vt si pl' nsit ō industria hominū dicant industriales. vt de vino lana caseo. & hmōi. ar. q̄rit. ff. de sta. ho. & iiij. q. iij. hermafroditus. si ho magis de natura dicant naturales. Alij sunt industriales solū: sicut ex artificio negotiatione vel hmōi acq̄runt q̄ alio modo dicūtur ciuiles: eo q nō pueniūt ex re ꝛ hoīs prouisione pcipiunt pp rē: vt est pēsio dom' et hmōi. vt. l. si naues. ff. de rei vē. & l. domū. C. e. Et istorum quidam sunt honeste pcepti quidam inhoneste vt si locauit domum ad exercendum questum inoneste. l. ancillarum. ff. de pet. here.

¶ Prīo ho q̄rit vtrū bonefidei possesso' fructꝰ rei bona fide possesse faciat suos. & dico vt colligo ex. c. grauis. de rest. spol. & d. l. ex diuerso. cuius ibi not. q̄ q̄ longa est distinctio doct. quo ad forum prēriosum eā omittēs quātū ad cōsciēriaꝫ hoc esse tenēdū: q̄ oēs fructꝰ tā naturales q̄ industriales: sic cū titulo possideat siue sine titulo restituere tenek si exēr: si ho psumpsit: tenek solū restituere inquātū factꝰ est locupletior: puta q: in eā rē erpēdit in qua opor: tuisset erpēdere tm̄ de suo. vl' aliqua emit: ex q̄b' ampliauit prīmonium suū. Facit. d. l. certū. si me. & titius. ff. si cer. pe. Verū. tñ diminuet' ō fructib' industriali bus rei lucrose: quātū industria sua estimanda est in dcō negocio exercitata in vtilitatē seu augmētū dictorū fructuū accipiēdorū: q: nemo militrat stipēdijs suis. De lucro aūt facto ex re q̄ de se nō est lucrosa: dic vt. j. restō. ſ. ſ. Si ho non est factꝰ locupletior: nō tenek de psumptis. ff. de peti. he. l. vtrū. ex quo dolo nō desijt possidere.

¶ Scdo q̄rit vtrū p̄fatꝰ bōe fidei possessor possit vsucapere fructus predictos. & dico primo q̄ quid sit vsucapio dicā. j. suo loco. Et scdo dico secūdū panor. l. d. c. grauis. q̄ꝫ fructꝰ naturales indubitāter vsucapit p triēniū. i. spacio triēnij. vt no. in. l. seq̄tur. ſ. ſ. ff. de vsuca. & facit. l. in bello. ſ. si q̄s seruū. ff. de capti. al's aūt cū fecerit suos: nō pōt vsucapere: q: q̄ meū est vsucapere non possum. l. in bello: & videl' rec. in. d'. l. sequitur. ſ. Iana sed bene vsucapit aduersus iudicis officium per quod restituere renebatur: quia possum prescribere rem meam aduersus actionem qua poterā cogi ad eius restitutionem. vt est tex. in. d. ſ. si q̄s seruum. & in hoc volu erūt gloss. & bart. in. d. l. sequitur. in. ſ. fructus. Et sic paret q̄ō in conscientia post triennium bona fide traūactum erunt sui omnes qualitercūq; nec restituere tenetur

De possessore autem malefidei quomodo teneatur. j. restitutio. iij. ſ. ix.

¶ Tertio querit q̄ sint vel dicant fructꝰ rei alij cui' & dico vt prꝫ ex dictis q̄ sunt illi q̄ supsunt deductis expēsis factis gra fructuū grādoꝝ cōgregādo & pseruādoꝝ. ff. de pe. her. l. si ōño. vel patre. ſ. fructꝰ. & l. plane. i. fi. & C. de fruc. & lit. expē. l. ſ. vbi dꝫ q̄ fructus noīe ꝓtinet q̄ iustissumptib' deductis supest: nec p̄ alijs casus inrerue nire q̄ hoc geu' deductiōis impediat. ff. fa. her. l. fund'. ff. so. ma. l. fructꝰ. vñ fructꝰ intellig deductis neēs impēsis. ff. de op. ser. l. fructꝰ. Et hoc nō solū i bone fidei possessorib' nālis rō expostulat verū etiā in p̄donib' vt in d. ſ. fructus.

¶ Fugere.

Fugere incarcerato lꝫ si tenek iniuste vt clarū est: si ho tenek legitime distinguēdū est q: si tenek nō ꝓpter mortes aut abscissionē mēbri inferendā: ſꝫ pp aliud puta ad punitionē vel hmōi: sic nō lꝫ. Facit q̄ō no. gl. in. c. ius gētis. dist. j. Si ho tenetur ad mortē vel abscissionē mēbri scōm oēs Anto. si pctm̄ est manifestū peccat fugiēdo vt in peccato perseueret: si ho vt penteat nō lꝫ tñ si fugit nō tenetur se restituere: sec' si occulti q: pōt fugere & hoc sequit sum. ang. ſꝫ melius indistincte tꝫ rosi. q̄ fugere pōt siue pctm̄ sit publicū siue occult et post suam data: q: ita sentit. s. Tho. vt ptꝫ supra accusatio. ſ. xvj. vbi nō hꝫ ꝺdictionē in fuga & idez Albri. & Rayn. & astē. & pe. de an. post alios in cle. pastoralis. de re. iur. Sꝫ tꝫ no. q̄ non licet fugere faciendo violentiam alicui. q: tñ haberet iniustū bellum: nec sil'r ſm Henr. de gan. ir. quol. lꝫ effringendo carcerē: puta si iudex dāna tū i carcere dimittet sine vinculis si negligēs carcerem firmare absq; oī iniuria iudicis q̄ nullum ius hꝫ in substantia corporis potest suum corp' abducere: quēadmodū si quis agrū suum sepiat nulli lꝫ trāsire per illū rumpēdo sepē: si tñ sepes non fuerit licitum erit transire per agrum. Et q̄ plus est si p̄cipiat iudex ne carcerem exeat tamen si nō oporter q̄ vincula aut carcerē dirū pat' vel quicq̄ simile faciat: circa aliquid in quo ius habeat obedire non debet. Et idem dico de suffragantibus: q: licet modo faciat bono fine & sine violentia alicuius & scandalo alicuius martime custodis. Eodē modo fugere licet etiam postquam data ei q̄ querit vt capiat' non tamē cum violentia officialium volentiū eum capere: quia ipsi habent iustum bellum contra ipsum. iij. q. v. non putes. xj. q. iij. qui resistit. & sic eos impugnādo mortaliter peccaret: & similiter auxiliantes. Utrum autem fugere teneatur qui potest. si Tho. vī velle q̄ō fic: eo q̄ō nō fugere sit se occidere. sed dici potest q̄ non tenetur fugere licet

possit: q: pōt patienter ferre vt de suis excessib' fiat iust: & sic se occidere patiēdo occisionem: non est pctm̄ sicut ēt nō se occiderūt martyres q̄ fugere aliq̄n potuerūt. An vero possit prelatus fugere persecutionem. vide. ſ. eps. ſ. viij. par. ij.

¶ De funere.

Unus q̄ ad sumptus fieri dꝫ ſm dignitatem aut facultatē defuncti. i. si q̄s sepulturꝫ. ſ. sumptus. ff. de reli. et sumfu. & de suo expedit mortuum funerari vñ mulier de dote q̄ſi de prꝫprio p̄rimonio funerē. l. in eū. ff. de reli. & sum. fu. & funeris impensa semp ex hereditate deducit. q̄ ēt oē cred. tum solet pcedere cū bona soluendo non sunt. l. funeris cū duab': le. seq. ff. de reli. & sum. fu. q̄ō limita de sumptib' necessarijs et honestis nō de pōpaticis q: in pscia nō liceret ex eo q̄ō alijs debek pompatice tumulare. de ista materia. j. hereditas. iij. ſ. vſ. et sepultura. ſ. ſ. xiij. & restitutio. vſ. ſ. v.

¶ De furioso.

Urioſus nullo casu se pōt obligare. de reg. sicut teneor q: nō cōsentit: vñ nota q̄ō etiā bñ faciēdo ñ p̄sumit sane mēt'. Ex q̄ sfero q̄ꝫ lꝫ faciat restitūi quilꝫmēt' cōpos nō valet. & idez videk si daret bona sua prō anima. ar. de suc. ab intest. c. fin. Nec q̄ō facit imputatur illi ad culpam aut penā. arg. cle. si furiosus. de homi. ff. ad. l. pō. de parri. l. pe. ff. de of. p̄si. l. dnus. primo. resp̄ōdeo: unde pati potest iniuriaꝫ sed non facere. ff. de iniur. l. illud relatum. que. l. ponitur in. c. illud. xv. q̄ō. ſ. unde etiaꝫ quod facit deinde est ac si sine facto persone accidisset. ff. de admini. tuto. l. vltima. in fi.

¶ De furto.

Urtū ꝓprie ſꝫ. s. Thom. ij. ij. q. lxvj. est acceptio rei aliene occulta sed sumendo furtū vt ēt includit rapinā latrocinij & predā est ꝺceptio rei aliene fraudulosa inuito dño lucrifaciendi gra siue ipsius rei siue vsus rei siue possessionis. ff. ea. l. j. Et intellige ſm Ray. & alios summistas rei aliene mobilis & corpalis. Noāter ōr primo ꝺceptio / quia sine ea non est furtū etiā si voluntas interueniat aut ỹbū q̄ ad hoies. vt in. d. l. ſ. ſ. sec' q̄ ad deum. de pe. dist. j. vulgaris. & c. si propterea. xiij. q. vi. c. vlt. q: est ꝫ illud preceptum nō cōcupisces / secundo dicit rei aliene: q: in re ꝓpria nō pōt esse furtus nisi ali' haberet in ea ius aliq̄d: puta q: erat ꝓmodata vel impignorata aut hmōi. ff. e. l. cū ea pignori. & l. si is q̄ rē. la pria. et idē. s. Tho. ij. ij. q. lxvj. q̄ ad deū tñ cōmittit in re ꝓpria q̄ creditur aliena. & nō cōmittit in re aliena si probabiliter creditur ꝓpria insti. vi bo. rap. ſ. quia tñ. rertio mobilis & corpalis q: in imobilib' vt est ager / & in incorporalibus vt sunt actiones et seruitutes

nō p̄mittit furtū. ff. e. l. versi. la p̄mar' q: talia nequeūt attractari: ſꝫto fraudulosa: q: sine alo furandi vt q: putauit rem esse suā. vel p posse accipere ab eo qui habebat ibi ius nō cōmittit furtū. lꝫ alias teneak. ſ. q: perdit ius q̄ō habebat in re: & si nō habebat p̄dēnak ad restitutionem rei & istp ad estimationē illius ex eo q̄ō voluit ius sibi facere. isti. vi bo. rap. ſ. q: tñ. & ſ. seq. quod sum. an. dicit verū solū sure foꝛi nō poli contra supple. et male. q: pena legalē q̄s soluere renek in conscia si p̄dēnek vt infra pena. ſ. xxv. quinto iuito dño q: si credit dñm p̄missurū. & subest iusta cā credēdi non tenetur: secus si nō subesset. ff. eo. si is qui rē & dubio p̄sumit dñs inuit'. ff. eo. l. qui vas. ſ. vetare. Et ō: dñs inuit' ēt si videat rem auferri cuius nō ꝺdicat. ſ. ex timore vel verecūdia. ff. eo. l. pe. al's nō ꝺdicendo cū possit vt ꝓsentire: arguc. erro. di. lxxxiij. & ca. consentire. Q̄ō tñ fallit in casu. l. si q̄s seruo. C. de fur. vbi persuadēs seruo vt tollat rem a dño. & seruus tollit eam dño permittente cui prius denunciauit renek furti & seruī corrupti. Si autē putauit facere inuito dño & tñ dñs vult: furtum quidē facit quantum ad suā intentionē sed restituere non tenek nec dominꝰ potest repetere obstante sibi sua voluntate. ff. e. l. inter eos. ſ. pe. vt dicitur si quis alienam rapuerit ancillaꝫ nō causa lucri sed libidinis furtū nō committit. ff. e. l. vero. la. ij. alias incipit certū. septimo ōr ipsius rei vel vsus siue possessionis q: non solū committit furtū qui rei dominium vult lucrari: sed etiā qui vult in re ipsa lucrari vsum & possessionē. dist. in. qui saccū. ſ. ff. l. qui inuenta. & tenetur ad estimationem ipsius vsus.

¶ Primo ho q̄rit quot sunt species furti: et dico tria. * Primum si spēs furti diuidank ſm modū furandi sunt due lꝫ innoiate prꝫprio noīe: prima est furtū factū clanculo sine armis vl' aggressura & prꝫprie nocturno: & ꝺa est furtum factū palaꝫ ꝺtū ad ōsim rei cū armis vel aggressura & ꝓprie ad stratas. Unde dicit pau. in. c. de fur. q̄ fur ꝓprie dicitur qui de nocte furat: sed adde sine armis. l. di. vt in aut. sed nouo iure. C. de fur. & ser. cor. latro aūt inārt q̄ de iure: & facit. l. ſ. ff. eo. q̄ dicit q̄ fur ōr a furno. l. nigro eo q̄ obscure & de nocte plerūq; furet. bart. ho in auc. ſꝫ nouo iure. C. de ser. fugi. dicit q̄ fur dicitur qui furatur clam sine aggressura. latro vero cū aggressura sine cum armis siue sine: vt in prꝫxima auten. capiuntur tamē sepe equiuoce: vt in. c. tua. de homi. Secundum. si vero diuidantur ſm aliqua accidentia furto a doctoribus similiter ponuntur due. Nam quoddaꝫ furtum est manifestum: illud. l. cū quo fur deprehenditur: addo vel etiam latro priusq̄ veniat ad locū destinatum: aliud non manifestum: cuius quo scilꝫ non deprehenditur. ff. eo. l. ij. & iij. * Tertium

Universidad de Deusto
Biblioteca

si vero diuidantur ſm res furatas quedam furta
reriuent nomẽ gñale vt dicanꝫ furta ſolũ:ꝯdam
vero habent ſpãle ⁊ dicuntur ſpẽs furti. Et ſunt
quatuor ꝓmo.ſ.ſacrilegiũ qđ eſt furtus rei ſacre
de q̃ infra ſuo loco.ſecũda peculatus qđ eſt furtum
de re publica.xxiij.q.iij.quid ergo.non ãut eſt
de re religioſa vel publica vt contra oẽs ꝛs ſum.
Zinge.q: hec ſpẽs inciderẽt cum prioꝛi.tertia eſt
abigeatus.i.furtum de grege ad hoc diſperſo ff.
de abi.l.ſ.i.§.quarta eſt plagiat⁹.i.furtũ hois li
beri venditi ſcientes vel empti.ff.de plagi.l.ſ. ⁊.
fiij.adde vel donati aut dati in dotẽ.aut permu
tati ſm Bar.in.l.non ſtatim.ff.ad.l.fauiã.de pla.
p.l.ſi libertũ eo.ti.vel etiã ſi quis alienũ ſeruum
ſolicitauerit vel aſportauerit.i.ad alienam religi
onẽ furtiue duxerit.C.de plag.l.ſ.ſi non tñ tenẽ
tur.d.l.fama.cardinales ⁊ oñi donantes ſibi can
torem aut ſeruitorem ſm bar.ibi.q: non donant
eos quaſi libertate priuantes:ſed vt apud alios
2.qõ ſicut apud ſe ſint liberi ⁊ ſpontanei.

¶ Circa vtrũ furtũ ſit pcm̃ mortale etiam in
re modica? ⁊ dico furtũ eſſe mortale ex ſuo gẽe:
tũ q: eſt ℨ iuſtitiã:⁊ oẽ tale ẽ mortale ꝛs.s.Ezo.
h.ſ.q.iix.tũ q: eſt ℨ duinũ ꝑceptum.exo.xx.vbi
phibẽt nõ ſolũ furtũ ꝓprie eo mõ q̃ diffinitũ ẽ.
ſz etiã ois illicita vſurpatio aliene rei.xiij.q. v.
penale.xxxij.q.iiij.meretrices etiã quantũcunq;
modica vt.xiij.q.iij.c.vſ.⁊ inſti.de re.di.§.galli
narum.vbi dicit gl.etiã in ouo.qõ ℣rũ ad pcm̃
mortale.ſ.vt ſit in furtũ rei modice:limita ſi ad
ſit voluntas ſubtrahẽdi maiora ſi poſſet: vel qñ
ex abolitiõe pue rei oñs intelligit grauari q:.ſ.
parua res eſt illi multus chara.vt ꝓx.s.Ezo.
h.ſ.q.lxvſ. Alias ſubripere minima nõ erit mor
tale:vt ibi ỏr ⁊ facit.c.er ſi qõnes.de ſimo.vbi rõ
committitur ſimonia in modico:⁊ l.elegãter.§.
vlti.ff.de dolo.vbi non ꝺz actio dari de dolo niſi
ex re magna et euidenti calliditate ⁊ glo.in ver
bo magna.dicit.i.vltra duos aureos:quod limi
ta verũ circa magnum oſm.alias vꝰ ſtãdum ar
bitrio bõi viri:q: pauperi obolus aliquũ eſt quid
maius quã aureꝰ diuiti:q: inde panem emit vñ
viuit. Qui ãũt minima credidit ſe oñi voluntate
ſubripere ⁊ deinde comperit de voluntate cõ
traria ⁊ reſtituat quod accepit et penitus excuſa
3 tur alias non.vt in.c.pcm̃.de regu.iur.lib.vj.

¶ Tertio q̃ritur q̃ ſit pena furti et dico multa
* primum.actio furti oaſ ℨ quẽcunq; furem ſm
Moſti.etiam ſi ſit impubes modo ſit doli capax
ff.eo.l.impuberem.et cõtra eum qui dedit opem
vel conſiliũ.l.is qui rem pignori.§.ſi tu.ff.e.Oõ
fallit in patre cõtra filiũ ⁊ ecõtra:⁊ in vxore con
tra maritum et econtra conſtante matrimonio
ſed oaſ eis actio in factum ſeu rep̃ amotarũ.l.ſi
q̃s vxori.ff.eo.⁊.l.ſi.C.e.Sed intellige ſi furtum
ſit ſecutũ intellige etiã de ſ̃rio hñte peculium ca
ſtrenſe/alias nõ eſſet iudiciũ inter illũ ⁊ patrem
ff.e.l.nec cũ filio.* Scõm.q̃ furatur calices: pa
ramẽta ⁊ hmõi ſacra non eſt excõicatus ſm pan.
c.ex lr̃is.e.ti.niſi cũ furto ſimul fregerit hoſtia
eccleſie/vel armaria aut feneſtras vel hmõi:fa
cit.c.cõqueſtus.de foro cõpe.⁊.c.cõqueſti.de ſen.
excõ.⁊ qõ ibi nor.* Tertium.fur q̃ ſuſpendit nõ
priuatur ſepultura:ſed ſepeliendus eſt in cimite
rio ſm Tho.in.c.ij.eo.tit.⁊ oẽs alij q̃ propter ſua de
licta vitã priuantur:⁊ eius oia alia facta miniſtrãda
ſunt (nec) penitent:vt eſt tex.in.c.ſi.xiij.q.ij.nec
valet pretẽtudo ℨ ia:cle ſ.de pe.et remi. Gloſſ.tñ
i.o.c.ſi.dicit verũ de ſepultura modo fiat aut ho
ritate ꝓncipis:alle.ff.de cada.pu.l.ſ.et bene cle.
ãũt reprobãs conſuetudinẽ cõtrariam loquitur
ſolũ de ſacramentis.* Quartũ.Si de furto aga
tur criminaliter.i.ad penã corporalem: pena eſt
fuſtigatio vel exiliũ:vel alio arbitrio iudicis nõ
tñ occiſio vel mutilatio.C.de ſer.fug.aut.ſed no
uo iure.q̃ verũ eſt ſi eſt ſimpler latro:ſecus ſi cũ
armis aut violenter aggreditur in domibus vel
in itinere aut mari:vel ſi palã ſubripit:q: tũc ſu
ſpẽdit.l.capitaliũ.§.craſſatores.⁊.§.famoſos.ff.
pen.ſm Ray.tñ neceſſitas pacis communis ⁊ fre
quens incorrigibilitas malitie hoim hmõi rõna
bilem facit conſuetudinẽ.q: ſuſpendantur oẽs
latrones quãtuncũq; ſimplices. Si vero agatur
ciuiliter:tunc ſi eſt manifeſtum:pena quadrupli
ci vero non eſt manifeſtum:pena dupli punitur.
inſti.de obli.q̃ ex delic.naſ.§.pena.§.ſi.que pena
etiam poſt annũ peti poteſt ⁊ in perpetuum.in
ſti.de perpe.⁊ tempo.acti.C.furti. Et ꝛs q̃ primo
egerit criminaliter: põt iterum agere ciuiliter
⁊ econuerſo.C.quando ciu.ac.prei.cri.l.vnica.
⁊.l.ſi.ff.e.An ãũt hec pena in conſcientia ſit ſol
uenda diſc q̃ non ante condemnationẽ ꝛs vt infra
ler.§.ix.itẽ pena.§.xxv.

¶ Quarto vtrũ committẽs furtũ ſ̃rio ꝓnici poſ
ſit p iudicẽ alterius territorij ad q̃ tranſiuit cuꝫ
re furtiua:dicit ⁊ Pa.in.c.ſ.de rap.cõm opinio
nẽ fuiſſe vſq ad tempora bart.quod non quia ex
aſſidua contrectatione nõ oritur noua actio fur
ti.ſed ipſe Bart.in.l.ſi oñium tenet ℨ:quia ſi
cut ex iteruẽtu noue perſone oritur noua actio
furti:vt in.o.l.ſi oñium.ita ex ꝓtrectatione noua
facta in nouo territorio: per quam opinionem
homines plurimi ſunt ſuſpenſi. Modernio
res adhuc dicunt quod ipſa de ſtricto iure non
procedit:licet eam Franciſ.de are.ſit ſecutus et
non Accur. hec Panormitanus. Quem etiam
vide in.ca.primo de penis.vbi de mente Bartol.
in lege ſi cui.ff.de accu. quod ſi quis commiſit
plura delicta in vno territorio et in hoc aliud
vel aliud reiteraueritꝫ non poteſt in hoc ter

ritorio puniri p delictis alibi cõmiſſis niſi alia
rõne hic forã ſortiaſ:ſed bñ põt aggrauari pena
ex illis:ſicut fur hic delinquens habito reſpectu
ad priora furta diceretur famoſus latro:⁊ hic vt
famoſus ſuſpendi poſſet.l.capitalium.§. famo
ſus.ff.de pe.licet directe hic puniri nequeat pro
delictis alibi commiſſis.

5 ¶ Quinto querit vtrũ furtũ cõmittat ⁊ mortaliter peccet qui ex neceſſitate furat:⁊ dico multa
* Primũ ſm direc.li.iij.ſi neceſſitas famis aut
nuditatis ſit nimia:nõ ꝓmittit furtũ nec peccat
nec pnã imponit.de peni.di.v. diſcipulos. q: in
tãto piculo reduci ꝺz ad ius nãle qõ vult oia eſſe
cõia:⁊ intelligit nimia.i.extrema ꝛs ſ̃ nor.in.c.
qſm.de ſimo.⁊ Ray.⁊.s.Ezo.in.h.q.lx. q̃ addit
q̃ põt q̃s eo caſu occulte ſubtrahere p ſe ⁊ alio
q: oia ſint cõia. Si ãt neceſſitas ſit modica ꝛs dir.
nõ excuſat.ſ.a toto ⁊ a rãro ſed tenet reſtituere
vl tribꝰ ebdomadis ieiunare:ex.e.ſi q̃s. ⁊ intelli
ge modica.i.non extrema:ꝛs ſit magna ſm Paũ.
vbi ſupra vñ.d.c.ſi q̃s.p neceſſitatẽ qđ.ſ.reſtitõẽ
vel ieiuniũ imponit:nõ intelligit in extrema
neceſſitate ꝛs.s.Ezo.Ray.⁊ Inn.⁊ gl.nec ẽt intel
ligit i pua neceſſitate ſimplr:q: p talinõ ꝓmitte
ret illa diſiunctiua.ſ.q reiunet aut reſtituat al⁹
null⁹ cogeret mendicare:ſed intelligit p magna
ſimplr ar bitrio boniviri ꝛs ſit pua reſpectu extre
me.* Scõm.ꝛs q̃ non ſit in neceſſitate extrema
excuſari tñ põt a toto furtiue ſubripiẽdo:q̃ñ.ſ.il
le ſic abũdat:⁊ iſte ſic neceſſitat q̃ de ꝑcepto ſibi
ſubuenire tenet:qđ qñ ſit vide ſupra elemoſina
* Tertiũ.ꝛs ſupp.cũ Paũ.vt illi imponitur a roſ.
teneat q̃ is qui in extrema neceſſitate furat reſ
tituere tenet ſi venerit ad pigniorẽ fortunã:ha
bito tñ reſpectu ne egeat ni hilomin⁹ veri⁹ ſenſit
ſum.ang.⁊ ro.cũ Dir.qđ nõ tenet maxime ſi res
ſit ꝓſumpta:q̃ no.in.c.ſuggeſtũ.de decl.vbi dicit
q̃ res hñs ſuaꝫ perfectionẽ ꝓtinẽs actum ſucceſ
ſuum non reuocatur licet poſtea ceſſet cauſa ta
lis rei. Et ſic in propoſito licet ceſſet cauſa furan
di in preſentia fortune pinguioris: tamen quia
ſemel huiuſmodi iure naturali acquiſitum eſt ius per
fectum in re capta reſtituere non tenetur ⁊ conſen
tit Sco.in.iij.⁊ eſt opinio communis. Simi
liter non tenetur reſtituere qui furatur in neceſ
ſitate non extrema ſed magna vbi alius teneba
tur ſubuenire eadẽ ratione:ſi vero non teneba
tur tenetur reſtituere non ſimpliciter: ſed ſub
diſiunctiõe.i.reſtituere vel ieiunare vt ſupra. Li
mita tamen iſta niſi is cui ſubtractum eſt eſſet in
neceſſitate equali:quia auferre non licet ⁊ abla
tum obnoxium eſt reſtitutioni:quia in pari cau
ſa potior ꝺz eſſe conditio poſſidentis.ff.de condi
ob tur.cau.l.ſi ob turpem.§.porro.* Quartum
quare paupertas excuſet furtũ ⁊ nõ adulterium
vel fornicationem ⁊ hmõi. Paũ.in.d.c. qñ de ſi
mo.vꝰ dicere q̃ ſic:q: illa ſunt mala de ſe⁊ non
furtũ:ſed excuſat excã:⁊ hoc ſequit.ſum.ang.et
male q: furtum eſt ℨ legẽ nãle ⁊ phibitã q: ma
lũ nõ malũ q: phibitũ. Vñ dico hoc tñ eſſe q: eo
caſu furtũ nõ eſt furtũ:ꝛs occulta ſublatio rei p
priet⁹ q̃ dir.intẽdebat dicẽs hoc tñ eſſe q: eo ca
ſu oſa ſunt coſa. Qui etiã dicit q̃ tñ excuſat homi
cida ꝓpter neceſſitatem defenſiõis.vt in cle.
ſi furioſus.de homi.⁊ nõ mulier q̃ fornicat.ſ.ex
eadẽ cã ne occidatur:q: inuaſus niſi ſe defenderet
quodaꝫ mõ ſe occideret:mulier ãũt improba
nõ ſe defendit ꝛs impugnat vt p̃z in.c.ſozdane.de
eo qui co.vx.vñ cũ voluntarie peccet nõ excuſe
tur. Vnde dicit tñ eſſe:q: eo caſu homicidiũ nõ ẽ ho
micidiũ ideſt iniuſta occiſio q: plus tenetur q̃ſq;
que vitã ſuã tueri quã alienam ceteris paribus
fornicatio autem illa vere eſt fornicatio. 6

¶ Sexto q̃ritur vtrũ furtũ cõmittat ⁊ peccet q̃
xp̃ianos ab infidelibus captos furatur ⁊ liberat
⁊ dicit ℨ hoſ.q̃ſi iſte xp̃ian⁹ erat in cui
pa frangẽdo treugã ⁊ fuit capt⁹ nec ei neceſſita
tio piculi imminet illi furari nõ ꝛs;ꝛs tenetur re
ſtituere:q: iuſte detinebat:quod etiaꝫ ſequitur
ſum.roſ.⁊.p̃r ſibi in.§.prioꝛi reputat ⁊ ſimili
ter ſupple. Si vero iniuſte detinebatur vt quia
tempore belli captus eſt vel ſi neceſſitas immi
neat:reſtituere non tenetur.

¶ Octauo queritur vtrum ſit furetur vti pigno 8
re vl vti re depoſita aut cõmodata ad aliũ vſum
⁊ dico q̃ ſic vt patet ex dictis ſupra depoſitum
⁊ commodatum et ex dicendis infra pignus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 ¶ Nono queritur vtrū liceat furari vt inde fiat elemosyna: & dico q̄ non. xiij. q. v. forte aliquis imo tenēt restituere q̄ hoc fecit: & si esset vsurarius cui furat: trū nō ꝛ3 nisi p̄ ex̄tē in necessitate vt dictū est. §. v. vel nisi fureť vt restituat oño q: talis ꝑm ſho. vł excusarus. ar. ff. de pe. bona fides. q: etiā vtiliter gerit negociū furio. & consequēter cogit̄ ratū hł̄e. ff. de neg. ge. ꝑm au vitro.

10 ¶ Decio q̄rit vtrū vxor q̄ vñs virum p̄digum ꝛ eius p̄hibitionē celat bona eius vt sibi & viro prouideat tpe opportuno furtum cōmittat & dicit rod. q̄ nō: nec tenēť obedire viro p̄cipienti oſa tibi tradi. q: sic esset dare gladiū furioso.

11 ¶ Undecio q̄rit vtrū furtū p̄mittat filiusfamil. aliq̄d subripiēs de bonis parentū ꝛ eo & voluntatem. & dico q̄ sic ꝑm Archi. & si est quid notabile est peccatū mortale: & si coheredes hꝫ: vł obligari illis post mortē parētū p̄ rata si ḡtras est notabilis nisi parētes ipsi quo & interest de hoc aduertant ac dissimulent & tolerent. vel nisi super his remissionē obtinuisset a parētibus. Et multo magis hec vera sunt de emancipato.

12 ¶ Duodecio q̄rit vtrū liceat mihi rē meā apud aliū detentā p̄pria autoritate subripere. & distinguo ꝑm. s. Tho. ij. ij. q. lxvj. c. iij. Nā si tenēť iuste vt q: oposita est: nō ꝛ3 q: grauat oepositariū ad restituendū aut oñendū se innocētē. ff. oep. l. de positū. & l. si hoſem. & idē intellige si est accōmodata: q: is cui est accōmodata tenēť de re amissa ff. eo. l. rē mihi. & idē de pignore. ff. de fur. l. eum qui. & l. creditor. §. idē scribit. vñ ad releuādū ſtos teneris. In sciētia tñ si p̄dictis nullū dānum p̄t euenire est licitū ꝑm ſho. vidi. & host. alle. l. bona fides. §. ſ. ff. oepo. Si vero detinetur iniuste tunc accipiendo eā aut ꝑm Archi. aliq̄d equivalens. peccas ministrando tibi iustitiam ꝑm. s. Tho. ſ. l. ſ. C. ne quis in propria. cau. non tñ teneris restituere ꝑm. s. tho. Aliq̄ tñ hoc fit sine peccato p̄currētib⁹ his de quib⁹. §. sequenti.

13 ¶ Deciotertio q̄rit vtrū is q̄ debitū sibi hł̄e nō p̄t possit sibi furtiue satisfacere de reb⁹ debitoris: puta si famulus de reb⁹ oñi & sic de aliis & dico ꝑm richar. in. iiij. dis. xv. q̄ ꝛ3 tales peccent in mō accipiēdi tñ restituere nō tenenť. Ad hoc quoq̄ q̄ nō peccēt ꝑm doc. multa requirunť q̄ videtur reduci ad ista sex. Primo q̄ quis non sit dubius an debeat habere vel nō: ſs suū creditū sibi sit li quidū: q: actori ꝓbatio incūbit alias exoneret se piculo furti. ꝛſ. q. ſ. indecēs est & satis abominabile dedec⁹ & in re dubia certa detur ſnia, scḃo q̄ non possit suū hł̄e in iudicio q̄ ꝑm aureo. tunc est q̄ non habet qui velit restificari: aut iudicis p̄sentia: & ꝑm archi. q̄ non sperat ꝓbabiliter iustitiam. adde q̄ res est modica & expense iudiciales multe: tertio quod nō sit verisimile sequi scādalū aut grauamē alt⁹: q: nemo ꝺ3 cum alterius iactura locupletari: de reg. iu. li. vſ. quarto q̄ nō immineat illi piculū fame ex hoc q̄ res p̄babiliter ventura sit ad lucē: q: q̄ fides ꝑscientie famā suā negligit nimis crudelis est. xij. q. ſ. nolo. quinto q̄ non immineat piculū ꝑprie ꝑsonet q: hoc esset rērare deū. ar. xij. q. ij. querit. sexto q̄ conscientia sit stabilitatis q̄ nec aliā fiat contra eā: nec putet se quis se vēturū in tentationē peccati mortalis. paratus. ſ. periurare si interrogaret. ar. xij. q. v. & ꝑiurare. peccat ergo contra ꝓximū sibi iuꝝ faciēs: sed satisfacere nō tenetur nisi plus debito accepisset: vel nisi non restituendo imm[illegible]eret aliquid de predictis malis cui obuiaret[illegible] restituendo: quia eo casu tenetur. ar. c. cum ex iuncto. de no. ope. muncia. §. sup eo.

14 ¶ Decioquarto q̄rit vtrū possit vsucapere in re furtiua aut rapta contra dominum rei: & dico q̄ nō tam quo ad furē q̄ quo ad ei⁹ heredes & eum qui emit etiam bona fide: & quocūq; q̄ uſ quocq̄ titu. habuerit: instī. de vsucap. §. q̄ aut̄ victum est de quo tamē dic vt infra p̄scriptio. §. xiij.

15 ¶ Decimoquinto q̄rit vtrū tales q̄ sibi satisfecerunt accipiēdo de reb⁹ debitoris teneanť dictas res manifestare si ꝓlat⁹ p̄cipiat hoc sub pena excōicatiōis: & dicit sum. ang. q̄ nō: q: ex quo licite p̄t tale q̄d in recōpēsatiōe retinere tā effectū est sui: nec amplius est alteri⁹: & sic oporteret in ſnia: q̄ aio recōpēsandi vł ḡlitercunq; &c. adhuc nō teneť: q: tūc ex̄piſse ꝓtinet intolerabile error rēi: & sil⁹ nō teneť reuelare q̄ scit talē tenere aio recōpensandi certus de debito q̄ talis ꝺ3 hł̄e sicus finō sit cert⁹ �, ipse hoc dicat: q: aliter multe fraudes fieri possent. hec ille. Sed ꝓtra ista arguit sum. ros. tñ q: ista sunt ꝓtra styū curie: cauditorum in curia romana. q: hmōi literas emanasse a curia p̄dicta vidim⁹ sepe. nec dicēdū q̄ in hoc curia erret: tū q: ꝑlati hoc rōnabilissime facere p̄nt: q: multi sui amore cecati credunt se creditores cū debeāt alijs iuste talē clausulā apponunt: q: in pluribus tales decipiunť. Et si dicatur ināt q̄ creditū est certū ꝛ3 ꝓbari nō possit & si reuelet cogeť restituere: mihi ominus licite fit talis ſnia: q: leges adapt̄āť ad ea q̄ in pluribus accidunt. ff. de legi. l. nam ad ea. Ad q̄ facit q̄ no. Ricar. in simili. iiij. dis. iiij. q̄ iam iustificati vt beata virgo & Joannes batista teneretur ad baptismū: q: Quis lex statuať ꝓpter ea q̄ accidit in pluribus: si tñ ḡliter data est ligat oēs. et[illegible] non habentes illud ꝓpter q̄ data est. Ego autē dico q̄ vterq; istoꝝ deficit in aliquo stinguo: q: si fe comminatorie sunt ḡliter: vt cum ꝺ: q̄ aliquis tenēt de reb⁹ petri ꝛ deū & conscientiam & hmōi: nec restituere nec revelare tenetur qui sibi recōpensauit: q: nō tenet ꝛ conscienti am

fniam. Si aūt loquunť ſpāliter facientes mētionem ēt de recōpēsatiōe: aut loquunť de revelatiōe & sic ligāt: q: nō ꝓtinet intolerabile errorē cū hoc nec iniustū nec illiciti sit nisi q̄n certum est vel ꝓbabile q̄ revelans cogeť restituere: q: idē est ac si loq̄rent de restōne q̄ casu intelige de sunt q̄n recompēsatio fuit illicita vt q: nimia vel q: dubium creditū suū posuit quis ꝛ certam acceptionem alienevel hmōi quo casu fnia ligat si aūt ꝑster iudicē ſtelligere ēt in casu licite recōpēsationis ꝓtinet ſtollerabilē error ē. Nec obst. q̄ rosela adducit de legib⁹: q: ꝛ3 ex his que frequenter & in plurib⁹ accidāt gñal⁹ & quo ad oēs statuunť: nō tñ ligant in casu in quo seruare ꝑiu dicant cōi bono: vt. xij. q. xcvj. arg. vſ. & talis cas⁹ est q̄n seruando eas fit ꝛ iustitiā vt inp̄posito. Et idē dico de oib⁹ q̄ scisit tale factū: q: non tenenť nisi eo mō quo & illi qui sunt in cā. De hoc etiam vide. §. excōicatio. ij. iiij. oubio. viij.

16 ¶ 16. q̄rit ḡliter fur teneat ad restōnē & dico ꝑs s. Tho. ij. ij. q. lxij. q̄ tenetur restituere rem furtiuā q̄nācitius pōt: nisi obstet cōpēsatio de q̄. §. §. xij. & fruct⁹ rei nō solum p̄ceptos a se ſs ēt p̄cipiendos a ꝺo ño seu q̄s verus oñs p̄cepisset. de rest. ſpo. grauis. & l. in re furtiua. §. si ex cā. ff. de cōdi. fur. nec pōt retinere expensas i tali re factas nisi vt dictū est. §. expēse. §. iiij. & si res peat aut alienet non liberat a restōne: q: fur sicut et q̄libet ali⁹ malefidei possessor semp est in mora: vñ & si deteriorať teneť ad estimationē i q̄ meli⁹ valuisset apud oñm a tpe post⁹ eam furripuit. Facit. d. c. graui. & q̄ ibi notat in glo. in. d. l. iure furtiua. & in. l. nauis. §. gñal⁹. ff. de rei ven. Jmo. teneť restituere cū oī meliorameto etiā facto p̄ fure ꝛ: puta si ex argento furtiuo fecit pocula. ff. de cōdi. fur. l. ex argento. & idē si suis sumptibus creuit seruus furtiu⁹: vt l. d. l. ex agrēo. & hoc in foro causarum: q: in cōscia sufficit restituere oē interesse nisi ꝓteneť: vel res sic meliorata legitime venerit ad man⁹ oñi: q: tūc nō pōt sumptus petere a oño q: dolo fecit qui petit quod necesse hꝫ restituere. de regu. iur. lib. vſ. vñ vł eas oñs posse retinere. De his. ſ. restitutio. iij. §. vſ. & vij. Excipitur casus q̄n rem loco & tpe domino obtulit: & ipe recusauit accipere q: purgauit moram. d. l. in re furtiua. nec teneť si perit aut deterioraťa deinde fuit. C. de condi. fur. l. vlti.

17 ¶ 17. q̄rit vtrū filiusfamilias vel vxor aut religiosus possit ꝛ voluntatē patris maritī: aut superioris restituere id q̄ subripuit: & dico quod si res extat apud eos teneť restituere. C. de fur. l. in ciuilem. q̄ intelligo nisi periculū in restituendo alicui imineat: si vxo nō extat ſs est alienata vel ꝓsumpta: tūc si res vel p̄ciū est in vtilitatē supioris puer ſus pōt bono mō de bonis ei⁹ restituere

eriā illo cōtradicēte. Et dico in eius vtilitatem versum si se vestiuit aut calciauit honeste aut hmōi. Si vo expēdit inutil⁹ puta in vanitatib⁹ & hmōi: nō pōt ꝛ voluntate superioris restituere: nisi habeat vltra dotē aut peculiū castrēse vł quasi cōcor. Jho. Si aūt ipse pł vel maritus furatus est: filij⁹ & vxor poterit restituere si res est in eius p̄rate. d. l. in ciuile. non autē si est in p̄rate p̄fis vel mariti. Si tñ hoc facerēt bona fide nō peccarēt mortal⁹: q: nō cōmittit furtū cū attrectatio non sit fraudulosa nec cā lucrādi concor. Rod. & Jo. xiij. q. v. t. vlti. Utrum emēs rem furtiuā restituere teneať ſ. restō. iij. §. vł. Utrū fur occidi possit a priuato. ſ. homicidiū. ſ. §. iiij.

¶ De gabellis & oibus publicis exactionibus primo in genere quātum ad quid est.

Gabella primo in gñe exactionē publicam imp⁹tat cū multis alijs que sunt pensio, census: tributū: pedagiū: guidagiū: vectigal: tallia: collecta: p̄estantia: angaria: perangaria: munꝰ: & si qua sunt talia de quoꝝ ꝓuenientia: & natura hic agēdū est. Nota bene.

¶ Primo igitur pensio a pendo q̄ est pondero vel soluo: siue a penso verbo frequētatiuo quod est frequēter pendo: videť importare ꝑm grammaticos quādā solutionē vel equalitatē quam pondus ostendit. ſ. precij ad vsus rei p⁹ qua solutur: vnde est pensio preciū vsus rei locabilis: & est duplex. ſ. priuata que priuato. & publica que principi vel communitati soluitur. Inde pensitario que ꝑm Azo. in sum. est solutio pensionis.

¶ Secundo. Census autem est quedam pensio que de prouētibus soluiť. ſ. q. iij. quesitum. siue est quod annuatim soluiť in quantitate vel summa. ff. de censi. l. eratē. & est duplex sicut & pensio. ſ. publicus & priuatus. 2

¶ Certo. Tributū ꝺo est census qui prestať de p⁹prio solo principi vel cōitati dictum q: militibus publice expeditiōi vacātib⁹ tribuebatur: vñ & stipendiū ꝺ:: vt. ff. de ꝺbo. sig. l. ager. & ff. de pub. & vecti. l. ſ. §. hic titulus. super verbo impendantur. in gl. Unde tributū p priuatū publicum nō diuiditur. Jgit tributum & publica pensio ac publicus census idem sunt: vt. C. quę. cau. pigno. contra. l. ſ. & C. si propter pen. pu. l. si accipitur. 3

¶ Quarto Uectigal aūt a vehendo dictum ꝑm alios i hoc differt a tributo: q: vehiť ad p̄ncipē: tributum aūt dať exactorib⁹ ei⁹/ſs meli⁹ ꝺ: vectigal ſs cōem iterp̄rationē q̄ p reb⁹ vectis solui vł est ꝑm Archi. idē q̄ guidagiū q̄ ꝑm Bern. in glo. c. sup q̄busdam. de ꝺbo. sign. est illud quod dať p ducatu p terrā alicuius: vt securi⁹ vadāt & hoc āt ꝑm Archi. ꝺ. theloneū a thelos grece q̄ latine est vectigal & alicubi vulgariter gabella vel duana quorum vocabulorū vulgariū rōnes 4

Universidad de Deusto
Biblioteca

assignare nō est facile. Igit vectigal: guidagium ⁊ gabella ac duana sunt idā ⁊ quodlibet horū vī pciū qdā exactū p reb⁹ inaliq̄ terra mutatis vñ sc̄s illuc deferūtur: aut ide auferunt aut ibi vē dunt qō pciū spāl'r ōr salinariū si pro sale daf ꝛ Bert. Quib⁹ omnib⁹ adde qō etiā datiā videtur idem significare cū pdictis non aūt pedagiū sed aliud est a pdictis ⁊ sil'r trāsit⁹ qui est idē pedagio ⁊ est pciū q̄ soluit a trāseūtib⁹ in locis cōstitutis a principe ſm doctr. vñ pprie pedagiū videt solui pro fabrica aut cōseruatiōe pōtiū: aut nauium: ad trāsfretādū vel etiā aptatiōe viarū.

5 ¶ S. Talia vero prestantia impositio: ⁊ collecta sunt idē: ⁊ duo prima sunt vocabula vulgaria de quo⁹ rōne nō multū curādū est: sed ḡtū ad rem quolibet horū ē summa quam pnceps vel cōitas exigit a subditis proportionaliter ad totam substantiam cuiuslibet qō cōiter tripl'r fit. Primo vt deputati ad hoc imponent vnicuiq; ſm qō reperiunt eū hre in substātia ⁊ lucris post debitam inuestigationē: puta ad rationē vni⁹ libre pro centenario eorū que hāt. scdo ita qō imponat vnicuiq; nō solū ſm quantitatē bonorū reptā: sed etiam ſm qō credunt habere illos q̄bus imponunt: ita qō simpl'r pmittit cōsciētie ⁊ indicio imponētiū cū intētione tñ vt videt qō iuste imponāt tertio fit sic. Deputatis ad imponēdū assignatur certa summa puta mille florenorum auri hoībus vni⁹ cōtracte vel partis ciuitatis imponēda p rata facultatū ponēdo in eorū arbitrio quantitatem singulis tarandā eo qō facile non sit facultates scire: quoꝝ quilibet facit seorsum ⁊ secrete scripturā suā taxationē cōtinētem ſm suā cōsciam: ⁊ deinde cōiectis oībus scripturis extremis. i. cōtinētib⁹ maiorē ⁊ minorē q̄titatē accipiunt tñ tres cōtinētes summas medias totius quantitatis. ⁊ tertia pars tot⁹ summe cōtēte ab illis tribus imponit ciui. q̄bi gratia. si vna continebat vnū florenū alia duos alta tres q̄ simul faciunt sex ono q̄ sunt. iij. pars senarij imponuntur ciui.

6 ¶ b. Angaria ꝯo ⁊ pangaria ſm oēs est iniusta cōpulsio siue coactio ab ango. qō est affligo ⁊ excrucio: ⁊ ſm aliq̄s angaria est onus mere psonale. cuiusmodi est oē qō p̄ laboze corpali expleri sine rerū detrimēto. vt. l. munerū. la. ij. de mu. et ho. pangaria ꝯo p̄ q̄buscūq; constitit: vt vult gl. in. l. neminē. C. de sa. san. ecc. q̄ dictio per auget. vt in. l. vbana. §. pnoctare. ff. de ꝛb. sig. ⁊ no. in. c. si ꝓsiterit. de ac. ⁊ sic est mun⁹ vel onꝰ mixtū sicut angaria ē merū. Scōs alios ꝯo augnaria ē obsequiū psonale pprijs sumptibus prestitū. de imu. ec. nō min⁹. pangaria ꝯo est seruit⁹ psonax ⁊ rex: q̄si perfecta ⁊ magna angaria. Scōm alios aūt angaria est obsequiū psonale: pangaria ꝯo personale ⁊ reale. i. pprijs sumptib⁹ p̄stitū. ⁊ ista est opinio Ray. Bof. ⁊ Ioſ. ac Alb. recitantis sed de his nō ē multū curādū. Dicunt ⁊ alij modis angaria: ⁊ perangaria vt pz̄ p no. l. d. c. nō min⁹.

¶ Septimo. Munus aūt tripl'r sumit. Aliquādo sc̄z pro dono. qō q̄dē est id qō spōte p̄stamus: et nulla necessitate vel iuris officio: vt. ff. de ꝛb. sig. l. munus proprie. differt tñ: q̄ munus est donum cum causa donū vero se hz in plus: q̄ aliqñ etiā est sine cā: vt pz̄ in. l. inter donū. ff. de verb. sig. Aliqñ vero sumitur pro officio vel honore. Et iqñ vero sumit pro eo qō necessario subsicim⁹. l. vel imperio. ff. de verbo. sign. l. munus. ⁊ ab hoc dicitur immunitas. Munus autem tertio modo est triplex sc̄z mere psonale quia sc̄z explicat laboze corpozali sine sumptu vel rerum detrimēto. ff. de mu. ⁊ ho. l. fi. ⁊ mere patrimoniale seu reale. quando. ſ. cum sumptu pprio fit ab alijs. ita. ſ. q̄ onus est rerum tantum ⁊ mixtum quando. ſ. nostro laboze ⁊ sumptu explicatur vt colligitur in. d. l. fi. §. patrimoniorum. Et quilibet horū est multiplex vt patebit.

¶ Octauo. Ex his igitur pz̄ qō ois predicta in hoc conueniunt q̄ sunt exactiōes publice: sed in hoc differunt qō pensio publica census publicus ⁊ tributum sunt idē ⁊ sunt pciū qō principi vel cōitati soluit de proprio solo: sed vectigal theoloneum: guidagium gabella ⁊ duana: ac datium sunt idem: ⁊ sunt pciū quod soluitur pro rebus mutatis: ⁊ idem de salinario respectu salis: pedagium vero soluitur probabilitate viarū: talia vero prestantia collecta ⁊ impositio sunt idē: ⁊ sunt pciū vel summa que soluitur a singulis subditis proportionaliter ad totam substantiam: angaria vero: ⁊ perangaria sunt exactiones iniuste: munus vero tertio modo est aliquid cōe ad oia predicta ⁊ si sit iniustum est proprium genus angarie ⁊ perangarie: ⁊ diuiditur vt illa exceptio q̄ inter angariam ⁊ perangariam non datur medium mixtū saltē voce.

¶ Rursus de gabellis ⁊ exactionibus publicis secūdo specialiter quo ad census maxime ecclesiasticos.

Gabella ⁊ gñaliter exactio sub se continet censum: quiꝝ dictū est titulo pore. §. ij. in publicum diuidit qui est idē quod tributum ⁊ in primum. de quo hic principaliter agitur. 1. q̄ō

¶ Primo vero queritur vtrum ecclesijs vel monasterijs possit nouus census imponi aut augeri antiquus: ⁊ dico q̄ in quacūque re census potest imponere qui habet ius in illa. instit. de rerum. §. fine tesō: ecclesijs tñ nouos census imponere aut veteres augere omnibus epis ⁊ prelatis prohibetur citra papam: vt in capi. prohibemus. de cens. etiam si ceperint eas de manu

laici vt in. c. ecclesijs. e. ti. Cō. l. tripl'r contingit ſm pan. ibi. vel q⁹ de facto eas laic⁹ tenebat vsu fructuādo: vel q⁹ cōcessit epo ad instantiā eius patronat⁹: ⁊ vel q⁹ eps liberauit eā a censu quem laico debebat: q⁹ hz tpe fundationis vel p̄cepte libertatis possit eps certū sibi cōstituere censum. vt in. c. cōstitut⁹. de religiosis do. ⁊ in. c. p̄terea. el. ij. de iur. pa. secus in ista ereptione q̄ de nouo ḡsi educit ad libertatē: q⁹ ad hanc tenebat ⁊ eā facit ex offō suo ⁊ in necessitatibus nemo liberalis existit: vt in. l. legatas. ff. de admē. leg. Ex quo infert ibi Pa. qō facientibus aliq̄d laudabile ex officio suo non est necessario premium impendendum. Limitat tñ dict⁹ pan. in. d. c. phibem⁹. p̄dicta vera si plati hoc facerent ad vtilitatē eorū pprijs. vt in cle. ij. de reb. ec. nō alie. sec⁹ ad vtilitatē alteri⁹ eccl'ie rōnabili cā subsistēte: ⁊ a prelato iurisdictionē habente epiſcopalē: ⁊ in ecclesia pleno iure sibi subiecta: q⁹ tūc p̄t. vt no. Inn. in. d. c. prohibemus. ⁊ facit. c. preterea. eo. ti. ⁊ c. significauit. vt dicit Panor. innixus gl. q̄ in impositione noui cēsus nō sufficit autoritas epi vt vī velle ter. ſs intelligo inqñ qñ sine cā alt⁹ secus: vt in. c. cōstitut⁹. de reli. do. ⁊ in. c. cum venerabilis. de cē. vñ requiritur primo autoritas epi. scdo cā iusta. tertio ſm iposti. capl'i cōsensus. ar. c tua. ⁊ c. pastoꝝ. de his q̄ fiūt a prela. ḡrto q̄ eccl'ia cui cēsus imponit p̄sentiat impositioni si est collegiata. ar. c. ſ. de reb. eccle. oū ali. ⁊. cij. de re. pmu. Puta tñ q̄ vbi cā vrget: ⁊ ecclesia inferior ⁊ non vult consentire hoc posſit eps cū capl'i cōsensu: arg. in cle. fi. de reb. eccl. nō ali. ⁊ in. c. ſ. eo. ti. lib. vj. Similiter non potest eps nouū cēsum imponere monasterio: de cēsi. scientes: ⁊ intellige etiā q̄ nec antiquū augere eadē rōne: ⁊ ibi est ar. q̄ monasteria exēpta dñt esse ab oībus oneribus ⁊ prestationibus. ⁊ p q̄ 30. q. ſ. c. ſ. ⁊. iij. c. inter cetera.

2 ¶ Scōo q̄rit vtrū hīs eccl'iam subiectā possit augere censum auctis ecclesie facultatibus: aut partē p̄uētuū sibi retinere: ⁊ dico vt no. in. d. c. prohibem⁹. q⁹ partē p̄uētuū sibi retinere non p̄t: ⁊ de epis q̄dē dicēdū est. vt in. c. nostrū. in fi. vt ecc. bñfi. de abbatib⁹ aūt ⁊ alijs inferioribus prelatis est bo. rer. in cle. q⁹ regulares in. §. ſ. de sup. neg. prela. vbi concludit q̄ qualiscūq; sit locus subiectus abbati modo nō sit de mensa eius non potest sibi retinere reddituū partē. Bl. aūt in verbo nec veteres. in. d. c. phibem⁹. vult cēsū augeri posse auctis facultatib⁹ ecclesie censuatur q̄ gl. sequēs limitat respectu p̄sentationis aut procurationis: nō autem respectu census: ⁊ rationē reddit Pan. vt ideo non augeatur: quia si soluitur superiori est signum subiectionis: nō autem refert an multū vel parū soluat q⁹ semper subiecto denotat quo. c. ois homo de cēsi. ⁊ c. cōstitut⁹. de rel. p. do. si vero soluitur prelato nō est proprie census nec augeri dz auctis facultatib⁹: q⁹ in p̄cta cēsuali trāsit dñiū ex toto in recipientē ſm gl. in. d. c. constitutus. ⁊ bart. in l. ſ. ff de publi. secus i pēsione q⁹ illā q⁹ soluit ratione fructuū quos percipit de alieno. Naz proprie cōductor soluit pensionē: vñ quēadmodū si patik magnū dānū sine culpa sua p̄sequit diminutionē pēsionis: ita si ex vbertate fructuum casu fortuito cōsequik magnū cōmodū debet augere pēsionē: q⁹ contrariorū eadē est rō. Et hoc t⁹ gl. ⁊ bar. post cā. in. l. ſi merces. in. §. vis maior ff. loca. Ex qua ratione infert panor. q̄ si ecclesia fuit donata monasterio ad vsus proprios et monasterium reseruata sibi pensione concessit eā alteri: dz auctis facultatib⁹ augeri pensio: q⁹ illa fuit imposita ratione fructuū: quemadmodū dz diminuerek facultatibus diminutis: ⁊ idē i procuratione debita. vt in. c. quanto. de cen.

¶ Tertio q̄rit vtrū ecclesia sit exēpta ab omni seruitio q̄ tali ex dote sibi collata: ⁊ dico mīra not. dicta in. c. sancitū. de cēsi. * Primum. Ecclesie fundande p dote tribui dz manſus liber a quolibet seruitio rēporali ad ecclesiasticū vero tenek. sed si aliq̄d pterk eccl'ie vltra mānsum tenek ecclesia ex eo soluere onera p̄sueta. Sic illud. c. summar. Pan. ponens multas acceptiones illius termini mānsus: ⁊ concludēs q̄ est dos ecclesie necessaria. i. sine qua eccl'ia in debito statu p̄mode fulkē tari nō p̄t. arg. c. ſ. de insti. Dicit etiā seruitiū ecclesiasticū ſm doctores dicit charitatiuū subsidiū. de quo in. c. cū apl's. de cēsi. est auxilium moderatum in necessitatib⁹. Et idē dicendū in alijs iuris⁹ epalibus: vt in cathedratico. id est eo q⁹ soluitur epo annuatim a clericis sue diocesis in signum subiectionis obedientie ⁊ sustentatiōis ⁊ sicut in alijs similib⁹. vt in. c. p̄querēte. de offi. ord. vel si onus antiquitus fuerat impositū pura p epm in fundatione cū patrom p̄sensu: per. c. p̄terea. el. ij. de iure pa. qñ. ſ. aliq̄d vltra dotez ne cessarā contulit. * Scōm. Patronus sibi retinere non potest aliquod seruitiū in dote ecclesie necessaria. Ex quo infert Pan. q̄ si patron⁹ dat solū dotē necessariā nō p̄t sibi aliquā pensionē vl' aliquod seruitiū retinere nec putat autoritas rē prodesse epi cū sit cōtra ius: arg. in. c. videtis dist. r. Ex quo rursus infert ad intellectū dicti c. preterea. p̄alle. vt. ſ. patron⁹ ⁊ tuto epi posſit aliq̄d tpale reseruare: qñ. ſ. illud p̄t impendi extra dotē necessariam. * Tertium. Clericus nō dz aliq̄d seruitiū pro decimis q̄ceptis impartiri pro quo facit. xvij. qō. vij. decimas. vbi dicitur q⁹ eps non debet pati quod decime aliquo munere redimantur a laicis ⁊ per illud cap. et d. cap.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sancitū.infert pan.q̄ si clericꝰ obligauit se paro
chianis ad dandū certū ād pro decimis nō va
let obligatio.*Quartū.De dote ecclie prestatur
seruitiū ecclīasticū vt dicū est. Et ex hoc inferk
ad.q.vtrū debeat solui decima de dote ecclīe: ⁊
cōcludit glo.in.d.c.sancitū. quod sic.si prius illa
predia erāt tributaria ℔ gl. in.c.nouū genus.de
decī. Et hoc sequif ibost. ⁊ cōiter doc.q: cū non
reperiat in iure ecclesia antiqua ꝓpter pstru
ctionē noue debeak decimis priuari nō debemꝰ
gñaliē dispositionē alterare. pro quo vide latiꝰ
pan.in.d.c.nouū genꝰ.⁊ etiā cū hic dr tributaria
intellige alteri ecclesie cui scz decime soluebantur.*Quintū.Sensus gl.in verbo seniozibus.i.
dñis iūcto fine litere est q̄ si vltra dotē necessa
riā aliq̄d ecclesi e donatur tenef ecclie persolue
re dñis tpalibus debita seruitia.q̄ doc.intelli
gunt ⁊ bene vt dicit pa. de oneribꝰ annexis ⁊ pe
petuis:vt q: forte prediū hȝ on⁹ faciēdi certum
ād aut soluēdi. ⁊ idē si p̄diū esset feudale:q: rō
ne feudi ecclia subijcif laico.vt in ca.solite.⁊ q̄
ibi not.de ma.⁊ obe.Secus dicit de alijs onerī
bus nō annexis.q: ecclia ab illis exēpta est etiā
iure ciuili:vt in.l.pl̄s.C.de sa.san.⁊ l auf.itē nulla cōitas.eo.tī. Et plene de his notatur in. c.nō
minus.de immu.eccl.⁊ dic vt ibi. ⁊ optime facit
rex.in.c.fi.de vi.⁊ ho. cle. vbi pt̄s q̄ etiam de pa
trimonio suo clerici nō tenenf soluere gabellas
⁊ alia onera ad q̄ tenenf laici:secus in onere rei
annexo ⁊ ꝑpetuo.*Sextū.q̄tū ꝯo ad dotē ipam
de qua p̄ncipal⁹ est q̄stū dicit pañ. q̄ ex dictis
Inn.ho.⁊ Jo.an.colligi pōt ista distinctio. Nam
aut bona collata ꝓ dote erāt tributaria ipsi pa
trono:⁊ simpliciter cōferendo illa ecclie vī illa
onera remisisse ex quo ius ita disponit vt in. d.
c.sanctū.aut expsse retinet sibi illa onera. aut
nouiter imponit.⁊ nō valet impositio vel reten
tio q: est ℔ius.vt ibi.⁊ facit.l.non dubium. C.de
legi.⁊ q̄ no.in.c.significatū.de p̄ebē. Quod pa
no:.intelligit q̄n retinet sibi seruitiū circa dotē
necessariā vñ ibi inquit rex.facit mentionē solū
de māso.vnde si cōferret amplissimā dotē vide
tur q̄ de cōsensu epi posset sibi reseruare aliq̄d
vt in.d.c.preterea. Aut hec predia erāt tributa
ria alijs q̄ patrono:⁊ patronus contulit de con
sensu dñoꝝ ⁊ sic videnf remisisse ius q̄ habe
bant.arg.in.l.gaiꝰ.ff.de pigno. Quod pan. intel
ligit in dote necessaria: alꝰ aūt videretur dñs
cōsensisse vt trāseat cū onere suo.arg.in.l.sicut
ff.q̄b.mo.pig.vel ypo. fol. vbi pt̄s q̄ si creditoꝛ
habēs rem obligatā consensit vt venderetur: si
non per hoc videret suum ius remisisse. ⁊ facit
c.ex literis de pigno. Et hoc casu licet tacear pa.
⁊m Inn.potius esset cessandum ab edificatione
q̄tū reciperetur talis fundꝰ nisi prius esset libe
ratus q̄n.f. dñs accepit censum si tñ acceptetur
tunc sibi imputet eccl'ia ⁊m ibost.q̄ rem tributa
riā accepit cū dño licuerit retinere.q.d. quod te
neatur ecclesia de censu. Aut dñs ꝺixerit ⁊ nō
valet q̄ agif art.in.c.potuit.de loca.q̄ dictum
no.q: p hoc extendif.c.potuit. ad prediū tribu
tarium. Si aūt dñs ignorauit credit pan.distin
guendū fore put distinguit gl.in.c.⁊m canonicā
xvij.q.viij. quā videndā dicit ⁊ menri tenēdam.
Que dicit q̄ cum ecclesia fundata est in fundo
tributario si fundaro: sit bone fidei:de illꝰ locis
que sunt extra atriū habebit imperato: ⁊ ⁊ intel
lige q̄ eadē ratione aliꝰ p̄uatꝰ tributum non
autem de loco vbi est ecclesia:sed per hoc fit pa
tronus.xvij.q.vlti.q.si vero est male fidei ad esti
mationē cōpellendus est.xiij.q.vj.comperimꝰ.
Et vbi post denunciationem fundat eam mala fi
de fundat.de no.op.nun.cū ex iniuncto Jo. hoc
ibi. Et addit Panoꝛ.idem esse de cimiterio q̄
de fundo in quo edificatur ecclesia scilicet quod
debet esse oīno libe⁊ ⁊ de agro vnde percipitur
panis ⁊ vinū pro eucharistia conficienda ⁊ vt est
inquit rex.cum glo.in.d.c. ⁊m canonicam. quod
de cimiterio etiam.d. glos.sentit que illud vocat
atrium:sed ⁊ de agro verum puto si fit distinctꝰ
⁊ specialiter ad hoc deputatus. ' Septimum.
Quantum ad tributum debitum imperatori di
cit Panoꝛ.quod docto.de hoc non attingunt: et
finaliter ipse cōcludit quod omnia predia trans
eunt ad ecclesiam cuꝫ onere tributi ℑperialis.
Et ad.c. sanctum. q̄ vult dotem esse liberam a
seruitio rēporali siue tributo: dicit posse intelli
gi de seruitio nouiter imponendo: vel impositio
si patronꝰ potest ab illa prędium liberare:vt q:
est tributarium alteri q̄ imperatori. Sed quia
in his que sunt secundū vel contra iustitiam na
turalem non distinguitur imperator a priuato.
melius distinguendum est sicut ⁊ de alijs. ⁊ hac
ratione doc.de tributo cesaris specialiter nō ăt
ringunt. Vide etiā de ista materia.ℑ.excōicatio
ir.excommunicatione.v.

4,6

¶ Quarto queritur vtruꝫ rector ecclesie possit
eā facere censualē.⁊ dico summarie haberi in.c.
preterea.eo.tī.q̄ prelatus seu rector ecclesie nō
potest presertim post mortē ecclesiā suam cōsti
tuere cēsualem:⁊ ratio est ⁊m Panoꝛ.q: non po
test quis alienare res ecclesie sine iuris solenni
tate.xij.q.ij.sine exceptiōe.⁊ psequēter a fortio
ri nō potest imponere censum cū sit quedā alie
natio coꝛporis ecclesie sue ⁊ quedā seruitus im
posita. Potest tamen vt ibi notatur autoritate
pontificis vel alterius prelati habentis ecclīas
pleno iure subiectā de nouo imponi census. scꝫ
ex causa rationabili vt dictum est. Imo simpler
sacerdos etiam ,in vita sua nou potest eccle

siam suam cōstituere censualē q̄ denotat illud
verbum ꝑsertim exponendo ꝓ maxime vt dicit
Pañ. Alij tñ exponunt pro tñ vt dicētes q̄ in vi
ta pōt se obligare prelatus ad soluendū cēsum:
sed dicit idem q̄ pōt obligare se personaliter sed
non ecclesiā:⁊ exponendo pro maxime est ꝓpria
illius ℔ vbi expositio:vt no.in.c.auditis.de elec.

5.q̄ ¶ Q̄ritur vtrū ep̄s remittere possit ecclie infe
riori seruitia sibi debita:⁊ dico q̄ sic vt summa
rie ꝺr.⁊ no.c.cū venerabilis.eo.tī.ℑ remittendo
⁊ statuēdo q̄ aliud seruitiū nō ponere⁊ p̄ cura
tionē.nō intelligif remisisse.vbi et Pañ.cōiungē
do dicta gloss.⁊ ibost.in.c.pastoralis.de dona.et
Jo.an.notat q̄ ep̄s quantūcunq̄ gñaliꝰ eximat
ecclesiam a se saltē octo retinet a q̄ꝰ eā eximere
nō pōt. Primū est cohertio.xvj.q.ij.visis.ij. visi
tatio.iij. pcuratio rōne visitatiōis:vt in.d.c.cuꝫ
venerabilis.iiij.est cathedraticū:vt in.d.c.pasto
ralis.⁊ gl.in.c.q̄cunq̄ ⁊.xvj.q.vj.⁊ Jo.an.vt vī in
d.c.cum venerabilis.⁊ cōiter doc.ℑ Archi. in.c.
j.de ꝓben lib.vj.dicat q̄ non remittit q̄dē ꝓbis
gñalibus tñ spāliter ep̄s illud remittere pōt:q̄
forte verū est quātū ad rē ipsam:ℑ nō quātū ad
annexa q̄ sunt recognitio supioritatꝭ ⁊ obedien
tie vel ymōi.v.est reuerentia sibi debita ab eccle
sia inferiori.vj.est charitatiuū subsidiū: vt in.c.
cū apls.de cēsi.vij.institutio autorizabilis q̄ ad
curam ꝑpli.ar.c.nō satis.de of.archi.⁊ in. c.ij .de
cap.mo.lib.vj.viij.id q̄ est ordinis epalis: quia
subditū eximere non pōrt nō teneat ab eo reci
pere que sunt ordinis epalis. Alia aūt iura citra
ab istis remittere pōt eccl'ie inferiori q̄ꝰ Pañ.
intelligit ex cā ⁊ de cōsensu capli:q: alias eccl'ie
sue iura alienare non pōt:vt in.c. pastoralis. de
dona.xij.q.ij.sine exceptione. ꝓ quo ēt vide text.
cū gl.xij.q.iij.c.fi. * In tribus tñ casib⁹ eccl'ia ꝓ
esse plene exēpta a iurisdictione epali.ꝓio si ep̄s
ecclie cōsensit ⁊ papa cōfirmauit ex certa scia:⁊ sic loq̄
ab ep̄o tur.c.constitut⁹.alleg.in glo.scā si mia fuit lata
exi ℑ ep̄m super plena exēptiōe ⁊ nō fuit appellatū.
mi vt in.c.cū inter.de re iudi.tertio rōne ꝑscriptio
pōt nis:vñ pōt quis ℑ ep̄m ꝑscribere iura epalia in
eccl'ia ep̄o subiecta:vt in.c.auditis.⁊.c.cū olim.
de prescrip. Et potes addere q̄rto q̄n papa plene
per se eximit:vt in.c.ſ.de priui.li.vj. Scōm Jo.
tñ an.pōt ep̄s ꝓcedere inferiori plato ēt recipiē
ti nolie sue dignitatis oia iura p̄dicta preter tria
scz cathedraticū:reuerentiā:⁊ charitatiuū subsi
dium p modū cuiusdā vicarie ꝑpetue ex cā ⁊ de
consensu capli:p q̄ tñ nō erūt illa ex toto abdi
cata ab ep̄o:q: saltē illo vicario negligente po
terit ep̄s exercere.argu.in.c.irrefragabili.in .⁊.
excessus.de q̄ſ.o:. Ad p̄dicta vide q̄ no. Inno.
in.c.in lateranensi.de p̄b.⁊ ꝓoct.in.c.cum sa
cris.de offi.archi.⁊.c.cum ir plantare.de priuile

¶ Sexto q̄rit vtrū solui debeat ignorantie cen
sus.i.cui⁹ cā ignorat:⁊ dico q̄ nō:ꝛ. eo.pueuit
iuncta glo.vbi Pañ.diffuse istam mām ꝓponat
⁊ vide si vis.Archi.aūt mām breuiter colligit di
cens.scōm Imo.si certū est cēsum deberi etiā si
nulla cā subesset solui ꝺr.de censi.quanto.et ⁊m
ibost.tps solū p se aut patientia sola talē obliga
tionē nō inducit:nec negligētia p se sz negligen
tia cū tpe obligationē tollit:vt de ꝑscrip.per to
tum ⁊ patientia cū tpe obligationem inducit:vñ
⁊m eū lz inepte petat q̄ dicit peto talem censum
q: mihi ꝓstit⁹ est per annos.xl.tñ q̄ petit talē cē
sum debitū ex tali cā ad q̄ ꝓbādū inducit conti
nuam solutionē.xl.annoꝝ bene petit:et obtine
bit sz tñ caueat de ꝑscia q̄ non exprimat aut fin
gat falsam cām.de ꝑscri.c.fi. Videf tñ q̄ si non
est memoria initij p̄ceptiōis vel cāe sufficiat dice
re ex usta cā impositū ad q̄ ꝓbādū iducat ipse
cuius initij memoria nō extat.ar.de p̄scr.c.j.ii.
vj. Nec obstat q̄ non specificet cā q: p̄sumptio
est ꝑ petente cū nō sit verisile aliquē cēsum sine
cā;⁊ sine q̄rela tāto tpe p̄stitisse.ar.ff.de ꝓbb.
l.cū de indebito. Itē incertitudo et impossibili
tas hoc casu merito excusat nō exprimentē spe
cialem cām.de reg.iur. nemo pōt.lib.vj. Nec his
ꝺicat rex⁹ ipsius capli peruenit.q: cēsus ꝑscri
ptus nō est cēsus ignorātie:⁊ si cā ignoraf hosti.
⁊ archi. Sed hunc ⁊m sensum gl. reꝓbat p rex.
in fi. Quo aūt census ꝑscribi possit:vi. e Panoꝛ.
in.c.ad audiētiā.de ꝑscrip. Si aūt ecōuerso con
staret de cā census:sed tñ cessatū est a soluendo
tpe sufficiente ad ꝑscribēdū si autoritate epi no
uiter imponatur erit soluendus ⁊m ibost.⁊ Jo.
an.⁊ Imo.propter multa que dicunt q̄ saltem
verum est si ex rationabili causa fiat ꝛc. 7

¶ Septimo querif vtrū recipiens iuramētū de
nouo censu imposito ecclesie persolnēdo ꝑelia
tur iurantem absoluere:⁊ dico q̄ sic.extra eod.
significauit.super quo canoniste multa conscri
bunt:sed text⁹ loquif siue intelligif de censu in
debite cōstituto:puta nouiter authoritate epi
scopi quidem sed sine rationabili causa ꝛc.

¶ Octauo querif vtrū solutio cēsus fit ꝓbatio
subiectionis:⁊ dico q̄ solutiō census aliq̄ arguit subiectionē.de censi.oīs aīa.aliq̄n p̄stitā li
bertatē vel p̄ceptā ꝓtectionē de priuileg.p̄cipi
mus. Solutio ergo census est ꝓbatio subiectio
nis ⁊m rex.in.d.c.oīs aīa.ſ: q: aperte ℑ est.d.c.
percepimꝰ.vbi recepti sub ꝓtectione pape solue
runt cēsum nō in signū imediate subiectionis ſ:
receptiōis in ꝓtectionē:ideo Inn.dicit q̄ solu
tio census est ꝓbatio subiectiōis quo ad aliq̄d:
nō aūt plene:ſ: inducit q̄ſq̄ ꝓbatio q̄ſq̄ ꝑsump
tio ⁊m mām subiectam. Facit ad hoc q̄ not. in
c.fi.de cau.pos.et ꝓpria.⁊ q̄ ibi dicit Panoꝛ. 8

Universidad de Deusto
Biblioteca

hui per hoc dicit Bal. male dixisse in l. solent. ff. de offic. procō. l. qō si probat vnā ecclesiā soluisse pe. xl. annos censum alteri pbat p hoc ecclesiam istam fore illi subiectā: vñ ipemet Bal. sensit alibi cōtrariū. Facit etiā aperte. c. cōstitutus. de re. do. vbi census soluitur in signū pcepte libertatis. Cum ergo solutio census esse possit equiuoca ad multa simplex probatio alterū precise non probat. arg. c. in presentia. de proba.

9. qō ¶ Nono q̄rit ad quas monetā soluēdi sunt census: et dico qō Pasi. post Jo. an. in c. olim. de censibus summat. Soluēdi sunt cēsus ad antiquam monetam: in qua fuerunt instituti nisi sit in alterius monete solutione pscriptū. In. c. ēt cū canonici. eo. tit. sic. Ad antiquam monetam vel eius estimationem soluende sunt pensiones antique. Quod quidē Panor. extendit vt omne debitum contractum ex quacunque causa solui debeat ꝑ monetā currentē tpe debiti ꝓtractū vnde consuluit. Old. qō si testator legauit aliquid puta centum florenos et postea supuixit et mutata est moneta soluendum est legatū ad estimationem monete que erat tpe testamenti: quia ita testator sensit p quo text. in l. vxorē. §. testamento. ff. de le. iij. et idem dicendum est ꝑ eum in condemnatione iudicis et similibus dispositionibus.

¶ Rursus de gabellis et exactionibus publicis certis specialiter quo ad vectigalia guidagia. duanas et hmōi que proprie dicuntur gabelle.

Gabella rursus certa et ꝓpria exactio sub se continet guidagias et duanas et gabellas proprie dictas nec non pedagia que ꝑ differant a predictis: habēt tñ eandem rationem tractandi: q̄ eodem modo sunt licita et illicita sicut ꝓdicte et que de illis dicuntur: etiam verificantur in istis regulariter.

1. qō ¶ Primo vero queritur quis possit imponere Qui pedagia: guidagia et salinaria: et dico quod in. c. possit imp. pedagia. super quibus. de verbo. significa. sic dicitur. Duximus declarandum illa esse pedagia et guidagia: salinaria interdicta que nō apparēt imperatorū vel regū: vel lateranensis concilij largitione cōcessa: vel ex antiqua consuetudine a tpe cuius non extat memoria introducta. Ex quibus ꝑz vt no. in. d. c. super quibusdam. qō quatuor possunt hec imponere. Primo princeps seu imperator et non ciuitas scilicet sine licentia principis. C. not. vecti. insti. non po. l. ij. et. iij. et dicitur hic princeps. i. imperator ꝑm Archi. Et ꝑm eum hic potest papa maxime in terris ecclesie: quia et ipse dicitur princeps. xiij. q. iij. * Secundo hoc possunt reges quod quidam intelligunt de rege romanorum qui. l. electus est sed non coronatus in imperatorem quo tēpore nō appellatur imperator: sed rex romanorum. Et hoc sensit Hosti. et hoc videtur sequi sum. Ange. contra Ro. et facit text. in l. vectigalia. ff. de publi. Et re vera iste videtur fuisse sensus. d. c. super quibusdam. cum dicit imperatorum vel regum. tamen idem Hosti. dicit qō rex Francie in hoc habet eandem potestatem per priuilegiū. extra qui filij sint legi. per venerabilem. Inno. autē sup. d. c. sup quibusdā. dicit simpliciter reges posse imponere noua pedagia licet peccent sine causa facientes quod hodie de facto videmus: et tenet Panor. in. c. innouamus. de censi. dicens quod hodie reges inferiores prescripserunt in suis regnis iura imperatorū quo casu possent predicta exercere vt imperator. Et sic hodie etiam videmus quod quedam communitates vel ciuitates Italie ex quo post pacem factam constantie habent merum et mixtum imperium obtinuerūt de facto vt imponere possint ista pedagia: vt no. Joan. and. et Panor. in. d. c. super quibusdam. non sufficit tamen consensus vnius partis ciuitatis: sed requiritur consensus partis maioris presertim eorum quibus tangit ꝑm do. Gaspar. Calde. in. c. fi. de maio. eo obedien. facit. l. in concedendo. ff. de aqua plu. arcen. regula. quod omnes tangit. de re. iur. lib. vi. Et sic tene si est consuetum hoc a tempore cuius initij non sit memoria. Et licet Bart. in d. l. vectigalia. videatur contrarium vbi per illa. l. dicit quod fraudans gabellam sine permissu principis imposit. tamen non tenetur deo nec mundo quia est extorsio in forensibus licet non in ciuibus quo. possent sibi ipsis grauamen imponere tamen idem in. l. si publicanus. eo. titu. tenet expresse quod exactio vectigalium prescribitur tempore cuius non extat memoria allegans ad hoc. d. c. super quibusdam. * Tertio hoc possunt hi quibus a lateranensi concilio concessum est Ex quo infert Panor. quod concilium generale habet iura principis. pro hoc facit quia in concilio generali preest papa vnde dicit ibi Joan. an. quod ille rex. non excludit concessionem solius pape: quia si concilium habet hanc potestatem ergo et papa a quo robur et potestatem concilius accipit vt nor. in. ca. significasti. de elect. * Quarto hi qui hoc habent ex consuetudine de qua nō extat memoria in contrarium et huiusmodi consuetudo habet vi tituli q̄ datur capacitas possidendi: alias secus. Ex quo infert Panor. quod res seruate principi in signum specialis priuilegij acquiri possunt consuetudine tanti tpis de cuius initio nō est memoria. Ex quo etiā infert q̄ dñi inferiores ciuitates prescribere possent prātem legitimādi: et restituendi fame. et creandi tabelliones: et hmōi que sunt principi reseruata si subest tantum tempus. de quo in. d. c. super quibusdā. ex quo. c. ꝑdicta eliciuntur. Aduerten

dā tñ sunt q̄dā. * 1. q̄ aliud est predicta nouiter imponere q̄ alijs a predictis nō ꝑz aliud antiq̄tꝰ posita nouiter exigere: q̄ ꝑz cuilibz q̄ nouiter acquirit dñium iuste siue sit vnꝰ siue cōtra: sicut si dñi pisarū se iuste vt ꝺr a dño florētinorū liberarūt licite exigūt antiquas gabellas imo forte licite nouas imponūt ex cā rationabili vt multi volūt etiā si añ suā seruitutē hoc non preseriberāt: q̄ ex quo hodie imperiū in italia non dat auxilium: vſ q̄ etiam non debeat dare leges. * 2. q̄ noua guidagia vel pedagia sicut imponuntur illicite: ita et exiguntur vt patebit: et dicitur noua si imposita sunt a tpe de cuiꝰ initio extat memoria. al'r dicuntur antiqua et sunt iusta q̄ presumūtur iuste imposita. * Tertiū q̄ priuat' locās operas suas ad guidandū p regionē: aut trāseūdū vadū vbi dñs puidit licite capit nouū guidagium: vel pedagiū ꝑz mētē Jo. an. in. d. c. sup quibusdā. q̄ locat opas suas: sec' de his qui ad predicta tenēt vt dñi. * Quartū q̄ ponētes nouā pedagia vel augentes antiqua sine dicta autoritate vel exigētes iniusta. tenent ad restitutionem spoliatis vel heredib' eorū: aut pauperibus si predictos ignorāt. xiij. q. vj. si res vel hodie per cessum curie sunt oēs excōicati excōicatiōe papali vt. §. excōicatio. vij. excōicatiōe. xix. De emē

2. q. tibus aūt data a principibus vel communitatibus. §. vij. ¶ Scdo ꝺrit q̄d requirat vt ꝑdicta iuste imponant: et dico ꝺrū ex doctorib' et principib' moralis philosophie colligit reqri ꝺruor. * Primo vt imponant ab hīte potestatē. alias imponentes sunt excōicandi. de censi. innouamus. imo sunt excōicati p ꝓcessū curie et ꝑm iura ciuilia exilio ꝑpetuo ꝑdēnandi. C. no. vecti. insti. nō po. l. vlti. * 2. vt imponat ꝓpter iustā cām finalē. alioq̄n ꝑm Ray. est rapina. Et hmōi cause sunt publice necessitates quas Barto. in. l. C. de vecti. appellat stipendia. ꝓtēs publicas dom' defensionē strate et hmōi: et facit. c. si q̄s romipetas. xliij. q. ij. nuncio. c. innouamus. de tre. et pa. et cap. pertinet. et. c. cum apl'a. de censi. et. l. vectigalia. ff. de pub. * Tertio vt imponant circa iustas causam materialem: pura circa personas non ecclesiasticas de quo. j. §. iuj. et circa aliquas res determinatas: vt. j. §. v. * 4. vt imponat ꝑz debita cām formalē. ꝓportionaliter ad causam finalē: siue ꝺrū necessitas requirit: et nō ad explēdam lupozū ingluuiē viuentium ex rapto: et ꝑm quod subditorum et negotiorum facultas patit.

3 ¶ Tertio ꝺrit q̄d reqrat vt iuste exigant: et dico vt ex Ray. et archi. et alijs doctorib' colligit q̄ requirunt tria. * Primo vt tale onus sit vel ꝓbabiliter credatur esse impositū ab alijs q̄ potuerūt

1. reg. Archi. si est antiquū. * Scdo vt sit vel credat impositū esse iuste eo modo quo dictum est. §. prioꝛi. si est antiquum. Dicit tñ Host. q̄ a principe concedatur etiam causa non expressa vel si consuetudo hoc approbet cui' nō extat memoria iure scrupulo pōrrecipi. Si vero sit nouū non sufficit dicta credulitas: sed requiritur scientia: cuius ratio est. q̄ in. c. q̄q̄. de cens. lib. vj. ꝺr q̄ exactiōes pedagiorum ram iure canonico q̄ ciuili regulariter sunt damnate: et gl. i ver. canonico. dicit vt c. super quibusdam. de ver. sig. et in ver. ciuili dicit. vt. C. noua vec. insti. non posse: et ꝑñ ille text. intelligitur de nouis vectigalibus de quibus loquuntur dicta iura: et ideo caute loquitur dñs dicit regulariter non generaliter: quia dñus regula patitur exceptionē: vnde pedagia noua nisi ꝓbentur legitime imposita ꝓsumere debem' iniusta ex. d. c. q̄q̄. et sic noua pedagia vel noua antiquorum augmenta nullius licite exigūt aut necessario soluit nisi ꝓtet ea esse iusta licet subditus qui ea cogitur exigere excusetur in dubio vt dicetur. Tertio vt exigens faciat illud ꝓpter q̄ institutum est: siue sit nouum siue antiquum licet tunc non faciat forte expēsas q̄. f. non ops. Si vero aliquod horū defuerint iuste exigitur ꝓ quorū oim notitia sciēdi est q̄ archi. sic diffinit huiusmodi onera. aut accipiuntur a ꝓsonis ecclesiasticis. et hoc licet ꝺrus ad ea que deferunt causa negotiationis. vt no. Archi. per ar. a ꝺrus. de cens. q̄q̄. li. vj. de quo tamen vide singulariter. §. excōicatio. viij. excōicatione. xxj. et ꝺrum ad mercimonia aliena q̄ deferuntur nomine suo dicēres esse sua. Pro alijs aūt reb' siue suis siue ecclesiarū suarū nō pōt hec ab eis exigere ꝑceps sclaris ꝑm Hosti. recipiendo autem per se vel per alium est raptor obnoxius restitutioni et excōicat', de cens. q̄q̄. li. vj. et si est collegium est interdictum vt ibi: ipse vero ꝓsone ecclesiastice hec occultādo ꝓ se vel ꝓ alios nō peccāt modo a mē dacijs et scādalo caueant. aut exiguntur a laicis et tunc subdistinguendū est. s. an ꝓ mercimonijs aut ꝓ alijs rebus ad vsum deputatis. Et quidez si pro mercimonijs aut est nouū et nō ꝑz exigere nisi certū sit institutū esse a principe adde vel habente iurisdictionem principis ꝓpter imminentē necessitatē. al'r veractor ē raptor. restitutionem necessaria obnoxius et excōicat' et Ray. si ꝺo sit nouus institutū a principe iusta causa: vel antiquū instituti ab his qui potuerūt instituere vl' creditū institutū esse a talib' q̄ rationabiliter credi pōt q̄a nō extat memoria in contrarium tūc si est vel creditur iusta de cā impositū: et recipiens facit illud ꝓpter q̄ est impositū sine cōscientie scrupulo recipitur ꝑz Rayn. Et si tūc nō faceret expensas paratus facere si oporteret ad tenendam patriam securas. Probātur hec oia. xxiij. q. iij. si q̄s romipetas. et. xij. q. ij. ca. vobis autez.

Universidad de Deusto
Biblioteca

extra de cenſi. ꝙuenit de treu. ⁊ pa. innouam⁹. ff. de publi. ⁊ vec. l. vectigalia. ff. locati. l. ex ducto. ſi ꝯo nō ſit inſtitutū a principe: vel nō faciat id ꝓpter qđ inſtitutū eſt faciēdo qđ in ſe eſt ꝛ ray. licite nō recipitur: ⁊ tenetur reſtituere ſpoliatis vel pauperib⁹ ſi alios ignorat: ſm Hoſti. tamen nō tenek reſtituere pedagiū niſi conſtaret ꝙ hac de cā inſtitutū eſſet. rū ſi recipiēs nō defendit ſoluēdo in reb⁹ ⁊ perſona vt pōt: tenetur ad ſatiſfactionē plenariā. xxiij. q. ij. oñs. ⁊. qō. v. adminiſtratores. hec ex archie. Adde autē qđ ſi exigit qđ a laicis ꝓ reb⁹ ad vſum eoꝝ deputatis illicite exigit: vt. ſ. §. ſequēti. Adde etiam qđ eo caſu quo non fit id ꝓpter qđ guidagium inſtitutū eſt ſm Ray. licite negat ꝛ alios dz quis iudicē adire: qđ ſum. piſa. dicit tutius ſz primus eſt aute ſpoliationē vel in eis fieri: ſecūdū vero poſt illam: ⁊ non debet quis ſibi reddere ius.

4 ¶ Quarto q̄rit a qb⁹ predicta exigēda ſunt: et dico duo. * primū qđ a chriſtianis principibus exigi poſſunt ab oībus exceptis clericis eccl'ijs ⁊ eccleſiaſticis perſonis: a quibus qui exigit eſt excōicat⁹ vt. §. prioꝛi. in prin. de quo. ſ. immunitas. §. vſ. qđ intellige niſi deferāt aliqua negotiationis cā. * Scđm. principib⁹ ſaracenis ſoluere tenentur huiuſmodi onera chriſtiani tranſeuntes per terras eoꝝ ſi tēpore treuge ſm Ray. ſm pactū ⁊ ſtatutū ſi ab eis defendunt reſtituere. qꝛ ⁊ fides hoſti ſeruāda eſt. xxij. qō. iiij. innocens. xiij. q. ſ. no. ꝙ quidē dictū ꝝ. Utrum ad pactū indiſtincte approbatū: vtrum vero ad ſtatutum limitat verū de ſarracenis qui terram ſuā non tenēt vt violenti poſſeſſores: vtrum aūt ad eos qui vi occupauerūt terrā q̄ aliqñ fuit xp̄ianoꝝ cū ſint male fidei poſſeſſores non ligantur ad hec chriſtiani niſi ſponte cōſenſerint aliquando. aut ſe ſubiecerint huiuſmodi ſtatutis. Tempore aūt guerre ſm eundē Rayn. aut q̄cūq; tpe cū mercib⁹ prohibitis non tenentur ad pedagia. Hoſt. aūt videk indiſtincte tenere qđ ad hmōi nō teneanꝰ chriſtiani. ⁊ hoc ſequitur ſum. Ang. ⁊ Roſ. qꝛ chriſtiani nō tenentur ad eoꝝ ſtatuta. Quod bene diceretur ſi iſta onera debe rentur ſolum ex ſtatuto: debentur autem lege naturali: quia principes non debent ſuis ſtipendijs militare ſtatuta aūt determinant q̄titatem ⁊ modum ſoluendi. Unde melius dicit ſupple. dictum Hoſt. intelligendū ſecundum diſtinctiones ꝛ. Subdit. ait ſum. Ang. ꝙ chriſtiani tenētur ſolum ad hoc ꝙ ſuſtinetur in tranſitu per eos qđ eſt falſum: qꝛ naturali iure via publica oīb⁹ eſt cōis vnde iuſte moyſes intulit bellum Og regi baſan. qꝛ tranſitum per viam publicam negauit vt pateꝛ numeri. xxj.

5 ¶ Quinto q̄rit de q̄bus iſta exigenda ſunt et dico ꝙ pedagiū ſm pe. de anch. in. c. q̄q. de cenſi. li. vſ. ſoluit qñq; ſolū ꝓ tranſitu ꝓpter vt ferrarie qñq; ꝓ reb⁹ q̄s q̄s defert nō vſus ſui cā. ſed intelligo ꝙ primo caſu eſt ꝓprie pedagium qđ ſoluitur nō ꝓ tranſitu: ſed in certis locis vbi fiūt expenſe ꝓ tranſitu: in caſu ꝯo ſcđo ꝓprie guidagiū vel gabella: ſed confuſe vtendo vocabulis dico quod hmōi onera ſolui debēt ſolū ꝓ perſona in loco iuſte cōſtituto a principe vel ſolū pro reb⁹ que negociationis vel mercimonij cauſa deferūtur. C. de vect. l. oſm. Unde exigi nō poſſunt p delatis ad vſum ſui vel familie nec conſuetudo in contrariū vꝫ qꝛ eſt irrationabilis ſm Hoſt. et Ber. in. d. c. ſup q̄busdā. Quod verū puto vbi p̄nceps habere pōt ex mercibus ſtipendia honeſta. als nō video q̄n poſſit ℨſuetudo eſſe rationabilis. qđ etiā archi. ſentit vt patebit ſtatim immo vul. l. vniuerſi. C. e. ti. ꝙ decapitentur qui de rebus ad ꝓpriū vſum vel gratia ruris colēdi: vel ad ſe defendendum emptis aut delatis pedagiū exigūt: vnde in his fraudātes non peccant. Sed aduerte ꝙ aliqñ collecta vel tallia ꝛ gabella vt datum: ⁊ tūc de predictis exigi pōt ratiōe a ſubditis ſed nō a foꝛēſibus. ⁊ de archi. ſic dicit ſummarie. ij. parte. tit. ſ. c. xij. Si pedagium et gabella ſumanꝰ pro eodez ℨrium ſeruatur de facto in ciuitatibus tuſcie id eſt florētie ⁊ in aliꝭ mꝭtis qꝛ de oīb⁹ predictis exigiē gabella: ciuitas autē habens poteſtatem leges condendi ⁊ imponendi collecta ⁊ pedagia quod preſumendum eſt ſi hoc faciat ex antiquo more cui⁹ memoria nō extat in contrariū: videk poſſe imponere ſolutionē dictarū gabellarū: pro ſui adiutoꝛio ⁊ defenſione: qꝛ per ſtatutū ciuitatis imponunk ꝙ modum tallie vel collecte pro expenſis fiendis i cōitate. Licet eſſ ppls aliquis generalem legem facere non poſſit cum hoc ſit imperatoꝛis. vt not. Inn. ⁊ Archi. di. ij. lex poteſt tū facere ſpecialē: ⁊ in hoc conſentit princeps. ff. de inſtit. ⁊ in. l. oēs populi. ⁊ ſic ſpecialem collectā pōt imponere ꝓ neceſſitatibus ſuis: ⁊ ſi nō generalē vt exactionem pedagioꝝ ſine licentia principis. Imo per legē municipalem q̄ dicitur ſtatutum: vel apud quoſdā reformatio derogak legi cōmuni: vt pater in materia votiū ⁊ ſucceſſionū et aliozuꝫ ad qđ facit regula generi. de reg. iur. li. vſ. etiā ſi gabella ſit idē pedagio vel collecte nō obſtāte prohibitione legis communis exigendi pedagia de victualibus ⁊ hmōi. quādo lex municipalis vel conſuetudo preſcriptā habeat contrarium. qꝛ cōſuetudo rationabilis ⁊ preſcriptā legē tollit. de conſue. c. vlti. hec aūt non eſt irrationabilis: quia omnes ciues ſe ⁊ ſua pro defenſione patrie debent exponere. Unde hmōi gabellas tenētur homines ſoluere. alias eſt furtum: ⁊ teneanꝰ reſtituere cōitati vel emenrib⁹ eas niſi imponerenk a dāis nō legitimis. vel niſi fraudantes alijs impoſitionibus ⁊ modis eſſent indebite grauati ultra proportionem aut iniuſte dampnificati a dominis. vel niſi eſſent gabelle graues ſine neceſſitate et vtilitate cōitatis poſite ſed ad nutriendam pompā aut auariciam aliquoꝝ principū aut ciuiū hec ex illo valde benerita tñ quod iſta nō exigaꝰ a foꝛēſib⁹: tñ qꝛ ℨ poſſeſſores ceſareā ſez ꝙ de victualib⁹ hmōi onera nō ſoluanꝰ: non pōt ciuitas per ſtatutū abrogare legem cōem in pīudiciū tertij ⁊ ſi in pīudiciū ſuū quo ad particulares ciues/tñ qꝛ foꝛenſes nō teneren ꝙ ferre ad defenſionē ciuitatis ſed ſolū ad expenſas viarū et ſecuritatis conſeruande: ad qđ vbi gabella mercū non ſufficeret valeret ꝓſuetudo qđ de victualib⁹ etiā a foꝛēſib⁹ ſoluerek: qꝛ ſic intēdit leſiſlator. Incole autem vt dictū eſt hñt tenenk de frucib⁹ terre qui ſupponunk ad ſuſtinendū onera loci: vt rō ⁊ interpres legū conſuetudo teſtat ſi qua aūt emerent pari paſſu ambularent cū foꝛenſibus: niſi res empte obnoxie eſſent gabelle nondum ſolute: quia tranſirent cum onere ſuo.

6 ¶ Sexto q̄rit vtrū qui faciunt exigi pedagia teneanꝰ itinera conſeruare ſecura? ⁊ dicit Bald. in lib. de ꝓſue. feu. ti. de his qui feu. da. poſſ in. §. abbatiſſa. ⁊ in ti. de pa. iura fir. §. quēticulis. qđ ſic. vñ addit ꝙ ſi ſunt alīq̄ robarie in eoꝝ curia territoꝛio vel diſtrictu ab eis poſſeſſo. vbi exigūt pedagia a tranſeuntibus teneēt aut robariā reſtituere retaut malefactoꝛē exhibere. l. nequid. ff. de iceneru. nau. Et quod teneanꝰ ad reſtitutionē in integrum de ſpoliatione intelligo ve? qñ ex defectu eoꝝ venit non faciendo ꝙ facere tenentur. xxiij. q. ij. oñs. ⁊. q. adminiſtratores. ⁊. C. de app. l. ſi appellationem. ⁊ cōſentit Hoſt. ⁊ archi. in. d. c. ſi quis romipetas. non tñ tenentur exactū in pedagio reſtituere ſm ho. niſi vt dictum eſt.

7 ¶ 7. q̄rit vtrū exactores datioꝝ vt q̄ ea emīt teneanꝰ ad reſtitutionē dñi exigūt i caſu illicito? et dico ꝙ ſic ſi clare cōſtet ea eſſe illicita ⁊ qꝛ ad hoc ꝓſtāt cām efficacē ⁊ opank efficaciter ad iniuſtas ſpoliationē. Si vero dubitak an licita ſint vel illicita diſtinguendus eſt ſicut ⁊ de milite eſſēte ad bellū: qꝛ ſi adiſta exigenda a ſupioꝛibus cōpellitur: ꝓpter bonū obedientie excuſantur i iſto dubio. xxiij. q. ſ. q̄d culpak. ꝙ hoſt. verū putat q̄ſi q̄ quātū potuit inq̄ſiuit ⁊ pitiones conſuluit: et tñ ſemꝙ dubi⁹ in ſe remanſit/alioquin tā. q̄ ignoꝛātie affectato: nō excuſak: ſi vero nō compelliturſed ſponte ſe ingerit emendo vel aliter non excuſatur ſicut nec ſtipendiarij ſecundum Rodo. ſeu cognati vel amici alicuius domini iniuſte bellātis cū nō ſint ſubditi nec excuſentur ꝓpter obedientie bonum: qui peccant ſe diſcrimini expone

tes ꝛ alterius preiudicium. Si autem exprefſe ſint licita nullus exigēs peccati ſine ſubditus ſi ue non ſubditus.

8 ¶ Octauo q̄rit vtrū fraudantes iuſta pedagia vel gabellas ⁊ hmōi peccent ⁊ teneanꝰ ad reſtitutionē: ⁊ dico hic queri de duobus. ſ. reſtitutione ⁊ peccato. Quantū ad reſtitutionē dicunt cōiter Ray. piſa archi. ro. ⁊ oēs ſummiſte in titu. pedagiū. ⁊ oēs docto. in. d. c. innouam⁹. ⁊ maxime panoꝛ. qđ fraudantes iuſta gabellas tenentur ad reſtitutionē: ⁊ etiā ſm Hoſt. ſi ꝓnceps in inſtitutione earum cām non exꝓſſit etiā ſm eū ſi ille q̄ recipit nō facit illud ꝓ quo ꝓſumik qđ ſint conceſſe: dummodo non conſtet qđ ꝓpter illud fuerāt impoſite ad penā autē impoſitā nō tenentur niſi fuerint iudicialiter cōdēnati: ⁊ ſic communiter tranſeunt docto. Quantum vero ad peccatū ſciendum eſt qđ ſm Hoen. de gan. quolib. iij. q̄ſti. xxij. ⁊ quoſdā altos in ſtatuto aliquādo ſunt duo preceptra: vnū ſcilicet obligans ad culpā aliud ad penā: vt cū oꝛ ſtatuim⁹ ne quis faciat tale quid: ⁊ quid fecerit ſoluat talē penā/aliquando vero ē vnum ſolum obligans ad penam: puta cum dicꝛ ſtatuimus vt qui fecerit tale qđ ſoluat talez penam. Igitur omnes doc. ac ſumiſte cōmuniter tenent quod eo modo quo dicti fraudantes tenē tur ad reſtitutionē etiam peccāt. Si. vero ang. contra Ro. ⁊ ſupple. primo inmittitur dicto fundamento hñēri. tamē ꝙ ſcđo dicit nō ee pctū fraudare gabellas vbi exactores nō laboꝛāt ꝓ cōmuni vtilita. ſ. viarū pōtū rerū ꝓſonarū pro loco et tpe iuxta ſuū poſſe ⁊ intēdit etiam ſi nō ꝓpter gabellas ad hec eſſe ordinatas tertio dicit non eſſe mortale eas fraudare: vbi ꝓdicti laboꝛant ꝓ loco ⁊ tpe qꝛ cōiter ſic inſtituunk ſez ſtatuimus qđ q̄libet ſoluat talem gabellū ſub pena cadēdi i cōmiſſum ſi aliter inuentus fuerit: ⁊ ñ illud ſtatutum nō obligat ad mortale nō obſtāte ꝙ damnificētur emptores gabellarū qꝛ ita ⁊ ſub iſta ꝓdictione emīt vt vigilent a/as ſibi ſputetur. Sed ℨ illud fundamētū ēq; potioꝛ eſt ītētio ſtatuētis ꝙ verba eius. q̄ aūt mādat ſolui penā facieri aliquid intendit qđ illud non fiat ꝛ ſorte non vrak ꝓhibitiuo ne fiat. vñ oē ſtatutū ſuperioꝛis ligans ad penam ligat ad culpā infra inobedientia in ſi. niſi aliter conſtet de intentione ſtatuentis. qđ nō eſt in ꝓpoſito/ qꝛ nulla lex dicit leges non ligare in foro conſcientie ſed potius doctrina dicunt oppoſitū. ⁊ ſi remet auctoꝛ niſi in certis caſibus/de quibus infra. lex. §. ix. ꝓterea ⁊ ſi verū eſſet fundamētum henrici non ſuaꝛ ſ. poſito/tñ qꝛ illud pōt ſolū eſſe verum in his que ſunt de iure poſitiuo mere: ſoluꝛio autem gabellarū ad ſubſtentationem principū ⁊ boni cōmunis eſt de iure naturali: tū etiam quia ſtatuta vt

Universidad de Deusto
Biblioteca

frequentius mãdant solutionẽ gabellarũ: et penã non soluentibus statuũt. Contra sc̃m: q̃ ponerẽ non liquidum ℨ liquidũ: cũ sit certũ eo casu quo iste subripit gabellã: ⁊ non sit certum q̃d sit institutum ꝓpter talem causam. Cõtra tertium q̃ ois subripiens aliq̃d notabile ꝓximo ℨ eius voluntatem q̃d retinere non põt mortaliter peccat: q̃ agit cõtra iustitiã per furtum vel rapinã: qui autem gabellas fraudãt in isto casu restituere tenentur ſm omnes doc. ⁊ etiam ſm istum.

9 ¶ Nono q̃rit vtrum fraudãtes iniusta pedagia vel gabellas peccẽt ⁊ restituere teneãtur: ⁊ dico q̃tũ ad restitutionem q̃ nõ tenent ſm oẽs doct. q̃ stat equalitas iustitie q̃ rolleret si restitueretur: q̃ datiari? haberet pl? debito ⁊ ali? minus. Dico etiã ſm oẽs q̃ nõ peccãt nisi rõne mendacij aut periurij vel scãdali ⁊ hmõi. vñ rõne scãdali quilibet tenet indistincte ad pedagia soluẽda: vt ꝓz ex dicendis. ſ. scandali. §. iij. ⁊. iiij. Et idem q̃tũ ad restitutionẽ ⁊ peccatũ dicendũ est ꝙtum ad fraudantes iustas gabellas: vbi non sit illud ꝓpter q̃d certum est ⁊ cõstat eas institutas fore vel vbi numis iniuste grauant aliis impositionibus vel vbi ipse gabelle sunt nimis graues: ⁊ cũ hoc sine necessitate. Et sil'r idem est vbi q̃s est in iust⁹ damnificatus a ꝑncipe: nec põt rehꝫre suum q̃: põt tibi satisfacere vsq̃ ad plenum: non obstante q̃d vãna inferre vẽ ementibus gabellas/tum q̃: eas emunt minori ꝑcio ꝓpter simules fraudes q̃ fiunt cõtra tũ q̃: princeps nõ põt illis vendere meum/est aũt meũ ius retinẽdi mihi illud quod al's principi deberem si ille mihi non deberet.

10 ¶ Decimo queritur vtrum magne pene q̃ aliq̃n imponuntur fraudantibus gabellas licite exigã tur: et dicit mo. q̃d fic: quia hmõi statuta/sunt sacra ꝓ cõi vtilitate. vnde que predant ea q̃ contra bannũ ⁊ ꝑtra dictum ꝑtãis deferunt restituere non tenent sta tñ q̃ hmõi edictum potestas fecerit cum consilio regentium ciuitatem et ꝓ vtilitate communi. Nam in talibus amittenti non competit repetitio: ⁊ consequenter accipiẽs reddere non tenetur: quia melior est conditio possidentis. tamen quo ad deum melius facerent reddendo ne er auaritia fecisse videantur.

11 ¶ Undecimo queritur vtrum omnia sint applicanda fisco cum deprehẽduntur simul res licite ⁊ illicite delate/puta si quis habita licentia conducendi decem equos conducat viginti. vel si ex portabat de ciuitate victualia prohibita cũ alijs non prohibitis efferri? ⁊ dicit Lyn. in. l. cum proponas. C. de nau. fe. in addi. ſm moderniores q̃ non publicantur res licite per illicitas. Nec obstat. d. l. cum proponas. q̃ ibi non venit publicatio mercium licitarũ ex ꝓsequentia illicitarum sed ex consequentia delicti cuius causa omnia publicantur ⁊ capite puniuntur: vt. C. q̃e res expor. non pos. per totum. Et idem tenet Barto. in. l. communiter. §. dominus. ff. de public. Ubi etiam querit quid iuris posito quod staruto caueatur vt repertus aliquid portare cõtra decretum perdat illud et animal portans/⁊ reperitur portare quedam licita ⁊ quidam illicita/⁊ respõdet recurrendum esse ad distinctionem. d. §. dominus. scilicet an dominꝰ animalis fuerit sciens vel ignorans. Dicit tamẽ in quibusdam ciuitatibus esse consuetudinem quod cuiuscunq̃ sit animal perdatur sed tamen dominꝰ habebit regressum contra ducentem.

12 ¶ Duodecimo queritur vtrũ res illicite delate/ deprehense antecꝫ veniatur ad locum quẽ exire non ꝛz sint in casu confiscationis/⁊ dicit Ly. d. l. cum proponas. quod non: q̃ redire poterat ⁊ penitere: vt. ff. de fal. l. qui falsam.

13 ¶ Decimotertio querit vtrũ emens aut conducens vectigal aut passagium vel hmõi sub ãnua pensione: ꝓpter bella aut morbos superuenientes mereatur remissionem pẽsionis/⁊ dicit Fr. de are. consil. xlij. quod in simplici cõductore nõ est dubium quod sic. sed latius hunc passum attingendo dicit q̃ aliq̃n guerra impediens cõductorem fruire locata cõtingit culpa locatoris: vl saltem sit ad iniuriã suam. ⁊ tunc non solũ tenetur remittere mercedem: ſz est obligatꝰ ad totale interesse cõductoris. l. si merces. §. culpe. ⁊ ibi per Bar. ff. loca. ⁊ idem bar. in. l. cõuen. §. q̃ maximos. ff. de publi/vbi tenet idẽ in venditore fructuũ q̃ casus est longe fortior nostro. Aliquãdo vero locator vti non potest re locata ꝓpter guerram vel inimicitias surgentes culpa sua vel ad iniurias eius/⁊ tunc non reuelatur a solutione pensionis. vt probatur in. d. §. culpe. Aliquando vo nec primo nec secundo modo est: sed ꝓpter guerram factam ad iniuriam vel offensam terrij: ⁊ iste est casus noster in quo Lynus in addi. l lege ex conducto. §. primo. ff. loca. notabiliter distinguit: quia aut tempore rei conducte suberat guerra ⁊ timor iustus in loco vbi res sita est: et tenetur conductor soluere pensionem quia ꝑ ter sibi qui sciens qualitatem rei ac temporis conduxit vt ait glossa in lege habitatores in fin. loca. aut non suberat: et tũc supereueniẽte guerra et iusto timore hostilitatis debet fieri remissio mercedis. vt dicit textus clarus in dicta lege ex conducto. §. si vis sibi incursus hostium et in lege si fundus. §. finali. ff. locati ⁊ in lege itẽ queritur. §. exercitu. vbi est glossa. ff. eodem. Et hãc distinctionem sequitur Bald. in. l. ff ea leg. C. de vsur. Et idem tenet barto. in disputatione que ꝛcipit: publicanus quidam. Ubi concludit quod quando quis emit vel conducit vectigal ꝓ annua pensione: q̃ ista est locatio ſcunq̃ noſe baptizetur ꝓpter guerrã debebit fieri remissio si ex tali guerra ipedit ꝓductor fruire re locata ⁊ q̃d erat in casu nostro si ꝓductor ꝓbauit incursiones hostiũ ⁊ ꝑdas factas i loc'is vl'q̃ loca sint ita vicina hostib⁹ vt verisimile sit ea hostes inuasuros. hic est enim iustus timor de quo loq̃tur. o. l. habitatores. Ex hoc procedit sine dubio in oi simplici locatione: q̃m ꝓpter sterilitatẽ ⁊ non ꝓpter emptionem fructuũ in locatione remissiuo sit mercedis, vt. l. si vno. ff. loc. sed in emphiteosi in qua nõ fit remissio ꝓpter sterilitatẽ: ſz ꝓpter rei totius aut maioris ptis ei⁹ deperitionẽ ẽt dubitandi rõ maior: ⁊ tñ in emphiteosi cõiter idẽ tenẽt doc. q̃d emphiteota est impedit⁹ bello misi q̃n soluit aliq̃d minimũ solũ in

14 recognitionẽ dñi: vt supra emphiteosis. §. ſ.

¶ Decloquarto queriꝫ q̃l'r circa hmõi se debeant hꝫe ꝑsessores: ⁊ dico q̃ vbi certi sunt de iustitia nõ opz oare doctrinã in dubio ꝙ añ factum semp ꝓhibeat fraudarionẽ gabellarũ ne fraudãtes exponãr discrimi post facti aũr nõ debẽt cogere ad restituẽdũ: tñ q̃ ſ pari cã turpitudis potior est ꝓdo possidẽtis tñ q̃: erpõerẽt se pcõ fu ꝓpiẽdi ab isto q̃ suũ est turpi ẽ tñ ad ꝙ portari.

¶ Iterfus de gabellis ⁊ exactionibus quarto quo ad tallias ⁊ huiusmodi.

Gabella rursus quarto ⁊ gñal'r exactio sub se ꝓtinet tallias collectas prestentias impositiones ⁊ hmõi: que nomine quidem diuersa sunt re vero eadem.

1.q3 ¶ Primo ergo querit a quo possit tallia imponi ⁊ dico vt ex Ric. ij. di. xliiij. q. iij. ar. ſ. colligitur q̃ princeps sol⁹ põt talliã nouiter imponere ꝓ boni cõis promotiõe aut defensione compensata subditorũ qualitate ⁊ quantitate q̃s eius facultates ad hoc nõ sufficiũt. ff. de publi. ⁊ vecti. l. vectigalia. similiter rex superiorẽ nõ recognoscẽs ⁊ alij q̃ iura imperij ꝑscripserint: q̃ solus ꝓnceps aut q̃ ꝑscripsit iura imperij põt sup talijs ⁊ exactionibus leges condere vel cõdere priuilegia. C. de vaca. l. vnica. ⁊ ff. de iur. immu. l. semper. §. si alij autem licet hoc sibi vsurpent errant: vt pater per id quod legitur ⁊ notatur in. c. per venerabilem. qui filij sint legiti. ⁊. c sane. de priuile. ⁊ not. Bar. in. l. infames. in fi. ff. de publi. iud. ⁊ in. l. hostes. ff. de capti. ⁊ in. l. si publicanus. §. in omnibus vectigalibus. ff. de publ. Alij ergo hoc nõ possunt. nisi per legem vel senatusconsultum vel constitutionem principis eis concedatur dicta lege vnica. vel per concessionẽ a ꝓncipe ex causa ⁊ specialiter impetratam. C. de superindi. lege vnica. libro decimo. ⁊ not. Archi. in capi. si quis romipetas. xiij. questione. ij. vel per consuetudine diutinam non violenter sed sponte ab omnibus communiter approbatam. C. de cãno. larg. tit. l. precepit. ⁊ C. de aur. coro. l. vna. in fi. li. x. q̃ nihilominus consuetudo sit talis de cui⁹ initio memoria non exter: vt in. c. sup q̃busdam. de verbo. significat. Adde tu vel ꝙ concessionẽ lateranẽsis cõsilij habeãt q̃d possint instituere pedagia: vt in. d. c. sup quibusdã. q̃ hoc fortius est cum oẽs liget q̃ ꝓcedere et talia que ligat solũ incolas regionis: vt dictum est in tit. ꝓzor. §. v.

¶ Dcõ q̃ritur q̃ tallie a ꝑdicis possint imponi 2 ⁊ dicit Ray. q̃ illam talliã põt oñs imponere vel exigere de qua secũ aut cũ suis antecessoribus 2uenerũt subditi bona fide ⁊ sponte: sicut fieri soler cã mansi aut ville q̃n nouiter ꝓcedunt: q̃d aliq̃d datur vel promittit annuꝰ census ⁊ hmõi: q̃ in rei sue traditione quisq̃ quã vult legẽ põt imponere. de cõdi. ap. verũ. xvij. q. ij. el enteringe: nec sciẽti: ⁊ videti inferꝛ tot⁹. C. de tri. kãl. cũ donationes ⁊ pacta custodiri debẽt: de pact. ãtigon⁹. Si tñ in instrumẽto positũ est indistincte q̃ soluet q̃tã vel talliã: intelligit q̃ oño oz eam moderari inspectis cõdit'onib⁹ decẽtib⁹. cũ apostolus in. ſi. x. q. iij. c vl. Imo ſm ÿÿ. ſi dicat q̃ talliã dominus ſm libitũ suũ possit imponere: mihi tamen ad arbitrium boni viri moderanda est. Adde asit ex. s. Ẽ ho. ad onscif brabã. q̃ põt oñs talliã imponere ẽt vltra ꝙtionẽ in quoꝫ casib⁹. ꝓzo. ſ. quãdo regul'r reddit⁹ eius nõ sufficiũt ad regimẽ boni cõis: ⁊ decẽt⁹ stari: scõo q̃ ẽt non sufficiũt ex noua cã emergẽte. Dicit essi q̃ principes sunt adeo instituti nõ vt q̃rant ꝓpria lucra: ſz cõem vtilitatẽ populoꝝ tyñ sunt eis redditus instituti vt his vsuẽtes essent a spoliatõe. Contingit aũt eos non hꝫe sufficientes redditus ad custodiẽdam terrã: ⁊ expediẽda illa que illis rationabiliter imminẽt: quo casu iustum est subditos exhibere vnde possit cõis vtilitas procurari: vñ alicubi ex antiqua ꝓsuetudine oñi talliam subditis imponunt: que si non fit immoderata. exigi potest absq̃ peccato: quia nemo militat suis stipẽdijs ſm apostolum: vnde ipsi militantes communitati de communibus bonis vsuere debẽt vel per redditus deputatos vel si huiusmodi defuerint: aut si fuerint insufficientes: qui sunt deputati per ea que a singulis colliguntur. Et simili ratio videtur esse si quis casꝰ nouiter emergat: in quo oporteat multa expẽdere ꝓ vtilitate communi: vel honesto statuto ꝓmulgato conseruando: ad quod ꝓprij redditus nõ sufficiunt: vel exactiones consuete, pura si hostes terram inuadant: vel similis casus emergat: quia tunc preter consuetam exactionem possent principes aliquid exigere ꝓ vtilitate communi: hec ex illo. de quibus. ſ. diffuse dominum. §. v. Adde etiam quod communi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

fates que hmõi onera possunt imponere licite imponũt talliam talem qualem exigit communis vtilitas ⁊ subditi possunt exhibere: vt colligitur ex ray. ⁊ Archi. nõ aũt vltra q̃ requirat cõ3mune bonum: vel subditꝰ nõ valeat reddere possint.

¶ Tertio querit q̃ tallia dicat̃ eẽ ad vtilitatem bõi cõis vl̃ cognoscat̃ ex iusta cã instituta: ⁊ quã tũ ad pmũ dico q̃ dupl̃r ſm Richar. vbi supra est ad bonũ cõe: p̃cio directe q̃ imponit̃ p defensione fidei aut regni vl̃ p refectione pontiũ viarũ⁊ hmõi: scõ̃o indirecte puta q̃ fr̃ oñi aut filius est captiꝰ aut aliq̃ terra capta: q̃ sic in subditorũ bonũ tallia redũdat cũ rex potẽtior reddat: vel quũ maritat filiã vl̃ hmõi: ⁊ ꝺ his supra dñũ §. v. Addit tñ idẽ p̃cio vbi supra q̃ expedito negotio si facultates regis supabundãt ⁊ aliq̃ cõtras nimis grauat̃ oꝛ ei subuenire sicut caput mẽbris. Addit scõ in. iij. quoli. q. xxviij. q̃ 1ꝫ nõ debeat subditos dñs talliare q̃n sufficiunt p̃cipue facultates nõ tñ dicẽde sunt sufficere q̃n nõ põt se defendere: aut procurare cõe bonũ nisi se ita depauperet q̃ nihil sibi remaneat in thesauro q̃ se iuuare posset si iteruꝫ infra breue tp̃s ab aduersarijs immaderet̃ marie si multos hꝫ insidiatoꝛes: q̃ tali necessari⁹ est thesaur⁹ eo q̃ aduersarij hoc sciẽtes magis illũ timẽt ⁊ magis pacifice viuit 1ꝫ melius eẽt hoim amoꝛẽ q̃ argẽtum vel aurũ thesauriꝛe. Quãtũ ꝯo ad scõm ꝯꝯ. tallia sciri põt ex iusta cã imposita p instrã confecta: vl̃ si ita seruatũ est a tpe de quo nõ extat memoria q̃ tunc p̃sumitur iusta cã. ar. g. xij. dist. illa nisi sit violẽta p̃sumptio ꝛ p̃ trariũ sicut de p̃scriptione: infra suo loco dicetur. §. iiij.

4 ¶ Quarto querit q̃ iuste exigant̃: ⁊ dico q̃ archi. de tallijs loquẽs sic distinguit. Beaumina q̃ diuersis noibus nuncupant̃ aut imponũt̃ p̃sonis ecclẽsticis vt clericis religiosis ⁊ hmõi: ⁊ sic sunt rapine nisi interueniat auctoritas sedis apl̃ce: ⁊ sunt excõicati exigentes vel recipientes er imponẽtes nisi admoniti cessauerint. de im. ecc. aduersus. ⁊ de cen. quanꝯ. li. vj. Et hoc intellige etiã ꝛõne domoꝝ possessionũ vel p̃diorũ. de immu. ec. q1 nõnulli. li. vj. nisi p̃dia fuissent p̃ius dicti exactionib⁹ subiecta: q1 tũc ad ecclias trãseunt cũ onere suo. ſ. si illud erat ꝓpetuũ immobile ⁊ certũ de q̃ infra immunitas. ſ. §. pe. parti. iij. Aut imponũt̃ laicis: ⁊ tũc ꝺponuntur a nõ hñtib⁹ legitimũ oñiũ: ⁊ sunt rapine. Aut ab habẽtib⁹ dñium legitimũ: ⁊ tũc aut p iniustis causis puta p faciendis vel nutriendis bellis iniustis manifeste: vel ad ludũ aut pompã vltra decẽtiã status aut p̃digeq̃uiandũ ⁊ hmõi: ⁊ tũc hmõi colligere sunt rapine. Aut p causis iustis: ⁊ tũc sterũ p maioꝛi declaratione distinguẽdũ ẽ. nã aut ppls a quo exigit regit pynũ ⁊ sic licite tallia ꝺnit eo modo quo dictũ est eum posse imponere. §. h. ſ. ex pacto ex p̃suetudine ex iusta cã aut regit p plures: ⁊ tũc trib⁹ modis tallia p̃sueuit imponi vt dictum est supra gabella. ſ. §. h. Primo sic vt deputati taxent ſm q̃ vnũq̃q; scit habere in bonis scõo vt taxẽt ꝑ q̃ vnũq̃q; hꝫ credit. tertio p cedulas vt ibi pꝛ. Quomodo autem fit ibi iniustitia dicetur. §. seq. vbi de restitutione agetur.

¶ Quinto querit̃ circa tallias q̃n teneat̃ quis ꝯ ad restõnẽ tam ex parte agẽtiũ q̃ patientiũ: ⁊ ex doctrina archi. dico multa. * Primũ. Quoties tallie exiguntꝰ illicite p coactionẽ ad restõnẽ tenentur exigẽtes ⁊ hoc siue exigant directe siue indirecte: puta nõ ministrãdo iustitiã vl̃ non defendẽdo subditos vl̃ insinuãdo se aliq̃ velle: ex actu aũt nõ soluẽdo siue occultãdo bona peccant nec restituere tenent: mõ caueãt a periurijs mendacijs ⁊ scãdalo: si inde ex nõ soluẽdo cõtingerent. ar. xj. q. iij. Iter ceteꝛs. Eo tñ casu q̃ illicite q̃s exigit rõne finis. puta ad luxuriã vl̃ põpã nõ tenẽt restituere si ea tñ exigeret q̃ alias debita sunt statuto vel antiqua rõnabili ꝓsuetudine: 1ꝫ male expẽdant. Sil̃r si subditi spõte hec soluerẽt: q1 sciẽti vel p̃sentienti nõ fit iniuria nec⁹ volũ. de reg. iur. lib. vj. Eo etiã casu quo quis illicite exigit ratiõe iniusti dominij: tenetur ad restitutionem deductis expensis factis in vtilitatem eorum a quibus exegerunt. * Scõm. Quoties tallie licite exigũtur toties subditi illicite eas defraudant occultando bona sua vel aliter ⁊ restituere tenentur hꝫs q̃ damna passi sunt siue sint cõitas siue cuesꝰ aut pauperibus si isti ignorantur. Aliqua tñ circa hoc specialiter dicentur in sequentibus. * Tertiuꝫ. Quãdo tallie exigũtur per plures primo modo. ſ. vbi deputati exigunt quantũ sciunt subditos habere ꝓportionabil̃r qui ex certa scientia ꝓpter odiũ vel aliud imponit alicui vltra ratam eorum qui inuẽr⁹ est hr̃e est raptoꝛ: ⁊ tenetur ei de illo pluriũ effect⁹ est sequut⁹: nõ aũt si nõ: sequitur licet peccet moraliter. ar. xxij. q. v. qui periurare. Et si offic⁹ vel maioꝛ pars in tali iniusta impositiõe conueniunt quilibet grauans tenetur insolidum de damno illato. de iniu. ⁊ dam. si culpa. Si autem minus debito imponunt scienter vel etiam ex dissimulatione vel negligentia notabili: nõ querunt diligenter de quantitate substãtie eorum quibus imponitur peccãt moraliter: sed communitati quidem non tenentur: q1 ⁊ si semel non exigit necessaria: iterũ talliã imponeꝛ: sed nec ei q̃ indebite alleuiatus est: quinimo potius ipse tenetur illis in eo q̃ satisfacerent pro eoꝝ ynmanitatis tenentur his quibus iterũ vel pluries imponitur. Querum q1 difficile est inuenire quibus et

quãtum teneant̃ / vꝝ dicẽdũ ſm archi. q̃ ad arbitriũ boni viri pauperib⁹ erogent p̃cipue his qui sunt de numero nimis aggrauatoꝝ. Si aũt debite tallient vel iponãt: ciues bona mobilia vel immobilia occultãtes: aut fingentes ea min⁹ valere: aut se hr̃e debita: vt eis min⁹ imponat̃ sunt fures: ⁊ tenent̃ cõitati nisi ꝓbabiliter scirent q̃si oẽs sil̃r bonoꝝ suoꝝ partes occultare: quo casu ſm eundẽ videnꝫ excusari: q1 ex manifestatione nimis grauarent̃. * Quartũ. Quãdo ꝯo exiguntur tallie p plures scõo mõ sc̃z vbi deputati exigunt q̃tũ credunt subditos hr̃e ꝓportionabil̃r: tunc si ex certa scia alicui pl⁹ debito iponunt vt aggrauẽt illum vel aliũ alleuiẽt peccãt mortal̃r: ⁊ oẽs hoc faciẽtes tenent̃ lesis de damnoꝛ. arg. de furt. ⁊ dã. da. c. si culpa. si ꝯo hoc faciũt ex erroꝛe ꝓbabilit̃ videnꝫ ſm Archi. excusari a pctõ / et obligatione satisfaciẽdi mõ nõ moueantur leuibus ꝓbationibus et rumoꝛib⁹ ac suspicionib⁹ hoim p̃cipue maliuoloꝝ ſ3 ꝓbabilib⁹ ⁊ vrgẽtibus rõnibus facta debita diligentia alias. ſ. grauando ex ignoꝛãtia crassa tenerent̃. d. c. si culpa. in q̃ etiã fama ⁊ conuersatio ei⁹ cui iponit consideranda sunt: q̃ si ſm cõem opinionem sunt laudabiliaꝛum⁹ est illi credere q̃ ꝓpria opinione moueꝛi: q1 humanũ iudicium sepe fallit. de sen. excõ. a nobis. * ſ. Quando ꝯo exigunt rallie per plures tertio modo. vt sc̃z deputati per cedulas imponãt. si post sufficiẽtẽ diligẽtiã bona fide imponunt q̃tum credunt deberi excusant̃ a pctõ si plus imponũt arg. xxiij. q. v. de occidẽdis: ſ3 si intendũt notabil̃r alios grauare: ⁊ se ac suos amicos alleuiare moꝛtal̃r peccãt in singulis impositionib⁹ talib⁹ singuloꝝ hoim. d. ca. si culpa. Et si oẽs in hoc puenũt ꝺicẽtes sibi q̃libet tenetur lesis in solidum de cõi dãno ⁊ itereſſe nisi postea aggrauarent̃ vt ꝑ3 per dicta bri. Thom. ⁊ alios in. iij. dist. xv. de cooperãtibus ad rapinã ⁊ dãnũ. Si ꝯo quilibet seorsum sic ponit difficile est scire q̃s ex sic imponentib⁹ reneat̃ cũ bñ scire nõ possit q̃ tũ maioꝛ vel minoꝛ cedula q̃bꝫcitur vel media q̃ opat obligari tñ videmur ſm archi. siue opet̃ eoꝝ scriptura sine nõ ꝑpt̃ affectũ in tẽtionis cũ ope subsequuto. arg. de biga. debitũ. tñ etiã q1 illi aliquo mõ cooperãt̃ ⁊ assentiũt dãno. ꝟ. q. ſ. notũ. tñ etiam q1 in dubio tutioꝛ est eligẽda. de spõ. iuuenis. Qui ꝯo imponit vt sibi vꝝ post diligẽtiã in nullo teneri vꝝ: siue operet̃ sua scriptura siue non. Qui aũt min⁹ debito iponũt: tenent̃ indemnis grauatis nisi forte iõ facerent q1 nimis alias fuerant grauati. Et si in aggrauatione aut alleuiatione iniusta valde incertum ẽ q̃tum inde sequat dãnũ. tenentur ad arbitrium boni viri: vel saltẽ ad petendam remissionẽ a lesis si ꝑ̃te hẽri põt. Occultãtes vero bona mobilia rito de minima aggrauatione dubitãtes videnꝫ posse excusari ſm eundẽ ex q̃ cũ multa iniustitia ponunt semp tñ vitãdo mẽdacia. ꝟ. ꝟ. q. iij. cap. ſ. * Sextum. Qr̃ ꝯo publicatis tallijs multe repeꝛiunt enormes: ⁊ sequunt̃ multe q̃rele: rõnabil̃r eligunt̃ ex grauatoꝛes. de quib⁹ idẽ multa dicit. ꝟ. parte ti. ſ. c. xiij. §. vſ. q̃ ola patent ex dictis. 6. q5

¶ Septo q̃rit vtrũ alicui cõcedi possit immunitas tallarũ: ⁊ dicit pan. in. c. peruenit. de immu. ecc. q̃ sic a p̃cipe ⁊ ex ꝓpio motu: non aũt ad preces nisi ponat̃ in p̃uilegio clausula non obstante. l. fi. C. si contra ius vel pu. vti. q1 cum sit ꝫ publicã vtilitatẽ opꝫ de ea fieri mentionẽ vt notat Bar. in. l. vacuaris. C. de locu. ⁊ in. d. l. fi. ⁊ facit. c. ex parte de capti. mo. Ab inferioꝛibus aũt alijs concedi potest sed cõitas grauari non debet sed summa minueret / pura si dabant̃ cẽtũ / vn⁹ eximit̃ q̃ dabat decẽ. nõ p̃stabit cõitas nisi. rc. al's in p̃iudiciũ cõitatis concedere nõ p̃nt. Sil̃r p̃fati inferioꝛes ⁊ cõitates concedere possent non subditis suis immunitatẽ hãc. l. non habeãt iura impero vt veniat ad habitandum in eoꝝ terris sicut q̃libet fit medicis doctoꝛib⁹ et hmõi: ſ3 nõ tñ 10 subditis nisi in p̃iudicium concedentis solum.

¶ Decimo q̃rit vtrũ dñs vẽdere possit tallias ⁊ alias exactiones. ⁊ scripsit. s. Thom. ad ducissam ꝓban. q̃s cũ suis officialibus nihil cõmitteret nisi tpalis officij ptãtem licebat ei hmõi officia vendere: eoꝝ tñ venderentur his qui ad ea p̃sumerent̃ vtiles. ⁊ nõ tãto p̃cio quin recuperare

Universidad de Deusto
Biblioteca

possent sine grauamine subditoꝝ. Sz tñ inquit talis venditio non vꝫ expediret:qz habiliores et meliores emere illa nequeunt ꝓpter pauptates aut nolūt qz nō ambiūt:z ꝑ̄ vt in pluribus ea emunt q̄ sunt peiores et subditoꝝ oppressores. Tñ magis expedit vt ad illa boni et idonei eligant:z si necesse fuerit cōpellant:qz per illorum bonitatem et industrias magis accrescit ofīs et subditis quā de predicta venditione hec ex illo. Supple.autem dicit clar esse q̄ phibita sit officiorum venditio.C.ad.l.iuliā repere.l.fi.sz cum illa.l.videatur cōtraria.l.s.ff.de pol.glos.solvit qz ꝓ his non potest dari pecunia secrete.publice vero secus et de hoc supra dignitas.§.iiij.

¶ Rursus de gabellis et exactionibus.v.quo ad angarias z munera.

Gabella rursus quinto z gñal'r exactio sub se continet angarias et perangarias:de quibusdam.ē.gabella ꝓlo ocitum est.§.vs. continetur ꝙ sub munere tertio mō dicto.qđ.l.est illud qđ necessario subimus lege vel imperio.ff.de ꝙb.sig.l. munus. 1.qđ
ſm ꝙ qđ munus est in gñe doni per se vel reductiue ad genus exactionis ofīo non pertinet.

¶ Primo vero q̄rit quotuplex est mun⁹ de gñe doni:z dico ſm gre.sup illud isa.xxxiij.ab omni munere.qđ est triplex.l.a manu:et hoc est pecunia cuius nōie intelligitur omnis res tpalis mobilis z immobilis.s.q.iij.per totū.ab obsequio/ qđ est seruitus indebite.l.non ex debito impensa.z a lingua:z istud est fauor.s.q.s.sunt non nulli. de quibus etiam vide infra simonia.§.xvs.

¶ Scđo vero q̄rit vtrum liceat p munera predicta trahere ad fidem vel religionem. Et de religione q̄dē.s.religio.ij.§.ij.de fide aūt dicit Ray. q̄ sic.ar.xxiij.q.iij.debet homo.z.q.vij.quod autē.di.xlv.qui sincera.z per ꝓmissiones z grauio
res exactiones pensionū.in princ.locationes nō aūt post:xxiij.q.vs.iam vero.s.ÿÿ.vt reoꝝ simoniā ÿitas limitat predicta q̄ nō sunt dāda munera ꝓpter fidē recipiendā ex pacto.sz dari ꝑsit vel promitti si vellē baptizari nisi timerent paupertatē inter xp̄ianos.itē ꝓpter benivolentiam captandā vt sic facilius convertantur:z ad qđ facit infra iude⁹.§.vs.sed ego dico q̄ dari possunt indistincte etiam ex pacto sicut et sancti aliqñ gratia fidei promiserunt sanitates:nec est de simonia periculū:qz promittēs hic non accipit fidem sed infidelis. Utrum autem iudici liceat accipere a partibus numera.infra iudex.§.viij.

¶ Tertio q̄ro quot modis accipitur vel quomō dividaē munus.qđ est genus exactiōis:z dico qđ est triplex.l.mere personale:mere reale seu primoniale z mixtū vt dictum est.ē.gabella.s.§.vij. Personale autē est triplex:scz sordidū qđ consistit in vilibus officijs vt in arena fodienda.calce coquenda et hmōi.C.de excu.mūe.l.mariarum. honestum cuꝫ honore:scz annexo.z talia numera appellant honores in.l.cui munera.ff.de mune.z ho.et ista sunt officia vel dignitates publice.C.de mu.l.vnica. Et simplex solum qđ pōt dici neutrū/qz.s.nec honores nec vtilitatē habet annexā:vt est tutela:cura z hmōi.ff.de excu.tute. Et in eis agnoscēdis talis regula dari pōt secundū Barto.in.d.l.vnica.qz sicut est honor quod reputat honor in loco:vt no. Inno.in.c.de multa. de ꝓben.ira illud est vtile qđ reputat vtile hȝ officia vilia. Hiue autē dicta numera sunt realia siue psonalia dicunt aliqñ ordinaria.qñ scilicet habent certam z ordinatā prestationem per aliquam legem vel statutum seu longam consuetudinem.ff.de vaca.et excus.mu.l.in honoribus.§. quis muneris publici. Aliquando extraordinaria quando scilicet non per legem aut statutum vel longam consuetudinem imponuntur sed secundum dominoꝝ voluntatē:vt notat Barto.et patet.in.l.vnica.C.de loca.prȳ.mū.vnde ista per accidens imponuntur. Aliquando dicuntur indicta:vt quando princeps imponit aliquod mun⁹ per legem vel statutum quod a principio erat extraordinarium:sed nūc efficitur ordinarium.aliquando superindictavt quando super ordinariū aliquid imponit ꝓpter necessitates occurentē facit.l.vnica.C.de superindic. Quōdo autem hec munera indicātur vel imponantur infra immunitas.§.v.par.ij.

¶ Quarto queritur vtrum cecus teneaē ad munera:z dico quod ad personales collectas eogi nō debet.ō censi.licet quod Innocentius intelligit de personalibus tantum non de realibus sed hostiensis itelligit generaliter de collectis que fiunt in terratvt fodrum albegarium et similia quia putat quod tales persone miserabiles debeant esse immunes etiam realibus extraordinarijs art.lxxxix.distinc. iudicatum.non autem a realibus ordinarijs. Fatetur tamen quod si tenent terram censualem vel tributariam debent soluere tributum vl censum.xvs.quest.s.si quis. Sed ego puto in realibus extraordinarijs standum esse arbitrio iudicis quia ita possent esse diuites quod facile soluere posent: vnde tenentur ad reales ordinarias sempertad personales nunquam: ad extraordinarias reales aliquando. Et idem est de laborante perpetuo modo vide Panormitanum de censi.licet: De hac materia z generaliter de exactionibꝫ habes infra ꝓiuilegium.§.primo.z.ix. z infra immunitas ꝓmo.§.iiij.z.v.

Generale ꝺr aliād a gñe:qz sit multis cōvū gñalis clausula cōtinet ofa.et hoc mīs

ꝓria mens appeat testōio.ff.de penu legata.l.ꝙ penū.z.ff.de pec.l.qui pecuniꝫ.C.de inof. test.l.si qñ.in gl.qz nō vꝫ qđ gñal'r.l.in processiōe gñali cōcedere q̄ spāliter nō est cōcessū.C.q̄ res pi. oblig.pol.l.s in gl.nec ēt maiora expressis nisi spāl'r cōmittant.ff.de pcu.l.pōpo.in prin.z.l. mādato. Hñ alt q̄ ꝙ spāle pculdubio derogāt.de rescr. pastoralis. In gñali ēt mandato multa sunt que nō intelligunt nisi exp̄mant.de of.leg.c.s.in glo. In gñali ēt locutiōe psona loquēs intelligit ex cepta de iureiu.petitio.in gl.cū cōcor.ibi positis vñ si ꝓmisi tibi aliquid ℥ oēm hoīem ℥ me dare nō teneor:q̄ vtiq̄ est verū regul'r. Fallit autem vbi precessit obligatio vl pactū inducēs eātes quandā q̄ ertā psonā loquentē includat:z de hoc xxij.q.v.de forma. vide etiam supra clausula.

Qđ nō reddēd⁹ furioso effector:ēt si ꝺs iurasset.xxij.q.ij.ne ꝺs arbitrē.z facit ad ꝓbandū q̄ ex iuro aut voto nō tenē hō qñ venit ad eum casum in quo nullo modo iurasset vel iurare non potuisset.

Gloria vana infra vana gloria.

¶ De gratia dei z hominum.

Gratia ſm.s.Tho.ij.ij.dist.xxvs.ar.j.ȝ dupliciter: primo acceptatio amoris seu ad amorem:sicut dicitur quis habere gratiam meam quia est mihi dilectus et secundo gratuitū donum qđ ex amore tribuitur sicut dicimus fac mihi gratiam istam vel illā:ad de tertio ex.xij.q.ij.arg.j.qđ dicitur tertio recō pēsatio ꝓdono ſm qđ benefactori dicimus age re gratias vel ei esse grati. Igitur gratia hominis tripliciter dicitur sc̄z amor:donum:z recompensatio.gratia vero dei qui sc̄z nulli recompensare potest cum a nullo recipiat donum: dicitur dupliciter tantum:primo ipse amor eternus seu eterna voluntas qua homines diligit:z secundo ipsum donum qđ homini largitur maxime quo ad animam. Et hec scđa gratia est duplex.s. gratis data ad quā reducitur omnis effectus gratie talis vt prophetia z similia dona que stant cum peccato mortali:z gratum faciens que est qualitas in essentia anime dans esse diuinum ad quā reducuntur omnes eius effectus. Quid autem sit hec gratia z quomodo a charitate differat:et que pertinent ad illam non sunt hic pertractanda sed vide theologos in.ij.dist.xxvij.z.xxviij. 1.qđ

¶ Primo vero queritur quot modis gratia hominis de qua loquimur accipiatur in iure:z dico q̄ tribus iurta predicta:primo sc̄z ꝓ amore sicut in literis papalibus frequenter menīo fit de his qui gratiam habent sedis aplice:scđo ꝓ dono aliquo puta cōcessione beneficij:seu alicuius indulgentie vel autoritatis:sicut in cle.gratie de rescrip.z qđ hȝ in regula qđ ob gratiam, li.vs.tertio ꝓ recompensatione vt quoties de gratitudine vel ingratitudine menīo fit. Sz intelligē qđ quis ad illud beneficium faciendum non est obligatus:qz faciēs sic ad qđ naturali ratiōe obligatus est:non facit gratiā:vt no. Bar. in.c.s.§.hec facta.de pace iur.fir.z facit ille text. ꝓ eo.z.l.tirius.de obseq.patr.quarto sumitur impꝛopꝛie gratia ꝓ causa finali sicut dicitur medicina sumi gratia sanitatis:z sic sumitur.in.c.s. de commo.

¶ Secundo queritur vtrum gratia per summū pontificem facta eius morte expiret etiam re integra.z distinguo qz si nondū erat facta sed ſsenda re integra morte expirat.de ꝓben.si cui. lib.vs.iuncta glo.secus si erat iam facta z pfecte cōcessa:z de hoc est casus i.c.si super.de offi. del. lib.vs.vñ ȝ quidā distinguant dicentes expirare gratiā morte pontificis si habet iurisdictionē annexā z sit solo ꝟbo concessa:nō aūt si non hȝ iurisdictionē etiam si sit solo ꝟbo concessa:tñ Joā. and.in ꝓlo.super.vs.in nouel.ȝ simpl'r q̄ non expirat etiā concessa solo verbo.z idē ȝ Archid. ibidem.z est verius ꝓ cle.dudū. de sepult. Idem dic qđ papa cōcedit alicui vt dispēset cum talibus nō dispensauerit ante mortem concedētis ſm se de.consi.lxxviij. Pariformiter dic de eo cum quo dispēsatū est sup aliquo faciēdo:qz ȝ nō fecerit ante mortē dispēsantis.nūmin⁹ poterit facere post mortē dispēsantis puta ꝓtrahere vl'ordinari.de ꝓben.si cui.libro sexto. Similiter ſm Joānem and.z sequitur do.anto.in ca.extua.de fil' presbȳ. perpetuatur autoritas dispensandi concessa alicui generaliter a papa per viam gratie per vnam dispensationem factam in vita concedentis:secus autem si fuisset facta per viam cōmissionis:qz nisi fecerit actum communem dispensationis.puta edictum commune vel simile sic expirat quo ad alios cum quibus non dispensauit. Plus etiam dico quod quando gratia concessa revocatur:non expirat ante certificationem de revocatione: nisi quando papa exp̄resse vellet statim non valere ſm Semi. in cap.primo.de concess.prebe.libro sexto.quo casu intelligo quod non valeret in foro causarum saltem. Ex his patet primo quod si prelatus in ordine predicatorum autoritate summi pontificis dispensauit cum fratre vt illegitimus posset fieri prelatus.z re integra.idest antequam ille frater eligeretur in prelatum mortuus est papa:et his qui dispensauit: durat illa dispensatio. nec expirat mortuo papa: et viuente magistro de quo est casus in dicto cap.si cui.z si super.nec etiam re integra mortuo magistro propter predictā:et quia dispensatio semel canonice facta ex superuenienti facto non retractatur. Casus

No. ta.

Universidad de Deusto
Biblioteca

est de.h. ꝓsby. er tua. hec Fed. in. d. ꝓsilio. ꝑatet scō ad. q. quā in. d. c. ex tua. mouet do. Anto. an ꝓcessa gnāl' prāte dispensandi cū filijs sacerdotū si ǒtingat dispēsasse q̄ ad vnū: an quo adalios expiret ptās morte ꝓcedētis aut perpetua: quia spe. in ti. de le. §. videndū. dicit si obtinuisse ḡnō est perpetuara: qō ſm Jo. an. ꝓcdit ꝙ viā ꝓmissionis nō ꝙ viā gre: et adhuc ꝙ viā ꝓmissionis distingui posset: an is cui facta est ꝓmissio fecerit actum cſem si dispēsationi et durat ptās. an solum spāles: quo ad dispēsationē iā factā et procedit dicrū spe. Et hec patēt ex no. in. c. ij. de offic. deleg. Patet tertio qō gratia concessa autoritate pape durat mortuo papa: et concedente vel a suo officio amoto.

3 ¶ Tertio querit vtrū gra immūitatis alicui data ꝙ nūc ꝙ filio ꝙ dure: ij alīq̄ de nūero eoꝝ pe rint. et dicit Jo. an. in regla decet. li. vj. in merc. ꝙ multos et solēnes doc. in facto ꝓsulti q̄ durat.

4 ¶ Quarto q̄rit vrū bānit⁹ ꝓpolictū cui⁹ bona sunt ꝓfiscata si a dño recipiat ad gras eo ipso fit restitut⁹ ad bona et culpa remissa: et ij q̄dā ꝙ sic ꝙ text. in. ij. §. fi. ff. de q̄stı. vbi dicit Bar. ꝙ gnāliꝫ recipit ad gras ꝓncipis vr restitut⁹: et idem vr sensisse in. l. fi. ff. de sen. pas. ij Saly. in. d. l. fi. damnat dictū Bar. et dicit cū Ly. ibidem ꝙ non restituit: et magis plz ꝙ text. in ti. de pace con. in ꝓn. in ꝟbo plenitudinē nre gre recept⁹. vbi dicit bald. ꝙ q̄ quis recipit ad plenitudinē gre remittunt culpe et restituunt fauores: et ꝓr q̄ solum simpliciter ad gratiā recipit non restituit: remerito. Facit etiā q: rescripta fisco dānosa in dubio restringenda sunt ad min⁹ ꝓiudiciū. ar. l. ſi q̄s. C. de ope. publi. et restō ꝓncipis non trahit retro. ꝓtra us q̄situm alteri vr ij Ang. et Jmol. in. l. gallus. ff. de lib. et posth. Et Bar. intelligendū est q̄s faciēs gras mādat fiam vel bānum cācellari in suū ꝓiudiciū solū: q: adducit. §. fi. ꝓdictū: qō not. et vide supra dānatus. §. j. vtrū aūt gra cōcessa p inferiorē papa morte expiret. vide infra indulgētia. §. v. particula. vij.

Gradus cōsanguinitatis et affinitatis quo modo debeant computari. vide infra matrimonium. viij.

Guerra quomodo et quando licita sit vel illicita. vide. ā. bellum per totum.

Gudagia supra gabella.

¶ De gula.

Gula ꝓprie. s. Tho. ij. ij. q. clxviij. ar. j. est appetit⁹ sensitiuus edēdi et bibēdi inordinatus: vñ fames et sitis ad gulā non pertinēt q: nō pertinēt ad appetitum sensitiuum seu ālem: ij ad naturalem: silr nec excessus cibi ex ignozantia ij solū ex ꝓcupiscētia cibi delectabilis. Est aūt ista inordinatio ſm Archi. dum quis appetit cibū vel potū nō ad necessitatem ij ad voluptatē: et vt colligitur ibi ar. iiij. ex sufficientia spērū gula quinq̄ fit modis in ꝟbis dicte spes ꝓfitūr q̄ hoc versu ꝓtinent. ꝓpere laute nimis ardēter et studiose: cuius sensus est ꝓpere scz appetendo et comestionem ante tēp⁹ laute q̄rendo cibos delicatiozes nimis. i. sumendo in q̄titate: ardenter non seruando modum debitum in edendo et studiose querendo cibos nimis accurate ꝓparatos. 1.q8

¶ Primo ꝟo querit vtrū gula sit pctū mortale et dico ſm. s. Tho. vbi supza: et ꝟs mētē ei⁹ in multis locis ꝙ nō est mortale ex suo gne ij sit vitiū capitale. i. ex quo vitia multa nascunt. * Est tū mortale ꝓio ſm. s. Tho. q̄ deordinat a fine vltimo ita. ſ. ꝙ delectatiōi gule inhereat ꝟō tanquā fini ꝓpter quāocū ꝓtemnit para. ?. ſ. agere ꝑ ꝓcepta dei vt delectationē ꝟmōi cōsequat: qō inteligo si actus de hac ꝓparatione cogitetur: velactu aliquod dei ꝓceptum ꝓtemnat frangendo votum vel ieiunū ecclesie vel ꝟmōi. * Secundo q̄s quis sciēter comedit vel bibit in graue corporis nocumentum ſm. s. Tho. ꝓio quo tū aduerte ꝙ si hoc fiat inaduertenter non est mortale nisi adeo frequenter fiat quod tenet aduertere sicut supza de obrietate dictum est similiter nec si nocumentum sit modicum: aut verisimiliter creditur esse modicum sicut in infirmo non periculose qui pocius vult pati augmentum febris q̄ sitim vel ꝟmōi. Et idem est de porrigente infirmo sciēter vel ex ignorantia improbabili aliq̄d grauiter nociuum. Et concord. his. s. Tho ibi. Juno. Et ratio q: hoc est contra amorem charitatis ad seipsum. * Tertio quando sciēter ex voluptate comeditur vsq̄ advomitum: aut bibitur vsq̄ ad obrietatem ſm Archid. de obrietate tū dicrum est supra suo loco. * Quarto ratione finis puta ad luxuriandum: aut ad procurandas pollutionem in somnijs: etiam gratia sanitatis de quo infra pollutio. * Quintodum quis in alio sciēter est causa predictorum. 2.q8

¶ Sexto querit quod sunt filie gule. i. vitia ex gula generata: et dico ꝙ sunt sex ſm Grego. s. Tho. prima est obrietas. scda hebetudo mentis tertia inepta leticia: quarta multiloquium. quinta scurrilitas. sexta immundicia. de quibus suo loco. De ieiunio et cibis et hora comedendi infra ieiunium.

¶ De habitu maxime sacro.

Habitus cum multipliciter dicatur vsualr tū pro veste sumit maxime ecclesiasticā pſonaru de quo in. c. precipimus. xxj. q. iij. et de vita et hone. cle. deus qui. sed de habitu seculari agetur principaliter infra ornatus

fra ornatus de sacro vero in titulo presenti. 1.q8

¶ 1. ꝟo q̄rit q̄to esse debeat habit⁹ eccl'iastice ꝑsone: et dico q̄ religiosi q̄dē habit⁹ ꝺz esse ſm regule sue statuta: ita tū ꝙ conueniat religioni et pnie. xx. q. j. vidua. clerici vero ſm gl. summa. xxj q. iij. possent vti pannis ēt ꝓciosis ſm ꝓsuetudinē regionis. vt ꝓxoment se moribꝰ eoꝝ inter q̄s viuunt: vt ne vilescat ignitas clerical'. dist. lxxx. epi. de q̄ vide supra clericus. i). §. iij). et infra ornatus. Et adde q̄ ſm Ihost. in. c. antiqua. de pnil. pannu rubei et frena atq̄ calcaria deaurata et ornamenta silr: sunt insigna pape et sui legati: cū ꝓficisc' vltra mare. Ex q̄ inferꝫ ꝙ cardinales in re cōi vti nō ꝑsūt sil'ib⁹ coloribꝰ et ornamētis: excusanꝫ tū sequētes ꝓsuetudinē oppositā: ex quo papa scit et tolerat: q: ista sunt de iure positiuo. Inferē ēt ꝙ nec laicis licitū est deferre ꝟmōi deaurata: nec ꝓ ꝑsona nec ꝓ equis suis: q: ꝟmōi sunt ꝑncipis ornamēta quib⁹ ꝓuati vti nō ꝺbt sub pena capit⁹. vt. l. i. j. C. de vesti. olobe. li. xj. et hanc rōnē seq̄t tex. i. l. tēperēt. C. e. ti. De mulerib⁹. aūt nō est dubiū: q̄ ꝺbt vti ꝑditis sine pena ꝑdicta: q̄ ꝺbēt verū putant solū in mꝰonis et nobilib⁹: q̄dam ēt viri hoc ꝺbt ex ꝓuilegio: vt milites et doctores: et sil'r milites gaudentes ex quo dant sibi signū: et ꝑ ꝺ ꝓsuetudie introduci.

2 ¶ Sco q̄rit q̄n et q̄liter religiosus vti debeat habitu suo: et dico ꝙ semp et patēter. Semp quidē id est ꝺ ꝛpe seu in lectulo quiescēs: seu in q̄cūq̄ loco ꝓsistēs. xx. q. j. vidua. alius tū in alīq̄b⁹ religionib⁹. vt eē habit⁹ diurn⁹ a nocturno: vñ sufficit portare ſm religionis sue instituta. Patēter ꝟo cū prodit in publicū: alias illi dimittēdo ſm Archi. est mortale nisi ex iusta cā: puta ꝓpter periculū captiōis vl' insidiaꝝ: aut cū eēt in balneis aut stupris q̄s intelligo de omissiōe sui habit⁹ dolose cū sūptione alteri⁹ ad vsuꝫ sec⁹ si ꝓius habitus dimitteret ad horam nō dolose ij voluptuose nullo alio sumpto vel sumpto alio nō ad vsuꝫ ij ad solatiū ex socosa familiaritate et ꝟmōi vr si in honesta recreatiōe frat minoꝝ induat habitū ꝑdicatoꝝ vel ecōuersoꝝ vñ, subiūgit idē q̄s si religiosus dimitteret vel occultaret habitū ne deprehenderet in scelere ꝓpetādo non euaderet mortale nec excōiactione de qua supza excōicatio. in excōicatione. xxiij. vide etiam. §. sequenti

3 ¶ Tio q̄rit vtrū religiosus ꝑcipue curat⁹ in eccl'ia seculari ad se ꝓformandū vti possit habitu clericoꝝ ab extra retento ꝓprio sub clamide ꝙcit gl. in cle. q̄m. de vi. et ho. cle. ꝙ est apostata: q̄ vr hodie approbatū ꝙ. d. cle. et sequit Joā. an. in nouel. sup regula certū est. i. vj. ꝓpter multa: et rursus in nouel. sup. c. q̄s dei timorē. de sta. mona. dicit q̄ monachus assumpt⁹ ad curā ecclie secularis: nō absoluit ab habitu. i. monachali defe-

rendo: q: illud non est ꝓtrariū eccl'ie scl'ari: quia non ij determinatū habitū ꝓ clericis suis: ij debeat esse talaris. xxiij. distin. non liceat. et certi colores vestiū vt virides rubei et huiusmodi sint ꝓhibiti. de vita et host. cle. clerici. et idem dicit Archi. distinct. xxiij. sanctimonialis. Quod ergo dicit glo. xxj. q. vij. in noua. tales posse habitum mutare exterius licet ex toto non debeant dicit Archi. esse verū quando alias scandalum eēt: vt de vi. et ho. cle. deus qui. et idem Bemi. dicens q̄s ob scandalum vitandū: licet monacho assumpto ad curā in aliquo se conformare habitui clericorum secularium quod fieri potest portando clamidem sed clausam ante cum fenestris lateralibus: vt faciunt honesti sacerdotes seculares et ca purium: et si non totum saltem quo ad illā partē qua caput operitur appareat ab extra clamidis retro si autem huiusmodi monachi vtantur habitu secularium clericorum vt non appareant mōachi de hoc erubescētes vel vt nō cognoscant ꝓpter vanitatem secundum Archi. non euadūt mortale et excommunicationis censuram. 4

¶ 4. queritur vtrū liceat clerico et religioso ex causa rationabili habitum transformare seu oc cultare: et dico quod sic secundum oēs et similiter dimittere de his. ā. excommunicatio. viij. excommunicatione. xxiiij. nota. iij. et fere per totum.

¶ 5. vtrum secularis vtens veste religiosa masculoꝝ aut feminaꝝ causa ludi peccet mortaliter. et dico quod non ex leuitate et sine irrisione et turpitudine: quia aliter esset nimis duruꝫ: nec aliquo iure probabiliter si autem hoc fiat causa lubrij. i. vituperij dicit gl. in. c. cum decorem. ō vi. et ho. cle. ꝓhibitum est vti habitu monachali. vel alio religioso: et qō hoc faciens grauiter punitur. vt in aut. de sanc epi. §. vltı. colum. ix. et sic videtur mortale peccatum. Imo si non fiat hac de causa: sed ramen in rei veritate fiat cum ludibrio: vr cum deferūtur lasciue vere vel apparenter: vt vulgo dicitur in mascara: videt omnino mortale: q: est magna irrisio dei in sanctis suis similiter cum eo vtuntur mimi et hystrioneo exercendo vituperosa. C. de episco. audien. l. l. minime. Utrum autem vir vti possit veste muliebri vel econtra. ā. femina. §. j.

Hebetudo corporalis opponit acutiei spiritalis ꝟo subtilitati intellect⁹ sine dono intellect⁹: qō facit subtiliter penetrare et est hebetudo sens⁹ seu mētis debilitas mētis in spiritualiū cōsideratiōe. xxij. q. xv. et ozit ex regula: habens rationē peccati in quātū est voluntaria: vt pater in eo qui ita circa corporalia est affectus: qō de spiritualibus subtiliter fastidit: aut negligit cogitare.

¶ De hereditate primo in se.

Hereditas fm Bart.in rub.de acqui.re.est successio in vniuersu3 ius quod habuit defunctus:vt.l.nihil.de verb. sig.z sic sumendo.s.pro successione in totum znon in partem iuris.est de iure ciuili romanorum tantum.di.s.§.ius quiritum.z nulli9 alterius gentis quod pz3.quia deportati qui nō sunt capaces eorum que sunt iuris ciuilis non sunt capaces hereditatis.C.de here.instī.l.s. Ex quo infert qđ in foro pscie heres non tenef ad debita vltra vires hereditatis:qz in foro conscie non sumitur hereditas dicto modo:sed capitur prout est de iure gentium fm quod heres nō succedebat in vniuersum ius defuncti:sed capiebat bona tanꝯ vacantia:vnde non tenetur ni si quatenus patiuntur facultates defuncti.

No rabi le.l.

C Sed pro dicendorum notitia sciēdū est quod tres sunt gradus vel linee pſanguineoꝝ ꝑz Astē. li.iij.ti.xxv.s.ascendētiū siue parentū descēdētiū siue liberorū z collateraliū.Testator aūt quandiu aliquē hz de descēdētib9 tenef illū vel instituere heredē vel exheredare:z si illum instituat heredem nō tenef de alīs ascēdētiū facere mentionē:qz descēdētes in infinitū ceteris pferūtur instī.de here.ab intest.in pcīn. Deficientibus aūt descēdētib9 legitimis tenef suos ascendentes legitimos si qs hz heredes instituere vel exheredare.C.ad senatusco.or.quoties.Collaterales aūt nūqꝯ tenēf heredes instituere vel exheredare:sz deficiētib9 descēdētib9 z ascēdētibus legitimis pōt quos vult instituere:etiam sibi non attuētes nulla de collateralib9 facta mentione.

no.2

C Sciendū est ēt scdo qđ fm Astē.li.iij.ti.xxv. sex modis qs hz decedere intestat9.pzio si moriēs nullū fecit testm vel qz noluit:vel qz nō potuit.s.de iure vel de facto.scdo qz z si fecit nō tm iure qz.s.defuit aliqua solēnitas legitima.tertio quia z si fecit iure nō postea ruptus est:vt.s.test. iij.qz z si ex oī parte sit legitime factū:nullus tm ex eo heres apparet:qz.s.vel instituꝯ esse noluit etiā viuēre testō:eaut ēt añ additam hereditatem decessit:vel defuit cōditio sub qua erat institutus z isti ꝙtuor modi pbant isti.vbi.ē.in pcīn.quinto si filius noiatim z cū cā legitima sit exheredatus:z post mortem testatoris proposita querela moffic.cosi testamēti z here.cām fgra titudinis nō probāte testm p sniam est rescissus sexto si testō iure ꝓtorio p Zrabulas rescindat. Ex his duobus vltimis modis hz quis ex postacto testō decedere intestato.C.de col.l.vt lib.

C Prio ꝺo querit9 q̄ sint partes heredis ꝺz iurat z dico qđ qz as assis signat pōdus.xij.vnciarum hz aliqū p obolo ponat inde est ꝙ trāssumptiue ipsa hereditas hz as.z in.xij.ptes diuiditur q̄ vocant auf.xij.vncie:z hūt nosa ppuarita qđ vocantur sex cū.l.vncia vna sextā.i.sexta ps hereditatis l.vncie dne:quadās.i.qrta ps.l.tres vncie triēs i.tertia pz3.l.quatuor vncie.quīqꝫ.i.qnqꝫ vncie semis.i.dimidiū siue sex vncie:septunx.i.septem vncie:bes.i.octo vncie:dodrans.i.vnoꝫem vncie dextans.i.decem vncie.deunx.i.undecim vncie: duodecim vero vncie appellatione assis continētur:vt instī.de here.instī.§.hereditas.

2.qđ

C Scdo q̄rit9 ad qs debeat ex intestato hereditas l laicis deuenire:siue defuncto nihil aut inualide disponenre:z dico multa. * Primū. Iure cōi in laicis prio ad hereditatē veniunt legitimi descendentes si sunt oībus alijs exclusis.z si sunt pzim gradus multi eq̄liter succedūt si ꝺo sunt nepotes z vlteriores.soli succedunt nō in capita.i.non equis ptib9 sz in stirpes.i.in ea pte quā pf eoꝝ si viuerēt habuisset:nec distinguitur an sint masculi vel femine.ēt adoptiui nō emācipati qz indistincte oēs admittunt:vt.C. de suis et leg.here.auf.in successiōe.Scōm.Si vero descendentes non sunt tunc veniūt ascendētes:puta pf auus abauus ꝛc. cum fratribus z sororibus:ex vtroque parēte coniunctis defuncto vel eorum filij. * Tertiū qđ si fratres vel sorores seu filios non habet succedūt ascendentes salua semp prerogatiua gradus sz qz pater pferetur auo:z sic eū excludit:z sic de ceteris. Et sic de ascendentibus venit solum qui est defuncto proximo:cuz fratribus si sunt in capita sed cum filijs fratrum in stirpes exclusis fratribus ex vno parente tantum. Et si dicti ascendentes sunt in equali gradu puta ex parte patris in primo vel secūdo z ex parte matris similiter in primo vel scdo:z huiusmodi sic equaliter paterni pro dimidia:z materni pro alia dimidia succedunt:quamuis sint plures persone ex parte vna quā alia:puta auus z auia ex vna parte:z ex alia auus solus vel sola auia:vt in auf.de here.ab intesta.§.f.z.h.z in auf.defuncto posita.C.ad tertul.z quod ibi not.in gl.Aliter qui est in proximiori gradu defuncto siue paternus siue maternus sit admittit9:vt in.d. auf. defuncto. * Quartus qđ si nec ascendentes sint veniunt collaterales:primo quidem fratres ac filij fratris premortui:qui sez erant coniuncti ex vtroque parente defuncto:sed diuersimode qz fratres succedunt in capita:dicti vero filij in stirpes.z isti fratres z filij preferuntur fratrib9 qui sunt ex vno parente solum:vt.C.de leg.her. auf.cessante. Et hoc sz qđ filij fratrum succedāt in stirpes:tenet Lyn.Jaco.de aret.Dy.z Barto, dicit tm Barto.in.l.omnes.C.cōia de success.qđ quando parentes veniunt ad successionem in bonis questūs ex linea materna:preferuntur parentes ex linea materna:z in bonis paternis ex linea paterna.C. de bonis mater. lege tertia.

z filr qđ sunt duo filij ex diuerso matrimonio preferuntur in lucro matrimonij illi q̄ nati sunt ex illo matrimonio. Sed si ex dispositiōe testatoris vel legis aut statuti diceref ꝙ succedunt agnati put sunt in gradu primiores. eo casu veniūt filij fratrū ꝓmortuoꝝ cū patruis:iuxta auf.cessante.C.de legi.here.no.gl.cōiter approbata l.l. cum ita.§.in fideicōmisso.ff.de leg.ij. Dicit etiā gu.quod cū fratribus prefatis nō veniūt filij alterius fratris.ff. qđ cū eo q̄ in alie.po.l.sed si ex patre. Dicit ēt Azo.z Host.ꝙ filij fratruz soli sine patruis z amicis superstites admittūt in capita quis sint filij diuersoꝝ fratrū sed non nepotes.i.nati ex eis.scdo nō existētib9 ꝓdict9 vel aliquo eoꝝ veniūt fratres ex vno tm latere cōiuncti z eoꝝ filij q̄ pferunt patruis defuncti.tertio pfatis nō existētib9 pferūtur q̄ gradu sunt primiores defuncto:z si pares sunt pariter admittuntur.C.de leg.here. auf.post fratres. vbi Ly.infert ꝙ viteriores post fratres z filioꝝ eorum succedūt ex se ideoꝝ nō cōsiderat persona ei9 a quo descendūt:sed tm psone succedētes:et sic veniūt in capita. sec9 i pcedētib9 :vt cū tractatur de successione paternoꝝ auiculoꝝ.amitarū z materterarū vbi pſiderat pſona eius a q̄ descendūt ideoꝝ veniūt vt stirpes:vt in auten. cessante.C.de legi.here. Et hec faciūt ad q̄stionē istam. Cōsuetudo est filia nō succedit in baronia qđ aūt baro hz fratres z nepotē ex filia ꝓmortua:z decedit intestat9. q̄rit an nepos admitteretur ad baroniā dic ꝙ nō qz nepos iste venit ex persona sue filie:z ideo repellendus. si autez non essent fratres nec fratruz filij ad viteriores bene veniret nepos qz nō pſideramus pſonam ei9 a qua descēdit:vt.d.auf. post fratres. z auf. cessante. Et extendit9 pputatio predicta vsqꝫ ad decimū gradū:vt hñ.xxxv.q.v.ad sedez.ita tm vt numerent isti decē grad9 ꝑz leges q̄ ponūt duos gradus:vbi canones ponūt vt ibi patet imo fm aliquos durat in infinitū quousqꝫ habetur memoria de agnatione. licet imperator expresserit solū decimum gradum.qz vix viteriꝰ durat dicta memoria. Et in prefata successione taz ascendentium ꝙ descendentium z lateralium cessat omnis differentia tam sexus ꝙ emancipatiōis hoc tm attento vt cum agitur de successione patris solos consanguineos admittas:de reb9 vero matris vterinos. * Quintū. Filij vero naturales tantum vel spurij:fm ang.in auf.qđo na.ff.su.§.ff.si sunt ex eodem patre nō ex eadē matre nō succedūt inuicez vnus alteri.si vero sunt ex eadem matre :tunc vnus alteri ab intestato succedit:qz inuicem cognoscuntur. l. ij. ff. vnde cog. Si vero vnus spurius decederet relicto fratre spurio z alio legitimo ex eadē matre tūc venit legitimus :z illegitimus excludit z qz qđ de successione tractatur ille frater preferf ꝙ pluribus nexibus est cōiunctus z de successione ꝓ fratrū ad inuicem seruandum est qđ dictum est excepto ꝙ frater legitim9 nō succedit fratri suo illegitimo ex parte patris:nec ecōtrario :qz nō est ille illi agnatus nec ille ipsi:z durat in infinitum quousqꝫ memoria possit haberi de cognatione.instī.de gra.cog.p totum.* Sextum.prefatis aūt oībus ascēdentib9 descēdentib9 z collateralib9 deficientib9 veniet vir ad successionez vxoꝝ:z vxoꝝ viri:vt.C.qđ vir z vxoꝝ.l.vnica. z si vxor esset sine dote z pauper z marit9 nec ascendētes hz nec descendentes sed solum agnatos vel cognatos:tunc succedet viro ab intestato in quarta parte hereditatis :vt in auf. de exhi.re. §.qđ vero.z idem dic de viro paupere circa bona vxoris,alie ꝓ tres partes hereditatis erūt agnatoꝝ vel cognatoꝝ. Ultimo succedit fiscus vt.C.de bo.va.l.s.Si ꝓ tm esset pactū vel statutuz vel consuetudo contra oīa vel in aliquod predictorum illud ferua si tale quid est quod turis cōi possit derogare.

3.qđ

C Tertio q̄rit qs succedat clerico ab intestato morienti:z distinguo qz in bonis proprijs de q̄bus poterat libere disponere:vt.s.clericus. iiij. §.xvij.succedunt cognati fm qđ dictum est supra quos si nō hz succedet ecclesia cui seruiebat tpe mortis:vel altare si soli seruiebat altari qđ habeat bona distincta ab ecclesia ipsi altari deputata.vt no.xij.q.vl.c.vl.i auf.de ecc.ti.§. si qs eps.fallit tm hoc in pbyteris ad sacerdotium ex seruitute cū oīoꝝ consensu promotis :qz de bonis eorum quatuor fiunt partes quaruz vna epo altera ecclesie: tertia pauperibus:z vltima parētib9 assignat. qui sinō sunt idonei vt puta hereticī.xxiij.q.ij.sane:vel hmōi epos in vsuz ecclesie destribuet.de succes. ab intest.ca.ij.nec est hoc abrogatū vt ibi cōiter tenēt doct.contra gl. In bonis ꝓ ecclesie de quibus disponere clerici nō pōt succedit ecclesia.vt in.c.s.de succes. ab intesta.z.c.s.z.c.relatū.el.ij.z.c.reḡisti.de testa. Et predicta intellige vbi bona clerici decedētis sunt manifeste distincta a bonis ecclesie.xij.qō. s.manifesta.qz vbi fuerint confusa si dubitef an habuerit aliquod proprium presumitur pro ecclesia:z rorum sibi vendicar.arg.xij.q.ij,cumqꝫ si vero sit quidē certū ꝙ clericꝰ aliquid habuerit sed nescit qz vel cui fm Archi.oz fieri inter ecclesiam z consanguineos equa distributio.xij.q.iij.c.s.z intellige equa ꝓportionaliter consideratis omnib9 que faciunt ad remvt innunt ibi gl. presumitur tm in rali dubio pro eo q̄ est in possessiōe siue sit ecclesia siue consanguineus z alteri pbatio incumbit.ar.xij.q.iij,cap.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſ.t.ij. Sciendū tñ q̄ ſum.ro.vult clerico i ꝓpriis ſuccedere agnatos.i.ex virili ſemine deſcẽdẽtes ⁊ nõ cognatos.i.deſcẽdẽtes ex femineo. ⁊ idem videtur ſentire ſum.Aug. cuius contrarium tenet piſa.⁊ ſupple.⁊ archi. dicens q̄ ſuccedunt cognati p q̄s gñal'r intelligit etiam agnatos a fortiori:⁊ hoc ptz.xij.q.vlti. c.vlt. in verbo ſine cognatione ptz etiã rõne: q̄ nõ eſt rõ diſtinctionis quo ad hoc inter clericum ⁊ laicum.

4 ¶Quarto q̄rit q̄d de ſeruis manumiſſis decedentib⁹ ab inteſtato:⁊ dico q̄ ſuccedentes vel aſcendẽtes vel collaterales ſm q̄s dictum eſt: excepto q̄ patron⁹ vendicat partem non tamen totũ.inſti.de ſuc.libe.§.ſed nr̃a cõſtitutione vbi vide de ſucceſſione eorum.⁊.ſ.manumiſſio.§.vſ. dicit tñ bar.in.l.defuncto.ſi in frau.patro.quod ſi vnus patron⁹ viuit preferẽ filio alterius patroni ⁊ filij patroni preferẽ nepoti patrem alterius.põt eſſi quis eſſe multorũ ſeruus.

5 ¶Quinto q̄rit vtrũ clerici laicis ſuccedant ſm quod dictum eſt ⁊ eo ordine:diſco q̄ ſic indubitãter q: iura allegata non excipiunt eos: imo ⁊ religioſi intellige valẽtes habere ꝓprũ in cõi ẽt ſi dũ laici erãt cõmiſerũt vitiũ ingratitudinis vt.xix.q.vlt.c.ſi.q̄s tñ fallit in feudis.de quo.§. feu.§.vlt.p̃dicatores quoq; ſm archi. hoc habẽt ex priuilegijs q̄uis ſint mendicantes.

6 ¶Sexto q̄rit q̄s ſucceder damnatis ad mortẽ ex aliquo delicto:⁊ dico q̄ deſcẽdentes vel aſcẽdentes ſm q̄s dictum eſt.§.ſed non collaterales niſi vſq; ad tertiũ gradum. Uxores vero taliũ ſolũ habebũt dotez ⁊ donationem ante nuptias ⁊ ſi dotẽ non habuerint accipient partẽ legibus diffinitã.i.q̄tum ex more lucrarentur ſiue habeant filios ſiue non. Et ſi neminẽ predictorũ habeant fiſco applicant.C.de bo.dã.'aut.bona.

7 ¶Septimo q̄rit vtrũ bona ingredientis religio
3. di. nẽ ab inteſtato ꝓueniãt monaſterio ⁊ dico multa.* Primũ. Scõm pa. in.c.in p̃tia. de probat. dicta bona nõ ꝓueniũt monaſterio q̄ adfratres minores ꝓueniũt aũt q̄ ad ffres predicatores et alios mẽdicantes: nõ tñ vt immobilia aut iura ꝑpetua ſibi retineãt ſz vt vẽdãt ẽt imploratione officij iudicis.⁊ idẽ dicẽdũ eſt in oibus aliis relictis ꝑterq̄ p religionis ingreſſũ ẽt in frarib⁹ minoribꝰ.ſ.q̄ perẽt implorationẽ officij iudicis ⁊ vt vẽdãt. Quo aũt ad alios religioſos nõ mendicãtes idubitãter ſuccedit monaſteriũ.* Secundũ. Scõm ẽt eũdẽ ibidẽ cũ mẽdicantes nullũ habeãt monaſteriũ:ſz trãſferanf ad placitũ prelatorũ non ꝓueniũt dicta bona in predictis particulari monaſterio:ſz erunt in prãte illius qui preeſt vt quideat aut videbit ſibi:ſed ſz iuꝝ de facto ſeruaf i ordie p̃dicatorũ ⁊ ꝓueniũt mõaſterio in quo naſcit religioni per ſuſceptionẽ habit⁹ q̄ ẽt ẽtum ad q̄dã particularia iura eſt ius ſz inde amoueaf:q: ẽt nõ mẽdicãtes amouẽtur. * Tertiũ. Et ſi ingrediẽs erat vſufructuari⁹ ſolũ ſm eũdẽ trãſibit ad monaſteriũ vſufructꝰ:ſz ſolũ durabit in vita ingrediẽtis ⁊ nõ plus. * Quartũ. Collata tali ingredienti ea. l. vt nõ alienẽtur ſm ſo.an.erũt monaſterij per ar.l.f.ff.de fun.inſtru.⁊.l.pater.§.iulian⁹.agrippa.ff.ó leg.iij.⁊ in eo quod no.de iure pa.ex literis.pa.aũt vbi. §.⁊ q̄dã alij tenẽt ẽtiã ꝓprium ꝓ ar.l. peto lucij titij.ff.de le.iij.⁊ facit q̄ notaf in.l.ſi ita q̄s.§. eadem. l. ff.de verbo.obli. Sed forte diſtingui poteſt q: cũ veritas huius queſtionis ex intẽtione ꝓhibentis alienationem dependeat ſi ideo ꝓhibuit vr iſte haberet vel quocunq; fine q̄ non euacuatur per hoc monaſteriuꝫ ſuccedit tranſibit cũ eo ad monaſterium. ſi vero ꝓhibuit aliquo fine qui fruſtraretur ſi tranſiret ad monaſteriũ ad illũ non tranſibit.* Quinto bona ingrediẽtis religionẽ nõ capacẽ vt mendicantiũ nõ habẽtiũ in ꝓprio vel cõi ſm cõem opinionẽ veniũt ad ſuccedẽtes ab inteſtato.per auf.bona.C.de bo.ſcri .ſz hoc limita primo niſi fuerint illi relicta ſub cõditione ſi deceſſerit ſine liberis reſtituẽdi q: erogari dũ in pias cauſas eſt caſus.auf.de ſanct.epiſ. §. ſed ⁊ hoc preſenti.an ſi.⁊ hoc ſequitur Aug. in diſputatione que incipit nobilis quidã gñe:ſecundo limita oĩa predicta niſi imploratione officij iudicis vellent dicta bona vẽdere ⁊ precium in ſuas neceſſitates conuertere: q: ſuccedent vt dictũ eſt. ꝓ hiis cñ aduerte q̄ inſtitut⁹ heres cũ conditione ſi ſine liberis deceſſerit ex ſe legitime deſcẽdentibus ⁊c. ſi monaſteriũ ingrediatur euaneſcit ſubſtitutio ſm pa.in.d.c.in preſentia. poſt bar.⁊ Ly.in.l.ſi ita q̄s.ff.de le.ij.⁊ concor.archi.⁊ Jo.xix.q.vl.c.ſi qua.⁊ hoc credo veri⁹ licet multa dicanf in ꝓtũ nõ tñ euaneſcit ſi heredes inſtituat monaſteriũ ſine ingreſſu ſm Archie. vbi.§.⁊ Boſ.* Sexto q̄s aũt accipiat quis q̄ ſibi debetur ex hereditate ingrediẽtis ſiue teſtñ fecerit ſiue nõ. Pan.vbi.§.poſt Bart.dicit quod quando iſta mors ciuilis operatur oẽm effectũ quẽ ⁊ mors naturalis ſicut in ordine minoꝝ q̄ nihil in cõi vel particulari p̃t habere ſtatis habeat habebit poſt ingreſſuꝫ cũ effectũ.ſ. poſt profeſſionẽ expreſſam.arg.l.deo nobis.C.de epiſ.et cle.ſed quãdo nõ operatur oẽm dictũ effectũ puta q: hñt ſaltẽ in cõi ⁊ tũc oz expectare mortẽ naturalẽ ipſius ingrediẽtis:⁊ interim diſpoſitio ſi fecit erit in ſuſpẽſo mecũ hac opinione tranſit Ly.⁊.d.Ant.predicta tñ limita ⁊ ita niſi in teſtõ alr de tpe determinaſſet. q: illud ſeruandũ erit ⁊ẽ niſi quo ad filios legitimos q̄ legitimaz habebũt ex eãrate ſtatim poſt ingreſſuꝫ monaſterij nõ aũt alimẽta ſm p̃dictos doc. q̄s verus credo

q̄ñ eis legitima ſufficit aliter nõ ſaltẽ in ꝓcia ⁊ ſz vel monaſterium: dabit eis ſtatim q̄s hẽ debẽt ex bonis ingreſſi:vl ſtatiz alimenta p̃ſtabit donec eis talia bona reddiderit:⁊ facit ad hoc. d.l.deo nobis.§.nam ⁊ maritus.⁊ q̄s ibi not.in gl.⁊ cum
8 q̄s ſcimus.de regula.vbi gl.xvſ.q.ſ.placuit ſecũdo.

¶8.querit de hoc caſu. Statuto cauet q̄s ecclẽ tib⁹ filijs maſculis femine non ſuccedant.ſed debeant dote cõtẽtari mortẽ vo pr̃ relinquẽs filiũ ⁊ filiã q̄ filij⁹ añ dotationẽ ſororis mortẽ relicta vna filia:q̄rit an amita ſiue filia pr̃is ſit heres vel dz dote cõtentari:⁊ dicit Albr. in.l.publico. C.ad.l.iul.de adul.quoſdã tenere q̄s erit heres: q: neptis nõ ſuccedit vt maſculus:ſz verius dicit Ugoli de la fontana.q̄ ſuccedit neptis nõ amitaz:q: ex morte pr̃is ius fuit q̄ſitum filio et illud tranſmittit filie:vt.C.de cad.tol.§.in nouiſſimo q: in hoc repſentat pſonã pr̃is ſui.ar.C.de hered.
9 vel act.ven.l.empta. Sed ſi filij⁹ p̃mortuꝰ fuiſſet ante patrem relicta filia vera eſſet opinio prima.

¶9.querit vtrũ oſis qui de cõſuetudine accipit totũ q̄s erat ei⁹ q̄ ſine liberis deceſſit teneatur: ⁊ dicit Hoſti.q̄s ſi talis conſuetudo ꝓſcripta eſt excuſatur q: põt allegare q̄s hoc pactũ fuerit ab initio eo q̄s terra ſua eſſet. De ſucceſſione in feudis.vide.§.feudum.§.vſ.⁊ ſimiliter de ſucceſſione in emphyteoſi.§.emphyteoſis.§.xvij.et.xx. Quo etiã ſuccedũt filij illegitimi. vide.§. filius. Quomodo autẽ hereditas diuidatur inter fratres habentes peculiũ caſtrẽſe vel quaſi aduentitium.ſ.peculium.ij.per totum. De ſucceſſione autem filiorum naturalium.vide.§.filius.§.iij.

¶Rurſus de hereditate.ij.
quantũ ad exheredationẽ.

Hereditas.ij.aliq̄ aufertur ab eo qui ſuccedebat ab inteſtato: ⁊ ea priuari non põt niſi in caſu:⁊ tunc intereuenit exheredatio que eſt alicui⁹ a ſua ſubl.q̄s. ſtantia vel hereditate excluſio:⁊ alteri⁹ ſeu alie
l.ca- ni inſtitutio inſti de exhere.li.per totum.
ſtus. ¶Prio q̄ritur vtrũ aliquo caſu filij vl' alij de p̃dictis exheredenf ſiue excludanf ab hereditate pr̃na ipſo iure:⁊ dico q̄s ex aliquo iure ipſo excludunf in trib⁹ caſib⁹. * Prio cũ pr̃ vel auus eſt hereric⁹:q: bona hereticoꝝ ſunt ipſo iure cõfiſcata.de here.cũ ſcõm.li.vſ.* Scõo ſi commiſit crimen leſe maieſtatis.vſ.q.ſ.ſi quis.C.ad.l.iul. maieſ.l.q̄ſq̄s. Sz nota q̄s pena incapacitatis non extẽdit ad filios niſi q̄ crimẽ eſt commiſſum in eũ q̄ non recognoſcit ſupiorẽ:q: ſi recognoſcit lz crimẽ ſit leſe maieſtatis:vt.l.ſ.ff.ad.l.iul. maie. non tñ q̄ ad incapacitatẽ filio⁊ ſm Saly.in.d.l. quiſq̄s. Nota etiã q̄s hoc crimẽ cõmittit a ſubdito tñ.cle.paſtoralis.de re iud. * Tertio ſi erat pr̃onus vel habebat ius ſeu feudũ in eccl'ia:⁊ q̄s deberet trãſire ad filios⁊ ipſe iterfecit aut mutilauit illius eccl'ie rectorẽ vl' clericũ:q: patet oẽ ius ⁊ oẽm dignitatẽ quã habebat in ea:⁊ nihil ꝓuenit ad filios de pe.in q̄buſdã. ⁊ talia deuoluuntf ad eccl'iã cui iniuria ſcta eſt. Imo filij taliũ vſq; ad ẽtam gñationem in clericorum collegio nullaten⁹ debet admitti:nec in aliqua religione pr̃t eẽ ẽtari:niſi fuerit cũ eis diſpenſatũ:vt in.d. c.in quibuſdã.eps tñ diſpẽſare põt ſz Jo.ex quo cõdit⁹ canonis ſibi nõ reſeruauit.ar.c.nup.de ſent.excõ.⁊ hunc caſum Direc. extẽdit gñal'r ad oẽm tenẽtẽ feudũ a dño ſi illũ occiderit aut mutilauerit. * Quarto addit ſm Dir.ſi pr̃ inſecutus ſit vel percuſſerit cardinalẽ.de pe.felicis.lib.vj.
* Quinto addit ſz alios ſi filij⁹ vel alij⁹ q̄ pr̃ ſuccedere furioſo debitã curã non ſpẽderit:ſz ſuccedet ille qui in domo ſua ꝓpriis ſumptib⁹ vſq; ad finẽ vite ꝓcurauit euacuata ẽt inſtitutione illi⁹ q̄ neglexit:ſi mõ talis ſcripꝰ admouerit eos:vt curam haberent:vt in aut.vt cũ de app.cogno. §.cãs. Ubi ẽt dicit gl.q̄s ſz null⁹ ex neuo cũ ꝓcurauerit:nec teſtm̃ fecerit:tñ hereditas ab agnatis auferet.ff.de bis quib.vt indi.l.ſz.vbi inſtitutus iudicat⁹ eſt idigꝰ ſucceſſionẽ q̄ negligẽtiã ſuaz ⁊ culpã ſũ egit vt mulier a q̄ inſtitur⁹ fuerat moreretur. * Sexto addit ſz alios ſi in captiuitate eos quibus ſuccedere debebat mori p ſuaz negligẽtiã permiſit:vt in.d.§.cãs.⁊ ſic ſuccederet ecclia ciuitatis ex qua oriẽ vt ibidẽ. Et in quatuor primis caſib⁹ nocet filio malitia patris in ouobus aliis malitia ꝓpria de q̄b⁹ etiã.§.ſeq. * Septimo adde ſi vltimã voluntatem executioni mandare noluerit vr infra teſtamentum.ij.§.vſ.

¶Scõo q̄rit vtrũ caſu aliq̄ filij exheredari poſſit.a pr̃:⁊ dico q̄s exheredatio filiorũ hodie fieri nõ põt niſi pr̃ habeat iuſtã cãm:quam ſz in teſtamento deſcribere:vt.C.de inoff.teſt.auf.ſz hodie.⁊ heres probare tenef ſz hoc. Que ẽo ſint iuſte cãe declarat in aut.vt cum de appe.l.cogo.§. cãs.⁊ no.de iureiu.quintauallis.in glo.vbi.xiij. enumeranf. Prima eſt ſi filius manus iniecerit in patrẽ:ſcõa ſi grauẽ illi fecerit iniuriam et contumeliam:tertia ſi patrẽ accuſauit in crimnalibus cauſis q̄ non ſint aduerſus ꝓncipez vel rem publicã ſub quo.ſ.intelligẽdũ eſt etiã crimẽ hereſis:quarta ſi filij⁹ cũ maleficis cõuerſat:quinta ſi maleficus efficiat:ſexta ſi machinef vel inſidief in necẽ parentũ:ſeptia ſi vxorem vel cõcubinam eius ſe iniſcuerit:octaua ſi ex delatiõe filij grauẽ oãnũ parentes ſuſtinuerint:nona ſi ꝓ perſona vel debito eius inquãtũ põt fideiubere noluerit:q̄s ſolũ de maſculis intelligit q: femine ipediunf fideiubere.ff.ad vell.l.ſ.⁊.ij.decia ſi prohibuit eos facere teſtm̃:vndecima ſi ꝓ voluntatem parẽtũ inter arenarios ⁊ mimos ꝓuerſauerit

Lãe exheredã di.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cō pater nō fuerit illi⁹ ꝓfessionis.xij.si filiā vitiū luxuriosam elegerit cū parētes vellent eam ꝓ posse dotare nisi neglexerint eam maritare vsq; ad annos.xxv.qō de femina solū intellige.xiij.ff. parētibus furiosis debitam curam non impenderit:quod locum habet in quolibet succedente ab intestato.⁊ herede instituto.xiiij.ff. de carcere parentes deducere neglexerit. Et omnes he cause locum habent in patre matre.auo ⁊ auia ⁊ in filijs ac nepotibus:ita masculis ꝙ femina ꝓter nonam ⁊ .xij. vt dictum est. Sed ꝓter dictas quedam alie. Prima si filius sit hereticus cum pater sit catholicus:vt in.o.§.causas.secunda si non exheredetur malo animo:sed vt virtuti accuratius vacet vel creditoribus satisfaciat. L multi.ff.de libe.⁊ posthu.vbi Bart. illam legem summando dicit quod exheredatio fit quando ꝙ ꝓpter bonum:⁊ in.l.cum ex filio.de vulg. ⁊ pupilla.dicit quod.o.l.multi.non est correcta. tertia si filius tempore testamenti dixit parri se nolle quicquam de suo:⁊ exheredatur:quia ſm Barto.in.l.si quando.C.de inoffi.testamē.legitima erit exheredatio:⁊ valebit testamentum si illa causa exprimatur non obst.o.§.causas.quia loquitur de exhereditatione ꝙ fit eo nolēte. Et hoc nisi apparuerit quod licet illa verba dixerit tamen noluit exheredari:puta si ex dolore mortis patris dixerit postquam tu decedis nolo aliquid:vel alia ratione turbatus.argu.de regu.iuris quicqd caloze. Et ita de facto occurrisse Barto.testatur.quarta si filius sit furiosus et nepos ex eo sanus:⁊ quia legitime poterit exheredari modo instituatur nepos.l.penulti.ff. de curato.furio. Exheredare autem filium vt ecclesia fiat heres:non est causa legitima.xvij.q.iiij.quicunq;. Est autem notandum singulare.o. Barto. in.l.si quis ita.ff.de adi.leg.quod si pater exheredauit filium ex iusta causa:si postea reconciliauit se cum illo exheredatio illa videtur adempta Notandum est etiam quod dicit Alexā. de imo. in.l.dotis causa.ff.solu.matri.qui ex ſbi no.duo infert primo quod filius qui ingratitudinē commisit adeo quod exheredari posset si viuo patre agat penitentiam:vel ante conditum test̄m:non poterit exheredari.secūdo quod nec illi venegari poterunt alimenta.

Alie cāe.

2.q5 ¶ Tertio querif vtrū filius ac nepotes exheredare possunt parētes tanum⁹ ⁊ auiam;⁊ dico qō sic primo pater filium de crimine accusauit excepto crimine lese maiestatis,secundo si pr̄ vite filij fuerit inficiatus.tertio si pater ꝓcoi vel cō cubine filij se immiscuerit.quarto si pater ꝓdibuerit filium testari de his de quibus testari poterat.quinto si pater non redemerit filiū ca ptum a sarracenis:quia si filius tunc decedat in captiuitate bona de quibus testari poterat debent esse ecclesie:vel dari ꝓ redemptione captiuorum:si vero redeat:tūc patrem exheredare poterit.sexto si pater neglexerit curam filij furiosi.septimo si pater sit hereticꝰ ⁊ filius catholicus.octauo si pater vxorē filij dederit venenum ad mortem vel mentis alienationem:vel aliter insidiatus fuerit vite eius:⁊ eodem modo si mater marito filie.Hec omnia probātur in o.cto.§. causas.⁊.§.flue igitur.os. Et omnes iste ingratitudinis cause tam ex parte parētum quam ex parte liberorum tolliūtur per ingressum religionis.xix.q.vlti.nō liceat.vnde exheredatio sequi non potest.

¶ Quarto queritur vtrum in casibus in quib⁹ pater exheredare pōt:possit etiam alimenta negare:⁊ dicit Panor.post Jo.an.in.c. quintauallis.de iureiu.qō sic:⁊ idem tenet Bar.in.l.omnis adrianus.ff.de patri.per.l.si quis a liberis.ff.de lib.agno.⁊ idē Panor.in.c. ex literarum.de eo qui dux.in matri.de patre ingrato cōtra filium. Qō quidē videf limitandus nisi ipsos peniteat ꝓ quo facit gl.in.l.fi.C.de epis.⁊ cle.⁊ text.in.c. non liceat.xix.q.iij.vbi ꝺr qō ꝙ religiōis ingressum ois ingratitudo purgatur ⁊ qō no.Spec. in titu.qui filij sint legi.ver.quid si filia.⁊ sequitur Panor.vbi supra dicens quod si filia fornicatrix vult penitere de pctō patrem alere renef.ar. c.ferrum.l.ofi.⁊ per consequēs dicit Panor.vbi supra quod etiam renetur eam dotare:quia causa dotis non minus est favorabilis ꝙ alimentorum:vt not. Cyn.in.l.non omnī.C.de admi.tu. et Bart.in auf.ex complexu.C.de ince.⁊ inuti.nu. 5

¶ Quinto q̄rif vtrus vir exheredare possit vxorem ⁊ econtra:⁊ dico qō sic.vt no.in.o.§.causas. 6 Sexto queritur vtrum frater fratrem exheredet:⁊ dico qō sic in tribus casibus. Primo si voluit illi mortē inferre.scō si illum criminaliter accusauit.tertio si in substātia ejus motius fuerit iacturam. Et hoc locum habet etiam quando frater moritur ab intestato vt nō succedat ei frater vt in auf.de nu.§.ingratitudinem. Quod limita verum si ignorauit:quia si scisset ingratitudinē videretur remisisse non determinando quod non succedat vt in.l.fi.C.de reuo.dona.iuncta.l.conficiuntur.ff.de iure codi. Non est tamen necessarium quando frater exheredat fratrem vt inferatur causa exheredationis:vt voluit Bart. in.l.fratres.C.de inoffi.testa. * Notandum est, no tamen primo qō duplex est fratrum differentia quia sunt quidam vterini quasi ex eodē vtero et nō ex eodē parte patris:⁊ isti non habēt querelam inofficiosi testamēti contra fratrem etiam si persona turpis esset instituta:⁊ quidam vero sunt consanguinei qui ex eodem patre nati sunt licet

matre eadē vel nō.vt instī.de leg. agg. suc.⁊ isti habent querelā cōtra testm̄ fratris turpē personā instituētis;nisi seruū necessariū instituerer. Nulli vero alij ex transuersalibus ꝓpter q̄rela vt.l.fratres.C.de inoffi.testa.⁊ ibi Bar.* Notan dū est scō ꝙ si frater spuriū instituat:dicit azo. ꝙ spurius sine natus de non legitimo matrimonio ꝺr infamis:⁊ ꝓpr turpis ꝑsona. Et idē dicendū est de vsurario.i. qō ꝺr infamis: vt.j. vsura. ix.§.iij.* Horādū est tertio ꝙ si frater instituat ꝑsonā aliquā turpē ⁊ aliquā nō turpē:ꝑs Bull. de ca.vt recitat bar.in.o.l.fratres.Ꝫ illā turpem personā ꝓpter q̄rela:⁊ ꝓ sua parte rescindetur. Notandū est quarto ꝙ ſm gl.in.o.§.ingratitudinē:frater potest fratrē exheredare in testamēto ⁊ instituere turpē ꝑsonam:si in aliquo triuꝫ predictorū casuū illū inuenerit ingratū. Sicꝫ dici pōt ꝙ si frater exheredatus vel preteritus esset infamis opponere nō posset ꝓtra ꝑsonam etiaꝫ infamē instituta:vt ptꝫ ꝑ Bar.in.l. arena. C. de inoffi.testa.vbi dicit ꝑ illā legē ꝙ non pōt aliqs obijcere turpitudinē in qua ipse incurrit obijciens.⁊ hoc facit ꝙ infamis nō possit obijcere testi ꝙ sit infamis vt.l.iij.§.Liuius.ff. de testi. sed inde forte poterit esi ex officio suo repellere ꝑs Bull. Et sic facit ꝙ si mꝰ fuerit meretrix ꝓpter meretriculum filiam exheredare non poterit ꝙ est singulare ſm bar.ibi. Quod si ⁊ ipse pater luxuriet dici pōt nō esse idē ꝙ in matre:qr minor 7 castitas requirit in masculo.l.j.C.de adul.

¶ Deprimo q̄rit vtrū filia incurrat vitiū ingratitudinis vt possit exheredari ex hoc qō nupsit sine pr̄na voluntate:⁊ dicit Boff.ꝙ sic. ꝙ tamen hōst.nō approbat nisi elegerit turpē vitā ⁊ hoc vltimū dicti cōiter approbāt.ar. de secū.nup.c. vl.⁊ pe. Ex q̄ effi filia vtrq; remissione canonica incurrere nō ꝺr vitiū ingratitudinis. Utrū autē pater teneat eā ꝺotare ⁊ alere:vide.ē.eos.§.iij.

¶ Rursus de hereditate tertio, quantum ad hereditatem.

Hereditas tertio consideratur in ordine ad heredē qui testamento instituit vl ex intestato succedit.

4 4q5 ¶ Primo ꝺo querif q̄s dicat heres:⁊ dico ꝙ heres est qui succedit in iure ynum ius defuncti.l.cū heres.ff.de oner.⁊ rep. Iscrip.vel est ds̄ hereditatis qui in voluntarijs fit aditione hereditatis.§.fi.instī.de here. quali.⁊ dif.sed in necessarijs deferf ipso iure. Heres aūt testamentarius est qui ex testamēto succedit.⁊ est duplex.i.vniuersalis:vt ꝙ instituit insolidū vel in certa quota:⁊ particularis ꝙ instituit i certa re ꝙ proprie est legatarius. Heres aūt ab intestato est ꝙ succedit in ius defuncti sine omni testō vt instit. de here. que ab intesta.ocle. Heres fidei commissarius est cui ex fidei ꝛmisso relicta est hereditas data illi cui testator disposuit: dicēdo fidei tue cōmitto vt hoc des illi.⁊ ꝙ pro tanto ꝺr heres qr loco heredis habef.instī.de fideicō. here.§.restituta.vt qui directe ⁊ immediate ex testamēto nihil capere pōt;vt spuri? saltē capiat ex fideicōmisso:ꝫ vere nō est heres cū sit rogatus hereditatē adire ⁊ postea restituere. Heres legatarius est ꝙ legatū accepit:vel cui legatū factū est.l.quoties.ff.de here.instī. Heres legitimus est qui ex lege duodecim tabularuꝫ aut ex iuris cōstōne etiā sine testō defuncto succedit: vt agnati primi.instī.de legi.ag.suc. in prin. Heres suus dicit filius qui est in prīte patris tpe mortis pr̄ne. Nec nocet suoꝝ heredū venisse extranei heredes:ſm bar.in.l.gall?.ff.de lib.⁊ post. qō limita verū in his q̄ nō trāseunt ad heredes extraneos heredes sui ⁊ legitimi appellantur qui in prīte morientis fuerūt vt filius:filia:nepos:neptis ex nepote natus:ex filio pronatus.pronata:seu pronepos.pneptis.legitimi ⁊ naturales.vl etiā legitimi tm̄ vt adoptiui. Heres domesticus dicitur qui est in prīte morientis ois cum alius non precedit. Heres necessarius est seru? instit⁹ in testamento ois sui ab eo qui facultates suas ꝺs suspectas ne possit ex ipsis satisfacere credi toribꝰ adeo ꝙ nō credit alienū hereditatē suam adire.si heredē illū instituat.qui seruus heres fact? ideo necessarius ꝺr heres.qr velit nolit cogit̄ hereditatē adire vt satisfaciat creditoribus instī.de here.quali.⁊ dif.§.j. Et hoc verū nisi illi seruo debeat̄ commissaria libertas.l.is qui soluendo.ff.de here.instī.aut hoc eo nō faciente.i. non adeunte hereditatem eius nomine potius ꝙ domini defuncti res hereditarie vendantur ne defuncti iniuria facta afficiat dicēdo ꝙ res eiꝰ vēderent. Heres substituꝰ ꝺr qui alij heredi instituto substituit verbi grā. si dicat testator ille sit heres:⁊ si ille nolit vel non possit iste sit ei substitut⁹:⁊ hoc sive scō sive tertio vl quarto loco substituat:nam secūdus ꝺr ois qui post primum sequit̄ etiā si sit decim⁹.ff.de vul.⁊ substi.in princi.prour not.host.in fum.de testa. Heres aūt extraneꝰ ꝺr qui nihil attinet ꝙuis proprie in statutis heres extraneus dicatur ꝙ tpe mortis nō est in prīte morientis etiam si sit filius emancipatus ſm Ang. are. instī. de here. quali dif.§.ceterū. Aliqñ tñ heres signific primus.i. proximum non vlteriorem.vt.ff.de verb.sign. l. sciendū.⁊ discēdentes post primū vocant proheredes.vt tenet gl.in.c.fin. de pec.cle.sed regulariter nomē heredis per multas successiones accipitur.vt in.o.l.sciendū.⁊.l.vl.C.de he.instī.vbi heres heredis testatoris ꝺr heres.⁊ in glo. in.c. transmissa.de fid.ꝓbꝫ.proheres aūt alias dicit

qui se putat heredē cum non sit.ff.de peti.here. in.l.pro herede.ꝛ insti.de interdi.§.adipisc.

2 ¶ Scdo ḡrit ḡs instituj possit heres:ꝛ dico qd ois q̄ nō phibef a iure. ar.de spō.cū apō. Quis aūt phibeat dico ꝙ.xiiij.gña psonarum.primo hereticus aut pagan⁹.de here.si ḡs epō.scdo credētes defensores:ꝛ receptatores hereticoꝝ.si.eo. ti.excōicamus.el.ſ.§.credētes. tertio apostate, quarto collegium illicitum. quinto deportat⁹. C.de here.insti.l.ſ.sexto dānatus ob crimen famosum.septimo insequutor cardinalīū.de pe.felicis.lib.vſ. octauo excōicat⁹.q̄ si is qui tēpore institōnis vel mortis :vel aditiōis hereditaris erat excōicatus instituatur:nō vs institutio:secus si excōicat⁹ fuit post institutionē.ſz aſi mortē absolut⁹:q̄ tener institutio.ff.de here.insti.l.sed si in cōditione.§.solem⁹.ꝛ.l.si alienū. §. in extraneis.nono spurij natiꝛ coitu dānato de q̄b⁹.ff. filij⁹.§.xxv.decimo incestuosi cū monacha.xxvij. q.ſ.si quis solicitauerit.in gl.vndecimo crimen lese maiestatis cōmittētes.de pe.oiſ. l. si ḡs tamen in militib⁹.xij.simoniaci.secundū aliquos q̄ pariticanꝫ ledentibus maiestatē. xiij. hi qui nec in pprio nec in cōi possunt habere : vt fres minores.cle.exiui.§. cupientes.de ver.sig.

¶ Tertio q̄rit vtrū heres institut⁹ in certa pte

3 qui ppriē nō ſ; heres sed legatarius: vt in.l.q̄ries.C.de here. insti. possit in foro aīe non dato alio herede adire totā hereditatē ſm ꝙ vult.l.ſ. §.ex fundo.ff.de her.insti.ꝛ dicit Panor.in.c.q̄ ingredientib⁹.de sta.quod Fed.cōſi.cxxvſ.ꝛ multi alij doc.in sacra pagina pſuluerit ꝙ sic : quia ius humanū nō ꝓrariū oiuino seruari ꝺz in foro aīe :ꝛ pūr iste licite pōt adire. Q3 tū limitamō testator dolose non sit inducꝰ ad instituendū eū in certa parte:puta q̄ pſuaſit ꝙ nō posset hr̄e regressum ad alia bona. Limita etiā modo nō sit institut⁹ cū ista aditione. ꝛ volo quod de bonis meis plus petere non possit quo casu ꝛz videat ꝙ possit adire.arg.ꝺ.§.ſi ex fundo. ꝛ.ꝺ.l. quoties.tū verū est ẓriū.ſ.ꝙ nō pōt.vt in.l.quoties.§.sed si duo.ff.de her. insti.vbi ptz ꝙ.ꝺ.§.ſi ex fundo.ꝛ.ꝺ.l.quoties.locū hz q̄ voluntas testatoris est simplex non restricta expresse. vt in casu isto. Et ideo venient succedentes ab intesta to:q̄ testū nō reperiſ hr̄e heredes:ꝛ nō pōt ḡs ꝓ parte decedere intestat⁹ ꝛ p parte testat⁹.l. ius nūm.ff. de reg.iur. Et si dicatur quo mō pōt phibere ꝙ nō pl⁹ peteret : dico ꝙ p.l.domus.§. fi.ff.de vsur.vbi testator phibet ius accrescendi ꝛ casus est in.l.ſ.ff.de iniu.rupto.testa.

4 ¶ Quarto q̄rit vtr̄ hr̄es teneatur ex delicto vſ q̄ſi delicto defuncti:ꝛ dico colligendo ex Barto. ff.de priua.delic.l.ſ. q̄ aut actio est penalis ex vtraq; parte rei.ſ.ꝛ actoris: puta q̄ petit penā applicāda parti:ꝛ sic nō tenet aliquo iure: si ꝝo actio est penalis ex parte rei ꝓsequutoris rei ex parte actoris:puta q̄ ego ago ꝓ fariſfactiōe dū mei:ꝛ sic de iure ciuili si delictū fuit ꝓmissuꝫ circa ẓctū tenētē:sic tenet heres: q̄ nō fūdatur intētio actoris immediate ex delicto sed ex contractu puta q̄ agit actiōe commodati: vel depositi ꝛ ymōi:ꝛ nō ex dolo vel delicto. Casus est in l.er depositi.ff.de act.ꝛ oblig.ꝛ bonus rex.in.l.si hoſes.§.dak actio.ff.depositi. Si ꝝo delictū commissuꝫ fuit circa ẓctū q̄ nō tenuit : puta q̄ dolo dedit cām ẓctui.ꝛ pfir non tenuit.de emp.ꝛ ven. delicti sic nō tenet:q̄ cū agere nō possit ex ẓctu q̄ nō est:oporteret illū agere ex delicto ꝫ heredē.ꝛ crimina morte extinguunt.xxiij.di.quoꝝundaz.ꝛ nullus post mortē accusari pōt.xxiij.q.ij. c.ſ.ff.de bo.eo.q̄ an.sen.mor.si cōſci.l. fin.xxxiij. q.ij.admonere.nisi in casib⁹ hereſis. xxiij. questione scōa sane,vel si hereticos instituit heredes.de here.si ḡs epōs. vel si decessit in crimine notorio:vt no.in gl.ꝺ.c.quoꝝdā.ꝛ.xxiij.q.ij.i fine ma vel gñaſr q̄cūq; delinuet⁹ crimē commissū ppter'q̄ ipso facto pena a lege inflicta fit:sicut in hereſi ꝛ crimine lese maie.q̄ tunc accusatur ꝛ agit ꝫ heredē nō vt puniatur ex illo ꝺlicto:ſz vt bona auferātur ab eo q̄ ſ in ꝓmissuꝫ ceciderunt:ꝛ facit.l.cōmissa.ff.de publi.ꝛ tex.bonus in.c.ij.de prescriptione.lib.vſ. Alias non tenetur heres ꝓ quocūq; delicto ꝓmisso a defuncto siue in ꝓtractu quocūq; siue extra oēm ẓctū nisi in duobus casib⁹. Primo si lis fuit cōtestata cuꝫ defuncto: vt.l. vnica. C. ex delic. defun. ratio q̄ in iudicio quasi ẓhimus.vt in.l.iij.§.idem scribit. ff.de peculio.ideoq; ꝓtestatione litis vſ ẓctus initus cū defuncto.scdo si aliq̄d peruenit ad heredē ex delicto defuncti:q̄ intantū tenet ꝛ non plus.vt in.ꝺ.l.vnica.fallit in condītione furtiua:q̄ in.l. si ꝓ fure.ff.de cōdi.fur.dicit tex.ꝙ furti actio pena petit legitimā cōditio rē ipsam:ꝛ seq̄tur pdictio rei furtiue:q̄ rei hz pſequutionē.heredem quoq; furis obligat:nec tantum si viuat seruus furtiuus:sed ꝛ si decesserit viuo.ſ.fure vel mortuo.de iure aūt canonico tenet Bar. indistincte teneri q̄ ḡs agit ꝓ damni satiſfactione contra heredē intellige q̄tum hereditas se extendit. et placet in cōsciennia:ꝛ hoc sequuntur cōiter doc. Et sic intelligende sunt glo.in.c. ex presentium. de pig.de sol.c.ſ.de rap. literis. de vsu. tua nos. panor.tū in.c.ſi.de sepul. solum admittit hoc verum iure canonico q̄ defunctū penituit. vt no. gl.in.c.a nobis.el.ij.de senten.excom.q̄ tūc agitur ex quaſi contractu non ex delicto:si vero nō penituit:nō tenetur ſm eundē.ꝛ gl.in.ꝺ.c.a nobis.nisi quatenus iure ciuili teneretur.

¶ Quinto q̄rit vtr̄ heres teneat satiſfacere ex ſ

contractu vel q̄ſi defuncti in quo defunctus erat obligatus vltra vires hereditatis/ꝛ dico ꝙ ſm canones ꝛ sciam heres siue filiꝰ siue extraneus tenenſ ad oia debita siue fuerint ex ẓctu vel q̄ſi siue ex maleficio vel q̄ſi: siue res pueneriꝫ ad heredem siue nō:ꝛ hoc tenēt Inn.Lau.Jo.ꝛ Ray. q̄ limita,ſi hereditas sufficit: alioquin ſi q̄dā ſcit inuentariū nullo mō tenet/ſi ꝝo non fecit ēt nō tenet in foro aīe:ſm Joā.an.ꝛ do.ant.ꝛ Paſi. in.ꝺ.ca.q̄ plerīq;.de immu.ecc.sic tū ꝙ debita soluat sine diminutione de legatis vero dic vt.§.sequenti.in foro ꝝo cōrentioso tenet/vt in.l.fin.C. de iur.delib.sed tū consi.xxſ.dicit ꝙ etiā tenetur

6 in conſcientia vltra vires.sed primum est equius.

¶ Sexto vtrū heres hereditate exhausta ꝑ legata possit de ipis legatis detrahere quicq̄:ꝛ dico ꝙ aliqñ detrahiſ falcidia:aliqñ trebellianica:aliqñ legitima.de quo dic vt.ſ.legitima. Si⁹ aūt ois deducere pōt funeris expensas : et alias necessarias quas fecit cā hereditatis:vt in testō ꝛ inuentario ꝛ ymōi q̄ sic a grauamine sicut ꝛ a lucro ꝺz esse immunis.l.scimus.§.ꝛ si pfata.cum quinq̄.§.sequēt⁹.C.de iur.delibe.vtrū aūt soluendo legata sciēter vel ignoranter ꝛ non retinēdo sibi falcidiam possit repetere.ſ.solutio.§.iij.

7 ¶ Septimo q̄rit vtrum heres legata soluere teneaſ facta in testō minus solēm:ꝛ dico ꝙ non in foro iudiciali:de quo dic vt in.l.si veritas.ꝛ in.l. fi.C.de fideicō.ſz in foro aīe ista q̄ pēdet ex alia ſc; vtrū ex voluntate defuncti oriatur obligatio naturalis. Et cōiter vltramontani tenēt ꝙ non: cismontani ꝝo ꝙ sic.de q̄ vide ꝑ canonistas in.c. si.de soln.ꝛ p bald.ꝛ legistas in.l.cū ḡs.C.de iur. et facti ignorantia.vbi dicit alb:q̄ opinio cismontano ꝑ est cōis:ꝛ sic tenenda. Et q̄ opinione motus.ꝺ.ant.dicit se consuluisse in facto in q̄ tū vnus testis fuerat ꝙ tenebaꝫ heres in foro aīe. Paſi.aūt in.c.q̄ plerīq;.de immu.ecc.distinguit sed ſm oēm suam distinctionē heres tenet in foro aīe si cōster ei de voluntate defuncti q̄cūq; solēnitas omittat:q̄ vt ſpe dicit solennitates fuerūt inducte ad tollendā falsitatē:vbi ergo cōstat q̄ nulla interuenit falsitas ꝺz cessare etiam dispositio legis ꝛ seruari equitas ꝛ obligatio naturalis q̄ ex dispositiōe defuncti.l.cū amplius. §.is natura ꝺz.ff.de re.iur.ꝛ facit q̄ not. Innoc. de elect.in.ac.q̄ sicut. Adde ꝝo q̄ vbi constaret de ꝝbis eius ꝛ non de voluntate q̄.ſ.esset ꝓsumptio probabilis de volūtate cōtraria ꝝbis nō teneret in cōſcia sicut si testator erat doctus ꝛ potuit uti solemnitate fine incōmoditate:et legatarius erat ei multū importunus ꝛ parū dilectus ꝛ ymōi:q̄ videt voluisse potiꝰ illudere secus si fuit ignorans vel solēnitatem obseruare nō potuit. Et ita male addit ꝛ limitat sum. Aug.q̄ talis ꝓsumptio non trahit extra terminos dubietatis cū ex alia gte sint ꝝba testatoris.ꝛ ad istaꝫ ꝓsumptionem dici possit nō esse mirū si in angustijs mortis viri docti errēt circa iuris solennitates in dubio aūt standum est ꝝbis legis vſ isto mō posset legatarius furari sibi relicta ſz bal.ꝛ moder.i.l.ſ.C.de test.maxie si sint ad pias cās relicta.arg.c.cum ribi.de test. Ubi tū esset certitudo de voluntate testatoris secus esset vide etiaꝫ infra testamentum.ſ.§.ix.par.viij.in fi.ꝛ.§.xiij. 8

¶ Octauo queritur vtrum heres teneatur soluere legatum factum causa dotis si illa monasterium intrauerit ꝛ dicit Paſi.in.cap.in presentia. de proba.quod sic ꝛ idem si esset ei relictum causa donationis propter nuptias.

¶ Nono q̄rit q̄ ordine soluēdum sit creditoribꝫ ꝛ legatarijs.ꝛ dico ſm ray.quod si creditores et legatarij simul veniāt/primo satiſfaciendum est 9
creditoribus:si aūt veniāt separatim liberat heres soluendo p illū ordinem quo venerūt modo nihil faciat in dolo:ꝛ creditores postmodum venientes heredē inquietare nō debent nisi de hereditate illi remanserit:hñt ꝝo ius suū saluū ẓ legatarios. Si aūt heres scit vel credit aut dubitat hereditatem vltra debita nō extēdit siue fuerint ex ẓctu siue ex maleficio vel q̄ſi nihil ꝺz dare legatarijs donec sit creditoribus satiſfactum. Et ides modus tenēdus est in satiſfaciēdo prius creditoribus p̄rioribus:ꝛ in iure potioribus. Et si heres hunc ordinem seruarit:primo.ſ.soluendo legatarijs vel secundarijs creditoribus: non absoluiſ in foro conscie nisi hoc faciat ignoranter reputans:ſz hereditatē ad oia soluēda sufficere:vel nesciēs hunc esse potiorem creditorem. ſm Vl.ꝛ hoſtī.gloſſ.etiam Rayn.dicit q̄ sicut priores creditores ab alijs preuenti heredem inquietare nō debent ita nec eos q̄ ab eo emerunt res quarum precia in legata vel fideicōmissa vel alios creditores processerunt. vt in.l.sancimus. C.de iur.de lib.q: vt ibi ptz creditoribus potioribus seruatur ius contra legatarios et alios creditores inferiores qui ab herede prius acceperunt. Detrahere tamē potest heres ab hereditate eo modo quo supra eodem.§.vſ. De ordine autem creditorum infra restitutio.vſ.§.v̄ 1

¶ Decimo queriſ vtrū heres teneaſ ad vota testatoris:ꝛ dicit Pet.de pal.in.iiij.q̄ ſi ſ est votum reale/pura dandi:aut exponendi tū non āt si est pſonale vt ieiunare vel pegrinari aut continere nisi se sponte obligauerit et hoc siue hr̄e sit filius siue alius:extra eo.ſz. Si vero est simul reale ꝛ pſonale:ꝛ vtrūq; exp̄ssum.teuetur ad realeiv̄ si vouit ire ad sanctum iacobum:ꝛ equi ol ferre tenet ad equum tū. Si⁹ si vouit fundare monasteriū ꝛ intrare tenet ad fundationem tū.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et si est expressum personale ꝓncipaliter ⁊ reale tacitū ⁊ accessoriū: vt ire ad. s. Jacobum heres non teneꝫ ad reale. i. expēsas sicut nec ad ꝑsonale. ⁊ si vouit religionē non teneꝫ heres tradere bōa: qz sublato principali tollit accessoriū. Similiter si defunctus susceperat crucē non teneꝫ heres expensas mittere ꝙs fecisset: nisi hoc ordinasset. Si vouit autem mittere certas personas vltra mare qō reputatur reale: ad illud tenetur heres. hec ille. De hac etiam materia. ff. votum. §. ¶ §. xf. vtrū. l. heres cōpelli possit ad ista.

¶ Undecimo ḡritur si hȳdes sunt plures vtrum oēs teneantur in solidum ad ola debitarū legata ⁊ dico ꝙ regulariter ꝯlibet tenetur solū ꝓ ꝓte hereditaria. C. de acti. hered. l. ꝓo hereditariis. * Fallit hoc in multis casibus. * Primo qñ aliter disposuit defunctus. ff. de lega. ij. l. cū ab vno. vt si ab vno heredum legauerit creditori hereditario alo cōpensandi tunc ille hȳs onus sustinebit vsq; ad ꝯtitatē legati. * Secō ꝫ expensa funeris vxoris q̄ non astringit hȳdes tm̄ ꝓ hȳditariis portionibus: ff. etiam virum ꝓ portione q̄ pue nit ad eū de dote vxoris vt si ad eū peruenerunt cētum ⁊ in hȳditate sunt ducenta: ipse vir teneꝫ ꝓ tertia parte: vt heredes ꝓ duabus vt. l. l. veluti. ff. de re. et sump. fu. * Tertio si bona defuncti erant exp̄ssa vel tacite ypothecata creditoribus quia vno existente non soluēdo tm̄ alij tenentur. * Quarto in alimentis allegatis: qz ꝓ voluntate defuncti vel iudicis ab vno insolidū vel a pluribus ꝓ deſignatis partib⁹ exp̄etur. ff. ō ali. leg. l. iij. * Quinto qñ res legata possidet ab vno in solidum. d. l. ꝓ hereditariis. ⁊. ff. commo. l. sed mihi. §. heres. * Sexto qñ obligatio consistit in implendo pollicitationem facta a defuncto de aliquo faciendo vel non faciendo. ff. de polli. l. ſ. §. ſi q̄s. ⁊. l. ex pollicitatione. ⁊. ff. de ver. obli. l. in executionib⁹. ⁊ sic est ꝯlibet insolidum teneꝫ: vt si ꝓmisit aliq̄ opus facturum ad honorē dei vel rei publice: vel promisit ꝓ se ⁊ heredem nō fieri quominus ꝓ fundum sum̄ ire liceat ad quod quilibet heredū obligatur insolidū. * Septimo qñ obligatio est indiuidua. d. l. executionibus. §. seruus ⁊ de hoc habes in gl. d. l. ꝓ hereditariis.

12 ¶ 12. ḡrit vtrū si heres sit pupill⁹ differri possit solutio debito ꝛ ꝓtextu pupillaris etatis ⁊ dico ꝙ nō. C. de acquirenda. here. l. sub pretextu. Et si hȳs vel executores legata soluere nolūt ad pias causas eis ꝓmissa monitione ad hoc eos cogere debet. extra de testa. tua. ⁊. c. Jo. etiā si a testatore id cōtigerit interdictū. de quo infra testiū. §. viij. parti. iiij. Utr autē ista dilatio ꝓlongeꝫ defuncto purgatorium. ibi. §. ir.

¶ Cursus de hereditate. iiij. quantum ad substitutionem.

Hereditas. iiij. cōsideratur quātum ad heredē substitutū vl substitutionē hereditatis: q̄ dē substitutio ē scōaria ⁊ cōditionalis institutio sicut cū ḡs dicit: talis esto mihi heres: ⁊ si non eris vel decesseris titiuſ substituo istē titi⁹ oī substitut⁹. ff. de vulg. ⁊ pup. sub. l. f. Et licet substitutiones de vno in alium ꝓcedere possint in infinitū: ois tñ institutio post primā: substitutio: sicut scōe nuncupate dicuntur oēs que sequuntur primas. l. q §

¶ Primo ꝯo ḡrit quot sunt substitutionū gña: ⁊ dico ꝙ sunt duo. scilz substitutio indirecta ⁊ directa. Et indirecta dē substitutio est ꝑ quaz ḡs capit hereditatē mediante alio vt cū testator: fideicōmittit. B. heredi vt hereditatem restituat. pe. ⁊ hr substitutio indirecta ⁊ obliqua ea ratione. qz. l. ꝓ aliū capi. ⁊ fideicōmissaria. qz olim cōmistrebatur fidei heredis i rorū: ⁊ nō esset cogebatur restituere: sed hodie sic p. l. pe. C. ad tre. ārē hr ꝓcaria. qz sit possibiliter hȳ bis ꝑcaria. l. rogatoriis vt puta istituo te ⁊ rogo te ⁊c. Directa vero substitutio est qua quis caput hereditatē defuncti ex dispositione testatoris nullo alio mediante vel cooperante: vt cū dicit testator. B. mihi heredem instituo. ſz si ipse non erit heres. c. sit heres. ⁊. sic c. substitut⁹ ē directe. Verba aūt harū substitutionū. i. ḡb⁹ fiunt iste substitutiones indirecte q̄ dē sunt. volo. mando. rogo vt restituas hereditatem directa ꝯo fit per verba mere directa ⁊ ciuſlia vt heres esto: vel sit vl heredē instituo aliq̄ ēt fit ꝑ verba geminata: vt. a. filiū meū ipuberē heredē instituo. ⁊ si in pupillari etate defecerit. b. substituo. hec essi substitutio est directa si moriat in pupillari etate ꝓpter ꝯba geminata. sed si post pubertatem erit fideicōmissaria vt cōtrerdicitur ⁊ etiam si diceret heres sit: aliq̄n vero fit per verba communia ⁊ similiter indirecta.

¶ Ꝯro quo sciēdū est qō ꝯbozū quoddam est directū. illō. s. q̄ significat vt is cui relinquit sua manu recipiat: vt hoc ꝯbuz instituo: vt ꝑs. ff. de here insti. ⁊ heres esto: vt ibidē. itē accrescat: vl eriā accipiat vel capiat quoddā ꝯo est indirectus siue obliquus. s. qō significat vt is cui relinquit accipiat de manu alteri⁹ vt est restō. ff. de treb. l. instituta. ⁊. l. semper. itē volo. ff. de leg. ij. l. pater filiū. §. fi. itē rogo ⁊c. aliquod ꝯo cōmune q̄. s. hz vtrāq; significationē. i. vt de manu sua vel alteri⁹ accipiat: vt ꝯbū substituo aut morīat tali. i. ad vtilitatē talis. ⁊ succedat: ⁊ ēt accipiat.

¶ Secō vero queritur quantum ad istā substitutionē indirectā vtrū rogatus hereditatem restituere possit aliquid alienare de illo: et dico ꝙ non. C. communia. de lega. i. fina. nisi in casibus positis in auten. res quę. ibidem posita: qui casus sunt isti. i. causa votiꝫ et donationis propter

nuptias: ⁊ loquit in liberis non in extraneis. Et idem sm̄ Bart. in. 9. auk. ꝓponēdo filiū in monasterio. Sil⁹ ꝑ cā alimētoꝝ qñ aliunde sustētari nō pōt: ⁊ idē ꝑ redūnēdo filio capto ab hostib⁹. Pōt tñ sibi retinere qrtā trebellianicā: vt in. c. raynaldus. ⁊ in. c. raynuti⁹. de test. ſz si rogatus est restituere ḡcād supest de hereditate: tunc ad minus ḡrtā ꝑē seruabit substituto. vt. C. ad tre. auk. ꝫ rogat⁹. de q̄ vide in gl. i. c. in ꝓtia. de ꝓbatio. * Aduertēdum est aūt sm̄ eā ibi q̄ ls ḡer liberis restatoris sit pure rogat⁹ hereditatē restituerit nulla facta mēliōe de filiis: si tñ postea habuerit filios vel nepotes substitutio euanescit. C. de fideicō. l. cū acutissimi. C. de insti. ⁊ substit. l. gñal'r. ff. de pdi. ⁊ demō. l. cū autus. vide. ſ. §. v. * Aduerte. ēt q̄ si rogat⁹ hereditatē restituere illā spōte adiuuerit: retinebit quarta trebelli amicam: ⁊ reliquas tres partes restituet si vero adierit iudicis officio compulsus restituet totā insti. de fideicō. here. §. in primis. ff. ad trebel. l. nam quod. §. qui compulsus.

¶ Tertio queritur ḡt sunt spēs directe fustōnis: ⁊ dico ꝙ sunt ḡnq̄. * Quarū ꝓia ꝺr vulgaris. quia est a ꝯlibet restōre de vlgo factibilis: ⁊ cuilibet sine pupillo siue mīore: de q̄ agit. ē. insti. de vul. substi. Et hec est duplex: vna. s. expressa q̄ fit ꝑ istaz negationē nō hoc. s. mō: instituo mihi heredē: ⁊ ipse nō voluerit: vl nō potuerit heres ee: sit heres. p. vl' substituo. p. alia tacita: qñ. s. negatio nō exp̄mit sed includit: hoc. s. modo. a. ⁊. p. mihi heredes instituo: ⁊ eos inuicē substituo: ꝙ q̄ ꝯba tacite subintelligit ꝙ si aliter eorū heres nō fuerit. s. qz noluit vel nō potuit qñ decessit añ aditā hereditatē: alter sit heres insolidū. ff. de he. inst. l. cū in testō. §. hec ꝯba. * Secūa ꝯo ꝺr pupillaris qz sit soli pupillo vel pupille: nec pōt tps excedere pupillare: ſz expirat ad introitū pubertatis vt dicēdo filī⁹ meus mihi heres esto: ⁊ si non eris vel si eris ⁊ infra tps puberratis decesserit. p. sit heres. insti. de pu. sub. in ꝓn. imo facti bistis est in min⁹ tps: vt si dicat: si filī⁹ meus infra. iij. vel. v. annū decesserit. p. sit hȳs. Et hec est duplex vna. s. tacite q̄ nō hz formā pupillaris substitutionis ſz sub ei⁹ ꝯbis includit: vt cū ḓr. a. filiū pupillū meū heredē mihi instituo: ⁊ si ipse heres mihi nō fuerit. p. sit heres ⁊ hec ex expressis est vulgaris ex tacitis vero pupillaris. Unde siue. a. sit heres siue non in pupillari etate decesserit hereditas ḓrecto iure peruenit ad. p. sed ex vulgari succedit tantum in bonis testatoris ex pupillari ꝯo in bonis testatoris ⁊ pupilli. Alia est exp̄ssa que fit per verbum affirmatiuum: ⁊ facit exp̄sse mentionem de pupillaritate: ⁊ sub ea includitur vulgaris tacita: vt instituo. de vulgari et pupillari substitutione. §. ſ. et. ff. de vulgari ⁊ pupillari substi. l. cū hoc iure. ⁊ fit hoc mō. s. a. filiū meū hȳdē mihi instituo: ⁊ si ipse mihi heres non fuerit: vel si fuerit ⁊ in pupillari etate decesserit. p. sit heres: vl. p. substituo: vñ ista duo reḡrit ſz ꝯbozum affirmationē ⁊ exp̄ssionē tēporis pupillaris. * Tertio ḓr exēplaris: qz ad exemplū fit pupillaris est q̄ fit a parēt⁹ vtriuſq; sexus filio furioso: vel mēte capto: sic dicta q̄ ad exēplū fiat substitutionis pupillaris quia sicut pupillo qui testari nō pōt puidetur de hered. ita furioso ⁊ fit hoc modo. s. a. filiū meū furiosum vel mente captū hȳdē mihi instituo: ⁊ si decesserit antedictā sanam mēte deuenerit substituo ei talē vel talē. * Quarto ḓr cōpēdiosa: qz. s. fit sub cōpendio huius aduerbij qñcūq; ⁊ cōtinet tacitā pupillarem que al's fit prolixioribus ꝯbis: sic. a. filium meū hȳdē instituo tm̄ qñcūq; decesserit. p. sit hȳs: sic ls quādocūq; exp̄ēdatur ad oē tēp⁹: hic tamē restringit ad pupillare solū in qō solū vī de substituto prouidere voluisse. l. ꝑcibus. C. de impub. ⁊ aliis subst. * Quinta ḓr breuiloqua siue recipiatur. s. in breui continet duas vulgares ⁊ duas pupillares: vt cū duo vl plures impuberes instituta a patre hȳte eos in ptāte substituuntur hoc modo ⁊. a. b. filios meos ipuberes mihi heredes instituo: ⁊ eos inuicē substituo vñ qz continet expressam pupillarē si ḡs eoꝝ decesserit ī etate impuberi mr decederis oīno repellit ⁊ alij ab intestato venientes ⁊ succedit substitutus.

¶ Quarto ḡrit q̄d iura velint de substitutione vulgari: ⁊ dico duo. * Primū. Effect⁹ huius substitutionis est vt bona testatoris tm̄ q̄ debebant venire ad institutū veniant ad substitutū nō bona instituti. insti. de pupil. substi §. quo casu.

¶ Secō. Euanescit aūt substō ḡcito instituto adierit hȳditatē. siue postea decedat eius liberis siue siue liberis. C. de impu. ⁊ aliis substi. l. post aditam. ⁊ hoc nō solū qñ exp̄sse fit ꝙ negationē: ſz etiā qñ tacite. Tñ ls titi⁹ ⁊ sempronius fuerint instituti her. les ⁊ ad inuicē substituti: si tamen hic vl' ille adierit hereditatē expirat substitutio vt in. d. l. post aditam.

¶ Quinto queritur quid iura velint de substitutione pupillari: ⁊ dico quatuor. * Primum. Ad istam substitutionem quatuor requiruntur: primum scilicet quod ille cui fit substitutio sit de liberis testatoris: ⁊ accipio liberos non tantum ꝓ filiis. sed ⁊ ꝓ neporibus. secundum quod sit impubes: tertium quod sit in potestate testatoris. quartum quod instituat vel exheredatur. Et fieri pōt non solū filio impuberi iam nato ſz etiam posthumo. si tamē nascendo esset sub potestate testatoris si viueret ipse testator ⁊ etiam nepoti si tamē sit recasur⁹ in ptāte sui ꝑēnis post mortē aui. ff. de vul. ⁊ pupil. sub. l. q. §. posthumus

Universidad de Deusto
Biblioteca

* Scdo. Effect⁹ est ei⁹ vt nō solū sit.p.heres iure directo:ꝛ capiat bona ꝛ hereditatem vtriusq; si.a.decesserit in etate pupillari:ꝛs etiā excludit matrē ita qō etiā legitimā petere non poterit vt no. Bar.ꝛ doc.in.l.papinianus.§.ꝛs nec impuberis.ff.de inof.test.ꝛ oēm aliā psonam q ipsi pupillo ab intestato succedēr potuisset.ff.de vulg.ꝛ pup.sub.l.luci⁹. Et hoc verū est in expssa:ꝛ tacita aūt hz locū qñ alter fili⁹ testatoris frater pupilli substituit. Si aūt substitut⁹ sit extraneus mater admittit ꝛ repellit substitut⁹.l.pcib⁹.ꝛ.l. cū qdā.C.de impu.ꝛ aliis sub.miū in ūtuoꝛ casib⁹ prio qñ pr̄ expisse phibet ne aliqđ hēat.scdo qñ reliquit aliqđ vroriꝛ vult eē prētā.tertio si fuit inimica pr̄i.quarto qñ frater impuberis est substitut⁹. Sto.ēt q in hac tacita extrane⁹ nō excludit fratrē exytroq; parēte ꝓiunctū.* Tertiū. Euanescit aūt ista substitutio prio p aduētū pubertatis:scdo si hereditas pr̄is non sit adhuc adita: qꝛ cū null⁹ appareat heres test̄m pr̄nū vr̄ oesti turū ꝛ sic euanescit ēr pupillaris.ff.de vulg.ꝛ pup.sub.l.ꝛs si pl̄es.§.sed si ex asse.tertio si nascitur postūm⁹ de quo mētio nō est facta in test̄o.ff.e. l.si pr̄ filiꝰ.quarto si patiat pupill⁹ capitis diminutione maximā mediā:vel ēt minimam.ff.de adop.l.nec ei.*Quartū. Rō ḡre inuēta sic est qꝛ cū filiꝰ in pupillari etate testari non possit permittitur patri ipsi filio facere test̄m ꝛ de herede 6 ꝓuidere durante illa etate ꝓcise.o.§.quo casu.

¶ Sexto q̄rit q̄d ura velintoe substitutiōe exē plari:ꝛ dico hoc patere ex dr̄ia ei⁹ ad pupillares a q̄ differt multipl'r. * Prio qꝛ illa sit tm̄ a pr̄e q̄ illū hz in prāte:hec aūt sit ēt a mr̄e filio furioso vel mēte capto nō existēte in eis prāte. * Secundo qꝛ illa tm̄ sit pupillis ꝛ impuberibus tm̄:ista ꝯo solū adultis vel maioriꝰ?.* Tertio qꝛ in illa pōt substitui qulibet quē voluerit:in ista nō:ꝛs certo ordine fic:vt si hz liberos ei substituantur: si ꝯo nō hz substituantur fratres:qō si nec filios nec fratres hz tūc substituet quē voluerit.C. de impu:ꝛ aliis sub.l.humanitatis.* Quarto qꝛ illa expirat adueniente puberrate sed hec solum a ꝓueniente mente sana. * Quinto quia illa fit impuberi siue furiosus siue sanus mēte fit.hec vero solū furiosis ꝛ mēte captis. Probanē hec ola insti.de pup.sub.§.ꝑ rōne. Et si aduenīat sana mēs ꝛ nullo facto testō iterum vertatur in furiam non euanescit substitutio.arg.l.qō quoiꝛ. C.de legi.ꝛ plꝰ hz alij dicant quod expirat.ar.l.qō quisq;.ff.de re.iu. Effect⁹ aūt ei⁹ est vt bōa vtriusq; transeant ad substitutū.

7 ¶ 7.Septio q̄rit q̄d ō breuiloquaꝛ dico ūtuoꝛ. * Primū.hec substō fieri pōt a milite:nec explico qño qꝛ nō est in vsu:ité a quolibet non milite sed oportet q̄ fiat filio pupillo ꝛ ī prāte existēte

* Octm. Continet aūt pupillarē expssam qꝛ hz eundem effectum:ideoq; solū filio pupillo et in prāte existenti fieri pōt vt dictū est.* Tertium. Licet hec substitutio sit directa ō sui natura sim plr̄ possent tñ apponi in ea ꝛba vl'dictiones:vel alīq; mutari p q̄ in fideicōmissum ꝓtereā:ꝛ ad naturā ac ius fideicōmissi reduceretur. Quartum. Quatuoꝛ aūt modis ad naturā vl'ius fideicommissi reducī sicut fieri pōt sub hac quatuoꝛ formis. Prio em̄ fit sic.a.mihi hēdem instituoꝛ ꝛ si q̄cūq; decesserit.a.substituo.p. Nā hoc verbū substituo trahit hāc substōnē ad fideicōmissum ſm gl.in.l.pcib⁹.C.de impu.ꝛ aliis sub.ꝛ.l.cēturio.ff.de vul.ꝛ pup.sub.ꝛ in.c.raynuti⁹ de restā. ꝛ predictū aduerbiū q̄cūq; in hoc casu seruat ꝓ priā significationē:ꝛ respicit oēm tp̄s ꝛ rem omni tpe suadet valere.l.quoties.ff.de reb.dub. ibiq; est q̄ quocunq; tpe moriatur siue in pupillari siue in maioꝛi etate virtute huiꝰ verbi substituoꝛ videtur rogatus esse a testatoꝛe per fideicōmissum post moꝛtem suam restituere hereditatem ꝛ bona testatoꝛis ipsi substituto. Unde ipso isti tuto moriente mater ꝛ quicūq; successores sine ex testamento vel ab intestato adibunt hereditatē:ꝛ aditam substituto restituēt iure fideicommissi.instit.de fideicō.hered.§.sed qꝛ stipulationes.defalcabunt tñ ꝛ retinebunt legitimā ipsius que est tertia pars totius hereditatis testatoꝛis ſm cōioꝛem opinionem si ipse.a. erat de liberis ipsius testatoꝛis ad quos legitima spectat: quia in hac grauare eum testatoꝛ non potuit.C. de inoffic.testa.l.quoniam,de reliquis vero defalcabunt tertiam trebellianicam:et sic habebunt mediam hereditatem:reliquam vero medietatē restituent substituto iure fideicommissi. Retinebunt etiam sibi omnia bona ipsius.a.quia testatoꝛ de suis tantum rogasse intelligitur nō heredis. Si vero.a.non erat de liberis defalcabūt tantum trebellianicam:ꝛ habebit ēt alia bona que.a.quesiuit aliunde. Et hec substitutio quia ius fideicommissi habet fieri potest cuicunq; heredi ꝛ a quocunq; testatoꝛe.institu.de fideicommittere.§.in primis.ꝛ.§.seq. Et aduerte q̄ licet in prefata forma non addatur quandocunq; decesserit sine liberis:si tamen.a.erat de liberis testatoꝛis intelligetur hec clausula sine liberis quia ꝓ regula est qō quandocunq; quis aliquem rogat de liberis suis alteri hereditatem restituere post suam moꝛtem semper intelligitur tacite conditio ista.ſ.si decesserit sine liberis:qꝛ nō est credēdum q̄ quis exclusa prole filij sui voluerit hereditatem peruenire ad alterum:in extraneo aūt heredē non inest talis tacita conditio nisi addaf expsse.C.de instit.ꝛ substitu.sub condi.fac. l.generaliter.§.ylti.* Secundo fit sic.a.filium

meū impuberem heredē mihi instituo/sed si dictus.a.q̄cunq; sine liberis decesserit.p.sit hes ꝛ tunc si moꝛiē infra tp̄s pupillare valet iure directoꝛ/ꝛ sic substitutus capiet totam hereditatē sine deductiōe alicuius quarte.o.l.cēturio.ꝛ.c.si pater.de testa.li.vi.Si ꝯo moꝛitur in pubertate ſm Jo.an.erit totaliter fideicōmissoꝛia qꝛ hz per istā dictionē sit heres videatur directa tñ ꝓ istaꝰ additionē sine liberis trahit ad fideicōmissum. vt ꝓbat in.l.sceuola.ff.ad tre.q: illa additio innuit q̄ in q̄cūq; tpe decesserit sine liberis in pubertate ex ꝓsumpta voluntate testatoris vr̄ rogarus p fideicommissum restituere hereditatem post moꝛtē/vt ꝓbat in.o.l.ꝓcib⁹.Et ideo q̄cunq; tpe in pubertate moriat sine liberis mater aut q̄cunq; successoꝛes restituēt hereditatē substituto deductis supradictis.ff. de vulg.ꝛ pup.substi. l.coheredi.§.cum filie.Et sic tene:hz cōis opinio legistarū sit qō nunq; obligat:hz expirat per aduētum pubertatis. * Tertio fit sic.A.mihi heredē instituoꝛ:hz dictus.a.q̄cūq; sine liberis decesserit.p.substituo.Et hec oī tpe est fideicōmissaria:ꝛ idē ius eundem effectū hz ꝓ oīa sicut prima ꝓdicta tñ rōne ꝛbi substituoꝛ:tñ rōne sine liberis:tōq; dicendū est vt de ulla.*Quarto fit sic. A.filium meū heredē mihi instituoꝛ:si tñ decesserit in pupillari etate:vel postea q̄cunq; sine liberis.p.sit heres vel.p.substituo.Sub hac aūtē forma comꝓhendunf tres substitutiones:vna pupillaris expressa ꝓ hoc qō dicit si decesserit in pupillari etate:et ex hac resultat tacita vulgaris q̄ sub pupillari expressa cōtinetur vt dictum est:ꝛ hāc facere nō pōt nisi pf pupillo ꝓpter pupillarē etatem expssam qñ fit directe nisi fit miles.o.l.cēturio tertia fideicōmissaria est ꝓpter illud qō ōz:vel postea q̄cunq; sine liberis. Sz si testatoꝛ vult q̄ clariꝰ iste tres resurgant dicat ꝓ pupillariter ꝛ vulgariter et ꝓ fideicommissum substituoꝛ:ꝛ vnaquaq; istaꝝ hz suū effectū.qꝛ si.a. sit heres:ꝛ in pupillari etate moriaf substituꝰ vocatur iure directo excluſa mr̄e et aliis legitimis successoribus:ꝛ hoc ꝓpter effectū pupillaris expsse q̄ matrē repellit ꝛ substitutum admittit.l.lucius.ff.de vulg.ꝛ pup.substi. Si ꝯo.a.non sit heres:qꝛ nō possit aut nolit:tunc substitutus erit heres iure directo ꝓpter tacitam vulgarē q̄ etiā ex pupillari cōsurgit vt dictum est. Si ꝯo sit heres.deinde factus pubes.q̄cūq; sine liberis moriatur habebit locū fideicōmissaria. vnde eo sine liberis moriente successoꝛes restituent hereditatem cum defalcatione vt dictum est. In numerabilia dici possent de hac substitutione materia que causidicis relinquantur.

¶ Octauo q̄rit vtrū indistincte p religionis ingressum expiret substitutio facta in defectu liberorum:ꝛ dico multa. * Primū. Scdm gl.in.c. i p̄tia.de proba.isto casu ꝓ ingressum religiōis substitutio euanescit:ꝛ excluditur substitut⁹ fi erat priuat⁹.qꝛ hoc casu ingrediēs monasteriū hz redē fingit habere vt ibi in aut.de san.epi.§.hac t. di, p̄ti,sed intellige q̄ euanescit si monach⁹ remitt ſm glo,ibi ꝛ postq; tenuit nō aī ſm vin.ꝛ non fecit in fraudē nec exuit infra tp̄s ꝓbationis. Si aūtē substituitur eccl'ia aut locus religiosus vl' inde expendere in pias causas nō expira t substitutio vel fideicommissum.vt.o.§.ſz hec.vbi distinctio ista ꝓbatur:ꝛ diuersitatis rō est ſm Archi qꝛ q̄ expiret substitutio ꝓ religionis ingressum inductū est ꝫ ꝓpriā significationē verborū in fauoꝛe pie cāe:vñ vbi fideicōmissum expendi oz in pias cās cessat dicta rō:cū non debeamus ire ꝓprie ꝛba in fauoꝛē vnius pie cause in alteri⁹ pie cāe ꝓiudiciū:arg.c.cū cā.ō ꝓhib.* Secundō. Si autem institutus nō ingredit monasterium fz efficit clericus oicit glo.ibidē q̄ nō euanescit substitutio nisi duo cōcurrant.ꝓmovt perpetuo maneat in ecclesia.scdo vt reddit⁹ expendant in pias cās.vt ōz in aūtē,nisi rogāti.C.ad trebe.qō ḥdē Pañ.ibidē restringit ad clericū cōuersum alicuius monasterij:hz melius intelligit simpl'r.vt gl.intelligat.* Tertium. Si aūt decesset se et sua eccl'ie seculari glo.ibidē distinguit:qꝛ aut fit clericus.ꝛ sic ō: vt supra statim.aut nō fit clericꝰ.ꝛ sic substitutio non expirat ſm meliusentiētes.

* Quartū. Si ꝯo ingredit religionē in fraudem substituti ſm Panoꝛ.in.c.in presentia.abbas hz q̄ substitutio non euacuaf qꝛ fraus ꝛ dolus nemini patrocinanf.de rescri.sedes.ꝛ hoc cōiter tenef ꝛ probabitur fraus ꝓbando cōminationes factas substituto ꝓ heredē.xx.q.iv.c.ſi.Et idem est ſm gof.ꝛ archidi.in.c.ſi qua.xix.q.vi.si non intrauit ſz monasteriū heredem cōstituit:qꝛ substitutio non expirat et de his. ē. hereditas.ſ. §.vñ.

* Quintum. Si autē ad dictam clausulā ḡsalez si sine liberis addaf ex se legitime descendentibus vel ex suo corpe natis,hz sint opinīones tamē veritas est qō ꝓ religiōis ingressum substitutio expirat:vt egregie Bart. ꝓbat in questione facti cuius motiua vide per archi.in.titu.x.capi.in.§. antepe.ꝛ idez hz ipse ꝛ ci.in.l.si ita quis.ff.de leg. ij.conco:.Archi.ꝛ Joā.in.o.c.si qua.ꝛ oēs Anto. ꝛ pañ.in.o.c.in p̄tia.hz ꝛ̄ renuerit Ja.de beni.ho.ꝛ Jo.an.ꝛ q̄dā alij.*Sextum. Si fiat substitutio sub conditione qō monasteriū nō ingrediat non expirat substitutio ꝓ ingressum movastarij:ſm Pañ.in o.ca.in p̄sentia.qꝛ cōiter tenef qō illa conditio q̄ impedit matrimonium ſp̄ale siue religionis ingressum habetur ꝓ nō adiecta sicut ꝛ illa que impedit carnale.C.de iudi.vl.l.ij. ꝛ.ff.de cōdi.ꝛ demon.l.cū tale.ꝛ.l.titie si nupse-

Universidad de Deusto
Biblioteca

arit.vbi dr quod si testator reliquit titie ducētos si non nupserit ⁊ si nupserit cētū.si titia elegerit nuptias dr hñe ducentos:qz cōditio illa retrahit a mrimonio carnali:vnde nō tenet mulier restituere relictum sibi cū onere restituendi si nupserit.ff.eo.l.q̄ties.⁊.l.si filie.⁊ a fortiori idem est si conditio ꝑdiat mrimoniū spūale. Uñ dicit Albr.in.l.deo nobis.C.de epi.et cle.q̄ puella cui relinquunt cētū si nupserit:si ꝯo religionē intraverit.l.nihilominus si intrauit habebit centum: qz in casu ꝑdicto ois cōditio dilatio et grauamē remissa intelligunt cum ꝑdicta institutio succedat loco debiti bonorum subsidij/vt est expressum C.de inoffi.test.l.q̄m in prioribꝰ. Et hoc dicit verum in filia cui tale subsidium debet:nō aūt ī extranea sed solum si ꝑditio extet.imo nō haberet filia q̄s legitima esset sibi legata ⁊ illud relictum esset vltra debitum bonorū subsidiū.sed ricardꝰ malūb.tz hoc esse verum indistincte.ego vero dico verum dicere albricū si cōsideret solū ratio debiti subsidij:sed si cōsideret turpitudo ꝑditionis que ꝓ nō adiecta habēda est verum dicit rica.q̄ qz in hoc casu semper est turpis semp habebitur ꝓ non adiecta.infra legatum primo.v.ix.

¶ De heremitis.

Eremita ā ⁊ herimicola ē is qui heremum colit inhabitando. Et ē duplex ādam.s.colēs ādā seu habitās heremū ſz nō ex desiderio vite solitarie:ſz alia cā puta ad aggrediēdū vel fugiēdū:⁊ hic ꝑprie nō dr heremita:quia vt dicit in.ca.qui vere.xvſ.q.ſ.heremita qz vt dicitur l.c.qui vere.xvſ.q.ſ.heremita dicitur q̄ vere ⁊ pure solitariam vitam elegit quidā vero colēs ex desiderio colendi. Et iste est duplex:qz quidā est colēs ex desiderio colendi ⁊ tñ est astrictus obedientie alicuius approbate religionis qui etiam ⁊ si sit heremita proprie non tñ precise:sed est religiosus ducēs vitā heremiticā: alius vero non est obedientie astrictus/⁊ iste proprie dr heremita.s.is qui vitā heremiticā eligit sub spiritu libertatis.vnde dicit.s.Thomas.in.iiij. dist.xxvij.quod heremite habent solemne votum continētie sed nō obedientie/ licet teneant epis obedire sicut ⁊ alij:vt dr.xxj.q.clxxxvſ.argu.v. ad.iij.imo.etiā possunt habere proprium secūdū gl.in.d.c.qui vere.⁊.est tex.xix.q.iij.§.ecōtra. 1.q6

¶ Primo ꝯo q̄rit vtrū heremite gaudeant privilegio clericali:⁊ dicit sum.ang.ac ro. cū Jo.de lig.in cle.p lras.de prebē.q̄ sicut laici nati sunt ita laici perseverāt sub imperatoris iurisdictiōe cum eis nihil adueniat eos eripiēs aut eximēs inde quod est duplex.s.receptio ordinis:vel conuersio ad aliquā religionē approbatam.de relig.do.c.ſi.xvij.q.iij:ſi quis suadēte.q̄ sen,excō. non dubium.⁊ sequit Pan.in.c.nullus.de foro cōpe. sed contrarium tenuit gl.in.d.c.q̄ vere.q6 Archi. limitat verum in heremitis non profugis.sed q̄ astricti sunt alicui regule vel superiori.ſ religioso:vel saltē hoc privilegio gaudenti.vt.§.ecclesia.ſ.§.v.dicto.vſ.⁊ hoc tenentium quia si laicum viuentem in turba dicta astrictio facit gaudere privilegio clericali:quare non vacantem deo permixtus in solitudine.tum etiam quia ⁊ ipsa sumang.dicit quod sunt de foro ecclesiastico per.ca. nulla ratione.dist.xcij.⁊.p.c.ſi autē.xſ.questiōe ſij.privilegium autē fori tardius acquiritur ⁊ citius ac facilius perditur q̄ personale ſm doctoꝝ ſi gaudent realī privilegio siue fori: gaudent ⁊ personali.§.excommunicatio.vſ.§.vij. 2

¶ Secundo queritur vtrū heremite vocari possint ad prelaturam monachorum:⁊ dico q̄ sic p postulationem.extra de elec.cum ad monasteriū ⁊ ratio quia transeunt ad vitam strictiorē i hoc quod monachus abrenunciat proprio non autē heremita.vnde potest condere testamētum.xix. q.iij.§.sed illud est.q6 intellige vbi heremita nō ē religiosus. Uita tñ solitaria debite assumpta preeminet socali ſz.s.Th.ii.q.clxxxvſ.sicut ia pfectū ei q̄ ad pfectionē exercet:ſz sine pcedēti exercitio est periculosissima:nisi diuinit⁹ suppleat. 3

¶ Tertio queritur vtrū religiosi possint vitam heremiticā eligere:⁊ dico quod sic de lnia suoꝝ prelatorū etiā mendicātes:⁊ cellas siue habitacula in heremo siue vbi hōm habitatio de propinquo non sit capere et mutare.de excel.prelatorum ex eo.lib.vſ.prelati tamē nemini debent dare licentiam nisi iam in societate perfectus cum imperfecto sit periculosissimum habitare solitarie:cui ⁊ dicitur ve soli: quia cum ceciderit non habet subleuantem.vſi.s.Tho.vbisupra dicit q6 vita socialis necessaria ē ad exercitum perfectionis:qz mutuo se instruunt verbo exemplo ⁊ correctione que ad pfectionem ducunt solitudo aūt competit iam perfectis.

¶ De hereſi ⁊ hereticis primo in se.

Eresis.ſ.grece ab electione dicitur eo quod aliquam sibi opinionem sectandam hereticus eligat.xxiij.q.iij.heresis.alias diuisionem sonat:⁊ sic heresis in proposito videtur ipsius intellectus ad falsam sententiam in spectātibus ad fidem aut mores cum obstinatione ita quod de ratione eius sunt duo secundum sanctum tho.sup.ſ.ad corin. lec.iiij.ſc licet electio priuate discipline ⁊ pertinaciaꝝ principaliter vr idē dicit.ii.ij.questione. xſ.est circa articulos fidei:secundario vero circa ea que sequuntur ex eis:⁊ nascitur ex superbia vel concupiscentia commodis temporalis.Hereticus vero secūdū Petr.⁊.s.Tho.⁊ communiter

ōēs dōc diffiniri pōt q̄ est is q̄ circa ea que sunt fidei errat pitellectū:⁊ ptinaciter heret errori p voluntatem. Uñ errās in his q̄ nō sunt fidei.i.q̄ quis explicite credere nō tenet puta credēdo Jacob prem fuisse abrahe ⁊ hmōi.q̄ tñ recte crederet vbi ei pstaret de ꝛitate nō est hꝛticꝰ ſz.s.th. in.iij.fil'r nec q̄ errat circa ea de q̄bꝰ dissentiūt doctores donec p eccl'iaꝝ fit determinatū:vt idem dicit in pria pte. Sil'r errās circa ea q̄ sunt fidei nō ptinaciter:ſz p simplicitatē nullomō p prytoici hereticꝰ ſm Lar.in cle.de sum.trin.⁊ pōt nec excōicarꝰ p ꝛbū ptinaciter ubi potest:qz errās per simplicitatē nō ptinaciter credit imo talis meretur potius puta dum credit suo epō ꝑdicati aliq̄dꝫ fidem credēdo aīo obediēdi fideiꝫ patus tñ corrigi: qz ex intrētione iudicali:itē qz ſz Inn.illō non est fides eiꝰ ſz fides eccl'ie:⁊ vult dicere q̄ iō ſi credit.qz credit eccl'iam illud credere:⁊ pōt potius credit q̄ eccl'ia credit. Idez aūt puto de errante ex quadā pia devotiōe vt puta circa ꝓceptionem dñe nſe. Sed hec limita nisi erret in his in q̄bus ignorantia nō excusat:q̄ casu nō mereꝛ:ſz peccat nō p infidelitatē hereticā q̄ ptinaciaꝫ reꝛit sed p negligentiā.itē nisi erret in his de q̄bus errāt viri docti ex q̄dā ptiali affectiōe.aliq̄n tñ hereticus ꝺr̄ liber excōicatꝰ.iij.q.ſ.q6 aūt.sil'r ⁊ simoniac⁹.ſ.q.ſ.ārsch.ſz est locutio improprīa inchtū ſcz ita opanꝭ ac si male de fide sentirent. Igit̄ si alte ꝝ duo ꝝ deficiat nō est q̄s hereticꝰ ſz de hoc lati⁹.ſ.§.ij. Aduerte aūt q̄ ea que sunt fidei circa q̄ errando q̄s labit in hereſim sunt multa. vñ hereticꝰ est pīo male sentiēs de articulis fidei:⁊ scō sil'r male sentiēs de ecclesie sacramentis de her.ad abolēdā.tertio male sentiens circa scripture sancte veritatem.xxiij.q6.iij.hꝰ sic vñ dicit pau.in.cle.vnica.eo.ti.q̄ hereticus exponēs falsam ⁊ erroꝛtā expositionem in diuinis scripturis ℨ id q6 eccl'ia tz q6 gl.in cle.ſ.de vsu. §.sane dicit pcedere indistincte de gignente aut tenente puer sum dogma vel falsas opiniones:ſz alij melꝰ hoc limitāt si scriptura illa sit de necessarijs ad salutē puta de ptinētibꝰ ad fidē vl' mores:⁊ el' ral'r exposita q̄ nō possit esse vera in sensu illo. Lar.⁊ in.d.cle.voluit hoc extēdere ad tenentes ℨ canones:⁊ multi doc.ibi.sed distinguē dū est. Illa credulitas est ℨ fidē duplr:primo directe ꝓ principaliter.q.ſ.est ℨ articulos.scō indirecte ⁊ scōariō.ſ.est contra aliq̄d cōe ꝛuū articulo. ita quod sequitur corruptio alicuius articuli: sicut dicere quod in scriptura contineatur aliquod falsum:quia est contra illud quod spiritus sanctus loquunt⁹ est per prophetas:similiter dicere quod ecclesia male determinauit in aliquo circa fidem aut mores:quia est contra illud sanctam ecclesiam catholicam et similiter auferre ecclesie romane priuilegia diuina:quia sequit̄ q̄ ipsa non sit regula fidei infallibilis:⁊ cō sequenter non est necesse credere articulis fidei ab illa declaratis vel traditis.

¶ Primo ꝯo querit quo in his q̄ sunt fidei dicat hereticus. Et dico ſm archi.ii.pte tit.xij.c.v.§.ſ.* Primo vt q̄s erret:cū hereticus sit ſm aug.qz opiniones falsas gignit aut sequit.qui errorꝫ sit in rōne:qz hereſis est species infidelitatis q̄ est in rōne.sicut ⁊ fides fidei ℨia. Igit̄ nulli factū sine erroꝛe hoīem hereticū facit nec baptizare imagines: demones adorare cōculcare altaris sacramentum ⁊ hmōi horrenda nisi sit erroꝛ in intellectu male de his sentiendo non faciunt hereticū:ſz peccatorē ⁊ scelestum:⁊ sortilegum.sicut qui aliqua ductus cupiditate ista facit ad assequendum aliquid a demone pacto tacito vel expresso credens tamē de his ea que fides docet. Nec obstat q̄ ſm iura simoniacus dicit hereticus.ſ.q̄.ſ.quisquis.qz hoc nō est verū proprie ſz inquantū vendendo facta ita agit ac si existimaret posse donū gratie dei pecunia possideri ſm.s.Tho.q6 tamen nō credit aliquem esse hereticum proprie. Non obstat etiā q̄ adorans hereticum quod ſcz leuius est q̄ adorare demonem est hereticus.in.c.quisquis.⁊ in c.accusatus de he.li.vſ.qz hoc est verum ſi adorat credens illum adorandum quasi ſcz eius fides vera:sic secus ſi pter commodū temporale sine erroꝛe quia non est hereticus nisi iuris presumptione.⁊ fictione.⁊ de hoc infra.§.v.vtrum ſcz in iudicio ecclesie tales debeāt statim iudicari hereticī.* Secundo requirit q6 erroꝛ sit contra ea que sunt fidei vt circa scripturam vel articulos fidei aut contra determinationem ecclesie in his que sunt fidei aut morū necessaria ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſaltem.ar.xxiiij.q.j.hec eſt fides.vñ error in nullis ſpectantibus ad fidē vel determinationem eccl'ie. puta q̄ ſol ſit minor terra nō eſt periculoſus: imo non eſt hereticꝰ ſentiēs ꝫ determinationē eccleſie in aliꝭ q̄ in p̄dictis q̄ pertinēt ad fidē vel bonos mores: ſicut Jo.xxij.determinauit in extravagāti ad p̄ditorē. q̄ ius ſepari nō p̄t ab vſu in vſu p̄ſumptibilibꝰ: & tñ dicit huiꝰ mōi p̄dicentes eē ptumaces & eccl'ie rebelles nō aūt hereticos. * Tertio reḡrit q̄ error ſit in eo q̄ catholicam fidem eſt profeſſus alꝭ nō eſſet hereticꝰ ſ3 ſimpl'r infidelis: vt iudeꝰ & pagan. * Quarto q̄ aliquā ꝓfitet de fide xp̄i fateat quantū ad humanitatē vel deitatē ratioēm ſi nullā fateret ꝓprie loquendo magis eſſet apoſtata q̄ hereticꝰ ſicut iulianꝰ apoſtata large tñ dici p̄t hereticꝰ: & grauius hereticō puniēdus ſi puniri poſſet. * Quinto vt q̄s errorē talē obſtinata voluntate eligat & ptinaciter ſequatur: vñ erras ex ignorātia paratꝰ corrigi nunquā eſt hereticus. xxiij.q.iij. dixit apl's. * Sciēdum eſt tñ ſm archi.q̄ ptinacia nō eſt iudicāda ſolū in actu exteriori: puta q̄ ille ſolus pertinax reputetur q̄ ꝓbis aut ſcriptis monitꝰ reſtitit: ſ3 & q̄ latēter diu in errore p̄ſtitit vl' vſq; ad mortē p̄durat: q; talis nō vē p ignorantiā ſ3 per obſtinatam malitiam perſeuerauit ideo q̄ eccleſia tales p̄ſumit hereticos.

3.q6 ¶ Tertio queriē vtrū dubiꝰ in fide ſit hēticus vl' infidelis: & dicit Eau.is qui firmiter ex animi infirmitate nō credit: nec tñ ptinaciter dubitationi inſiſtit nō eſt hereticus quinimo ſi recedit ab illa dubietate reſiſtendo merek: qui vero ptinaciter inſiſtit.i.nō paratus corrigi ad mandatū ſuperioris eſt hereticus: vt in.c.dubius.de her.& hoc eſt caſus ſingularis.in.c.damnam⁹. de ſum.trini. vbi Jachim non damnatur licet dixerit erroneum: quia fuit corrigi paratus: ſe correctioni eccleſie ſubijciēs: vñ ſola pertinacia hominem hereticum facit. Et idē cardinalis. Sed aduerte q̄ nullus dubius in fide videtur paratꝰ corrigi ad mandatū eccleſie niſi dubiret ex ignorantia: q; dubius de articulo dubius eſt de doctria eccleſie ſi ſcit eam docere articulum vnde dico q̄ dubitans contra ſuam voluntatem non eſt hereticus alia ratione: q.i.ſicut nullus credit niſi volens ſm Aug. ita nec efficitur fidelis niſi volens: vnde in rōne hereſis includitur electio falſitatis: que electio importat liberam inclinationem voluntatis.

4 ¶ Quarto q̄rit vtrū ſit hereticꝰ q̄ aſſerit vſurā non peccā: & dico q̄ ſic vt in cle.ex graui.de vſu. vbi dicit Pet.de anch. q̄ actus fenerādi non ſapit hereſim: nec ptinet ad inq̄ſitorē: & tñ pertinaciter aſſerere hoc nō eſſe p̄ctū eſt hereticū: & rationē aſſignat gl. dicens q̄ nō ſolum hereticꝰ eſt male ſentiens de articulis fidei & eccl'ie ſacris. de her. ad abolendā: ſ3 & q; quicquid ꝓ5 dogma vel falſas aut nouas opiniones dign⁹ aut ſequitur. xxiij.q.iij. iter ſchiſma & hereſim. & c. hereticus. intelligē ꝫ doctrinā eccl'ie: vñ ſubiungit glo. hoc eſſe ꝫ doctrinā eccl'ie eo.ti.c.iij. & cum tu. et concor. paſſi. q̄ clarius loquēs dicit hereticus eſſe q̄ p falſam exō: tā expoſitionē in ſcripturis doctoris ponit ꝫ id q̄ō in fi. Et intellige ſm pe. q̄ſi q̄s ſimpl'r aſſerit vſuram nō eē p̄ctū. vbi tñ dubitatur in aliq̄ caſu vtrū ſit vſura necne mō eēt hereticus q̄ teneret opinionē & forte nō verā. vt in.c. nauigāti. de vſu. Addit & Pau. in.d.cle. ex graui. q̄ dicere ſimpl'r vſuram eē p̄ctū: ſed facta reſtitutiōe nō eē p̄ſitēdū: ſicut p̄ſiteri tenetur q̄ & obligat tñ q̄s homi. in vſura offendit & obligat deo & homi. & iō poſt reſtōnez tenek adhuc penitere. Ex p̄miſſis colligit archi. ſolutionē huiꝰ q̄ōnis. Quidā eſſi inquit. in publicis p̄dicatiōibꝰ p̄cta do turbā ꝫ clerum aſſerunt q̄ laici ſoluendo deci mas clericis aut eis p̄ſitēdo & vando oblationes peccabāt: cū oēs clerici eſſent mali & de eccl'ys remouēdi: Querebaſ an ꝫ eſſi tanq̄ hereticis p̄oce di poſſet: & firmatur eſt p oēs theologos & iuriſ vtriuſq; doctores ibi exiſtētes q̄ ſic & bñ: per doctrinā illi⁹ gl. q; ptinaciter tenebat diuerſas opiniones reprobatas p ſacros canones & canonicas ſanctiones & contra id q̄ eccleſia tenet.

¶ Quinto queriē vtrū adorātes demōes & baptizantes imagines eccleſia debeat ſtatim excōicare & punire vt hereticos & dicit archi. ſub correctione ſedis apoſtolice: q̄ non quantum eſt ex natura rei. quicquid ſit iuris p̄ſumptione & quandocunq; effectus depēdere poteſt ex duplici cauſa: puta in fidelitate & cupiditate aſſequendi aliquid a demone pacto tacito vel exp̄ſſo nō q̄ ex natura rei pōt ex iſto effectu iudicari p̄cipſe altera cauſa. Et ideo quando conſtaret de huiuſmodi effectu vlterius inquirēduz eſſet de cā: ſi ex errore & fidei puerſitate hoc faciat iudicandus eſt hereticꝰ ſi ꝺo ex alia cā iudicandꝰ eſt ſortilegus & vilißimꝰ p̄ctō. Inquiret aūt hoc & inueſtigabit eccl'ia q̄ interioza nō videt ex actibus p quos habitꝰ recognoſcunt: vt ſi ꝓbat actū deſe dēdi aliquē articulū fidei: vel ſi aliquem inſtruxit publice vel occulte de oppoſito articulorum fidei & huiuſmodi. ex cauſa tñ adorationis demonis p̄ciſe iudicare non pōt aliquem ex natura rei eſſe hereticum: & ſi iuris p̄ſumptione talis hereticus ſm gloſſatores iudicetur. Poſſet tamen eccleſia rationabiliter ſtatuere vt tales velut hereticꝰ puniant. Adde q̄ō augu. de anc. vide idē ſentire: ſed de hoc ti.ſeq.§.iij.

6 ¶ Sexto queritur quid de illo qui oſculatur ſepulchrum

pulchri: ſi machometi vel alicui facit ad eius reuerentiā ſicut aliū infideles. & dicit Alex.de al.xxiij. titu.de apoſtaſia. q̄ō ſi facit quia ita credit: ideoq; ꝓfitet ſic eſt apoſtata hereticus & excōicat⁹: ſi vō hoc facit ſolū ꝓbo pp metum non in corde: peccat mortaliter non tñ eſt hereticus vel excōicatus.

7 ¶ 7. q̄rit q̄ ſint hi q̄ dicunt p̄ticipare cum hereticis vt fautores: defenſores credens & hmōi. & dico q̄ credētes hereticoꝝ exp̄imēdo mētē voc. ſunt q̄ implicite credūt q̄s hereticī ſcitī eē hereticī credunt nō aūt expl'ite: q; iam eſſent hereticī: vñ credētes iudicandi ſunt oēs q̄ ꝓbo vel facto oſtendunt ſe credere q̄s illi credūt: q̄ aūt eis cōicat in aliꝭ factis in quibꝰ error nō exp̄mit vt viſitādo p̄hendo alimoniā & hmōi. nō ſunt iudicādi credētes ſ3 portꝰ fautores. Vñ ſm archi. in.c. q̄ſiq; eo tit. li.vj. credentes hereticoꝝ ſi dicunt q̄ dicunt ſe velle mori in fide eoꝝ: vel credere illoꝝ ſi erroribꝰ. de.pe.di.j. pōt. ſil'r q̄ eos adorat: reuerētiam ſuo mō exhibet cōſolationē vel cōtionē in morte ſeu infirmitate ab illis accepit: vel ſilia ad ritum eoꝝ ptinētia ppetrāt: q; pl'ꝰ factis ꝙ ꝓbis loquimur. arg. de ap. dilect. el.ii. Secus ſi q̄ ſermones eoꝝ audierſit ſemel & ampliꝰ nō redierit: q; nō videntur approbaſſe q̄ō poſtea vitarunt. ar.j.q.j. cōſtat. Et ſi q̄s eos viſitauit alimoniā dedit ducatū ꝓtitit: vel ſilia fecit in edibꝰ nihil de ritu eoꝝ oſtendit: q; hec fiſit q̄ſq; interuētu pecunie: niſi pr'us erāt lapſi & poſtea ita fecerūt. de hek. lib.vj. accuſatus. Et ſecꝰ ſi q̄ libros eoꝝ ſuſcipiſit ſ3 ſtatim deſtruſit incēdio vel aliter: q; iudicandi ſunt innoxij.i. decredentes. ſ.q̄ō.j.c.j. alias ſi ſuſpecti ſunt & nō deſtruſit eis idicēda eſt purgatio canonica: ſicut & oſbꝰ p̄dictis de q̄bꝰ dictū eſt q̄ō non debent iudicari credentes. Pe. & de palu. in.iiij. breuiꝰ explicat dicēs q̄s credētes ſunt q̄ ꝛ3 nulli hereſi adhereāt exp̄ſſe credunt tñ hereticos eſſe bonos viros & bonam ḣſe fidez: ſicut ſunt apud nos ſimplices fidem explicitā nō hītes: vñ ſicut hi ſunt fideles. ſ. credentes ip̄licite: ita & illi ſunt hereticī dicendi vt ex eo. excōicamus. * Recepta. Recepta⁹ xo ſm grāmaticum eſt q̄ frequenter recipit q; recepto eſt xbū frequētatiuū in iure tñ ſm archi. ponit receptare pro ſimplici xbo. i. recipere vt probat. ff. de recepta. l.ſi. & ſm ius ciuile receptatoꝝ eſt q̄ latēter aliquē recipit & celat. vt cōſeruatis manus iudicis euadat. ff. de recepta. l.j. ff. de offi. pſl. l. ogrutt. C. de his q̄ ia. occul. l. vlt. & ſilr etiam accipit ſm iura canonica niſi in caſu iſto in quo receptatoꝝ dr ſm Archi. q̄ eos recipit in terra vel domo ſua ſemel vel pluries publice vel occulte. vñ ſm archi. receptatores dicunt q̄ eos recipiunt ſcienter & ſi nō frequēter. ar. de pe. felicis. lib.vj. Fautores. * Fautores xo ſm archi. vbi ſ. dicit ꝓpone ḋdē q̄ publica autoritate funguntur ex ſola omiſſio-

§ 1. hereticorū pēa.

in domo vel in terra sua eos tenere vel fouere fa
cit.c.sicut ait.eo.ti.ꝛ fm Pasi.ibi extenditur .d.c.
ad oēs hereticos.Iz Ionaꝛ de tholosano: imo
seculares ptāres debent moneri: ꝛ si necesse est
ecclesiastica censura compelli oēs hereticos ab
ecclia denotatos de suis prouinciis exterminare
ꝛ cū moniter quis eligit in tpalē vel perpetuam
ptātem de hoc turare: ꝛ si ꝓpter suā negligētiaz
aliquis talis dīs fuerit excōicatus ꝛ non satisfe
cerit infra annū dīz pape sūtimari: vt ipse omnes
eius vasallos ab eius fidelitate denunciet absō
latos: ꝛ terram suam occupandā fidelibus expo
nat: ꝛ illum si expedire videbitur a sua dignitate
deponat.extra eo.excōicamus.§.moneantur. Et
Iz cum nullo excōicato sit participandum: mul
tominus tñ cū hereticis: ita qđ Iz non sint excōi
cati eadem excōicatione oēs participantes cum
illis: secus de credentibus fautoribus: receptato
ribus: ꝛ defensoribus qz ligantur eodē snia: vt.§.
excōicatio.vij.excōicatione.v. posset tñ aliquis si
ne peccato participare cum eis: vt in spectanti
bus ad eoꝝ salutez ꝛ similiter vxor ꝛ filij ꝛ hmōi
qui iudicio boni viri aliter commode facere non
possunt: nec in est aduersionis periculum: ꝛ simi
liter ceteri in casibus in quibus licet participare
cū excommunicatis de quibus.§.excōicatio.v.§.
i. * Tertia pena est qđ bona ipsoꝝ sunt ipso iure
vel ipso facto confiscata: sed exequutio cōfiscatio
nis vel occupatio dictoꝝ bonoꝝ non fiet p prin
cipes seculares donec p aliquā personā ecclesia
sticam fuerit sententia tum super dicto crimine
heresis contra ipsum hereticum.de hered. cum
scom.lib.vj.vide assassinus.§.vlti . Et applicantur fisco si heretici sunt seculares ꝛ in terris im
perij si vero sunt seculares in terris ecclesie vel
si sant clerici applicantur fisco ecclesie nisi cleri
corum bona essent ecclesie vel ipsi haberent sti
pendium ab ecclesia: quia applicabuntur eccle
cuius erant: vel aqua stipendium habebant. ex
tra eo.excommunicamus.ꝛ.viij.di.quo iure . fm
Ray.dos aūt vxoris heretici non cōfiscatur fm
Dire.nisi cum tale scienter contraxerit: vt in. ca.
decreuit.eo.ti.lib.vi.vbi dicit glo.qđ presumitur
ignorasse nisi sciuisse probetur.de regu.iur. pre
sumitur.lib.vj . vel nisi parricipet in heresi fm
Archi. Et si aliter fieri non pōt manu armata
sunt eis ofa bona auferenda: vt . xxiij.q.iij.c.j.si
cut tñ dicit Ray.ꝛ Hos.Iz ecclesia videatur dare
generalē autoritatē oībus expoliādi eos: tñ satis
videtur tutum quod non fiat nisi speciali edicto
vel principis vel ecclesie: ne aliter videatur quis
potius ex cupiditate vel vltione quā ex iustitia ꝛ
obedientia pugnare. xxiij.q.j.qđ culpatur . et. q.
sabbatū.per totum. * Ꝑro his tñ notādum primo est
qđ si dicta sua requiritur in crimine lese maie-
statis diuine.l.heresis multo magis requiritur
in crimine lese maiestatis humane ꝛ in aliis in
fortunijs delictis. Unde si caueatur statuto quod
bona homicide sint ipso iure confiscata siue sit
publicus siue occultus homicida bona consci
tia retinere pōt dicta bona ꝛ fructibus vti ꝓ ne
cessitate donec snia saltē generalis sequatur vt
etiam tenet Dire.li.iij.ti.ix. Qui etiam dicit qđ
dicta bona damnatoꝝ ꝓpter heresim vel hmōi
ad fiscum pertinēt a die commissi criminis. C.de
here.l.illi.ff.de dona.l.donationes.§.perfecte.cꝛ
tra eo.statum.§.j.li.vj.vnde donatio vl alienatio
facta per hereticum ante damnationem non te
net nec emācipatio filiorum qz eo ipso qđ hereti
cus est: filij desinunt esse in eius potestate: licet
tunc non appareat illū esse hereticum. de hereti.
quicunqꝫ.§.fi.lib.vj.ꝛ ex quo consequuta est con
demnatio effectus condemnationis trahitur ꝛ
tro ad diem commissi criminis: ꝛ alienatio est il
li interdicta. C.ad.l.iuli.maiest.l.quisquis.§.emā
cipatio. Imo dicit Panor.in.c.fina. quod si sen
tentiatum fuerit super eorum crimine post mor
tem ipsorum nihilominus applicabantur dicta
bona fisco: vt in.c.ij.de refcrip.lib.vj . quia con
fiscatio fuit facta in vita ipsorum coꝝ ipso quod in
heresim inciderunt. ꝛ de hoc est texꝛ.in.c.accusa
tus.eo.tit.lib.vj.§.in eo vero casu. Et si habue
rint catholicos filios nihilominus confiscantur
secundum gl.summa.xxiij.q.vij.ꝛ in.c.vergentis
eodē.titu. Et sic per illud.c. corrigitur autē.de
nestorianis. C. de hereti. que volebat qđ ad ca
tholicos filios vel agnatos deuoluerentur quod
sequitur Archi.ea.q.vij.ꝛ Ly.in.l.quisquis . C.
ad.l.Jul.maiest.ꝛ Host.dicit verum in terris ec
clesie.ꝛ est magis pium licet primum sit verius
intelligendo quando pater publice predicauit cō
tra fidem: vel publice processus est aut desendit
errorem. vel coram suo prelato confessus aut con
victus aut sententialiter condemnatus. extra de
verbo.sign. super quibusdam. secundi Ray. ꝛ in
sum.conse.lib.j.titu.xv.q.vij . Et si hereticus
alienauit fiscus vel inquisitores non tenentur re
stituere pretium emptoꝝ qz effectus damnatio
nis retrotrahitur vt dictum e:ꝛ est sicut facta dā
nation bona alienare non possent sic nec ante il
lam a die cōmissi criminis. arg. C. de dona. inter
virum ꝛ vxorē.l.donationes. Sed limita predicta
nisi pretium vel aliquid inde pretij inueniatur in
bonis heretici. argu. ff. solu. matri. l. si cum dotez.
§. vltimo. ꝛ.l. sequēti. Et intelligas quod non so
lum reuocabit rem pretio non restituto emptoꝝ
qui emit ab heretico: verum etiam nec ei qui
emit quantumcunque per plures manus trāsie
rit: quia non habuit ius vendendi. hec Joan. mo.
Archi. ꝛ Jo.an.in.c.cum secūdū.de here.lib. vj.

ꝛ idē dīr. Et ideo ts cuius bona ipso facto sunt cō
fiscata vel alteri in penam applicata ne ste cāsn
ni et cui alienat nō pōt sine mortali alienare nisi
pro necessitate vite vt pro comedendo ꝛ hmōi qz
argumento coꝝ si q̄ not. Bar. l post. ff. de dona. ta
lis admittitur bonoꝝ si necessaria non est pre
fatis interdicta Iz solū volūtaria. alle. l. ro. ff. de so
lu. l. peto. §. predium. ff. de leg. ij. ꝛ. l. alienationes
ff. fami. her. vel nisi alias esset soluendo pro dam
no dato: vel nisi emptoꝛ reuelaret conditionem
rei ita esse: ꝛ hoc si tale delictum propter qđ sua
bona sunt fisco applicata pōt aliquo modo proba
ri: qz si esset totaliter improbabile posset alienare
etiaz titulo oneroso: titulo etiam lucratiuo bene
posset alienare. Et sic intellige ꝛ limita Bal. vbi
s. ꝛ Pasi. in. d. c. cū nō ab hoste. ꝛ Jo. and. in. c. ꝓ
humani. de homi. li. vj. in nouel. Excipe tñ casuz
c. si. de prescrip. lib. vj. vbi hꝫ quod si post mortem
heretici si qui dum viuerent catholici putabantur
bona ipsoꝝ a catholicis coꝝ filijs vel n. potī
bus: aut extraneis quibuscūq; spacio. xl. annoꝝ
fuerint bona fide possessa non esse amplius sup
hmōi bonis molestandos etiam a romana eccla
in hoc casu. ꝫ illi quoꝝ bona fuerunt n fic de
tegank heretici extitisse. Et hec valent ad intelli
gentiā statutorum in religionibus quibus cauetur
vt q̄ tale quid fecerit ipso facto suis officijs sit
priuat⁹ ꝛ hmōi: qz expedit vt p iudicē declaretur
antē fiat execution . Valent etiam ad hoc q si
tabellio p suam legis est tabellionatu p̄uat⁹ ꝛ nō
fit declaratū per suam hois semp valebit eius
instrumēta donec declaretur. ꝛ ita no. gl. in. §. pe.
in autentico. de rabel. Quomodo aūt heresis
bona diuidant. vide ti. sequenti. C. xij. ꝛ. §. assessi
nus. §. v. * Quarta hereticoꝝ si pena est q̄ indi
stincte siue sint laici siue clerici etiam si papa vel
imperator debent aboī dignitate deponi. dist. xl. si
papa. ꝛ. xxiij. q. j. qui contra pacē. ꝛ omnibus offi
cijs ac beneficijs spoliari ꝛ clerici degradari ꝛ ipsi
ac eorum credentes: receptatores: ꝛ defensores et
fautores: ipsorumq; filij vsq; ad secundaz genera
tionem nullum ecclesiasticum beneficium vel of
ficium publicum possunt adipisci. vt in. c. ij. eo. tit.
li. vj. q̄ intellige de scōa generatione per lineam
patris qui est filius ꝛ nepos: Iz per lineā mater
nā nō nisi ad primū graduꝫ. l. filiis extenditur vt in
c. statutum. el. scōo eo. ti. lib. vj. ꝛ etiā nisi predicti
essent emēdati ꝛ reincorporati ecclesie parati ad
penitentiā fuissent . vt. in dicto capit . statutum
* Quinta est qđ si q̄s vir ecclesiasticus ad p̄ces
heretici vel fautoris ꝛ similiū dignitates perso
natus ꝛ quecunque alia ecclesiastica bñficia scien
ter est adeptus ipso est priuatus ipso facto ꝛ in
habilis ad similia in posterum. si vero ignoran
ter solum sic habitio est priuatus. vt in. c. quinq;
eo. ti. lib. vj. * Sexta. qđ filij hereticoꝝ si ipso facto
qđ sententiaꝝ est contra coꝝ parētes de heresi
efficiuntur sui iuris: ꝛ effecti intelliguntur a die
commissi criminis: vñ si emancipatio facta non va
let post commissum crimen. vt in cap. quicunque.
* Septima qđ vxores scienter cum hereticis cō
trahentes perdunt ipso facto dotē secus si igno
ranter li cet postea sciuerint. vt in. ca. decreuit. eo.
ti. lib. vj. * Octaua qz appellare non pñt tpi aut
credentes receptatoꝛes: defensores ꝛ fautores eo
rū. vt in. c. vt inquisitionis. eo. ti. lib. vi. * Nona. qz
contra eos ꝛ alios predictos admittunt excōmu
nicati ꝛ participes vt socii criminis ad testimo
nij. vt in. c. fidei fauorē. eo. ti. lib. vi. ꝛ officiales li
cet sint excōicati. possunt contra eos exercere of
ficiuz suū si requisiti fuerint ab episcopis inquisi
toribus vel coꝝ delegatis: ꝛ licite requiri pos
sunt . vt in. c. presidentes. eo. ti. lib. vi. * Decima.
quod siue heretici siue coniuncti siue extranei.
non possunt heredes instituꝛ nec eis est aliquid
relinquendum. vt in. c. si quis ēpo. ꝛ se. ꝛ qđ ibi no
tatur de her. ꝛ secus facientes si sunt epi vel cle
rici sunt excōicati etiā post mortem. vt. l. d. c. nota
tur. * Undecima qđ coꝝ vasalli absoluti sunt a
debito fidelitatis ꝛ totius obsequij: ꝛ quicūque
alij aliquis obligatione astricti: vt famuli: liberti
ꝛ hmōi ipso facto liberant: vt dicit ꝛ no. in. c. fin.
eo. ti. Et idē de vasallis dominoꝝ qui contra he
reticos sunt negligentes. vt supra dictum est. vñ
si q̄s promtisserit eis soluere certo die sub iuramē
to vel pena non tenet: vt ibi no. gl. Quod intelli
ge si est manifestum ipsum hereticum incidisse
in perfidiam vt ibi: ꝛ idem fm Phi. est si sit occul
tus modo probari possit: qđ Jo. an. versi limitat si
ad ipsam probationē sit ꝓcessum: qz tunc ꝓbatio
facit delictum esse manifestum. vt in. c. cuz olim.
de verb. sig. peno. Do ibidē dicit quod a die cōmis
si criminis sunt ipsi certi. sed ipsa absolutio allega
ri non potest nisi facta manifestatione per suam
sed dico qđ sua non est necessaria sed sufficit ma
nifestatio facti: imo nec ipsa ꝓbatio in actu est ne
cessaria Iz sufficit possibilitas certa probandi. qz
per exceptionem coꝝ petitionē elident. * Duo
decima qđ morte plectuntur: qz damnati presen
tibus secularibus potestatibus aut eorum balti
nis relinquuntur animaduersione puniendi: cleri
cis a suis ordinibus degradatis. vt in. c. excōica
mus. el. j. c. tit. ꝛ ista animaduersio est pena ignis
in laicis de consuetudine: Iz de iure sit pena mor
tis vt in. l. arriani. C. de he. iuncta. l. vltimū supli
ciū. ff. re pe. Si tñ redire ad eccliā ꝓ suam vo
luerit eo sit eis parcendū. i. §. xij. * Decimatertia
qđ nulli clericus Iz illis ꝑbere ecclesiastica sacra
nec eos tradere ecclesiastice sepulture nec eccle
mosynas aut oblationes eorum recipere aliter

Universidad de Deusto
Biblioteca

clericꝰ pñs ꝺus est officio tuo regulari vero sua pᵗiuilegia nō ſeruēᵗur in ea ꝺiocesi in quo ꝓtrafecerit. vt in.ꝺ.c.excōicam⁹. Imo hodie ꝺ cliqꝫ eos tradiderit eccleſiaſtice ſepulture eſt ipſo facto excōicatus p.c.quicunqꝫ. eo.ti.lib.vj. nec debet abſolui niſi ꝓpꝛijs manibus publice extumulet corpora ꝺannatoꝝ ⁊ loc⁹ ille perpetuo careat ſepultura. Si tñ heretici etiam relapſi manifeſta pñe ſigna oſtenꝺant non ſunt eis humiliᵗ petita pñe ⁊ euchariſtie ſacꝛa ꝺenegāda eX.e.ſup.e.lib.vi. *14. qō nulⁱ tabellio publica inſtꝛa vel ſcꝛipta ꝓ hereticis.credentibꝰ: fautoꝛibus ⁊ ceteris facere pōt nec aꝺuocatus in altqua cā vel facto poteſt eis ꝓſtare patrocinium nec litigantibus ſub eoꝝꝺ examine: aliter ipſo facto ab officio ſuſpenſi ſunt et perpetuo infames: vt in.c.ſi aꝺuerſus. eo.titu. qō ſm Panoꝛ. intellige niſi reuertantur ad fideꝫ qꝛ tunc poſſunt pꝛeꝺicta pꝛo eis impendi.

9. qō ¶ Bono q̄ ſit pena hereticoꝝ relapſoꝝ: ⁊ ꝺico qꝺ tales poſt abiurationem hereſis vel etiā ex eo qꝺ ſuſpecti ꝺe hoc poſtꝰ ſe ad antiſtitⁱs examinationē purgauerint: ſi deprehenſi fuerint iuꝺicialiter recꝺiuaſſe ſine vlla auꝺiētia relinquiᵗur iuꝺicio ſcⁱari puniēꝺi: ſed ſi in foꝛo penitentiali hoc fatenᵗ. ꝓpter hoc puniri nō pñt. * Dicitur aſſit relapſus primo accuſatꝰ ꝺe hereſi vel ſuſpectus ſuſpitione vehementi q̄ hereſim abiurauit in iuꝺicio: ⁊ poſtea cōmittit ſiue incidit in thaⁿ etiam ſi ante crimē ipſum non fuerat plene ꝓbatꝰ: ſi aſſit ſuſpitio fuerat leuis non ꝺz iuꝺicari relapſus: ſz alr grauiter puniri. vt in.c.accuſatus. eo. ti.li.vi. Scꝺo io qui errauit in vna ſpē hereſis vt in vno articulo: ⁊ abiurauit hereſim ſimpliciter: ⁊ poſtea errat ī alio: vt in.ꝺ.c.accuſatus. * Tertio ille ꝺe cuius lapſu in hereſim añ abiurationem conſtitit vel nunc conſtat ſi poſtea hereticos ꝺeducat receptet vel aſſociet. aut eis munera ꝺonet aut mittat vel impenꝺat fauoꝝē qui excuſari non poſſit ſeu etiam viſitet. vt in.c.accuſatus.

¶ Decimo q̄ritur que ſit pena credentiū hereticis. fautoꝝ ꝺefenſoꝝ ⁊ receptatoꝝ: ⁊ ꝺico qꝺ
10 quilibet talis eſt excōicatⁱ ipſo facto. vt in.ca. nouerit. ꝺe ſen.excō. ⁊ ſi nō ſatiſfecerit ſtra annū ex tūc ipſo iure eſt infamis: nec ad publica officia ſeu cōſilia. nec ad eligēꝺos alios ad hmōi. nec ad teſtimonium ꝺz admittⁱ: nec p̄t cōꝺere teſtiū. nec ad aliculus hereꝺitatis ſucceſſionē accꝺere: nullus quoꝫ ei ſup q̄cliqꝫ negocio ſed ipſe aliꝭ cogitur rꝛ̄ꝺere: ſi iudex eſt: ei⁹ ſnia nō vz ſi aꝺuocatus nō admittⁱ ad patrocinium. ſi tabellio nō valēt eius inſtrumenta ⁊ ſic in ſimilibus ſi Xo ſit clericus ab oī officio ⁊ bñficio ꝺz ꝺeponi. Aut aſſit raleo poſtꝰ ab eccleſia denotati fuerint euitare contēpſerint ꝺebēt excōicari. Probant hec oīa. extra eo.excōicamꝰ. Clerici quoꝫ talibus exhibentes ecclesiaſtica ſacꝛa vel eos eccleſiaſtice ſepulture tradentes aut eleemoſynas vel oblationes eoꝝꝺ recipiēntes pᵗiuari ꝺebent officio ſuo ad qō ſine ſpeciali iꝺulto ſeꝺis apl̄ice non reſtituuntur ſſr ⁊ regulares. quoꝝꝺ etiā pᵗiuilegia in locis illis eis non obſeruantur. vt in.ꝺ.c.excōicamus. ſepellientes etiam eos ſunt excōicati: vt.ſ. excōicatio. ix.ꝙ.xxvii. Multe etiam alie pene horum colligunrur ex ſuperioꝝbus queſtionibus.

¶ Undecimo q̄rit̄ vtrum hereticis ſpōte redeuntibus ⁊ penitentibus ſit parcenꝺum. ⁊ ꝺico q̄ eccliaquantū ad ſp̄ialia. ſ. collatione pñe ⁊ enchariſtie ſemper vtitur miſericoꝝꝺia cuꝫ penitentibus etiā relapſis ita eis exhibenꝺo: vt in.c.ſuper.e.lib.vi. quātū vero ad tpalia: vt vitā ꝺignitates officia et ſubſtātiā vtiⁿ miſericoꝝꝺia ante relapſum: quia lapſi moꝛtē merentur cū fidē coꝛꝛumpenꝺo grauius ꝺelinquat falſarius monetaꝝ q̄ ſtatim moꝛti aꝺiſcunⁿ ⁊ cū eis peⁿ ſi reuertⁱtur: ⁊ pena carceris perpetui olim ꝺebita illis hoꝺie per inquiſitoꝝes vna cū ꝓſidente cōmutari pōt: vt in.c.vt cōmiſſi. eo.ti.lib.vj. aliqñ ēt reſtituⁿtur eis bona ex miſericoꝝꝺia ⁊ non aliter: vt in.c.vergentis. eo.ti. q: ſunt confiſcata: quā mīaz puto poſſe ꝓtari ab eo aꝺ q uē bona per cōfiſcationem ꝺeuoluuntur: aliqñ etiā ſi ſunt clerici ꝺiſpēſantur cū eis in offitiſe plus ⁊ minus: aliqñ etiā in pᵗiuilegiis ꝺignitatibus pᵗicipue aꝺ ſcāꝺalū tollēꝺum. vt.xxiij.q. iij. ipa pietas. poſt relapſum Xo vtⁱ ſeueꝛa iuſtitia nullo modo pꝛaceꝺe eis quātū aꝺ vitā ⁊ bona rēpoꝛalia quātⁱcūqꝫ penit̄eant. extra.e.aꝺ abolenꝺā ⁊ hoc ſm.ſ.tho.ronabⁱr. q: alioquin poſſet hoc eſſe in pꝛeiuꝺiciū ſalutis alioꝝ: ſi tñ q: ſi relaberentur alios inficerent: ſi tñ q: aliꝭ facilius in hereſim laberenᵗ: ex quo iſti ſine pena euaꝺerent. ex relapſu ēt eoꝝꝺ pſumⁱt ꝺe incōſtantia eoꝝꝺ circa fideꝫ ideoqꝫ iuſte occiꝺūtur. xxiij.q.iij. reſcende.

¶ Duodecimo queritur vtrꝫ parcenꝺū ſit hereticis redire volentibus poſtꝙ ſunt per eccleſiam condēnati: ⁊ ꝺicit Jo.and. in quaꝺam apoſtilla. in. ꝺ.ca.excōicamus. cl primo. eo.titu. quoꝺ ſic. ⁊ iꝺē tenet gl.in.c.excōicamus. cl ſecūꝺo eo.ti.⁊ arc.in. c.vt commiſſi. eo.ti.lib.vj. ꝺicēs quoꝺ tantum relapſis non parcitur. ⁊ iꝺez viꝺentur velle iura non qua que iniꝺiſtincte parcenꝺi ꝺicunt redire volentibus. vt patet in.cap.vt officium. eoꝺ.titu.lib.vi. ſ tamen contrarium viꝺetur verum eſſe ꝺe iure quia vt patet in.c.aꝺ abolēꝺum. extra eoꝺē non parcitur niſi redire volentibus continuo poſt ꝺeprehenſionem erroꝛis quoꝺ quiꝺem continuo ab aliquibus obſeruatur ꝺe prima ſeſſione iuꝺicis: a prima ꝺie qua examinatur cauſa huius quoꝺ viꝺetur ſenſiſſe Bayn. Sed hoc ꝺictum non pꝛoceꝺit neceſſario: tum quia iura poſteꝛioꝛa non diſtinguunt: ſed iniꝺiſtincte ꝺicunt parcenꝺum

eſſe redeuntibꝰ: tñ q: ſz ſuetuꝺinis q̄ tus interſtat eſt in ꝺiſi: tñ qⁱlliuꝺ.c. loquiⁿ ꝺe repꝛehēſione manifeſta q̄ nō ē niſi poſt plenā ꝓbationē: interq̄ā ⁊ ſnīam nulla eſt ꝺifficultas nec mediⁿ actꝰ vſi q̄tū aꝺ parcere nō ē rō maioꝛ ſi reꝺire velint poſtq̄ ſunt cōuicti: aut ēt cōꝺēnati: cū ſtatim in eoꝺem actu iſta ꝺuo fieri poſſint pꝛobatio ⁊ inꝺicⁱi ⁊ ſnīa. Et iō pꝛia opinio q̄ magis pia eſt: vſ arbitrio iuꝺicis tenenꝺa vbi ꝓbabiliter viꝺerit pñaz eſſe nō ficti: tñ q: in ꝛſtitutionibꝰ penalibus ſm iura fieri ꝺz interpꝛetatio benigniꝰ: vtrum q: ꝺuerſionē eſſe ante ſnīaz vel poſt nō eſt parcē ꝺi ratioꝛ: ſed veritas ꝺuerſionis cū ſpe non recꝺiuandi ꝓſumpta que etiam poſt ſnīam eſſe pōt iz non poſt relapſum: q: pꝛeſumitur inconſtantia.

13 ¶ 13. q̄rit̄ q̄liter recipiēꝺi ſunt heretici aꝺ fideꝫ redeuntes: ⁊ ꝺico qꝺ aꝺ eſt arbitriū pⁱi⁹ ꝺebent erroꝛē abiurare. ſ. ſimpⁱr vel eū ꝺe quo ſunt cōuicti vel ſuſpecti ſm gl.in.c.accuſatⁱ. eo.tit.li.vj. et pᵗmittere ꝓ ſcripturā qō tenebit firmiter catholicā fideⁿ. j.q.vii. quoties. ꝺe ꝛſe. ꝺi.ij. ego ꝺe gaⁿ ri⁹. ꝺ.c.aꝺ abolēꝺā. ⁊ hoc pubⁱce vel pⁱuatim ſm qō crimē fuit pubⁱcū vel pⁱuatum Ray. poſtea ꝺebent abſolui non obſtantibus ſententiis que ter in anno a papa ꝺ hereticos pubⁱce ꝓmulgⁿ tur ſm gl.in.c.offⁱn.e.ti.li.vj. ⁊ hoc ſm formā eccleſie. ꝺe q̄.xj.q.iij. cū aliq̄s. ꝺe ſen.exc. cū veſtꝺeres. ſ. cū pſalmo iuſto ⁊ Xbere quātum. aꝺ excōicationē: ⁊ poſtea ꝺz ꝺiponi illiⁿ ꝙ talibꝰ ſoleⁿ iniungi. vt in.ꝺ.c.quottes. ⁊ ego berē. nec ſine talⁱ ſolēnitate reconciliāꝺi ſunt ēt in extremis agēres ſi aꝺeſt facultas ꝺz Inn. ſi aſſit aꝺ eā neceſſitatē ꝺeuenerint qō nō valeāt ꝓfiteri pceſſerint tñ pñe ſigna: tūc recōciliabunⁿ ēt ſine ſolēnitate pmiſſa q: lex q̄ aliud ſtatueret eſſet inhumana. et cō. Ho. in.c.a nobis. el.ij. ꝺe ſen.excō. vbi ēt pꝛeꝺicta tangit Inn. imo ſm Archi. tenebit ſemp abſolutio ēt ſi forma illa nonſeruet. Qō ſi poſt abiuratiōē vel poſtquā aꝺ arbitriū epⁱ ſe purgauerint ꝺepⁿhenſi fuerint reinciꝺiſſe iuꝺicio ſeculari ſine auꝺientia relinquunⁿt: nec parcit eis q̄ aꝺ vitam aut bona: vt in.ꝺ.c.aꝺ abolēꝺā. qō intellige ſi ꝺeprehēꝺunⁿ p euiꝺētiā facti aut pꝛiā ꝓfeſſionē iuꝺicialē aut p teſtes: ſed ſi occulte reciꝺiuant et reuertⁱt: parcit eis quātū aꝺ vtⁱqꝫ ſm gl. Ray. ⁊ ſum. ꝓfeſſ. li.j.ti.ⁿ.q.iiij. vbi ēt ꝺz qō ſm Ul. occulti heretici abſolui pñt p ſimpⁱce ſacerꝺotem niſi eꝙs ſibi reſeruauerit ſz hoꝺie iſte caſus ē pallio p curie pꝛocceſſum. Eoꝺē mō recipiēꝺi ſunt ſm ſum.ang. credentes: receptatoꝛes: fautoꝛes ⁊ ꝺefenſoꝛes ac infames ꝺe hereſi. qꝫ q̄ꝺē ꝺe infamatis ꝓcꝺo: vt pꝛz in.ꝺ.c.ego berē. ⁊ ꝺe credentibus: q: ſunt heretici ꝺicenꝺi: vt in.ꝺ.c. excōicamus. el.ij. eo.ti. in fi. ꝺe aliꝭ autem non inuenio.

14 ¶ 14. q̄rit̄ vtrū cū redeuntibꝰ ab hereſi ꝺiſpēſaⁿ

ri poſſit circa oꝛꝺines: ⁊ ꝺico qꝺ iure cōi tales ex quo reconciliati ſunt aꝺ laicā cōionem recipiuntur. ſ. q. vj. c.j. aꝺhibetur etiam quāꝺoqꝫ circa eos quaꝺruplex ꝺiſpēſatio. ſ. ſemiplena: vt ſolum recipiantur in oꝛꝺinibꝰ añ hec oīa ſuſceptis. j. q. j. ſi quis heretice. ⁊ plena: vt poſſint fieri ſacerꝺotes. j. q. vij. conuenientibus. et plenior: vt poſſint eſſe epⁱ. xij. ꝺiſ. nos cōſuetuꝺinem. ⁊ pleniſſima. vt etiam aꝺ ſupioꝛes ꝺignitates pꝛemoueri poſſint. xxiij. q. iij. ipſa pietas. concoꝛ. iſſoſt. Hoſt. et Ray. Multa quoqꝫ ꝺe hereticis communia eis ⁊ ſchiſmaticis habes. j. ſchiſma fere per totum.

¶ Cursus de hereſi ⁊ hereticis ſecūꝺo in ordine aꝺ inquiſitoꝛes.

1. qō. Hereticus ſcⁱ ꝺ ouenit ſpāli ⁊ pꝛopⁱo iuꝺice puniēꝺus: qui gſalt quiꝺem nolle ſed tñ anthonomaſtice inquiſitoꝛ appellatur: qui cū epō oꝛꝺinario contra hereticos inquirere poteſt: quiſqꝫ eſſe inquiſitoꝛ non poteſt niſi annum quaꝺrageſimum attigerit: vt in cle. nolentes. ꝺe her.

¶ Pꝛio Xo q̄rit̄ a quoꝝ cū quali auctoꝛitate inſtituuntur inq̄ſitoꝛes: ⁊ ꝺicit gl. in. ꝺ. cle. nolentes. qō inſtituⁿ pñt p pᵗincⁱales vel miniſtꝛos illoꝝ oꝛꝺinⁱ quibꝰa ſede apl̄ica eſt ꝓmiſſuꝝ: ⁊ ab eꝙs vel capⁱis ſede vacāte: q̄ oꝛꝺines ſm arch. cōiter q̄ꝺē eſt oꝛꝺo p̄ꝺicatoꝝ. in tuſcia aſſit ⁊ in q̄buſꝺaz ꝓuinciⁱs ob reuerētiam bti Fꝛāciſci eſt oꝛꝺo minoꝝ. aꝺꝺe vel ob reuerētiā bti Antonⁱ ꝺe paꝺua. Ziⁿ otitas aut̄ eoꝝ ſm aliquos legiſtas eſt oꝛꝺinaꝛia: q: oꝛꝺinaꝛiⁿ ꝺz q̄ hz vniuerſitatem cauſaꝝ. ff. ꝺe iuꝺi. l. cum pꝛoꝛ. ſ. j. ⁊ extra ꝺe app. romant. li. vj. vſi ſm Spe. officiales epoꝝ ꝺicuⁿ tur oꝛꝺinaꝛij ſm canoniſtas aſſit hñt ꝺelegatam ⁊ nō oꝛꝺinaꝛiā: q: nō hñt vniuerſitatē cauſaꝝ oīm ſed gtinēttiz aꝺ crimē hereſis. pꝛo qua opⁿtione eſt exp̄ſſe ꝛex. c. per hoc. eo. ti. li. vj. in pn. et ſic ꝛz Archi. ⁊ Jo. an. vñ ſniam ſiue bñ ſiue male pceſſerint nō pñt ſm eoꝝ: ꝛz ſm legiſtas ꝺenatū ꝺ ſniam reſtituere poſſunt ex cā poſtea compꝛobata: puta ſi ꝺoceaⁿ malo ꝺolo cōiectus. Poſſunt tñ ꝺcꝺ ſtⁱ ꝺe p̄ꝺictis aliꝭ cōmittere vices ſuas ſm qō ꝺocet ꝓſuetuꝺo: ⁊ ſm glo. in. ꝺ. cle. nolentes. ⁊ commiſſarios aꝺ eis ꝺatos vocamus vicarios aut ſubſtituⁿtos. cle. j. eo. ti. ꝙro.

¶ Scꝺo Xo q̄rit̄ quātū ꝺuret inq̄ſitoꝝis officium ⁊ ſeu vtrum expiret moꝛte inq̄ſitoꝝis: ⁊ ꝺicit Clemens quartⁱ ſic pſenti ꝺeclaꝛamus ꝺicto ipſoꝝ officiū nō ſolū q̄ꝺ negotia viuēte mandatario incepꝛa: imo etiam quo aꝺ integꝛa ⁊ non cepta ⁊ qō plus eſt quātum aꝺ ea q̄ tūc nequaq̄ emerſerant in fauoꝛē fiꝺei poſt cōmittentis obitū pꝺurare. ꝺe here. ne aliqui. li. vj. qō Jo. an. in nouel. intelligēꝺū ꝺicit ꝺe inq̄ſitoꝛe ſimpⁱr ꝺato. qⁱ ſi eſſet ꝺatus cū clauſula aꝺ bñplacitū: tunc ſeruꝰ

Universidad de Deusto
Biblioteca

ret qđ habek in.c.ſi ꝟtioſe.de reſcrip.vbi.l.ỽ: qđ ſi clauſulacontinet vſq; ad ꝟplactrum noſtrum expirat ꝑ morte ꝓcedẽtis:nõ autem ſi ꝓtinet ad ꝟplatũ ſedis apſtice: ⁊ ſedes illa non moritur.

3.qđ. 9.dis. ¶ Tertio ꝟrik ꝫ ꝺs procedere poſſit inqſitor vel non poſſit ⁊ dico multa. * Primũ. Inqſitor ꝓcedere põt ꝫ hereticos et ꝫ participes.i. fautores: defenſores receptatores.ex eo.ꝫ.libr.vj. Idde ⁊ ⁊ ꝫ credentes qui vere ſunt heretici vt dictũ eſt. * Scõm. In eodẽ ẽt.c ſ cỽ. Cõtra xp̃ianos qui ad ritũ trãſierũt vel redierint iudeos ꝙ ẽt ſi hmõi redeſites dũ erãt infantes aut metus mortis non tũ abſolute aut precise coacti baptizati fuerunt erit tanꝯ ꝫ hereticos: ſi fuerint de hoc confeſſi aut per xp̃ianos ſen iudeos puicti. ⁊ ſicut ꝫ fautores:receptatores:defenſores hereticorum ſic ꝫ fautores receptatores ⁊ defenſores taliũ ẽ ꝓcedendũ: hec ibi. Vbi dicit gl.qđ trãſierit in ritũ iudeoꝝ qui nunꝯ fuerũt iudei: redeũt ỽo ꝺ aliqñ fuerunt: ⁊ qđ hoꝝ bona ſicut ⁊ aliorꝝ hereticorꝝ cõfiſcanꝝ:nec deuoluunꝝ ad filios ẽt catholicos. * Tertiũ. Sicut ẽt ibi gl. probat ⁊ Jo.an. Inn.et Arch.in tertia parte ti.xix.c.ij.ꝟ.penul.in fi. per ſtas Clementis ꝟrti. ⁊ Greg.decimi. iudei xp̃ianos vt vtriuſq; ſexus ad p̃dictũ ritũ inducentes cadunt in officiuꝫ inqſitoꝝ:ũ:qꝝ ⁊ ſi non ſint ꝓxie heretici vel fautores hereticorum: large tũ ſunt fautores imo ⁊ factores hereticorum. Regulariter tamen contra eos ꝓ iuſtitia recurritur ad iudices ſeculares: vt extra de iude.c.iudei.et.ca. in nonnullis:⁊ in cle.cedit.eo.tit. dicitur de ſarracenis. Et qꝝ tales iudei ad iudaiſmum redeuntes ſolent ſe baptizare de nouo caput la⁊ando et radere: videtur eis imponenda pena capitis per iudicem ſecularem cum diſpendio fortunarum. C. de apoſta.quia ſi rebaptizanti impoꝰ tur pena capitis. C.ne ſanctum baptiſ.l. j.fortius ſe baptizanti ſeu volenti baptiſmum tollere: ſi tamen inquiſitores volunt illud punire poſſunt vna tamen cum epiſcopo: per clemen.j.eod.titu. * Quartum. Non poteſt aſſe inquiſitoꝝ procedere cõtra diuinos aut ſortilegos: dicẽte Alexandro in.c.accuſatus.de here.lib.vj. quod de diuinationibus ⁊ ſortilegiis inquiſitores intromittere ſe non debent cũ hereſim ſaperent manifeſte: vbi infert glo.quod in dubio non habent turiſdictionem: quod non eſt intelligendum in dubio an factum ſit perpetratum necne: ſed in dubio an ſapiant hereſim: vt ꝓz ex text. et directo inquiſ. Ibi etiam gl. Joã.an. exemplificat de ſapientibus hereſim: ſicut inquit eſt circa aras idolorum nepharias preces emittere ſacrificia offerre: demones conſulere: eorũq; reſponſa ſuſcipere: vt. xxvj. q. ỽ. ht qui. vel ſi aſſociant ſibi ꝓpter ſordes exercendas hereticos: vel faciunt predicta cum corpore et ſanguine chriſti: vel infontibus vt poſſint a demonibus habere reſponſa puerum baptizant. vel hic ſimilia. Hec ibi: ſed Oldra. conſil. cxx. limitat inuocationem demonis ſapere hereſim manifeſte ſi fiat ad exercenda opera eis naturaliter impoſſibilia alias ſecus: puta ſi inuocẽtur vt mulierez tentent. Pro his ſciendum eſt qđ cum hereſis ſit in intellectu: ex nullo ſortilegio probatur quis eſſe vere heretic⁹ cum omnia talia poſſint ex concupiſcentia aliqua ⁊ non ex infidelitate procedere: et ſic ꝓcedunt que dicta ſunt in ti. ꝓtioze. ꝟ. v. propter talia tamen aliquando eſt quis hereticus preſumptiue: ſecundum Jo.an. Oldra. ⁊ Dire. inquiſi. et oẽs pene docto. et ita ſeruatur in conſuetudine. Et hoc quando ſapiunt hereſim manifeſtam. Quod quantum ad inuocationes demonum eſt tripliciter vt probat Dir. inquiſ. Primo ſi exhibeatur eis honor latrie: ſecundo ſi honor dulie: tertio ſi nullus honor: ſed tamen inuocantur ad aliquod eis impoſſibile: puta ad ſciendum futura vel occulta cordis. Quantum ad alia autem de mente doctorum diſcendi eſt quod ſapiunt hereſim manifeſte quãdo ex natura ſua ꝓ ſe ferunt aliquid quod manifeſte eſt hereſis: ſicut baptizare imaginez ꝓ ſe fert qꝝ ipſa ſit capax illius ſacramenti: et rebaptizare puerum ꝓ ſe fert quod baptiſmus poſſit cõferri bis. ⁊ ſic de aliis. * Quintum. Nec poſſunt ipſi inquiſitores cognoſcere in dubio an aliquid tale ſapiat hereſim vel ne: quia turiſdictio non eſt ſibi attributa: vt not. gloſſ. in.d.c. accuſatus. Et licet alias iudex cognoſcat in dubio an ſua ſit turiſdictio et in dubio dicatur habere turiſdictionem vt. ff. de iudi.l.ſi quis ex altera. tamẽ ſecundum Joã. and. hoc locum habet in ordinario: inquiſitor autem quia eſt delegatus niſi manifeſte appareat non ſe intromittit. Hoc etiaꝫ in.c.j.de effecto delegati que videtur ſentire cõtrariũ: ſecundũ ſummam Angelicam intelligenda eſt quando certum eſt quod aliquid ſapiat hereſim: ſed dubitatur an ſit manifeſta vel non id eſt notoria. quaſi velit dicere quod inquiſitor poteſt ſe intromittere de ſapientibus hereſim ſi ſunt notoria vel dubia de notorietate: non autem ſi ſint occulta licet ſit manifeſtum quod hereſim ſapiant: qui ſenſus nullo modo procedit: quia non dicit textus de ſapientibus hereſim manifeſtio: ſicut textus illius gloſ. loquens de conſeruatoribus dicit de iniuriis manifeſtis ſed dicit manifeſte: quod cum ſit eduerbium neceſſe eſt referre ad ipſum ſapere manifeſte: et non ad ipſum eſſe manifeſtum. Unde dico quod illa gloſ. intelligitur in aliis tuſdicibus non in iſtis. * Dextuz. Non poſſunt etiã procedere contra vſurarios; quia dicitur in.d.c

accuſat⁹. qđ de queſtionibus vſurarũ motis etiã contra illos quibus reſtõnẽ vſurarũ in pnia pro hereſis crimine iniũxerit etiam ſi illi ſe ⁊ ſua ad ꝺ ꝺcfaciendi in iudicio eccleſie obligauerint ſe remittere: ſe nõ pũtinere ꝙ cauſa hmõi offenditculi negotio fidei preparetur. * Septimum. Nec contra officialem vel nunciũ curie romane: vt in extrauag. Jo. xxij. que incipit cum frater.

4.q 1.di.

¶ Quarto ꝟrik qui admitti poſſint contra hereticos in teſtes vel executores ⁊ quot ſufficiunt: et dico multa. * Primũ. Circa inquiſitiones hereticorũ in teſtimoniuꝫ admittunꝫ excõicati ⁊ ſocij ⁊ participes criminis. ⁊ precipue in defectu aliarũ probationũ ꝫ hereticos fautores credẽtes receptatores. ⁊ defenſores eoꝝ ſi ex numero teſtiũ aut perſonarũ tam deponentiuꝫ quã ꝫ quos deponit qualitatez aliꝰ circũſtãtiꝰ nõ falſa dicere pſumant. de here. in fidei. li. vj. Sic tñ per viam accuſationis vel exceptionis ⁊ non inquiſitionis ꝓcederet. tales nõ admittunꝫ ſm Joan. and. ibi. * Scõm. Sic admittuntur illi qui ſuper facto hereſis iurauerũt dicere veritatẽ tam de ſe quaꝫ de aliis ⁊ eã celãdo periurauerũt: ⁊ poſtea voluit corrigere dictũ ſuum ꝫ ſe vel alios: ſi manifeſtis indicijs apparuerit tales nõ lenitate vel odio vt pecunia ſed zelo fidei velle reuelare. e. ti. accuſa. li. vj. * Tertium. Preſidentes etiaꝫ regimini alicuius loci: ꝛz ſint excommunicati vel iurisdictionem de facto habeant non de iure ad requiſitionẽ ordinariorũ ipſorũ vel delegatorũ ſi vel inquiſitorũ pñt: dñt contra hereticos: credẽtes receptatores fautores ⁊ defenſores eorum ſuum officiũ exercere. nec illi qui requirunt eos aliquã ſniam incurrunt: tñ dictis preſidentib⁹ propter hoc in aliis nullũ ius eſt ſibi cõceſſum vel pmiſſum. ea. ri. preſidentes. li. vj. * Quartum. Quibuſdã ſm Joan. ſuper. c. vt officiũ. e. ti. ſi. vj. ſup ỽbo teſtiuꝫ videtur ꝙ in hoc crimine ꝓbando non ſufficiant duo teſtes: grn. optimum. de here. excõicamus ibi tres vel plures: ⁊ ſic not. Oſti. in ſum. ⁊ ſic ad dẽdus erit iſte caſus ad alios qui notant. ſumma. tii. qõ. tiij. q: durũ videtur quod homo bõne fame per inquiſitores vl ordinarium debeat ad duorũ teſtium dicta dãnari: ꝓcipue cum ibi detrũcek defenſionis ordo in notitia teſtiũ vt in. c. ſi. co. tit. ⁊ in interrogatorio: iſe que fiunt in aliis iudicijs. ſꝫ contra hoc eſt qꝝ in eodem. c. ſequitur de duabus perſonis cũ ſuis concordantijs. Certum eſt autez qđ per ſingulos teſtes ⁊ famam de tanto crimine quis damnari non poſſit: vt de teſti. in litteris. qꝝ debent eſſe in crimine probationes lucẽ clariores. ſi. qõne. viij. ſciant cuncti. in crimine tamen hereſis ⁊ ſimonie ſm Archid. in nouo ꝓbationes ſufficiunt. C. de here. l. ij. dicit tñ quod ꝛz ſigna leuia ſufficiunt ad conuincendum de hereſi. illa tñ ops plene probari. Joã. autem de lig. dicit non eẽ recedendũ ab illa regula in ore duorum vel triũ teſtium. de teſti. in omni. ⁊ de teſta. relatũ. ⁊ idẽ tenet do. Ant. poſt Joan. and. in. d. c. excommunicamus. ⁊ idẽ gemi. ⁊ hoc tenet: quia nulli ſuo allegatũ probat contrarium. * Quintũ. Si teſtes ſe ſubtrahant ſm Archid. Ad hoc cogendi ſunt nec ad hutiſmodi ſe poſſunt per exceptionẽ aut votum excuſare etiam ſi iurarent non teſtificari. * Textum. In examinatione teſtiũ contra hereticos debent intereſſe due perſone religioſe diſcrete. i. non idiote ſiue laici ſiue clerici ſiue religioſi ſm Arch. cui videꝫ cõſonare Gemi. dicẽs quod religioſus dicitur multipliciter ⁊ hic nõ ſumit proprie pro eo qui habitũ in religione ſuſcepit. Et ſi fieri põt dicta teſtium per publicam pſonã debent cõſcribi: vt in. d. c. vt officium et religioſi qui in ſeculo fuere notarij ⁊ alij quibus iniunctum fuerit: etiam clerici ſeculares ⁊ ſi ſacris conſtituti tenentur ex apoſtolico precepto cõſcribere. vt in. e. c. vt officium. * Septimum. poſt publicationez vero teſtium poteſt inquiſitor ſm Gemi. in. d. c. vt offic. alios recipere: qꝝ non ad inſtantiam partis ſed ex officio ſuo procedit.

1.di.

¶ Quinto ꝟrik qđ iura velint de laicis quibus inquiſitores vtuntur capiendo: incarcerãdo torquẽdo: cõſultando ⁊ hmõi: ⁊ dico multa. * Primũ. Inquiſitores in. d. c. vt officium ptz ſi opus fuerit inuocare poſſunt auxilium brachij ſeculare et contradictores per eccleſiaſticam cenſurã ꝓpellere nõ obſtãtibus priuilegijs quibuſcũq; pſonis conceſſis. religioſis vel vniuerſitatibus nõ ob. etiam conſtitutione de duabus dietis de qua habetur de reſcrip. nonnulli non ob. etiam. c. ſtatutum. de reſcrip. li. vj. qꝝ ſm gl. ꝛz conſtituto hui⁹. c. poſteriꝰ ſit acta q. c. vt officium. tñ illa eſt ſpãlis in facto: ẽ fides ita ꝓprie generalis autẽ per ſpeciem derogatur. de reg. iur. generi. lib. vi. ſi autem eẽt generalis tolleret de conſti. c. j. li. vj. * Secundus Poſſunt etiã conuocare clerum ⁊ populum cuiuſtatum caſtrorum ⁊ locorum: prout negotio fidei viderint expedire de her. vi commiſſi. lib. vj. non tamẽ poſſunt iſtis precipere vt ſuas predicationes adeant. nec indicere ſilentiũ ſibus predicatoribus: ſed ſolum. queſtuarijs qñ contingeꝫ cõ-

Universidad de Deusto
Biblioteca

gr̃ozatiõnẽ fieri ꝓ negocio fidei.vel eorũ ꝑdicationẽ dicto negocio afferre impedimentũ de he. vt officiũ.li.vj. * Tertiũ.possunt ẽt aduocare pitos quoslibet vt in sententiis hmõi proferendis consiliũ prebeant ⁊ in virtute sc̃te obedientie ad hoc eos astringere.de here. vt commissi.libro.vj. * Quartũ. Dñi quorũcũq; locorũ. statutũ per qõ inquisitionis officiũ ℨ hereticos impedirek exhibere tenẽt atq; corrigere:nec illud vz de here.statutum.lib.vj. * Quintũ. Q̃es etiã locorum rectores a diocesanis aut eorũ vicariis vel inq̃sitorib⁹ requisiti iurare tenenk seruare ⁊ seruari facere constitutiones ꝑtra hereticos: credẽtes fautores receptatores ⁊ defensores eorũ.⁊ filios ac nepotes eorũ ⁊ qui iurare noluerit habetur infamis ⁊ fautor eorũ.⁊ de fide suspect⁹ nec haberi debet ꝓ dño:nec ad alitq̃ publicum offiũ admitti aut assumi vlterius:⁊ q̃ interim vt rector fecerit nullam habebunt firmitatẽ.d.c.vt officiũ. * Sextũ. Q̃es scĩ ptãtes ⁊ dñi tpales ac locorũ oĩm rectores.q̃buscũq; dignitatibus.vel officijs aut nominibus censeantur. diocesanis epis ⁊ hereticę prauitatis inquisitoribus a sede aplica deputatis ⁊ deputandis.parere ⁊ intẽdere tenenk.in hereticorũ:credẽtiũ:fautorũ:receptatorũ ⁊ defensorum ipsorum inuestigatione:captione:ac custodia diligenti.⁊ deductione de loco ad locũ infra suum districtũ sub arcta ⁊ diligẽti custodia cũ ab eis fuerint requisiti.eosq; condẽnatos ipsi vel eorũ officiales aut nũcij statim recipiãt indilate ãs aduersione debita puniendos:nõ obstantibus appellationibus seu proclamationib⁹ eorũ que predictis oĩb⁹ interdicunk.d.c.vt inquisitõis. * Septimũ. Omnib⁹ ꝑdictis eorũq; officialibus prohibẽk deinde hoc.crimine cũ sit mere ecclesiasticũ quocũq; mõ cognoscant aut iudicent: aut pro eo captos sine snĩa epi vel inquisitoris aut saltẽ alteri⁹ eor̃ carcere liberent: aut executionẽ a diocesano vel inq̃sitore intunerẽ ꝓut ad fidei officiũ ꝑtinet facere detractãt vel alias predictorum iudicium vel sententiam seu processum directe vel indirecte impedire ꝑsumant. Si qs ãt ꝑdictorũ ℨ ꝑdicta fecerit.s.nunc ⁊ supra immediate:aut prefato fidei negocio diocesano epo vel inquisitori inclibẽti se opponere attẽtauerit aut forte ꝑsumpserit:vel tpũ aliquatenus impedire voluerit:nec nõ q̃scienter in predictis dederit cõsilij auxilium vel fauorem excõicationis se nouerit mucrone ꝑcussum.quam si p annũ aĩo suꝑtinuerit ꝑtinaci ex tunc velut hereticus condemnetur.d.c.vt inquisitionis.

¶ Septimo querit q̃d velint iura de carcere circa inquisitõis officiũ ⁊ dico multa. * Primũ.carcer est ad custodiam vel cautelam:non autem ad penam regulariter.de pe.ĝnis.lib.vj.sed intellige.de iure ciuili:de iure tñ canonico permittit ꝓlatio imo cuilibet qui iurisdictioni preest ⁊ habet delicta punire fm glo.⁊ ibidẽ ad carceres ad tẽp⁹ vel in perpetuũ reos adiudicare in penã suorum criminũ. * Secõm.cũ qs ad carcerẽ condemnatur in.g.libidẽ.si q̃d exprimak in snĩa.ad tempus certũ vel imperpetuũ:stabik exẽplis in snĩa:si vero qs simplr dãnet ad carceres intelligik perpetuo dãnatus.C.de pe.l.seruus. * Tertiũ.Siue autez carcer sit ad custodiã siue ad penã ℨ glos.ibi non dz in eo esse cõmixtio maris ⁊ femine.nec etiam dz ita esse gsper quod ibi homines perimantur vt.j. homicidiũ.iij.ĝ.vũ.in fin. * Quartum. Quilibet carcer.vel murus hereticorũ dz esse cõis epo et inquisitori:⁊ dz duos hẽ custodes vnũ quẽ vocabit epo ⁊ alĩ ꝑuidebit.alterũ quẽ volet inq̃sitor ⁊ alĩ ꝑuidebit:⁊ eorũ vterq; ꝑt hẽ fidelẽ ministrũ ⁊ illi⁹ loci erunt due claues quarum vnus custos vnã:⁊ alius aliã tenebit:⁊ poterit officiũ ministrandi carceratis cõmittere suo ministro in clericis.multorũ.de herere. * Quintũ. predicti custodes anteq̃ suũ exequank offiũ:tenenk coram eis a quibus assignank iurare tactis euãgelijs q̃ in custodia oĩa diligẽtiã quaz poterunt adhibebunt q̃ nõ aliquis carceratorũ nõ loquak vnus nisi alio audiente:⁊ q̃ ipsis carceratis fideliter conferat ꝓuisionẽ quã ipsi receptũt de cõi ordinatione:⁊ q̃ a parentibus vel alijs ꝑsonis conferk eisdem nisi epi vel inquisitoris aut suorũ cõmissariorũ ordinatio refragek:eodem modo iurabunt ꝑdicti custodij ministri ⁊ corã eisdẽ.vt in.d.cle.multorum. 8.q5

¶ Octauo querit q̃re ⁊ q̃ ℨ hereticos ꝓcedendũ sit maxime vbi duo procedunt: ⁊ dico multa. 1.dl.
* Primũ. Inqsitores in negocio inq̃sitionis procedere ꝑt simplr et de plano absq; aduocatorũ et iudicior̃ strepitu ac figura.vt in.c.ñ.e.ti.ll.vj.
* Secundũ. Si accusatores vel testes seu deponẽtes ꝓpter potentiã ꝑsonarũ ℨ q̃s deponunt aut accusant graue periculi ĩbrẽt si nosa eorũ publicarenk tunc nõ publice ſz secrete corã diocesano vel eius vicario eo absente:q̃n inquisitores procedunt.vel corã inquisitorib⁹ si ex iscop⁹ ꝓcedit ⁊ eorum copia cõmode haberi potest aut siue epis siue inquisitores ꝓcederint corã aliquibus ꝑsonis ꝓuidis ⁊ honestis iuriq; peritis:totum processum super quo deliberãdũ est manifestent ⁊ de illorũ consilio ad sententiã ⁊ cõdẽnationẽ ꝓcedere ꝑt:⁊ plena fides talibus testibus adhibetur:ſz eorũ nosa non fuerint promulgata. Et possunt precipere inquisitores ꝑatis honestis ꝑsonis sub pena excõicationis:quam ipso facto incurrant:ne reuelent nosa ꝑdicta:epis tñ nõ pot̃ precipere inquisitori nec inquisitor epo:sed papa precipit in virtute sancte obedientie vt teneant illa secreta ⁊ vt habeant puram ⁊ prouidam intentionẽ:ne asserũt periculum vbi est securitas publicandi:vel securitatẽ in illo:si ꝓiudicium vbi adest periculum. Cessante tñ periculo supradicto debent accusatorum ⁊ testium nosa publicari.de here.statuta.lib.vj. * Tertiũ In aliq⁹ ꝓuincijs ꝑt procedere simul vel sep̃atim.prout negocij vtilitas suadebit:eo.titu.vt officii.lib.vj.quod nupr contingit:vno modo vbi in vna ꝓuincia sunt simul plures inqsitores deputati:⁊ ibi est ꝓpe senatus illius.c.vt ꝑz intuẽti alio modo q̃ hereticus delinquit in vna ꝓuincia:⁊ ad aliã fugit:⁊ sic intelligit archi.dicẽs q̃ aliq̃s duo inquisitores recognoscere ꝑt de crimine heresis alcuius ſz inquisitor ciuitatis in qua delict fm Jo.and. in gl.⁊ ad quã fugit:q̃ vbi quis inuenik ibi conuenik de crimine. * Quartũ. Cũ negotiũ heresis omittik alicui vel aliquib⁹ ĝhaliter in certis locis non admitter cõis autoritas eor̃ ordinaria vel etiam delegata si eã habebãt ⁊ vterq; etiã de eodem fctõ pot̃ ingrere cõiter aut diuisim. co.c. per hoc.libr.vj. * Quintum. Quando agit diuisim procedunt siue ordinaria siue delegata epi scopi ꝑte procedant illi⁹ in ꝓcedendo modum obseruent:quẽ inquisitores ꝑt ⁊ debent q̃ iura cõia vel spãles cõcessiones aut ordinationes sedis aplice obseruare:et tenentur cõicare inuicem ꝓcessus:⁊ ꝓ vtroq; simul sententia proferak ni si aliter alteri deferat:⁊ si in snĩa non concordant: quittant ad apostolicã sedẽ.d.c.ꝑ hoc.ſz intellige predictã cõicationẽ ꝓcessui oportere fieri:q̃n nihil aliud restat agẽdũz nisi q̃ snĩa ꝓmulgek:⁊ si aliter nõ posset cõmode procedere:nisi visis actis alterius tunc semel tñ cõicatio tribuitur vt in ex transagan. Benedicti vndecimi que incipit ex eo. * 6. Sicut etiã ꝺz in cle.multorũ.eo.titu.tam epo quã inquisitor vnus sine alio citare pot̃ ⁊ capere ⁊ tute custodire ⁊ carcerari mãdare ⁊ compedire ſz deputare duro carceri ⁊ que magis ad penaz ꝙ ad custodiam videak:vl tormẽtis exponere vt ad snĩam ꝓcedere nõ pot epo sine inqsitore.nec inquisitor sine epo aut el⁹ sup hoc delegato aut epali sede vacante delegato capti si fut ad inuicem possent coptam hꝺ infra octo dies post̃q̃ se requisierint. Possent tñ glibet ꝑdictorũ cõmittere alteri vices suas vel ꝑ literas significare suuz consilium assensum.hec ibi. * Septimũ. Si autez papa dat certam formam ingrendi hereticos:illa tenenda est:alias q̃ri ꝑt ꝑ accusationez inquisitionem ⁊ denuntiationẽ.de ĝbus suis locis habeb. * Octauũ. Tenenk aũt diocesani per se vel alios saltem semel in anno hereticos ĝrere vbi fama est eos habitare:et eos quos credunt de hoc aliq̃d scire debere ⁊ cõpellere iurare vt indicent si quos habent suspectos ꝓpter occulta conuenticula vel alia signa.extra eo.excõicamus ℨ. adiicimus. * Nonũ. Si aũt suspect⁹ vocat⁹ contumax fuerit ⁊ de correctione sp erak intligi ꝑt et pnĩa salutaris.si vero negat ⁊ tñ sit infamat⁹ indicetur et purgatio:quã si nõ ꝓstiterit excõicabitur et si q̃ annũ sic steterit:ex tũc velut hereticus cõdemnetur.in.d.c.excõicamus.ℨ. qui autem. 9.q6

¶ Nono querit q̃d de sententijs ferendis:⁊ dico multa q̃ etiã no. Joã.an.in nouel.⁊ commissi.de here.lib.vj. * Primum.nõ est necesse in crimine heresis fm Arch.nouã snĩam ꝓmulgari:q̃ tã q̃ canones antiquit⁹ est ꝓmulgata.⁊ sic potius declarat quã ꝓmulgat.xxiij.q.j.c.j. hoc tñ inquisitoris arbitrio relinquit eo.ti.cũ cõm. * 2. circa hereticorũ discussionẽ vocandi sunt docti in theologia iure canonico vel ciuili:q̃ crimen mere ecclesiasticum cognosci ⁊ decidi dz ꝑ canones.ĩj.q.j. si q̃s cũ clerico.cũ famulatu tñ legum.j.qõ.iij.summopere.⁊ ꝑt hi periti accipere salariuz si detur ſz non exigere. * Tertiũ in hmõi sententijs conuocari potest clerus ⁊ popul⁹.⁊ expedit ad instructionẽ et errorẽ.eo.vt commissi.li.vj. * Quartum. Ꝺ absentes putat Archi.si constet de eorum perfidia ꝓuinciali posse super crimẽ:⁊ loci esse decretalit cum cõtumacia.eo.ti.lib.vj.ex quo in prouincia delinquendo facti sunt subditi.⁊ Ꝺ oẽs solennia sunt edita proposita. fideiussoribus vero absentiũ pena pecuniaria pot̃ infligere mittens ad illud q̃ habek.xxiij.q.v.cũ homo. Doctũ intellige in citatis:q̃ ex q̃ q̃sti fuerunt domicilij mutatio non obest.vt de foro cõpeten. proposuisti.si vero citati non erant tñ ibi deliquerunt ratiõe delicti ibi conueniri ꝑt.⁊ sunt remittendi in auk. vt nulli iudi.ĝ.si vero quis. Jo.mo. dicit hanc constitutionem loqui de fugitivo q̃ remittẽdus erat ad requisitionem inquisitoris sub q̃ deliquit. C. vbi de crimine agi opz.l.prima. * Quintũ. Judex fm archi.redditis sententijs ãdo vel pnĩas infungendo non dz pronunciare hereticos vel credentes q̃ non sunt:nec fuisse:q̃ talis modus nõ est datus a iure:sed Jo.an. dicit q̃ bene pronunciantur fuisse heretici.nec se videre q̃d obsistat et ita practicak:imo ipsa forma pronunciando quam dat Archi.hoc ꝺz quã ponit Archi.iũ.pte.tit.xix. c.ij.ĝ.iij. Dicit etiam idẽ archi.quod absoluuntur ab excõicatione sub cõditione si ex corde redierit ⁊ iniũcta seruauerint vt ibi ꝑz:sed est contra predicta supra absolutio.iũ.in principi. vñ absoluunk absolute:⁊ sunt absoluti etiam si ficte redeant: cũ ab excõicatione absolui possit indispositus ſz reincidant statim vbi faciunt aliquid ꝓpter qõ quis incideret. * 6. quid talib⁹ iniungẽdũ sit dissuadere nõ potek:q̃ committitur arbitrio iudicantium circumstantijs pensatis.

¶ Decimo q̃rit q̃ sunt fauorabilia inquisitoribus concessa ꝓ suo offo expediendo ⁊ dico q̃ de his Bonifacius octauus in.eo.vt commissi.de here. 10

Universidad de Deusto
Biblioteca

lib.vj.inquisitorib⁹ esse dicit. Vobis ꝛ vestrū sin-
gulis plenam ꝓcedim⁹ facultatē cōmittēdi cita-
tiones denūciationes ꝯnarū ꝯ in ꝗlibet hereti-
cos: credentes receptatores: defensores: ꝛ fauto-
res eorū si tuleritis: adhuc cōtra quos ꝑ vos exp̄dite-
rit pertos quoscūq; vt vobis assistāt: ꝛ in hmōi fe-
rendis sententiis ꝓhibeant cōsiliū opportunū: ac
eis q̄ sup hmōi pareant in virtute obedientie in-
tungendi. Cōuocādi etiā clerū ꝛ ppl̄m ciuitatū ea
rūq; aliorūcūq; locorum ꝑ dicto negocio fideꝫ
viderit is expedire. Procedēdi ꝙque ꝓ eos ꝗs in
premissis in ꝙ vobis inquisitionis offm̄ est cōmissuꝫ
hereticos crimē ꝓfiterit cōmisisse: ꝭ ad alias par-
tes se trāsferēdos duxerint necnō faciēdi a qui-
buslibet assignari vobis libros ſcēn quaternos et
alia scripta in quib⁹ inquisitiones facte ac ꝓcessus
per quoscūq; autoritate sedis aplice vel legatorū
eiꝰ habiti ꝓ hereticis continent. Mitigandi ꝙq;
vel commutandi penam cum videritis expedire.
eorūq; vestris mandatis obedientes ꝓsiliter stā-
ꝑpter heresim in carcere aut muro reclusi vna
cum prelatis quorū iurisdictiōis sunt. Priuandi
vel priuatos nūciandi dignitatibus ꝛ aliis benefi-
ciis ecclīasticis de diocesanorū vl in absentia sua
suor⁹ vicariorū cōsilio ꝛ officio publicis ꝛ honoti-
bus quibuscūq; eos ꝑ hereticos credentes receptā
tores. ꝛ defensores ipsor⁹ eorūq; filios ac nepo-
tes. Sunt aūt diocesani in priuādo tales vel nun
ciando ꝯ vatos ꝓficius ꝛ hmōi requirēdi. nisi forꝫ
constaret legitime ꝙ scienter hmōi personis
eādem ꝓficis ꝓsiliassent: ꝙ tunc eos requirēdos
non esse cēsemus ꝓpter⁹ a suo iudice puniendos
hec ibi. Adde etiā ex c. offin. eo. ti. lib. vj. q̄ ꝑsit vo
lētes cōuerti absoluere ꝛ pnām iniungere nō ob-
stantibus sententiis q̄ ter in anno publicanda papa
contra hereticos vt .B. ti. prioꝛ. ℌ. xij. dictum est.

21 ¶ Undecimo ḡrīt q̄ debent cauere inquisitores
cio ꝓhibita: dico q̄ eis ꝓhibet ne pecunia ex-
torqueant ꝓtextu officij inquisitionis quibuslis
modolibet ſtis ꝛ ne scienter acceptēt dona eccleſia
rum ob delictū clericorū. aut fisco applicent: ꝛ si
cōtrafecerint tā ipsi ꝙ eor⁹ ꝓmissarij ꝛ etiā epi⁹ sui
aut capitulū sede vacante sunt excōicati ipso facto
nec ꝑ absolui ante satisfactionem pecunie sic
extorte: nisi i mortis ar. vt in cle. dolētes. de here.
Itē ne abutant̄ quōlibet portatione armorum: ꝛ
quod non habeant nisi officiales necessarios vt
ibidē. Itē ꝓcipit tā epis ꝙ aliis inquisitoribus
qđ nō imponāt alteri malitiose aut fraudulēter
heresis crimē aut qđ impediat inquisitionis offm̄
ꝛ nō nō omittāt procedere vbi est procedendum
odio gratia vel amore. lucri aut commodi tempo-
ralis obtentu contra iustitiam ꝛ cōsciētiā: alias
ipso ꝓsus pensus est per triennium ab officio. et eius
superior: hoc faciēs inferiores vero episcopo sunt

excōicati excōicatione papali: vt in cle. multorum
de here. Itē quod non possunt de crimine here-
sis inquirere ꝓ eos nisi hoc expresse in litteris apo-
stolicis contineatur: vt in. ca. inquisitores. de he-
re. lib. vj. Itē q̄ inquisitores ordinis ꝓdicatorū se
intromittere non possunt de ordine minorum: nec
econtra pretextu cuiuscūq; heresis vt in priuile
giis eorum: aliter excommunicati sunt ipso facto
ꝛ est papalis per extrauag. pau. secundi.

¶ 12 ḡritur vtrum inquisitores aliqđ possint hꝫ 12
de bonis hereticorū ꝯdēnatorū ꝑ inſam: ꝛ dico
q̄ sic. Hāc dicit Jo. an. Inn. sup. c. cuꝫ ex. de he. lib.
vj. q̄ de dictis bonis ex ꝓstitutiōes papales tres
debēt fieri partes: quarū vna sit curie romane ꝓ
cuitione officij: secūda iudicis secularis. tertia offi
cialium. ꝛ huius tertie eos inquirendo per se vel
cum inquisitore partē petere non potest ꝓter ex-
tra laborum vel expensarum: cum illi debeant eccle
siarū suarū bona sufficere ꝛ ad hoc sint deputata
vt hꝫ in extrauaganti bndicti. ex. ij. q̄ incipit. ex cod.
no. Jo. an. sup. c. statuta. eo. ti. vñ primere videt
tur ad inquisitores aut eorū vicarios. Querit aūt
Jo. an. si bononiēsis origine ꝛ ꝑmonio qui. l. ibi
hꝫ bona ꝓstituit florētie domicilii ibiq; de here-
si damnatur. an ad hmōi florentinum vel bonē-
nense spectet apprehēsio bonorū que sunt bono-
nie ꝛ arguit hinc inde ꝓbans primo q̄ ad bonoⁿ
niēse. ꝛ scdo ꝓ rīcar. de mal. q̄ ad florētinū cuius
rōnes adducit archi. tertia parte. ti. xix. c. ij. in fin.
ꝛ Demum dicit Joan. an. per officium inquisitōis
fieri contrarium. ꝙ nic. quarti contrarium diffini
tum: ꝛ videtur tenere quod determinatio ricar. sit
vera quo ad tertiam partem debitam officialibus
cum dicat ꝓstitutionē illā deberi officialibus. qui
hoc peregerunt. aut ad duas aūt alias tenuit con-
trarium cum generali fisco sint confiscate ꝑ dic com
missi crimina ꝛ inducit. l. iij. C. de bo. vacan.

¶ Ultimo circa istam materiam remanent du- 13 dub.
bia quedam. * Primum. Si aliqui decumbentes
perierunt hereticos. vt ab eis secundum eorum
consuetudinem consolationem recꝑerent. scilicet
per manuū impositionem ac si decesserunt ꝛ mo
do filij vel hēdes probare volunt quod non sane
mentis effecti fuerint. vel post perditam lo-
quelam nunquid sunt audiendi? ꝛ dico quod non
si tales dum viuebant erant diffamati vel suspe
cti de heresi vel si constet quod sane mentis exi-
stentes petierint. alioquin ad probandum ad
mitti possunt non quidem per vxores filios fami
liares aut aliquos de suis sed per testes fide
dignos ꝛ fidei zelatores. extra eodem. fo. libr.
sexto. * Secundum. Quid si quis ꝓ receptatio-
ne hereticorum vel defensione seu fauore ꝛ non
quis esset hereticum sub obligatione bonorum
inquisitoribus se astrinxit ad penitentiam re-

cipiendā: ꝛ ea iniuncta ſz nō pacta decesserit? Bñ
dico. Cogi debent heredes in bonis ad ꝓcipiendū
si sit in bonis ꝓalib⁹ iniuncta ꝓficies ad salutez
scene si nondū erat iniuncta. cē eo. accusatus. li.
vj. * Tertiū. Sacerdotes instruētes hereticos vl
credentes citatos de celāda Xtate ꝛ hmōi cum
non sit dubium eos facere in fauorē heretice pra-
tatis ꝑ inquisitores dēt cōpelli ꝛ possent bona de-
bita castigari nā ꝓcaptionē ꝓsonarū q̄ aliter. put
culpa exegerit. religiosi etiā sunt incarcerationis
pena vel aliqua grauius a secularibus puniendi si
inuenti fuerint in heresi vel similib⁹ deliquisse.
extra eo. c. pe. ꝛ. c. accusatus. li. vj.

¶ Rursꝰ de heresi ꝛ hereticis. iij. specialiter
quo ad lamias siue strigas.

Hereticus. iij. siue heresis ꝑaliter con-
sideranda ꝑt in quodam ḡne horum qui
specialiter lamiū vel lamie ꝛ strige siue
mascare dicuntur: ꝛ vt in plurib⁹ sunt
rurales ꝛ femine sexus. de quibus videnda sunt
multa tā in se quaꝫ in ordine ad inquisitores.

1.qō. ¶ Primo vero queritur de notitia generis hu
iusmodi ꝛ nominis eius ꝛ dico q̄ hec secta per sa
cros canones non est descripta nec nominata sm
Gu. horā. de sanctiano iurisꝑitus doctor. in con
silio suo edito ad instantiaꝫ magistri Andree de
seraphinis de sanctiano ordi. ꝓdi. inquisitoris
ꝛ idem tenuit taurinus do. Joan. grassus doctor in
vtroque iure. Constitit autem hec secta commu-
niter in credere ꝛ opari q̄dam propria illicet non-
nulli ex ipsa conuentāt in aliquibus cū aliis secta.
credit cēm vere se cū diabolo Xsari noctu voluptu
ose: ꝛ eo vti vt in cubo q̄ ad mulieres ꝛ succubo
quo ad viros: operaꝫ Xo scelera multa ſz pcipue
tria: q̄ diabolo sci ter inuocat fidē negāo ꝑcalcat
ꝛ cōtemnit sacra puta crucē ꝛ sacra ꝛ hostes pcu
tit morte vel egritudine ꝓ Xtutē ꝓpriā vt in fasci
natione: ꝛ ꝑ actiua naturalia q̄ docta est a demo-
ne ꝛ ꝓ Xtutē demōis consistētis ꝛ coopantis vir
tute ꝓpria vt in referatōe portārū ꝛ ꝓpriatio-
ne ꝛ hmōi q̄ motu locali ꝓficiunt̄ q̄ Xtute geni
rosi naturalia q̄ visibili aut inuisibiliter appli-
cat sicut cū vetula torquēte aut ꝓgēte imaginē
torquet aut ꝓgit hō. Secūdū tñ q̄ vt ꝛ in ma-
leo maleficor: lamiarū q̄dā nocēt: sed non curāt:
quedā vero econuerso curant sed non nocēt: que
dā vero vtrumq; efficiunt. * Nomina vero eius
sunt lamię vel lamie ꝛ strige: ꝛ si quā sunt alia ꝑ
transumptionem ꝛ similitudinem: ꝙ scilicet la-
mia est bestia monstruosa sm glo. Isa. xxxiij. pe-
des habens equi: os ꝛ cetera membra humana
ꝛ sm Gregorium. xxxiij. moꝛ. habet humanā spe
ciē ꝛ corpus bestiale: ꝛ ita est crudelis vt filios
suos vilaniet: vnde ꝛ lamia quasi lania dicta est:
strix vero a stridore dicitur nocturna auis de sono
vocis dicta: quia quando clamat stridet: inde cor-
ruptione vulgari dicitur striga: quia noctu ꝓcipue
versatur in maleficijs.

¶ Secūo vero qr in hac materia super verbis ca-
pi epi. xxvi. q. v. magna est difficultas apd aliqs
ducunt̄ ꝙ illa inꝰ ꝛ tangit illā materiam et
sunt hec. Illud etiā nō est omittēdū q̄ q̄dam sce-
lerate mulieres retro post sathanā conuerse de-
monū illusionibus ꝛ fantasmatibus sedūcte cre-
dūt se ꝛ ꝓfitētur cū ꝺiana nocturnis horis dea
paganorū vel eū herodiade vl eū innumera mul-
titudine mulieruꝫ equitare sup quasdā bestias: et
multarum terrarū spacia intempeste noctis silen-
cio pertransire cuiusq; tussiculosis obedire vult dñe
ꝛ certis noctibus ad eiꝰ seruitiū euocari. Sz vti
nā he sole in pfidia sua perūssent. ꝛ nō multos se-
cū ad infidelitatis interitū pertraxissent. Hā ꝛ in
numera multitudo hac falsa opinione decepta hec
vera esse credit ꝛ credēdo a recta fide deuiant et
errore paganorū inuoluunt̄ eū aliqđ diuinitatis
aut numinis extra verū deū arbitrant. Quapro-
pter sacerdotes per ecclīas sibi commissas ꝑpo
bet ꝙ instantia ꝓdicare debent: vt noverint hec
ofa falsa esse. Et non a diuino ꝛ a maligno spiri-
tu talis fantasmata mentib⁹ fideliū irrogari arbi
tramur. Si quidē ipse sathanas qui trāsfigurat
se in angelum luc: eū mētē cuiuscūq; mulieris
ceperit: ꝛ hanc ꝑ infidelitatē sibi subiugauerit
illico transformat se in ꝛ uersarum ſpēs ꝓsonarū
atq; similitudines. ꝛ mentem quā captiuam ꝛ in
somnijs deludēs mō leta: mō tristis: mō incogni
tas: mō cognitas ꝓsonas ostendēs per quaꝫ deuia
deducit. ꝛ cū sol⁹ ipse hoc patit infidelis hoc nō
in animo sed in corpore euenire opinatur. Quā
cūq; in somnijs ꝛ nocturnis visionibus nō extra se
ipsum educit ꝛ multa videt dormiēdo q̄ nisi ꝓ vi
gilando viderat. Quis Xo tā stult⁹ ꝛ hebes sit q̄
hec ola q̄ in solo spiritu fiunt etiā in corpore acci-
dere arbitret? cū Ezechiel ꝓpheta visiones ostēdi
in spū nō in corpore vidit ꝛ audiuit: sicut ipse ꝛa-
tim inqt fui in spū. ꝛ paulus nō audet dicere se ra
ptū in corpore. Omnib⁹ traq; publice annunciat
ecclīa est q̄ ꝙ talia credit ꝛ his similia fidem ꝑbet:
ꝛ qui recta fidē nō hꝫ: hic nō ē eius. ſz illi⁹ ꝙ quē
credit id est diaboli. Hāc dicta sunt. Fo scriptum est:
Ola per ipsam facta sunt. Quisquis ergo credit
posse fieri aliquam creaturā aut in melius: aut in
deterius mutari aut trāsformari in aliā speciem:
vel in aliam similitudinē nisi ab ipso creatore qui
omnia fecit: ꝛ per quem omnia facta sunt: procꝰ
dubio infidelis est et pagano deterior. Hec ibi.
Ido quibus notū quod error fuit paganorum q̄
ex hominibus fierent demones qui essent lares
Larue et manes id est oēs. vt patet per. Augusti.
viij. de ciui. dei. capi. xj. de quo vide. s. Thomam

q.xvi.ar.j.in cor.t tertio.contra.c.cet.

3 ¶ Tertio queritur vtrū secta strigarū sit illa de qua in ꝓdicto capło fit longa mentio:t dico q nō ł in aliq̄ cū illa ꝓuenīat qđ ptz quantū ad credere t opari. Nā quātū ad credere illa secta credebat prio q aliqua mulier puta diana vel herodias esset cōuersa in deam t ꝓfir hfet aliquid nutu mtio.t scīo se vocari t duci sup bestias ad seruitiū alicuius dee.t tertio q vna creatura ab alio ꝙ a Xo deo mutarek in aliā creaturā vl̄ speciez eius puta hō in spēm canis:t hec tria patent in textu t quarto q talis dea esset spūs bon⁹:q̄ quatuor sunt ꝛ fidē t in rex.patēt. Et his quatuor differt a secta strigarū que nullū horū credit:ꝛ dicit spūs apparētē eis cē diabolū inimicū dei ł ex voluptate vel desperatione se illi subiciant:t ꝓfir illū nō cē holem ꝓuersum t deū bonā:nec se vocari ad seruitiū alicui⁹ dee:nec creaturā mutari in deā:nec q illa sit spūs bon⁹. ¶ Cōueniunt Xo q ad hoc inquātū vtrāq̄ secta aliqn credit fieri in corpore qđ fit in spū.i.in imaginatione vel solo sensu vt patebit:quantū ēt ad opari differūt: q illa non vt abnegare crucez aut cōtēnere sacra:sicut secta strigarū. Cōueniunt Xo q nocte solattātur ambe cum diabolo. Nā ista secta non est illa: vt etiam ptz ex testimonio An.bone,t Io.grassi. vt dictum est:qui.l.dicit sectam strigarū intactam esse t innominatam in sacris canonibus.

¶ Quarto queritur vtrū ista tanta stultitudine habeat cū illa vt simul cū in eo.c.reprobenk qui talia credunt cū vt q qui talia credit t his stulta fidem perdit:t dico q non. Nā ifte secte sunt sicut in triplici gne.i.hereſis:superstitiōis:t ydolatrie ł in quolibet horū genere spē differunt. quātū ad primū qđē tū q illa credebat aliqđ numinis extra deū. vū est heretica ꝓprie:nō aūt scīa: vū nō est heretica ꝓprie ł ꝙ sumptiue:q.d.et quē diabolū credit exhibet honorē diuinū:tū q ista apostata a fide nō aūt illa cū expōsio Xbo fidē nō neg. Et sicut quātū ad scīm.i.genꝰ superstitionis:quia illa est in specie fictorum ł malleꝰ maleficor⁹ per duos solennes inquisitores editū:t vniuersitates colonienſem cōprobatum.q.d demō in hoīb⁹ illius secte loq̄bat t mirāda faciebat:ista Xo nō est in illa secta: ł hz aliqđ pene ex oīb⁹ spēbus:t supaddit crimē maleficij. Et quātū ad tertiū.i. illusionem q illusio illius ptingit vsq̄ ad intellectū vt credat falsa de fide non aūt istius vt dictum est. Nō aūt ō de vno sicut inquātū nō est ille sed dicer sum:non ꝓcedit de reliquo:cuius est illud:et hic sicut:q.d illud ō de illa secta quātū ad rōnem spēi inquātū credit aliqđ numinis extra deus in q̄ differt ab ista t nō gnis in q̄ ꝓuenit cū illa. E: ſ dicat q illud ō de locali delatione in qua iste secte conueniunt dico q non est verum:vt.ſ.§.vij.

¶ Quinto q̄rit vtrū strige possint naturaliter deferri a diabolo corporaliter ad locū vbi cum diabolo nocte conuocant:t dico q sic t in hoc oēs ꝓsentiunt nec est dubiū q:materia corporalis inferioris corporibus angelicis spiritib⁹ siue bonis siue malis obedit ad nutū quātū ad motū locale ł ꝙ Aug. t oēs theologos eorū quo humanū corpus mouek ab alia:nec mirū q:etiā celi ab eis localiter mouentur vnde t magi frequēter in hocopere demonū vtuntur:sicut ptz ꝙ ea q̄ de hermogene leguntur:t ꝙ ea q̄ ꝓceptorius diuine legis ꝓtimo ꝓcepto ca. xi.q.iij. refert Imo.ł Aū.demones localiter deferre ꝓnt holem etiā inuitū:sicut bonus angelus tulit in cincino capitis abachuc de iudea in chaldeam:t de quodā puero nobili mongacho refert Pe.damiani:t Aūn.in spe.histo.lib.xxvj.c. ix. q̄ cum vespere quieuisset in cella mane in pistrino clausus ianuis inuentus est, qui requisitus dixit se a quibusdam hominibus ad magnum conuiuium deductum: vbi o ēs epularum delitie vidēbantur ibiq̄ cum manducare fecerunt.

¶ Sexto q̄ritur vtrū de facto strige ad dictū loc cū corporaliter semp deferētur:aut nūq̄ aut aliqñ t dicoq̄ non deferunt semp localiter:ł ista vt plures fiunt in spiritu.i.in imaginatiōe.t ita tz dūs alb.t vlri.in sum,nō est etiā verū q̄ numq̄ realiter aliquin oporteret pene infinitos ingressorum processus cē falsos:sensum negare:q̄ multa experta sunt circa hoc que non ꝓnt rōnabiliter plus negari esse pacta realiter corporaliter q̄ me nisi scribere.qđ vtiq̄ ds negare pōt dicēs me illudi vt videar mihi aut alijs scribere. Deferuntur ergo aliquando realiter t aliquādo etiā de die inuisibiliter quod vtiq̄ diabolus potest per modos de quibus docet preceptorium: vbi supra.q.j.t que feruntur in meride dicuntur societas cursus.

¶ Septimo q̄rit vtrū.d.cepit ꝓhibeat credere strigas ad ludū realiter deferri:t dico qđ nō. Scien dū est cū ꝓio q̄ dupliciter aliqđ fieri dr i corpe:ꝓlocz ꝓprie q̄ extra sensum hois tale quid fit veraciter:sicut ego nisi scribo:t scīo improprie quia fit in sensu corporeo.ſ.in sensu exteriori hūre organi corporei manifeste:puta in oculo sicut ſi naturaliter vel opere demonis oculꝰ meus videat qđ nō est aut nō vere est:sicut ſm.s.Tho.q̄dam herba sumigans facit trabes videri serpētes. Et sicut dupliciter aliqđ fit in spū:primo locz proprie quia fit in intellectu vel in sensu non corporeo.i.nō habente organi corporei manifestū vt in imaginatiua:t secundo improprie quia fit in sensu etiam corporeo sed non extra sensum veraciter: vnde ꝓprie fit in corpore quod fit extra sensum t ꝓprie in spiritu qđ fit in intellectu vel sensu interiori: quod vero fit in sensu exteriori tanquam medium vtroque modo fieri dicitur. Scien-

dū est scīo q delatio mulierum ad seruitiū diane dee paganorum vel alterius dupliciter intelligi pōt esse realiter sine in corpe vno.ſ.mō vt q̄dā ad hoc cōcurrentia sint realia vt motus sed nō oīa: alio modo vt oīa necessaria ad hoc sint realia realiter oculo exteriori visa:puta ipse motus corporis delati t spacia pertransita t bestia deferens t dea ad quā fertur. Et hoc dupliciter:vno mō vt sint realia realiter visa:ꝛ cū deceptiōe fallē imaginationis vt q̄ sunt vnum t videnk aliud:vt q̄ sunt corpora aerea t videntur humana:t sic etiā dicunk fieri in spū aliquando:q̄ illa credulitas ꝓtinet ad sensum interiorem alio mō sine deceptione.q.d. veraciter sunt id qđ esse videntur aut iudicātur. Igitur dico q illud capłm vbi ꝓhibere ne ds credat strigas realiter deferri ad ludum:q̄ ł non loquitur de strigis sed de alia secta vt ꝓbatū est:tū de illa loquit vt vbi in q̄ tum ꝓuenit cū ista i credulitate realis delatiōis:sed dico q ł sic dicat ista fieri in somnijs: q.ſ.q̄ſi semper fiunt in somnijs:t raro in corpore.tū nō ꝓhibet credere istam delationē esse realē:t in corpore q̄tū ad motū t spacium ł q̄tū ad oīa cōcurrētia morte deam vtam sine deceptione.et hoc ꝓz prio sic. Nā ḡcēd est aliqua lege ꝓhibitū vel reprobatū est ꝓhibitū ex legis rōne q̄.ſ.continet legislatoris intentionez: q̄ lex non est aliud q̄ rō et⁹ ſm pasi.in.c. fi. de rescip. t Ly.ac bal.t oēs scribētes in.l.non dubiū.C. de legi.t in.l.scire leges.ff.de legi. Sz realitas huius delationis q̄tū ad motū nō reprobat ex rōne dicti capli qđ ptz:q̄ illa in hoc consistit q hi quoq̄ credulitas ibi reprobat: inuoluunt errore paganorum credentes aliqđ numinis extra deū q̄ſi aīe mortuor Xtank in deos Xtute non diuina. Scīo sic. Nāz quicquid aliq̄ lege ꝓhibeł siue reprobat:reprobatur ad rōnabilē non ad absurdū intellectū:vt i.c.erit aūt lex.xiij.di. Sz credulitas realis delationis strigarū q̄tuz ad motum localem t spacia ptransita diuratur reprobari non pōt per dictum capłm ad rōnabilē intellectū q̄ alꝰ sequit q credēteo infinitis ꝓcessibus ingressor vnā rē asserentibus suoluunk errore paganorum credentes aliqđ numinis extra deū t ista fieri a bono spū t creaturā hñs potentiā specierum mutatiuam t multa alia. Sz Hargukꝰ exōbis.d. c.q̄ dicit ista fieri in somnijs t in solo spū: ſz dico q nō dicit hec semp in somnijs aut in spū fieri:ſz ideo sic dicit q:vt in pluribus sic fiſit. Sz ista ista solutionē q̄ dicit q hec oīa in solo spū fiunt t ꝓfir semp in spū fiunt:ł dico q hec oīa fiſit in solo spū ſz nō semper in solo spū.nec hoc intēdit textus:alioqn ridiculosa esset sua probatio: q̄ ex pticulari ꝓbaret vniuersale sic arguendo.ſ.ezechiel t paulus visionez viderit in spū ergo oēs videntes videt i spū. Nā nō intēdit textꝰ asserere qđ oīa ista semper fiant in spū vel in somnijs q̄ insufficienter ꝓbaret.sed intendit q nō est vera dea quā isti vident t assignāt quo modo possibile est eos decipi:q̄ decipiunk videndo in somnijs t in spū qđ ꝓbatur possibile esse ex somnijs nostris:t in visionibus ezechielis t pauli. Et sic patet intellectus totius capituli.

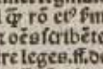
¶ Octauo q̄rit vtr inquisitores merito ꝓcedāt 8.qđ ꝛ strigas:t dico qđ sic: non q̄ portank ad ludum in corpore vel in spū:q̄ illud ex concupiscētia sine errore in fide potest cē ſz q̄ fidē negāt t multa faciunt q̄ sapūt hereſim manifeste: vt ptz ex dictis. Imo ḡdus Aug.bona.dicit q etiā non relapse tradi pōt iudici secari.q̄ ꝓeter apostasiaz hñt alia multa crimina digna morte. Quidam aūt minister ꝓuincialis cuiusdā ordinis mendicantiū āno dñi.1503. in capłono nō placētino prece t precio vt publice dicebatur inducꝰ a parētibus cuiusdam strige cōbuste assumpsit pugnā ꝛ inquisitorē q̄ iniuste strigas insequerek ꝓpter delationē ad ludū turgeno ampullas ex verbis: d.c.et infra annū fuit a multitudine suorum fratrum crudeliter et turpiter tugulatus.

Ermafroditus est q̄ hz vtrīq̄ sexū virile.ſ.t femineū. Nec non pōt cē testis tū.q.iij.itē idonei.i gl. ſ. ſi magis ergat ad femineū vel ēt ſi sit paritas ł in hoc gl.non determinet:ſz intelligē nisi i casu in quo t mulier esse potest:nec pōt iure ordinari ꝓpter mōstruositatem: nec ordinaꝰ ministrare.arr.xxxvj.di.illiteratos.t.xlix.dist.c.vij. Si tū ordinek suscipit ordinis caracterē ſi magis vergit ad virilē sexū.non aūt ſi ad femineum aut ſi est paritas. Quātū aūt ad matrimoniū cōtrahēdū scīm glo.p̄dictū sexus magis incalescens ḡz attēdi t sic iudicari: t ſi ſit paritas dic quod ḡz stari dico t electioni sue.ita tenet Bald. in .l. querit.ff.de st.ho.dicens hanc esse opi. Baillel.

¶ Ironia ſm.s.Tho.ii.ij.q.cxiij.t alios est mendacium verbo aut ſigno circa ꝓpriam ꝑsonam dū q̄s aut negat maiora,aut asserit minora de se q̄ veritas habeat: t est ꝑccūi mortale aut venialе secundum circunstantias t finem.

¶ Istrio vide supra arg.§.vij.

Omagnū q̄tū colligit ex spe.eo. tit.in lib.de feu.t gl.incle.pastoralis.§.rursus.in ver.homoq̄ legitus.de re iu. est spēs fidelitatis qua ḡs flexis genitibus tunctis manibus infra manus domini seruitutis fidelitatem iurat. Unde ꝓ spirituali re non est faciendum.de reg.iur.c.fi.imo illud cpi gere,p talibus:puta p ecclesiastico beneficio est simonia.de sym.ex diligenti.t de re.iu.in.d. cap.fina. q̄ cōtinet tale cōmodū cius cui prestatur cum officiak eius seruus obligatus ad certa seruitia,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Fidelitatis aūt iuramentum bene pōt exigi sine simonia: q; nūm obligat ad esse fidelem q pot⁹ dignitatī ꝑsone ꝓtak q hoc verū q̄s est in tali dignitate cui talis fidelitas debeak: alias autem esset etiā simonia ꝓm vnaz lecturā in.d.c.ex diligēti. * Est aūt ꝓm spe. vbi supza multiplex homagium. Quoddā enī ē decretale: q decernēdo feudo: sicut hō hois mecum de ꝓfuctudine possit infendari, q̄ꝛ in homagiuz succedere dz infra certum tp̄s me dūm agnoscere q mihi pstare fidelitatem: q ego teneor eū rōne tal feudi in hominem recipe q recipiendo videor sibi ius feudi decernere. Aliud est edictale sine hereditarium: vt illud qō ds hz eoꝛ̄o q̄ est hereo: q: eoꝛ̄o q̄ adit hereditatē hois meo pson̄ etus rep̄sentak videk hoks homagium subūsse: q tale finiri pōt spe si dūo placebit q nō aliter: etiam si vasallus vellet bonis feudalib⁹ cedere. Aliud est legium qđ.s. fit imparoꝛi vel regi non recognoscēti superiorem nulli⁹ alteri⁹ fidelitate salua: qđ aūt fit aliō nō ꝺ: legium: q: fit vel turak salua regia vl̄ imparoꝛia fidelitate. etiā si manus ponank intra man⁹ ꝑm Spec. q̄ hoc facit dicik hō legius vel ligi⁹: q̄si dūo suo ligarus ꝑm Spec. vel q̄si legalitatē continēo. Aliud ℣o est nō legiū sue vasallitiū: q est qđ aliq̄ exꝓpik: vt facio tibi homagium excepta fidelitate quā dūo meo tali legio teneoꝛ: vel saluo qđ ꝓ si m cū voluero dz̄s legiū mihi constituere. vel saluo q: nolo tibi ℣ talem turare. Sz dictum primi est verius scom Spec.

De homicidio voluntario.

Homicidium de mente. s. Tho. xij. q. c. ar. viij. ad tertiū, de mal. q. xij. art. iiij. ad vndecimuz. q alioꝛ dupl̄r sumit⁹. r. l. large q est ois hois ecsio seu occisio: siue iusta sit siue iniusta: q ꝓpria. q sic est occisio hois ab hōe iniustaꝝ̄ homicidiū ꝓprie semper est pcm̄. Et sit octo modis. l. facto: precepto: cōsilio, defensiōe: pmissiōe: coopatione: afattone auxiliatione: fz a fatto ad cōsilium q auxiliatio ad coopationem reducik: q sic fit sex modis. * Homicidiū q̄q volūtariū dupl̄r dī. l. ꝓprie q̄ ē ire tū q volitū ih se: q large vt q̄ est volitū q intēsū in sua cā fz nō forte in se sicut in eo q̄ vult q intēdit percutere p̄gnātem q: volūtarie occidit sicut e. Tho. ū. q. xxx. ar. primo. vbi de mēte eius est ista distinctio dicit q̄s de volēte comedere nociua dicimus q vult infirmari. Et ex hoc ꝓz primo q̄s homicida est pcm̄is p̄gnātē si partus erat formatus. l. aīa rōnali: q pcussiōe interūt: secus si nō erat formatus. q idē si ad hoc venenum dedit vt abortiret. ff. de pe. l. si q̄s aliq̄d. §. qui abortionis. Formak aūt masculus spacio q̄draginta dierum vel circa q femina spacio octoginta. et si dubitet vtrum ex p̄missis secut⁹ sit abortus. vel ex alia cā vel vtrū esset fetus formatus vel non ꝑm xx. si dubitatio est temeraria deponatur: si ꝓbabilis a ꝓmotione q ministerio cessandū est ne quis se periculo cōmittat. Et scōo q̄ homicida est qui letal⁹ aliquem peussit q̄ postea est ab alio occisus: de homi. significasti el. ū. q similiter est homicidia si non appareret an letaliter peusserit ne ne: q similiter si non peussit letaliter et tū habuit animū occidendi: q deinde ab alio⁹ peussus interiit, vt in.d.c. significasti, iuncta glo. ¶ Primo ℣o q̄rit vtq aliq̄ casu liceat alicui se ipsuz occidere aut mutilare. q dico multa. * Primū nulli licet seipsum mutilare etiam ad euitā dū pcm̄ carnale sicut de origine tradit hystoria eccl̄esiastica vt securius p̄domos p̄dicaret mulieribus q: nemo mēbroꝝ̄ suoꝝ̄ est dūs. xxiij. q. v. si nō l3. q in.l. liber hō. ta. j. ff. ad. l. aq. qō tū fallit si fiat cā medicaminis vt dis. iv. c. si ds. cl. ij. et iij. nō obstante q magis sit asa curāda q corpus q: sine mutilatione asa curari pōt cū pcm̄ sit voluntarium: nō aūt corpus interdum de mente. s. Tho. ij. ū. q. lxv. * Secūdū. Non l3 alicui occidere seipsum desiderio melioris vite seu felicitatis consequēde: sicut ꝑm Aug. primo de ci. dei. fecit q̄dam philosoph⁹ nole Teodoꝛ⁹ lector platōis. li. de asē ꝛmortalitate: q: fz. s. Th. ij. ū. q. lxiiij. iste trānstus non subest hoīm voluntati. * Tertiū. Nec ad euadendū miseriaꝝ̄ vite p̄sentis. sicut fecit archithophel. ij. re. xvij. q saul. j. re. xxxi. q razias ij. macha. xiiij. q cato vticensis, audita victoria iulii cesaris ꝑm aug. post vale. primo de ciui. dei: q: vltimum malorum huius vite est mors. iij. ethi. * Quartum. Nec ꝓpter peccatum cōmissum sicut fecit iudas. Matt. xxvij. tum quia subtrahit sibi tp̄s penitentie q̄ posset pcā dolere: tū q: malefactoꝛem occidere non l3 nisi publica autoritate. xxiij. q. vi. ca. pen. * Quintū. Nec q ad euadēdū alterius pcm̄ sicut q̄dā nupta ꝑpetua a bioclectiano cū maritus resistere nequiret se occidit iuxta hystoriā ecclesiasticā q: nullus debet in se admittere crimen maius. l. homicidium vt vitet alterius minus. l. adulterium aut fornicationem. * Sextum nec ad vitandū pcm̄ ꝓpriū q̄s ide timek puta cōsensum in delectationē venereā: q: sicut non sunt facienda mala vt veniant bona ro. v. ita nec vt mala vitentur: p̄sertim minoza q minus certa cuiusmodi est: an consensum p̄sentatura sit mulier in ipsa violatione vel ne: cuz de⁹ inde possit eripere. Et de his ofbus. xxiij, quest. v. si non. §. vl. Nec obstat de fansone: quia instinctu sancti spūs fecit ꝑm aug. vt in.d.c. si non. nec de quibusdā mulieribus q̄ se percussionis tēpore occiderūt quarū memoriā colit ecclesia: quia similiter mote sunt a spiritu ꝑm Augusti, primo de ci. dei. nec de razia qui laudari vk. quia hoc est

rōne zeli legis: non rōne mortis quā ꝑm. s. Tho. vbi supza sibi intulit ex mollitie nō valens sufferre tormēta l3 Vico. de lyra ℣ Augu. xxvj. q. v. nec mirum: q omnes doc. ipsum sicut q saulem excuser quod fecerit ne deus illuderetur sn eo ab ido latrīs: nō obstat etiam dictum ihiero. xxij. q. v. c. non est. no stum. in persecutionib⁹ inch nō l3 mihi ꝓpria perire manu absq eo vbi castitas periclitak: q: l3 gl. l: absq legit ꝯclusiue' quasi dicat: q̄ nec in ist⁹ in q̄bus magis vk licet se occidere: q sic ponitur ibi pulchre sunt gene tue absq eo quod intrinsecus lateat q similiter. xxxv. q. ij. ꝓ gentem. q. ff. de pig. act. l. j. xij. q. ij. ebion.

1. qō 1. dic. ¶ Scōo querit vtrū liceat alicui occidere alti: q dico multa. * Primū. non est pcm̄ occidere bruta sicut nec succidere arbores ꝑm Augusti. primo de ciui. dei q: ꝑm. s. Tho. ij. ū. q. lxiij. sicut plante ꝓpter animalia bruta ita illa ꝓpter hoīm ordinata sunt nullus aūt peccat vtēdo re ad id ad qđ ordinata est: vñ q deus dedit vobis in cibum oē qđ mouek q viuit gen. ix. c. * Scōm hoīem, innocentem licite nullus occidit quocunq bono fine aut quacunq humana autoritate: exo. xxiij. cuius rō ꝑm mētem. s. tho. vbi ℣. est q: nō l3 petiōz occisio nisi in ꝑtinz ordinak ad cōbonum qđ per eos corrumpik. ad quod ordinari non potest occisio infoꝝ̄: q: eoꝝ̄ vita est conseruatiua et promotiua boni cōis: cum sint principalioꝝ̄ pars multitudinis quia ceteri sustentank nec obstat qđ hinc egrediuntur ad vitā. qua hoc non est ex actu homicidie sed ex bona dispositione occisoꝝ̄. Imo est grauius ℣ occidere reum: quia est magis contra charitatem occidere eum qui magis est amandus q magis contra iustitiaz iniuriari et qui minus est dignus q magis contra communitatem que ꝓ uatur maioꝛi bono: q magis contra deum qui contemnitur in sanctis luc. x. qui vos spernit &c. Unde patet quam grauiter peccēt medici qui medicinas periculosas experiuntur in religioso. Ex mandato tamen dei licet occidere innocentē: quod facere voluit abraham genesis. xxij. q. xxiij. q. v. lex eterna. q: deus habet dūm mortis q vite. cum eius ordinatione oēs moriantur tusti et peccatoꝛes. * Tertiū. hoīem rēū licite occidit iudex habens legitimam autoritatem si seruato iuditiali ordine condemnat ad mortem debitam illi ex zelo iustitie: quia nō hoc illi mandatur a domino. ex. o. xxij. q: vt dicit. s. Thoīn. vbi supra sicut paro ad totum ita quelibet persona particularis ad cōitatē ꝓparat: vnde sicut laudabiliter q salubiter ꝓscinditur membrum a corpore cum expedit corpori: puta ne inficiatur a membro putrido q occidatur particularis homo si sit communitati nociuus: q: pars est ꝓpter totum nō econtra. Si vero iudex condemnat innocentem aut reum non seruato iuris ordine ℣ illud deutero. iuste qđ iustū est exeq̄tis. q nor. in. c. reos. xxiij. qō. v. aut eo seruato l3 ex indebito fine: puta ex auaricia seu lucro principaliꝝ̄. vl̄ ex odio. vel inani gloria. vl̄ ex delectatione effandēdi sanguinē peccat mortal⁹: q quilibet illi hac intentione cooperāns ꝑm archi. ar. xxiij. q. v. cū minister. qđ tū de inani gl̄ia verum nō credo qñ illa aīas nō esset mortalio: q iudex sic est oīs politus: q ꝓpter gl̄am non occideret nisi aliās iuste hoc faceret: q: tunc nec qđ facit est mortale nec finis ꝓpter quam facit. ¶ Si etiā reus ꝓpter pot⁹ etiam ordinarie iure puniri non pōt: si dūs ꝓcipalis vel iudex habens autoritatē absolutā quoclib⁹ puntendi sine iudiciario ordine illum faceret occidi nō peccaret ꝑm Archidi. qđ limita si faceret in suo distrīctu vel in alieno de voluntate dūi exp̄ssa vel tacita: vel probabilr p̄sumpta. ar. c. de occidēdis. q. c. officia. q. c. nō frustra. iij. qō. v. * Quartū. Priuatus hō hoīem ꝓpria autoritate occidere nō pōt ēt reum q malefactoꝛē ꝑm augu. primo de ciui. dei. sine peccato mortali: cui⁹ rō est ꝑm. s. Tho. vbi. ℣. q: cum ista occisio licita sit inquātū ordinat ad bonum totius cōitatis ad illū solū ꝑtinet cui ꝓmissa est cura seruādē cōitatis. i. ad ꝓncipē q alios habentes publicam autoritatem: sicut p̄scindere putridum mēbrum ad medicū ꝑtinet cui tot⁹ corporis sal⁹ cōmissa est q nō ad alīū. * Quintum. Priuatus hominem occidere potest autoritate legis ciuilis sine pena que ꝓ homicidio in foro contentioso debetur: primo defendendo personam suam secundo defendendo suum honoꝛem: vt cū oportet eum aut fugere cum dedecoꝛe: aut occidere: tertio defendendo res suas quando aliter rehaberi non poterant ꝑm multos legistas supra excommunicatio: vj. §. iij. casu. ix. quarto occidendo insidiantem in itineribus q nocturnum popularatoꝛem agroꝛ: i. C. qñ liceat vn. sine iudi. l. j. q. ij. quinto occidendo furem nocturnū q diurnum se defendentem telo. de homi. si perfodiens. sextoꝛ rōne adulterij: vt infra lex. §. x. * Septimo. Priuatus autoritate legis occidere potest sine peccato. primo defendendo personam suam vel alterius iuxta dicta supra bellum. ij. §. iij. q secundo eadē rōne occidendo furem nocturnum in dubio an vellet furari vel occidere. extra co. si pfodiens. q similiter diurnum si se telo defendit: vt ibi. tertio occidendo diffidatum de quo. s. assassinus. vñ aduerte quod aliud est quando lex aliquid ꝓmittit non puniendo vt de occidendo adultero: aliud quando aliquid concedit faciendo sez quemlibet ministrum iustitie. vt in. c. pro humani. de homici. lib. vj. q: l3 primum non liceat in conscientia: secus de secūdo si intētio sit recta ideō ad bonū cōe vel iustitie obseruationem: q: ꝑm Jo. and. in

Universidad de Deusto
Biblioteca

addi.ad ꝑpe.facit vt legis ministeꝛ sed ralis occisoꝛ esset nihilominus irregularis sicut ⁊ iust⁹ iudex: secus si occidere exꝯcessione ꝓsone vt.ſ.homicidiū.iij.§.ij.⁊ eadē rōne de occidere in dubio ꝓdicto: qꝛ ꝓsonā tuet.quarto ꝑm aliquos ꝓ defensione honoꝛis ꝫ iniuriā ꝓsonalē ꝓsistentem in turpi fuga:qđ tñ archy.negat:⁊ hoc rōnabiliꝛ maxime vbi talis turpitudo est nō de malo culpe ſz de naturali timiditate vſi ſz dicat ꝛen.q occidēs ne fugiat cū dedecoꝛe euadit irregularitatem tñ veriꝰ dicit ꝙdet.de anc.⁊ Car.q non euadit.quanto ꝑm alijs ēt ꝓ defensiōe reꝛ: ſz de hoc.s.exꝯicatio.vj.§.iij.⁊.§.iij.ſexto ꝑm aliquos ꝓ defen-
1.qō sione cā̄litatis.sed de hoc infra §.v.

¶ Tertio q̄rit vtrū predictū dictū datū cuiꝰ occisio p publicā ꝑātē ꝛcessa est vbicunq; inueniat etiā sub pollicitatione ꝑmij possit q̄s sine pctō occidere extra terminos iurisdictionis dicte ꝑātis:⁊ dicit archi.⁊ dñ q̄ nō qꝛ extra illos terminos dicta ꝑātis aut ciuitas non hꝫ aliquam ꝑātē ⁊ ad iniuriā sibi reputaret ciuitas vnaſi alia punire vellet subditum suum ſen in suo territoꝛio exiſtētez quod est mittere falcem in messem alienam:qđ ꝓhibetur.vj.qō.j.j.ſcripti:vnde talis occisoꝛ.ſi sibi caperetur iuſte vt homicidia puniret.hec ex illo.q̄ limita niſi dñi territoꝛij in quo est volūtas expꝛessa vel tacita aut ꝓbabiliter ꝑſumpta accideret:quia iuri suo renunciare ꝓtest.

4 ¶ 4.q̄rit vtrum liceat sine pctō occidere ꝑ rem defensiōe:⁊ dico q̄ sic ꝑm multos legiſtas:vt supra bellū.ij.§.ij.⁊.vij.ſed Paſi.in.c.ſuſceptim⁹.eꝛ eo.dicit quod ſz clerico res defendere:vt in.c.olim el.j.de reſt.ſpo.ēt cum baculo vel gladio:ſz tñ nō ſz ei procedere ad ſeua.i.occiſionē ēt ſi res aliter ſaluari nō poſſint.ſz potiꝰ ꝺz ſubſtinere rem̄z iacturam:⁊ in.c.ij.eo.tit.no.idē in Xbo ſe et ſua defendendo ſeu liberādo q̄ nō ſz occidere defendēdo ſua:ſed ſe ⁊ ſua de laicis autem remittit ſe ad no.in.c.ſ.eo.tī.vbi dicit qđ ſz alicui impune ꝑ res aliter nō ſaluādis occidere in foꝛo contentioſo ſed nō in foꝛo aīe:⁊ ita ſz archi.ſz aliter videtur ſupra in.d.§.vij.ſ.recitando Joā.de lig.⁊ ita tenendum est vt vſ aliqbꝰ de iure canonico:vt ꝓz in.c.ſuſceptim⁹.⁊ in.c.ſi perfodiēs.extra eo.⁊ ſic de iure nāli: qꝛ pl⁹ tenemur vitā ꝓximi q̄ res ꝑ ꝓpꝛias amare etiā vbi ille nō coact⁹ ſz ſponte ſe ꝛgerit se morti ſicut volētem se ſuſpēdere tenemur cuꝫ rerum iactura ſaluare qđ limita vt ſupra exꝯcessio.vj.§.iij.niſi inſurgat fur armis:ꝛc.vt ibi.qꝛ tunc ſz. Sed ſ. Nā.in.d.c.ſi perfodiēs.vbi ꝓ ꝓ q̄ fur diurn⁹ non ꝺz occidi:qꝛ diſcerni poterat q̄ ad furādū nō occidēdū veniſſet.⁊ ſcḋo vbi niſi ſe re lo defenderit:iam cū plus ſit q̄ fur:ex quorum pꝛimo hꝫ q̄ occidere furē non ſz ꝑ reb⁹ ſed tñ ꝓ defensione ꝓsone:⁊ oppoſitum ſequit ex ſcḋo:ex quo ſz occidere eū qui nō inuadit ſz ſe telo defendit:ſz dico ꝓ̄o q̄ illa Xba in.d.c.ponuntur recitatiue:⁊ ſunt iuris ciuilis:⁊ ſcḋo qꝛ ibi ſumitur li:defenderit ꝑ pugna ſeu armoꝝ ſumptiōe quo caſu iam ꝓbabiliꝛ dubitari pōt de ſalute ꝓsone:⁊ ꝛ ſi ſz occidere ad ſalutē:dico tertio q̄ ⁊ ſi nō dubitaꝛ de ꝓsone absolute:ſz ſolū ꝑ ſuppoſita voluntate defendēdi res:qꝛ.ſ.fur inſurgit armis vt rapiat:ſz occidere ꝑ hoc capꝝm. Nec ex primo dicto huius.c.hꝫ q̄ nō liceat occidere ꝑ rebus absolute:ſed q̄ſi aliter ſaluari poſſit:puta qꝛ fur deꝑhensus erubeſcit ⁊ fugit:ſecꝰ ſi inſurgit armis in me vt rapiat mea. Et adde nō esse ſimile de exponente ſe morti ꝑ laqueū ⁊ ꝑ rapinā:qꝛ illam ſaluare poſſum ſine alteriꝰ dāno vel iniuria nō ſcꝫ:vide ſupra exꝯcitatio.vj.§.iij.caſu.x.vbi plenius.

¶ Quinto q̄rit vtrum mulier ſine peccato occi ſ dat volentē ſe oppꝛimere cuius manus alr euadere nō pōt:⁊ dico q̄ nay.in ſumma' ponit duas opiniones:et nulla alteri ꝓferri:ſed archi.dicit q̄ ei nō licet interēdere occiſionē ſicut nec etiam inuaſo ad mortē ꝓ ſui defenſione:ſi tñ ſe defendendo contingat illi occidi imputet ei. Nec obſtat.ſi dicaſ q̄ eſt cā mortis eius etiam ſpōalis cum ſit in mortali:qꝛ ipſe eſt ſibi cā.illa Xo vtiq̄ iure ſue naturali q̄ vim vi repellere ſz.⁊ magis tenet ſue ſalute ꝓuidere q̄ alteriꝰ:ſi autem pmitteret ſe oppꝛimi exponeret ſe periculo conſentiendi pctō ꝓpter difficultatem renitentie voluntatis duꝫ non facit qđ pōt vt euadat. Si tamen nolit occidere ſed circa hoc quātū pōt ſe tuet ⁊ pctō mētē remittitur non peccat:ſicut ⁊ inuaſus ſi ſe pmittit occidi ne occidat nō peccat:ſe ⁊ eſſet maioris virtutis. hec ex illo:ꝑ q̄ḋ no.qđ licet inuaſo non liceat intendere mortē inuaſoris vltimate licite tamē illam intendit a ꝓpoſito efficit in oꝛdine ad defenſionem:⁊ ita videtur velle quod ſit hic.

¶ 6.q̄rit vtrum quilibet teneat altum ab iniuſta morte liberare ſi pōt:et dico qđ ſic ex debito charitatis.xxiij.q.iij.non inferends.et conſentit xxv. ray.⁊.ſ. Tho.ij.ij.qō.vj.ꝑm xxv.tñ q̄ hꝫ publicam ꝑātem tenet defendere eū ēt armis ſi opꝰ: mō ꝑſumat ſe poſſe:ꝓuat⁹ Xo ſolo verbo vel facto ſi poteſt ſine periculo ꝓsone cuꝫ moderamine tñ inculpate tutele:vt addit.s.tho.ſed ꝓculo ſe exponere non tenet ꝑm glo.lxxiij.di in ꝓin.⁊ xxv. dicent ē q̄ tenet quilibet dare pecuniā ſi ꝛc nō ſtat illi iniuſte occidi tā ſubditus q̄ ꝓlatus quantum ſua poſſibilitas patit ſalua ſua neceſſitate: ſi vero neſcitur an iuſte vel iniuſte:aut ſi neceſſitas iſtius non poteſt non tenetur.

¶ Septimo querit quid iuris de homicidio qđ mandato cōmittit,⁊ dico multa. * Primū. Homicidium ꝓcepto vel mandato commiſſum non ſolum mādatario ſed etiam mandatt imputatur: quia is 7.

q̄ is vere cōmittit cuiꝰ mādato delict⁹ cōmitti ꝓbat.de ſen.exc.mulieres.⁊ iō ſic peccat mortaliter:aut excuſatur ſicut ſi ipſe faceret:⁊ perinde determinandā eſt de mādatoꝛib⁹ q̄ ad irregularitatē ſicut de mādante ꝓcuti clericū q̄ ad excōicationē.de q.ſ.exꝯicatio.vſ.§.iij.* Scōm. Prelatus hꝰus iuriſdictionē tpalē ꝑonēs officiali ſuo qđ ſup tali maleficio inq̄rat ⁊ iuſtitiā exequatur nō eſt homicidia nec irregularis ſi inde ſequat̄ homicidium.ne cle.vel mo.eꝑs.lib.vſ. q̄ clerici hñtes iuriſditionē cām̄ ſanguinis illicite agitāt ſz licite cōmittūt vt ſibi ꝓz.* Tertiū. Si quis ſuo nomine homicidium fieri mādauit:⁊ aſſ effectuꝫ exꝑſſe ⁊ ſine vlla fictione reuocauit ⁊ ꝓhibuit immunis eſt ab homicidio:⁊ idē eēt ſi ꝓſuluit:ſz in hoc eſt ꝺfia:qꝛ cōſules ſi nō firmiter credit q̄ loci habeat reuocatio tenet̄ indicare occidendo vt ſibi caueat ne ſit irregularis mādans ꝯo non Et diuerſitatis rō eſt qꝛ ille cui cōſulit̄ agit ꝓ ſe:ſed hic ꝓ pl⁹ req̄rit̄ ad remouēdū effectū conſilij q̄ cōcernit ipm operātē mādatario aſſe qui agit ꝑ mādare ſufficit ſi ꝓtet de ꝓria voluntate mandatis nō ſolū exꝑſſe ſed etiā tacite:vt ſi eū occidendo pacē iniret aut parentelā vel amicitiā aliam ſciente mādatario ꝑm eſidem Inn.* Quarti. Si quis mandauit aliquē ꝛberari iubens exꝑſſe ne occideret,vl mutilaret:⁊ nihilomin⁹ mādatari⁹ occidit aut mutilauit:mandatoꝛ efficit irregularis qꝛ mādatoꝛ fuit in culpa ⁊ hoc euenire poſſe debuit cogitari.ex eo.is qui.lib.vſ. Et idē dic ſi mādatarius occidat:aut mutiletur ⁊ hoc rōnabiliꝛ poterat cogitari:⁊ idem ſiꝛ de eo q̄ mādauit aliquē.c.qđ ꝓſiliꝛ poterat mors contingere. Hec aūt ſum.ang.itelilgit de mādāte licite ꝑ tex. q̄ dicit qđ mādādo fuit in culpa:⁊ ꝫ gl.Jo.an.dicētis qđ loci nō hꝫ hec decretalis in eo q̄ licite mādat:q̄ tñ gl.inſufficienter loquit:quia ſi ſtelligaſ ſolū de mādante illicite incōueniēter addit qđ poterat ꝓſiliꝛ cogitare ꝛc.qꝛ talis tenetur de homicidio ſequente etiam ſi nō potuit percogitare verifiliꝛ qđ ſequereſ vt patebit ti.ſeq.in ꝓn. Uñ dico qđ in textu aſſignātur duę rōnes ⁊ quo ad ꝓmē eū ꝺz qꝛ mandādo fuit in culpa loci hꝫ in mandato illicito q̄ adſcōaz ꝯo cū ꝺz ⁊ hoc euenire poſſe ꝛc.in licito.* Quintū. Clericꝰ vel aliꝰ ratū hꝰus homicidium vſ irregularis ſicut et exꝯicat⁹ ſi erat clericꝰ:⁊ de hoc vſ eē caſus in regula ratihabitionem.de reg.iur.lib.vſ.vbi ꝺz qđ ratihabitio retrorrahit ⁊ mādato nō eſt dubiū cōparari qđ mādatū cū effectu irregularitatem inducit:⁊ hoc tenere vſ Spe.in ti.de leg.§.iurta propoſitionis.ꝟ.ſz q̄d.ar.ff.mā.l.ſi ꝯo.§.ſi poſt. Sed hoc intellige ſi rarū hꝰus eo tpe quo homicidiū perpetratū eſt potuiſſet illudo delictū māda re ⁊ ſi nō perpetrare rōne infirmitati vel mutila 8.qō 1.dī.

tionis:qꝛ dicit paū.poſt Jo.an.i.c.ſ.in.fi.8 puer. qđ ad hoc vt fictio ꝓcedit req̄rit duo extrema eſſe habilia ad illum actū ꝑtrādū,ſ.ꝑſa in quo actus fuit geſt⁹ ⁊ ꝑſa ratihabitiōis quoꝝ altero deficiēte non ꝓcedit:qꝛ fictio ſup impoſſibili nō cauſat.Exēplū. Quidā interfecit ꝓlem noie infantis qui factus maioꝛ ratū hꝫ hec eſſe ratihabitio nō trahit retro qꝛ ipoſſibile fuit illū infantē tūc tpis mādare delictū:vñ retrotrahi nō ꝺz cū non debeat pl⁹ fictio poſſe q̄ veritas. hec ex illo.Archi.tñ in.c.oēs.xvij.q.iiij.dubitat de predictis.dicens qđ fortē ex ratihabitione ſola non hꝫ irregularitas allegās ad hoc.c.ſi.xv.q.ſ.qꝛ. ſ.factum deficit in quo lex ꝓmotiōis conſiſtit:et idē vſ tenere ſ̄poſt.ſed dici pōt qđ lex ꝓmotionis requirit factū ꝓpriū vt alienū:aliꝰ mandans fieri homicidiū nō eſſet irregularis:qđ eſt abſurdum. Et ſi ratū habuit tñ in corde ⁊ nullo ſigno hoc ꝓpalauit:nihilominus eſt irregularis in veritate ſeu q̄ ad deū:ſz nō q̄ ad foꝛū cōtentioſuꝫ iurta no.per glo.in.c.cum ꝺs.de ſen.exꝯ.lib.vſ.

¶ 8.q̄rit quid iuris de homicidio qđ cōſilio admittit:⁊ dico.multa.* Primū. Homicidiū conſilio ꝑm ꝓ̄o.nō intelligit de rōſiōe ſue opinionis in gñali vſ ſi q̄reret an ꝛpiano militi liceat occidere paganū vel iudici malefactoꝛe rūdeat qđ ſic: rūdens nec peccat nec fit irregularis etiā ſi rūdens cōſulēdo erret niſi ꝓbabiliꝛ videat qđ ille bellatoꝛ aut iudex ꝑm eiꝰ ꝓſiliū agere velit:⁊ ſic fecit ⁊ de hoc.ſ.di.§.iij.ſed intelligit de conſilio exhortationis vel approbationis qđ homicidiū fieri debeat:vt no.Paū.in.c.ad audientiam.e.tit. non ſolū qñ ꝓſiliū eſt directe de morte alicui':ſz ēt qñ cōſuliť in cā ꝓpinqua ad mortē.i.aliqđ ex quo ſequit mors. Qđ q̄dē ſum.Ang.dicit intelligendū ꝑm Inno.ibidē vbi ꝓſuliť res illicita ex qua mors ſequit:ſecꝰ vbi cōſuliť licita:⁊ deinde dicē doctm Inn.eſſe verū quo ad pctm ⁊ ēt q̄ ad irregularitatē qñ ꝓſuluit res licita ⁊ nō homicidiū ⁊ qñ homicidiū poſſet nō accidere:ſz ꝓſiliꝰ dēat euenire:ſicut ſz ꝓlatis in bello licere pugnare viriliter:ſz male adducit Inn.⁊ ꝫ veritatem illum exponit:⁊ etiam ꝫ ſui oꝛdinis ſummiſtas.ſ.rof.⁊ ſup.q̄ dicūt:vt ſ.ſtatim.* Scōm. Si ꝯo nō conſuluit homicidium ſz aliqđ vñ ſequutū eſt ſz Inn. ſi veriſiliꝛ potuit exiſtimari qđ ide ſeq̄reť mors irregularis eſt vt ſi ſuaſit iactū machine vel baliſte:vel qđ daſ ad capiēdū caſtrū qđ nō poterat capi.de facili ſine morte hoꝝ:⁊ ſic mors ſequuta eſt. Si ꝯo nō eꝛat ꝓſiliꝛ qđ mors ſequeretur tñc q̄dē ſi ꝓſuluit rē licitā non eſt irregularis etiā ſi mors fuerit ſequuta:ſi vero illicita irregularis eſt ō homi.ꝓtinebať. Semper tñ fit irregularis ꝑm eūdē Inn.q̄ directe in mortē alicui' cōſuliꝫ dedit,ne cle.vel mo.ſnlam,Et eodem mō diſtin-

Universidad de Deusto
Biblioteca

gue si occidak ip̄ qui cōsiliū accepit. * Tertium. Sicut not. So. in. c. ex lris. de excess. pla. & Pas. in. c. s. de fur. & est tex. in. c. si quis vidua. l. dī. & in. c. sicut dignum. eo. ti. & ibi determinatur clericus vel alius interrogatus de pena deicti: & rñdens quod est mors est homicida si casus imminet de pñti p dicta iura. & p Archi. in. c. oīs. di. iij. vnde si ex consilio vel rñsione speciali vel generali sequatur p̄opinquū homicidiū irregularis est secūdū Host. Pōt tū fm Archi. xxiij. q. vij. pessimam. clericus interrogatus a iudice quid agendū de eo qui penam sanguinis de iure merek rñdere: hoc non pertinet ad me: cōsulatis peritos: & caueat ne ꝓpter suā rñsionē directā vel indirectā intelligat iudex q̄ ō eum debeat sanguine punire fm Ray. dicunt tñ quidā q̄ ō potest dicere vt puniat fm q̄ ius victauerit dūmodo nō exp̄imat quod puniat ad sanguinē vel ad mortem. q̄ Archi. di. iij. oīs. dicit posse intelligi verū q̄n crimē nō imminet puniendum: alioquin si ex consilio generali vel speciali sequit p̄opinquum homicidium irregularis est fm Host. de homi. sicut o. q. num. & de hoc etiam. s. homicidiū. iij. §. v. p̄rticula. iiij.

*Quartum. Qui errans consulit in genere quod occidendi sunt adulteri vel alij qui de iure non sunt occidendi & inde quis suo consilio fiscus occidit est irregularis secūdū Rodo. si putabatur iuris peritus & errauit non tu apicibus iuris: ſs in iure claro & certo: si vero non reputabatur iuris peritus sed simplex vel idiota: aut errauit in aliqua subtilitate in qua sunt diuerse opiniones sic non erit irregularis: modo casus non immineret de p̄senti. Quintum. Consulens alicui vt alterum interficiat fm Ho. in. d. c. ad audientiam. nō est homicida: nec p̄ñr irregularis si occidatur is cui consilium datum est & verisimile fuit q̄ non poterat occidi secus si fuit verisimile quod potuit occidi sed Joan. and. in. c. fi. eo. tit. lib. vi. et Pañ. in. d. c. ad audiētiā. tenēt indistincte talem consultorem esse homicidā quo ad penā irregularitatis: & in hoc magis consentit Inno. & verius est: quia istud homicidium est casuale cū exercitio illicite rei. i. iniusti cōsilij: si tñ consilium fuit set licitū vt q̄ consuluit occisionē eius qui iniuste erat occisurus secus est. * Sextū. Consulens alicui vt aliquē interficiat homicidia est & irregularis fm Panor. post Inn. in. d. c. ad audiētiā. & si ille steterit longo tp̄e antek occideret: quia debuit reuocare consilium: & si putabat amicum nō desistere: debebat hoc inimico indicare vt caueret in generali vel etiā in speciali ad arbitriū boni viri. * Septimum qui consuluit vt infirmus verteretur quo citius moreretur secundū ꝺ̄. est irregularis si citius moritur et similiter exequēs: nec potest per ep̄m dispensari licet absolui possit a peccato. & idem puto si non kecit illo fine ſs tñ p̄babiliter putare debuerat sic accidere sed laborauit in consideratione lata.

*Octauū. Qui alicui cōsuluit vt se exponeret periculo p̄o patria vel iure suo non est irregularis si ille occidatur fm Inno. xxiij. q. iij. p̄o membris. & c. seq. & q. viij. igitur. & c. seq. sed tamen si sciret eum verisimiliter moriturū fieret irregularis fm eundē Inno. & idē Host̄: q̄ ordinata charitas est quod quis plus diligat corpus suus q̄ alterius vt inquit idē Inno. Ex qua p̄obatione patet q̄ ō id q̄ victum est: sed tñ si sciret &c. intelligendū est q̄n cōsuleret q̄ ō se exponeret p̄o defensione rerū aut p̄sonarū particularium: q̄ consuleret cōtra ordinē charitatis: secus p̄o fide christi fm eundē Inno. & Host̄. & sic̄ secus p̄ statu ecclesie: q̄ etiā si sciret inde eum moriturū non est irregularis quia fm ordinē charitatis hoc p̄t et debet quisque vite sue & p̄ximi p̄ponere: vnde & isto modo p̄lati ecclesie suasiones facere possunt in bello & similiter secus si p̄ patria fm sum. Ang. & supple. contra Ros. & hoc patet ex eadē ratiōe q̄ bonū totius melius est q̄ partis. * Nonū. Qui volenti fugere inimicos suasit vt maneret & procuraret pacē irregularis non est si ille occidak q̄n ipse habuit p̄babilem causam credendi q̄ ō illi periculū non immineret: puta q̄ erant adeo consanguinei vel amici q̄ ō merito p̄sumere potuit eos posse cohiberi. *Decimum. Qui consuluit homicidium fieri: et ante factū reuocauit: aut si reuocationem sufficientem nō credidit occidendo intimauit nō est irregularis si occidatur vt. ē. eod. §. vij. p̄ticu. iij.

9 ¶ Nono queritur quid iuris de homicidio q̄ ō fit defensione & dico multa. * Primum. Homicidium defensione committit: primo defendendo suis verbis homicidam cōtra eos qui eum volebant ab homicidio retrahere vel impedire dicit. si quis viduam. Et sc̄o fm Rayn. dissuadendo alicui bonum p̄positū quo volebat aliquem a morte liberare: q̄ ō gl. eius intelligit si intentio sit corrupta: quia mater dissuadens hoc filio ne ipse moriak: aut parum peccat aut̄ nihil: & alius consanguineus vel amicus & sic̄ hac intētione. Et tertio fm. d. l. q̄n aduocatus defendit reū in causa criminali vbi accusator si non p̄bauerit tenetur ad talionem. Et quarto defendendo personas aut res. Et quinto associando homicidam ad factum homicidij vt si oporter defendatur: vñ talis etiam si homicidium dissuadeat sc̄m Host. est homicida: nec poterit p̄mouere: & facit. & henricus. de cle. pug. in duello. nec in hoc distinguitur an alias esset facturus vel ne quo ad irregularitatem: sed solum quo ad restitutionem q̄ si alias erat facturus non tenetur. * Secundū.

Occidens p̄o rebus saluandis est vere homicida quo ad irregularitatem & ſs aliquos quo ad pctm̄. vt p̄z ex dictis. §. iij. * Tertiū. Et sic̄ occidens p iniuria p̄sonali p̄p̄ia q̄n fugere p̄t homicida est. salte quo ad irregularitatē ſs Ray. & ber. Hos. tñ dicit q̄ clericus post pñtam potens in susceptis ordinibus ministrare sine dispensatione. ſs nō ascēdere ad maiores: & ita intelligit. c. de his clericis. l. dist. sed verius est ſs Ber. Ho. & Ray. q̄ nec in susceptis nisi ex magna dispensatione p̄mittit ministrare. Et q̄uis dicat Zen. q̄ euadit irregularitatem si fuga erat vitu perosa & ad dedecus & non ad periculū p̄sone: tñ verius dicit Pe. de anch. q̄ eam non inuadit. Si ō fugere non p̄t nec euadere: nisi occidat aut mutilet: sic licite laicus aut clericus occidit: aut mutilet sine irregularitate: vt i cle. vnica. e. ti. & sine pctō ista q̄ presbyter statim posset celebrare ſs Jo. de lig. l trac. de iusto bello. & facit. c. olim. el. s. de resti. spolia. modo nō faciat animo vlciscēdi. arg. c. ij. eo. ti. & seruatur moderamē inculpate tutele. vt. ē. dictum est bellum secundo.

*Quartū. Occidens ō p̄o defensione p̄sone alterius iniuste occidēde quā aliter seruare nō p̄t: licet hoc facere possit sine pctō tñ irregularis efficit. vt no. in cle. vnica. eo. tit. sec⁹ tamē de consulente alicui iustā defensionē si is qui cōsiliū accepit ℨ verisimilem opinionē occidatur: q̄ est homicidium casuale cū exercitio licite rei.

10 ¶ Decimo q̄rit̄ ꝺ iuris de homicidio admisso ex pmissione: & dico multa. * Primū. Permissione cōmittit homicidium non p̄hibendo cū p̄hiberi p̄t. xxiij. q. iij. nō inferēda. & c. sequēti. & c. ki. q̄ō ls gl. in. d. c. nō inferenda referat ad p̄latos tñ cū iura loquātur indistincte: dico q̄ ō tus ad pctm̄ in his q̄ nec sunt p̄lati. nec eis officio hoc incūbit distinguendū est vt. ē. §. vj. ō tum autez ad irregularitatē dico q̄ nunq̄ sunt irregulares nisi forte dolose permittant de quo. s. homicidium. iij. §. s. & ij. * Scōm. Qui tractatus homicidij non reuelat fm aliquos est homicida: nec sufficit q̄ p̄hibuerit vt refert Panor. in. c. petrus. eo. titu. Jo. aūt an. distinguit: q̄ si dolose non reuelat erit homicida: non aūt si nō dolose & pls Panor. ibi sed tu dic q̄ quoties sine periculo suo & suorū: & sine pctō obuiare potest & nō obuiat sive ex mala sive ex bona voluntate agit p̄tra dilectiones p̄rimi: & mortaliter peccat: imo tenetur obuiare etiam data pecunia: vt. ē. §. vj.

* Tertiū. Iniuriā passus ab aliq̄ & audiēs suos parentes & amicos velle se vindicare nisi expresse p̄hibeat: si homicidiū sequit̄ homicida erit fm gl. in. d. c. petrus. & Host. q̄: videtur assentire eodem modo intellige q̄ erit mutilator.

11 ¶ Undecimo queritur quid iuris de homicidio p̄petrato cooperatione: & dico multa. * Primū. Cooperatione homicidiū p̄mittitur. q̄n. s. multi sunt equales in facto: ls non oēs equaliter operent: vñ ō in. c. sicut dignū. §. s. e. ti. q̄ illi qui ad capiendū aliquē aīo feriēdi aut occidēdi accesserint: ls man⁹ illi nō ꝑposuerint. s. oēs tñ ex quo mors secuta est sunt homicide: & ideꝫ intelligein fil'ib⁹: q̄: multi vulnerauerūt. de quo. xxiij. q. ij. * Secundus exhibens p̄sentiā suā in bello iniusto animādo p̄sulēdo vel inimicis timorez incutiendo homicida est vt si aliās occidak fm pa. in. c. significasti. e. ti. secus esset in bello iusto: vt ē. bellū. iij. §. ij. & ij. & in. c. petitio tua. e. ti. iuncta gl. * Tertiū. Exhibens p̄ñtiā suam vbi sit homicidium est homicida et irregularis si est p̄latus ibi iurisdictionem habens. de excess. p̄la. ex literis. secus de alijs qui sunt ibi ex curiositate. 12

¶ Duodecimo q̄rit̄ vtrū animatione incurrak homicidiū: & dico q̄ sic. vt p̄z in. c. sicut dignū. e. ti. q̄ tñ ibidē pañ. limitat q̄n incitatio seu alatio est ad homicidiū spāl'r: sec⁹ si esset ad odiū i gñe q̄ non teneret ꝺ̄ de delicto inde secuto: & idem ꝺ̄ q̄n alatio est ad factū licitū: ls homicidiū inde sequak: sicut cū p̄latus hortatur in bello iusto vt viriliter pugnēt de. ē. bellū. iij. §. ij. 13

¶ Decimotertio q̄rit̄ vtrū homicidiū cōmittatur auxiliatione q̄n ſs nō oēs sunt principales in facto: & dico q̄ sic vt in. d. c. sicut dignū. vbi dicit pañ. q̄ p̄cipit̄ quodcūq̄ auxiliū q̄tuncunq̄ modicū i delicto cōmittēdo tenek etiā custodiēdo vestimēta. tñ vt bñ intelligat materia distinguendū est: q̄ aut auxiliū p̄stat ad perpetrandū factū legitimū & iustū. ex quo tñ sequit̄ homicidiū: & sic de tali homicidio non tenetur talis auxiliator: quo ad pctm̄: sed quo ad irregularitatē si auxiliat⁹ fuit directe ad homicidiū bene tenetur: secus indirecte sicut dictū est de auxilian tibus pugnatoribus in bello aut p̄stat auxilio sup facto illicito ex q̄ sequit̄ homicidiū: & sic homicida reputak q̄ tūcūq̄ auxiliū sit indirectū & sic loq̄tur. d. c. sicut dignū. Sic̄ si auxiliū p̄statur sup homicidio p̄petrādo siue iuste siue iniuste irregularitas incurrit̄ si effectus sequatur.

¶ Rursus de homicidio secundo inq̄rtum est casuale.

Homicidiū sc̄o inq̄rtum est casuale illud est q̄ō sit p̄ter intētionē & voluntatē. & dupl'r sumit̄. primo. f. large vt est occisio hominis casualis: & est quādo contingit casualiter p̄opter exercitium rei licite adhibita diligentia vt si reparans tectū positis signis in via submittens regulas interficit stulte incedentē vltra signat & hoc nullo modo imputatur ad pctm̄ fm. d. Eho. ij. §. q. Iriij. quia non est in se politū nec in sua cā. & secundo: p̄o-

Universidad de Deusto
Biblioteca

prie vt est homicidiū casuale: ⁊ est qñ contingit casualr ꝓpter exercitiū rei illicite: vel etiā licere non adhibita diligentia. vt ſi dicr⁹ reparator ſigna nō potuiſſet: ⁊ hoc imputat ad pcm̄ ⁊ irregularitatē: q⁹ vt dicit. ſ. th. vbi. §. contingit q⁹ nō est ꝙ ſe volitū ⁊ inrētū actu volitū eē ēt inrētum ꝓ accidēs ſm qđ cā remouēs ꝓhibēs dr per accidēs. vñ ei q̄ nō remouet q̄ remouere dr ex ꝺbus ſequit homicidium illud est quodāmodo voluntarium. Quod dupliciter cōtingit: vel q⁹ dat operā illicite rei vel licite q̄dē: ſed non adhibita diligentia. * Ex his ꝑñt accipi regule occiſiue oīm q̄nū in iſta materia. Prima. Qui dat operam rei licite: ⁊ adhibet diligentiā quam dz adhibere nō tenet de caſu fortuito inde ſequente: nec de aliquo alio. Hec ꝓbat p. l. lator. ⁊. c. dilect⁹ filij⁹. ⁊. c. ex lr̄is. el. ij. ⁊. c. ſignificaſti. el. ſ. ⁊. c. ioānes. ⁊. c. ſi. extra eo. Secūda. Qui dat opam rei licite nō adhibita diligentia debita tenet de caſu fortuito ſequēti. Hec ꝓbatur per. c. preſbyterū. ⁊. c. continebat ſm vnū intellectū. ⁊. ca. ad audientiā. extra eo. * Tertia. Qui dat operā illicite rei etiā ſi adhibeat oēm diligentiam quam pōt tenet de oi caſu fortuito. Hec ꝓbat per. c. ſuſcepim⁹. ⁊. c. cęterо. ⁊. c. tua. ⁊. c. ſicut ex lr̄is. extra eo. Pōt addi ꝗrta regula q⁹ leuiſſima culpa in homicidio caſuali nō inducit irregularitatē vt ptz ex. c. queſtū. de pe. ⁊ re. ⁊ lectu. Panor. Quam quidē regulā ſum. ang. vł intelligere vel in omni homicidio q⁹ est abſonū: q⁹ in voluntario etiā nulla culpa inducit irregularitatem vt ptz in iudice iuſte ſuſpēdente latronē. ⁊ intelligit eā ſiue talis culpa ſit in omittēdo ſiue in agēdo: ſed ſum. roſ. intelligit eā ſolū in omittendo. Ego aūt dico q⁹. d. c. q̄ſtū. ex quo regula ſumitur loquit q̄dē in omittendo: q⁹ dicit q⁹ homicidium ſiliorū a parēribus ꝓpetratum illis imputat ſi ſit ex procuratiōe vel negligētia ſtudioſa. i. diſſoluta ſm gl. q̄ ꝑpe volū est. ff. mā. ſi ideuſſor. ſ. rūſo. di. l. ſepe. ⁊ hł ꝓ cōſciētia. ff. de edil. edi. cuz ſer. q̄lis est ignorantia ſudeor⁹ qui nolunt intelligere vt bñ agant. ſ. q. iij⁹ §. vlt. non aūt imputatur eis ſi venit ex eorū incuria q̄ incuria est negligentia cle. q2 contingit. de relig. do. ⁊. d. c. q̄ſtuz. negligentia aūt est omiſſio ei⁹ q⁹ dz ⁊ pōt fieri. Dico ēt q⁹ Pañ. vł. d. c. q̄ſtū. ⁊ dictam quartā regulā intelligere in omitendo: q⁹ dicit. d. text. ꝑcedere q̄ſi ſine tactu vel tractu ſm aliā literaz ⁊ alia ꝑcuratione ſequutum est. tū videtur regula poſſe intelligi etiā in cōmittēdo q̄ſi datur opa rei licite: tū q⁹ in tali ope nō pōt eſſe culpa niſi omiſſionis. ſ. alicui⁹ circūſtātie. tum q⁹ irregularitas ſequit homicidiū ex humano ſtatuto hoīes aūt qū modicū est ꝓ nihilo reputant ſcō ꝓꝓ. ⁊ multo magis q⁹ est minimū: ⁊ maxime vbi q̄s operatur ad cōmodū occiſi: vt. ſ. §. rv. Igitur regula vera est in caſuali homicidio primo omittēdo: ⁊ ſcō ꝓmittēdo licite ad bonum occiſi: ⁊ forte tertio ꝓmittēdo licite ad bonū ꝑpriū nō aūt cōmittēdo rei illicite. ſ. eo. §. xxiij.

¶ Primo ꝓo q̄rit q̄d de clerico rixante cū aliq̄ 1. q8
que ſuperueniētes parētes vel amici clerici: occiderunt: ⁊ dicit pan. in. c. petrus. extra eod. q⁹ ſi clericus nō fuit in culpa faciendo rixam factum aliorū nō est imputandū illi ꝑ primā regulā: qđ limita ſm hoſt. in. c. ad audiētiā. eo. ti. ſi ꝓhibuit ꝯnum potuit: ſi aūt fuit in culpa est irregularis per tertiā: ſi tales interfectores non fuiſſent parentes vel amici clerici: ſed inimici occiſi ſuperuenientes: nō imputabitur clerico ex eū: ⁊ diuerſitatis ratio est: q⁹ primo caſu homicidiū ꝓmiſſum est intuitu clerici: ſcō ꝯo caſu intuitu inimicitie q̄ erat inter illos: ⁊ intellige niſi illicita rixa fuiſſet cauſa q⁹ iſti inueniſſent illum.

¶ Scō q̄rit q̄d de clerico vel alio magro q̄ diſcipulū ꝙ beruit ſi ille ex ſua incuria vel ignoratia aut negligētia medici moriat⁹ vt dicit q̄d q⁹ est irregularis per. c. ꝓſbyteri. eo. ti. qđ ideo dicit q⁹ vix ꝓtingere poſſet q⁹ ex leui caſtigatione q̄ ſola magiſtro ꝑcēditur q̄s intereat tū aliq̄ melius dicit q⁹ ſi iſte preceptor nō exceſſit modū correctiōis ſibi ꝓmiſſe: ⁊ diligentiā adhibuit ne periculoſe ꝑcuteret non tenet de homicidio ꝑ regulā primā. Nō obſtat. o. c. ꝓſbyterus: q⁹ ibi ꝑcuſſio fuit in loco periculoſo. i. in capite: vnde ꝓſbyter ille non adhibuit diligentiam licet oaret operā licite rei. ⁊ ideo imputatur illi etiā ſi puer poſtq̄ ꝙualuit recidiuaſſet ꝑ ſ gl. quod intelligo poſtq̄ cōualuit ſemiplene: ita q⁹ reliquie prime infirmitatis cooperate ſint ad mortē cū ſcōa ſuperueniente. Nec etiā obſtat. c. ſi q̄s non tratus. xv. q. ſ. vbi est iſte caſus. q⁹ dicit ibi gl. ter. illum itelligi q̄ſi percutiēs exceſſit modū correctiōis. Si q̄s aūt aliū percuſſerit vulnere nō mortifero dās tū operā rei illicite: ſi ille moriat ex imperitia medici vel incuria ſui irregularis est ꝑ in. regulā. nō ob. gl. in. c. exhibita. q⁹ loquit i caſu illi⁹ capli. ſ. de puero lapidē iaciente: qui ſm Pañ. ibi nō erat in culpa.

¶ Tertio. Quid de clerico diacono q̄ ludens cū aliis clericis falcē qua accinctus erat nō removit ex qua alius equitaturus inſiliens mortale vulnus excepit ⁊ expirauit? ⁊ dico eū irregularē ꝑ ſcāz regulā q⁹ licet operā daret rei licite: tū diligētiā debitā nō adhibuit: q⁹ falcem debuit amouere ex quo ludi conſuetudines ſciunt. Et ſi ꝓhibuiſſet eū ne ſe eāctaret: eſſet nihilominus irregularis ſm Hoſt. ꝓpter conſuetudinē ludi: tamen verius dicit Panor. quod non. Et de hoc est caſus in. c. continebatur. eo. tit. ⁊ ibi Panor.

infert q̄ clericis permiſſus est ludus alleuiādi gr̄a. ⁊ glo. dicit ludum alr̄s licitū clericis inter ſe illicitum effici ꝓpter mixtionem lucorum.

4 ¶ Quarto quid de clerico qui ab alio clerico ludo ꝓiecr⁹ ad terrā illū grauiter vulnerauit gladio quē habebat ad lar⁹ ⁊ occubuit: ⁊ dicit tex. i. c. lato. e. ti. q̄ nō ē irregular⁹: nec ob caſus ꝓcēdēs q⁹ vł idē eē cū iſtorū ꝑ pſtāti hr̄e debemus q̄ iſte clericus hñs gladiū: nec dabat operā rei illicite nec licite cū culpa vñ glo. in. c. ad audientiā. e. ti. quā. approbat Pañ. hec capla ꝓcedens dicit q̄ iſte clericus in nulla culpa fuit: nec ipſe aliq̄d fecit ſed paſſus est tm̄: ⁊ ſibi fact⁹ fuit non ipſe fecit alteri inſultū: ſz ali⁹ in ipm irruit: ideo caſus contingēs ꝑ regulā primā nō imputat illi.

5 ¶ §. Quid de clico q̄ porcos de agro pulſur⁹ lapidem iecit: ⁊ puerꝝ interfecit: ⁊ dico eū nō eē irregularē ꝑ. c. clerico. l. oi. ſz intellige q̄ ſm glo. dabat operā licite rei. ⁊ adde q̄ diligentiam adhibuit circūſpiciēdo alio q̄n fuiſſet irregularis ꝙ regulā ſecūdā. Illō ēt ꝑ talib⁹ aduertēdū ē q̄ ſm Pañ. in. c. ex lr̄is. el. ij. e. ti. q̄ ꝓcit aliq̄d ad loci inſolitum: ⁊ ꝑ quē q̄s trāſire nō ꝓſueuit: nō tenet clamare vt in. l. ſi putator. ff. ad. l. aq̄l. alr̄s fec⁹: ⁊ in. c. ſi. e. ti. dicit q̄ clamantes ſubmiſſa voce vel poſt caſum ꝓtingērē nō excuſant: ſicut plerūq̄ ruſtici ducentes multos poſt ipactionē clamāt caue.

6 ¶ 6. Quid de clico qui venādo aut ſe exercendo faculū ꝓiecit: ⁊ alium caſu interfecit. ⁊ dico eum eſſe irregularē: ēt ſi diligentiam adhibuit: q⁹ dabat operā illicite rei. l. oi. ſz q̄ arborem. ij. ſi vero.

7 ¶ 7. Quid de clerico qui cauſa libidinis fecit ad ſe venire prēgnantem per rectum vel deſcenſum parietis: ⁊ dum rediret cadens per dictum deſcēſum abortiuit: ⁊ dico ſm Guil. de lau. quod est irregularis: quia dabat operam illicite rei.

8 ¶ 8. Quid de clerico vel alio q̄ ꝑ reb⁹ ſuis recuperādis officiū iudicis implorat: ⁊ ſciat ꝑ certo q⁹ ſine ſanguinis effuſione recuperare non poterit: ⁊ dico eū non eſſe irregularē ſm Joā. an. ⁊ est tex. in. c. ij. eo. ti. li. vi. modo ꝓteſtet q̄ nō intendit ſanguinis vindictam: ſz limita verū ꝓmo q̄ſi alr̄ ofciro mō recupare nō potuit. ⁊ ſic intellige Uin. tenētem ꝗrimꝫ: ⁊ ſcō q̄ſi nō mortē ſed recuperationē intēdebat: q⁹ ſi fuit intrēto maculata: ⁊ ſubſequuta est mors aut mutilatio irregularis est ſm ſpo. ⁊ ſic intellige. c. ex lr̄is. de excel. ꝓela. ⁊. xxiij. q. v. c. ij. ⁊ de peni. diſ. i. periculoſe. Scō ꝑdicta ēt diſtinctionē dic ſi furē capiēs iudici tradat. Et ſi poſt occiſionem gratum habeat: nihilominus nō est irregularis. q⁹ lex ꝓmotionis factum requirit. xv. q. ſ. c. ſi. hic aūt nō est factū ꝓpriū vt pateat: nec alienū ꝓprio nomine geſtū ⁊ conſequēter ratus q⁹ cōtradixit.

9 ¶ Nono quid de ſacerdote qui ꝓ edificatione ecclēſie vel domus aduocauit aliquem in adiutorium qui caſu interiit. et dico eū non eſſe irregularem ſi nihil de cōtingētib⁹ omiſit eo. ti. c. ſi.

10 ¶ 10. quid de ſacerdote ꝓo quo diuinis pulſante campanam malleus cadēs puerū interfecit: et dico eum non eſſe irregularē ſi id fecit ex officio ſacriſte vel eius ꝓmiſſione aut cōſuetudine qua quilibet ſacerdos vel clericus ꝓo ſimlib⁹ poterat pulſare cāpanā ⁊ diligētiā adhibuit. Secus ſi non fecit ex dicto officio vel ꝓmiſſione aut cōſuetudine: vt in. c. ioannes. eo. ti. irē ſecus ſi non adhibuit diligētiam: vt q⁹ fuit ſacriſta ⁊ tintinabulum diligēter nō ligauit per ſecundā regulā.

11 ¶ Undecimo q̄d de monacho q̄ ludēs prēgnantem etiam leuiter ꝙ correptā traxit ⁊ abortiri fecit: ⁊ dico q⁹ est irregularis per tertiam regulam: ⁊ per. c. ſicut ex literarū. eod. ti. vbi Pañ. dicit verbum ſingulare q⁹ in. d. caſu ſi fuiſſet maritus eius: aut frater vel perſona coniuncta et ludus fuiſſet leuis mors non imputaretur illis. ⁊ ſic concludit q⁹ ludus leuis etiam cum muliere prēgnante non est prohibit⁹ ſi perſona est honeſta ⁊ coniuncta: ⁊ tunc non imputaretur aborſus qui monacho imputaret: quia vnus dat operam rei licite alius illicite. Et idem dicendus est de ducente choreas cum prēgnāte ſi abortiatur quia ſi eſt clericus vel religioſus irregularis est: per tertiam regulam ſecus de ſeculari concurrentibus circunſtantijs que requiruntur ad licitas choreas. ⁊ hoc ſi ſaltatio ſit leuis.

12 ¶ 12. quid de monacho qui mulierem tumore gutturis curādam: aperto tumore ferreo inſtrumento monuit ne ſe vento exponere ꝛſz illa ſe expoſuit ⁊ perijt: ⁊ dico q⁹ eſt irregularis etiam ſi de contingentibus nihil omiſit: et idē ſi eſſet clericus: etiam in minorib⁹ ſufficiēter bñficiat⁹ ſm Pañ. in. c. ſniam. ne cle. vel mo. per tertiā regulam. et per. c. tua. eo. tit. quia illicite rei id est chyrugie operam dabat: que ars clericis interdicitur vbi interuenit inciſio vel aduſtio. vt in. d. c. ſentētiā.

13 ¶ 13. q̄d de medico ſub cuius cura ifirm⁹ ꝓter volūtatē interh⁹: ⁊ dico vt no. Pañ. in. c. tua. e. ti q⁹ illi nō imputat ꝓcurrētib⁹ ꝛtuo: ꝓhoꝯ illud offm nō ſit illi ꝓhibitum exercere: ſicut religioſis et clericis chyrugia. in. ca. non ma. et in. d. ca. ſniam. ne cle. vel mo. ſcō q⁹ ſufficit⁹ in illa arte tertio q⁹ exhibuerit oēm diligētiā ſm artē: ⁊ rto q⁹ infirmū de his q̄ ſunt egritudini ꝗia ſ. forma uerit gl⁹ teneret. de eta. ⁊ qualit. ad aures. Adde ēt quinto q⁹ ſup his habeāt ꝓbabilē ꝓcīā ſm archi. Et ſic nō ſunt irregulares: nec ꝓhibentur promoueri ſec⁹ q̄ſ ſunt ꝑiti vel negligētes: et ex hoc ꝓbabil⁹ credūt aut dubitāt ifirmos periſſe vel membris eſſe deſtitutos. d. c. ad aures.

14 ¶ 14. q̄d de ſiebotomante aliquē cā medicine

Universidad de Deusto
Biblioteca

si ille interfit.ꝛ dicit ꝝ.qꝫ tenek si erat peritus ꝛ adhibuit diligẽtiã debitã.sic si incidẽdus non habuit cõsuetã dispositionẽ mẽbroꝝ aut venaꝝ siue neruoꝝ:qz nõ tenek in ali / incisoꝛ ꝑm Inn. nec est irregularis si i hoc ꝓ suã ꝑitiã nõ errauit:qz in hmõi poti⁹ casu ꝙ culpa credik mors accidere.xxiij.q.v.de occidendis. Et iõ physici et chirurgi erãt peritiꝛ nihil de contingentibus omiserũtꝛ bñ fuꝑ hoc ꝓbabilẽ ꝓsciam nõ ꝓbent a ꝓnoꝛãe:huius mortui sint infirmi:secus si fuerũt impiti vel negligẽtesꝛ ex hoc ꝓbabilr credik vlcoubtãr ꝙsse ifirmosꝛ vl mẽbris vel ꝑditosꝛ:qz sunt irregulares.de ẽta.ꝛ ql.ad aures.

15.q. ¶ 15.ꝙd de custodib⁹ aut seruitoꝛib⁹ ifirmoꝝ ꝙ vocauerũt minuitoꝛẽ vl ad eoꝝ petitionẽ dederũt vinum vel non bñ custodieruntꝛ vñ ex freneti se occiderũt vel hmõi:ꝛ dico qõ in oĩbus hmõi ꝑm ꝝ.ꝛ oẽs summistas non ds quis de facti hꝛe ꝓsciam scrupulosam si bona fide fecit:nisi fit eui dẽs culpa aut negligẽtia dissolutaꝛ:adde ꝑm mẽtẽ ei⁹ vel nisi daret operã rei illicite:puta ꝛ medici ꝑcepta cõmittensꝛ ꝛ si eã ds deponere ds ad pllũ bonũ viri. Si aũt fuit lata culpa vl negligẽtia dissoluta puta si custos freneticꝝ vel furiosꝝ dimisit eũ vt ipe iretad ludẽdũ⁹ platea: vl alias dat operam rei illicite.aut ex nimia crapula vel eoztetate vigilare non potuit marie cũoeputaꝛ eẽt ad custodiã infirmiꝛ certũ fit vel ꝑm medicoꝝ iudiciũ ꝓbabilr dubitak qõ ide morsequnta sit irregularitas ꝛcta ẽ ꝑm eũdẽ ꝝ.ꝙ p culdã intelligit ꝓmissionẽ:ꝓ negligẽtiã ꝝo omissionem. Et vꝝ velle qõ tenenk hmõi de culpa leui que est euidẽs nõ de leuissima:ꝛ de negligẽtia graui nõ de leui qñ nõ est dissoluta. Magis esti ponderak cõmissio quã omissioꝛ:vt.j.§.xxiij. Et hec ꝓcedũt vbi custos non eẽt salariat⁹:is custodiret ex pietate vel obediẽtia. Idẽ dic de ꝝtẽtib⁹ infirmos: vñ frangitur apostema vel anhelit⁹ obturatur⁹

16 ¶ 16.ꝙd de eo ꝙ latronẽ res suas asportãtẽ ꝑcussit rex ꝙ ꝑcussiõe surgere na potuit:ꝛ sic est occisus abalijs:ꝛ dicit ꝙd distinxit ꝙ est irregularis:qz illicite rei operã dedit rex qua hõicidiũ casuale secutũ est:is qz dicti est qõ clerico qõ rerũ defensionẽ ꝑcutere is seruato moderamine inculpate tutele.qõ ẽt ꝑs in.c.significasti.el.ij.e.tit.iõ distinguoꝝ:qz si nõ ꝑcussit letaliter nec aio occidẽd:nec modum excessit debite tutele:nec debuit ꝓcogitare qõ occideretur ab alijs nõ est irregularis.vt vꝝ esse casus in.o.c.significasti.ꝛ facit.c. exhibita.e.ti.ꝛ.ff.loc.l.ꝙ domũ.in fi.et vꝝ sensisse gl.i.c.de cetero.ꝛ i.c.tua.e.ti.nec ob.o.c.de cetero.qz logk de cã ꝓpinq homicidij vr ꝙs sit irregulari?.si ꝝo ꝑcussit letalr vel aio occidẽdi vl modũ excessit:vel diligentiã non adhibuit ꝓcogitando ꝙ pissr poterat peccari ẽ irregular? vt ꝑs ex dict?

17 ¶ 17.ꝙd de eo qui latronem videns clamauit et quo clamoze latro captus fuit ꝛ occisus:ꝛ dico quod homicida? est ꝛ irregularis secũdũ Inno. ꝛ Host.ꝛ sequitur Panoꝛ.in.o.c.significasti.el.ij.e.ti.etiam si nõ habuit animũ ad mozrẽ:qz debuit de homicidio cogitare quod ex tali clamoze cõiter sequik:qõ bñ ꝑa. ibi limitat qñ cõiter sequik als nõ ex quo alm nõ habuit ad mozrem: limita etiam si clamauit ꝓ reb⁹ vel alijs qz si ꝓ salute sue persone clamasset non est irregularis.

18 ¶ 18.quid de eo qui arboꝛẽ cedit mihi de contingentibus omittendo:circunspiciendoꝛ ꝛ clamando fortiter ꝛ tẽpestiue ꝛ tñ homicidiũ sequituꝛ: ꝛ dico qõ si dabat operam rei licite vt quia sua erat arboꝛ non est irregularis per regulam primam:alias vero erit irregularis per tertiam.

19 ¶ 19.quid de eo qui dat amaroziũ proculuꝝ ex quo sequitur homicidium ꝑeter intentionem: ꝛ dico quod homicida est ꝛ irregularis. vt not. Panoꝛ.in.c.si aliquis.eo.ti.ꝛ facit.l.si ꝙs alicui.d. ꝙ aboꝛtionis.ff.de pe.ꝛ rõ est qz dat operam illicite rei:secus si homicidium nõ sequitur puta quia ferus nondum erat formatus.vt vbi gl.

20 ¶ 20.quid generaliter de occidente aliquem in doꝛ:ꝛ dico quod si licite ludebat ꝑm vnam circumstantiã ludi personarum loci ꝛ tꝑis.ꝛ verisimiliter talis casus venire non debuit non est irregularis:vt patet in.c.laboꝛ.eod.tit.ꝛ ratio est quia dat operam rei licite cum diligentia secus si ludat illicite:vel diligenter ꝑ non adhibeat quia est irregularis vt ex dictis regulis patet.

21 ¶ 1.quid si quis insequendo proꝛiciat lapidem post aliquem ludẽs ad terroꝛẽ ille volẽs lapidem declinare impingut in aliũ lapidẽ vel cadat et moziatur:ꝛ dicit Inno.in.c.exhibita.eo.tit.qõ proꝛiciẽs tenek si iact⁹ lapidis fuit cã lesionis:ꝛ idem Abb.ꝛ Uin.sed Panoꝛ.ibi hoc limitat:qñ iact⁹ potuisset grauẽ ꝑcussionẽ inferre nisi ali⁹ fugisset:qz tunc ludus fuisset noxi? etiã in pueris secus si ꝑcussio nõ potuisset esse grauis.vel si proiectio fuisset a remotis:hec ex illo bene:qz intendit qõ interuenit irregularitas qñ ludus lapidum qui alias licit⁹ est pueris etatis beneficio redderetur illicitus ex immoderato iactu.

25 ¶ 22.quid de puero qui frangendo turgidam veſicam porcinam mulierem ꝓegnarem terroꝛe aboꝛtiri fecit:ꝛ dico qõ Innocẽ. Abb.ꝛ Uin.sentire videntur quod homicida sit et irregularis: sep oppositum bene renuit Panoꝛ:quia ad esse irregularem non debet attendi quelibet causa fecũbũ glos.in.c.decetero.eod.titu.sed vr ibi scit Panoꝛ.appellatione cause ꝓpinquam et non remotam intelligimus: et facit.ff.ad.l.cornel.de sica.l.nihil interest.in glo.sicut non est homicida faber cultellum faciens. Unde percutiens

aliquẽ vulnere nõ mortifero nõ est irregularis ꝑm Ber.in.o.c.exhibita. si ex ĩperitia medici vel incurta aut expositione ad labores ꝛ sudoꝛes moziak:si tñ ꝙs ad hoc nocẽdi faciat:aut minoꝛẽ diligẽtiã adhibuit ꝑ sideraꝛ ẽt cã remota ꝑm eundem ber.in.c.decetero.ꝛ in ca.presbyterum.

23 ¶ Uigesimotertio ꝙd de parẽtib⁹ qui a casu ꝓprios filios in lectis occiderũtꝛ ꝛ dico si fuerunt in culpa grauj aut leui tenentur de homicidioꝛ vt ꝑs in gl.c.fi.de his ꝙ ꝓpr. fi.occi.qz datur eis ꝛo culpa grauj pnia.vij.vel quinq annoꝝ ũt pro leui trisi:si vero nulla culpa ꝑcessit non teneneꝝ sik nec si ꝑcessit qdẽ ꝛs leuissima in omittendo ꝑm pan.de pe.ꝛ re.qñtũ.ꝙ ibi infert ꝙ leuissima culpa in homicidio non inducit irregularitatẽ qñ sine actu ꝛ alia procuratione homicidiũ sequuturꝛ est:ꝛ idẽ dico si ꝑcessit culpa leuissima aliquid licitũ agẽdoꝛ:qz ex ea nõ esset ꝙs irregularis. Quod verũ est indubitãter quod agitur aliqd licitũ ad ꝓmodũ occisoꝝ:vt.ff.§.xv. de seruitoꝛib⁹ infirmoꝝ dictũ ẽt imo nec si ageret ꝙs

ho,1 rẽ de se licitã ad ꝓmodũ ꝓpriũ vt ex ĩrta regula patuit.* Sed ꝓ his sciẽdũ est ꝓ prio ꝙ parentes filios tenellos apud se collocare non debent aliter sunt in culpa.ff.ꝙ.v.ꝓluluisti. qñ.f. id agunt gratia sui cõmoditꝛe.f.ploꝛẽt ad aures: aut ipsi frigeant assurgẽtes ad cunas vel hmõi:ꝛ eis imputatur homicidium etiam ꝓ culpa leuissima secus vbi hoc agerent ad cõmodũ filioꝝ:ꝛ puta qz ita sunt pauperes ꝙ eos pãis fouere in cunis ꝝ frigoza nõ possent:qz hoc nõ sunt in eis pa:nec de homicidio tenenk nisi alia culpa interueniat qz quob⁹ malis cõcurrẽtib⁹ min⁹ eligik. xiij.dist.nerua. ꝛs ꝛ si alia culpa interueniat non tenenk:nisi sit grauis aut saltẽ leuis: non autez

ho,2 si sit leuissima solũ. Sciendũ est sedo ꝙ ꝛs sum. Ang.verũ est vniuersaliter leuissimam culpam in homicidio irregularitatem non iudncere:sed sum.ros.nõ putat verũ.vnde dicit ꝙ dans opam rei illicite de se tenek de ocsi culpa ꝛ ẽt omittendo ꝛ de ocsu casu etiã si diligentiã adhibuit:qz ꝓbatur per capla suscepum⁹.de cetero.tua.ꝛ sicut ex literarũ.extra eo.dans ꝝo operã rei licite si fuit in culpa etiã leuissima committendo tenetur de casu inde sequuturꝛ vt dicit ꝛ ꝓbat p. c. clerico iacente.l.dist.ꝛ ca.ꝑsbyterũ. ꝛ.c.ad audiẽtiã.e.ti. ꝛs hoc nõ est verũ:ꝛ nec ꝓbat in capla que allegat culpã fuisse leuissimam:si vero fuit in culpa omittendo nõ incurrik irregularitatem:et iste est casus.o.c.questi:qz isti parẽtes oabant operã rei licite:tñ fuerũt in culpa omittẽdo ibi ex incuria. Sed adde tu iurta ĩrtã regulã ꝙ ẽt omittẽdo culpa leuissima irregularitatem nõ inducit.

ho,3 * Sciẽdũ est tertio ꝙ iura plus omissionis ꝙ commissionis toleraꝛ culpã:ꝛo quo facit tꝛeorica aurea.bart.in.l.ꝙ nerua.ff.depoſi. de qua magnã fecꝛum Alex. de imol. facit in.l.si moza. ff.sol.ma.f.qõ in oĩb⁹ ẽctib⁹ in quibus ꝙs reneꝛtur solũ de dolo ꝛ lata culpa ꝛ tenek etiam de leuissima in faciendo commissa.ꝛ.co.in prin.

¶ Uigesimoquarto ꝙrik ꝙd de habente animal puta vrsum vel leonẽ ꝙ aliquẽ interfecit:ꝛ dico ꝙ si nõ fuit in culpa nõ tenek de homicidio si vero fuit in culpa tenetur ꝛ est irregularis: puta qz erat feroꝝ:ꝛ nõ tenuit ligatũ ꝛ ymõi.ar.c.hi qui arboꝛẽ.ꝛ.c.sepe.di.i.ꝛ qõ notak l.c.de occidẽdo. xxiij.q.v.qõ sum.an.reprobato ibo. ꝛs indistincte vex qz forte dicta iura indistincte loquunk:is qz nõ loquũtur de cã remota vt est in ꝓposito q nõ venit nomine cause in homicidio nisi adsit malitia vel indigẽtia minoꝝ ꝛs Ber.vt.ꝛ.§.xxij.ideo melius ꝑm Host.in.c.ad audiẽtiã.e.ti.ꝛ Inn. hoc ꝓcedit si interuenit malitia vel lata culpa vel ꝑm alios etiam leuis ꝛ vt patet in sum. confessoꝝ.ij.ti.f.q.xxvij.secus in leuissima.ar.l.§.ꝛ.ff. si qua.pau.ꝛ per regulam quartam.

¶ Uigesimoquinto ꝙd de eo ꝙ vocauit milites ad defensionẽ sui iuris si aliqs sibi occidak.ꝛ dico ꝙ nõ tenek de homicidio.vt in.o.c.de occidendo.ij.q.iij. eadẽ cã. c.maximian⁹.ꝛ hoc qz nõ est cã ꝓpinqua homicidij:ꝛ secus si ipse occideret ꝓ rebus aut iurib⁹ suis:qz esset irregularis vt oĩ ctum est nisi defenderet suam personam.

¶ Uigesimosexto quid de eo qui impulsus vel declinans percussionẽ alij impellit:ꝛ occidit et dicit Hug.m.c.sepe.di.l.ꝙ nõ est homicida nec irregularis:nisi fecerit in fraudem:adde vel nisi potuit prenidere ꝛ aliter euadere.

¶ Uigesimoseptimo ꝙd de eo ꝙ puerũ misit ad flumẽ monẽs vt ab eo caueret:ꝛ submersus est:ꝛ dico ꝙ irregularis est vt videtur tenere host. sicut ꝛ diaconus qui falcẽ non remouit. de ho. continebatur. sed hoc bene limitat sum. confes. si poterat rationabiliter de periculo cogitari.

¶ Uigesimooctauo ꝙrik quid de eo ꝙ famulus corrigia gladij habentẽ ꝝberens occidit:ꝛ dico ꝙ est irregularis:qz debuit ꝓbabilr credere occisionẽ nõ remouẽdo cultellũ:extra eo.ad audiẽtiam. Multos etiam casus in quibus irregulares sine peccato contrahi potest habes titu. sequenti.

¶ Rursus de homicidio tertio quantum ad penam maxime irregularitatis.

Homicidium tertio inquantus penam ꝛ irregularitatẽ inducit est duplex.scz sumptum ꝓprie quod est occisio hominis iniusta ꝛ cũ peccato ꝛ large qõ est occisio hominis etiã iusta ꝛ sine peccato. Et de vtroq quomodo in multis casibus irregularitatem inducat:in duobus prioribus titulis

Universidad de Deusto
Biblioteca

lucidenter dictū est: vbi de eo ḡtū ad pctm̄ agebat: nūc aūt de vtroq; inḡtum inducit penam
1.q̄ maxime irregularitatē ex itētione vicendi est.
¶ 1. Ho ḡrit q̄ t ḡt sunt regule ḡales diudicā-
l.re- di de irregularitate circa homicidas: t dico q̄
gula sunt mlte. * Quarū pria hec est null⁹ iudex magister aut doctor in dubio d⁹ aliquē irregularē iudicare. ar. de pe. di. j. §. pen. * Scōa. Quilibet in dubio se d⁹ irregularē reputare. vt in. c. ad audientiā. e. tit. vij in foro aie maxime q̄n alīs de hoc nō est inf̄amat⁹ d⁹ siue ꝓcie relinq̄: vt l. c. extris. e. ti. Et has duas ponit Host. in. d. c. ad audientiā. Et fic ptz q̄ in foro prentioso vbi agit ad penā nō d⁹ q̄s dubio reputari irregularis: sec⁹ in foro aie vbi agit ad imponēdā pniam: de quo pa. l. d. c. ad audiētiā. * Tertia ad incurrenda irregularitatē ex homicidio necesse ē interuenire factū vel pceptū vl̄ psiliū vel defensionē vel cooperationē occidētis: t hāc ponit Inn. l. d. c. ad audiētiā. s3 attēde q̄ ad psiliū reducit aliatio. t ad cooperationē auxiliatio. Igit̄ homicidiū mētale nūq̄ irregularitatē iducit: t q̄ lex ꝓmotionis factū requirit. xv. q. j. c. vlti. sed intellige factū ꝓprū vel alienū in q̄ q̄s ꝓticipat verbo vel signo eq̄ualēti. vt in ꝓcepto ratihabitione: sil⁹ nec homicidiū pmissiōis ēt cū q̄s sine periculo posset liberare: t delectat de mortemissi forte sit plar⁹ aut oēs. vt. j. §. v. * Quarta. cām homicidij q̄ irregularitatē inducit opz esse ꝓpinquā. ff ad l. cor. de sica. l. nihil interest. secus de cā remota seu occasione: q̄ nō tō est homicida faber q̄ cultellū fecit. de homi. tua. q̄ 5m Ber. limitatur de cā remota: nisi q̄s aīm habuerit nocendi: aut minorē adhibuerit diligētiā: t vel non cogitauit q̄ debuerit cogitare. eo. ti. p. resbyterū. in fi. * Quinta infans occidens nō est irregularis nisi sit doli capar. cle. furiosus. de homi. t no. pa. in. c. j. de pue. t Jo. an. ibidē. t similiter dic de furioso ꝓ quo facit. l. j. C. de fal. mo. Sexta. Quantum ad irregularitatē ignōā nō est in iure vel ꝓmuni doctrina canonistarū inuenire differentiā inter laicū t clericū: sed vbicūq; irregularis ē clericus est t laicus: t ecōtra: excepto homicidio casuali: vbi aliq̄s est irregularis clericus t nō laicus: t ecōtra: q̄ aliquid est illicitū clerico t non laico: vt mercari t ludere ludo interdicto vl̄ mederi ē recōtra: vt celebrare diuina. vnū si ex mercatione clerici sequatur occisio adhibita diligētia est irregularis: nō aūt laicus. Quatuor alie regule habentur. §. homicidium. j. in prin.
2.q̄ ¶ 2. q̄rit vtrum ois homicida sit irregularis: et dico multa. * Primū ois occidēs aut mutilans post baptismū ꝓ industriā t volūtarie etiā sine pcō est irregularis. vt no. in. c. j. de homici. t ibi ꝓz ꝓ rex. t nō solū ꝓmoueri nō pōt sed ēt ꝓmotus est perpetuo deponendus. extra eo. sicut dignū. o. l. si q̄s viduā. etiā si interficiat sarracenū vel paganū. o. l. clericū. Et hoc siue occidat cum peccato siue sine pcō siue ꝓ se siue per aliū mandatū: cōsilio: defensione: pmissiōe: cooperatiōe: animatione: t auxiliatione. Unde in cā mortis aut mutilationis irregularis est iudex etiā iuste ꝓcedēs. di. vj. aliquantos. t accusator ac testis t notarij sententias scribens aut ꝓferēs: vel attestationes scribēs aut legēs dum publicant: vel scribens aut dictans literas ꝓ vindicta sanguinis aduocat⁹ quoq; cōtra reum vel ꝓ reo si cū effectu accusator: subsciatur talionis: assessor etiā t quilibet alius officialis. vt no. in. d. c. aliquantos. t per totum. extra ne cle. vel monachum. t in gl. in sum. dist. lj. Si tamen effectus nō sequatur nulla incurrit irregularitatē etiā e palem vt dicit ꝟ. vt expresse dicit Pan. in d. c. sententiā. t in. c. clericis. ne cleri. vel mo. vbi facit pulchram theoricam q̄ per solam mortem aut mēbrorū truncationē quis irregularitatē incurrit: secus si alia sanguinis vindicta sequatur: vt in cap. si aliquis. de homici. dicit q̄ ex sola voluntate nunq̄ est aliquis irregularis q̄ etiam tenet Host. q̄ indubitanter tene ḡtūcunq; quis mortē attentauerit nec ꝟ. dictum aliquo iure cauetur gl. quoq; in. c. periculose. de pen. dist. j. dicēs talē irregularitatē intelligitur 5m Pano. de irregularitate consequente pctm̄ non de indispensabili. * Scōm. Item sunt irregulares omnes de familia rectoris associantes ꝓ defensione malefactoris ad mortē: equestres vel pedestres t trahentes malefactorem ad cordam si inde fatetur: t occiditur: excepto tamē in quistionis negotio. Similiter qui acuit vel defert securim: vel aliud occisionis instrumentum: vel portat scalas aut funes ꝓ aliquo suspēdendo t q̄ horum quilibet dat cām propinquā mortī vel in ea cooperatur. o. c. si quis viduā. dist. lj. Secus de faciente gladium vel funes ad omnes vsum non ad mortem sed casu inde sequit. xxiij. q. v. de occidendis. * Tertium. Similiter est irregularis qui aliq̄d facit vl̄ dicit vt oīno moriatur? citius moriat: fi hoc est certū: puta voluit infirmum vt citius moriatur: dicit decapitādo vt caput ponat ad cipum: t ex hoc citius ponit. vel dicit satelliti vt securim aptet ne plurīes feriat. t fit t huiusmodi arg. o. c. si q̄s viduā. t generaliter omnis homicida t mutilator voluntarius⁹ distin. etiam si occisus vel mutilantus sit paganus. j. l. clericū. excepto eo q̄ hec ob defensionē sue persone facit cum aliter euadere non possit: t furioso infante ac dormiente qui non sunt irregulares vt in cle. vnica. co. ti. Et quod dictū est de infante. ꝑ. de auch. dicit verū etiam de maiori

septennio si non sit doli capax. Quod etiā dictum est nō esse irregularem eū q̄ occidit se defendēdo. s. Tho. ij. ij. q. lxiij. dicit esse falsum: q̄ tunc non emanauerat. o. cle. Excipit ēt ab irregularitate is q̄ est homicida permissiōe. s. nō obuiando cui possit. etiam si de homicidio deiectet ꝓm Archi. sicut etiā nō est irregularis medicus permittēs infirmū mori nolens illi mederi. et diues dimittēs pauperē fame perire. xv. q. j. si q̄s nō fratus. j. §. v. particula. v. Quartū. Dic etiā homicida a casu irregularis est l casu in quo illi imputatur homicidiū ꝓm doc. si culpa sit grauis aut saltem leuis iuxta dicta. §. in prin. ti. ꝓtoris. als non.
3.q̄ ¶ Tertio ḡrit vtrū ois mutilator et debilitator membrorū seu mutilat⁹ t debilitat⁹ sit irregularis: et dico multa. * Primū loquendo quātū ad mutilantes. Nulli sei psum mutilare licitum est: vt. §. homicidiū. j. §. j. particula. j. dictū est: et qui se mutilat ex impatientia vl̄ credens se oeo ꝑtare obsequiuus puta vt caste viuat: t nihilomin⁹ a promotione repellit̄ t deiecit ꝓmotus. de corpo viti. significauit. q̄: talis homicida sui iudicatur dist. lv. si q̄s occiderit. t oi. xxxiij. maritus. si vero quis se vel alium mutilet: q̄: membrū est corpus corruptiuum: nō peccat ꝓm. j. tho. ij. ij. q. lxij. nec est irregularis nisi ex mutilatiōe inducatur deformitas vel imporētia ad ordinis executiones: vt in summa cōfes. lib. ij. ti. j. q. xlij. * Secundum. Mutilatio membri extra casum infirmitatis q̄ ad peccatum mortale irregularitatem t dispēlationem paricat homicidio ꝓm notabile glos. in cle. vnica. eo. tit. t facit. c. aliquantos. dist. lj. cum multis aliis ibidem. et. ca. clericis. ne cle. vel mona. t. c. in archiepatu. de rap. t. c. is q̄. de homi. li. vj. Non tñ quelibet mutilatio irregularitatem inducit ꝓm Lar. post Laud. in. d. cle. vnica. sed solum cū mutilat aliq̄s de principalibus mēbris t ꝓm Pan. in. c. j. qui cle. vel vo. sola. effusio sanguinis nō inducit irregularitatē. vide. j. pticula. iij. Ex his aūt ptz q̄s de mutilatore distinguendum est vt de homicida quātum ad irregularitatem: vtrum. s. mutilauerit spōte vel a casu. et si a casu vtrū dando operā rei licite vel illicite/et si licite vtrum adhibita diligentia vel ne. * Tertium. Si mēbrū nō mutilat sed debilitat: non inducitur irregularitas ꝓm Pan. in. ca. de diacono. qui cle. vel vo. t idem dicit in. c. clericis. ne cle. vel mona. arg. j. q. j. sicut vrgeri. q: Is membrū debilitatum sit q̄si inutile quo ad operationē. cū valet saltem ad decorem t in penis faciendis est mitior interpretatio t concor. ꝓm eū Cal. t similiter gaspar. in. d. ca. de diacono. Et hoc limita primo per cle. vnicam. eo. tit. t per. c. qui peutit. xxij. q. vltima. q̄n debilitatio non est totalis: sed stat vsus eius aliqualis: vbi aūt ex toto debilitatur et inutile

apationi penit⁹ redditi inducit irregularitas ꝓ ia q̄ not. Ly. in aut. sed nouo. C. de ser. fug. vide Bar. in. l. ij. ff. de pub. iudi. in fi. dicit quod mutilatio ꝓpriie est q̄n mēbrū ledit: ita q̄ sui offm exercere non pōt: q̄ ꝓbat in. l. idem ophilius. j ꝑ. ff. de edir. edi. trūcatio vo q̄ ex toto abscindit̄ t idē Pan. in. c. cum illo. de sen. excō. q̄ mutilatio t truncatio vt oīuersa ponuntur in. d. cle. vnica. t dr trūcatio totalis abscissio siue diminutio membri. mutilatio vero q̄n in totū membrū nō abscindit: sz ex percussiōe impedit eius officiū t vtraq; inquit irregularitatem inducit. Limita scōo ꝓm Guil. de laud. in suo sacrali si membrum debilitatū sit de principalib⁹: t de his qui reddent hoiem deturpatū t inutilem. s. penitus ꝓ oīuius officijs exercēdis. vñ si q̄s alteri⁹ faciem sic deturpet vt ꝓpter scādalū sit inhabilis ad pmissa credit eū irregularē: sz ille vere nō sit mutilatus: t idē si maculā vel aliud impedimentum faceret in oculo etiam sine eruptione. * 4. Trūcatio digiti non inducit irregularitatē. s. in trūcate sz principaliū mēbrorū ꝓm Card. post laud. in d. cle. vnica. alleg. c. j. de cle. pug. i. quel. quod loq̄tur de mēbro quod mēbrū ꝓprie t stricte sumēdo est pars corpus habēs officiū separatū. et dictū ꝓm bart. t Jo. de imo. in. l. §. oo pub. iud. in fi. sicut magnus ad palpandū t pes ad ambulandū facit. c. singula. di. lxxxix. iuncta gl. t tex. in. d. c. si cut vrgeri. t in aut. predicta sed nouo. dicit⁹ aūt nō est mēbrū: sz pars mēbri. vt in. l. nō sunt liberi. ff. de sta. t. ho. t. dis. l. idē ophili⁹. q̄ limita nisi digitus esset potest vel index. ar. dictorū. s. partī cula. iij. q: horū vsus est in ministrando necessarius: t pēr horū priuatio reddit penitus inutilē.
* Quintū. Quātum ad mutilatos autē gl. sum. dist. l. sic dicit. Ponte. adde t sine causa vitiati ti in quocūq; mēbro repellunt a promotione/et deiciūtur iam promoti: vt. j. eo. penitentes. sunt essi homicide. j. eo. si quis. t. c. q̄ partem. Si autē casu vitiati sunt corpore. s. ab hostibus. muniti vl̄ ꝓpter egritudinē volūtarij: siue a se siue a modicis non obest eis. extra eodem. si quis a medicis. si autez alias sunt vitiati scilicet nec propria nec aliena voluntate: aut ipsi insistebant operi illicito t repellunt. aut licito: t sic si vitiati sunt in minimis membris siue occultis non repellūtur a promotione extra eo qui parce. t. ca. eunuchus. sed si in magnis t manifestis non ꝓmouētur: vt. j. eo. si euāgelica. Si ergo aliq̄s in principalibus mēbris. s. in oculo vel manu hz enormē vitiū nō ꝓmouet: secus si modicū t q̄s nō generet scādalū: vt extra de cle. egro. vel debi. presbyterū. extra de cor. vitī. c. j. t. ij. hec ibi. de quo vide 4 q ꝑ etiā. §. corpore vitiatus. §. j. t. ij. t limita vt. §.
¶ Quarto querit vtrum homicide t mutilato-

Universidad de Deusto
Biblioteca

res q̄ ab irregularitate supra excepti sunt.s.sui defectu.or.infans.dormiens et furiosus.ꝛ ſm aliquos eadē rōne ebrius aliquo casu contrahant irregularitatē ꝛ dico multa.* Primum. Qui potuit q̄dē vitare mortē sed non mutilationē occidendo imaforē ſm lap.irregularis efficitur/sed verius Lar.i.o.cle.vnica senſit q̄s nō.q; ibi mutilatio ꝛ occisio eq̄parant quantū ad irregularitatē incurrendā:ꝛ sic.ꝛ esse idē quo ad illam euitandā.ꝛ hanc opinionem tenet q; in iure mutilatus.or appellat homicida. vt di.lv.ſi q̄s abſciderit. di.xxxiij.maritum. Qui tñ potuit euadere mutilando imaforem.ſi occidat ē irregularꝛ;q; deest moderamē.niſi occideret p̄ter intētionem adhibita diligentia.* Scōm. Qui fugere q̄des potuit sed fugiēdo se periculo exposuisset puta q; pbabiliter dubitabat de casu aut velocioꝛi cursu in sequentis qui ex fuga audacioꝛ factꝰ facile pcussiſſet/occidēdo aut mutilādo postpositā fugā non est irregularis.q; periculo tali se exponere non tenebat cū q̄litas tēporis ꝛ loci nō patiatur pleniꝰ deliberādi ꝓſilij.ff.de exerci.l.ſ.* Tertius. Qui occidit aut mutilat aliter q̄dē euadere non potens:ſs ad hoc ex illicito ope deductꝰ:puta q; nocturno deprehensus est cū muliere vel iuit ad iniustā bellū ꝛ hmōi/vꝫ irregularis per regulas supradictas q; dabat operā rei illicite:ꝛ p̄ñr imputatur illi homicidiū sequēs ꝛ hoc tenere videtur aſten.li.ſ.ti.xxv.quā opinionē credo veram vbi iste licite impugnarek:ꝛ p̄ñr ꝛ illicite se defenderet vt q; capiē iuste a ministris iustitie pro maleficio.ſs falsam vbi impugnarek illicite.ꝛ p̄ñr licite se defenderet.q; iura excipientia ab irregularitate homicidij volūtarij se defendētē de licita defensione intelligenda sunt q; vbicunq; in homicidio effectuali est pctm̄ est et irregularitas non ecōuerſo/vñ vbi est illicita defensio est irregularitas.* Quartū quantū ad eū qui dormiens occidit Bar.in.l.pena.ff.de parrici.distinguit q; ſi hoc sciebat sibi euenire debuit p̄uidere vt iaceret solus vel nemo esset in camera:aliter est in culpa/et p̄opter culpā tenetur:sicut putatoꝛ arboris q̄ nō admonuit trāseuntes.ff.ad.l.aquil.l. ſi putatoꝛ.ſi vero hec nō sciebat sibi euenire paretur illi;q; dormiēs equiparatur furioſo:vt.l.ſ. ſ.ſ.de acqui.poſ.furioſus.aſit non tenek ergo ꝛc. hec barr. ꝛ sic ſm eū non est irregularis. Et ſi iō sic in nocte somniauit q; in die sic cogitauit:distinguit q̄dam a ſimili.q; aut sine culpa sua fuit laceſſitus.et tūc nō tenek.cū sit vitiū nature.alꝰ secus.o.l.pena.* Quintū. Ebri? ſi occidat vl̄ mutilet ſm Math.ſen.ꝛ Lard.in.o.cle.est irregularis.q; ſi papavoluiſſet eū excipere hoc exp̄ſſiſſet

¶ Quinto q̄rit q̄d tradiderint iura spāl̄r de pla-
nis ⁊ clericis quantū ad p̄hendā irregularitatē;
ꝛ dico multa.* Primū eps vel aliꝰ prelatus vbis iurisditionem tpalem.or constituere iudicem secularē q̄ audiat causas p̄cipue sanguinis q̄ p̄cipere p̄t vt vnicuiq; iustitiā faciat.ꝛ ei interroganti q̄d agendū in tali casu q̄.ſ.merek cām sanguinis r̄ndere p̄t q; peritos consulat:ꝛ caueat ne p̄pter suā responſionē directā vel indirectā5 ille intelligat q; eu5 debeat sanguine punire ſm Ray.q; ſi ex tali r̄ſſione reꝰ occideret vel mutilareꝫ esset irregularis.p̄t ēt talis prelatꝰ delegare alicui ēt specialiter sup aliq̄ maleficio puta homicidio in sua iurisditione cōmiſſo vt inq̄sita p̄rate iustitia exequat:ꝛ ſi ille exequatur ꝛ occidat:nō p̄pterea ille prelatꝰ est irregularis.extra ne cle.vel mona.eps.lib.vi.* Scōm. prelatis ecclesiasticis licitū est ob defensionē rerū ecclesie vel fidei inuocare cōtra violantes brachium seculare ꝛ hortari tales nō q̄dē vt occidant mutilent aut vulnerēt/q; hec esset directe ad homicidium prouocare:sed vt ecclesiam vel patriam liberent:ꝛ terram ab infidelibus occupatā reducant ad christū regē super quo ecclesia magnas facit remissiones.ꝛ ſi hinc inde aliqui occidātur non imputatur prelato/sed peccaret niſi p̄tra tales se opponeret.xxiij.q.v.de occidēdis.ꝛ.q.viij. igit.ꝛ.c.scire.ꝛ.c.omni.ꝛ.c. hortatu.ꝛ.c.vt p̄dē. Pertinet etiam ad clericos disponere ꝛ inducere aliū ad belladū legitia bella.ꝛ interesse bello. Is manu ꝓpria bellare nō debeat et iuste pugnātibus spūal̄r subuenire suis exhortationibus et absolutionibus ſm.s.Th.ꝛ.ꝛ.q.xl.

* Tertium prelati ꝛ alij qui intersunt vindicte sanguinis ſm Aſtē.non sunt irregulares niſi ad hoc dederint consiliū auxiliū vel fauorē:vel niſi interſint tanq̄ p̄stantes autoritatē.vt patet l.c. ex literis.de excef.p̄la.vbi tñ Panoꝛ tenet quod sunt irregulares illi q̄ habent iurisditionem ibi exhibendo p̄sentiā suā:q; opem videnk p̄estare diſt.l.ſi quis viduā.nō aſit alij prelati licet grauiter peccent facientes contra.ca.ſniam.ne cel.vel mo.sed dico q; nec illi nec isti sūt irregulares ex hoc ipſo q; sunt p̄sentes.sed ſi ex p̄sentia faueant nec peccant niſi adſint ex cā iniusta pura curioſitate:secus ſi ex pietate associando occidēdum vel mutiladū ne desperet.* Quartus. Clericus respondēs iudici q; p̄o tali crimine debetur pena mortis scōm Panoꝛ.in.o.ca.ex literis.post Host.est irregularis ſi crimen imminet puniendum de p̄sentiꝰ:ꝛ ex suo cōſilio gāali vel spāali sequat homicidium.dis.l.ſi q̄s viduā.non autē ſi ex sua r̄ſſione homicidium non sequatur:vt q; iudex erat dispositus omnino occidere:ꝛ iſte interrogatus fuit a quodam alio et hmōi;l̄r nec q̄ſi crimen non imminet puniendum de p̄senti quis respondeat q; merek mortē;ꝛ sic intellige

gl.in.o.c.ex l̄ris.* Quintū. Plati ꝛ alij iudices nō liberāres ab iniusta morte cū p̄ūr aut nō parcentes fame moriturū ps.vv.l3 pessime faciant non sunt irregulares:q; ex p̄motionis factu3 req̄rit. x.q.ſ.ſi q̄s nō irrat⁹.ſ3 tñ alijs melꝰ vꝫ q; sint irregulares q̄n eis de iniusta occisiōe p̄stat ſi effectus sequat.ar.de homi.petrus.ꝛ de simo. matheus.q; in isto casu nō solū est omiſſio ſ3 ēt cōmiſſio sicut ꝛ in dictis iuris⁹ p̄s p̄ q̄ facit quod no.ast̄ē lib.vi.ti.xiij.q; tales nō sunt immunes a culpa homicidij allegā3.ca.sicut dignum.ſ.illi aūt q̄ homi.ar.di.l.xxxvi.faciētis.ꝛ.xxiij.q.iij.nō inferenda.ꝛ.c.qui p̄t. Imo l3 solꝰ iudex ad hoc ex precepto teneak.xxiij.q.v.q̄ malo.ꝛ.q.iij.fortē.p̄liū tñ sanū est cōm glo.ꝛ ho.q; etiā p̄uat⁹ hoc faciat ſi hoc sine suo periculo p̄t p̄pter iura p̄missa.* Sextū. Clericꝰ tradēs latronē iudici seculari cū p̄estatiōe q; sanguinis vindictā nō intendit ſ3 tñ. rehabere sua nō est irregularis ſi ille iustitia exigēte imo ēt cōtra iustitiā ſm gl.occidak extra eo.plaris.li.vi.nec obest ſi clericꝰ ad puincēdū latronē signa dedisset:cū licite eū tradat puicrū aut p̄uincēdū.3 tñ p̄dicta limita p̄mo ſi ex p̄sse p̄destek vt supra:ſcdo ſi mortē non intēdebat.tertio scōa alia ſa maxie grech.ſi aliter hꝫe non poterat:vñ ſi sua intētio erat maculata irregularis ē ſi occiſo vl̄ mutilatio subsequak. Sūr ſi paracta occiſione letek:ꝛ hēat ratum ſm hoſt.vt recitat aſten.vbi supra rationabiliter retrahit ꝛ mādato eq̄parak q̄ i maleficijs gñaliter attēdit q; aſtē.limitat ſi gaudeat de morte p̄one.secus ſi de punitiōe maleficij p̄tiēdo pone.

Septimū. Si clericus scribat quod aliquis capiatur ꝛ ex captione sequik mors aut mutilatio ipſo ignorāte factū ꝛ causam secūdū Host.videk irregularis q; suspicari debuit sic posse euenire q̄s nō est dubiū ſi scribēdo fuit in culpa vel sine diligētia. Octauū. Clerici cum alijs trahentes ad mangallenos:vnde aliquis scitur aut probabiliter creditur occiſus:dicit ñ̄ſ. quod melius est renere certus vt sint irregulares:ꝛ hoc videtur.tutius etiam in bello iusto l3 alij dicāt quod licet eis turrim aut muros impetere machinis ꝛ suffodere.licet non p̄sonaliter pugnare:et ſi inde p̄eter eorum intentionem eueniat homicidium illis non imputari.* Nonum. Clericus benedicens aquam feruentem vel ferrum candēs: vel pugiles.irregularis est secundum Rayn.ſi mors sequatur.quod Rodof.dicit tutius tenere. Decimū p̄lati qui subditos quantumcunq; grauiter deliquētes incarcerant cum afflictione quod paucis diebus moriatur sunt irregulares secundū Jo.de lig.in cle.ſ.de pe.ꝛ re.vñ dicit q; carcer non debet esse nimis crudelis.nec eoꝛ vita tantum attenuanda quod paucis diebus verisimiliter moriatur.l3 debent pane et aqua subſtentari sicut vult.c.nouum⁹.de verb.ſig.ꝛ se quitur Paſi.in.c.cum non ab hoſte.de.iudi. Vide etiam.ſ.ſeq.parti.iij.

¶ Sexto querit q̄d iuris de occiſione ꝛ mutilatione q̄ fit in bello:ꝛ dico multa.* Primū. Existens in bello iniusto vbi occidit aliquis ab aliquo l3 ipse nō occidat est irregularis ipse ꝛ quicūq; est ex parte iniuriantis.ſi illuc iuit vt bellātibus p̄staret auxiliū cōſiliū:vel fauorē:ꝛ multomagis vt aduersarios lederet ſm ſho.ꝛ Inno. in.c.petitio.de homi.sec⁹ ſi cā p̄scificādi vl̄ alia cā iusta iuit.ar.a cōtrario sensu.in.c.ēt ſ̄ diſt.l.ꝛ c.ſ̄ p̄ter ea.de homi tñ ſm Ray.rodo.ꝛ Buil.cū p̄dictis poterit p eps dispēsari.* Scōs Existentes in bello iusto ex pte se defendētes:ſunt oēs irregulares ſi occidāt:niſi in casu quo al̄r euadere nō p̄sit:aliꝰ ꝓ q; nec occidāt:nec mutilant:ꝛ nō sunt irregulares l3 ibi multi occidank. Et ſi p̄cutiāt aliquos q̄ deinde occidank ab alijs dicit Archi.q; ſm Inn.ꝛ ſho.nō sunt irregulares dūmō nō p̄uocauerint eos.extra eo.significaſti:ubi.ꝛ hoc ſm Inno.niſi p̄usserint alios occidēdum:de quo videtur casus in.o.c.ſignificaſti.q; essent irregulares etiā ſi nō percussissent letal̄r. Imo l3 clericis alios hortari ad bellū ſi fit ꝛra rēpublicam ecclesiā:vel charolicā fidem:nō tñ arma sumere:vt supra bellū.iij.ſ.ij Vñ Paſi.in.c.vlti. et pen.de cle.pcuſſi.refert ꝛ sequit̄ ſho.tenērem q; clericus p̄stans opē oppreſſis vel obsessis iniuste:ꝛ ad iuuādos eos qui repellūr iniuriā p̄iciēdo lapides ꝛ hmōi:nō modo ipse neminē occideritꝛ nō est irregularis:l3 ita intellige q̄s quis certus est se nec occidisse nec mutilasse.* Tertium. ſm Rayn.oēs existentes in pugna in qua aliqui sunt occiſi vel mutilati:l3 nescit a q̄bus censentur irregulares.ꝛ qui sunt ex parte iniuriārium ꝛ q̄ ex parte iniuriā recipiēriū ſi illi erant clerici ꝛ ſi illicite mouerūt arma.di.l.ſi q̄s post.l3 archi.xxiij.q.vi.c.vlt.dicit hoc dicrū Ray.ab aliq̄bus intelligi q̄s clerici erāt in culpa:q; ſi oēsenderent se vel socios necessarios:l3 aliq̄s a defendentib⁹ fit occisus ex alia parte reliq̄ q; nec interfecissent:nec interfectores iuuassent:nō sunt irregulares:l3 habuerint occidēdi voluntatē:q; lex p̄motionis factū req̄rit:l3 melꝰ est vt dictū Ray.indistincte capiak q̄s quis nō scit se nō occidisse vel mutilasse:q; in dubijs debem⁹ tenere tutiorē:ꝛ de spō.iuuenis.ꝛ de hoc in ſimili infra ſ.ſe.part.iij.* Quartū. Clericꝰ in bello fauorem p̄stās suis partib⁹ p̄fortādo q̄s securi⁹ pugnent aut inuitādo hostib⁹ terrorē est irregularis secundum Inn.ſi bellum est iniustum ꝛ mors inde sequatur:secus ſi est iustus.item secus ſi fuit ad bellū iniustum causa pacificādi vel ex alia iu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

sta cā mō absit dol⁹ ⁊ lata negligēcia sm eundez Inn.⁊ ibost.si vero iuit ad iniustū bellum ex iniusta cā:⁊ ad sui defensionem cogāt occidere vel mutilare dic vt supra.§.iij.part.iij. * Quintum Quantū ad clericū ministrantem pugnantibus arma quoꝝ nolle veniūt eriā fustes ⁊ lapides.ff. de verb.sig.l.armoꝝ. quidam distinguunt inter balistam ⁊ alia quasi ipsa nunq̄ licite pcedat in bello:q; phibet ars sagittandi:extra de sagt.ar tem sed tñ mō est distinguendū:q; gl.ibi quā sequitur pañ.restringit rex.qū bellū iniustū est vt patuit.ff.ars.§.iij.cleric⁹ ergo ministrās balistā ensem:lanceā ⁊ gñaliter arma pugnantibus est irregularis alīquo occiso vel mutilato ab illis si bellū sit iniustum sm oēs etiā si ad defensionem ministrasset:ar.o.c.ad audientiā.⁊.c.ioan.⁊.c.sicut dignū.⁊.c.fi.eo.ti.si ꝯo bellū sit iustū ꝯ3 ibo. ⁊ Inno.in.c.sniam.ne cle.vel mo.⁊ dire.li.iij.non est irrgularis ꝓcurrētib⁹ vuob⁹:ꝓio q̄ nō ministrek vt occidāt ꝛ3 vt se ⁊ sua defendāt:secundoq̄ credat illum cui ministrat non velle aliquē occidere sed ⁊ se ⁊ sua defendere:ꝛ3 sm eundē ibosti. tutius est dicere q̄ sit irregularis:⁊ sic tenet ꝟ̄ꝟ̄. ⁊ Archi.vñ indistincte dicendū est talē esse irregularem in bello iusto ⁊ iniusto:q; nō ꝛ3 clerico ministeriū immediatum in mortem alīcuius p̄bere.de pe.qō in dubijs. * Sextum.Cōplectens multa.Quō ⁊ qñ bellatores marie clerici efficiāt ur irregulares Jo.cal.i.addi.ad dicta Jo.an.in no,vt recitat ⁊ sequit archi.sic distinguit.Clericus aut vtit armis incōtinēti vim vi repellendo cū moderamine inculpate tutele:⁊ sic occidēdo vel mutilādo ad sui defensionē nō est irregularis aut vtit aliter.Et tunc aut vtit de iusta pape aut ꝓprio motu. Si de iusta pape in bello iusto vti pōt armis offensiuis ⁊ si occidat aut mutilet nō est irregularis:q; dādo ymōi iusta vī abstulisse ab eo incursionē irregularitatis:q̄ q̄dā dicunt verū solū qñ papa hoc exprimeret:alīq̄ ꝯo ēt sine expressiōe.Si ꝯo vtitur motu ꝓprio:aut in bello iniusto aut iusto.Si in bello iniusto planum est q̄ non est sibi licitū sine p̄sētet fauorem suis siue vt timorē incutiat aduersarijs:⁊ si ib aliqui sunt occisi vel mutilati irregularis est.rxiij.qō. viij.c.j.⁊.ij.Si vero in bello iusto puta p defensione p̄rie vel alioꝝ poterit interesse cuz armis defensiuis ⁊ poterit hoztari nō tamē ꝺ3 pugnare.rxiij.q.viij.vt pdē ꝛ3 cū armis offensiuis nō ꝺ3 ibi eē nisi ea intētione vt defendat nō vt pugnet.rxiij.q.viij.clerici.⁊ si tali bello est aliās occisus vel mutilat⁹ ab ipso clerico ē irregularis:sec⁹ aūt si ipse neminē occideritvel mutilauerit:ꝛ3 quis ab alijs occisus sit aut mutilatus:ad cautelā tñ hoc casu pnia illi pōt ꝑponi:⁊ sic intelligit extra de cler.pcu.pūtiū.Si ꝯo in tali bello cleric⁹ aliquē vulnerauit:ꝛ3 non occidit aut mutilauit distingue. Aut talis vulneratus occisus fuit postea ab alijs ⁊ tunc subdistingue:⁊ q; aut cleric⁹ q̄ vulnerauit habuit animum occidēdi ⁊ sic irregularis.eo.ti.significasti.si ꝯo nō habuit animū occidēdi.eriā subdistingue:⁊ q; si vulnus eius distingui pōt ab alijs vulneribus et nō est mortale nō est irregularis:vt eod.tit. significasti. aut nō pōt discerni:⁊ tūc ꝓpter dubium irregularis iudicak:vt in eodē ꝟ̄tu:qō si discerni. Res ante suas nō vī licitū armis defendere cū alioꝝ offensiōe.eo.ti.suscepim⁹.ibec ola Jo.cal.ꝛ3 aliq̄al'r sint breuiata. Notādū tñ primo q̄ circa rē defensionē dictū est.§.bellū.ij. Notādum secūdo q̄ ex hoc qō papa dat clericis licentiā vt iterē sint bello non videt licere eis vti armis nisi ad se defendendū non aūt ad occidendum aggrediendo etiam paganum sm Archi.

¶ Septimo querit qui casus adhuc vltra p̄dicta remaneāt de irregularitate oubij:⁊ dico multa.* Primū.Irregularis censek q̄ aliū letal'r percussit:ꝛ3 ab alijs fuerit instinct⁹:⁊ ide si nō apparet an letal'r sit ēr pcussus ab alijs obijt ⁊ nō apparet ex cui⁹ vulnere:⁊ idē si pcussit nō letaliter ⁊ animū habuit occidēdi ⁊ ex alioꝝ vulneribus percussus expirauit.Pañ.in summa.e.ti. sīgnificasti.el.ij.Et sīl'r est irregularis sm Lau.q̄ vuln⁹ alicui intulit nō letale:⁊ ille ꝓpter imperitiam medici vel defectum custodie mortl':extra eo.petrus.⁊ sīl'r sm eum.si vulnerato ad mortē ex nouo ictu mortem quis accelerat. * Bcōm.Si clericus asportantē res ecclie pcusserit non letaliter.apparētū q̄ ille ex pcussione illa fugere nō potuit vñ occisus fuit a pochianis sm ibost. renetur.q; p̄stitit cām homicidio.ad hoc eo.tit.de cetero ⁊ ita cōiter trāseūt doc.in.o.c.significasti. sed pañ.dubitat:q; cleric⁹ dabat operā rei licite.f.pcussioni nō letali ꝓ defensione rerum ⁊ soluit q̄ tenek quo ad cessationem a diuinis:sed non quo ad penā,⁊ hoc sequit̄ sum.ro.⁊ male q; ptra seipsam alibi cum dicat q̄ homicidiū casuale nō inducit irregularitatē nisi q̄s teneatur de homicidio. Vñ dico q̄ tenetur si verisimiliter debuit p̄uidere q̄ occideret abalijs si ipse illū a fuga impediret alias non.* Tertium.Multis percutientibus vnum ⁊ occidentibus si vulnera singulorū ad mortē non sufficiūt sed omniū simul oēs tenentur de occiso sm Inno.in.o.c.significasti.⁊ facit.rxiij.q.v.c.lv.⁊ idem sequitur Barto.in.l.finali.ff.de ficca.* Quartū.Qui clamat latrones: latrones:siue aliud agit per quod potuit intelligere quod inde segui poterat homicidium fecīdū Innocentiū tirregularis est si sequatur effectus nisi faceret ꝓpter timorem sue persone ⁊ idē ibostiē.addens quod secus esset si ꝓ re-

bus solis clamaret. * Quintū.Qui ducērib⁹ latronē consuluit vt claudāt os irregularis est sm ꝟ̄ꝟ̄.si mozy sequak qz dedit consiliū qōrum est si alꝫ mozs fuisset impedita nō aliter. * Sextū. Interrogat⁹ ab aliq̄ vel aliquib⁹ an talē viderit iudicās:vel si nō pōt ire nisi p duas vias dicens per istā nō iuit:irregularis est si illi insequentes occidunt:⁊ ipse debuit scire qō ꝙrebatur ad mozrem:secus si ꝓbabil'r credidit eū ꝓpter aliā cām ꝙri sm rod.⁊ Bul.our. * Septimū.Clericus cuz socio latronē se inuadētē capiēs ⁊ ligās irregularis est si deinde clerico inscio occiditur a socio ue fugiat:sm glo.in.c.suscepimus.de homi.qz fines licite defensionis excessit. * Octauū.Vadēs spaciatū super equo q̄ ex petulātia fractis habenis puerū occidit:non est irregularis:qz nec voluntarie occidit:nec a casu ōādo operam sollicite rei.arg.c.dilectus.de homi.vbi tñ dicit ber.q̄ est irregularis si frenū de facili frangi potuit.ar.c. significasti.el.j.eo.ti.vel si ꝓpter ei⁹ imperitiam vel imperētiā equus lasciuit.insti.ad.l.aquil.§. impetu quoq;.vel si q̄ debuit p̄uidere vel facere ⁊ nō ꝓuidit nec fecit.o.§.impetu.ꝙq̄. * Nonū. Princeps statuens legem cui⁹ autoritate hoies occidunt non est irregularis.qz incertā personā non animaduertit.vt no.Archi.rxiij.q.v.officia. * Decimum.Zelo fidei ad cremandum hereticos ligna portantes irregulares sunt.⁊ ab solo papa dispensandi sm ꝟ̄ꝟ̄.si materia illa ad mortem cooperata est:si vero nihil cooperata ēputa quia tam erant mortui antēq̄ fuerit accensa non sunt irregulares vel saltē eos pōt cū eis dispensare:⁊ si ꝯo dubitaf'sic ministrare non debent sine pape dispensatione:nec promoueri.dist.l.hi qui.de homi.ad audientiam.de tēp.ord.ad aures.* Undecimū.Qui intendebat aliquē occidere sed euz occisum inuenies amputat illi caput sm Archid. xv.q.j.si quis.ꝙuis possit irregularis videri:qz ler promotionis factū reqrit.vt.o.c.si ꝙo.et ꝓpter intentionem cum opere subsecuta.de biga. nuper.qō eriam renet Jo.in gl.de pe.di.j.periculose tñ sm cōiter doct.non est irregularis/quia homo mortuus non est homo. * Duodecimum. Secūdum lau.vt allegat zab.in cle.vnica.de homi.q̄ homines tradūt in carcerē ita arctū ⁊ asperum qō incarcerati non viuūt vltra sex vel octo mēses sunt homicidie ⁊ irregulares/qz hec pena est magis afflictiua q̄ si ponerent in patibulo q̄ est cōtra platos detrudētes clericos in habiam: vbi versūl'e est eos.j.paucos dies morituros.

¶ Octauo q̄rit qño cū irregularib⁹ ex homicidio dispensek et dico multa.Primum.ibec irregularitas qñocūq; ⁊ qñcūq; antebaptismum cōtrahatur.deletur per baptismū.dist.lj.si q̄s post baptismum:sm Innoc,Gof,⁊ Guil,sed,post ba-

8.qō 1.di.

ptismum dispēsak in ea eo modo quo discek ⁊ idē de mutilatione sm.pōt tñ eōs dispensare cum eo qui se abscindit putās obsequium se prestare deo:vt vtak ordine ipsius suscepto absq; altaris ministerio.i non vt ministret ad altare sed ſ alijs vt in.c.significasti,de corpo.vitia.⁊ ibi glo.* Secundum.licet.gl.in.c.sicut dignū.eo.ti.sentiat q̄ cum homicida voluntario papa dispensare non possit vt imponit illi sum.ange.post Pano.tamē cōiter docto.tenēr q̄ pōt sed nō eo inferior/imo dicit pano.ibi.in.c.ego.de iureiu.quod clerici de licentia pape pñt vti armis etiam offensiuis:quia hoc est prohibitū solū iure positiuo.Iura ār q̄ videntur in ꝓiū sm pañ.in.o.c.sicut dignū.referēda sunt ad difficultatē dispensationis non ad impossibilitatē:⁊ idē dici pōt de illa gl.que dicit q̄ papa nūq̄ dispēsat* Certium.cum tali nunq̄ dispensatur in ordine vel officio facer dotij.di.i.mirot.⁊ etiaz si sit occult⁹ ministrare in ordine suo non potest.de tēpo.ordi.c.vlt.poterit tamē cum tali dispensari in bñficio.de cle.pu.in duel.ca.ij. * Quartum.Si homicidia voluntarius sit oino occult⁹ egit pniam non indiget dispensatione sm Uin.qz ecclie non est obnoxius cū pctīs sit occultis.rxij.q.v.christiana.nec deo qz illi p penitentiam satisfecit:vñ sine dispensatione celebrare pōt ⁊ ordinibus vti:qō Lau.⁊ Jo.verū dicunt de dispensatione papali:mō intercedat ēpalis sed pan.in.c.ex literarū.de tēp.ord.dicit quod nō indiget dispensatione pur occultis distinguit cōtra ꝓbabile si respiciam⁹ legē promotionis publicā/sec⁹ si respiciam⁹ ad legē conscientie informatā lege positiua.qō de dispēsatione ēpali non de papali intellige sm sum.Angel.contra rof.vt ē.dispensario.§.vij.Et ad.o.c.vltimū quod videtur Zuis dico q̄ loquit de dispensatione ēpi q̄ est necessaria:vt ꝛ3 Lau.⁊ Jo.⁊ sequit Archi.dist.i. de hijs ⁊ tenet rꝟ̄ et pañ.ne quis in propria causa se iudicem constituat existimando occultē qō forte nō ē occultū.Sz tu dic qō iste est obnoxi⁹ ecclesie propter ifidelitatē ⁊ indecentiā relictam ex sanguinis voluntaria effusione nō qz ecclesia iudicet de occultis pctōrib⁹:sed qz occultos peccatores pōt habilitare ad matrimoniū vel ordines ⁊ ymōi:ideo dico q̄ homicida occultissimus pmoueri nō pōt:de tēp.or.c.fi.⁊ in.c.inquisitionis.de accusa.glo.⁊ cōiter doc.in capi.ex tenore. de tempo.ord.⁊ solus papa pōt cū eo dispensare l.miror.de re iud.c.j.ad.ff.* Quintum. Quantum ad homicidiū casuale existēte culpa sm pañ. in.c.cōsinebat.eo.ti.eōs dispēsare pōt iure suo in minoribus solū vt in.c.ad audientiam eod.tit. archiepūs ꝯo nō iure suo sed vt cōmissarius pape in subdiaconatu tñ:in diaconatu vero vel ꝓbyteratu sol⁹ papa dispēsat,vt in.o.c.cōsinebatur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

*Sextum. Ep̃o ſm Hoſti. diſpenſare poteſt cum homicida circa beneficium ſimpler/non autem circa curatum ſz papa ſolus. ar. c. ſi. de ſi. p̃reſbyt. Panor. in. c. ſi. de cle. pug. in duel.

9 C 9. q̃rit vtrū p̃ter irregularitatem ſint alie pene homicidij? r dico multa.* Primum. Jure ciuili q̃ gladio materiali vtit homicida punit pena mortis ſeu capitis ſz ſi ſit patricida: vt filij? occidens patrē r econtra nō punit de capitatione vt alij: ſz ſm paſſ. in. cap. ſ. de his qui ſi. pp̃. oc. r hoc. cōuict? vel cōfeſſus in iudicio virgis ſanguineis ceſus in ſacco ō corio cum caneſtmia vi pagallo gallinacio: r caupone miſſus in mare vel fluuiū iactat: vl ſi mare aut fluuius diſtēt in inſulā de portatus tradit beſtijs deuorād?. C. de his q̃ pa. vel fi. p. oc. l. ſ.* Scōm. Jure ẽo canonico q̃tum ad foꝛ p̃tētioſuꝫ cleric? i homicidio. ſ. volūtario deponit/r ſine alia incoꝛrigibilitate traditur curie ſeclari iuxta ocā. ℨ. degradatio. §. ij. ſi vero ſit caſuale ſi de culpa nulla imponitur pena neceſſario: ſi ẽo ſit cū culpa graui impōnt pena quinq; vel ſeptē annoꝝ ſm ho. r gl. et ō his q̃ſi. occi. c. ſ. ij. r. iij. ar. diſt. i. ſi q̃. r de pe. r re. q̃ſitū. ſi autem ſit cum culpa leui p̃nia triū annoꝝ iniungēda eſt ō his q̃ ſin. occi. de infantibus. In foꝛo ẽo p̃nie oīs pena eſt arbitraria Et p̃patricidio ſm Ray. lz dicat talē inducēdū r nō cogēdū ad ingreſſum monaſterij. Et in oībus p̃dictis iniūgēda eſt occulta ſi culpa occulta eſt: r manifeſta ſi manifeſta.

C De homine.

HOmo ex aīa r coꝛpoꝛe conſtituit: quorum altero deficiente non eſt homo. de here. cū epiſcopus. r in. ca. quadam. de cele. miſ. r in. c. ſicut. de homi.

C 1. Ha q̃rit vtrū hō liber dari poſſit in pign? et 1. q5 in rerū aliarū deficiētiū ſubſidia: et dico q̃ non: facit. c. latoꝛ. de pig. imo recipiens illū in pignus debitū pdit: r tantūdē de ſuo dare tenet. Item dicit vel parētib? ei?. vt no. gl. in. c. ex reſcripto. de iureiur. r. C. de act. r ob. auf. oīno. vbi dr q̃ quadruplū reſtituat. Vñ dicit bar. in. l. ij. C. de patri. qui filios diſtr. q̃ illa lex ſcōa ortum habuit a legibus antiquis ſm q̃s p̃ poterat filios occidere. l. in ſuis. in fi. ff. de lib. r poſth. que hodie correcta eſt. Et ideo ſolum p̃mittit vēditio cā pauptatis vel egeſtatis victus/q: filij? ſic vēdit? p̃t ſe redimere ipſo vel alio precium offerente: vt in. d. l. ij.

C ?. q̃rit vtrū liber hō dari poſſit in obſidem: e dico q̃ non de iure niſi g papā r imperatoꝛes/vt in. l. obſides. ff. de ſta. et. l. omnis. ff. de iure fiſci. peum qui ſuperioꝛē nō recognoſcit: vt not. Bart. in. l. famen. ff. de pub. iudi. et in. l. hoſtes. ff. de ca. r in. l. ſ. §. de qua. ff. de poſtu. De conſuetudine tñ vſurpatum eſt ℨtium ſm glo. in. l. ij. C. de patri. q̃ fi. diſtra. r ſic de facto ſeruatur: vt etiam ciuitas ſuperioꝛē recognoſcēs dēt obſides r aliꝰ ſimiles habet conſuetudo talis vim legis. l. de quib?. ff. de legi. Imo videtur licere de iure cōi dare obſides p̃ō pace ſeruanda ſm gl. in. c. vt pridē. xxiij. q. viij. ſed non p̃ō pecunia. vt in. d. c. ex reſcripto. de iureiur. r. d. l. ſ. quia liber homo nō poteſt obligari p̃ō pignoꝛe nec poteſt haberi in eo ius pignoꝛis: ſed tantum ius retentionis.

HOneſtas ſz mētē. s. th. ij. ij. q̃. cxlv. dupliciter ſumitur. primo gñal'r vt ſit idē q̃ virt? q: honeſtū ꝺr q̃ſi honoris ſtatus ſm vſi. in li. ethi. vnde honeſtū eſt quod ẽ honoꝛe dignū r p̃ virtutē. Et p̃terea honeſtas ſcōm aug. eſt intelligibilis pulchꝛitudo: r p̃ virtutē videtur opponi turpi quod maxime conuenit vitio cui virtus opponit/vñ r Tullius in. ſ. de of. honeſtatē diuidit i quatuoꝛ virtutes p̃ncipales. ſcōo ſumit ſpāliter: vt ſit virtus ſiue decoꝛ ſpēcialis circa materiā tēperantie. i. cibos r venerea in quib? eſt maxime turpitudo vñ honeſtas a macro ponit p̃s tēperantie cui etiā illā attribuit Ambroſius. tertio vt colligit ab eodē. iij. diſt. v. q. ij. ar. ij. q. ſ. prīmū r. xij. q. xcix. ar. vſ. vbi ꝺr q̃ꝺebitū quod ſcilz ad iuſtitiā pertinet ẽ duplex. ſ. neceſſitatis r honeſtati: ſumit ſpāl'r vt ſit virt? aut decoꝛ ſpēcialis circa materiā iuſtitie reddens vnicuiq; debitum decentie in quo etiaz conſiſtit quedā turpitudo cui honeſtas opponitur: ſicut aliq̃n eſt turpe nō dare q̃ ex neceſſitate quis non tenetur/et illud ex honeſtate r decentia ꝺatur: ſicut qui mutuum accipit aliquid hoc mō recōpēſare debet. xxij. q. lxxviij. ar. ij. ad ſcōm et vnuſq̃ſq; ex honeſtate ꝺr aliquid recōpenſare illi qui gratiam fecit vt ꝺicit philoſophus in. v. ethi. Et his duob? modis vltimis p̃cipue hic eſt de honeſtate ſermo. 1. q5.

C Queritur vero an in cunctis negotijs requiratur honeſtas? r dico q̃ req̃rit in mꝛimonijs. ff. de ritu nup. l. ſemp in cōtūctionib?. non ſolum q̃ licet cōſideradū eſt ſed r q̃ honeſtū ſit. Et in iuramēto. xxij. q. v. de forma. vbi ꝺicitur q̃ ō q̃ ꝺomino ſuo fidelitatē iurat/iſta lex ſemper in memoria ꝺr habere incolume. tutū: honeſtum vtile facile: poſſibile quoꝝ expoſitiones ibi. vt ſi vis. Et in voto. extra eo. magne. r in. l. diſt. iij. erit autē Et in oī negocio quia eſt vnum p̃ceptum iuris ſnſt. de iuſti. r iure. §. iuris. vbi ꝺr quod iuris p̃cepta ſunt hec honeſte viuere ꝛc. vnde nec fiſcorem quam vēdit retractare p̃mittit p̃ter honeſtatē. l. vlt. C. ne fiſcus rem quam ven. enim lib. r. nec actio furti ꝺatur viro contra vxoꝛem nec patri contra filiū: vl'econtrario p̃ter honeſtatē. ff. de fur. l. ſi q̃s vxoꝛi. in p̃inc. r. §. ſ. C. de fur. l. fina. Propterea ꝺicit text, in lege ex damni infecti. i

prin. ff. de dā. inſe. q̃. honeſtus modꝰ ſeruād? eſt tnō īmoderata cuiuſq; luxuria ſequēda: ꝛ. l. filiꝰ q̃. de ꝛd. inſti. ℨr q̃q; facta ledūt pietatē eſtimam? Neceſſitā noſtrā: r vt gñal'r ꝺixeriz q̃ p̃ bonos mores fiūt nec nos facer poſſe credēdū eſt hec ibi.

C De honoꝛe r honoꝛatione.

HOnoꝛ eſt teſtimonium excellētie q̃ eſt in hoſe ſz maxie ſm virtutem ſm. s. Eth. ij. ij. q. lxiij. r eſt inter bōa exterioꝛa maximū. ij. ij. q. cij. vñ potētatus r ꝺiuitie p̃pter honoꝛes deſiderabilia ſunt. iiij. eth. r vtilitati p̃ferat. ar. in. l. iulian?. ff. ſi q̃s ob. ca. ti. reſt premium virtutis non ſufficiens ſed vt poſſibili 1. q5 le hoſ. ſm. s. th. ij. ij. q. c. ij. ar. ſ. ij. r. iiij. eth. vel. ix.

C P?imo ẽo q̃rit cui ꝺebeat honoꝛ: r ꝺico q̃ ō p̃ ſe ꝺebet ſolū virtuti. iiij. eth. excellētie autem bonoꝛi exterioꝛi ſi ꝺebet ſm exrimationem vulgi in ij. q. clxxxvi. Et lz ſola virtus p ſe honoꝛet: tñ nō virtuoſi ſine pctō honoꝛari poſſ: q: vt colligitur ij. ij. q. lxiij. ꝺupl'r aliq̃s p̃ honoꝛari primo pp virtutē p̃priā vt virtuoſi: r ſcōo p̃ter virtutē alterius ſicut p̃incipes r p̃lati honoꝛant̃ er ſi ſint mali: q: repſentāt r gerūt pſonā ꝺei virtuoſi et cōitatis cui p̃ficiunt: r ſil'r parētes ac oſi p̃opter participationem ꝺiuine ꝺditōis. q: ꝺeus eſt oſm pater r dñs: r ſenes: quia ſunt ſignuz virtutis r ſimiliter ꝺiuites nō p̃opter ꝺiuitias q: eſſet acceptio perſonaruz: ſed q: gradum eminentiozem in communitatem obtinēt.

2: C Scōo q̃rit vtrum honoꝛās ꝺiuitē p̃pter ꝺiuitias ſit p̃ciſi acceptiōis perſonarij? r diſtinguit s. Th. in. x. ethi. ꝺicēs q̃ ꝺupler eſt honoꝛ. Unus ſcz q̃ ꝺebet alicui rōne ſuiipſi? p̃pter p̃priā vtutem ſicut commēdatio: imitatio r hmōi: r ad hūc ꝺiuitie nihil faciunt: vnde r ſi alicui p̃pter ꝺiuitias exhibeat̃ erit acceptio perſonarum vnde apud antiquos romanos ſm Tale. honoꝛes ꝺebiti virtuti vt triumphi r hmōi: nulla poterant pecunia redimi: * Aliud eſt honoꝛ qui ꝺebetur alicui ſm ſtatum quē habet in re publica: ſic eſſ res publica honoꝛatur in perſona p̃pter quod reges r p̃incipes r huiuſmodi honoꝛantur ſm illud p̃mie. per. iiij. regem honorificate: r ſic ꝺiuites honoꝛare illis vtraq; honoꝛibus qui ad exterioꝛem conuictum pertinent licitū eſt: quia in republica terrena ſtatum obtinent altioꝛem. Sed in his que pertinent ad fidem chriſti p̃cipue eſſet ꝺiuitem pauperibus p̃ferre: ſicut ſunt ſacramētoꝛum miniſtrationes. hec ex illo: qui intendit q̃ ꝺiuites licite honoꝛam? p̃opter virtutem communitatis ſeu membꝛo communitatis quam in eis honoꝛamus.

3 C Tertio q̃rit vtrū in his q̃ ſunt fidei ſit ſemper peccatū p̃ferre ꝺuitē pauperi magis illuz honoꝛādo: r ꝺico q̃ cauſa p̃pter quam in hmōi vnus p̃ferk alteri p̃t ek ꝺupler. vna. ſ. facilēs alicui ꝺd ad hmōi exhibitionē: vt ꝺeuotio: r neceſſitas: honoꝛ ꝺei: r diſpoſitio. r hmōi: r alia q̃ nihil faciet ad hoc lz alꝰ faciat ad honoꝛē in gñe vtuitie. Igit̃ ſi p̃ia in ꝺiuite ſit maioꝛ vl'eccliis licite p̃ferk ꝺiues: q: ceteris p̃ib? adhuc ꝺiues hz vnaz cām q̃ facit' ad honoꝛē in gñe quā nō hz paup vt ſunt ꝺiuitie: ſi ẽo p̃ia ſit maioꝛ in paupe pctm ek ꝺiuitē p̃ferre: q: reſpicit ad pſonā nō ad cāz. Vñ ꝺr archi. q̃ p̃ferre i p̃ꝺictis ꝺiuitē: q: magis indiget: vl' q: maioꝛ ſequit fruct? vl' q: nō ita patienter expectat: vt paup nō grinet ad acceptionē perſonaꝝ. Hinc eſt q̃ ſm. s. th. or: facili? ꝺiſpenſat in gradib?. p̃hibitis circa pſonas excellēt̃ tes: q: fit pp fed? pactis firmandū: q̃ magis eſt neceſſariū communi vtilitati circa excellentes perſonas q̃ circa alias.

4 C Quarto querit̃ q: trum honoꝛ poſſit licite aperi r ꝺicit. s. Eth. ij. ij. q. cxxxj. q̃ honoꝛ eſt teſtimonium excellentie in qua ꝺuo conſideranf: p?imo q̃ eam nō habet ꝺō a ſe: ſz eſt quoꝺdam ꝺiuinum in eo: ſecūꝺo q̃ eā haber a ꝺeo vt iuꝺe alios p̃ſit: vnde iuſtantū ꝺebet homini placere teſtimonium ſue excellētie. i. honoꝛ in quantū inde: paratur via vt alios p̃ſit. Igit̃ quantum aꝺ eo ſibi r alibi colligit: licite appetit honoꝛ vt ꝺictū eſt ſuꝑa ꝛ aꝺ ꝺebitū finem. Sed tñ in hoc appetitu triplic iter cōtingit eſſe pctm. Primo ſi apperatur ꝺe excellētia q̃ nō habet: q̃ ſ eſt appetere ſupra ſuā proꝓortionem aut vires: ſicut ſi malus ꝺeſideret honoꝛem ac ſi eſſet bonus vel p̃ſidentiam que non ꝺebetur niſi virtuoſo: ſecundo ſi apperatur ꝺe excellentia habita: ſed nō referatur in ꝺeum cupiendo p̃incipaliter honoꝛari ꝺeum ſue excellentie r virtutis auctoꝛem: ſed referat in ſe cupiendo illum ſibi quoꝺdam bonum. Nec obſtat ſi ꝺicatur q̃ honoꝛ eſt p̃mium virtutis: r conſequenter aꝺ ſ̃cq; vitio apperi poſſit a virtuoſo: q: vt ꝺicit. s. Th. honoꝛ non eſt p̃mium virtutis ex parte virtuoſi: vt ſcz hoc p̃ꝺo p̃mio ꝺebeat expectare ſed beatituꝺo: ſed eſt p̃mium ex parte alioꝝ qui aliꝰ maius q̃ virtuoſo retribuāt non habēt: nō tñ eſt ſufficiēs p̃miū vt ꝺr quarto ꝛ. tertio ſi ſic appetitur vt apperi? in eo quiſcat non referendo aꝺ vtilitatem alioꝝ: hi tñ ꝺuo moꝺi reꝺucuntur aꝺ vnum r ſic appetitus honoꝛis eſt malus ꝺupl'r. ſ. ſi non ſit proꝓoꝛtionatus vel ſi non ſit aꝺ aliquem bonū finē q̃ eſt honoꝛ ꝺei r vtilitas p̃oximi.

5 C Quinto queritur vtrum appetitus honoꝛis malus ſiue inoꝛꝺinatus ſit peccatum mortale ſ̃q; aut nunq̃: aut aliq̃n r ꝺico q̃ aliq̃n: non autem ſemper nec nunq̃ ſicut r appetitus ambitioſus, ve quo vide infra ſuperbia. §. vlti.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6.q5 ¶ Sexto q̄rit vtrū oblat⁹ honoꝛ sit suscipiēdus ⁊ dicit sum. an. indistincte q̄ nō. alle. ſ. q. ſ. nō est in fi. ſz ibi est sermo de honoꝛe dignitat⁊ eccl'iastice circa curā alaꝝ quā null⁹ ꝺz acceptare nisi coact⁹ p̄ supiozes vl'a deo p̄ voluntatē ppl'oꝝ cuz null⁹ sciat ad illā se eē dignū: al's aūt ridiculum est q̄ honoꝛē liceat aliq̄ casu appetere ⁊ nō acceprare: vñ dico q̄ acceptaꝛ ſz eo mō q̄ ⁊ appetere

7 ¶ Septio q̄rit vtrū q̄renti sit dād⁹: ⁊ dico q̄ nō loquēdo de eccl'iastico ſz potiꝰ auferēd⁹. ſ. q. vj. sicut his. dād⁹ est ỹo fugieti ibidē. ⁊. viij. q. ſ. in scripturis. seculareſ aūt honoꝛē q: tal⁊ licite aliquo casu apperit ⁊ querit. vt. ſ. dignitas. ſ. iiij. nihil

8 prohibet querentibus aliquando dari.

¶ Octauo querit vtrū doctoꝛ docēs pp honoꝛē peccet mortal'r: ⁊ dicit hēri. de gā. quol'. ſ. q. xxx. iiij. q̄ sic si p̄ncipal'r q̄rit honoꝛes suū: ⁊ sic p̄fert eū diuino q: vtēs aliq̄ p̄ncipal'r ad qō nō est ordinatꝰ in q̄ deū p̄tenit peccat mortal'r: sicut aūt ptz ex Aug. p̄lo de doc. xp̄ia. tota diuina scriptura ordinaꝝ ad honoꝛē dei in quo de⁹ p̄tenit. si p̄n cipal'r ad alterius honoꝛē ordinaꝝ. Et hoc sequit sum. an. limitās cū legit aliq̄d principal'r ordinatū ad honoꝛē dei: vt eū p̄dicat ⁊ ymō secus in legib⁹ ⁊ multis sciēt⁊ q̄ ad pacem hoīm ⁊ vtilitate p̄ncipal'r ordinanť. Sed ego in casu isto ex doctrina ⁊ mēte. s. tho. distinguoꝛ: q: dupl'r aliquid p̄ferť alteri. p̄lo ꝓ estimationē. ſ. q: pl⁹ estimat q̄s vnū q̄ aliud: vt honoꝛē q̄ deum. ⁊ hoc est ponere finē i creatura. q̄ō est mortale: scō ꝓ actualē p̄placētiā. ⁊ hoc nō est mortale sicut casta spōsa plus habituaľr amans xp̄m q̄ sponsum aliq̄n magis cōplaceat actu in amplexu spōsi q̄ xp̄i. et

Q̄ñ. ang. car pit. isto mō docēs pp p̄placētiā honoꝛis non peccat. mortal'r. nec ỹz rō ibidem. q: maioꝛ est falsa: alioquin cantās ep̄las pp inanē gloriā in q̄ finē non ponit peccaret mortaliter. Distinctio etiā summe ang. nihil ỹz. q: vbi p̄ferť honoꝛ p̄ꝛoptius diuino primo modo est semper ⁊ vbiq⁹ mortale: cum ponatur finis in creatura.

¶ De horis canonicis ⁊ officio diuino.

HOza q̄d sit: dicit⁹ est in rol. au. ſ. oficia. i. ſz. ſz hoc a canonica est offm diuni dicendū certa hoza ⁊ instone scꝛiptum canonē: ⁊ sunt septē ſm gl. in cle. ſ. de cele. mis. ⁊ cōiter doct. ſ. matutinus: p̄ma: tertia: sexta: nona: vespere: ⁊ cōpletoriū. ſz Archi. in rosa separet matutinū. a septē hoꝛis: ponendo diei artificialis p̄mā hoꝛaꝝ laudes. Quaꝝ rō est quia sunt institute ad laudādū deū p̄ bñficijs inter q̄ maria sunt: bñficiū creatiōis q̄ septē dieb⁹ expletū est. geñ. ſ. ⁊ redēptionē p̄ xp̄i passionē q̄ septē q̄dāmō his hoꝛis pactum est: p̄ q̄ ēt spāl'r ꝺz offm crucis: q̄ō q̄ dicit ỹz a Jo. xxij. dictim q̄tuoꝛ dies indulgētie. De hoc ēt gl. in. c. ſ. de cele. mis.

¶ Prio ỹo querit q̄d debeat dici p̄ hoꝛis? ⁊ dico multa. Primum. ſm zab. post Lau. si sup hoc 1.q5. est p̄tō certa vel cōsuetudo laudabilis seruāda est. di. xij. nouit. q: dicere hoc vel illud non est in p̄cepto cuz diuersi diuersa dicāt. de p̄se. dist. v. in die. ¶ Scōm Quātum ad clericos aūtē sc̄lares mod⁹ dicēdi ab eccl'ia romana sumēdus est: vt in d. c. in die vel metropolitana. di. xij. c. ſi. per q̄ tñ vt idē Laud. dicit nō reꝛobať ille vsus quo q̄dā p̄teri sunt trib⁹ psalmis: ſz hoc romana vel metropolitana eccl'ia nō seruet dist. xij. de his q̄bꝰ vsu ātiquo alicuius eccl'ie nō de eo quem sibi facit p̄uata p̄sona idez intelligendum putat *Tertium. In regularibus ſm eundem Lau. attendenda est ordinatio regule ⁊ suoꝝ statutoꝝ dist. xij. placuit ibi. negs monāsterioꝝ: ⁊ hoc nisi essent p̄uilegiati. *Quartum. dicit tñ in dire. lib. ſ. xi. viij. q̄ ordinatus ad titulum sui patrimonij dicere p̄ōt offm q̄cunq⁹ voluerit: q: non est obligat⁹ ad istā vel illā regulaꝝ spāl'r ordinatus vero vel intitulat⁹ ad certā regulā vel ecclesiam tenet dicere officiū ibi p̄suetuꝝ ſz de bene esse. dist. xj. in his. nisi esset super hoc p̄uilegiatus: vt clerici ⁊ religiosi cōmensales domestici cardinalium ⁊ eoꝝ: quibus indulgetur q̄ō idē dicāt officium nec ad aliud teneanť: vt in cle. dignum. de cele. mis. *Quintum. Prebendat⁹ vel beneficiatus in duabus eccl'iis ꝺz offm dicere illius in qua tenet facere residētiam: ⁊ si ad nulli⁹ residentiā tenet ꝺz se cōformare illi in qua se reperit nisi dicat de per se: q: tunc habet locum dictū s. Tho. in quol'. q̄ ꝺz dicere offm eius in qua maioꝛem habet dignitatem licet in alia pinguius habeat beneficium: q̄ō intellige de dū esse: cum modus dicendi non sit in p̄cepto ſm zab. ⁊ cōiter doc. ⁊ si vtraq⁹ sit paris dignitatis p̄sens dicet offm illius in quo est absens dicet quodcūq⁹ voluerit. *Sextum. Monach⁹ p̄fectus eccl'ie secular⁊ sequitur cōsuetudinem eccl'ie ad quaz transit ſm Host. dist. xij. illa. si tamen non esset translatus perpetuo sed ad tps debet dicere monachale vt videtur sentire glo. in cle. ſ. de celeb. mis. Fratres aūtem predicatoꝛes possunt ⁊ debent esse contenti officio eccl'ie ad quam deputant ſm eoꝝ constitu.

¶ Scō querit q̄s teneať ad hoꝛas ex p̄cepto: ⁊ dico multa* Primo. ſm. s. Thom. in. vſ. quolib. et in. iiij. dist. xv. cleric⁹ tenet ad hoꝛas si sit bñficiatus vel in sacris: ⁊ idē Pañ. in. c. ſ. de cele. mis. et Lar. in cle. ſ. eo. ti. ⁊ oēs doct. ⁊ adde q̄ō tenetur: tertio qui ad hoc p̄fessione aut voto ligatur: * Secundum. Quantum ad beneficiatos hoc p̄obat Ul. q: ideo eis dati sunt redditus: vt vices laicoꝝ suppleant ex diuino officio: vnde ad illud ex iustitia tenentur ⁊ ex statuto eccl'ie: vt patet

ptz dist. xcij. c. ſi. vbi ỹz eccl'ie deputati. ſ. per bñficiū. facit. c. cū scōm. de p̄ben. Et intellige primo etiā si non sint in sacris scz̄z zaba. in cle. graui. de cele. mis. nec se p̄ōt excusare rōne exiguitatis defectꝰ si inde nō p̄cipiāt necessaria. ſz ip̄uēt sibi ex quo se fecerūt ad illud intitulari: ⁊ idē. Gof. di. xcj. ⁊ clericus victū. Intelligo scōo etiā si bñficiū sit de p̄timonio ſm zaba. vbi supra: ⁊ hoc si patrimoniū facti est beneficium: alias nō. Intellige ēt tertio ſz Pe. de bñficio p̄cernēte officiū spūale quia instantia est de hūte eccl'iasticos redditus p̄o officio matricularij qui tñ nō est clericus ⁊ de magistro in theologia vel grāmatica qui nō venit ad chorū. *Tertiū. Beneficiati existentes in minoꝛibus ſz scōm Lau. possint officiare seu hoꝛas dicere p̄ aliū p̄sque si ex iusta cā sunt absentes ⁊ p̄ idoneū officient ecclesiā ſm Pet. ⁊ Abb. tamē cōtrariū. ſ. q̄reneanť ad hoꝛas reuuit Jo. an. in. c. p̄sbyter. de cele. mis. dicit theologos tenere quod cū istud sit onus p̄sonale per alios solui non p̄ōt ⁊ est etiā de mēte Inn. ⁊ sequitur Panoꝛ. in. c. ſ. de cele. mis. ⁊ est tutius dici tñ forte posset primam opinionē esse veꝝ si nulla vtilitate p̄o tunc reciperēt ex bñficio. *Quartū. Scōm Inn. ⁊ Host. ois clericus beneficiat⁹ etiā nō existens in sacris ēt tenetur olī⁹ diebus hoꝛas dicere vel audire in ecclesia. nisi iustū impedimentū excuset: vnde si p̄sens sit ⁊ officiū dicat in camera debitū non reddist: q: tenetur ecclesiā officiare: nisi sit legitime occupat⁹: ⁊ tūc dicat vbicunq⁹ sit eūtando: stando vel eundo in vijs vel in camera: ⁊ tūc ecclesiā faciat per alium officiari sed intellige q̄ teneť ex honestare ⁊ de bene esse dicere in ecclesia: vt. ſ. §. r. * Quintum. Quantū ad clericos nō bñficiatos si sunt in sacris non est dubium eos teneri ad hoꝛas: vt ptz per. d. c. ſ. ⁊ c. volentes. iunctis gloſſ. ⁊ ibi no. ⁊ hoc q: ſm ỹỹ. nullus ꝺz conferre ordinē sacrū nisi bñficiato vel habenti patrimonium loco beneficij ecclesiastici de p̄ben. cū scōz. ⁊. c. ep̄a. si vero sunt in minoꝛib⁹ Panoꝛ. in. d. c. ſ. dicit esse tutius q̄ teneāt⁊ ex quo in parte domini sunt assumpti: sed quia hoc nullo iure probať dico q̄ō non teneť: scōm Pet. teneantur ad aliquid indeterminatum ex ipsa honestate iuris naturalis. *Sextum. Quantū ad religiosos clericos vel deputatos ad clericādū si sunt professi tenentur ꝺz omnes extra de voto. licet. ⁊ hoc ſm Pet. q: sunt pars ecclesiastici collegij. i. ibi redire non possunt ad secundū sicut nec exiētes in sacris. si ỹo sunt nouitij fil'r teneť ſm Petrū etiā si nō sint in sacris: q: substentanť eleemosynis ⁊ gaudēt p̄uilegio clericali sed q: ista sunt cōtra communem doctrinam aliquo iure cauentur ideo dico q̄ō tenentur quidem ad aliquid indeterminatum: sed non ad hoꝛas. *Septimum. Quantum ad conuersos dicit Pet. Archi. ⁊ Aug. de ancho. quod tenenť ad motū sibi ratū ſz non ad hoꝛas canonicas sic q̄ō omittendo peccarent mortaliter: sed hoc nullo iure cauet: nec hoc p̄cepti alicubi reperiť loquendo in ordine p̄dicatoꝝ: q̄cunq⁹ aūt allegank ab eis non probāt nisi q̄ō teneanť benefactoꝛib⁹ recōpensare q̄ō per alias oꝛationes fieri potest. ⁊ per seruitū exhibitū clericis recompēsantibus: vnde dico q̄ō ad suū officiū tenentur solū vt ad gratias ⁊ suffragia mortuoꝝ. Magistraūt sunt in statu piculoso quando circa exercitia corpoꝛalia sunt notabiliter negligentes: q: in dicto ordine ad hoc recipiuntur: ⁊ hac rōne licet eis eleemosynas ordinis in suos vsus conuertere: q: seruiunt seruientibus populo ſz. s. Tho. in opus contra relig. impugnantes.* Octauum. Qui recipiunt aliquos p̄uentus p̄bendarum cum onere dicendi psalterium vel aliquid simile: si sunt mere laici non tenētur ad hoꝛas q̄uis nō sunt beneficiati: si vero sunt in minoꝛibus si summus in casu in quo diuidatur per hoc canonicatus. de quo vide Panoꝛ. in. c. maioꝛibus. de p̄bē. ⁊ supra beneficium tertio. §. iij. sic tenentur: quia sunt canonici ⁊ beneficiati: si vero non diuiditur canonicatus non tenentur: quia non sunt beneficiati sed ibi p̄benda sumitur large scōm quod potest etiam laico competere vel onus annexū p̄ bēde. vide etiā ō dictis i hoc. §. in rol. aur. casu. ix. 3.q7.

¶ Tertio q̄ritur vtrum clericus excommunicatus teneatur ad hoꝛas: ⁊ dico quod sic si est excommunicatus minoꝛi per modum quem habes supra excommunicatio. iiij. §. iij. particula. iij. si vero est excommunicatus maioꝛi secundum. o. tenetur dicere sed non in ecclesia vel alio: aut cuz quasi in officio suo: sed solus: ⁊ quasi per modum oꝛationis: scilicet non dicendo dominus vobiscū. xj. q. iij. si quis epūs. ⁊. c. seq. quia per excommunicationem non est liberatus a seruitute dicendi eas. xv. ſ. q̄ō. ſ. legi. ⁊ idem Host. ⁊ Rayn. ⁊ secundum gl. Ray. ad hoc tenetur etiam degradatus si fuit in sacris: quia tenetur ad ea que sunt oneris et non honoꝛis: vel si non est in sacris si ex quandu tenet beneficium. argu. d. c. legi. in prima gloſ. et concoꝛdant cōiter doc. in hoc. Et rom degradat⁹ q̄ suspensus non debet officiare ecclesiam ⁊ cum solus dicit hoꝛas: aut cum alijs non officiando ecclesiam nō debet dicere oūs vobiscum vel similia que ad ordinis eius dignitatem pertinent.

¶ Quarto q̄rit vtrū p̄dicti si infirmi sint vl' alias impediti teneantur ad hoꝛas: ⁊ dico multa. 4.q.

* primum. Clericus infirmus excusat ab officio ſm Inno. in. d. c. ſ. si talis sit infirmitas in qua directe vel occasionaliter sibi multum obesset: vel obesse timeretur si diceret ibi tamen dicit Pañ. q̄ō si nocumentū esset leue vt in febre quartana

Universidad de Deusto
Biblioteca

vel febricula nō excusarek in hoc tamē puto standū arbitrio medici aut boni viri.* Dcōm. Qui ex infirmitate officiū dicere nō pōt nō tenetur illud audire q̄ hoc nullo iure cauet: nec illud infirmitate cessante resumere ſm Inn. ⁊ Panor. i.c. ex parte. de obser. ieiu. dat exēplū: q̄ non valenti ieiunare in q̄dragesima non iniungit vt ieiunet alio tpe: vt in.c.ij. de obser. ieiu. ⁊ q̄ tenek p̄stare opas certo tpe si impeditur non obligak in alio: vt est tex. in.l. si non sortem. §. libertus. ff. de conditione indebiti. ⁊ si relinquitur mihi vsufructus: vt in.l. si vsufructꝰ biennij futuri ⁊ impediꝰ non possum in alio biennio petere: q̄ non est idem vsufructus: vt in.l. ꝯ vsufructus. ff. de vsufru. lega.

* Certum. Qui sine culpa nō habet librum ⁊ similiter carens visu aut hmōdi: excusantur si horas non dicunt. arg. cle. si. de vita et ho. cler. modo suppleant p̄ psalmos vel pater noster ⁊ hmōi. Sed circa istas sup̄pletionem non oportet multū esse scrupulosum quia consurgit ex naturali lege potius quam ecclesie precepto: vt recōpensetur benefactoribus: quod etiam per minimam oratiōnem fieri potest: cum p̄ponderet omnibus thesauris sicut spirituale temporalibus.

5.q5 ¶ Quinto queritur virū officiū beate virginis sit in preceptoꝰ: ⁊ dicit Jo. de lig. in cle. s. de celebra. miss. quod hoc iure non probat: tū cōis consuetudo est vt computetur inter horas: ⁊ hoc verissimū putat Pan. quia ordo antiquus ab ecclesia traditus est vt publice dicatur in ecclesia certis tpibus: quod nō esset si nō esset in precepto. Car. etiam saba. post Lau. in. d. cle. credit quod ex quo vno ⁊ eodē modo ecclesie alicuius seruitores cōsueuerunt p̄dicta p̄o horis dicere quilibet eoꝝ ad hoc tenek. arg. de cēsi. ex parte. secus si aliq̄ dicerent etiam plures: aliꝰ vero non ar. vſ. q. ij. c. ij. ⁊ idem dicit Hire. lib. s. allegans Guil. Igitur ad illud tenentur qui tenenk ad horas ratione generalis cōsuetudinis: q̄ ⁊ eo modo quo est in consuetudine ecclesie cuius officiū dicunt.

6 ¶ Sexto queritur quid de officio mortuoꝝ ⁊ letaniis? dicit Goffr. in quol. vij. q̄ ad officiū mortuorum tenenk clerici ecclesiarū collegiatarum ſm cōem consuetudinem ecclesie: de qua sunt cuius bona percipiūt siue p̄sentes siue non: nō aūt ad illa que fiunt de speciali gratia p̄o aliquo: vel ad que aliqui se obligauerunt. Et idē innuit. s. Thoſſi. qui in quol. dicit quod in ecclesia q̄cūq; oritur ordinarie sicut pertinens ad officiū eius: vt in die animarum: ⁊ sīr in qualibet ecclesia est de hoc aliqua spālis cōsuetudo: vt dicatur semel in septimana vel sicut ad tale officiū tenek clericus beneficiatus in ecclesia etiam in scolis existens. hec ille sed intellige dictum vt supra de cōsuetudine qua communiter taleꝰ se crediderūt hactenus obligatos: quia consuetudo non obligat nisi ex intentione legislatoris quam communis opinio manifestat vnde non teneor dicere aue maria quando ad hoc pulsak: licet sit cōsuetudo. Et consequenter videtur pari ratione dicendū quod in ordine predicatorum oēs tenētur ad illud semel in anno ⁊ semel in hebdomada ad nouem lectiones q̄s in ecclesia est dicendū: tum quia ita est cōsuetudo communis qua etiam communiter fratres se credunt obligatos: tum etiam q̄ quisq; ad officium tenetur ſs ecclesie cuius officium dicit ordinationem: que in proposito ad hoc officiū nullum excipit. Ad vigilias autem quotidianas tenētur solum ministri altaris cum hebdomadario et eo qui est notatus ad missam p̄o defunctis secundum quod tradit rubri. ita tamen q̄ hoc omnes non videtur personale vñ est in arbitrio cantoris annotantis ad officia onerare hunc vel illū ⁊ consequenter qui ad hoc tenentur possunt illud alteri committere qui illud p̄o eo dicat in choro: ⁊ ipse immunis est. Quantum ad letanias autem in ordine predicatorū. dico quod fratres ex p̄cepto non tenenk: q̄ licet sint in cōsuetudine post matutinas: illa tū non creditur communiter obligatoria seu preceptiua cuius est signum quod ad hoc nunquam voluerunt patres ordinē obligare quia si sic voluissent ad presentes per priores gradatim tanquam obligatoria deuenisset sicut est de officio beate virginis.

¶ Septimo queritur vtrum obligatus ad horas 7
obligetur ad antiphonas et responsoria vel audire sufficiat: ⁊ dicit sum. Ros. quod Antiphonas quilibet tenetur dicere: quia cantātur vniuersaliter ab omnibus fratribus: secus autem de responsoriis que cantantur vt plurimum a cantoribus duntaxat: sed quia non ita fit semper ⁊ apud omnes: melius dicit Pet. de pa. in. xv. distin. xlj. quod nullus tenetur dicere quando dicitur officium in choro illud quod secundum consuetudinem chori aliquis solus dicit vel associatus: quia quod dicit vnus reputatur dici ab omnibus quando ex aliqua rationabili causa ita est consuetum adde etiam quia ecclesia sic fieri scit et tolerat vel potius approbat ⁊ vnde stultum est facere sibi conscientiam de non dicendo quod dicit cantor incipiens vel hebdomadarius ⁊ vel qui legit lectionem aut alius officialis. Et idem videtur extra chorum de antiphonis et responsorijs vt consuetudo interatur.

¶ Octauo q̄rit vtrū papa facere possit q̄s predicti nō teneātur ad horas: ⁊ dicit Pan. in. d. c. s. q̄ 8
nō licet possit dispensare in modo dicendi: puta hoc vel illud officiū ⁊ hoc sequit sum. ang. ⁊ ros. ⁊ horum omnium fundamentū est, quia hoc est de

iure diuino: iuxta illud psalmi. septies in die laudē dixi tibi: sed si ista ratio est bona nulli papa posset dispensare a matutinis vigilijs: q̄ etiam dicitur in psalmo. media nocte surgebā ⁊c. vnde dico q̄ nō dicunk esse de iure diuino omnia que leguntur facta in scriptura: aliōquin teneremur pugnare cū golia ⁊ bestijs vt fecit dauid: ſs solus ea que ibi fieri p̄cipiuntur p̄cepto morali et non iudiciali vel cerimoniali: de quo vide. s. tho. ij. q. cij. vnde melius lau. ⁊ Jo. de lig. in. d. cle. s. aliter senserunt: quod scilicet papa hoc posset: ſs non posset facere quin clericus teneatur ad recōpensandum benefactoribus si est beneficiatus: vel saltem regratiandū deo si non est beneficiatus per aliquem indeterminatū ⁊ voluntarium: quia hoc est de iure naturali.

9.q3 i. di. ¶ Nono queritur q̄s id est qua hora dicēde sunt horeꝰ ⁊ dico multa.* Primū. Hore dicende in ecclesia officiādo ſm archie. ⁊ cōmuniter dicto. dicende sunt tēporibus proprijs ſm morem patrie: vel propriam regulam quo ad religiosos et hoc etiā quo ad matutinas: quas quidā dicendas putant in media nocte iuxta illud psalmi. media nocte ⁊c. de cele. miſ. c. s. alij vero quarta vigilia noctis inter tenebrarum absceſſum ⁊ aduentū auroꝝ: quia ſm pa. hug. ⁊ Jſido. illud tempus proprie est matutinū: sed vt dictum est consuetudini loci vel constitutionis si habek standū est.* Secundū. Officiū vero quod in priuato id est ecclesia nō officiando dicitur dicendū etiā est horis debitis dicta clemen. prima q̄s ſs pa. est quādo hora officij respondet horę dicit: sed si propter occupationes horis proprij dici non potest: melius est preuenire q̄ tardare: quia ſm hugutio. primum primū quidē dat: sed ſs no negligentia est ⁊ Jo. an. ⁊ Inno. ponit exēplū ex vitis patrū de vna acerba marcida ⁊ matura. Volent aūt curiales ⁊ alij occupati mane dicere vsq; ad vesperas exclusiue ⁊ sero vesperas ⁊ cōpletorij q̄s consulitur. de cele. miſ. ca. s.* Tertium. Matutinas sero dicere propter honestatē occupationū necessitatē; non est malū ſm. s. th. in quol. quia melius est deo laudes debitas preueniendo reddere ⁊ alia honesta officia poſ ea facere q̄ si per vnum aliud impediatur: sed si hoc fiat ad quietius vacandū somno ⁊ voluptati nō esset absq; peccato. ar. c. clericus. el. s. di. xcs. * Quartum. Si quis pretermissa vna hora dicit sequentē ſs ñ̄. sufficit caute supplere quod omissum est ⁊ de negligentia penitere: quod intelligo quando ex obliuione factum est: si autem fiat scienter ex rationabili causa puta in adiutorijs chori necessarijs ⁊ nullum est peccatū sed sufficit supplere nisi p̄cessisset negligentia vel mora in dicendo quod chorus dixit: q̄ ſm pe. de pal. sufficit semel dixisse etiaꝫ ordine postposito q̄ ſcs ordo nō est in p̄cepto nisi in precepto esset dicere propriis horis.* Quintū. vespere ante prandiū dicende sunt tpe quadragesimali. de conce. di. s. solēt. ſs ille rex. loquit ſm doc. de offō cōmuni nō de priuato. vnde ſs ipse faciat scrupulum magnū priuatim prandendi ante vesperas: si tamē quis hoc faciat ex causa rationabili non est p̄cm. Sextū. Non dicere horas propriis horis sed notabiliter sine rationabili causa tardare ſm Umber. in expositione regule videt mortaleꝫ quod durum est ⁊ nulla ratione vel auctoritate probatur: peccarēt tū mortaliter prelati ecclesia rū cathedraliū ⁊ collegiatarū si sine rōnabili cā hoc facerēt: q̄ hoc precipitur in cle. s. de cele. miſ. vt videtur per illud verbum sancimus. ⁊ verisīle peccarent mortaliter beneficiati in dictis ecclesijs ⁊ subditi prelatorū regularū si non dicerent quando eis imponitur ſm sum. aug. quod verum est quando per alios non dicerētur ⁊ non aliter q̄ hoc p̄ceptū ligat oēs sed nō singulos: sicut ⁊ illud crescite ⁊ multiplicamini: ad quod sufficit si generatio humana sufficienter p̄ aliquos compleatur. Ex rōnabili aūt causa preuenire vel retardare in cōmuni vt q̄ processio est fienda vel p̄dicatio ⁊ hmōi non est peccatum imo etiam hac cessante hora debita non oēbet accipi punctualiter alioquin non posset dici tertia statim post primam vel prima post matutinum vt fit in capella pape: sed grosso modo sicut dicere in aurora vel quasi censetur in media nocte. Igitur in priuato non videtur de se mortale ſm Archiepiscopum ⁊ communiter omnes doctores quantuncūq; tradetur officium modo non transeat dies qui q̄tū ad hoc terminatur in media nocte q̄ preceptum de horis dicendis non refertur ad tempus. Utrū aūt matutinum dicendū sit ante missam: aut etiā prima. Vide infra missa. s. §. v).

10.q ¶ Decimo querik vbi dicēde sunt horeꝰ ⁊ dico q̄ in ecclesia vt. s. tactū est. §. s. particula. iij. et no. in glo. dist. xcij. ca. ij. quod intellige quo ad clericos in ea beneficiatos propter verbū ibi positū ecclesie deputatus. ⁊ p̄sequēter videtur talis peccare mortaliter: sine rationabili causa ibi non dicens officium: quia dicit ibi rex. q̄ qui non cōuenit deponak a clericis: quod intellige primo in ecclesijs collegiatis vel regularibus vt pater ex illo verbo cū venerit: ⁊ in dicta clemē. prima. non autem alijs: ⁊ secundo in eo qui dicit in p̄suetudinē non ire ad chorum: vel propter eius absentiam ecclesia magnā iacturā patiē in celebratione officij sine cā: vt q̄ non sunt alij illud potentes competenter celebrare: ⁊ sic ⁊ non aliter intelligo dictum capi. fina. Nec obstat cap. episcopus. de consecrat. distinc. iij. quod innuit sufficere episcopo si die dominico ad ecclesiam con-

Universidad de Deusto
Biblioteca

neniat:q; illi non dat licentiã abstentandi se: sed non vult vt pro causa alia q̃ infirmitatis: simili absit diebus festiuis:q̃ abstalys diebꝰ debeat interesse facit capitulũ peruenit. vij.q.j.c.episcopus vsq; ad, dist.cessante scilicet impedimento ꝛ causa rationabili.

11 ¶ Undecimo q̃rit quo dicẽde sunt hore quo ad interiora id ẽ intẽtionẽ ꝛ exteriora id est actꝰ corporales:ꝛ dico multa.* Primum. in.c. volentes. de cele.mis. enumerẽtur hi qui in illicitis actib⁹ vigilantes tarde surgunt ꝛ matutinũ primus syncopa trãscurrunt. ꝛ qui vir quater in anno celebrãt:ꝛ celebrationi interesse ptẽnũt:aut si interfuerint tendunt collocutioni laicorũ: q̃q; auditũ ad indebitos sermones effundũt:aures intentas nõ porrigũt ad diuina: ꝛ deinde statim subditur. Hec igitur ꝛ similia sub pena suspensionis prohibemus:districte precipientes in virtute obedientie vt diuinum officium nocturnum pariter ꝛ diurnũ q̃ eis dederit deus studiose celebrent pariter ꝛ deuote.* Scõm. Hoc ꝓceptũ quidam sic intelligũt vt sub precepto sit dicere deuote ꝛ studiose vt deuotio ad attẽtionẽ: studiositas ad modũ dicẽdi referat:ꝛ sic sentit supplementũ sed male:q; attente orare in horis canonicis non est de iure diuino vt creditur sed positiuo: q̃ ius positiuum ad interiora non se extendit per se vt idẽ credit:sꝫ solũ incptũ colligant ex exterioribꝰ ad que se extendit sm mẽte. s.th.ꝛ pe.de pal.ꝛ cõiter doctorũ de quo. ℞. excõicatio. vij. §. ñ. particula. s. vñ precipiẽdo exteriora ꝑcipere põt interiora sine quibꝰ illa esse nequeunt sicut precipiẽdo accessum ad missam precipit velle accedere: prohibendo vero exteriora prohibet intrinsecus ad q̃ statim sequitur opus id est voluntatẽ deliberatã vnde peccat volens frangere ieiunium:ꝛ ly non frangat alia sunt interiora nõ prohibet ly prohibeat aliq̃ exteri⁹ habẽti aliq̃ interius vt accessum ad curias monacho habenti alimonocendi. Alij vero dicunt q̃ sub precepto ibi cadit horas dicere cetera vero q̃ in deuotione cõsistunt suadendo dicuntur q̃ innuit ibi q̃tus deus dederit: quẽ scimus primo vt habuisse host. ꝛ sequit eum tanq; benigniorem archie. ꝛ summa ro.q; ecclesia non incidit laqueũ. xvij.q.j.de viduis. nec homines alligare debet oneribus iportabilibus. xxv.q.vij. alligant. Sed isti licet versi dicant q̃tum ad hoc q̃ attentio non est sub precepto:non tñ q̃tum ad hoc quod ea que in deuotione consistunt suadentur tantum:precipitur vero vt dicantur horze:q; ante hoc.c. horze erant sub precepto vt patet ex dictis:vnde hic nihil preciperetur. Et preterea iste intellectus plane repugnat litere prima fronte: licet ibi apponatur quantum deus dederit quia hoc non tollit quin homo possit non diuertere intentionẽ scienter cum hoc sit in sua facultate ex principijs nature que deus iam dedit. Et ideo dico ex mẽte. s. th. de pal. vt patebit particula sequenti q̃ ibi precipitur deuotio q̃tum ad actum exteriorẽ vt nõ dicanẽ horze operando manualiter opera impertinẽtia: aut confabulãdo:aut nobiliter syncopizando ꝛ faciendo huiusmodi que hic reprehenduntur ꝛ sil'r q̃tum ad actũ interiorem sine quo iste exterior haberi nõ potest cuius modi est velle satisfacere precepto ecclesie ꝛ psallendo velle abstinere a predictis: non aũt attentio sine qua predicta esse possunt.* Tertium. sm pe. de pal. in. iiij. di. xv. attentio ad officium sicut ꝛ ad quodlibet opus bonũ dupliciter põt requiri primo vt officiũ ab intentione procedat: ꝛ sic attentio ad officium requiritur nõ solũ ꝓpter meritũ sed etiã ad euitandũ. i. transgressionẽ precepti q; preceptũ datur hoibus: ideoq; oportet q̃ non procedat opus ex sola imaginatione que cõmunis est vobis ꝛ brutis:sed ex deliberatione que attentionẽ requirit: secõo vt officiũ ipsa attentio comitetur actualiter: ꝛ hoc nec in officio:nec in aliis orationibus vel bonis operibus requiritur: q; humane fragilitati est impossibile:requiritur tñ q̃ mens ab officio scienter non distrahatur:quia hoc ẽ nõ ꝑt sine mortali: pctõ aut veniali: ly euagatio ꝓpter intẽtionẽ ꝛ ꝓpẽ ꝓcedẽtẽ occupationem licitã nõ sit peccatũ. Euagatio aũt aduertenter sꝫ actũ interiorẽ solũ sꝫ si temeraria ꝛ grauis forte. non tamẽ est mortale nisi propter cõremptũ q; ecclesia nõ habet iudicare de actibus interioribus mere: si ẽ sit ex hoc q̃ aliquis scienter se occupat in actu exteriori qui nõ secũ patitur attentionẽ sic vt esse mortale petit ꝛ directe cõtra preceptũ. d.c. volẽtes vbi ꝑcipit vt studiose pariter ꝛ deuote dicaẽ q̃ nõ obseruãt qui se occupantes in actu exteriori sciẽter sibi attentiones subtrahunt.* Quartum. s. th. quoq; predictum intellectum. Pet. de pal. dedit in eadẽ dist. per hec verba. Quando quis mentem ex proposito distrahit ad alia in orando: sine culpa non est precipue si in aliis sponte se occupat que mentem distrahũt sicut sunt exteriora opera: ꝛ si mens ad contrarium euagetur:erit culpa mortalis si autem sine hoc quod percipiamus mens ad alia euagetur: vel culpa caret:vel minima erit: ꝛ nisi precedens cogitatio ex qua contingit euagatio talis esse dicatur in culpa. hec ille. que intellige ꝛ limita quo ad orationem que est in precepto. Ibi etiam dicit quod attentionem oportet in oratione remanere. non per essentiam actus nec sufficit quod in habitu solum. sed secundũ virtutem que est quid medium: quod tunc videtur quãdo quis accedit ad orationẽ cum intentione aliquid impetrandi; vel eo debitũ obsequiũ reddendi

etiã si in prosecutiõe mẽs ad alia rapiat:nisi tanta sit euagatio q̃ oino depereat vis prime intentiõis:ideoq; oportet q̃ sepius homo cor reuocet ad seipsum.* Quintũ. Ex dictis multe elicitur cõclusiones quas etiã habes i aur. rof. vbi sup.

1.cõ. pza.* Prima. Quantũ ad intẽtionẽ vel attentionẽ:quilibet ad officiũ obligatus tenet in principio officij habere intẽtionẽ satisfaciẽdi:ita quod officiũ ab intellectu ꝛ non ab imaginatiua proficiscatur sc̃ũ Pet. de pa. q̃ intellige actu vl̃ habitu seu virtute.* Scõa. Infra officiũ ño tenet sic ad se redire si fuerit mente vagatus:quod nõ pereat totaliter dicta prima intentio sm. s. Tho. i. frequẽter:que tamẽ frequẽtia sub certa regula cõprehendi non potest.* Tertia. Non tenetur autẽ quouis ꝑcepto esse attẽtus:ꝛ si sine culpa mortali potest euagari etiam a proposito: dummodo sciat quid facit: sic scilicet quod stet prima intentio seu virtus eius.* Quarta. Mortale est tali dicendo officium se occupare in exterioribus:q̃ limita primo per lon. ũ spatiũ. secõo q̃ si non cõpatiuntur attentionem ad officium:quod intelligo secus ab his que ad officium spectant:vt volue-

12.q. re chartas:parare libros ꝛ huiusmodi.

¶ Duodecimo queritur quid iuris de his qui officium aut omittunt:aut mutant ex toto vel in-

1.dis. parte:ꝛ dico multa.* Primum. Qui ad libitum suũ mutat officiũ cõuentũ secũdũ sum. ange. peccat mortaliter si sit clericus prebendatus ꝛ religiosus:non autem si sit ordinatus ad suum patrimoniũ:sed melius dico secundũ Zab. post Tau. in cle. j. de cele. mis. quod dicere hoc officium vel illud non est in preceptorum diuersi diuersa dicant. de conse. di. j. in die. imo dicit archiepiscopus illud preceptum non esse determinatũ circa modũ:innuens quod nõ est mortale dimissa vna hora dicere aliquid equiualens. Unde si hoc fiat ex causa rationabili vt iusto impedimẽto vel huiusmodi nõ est peccatũ:si vero fiat ex inaduertentia vt quia dixit quis officiũ de aliquo sancto cũ de feria dicere debuisset:ꝛ nunc replicare fastidit:vel ex maiori cõmoditate:vt q; hoc officium mẽte tenet nõ aliud est veniale vel nullũ:si vero fiat in fraudem vt dicatur officium breuius secũdum Archiepiscopum non est absq; graui peccato:non tamẽ intelligas quod sit mortale:quia determinatum officium nõ est in precepto.* Secũdum. Quid dicendo officium cum aliis in choro ex aliqua necessitate:vt puta quia oportuit illum alicui respõdere vl̃ querere librũ vel huiusmodi intermisit psalmum vel orationẽ secundũ Innocentium in dicto capitulo volentes. non tenetur illud reassumere:licet sit cautius vt reassumat modo non subtrahat vocem a choro imo secundũ Archiepiscopũ nec ẽt si ex negligentia omisit debet resumere precipue cum sunt pauci:vel ipse resumendo pertubaret alios:sed penitentiã expleto officio suppleat omissum si est quid notabile:vel si est quid minimum aliquid loco eius. Et idem si in aliqua parte dormiat.* Tertium. Dicens officiũ si recolat se ex obliuione ptermisisse vnã horã aliã:vel psalmũ:aut lectionem vel aliquid sile de hora quã dicit quantũ colligit ex Inno. vbi supra ꝛ tenet Tau. nõ tenet intermissa hora quã dicit totum reiterare:licut ofi in tertio nocturno existens aduertit se hymnum aut psalmum primi nocturni omisisse:non opꝰ q̃ reinciptant si tertiam dicens aduertat se primã dimisisse nõ oportet vt dicat primo primã iterũ tertiã:sed doleat de negligentia:ꝛ post officium suppleat. Ex intelligo q̃ debeat ꝛ teneatur supplere horã vl̃ aliq̃ notabile omissum si recordatur infra tẽpus in quo dicere tenetur non dicta. i. eadem die. aliter sufficit penitere ꝛ satisfacere arbitrio confessoris vt in. §. sequenti.* Quartũ. Secundum Pet. de palu. vbi supra qui notabiliter male dixit officiũ si vult euadere mortale debet redicere totũ:si aũt modicũ dimisit:puta dictionẽ aut versum:vl̃ psalmũ: tenetur illud repetere post officium:vel aliquid loco eius dicere si vult euadere veniale.* Quintũ. Scõm Ricar. anglicum in quolibet. obligatus ad horas ꝛ nõ dicens ex fastidio vel contẽptu diuini cultus vel ex consuetudine mortaliter peccat:sed hoc de omittẽte ex negligentia dicere nõ audet ꝛ hoc sum. ange. videt tenere cõtra Archi. ꝛ Pet. de pal. volẽtem q̃ sit mortale ex negligentia omittere etiam solas laudes:vnde sm ly ẽri. de gan. in quoli. etiam iste peccat mortaliter nisi in firmitate vel alia rationabili causa sit impeditus:et ideꝰ. ꝛ hoc est indubitatũ ꝓpter ꝓceptũ. c. volentes.* Sextum Qui omittit ex negligentia septem horas vnius diei scõm ꝙ. committit solum vnũ mortale peccatum:quia totum officium vnius diei est vnum totum integrale cadens sub vno precepto licet peccatum tãto sit grauius quãto plures partes omittuntur:ꝛ hoc sequitur sum. rose. et supple. et sum. pisa. et Arch. addens in tertia parte titu. xij. quod si dimisit aliquas horas puta primam: nonam et completorium. tria peccata mortalia commisit:quod videtur velle dicere ratione discontinuationis. Ego autem dico q̃ quoties scienter seu recolẽs deliberat nõ velle dicere aut omnes aut vnam horam toties mortaliter peccat q; deliberat in re notabili transgredi preceptum capituli volentes. si vero recolit tantum semel dixisse quia se recolit ante illam horam qua de sero dicere posset totum officium ãte mediã noctez cõmittit duo seu vnum q̃ deliberat:aut aliud q̃ potens penitere de illa deliberatione et deliberare

Universidad de Deusto
Biblioteca

re oppositū hoc nō facit sed omittit implere ꝑce
prū qꝫ implere pōt si vero recolit infra dicitū tē
pus videtur tantū semel peccare: si aūt nunqnaz
13.q. recolit: est vnum solum peccatum vt dicit ꝟꝟ.

¶ Decimotertio queritur quid illi ꝙ officiū omi
sit sit miungendum vel faciēdum: et dico multa.
1. di. * Primum, Is qui ex obliuione aliquam horam
omisit: debet supplere qō omisit: et ad hoc tenet
si hoc pōt infra tēpus dici illius in quo dicenda
erat hora illa: quia adhuc est in sua potestate im
plere preceptum si vero sit extra illud tps debet
etiam supplere si commode potest: sed ad hoc nō
tenetur: quia non tenetur etiam si ex negligētia
scienter omisisset scōm Inn. in. d. c. f. sed posset cō
fessor aliā penitentiā illi imponere: licet cōsulat
vt imponat qō omisit: nisi qualiter videret illi non
proficere. Per. etiā de palu. in iij. distin. xv. tenet
qō talis penitentia est arbitraria: et idē. d. Eho.
qz inquit in diuinis off. cijs sicut loci ita et tēpis
congruitas obseruāda est: quod esse non posset si
oporteret iniungere ꝙ omissum est quia forte in
completorio diceret iam lucis orto sydere: et tpe
paschali officiū ofice passion'is: ideoꝙ videtur
iniungendū aliquid ad laudē pertinens diuinam
puta septē psalmos penitentiales: vel vnū psal
terium: vel aliquid amplius ſm quantitates de
licti. Hec ex illo qui notanter dicit scōm quātita
tem delicti et non officij omissi: qz talis penitētia
imponit pro culpa: et non ad restituendum omis
sa seruitia: quāꝯ etiam Petr. de palu. dicat quod
restitutionem deo faciendam vicarius dei. i. con
fessor mutare potest in aliquid deo gratius: puta
in aliquod paruum deuote dicendum. * Secun
dum, Scholaris obligatus ad horas et eas omit
tens vna die cum proposito dicendi eas alia die
scōm Henri. de gan. peccat mortaliter si absque
legitimo impedimento hoc facit: cuiusmodi impe
dimentum sicut infirmitas sta. z studius esse po
test: quando clericus tantam habet necessitatem
studij quod dicendo horas imminueret crimen et
scādalum mortale cui potest occurrere dimitten
do nec istam necessitatem potuit rationabili con
iectura preuidere: et consequenter nec preuenire
qz licet horas dimittere sit de se peccatū: propter
malum tamē maius euitandum amittit ratione3
peccati: cuz plus teneatur occurrere scādalo ad
quod tenetur ex diuino precepto quā dicere ho
ras ad quas tenetur ex precepto ecclesie. Unde i
hoc pōt ecclesia dispensare non in primo. Si au
tem nō sit talis necessitas: sed lectio vel studium
sine tali discrimine vel scādalo mortali pōt omit
ti: aut potuit rationabili coniectura preuidere et
preuenire dicendo horas tunc committēdo pec
caret mortaliter. hec ille. Causa autem rationabi
lis seu legitimum impedimentum esset, sicut si
populus moueretur ad arma vel scandalum ma
gnū. z non esset qui verisimiliter posset sufficien
ter obuiare: z similiter si talis clericus esset solē
nis: z in casu haberet omittere officium vel pre
dicationē aut lectiones: sicut in simili predicator
solennis iciunium propter predicationem omit
tit: vt. ſ. iciuniū. §. ir. * Tertiū, Clericus officium
non dicens fructus ex hoc restituere nō tenetur:
vt. §. cleric'. iij. §. rriij.

¶ De hospitalibus z hospitalarijs.

HOspitale videtur esse locus in quo
nō sufficientes sibi procurantur et
multa nomina greca sortitur vt pa
tet. xxiij. q. viij. sancimus. latine quo
que dicitur domus dei vl misericor
die vel fraternitatis vel pietatis et
huiusmodi. Hospitalarius aūt dicitur qui curā
immediatam habet hospitalis: sicut primo ha
buit ioricus: vt. C. de epis. z cle. l. j. quantū ad re
ceptionem tamē peregrinorum in propria domo
legitur de abraam Gen. xviij. z in nouo testamen
to de martha que dominum frequenter excepit.
Luc. x. vnde dicitur hospita domini.

¶ Primo vero queritur quotupler sit hospita- 1.q6.
le. z dico quod est duplex scilicet religiosus quod
scilicet autoritate episcopi edificatum est. de re
li. do. ad hec. z istud pertinet ad episcopum non
vt de redditibus ad libitum disponat: sed vt or
dinet eos dispensari ad vsum destinatum, argu.
cle. quia contingit. de relig. do. z non religiosum
vt quod sine authoritate episcopi constructū est
de quo eos se intromittere nō pōt: sed patronus
qui edificauit illud ad libitum disponet. de dona.
inter dilectos. z ibi per Inn. Et si episcopus exer
cuit ibi vnum ius episcopale non tamen per hoc
potest alia exercere ſm Fede. consi. xxv. qz de pos
sessione] vnius articuli non est inferēdū ad alios
articulos. de dec. cum contingat. Nec ob. c. pri
mū. de reli. do. quia locus de quo loquitur neces
sario debebat esse subiect' alicui episcopo: ideo
que presumitur pro eo qui exercuit vnum ius in
eo cui simile infert Jo. an. in regula. quod alicui
lib. vj. in mercu. scilicet quod patronus qui exer
cuit ius presentandi: alio non apparente presu
mitur patronus: ex quo ius patronatus ad ali
quē debet pertinere: in casu aūt nostro nō est si
mile: quia hospitale non est religiosum necessa
rio: vt patet. Quod tamen dictum est ſm Pano.
in. c. j. z in. c. de xenodochijs. de reli. domi. limi
tandū est nisi patronus qui edificauit esset mo
tuus quia tunc pertineret ad curam episcopi: vt
voluntas pia defuncti mandaretur executioni
vt videtur text. in autē. de eccles. titu. §. si quis
edificatione. z sequenti. quod verum est nisi te
stator qui edificauit aliter expresse disposuit

set: qz illud seruandū est vt in. d. §. si quis. Si au
tem cōstet hospitale edificatū. sed de episcopi au
toritate non constet presumit tū religiosum: vt
infra. §. rj. particula vlti.

2 ¶ Scōo querit an quilibet ꝑ suo voto erigere pos
sit hospitale etiā sine dote: z dico mltra. * primū,
ſm Lapus, quilibet pōt domū suā factā vel fien
dam deputare ad hospitalitatē: z ad tēpus hospi
tare pauperes sicut z alia opera eleemosynarius
facere: sed talis locus nō erit religiosus: nec gau
debit immunitate ecclesiastica nec inter loca ec
clesiastica cōputabit: nec erit sub iurisdictiōe epi
z poterit ad humanos vsus redire: z etiā vēdi ac
donari: z emi ſm ho. pe. z Inn. Et iura dicentia ꝙ
fieri nō pōt sine autoritate epi intelliguntur vt
sit ecclesiasticum: alis vt sit ꝑphanum bene fieri
pōt: z hoc dicit glo. in cle. qz cōtingit. de reli. do.
Immo quilibet edificare pōt hospitale etiā cum
oratorio ſm ho. z pa. in. c. ad hec. de relig. do. sine
alia autoritate sed in oratorio sine licentia epi ce
lebrari nō pōt. de cō. disti. j. vnicuiq. z idē Jo. an.
post Uin. z Ca. credū. Dicit tū Hosti. ꝙ etiam post
actū interuenire pōt consensus epi. z postꝯ eius
autoritate est factū religiosum deputari nō pōt
ad alios vsus. * Scōm. In parochia mficis eccle
sie illa requisita vel inuita erigi pōt hospitale lo
quendo de nō religioso ſm Zapum qz si quilibet
potest suā domum ad hospitalitatē deputare in
uito episcopo multo fortius inuito rectore matri
cis ecclesie qō intelligeqñ vt priuatas domos sic
deputāt: qz sub effigie signoz vel denominatione
loci ecclesiastici nō esset licitū: immo posset ēps
loca illa destruere: qz ꝫ iuris ꝓhibitionē factum
est: z facit qō nota. ho. de reli. do. ad hec z hoc tꝫ
Lar. Si vero loquamur de hospitali facto cum
capella vel cū autoritate epi ita ꝙ sit locus eccle
siasticus confueuit dubitari. Nam licet regulari
ter vna ecclesia in preiudicium alterius cōstruen
da nō sit. xxvj. q. ſ. ecclesia. z. c. quicūq; illa tñ iu
ra loquūtur de ecclesia nō de hospitali in quo ēt
nō militat rō ꝓhibitiōis me. ſ. aliquid de iure an
tiquioris ecclesie acquirat noue. vt in dictis ca
pitulis: tñ cōtrariū verū est. ſ. ꝙ nullus locus ec
clesiasticus erigi pōt in aliqua parochia ea inui
ta. ſ. antiquiori ecclesia: z isto casu nole ecclie ve
nit hospitale: ex quo fauor ecclesiarū respicit: qō
etiā tenet lapus: nec cessat ratio preiudicij: quia
hospitale debet habere dotē de qua decima non
soluitur z si hꝫ capellā vel oratoriū accedit ob
tiōes: vñ z de imagine picta sup muro cuiusdam
laici Gtū ad oblationes ibi factas ſmatū est ali
qñ ꝑ parochia. de quo pōs. §. decima. §. ij. pricula
tertia. * Terciō. Si erigit hospitale in limine ec
clesie veteris: ex hoc ipsi ecclesie acquiritur ius
patronatus ꝫs Lap. vt. xij. q. ij. apostolicos. z. xvij.
quest. iij. z no. host. in sum. * Quartum ſm Joā.
an. post ho, hospitali sicut z ecclesie in constitu
tione debet certa dos assignari: ꝑ cuius ꝯtitate
scieda ſm Lap. recurrendū erit ad articulū, ad si
mile de cōse. ecc. cū sit z ꝙ ibi no. gl. qz sicut alia
reqrit i ecclia z alia monasterio vt ibi sic z alia i
hospitali. Tanta essi esse debet in ecclesia vt suffi
ciat ad luminaria z vitā ministrotū. xvj. q. vij. pie
mentis. quorum estimatio est epi: in hospitali ve
ro habebitur respectus ad speciem: qz si sit ordi
natū ad pauperes principalis cura erit in lectis
si ad infirmos erit in ministris: z sic de alijs.

¶ Tertio querit vtrū hospitale vel oratoriū fa
ctum autoritate epi aut eius rectoris gaudeant
immunitate ecclesiastica: z no. Host. ꝙ nō de orato
rio: qz nō intelligit deo dicat* locus nec facer. et
idē sentit, qz ꝙ est hodie oratoriū cras poterit fie
ri camera sed pasi. in. c. ecclesie. de immunita. ec,
tenet contrarium. z ita tene vt. ſ. immunitas. §. ſ.
Et idē. ſ. ꝙ gaudeant tꝫ ꝟꝟ. in spe. de hospitali et
rectore, Et ſm Zap. hospitale habet beneficium
restitutionis in integrum si ledit illud contingat
sicut z ecclesiarū Jnno. c. j. de in inte. rest. dicit
nomine ecclesie includi non solum monasterium
sed omnis pius locus que omnia equiparantur
de testa. quesiti.

¶ Quarto querit vtrū possit aliqua religio ad 4
hospitalitatē istitui: z dicit. ſ. rij. g. j. q. clxxxviij.
ꝙ sic. z idē lapus: qz charitas ad quam religionis
exercitiū dicit sunt quedā opa pertinētia ad vi
tā actiuā inter que est hospitalitas. Et si ad hoc
sit religio instituta illi exercitio ꝑncipaliter de
bet intendere: z illud est ꝑncipale instm ꝙ qō
venire debet ad charitatis pfectionē z talis est
religio cruciferorū sancti Antonij de viēna z hu
iusmodi si vero non sit ad hoc principaliter insti
tuta licet habeat hospitalia. vt sancti Jo. hieroso
limitani z sancte Marie teutonicorum z huius
modi habet pro principali aliud exercitiū z istru
mentū: z tamē seruant hospitalitatem ad quam
generaliter tenentur omnes clerici. vt patet dis.
xlij. per totum.

¶ Quinto queritur quis prefici z deputari pos- 5
sit hospitali pro rectore: z dico multa. * Primus
religiosi ad hoc deputari non possunt secundum
glo. de religio. do. in clementi. quia hic cessat ra
tio intitulationis monachi extra monasterium
scilicet cura. de regula. super eodem, qua curaret
hospitale: z idem Fede. consilio. xxviij. z Pau. in
clemen. quia contingit. de re. do. addēs nisi esset
hospitale alicuius religionis. Lap. autem sic di
stinguit. Nam aut religiosus talis est religionis
ad hospitalitatem principaliter ordinate: et prefici
potest. Aut non: z tunc subdistinguitur. Nam
aut hospitale est annexum ecclesie curate z prefi

Universidad de Deusto
Biblioteca

ci pōt ꝓpter curā;aut etiā ipsum hospitale habz collegiū religiosorū a qb⁹ eligīt hospitalarius et tūc etiā ꝓfici pōt: qz curā habet ꝛ iurisdictionē in collegiū.vt de elec.oudū. el.ij. aut etiā hospitale est de mēsa ꝛ ꝓprietate talis religionis: ita ꝙ ad illā ptinet regimen eius tñ nō instituitur ibi certus ꝛ intitulatus rector ꝛ ēt ꝓfici pōt;qz si mitti pōt ad alia loca ꝛ ops procuranda vt ad litigādum ꝛ allegandum multo fortius ad pauperes ꝓ curandū.si vero hospitale est sine cura requirēs certū rectorē per se: ꝓfici nō pōt ēt si sit certe religionis ad quā spectet illud cōferre;qz nō cessat prohibitio nec valet consuetudo nisi valeret in hoc ꝙ preficeret beneficio simplici.* Scōm.Secundū efficē lapū conuersus religionis laicus et illiterat⁹ ꝓfici pōt eo casu quo monachus ꝓficī nō pōt:qz si cōmittīt ei cura agrorū forti⁹ pauperū qz cessat ī eo cā ꝓhibitiōis: cū hec cā cessare nō faciat in eo cōtēplationē aut predicationē: ꝛ hec in monasterio nō exercet: sed si conuersus esset clericus ꝛ literat⁹:qz tenet ad offīū vt monachi ꝓfici hospitali nō posset.* Tertiū.clerici seculares ꝓfici quidē possunt;ſz habere nō possunt in titulū beneficij.vt in.d.cle.ꝛ in cle. per literas.ō prebē.laici aūt oes ꝓfici possunt modo sint viri idonei ꝛ ꝓuidi ꝛ boni testimonij.vt in.d. cle.qz cōtingit.de re.do.* Quartū mulieri hospitalis regimē cōmitti pōt ꝑm lapū si est sine cura: qz qō nō est ꝓhibitū intelligīt esse cōcessum.xxij. q.ij.mulieri etiā cōmittīt regimen monasterij habentis annexū hospitale: ꝛ sic regit vtrāq; ꝛ consequēter a fortiori hospitale tantū: qō tñ limitat si esset deputatū ad receptionē mulierū quo casu est honestissimū ꝛ vbi nō esset cōsuetū regi per masculos: qz vbi hoc esset cōsuetū mulieri cōmitti nō posset:qz mutaret per hoc status beneficij. Et si obijciaf qz dicitur in dicta clemē. ꝙ cōmittaf prouidis viris respōderi pōt ꝙ ibi masculinū ꝓcipit femininū:sicut ꝛ de elec.gñali.ꝛ.xvij. q.iij.si quis suadente.* Quintū.regimē hospitalis duobus cōmitti pōt ꝑm lapū. qz tales equiparantur tutoribus: ꝛ ad instar eorū facere debent inuētariū: ꝛ singulis annis assignare rationem. vt in di.cle.cōstat aūt plures tutores vni pupillo dari posse: ꝛ eorū quēlibet administrare insolidū nisi alia forma a testatore imponatur: qō verum limitat in hospitalibus que nō conferunt in beneficiū ecclesiasticū: sed ad curā ꝛ gubernationē ꝑm dictā cle. que insolidū cōmitti pōt : vel quod vnus sine alio nō administret qō congruentius est que aūt conferuntur in beneficiū vendicāt sibi regulā beneficiorū ecclesiasticorū.vt.f.vni tantum conferātur. Et si duobus ꝓmittitur possunt esse masculus ꝛ femina vt dicit ꝛ maxime qō hospitalia sunt distincta ; vt ꝙ est ꝓ viris per masculū:ꝛ ꝙ pro feminis per feminam gubernetur. *Sextū. Quāuis primafacie versa vice videatur ꝙ vnus in duobus hospitalibus ꝓfici non possit cū vtrūq; requirat personalē residentiā;pr ōz a simili de beneficijs.in.c.de multa.de prebē. cō trariū tñ lap.dicit verū:qz de iure cōmuni hospitale personalē residentiā non requirit necessario maxime cōtinuā:cū possit quis deseruire p alium ꝛ idem tenet Guil.monte lau. in clemē. per literas.de prebē. Ad quod etiā facit quod notat Joā. cal.in.c.super inordinato.de preb.ꝙ scz pōt quis habere ecclesiā curatā in anno etatis sue.xiij.q. ꝛ si per se missam dicere non possit. ad qō ecclesia ordinatur: pōt tñ dicere per aliū : ꝛ sic posset quis habere plura beneficia simplicia: qō cōmuniter seruatur:ꝛ in vno eorū deseruire per alium. cū per se nō potest ꝛ multo fortius in hospitalib⁹ ad similitudinē tutorū qui simul possunt plures gerere tutelas;maxime cū hospitalia sunt i vna dioceſi .Facit etiam quod dicit Joan. an.oc con. preben.in rub.ꝙ habens beneficium curatum recipiens secundum requirens residentiam:nō ex ipso vacat primum.sed requiritur monitio ꝛ idez tenet Inno.ꝛ idem tenendus est de hospitalibus que in beneficium conferuntur ꝛ ea ratione si nō sunt curata vel habentia collegium qz tunc idez iudicium est habēdum.de preben.de multa. Non est tamen hoc inquit Lap. vtile nec honestum:ꝛ posset episcopus cogere rectorem ad alterum dimittendum. * Septimum. Potest quis ꝓfici beneficio curato ꝛ hospitali secundum lap. eadē rationem:ꝛ multo fortius habere hospitale ꝛ simplex beneficiū quia omnia ista habent rationem quod non est cautum in iure hospitalarios ad personalem residentiam coarctari.* Octauum. Per aliam personam habilem hospitale prescribi potest in proprietatem ꝑm Lap. quia etiam ecclesia sic potest prescribi. vt lit.non contē.cap.ij. eo.titu.eum qui.lib.vi.quo casu regitur hospitale per custodem vel famulos ecclesie vel loci qui tale hospitale prescripserit:ꝛ idem putat de mensa ꝛ eadem ratione : quia scilicet ecclesia potest esse de mensa alterius: ꝛ per illum regi sine ꝓpio rectore:vt de excef.prela.frequens in cle. Et similiter putat quod competere posset hospitalarium poni ꝛ remoueri ad nutum alicuius ꝓlati eadem ratione.

6.qō

¶ Sexto queritur vtrum hospitalia cōferri possint clericis secularibus in beneficium id est in titulum beneficij: Et dicit lapsus quod non;quia hoc prohibet.d.clemen. nec valet consuetudo cōtraria.nisi in duobus casibus: primo si in fundatione secus constitutum fuerit : secundo si p electionem sit de huiusmodi rectore prouidendum. Ratio autem scōm Paul. quare hospitale dari

nō potest in titulū est.quia beneficiū habere non potest nisi clericus:de transf.er literis. Clericus autem beneficiatus facit fructus suos et quādoque ad eius sustentationem datur beneficium:de cle pu.in olue.ca.ij.in hospitali autem attenditur pauperum prouisio et non hospitalarij.

7.q. 1.dī. ¶ Septimo qrit a quo debeat rector ꝓfici hospitali: ꝛ dico duo.* Primum. Posito ꝙ laicus edificet hospitale de licentia epi cum oratorio vel sine ꝓpter qō locus ille efficit religiosus et edificator patron⁹ de iure patrono.nobis.ꝑm Lap.non prinebit presentatio ad patronum:et cōfirmatio ad epm:ſz solus patronus ponet ibi rectorē qz in talibus non est necessaria institutio canonica. Nec obstat ꝙ de iure patronatus patronis acquiritur solū ius ꝓsentandi:qz illud ꝓcedit in ecclesijs et aliis locis in qb⁹ requirit institutio canonica vel confirmatio:in hmōi autez hospitalibus hoc non requirit. Idē videtur sentire zen.in dicta clemē. dicens quod patrono acquirit ius ꝑm naturā rei cuius est patronus:sicut in ecclesia collegiata nō acquiritur ei ius presentandi:ſz consentiendi electioni facte in capella aūt ius presentādi vt in dicto.cap.nobis.in hospitali vero ius committendi gubernationem:et secundus hoc talis rector non indiget episcopali confirmatione si in ipso hospitali non reqrit institutio canonica:qō ideo dicit qz si haberet curā animarum indigeret episcopali cōfirmatione. Ubi tñ est generalis vl specialis consuetudo circa hoc illa seruanda est scōm Lapum.* Scōm. Posito quod de consuetudine vel aliquo iure speciali ad patronū presentatio et ad epiſcopum cōfirmatio pertineret;an ꝓmittē dum sit generale vel speciale edictū ante confirmationem ꝑm formam capituli fin.de elect.rndet Lap.ꝙ non in illis hospitalibus que in beneficiū nō conferunt:tñ qz ibi non est electio vel collatio sed cōmissio que scz ꝑm gl.in.d.cle.differunt quia collatio est in perpetuū:ꝓmissio ad tempus:tamē qz non committit cura animarum vnde ꝛ ad capellā vel altare erectū in ecclesia de licentia epiſcopi pōt deputari sacerdos ad missas celebrandas sine confirmatione vel edicto.nisi alia consuetudo obstaret. Idē videtur sentire zenze.ac Buli. qui dicit ꝙ si hospitale non sit principaliter edificatū ad missam celebrandam vel aliquod ecclesiasticum sacramentū exhibendum nec sit ibi constitutus perpetu⁹ vicarius seu nos assignata ꝓ eo: licet ibi sit altare edificatum ꝓ oratorio et de licentia episcopi ibi celebretur nihil ibi pōt episcopus vendicare nisi inquantum posset de alijs pijs locis legatis pro anima fundatoris relictis. Prohibentur hec omnia de conse.distin.ſ.vniuersi.et de test.heres.sed secundum Lap.nō intelliguntur de hospitalibus collatis in beneficium seu que per religiosos reguntur:seu que habent ecclesiam:ſz de his solum que laicis gubernanda committuntur.vide etiam.§.sequēti.particula.iij.

8.q. .dī. ¶ Octauo querit vtrū per literas apostolicas vl legatorum sedis aplice sup aliquotus clericorum prouisione concessas prouideri possit de hospitalitꝛ dico multa.* Primum. Nas ad hoc questum respondet Lap.qō nō p cle.p literas.de ꝓbendis etiam si hospitalia illa habeant ecclesias vel capellas:vel alia iura spiritualia annexa:nisi de eis specialiter caueatur:vt in dicta cle.per literas.et hoc si litere sint gratiose siue in forma pauperū vt dicit Paulus:de literis autem apostolicis super reseruatione fructuum dicit Lap.post glo.in dicta cle.per literas.quod talia non includuntur nisi exprimantur. Et ratio est secundum glo.qz ex quo ad certum vsum deputati sunt;ad alium conuerti non debent sine expressa licentia pape:vt in d.cle.qz contingit.* Secūdum.ſz nunqd circa talia beneficia vacantia per mortem officialis pape seu per obitū decedētium in curia habeat locum decretalis prima ꝛ secunda.de prebē.li.vi.et dicit Lap.qō nō de iure cōitꝛ capitula allegata loquūtur solum de beneficijs et dignitatibus/ꝛ ꝓsequēter non habent locum in hospitalibus ratione ibi dicta. Si autem super talibus beneficijs emanarent extrauagantes ꝓout emanauerunt circa illa reseruationes:eorum tenor inspiciendus foret. de priuileg.pozro.ꝛ nisi fieret expressa mentio in illis non includerentur.* Tertium. Ad sciendum generaliter vtrum in literis ad beneficia impetrātis includantur hospitalia;distinguendum est cū lap.ꝛ glo.in.d.cle.per literas. Nam aut hospitale est ꝓncipale cui accedit ecclesia vel capella:ꝛ tūc per dictas literas non debetur si vero ecclesia sit principalis habens annexum hospitale tunc debetur:ꝛ venit ratione accessorij ꝙ principaliter non veniret.ꝛ facit.capi.super eo.titu.vi.si vero est dubium;quia extat ecclesia et hospitale:nec constat quod principale ꝛ quod accessorium sit:dicit predicta glo.quod si appareret possessionem et denominatio per quam possumus alterum preeligere illud sequamur.de preben.cum de beneficio lib.vi. si vero non apparet repellitur impetrans qz constat de hospitali:nec constat illud accessorium ecclesie:et certum ē qō si hospitale ꝛ ecclesia essent annexa ita qō neutrum est principale;haberet locum dicta clemen.per literas.secundū ꝓdictā gl. *Quartum. An legati de latere possint dicta hospitalia conferre Lapp. distinguit : quia si talia sunt in quibus laici obtinēt ius patronatus non est dubiū qō sicut nō cōferunt ecclesias collegiatas eadē ratione nec hospitalia collegiata sed in hospitalibus spectantibus ad ecclesias collegiatorum vel dispositionē clericorum videtur dubiū

Universidad de Deusto
Biblioteca

quia sicut possent pferre talia beneficia ita ꝛ hospitalia ꝝ baptis.ꝛ de facto ita seruatur:ꝛ ea legari conferunt licet glossa in.c. clemen. per literas videatur sentire contrariū. et idem ibi not. pau.

*Quintum. Sicut talia hospitalia in literis apostolicis vel legatorum eius ad beneficia impetrariis non includuntur:ita nec in literis episcopoꝝ ꝝ sensc. nisi prout hodie cauetur in.c. clemen. i. de religio. do. sed Bull. de monte lau. dicit q̄ ordinarij illa clericis possunt conferre ꝛ pro titulis perpetuis eis assignare. modo consuetum sit per plures illa de antiquo regi tanquā habentia curā animarum vel altaria: vel hoc constitutum fuit a fundatione vel quis per electionē creetur in ipsis locis.

*Sextum. Reseruatio generalis facta de beneficiis Joan. xxij. non comprehendit hospitalia collegiata in quibus sunt conuersi laici. eligētes sibi rectorem quandoq̄ clericum quādoq̄ laicum secundum lap. post ꝛ ede. quia nomine ecclesiarum monasterium vel prioratus non comprehenduntur hospitalia in materia fauorabili vel eriaꝝ odiosa:ꝛ semper illa ꝛria scilicet monasteria eccleſie et pia loca ponuntur vt diuersa et diuersis vocabulis nuncupantur.ꝛ si reformatio taliū locorum pertineret ad papam propter diutinam vocationē fraudaretur hospitalitas contra mentem iuris de relig. do. in clemen. i. ꝝ eum.

9. q3 1. 01. ¶ Nono queritur q̄d hospitalarij teneantur siue debeant aut non debeant facere maxime quo ad eleemosynarum largitionem:ꝛ dico multa.* Primū. Debent ad modū curatorū ꝛ tutorum prestare iuramentum: ac inuentarium facere de bonis ipsorum locorū annuatim reddere rationem ordinarijs sub quibus sunt vel deputatis ab eis quod secundum lapp. post glo. limitat si fuerint requisiti: alioquin collatio prouisio ꝛ ordinatio taliū caret omni robore firmitatis. vt in clemē. q̄ contingit. de reli. do. vbi ly glo. videatur sentire q̄ sit irrita ipso iure talis cōmissio tamē ꝝ Lap. cōter non sic intelligit: sed poterunt ad hec cogi remediis opportunis etiam per amotionem: q̄ tñ ad hospitalia militariū ordinū non extendit aut aliorum religiosorū: vt ibi ptz non tñ satisfadabunt ꝝ Lap. post glos. nisi essent suspecti propter vxorem aut filios. Nec possunt dicti rectores ante prestitum iuramentum vel confectū inuentarij administrare vel agere secundum Lap. post Pau. in. d. clement. q̄ contingit. sicut nec tutor vel curator. ꝛ oīa opponi possent contra istos qui ꝛ contra tutores vel curatores respectu iuramenti vel inuentarij predicti: cū ad instar eoꝝ ad hec duo teneantur.

*Secundum. Precipitur ibi omnibus rectoribus hospitalium sub ostentatione diuini iudicij: et per obedientiam: vt redditus in vsus pauperum conuertant: et non in alios rectores tñ militarium ꝛ religiosorum hospitalium sufficit pulsare ꝝ eorum instituta ꝛ antiquas obseruātias vt ibi q̄ limita q̄ id q̄ superest exponunt pro fide/vel pie alias nō excusantur cum negari nō possit tales redditus ad pios vsus fuisse institutos.

*Tertium. Precipit etiam in omnibus ad quosde iure vel consuetudine vel statuto aut priuilegio ptinet cura hospitalium: vt bona occupata deperdita ꝛ alienata indebite in statum debitum reducant:ꝛ reformēt vt dicta clementi. quia contingit

Quartum. Quantum ad sacramentorum administrationē ꝛ celebrationem diuinorum respectu rectoris familie ꝛ pauperum seu infirmorum taliū hospitalium ibidem dicit quod si habent altaria vel cimiteria ab antiquo:ꝛ presbyteros celebrantes et ecclesiastica sacramenta pauperibus imo rectori:ꝛ familie secundum lapp. ministrantes: seu si parochiales rectores psueuerint i illis exercere ꝓmissa antiqua cōsuetudo seruet. De iure ergo cōi ista pertinet ad ecclesiam matricem i cuius parochia sita sunt loca: tamen ipa prescribere possunt vt hec ad ꝓpriū pertineat sacerdotē vt no. ibi glo. Quintum. Non tenent asit ad multa de quibus dubitari posset. Non essi tenent primo ꝝ lap. ad horas canonicas inquantum sunt hospitalarij: sed inquantum clerici existētes i sacris vel habentes hospitale in beneficium. Nec secūdo ad cathedraticum secūdum pau. in. d. clessi. q̄ contingit. Nec tertio ad procurationē cum episcopus visitat secundum eundem ibidem ex quo infert quod hospitalia visitare non potest: sed inquirere potest q̄s vult corrigere. sed verius tz federicus consilio. cv. quod illud visitat licet ab eo non procuretur. nec quarto ad decimas papales secundum glo. super clemen. ſi beneficiorū. de de. ci.* Sextum. Possunt autē in hospitando ꝛ eleemosynas largiēdo extraneis preferre coniunctos secūdum lap. de cohabi. cleſſi. c. ſ. q̄ intellige non solum ſi sunt pauperes ꝛ non ſi diuites: vel vt fiat diuites. sed etiam ceteris paribus. vt patet ex dictis supra eleemosyna. ſ. ſ. ij. quia ſi in dispensatione proprioꝝ seruandus est ordo: multomagis in his quorum dominium non habemus. Nec obst. q̄d in hospitali non debet esse delectus id est discretio personarum. distinc. xlij. ſi quis. quia intelligitur quod attendi non debet qualitas persone ad negocium non facieno: puta quia est amicus aut propinquus: sed ipsa indigentia: quia stante pari preferetur proximus sanguine.* Septimum. Licite secundum lap. a principio fundari posset hospitale cū iſto ordine ſcilicet q̄ rector teneatur eligere decem vel plures certos pauperes p facultatib⁹ hospitalis ꝓpetu. ꝛ illos solos reficere vel hospitalari quoſi vno decedēte alius substituatur: quia scilicet in re sua q̄libet est moderator ꝛ arbiter: ꝛ ei ly in ea ponere conditiones honestā maxime antoritate epi etiā que alꝫ de iure cōi non procederet: vt de reli. do. constituris.

*Octauū. Si aūt hospitale depuratū est ad hospitandū ꝛ paupes reficiendū: vel ad exercendus alium actum charitatiuū: nō purat ꝛ ap. q̄ seruari licite possit ordo immediate pdict⁹. q̄ alijs fieret iniuria: nec vt fuisse constituentis intentio.

¶ Decimo querit q̄d iuris de legatis que fiunt hospitalib⁹: ꝛ dico multa.* Primū. Si testator reliquit quandā suā domū priuatā ꝓ seruanda hospitalitate: ꝛ ei certas possessiones ad hunc finez relictas tenebunt ad tallias ꝛ onera laicorum ꝝ Lap. ex quo locus nō est religiosus: tamē hec soluet heres qui est obligatus hāc domū et possessiones ad hunc vsum seruare: q̄ possessiones sunt pars hereditatis: ꝛ ad ipsum heredem spectant: ꝛ pro ipsis obligat.* Scōm. Erigi pōt hospitale cū tali ordine vt oīa sibi obuenientia alienent: ꝛ pciū paupib⁹ erogef ꝝ archi. nec procedunt bona hospitalis hoc casu pari passu cū bonis ecclesiasticis q̄ alienari nō pñt ꝓpter diuersitatem rōnis: q̄ bona ecclesiastica a principio constituuntur pro seruientibus ꝛ oneribus epalib⁹ ac papalib⁹ ꝛ legatorū sine quo ecclesiasticus ordo confunderet: bona ꝫo hospitaliū deputant ꝓ sustentādis paupib⁹: vñ rectores hospitalium fructus nō faciunt suos vt prelati ꝝ Lap. ꝛ sen. Et hoc in religiosis mēdicantibus videmus quod bona immobilia capiunt vt vendant: ꝛ sibi de precio prouideant: cū illa retinere nō possint ꝝ ea que no. iu. c. presentia. de proba. ꝛ in. c. i. de re. do. lib. vi. in gl. Imo. scōm Lap. valet consuetudo q̄ oīa bona relegata hospitali etiā immobilia alienētur: nec in alienatione talium bonorum reqritur ea solemnitas que in alienatione ecclesiasticoꝝ: sed scōm Pet. de bellaper. vt refert Pau. in cle. quia cōtingit. necessarium est decretum si sint immobilia: nō asit si seruādo seruari nō pñt. ꝛ alleg. C. de admi. tu. l. q̄ tutores. vnde ꝝ Lap. rector hospitalis sancte Marie de florentia de tricenio in triennium petit ab episcopo licētiam vendendi omnia sibi obuenientia que licētia ꝛ aliqs ꝛ vaga in bonis ecclesiasticis non sufficeret: imo nec Archi. in dore primaria hospitalis sine ꝫ eps illud ergi permittere non debet.* Tertium. Hospitale prescribere pōt q̄ capiāt oīa legata pauperib⁹ relicta in vna ciuitate vt refert Joā. an. ꝛ Spec. ꝛ vt idem Joā. an. dicit nō valere statutū q̄ talia legata soluantur alteri hospitali vel religioso loco in preiudicium dicti hospitalis. per. c. vestra. de loc. Potest etiā ꝓscribere decimas ꝝ Lap. ex quo est locus religiosus vpote epi autoritate fundatus: vnde talia iura sibi possent accedere: vt de preben. c. literas. lib. vi. ꝛ probat per. d. cle. contingit. vbi posset prescribere pauperum sepulturam ꝛ habere presbyterum diuina celebrantem ꝛ ministrantem ecclesiastica sacramenta.* Quartum. Legatum factum ad edificandum hospitale vel alium locum religiosum in certo loco an possit mutari. Vide. ſ. lega. iij. ꝝ. xſ.

II. q. ¶ Undecimo queritur ad quem spectat cura et correctio ac reformatio hospitalium ꝛ receptoꝝ in eis. et dico multa. Primū. Hoc ad diuersos et diuersis modis ꝝ ap. pertinere potest. scilicet ex statuto in fundatione appositō ex consuetudine vel priuilegio sedis apostolice. vt. d. cle. quia contingit. quibus cessantibus spectat ad loci ordinarium de iure. vt extra eo. de xenodochijs ꝛ xvſ. q. vij. ꝑ. ꝛ addit sen. q̄ etiā ad patronos. spectare potest ꝛ eorum liberos. p. xvſ. q. vij. filijs sed intelige sub eō ad quem principaliter vt ad patrem pauperum spectat.* Scōm. Ad officium talium spectat secundum Lap. curare ne rectores inhumaniter recipiāt pauperes: ne ꝓuentus in suos vsus ꝓuertāt: ꝛ loca ipsa in predictis reformare: ꝛ occupata deperdita ꝛ alienata indebite: in statū debitū reducere: ꝛ ad miserabiliū ꝓsonaꝝ receptionē ꝛ sustentionem debita iuxta locorū facultatē rectores compellere. vt in. d. cle. q̄ contingit. Et vbi hoc patroni ꝛ alij ad quos spectat facere negligunt: ordinarijs locorum iniungitur vt sibi ptz: vbi etiā glo. dicit q̄ de tali negligentia patebit ex facto notorio vt extra de cenſi. romana. vel per assignationē terminī ad hoc prefixi ꝛ elapſi: ꝛ idē sen. ꝛ multi alij.* Tertium. Et vt ibidem ꝑz ſi dicta loca sint priuilegio exēptionis munita ꝓ seipsos locorū ordinarij vel ꝓ alios impleāt oīa ꝛ singula premissa ꝛ rectores cessāt vtiq̄ nō exemptos propie: exemptos ꝫo ꝛ priuilegiatos applica ad id autoritate cōpellant ad hoc ꝝ glo. Jo. an. ex precepto obligari ꝑdictores cuiuscūq̄ status vel conditionis existant atq̄ ꝑbentes ꝑ ꝓmissa cō filiōrū auxiliū ꝛ fauorē ꝓ cēsura ecclesiastica ꝛ alia iuris remedia cōpescendo nullum tñ ex hoc priuilegijs seu exēptionibus eorū ꝑiudicū gnando nec se intromittēdo vbi in exemptis nō fit negligentia. Et si tales ad quos spectant prouidere defectib⁹ hospitalium negligūt: ꝛ nō sint sub iurisdictione ordinarij. ꝓpellet tamen eos autoritate. d. cle. q̄ cōtingit. vbi de oībus ꝑdictis plene ꝫ iuncta gl.* Quartū si vero queraf vbi rector hospitalis sit clericus: ꝛ is qui habet prouidere hospitali sit laicus q̄o poterit laicus compellere clericum contra capitulum bene quidem. oſſt. xxv. ſ. respondet ꝓ ap. dici posse secundum sensc. quod dictam compulsionem non facier per se laicus ſz per alium: puta episcopum ad instantiam eius: ꝛ vnde in dicta clementi. quia contingit. exponetur verbum compelli id est compelli facere:

*Quintum. Et si constet hospitale edificatum sed de episcopi autoritate non constat ꝑm Lap. post Federicum in consilio.cv.in dubio presumitur locus ecclesiasticus seu religiosus ex quo vocatur hospitale:et faciem habet religiosi loci: maxime si denominatur a nomine alicuius sancti.puta hospitale sancti Petri:vt colligitur extra de priuile. parentibus.vnde.ꝛ Archi.de consec. distin.ſ.nemo notat quod si dubium est an in constructione ecclesie interuenerit autoritas episcopi necne:ꝓsumitur quod sicier quo signa habet ecclesiastici loci:et si non sit episcopi autoritate constructum: ad episcopum tamen spectat secundum Federicū curare:vt in eo seruentur illa ad que deputatum est:cum persone degentes ibi sint miserabiles:et sub ecclesie protectione esse dicantur. Vide etiā §.sequenti.

12.q. Duodecimo queritur quid iuris de hospitalibus exemptis:vel religiosorum exemptorum:et dico multa. * Primum. Si hospitale sit exemptū ꝛ romano pontifici immediate subiectum nullus habens ad quem eius correctio vel reformatio ꝑtineat rectorem eius illa ad que teneretur facere negligentem:ordinarius corrigere supplendo nō poterit secundum Lap.quia.d.cle.quia contingit in exemptos talem correctionem ordinarius apostolica autoritate concedi in defectum eorum ad quos talis correctio spectat:qui i nostro casu nulli sunt:et consequenter nullus defectus vel negligentia suppleri potest:non obstante quod habeat superiorem papam:quia papa negligētiam cōmittere non potest.ꝛ si committat nullus supplere potest aut debet:qz ipse aliorum negligentiam supplet nemo suam.de elec.licet.et.iij.q.v. aliorum. In non exemptis autē puta ad epm spectare correctionem etiam si nullos habeāt correctores:vt de relig.do.renodochis. Sed contrariū in exēptis cū distinctione sentiri forte posset. Nam si sic sunt exempta quod post papam correctionē nec habeāt nec habere possint: procedit dictum Lap.quia papa sibi correctionem reseruauit:sive ro correctionem habere possunt:licet nunc casu aliquo non habeant nec statim habitura sint dictum Lappi procedere non videtur:ſ contrariū qz si ordinarius per.d.cle.qz contingit.põr autoritate apostolica corrigere correctores multofortius corrigendos qui quo ad hoc sunt inferiores maxime quia intentio legis ibi non est principaliter vt correctores faciant debitum suum. sed vt pauperes habeant suum effectū:vnde nullis extā tibus correctoribus stat adhuc ratio ꝛ cā ꝓceden di talem autoritatem. * Secundum.si hospitale religiosorum apostolice sedi immediate subiectorū non habet alium superiorem ad quem de iure correctio spectet ꝛ rector ei⁹ deficiat in his ad q̄ tenetur ꝑm formam sepe dicte cle.per ordinarius ꝑm archi.post lap.cogi nō poterit:nec in tali hospitali epūs vllā suam vel apostolicam hz autoritatem ꝛ mouet:qz dicta exemptio fuit libera vnde si prouisso postea facta de illis corrigendis p suos superiores non vendicat sibi locum in illis nō tñ cessat dispositio dicte exemptionis quia potuit alia ratio esse. Et hz supiores fuerint causa impulsiua:tamen illa cessante non cessat dispositio.arg. eoꝝ que not.in.c.inter corporalia.de transl.prela. Ex pluribus et aliis capitibus non poterunt tales religiosi per epm reformari vnū quia ex quo sunt exempti ꝛ eorū supior nō est in culpa: nō est locus concessioni facte ordinario:qz fit sub certo modo:et ꝑ̄ eo deficiente cōmissio deficit. Item qz papa est superior qui de se nō intellexit:et eius negligentiam nemo suppler. Et ita seruari fecit in curia episcopali florentina:que per dictaz cle. procedebat contra hospitalarium hospitalis sancti galli quod est apostolice sedi mediate subiectū ꝛ est religiosorum qui profitentur regulam beati aug. Nec ex illo. Sed his non obstāribus secidū premissam distinctionem teneri potest nec eius motiua contra istud cōcludūt quicquam vt paret intuenti.

Hospitalitas quomodo conueniat clerico. supra clericus.iij.§.xix.

Hosti fides seruanda est promissa.xxiij.q. ſ.noli.ꝛ.xxij.q.iij.innocens quod limita vt infra iuramentū.iij.§.xiij.

Humilitas est virtus qua refrenatur animus ne immoderate tendat ad alta secundum.s.ꝑ hoc.h.ij.q.cl.ſ.quavere hu milis nihil audit mirabilius quam suā excellentiam.iij.q.xxx.ar.iij. ad primum quoq; quilibet quantum ad id quod suum est debet se submittere cuilibet quuntz ad illud quod in eo dei est licet quod ꝛ suum vel dei in se preferri possit ei quod est eius:vel dei in alio xxij.vbi.ꝑ.humilitati contrariatur tendere in magna supra se ex confidentia propriarum virium non autē ex confidentia dei.xxij.vbi supra de hoc etiam infra superbiam infra iactantia.

Finis prime partis summe Siluestrine.

Registrum prime partis.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z
A B L D E F G H I R L M N O P
Omnes sunt quaterni.
No.z.

¶ Per legem enim agnitio peccati.

Abbas. fo.iij.
Abbatissa. fo.iij.
Abortus. fo.iij.
Abrogatio. fo.iij.
Absens. fo.iij.
Absolutio primo ab excōmunicatione iuris. fo.v.
Absolo scōo quo ad excōicationē ab hoie vel a iudice. fo.vj.
Absolutio tertio quo ad modū eius. fo.vij.
Absolutio quarto ab excōicatione in quā ḡs incidit ex clerici percussione:cuius absolutio pape reseruatur. fo.ix.
Absolutio quinto quo ad percussores clericorum quando sunt regulares. fo.xiij.
Absolutio sexto ꝯtum ad formam verborum. fo.xiiij.
Acceptio personarum. fol.xiiij.
Accidia. fo.xv.
Actio actor ꝛ actus. fo.xv.
Accusatio et accusatus. fo.xv.
Adiuratio. fo.xvij.
Administratio. fo.xviij.
Admonitio. fo.xviij.
De admōitiōevide in ꝟbo denuntiatio et in ꝟbo mora.
Adoptio seu arrogatio. fo.xviij.
Adoratio. fo.xix.
De adoratione vide in verbo latria.
Adulatio. fo.xix.
Adulterium. fo.xix.
Aduocatus. fo.xx.
Affinitas. fo.xxiij.
De affinitate vide in verbo matrimoniū: octauo.§.v.
alchymia. fo.xxiij.
alea. fol.xxiij.
De ales vide in ꝟbo ludus.
alienatio immobilium maxime ecclesiasticorum. fo.xxiij.
alimenta. fo.xxvj.
altare. fo.xxvj.
alternatiua. fo.xxviij.
ambassator vide in verbo absens et in verbo legatus.
ambiguitas vide in verbo dubium.
ambitio vide in ꝟbo superbia.
angaria et perangaria vide in verbo gabella. fo.xxix.
appellatio. fo.xxix.
apostasia ꝛ fuga monachorum. fo.xxxſ.
aqua benedicta. fo.xxxij.
arbiter. fo.xxxij.
archidiaconus fo.xxxvj.
archiepiscopus. fo.xxxviij.
archipresbyter. fo.xxxix.
argumentatio iuridica.ſ.xxxix.
arra. fo.xl.
arrogātia vide in verbo superbia
arrogatio vide i ꝟbo adoptio.
ars ꝛ artifex. fo.xl.
articuli fidei vide i ꝟbo fides.
articulus mortis vide in verbo absolutio.ſ.§.v.
assassinus. fo.xlſ.
Assecuratio vide in verbo negotium.§.iiij.
astrologia vide in verbo superstitio.§.vſ.
astutia vide i verbo simulatio.
auaritia. fo.xlij.
auditor. fo.xlij.
Balneum. fo.xlij.
Annum. fo.xlij.
Baptism⁹ ꝓmo ꝯtū ad multiplicē subāz ꝛ formā.ſ.xliij.
baptismus.ij.q̄ ad māz.fo.xliij.
baptism⁹.iij.q̄ ad mistrū.ſ.xlv.
baptismus quarto quo ad suscipientem. fo.xlvij.
baptismus ꝙnto quo ad ritum ꝛ modum. fo.xlix.
baptismus.vſ.ꝙad ei⁹ effectū.l
Bellum publicum primo.fol.l.
bellū.ij.ꝙatū vſ ꝑticulare.liij.
Bellum tertio.ſ.cōe vt clericos tangat vel ecclesias. fo.lv.
Benedictio. fo.lvſ.
Beneficiū ꝓmo dignitas ecclesiastica ꝛ prebenda. fo.lvij.
Beneficiū ecclesiasticū secūdo quo ad conferentem. fo.lviij.
Beneficiū ecclesiasticuz tertio quo ad obtinentem. fo.lix.
beneficium ecclesiasticum prebenda dignitas quarto quo ad plurālitatem. fo.lxſ.
Beneficium ecclesiasticū quinto quo ad fructus. fo.lxij.
Bigamus ꝛ bigamia. fo.lxiij.
Bisextum. fo.lxiiij.
Blasphemia. fo.lxiiij.
Abella vide i verbo pedagium ꝛ talia:
Calix. fo.lxvſ.
Calumnia.vide in verbo iuramentum.ſ.§.ij.
Calumniator aut tergiuersator.vide in verbo accusatio.
Cambium:vide in verbo vsura quarto per totum.
Canonica portio fo.lxvſ.
Canonicus. fo.lxix.
Canonizatio sanctoruz. fo.lxix.
Capitulum. fo.lxix.
Caracter. fo.lxx.
Carcer. fo.lxx.
Cardinalis. fo.lxx.
Charitas. fo.lxx.
Castrat⁹ i ꝟbo corpe vitiatus.
Casus. fo.lxxij.
Casus fortuitus. fo.lxxiij.
Catheciſmus ꝛ exorcismus. folio.lxxiij.
Caupo:vide in verbo nauta per totum.
Cā legalis ꝛ iudicialis. ſ.lxxiij.
Cautio. fo.lxxv.
Cecus:vide in verbo surdus.
Cessio bonorum. fo.lxxv.
Censura ecclesiastica: vide in verbo interdictum excōmunicatio suspensio.
Cēsus:vide in ꝟbo gabella.ſ.ij.
Cessatio a diuinis. fo.lxxv.
Cimiterium. fo.lxxvſ.
Circunstantia. fo.eodem.
Citatio. fo.lxxvij.
Ciuitas ꝛ ciuis. fo.lxxvij.
Clandestinū vide in verbo matrimonium.ij.§.xiij.
Claus. fo.lxxviij.
Clausula generalis. fo.lxxviij.
Clericus ꝓmo quātū ad nomē ꝛ priuilegia eius.fol.lxxviij.
Clericus scōo qualiter ꝛ qualē se debeat habere. fo.lxxix.
Clericus tertio ꝯtū ad licita q̄ bus tenet abstinere.fo.lxxxj.
Clericus quarto ꝯtū ad bona temporalia. fo.lxxxiij.
Coactio. fo.lxxxvſ.
Coadiutor. fo.eodem
Cogitatio potest esse peccatum etiam mortale.folio.eodem.
Cognatio triplex:vide in ꝟbo impedimentum.v.vſ.ꝛ.vij.ꝛ in verbo adoptio. fo.lxxxvſ.
Collegium. folio eodem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Colonus. fo.lxxxvj.
Columbaria vide in verbo restitutio.iij.§.iiij.
Colluſio. fo.eodem.
Commenda. fo eo.
Commiſſio. fo.lxxxvij.
Cõmodatum. fo.lxxxvij.
Compaternitas vide in verbo matrimonium.viij.§.vij.
Compẽſatio. fo.lxxxviij.
Compoſitio. fo.lxxxix.
Cõpromiſſum. fo.lxxxix.
Cõicare vide i ꝟbo euchariſtia.
Commutare vide in verbo permutatio ſimoniꝫ et votum.
conceſſio. fo.lxxxix.
concilium generale et congregatio ſinodalis. fo.lxxxix.
cõcubinariꝰ ꝛ fornicator. f.xcſ.
concuſſio. fo.xcij.
condemnatus ad mortem an fugere poſſit vide in verbo accuſatus.§.xvj.
conditio motus cauſa ꝛ demonſtratio. fo.xcij.
conductor. fo.xcij.
confeſſio nõ ſacꝛali. fo.xcij.
confeſſio ſacramentalis primo in ſe ꝯd ꝛ qualis ſit.fo.xciij.
confeſſio ſecũdo quo ad neceſſitatẽ ꝛ vtilitatẽ eius.fol.xcix.
cõfeſſio.iij.quo ad ſigillũ. fo.c.
confeſſor primo.i. confeſſionis auditor quis ſit. fo.cij.
confeſſor ſcõo q̃s ſit ſpecialiter ¶tũ ad p̃dicatores et minores ꝛ de eorum actꝰ.fo.cvſ.
confeſſor tertio ¶tum ad eius qualitatez. fo.cviij.
confeſſor quarto quantum ad actum eius.i.impoſitionẽ penitentie ꝛ abſolutionẽ f.cxſ.
confirmatio humana electionũ et aliorum. fo.cxij.
confirmatio diuina que eſt ſacramentum. fo.cxij.
confraternitas cõiuratio ꝛ conſpiratio. fo.cxiij.
conſanguinitas vide in verbo matrimonium.viij.§.vſ.
conſcientia. fo.cxiij.
conſecratio platoꝛũ.ſ. fo.cxiij.
conſecratio et reconciliatio ſacroꝝ locoꝝ ſcõo.fo.cxiij.
conſecratio altaris vide in verbo altare.§.ſ.
conſecratio cimiterij vide i verbo cimiteriũ in prin.et.§.iiij.
cõſecratio vaſoꝝ ac veſtiũ vide in verbo bñdictio per totum.
conſecratio ꝟginũ et veli.cxvſ.
conſenſus et ratihabitio.cxvſ.
conſeruatoꝛ. fo.cxvij.
cõſiliũ ꝛ obꝛo ad illud. fo.cxvij.
cõſpiratio vide i ꝟbo ꝓiuratio.
conſtellatio vide in verbo ſuperſtitio.§.vſ.
conſtitutio. fo.cxix.
cõſuetud et mos. fo.cxx.
contemptus. fo.cxxiij.
contentio. fo.cxxiij.
conteſtatio litis i verbo lis.§.ij.
cõtractꝰ ꝛ ãſi ℈ctus. fo cxxiij.
contritio. fo.cxxiiij.
contumacia. fo.cxxv.
contumelia ꝛ iniuria. fo.cxxv.
conuentus. fo.cxxvſ.
coꝛrea. fo.cxxvſ.
correctio et punitio. fo.cxxvſ.
corpoꝛa ſanctoꝛum. fo.cxxviij.
corpoꝛalia palle altaris et veſtes ſacre. fo.cxxviij.
coꝛpoꝛe vitiatus. fo.cxxix.
coꝛpus chriſti vide in verbo euchariſtia.
crapula. fo.cxxix.
credere hereticoꝝ vide in verbo hereſis.ſ.§.vij.
credulitas. fo.cxxix.
crimen. fo.cxxx.
chriſma vide vbi oleũ ſanctum.
cruce ſignatus vide in verbo indulgentia.§.x. fo.cxxx.
culpa ꝛ dolus. fo.cxxx.
cupidus vide ordo.iij.§.ij.
cura animarum. fo.cxxxj.
curatoꝛ vide tutoꝛ.
curialis. fo.cxxxij.
curioſitas. fo.cxxxij.
cuſtos. fo.cxxxij.

Damnatus. fo.cxxxiij.
Damnum. fo.cxxxiij.
Debitũ ꝓiugale.fo.133.
De voſ ꝓiugũ.ſ. vide.ſ. vorũ.v.
Decanus vide in verbo archidiaconus.
Decima primitie et oblationes. fo.cxxxv.
Defenſio vide in verbo bellum ij.§.ſ.et ſequenti.
Defenſor vide.vbi hꝰſio.ſ.§.vij.
Defunctus vide vbi mortuus.
Degradatio clericoꝝ.f. cxxxix.
Delectatio. fo.cxl.
Delegatus ſubdelegatꝰ ꝛ legatus. fo.cxlj.
Dementia. fo.cxliij.
Demoniacus. fo.cxliij.
Denunciatio. fo.cxliij.
Depoſitum. fo.cxliij.
Deriſio. fo.cxlv.
Deſperatio. fo.cxlv.
Detractio. fo.cxlvſ.
Diaconus ꝛ ſubdia. fo.cxlvj.
Dies. fo.cxlvj.
Diffamatio. fo.cxlvij.
Diffidatꝰ vide vbi aſſaſſinus.
Dignitas ꝛ perſonatus et officium. fo.cxlvij.
Dilapidatoꝛ. fo.cxlvij.
Dioceſis. fo.cxlvij.
Diſcordia. fo.cxlviij.
Diſcretioꝛ. fo.cxlviij.
Diſpenſatio. fo.cxlviij.
Diſputatio. fo cl.
Diuinatio. fo.cl.
Diuoꝛtium. fo..cſ.
Doctoꝛ ꝛ magiſter. f.cliij.
Dolus vide vbi culpa ꝛ totum.
Domeſticus vide vbi familiaꝛ.
Domicilium. fo.clvſ.
dñica ꝛ feſtũ ꝛ dies feriata.clvſ.
Dominiũ ꝛ dominus. fo.clix.
Donatio primo in cõi ꝛ inter viros generaliter. fo.clxſ.
Donatio inter viros ſcõo ſpãliꝛ inter virũ ꝛ vxoꝛem ꝛ quaſdã aliaſ perſonas. fo.clxiij.
Donatio inter viros.iij.ſpãliꝛ qñ eſt añ vl poſt nuptias.clxvij.
donatio.iiij.cã moꝛtis.f.clxvij.
Dos ꝛ paraferna. fo.clxvij.
Duana vide vbi gabella. fo.iij.
Dubiũ facti ꝛ iuꝛis. fo.clxvij.
Duellum. fo.clxxiij.
Dulia vide vbi latria.

Beatus. folio.clxxiiij.
Eccl'ia ꝛecclẽaſtica ꝓuilegia pſõneecclie.clxxv
Eccleſia.ij.quo ad materiam in genere ꝛ in ſpecie. fo..clxxvj.
Eccleſia.iij.quantum ad bona temporalia. fo.clxxvij.
Edificium. fo.clxxvij.
Electio ꝛ eligẽdꝰ.ſ.in gñe.178.
Electio.ij.quantus ad ſuas ſpecies. folio. clxxxſ.
Electio.iij.¶tũ ad alĩq̃ determinata ꝓſonaꝝ gña. fo.clxxxv.
Eleemoſyna. fol. clxxxvſ.
Emancipatio ꝛ emancipatus. folio.clxxxvj.
Emphyteoſis. fo.clxxxvij.
Emptio ꝛ venditio. fo.cxcij.
Emunitas vide vbi immunitas.
Enoꝛme. fo.cxcv.
Epiſcopus fo. cxcvſ.
Equitas. fo'.cxcvij.
Erroꝛ. fo.cxcvij.
Eſtimatio ꝛ vide infra poſt verꝝ extraoꝛdinarium.
Etas. fo. cxcvij.
Euangelium. fo.cxcviij.
Euchariſtia.ſ.in ſe quantum ad materiam ꝛ formã.fo. cxcviij.
Euchariſtia.ij.quantũ ad miniſtrum ꝛ defectus qui accidere poſſunt in miſſa. fo. cxcix.
Euchariſtia.iij.¶tum ad vſum ꝛ conſumptionem eiꝰ. fo.ccij.
Euchariſtia.iiij.quantũ ad effectus ꝛ miranda eius ſummarie. fo.ccv.
Euictio. fol'.ccv.
Eunuchus. fol'.ccv.
Exactio. fo.ccv.
Excepta. fo.ccv.
Exceptio. fo .ccv.
Excõicatio.ſ.ẽ maioꝛi i ſe.f.ccv.
Excõicatio.ij.i.de maioꝛi ¶tum ad virtutem obligatoꝛiam eius. fo .ccix.
Excõicatio.iij.i.de maioꝛi quantum ad eius effectũ.fo.ccxij.
Excõicatio.iiij.id eſt. de minoꝛi in ſe. fo. ccxiij.
Excõicatio.v.i.de ꝓticipatione cũ excõicatis. fo.ccxv.
Excõicatio.vſ.ſ.percutientium clericos. fol'.ccxx.
Excõicatio.vij.ſ.de illa q̃ eſt reſeruata pape. fo. ccxxv.
Excõicatio.viij.ſ.de illa q̃ eſt reſeruata eꝑo ſemper vel interdum. fo.ccxxxiij.
Excõicatio.ix.ſ.de ea q̃ nulli de iure reſeruatur. fo. ccxxxv.
Excõicatio.x.ꝛ vlti.¶tum ad dubia q̃dam cõia p̃dictis excõicationibus. fo.ccxlvij.
Executoꝛ. fo'.ccclviij.
Exemptio ꝛ exẽptꝰ.fol.ccclviij.
Exheredatio: vide.ſ. hereditas ij.per totum.
Exoꝛciſta. fo.ccclix.
Expenſe. fo.ccclix.
Expoſitus. f.ccclix.
Extraoꝛdinarium. fo.ccl.
Eſtimatio. fo'.ccl.
Extrema vuctioꝛ vide vbi vuctio extrema.

Fabule. fo.ccl.
Facere. fo.ccl.
Fallacia.vide in verbo falſarius per totum.
Falcidia vide vbi legitima ꝛ
Falſariꝰ ꝛ falſitas. fo.ccl.
Fama ꝛ rumoꝛ. fo.cclſ.
Familia ꝛ famulus. fo.cclj.
Familiaris. fo.ccli'.
Fauoꝛabile vide vbi odioſum.
Fautoꝝ vide vbi q̃ti.ſ.§.vij.ꝛ.x.
Femina. fo .cclij.
Fenus. fo.cclij.
Ferie vide vbi dies feſtus.
Feudum. f. cclij.
Fictio iuris. fo.cclvſ.
Fideicommiſſum. fo.cclvſ.
Fideluſſoꝛ. fo. cclvſ.
Fides. fo'.cclvij.
Filius legitimus ꝛ illegitimus precipue quantum ad ſucceſſionem. fo.cclviij.
Filiuſfamilias. fo.cclxij.
Fiſcus. fo.cclxij.
Flagella. fo.cclxij.
Forma. fo.cclxij.
Fornicatio vide vbi luxuria.
Fozus. fo.cclxij.
Fratres. fo.cclxij.
Fraus. fo .cclxij.
Frigiditas. fo, cclxij.
Fructus. fo .cclxij.
Fugere: fo .cclxij.
Funus. fo .cclxij.
Furioſus. fo.cclxij.
Furtum. fo.cclxij.

Gabella ꝛ oĩs pblica exactio pio in gñe ¶tũ ad q̃d eſt. fo.cclxv.
Gabella.ij.quo ad cenſus maxime eccleſiaſticos. f. cclxv.
Gabella .iij.quo ad vectigalia guidagia dugnas ꝛ ſimilia. folio.cclxvij.
Gabella.iiij. quo ad tallias et huiuſmodi. fo.cclxx.
Gabella.v.quo ad angarias et numeraꝛ fo.cclxxſ.
Generale fo.cclxxij.
Gladius. fo.cclxxij.
Glia vana .vide vbi vana gloꝛia.
Gratia dei ꝛ ꝟoim fo. cclxxij.
Gradus ꝛ ſanguinitatis ꝛ affinitatis vide vbi ſñm.fo. cclxxij.
Guerra vide vbi bellũ ꝓ totum.
Guidagia.vide vbi gabella.
Gulla. fo. cclxxij.

Habitus maxime ſacer. fo.clxxij.
Hebetudo. fo;cclxxiij.
Hereditas.ſ.in ſe. fo.cclxxiij.
Hereditas.ij.quãtum adexhere dationem. fo. cclxxv.
Hereditas.iij.quantum ad heredem. fo.cclxxvſ.
Hereditas.iiij.quantum ad ſubſtitutionem. fo.cclxxvij.
Heremita. f. cclxxix.
Hereſis ꝛ hꝰtic⁹.ſ.i.ſe.f.cclxxix.
Hereſi ꝛ hereticus.ij.quo ad inquiſitoꝛes. fo. cclxxxij.
Hereſis ꝛ hꝰticus.iij.ſpãliꝛ.ꝯ ad lamias ſiueſtrigas .cclxxxvſ.
Hermafroditus. fo.cclxxxvij.
Hironia. fo .cclxxxvij.
Hiſtrio: vide.ſ.ars.§.vij.
Homagium. fo.cclxxxvij.
Homicidiũ volũtariũ.cclxxxvij.
Homicidium.ij.in¢tum eſt caſuale. fo.ccxc.
Homicidiũ.iij.¶tus ad penam maxie irregularitatis.f.ccxcij
Homo fo.ccxcv.
Honeſtas ꝛ honeſtus. fo.ccxcv.
Honoꝛ ꝛ honoꝛatio. fol'.ccxcvſ.
Hoꝛa canonica ꝛ officium diuinum. fo.ccxcix.
Hoſpitale ꝛ hoſpitalarius. folio.ccxcix.
Hoſpitalitas. fo.cccij.
Hoſtis. fo.cccij.
Humilitas. folio.cccij.

¶Finis tabule in primam partem Summe Siluestrine.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca